
UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00457439 8

EROTICI SCRIPTORES.

PARISIIS. — EXCUDEBANT FIRMIN-DIDOT ET SOCII, VIA JACOB, 56.

ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ.

EROTICI SCRIPTORES.

PARTHENIUS, ACHILLES TATIUS, LONGUS, XENOPHON EPHESIUS, HELIODORUS, CHARITON APHRODISIENSIS, ANTONIUS DIOGENES, IAMBLICHUS,

EX NOVA RECENSIONE

GUILLELMI ADRIANI HIRSCHIG.

EUMATHIUS
EX RECENSIONE PHILIPPI LE BAS.

APOLLONII TYRII HISTORIA
EX COD. PARIS. EDITA A J. LAPAUME.

NICETAS EUGENIANUS
EX NOVA RECENSIONE BOISSONADII.

GRÆCE ET LATINE CUM INDICE HISTORICO.

PARISIIS,
EDITORIBUS FIRMIN-DIDOT ET SOCIIS,
INSTITUTI FRANCICI TYPOGRAPHIS,
VIA JACOB, 56.

M DCCC LXXXV.

PRÆFATIO.

Parthenium, Augustei seculi scriptorem, primus edidit Janus Cornarius Basileæ apud Frobenium a. 1531, qui adhibuit codicem Palatinum, in quo solo hic libellus legitur; est seculi X, judice Fr. Wilkenio. Sequentes editores nostrum passim emendaverunt, donec Fr. J. Bastius codicem denuo contulit et lectiones has edidit, quibus in novissima hujus auctoris editione usus est Fr. Passow. (Lipsiæ Teubner. 1824). In Biblioth. Lugd. Batava servatur liber ex officina Commeliniana, quem benevole mihi utendum dedit Jacobus Geel: continet Achillem Tatium, Longum et Parthenium; in titulo scriptum, librum olim fuisse Petri Burmanni, hac adnotatione adjecta « huic libro Jos. Scaliger multas adscripsit emendationes. » Præterea Car. G. Cobet suas mecum in hoc auctore communicavit emendationes: horum virorum et illorum qui a Passovio citantur emendationibus usus sum, alia ipse emendavi. Quæcunque itaque in nostra editione mutata, critices ope mutata.

Multa in Parthenio certa ratione emendari non possunt, quoniam et suæ ætatis lingua utitur, et ex antiquis Ionicis scriptoribus, ex quibus hausit, non tantum antiquam dicendi rationem, antiqua verba etc. petivit, sed etiam horum auctorum stilum servavit jucundissimi libelli auctor, cujus nativa simplicitate et dulci suavitate tantopere delectamur.

Latina versio est Jani Cornarii, quam, ubi necesse erat, correximus.

Quadratis parentheseos signis inclusa indicant delenda, rotundis addenda; asteriscus positus, ubi quædam deesse censemus.

De Achillis Tatii, Longi, Xenophontis Ephesii ætate et vita ex veterum testimoniis nihil certi afferri potest; ex prava Græcitate, qua utuntur, illos ad seriora sæcula, id est s. III sqq. p. Chr. referendos esse patet.

Eroticos edere paranti Car. G. Cobet et lectiones codicis Florentini accuratissime collati et suas in his auctoribus emendationes dedit utendas.

In nostra editione hanc secuti sumus rationem, ut meliores ex codicibus lectiones et virorum eruditorum nostrasque emendationes in textum receperimus. Indicem adjecimus, in quo quæcunque in quoque auctore mutata sunt, notavi, ita ut lector facile videat, quænam vulgaris sit lectio, quid e codd., quid critices ope sit emendatum.

Achilles Tatius primum Latine prodiit, Annib. Cruceio interprete, Lugd. apud S. Gryphium a. 1544; hic ab Oct. Ferrario codicem vel potius codicis fragmentum acceperat. Altera Cruceii versio ex codice Romæ invento Basileæ edita

a. 1554 apud I. Hervagium, quæ a viris doctis codicis instar habita; quam caute hac parte adhiberi possit, quivis, lecta Cruceii præfatione, facile intelliget.

Græce Achillem primi ediderunt Jud. et Nic. Bonnvitii nepotes Hier. Commelini a. 1601; de qua et de reliquis edd. conferantur prolegomena Fr. Jacobsii (in edit. Achill. T. Lipsiæ 1821, in bibl. Dyk.), qui eruditam harum censuram dedit et accurate de codicibus egit, in quibus hic auctor legitur. Adsunt et lectiones e codd. deperditis et plures codices, quorum plerique seculi XV aut XVI, bombycinus Vaticanus seculi XII aut XIII. Florentinus noster est seculi XIII aut XIV, in quo pars tantum Achillis legitur, vide indicem huic præfationi subjunctum; pleræque lectiones, quas exhibet, illis inferiores sunt quas ex aliis codd. habemus; bonæ notæ nonnullas in textum recepimus.

De Longi editionibus vide præfationem G. R. L. de Sinner, qui Pastoralia e codd. Mss. duobus Italicis, primum Græce integra edita a P. L. Courier emendatius et auctius typis recudenda curavit, Paris. Excud. Firm. Didot, a. 1829. Longe paucis aliis qui exstant codicibus præstant Vaticanus et Florentinus.

Xenophonti Ephesio post Ant. Cocchium (Londini, a. 1726), deinceps operam dederunt Vind. Aloys. Emericus Liber Baro Locella (Vindob. a. 1796), Mitscherlichius (a. 1798, Argentorati), P. Hofman Peerlkamp (Harlemi, 1818), et Fr. Passow (Lipsiæ, 1833), quorum virorum opera aut eruditis adnotationibus suas editiones ornantium aut auctorem passim bene emendantium gratus usus sum. Codex Florentinus superest in quo hic legitur auctor et Riccardinus, hic admodum recens totus ex Florentino pendet.

Quanta lux et Xenophonti et præsertim Longo ex novo nostro critico apparatu affulserit, lector benevolus dijudicet; meum certe non est hic prædicare.

Achillis T. versione Latina Cruceii usus sum, quam ubi longius a Græcis recedebat mutavimus, ubi necesse erat, correximus, eandem secuti rationem in versione Xenophontis et Longi Mitscherlichii, quam Græco textui adposuimus. Partem illam ex libro primo Longi Past. quam primus ex cod. Flor. edidit P. L. Courier, ipsi Latine vertimus.

Heliodorus, homo Christianus, vixit sæculo V, cf. Socrat. V, 22 p. 278. Photius cod. LXXIII.

Hunc auctorem edere paranti mihi Vir. Doct. Tydeman, rector Tiellanus, omnes schedulas dedit viri doct. Temminck, qui per plures annos in futuram Heliodori editionem magna cum cura et diligentia apparatum criticum conquisiverat, sed quem mors ante aliquot annos occupavit. Inerant his duorum codicum Vindobonensium lectiones, quas Temminck se nactum esse scribit humanitate Baronis a Zwieten (qui fuit legatus regius noster Vindobonæ); passim ad lectiones illas

bene adnotat Temminck vulgata illas longe meliores esse; sunt autem hi codices sæc. XIV; sexcentis locis meliorem præbent lectionem. Primus cod. Vind. Ms. n. CXVI, cui titulus : Ἡλιοδώρου ἐπισκόπου Τρίκκης περὶ Θεαγένους καὶ Χαρικλείας Βιβλίον πρῶτον, hunc notabo litera A. Alter codex (quem notabo litera B) Ms. est n. CXXX. Titulus recentior codicis scriptura hic, Ἡλιοδώρου αἰθιοπικῶν περὶ Θεαγένους καὶ Χαρικλείας.

Heliodori editiones quæ quidem ad notitiam meam pervenerunt, sunt sequentes:

Basileensis, Græce tantum, a. 1534, ex officina Hervægiana, cum præfatione Vincentii Obsopœi, qui ex bibliotheca Matthiæ Corvini, Hungariæ regis, a milite direptum codicem redemit.

Hier. Commelini, a. 1596, qui usus est Palatino cod., lectionibus Vaticani codicis et alius a G. Xylandro collati, et codice Corvini. Adjecta est Latina versio Stanislai Warschewiczki.

Hic liber totus recusus a. 1655, Lugduni, apud Ant. de Harsy, et liber primus solus Gr. et Latine interprete Renato Guillonio, Parisiis, 1551, quod me docuit Temminckius.

Editiones J. Bourdelotii, a. 1619, Lutet. Paris. cum nullo novo critico apparatu, D. Parei a. 1631, Francofurti, et J. P. Schmidii, Lipsiæ, a 1772, sunt nullius pretii.

Chr. G. Mitscherlich a. 1806, Argentorati, novam ed. dedit, adhibuit exemplar Commelinianum et lectiones codicum quæ ibi citantur et cod. Taurinensis quæ a Dorvillio ad Char. citantur. Adjecta Latina versio accurata, qua usus sum, illam mutans ubi Græca, id quod raro accidit, minus bene intellexerat, aut ubi textum sive ex codd. sive critices ope emendaveram.

Præter lectiones codd. vind. A et B, humanitate Jacobi Geel nobis in hac editione ornanda adjumento fuere, quæ in biblioth. Lugd. Bat. servantur :

Codex Lugdunensis, sive potius apographum codicis, qui fere sed non semper convenit cum Bas., cujusque historia incerta :

Editio Basileensis, cujus ad folium primum hoc a[illegible]tum : « Quæ in hoc libro margini adlita leguntur, sunt ex G. Falckenburgi exemplari, cum Vaticano codice ab eo collato et notatis nonnullis aucto. » Sed, id quod Temminckius quoque observat, non sunt hæ lectiones ex Vatic. codice, nam passim nimis differunt; et Canterus in synt. præfatione usum se fuisse ait collatione codicis Vaticani, tum collatione ex alio in Italia scripto libro, quam fecit G. Falckenburgius :

Eadem editio, quæ bibliothecæ cessit ex legato J. Perizonii, qui adscripsit paucas adnotationes et Scaligeri lectiones e Vatic. bibl. plut. 2.

Eadem editio cum lectt. variant. Jos. Scaligeri manu ad marginem scriptis :

J. Bourdelotii editio, cum emendationibus Mss. Hemsterhusii :

Basileensis editio, cum Mss. emendatt : P. Francii.

Charitonem Aphrodisiensem, de cujus vita et ætate nullus veterum aliquid commemoravit, primum editum esse a Jacobo Philippo D'Orville, Amstelodami, 1750, quis ignorat? In codice Florentino solo hic auctor reperitur; cujus scriptura in hoc auctore sæpe obscura aut vetustate evanida; quare multa Cocchius aut omnino non legere potuit, aut male legit. — Spisso Dorvillii commentario additæ et J. J. Reiskii emendationes, quarum multæ optimæ sunt notæ, et Latina versio egregia, qua in nostra editione usi sumus; hanc textu magis emendato et integriore gaudentes, mutavimus et supplevimus ubi necesse erat.

Dorvillianam editionem, paullo emendatiorem, typis recudendam curavit Chr. D. Beck, Lipsiæ, sumtu E. B. Schwickerti, a. 1783, adjecitque Piersoni et Abreschii suasque conjecturas.

Codicem, dum Florentiæ degebat, summa cum cura et diligentia, sæpe artis chemicæ ope, iterum contulit vir amicissimus C. G. Cobet, deditque mihi benevole hanc collationem, atque hinc lacunis scatens ille et plurimis locis prave lectus Chariton e codice ita suppletus et emendatus est, ut vix alterum exemplum reperias auctoris, cui ex nova collatione tanta lux affulserit. Ubi textus remanserat depravatus hunc emendare conati sumus, aut virorum eruditorum emendationibus usi sumus.

Cæterum de Antonii Diogenis et Jamblichi fragmentis hæc tantum monenda, Latinam versionem a nobis additam esse, nonnullasque emendationes: Passovii editione usi sumus.

Quæ quum feliciter peracta sint, jucundum mihi restat officium ut publice gratias agam viris humanissimis eruditionique egregie faventibus, Cobeto, Geelio, Didoto, Tydemanno, quod ad hanc eroticorum et ad Alciphronis editionem ornandam sua præsidia critica benevole nobis præbuerunt.

D. Lugd. Batav. 10 m. Aug. 1853. G. A. HIRSCHIG.

EMENDATIONES IN PARTHENIO.

(EDITIO FR. PASSOVII, LIPSIÆ. TEUBNER, 1824.)

[1] Præf. ἁρμόδια διὰ C.
p. 3, l. 8, σὺ ἂν μετέρχῃ.
9, ἐνενοήθης.
28, κατὰ νοῦν ἂν.
32, προετρέψατο H.
καὶ ἐπειδὴ.
4, 7, ἐδεδράκει καὶ C.
10, ὅ τι ποιῇ.
14, ἠλ. τῆς γῆς.
15, τοῖς τε τὸν Λύρκον προσιεμένοις Malim τοῖς τε τὰ Λύρκου, abjecto προσιεμένοις H.
18, μετὰ δὲ ταῦτα H.
24, καὶ Μελιγουνίδα Bast.
42, ἐξένιζε Scal.
5, 2, συμβόλαιά τινα C.
19, φιλοφρ. μηδαμὰ-ἄξειν.
36, Scal. εἰς τοῦτό γ' ἀφικόμενον.
6, 5, ἀγομένοις καὶ πᾶν C.
8, ἀπαλλάξεσθαι.
30, Θετταλοῖς H.
Cap. VI. Inscr. Διογένης Pass.
p. 6, 41, αὐτῆς Θρᾴκης. C.
7, 3, ἰέναι τὴν κόρην.

[1] Hic adscripta lectio quam Passovius secutus est, emendatio quam Scaligerus (Scal.) Cobetus, (C.) aut ipsi (H.) fecimus aliique, in textum recepta est.

p. 7, l. 14, ἀμφ' αὐτὴν H.
15, πολλὰ ἐχεῖτο C.
ἕως ὅ τε τροφεὺς H.
16, πρεσβύτης ἀναπνθ.
27, C. vult. ἵετο.
38, κελεύοι C.
40, ὑπό του H.
48, οἷός τε ἦν C.
8, 2, ἀντιλέγειν κινδυνεύειν Scal.
14, ἀνεῖλεν.
16, ἐν δὲ αὐταῖς H.
18, γένους τε τοῦ πρώτου.
31, ἧκοι καὶ λύτρα C.
43, ἐμπεδώσειε C.
9, 9, ἀφίκετο H.
25, ἐχόμενος C.
33, ἐκείνου καὶ λάβοιμι.
43, καὶ ἐν τῷ δὴ Schneid.
45, εἰσφοροῦνται Lennep.
10, 3, ἡγεμόνες οὗτοι H.
11, πεισθείη.
14, δεχόμενον.
20, οἵ μέν τισιν C.
25, σπ. Ναξίων.
27, εἰ ἐπεθυμ. Λευκ. H.
29, φιλοκύν. μεθ' C.
41, κατελάβετο.
45, ἐπέθετο H.
46, ἀποδυρόμενος C.
11, 19, εἰς πᾶν κακὸν.
40, τῇ νήσῳ H.
12, 1, παρ. ἵεται.
Cap. XIII. Inscript. Δεκτάδας legitur in Comm.
12, 18, καταθεῖ Schneid.
39, τιθασσὸν C.
13, 4 et 9, Φόβιος.
43, θυγατρὸς τάδε λ. Δάφνις H.
45, πυκνῶς ἐθήρα Scal.
54, ἀμφιπεσοῦσά τε καὶ C.
14, 15, ὅδε λόγος. H.
26, ἐπεὶ τὸν A. C.
34, ὑπ' Αἴθρᾳ H.
15, 8, ἐπιπροσδεῖσθαι Comm.
11, περιφαίνειν H.
14, αὖτις λέγοι Bast.
21, νυνὶ δὲ παντ. H.
25, ἀμφ' αὐτὸν οἰκετῶν.
30, παρ. νοῦ τε καὶ φρ.
39, μετὰ δὲ χρόνον.
40, ἐπεισέρχεται Legrand.
41, οἷά τε ἦν H.
πρώτη μὲν Legrand.
48, εἰς τὴν Νάξον H.
16, 9, ἐληΐζοντο C.
17, παρ' αὐτοῦ παραιτεῖσθαι Legrand.
17, 8, 9, κούρῃ-Πεισιδίκῃ.
19, Φθίῃ δ' ἐν δώματα C.
30, αὐτῆς C.
38, κατορθωσάμενος H.
43, ὑποκαίεται.
18, 7, δὲ Συρακ.
11, προσηγγέλη Heynius.
17, συνουσίαν cod.
21, ἀπεκτονηκέναι C.
25, Φ. δὲ τύραννος H.
36, μετὰ δὲ ταῦτα.
37, συνέβη τῶν-γενομένων Schneider.
19, 2, προσάγεσθαι C.
7, περὶ τῆς H.
10, ἀπολώλει C.
28, τὰ ἑξῆς.
20, 5, περιεσχέθη.
9, δεξιῶς χρήσασθαι Scal.
οὗτος εἰς μὲν τὸν πολὺν ὅμ. H.
35, διὰ τὸ δέος.
Cap. XXXIII tit. Σιμμίας C.
21, 33, σχόμενον Scal.
22, 20, τυγχάνει Heyn.
32, ἀπέστυγεν H.
33, πολλούς.
23, 5, ἐθέλων αὐτὴν Pass.
10, μαλακιζόμενος ἐπὶ μονῇ C.
13, αὖτις legendum videtur αὐτίκα H.
16, τέλος δὲ εἶτα C.

EMENDATIONES[1] IN ACHILLE TATIO.

(Editio Fr. Jacobs. Lipsiæ, in bibl. Dyk. 1821.)

p. 27, l. 4, ἐπὶ δεξιᾷ
15, ἐπενήχετο.
29, 8, ἄρχεται.
10, ὥρα σοι ἔφην.
11, ὁ τοιοῦτος Scal.
12, ὑπάρχει H.
30, 16, ἀπολώλειν.
39, ἦμεν.
ἔρχεται.
31, 14, τρ. νυκτί.
32, 6, ἀποκτενεῖς lege ἀποκναίεις H.
15, ἀποθέσθαι.
30, ὅρμος.
34, ποθῇ.
49, εὐτυχεῖν.
33, 10, ἀπήλαυσα.
16, συνίειν.
30, ἐγκαλεῖς; Ἀχ.
42, αἰδεσιμώτερον.
43, τιθασσ.
51, πῶς οὖν ἄν.
34, 10, πλανηθῇς.
28, ἡδέως H.
45, αὐξυνθῇ.
35, 7, δὲ παῖς H.
20, ὄρθιον.
21, δακών.
34, ὁ. δ. ἑ. ὅμως τ. τ. δ. π. τῆς H.
36, 14, θύω.
19, ἀνάψαι.
27, πίνων χρῆσθαί μου.
50, τοσαύτη.
37, 38, ἀναπτερῶσαι H.
40, ὅταν γὰρ H.
54, μοι.
38, 5, ἔλεγον τὸν.
εἰ μὴ παῖδες.
10, εἴη.
ὁ ἄρρην.
12, ποῦ.
27, ἢ τῶν.
30, ἕδνα.
41, καθᾶραι.
39, 34, οὔπω παρ' αὐτοῖς.
46, προτείνειν.
40, 5, ἀναπνεῖ.
26, καίων.
37, ἡ τύχη.
49, ἅτ. ὦν.
41, 26, μέ τίς σοι H.
35, ἱπτᾶσα.
45, ἐπιβάλλων.

[1] Emendationes in textum receptæ sunt, hic exhibentur lectiones quæ in Jacobsii edit. inveniuntur. Ubi nulla littera adjecta, emendationes plurimam partem sunt Cobeti, reliquas et alii fecerunt quorum nomina Jacobsius citat : alias Scaliger (Scal.) aut nos ipsi (H.) fecimus.

p. 42, l. 3, ὅτι φιλῶ H.
12, ἐλευθεριώτ.
25, ἡσθείσης τῆς.
34, προσέθιγεν.
38, συμφυράσας.
39, ἤδη.
40, καὶ τὰ αὐτά.
43, 11, με.
52, τὰ δὲ.
44, 28, ταῦτα-ἀπὸ.
39, ποιήσει.
40, τὴν βίαν προσ.
43, ἐκκείμ.
45, 3, ἕλκει δ' ἡ γῆ
30, οὐδὲν.
50, διαπλάττεται H
46, 52, K. καὶ π.
47, 5, ἦσαν.
37, ἐκλείετο H.
39, διειλήχεσαν.
41, ταμεῖον.
43, ἔξωθε.
50, κόρῃ.
48, ἔκλαιεν.
49, 7, ἠγριαίνετο καὶ.
25, σε.
50, ἀνατέμνειν.
50, 15, σου.
29, ῥημάτων.
48, οὖν εἴσω H.
51, 7, συμφυγεῖν.
10, ἐμβαλέσθαι.
12, ἑπομένων H.
20, ἵεται.
41, λοιδορίας Scal.
52, 3, πέμψαι τὸν.
22, πόματι.
29, δέσπ. διακ. H.
53, 7, πρῶτον.
25, ἀλλάξας H.
38, ἀπελθὼν.
39, ἀπελ. οὐδ.
40, προσετιμήσαντό μοι.
50, ἀπαγαγεῖν.
54, 1, νῦν ἤτοι ὡς.
10, πρὶν ὁ.
32, οὐρανοὺς et infra.
55, 28, αὐτῆς τῆς.
30, γινομένῃ.
31, ἀναθορῶν.
42, ἡμῖν καταχέας.
57, 35, ὤθουν.
58, 2, κατεφέροντο.
59, 8, τούτους.
14, Κλεινία.
17, ἐγέγ. H.
61, 1, ἡμερῶν.
31, ἠδικήσαμεν.
33, ἐλέους.
43, ὀργήσ. H.
62, 31, π. ὁπλ. H.
35, πελτασταὶ.
47, καὶ ἦν.
63, 29, αὐτὸν δάκρυα.
45, σώματος.
64, 12, αὐτοὺς.
37, καθήσων.
43, καὶ φίλους.
65, 32, ποῖ γῆς.
33, τί ποτε.
47, ὅμως ἐφ. ἐπιδεῖξαι.
48, τούτῳ χρ.
52, ὁ τρόπος.
66, 33, συναγωνίσεται.
67, 2, καταβαίνειν τῇ.
39, εἰ δέ τις ἡμ. ἐκποδὼν.
45, τὴν ψυχὴν.
68, 6, M. τῷ στρατηγῷ H.
12, αὗται πέντε.
27, ταῶνα.
30, εὐφυὴς.
40, [φέρει] καὶ εἰς τὸ χ. H.
69, 3, ὅθεν περ.
7, οἷός τε.
12, πρὶν ἤ.
18, τὴν μὲν ἀναβ.
70, 26, τίκτεται H.
28, βίον γ. αὐτοῦ.
36, εὑρήσει.
37, μὲν γὰρ ὄψον.
51, καὶ μόνον οὐχ.
71, 1, πρῶτος.
13, ὃ μὲν κλέπτον.
28, δι' ὧν.
30, ἀνασώσεις τ. ψ. ἂν θέλῃς.
52, ἀναβ.; Σρατ. ἐν.
54, μενῶ.
72, 4, ἰώμενον.
29, μοιχεύεται.
44, δὲ H.
73, 1, οἷός τε.
2, ἐπὶ τὸ.
32, καὶ H.
51, βλ. ἔλεγον H.
74, 1, διανέστη.
20, λυθῇ.
47, πλέειν.
75, 6, δὲ τῶν ν. τινὲς.
23, ἐπισύρειν.
26, σφῶν.
33, ἐδίδοσαν.
35, τὴν σατραπείαν.
40, εἰμ. ἐν κακοῖς. Σὺ.
76, 14, ἀδικηγ. θαν.
22, ἐγκυλ.
33, πεζομαχίαι.
42, προπολουμένην.
77, 1, οὐκ ἔστιν.
36, ὅλης ν.
46, ἀληθεύσειαν.
47, μου.
53, σωφρονήσειας.
54, γνωρίσειας.
78, 17, ἔχων.
35, πόματος.
41, τούτῳ. Συν.
44, δὲ αὐτοῦ H.
79, 19, λοίπου H.
σώματα. —
20, πᾶσα. —
30, δυνάμεως ἀπ. —
34, καί μου dele καὶ.
80, 7, πληρώσειε.
8, εἰς τὸν δ.
χωρήσειε.
10, καὶ κατὰ.
17, οὐράνιον.
27, λῃστῶν Scal.
52, ἔκλειεν. —
Ἀγκάλαις.
81, 40, ὤνησιν.
52, ὁρῶ γυν H.
54, πάσχω λογ. —
82, 2, Ἐριννύων.
24, ἀνέτελλεν ἄλλος. Μετὰ
H.
25, ἐπ' ἐσχάτων τῆς γ.
27, ὑπέρχεται.
34, ἤδη.
83, 5, ἐκρούετο.
42, ἐπέχεσθαι H.
51, ἐδεόμην.
84, 5, Ξενεδάμας.
12, προηγ. τοῖς H.
28, ἂν αὐτ.
30, ὅποι — ὄντες μάθ.
31, καὶ ἀφ.
49, σοῦ.
51, γὰρ ἴδ.
53, αὐτοῦ.
85, 19, ἕδρας οὐδ'.
21, αἰδῶ. Μίσει.
22, ἵδρυσαι H.
43, ἔβλεπέν με.
86, 13, ποιήσασθαι.
14, ἀποφῆναι.
45, Ὁ. εἶχον τ. αὐτ. φ. τ.
κ. τοῦ ἱερ. πυρὶ H.
87, 25, ἄγειν.
88, 1, γύναι, λέγε.
5, Ὂν. Λακ.
7, παρασχεῖν.
9, πoριοῦμαι.
11, κατέξανε.
26, ἀπέπαυσεν αὐτὴν δὲ.
35, διανίστ. H.
37, με.
47, καὶ ἐγὼ τῶν etc
89, 20, μὴ πάντας ἀπ.
50, τί γράφω.

p. 90, l. 14, τὸ μὴ συγγεν.
48, παραλιπεῖν.
91, 54, ὤθει.
92, 5, μηδὲν μήθ'.
6, δή τι.
13, μου.
93, 35, Ἅμα μνησ.
53, ἀπολέσῃς.
94, 17, ἕνεκεν χρ.
95, 2, παράσχοις.
8, αὐτὰς τὰς θύρας.
46, θῇ.
96, 3, δλ. νυκτὸς.
11, αὐτὸς.
19, ὅπερ.
20, καταγελᾷ.
97, 8, ἄγει.
16, εὐτυχ. H.
18, κακῶς. —
39, ἐπλήσθη.
98, 2, ὅσῳ θαλερ. H.
38, αὐτῇ.
45, ἐξέκλεψας· σὺ τῶν.
53, καθάρας.
99, 29, ἂν παραγέν.
31, αὐτὴν ἐγκ.
32, φανερῶς, ὡς.
36, ὑπολάβοις.
100, 33, τίνος μιαίνεις.
42, ποῖ παίζω.
52, σοῦ.
101, 26, εἵνεκεν.
49, κἂν ᾗ ἄστ.
102, 13, τί ἑαυτὴν.
21, πολλῷ διαφ.
28, ἐπιθ. συμμ. ὃ θέλει λαβὼν H.
31, κατακούσας.
52, τὴν μὲν.
103, 42, ἡδονὰς·
104, 2, μάθοι.
19, εἰ παρθένος.
52, διαφθαρῆναι.
105, 3, ἕνα τῶν δεσμ.
9, τὸ εὑρεθὲν.
28, κατὰ νοῦν etc.
40, ἐποιούμην.
46, πανδοχ.
47, δὲ ἡμᾶς.
50, ἀνθρ. διαν. H.
51, ἐθέλει.
106, 17, παραδίδωσιν ᾧ νῦν ἔφην.
35, τῷ φόνῳ.
37, Ἦλθε.
45, τραύματος H.
46, λαβὼν.
107, 40, βίον καταλείποιμι.
43, ἡμεῖς ἐν τούτοις.
45, ἀπολύει τῶν.
51, κατῳκισ.
108, 1, τῆς Μελ.
18, ἀποφαίνειν.
31, τί ταῦτ' εἴη.
33, κἀσαφῶς.
109, 12, σέ ποτε.
14, κατηγόρει.
16, μισοῖ — φιλοῖ.
19, ἐρωμένης μὴ μ.
24, ἐπ. πρὸς H.
45, ἔλεγεν ὁδῷ.
50, ὑμᾶς.
110, 10, ταῦτα.
13, γεγενῆσθαι.
18, αὐτῇ.
22, ἐξ. ἐπὶ Σμ.
30, πρώτης.
35, οὐ δὴ κελεύετε τῷ δημίῳ H.
47, ἂν οὐκ ἔχ.
111, 6, προσετίθη.
23, τηλικοῦτο.
112, 5, ἐπεισερχ.
7, ἀποχρῆσαι.
13, Ταύτην.
17, τὴν θεραπ.
25, ἐπιθειαζόντων H.
52, μαντεύμασι.
113, 32, ἐνηγγυήσατο.
33, παρέξειν H.
114, 9, φυλάξῃς.
17, οἱ δὲ τῶν ῥινῶν.
25, μαλακὰ ἀνακρ.
29, ποῦ.
42, τοῦτο.
50, οὕτως.
51, ὅτι — αἰσχύνεσαι, ἐγὼ.
115, 9, ἑταίρας.
116, 3, ἑτέρως.
23, εἴ ποτε τὸ κ. Λ. ἐγεγόνει δρ. H.
45, καὶ ἐπὶ τῷ τοσούτου ὅσον — τρίτος H.
117, 9, ἂν εἴη τ. κ. ἡ ἁρμ. καλὴ
32, αὐτοῦ τῇ συρ.
118, 7, κλήσεως H.
19, μὲν συν.
36, ἄρξομαι.
48, λύωσιν ἡμῖν.
51, τῆς ἀνομίας.
119, 4, καὶ τολμ.
5, ἐπιρητορ.
19, οὐδὲν εἶ.
27, αὐτῇ.
37, τοῦ δεσπότου.
48, αἳ κἂν.
54, αὐτῷ ὥστε.
120, 1, ἀποθάνοι.
6, ταμιεύσομαι.
15, συνεγένετο.
16, δεδαπανήκει.
27, πλέκτρον.
29, καὶ τῷ σ.
37, βλασφημεῖν. ἐν ἄλλῃ.
121, 2, ἔοικε.
8, δράσειας πρὶν ἤ.
18, τολμήσεις.
122, 38, κάλλος H.
47, λέγων.... Δύο.
53, εἰ κεκοιν.
123, 15, προτιμῆσαι.
25, παραμένειν.
124, 4, κρίσις ἐγγράψας.
10, κοιμηθῇσ.
11, Ἐπὶ δὲ τῇ ὕστ.
12, ἐστολίσατο δὲ ἡ Λ. ἱερᾷ.
52, καταμηνύσειν.
125, 23, ἐνδέει.
40, εἶχον.
126, 6, ὅποι.
9, φέρε ἀκούσατε.
12, ἀσυμβολήσω.
14, ἂν λέγοις.
37, καὶ τὰ ἄλλα π.
127, 39, ἀγωνισάμενον.

LECTIONES COD. FLORENTINI.

p. 27, l. 10, καλοῦσιν περιιὼν.
οὖν καὶ.
16, π. ἐκάθητο.
27, στιχηδὸν.
28, 2, μετ. δὲ δεσμούμενοι.
8, ὡς ἀφήσειν, hoc expalluit, sed tantum adest spatii ut id solum scribi potuerit.
10, θαλάσσης et sic semper.
31, εἰς ὀξὺ κατ
η ος
40, νεὼς.
54, ὦ ἀγαθὲ.
29, 1, μ. ὄντα.
5, μ. ὀνήσειν.
6, τι D. (deest.)
16, ἀδελφοί.
47, ἐπιστολὴν.
30, 6, δ' ἐπέτεινα.
16, ἀπώλωλειν.

p. 30, l. 37, βλέπων ἅμα.
39, ἥμην.
31, 2, αἰσχύνεται διώκειν.
15, ἐρεθίζουσι.
16, παύηται.
20, κουφίζει.
21, ἂν δὲ.
22, ἡψ. μένει καὶ τότε τῷ κακῷ.
23, τὰ τότε κοιμ.
49, ἔσῃ καὶ σύ μοι ποτὲ δοῦλος. ταχὺ δὲ πρὸς.
32, 6, ἀπυκτένεις.
9, διπλῷ τῷ κακῷ.
17, καὶ D.
18, λέγ. τοῦ Διὸς.
οις
29, κἂν ἄλλῳ λέγω.
40, μὴ D.
41, φονεύουσιν. Recte. H.
49, εἰ δὲ μὴ εὔμ.
33, 7, τηρήσομεν.
11, οὕτω μὲν οὖν.
16, συνήειν.
34, 2, ἐγὼ D.
12, δ' ἐστί.
31, αἴτησις ἐστὶ σιωπῇ.
47, τοῦτον D.
35, 6, ἡμεῖς μὲν.
13, ἔμενεν.
34, δοὺς δὲ ἑ α υ τ ὸ ν τῷ μ ὲ ν, evanida supplevit m. sec.
41, αἱ αἰχμαὶ.
47, γνωρίσεις.
49, ὑπὸ ἐκπλήξ.... explicit fol. 38 vers. f. sq. incipit ἀστράπτον τοῦ ταῶ.
38, 52, τοῦ τῆς Λ.
39, 3, εἱλίττοντο.
10, καὶ μετὰ μικρὸν-συνεπ.
clare legitur.
27, αὐτῆς ἥτις τῆς καλ. τὸ περιφ.
41, γενέσθαι πᾶν ὅσον ἀττικὸν εἶναι δοκεῖ.
ὸς
44, ποτὸν.
46, καὶ D.
40, 14, ἐς.
25, ἐκβαίνουσιν.
42, μόνον D.
54, δὲ ἐγώ σοι.
41, 26, καὶ in fine vs. D.
πέπρα. με τίς σοι θεῶν.
28, ἐκ. ὁ θεὸς.
ἐπιβαλὼν.
50, ἐνέθηκε.
42, 4, ὃ λέγω καὶ.... expl. f. 39, vers. sequitur ἦν δὲ ἀκ. κτέ. p. 45, l. 30.
45, 42, τὸν ἰχθὺν illud D.
46, 2, νάρκισσοι.
20, καλῶς ἔχουσα.
28, ὑπὸ τῆς θέας.
48, ῥοδώπης in marg. ὅρα ῥοδόπιδος.
53, παρεσκευαζ.
47, 2, ὁ δὲ εἵπετο.
10, ᾠίμεθα lege φήμεθα C.
29, ἡμᾶς D.
35, ἐπὶ δεξιὰ-ἐπὶ θάτερα.
48, 5, ἄγειν.
37, καὶ D.
49, 7, ἔτυχεν ὄνειρος.
50, 45, τρέχουσαν. ἦν γὰρ.
αι
52, 3, ἔτυχον πέμψ lege ἔτ. πέμψας H.
53, 25, ἀλαλάξας.
32, εἶχον. ἄλλως, πῶς ἂν ἄλλος τις.
54, 7, τῷ Ταντ.
57, 15, κυρτ. μέρος.
23, sine lacunæ indicio.
59, 14, αἰτήσαντες.
60, 25, κρατῇ D.
61. 29, τῷ δὲ.... κλέψας τοῦ κωκυτοῦ.
62, 34, τὸν ἀ. πεντ.
63, 1, ἀν. ἐπεχ.
27, εἰς φ. τῆς λ. τὸν ἔλεον προξενεῖ οὕτω γοῦν.
64, 1, ἐγὼ δὲ ἐκ περιωπῆς καθ.
13, διῶρυξκέχωστο recte. H.
35, κνίσαν τὸ πῦρ.
36, παρ' ἐμοῦ σοι χοὰς recte. H.
37, ταῦτ' εἰπὼν ibid. τὸ ξίφος ἄνω quod. leg. H.
39, δ' ἦν.
42, καὶ Σάτυρος placet. H.
65, 12, καὶ συνεφ. καὶ κατεπ. D.
47, ἔφασαν.
52, τὸν τρόπον.
67, 14, χρηστῆς καὶ sine lacunæ indicio.
15, γλ. ὁ θ. D.
53, λευκ. δεύτερον ἐμὸν δ. placet. H.
68, 13, εἴκοσι τὰς ἐκ.
35, οὕτω καὶ τ. τ.
40, φέρει D.
69, 20, ὅμοιον.
39, κατὰ βοῦν—οὐρὰ δὲ β.
45, ὀδόνται.
70, 3, ἀπ. δὲ πάσχει.
18, ἔφη D.
33, μεταξὺ δὲ in his verbis librarius scribere desiit, nondum absoluto folio recto 47, cui octo vss. desunt.

EMENDATIONES[1] IN LONGO.

(EDITIO G. R. LUD. DE SINNER. PARIS. EXCUD. FIRM. DIDOT., 1829.)

p. 131, l. 2, εἶδον· εἰκόνος γραφὴν A.
22, Μιτυλίνῃ.
25, νομίσεις οὐ.
τῆς π. τῆς Μιτυλ.
32, ὑπὸ αἰγὸς.
132, 15, ἔπειτα αἰδ.
19, τίκτ. αἶγες.
23, ἀπονομάζουσι H.
32, κόμη — λελυμένη.
35, δὲ πηγῆς.
42, κολ. δὲ.
48, ἀλλαυτὶ.
133, 7, νομιζ. λανθ.
10, ὥσπερ H.
15, δὲ τοσούτων.
17, τι ἰδεῖν τὰς.
26, ἁβρ. ἔτρ.
28, ἐπ' ἀγροικίᾳ.
36, μόνῃ φ.
39, ἄγουσα
46, οἶδε.
134, 6, ἀνθερίκους ἀν. ποθ. ἀκριβ. Coray.

[1] Hic exhibentur lectiones quas de Sinner secutus est; emendationes (quæ in textum receptæ sunt) maximam partem sunt Cobeti, reliquas fecerunt illi quorum nomina citat de Sinner; paucas quasdam ipsi fecimus (H.) — Adscriptum A vel B indicat lectionem quæ in textu reperitur, petitam esse ex cod. Flor. (A) vel Vatic. (B), quam citat de Sinner.

p. 134, l. 9, ἐκταμών.
11, ἐμελέτησε.
19, σιρρούς.
31, εἰς μάχην.
36, ἀχθεσθεὶς ξύλον καὶ τὴν.
38, ἀκριβ. τῶν — π. ἦν.
42, παραγένοιτο A.
135, 4, νομῆς H.
7, μὲν οὖν οὐδὲν.
13, προστὰς.
17, ὅτι μὴ πρότερον.
20, ἑαυτῆς.
21, τρυφερώτερον.
ἐπὶ.
24, τῆς δὲ ὑστεραίας.
41, ἔκλαιεν.
43, τοσαῦτα H.
50, δή.
136, 7, φλεγομένη Coray.
παρὰ τὰ ἄντρα.
13, ἀπ'.
18, καλάμ. ἔχουσαν ἐννέα.
22, δὲ ἀνὰ πάσας ἡμέρας.
24, μόσχον ὀρειγ.
26, τὰ δ' ἔχαιρε μᾶλλον δὲ ἔχαιρεν ὅτι.
33, τοσοῦτον κρείττων ὅσον.
37, ὀδωδὼς. . . . δεινὸν.
40, ἐρίφων.
42, ὡς τούτους.
45, λευκὸς H.
52, ὅτι σε.
53, καὶ εἰ καλή.
137, 8, ἐρυθήματι.
9, ἐθαύμασε.
13, τῶν δὲ πρ. χρόνων.
15, τοῦ ἂν δ.
18, καὶ ἡ.
19, πόας θερινῆς.
26, ἠμελ. καὶ ἡ.
ἐχαρίσατο.
30, χλόη.
138, 4, ἐπὶ τὸν π.
7, πρὸ τῶν β. H.
15, ἀκ. βάτοις.
17, λόχῳ B.
53, παταγῇ A.
139, 6, ἴδ. ἐλ. ἀπαλ.
30, ἐπ' ἀνθοῦν.
33, ἐν τῷ ἄντρῳ.
43, ἐπέτρεχεν.
50, ἅμα καθ' αὐτὸν ἠρ.
140, 3, παίουσι H.
24, ἦν παρθένος.
25, ἐν ἡλικίᾳ. Ἦν.
30, καλὸς, ᾠδικὸς.
47, περὶ τὴν.
51, μηδὲν μηδὲ εἰς.
141, 13, πρὸ τῶν β. H.
14, σὺ δὲ σοί.
22, ἀντὶ τούτων.
25, Δόρκων μὲν.
28, μέγ' ὡς ἐδύνατο.
45, δύο βοῶν.
47, μόνον.
142, 1, ναυαγίου.
11, αὐτῷ τῶν.
34, αὐτὸ τὸ.
36, αὐτὸν.
ἐπέλιπε.
143, 2, ἐμβάλλων.
6, πᾶσα γὰρ—ἦν ἄμπ.
18, εὔχοντο.
32, τούτου.
44, χειρῶν · ὃν.
νέμειν.
46, αὐτῷ.
144, 12, τι χρῆμα.
14, φύγῃ.
26, πόνος.
31, ἀλλὰ τοῦ.
33, τῷ ἕλει τὸ.
145, 31, καὶ τότε.
41, ἐρῶμεν.
εἰ δὲ.
46, μικρὸν.
48, καταφυγεῖν.
146, 4, παρθένων—νέων, etc.
8, ἔσχον.
9, π. καὶ.
17, κατέδραμον.
23, καθέζοντο ὑπὸ στέλεχος.
46, ἐνορμιζ.
50, λαγωοὺς.
147, 6, δέ τις.
15, ἡ χ. κ. ὁ Δ.
36, οἱ M.
40, πρ. τε.
45, ταῦτα.
49, συντ. βουκ.
148, 3, οἷος δὲ κ. κ. H.
6, θ. ἰδὼν νέμει.
12, κῆπον αἶξ.
28, οὐκ ἔπ. τ. Φ. Μηθ. λέγ.
30, ἦγον τ. Δ. πάλιν.
32, ψᾶρες ἢ H.
34, ἔτρεψαν.
41, ζυμήτου.
149 3, τὸν δὲ στρατηγὸν.
39, τοῦτο ἰδεῖν ὑμεῖς.
43, ἀγέλην καὶ.
44, ἀποδείρουσι — καταθύουσι H.
45, πόλιν λοιπὸν.
46, παρὰ.
150, 6, μ. ἢ σοὶ μέλει.
8, ἐκ πεδίοις.
25, ἀναπ. τῶν H.
49, ἀνῆκεν τοὺς.
151, 3, καὶ σχῆμά τις.
15, ὑπὲρ τῆς.
26, αὐτὸς ὅπ.
38, ἀνίστω.
152, 6, θαύματι πάντων.
ἀνευφημ. H.
18, λειποθ.
31, κομίσουσαν.
41, ἀπέσπ. μ. γλ. H.
47, ἐμνημόνευον.
52, κερ. αὐτοῖς.
153, 7, λευκὸν παιδίον B.
16, ὁ δὲ Δ.
26, ἀφηγήσεσθαι.
28, τὸ ὄργανον.
35, δέξασθαι μήτε τρ. μήτε.
36, ἐς βίαν.
38, ταμών.
48, πρῶτον.
50, ὄρθιον.
51, εὔπνοοι.
154, 2, ὅσον.
16, φιλεῖ. χλ.
30, συρίζων. Νυκτὸς H.
31, ἀπηλ. καὶ.
45, κατ' ὀλίγον.
49, στέρξειν θάνατον.
155, 1, πρ. παρ.
ὁ μὲν οὖν.
11, φιλοῦσα.
13, καὶ νέμουσα καὶ νομίζ. H.
20, ὅπλα.
27. ταχύνει δὲ ἐπὶ τ. π. αὐτ. ὡς.
33, τοὺς νεανίσκ. ἔδρ.
44, κερδ. Ὁ μὲν.
156, 1, καταχωμ.
6, πάγας.
20, συνήσθιον.
40, κόψυχος.
46, καμ. αὐτῷ.
157, 3, οὐκ αἰσίοις.
19, γίν. Τραπ.
20, διῃρεῖτο.
ἐκιρνᾶτο
27, μὲν καὶ.
29, χ. ἦγεν ἔσ. λ. H.
33, τ. δὲ.
38, τὰ μ. βροχ. αὐτ.
50, τοιούτου γηροτρόφου.
158, 14, ὑπέκκαε
25, εἰς ἐκεῖνο τὸ etc.
31, με ἐκέλ.
37, ἰαχχάσαντες.
43, φιλ. καθ. μ.
159, 4, οἵων τινῶν.
καὶ τοῦτο.
11, μητράσιν A.
αὐτοὺς H.
14, διώγματα.

p. 159, l. 17, κἂν γέρ. ἐξ. εἰσ.
27, δὲ.
36, φεύγουσιν A.
37, ἀπολαύοντες.
42, Σὺ δ' ἐμὲ.
44, ἐνδεδυμ.
46, ἕνεκα H.
160, 9, κατόπιν αὐτ.
10, κατηχολ.
14, εἰς ἐκείνων.
17, ἐν ᾗ ἐκαθέζετο.
27, ἀτ. μου.
49, ἱκέτευεν.
161, 3, ἔχει Scalig.
12, ὥρμησε.
19, οἰμώξει.
20, κείσεται H.
23, βοήσῃ.
24, δακρύσῃ.
48, ἰχθῦς εἰς.
54, ἡνίκα μὲν οὖν ἀναπ.
62, 5, κελευσμάτων.
19, ὕλην ὑπ.
23, παραπλεῖ.
29, M. Δρυάδες.
41, εἰς π. τὴν γῆν A.
μέλη Γῇ.
43, χ. Νύμφαις.
52, εἶπ' Ἠχὼ.
163, 10, πολλὰ Coray.
12, πυθέσθαι.
16, οἱ δὲ ἐπ. μεγ.
20, ἀπολέσει.
23, παιδίῳ.
δὲ αὐτ.
29, αὐτοὺς εὐδαίμονας.
38, ἀλλ' ὡς.
43, μεταποιοῦντα.
47, πλούσιος τοῦτο.
164, 4, τολμήσει.
5, ἀπήγγελλε.
9, Π. δέ που.
13, συντεθήσεσθαι.
29, νεκροῦ δι' ὃν οὐδεὶς οὐδὲ.
32, δόξαι νῦν μὴ πένητι.
165, 16, ἐλπίδα.
23, ταχὺς παρὰ.
31, δὲ ἔτι. B.
33, ὡς καθεύδειν γε.
36, ἔτι μ. π.
43, ἀντὶ τ. καὶ αἱ N. φ.
45, γάμον καὶ.
46, δέομ. περιττ.
ᾤμην καὶ.
51, ἀναβαλλ.
53, παραγινόμ.
54, φιλείτωσαν.
166, 40, ἐφυλάττετο.
54, ὁμοίως B.
ἔχομεν τοὺς σοὺς μ.
167, 28, θριγγὸς.
47, ἦσαν καὶ H.
168, 7, ἦν. Εὗρεν.
10, μ. που.
12, δ. μακροῦ.
ἐπαινηθ.
28, ἐκέλευεν.
29, παραμένειν.
31, μετ. τρυγῆς.
41, ἀπὸ αἰπολίου B.
45, ἀπηγγείλατο.
47, κἀκείνη.
48, καὶ οἷς. B.
169, 2, προσγίνεται δὲ ἔτι B.
18, οἷον ἐχθρὸς.
22, ἐλάσας.
23, ἐδάκρυον. Καὶ ἦν μὲν κενὸν H. partim ex B.
26, πᾶσα ἡ γῆ.
29, ὅμοιον.
30, μὲν γὰρ.
37, παρ. καὶ ἴδλ. St.
38, πολλακίς; πῶς.
39, ἐκεῖνα.
40, ἐκ μιᾶς π. H.
44, τὰ αὐτ. σώματα.
48, ἀπήγγελλεν.
170, 20, ποθῆναι κάλλιστος οἶνος H.
22, λαγωῶν.
36, δὲ εἶδε.
40, ὡς αἶγας.
41, οὔπω ποτέ τις εἶδε β.
43, οἷός τε ἦν H.
171, 37, χιτῶνα· καὶ ὑποδ.
172, 21, καλέσεις.
24, μεγάλ. οὐκ.
26, κομίσειν.
27, ἐπιθυμίαν.
αὐτὸς.
28, παραγαγεῖν.
32, τῶν ἀσώτων.
35, οἴῳ ποτὲ ἄν.
47, Βράγχιος A.
48, ὁ Ζεὺς ἥρπ.
50, εἴδομεν. Ἀλλὰ εἰ ἔτι
173, 6, πάντα κἀκείνῳ
11, ἔρημοι δὲ αἱ αἶγες καὶ.
14, καὶ ὅπῃ.
23, Γν. γε AB.
25, εὐηγ. αὐτοῖς.
34, τοῦτο τὸ παιδίον.
53, διαψεύδεται H.
καθημένης Coray.
174, 2, ἔπλασεν.
7, κομίσουσα.
9, χλαμύδιον.
12, Φίλ. M.
27, ἀπολώλει.
34, μόλις μετὰ τ. ὅρκον.
45, ἤκουεν
47, ᾠόμην.
48, ἐγίνετο.
175, 4, εὐφρονοῦσιν.
5, χρημ. ἕνεκα.
6, γὰρ ὑμῖν.
15, ἐνταυθοῖ.
36, πλαγίου αὐλὸν.
176, 11, χ. τότ. . . . νῦν.
30, δ. οὐκ. ἀγ. ἔχ.
46, ἀνέτρεφεν.
47, ἐθ. θαυμ.
177, 4, κομ. ὑποδ. κατ.
12, πλεῖον.
15, προσλάβηται
27, Ἐστ. καὶ.
38, ἐλευθέραν τὴν γ. H.
47, ἐκφέρουσα.
οὐ δὸν.
48, ἐκινεῖτο.
51, αὐτὰς μητέρας.
178, 3, παρὰ τὴν φ.
12, σκεῦος H.
13, ἐν δεξιᾷ.
18, ἄρα καὶ.
33, ἀλλ' ὥσπερ οἱ θεοὶ H.
39, προν. θεῶν.
179, 22, ἔστε.
26, ὀπώρας A.
33, Πᾶνα Στρατιώτην.

LECTIONES COD. FLORENTINI.

p. 131, l. 22, ἐπεισρ.
32, εὗρεν ὑπὸ μιᾶς τῶν αἰγῶν τρεφ.
132, 22, τὰ μὲν ἐκθέντα κρύπτουσι.
δόξαν δὴ κἀκείνῃ.
24, ἂν scribitur ἄν.
25, π. δοκεῖ Δάφνιν.
32, κόμαι λελυμέναι.
35, δὲ πηγῆς ἀν. ὑδ. ἐπῄει χεόμενον.
37, ἐκτέτατο ἐκ.
39, καὶ κάλαμοι illud D.
41, ἀρτίτ. πολλὰ φ.
42, κολ. δή.
48, ἀκλαυστὶ λαύρως.
49, μετέφερε.
τῆς δϊος et sic semper.
53, καὶ περ illud D.
133, 4, ἐπιχ. τύχῃ τρέψαι.
7, νομ. καὶ λανθ.
22, κελ. νέμειν τὸν μὲν αἰπόλιον.
26, ἔτρ. ἁβρ.
28, ἐπ' ἀγροικίας plurima in cod. ita expalluerunt ut expediri prorsus nequeant.
33, πρὸς μεσεμβρίας πῶς ἐπιμένειν.
34, πότε ἄγειν ἐπὶ κοιτὸν.
φ. μόνῃ.
ἀναφέρουσα.
42, ὅσα ὀρϊα.
43, μελισσῶν.
44, ἐβ. εἰς τοὺς λειμῶνας αἱ ἀγέλαι, εἰς δὲ λόχμας κατῆδον ὄρνιθες omnia certa præter η in κατῆδον.
134, 1, τῶν προβ. συνέλεγε τὰ πλανώμενα.
5, ἀθύρματα δὲ αὐτοῖς.
ας
6, ἀνθερικοὺς
9, καλ. λεπτοὺς ἐκτεμὼν.
11, ἐμελέτα.
16, ἐνέκαυσε ἐν καύσε certum est.
σκύμνους σκύμνους νέους.
25, ἀσθεν. τυγχάνοντα καὶ τότε.
ἐς μάχην.
32, ἐμβολῆς.
33, ἀλγήσας φριξάμενος.
34, ἐς φυγὴν ἐτρέπετο.
ἐπ. κατ' ἴχνος ἄπαυστον.
36, ξύλῳ τὴν καλαύρωπα.
38, ἀκριβ. ἦν τῶν ἐν π. ἥπ.
44, σιρὸν.
50, ἀνέβη τῆς ὅλης ταινίας.
ὁ ἀς
135, 1, ἐπιδρομην.
5, Folium. 23, b. incipit a vv. ἐπὶ στελέχει usque ad vs. μετὰ ταῦτα ὁ Δ.
13, προστὰς.
17, ὅτι πρότερον.
19, τὰ ν. δὲ ἀπολ. . . . . . πεπ. atramento obducta.
21, τρυφερωτέρα.
ἐν.
24, τῆς δὲ. . . . . . ἦχον.
50, δὲ.
54, εἴθε.
136, 7, πρὸς aut πρὸ certum est, non liquet utrum ἄντρου an ἄντρα.
12, ἐρω. . . . . α καί.
ἐπ'.
18, καλάμ. ἐννέα. . . . τῇ δὲ νεβρ.
22, ἀνὰ πασ. ἡμ. hic. l. expalluit.
23, μῆλον ὡραῖον nihil apparet.
24, nihil in his legi potest.
26, λαμβ. μεν τὰ δ. ἔχ. ὅτι.
ɒ
33, cod. ὁ δὲ αἰπόλ τοσουτον. . . . . . κρείσσων.
ἔθρεψε μήτηρ οὐ θηρίον οὗτος δέ ἐστι.
37, ὀδωδὼς ἀπ' αὐτῶν δεινὸν.
40, ἐρίφων.
42, cod. νέμω δὲ τράγους τῶν τούτου βοῶν μείζονας ὄζω δε apparet μει, reliqua non item; lectionis interpolatæ nullum vestigium.
52, ὅτι καὶ σέ.
137, 9, ἔθραυσεν.
13, τὸν δὲ πρ. χρόνον.
18, ἡ.
ης θε
19, χλόας καιρινῆς
26, καὶ D.
ἐδωρήσατο.
30, ἡ χλόη.
ω
51, δ. καὶ φοραθεὶς μήποτε.
138, 1, ἐλπίδος ὁ δόρκων.
ἐπὶ ποτὸν.
6, λύκου δέρμα μεγ.
9, ἐφηπλῶσται.
πηγὴν...'σ ἦν ἔπινον αἱ αἶγεσ a vocab. ἰ..σ incipit vs. penult. folii 24 a.
16, καὶ σκολύμβροις ἠγρίωτο.
18, τοῦ ποταμοῦ τὴν ὥραν.
19, π. εἶχε τὴν ἐλπ.
πρὶν ὅλως δι' ἔκπηξιν ἔδακνον omisso ἀναστ. in ἐκπ. post π deleta est litera.
31, ἐπὶ τοῦ δέρματος ἐπισκέπτοντος.
37, κύνας ἀνακαλέσαντες συνήθως ταχέως ἡμέρωσαν.
τὸν δὲ δόρκονα.
43, ἀλλὰ παραμ.
51, μέχρι καὶ τῆς θαλάσσης.
χειροπλαταγῇ.
54, λήθην ἐπέβαλε.
139, 6, ἤλγουν ἐθελοντί.
9, ἐξέκαε δ' αὐτὸς.
16, ὁ μὲν δὴ δάφνις.
18, ποτ' ἀνέβαινε.
22, δειναὶ δὲ αἱ μυῖαι.
28, ἐγίγνετο.
30, ἐπαθροῦν ἐνέπιπτε τὸ κ.
33, τῶν ἐν τ. ἄν. ν. εἶναι. ὁ μὲν οὖν.
37, μήλοις ἔβαλλον ἀλλήλους καὶ τὰς κεφ.
43, ἐπέτρεχε.
50, καὶ ἅμα κρύφα ἠρέμα.
51, ἀποπνεῖ στόμα.
52, ἀλλὰ φιλῆσαι δέδ.
140, 6, θηρᾶσαι θέλουσαν.
20, καὶ λαβοῦσα ἔβαλεν αὖθις τῷ κόλπῳ.
24, ἦν π. παρθένε οὕτω καλή.
25, ἐν ὕλῃ· ἦν δὲ ἄρα.
26, οἱ βόες ἐπ' αὐτ.
27, προβολῇ.
28, ἐπὶ πίτυν.
ᾖδε πάνυ καὶ τὴν πίττυν.
καλὸς καὶ ᾠδικὸς.
32, ἀνεπεδείξατο.
33, καὶ βοῶν ὀκτὼ.
51, ἐς τὰς αἶγας.
54, ἄρτι τὸ πεῖσμα ἀπ.
141, 1, τὰς κώπας ἐμβ.
5, παραβάντων μὲν ἀμελεῖ

καὶ τὴν.
p. 141, l. 13, πρὸ τῶν βωμῶν.
14, σὺ δὲ.
17, ἴθι δὲ.
19, δάφνις δὲ σέ — σέ non prorsus certum.
22, ἀντὶ τῶνδε.
23, δόρκων δὲ.
28, ἐνθείσασα τοῖς χ. a pr. manu, sed correctio m. sec. ἐνθήσασα.
32, τῆς ἐκπτώσεως τῶν βοῶν.
37, κνήμην ἀπεδέδεντο.
40, μὲν οὖν D.
ὑπ' ὀλίγον.
κατήν. τὰ ὅπλα εἰς βυθὸν.
42, νῆξιν ἔκαμεν.
βοῶν δύο κεράτων.
51, τῆς θαλάσσης.
52, πόροι γενόμενοι.
53, τὸν τρόπον τοῦτον ὁ δάφνις.
142, 7, ἔδοξε δὲ.
α
20, ἔλουσ τὸ σῶμα.
24, ἐλθόντες ἐσκόπουν.
27, ἐπεὶ γοῦν.
32, καὶ πρότερον λ.
35, ποτὲ μὲν λαῦρον.
36, αὐτὸ.
ἐξέλιπε.
48, οὖν δάφνις.
49, τῶν αἰγῶν καὶ τῶν προβάτων.
ἐμβαλὼν.
143, 3, δάφνιδι τοὺς ἀδελφοὺς ἐπέβαλον.
17, ὥσπερ τινὰ β. σάτϋρϊ.
ηὔχοντο.
29, ἀεί τε ἐρχόμενοι, τε non prorsus certum.
32, καὶ τοῦτο,
47, ὑάκινθον.
144, 3, ὥσπερ πῦρ.
ὥρμησα εἰς αὐτὸν.
20, μύρτων ἀφεῖναι.
24, οὔτε ἀηδὼν οὔτε χελιδὼν.
25, γερ. φαινόμενος.
26, φιλῆσαι πόνος.
29, δυσθήρατος εἰμὶ καὶ ἱέρακι.
31, ἀλλὰ καὶ τοῦ.
33, τῷ ὄρει.
41, ταύταις καὶ λούομαι.
44, φυτῶν κατέκλασται.
45, μή τις ἄνθους ῥίζα deest.
πεπατ.
α
48, ἀνηλετο.
50, φύλλων ἀνῆλθεν.
145, 4, ὦ παῖδες ἔρως.
19, οὔτε πνοὴν ἠρούμην.
23, ὡς αὐτὸν.
27, οὐκ ἐστιόμενον ἐν ᾠδαῖς λεγόμενον.
37, τοῦτο μὲν καὶ νῦν πάσχομεν — κάεσθαι δοκοῦσι.
39, ἀλλήλους ὁρῶν.
41, οὐκ ἰδόντες εἰ τοῦτο μέν ἐστιν ὁ ἔρως ἐγὼ δὲ ἐρώμενος.
46, σμικρὸν.
48, καταφεύγειν.
50, ταῦτα ζητητέον illud D.
54, τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ — ἐς νομὴν.
146, 1, ἐφίλησαν ἀλ.
5, ἐξ ἀγρυπνίαν ἔχουσα.
7, παραλ. ἐφίλησαν καὶ οὐδ.
10, ἐν αὐτῷ πάντως τΐ κρ. ἐστι φιλ.
15, ἀνθεώτεροι πρὸς τὴν ἐπ. προσέδραμον.
ἔπειγ. πρὸς.
22, ἔστε τύχη D. per lacunam; atramentum expalluit.
ἔπραξαν καθ. στελέχους.
24, φιλήματϊ... υσεως videtur scr. γεύσεως.
27, χ. προσβολαὶ.
28, δὲ συγκλίνεται.
37, τὴν ἀγροικίαν ἐκείνην ὅλην.
42, ἡ παραθαλασσία καὶ οἰκήσεσιν.
43, πολυτελῶς. D.
μ
45, ἔνδησαι καλὰ.
46, κακὸν ἐποίουν.
50, λαγὼς φεύγ.
52, ἔβαλον βρόχοις.
147, 8, σχοῖνον τῆς προτέρας.
ὁ δ. καὶ ἡ Χ.
16, ἐς θήραν λαγῶν.
17, οὖν οὐδὲν εἶχον.
18, στέψ. εἰς σχ.
20, τὰς κύνας recte H.
21, φαννουμένων τῶν ὁδῶν.
26, ἐπέφαγον.
27, κινηθὲν — τοῦ πν.
28, τάχα δὲ.
υ
36, οἱ μύθημναῖοι στερούμενοι ἐξήτουν.
38, κονόδεσμον.
ην
46, πρεσβῦτα τότε γὰρ ἦν.
52, κατελείπομεν.
148, 1, ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ.
ἐπὶ τῆς θαλ. ἰδὼν τὰς αἶγας νέμ.
11, οὐδέποτε ᾐτήσατο κωμίτης οὐδεὶς.
κῆπόν τινος αἶξ.
18, ψάμμῳ λύγην ἢ κόμαρα ἢ θύμον.
19, ἀλλ' ἀπώλετο ἡ ναῦς ἀπὸ, sed ἀπὸ certum non est.
20, πνεύματος τῆς θαλάσσης.
21, ἀλλ' ἐσθὴς ἀνέκειτο.
25, προσηγάγετο.
29, μιθυμναίοις D.
30, ἦγον πάλιν τ. δ.
30, ὁρμήσαντες.
33, ξύλοις D.
34, ἀπίστρεψαν δὲ οἱ πρότερον.
37, διωκόντων δὴ τούτων omisso ἐκείνων.
προσκομίζουσα ζύμη τοῦ μέρους.
45, οὐ πάντῃ.
47, ἑαυτῶν πόλιν τραυματίαι τῶν ἐγχωρίων τρυφώντων καὶ ἐν ἡσυχίᾳ ὄντων τούτους εἰς βοήθειαν ἥξειν ἱκέτευον ἐκκλησίαν τε συνήγαγον.
τῷ δὲ στρατηγῷ.
149, 7, εὐθὺς τῇ ἐπιούσῃ ἀγαγ. αὐθ. στρατ.
9, ἥρπαζον.
15, ἀλλ' ἐς.
17, ἐνέκρυψεν αὐτὸν.
23, ὡς αἶγα.
25, τὰς ναῦς πλήρ. παντοδ. ἁρπ.
26, οὐκ ἐγίγνωσκον.
31, αἶγας εὑρὼν.
33, ἐτέρπετο χλόη.
35, ἔνθα ἐκάθηντο.
ὡς D.
37, κατέφυγε καὶ ἔρριψεν αὐτὸν χαμαὶ.
39, τοῦτο ὑμεῖς ἰδεῖν.
42, μοι D.
45, λοιπὸν πόλιν.
46, πρὸς.
47, ἔχω γὰρ καὶ νέμειν.
48, περιμένω.
53, τοιαῦτα λέγοντος αὐτοῦ.
54, καταλαμβάνει καὶ ὁρᾷ ἡμιγύμνους τινὰς γυναῖκας καὶ ἀνυποδέ-

τους τ. χ. λελυμένας ἐχούσας καὶ τοὺς ἀγ. δμοίας.
p. 150, l. 5, ἐπιρωνύουσα.
μέμφου δάφνις.
6, μέλλει ἢ σοί.
8, ἀνέθρεψεν. ἐκεῖ παιδίοις κοινόν.
12, καὶ τὸν illud D.
16, πολεμίους.
17, οὐκ ἀγαθὸς πόλεμος.
18, ἀλλ' ἀναστάς.
20, μέρος γενέσθαι τῆς.
21, τῇ ἐπιούσῃ.
22, νεμήσεσθε κοινῇ.
23, συρίσεσθε.
28, ἔνθα πανός.
29, κερ. τραγ.
32, ἡλίου καταβολάς.
33, ἀράμενοι ἐκ τῶν φυλλάδων ὧν ἔκοψεν.
36, καὶ ἐς ὕπνον τρέπεται.
41, ἐπ' αὐτῇ τάδε.
49, ἀνῆκε τούς.
151, 3, σχήματι ἔκειτο.
6, ἡ ἡμέρα.
16, ὑπὲρ τὴν πέτραν.
19, ἐκάλουν τοὺς δεομένους ὥστε.
21, τὰ γενόμενα.
24, οὐδὲ γὰρ ἱερὸν σ. π. ἀμφὶ δεκ. ἡμ.
31, ἀπεσπάσατε βωμῶν.
35, ταράττουσιν.
38, ἀνάστα δή.
39, ἡγήσομαι — ὁδοῦ D.
41, ὁ Βρύαξ οὕτω γάρ.
45, ταχ. ἀνεῦρον.
ὀφθ. ἤγαγον καθεζομένην ἐπὶ τῆς πίτυος ἐστεφανωμένην σύμβολον δὴ τοῦτο.
50, φοβ. καὶ πολ.
52, κατά τε τῆς ἀπ. ἐξ ἐξολ.
152, 6, θαύματι δὲ πάντων.
20, ὑπὸ τὴν συνήθ.
28, τὰ νυμφῶν.
41, γλ. ἐπέσπ. μεστὸν
42, ἐντεῦθεν καὶ τρυφὴ ἦν . . . . καὶ παιδιᾷ.
47, ἐμνημόνευσαν.
ο
153, 11, οἷα δὴ γέροντ ὑποβ.
ους
33, διδωματόκους.
α
38, τεμών.
47, καὶ ὅτι κεκήρωτο.
48, εἶναι D.
50, ἐς καθέδραν ὄρθιος.
51, εὔπνοιοι.
154, 1, μετεβάλετο μέλος.
3, αἰπόλῳ πρόσφορον ποιμν''φίλον.
12, ὁ δρύας.
45, προσῆλθον.
49, στέρξειν καὶ θ.
52, ὦ δάφνις.
155, 1, παρ. πρ.
οὗτος μὲν οὖν.
5, μένει.
15, ἰδίους D.
17, τὸ ἐπίπλουν.
τὰ ὅπλα.
21, ἵππον μέν.
26, μᾶλλον D.
29, ἐπεισπεσόμενος.
ταῦτα ἔδρασαν.
36, ἐπιμιγν κατὰ γῆν.
48, πολλὴ χιών.
156, 5, οἱ μὲν δὴ λίνον.
8, προβάτων τῶν ἐν.
22, ηὔχοντο δή.
25, ἥλιον καὶ ἅμα εὐχόμενοι.
32, ἐπ' αὐτῇ τῇ αὐλῇ.
34, πλησίαι ἀλλ. e correctione prim. m.
40, κύψιχος πολλοὶ δὲ κίχλοι καὶ φάτται.
45, οὐ πολλὴ ἡ χιὼν λελ.
αὐτῷ χαμ.
51, καὶ κάθηται τὸ ἐντεῦθεν ὄρνιθας.
54, καὶ ἀποκτενῶν.
157, 3, κατέκλειντο ὥστε πάνυ.
7, πῦρ ἀναψόμενος ἦλθον.
8, ἀλλ' ἦν πήρα π. ἡ τρύφης.
12, πατρὶ δὲ τίς καὶ μητρὶ παρθένος. καὶ τοῦτο ὡμολόγει. πταίων δὴ π. σιωπῇ τὰ θηραθέντα συλλαβὼν ὥρμητο ἀπιέναι.
19, περὶ τράπεζαν εἶχον οἱ περί.
24, δὲ κατὰ τὸν κ.
26, κρέως μὲν οὖν καί.
τὰ οὖν.
35, ἀπεφορτίζετο.
40, ἐστίειν ἃ ὁ κύων.
41, ἐκέλευον δὲ καὶ τ. χ.
46, παρέχων αὐτῷ.
τοιοῦτον γηροτρόφον.
54, μελιττώματα.
158, 1, δὴ τῶν.
3, ἀνεκάετο.
14, ἀπέκαε.
26, εὐθέως ἃ ἡ.
29, καῖον.
31, μοι κελεύεις.
43, καθ. μ. φιλ. πολλὰς D.
52, ἐς τὴν δρῦν ἐφ' ἥν.
53, νέμοντες καί.
159, 4, ἥρους,
14, ἐγίγνοντο καὶ τράγων.
17, ἐξώρμησαν.
18, νέοι σφριγῶντες.
22, περιβολῆς μάλιστα.
25, πρός τε τὰ φ. καὶ τὰς π. ἐσκυτάλιζε.
δή.
29, δὴ D.
33, καὶ τί ἔγνω καὶ δρᾶσαι.
συγκατακλίνειν.
37, ἀπολαύσαντες.
42, σὺ δέ με.
44, ἐκδεδ.
48, ἔκλαεν ubique.
ε
51, χρόμ an χρέμης?
160, 6, πάντα γάρ.
7, μὲν ἐκ.
8, χρόμιν.
9, κατόπιν τε αὐτῆς.
10, παρηχ.
14, εἰς τὴν ἐκείνων.
15, ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε.
ἐν ᾗ ἐκάθητο δ.
20, ἔκ μοι.
27, ἀτ. μοι.
32, οὐδὲν οὖν.
33, εὐθὺς ἐγείρεται καί.
38, νυμφῶν δι' ὀνείρατος ἐμοὶ καὶ τά.
49, ἱκέτευεν.
161, 6, μαθοῦσά τε εὐεργεῖν καὶ σφριγ.
16, μαθεῖ δάφνις.
23, βοᾷ.
24, δακρύῃ.
25, σὲ ἐγὼ ἄνδρα χλόης πέπ.
36, ἵνα 'κάθητο.
37, χῆνα τοῦ ἀετοῦ τῶν ὀνύχων.
ἐξαρπᾶξαι.
48, ἰχθύος τῶν πετρίων εἰς.
54, ἐν ἀναπεπτ.
162, 8, ἰδίᾳ δὲ φ.
15, τὰ τῶν λευκασμάτων.
19, γῆν ὑπ.
29, μ. καὶ δρ.
43, χ. καὶ νύμφαις.
50, μόνον ἀλλά.
εἶπεν ἡ Ἠχώ.
53, γενομ — ἐγίγν.
163, 6, ποτὲ γυμνοί.

p. 163, l. 12, πυνθάνεσθαι.
15, τὸν δρ. πολλὰ πρὸς γ.
16, οἱ δὲ πολλὰ ὑπέσχοντο εἰ ταύτης τύχοιεν. ἡ.
22, αὐτοὺς πολλά.
26, ποιμν. ἀν. κόρην δ. π. ἐκ.
29, αὐτὴν εὐδαίμονα.
38, ὡς ἱστὸν ἀναβ.
40, τούτοις δάφνις.
43, μετὰ τοιοῦτον.
47, πλ. ἀλλ' οὐδὲ ἐλεύθερος εἰ καὶ πλούσιος.
164, 5, ἀπήγγελε.
9, μέγα D.
13, συνθήσεσθαι.
πλουσιωτάτους.
14, παραιτεῖσθαι τ. γ.
18, νύκτωρ D.
22, μιθῦμναίων ἧς τὸν λ.
26, αὕτη μὲν οὖν.
29, νεκροῦ. οὐδεὶς οὖν π.
32, σοὶ νῦν δόξαι.
51, πλουσιώτερος.
165, 5, κορύσσειν.
7, ἔθρεψα τράγ.
14, παρ' ἐμοῦ δὲ ὑμῖν.
22, ἔνθα ἐπέκειντο τὰ γν.
23, τ. πρὸς.
31, μᾶλλον δέ τι.
33, ὡς συγκαθεύδ. μετ'.
συντέθραπται.
35, πεῖσαι λέγων ἆθλον ἔχ.
τρισχ.
36, μήτε πενίαν ἔτι.
43, καὶ αἱ ν. ἀντὶ τ.
45, τοῦτον.
46, περιτ. δεομ.
ὡς μὴ καὶ τόν.
48, καὶ ὡραία D.
51, ἀναβαλο.
53, παραγεν.
54, φιλησάτωσαν.
169, 25, ξένος ἐπὶ τούτοις.
26, πᾶσα ἡ D.
28, καὶ μέλιτται αὐτοῖς.
35, μετοπ. ταδὲ.
37, π. ἔβλεπ' ἀφ' ὧν.
38, πολ. καὶ ἐτερπόμην πῶς πως.
39, τίς ἐκεῖνον.
50, παῖς αὐτῇ τῇ ἐπιούσῃ.
51, περὶ τῶν συμβεβ. Recte H.
170, 7, ὁ δὲ λάμων αὐτοῦ κατὰπ.
8, καὶ πατρ. illud D.
14, τὰ δὲ ἐπάτησαν.
15, εἴχοντο αὐτῷ.
20, οἶνος λέσβιος δὲ π. κ. οἶνος.
27, τὰ ἔργα κομ.
30, ῥᾳδίως αἰπόλον.
40, ὡς τὰς αἶγας.
41, οὐπώποτε εἶδέ τις β.
v
171, 23, ἔτι γαλαθηνους.
32, πεποίηκε δ' αὐτάς.
37, χιτῶνα χλαῖναν καὶ ὑπ.
40, ἐπέπν.
44, ὡς λύκου.
50, ὄντι D.
172, 11, τῶν ἐρ. illud D.
22, κλάοντι.
24, καὶ οὐκ.
32, ἐν τοῖς τῆς ἀσωμάτοις συμποσίοις.
48, ὁ τῶν ὅλων βασιλεὺς ἥρπ.
50, εἰ καὶ μένειν ἐπὶ γῆς μένειν ἐπὶ γῆς ἐπιτρ.
54, καὶ ὡς illud D.
173, 6, πάντα ἐκείνῳ.
14, ὅτι.
25, εὐηγ. μὲν αὐτ.
34, ἀλλ' οἱ πατέρες ἐξέθηκαν τοῦτον πεδίῳ ἴσως παιδίων.
52, ὡς δὲ ἀτενίσειν.
53, εἰ ψεύδεται.
54, ἐβασάνιζε τὰ λεγόμενα.
174, 2, ἔπλασσεν.
9, χλαμίδιον.
13, παιδίῳ.
14, Σωφροσύνην Courier bene Ζωφρόνην.
27, ἀπώλ. omisso δάφνις.
34, μ. οὖν μ. τοὺς ὅρκους.
45, ἤκουσεν αὐτοῦ.
47, ὤμην.
175, 4, εὖ φρ.
6, μὲν γὰρ ἐγὼ ὑ.
15, ἐνταῦθα.
18, τις D.
46, καιρὸν φυλάττων.
53, χλόην D.
176, 11, ὦ πικρᾶς ἀνευρέσεως λέγων et ἔβλεπον χλόην. τότε...., αὖ.
16, ἤκουε γνάθων.
18, τοῦ D.
30, ὃ ἔχ. οὐκ. ἀχ.
177, 8, τὴν μὲν ἥρα κλ. λαβοῦσα.
15, προσλάβῃ.
19, δρύας οὐκ ἦν πατήρ.
31, κατ' ἀγρὸν.
33, περὶ τὸν γάμον.
47, μὴ δυν.
48, ἐκίττα ἡ πόλις sed ὅλη γὰρ expalluit.
51, αὐταὶ μητέρες.
178, 3, τὴν D.
12, κομίζει.
24, τὸ πρότερον. ὃν γάρ.
25, εἰς τί ἠρασχίας καὶ χ.
39, πρ. νυμφῶν.
54, καὶ τὴν ν. τῇ ρ.
179, 3, τὴν χλ. illud D.
11, χρόμῆς καὶ λ. οὐκ ἀπῆν οὐδὲ λᾶμπης.
17, αἱ D.
22, ἀλλ' ἔσται ἔζων.
26, μὲν D.
33, νεὼν D.
40, γυμνοὶ κατακλ.

EMENDATIONES[1] IN XENOPHONTE EPHESIO.

(Editio Fr. Passovii. Lipsiæ. Teubner, 1833.)

p. 183, l. 4, δὲ.
ὡραιότ. ὑπερβ. H.
15, ἤδη τινὲς.
17, μεγάλα.
μὲν τοῖς.
23, ὅτι ἐν καλὸν αὐτὸς H.
25, οὔ τις.
30, οὔτ. ἄγ. κατεφαίνετο C.
184, 7, ἦν ἐκείνῃ.
12, κυν. τὰ μὲν.
13, εἰρηνικά. Ἐκ.
οὕτως.
15, Ἄνθια.
17, ὑπερεβάλετο.
18, τεσσαρεσκ.
20, συνεβάλετο.
51, Ἄνθια ὑπὸ.
52, ὑπὸ Ἔρωτος.

[1] Cf. nota ad Em. in Longo: eadem ratio hic adhibita.

p. 185, l. 6, ἐδεδώκει.
13, ἔννοια αὐτοὺς
71, δὲ.
23, ἄνανδρος ἔτι.
30, οὐκέτι δὲ.
42, ὦ δυστ.
49, ὅλης νυκτὸς.
53, ἥει ἡ.
186, 7, προσείχετο.
16, καταπέπτωκεν.
20, καὶ Εὐίππη.
καθειστήκεισαν.
27, προσεποίουν.
35, εἰς θεοὺς.
38, διάπλουν.
ἀπον. Ἐφ.
42, ἐμμέτρως Η.
187, 5, βουλευομένου.
6, δὲ.
17, φυγὴ ἢ Η.
25, θαλ. πεπ.
33, χλαμύδα.
38, ἀλλήλοις.
188, 4, πόμα τὸ. —
8, εἶπ. ἅπαν.
11, συνερραφήκει.
15, οἱ ποτὲ σοϐ. μὲν.
25, ἀπήλαυον.
δὲ δι' ὅλης ν.
38, δὲ
47, θεράπαιναι μέλλ.
48, τὸ Ἐφ. παρῆν.
49, καὶ τῶν μετὰ.
53, καὶ Εὐ.
189, 6, φῦντες.
9, τὸ ὄνομα.
15, συμϐ. τ. μὲν ἴστε.
19, οὗτοι ἀπῄεσαν.
21, ἀνανοοῦντες.
38, οὐκ ἄλλη.
43, τε τὴν.
54, ἐμπεσεῖν
190, 6, καὶ προσεπιτνοῦντο
8, ἐπ. δι' αὐτοὺς.
33, προώρμουν.
35, καταμ. τ. ν. fortasse παρὰ τῶν ἐν τ. ν.
53, περιτρέχουσι.
191, 3, αὐτῆς θαλάσσης.
7, ἐκέλευσε φείσασθαι Η.
19, ἰδεῖν.
33, διανύοντες.
41, αὐτὸν πρὸς.
42, πόνῳ.
54, τὰ περὶ Η.
192, 6, ἐκτησάμεθα πόνων.
14, δὲ.
καὶ Εὔ.
24, ἴσθι γάρ.
37, ἐδάκρυσεν.

193, 7, ἐν γῇ βαρϐάρων.
πειρατῶν ὕϐρει π. πειρ.
19, ταχέως δή.
27, τούτοις.
33, τὰ μὲν ἄλλα.
194, 2, συνήθ. τοῦ.
11, παρὰ τὴν.
23, ἐξαιρέτως.
32, ἐπλήσθη.
195, 4, τῆς ψ. καὶ τῆς.
14, γραμμάτιον.
16, ἐρᾷ.
18, παρίδης.
23, μετὰ σοῦ κοινωνοὶ Η.
24, λαϐ. κατασ.
29, δὲ ἐγγράφει Η.
47, τετολμημένων.
51, ἠρ. τὸ.
196, 3, λόγον.
6, βάσ. τὸ σῶμα.
11, ἕξεται.
43, ποῦ δὲ.
46, πόρρω που.
47, τεθνηξ. δυστ.
197, 3, κατέκλειστο.
9, πλοίῳ πορρωτάτω.
12, τιμωρήσασθαι.
18, καὶ τηρῆσαι.
29, ὄψεις.
43, τί δὲ ἐλ.
45, καὶ ζῶσαν καὶ τ. Η.
48, εἰς τὴν Δ.
198, 13, τὴν ἡσυχίαν Η
33, δὲ θεοὺς.
35, ταύτης μὴ.
46, σανίδι τινὶ.
47, δὲ τὴν.
49, αὐτῇ τῇ ὕλῃ.
51, τούτοις ἧκεν.
ὑπὸ τῆς.
199, 9, διέτριϐεν ἄγει.
13, ὅτι καὶ Ἄνθ. Η.
14, περὶ.
29, κρεμνᾶν.
ἤθελον deberet ἤμελλον.
32, ἄν. τὰ π. τῶν.
33, ὁ Περίλαος Η.
40, αὐτῷ.
48, ὅ τι ποιήσει.
πολλὰ.
200, 3, οὐ πρὸ πολλοῦ τοῦ ἄντρου. Η.
ἐπέπλ. γὰρ καὶ αὐτὸς τῆς Η.
11, τὸν ἐκεῖ Πόντον Η.
15, δὲ ὁ Ἀϐρ.
τοὺς ἵππους Η.
36, διηγήσασθαι.
37, ἐξηγεῖται.

201, 16, καὶ ἐλάττονα.
23, δὲ ὑπὸ Η.
26, ἄργυρον.
202, 16, ὄψῃ.
20, ὀλίγον.
44, καθ' ὃν.
46, ναυαγίῳ.
203, 7, καὶ ἄρα.
19, ὁ μέν γε.
21, γαμ. δυστ.
24, οὐ γάρ ποτε.
30, συμπρᾶξαι.
37, ἀποδράσασαν.
50, ἀπολ. λέγε.
204, 10, μή τι π.
22, ἤγετο.
205, 9, ἤγετο Η.
16, οὐ γὰρ ἐντ.
17, οὐδ' ἄν.
19, ἐκ δὲ τούτου.
27, οἶτ. ἐστε.
32, τῶν θ. τ. π. ὑμῶν.
36, πλοῖ.
50, διωρυγὴν.
206, 30, περιέρρηξε.
37, μέχρι που.
40, Ἱπ. τότε.
41, ὅλης ν.
47, ἐλπίζων καὶ.
207, 2, ἔτρεφον αὐτὴν.
14, ἀν. Ἴσ.
34, ἐθέλει.
37, ἔχειν.
45, συγκατακλιθήσεσθαι.
208, 2, ἐπὶ τὴν.
9, τὴν Φ.
12, καὶ ποτ.
18, Ταῦα.
24, ἀνδρῶν.
32, ἀπὸ.
39, τῆς ἐκεῖ.
40, μένοντος.
44, ἀδικεῖ.
209, 5, ἐμϐολὰς δέχεται τὰς εἰς τ. θ. Η.
13, ἐπετίθετο.
51, Αἰγυπτίαν εἶναι ἐπιχώριος.
210, 7, Ἰταλ. ἐκεῖ π. τι μαθεῖν Η.
30, καὶ πληγὴ.
211, 10, ἐνοχλήσωσι.
14, τίθασσοι.
17, καθειργ.
23, ὅστις πωπ.
34, ἀναζητεῖν ἔτι π. Π. εἴτι.
48, καὶ θελξ.
212, 1, ὁδηγουμένου.
4, ἀλλήλοις πολ. ἥξειν Η.
13, θ. Ἐν ἀ. τ. τ. γ. ν. ἐξ.

14, εἰς Ἄργος.
18, διηγ. ἀπ.
27, ἀεὶ ὡς.
33, π. ἐννοῶ. Ἔτι.
p. 213, l. 44, μεγάλην καὶ.
47, ἐκκαθᾶραι.
214, 16, τὴν θεὰν.
18, βιάσασθαι.
27, καὶ δεηθῇ H.
28, περὶ τοῦ νεὼ H τοῦ θεοῦ Αἰγ.
30, ἕκαστα.
43, μήπως ἡ ξένη αὐτὴν.
45, αὐτῆς.
215, 3, ὑβρίσεις.
22, ἐπίστευεν.
34, ἕως χρόνος.
50, ἱκανῶς τῆς.
54, ἀνύσαντες.
216, 7, μεγάλα ἄν.
17, οἵ γε.
26, ἔδοξεν αὐτ.
48, κατῆρε.
50, αὐτὴ γὰρ H.
217, 6, συγκαταβιώσασθαι.
7, τῶν πάντων ἄμεινόν με H.
8, κἀγὼ δυστ. εἰς κ. H.
13, ἐδόκει δὲ.
21, πειρ. δυστ.
25, τί ἐμ.
27, δὲ τῆς H.
50, ἐνενόει H.
218, 14, ὅστις ἂν ποτε.
17, διαβ. μὲν γὰρ H.
18, πεπόνθαμεν.
25, ἀπεξηγεῖτο.
33, τελευταῖον.
219, 18, παρ' αὐτὸν ἄγε.
29, τὴν οἰκετῶν.
220, 17, παράγει.
221, 12, ἐν ἑαυτοῖς
27, ἤκ. — ὑπὸ.
34, πολλὰ καὶ π.
39, διανίσταντες H.
222, 23, ὅλης νυκτὸς.
39, ἕξοντες.

LECTIONES CODICIS FLORENTINI.

In Titulo ἐφεσίου D.
183, 17, μὲν καὶ τοῖς.
23, ὅτι ἐνϊ καλὸς.
25, ἄν ποτε οὐ — τὶς cum lacuna 2 vel trium literarum.
30, Ἀβροκόμας.
35, ἐπ' Ἀβροκόμαν.
184, 1, ἱερὸν. σταδ. δὲ.
7, ἐν D.
12, κυνηρ. ὧδε πολεμικὰ.
15, Ἄνθεια.
49, ἐς ταυτὸν.
185, 12, ἐνν. ἐκείνους ὑπῄει.
14, ἐνεκαίετο.
17, δὴ.
24, γενικὸς.
30, οὐκ. δὴ.
34, μὴ δὲ ἐπιπολὺ.
44, ἐπ' Ἀβροκόμῃ.
53, ᾔει δὲ ἡ π.
186, 20, καὶ ἡ Εὐ.
38, διάπλους.
40, κατὰ ταῦτα.
47, δεινὰ δὲ.
49, Ἴσσϊδϊ.
187, 6, δὴ.
188, 10, ἀνελάμβανον.
11, συνηρμόκει καὶ ὅσα, μο fere evanidum.
38, δὴ.
39, πρὸς ἀγωγὴν.
49, κ. τῶν..... μετὰ libr. sua sponte reliquit vacuum.
53, καὶ ἡ εὐ.
54, ἐπεπόνθεσαν.
189, 6, οἱ φόντες.
19, οἱ μὲν ἀπήεσαν.
21, ἀλλήλους quod recipiendum H
31, ὑπάρξει.
32, ἀναστενάξας.
43, ὀμνύω τέ σοι τὴν.
54, ἐμπεσεῖσθαι πλοῦν.
190, 5, παρῆλθε λυπῶν.
7, καὶ προσεποιοῦντο.
10, ἅπασαν ἐξϊστόρησαν. παρώρμουν.
46, ἀλύοντες.
51, ἀπώλλυντο.
52, ἀπεσφάζοντο.
191, 12, ἐδύνατο.
15, ἀχθήσεσθε.
17, μαχ. μελλ.
24, ποῖ με καταλ. διανύ a lin. σοντες.
39, τοῦ πλοὸς.
41, αὐτὸν ἡ πρὸς.
ω
42, τῷ πόν οὔτε.
192, 6, ἐκτ. πόνων.
8, παρὰ ἀψύρτου.
10, πείθει.
14, δὴ. καὶ ὁ εὖ.
30, αὐτὴ ξένη.
31, οὐδεμιᾶς.
42, ἔρ. τὸν εὐξ.
193, 3, ἀκηκόεσαν sed corr. a pr. m. ἠκηκ.
19, ταχέως τι τῶν ὄρκων.
23, φιλόζωος.
24, μηδ' ἐπιμείναιμι.
194, 2, συνήθ. μετὰ τοῦ, hoc μετὰ fere evanidum in extremo vs.
11, πρὸς τὴν
14, τὸν Ἀβρ.
22, ὑπὸ τ. Μαντῶ εἰρ.
24, γϊνόμ sed corr. a pr. m. γενόμ.
40, ἀβροκόμα καλὸς
43, περίδης αὐτῇ ὁ.
195, 7, κἀγὼ.
24, λαβ. καὶ κατασ.
51, ἤρ. μὲν τὸ.
196, 3, λόγου ἀκοῦσαι.
6, αἵ τε γὰρ.... τὸ σῶμα spatium relictum est 4 litt. m. sec. inseruit βάσανοι idem adscr. in margine.
11, ἄξεται.
40, προὐκυλίετο.
43, ποῦ μὲν ἡ ἐν.
46, π. ποι.
197, 8, μετὰ μοῦ Λεοκ.
48, εἰς Λυκίαν.
198, 7, τὸν μοίριδος.
33, καὶ θ. δεδιὼς.
46, σανίσι τινὲς.
47, αἰγιαλοῦ τινος. δὲ καὶ τὴν
199, 1, ἐκελεύσαμεν.
20, τὸ δ' ἑξῆς.
40, αὐτῷ.
200, 3, ἐπεπλάνητο — ἐπ' εὐθὺ.
15, δὲ καὶ ὁ ἀβρ. αὐτοὺς καὶ τοὺς ἵππους.
41, εὐδ. ἐνταῦθα ἐκεῖ νέος.

p. 201, l, 2, ἠδυνηθ. quod recipiendum H.
20, ἐς βυζάντιον.
36, λ. ἡμῖν γενομ.
39, ἐνεγκὼν m. pr.
47, τεῦξεν τῷδ' ὑπεράνθη—
48, οὐ τάφον.
202, 16, ὄψει.
44, χρ. ὃν.
54, ἐφιλοφρόνει τότε.
203, 33, λέγει δή.
44, ποθὲν ὃ.
204, 12, χάριν αὐτῷ.
19, οἱ οἶκοι ἄνευφ.
38, μετὰ σοῦ modo παρὰ σὲ.
205, 6, κόσμον ἄλλον.
19, ἐν δὲ τούτῳ νυκτὸς.
27, οἵτινές ποτ' ἔστε.
32, θεῶν αὐτῶν τῶν πατρ. ὑμῖν.
36, πλοίῳ.
43, ἐνθάδε κἂν.
45, αὐτὴ μὲν.
διορυγὴν.
51, ἀκατασχέτῳ.
206, 15, φάρμακον ποθὲν.
18, ὑπὸ ἀθυμ.
33, ἀπολομένην.
40, Ἱπ. καὶ τότε μὲ
47, ἐλπίζ. καὶ illud D
207, 2, ἔτρ. τε αὐτὴν.
6, ὁρᾷ.
12, σκέπτεται.
ἀν. τῇ Ἴσιδι
21, κατ' ἀλεξ.
24, τά τε φορτία.
27, δή.
33, κατεῖχε.
ἐθέλειν.
40, ἤδη δὲ τέλος.
49, ἀποκτείνειε.
208, ξεν. ἐφ. D.
2, ἐπὶ τὴν.
9, ἤνϋε — λαβόντες αὐτοὺς τῆς φοινίκης ἐτράποντο.
12, καὶ τῷ ποτ. τῷ N.
18, μὲν δὴ ταῦτα.
24, ἀνῶν (ἀνθρώπων)
25, καὶ ὄντα καταστησάμενοι.
29, καὶ ὅτι.
τῆς ἐκεῖ.
41, ῥεῦμα ἰδὼν τοῦ N.
43, πέφηνεν Recte H.
46, προδέδομαι.
47, ποτὲ.
51, ἀποβάλλει.
209, 1, ἐρεισμένος.
τὰς ἐμβ. ἔρχεται τὰς εἰς τ. θ.
12, παρὰ.
ἐπετέθειτο.
46, λειφθ.
210, 14, νεανικός τε.
17, παρὰ τῷ Ἱπ.
24, ἐξέκαεν.
καὶ ἡ πλ.
37, ἤλπιζε ποτὲ.
51, καὶ δή.
211, 14, τίθασοι — ἀλλ' ἤδη.
23, ὅστις ποτέ ἐστϊν.
25, ἐν τῇ.
26, ὁ δ' Ἀμφίν.
46, ἔχων πολλὴν.
47, ἠράσθην
ἀντερᾷ δέ μου καὶ ἡ θ.
212, 1, ὁδηγοῦντο θεοῦ.
ἀλλήλοις π. ἥξειν.
6, πρές ἐπϊχωρίω.
ἤειμεν ἐπ' Ἄρνος.
23, δεικνύει.
27, ἀεί τε ὡς ζώση.
33, π. ἐννοῶ. τὰς συνθήκας ἐννοῶ. ἔτι λέγοντος.
35, ἂν εὑρήσω.
49, τῷ Ἱπ.
213, 3, οὐχ ὑπομένων.
5, οὐχ εἵπετο.
9, ὄρειον κακουμένην
13, μέχρι ἂν.
17, δὴ εἰς.
25, σχεδίαν καὶ — κἄντ. lacuna 5 aut 6 lit.
29, ἐπ' Αἰθιοπίαν.
44, μ. τε καὶ.
47, ἐκκαθᾶραι.
50, μηνύσῃ.
52, δή.
8, ἀλεξ. σύγγενής.
214, 16, τὴν θεὸν.
18, πρόσεισϊ δὲ.
28, περὶ τοῦ νεὼ a. lin. παῖδες αἰγύπτιοι.
30, ἐλθοῦσα δὴ καὶ et προσπίπτει.
35, ζήσομαι.
36, πονηροῦ.
43, αὐτὴν ἡ ξένη.
45, καθ' αὑτῆς ὅπως.
46, ἀπήγγελλε.
215, 4, δεσμὰ.
6, ἀπαγαγόντα — ἀποδόσθαι.
16, ἐπ' ἐκείνην.
17, ἀλλὰ ἀπόκτεινον.
ἐπίστευσεν.
27, μὲν τϊσϊν.
28, ἀνελάμβανεν.
43, δυνηθέντες.
50, ἱκανῶς δὲ τῆς.
54, διανύσαντες τὸν πλοῦν.
216, 2, γενέσθαι.
7, τέγους.
25, ἧκεν εἰς τὴν οἰκίαν.
32, ἀποπλανηθεῖσα. Male Cocchius de literis expunctis loquitur; nam ne vestigium quidem harum apparet.
37, πολλὴν εἶχε.
47, ἐπαναχθεὶς.
48, καταίρει μὲν.
48, μουκέριον.
217, 7, παρεμυθεῖτο quod repone.
13, ἐδόκει μὲν αὐτὴν.
25, τί δ' ἐμαυτὴν.
26, ἀπαλλ. τοῦ.
33, ὁ περίνθιος εἰ. . . . ω ταυρομενείω duæ l. extritæ sunt.
218, 14, ὅστις ποτὲ.
18, πέπονθα μὲν quod recipiendum.
33, τέλεον δὲ.
39, ἀνωδύρετο.
49, ἐπιφθάνει.
219, 7, εἰσωκίσατο,
16, ἔγειρον ἀνθεία.
17, ἐπένεγκαι.
23, ἀνέθεσαν.
τὴν τῶν οἰκ.
35, εἰ δὲ αὐτὴ ἡ στήλη.
220, 1, τὴν εἰς λυκίαν.
2, τὴν τῷ δ. τελ.
3, καὶ δή.
8, διῆγε recte H.
16, παράγεται παρὰ.
17, ἀνάγει παρὰ.
21, τῷ ἡλίῳ.
26, τῶν πρότερον.
29, γενομένην.
41, ἀνέθηκε.
221, 2, αὐτοῖς πλοὺς.
17, τοῦ λόγου.
22, τὴν ἀνθ.
24, αὐτὸς ἔμ. quod recip.
25, ἐπιτηδείως τὸ δε.... μηδέπω ἀβροκόμη, desunt 3 litt. : μὴ non prorsus certum est, videtur τι antepositum, itaque legendum ὅτι μηδ.
34, πολλὰ ἅμα πάθη.
40, τὸ τῆς Ἴσιδος.

HELIODORUS.

Codicum Vindob. (A et B), Vaticani (V), et Lugdunensis (Lugd.) lectiones. Emendationes, J. Perizonii (Periz.), Hemsterhusii (Hem.), Falckenburgii (Falck.), P. Francii (Franc.)[1]

p. 225, l. 2, ἐν ὅπλοις ληστρικοῖς.
6, τὸ πρῶτον τὰς ὄψεις A. τὰ πρ. τ. ὄ. B.
8, μὴ πλεόντων A.
10, πλεόντων A.
11, καὶ τοῦτο παρῆν συμβαλεῖν A.
12, τρίτου ζωστῆρος V.
14, μεστὸς ἅπας.
15, μέρεσι τῶν σ. Hem. καὶ μέλεσιν ἔτι σπαίρουσιν.
17, ἀναμέμικτο B.
19, ἀλεεινά.
22, κατὰ τὴν A.
25, ὑπορρ. A. πινόντων.
30, πεπορισμένος Falck.
33, μετεσκεύασεν.
37, καθιστάντες.
41, τὴν μὲν ναῦν Periz. γράφ. μέν.
226, 3, καὶ ἐπὶ τ. λ. αὐτ. νικητὰς B ἑαυτοὺς δὲ A.
10, καὶ φάρετρα AB.
12, ἀπῃώρητο B ἐπεστηρ. ἡ δὲ λ. AB.
13, ἐφεδράζουσα Hem. Fabrum conjecisse ait ἐπερείσασα.
15, προκείμενον V. A.
24, ἀπεφθ.
27, ὅλως sed A ἄλλως B ἄλλας.
31, ἅμα λέγ. d. in A.
34, τῆς ὄψεως.
38, καταυγ. A.
39, ἐπιτρέχ.
41, ἡ τῶν γενομ. V γιγν. B.
42, καὶ θεόν.
43, ὑπό του τῶν B ὑπὸ τῶν θεῶν V.
48, κατέχ. ὁρῶντες δὲ A.
50, ταῦτ' ἂν AB.
51, τολμᾶν A—ἀλλήλοις V.
53, τῶν ἀληθῶν AB.
227, 3, τῆς ἐξ αὐτῶν.
8, τρέπουσα V ἐπιτρέψασα A.
19, τῆς εἰς A.
24, οὐδὲν A.
28, πολλῶν ὄντων καὶ ποικίλων V.
31, ἐδόκει ἔχειν.
32, ὡς λησ. κ. ἀπληστίαν A.
37, κἂν τ. δὲ B.
38, δύο AB.
40, ἄπεν. AB.
41, ἐς δέκα.
42, τρὶς δὲ τοσ. ἐπ. B τρὶς δὲ τοὺς ἐπ. τοσ. A.
44, δ. αὖθις A.
53, ἐθαύμαζον V.
228, 4, οὖν πλ. A.
5, ἂν καὶ A.
10, σ. οὖν δέ.
16, συσκευασαμένους. V.
17, εἴ που V.
19, ἐφαίνετο om. A.
22, αὐχμηροτάτων Hem. — Suppressi δύναται.
26, χαλεπῶς V.
27, ὑποτείνουσαν.
31, κατὰ μέσον — ἐπὶ δέ.
32, ἀχρωρείας B.
36, ἐπὶ σκ. B.
39, εἰ δὲ γ. B — παιδ, ἡ δὲ γυνὴ A.
50, Π. ἅτε τείχ. B. ἅτε ὅσα A ὅσα καὶ V.
229, 3, ἐνοικ. ἐν AV.
6, πρὸς V.
17, ὑπ' ἀγροικίας AB.
21, ἀποτετμημένον.
33, κατεχ. B.
34, προελθ. A.
36, αὐτῆς AB.
39, π. δὴ ἀν. A π. οὖν ἂν B.
47, ποῦ B.
49, μηδέποτε V.
230, 2, τι θεῖον A τὸ θ. κρ. B.
5, ἐπί.
7, ἐκουφ. A.
14, ἡμέρ. ταύτῃ τῇ β. AB.
19, ἀληθ. καὶ A.
22, Periz. fortasse πόθεν δέ; γνώριζε.
26, τἀμὰ AB.
41, ὑπερθεραπ. Periz. dubitanter ὑποτρέχουσα vel ὑποδραμοῦσα.
48, καὶ om. B.
51, ἐφίλ. ἄν.
53, ἐνδεικν. A.
231, 13, γιγν. A.
14, διὰ γῆς. B.
19, γίγνεται B.
26, ἐπιγιγν. A.
30, ἡ αἱμοχαρτὴς καὶ π. B.
32, οὐ δ.
34, οὐδέ.
35, πολλάκις om. A
36, καὶ εἰς ἐμὲ om. A.
37, πολλάκις om. A.
38, τινος A.
42, ἑταίρας — μέθας A.
45, τὰ μὲν οὖν ἄλ. A.
50, Franc. μηδὲν ψ.
52, οἰκίας V.
53, πὺξ ἐπ. B.
232, 6, πρὸς V.
8, ἤρχετο B.
12, μ' ἀπ. A.
16, ἐπανῆκε V.
21, σοι προσομ. A.
22, εἶναι om. A τιμ. ἐκείνην A ἡ εὐγ. B.
24, γίγνωσκ. B. reliqua hujusmodi omittam.
25, ἡ δέ, καὶ A.
30, ἐκ. ἡμέρας B καὶ ζηλ. A.
35, καταλαβούσης AB.
38, δὲ πρὸς ἅμ. A recte.
42, ἔνδοθεν AB.
43, διεξ. διεφαίνετο A καὶ τὰς θύρας.
44, ἐκραγεὶς V.
49, αἵ σε AB.
54, εἱστήκειν AB.

[1] Codicum lectiones et virorum eruditorum emendationes ipsæ citantur, si nil adscriptum, lectio exhibetur quam Mitscherlichius secutus est; in textum recepta est nostra emendatio.

1, 1, περιέβλεπον V.
24, ὕβρεσι — ταυτ. δὲ B.
29, τι om. B.
33, ἐδάκρυεν A.
37, γεννήτορας A.
44, βάλλειν AB.
50, ἠκούσθην V.
234, 21, κατεφέρετο V.
23, οὔπω δὲ τῆς B uti cod. Faur.
27, Periz.: « ἔφην intelligi potest. Recte.
31, παρ' ἀξίαν V.
32, ἄν ποτε καὶ παρ. V.
39, σοι.
41, κἀκεῖ A reliqua hujusm. non adnotabo.
49, ἐπιδ. A.
235, 7, καὶ οὐχ ἧκ. V.
8, προλαβεῖν καὶ ληφθῆναι A vulgo π. καὶ φθῆναι.
9, ἑαυτῇ A.
10, προσελθ. V.
11, τὴν σὴν θερ. A.
14, εἰμὶ Franc. addit.
17, ἐλπίδας V.
20, συντεθν. B.
22, ἀπαλλαγὴν — τοῖς A.
25, συντεύξασθαι A ὑπελθόντι AB.
36, πολλὰ B.
41, παρακρ. V.
52, αὐτῆς A — ὅπερ A.
236, 2, τύχοις A.
3, σχολάσειν. — γὰρ B.
5, τοῦ ἔργου conj. Franc. ἐπιμ. V. recte.
18, δι' ἐμὲ τὸ μέρος B.
20, ἐνυβριζ.
25, πρὸς αὐτὸν A.
30, πολλὰ VA.
34, βουλομένῳ V ἀπολογήσ. B.
42, ἐν εμ. B.
46, περιμ. με vult Hem.
49, ἁβρότερον V.
52, οὗ B.
237, 3, παραλαμβάνει VA.
9, τὸν μὲν AV.
13, σελήνης B.
22, πὶ τοῖς πταίουσιν vulgo. καὶ ε. τ. μέλλουσιν V. hoc μέλλ. AB. Coray conjecit παροῦσιν, quem sequor.
27, σπαράξασα B.
30, τότε Periz.
37, σοι.
40, ἢ τίσι.

42, τὰ B Periz. τὰ μὲν Πατρόκλου προφ.
43, μνήμη VA.
44, θρήνων V. — Vulgo εἰ μὴ τ. ὑπ. ἐπ. ὑφ. ἠδ. τῶν γ. ἔπ. quæ transposui.
47, ἐνηρεμ. vulgo, sed B ἀνηρ.
48, ὀνείρων A.
49, τὸν ὕπνον AB.
238, 3, καὶ τὸν Hem.
4, λαμπαδίῳ πυρὶ τὸν Hem. illud emendavit; nos abjecimus quoque τὸν.
6, μὲν A om.
9, τὴν θ. Ἶσιν B.
18, παρθενίους AB.
21, προηγ. A.
25, αὐτὸν B.
36, καὶ τοῖς illud om. A. συνίησι — τῶν Αἰγ.
43, ταύτην παρανομήσαντος παρελέσθαι. πορανομήσαντος παρελομένου V. ἐφ' ὧν τε A ἐφ' ᾧ γε B.
45, διήγαγον A.
51, ὑμῖν B.
52, ὅσοι τι.
239, 2, οὐχὶ αἰμ. B.
8, καὶ om. A.
15, ἀπολογήσ. B.
18, οὐ πέπτωκα.
20, ἢ γὰρ B—λογίζομαι V.
40, ἢ ἐκ.
41, τῇ γῇ τὸ βλ. B.
51, μετεδώκατε B.
53, ἀλ. τε διότι τὸ BA διότι V.
240, 5, ταῦτα ἐν ὁμ. A ἐν ὁμ. τούτων καὶ τοσ. B.
7, ἐλάχομεν V.
11, ἠμέλλομ. uti mox ἤμελλε B.
19, ἀθρόον A.
31, αὐτῶν τε AB ὀλλύντων τε καὶ Franc.
32, ὤφελον B.
34, τὰς ante ὑμ. om. A.
39, ὑπερβέβληκ. A ὑπερβέβηκε B.
40, καὶ μετ' B.
46, μὲν γὰρ hoc om. A. ὅτ' ἂν A.
47, εὐθυμότερον AB addo ἂν.
46, ἀνακαλέσῃ AB.
49, καταλείπω B.

241, 9, πιστεύων B.
12, ἠὖτρ.
13, ποιησομένους.
18, καὶ πῃ καὶ A omisso εἰ.
22, τὰ δήλωθ. AB.
24, βλέπειν τε AB.
35, τί δ' ἂν γένοιτο B ὁ θ. ἔφη B.
40, τὴν κατ' ἐμοῦ AV.
50, φυλάξασα V.
242, 5, τῆς ζ. τῆς ἐφ' ἡμῖν B.
14, καὶ ἡ V.
17, ἐπί σοι τούτ. φ. B.
24, ἔστειλε AB.
26, ἀγρικώτερον.
28, πρᾳότερον Hem.
33, καὶ τύχαι παρέσχον V τύχαι vel τύχας ἃς — ἂν ἐξ Hem..
35, ἐπινοίας Hem. vult ἐπινοίᾳ. In Lugd. ἐπινοίαις.
38, αὐτὸν Κν.
49, ἐσπουδασμένος BV.
52, καὶ φόνους V.
243, 4, τι om. A.
6, ἔνδυνε AB.
8, ὑπερκύπτοντας AB.
9, προιδεῖν καὶ Hem. προμηνύων A.
32, ἄλλην.
34, σκολιοὺς om. A.
40, προσέπιπτεν.
44, φοιτήσει.
46, διαδρᾶναι V. σοι.
51, φαιδρότερον V.
244, 6, πολ. κεκτημένους A.
9, τούτους Periz.
10, ἐστι V.
13, ταῦτα B.
14, ὑμῖν B ἡμῖν om. A.
16, ἔνσπονδος A.
21, ἀνεκάλει VB.
23, συνερρώγει.
24, ἐπελθόντες V.
29, καὶ ἀφόρητον.
34, τε AB om.
45, δρώμενα A.
46, συνέβαλλεν B.
245, 1, τὸν θερμ.
6, προσαναιρεῖν A.
7, ἀπαντώμενον Commel.
14, Ἑλ. τῇ γλ. AB.
26, ἱερ. θυμ. B.
27, τε τοῦ.
33, πλεύσ. καὶ ἄρ. μ. B.
34, ἐρεσίαν A.
36, πλησιάσαντες μ. καὶ.
41, τὸ μέν τι A.
44, ὄντων.

48, τοὺς δὲ καὶ ἄν.
46, ἐπιτρέψαντες AB.
49, ἔϐαλλεν B.
p. 246, l, 1, ἔς τε B.
2, καθέντα AB.
6, φίλοις B.
21, τῆς ἱερ. V.
25, ἐπίλθῃ.
37, τὴν νῆσον. V.
39, αὐτὴν A.
42, ὑπὸ τῇ γῇ μὴ V.
247, 10, εἰς τὴν om. A.
18, τοιαύτας ἐπί σοι V ἐπί σοι Lugd. in marg.
24, ἐσχ. καὶ ἀψ. φ. λ. B.
31, ἀπολώλεκάς με V ἀπόλωλε καί με Lugd.
35, ἀνακοπτόμενον V ἀνακαμπτόμ. A ἀποκόπτ. Lugd.
41, περὶ τὴν B.
44, ἱρεσίαν B.
47, χαλ. δὲ V.
248, 7, ὑπολειπομένης B.
6, παρενεχθ. Lugd. V. mox ἐναποσϐ. VAB.
15, τὸ γόνυ B.
28, κινδ. θαλ. — ὑποϐαλ. om. A.
35, εἰς οὐδὲν ὅρ.
46, ἀλλ' ὦ χ. B.
49, φίλον V.
249, 7, τὸ μὲν διότι vulgo ὅτι τ. σ. δι' οὗ Bas. τὸ μὲν ὅτι Lugd.
26, ποδηγετεῖν B.
31, τῇ σφαγῇ καὶ σπ. B.
43, ἐς τοῦδ. A.
45, μιχ.ὸν.
44, ἀλλ' ὥσπερ οἰνομ. A. ἠρώμενοι Bas. Lugd. Hem. adn. » interpres legit μονώμενοι.
46, περιέστησε V.
49, διασμώμενος.
50, συρρυεῖσαν A.
51, ἐπέρραινε VAB.
54, ἐντυχ. κειμ. δ' ἑαυτοὺς VAB.
250, 1, ὀρθ. ἀθρ B.
3, γεγενημένον B.
6, προσπ. VAB.
9, ἅπερ ἡσυχ. Canterus. ἡσυχ. τε ὀρ. AB.
20, τὴν γ. ν. καὶ τ.
24, τοσ. συμφ. κεκερασμένον.
28, διακνομ.
37, ἐπ' ἐσχάτης B.
41, ἀμφ' αὐτῆς A.
53, καθ' ἑαυτήν.
251, 5, περὶ τὰς A.
16, μοιχείαν A.
19, pro ἐκέλευον VB ἠνάγκαζον.
44, ἐγγέγρ. A.
45, σε.
252, 5, τῷ καλῷ καὶ.
10, διεπραξάμην B. ἀμετάϐλητον AB.
11, ὑπό σε.
12, καὶ εἰ B.
15, τὴν Ἀττικὴν V.
25, πάλαι V.
38, ἢ πῶς, mox ἢ πότε.
39, καθειμένην B.
43, νομίζω.
44, ἐκτετόρευται B.
48, Τροφωνείου. θεοφρονεῖν AB.
253, 9, ἀπέστειλεν B.
11, πρὸς.
20, καλ. εἴ.
34, δὴ AB.
41, χ. καὶ.
42, τάχα μὲν καὶ.
49, ἐγχειροίη AB.
50, σε κατὰ B.
254, 1, πρὸς αὐτὸν.
7, συνέρραξε.
13, ἥκοι.
15, ἦ.
20, ἔχοι BV.
21, μαθεῖν AB.
22, ἐσπουδασμένως.
25, ἔτι τοῦ AB.
28, β. οἰμώξας B.
36, ἐπεισήει AB.
39, ἄπειρον V.
41, ἐπὶ πλ. A.
52, ἠνέσχετο ABV ἐπην. Lugd.
53, ἐπάσαντο V.
255, 2, καὶ τὸ βλέμμα ὑποκαθείμ. hoc A.
3, τῶν ὀφθαλμῶν B.
17, ᾤμην ὡς.
20, δίοτι με V mox μέντ. δ. V
31, φύντας V.
41, τ. μὲν ἕως.
46, ἐποίησεν.
48, συνεῖναι A γνῶναι B.
256, 7, ἢ καὶ νὴ Δία vult Canterus.
19, ἐγχειρ.
21, δύσερι.
25, ὁρμήσαντες AB.
30, ὅσα γῆν γ' ἦν Lugd.
42, γνωρίζω δὲ A.
49, ἐγκαταλεῖψαι AV.
51, πλησίον A. ἥμερον V. Lugd.
257, 3, πρὸς μεσεμϐρίας V
14, ἀπολ. ἀλλήλους.
30, τὰ οὕτω ἀεὶ V.
37, ἢ ἀνηρ. B.
38, διεφθορέναι B.
42, καὶ δὶς V.
44, ἀνεϐίϐ. A.
52, εἴ πῃ A.
53, ἀνίει AB.
54, ἂν οἱ.
258, 7, κατέλιπε V.
8, ἀνέπνευσε Canterus ἀνέπαυσε.
9, ἐπήδησεν αὐτῷ Hem.
17, ἀπηύχετο AB. ἀπείχετο V.
20, ὡς δὲ καὶ V.
21, ἀποτέμνει V.
24, ἄλλα τε γὰρ βουκόλοι B.
259, 1, ἔφη γ' B.
4, ᾠδ. δὲ καὶ αὐτὸς οὕτω A.
12, εἰ μή τί σε V. Scal. sic potius notabo lectiones e Vat. Scaligeri manu scriptas.
15, ἀναθήσει AB. μέρει τὰ A.
21, παρεσχ. AB.
30, μαλακὴν Scal.
31, πῦρ ἀνέκαιε V.
32, ὃ δὴ καὶ κν. B. habet, ὃ δὴ Κν. Scal. ὁ δὲ καὶ.
38, Π. μὲν πόλεις, π. δὲ illud AB, hoc A.
46, αὐτῇ B.
51, προσάγουσα BV.
54, καὶ εἰς Scal.
260, 1, ἀποσκοπεῖν V. Ὅμ. καὶ ὡς πάντα.
5, μή ποτε οὕτω B.
8, τοῦτο γὰρ ἔπινε AB. σπένδωμεν B.
26, εὐχαριστία V.
27, καὶ οἶδα — τὸ δῶρον V.
33, ἀπαγγ. V. Xyl.
36, ἢ — ἢ πῶς.
38, ἐξαγορεῦσαι V.
261, 12, τί πέπονθεν V.
24, ὡς οὖν μεγάλων AB.
32, ἐπανάγαγε AB.
33, ὑπόθεσιν B.
34, οὐ κατ' αὐτὸν.
45, ἄϐρυν. Scal. γραφ. κομπαζόμενος.
48, ἐπάγ. V. ἦν ἐμοὶ — δυνατὸν V. Lugd.
49, προὖρ. μὲν B.

p. 262, l, 3, γέγονε V.
5, ἔχουσα.
18, τοὺς ψυχῆς A.
24, ἔγνων V.
25, ἀντέσχον.
26, εἱμαρμένων A.
33, ἀστέρος V.
42, [γῆς — φράσας] Lugd. sic.
46, δ' ἦν V.
263, 4, Κίρρῳ V. Κρισαίου A.
13, πατήρ μου Scal.
16, ἀπεκρίνατο, τὰ δ' ἄλλα, εἰσ. ἀκ. B.
27, νῆμα περισθ. A.
34, περιείποντο AB.
35, πάντοθεν Scal.
264, 4, τῶν ἄλλων B.
6, ἀναγεγραμμ.
7, γιγνώσκειν A.
9, ἐκ τῶν μὲν ABV. Taur.
10, λαμβάνει AB.
11, ἀποδίδ. B.
13, ἀνακαμπτόμ. A.
17, συναρράξωσι V. Falck. ἴσως καὶ συνάξωσι.
21, ὀργᾷ τε AB.
22, κατεξαν.
32, καὶ τ. B.
35, τίθεμαι.
37, Χαρίκλεις A. Lugd.
44, ἔφην ἐγώ.
46, σε διά B.
54, καλλ. καθ' AB. ἦν δὲ B.
265, 6, ἐπικήδειον B.
17, ἀφίξ. τῆς ἐκ. B.
34, Ὁ δὲ — διάκρασιν ABL V.
36, βαρύτερον A.
39, τε ἐν. A. τὸ μέγ. A.
40, καὶ λευκ. — ἀγλ. V.
49, σχολῇ γ. καὶ B.
266, 8, χρήσασθαι.
11, ἑαυτὸν B.
12, ἑπταέτιν B.
25, εἶναι ὀλίγῳ B.
28, ἐνέπειδε A.
30, γράμμασιν A.
36, τι φράζειν B.
39, ἀκμὴ μείζ. B. μείζων ὡς ὁρᾷς A.
51, ἦ μὴν A.
54, ὡμολογημένα Hem.
267, 2, τῷ ὄντι Γ.
8, μαθήσῃ AB.
13, ἐσπουδασμένως.
14, συντετ. B.
16, τῶν Αἰθ. τ. π. B.
18, ἀπήγγειλεν A
23, ἐπέστρεφεν V.
25, ἢ π. ἢ τ.
32, συνεῖσα A.
33, κἀμὲ B.
39, θ. με B.
47, δὴ τὰς B. δ. τι A. ὑπερβέβηκεν B.
49, ἐφέρετο B.
53, π. μοι β. V.
268, 13, Ἔρωτα A.
21, β. γάρ σοι B.
25, περιίδῃς AB. ἱκ. οὖν γ. μὴ π. με B.
27, διαγαγεῖν A.
33, αἰνιάνων A.
35, ἱερείων B.
42, ἀπὸ τοῦ ὑπ. B.
46, νυνὶ A. τῷ τοῦ B.
49, νυνὶ B.
269, 4, Αἰνειᾶνες Davisius Αἰνιᾶνα vel ὡς Αἰν. Hem.
18, ἐγγυτέρους V. A.
27, κόμην πρὸς AB.
30, σοβαρὸν A.
45, τὰ πρὸς θυσίαν AB.
46, ἡμ. πρὸς B.
47, ἤδη παρῆν τῶν A. κατήρχετο AB.
55, ἀπὸ κροτ. Franc.
270, 9, ἤπ. τοῦτ. χ. πρὸς τὸ ἀ. ἀ. ἀμ. Hem.
13, ἐπέστησε AB.
17, καὶ κλείσας Lugd. καὶ λύσας AB.
18, τοῖς ἔξ. τούτοις Hem.
40, ἐγγίγνοιτο V. AB.
46, εὐωδίαις Hem.
271, 4, καὶ ὁ ἐκ. B.
6, μ. ταῦτα B.
10, ὧδέ πως ἡ ᾠδή.
15, ἃ τὸν AB.
22, ὑμναίων V. ὑμεν. Lugd. τήνδε Scal. τάνδε A.
34, ὁ μὲν ἀριθμὸς AB.
42, φέρ. ἢ βλ. B.
44, πρὸς δὲ V.
50, μελέτημα B. τὸ ἐμόν.
51, ὥστε ἔδοξας Lugd.
272, 10, ὡς καλὸς κάλλιστον. φέρει Lugd.
16, μετερρ. V.
19, ἐπένεμον B.
26, ἐπεὶ δέ.
28, ἐγνώκαμεν B.
31, ἐφ' ἁμάξης A. ἡνιοχ. B.
32, ἁλουργῆ A.
34, στ. ἦν — εἰς ἐκ.
36, δυνηθησόμ. B.
48, συγκραθὲν V.
49, μὲν ἡ.
50, ἀσύνθετος A.
52, ἐπεκ. AB. καὶ τοῦ V.
273, 4, τῇ θατέρᾳ.
12, οὓς οἶδα.
13, ἐθεάσαντο Franc.
18, ὄν. —
20, μᾶλλον ἑτοιμότ. B.
37, μοι ABV.
38, εἰσβάλλ. AB.
274, 4, αὐτῷ. τὸν δὲ β. B.
10, ὁμοῦ — ἥρων A.
14, σχολαίτερον V.
16, ὥσπερ ἡ.
22, ἐν ὀλίγῳ τὰς B.
35, ὑπέθ. τὸ B.
36, λέλυτο A.
42, παντοίως A.
47, ὁσάκις.
49, συνέθυσεν καὶ B.
51, ὧγ. B.
54, ἀστέρ. ἡρ. A.
275, 2, τήν τε.
3, ὀφθ. τὴν B.
6, π. οὖν V. ὡς αὐτ. AB.
7, συμπορευθ. B. καὶ εἰ μήτι B.
29, ὁπότ' ἂν AB.
32, ἐρριπ. B.
35, βασκανίαν AV.
38, εὐνῆς οὐδὲ B.
39, μόνον V.
41, ἡ ἐρ. A.
42, ἐνδίδωσι.
45, π. τε καὶ.
50, βέβλ. ἱεραῖς B.
276, c, ἀπόρρητον V.
13, δέος μὴ AB.
20, ἐσπουδασμένος AB.
24, μηδὲ εἰς ἑσπ. B.
27, ἀπροσδιον. V.
39, ἐνεδείκνυτο BV.
43, ὑποστένων Hem.
277, 1, καθ. τὸ ἀν. B. κ. τὸ ἀν. ἀλλ' ἢ A.
4, ὀρθῶς μὲν A.
8, φιλοφροσύνην B.
11, ἐψυχομένων AB.
13, ὁ δὲ θ.
17, προπιὼν B.
20, οὖσα Scal.
26, ἀτ. τε καὶ B.
29, Ἀπόλλωνα AB.
35, ἴσα τε.
36, ὅποι AB.
39, ὄναρ ἡ B.
49, ἀπιόντων Scal.
278, 21, ῥεῖ' et supra; scriben-

dum esse βεῖ patet.
24, θ. μεμόηκας.
26, ἁπάντων B.
34, τὸ μὲν B.
40, θ. γ. τοῖν μ. καὶ θ. τοῖν ποδοῖν B.
45, κρατησάντων.
51, μυούμενος B.
p. 279, l. 19, ἢ κατά.
29, εἶλ. A.
31, προιοῦσα.
27, ἠπάτηνται AB.
37, παρώνυμος A.
42, καὶ τὸ ἀφ. Franc.
45, προρρ. AB.
46, κατ' ἀλ. πολ. AB.
280, 1, κατακρύψας V.
8, συντιθεὶς A.
12, προσεκύνει AB.
14, τοῖς τε θ. B.
οὐκ ἐσφαλμένος ὡς ἔλεγεν B. V uti Palat. sed ἐσφαλμένος.
21, πάσης V.
24, ἐδάκρυεν.
31, σὲ A.
33, ἐπηγγείλατο B.
44, ἐπιστένοντα.
45, σκ. εἶ, B.
48, διαγαγ. AB.
52, ἀν. ἢ B.
53, ἀπολειπομ. VB.
281, 1, καὶ εἰ μὴ B.
4, ἢ τὸ V.
5, προφ. μὲν καί.
8, ἔχειν B.
12, σε καὶ V. A. B.
14, ἂν καὶ B.
18, τὰ μ. ἄλλα B.
δέδ. B.
19, τὴν παρ. AB.
21, ἀποσβεννύμενον B.
25, καταφιλήσας V.
28, ἀδικουμένη ἠδικημ. Lugd. illud d. in AB.
29, ὁ σοφὸς Franc.
31, ἄριστος εἴπερ B.
38, ἐπ' ἐμοί.
41, τήν.
44, βουλὴν V.
282, 3, καὶ μόνων d. in Lugd.
5, γιγν. γάρ τοι.
15, ἐπέστρεψεν A.
19, οὐδὲ σιωπᾶν AB.
22, προσεπέτ. V.
26, τότε δὲ AB.
32, ὁ δὴ A.
44, κόμπου A.
προσιέναι.
283, 1, σι κεκιν. AB.
5, κεκιν. A.
10, τῶν ὀφθ. Scal.
12, κατ. Χαρίκλεια V.
13, ἔσκαιρον AB.
16, ἐγὼ δὴ B.
22, ὑποστρέψας V.
25, καθάπερ βέλος Xyl. B. τέλος ἐπὶ Lugd.
39, οὔτε καθ' ἡδ. B.
53, ἐπισκ. A.
284, 6, ηὕρισκον AB.
5, ὅπου.
15, ἡρώτων.
33, τὸν ὀφθαλμὸν βασκ. malim.
38, καὶ πόθεν B.
39, ἔφην V.
41, δ' αὐτὸν A.
καὶ ἐπ. A.
42, τῷ τε B.
285, 17, ὀχλοῦντος AB.
19, προσκαλεῖν V.
20, πυνθάν. V. A.
22, εἶλ. A.
23, μόνον A.
28, ἔφη καλὸς B.
33, ὁρᾶν — Χαρίκλειαν Lugd. ἐρᾷ μου B. ἐρᾶν ἐμοῦ A.
43, ἐγὼ μέν.
45, οὐ γ. δ. μή.
52, ἀργῆσαι A.
53, πείθεσθαι V.
54, φ. συνεχῶς φαίν.
286, 7, Χαρίκλεῖα A. sic.
17, καὶ — ἀποκρ. V.
18, Ὁμ. ἀναβ. A.
27, ἰατρὸς B.
35, δὲ θερ. AB.
36, τοῦ σώμ. B.
37, χυμὸς A.
47, ἀθρόον V.
50, τὸν ἐμὸν σ. AB.
54, ἀγνοεῖν A.
287, 4, καὶ τίνος B.
8, ἥκει Scal.
9, δ' εἰπ. B.
13, δαιμονιᾶν Sc. B.
17, ἀνέκραγεν A. ut solet.
19, διαχρήσεσθαι A.
22, ἱκέται καί.
25, δαιμονιᾶν Franc.
27, ὡς — ἐκείνην AB.
38, δὲ B. δεῖ Scal. ἐκδοῦναι — πειθ. οὐδὲ ὅσον V.
41, κατεστιγμένην
43, ὁμοίωνται.
47, ἐπλήγην B.
51, γενεάρχ. V.
288, l. 8, Ἀν. καὶ B.
11, οὔπω τε A.
29, γενομένη.
34, σῷ τε AB.
40, ἀκοῦσα AB.
49, δέ ποτε A.
289, 8, οἰκτειρούσης AB.
9, ἐν ταῖς VAB.
11, τίνων δ' V.
27, πρὸς ἄνδρα A.
38, ἕνεκεν AB.
41, σύ τε AB.
49, διαθῇς A.
290, 2, δῆλη παντοίως.
20, πόθεν ἤ.
23, κοιτίδι A.
24, λυμαίνεσθαι A.
31, αὐτὴν A.
39, σοφ. ἐκθ. B.
43, θαρρήσειν A.
ἐκέλευεν ἐρ. B.
44, εἰ πρῶτα μὲν ἐκτ.
45, ἕπου A.
51, διαφαν. Scal.
291, 6, προσεδρεύω V.
15, δὲ ἀνδρὶ Scal.
ὅπου γῆς A.
18, βασιλεύουσαν A.
θ. τε τοῖς AB.
29, πρὶν εἰς A. Franc.
39, ὅλον AB ὅλης Scal.
41, ἕπεσθαι.
47, ἢ πρὸς κτέ V.
292, 5, ἐκ. δὲ τῆς B.
8, ὃς τῶν A.
17, εἴ τι A.
21, πρὸς γυναῖκας A.
— γυναῖκα B.
γυν. ἔλιξιν ποιοῦσαν B.
36, σχολαιότ. A.
49, ὑπεσημ. B.
293, 2, ἀπέθ. Sc. A.
3, ἀπέσπεισα A.
πολυτελές.
4, ὅμως δὲ καὶ B.
7, ἐστρώκεισαν B.
9, δὲ ἄρα V.
10, ὁπόθεν Scal.
14, δὲ οὖν B.
12, κοινωνήσ. μὴ οὐχὶ — ἀπελθεῖν καὶ φιλίας ἀ. ἱερᾶς ἀ. ποιησ. μὴ ἔλεγον A. Scal.
294, 8, οἱ δ. μ. τι ἀθ. ἐκβ. A.
12, ἐπιμεμοχλευμ. Hem. Cf. Plat. de consol. p. 106 A.
21, Π. καὶ πρὸς Scal. B.
29, γούνασιν V.
35, ἐπήλυδας A.

39, ἀνευθύμους Scal. ἀνευ-
θύνοος. A.
43, τὰς τ ἐσ. ἐλ. A.
46, δὲ κατὰ A.
48, ἐλάμβανε καὶ ἐπεῖχε AB.
p. 295, l. 5, ὁμιλήσει AB.
6, κωλύσει A.
10, ἑστίας Hem.
11, ἐπιθ. —
17, ἠδουλήθη AB.
23, τε ἀφιγμ. A.
24, τὸ πλῆθος B.
25, περιεστοιχισμένων B.
26, συνεχομένων B.
30, ἤδη ἐπιδ. B.
32, ἴσως ἔφη B
39, τίνας A.
ἢ εἰ hoc d. in A.
40, πόλεμον ABV.
50, ἐκίνει κτέ d. in Lugd.
53, προσ. βουλ. A.
296, 10, ἡμῶν.
13, ὅτι.... τοι καὶ θεωρίας...
οἴχονται.... τὴν πρ. B.
15, ἀπατήσαντες.
18, φιλοτιμίας B.
21, ἐπὶ νεαρῷ τῷ π. V.
26, κλυδ. ἢ δαιμόνιον B.
27, ὡς ἔτυχεν B.
28, ἀωρὶ.... οὕτως ἄρα B.
29, ἅτε — ἀπ. προκ. V.
31, λέγ. καὶ A.
35, μηδὲ καὶ λ. A.
45, καταλαβόντας A.
46, ἀτιμᾶσαι A.
297, 18, ἐγνώρισα A.
21, τὴν χαρ. AB
23, οὐδ' B.
25, μὲν πόλις A.
29, εἰς ναῦν B.
31, καὶ ὀρ. λ. A.
32, ἡμέραν καὶ νύκτα.
μόνον.
44, ἀφιεὶς B.
45, τοι B.
46, πάσωμεν B
49, τάμ. πάθη.
298, 1, τῶν νύκτων ABV.
ἀποτείνοντος AB.
13, νωθέστ. A.
17, ἠδουλ. A.
25, ἔχης A.
36, ἀλλ' AB.
42, γν. τε AB.
44, τάμ. σοι AB.
45, τούτοις.
46, τ. ταῖς ἐμαῖς.
51, ὅν τινα δὴ πολ.
299, 7, αἴλινον A. ἄλ. B.
17, δὲ ὁ μ. κ. ἐμὲ.
δ' ἐξαρχ. AB.
18, ἠδέων A.
19, δ. δὲ ABV.
24, παρ. καταγ. Lugd.
32, ἀνασχ. B. ἀνεχ. A.
34, ποῖ.
43, ἐδ. κατ.
50, τὴν ἄλην A.
300, 3, Ἀπ. ἔφη A.
γὰρ ἀλ. AB.
8, τἀνθρώπινα.
16, γεγόνει B.
17, ἐζωγρεῖτο V.
18, ἐμπέπ. B.
19, κεχέν. A.
καὶ θερ. AB.
24, ὑπελείποντο B.
36, σωφρονεῖν A.
44, ἄλλοτε ἐπ'.
301, 14, αὖθις περιέδ. VAB.
19, σκύλων A.
27, ἐκ. καὶ θ. τ. κ.
31, εἱστήκεσαν B.
41, ἐπισυνάπτει.
42, φιλοτ. πολ. A.
302, 3, οὐδὲ γὰρ B.
8, ἐπικατάρατον καὶ δ. B.
26, προσαγαγεῖν VAB.
31, καταναλ. A.
ἀπὸ τοῦ π. π. V.
47, ὡς ἂν λανθάνοι B. ὡς
ἦν λανθάνοι V.
ὡς λανθάνει A.
303, 3, καὶ δὴ καὶ B.
4, ἐκπέπλ. AB.
8, μὲν ἔφη AB.
13, ἔσται B.
14, τῇ βασ. Scal. AB.
19, τραπεὶς AB.
21, ἐξέπεμψεν A.
23, νεανίαν A.
26, τηλικοῦτο A.
29, κόσμον AB Scal.
31, ὑποφ. V. A.
39, εὑρὼν B.
τι γ. B.
44, π. ὅτι τ. B.
46, νεύουσαν — σκέπουσαν
A.
48, ἐκινήθη A.
53, οὐχὶ θίσβη AB
54, αὐος ἐγ. AB.
304, 3, πλ. ἅμαφ. VB.
6, μοι Scal. A.
13, περὶ Θεαγ.
26, ἡ X. Sc. AB.
25, λάβη A.
27, ὅτου Franc.
36, καταθοῖτο — θεῖο AB.
46, ἔφη d. in AB.
51, συνέκειτο A.
305, 2, μόγις AB.
5, ὡς δὲ ἐπὶ V.
8, οὕτω πρὸς B.
12, ἔτι φλεγ. A.
17, ἀμεθύστῳ V. semper,
et A.
20, Βρεττ. AB.
ὑπερφέρουσαν B. Scal.
26, προσβάλλει.
28, ἐκδύσεων.
32, π. ἡ B.
37, τῇ νομῇ τὴν ἀγ. V.
43, ἐπανθιζούσης Hem.
γέγρ. ἀρνίων. A.
50, καὶ ὑπὲρ.
54, τὸν γὰρ ἄκρον B.
306, 3, μὲν ὁ δ.
5, πολ. τῆς λίθου B.
6, ὅλ. τὴν λ.
7, λόγος ἦν ἄλλως B
12, ἀγαθωτάτου.
13, τῷ ὄντι διακ. A.
17, ταῦτα μὲν A.
ὡς εἰπ. ἐποίησεν.
25, τὸ ἑαυτῆς B.
28, λαβρῶς βρυάζ. A. λαμ-
πρῶς Scal.
39, ὑποσχόμενος Franc.
41, ὅτε σοι AB.
45, ἂν γένοιτο AB.
46, ὃς ἀπ. A.
51, τῷ d. in B.
52, ἦδ. τι V.
307, 22, ὑπὸ τῆς Π. Ἰσ. B.
τῆς πρόσω B.
25, κἀκ τούτου δὲ A.
35, ἡμῶν Scal.
37, παραλύοι A.
46, ἀνεῖχε A.
50, ἐφαίνοντο AB.
308, 1, πλειάδων AB.
4, τὴν Z. τὸ ἄστυ B.
11, θυρῶν αὐτοῦ B.
12, πλ. δὲ B.
15, ἐνσχεθὲν A.
16, οὐδὲν ἔφη A.
17, ποιοίης AB.
32, τρ. ἢ τ. παιδίῳ τετ. AB
37, οὕτω A.
43, ἀναπαυόμενος Scal.
47, τοὺς ξένους Franc.
52, αὐτῷ.
54, φασὶ V. φησὶ A. Lugd.
οὐκ ἄρ' Franc.
309, 4, ὤχλει π. καὶ ἀπέκλαιεν
ἀκηδιάσας ἐπῄει παρα-
καλῶν λιπαρῶς, ὡς ἂν
B.
14, ποτε χώραν B.

15, τοσούτῳ A.
18, ἡγ. πολλὰ AB.
22, δὴ V. δὲ δὴ Scal.
29, φησὶν AB.
κύματι VAB.
30, ὁ γάρ τοι B. ὁ γ. μοι A.
34, δὲ τοὺς A. π. τοὺς B.
42, ὅρα δὴ φυλάττοις AB.
50, δὲ κύρτους A.
p. 310, l. 7, βούλημα A.
9, θαλάττης AB.
14, προσκτήσ. β. A προσκτ. B.
16, ἐγχειροῦντα.
17, γίγνοιτο AB.
28, μηνυμάτων B.
29, τὸ τέλος A.
37, πρὸς ἀκ. B.
43, καὶ τὸ ἀκρ. τ. ἔαρος V.
44, ἐρχομ. AB.
311, 5, σ. μειδ. A.
6, ἐν οὐδ. λόγου.
τίθεσαι τὸ A.
34, ἀπ. γεν. B.
45, ἕνεκα B.
47, ἐπ. τῇ ν.
312, 4, ἀπαράλλακτον VA.
17, τέλ. εἰς B
24, ἢ ὥστε B.
28, ἐρεσίαν A.
32, ἐνέπληστο V.
34, προμαχεῖν V.
45, δὴ καὶ γενέσθαι σ. AB.
313, 5, ἐναλάμενος Scal.
8, μετεμέλοντο A.
10, ἐφ' ᾧ τὰ A.
32, γάρ τι χρ.
38, θαρσ. AB.
39, πρ. δίδου AB.
42, χωριζομένη Franc.
43, ἤρχετο A.
46, διὰ τῶν β. Franc.
51, ἄχθος την. AB.
314, 13, ἀνικόντων Lugd. ἀνηκόντων V.
18, ἐκτετ. B.
22, μὲν τὴν A.
43, π. τῆς σωτ. AB.
315, 2, εὐτρέπ.
22, μὴ διοχλ. V. μηδὲ διοχλ. B.
23, τῆς ἄλλης ἐπιμελείας καὶ εὐπρ. verba quæ omisi abs. in AB.
29, πράξειν Lugd.
37, παραδιδ. B.
47, εὔνοια V.
50, εἰς γ. σε αἰτεῖ Franc.
51, τὸν αὐτοῦ τε καὶ σοῦ μεταποιεῖται B.

316, 22, διακρούσοιο B.
περιποιήσοιο B.
— σειας A.
25, Malim πάλαι γάρ τι καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν κ. πεπονθώς.
38, εἶπον ἰδεῖν αὐτὴν εἰ, verba quæ omisi abs. in AB.
54, ὁ Τρ. AB.
317, 3, παρὰ ταύτην B.
5, τὸν ληστρικόν.
9, τοὺς ὑπήκ. V.
12, πράττοις AB.
16, καὶ τοῦ τυρ. ν. A. des. in B. ads. in V.
25, ἐπανατείνεται Scal. B.
27, καιρία.
28, ἐκτετάρακτο B. ἐτέτακτο V.
29, ξυμπ. B. ἀλλήλοις Sc. A.
30, ἐπαμυνοντ. AB.
32, δαλοῖς V.
35, ἡ deest in A.
42, οὖν οὐχ A.
48, οὔτε τῆς.
51, μάχ. ὠθ.
54, βοήσασα Scal. AB.
318, 3, περιέστη A.
8, ἀπέτεμεν V. ἀπέκοπτεν A
12, θαρσ. AB.
14, ἴσα A.
15, προκαθειμένον Scal.
22, ἐμοῦ καὶ ὅτε.
23, ληστρικῶν.
28, οὔτε δὲ ἐκ.
29, ἐπικ. ἐλπ.
31, ὀρθίοις μέρεσι hoc d. in AB.
35, αὐτῆς A.
47, μ. δὲ τοῦ δ. γενέσθω B τὰς λυτηρίους.
49, διελύετο V.
319, 7, κατακλιθεῖσα Franc.
15, ὅποι.
19, καὶ ὡς hoc d. in AB.
34, ἐγὼ δὲ AB.
42, ὃ καὶ πλέον.
45, φησιν A.
320, 2, ἀναλαβεῖν B.
319, 49, ἐνδέδωκε.
320, 11, μόνῳ VA.
13, μ. καὶ τοὔμπ.
14, γιγνώσκω γὰρ AB. Lugd.
15, καὶ πολλῷ.
19, ἡμετέρῳ Scal.
30, ὡς Ἀθην. AB.

31, γεγόνοι διήει AB.
35, πατραλοία AB.
36, ταύτ. ζ.
40, ὁ π. δημ. B.
45, ὁ Κνήμων.
47, ἐκπλ. ἐπὶ A.
53, ληστῶν.
321, 7, μόλις B.
τοι.
8, τὸ δὲ ὑπὸ B.
11, ὅποι AB.
12, ἐσπουδασμένως
15, ἂν deest in A.
χεμμίτιδι AB.
16, τὰ πάντα B.
19, σμικρὸν A.
28, τίνα τὴν χρ.
35, ἀνωχθείη AB.
39, ἤ πού με A.
46, δέοι τήν.
47, ἀπεγν. ἢ τῶν.
48, ὑποθέμενος B.
50, ἐχόμενος καί.
52, εἴτε παρ' B.
53, πυνθάνοιντο.
322, 2, ὅποι.
6, ἀπαγγ. V.
συναναφ. AB.
13, λόγιόν Lugd.
14, οἵπερ B.
15, ἄρ' ὡς B.
17, ἀγγελ. AB.
26, εἰπ. ἠρ. B.
28, καταπιστ. VA.
30, ἀεὶ γίγν. A Recte
38, ὁ δὴ AB.
46, καὶ θεοὶ VA.
47, τῇδε.
323, 10, δὲ ἐφ. A.
17, καὶ — πεμπ. d. in B.
19, σοῦ καὶ B.
οἰκίας VA.
22, οὕτω B.
23, τίς ποτε AB.
26, ἀποκρίνασθαι B.
28, δάκρυ A.
31, ἀσταθμητὸν A.
34, π. δὲ B. καὶ τῶν A.
36, λησταῖς.
42, καταλίπω A.
43, εὑρηκυῖαν V.
47, ἄδ. π. π. καὶ B.
51, ἔκ του B.
παραπεπτ. A.
324, 1, ὑποληφθείη AB.
7, εἴπερ σε θ. παρὼν A.
ὅπως B.
8, χρ. οὖν V.
12, καταλιπών.
15, συμβάλλ.

28, ἀσμένῳ V. A. γένοιτ' ἂν B.
27, τε τὰς σὰς AB
29, μηδαμῶς AV.
43, πενίαν ὀδύρου Scal.
45, ἀπολήψει A.
47, ἐπιδοὺς B.
48, πάλαι A.
51, ἀλλὰ πάλαι.
53, δέχομαι B.
p. 325,l 10, πιστεύουσα AB.
15, δρωμένων AB.
16, προσαραχθ. A.
18, δαίμων ὁ εἰλ. με des. in AB.
19, ν. Θεαγένους, οἴμοι χηρ. B.
20, ἀλητεύει Lugd. in marg.
23, δὲ μόνη AB.
25, ἀλλὰ πρ. B.
26, μὴ τούτ. B.
30, ὅπη B.
34, κλίνην AB.
37, δεῦρο συναν.
39, μηδὲ καθ' ὕπνους συγγένῃ absunt in AB.
43, βρ. ὀλολύζουσα A. ἕως αὐτὴν AB.
326, 2, καὶ — ἐπισ. V.
12, προαναίρεις V.
20, ἐξάγει AV.
22, τούτου A.
26, τοῖς τε προθεσμίσμασι A.
30, ὑπαρχ. AB.
33. Θεαγένην AB.
41, ἐπηγ. A.
50, π. κολάσαι.
51, τί οὐχὶ μ. B.
327, 7, βουληθεῖσιν Scal. δεηθεῖσιν A.
11, ἐντυγχ. AB.
13, καὶ οἴκτου ABV.
26, ἐκνικηθείσης B.
28, τε ὅσον B.
31, ἔτι θ. A.
36, ἔπ. ἡ AB.
39, τοῖν ὀφθ. AB.
40, μασχάλης B.
49, τοῖν χ. A.
50, εἴ πη A.
328, 1, πρέποι B.
7, πλῆθος χείμ. AB.
11, ἢ πρὸς τ. AB.
13, δειναὶ Pal.
19, τὸν ἄγ. θρῆνον A.
34, ἐπ. ἀφείλοντο deleto. ἔλεγον AB.
40, ὑπερ. πολλάς.
48, καὶ σὺν αὐτῷ AB.
51, καὶ π. οὐμὸς B.
329, 12, τὴν δίκην ABV.
14, εἰ δύναιντο ABV. ἰάσασθαι B.
16, ἐπιπεσόντες B.
22, ἱερ. οὐ κατὰ AB.
36, ἀναχωρήσ. AB.
48, τε καὶ B.
330, 14, νεκρὸν ἐστ. B.
18, ἀφύπνιζέ τε καὶ AB.
24, μὲν ἐκείνου B.
25, σωθεὶς B.
29, ἀνύει AB.
32, πρὸς τὸν B.
34, μόνον.
44, σώματα νεκρῶν BV.
52, ἠνειχόμην AB.
331, 9, ἀεὶ δὴ V. ἀηδῆ A.
23, ἐπὶ γῆν AB.
27, δὲ γραῦς AB.
29, ἐπ' αὐτοὺς VA.
31, τε π. AB.
33, πρὸς ἐναντ.
41, ἑαυτ. εκτὸς A.
44, μαντευμάτων B.
48, Μιτράνην.
49, κ. Βήσσαν AB.
332, 1, περί τι μ.
12, πολεμίοις B.
15, ἐκστρατεύσαντος A.
20, ἐδόκει τε δὴ B.
23, καὶ μεγάλη.
29, τοῦ μὲν A.
32, ἢ καί.
40, παιδείας Hem
46, τάδελ. A.
47, ὄρεξιν πεῖραν A.
333, 6, καὶ τήν τε.
9, ἐπιτρέψαι.
11, ἢ πόθεν.
17, ὑπὸ ἀλ.
22, ἐπὶ δόξης A.
23, προὔτρεπεν AB.
36, οἰκίαν A.
44, ἐπιβεβληκὼς ABV.
51, καὶ τὴν δ. A.
52, πεπληρ. B.
334, 4, τῇ ψυχῇ A.
10, γ. καὶ A.
13, τοῦ μ. AB.
25, ναυμαχήσαντας B.
48, περιτιθ. AB. Scal.
51, δὲ ἐκτὸς B. πρ. τῆς AB.
335, 4, ἐστοχασμένος A.
5, δὴ οὖν AB.
16, τι παρ' Franc.
19, ἀποφ. B.
21, φιλήμασι A.
26, μὴν A. Recte.
27, ἀλλὰ τ. π. κ. εἰς φυγὴν τραπεὶς ἐπὶ τὰς πύλας AB. Scal.
28, ἵετο ἐπεισφρ. εἰς τὸ ἄ. B. εἰσέρρησε V.
32, δή τε ὡς.
37, τοῦ τείχους A.
41, τῇ φυγῇ AB.
45, ὅτε δὴ AB.
48, βεβλήσεσθαι A. ὥσπερ A.
50, τι δ. AV. τις δ. B.
336. 13, ὦ παῖδες VAB.
14, ἀναγνωρίζ. B.
24, ἔστη κτέ. V.
26, ἄμφω τ' V.
28, τε B.
40, ὑπ' AB.
43, γὰρ Scal. AB.
45, ἡ ὄψις A.
46, καὶ σχ. πολ. A.
337, 3, ἔφη AB.
4, ὁ θ. VB.
8, διατ. εκ ν. A.
9, τὸ πρὸς.
10. μέρος deest in AB.
14, ὁ ἄθ. A.
18, καὶ τὸν AB
20, ἐγένετο A.
24, φ. μέχρις B.
338, 3, Ἴσειον AB.
7, εὐθύμημα d. in AB.
10, γοῦν A.
14, περιεστηκότων B.
19, τὴν τελευταίαν AV.
22, τῆς ὑερωσ. A.
24. ἐκβοήσαντος AB.
25, παραδηλοῦντος B.
41, διαστρέφουσα.
42, ἐπιστενάζουσα καὶ AB.
46, ἐπιτελ. A.
47, ἐλ. ὁ A.
53, νέον ἢ καινόν.
339, 6, φθάνοις V.
11, ἐπαγομένη AB.
16, ἀθρ. δ. κατ. V
19, ἢ μέλους.
23, μητέριον ὃν AB. οἷον Tem.
25, μή τι γε A.
43, μέγα φ. A.
48, προσχεῖν B.
340, 2, εὔελπις A.
7, θυμιάμασιν A.
12, τις δ. τε A
22, γίγνηται AB.
26, διαφθαρέντος V.
30, καλέσοντος A.
41, ἡ δὲ A.
42, ἡμ. εὖ B.
47, κατὰ τὸ V.

53, δὴ B.
54, ἰδὼν B.
p. 341, l. 13, τις τῶν V.
14, μήτοι.
15, εὐτελεστέρως B.
τὸ νυνὶ B.
22, φυλαξάμενοι A.
25, ὀλίγων ἡμερῶν AB.
39, καὶ τεχνία κτὲ V.
49, ἢ πόθεν.
54, ἢ πόλεως.
342, 3, τὴν τοῦ μ. A.
6, εὐεργέτιν ABV.
8, δὲ πρὸς AB.
9, γάρ τοι τῇ.
13, ὁρᾷ καὶ AB.
15, καὶ — φυλ. B.
24, λέγης A.
28, ταῖς τ. B.
42, ἐπεισάγοις AB.
48, πρὸς AB.
50, τῆς AB.
54, ἐλ. πρ. AB.
343, 2, προστρέχουσα.
ταῖς ἐντεῦθεν AB.
4, καθήκοι.
15, τὼ ὀφθ. Hem.
18, ἐμὲ AB.
25, ποτ' A.
35, τὸν δὲ θ. χ. AB.
45, λαβόμ. V.
48, ξεναγωγὸς A.
50, ἀμηχάνων Scal. AB.
51, τῶν καθ' AB Scal.
344, 3, ἀραμένη.
4, τοι. καὶ A.
9, δὲ τῆς A.
10, προσεστὼς B.
13, εἶδε τὰ B.
15, ἔχει B.
54, τι A.
345, 8, κατέλαβε A.
10, ἔσπευδον AB.
15, διανοούσης B
18, μὲν ὑμῖν B.
25, καλ. καὶ π.
30, πείθεσθαι A
40, χρυσῶν AV
τῶν σκ.
346, 1, ταυτηνὶ AB.
7, δεήσει A.
14, ἁλουργεῖ AB.
16, παρ. AB.
18, παρακαθ. A.
30, ἅμα τῆς A.
38, ἐγν. ἀκρ. A.
40, ἐσ. δ' ὅμως A.
37, δὴ AB. Recte.
52, οἶδεν, οὐδὲ BA.
53, ἐκπεριοῦσαν.

347, 5, ὡς ἐρασμία τε καὶ εὐ. AB.
19, τὸν ν. ἀποδ. A.
28, ἄλλα κ. μ. A.
32, ποιεῖται ABV.
33, ἐπόντος.
49, προστησομ. A.
54, νεμεσητὸν A.
348, 11, μή τι γε AB.
18, σὺ A.
33, ἐσ. τὸ AB.
38, τοότ. σώζ. A.
39, γε A.
41, ὑπερθέσεσιν B.
46, κατολίσθησης.
349, 22, τὸν δ. B.
25, ἀνίει A. ἀνιεὶς B.
30, ἐκ. ἐν B.
33, εἰ δή τινα καὶ B.
41, καὶ θ. ὧν A.
350, 2, συνεὶς AB.
5, αὐτῇ κ. A.
13, ἂν καθ' A.
16, μὴ AB.
27, δὲ AB.
30, ἐρωτησάσης A.
32, Ὁρ. A. semper.
36, τοῦ M. A.
45, οὐκ. καὶ B.
46, δὲ B. δὴ A.
47, τὰ τῶν οἰκ. B.
53, βέβ. A.
351, 8, δὲ σε ABV.
17, ἀρτ. καὶ B.
24, καὶ τὰ καταθύμια καὶ τα κ. ν. A.
33, παρακελεύσας B.
36, ἄγχ. καὶ ABV.
40, δεσπόταις A.
41, ἔτι AB.
46, προσδοκᾶν ἢ τί A.
352, 13, καὶ K. A.
16, ἀπαυθαδιαζ. B.
18, ἀλλὰ πῶς AB.
20, τ. ἀπ. B.
25, κάλλ. καὶ A.
34, θελ. εὖ AB.
37, ὥστε A.
43, τὰ παρ' B.
44, φησὶ d. in B.
50, τῶν ἀτοπ. τῆς ἐπ. A.
51, προσ. καὶ ὡς.
52, τε γὰρ B.
353, 6, προὐνοησάμην Bas. V.
10, ἐλπίζ. A.
12, π. κάκ. AB.
14, δὲ ὡς AB.
17, πειθόμενον.
26, Π. τῶν π. A.
ταύτ. μ. AB.

32, πολυτιμήτων A.
35, δὲ ἡ AB.
38, ἐπέχων V.
41, ἐνατ. A.
43, μ. λειψ. B.
52, δὲ αὐτῷ A.
354, 2, χαιρήσεις AB.
6, τ. ἐκεῖνος AB.
μὲν ἐλ. AB. Scal.
13, ἀρχιοινοχ. ABV.
17, διότι γε AB.
30, ἐμαυτοῦ B.
35, ἀγαγόντες A.
37, αὐτῆς AV.
καὶ μόνον B.
43, τε αὐτῶν.
44, σοὶ δὲ ἄλλη συνοικεῖν εἶναι.
45, τι δὴ A.
52, πράττησθαι.
355, 5, πραγμάτων.
μή τί γε AB.
6, μὴ δ. AB.
14, ὁ Αἰθ. AB.
18, καὶ ὥστε AB.
28, παρ' ἑαυτοῖς.
αὐτοῖς V.
41, τοῖς φ. A. φρουρὰς. V.
42, ἢ φιλ. A.
48, Ἀχ. ἀπ. πεπ. A.
356, 11, παρενείρων AV.
12, ἅμα τὰ B.
17, νεανίου V.
18, πραχθ. AB.
24, ἐνεγκὼν A.
25, ἐμπ. AB.
30, μικρὰ V.
31, σου A.
35, μικρῷ A.
36, ὅλος A.
46, αἰχμ. ἀδ. B.
53, τοὺς αἰχμ. d. in B
54, εἴτε ἀκ. A.
357, 10, δείξῃ ἐπαληθεύουσα A
ἀληθεύων B.
11, ἐγένετο B.
17, παραιτεῖσθαι.
19, ἐγένετο B.
21, τοὺς νέους.
34, γὰρ ἐν B.
45, ἡμ. ἀναφαίνεται B.
46, ὁ δὴ AB.
51, ἐθέλοι B.
53, μέν τοι ἐστὶ A.
358, 45, ὕλη.
53, οὐχη μηνότης ὡς A.
οὐχὶ μ. ὡς B.
ἀχαιμενίτης ὃς νῦν V.
359, 9, πρὸς ξυροῦ τὴν Hem.
24, καὶ στρ. des. in A.

27, ἔφη d. in A.
28, ἐνέγκοιμι AB.
31, στρ. ἐλ. A.
p. 360, l. 6, εἰ λυποῦσα AB.
10, καὶ ζωὴν ἀνακ. des. illa in B.
13, ἀκούσασα A.
14, εἰς τοὐναντίον A.
34, βούλημα B.
37, ἐπιτείνουσα Scal. A.
44, πρός ἐστι A.
49, ἐκέλευσεν A.
52, ποικίλως.
π. αὐτὴν A. Scal.
53, Θεαγένει B.
361, 1, καὶ μὴ B.
9, ἅμα λιπ. π. ἐμ. A.
10, καὶ τρ. A. ἀν. μικρὸν καὶ B.
11, γε νῦν AV.
18, οὖσα d. in AB.
22, ἡ ψ. AB.
23, κατακλιθ. A.
24, τῆς διακ. B.
ἄβρας A.
26, λαβοῦσα AB.
27, ἐκπέποτο B.
38, ἐμπίμπ. B.
44, ἐπιβουλεύσασαν AB.
46, χ. δεσμ. A.
362, 4, ἀνοσίων Bas.
5, καὶ πολλῷ μᾶλλον des. in AB.
13, παντὶ μέλει AB.
18, ἅτερον.
24, καὶ β. λ. B.
26, δὲ B.
29, συγχυθεῖσαν Hem.
36, ἐγένετο A.
52, διεχρήσατο ἂν AV.
54, καὶ ἐκκα. d. in A.
363. 1, Ὁ. ν. κατὰ B.
3, δεήσοι B.
4, αὐθαιρέτους Scal. A
9, καὶ — ἐπιφ. d. in A.
13, ὑποβαλεῖν B.
20, ἐγεγόνεσαν B.
22, καὶ Ἀρ. A.
26, ἔνησαν A. ἐνῆσαν B.
27, εξῆπτο AB
29, οὐρ. καὶ B.
30, τὴν ἀκτ. ἔβαλλεν AB.
31, δ. ἐπὶ A.
50, ἐνήλλετο V.
364, 3, ἤνυστο V.
6, τὸ γ. ἀνεβ A.
8, παραγ. A.
28, δὲ καὶ B.
30, ὑπαγόμενοι Hem.
365, 6, σωφ. καὶ B.
12, ἀνεσχ. B.
23, βάλλοντος.
28, εἴτε ὕπαρ A.
31, μοι AB.
38, ἀνήλατο B.
50, μὲν γὰρ B.
54, φίλτατε ἔφη B.
366, 5, τάχ' B.
7, δεσμὰ τὰ AB.
11, ἐκείνου.
16, γεγενημ. A.
18, εὐπορίαν AB.
21, δρ. ἐ. κ. λ. π. B.
22, ἔστι καὶ AB.
23, τοῦ πατ. B.
πατρ. τοὐμοῦ τῇ.
27, ἥκειν A.
28, συμβ. A.
33, ἐνειλημμένη V.
36, καὶ ἄλλη A.
40, που καιν. AB.
43, ἀλλὰ πάντων AB.
367, 1, ὕπνῳ π. ἐχ. B.
2, διαν. AB.
4, καὶ ἀθορ. B. ἀθορυβῷ Scal. θορυγίῳ A.
5, τ. μὲν AB.
7, ηὐτρεπίσθαι A.
10, ἐπὶ μελλόντων στείλας B.
14, οὗτος A.
18, τὴν λυχν. ἐπιθ.
19, τοῦτο ἔλ.
ὁ Εὐφ. A.
34, ἐνδεικνυμένης AB. Recte.
40, μυρίαις AB. Scal.
41, οὔτι A.
42, ἔοικεν A.
49, καὶ τὴν τελ.
52, πλέονα A.
368, 1, κατ. τ. δ. A.
9, ταὐτὰ B.
23, ὑπ' AB.
25, κατασκήψαντες.
43, τὸν ὀρ. B.
44, δὲ VAB.
45, ἡλ. πλαγία α.... ἀπὸ B.
49, καταρρεόμενος A.
369, 4, ἐνασχ. Scal.
9, ἀλλὰ ψ. AB.
12, τυραννικὸν ABV.
14, ἐπὶ μ. AB. Scal.
καὶ λαμβ. B.
15, εἰ περισ. B.
τε π. A.
19, τὴν ἀκ. AB.
22, ἡδύ τι Taur.
25, τὴν ὀδ. AB Scal.
29, πρ. γε V.
31, ἀπαγ.... πάντα B.
32, π. στρατ. V.
στρ. καὶ ἐν. A.
33, καὶ εἰ πρὸς V.
39, ἤλαυνεν, ἔνθα ἐπελθόντες Αἰθίοπες κατὰ τὴν ὁδὸν τοῖς Πέρσαις λαμβάνουσιν αἰχμαλώτους θ. καὶ χ. A.
45, ἀπειρ. ἢ A.
ἢ B.
φιλίων προσ.
46, ἀποσφαλέντες AB.
49, ὑπ. τὸν VAB.
3, γὰρ οἱ V.
6, ἢ ὅσον AB.
19, τ. τρ. A.
24, ἐκθαρσήσαντες AB.
34, δὲ θ.
τὸ μέν τι A.
37, ἴσως ἂν καὶ.
47, ὑποτιθ. A.
49, πείθεσθαι Scal. A.
51, ἐκ τῶν ὄψεων VAB.
54, ἕνα τὸν.
371, 6, ἤδη V.
8, Βαγ. B.
12, ὡς πρ. A.
πρ. ἀγρ. A.
26, ὀλίγον ὕστερ.
36, δὲ τῶν B.
39, φθῆναι AB.
44, ἐν. κατ. A.
46, πρὸς τὰ ἴδια V.
47, γενόμ. A.
δὲ πλέον AB.
372, 3, ὁ πάτριος Αἰθ. A
7, ἀπέπεμψε A.
16, παραλύοντες AB.
18, ἤδη γ. A.
24, ἐπ. τοῖς A.
29, ἀμυναμ. A.
32, ἐκ. καὶ A.
τοῦτο A.
49, ἐργασ. ἐπεμετρήσας ἔνθα τάφρον ὀρύξας ἐποχλεύει τὸν ποταμὸν τῆς Συήνης ὁ Αἰθ. βασιλεὺς ἐπεῖδε
373, 3, προβ. AB.
8, ὀλκ. ἀπορ. A
22, σ. τὰ δ. AV.
27, ὑπὲρ V.
32, δὴ ἦν. B.
35, τοὐντ. Scal.
37, χ. διαφ. Hem.
54, ἰζήσειε.
374, 4, ἐγκατερείπεται B.
ἐγκαταρρίπτει καὶ καταπίπτει ἡ κορτίνα. ἀπὸ πύργων εἰς πύργον.

12, τὸν Ὑδ.
18, ἐδούλ. — διαπ. om. B.
19, ἐκ τοῦ μ. B. τῷ μ. A.
22, τῶν τ. V.
29, τῶν ν. B.
31, τὴν σωτ. B.
35, προηυτρ. B.
38, εἶχε A.
δὲ τὰ δ. B.
39, καὶ ὁπλ. AB.
42, πρὸς ἅμ. om. A.
46, τότ' ἔτι καὶ A.
52, πτόας V.
p. 375, l. 11, σφενδονηθῆναι AB.
ἂν ἐπὶ B.
13, τῶν Αἰθ.
19, φίλιοι AB.
24, ἀλλὰ πρ. A.
38, τε τὸ A.
43, νίκην AB.
51, τ. τε φ. καὶ τ. σ. A.
53, μήθε A.
376, 1, Ὑδ. ὁλ. A.
5, τῷ Π. A.
6, δὲ καὶ AB.
ἁπλοῦ VB.
11, συνενδοῖεν B.
12, ἔτι καὶ μ. V.
13, ἐπανήεσαν AB.
14, καὶ πρὸς A.
15, ἀπήγγειλαν B.
ἐπιγελ. AB.
18, τὴν ἐλπ. AB.
31, ἐπιγενομένης AV.
44, χαύνης Scal.
48, διορ. τ. πρὸς τ. ἐ. ἐπιλλαγέντος ἐπίχυσις αὐξ. — ἐ. ὑδ. A. præterea B, ἐπιλαγέντος ἐπισκαφέντος ἐπίχ. — πρὸς habet et V.
377, 2, αὐτοὺς Σ. VA.
6, αὐτ. ἕκαστος A.
8, δὴ τὸ ἡμ. φ. AB.
11, ἤδη γὰρ VA.
16, οἱ δὲ καὶ V.
19, ἐξικμᾶσθαι A.
21, ἐνεδρεῦον A.
23, ἠνεωγμέναις AB Scal.
28, τότε μ. A.
29, τὰς τρ. B.
31, ἐμφαίνει VA.
35, νιφετῶν Franc.
36, ἄρδοντα κτὲ Franc.
37, καὶ ταυτὶ AB.
53, φανερώτερον B.
54, τοι AB.
378, 1, ἄρρητα Hem.
2, τῶν κατὰ AB.
παραινομ.
4, τοῖς μὲν σ. καὶ περ. δειν. κ. τ. ψ. δὲ τῆς.
22, λαβόμενος VAB.
23, ἐπιξεν, AB.
40, ἐγχειρίζειν A. Scal.
44, γένη καί.
379, 11, ἴσως ἂν δ. καὶ ἰδόντων. Sed εἰδότων AB.
13, ἐνόπλοις A.
18, πρὸς τὸ AB.
26, εἰς VA.
28, αὐτὸς ABV.
29, Ὑδ. οὐκ A
32, χ. ὑπ. B.
37, ὁ γὰρ κτέ. AB.
41, καὶ αἰτ. V.
44, παρασχ. ABV.
46, ἐξέπεμψε AB.
53, παρατ. Scal. A
380, 4, δ. τῆς A.
6, αὐτῷ A.
12, ἀκ. κ τ. κ. σ. παρατάξας A
14, ὡρμημένους AV.
15, λαμπροῦ Scal.
17, μόνους A.
19, καὶ γ. οὖν καὶ ἔστιν ἤδ' ἡ.
25, σεσοφισμένον V.
34, ἐφαρμόσαντες V.
36, ἀεὶ κατὰ τὸ.
40, τὸ ἀκ. V.
42, χειροδετὸς A.
51, ἑκατ. A.
52, ὡς A.
54, ἐπιδ. A.
381, 2, ἤκη A.
— ἀφεὶς A.
15, τ. ἐ. A.
17, νώτων A.
19, τοῖς μὲν A.
33, ῥόμβοις Scal.
37, καὶ β. A.
47, παριστάντες A.
52, ἂν ἁρπασάμ. A.
382, 3, εἰς ἓν οὐδενὶ μόνον οὐχ ὑπωθούμενοι Scal.
9, ἀνέτεμνον A.
10, χειραγωγήσαντος A.
11, τοῖς ἵπποις A.
16, ἐνέπιπτε A.
17, καὶ ξ. A.
21, ἕκαστον A.
23, οὕτω V.
28, ἐκ V.
34, ὑπεξαγαγόντες.
35, καταναλίσκ. A.
39, καὶ τ. V.
45, τὴν ἐπ. A.
383, 3, ϛθ. A.
7, πεφαρμαγμ. V.
19, πρὸς A.
24, δὴ VA.
28, λειποταξίου A.
36, ἐφεπομένοις.
41, δ. συλ. A.
47, ὑπέλειπον A.
48, ὑπό τε A.
52, σφισὶν ἦν ἄσκ. A.
— τὸ γοῦν κ.
384, 1, Ἀχαιμένους. A.
2, κ. Μ. A.
3, προαν. AV.
16, ἐπανῇδῇ Lugd.
22, ἐδείχθης A.
25, ὅς, ἣν ἄν, ἔφη ουμὸς A.
28, εἰ β. τίς ἐστιν ἀλ. καὶ μὴ A.
33, ἀσύνετον AV.
34, ἀπ. ἐστοχ. A. hoc et Scal.
37, χωρεῖν A.
38, παράδοξον A.
— τὰ τοῦ πολ. Franc.
39, θαυμ. V. A.
40, ἀπολείπ. A.
46, διὰ πάσης
53, θ. ἢ θ.
385, 1, τὸν Ν. A.
24, ἠρινὴν A.
31, ἀνθῶν A.
35, κῆτος Frillerus.
37, θ. Τοιγ. A.
38, οἱ ἱερ. A.
41, ἐλθὸν A.
47, κατ' ἀγ. AV.
48, τῇδε ὑστ. A.
51, στρατιᾷ A.
386, 1, καὶ ὃς A.
17, οὐδὲ λ. A.
32, τὴν τότε V.
35, γάρ σοι A.
51, ἀκήκοας AV.
54, παραβαθῆναι A.
387, 2, π. τὸ ὅλον AV.
— αὐτοὺς A.
3, ἐξαγορεύομεν A.
4, λάθωμεν Scal. A.
5, ὑφιστ. VA.
19, ὦ Θ. V.
23, μὴ A.
— πίστ' ἂν A.
26, δὲ καὶ V.
— ὁ om. A.
32, θέμενος A.
36, ὁπόθεν V.
47, γλῶττα A.
51, συνίεμεν A.
388, 2, μ. τὴν A.
4, ἀγ. ἐπιμ. A.

7, καὶ εὐν. V.
11, καὶ ἄχρι A.
12, ἔμφ. τὸ V.
16, ἐπεσκόπει VA.]
18, δὲ ν. καὶ π. A.
— καὶ τὰς εξ. κτὲ V.
30, καταρρ. Hem.
36, φ. τε V.
— βουλόμενον Sc. A.
37, εἰ αὖθις V.
39, δεκάδα V. A.
46, τ. τὸν τρ. V. A.
48, εἰ β. γνωρίζω A. Scal.
p. 389, l. 3, τοῦ Ὑδ.
4, κατὰ Σ. A.
12, ποταμίαις.
30, προδ. V.
38, παραχ. A.
43, τε οἰομ. A.
44, μοι A.
— γάμου A.
45, μὲν A.
390, 6, καὶ φ. καὶ ἀγ. A.
16, ἠὔτρ. V.
32, τὸ εἰς τότε V.
43, ταῖς γ. V.
53, ἀνασχετῷ — ὁρμῇ A.
391, 2, Ἀσταβόραν A.
7, δύο που ἢ.
9, ἑκάστῳ σκαφίῳ A.
17, ῥ. τοὖν.
18, μέγεθος VA.
21, ὅλον ψ. κτὲ ads et apud Scal.
30, τε A.
32, οὖν δὴ καὶ A.
48, γενεαρχ. A.
51, ὑπεκαθ. A.
52, εἰς κόκλ. A.
392, 7, τοῖν—κεκωχισμένως A.
8, τοῦ Δ. εἶναι φασκομένου ἰδιάζοντος A.
9, ἐπέσφ. A.
12, ἐπῆγον κτὲ V.
16, βοή τις A.
18, σὺν κλύδωνι ἀνθρώπων A.
24, εἰώθασι A.
25, ἔσεσθαι AV.
29, κατεστεμμένου A.
30, ἄλλοι θ. A.
34, β. στεν — εἰπεῖν A.
38, μοι κ. V.
46, ἀδύνατον A.
49, Σ προσ. A.
50, δὲ πρ. A.
54, ἁγνεύουσα V. A.
— ὁμιλίας τῆς πρὸς ἄν.
393, 4, τῳ Scal.
10, τοιοῦτον Scal.
24, ὑπεναντίων A.
26, νεανίδων A.
32, καλὰ λ. A.
33, τάπ. A.
34, β. θυσ. A.
35, φιλτ. τί AV.
38, εἴ τις.
42, τὰ καθ' A.
45, χρ. κομισαμένη κ. ἀ. καταπ. A.
46, ἀνεῖσα A.
49, τότε VA.
52, γοῦν VA.
54, ἐξηχησάντων Scal.
394, 8, πολλῷ καί.
12, μοι V.
11, φ. εἶτα Franc.
— ἀλλὰ καὶ illud om. A.
16, τί οὐ A.
24, νόμον AV.
32, φωτὶ τοὺς ξέν.
35, μετάστασιν Falck.
36, καθ. τε A.
37, π. τοῖς A.
41, πρόκειται VA.
44, δοχ. μαθ. A.
50, ὁ Ὑδ. A.
52, διαδιχ. V.
53, ὦ Ὑ. δυσωπεῖται A.
— ταῖς ὑπερ. A.
395, 2, πρὸς τοὺς A.
3, ὁ νόμος V.
7, τὰ τελ. VA.
9, β. Σισ.
10, καίπερ A.
12, ἐπήκ. A.
13, γὰρ οὗτος A.
16, σμαραγδείων A.
20, ἑπταέτης.
22, δὲ A.
25, γ. ἡμ. ἦρ.
26, μοι V.
27, νυνὶ A.
28, τῶν π. Scal.
29, ὁ ν. κελ. V.
32, οὖσαν εὑρ. A.
35, ἐγχώρους A.
36, τοῦ β. V
42, οἷον A. malim. εἰς οἷον.
46, μηδεπώποτε V.
52, ξεν. ἴσως A.
54, σοὶ V.
396, 3, ἐκ μαρτ. A.
7, δ' οἶμαι Hem.
8, τάδε V.
— γνωρίσματα καὶ A.
13, αἰδώς τε καὶ ἀγ. A.
16, ἐφ' οἷς A.
17, τὸ τῶν A.
21, εἰπεῖν A.
35, γ. ἀ. δὲ. τ. π. ἐσιώπων A.
36, λέγει A.
37, διασ. καὶ διαθρ. AV.
38, οὗ καὶ V.
42, τῇ κόρῃ.
44, καὶ κ. A.
50, ἐγὼ εἰμί.
53, ἀλλαχόθεν A.
397, 4, σώζ. καὶ τ. ἔφη A.
5, ἐπεδείκνυ A.
17, χροίᾳ A.
— λαμπρύνῃ A.
31, καὶ εἰρ. A.
32, ἀπὸ τρ. A.
40, ὑπὸ λόγον A.
— τ. ποιουμένων A.
42, καλόν τε V.
44, τὴν λ. V.
47, ὁρωμένην V. hæc corrupta.
51, προσταχθ. A.
53, ἐκίνησε V.
54, ὅσοι κατὰ A.
398, 9, σπιλώματι V.
10, τῶν φ. A.
11, αὐτίκα VA.
12, ἐβένου A.
16, ἐδάκρυσεν AV.
19, μικρ. τε ἔδει VA.
20, τὴν γ. V. A.
— πρὸς σ. A.
24, λήματι A.
25, καὶ τῆς V.
37, δέ τινα V.
— κήρυκος A.
39, οὔτε τὸ κτὲ V. ἐμφ. A.
40, τοῦ δ. κλ. A.
51, ἐμοὶ A.
399, 4, καὶ πέπ. A.
7, αἰχ τύχῃ A.
14, τρέπομαι.
18, ὡς V.
24, ἐχώμ. A.
36, ταύτην A. ἱερείου A.
37, ἱλ. θ. A.
42, πυρὶ A.
44, ἐνηδρ. τῶν λ. A.
50, σε Franc.
400, 18, συμφ. A.
21, οὗτος A.
23, καταν. VA ἐμοῦ τ. γ. εὐθ. A.
27, συλλαβ. A.
32, τέ σοι AV.
33, τὴν δὲ A.

ἀπόλαυσιν.
37, μὲν ἐξ. A.
38, τοῦ Θ. AV.
39, καὶ πρὸς AV.
45, τὴν ἱερ. V.
49, ἐμοὶ καὶ ζ. σ. A.
p. 401, l. 15, χαριεῖσθαι Hem.
17, ἀναδειχθῆναι VA.
19, σ. ἔφη — τἀν. A.
21, γενέσθαι V.
27, τῆς τε.
29, αἴτησιν VA.
31, προσκ. A.
37, τολμᾶν A. Franc
42, ἀπ' ἐλπίδος.
44, πως.
49, δ' Franc.
52, καθιερωμένης V.
402, 4, φιλίους A.
7, νηφάλιον A.
12, ἀνευρεῖν A.
16, καὶ τῆς V.
18, ἐκέλευσεν A.
19, ἅμα V.
23, μεταλάβοι A.
33, ἑρμων A.
35, δεομένου A.
38, ἠχέτω A.
41, δεκάδα Hem.
403, 2, ἀνάγγελλε.
δὲ δὴ A.
4, οἱονεὶ πρὸς.
5, πυρὶ αἰθάλῃ A.
9, γ. καὶ A.
10, προσφόρως A.
11, μὲν αἱμ.
16, τοσ. τὸ A.
21, γυμνῶν om. A.
22, τοῦ β. κήρ. A.
24, ἔφη A.
27, δὲ δῆμ. A.
29, αὐτῶν VA.
30, τ. οἱ A.
38, κασίας VA.
43, ἐπὶ τ. V.
45, περιπλ. A.
46, ἔλεγον V.
54, δεκάδα V.
55, ἀφῆκε A.
404, 2, ἡ φιλ. V.
4, Ἀξιομιτῶν V.
7, προσήγαγον A.
δὴ καὶ A.
10, δορ. παρδ. V. γρ. δε κ.
ὁ. A.
18, βλοσυρ. A.
19, χ. ζῴου A.
23, ἐπαιρομένη V.
31, κατ. ὀνομαζόμενον A.
34, τοῦ δὲ ἡλ. A.
39, ἕτερος A.
40, ἔοικε A. ἐώκει V.
44, ἅπαν om. V.
48, προσπ. VA.
405, 1, ἔκ του VA.
11, ἐπὶ τὸν δ. τὸν ταυρὸν V.
12, τὸ γενόμ. V.
14, ἐνεκελ. AV.
19, δρόμον AV.
22, τῆς αὐτ. καὶ τῆς A.
24, ἱππείῳ A.
29, ζευγνύμενον A.
45, δ' ὃν Franc.
θαρσοῦσα A.
ὡς πρὸς τὴν A.
46, ἐξαγόρευσον A.
47, καὶ παρθένῳ A.
49, οἰκεῖον οἶδα V.
52, ἐμαυτῆς V.
406, 3, εἰς ὅσον.
8, κατὰ VA.
9, οἷον εἰς A.
18, ταράττων A.
21, ἐπὶ κεφαλῆς A
25, ῥιζωθείσης A.
ἄπρακτον Scal.
ἀπ. λακτιζόντων A.
26, ἠτ. ἀδημονούντων A.
29, ἀνέχων V.
36, ἀναπέμπ A.
38, ἀναστήσοντες.
46, Αἰθ. ἀθλητ.
49, ἑλόντι A.
51, τι A.
53, ἀποσοβ. A.
407, 5, καὶ ὃς, τί δὲ οὐχὶ A.
6, μέγα A.
8, ἡμῶν om. A.
12, ὀφθ. οὐ A.
20, ἰγνύην A.
23, ἡρῶν A.
ἐμειδία A.
24, σεσηρὸς A.
35, πλ. ὡς.
37, συνδοὺς V.
41, προσανατείνας Scal.
47, ἀναδὺς VA.
408, 1, τὰ μετ. A.
18, ἀφ. χειρὶ.
25, χρὴ V.
27, φληναφῶντος A.
29, ἐδίδαξε A.
30, ἢ Μερ.
31, οὐ μὲν ἀ. V. οὔπω μ
ἀ. A.
44, βέλτιστα V.
πρὸς τοῖς A.
409, 3, διήρχ. A.
4, τῶν Αἰθ. A.
12, τότε V.
17, μετὰ AV.
20, πρεσβευτῶν A.
25, ἐπηρ. A.
39, οὖν A.
πρόσωπον V.
44, ἐπιβ. τῷ A.
45, ἔχωσι ὦπ. λέγων A.
48, τοῦ 'νδ. A.
49, οὗτος ὁ A.
410, 1, οἱ συν. Comm.
2, λέγ. ὃ A.
5, μή πως A.
10, μόνον VA.
16, εἰς VA.
19, ἱερὸν A.
20, ἀκάθαρτον καὶ ἐν. A.
21, μετ. καὶ π. Οἰτ. ὄντων.
αὐτοῦ π. A.
μετ. κ. π. ο. ὄντων V.
24, τοῦτον καὶ εἰς σ. καὶ A.
26, καὶ εἰς A.
29, τά τ' ἄλλα V.
30, ἀπίστ. A.
33, οὕτως — τὴν A.
34, ἐπιζήτησον A.
35, ἐμέ τε A.
36, εὐ. καὶ A.
38, ἐπιθ.—εἰρ. om. A.
41, καὶ ἁρπ. κτέ A.
45, ἰνδ. ὑφ. A.
47, ἀποδοῦναι A.
411, 4, φ. καὶ A.
7, οὐκ V.
14, ἄρτις κτέ V.
ἐξαγορευσάσης A.
15, ταῖς β. AV.
22, γέλ—μεταβ. om. A.
31, τὸ πρακτέον.
48, ἱερείων A.
49, παραγρ.
412, 14, τῆς π. V.
29, σὺν τῇ A

LECTIONES CODICIS FLORENTINI ET EMENDATIONES IN CHARITONE.

(CF. EDITIO CHR. D. BECK. LIPSIÆ 1783)[1].

Titulus. — ἐρωτικ. διηγ. omisit cod. ad l. II.
p. 415, Nihil fere hic annotabo usque ad p. 416, l. 12, habes in textu codicem accurate expressum; parenthesi rotundæ inclusa, Cobeti sunt conjecturæ et supplementa; hæc pauca sufficiant.
l. 13, cod. ἐθελήσας malim ἠθέλησε H.
16, videre videor ἐνδείκνυσι.
18, τις vix apparet C.
33, μόλις ἀπῄει sic cod. quod repone in textu.
35, διὰ τοῦ κάλλους... γένει.. συνελθόντα an τος non liquet.
416, l. 12, ἔρημον ἦν· ἐφίλει γὰρ, κτὲ sic cod., quod in textu reponatur.
30, ἥδιον.
38, δεῖν ἐξέπν.
45, ἀνέλαμψε.
417, 9, (ἀεὶ) C.
17, ἀκονιτὶ.
43, ὅτι ἔμ. ἀπελεύσεσθαι.
46, ᾖσαν hoc repone.
50, ἐφειστήκει.
418, 2, τὴν ὀργήν.
3, ἔκλαε — τί γέγονεν, ἄφωνος.
6, δὲ αὐτοῦ.
7, τὴν αἰτίαν τοῦ.
8, παχεῖ H.
9, κλάω φ. τὴν ἐμαυτοῦ τύχην.
15, συγκαλ. H.
28, προσπίπτων φιλεῖν ἐποίει G.
29, μόλις οὖν ἔκειτο C.
30, ποῖ τε λέγειν R.
50, αὐτῷ.
419, 1, θρυλεῖται.
13, ἐμων κ. ὅμως δὲ δεῖξον.
18, οὐδὲ εἰσελθεῖν.
24, προαιρούμενον.
27, βαθεῖς H.
31, ταῦτα.
33, ὁ μὲν οὖν π. τ.
35, ζητοῦσα.
41, ἐνεχθεὶς sic cod. corrigendum vitium typ. ἐξαχθεὶς.
44, ἔκειτο.
52, καομένων.
420, 18, ἂν παθεῖν.
21, μὴ θάψητε.
26, ὅν.
34, ἔθεσαν.
39, ὑπομενεῖς.
51, ἑρμοκρατ....
421, 2, δὲ ὁ Ἑρ. H. sed ὁ in cod. abest.
4, ἐπηκολούθησεν.
8, θρηνούντων.
16, ἐφορμοῦντας.
17, συγκροτῶν οὗτος. ἐπωφθάλμησε.
39, ὅτι λ. — καταγγέλλει.
41, π. ἔφ. τοὺς πεπεισμένους H.
47, ποτ. ἂν.
49, συνήθεις.
53, αἱρέσεως Dorv.
422, 13, ζῶσα. καὶ βοηθεῖτε H.
20, με Ἕσπ.
27, ὑπηρεσίαν.... librarius ultro reliquit spatium vacuum 10 literarum.
46, προσπεσοῦσα.
51, ὑπέμενεν.
423, 1, σέσωκας μᾶλλον. ἐθαρ. interpuuctionem mutavi H.
24, δή μοι.
41, ὑποπτευθῆναι.
50, διήγημα.
53, ὅτε.
424, 2, τούτοις.
14, ἑαυτῆς C.
23, Ἀθηναῖος.
27, πόλεις.
29, δή.
37, δὲ.
39, δή.
43, μύριοι συκοφάνται πεύσονται τίνες.
48, ἡμῖν.
425, 1, δή.
4, φιλοκερδείας.
15, ἔφη δὲ.
20, οὐ δήπου γὰρ.
28, οἷα δὲ ἀλγῶν C.
38, ἡ γυνή.
45, Λ συνέϐ. C.
52, καὶ ἄξιον
426, 2, εὐργέτην·
11, πρῶτον. ἔπειτα H.
12, ἐλευθέριον.
18, ὁμιλία.
42, σε πρὸς.
54, ἐγέλασε κ. sic sæpius cod. quod non adnotabo.
427, 1, λυπ. παντελῶς C. αὐτὴν.
10, ἄγε με.
25, ἡσυχάζειν.
45, ἤδη μετ' ἐξ.
48, πατὴρ γάρ μοι — καὶ μήτηρ.
52, οὐκ ἐπλ ἐραστήν μου.
428, 11, ἀπόλωλας — διαζευχθείς H.
15, ἡ σή.
17, ἐπῆλθεν αὐτῇ C.
L. II. tit. ἐρωτ. διηγημάτων D.
28, αὐτὴν ἐναργῶς H.
46, κοίτην θεραπ.
429, 22, repone Συϐαριτῶν.
41, ἔδοξαν ἰδοῦσαι· ὁ χρῶς γὰρ H.
48, δὲ δέδοκτο R.
430, 10, ἡ ἐμοὶ τῶν πάντων κακῶν.
43, προέλθῃ.
44, ἅμα δὲ τῇ ἕῳ.
431, 28, κεκλημένων Ja.
36, ἐξαιρέτως.
40, ταύτην.
48, ἐνέϐλεψε.
50, καὶ τὰ δάκρυα. τότ' οὖν ἰδεῖν J.
432, 4, τούτου γε.

[1] Ubi nulla litera additur, codicis lectio citatur; ubi literæ C. J. R. H. adjectæ, Cobetus, Jacobius, Reiskius aut nos ipsi vulgarem lectionem, quæ hic citatur, emendavimus, quemadmodum in textu legitur.

ἧκες εἰς ἀγρ. H.
5, δούλης.
17, ἀπόλωλας C.
21, ὅπου H.
24, σέ τις.
p. 433, l. 2, οὐδεμιᾶς δικαίας β.
4, μᾶλλον τὴν C.
5, ἄκουσα.
434, 26, μὴ καταράσῃ σεαυτοῦ. κύριος γάρ εἰμι καὶ τὴν J.
48, ἀφανὴς δὲ λαβοῦσα — εἴχετο J.
435, 17, προενεκεχ.
32, δή σου — κύριε μὴ ὀργ.
436, 4, φησὶν ἐστρατήγ. H.
6, ἢ ἀπολώλεκε.
σκόπει ἂν C.
437, 3, ἀσεβαίνῃ R.
20, ἔστο D.
39, θρέψει.
46, πρὸς σὲ — in sqq. καὶ σὲ hujusmodi alia non adnotavi e cod. de accentibus.
438, 5, αὐτῆς.
11, παραιτούσης.
27, κοινῇ.
47, τῆς δὲ ἱστ.
53, κλάουσα.
439, 3, μᾶλλον ἢ γ. — θρέψῃ.
6, προτέρα σοῦ.
9, εἶ.
27, τοῖς ὀφθαλμοῖς H.
33, ἀνανήψας
37, μηδὲ ὀφθῆναι.
39, οὐ γὰρ ἐξ.
440, 12, προσθῇς — μνημόνευσον.
17, βιάσεσθαι.
32, ἐκ μ. ἀγ. δι' αὐτὴν.
441, 36, τὸν σὸν.
42, δείματι.
53, ἠθρούσθη.
ο π. m. prior.
442, 16, τάφον.
32, ἑστὼς H.
37, μετ' αὐτοῦ.
50, δέσποινα τῆς ἐμῆς ψ.
52, δύναμαι H.
443, 3, ἠρεύνα.
29, τὸ δ' ἄρα τ. π. ἔργον ἦν.
34, ἐμβολὰς.
37, συγκελ. H.
38, ἔκαεν.
42, ἐνόμιζον.
52, ἠμιθὴς.
444, 1, ἄνθρωπος.
10, ἑαυτοῦ.
27, ἐπιγινώσκω πάντα.
34, ποιεῖσθαι τὴν ἀνάκρισιν.
38, ἀνήγαγον Dorv.
40, αὐχμῶν.
42, δέ που.
43, πλῆθος ἐβόα· θάρσει.
445, 24, διασέβειαν. Hæc fere evanida.
29, καὶ προσέταξαν.
31, μᾶλλον ἐπιστεύθη. βασαν.
42, Ἰόνιον.
44, πριαμένου.
449, 32, ἐσχάτῳ γήρᾳ Pierson.
38, ἡ δὲ μ.
49, ζητεῖν K.
447, 7, ἀπησπάσατο.
12, χωρὶς ἐκείνης.
13, δύναμαι.
15, φοβερὸν R.
25, πέπραται — ὅποι.
43, δή.
48, ἀλλ' ἅμα.
448, κοινὸν, ἀλλὰ C.
ὑφορμοῦσα — συμφέρει.
449, 17, τὸ πιστὸν.
18, πλαγγόνα διακ.
19, εἰ τὴν θ. H
23, λεχὼς C.
24, ἀπίωμεν C.
36, ἐκ. σε.
42, ἠθέλησε.
47, κομίζ. ἔκλαυσεν ὑφ'.
50, προέπεμψεν.
450, 3, δὸς δή.
4, πλεύσαι.
9, διαλλάγηθι.
24, καὶ οὕτως περ C.
34, τί οὖν ἐγένετο H.
50, οὐ Δ. δ., γ δὲ.
52, περὶ τῶν.
451, 15, βράδυνε.
50, πεισθέντα R.
452, 2, ὑπὸ.
10, καθεσθεῖσα.
12, βοῶν H.
21, Ἀφρ. σὺ μ. X.
27, ἀφείλου.
42, καταδραθεῖσα C.
453, 36, ἀν. ἤδη μ.
52, διηγήσηται.
454, 15, ἐβάρη.
δεσμά.
22, ὅλων R.
35, τῶν ἐργ. τινὲς.
53, τοσ. δή.
54, τὴν σον.
455, 9, αἵματος R.
20, ἀτυχῇ.
26, ἄγουσιν H.
32, τὰ ἔνδον.
40, ἅμα δὲ κ. δ. μὴ ἐὰν βραδύνω.
456, 6, ἢ Σ.
28, ἀτυχοῦς.
34, χλανίδας.
457, 28, ἀπέρχῃ.
38, ἀντεραστῇ pro γὰρ cod. δὲ.
45, ὀπόει.
458, 13, ὁ σὸς ἐκεῖνος.
25, παραγυμνώσας.
29, αὐτὸς.
34, τὴν φωνὴν H.
459, 19, λιποθ.
ο ο
21, τοῦ πάθους.
23, ἠρεμίας.
30, διαφθεῖραι.
33, ἀπαγγείλῃ.
38, θάλατταν ἐπὶ.
42, ξ. μου.
48, γειτνίασιν.
52, κατὰ τὸν δ. τρόπον C.
460, 14, περιορᾶν.
17, πολλοὺς προεστ. non apparet πολὺ, sed 4 fere litt. desunt in folio lacerato.
26, σύμβουλοι μὲν οὖν καὶ σκότος e correctione μὲν οὖν quæ non prorsus explet spatium erasum primæ scripturæ. — J.
40, τὰ π.
47, ἐνθάδε.
48, καὶ...... ἔχει spatium 5 aut 6 litt. C.
53, ὡς Δ.
161, 3, ἔτι μένω.
15, προέτρεχε.
19, χρυσείῃ.
25, μέγεθος... γὰρ desunt 3 litteræ, ἄτε opinor C.
27, τε καὶ.. ασται C. des. 2 litt.
44, ἐκεῖ :.
462, 19, Συρίας καὶ K.
21, ἔβλ. τὴν ἄγουσαν.
25, ἀπόγνωσις.. ἧς ἔμπαλιν.
32, φιλίας μοι R.
42, ποίαν εὐελπίσω R.
463, 25, κρινεῖ.
28, ἐγὼ καίομαι H.
464, 19, διακλέψαι malim ἐκκλ. H.
21, ἐπέβη.
33, καὶ τὰ cod. quod repone.

35, φανη θ charta exesa est, ω satis apparet. Una littera periit: igitur φανήτω certum C.
39, διεσχέθησαν R.
45, συνεισφ.
p. 465, l. 21, βλέπεσθαι.
29, δέ σοι.
44, μέγα φρονοῦν.
466, 33, πρῶτον C.
467, 6, οἷα δή.
16, Διονυσίῳ.
36, καὶ χαιρέα καλὸν R.
468, 6, ἐπιβουλευθέντα.
15, εἰ καὶ μή.
17, προὔδωκε.
469, 2, παύσομαι.
4, ἐπιδειξάτω.
20, ἐπ. ἄν με βελτίω.
37, μὲν γάρ.
42, κρινάτω correctum a prima manu κρινέτω.
46, οὐδ. συμφ. Abresch.
470, 16, εἶπον pr. man.
23, παλῶν.
34, μᾶλλον ἀλ. C. ἐξῆψε.
39, ἀφῆκα τὴν γ.
40, ἐμοί.
472, 12, πυθομένης δὲ τῆς βασιλίδος.
18, ἐκστῆναι H.
19, σφοδρότερον.
28, ἱδρυσάμην,
473, 2, ἀπέθνησκον.
6, τὴν παρ.
20, κἀνὴρ καὶ βρέφος, ὁρῶ, οἴχη.
27, τοιαῦτα.
29, ἐστέρησας.
37, πρὸς ἀλ.
46, πειρατῶν παρ' οὐδὲν μέλλ. quæ artis chem. opera apparuerunt.
474, 3, ἐρητόρευον certum non ut ρ prius.
34, σύμβουλον — σύμβουλος.
38, μὴ βλέπῃς.
49, τοῦτο γάρ.
475, 2, οὕτω δή.
17, ἶκεν.
25, διότι.
37, καθ' ἡμ. — ῶ τῆς.
51, εἰ δ' οὖν, ἐκείμην.
476, 17, μή τινα ἐπιβουλὴν εἶπε βασιλεὺς A.
20, ἐν μύθοις τε.
22, παρ' ἐμοὶ ἐμοῦ.
24, σφοδρὸς... νὸν — ἀληθῶς δ' ἐρῶ... C.
26, προσθεῖναι τοῖς.
27, εὐθὺς μέν.
28, οὐδὲ γὰρ πρό..... πύπτος C.
30, οὐδὲ ἀμφίβολον ἦν.
31, ἠράσθη.
33, κρατῆσαι δ.
35, μυρί..
42, ὁμόλογα ut videtur.
49, ἐ. ο. μησας C.
477, 15, ὑφ' ἡδονῆς.
29, τὸ φιλοκ.
30, ὑπὸ καλλ.
35, αὐτῶν J. πάντων C. ἄλλων.
38, θηρίων.
43, ἅτε δή.
49, ἄσθματος.
54, Lacuna versuum 21.
478, 12, ἄγε δύο δέ σοι.
13, ἀνακλ. τῆς θ. σ. δ. κ. π. ἄν. β. δ' ἀνὴρ. τ. ἐλ. εἰσηλ. εἰς τὰ β. χ. ὡς τὸ κ. θήραμα.
18, ὑπεσχῆσθαι apparuit opere artis chim.
20, μᾶλλον.... ευε C.
22, εὐγενὲς καὶ μάλιστα.
25, μόνης.
26, μου τῆς.
31, ἀμείψεσθαι.
479, 8, καὶ ν.. ὕττε. ἀρέσεις.
9, πλουτήσῃς.
18, μνημονεύσῃς.
25, διαβάλῃ.
480, 2, σῃ.
4, εὐνούχου.
5, ῞. τι γ.
15, αὐτοί.
18, δίκη δόξησ. ταύ.. δ.. παρεμ.
21, ἐλευθερῶσαι.
23, ἀνεμίμνησκεν οἵους.
29, καὶ ἐν τοῖς.
37, ἐξεπίτηδες.
41, ἰδιολογήσασθαι.
481, 2, οὐ κατ.... σα spatium. 4 vel 5 litt. vacuum relictum C.
6, οὐ δήπου γάρ.
8, ἀκούεις ἃ.
482, 17, προὔδ.
21, ἐφεστῶτας H.
22, αὐτόν. διαπέμψαι.
23, στρατιάν.
25, ὑπὸ κ.
26, τῶν ἐθνῶν εἰς.
31, ποῖα καὶ πόσα H.
32, παρασκευάζεται.
35, ἐξήλαυνε B.
39, δὲ ὅπλοις.
42, δή.
45, ὅτι χρήσιμος ἦν ἐν τῷ π. C.
54, ἐδόκει δέ μοι καὶ χάριν ἔχειν H.
483, 24, ταχείας.
30, ὅτι καὶ κ. μένει H.
41, μένειν H.
484, 9, ἀποσφάζω quod in textu reponendum.
25, ἐσομένοις.
26, ἀδικηθέντες.
29, ἦν ἑωρ. C.
49, ὀπισθοφύλαξιν.
484, 24, δή.
28, ἔργον ἐπ.
486, 1, καὶ βασιλ.
23, ἑκουσίως. νῷϊ — εἰληλ. uno tenore.
30, πρῶτον ἀνῃρεύνα.
33, τοὺς ἄλλους.
37, τοὺς ἀρίστους.
48, ὑμῶν.
51, στρατηγῷ καί.
487, 22, ἔνδον ὅτι μᾶλλον πολ. C.
29, Αἰγυπτίου.
42, οἱ μὲν γάρ.
44, ἔφευγον.
45, παρεῖχον.
48, τοὺς ἀπαντ.
488, 6, ὁ περσῶν.
8, περὶ Σιδ. H.
20, ἔχουσα Ἀφρ.
40, αὕτη δὲ ἦν καλλιρρόη.
42, εἰσήει. Nonnulla hic excidisse mihi videntur H.
489, 11, ἀπήντατο R.
19, τε ἐπ.
24, χ. μὲν οὖν πολὺν ἀντέσχεν.
30, ἐν τῇ συμβολῇ H.
490, 2, τὴν ἐν τῇ.
17, πεπεισμέναι an πεπυσμέναι? H.
20, μὲν γάρ.
40, ἐπαγγέλλου.
41, καὶ καέτωσαν.
44, μοι δότω. με ἀποκτ.
46, ἀλλ' ἐγκεκαλ.
51, κλέπτουσί τινες.
54, οὐδεμία γέγονε κακὸν C.
591, 6, οὐ φησί.
16, ὡς μὲν οὖν.

28, ἔδοξε τὸ δεινὸν H.
29. αὐτῷ δηλ.'
32, ἀπελογήσατο.
492, 2, ὅπως R.
3, κέκαλ. H.
17, οἰκονομῆσαι.
25, εὕρηκε.
38, εἰς θ. τὸν β.
41, φράση.
493, 9, ἅλις ἦν δ.
11, ἀσπασίοιο λέκτροιο.
19, ὡς δὲ.
21, ἔτι σκότους.
23, τὴν στρατιὰν.
26, πεπυσμένος.
28, περὶ τῆς Στ. H.
30, ποῦ σπ. H.
33, ἤδη καὶ.
34, πρώτων C.
35, καὶ τοῦ θάλ. H.
48, ἀπόγεια.
494, 4, αὐτὸν.
26, δὲ ἀναπτ. C.
41, εἰσὶν οὓς οὐ e correctione οὓς C.
495, 2, σοι διεφ.
46, εὐηργ.
1, κυπρίων.
7, φησὶ, κόσμου C.
15, παραθήκην H.
17, πῶς ἄλλοι διάφορα C.
19, καὶ χ.
24, ἀποδέδωκεν.
29, ἀποξέγγειν.
31, ἀνεξικακῶν.
44, γάμῳ.
497, 1, ὦ.
6, ἀντ' ἐμοῦ.
19, καλὴ Doru.
ἐχ. an ἐνδέχεταί με scriptum sit non satis apparet.
24, ἐνέθηκε.
37, Στατείρας C.
47, εὐθὺς δὲ.
δὴ.
498, 3, ῥίψαντες.
7, σε, γυνὴ φ.
37, ὥσπερ γὰρ.
43, σοι, Δ.
499, 12, κενὴ ζ. καὶ σὺ,
19, κατὰ πρύμνων καὶ J.
31, ἐξέπεμψε.
50, πεπυσμένων.
500, 4, παρακαθ.
14, αὐτὸς γὰρ.
25, ἐπεκλύοντο R.
27, ἔτι καὶ αὐταῖς R.
30, τῷ Ἑρμ.
501, 4, ἐρωτῶμεν ἄν.
8, ἡμῶν
21, ἐφεξῆς ἡμ. ἀπ. ὅτι θ. H.
47, πλούσιος.
50, ταῦτα μὲν οὖν ἔμ. ὕστερον. τότε δὲ.
502, 23, ἐπέστελλε H.
36, οὔτε δὲ.

PARTHENIUS.

ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ ΝΙΚΑΕΩΣ

ΠΕΡΙ

ΕΡΩΤΙΚΩΝ ΠΑΘΗΜΑΤΩΝ.

ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΚΟΡΝΗΛΙΩι ΓΑΛΛΩι ΧΑΙΡΕΙΝ.

Μάλιστα σοὶ δοκῶν ἁρμόττειν, Κορνήλιε Γάλλε, τὴν ἄθροισιν τῶν ἐρωτικῶν παθημάτων, ἀναλεξάμενος ὡς ὅτι μάλιστ' ἐν βραχυτάτοις ἀπέσταλκα. Τὰ γὰρ παρά τισι τῶν ποιητῶν κείμενα, τούτων μὴ αὐτοτελῶς λελεγμένων, κατανοήσεις ἐκ τῶνδε τὰ πλεῖστα, αὐτῷ τε σοὶ παρέσται εἰς ἔπη καὶ ἐλεγείας ἀνάγειν τὰ μάλιστ' ἐξ αὐτῶν ἁρμόδια. (Μηδὲ) διὰ τὸ μὴ παρεῖναι τὸ περιττὸν αὐτοῖς, ὃ δὴ σὺ μετέρχῃ, χεῖρον περὶ αὐτῶν ἐννοηθῇς· οἱονεὶ γὰρ ὑπομνηματίων τρόπον αὐτὰ συνελεξάμεθα, καὶ σοὶ νυνὶ τὴν χρῆσιν ὁμοίαν, ὡς ἔοικε, παρέξεται.

ΚΕΦ. Α'.

ΠΕΡΙ ΛΥΡΚΟΥ.

Ἡ ἱστορία παρὰ Νικαινέτῳ ἐν τῷ Λύρκῳ καὶ Ἀπολλωνίῳ Ῥοδίῳ Καύνῳ.

Ἁρπασθείσης Ἰοῦς τῆς Ἀργείας ὑπὸ λῃστῶν, ὁ πατὴρ αὐτῆς Ἴναχος μαστῆράς τε καὶ ἐρευνητὰς ἄλλους καθῆκεν, ἐν δ' αὐτοῖς Λύρκον τὸν Φορωνέως, ὃς μάλα πολλὴν γῆν ἐπιδραμὼν καὶ πολλὴν θάλασσαν περαιωθεὶς, τέλος, ὡς οὐχ εὕρισκεν, ἀπεῖπε τῷ καμάτῳ· καὶ εἰς μὲν Ἄργος, δεδοικὼς τὸν Ἴναχον, οὐ μάλα τι κατῄει, ἀφικόμενος δ' εἰς Καῦνον πρὸς Αἰγιαλὸν γαμεῖ αὐτοῦ τὴν θυγατέρα Εἰλεβίην· ἔφασαν γὰρ τὴν κόρην ἰδοῦσαν τὸν Λύρκον εἰς ἔρωτα ἐλθεῖν καὶ πολλὰ τοῦ πατρὸς δεηθῆναι κατασχεῖν αὐτόν· ὁ δὲ τῆς τε βασιλείας μοῖραν οὐκ ἐλαχίστην ἀποδασάμενος καὶ τῶν λοιπῶν ὑπαργμάτων γαμβρὸν εἶχε. Χρόνου δὲ πολλοῦ προϊόντος, ὡς τῷ Λύρκῳ παῖδες οὐκ ἐγίγνοντο, ἦλθεν εἰς Διδυμέως, χρησόμενος περὶ γονῆς τέκνων· καὶ αὐτῷ θεσπίζει ὁ θεὸς, παῖδας φύσειν, ᾗ ἂν ἐκ τοῦ ναοῦ χωρισθεὶς πρώτη συγγένηται· ὁ δὲ μάλα γεγηθὼς ἠπείγετο πρὸς τὴν γυναῖκα πειθόμενος κατὰ νοῦν [ἂν] αὐτῷ χωρήσειν τὸ μαντεῖον. Ἐπεὶ δὲ πλέων ἀφίκετο ἐς Βύβαστον πρὸς Στάφυλον τὸν Διονύσου, μάλα φιλοφρόνως ἐκεῖνος αὐτὸν ὑποδεχόμενος εἰς πολὺν οἶνον προὐτρέψατο, κἀπειδὴ πολλῇ μέθῃ παρεῖτο, συγκα-

PARTHENII NICÆENSIS

DE

AMATORIIS AFFECTIBUS.

PARTHENIUS CORNELIO GALLO S. P. D.

Quum tibi maxime putarem convenire, Corneli Galle, lectionem amatoriorum affectuum, collectos eos quam brevissime potui transmisi. Quæ enim apud quosdam poetas inveniuntur, quum non absolute sint enarrata, intelliges ex his pleraque, et tibi ipsi ad manum erunt ut in hexametros et elegias transferas quæ ex iis maxime congrua. (*Neque*) quoniam his non inest elegantia, quam tu sane sectaris, pejorem de his concipias opinionem; nam commentariolorum vice illos congessimus, et tibi nunc, ut par est, similem præbebunt usum.

CAP. I.

DE LYRCO.

Historia est apud Nicænetum in Lyrco et Apollonium Rhodium in Cauno.

Quum capta esset Io Argiva a prædonibus, pater ejus Inachus inquisitores et indagatores alios misit, inter eos autem Lyrcum Phoronei filium, qui multam terram peragratus et multa maria emensus, tandem ubi eam non inveniret, renuntiavit labori; et Argos quidem, timens Inachum, non redibat scilicet, sed venit Caunum ad Ægialum, uxorem ducit illius filiam, Hilebiam; dicunt enim puellam conspecto Lyrco in amorem ejus venisse et multa patrem precatam esse ut detineret ipsum; hic autem, parte regni non minima et reliquorum bonorum oblata, eum generum sibi adscivit. Tempore autem multo præterlapso, quum Lyrco liberi non nascerentur, adiit Didymam consultum (oraculum) de sobolis generatione; cui numen respondit, liberos geniturum (ex illa) quacum prima e templo digressus rem habuerit. Hic autem valde gavisus ad uxorem festinabat, credens sibi ex animi sententia oraculum processurum. Quum autem navigans pervenisset Bybastum, ad Staphylum Dionysii f., hic illum valde amice excipiens multum vinum (ut biberet) incitavit et postquam

τέκλινεν αὐτῷ Ἡμιθέαν τὴν θυγατέρα. Ταῦτα δ' ἐποίει προπεπυσμένος τὸ τοῦ χρηστηρίου καὶ βουλόμενος ἐκ ταύτης αὐτῷ παῖδας γενέσθαι. Δι' ἔριδος μέντοι ἐγένοντο Ῥοιώ τε καὶ Ἡμιθέα αἱ τοῦ Σταφύλου, τίς αὐτῶν μιχθείη τῷ ξένῳ· τοσοῦτος ἀμφοτέρας κατέσχε πόθος· Λύρκος δ' ἐπιγνοὺς τῇ ὑστεραίᾳ οἷα ἐδεδράκει [καὶ] τὴν Ἡμιθέαν δρῶν συγκατακεκλιμένην, ἐδυσφόρει τε καὶ πολλὰ κατεμέμφετο τὸν Στάφυλον, ὡς ἀπατεῶνα γενόμενον αὐτοῦ· ὕστερον δὲ, μηδὲν ἔχων ὅ τι ποιοίη, περιελόμενος τὴν ζώνην δίδωσι τῇ κόρῃ κελεύων ἡβήσαντι τῷ παιδὶ φυλάττειν, ὅπως ἔχῃ γνώρισμα, ὁπότ' ἂν ἀφίκοιτο πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς Καῦνον, καὶ ἐξέπλευσεν. Αἰγιαλὸς δ' ὡς ᾔσθετο τά τε κατὰ τὸ χρηστήριον καὶ τὴν Ἡμιθέαν, ἤλαυνεν (ἐκ) τῆς γῆς αὐτόν. Ἔνθα δὴ μάχη συνεχὴς ἦν τοῖς τε τὸν Λύρκον προσιεμένοις καὶ τοῖς τὰ Αἰγιαλοῦ φρονοῦσι· μάλιστα δὲ συνεργὸς ἐγίγνετο Εἰλεβίη· οὐ γὰρ ἀπεῖπεν τὸν Λύρκον. Μετὰ δὲ [ταῦτα] ἀνδρωθεὶς ὁ ἐξ Ἡμιθέας καὶ Λύρκου, Βασίλος αὐτῷ ὄνομα, ἦλθεν εἰς τὴν Καυνίαν, καὶ αὐτὸν γνωρίσας ὁ Λύρκος ἤδη γηραιὸς ὢν ἡγεμόνα καθίστησι τῶν σφετέρων λαῶν.

Β'.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΜΗΛΗΣ.

Ἱστορεῖ Φιλητᾶς Ἑρμῇ.

Ὀδυσσεὺς ἀλώμενος περὶ Σικελίαν καὶ τὴν Τυρρηνῶν καὶ τὴν Σικελῶν θάλασσαν, ἀφίκετο πρὸς Αἴολον εἰς Μελιγουνίδα νῆσον, ὃς αὐτὸν κατὰ κλέος σοφίας τεθηπὼς ἐν πολλῇ φροντίδι εἶχεν· τὰ περὶ Τροίας ἅλωσιν καὶ ὃν τρόπον αὐτοῖς ἐσκεδάσθησαν αἱ νῆες κομιζομένοις ἀπὸ τῆς Ἰλίου διεπυνθάνετο, ξενίζων τ' αὐτὸν πολὺν χρόνον διῆγε. Τῷ δ' ἄρα καὶ αὐτῷ ἦν ἡ μονὴ ἡδομένῳ, Πολυμήλη γὰρ, τῶν Αἰολιδῶν τις, ἐρασθεῖσα αὐτοῦ κρύφα συνῆν. Ὡς δὲ τοὺς ἀνέμους ἐγκεκλεισμένους παραλαβὼν ἀπέπλευσεν, ἡ κόρη φωρᾶταί τινα τῶν Τρωϊκῶν λαφύρων ἔχουσα καὶ τούτοις μετὰ πολλῶν δακρύων ἐναλινδουμένη. Ἔνθ' ὁ Αἴολος τὸν μὲν Ὀδυσσέα, καίπερ οὐ παρόντα, ἐκάκισεν, τὴν δὲ Πολυμήλην ἐν νῷ ἔσχεν τίσασθαι. Ἔτυχε δ' αὐτῆς ἠρασμένος ἀδελφὸς Διώρης, ὃς αὐτὴν παραιτεῖταί τε καὶ πείθει τὸν πατέρα αὐτῷ συνοικίσαι.

Γ'.

ΠΕΡΙ ΕΥΙΠΠΗΣ.

Ἱστορεῖ Σοφοκλῆς Εὐρυάλῳ.

Οὐ μόνον δ' Ὀδυσσεὺς περὶ Αἴολον ἐξήμαρτεν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἄλην, ὡς τοὺς μνηστῆρας ἐφόνευσεν, εἰς Ἤπειρον ἐλθὼν χρηστηρίων τινῶν ἕνεκα, τὴν Τυρίμμα θυγατέρα ἔφθειρεν Εὐίππην, ὃς αὐτὸν οἰκείως θ' ὑπεδέξατο καὶ μετὰ πάσης προθυμίας ἐξένισε. Παῖς δ'

magna ebrietate tenebatur, Hemitheam filiam cum illo recumbere jussit. Hoc autem faciebat, ante audito oraculi responso et volens ex hac sibi liberos gigni. Contendebant utique Rhœo et Hemithea filiæ Staphyli utra dormiret cum hospite; tantus utramque ceperat amor; Lyrcus vero postridie qualia fecisset, animadvertens, Hemitheam videns secum dormientem, ægre ferebat et vehementer reprehendebat Staphylum qui fraudes sibi struxisset; deinde vero nesciens quid facturus esset, zonam sibi detrahit puellæque dat jubens illam pubescenti puero servare, ut haberet signum quo agnosci posset, si quando ad parentem Caunum venisset, et abnavigavit. Ægialus vero quum cognovisset oraculum et quæ facta essent cum Hemithea, expulit illum e terra sua. Inde sane perpetuum fuit bellum inter eos qui Lyrcum sequebantur et eos qui cum Ægialo stabant: maxime vero adjutrix illi erat Helibia, Lyrcum enim non respuit. Deinde vero vir factus Hemitheæ et Lyrci filius, cui Basili nomen, venit in Cauniam et ipsum agnitum Lyrcus jam senex ducem populi sui constituit.

II.

DE POLYMELA.

Narrat Philetas (in) Mercurio.

Ulysses errans circa Siciliam et Tyrrhenum et Siculum mare pervenit ad Æolum in insulam Meligunidem, qui illum pro sapientiæ fama veneratus magno in honore habuit; de Trojæ excidio et quomodo ipsis Ilio redeuntibus naves dispersæ fuissent percunctabatur, hospitioque excipiens illum per longum tempus remoratus est. Huic autem et ipsi jucunda erat remansio; Polymela enim Æolidarum genere, amore capta clam cum illo coibat. Ubi vero ventos pacatos nactus abnavigaverat, puella deprehenditur Trojana quædam spolia habens et super hæc multis cum lacrymis provoluta. Tunc Æolus Ulyssem quidem quamvis non adesset objurgavit, Polymelam vero consilium habebat puniendi. Erat autem illius amore captus frater Diores, qui illam deprecatus est patrique persuasit ut sibi eam nuptum daret.

III.

DE EUIPPE.

Narrat Sophocles (in) Euryalo.

Non tantum Ulysses in Æolum peccavit, sed et post errores, procis interemtis, in Epirum veniens oraculi cujusdam causa, Tyrimmæ filiam corrupit Euippen, qui eum familiariter exceperat et omni cum alacritate hospitio dignatus erat. Filius autem illi nascitur ex hac Euryalus.

αὐτῷ γίγνεται ἐκ ταύτης Εὐρύαλος. Τοῦτον ἡ μήτηρ, ἐπεὶ εἰς ἥβην ἦλθεν, ἀποπέμπεται εἰς Ἰθάκην, σύμβολά τινα δοῦσα ἐν δέλτῳ κατεσφραγισμένα. Τοῦ δ' Ὀδυσσέως κατὰ τύχην τότε μὴ παρόντος, Πηνελόπη καταμαθοῦσα ταῦτα καὶ ἄλλως δὲ προπεπυσμένη τὸν τῆς Εὐίππης ἔρωτα, πείθει τὸν Ὀδυσσέα παραγενόμενον, πρὶν ἢ γνῶναί τι τούτων ὡς ἔχει, κατακτεῖναι τὸν Εὐρύαλον ὡς ἐπιβουλεύοντα αὐτῷ. Καὶ Ὀδυσσεὺς μὲν διὰ τὸ μὴ ἐγκρατὴς φῦναι, μηδ' ἄλλως ἐπιεικής, αὐτόχειρ τοῦ παιδὸς ἐγένετο, καὶ οὐ μετὰ πολὺν χρόνον ἢ τόδ' ἀπειργάσθαι πρὸς τῆς αὐτὸς αὑτοῦ γενεᾶς τρωθεὶς ἀκάνθῃ θαλασσίας τρυγόνος ἐτελεύτησεν.

Δ'.

ΠΕΡΙ ΟΙΝΩΝΗΣ.

Ἱστορεῖ Νίκανδρος ἐν τῷ περὶ ποιητῶν καὶ Κεφάλων ὁ Γεργίθιος ἐν Τρωϊκοῖς.

Ἀλέξανδρος ὁ Πριάμου βουκολῶν κατὰ τὴν Ἴδην ἠράσθη τῆς Κεβρῆνος θυγατρὸς Οἰνώνης· λέγεται δὲ ταύτην ἔκ του θεῶν κατεχομένην θεσπίζειν περὶ τῶν μελλόντων, καὶ ἄλλως δ' ἐπὶ συνέσει φρενῶν ἐπὶ μέγα διαβεβοῆσθαι. Ὁ οὖν Ἀλέξανδρος αὐτὴν ἀγαγόμενος παρὰ τοῦ πατρὸς εἰς τὴν Ἴδην, ὅπου αὐτῷ οἱ σταθμοὶ ἦσαν, εἶχε γυναῖκα, καὶ αὐτῇ φιλοφρονούμενος (ὤμοσε) μηδαμὰ προλείψειν, ἐν περισσοτέρᾳ τε τιμῇ ἕξειν· ἡ δὲ συνιέναι μὲν ἔφασκεν εἰς τὸ παρὸν ὡς δὴ πάνυ αὐτῆς ἐρῴη· χρόνον μέντοι τινὰ γενήσεσθαι, ἐν ᾧ ἀπαλλάξας αὐτὴν εἰς τὴν Εὐρώπην περαιωθήσεται, κἀκεῖ πτοηθεὶς ἐπὶ γυναικὶ ξένῃ πόλεμον ἐπάξεται τοῖς οἰκείοις· ἐξηγεῖτο δέ, ὡς δεῖ αὐτὸν ἐν τῷ πολέμῳ τρωθῆναι, καὶ ὅτι οὐδεὶς αὐτὸν οἷός τ' ἔσται ὑγιῆ ποιῆσαι ἢ αὐτή· ἑκάστοτε δ' ἐπιλεγομένης αὐτῆς, ἐκεῖνος οὐκ εἴα μεμνῆσθαι. Χρόνου δὲ προϊόντος, ἐπειδὴ Ἑλένην ἔγημεν, ἡ μὲν Οἰνώνη μεμφομένη τῶν πραχθέντων τὸν Ἀλέξανδρον εἰς Κεβρῆνα, ὅθενπερ ἦν γένος, ἀπεχώρησεν· ὁ δέ, παρήκοντος ἤδη τοῦ πολέμου, διατοξευόμενος Φιλοκτήτῃ τιτρώσκεται. Ἐν νῷ δὲ λαβὼν τὸ τῆς Οἰνώνης ἔπος, ὅτ' ἔφατο αὐτὸν πρὸς αὐτῆς μόνης οἷόν τ' εἶναι ἰαθῆναι, κήρυκα πέμπει δεησόμενον, ὅπως ἐπειχθεῖσα ἀκέσηταί τ' αὐτὸν καὶ τῶν παροιχομένων λήθην ποιήσηται, ἅτε δὴ κατὰ θεῶν βούλησίν * γε ἀφικόμενον· ἡ δ' αὐθαδέστερον ἀπεκρίνατο, ὡς χρὴ παρ' Ἑλένην αὐτὸν ἰέναι, κἀκείνης δεῖσθαι· αὐτὴ δὲ μάλιστ' ἠπείγετο ἔνθα δὴ ἐπέπυστο κεῖσθαι αὐτόν. Τοῦ δὲ κήρυκος τὰ λεχθέντα παρὰ τῆς Οἰνώνης θᾶττον ἀπαγγείλαντος, ἀθυμήσας ὁ Ἀλέξανδρος ἐξέπνευσεν· Οἰνώνη δέ, ἐπεὶ νέκυν ἤδη κατὰ γῆς κείμενον ἐλθοῦσα εἶδεν, ἀνῴμωξέν τε καὶ πολλὰ κατολοφυραμένη διεχρήσατο ἑαυτήν.

Hunc mater quum ad pubertatem venisset dimittit in Ithacam, signis quibusdam ei datis in tabula obsignatis. Quum autem Ulysses forte fortuna non adesset illo tempore, Penelope quæ et advertit hæc et præterea ante audiverat de Euippæ amore, persuadet Ulyssi redeunti, priusquam aliquid horum quomodo se haberet inquisiverat, interficere Euryalum quasi insidias ipsi struentem. Et Ulysses quidem quia iræ impotens erat neque alias vir probus, sua manu filium interfecit, et post non multum tempus quam hoc perpetraverat a sua ipse sobole vulneratus marinæ turturis spina interiit.

IV.

DE ŒNONE.

Tradit Nicander in libro de poetis et Cephalon Gergithius in Troicis.

Alexander Priami f. boves pascens in Ida Cebrenis filiæ Œnones amore captus est; dicitur autem hæc numine quodam correpta prædixisse futura, et alias ob animi solertiam magna in celebritate fuisse. Hanc Alexander abductam a patre ad Idam, ubi stativa illi erant, habuit uxorem et illi (juravit) amanter complexa, numquam se illam deserturum et in maximo honore habiturum; hæc vero dixit se intelligere quidem in præsens se valde ab illo amari, tempus autem fore, quo ipsam deserens in Europam trajecturus sit et ibi deperiens mulierem peregrinam auctor futurus sit ut domesticis bellum inferatur; exponebatque in fatis esse ut in bello vulneraretur et fore ut nemo eum possit sanare præter ipsam: semper illa hæc dicente, ille non sinebat hujus rei mentionem facere. Tempore vero progrediente, postquam Helenam uxorem duxerat, Œnone quidem indignata facta Alexandri, ad Cebrenem, unde genus ducebat, abiit: ille vero, bello jam instante, jaculo a Philoctete petitus vulneratur. In animum itaque revocatis Œnones verbis, quando dixisset ab ipsa sola eum posse sanari, præconem mittit oratum ut festinaret ipsum sanare et præteritorum oblivionem faciat, quippe quum deorum voluntate (eo dementiæ) pervenerit; illa autem durum dedit responsum, debere illum ad Helenam ire et illam orare; ipsa vero maxime festinabat ire eo, ubi illum jacere audiverat. Præcone ab Œnone dicta citius nuntiante, animo fractus Alexander exspiravit. Œnone vero, adveniens ubi vidit illum mortuum jam in terra jacentem, ingemuit et magnum ejulatum edens se ipsa interemit.

Ε΄.

ΠΕΡΙ ΛΕΥΚΙΠΠΟΥ.

Ἱστορεῖ Ἑρμησιάναξ Λεοντίῳ

Λεύκιππος δὲ, Ξανθίου παῖς, γένος τῶν ἀπὸ Βελλεροφόντου, διαφέρων ἰσχύϊ μάλιστα τῶν καθ' ἑαυτὸν, ἤσκει τὰ πολεμικά. Διὸ πολὺς ἦν λόγος περὶ αὐτοῦ παρά τε Λυκίοις καὶ τοῖς προσεχέσι τούτοις, ἅτε δὴ ἀγομένοις (καὶ φερομένοις) καὶ πᾶν ὁτιοῦν δυσχερὲς πάσχουσιν. Οὗτος κατὰ μῆνιν Ἀφροδίτης εἰς ἔρωτα ἀφικόμενος τῆς ἀδελφῆς, τέως μὲν ἐκαρτέρει, οἰόμενος ῥᾷστ' ἀπαλλάξεσθαι τῆς νόσου· ἐπεὶ μέντοι χρόνου διαγενομένου οὐδ' ἐπ' ὀλίγον ἐλώφα τὸ πάθος, ἀνακοινοῦται τῇ μητρὶ καὶ πολλὰ κατικέτευε, μὴ περιιδεῖν αὐτὸν ἀπολλύμενον· εἰ γὰρ αὐτῷ μὴ συνεργήσειεν, ἀποσφάξειν αὑτὸν ἠπείλει. Τῆς δὲ παραχρῆμα τὴν ἐπιθυμίαν φαμένης τελέσειν, ῥάων ἤδη γέγονεν· ἀνακαλεσαμένη δὲ τὴν κόρην συγκατακλίνει τἀδελφῷ, κἀκ τούτου συνῆσαν οὐ μάλα τινὰ δεδοικότες, ἕως τις ἐξαγγέλλει τῷ κατηγγυημένῳ τὴν κόρην μνηστῆρι. Ὁ δὲ τόν θ' αὑτοῦ πατέρα παραλαβὼν καί τινας τῶν προσηκόντων, πρόσεισι τῷ Ξανθίῳ καὶ τὴν πρᾶξιν καταμηνύει, μὴ δηλῶν τοὔνομα τοῦ Λευκίππου. Ξάνθιος δὲ δυσφορῶν ἐπὶ τοῖς προσηγγελμένοις πολλὴν σπουδὴν ἐτίθετο φωρᾶσαι τὸν φθορέα, καὶ διεκελεύσατο τῷ μηνύτῃ, ὁπότ' ἴδοι συνόντας, αὐτῷ δηλῶσαι· τοῦ δ' ἑτοίμως ὑπακούσαντος καὶ αὐτίκα τὸν πρεσβύτην ἐπαγομένου τῷ θαλάμῳ, ἡ παῖς, αἰφνιδίου ψόφου γενηθέντος, ἵετο διὰ θυρῶν, οἰομένη λήσεσθαι τὸν ἐπιόντα· καὶ αὐτὴν ὁ πατὴρ ὑπολαβὼν εἶναι τὸν φθορέα πατάξας μαχαίρᾳ καταβάλλει. Τῆς δὲ περιωδύνου γενομένης καὶ ἀνακραγούσης, ὁ Λεύκιππος ἐπαμύνων αὐτῇ καὶ διὰ τὸ ἐκπεπλῆχθαι μὴ προϊδόμενος ὅστις ἦν, κατακτείνει τὸν πατέρα. Δι' ἣν αἰτίαν ἀπολιπὼν τὴν οἰκίαν Θετταλῶν ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν εἰς Κρήτην ἡγήσατο, κἀκεῖθεν ἐξελαθεὶς ὑπὸ τῶν προσοίκων εἰς τὴν Ἐφεσίαν ἀφίκετο, ἔνθα χωρίον ᾤκησε τὸ Κρητιναῖον ἐπικληθέν. Τοῦ δὲ Λευκίππου τούτου λέγεται τὴν Μανδρολύτου θυγατέρα Λευκοφρύην ἐρασθεῖσαν προδοῦναι τὴν πόλιν τοῖς πολεμίοις, ὧν ἐτύγχανεν ἡγούμενος ὁ Λεύκιππος, ἑλομένων αὐτὸν κατὰ θεοπρόπιον τῶν δεκατευθέντων ἐκ Φερῶν ὑπ' Ἀδμήτου.

V.

DE LEUCIPPO.

Narrat Hermesianax Leontio.

Leucippus Xanthii f. genus a Bellerophonte ducens, superans robore longe suos æquales, exercebat rem bellicam : quare multus erat de eo sermo et apud Lycios et apud horum vicinos, utpote qui diriperentur et quodvis malum paterentur. Hic irâ Veneris, in amorem sororis incidens, aliquamdiu quidem fortiter affectui obsistebat, putans se facile ab hoc morbo liberatum iri; postquam vero tempore procedente nihilo mitior affectus fiebat, communicat rem cum matre et multa illam precabatur ne se perire sineret; nisi enim sibi auxilium ferret, minabatur semet interfecturum. Quum illa autem statim ut cupiditas ejus impleretur se effecturam pollicita esset, jam melius se habebat; vocatamque puellam dormire cum fratre jussit et ab hoc tempore coibant, neminem timentes adeo, donec aliquis nuntiaret rem proco cui desponsa erat puella. Hic autem cum patre suo et quibusdam cognatis adiit Xanthium et factum indicat, non revelans nomen Leucippi. Xanthius autem ægre ferens nuntiata multam adhibebat diligentiam ut corruptorem deprehenderet et jubebat delatorem se certiorem reddere quando vidisset illos coeuntes; illo autem promte obediente et statim senem ducente in thalamum, puella, repente strepitu facto, ruebat foribus, putans fore ut lateret ingredientem; et ipsam pater suspicans esse corruptorem gladio cædens prosternit. Illi vehementem dolorem sentienti et exclamanti Leucippus auxilium ferens et præ mentis turbatione non prospiciens quis esset, patrem interficit. Ob quam causam relicta domo, Thessalis dux fuit in Cretam euntibus et inde pulsus ab incolis in Ephesiam pervenit, ubi regionem habitavit Cretinæam dictam. Leucippi hujus dicitur Mandrolyte filia Leucophrye amore capta prodidisse urbem hostibus, quorum Leucippus erat præfectus, quum eum creavissent ex vaticinio qui missi erant Pheris ab Admeto (nempe) incolarum decima pars.

Ϛ΄.

ΠΕΡΙ ΠΑΛΛΗΝΗΣ.

Ἱστορεῖ Θεογένης καὶ Ἡγήσιππος ἐν Παλληνιακοῖς.

Λέγεται καὶ Σίθονα, τὸν Ὀδομάντων βασιλέα, γεννῆσαι θυγατέρα Παλλήνην, καλήν τε καὶ ἐπίχαριν, καὶ διὰ τοῦτ' ἐπὶ πλεῖστον χωρῆσαι κλέος αὐτῆς, φοιτᾶν τε μνηστῆρας οὐ μόνον ἀπ' αὐτῆς τῆς Θρᾴκης, ἀλλὰ καὶ ἔτι πρόσωθέν τινας, ἀπό τ' Ἰλλυρίδος καὶ τῶν

VI.

DE PALLENE.

Narrat Theogenes et Hegesippus in Palleniacis.

Dicunt et Sithonem regem Odomantum genuisse filiam Pallenen et pulchram et gratiæ plenam, et propterea plurimum ejus famam increbuisse et venire procos non tantum ex ipsa Thracia, sed et insuper e remotis locis quosdam, ex Illyride et ad flumen Tanaim habitantibus; Sithonem autem

ἐπὶ Ταναΐδος ποταμοῦ κατῳκημένων· τὸν δὲ Σίθονα πρῶτον μὲν κελεύειν τοὺς ἀφικνουμένους μνηστῆρας πρὸς μάχην ἰέναι (ἑαυτῷ, ἐφ' ᾧ τε, εἰ μέν τις νικῴη ἀπιέναι) τὴν κόρην ἔχοντα, εἰ δ' ἥττων φανείη, τεθνάναι, τούτῳ τε τῷ τρόπῳ πάνυ συχνοὺς ἀνῃρήκει. Μετὰ δὲ, ὡς αὐτόν θ' ἡ πλείων ἰσχὺς ἐπιλελοίπει, ἔγνωστό τ' αὐτῷ τὴν κόρην ἁρμόσασθαι, δύο μνηστῆρας ἀφιγμένους, Δρύαντά τε καὶ Κλεῖτον, ἐκέλευεν, ἄθλου προκειμένου τῆς κόρης, ἀλλήλοις διαμάχεσθαι, καὶ τὸν μὲν τεθνάναι, τὸν δὲ περιγενόμενον τήν τε βασιλείαν καὶ τὴν παῖδα ἔχειν. Τῆς δ' ἀφωρισμένης ἡμέρας παρούσης, ἡ Παλλήνη, ἔτυχε γὰρ ἐρῶσα τοῦ Κλείτου, πάνυ ὠρρώδει περὶ αὐτοῦ· καὶ σημῆναι μὲν οὐκ ἐτόλμα τινὶ τῶν ἀμφ' αὐτὴν, δάκρυα δὲ πολλὰ κατεχεῖτο τῶν παρειῶν αὐτῆς, ἕως ὅ[τε] τροφεὺς αὐτῆς πρεσβύτης (ἀνὴρ) ἀναπυνθανόμενος καὶ ἐπιγνοὺς τὸ πάθος, τῇ μὲν θαρρεῖν παρεκελεύσατο, ὡς ᾗ βούλεται, ταύτῃ τοῦ πράγματος χωρήσοντος· αὐτὸς δὲ κρύφα ὑπέρχεται τὸν ἡνίοχον τοῦ Δρύαντος, καὶ αὐτῷ χρυσὸν πολὺν ὁμολογήσας, πείθει διὰ τῶν ἁρματηγῶν τροχῶν μὴ διεῖναι τὰς περόνας. Ἔνθα δὴ, ὡς ἐς μάχην ἐξῄεσαν καὶ ἤλαυνεν ὁ Δρύας ἐπὶ τὸν Κλεῖτον, καὶ οἱ τροχοὶ περιερρύησαν αὐτῷ τῶν ἁρμάτων· καὶ οὕτως πεσόντα αὐτὸν ἐπιδραμὼν ὁ Κλεῖτος ἀναιρεῖ. Αἰσθόμενος δ' ὁ Σίθων τόν τ' ἔρωτα καὶ τὴν ἐπιβουλὴν τῆς θυγατρὸς, μάλα μεγάλην πυρὰν νήσας καὶ ἐπιθεὶς τὸν Δρύαντα, ᾤετο συνεπισφάξειν καὶ τὴν Παλλήνην. Φαντάσματος δὲ θείου γενομένου καὶ ἐξαπιναίως ὕδατος ἐξ οὐρανοῦ πολλοῦ καταρραγέντος, μετέγνω τε καὶ γάμοις ἀρεσάμενος τὸν παρόντα Θρᾳκῶν ὅμιλον, ἐφίησι τῷ Κλείτῳ τὴν κόρην ἄγεσθαι.

Ζ'.

ΠΕΡΙ ΙΠΠΑΡΙΝΟΥ.

Ἱστορεῖ Φανίας ὁ Ἐρέσιος.

Ἐν δὲ τῇ Ἰταλῇ Ἡρακλείᾳ παιδὸς διαφόρου τὴν ὄψιν, Ἱππαρῖνος ἦν αὐτῷ ὄνομα, τῶν πάνυ δοκίμων, Ἀντιλέων ἠράσθη· ὃς πολλὰ μηχανώμενος οὐδαμῇ δυνατὸς ἦν αὐτὸν ἁρμόσασθαι, περὶ δὲ γυμνάσια διατρίβοντι πολλὰ τῷ παιδὶ προσρυεὶς ἔφη, τοσοῦτον αὐτοῦ πόθον ἔχειν, ὥστε πάντα πόνον ἀνατλῆναι, καὶ ὅ τι ἂν κελεύῃ μηδενὸς αὐτὸν ἁμαρτήσεσθαι. Ὁ δ' ἄρα κατειρωνευόμενος προσέταξεν αὐτῷ, ἀπό τινος ἐρυμνοῦ χωρίου, ὃ μάλιστ' ἐφρουρεῖτο ὑπὸ τοῦ τῶν Ἡρακλεωτῶν τυράννου, τὸν κώδωνα κατακομίσαι, πειθόμενος μὴ [ἂν] ποτε τελέσειν αὐτὸν τόνδε τὸν ἆθλον. Ἀντιλέων δὲ κρύφα τὸ φρούριον ὑπελθὼν καὶ λοχήσας τὸν φύλακα τοῦ κώδωνος κατακαίνει, κἀπειδὴ ἀφίκετο πρὸς τὸ μειράκιον, ἐπιτελέσας τὴν ὑπόσχεσιν, ἐν πολλῇ αὐτῷ εὐνοίᾳ ἐγένετο, καὶ ἐκ τοῦδε μάλιστ' ἀλλήλους ἐφίλουν. Ἐπεὶ δ' ὁ τύραννος τῆς ὥρας ἐγλίχετο τοῦ παιδὸς καὶ οἷός [τε] ἦν αὐτὸν βιάζεσθαι, δυσανασχε-

primum quidem jubere advenientes procos pugnam secum committere, (ea conditione, ut si quis vinceret, abiret) filiam habens, si vero inferior esse videretur, moreretur, et hac ratione valde multos sustulerat. Deinde vero, quum ipsum vires maximæ destituissent et decrevisset puellam dare nuptum, duos procos qui advenerant Dryantem et Clitum jussit invicem pugnare quum puella victoriæ præmium proposita esset ita ut alter occideretur, alter qui superesset et regno et filia potiretur. Definito die instante, Pallene, erat enim Cliti amore capta, ei valde timebat et indicare quidem non audebat id cuidam eorum qui circa ipsam erant, multæ vero lacrymæ de genis ejus fluebant, donec nutritor ejus, senex, percunctatus et cognito dolore, bono illam animo esse jussisset, quum res, quo velit, eo sit processura : ipse vero clam adit aurigam Dryantis auroque multo promisso ei persuadet ut ne per currus rotas fibulas transmitteret. Ibi sane, ad pugnam illis procedentibus et Dryante in Clitum invehente, et rotæ illi de curru deciderunt et sic prolapsum ipsum invadens Clitus interfecit. Sithon vero, amore et insidiis filiæ cognitis, ingentem rogum exstruxit, impositoque Dryante volebat simul mactare et Pallenen. Ostento vero divino facto et repente aqua multa de cœlo effusa, consilium mutavit et præsentem Thracum multitudinem placans nuptiis, permittit Clito puellam ducere.

VII.

DE HIPPARINO.

Tradit Phanias Eresius.

In Italiæ urbe Heraclea puerum forma excellentem, cui Hipparini erat nomen, valde nobilis familiæ, Antileon amabat, qui multa machinatus, nullo modo ipsum sibi poterat conciliare; in gymnasiis vero puero versanti sæpe adhærens dicebat, tanto ejus desiderio se teneri, ut omnem laborem subiret, et quidquid jubeat nihil non ipsum nacturum. Hic autem utique per ludibrium ei mandavit, ut ex munito quodam loco qui maxime ab Archelao Heracleotarum tyranno custodiebatur, tintinnabulum afferret, credens illum numquam hoc certamen perfecturum esse. Antileon vero clam ingressus castellum et ex insidiis tintinnabuli custodem interfecit et postquam venerat ad adolescentem, promissis quum stetisset, in magna apud eum benevolentia erat et ab hoc tempore maxime se invicem amabant. Quum autem tyrannus puerum de stupro sollicitaret et

τήσας ὁ Ἀντιλέων ἐκείνῳ μὲν παρεκελεύσατο μὴ ἀντιλέγοντα κινδυνεύειν, αὐτὸς δ' οἴκοθεν ἐξιόντα τὸν τύραννον προσδραμὼν ἀνεῖλεν· καὶ τοῦτο δράσας δρόμῳ ἵετο καὶ διέφυγεν ἄν, εἰ μὴ προβάτοις συνδεδεμένοις ἀμφιπεσὼν ἐχειρώθη. Διὸ τῆς πόλεως εἰς τἀρχαῖον ἀποκαταστάσης, ἀμφοτέροις παρὰ τοῖς Ἡρακλεώταις ἐτέθησαν εἰκόνες χαλκαῖ, καὶ νόμος ἐγράφη, μηδέν' ἐλαύνειν τοῦ λοιποῦ πρόβατα συνδεδεμένα.

Η'.

ΠΕΡΙ ΗΡΙΠΠΗΣ.

Ἱστορεῖ Ἀριστόδημος ὁ Νυσαεὺς ἐν α' Ἱστοριῶν περὶ τούτων, πλὴν ὅτι τὰ ὀνόματα ὑπαλλάττει, ἀντὶ Ἡρίππης καλῶν Γυθυμίαν, τὸν δὲ βάρβαρον Καυάραν.

Ὅτε δ' οἱ Γαλάται κατέδραμον τὴν Ἰωνίαν καὶ τὰς πόλεις ἐπόρθουν, ἐν Μιλήτῳ Θεσμοφορίων ὄντων καὶ συνηθροισμένων γυναικῶν ἐν τῷ ἱερῷ, ὃ βραχὺ τῆς πόλεως ἀπέχει, ἀποσπασθέν τι μέρος τοῦ βαρβαρικοῦ διῆλθεν εἰς τὴν Μιλησίαν καὶ ἐξαπιναίως ἐπιδραμὸν εἷλεν τὰς γυναῖκας. Ἔνθα δὴ τὰς μὲν ἐρύσαντο, πολὺ ἀργύριόν τε καὶ χρυσίον ἀντιδόντες, τινὲς δέ, τῶν βαρβάρων αὐταῖς οἰκειωθέντων, ἀπήχθησαν, ἐν δὲ[αὐταῖς] καὶ Ἡρίππη, γυνὴ Ξάνθου, ἀνδρὸς ἐν Μιλήτῳ πάνυ δοκίμου, [γένους τε τοῦ πρώτου,] παιδίον ἀπολιποῦσα διετές. Ταύτης πολὺν πόθον ἔχων ὁ Ξάνθος ἐξηργυρίσατο μέρος τῶν ὑπαργμάτων, καὶ κατασκευασάμενος χρυσοῦς δισχιλίους τὸ μὲν πρῶτον εἰς Ἰταλίαν ἐπεραιώθη· ἐντεῦθεν δ' ὑπ' ἰδιοξένων τινῶν κομιζόμενος εἰς Μασσαλίαν ἀφικνεῖται κἀκεῖθεν εἰς τὴν Κελτικήν· καὶ προσελθὼν τῇ οἰκίᾳ, ἔνθα αὐτοῦ συνῆν ἡ γυνὴ ἀνδρὶ τῶν μάλιστα παρὰ Κελτοῖς δοξαζομένων, ὑποδοχῆς ἐδεῖτο τυχεῖν. Τῶν δὲ διὰ φιλοξενίαν ἑτοίμως αὐτὸν ὑποδεξαμένων, εἰσελθὼν ὁρᾷ τὴν γυναῖκα, καὶ αὐτὸν ἐκείνη τὼ χεῖρε ἀμφιβαλοῦσα μάλα φιλοφρόνως προσηγάγετο. Παραχρῆμα δὲ τοῦ Κελτοῦ παραγενομένου, διεξῆλθεν αὐτῷ τήν τ' ἄλην τἀνδρὸς ἡ Ἡρίππη, καὶ ὡς αὐτῆς ἕνεκα ἥκοι λύτρα καταθησόμενος· ὁ δ' ἠγάσθη τῆς ψυχῆς τὸν Ξάνθον, καὶ αὐτίκα συνουσίαν ποιησάμενος τῶν μάλιστα προσηκόντων, ἐξένιζεν αὐτόν· παρατείνοντος δὲ τοῦ πότου, τὴν γυναῖκα συγκατακλίνει αὐτῷ καὶ δι' ἑρμηνέως ἐπυνθάνετο, πηλίκην οὐσίαν εἴη κεκτημένος τὴν σύμπασαν· τοῦ δ' εἰς ἀριθμὸν χιλίων χρυσῶν φήσαντος, ὁ βάρβαρος εἰς τέσσαρα μέρη κατανέμειν αὐτὸν ἐκέλευε, καὶ τὰ μὲν τρία ὑπεξαιρεῖσθαι αὐτῷ, γυναικί, παιδίῳ, τὸ δὲ τέταρτον ἀπολείπειν ἄποινα τῆς γυναικός. Ὡς δ' ἐς κοῖτόν ποτ' ἀπετράπετο, πολλὰ κατεμέμφετο τὸν Ξάνθον ἡ γυνὴ διὰ τὸ μὴ ἔχοντα τοσοῦτο χρυσίον ὑποσχέσθαι τῷ βαρβάρῳ, κινδυνεύσειν τ' αὐτόν, εἰ μὴ ἐμπεδώσει τὴν ἐπαγγελίαν· τοῦ δὲ φήσαντος, ἐν ταῖς κρηπῖσι τῶν παίδων καὶ ἄλλους τινὰς χιλίους χρυσοῦς κεκρύφθαι διὰ τὸ μὴ ἐλπίζειν ἐπιεικῆ τινα βάρβαρον καταλήψεσθαι, δεήσειν

paratus esset ei vim inferre, moleste ferens Antileon illum quidem adhortatus est ne contradicendo in vitæ periculum veniret, ipse vero domo exeuntem tyrannum invadens occidit; quo facto cursu abiit et effugisset nisi in oves invicem colligatas incidens captus esset. Quare civitate in pristinum statum restituta, utrisque apud Heracleotas imagines æneæ statutæ sunt, lataque lex ne quis in posterum colligatas oves exigeret.

VIII.

DE ERIPPE.

Refert Aristodemus Nysæensis in primo historiarum libro de his, præterquam quod nomina commutat, pro Erippe Gythymiam vocans, barbarum vero Cavaram.

Quando Galli incursionem faciebant in Ioniam et urbes devastabant, Mileti Thesmophoria quum essent et mulieres congregatæ in templo, quod non procul ab urbe abest, pars quædam a barbarico agmine avulsa pervenit in Milesiam terram et repente invadens cepit mulieres. Nonnullas tunc sane redemerunt, multo auro et argento dato, nonnullæ vero abductæ sunt, in quarum familiaritatem barbari venerunt, inter eas autem et Erippe, Xanthi uxor, viri Milesii nobilissimi et generis primi, erat, relicto domi puero bienni. Hujus magno desiderio, Xanthus bonorum partem argento commutavit et comparatis aureis mille, primum quidem in Italiam trajecit, inde vero a privatis quibusdam hospitibus deductus Massiliam venit et inde in Celticam regionem; et ad illam domum veniens, ubi uxor vivebat cum viro, qui apud Celtas maximo in honore habebatur, ut hospitio exciperetur rogabat. Hunc illis pro hospitalitate prompte excipientibus ingressus videt uxorem quæ eum brachiis circumjectis valde amanter alliciebat. Mox vero Celta superveniente enarravit et vagationem viri Erippe, et eum venisse sua gratia pretium redemtionis daturum; hic autem Xanthi spiritum admiratus est et statim convivium parans eorum qui proxime cognati erant, hospitio illum excepit; procedente vero potu mulierem juxta eum decumbere jussit et per interpretem rogabat, quantam summam possideret; illum dicentem se circiter mille aureos habere, barbarus ista in quatuor partes dividere jussit et tres sibi, uxori, filio tollere, quartam vero relinquere redemtionis pretium uxoris. Quum vero jam ad cubile pervenerat, plurimum increpabat Xanthum uxor, quod tantum auri non habens, barbaro pollicitus esset et in vitæ periculum illum venturum si non staret promissis; illo respondente in crepidis servorum et alios quosdam mille aureos absconditos esse, quum non sperasset æquum aliquem barbarum se reperturum fuisse et fore ut sibi magno redemtionis pretio opus esset,

δὲ πολλῶν λύτρων, ἡ γυνὴ τῇ ὑστεραίᾳ τῷ Κελτῷ καταμηνύει τὸ πλῆθος τοῦ χρυσοῦ καὶ παρεκελεύετο κτεῖναι τὸν Ξάνθον, φάσκουσα πολὺ μᾶλλον αἱρεῖσθαι αὐτὸν τῆς τε πατρίδος καὶ τοῦ παιδίου, τὸν μὲν γὰρ Ξάνθον παντάπασιν ἀποστυγεῖν. Τῷ δ' ἄρ' οὐ πρὸς ἡδονῆς ἦν τὰ λεχθέντα· ἐν νῷ δ' εἶχεν αὐτὴν τίσασθαι. Ἐπειδὴ δ' ὁ Ξάνθος ἐσπούδαζεν ἀπιέναι, μάλα φιλοφρόνως προὔπεμπεν ὁ Κελτὸς ἐπαγόμενος καὶ τὴν Ἠρίππην· ὡς δ' ἐπὶ τοὺς ὅρους τῆς Κελτῶν χώρας ἀφίκοντο, θυσίαν ὁ βάρβαρος ἔφη τελέσαι βούλεσθαι πρὶν αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων χωρισθῆναι, καὶ κομισθέντος ἱερείου, τὴν Ἠρίππην ἐκέλευεν ἀντιλαβέσθαι· τῆς δὲ κατασχούσης, ὡς καὶ ἄλλοτε σύνηθες αὐτῇ, ἐπανατεινάμενος τὸ ξίφος καθικνεῖται καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἀφαιρεῖ, τῷ τε Ξάνθῳ παρεκελεύετο μὴ δυσφορεῖν, ἐξαγγείλας τὴν ἐπιβουλὴν αὐτῆς, ἐπέτρεπέ τε τὸ χρυσίον ἅπαν κομίζειν αὐτῷ.

Θ'.

ΠΕΡΙ ΠΟΛΥΚΡΙΤΗΣ.

Ἡ ἱστορία αὕτη εἴληφθη ἐκ τῆς α' Ἀνδρίσκου Ναξιακῶν· γράφει περὶ αὐτῆς καὶ Θεόφραστος ἐν τῷ δ' τῶν Πρὸς τοὺς καιρούς.

Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἐπὶ Ναξίους Μιλήσιοι συνέβησαν σὺν ἐπικούροις καὶ τεῖχος πρὸ τῆς πόλεως ἐνοικοδομησάμενοι τήν τε χώραν ἔτεμνον καὶ καθείρξαντες τοὺς Ναξίους ἐφρούρουν, τότε παρθένος ἀπολειφθεῖσα κατά τινα δαίμονα ἐν Δηλίῳ ἱερῷ, ὃ πλησίον τῆς πόλεως κεῖται, Πολυκρίτη ὄνομα αὐτῇ, τὸν τῶν Ἐρυθραίων ἡγεμόνα Διόγνητον εἷλεν, ὃς οἰκείαν δύναμιν ἔχων συνεμάχει τοῖς Μιλησίοις. Πολλῷ δὲ συνεχόμενος πόθῳ διεπέμπετο πρὸς αὐτήν· οὐ γὰρ δή γε θεμιτὸν ἦν, ἱκέτιν οὖσαν ἐν τῷ ἱερῷ βιάζεσθαι· ἡ δ' ἕως μέν τινος οὐ προσίετο τοὺς παραγιγνομένους· ἐπεὶ μέντοι πολὺς ἐνέκειτο, οὐκ ἔφη πεισθήσεσθαι αὐτῷ, εἰ μὴ ὁμόσειεν ὑπηρετήσειν αὐτῇ, ὅ τι ἂν βουληθῇ. Ὁ δὲ Διόγνητος, οὐδὲν ὑποτοπήσας τοιόνδε, μάλα προθύμως ὤμοσεν Ἄρτεμιν, χαριεῖσθαι αὐτῇ, ὅ τι ἂν προαιρῆται· κατομοσαμένου δ' ἐκείνου, [καὶ] λαβομένη τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἡ Πολυκρίτη μιμνήσκεται περὶ προδοσίας τοῦ χωρίου, καὶ πολλὰ καθικετεύει αὐτήν τ' οἰκτείρειν καὶ τὰς συμφορὰς τῆς πόλεως. Ὁ Διόγνητος ἀκούσας τοῦ λόγου ἐκτός τ' ἐγένετο αὑτοῦ καὶ σπασάμενος τὴν μάχαιραν ὥρμησεν διεργάσασθαι τὴν κόρην. Ἐν νῷ μέντοι λαβὼν τὸ εὔγνωμον αὐτῆς καὶ ἅμ' ὑπ' ἔρωτος κρατούμενος, ἔδει γάρ, ὡς ἔοικε, καὶ Ναξίοις μεταβολὴν γενέσθαι τῶν παρόντων κακῶν, τότε μὲν οὐδὲν ἀπεκρίνατο, βουλευόμενος τί ποιητέον εἴη· τῇ δ' ὑστεραίᾳ καθωμολογήσατο προδώσειν. Καὶ ἐν τούτῳ δὴ τοῖς Μιλησίοις ἑορτὴ μετὰ τρίτην ἡμέραν Θαργήλια ἐπῄει, ἐν ᾗ πολύν τ' ἄκρατον ἐμφοροῦνται καὶ τὰ πλείστου ἄξια καταναλίσκουσι· τότε παρεσκευάζετο προδιδόναι τὸ χωρίον·

uxor postridie Celtæ multitudinem auri defert et hortabatur Xanthum interficere, affirmans eum se longe præferre patriæ et puero, Xanthum enim omnino detestari. Huic autem non placebant hæc dicta, et animus illi erat ipsam punire. Xanthum abire festinantem valde amice comitatus est Celta, ducens secum et Erippen; quum vero ad fines Celtarum venissent, barbarus sacrificium se velle parare dicebat, priusquam a se invicem discederent, et victimam allatam Erippen jubebat attingere; quam quum ut et alias solebat, apprehendisset, stringens gladium percutit illam et caput amputat, Xanthumque monebat ne ægre hæc ferret, nuntians ejus insidias, et ei permisit omne aurum auferre.

IX.

DE POLYCRITE.

Historia hæc sumta e libro primo de rebus Naxicis; scribit de illa et Theophrastus in libro quarto scripti cui titulus, Ad occasiones.

Quo tempore contra Naxios Milesii expeditionem faciebant cum auxiliis et vallo ante urbem exstructo et regionem populabantur et Naxios mœnibus inclusos obsidebant, eo tempore virgo relicta, dei cujusdam providentia in Delio templo, quod prope urbem jacet, cui Polycrite nomen, Erythræorum ducem Diognetum in amorem sui traxit, qui cum suis copiis Milesiorum socius erat. Magno autem ejus desiderio captus legationem misit ad illam; non enim fas erat utique supplicem puellam in templo stuprare : illa autem aliquamdiu advenientes non admittebat; quum vero valde instaret, negabat sibi posse persuaderi, nisi jurasset se facturum quodcunque ipsa voluerit. Diognetus vero nil tale suspicatus, alacerrime juravit per Dianam, se illi præbiturum quidquid cuperet; facto autem jurejurando illius manum prehendens Polycrite meminit de prodenda regione et multa supplex precatur ut sui et urbis calamitatum misereatur. Diognetus, auditis verbis, haud apud se erat, strictoque gladio paratus erat interficere puellam. Secum vero reputans bonum illius animum, simul victus amore, in fatis enim erat, ut videtur, et Naxiis fore præsentium malorum levamen, tunc quidem nil respondit, deliberans quid faciendum esset, postridie autem pollicitus est se proditurum. Et interea sane Milesiis post triduum festum instabat dies Thargeliorum, quo multo mero implentur et maximos sumtus faciunt; eo tempore parabat prodere

καὶ εὐθέως διὰ τῆς Πολυκρίτης ἐνθέμενος εἰς ἄρτον μολυβδίνην ἐπιστολὴν (ἐπιστέλλει) τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆς, ἐτύγχανον δ' ἄρα τῆς πόλεως ἡγεμόνες (ὄντες) οὗτοι, ὅπως εἰς ἐκείνην τὴν νύκτα παρασκευασάμενοι ἥκωσιν· σημεῖον δ' αὐτοῖς ἀνασχήσειν αὐτὸς ἔφη λαμπτῆρα. Καὶ ἡ Πολυκρίτη δὲ τῷ κομίζοντι τὸν ἄρτον φράζειν ἐκέλευε τοῖς ἀδελφοῖς μὴ ἐνδοιασθῆναι, ὡς τῆς πράξεως ἐπὶ τέλος ἀχθησομένης, εἰ μὴ ἐκεῖνοι ἐνδοιασθεῖεν. Τοῦ δ' ἀγγέλου ταχέως εἰς τὴν πόλιν ἐλθόντος, Πολυκλῆς, ὁ τῆς Πολυκρίτης ἀδελφὸς, ἐν πολλῇ φροντίδι ἐγίγνετο, εἴτε πεισθήσοιτο τοῖς ἐπεσταλμένοις, εἴτε μή· τέλος δὲ, ὡς ἐδόκει πᾶσι πείθεσθαι καὶ νὺξ ἐπῆλθεν, ἐν ᾗ προσετέτακτο πᾶσι παραγίγνεσθαι, πολλὰ κατευξάμενοι τοῖς θεοῖς, εἰσδεχομένων αὐτοὺς τῶν ἀμφὶ Διόγνητον, ἐσπίπτουσιν εἰς τὸ τεῖχος τῶν Μιλησίων, οἱ μέν τινες κατὰ τὴν ἀνεῳγμένην πυλίδα, οἱ δὲ καὶ τὸ τεῖχος ὑπερελθόντες, ἀθρόοι τ' ἐντὸς γενόμενοι κατέκαινον τοὺς Μιλησίους· ἔνθα δὴ κατ' ἄγνοιαν ἀποθνήσκει καὶ Διόγνητος. Τῇ δ' ἐπιούσῃ οἱ Νάξιοι πάντες πολὺν πόθον εἶχον θεάσασθαι τὴν κόρην· καὶ οἱ μέν τινες αὐτὴν μίτραις ἀνέδουν, οἱ δὲ ζώναις, αἷς βαρηθεῖσα ἡ παῖς διὰ πλῆθος τῶν ἐπιρριπτουμένων ἀπεπνίγη. Καὶ αὐτὴν δημοσίᾳ θάπτουσιν ἐν τῷ πεδίῳ, πάντα ἑκατὸν ἐναγίσαντες αὐτῇ· φασὶ δέ τινες καὶ Διόγνητον ἐν τῷ αὐτῷ καῆναι, ἐν ᾧ καὶ ἡ παῖς, σπουδασάντων τῶν Ναξίων.

regionem et statim Polycrites opera pani impositam plumbeam epistolam (*mittit*) ad fratres ejus, erant autem hi sane urbis præfecti, ut illa ipsa nocte instructi venirent; facem autem signum se iis laturum dicebat. Et Polycrite vero illum qui panem portabat dicere jubebat suis fratribus, ne hæsitarent, fore enim ut res ad exitum perduceretur si illi non hæsitarent. Nuntio celeriter in urbem veniente, Polycles, Polycrites frater, multa sollicitudine tenebatur, utrum nuntiatis fidem haberet nec ne; tandem vero, quum omnes obsequendum esse censerent et nox instaret, qua jussi erant omnes venire, multa deos precati, intromittentibus ipsos Diogneti militibus, impetum faciunt in vallum Milesiorum, alii quidem qua porta aperta erat, alii vero et transgredientes vallum, et conferti quum intrassent, interficiebant Milesios; tunc sane et per ignorantiam interfectus est Diognetus. Sequenti die Naxii omnes magno desiderio tenebantur spectandi puellam; quam alii vittis, alii zonis coronaverunt, ita ut multitudine eorum quæ injicerentur puella oppressa suffocaretur. Illam autem publice in campo sepeliverunt quum illi parentaverant omnium centesimas; nonnulli vero dicunt et Diognetum eodem loco combustum esse, quo puellam, Naxiis id cupientibus.

Ι'.

ΠΕΡΙ ΛΕΥΚΩΝΗΣ.

Ἐν δὲ Θεσσαλίᾳ Κυάνιππος, υἱὸς Φάρακος, μάλα καλῆς παιδὸς Λευκώνης εἰς ἐπιθυμίαν ἐλθὼν, παρὰ τῶν πατέρων αἰτησάμενος αὐτὴν ἠγάγετο γυναῖκα. Ἦν δὲ φιλοκύνηγος· (καὶ) μεθ' ἡμέραν μὲν ἐπί τε λέοντας καὶ κάπρους ἐφέρετο, νύκτωρ δὲ κατῄει πάνυ κεκμηκὼς πρὸς τὴν κόρην, ὥστε μηδὲ διὰ λόγων ἔσθ' ὅτε γιγνόμενον αὐτῇ ἐς βαθὺν ὕπνον καταφέρεσθαι. Ἡ δ' ἄρ' ὑπό τ' ἀνίας καὶ ἀλγηδόνων συνεχομένη, ἐν πολλῇ ἀμηχανίᾳ ἦν σπουδήν τ' ἐποιεῖτο κατοπτεῦσαι τὸν Κυάνιππον, ὅ τι ποιῶν ἥδοιτο τῇ κατ' ὄρος διαίτῃ· αὐτίκα δ' εἰς γόνυ ζωσαμένη κρύφα τῶν θεραπαινίδων εἰς τὴν ὕλην καταδύνει. Αἱ δὲ τοῦ Κυανίππου κύνες ἐδίωκον μὲν ἔλαφον· οὖσαι δ' οὐ πάνυ κτίλοι, ἅτε δὴ ἐκ πολλοῦ ἠγριωμέναι, ὡς ὠσφρήσαντο τῆς κόρης, ἐπηνέχθησαν αὐτῇ, καὶ μηδενὸς παρόντος, πᾶσαν διεσπάραξαν· καὶ ἡ μὲν διὰ πόθον ἀνδρὸς κουριδίου ταύτῃ τέλος ἔσχε· Κυάνιππος δὲ, ὡς ἐπελθὼν κατέλαβε λελωβημένην τὴν Λευκώνην, μεγάλῳ τ' ἄχει * ἐπληρώθη, καὶ ἀνακαλεσάμενος τοὺς ἀμφ' αὐτὸν, ἐκείνην μὲν, πυρὰν νήσας, ἐπέθετο, αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν τὰς κύνας ἐπικατέσφαξε τῇ πυρᾷ, ἔπειτα δὲ πόλλ' ἀποδυράμενος τὴν παῖδα διεχρήσατο ἑαυτόν.

X.

DE LEUCONE.

In Thessalia Cyanippus, filius Pharacis, Leuconæ pulcherrimæ puellæ in amorem veniens, a parentibus petens ipsam duxit uxorem. Erat autem valde deditus venationi (*et*) interdiu quidem leones et apros insequebatur, nocte autem penitus fatigatus redibat ad puellam, ita ut interdum ne sermone quidem habito cum illa profundum in somnum deferretur. Hæc autem præ mœstitia et doloribus consilii inops erat et studebat speculari Cyanippum, quid faciens delectaretur in montibus degere; statim vero ad genua vestibus sublatis cincta, clam famulis sylvam ingreditur. Cyanippi vero canes persequebantur quidem cervum; quum autem essent non valde mansueti, quippe a longo inde tempore ferociores facti, ubi puellam olebant, eam invaserunt et nemine præsente totam discerpserunt: illa ob viri juvenis desiderium hunc habuit exitum. Cyanippus vero superveniens, truncatam Leuconen deprehendit ac magno dolore repletus est, et convocatis suis, illam quidem in exstructum rogum imposuit, ipse verò primum quidem canes super rogo mactavit, dein vero vehementer deplorata puella se interfecit.

ΙΑ'.

ΠΕΡΙ ΒΥΒΛΙΔΟΣ.

Ἱστορεῖ Ἀριστόκριτος περὶ Μιλήτου καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος Καύνου κτίσει.

Περὶ δὲ Καύνου καὶ Βυβλίδος, τῶν Μιλήτου παίδων, διαφόρως ἱστορεῖται. Νικαίνετος μὲν γάρ φησι τὸν Καῦνον ἐρασθέντα τῆς ἀδελφῆς, ὡς οὐκ ἔληγε τοῦ πάθους, ἀπολιπεῖν τὴν οἰκίαν καὶ ὁδεύσαντα πόρρω τῆς οἰκείας χώρας, πόλιν τε κτίσαι καὶ τοὺς ἀπεσκεδασμένους τότ' Ἴωνας ἐνοικίσαι· λέγει δ' ἔπεσι τοῖσδε·

αὐτὰρ ὅ γε προτέρωσε κιὼν Οἰκούσιον ἄστυ
κτίσσατο, Τραγασίῃ δὲ Κελαινοῦς εἴχετο παιδί,
ἥ οἱ Καῦνον ἔτικτεν ἀεὶ φιλέοντα θέμιστας·
γείνατο δὲ ῥαδαλῇς ἐναλίγκιον ἀρκεύθοισι
Βυβλίδα, τῆς ἤτοι ἀέκων ἠράσσατο Καῦνος·
βῆ δὲ πέρην Δίας, φεύγων ὀφιώδεα Κύπρον
καὶ Κάπρος ὑλιγενὲς καὶ Κάρια ἱρὰ λοετρά·
ἔνθ' ἤτοι πτολίεθρον ἐδείματο πρῶτος Ἰώνων.
αὐτὴ δὲ γνωτὴ, ὀλολυγόνος οἶτον ἔχουσα,
Βυβλὶς ἀποπρὸ πυλῶν Καύνου ὠδύρατο νόστον.

Οἱ δὲ πλείους τὴν Βυβλίδα φασὶν, ἐρασθεῖσαν τοῦ Καύνου, λόγους αὐτῷ προσφέρειν καὶ δεῖσθαι μὴ περιιδεῖν αὐτὴν εἰς πᾶν κακοῦ προελθοῦσαν· ἀποστυγήσαντα δ' οὕτως τὸν Καῦνον περαιωθῆναι εἰς τὴν τόθ' ὑπὸ Λελέγων κατεχομένην γῆν, ἔνθα κρήνη Ἐχενηΐς, πόλιν τε κτίσαι τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Καῦνον· τὴν δ' ἄρα, ὑπὸ τοῦ πάθους μὴ ἀνιεμένην, πρὸς δὲ καὶ δοκοῦσαν αἰτίαν γεγονέναι Καύνῳ τῆς ἀπαλλαγῆς, ἀναψαμένην ἀπό τινος δρυὸς τὴν μίτραν, ἐνθεῖναι τὸν τράχηλον· λέγεται δὲ καὶ παρ' ἡμῖν οὕτως·

ἡ δ' ὅτε δὴ ὀλοοῖο κασιγνήτου νόον ἔγνω,
κλαῖεν ἀηδονίδων θαμινώτερον, αἵτ' ἐνὶ βήσσῃς
Σιθονίῳ κούρῳ πέρι μυρίον αἰάζουσιν·
καί ῥα κατὰ στυφελοῖο σαρωνίδος αὐτίκα μίτρην
ἀψαμένη, δειρὴν ἐνεθήκατο, ταὶ δ' ἐπ' ἐκείνῃ
βεύδεα παρθενικαὶ Μιλησίδες ἐρρήξαντο.

Φασὶ δέ τινες καὶ ἀπὸ τῶν δακρύων κρήνην ῥυῆναι ἰδίᾳ τὴν καλουμένην Βυβλίδα.

XI.

DE BYBLIDE.

Tradit Aristocritus de Mileto et Apollonius Rhodius in Cauno condita.

De Cauno et Byblide Mileti filiis vario modo narratur. Nicænetus enim dicit Caunum amore captum sororis, non quiescente hoc affectu, reliquisse domum et abeuntem procul a patria terra, urbem condidisse et dispersos tunc Iones in ea jussisse habitare: dicit autem versibus his:

Sed hic longius iens Œcusium urbem
condidit, Tragasiæ vero Celænûs tenebatur amore filiæ,
quæ illi Caunum peperit semper justitiæ amantem;
peperit autem excelsis similem juniperis
Byblidem, quam profecto invitus Caunus amavit;
abibat vero trans Diam, fugiens Cyprum anguiferam
et Caprum sylvosam et Carum sacra balnea;
ibi sane parvum oppidum ædificavit primus Ionum.
Ipsa vero soror, ululæ fatum habens,
Byblis procul a portis Cauni planxit absentiam.

Plerique autem Byblidem dicunt amore captam Cauni sermones cum eo contulisse et rogasse ut ne sineret se in ultima mala venire, verum Caunum ita aversatum trajecisse ad regionem a Lelegibus tunc habitatam, ubi fons Echeneïs, urbemque condidisse ab ejus nomine Caunum dictam; illam vero, quam amoris affectus non relinqueret, et ratam insuper se causam esse quod Caunus abiisset, alligato ad quercum quamdam cingulo, collum imposuisse; narratur autem et apud nos ita:

Illa vero quando cognoverat fratris duri sententiam,
flebat lusciniis frequentius, quæ in saltibus
Sithoniam puellam plurimum plangunt.
Et sane duræ quercui cingulum statim
quum annexisset, collum imposuit; ob illam
vero vestes virgines Milesiæ sciderunt.

Nonnulli vero dicunt et e lacrymis ejus fontem fluxisse proprie dictum Byblidem.

ΙΒ'.

ΠΕΡΙ ΚΑΛΧΟΥ.

Λέγεται δὲ καὶ Κίρκης, πρὸς ἣν Ὀδυσσεὺς ἦλθε, Δαύνιόν τινα Κάλχον ἐρασθέντα, τήν τε βασιλείαν ἐπιτρέπειν τὴν Δαυνίων αὐτῇ καὶ ἄλλα πολλὰ μειλίγματα παρέχεσθαι· τὴν δ' ὑποκαομένην Ὀδυσσέως, τότε γὰρ ἐτύγχανε παρὼν, ἀποστυγεῖν τ' αὐτὸν καὶ κωλύειν ἐπιβαίνειν τῆς νήσου. Ἐπεὶ μέντοι οὐκ ἀνίει φοιτῶν καὶ διὰ στόμα ἔχων τὴν Κίρκην, μάλ' ἀχθεσθεῖσα ὑπέρχεται αὐτὸν, καὶ αὐτίκ' εἰσκαλεσαμένη, τράπεζαν αὐτῷ παντοδαπῆς θοίνης πλήσασα παρατίθησιν· ἦν δ' ἄρα φαρμάκων ἀνάπλεω τὰ ἐδέσματα,

XII.

DE CALCHO.

Dicitur et Circes, ad quam Ulysses venit, Daunius quidam Calchus amore captus et regnum Dauniorum ei detulisse et alias multas illecebras præbuisse; illa autem Ulyssem deperiens, tunc temporis enim forte aderat, aversata esse illum et prohibuisse quominus insulam contingeret. Quum tamen non desisteret itare ad Circen illamque in ore habere, valde indignata illum adit et statim domum suam invitans, mensam illi omnis generis cibis refertam apponit;

φαγὼν θ' ὁ Κάλχος εὐθέως παραπλὴξ γίγνεται, καὶ αὐτὸν ἤλασεν ἐς συφεούς. Ἐπεὶ μέντοι μετὰ χρόνον Δαύνιος στρατὸς ἐπῄει τῆς νήσου ζήτησιν ποιούμενος τοῦ Κάλχου, μεθίησιν αὐτὸν, πρότερον ὁρκίοις καταδησαμένη, μὴ ἀφίξεσθαί ποτ' εἰς τὴν νῆσον, μήτε μνηστείας, μήτ' ἄλλου του χάριν.

erant autem venenis infecti cibi, et Calchus edit et statim mente captus est, et illum detrusit ad porcos. Postquam vero intermisso tempore Daunius exercitus invadebat insulam quærens Calchum, liberat illum, prius jurejurando obligans ne rediret unquam in insulam neque ut procus neque alius cujusdam rei gratia.

ΙΓ'.

ΠΕΡΙ ΑΡΠΑΛΥΚΗΣ.

Ἱστορεῖ Εὐφορίων Θρᾳκὶ καὶ Ἀρητάδας.

Κλύμενος δ' ὁ Τελέως ἐν Ἄργει, γήμας Ἐπικάστην γεννᾷ παῖδας, ἄρρενας μὲν Ἴδαν καὶ Θήραγρον, θυγατέρα δ' Ἁρπαλύκην, πολύ τι τῶν ἡλίκων θηλειῶν κάλλει διαφέρουσαν. Ταύτης εἰς ἔρωτα ἐλθὼν χρόνον μέν τινα ἐκαρτέρει καὶ περιῆν τοῦ παθήματος· ὡς δὲ πολὺ μᾶλλον αὐτὸν ὑπέρρει τὸ νόσημα, τότε διὰ τῆς τροφοῦ κατεργασάμενος τὴν κόρην, λαθραίως αὐτῇ συνῆλθεν. Ἐπεὶ μέντοι γάμου καιρὸς ἦν καὶ παρῆν Ἀλάστωρ, εἷς τῶν Νηλειδῶν, ἀξόμενος αὐτὴν, ᾧ καθωμολόγητο, παραχρῆμα μὲν ἐνεχείρισε, πάνυ λαμπροὺς γάμους δαίσας· μεταγνοὺς δ' οὐ πολὺ ὕστερον διὰ τὸ ἔκφρων εἶναι μεταθεῖ τὸν Ἀλάστορα, καὶ περὶ μέσην ὁδὸν αὐτῶν ἤδη ὄντων, ἀφαιρεῖται τὴν κόρην, ἀγόμενός τ' εἰς Ἄργος ἀναφανδὸν αὐτῇ ἐμίσγετο. Ἡ δὲ δεινὰ καὶ ἔκνομα πρὸς τοῦ πατρὸς ἀξιοῦσα πεπονθέναι, τὸν νεώτερον ἀδελφὸν κατακόπτει, καί τινος ἑορτῆς καὶ θυσίας παρ' Ἀργείοις τελουμένης, ἐν ᾗ δημοσίᾳ πάντες εὐωχοῦνται, τότε σκευάσασα τὰ κρέα τοῦ παιδὸς παρατίθησι τῷ πατρί. Καὶ ταῦτα δράσασα αὐτὴ μὲν εὐξαμένη θεοῖς ἐξ ἀνθρώπων ἀπαλλαγῆναι, μεταβάλλει τὴν ὄψιν εἰς χαλκίδα ὄρνιν· Κλύμενος δὲ, ὡς ἔννοιαν ἔλαβε τῶν συμφορῶν, διαχρῆται ἑαυτόν.

XIII.

DE HARPALYCE.

Refert Euphorion (in) Thrace et Aretadas.

Clymenus Telei f. Argis, uxorem duxit Epicasten et genuit liberos, masculos quidem Idam et Theragrum, filiam vero Harpalycen, mulieres æquales forma longe præcellentem. In hujus amorem incidens aliquamdiu quidem se continebat amoremque vincebat: multo magis autem ingravescente morbo, per nutricem puellam sibi concilians, clam cum ea coibat. Sed nuptiarum tempore instante, quum adesset Alastor unus Nelidarum, qui eam uxorem ducturus erat, cui desponsata erat, statim quidem tradidit splendidissimis nuptiis paratis; pœnitentia vero ductus non diu post, quoniam mentis impos erat, Alastorem insequitur et quum jam in medio itinere essent, puellam ei ademit et ductam secum Argos palam habuit pro uxore. Illa vero dira et scelesta se a patre passam esse existimans, minorem natu fratrem mactat, et quum quoddam festum et sacrificium apud Argivos celebraretur, quo publice omnes convivantur, eo tempore apparatas pueri carnes patri apponit. Quibus factis ipsa quidem deos precata ut ex hominum (conspectu) auferretur, mutata est forma in Calcbidem avem; Clymenus vero calamitates animo reputans, se ipse interfecit.

ΙΔ'.

ΠΕΡΙ ΑΝΘΕΩΣ.

Ἱστορεῖ Ἀριστοτέλης καὶ οἱ τὰ Μιλησιακά.

Ἐκ δ' Ἁλικαρνασσοῦ παῖς Ἀνθεὺς, ἐκ βασιλείου γένους, ὡμήρευσε παρὰ Φοβίῳ, ἑνὶ τῶν Νηλειδῶν, τότε κρατοῦντι Μιλησίων. Τούτου Κλεόβοια, ἣν τινες Φιλαίχμην ἐκάλεσαν, τοῦ Φοβίου γυνὴ, ἐρασθεῖσα, πολλὰ ἐμηχανᾶτο εἰς τὸ προσαγαγέσθαι τὸν παῖδα. Ὡς δ' ἐκεῖνος ἀπεωθεῖτο, ποτὲ μὲν φάσκων ὀρρωδεῖν, μὴ κατάδηλος γένοιτο, ποτὲ δὲ Δία Ξένιον καὶ κοινὴν τράπεζαν προϊσχόμενος, ἡ Κλεόβοια κακῶς φερομένη ἐν νῷ εἶχε τίσασθαι αὐτὸν, ἀνηλεῆ τε καὶ ὑπέραυχον ἀποκαλουμένη. Ἔνθα δὴ, χρόνου προϊόντος, τοῦ μὲν ἔρωτος ἀπηλλάχθαι προσεποιήθη· πέρδικα δὲ τιθασὸν εἰς βαθὺ φρέαρ κατασοβήσασα, ἐδεῖτο τοῦ Ἀνθέως, ὅπως κατελθὼν ἀνέλοιτο αὐτόν· τοῦ δ' ἑτοίμως ὑπακούσαντος διὰ τὸ μηδὲν ὑφορᾶσθαι, ἡ Κλεόβοια ἐπι-

XIV.

DE ANTHEO.

Narrat Aristoteles et qui Milesiacas res (prodiderunt).

Ex Halicarnasso puer Antheus, regii generis, obses erat apud Phobium, unum Nelidarum, tunc Milesiis imperantem. Hunc Cleobœa, Phobii uxor, quam quidam Philæchmam vocaverunt, amans multa machinata est quibus puerum alliceret. Quum ille vero eam non admitteret interdum dicens se timere ne manifestum id fieret, interdum Jovem Hospitalem et communem mensam prætendens, Cleobœæ ægre ferenti animus erat illum punire, immisericordem et superbum vocans. Tunc sane, tempore procedente, amorem exstinctum suum simulavit; perdicem vero cicurem in profundum puteum demittens Antheum rogabat ut descenderet eamque extraheret. Illo autem prompte obediente, quia nil mali suspicabatur, Cleobœa

σείει στιβαρὸν αὐτῷ πέτρον· καὶ ὁ μὲν παραχρῆμα ἐτεθνήκει· ἡ δ' ἄρ' ἐννοηθεῖσα ὡς δεινὸν ἔργον δεδράκοι, καὶ ἄλλως δὲ χαομένη σφοδρῷ ἔρωτι τοῦ παιδὸς, ἀναρτᾷ ἑαυτήν. Φοβίος μέντοι διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὡς ἐναγὴς παρεχώρησε Φρυγίῳ τῆς ἀρχῆς. Ἔφασαν δέ τινες, οὐ πέρδικα, σκεῦος δὲ χρυσοῦν εἰς τὸ φρέαρ βεβλῆσθαι, ὡς καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλὸς μέμνηται ἐν τοῖσδε ἐν Ἀπόλλωνι·

Παῖς Ἱπποκλῆος Φοβίος Νηληϊάδαο
ἔσται ἰθαιγενέων γνήσιος ἐκ πατέρων·
τῷ δ' ἄλοχος μνηστὴ δόμον ἵξεται, ἧς ἔτι νύμφης
ἠλάκατ' ἐν θαλάμοις καλὸν ἑλισσομένης,
Ἀσσησοῦ βασιλῆος ἐλεύσεται ἔκγονος Ἀνθεὺς,
ὅρκι' ὁμηρείης πίστ' ἐπιδωσάμενος,
πρωθήβης, ἔαρος θαλερώτερος· οὐδὲ Μελίσσῳ
Πειρήνης τοιόνδ' ἀλφεσίβοιον ὕδωρ
θηλήσει μέγαν υἱὸν, ἀφ' οὗ μέγα χάρμα Κορίνθῳ
ἔσται καὶ βριαροῖς ἄλγεα Βακχιάδαις·
Ἀνθεὺς Ἑρμείῃ ταχινῷ φίλος, ᾧ ἔπι νύμφη
μαινὰς ἄφαρ σχήσει τὸν λιθόλευστον ἔρων·
καί ἑ καθαψαμένη γούνων ἀτέλεστα κομίσσαι
πείσει· ὁ δὲ Ζῆνα Ξείνιον αἰδόμενος,
σπονδάς τ' ἐν Φοβίου καὶ ἅλα ξυνεῶνα, θαλάσσῃ,
κρήναις καὶ ποταμοῖς νίψετ' ἀεικὲς ἔπος·
ἡ δ' ὅταν ἀρνῆται μελεὸν γάμον ἀγλαὸς Ἀνθεὺς,
δὴ τότε οἱ τεύξει μητιόεντα δόλον,
μύθοις ἐξαπαφοῦσα· λόγος δέ οἱ ἔσσεται οὗτος·
γαυλός μοι χρύσεος· φρείατος ἐκ μυχάτου
νῦν ὅ γ' ἀνελκόμενος διὰ μὲν καλὸν ἤρικεν οὖσον,
αὐτὸς δ' ἐς Νύμφας ᾤχετ' ἐφυδριάδας·
πρὸς σὲ θεῶν, ἀλλ' εἴ μοι, ἐπεὶ καὶ πᾶσιν ἀκούω
ῥηϊδίην οἶμον τοῦδ' ἔμεναι στομίου,
ἰθύσας ἀνέλοιο, τότ' ἂν μέγα φίλτατος εἴης.
ὧδε μὲν ἡ Φοβίου Νηλιάδαο δάμαρ
φθέγξεθ'· ὁ δ' οὐ φρασθεὶς, ἀπὸ μὲν Λελεγήϊον εἷμα
μητρὸς ἑῆς ἔργον θήσεται Ἑλλαμενῆς·
αὐτὸς δὲ σπεύδων κοῖλον καταβήσεται ἄγκος
φρείατος· ἡ δ' ἐπί οἱ λιρὰ νοεῦσα γυνὴ
ἀμφοτέραις χείρεσσι μυλακρίδα λᾶαν ἐνήσει·
καὶ τόθ' ὁ μὲν ξείνων πολλὸν ἀποτμότατος
ἠρίον ὀγκώσει τὸ μεμορμένον· ἡ δ' ὑπὸ δειρὴν
ἀψαμένη σὺν τῷ βήσεται εἰς Ἀΐδην.

ΙΕ'.

ΠΕΡΙ ΔΑΦΝΗΣ.

Ἡ ἱστορία παρὰ Διοδώρῳ τῷ Ἐλαΐτῃ ἐν ἐλεγείαις καὶ Φυλάρχῳ ἐν ιε'.

Περὶ τῆς Ἀμύκλα θυγατρὸς Δάφνης τάδε λέγεται· αὕτη τὸ μὲν ἅπαν εἰς πόλιν οὐ κατῄει, οὐδ' ἀνεμίσγετο ταῖς λοιπαῖς παρθένοις· παρεσκευασμένη δὲ κύνας ἐθήρευεν ἔσθ' ὅτε καὶ ἐν τῇ Λακωνικῇ καὶ ἐπιφοιτῶσα εἰς τὰ λοιπὰ τῆς Πελοποννήσου ὄρη· δι' ἣν αἰτίαν μάλα καταθύμιος ἦν Ἀρτέμιδι, καὶ αὐτὴν εὔστοχα βάλλειν ἐποίει. Ταύτης περὶ τὴν Ἠλείαν ἀλωμένης Λεύκιππος, Οἰνομάου παῖς, εἰς ἐπιθυμίαν ἦλθε, καὶ τὸ μὲν ἄλλως πως αὐτῆς πειρᾶσθαι ἀπέγνω, ἀμφιεσάμενος δὲ γυναικείας ἀμπεχόνας καὶ ὁμοιωθεὶς κόρῃ συνεθήρα αὐτῇ. Ἔτυχε δέ πως αὐτῇ κατὰ νοῦν γενόμενος, οὐ μεθίει τ' αὐτὸν ἀμφιπολοῦσά τε καὶ ἐξηρτημένη πᾶσαν

ingentem in eum dejicit lapidem et hic quidem statim mortuus est; illa vero secum reputans quam dirum flagitium perpetrasset, ad hæc vehementi adolescentis amore flagrans, se ipsa suspendit. Phobius autem propter hanc causam utpote qui sacer esset, cessit Phrygio regnum. Quidam autem dixerunt non perdicem sed vasculum aureum in puteum projectum esse, uti quoque Alexander Ætolus meminit in hisce in Apolline :

Filius Hippoclis Phobius Nelidæ
erit genuinis ex parentibus vera soboles;
cui uxor desponsa domum intrabit, ad quam quum adhuc
pulchre in thalamo telas ducens, [puella juvenis esset
Assesi regis veniet filius Antheus,
qui (suo adventu) fidum jusjurandum dationis obsidum firmodo puber, vere magis florens; neque Melisso [mabat,
Pirenes talem boves nutriens aqua
pariet magnum filium, a quo magnum Corintho gaudium
erit et fortibus dolores Bacchiadis;
Antheus Mercurio veloci carus, erga quem nova nupta
Furiis incensa statim amorem concipiet lapidibus obruenet illi tangens genua scelesta perpetrare [dum,
persuadere conabitur; hic vero Jovem Hospitalem reverens
et libationes in Phobii domo et mensam communem, mari,
fontibus et fluviis abluet impia verba;
illa vero quando neget infelices nuptias præclarus Antheus,
tunc sane illi struet dolos meditatos,
verbis decipiens; illique erit oratio hæc :
Situla mihi aurea; puteo ex intimo
nunc hæc extracta suffringebat quidem pulchrum funem,
ipsa vero abiit ad Nymphas aquaticas.
Te per deos (oro) utinam mihi, quoniam et omnibus audio
facilem viam hujus introitus esse,
celeriter extraxeris, tunc longe carissimus eris.
Ita quidem Phobii Nelidæ uxor
locuta est, ille vero non sentiens (dolos) Lelegeam vestem
matris suæ opus deponet Hellamenes,
ipse vero festinans descendet in cavam vallem
putei, hæc autem adversus illum audax facinus destinans
ambabus manibus molarem injiciet lapidem :
et tunc quidem hospitum longe infelicissimus
fatalem premet tumulum, illa vero collo
(in laqueum) immisso una cum hoc ibit ad Orcum.

XV.

DE DAPHNE.

Historia apud Diodorum Elaïtem in elegiis et Phylarchum in libro decimo quinto.

De Amyclæ filia Daphne hæc narrantur : hæc quidem omnino ad urbem non ibat neque consuetudinem habebat cum reliquis virginibus, comparatis vero canibus venabatur aliquando et in Laconica et reliquos Peloponnesi montes frequentans; quare valde cara erat Dianæ, quæ eam peritam jaculandi faciebat. Hujus circa Eleam errantis Leucippus Œnomai f. in amorem incidit, et alio quidem modo eam tentare desperabat; indutis vero muliebribus vestibus et adsimilatus puellæ cum ea venabatur. Forte fortuna erat autem ei gratus, illaque non intermittebat versari cum

ὥραν. Ἀπόλλων δὲ καὶ αὐτὸς τῆς παιδὸς πόθῳ καόμενος, ὀργῇ τε καὶ φθόνῳ εἴχετο τοῦ Λευκίππου συνόντος, καὶ ἐπὶ νοῦν αὐτῇ βάλλει σὺν ταῖς λοιπαῖς παρθένοις ἐπὶ κρήνην ἐλθούσαις λούεσθαι. Ἔνθα δὴ ὡς ἀφικόμεναι ἀπεδιδύσκοντο καὶ ἑώρων τὸν Λεύκιππον μὴ βουλόμενον, περιέρρηξαν αὐτόν· μαθοῦσαι δὲ τὴν ἀπάτην καὶ ὡς ἐπεβούλευεν αὐταῖς, πᾶσαι μεθίεσαν εἰς αὐτὸν τὰς αἰχμάς. Καὶ ὁ μὲν δὴ κατὰ θεῶν βούλησιν ἀφανὴς γίγνεται· Ἀπόλλωνα δὲ Δάφνη, ἐπ' αὐτὴν ἰόντα προϊδομένη, μάλ' ἐρρωμένως ἔφευγεν· ὡς δὲ συνεδιώκετο, παρὰ Διὸς αἰτεῖται ἐξ ἀνθρώπων ἀπαλλαγῆναι, καὶ αὐτήν φασι γενέσθαι τὸ δένδρον τὸ ἐπικληθὲν ἀπ' ἐκείνης δάφνην.

ΙϚ'.

ΠΕΡΙ ΛΑΟΔΙΚΗΣ.

Ἱστορεῖ Ἡγήσιππος Μιλησιακῶν α'.

Ἐλέχθη δὲ καὶ περὶ Λαοδίκης ὅδ' ὁ λόγος, ὡς ἄρα παραγενομένων ἐφ' Ἑλένης ἀπαίτησιν Διομήδους καὶ Ἀκάμαντος, πολλὴν ἐπιθυμίαν ἔχειν μιγῆναι παντάπασι νέῳ ὄντι Ἀκάμαντι, καὶ μέχρι μέν τινος ὑπ' αἰδοῦς κατέχεσθαι, ὕστερον δὲ νικωμένην ὑπὸ τοῦ πάθους ἀνακοινώσασθαι Περσέως γυναικί, Φιλοβίη αὐτῇ ὄνομα, παρακαλεῖν τ' αὐτὴν ὅσον οὐκ ἤδη διοιχομένῃ ἀρήγειν αὐτῇ. Κατοικτείρουσα δὲ τὴν συμφορὰν τῆς κόρης δεῖται τοῦ Περσέως, ὅπως συνεργὸς αὐτῇ γένηται, ἐκέλευέ τε ξενίαν καὶ φιλότητα τίθεσθαι πρὸς τὸν Ἀκάμαντα. Περσεὺς δὲ τὸ μὲν καὶ τῇ γυναικὶ βουλόμενος ἁρμόδιος εἶναι, τὸ δὲ καὶ τὴν Λαοδίκην οἰκτείρων, πάσῃ μηχανῇ [ἐπεὶ] τὸν Ἀκάμαντα εἰς Δάρδανον ἀφικέσθαι πείθει· καθίστατο γὰρ ὕπαρχος τοῦ χωρίου· ἦλθε καὶ Λαοδίκη ὡς εἰς ἑορτήν τινα σὺν ἄλλαις τῶν Τρῳάδων ἔτι παρθένος οὖσα. Ἔνθα δὴ παντοδαπὴν θοίνην ἑτοιμασάμενος συγκατακλίνει καὶ τὴν Λαοδίκην αὐτῷ, φάμενος μίαν εἶναι τῶν τοῦ βασιλέως παλλακίδων. Καὶ Λαοδίκη μὲν οὕτως ἐξέπλησε τὴν ἐπιθυμίαν, χρόνου δὲ προϊόντος γίγνεται τῷ Ἀκάμαντι υἱὸς Μούνιτος ὃν ὑπ' Αἴθρας τραφέντα μετὰ Τροίας ἅλωσιν διεκόμισεν ἐπ' οἴκου· καὶ αὐτὸν θηρεύοντα ἐν Ὀλύνθῳ τῆς Θρᾴκης ὄφις ἀνεῖλεν.

ΙΖ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΑΝΔΡΟΥ ΜΗΤΡΟΣ.

Λέγεται δὲ καὶ Περίανδρον τὸν Κορίνθιον τὴν μὲν ἀρχὴν ἐπιεικῆ τε καὶ πρᾶον εἶναι, ὕστερον δὲ φονικώτερον γενέσθαι δι' αἰτίαν τήνδε· ἡ μήτηρ αὐτοῦ κομιδῇ νέου πολλῷ πόθῳ κατείχετο, καὶ τέως ἀνεπίμπλατο τῆς ἐπιθυμίας περιπλεκομένη τῷ παιδί. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, τὸ πάθος ἐπὶ μεῖζον ηὔξετο, καὶ κατέχειν τὴν νόσον οὐκ ἔθ' οἷα τ' ἦν, ἕως ἀποτολμήσασα προσφέρει λόγους τῷ παιδί, ὡς αὐτοῦ γυνή τις ἐρῴη τῶν

eo et per omne tempus ei adhærere. Apollo vero et ipse puellæ desiderio ardens, ira et invidia tenebatur ob Leucippi præsentiam, et consilium virgini immittit ut cum reliquis virginibus ad fontem venientibus lavet. Ibi sane quum venientes vestes deponerent et viderent Leucippum nolentem, vestes ei detraxerunt : cognita vero fraude et quas insidias sibi struxisset, omnes demiserunt in ipsum spicula. Et hic quidem deorum voluntate evanuit; Apollinem vero Daphne ad se euntem prospiciens, valde strenue fugit; ubi vero simul eam persequebatur deus, a Jove petit ut ex hominum (conspectu) abiret, et illam dicunt factam esse arborem quæ vocata sit ab illa daphne.

XVI.

DE LAODICE.

Refert Hegesippus in Milesiacarum rerum libro primo.

Fertur autem et de Laodice hæc fama, illam quum venissent Helenam repetitum Diomedes et Acamas, multo desiderio flagrasse coeundi cum Acamante admodum juvene et aliquamdiu quidem pudore se continuisse, postea vero affectu victam rem communicasse cum Persei uxore, cui Philobiæ nomen, quam rogaverit ut sibi jamjam pereunti auxilium ferret. Miserta illa calamitatis puellæ, rogat Perseum, ut sibi adjutor fieret et jubebat illum hospitium et amicitiam inire cum Acamante. Perseus vero partim uxori volens obtemperare, partim et Laodicæ misertus, omnibus modis Acamanti ut Dardanum veniret persuadet; erat enim regionis præfectus; venit et Laodice tanquam ad festum aliquod cum reliquis Troadibus adhuc virgo. Ubi sane opiparo convivio parato, et dormire jubet Laodicen cum illo, dicens unam esse regiarum pellicum. Et Laodice quidem ita voto potita est, temporis vero progressu nascitur Acamanti filius Munitus, quem ab Æthra nutritum post Trojam captam domum transportavit; et eum venantem in Olyntho Thraciæ regione serpens interfecit.

XVII.

DE PERIANDRI MATRE.

Dicitur vero et Periander Corinthius initio bonus et mitis fuisse, postea vero crudelior factus esse ob causam hanc; mater magno amore ejus quum valde juvenis erat tenebatur et per quoddam tempus puerum amplectens fallebat amorem. Procedente vero tempore affectus increscebat et morbum continere non amplius poterat, donec aliquid majus ausa his verbis puerum alloqueretur, eum a muliere quadam amari pulcherrima, et eum adhortatur, ne sinat

πάνυ καλῶν, παρεκάλει τ' αὐτὸν, μὴ περιορᾶν αὐτὴν περαιτέρω καταξαινομένην. Ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἔφη φθερεῖν ἐζευγμένην γυναῖκα ὑπό τε νόμων καὶ ἐθῶν· λιπαρῶς δὲ προσκειμένης τῆς μητρὸς συγκατατίθεται. Κἀπειδὴ νὺξ ἐπῆλθεν, εἰς ἣν ἐτέτακτο τῷ παιδὶ, προὐδήλωσεν αὐτῷ μήτε λύχνα φαίνειν ἐν τῷ θαλάμῳ, μήτ' ἀνάγκην αὐτῇ ἐπάγειν πρὸς τὸ διαλεχθῆναί τι· ἐπιπροσθεῖσθαι γὰρ αὐτὴν ὑπ' αἰδοῦς. Καθομολογησαμένου δὲ τοῦ Περιάνδρου πάντα ποιήσειν κατὰ τὴν ὑφήγησιν τῆς μητρὸς, ὡς ὅτι κράτιστα αὑτὴν ἀσκήσασα εἰσέρχεται παρὰ τὸν παῖδα, καὶ πρὶν ἢ ὑποφαίνειν ἕω λαθραίως ἔξεισιν. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀναπυνθανομένης αὐτῆς, εἰ κατὰ νοῦν αὐτῷ γένοιτο, καὶ εἰ αὖτις θέλοι αὐτὴν παρ' αὐτὸν ἀφικέσθαι, ὁ Περίανδρος σπουδάζειν τ' ἔφη καὶ ἡσθῆναι οὐ μετρίως. Ὡς δ' ἐκ τούτου οὐκ ἀνίει φοιτῶσα πρὸς τὸν παῖδα καί τις ἔρως ὑπῄει τὸν Περίανδρον, ἤδη σπουδὴν ἐτίθετο γνωρίσαι τὴν ἄνθρωπον ἥτις ἦν. Καὶ ἕως μέν τινος ἐδεῖτο τῆς μητρὸς, ἐξικετεῦσαι ἐκείνην, ὅπως τ' εἰς λόγους αὐτῷ ἀφίκοιτο, κἀπειδὴ εἰς πολὺν πόθον ἐπάγοιτο αὐτὸν, δήλη ποτὲ γένοιτο· νυνὶ γὰρ παντάπασι πρᾶγμα ἄγνωμον πάσχειν διὰ τὸ μὴ ἐφίεσθαι αὐτῷ καθορᾶν τὴν ἐκ πολλοῦ χρόνου συνοῦσαν αὐτῷ. Ἐπεὶ δ' ἡ μήτηρ ἀπεῖργεν, αἰτιωμένη τὴν αἰσχύνην τῆς γυναικὸς, κελεύει τινὰ τῶν ἀμφ' αὐτὸν [οἰκετῶν] λύχνα κατακρύψαι· τῆς δὲ κατὰ τὸ σύνηθες ἀφικομένης καὶ μελλούσης κατακλίνεσθαι, ἀναδραμὼν ὁ Περίανδρος ἀναιρεῖ τὸ φῶς, καὶ κατιδὼν τὴν μητέρα, ὥρμησεν ἐπὶ τὸ διεργάσασθαι αὐτήν· κατασχεθεὶς δ' ὑπό τινος δαιμονίου φαντάσματος ἀπετράπετο, κἀκ τούτου παραπλὴξ ἦν [νοῦ τε καὶ φρενῶν], κατέσκηψέ τ' εἰς ὠμότητα καὶ πολλοὺς ἀπέσφαξε τῶν πολιτῶν· ἡ δὲ μήτηρ πολλὰ κατολοφυραμένη τὸν ἑαυτῆς δαίμονα, ἀνεῖλεν ἑαυτήν.

ΙΗ'.

ΠΕΡΙ ΝΕΑΙΡΑΣ.

Ἱστορεῖ Θεόφραστος ἐν α' τῶν Πρὸς τοὺς καιρούς.

Ὑψικρέων δὲ Μιλήσιος καὶ Προμέδων Νάξιος μάλιστα φίλω ἤστην. Ἀφικομένου οὖν ποτε Προμέδοντος εἰς Μίλητον, θατέρου λέγεται τὴν γυναῖκα Νέαιραν ἐρασθῆναι αὐτοῦ· καὶ παρόντος μὲν τοῦ Ὑψικρέοντος μὴ τολμᾶν αὐτὴν διαλέγεσθαι τῷ ξένῳ· μετὰ δὲ [χρόνον], ὡς ὁ μὲν Ὑψικρέων ἐτύγχανεν ἀποδημῶν, ὁ δ' αὖτις ἀφίκετο, νύκτωρ αὐτοῦ κοιμωμένου ὑπεισέρχεται ἡ Νέαιρα, καὶ πρῶτον μὲν οἵα [τε] ἦν πείθειν αὐτόν· ἐπειδὴ δ' ἐκεῖνος οὐκ ἐνεδίδου, Δία θ' Ἑταιρεῖον καὶ Ξένιον αἰδούμενος, προστέταξεν ἡ Νέαιρα ταῖς θεραπαίναις ἀποκλεῖσαι τὸν θάλαμον· καὶ οὕτως, πολλὰ ἐπαγωγὰ ποιούσης, ἠναγκάσθη μιγῆναι αὐτῇ. Τῇ μέντοι ὑστεραίᾳ, δεινὸν ἡγησάμενος εἶναι τὸ πραχθὲν, ᾤχετο πλέων ἐπὶ τῆς Νάξου, ἔνθα καὶ ἡ Νέαιρα, δείσασα τὸν Ὑψικρέοντα, διέπλευσεν [εἰς τὴν Νάξον]·

hanc ulterius affligi. Hic autem primum quidem negabat se corrupturum mulierem lege et moribus cum viro junctam, vehementer autem instante matre adsentitur. Veniente autem nocte puero constituta ante monebat ipsum ut neque lumen accenderet in thalamo, neque ad necessitatem puellam adigeret dicendi aliquid; pudore suffundi enim illam. Periandro autem promittente se singula facturum secundum mandata matris, ipsa pulcherrime ornata accedit ad adolescentem et priusquam aurora illucescebat abit. Postridie illa rogante utrum placuisset ei et iterumne vellet ipsam ad se accedere, Periander se id velle et non modica fructum esse voluptate, dicebat. Ubi vero ab hoc inde tempore non cessaret itare ad puerum et amor teneret Periandrum, jam id agebat ut cognosceret mulier quænam esset. Et aliquamdiu quidem rogabat matrem ut precibus illi persuaderet ut secum in colloquium veniret et ei tandem notam se faceret quem in magnum sui desiderium duxisset; nunc enim omnino se rem ingratam pati cui non permittatur videre hanc quæ secum a multo tempore rem haberet. Matre autem negante, quæ prætexebat mulieris pudorem, jubet quemdam famulum lumen occultare; illa, uti solebat, adveniente et jamjam dormitura cum eo, exsurgens Periander lumen producit et videns matrem, interficiendæ illius impetum capiebat; retentus vero a quodam divino spectro temperavit a facto et ab eo inde tempore amens fiebat et ad crudelitatem delapsus est et multos cives interfecit: mater vero suam sortem lamentata, se ipsa interfecit.

XVIII.

DE NEÆRA.

Scribit Theophrastus in libro primo scripti Ad occasiones.

Hypsicreon vero Milesius et Promedon Naxius amicissimi erant. Quum advenisset igitur quodam tempore Miletum Promedon, alterius uxor dicitur Neæra ejus amore capta; et præsente quidem Hypsicreonte, non ausa fuisse sermonem cum hospite conferre; deinde vero, quum Hypsicreon forte peregre abesset, hic autem rursus advenisset, nocte ad eum dormientem clam accedit Neæra, et primum quidem parata erat illi persuadere, non concedente vero Jovemque Socium et Hospitalem reverente, jussit Neæra famulos thalamum claudere; et ita blandimentis illa utente coactus est cum ea coire. Postridie vero, dirum factum esse reputans, navi abibat in Naxum, quo et Neæra metuens Hypsi-

κἀπειδὴ αὐτὴν ἐζήτει ὁ Ὑψικρέων, ἱκέτις προσκαθίζετο ἐπὶ τῆς ἑστίας τῆς ἐν τῷ Πρυτανείῳ. Οἱ δὲ Νάξιοι λιπαροῦντι τῷ Ὑψικρέοντι ἐκδώσειν μὲν οὐκ ἔφασαν· ἐκέλευον μέντοι πείσαντα αὐτὴν ἄγεσθαι· δόξας δ' ὁ Ὑψικρέων ἀσεβεῖσθαι, πείθει Μιλησίους πολεμεῖν τοῖς Ναξίοις.

ΙΘ'.

ΠΕΡΙ ΠΑΓΚΡΑΤΟΥΣ.

Ἱστορεῖ Ἀνδρίσκος ἐν Ναξιακῶν β'.

Σκέλλις τε καὶ Κασσαμενὸς, οἰκήτορες Θράκης, ὁρμήσαντες ἀπὸ νήσου τῆς πρότερον μὲν Στρογγύλης, ὕστερον δὲ Νάξου κληθείσης, ἐλῄζοντο μὲν τήν τε Πελοπόννησον καὶ τὰς πέριξ νήσους, προσσχόντες δὲ Θεσσαλίᾳ πολλάς τ' ἄλλας γυναῖκας κατέσυραν, ἐν δὲ καὶ τὴν Ἀλωέως γυναῖκα Ἰφιμέδην καὶ θυγατέρα αὐτῆς Παγκρατώ· ἧς ἀμφότεροι εἰς ἔρωτα ἀφικόμενοι, ἀλλήλους κατέκτειναν.

Κ'.

ΠΕΡΙ ΑΙΡΟΥΣ.

Λέγεται δὲ καὶ Οἰνοπίωνος καὶ Νύμφης Ἑλίκης Αἱρὼ κόρην γενέσθαι· ταύτης δ' Ὠρίωνα τὸν Ὑριέως ἐρασθέντα παρὰ [τοῦ πατρὸς] αἰτεῖσθαι τὴν κόρην, καὶ διὰ ταύτην τήν τε νῆσον ἐξημερῶσαι, τότε θηρίων ἀνάπλεων οὖσαν, λείαν τε πολλὴν περιελαύνοντα τῶν προσχώρων ἕδνα διδόναι· τοῦ μέντοι Οἰνοπίωνος ἑκάστοτε ὑπερτιθεμένου τὸν γάμον διὰ τὸ ἀποστυγεῖν αὐτῷ γαμβρὸν τοιοῦτον γενέσθαι, ὑπὸ μέθης ἔκφρονα γενόμενον τὸν Ὠρίωνα κατᾶξαι τὸν θάλαμον, ἔνθ' ἡ παῖς ἐκοιμᾶτο, καὶ βιαζόμενον ἐκκαῆναι τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπὸ τοῦ Οἰνοπίωνος.

ΚΑ'.

ΠΕΡΙ ΠΕΙΣΙΔΙΚΗΣ.

Λέγεται δὲ καὶ ὅτ' Ἀχιλλεὺς πλέων τὰς προσεχεῖς τῇ ἠπείρῳ νήσους ἐπόρθει, προσσχεῖν αὐτὸν Λέσβῳ· ἔνθα δὴ καθ' ἑκάστην τῶν πόλεων αὐτὸν ἐπιόντα κεραΐζειν. Ὡς δ' οἱ Μήθυμναν οἰκοῦντες μάλα καρτερῶς ἀντεῖχον, καὶ ἐν πολλῇ ἀμηχανίᾳ ἦν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἑλεῖν τὴν πόλιν, Πεισιδίκην τινὰ Μηθυμναίαν, τοῦ βασιλέως θυγατέρα, θεασαμένην ἀπὸ τοῦ τείχους τὸν Ἀχιλλέα, ἐρασθῆναι αὐτοῦ, καὶ οὕτως, τὴν τροφὸν διαπεμψαμένην, ὑπισχνεῖσθαι ἐγχειριεῖν αὐτῷ τὴν πόλιν, εἴ γε μέλλοι αὐτὴν γυναῖκα ἕξειν. Ὁ δὲ τὸ μὲν παραυτίκα καθωμολογήσατο· ἐπεὶ μέντοι ἐγκρατὴς τῆς πόλεως ἐγένετο, νεμεσήσας ἐπὶ τῷ δρασθέντι, προὐτρέψατο τοὺς στρατιώτας καταλεῦσαι τὴν κόρην. Μέμνη-

creontem navigavit; et quando illam deposcebat Hypsicreon, supplex assidebat ad aram in Prytaneo. Naxii vero enixe petenti Hypsicreonti se traditaros illam quidem negabant; monebant tamen persuadendo illam abducere. Hypsicreon vero quum censeret secum contra jus et fas actum esse, persuadet Milesiis ut bellum gerant cum Naxiis.

XIX.

DE PANCRATO.

Narrat Andriscus in libro secundo De rebus Naxiacis.

Scellis et Cassomenus, Thraciæ incolæ, ex insula, quæ prius quidem Strongyle, postea vero Naxus vocata est, populabantur quidem Peloponnesum et circumjacentes insulas, appellentes vero ad Thessaliam et alias multas mulieres abduxerunt et inter has Haloei uxorem Iphimedam et filiam ejus Pancrato; cujus ambo in amorem incidentes se invicem interemerunt.

XX.

DE HÆRO.

Traditum est et Œnopioni et Nymphæ Heliæ Hæro puellam fuisse filiam; hujus vero Orionem Hyriei filium amore captum a patre petivisse puellam, et ob hanc causam et insulam cicurem reddidisse tunc temporis feris refertam, et prædam magnam abducentem ab accolis dedisse hanc doti: quum vero semper Œnopion nuptias differret, hunc sibi generum fieri dedignatus, ebrietate sui impotem factum Orionem thalamum fregisse, ubi puella dormiret et in stupro quum esset, illi ab Œnopione oculos esse exustos.

XXI.

DE PISIDICE.

Dicunt etiam Achillem, quum vastaret navigans insulas quæ adjacent ad terram continentem, appulisse ad Lesbum, tunc nempe illum singulas urbes invadentem diripuisse. Quum autem Methymnæ incolæ fortiter resisterent, et in magna consilii inopia esset, ideo quod non posset urbem capere, Pisidicen quamdam Methymnæam, regis filiam, conspicientem de mœnibus Achillem, amore illius correptam fuisse, et ita missa ad eum nutrice, polliceri se illi tradituram urbem, si ipsam nempe habiturus esset pro uxore. Hic autem statim quidem promisit, postquam vero urbe potitus erat, factum indignatus, exhortatus est mi-

ται τοῦ πάθους τοῦδε καὶ ὁ τὴν Λέσβου κτίσιν ποιήσας ἐν τοῖσδε·

[ἐνθάδε Πηλείδης κατὰ μὲν κτάνε Λάμπετον ἥρω,
ἐκ δ' Ἱκετάονα πέφνεν, ἰθαγενέος Λεπετύμνου
υἱέα Μηθύμνης τε, καὶ ἀλκηέστατον ἄλλων,
αὐτοκασίγνητον Ἑλικάονος, ἔνδοθι πάτρης
τηλίκον Ὑψίπυλον· θαλερὴ δέ μιν ἄασε Κύπρις]
ἡ γὰρ ἐπ' Αἰακίδῃ κούρης φρένας ἐπτοίησε
Πεισιδίκης, ὅτε τόν γε μετὰ προμάχοισιν Ἀχαιῶν
χάρμῃ ἀγαλλόμενον θηέσκετο, πολλὰ δ' ἐς ὑγρὴν
ἠέρα χεῖρας ἔτεινεν ἐελδομένη φιλότητος.

Εἶτα, μικρὸν ὑποβάς·

Δέκτο μὲν αὐτίκα λαὸν Ἀχαϊκὸν ἔνδοθι πάτρης
παρθενικὴ, κληῖδας ὑποχλίσσασα πυλάων,
ἔτλη δ' οἷσιν ἰδέσθαι ἐν ὀφθαλμοῖσι τοκῆας
χαλκῷ ἐληλαμένους καὶ δούλια δεσμὰ γυναικῶν
ἑλκομένων ἐπὶ νῆας ὑποσχεσίῃς Ἀχιλῆος,
ὄφρα νυὸς γλαυκῆς Θέτιδος πέλοι, ὄφρα οἱ εἶεν
πενθεροὶ Αἰακίδαι, Φθίῃ δ' ἐνὶ δώματα ναίοι
ἀνδρὸς ἀριστῆος πινυτὴ δάμαρ· οὐ δ' ὅ γ' ἔμελλε
τὰ ῥέξειν, ὀλοῷ δ' ἐπαγάσσατο πατρίδος οἴτῳ·
ἔνθ' ἥ γ' αἰνότατον γάμον εἴσιδε Πηλείδαο
Ἀργείων ὑπὸ χερσὶ δυσάμμορος, οἵ μιν ἔπεφνον
πανσυδίῃ θαμινῇσιν ἀράσσοντες λιθάδεσσιν.

ΚΒ'.

ΠΕΡΙ ΝΑΝΙΔΟΣ.

Ἡ ἱστορία παρὰ Λικυμνίῳ τῷ Χίῳ μελοποιῷ καὶ Ἑρμησιάνακτι.

Ἔφασαν δέ τινες καὶ τὴν Σαρδίων ἀκρόπολιν ὑπὸ Κύρου τοῦ Περσῶν βασιλέως ἁλῶναι, προδούσης τῆς Κροίσου θυγατρὸς Νανίδος. Ἐπειδὴ γὰρ ἐπολιόρκει Σάρδεις Κῦρος καὶ οὐδὲν αὐτῷ εἰς ἅλωσιν τῆς πόλεως προὔβαινεν, ἐν πολλῷ τε δέει ἦν, μὴ ἀθροισθὲν τὸ συμμαχικὸν αὖτις τῷ Κροίσῳ διαλύσειεν αὐτῷ τὴν στρατιὰν, τότε τὴ παρθένον ταύτην εἶχε λόγος περὶ προδοσίας συνθεμένην τῷ Κύρῳ, εἰ κατὰ νόμους Περσῶν ἕξει γυναῖκα αὐτὴν, κατὰ τὴν ἄκραν, μηδενὸς φυλάσσοντος δι' ὀχυρότητα τοῦ χωρίου, εἰσδέχεσθαι τοὺς πολεμίους, συνεργῶν αὐτῇ καὶ ἄλλων τινῶν γενομένων· τὸν μέντοι Κῦρον μὴ ἐμπεδῶσαι αὐτῇ τὴν ὑπόσχεσιν.

ΚΓ'.

ΠΕΡΙ ΧΕΙΛΩΝΙΔΟΣ.

Κλεώνυμος ὁ Λακεδαιμόνιος, βασιλείου γένους ὢν καὶ πολλὰ κατορθώσας Λακεδαιμονίοις, ἔγημε Χειλωνίδα προσήκουσαν αὐτῷ κατὰ γένος. Ταύτῃ σφοδρῶς ἐπιτεταμένου τοῦ Κλεωνύμου καὶ τὸν ἔρωτα οὐχ ἠρέμα φέροντος, τοῦ μὲν κατηλόγει, πᾶσα δ' ἐνέκειτο Ἀκροτάτῳ, τῷ τοῦ βασιλέως υἱεῖ. Καὶ γὰρ ὁ μειρακίσκος αὐτῆς ἀναφανδὸν ὑπεκάετο, ὥστε πάντας ἀνὰ στόμα ἔχειν τὴν ὁμιλίαν αὐτῶν, δι' ἣν αἰτίαν δυσανασχετήσας ὁ Κλεώνυμος καὶ ἄλλως δ' οὐκ ἀρεσκόμενος τοῖς

lites puellam lapidibus obruere. Meminit calamitatis hujus et qui Lesbum conditam cecinit his versibus :

Ibi Pelida interfecit quidem Lampetum heroem,
interemitque Hicetaonem, gemini Lepetymni
filium et Methymnæ et robustissimum aliorum,
fratrem uterinum Helicaonis, intus in patria
talem Hypsipylum; nitida autem illi nocuit Venus.
Hæc enim in amorem Æacidæ puellæ animum inclinavit
Pisidices, quando hunc inter principes Achivorum
animo feroci gaudentem conspiciebat; sæpe autem ad rorulentum
aerem manus tollebat cupiens illius amicitiam.

Deinde, paucis interjectis :

Recepit quidem statim populum Achivorum in patriam
virgo, reseratis clavibus portarum,
sustinuitque suis oculis videre parentes
aere transfixos et vincula in servitutem redactarum mulierum,
quæ trahebantur ad naves, ob promissa Achillis,
ut nurus glaucæ Thetidis esset, ut illi essent
Æacidæ affines et in Phthia domum habitaret
viri principis prudens uxor; non vero ista hic
facturus erat, dira autem patriæ gaudebat calamitate;
atque hæc miserrimas nuptias vidit Pelidæ
Argivorum per manus valde infelix, qui illam interficiebant
omni impetu crebris cædentes lapidibus.

XXII.

DE NANIDE.

Historia est apud Lycumnium Chium lyricum poetam et Hermesianactem.

Retulerunt et nonnulli Sardiorum arcem a Cyro Persarum rege captam esse, prodente Crœsi filia Nanide. Quum enim obsidebat Sardes Cyrus et omnibus in rebus male ipsi cedebat capere urbem et in magno timore erat ne congregata iterum a Crœso auxilia exercitum suum disjicerent, tunc virgo hæc, ut fama ferebat, de proditione pacta cum Cyro, si secundum leges Persarum se habiturus esset pro uxore, suprema arcis parte ubi nullus custos ob loci munitionem ipsam, intromisit hostes et aliis quibusdam illam adjuvantibus : Cyrus tamen pactis non stetit.

XXIII.

DE CHILONIDE.

Cleonymus Lacedæmonius regii generis quique multa præclare Lacedæmoniis facinora fecerat, uxorem duxit Chilonidem genere cognatam. Quam quum vehementer deperiret Cleonymus et impatienter amaret, hæc illum negligebat, tota autem tenebatur amore Acrotati regis filii. Etenim adolescentulus ipsam palam amabat, ita ut omnes in ore haberent illorum consuetudinem; quam rem ægre ferens Cleonymus et qui præterea Lacedæmoniorum mo-

Λακεδαιμονίοις ἤθεσιν, ἐπεραιώθη πρὸς Πύρρον εἰς Ἤπειρον καὶ αὐτὸν ἀναπείθει πειρᾶσθαι τῆς Πελοποννήσου, ὡς εἰ καὶ ἐντόνως ἅψαιντο τοῦ πολέμου, ῥᾳδίως ἐκπολιορκήσοντες τὰς ἐν αὐτοῖς πόλεις· ἔφη δὲ καὶ αὐτῷ τι ἤδη προδιειργάσθαι, ὥστε καὶ στάσιν ἐγγενέσθαι τισὶ τῶν πόλεων.

ΚΔʹ.

ΠΕΡΙ ΙΠΠΑΡΙΝΟΥ.

Ἱππαρῖνος δ' ὁ Συρακοσίων τύραννος εἰς ἐπιθυμίαν ἀφίκετο πάνυ καλοῦ παιδός· Ἀχαιὸς αὐτῷ ὄνομα. Τοῦτον ἐξαλλάγμασι πολλοῖς ὑπαγόμενος πείθει τὴν οἰκίαν ἀπολιπόντα σὺν αὐτῷ μένειν· χρόνου δὲ προϊόντος, ὡς πολεμίων τις ἔφοδος προσηγγέλθη πρός τι τῶν ὑπ' ἐκείνου κατεχομένων χωρίων, καὶ ἔδει κατὰ τάχος βοηθεῖν, ἐξορμῶν ὁ Ἱππαρῖνος παρεκελεύσατο τῷ παιδί, εἴ τις ἐντὸς τῆς αὐλῆς βιάζοιτο, κατακαίνειν αὐτὸν τῇ σπάθῃ, ἣν ἐτύγχανεν αὐτῷ κεχαρισμένος. Κἀπειδὴ συμβαλὼν τοῖς πολεμίοις κατὰ κράτος αὐτοὺς εἷλεν, ἐπὶ πολὺν οἶνον ἐτράπετο καὶ συνουσίαν· ἐκκαόμενος δ' ὑπὸ μέθης καὶ πόθου τοῦ παιδὸς, ἀφίππευσεν εἰς τὰς Συρακούσας καὶ παραγενόμενος ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ἔνθα τῷ παιδὶ παρεκελεύσατο μένειν, ὃς μὲν ἦν οὐκ ἐδήλου· Θετταλίζων δὲ τῇ φωνῇ, τὸν Ἱππαρῖνον ἔφησεν ἀπεκτονέναι· ὁ δὲ παῖς διαγανακτήσας, σκότους ὄντος, παίει καιρίαν τὸν Ἱππαρῖνον· ὁ δὲ τρεῖς ἡμέρας ἐπιβιοὺς καὶ τοῦ φόνου τὸν Ἀχαιὸν ἀπολύσας ἐτελεύτησεν.

ΚΕʹ.

ΠΕΡΙ ΦΑΥΛΛΟΥ.

Ἱστορεῖ Φύλαρχος.

Φάϋλλος δ' ὁ τύραννος ἠράσθη τῆς Ἀρίστωνος γυναικὸς, ὃς Οἰταίων προστάτης ἦν· οὗτος διαπεμπόμενος πρὸς αὐτὴν, χρυσόν τε πολὺν καὶ ἄργυρον ἐπηγγέλλετο δώσειν, εἴ τέ τινος ἄλλου δέοιτο φράζειν ἐκέλευεν ὡς οὐχ ἁμαρτησομένην. Τὴν δ' ἄρα πολὺς εἶχε πόθος ὅρμου τοῦ τότε κειμένου ἐν τῷ τῆς Προνοίας Ἀθηνᾶς ἱερῷ, ὃν εἶχε λόγος Ἐριφύλης γεγονέναι, ἠξίου τε ταύτης τῆς δωρεᾶς τυχεῖν. Φάϋλλος δὲ τά τ' ἄλλα κατασύρων ἐκ Δελφῶν ἀναθήματα, ἀναιρεῖται καὶ τὸν ὅρμον· ἐπεὶ δ' ἐκομίσθη εἰς οἶκον τὸν Ἀρίστωνος, χρόνον μέν τινα ἐφόρει αὐτὸν ἡ γυνὴ μάλα περίπυστος οὖσα, μετὰ δὲ [ταῦτα] παραπλήσιον αὐτῇ πάθος συνέβη τῷ περὶ τὴν Ἐριφύλην γενομένῳ. Ὁ γὰρ νεώτερος τῶν υἱῶν αὐτῆς μανεὶς τὴν οἰκίαν ὑφῆψε, καὶ τήν τε μητέρα καὶ τὰ πολλὰ τῶν κτημάτων κατέφλεξε.

ribus non delectabatur, trajicit ad Pyrrhum in Epirum, et ipsi persuadet ut aggrederetur Peloponnesum; fore enim ut, si acriter bellum gererent, facile urbes expugnarent illorum; dicebat autem aliquid præparatum a se, ut discordia in quibusdam urbibus oriretur.

XXIV.

DE HIPPARINO.

Hipparinus Syracusarum tyrannus in amorem venit valde pulchri pueri, cui Achæi nomen. Huic multis promissis sibi conciliato persuadet ut domo relicta secum habitet; tempore vero progrediente, quum hostium incursio quædam annuntiaretur in quasdam ei subjectas regiones, et oporteret celerrime ferre auxilium, exiens Hipparchus præcepit puero ut, si quis intra aulam ei vim inferret, interficeret illum cum ense quo illum donaverat. Et postquam cum hostibus congressus vi illos ceperat, ad multum vini et convivium se vertebat; incensus autem ebrietate et pueri desiderio, equo revectus est Syracusas et ad illam domum perveniens, ubi puero præceperat manere, quis esset non indicabat, sed voce Thessalos imitans, Hipparinum se interfecisse ajebat; puer vero iratus, in tenebris, mortale Hipparino vulnus affligit; hic autem triduum supervixit et Achæum cædis immunem declarans mortuus est.

XXV.

DE PHAYLLO.

Refert Phylarchus.

Phayllus vero tyrannus amavit Aristonis uxorem, qui Œtæorum præfectus erat; hic nuntios mittens ad illam, aurum et argentum multum promittebat se daturum, et si alia quadam re indigeret, jubebat id dicere, eam quippe nihil non nacturam. Illam vero magnum tenebat desiderium monilis quod tunc suspensum erat in Providæ Minervæ templo, quod Euriphyles fuisse ferebatur, et cupiebat hoc munus accipere. Phayllus vero et reliqua donaria Delphis detrahens, aufert et monile quod delatum ad Aristonis domum; aliquamdiu quidem gestabat uxor ejus valde inde celebris, deinde vero ei calamitas accidit similis illi quæ et Eriphylæ. Minor natu enim filiorum ejus furore correptus domum incendit et matrem plurimasque opes combussit.

ΚϚʹ.

ΠΕΡΙ ΑΠΡΙΑΤΗΣ.

Ἱστορεῖ Εὐφορίων Θρᾳκί.

Ἐν Λέσϐῳ παιδὸς Ἀπριάτης Τράμϐηλος ὁ Τελαμῶνος ἐρασθεὶς πολλὰ ἐποιεῖτο εἰς τὸ προσάγεσθαι τὴν κόρην· ὡς δ' ἐκείνη οὐ πάνυ ἐνεδίδου, ἐνενοεῖτο δόλῳ καὶ ἀπάτῃ περιγενέσθαι αὐτῆς. Πορευομένην οὖν ποτε σὺν θεραπαινιδίοις ἐπί τι τῶν πατρῴων χωρίων, ὃ πλησίον τῆς θαλάσσης ἔκειτο, λοχήσας εἷλεν. Ὡς δ' ἐκείνη πολὺ μᾶλλον ἀπεμάχετο ὑπὲρ τῆς παρθενίας, ὀργισθεὶς Τράμϐηλος ἔρριψεν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν· ἐτύγχανε δ' ἀγχιβαθὴς οὖσα. Καὶ ἡ μὲν ἄρ' οὕτως ἀπόλωλε· τινὲς μέντοι ἔφασαν, διωκομένην ἑαυτὴν ῥῖψαι. Τράμϐηλον δ' οὐ πολὺ μετέπειτα τίσις ἐλάμϐανεν ἐκ θεῶν· ἐπειδὴ γὰρ Ἀχιλλεὺς ἐκ τῆς Λέσϐου πολλὴν λείαν ἀποτεμόμενος ἤγαγεν, οὗτος, ἐπαγομένων αὐτὸν τῶν ἐγχωρίων βοηθὸν, συνίσταται αὐτῷ. Ἔνθα δὴ πληγεὶς εἰς τὰ στέρνα παραχρῆμα πίπτει· ἀγάμενος δὲ τῆς ἀλκῆς αὐτὸν Ἀχιλλεὺς ἔτι ἔμπνουν ἀνέκρινεν, ὅστις τ' ἦν καὶ ὁπόθεν· ἐπεὶ δ' ἔγνω παῖδα Τελαμῶνος ὄντα, πολλὰ κατοδυράμενος ἐπὶ τῆς ἠιόνος μέγα χῶμα ἔχωσε· τοῦτ' ἔτι νῦν ἡρῷον Τραμϐήλου καλεῖται.

XXVI.

DE APRIATE.

Narrat Euphorion in Thrace.

In Lesbo puellæ Apriatæ Trambelus Telamonis f. amore captus multa fecit ut puellam sibi conciliaret; illa vero non obtemperante, meditabatur dolo et fraude illa potiri. Euntem igitur aliquando cum famulis ad aliquem paternum agrum, qui prope mare jacebat, ex insidiis adortus cepit. Quum vero multo magis pro virginitate obluctaretur, iratus Trambelus jecit illam in mare, quod erat profundum prope littus. Et hæc quidem sane ita periit, nonnulli tamen dicunt illam agitatam se ipsam præcipitasse. Trambelum vero non diu post ultio divina secuta est: quando enim Achilles e Lesbo multam prædam abducebat, hic, invocantibus eum indigenis ut auxilium ferret, cum illo congreditur. Ubi sane in pectore vulneratus statim concidit; admiratus autem robur ejus Achilles spirantem adhuc interrogavit quis esset et unde; quum cognovisset Telamonis eum esse filium, multum lugens in littore magnum tumulum effodit, quod etiamnum vocatur heroium Trambeli.

ΚΖʹ.

ΠΕΡΙ ΑΛΚΙΝΟΗΣ.

Ἱστορεῖ Μοιρὼ ἐν ταῖς Ἀραῖς.

Ἔχει δὲ λόγος καὶ Ἀλκινόην, τὴν Πολύϐου μὲν τοῦ Κορινθίου θυγατέρα, γυναῖκα δ' Ἀμφιλόχου τοῦ Δρύαντος, κατὰ μῆνιν Ἀθηνᾶς ἐπιμανῆναι ξένῳ Σαμίῳ. Ξάνθος αὐτῷ ὄνομα· ἐπὶ μισθῷ γὰρ αὐτὴν ἀγαγομένην χερνῆτιν γυναῖκα Νικάνδρην καὶ ἐργασαμένην ἐνιαυτὸν ὕστερον ἐκ τῶν οἰκίων ἐλάσαι, μὴ ἐντελῆ τὸν μισθὸν ἀποδοῦσαν· τὴν δ' ἀράσασθαι πόλλ' Ἀθηνᾷ τίσασθαι αὐτὴν ἀντ' ἀδίκου στερήσεως· ὅθεν εἰς τοσοῦτόν τ' ἐλθεῖν, ὥστ' ἀπολιπεῖν οἶκόν τε καὶ παῖδας ἤδη γεγονότας, συνεκπλεῦσαί τε τῷ Ξάνθῳ· γενομένην δὲ κατὰ μέσον πόρον ἔννοιαν λαβεῖν τῶν εἰργασμένων, καὶ αὐτίκα πολλά τε δάκρυα προΐεσθαι καὶ ἀνακαλεῖν ὁτὲ μὲν ἄνδρα κουρίδιον, ὁτὲ δὲ τοὺς παῖδας· τέλος δὲ, πολλὰ τοῦ Ξάνθου παρηγοροῦντος καὶ φαμένου γυναῖκα ἕξειν, μὴ πειθομένην ῥῖψαι ἑαυτὴν εἰς θάλασσαν.

XXVII.

DE ALCINOE.

Tradit Mœro in Exsecrationibus.

Fama quoque fert Alcinoën, filiam quidem Polybi Corinthii, uxorem vero Amphilochi Dryantis f., ob iram Minervæ amore hospitis Samii vehementi flagrasse, cui Xanthi nomen: nam illam mercede conducentem texendi peritam mulierem Nicandram, quum per totum annum in opere fuisset, dein expulisse ædibus suis data mercede non integra; quæ precata sit multa Minervam, ut puniret illam ob injustam privationem; inde eo pervenit ut relicta domo et filiis qui jam illi erant nave abiret una cum Xantho; in medio autem itinere quum esset, factorum memoriam repetens et statim multas lacrymas profudit et vocavit nunc quidem maritum cui primum nupta erat, nunc vero filios; tandem vero Xantho illam enixe consolante et dicente se eam pro uxore habiturum, non placata se ipsa in mare præcipitavit.

ΚΗʹ.

ΠΕΡΙ ΚΛΕΙΤΗΣ.

Ἱστορεῖ Εὐφορίων Ἀπολλοδώρῳ, τὰ δ' ἑξῆς Ἀπολλώνιος Ἀργοναυτικῶν αʹ.

Διαφόρως δ' ἱστορεῖται περὶ Κυζίκου τοῦ Αἰνέου· οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν ἔφασαν ἁρμοσάμενον Λάρισσαν τὴν Πιάσου, ᾗ ὁ πατὴρ ἐμίγη πρὸ γάμου, μαχόμενον ἀπο-

XXVIII.

DE CLITE.

Narrat Euphorion Apollodoro, sequentia (vero) Apollonius in Argonauticorum libro quarto.

Diverse narratur de Cyzico Æneæ f.: alii enim illum tradunt, uxore ducta Larissa Piasi filia, quacum pater ante nuptias rem habuisset, pugnantem obiisse; alii vero, quum

θανεῖν· τινὲς δὲ προσφάτως γήμαντα Κλείτην συμβαλεῖν δι' ἄγνοιαν τοῖς μετ' Ἰάσονος ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς πλέουσι, καὶ οὕτως πεσόντα πᾶσι μεγάλως ἀλγεινὸν πόθον ἐμβαλεῖν, ἐξόχως δὲ τῇ Κλείτῃ· ἰδοῦσα γὰρ αὐτὸν ἐρριμμένον, περιεχύθη καὶ πολλὰ κατωδύρατο, νύκτωρ δὲ λαθοῦσα τὰς θεραπαινίδας ἀπό τινος δένδρου ἀνήρτησεν ἑαυτήν.

nuper uxorem duxisset Cliten, congressum esse per ignorantiam cum illis qui cum Jasone in Argo navigarent, et ita pereuntem omnibus quidem valde flebile sui desiderium reliquisse, maxime vero Clitæ; videns enim illum prostratum, amplexa est et multum lamentata, nocte vero clam ancillis arbori cuidam se suspendit.

ΚΘ'.

ΠΕΡΙ ΔΑΦΝΙΔΟΣ.

Ἱστορεῖ Τίμαιος Σικελικοῖς.

Ἐν Σικελίᾳ δὲ Δάφνις Ἑρμοῦ παῖς ἐγένετο, σύριγγί τε δεξιὸς χρῆσθαι καὶ τὴν ἰδέαν ἐκπρεπής. Οὗτος εἰς μὲν (πόλιν) [τὸν πολὺν ὅμιλον ἀνδρῶν] οὐ κατήει, βουκολῶν δὲ κατὰ τὴν Αἴτνην χείματός τε καὶ θέρους ἠγραύλει. Τούτου λέγουσιν Ἐχεναΐδα Νύμφην ἐρασθεῖσαν παρακελεύσασθαι αὐτῷ γυναικὶ μὴ πλησιάζειν· μὴ πειθομένου γὰρ αὐτοῦ, συμβήσεσθαι τὰς ὄψεις ἀποβαλεῖν. Ὁ δὲ χρόνον μέν τινα καρτερῶς ἀντεῖχε καίπερ οὐκ ὀλίγων ἐπιμαινομένων αὐτῷ· ὕστερον δὲ μία τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν βασιλίδων οἴνῳ πολλῷ δηλησαμένη αὐτὸν ἤγαγεν εἰς ἐπιθυμίαν αὐτῇ μιγῆναι. Καὶ οὗτος ἐκ τοῦδε, ὁμοίως Θαμύρᾳ τῷ Θρᾳκὶ, δι' ἀφροσύνην ἐπεπήρωτο.

XXIX.

DE DAPHNIDE.

Narrat Timæus in rebus Siculis.

In Sicilia Daphnis Mercurii f. natus est, fistula qui bene canere poterat et forma bona erat. Hic in urbem quidem non descendebat, sed boves pascens in Ætna, hieme et æstate, ætatem degebat. Hujus dicunt Echenaidem Nympham amore captam, illum admonuisse ne cum muliere coiret, non obedientem enim illum visu privatum iri. Hic autem aliquamdiu quidem fortiter se continebat, licet non paucæ amore illius incensæ essent; deinde vero una reginarum Sicularum multo vino labefactans illum in concupiscentiam adduxit ut secum coiret. Et hic ex hoc tempore, simili modo atque Thamyras Thrax, ob stultitiam oculis caruit.

Λ'.

ΠΕΡΙ ΚΕΛΤΙΝΗΣ.

Λέγεται δὲ καὶ Ἡρακλέα, ὅτ' ἀπ' Ἐρυθείας τὰς Γηρυόνου βοῦς ἤγαγεν, ἀλώμενον διὰ τῆς Κελτῶν χώρας ἀφικέσθαι παρὰ Βρεταννόν· τῷ δ' ἄρ' ὑπάρχειν θυγατέρα, Κελτίνην ὄνομα· ταύτην δ' ἐρασθεῖσαν τοῦ Ἡρακλέους κατακρύψαι τὰς βοῦς, μὴ θέλειν τ' ἀποδοῦναι, εἰ μὴ πρότερον αὐτῇ μιχθῆναι· τὸν δ' Ἡρακλέα τὸ μέν τι καὶ τὰς βοῦς ἐπειγόμενον ἀνασώσασθαι, πολὺ μᾶλλον μέντοι τὸ κάλλος ἐκπλαγέντα τῆς κόρης, συγγενέσθαι αὐτῇ· καὶ αὐτοῖς, χρόνου περιήκοντος, γενέσθαι παῖδα Κελτὸν, ἀφ' οὗ δὴ Κελτοὶ προσηγορεύθησαν.

XXX.

DE CELTINE.

Dicitur et Hercules, quando ab Erythia Geryonis boves abduceret, errans per Celtarum regiones pervenisse ad Bretannum, cui filia fuerit Celtine dicta; hæc autem Herculis amore capta occultavit boves et nolebat reddere nisi prius secum coiret. Hercules vero partim valde cupiens boves recipere, multo magis tamen puellæ pulchritudinem stupens, cum illa coiit; iisque, tempore volvente, filius natus est Celtus, a quo sane Celtæ appellati sunt.

ΛΑ'.

ΠΕΡΙ ΔΙΜΟΙΤΟΥ.

Λέγεται δὲ καὶ Διμοίτην ἁρμόσασθαι μὲν Τροιζῆνος τἀδελφοῦ θυγατέρα Εὐῶπιν· αἰσθανόμενος δὲ συνοῦσαν αὐτὴν διὰ σφοδρὸν ἔρωτα τἀδελφῷ, δηλῶσαι τῷ Τροιζῆνι· τὴν δὲ διὰ [τὸ] δέος καὶ αἰσχύνην ἀναρτῆσαι αὑτὴν, πολλὰ πρότερον λυπηρὰ καταρασαμένην τῷ αἰτίῳ τῆς συμφορᾶς· ἔνθα δὴ τὸν Διμοίτην μετ' οὐ πολὺν χρόνον ἐπιτυχεῖν γυναικὶ μάλα καλῇ τὴν ὄψιν ὑπὸ τῶν κυμάτων ἐκβεβλημένῃ καὶ αὐτῆς εἰς ἐπιθυμίαν

XXXI.

DE DIMŒTA.

Narratur Dimœtas uxorem duxisse Trœzenis fratris filiam Euopin; animadvertens vero illam consuetudinem habere propter vehementem amorem cum fratre, Trœzeni hoc indicavit; illa vero metu et pudore ipsa se suspendit, auctori calamitatis multa mala prius imprecata. Ibi sane Dimœtas non multo tempore post invenit pulcherrimam specie puellam, fluctibus ejectam, et ejus in concupiscentiam veniens cum illa rem habuit; quum autem jam

ἐλθόντα συνεῖναι· ὡς δ' ἤδη ἐνεδίδου τὸ σῶμα διὰ μῆκος χρόνου, χῶσαι αὐτῇ μέγαν τάφον, καὶ οὕτως μὴ ἀνιέμενον τοῦ πάθους ἐπικατασφάξαι αὐτόν

ΛΒ'.

ΠΕΡΙ ΑΝΘΙΠΠΗΣ.

Παρὰ δὲ Χάοσι μειρακίσκος τις τῶν πάνυ δοκίμων Ἀνθίππης ἠράσθη. Ταύτην ὑπελθὼν πάσῃ μηχανῇ πείθει αὐτῷ συμμιγῆναι· ἡ δ' ἄρα καὶ αὐτὴ οὐκ ἐκτὸς ἦν τοῦ πρὸς τὸν παῖδα πόθου· καὶ ἐκ τοῦδε, λανθάνοντες τοὺς αὐτῶν γονεῖς ἐξεπίμπλασαν τὴν ἐπιθυμίαν. Ἑορτῆς δέ ποτε τοῖς Χάοσι δημοτελοῦς ἀγομένης καὶ πάντων εὐωχουμένων, ἀποσκεδασθέντες εἴς τινα δρυμὸν κατειλήθησαν. Ἔτυχε δ' ἄρ' ὁ τοῦ βασιλέως υἱὸς Κίχυρος πάρδαλιν διώκων, ἧς συνελαθείσης εἰς ἐκεῖνον τὸν δρυμὸν, ἀφίησιν ἐπ' αὐτὴν τὸν ἄκοντα· καὶ τῆς μὲν ἁμαρτάνει, τυγχάνει δὲ τῆς παιδός· ὑπολαβὼν δὲ τὸ θηρίον καταβεβληκέναι ἐγγυτέρω τὸν ἵππον προσελαύνει· καὶ καταμαθὼν τὸ μειράκιον ἐπὶ τοῦ τραύματος τῆς παιδὸς ἔχον τὼ χεῖρε ἐκτός τε φρενῶν ἐγένετο καὶ περιδινηθεὶς ἀπολισθάνει τοῦ ἵππου εἰς χωρίον ἀπόκρημνον καὶ πετρῶδες. Ἔνθα δὴ ὁ μὲν ἐτεθνήκει, οἱ δὲ Χάονες, τιμῶντες τὸν βασιλέα, κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον τείχη περιεβάλοντο καὶ τὴν πόλιν ἐκάλεσαν Κίχυρον. Φασὶ δέ τινες τὸν δρυμὸν ἐκεῖνον εἶναι τῆς Ἐχίονος θυγατρὸς Ἠπειροῦς, ἣν μεταναστᾶσαν ἐκ Βοιωτίας βαδίζειν μεθ' Ἁρμονίας καὶ Κάδμου, φερομένην τὰ Πενθέως λείψανα, ἀποθανοῦσαν δὲ περὶ τὸν δρυμὸν τόνδε ταφῆναι· διὸ καὶ τὴν γῆν Ἤπειρον ἀπὸ ταύτης ὀνομασθῆναι.

ΛΓ'.

ΠΕΡΙ ΑΣΣΑΟΝΟΣ.

Ἱστορεῖ Ξάνθος Λυδιακοῖς καὶ Νεάνθης β' καὶ Σιμίας ὁ Ῥόδιος.

Διαφόρως δὲ καὶ τοῖς πολλοῖς ἱστορεῖται καὶ τὰ Νιόβης· οὐ γὰρ Ταντάλου φασὶν αὐτὴν γενέσθαι, ἀλλ' Ἀσσάονος μὲν θυγατέρα Φιλόττου δὲ γυναῖκα· εἰς ἔριν δ' ἀφικομένην Λητοῖ περὶ καλλιτεκνίας ὑποσχεῖν τίσιν τοιάνδε· τὸν μὲν Φίλοττον ἐν κυνηγίᾳ διαφθαρῆναι, τὸν δ' Ἀσσάονα τῆς θυγατρὸς πόθῳ ἐχόμενον αὐτὴν αὐτῷ γήμασθαι· μὴ ἐνδιδούσης δὲ τῆς Νιόβης, τοὺς παῖδας αὐτῆς εἰς εὐωχίαν καλέσαντα καταπρῆσαι· καὶ τὴν μὲν διὰ ταύτην τὴν συμφορὰν ἀπὸ πέτρας ὑψηλοτάτης αὑτὴν ῥῖψαι· ἔννοιαν δὲ λαβόντα τῶν σφετέρων ἁμαρτημάτων διαχρήσασθαι τὸν Ἀσσάονα ἑαυτόν.

corpus marcesceret temporis longitudine, illi exstruxit magnum tumulum, et ita non remittente affectu, super eo se ipse mactavit.

XXXII.

DE ANTHIPPE.

Apud Chaones adolescens aliquis primæ nobilitatis Anthippen amavit. Cui omni arte circumveniens eam persuadet ut secum coiret; illa vero et ipsa scilicet non exsors erat amoris erga adolescentem et deinde clam parentes expleverunt affectum. Quum vero aliquando festum a Chaonibus publicum celebraretur, omnesque genio indulgerent, digressi ad quoddam quercetum devenerunt. Forte regis filius Cichyrus pardalem persequebatur, in quam ad illud quercetum exagitatam mittit jaculum; et ab ea quidem aberrat sed puellam attingit; suspicatus autem se cecidisse feram, equo propius advehitur, et comperiens adolescentem, ad puellæ vulnus manum tenere, amens factus est et vertigine correptus ab equo cadit in locum præruptum et petrosum. Ibi sane ille quidem moriebatur, Chaones vero in regis honorem eodem in loco mœnia circumjecerunt, urbemque vocaverunt Cichyrum. Quidam autem dicunt quercetum illud esse Epirûs Echionis filiæ, quæ Bœotia relicta iverit cum Harmonia et Cadmo, secum ferens Penthei reliquias, mortua vero juxta hoc quercetum sepulta sit; quare et terra Epirus ab illa vocata fuerit.

XXXIII.

DE ASSAONE.

Tradit Xanthus in Lydiacis et Neanthes in libro secundo et Simias Rhodius.

Diverso modo et a plerisque Niobæ historia narratur; non enim Tantali eam fuisse filiam sed Assaonis quidem filiam Philotti vero uxorem : in contentionem vero venientem cum Latona de pulchritudine liberorum, hanc pœnam subiisse : Philottum quidem venantem periisse, Assaonem autem filiæ amore captum, illam sibi uxorem cupivisse : Niobe autem recusante, ejus filios ad convivium invitatos illum combussisse; illam vero hanc ob calamitatem altissima de rupe præcipitem se ipsam dedisse, in memoriam vero sua facinora revocantem Assaonem se ipsum interfecisse.

ΛΔ΄.

ΠΕΡΙ ΚΟΡΥΘΟΥ.

Ἱστορεῖ Ἑλλάνικος Τρωϊκῶν... καὶ Κεφάλων ὁ Γεργίθιος.

Ἐκ δ᾽ Οἰνώνης καὶ Ἀλεξάνδρου παῖς ἐγένετο Κόρυθος· οὗτος ἐπίκουρος ἀφικόμενος εἰς Ἴλιον Ἑλένης ἠράσθη, καὶ αὐτὸν ἐκείνη μάλα φιλοφρόνως ὑπεδέχετο· ἦν δὲ τὴν ἰδέαν κράτιστος· φωράσας δ᾽ αὐτὸν ὁ πατὴρ ἀνεῖλεν. Νίκανδρος μέντοι τὸν Κόρυθον οὐχ Οἰνώνης, ἀλλ᾽ Ἑλένης καὶ Ἀλεξάνδρου φησὶν γενέσθαι, λέγων ἐν τούτοις·

Ἠρία τ᾽ εἰν Ἀΐδαο κατοιχομένου Κορύθοιο,
ὅντε καὶ ἁρπακτοῖσιν ὑποδμηθεῖσ᾽ ὑμεναίοις
Τυνδαρὶς, αἰνὸν ἀχέουσα, κακὸν γόνον ἤρατο βούτεω.

XXXIV.

DE CORYTHO.

Refert Hellanicus Trojanorum.... et Cephalon Gergithius.

Œnones et Alexandri filius erat Corythus; is auxiliarius veniens Ilium Helenam amabat et hæc illum valde benevole excepit; erat autem forma pulcherrimus; deprehensum ipsum pater interfecit. Nicander tamen Corythum non Œnones sed Helenæ et Alexandri filium fuisse dicit in hisce :

Et tumulus Corythi qui ad Orcum abiit,
quem et furtivis subacta hymenæis [creavit.
Tyndaris, vehementer dolens, malum filium bubulci pro-

ΛΕ΄.

ΠΕΡΙ ΕΥΛΙΜΕΝΗΣ.

Ἱστορεῖ Ἀσκληπιάδης ὁ Μυρλεανὸς Βιθυνιακῶν α΄.

Ἐν δὲ Κρήτῃ ἠράσθη Λύκαστος τῆς Κύδωνος θυγατρὸς Εὐλιμένης, ἣν ὁ πατὴρ Ἀπτέρῳ καθωμολόγητο πρωτεύοντι τότε Κρητῶν· ταύτῃ κρύφα συνὼν ἐλελήθει. Ὡς δὲ τῶν Κρητικῶν τινες πόλεων ἐπισυνέστησαν Κύδωνι καὶ πολὺ περιῆσαν, πέμπει τοὺς πευσομένους εἰς θεοῦ, ὅ τι ἂν ποιῶν κρατήσειε τῶν πολεμίων. Καὶ αὐτῷ θεσπίζεται τοῖς ἐγχωρίοις ἥρωσι σφαγιάσαι παρθένον. Ἀκούσας δὲ τοῦ χρηστηρίου Κύδων διεκλήρου τὰς παρθένους πάσας, καὶ κατὰ δαίμονα ἡ θυγάτηρ λαγχάνει. Λύκαστος δὲ δείσας περὶ αὐτῆς μηνύει τὴν φθορὰν καὶ ὡς ἐκ πολλοῦ χρόνου συνείη αὐτῇ· ὁ δὲ πολὺς ὅμιλος πολὺ μᾶλλον ἐδικαίου αὐτὴν τεθνάναι. Ἐπειδὴ δ᾽ ἐσφαγιάσθη, ὁ Κύδων τὸν ἱερέα κελεύει αὐτῆς διατεμεῖν τὸ ἐπομφάλιον, καὶ οὕτως εὑρέθη ἔγκυος. Ἄπτερος δὲ δόξας ὑπὸ Λυκάστου δεινὰ πεπονθέναι λοχήσας αὐτὸν ἀνεῖλε καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἔφυγε πρὸς Ξάνθον εἰς Τέρμερα.

XXXV.

DE EULIMENE.

Tradit Asclepiades Myrleanus Bithyniacorum libro primo.

In Creta amore captus est Lycastus Eulimenæ filiæ Cydonis quam pater Aptero desponderat qui tunc princeps erat Cretensium; cum hac clam rem habere eum nesciebant. Quum vero Cretæ quædam urbes adversus Cydonem insurgerent et longe superiores essent, mittit ad oraculum aliquos consultum, quid faciens victurus esset hostes. Et responsum accepit hoc, ut virginem indigenis heroibus sacrificaret. Audito oraculo Cydon sortiri jussit omnes virgines et numine dei filiæ ejus sors obtingit. Lycastus autem timens illi, narrat ejus corruptionem et se a multo tempore jam cum illa coiisse; magna turba multo magis censebant eam interficiendam esse. Mactatæ Cydon sacerdotem jubet umbilicum discindere atque ita prægnans inventa est. Apterus vero quum putaret se dira passum esse a Lycasto, insidiis structis eum interfecit et propterea Termera ad Xanthum fugit.

ΛϚ΄.

ΠΕΡΙ ΑΡΓΑΝΘΩΝΗΣ.

Λέγεται δὲ καὶ Ῥῆσον, πρὶν ἐς Τροίαν ἐπίκουρον ἐλθεῖν, ἐπὶ πολλὴν γῆν ἰέναι προσαγόμενόν τε καὶ δασμὸν ἐπιτιθέντα· ἔνθα δὴ καὶ εἰς Κίον ἀφικέσθαι κατὰ κλέος γυναικὸς καλῆς· Ἀργανθώνη αὐτῇ ὄνομα. Αὕτη τὴν μὲν κατ᾽ οἶκον δίαιταν καὶ μονὴν ἀπεστύγει, ἀθροισαμένη δὲ κύνας πολλὰς ἐθήρευεν οὐ μάλα τινὰ προσιεμένη. Ἐλθὼν οὖν ὁ Ῥῆσος εἰς τόνδε τὸν χῶρον, βίᾳ μὲν αὐτὴν οὐκ ἦγεν· ἔφη δὲ θέλειν αὐτῇ συγκυνηγεῖν, καὶ αὐτὸς γὰρ ὁμοίως ἐκείνῃ τὴν πρὸς ἀνθρώπους ὁμιλίαν ἐχθαίρειν· ἡ δὲ, ταῦτα λέξαντος ἐκείνου, κατήνεσε πειθομένη αὐτὸν ἀληθῆ λέγειν. Χρόνου δὲ

XXXVI.

DE ARGANTHONE.

Dicitur et Rhesus, postquam venisset socius Trojam, multam terram peragrasse subigentem vectigalemque reddentem; quo tempore sane et Chium pervenerit fama (adductus) pulchræ mulieris, cui Arganthone nomen. Hæc victum et mansionem domi aspernabatur, collectis vero canibus multis venabatur, neminem facile ad se admittens. Veniens igitur Rhesus in hanc regionem, vi quidem illam non abduxit; dicebat vero se velle cum illa venari, se enim quemadmodum illam cœtum hominum odio habere; hæc autem, his ab illo dictis, laudabat credens illum vera dicere.

πολλοῦ διαγενομένου, εἰς πολὺν ἔρωτα παραγίγνεται τοῦ Ῥήσου· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχάζει αἰδοῖ κατεχομένη· ἐπειδὴ δὲ σφοδρότερον ἐγίγνετο τὸ πάθος, ἀπετόλμησεν εἰς λόγους ἐλθεῖν αὐτῷ, καὶ οὕτως ἐθέλων (ἐθέλουσαν) αὐτὴν ἐκεῖνος ἠγάγετο γυναῖκα. Ὕστερον δὲ, πολέμου γεγομένου τοῖς Τρωσὶ, μετῄεσαν αὐτὸν οἱ βασιλεῖς ἐπίκουρον· ἡ δ' Ἀργανθώνη, εἴτε καὶ δι' ἔρωτα, ὃς πολὺς ὑπῆν αὐτῇ, εἴτε καὶ ἄλλως καταμαντευομένη τὸ μέλλον, βαδίζειν αὐτὸν οὐκ εἴα. Ῥῆσος δὲ μάλα χακιζόμενος ἐπὶ τῇ μονῇ οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' ἦλθεν εἰς Τροίαν καὶ μαχόμενος ἐπὶ ποταμῷ, τῷ νῦν ἀπ' ἐκείνου Ῥήσῳ καλουμένῳ, πληγεὶς ὑπὸ Διομήδους ἀποθνήσκει. Ἡ δ' ὡς ᾔσθετο τεθνηκότος αὐτοῦ, αὖτις ἀπεχώρησεν εἰς τὸν τόπον, ἔνθ' ἐμίγη πρῶτον αὐτῷ, καὶ περὶ αὐτὸν ἀλωμένη θαμὰ ἐβόα τοὔνομα τοῦ Ῥήσου· τέλος δὲ * εἶτα καὶ ποταμῷ προσιεμένη διὰ λύπην ἐξ ἀνθρώπων ἀπηλλάγη.

Tempore vero multo progrediente, in magnum amorem incidit Rhesi et primum quidem tacet, pudore retenta; ubi vero affectus fiebat vehementior, ausa est in sermonem cum illo venire et ita volens (volentem) ipsam duxit uxorem. Postea vero, bellum quum esset Trojanis, petebant illius societatem reges, Agathone vero sive et amore, qui magnus illi erat, sive et alias futura conjiciens, ire illum non sinebat. Rhesus valde ægre ferens mansionem domi non sustinebat, sed venit Trojam et pugnans ad flumen, quod nunc ab illo Rhesus vocatur, a Diomede ictus moritur. Illa vero cognita illius morte, iterum profecta est ad locum ubi primum cum eo rem habuerat et circa eum errans frequenter Rhesi nomen vocavit; tandem vero deinde et flumen aggressa ob mœrorem ex hominum conspectu abiit.

ACHILLES TATIUS.

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΤΑΤΙΟΥ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ

ΛΕΥΚΙΠΠΗΝ ΚΑΙ ΚΛΕΙΤΟΦΩΝΤΑ

ΛΟΓΟΙ Η.

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

Α΄. Σιδὼν ἐπὶ θαλάττῃ πόλις· Ἀσσυρίων ἡ θάλασσα· μήτηρ Φοινίκων ἡ πόλις· Θηβαίων ὁ δῆμος πατήρ. Δίδυμος λιμὴν ἐν κόλπῳ πλατὺς, ἠρέμα κλείων τὸ πέλαγος. Ἧ γὰρ ὁ κόλπος κατὰ πλευρὰν ἐπὶ δεξιὰ κοιλαίνεται, στόμα δεύτερον ὀρώρυκται, καὶ τὸ ὕδωρ αὖθις εἰσρεῖ, καὶ γίνεται τοῦ λιμένος ἄλλος λιμὴν, ὡς χειμάζειν μὲν ταύτῃ τὰς ὁλκάδας ἐν γαλήνῃ, θερίζειν δὲ τοῦ λιμένος εἰς τὸ προκόλπιον. Ἐνταῦθα ἥκων ἐκ πολλοῦ χειμῶνος, σῶστρα ἔθυον ἐμαυτοῦ τῇ τῶν Φοινίκων θεᾷ· Ἀστάρτην αὐτὴν οἱ Σιδώνιοι καλοῦσιν. Καὶ περιϊὼν οὖν καὶ τὴν ἄλλην πόλιν καὶ περισκοπῶν τὰ ἀναθήματα, ὁρῶ γραφὴν ἀνακειμένην γῆς ἅμα καὶ θαλάττης. Εὐρώπης ἡ γραφή· Φοινίκων ἡ θάλασσα· Σιδῶνος ἡ γῆ. Ἐν τῇ γῇ λειμὼν καὶ χορὸς παρθένων. Ἐν τῇ θαλάττῃ ταῦρος ἐνήχετο, καὶ τοῖς νώτοις καλὴ παρθένος ἐπεκάθητο, ἐπὶ Κρήτην τῷ ταύρῳ πλέουσα. Ἐκόμα πολλοῖς ἄνθεσιν ὁ λειμών· δένδρων αὐτοῖς ἀνεμέμικτο φάλαγξ καὶ φυτῶν· συνεχῆ τὰ δένδρα· συνηρεφῆ τὰ πέταλα· συνῆπτον οἱ πτόρθοι τὰ φύλλα, καὶ ἐγίνετο τοῖς ἄνθεσιν ὄροφος ἡ τῶν φύλλων συνέχεια. Ἔγραψεν ὁ τεχνίτης ὑπὸ τὰ πέταλα καὶ τὴν σκιάν· καὶ ὁ ἥλιος ἠρέμα τοῦ λειμῶνος κάτω σποράδην διέρρει, ὅσον τὸ συνηρεφὲς τῆς τῶν φύλλων κόμης ἀνέῳξεν ὁ γραφεύς. Ὅλον ἐτείχιζε τὸν λειμῶνα περιβολή· εἴσω δὲ τοῦ τῶν ὀρόφων στεφανώματος ὁ λειμὼν ἐκάθητο. Αἱ δὲ πρασιαὶ τῶν ἀνθέων ὑπὸ τὰ πέταλα τῶν φυτῶν στοιχηδὸν ἐπεφύκεσαν, νάρκισσος, καὶ ῥόδα καὶ μύρριναι. Ὕδωρ δὲ κατὰ μέσον ἔρρει τοῦ λειμῶνος τῆς γραφῆς, τὸ μὲν ἀναβλύζον κάτωθεν ἀπὸ τῆς γῆς, τὸ δὲ τοῖς ἄνθεσι καὶ τοῖς φυτοῖς περιχεόμενον. Ὀχετηγός τις ἐγέγραπτο δίκελλαν κατέχων καὶ περὶ μίαν ἀμάραν κεκυφὼς καὶ ἀνοίγων τὴν ὁδὸν τῷ ῥεύματι. Ἐν δὲ τῷ τοῦ λειμῶνος τέλει πρὸς ταῖς ἐπὶ θάλατταν τῆς γῆς ἐκβολαῖς τὰς παρθένους

ACHILLIS TATII

ALEXANDRINI

DE

CLITOPHONTIS ET LEUCIPPES AMORIBUS

LIBRI OCTO.

LIBER I.

1. Sidon urbs ad mare, Assyrium est mare, mater Phœnicum civitas, Thebanorumque populus pater. Geminus portus amplo admodum sinu, verum aditu angusto maris aquam sensim accipiente. Ubi enim dextrum sinus latus curvatur, aditus illic alter effossus est, per quem aqua rursum illabitur : itaque portus portui adjungitur, ut in illo hyeme, æstate in sinu anteriori tutam naves habeant stationem. Eo quum ex alto tempestate rejectus fuissem, Phœnicum Deæ (Sidonii Astarten vocant), pro recepta salute sacra feci. Deinceps quum alia urbis loca perlustrarem atque in deorum templis munera tholis suspensa contemplarer, tabulam animadverti pictam, terram ac mare, nec non Europæ fabulam, continentem : ac mare Phœnicum, Sidoniorum terra erat. In terra pratum et chorus erat virginum : in mari taurus natabat, formosaque humeris puella insidebat Cretam versus cursum tenens tauro vecta. Pratum multa florum varietate distinctum, arborum et fruticum copia intersitum erat : continuæ arbores; densi rami; frondes ita inter sese nectebant, ut tectum floribus fieret foliorum densitas. Umbram sub ramis pictor effinxerat, ut locis aliquot radii solis modice pratum illustrarent, tantum scilicet, quantum quidem contextas frondes patere voluit pictor. Pratum universum undique munierat septum; pratum et tecti corona iisdem finibus continebantur. Sub plantarum ramis florum pulvini, narcissus, rosa, myrtusque ordinatim erant. Aqua in medio prato picturæ fluebat, partim ima ex terra scatens, partim flores ac plantas circumfusa. Pictus erat aliquis qui sumpto ligone rivulo imminebat et aquæ viam patefaciebat, incurvans se apud unum aquæductum. In extremo prato quod mare attingebat, virgines artifex expresserat. Virginibus habi-

ἔταξεν ὁ τεχνίτης. Τὸ σχῆμα ταῖς παρθένοις καὶ χαρᾶς καὶ φόβου. Στέφανοι περὶ τοῖς μετώποις δεδεμένοι· κόμαι κατὰ τῶν ὤμων λελυμέναι· τὸ σκέλος ἅπαν γεγυμνωμέναι· τὸ μὲν ἄνω, τοῦ χιτῶνος, τὸ δὲ κάτω, τοῦ πεδίλου· τὸ γὰρ ζῶσμα μέχρι γόνατος ἀνεῖλκε τὸν χιτῶνα· τὸ πρόσωπον ὠχραί· σεσηρυῖαι τὰς παρειάς· τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίξασαι πρὸς τὴν θάλασσαν· μικρὸν ὑποκεχηνυῖαι τὸ στόμα, ὥσπερ ἀφήσειν ὑπὸ φόβου μέλλουσαι καὶ βοήν· τὰς χεῖρας ὡς ἐπὶ τὸν βοῦν ὤρεγον. Ἐπέβαινον ἄκρας τῆς θαλάττης, ὅσον ὑπεράνω μικρὸν τῶν ταρσῶν ὑπερέχειν τὸ κῦμα· ἐῴκεσαν δὲ βούλεσθαι μὲν ὡς ἐπὶ τὸν ταῦρον δραμεῖν, φοβεῖσθαι δὲ τῇ θαλάττῃ προσελθεῖν. Τῆς δὲ θαλάττης ἡ χροιὰ διπλῆ· τὸ μὲν γὰρ πρὸς τὴν γῆν ὑπέρυθρον· κυάνεον δὲ τὸ πρὸς τὸ πέλαγος. Ἀφρὸς ἐπεποίητο καὶ πέτραι καὶ κύματα. Αἱ πέτραι τῆς γῆς ὑπερβεβλημέναι, ὁ ἀφρὸς περιλευκαίνων τὰς πέτρας, τὸ κῦμα κορυφούμενον καὶ περὶ τὰς πέτρας λυόμενον εἰς τοὺς ἀφρούς. Ταῦρος ἐν μέσῃ τῇ θαλάττῃ ἐγέγραπτο τοῖς κύμασιν ἐποχούμενος, ὡς ὄρους ἀναβαίνοντος τοῦ κύματος, ἔνθα καμπτόμενον τοῦ βοὸς κυρτοῦται τὸ σκέλος. Ἡ παρθένος μέσοις ἐπεκάθητο τοῖς νώτοις τοῦ βοός, οὐ περιβάδην, ἀλλὰ κατὰ πλευράν, ἐπὶ δεξιὰ συμβᾶσα τὼ πόδε, τῇ λαιᾷ τοῦ κέρως ἐχομένη, ὥσπερ ἡνίοχος χαλινοῦ. Καὶ γὰρ ὁ βοῦς ἐπέστραπτο ταύτῃ μᾶλλον πρὸς τὸ τῆς χειρὸς ἕλκον ἡνιοχούμενος. Χιτὼν ἀμφὶ τὰ στέρνα τῆς παρθένου μέχρις αἰδοῦς, τοὐντεῦθεν ἐπεκάλυπτε χλαῖνα τὰ κάτω τοῦ σώματος. Λευκὸς ὁ χιτών· ἡ χλαῖνα πορφυρᾶ· τὸ δὲ σῶμα διὰ τῆς ἐσθῆτος ὑπεφαίνετο. Βαθὺς ὀμφαλός· γαστὴρ τεταμένη· λαπάρα στενή. Τὸ στενὸν εἰς ἰξὺν καταβαῖνον ηὐρύνετο· μαζοὶ τῶν στέρνων ἠρέμα προκύπτοντες· ἡ συνάγουσα ζώνη τὸν χιτῶνα καὶ τοὺς μαζοὺς ἔκλειε, καὶ ἐγίνετο τοῦ σώματος κάτοπτρον ὁ χιτών. Αἱ χεῖρες ἄμφω διετέταντο, ἡ μὲν ἐπὶ κέρας, ἡ δ' ἐπ' οὐράν. Ἤρτητο δ' ἀμφοῖν ἑκατέρωθεν ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ἡ καλύπτρα κύκλῳ τῶν νώτων ἐμπεπετασμένη· ὁ δὲ κόλπος τοῦ πέπλου πάντοθεν ἐτέτατο κυρτούμενος· καὶ ἦν οὗτος ἄνεμος τοῦ ζωγράφου. Ἡ δὲ δίκην ἐπεκάθητο τῷ ταύρῳ πλεούσης νεώς, ὥσπερ ἱστίῳ τῷ πέπλῳ χρωμένη. Περὶ δὲ τὸν βοῦν ὠρχοῦντο δελφῖνες, ἔπαιζον Ἔρωτες· εἶπες ἂν αὐτῶν γεγράφθαι καὶ τὰ κινήματα. Ἔρως εἷλκε τὸν βοῦν· Ἔρως, μικρὸν παιδίον, ἡπλώκει τὸ πτερόν, ἤρτητο φαρέτραν, ἐκράτει τὸ πῦρ· ἐπέστραπτο δ' ὡς ἐπὶ τὸν Δία καὶ ὑπεμειδία, ὥσπερ αὐτοῦ καταγελῶν, ὅτι δι' αὐτὸν γέγονε βοῦς.

Β'. Ἐγὼ δὲ καὶ τἄλλα μὲν ἐπῄνουν τῆς γραφῆς, ἅτε δ' ὢν ἐρωτικὸς περιεργότερον ἔβλεπον τὸν ἄγοντα τὸν βοῦν Ἔρωτα· καὶ Οἷον, εἶπον, ἄρχει βρέφος οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ θαλάττης. Ταῦτά μου λέγοντος, νεανίσκος καὶ αὐτὸς παρεστώς, Ἐγὼ ταῦτ' ἂν ἐδείκνυν, ἔφη, τοσαύτας ὕβρεις ἐξ ἔρωτος παθών. Καὶ τί πέπονθας, εἶπον, ὠγαθέ; καὶ γὰρ ὁρῶ σου τὴν ὄψιν οὐ

tus, cum hilaritatem, tum mœrorem (indicans). Corollæ fronti circumligatæ, crines per humeros effusi, crura tota nuda, eorum pars superior tunica, pars inferior calceo; nam zona genutenus tunicam succinxerat; os pallidum, genæ contractæ, oculi mare intuentes, labia tanquam vocem præ metu emittentium nonnihil hiulca, manus taurum versus protentæ. Ad mare autem eo usque processerant, ut pedis partem planta paulo superiorem aqua pertingeret. Corporis totius status is erat, ut et ad taurum contendere velle et undis credere se vereri viderentur. Mari color inerat duplex: terræ enim propinquior pars subrubebat, remotior vero cærulea erat. Spuma picta erat et scopuli et undæ. Scopuli e terra projecti, quos spuma dealbabat unda in verticem sublata et circum saxa in spumam se resolvens. Medio in mari pictus taurus undis vehebatur, montis instar attollente se unda, qua bovis crura flectebantur. Tauri dorso virgo insidebat, non equitum more, sed utrisque dextrum in latus pedibus demissis, lævaque cornu, quomodo habenas auriga tenens: etenim bos se flectebat ad hanc partem magis manum regentis sequens. Virginis pectus ad pudenda usque tunica, corpus reliquum læna contegebatur; alba tunica; purpurea læna; corpus tamen per vestem cernere licebat. Nam et profundus umbilicus et distentus venter et angusta ilia, verum amplos in lumbos desinentia perspiciebantur. Papillæ a pectore modice prominebant, zonaque adducta una cum tunica et papillas succingebat et corporis speculum erat tunica. Manus utraque porrecta, altera ad cornu, ad caudam altera, et utrisque etiam capitis tegmen utrinque circum humeros effusum sustinebat: et sinus pepli omni ex parte curvatus intumescebat; et erat hic pictoris ventus. Puella tauro insidens navis instar ferebatur, peplo veli usum præbente. Tauro delphini assultabant, (circum illum) ludebant Amores: quorum quidem motus etiam pictos esse diceres. Amor taurum trahebat, Amor parvulus infans, alas expandens, pharetram gestans, faces retinens, atque ad Jovem conversus subridebat, quasi eum, quod sui causa in taurum mutatus esset, irrideret.

II. Ego igitur cum alias picturæ partes laudabam, tum ipse amatorius, Cupidinem taurum trahentem accuratius intuens, ita mecum loquebar: En ut infantis jussa cœlum, terra, mare faciunt? Hæc me dicente adolescens, qui et ipse adstabat, Hujus equidem, inquit, ego quoque rei testis esse possum, cui tot amoris causa incommoda evenerunt. Tum ego, Cujusnam modi sunt, inquam, o bone

μακρὰν τῆς τοῦ θεοῦ τελετῆς. Σμῆνος ἀνεγείρεις, εἶπε, λόγων· τὰ γὰρ ἐμὰ μύθοις ἔοικε. Μὴ κατοκνήσῃς, ὦ βέλτιστε, ἔφην, πρὸς τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Ἔρωτος αὐτοῦ, ταύτῃ μᾶλλον ἥσειν, εἰ καὶ μύθοις ἔοικε. Καὶ ταυτὶ δὲ λέγων, δεξιοῦμαί τ' αὐτὸν καὶ ἐπί τινος ἄλσους ἄγω γείτονος, ἔνθα πλάτανοι μὲν ἐπεφύκεσαν πολλαὶ καὶ πυκναὶ, παρέρρει δ' ὕδωρ ψυχρόν τε καὶ διαυγὲς, οἷον ἀπὸ χιόνος ἄρτι λυθείσης ἔρχεται. Καθίσας οὖν αὐτὸν ἐπί τινος θώκου χαμαιζήλου καὶ αὐτὸς παρακαθισάμενος, Ὥρα τοίνυν, ἔφην, τῆς τῶν λόγων ἀκροάσεως· πάντως δ' ὁ [τοιοῦτος] τόπος ἡδὺς καὶ μύθων ἄξιος [ὑπάρχει] ἐρωτικῶν.

Γ'. Ὁ δ' ἄρχεται τοῦ λέγειν ὧδε· Ἐμοὶ Φοινίκη γένος, Τύρος ἡ πατρὶς, ὄνομα Κλειτοφῶν, πατὴρ Ἱππίας, ἀδελφὸς πατρὸς Σώστρατος, οὐ πάντα δ' ἀδελφὸς, ἀλλ' ὅσον ἀμφοῖν εἷς πατήρ· αἱ γὰρ μητέρες, τῷ μὲν ἦν Βυζαντία, τῷ δ' ἐμῷ πατρὶ Τυρία. Ὁ μὲν οὖν τὸν πάντα χρόνον εἶχεν ἐν Βυζαντίῳ· πολὺς γὰρ ὁ τῆς μητρὸς κλῆρος ἦν αὐτῷ· ὁ δ' ἐμὸς πατὴρ ἐν Τύρῳ κατῴκει. Τὴν δὲ μητέρα οὐκ οἶδα τὴν ἐμήν· ἐπὶ νηπίῳ γάρ μοι τέθνηκεν. Ἐδέησεν οὖν τῷ πατρὶ γυναικὸς ἑτέρας, ἐξ ἧς ἀδελφή μοι Καλλιγόνη γίνεται. Καὶ ἐδόκει μὲν τῷ πατρὶ συνάψαι μᾶλλον ἡμᾶς γάμῳ· αἱ δὲ Μοῖραι τῶν ἀνθρώπων κρείττονες ἄλλην ἐτήρουν μοι γυναῖκα. Φιλεῖ δὲ τὸ δαιμόνιον τὸ μέλλον ἀνθρώποις νύκτωρ πολλάκις λαλεῖν· οὐχ ἵνα φυλάξωνται μὴ παθεῖν· οὐ γὰρ εἱμαρμένης δύνανται κρατεῖν· ἀλλ' ἵνα κουφότερον πάσχοντες φέρωσι. Τὸ μὲν γὰρ ἐξαίφνης ἀθρόον καὶ ἀπροσδόκητον ἐκπλήσσει τὴν ψυχὴν, ἄφνω προσπεσὸν καὶ κατεβάπτισε· τὸ δὲ πρὸ τοῦ παθεῖν προσδοκώμενον προκατηνάλωσε κατὰ μικρὸν μελετώμενον τοῦ πάθους τὴν ἀκμήν. Ἐπεὶ γὰρ εἶχον ἔννατον ἔτος ἐπὶ τοῖς δέκα, καὶ παρεσκεύαζεν ὁ πατὴρ εἰς νέωτα ποιῆσαι τοὺς γάμους, ἤρχετο τοῦ δράματος ἡ τύχη. Ὄναρ ἐδόκουν συμφῦναι τῇ παρθένῳ τὰ κάτω μέρη μέχρις ὀμφαλοῦ, δύο δ' ἐντεῦθεν τὰ ἄνω σώματα. Ἐφίσταται δέ μοι γυνὴ φοβερὰ καὶ μεγάλη, τὸ πρόσωπον ἀγρία, ὀφθαλμὸς ἐν αἵματι, βλοσυραὶ παρειαὶ, ὄφεις αἱ κόμαι· ἅρπην ἐκράτει τῇ δεξιᾷ, δᾷδα τῇ λαιᾷ. Ἐπιπεσοῦσα οὖν μοι θυμῷ καὶ ἀνατείνασα τὴν ἅρπην, καταφέρει τῆς ἰξύος, ἔνθα τῶν δύο σωμάτων ἦσαν αἱ συμβολαὶ, καὶ ἀποκόπτει μου τὴν παρθένον. Περιδεὴς οὖν ἀναθορὼν ἐκ τοῦ δείματος, φράζω μὲν πρὸς οὐδένα, κατ' ἐμαυτὸν δὲ πονηρὰ ἐσκεπτόμην. Ἐν δὲ τούτῳ συμβαίνει τοιάδε. Ἦν ἀδελφὸς, ὡς ἔφην, τοῦ πατρὸς Σώστρατος· παρὰ τούτου τις ἔρχεται κομίζων ἐπιστολὰς ἀπὸ Βυζαντίου· καὶ ἦν τὰ γεγραμμένα τοιάδε·

Ἱππίᾳ τῷ ἀδελφῷ χαίρειν Σώστρατος.

Ἥκουσι πρὸς σὲ θυγάτηρ ἐμὴ Λευκίππη καὶ Πάνθεια γυνή· πόλεμος γὰρ περιλαμβάνει Βυζαντίους Θρακικός. Σῶζε δέ μοι τὰ φίλτατα τοῦ γένους μέχρι τῆς τοῦ πολέμου τύχης.

vir, quæ perpessus fuisti? tuus enim adspectus ab hujus dei mysteriis te non abhorrentem declarat. Tum ille : Ad profusam, (inquit,) verborum copiam me revocas : fabulis enim mea similia sunt. Tum ego : Ne per Jovem, perque Amorem ipsum, inquam, cuncteris hac me ratione magis juvare, tametsi fabulosa videantur. Hæc quum dixissem, manu prehensum hominem vicinum quoddam in nemus perduxi : ubi permultæ atque opacæ platani succreverant, perspicuaque ac frigida aqua prætcrlabebatur qualis fit nuper liquefacta nive. Illic quum humili quodam in loco sedere hominem jussissem, ipseque assedissem, Atqui tempus est, inquam, audiendæ orationis tuæ : delectationis omnino locus hic plenus, amatoriisque fabellis dignus est.

III. Tum ille ab hoc principio exorsus est dicere : Gentis mihi origo e Phœnicia est, patria Tyrus, nomen Clitophon, pater Hippias, patris frater Sostratus, non omni parte frater sed quod ad patrem attinet : nam matres duæ fuere, Sostrato Byzantia, Hippiæ Tyria. Sostratus Byzantii, propterea quod ibi matris hereditas sane non exigua illi erat, semper commoratus est : pater meus Tyri. Matrem ipse meam non novi, ut quæ suum infante me obierit diem : itaque alteram sibi pater uxorem adjunxit : ex qua sororem mihi Calligonen genuit, quam mihi uxorem dare pater quidem decreverat, sed potentiora hominibus fata mihi aliam servabant. « Frequenter autem dii mortalibus futura in somnis pronunciare consueverunt, non quo mala præcavendo evitent (neque enim fato iri obviam potest) sed quo æquiore, quum patiuntur, animo ferant. Repentina enim et inexspectata percellunt improviso adventu mentem atque prosternunt : prævisa vero, antequam ea patiamur, dum ad eorum cogitationem animus pedetentim deducitur, vim malorum ante frangunt. » Itaque quum nonum et decimum agerem annum, nuptiasque anno sequenti pater facturus esset, fabulam fortuna incœptavit. Quum me quieti dedissem, visus sum ita cum virgine conjungi, ut a capite ad umbilicum usque duo corpora essemus, deinceps vero in unum coaluissemus. Mulier adspectu horribili, magna statura, vultu agresti, sanguineis oculis, genis asperis, vipereis crinibus, falcem dextra, læva faculam tenens, nobis imminere; atque irata me aggredi et sublata falce plagam, qua duo in unum corpora coierant, imponere, virginemque a me abscindere. Quam ob rem timore perculsus atque ex somno excitatus, nemini palam feci : sed in malorum cogitatione solus versabar. Interea accedunt hæc. Erat frater, ut dixi, patris Sostratus : Byzantio literas ab eo aliquis venit adferens et erant scripta hæc :

Sostratus Hippiæ fratri S. D.

Leucippe filia et Panthia uxor mea proficiscuntur ad te : bellum enim a Thracibus Byzantiis infertur. Tu carissima pignora nobis ad belli exitum usque custodi.

Δ'. Ταῦθ' ὁ πατὴρ ἀναγνοὺς ἀναπηδᾷ καὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐκτρέχει καὶ μικρὸν ὕστερον αὖθις ἐπανήκεν. Εἵποντο δ' αὐτῷ κατόπιν πολὺ πλῆθος οἰκετῶν καὶ θεραπαινίδων, ἃς συνεκπέμψας ὁ Σώστρατος ἐτύγχανε ταῖς γυναιξίν. Ἐν μέσοις δ' ἦν γυνὴ μεγάλη καὶ πλουσία τῇ στολῇ. Ὡς δ' ἐπέτεινα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτήν, ἐν ἀριστερᾷ παρθένος ἐκφαίνεταί μοι, καὶ καταστράπτει μου τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ προσώπῳ. Τοιαύτην εἶδον ἐγώ ποτ' ἐπὶ ταύρῳ γεγραμμένην Σελήνην· ὄμμα γοργὸν ἐν ἡδονῇ· κόμη ξανθή, τὸ ξανθὸν οὖλον· ὀφρὺς μέλαινα, τὸ μέλαν ἄκρατον· λευκὴ παρειά, τὸ λευκὸν εἰς μέσον ἐφοινίσσετο καὶ ἐμιμεῖτο πορφύραν, οἵαν εἰς τὸν ἐλέφαντα Λυδία βάπτει γυνή· τὸ στόμα ῥόδων ἄνθος ἦν, ὅταν ἄρχηται τὸ ῥόδον ἀνοίγειν τῶν φύλλων τὰ χείλη. Ὡς δ' εἶδον, εὐθὺς ἀπωλώλειν. Κάλλος γὰρ ὀξύτερον τιτρώσκει βέλους καὶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν εἰς τὴν ψυχὴν καταρρεῖ. Ὀφθαλμὸς γὰρ ὁδὸς ἐρωτικῷ τραύματι. Πάντα δέ μ' εἶχεν ὁμοῦ, ἔπαινος, ἔκπληξις, τρόμος, αἰδώς, ἀναίδεια· ἐπῄνουν τὸ μέγεθος, ἐκπεπλήγμην τὸ κάλλος, ἔτρεμον τὴν καρδίαν, ἔβλεπον ἀναιδῶς, ᾐδούμην ἁλῶναι. Τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς ἀφέλκειν μὲν ἀπὸ τῆς κόρης ἐβιαζόμην· οἱ δ' οὐκ ἤθελον, ἀλλ' ἀνθεῖλκον ἑαυτοὺς ἐκεῖ τῷ τοῦ κάλλους ἑλκόμενοι πείσματι, καὶ τέλος ἐνίκησαν.

Ε'. Αἱ μὲν δὴ κατήγοντο πρὸς ἡμᾶς, καὶ αὐταῖς ὁ πατὴρ μέρος τι τῆς οἰκίας ἀποτεμόμενος, εὐτρεπίζει δεῖπνον. Καὶ ἐπεὶ καιρὸς ἦν, συνεπίνομεν κατὰ δύο τὰς κλίνας διαλαχόντες. Οὕτω γὰρ ἔταξεν ὁ πατήρ· αὐτὸς κἀγὼ τὴν μέσην, αἱ μητέρες αἱ δύο τὴν ἐν ἀριστερᾷ, τὴν δεξιὰν εἶχον αἱ παρθένοι. Ἐγὼ δ' ὡς ταύτην ἤκουσα τὴν εὐταξίαν, μικροῦ προσελθὼν κατεφίλησα τὸν πατέρα, ὅτι μοι κατ' ὀφθαλμοὺς ἀνέκλινε τὴν παρθένον. Τί μὲν οὖν ἔφαγον, μὰ τοὺς θεούς, ἔγωγ' οὐκ ᾔδειν· ἐῴκειν γὰρ τοῖς ἐν ὀνείροις ἐσθίουσιν. Ἐρείσας δὲ κατὰ τῆς στρωμνῆς τὸν ἀγκῶνα καὶ ἐγκλίνας ἐμαυτόν, ὅλοις ἔβλεπον τὴν κόρην τοῖς προσώποις, κλέπτων ἅμα τὴν θέαν· τοῦτο γάρ μοι ἦν τὸ δεῖπνον. Ὡς δ' ἦμεν ἀπὸ τοῦ δείπνου, παῖς εἰσέρχεται κιθάραν ἁρμοσάμενος, τοῦ πατρὸς οἰκέτης, καὶ ψιλαῖς τὸ πρῶτον διατινάξας ταῖς χερσί, τὰς χορδὰς ἔκρουε· καί τι κρουμάτιον ὑπολιγήνας ὑποψιθυρίζουσι τοῖς δακτύλοις, μετὰ τοῦτ' ἤδη τῷ πλήκτρῳ τὰς χορδὰς ἔκρουε, καὶ ὀλίγον ὅσον κιθαρίσας συνῇδε τοῖς κρούμασι. Τὸ δ' ᾆσμα ἦν, Ἀπόλλων μεμφόμενος τὴν Δάφνην φεύγουσαν καὶ διώκων ἅμα καὶ μέλλων καταλαμβάνειν· καὶ γινομένη φυτὸν ἡ κόρη, καὶ Ἀπόλλων τὸ φυτὸν στεφανούμενος. Τοῦτό μοι μᾶλλον ᾀσθὲν εἰς τέλος τὴν ψυχὴν ἐξέκαυσεν. Ὑπέκκαυμα γὰρ ἐπιθυμίας λόγος ἐρωτικός· κἂν εἰς σωφροσύνην τις ἑαυτὸν νουθετῇ, τῷ παραδείγματι πρὸς τὴν μίμησιν ἐρεθίζεται, μάλισθ' ὅταν ἐκ τοῦ κρείττονος ᾖ τὸ παράδειγμα. Ἡ γὰρ ὧν ἁμαρτάνει τις αἰδὼς τῷ τοῦ βελτίονος ἀξιώματι παρρησία γίνεται. Καὶ ταῦτα πρὸς ἐμαυτὸν ἔλεγον·

IV. Cognita literarum sententia surrexit pater, statimque ad mare se contulit atque haud multo post rediit. Eum sequebatur magna turba servorum ancillarumque, quas cum uxore ac filia Sostratus miserat. Inter eas mulier erat procera, preciosam stolam induta : in quam simul atque oculos conjeci, ad lævam virgo apparet mihi et vultu suo meos oculos fulminat. Talem vidi ego aliquando tauro (insidentem) pictam Selenen. Erant ei quadam cum jucunditate truces oculi, crines flavi crispique, supercilia puro nigrore (delibuta), genæ candidæ : nisi quod earum medium rubore purpuram qua Lydiæ mulieres ebur inficiunt imitante suffusum erat : os rosarum flos, quum rosæ foliorum labra aperire incipiunt. Itaque statim, ut eam contemplatus sum, occidi. « Forma enim ad inferendum vulnus telo acutior est, per oculosque in animum penetrat. Amatorio vulneri enim oculus est via. » Omnibus autem simul tenebar, laude, perculsione, metu, pudore, impudentia; proceritatem laudabam, pulchritudinem stupebam, corde tremebam, oculis lascivius intuebar, ne caperer verebar : saneque oculos a virgine avertere conabar : sed illi repugnabant, formæque suavitate pellecti eo sese referebant et victoria tandem potiti sunt.

V. Ceterum mulieribus intro ad nos ductis, domus parte quadam iis attributa, pater cœnam parari jussit, ac quoniam tempus ejus venerat, bini singulas mensas nacti sumus, hujusmodi ab Hippia ordine adhibito, ut ipse et ego mediam, matres sinistram, dextram virgines obtinerent. Quem bonum ordinem quum ipse animadvertissem, parum abfuit quin ad patrem, propterea quod virginem ex adversum oculis meis collocaverat, osculandum procederem. Verum enimvero quid in ea cœna comederim, ita me di ament, haud scio, iis nimirum similis, qui cœnare sese somniant, sed cubito mensæ innixus et inclinatus puellam toto vultu contemplabar, illius interim obtutus suffurans : hæc enim mihi cœna erat. Posteaquam finis edendi factus est, e pueris domesticis unus cum cithara processit, ac primum nudis manibus fides tentans pulsabat et exilem quemdam sonum, digitis murmur adjuvantibus, edidit : deinde sumpto jam plectro, chordas percussit, quo aliquantulum facto citharæ sono vocem ipse suam addidit, concinuitque, ut fugientem Daphnen Apollo incusaret, et simul persequeretur, ut jamjam comprehensurus esset, ut puella in arborem mutaretur, cujus ille frondibus coronam sibi fingeret. Quæ sane cantilena ardentiores meo faces amori subjecit. « Amatorius enim sermo vehemens cupiditatis incitatio est. Ac quamquam ad temperantiam aliquis comparatus est, exemplo tamen ad imitandum trahitur, eoque facilius, quo nobilius proponitur exemplum. Nam pudor peccandi, præstantioris alicujus dignitate, in licentiam commutatur. » Hisce itaque verbis memet alloquebar : Ecce et Apollo

Ἰδοὺ καὶ Ἀπόλλων ἐρᾷ, κἀκεῖνος παρθένου, καὶ ἐρῶν οὐκ αἰσχύνεται, ἀλλὰ διώκει τὴν παρθένον· σὺ δ' ὀκνεῖς, καὶ αἰδῇ, καὶ ἀκαίρως σωφρονεῖς; Μὴ κρείττων εἶ τοῦ θεοῦ;

ϛʹ. Ὡς δ' ἦν ἑσπέρα, πρότεραι μὲν πρὸς ὕπνον ἐτράπησαν αἱ γυναῖκες· μικρὸν δ' ὕστερον καὶ ἡμεῖς· οἱ μὲν δὴ ἄλλοι τῇ γαστρὶ μετρήσαντες τὴν ἡδονὴν, ἐγὼ δὲ τὴν εὐωχίαν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς φέρων, τῶν τε προσώπων τῆς κόρης γεμισθεὶς καὶ ἀκράτῳ θεάματι καὶ μέχρι κόρου προελθὼν, ἀπῆλθον μεθύων ἔρωτι. Ὡς δ' εἰς τὸ δωμάτιον παρῆλθον, ἔνθα μοι καθεύδειν ἔθος ἦν, οὐθ' ὕπνου τυχεῖν ἠδυνάμην. Ἔστι μὲν γὰρ φύσει καὶ τἄλλα νοσήματα καὶ τὰ τοῦ σώματος τραύματα ἐν νυκτὶ χαλεπώτερα, καὶ ἐπανίσταται μᾶλλον ἡμῖν ἡσυχάζουσι καὶ ἐρεθίζει τὰς ἀλγηδόνας. Ὅταν γὰρ ἀναπαύηται τὸ σῶμα, τότε σχολάζει τὸ ἕλκος νοσεῖν. Τὰ δὲ τῆς ψυχῆς τραύματα, μὴ κινουμένου τοῦ σώματος, πολὺ μᾶλλον ὀδυνᾷ. Ἐν ἡμέρᾳ μὲν γὰρ ὀφθαλμοὶ καὶ ὦτα πολλῆς γεμιζόμενα περιεργίας ἐπικουφίζει τῆς νόσου τὴν ἀκμὴν, ἀντιπεριάγοντα τὴν ψυχὴν τῆς εἰς τὸ πονεῖν σχολῆς· ἐὰν δ' ἡσυχίᾳ τὸ σῶμα πεδηθῇ, καθ' ἑαυτὴν ἡ ψυχὴ γενομένη τῷ κακῷ κυμαίνεται. Πάντα γὰρ ἐξεγείρεται τότε τὰ τέως κοιμώμενα· τοῖς πενθοῦσιν αἱ λῦπαι· τοῖς μεριμνῶσιν αἱ φροντίδες· τοῖς κινδυνεύουσιν οἱ φόβοι· τοῖς ἐρῶσι τὸ πῦρ. Περὶ δὲ τὴν ἕω μόλις ἐλεήσας μέ τις ὕπνος ἀνέπαυσεν ὀλίγον. Ἀλλ' οὐδὲ τότε μου τῆς ψυχῆς ἀπελθεῖν ἤθελεν ἡ κόρη· πάντα γὰρ ἦν μοι Λευκίππη τὰ ἐνύπνια· διελεγόμην αὐτῇ, συνέπαιζον, συνεδείπνουν, ἡπτόμην, πλείονα εἶχον ἀγαθὰ τῆς ἡμέρας. Καὶ γὰρ κατεφίλησα, καὶ ἦν τὸ φίλημα ἀληθινόν· ὥστ' ἐπειδή με ἤγειρεν ὁ οἰκέτης, ἐλοιδορούμην αὐτῷ τῆς ἀκαιρίας, ἀπολέσας ὄνειρον οὕτω γλυκύν. Ἀναστὰς οὖν ἐβάδιζον ἐξεπίτηδες εἴσω τῆς οἰκίας, κατὰ πρόσωπον τῆς κόρης· βιβλίον ἅμα κρατῶν καὶ ἐγκεκυφὼς ἀνεγίνωσκον· τὸν δ' ὀφθαλμὸν, εἰ κατὰ τὰς θύρας γενοίμην, ὑπεῖλιττον κάτωθεν καί τινας ἐμπεριπατήσας διαύλους, καὶ ἐποχετευσάμενος ἐκ τῆς θέας ἔρωτα, σαφῶς ἀπῄειν ἔχων τὴν ψυχὴν κακῶς. Καὶ ταῦτά μοι τριῶν ἡμερῶν ἐπυρσεύετο.

Ζʹ. Ἦν δέ μοι Κλεινίας ἀνεψιὸς, ὀρφανὸς καὶ νέος, δύο ἀναβεβηκὼς ἔτη τῆς ἡλικίας τῆς ἐμῆς, ἔρωτι τετελεσμένος· μειρακίου δ' ὁ ἔρως ἦν. Οὕτω δ' εἶχε φιλοτιμίας πρὸς αὐτὸ, ὥστε καὶ ἵππον πριάμενος, ἐπεὶ θεασάμενον τὸ μειράκιον ἐπῄνεσεν, εὐθὺς ἐχαρίσατο φέρων αὐτῷ τὸν ἵππον. Ἔσκωπτον οὖν αὐτὸν ἀεὶ τῆς ἀμεριμνίας, ὅτι σχολάζει φιλεῖν καὶ δοῦλός ἐστιν ἐρωτικῆς ἡδονῆς. Ὁ δέ μοι μειδιῶν καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπισείων ἔλεγεν· Ἔσῃ ποτὲ καὶ σύ μοι δοῦλος ταχύ. Πρὸς τοῦτον ἀπιὼν καὶ ἀσπασάμενος καὶ παρακαθισάμενος, Ἔδωκα, ἔφην, Κλεινία, σοι δίκην τῶν σκωμμάτων. Δοῦλος γέγονα κἀγώ. Ἀνακροτήσας οὖν τὰς χεῖρας ἐξεγέλασε, καὶ ἀναστὰς κατεφίλησέ μου τὸ πρόσωπον, ἐμφαῖνον ἐρωτικὴν ἀγρυπνίαν· καὶ, Ἐρᾷς,

amore captus, et amare illum non pudet, sed et virginem persequitur? Quid tu igitur desidia torpes et pudore victus alieno tempore continentiam præ te fers? Num tu deo præstantior es?

VI. Ceterum quum advesperasset, primæ cubitum ivere mulieres, nec multo post nos, alii quidem cœnæ voluptatem ventri, ego vero oculis largitus: nam puellæ vultu impletus, merisque obtutibus exsaturatus, ac plane amore ipso ebrius, intra cubiculum, in quo cubare consueveram, me recepi, ubi somnum nulla ratione capere quivi. « Natura equidem ita fert, ut cum alii morbi, tum corporis vulnera noctu molestiora sint et quiescentibus nobis vehementius intendantur et majores efficiant dolores: quietem enim capientibus membris, vulneri otium datur sæviendi: quiescente autem corpore multo majorem dolorem sentiunt vulnera animi. Oculi enim atque aures multis in rebus interdiu occupatæ faciunt ut solicitudinum aculei minus sentiantur, animumque distrahant, ut dolendi tempus non supersit. Quod si otio membra detineantur, animus se ipse colligens, assiduis malorum procellis jactatur: quæ enim eousque sopita jacuerant, suscitantur; in luctu videlicet constitutis mœrores, aliqua de re solicitis cogitationes, in periculo versantibus metus, amore ardentibus, ignes. » Tandem appropinquante aurora misertus mei somnus levationis aliquantulum mihi attulit, nec tamen meo ex animo puella tunc abire volebat, sed omnia mihi de Leucippe somnia erant: cum illa loquebar, ludebam, cœnabam, tangebam, ac majora quidem tum, quam interdiu, bona consequebar. Osculabar enim, veraque osculatio erat. Itaque quum me famulus excitasset, importunitatem illius, quod tam dulci me in somno interpellavisset, maledictis prosecutus sum. atque e stratis surgens, puellæ domum de industria in ejus conspectu deambulatum me contuli, allatumque mecum eo tempore librum demissa fronte legebam ita, ut quotiescumque foribus appropinquaveram, oculorum aciem in eam converterem et factis denique aliquot spatiis, amorem videndo hauriens palam discesserim, animo misere affecto. Hunc in modum tres mihi dies amorem significando consumpti sunt.

VII. Erat consanguineus meus, utroque parente orbatus et juvenis, cui Cliniæ nomen fuit. Is duobus annis me natu major, amore initiatus; adolescentuli amor erat: tantaque erga illum liberalitate usus fuerat, ut quum equum emisset, visumque adolescens laudasset, eum illi statim sit elargitus. Hunc ego conviciis insectari non cessabam, quod tantum sibi a re sua otii esset, ut amori operam daret et amatoriæ voluptatis servus esset. Ille autem me irridens et caput quassans, Futurum aliquando est, inquit, ut tu quoque servus sis. Ad eum igitur quum venissem et data salute assedissem, Jactatorum in te nunc, inquam, Clinia, conviciorum tibi pœnas luo, captus enim ego quoque sum. Tum ille jactatis manibus plaudens, in risum sese effudit consurgensque amatorias vigilias indicantem

εἶπεν, ἐρᾷς ἀληθῶς· οἱ ὀφθαλμοί σου λέγουσιν. Ἄρτι δὲ λέγοντος αὐτοῦ, Χαρικλῆς εἰστρέχει (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ μειρακίῳ) τεθορυβημένος, Οἴχομαί σοι, λέγων, Κλεινία. Καὶ συνεστέναξεν ὁ Κλεινίας, ὥσπερ ἐκ τῆς ἐκείνου ψυχῆς κρεμάμενος· καὶ τῇ φωνῇ τρέμων, Ἀποκαίεις, εἶπε, σιωπῶν· τί σε λυπεῖ; τίνι δεῖ μάχεσθαι; Καὶ ὁ Χαρικλῆς, Γάμον, εἶπεν, ὁ πατήρ μοι προξενεῖ, καὶ γάμον ἀμόρφου κόρης, ἵνα διπλῷ συνοικῶ κακῷ. Πονηρὸν μὲν γὰρ γυνή, κἂν εὔμορφος ᾖ· ἐὰν δὲ καὶ ἀμορφίαν δυστυχῇ, διπλοῦν τὸ κακόν. Ἀλλὰ πρὸς τὸν πλοῦτον ὁ πατὴρ ἀποβλέπων σπουδάζει τὸ κῆδος. Ἐκδίδομαι ὁ δυστυχὴς τοῖς ἐκείνης χρήμασιν, ἵνα γήμω πωλούμενος.

Η'. Ὡς οὖν ταῦτ' ἤκουσεν ὁ Κλεινίας, ὠχρίασεν. Ἐπιπαρώξυνεν οὖν τὸ μειράκιον ἀπωθεῖσθαι τὸν γάμον, τὸ τῶν γυναικῶν γένος λοιδορῶν· Γάμον, εἶπεν, ἤδη σοι δίδωσιν ὁ πατήρ; τί γὰρ ἠδίκηκας, ἵνα καὶ πεδηθῇς; Οὐκ ἀκούεις τοῦ Διὸς λέγοντος;

Τοῖς δ' ἐγὼ ἀντὶ πυρὸς δώσω κακόν, ᾧ κεν ἅπαντες
Τέρπωνται κατὰ θυμόν, ἑὸν κακὸν ἀμφαγαπῶντες.

Αὕτη κακῶν ἡδονή· καὶ ἔοικε τῇ τῶν Σειρήνων φύσει. Κἀκεῖναι γὰρ ἡδονῇ φονεύουσιν ᾠδῆς. Ἔστι δέ σοι συνιέναι τὸ μέγεθος τοῦ κακοῦ καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς τοῦ γάμου παρασκευῆς. Βόμβος αὐλῶν, ὁ κλίδων κτύπος, πυρσῶν δᾳδουχία. Ἐρεῖ τις ἰδὼν τοσοῦτον κυδοιμόν· Ἀτυχὴς ὁ μέλλων γαμεῖν· ἐπὶ πόλεμον, δοκῶ μοι, πέμπεται. Ἀλλ' εἰ μὲν ἰδιώτης ἦσθα μουσικῆς γνώσεως, ἠγνόεις ἂν τὰ τῶν γυναικῶν δράματα· νῦν δὲ κἂν ἄλλοις λέγοις, ὅσων ἐνέπλησαν μύθων γυναῖκες τὴν σκηνήν. Ὁ ὅρμος Ἐριφύλης, Φιλομήλας ἡ τράπεζα, Σθενοβοίας ἡ διαβολή, Ἀερόπης ἡ κλοπή, Πρόκνης ἡ σφαγή. Ἂν τὸ Χρυσηΐδος κάλλος Ἀγαμέμνων ποθῇ, λοιμὸν τοῖς Ἕλλησι ποιεῖ· ἂν τὸ Βρισηΐδος κάλλος Ἀχιλλεὺς [ποθῇ], πένθος αὐτῷ προξενεῖ· ἐὰν ἔχῃ γυναῖκα Κανδαύλης καλήν, φονεύει Κανδαύλην ἡ γυνή. Τὸ μὲν γὰρ Ἑλένης τῶν γάμων πῦρ ἀνῆψε κατὰ τῆς Τροίας ἄλλο πῦρ· ὁ δὲ Πηνελόπης γάμος τῆς σώφρονος, πόσους νυμφίους ἀπώλεσεν; Ἀπέκτεινεν Ἱππόλυτον φιλοῦσα Φαίδρα, Κλυταιμνήστρα δ' Ἀγαμέμνονα μὴ φιλοῦσα. Ὦ πάντα τολμῶσαι γυναῖκες· κἂν φιλῶσι, φονεύουσι· κἂν μὴ φιλῶσι, φονεύουσι. Ἀγαμέμνονα ἔδει φονευθῆναι τὸν καλόν, οὗ κάλλος ἐπουράνιον ἦν,

Ὄμματα καὶ κεφαλὴν ἴκελος Διὶ τερπικεραύνῳ;

Καὶ ταύτην ἀπέκοψεν, ὦ Ζεῦ, τὴν κεφαλὴν γυνή. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν εὐμόρφων τις ἂν εἴποι γυναικῶν, ἔνθα καὶ μέτριον τὸ ἀτύχημα. Τὸ γὰρ κάλλος ἔχει τὴν παρηγορίαν τῶν κακῶν, καὶ τοῦτ' ἔστιν ἐν ἀτυχήμασιν εὐτύχημα. Εἰ δὲ μηδ' εὔμορφος, ὡς φῄς, ἡ συμφορὰ διπλῆ. Καὶ πῶς ἄν τις ἀνάσχοιτο, καὶ ταῦτα μειράκιον οὕτω καλόν; Μή, πρὸς θεῶν, Χαρίκλεις, μήπω μοι δοῦλος γένῃ, μηδὲ τὸ ἄνθος πρὸ καιροῦ τῆς ἥβης ἀπολέσῃς. Πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καὶ

faciem mihi suaviatus est et, Revera, inquit, amore captus es: tui enim id oculi declarant. Hæc vix protulerat, quum Charicles (id erat adolescenti nomen) introiit; is, vehementer conturbatus, Perii, inquit, o Clinia; atque hic una cum eo suspirans Clinia, tanquam ex adolescentuli anima penderet, lingua titubante, Perdis me tuo, inquit, isto silentio. Quid te excruciat? Quicum pugnandum erit? Tum Charicles, Uxorem, inquit, mihi pater dare studet, eamque deformem, duplici ut malo utar. Nam magnum malum formosa mulier; si vero et deformis, duplex malum. Sed pater meus divitiis inhians, affinitatem istam affectat. Me miserum, pecuniæ illius tradar, ut uxorem mancipatus ducam.

VIII. Quæ Clinia quum audivisset, expalluit; atque in mulierum genus acerbius invectus, adolescentem a re uxoria dehortatus est: Tibi ergo uxorem jam dat pater? Quidnam commeruisti, ut in vincula conjiciaris? An non Jovem audis ita canentem?

His autem ego (surrepti) pretium ignis dabo malum quo omnes
Animo gaudeant, suum ipsi malum amantes.

Ejusmodi est quæ malis e rebus percipitur voluptas, Sirenum scilicet naturæ similis: illæ enim cantus suavitate mortales perdunt. Mali autem magnitudinem ipso ex nuptiarum apparatu, tibiarum videlicet clangore, crepitu valvarum, funalium incendio intueri tibi licet. Jam quis tantos tumultus videns, eum non miserum vocet, qui uxorem sit ducturus; mihi quidem certe in pugnam is mitti videtur. Si ab humaniorum literarum studiis abhorreres, mulierum facta ignorares: verum nunc aliis etiam, quo illæ scenis argumenta suppeditaverint, commemorare queas. Eriphyles monile, Philomelæ mensa, calumnia Sthenobœæ, Aëropes furtum, Procnes jugulatio (filii). Quod si Agamemnon formam desiderat Chryseidis, Achilles Briseidis, Græcis ille pestilentiæ auctor, hic sibi luctum conciliat. Formosam Candaules uxorem duxit: sed ab ea etiam necatus fuit. Nuptiales Helenæ faces, alias faces accenderunt contra Trojam. Penelopes castæ nuptiæ quot procos leto affecerunt! Ac Phædra quidem Hippolytum, cujus amore flagrabat, Clytæmnestra vero Agamemnonem, quem oderat, e medio sustulit. O mulieres ad omne semper flagitium paratas: quæ iis quos diligunt æque perniciosæ sint, atque iis quos oderunt. Quid ergo causæ fuit, quam ob rem pulchrum Agamemnonem interfici oporteret, cujus pulchritudo cœlestis erat,

Et oculis et capite similis Jovi fulmine gaudenti?

Et tamen hoc, proh Jupiter, caput mulier abscidit. Et de formosis quidem mulieribus commemorari hæc possint ubi mediocris infelicitas: pulchritudo enim calamitatem aliqua ex parte levat et hoc in malis bonum est. » Verum si, ut tu ais, deformis sit, duplo quidem certe majus malum fit. Quod quo pacto quis ferre queat, præsertim, forma tam bona? Ne te, per deos, o Charicle, jam in servitutem tradas, neu florem ætatis tuæ ante tempus perditum eas. Ad alia, quæ in nuptiis mala sunt, id etiam

τοῦτ᾽ ἔστι τοῦ γάμου τὸ ἀτύχημα· μαραίνει τὴν ἀκμήν. Μὴ, δέομαι, Χαρίκλεις, μήπω μοι μαρανθῇς· μὴ παραδῷς εὔμορφον τρυγῆσαι ῥόδον ἀμόρφῳ γεωργῷ. Καὶ ὁ Χαρικλῆς, Ταῦτα μὲν, ἔφη, καὶ θεοῖς κἀμοὶ μελήσει. Καὶ γὰρ εἰς τὴν προθεσμίαν τῶν γάμων χρόνος ἐστὶν ἡμερῶν. Πολλὰ δ᾽ ἂν γένοιτο καὶ ἐν νυκτὶ μιᾷ· καὶ κατὰ σχολὴν ζητήσομεν. Τὸ δὲ νῦν ἔχον, ἐφ᾽ ἱππασίαν ἄπειμι. Ἐξ ὅτου γάρ μοι τὸν ἵππον ἐχαρίσω τὸν καλὸν, οὔπω σου τῶν δώρων ἀπέλαυσα. Ἐπικουφιεῖ δέ μοι τὸ γυμνάσιον τῆς ψυχῆς τὸ λυπούμενον. Ὁ μὲν οὖν ἀπῄει τὴν τελευταίαν ὁδὸν ὕστατα καὶ πρῶτα μελλήσων ἱππάζεσθαι.

Θ΄. Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Κλεινίαν καταλέγω μου τὸ δρᾶμα πῶς ἐγένετο, πῶς πάθοιμι, πῶς ἴδοιμι, τὴν καταγωγὴν, τὸ δεῖπνον, τὸ κάλλος τῆς κόρης. Τελευτῶν δὲ τῷ λόγῳ συνίην ἀσχημονῶν, Οὐ φέρω, λέγων, Κλεινία, τὴν ἀνίαν· ὅλος γάρ μοι προσέπεσεν ὁ ἔρως, καὶ αὐτόν μου διώκει τὸν ὕπνον τῶν ὀμμάτων· πάντοτε Λευκίππην φαντάζομαι. Οὐ γέγονεν ἄλλῳ τινὶ τοιοῦτον ἀτύχημα. Τὸ γὰρ κακόν μοι καὶ συνοικεῖ. Καὶ ὁ Κλεινίας, Ληρεῖς, εἶπεν, οὕτως εἰς ἔρωτα εὐτυχῶν. Οὐ γὰρ ἐπ᾽ ἀλλοτρίας θύρας ἐλθεῖν σε δεῖ, οὐδὲ διάκονον παρακαλεῖν. Αὐτήν σοι δέδωκε τὴν ἐρωμένην ἡ τύχη καὶ φέρουσα ἔνδον ἵδρυσεν. Ἄλλῳ μὲν γὰρ ἐραστῇ καὶ βλέμμα μόνον ἤρκεσε τηρουμένης παρθένου καὶ μέγιστον τοῦτο ἀγαθὸν νενόμικεν ἐραστὴς, ἐὰν καὶ μέχρι τῶν ὀμμάτων εὐτυχῇ· οἱ δ᾽ εὐδαιμονέστεροι τῶν ἐραστῶν, ἂν τύχωσι κἂν ῥήματος μόνον. Σὺ δὲ βλέπεις ἀεὶ καὶ ἀκούεις ἀεὶ καὶ συνδειπνεῖς καὶ συμπίνεις· καὶ τούτοις εὐτυχῶν ἐγκαλεῖς· ἀχάριστος εἶ πρὸς ἔρωτος δωρεάν· οὐκ οἶδας, οἷόν ἐστιν ἐρωμένη βλεπομένη· μείζονα τῶν ἔργων ἔχει τὴν ἡδονήν. Ὀφθαλμοὶ γὰρ ἀλλήλοις ἀντανακλώμενοι, ἀπομάττουσιν ὡς ἐν κατόπτρῳ τῶν σωμάτων τὰ εἴδωλα· ἡ δὲ τοῦ κάλλους ἀπορροὴ, δι᾽ αὐτῶν εἰς τὴν ψυχὴν καταρρέουσα, ἔχει τινὰ μίξιν ἐν ἀποστάσει. Καὶ ὀλίγον ἐστὶ τῆς τῶν σωμάτων μίξεως· καινὴ γάρ ἐστι σωμάτων συμπλοκή. Ἐγὼ δέ σοι καὶ τὸ ἔργον ἔσεσθαι ταχὺ μαντεύομαι. Μέγιστον γάρ ἐστιν ἐφόδιον εἰς πειθὼ συνεχὴς πρὸς ἐρωμένην ὁμιλία. Ὀφθαλμὸς γὰρ φιλίας πρόξενος καὶ τὸ σύνηθες τῆς κοινωνίας εἰς χάριν ἀνυσιμώτερον. Εἰ γὰρ τὰ ἄγρια τῶν θηρίων συνηθείᾳ τιθασεύεται, πολλῷ μᾶλλον ταύτῃ μαλαχθείη καὶ γυνή. Ἔχει δέ τι πρὸς παρθένον ἐπαγωγὸν ἡλικιώτης ἐρῶν. Τὸ δ᾽ ἐν ὥρᾳ τῆς ἀκμῆς ἐπεῖγον εἰς τὴν φύσιν καὶ τὸ συνειδὸς τοῦ φιλεῖσθαι τίκτει πολλάκις ἀντέρωτα. Θέλει γὰρ ἑκάστη τῶν παρθένων εἶναι καλὴ καὶ φιλουμένη χαίρει καὶ ἐπαινεῖ τῆς μαρτυρίας τὸν φιλοῦντα. Κἂν μὴ φιλήσῃ τις αὐτὴν, οὔπω πεπίστευκεν εἶναι καλή. Ἓν οὖν σοι παραινῶ μόνον, ἐρᾶσθαι πιστευσάτω, καὶ ταχέως σε μιμήσεται. Πῶς ἂν οὖν, εἶπον, γένοιτο τοῦτο τὸ μάντευμα; δός μοι τὰς ἀφορμάς. Σὺ γὰρ ἀρχαιότερος μύστης ἐμοῦ καὶ συνηθέστερος ἤδη τῇ τελετῇ τοῦ θεοῦ. Τί λέγω; τί

accedit, ætatis robur ut absumant. Noli, amabo te, Chaⁿricle, noli, inquam, temet conficere, aut venustam rosam invenusto agricolæ colligendam præbere. Tum Charicles, Hoc diis, inquit, et mihi curæ erit: etenim, post dies aliquot, nuptiæ fient. Multa vero et nocte una fieri possunt: ac nos per otium considerabimus. Nunc quod superest, ad equestre certamen abeo: neque enim equo a te mihi donato hactenus usus sum: exercitatio hæc animi mœrorem levabit. Ita ille abiit, postremum ac primum equitaturus.

IX. Ego vero Cliniæ, uti res meæ sese haberent, ut in amorem prolapsus essem ut vidissem, diversorium, cœnam, puellæ pulchritudinem narro. Tandem absurda loqui me sentiens, Dolori, o Clinia, par, inquam, esse nequeo. Amor enim suum in me furorem omnem effundit, nullum somno locum omnino ut relinquat: Leucippe mihi perpetuo in oculis animoque versatur: nec quisquam est, cui calamitas hujusmodi evenerit, malum enim mihi domi est. Tum Clinia, Insani quidem certe hæc, inquit, oratio est, quum tam felici amore fruaris: neque enim alienæ tibi fores adeundæ, aut internuncii adhibendi sunt. Ipsam tibi amicam fortuna dedit et portans in domo statuit. Alii quidem enim amanti satis esset, custoditæ virginis adspectu frui: maximaque illi voluptas putaretur, si oculos videndo exsaturare posset; beatissimi vero illi, quibus colloquendi facultas tributa sit. Tu autem et vides et audis semper, unaque et es, et potas: et quamquam tam beatus es, conquereris tamen; ingratus es erga amoris donum. Nescis majorem in exoptata virgine contemplanda voluptatem esse, quam in contrectanda? « Nam dum sese oculi mutuo respectant, imagines corporum, speculorum instar, suscipiunt: pulchritudinis autem simulacra ipsis a corporibus missa et oculorum ministerio in animum illabentia, nescio quam, sejunctis etiam corporibus ipsis, permistionem sortiuntur; et corporum congressus inanis est; novus enim est corporum congressus. » Tibi vero ego rem brevi ex sententia processuram prænuntio: maximum enim ad persuadendum momentum habet continua cum puella consuetudo: conciliatores enim amoris oculi sunt: atque ad gratiam comparandam assidua consuetudo maxime conducit. Si enim feræ, nedum mulieres, consuetudine mansuefiunt. Jam vero aliquid etiam ad virginem illiciendam æqualis amantis ætas potest. Quod præterea in ipso ætatis flore ad ea impellit, ad quæ natura ferimur, si id etiam addatur, ut amari quæpiam se intelligat, mutuum amorem sæpe gignit. Virginum enim unaquæque formosam se esse credi vult, atque amari gaudet, amatoremque tanquam formæ testem laudibus extollit. Ac si qua est, quæ nondum se a quopiam diligi sentiat, sese formosam nondum arbitratur. Illud unum ergo inprimis te hortor, se a te amari credat: ita enim te quam primum imitabitur. At quonam pacto ea, inquam, fient, quæ prænuntias? Agedum tu, quid agam, me mone: Amoris enim sacris ante me initiatus es, majoreque usu dei mysteriorum polles. Quibus

ποιῶ; πῶς ἂν τύχοιμι τῆς ἐρωμένης; Οὐκ οἶδα γὰρ (ἐγὼ) τὰς ὁδούς.

Ι'. Μηδὲν, εἶπεν ὁ Κλεινίας, πρὸς ταῦτα ζήτει παρ' ἄλλου μαθεῖν· αὐτοδίδακτος γάρ ἐστιν ὁ θεὸς σοφιστής. Ὥσπερ γὰρ τὰ ἀρτίτοκα τῶν βρεφῶν οὐδεὶς διδάσκει τὴν τροφὴν, αὐτόματα γὰρ ἐκμανθάνει καὶ οἶδεν ἐν τοῖς μαζοῖς οὖσαν αὐτοῖς τὴν τράπεζαν, οὕτω καὶ νεανίσκος ἔρωτος πρωτοκύμων οὐ δεῖται διδασκαλίας πρὸς τὸν τοκετόν. Ἐὰν γὰρ ἡ ὠδὶς παραγένηται καὶ ἐνστῇ τῆς ἀνάγκης ἡ προθεσμία, μηδὲν πλανηθεὶς, κἂν πρωτοκύμων ᾖς, εὑρήσεις τεκεῖν ὑπ' αὐτοῦ μαιωθεὶς τοῦ θεοῦ. Ὅσα δ' ἐστὶ κοινὰ καὶ μὴ τῆς εὐκαίρου τύχης δεόμενα, ταῦτ' ἀκούσας μάθε. Μηδὲν μὲν εἴπῃς πρὸς τὴν παρθένον ἀφροδίσιον· τὸ δ' ἔργον ζήτει πῶς γένηται σιωπῇ. Παῖς γὰρ καὶ παρθένος ὅμοιοι μέν εἰσιν εἰς αἰδῶ· πρὸς δὲ τὴν τῆς Ἀφροδίτης χάριν κἂν γνώμης ἔχωσιν, ἃ πάσχουσιν, ἀκούειν οὐ θέλουσι. Τὴν γὰρ αἰσχύνην κεῖσθαι νομίζουσιν ἐν τοῖς ῥήμασι. Γυναῖκας μὲν γὰρ εὐφραίνει καὶ τὰ ῥήματα· παρθένος δὲ τοὺς μὲν ἔξωθεν ἀκροβολισμοὺς τῶν ἐραστῶν εἰς πεῖραν φέρει καὶ ἄφνω συντίθεται τοῖς νεύμασιν· ἐὰν δ' αἰτήσῃς τὸ ἔργον προσελθὼν, ἐκπλήξεις αὐτῆς τὰ ὦτα τῇ φωνῇ, καὶ ἐρυθριᾷ καὶ μισεῖ τὸ ῥῆμα καὶ λοιδορεῖσθαι δοκεῖ· κἂν ὑποσχέσθαι θέλῃ τὴν χάριν, αἰσχύνεται. Τότε γὰρ πάσχειν νομίζει τὸ ἔργον, ὅτε μᾶλλον τὴν πεῖραν ἐκ τῆς τῶν λόγων ἡδονῆς ἀκούει. Ἐὰν δὲ τὴν πεῖραν προσάγων τὴν ἄλλην, καὶ εὐάγωγον αὐτὴν παρασκευάσας, ἀδεῶς ἤδη προσέρχῃ, σιώπα μὲν οὖν τὰ πολλὰ ὡς ἐν μυστηρίῳ, φίλησον δὲ προσελθὼν ἠρέμα. Τὸ γὰρ ἐραστοῦ φίλημα πρὸς ἐρωμένην θέλουσαν μὲν παρέχειν, αἴτησίς ἐστι [σιωπῇ], πρὸς ἀπειθοῦσαν δὲ, ἱκετηρία. Κἂν μὲν προσῇ τις συνθήκη τῆς πράξεως, πολλάκις δὲ καὶ ἑκοῦσαι πρὸς τὸ ἔργον ἐρχόμεναι θέλουσι βιάζεσθαι δοκεῖν, ἵνα τῇ δόξῃ τῆς ἀνάγκης ἀποτρέπωνται τῆς αἰσχύνης τὸ ἑκούσιον. Μὴ τοίνυν ὀκνήσῃς, ἐὰν ἀνθισταμένην αὐτὴν ἴδῃς, ἀλλ' ἐπιτήρει πῶς ἀνθίσταται. Σοφίας γὰρ κἀνταῦθα δεῖ. Κἂν μὲν προσκαρτερῇ, ἐπίσχες τὴν βίαν· οὔπω γὰρ πείθεται· ἐὰν δὲ μαλθακώτερον ἤδη θέλῃς, χορήγησον τὴν ὑπόκρισιν, μὴ ἀπολέσῃς σου τὸ δρᾶμα.

ΙΑ'. Κἀγὼ δὲ, Μεγάλα μὲν, ἔφην, ἐφόδιά μοι δέδωκας καὶ εὔχομαι τυχεῖν, Κλεινία, φοβοῦμαι δ' ὅμως, μὴ κακῶν γένηταί μοι τὸ εὐτύχημα μειζόνων ἀρχὴ καὶ ἐπιτρίψῃ με πρὸς ἔρωτα πλείονα. Ἂν γοῦν αὐξηθῇ τὸ δεινὸν, τί δράσω; Γαμεῖν μὲν οὐκ ἂν δυναίμην· ἄλλῃ γὰρ δέδομαι παρθένῳ. Ἐπίκειται δέ μοι πρὸς (τοῦτον) τὸν γάμον ὁ πατὴρ, δίκαια αἰτῶν, οὐ ξένην, οὐδ' αἰσχρὰν γῆμαι κόρην, οὐδ' ὡς Χαρικλέα πλούτῳ με πωλεῖ, ἀλλ' αὐτοῦ μοι δίδωσι θυγατέρα, καλὴν μὲν, ὦ θεοὶ, πρὶν Λευκίππην ἰδεῖν· νῦν δὲ καὶ πρὸς τὸ κάλλος αὐτῆς τυφλώττω καὶ πρὸς Λευκίππην μόνην τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχω. Ἐν μεθορίῳ κεῖμαι δύο ἐναντίων. Ἔρως ἀνταγωνίζεται καὶ πατήρ. Ὁ μὲν ἕστηκεν αἰδοῖ κρατῶν, ὁ δὲ κάθηται πυρπολῶν. Πῶς

dictis factisve utar? Quo modo amatæ virginis compos evadam? Rationem enim inire ipse nescio.

X. Tum Clinia, Minime, inquit, opus est, ut id ex aliis discere labores: deus hic ipse sibi præceptor est: ac quemadmodum infantes comesse nemo docet, sed per se ipsi discunt, paratumque sibi esse in mamillis nutrimentum intelligunt: sic adolescentes amore tum primum prægnantes, haudquaquam magistro ad pariendum indigent. Si te dolor stimulaverit, ac dies necessitatem afferat, non errans; quamvis primus hic tibi partus futurus sit, poteris parere tibi facultatem deo ipso dante. Quæ autem vulgaria sunt, nec temporis opportunitate aliqua opus habent, ea audiens percipe. Virginem inprimis ne de stupro appelles, caveto: sed ut negotium re ipsa conficiatur, silentio curato: pari enim verecundia pueri quidem sunt et puellæ, « Ac quamquam venereorum cupiditate teneantur, non tamen de iis quæ perpetiuntur, sermonem secum haberi volunt; turpitudinem enim in verbis collocatam existimant. Quæ viros expertæ sunt, verbis etiam delectantur: virgines vero amantium præludia tentandi gratia adhibita ferunt, nutibusque velle sese statim significant. Itaque si ad Venerem verbis invites, aures ejus oratione illa offendes, erubescet, aversabitur tua dicta, convicium sibi fieri putabit: et si velit gratiam promittere, pudore præpeditur: tunc enim ipsi se rei operam dare arbitratur, quum majoribus verborum illecebris ad eam invitari se audit. Sin vero conatu aliquo alio sensim adhibito morigeram illam reddens prompte jam accesseris, multo tu quidem, seclusis ut in sacris fieri solet, silentio utitor, sed paulatim appropinquans osculum dato. Amantis enim viri osculatio apud volentem puellam tacitæ petitionis, apud nolentem precationis obtinet locum. Jam vero etsi ex compacto, ac sæpe etiam sponte aliquæ obsequantur, vim tamen videri sibi allatam volunt, quo necessitatis opinione voluntariam turpitudinem excusent. Licet itaque repugnantem videas, detineri tamen noli: sed quonam modo in repugnando se habeant, observa: prudentia enim hac quoque in re opus est. Ac si perstare in sententia cognoveris, vim ne adhibeto, nam nondum persuasa est. Tractabiliorem autem eam reddi si voles, dissimulato: neque tute tibi rem tuam perditum ito.

XI. Tum ego, Magna mihi, o Clinia, inquam, adjumenta suppeditasti: neque dubito quin e sententia res procedat. Verum enimvero metuo, ne majorum felicitas hæc mihi malorum initium sit, atque ardentiorem me in flammam conjiciat. Quamobrem si morbus hic incrementum capiat, quid mihi agendum erit? Hanc quidem uxorem ducere non possim, propterea quod altera mihi desponsa est; auctor pater justa volens, non ut peregrinam deformemve puellam uxorem ducam, nec vero me, quod de Chariele fit, ob divitias alieni pater venundat: sed filiam mihi suam dat pulchram quidem, si Leucippen non vidissem. Verum ego nunc, quod quidem ad illius formam spectandam attinet, oculis captus sum: neque omnino quidquam præter Leucippem cerno. Saneque inter duo contraria versor: amoris vehementia et patris pudor, animum meum diverse trahunt. Hic quidem stat pudore continens, amor vero sedet exurens. Qui controversiam hanc dijudicabo?

κρίνω τὴν δίκην; Ἀνάγκη μάχεται καὶ φύσις. Καὶ θέλω μὲν σοὶ δικάσαι, πάτερ, ἀλλ' ἀντίδικον ἔχω χαλεπώτερον. Βασανίζει τὸν δικαστὴν, ἕστηκε μετὰ βελῶν, κρίνεται μετὰ πυρός. Ἂν ἀπειθήσω, πάτερ, αὐτῷ, κάομαι τῷ πυρί.

ΙΒ'. Ἡμεῖς μὲν οὖν ταῦτ' ἐφιλοσοφοῦμεν περὶ τοῦ θεοῦ· ἐξαίφνης δέ τις εἰστρέχει τῶν τοῦ Χαρικλέους οἰκετῶν, ἔχων ἐπὶ τοῦ προσώπου τὴν ἀγγελίαν τοῦ κακοῦ, ὡς καὶ τὸν Κλεινίαν εὐθὺς ἀνακραγεῖν θεασάμενον, Κακόν τι γέγονε Χαρικλεῖ. Ἅμα δὲ, αὐτοῦ λέγοντος, συνεξεφώνησεν ὁ οἰκέτης, Τέθνηκε Χαρικλῆς. Τὸν μὲν οὖν Κλεινίαν πρὸς τὴν ἀγγελίαν ἀφῆκεν ἡ φωνὴ καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος, ὥσπερ τυφῶνι βεβλημένος τῷ λόγῳ. Ὁ δ' οἰκέτης διηγεῖται· Ἐπὶ τὸν ἵππον τὸν σὸν ἐκάθισεν, ὦ Κλεινία, ὃς τὰ πρῶτα μὲν ἤλαυνεν ἠρέμα, δύο δ' ἢ τρεῖς δρόμους περιελθὼν, τὴν ἱππασίαν ἐπέσχε καὶ τὸν ἵππον ἱδροῦντα κατέψα καθήμενος, τοῦ ῥυτῆρος ἀμελήσας. Ἀπομάττοντος δὲ τῆς ἕδρας τοὺς ἱδρῶτας, ψόφος κατόπιν γίνεται, καὶ ὁ ἵππος ἐκταραχθεὶς πηδᾷ ὄρθιος ἀρθεὶς καὶ ἀλογίστως ἐφέρετο. Τὸν γὰρ χαλινὸν ἐνδακὼν καὶ τὸν αὐχένα σιμώσας, φρίξας τε τὴν κόμην, οἰστρηθεὶς τῷ φόβῳ δι' ἀέρος ἵπτατο. Τῶν δὲ ποδῶν οἱ μὲν ἔμπροσθεν ἥλλοντο, οἱ δ' ὄπισθεν τοὺς ἔμπροσθεν ἐπειγόμενοι φθάσαι, τὸν δρόμον ἐπέσπευδον, διώκοντες τὸν ἵππον. Ὁ δ' ἵππος τῇ τῶν ποδῶν κυρτούμενος ἁμίλλῃ, ἄνω τε καὶ κάτω πηδῶν πρὸς τὴν ἑκατέρων σπουδὴν, δίκην νεὼς χειμαζομένης τοῖς νώτοις ἐκυμαίνετο. Ὁ δὲ κακοδαίμων Χαρικλῆς ὑπὸ τοῦ τῆς ἱππείας ταλαντευόμενος κύματος, ἐκ τῆς ἕδρας ἐσφαιρίζετο, ποτὲ μὲν ἐπ' οὐρὰν κατολισθάνων, ποτὲ δ' ἐπὶ τράχηλον κυβιστῶν. Ὁ δὲ τοῦ κλύδωνος ἐπίεζεν αὐτὸν χειμών. Τῶν δὲ ῥυτήρων οὐκέτι κρατεῖν δυνάμενος, δοὺς δ' ἑαυτὸν [ὅμως] τῷ τοῦ δρόμου πνεύματι, (ὅλος) τῆς τύχης ἦν. Ὁ δ' ἵππος ῥύμῃ θέων ἐκτρέπεται τῆς λεωφόρου καὶ ἐς ὕλην ἐπήδησε καὶ εὐθὺς τὸν ἄθλιον Χαρικλέα περιρρήγνυσι δένδρῳ. Ὁ δὲ, ὡς ἀπὸ μηχανῆς προσαραχθεὶς, ἐκκρούεται μὲν τῆς ἕδρας, ὑπὸ δὲ τῶν τοῦ δένδρου κλάδων τὸ πρόσωπον αἰσχύνεται καὶ τοσούτοις περιδρύπτεται τραύμασιν, ὅσαι τῶν κλάδων ἦσαν αἱ αἰχμαί. Οἱ δὲ ῥυτῆρες αὐτῷ περιδεθέντες, οὐκ ἤθελον ἀφεῖναι τὸ σῶμα, ἀλλ' ἀνθεῖλκον αὐτὸ, περισύροντες θανάτου τρίβον. Ὁ δ' ἵππος ἔτι μᾶλλον ἐκταραχθεὶς τῷ πτώματι καὶ ἐμποδιζόμενος εἰς τὸν δρόμον τῷ σώματι κατεπάτει τὸν ἄθλιον, ἐκλακτίζων τὸν δεσμὸν τῆς φυγῆς· ὥστ' οὐκ ἂν αὐτόν τις ἰδὼν οὐδὲ γνωρίσειεν.

ΙΓ'. Ταῦτα μὲν οὖν ἀκούων ὁ Κλεινίας, ἐσίγα τινὰ χρόνον ὑπ' ἐκπλήξεως· μεταξὺ δὲ νήψας ἐκ τοῦ κακοῦ διωλύγιον ἐκώκυσε, καὶ ἐκδραμεῖν ἐπὶ τὸ σῶμα μὲν ἠπείγετο, ἐπηκολούθουν δὲ κἀγὼ, παρηγορῶν ὡς ἠδυνάμην. Καὶ ἐν τούτῳ φοράδην Χαρικλῆς ἐκομίζετο, θέαμα οἴκτιστον καὶ ἐλεεινόν. Ὅλος γὰρ τραῦμα ἦν· ὥστε μηδένα τῶν παρόντων κατασχεῖν τὰ δάκρυα.

Necessitas cum natura pugnat. Mihi quidem secundum te, pater, sententiam dicere in animo est, sed adversarii potentia obstat. Is tormenta judici adhibet, adest cum sagittis, faces tenens causam dicit. Si non parebo illi, pater, flammis circumvenior.

XII. Hæc de Amore deo inter nos philosophabamur, quum repente servorum Chariclis unus ingressus est, adversum nuntium vultu ipso præ se ferens, ita ut eo viso Clinia vocem hanc statim miserit : Charicli certe mali aliquid evenit. Quæ verba proferre nondum finierat, quum ille, Charicles, inquit, mortuus est. Quo nuntio ita perculsus est Clinia, ut verbis tanquam fulmine ictum vox eum motusque defecerint. Puer narrat : Ascenderat, inquit, Charicles tuum equum, Clinia, et leviter primo eum impulit : dein vero quum duos tresve cursus confecisset, sustinuit, ac sudantem sedens detergebat, dimissis habenis. Madidam sudore sellam dum detergit strepitus a tergo fit : quo perterritus equus, ac sese in altum saltu dans, huc illuc incerto cursu ferri cœpit : frenum enim mordens, collum intorquens, jubas quatiens, ac pavore stimulatus in aërem sustollebatur : anteriores pedes saliebant; posteriores primos assequi festinantes, cursum accelerabant, eumque propellebant : qui hujusmodi pedum contentione curvatus, sursum deorsumque saliens, pro modo celeritatis eorum, instar fluctuantis navis, dorso agitabatur. Succussu hoc compulsus infelix Charicles, torquebatur ex sella nunc ad caudam rejectus, nunc ad collum præceps ruens, fluctuationis vis miserum in modum eum vexabat. Tandem quum habenas moderari amplius nequiret, tradens se cursus fluctuationi, fortunæ in potestate totus erat. Tum vero equus vehementer currens, a via publica deflectit, in sylvam se conjecit, miserumque Chariclem arbori statim illisit : qui tanquam tormento emissus, e sella deturbatus est, facies ab arboris ramis deformatur et tot laceratur vulneribus quot ramorum cuspides erant. Ipsum vero corpus habenæ implicitæ nolebant dimittere, sed id retrahebant in mortis semitam raptantes. Illius autem lapsu magis perterrefactus equus, et per corpus ne currere posset impeditus, miserum conterebat, quod ne fugeret obstabat, calcibus conculcans, ut jam nemo illum videns agnoscat.

XIII. His cognitis rebus, Clinia stupore oppressus aliquamdiu tacuit : deinde, tanquam impetrata a dolore venia, maximos edidit ejulatus, ac summa cum celeritate ad cadaver se contulit : quem ipse quoque quibus poteram verbis consolans secutus sum. Interea Charicles allatus est, luctuosum sane ac miserabile spectaculum : totus enim erat lacer, adeo ut eorum qui aderant nemo lacrymas contine-

Ἐξῆρχε δὲ τοῦ θρήνου ὁ πατὴρ πολυτάρακτον βοῶν· Οἷος ἀπ' ἐμοῦ προελθὼν, οἷος ἐπανέρχῃ μοι, τέκνον; ὢ πονηρῶν ἱππασμάτων. Οὐδὲ κοινῷ μοι θανάτῳ τέθνηκας· οὐδ' εὐσχήμων φαίνῃ νεκρός. Τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις τῶν ἀποθανόντων κἂν ἴχνος τῶν γνωρισμάτων διασώζεται, κἂν τὸ ἄνθος τις τῶν προσώπων ἀπολέσῃ τηρεῖ τὸ εἴδωλον καὶ παρηγορεῖ τὸ λυπούμενον καθεύδοντα μιμούμενος. Τὴν μὲν γὰρ ψυχὴν ἐξεῖλεν ὁ θάνατος, ἐν δὲ τῷ σώματι τηρεῖ τὸν ἄνθρωπον. Σοῦ δ' ὁμοῦ καὶ ταῦτα διέφθειρεν ἡ τύχη καί μοι τέθνηκας θάνατον διπλοῦν, ψυχῇ καὶ σώματι. Οὕτως σου τέθνηκε καὶ τῆς εἰκόνος ἡ σκιά. Ἡ μὲν γὰρ ψυχή σου πέφευγεν· οὐχ εὑρίσκω δέ σε οὐδ' ἐν τῷ σώματι. Πότε μοι, τέκνον, γαμεῖς; πότε σου θύσω τοὺς γάμους, ἱππεῦ καὶ νυμφίε· νυμφίε μὲν ἀτελὴς, ἱππεῦ δὲ δυστυχής. Τάφος μέν σοι, τέκνον, ὁ θάλαμος· γάμος δ' ὁ θάνατος· θρῆνος δ' ὁ ὑμέναιος· ὁ δὲ κωκυτὸς τῶν γάμων οὗτος ᾠδαί. Ἄλλο σοι, τέκνον, προσεδόκων πῦρ ἀνάψειν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔσβεσεν ἡ πονηρὰ τύχη μετὰ σοῦ· ἀνάπτει δέ σοι δᾷδας κακῶν. Ὢ πονηρᾶς ταύτης δᾳδουχίας. Ἡ νυμφική σοι δᾳδουχία ταφὴ γίνεται.

ΙΔ'. Ταῦτα μὲν οὖν οὕτως ἐκώκυεν ὁ πατήρ· ἑτέρωθεν δὲ καθ' αὑτὸν ὁ Κλεινίας· καὶ ἦν θρήνων ἅμιλλα, ἐραστοῦ καὶ πατρός· Ἐγώ μου τὸν δεσπότην ἀπολώλεκα. Τί γὰρ αὐτῷ τοιοῦτον δῶρον ἐχαριζόμην; φιάλης γὰρ οὐκ ἦν χρυσῆ, ἵν' ἐσπένδετο πίνων καὶ ἐχρῆτό μου τῷ δώρῳ τρυφῶν; Ἐγὼ δ' ὁ κακοδαίμων ἐχαριζόμην θηρίον μειρακίῳ καλῷ, ἐκαλλώπιζον δὲ καὶ τὸ πονηρὸν θηρίον προστερνιδίοις, προμετωπιδίοις, φαλάροις ἀργυροῖς, χρυσαῖς ἡνίαις. Οἴμοι Χαρίκλεις· ἐκόσμησά σου τὸν φονέα χρυσῷ. Ἵππε πάντων θηρίων ἀγριώτατε, πονηρὲ καὶ ἀχάριστε καὶ ἀναίσθητε κάλλους. Ὁ μὲν κατέψα σου τοὺς ἱδρῶτας καὶ τροφὰς ἐπηγγέλλετο πλείονας καὶ ἐπῄνει τὸν δρόμον· σὺ δ' ἀπέκτεινας ἐπαινούμενος. Οὐχ ἥδου προσαπτομένου σου τοιούτου σώματος, οὐκ ἦν σοι τοιοῦτος ἱππεὺς τρυφή, ἀλλ' ἔρριψας, ἄστοργε, τὸ κάλλος χαμαί. Οἴμοι δυστυχής· ἐγώ σοι τὸν φονέα, τὸν ἀνδροφόνον, ἐωνησάμην.

ΙΕ'. Μετὰ δὲ τὴν ταφὴν εὐθὺς ἔσπευδον ἐπὶ τὴν κόρην. Ἡ δ' ἦν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς οἰκίας. Ὁ δὲ παράδεισος ἄλσος ἦν, μέγα τι χρῆμα πρὸς ὀφθαλμῶν ἡδονήν· καὶ περὶ τὸ ἄλσος τειχίον ἦν αὔταρκες εἰς ὕψος καὶ ἑκάστη πλευρὰ τειχίου, τέσσαρες δ' ἦσαν πλευραί, κατάστεγος ὑπὸ χορῷ κιόνων. Ὑπὸ δὲ τοῖς κίοσιν ἔνδον ἦν ἡ τῶν δένδρων πανήγυρις. Ἔθαλλον οἱ κλάδοι, συνέπιπτον ἀλλήλοις ἄλλος ἐπ' ἄλλον, αἱ γείτονες τῶν πετάλων περιπλοκαί, τῶν φύλλων περιβολαί, τῶν καρπῶν συμπλοκαί. Τοιαύτη τις ἦν ὁμιλία τῶν φυτῶν. Ἐνίοις δὲ τῶν δένδρων τῶν ἁδροτέρων κιττὸς καὶ σμῖλαξ παρεπεφύκει· ἡ μὲν ἐξηρτημένη πλατάνου καὶ περιπυκάζουσα ῥαδινῇ τῇ κόμῃ· ὁ δὲ κιττὸς περὶ πεύκην εἱλιχθεὶς ᾠκειοῦτο τὸ δένδρον ταῖς περιπλοκαῖς,

ret. Porro illius pater lamentationem magno cum plangore cœpit exclamans : Qualis a me abiens fili, qualis reverteris? O diram equitandi artem! Tu neque consueta morte mihi ereptus fuisti, sed nec quæ mortuo conveniat, imago tibi relicta est. Aliis in cadaveribus lineamentorum vestigia servantur et si vel vultus decor abierit, effigies ipsa tamen servatur, quæ dormientem imitata dolentium mœrorem levet. Animum quidem certe homini mors adimit, verum in corpore hominis formam relinquit. Sed tibi hæc etiam a fortuna fuit erepta et morte duplici affectus es, corporis videlicet atque animi. Ita imaginis quoque umbra commortua est. Spiritus ipse quidem tuus avolavit : nec tamen ne in corpore quidem te invenio. Ecquando, fili, mihi uxorem duces? Ecquando, eques et sponse, et sponse imperfecte, eques autem infelix, nuptialia tibi sacra celebrabo? Tibi Hercule nunc pro cubili sepulchrum, pro nuptiis mors, pro hymenæo næniæ, pro nuptiali cantu hæ lamentationes (paratæ) sunt. Aliusmodi tibi ego ignes, fili, accendere sperabam : sed invida illos una tecum fortuna exstinxit, funebresque pro iis faces excitavit. O diras faces. Nuptialis flamma in sepulcralem tibi commutata est.

XIV. Ad hunc sane modum pater conquerebatur. Clinia vero contra (lugendo enim pater atque amator certabant) secum ipse solus, Ego quidem, inquit, herum meum perdidi. Nam quid ego illi munus ejusmodi misi? An non mihi aureum poculum erat, quo sacra faciens biberet, meoque munere frui gauderet? Ego miser belluam formoso adolescenti dono dedi, malamque belluam pectoris, frontis ornamentis, argenteis phaleris, aureis habenis, ornavi. Ego, me miserum, qui te, Charicle, perderet, auro insignivi. O ferarum omnium immanissima bellua, scelesta, ingrata, a pulchritudinis sensu abhorrens. Hic tibi sudorem abstersit, largum pabulum promisit, cursum laudavit : tu vero laudibus affectus eum peremisti. Tali corpore te tangente non gaudebas, tu ejusmodi equitis onere non es lætatus, sed etiam amoris sensu carens pulchritudinem humum dejecisti. O me infelicem : qui eum, a quo interficereris, emi.

XV. Posteaquam funeri justa soluta sunt, ad Leucippen, quæ nostro in hortulo tum morabatur, convolavi. Nemus illic creverat aspectu jucundissimo, maceriaque justæ altitudinis circumcingente : cujus latera quatuor, tot enim omnino erant, tecto columnis imminente operta. Sub columnis introrsum arborum erat spectaculum, rami florebant et sese mutuo complicabant, vicini foliorum expansorum amplexus, foliorum fructuumque permixtio : talis erat plantarum densitas. Porro majoribus quibusdam arboribus hedera et smilax adnatæ erant, hæc quidem e platano molli coma circumvoluta pendebat, illa vero piceæ adhærens, truncum amplexu sibi conciliabat, quo pacto arbor hederæ vehiculum, hedera arbori corona erat. Ex utraque arboris parte foliis luxuriabant arundinibus

καὶ ἐγίνετο τῷ κιττῷ ὄχημα τὸ φυτὸν, στέφανος δ' ὁ κιττὸς τοῦ φυτοῦ. Ἄμπελοι δ' ἑκατέρωθεν τοῦ δένδρου, καλάμοις ἐποχούμεναι, τοῖς φύλλοις ἔθαλλον· καὶ ὁ καρπὸς ὡραίαν εἶχε τὴν ἄνθην καὶ διὰ τῆς ὀπῆς τῶν καλάμων ἐξεκρέματο καὶ ἦν βόστρυχος τοῦ φυτοῦ.) Τῶν δὲ φύλλων ἄνωθεν αἰωρουμένων, ὑφ' ἡλίῳ πρὸς ἄνεμον συμμιγεῖ ὠχρὰν ἐμάρμαιρεν ἡ γῆ τὴν σκιάν. Τὰ δ' ἄνθη ποικίλην ἔχοντα τὴν χροιὰν, ἐν μέρει συνεξέφαινε τὸ κάλλος, καὶ ἦν τοῦτο τῆς γῆς πορφύρα καὶ νάρκισσος καὶ ῥόδον· μία μὲν τῷ ῥόδῳ καὶ τῷ ναρκίσσῳ ἡ κάλυξ, ὅσον εἰς περιγραφήν· καὶ ἦν φιάλη τοῦ φυτοῦ. Ἡ χροιὰ δὲ τῶν περὶ τὴν κάλυκα φύλλων ἐσχισμένων, τῷ ῥόδῳ μὲν αἵματος ὅμου [ἴων] καὶ γάλακτος, τὸ κάτω τοῦ φύλλου, καὶ ὁ νάρκισσος ἦν τὸ πᾶν ὅμοιον τῷ κάτω τοῦ ῥόδου. Τῷ ἴῳ κάλυξ μὲν οὐδαμοῦ, χροιὰ δ' οἵαν ἡ τῆς θαλάσσης ἀστράπτει γαλήνη. Ἐν μέσοις δὲ τοῖς ἄνθεσι πηγὴ ἀνέβλυζε καὶ περιεγέγραπτο τετράγωνος χαράδρα χειροποίητος τῷ ῥεύματι. Τὸ δ' ὕδωρ τῶν ἀνθέων ἦν κάτοπτρον, ὡς δοκεῖν τὸ ἄλσος εἶναι διπλοῦν, τὸ μὲν τῆς ἀληθείας, τὸ δὲ τῆς σκιᾶς. Ὄρνιθες δὲ, οἱ μὲν χειροήθεις περὶ τὸ ἄλσος ἐνέμοντο, οὓς ἐκολάκευον αἱ τῶν ἀνθρώπων τροφαὶ, οἱ δ' ἐλεύθερον ἔχοντες τὸ πτερὸν, περὶ τὰς τῶν δένδρων κορυφὰς ἔπαιζον· οἱ μὲν ᾄδοντες τὰ ὀρνίθων ᾄσματα, οἱ δὲ τῇ τῶν πτερῶν ἀγλαϊζόμενοι στολῇ. Οἱ ᾠδοὶ δὲ, τέττιγες καὶ χελιδόνες· οἱ μὲν τὴν Ἠοῦς ᾄδοντες εὐνὴν, αἱ δὲ τὴν Τηρέως τράπεζαν. Οἱ δὲ χειροήθεις, ταὼς καὶ κύκνος καὶ ψιττακός· ὁ κύκνος περὶ τὰς τῶν ὑδάτων πίδακας νεμόμενος, ὁ ψιττακὸς ἐν οἰκίσκῳ περὶ δένδρον κρεμάμενος, ὁ ταὼς τοῖς ἄνθεσι περισύρων τὸ πτερόν. Ἀντέλαμπε δ' ἡ τῶν ἀνθέων θέα τῇ τῶν ὀρνίθων χροιᾷ καὶ ἦν ἄνθη πτερῶν.

ΙϚ'. Βουλόμενος οὖν εὐάγωγον τὴν κόρην εἰς ἔρωτα παρασκευάσαι, λόγων πρὸς τὸν Σάτυρον ἠρχόμην, ἀπὸ τοῦ ὄρνιθος λαβὼν τὴν εὐκαιρίαν. Διαβαδίζουσα γὰρ ἔτυχεν ἅμα τῇ Κλειοῖ καὶ ἐπιστᾶσα τῷ ταῷ κατ' αὐτήν. Ἔτυχε γὰρ τύχῃ τινὶ συμβὰν τότε τὸν ὄρνιν ἀναπετάσαι τὸ κάλλος καὶ τὸ θέατρον ἐπιδεικνύναι τῶν πτερῶν. Τοῦτο μέντοι οὐκ ἄνευ τέχνης ὁ ὄρνις, ἔφην, ποιεῖ· ἀλλ' ἔστι γὰρ ἐρωτικὸς, ὅταν γοῦν ἐπαγαγέσθαι θέλῃ τὴν ἐρωμένην, τόθ' οὕτως καλλωπίζεται. Ὁρᾷς ἐκείνην τὴν τῆς πλατάνου πλησίον; (δείξας θήλειαν ταῶνα) ταύτῃ νῦν οὗτος τὸ κάλλος ἐπιδείκνυται λειμῶνα πτερῶν. Ὁ δὲ τοῦ ταὼ λειμὼν εὐανθέστερος, πεφύτευται γὰρ αὐτῷ καὶ χρυσὸς ἐν τοῖς πτεροῖς, κύκλῳ δὲ τὸ ἁλουργὲς τὸν χρυσὸν περιθέει τὸν ἴσον κύκλον, καί ἐστιν ὀφθαλμὸς ἐν τῷ πτερῷ.

ΙΖ'. Καὶ ὁ Σάτυρος συνεὶς τοῦ λόγου μου τὴν ὑπόθεσιν, ἵνα μοι μᾶλλον εἴη περὶ τούτου λέγειν, Ἦ γὰρ ὁ ἔρως, ἔφη, τοσαύτην ἔχει τὴν ἰσχὺν, ὡς καὶ μέχρις ὀρνίθων πέμπειν τὸ πῦρ; Οὐ μέχρις ὀρνίθων, ἔφην, τοῦτο γὰρ οὐ θαυμαστὸν, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ἔχει πτερὸν, ἀλλὰ καὶ ἑρπετῶν καὶ θηρῶν καὶ φυτῶν, ἐγὼ δὲ δοκῶ [μοι], καὶ λίθων. Ἐρᾷ γοῦν ἡ μαγνησία λίθος

alligatæ vites, quarum racemi tempestivos flores ab ipsis arundinum foraminibus tanquam arboris cincinnos quosdam pendentes ostendebant : terra autem, superimpendentibus frondibus, modo hic, modo illic pallidam umbram coruscabat solis radiis vento permixtis. Ad hæc varii suam quisque pulchritudinem flores certatim commonstrabant, purpureamque narcissus ac rosa terram efficiebant, quorum calathi, quod ad formam attinet, persimiles erant, plantæque calicis vicem præstabant. Foliorum rosæ pars inferior, quæ scilicet calatho exstabat, sanguinis simul et lactis colorem præ se ferebat; et narcissus nihil omnino ab ima rosæ parte colore distabat. Violæ nullus quidem calathus erat, verum color is, quo tranquillum mare coruscat. In florum medio scaturiebat fons cujus aqua quadrato alveo manu facto excipiebatur, speculique instar florum erat, horti ut illic duo, alter re, alter umbra esse viderentur. In nemore aves aliæ domesticæ, humanoque cibo mansuefactæ pascebantur : aliæ liberæ in arborum cacuminibus ludebant, partim quidem proprio cantu insignes, cicadæ videlicet, atque hirundines : partim vero pennarum ornatu nitentes, nempe pavo, cygnus et psittacus. Cicadæ Auroræ cubile, hirundines Terei mensam canebant : cygnus prope fontis exortum pascebat, psittacum pendens ab arbore cavea continebat : pavo inter flores pennas explicans, cum florum ipsorum aspectu, cumque volucrum colore splendore contendebat : quin imo pennæ ipsæ flores erant.

XVI. Puellam igitur in amoris sensum inducere cupiens, initium loquendi cum Satyro, sumpto a pavone sermonis argumento, feci : forte fortuna enim cum Clione deambulans adversus eum constiterat. Caudæ ornatum avis casu quodam pandebat et spectaculum alarum ostentabat : Non equidem sine arte hoc, inquam, a pavone fit : sed ad amandum enim pronus est, dilectamque a se fœminam si allicere vult, hoc sese pacto exornat. Videsne (et manu indicavi) juxta platanum fœminam illam? Ei nunc hic pulchritudinem suam, pennarum videlicet pratum, spectandam proponit. Saneque pavonis pratum hoc alio quovis longe floridius est : ejus pennis enim aurum insertum, aurum cingit purpura pari orbe et est oculus in orbe.

XVII. Tum Satyrus, cognita orationis meæ sententia, quo mihi esset, unde cœptum sermonem longius producerem, Tam latene patet, inquit, amoris vis, ut avibus etiam ignem immittat? Atqui non avibus solum, inquam, hoc enim non mirandum quum et ipsi alæ sint, sed etiam serpentibus et quadrupedibus et plantis, atque, ut mihi quidem videtur, etiam saxis : ferrum enim magnes amat,

τοῦ σιδήρου· κἂν μόνον ἴδῃ καὶ θίγῃ, πρὸς αὐτὴν εἵλκυσεν, ὥσπερ ἐρωτικόν τι ἔνδον ἔχουσα. Καὶ μή τι τοῦτ' ἔστιν ἐρώσης λίθου καὶ ἐρωμένου σιδήρου φίλημα; Περὶ δὲ τῶν φυτῶν λέγουσι παῖδες σοφῶν· καὶ μῦθον ἔλεγον ἂν τὸν λόγον εἶναι, εἰ μὴ (καὶ) παῖδες ἔλεγον γεωργῶν· ὁ δὲ λόγος· ἄλλο μὲν ἄλλου φυτὸν ἐρᾷν· τῷ δὲ φοίνικι τὸν ἔρωτα μᾶλλον ἐνοχλεῖν. Λέγουσι δὲ τὸν μὲν ἄρρενα τῶν φοινίκων, τὸν δὲ θῆλυν. Ὁ ἄρρην οὖν τοῦ θήλεος ἐρᾷ, κἂν ὁ θῆλυς ἀπῳκισμένος ᾖ τῇ τῆς φυτείας στάσει, ὁ ἐραστὴς [ὁ ἄρρην] αὐαίνεται. Συνίησιν οὖν ὁ γεωργὸς τὴν λύπην τοῦ φυτοῦ, καὶ εἰς τὴν τοῦ χωρίου περιωπὴν ἀνελθὼν, ἐφορᾷ ποῖ νένευκε· κλίνεται γὰρ εἰς τὸ ἐρώμενον· καὶ μαθὼν, θεραπεύει τοῦ φυτοῦ τὴν νόσον. Πτόρθον γὰρ τοῦ θήλεος φοίνικος λαβὼν, εἰς τὴν τοῦ ἄρρενος καρδίαν ἐντίθησι, καὶ ἀνέψυξε μὲν τὴν ψυχὴν τοῦ φυτοῦ, τὸ δὲ σῶμα ἀποθνῆσκον πάλιν ἀνεζωπύρησε καὶ ἐξανέστη, χαῖρον ἐπὶ τῇ τῆς ἐρωμένης συμπλοκῇ. Καὶ τοῦτ' ἔστι γάμος φυτῶν.

ΙΗ'. Γίνεται δὲ καὶ γάμος ἄλλος ὑδάτων διαπόντιος. Καὶ ἔστιν ὁ μὲν ἐραστὴς ποταμὸς Ἠλεῖος, ἡ δ' ἐρωμένη Σικελή. Διὰ γὰρ τῆς θαλάττης ὁ ποταμὸς ὡς διὰ πεδίου τρέχει. Ἡ δ' οὐκ ἀφανίζει γλυκὺν ἐραστὴν ἁλμυρῷ κύματι, σχίζεται δ' αὐτῷ ῥέοντι καὶ τὸ σχίσμα τῆς θαλάττης χαράδρα τῷ ποταμῷ γίνεται· καὶ ἐπὶ τὴν Ἀρέθουσαν οὕτω τὸν Ἀλφειὸν νυμφοστολεῖ. Ὅταν οὖν ᾖ ἡ τῶν Ὀλυμπίων ἑορτὴ, πολλοὶ μὲν εἰς τὰς δίνας τοῦ ποταμοῦ καθιᾶσιν ἄλλος ἄλλα δῶρα· ὁ δ' εὐθὺς πρὸς τὴν ἐρωμένην κομίζει καὶ ταῦτ' ἔστιν ἕδνα ποταμοῦ. Γίνεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑρπετοῖς ἄλλο ἔρωτος μυστήριον, οὐ τοῖς ὁμοιογενέσι μόνον πρὸς ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀλλοφύλοις. Ὁ ἔχις ὁ τῆς γῆς ὄφις εἰς τὴν σμύραιναν οἰστρεῖ· ἡ δὲ σμύραινά ἐστιν ἄλλος ὄφις θαλάσσιος, εἰς μὲν τὴν μορφὴν ὄφις, εἰς δὲ τὴν χρῆσιν ἰχθύς. Ὅταν οὖν εἰς τὸν γάμον ἐθέλωσιν ἀλλήλοις συνελθεῖν, ὁ μὲν εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἐλθὼν συρίζει πρὸς τὴν θάλασσαν τῇ σμυραίνῃ σύμβολον, ἡ δὲ γνωρίζει τὸ σύνθημα καὶ τῶν κυμάτων ἀναδύεται. Ἀλλ' οὐκ εὐθέως πρὸς τὸν νυμφίον ἐξέρχεται, οἶδε γὰρ, ὅτι θάνατον ἐν τοῖς ὀδοῦσι φέρει, ἀλλ' ἄνεισιν εἰς τὴν πέτραν καὶ περιμένει τὸν νυμφίον καθῆραι τὸ στόμα. Ἑστᾶσιν οὖν ἀμφότεροι πρὸς ἀλλήλους βλέποντες, ὁ μὲν ἠπειρώτης ἐραστὴς, ἡ δ' ἐρωμένη νησιῶτις. Ὅταν οὖν ὁ ἐραστὴς ἐξεμέσῃ τῆς νύμφης τὸν φόβον, ἡ δ' ἐρριμμένον ἴδῃ τὸν θάνατον χαμαὶ, τότε καταβαίνει τῆς πέτρας καὶ εἰς τὴν ἤπειρον ἐξέρχεται καὶ τὸν ἐραστὴν περιπτύσσεται καὶ οὐκέτι φοβεῖται τὰ φιλήματα.

ΙΘ'. Ταῦτα λέγων ἔβλεπον ἅμα τὴν κόρην, πῶς ἔχει πρὸς τὴν ἀκρόασιν τὴν ἐρωτικήν· ἡ δ' ὑπεσήμαινεν οὐκ ἀηδῶς ἀκούειν. Τὸ δὲ κάλλος ἀστράπτον τοῦ ταὼ ἧττον ἐδόκει μοι τοῦ Λευκίππης εἶναι προσώπου. Τὸ γὰρ τοῦ σώματος κάλλος αὐτῆς πρὸς τὰ τοῦ λειμῶνος ἤριζεν ἄνθη· ναρκίσσου μὲν τὸ πρόσωπον ἔστιλβε

et si modo videat tangatve, ad se trahit, quasi amatoriam in se flammam contineat. Id vero an non est amantis saxi, atque amati ferri osculatio? Quod ad plantas attinet, philosophorum sententia est, quam plane fabulosam putarem, nisi ei agricolæ subscriberent, plantas alteram alterius amore capi: atque ex iis molestiorem eum palmam sentire: aiunt enim, earum alterum marem, fœminam alteram esse. Marem igitur fœminæ desiderio teneri. Ac si contingat ut fœminam procul ab eo conseratur, marem amantem arescere. Quam ob rem agricolam plantæ desiderium intelligentem editiore loco inscenso dispicere, quam in partem sese inclinet, (inclinatur enim amatam fœminam versus) et cognitæ illius ægritudini medelam adhibere: fœminæ enim surculo sumpto in maris cor inserere: itaque ejus animum recreari, corpusque moriens excitari, ac reviviscere amatæ complexu delectatum, atque hæ nuptiæ plantarum sunt.

XVIII. Aliud etiam est aquarum connubium per mare. Et est quidem Eleus fluvius amator, et Siculus fons amatus. Fluvius per mare non aliter, quam per terras iter facit: nec dulcem ejus aquam salso fluctu mare imbuit: sed discedit præterlabenti fluvio et discessus ille alvei usum præstat, eoque pacto ad Arethusam Alpheum deducit ut sponsum. In Olympiæ celebritate multi, alius alias res, in fluvii vertices immittunt: quas ille ad amatam statim defert, eaque fluvii nuptialia dona sunt. In serpentibus non solum ejusdem sed etiam diversi generis, aliud amoris arcanum invenitur. Nam vipera terrestris serpens murenæ in mari degentis amore deflagrat. Est autem muræna alius serpens marinus, forma quidem serpens, usu vero piscis. Ii quum congredi volunt, mas in litore consistens, mare versus sibilat, murænæ signum; illa eo cognito ex undis egreditur: non tamen ad sponsum, cujus dentes mortiferos esse cognoscit, statim properat: verum scopulo aliquo conscenso, tantisper exspectat, dum ille ore venenum ejecerit. Interim continentis incola amator, et insulæ habitatrix amata mutuo sese contemplantur. Quam primum igitur amans quod inferebat metum sponsæ exspuerit, illaque venenum humi projectum viderit, e scopulo in continentem delabitur, amantemque complectitur, osculationes ejus minime amplius verita.

XIX. Hæc dum commemorarem, quonam modo Leucippe amatoriam hanc narrationem audiendo afficeretur, observabam: quæ sane non illibenter audire se subindicavit. Cæterum pavonis eximiam illam formam Leucippes vultus longe superare mihi visus est: quippe cujus pulchritudo corporis cum prati floribus certabat, narcissi enim in fronte

χροιάν, ῥόδον δ' ἀνέτελλεν ἐκ τῆς παρειᾶς, ἴον δ' ἡ τῶν ὀφθαλμῶν ἐμάρμαιρεν αὐγή, αἱ δὲ κόμαι βοστρυχούμεναι μᾶλλον εἱλίσσοντο κιττοῦ. Τοιοῦτος ἦν Λευκίππης ἐπὶ τῶν προσώπων ὁ λειμών. Ἡ μὲν οὖν μετὰ μικρὸν ἀπιοῦσα ᾤχετο· τῆς γὰρ κιθάρας αὐτὴν ὁ καιρὸς ἐκάλει· ἐμοὶ δ' ἐδόκει παρεῖναι, ἀπελθοῦσα γὰρ τὴν μορφὴν ἐπαφῆκέ μου τοῖς ὀφθαλμοῖς. Ἑαυτοὺς οὖν ἐπῃνοῦμεν ἐγώ τε καὶ ὁ Σάτυρος· ἐγὼ μὲν ἐμαυτὸν τῆς μυθολογίας, ὁ δ' ὅτι μοι τὰς ἀφορμὰς παρέσχε· [καὶ μετὰ μικρὸν τοῦ δείπνου καιρὸς ἦν καὶ πάλιν ὁμοίως συνεπίνομεν.]

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Α'. Ἅμα δ' ἑαυτοὺς ἐπαινοῦντες ἐπὶ τὸ δωμάτιον ἐβαδίζομεν τῆς κόρης, ἀκροασόμενοι δῆθεν τῶν κιθαρισμάτων· οὐ γὰρ ἠδυνάμην ἐμαυτοῦ κἂν ἐπ' ὀλίγον κρατεῖν τοῦ μὴ ὁρᾶν τὴν κόρην. Ἡ δὲ πρῶτον μὲν ᾖσεν Ὁμήρου τὴν πρὸς τὸν λέοντα τοῦ συὸς μάχην· ἔπειτα δέ τι καὶ τῆς ἁπαλῆς μούσης ἐλίγαινε· ῥόδον γὰρ ἐπῄνει τὸ ᾆσμα. Εἴ τις τὰς καμπὰς τῆς ᾠδῆς περιελὼν ψιλὸν ἔλεγεν ἁρμονίας τὸν λόγον, οὕτως ἂν εἶχεν ὁ λόγος· Εἰ τοῖς ἄνθεσιν ἤθελεν ὁ Ζεὺς ἐπιθεῖναι βασιλέα, τὸ ῥόδον ἂν τῶν ἀνθέων ἐβασίλευε. Γῆς ἐστι κόσμος, φυτῶν ἀγλάϊσμα, ὀφθαλμὸς ἀνθέων, λειμῶνος ἐρύθημα, κάλλος ἀστράπτον. Ἔρωτος πνέει, Ἀφροδίτην προξενεῖ, εὐώδεσι φύλλοις κομᾷ, εὐκινήτοις πετάλοις τρυφᾷ, τὸ πέταλον τῷ Ζεφύρῳ γελᾷ. Ἡ μὲν ταῦτ' ᾖδεν· ἐγὼ δ' ἐδόκουν τὸ ῥόδον ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτῆς ἰδεῖν, ὡς εἴ τις κάλυκος τὸ περιφερὲς εἰς τὴν τοῦ στόματος ἔκλεισε μορφήν.

Β'. Καὶ ἄρτι πέπαυτο τῶν κιθαρισμάτων καὶ πάλιν τοῦ δείπνου καιρὸς ἦν. Ἦν γὰρ ἑορτὴ Προτρυγαίου Διονύσου τότε. Τὸν γὰρ Διόνυσον Τύριοι νομίζουσιν ἑαυτῶν, ἐπεὶ καὶ τὸν Κάδμου μῦθον ᾄδουσι· καὶ τῆς ἑορτῆς διηγοῦνται πατέρα μῦθον, οἶνον οὐκ εἶναί ποτε παρ' ἀνθρώποις, [οὔπω παρ' αὐτοῖς,] οὐ τὸν μέλανα, τὸν ἀνθοσμίαν, οὐ τὸν τῆς Βιβλίας ἀμπέλου, οὐ τὸν Μάρωνος τὸν Θρᾴκιον, οὐ Χῖον τὸν ἐκ Λακαίνης, οὐ τὸν Ἰκάρου τὸν νησιώτην, ἀλλὰ τούτους μὲν ἅπαντας ἀποίκους εἶναι Τυρίων ἀνθρώπων· τὴν δὲ πρώτην παρ' αὐτοῖς φῦναι τῶν οἴνων μητέρα. Εἶναι γὰρ ἐκεῖ φιλόξενόν τινα βουκόλον, οἷον τὸν Ἰκάριον Ἀθηναῖοι λέγουσι, καὶ τοῦτον ἐνταῦθα τοῦ μύθου γενέσθαι πατέρα· ὅσον Ἀττικὸν εἶναι δοκεῖν. Ἐπὶ τοῦτον ἧκεν ὁ Διόνυσος τὸν βουκόλον· ὁ δ' αὐτῷ παρατίθησιν, ὅσα γῆ φέρει καὶ ἅμαξα βοῶν· ποτὸν δ' ἦν παρ' αὐτοῖς οἷον καὶ ὁ βοῦς ἔπινεν· οὔπω γὰρ τὸ ἀμπέλιον ἦν. Ὁ Διόνυσος [καὶ] ἐπαινεῖ τῆς φιλοφροσύνης τὸν βουκόλον καὶ αὐτῷ προπίνει κύλικα φιλοτησίαν. Τὸ δὲ ποτὸν οἶνος ἦν. Ὁ δὲ πιὼν ὑφ' ἡδονῆς βακχεύεται καὶ λέγει πρὸς τὸν θεόν· Πόθεν, ὦ ξένε, σοὶ τὸ ὕδωρ τοῦτο τὸ

color renidebat, rosa vero in genis conspiciebatur. Oculorum fulgor violarum splendorem imitabatur. Capillorum cincinni hederæ contortionibus implicatiores. Ac tale erat, quod illius facies pratum referebat. Non multo autem post hæc illinc abiit : pulsandæ enim citharæ tempus eam invitabat : mihi adesse videbatur, utpote quæ meis in oculis imaginem suam discedens reliquerat. Satyrus autem atque ego nosmet ea ratione mutuo commendamus, quod ipse fabulas narrassem, ille narrandi occasionem præbuisset. [Paullo post cœnandi tempus venit et priorem in modum rursus accubuimus.]

LIBER SECUN

I. Interea dum nostrum alter alteru
thalamum pervenimus, eam videlicet c
dituri : a qua contemplanda ne minimu
ipse me poteram. Illa Homeri suis c
primum, aliud deinde mollius etiam, ros
cecinit. Ac si quis verba sine numeris r
jusmodi propemodum essent : Si regem flo
Jupiter voluisset, rosa floribus imperaret
mentum est, plantarum splendor, oculus
rubor, percellens pulchritudo. Amorem sp
conciliat, odoratis foliis luxuriat, tremulis
zephyri afflatu ridentibus delectat. Hujusmo
illius erat. Mihi vero in ipsius labris rosa
bar, ut si quis calathi ambitum oris forma t

II. Vix autem canendi finem fecerat, qu
pus venit. Ac tum forte Protrygæi Dio
celebrabantur : quem deum Tyrii sibi vindicant : nam Cadmi fabulam canunt, et celebritatis ejus instituendæ originem hujusmodi fabulam tradunt, nullum videlicet olim vinum mortales habuisse : nondum enim nigrum, quod Anthosmiam vocant, non Biblinum, non Maronæum e Thracia, non Chium ex Lacæna, non Icarium ex insula repertum fuerat : sed a Tyriis ea omnia manasse : primamque illius procreatricem apud se exstitisse. Fuisse enim illic pastorem quemdam, hospitalem, qualem Icarium Athenienses memorant, qui fabulæ auctor ibi fuerit, ita ut Attica esse videretur. Ad eum divertisse aliquando Dionysium : cui quidem ille quæcunque terra gignit ac boum plaustrum, apposuerit : potum vero ipsis non alium, quam qui bobus est communis, fuisse, quod vitis nondum apparuisset. Pastoris benignitatem Dionysium laudavisse, hominemque poculo benevolentiæ ergo invitasse : potus autem erat vinum. Illud quum hausisset, præ voluptate gestire cœpisse, atque ad deum conversum dixisse, Undenam tibi, hospes, purpurea hæc aqua est? aut ubi

πορφυροῦν; πόθεν οὕτως εὗρες αἷμα γλυκύ; Οὐ γάρ ἐστιν ἐκεῖνο τὸ χαμαὶ ῥέον. Τὸ μὲν γὰρ εἰς τὰ στέρνα καταβαίνει καὶ λεπτὴν ἔχει τὴν ἡδονήν· τοῦτο δὲ καὶ πρὸ τοῦ στόματος τὰς ῥῖνας εὐφραίνει καὶ θιγόντι μὲν ψυχρόν ἐστιν, εἰς τὴν γαστέρα δὲ καταθορὸν ἀνάπτει κάτωθεν πῦρ ἡδονῆς. Καὶ ὁ Διόνυσος ἔφη· Τοῦτ' ἔστιν ὀπώρας ὕδωρ, τοῦτ' ἔστιν αἷμα βοτρύων. Ἄγει πρὸς τὴν ἄμπελον ὁ θεὸς τὸν βουκόλον, καὶ τῶν βοτρύων λαβὼν ἅμα καὶ θλίβων καὶ δεικνὺς τὴν ἄμπελον, Τοῦτο μέν ἐστιν, ἔφη, τὸ ὕδωρ· τοῦτο δ' ἡ πηγή. Ὁ μὲν οὖν οὕτως ἐς ἀνθρώπους παρῆλθεν, ὡς ὁ Τυρίων λόγος.

Γ΄. [illegible] δ' ἄγουσιν ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐκείνῳ
ούμενας οὖν ὁ πατὴρ τά τ' ἄλλα
τὸ δεῖπνον ἔτυχε πολυτελέστερα
ηκε, τὸν ἱερὸν τοῦ θεοῦ, μετὰ τὸν
τερον. Ὑάλου μὲν τὸ πᾶν ἔργον
δ' αὐτὸν ἄμπελοι περιέστεφον ἀπὸ
ευμέναι. Οἱ δὲ βότρυες πάντη
ιφαξ μὲν αὐτῶν ἕκαστος ὅσον ἦν
ν δ' ἐγχέῃς οἶνον, κατὰ μικρὸν ὁ βό-
ει καὶ σταφυλὴν τὴν ὄμφακα ποιεῖ.
όπωται τῶν βοτρύων, ἵνα τὴν ἄμπε-
οῦ δὲ πότου προϊόντος ἤδη καὶ ἀναι-
ῆν ἑώρων. Ἔρως δὲ καὶ Διόνυσος,
ψυχὴν κατασχόντες, ἐκμαίνουσιν εἰς
μὲν κάων αὐτὴν τῷ συνήθει πυρὶ, ὁ δὲ
αυμα φέρων. Οἶνος γὰρ ἔρωτος τροφή.
ιτὴ περιεργότερον εἰς ἐμὲ βλέπειν ἐθρα-
ταῦτα μὲν ἡμῖν ἡμερῶν ἐπράττετο δέκα·
ν ὀμμάτων ἐκερδαίνομεν ἢ ἐτολμῶμεν

αι δὴ τῷ Σατύρῳ τὸ πᾶν καὶ συμπράτ-
δ' ἔλεγε καὶ αὐτὸς μὲν ἐγνωκέναι, πρὶν
ῖν, ὀκνεῖν δ' ἐλέγχειν βουλόμενον λαθεῖν.
κλοπῆς ἐρῶν ἂν ἐλεγχθῇ πρός τινος, ὡς
ιζοντα τὸν ἐλέγξαντα μισεῖ. Ἤδη δὲ, ἔφη, καὶ
ου αὐτόματον ἡμῶν προὐνόησεν. [ἡ τύχη.] Ἡ γὰρ τὸν θάλαμον αὐτῆς πεπιστευμένη Κλειὼ κεκοινώνηκέ μοι καὶ ἔχει πρός με ὡς ἐραστήν. Ταύτην παρασκευάσω κατὰ μικρὸν πρὸς ἡμᾶς οὕτως ἔχειν, ὡς καὶ συναίρεσθαι πρὸς τοὔργον. Δεῖ δέ σε καὶ τὴν κόρην μὴ μέχρι τῶν ὀφθαλμῶν μόνον πειρᾶν, ἀλλὰ καὶ ῥῆμα δριμύτερον εἰπεῖν. Τότε δὲ πρόσαγε τὴν δευτέραν μηχανήν. Θίγε χειρὸς, θλῖψον δάκτυλον, θλίβων στέναξον. Ἢν δὲ ταῦτά σου ποιοῦντος καρτερῇ καὶ προσίηται, σὸν ἔργον ἤδη, δέσποινάν τε καλεῖν καὶ φιλῆσαι τράχηλον. Πιθανῶς μὲν, ἔφην, νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, εἰς τοὔργον παιδοτριβεῖς· δέδοικα δὲ, μὴ ἄτολμος [ὢν] καὶ δειλὸς ἔρωτος ἀθλητὴς γένωμαι. Ἔρως, ὦ γενναῖε, ἔφη, δειλίας οὐκ ἀνέχεται. Ὁρᾷς αὐτοῦ τὸ σχῆμα ὡς ἐστι στρατιωτικόν; τόξα καὶ φαρέτρα καὶ βέλη καὶ πῦρ, ἀνδρεῖα πάντα καὶ τόλμης γέμοντα. Τοιοῦτον οὖν ἐν σεαυτῷ θεὸν ἔχων, δειλὸς εἶ καὶ φοβῇ; Ὅρα, μὴ καταψεύσῃ τοῦ θεοῦ. Ἀρχὴν δέ σοι ἐγὼ

gentium tam dulcem sanguinem reperisti? non enim ex eo est, qui per terram labitur. Ille enim minima cum voluptate in pectus descendit, hic autem nares prius quam os delectat: cumque tactu frigidus sit, in ventrem delapsus jucundum calorem excitat. Tum Dionysium respondisse: Aqua hæc ex uva et sanguis e racemis provenit: pastoremque ad vitem duxisse, acceptisque ac simul pressis commonstratæ vitis racemis dixisse: Hæc aqua est, hi autem fontes. Hoc pacto vinum mortalibus, ut Tyriorum sermo habet, datum fuit.

III. Deo igitur illi sacer ille dies institutus fuit. Quem quum pater meus celebrare vellet, et reliqua lautius ad cœnam imperavit, deique sacrum et a Glauci Chii cratere alterum poculum adhibuit. E cælato id vitro erat, ejusque oram vites in eo ipso natæ coronabant: a quibus racemi passim pendebant, sicco omnes poculo acerbi, immisso autem vino paulatim rubentes et maturi: quos inter Dionysius, ut vitem coleret, effictus erat. Cæterum gliscente potu puellam impudenter intuebar. Amor enim ac Liber, violenti dii, animam invadentes, eousque incendunt, ut pudoris oblivisci cogant, dum alter consuetum ignem adhibet, alter igni materiam vinum subministrat: vinum enim amoris pabulum est. Ex illo puella quoque accuratius intueri me ausa est. Atque ad eum modum dies nobis decem consumpti sunt: quibus nihil aliud præter oculorum conjectus, alter ab altero, recepimus, aut attentare ausi sumus.

IV. Satyro rem omnem patefeci atque ut mihi opem ferret obsecravi. Ille autem, Omnia, inquit, prius, quam ex te intelligerem, cognovi: sed indicium facere distuli, quia id nescire credi volebam. Clandestinus enim amans, si quis ejus amorem indicet, indicem quasi maledicum aliquem conviciatorem odio prosequi consuevit. Cæterum nostri curam fortuna sponte suscepit. Etenim Clio, cui puellæ thalamus creditus est, me in amicitiam recepit atque amantis loco habet. Ego brevi rem inter vos ita componam, ut ad negotium conficiendum ipsa opem præstet. Verum de puellæ voluntate solis oculis periculum facere satis non est, sed efficacius aliquid loqui oportet, ibique machinam etiam alteram adhibe, manum tange, digitos constringe, atque inter constringendum suspira: si hæc agentem æquo te animo ferat, neque aspernetur est, tuum opus jam ut dominam appelles, ejusque collum suavies. Apposite tu quidem, inquam, ita me servet Pallas, ad eam me rem instituis, sed vereor ne imbecillus et timidus amoris miles sim. Tum Satyrus, Ignaviam, o generose vir, Cupido, inquit, non sustinet: an non tu illum vides militari ornatu incedere? Sagittæ, pharetra, jaculum, ignis, virilia et audaciæ plena omnia an tu tali deo plenus obtorpeas et expavescas? Cave ne falso te amantem prædices. Ego tibi rem incœptam

παρέξω. Τὴν Κλειὼ γὰρ ἀπάξω μάλισθ' ὅταν ἐπιτήδειον ἴδω καιρὸν τοῦ σε τῇ παρθένῳ δύνασθαι καθ' αὑτὸν συνεῖναι μόνῃ.

Ε'. Ταῦτ' εἰπὼν ἐχώρησεν ἔξω τῶν θυρῶν· ἐγὼ δὲ κατ' ἐμαυτὸν γενόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Σατύρου παροξυνθεὶς, ᾔσκουν ἐμαυτὸν εἰς εὐτολμίαν πρὸς τὴν παρθένον· Μέχρι τίνος, ἄνανδρε, σιγᾷς; τί δὲ δειλὸς εἶ στρατιώτης ἀνδρείου θεοῦ; τὴν κόρην προσελθεῖν σοὶ περιμένεις; Εἶτα προσετίθην· Τί γὰρ, ὦ κακόδαιμον, οὐ σωφρονεῖς; τί δ' οὐκ ἐρᾷς ὧν σε δεῖ; Παρθένον ἔνδον ἔχεις ἄλλην καλήν· ταύτης ἔρα, ταύτην βλέπε, ταύτην ἔξεστί σοι γαμεῖν. Ἐδόκουν πεπεῖσθαι· κάτωθεν δὲ, ὥσπερ ἐκ τῆς καρδίας, ὁ ἔρως ἀντεφθέγγετο· Ναὶ, τολμηρὲ, κατ' ἐμοῦ στρατεύῃ καὶ ἀντιπαρατάττῃ; Ἵπταμαι καὶ τοξεύω καὶ φλέγω. Πῶς δυνήσῃ με φυγεῖν; Ἂν φυλάξῃ μου τὸ τόξον, οὐκ ἔχεις φυλάξασθαι τὸ πῦρ· ἂν δὲ κατασβέσῃς σωφροσύνῃ τὴν φλόγα, αὐτῷ σε καταλήψομαι τῷ πτερῷ.

Ϛ'. Ταῦτα διαλεγόμενος ἔλαθον ἐπιστὰς ἀπροοράτως τῇ κόρῃ καὶ ὠχρίασά τ' ἰδὼν ἐξαίφνης· εἶτ' ἐφοινίχθην. Μόνη δ' ἦν καὶ οὐδ' ἡ Κλειὼ συμπαρῆν. Ὅμως οὖν, ὡς ἂν τεθορυβημένος οὐκ ἔχων τί εἴπω, Χαῖρε, ἔφην, δέσποινα. Ἡ δὲ μειδιάσασα γλυκὺ καὶ ἐμφανίσασα διὰ τοῦ γέλωτος, ὅτι συνῆκε πῶς εἶπον τὸ Χαῖρε δέσποινα, εἶπεν· Ἐγὼ σή; μὴ τοῦτ' εἴπῃς. Καὶ μὴν πέπρακέ σέ τίς μοι θεῶν; ὥσπερ καὶ τὸν Ἡρακλέα τῇ Ὀμφάλῃ. Τὸν Ἑρμῆν λέγεις; τούτῳ τὴν πρᾶσιν ἐκέλευσεν ὁ Ζεύς. Καὶ ἅμ' ἐγέλασε. Ποῖον Ἑρμῆν; τί ληρεῖς, εἶπον, εἰδυῖα σαφῶς ὃ λέγω; Ὡς δὲ περιέπλεκον λόγους ἐκ λόγων, τὸ αὐτόματόν μοι συνήργησεν.

Ζ'. Ἔτυχε τῇ προτεραίᾳ ταύτης ἡμέρᾳ περὶ μεσημβρίαν ἡ παῖς ψάλλουσα κιθάρᾳ· ἐπιπαρῆν δ' αὐτῇ καὶ ἡ Κλειὼ καὶ παρεκάθητο· διεβάδιζον δ' ἐγώ· καί τις ἐξαίφνης μέλιττά ποθεν ἐπιπτᾶσα τῆς Κλειοῦς ἐπάταξε τὴν χεῖρα. Καὶ ἡ μὲν ἀνέκραγεν· ἡ δὲ παῖς ἀναθοροῦσα καὶ καταθεμένη τὴν κιθάραν κατενόει τὴν πληγήν· καὶ ἅμα παρῄνει, λέγουσα, μηδὲν ἄχθεσθαι· παύσειν γὰρ αὐτὴν τῆς ἀλγηδόνος δύο ἐπᾴσασαν ῥήματα· διδαχθῆναι γὰρ αὐτὴν ὑπό τινος Αἰγυπτίας εἰς πληγὰς σφηκῶν καὶ μελιττῶν. Καὶ ἅμ' ἐπῇδε· καὶ ἔλεγεν ἡ Κλειὼ μετὰ μικρὸν ῥᾴων γεγονέναι. Τότ' οὖν κατὰ τύχην μέλιττά τις ἢ σφὴξ περιβομβήσασα, κύκλῳ μου τὸ πρόσωπον περιέπτη. Κἀγὼ λαμβάνω τὸ ἐνθύμιον καὶ τὴν χεῖρα ἐπιβαλὼν τοῖς προσώποις, προσεποιούμην πεπλῆχθαι καὶ ἀλγεῖν. Ἡ δὲ παῖς προσελθοῦσα, εἷλκε τὴν χεῖρα καὶ ἐπυνθάνετο ποῦ ἐπατάχθην· κἀγὼ, κατὰ τοῦ χείλους, ἔφην. Ἀλλὰ τί οὐκ ἐπᾴδεις, φιλτάτη; Ἡ δὲ προσῆλθέ τε καὶ ἀνέθηκεν, ὡς ἐπᾴσουσα, τὸ στόμα, καί τι ἐψιθύριζεν, ἐπιπολῆς ψαύουσά μου τῶν χειλέων· κἀγὼ κατεφίλουν σιωπῇ, κλέπτων τῶν φιλημάτων τὸν ψόφον.

Ἡ δ' ἀνοίγουσα καὶ κλείουσα τῶν χειλέων τὴν συμβολὴν, τῷ τῆς ἐπῳδῆς ψιθυρίσματι φιλήματα ἐποίει

dabo. Clionem enim, simulac tempus ad puellam remotis arbitris conveniendam idoneum perspexero, alio dimittam.

V. Quæ quum dixisset, abiit. Ipse autem solus relictus, ac Satyri verbis exstimulatus, ita me componere conabar, ut ne in puellæ conspectum veniens animo deficerem; mecumque, quousque, inquam, effœminate, obmutesces? quid tam fortis dei miles tantopere obtorpescis? venturamne ad te illam exspectas? Non multo autem post hæc addebam : Atqui cur non resipiscis, infelix? quin illam potius, quam par est, virginem diligis? aliam domi habes non deformem; illam ama, illam contemplare, illam te uxorem habere jus est. Itaque mihi persuasus esse videbar. Verum contra tanquam ex imo cordis Amor respondebat : An tu igitur audax, contra me arma feras, mihique resistas? Volo, vulnero sagittis, exuro. Quonam te modo evasurum speras? Ut sagittarum ictus declines, faces tu quidem certe nunquam evitabis. Quod si earum flammis temperantiæ scutum opponas, volatu profecto te comprehendam.

VI. Hæc dum mecum solus loquerer, puellæ me obviam improviso factum animadverti, eaque visa statim expallui : mox rubore perfusus sum. Illa tum sola erat : recesserat enim etiam Clio. Quanquam igitur animo perculso quid dicerem non habebam : tamen, salve, inquam, hera. Tum illa suaviter ridens, et risu, quorsum ea salutatio spectaret, intellexisse significans. Tuane ego, inquit, hera? Ah, non æquum dicis : atqui deus te, quis mihi, quemadmodum Herculem Omphalæ, vendidit? Mercuriumne, inquit, ais? Siquidem ei auctionem Jupiter demandavit : simulque risit. Quem Mercurium, inquam, ais? Quas nugas agis, quum probe quid dixerim, perceperis? Interea dum sermones sermonibus texeremus, auxilio mihi casus quidam fuit.

VII. Forte fortuna pridie ejus diei circiter meridiem Leucippe citharam pulsabat, aderat vero Clio et illi assidebat, ego deambulabam; apicula quædam, alicunde improviso advolans, Clionis manum pupugit : quæ quum ejulasset, puella surrexit, depositaque cithara, vulnus inspexit, ac bono animo esse jussit, dolorem se inquiens duobus verbis abstersuram : didicisse enim ab Ægyptia quadam muliere, vesparum apumque morsibus mederi : ac subito excantavit : meliusculeque sibi esse paulo post Clio confessa est. Tunc igitur casus attulit, ut apis, forte vero etiam vespa quædam, susurrans faciem meam volitando circumiret. Occasione itaque inde arrepta, manuque ori admota, vulnus accepisse et dolorem sentire me finxi. Quamobrem accurrens virgo manum removit, et, quæ pars læsa esset, rogavit. Ego vero, labra, respondi : tu autem, carissima Leucippe, cur non excantas? Tum illa propius accessit et tanquam excantatura os admovit, et labiorum meorum extrema contingens nescio quid immurmuravit. Interea ipse oscula furtim nullo edito sono dabam.

Sed et puella dum in pronuncianda cantione labra nunc aperiret, nunc clauderet, efficiebat ut cantio in basia

τὴν ἐπῳδήν· κἀγὼ τότ' ἤδη περιβαλὼν φανερῶς κατεφίλουν· ἡ δὲ διασχοῦσα, Τί ποιεῖς, ἔφη· καὶ σὺ κατεπᾴδεις; Τὴν ἐπῳδὸν εἶπον, [ὅτι] φιλῶ, ὅτι μου τὴν ὀδύνην ἰάσω. Ὡς δὲ συνῆκεν ὃ λέγω καὶ ἐμειδίασε, θαρσήσας εἶπον· Οἴμοι, φιλτάτη, πάλιν τέτρωμαι χαλεπώτερον· ἐπὶ γὰρ τὴν καρδίαν κατέρρευσε τὸ τραῦμα καὶ ζητεῖ σου τὴν ἐπῳδήν. Ἦ που καὶ σὺ μέλιτταν ἐπὶ τοῦ στόματος φέρεις. Καὶ γὰρ μέλιτος γέμεις, καὶ τιτρώσκει σου τὰ φιλήματα. Ἀλλὰ δέομαι, κατέπασον αὖθις καὶ μὴ ταχὺ τὴν ἐπῳδὴν παραδράμῃς, μὴ πάλιν ἀγριάνῃς τὸ τραῦμα. Καὶ ἅμα λέγων τὴν χεῖρα βιαιότερον περιέβαλλον καὶ ἐφίλουν ἐλευθερώτερον. Ἡ δ' ἠνείχετο, κωλύουσα δῆθεν.

Η'. Ἐν τούτῳ πόρρωθεν ἰδόντες προσιοῦσαν τὴν θεράπαιναν διελύθημεν, ἐγὼ μὲν ἄκων καὶ λυπούμενος, ἡ δ' οὐκ οἶδ' ὅπως. Ῥᾴων οὖν ἐγεγόνειν καὶ μεστὸς ἐλπίδων, ᾐσθόμην δ' ἐπικαθημένου μοι τοῦ φιλήματος ὥσπερ σώματος, καὶ ἐφύλαττον ἀκριβῶς ὡς θησαυρὸν τὸ φίλημα τηρῶν ἡδονῆς, ὃ πρῶτόν ἐστιν ἐραστῇ γλυκύ. Καὶ γὰρ ἀπὸ τοῦ καλλίστου τῶν τοῦ σώματος ὀργάνων τίκτεται· στόμα γὰρ φωνῆς ὄργανον· φωνὴ δὲ ψυχῆς σκιά. Αἱ γὰρ τῶν στομάτων συμβολαὶ κιρνάμεναι καταπέμπουσι κατὰ τῶν στέρνων τὴν ἡδονὴν καὶ ἕλκουσι τὰς ψυχὰς πρὸς τὰ φιλήματα. Οὐκ οἶδα δ' οὕτω πρότερον ἡσθεὶς ἐκ τῆς καρδίας· καὶ τότε πρῶτον ἔμαθον, ὅτι μηδὲν ἐρίζει πρὸς ἡδονὴν φιλήματι ἐρωτικῷ.

Θ'. Ἐπειδὴ δὲ τοῦ δείπνου καιρὸς ἦν, πάλιν ὁμοίως συνεπίνομεν· ᾠνοχόει δ' ὁ Σάτυρος ἡμῖν καί τι ποιεῖ ἐρωτικόν. Διαλλάσσει τὰ ἐκπώματα καὶ τὸ μὲν ἐμὸν τῇ κόρῃ προστίθησι, τὸ δ' ἐκείνης ἐμοὶ καὶ ἐγχέων ἀμφοτέροις καὶ ἐγκερασάμενος ὤρεγεν. Ἐγὼ δ' ἐπιτηρήσας τὸ μέρος τοῦ ἐκπώματος, ἔνθα τὸ χεῖλος ἡ κόρη πίνουσα προσέθηκεν, ἐναρμοσάμενος ἔπινον, ἐπιστολιμαῖον τοῦτο φίλημα ποιῶν, καὶ ἅμα κατεφίλουν τὸ ἔκπωμα. Ὡς δ' εἶδεν ἡ παρθένος, συνῆκεν ὅτι τοῦ χείλους αὐτῆς καταφιλῶ καὶ τὴν σκιάν. Ἀλλ' ὅγε Σάτυρος συμφύρας πάλιν τὰ ἐκπώματα ἐνήλλαξεν ἡμῖν. Τότε δὴ καὶ τὴν κόρην εἶδον τὰ ἐμὰ μιμουμένην καὶ κατὰ ταὐτὰ πίνουσαν· καὶ ἔχαιρον ἤδη πλέον. Καὶ τρίτον ἐγένετο τοῦτο καὶ τέταρτον καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας οὕτως ἀλλήλοις προὐπίνομεν τὰ φιλήματα.

Ι'. Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον ὁ Σάτυρός μοι προσελθὼν ἔφη· Νῦν μὲν ἀνδρίζεσθαι καιρός. Ἡ γὰρ μήτηρ τῆς κόρης, ὡς οἶσθα, μαλακίζεται καὶ καθ' αὑτὴν ἀναπαύεται· μόνη δ' ἡ παῖς βαδιεῖται κατὰ τὰ εἰθισμένα τῆς Κλειοῦς ἑπομένης, πρὶν ἐπὶ τὸν ὕπνον τραπῆναι. Ἐγὼ δέ σοι καὶ ταύτην ἀπάξω διαλεγόμενος. Ταῦτ' εἰπὼν, τῇ Κλειοῖ μὲν αὐτὸς, ἐγὼ δὲ τῇ παιδὶ διαλαχόντες ἐφηδρεύομεν. Καὶ οὕτως ἐγένετο. Ἀπεσπάσθη μὲν ἡ Κλειώ, ἡ δὲ παρθένος ἐν τῷ περιπάτῳ κατελέλειπτο. Ἐπιτηρήσας οὖν ὅτε τοῦ φωτὸς τὸ πολὺ τῆς αὐγῆς ἐμαραίνετο, πρόσειμι θρασύτερος γενόμενος

commutaretur. Itaque tum ego eam complectens palam suaviatus sum. Illa vero retrocedens, Quid, inquit, agis? num tu etiam excantas? Atqui, incantatricem, inquam, exosculor, quoniam dolorem mihi omnem eripuisti. Quæ quum intellexisset subrisissetque, animus mihi accessit: ac subito, Heu mihi, carissima Leucippe, inquam rursus, acerbius pungor: aculeus enim ad cor usque penetravit, excantationemque tuam exposcit. Apem certe tu quoque in ore gestas: nam et mellis plena es, et basia tua vulnus imponunt. Quare iterum, quæso, excanta: sed tam cito cantionem absolvere noli, ne vulnus recrudescat. Atque inter loquendum manum injeci, liberiusque osculatus sum. Illa tametsi repugnare videretur, sustinuit tamen.

VIII. Interea procul venientem ancillam conspicati, alius alio secessimus, ego quidem perinvitus ac tristis: illa vero qua mente, haud sane scio. Ex illo melius mihi esse, ac spes augeri cœpit, planeque basium in labris meis, quasi corporeum aliquid relictum, residere sentiebam, et ceu voluptatis thesaurum quodpiam diligenter custodiebam, id enim est quod primum amanti dulce accidit, quum a formosissima et præstantissima corporis parte procreetur. Os enim instrumentum vocis est: vox autem animi umbra. Labiorum porro contactus dum voluptatem in præcordiis serunt, animos ad sese mutuo suaviandum trahunt. Nec vero talem unquam antea cordis voluptatem mihi fuisse novi, et tum primum intellexi nihil cum amatorio suavio dulcedine contendere.

IX. Posteaquam cœnandi tempus rediit, rursum eodem modo una bibebamus. Satyrusque, qui nobis vinum miscebat, amatorium nescio quid tum præstitit. Nam pocula commutabat, Leucippæ meum, illius poculum mihi dat, et utrisque infundens et aqua miscens, porrigebat. Ego qua parte bibens Leucippe labra scypho admoverat, observans, eamque ori meo inserens, ac missum ad me osculum confingens, bibebam, simulque poculum suaviabar. Id quod animadvertens puella, suorum etiam me labiorum vestigia osculari intellexit. Sed Satyrus confundens pocula rursus nobis commutavit; tunc illam factum meum imitantem, eodemque bibentem animadverti: eoque majorem etiam voluptatem cepi. Factum id a nobis fuit tertio etiam ac quarto, et diei reliquum ita alter alteri basia vicissim propinabamus.

X. Absoluta cœna conveniens me Satyrus, nunc tempus est, inquit, virum ut te ostendas. Puellæ mater, ut nosti, minus bene habet, ac sola cubitum ivit; puella prius, quam in lectum se collocet, sequente Clione, quo consuevit, sola se conferet: verum ego et illam colloquendo abducam. Sub hæc verba, partibus nostris divisis, ille Clionem, ego Leucippen observabamus, resque e sententia processit: nam et Clio abducta est, et Leucippe in ambulatione remansit. Ergo vespertini temporis adventu observato, priore successu audentior factus, ad eam, quasi miles jam

πρὸς αὐτὴν ἐκ τῆς πρώτης προσβολῆς, ὥσπερ στρατιώτης ἤδη νενικηκὼς καὶ τοῦ πολέμου καταπεφρονηκώς· πολλὰ γὰρ ἦν τὰ τότε ὁπλίζοντά με θαρρεῖν· οἶνος, ἔρως, ἐλπὶς, ἐρημία· καὶ οὐδὲν εἰπὼν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ συγκείμενον ἔργον, ὡς εἶχον, περιχυθεὶς, τὴν κόρην κατεφίλουν. Ὡς δὲ καὶ ἐπεχείρουν τι προὔργου ποιεῖν, ψόφος τις ἡμῶν κατόπιν γίνεται· καὶ ταραχθέντες ἀνεπηδήσαμεν. Καὶ ἡ μὲν ἐπέκεινα τρέπεται τὴν ἐπὶ τὸ δωμάτιον αὐτῆς, ἐγὼ δ' ἐπὶ θάτερα, σφόδρα ἀνιώμενος, ἔργον οὕτω καλὸν ἀπολέσας, καὶ τὸν ψόφον λοιδορῶν. Ἐν τούτῳ δὲ [καὶ] ὁ Σάτυρος ὑπαντιάζει μοι φαιδρῷ τῷ προσώπῳ. Καθορᾶν γάρ μοι ἐδόκει ὅσα ἐπράττομεν, ὑπό τινι τῶν δένδρων λοχῶν, μή τις ἡμῖν ἐπέλθῃ· καὶ αὐτὸς ἦν ὁ ποιήσας τὸν ψόφον, προσιόντα θεασάμενός τινα.

ΙΑ'. Ὀλίγων δ' ἡμερῶν διελθουσῶν, ὁ πατήρ μοι τοὺς γάμους συνεκρότει θᾶττον ἢ διεγνώκει. Ἐνύπνια γὰρ αὐτὸν διετάραττε πολλά. Ἔδοξεν ἄγειν ἡμῶν τοὺς γάμους, ἤδη δ' ἅψαντος αὐτοῦ τὰς δᾷδας, ἀποσβεσθῆναι τὸ πῦρ . . . . . . ᾗ καὶ μᾶλλον ἠπείγετο συναγαγεῖν ἡμᾶς. Τοῦτο δ' εἰς τὴν ὑστεραίαν παρεσκευάζετο. Ἐώνητο δὲ τῇ κόρῃ τὰ πρὸς τὸν γάμον· περιδέραιον μὲν λίθων ποικίλων· ἐσθῆτα δὲ τὸ πᾶν μὲν πορφυρᾶν, ἔνθα δὲ ταῖς ἄλλαις ἐσθῆσιν ἡ χώρα τῆς πορφύρας, ἐκεῖ χρυσὸς ἦν. Ἤριζον δὲ πρὸς ἀλλήλους οἱ λίθοι. Ὑάκινθος μὲν, ῥόδον ἦν ἐν λίθῳ· ἀμέθυστος δ' ἐπορφύρετο τοῦ χρυσοῦ πλησίον. Ἐν μέσῳ δὲ τρεῖς ἦσαν λίθοι, τὴν χροιὰν ἐπάλληλοι· συγκείμενοι δ' ἦσαν οἱ τρεῖς· μέλαινα μὲν ἡ κρηπὶς τοῦ λίθου, τὸ δὲ μέσον σῶμα λευκὸν τῷ μέλανι συνεφαίνετο, ἑξῆς δὲ τῷ λευκῷ τὸ λοιπὸν ἐπυρρία κορυφούμενον. Ὁ λίθος δὲ τῷ χρυσῷ στεφανούμενος, ὀφθαλμὸν ἐμιμεῖτο χρυσοῦν. Τῆς δ' ἐσθῆτος οὐ πάρεργον εἶχεν ἡ πορφύρα τὴν βαφὴν, ἀλλ' οἷον μυθολογοῦσι Τύριοι τοῦ ποιμένος εὑρεῖν τὸν κύνα, ᾗ καὶ μέχρι τούτου βάπτουσιν Ἀφροδίτης τὸν πέπλον. Ἦν γὰρ χρόνος ὅτε τῆς πορφύρας ὁ κόσμος ἀνθρώποις ἀπόρρητος ἦν· μικρὸς δ' αὐτὴν ἐκάλυπτε κόχλος ἐγκύκλῳ μυχῷ. Ἁλιεὺς ἀγρεύει τὴν ἄγραν ταύτην· καὶ ὁ μὲν ἰχθὺν προσεδόκησεν, ὡς δ' εἶδε τοῦ κόχλου τὴν τραχύτητα, ἐλοιδόρει τὴν ἄγραν καὶ ἔρριψεν ὡς θαλάσσης σκύβαλον. Εὑρίσκει δὲ κύων τὸ ἕρμαιον καὶ καταθραύει τοῖς ὀδοῦσι, καὶ τῷ στόματι τοῦ κυνὸς περιρρέει τοῦ ἄνθους τὸ αἷμα καὶ βάπτει τὸ αἷμα τὴν γένυν καὶ ὑφαίνει τοῖς χείλεσι τὴν πορφύραν. Ὁ ποιμὴν ὁρᾷ τὰ χείλη τοῦ κυνὸς ᾑμαγμένα καὶ τραῦμα νομίσας τὴν βαφὴν πρόσεισι καὶ ἀπέπλυνε τῇ θαλάσσῃ καὶ τὸ αἷμα λαμπρότερον ἐπορφύρετο. Ὡς δὲ καὶ ταῖς χερσὶν ἔθιγε, τὴν πορφύραν εἶχε καὶ ἡ χείρ. Συνῆκεν οὖν τοῦ κόχλου τὴν φύσιν ὁ ποιμὴν, ὅτι φάρμακον ἔχει κάλλους πεφυτευμένον· καὶ λαβὼν μαλλὸν ἐρίου, καθῆκεν εἰς τὸν χηραμὸν αὐτοῦ τὸ ἔριον, ζητῶν τοῦ κόχλου τὰ μυστήρια· τὸ δὲ κατὰ τὴν γένυν τοῦ κυνὸς ᾑμάσσετο. Καὶ τότε τὴν εἰκόνα τῆς πορφύρας ἐδιδάσκετο. Λαβὼν δή τινας λίθους περιθραύει

victor et bellum nihili faciens, me contuli : multa enim erant, quibus armatus confidebam, nempe vinum, amor, spes, solitudo : tacitusque, quasi ex compacto ita res ageretur, puellam statim circumplexus basiavi : quumque majus aliquid etiam facere aggressus essem, strepitus quidam post nos auditus fuit; perturbati retro saluimus, Leucippeque intra cubiculum suum, ego aliam in partem me recepi, sane quam tristis, tam præclara occasione amissa, strepitumque detestans. Interea læto vultu fit mihi obviam Satyrus : qui mihi, quæ a nobis acta fuerant, omnia vidisse videbatur, dum sub arbore quadam, ne quis nobis superveniret, observabat : et ille ipse, venientem quemdam conspicatus, strepitum ediderat.

XI. Elapsis paucis post diebus, pater, citius quidem omnino quam constituerat, nuptiis meis operam dare cœpit Multa enim hominem insomnia perterrebant. Namque illas adornare sibi visus est, ignemque, dum nuptiales faces accendisset, exstingui, (et nos, quæ res vehementius etiam illum angebat, abduci) quare et magis festinabat nos matrimonio jungere. Nuptiis igitur, quæ tum secutura erat, dicta est dies. Jam in sponsæ ornatum necessaria omnia comparata fuerant, monile scilicet variis lapillis distinctum, vestis purpurea tota, nisi quod ea pars, quæ in aliis purpura constat, aurum erat. Porro lapilli inter se contendebant. Hyacinthus lapidea quodammodo rosa erat : amethystus purpurascens ad auri prope colorem vergebat. In medio lapilli tres ita collocati, ut alterius colorem alter exciperet : in unum quippe omnes coaluerant : parsque ima nigra erat; summa, quæ in cuspidem surgebat, rubra; media alba quum esset, hinc nigrori, rubori illinc candorem communicabat : lapis ipse auro inclusus aureum oculum imitabatur. Nec vero vulgari purpura, sed ea, quam a pastoris cane inventam Tyrii fabulantur, quaque nunc etiam Veneris peplum tingunt, vestis illius color constabat. Ac fuit quidem aliquando tempus, quum purpuræ decus mortales nesciebant, utpote quod intra parvæ testæ cavum multos orbes habens occulebatur. Prædam hujusmodi piscator quidam ceperat et pisces esse crediderat : verum testæ asperitate perspecta, prædam detestatus est, ac tanquam maris fæcem abjecit. Quam canis quum invenisset, dentibus comminuit : sanguinisque illius flos circum os manat canis et malam infecit et purpureum labris colorem induxit. Tum pastor canis labra sanguinolenta cernens, vulnus illum accepisse ratus accessit atque marina aqua conspersit, ibi vero sanguis ille splendidior evadebat, manusque ejus contrectando purpurascebant. Hinc eam esse testæ naturam pastor intellexit, ut innatum pulchritudinis medicamentum in se contineret, atque ut rei totius arcana exploraret, accepto lanæ glomere in ejus latebras demersit. Lana, quomodo etiam canis mala, sanguine infecta est : ac tum purpuræ imaginem didicit, contritaque

τὸ τεῖχος τοῦ φαρμάκου καὶ τὸ ἄδυτον ἀνοίγει τῆς πορφύρας, καὶ θησαυρὸν εὑρίσκει βαφῆς.

ΙΒ'. Ἔθυεν οὖν τότε ὁ πατὴρ προτέλεια τῶν γάμων. Ὡς δ' ἤκουσα, ἀπωλώλειν καὶ ἐζήτουν μηχανὴν, δι' ἧς ἂν ἀναβαλέσθαι δυναίμην τὸν γάμον. Σκοποῦντος δέ μου, θόρυβος ἐξαίφνης γίνεται κατὰ τὸν ἀνδρῶνα τῆς οἰκίας. Ἐγεγόνει δέ τι τοιοῦτον. Ἐπειδὴ θυσάμενος ὁ πατὴρ ἔτυχε καὶ τὰ θύματα ἐπέκειτο τοῖς βωμοῖς, ἀετὸς ἄνωθεν καταπτὰς ἁρπάζει τὸ ἱερεῖον. Σοβούντων δὲ πλέον οὐδὲν ἦν· ὁ γὰρ ὄρνις ᾤχετο φέρων τὴν ἄγραν. Ἐδόκει τοίνυν οὐκ ἀγαθὸν εἶναι. Καὶ δὴ ἐπέσχον ἐκείνην τὴν ἡμέραν τοὺς γάμους. Καλεσάμενος δὲ μάντεις ὁ πατὴρ καὶ τερατοσκόπους τὸν οἰωνὸν διηγεῖται. Οἱ δ' ἔφασαν δεῖν καλλιερῆσαι Ξενίῳ Διῒ νυκτὸς μεσούσης ἐπὶ θάλασσαν ἥκοντας· ὁ γὰρ ὄρνις ἔτυχεν ἱπτάμενος ἐκεῖ. [Τὸ δὲ ἔργον εὐθὺς ἀπέβη· τὸν γὰρ ἀετὸν ἀναπτάντα ἐπὶ τὴν θάλασσαν συνέβη φανῆναι οὐκέτι.] Ἐγὼ δὲ ταῦθ' ὡς ἐγένετο τὸν ἀετὸν ὑπερεπῄνουν καὶ δικαίως ἔλεγον ἁπάντων ὀρνίθων εἶναι βασιλέα. Οὐκ εἰς μακρὰν δ' ἀπέβη τοῦ τέρατος τοὔργον.

ΙΓ'. Νεανίσκος ἦν Βυζάντιος, ὄνομα Καλλισθένης, ὀρφανὸς καὶ πλούσιος, ἄσωτος δὲ καὶ πολυτελής. Οὗτος ἀκούων τῷ Σωστράτῳ θυγατέρα εἶναι καλὴν, ἰδὼν δ' οὐδέποτε, ἤθελεν αὐτῷ ταύτην γενέσθαι γυναῖκα. καὶ ἦν ἐξ ἀκοῆς ἐραστής. Τοσαύτη γὰρ τοῖς ἀκολάστοις ὕβρις, ὡς καὶ τοῖς ὠσὶν εἰς ἔρωτα τρυφᾶν καὶ ταὐτὰ πάσχειν ὑπὸ ῥημάτων, ἃ τῇ ψυχῇ τρωθέντες διακονοῦσιν ὀφθαλμοί. Προσελθὼν οὖν τῷ Σωστράτῳ πρὶν ἢ τὸν πόλεμον τοῖς Βυζαντίοις ἐπιπεσεῖν, ᾐτεῖτο τὴν κόρην. Ὁ δὲ βδελυττόμενος αὐτοῦ τοῦ βίου τὴν ἀκολασίαν ἠρνήσατο. Θυμὸς ἴσχει τὸν Καλλισθένην καὶ ἠτιμάσθαι νομίσαντα ὑπὸ τοῦ Σωστράτου καὶ ἄλλως ἐρῶντα. Ἀναπλάττων γὰρ ἑαυτῷ τῆς παιδὸς τὸ κάλλος καὶ φανταζόμενος τὰ ἀόρατα, ἔλαθε σφόδρα κακῶς διακείμενος. Ἐπιβουλεύει δ' οὖν καὶ τὸν Σώστρατον ἀμύνασθαι τῆς ὕβρεως, καὶ αὑτῷ τὴν ἐπιθυμίαν τελέσαι. Νόμου γὰρ ὄντος Βυζαντίοις, εἴ τις ἁρπάσας παρθένον φθάσας ποιήσειε γυναῖκα, γάμον ἔχειν τὴν ζημίαν, προσεῖχε τούτῳ τῷ νόμῳ. Καὶ ὁ μὲν ἐζήτει καιρὸν πρὸς τοὔργον.

ΙΔ'. Ἐν τούτῳ δὲ, τοῦ πολέμου περιστάντος καὶ τῆς παιδὸς εἰς ἡμᾶς ὑπεκκειμένης, μεμαθήκει μὲν ἕκαστα τούτων· οὐδὲν δ' ἧττον τῆς ἐπιβουλῆς εἴχετο. Καὶ τοιοῦτό τι αὐτῷ συνήργησε. Χρησμὸν ἴσχουσιν οἱ Βυζάντιοι τοιόνδε·

> Νῆσός τις [πόλις] ἐστὶ φυτώνυμον αἷμα λαχοῦσα,
> Ἰσθμὸν ὁμοῦ καὶ πορθμὸν ἐπ' ἠπείροιο φέρουσα.
> Ἔνθ' Ἥφαιστος ἔχων χαίρει γλαυκῶπιν Ἀθήνην·
> Κεῖθι θυηπολίην σε φέρειν κέλομαι Ἡρακλεῖ.

Ἀπορούντων δ' αὐτῶν τί λέγει τὸ μάντευμα, Σώστρατος, τοῦ πολέμου γὰρ, ὡς ἔφην, στρατηγὸς ἦν οὗτος, Ὥρα πέμπειν ἡμᾶς θυσίαν εἰς Τύρον, εἶπεν, Ἡρακλεῖ. Τὰ γὰρ τοῦ χρησμοῦ ἐστι πάντ' ἐνταῦθα.

saxis quibusdam medicamenti illius crusta purpuræ penetralia reseravit, tincturæ thesaurum invenit.

XII. Quam igitur ante nuptias fieri mos est rem divinam pater faciebat. Quod simulatque ipse persensi, periisse me judicavi, cogitabamque quonam modo aliud omnia in tempus rejici possent. Qua in cogitatione defixus dum essem, repentinus quidam strepitus a virorum diversorio exauditus est, resque ita habuit. Quum victimam forte pater mactavisset, arisque odoramenta imposita essent, delapsa cœlo aquila victimam rapuit, nihil iis, qui submovere conabantur, perficientibus : avolavit enim avis cum præda. Omen id bonum non esse judicatum est : atque a nuptiis eo die cessatum. Accersitis autem auspicibus et conjectoribus prodigium pater exposuit : atque illi ad mare proficisci, ac Jovi Hospitali sub mediam noctem sacra facere oportere dixerunt ; eo enim aquilam volatum tenuisse. [Itaque statim cecidit res : nam volucris cursum mare versus dirigens nusquam amplius apparuit.] Ego eventu hoc delectatus aquilam mirum in modum commendavi, aviumque reginam merito esse dixi. Quod autem omine portendebatur, brevi tempore post evenit.

XIII. Callisthenes Byzantius adolescens, parentibus orbatus, dives, luxu perditus, ac sumptuosus fuit. Is formosam Sostrato filiam esse audiens, eam quamquam non viderat, uxorem tamen habere optavit, ac sola auditione illius amore ardebat. Ea enim hominum intemperantium libido est, ut etiam fama ad amandum compellantur atque audientes eadem patiantur atque animo ministrent vulnerati oculi. Igitur ante quam Byzantiis bellum inferretur, Sostratum adiens, puellam ut sibi desponderet, rogavit. Ille autem, intemperantem hominis vitam minime probans, negavit. Quamobrem Callisthenes a Sostrato contemni se ratus atque alioqui amans iratus est, puellæ enim pulchritudinem sibi ipse confingens, et quæ oculis nondum adspexerat, mente agitans, animo ægerrimus factus est se inscio. Igitur quo modo acceptam a Sostrato injuriam ulcisci, ac suam ipsius cupiditatem explere posset, excogitavit. Nam quum Byzantiis lex esset, ut si quis virginem rapuisset, vimque illi attulisset, is alia nulla pœna teneretur, quam ut eam matrimonio sibi adjungeret ; legi huic animo intentus Callisthenes, opportunum ad eam rem tempus quærebat.

XIV. Quanquam autem bellum ardere, puellamque domi nostræ commorari didicerat, non tamen insidias moliri destitit. In quo hujusmodi quiddam homini auxilium tulit. Editum fuerat Byzantiis oraculum hoc :

> Est insula gentem habens a planta nomine ducentem,
> Isthmum simul et fretum in terra continenti faciens.
> Ubi Vulcanus gaudet quod cæsiam Minervam possidet.
> Herculi hic solennia reddere te jubeo.

Nescientibus autem ipsis, quid oraculum vellet, Sostratus, (is enim, ut dixi, belli princeps erat) tempus, inquit, est, ut Tyrum Herculi sacrificatum mittamus : nam ei loca singula oraculo edita conveniunt : plantæ enim cognominem

Φυτώνυμον γὰρ ὁ θεὸς εἶπεν αὐτήν, ἐπεὶ Φοινίκων ἡ νῆσος· ὁ δὲ φοίνιξ φυτόν. Ἐρίζει δὲ περὶ ταύτης γῆ καὶ θάλασσα, ἕλκει (μὲν ἡ θάλασσα, ἕλκει) δ' ἡ γῆ, ἡ δ' εἰς ἀμφότερα αὐτὴν ἥρμοσε. Καὶ γὰρ ἐν θαλάσσῃ κάθηται καὶ οὐκ ἀφῆκε τὴν γῆν· συνδεῖ γὰρ αὐτὴν πρὸς τὴν ἤπειρον στενὸς αὐχήν, καὶ ἔστιν ὥσπερ τῆς νήσου τράχηλος. Οὐκ ἐρρίζωται δὲ κατὰ τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὑπορρεῖ κάτωθεν. Ὑπόκειται δὲ πορθμὸς κάτωθεν ἰσθμῷ· καὶ γίνεται τὸ θέαμα καινόν, πόλις ἐν θαλάσσῃ, καὶ νῆσος ἐν γῇ. Ἀθηνᾶν δ' Ἥφαιστος ἔχει, εἰς τὴν ἐλαίαν ᾐνίξατο καὶ τὸ πῦρ, ἃ παρ' ἡμῖν ἀλλήλοις συνοικεῖ. Τὸ δὲ χωρίον ἱερὸν ἐν περιβόλῳ ἐλαίαν μὲν ἀναθάλλει φαιδροῖς κλάδοις, πεφύτευται δὲ σὺν αὐτῇ τὸ πῦρ καὶ ἀνάπτει περὶ τοὺς πτόρθους πολλὴν τὴν φλόγα· ἡ δὲ τοῦ πυρὸς αἰθάλη τὸ φυτὸν γεωργεῖ. Αὕτη πυρὸς φιλία καὶ φυτοῦ. Οὕτως οὐ φεύγει τὸν Ἥφαιστον Ἀθηνᾶ. Καὶ ὁ Χαιρεφῶν συστράτηγος ὢν τοῦ Σωστράτου μείζων, ἐπεὶ πατρόθεν ἦν Τύριος, ἐκθειάζων αὐτόν, Πάντα μὲν τὸν χρησμὸν, εἶπεν, ἐξηγήσω καλῶς· μὴ μέντοι θαύμαζε τὴν τοῦ πυρὸς μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ ὕδατος φύσιν. Ἐθεασάμην γὰρ ἐγὼ τοιαῦτα μυστήρια. Τὸ γοῦν τῆς Σικελικῆς πηγῆς ὕδωρ κεκερασμένον ἔχει πῦρ· καὶ φλόγα μὲν ὄψει κάτωθεν ἀπ' αὐτῆς ἀλλομένην ἄνωθεν· θίγοντι δέ σοι τὸ ὕδωρ, ψυχρόν ἐστιν οἷόνπερ χιών, καὶ οὔτε τὸ πῦρ ὑπὸ τοῦ ὕδατος κατασβέννυται, οὔτε τὸ ὕδωρ ὑπὸ τοῦ πυρὸς φλέγεται, ἀλλ' ὕδατός εἰσιν ἐν τῇ κρήνῃ καὶ πυρὸς σπονδαί. Ἐπεὶ καὶ ποταμὸς Ἰβηρικὸς, εἰ μὲν ἴδοις αὐτὸν εὐθὺς, οὐδενὸς ἄλλου κρείττων ἐστὶ ποταμοῦ· ἢν δ' ἀκοῦσαι θέλῃς τοῦ ὕδατος λαλοῦντος, μικρὸν ἀνάμεινον ἐκπετάσας τὰ ὦτα. Ἐὰν γὰρ ὀλίγος ἄνεμος εἰς τὰς δίνας ἐμπέσῃ, τὸ μὲν ὕδωρ ὡς χορδὴ κρούεται, τὸ δὲ πνεῦμα τοῦ ὕδατος πλῆκτρον γίνεται, τὸ ῥεῦμα δ' ὡς κιθάρα λαλεῖ. Ἀλλὰ καὶ λίμνη Λιβυκὴ μιμεῖται γῆν Ἰνδικὴν, καὶ ἴσασιν αὐτῆς τὸ ἀπόρρητον αἱ Λιβύων παρθένοι, ὅτι ὕδωρ ἔχει πλούσιον. Ὁ δὲ πλοῦτος ταύτῃ κάτωθεν τεταμίευται τῇ τῶν ὑδάτων ἰλύϊ δεδεμένος· καὶ ἔστιν ἐκεῖ χρυσίου πηγή. Κοντὸν οὖν εἰς τὸ ὕδωρ βαπτίζουσι, πίσσῃ πεφαρμαγμένον καὶ ἀνοίγουσι τοῦ ποταμοῦ τὰ κλεῖθρα. Ὁ δὲ κοντὸς πρὸς τὸν χρυσὸν οἷον πρὸς τὸν ἰχθὺν ἄγκιστρον γίνεται, ἀγρεύει γὰρ αὐτόν, ἡ δὲ πίσσα δέλεαρ γίνεται τῆς ἄγρας, ὅ τι γὰρ ἂν εἰς αὐτὴν ἐμπέσῃ τῆς τοῦ χρυσοῦ γονῆς, τὸ μὲν προσήψατο μόνον, ἡ πίσσα δὲ εἰς τὴν ἤπειρον ἥρπασε τὴν ἄγραν. Οὕτως ἐκ ποταμοῦ Λιβυκοῦ χρυσὸς ἁλιεύεται.

ΙΕ'. Ταῦτ' εἰπὼν τὴν θυσίαν ἐπὶ τὴν Τύρον ἔπεμπε, καὶ τῇ πόλει συνδοκοῦν. Ὁ γοῦν Καλλισθένης διαπράττεται τῶν θεωρῶν εἷς γενέσθαι· καὶ ταχὺ καταπλεύσας εἰς τὴν Τύρον καὶ ἐκμαθὼν τὴν τοῦ πατρὸς οἰκίαν, ἐφήδρευε ταῖς γυναιξίν. Αἱ δ' ὀψόμεναι τὴν θυσίαν ἐξῄεσαν· καὶ γὰρ ἦν πολυτελής. Πολλὴ μὲν ἡ τῶν θυμιαμάτων πομπή, ποικίλη δ' ἡ τῶν ἀνθέων

eam deus vocavit, quoniam Phœnicum insula est : Phœnix autem (ea vox palmam significat) planta est. De illa etiam mare ac terra contendunt : eamque terra quidem et mare ad se trahunt, illa vero ad utrumque se accommodavit : in mari enim jacet, nec tamen a terra disjungitur : sed angusti cujusdam callis beneficio continenti adnectitur, quod quasi collum insulæ est, et maris fundo minime adhærescens, sed aqua subterlabente sustentatus. Sub isthmo autem jacet parvum fretum; et fit novum prorsus spectaculum, urbs scilicet in mari et insula in terra. Quod autem ad Palladem Vulcano adjunctam attinet, de olea et igne intelligi debet : quæ duo apud nos conjuncta habentur. Sacer enim ac muro circumdatus locus est : ubi olea nitidis ramis floret et ignis adnascitur et magnam circum illius ramos flammam exsuscitat et cujus cinere lætior etiam olea ipsa evadit. Hac ratione ignis et planta in amicitiam conspirant : Vulcanumque Minerva non aversatur. Tum Chærephon, Sostrati collega in bello, Sostrato ipso major, quoniam patria Tyro erat, hominem miris laudibus extollens, Pulchre tu quidem, inquit, dei responsum interpretatus es : verum ne solam ignis sed et aquæ naturam admireris, egoque arcana hujusmodi vidi. Fons in Sicilia reperitur, permistum aquæ ignem continens : in quo salientem ab imo ad summum flammam conspicias, aquam vero si tangas, nivis instar, frigida est : neque tamen ignem aqua extinguit, neque aquam ignis calefacit; sed alteri cum altera pactæ illic induciæ sunt. In Hispania quoque fluvius est, qui primo aspectu nihil a fluminibus aliis differt, at vero, auribus arrectis paulo exspecta, si velis aquam resonantem audire : ubi enim vel modicus ventus vortices impulerit, aqua fidis in morem sonum edit : plectri siquidem ventus, citharæ vero aqua usum præstat. Sed et in Libya palus habetur, Indicæ similem arenam continens. Ac Libycæ ipsæ virgines illius arcanum, quod aquam divitem continet norunt. Porro divitiæ sub aqua limo permistæ adservantur, auri fons ibi quum sit. Illitam igitur pice perticam in aquam demittunt, ac fluminis obices removent : quod autem pisci hamus, id auro pertica est, illud enim apprehendit, dum escæ officio pix fungitur, nam quidquid auri ab ea contingitur adhærescit, atque pix in litus prædam trahit, eoque pacto aurum ex fluvio Libyco extrahitur.

XV. Hæc quum dixisset Chærephon, Tyrum, qui sacrificaret, misit, factum id civitate comprobante. Callisthenes igitur ut sacrificii curatorum unus crearetur, efficiens, Tyrum quamprimum navigavit : ibique patris mei domo cognita, mulieribus, quæ sacrificii pompam magnifico apparatu spectatum prodierant, insidiâs tetendit. Ingens videlicet suffimentorum copia, magnaque florum va-

συμπλοκή. Τὰ θυμιάματα, κασσία καὶ λιβανωτὸς καὶ κρόκος· τὰ ἄνθη, νάρκισσος καὶ ῥόδα καὶ μυρρίναι· ἡ δὲ τῶν ἀνθέων ἀναπνοὴ πρὸς τὴν τῶν θυμιαμάτων ἤριζεν ὀδμήν. Τὸ δὲ πνεῦμα ἀναπεμπόμενον εἰς τὸν ἀέρα τὴν ὀδμὴν ἐκεράννυ, καὶ ἦν ἄνεμος ἡδονῆς. Τὰ δ' ἱερεῖα πολλὰ μὲν ἦν καὶ ποικίλα, διέπρεπον δ' ἐν αὐτοῖς οἱ τοῦ Νείλου βόες. Βοῦς γὰρ Αἰγύπτιος, οὐ τὸ μέγεθος μόνον ἀλλὰ καὶ τὴν χροιὰν εὐτυχεῖ. Τὸ μὲν γὰρ μέγεθος πάντη μέγας, τὸν αὐχένα παχὺς, τὸν νῶτον πλατὺς, τὴν γαστέρα πολὺς, τὸ κέρας οὐχ ὡς ὁ Σικελικὸς εὐτελὴς, οὐδ' ὡς ὁ Κύπριος δυσειδὴς, ἀλλ' ἐκ τῶν κροτάφων ὄρθιον ἀναβαῖνον, κατὰ μικρὸν ἑκατέρωθεν κυρτούμενον τὰς κορυφὰς συνάγει τοσοῦτον, ὅσον αἱ τῶν κεράτων διεστᾶσιν ἀρχαί· καὶ τὸ θέαμα κυκλουμένης σελήνης ἐστὶν εἰκών· ἡ χροιὰ δ' οἵαν Ὅμηρος τοὺς τοῦ Θρᾳκὸς ἵππους ἐπαινεῖ. Βαδίζει δὲ ταῦρος ὑψαυχενῶν καὶ ὥσπερ ἐπιδεικνύμενος, ὅτι τῶν ἄλλων βοῶν ἐστι βασιλεύς. Εἰ δ' ὁ μῦθος Εὐρώπης ἀληθὴς, Αἰγύπτιον βοῦν ὁ Ζεὺς ἐμιμήσατο.

ΙϚ'. Ἔτυχεν οὖν ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ τότε μαλακῶς ἔχουσα· σκηψαμένη δὲ καὶ ἡ Λευκίππη νοσεῖν, ἔνδον ὑπέμεινε· (συνέκειτο γὰρ ἡμῖν εἰς ταὐτὸν ἐλθεῖν, ὡς ἂν τῶν πολλῶν ἐξιόντων,) ὥστε συνέβη τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν μετὰ τῆς Λευκίππης μητρὸς προελθεῖν. Ὁ δὲ Καλλισθένης τὴν μὲν Λευκίππην οὐχ ἑωρακώς ποτε, τὴν δὲ Καλλιγόνην ἰδὼν, τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν, νομίσας Λευκίππην εἶναι (ἐγνώρισε γὰρ τοῦ Σωστράτου τὴν γυναῖκα), πυθόμενος οὐδέν — ἦν γὰρ ἑαλωκὼς ἐκ τῆς θέας — δείκνυσιν ἑνὶ τῶν οἰκετῶν τὴν κόρην, ὃς ἦν αὐτῷ πιστότατος, καὶ κελεύει λῃστὰς ἐπ' αὐτὴν συγκροτῆσαι, καταλέξας τὸν τρόπον τῆς ἁρπαγῆς. Πανήγυρις δ' ἐπέκειτο, καθ' ἣν ἠκηκόει πάσας παρθένους ἀπαντᾶν ἐπὶ θάλατταν. Ὁ μὲν οὖν ταῦτ' εἰπὼν καὶ τὴν θεωρίαν ἀφωσιωμένος ἀπῆλθε.

ΙΖ'. Ναῦν δ' εἶχεν ἰδίαν, τοῦτο προκατασκευάσας οἴκοθεν εἰ τύχοι τῆς ἐπιχειρήσεως. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι θεωροὶ ἀπέπλευσαν, αὐτὸς δὲ μικρὸν ἀπεσάλευε τῆς γῆς, ἅμα μὲν ὡς δοκοίη τοῖς πολίταις ἕπεσθαι, ἅμα δ' ἵνα μὴ πλησίον τῆς Τύρου τοῦ σκάφους ὄντος, κατάφωρος γένοιτο μετὰ τὴν ἁρπαγήν. Ἐπεὶ δ' ἐγένετο κατὰ Σάραπτα κώμην Τυρίων, ἐπὶ θαλάττῃ κειμένην, ἐνταῦθα προσπορίζεται λέμβον, δίδωσι δὲ τῷ Ζήνωνι, τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ οἰκέτῃ ὃν ἐπὶ τὴν ἁρπαγὴν παρεσκευάκει. Ὁ δὲ (ἦν γὰρ καὶ ἄλλως εὔρωστος τὸ σῶμα καὶ φύσει πειρατικὸς) ταχὺ μὲν ἐξεῦρε λῃστὰς ἁλιεῖς ἀπὸ τῆς κώμης ἐκείνης καὶ δῆτ' ἀπέπλευσεν ἐπὶ τὴν Τύρον. Ἔστι δὲ μικρὸν ἐπίνειον Τυρίων, νησίδιον ἀπέχον ὀλίγον τῆς Τύρου (Ῥοδόπης αὐτὸ τάφον οἱ Τύριοι λέγουσιν) ἔνθ' ὁ λέμβος ἐφήδρευε.

ΙΗ'. Πρὸ δὲ τῆς πανηγύρεως, ἣν ὁ Καλλισθένης [καὶ] προσεδόκα, γίνεται δὴ τὰ τοῦ ἀετοῦ καὶ τῶν μάντεων· καὶ εἰς τὴν ὑστεραίαν παρεσκευαζόμεθα νύκτωρ, ὡς θυσόμενοι τῷ θεῷ. Τούτων δὲ τὸν Ζήνωνα

rietas. In suffimentis, casia, thus, crocus : in floribus, narcissus, rosa, myrtus erant : suavitasque e floribus afflata cum suffimentorum odore certabat : sublatusque cum aëre vapor odores confundebat et ventum suavitate complebat. Sed et multæ ac variæ victimæ erant : inter quas principem locum Nilotici boves obtinebant : non solum autem magnitudine, verum etiam colore animal hujusmodi præstat. Statura est eximia, cervice crassa, humeris amplis, ventre magno, cornibus non ut Siculi boves depressis, neque ut Cyprii deformibus, sed quæ a temporibus alte consurgentia sensim utrinque curvantur ita, ut summæ illorum partes tantum sibi mutuo appropinquent, quantum principia eorum inter se distant et plenæ Lunæ imaginem propemodum referre videantur : colore tali, qualem in Thraciis equis Homerus laudat. Incedit autem taurus is cervice sublata quasi aliorum se regem esse ostendat: Quod si vera sunt quæ de Europa traduntur, in Ægyptium taurum Jupiter sese commutavit.

XVI. Eo porro tempore accidit, ut noverca mea incommoda valetudine esset. Leucippe vero morbum causata (pactum enim erat inter nos in eundem locum venire quum alii exiissent) domi remansit. Ex quo factum fuit, ut soror mea cum Leucippes matre prodiret. Callisthenes, qui nondum Leucippen viderat, quum primum Calligonem sororem meam obviam habuit, eam Leucippen esse credidit : Sostrati enim uxorem probe norat : ac nemine appellato, quippe qui aspectu jam captus erat, famulorum uni, cui quam maxime fidebat, puellam ostendit, latronesque ad eam rapiendam convocare jubet, rapiendique modum præscribit. Celebritas autem instabat, qua virgines omnes ad mare profecturas esse audierat. Quæ quum locutus esset, curandi sacrificii munere neglecto, abiit.

XVII. Erat ei privata navis : quam priusquam domo exiret, præstruxerat, si forte, quod animo jam agitabat, perficere posset. Jam vero alii rei divinæ faciendæ curatores in altum invecti erant : Callisthenes autem non admodum a litore abscedebat, simul ut cives suos sequi videretur, simul ut ne cum Tyro vicina esset navis, post raptum deprehenderetur. Ac quum primum Saraptam, Tyriorum vicum, in mari situm pervenit, illic lembum sibi acquirit, ac Zenoni tradit : id illi nomen erat, cui rapiendæ puellæ provinciam demandaverat. Is quum alioqui robusto esset corpore, piraticamque a teneris facere didicisset, piratas in vico illo piscatores confestim invenit, ac Tyrum applicuit. Est urbi Tyro proxima parva insula (Tyriæ illic naves stationem habent) quam Rhodopes tumulum vocant. Eo in loco lembus in insidiis erat.

XVIII. Antequam autem celebritatis ejus, quam Callisthenes exspectabat, dies advenisset, quæ aquila portenderat et quæ divinatores responderant, omnia consecuta sunt, et nos ut postridie deo sacrum faceremus, noctu

ἐλάνθανεν οὐδέν· ἀλλ' ἐπειδὴ καιρὸς ἦν βαθείας ἑσπέρας, ἡμεῖς μὲν προήλθομεν, αὐτὸς δ' εἵπετο. Ἄρτι δὲ γενομένων ἡμῶν ἐπὶ τῷ χείλει τῆς θαλάσσης, ὁ μὲν τὸ συγκείμενον ἀνέτεινε σημεῖον, ὁ δὲ λέμβος ἐξαίφνης προσέπλει, καὶ ἐπεὶ πλησίον ἐγένετο, ἐφάνησαν ἐν αὐτῷ νεανίσκοι δέκα. Ὀκτὼ δ' ἑτέρους ἐπὶ τῆς γῆς εἶχον προλοχίσαντας, οἳ γυναικείας μὲν εἶχον ἐσθῆτας καὶ τῶν γενείων ἐψίλωντο τὰς τρίχας, ἔφερον δ' ἕκαστος ὑπὸ κόλπῳ ξίφος, ἐκόμιζον δὲ καὶ αὐτοὶ θυσίαν, ὡς ἂν ἥκισθ' ὑποπτευθεῖεν. Ἡμεῖς δ' ᾠόμεθα γυναῖκας εἶναι. Ἐπεὶ δὲ συνετίθεμεν τὴν πυρὰν, ἐξαίφνης βοῶντες σύντρέχουσι καὶ τὰς μὲν δᾷδας ἡμῶν ἀποσβεννύουσι· φευγόντων δ' ἀτάκτως ὑπὸ τῆς ἐκπλήξεως, τὰ ξίφη γυμνώσαντες ἁρπάζουσι τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν καὶ ἐνθέμενοι τῷ σκάφει, ἐμβάντες εὐθὺς, ὄρνιθος δίκην ἀφίπτανται. Ἡμῶν δ' οἱ μὲν ἔφευγον, οὐδὲν οὔτ' εἰδότες οὔθ' ἑωρακότες, οἱ δ' ἅμα τ' εἶδον καὶ ἐβόων· Λῃσταὶ Καλλιγόνην ἔχουσι. Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσην ἐπέραινε τὴν θάλασσαν· ὡς δὲ τοῖς Σαράπτοις προσέσχον, πόρρωθεν ὁ Καλλισθένης τὸ σημεῖον ἰδὼν, ὑπήντησεν ἐπιπλεύσας καὶ δέχεται μὲν τὴν κόρην, πλεῖ δ' εὐθὺς πελάγιος. Ἐγὼ δ' ἀνέπνευσα μὲν οὕτω διαλυθέντων μοι τῶν γάμων παραδόξως, ἠχθόμην δ' ὅμως ὑπὲρ ἀδελφῆς περιπεσούσης τοιαύτῃ συμφορᾷ.

ΙΘ'. Ὀλίγας δ' ἡμέρας διαλιπὼν, πρὸς τὴν Λευκίππην διελεγόμην· Μέχρι τίνος ἐπὶ τῶν φιλημάτων ἱστάμεθα, φιλτάτη, κατὰ τὰ προοίμια; προσθῶμεν ἤδη τι καὶ ἐρωτικόν. (Φέρε, ἀνάγκην ἀλλήλοις ἐπιθῶμεν πίστεως.) Ἂν γὰρ (ἡμᾶς) Ἀφροδίτη μυσταγωγήσῃ, οὐ μή τις ἄλλος κρείττων γένηται τῆς θεοῦ. Ταῦτα πολλάκις κατεπᾴδων, ἐπεπείκειν τὴν κόρην ὑποδέξασθαί με νυκτὸς τῷ θαλάμῳ, τῆς Κλειοῦς συνεργούσης, ἥτις ἦν αὐτῇ θαλαμηπόλος. Εἶχε δ' ὁ θάλαμος αὐτῆς οὕτως. Χωρίον ἦν μέγα τέτταρα οἰκήματα ἔχον, δύο μὲν ἐπὶ δεξιὰ, δύο δ' ἐπὶ θάτερα· μέσος δὲ διεῖργε στενωπὸς ὁδὸς ἐπὶ τὰ οἰκήματα· θύρα δ' ἐν ἀρχῇ τοῦ στενωποῦ μία ἐπέκειτο. Ταύτῃ εἶχον τὴν καταγωγὴν αἱ γυναῖκες· καὶ τὰ μὲν ἐνδότερα τῶν οἰκημάτων ἥ τε παρθένος καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς διειλήχεσαν, ἑκάτερα τὰ ἀντικρὺ, τὰ δ' ἔξω δύο τὰ πρὸς τὴν εἴσοδον, τὸ μὲν ἡ Κλειὼ τὸ κατὰ τὴν παρθένον, τὸ δὲ ταμιεῖον ἦν. Κατακοιμίζουσα δ' ἀεὶ τὴν Λευκίππην ἡ μήτηρ, ἔκλειεν ἔνδοθεν τὴν ἐπὶ τοῦ στενωποῦ θύραν· ἔξωθεν δέ τις ἕτερος ἐπέκλειε καὶ τὰς κλεῖς ἔβαλλε διὰ τῆς ὀπῆς· ἡ δὲ λαβοῦσα ἐφύλαττε καὶ περὶ τὴν ἕω καλέσασα τὸν εἰς τοῦτ' ἐπιτεταγμένον, διέβαλλε πάλιν τὰς κλεῖς, ὅπως ἀνοίξειε. Ταύταις οὖν ἴσας μηχανησάμενος ὁ Σάτυρος γενέσθαι, τὴν ἄνοιξιν πειρᾶται καὶ ὡς εὗρε δυνατὴν, τὴν Κλειώ τ' ἐπεπείκει, καὶ τῆς κόρης συνειδυίας, μηδὲν ἀντιπρᾶξαι τῇ [κόρῃ] τέχνῃ. Ταῦτ' ἦν τὰ συγκείμενα.

Κ'. Ἦν δέ τις αὐτῶν οἰκέτης πολυπράγμων καὶ λάλος καὶ λίχνος καὶ πᾶν ὅ τι ἂν εἴποι τις, ὄνομα Κώνωψ. Οὗτός μοι ἐδόκει πόρρωθεν ἐπιτηρεῖν τὰ

nosmet adornaveramus : nec eorum quidquam Zenonem latuit. Ad multam igitur noctem eximus, ille secutus est. Modo autem eramus, extremo in litore, cum is, uti constituerat, signum sustulit, lembusque statim ad littus navigavit, et quum propior factus esset, apparebant in eo juvenes decem : exspectabant in terra octo alii in insidiis collocati, muliebri ornatu, mento raso, omnes gladium sub veste gestabant : atque ut quam minimam in suspicionem venirent, victimas portabant, ita ut feminas illos esse arbitraremur. Posteaquam pyram exstruximus, ii, clamore sublato, repente impetum fecerunt, nostrasque faces exstinxerunt : cumque nos subito metu perculsi nullo ordine servato, terga daremus, illi, nudatis gladiis, sororem meam rapuerunt, et imponentes navi et mox ea inscensa, volucrum instar, avolaverunt. E nobis alii, ea re neque visa, neque audita, fugæ sese mandarunt : nonnulli et viderunt et vocem hanc simul miserunt : Calligonem piratæ avexerunt. Jam medium lembus mare tranaverat, Saraptæque appropinquaverat, cum Callisthenes, agnito procul signo, processit obviam, susceptaque puella, in altum se recepit. Mihi vero disturbatis tam præter opinionem meam nuptiis animus rediit, tametsi sororem tantam in calamitatem incidisse non poteram non dolere.

XIX. Paucis post diebus, Leucippen iis verbis affatus sum : Quousque tandem, carissima Leucippe, basiis insistemus, ut in proverbio est? Jam aliquid aliud etiam ex iis, quæ ab amantibus expetuntur, addamus. Age fidei necessitatem mutuo nobis imponamus. Nam si Veneris sacris initiabimur, deum alium nullum ea potentiorem inveniemus. His cantionibus sæpius repetitis, eam, ut me noctu thalamo exciperet, induxi, Clione etiam, quæ cubiculi ejus curam sustinebat, adjuvante. Porro thalamus ita ædificatus fuerat. Ingens aderat spatium, quatuor thalamos, duos dextra, sinistra totidem continens, media interjacente semita quadam angusta, qua ad eos iri posset. Semitæ hujus limen unam januam habebat. Ibi degebant mulieres. Nam thalamos interiores, mutuo sibi oppositos, virgo et ejus mater obtinuerant, ex aliis, qui Leucippes thalamo conjungebatur, Clioni obtigerat, ultimus penui asservando destinatus fuerat. Leucippen mater cubitum semper comitabatur : ac non solum valvas in semita ipsa intus claudebat, verum etiam foris per alium claudi, custodiendasque sibi per foramen claves adduci curabat. Mane autem circiter auroræ ortum advocato eo, cui hoc onus imposuerat, per foramen illi adjectis clavibus, aperire ostium jubebat : iis igitur similes alias quasdam cum Satyrus fabricari curasset, aperiendi periculum fecit : atque ut rem e sententia procedere animadvertit, Clioni, puella etiam conscia, persuasit, ne arti quoquo modo impedimento esset. hæc ita erant constituta.

XX. Erat iis famulus quidam, vir curiosus, loquax, ventri deditus, ac quovis alio simili nomine dignus, quem Conopem vocabant. Is mihi, quæcunque ageremus,

πραττόμενα ἡμῖν· μάλιστα δ', ὅπερ ἦν, ὑποπτεύσας, μή τι νύκτωρ ἡμῖν πραχθῇ, διενυκτέρευε μέχρι πόρρω τῆς ἑσπέρας, ἀναπετάσας τοῦ δωματίου τὰς θύρας, ὥστ' ἔργον ἦν αὐτὸν λαθεῖν. Ὁ οὖν Σάτυρος βουλόμενος αὐτὸν εἰς φιλίαν ἀγαγεῖν, προσέπαιζε πολλάκις καὶ κώνωπα ἐκάλει καὶ ἔσκωπτε τοὔνομα σὺν γέλωτι. Καὶ οὗτος εἰδὼς τοῦ Σατύρου τὴν τέχνην, προσεποιεῖτο μὲν ἀντιπαίζειν καὶ αὐτὸς, ἐνετίθει δὲ τῇ παιδιᾷ τῆς γνώμης τὸ ἄσπονδον. Λέγει δὲ πρὸς αὐτόν· Ἐπειδὴ καταμωκᾷ μου καὶ τοὔνομα, φέρε σοι μῦθον ἀπὸ κώνωπος εἴπω.

ΚΑ'. Ὁ λέων κατεμέμφετο τὸν Προμηθέα πολλάκις, ὅτι μέγαν μὲν αὐτὸν ἔπλασε καὶ καλὸν καὶ τὴν μὲν γένυν ὥπλισε τοῖς ὀδοῦσι, τοὺς δὲ πόδας ἐκράτυνε τοῖς ὄνυξιν, ἐποίησέ τε τῶν ἄλλων θηρίων δυνατώτερον. Ὁ δὲ τοιοῦτος, ἔφασκε, τὸν ἀλεκτρυόνα φοβοῦμαι. Καὶ ὁ Προμηθεὺς ἐπιστὰς, ἔφη· Τί με μάτην αἰτιᾷ; τὰ μὲν γὰρ ἐμὰ πάντ' ἔχεις, ὅσα πλάττειν ἠδυνάμην, ἡ δὲ σὴ ψυχὴ πρὸς τοῦτο μόνον μαλακίζεται. Ἔκλαεν οὖν ἑαυτὸν ὁ λέων καὶ τῆς δειλίας κατεμέμφετο καὶ τέλος ἀποθανεῖν ἤθελεν. Οὕτω δὲ γνώμης ἔχων ἐλέφαντι περιτυγχάνει καὶ προσαγορεύσας εἱστήκει διαλεγόμενος. Καὶ ὁρῶν διαπαντὸς τὰ ὦτα κινοῦντα, Τί πάσχεις; ἔφη, καὶ τί δήποτε οὐδὲ μικρὸν ἀτρεμεῖ σου τὸ οὖς; Καὶ ὁ ἐλέφας, κατὰ τύχην παραπτάντος αὐτῷ κώνωπος, Ὁρᾷς, ἔφη, τουτὶ τὸ βραχὺ τὸ βομβοῦν; ἢν εἰσδύῃ μου τῇ τῆς ἀκοῆς ὁδῷ, τέθνηκα. Καὶ ὁ λέων, Τί οὖν ἀποθνήσκειν ἔτι, ἔφη, με δεῖ, τοσοῦτον ὄντα καὶ ἐλέφαντος εὐτυχέστερον, ὅσον κρείττων κώνωπος ἀλεκτρυών; Ὁρᾷς, ὅσον ἰσχύος ὁ κώνωψ ἔχει, ὡς καὶ ἐλέφαντα φοβεῖν. Συνεὶς οὖν ὁ Σάτυρος τὸ ὕπουλον αὐτοῦ τῶν λόγων, ἠρέμα μειδιῶν, Ἄκουσον κἀμοῦ τινα λόγον, εἶπεν, ἀπὸ κώνωπος καὶ λέοντος, ὃν ἀκήκοά τινος τῶν φιλοσόφων· χαρίζομαι δέ σοι τοῦ μύθου τὸν ἐλέφαντα.

ΚΒ'. Λέγει τοίνυν κώνωψ ἀλαζών ποτε πρὸς τὸν λέοντα· Εἶτα κἀμοῦ βασιλεύειν νομίζεις ὡς καὶ τῶν ἄλλων θηρίων; ἀλλ' οὔτ' ἐμοῦ καλλίων, οὔτ' ἀλκιμώτερος ἔφυς, οὔτε μείζων. Ἐπεὶ τίς σοι πρῶτόν ἐστιν ἀλκή; Ἀμύσσεις τοῖς ὄνυξι καὶ δάκνεις τοῖς ὀδοῦσι. Ταυτὰ γὰρ οὐ ποιεῖ μαχομένη γυνή; Ποῖον δὲ μέγεθος ἢ κάλλος σε κοσμεῖ; Στέρνον πλατὺ, ὦμοι παχεῖς καὶ πολλὴ περὶ τὸν αὐχένα κόμη. Τὴν κατόπιν οὖν αἰσχύνην οὐχ ὁρᾷς; Ἐμοὶ δὲ μέγεθος μὲν ὁ ἀὴρ ὅλος, ὅσον μοι καταλαμβάνει τὸ πτερὸν, κάλλος δ' αἱ τῶν λειμώνων κόμαι. Αἱ μὲν γάρ εἰσιν ὥσπερ ἐσθῆτες, ἃς ὅταν θέλω παῦσαι τὴν πτῆσιν ἐνδύομαι. Τὴν δ' ἀνδρείαν μου μὴ καὶ γελοῖον ᾖ καταλέγειν. Ὄργανον γὰρ ὅλος εἰμὶ πολέμου· μετὰ μὲν σάλπιγγος παρατάττομαι, σάλπιγξ δέ μοι καὶ βέλος τὸ στόμα· ὥστ' εἰμὶ καὶ αὐλητὴς καὶ τοξότης. Ἐμαυτοῦ δ' οἰστὸς καὶ τόξον γίνομαι. Τοξεύει γάρ μου διαέριον τὸ πτερόν. Ἐμπεσὼν δ' ὡς ἀπὸ βέλους ποιῶ τὸ τραῦμα. Ὁ δὲ παταχθεὶς ἐξαίφνης βοᾷ καὶ τὸν τετρωκότα ζη-

procul observare videbatur. Maxime vero, uti revera erat, suspicans, ne noctu aliquid tentaremus, ad multam noctem cubiculi foribus apertis vigilabat ita, ut eum latere perdifficile esset : quam ob rem Satyrus, hominem ad amicitiam attrahere volens, cum eo sæpe jocabatur, et conopem (quæ vox culicem denotat) appellabat, ejusque nomen ridens cavillabatur. Ille Satyri arte cognita, contra jocari quidem fingebat, verum infidum animum lusui addebat. Itaque ad eum conversus, Agedum, inquit, quoniam nomen meum irrides, fabulam tibi de culice sum narraturus.

XXI. Prometheum leo sæpe incusavit, quod, cum se magnum et formosum effinxisset, maxillasque dentibus, unguibus pedes armavisset, ac feris aliis robustiorem effecisset, tamen dotibus tot præditus gallum gallinaceum timeret. Cui ex improviso adstans Prometheus, Quid temere, inquit, me accusas? ego, quæ præstare potui, omnia tibi concessi : verum animus ipse tuus hac una in re infirmus est. Quocirca flebat leo, seque timiditatis damnans, mori omnino decreverat. Qua in cogitatione dum esset, in elephantem incidit, quocum, post datam salutem, in sermonem delapsus, ubi aures perpetuo moventem illum vidit : Quid hoc, inquit, rei est? cur ne punctum quidem temporis auribus quietem das? Tum elephas, cujus circum caput culex tum forte volitabat, Bestiolam, inquit, hanc susurrantem cernis? Si aures modo meas ingrederetur, de me actum esset. Leo vero, Quid me igitur, inquit, mori oportet? qui talis sim, tantoque elephante beatior quanto culici gallus gallinaceus antecellit. Videsne quantum culici roboris insit, ut elephantem etiam terreat? Satyrus autem doli plenam illius orationem cognoscens leniter arridens, Meam tu quoque, inquit, de culice ac leone historiam a philosopho quopiam relatam audi. Tibi autem gratificor elephantem fabulæ.

XXII. Confidentiæ igitur plenus aliquando culex leonem allocutus, Ergo tu, inquit, mihi etiam, quemadmodum celeris animalibus, præpositum te credis, cum neque pulchrior, neque fortior, neque melior sis. Quodnam enim robur primum tibi est? Tu quidem unguibus laceras et dentibus mordes : at eadem muliercula pugnans facit. Quæ vero magnitudo te ornat, quæ pulchritudo? Amplum tibi pectus est, lati humeri, collum etiam densis inhorrescit pilis : at quanta posteriorum partium turpitudo sit, non vides. Magnitudo mea est aer totus, quantum quidem alis circuire possum : pulchritudo pratorum viriditas, quæ vestis etiam loco mihi est, quam, cum a volatu quiescere lubet, induo. Nec vero dictu ridiculum fuerit robur meum : totus enim bellicum instrumentum sum, nec sine tuba unquam in pugnam prodeo; mihi os et tuba jaculum est, eoque tubicen et jaculator sum. Sagittam quin etiam atque arcum memet facio : per aerem enim alæ me vibrant. Vibratus ipse, tanquam telum aliquod, vulnus infero : quod qui accipit, subitum clamorem edit,

τεῖ. Ἐγὼ δὲ παρὼν οὐ πάρειμι· ὁμοῦ δὲ καὶ φεύγω καὶ μένω, καὶ περιϊππεύω τὸν ἄνθρωπον τῷ πτερῷ, γελῶ δ' αὐτὸν βλέπων περὶ τοῖς τραύμασιν ὀρχούμενον. Ἀλλὰ τί δεῖ λόγων; ἀρχώμεθα μάχης. Ἅμα λέγων ἐμπίπτει τῷ λέοντι καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐμπηδῶν καὶ εἴ τι ἄλλο ἄτριχον τῶν προσώπων, περιϊπτάμενος ἅμα καὶ τῷ βόμβῳ καταυλῶν. Ὁ δὲ λέων ἠγρίαινέ τε καὶ μετεστρέφετο πάντῃ καὶ τὸν ἀέρα περιέχασκεν. Ὁ δὲ κώνωψ ταύτῃ πλέον τὴν ὀργὴν ἐτίθετο παιδιήν, καὶ ἐπ' αὐτοῖς ἐτίτρωσκε τοῖς χείλεσιν. Καὶ ὁ μὲν ἔκλινεν εἰς τὸ λυποῦν μέρος, ἀνακάμπτων ἔνθα τοῦ τραύματος ἡ πληγή, ὁ δὲ ὥσπερ παλαιστὴς τὸ σῶμα σκάζων, εἰς τὴν συμπλοκὴν ἀπέρρει τῶν τοῦ λέοντος ὀδόντων, αὐτὴν μέσην διαπτὰς κλειομένην τὴν γένυν. Οἱ δ' ὀδόντες κενοὶ τῆς θήρας περὶ ἑαυτοὺς ἐκροτάλιζον. Ἤδη τοίνυν ὁ λέων ἐκεκμήκει σκιαμαχῶν πρὸς τὸν ἀέρα τοῖς ὀδοῦσι καὶ εἱστήκει παρειμένος ὀργῇ· ὁ δὲ κώνωψ περιϊπτάμενος αὐτοῦ τὴν κόμην, ἐπηύλει μέλος ἐπινίκιον. Μακρότερον δὲ ποιούμενος τῆς πτήσεως τὸν κύκλον, ὑπὸ περιττῆς ἀπειροκαλίας ἀράχνης λανθάνει νήμασιν ἐμπλακείς, καὶ τὴν ἀράχνην οὐκ ἔλαθεν ἐμπεσών. Ὡς δ' οὐκέτι εἶχε φυγεῖν, ἀδημονῶν εἶπεν, Ὦ τῆς ἀνοίας· προὐκαλούμην γὰρ ἐγὼ λέοντα, ὀλίγος δέ με ἤγρευσεν ἀράχνης χιτών. Ταῦτ' εἰπών, Ὥρα τοίνυν, ἔφη, καὶ σοὶ τὰς ἀράχνας φοβεῖσθαι. Καὶ ἅμα ἐγέλασε.

ΚΓ'. Καὶ ὀλίγας διαλιπὼν ἡμέρας, εἰδὼς αὐτὸν γαστρὸς ἡττώμενον, φάρμακον πριάμενος ὕπνου βαθέος, ἐφ' ἑστίασιν αὐτὸν ἐκάλεσεν. Ὁ δ' ὑπώπτευε μέν τινα μηχανὴν καὶ ὤκνει τὸ πρῶτον· ὡς δ' ἡ βελτίστη γαστὴρ κατηνάγκασε, πείθεται. Ἐπεὶ δ' ἧκε πρὸς τὸν Σάτυρον, εἶτα δειπνήσας ἔμελλεν ἀπιέναι, ἐγχεῖ τοῦ φαρμάκου κατὰ τῆς τελευταίας κύλικος ὁ Σάτυρος αὐτῷ· καὶ ὁ μὲν ἔπιε, καὶ μικρὸν διαλιπών, ὅσον εἰς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ φθάσαι, καταπεσὼν ἔκειτο, τὸν ὕπνον καθεύδων τοῦ φαρμάκου. Ὁ δὲ Σάτυρος εἰστρέχει πρός με καὶ λέγει· Κεῖταί σοι καθεύδων ὁ Κώνωψ· σὺ δ' ὅπως Ὀδυσσεὺς ἀγαθὸς γένῃ. Ἅμα ἔλεγε καὶ ἥκομεν ἐπὶ τὰς θύρας τῆς ἐρωμένης. Καὶ ὁ μὲν ὑπελείπετο, ἐγὼ δ' εἰσῄειν, ὑποδεχομένης με τῆς Κλειοῦς ἀψοφητί, τρέμων τρόμον διπλοῦν, χαρᾶς ἅμα καὶ φόβου. Ὁ μὲν γὰρ τοῦ κινδύνου φόβος ἐθορύβει τὰς τῆς ψυχῆς ἐλπίδας, ἡ δ' ἐλπὶς τοῦ τυχεῖν ἐπεκάλυπτεν ἡδονῇ τὸν φόβον. Οὕτω καὶ τὸ ἐλπίζον ἐφοβεῖτό μου καὶ ἔχαιρε τὸ λυπούμενον. Ἄρτι δέ μου προσελθόντος εἴσω τοῦ θαλάμου τῆς παιδός, γίνεταί τι τοιοῦτον περὶ τὴν τῆς κόρης μητέρα. Ἔτυχε [γὰρ] ὄνειρος αὐτὴν ταράξας. Ἐδόκει τινὰ λῃστὴν μάχαιραν ἔχοντα γυμνήν, ἄγειν ἁρπασάμενον αὐτῆς τὴν θυγατέρα καὶ καταθέμενον ὑπτίαν, μέσην ἀνατέμνειν τῇ μαχαίρᾳ τὴν γαστέρα κάτωθεν ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς αἰδοῦς. Ταραχθεῖσα οὖν ὑπὸ δείματος, ὡς εἶχεν, ἀναπηδᾷ καὶ ἐπὶ τὸν τῆς θυγατρὸς θάλαμον τρέχει,

vulnerisque auctorem ut inveniat, circumspicit. Ego vero et præsens absum eodemque momento et fugio et remaneo, alisque hominem obequito, atque ob vulnera saltantem cernens rideo. Sed quid verbis opns est? Agedum, pugnam ineamus. Atque inter loquendum in leonem impetum fecit, oculos, aliasque omnes capitis partes pilis carentes appetens, interimque susurrans. Irascebatur leo, seque huc illuc convertens, aërem modo vorabat. Culex majorem ex illius ira voluptatem capiens, ipsa etiam labra invadebat. Atque ille quidem ad partem dolentem, quæ scilicet vulnus acceperat, sese incurvans, declinabat: hic vero luctatoris vice, contracto corpore per medios leonis dentes, os etiam clausum pertransiens, elabebatur. Itaque præda frustrati dentes illius mutuo concursu resonabant. Tandem inani pugna defatigatus, iraque devictus leo quieverat, cum ejus comam volitando circumiens culex, victoriæ signum cecinit. Inde cum ampliore gyro volatum nimia insolentia elatus produceret, aranei telæ improviso implicitus est et incidens araneum non latuit. Quamobrem ubi nullum fugiendi locum sibi relictum cognovit, exanimatus, O meam dementiam, inquit, leonem provocare ausus sum, quem tenuis aranei tela perdidit. Quæ Satyrus cum dixisset, Vide, inquit, o Conops, aranei tibi quoque telas esse timendas: ac simul cachinnum sustulit.

XXII. Paucis autem diebus post, cum ventri deditum Satyrus Conopem animadvertisset, soporifera potione comparata, hominem ad cœnam vocavit. Ille mali aliquid suspicans primum detrectavit: sed posteaquam suasor optimus venter pellexit, morem gessit. Cumque ad Satyrum venisset, ac cœnatus abire vellet, potionem ei Satyrus postremo in poculo miscuit: qua ille hausta non amplius moratus, quam quantum ad se intra cubiculum recipiendum satis esset, prolapsus jacebat gravem somnum e potione dormiens. Me vero conveniens statim Satyrus, Dormit, inquit, Conops: itaque Ulyssis exemplo strenuus fac sis. Quo dicto, ad Leucippes thalamum subito profecti, ille (pro foribus) remansit, ego me furtim excipiente Clione introii; objecto cum gaudio, tum pavore tremens: nam periculi metus animi spem conturbabat: assequendi autem spes metum voluptate perfundebat. Ita quæ pars animi sperabat, timore angebatur: quæ dolebat, gaudio gestiebat. Ceterum paullo post quam puellæ cubiculum ingrederer, matri ejus tale quid accidit; horribile nescio quid in somnis oblatum est. Latronem enim quemdam destricto gladio armatum videre visa est, qui filiam abduceret, ac supinam statuens, uterum ejus, facto a pudendis initio, gladio secaret. Quamobrem, ut erat, metu perculsa prosiliit, Leucippesque thalamum (prope enim erat) citato gradu ingressa, recta ad cubile perrexit, me vix in

(ἐγγὺς γὰρ ἦν) ἄρτι μου κατακλιθέντος. Ἐγὼ μὲν δὴ τὸν ψόφον ἀκούσας ἀνοιγομένων τῶν θυρῶν, εὐθὺς ἀνεπήδησα· ἡ δ' ἐπὶ τὴν κλίνην παρῆν. Συνεὶς οὖν τὸ κακὸν ἐξάλλομαι καὶ διὰ τῶν θυρῶν ἵεμαι δρόμῳ, καὶ ὁ Σάτυρος ὑποδέχεται τρέμοντα καὶ τεταραγμένον. Εἶτ' ἐφεύγομεν διὰ τοῦ σκότους καὶ ἐπὶ τὸ δωμάτιον ἑαυτῶν ἤλθομεν.

ΚΔ'. Ἡ δὲ πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ ἰλίγγου κατέπεσεν, εἶτ' ἀνενεγκοῦσα τὴν Κλειὼ κατὰ κόρρης, ὡς εἶχε, ῥαπίζει καὶ ἐπιλαβομένη τῶν τριχῶν, ἅμα πρὸς τὴν θυγατέρα ἀνῴμωξεν, Ἀπώλεσάς μου, λέγουσα, Λευκίππη, τὰς ἐλπίδας. Οἴμοι, Σώστρατε. Σὺ μὲν ἐν Βυζαντίῳ πολεμεῖς ὑπὲρ ἀλλοτρίων γάμων, ἐν Τύρῳ δὲ καταπεπολέμησαι καὶ τῆς θυγατρός σού τις τοὺς γάμους σεσύληκεν. Οἴμοι δειλαία τοιούτους σου γάμους ὄψεσθαι οὐ προσεδόκων. Ὄφελον ἔμεινας ἐν Βυζαντίῳ· ὄφελον ἔπαθες πολέμου νόμῳ τὴν ὕβριν· ὄφελόν σε κἂν Θρᾷξ νικήσας ὕβρισεν· οὐκ εἶχεν ἡ συμφορὰ διὰ τὴν ἀνάγκην ὄνειδος. Νῦν δὲ, κακόδαιμον, ἀδοξεῖς, ἐν οἷς δυστυχεῖς· ἐπλάνα δέ με καὶ τὰ τῶν ἐνυπνίων φαντάσματα, τὸν δ' ἀληθέστερον ὄνειρον οὐκ ἐθεασάμην. Νῦν ἀθλιώτερον ἀνετμήθης τὴν γαστέρα. Αὕτη δυστυχεστέρα τῆς μαχαίρας τομή, οὐδ' εἶδον τὸν ὑβρίσαντά σε, οὐδ' οἶδά μου τῆς συμφορᾶς τὴν τύχην. Οἴμοι τῶν κακῶν. Μὴ καὶ δοῦλος ἦν;

ΚΕ'. Ἐθάρσησεν οὖν ἡ παρθένος, ὡς ἂν ἐμοῦ διαπεφευγότος καὶ λέγει· Μὴ λοιδόρει μου, μῆτερ, τὴν παρθενίαν· οὐδὲν ἔργον μοι πέπρακται τοιούτων ῥημάτων (ἄξιον), οὐδ' οἶδα τοῦτον ὅστις ἦν, εἴτε δαίμων, εἴθ' Ἥρως, εἴτε λῃστής. Ἐκείμην δὲ πεφοβημένη, μηδ' ἀνακραγεῖν διὰ τὸν φόβον δυναμένη. Φόβος γὰρ γλώττης ἐστὶ δεσμός. Ἓν οἶδα μόνον, οὐδείς μου τὴν παρθενίαν κατήσχυνε. Καταπεσοῦσα οὖν ἡ Πάνθεια πάλιν ἔστενεν. Ἡμεῖς δ' ἐσκοποῦμεν, καθ' ἑαυτοὺς γενόμενοι, τί ποιητέον εἴη, καὶ ἐδόκει κράτιστον εἶναι φεύγειν, πρὶν ἠὼς γένηται καὶ τὸ πᾶν ἡ Κλειὼ βασανιζομένη κατείπῃ.

ΚϚ'. Δόξαν οὖν οὕτως, εἰχόμεθα ἔργου, σκηψάμενοι πρὸς τὸν θυρωρὸν ἀπιέναι πρὸς ἐρωμένην, καὶ ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐρχόμεθα τὴν Κλεινίου. Ἦσαν δὲ λοιπὸν μέσαι νύκτες, ὥστε μόλις ὁ θυρωρὸς ἀνέῳξεν ἡμῖν. Καὶ ὁ Κλεινίας, ἐν ὑπερῴῳ γὰρ τὸν θάλαμον εἶχε, διαλεγομένων ἡμῶν ἀκούσας, κατατρέχει τεταραγμένος. Καὶ ἐν τοσούτῳ τὴν Κλειὼ κατόπιν ὁρῶμεν σπουδῇ θέουσαν· ἦν γὰρ δρασμὸν βεβουλευμένη. Ἅμα τ' οὖν ὁ Κλεινίας ἤκουσεν ἡμῶν ἃ πεπόνθαμεν καὶ τῆς Κλειοῦς ἡμεῖς, ὅπως φύγοι καὶ πάλιν ἡμῶν ἡ Κλειὼ τί ποιεῖν μέλλομεν. Παρελθόντες γὰρ εἴσω τῶν θυρῶν, τῷ Κλεινίᾳ διηγούμεθα τὰ γεγονότα καὶ ὅτι φεύγειν διεγνώκαμεν. Λέγει ἡ Κλειώ, Κἀγὼ σὺν ὑμῖν· ἢν γὰρ περιμείνω τὴν ἕω, θάνατός μοι πρόκειται, τῶν βασάνων γλυκύτερος.

ΚΖ'. Ὁ οὖν Κλεινίας τῆς χειρός μου λαβόμενος,

lecto collocato. Tum vero ego, cardinum strepitu audito, statim exsurrexi, hæc autem adstabat lecto, et quo in periculo versarer intelligens, extra thalamum quam ocyssime cucurri et Satyrus trementem perturbatumque me excepit : ambo deinde per tenebras evadentes, suum quisque intra cubiculum se recepit.

XXIV. Puellæ mater vertigine primum correpta decidit : mox recreata Clioni faciem totis viribus pugnis contudit : ac suos sibi capillos convellens, unaque ingemiscens, ita filiam allocuta est : Leucippe, tu spes meas omnes præcidisti : heu miseram me, o Sostrate : tu Byzantii pro alienis nuptiis bellum geris; Tyri autem expugnaris ac filiæ tuæ nuptias nescio quis furatus est. Hei me, o Leucippe ! non ego tales nuptias tuas fore ut viderem exspectabam. Utinam Byzantii remansisses : utinam belli lege contumeliam hanc passa esses : utinam te vel Thrax aliquis hostis victor injuria affecisset : faceret enim vis illa, ut infortunium istud dedecore careret. Nunc (o te infelicem) ejus rei, quæ te miseram reddit, ad te infamia redundat. Qui nocturna etiam visa me fefellerunt : neque, quod verius erat, insomnium vidi. Nunc certe crudelem in modum dissectus tibi uterus fuit, atque adeo, ut ne ferro quidem crudelius dividi potuerit. Quid, quod neque injuriæ tibi factæ auctorem neque calamitatis modum cognovi. O infortunia. Numquid vero servus iste aliquis fuit ?

XXV. Tum Leucippe, animo confirmato, quod fuga elapsus essem, At tu, mater, virginitatem, inquit, meam probris incessere noli : neque enim sermone isto tuo dignum quicquam admisi, neque illum, quisquis t[illegible]lem, sive deus, sive heros, seu etiam latro fuerit, agnovi. Perterrita enim jacebam, ut neque vocem præ timore mittere possem : linguæ enim vinculum timor est. Hoc tantum scio, virginitatem a nemine meam violatam fuisse. Itaque collapsa iterum Panthia ingemiscebat. Interea nos, quid fieri a nobis oporteret, soli mente agitabamus : illudque optimum judicatum est, ut priusquam illucesceret, ac tormentis coacta Clio rem patefaceret, solum verteremus.

XXVI. Hac sententia comprobata, id jam agebamus apud janitorem mendacio fallentes quasi ad amicas nostras ituri essemus : atque ad Cliniam recta pervenimus. Erat tum media nox. Ideoque nonnisi difficulter a janitore impetravimus, ut fores aperiret. Clinia, quod in editiore domus parte cubare consuevisset, colloquentes nos audivit, perturbatusque omni cum festinatione obviam nobis processit. Atque haud ita multo post Clionem impetu currere nos sequentem videmus, fugere enim ipsa quoque decreverat. Eodem igitur tempore Clinia quid nobis evenisset, intellexit. Et nos fugam Clionis, Clio autem nostrum consilium cognovit : domum enim ingressi nos primum Cliniæ, quæ acta fuerant, et quemadmodum e patria excedere statueramus, exposuimus. Deinde Clio, Ego quoque, inquit, vobiscum una proficiscar. Nam si mansero, quousque illucescat, mortem oppetam, quæ tormentis mihi dulcior.

XXVII. Tum Clinia manu prehensum me procul a

ἄγει τῆς Κλειοῦς μακρὰν καὶ λέγει· Δοκῶ μοι καλλίστην γνώμην εὑρηκέναι, ταύτην μὲν ὑπεξαγαγεῖν, ἡμᾶς δ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπισχεῖν, κἂν οὕτω δοκῇ, συσκευασαμένους ἀπελθεῖν. Οὐδὲ γὰρ νῦν οἶδε τῆς κόρης ἡ μήτηρ τίνα κατέλαβεν, ὡς ὑμεῖς φατε, ὅ τε καταμηνύσων οὐκ ἔσται, τῆς Κλειοῦς ἐκ μέσου γενομένης. Τάχα δὲ καὶ τὴν κόρην συμφεύγειν πείσετε. Ἔλεγε δὲ καὶ αὐτὸς ὅτι κοινωνὸς γενήσεται τῆς ἀποδημίας. Ταῦτ' ἔδοξε· καὶ τὴν μὲν Κλειὼ τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ τινι παραδίδωσι, κελεύσας ἐμβάλλεσθαι σκάφει, ἡμεῖς δ' αὐτοῦ καταμείναντες ἐφροντίζομεν περὶ τῶν ἐσομένων, καὶ τέλος ἔδοξεν ἀποπειραθῆναι τῆς κόρης καὶ εἰ μὲν θελήσει συμφυγεῖν, οὕτω πράττειν εἰ δὲ μὴ, μένειν αὐτοῦ, παραδόντας ἑαυτοὺς τῇ τύχῃ. Κοιμηθέντες οὖν ὀλίγον τῆς νυκτὸς ὅσον τὸ λοιπὸν, περὶ τὴν ἕω πάλιν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐπανήλθομεν.

ΚΗ'. Ἡ οὖν Πάνθεια ἀναστᾶσα, περὶ τὰς βασάνους τῆς Κλειοῦς ηὐτρεπίζετο καὶ καλεῖν αὐτὴν ἐκέλευεν. Ὡς δ' ἦν ἀφανὴς, πάλιν ἐπὶ τὴν θυγατέρα ἵεται καὶ, Οὐκ ἐρεῖς, ἔφη, τὴν κατασκευὴν τοῦ δράματος; ἰδοὺ καὶ ἡ Κλειὼ πέφευγεν. Ἡ δ' ἔτι μᾶλλον ἐθάρσησε καὶ λέγει· Τί πλέον εἴπω σοι; τίνα δ' ἄλλην προσαγάγω πίστιν τῆς ἀληθείας μείζονα; Εἰ παρθενίας ἐστί τις δοκιμασία, δοκίμασον. Ἔτι καὶ τοῦτο, ἔφη ἡ Πάνθεια, λείπεται, ἵνα καὶ μετὰ μαρτύρων δυστυχῶμεν. Ταῦθ' ἅμα λέγουσα, ἀνεπήδησεν ἔξω.

ΚΘ'. Ἡ δὲ Λευκίππη καθ' ἑαυτὴν γενομένη καὶ τῶν τῆς μητρὸς γεμισθεῖσα ῥημάτων, παντοδαπή τις ἦν, ἤχθετο, ᾐσχύνετο, ὠργίζετο. Ἤχθετο μὲν, πεφωραμένη· ᾐσχύνετο δὲ, ὀνειδιζομένη· ὠργίζετο δὲ, ἀπιστουμένη. Αἰδὼς δὲ καὶ λύπη καὶ ὀργὴ τρία τῆς ψυχῆς κύματα. Ἡ μὲν γὰρ αἰδὼς διὰ τῶν ὀμμάτων εἰσρέουσα τὴν τῶν ὀφθαλμῶν ἐλευθερίαν καθαιρεῖ· ἡ λύπη δὲ περὶ τὰ στέρνα διανεμομένη κατατήκει τῆς ψυχῆς τὸ ζωπυροῦν· ἡ δ' ὀργὴ περιϋλακτοῦσα τὴν καρδίαν ἐπικλύζει τὸν λογισμὸν τῷ τῆς μανίας ἀφρῷ. Λόγος δὲ τούτων ἁπάντων πατὴρ, καὶ ἔοικεν ἐπὶ σκοπῷ τόξον βάλλειν καὶ ἐπιτυγχάνειν καὶ ἐπὶ τὴν ψυχὴν πέμπειν τὰ βλήματα, καὶ ποικίλα τοξεύματα. Τὸ μέν ἐστιν αὐτῷ λοιδορία βέλος καὶ γίνεται τὸ ἕλκος ὀργή· τὸ δ' ἐστὶν ἔλεγχος ἀτυχημάτων· ἐκ τούτου τοῦ βέλους λύπη γίνεται· τὸ δ' ὄνειδος ἁμαρτημάτων καὶ καλοῦσιν αἰδῶ τὸ τραῦμα. Ἴδιον δὲ τούτων ἁπάντων τῶν βελῶν, βαθέα μὲν τὰ βλήματα, ἄναιμα δὲ τὰ τοξεύματα. Ἓν δὲ τούτων ἁπάντων φάρμακον, ἀμύνεσθαι βάλλοντα τοῖς αὐτοῖς βλήμασι. Λόγος γὰρ γλώσσης βέλος, ἄλλης γλώσσης βέλει θεραπεύεται. Καὶ γὰρ τῆς καρδίας ἔπαυσε τὸ θυμούμενον καὶ τῆς ψυχῆς ἐμάρανε τὸ λυπούμενον. Ἂν δέ τις ἀνάγκῃ τοῦ κρείττονος σιγήσῃ τὴν ἄμυναν, ἀλγεινότερα γίνεται τὰ ἕλκη τῇ σιωπῇ. Αἱ γὰρ ὠδῖνες τῶν ἐκ τοῦ λόγου κυμάτων, οὐκ ἀποπτύσασαι τὸν ἀφρὸν, οἰδοῦσι περὶ ἑαυτὰς πε-

Clione abducit : Mihique optimum, inquit, consilium reperisse videor, hanc scilicet ut hinc clam amoveamus, nos dies paucos exspectemus : deinde, si e re ita fuerit, rebus paratis abscedamus : quem enim deprenderit puellæ mater, nondum, ut vos dicitis, cognovit : nec qui indicet, submota Clione, quisquam reperietur. Ac forte fiet, ut virgo ad fugiendum pelliciatur. Seque ipse etiam fugæ nostræ socium futurum pollicitus est. Huic sententiæ assensum fuit, et Clio famulorum uni tradita, qui naviculæ impositam aveheret : nos illic remansimus, quæ agenda supererant, procurantes. Tandem puellam tentare placuit, eo consilio, ut si nobiscum proficisci vellet, eam abduceremus : sin minus, illic nos quoque remaneremus, fortunæ arbitrio nosmet permittentes. Quantum itaque noctis supererat, somno concessimus; ac summo mane domum revenimus.

XXVIII. Tum vero exsurgens Panthia, se parabat ut de Clione quæstionem haberet, eamque vocari jussit : quam cum nusquam inveniri cognovit, rursus ad filiam reversa, Quid, inquit, causæ est, quamobrem facti hujus seriem mihi non explicas? ecce ipsa etiam Clio evanuit. Tum Leucippe audentior etiam facta, Quidnam, inquit, tibi amplius dicam? aut quam aliam veritatis fidem majorem afferam? Si virginitatis periculum modo aliquo fieri potest, fiat. Scilicet id etiam restat, inquit Panthia, ut infortunii nostri testes adsciscamus. Atque hæc cum dixisset, statim exiit.

XXIX. Leucippe sola relicta, maternisque verbis satiata, varias in partes trahebatur, dolebat, erubescebat, irascebatur : dolebat, quod deprehensa fuisset : erubescebat, quod se mater probris affecisset, irascebatur, quod sibi fides non haberetur. Porro autem verecundia, mœror, ira, tres sunt animi fluctus. Verecundia enim in oculos illabens, iis libertatem adimit : mœror in pectus diffusus, animi ardorem exstinguit : ira circum cor adlatrans, rationem insaniæ spuma obruit. Horum omnium procreator est sermo : qui tanquam telum ad metam dirigens atque collineans, variis animum vulneribus afficit, et (vulnerat) variis telis. Nam unum illius telum nempe convicium, vulnus ira; calamitatis redargutio, alterum, ex quo mœror fit; erratorum exprobratio tertium et vocant vulnus verecundiam. Hisce omnibus telis peculiare est, ut profundas, at non cruentas plagas imponant : quarum medicina est eadem in ferientem tela retorquere. Sermo enim, quod linguæ telum est, sermone, linguæ scilicet alterius telo, retunditur; eoque pacto animi concitata pars sedatur et mœrore confecta exhilaratur. Quod si cui res cum potentiore sit, ita ut non referire audeat, tum vero profundiora tacendo vulnera fiunt. Nam sermonis alicujus æstu concitati dolores, nisi spumam ejece-

φυσημέναι. Τοσούτων οὖν ἡ Λευκίππη γεμισθεῖσα ῥημάτων, οὐκ ἔφερε τὴν προσβολήν.

Λ'. Ἐν τούτῳ δ' ἔτυχε πέμψαι με τὸν Σάτυρον πρὸς τὴν κόρην ἀποπειρασόμενον τῆς φυγῆς. Ἡ δὲ, πρὶν ἀκοῦσαι, πρὸς τὸν Σάτυρον, Δέομαι, ἔφη, πρὸς θεῶν ξένων καὶ ἐγχωρίων, ἐξαρπάσατέ με τῶν τῆς μητρὸς ὀφθαλμῶν, ὅπῃ βούλεσθε. Εἰ δέ με ἀπελθόντες καταλίποιτε, βρόχον πλεξαμένη τὴν ψυχήν μου οὕτως ἀφήσω. Ἐγὼ δὲ ὡς ταῦτ' ἤκουσα, τὸ πολὺ τῆς φροντίδος ἀπερριψάμην. Δύο δ' ἡμέρας διαλιπόντες, ὅτε καὶ ἀποδημῶν ἔτυχεν ὁ πατὴρ, παρεσκευαζόμεθα πρὸς τὴν φυγήν.

ΛΑ'. Εἶχε δ' ὁ Σάτυρος τοῦ φαρμάκου λείψανον, ᾧ τὸν Κώνωπα ἦν κατακοιμίσας· τούτου διακονούμενος ἡμῖν ἐγχεῖ λαθὼν κατὰ τῆς κύλικος τῆς τελευταίας, ἣν τῇ Πανθείᾳ προσέφερεν. Ἡ δ' ἀναστᾶσα, ᾤχετο εἰς τὸν θάλαμον αὐτῆς καὶ εὐθὺς ἐκάθευδεν. Εἶχε δ' ἑτέραν ἡ Λευκίππη θαλαμηπόλον, ἣν τῷ αὐτῷ φαρμάκῳ καταβαπτίσας ὁ Σάτυρος, (προσεπεποίητο γὰρ καὶ αὐτῆς, ἐξ οὗ τῷ θαλάμῳ προσεληλύθει, ἐρᾶν) ἐπὶ τὴν τρίτην θύραν ἔρχεται πρὸς τὸν θυρωρόν· κἀκεῖνον ἐβεβλήκει τῷ αὐτῷ πώματι. Ὄχημα δ' εὐτρεπὲς ἡμᾶς πρὸ τῶν πυλῶν ἐξεδέχετο, ὅπερ ὁ Κλεινίας παρεσκεύασε, καὶ ἔφθασεν ἡμᾶς ἐπ' αὐτοῦ περιμένων αὐτός. Ἐπεὶ δὲ πάντες ἐκάθευδον, περὶ πρώτας νυκτὸς φυλακὰς προΐμεν ἀψοφητὶ, Λευκίππην τοῦ Σατύρου χειραγωγοῦντος. Καὶ γὰρ ὁ Κώνωψ, ὅσπερ ἡμῖν ἐφήδρευε, κατὰ τύχην, ἐκείνην ἀπεδήμει τὴν ἡμέραν, τῇ δεσποίνῃ (τι) διακονησόμενος. Ἀνοίγει δὴ τὰς θύρας ὁ Σάτυρος καὶ προήλθομεν· ὡς δὲ παρῆμεν ἐπὶ τὰς πύλας, ἐπέβημεν τοῦ ὀχήματος. Ἦμεν δ' οἱ πάντες ἕξ, ἡμεῖς καὶ ὁ Κλεινίας καὶ δύο θεράποντες αὐτοῦ. Ἐπελαύνομεν οὖν τὴν ἐπὶ Σιδῶνα καὶ περὶ μοίρας τῆς νυκτὸς δύο παρῆμεν ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ εὐθὺς ἐπὶ Βηρυτὸν τὸν δρόμον ἐποιούμεθα, νομίζοντες εὑρήσειν ἐκεῖ ναῦν ἐφορμοῦσαν καὶ οὐκ ἠτυχήσαμεν. Ὡς γὰρ ἐπὶ τοῦ Βηρυτίων λιμένος ἤλθομεν, ἀναγόμενον σκάφος εὕρομεν, ἄρτι τὰ πρυμνήσια μέλλον ἀπολύειν. Μηδὲν οὖν ἐρωτήσαντες ποῖ πλεῖ, μετεσκευαζόμεθα ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἦν ὁ καιρὸς μικρὸν ἄνω τῆς ἕω. Ἔπλει δὲ τὸ πλοῖον εἰς Ἀλεξάνδρειαν, τὴν μεγάλην τοῦ Νείλου πόλιν.

ΛΒ'. Ἔχαιρον τὸ πρῶτον, ὁρῶν τὴν θάλασσαν, οὔπω πελαγίζοντος τοῦ σκάφους ἀλλ' ἐπὶ τοῖς λιμέσιν ἐποχουμένου. Ὡς δ' ἔδοξεν οὔριον εἶναι πρὸς ἀναγωγὴν τὸ πνεῦμα, θόρυβος ἦν πολὺς κατὰ τὸ σκάφος, τῶν ναυτῶν διαθεόντων, τοῦ κυβερνήτου κελεύοντος, ἑλκομένων τῶν κάλων· ἡ κεραία περιήγετο, τὸ ἱστίον καθίετο, ἡ ναῦς ἀπεσαλεύετο, τὰς ἀγκύρας ἀνέσπων, ὁ λιμὴν κατελείπετο· τὴν γῆν ἑωρῶμεν ἀπὸ τῆς νηὸς κατὰ μικρὸν ἀναχωροῦσαν, ὡς αὐτὴν πλέουσαν· παιανισμὸς ἦν καὶ πολλή τις εὐχὴ, θεοὺς σωτῆρας καλοῦντες, εὐφημοῦντες αἴσιον τὸν πλοῦν γενέσθαι· τὸ πνεῦμα

rint, suo ipsorum mole magis ingravescunt. His molestiis conflictata Leucippe, animum despondebat.

XXX. Interea Satyrum ad eam, an fugere vellet, sciscitatum misi. Quæ sermonem illius antevertens, Per externos, inquit, atque indigenas deos, quæso, e matris oculis ereptam, quo vultis, abducite : nam si me relicta discesseritis, laqueo mihimet animam intercludam. Quæ cum mihi relata fuerunt, magna ex parte animi mei molestiam absterserunt. Biduum itaque commorati, siquidem domo aberat pater, quæ ad fugam opus erant, paravimus.

XXXI. Ejus autem potionis, qua Conops consopitus fuerat, reliquum Satyrus cum asservasset, id, dum nobis ministrat, postremo in poculo Panthiæ clam miscuit. Quamobrem illa, surgens, suum se intra cubiculum contulit, statimque dormitare cœpit. Erat virgini alia etiam cubicularia : cui cum potionis ejusdem Satyrus partem dedisset (illam enim, ex quo thalamo præfecta fuit, adamare finxerat) ad janitorem ad tertiam januam venit, eumque medicamento eodem dormire compulit. Interea currus instructus a Clinia ante portas nos præstolabatur, qui jam nos antevertit in ipso exspectans. Posteaquam sopiti omnes jacuerunt, circiter primam noctis vigiliam summo cum silentio processimus, Satyro Leucippen manu ducente : forte enim eo die Conops, qui nos observare consueverat, heræ aliquid ministraturus domo abscesserat. Aperta igitur a Satyro janua, exiimus : ubi ad portas venimus, vehiculum numero sex, ego scilicet, Leucippe, Satyrus, Clinia, et famuli Cliniæ duo, conscendimus, ac Sidonem cursum direximus, noctisque parte altera exacta, eam ad urbem, mox Berytum, pervenimus, navem illic aliquam soluturam invenire credentes. Neque nos opinio fefellit; nam simulac Berytiorum portum intravimus, navem quæ deducebatur, jamjam soluturam retinacula comperimus, in eamque prius, quam, quo cursum teneret, sciscitaremur, nostra omnia contulimus, tempus erat paulo ante lucem : Alexandriam, Nili urbem magnam, petebat navigium.

XXXII. Ibi vero ego mare tunc primum adspiciens, gaudio exsultabam, nondum abrepta in altum sed in portu adhuc quiescente nave. Postea vero, quam idoneus ad exeundum ventus flare visus est, ingens in nave discurrentium nautarum, attractorum rudentum, gubernatoris hortantis strepitus exortus : antenna obversa, velum pansum, navis in altum abrepta, sublatæ anchoræ, portus relictus est, terra a nave, quasi ipsa navigaret, recedere paulatim videbatur. Ibi tum plausus excitatus, multæque deos Servatores vocantium et lingua faventium quo prospera na-

ἤρετο σφοδρότερον, τὸ ἱστίον ἐκυρτοῦτο καὶ εἷλκε τὴν ναῦν.

ΛΓ'. Ἔτυχε δέ τις ἡμῖν νεανίσκος παρασκηνῶν, ὅς, ἐπεὶ καιρὸς ἦν ἀρίστου, φιλοφρονούμενος ἡμᾶς συναριστᾶν ἠξίου. Καὶ ἡμῖν δ' ὁ Σάτυρος παρέφερεν· ὥστ' εἰς μέσον καταθέμενοι ἃ εἴχομεν, τὸ ἄριστον ἐκοινοῦμεν, ἤδη δὲ καὶ λόγον. Λέγω δὴ πρῶτος· Πόθεν, ὦ νεανίσκε, καὶ τίνα σε δεῖ καλεῖν; Ἐγὼ Μενέλαος, εἶπεν· τὸ δὲ γένος Αἰγύπτιος. Τὰ δ' ὑμέτερα τίνα; Ἐγὼ Κλειτοφῶν, οὗτος Κλεινίας, Φοίνικες ἄμφω. Τίς οὖν ἡ πρόφασις ὑμῖν τῆς ἀποδημίας; Ἣν σὺ πρῶτος ἡμῖν φράσῃς, καὶ τὰ παρ' ἡμῶν ἀκούσῃ.

ΛΔ'. Λέγει οὖν ὁ Μενέλαος· Τὸ μὲν κεφάλαιον τῆς ἐμῆς ἀποδημίας, ἔρως βάσκανος καὶ θήρα δυστυχής. Ἤρων μειρακίου καλοῦ· τὸ δὲ μειράκιον, φιλόθηρον ἦν. Ἐπεῖχον τὰ πολλά, κρατεῖν οὐκ ἠδυνάμην. Ὡς δ' οὐκ ἔπειθον, εἱπόμην ἐπὶ τὰς ἄγρας κἀγώ. Ἐθηρῶμεν οὖν ἱππεύοντες ἄμφω καὶ τὰ πρῶτα ηὐτυχοῦμεν, τὰ λεπτὰ διώκοντες τῶν θηρίων. Ἐξαίφνης σῦς τῆς ὕλης προπηδᾷ καὶ τὸ μειράκιον ἐδίωκε, καὶ ὁ σῦς ἐπιστρέφει τὴν γένυν καὶ ἀντιπρόσωπος ἐχώρει δρόμῳ, καὶ τὸ μειράκιον οὐκ ἐξετρέπετο, βοῶντος ἐμοῦ καὶ κεκραγότος ἕλκειν τὸν ἵππον, μετενέγκαι τὰς ἡνίας, πονηρὸν τὸ θηρίον. Ἀναΐξας δ' ὁ σῦς σπουδῇ ἔτρεχεν ὡς ἐπ' αὐτό· καὶ οἱ μὲν συνέπιπτον ἀλλήλοις, ἐμὲ δὲ τρόμος, ὡς εἶδον, λαμβάνει καὶ φοβούμενος μὴ φθάσῃ τὸ θηρίον καὶ πατάξῃ τὸν ἵππον, ἐναγκυλισάμενος τὸ ἀκόντιον, πρὶν ἀκριβῶς καταστοχάσασθαι τοῦ σκοποῦ, πέμπω τὸ βέλος· τὸ δὲ μειράκιον παραθέον ἁρπάζει τὴν βολήν. Τίνα οἴει με τότε ψυχὴν ἔχειν; εἰ καὶ ψυχὴν εἶχον ὅλως, ὡς ἂν ἄλλος τις ἀποθάνοι ζῶν. Τὸ δ' οἰκτρότερον, τὰς χεῖρας ὤρεγέ μοι μικρὸν ἔτι ἐμπνέων καὶ περιέβαλε καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἐμίσει με τὸν πονηρόν, ὁ ὑπ' ἐμοῦ πεφονευμένος, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν ἀφῆκε, τῇ φονευσάσῃ μου περιπλεκόμενος δεξιᾷ. Ἄγουσιν οὖν με ἐπὶ τὸ δικαστήριον οἱ τοῦ μειρακίου γονεῖς οὐκ ἄκοντα, καὶ γὰρ παρελθὼν ἀπελογούμην μὲν οὐδέν, θανάτου δ' ἐτιμώμην ἐμαυτῷ. Ἐλεήσαντες οὖν οἱ δικασταὶ προσετίμησάν μοι τριετῆ φυγήν· ἧς νῦν τέλος ἐχούσης, αὖθις ἐπὶ τὴν ἐμαυτοῦ καταίρω. Ἐπεδάκρυσεν ὁ Κλεινίας αὐτοῦ λέγοντος, Πάτροκλον πρόφασιν, ἀναμνησθεὶς Χαρικλέους. Καὶ ὁ Μενέλαος, Τἀμὰ δακρύεις, ἔφη, ἢ καὶ σέ τι τοιοῦτον ἐξήγαγε; Στενάξας οὖν ὁ Κλεινίας, καταλέγει τὸν Χαρικλέα καὶ τὸν ἵππον, κἀγὼ τἀμαυτοῦ.

ΛΕ'. Ὁρῶν οὖν τὸν Μενέλαον ἔγωγε κατηφῆ πάνυ τῶν ἑαυτοῦ μεμνημένον, τὸν δὲ Κλεινίαν ὑποδακρύοντα μνήμῃ Χαρικλέους, βουλόμενος αὐτοὺς τῆς λύπης ἀπαγάγειν, ἐμβάλλω λόγον ἐρωτικῆς ἐχόμενον ψυχαγωγίας. Καὶ γὰρ οὐδ' ἡ Λευκίππη παρῆν, ἀλλ' ἐν μυχῷ ἐκάθευδε τῆς νηός. Λέγω δὴ πρὸς αὐτοὺς ὑπομειδιῶν· Ὡς παρὰ πολὺ κρατεῖ μου Κλεινίας· ἐβούλετο γὰρ λέγειν κατὰ γυναικῶν, ὥσπερ εἰώθει. Ῥᾷον δ' ἂν

vigatione uti liceret, preces effusæ sunt. Interea venti vis augebatur, velumque implebat, ac navem propellebat.

XXXIII. Forte autem ea ipsa in nave prope nos juvenis quidam suam sedem habebat: qui, quoniam cibi capiendi tempus venerat, perhumane nos, ut una essemus, rogavit. Quamobrem cum Satyrus, quæ nobis paraverat, jam promere coepisset, ea omnia in commune conferentes, prandio colloquioque nos mutuo participavimus. Atque dico prior, Cujas, tu, inquam, adolescens, es, quodve tibi nomen est? Tum ille, Ægyptius, inquit, sum, ac Menelao mihi nomen est. De vobis autem ecquid mihi respondetis? Cui ego, Clitophon, inquam, vocor, hic autem Clinia, Phœnices ambo. Quænam igitur vobis itineris causa? Si tu prius nobis recensueris, nos contra tibi aperiemus.

XXXIV. Tum Menelaus, Meæ, inquit, navigationis summa est, amor ingratus et venatio infelix. Formosi enim adolescentuli amore ardebam. Adolescentulus venationi deditus erat: a qua tametsi eum plerumque revocabam, abducere tamen omnino nequibam. Itaque quum non persuaderem illi, venantem ipse quoque sequebar. Ac quum equestres ambo venatum semel exivissemus, quamdiu quidem minutas feras persecuti fuimus, res e sententia processit. Aper improviso e sylva prodiit, adolescens persequitur, aper ad eum os convertit et cursu obviam it; adolescens non avertit me etiam vociferante et clamante ut equum sustineret, habenasque adduceret, quoniam immanis bellua esset. Prosiliens aper in adolescentem magna vi cursum direxit, amboque, alter in alterum, impetum fecerunt, quod simulac vidi, equidem cohorrui, veritusque ne bellua eum ante assequeretur et equum prosterneret, jaculum, quod gerebam, minime, quo intenderem, prævidens, conjeci: factumque est, ut, dum prætercurrit adolescens, ipse vulnus exceperit. Quem vero mihi animum fuisse tum putas? si modo animi quidquam mihi omnino relictum fuit, tale utique fuit, quale in uno aliquo animam efflante esse consuevit. Quod autem omnium luctuosissimum fuit, manus mihi paulum spirans adhuc porrigebat, amplexabaturque: et a quo interfectus fuerat, me sontem odio non habebat, ut dextram etiam, vulneris auctorem, tenens animam efflaret. Hac me de causa in jus adolescentis parentes vocarunt, sane non invitum: coram judice enim non solum excusatione aliqua usus non sum, sed etiam morte dignum ipse me censui. Verumtamen misericordia commoti judices annos tres exsulare me jusserunt. Quod tempus quum effluxerit, nunc in patriam revertor. Hæc dum Menelaus commemoraret velut Patrocli causa Clinia Chariclis recordatus lacrymabatur. Quamobrem Menelaus, Meane, inquit, causa lacrymas istas profundis, an vero similis te quoque casus aliquis exsulare cogit? Tum Clinia non sine multis suspiriis, Chariclis et equi eventum narravit, et mea ego.

XXXV. Dein vero quum Menelaum rerum suarum recordatione valde tristem, Cliniam vero ob Chariclis memoriam etiam lacrymantem vidissem, mœrorem amborum abstergere cupiens, sermonem amatoria voluptate perfusum injicio: aberat enim tum Leucippe, in occultiori navis parte somnum capiens: ac conversus ad eos subridens, Me quidem, inquam, Clinia longe vincit: in mulieres enim, uti mos illi est, invehi peroptat, et nunc etiam eo

εἴποι νῦν ἢ τότε, ὡς κοινωνὸν ἔρωτος εὑρών. Οὐκ οἶδα γὰρ πῶς ἐπιχωριάζει νῦν ὁ εἰς τοὺς ἄρρενας ἔρως. Οὐ γὰρ πολὺ ἄμεινον, ὁ Μενέλαος ἔφη, τοῦτ' ἐκείνου; Καὶ γὰρ ἁπλούστεροι παῖδες γυναικῶν καὶ τὸ κάλλος αὐτοῖς δριμύτερον εἰς ἡδονήν. Πῶς δριμύτερον, ἔφην, ὅ τι παρακύψαν μόνον οἴχεται καὶ οὐκ ἀπολαῦσαι δίδωσι τῷ φιλοῦντι, ἀλλ' ἔοικε τῷ τοῦ Ταντάλου πώματι; Πολλάκις γὰρ ἐν ᾧ πίνεται πέφευγε καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἐραστὴς οὐχ εὑρὼν πιεῖν· τὸ δ' ἔτι πινόμενον ἁρπάζεται πρὶν ἂν ὁ πίνων κορεσθῇ. Καὶ οὐκ ἔστιν ἀπὸ παιδὸς ἀπελθεῖν ἐραστὴν ἄλυπον ἔχοντα τὴν ἡδονήν· καταλείπει γὰρ ἔτι διψῶντα.

ΛϚ'. Καὶ ὁ Μενέλαος, Ἀγνοεῖς, ὦ Κλειτοφῶν, ἔφη, τὸ κεφάλαιον τῆς ἡδονῆς. Ποθεινὸν γὰρ ἀεὶ τὸ ἀκόρεστον. Τὸ μὲν γὰρ εἰς χρῆσιν χρονιώτερον, τῷ κόρῳ μαραίνει τὸ τερπνόν· τὸ δ' ἁρπαζόμενον καινόν ἐστιν ἀεὶ καὶ μᾶλλον ἀνθεῖ. Οὐ γὰρ γεγηρακυῖαν ἔχει τὴν ἡδονήν. Καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσον ἐλαττοῦται τῷ χρόνῳ, τοσοῦτον εἰς μέγεθος ἐκτείνεται πόθῳ. Καὶ τὸ ῥόδον διὰ τοῦτο τῶν ἄλλων εὐμορφότερόν ἐστι φυτῶν, ὅτι τὸ κάλλος αὐτοῦ φεύγει ταχύ. Δύο γὰρ ἐγὼ νομίζω κατ' ἀνθρώπους κάλλη πλανᾶσθαι, τὸ μὲν οὐράνιον, τὸ δὲ πάνδημον, ὥσπερ τοῦ κάλλους οἱ χορηγοὶ θεαί. Ἀλλὰ τὸ μὲν οὐράνιον ἄχθεται θνητῷ κάλλει δεδεμένον καὶ ζητεῖ πρὸς οὐρανὸν ταχὺ φεύγειν· τὸ δὲ πάνδημον ἔρριπται κάτω καὶ ἐγχρονίζει περὶ τοῖς σώμασιν. Εἰ δὲ καὶ ποιητὴν δεῖ λαβεῖν μάρτυρα τῆς οὐρανίας τοῦ κάλλους ἀνόδου, ἄκουσον Ὁμήρου, λέγοντος,

Τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἰνοχοεύειν
Κάλλεος εἵνεκα οἷο, ἵν' ἀθανάτοισι μετείη.

Οὐδεμία δ' ἀνέβη ποτὲ εἰς οὐρανὸν διὰ κάλλος γυνή. Καὶ γὰρ γυναιξὶ κεκοινώνηκεν ὁ Ζεύς. Ἀλλ' Ἀλκμήνην μὲν ἔχει πένθος καὶ φυγή· Δανάην δὲ λάρναξ καὶ θάλασσα· Σεμέλη δὲ πυρὸς γέγονε τροφή. Ἂν δὲ μειρακίου Φρυγὸς ἐρασθῇ, τὸν οὐρανὸν αὐτῷ δίδωσιν, ἵνα καὶ συνοικῇ καὶ οἰνοχόον ἔχῃ τοῦ νέκταρος· ἡ δὲ πρότερον διάκονος τῆς τιμῆς ἐξέωσται. Ἦν γάρ, οἶμαι, γυνή.

ΛΖ'. Ὑπολαβὼν οὖν ἐγώ, Καὶ μὴν οὐράνιον, ἔφην, ἔοικεν (μᾶλλον) εἶναι τὸ τῶν γυναικῶν (κάλλος), ὅσον μὴ ταχὺ φθείρεται· ἐγγὺς γὰρ τοῦ θείου τὸ ἄφθαρτον. Τὸ δὲ κινούμενον ἐν φθορᾷ θνητὴν φύσιν μιμούμενον, οὐκ οὐράνιόν ἐστιν ἀλλὰ πάνδημον. Ἠράσθη μειρακίου Φρυγός, ἀνήγαγεν εἰς οὐρανὸν τὸν Φρύγα· τὸ δὲ κάλλος τῶν γυναικῶν αὐτὸν τὸν Δία κατήγαγεν ἐξ οὐρανοῦ. Διὰ γυναῖκά ποτε Ζεὺς ἐμυκήσατο· διὰ γυναῖκά ποτε Σάτυρος ὠρχήσατο, καὶ χρυσὸν πεποίηκεν ἑαυτὸν ἄλλῃ γυναικί. Οἰνοχοείτω μὲν Γανυμήδης, μετὰ δὲ τῶν θεῶν Ἥρα πινέτω, ἵν' ἔχῃ μειράκιον διάκονον γυνή. Ἐλεῶ δ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἁρπαγήν. Ὄρνις ἐπ' αὐτὸν κατέβη ὠμηστής, ὁ δ' ἀνάρπαστος γενόμενος ὑβρίζεται, καὶ ἔοικε τυραννουμένῳ· καὶ τὸ

facilius dicet quod amoris socium invenit. Quid autem in causa sit, quamobrem tam multi puerorum amoribus delectentur, ipse sane non video. Tum Menelaus, An non hic, inquit, muliebri longe præstantior est? Mulieribus enim simpliciores pueri sunt, eorumque forma ad movendos jucunditate sensus vehementior. At quo pacto, inquam ego, vehementior? An quia, simul atque apparuit, evanescit, nec amanti sui perfruendæ potestatem facit, sed Tantali poculo similis videtur? Sæpe enim etiam inter bibendum avolat, amansque nihil, quod hauriat, amplius inveniens, abit, atque id etiam quod jam haustum est, prius eripitur, quam qui bibit, exsaturetur. Quid, quod fieri nequit, a puero amans ut discedat, quin mœrore delibutam voluptatem sentiat; utpote qui sitiens adhuc deseratur.

XXXVI. Tum Menelaus, At tu, inquit, nescis, o Clitophon, quid in voluptate summum sit. Illud quidem certe optandum est semper, quod nullam satietatem habet. Nam quæ ad fruendum nobis diuturniora sunt, ea delectationem satietatis fastidio tollunt, quæ vero eripiuntur nonnunquam, recentia semper fiunt et majus florent: eorum enim voluptas nunquam senescit: sed quantum iis temporis brevitate demitur, tantum desiderii magnitudine ascedit: proptereaque plantis aliis rosa formosior judicatur, quod pulchritudo ejus brevi deflorescit. Sane vero duas ego inter mortales pulchritudines vagari censeo, cœlestem alteram, alteram vulgarem: quæ quasi formæ largitrices deæ sunt. Cœlestis mortali formæ adjungi moleste fert, eoque ad cœlum quamprimum evolare nititur, vulgaris humi serpit, corporibusque adhæret. Quod si pulchritudinis ad cœlum volantis testem poetam adhibere oporteat, Homeri versus hosce audi:

Hunc dii rapuere, pincerna ut Jovi esset,
Ob ejus formam, ut ageret ætatem cum diis.

Nulla vero mulier pulchritudinis gratia in cœlum unquam ascendit, quamvis cum mulieribus consueverit Jupiter: sed Alcmenam luctus tenet et fuga: Danaen arca et mare: Semelen ignis absumpsit: quum autem Phrygii adolescentis amore captus esset, in cœlum eum sustulit, quo et una secum habitaret et nectar misceret, priore administratrice, mulierem enim fuisse puto, honore privata.

XXXVII. Tum ego, sermone arrepto, atqui cœleste, inquam, mulierum genus mihi esse videtur, ea potissimum ratione, quod earum forma non admodum cito interit. Prope enim ad divinitatem accedit, quod ab interitu longe abest. Contra, non cœleste, sed terrenum vocari debet, quidquid interitui proximum est, dum mortalem imitatur naturam. Phrygium quidem adolescentem dilexit Jupiter, atque in cœlum sustulit: sed idem etiam de cœlo a muliebri forma detractus est: saneque mulieris causa quondam mugivit. Ob mulierem saltavit Satyrus, atque in aurum se convertit alius mulieris causa. Misceat sane diis vinum Ganymedes, dum cum iis Juno quoque accumbat, quo etiam mulier adolescentem habeat administratorem. Me vero raptus quoque illius miseret: crudivora enim avis eum rapuit: contumeliaque affecit non admodum ab ea diversa, quam tyrannide oppressi perpetiuntur:

θέαμά ἐστιν αἴσχιστον, μειράκιον ἐξ ὀνύχων κρεμάμενον. Σεμέλην δ' εἰς οὐρανὸν ἀνήγαγεν, οὐχ ὄρνις ὠμηστὴς ἀλλὰ πῦρ. Καὶ μὴ θαυμάσῃς, εἰ διὰ πυρός τις ἀναβαίνει εἰς οὐρανόν. Οὕτως ἀνέβη Ἡρακλῆς. Εἰ δὲ Δανάης τὴν λάρνακα γελᾷς, πῶς τὸν Περσέα σιωπᾷς; Ἀλκμήνῃ δὲ τοῦτο μόνον δῶρον ἀρκεῖ, ὅτι δι' αὐτὴν ἔκλεψεν ὁ Ζεὺς τρεῖς ὅλους ἡλίους. Εἰ δὲ δεῖ μεθέντα τὰς μυθολογίας, αὐτὴν εἰπεῖν τὴν ἐν τοῖς ἔργοις ἡδονήν, ἐγὼ μὲν πρωτόπειρος ὢν ὅσον εἰς γυναῖκας, ὁμιλήσας ταῖς εἰς Ἀφροδίτην πωλουμέναις· ἄλλος γὰρ ἂν ἴσως εἰπεῖν τι καὶ πλέον ἔχοι μεμυημένος· εἰρήσεται δέ μοι, κἂν μετρίως ἔχω πείρας. Γυναιξὶ μὲν οὖν ὑγρὸν μὲν τὸ σῶμα ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, μαλθακὰ δὲ τὰ χείλη πρὸς τὰ φιλήματα. Καὶ διὰ τοῦτο μὲν ἔχει τὸ σῶμα ἐν τοῖς ἀγκαλίσμασιν, ἐν δὲ ταῖς σαρξὶν ὅλως ἐνηρμοσμένον. Καί πως ἐγκείμενον περιβάλλει τὴν ἡδονήν, ἐγγίζει δὲ τοῖς χείλεσιν ὥσπερ σφραγῖδας τὰ φιλήματα. Φιλεῖ δὲ τέχνῃ καὶ σκευάζει τὸ φίλημα γλυκύτερον. Οὐ γὰρ μόνον ἐθέλει φιλεῖν τοῖς χείλεσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὀδοῦσι συμβάλλεται καὶ περὶ τὸ τοῦ φιλοῦντος στόμα βόσκεται καὶ δάκνει τὰ φιλήματα. Ἔχει δέ τινα καὶ μασθὸς ἐπαφώμενος ἡδεῖαν ἡδονήν. Ἐν δὲ τῇ τῆς Ἀφροδίτης ἀκμῇ οἰστρεῖ μὲν ὑφ' ἡδονῆς, περιχέχηνε δὲ φιλοῦσα καὶ μαίνεται. Αἱ δὲ γλῶτται τοῦτον τὸν χρόνον φοιτῶσιν ἀλλήλαις εἰς ὁμιλίαν καὶ ὡς δύνανται βιάζονται κἀκεῖναι φιλεῖν. Σὺ δὲ μείζονα ποιεῖς τὴν ἡδονήν, ἀνοίγων τὰ φιλήματα. Πρὸς δὲ τὸ τέρμα αὐτὸ τῆς Ἀφροδίτης ἡ γυνὴ γενομένη πέφυκεν ἀσθμαίνειν ὑπὸ καυματώδους ἡδονῆς. Τὸ δ' ἆσθμα σὺν πνεύματι ἐρωτικῷ μέχρι τῶν τοῦ στόματος χειλέων ἀναθορὸν, συντυγχάνει πλανωμένῳ τῷ φιλήματι καὶ ζητοῦντι καταβῆναι κάτω· ἀναστρέφον τε σὺν τῷ ἄσθματι καὶ τὸ φίλημα καὶ μιχθὲν ἕπεται καὶ βάλλει τὴν καρδίαν. Ἡ δὲ ταραχθεῖσα τῷ φιλήματι, πάλλεται. Εἰ δὲ μὴ τοῖς σπλάγχνοις ἦν δεδεμένη, ἠκολούθησεν ἂν καὶ ἀνείλκυσεν αὐτὴν ἄνω τοῖς φιλήμασι. Παίδων δὲ φιλήματα μὲν ἀπαίδευτα, περιπλοκαὶ δ' ἀμαθεῖς, Ἀφροδίτη δ' ἀργὴ, ἡδονῆς δ' οὐδέν.

ΛΗ'. Καὶ ὁ Μενέλαος, Ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς, ἔφη, μὴ πρωτόπειρος ἀλλὰ γέρων εἰς Ἀφροδίτην τυγχάνειν, τοσαύτας ἡμῶν κατέχεας γυναικῶν περιεργίας. Ἐν μέρει δὲ καὶ τὰ τῶν παίδων ἀντάκουσον. Γυναικὶ μὲν γὰρ πάντα ἐπίπλαστα καὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ σχήματα, κἂν εἶναι δόξῃ καλὴ, τῶν ἀλειμμάτων ἡ πολυπράγμων μηχανή· καί ἐστιν αὐτῆς τὸ κάλλος ἢ μύρων, ἢ τριχῶν βαφῆς, ἢ καὶ φιλημάτων, ἂν δὲ τῶν πολλῶν τούτων γυμνώσῃς δόλων, ἔοικε κολοιῷ γεγυμνωμένῳ τῶν τοῦ μύθου πτερῶν. Τὸ δὲ κάλλος τὸ παιδικὸν οὐκ ἀρδεύεται μύρων ὀσφραῖς, οὐδὲ δολεραῖς καὶ ἀλλοτρίαις ὀσμαῖς. Πάσης δὲ γυναικῶν μυραλοιφίας ἥδιον ὄδωδεν ὁ τῶν παίδων ἱδρώς. Ἔξεστι δ' αὐτῷ καὶ πρὸ τῆς ἐν Ἀφροδίτῃ συμπλοκῆς καὶ ἐν παλαίστρᾳ συμπεσεῖν καὶ φανερῶς περιχυθῆναι καὶ

quum aspectu etiam fœdum sit adolescens ex unguibus pendens. Semelen non crudivora volucris, sed flamma, in cœlum sustulit. Nec vero mirum tibi videatur, aliquos igne sublatos in cœlum adscendisse [: neque enim Hercules alio pacto ascendit. Quod si Danaes arcam rides, cur Persei mentionem non facis? Alcmenæ illud unum munus satis fuit, Jovem tres integros ejus causa dies mundo eripuisse. Ac si fabulis omissis, veræ voluptatis, quæ muliebri ex usu percipitur, mentionem facere opus est, ego mulieres primum modo expertus, quantum quidem cum iis, quæ pretio prostant, licuit, forte enim experientior aliquis plura dicere queat, ego, inquam, tametsi hujus rei modicus mihi usus adsit, dicam tamen, mulieribus corpus amplexu tenerum, labra basiatu mollia esse. Atque hac de causa mulier cum ulnas, tum carnem, ad id omnino apte conformata sortita est. Sane qui ad mulierem sese applicat, is vere voluptatem amplectitur, labrisque oscula, tanquam qui signa in epistolis apponit, imprimit. Illa vero artificiose osculatur, majoreque condita suavitate basia præbet : non solum enim labris suaviari sat habet, sed etiam dentibus confligit, et circum basiantis ora depascitur, ac basia ipsa mandit. Jam vero etiam in mammarum attrectatu non aspernanda quædam inest jucunditas. In ipso autem venerei complexus calore, voluptate, quasi œstro, concitata, et basians mordet, et insanit. tum linguæ mutuo concurrunt, ac se ipsæ, quoad ejus fieri potest, osculari nituntur. Tu vero basia in apertum proferens voluptatem reddis majorem. Sub ipsum congressus finem dulcedinis ardore quodam victa mulier anhelare consuevit, anhelitus autem hujusmodi amatorio spiritu comitatus ad summa labra pervenit, errantique osculo, et ad imas pectoris partes descendere quærenti obviam fit. Tunc basium ipso cum anhelitu regreditur, amboque in unum coeuntes cor pulsant : quod basio conturbatum salit : ac, nisi visceribus nexum hæreret, sequeretur utique, et cum basiis adscenderet. Puerorum oscula rudia sunt, complexus indocti, venus languida, omnique prorsus jucunditate destituta.

XXXVIII. Tum Menelaus, Tu quidem certe, inquit, non Venerem nunc primum attigisse, verum in ea consenuisse mihi videris, ita multas nobis mulierum curiositates enumerasti. Sed vicissim tu quoque audi, quænam e puerorum amoribus voluptas percipiatur. In muliere quum verba, tum reliqua omnia fucis plena sunt : ac si qua formosa videatur, ea est operosa pigmentorum moles : cujus forma omnis alia nulla ex re, quam aut unguentis, aut tinctis capillis, aut basiationibus constat : e quibus fucum si detraxeris, næ graculo pennis, ut habetur in fabulis, denudato similem judicabis. Puerorum autem forma non pigmentorum fucis illinitur, non adulterinis, aut externis odoribus. Omnibus autem mulierum omnium unguentis e puerorum sudore afflatus antecellit. Jam vero etiam ante venereos congressus palæstra cum iis de-

οὐκ ἔχουσιν αἰσχύνην αἱ περιπλοκαὶ καὶ οὐ μαλθάσσει τὰς ἐν Ἀφροδίτῃ περιπλοκὰς ὑγρότητι σαρκῶν, ἀλλ' ἀντιτυπεῖ προσάλληλα τὰ σώματα καὶ περὶ τῆς ἡδονῆς ἀθλεῖ. Τὰ δὲ φιλήματα σοφίαν μὲν οὐκ ἔχει γυναικείαν, οὐδὲ μαγγανεύει τοῖς χείλεσιν εἶναι μωρὰν ἀπάτην, ὡς δ' οἶδε φιλεῖ, καὶ οὐκ ἔστι τέχνης ἀλλὰ τῆς φύσεως τὰ φιλήματα. Αὕτη δὲ παιδὸς φιλήματος εἰκὼν, εἰ νέκταρ ἐπήγνυτο καὶ χεῖλος ἐγίνετο, τοιαῦτ' ἂν ἔσχες τὰ φιλήματα. Φιλῶν δ' οὐκ ἂν ἔχοις κόρον, ἀλλ' ὅσον ἐμφορῇ, διψῇς ἔτι φιλεῖν, καὶ οὐκ ἂν ἀποσπάσειας τὸ στόμα, μέχρις ἂν ὑφ' ἡδονῆς ἐκφύγῃς τὰ φιλήματα.

certare, palamque, ac sine rubore amplecti licet : neque ulla est carnis teneritas, quæ complexuum tactioni cedat : sed corpora sibi mutuo resistunt, ac de voluptate contendunt. Basia quoque muliebrem illam diligentiam minime sapiunt, nec stulto errore labris illito decipiunt. Puer, quemadmodum quidem novit, suavia dat, jam non ab arte aliqua, sed a natura ipsa proficiscentia. Saneque basii puerilis imago ejusmodi est, ut si quis concretum atque in labra commutatum nectar oscularetur. Ex quo fieri nequit, ut aliqua basiandi tibi satietas oriatur : quin immo quo plus haurias, hoc vehementiore siti labores : neque os inde abstrahere possis, donec præ voluptate basia ipse refugias.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Τρίτην δ' ἡμέραν πλεόντων ἡμῶν, ἐξ αἰθρίας πολλῆς αἰφνίδιον ἀχλὺς περιχεῖται καὶ τῆς ἡμέρας ἀπωλώλει τὸ φῶς· ἐγείρεται δὲ κάτωθεν ἄνεμος ἐκ τῆς θαλάσσης κατὰ πρόσωπον τῆς νηὸς, καὶ ὁ κυβερνήτης περιάγειν ἐκέλευσε τὴν κεραίαν. Καὶ σπουδῇ περιῆγον οἱ ναῦται, πῇ μὲν τὴν ὀθόνην ἐπὶ θάτερα συνάγοντες ἄνω τοῦ κέρως βίᾳ, (τὸ γὰρ πνεῦμα σφοδρότερον ἐμπεσὸν ἀνθέλκειν οὐκ ἐπέτρεπε) πῇ δὲ πρὸς θάτερον μέρος, φυλάττοντες τοῦ πρόσθεν μέτρου, καθ' ὃ συνέβαινεν οὔριον εἶναι τῇ περιαγωγῇ τὸ πνεῦμα. Κλίνεται δὲ κοῖλον τοιχίσαν τὸ σκάφος καὶ ἐπὶ θάτερα μετεωρίζεται καὶ πάντῃ πρηνὲς ἦν, καὶ ἐδόκει τοῖς πολλοῖς ἡμῶν ἀεὶ περιτραπήσεσθαι καθάπαξ ἐμπίπτοντος τοῦ πνεύματος. Μετεσκευαζόμεθα οὖν ἅπαντες εἰς τὰ μετέωρα τῆς νηὸς, ὅπως τὸ μὲν βαπτιζόμενον τῆς νηὸς ἀνακουφίσαιμεν, τὸ δὲ τῇ προσθήκῃ βιασάμενοι κατὰ μικρὸν, καθέλοιμεν εἰς τὸ ἀντίρροπον. Πλέον δ' ἠνύομεν οὐδέν· ἀνέφερε γὰρ ἡμᾶς μᾶλλον κορυφούμενον τὸ ἔδαφος τῆς νηὸς, ἢ πρὸς ἡμῶν κατεβιβάζετο. Καὶ χρόνον μέν τινα διαταλαντουμένην οὕτω τὴν ναῦν τοῖς κύμασιν ἐπαλαίομεν εἰς τὸ ἀντίρροπον καθελεῖν· αἰφνίδιον δὲ μεταβάλλεται τὸ πνεῦμα ἐπὶ θάτερα τῆς νηὸς καὶ μικροῦ βαπτίζεται τὸ σκάφος, τοῦ μὲν τέως εἰς κῦμα κλιθέντος, ἀναθορόντος ὀξείᾳ ῥοπῇ, θατέρου δὲ, ᾗ ἠωρεῖτο, καταρραγέντος εἰς τὴν θάλατταν. Κωκυτὸς οὖν αἴρεται μέγας ἐκ τῆς νεὼς, καὶ μετοικία πάλιν καὶ δρόμος μετὰ βοῆς ἐπὶ τὰς ἀρχαίας ἕδρας. Καὶ τρίτον καὶ τέταρτον καὶ πολλάκις τὸ αὐτὸ πάσχοντες κοινὴν ταύτην εἴχομεν τῷ σκάφει τὴν πλάνην. Πρὶν μὲν γὰρ μετασκευάσασθαι τὸ πρῶτον, δίαυλος ἡμᾶς διαλαμβάνει δεύτερος.

Β'. Σκευοφοροῦντες οὖν κατὰ τὴν ναῦν διὰ πάσης ἡμέρας, δόλιχόν τινα τοῦτον δρόμον μυρίον ἐπονοῦμεν, ἀεὶ τὸν θάνατον προσδοκῶντες. Καὶ ἦν, ὡς εἰκὸς, οὐ μακράν. Περὶ γὰρ μεσημβρίαν δείλην ὁ μὲν ἥλιος τέλεον ἁρπάζεται, ἑωρῶμεν δ' ἑαυτοὺς ὡς ἐν σελήνῃ.

LIBER TERTIUS.

Tertio die quum serenissimo cœlo navis cursum teneret, obortæ improviso tenebræ et diei lux periit, ventusque ab imo mari navi adversus exortus est. Quamobrem gubernator antennam obverti jussit. Itaque nautæ confestim fecerunt, collecto per vim ab altera tantum parte velo : nam quum vehementius flaret ventus, impedimentoque esset, quo minus ab altera contrahi posset, illud eo statu, quo prius fuerat, relinquere coacti sunt. Ex quo accidit, ut major ea obversione ventus ingrueret. Jam navis pars altera deprimebatur, altera elevabatur, ita ut præceps omnino ageretur, et nostrum plerique semel incidente vento semper illam circumactum iri censerent. Ad altiorem omnes navis partem itaque adscendimus, simul ut demersam aliam allevaremus, simul ut æqualiter distributo onere tota æqualis ferretur. Sed hoc frustra fuit. Tantum enim abfuit, ut navis a nobis fundus deprimeretur, ut ab eo ipsi magis etiam attolleremur. Nos quidem fluctuantem navem æquilibrem aliquamdiu tenere conati fuimus, verum in alteram ejus partem mutatus improviso ventus incubuit : parumque abfuit, quin eam demergeret, depressam scilicet antea partem magno impetu sustollendo, et sublatam deprimendo. Quocirca ingens in nave luctus obortus est, omnesque priorem ad locum, non sine cursu et clamore redire cogebamur ; ac deinceps tertio et quarto, ac sæpius etiam eundem casum experti, eodem cum nave errore ducebamur : prius enim quam primum cursum confecissemus, nos secundus excipiebat.

II. Comportantes igitur totum diem in nave sarcinas, hoc curriculum millies, quasi duplex uno cursu stadium curreremus, confecimus, mortem semper exspectantes : quæ sane, uti credi par est, non longe aberat. Nam post meridiem sol nobis omnino ereptus fuit : neque alter alterum

Πῦρ μὲν ἀπ' αὐτῆς ἵπταται, μυκᾶται δὲ βροντὴν οὐρανὸς καὶ τὸν ἀέρα γεμίζει βόμβος, ἀντεβόμβει δὲ κάτωθεν τῶν κυμάτων ἡ στάσις, μεταξὺ δ' οὐρανοῦ καὶ θαλάσσης ἀνέμων ποικίλων ἐσύριζε ψόφος. Καὶ ὁ μὲν ἀὴρ εἶχε σάλπιγγος ἦχον, οἱ δὲ κάλοι περὶ τὴν ὀθόνην πίπτουσιν, ἀντιπαταγοῦντες δ' ἐτετρίγεσαν, ἐφόβει δὲ καὶ τὰ ξύλα τῆς νεὼς ῥηγνύμενα, μὴ κατὰ μικρὸν ἀνοιχθείη τὸ σκάφος τῶν γόμφων ἀποσπωμένων. Γέρρα δὲ περὶ πᾶσαν τὴν ναῦν ἐκεκάλυπτο. Καὶ γὰρ ὄμβρος ἐπέκλυζε πολὺς, ἡμεῖς δὲ τὰ γέρρα ὑποδύντες ὥσπερ εἰς ἄντρον ἐμένομεν, παραδόντες ἑαυτοὺς τῇ τύχῃ, ῥίψαντες τὰς ἐλπίδας. Τρικυμίαι δὲ πολλαὶ καὶ πάντοθεν, αἱ μὲν κατὰ πρόσωπον, αἱ δὲ κατ' οὐρὰν τῆς νεὼς ἀλλήλαις ἀντέπιπτον. Ἡ δὲ ναῦς ἀεὶ πρὸς μὲν τὸ κυρτούμενον [μέρος] τῆς θαλάσσης ἠγείρετο, πρὸς δὲ τὸ παράδρομον ἤδη καὶ χθαμαλὸν τοῦ κύματος κατεδύετο. Ἐῴκει δὲ τῶν κυμάτων τὰ μὲν ὄρεσι, τὰ δὲ χάσμασιν. Ἦν δὲ καὶ τὰ ἐγκάρσια τῶν κυμάτων ἑκατέρωθεν φοβερώτερα. Ἀναβαίνουσα μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν ναῦν ἡ θάλασσα διὰ τῶν γέρρων ἐκυλίετο καὶ ἐκάλυπτε πᾶν τὸ σκάφος. Τὸ γὰρ κῦμα αἰρόμενον ὑψοῦ, ψαῦον αὐτῶν τῶν νεφῶν, πόρρωθεν μὲν πρὸς ἀντιπρόσωπον ἐφαίνετο τῷ σκάφει μέγεθος οἷον. . . . προσιὸν δὲ βλέπων, καταποθήσεσθαι τὴν ναῦν προσεδόκησας. Ἦν οὖν ἀνέμων μάχη καὶ κυμάτων· ἡμεῖς δ' οὐκ ἠδυνάμεθα κατὰ χώραν μένειν ὑπὸ τοῦ τῆς νηὸς σεισμοῦ. Συμμιγὴς δὲ πάντων ἐγίνετο βοή· ἐρρόχθει τὸ κῦμα, ἐπάφλαζε τὸ πνεῦμα, ὀλολυγμὸς γυναικῶν, ἀλαλαγμὸς ἀνδρῶν, κελευσμὸς ναυτῶν, πάντα θρήνων καὶ κωκυτῶν ἀνάμεστα. Καὶ ὁ κυβερνήτης ἐκέλευε ῥίπτειν τὸν φόρτον· διάκρισις δ' οὐκ ἦν ἀργύρου καὶ χρυσοῦ πρὸς ἄλλο τι τῶν εὐτελῶν, ἀλλὰ πάνθ' ὁμοίως ἠκοντίζομεν ἔξω τῆς νηός. Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων, αὐτοὶ τῶν οἰκείων λαμβάνοντες, ἐν οἷς εἶχον τὰς ἐλπίδας, ἐώθουν ἐπειγόμενοι. Καὶ ἦν ἤδη ἡ ναῦς τῶν ἐπίπλων γυμνή· ὁ δὲ χειμὼν οὐκ ἐσπένδετο.

Γ'. Τέλος ὁ κυβερνήτης ἀπειπὼν ῥίπτει μὲν τὰ πηδάλια ἐκ τῶν χειρῶν, ἀφίησι δὲ τὸ σκάφος τῇ θαλάσσῃ καὶ εὐτρεπίζει ἤδη τὴν ἐφολκίδα καὶ τοῖς ναύταις ἐμβαίνειν κελεύσας, τῆς ἀποβάθρας ἦρχεν. Οἱ δ' εὐθὺς κατὰ πόδας ἐξήλλοντο. Ἔνθα δὴ καὶ τὰ δεινὰ ἦν καὶ ἦν μάχη χειροποίητος. Οἱ μὲν γὰρ ἐπιβάντες ἤδη τὸν κάλων ἔκοπτον, ὃς συνέδει τὴν ἐφολκίδα τῷ σκάφει· τῶν δὲ πλωτήρων ἕκαστος ἔσπευδε μεταπηδᾶν, ἔνθα καὶ τὸν κυβερνήτην ἑωράκεσαν ἐφέλκοντα τὸν κάλων· οἱ δ' ἐκ τῆς ἐφολκίδος μεταβαίνειν οὐκ ἐπέτρεπον. Εἶχον δὲ καὶ πελέκεις καὶ μαχαίρας, καὶ πατάξειν ἠπείλουν, εἴ τις ἐπιβήσεται· πολλοὶ δὲ καὶ ἐκ τῆς νεὼς ὁπλισάμενοι τὸ δυνατὸν, ὁ μὲν κώπης παλαιᾶς τρύφος ἀράμενος, ὁ δὲ τῶν τῆς νεὼς σελμάτων, ἠμύνετο. Θάλασσα γὰρ εἶχε νόμον τὴν βίαν καὶ ἦν ναυμαχίας καινὸς τρόπος. Οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς ἐφολκίδος, δέει τοῦ καταδῦναι τῷ τῶν ἐπεμβαινόντων ὄχλῳ, πελέκεσι καὶ μαχαίραις τοὺς ἐξαλλομένους ἔπαιον· οἱ

cernebamus, nisi, ut fit, luna lucente. Flamma (inter nubes) coruscabat, cœlum tonitru mugiebat, aer strepitu implebatur. Surgentes ab imo, ac mutuo sese collidentes fluctus adstrepebant, inter cœlum et mare diversorum ventorum murmura resonabant, aerque tubæ instar clangorem fundebat: circa velum funes cadebant, resonantes vero stridebant. Illud etiam timebatur, ne comminutis tabulis et convulsis clavis, navis sensim solveretur. Jam vero tecta in tota nave operta erant: atqui multus imber omnia submergebat, quam ob rem ea ipsa subeuntes tanquam in spelunca aliqua morabamur, fortunæ arbitrio, nulla salutis retenta spe, nosmet dedentes. Crebri autem cum a prora, tum a puppi surgentes fluctus decumani inter se concurrebant. Assurgente fluctu navis attollebatur, præterlabente vero et subsidente deprimebatur. E fluctibus alii montibus, alii voraginibus, similes erant: sed ii molestiores, qui ab utraque parte obliqui surgebant. Navis enim tecta subiens aqua convolvebatur, totamque obruebat. Porro aqua in sublime acta, nubesque contingens, dum quidem ante proram procul cernebatur, (miræ) cujusdam magnitudinis esse videbatur: at si tu propius factam spectavisses, navem absorptum iri judicasses. Venti cum fluctibus pugnabant. Nos ob navis jactationem consistere nequibamus. Confusæ erant omnium voces: murmurabat unda, perstrepebat ventus, mulierum ejulatus, virorum clamor, nautarum hortatio: luctuque ac gemitu plena erant omnia. Tum gubernator dejici onera jussit. Nec ullum inter aurum, argentumve, ac vilia quæque discrimen fiebat: sed omnia æque in mare deturbabantur, ipsis etiam mercatoribus merces omnes suas, in quibus spem posuerant, cum festinatione dejicientibus. Jam navis penitus exhausta erat: nec tamen tempestas sedabatur.

III. Tandem fessus gubernator manibus temone abjecto, maris arbitrio navem permisit, scaphamque instruxit, ac nautis descendere jussis, prior ipse, deinde illi vestigia ejus statim secuti desilierunt. Ibi tum majus ortum est malum, manibusque pugnari cœptum. Nautæ enim jam funem, quo scapha navi alligabatur, præcidebant: vectores autem, gubernatorem funem trahentem cernentes omnem, ut et ipsi desilirent, operam dabant. Qui in scapha erant contra minime pati, sed quum secures gladiosque haberent, intentatis plagis quemcunque ingredi volentem perterrere: multi e nave armati, ut cuique sors obtulerat, alius vetusti remi partem, alius navis tabulam aliquam arripientes repugnare. Pro lege enim vi mare utebatur, navalisque pugnæ modus non antea visus illic apparuit. Nam qui in scapha erant, veriti ne ob descendentium multitudinem mergerentur, securibus et gladiis exsilientes feriebant: ii autem sudibus ac remis inter de-

δὲ σκυτάλαις καὶ κώπαις ἅμα τῷ πηδήματι τὰς πληγὰς κατέφερον. Οἱ δὲ καὶ ἄκρου ψαύοντες τοῦ σκάφους ἐξωλίσθανον· ἔνιοι δὲ καὶ ἐπιβαίνοντες τοῖς ἐπὶ τῆς ἐφολκίδος ἤδη διεπάλαιον· φιλίας γὰρ ἢ αἰδοῦς οὐκ ἔτι θεσμὸς ἦν, ἀλλὰ τὸ οἰκεῖον ἕκαστος σκοπῶν ἀσφαλὲς, τὸ πρὸς τοὺς ἑτέρους εὔγνωμον οὐκ ἐλογίζετο. Οὕτως οἱ μεγάλοι κίνδυνοι καὶ τοὺς τῆς φιλίας λύουσι νόμους.

Δ'. Ἔνθα δή τις ἀπὸ τῆς νεὼς νεανίσκος εὔρωστος λαμβάνεται τοῦ κάλω καὶ ἐφέλκεται τὴν ἐφολκίδα καὶ ἦν ἐγγὺς ἤδη τοῦ σκάφους· ηὐτρεπίζετο δ' ἕκαστος, ὡς, εἰ πελάσειε, πηδήσων ἐς αὐτήν. Καὶ δύο μὲν ἢ τρεῖς ηὐτύχησαν οὐκ ἀναιμωτὶ, πολλοὶ δ' ἀποπηδᾶν πειρώμενοι, ἐξεκυλίσθησαν τῆς νεὼς κατὰ τῆς θαλάσσης. Ταχὺ γὰρ τὴν ἐφολκίδα ἀπολύσαντες οἱ ναῦται, πελέκει κόψαντες τὸν κάλων, τὸν πλοῦν εἶχον, ἔνθα αὐτοὺς ἦγε τὸ πνεῦμα· οἱ δ' ἐπὶ τῆς νεὼς ἐπειρῶντο καταδῦναι τὴν ἐφολκίδα. Τὸ δὲ σκάφος ἐκυβίστα περὶ τοῖς κύμασιν ὀρχούμενον, λανθάνει δὲ προσενεχθὲν ὑφάλῳ πέτρᾳ καὶ ῥήγνυται πᾶν. Ἀπωσθείσης δὲ τῆς νεὼς, ὁ ἱστὸς ἐπὶ θάτερα πεσὼν τὸ μέν τι κατέκλασε, τὸ δέ τι κατέδυσεν αὐτῆς. Ὁπόσοι μὲν οὖν παραχρῆμα τῆς ἅλμης πιόντες κατεσχέθησαν, οὗτοι μετριωτέραν ὡς ἐν κακοῖς ἔσχον τὴν συμφορὰν, οὐκ ἐνδιατρίψαντες τῷ τοῦ θανάτου φόβῳ. Ὁ γὰρ ἐν θαλάττῃ θάνατος βραδὺς προαναιρεῖ πρὸ τοῦ παθεῖν. Ὁ γὰρ ὀφθαλμὸς πελάγους γεμισθεὶς ἀόριστον ἐκτείνει τὸν φόβον, ὡς καὶ διὰ τούτων θάνατον δυστυχεῖν πλείονα. Ὅσον γὰρ τῆς θαλάσσης τὸ μέγεθος, τοσοῦτος καὶ ὁ τοῦ θανάτου φόβος. Ἔνιοι δὲ κολυμβᾶν πειρώμενοι, προσραγέντες ὑπὸ τοῦ κύματος τῇ πέτρᾳ διεφθείροντο· πολλοὶ δὲ καὶ ξύλοις ἀπερρωγόσι συμπεσόντες ἐπείροντο δίκην ἰχθύων· οἱ δὲ καὶ ἡμιθνῆτες ἐνήχοντο.

Ε'. Ἐπεὶ οὖν τὸ πλοῖον διελύθη, δαίμων τις ἀγαθὸς περιέσωσεν ἡμῖν τῆς πρῴρας μέρος, ἔνθα περικαθίσαντες, ἐγώ τε καὶ ἡ Λευκίππη, κατὰ ῥοῦν ἐφερόμεθα τῆς θαλάσσης· ὁ δὲ Μενέλαος καὶ ὁ Σάτυρος σὺν ἄλλοις τῶν πλωτήρων ἐπιτυχόντες τοῦ ἱστοῦ καὶ ἐπιπεσόντες ἐνήχοντο. Πλησίον δὲ καὶ τὸν Κλεινίαν ἑωρῶμεν περινηχόμενον τῇ κεραίᾳ καὶ ταύτην ἠκούσαμεν αὐτοῦ τὴν βοήν· Ἔχου τοῦ ξύλου, Κλειτοφῶν· ἅμα δὲ λέγοντα κῦμα ἐπεκάλυπτε κατόπιν· καὶ ἡμεῖς ἐκωκύσαμεν. Κατὰ ταὐτὸ καὶ ἡμῖν ἐπεφέρετο κῦμα· ἀλλὰ τύχῃ τινὶ πλησίον γενόμενον ἡμῶν κάτωθεν παρατρέχει, ὥστε μόνον ὑψούμενον μετέωρον τὸ ξύλον κατὰ τὸν αὐχένα τοῦ κύματος καὶ τὸν Κλεινίαν ἰδεῖν αὖθις. Ἀνοιμώξας οὖν, Ἐλέησον, ἔφην, δέσποτα Πόσειδον καὶ σπεῖσαι πρὸς τὰ τῆς ναυαγίας σου λείψανα. Πολλοὺς ἤδη τῷ φόβῳ θανάτους ὑπεμείναμεν· εἰ δ' ἡμᾶς ἀποκτεῖναι θέλεις, μὴ διαστήσῃς ἡμῶν τὴν τελευτήν· ἓν ἡμᾶς κῦμα καλυψάτω. Εἰ δὲ καὶ θηρίων ἡμᾶς βορὰν πέπρωται γενέσθαι, εἷς ἡμᾶς ἰχθὺς ἀναλωσάτω, μία γαστὴρ χωρησάτω, ἵνα καὶ ἐν ἰχθύσι κοινῇ ταφῶμεν. Μετὰ μικρὸν δὲ τῆς εὐχῆς τὸ πολὺ τοῦ πνεύματος περιεπέπαυτο, τὸ δ' ἄγριον ἐστόρεστο τοῦ

siliendum plagas referebant. Alii vix scaphæ summum attingentes corruebant. Nonnulli etiam ingressi, cum iis qui in scapha erant luctabantur : amicitiæ enim atque pudoris lex omnis sublata fuerat, ac suæ quisque saluti intentus benevolentiam erga reliquos contemnebat. Ita periculorum magnitudo vel amicitiæ leges solvit.

IV. Interea vectorum unus, juvenis robustus, arrepto fune, scapham prope navem pene pertraxerat, paratique alii omnes exspectabant, ut in eam, simulatque appropinquasset, transilirent : ac duobus tantum tribusve contigit, non tamen sine sanguine, multi alii hoc idem conati, e nave in mare deturbati fuerunt : nautæ enim, præciso statim securibus fune, scapham solverunt, ac quo ventus voluit, navigabant, vectoribus eam mergere conantibus. Navis autem ipsa undis jactata in gyrum agebatur, ac tandem ad aquis contectum saxum imprudenter delata, frangitur tota : detrusa autem nave malus alteram in partem collabens partem quamdam frangit, partem vero submergit. Sane quotquot epota maris aqua confestim obierunt, cum iis, ut tunc res erat, mitius actum fuit, quippe in mortis metu non admodum diu immoratis. Procrastinans enim in mari mors prius interimit, quam sentiatur. Nam oculi, maris pleni, metum afferunt, nullis terminis circumscriptum : eoque miserior est mors. Quanta enim maris est amplitudo, tantus etiam mortis est pavor. Quidam enatare conati, ab unda saxo allisi perierunt. Multi disjectas navis tabulas nacti piscium more nabant. Nonnulli semimortui ferebantur.

V. Fracta eo pacto nave, proræ partem bonus quidam genius nobis conservavit : in qua sedentes ego et Leucippe, secundum maris æstum vehebamur. Menelaus et Satyrus, aliique vectores quum in malum incidissent, eo apprehenso natabant. Cliniam vero circum antennam nantem non procul aspeximus, atque audivimus etiam hanc illius vocem : Clitophon lignum tene : intereaque superveniens a tergo fluctus loquentem, quæ sane res lacrymas nobis excussit, primum adobruit : deinde nobis etiam incubuit : sed fato quodam propior factus infra nos prælerlapsus est ita, ut lignum tantummodo alte sublatum in ipso fluctus summo et Cliniam rursus videremus. Multis itaque cum lacrymis ego, Domine, inquam, Neptune, miserere, ac naufragii reliquiis parce : unus ipse metus multas nobis mortes attulit. Aut si tibi omnino in animo est ut pereamus, ne nostram mortem dividas : sed idem fac ut nos fluctus absorbeat : sin vero fata etiam volunt, ut belluarum esca simus, unus tantum nos piscis deglutiat, una tantum nos alvus hauriat : ut eodem a piscibus etiam vorati sepulcro condamur. Paulo post, quam has preces effudi, venti vis undique sedata est, fluctusque subside-

κύματος. Μεστὴ δ' ἦν ἡ θάλασσα νεκρῶν σωμάτων. Τοὺς μὲν οὖν ἀμφὶ τὸν Μενέλαον θᾶττον προσάγει τῇ γῇ τὸ κῦμα· καὶ ἦν ταῦτα τῆς Αἰγύπτου τὰ παράλια· κατεῖχον δὲ τότε λησταὶ πᾶσαν τὴν ἐκεῖ χώραν· ἡμεῖς δὲ περὶ δείλην ἑσπέραν τύχῃ τινὶ τῷ Πηλουσίῳ προσίσχομεν καὶ ἄσμενοι γῆς λαβόμενοι τοὺς θεοὺς ἀνευφημοῦμεν· εἶτ' ὠλοφυρόμεθα τὸν Κλεινίαν καὶ τὸν Σάτυρον, νομίζοντες αὐτοὺς ἀπολωλέναι.

Ϛ'. Ἔστι δ' ἐν τῷ Πηλουσίῳ Διὸς ἱερὸν ἄγαλμα Κασίου· τὸ δ' ἄγαλμα νεανίσκος, Ἀπόλλωνι μᾶλλον ἐοικώς· οὕτω γὰρ ἡλικίας εἶχε· προβέβληται δὲ τὴν χεῖρα καὶ ἔχει ῥοιὰν ἐπ' αὐτῇ· τῆς δὲ ῥοιᾶς ὁ λόγος μυστικός. Προσευξάμενοι δὴ τῷ θεῷ καὶ περὶ τοῦ Κλεινίου καὶ τοῦ Σατύρου σύμβολον ἐξαιτήσαντες (καὶ γὰρ ἔλεγον μαντικὸν εἶναι τὸν θεὸν) περιῄειμεν τὸν νεών. Κατὰ δὲ τὸν ὀπισθόδομον ὁρῶμεν εἰκόνα διπλῆν· καὶ ὁ γραφεὺς ἐνεγέγραπτο· Εὐάνθης μὲν ὁ γραφεύς, ἡ δ' εἰκὼν Ἀνδρομέδα καὶ Προμηθεύς, δεσμῶται μὲν ἄμφω, διὰ τοῦτο γὰρ αὐτούς, οἶμαι, εἰς ἓν συνήγαγεν ὁ ζωγράφος, ἀδελφαὶ δὲ καὶ τὴν ἄλλην τύχην αἱ γραφαί. Πέτραι μὲν ἀμφοῖν τὸ δεσμωτήριον, θῆρες δὲ κατ' ἀμφοῖν οἱ δήμιοι, τῷ μὲν ἐξ ἀέρος, τῇ δ' ἐκ θαλάττης· ἐπίκουροι δ' αὐτοῖς Ἀργεῖοι δύο συγγενεῖς, τῷ μὲν Ἡρακλῆς, τῇ δὲ Περσεύς· ὁ μὲν τοξεύων τὸν ὄρνιν τοῦ Διός, ὁ δ' ἐπὶ τὸ κῆτος τοῦ Ποσειδῶνος ἀθλῶν. Ἀλλ' ὁ μὲν ἵδρυται τοξαζόμενος ἐν γῇ, ὁ δ' ἐξ ἀέρος κρέμαται τῷ πτερῷ.

Z'. Ὀρώρυκται μὲν οὖν εἰς τὸ μέτρον τῆς κόρης ἡ πέτρα· θέλει δὲ τὸ ὄρυγμα λέγειν, ὅτι μή τις αὐτὸ πεποίηκε χείρ, ἀλλ' ἔστιν αὐτόχθων ἡ γραφή. Ἐτράχυνε γὰρ τοῦ λίθου τὸν κόλπον ὁ γραφεύς, ὡς ἔτεκεν αὐτὸν ἡ γῆ. Ἡ δὲ ἐνίδρυται τῇ σκέπῃ· καὶ ἔοικε τὸ θέαμα, εἰ μὲν εἰς τὸ κάλλος ἀπίδοις, ἀγάλματι καινῷ, εἰ δ' εἰς τὰ δεσμὰ καὶ τὸ κῆτος, αὐτοσχεδίῳ τάφῳ. Ἐπὶ δὲ τῶν προσώπων αὐτῆς κάλλος κεκέρασται καὶ δέος. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς παρειαῖς τὸ δέος κάθηται, ἐκ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν ἀνθεῖ τὸ κάλλος. Ἀλλ' οὔτε τῶν παρειῶν τὸ ὠχρὸν τέλεον ἀφοίνικτον ἦν, ἠρέμα δὲ τῷ ἐρεύθει βέβαπται· οὔτε τὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἄνθος ἐστὶν ἀμέριμνον, ἀλλ' ἔοικε τοῖς ἄρτι μαραινομένοις ἴοις. Οὕτως αὐτὴν ἐκόσμησεν ὁ ζωγράφος εὐμόρφῳ φόβῳ. Τὰς δὲ χεῖρας εἰς τὴν πέτραν ἐξεπέτασεν, ἄγχει δ' ἄνω δεσμὸς ἑκατέραν συνάπτων τῇ πέτρᾳ· οἱ καρποὶ δ' ὥσπερ ἀμπέλου βότρυες κρέμανται. Καὶ αἱ μὲν ὠλέναι τῆς κόρης ἄκρατον ἔχουσαι τὸ λευκὸν εἰς τὸ πελιδνὸν μετέβαλον καὶ ἐοίκασιν ἀποθνήσκειν οἱ δάκτυλοι. Δέδεται μὲν οὕτω τὸν θάνατον ἐκδεχομένη· ἕστηκε δὲ νυμφικῶς ἐστολισμένη, ὥσπερ Ἀδώνιδι νύμφη κεκοσμημένη· ποδήρης ὁ χιτών, λευκὸς [ὁ χιτών], τὸ ὕφασμα λεπτόν, ἀραχνίων ἐοικὸς πλοκῇ, οὐ κατὰ τὴν τῶν προβατείων τριχῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν ἐρίων, τῶν πτηνῶν, οἷον ἀπὸ δένδρων ἕλκουσαι νήματα γυναῖκες ὑφαίνουσιν Ἰνδαί. Τὸ δὲ κῆτος ἀντιπρόσωπον τῆς κόρης κάτωθεν ἀναβαῖνον ἀνοίγει τὴν θάλατταν·

runt et cadaveribus plenum mare apparuit. Menelaum celerius ad Ægypti quæ vocant paralia fluctus rejecit: eam autem regionem omnem latrones tunc incolebant. Nos circiter vesperam casu quodam Pelusium applicuimus: peroptatamque terram nacti gratias diis egimus: Cliniam deinde, ac Satyrum, quos obiisse putabamus, deflevimus.

VI. Pelusii statua est Jovis Casii, juvenili ætate, atque adeo, ut Apollini quam simillima sit, dextera manu, qua punicum malum sustinebat, extensa: cujus rei significatio minime vulgata est. Huic deo quum supplicavissemus, ac de Clinia Satyroque (futura enim prædicere illum aiunt) percunctati templum circuibamus: duasque in ejus interiore tabulas vidimus: et pictoris (nomen) inscriptum; Evanthes quidem pictor; pictura Andromeda et Prometheus vinculis constricti ambo atque hos ea de causa pictor conjunxit tametsi alia etiam inter se communia haberent. Saxa enim utrique pro carcere erant, feræ utrique, aeria huic, marina illi carnifices. Argivi etiam utrique ex eadem gente auxiliatores aderant, Hercules scilicet, atque Perseus: quorum alter Jovis volucrem aquilam in terra stans sagittis appetebat: alter Neptuni belluam cete pennis in aere sustentatus adoriebatur.

VII. Sane pro puellæ magnitudine saxum excavatum erat ita, ut non arte aliqua fabrefactum, sed sponte natum cavum pictura testari videretur: saxi sinum enim asperum, quomodo quidem terra producere solet, pictor effinxerat. In illo sedebat puella eo aspectu, ut si pulchritudinem tantum considerare voluisses, novam aliquam statuam, sin vero vincula etiam et cete, rude et inconditum sepulcrum existimaturus fueris. In vultu pulchritudini pallor admistus erat, hic genas occupans, illa ex oculis effulgens: non tamen eousque genæ pallebant, ut suus iis rubor deesset, sed aliquantum rubore tinctus pallor, nec oculorum fulgor adeo coruscabat, quin languore quodam, qualem in violis modo marcescentibus conspicimus, dehonestaretur. Ita pulchro timore pictor puellam decoraverat. Manus ad saxum extendit et alte saxo alligans vinculum utramque premit: non aliter e brachiis, quam racemi e vite, carpi pendebant. Brachiorum autem ipsorum purus candor ad livorem vergebat et digiti mori videbantur. Hæc erat mortem exspectantis puellæ facies. Atqui sponsarum etiam more, quasique Plutoni nuptum traderetur, ornata erat; erat talaris tunica, alba quidem illa, atque araneolæ reti subtilitate par, contextaque, non quomodo ovium vellera, sed qualem Indæ ab arboribus mulieres trahentes texunt. Adversus puellam cetus ab imo mari emergens mare aperit: et supra undas capite solo exstabat, nam

Καὶ τὸ μὲν πολὺ τοῦ σώματος περιβέβληται τῷ κύματι, μόνῃ δὲ τῇ κεφαλῇ τὴν θάλατταν ἀποδύεται. Ὑπὸ δὲ τὴν ἅλμην τοῦ κύματος ἡ τῶν νώτων ἐγέγραπτο φαινομένη σκιά, τὰ τῶν φολίδων ἐπάρματα, τὰ τῶν αὐχένων κυρτώματα, ἡ λοφιὰ τῶν ἀκανθῶν, οἱ τῆς οὐρᾶς ἑλιγμοί. Γένυς πολλὴ καὶ μακρά· ἀνέῳκτο δὲ πᾶσα μέχρι τῆς τῶν ὤμων συμβολῆς καὶ εὐθὺς ἡ γαστήρ. Μεταξὺ δὲ τοῦ κήτους καὶ τῆς κόρης ὁ Περσεὺς ἐγέγραπτο καταβαίνων ἐξ ἀέρος· καταβαίνει δ' ἐπὶ τὸ θηρίον γυμνὸς τὸ πᾶν· χλαμὺς ἀμφὶ τοῖς ὤμοις μόνον καὶ πέδιλον περὶ τὼ πόδε πλησίον τοῦ πτεροῦ· πῖλος δ' αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλύπτει· ὁ πῖλος δ' ὑπηνίττετο τὴν Ἄϊδος κυνέην· τῇ λαιᾷ τὴν τῆς Γοργοῦς κεφαλὴν κρατεῖ καὶ προβέβληται δίκην ἀσπίδος. Ἡ δ' ἐστὶ φοβερὰ καὶ ἐν τοῖς χρώμασι· τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξεπέτασεν, ἔφριξε τὰς τρίχας τῶν κροτάφων, ἤγειρε τοὺς δράκοντας· οὕτως ἀπειλεῖ κἀν τῇ γραφῇ. Ὅπλον μὲν τοῦτο τῇ λαιᾷ τῷ Περσεῖ· ὥπλισται δὲ καὶ τὴν δεξιὰν διφυεῖ σιδήρῳ, εἰς δρέπανον καὶ ξίφος ἐσχισμένῳ. Ἄρχεται μὲν γὰρ ἡ κώπη κάτωθεν ἀμφοῖν ἐκ μιᾶς, καί ἐστιν ἐφ' ἡμίσει τοῦ σιδήρου ξίφος, ἐντεῦθεν δ' ἀπορραγέν, τὸ μὲν ὀξύνεται, τὸ δ' ἐπικάμπτεται. Καὶ τὸ μὲν ἀπωξυσμένον μένει ξίφος, ὡς ἤρξατο, τὸ δὲ καμπτόμενον δρέπανον γίνεται, ἵνα μιᾷ πληγῇ τὸ μὲν ἐρείδῃ τὴν σφαγήν, τὸ δὲ κρατῇ τὴν τομήν. Τὸ μὲν τῆς Ἀνδρομέδας δρᾶμα τοῦτο.

Η'. Ἑξῆς δὲ τὸ τοῦ Προμηθέως ἐγεγόνει. Δέδεται μὲν ὁ Προμηθεὺς σιδήρῳ καὶ πέτρᾳ, ὥπλισται δ' Ἡρακλῆς τόξῳ καὶ δόρατι· ὄρνις ἐς τὴν τοῦ Προμηθέως γαστέρα τρυφᾷ. Ἕστηκε γὰρ αὐτὴν ἀνοίγων, ἤδη μὲν ἀνεῳγμένην· ἀλλὰ τὸ ῥάμφος ἐς τὸ ὄρυγμα κεῖται· καὶ ἔοικεν ἐπορύττειν τὸ τραῦμα καὶ ζητεῖν τὸ ἧπαρ· τὸ δ' ἐκφαίνεται τοσοῦτον, ὅσον ἀνέῳξεν ὁ γραφεὺς τὸ διόρυγμα τοῦ τραύματος. Ἐρείδει δὲ τῷ μηρῷ τῷ τοῦ Προμηθέως τὰς τῶν ὀνύχων ἀκμάς. Ὁ δ' ἀλγῶν πάντῃ συνέσταλται καὶ τὴν πλευρὰν συνέσπασται καὶ τὸν μηρὸν ἐγείρει καθ' αὑτοῦ· εἰς γὰρ τὸ ἧπαρ συνάγει τὸν ὄρνιν. Ὁ δ' ἕτερος αὐτῷ τοῖν ποδοῖν τὸν σπασμὸν ὄρθιον ἀντιτείνει κάτω καὶ εἰς τοὺς δακτύλους ἀποξύνεται. Τὸ δ' ἄλλο σχῆμα δείκνυσι τὸν πόνον. Κεκύρτωται τὰς ὀφρῦς, συνέσταλται τὸ χεῖλος, φαίνει τοὺς ὀδόντας. Ἠλέησας ἂν ὡς ἀλγοῦσαν τὴν γραφήν. Ἀναφέρει δὲ λυπούμενον Ἡρακλῆς. Ἕστηκε γὰρ τοξεύων τοῦ Προμηθέως τὸν δήμιον· ἐνήρμοσται τῷ τόξῳ βέλος· τῇ λαιᾷ προβέβληται τὸ κέρας ὠθῶν· ἐπὶ μαζὸν ἕλκει τὴν δεξιάν, ἕλκων τὸ νεῦρον κεκύρτωται κατόπιν τὸν ἀγκῶνα. Πάντ' οὖν ὁμοῦ πτύσσεται, τὸ τόξον, τὸ νεῦρον, τὸ βέλος, ἡ δεξιά. Συνάγεται μὲν ὑπὸ τοῦ νεύρου τὸ τόξον, διπλοῦται δ' ὑπὸ τῆς χειρὸς τὸ νεῦρον, κλίνεται δ' ἐπὶ μαζὸν ἡ χείρ. Ὁ δὲ Προμηθεὺς μεστός ἐστιν ἐλπίδος ἅμα καὶ φόβου. Πῇ μὲν γὰρ εἰς τὸ ἕλκος, πῇ δ' εἰς τὸν Ἡρακλέα βλέπει καὶ θέλει μὲν αὐτὸν ὅλοις τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν, ἕλκει δὲ τὸ ἥμισυ τοῦ βλέμματος ὁ πόνος.

corporis major pars aqua contegebatur, sub undæ aqua humerorum umbra, squamarum ordines, dorsi curvatura, spinarum summitas, caudæ flexiones picta erant. Mala magna et longa, hiatu ad humeros usque patebat, statimque venter. Inter cetum ac puellam Perseus e cœlo devolans pictus erat, in belluam ferebatur nudo corpore, nisi quod chlamyde humeros cooperuerat et calceos pedibus aptaverat prope alas, pileumque Ditis galeam imitantem capiti imposuerat. Læva manu Gorgonis caput sustinebat et pro scuto projiciebat, quod horribile sane et in coloribus: nam et oculos intendit, et comam concutit, et serpentes vibrat, minitatur ita etiam in pictura. Læva Persei hoc telo, dextra ferro ejusmodi armata erat, ut et falx et gladius simul esset. Utrique enim unus infra est capulus et ad medium usque ferrum gladii formam referebat: inde duas in partes sectum altera in mucronem protendebatur, altera in uncum flectebatur. Et pars quidem acuta gladius manet, sicut initio esse cœperat, in falcem vero pars inflexa evadebat, eodem ut ictu et vulneraret et attraheret. Atque ita quidem Andromedæ se res habebant.

VIII. Sequebatur altera deinceps pictura hujusmodi. Prometheus ferreis catenis saxo alligatus erat. Hercules arcum et sagittam tenebat. Aquila Promethei pectus depascebatur: quippe in aperiendo illo jam aperto perstabat, rostrumque in vulnus demittebat, infodereque ac jecur quærere videbatur: cujus pars tanta sese ostendebat, quantam pictor per vulnus patere voluerat. Promethei coxæ aquila summis unguibus innitebatur: quapropter ille dolore se contrahit totum et latus contrahens, eam ipsam coxam in suam ipsius perniciem elevabat: ita enim volucrem jecori propiorem faciebat. Alter pes contentos nervos ad imos usque pedes commonstrabat, in digitosque acuebatur. Quin alio etiam habitu dolorem indicabat: curvabat enim supercilia, labra contrahebat, exerebat dentes. Ipse sane picturam quasi doloris sensum habentem miseratus fuisses. His malis oneratum Prometheum spe recreat Hercules, stat enim impositam arcui sagittam in ejus tortorem intendens: quippe arcum sinistra manus extenta impellebat, dextram mammæ admovet, dum adducit nervum cubito interim post se curvato. Eodemque omnia hæc tempore flectebantur arcus, nervus, sagitta, dextra; arcus nervo adducebatur, nervus manu in duas dividitur partes, manus mammæ admovetur. Prometheus ipse spe metuque plenus erat, ac partim quidem vulnus, partim vero Herculem intuebatur: quem sane totis oculis contemplari volebat, sed obtutus partem alteram dolor ad se rapiebat.

Θ'. Ἐνδιατρίψαντες οὖν ἡμέρας δύο καὶ ἀναλαβόντες ἑαυτοὺς ἐκ τῶν κακῶν, ναῦν Αἰγυπτίαν μισθωσάμενοι (εἴχομεν δ' ὀλίγον χρυσίον, ὅπερ ἐτύχομεν ἐζωσμένοι) διὰ τοῦ Νείλου πλοῦν ἐπ' Ἀλεξάνδρειαν ἐποιούμεθα, μάλιστα μὲν ἐκεῖ διεγνωκότες ποιήσασθαι τὴν διατριβὴν καὶ νομίζοντες ταύτῃ τάχα τοὺς φίλους εὑρήσειν προσενεχθέντας. Ἐπεὶ δ' ἐγενόμεθα κατά τινα πόλιν, ἐξαίφνης βοῆς ἀκούομεν πολλῆς. Καὶ ὁ ναύτης εἰπών, Ὁ βουκόλος, μεταστρέφει τὴν ναῦν, ὡς ἐπαναπλεύσων εἰς τοὐπίσω· καὶ ἅμα πλήρης ἦν ἡ γῆ φοβερῶν καὶ ἀγρίων ἀνθρώπων· μεγάλοι μὲν πάντες, μέλανες δὲ τὴν χροιάν, οὐ κατὰ τὴν τῶν Ἰνδῶν τὴν ἄκρατον, ἀλλ' οἷος ἂν γένοιτο νόθος Αἰθίοψ, ψιλοὶ τὰς κεφαλάς, λεπτοὶ τοὺς πόδας, τὸ σῶμα παχεῖς· ἐβαρβάριζον δὲ πάντες. Καὶ ὁ κυβερνήτης εἰπών, Ἀπολώλαμεν, ἔστησε τὴν ναῦν, ὁ γὰρ ποταμὸς ταύτῃ στενώτατος, καὶ ἐπεμβάντες τῶν λῃστῶν τέσσαρες, πάντα μὲν τὰ ἐν τῇ νηῒ λαμβάνουσι, καὶ τὸ χρυσίον ἡμῶν ἀποφέρουσιν, ἡμᾶς δὲ δήσαντες καὶ κατακλείσαντες εἴς τι δωμάτιον, ἀπηλλάττοντο, φύλακας ἡμῖν καταλιπόντες, ὡς τὴν ἐπιοῦσαν ἄξοντες ἡμᾶς εἰς τὸν βασιλέα· τούτῳ γὰρ ἐκάλουν τῷ ὀνόματι τὸν λῃστὴν τὸν μείζονα. Καὶ ἦν ὁδὸς ἡμερῶν δύο, ὡς παρὰ τῶν σὺν ἡμῖν ἑαλωκότων ἠκούσαμεν.

Ι'. Ἐπεὶ οὖν νὺξ ἐγένετο καὶ ἐκείμεθα, ὡς ἦμεν, δεδεμένοι καὶ ἐκάθευδον οἱ φρουροί, τότε, ὡς ἐξὸν ἤδη, κλάειν ἦρχον τὴν Λευκίππην, καὶ δὴ λογισάμενος ὅσων αὐτῇ γέγονα κακῶν αἴτιος, κωκύσας ἐν τῇ ψυχῇ βύθιον, τῷ δὲ νῷ κλέψας τοῦ κωκυτοῦ τὸν ψόφον, Ὦ θεοὶ καὶ δαίμονες, ἔφην, εἴπερ ἐστέ που καὶ ἀκούετε, τί τηλικοῦτον ἠδικήκαμεν, ὡς ἐν ὀλίγαις ἡμέραις τοσούτῳ πλήθει βαπτισθῆναι κακῶν; Νῦν δὲ καὶ παραδεδώκατε ἡμᾶς λῃσταῖς Αἰγυπτίοις, ἵνα μηδ' ἐλέου τύχωμεν. Λῃστὴν γὰρ Ἕλληνα καὶ φωνὴ κατέκλασε, καὶ δέησις ἐμάλαξεν· ὁ γὰρ λόγος πολλάκις τὸν ἔλεον προξενεῖ· τὸ γὰρ πονοῦν τῆς ψυχῆς ἡ γλῶττα πρὸς ἱκετηρίαν διακονουμένη τῆς τῶν ἀκουόντων ψυχῆς ἡμεροῖ τὸ θυμούμενον. Νῦν δὲ ποίᾳ μὲν φωνῇ δεηθῶμεν; τίνας δ' ὅρκους προτείνωμεν; Κἂν Σειρήνων τις γένηται πιθανώτερος, ὁ ἀνδροφόνος οὐκ ἀκούει. Μόνοις ἱκετεύειν με δεῖ τοῖς νεύμασι καὶ τὴν δέησιν δηλοῦν ταῖς χειρονομίαις. Ὦ τῶν ἀτυχημάτων· ἤδη τὸν θρῆνον ἐξορχήσομαι. Τὰ μὲν οὖν ἐμά, κἂν ὑπερβολὴν ἔχῃ συμφορᾶς, ἧττον ἀλγῶ, τὰ σὰ δέ, Λευκίππη, ποίῳ στόματι θρηνήσω; ποίοις ὄμμασι δακρύσω; Ὦ πιστὴ μὲν πρὸς ἀνάγκην ἔρωτος, χρηστὴ δὲ πρὸς ἐραστὴν δυστυχοῦντα. Ὡς καλά σου τῶν γάμων τὰ κοσμήματα. Θάλαμος μὲν τὸ δεσμωτήριον, εὐνὴ δ' ἡ γῆ, ὅρμοι δὲ καὶ ψέλια κάλοι καὶ βρόχος, καί σοι νυμφαγωγὸς λῃστὴς παρακαθεύδει. Ἀντὶ δ' ὑμεναίων τίς σοι τὸν θρῆνον ᾄδει. Μάτην σοι, ὦ θάλασσα, τὴν χάριν ὡμολογήσαμεν· μέμφομαί σου τῇ φιλανθρωπίᾳ· χρηστοτέρα γέγονας πρὸς οὓς ἀπέκτεινας, ἡμᾶς δὲ σώσασα μᾶλλον ἀπέκτεινας. Ἐφθόνησας ἡμῖν ἀλῃστεύτοις ἀποθανεῖν.

IX. Ceterum quum duos illic dies commorati, et ex malis recreati essemus, Ægyptia nave conducta (nonnihil enim auri erat nobis quo forte præcincti eramus) Alexandriam versus Nilo amne cursum dreximus, hoc consilio, ætatem ut illic degeremus, fieri etiam posse putantes, ut eo forte delatos amicos inveniremus. Quum autem ad oppidum quoddam pervenissemus, ingens nobis clamor subito auditus est. Ac nauta exclamans, Ecce prædo, navem tanquam retro cessurus convertit, statimque ripa feris atque agrestibus viris completa est. Magna ii omnes statura erant, colore non quidem, ut Indi, summe, sed, ut non veri Æthiopes, remisse nigro, capitibus glabris, parvis pedibus, corpore crasso, barbaro sermone. Itaque gubernator, periisse nos omnes affirmans, navem sistit: angustissimus enim illic fluvius erat, et latrones quatuor navem conscendentes, quidquid in ea inerat, una cum pecunia nostra abstulerunt, nobisque vinctis et in parvam domum inclusis, custodibus relictis abierunt, ut postridie ad regem (ita enim latronum principem appellant) ducerent. Aberat autem ille duorum dierum itinere, uti de illis, qui nobiscum capti fuerant, accepimus.

X. Interea quum nox adventasset, nosque, ut eramus, vincti jaceremus, ac custodes dormitarent, ego, quomodo mihi sane tum licuit, Leucippes calamitatem lugere cœpi: et quot eam in mala conjecissem, tacitus mecum reputans, animoque vehementer ingemiscens, animo occultans ejulatus sonum, O dii dæmonesque, inquam, sicubi estis et auditis, tantumne deliquimus, ut tam brevi tot malis obrui meruerimus? Atqui nos latronibus Ægyptiis etiam tradidistis, quo misericordiam impetrare nequeamus. Græcum enim latronem et vox commovit, et ad misericordiam preces allexerunt. Oratio enim sæpe ad lenitatem revocat et lingua pro animi ægritudine deprecatrix iratas audientium mentes flectit. Nos vero quanam voce precabimur? quodnam jusjurandum dabimus? ut enim Sirenum cantu dulciorem ad persuadendum orationem quis adhibeat, non tamen a parricidis intelligetur. Nutu tantum rogare, ac manuum gestu precari me oportebit. O calamitatem: luctum ego jam enuntiabo. Sed infortunia mea quamquam opinione omnium majora sunt, minus tamen certe doleo. Tua vero, Leucippe, quo ore conquerar? quibus oculis lacrymabor? o constantem in amoris fide conservanda, o benignam erga infelicem amantem. En magnificos nuptiarum tuarum apparatus, carcerem scilicet pro cubiculo, pro pulvinis terram, pro monilibus atque armillis funes et laqueos, atque etiam deductoris loco latro tibi assidet, Hymenæique vicem lamentationes implent. Nos quidem, o mare, frustra tibi gratias egimus. Benignitatem ego tuam reprehendo, utpote quod mitius in eos fueris, quos perdidisti: nam dum nos servasti, crudelius occidisti, omnemque mortem, quæ a non latronibus afferretur, nobis invidisti.

ΙΑ'. Ταῦτα μὲν οὖν ἐθρήνουν ἡσυχῇ, κλάειν δ' οὐκ ἠδυνάμην. Τοῦτο γὰρ ἴδιον τῶν ὀφθαλμῶν ἐν τοῖς μεγάλοις κακοῖς. Ἐν μὲν γὰρ ταῖς μετρίαις συμφοραῖς ἀφθόνως τὰ δάκρυα καταρρεῖ καὶ ἔστι τοῖς πάσχουσιν εἰς τοὺς κολάζοντας ἱκετηρία καὶ τοὺς ἀλγοῦντας, ὥσπερ ἀπ' οἰδοῦντος τραύματος, ἐξεκένωσεν· ἐν δὲ τοῖς ὑπερβάλλουσι δεινοῖς φεύγει καὶ τὰ δάκρυα καὶ προδίδωσι καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐντυχοῦσα γὰρ αὐτοῖς ἀναβαίνουσιν ἡ λύπη, ἵστησί τε τὴν ἀκμὴν καὶ μετοχετεύει καταφέρουσα σὺν αὐτῇ κάτω· τὰ δ' ἐκτρεπόμενα τῆς ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁδοῦ εἰς τὴν ψυχὴν καταρρεῖ καὶ χαλεπώτερον αὐτῆς ποιεῖ τὸ τραῦμα. Λέγω οὖν πρὸς τὴν Λευκίππην πάντα σιγῶσαν· Τί σιγᾷς, φιλτάτη καὶ οὐδέν μοι λαλεῖς; Ὅτι μοι, ἔφη, πρὸ τῆς ψυχῆς, Κλειτοφῶν, τέθνηκεν ἡ φωνή.

ΙΒ'. Ταῦθ' ἡμᾶς διαλεγομένους ἔλαθεν ἡμέρα γενομένη· καί τις ἵππον ἐπελαύνων ἔρχεται, κόμην ἔχων πολλὴν καὶ ἀγρίαν· ἐκόμα δὲ καὶ ὁ ἵππος. Γυμνὸς ἦν ὁ ἵππος, [ἄστρωτος] καὶ οὐκ εἶχε φάλαρα. Τοιοῦτοι γὰρ τοῖς λῃσταῖς εἰσιν οἱ ἵπποι. Ἀπὸ δὲ τοῦ λῃστάρχου παρῆν καί, Εἴ τις, ἔφη, παρθένος ἐστὶν ἐν τοῖς εἰλημμένοις, ταύτην ἀπάγειν πρὸς τὸν θεόν, ἱερεῖον ἐσομένην καὶ καθάρσιον τοῦ στρατοῦ. Οἱ δ' ἐπὶ τὴν Λευκίππην εὐθὺς τρέπονται· ἡ δ' εἴχετό μου καὶ ἐξεκρέματο βοῶσα. Τῶν δὲ λῃστῶν οἱ μὲν ἀπέσπων, οἱ δ' ἔτυπτον· ἀπέσπων μὲν τὴν Λευκίππην, ἔτυπτον δ' ἐμέ. Ἀράμενοι οὖν αὐτὴν μετέωρον ἀπάγουσιν· ἡμᾶς δὲ κατὰ σχολὴν ἦγον δεδεμένους.

ΙΓ'. Καὶ ἐπεὶ δύο σταδίους τῆς κώμης προήλθομεν, ἀλαλαγμὸς ἀκούεται πολὺς καὶ σάλπιγγος ἦχος καὶ ἐπιφαίνεται φάλαγξ στρατιωτική, [πάντες ὁπλῖται]. Οἱ δὲ λῃσταὶ κατιδόντες, ἡμᾶς μέσους διαλαβόντες ἔμενον ἐπιόντας, ὡς αὐτοὺς ἀμυνούμενοι. Καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆσαν πεντήκοντα τὸν ἀριθμόν, πάντες ὁπλῖται, οἱ μὲν ποδήρεις ἔχοντες τὰς ἀσπίδας, οἱ δὲ πέλτας· οἱ δὲ λῃσταὶ πολλῷ πλείους ὄντες, βώλους ἀπὸ τῆς γῆς λαμβάνοντες τοὺς στρατιώτας ἔβαλλον. Παντὸς δὲ βέλους χαλεπώτερος βῶλος Αἰγύπτιος, βαρύς τε καὶ τραχὺς καὶ ἀνώμαλος· τὸ δ' ἀνώμαλόν ἐστιν αἰχμαὶ τῶν λίθων· ὥστε βληθεὶς διπλοῦν ποιεῖ ἐν ταὐτῷ τὸ τραῦμα καὶ οἴδημα, ὡς ἀπὸ λίθου, καὶ τομάς, ὡς ἀπὸ βέλους. Ἀλλὰ ταῖς γ' ἀσπίσιν ἐκδεχόμενοι τοὺς λίθους ὀλίγον τῶν βαλλόντων ἐφρόντιζον. Ἐπεὶ οὖν ἔκαμον οἱ λῃσταὶ βάλλοντες, ἀνοίγουσι μὲν οἱ στρατιῶται τὴν φάλαγγα, ἐκθέουσι δ' ἀπὸ τῶν ὅπλων ἄνδρες κούφως ἐσταλμένοι, φέρων αἰχμὴν ἕκαστος καὶ ξίφος, καὶ ἀκοντίζουσιν ἅμα, καὶ [ἦν] οὐδεὶς ὃς οὐκ ἐπέτυχεν. Εἶθ' οἱ ὁπλῖται προσέρρεον· καὶ ἦν ἡ μάχη στερρά, πληγαὶ δὲ παρ' ἀμφοτέρων καὶ τραύματα καὶ σφαγαί. Καὶ τὸ μὲν ἔμπειρον παρὰ τοῖς στρατιώταις ἀνεπλήρου τοῦ πλήθους τὸ ἐνδεές. Ἡμεῖς δ' ὅσοι τῶν αἰχμαλώτων ἦμεν, ἐπιτηρήσαντες τὸ πονοῦν τῶν λῃστῶν μέρος, ἅμα συνελθόντες διακόπτομέν τ' αὐτῶν τὴν φάλαγγα καὶ ἐπὶ τοὺς ἐναντίους ἐκτρέχομεν. Οἱ δὲ στρατιῶται

XI. Hoc sane pacto mecum tacitus lamentabar : verum lacrymas, quod in ingentibus malis maxime proprium est, profundere nequibam. Enimvero mediocribus in malis lacrymæ abunde manant, ac precandi munere pro iis, qui in calamitate degunt, apud infortunii auctores funguntur, doloremque minuunt, ut ulcerum tumores quum disrumpuntur, in exsuperantibus autem refugiunt, oculosque deserunt. Mœror enim exire parantibus obviam factus earum vim retardat et una secum ad imas pectoris partes rapit. Quam ob rem de oculorum via deflectentes animum pulsant, illiusque angorem mirum in modum augent. Deinde ad Leucippen jam prorsus obmutescentem conversus, Qua de causa, inquam, Leucippe suavissima, taces nec quidquam mihi dicis? Tum illa, Quia vox me, inquit, o Clitophon, prius, quam spiritus, defecit.

XII. Hæc dum loqueremur, dies nobis haud advertentibus illuxit : ac tum nescio quis promissa et inculta coma introgressus est, equo advectus maxime jubato, nudoque stratis et phaleris. Ejusmodi enim latronum sunt equi. Erat is a latronum principe missus et, si qua inter captivos, inquit, virgo adest, eam abducere me oportet, dei victimam, exercitus piaculum futuram. Tum custodes ad Leucippen statim converterunt. Illa vero me complexa et mihi adhærens lamentari cœpit. E latronibus alii eam abstrahebant, alii me cædebant. Tandem sublimem raptam asportaverunt, vinctos nos interim per otium secum ducentes.

XIII. Posteaquam stadia duo a pago processimus, ingens nobis clamor tubæque sonus exaudiebatur, deinde militum [gravis armaturæ] manus in conspectum se dedit : quam simulatque latrones viderunt, nobis in eorum medio conclusis, ad resistendum parati substiterunt, atque haud ita multo post viri quinquaginta armis tecti omnes, quorum alii longis ad pedes usque, alii brevioribus scutis utebantur, processerunt. Latrones, quorum numerus multo major erat, sublatas glebas in milites projiciebant. Ægyptia porro gleba telo quovis perniciosior est : gravis enim, dura et aspera atque asperitatem prominentes hinc inde cuspides gignunt. Ea de re fit, ut conjecta bifariam lædat : tumorem enim ceu lapis et vulnus ceu jaculum efficit. Verum milites glebas scutis excipientes jaculatores nihili faciebant. Posteaquam hi conjiciendo defatigati fuerunt, illi agmen aperuerunt : et qui leviter armati erant, statim ex agmine procurrerunt : quorum singuli missile ac gladium gestabant, et simul jaculati omnes sunt, neque vanus cujusquam ictus fuit. Deinde gravis armatura sese effudit. Pugnatum est confertim, plagæque ac cædes et vulnera ultro citroque illata. Quod militum numero deerat, usus explebat. Nos quotquot captivi eramus, latronum aciem laborare videntes, facto simul agmine, eorumque ordinibus perruptis, ad hostes transivimus. Milites uti se res haberet ignari, nos primo in-

τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρουν ἀναιρεῖν, οὐκ εἰδότες, ὡς δ' εἶδον γυμνοὺς καὶ δεσμὰ ἔχοντας, ὑπονοήσαντες τὴν ἀλήθειαν, δέχονται τῶν ὅπλων εἴσω, καὶ ἐπ' οὐρὰν παραπέμψαντες εἴων ἡσυχάζειν. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἱππεῖς [πλείους] προσέρρεον· καὶ ἐπεὶ πλησίον ἐγένοντο, κατὰ κέρας ἑκάτερον ἐκτείναντες τὴν φάλαγγα περιίππευον αὐτοὺς ἐν κύκλῳ, καὶ ἐν τούτῳ συναγαγόντες αὐτοὺς εἰς ὀλίγον κατεφόνευον. Καὶ οἱ μὲν ἔκειντο τεθνηκότες, οἱ δὲ καὶ ἡμιθνῆτες ἐμάχοντο· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐζώγρησαν.

ΙΔ'. Ἦν δὲ περὶ δείλην ὁ καιρός· καὶ ὁ στρατηγὸς διαλαβὼν ἡμῶν ἕκαστον, ἐπυνθάνετο τίνες εἴημεν καὶ πῶς ληφθείημεν· διηγεῖτο δ' ἄλλος ἄλλο τι, κἀγὼ τἀμὰ εἶπον. Ἐπεὶ οὖν ἅπαντ' ἔμαθεν, ἐκέλευσεν ἀκολουθεῖν, αὐτὸς δ' ὅπλα δώσειν ὑπέσχετο. Διεγνώκει γὰρ ἀναμείνας στρατιὰν ἐπελθεῖν τῷ μεγάλῳ ληστηρίῳ· ἐλέγοντο δ' ἀμφὶ τοὺς μυρίους εἶναι. Ἐγὼ δ' ἵππον ᾔτουν, σφόδρα γὰρ ᾔδειν ἱππεύειν γεγυμνασμένος. Ὡς δέ τις παρῆν, περιάγων τὸν ἵππον ἐπεδεικνύμην ἐν ῥυθμῷ τὰ τῶν πολεμούντων σχήματα, ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν σφόδρα ἐπαινέσαι. Ποιεῖται δή με ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁμοτράπεζον καὶ παρὰ τὸ δεῖπνον ἐπυνθάνετο τἀμὰ καὶ ἀκούων ἠλέει. Συμπαθὴς δέ πως εἰς ἔλεον ἄνθρωπος ἀκροατὴς ἀλλοτρίων κακῶν, καὶ ὁ ἔλεος πολλάκις φιλίαν προξενεῖ. Ἡ γὰρ ψυχὴ μαλαχθεῖσα πρὸς τὴν ὧν ἤκουσε λύπην, συνδιατεθεῖσα κατὰ μικρὸν τῇ τοῦ πάθους ἀκροάσει τὸν οἶκτον εἰς φιλίαν καὶ τὴν λύπην εἰς τὸν ἔλεον συλλέγει. Οὕτως οὖν διέθηκα τὸν στρατηγὸν ἐκ τῆς ἀκροάσεως, ὡς καὶ αὐτὸν εἰς δάκρυα προαγαγεῖν· πλέον δὲ ποιεῖν εἴχομεν οὐδὲν, τῆς Λευκίππης ὑπὸ τῶν λῃστῶν ἐχομένης. Ἔδωκε δέ μοι καὶ θεράποντα τὸν ἐπιμελησόμενον Αἰγύπτιον.

ΙΕ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ πρὸς τὴν διάβασιν παρεσκευάζετο καὶ ἐπεχείρει τὴν διώρυχα χῶσαι, ἥτις ἦν ἐμποδών. Καὶ γὰρ ἑωρῶμεν τοὺς λῃστὰς μετὰ πλείστης δυνάμεως ἐπὶ θάτερα τῆς διώρυχος ἑστῶτας ἐν τοῖς ὅπλοις· βωμὸς δέ τις αὐτοῖς αὐτοσχέδιος ἦν πηλοῦ πεποιημένος καὶ σορὸς τοῦ βωμοῦ πλησίον. Ἄγουσι δή τινες δύο τὴν κόρην, ὀπίσω τὼ χεῖρε δεδεμένην. Καὶ αὐτοὺς μὲν οἵ τινες ἦσαν οὐκ εἶδον, ἦσαν γὰρ ὡπλισμένοι, τὴν δὲ κόρην Λευκίππην οὖσαν ἐγνώρισα. Εἶτα κατὰ τῆς κεφαλῆς σπονδὴν περιχέαντες, περιάγουσι τὸν βωμὸν κύκλῳ καὶ ἐπηύλει τις αὐτῇ καὶ ὁ ἱερεὺς, ὡς εἰκὸς, ᾖδεν ᾠδὴν Αἰγυπτίαν, τὸ γὰρ σχῆμα τοῦ στόματος, καὶ τῶν προσώπων τὸ διειλκυσμένον ὑπέφαινεν ᾠδήν. Εἶτ' ἀπὸ συνθήματος πάντες ἀναχωροῦσι τοῦ βωμοῦ μακράν· τῶν δὲ νεανίσκων ὁ ἕτερος ἀνακλίνας αὐτὴν ὑπτίαν, ἔδησεν ἐκ πατταλων ἐπὶ τῆς γῆς ἐρηρεισμένων, οἷον ποιοῦσιν οἱ κοροπλάθοι τὸν Μαρσύαν ἐκ τοῦ φυτοῦ δεδεμένον· εἶτα λαβὼν ξίφος βάπτει κατὰ τῆς καρδίας καὶ διελκύσας τὸ ξίφος εἰς τὴν κάτω γαστέρα, ῥήγνυσι· τὰ σπλάγχνα δ' εὐθὺς ἐξεπήδησεν, ἃ ταῖς χερσὶν ἐξελκύσαντες ἐπιτιθέασι τῷ βωμῷ καὶ ἐπεὶ ὠπτήθη, κατατεμόντες ἅπαντες εἰς

terficere voluerunt: sed quum postea nudos ac vinctos aspexissent, cognita veritate, intra ordines susceptos post extremum agmen, collocatos quiescere sinebant. Interea supervenerunt equites et postquam appropinquassent, acieque utrimque effusa latrones circuire, in angustumque coactos trucidare cœperunt. Ex quibus alii mortui procubuerunt, nonnulli semimortui adhuc pugnabant, reliquos vivos ceperunt.

XIV. Ceterum inclinato jam die militum eorum ductor, unumquemque nostrum singulatim et qui essemus et quo pacto in prædonum manus incidissemus, interrogavit: cui quidem alii alia, ego vero quæ mihi evenerant, commemoravi. Atque ille, ubi omnia edidicit, se ut sequeremur, jussit, armaque nobis se præbiturum pollicitus est: decreverat enim, quum primum copiæ, quas exspectabat, adventassent, magnum latronum, qui ad decem millia esse ferebantur, receptaculum aggredi. Ac tum ego equum dari mihi poposci: in eo enim studio me valde exercitatum esse sciebam. Qui simulatque adductus fuit, illum circumagens pugnantium ordinatim equitum exemplum edidi, ita, ut me dux magnopere commendaret. Itaque die illo suis e convivis unum esse me voluit: atque in cœna casus meos ut enarrarem, postulavit: quæ dum audiret, misericordia movebatur. Fere enim fit, ut qui aliena mala audit, una quodammodo patiatur, benevolentiam autem misericordia sæpenumero gignit: animus enim eorum, quos audit, mœrore delinitus, malorum auditione in eundem fere sensum pertractus, misericordiam in amicitiam et tristitiam in misericordiam commutat. Ego vero narrando ducem eousque commovi, ut lacrymas tenere nequiverit. Nam quod amplius facerem, nihil erat, quum Leucippe in latronum potestate remansisset. Atqui Ægyptium etiam servum mei curam habere jussit.

XV. Postridie ad transitum se comparavit et fossam quæ impedimento erat complere aggressus est: magnum etenim latronum numerum in armis esse trans fossam illam cernebamus. Ii aram quamdam e luto, juxtaque sepulcrum ex tempore construxerant. Ac viri duo puellam, manibus post tergum revinctis, eo adduxerunt. Quos viros, propterea quod armis tecti erant haudquaquam cognovi: sed puellam Leucippen agnovi. Ii ergo tum capiti ejus libamina infundentes, circum aram in orbem illam duxerunt et præcinebat aliquis ipsi et sacerdos quidam Ægyptius, uti verisimile erat, carmen canebat, oris etenim figura et vultus distortio canere illum subindicabat. Deinceps, dato signo, ab ara omnes procul recessere. Tum adolescens alter, reclinans paxillis terræ infixis supinam alligavit, quo maxime modo figuli Marsyam arbori alligatum effingunt, gladiumque juxta cor infixum ad ima ventris usque traxit, sic ut viscera omnia statim exsiluerint: quæ illi manibus corripientes imposuerunt aræ, coctaque dissecuerunt, et inter se partiti omnes devorarunt. Hæc milites ductorque cernentes, ad eorum unumquodque factum exclamarunt,

μοίρας ἔφαγον. Ταῦτα δ' ὁρῶντες οἱ (μὲν) στρατιῶται καὶ ὁ στρατηγὸς, καθ' ἓν τῶν πραττομένων ἀνεβόων καὶ τὰς ὄψεις ἀπέστρεφον τῆς θέας, ἐγὼ δ' ἐκ παραλόγου καθήμενος ἐθεώρουν. Τὸ δ' ἦν ἔκπληξις· μέτρον γὰρ οὐκ ἔχον τὸ κακὸν ἐνεβρόντησέ με. Καὶ τάχα ὁ τῆς Νιόβης μῦθος οὐκ ἦν ψευδὴς, ἀλλὰ κἀκείνη τοιοῦτόν τι παθοῦσα ἐπὶ τῇ τῶν παίδων ἀπωλείᾳ δόξαν παρέσχεν ἐκ τῆς ἀκινησίας ὡσεὶ λίθος γενομένη. Ἐπεὶ δὲ τέλος εἶχεν, ὥς γ' ᾤμην, τοὔργον, τὸ σῶμα ἐνθέντες τῇ σορῷ καταλείπουσι, πῶμα ἐπ' αὐτῆς ἐπιθέντες, τὸν δὲ βωμὸν καταστρέψαντες, φεύγουσιν ἀμεταστρεπτί. Οὕτω γὰρ αὐτοῖς ποιεῖν ἔτυχε μεμαντευμένος ὁ ἱερεύς.

ΙϚʹ. Ἑσπέρας δὲ γενομένης, ἡ διῶρυξ ἐκέχωστο πᾶσα· οἱ δὲ στρατιῶται διαβάντες αὐλίζονται μικρὸν ἄνω τῆς διώρυχος καὶ περὶ δεῖπνον ἦσαν· ὁ δὲ στρατηγὸς ἐπεχείρει με παρηγορεῖν [ὁρῶν] ἀνιαρῶς ἔχοντα. Περὶ δὲ πρώτην νυκτὸς φυλακὴν πάντας ἐπιτηρήσας καθεύδοντας, πρόσειμι, τὸ ξίφος ἔχων, ἐπικατασφάξων ἐμαυτὸν τῇ σορῷ. Ἐπεὶ δὲ πλησίον ἐγενόμην, ἀνατείνω τὸ ξίφος, Λευκίππη, λέγων, ἀθλία καὶ πάντων ἀνθρώπων δυστυχεστάτη, οὐ τὸν θάνατον ὀδύρομαί σου μόνον, οὐδ' ὅτι τέθνηκας ἐπὶ ξένης, οὐδ' ὅτι σοι γέγονεν ἐκ βίας σφαγὴ, ἀλλ' ὅτι ταῦτα τῶν σῶν ἀτυχημάτων παίγνια, ἀλλ' ὅτι καθάρσιον γέγονας ἀκαθάρτων σωμάτων καί σε ζῶσαν ἀνέτεμον, οἴμοι, καὶ βλέπουσαν ὅλην τὴν ἀνατομὴν, ἀλλ' ὅτι σοῦ τῆς γαστρὸς τὰ μυστήρια ἐμέρισαν καὶ τὴν ταφὴν κακοδαίμονι βωμῷ καὶ σορῷ. Καὶ τὸ μὲν σῶμα ταύτῃ κατατέθειται, τὰ δὲ σπλάγχνα ποῦ; Εἰ μὲν δεδαπανήκει τὸ πῦρ, ἧττων ἡ συμφορά· νῦν δ' ἡ τῶν σπλάγχνων σου ταφὴ λῃστῶν γέγονε τροφή. Ὦ πονηρᾶς ἐπὶ βωμοῦ δᾳδουχίας· ὢ τροφῶν καινὰ μυστήρια. Καὶ ἐπὶ τοιούτοις θύμασιν ἔβλεπον ἄνωθεν οἱ θεοὶ καὶ οὐκ ἐσβέσθη τὸ πῦρ, ἀλλὰ μιαινόμενον ἠνείχετο καὶ ἀνέφερε τοῖς θεοῖς τὴν κνίσσαν [τὸ πῦρ]. Λάβε οὖν, Λευκίππη, τὰς πρεπούσας σοι χοὰς παρ' ἐμοῦ.

ΙΖʹ. Ταῦτ' εἰπὼν ἀνατείνω ἄνω τὸ ξίφος, ὡς καθήσων ἐμαυτῷ κατὰ τῆς σφαγῆς· καὶ ὁρῶ δύο τινὰς ἐξ ἐναντίας (σεληναία δ' ἦν) σπουδῇ θέοντας. Ἐπέσχον οὖν λῃστὰς εἶναι δοκῶν, ὡς ἂν ὑπ' αὐτῶν ἀποθάνοιμι. Ἐν τούτῳ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο καὶ ἀναβοῶσιν ἄμφω. Μενέλαος δ' ἦν καὶ ὁ Σάτυρος. Ἐγὼ δ' ἄνδρας ἰδὼν ἐκ παραλόγου ζῶντας [καὶ] φίλους, οὔτε περιεπτυξάμην, οὔτ' ἐξεπλάγην ὑφ' ἡδονῆς· τοσοῦτον ἡ λύπη με τῆς συμφορᾶς ἐξεκώφωσε. Λαμβάνονται δή μου τῆς δεξιᾶς καὶ ἐπεχείρουν ἀφαιρεῖσθαι τὸ ξίφος· ἐγὼ δὲ, Πρὸς θεῶν, ἔφην, μή μοι φθονήσητε θανάτου καλοῦ, μᾶλλον δὲ φαρμάκου τῶν κακῶν· οὐδὲ γὰρ ζῆν ἔτι δύναμαι, κἂν νῦν με βιάσησθε, Λευκίππης οὕτως ἀνῃρημένης. Τοῦτο μὲν γὰρ ἀφαιρήσεσθέ μου τὸ ξίφος, τὸ δὲ τῆς ἐμῆς λύπης ξίφος ἔνδον καταπέπηγε καὶ τέμνει κατ' ὀλίγον. Ἀθανάτῳ σφαγῇ ἀποθνήσκειν με βούλεσθε; Λέγει οὖν ὁ Μενέλαος, Ἀλλ' εἰ διὰ τοῦτο θέλεις ἀποθανεῖν, ὥρα σοι τὸ ξίφος ἐπισχεῖν· Λευκίππη δὲ

oculosque averterunt. Ipse autem ea sine ulla prorsus mente, sine ullo sensu, stupore scilicet oppressus spectabam : mali enim modum exsuperantis magnitudo a mentis sensu me abstraxerat. Ac forte Niobæ fabula, falsa minime fuit : sed hujusmodi quiddam illa quoque ob natorum cædem experta, existimationi locum fecit, eam propterea quod immota constitisset, in lapidem conversam. Posteaquam ea res finem, sicuti mihi videbatur, sortita est, latrones, cadavere in sepulcro condito, operculo imposito, aram demoliti sunt, ac nunquam respicientes, ita enim fieri debere sacerdos præceperat, discesserunt.

XVI. Sub vesperam fossa omnis repleta fuit, militesque prætergressi paulo supra fossam castra posuerunt, deinde cibum ceperunt. Et dux, ægro me animo esse [cernens], consolationem mihi adhibere conabatur : verum ego circiter primam noctis vigiliam dormientes omnes tandem conspicatus ad tumulum, ut memetipsum super eo immolarem, accepto gladio, perrexi : ac sepulcro propior factus, eo educto, O misera, inquam, Leucippe, mortaliumque omnium infelicissima, ego quidem certe non fleo mortem istam tuam, non quod procul a domo tua, non quod violenta morte obieris, sed quod tales tuarum miseriarum ludi facti sint, sed quod impurissimorum latronum expiatio fueris, quod ii te vivam (me miserum) gladiique mucronem in te defigi videntem dissecuerint, quod occultiores uteri tui partes diviserint, in execrabili ara ac tumulo sepulturam. Atque hic quidem corpus tuum jacet, viscera vero quem locum obtinent? Si ea igni consumpta fuissent, levior utique calamitas esset : sed nunc eorum sepulcrum latronum ingluvies facta. O diras altaris faces, o ciborum nova mysteria! Et dii sacrificia hujusmodi e cœlo spectarunt, et ignis extinctus non est, sed fœdari se passus est, nidoremque diis attulit. Tu vero, Leucippe, te dignas a me inferias cape.

XVII. Hæc quum dixissem, gladiumque, ut in jugulum mihimet ipse demitterem, sustulissem, duos quosdam ex adverso mihi, luna enim splendebat, ad me quam ocyssime currentes prospexi. Continui me igitur, latrones illos esse ratus, ut ab iis interficerer. Interea propiores ambo facti sunt et magna voce clamarunt. Erant ii Menelaus et Satyrus. Ego tametsi mihi amicos homines vivos insperato viderem, neque amplexabar, neque ullam etiam ex eorum aspectu voluptatem capiebam : ita me de statu mentis dejecerat acerbitas infortuniorum. Illi dextra manu mihi apprehensa gladium eripere tentaverunt. Verum ego, Ne per deos, inquam, præclaram hanc mihi mortem, aut malorum potius medelam, invideatis : neque enim Leucippe hoc pacto amissa, et si nunc me maxime cogatis, vivere amplius queam. Gladium certe hunc ipsi e manibus meis evelletis : sed mœroris aculeus intus ad vivum desedit, ac nonnihil jam penetravit. Immortaline vulneratione vos mori me vultis? Tum Menelaus, si illam, inquit, ob causam mortem tibi consciscere vis, gladium abjicere potes.

σοι νῦν ἀναβιώσεται. Βλέψας οὖν πρὸς αὐτὸν, Ἔτι μου καταγελᾷς, ἔφην, ἐπὶ τηλικούτῳ κακῷ; εὖ γε, Μενέλαε, Ξενίου μέμνησαι Διός. Ὁ δὲ κρούσας τὴν σορὸν, Ἐπεὶ τοίνυν ἀπιστεῖ Κλειτοφῶν, ἔφη, σύ μοι, Λευκίππη, μαρτύρησον, εἰ ζῇς. Ἅμα δ' εἶπε, καὶ δίς που καὶ τρὶς ἐπάταξε τὴν σορὸν, καὶ κάτωθεν ἀκούω φωνῆς πάνυ λεπτῆς. Τρόμος οὖν εὐθὺς ἴσχει με καὶ πρὸς τὸν Μενέλαον ἀπέβλεπον, μάγον εἶναι δοκῶν. Ὁ δ' ἤνοιγεν ἅμα τὴν σορὸν καὶ ἡ Λευκίππη κάτωθεν ἀνέβαινε, φοβερὸν θέαμα, ὦ θεοὶ, καὶ φρικωδέστατον. Ἀνέῳκτο μὲν ἡ γαστὴρ αὐτῆς πᾶσα καὶ ἦν ἐντέρων κενή· ἐπιπεσοῦσα δέ μοι περιπλέκεται καὶ συνέφυμεν καὶ ἄμφω κατεπέσομεν.

ΙΗ'. Μόλις οὖν ἀναζωπυρήσας λέγω πρὸς τὸν Μενέλαον, Οὐκ ἐρεῖς μοι, τί ταῦτα; οὐχὶ Λευκίππην ὁρῶ; ταύτην οὐ κρατῶ καὶ ἀκούω λαλούσης; Ἃ οὖν χθὲς ἐθεασάμην, τίνα ἦν; Ἦ γὰρ ἐκεῖνά ἐστιν, ἢ ταῦτα ἐνύπνια. Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ φίλημα ἀληθινὸν καὶ ζῶν, ὡς κἀκεῖνο τὸ τῆς Λευκίππης γλυκύ. Ἀλλὰ νῦν, ὁ Μενέλαος ἔφη, καὶ τὰ σπλάγχνα ἀπολήψεται καὶ τὰ στέρνα συμφύσεται καὶ ἄτρωτον ὄψει. Ἀλλ' ἐπικάλυψαί σου τὸ πρόσωπον. Καλῶ γὰρ τὴν Ἑκάτην ἐπὶ τὸ ἔργον. Ἐγὼ δὲ πιστεύσας ἐνεκαλυψάμην. Ὁ δ' ἄρχεται τερατεύεσθαι καὶ λόγον τινὰ καταλέγειν· ἅμα λέγων περιαιρεῖ τὰ μαγγανεύματα τὰ ἐπὶ τῇ γαστρὶ τῆς Λευκίππης καὶ ἀποκατέστησεν εἰς τὸ ἀρχαῖον. Λέγει δέ μοι, Ἀποκάλυψαι. Κἀγὼ μόλις μὲν καὶ φοβούμενος (ἀληθῶς γὰρ ᾤμην τὴν Ἑκάτην παρεῖναι) ὅμως δ' οὖν ἀπέστησα τῶν ὀφθαλμῶν τὰς χεῖρας καὶ ὁλόκληρον τὴν Λευκίππην ὁρῶ. Ἔτι μᾶλλον οὖν ἐκπλαγεὶς ἐδεόμην τοῦ Μενελάου, λέγων· Ὦ φίλτατε Μενέλαε, εἰ διάκονός τις εἶ (θεῶν), δέομαί σου, ποῦ γῆς εἰμι καὶ τίνα ποτὲ ταῦθ' ὁρῶ; Καὶ ἡ Λευκίππη, Παῦσαι, ἔφη, Μενέλαε, δεδιττόμενος αὐτόν· λέγε δὲ, πῶς τοὺς λῃστὰς ἠπάτησας.

ΙΘ'. Ὁ οὖν Μενέλαος λέγει· Οἶδας, ὡς Αἰγύπτιός εἰμι τὸ γένος· φθάνω γάρ σοι ταῦτ' εἰπὼν ἐπὶ τῆς νεώς. Ἦν οὖν μοι τὰ πλεῖστα τῶν κτημάτων περὶ ταύτην τὴν κώμην καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῆς γνώριμοι. Ἐπεὶ οὖν τῇ ναυαγίᾳ περιεπέσομεν, εἶτά με προσέρριψε τὸ κῦμα τοῖς τῆς Αἰγύπτου παραλίοις, λαμβάνομαι μετὰ τοῦ Σατύρου πρὸς τῶν ταύτην παραφυλαττόντων λῃστῶν. Ὡς δ' ἄγομαι πρὸς τὸν λῄσταρχον, ταχύ με τῶν λῃστῶν τινες γνωρίσαντες, λύουσί μου τὰ δεσμὰ, θαρρεῖν τ' ἐκέλευον καὶ συμπονεῖν αὐτοῖς, ὡς ἂν οἰκεῖον. Ἐξαιτοῦμαι δὴ καὶ τὸν Σάτυρον ὡς ἐμόν. Οἱ δὲ, Ἀλλ' ὅπως, ἔφησαν, ἐπιδείξεις ἡμῖν σεαυτὸν τολμηρὸν πρῶτον. Κἂν τούτῳ *** χρησμὸν ἴσχουσι κόρην καταθῦσαι καὶ καθῆραι τὸ λῃστήριον καὶ τοῦ μὲν ἥπατος ἀπογεύσασθαι τυθείσης, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα σορῷ παραδόντας ἀναχωρῆσαι, ὡς ἂν τὸ τῶν ἐναντίων στρατόπεδον ὑπερβάλοι τῆς θυσίας τὸν τόπον. Λέγε δὴ τἀπίλοιπα, Σάτυρε, σὸς γὰρ ἐντεῦθεν ὁ λόγος.

Κ'. Καὶ ὁ Σάτυρος λέγει· Ἅμα δὲ βιαζόμενος ἐπὶ

Nam Leucippe viva nunc tibi aderit. Ipse autem, conjectis in eum oculis, Atqui tu quoque, inquam, tantis (conflictatum) malis irrides? Bene scilicet Hospitalis Jovis memor es. Hic autem, percussa arca funebri, agedum tu, inquit, Leucippe, an vivas, testare, quandoquidem nullam Clitophon mihi fidem habet. Vix autem loqui desierat, cum urnam bis terve percussit, exilisque admodum ab ea proveniens vox mihi audita est. Itaque subito tremore occupatus oculos in Menelaum conjeci, magicæ artis peritum eum ratus. Ille urnam detexit, ac Leucippe quam terribili sane horrendoque adspectu, (a summo enim ad imum dissectus, ac visceribus vacuus ei venter erat) prodiit, seseque in me rejiciens, me complexa est, et ego illam contra : itaque ambo concidimus.

XVIII. Vix autem me ipse collegeram, quum ad Menelaum conversus, Quo modo, inquam, hæc se habeant, non expedies? Nonne Leucippen video, nonne hanc teneo, loquentemque audio? Cujusmodi ergo fuerunt, quæ hesterna die prospexi? Sane aut illud, aut hoc somnium est : sed osculum et verum est et vivum et quale a Leucippe olim dabatur, suave. Tum ille, atqui viscera quoque, inquit, jamjam recuperabit, pectora coalescent et omnis prorsus vulneris expertem videbis. Tu faciem vela : Proserpinam enim ad opus invoco. Itaque fidem homini habens, me velavi. Ille autem inaudita quædam facere et loqui cœpit : atque inter loquendum, quæ Leucippes ventri ad fallendos latrones adaptaverant, detraxit, prioremque illi formam reddidit, deinde memet revelare jussit. Tum ego, vix quidem, ac sane magno cum timore : Proserpinam enim vere adesse putabam, ab oculis manus removi, Leucippenque integram vidi : eoque majorem etiam in modum admiratus, si dei alicujus, Menelae carissime, inquam, minister es, ubinam, rogo te, gentium sumus? quid sibi hæc volunt quæ cerno? Leucippe quoque, illum, inquit, Menelae, frustrari amplius noli : sed quo pacto latronibus imposueris, jam expone.

XIX. Tum Menelaus, Ægyptium, inquit, me esse non ignoras : id quod tibi antea, in nave narravi. Prædiorum meorum pars major probe urbem hanc est, cujus cum præfectis nonnullus mihi usus intercedit. Quum igitur naufragium fecissemus, ad Ægypti litora me tandem fluctus ejecit, et latrones qui ei urbi præsidio fuerant, me cum Satyro ceperunt. Perductum autem ad eorum ducem nonnulli ex iis mihi agnito vincula detraxerunt et bono animo esse, sibique, uti amicum, in rebus agendis auxilium ferre jusserunt. Tunc ego Satyrum quasi meum reddi mihi poposci. At illi, strenuum, inquiunt, nobis te primum ostende. Interea responsum iis ab oraculo redditum fuit, ut virginem immolarent et suum ipsorum receptaculum expiarent, immolatæque jecinore degustato, ac reliquo corpore arcæ incluso recederent : ita ut sacrificii locum hostium exercitus superarent. Quæ reliqua sunt, tu, Satyre, commemorato, tua enim hinc oratio.

XX. Ac tum Satyrus, simul vero quum ad exercitum

τὸ στρατόπεδον, ἔκλαον, ὦ δέσποτα, καὶ ὠδυρόμην, τὰ περὶ τῆς Λευκίππης πυθόμενος, καὶ ἐδεόμην Μενελάου παντὶ τρόπῳ σῶσαι τὴν κόρην. Δαίμων δέ τις ἀγαθὸς ἡμῖν συνήργησεν. Ἐτύχομεν τῇ προτεραίᾳ τῆς θυσίας ἡμέρᾳ καθεζόμενοι πρὸς τῇ θαλάττῃ λυπούμενοι καὶ περὶ τούτων σκοποῦντες, τῶν δὲ λῃστῶν τινες ναῦν ἰδόντες ἀγνοίᾳ πλανηθεῖσαν, ὥρμησαν ἐπ' αὐτήν. Οἱ δ' ἐπὶ τῆς νεὼς συνέντες οἳ τυγχάνουσιν, ἐπεχείρουν ἐλαύνειν εἰς τοὐπίσω. Ὡς δὲ φθάνουσιν οἱ λῃσταὶ καταλαβόντες, πρὸς ἄμυναν τρέπονται. Καὶ γάρ τις ἐν αὐτοῖς ἦν τῶν τὰ Ὁμήρου [τῷ στόματι] δεικνύντων ἐν τοῖς θεάτροις· τὴν Ὁμηρικὴν (οὖν) σκευὴν ὁπλισάμενος [τε] καὶ αὐτὸς καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν οὕτως σκευάσας, ἐπεχείρουν μάχεσθαι. Πρὸς μὲν οὖν τοὺς πρώτους ἐπελθόντας καὶ μάλ' ἐρρωμένως ἀντετάξαντο· πλειόνων δ' ἐπιπλευσάντων σκαφῶν λῃστρικῶν καταδύουσι τὴν ναῦν καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκπεσόντας ἀνῄρουν. Λανθάνει δὴ κίστη ἐκτραπεῖσά τις, καὶ τῷ ναυαγίῳ καθ' ἡμᾶς τῷ ῥοὶ κομισθεῖσα, ἣν ὁ Μενέλαος ἀναιρεῖται καὶ ἀναχωρήσας ποι παρόντος ἅμα κἀμοῦ, (προσεδόκα γάρ τι σπουδαῖον ἔνδον εἶναι,) ἀνοίγει τὴν κίστην καὶ ὁρῶμεν χλαμύδα καὶ ξίφος, τὴν μὲν κώπην ὅσον παλαιστῶν τεσσάρων, τὸν δὲ σίδηρον ἐπὶ τῇ κώπῃ βραχύτατον, δακτύλων ὅσον οὐ πλείω τριῶν. Ὡς δ' ἀνελόμενος τὸ ξίφος ὁ Μενέλαος ἔλαθε μεταστρέψας κατὰ τὸ τοῦ σιδήρου μέρος, τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ξίφος ὥσπερ ἀπὸ χηραμοῦ τῆς κώπης κατατρέχει τοσοῦτον, ὅσον εἶχεν ἡ κώπη τὸ μέγεθος· ὡς δ' ἀνέστρεψεν εἰς τοὔμπαλιν, αὖθις ὁ σίδηρος εἴσω κατεδύετο. Τούτῳ δ' ἄρα, ὡς εἰκὸς, ὁ κακοδαίμων ἐκεῖνος ἐν τοῖς θεάτροις ἐχρῆτο πρὸς τὰς κιβδήλους σφαγάς.

ΚΑ'. Λέγω οὖν πρὸς τὸν Μενέλαον, Θεὸς ἡμῖν, ἂν θέλῃς χρηστὸς γενέσθαι συναγωνιεῖται. Δυνησόμεθα γὰρ καὶ τὴν κόρην σῶσαι καὶ τοὺς λῃστὰς λαθεῖν. Ἄκουσον δὲ ποίῳ τρόπῳ. Δέρμα προβάτου λαβόντες ὡς ὅτι ῥαδινώτατον συρράψωμεν εἰς σχῆμα βαλαντίου, μέτρον ὅσον γαστρὸς ἀνθρωπίνης, εἶτ' ἐμπλήσαντες θηρείων σπλάγχνων καὶ αἵματος, τὴν πλαστὴν ταύτην γαστέρα ῥάψωμεν, ὡς μὴ ῥᾳδίως τὰ σπλάγχνα διεκπίπτοι, καὶ ἐνσκευάσαντες τῇ κόρῃ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ στολὴν ἔξωθεν περιβαλόντες μίτραις τε καὶ ζώσμασιν ἐνδεδυμένην, τὴν σκευὴν ταύτην ἐπικρύψωμεν. Πάντως δὲ καὶ ὁ χρησμὸς ἡμῖν εἰς τὸ λαθεῖν χρήσιμος. Ὁ σίδηρος γὰρ αὐτὴν ἐσταλμένην διὰ ταύτης ἀνατμηθῆναι μέσην τῆς ἐσθῆτος λέγει ὁ χρησμός. Ὁρᾷς τοῦτο τὸ ξίφος ὡς ἔχει μηχανῆς. Ἂν γὰρ ἐρείσῃ τις ἐπί τινος σώματος, φεύγει πρὸς τὴν κώπην, ὥσπερ εἰς κουλεόν· καὶ οἱ μὲν ὁρῶντες δοκοῦσι βαπτίζεσθαι τὸν σίδηρον κατὰ τοῦ σώματος, ὁ δ' εἰς τὸν χηραμὸν τῆς κώπης ἀνέδραμε, μόνην δὲ καταλείπει τὴν αἰχμὴν, ὅσον τὴν πλαστὴν γαστέρα τεμεῖν καὶ τὴν κώπην ἐν χρῷ τοῦ σφαζομένου τυχεῖν· κἂν ἀποσπάσῃ τις τὸν σίδηρον ἐκ τοῦ τραύματος, καταρρεῖ πάλιν ἐκ τοῦ χηραμοῦ τὸ ξίφος, ὅσον τῆς κώπης ἀνακουφίζεται τὸ με-

captivus, inquit, ductus, et de Leucippes infortunio certior factus essem, o here, flebam, et lugebam, Menelaumque, ut puellam omnino servaret, obtestabar. Qua in re propitius nescio quis deus nobis auxilio fuit. Pridie enim, quam sacrificium fieret, in litore mœroris pleni, atque iis de rebus solliciti, forte consederamus. Latrones autem aliquot navem, locorum inscitia errantem, conspicati, in eam impetum fecerunt. Qui in ea erant, cognitis latronibus, retrocedere tentaverunt : sed quum eos assequerentur, ad resistendum sese converterunt. Ea porro nave unus quidam ex iis, qui Homeri poemata in theatris recitant, vehebatur. Is quum se, tum eos quos secum ducebat, eo habitu quo in edendis Homeri poematis uti consueverat, adornasset, pugnare cœperunt, primisque grassatoribus perquam strenue resistunt. Sed quum plures alii latronum myoparones supervenissent, et navis demersa est et egressi ex ea viri interempti : tum vero cistam quamdam, insciis illis elapsam, una cum fractæ navis parte fluctus ad nos detulerunt. Eam Menelaus sustulit et in aliquem secedens locum me simul præsente (non vulgare enim aliquid in ea contineri putabat) aperuit : chlamydemque ac cultrum, cujus manubrium palmos quatuor, ferrum vero digitos non amplius tres longum erat, invenimus. Cultrum hunc Menelaus quum inscienter torsisset, e capulo, tanquam ex antro, ferri pars tanta prodiit, quanta capuli longitudo fuerat, quumque in contrariam rursum partem torsisset, ferrum pariter intus occultatum est. Ejusmodi ferro miserum illum hominem in theatris ad fictas vulnerationes uti consuevisse credibile est.

XXI. Quamobrem ad Menelaum conversus, Si strenuam, inquam ego, nunc operam navare volueris auxilium nobis deus feret : nosque puellam servare, et a latronibus minime deprehendi poterimus. Quo autem id pacto fieri possit, accipe. Ovillum corium quam subtilissimum in sacculi formam pro humani ventris magnitudine consuemus et feræ alicujus extis ac sanguine refertum, fictum hunc ventrem componemus ita, ut exta non facile delabantur, et hunc in modum adornata puella, stolaque superimposita, mitris deinde ac vittis additis, apparatum istum occultabimus. Cui sane rei percommodum oraculum est : a quo responsum fuit, ut puella adornata cum veste ipsa per medium secetur. Tu cultrum hunc ea fabrefactum arte vides, ut, si quis aliquod in corpus defigere velit, ejus ferrum intra capulum, tanquam intra vaginam, recurrat, iis qui spectant, in corpus illud mergi existimantibus, quum tamen in manubrii latebra recondatur nec amplius exstet, quam quantum satis sit ad fictitium uterum secandum, sed pellem illius qui occiditur capulus ipse contingat. Quod si quis e vulnere gladium extrahat, tantum pariter ferri excurrit, quantum sublatus capulus emittit : illoque modo spectantium oculos fallit, arbitrantibus iis illud to-

τέωρον καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον τοὺς ὁρῶντας ἀπατᾷ. Δοκεῖ γὰρ τοσοῦτον καταβῆναι ἐν τῇ σφαγῇ, ὅσον ἄνεισιν ἐκ τῆς μηχανῆς. Τούτων οὖν γενομένων, οὐκ ἂν εἰδεῖεν οἱ λησταὶ τὴν τέχνην. Τά τε γὰρ δέρματα ἀποκέκρυπται, τά τε σπλάγχνα τῇ σφαγῇ προπηδήσεται, ἅπερ ἡμεῖς ἐξελόντες ἐπὶ τῷ βωμῷ θήσομεν. Καὶ τὸ ἐντεῦθεν οὐκέτι προσίασιν οἱ λησταὶ τῷ σώματι, ἀλλ' ἡμεῖς εἰς τὴν σορὸν καταθήσομεν. Ἀκήκοας τοῦ ληστάρχου μικρῷ πρόσθεν εἰπόντος, δεῖν τι τολμηρὸν ἐπιδείξασθαι πρὸς αὐτούς· ὥστ' ἔστι σοι προσελθεῖν αὐτῷ καὶ ὑποσχέσθαι ταύτην τὴν ἐπίδειξιν. Ταῦτα λέγων, ἐδεόμην Δία Ξένιον καλῶν καὶ κοινῆς ἀναμιμνήσκων τραπέζης καὶ χρηστῆς.. καὶ κοινῆς ναυαγίας.

ΚΒʹ. Ὁ δὲ χρηστὸς οὗτος, Μέγα μὲν, ἔφη, τὸ ἔργον, ἀλλ' ὑπὲρ φίλου, κἂν ἀποθανεῖν δεήσῃ, καλὸς ὁ κίνδυνος, γλυκὺς ὁ θάνατος. Νομίζω δὲ, ἔφην, ζῆν καὶ Κλειτοφῶντα. Ἥ τε γὰρ κόρη πυθομένῳ μοι καταλιπεῖν αὐτὸν εἶπε παρὰ τοῖς ἑαλωκόσι τῶν ληστῶν δεδεμένον· οἱ δὲ τῶν ληστῶν πρὸς τὸν λῄσταρχον ἐκφυγόντες ἔλεγον, πάντας μὲν τοὺς ὑπ' αὐτῶν εἰλημμένους τὴν εἰς τὸ στρατόπεδον μάχην ἐκπεφευγέναι· ὥστ' ἀποκείσεταί σοι παρ' αὐτῷ ἡ χάρις καὶ ἅμα ἐλεῆσαι κόρην ἀθλίαν ἐκ τοσούτου κακοῦ. Ταῦτα λέγων πείθω, καὶ συνέπραξεν ἡ Τύχη. Ἐγὼ μὲν οὖν περὶ τὴν τοῦ μηχανήματος ἤμην σκευήν. Ἄρτι δὲ τοῦ Μενελάου μέλλοντος τοῖς λησταῖς περὶ τῆς θυσίας λέγειν, ὁ λῄσταρχος φθάσας κατὰ δαίμονα, Νόμος ἡμῖν, ἔφη, τοὺς πρωτομύστας τῆς ἱερουργίας ἄρχεσθαι, μάλισθ' ὅταν ἄνθρωπον καταθύειν δέῃ. Ὥρα τοίνυν εἰς αὔριον σοὶ παρασκευάζεσθαι πρὸς τὴν θυσίαν· δεήσει δὲ καὶ τὸν σὸν οἰκέτην ἅμα σοὶ μυηθῆναι. Καὶ μάλα, οὗτος ἔφη, προθυμησόμεθα μηδενὸς ὑμῶν χείρους γενέσθαι. Στεῖλαι δ' ἡμᾶς αὐτοὺς δεήσει τὴν κόρην ὡς ἁρμοδίως πρὸς τὴν ἀνατομήν. Ὑμῶν, ὁ λῄσταρχος ἔφη, τὸ ἱερεῖον. Στέλλομεν δὴ τὴν κόρην τὸν προειρημένον τρόπον καθ' ἑαυτοὺς, καὶ θαρρεῖν παρεκελευσάμεθα, διεξελθόντες ἕκαστα καὶ ὡς μένειν εἴσω τῆς σοροῦ χρὴ, κἂν θᾶττον αὐτὴν ὁ ὕπνος ἀφῇ, τὴν ἡμέραν ἔνδον μένειν. Εἰ δέ τι ἡμῖν ἐμποδὼν γένηται, σῶζε σαυτὴν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. Ταῦτ' εἰπόντες ἐξάγομεν αὐτὴν ἐπὶ τὸν βωμόν. Καὶ τὰ λοιπὰ οἶδας.

ΚΓʹ. Ὡς οὖν ἤκουσα, παντοδαπὸς ἐγινόμην καὶ διηπόρουν ὅ τι ποιήσω πρὸς τὸν Μενέλαον ἀντάξιον. Τὸ δ' οὖν κοινότατον, προσπεσὼν κατησπαζόμην καὶ προσεκύνουν ὡς θεὸν καί μου κατὰ τῆς ψυχῆς ἀθρόα κατεχεῖτο ἡδονή. Ὡς δὲ τὰ κατὰ Λευκίππην εἶχέ μοι καλῶς, Ὁ δὲ Κλεινίας, εἶπον τί γέγονεν; Ὁ δὲ Μενέλαος, Οὐκ οἶδα, ἔφη. Μετὰ γὰρ τὴν ναυαγίαν εὐθὺς εἶδον μὲν αὐτὸν τῆς κεραίας λαβόμενον, ὅποι δὲ κεχώρηκεν, οὐκ οἶδα. Ἀνεκώκυσα οὖν ἐν μέσῃ τῇ χαρᾷ· ταχὺ γὰρ ἐφθόνησέ μοι δαίμων τις τῆς καθαρῆς ἡδονῆς· τὸν δι' ἐμὲ φαινόμενον οὐδαμοῦ, τὸν μετὰ Λευκίππην ἐμὸν δεσπότην, τοῦτον ἐκ πάντων κατέσχεν ἡ θάλασσα, ἵνα μὴ τὴν ψυχὴν μόνον ἀπολέσῃ, ἀλλὰ καὶ τὴν ταφήν.

tum, quod e manubrio exstabat, in corpus defixum fuisse. Hæc si fiant, latrones artificium cognoscere nequibunt : nam et corium tectum erit et exta facto vulnere desilient : quæ nos excipientes aræ imponemus. Nec vero ad cadaver deinde latrones accedent : verum nos in tumulo collocabimus. Latronum sane principem paulo ante ipse dicentem audivisti, audacter factum aliquid sibi a nobis ostendi oportere. Licet itaque hominem tibi adire et hoc audaciæ signum polliceri. Quæ quum dixissem, preces etiam addidi, Hospitalem Jovem invocans, communisque et mensæ et naufragii mentionem faciens.

XXII. Tum vero bonus hic vir : Magnum id, inquit, facinus est : sed amici causa vel si quis mori debeat, periculum pulchrum, mors jucunda est. Atque ego rursus, Clitophontem quidem, inquam, vivere adhuc existimo : roganti enim mihi Leucippe illum inter captivos vinctum se reliquisse affirmavit : duci præterea suo a latronibus fuga elapsis renuntiatum est, captivos omnes dum pugnaretur, ad hostes transivisse. Magnam itaque ab eo gratiam inibis, ac miseram hanc puellam tot ex malis eripies. Hac oratione hominem persuasi : nec fortunæ deinceps favor defuit. Enimvero ego in iis, quæ ad nostram machinam perficiendam opus erant, comparandis occupabar. Menelaus autem cum jam latrones, ut de sacrificio cum iis verba faceret, convenisset, eorum princeps, ita volente deo, antevertit : Atque nostris, inquit, legibus cavetur, ut qui primum initiatus est, is sacrificium auspicetur, præsertim quum hominem immolare oportet. Itaque divinam ad rem faciendam te in crastinum comparato : servum vero etiam tuum instrui, tecumque initiari necessarium erit. Tum Menelaus, Enitemur, inquit, ut nos quoquam e vobis inferiores non simus. Atqui, muneris quoque nostri erit, puellam ita ornare, ut apte secari possit. Vestra, dux inquit, victima est. Leucippen igitur soli ipsi, quemadmodum antea propositum fuerat, ornavimus, bonoque animo esse jubentes de omnibus præmonuimus, oportere scilicet illam in arca manere, atque in eo interdiu etiam, quamvis somno solveretur, permanere. Si nos aliquid impediat ad castra (militum) (transitione facta) te ipsa serva. Quæ quum dixissemus, puellam ad aram duximus. Reliqua scis.

XXIII. Hac oratione varias mihi animus in partes distrahebatur : neque, quid agerem, quo Menelao parem collatis in me beneficiis gratiam referrem, sciebam. Itaque, quod vulgo fieri solet, ad illius pedes prostratus, hominem amplectebar et veluti numen quoddam adorabam, quum inexhausta interim voluptas animum meum perfudisset. Posteaquam rem, quod Leucippen attinebat, in tuto esse vidi, quid de Clinia factum esset, rogavi. Menelaus, nescio, inquit, nam fracta illum nave antennæ adhærentem vidi; verum quo deinceps delatus fuerit, ignoro. Quamobrem in lætitia media ejulavi (forte autem solidum hoc mihi gaudium evenire deus aliquis noluit), illum, qui mea causa nullo in loco reperiebatur, quem secundum Leucippen maxime omnium observabam, solum omnium mare retinebat, quo non modo spiritu, verum etiam sepulcro ca-

Ὦ θάλαττα ἄγνωμον, ἐφθόνησας ἡμῖν ὁλοκλήρου τοῦ τῆς φιλανθρωπίας σου δράματος. Ἄπιμεν οὖν εἰς τὸ στρατόπεδον κοινῇ καὶ τῆς σκηνῆς εἴσω παρελθόντες τῆς ἐμῆς, τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς διετρίψαμεν, καὶ τὸ πρᾶγμα οὐκ ἔλαθε τοὺς πολλούς.

ΚΔʹ. Ἅμα δὲ τῇ ἕῳ ἄγω τὸν Μενέλαον (πρὸς) τὸν στρατηγὸν καὶ ἅπαντα λέγω· ὁ δὲ συνήδετο καὶ τὸν Μενέλαον ποιεῖται φίλον. Πυνθάνεται δὲ, πόση δύναμίς ἐστι τοῖς ἐναντίοις. Ὁ δ' ἔλεγε, πᾶσαν ἐμπεπλῆσθαι τὴν ἑξῆς κώμην ἀνδρῶν ἀπονενοημένων καὶ πολὺ συνηθροῖσθαι λῃστήριον, ὡς εἶναι μυρίους. Λέγει οὖν ὁ στρατηγός· Ἀλλ' ἡμῖν αὗται αἱ πέντε χιλιάδες ἱκαναὶ πρὸς εἴκοσι τῶν ἐκείνων. Ἀφίξονται δ' ὅσον οὔπω πρὸς τούτοις ἕτεροι δισχίλιοι τῶν ἀμφὶ τὸ Δέλτα καὶ τὴν Ἡλίου πόλιν τεταγμένων ἐπὶ τοὺς βαρβάρους. Καὶ ἅμα λέγοντος αὐτοῦ παῖς εἰστρέχει τις, λέγων, ἀπὸ τοῦ Δέλτα πρόδρομον ἥκειν τοῦ 'κεῖθεν στρατοπέδου καὶ πέντε λέγειν ἄλλων ἡμερῶν διατρίβειν τοὺς δισχιλίους· τοὺς γὰρ βαρβάρους [τοὺς] κατατρέχοντας πεπαῦσθαι· μελλούσης δ' ἥκειν τῆς δυνάμεως, τὴν ὄρνιν αὐτοῖς ἐπιδημῆσαι τὸν ἱερὸν, φέροντα τοῦ πατρὸς τὴν ταφήν· ἀνάγκαι δ' ἦσαν τὴν ἔξοδον ἐπισχεῖν τοσούτων ἡμερῶν.

ΚΕʹ. Καὶ τίς ὁ ὄρνις οὗτος, ὅστις, ἔφην, τοσαύτης τιμῆς ἠξίωται; ποίαν δὲ καὶ κομίζει ταφήν; Φοίνιξ μὲν ὁ ὄρνις ὄνομα, τὸ δὲ γένος Αἰθίοψ, μέγεθος κατὰ ταὼν, τῇ χροιᾷ ταὼς ἐν κάλλει δεύτερος. Κεκέρασται μὲν τὰ πτερὰ χρυσῷ καὶ πορφύρᾳ· αὐχεῖ δὲ τὸν Ἥλιον δεσπότην καὶ ἡ κεφαλὴ μαρτυρεῖ, ἐστεφάνωσε γὰρ αὐτὴν κύκλος εὐφεγγής· ἡλίου δ' ἐστὶν ὁ τοῦ κύκλου στέφανος εἰκών. Κυάνεός ἐστιν, ῥόδοις ἐμφερὴς, εὐειδὴς τὴν θέαν, ἀκτῖσι κομᾷ, καί εἰσιν αὗται πτερῶν ἀνατολαί· μερίζονται δ' αὐτοῦ Αἰθίοπες μὲν τὴν ζωὴν, Αἰγύπτιοι δὲ τὴν τελευτήν. Ἐπειδὰν γὰρ ἀποθάνῃ, (σὺν χρόνῳ δὲ τοῦτο πάσχει μακρῷ,) ὁ παῖς αὐτὸν ἐπὶ τὸν Νεῖλον φέρει, σχεδιάσας αὐτῷ καὶ τὴν ταφήν. Σμύρνης γὰρ βῶλον τῆς εὐωδεστάτης, ὅσον ἱκανὸν πρὸς ὄρνιθος ταφὴν, ὀρύττει τε τῷ στόματι καὶ κοιλαίνει κατὰ μέσον καὶ τὸ ὄρυγμα θήκη γίνεται τῷ νεκρῷ. Ἐνθεὶς δὲ καὶ ἐναρμόσας τὸν ὄρνιν τῇ σορῷ, [φέρει] καὶ (βύσας) τὸ χάσμα γηΐνῳ χώματι, ἐπὶ τὸν Νεῖλον οὕτως ἵπταται τὸ ἔργον φέρων. Ἕπεται δ' αὐτῷ χορὸς ἄλλων ὀρνίθων ὥσπερ δορυφόρων καὶ ἔοικεν ὁ ὄρνις ἀποδημοῦντι βασιλεῖ, καὶ τὴν πόλιν οὐ πλανᾶται τὴν Ἡλίου. Ὄρνιθος αὕτη μετοικία νεκροῦ. Ἕστηκεν οὖν ἐπὶ μετεώρου σκοπῶν καὶ ἐκδέχεται τοὺς προπόλους τοῦ θεοῦ. Ἔρχεται δή τις ἱερεὺς Αἰγύπτιος, βιβλίον ἐξ ἀδύτων φέρων καὶ δοκιμάζει τὸν ὄρνιν ἐκ τῆς γραφῆς. Ὁ δ' οἶδεν ἀπιστούμενος καὶ τὰ ἀπόρρητα φαίνει τοῦ σώματος καὶ τὸν νεκρὸν ἐπιδείκνυται καὶ ἔστιν ἐπιτάφιος σοφιστής. Ἱερέων δὲ παῖδες Ἡλίου τὸν ὄρνιν τὸν νεκρὸν παραλαβόντες θάπτουσι. Ζῶν μὲν οὖν Αἰθίοψ ἐστὶ τῇ τροφῇ, ἀποθανὼν δ' Αἰγύπτιος γίνεται τῇ ταφῇ.

reret. O malevolum mare, tu integrum nobis benignitatis tuæ fructum invidisti. Ceterum inde digressi ad exercitum una profecti sumus, meoque in tentorio noctis reliquum transegimus. Facti autem illius fama late disseminata est.

XXIV. Ubi dies illuxit, Menelaum ad Charmidem duxi, remque omnem exposui : qui ea delectatus Menelaum in amicitiam recepit, ac de adversariorum numero percunctatus est. Menelaus vicinum illum pagum desperatione audacissimis hominibus plenum esse, latronesque perquam frequentes, ut jam decem millium numerum implerent, convenisse dixit. Tum dux, Atqui millia quinque hæc nostra, inquit, viginti eorum facile obsistere poterunt : quamquam non ita multo post alia duo aderunt ex iis, qui regionem, quam Delta vocant et Heliopolim, a barbarorum excursionibus tuentur. Interea dum Charmides hæc narraret, puer quidam est ingressus, nuntium exercitus a regione Delta adesse significavit, referentem, ea militum millia duo quinque adhuc dies tardatura, barbaros quidem certe incursionibus modum fecisse : verum quum iter cohortes facturæ essent, sacrum volucrem patris sepulcrum ferentem iis appropinquasse : ac propterea tantum temporis profectionem differre coactas fuisse.

XXV. Tum ego, Quisnam hic, inquam, volucris est, cui honoris tantum tribuatur? aut quodnam sepulcrum gestat? Volucri nomen, inquiunt, Phœnix est, apud Æthiopes nascitur, pavonis magnitudine, coloris pulchritudine pavonem superat. Pennas auro et purpura interpictas habet, solem dominum suum esse gloriatur : id quod caput ejus testatur. Nam illud coronat splendidissimus orbis, cujus orbis corona imaginem Solis refert. Colore cæruleo est, rosea facie, adspectu jucundo, radiis projectis : et sunt hi pennarum ut solis radiorum ortus. Ea vero conditione est, ut vivo Æthiopes, mortuo Ægyptii potiantur. Quum primum enim vitam cum morte commutavit (quæ res non nisi longum post tempus fit), eum filius ad Nilum flumen defert, sepulcrumque illi construit : odoratissimæ enim myrrhæ tantum sumit, quantum ad cadaver includendum sufficere possit, rostroque excavat et medium infodit : atque id volucri sepulcrum est. Collocato autem volucri apte in eo cavo, ac terra operto hiatu, Nilum versus volans opus totum secum defert, innumeris aliis avibus, tanquam corporis custodibus, comitatus, ut pergere abeuntem regem imitetur, nec a Solis urbe, quæ mortui volucris sedes est, usquam declinat : sed eo delatus in sublimi, quo cerni possit, subsistit, deique administros exspectat : nec multo post Ægyptius sacerdos e sacrario cum libro prodit, volucrem descriptionis comparatione dijudicans. Quocirca fidem ille sibi minime haberi sentiens, occultas corporis partes revelat, cadaverque oculis subjicit et laudatoris munere fungitur. Tum Solis sacerdotes acceptum sacri volucris cadaver sepulturæ tradunt. Ita fit, ut victus ratio, dum vivit, Æthiopem, sepulturæ, quum moritur, Ægyptium illum efficiat.

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

Ἔδοξεν οὖν τῷ στρατηγῷ μαθόντι τήν τε τῶν ἐναντίων παρασκευὴν καὶ τὴν τῶν συμμάχων ἀναβολὴν, εἰς τὴν κώμην ἀναστρέψαι πάλιν, ὅθενπερ ἐξωρμήσαμεν, ἔστ' ἂν οἱ σύμμαχοι παραγένωνται· ἐμοὶ δέ τις οἶκος ἀπετέτακτο ἅμα τῇ Λευκίππῃ μικρὸν ἀνωτέρω τῆς τοῦ στρατηγοῦ καταγωγῆς. Καὶ ὡς εἴσω παρῆλθον, περιπτυξάμενος αὐτὴν οἷός [τε] ἤμην ἀνδρίζεσθαι. Ὡς δ' οὐκ ἐπέτρεπε, Μέχρι πότε, εἶπον, χηρεύομεν τῶν τῆς Ἀφροδίτης ὀργίων; Οὐχ ὁρᾷς οἷα ἐκ παραλόγου γίνεται; ναυαγία, καὶ λῃσταὶ, καὶ θυσίαι, καὶ σφαγαί; Ἀλλ' ἕως ἐν γαλήνῃ τῆς Τύχης ἐσμὲν, ἀποχρησώμεθα τῷ καιρῷ, πρίν τι χαλεπώτερον ἡμᾶς ἐπισχεῖν. Ἡ δὲ, Ἀλλ' οὐ θέμις, ἔφη, τοῦτ' ἤδη γενέσθαι. Ἡ γάρ μοι θεὸς Ἄρτεμις ἐπιστᾶσα πρῴην κατὰ τοὺς ὕπνους, ὅτε ἔκλαον μέλλουσα σφαγήσεσθαι, Μὴ νῦν, ἔφη, κλᾶε· οὐ γὰρ τεθνήξῃ· βοηθὸς γὰρ ἐγώ σοι παρέσομαι· μενεῖς δὲ παρθένος, ἔστ' ἄν σε νυμφοστολήσω· ἄξεται δέ σε ἄλλος οὐδεὶς ἢ Κλειτοφῶν. Ἐγὼ δὲ τῇ μὲν ἀναβολῇ ἠχθόμην, ταῖς δὲ τοῦ μέλλοντος ἐλπίσιν ἡδόμην. Ὡς δ' ἤκουσα τὸ ὄναρ, ἀναμιμνήσκομαι προσόμοιον ἰδὼν ἐνύπνιον. Ἐδόκουν γὰρ τῇ παρελθούσῃ νυκτὶ ναὸν Ἀφροδίτης ἰδεῖν καὶ τὸ ἄγαλμα ἔνδον εἶναι τῆς θεοῦ· ὡς δὲ πλησίον ἐγενόμην προσευξόμενος, κλεισθῆναι τὰς θύρας. Ἀθυμοῦντι δέ μοι γυναῖκα ἐκφανῆναι κατὰ τὸ ἄγαλμα τὴν μορφὴν ἔχουσαν, καὶ Νῦν, εἶπεν, οὐκ ἔξεστί σοι παρελθεῖν εἴσω τοῦ νεώ· ἣν δ' ὀλίγον ἀναμείνῃς χρόνον, οὐκ ἀνοίξω σοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἱερέα σε ποιήσω τῆς θεοῦ. Καταλέγω δὴ τοῦτο τῇ Λευκίππῃ τὸ ἐνύπνιον καὶ οὐκέτι ἐπεχείρουν βιάζεσθαι. Ἀναλογιζόμενος δὲ τὸν τῆς Λευκίππης ὄνειρον, οὐ μετρίως ἐταραττόμην.

Β'. Ἐν τούτῳ δὴ Χαρμίδης, τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ στρατηγῷ, ἐπιβάλλει τῇ Λευκίππῃ τὸν ὀφθαλμὸν, ἀπὸ τοιαύτης ἀφορμῆς αὐτὴν ἰδών. Ἔτυχον ποτάμιον θηρίον ἄνδρες τεθηρακότες θέας ἄξιον. Ἵππον δ' αὐτὸν τοῦ Νείλου καλοῦσιν οἱ Αἰγύπτιοι. Καί ἐστι μὲν ἵππος, ὡς ὁ λόγος βούλεται, τὴν γαστέρα καὶ τοὺς πόδας, πλὴν ὅσον ἐν χηλῇ σχίζει τὴν ὁπλήν· μέγεθος δὲ κατὰ τὸν βοῦν τὸν μέγιστον· οὐρὰ βραχεῖα καὶ ψιλὴ τριχῶν, ὅτι καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ σώματος οὕτως ἔχει· κεφαλὴ περιφερὴς οὐ σμικρά· ἐγγὺς ἵππου παρειαί· μυκτὴρ ἐπὶ μέγα κεχηνὼς καὶ πνέων πυρώδη καπνὸν, ὡς ἀπὸ πηγῆς πυρός· γένυς εὐρεῖα, ὅση καὶ παρειὰ, μέχρι τῶν κροτάφων ἀνοίγει τὸ στόμα. Ἔχει δὲ καὶ κυνόδοντας καμπύλους, κατὰ μὲν τὴν ἰδέαν καὶ τὴν θέσιν ὡς ἵππος, τὸ δὲ μέγεθος εἰς τριπλάσιον.

Γ'. Καλεῖ δὴ πρὸς τὴν θέαν ἡμᾶς ὁ στρατηγός· καὶ ἡ Λευκίππη συμπαρῆν. Ἡμεῖς μὲν οὖν ἐπὶ τὸ θηρίον τοὺς ὀφθαλμοὺς εἴχομεν, ἐπὶ τὴν Λευκίππην δ' ὁ στρατηγός· καὶ εὐθὺς ἑαλώκει. Βουλόμενος οὖν ἡμᾶς παραμένειν ἐπιπλεῖστον, ἵν' ἔχοι τοῖς ὀφθαλμοῖς αὑτοῦ χαρίζεσθαι, περιπλοκὰς ἐζήτει λόγων· πρῶτον μὲν τὴν

LIBER QUARTUS.

Posteaquam hostium apparatum et auxiliorum moram dux cognovit, ad pagum, unde exieramus, revertendum, dum adessent auxilia, constituit. Mihi vero atque Leucippæ diversorium quoddam paulo altius, quam Charmidis, assignatum fuit : in quod simulatque introivi, ad complexum ejus currens, virum me præstare aggressus sum. Sed quum illa non pateretur, quousque tandem, inquam, Veneris fructu carendum nobis erit? an non vides, quam multa improviso nobis eveniant? naufragium, latrones, victimæ, mactatio? Ergo dum in tuto sumus, oblata occasione, prius quam gravius aliquid incidat, utamur. Tum Leucippe, Atqui fieri hoc, inquit, nondum licet. Nam quum aræ victimæ loco destinata lugerem, visa mihi nuper per somnium Diana, ne nunc, inquit, lugeas, non enim moriere. Ipsa tibi opem feram; tu virginitatem tuam tamdiu serva, quoad ego te deducam : tu certe nonnisi Clitophonti nubes. Ego vero quamquam moram hanc ægre ferebam, futuri tamen spe lætabar, atque insomnii mentione audita, simile quoque mihi visum insomnium fuisse recordatus sum. Nocte enim, quæ diem illum præcesserat, Veneris templum, stantemque intus effigiem videre mihi visus fueram ; quumque precandi gratia prope accessissem, januam claudi, atque hac de causa perturbato mihi mulierem statuæ forma non absimilem apparuisse, quæ diceret, templum ingredi mihi nondum fas esse : verum, si aliquamdiu exspectassem, futurum ut non solum fores mihi paterent, sed etiam ut deæ sacerdos crearer. Illud itaque Leucippæ commemoravi, neque amplius ei vim afferre conatus sum. Verumtamen illius insomnium animo mecum reputans non mediocriter contristabar.

II. Interea Charmides, hoc enim duci nomen, puellæ oculos adjecit, quum ejus videndæ occasio quædam hujusmodi homini oblata esset. Forte fortuna viri aliquot fluviatilem belluam spectatu dignam, comprehenderant : quam Nili equum Ægyptii appellant. Reveraque et ventre et pedibus, sicuti fama fert, equus est, nisi quod scissas ungulas habet. Corporis magnitudine maximum quemque bovem æquiparat. Cauda ei brevis est et pilorum asperitate, quemadmodum corpus etiam reliquum, carens. Caput rotundum, non parvum : maxillæ fere equinæ, nares perquam patulæ, et ignitum fumum, tanquam ignis scaturigines, spirantes : mentum latum, quemadmodum etiam maxillæ : oris hiatus ad tempora usque protensus : dentes, qui canini vocitantur, curvi, forma et situ equinis similes, verum triplo majores.

III. Ad eam belluam spectandam nos Charmides invitavit : affuitque una nobiscum ipsa etiam Leucippe. Nos porro belluam contemplabamur : ille autem oculos a Leucippe nusquam dejiciebat. Quocirca ejus amore statim exarsit : atque diutius nos illic, quo gratum oculis suis faceret, permanere cupiens, alios ex aliis sermones quærebat :

φύσιν τοῦ θηρίου καταλέγων, εἶτα καὶ τὸν τρόπον τῆς ἄγρας, ὡς ἔστι μὲν ἀδηφαγώτατον καὶ ποιεῖται τροφὴν ὅλον λήϊον, ἀπάτῃ δὲ ταύτῃ πάσχει τὴν ἄγραν. Ἐπιτηρήσαντες γὰρ αὐτοῦ τὰς διατριβὰς, ὄρυγμα ποιησάμενοι, ἐπικαλύπτουσιν ἄνωθεν καλάμῃ καὶ χώματι· ὑπὸ δὲ τὴν τῶν καλάμων μηχανὴν ἑστάναι κάτω ξύλινον οἴκημα, τὰς θύρας ἀνεῳγμένον εἰς τὸν ὄροφον τοῦ βόθρου καὶ τὴν πτῶσιν τοῦ θηρίου λοχᾶν· τὸν μὲν γὰρ ἐπιβάντα φέρεσθαι εὐθὺς καὶ τὸ οἴκημα φωλεοῦ δίκην ὑποδέχεσθαι καὶ τοὺς κυνηγέτας ἐκθορόντας εὐθὺς ἐπικλείειν τοῦ πώματος τὰς θύρας καὶ ἔχειν οὕτω τὴν ἄγραν, ἐπεὶ πρός γε τὸ καρτερὸν οὐδεὶς ἂν αὐτοῦ κρατήσειε βίᾳ. Τά τε γὰρ ἄλλα ἐστὶν ἀλκιμώτατος καὶ τὸ δέρμα, ὡς ὁρᾶτε, φέρει τραχὺ καὶ οὐκ ἐθέλει πείθεσθαι σιδήρου τραύματι, ἀλλ' ἐστὶν, ὡς εἰπεῖν, ἐλέφας Αἰγύπτιος. Καὶ γὰρ δεύτερος φαίνεται εἰς ἀλκὴν ἐλέφαντος Ἰνδοῦ.

Δ'. Καὶ ὁ Μενέλαος, Ἦ γὰρ ἐλέφαντα, ἔφη, ἤδη τεθέασαί ποτε; Καὶ μάλα, ὁ Χαρμίδης εἶπεν, καὶ ἀκήκοα παρὰ τῶν ἀκριβῶς εἰδότων τῆς γενέσεως αὐτοῦ τὸν τρόπον ὡς παράδοξος. Ἀλλ' ἡμεῖς γ' οὐκ εἴδομεν εἰς ταύτην, ἔφην ἐγὼ, τὴν ἡμέραν, ὅτι μὴ γραφῇ. Λέγοιμ' ἂν ὑμῖν, εἶπε, καὶ γὰρ ἄγομεν σχολήν. Κυεῖ μὲν αὐτὸν ἡ μήτηρ χρονιώτατον· δέκα γὰρ ἐνιαυτοῖς πλάττει τὴν σποράν· μετὰ δὲ τοσαύτην ἐτῶν περίοδον τίκτει ὅταν ὁ τόκος γέρων γένηται. Διὰ τοῦτο, οἶμαι, καὶ ἀποτελεῖται μέγας τὴν μορφὴν, ἄμαχος τὴν ἀλκὴν, πολὺς τὴν βιοτὴν, βραδὺς τὴν τελευτήν. Βιοῦν γὰρ αὐτὸν λέγουσιν ὑπὲρ τὴν Ἡσιόδου κορώνην. Τοιαύτη δ' ἐστὶν ἐλέφαντος ἡ γένυς, οἵα τοῦ βοὸς ἡ κεφαλή. Σὺ μὲν γὰρ ἂν ἰδὼν εἴποις κέρας ἔχειν αὐτὸ τὸ στόμα διπλοῦν· ἔστι δὲ τοῦτο ἐλέφαντος καμπύλος ὀδούς. Μεταξὺ δὲ τῶν ὀδόντων ἀνθίσταται αὐτῷ προβοσκὶς, κατὰ σάλπιγγα μὲν καὶ τὴν ὄψιν καὶ τὸ μέγεθος, εὐπειθὴς δὲ τῶν πρὸς τὸν ἐλέφαντα. Προνομεύει γὰρ αὐτῷ τὰς βοσκὰς καὶ πᾶν ὅ τι ἂν ἐμποδὼν εὕρῃ σιτίον, ἐὰν μὲν ᾖ ὄψον ἐλέφαντος, ἔλαβέ τ' εὐθὺς καὶ ἐπιπτυχθεῖσα κάτω πρὸς τὴν γένυν τῷ στόματι τὴν τροφὴν διακονεῖ· ἂν δέ τι τῶν ἁβροτέρων ἴδῃ, τούτῳ περιβάλλει, κύκλῳ τὴν ἄγραν περισφίγξας καὶ τὸ πᾶν ἀνεκούφισε καὶ ὤρεξεν ἄνω δῶρον δεσπότῃ. Ἐπικάθηται γάρ τις αὐτῷ ἀνὴρ Αἰθίοψ, καινὸς ἐλέφαντι ἱππεὺς ὤν· καὶ κολακεύει καὶ φοβεῖται καὶ τῆς φωνῆς αἰσθάνεται καὶ μαστίζοντος ἀνέχεται· ἡ δὲ μάστιξ αὐτῷ πέλεκυς σιδηροῦς. Εἶδον δέ ποτε καὶ θέαμα καινόν. Ἀνὴρ Ἕλλην ἐνέθηκε τὴν κεφαλὴν κατὰ μέσην τοῦ θηρίου τὴν κεφαλήν· ὁ δ' ἐλέφας ἐκεχήνει καὶ περιήσθμαινε τὸν ἄνθρωπον ἐγκείμενον. Ἀμφότερ' οὖν ἐθαύμαζον, καὶ τὸν ἄνθρωπον τῆς εὐτολμίας καὶ τὸν ἐλέφαντα τῆς φιλανθρωπίας. Ὁ δ' ἄνθρωπος ἔλεγεν, ὅτι καὶ μισθὸν εἴη δεδωκὼς τῷ θηρίῳ· προσπνεῖν γὰρ αὐτῷ [καὶ] μόνον οὐκ ἀρωμάτων Ἰνδικῶν· εἶναι δὲ καὶ κεφαλῆς νοσούσης φάρμακον. Οἶδεν οὖν τὴν θεραπείαν ὁ ἐλέφας καὶ προῖκα οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα, ἀλλ' ἐστὶν ἰατρὸς

ac belluæ primum naturam, deinde capiendi modum referens, voracissimum animal esse aiebat, ita ut segete plenum campum totum absumat : nec nisi dolo capi. Observatis enim locis in quibus degat, venatores fossam excavare, arundinibusque ac terra cooperire, subjecta tamen arca lignea, cujus fores in superiore parte ad fossæ altitudinem adapertæ sint : deinde occulto aliquo in loco, donec bellua decidat, exspectare : porro eam superascendentem deorsum statim ferri, atque ab arca, tanquam a cubili, excipi : tum venatores celeriter accurrere, ac fores claudere, illoque modo bellua potiri, quoniam tanti alioqui roboris sit, ut vi a quoquam capi nequeat. Esse enim cum reliquis omnibus sui partibus robustissimam, tum cute adeo dura, ut ferro etiam cedere nolit, meritoque elephantem Ægyptium dici posse : secundum enim roboris locum ab elephante Indo obtinere.

IV. Tum Menelaus, An vero etiam elephantem, inquit, vidisti? Maxime, inquit Charmides, et ex iis etiam, qui accurate sciebant, procreationis ejus incredibilem naturam audivi. At nobis, inquam ego, non nisi pictum spectare hactenus licuit. Tum Charmides, Ego vobis enarrabo, inquit, sumus enim otiosi. Longævum illum mater parit : annos enim decem in utero semen informandum continet, deinde exacto annorum hujusmodi curriculo, in lucem edit, fœtu jam senescente. Hac de causa et corpore immenso et robore insuperabili, vita longissima, morte serotina, quippe supra Hesiodiæ cornicis annos vivere traditur, gigni arbitror. Elephantorum talis est maxilla, quale tauri caput. Ac si tu illius os videres, cornua duo habere judicares : verum non cornua, sed dentes repandi sunt, e quorum medio surgit proboscis, (quam manum vocant,) forma et magnitudine tubæ similis et iis quæ ei usui sunt, percommoda. Ea enim et cibum, et quidquid esui aptum objicitur, corripit. Ac si ex iis fuerit, quibus in cibum animal uti consuevit, sumit statim, seque mentum versus inflectens, ori offert : sin minus, huic manum circumjicit, contorquens in circulum prædam et omnem sustollit, heroque ut donum porrigit : insidet enim illi Æthiops vir, qui novus illius eques est. Blanditur vero etiam et formidat et loquentem intelligit et verberari patitur, ferrea videlicet clava flagelli loco adhibetur. Atqui mirabile quiddam etiam vidi aliquando spectaculum. Græcus scilicet caput suum belluæ capiti medio imposuit, belluaque aperti oris anhelitu hominem permulcebat. In quo sane et hominis audaciam et elephanti benignitatem admirabar. Mercedem vero belluæ a se persolutam et aromatum pene Indicorum ab ea odorem afflatum fuisse, Græcus ille aiebat, qui capitis dolorem removerit. Elephas curationem minime ignorat ideoque gratis os non

ἀλαζὼν καὶ τὸν μισθὸν πρῶτον αἰτεῖ. Κἂν δῷς, πείθεται καὶ παρέχει τὴν χάριν καὶ ἁπλοῖ τὴν γένυν καὶ τοσοῦτον ἐκδέχεται κεχηνὼς, ὅσον ὁ ἄνθρωπος βούλεται. Οἶδε γὰρ ὅτι πέπρακε τὴν ὀδμήν.

Ε'. Καὶ πόθεν, ἔφην, οὕτως ἀμόρφῳ θηρίῳ τοσαύτη τῆς εὐωδίας ἡδονή; Ὅτι, ἔφη Χαρμίδης, τοιαύτην ποιεῖται καὶ τὴν τροφήν. Ἰνδῶν γὰρ ἡ γῆ γείτων ἡλίου. Πρῶτοι γὰρ ἀνατέλλοντα τὸν θεὸν ὁρῶσιν Ἰνδοὶ καὶ αὐτοῖς θερμότερον τὸ φῶς ἐπικάθηται καὶ τηρεῖ τὸ σῶμα τοῦ πυρὸς τὴν βαφήν. Γίνεται δὲ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἄνθος Αἰθίοπος χροιᾶς. Ἔστι δὲ παρ' Ἰνδοῖς οὐκ ἄνθος ἀλλὰ πέταλον, οἷα παρ' ἡμῖν τὰ πέταλα τῶν φυτῶν· ὃ (ἐκεῖ) μὲν κλέπτει τὴν πνοὴν καὶ τὴν ὀδμὴν οὐκ ἐπιδείκνυται· ἢ γὰρ ἀλαζονεύεσθαι πρὸς τοὺς εἰδότας ὀκνεῖ τὴν ἡδονὴν ἢ τοῖς πολίταις φθονεῖ. Ἂν δὲ τῆς γῆς μικρὸν ἐξοικήσῃ καὶ ὑπερβῇ τοὺς ὅρους, ἀνοίγει τῆς κλοπῆς τὴν ἡδονὴν καὶ ἄνθος ἀντὶ φύλλου γίνεται καὶ τὴν ὀδμὴν ἐνδύεται. Μέλαν τοῦτο ῥόδον Ἰνδῶν. Ἔστι δὲ τοῖς ἐλέφασι σιτίον, ὡς τοῖς βουσὶ παρ' ἡμῖν ἡ πόα. Ἅτ' οὖν ἐκ πρώτης γονῆς αὐτῷ τραφεὶς, ὄδωδέ τε πᾶς κατὰ τὴν τροφὴν καὶ τὸ πνεῦμα πέμπει κάτωθεν εὐωδέστατον, ὃ τῆς πνοῆς αὐτῷ γέγονε πηγή.

Ϛ'. Ἐπεὶ οὖν ἐκ τῶν λόγων ἀπηλλάγημεν τοῦ στρατηγοῦ, μικρὸν διαλιπὼν, ὅτι οὐ δύναταί τις τρωθεὶς ἀνέχεσθαι θλιβόμενος τῷ πυρὶ, τὸν Μενέλαον μεταπέμπεται, καὶ τῆς χειρὸς λαβόμενος λέγει· Ἀγαθὸν εἰς φιλίαν οἶδά σε ἐξ ὧν ἔπραξας εἰς Κλειτοφῶντα· κἀμὲ δ' εὑρήσεις οὐ χείρονα. Δέομαι δὲ παρὰ σοῦ χάριτος, σοὶ μὲν ῥᾳδίας, ἐμοὶ δὲ ἀνασωσούσης τὴν ψυχὴν, ἂν παρέχῃς. Λευκίππη με ἀπολώλεκε· σῶσον δὲ σύ. Ὀφείλεταί σοι παρ' αὐτῆς ζωάγρια, μισθὸς δὲ σοὶ μὲν χρυσοῖ πεντήκοντα τῆς διακονίας, αὐτῇ δὲ, ὅσους ἂν θέλῃ. Λέγει οὖν ὁ Μενέλαος· Τοὺς μὲν χρυσοῦς ἔχε καὶ φύλαττε τοῖς τὰς χάριτας πιπράσκουσιν· ἐγὼ δὲ φίλος ὢν, πειράσομαι γενέσθαι σοι χρήσιμος. Ταῦτ' εἰπὼν, ἔρχεται πρός με καὶ πάντα καταγορεύει. Ἐβουλευόμεθα οὖν τί δεῖ πράττειν. Ἔδοξε δ' αὐτὸν ἀπατῆσαι. Τό τε γὰρ ἀντιλέγειν οὐκ ἀκίνδυνον ἦν, μὴ καὶ βίαν προσαγάγῃ, τὸ δὲ φεύγειν ἀδύνατον, πάντῃ μὲν λῃστῶν περικεχυμένων, τοσούτων δὲ στρατιωτῶν ἀμφ' αὐτὸν ὄντων.

Ζ'. Μικρὸν οὖν διαλιπὼν ὁ Μενέλαος, ἀπελθὼν πρὸς τὸν Χαρμίδην, Κατείργασται τὸ ἔργον, ἔφη· καίτοι τὸ πρῶτον ἠρνεῖτο ἰσχυρῶς ἡ γυνὴ, δεομένου δέ μου καὶ ὑπομιμνήσκοντος τῆς εὐεργεσίας, ἐπένευσεν. Ἀξιοῖ δὲ δικαίαν δέησιν, ὀλίγην αὐτῇ χαρίσασθαι προθεσμίαν ἡμερῶν, ἔστ' ἂν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀφίκωμαι. Κώμη γὰρ αὕτη, καὶ ἐν ὄψει τὰ γινόμενα, καὶ πολλοὶ μάρτυρες. Εἰς μακρὰν, ὁ Χαρμίδης εἶπε, δίδωσι τὴν χάριν. Ἐν πολέμῳ δὲ τίς ἐπιθυμίαν ἀναβάλλεται; τίς στρατιώτης ἐν χερσὶν ἔχων μάχην, οἶδεν εἰ ζήσεται; Τοσαῦται τῶν θανάτων εἰσὶν ὁδοί· αἴτησαί μοι παρὰ τῆς Τύχης τὴν ἀσφάλειαν καὶ ἀναμενῶ.

aperit, sed ante omnia, superbi medici more præmium ante poscit : quo accepto, paret, ac gratiam refert, os pandit, et eo aperto, quamdiu quidem homo velit, exspectat, intelligit scilicet odorem se vendidisse.

V. Tum ego, Unde, inquam, tam deformi belluæ tam suavis odor? Ex cibo, inquit, Charmides, quo ad eam rem maxime idoneo utitur. Indorum regio soli vicina est, primique ipsi orientem illum adspiciunt, calidioresque illius radios experiuntur, ita ut etiam quasi igne colorati sint. In Græcia flos oritur Æthiopum colorem referens, qui apud Indos non flos, sed frons est, cujusmodi eæ sunt, quæ in arboribus nostris cernuntur. Atque illic quidem afflatum celat, odoremque non profert; sive quia inter illos qui hujus suavitatis non ignari sunt gloriari veretur, sive quia civibus suis invidet : sin vero e patria terra paulum modo excedat, finesque transcendat, latentem suavitatem in apertum profert, atque e fronde in florem mutatus odore cumulatur. Indorum hic flos est, quam nigram rosam vocant. Hac elephantes vescuntur, quemadmodum gramine apud nos boves. Igitur a primo fere ortu pabulo ejusmodi enutrita bellua cibo similem odorem ex toto corpore reddit, halitumque odoratissimum ab imo, ubi ei spiritus fons est, efflat.

VI. Posteaquam loquendi finem Charmides fecit, non multum temporis abire passus (qui enim amore saucius est, quum illius æstu jactatur, dolori ferendo par esse nequit), Menelaum ad se vocatum manu prehendit, atque ex iis, inquit, quæ Clitophontis causa fecisti, verum te amicum esse intellexi : quare me quoque non deteriorem invenies. Gratiam a te peto, tibi sane factu quam facillimam, mihi vero, si tribuas, animæ incolumitatem reddituram. Leucippe me perdidit : tu me servato. Illa tibi, mercedem pro reddita vita debet, verum ego pro tuo hoc in me collato beneficio nummos aureos quinquaginta dono dabo, Leucippe ipsa quot voluerit, accipiet. Tum vero Menelaus, Pecuniam, inquit, tuam tibi habe, atque illis, quibus venalia beneficia sunt, serva. Ego, cum in amicitiam me receperis, operam dabo, ut tibi utilis sim. Quæ quum dixisset, me convenit, remque omnem exposuit. Quapropter, quid nos agere oporteret deliberabamus, et hæc nostra sententia, ut hominem falleremus. Negare enim periculosum erat, ne vim adhiberet, sed neque fugam arripere, quum a latronibus omnia obsessa essent, et ipse tot circum se milites haberet, ullo pacto licebat.

VII. Igitur paulo post reversus ad Charmidem Menelaus rem confecisse se inquit, ac puellam primo quidem perquam obstinate renuisse : veruntamen quum ipse preces adhibuisset, ac beneficii memoriam renovasset, tandem annuisse. Unum tantum, atque id non injustum, rogavisse, nempe ut dies pauci concederentur, donec Alexandriam perveniretur : locum enim in quo tum degerent, villam esse, omnia illic palam futura, multosque testes habitura. Charmides vero, Serum, inquit, hoc mihi beneficium dat. In bello autem quis cupiditatem explere differat? Ecquis miles prœlium jamjam initurus, victurum se certussit, quum tot morti aditus pateant? Tu mihi a Fortuna id impetra, ut

Ἐπὶ πόλεμον νῦν ἐξελεύσομαι βουκόλων· ἔνδον μοι τῆς ψυχῆς ἄλλος πόλεμος κάθηται. Στρατιώτης με πορθεῖ τόξον ἔχων, βέλος ἔχων. Νενίκημαι, πεπλήρωμαι βελῶν· κάλεσον, ἄνθρωπε, ταχὺ τὸν ἰασόμενον· ἐπείγει τὸ τραῦμα. Ἄψω πῦρ ἐπὶ τοὺς πολεμίους· ἄλλας δᾷδας ὁ ἔρως ἀνῆψε κατ' ἐμοῦ. Τοῦτο πρῶτον, Μενέλαε, σβέσον τὸ πῦρ. Καλὸν τὸ οἰώνισμα πρὸ πολέμου συμβολῆς ἐρωτικὴ συμπλοκή. Ἀφροδίτη με πρὸς Ἄρεα ἀποστειλάτω. Καὶ ὁ Μενέλαος, Ἀλλ' ὁρᾷς, ἔφη, ὡς οὐκ ἔστι ῥᾴδιον λαθεῖν αὐτὴν ἐνθάδε τὸν ἄνδρα ὄντα καὶ ταῦτ' ἐρῶντα. Καὶ ὁ Χαρμίδης, Ἀλλὰ τοῦτό γε ῥᾴδιον, ἔφη, τὸν Κλειτοφῶντα ἀποφορτίσασθαι. Ὁρῶν οὖν ὁ Μενέλαος τοῦ Χαρμίδου τὴν σπουδὴν καὶ φοβηθεὶς περὶ ἐμοῦ, ταχύ τι σκήπτεται πιθανὸν καὶ λέγει· Βούλει τὴν ἀλήθειαν ἀκοῦσαι τῆς ἀναβολῆς; αὕτη γὰρ χθὲς ἀφῆκε τὰ ἔμμηνα καὶ ἀνδρὶ συνελθεῖν οὐ θέμις. Οὐκοῦν ἀναμενοῦμεν, ὁ Χαρμίδης εἶπεν, ἐνταῦθα τρεῖς ἡμέρας ἢ τέτταρας, αὗται γὰρ ἱκαναί. Ὃ δ' ἔξεστιν, αἰτοῦ παρ' αὐτῆς· εἰς ὀφθαλμοὺς ἡκέτω τοὺς ἐμοὺς καὶ λόγων μεταδότω· ἀκοῦσαι θέλω φωνῆς, χειρὸς θιγεῖν, ψαῦσαι σώματος. Αὗται γὰρ ἐρώντων παραμυθίαι. Ἔξεστι δ' αὐτὴν καὶ φιλῆσαι· τοῦτο γὰρ οὐ κεκώλυκεν ἡ γαστήρ.

Η'. Ὡς οὖν ταῦθ' ὁ Μενέλαος ἐλθὼν ἀπαγγέλλει μοι, πρὸς τοῦτο ἀνεβόησα· ὡς θᾶττον ἂν ἀποθάνοιμι ἢ περιΐδω Λευκίππης φίλημα ἀλλοτριούμενον. Οὗ τί γάρ, ἔφην, ἐστὶ γλυκύτερον; Τὸ μὲν γὰρ ἔργον τῆς Ἀφροδίτης καὶ ὅρον ἔχει καὶ κόρον, καὶ οὐδέν ἐστιν, ἐὰν ἐξέλῃς αὐτοῦ τὰ φιλήματα. Φίλημα δὲ καὶ ἀόριστόν ἐστι καὶ ἀκόρεστον καὶ καινὸν ἀεί. Τρία γὰρ τὰ κάλλιστα ἀπὸ τοῦ στόματος ἄνεισιν, ἀναπνοὴ καὶ φωνὴ καὶ φίλημα. Τοῖς μὲν γὰρ χείλεσιν ἀλλήλους φιλοῦμεν, ἀπὸ δὲ τῆς ψυχῆς ἡ τῆς ἡδονῆς ἐστι πηγή. Πίστευσόν μοι λέγοντι, Μενέλαε, (ἐν γὰρ τοῖς κακοῖς ἐξορχήσομαι τὰ μυστήρια) ταῦτα μόνα παρὰ Λευκίππης ἔχω κἀγώ· ἔτι μένει παρθένος· μέχρι μόνων τῶν φιλημάτων ἐστί μου γυνή. Εἰ δέ τις ἁρπάσει μου καὶ ταῦτα, οὐ φέρω τὴν φθοράν, οὐ μοιχεύσεταί μου τὰ φιλήματα. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Μενέλαος, βουλῆς ἡμῖν ἀρίστης δεῖ καὶ ταχίστης. Ἐρῶν γάρ τις, εἰς ὅσον μὲν ἔχει τὴν ἐλπίδα τοῦ τυχεῖν, φέρει, [καὶ] εἰς αὐτὸ τὸ τυχεῖν ἀποτεινόμενος· ἐὰν δ' ἀπογνῷ, τὸ ἐπιθυμοῦν μεταβαλὼν ἀντιλυπῆσαι μέχρι τοῦ δυνατοῦ τολμᾷ τὸ κωλῦον. Ἔστω δὴ καὶ ἰσχύς, ὥστε τι δρᾶσαι μετὰ τοῦ μὴ παθεῖν· τοῦτο δὲ τῆς ψυχῆς τὸ μὴ φοβούμενον ἀγριαίνει μᾶλλον τὸ θυμούμενον. Καὶ γὰρ ὁ καιρὸς ἐπείγει τῶν πραγμάτων τὸ ἄπορον.

Θ'. Σκοπούντων οὖν ἡμῶν εἰστρέχει τις τεθορυβημένος, καὶ λέγει τὴν Λευκίππην ἄφνω βαδίζουσαν καταπεσεῖν καὶ τὠφθαλμὼ διαστρέφειν. Ἀναπηδήσαντες οὖν, ἐθέομεν ἐπ' αὐτὴν καὶ ὁρῶμεν ἐπὶ τῆς γῆς κειμένην. Προσελθὼν οὖν, ἐπυθόμην ὅ τι πάθοι. Ἡ δ' ὡς εἶδέ με, ἀναπηδήσασα παίει με κατὰ τῶν προσώπων, ὕφαιμον βλέπουσα. Ὡς δὲ καὶ ὁ Μενέ-

e pugna incolumis discedam, itaque exspectabo. Sane nunc ego pugnam cum prædonibus commissurus sum, ast aliud meo in pectore bellum geritur. Arcu et sagittis armatus me miles expugnat. Victus ipse, atque omni ex parte vulneribus confossus sum, medicum itaque mihi quamprimum accerse: vulnus enim urget: quumque ignem ipse in hostes immittere paratus sim, Amor alias faces in me jam conjecit. Tu flammam hanc, Menelae, mihi prius exstingue. Optimum fuerit auspicium, amatorie prius congredi, quam manus cum hoste conserantur. Venus me ad Martem dimittat. Tum Menelaus, Tumet ipse, inquit, vides, quam difficile illi sit, præsentem præsertim amantem virum latere. Atqui facile, inquit Charmides, fuerit Clitophontem alio abduci. Verum Menelaus Charmidem properare videns, ac mihi etiam timens, verisimile quid commentus, Visne, inquit, cunctationis veram causam audire? puella in menstruis heri esse cœpit, quamobrem a viro abstinendum est. Dies igitur, inquit Charmides, tres, quatuorve hic exspectabimus: tantum enim temporis ei rei satis erit. Interea vero, quod sane ab ea fieri potest, videndam se mihi præbeat, verbaque mecum faciat; vocem ego illius audire, manum tangere, corpus contrectare aveo: animi enim amore saucii allevamenta hæc sunt. Suavium dare quoque licet, quum rei huic impedimento esse menses nequeant.

VIII. Hæc quum reversus Menelaus mihi renuntiasset, ad hæc exclamat, mori me malle, quam pati, ut Leucippes osculo quispiam fruatur: Quo quid, inquam, suavius est? Veneris procul dubio congressus et modum et satietatem habet, nec prorsus quidquam est, si basia eximas. Basium vero nullo fine terminatur, nulla satietate afficit, et semper recens est. Tria profecto sunt quæ ab ore præstantissima proficiscuntur, halitus, vox, suavium. Labra utique sunt, quæ sese in osculis dandis mutuo contingunt: sed voluptas e fonte, qui in animo situs est, manat. Crede mihi, Menelae (nam in malis occulta revelabo), ego nihil dum a Leucippe, basiis exceptis, consecutus sum. Illa virgo adhuc est, nec nisi osculando mulier facta est. Quæ si quis mihi basia etiam eripere conetur, utique corruptionem hanc non feram, basia mihi mea nemo constuprabit. Optimo ergo, inquit Menelaus, celerrimoque consilio est opus. Amans enim, quamdiu quidem adipiscendi spes adest, æquo animo fert, conceptam adeptionem animo inclusam continens: at si consequendi spes adimatur, tum vero mutata cupiditate, quidquid impedimento est, vicissim tristitia afficere conatur. Si adest vero etiam facultas, ut impune agere possit, quique non esse cur formidet intelligit, majore iracundia effertur, et occasio ad difficiles res propere capessendas impellit.

IX. Interea dum consilium caperemus, intro ad nos conturbatus quidam cucurrit, Leucippenque inter ambulandum repente concidisse, atque oculos distorsisse nuntiavit. Quamobrem consurgentes eo raptim accessimus, humique jacentem comperimus. Quumque ipse propior factus, quidnam ei evenisset, interrogassem, illa me viso exsurgens, sanguineam aciem volvens, in facie mihi plagam

λαος οἷός [τε] ἦν ἀντιλαμβάνεσθαι, παίει κἀκεῖνον τῷ σκέλει. Συνέντες οὖν, ὅτι μανία εἴη τις [ἐπὶ] τὸ κακὸν, βίᾳ συλλαβόντες, ἐπειρώμεθα κρατεῖν· ἡ δὲ προσεπάλαιεν ἡμῖν, οὐδὲν φροντίζουσα κρύπτειν ὅσα γυνὴ μὴ ὁρᾶσθαι θέλει. Θόρυβος οὖν πολὺς περὶ τὴν σκηνὴν αἴρεται, ὥστε καὶ αὐτὸν εἰσδραμεῖν τὸν στρατηγὸν καὶ τὰ γινόμενα ὁρᾶν. Ὁ δὲ τὰ πρῶτα σκῆψιν ὑπώπτευε τὴν ἀσθένειαν καὶ τέχνην ἐπ' αὐτὸν καὶ τὸν Μενέλαον ὑπεβλέπετο· ὡς δὲ κατὰ μικρὸν ἑώρα τὴν ἀλήθειαν, ἔπαθέ τι καὶ αὐτὸς καὶ ἤλγησε. Κομίσαντες οὖν βρόχους ἔδησαν τὴν ἀθλίαν. Ὡς δ' εἶδον αὐτῆς περὶ τὰς χεῖρας τὰ δεσμὰ, ἐδεόμην Μενελάου, τῶν πολλῶν ἀπηλλαγμένων ἤδη, Λύσατε, λέγων, ἱκετεύω, λύσατε· οὐ φέρουσι δεσμὸν χεῖρες ἁπαλαί· ἐάσατέ με σὺν αὐτῇ· μόνος ἐγὼ περιπτυξάμενος αὐτῇ δεσμὸς ἔσομαι· μαινέσθω κατ' ἐμοῦ. Τί γάρ με ζῆν ἔτι δεῖ; Οὐ γνωρίζει με Λευκίππη παρόντα. Κεῖται δέ μοι δεδεμένη, καὶ ὁ ἀναιδὴς ἐγὼ λῦσαι δυνάμενος, οὐκ ἐθέλω. Ἐπὶ τούτῳ ἡμᾶς σέσωκεν ἡ Τύχη ἐκ τῶν λῃστῶν, ἵνα γένῃ μανίας παιδιά; Ὦ δυστυχεῖς ἡμεῖς, ὅταν εὐτυχήσωμεν. Τοὺς οἴκοι φόβους ἐκπεφεύγαμεν, ἵνα ναυαγίᾳ δυστυχήσωμεν· ἐκ τῆς θαλάσσης περιγεγόναμεν . . . . ἐκ τῶν λῃστῶν ἀνασεσώσμεθα· μανίᾳ γὰρ ἐτηρούμεθα. Ἐγὼ μὲν, ἂν σωφρονήσῃς, φιλτάτη, φοβοῦμαι πάλιν τὸν δαίμονα, μή τί σοι κακὸν ἐργάσηται. Τίς οὖν ἡμῶν κακοδαιμονέστερος, οἳ φοβούμεθα καὶ τὰ εὐτυχήματα; Ἀλλ' εἰ μόνον μοι σωφρονήσειας, καὶ σεαυτὴν ἀπολάβοις, παιζέτω πάλιν ἡ Τύχη.

Ι'. Ταῦτά με λέγοντα παρηγόρουν οἱ ἀμφὶ τὸν Μενέλαον, φάσκοντες, μὴ ἔμμονα εἶναι τὰ τοιαῦτα νοσήματα, πολλάκις δὲ [καὶ] ἡλικίας ζεούσης ὑπάρχειν. Τὸ γὰρ αἷμα πάντῃ νεάζον καὶ ὑπὸ πολλῆς ἀκμῆς ἀναζέον, ὑπερβλύζει πολλάκις τὰς φλέβας καὶ τὴν κεφαλὴν ἔνδον περικλύζον, βαπτίζει τοῦ λογισμοῦ τὴν ἀναπνοήν. Δεῖ οὖν ἰατροὺς μεταπέμπειν καὶ θεραπείαν προσφέρειν. Πρόσεισιν οὖν τῷ στρατηγῷ ὁ Μενέλαος καὶ δεῖται τὸν τοῦ στρατοπέδου ἰατρὸν μετακαλέσασθαι. Κἀκεῖνος ἄσμενος ἐπείσθη. Χαίρουσι γὰρ οἱ ἐρῶντες εἰς τὰ ἐρωτικὰ πράγματα. Καὶ ὁ ἰατρὸς παρῆν καὶ λέγει· Νῦν μὲν ὕπνον αὐτῇ παρασκευάσομεν, ὅπως τὸ ἄγριον τῆς ἀκμῆς ἡμερώσωμεν. Ὕπνος γὰρ πάντων νοσημάτων φάρμακον. Ἔπειτα δὲ καὶ τὴν λοιπὴν θεραπείαν προσοίσομεν. Δίδωσιν οὖν ἡμῖν φάρμακόν τι μικρὸν, ὅσον ὀρόβου μέγεθος καὶ κελεύει λύσαντας εἰς ἔλαιον ἐπαλεῖψαι τὴν κεφαλὴν μέσην· σκευάσειν δ' ἔφη καὶ ἕτερον εἰς γαστρὸς αὐτῇ κάθαρσιν. Ἡμεῖς μὲν οὖν ἃ ἐκέλευσεν ἐποιοῦμεν. Ἡ δ' ἐπαλειφθεῖσα μετὰ μικρὸν ἐκάθευδε τὸ ἐπίλοιπον τῆς νυκτὸς μέχρι τῆς ἕω. Ἐγὼ δὲ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἀγρυπνῶν, ἔκλαον παρακαθήμενος καὶ ἔλεγον βλέπων τὰ δεσμὰ, Οἴμοι, φιλτάτη, δέδεσαι καὶ καθεύδουσα, οὐδὲ τὸν ὕπνον ἐλεύθερον ἔχεις. Τίνα ἄρα σου τὰ φαντάσματα; Ἆρα κἂν κατὰ τοὺς ὕπνους σωφρονεῖς, ἢ μαίνεταί σου καὶ τὰ

intulit, Menelaumque ad eam comprehendendam paratum, pedibus repulit. In adversam igitur valetudinem incidisse, morbumque insaniam esse intelligentes, per vim retinere tentavimus. Ipsa vero reluctabatur, nulla prorsus adhibita cura in iis tegendis, quæ summo studio mulieres velare contendunt. Itaque magnus in eo tentorio tumultus concitatus est, atque adeo, ut Charmides etiam accurrerit et quæ agerentur, cognoverit. Quamobrem initio morbum simulari, dolumque adversus se existimabat, Menelaumque subintuebatur : sed quum paulo post veritatem comperisset, commotus ipse quoque est, casumque hujusmodi ægro animo tulit. Misera illa igitur allatis funibus vincitur : ego vero simulatque vincula manuum vidi, Menelaum, aliis plerisque jam egressis, Solvite, obsecrabam, solvite, dicens, supplex oro, vinculorum asperitatem tenellæ manus pati nequeunt. Vos me cum illa sinite, ego illam circumplectens funis vice fungar. Insaniat illa in me. Quid enim vivere me amplius oportet? præsentem Leucippe me non agnoscit, ac vincta jacet : et ego impudens, quamquam possum, vincula tamen non demo. Idcircone latronum e manibus fortuna ereptos nos voluit, ut tu insaniæ ludibrium fias? O miseros nos, quando meliore fato usi sumus. Quæ domi metuebamus, declinavimus, ut naufragium experiremur. Atqui e naufragio etiam evasimus, latronum manus evitavimus, nimirum quia insaniæ destinati fueramus. A qua licet convalescas, verendum tamen est, ne aliud in malum te deus conjiciat. Quis igitur nobis miserior, quibus secundi etiam eventus formidandi? Verumtamen fortuna ludat, dum tu resipiscas, atque ad te redeas.

X. Hæc me dicentem Menelaus consolabatur, ægritudines ejusmodi autumans diuturnas non esse, sed vigente ætate plerumque gigni. Sanguinem enim juvenem, ac multo vigore fervidum, per venas diffundi, caputque interius petentem a sensu mentis abstrahere : quamobrem medicos advocari, medicinasque adhiberi oportere. Charmiden itaque Menelaus adiit, medicumque, qui in exercitu erat, accersi ut juberet, rogavit. Quod ille perquam lubenter effecit. Amatoriis enim mandatis obeundis amantes gaudent. Affuit igitur medicus. Ac nunc quidem, inquit, somnum ei conciliabimus, quo vis impetus remittat. Malorum enim somnus omnium medicina est. Deinde reliquam curationem prosequemur. Ita nobis tunc medicamenti cujusdam tantum præbuit, quantum orobi granum est, oleoque subactum capiti medio illini jussit, aliud purgandæ alvi gratia mox paraturum se pollicens. Nos jussa peregimus. Leucippeque paulo post, quam inuncta fuit, somno capta, quod noctis supererat, ad auroram usque dormivit. Cui assidens ipse totam noctem insomnem transegi, oculisque in vincula conjectis, Heu mihi, inquam, suavissima, tu etiam dormiens vincta es, nec libero frui somno potes. Quænam autem tibi visa sese nunc offerunt? mentisne te compotem somnus habet? an vero etiam stulta somnias? Posteaquam experrecta est, rursus magna voce

ὀνείρατα; — Ἐπεὶ δ' ἀνέστη, πάλιν ἄσημα ἐβόα· καὶ ὁ ἰατρὸς παρῆν καὶ τὴν ἄλλην θεραπείαν ἐθεράπευεν.

ΙΑ'. Ἐν τούτῳ δὴ ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ τῆς Αἰγύπτου Σατράπου, κομίζων ἐπιστολὴν τῷ στρατηγῷ. Ἐπέσπευδε δ' αὐτὸν, ὡς εἰκὸς, ἐπὶ τὸν πόλεμον τὰ γράμματα. Ἐκέλευσε γὰρ εὐθὺς πάντας ἐν τοῖς ὅπλοις γενέσθαι ὡς ἐπὶ τοὺς βουκόλους. Αὐτίκα δὴ μάλα ἐξορμήσαντες, εὐθὺς ἕκαστος, ὡς εἶχε τάχους, ἐπὶ τὰ ὅπλα ἐχώρουν καὶ παρῆσαν ἅμα τοῖς λοχαγοῖς. Τότε μὲν οὖν αὐτοῖς δοὺς τὸ σύνθημα καὶ κελεύσας αὐτοῖς στρατοπεδεύεσθαι, καθ' αὑτὸν ἦν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ τὸ στράτευμα ἐξῆγεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. Εἶχε δ' αὐτοῖς οὕτω τῆς κώμης ἡ θέσις. Ὁ Νεῖλος ῥεῖ μὲν ἄνωθεν ἐκ Θηβῶν τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἔστιν εἷς τοῦτο ῥέων ἄχρι Μέμφεως καὶ ἔστι μικρὸν κάτω... (Κερκάσωρος ὄνομα τῇ κώμῃ) πρὸς τῷ τέλει τοῦ μεγάλου ῥεύματος. Ἐντεῦθεν δὲ περιρρήγνυται τῇ γῇ καὶ ἐξ ἑνὸς ποταμοῦ γίνονται τρεῖς, δύο μὲν ἑκατέρωθεν λελυμένοι, ὁ δ' εἷς, καὶ τὴν γῆν εἰς τὰ σχίσματα Δέλτα ποιῶν, ὥσπερ ἦν ῥέων πρὶν λυθῆναι. ἀλλ' οὐδὲ τούτων ἕκαστος τῶν ποταμῶν ἀνέχεται μέχρι θαλάσσης ῥέων, ἀλλὰ περισχίζεται ἄλλος ἄλλῃ κατὰ πόλεις καί εἰσιν αἱ σχίσεις μείζονες τῶν παρ' Ἕλλησι ποταμῶν· τὸ δ' ὕδωρ πανταχοῦ μεμερισμένον οὐκ ἐξασθενεῖ, ἀλλὰ καὶ πλεῖται καὶ πίνεται καὶ γεωργεῖται.

ΙΒ'. Νεῖλος ὁ πολὺς πάντα αὐτοῖς γίνεται, καὶ ποταμὸς καὶ γῆ καὶ θάλασσα καὶ λίμνη· καὶ ἔστι τὸ θέαμα καινὸν, ναῦς ὁμοῦ καὶ δίκελλα, κώπη καὶ ἄροτρον, πηδάλιον καὶ τρόπαιον, ναυτῶν ὁμοῦ καὶ γεωργῶν καταγωγὴ, ἰχθύων ὁμοῦ καὶ βοῶν. Ὃ πέπλευκας, φυτεύεις καὶ ὃ φυτεύεις, τοῦτο πέλαγος γεωργούμενον. Ἔχει γὰρ ὁ ποταμὸς ἀποδημίας· κάθηται δ' αὐτὸν Αἰγύπτιος ἀναμένων καὶ ἀριθμῶν αὐτῷ τὰς ἡμέρας. Καὶ ὁ Νεῖλος οὐ ψεύδεται, ἀλλ' ἔστι ποταμὸς μετὰ προθεσμίας τὸν χρόνον τηρῶν καὶ τὸ ὕδωρ μετρῶν, ποταμὸς ἁλῶναι μὴ θέλων ὑπερήμερος. Ἔστι δ' ἰδεῖν ποταμοῦ καὶ γῆς φιλονεικίαν. Ἐρίζετον ἀλλήλοις ἑκάτερον, τὸ μὲν ὕδωρ, τοσαύτην γῆν πελαγῶσαι· ἡ δὲ γῆ, τοσαύτην χωρῆσαι γλυκεῖαν θάλασσαν· καὶ νικῶσι μὲν τὴν ἴσην νίκην οἱ δύο, οὐδαμοῦ δὲ φαίνεται τὸ νικώμενον. Τὸ γὰρ ὕδωρ τῇ γῇ συνεκτείνεται· περὶ δὲ τὰς τῶν βουκόλων ταύτας νομὰς ἀεὶ πολὺς ἐγκάθηται. Ὅταν γὰρ τὴν πᾶσαν γῆν πελαγώσῃ καὶ λίμνας ἐνταῦθα ποιεῖ· αἱ δὲ λίμναι, κἂν ὁ Νεῖλος ἀπέλθῃ, μένουσιν οὐδὲν ἧττον, τὸ ὕδωρ ἔχουσαι, τὸν δὲ πηλὸν τοῦ ὕδατος. Ἐπὶ ταύτας αὐτοὶ καὶ βαδίζουσι καὶ πλέουσιν, οὐδὲ ναῦς ἑτέρα δύναται πλεῖν, ἀλλ' ὅσον ἄνθρωπον ἐπιβῆναι. Ἀλλὰ πᾶν τὸ ξένον τοῦ τόπου ὁ πηλὸς ἐμπίπτων κρατεῖ. Τοῖς δὲ μικρὰ μὲν καὶ κοῦφα πλοῖα καὶ ὀλίγον ὕδωρ αὐτοῖς ἀρκεῖ. Εἰ δὲ τέλεον ἄνυδρον εἴη, ἀράμενοι τοῖς νώτοις οἱ πλωτῆρες τὸ πλοῖον φέρουσιν, ἄχρις ἂν ἐπιτύχωσιν ὕδατος. Ἐν ταύταις δὴ ταῖς λίμναις μέσαις νῆσοί τινές εἰσι σποράδην πεποιημέναι· αἱ μὲν οἰκοδομημάτων ἔρημοι, παπύροις πεφυ-

absurda quædam protulit : ac tum præsto fuit medicus, aliudque medicamentum dedit.

XI. Interea venit aliquis literas ab Ægypti præfecto Charmidi reddens, quibus, uti credibile est, exercitum ad pugnam quamprimum educere imperabatur. Omnes enim statim esse in armis, quippe (ad bellum) adversus prædones jussit. Quamobrem milites exeuntes, qua quisque potuit celeritate, ad arma currebant et cum manipularibus suis præsto fuere. Dato igitur signo, et omnibus castris locum capere jussis, solus remansit. Postridie prima luce copias in hostes eduxit. Pagi autem ejus situs hujusmodi est. Ex locis qui supra Ægyptias Thebas sunt, Nilus descendit : atque in præsentia etiam Memphin usque prolabitur, parvumque (cornu emittit :) qua magnus alveus desinit, pagus est, Cercasorus nomine; illinc terra iterum finditur, ex unoque fluvii tres efficiuntur : quorum duo diffissi utrimque, tertius eundem, quem antea, cursum tenens, regionem, quæ Delta vocatur, facit. Neque vero eorum fluviorum aliquis est, qui ad mare usque labatur : sed alius aliam ad urbem delatus dividitur, singulæque partes Græciæ flumen quodvis magnitudine superant. Et quamquam tot in partes aqua dividitur, non tamen infirmior fit, sed navigatur, bibitur, aratur.

XII. Iis enim Nilus magnus est omnia, nempe fluvius, terra, mare, palus : admirationeque omnino dignum est, eodem in loco navis et ligo, remus et aratrum, gubernaculum et tropæum, nautarum et agricolarum casæ, piscium et boum cubilia. Nam qua navem egisti, illic sementem facis : rursus, ubi sementem fecisti, illic mare quod aratur : longas enim peregrinationes fluvius facit. Ejus porro adventum Ægyptii exspectant, ac numerant dies. Ille non mentitur sed ad præstitutum tempus sistens, aquasque dimetiens, minime committit, ut tarditatis accusari possit. Tum vero aquæ ac terræ contentionem videre licet, contendunt invicem illa tantum terræ inundare, hæc tantum aquæ dulcis absorbere, pari utrimque victoria. Neque enim, quæ succumbat, discernitur. Nam terræ magnitudini aqua par fit. In ea vero regione, quam prædones incolunt, multa semper residet. Nam quum eam omnem Nilus inundaverit, paludes ibi efficit : quæ deinceps illo etiam abeunte remanent, aquam continentes, sed et limo multo refertæ : per quas quum pedibus feruntur, tum etiam naviculis non sane majoribus, quam ut singulos vectare possint, ac si aliusmodi fuerint, limo illo præpeditæ retinentur. Quare parva iis ac levia navigia et exiguæ aquæ satis sunt : quod si quandoque aquam deesse contingat, sublatam humeris naviculam vectores portant, quousque aquam inveniant. Iis in paludibus mediis multæ sparsim insulæ visuntur : quarum quæ habitatoribus carent, papyris refertæ sunt, ea ordinum

τευμέναι· τῶν δὲ παπύρων διεστᾶσιν αἱ φάλαγγες πεπυκνωμέναι τοσοῦτον ὅσον παρ' ἑκάστην ἄνδρα στῆναι μόνον. Τὸ μεταξὺ δὲ τοῦτο τῆς πυκνώσεως αὐτῶν ἄνωθεν ἀναπληροῦσιν αἱ τῶν παπύρων κόμαι. Ὑποτρέχοντες οὖν ἐκεῖ καὶ βουλεύονται καὶ λοχῶσι καὶ λανθάνουσι, τείχεσι ταῖς παπύροις χρώμενοι. Εἰσὶ δ' αἳ τῶν νήσων καλύβας ἔχουσι, καὶ αὐτοσχέδιον μεμίμηνται πόλιν ταῖς λίμναις τετειχισμέναι. Βουκόλων αὗται καταγωγαί. Τῶν πλησίον οὖν μία, μεγέθει καὶ καλύβαις πλείοσι διαφέρουσα (ἐκάλουν δ' αὐτήν, οἶμαι, Νίκωχιν), ἐνταῦθα πάντες συνελθόντες ὡς εἰς τόπον ὀχυρώτατον, ἐθάρρουν καὶ πλήθει καὶ τόπῳ. Εἷς γὰρ αὐτὴν διεῖργε στενωπὸς τὸ μὴ πᾶσαν νῆσον γενέσθαι. Ἦν δὲ σταδίου μὲν τὸ μέγεθος, τὸ δὲ πλάτος ὀργυιῶν δώδεκα. Λίμναι δὲ τῇδε κἀκεῖσε τὴν πόλιν περιέρρεον.

ΙΓ'. Ἐπεὶ τοίνυν ἑώρων τὸν στρατηγὸν προσπελάζοντα, τεχνάζονταί τι τοιοῦτον. Συναγαγόντες πάντας τοὺς γέροντας καὶ ἐπιθέντες αὐτοῖς ἱκετηρίας ῥάβδους φοινικίνας, ὄπισθεν ἐπιτάττουσι τῶν νέων τοὺς ἀκμαιοτάτους, ἀσπίσι καὶ λόγχαις ὡπλισμένους. Ἔμελλον δ' οἱ μὲν γέροντες ἀνίσχοντες τὰς ἱκετηρίας, πετάλων κόμαις καλύψειν τοὺς ὄπισθεν· οἱ δ' ἑπόμενοι τὰς λόγχας ἐπισυρεῖν ὑπτίας, ὡς ἂν ἥκιστα ὀφθεῖεν. Κἂν μὲν ὁ στρατηγὸς πεισθῇ ταῖς τῶν γερόντων λιταῖς, μηδέν τι νεωτερίζειν τοὺς λογχοφόρους εἰς μάχην· εἰ δὲ μή, καλεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὴν πόλιν, ὡς σφᾶς αὐτοὺς διδόντων εἰς θάνατον. Ὅταν δ' ἐν μέσῳ γένωνται τῷ στενωπῷ, τοὺς μὲν γέροντας ἀπὸ συνθήματος διαδιδράσκειν καὶ ῥίπτειν τὰς ἱκετηρίας, τοὺς δ' ὡπλισμένους περιδραμόντας ὅ τι καὶ δύναιντο ποιεῖν. Παρῆσαν οὖν ἐσκευασμένοι τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ἐδέοντο τοῦ στρατηγοῦ, αἰδεσθῆναι μὲν αὐτῶν τὸ γῆρας, αἰδεσθῆναι δὲ τὰς ἱκετηρίας, ἐλεῆσαί τε τὴν πόλιν, διδόναι δ' αὐτῷ ἰδίᾳ μὲν ἀργυρίου τάλαντα ἑκατόν, πρὸς δὲ τὸν σατράπην ἄγειν ἄνδρας ἑκατόν, θέλοντας αὐτοὺς ὑπὲρ τῆς πόλεως διδόναι, ὡς ἂν ἔχοι καὶ πρὸς ἐκεῖνον λάφυρον φέρειν. Καὶ ὁ λόγος αὐτοῖς οὐκ ἐψεύδετο, ἀλλ' ἔδωκαν ἄν, εἰ λαβεῖν ἠθέλησεν. Ὡς δ' οὐ προσίετο τοὺς λόγους, Οὐκοῦν, ἔφασαν οἱ γέροντες, εἰ ταῦτά σοι δέδοκται, οἴσομεν τὴν εἱμαρμένην. Ἐν κακοῖς σὺ πάρασχε τὴν χάριν, μὴ ἔξω φονεύσῃς πυλῶν, μηδὲ [καὶ] τῆς πόλεως μακράν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν πατρῴαν γῆν, ἐπὶ τὴν τῆς γενέσεως ἑστίαν ἄγε, τάφον ἡμῖν ποίησον τὴν πόλιν. Ἰδού σοι πρὸς τὸν θάνατον ἡγούμεθα. Ταῦτ' ἀκούσας ὁ στρατηγός, τὴν μὲν παρασκευὴν τῆς μάχης ἀφίησι, κελεύει δ' ἔρχεσθαι καθ' ἡσυχίαν τῷ στρατῷ.

ΙΔ'. Ἦσαν δὲ τῶν πραττομένων σκοποὶ πόρρωθεν, οὓς οἱ βουκόλοι προκαθίσαντες ἐκέλευον, εἰ διαβαίνοντας ἴδοιεν τοὺς πολεμίους, τὸ χῶμα τοῦ ποταμοῦ κόψαντας, ἐπαφεῖναι τὸ ὕδωρ πᾶν τοῖς ἐναντίοις. Ἔχει γὰρ οὕτω τὰ τοῦ Νείλου ῥεύματα. Καθ' ἑκάστην διώρυχα χῶμα ἔχουσιν Αἰγύπτιοι, ὡς ἂν μὴ πρὸ καιροῦ τῆς χρείας ὑπερέχων ὁ Νεῖλος τὴν γῆν ἐπικλύσῃ.

densitate collocatis, ut inter stipitum earum intervalla non amplius quam singuli commorari queant. Superne intervallum densitatis papyri folia complent. Eo se recipientes et consilia ineunt et insidias struunt et latent, papyris murorum usum præbentibus. Ex iis insulis nonnullæ quæ habent tuguria, in quibus inhabitent prædones et tumultuariæ urbis speciem præ se ferunt, paludibus munitæ. Quarum una propinquior, et magnitudine et tuguriorum numero præstabat, appellabaturque, ut puto, Nicochis. Illuc tanquam munitissimam in arcem omnes profecti, et multitudine et loco confidebant. Semita enim angusta longitudinis passuum 125, latitudinis pedum 24, quo minus perfecte insula esset, prohibebat, quum reliquum paludibus circumdatum esset.

XIII. Posteaquam igitur Charmidem propius accedere viderunt, hujusmodi quiddam commenti sunt. Convocatis enim senibus universis, ac palmarum ramis supplicum ritu adornatis, juvenum robustissimis quibusque jusserunt, ut scutis et pilis armati acie structa eos sequerentur. Ita fiebat, ut senes pacis signa ferentes sequentium armatorum agmen frondibus occultarent : juvenes inclinatas hastas, quo minime cerni possent, post se traherent : ac, si senum precibus Charmides annuisset, armati a pugna desisterent : sin minus, illum intra urbem advocarent, tanquam illic se ipsos interficiendos præbituri : verum ubi ad semitæ illius angustæ medium pervenissent, senes, dato signo, abjectis ramis terga darent : armati autem irrumperent et totis viribus depugnarent. Hunc in modum instructi, obviam processerunt, ut senectutis suæ revereatur et supplicationis ac civitatis universæ misereretur, ducem obtestantes : daturos se illi privatim argenti talenta centum, ac viros totidem, qui vellent pro urbe se tradere ad satrapem ducturos, quos manubiarum loco ad Ægypti præfectum mittere posset. Quæ verba sane omnia sine fraude erant et hæc dedissent, si modo conditionem ille accipere voluisset. Verum quum non admitteret militum ductor, fatum igitur, si ita tibi decretum est, inquiunt senes, feremus. Tu hisce malis id saltem beneficii loco nobis concede, ut ne extra portas neu procul ab urbe nos interimas, sed in parentum nostrorum sedes, et in eas, unde ortum duximus, domos ducas, efficiasque, ut urbs nobis ipsa sepultura sit. Nos nostræ tibi necis duces sumus. Hæc Charmides quum audivisset, a pugnæ apparatu cessavit, sed exercitum sine tumultu accedere jussit.

XIV. Collocaverant autem prædones nonnullos, qui, quæ gerebantur, procul observarent : iisque injunxerant, ut quum primum appropinquantes hostes vidissent, fluminis aggere cæso omnem aquam in eos immitterent. Quippe Nili defluxus ita habent. Singulæ fossæ aggeribus obstructæ ab Ægyptiis sunt : ne, antequam tempus postulet, effusus fluvius terram inundet : parvam partem aggeris,

Ὅταν δὲ δεηθῶσιν ἀρδεῦσαι τὸ πεδίον, ἀνέῳξαν ὀλίγον τοῦ χώματος, εἰς ὃ σαλεύεται. Ἦν οὖν τῆς κώμης ὄπισθεν διῶρυξ τοῦ ποταμοῦ μεγάλη καὶ πλατεῖα. Ταύτην οἱ τεταγμένοι τὸ ἔργον, ὡς εἶδον εἰσιόντας τοὺς πολεμίους, διακόπτουσι ταχὺ τὸ χῶμα τοῦ ποταμοῦ. Πάντα οὖν ὁμοῦ γίνεται· οἱ μὲν γέροντες οἱ κατὰ πρόσωπον ἄφνω διΐστανται· οἱ δὲ τὰς λόγχας ἐγείραντες ἐκτρέχουσι· τὸ δ' ὕδωρ ἤδη παρῆν. Καὶ ὠγκοῦντο μὲν αἱ λίμναι πάντοθεν οἰδοῦσαι, ὁ δ' ἰσθμὸς ἐπεκλύζετο, πάντα δ' ἦν ὥσπερ θάλασσα. Ἐμπεσόντες οὖν οἱ βουκόλοι, τοὺς μὲν κατὰ πρόσωπον καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτὸν διαπείρουσι ταῖς λόγχαις, ἀπαρασκεύους τ' ὄντας καὶ πρὸς τὸ ἀδόκητον τεταραγμένους. Τῶν δ' ἄλλων ἀδιήγητος ὁ θάνατος ἦν. Οἱ μὲν γὰρ εὐθὺς ἐκ πρώτης προσβολῆς μηδὲ κινήσαντες τὰς αἰχμὰς ἀπώλλυντο· οἱ δ' οὐ λαβόντες σχολὴν ἀμύνασθαι· ἅμα γὰρ ἐμάνθανον καὶ ἔπασχον. Ἐνίους δ' ἔφθανε τὸ παθεῖν πρὸ τοῦ μαθεῖν. Οἱ δ' ὑπ' ἐκπλήξεως παραλόγου τὸν θάνατον εἱστήκεσαν περιμένοντες· οἱ δὲ καὶ κινηθέντες μόνον κατωλίσθανον, ὑποσκελίζοντος αὐτοὺς τοῦ ποταμοῦ· οἱ δὲ καὶ φεύγειν ὁρμήσαντες εἰς τὸ βαθὺ τῆς λίμνης ἐκκυλισθέντες ὑπεσύρησαν. Τῶν μὲν γὰρ ἐπὶ τῆς γῆς ἑστώτων, τὸ ὕδωρ ἦν ἄχρις ὀμφαλοῦ, ὥστε καὶ ἀνέκρουεν αὐτῶν τὰς ἀσπίδας καὶ ἐγύμνου πρὸς τὰ τραύματα τὰς γαστέρας. Τὸ δὲ κατὰ τὴν λίμνην ὕδωρ παντὸς ὑπὲρ καφαλὴν ἀνδρὸς ἦν. Διακρῖναι δ' οὐκ ἦν, τί λίμνη καὶ τί πεδίον· ἀλλὰ καὶ ὁ διὰ τῆς γῆς τρέχων, δέει τοῦ μὴ διαμαρτεῖν βραδύτερος ἦν πρὸς τὴν φυγήν, ὥστε ταχέως ἡλίσκετο· καὶ ὁ κατὰ τῆς λίμνης πλανηθείς, δόξας γῆν εἶναι, κατεδύετο. Καὶ ἦν καινὰ ἀτυχήματα, καὶ ναυάγια τοσαῦτα, καὶ ναῦς οὐδαμοῦ. Ἀμφότερα δὲ καινὰ καὶ παράλογα, ἐν ὕδατι πεζομαχία, καὶ ἐν τῇ γῇ ναυαγία. Οἱ μὲν δὴ τοῖς πεπραγμένοις ἐπαρθέντες μέγα ἐφρόνουν, ἀνδρείᾳ νομίζοντες κεκρατηκέναι καὶ οὐκ ἀπάτης κλοπῇ. Ἀνὴρ γὰρ Αἰγύπτιος, καὶ τὸ δειλόν, ὅπου φοβεῖται, δεδούλωται, καὶ τὸ μάχιμον, ἐν οἷς θαρρεῖ, παρώξυνται· ἀμφότερα δ' οὐ κατὰ μέτρον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀσθενέστερον δυστυχεῖ, τὸ δὲ προπετέστερον κρατεῖ.

ΙΕ'. Δέκα δὲ τῇ Λευκίππῃ διεληλύθεσαν ἡμέραι τῆς μανίας, ἡ δὲ νόσος οὐκ ἐκουφίζετο. Ἅπαξ οὖν ποτε καθεύδουσα, ταύτην ἀφίησι προπολουμένη τὴν φωνήν· Διὰ σὲ μαίνομαι, Γοργία. Ἐπεὶ οὖν ἠὼς ἐγένετο, λέγω τῷ Μενελάῳ τὸ λεχθὲν καὶ ἐσκόπουν εἴ τις εἴη που κατὰ τὴν κώμην Γοργίας. Προελθοῦσι δ' ἡμῖν νεανίσκος προσέρχεταί τις καὶ προσαγορεύσας με, Σωτὴρ ἥκω σός, ἔφη, καὶ τῆς σῆς γυναικός. Ἐκπλαγεὶς οὖν καὶ θεόπεμπτον εἶναι νομίσας τὸν ἄνθρωπον, Μὴ Γοργίας, εἶπον, τυγχάνεις; Οὐ μὲν οὖν, εἶπεν, ἀλλὰ Χαιρέας· Γοργίας γάρ σε ἀπολώλεκεν. Ἔτι μᾶλλον ἔφριξα καὶ λέγω· Τίνα ταύτην ἀπώλειαν, καὶ τίς ἐστιν ὁ Γοργίας; δαίμων γάρ μοί τις αὐτὸν ἐμήνυσε νύκτωρ· σὺ δὲ διηγητὴς γενοῦ τῶν θείων μηνυμάτων. Γοργίας ἦν μέν, ἔφη, Αἰγύπτιος στρατιώτης· νῦν δ'

quum irriganda planities est, Ægyptii demoliuntur : ad quam aqua effunditur. Post eum pagum longa lataque fossa erat : cujus aggerem qui ei rei præerant, simul atque adventantes hostes conspexerunt, statim demoliti sunt. Eodemque prorsus temporis momento senes, qui præcedebant, in diversa statim abierunt : juvenes, hastas protendentes impetum fecerunt : aquæ jam excreverunt. Jam paludes undique tumentes exundabant : angustusque aditus aquis obruebatur, ita ut omnia mare esse viderentur. Prædones impetu facto, obvios quosque, atque ipsum inprimis ductorem, imparatos et inopinato eventu perterrefactos hastis confixerunt. Reliquorum mors enarrari facile nequit. Alii enim primo statim congressu, perierunt ne moventes quidem tela, alii nullo ad referiendum hostem spatio relicto : puncto enim temporis eodem et quæ fierent cognoscebant, et patiebantur : nonnulli etiam prius, quam cognoscerent, cæsi sunt : quidam subito metu perculsi, mortem immoti exspectabant : aliqui vixdum se loco moventes delabebantur, fluminis aqua eos deturbante : alii, fugam arripere conati, ad paludis fundum præcipites ruentes mergebantur : jam enim aqua eorum, qui in terra erant, umbilicum pertingebat ita ut clypeos repelleret, latusque ad vulnera nudaret : eorum vero, qui in palude, caput omnino superabat : nec, ubi aut palus esset, aut campus, dignosci amplius poterat. Itaque, qui per terram currebat, errare timens, ad fugam segnior reddebatur, eoque in hostium brevi manus deveniebat : qui per paludem ferebatur, in terra se esse putans, demergebatur. Nova procul dubio infortunii genera ac naufragia tot erant quum nullo in loco navis cerneretur : utrumque novum et humanam etiam cogitationem vincens : in aqua enim terrestris pugna committebatur et in terra naufragium fiebat. Hoc successu elati illi mirum in modum gloriabantur, virtute, non fraude, victoriam se adeptos esse arbitrantes. Ægyptii enim viri pusillanimitas, ubi timet, abjecta est et ejus audacia in securis rebus magnos spiritus sumit : in utroque modum non servat : sed aut ignavissime cedit, aut superbissime dominatur.

XV. Jam decimus a Leucippes insania dies præterierat, nec de magnitudine sua morbus quicquam remiserat, quum vatidica hanc vocem dormiens aliquando tandem emisit : Ob tuam, o Gorgia, causam desipui. Id quod ego, simulac dies illuxit, Menelao retuli, cogitans essetne in vico illo Gorgias nomine aliquis. Interea dum progrederemur, obviam nobis adolescens quidam fit, meque salutato, Tui ego, inquit, tuæque uxoris servator adsum. Quamobrem obstupefactus, hominemque a deo missum existimans, Num tu, inquam, Gorgias es? Minime, inquit ille, sed Chærea. Gorgias is fuit, qui calamitatem tibi peperit. Tum ego majori etiam stupore oppressus, Quænam, inquam, hæc calamitas, aut quis hic Gorgias est? Deus enim me aliquis noctu admonuit. Age itaque tu, quid sibi divina hæc monita velint, expone. Tum ille, Gorgias, inquit, Ægyptius miles fuit · qui nunc quidem esse

οὐκέτ' ἐστὶν ἀλλ' ἔργον γέγονε τῶν βουκόλων. Ἤρα δὲ τῆς σῆς γυναικός. Ὢν δὲ φύσει φαρμακεὺς, σκευάζει τι φάρμακον ἔρωτος καὶ πείθει τὸν διακονούμενον ὑμῖν Αἰγύπτιον λαβεῖν τὸ φάρμακον καὶ ἐγκαταμῖξαι τῷ τῆς Λευκίππης ποτῷ. Λανθάνει δ' ἀκράτῳ χρησάμενος τῷ φαρμάκῳ, καὶ τὸ φίλτρον εἰς μανίαν αἱρεται. Ταῦτα γάρ μοι χθὲς ὁ τοῦ Γοργίου θεράπων διηγήσατο, ὃς ἔτυχε μὲν αὐτῷ συστρατευσάμενος ἐπὶ τοὺς βουκόλους· ἔσωσε δ' αὐτὸν, ὡς εἰκὸς, ὑπὲρ ὑμῶν ἡ Τύχη. Αἰτεῖ δὲ χρυσοῦς τέτταρας ὑπὲρ τῆς ἰάσεως· ἔχει γὰρ, φησὶν, ἑτέρου φαρμάκου σκευὴν, δι' οὗ λύσει τὸ πρότερον. Ἀλλὰ σοὶ μὲν, ἔφην, ἀγαθὰ γένοιτο τῆς διακονίας· τὸν δ' ἄνθρωπον, ὃν λέγεις, ἄγε πρὸς ἡμᾶς. Καὶ ὁ μὲν ἀπῆλθεν· ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Αἰγύπτιον εἰσελθὼν, τύπτων τ' αὐτὸν πὺξ κατὰ τῶν προσώπων καὶ δευτέραν καὶ τρίτην, θορυβῶν δ' ἅμα λέγω· Εἰπὸν, τί δέδωκας Λευκίππῃ; καὶ πόθεν μαίνεται; Ὁ δὲ φοβηθεὶς καταλέγει πάντα, ὅσα ἡμῖν ὁ Χαιρέας διηγήσατο. Τὸν μὲν οὖν εἴχομεν ἐν φυλακῇ καθείρξαντες.

ΙϚ'. Κἂν τούτῳ παρῆν ὁ Χαιρέας, ἄγων τὸν ἄνθρωπον. Λέγω οὖν πρὸς ἀμφοτέρους· Τοὺς μὲν τέτταρας χρυσοῦς ἤδη λάβετε μισθὸν ἀγαθῆς μηνύσεως· ἀκούσατε δ' ὡς ἔχω περὶ τοῦ φαρμάκου. Ὁρᾶτε ὡς καὶ τῶν παρόντων τῇ γυναικὶ κακῶν αἴτιον γέγονε φάρμακον. Οὐκ ἀκίνδυνον δ' ἐπιφαρμάσσειν τὰ σπλάγχνα ἤδη πεφαρμαγμένα. Φέρε, εἴπατε, ὅ τι καὶ ἔχει τὸ φάρμακον τοῦτο καὶ παρόντων ἡμῶν σκευάσατε· χρυσοῖ δ' ὑμῖν ἄλλοι τέτταρες μισθὸς, ἂν οὕτω ποιῆτε. Καὶ ἅνθρωπος, Δίκαια, ἔφη, φοβῇ· τὰ δ' ἐμβαλλόμενα κοινὰ καὶ πάντα ἐδώδιμα· καὶ αὐτὸς δὲ τούτων ἀπογεύσομαι τοσοῦτον, ὅσον κἀκείνη λάβοι. Καὶ ἅμα κελεύει τινὰ πριάμενον κομίζειν, ἕκαστον εἰπών· ὥς τε ταχὺ μὲν ἐκομίσθη, παρόντων δ' ἡμῶν συνέτριψε πάντα ὁμοῦ καὶ δίχα διελὼν, Τὸ μὲν αὐτὸς, ἔφη, πίομαι πρῶτος, τὸ δὲ δώσω τῇ γυναικί. Κοιμηθήσεται δὲ πάντως δι' ὅλης τῆς νυκτὸς λαβοῦσα· περὶ δὲ τὴν ἕω καὶ τὸν ὕπνον καὶ τὴν νόσον ἀποθήσεται. Λαμβάνει δὴ τοῦ φαρμάκου πρῶτος αὐτὸς, τὸ δὲ λοιπὸν κελεύει περὶ τὴν ἑσπέραν δοῦναι πιεῖν. Ἐγὼ δ' ἄπειμι, ἔφη, κοιμηθησόμενος· τὸ γὰρ φάρμακον οὕτω βούλεται. Ταῦτ' εἰπὼν ἀπῆλθε, τοὺς τέτταρας χρυσοῦς παρ' ἐμοῦ λαβών. Τοὺς δὲ λοιποὺς, ἔφην, δώσω, εἰ ῥαΐσειεν ἐκ τῆς νόσου.

ΙΖ'. Ἐπεὶ οὖν καιρὸς ἦν αὐτῇ πιεῖν τὸ φάρμακον, ἐγχέας, προσηυχόμην αὐτῷ· Ὦ γῆς τέκνον, φάρμακον, ὦ δῶρον Ἀσκληπιοῦ, ἀλήθευσόν σου τὰ ἐπαγγέλματα, εὐτυχέστερον ἐμοῦ γενοῦ καὶ σῶζέ μοι τὴν φιλτάτην. Νίκησον τὸ φάρμακον ἐκεῖνο τὸ βάρβαρον καὶ ἄγριον. Ταῦτα δοὺς τῷ φαρμάκῳ τὰ συνθήματα καὶ καταφιλήσας τὸ ἔκπωμα, δίδωμι τῇ Λευκίππῃ πιεῖν. Ἡ δὲ, ὡς ἅνθρωπος εἶπε, μετὰ μικρὸν ἔκειτο καθεύδουσα· κἀγὼ παρακαθήμενος, ἔλεγον πρὸς αὐτὴν ὡς ἀκούουσαν· Ἆρά μοι σωφρονήσεις ἀληθῶς; ἆρά μέ ποτε γνωριεῖς; ἆρά σου τὴν φωνὴν ἐκείνην ἀπολήψομαι; Μάν-

desiit, a prædonibus videlicet interemptus. Is uxoris tuæ amore tenebatur. Quumque natura veneficiis deditus esset, amatoriam potionem comparavit, Ægyptio vestro administro persuasit, ut eam acciperet et Leucippes potui infunderet. Verum ita casus attulit, ut valentiore imprudens pharmaco usus sit, ac pro amante insanam reddiderit. Hæc omnia ejus ipsius Gorgiæ famulus heri mihi narravit, qui forte cum eo in bello, quod contra prædones gestum est, militabat: illumque vestra causa fuisse a Fortuna servatum, simile vero videtur. Is pro reddenda incolumitate nummos aureos quatuor dari sibi petit, medicamentum habere se affirmans, quod prioris vim solvat. Atqui tibi quoque, inquam ego, pro beneficio isto bene sit. Verum hunc, quem dicis, hominem accerse. Atque ille quidem abiit: ego vero Ægyptium domi conveniens, pugnis in faciem iterum ac tertio percussi, et tumultuans simul dico, dic quidnam Leucippæ miscuisti, quamque ob causam insaniret, percunctatus sum. Quocirca perterrefactus ille, quæ ex Chæreæ sermone didiceram, omnia enarravit. Hominem in carcerem inclusum itaque in custodia tenebamus.

XVI. Interea cum Gorgiæ famulo Chærea reversus est: ambobus itaque dico; quatuor aureos jam accipite mercedem boni indicii, sed quæ mea de medicamento vestro sententia sit, audite. Præsentium puellæ hujus malorum causam potionem fuisse scitis: idcirco minime tutum, infectam pharmaco alvum aliis rursus medicaminibus irritare. Agitedum ergo, quid hoc in medicamento insit, denuntiate, ac præsentibus nobis parate. Quod si feceritis, altera tanta pecunia vobis munus erit. Tum famulus ille, Juste, inquit, formidas. Cæterum quæ paranda sunt, communia et esui apta omnia: ego tantum mihi ex iis sumam, quantum puella accipiat. Ac statim quemdam singula nominatim emptum ire, atque afferre jussit, quæ quum celeriter allata essent omnia spectantibus nobis contrivit: duabusque partibus factis, Hanc inquit, prior ipse bibam: alteram mulieri dabo: quæ, illa epota, totam omnino noctem dormiet, adventante luce, et somno et morbo liberabitur. Ita primus ipse potionem hausit: reliquum ut vesperi puellæ daretur, præcepit: seque, quoniam ita potio cogeret, dormitum ire testatus, nummis quatuor acceptis abiit. Nam reliquos, simulatque Leucippe convaluisset, numeraturum me promiseram.

XVII. Posteaquam dandi medicamenti tempus venit, illud ego miscens, ita sum allocutus: O terra genita atque ab Æsculapio mortalium generi primum data medicina, utinam, quæ mihi de te promissa fuerunt, vera sint. tu me felicior sis et carissimam puellam incolumem reddas. Devincas barbarum et agreste venenum. Hac medicinæ tessera data, poculoque dissuaviato, puellæ potionem dedi, quam non ita multo post somnus, uti vir ille dixerat, complexus est. Ac tum ego ei assidens dormientem, quasi audiret, ita propemodum affatus sum: Verene tu nunc resipisces? Ecquid tu me agnosces? ecquid ego vocem tuam

τευσαί τι καὶ νῦν καθεύδουσα. Καὶ γὰρ χθὲς τοῦ Γοργίου κατεμαντεύσω δικαίως. Εὐτυχεῖς ἄρα μᾶλλον κοιμωμένη. Γρηγοροῦσα μὲν γὰρ μανίαν δυστυχεῖς· τὰ δ' ἐνύπνιά σου σωφρονεῖ. Ταῦτά μου διαλεγομένου ὡς πρὸς ἀκούουσαν Λευκίππην, μόλις ἡ πολύευκτος ἠὼς ἀναφαίνεται, καὶ ἡ Λευκίππη φθέγγεται, καὶ ἦν ἡ φωνή· Κλειτοφῶν. Ἀναπηδήσας οὖν πρόσειμί τ' αὐτῇ καὶ πυνθάνομαι, πῶς ἔχει. Ἡ δ' ἐῴκει μὲν μηδὲν ὧν ἔπραξεν ἐγνωκέναι, τὰ δεσμὰ δ' ἰδοῦσα ἐθαύμαζε καὶ ἐπυνθάνετο τίς ὁ δήσας εἴη. Ἐγὼ δ' ἰδὼν σωφρονοῦσαν, ὑπὸ πολλῆς χαρᾶς ἔλυον μὲν μετὰ θορύβου τὰ δεσμὰ, μετὰ ταῦτα δ' ἤδη τὸ πᾶν αὐτῇ διηγοῦμαι. Ἡ δ' ᾐσχύνετο ἀκροωμένη καὶ ἠρυθρία καὶ ἐνόμιζε τότε αὐτὰ ποιεῖν. Τὴν μὲν οὖν ἀνελάμβανον παραμυθούμενος, τοῦ δὲ φαρμάκου τὸν μισθὸν ἀποδίδωμι μάλ' ἄσμενος. Ἦν δὲ τὸ πᾶν ἡμῖν ἐφόδιον σῶον. Ὃ γὰρ ὁ Σάτυρος ἔτυχεν [ἔχων] ἐζωσμένος, ὅτ' ἐναυαγήσαμεν, οὐκ ἀφῄρητο ὑπὸ τῶν λῃστῶν, οὔτ' αὐτὸς, οὔθ' ὁ Μενέλαος οὐδὲν ὧν εἶχεν.

ΙΗ'. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ τοὺς λῃστὰς ἐπελθοῦσα δύναμις μείζων ἀπὸ τῆς μητροπόλεως παρεστήσατο καὶ πᾶσαν αὐτῶν εἰς ἔδαφος κατέστρεψε τὴν πόλιν. Ἐλευθερωθέντος δὲ τοῦ ποταμοῦ τῆς τῶν βουκόλων ὕβρεως, παρεσκευαζόμεθα τὸν ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν πλοῦν. Συνέπλει δ' ἡμῖν καὶ ὁ Χαιρέας, φίλος ἤδη γενόμενος ἐκ τῆς τοῦ φαρμάκου μηνύσεως. Ἦν δὲ τὸ μὲν γένος ἐκ τῆς νήσου τῆς Φάρου, τὴν δὲ τέχνην ἁλιεὺς, ἐστρατεύετο δὲ μισθῷ κατὰ τῶν βουκόλων τὴν ἐν ταῖς ναυσὶ στρατείαν· ὥστε μετὰ τὸν πόλεμον τῆς στρατείας ἀπήλλακτο. Ἦν οὖν ἐξ ἀπλοίας μακρᾶς πλεόντων πάντα μεστὰ καὶ πολλή τις ὄψεως ἡδονή, ναυτῶν ᾠδή, πλωτήρων κρότος, χορεία νεῶν, καὶ ἦν ἅπας ὁ ποταμὸς ἑορτή· ἐῴκει δ' ὁ πλοῦς κωμάζοντι ποταμῷ. Ἔπινον δὲ καὶ τοῦ Νείλου τότε πρῶτον ἄνευ τῆς πρὸς οἶνον ὁμιλίας, κρῖναι θέλων τοῦ πώματος τὴν ἡδονήν. Οἶνος γὰρ φύσεως ὕδατος κλοπή. Ἀρυσάμενος οὖν ὑάλου τῆς διαφανοῦς κύλικα, τὸ ὕδωρ ἑώρων ὑπὸ λευκότητος πρὸς τὸ ἔκπωμα ἁμιλλώμενον καὶ τὸ ἔκπωμα νικώμενον. Γλυκὺ δὲ πινόμενον ἦν καὶ ψυχρὸν ἐν μέτρῳ τῆς ἡδονῆς. Οἶδα γὰρ ἐνίους τῶν παρ' Ἕλλησι ποταμῶν καὶ τιτρώσκοντας. τούτῳ συνέκρινον αὐτοὺς τῷ ποταμῷ. Διὰ τοῦτο αὐτὸν ἄκρατον ὁ Αἰγύπτιος πίνων οὐ φοβεῖται, Διονύσου μὴ δεόμενος. Ἐθαύμασα δ' αὐτῶν καὶ τὸν τρόπον τοῦ ποτοῦ. Οὔτε γὰρ ἀρύσαντες πίνειν ἐθέλουσιν, οὔτ' ἐκπωμάτων ἀνέχονται, ἔκπωμα αὐτουργὸν ἔχοντες. Ἔκπωμα γὰρ αὐτοῖς ἐστιν ἡ χείρ. Εἰ γάρ τις αὐτῶν διψήσειε πλέων, προκύψας ἐκ τῆς νεὼς τὸ μὲν πρόσωπον εἰς τὸν ποταμὸν προβέβληκε, τὴν δὲ χεῖρα εἰς τὸ ὕδωρ καθῆκε καὶ κοίλην βαπτίσας καὶ πλησάμενος ὕδατος, ἀκοντίζει κατὰ τοῦ στόματος τὸ πῶμα καὶ τυγχάνει τοῦ σκοποῦ· τὸ δὲ κεχηνὸς περιμένει τὴν βολὴν καὶ δέχεται καὶ κλείεται καὶ οὐκ ἐᾷ τὸ ὕδωρ αὖθις ἔξω πεσεῖν.

audiam? Age jam aliquid etiam nunc in somnis vaticinare: nam heri quoque jure adversus Gorgiam vaticinata es. Tua felicitas dormientis major: vigilantem enim insania miseram reddit: dormientis autem insomnia prudentiam præ se ferunt. Hæc me, tanquam cum audiente puella, colloquente, tandem optata dies illuxit: Leucippeque tum vocem mittens me nomine appellavit. Exsiliens itaque, et propior factus, ut valeret, rogavi. At illa nihil eorum, quæ gesserat, scire mihi visa est: sed vinctam se cernens admirabatur et a quo vincta fuisset, quærebat. Tunc ego mentis compotem factam eam videns, ac præ nimio gaudio gestiens vincula solvi, omniaque, ut acta fuerant, deinde aperui. Quæ quum audiret, pudore et rubore suffundebatur, ac se tum etiam insanire putabat. Quocirca consolans illam bono esse animo jussi, et medicamenti pretium perlibenter solvi. Viaticum enim nobis incolume erat, in ipso enim naufragio, quod Satyrus forte in zona habebat non ei ademtum est a latronibus nec ipsi nec Menalao.

XVIII. Interea copiæ majores ex principe civitate aggredientes latrones eos subegerunt et urbem illorum universam funditus everterunt. Nos, flumine ab injuria prædonum liberato, Alexandriam petere instituimus; una navigabat Chærea nobiscum amicus jam factus ob potionis indicium. Erat is ex insula Pharo piscator: sed qui tunc adversus prædones in exercitu navali stipendia merebat et confecto bello dimissus fuerat. Itaque quum latronum metu multum temporis navigatio intermissa fuisset, omnia navigantibus completa sunt; videntibusque magnam afferebant voluptatem nautarum cantus, vectorum plausus, navium chorea, et flumen totum erat celebritas. Sane autem diem festum agenti fluvio similis navigatio videbatur. Atque ego Nili suavitatem cognoscere cupiens, illius aquam eo primum die, nullo admisto vino, bibi: vinum enim impedimento est, quo minus aquæ natura percipiatur. Vitreo igitur scypho maxime perspicuo repleto, aquam cum poculo candore contendere, ac superiorem evadere animadverti. Bibenti autem et dulcis erat et sine injucunditate frigida: quædam enim in Græcia flumina esse scio adeo frigida, ut bibentibus molesta sint, ea ego cum hoc fluvio comparabam. Hinc porro fit ut Ægyptius, aquam puram bibens nil metuat, vino non indigens. Quin etiam ipsum bibendi modum admiratus sum: neque enim bibere volunt haurientes cadis, aut pocula admittunt, habentes poculum quod quisque sibi conficit: si enim navigantium aliquis sitiat, in flumen e nave se inclinans, manum cavam demergit, haustamque aquam in os jaculatur, minime a scopo aberrans: illud autem patens jactum exspectat, suscipitque, dein clauditur, et aquam excidere non sinit.

ΙΘ'. Εἶδον δὲ καὶ ἄλλο θηρίον τοῦ Νείλου, ὑπὲρ τὸν ἵππον τὸν ποτάμιον εἰς ἀλκὴν ἐπαινούμενον. Κροκόδειλος δ' ὄνομα ἦν αὐτῷ. Παρήλλακτο δὲ καὶ τὴν μορφὴν εἰς ἰχθὺν ὁμοῦ καὶ θηρίον [μέγα]. Μέγας μὲν γὰρ ἐκ κεφαλῆς εἰς οὐρὰν, τὸ δ' εὖρος τοῦ μεγέθους οὐ κατὰ λόγον. Δορὰ μὲν φολίσι ῥυσή· πετραία δὲ τῶν νώτων ἡ χροιὰ καὶ μέλαινα· ἡ γαστὴρ δὲ λευκή· πόδες τέτταρες, εἰς τὸ πλάγιον ἠρέμα κυρτούμενοι, καθάπερ χερσαία χελώνη· οὐρὰ μακρὰ καὶ παχεῖα καὶ ἐοικυῖα στερεῷ σώματι. Οὐ γὰρ ὡς τοῖς ἄλλοις περίκειται θηρίοις, ἀλλ' ἔστι τῆς ῥάχεως ἐν ὀστοῦν τελευτὴ καὶ μέρος αὐτοῦ τῶν ὅλων. Ἐντέτμηται δ' ἄνωθεν εἰς ἀκάνθας ἀναιδεῖς, οἷαι τῶν πριόνων εἰσὶν αἱ αἰχμαί. Αὕτη δ' αὐτῷ καὶ μάστιξ ἐπὶ τῆς ἄγρας γίνεται, τύπτει γὰρ αὐτῇ πρὸς οὓς ἂν διαπαλαίῃ καὶ πολλὰ ποιεῖ τραύματα πληγῇ μιᾷ. Κεφαλὴ δ' αὐτῷ τοῖς νώτοις συνυφαίνεται καὶ εἰς μίαν στάθμην ἰθύνεται (ἔκλεψε γὰρ αὐτοῦ τὴν δειρὴν ἡ φύσις)· ἔστι δὲ τοῦ ἵππου βλοσυρώτερος τὰ ὄμματα, καὶ ἐπὶ πλέον ἐπὶ τὰς γένυς ἐκτείνεται καὶ ἀνοίγεται πᾶς. Τὸν μὲν γὰρ ἄλλον χρόνον, παρ' ὅσον οὐ κέχηνε τὸ θηρίον, ἔστι κεφαλὴ, ὅταν δὲ χάνῃ πρὸς τὰς ἄγρας, ὅλον στόμα γίνεται. Ἀνοίγει δὲ τὴν γένυν τὴν ἄνω, τὴν δὲ κάτω στερεὰν ἔχει καὶ ἀπόστασίς ἐστι πολλὴ καὶ μέχρι τῶν ὤμων τὸ χάσμα καὶ εὐθὺς ἡ γαστήρ. Ὀδόντες δὲ πολλοὶ, καὶ ἐπὶ πλεῖστον τεταγμένοι. Φασὶ δ' ὅτι τὸν ἀριθμὸν τυγχάνουσιν, ὅσας ὁ θεὸς εἰς ὅλον ἔτος ἀναλάμπει τὰς ἡμέρας· τοσοῦτον ἔργον αἱρεῖ τῶν γενύων πεδίον. Ἂν δ' ἐκπεράσῃ πρὸς τὴν γῆν, ὅσον ἔχει δυνάμεως (οὐκ) ἀπιστήσεις, ἰδὼν τὴν τοῦ σώματος ὁλκήν.

ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ.

Τριῶν δὲ πλεύσαντες ἡμερῶν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἤλθομεν. Ἀνιόντι δέ μοι κατὰ τὰς Ἡλίου καλουμένας πύλας, συνηντᾶτο εὐθὺς τῆς πόλεως ἀστράπτον τὸ κάλλος, καί μου τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐγέμισεν ἡδονῆς. Στάθμη μὲν κιόνων ὄρθιος ἑκατέρωθεν ἐκ τῶν Ἡλίου πυλῶν εἰς τὰς Σελήνης πύλας· οὗτοι γὰρ τῆς πόλεως οἱ πυλωροί. Ἐν μέσῳ δὴ τῶν κιόνων τῆς πόλεως τὸ πεδίον. Ὁδὸς δὲ διὰ τοῦ πεδίου πολλὴ καὶ ἔνδημος ἀποδημία. Ὀλίγους δὲ τῆς πόλεως σταδίους προελθὼν, ἦλθον εἰς τὸν ἐπώνυμον Ἀλεξάνδρου τόπον. Εἶδον δ' ἐντεῦθεν ἄλλην πόλιν καὶ σχιζόμενον ταύτῃ τὸ κάλλος. Ὅσος γὰρ κιόνων ὄρχατος εἰς τὴν εὐθυωρίαν, τοσοῦτος ἕτερος εἰς τὰ ἐγκάρσια. Ἐγὼ δὲ μερίζων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς πάσας τὰς ἀγυιὰς, θεατὴς ἀκόρεστος ἤμην καὶ τὸ κάλλος ὅλως οὐκ ἐξήρκουν ἰδεῖν. Τὰ μὲν ἔβλεπον, τὰ δ' ἔμελλον, τὰ δ' ἠπειγόμην ἰδεῖν, τὰ δ' οὐκ ἤθελον παρελθεῖν. Ἐκράτει τὴν θέαν τὰ ὁρώμενα, εἷλκε τὰ προσδοκώμενα. Περιάγων οὖν

XIX. Ceterum aliud etiam animal Nili vidi, ferocia hippopotamo præstantius. Crocodilo ei nomen est : forma vero quum piscis, tum belluæ terrestris magnæ. Longum enim inter caput et caudam spatium intercedit : sed longitudini latitudo proportione haudquaquam respondet. Cutis ejus squamis aspera. Dorsum petræ simile, ac nigrum : alvus candida : pedes ipsi quatuor in obliquum leniter deflexi, quales testudinis terrestris : cauda longa, crassa, solidoque corpori similis. Neque enim, ut in aliis animalibus habetur, est, sed osse uno, qui spinæ finis, ac totius corporis pars est, constat, asperis in superiore parte acuminibus, ut sunt serræ dentes, referta, et qua flagelli loco in capienda præda utatur : illa enim (feras), quibuscum pugnat, percutit, multaque uno ictu vulnera imponit. Caput humeris adjunctum et ad amussim directum est, natura quippe collum ejus occuluit. Equo torviores adspectu oculi, et quam longissime maxillæ diducuntur, et totus aperitur. Quamdiu enim bellua non hiat, caput est : in hiando vero ad prædam capiendam os totum fit : tumque superiorem tantum genam movet, inferiorem autem nequaquam. Porro hiatus ingens est, utpote qui ad humeros usque protenditur, eique statim subjicitur venter. Dentes habet multos, longa serie (pectinatim) sese stipantes : quos quidem, quum ad numerum rediguntur, tot reperiri aiunt, quot dies integro anno deus illustrat : maxillarum campus tantam dentium segetem continet. Quantis autem viribus polleat, tum, quum in terram egreditur, si corporis molem spectes, non potes non credere.

LIBER QUINTUS.

Confecto tandem trium dierum spatio, Alexandriam nave delati sumus : mihique Solis, quas vocant, portas introeunti mira quædam urbis pulchritudo voluptate oculos complevit. A Solis enim ad Lunæ usque portas (in eorum autem deorum tutela portæ ipsæ sunt) recta columnarum series utrimque protendebatur. Quarum in medio urbis campus situs erat, per quem viæ multæ, in urbe peregrinatio. Illinc aliquot urbis stadia progressus, ad eum locum, cui ab Alexandro nomen est, perveni : aliamque civitatem vidi, cujus pulchritudo hoc pacto distincta erat, ut quam longus esset columnarum in rectum dispositarum ordo, tam longus alius in obliquum esset. In omnes itaque vias obtutus dispertiens, neque spectando satiari, neque pulchritudinem omnem assequi poteram. Quædam enim ante oculos habebam, quædam mox habiturus eram, nonnulla videre præoptabam, alia etiam erant, quæ prætermittenda minime censebam : ac licet, quæ perspiciebamus, oculos occuparent, tamen, quæ videnda supererant, eos ad sese alliciebant : quamobrem viis omnibus perlustra-

ἐμαυτὸν εἰς πάσας τὰς ἀγυιὰς καὶ πρὸς τὴν ὄψιν δυσερωτιῶν, εἶπον καμών· Ὀφθαλμοί, νενικήμεθα. Εἶδον δὲ δύο καινὰ καὶ παράλογα, μεγέθους πρὸς κάλλος ἅμιλλαν καὶ δήμου πρὸς πόλιν φιλονεικίαν καὶ ἀμφότερα νικῶντα. Ἡ μὲν γὰρ ἠπείρου μείζων ἦν, ὁ δὲ πλείων ἔθνους. Καὶ εἰ μὲν εἰς τὴν πόλιν ἀπεῖδον, ἠπίστουν εἰ πληρώσει τις δῆμος αὐτὴν ἀνδρῶν, εἰ δὲ [εἰς] τὸν δῆμον ἐθεασάμην, ἐθαύμαζον, εἰ χωρήσει τις αὐτὸν πόλις. Τοιαύτη τις ἦν ἰσότητος τρυτάνη.

Β'. Ἦν δέ πως [καὶ] κατὰ δαίμονα ἱερομηνία τοῦ μεγάλου θεοῦ, ὃν Δία μὲν Ἕλληνες, Σέραπιν δὲ καλοῦσιν Αἰγύπτιοι· ἦν δὲ καὶ πυρὸς δᾳδουχία. Καὶ τοῦτο μέγιστον ἐθεασάμην. Ἑσπέρα μὲν γὰρ ἦν καὶ ὁ ἥλιος κατεδύετο καὶ νὺξ ἦν οὐδαμοῦ, ἀλλ' ἄλλος ἀνέτελλεν ἥλιος καταχερματίζων. Τότε γὰρ εἶδον πόλιν ἐρίζουσαν περὶ κάλλους οὐρανῷ. Ἐθεασάμην δὲ καὶ τὸν Μειλίχιον Δία, καὶ τὸν Διὸς Οὐρανίου νεών. Προσευξάμενοι δὴ τῷ μεγάλῳ θεῷ καὶ ἱκετεύσαντες στῆναι ἡμῖν ποτε τὰ δεινά, εἰς τὴν καταγωγὴν ἤλθομεν, ἣν ἔτυχεν ὁ Μενέλαος ἡμῖν μεμισθωμένος. Οὐκ ἐῴκει δ' ἄρα ὁ θεὸς ἐπινεύειν ταῖς ἡμετέραις εὐχαῖς, ἀλλ' ἔμενεν ἡμᾶς καὶ ἄλλο τῆς Τύχης γυμνάσιον.

Γ'. Ὁ γὰρ Χαιρέας πρὸ πολλοῦ τῆς Λευκίππης ἐλάνθανεν ἐρῶν καὶ διὰ τοῦτο μεμηνύκει τὸ φάρμακον, ἅμα μὲν ἀφορμὴν οἰκειότητος ἑαυτῷ θηρώμενος, ἅμα δὲ καὶ ἑαυτῷ σῴζων τὴν κόρην. Εἰδὼς οὖν ἀμήχανον τὸ τυχεῖν, συντίθησιν ἐπιβουλήν, λῃστήριον ὁμοτέχνων συγκροτήσας, ἅτε θαλάσσιος ὢν ἄνθρωπος, καὶ συνθέμενος αὐτοῖς, ἃ δεῖ ποιεῖν, ἐπὶ ξενίαν ἡμᾶς εἰς τὴν Φάρον καλεῖ, σκηψάμενος γενεθλίων ἄγειν ἡμέραν. Ὡς οὖν προήλθομεν τῶν θυρῶν, οἰωνὸς ἡμῖν γίνεται πονηρός· χελιδόνα κίρκος διώκων τὴν Λευκίππην πατάσσει τῷ πτερῷ εἰς τὴν κεφαλήν. Ταραχθεὶς οὖν ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἀνανεύσας εἰς οὐρανόν, Ὦ Ζεῦ, τί τοῦτο, ἔφην, φαίνεις ἡμῖν τέρας; ἀλλ' εἰ τῷ ὄντι σὸς ὄρνις οὗτος, ἄλλον ἡμῖν σαφέστερον δεῖξον οἰωνόν. Μεταστραφεὶς οὖν, ἔτυχον γὰρ παρεστὼς ἐργαστηρίῳ ζωγράφου, γραφὴν ὁρῶ κειμένην, ἥτις ὑπηνίττετο προσόμοιον. Πρόκνης γὰρ εἶχε φθορὰν καὶ τὴν βίαν Τηρέως καὶ τῆς γλώττης τὴν τομήν. Ἦν δ' ὁλόκληρον τῇ γραφῇ τὸ διήγημα τοῦ δράματος, ὁ πέπλος, ὁ Τηρεύς, ἡ τράπεζα. Τὸν πέπλον ἡπλωμένον εἱστήκει κρατοῦσα θεράπαινα· Φιλομήλα παρειστήκει καὶ ἐπετίθει τῷ πέπλῳ τὸν δάκτυλον καὶ ἐδείκνυε τῶν ὑφασμάτων τὰς γραφάς· ἡ Πρόκνη πρὸς τὴν δεῖξιν ἐνενεύκει καὶ δριμὺ ἔβλεπε καὶ ὠργίζετο τῇ γραφῇ. Θρᾷξ ὁ Τηρεὺς ἐνύφαντο Φιλομήλᾳ παλαίων πάλην Ἀφροδισίαν. Ἐσπάρακτο τὰς κόμας ἡ γυνή, τὸ ζῶσμα ἐλέλυτο, τὸν χιτῶνα κατέρρηκτο, ἡμίγυμνος τὸ στέρνον ἦν, τὴν δεξιὰν ἐπ' ὀφθαλμοὺς ἤρειδε τοῦ Τηρέως, τῇ λαιᾷ τὰ διερρωγότα τοῦ χιτῶνος ἐπὶ τοὺς μαστοὺς εἷλκεν. Ἐν ἀγκάλαις εἶχε τὴν Φιλομήλαν ὁ Τηρεύς, ἕλκων πρὸς ἑαυτὸν ὡς ἐνῆν τὸ σῶμα καὶ σφίγγων ἐν χρῷ τὴν συμπλοκήν. Ὧδε μὲν τὴν τοῦ

tis, quum ad omnia contemplanda sufficere oculorum acies nequiret, eos spectando victos mecum fateri coactus sum. Illud vero novum atque incredibile mihi ante omnia visum est. Urbis enim amplitudo cum pulchritudine et urbs cum populo habitatorum ita certabat, ut neutra alteri cederent. Nam et illa continente major et hæc gente major erat. Porro intuenti mihi civitas amplior apparebat, quam ut habitatoribus compleri posset: populum autem si intuebar, tam numerosus videbatur, ut aliquane urbe contineri valeret, dubitare cogerer. Ita æquo hæc inter se marte contendebant.

II. Forte autem eo tempore magni numinis, quem Δία Græci, Serapin Ægyptii vocant, festi dies celebrabantur, et facium gestatio, idque non vulgari admiratione dignum animadverti: vespera enim quum adventasset, ac jam sol occidisset, nox tamen nullo in loco erat, sed alius minutas quasdam in partes dividens (lucem) sol exoriebatur. Tunc urbem illam cum cœlo etiam pulchritudine contendere vidi. Milichium quin etiam Jovem, Cœlestisque Jovis templum vidi: cujus magnum numen quum venerati essemus, precatique ut nostrorum tandem infortuniorum finis fieret, conductam a Menelao domum ingressi fuimus. Sed precibus nostris deus ille nequaquam annuisse visus est: aliud enim discrimen restabat, in quo Fortuna nos adhuc exerceret.

III. Nam Chærea Leucippen multo antea clam amabat, ideo autem medicamenti indicium fecerat, simul ut se in familiaritatem nostram ea occasione arrepta insinuaret, simul ut puellam sibi ipsi servaret. Qua quum potiri difficile admodum esse intelligeret, ad parandas insidias animum adjecit. Itaque prædonum agmine ex iis qui eandem atque ipse artem exercebant collecto (rebus enim maritimis operam dederat) quid ab iis fieri velit, docet: mox natalem diem suum agere simulans, nos ad Pharum visendam invitat. Igitur domo egressis nobis sinistrum in via omen evenit. Hirundinem insequens accipiter, Leucippes caput ala percussit. Quare perturbatus, cœlumque suspiciens: Quid hoc, inquam, portenti est, Juppiter, quod nobis commonstras? Quin potius, si avis hæc vere tua est, aliud nobis manifestius augurium ostende? Meque convertens (forte enim prope pictoris officinam constiteramus) collocatam animadverti tabellam, quæ subobscure aliquid simile significabat. Etenim Procnes stuprum, Terei violentiam, linguæ abscissionem continebat. Integra in pictura fabulæ totius explicatio, peplum, Tereus, mensa, serva explicatum peplum tenens, et Philomela adstabat et peplo digitum imponebat et quæ in textura picta erant indicabat. Procne ad indicium annuebat, torveque intuebatur, ac picturæ propemodum irascebatur. Intextus illic Tereus Thrax qui reluctantem Philomelam obscœne contrectabat: mulier, capillis evulsis, cingulo soluto, veste discissa, seminudo pectore: dextram in oculos Terei torquebat, sinistra vero laceram vestem ad mammas trahebat. Mulierem Tereus totis ad se viribus tractam arcteque

πέπλου γραφὴν ὕφηνεν ὁ ζωγράφος. Τὸ δὲ λοιπὸν τῆς εἰκόνος, αἱ γυναῖκες ἐν κανῷ τὰ λείψανα τοῦ δείπνου τῷ Τηρεῖ δεικνύουσι, κεφαλὴν παιδίου καὶ χεῖρας· γελῶσι δ' ἅμα καὶ φοβοῦνται. Ἀναπηδῶν ἐκ τῆς κλίνης ὁ Τηρεὺς ἐγέγραπτο· καὶ ἕλκων τὸ ξίφος ἐπὶ τὰς γυναῖκας, τὸ σκέλος ἤρειδεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν. Ἡ δ' οὔτε ἕστηκεν, οὔτε πέπτωκεν, ἀλλ' ἐδείκνυε γραφὴν μέλλοντος πτώματος.

Δ'. Λέγει οὖν ὁ Μενέλαος· Ἐμοὶ δοκεῖ τὴν εἰς Φάρον ὁδὸν ἐπισχεῖν. Ὁρᾷς γὰρ οὐκ ἀγαθὰ δύο σύμβολα, τό τε τοῦ ὄρνιθος καθ' ἡμῶν πτερὸν καὶ τῆς εἰκόνος τὴν ἀπειλήν. Λέγουσι δ' οἱ τῶν συμβόλων ἐξηγηταὶ σκοπεῖν τοὺς μύθους τῶν εἰκόνων, ἂν ἐξιοῦσιν ἡμῖν ἐπὶ πρᾶξιν συντύχωσι, καὶ ἐξομοιοῦν τὸ ἀποβησόμενον τῷ τῆς ἱστορίας λόγῳ. Ὁρᾷς οὖν ὅσων γέμει κακῶν ἡ γραφή· ἔρωτος παρανόμου, μοιχείας ἀναισχύντου, γυναικείων ἀτυχημάτων. Ὅθεν ἐπισχεῖν κελεύω τὴν ἔξοδον. Ἐδόκει μοι λέγειν εἰκότα, καὶ παραιτοῦμαι τὸν Χαιρέαν ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Ὁ μὲν οὖν σφόδρ' ἀνιώμενος ἀπηλλάττετο, φήσας αὔριον ἐφ' ἡμᾶς ἀφίξεσθαι.

Ε'. Ἡ δὲ Λευκίππη λέγει πρός με (φιλόμυθον γάρ πως τὸ τῶν γυναικῶν γένος)· Τί βούλεται τῆς εἰκόνος ὁ μῦθος; καὶ τίνες αἱ ὄρνιθες αὗται; καὶ τίνες αἱ γυναῖκες, καὶ τίς ὁ ἀναιδὴς ἐκεῖνος ἀνήρ; Κἀγὼ καταλέγειν ἄρχομαι· Ἀηδὼν, καὶ χελιδὼν, καὶ ἔποψ, πάντες ἄνθρωποι, καὶ πάντες ὄρνιθες. Ἔποψ ἀνὴρ, αἱ δύο γυναῖκες, Φιλομήλα χελιδὼν, καὶ Πρόκνη ἀηδών. Πόλις αὐταῖς Ἀθῆναι. Τηρεὺς ὁ ἀνήρ· Πρόκνη Τηρέως γυνή. Βαρβάροις δὲ, ὡς ἔοικεν, οὐχ ἱκανὴ πρὸς Ἀφροδίτην μία γυνὴ, μάλισθ' ὅταν αὐτῷ καιρὸς διδῷ πρὸς ὕβριν τρυφᾶν. Καιρὸς οὖν γίνεται τῷ Θρᾳκὶ τούτῳ χρήσασθαι τῇ φύσει, Πρόκνης ἡ φιλοστοργία. Πέμπει γὰρ ἐπὶ τὴν ἀδελφὴν τὸν ἄνδρα τὸν Τηρέα. Ὁ δ' ἀπῄει μὲν ἔτι Πρόκνης ἀνὴρ, ἀναστρέφει δὲ Φιλομήλας ἐραστὴς, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν ἄλλην αὐτῷ ποιεῖται τὴν Φιλομήλαν Πρόκνην. Τὴν γλῶτταν τῆς Φιλομήλας φοβεῖται, καὶ ἕδνα τῶν γάμων αὐτῇ δίδωσι μηκέτι λαλεῖν καὶ κείρει τῆς φωνῆς τὸ ἄνθος. Ἀλλὰ πλέον ἤνυσεν οὐδέν. Ἡ γὰρ Φιλομήλας τέχνη σιωπῶσαν εὕρηκε φωνήν. Ὑφαίνει γὰρ πέπλον ἄγγελον καὶ τὸ δρᾶμα πλέκει ταῖς κρόκαις καὶ μιμεῖται τὴν γλῶτταν ἡ χεὶρ, καὶ Πρόκνης τοῖς ὀφθαλμοῖς τὰ τῶν ὤτων μηνύει καὶ πρὸς αὐτὴν ἃ πέπονθε τῇ κερκίδι λαλεῖ. Ἡ Πρόκνη τὴν βίαν ἀκούει παρὰ τοῦ πέπλου καὶ ἀμύνασθαι καθ' ὑπερβολὴν ζητεῖ τὸν ἄνδρα. Ὀργαὶ δὲ δύο, καὶ δύο γυναῖκες εἰς ἓν πνέουσαι καὶ ὕβρει κεράσασαι τὴν ζηλοτυπίαν δεῖπνον ἐπινοοῦσι τῶν γάμων ἀτυχέστερον. Τὸ δὲ δεῖπνον ἦν ὁ παῖς Τηρέως, οὗ μήτηρ μὲν ἦν πρὸ τῆς ὀργῆς ἡ Πρόκνη· τότε δὲ τῶν ὠδίνων ἐπελέληστο. Οὕτως αἱ τῆς ζηλοτυπίας ὠδῖνες νικῶσι καὶ τὴν γαστέρα. Μόνον γὰρ ὁρῶσαι αἱ γυναῖκες ἀνιᾶσαι τὸν τὴν εὐνὴν λελυπηκότα, κἂν πάσχωσιν ἐν οἷς ποιοῦσιν οὐχ ἧττον κακὸν, τὴν τοῦ πάσχειν (οὐ)

pressam amplexabatur. Atque ita quidem pepli pictor texuerat picturam. In reliqua tabellæ parte mulieres in corbe Tereo cœnæ reliquias, pueri scilicet caput atque manus ostendunt, rident identidem et tremunt. E lecto surgens Tereus pictus erat et stricto in mulieres gladio mensam pede protrudebat quæ nec stabat, nec cadebat : sed cadentis formam referebat.

IV. Tum Menelaus : Mihi quidem, inquit, a profectione in Pharum abstinendum videtur. Duo enim adversa nobis portenta, volatum accipitris, et picturæ minas, cernis. Monent autem prodigiorum interpretes, ne fabulas picturarum contemnamus : sed ut, si forte conspiciantur a nobis aliquid acturis cum iis, eventum conferamus, quæ historia illa refert. Vides igitur quot malis pictura scateat, obscœno amore, impudenti adulterio, muliebribus infortuniis? Ego quidem certe profectionem istam in aliud tempus distulerim. Sane oratio hæc Menelai mihi non absurda visa est. Chæream itaque valere jussi; qui tristis admodum recessit, cras ad nos, inquiens, se rediturum.

V. Tunc ad me conversa Leucippe (fabellarum enim cupidæ mulieres sunt) inquit, quid sibi picturæ fabula, avesque istæ, et mulieres, cum viro illo impudenti velint? Tum ego, Luscinia et hirundo et upupa, omnes homines, et omnes aves sunt. Upupa vir (Tereus), duæ mulieres, Philomela hirundo et Procne luscinia. Civitas ipsis Athenæ. Tereus vir, Procne Terei uxor. Barbarorum autem libidini, ut consentaneum est, mulier una satis non est, præsertim quum per contumeliam explendæ cupiditatis oblata sit occasio. Procnes igitur erga sororem pietas homini Thraci opportunitatem attulit, qua naturæ suæ indulgeat. Hæc enim virum ad visendam sororem misit : qui, cum Procnes maritus abiisset, Philomelæ amator est reversus, eamque sibi inter redeundum alteram Procnen fecit. Quod quum resciri nollet, nuptiarum hanc dotem persolvit ut efficeret ne amplius loqui posset, et linguam puellæ amputaret : quamquam nihilo plus efficit. Mutum enim indicem Philomela excogitavit; Texit enim peplum nuntium remque omnem, sicuti gesta fuerat, in filis intexit : manuque linguam imitante, quæ passa esset, quando auribus immittere non poterat, ob oculos posuit. Procne vim sorori illatam ex pepli pictura cognovit : pœnamque opinione omni majorem de viro sumere aggressa est. Quumque ira duplici mulieres duæ arderent, conspiratione facta, zelotypiaque contumeliæ conjuncta, cœnam Philomelæ nuptiis longe detestabiliorem fecerunt. Filium enim patri apposuerunt, cujus ante iram Procne mater fuerat : sed tunc partus molestiam oblivioni tradiderat : ita zelotypiæ furor uteri doloribus longe potentior est. Uni huic rei enim studentes mulieres ut eum, qui maritalis tori leges violavit, dolore afficiant, hujusmodi molestiam vindictæ voluptate (non)

λογίζονται συμφορὰν τῇ τοῦ ποιεῖν ἡδονῇ. Ἐδείπνησεν ὁ Τηρεὺς δεῖπνον Ἐρινύων. Αἱ δ' ἐν κανῷ τὰ λείψανα τοῦ παιδίου παρέφερον, γελῶσαι φόβῳ. Ὁ Τηρεὺς ὁρᾷ τὰ λείψανα τοῦ παιδίου καὶ πενθεῖ τὴν τροφὴν, καὶ ἐγνώρισεν ὧν τοῦ δείπνου πατήρ· γνωρίσας μαίνεται καὶ σπᾶται τὸ ξίφος καὶ ἐπὶ τὰς γυναῖκας τρέχει, ἃς δέχεται ὁ ἀήρ. Καὶ ὁ Τηρεὺς αὐταῖς συναναβαίνει, καὶ ὄρνις γίνεται· καὶ τηροῦσιν ἔτι τοῦ πάθους τὴν εἰκόνα. Φεύγει μὲν ἀηδὼν, διώκει δ' ὁ Τηρεύς. Οὕτως ἐφύλαξε τὸ μῖσος καὶ μέχρι τῶν πτερῶν.

Ϛ'. Τότε μὲν οὖν οὕτως ἐξεφύγομεν τὴν ἐπιβουλήν· ἐκερδήσαμεν δ' οὐδὲν ἢ μίαν ἡμέραν. Τῇ γὰρ ὑστεραίᾳ παρῆν ἕωθεν ὁ Χαιρέας· καὶ ἡμεῖς αἰδεσθέντες ἀντιλέγειν οὐκ εἴχομεν· ἐπιβάντες οὖν σκάφους, ἤλθομεν εἰς τὴν Φάρον. Ὁ δὲ Μενέλαος ἔμεινεν αὐτοῦ, φήσας οὐχ ὑγιῶς ἔχειν. Πρῶτον μὲν οὖν ἡμᾶς ὁ Χαιρέας ἐπὶ τὸν πύργον ἄγει καὶ δείκνυσι τὴν κατασκευὴν κάτωθεν θαυμασίαν τινὰ καὶ παράλογον. Ὄρος ἦν ἐν μέσῃ τῇ θαλάσσῃ κείμενον, ψαῦον αὐτῶν τῶν νεφῶν. Ὑπέρρει δ' ὕδωρ κάτωθεν αὐτοῦ τοῦ ποιήματος· τὸ δ' ἐπὶ θαλάσσης εἱστήκει κρεμάμενον. Ἐς δὲ τὴν τοῦ ὄρους ἀκρόπολιν ὁ τῶν νεῶν κυβερνήτης ἀνέτελλεν ἄλλος (ἥλιος). Μετὰ δὲ ταῦτα ἡγεῖτο ἡμῖν ἐπὶ τὴν οἰκίαν. Ἦν δὲ ἐπ' ἐσχάτῃ τῇ νήσῳ κειμένη ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάσσῃ.

Ζ'. Ἑσπέρας οὖν γενομένης, ὑπεξέρχεται μὲν ὁ Χαιρέας, πρόφασιν ποιησάμενος τὴν γαστέρα. Μετὰ μικρὸν δὲ βοή τις ἐξαίφνης περὶ τὰς θύρας ἦν, καὶ εὐθὺς εἰστρέχουσιν ἄνθρωποι μεγάλοι καὶ πολλοὶ, μαχαίρας ἐσπασμένοι, καὶ ἐπὶ τὴν κόρην πάντες ὥρμησαν. Ἐγὼ δ' ὡς εἶδον φερομένην μου τὴν φιλτάτην, οὐκ ἐνεγκὼν ἵεμαι διὰ τῶν ξιφῶν· καί με παίει τις κατὰ τοῦ μηροῦ μαχαίρᾳ καὶ ὤκλασα. Καὶ ἐγὼ μὲν δὴ καταπεσὼν ἐρρεόμην αἵματι· οἱ δ' ἐνθέμενοι τῷ σκάφει τὴν κόρην, ἔφευγον. Θορύβου δὲ καὶ βοῆς οἷα ἐπὶ λῃσταῖς γενομένης, ὁ στρατηγὸς τῆς νήσου παρῆν. Ἦν δέ μοι γνώριμος ἐκ τοῦ στρατοπέδου γενόμενος. Δεικνύω δὴ τὸ τραῦμα καὶ δέομαι διῶξαι τοὺς λῃστάς. Ὥρμει δὲ πολλὰ πλοῖα ἐν τῇ πόλει, τούτων ἑνὶ ἐπιβὰς ὁ στρατηγὸς, ἐδίωκεν ἅμα τῇ παρούσῃ φρουρᾷ. Κἀγὼ δὲ συνανέβην φοράδην κομισθείς. Ὡς δ' εἶδον οἱ λῃσταὶ προσιοῦσαν ἤδη τὴν ναῦν εἰς ναυμαχίαν, ἱστᾶσιν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὀπίσω τὼ χεῖρε δεδεμένην τὴν κόρην· καί τις αὐτῶν μεγάλῃ τῇ φωνῇ, Ἰδοὺ τὸ ἆθλον ὑμῶν, εἰπὼν, ἀποτέμνει αὐτῆς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα ὠθεῖ κατὰ τῆς θαλάσσης. Ἐγὼ δὲ, ὡς εἶδον, ἀνέκραγον οἰμώξας καὶ ὥρμησα ἐμαυτὸν ἐπαφεῖναι. Ὡς δ' οἱ παρόντες κατέσχον, ἐδεόμην ἐπισχεῖν τε τὴν ναῦν, καί τινα ἁλέσθαι κατὰ τῆς θαλάττης, εἴ πως κἂν πρὸς ταφὴν λάβοιμι τῆς κόρης τὸ σῶμα. Καὶ ὁ στρατηγὸς πείθεται καὶ ἵστησι τὴν ναῦν· καὶ δύο τῶν ναυτῶν ἀκοντίζουσιν ἑαυτοὺς ἔξω τῆς νεὼς, καὶ ἁρπάσαντες τὸ σῶμα ἀναφέρουσιν. Ἐν τούτῳ δὲ

sentiunt. Tereus furiali mensæ accumbens epulatur; mulieres in corbe nati reliquias ridentes pariter ac trepidantes proferunt. Tereus videt nati reliquias et lacrymas profundit, et natum a se absumptum intelligens, furore percitus, educto gladio in mulieres irruit. At illas (in aves repente mutatas) aer suscepit: quibuscum Tereus quoque mutatus in volucrem sublatus est. Facti autem illius imaginem omnes servant. Luscinia enim fugit, Tereus vero insequitur, ut post mutationem odium quoque servatum videatur.

VI. Atque hoc quidem pacto tunc insidias vitavimus, nihil quidquam lucrati, præterquam quod in eas illo die non incidimus. Affuit enim postridie mane Chærea. Nosque verecundia permoti recusare amplius ausi non sumus. Quamobrem conscensa nave ad Pharum devenimus, Menelaus quum se non valere diceret, domi remansit. Chærea igitur nos primum in turrem duxit: substructionemque imam, miram illam quidem et quodammodo incredibilem, ostendit. Mons erat medio in mari situs, nubes pene contingens: cujus sub radicibus aqua conspiciebatur, (ædificium) suspensum mari imminebat. In turri summo in monte ædificata ignis elucet, navium gubernator quasi sol alter. Hæc quum vidissemus, in domum, quæ in extrema insulæ parte ad mare posita erat, introducti fuimus:

VII. Vix advesperaverat, quum Chærea, ventrem purgare sibi opus esse causatus, exit. Atque haud ita multo post, clamor quidam improvisus ante fores auditus est, repenteque viri multi ac magni, districtis gladiis irrumpentes, in puellam una omnes impetum fecerunt. Ipse autem Leucippen meam abduci videns, animoque iniquissimo id ferens, medios in gladios me conjeci, atque aliquis ferit femur, et curvato poplite concidi, sanguine totus conspersus, illique interea puella naviculæ imposita abierunt. Ceterum clamore concursuque facto, ut in piratarum adventu fieri consuevit, insulæ præfectus accurrit. Erat is mihi, quod una fui cum illo in castris, non ignotus. Ostendi itaque vulnus, prædonesque ut insequeretur, obtestatus sum. Ille navigium ex iis, quæ multa in civitatis portu stationem habebant, conscendens, cum ea, quæ tum aderat, manu, fugientes insecutus est. Quin ipse quoque, cum iis navigavi in navem delatus. Piratæ simulatque nos appropinquantes jam, et ad pugnandum paratos conspexere, puellam, manibus ad tergum revinctis, in tabulato statuerunt; unusque ex iis magna voce clamans: En præmia vestra, illi caput abscidit et cadaveris reliquum in mare dejecit. Quod conspicatus ipse, lacrymans, exclamavi: et post illud in mare præcipitem me dare volui. Verum quum me, qui aderant, continuissent, navem ut inhiberent, eorumque aliquis in mare desiliret, rogavi, si quo pacto puellæ corpus humandum recipere possem. Atque præfectus paruit, remigesque inhibere

οἱ λῃσταὶ μᾶλλον ἐρρωμενέστερον ἤλαυνον. Ὡς δ' ἦμεν πάλιν πλησίον, ὁρῶσιν οἱ λῃσταὶ ναῦν ἑτέραν, καὶ γνωρίσαντες, ἐκάλουν πρὸς βοήθειαν. Πορφυρεῖς δ' ἦσαν πειρατικοί. Ἰδὼν δ' ὁ στρατηγὸς δύο ναῦς ἤδη γενομένας, ἐφοβήθη, καὶ πρύμναν ἀνεκρούετο. Καὶ γὰρ οἱ πειραταὶ τοῦ φυγεῖν ἀποτραπόμενοι προὐκαλοῦντο εἰς μάχην. Ἐπεὶ δ' ἀνεστρέψαμεν εἰς γῆν, ἀποβὰς τοῦ σκάφους καὶ τῷ σώματι περιχυθεὶς, ἔκλαον· Νῦν μοι Λευκίππη τέθνηκας ἀληθῶς θάνατον διπλοῦν, γῇ καὶ θαλάττῃ διαιρούμενον. Τὸ μὲν γὰρ λείψανον ἔχω σου τοῦ σώματος· ἀπολώλεκα δὲ σέ. Οὐχ ἴση τῆς θαλάττης πρὸς τὴν γῆν ἡ νομή. Μικρόν μοί σου μέρος καταλέλειπται ἐν ὄψει τοῦ μείζονος· αὕτη δ' ἐν ὀλίγῳ τὸ πᾶν σου κρατεῖ. Ἀλλ' ἐπεί μοι τῶν ἐν τῷ προσώπῳ φιλημάτων ἐφθόνησεν ἡ Τύχη, φέρε σου καταφιλήσω τὴν σφαγήν.

Η'. Ταῦτα καταθρηνήσας καὶ θάψας τὸ σῶμα, πάλιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἔρχομαι, καὶ θεραπευθεὶς ἄκων τὸ τραῦμα, τοῦ Μενελάου με παρηγοροῦντος, διεκαρτέρησα ζῶν. Καὶ ἤδη μοι γεγόνεσαν μῆνες ἕξ, καὶ τὸ πολὺ τοῦ πένθους ἤρχετο μαραίνεσθαι. Χρόνος γὰρ λύπης φάρμακον καὶ πεπαίνει τῆς ψυχῆς τὰ ἕλκη. Μεστὸς γὰρ ἥλιος ἡδονῆς· καὶ τὸ λυπῆσαν πρὸς ὀλίγον, κἂν ᾖ καθ' ὑπερβολὴν, ἀναζεῖ μὲν, ἐφ' ὅσον ἡ ψυχὴ κάεται, τῇ δὲ τῆς ἡμέρας ψυχαγωγίᾳ νικώμενον καταψύχεται. Καί μου τις κατόπιν βαδίζοντος ἐν ἀγορᾷ τῆς χειρὸς ἄφνω λαβόμενος ἐπιστρέφει, καὶ οὐδὲν εἰπὼν προσπτυξάμενός με πολλὰ κατεφίλει. Ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον οὐχ ᾔδειν ὅς τις ἦν, ἀλλ' εἱστήκειν ἐκπεπληγμένος καὶ δεχόμενος τὰς προσβολὰς τῶν ἀσπασμάτων, ὡς φιλημάτων σκοπός. Ἐπεὶ δὲ μικρὸν διέσχε, καὶ τὸ πρόσωπον εἶδον, Κλεινίας δ' ἦν, ἀνακραγὼν ὑπὸ χαρᾶς, ἀντιπεριβάλλω τ' αὐτὸν καὶ τὰς αὐτὰς ἀπεδίδουν περιπλοκὰς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν καταγωγὴν ἀνήλθομεν τὴν ἐμήν. Καὶ ὁ μὲν τὰ αὑτοῦ μοι διηγεῖτο, ὅπως ἐκ τῆς ναυαγίας περιεγένετο· ἐγὼ δὲ τὰ περὶ τῆς Λευκίππης ἅπαντα.

Θ'. Εὐθὺς μὲν γὰρ, ἔφη, ῥαγείσης τῆς νεὼς, ἐπὶ τὸ κέρας ᾖξα, καὶ ἄκρου λαβόμενος μόλις, ἀνδρῶν ἤδη πεπληρωμένου, περιβαλὼν τὰς χεῖρας ἐπεχείρουν ἔχεσθαι παραχρεμάμενος. Ὀλίγον δ' ἡμῶν ἐμπελαγισάντων, κῦμα μέγιστον ἆραν τὸ ξύλον προσρήγνυσιν ὄρθιον ὑφάλῳ πέτρᾳ κατὰ θάτερον, ᾧ ἐγὼ ἔτυχον κρεμάμενος. Τὸ δὲ προσαραχθὲν βίᾳ πάλιν εἰς τοὐπίσω δίκην μηχανῆς ἀπεκρούετο καί με ὥσπερ ἀπὸ σφενδόνης ἐξεῤῥίπισε. Τοὐντεῦθεν δ' ἐνηχόμην τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας, οὐκέτι ἔχων ἐλπίδα σωτηρίας. Ἤδη δὲ καμὼν καὶ ἀφεὶς ἐμαυτὸν τῇ τύχῃ, ναῦν ὁρῶ κατὰ πρόσωπον φερομένην, καὶ τὰς χεῖρας ἀνασχὼν, ὃν ἠδυνάμην τρόπον, ἱκετηρίαν ἐθέμην τοῖς νεύμασιν. Οἱ δὲ, εἴτ' ἐλεήσαντες, εἴτε καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοὺς κατήγαγεν, ἔρχονται κατ' ἐμὲ, καί τις τῶν ναυτῶν πέμπει μοι κάλων ἅμα τῆς νεὼς παραθεού-

jussit. Tum nautarum duo e nave delapsi, collectum retulerunt cadaver. Piratæ interea validius multo fugæ incumbebant: quibus cum rursus appropinquavissemus, aliam illi ratem conspicati, et quum agnovissent eos (erant autem purpuræ collectores piraticam facientes) ab iis auxilium implorarunt. Quamobrem præfectus, duas jam naves convenisse videns, extimuit, puppimque converti jussit: quandoquidem illi fuga repressa jam nos ad pugnam provocabant. Posteaquam ad litus reversi, e navigio egressus corpus amplexus, lamentabar: nunc quidem certe mihi unam atque alteram, Leucippe, mortem obiisti, terra scilicet atque mari divisam: quamquam enim hasce corporis tui reliquias habeo, te tamen amisi: neque enim, quæ tui pars terræ tradita est, ei par est, quam retinuit mare: nam minor tui pars sub majoris imagine mihi relicta est, contra vero sub minoris, integram te mare possidet. Sed quoniam os mihi tuum suaviari fortuna eripuit, quod certe licet, jugulum exosculabor.

VIII. Hæc mecum questus, cadaver sepulturæ mandavi, deinde Alexandriam reversus sum: ubi curatione vulneri licet invite adhibita, summo in cruciatu, Menelao me consolante, vitam egi. Tandem transactis mihi mensibus sex, doloris magnitudo diminui cœpit. Mœroris enim medicina tempus est, animique vulnera emollit. Sol quippe hilaritatis plenus est, et ægrimonia, tametsi modum superat, non tamen, nisi quatenus mens æstuat, fervet, ac si diei amœnitate deliniatur, refrigescit. Cæterum quum me ad forum aliquando conferrem superveniens mihi a tergo quidam repente manu comprehensum ad se convertit, taciteque amplexus et dissuaviatus est. Ego quis ille esset, initio non cognovi, sed obstupefactus, oscula et salutationes non aliter quidem, quam si scopus aliquis essem, ad quem eæ dirigerentur, excepi. Ac non multo post ejus faciem contemplatus, et præ gaudio vocem tollens (erat enim Clinia) hominem complector, paresque amplexus reddo: ac mecum una domum perduco. Ubi ille mihi, quo pacto naufragio ereptus fuerat, ego illi contra, quæ Leucippæ acciderant, singula commemoravi.

IX. Atque ita quidem ille, Fracta, inquit, nave, ad antennam protinus me contuli, extremitatemque illius, viris jam plenam, injectis manibus vix apprehendens, suspensus detineri conabar. Nobis autem aliquantisper undarum vi agitatis, unda ingens ab altera parte lignum, cui hærebam, scopulo aquis contecto illisit: illisum aquæ impetus iterum, machinæ instar, rejecit, meque perinde ac funda, jactatum excussit. Quamobrem diei reliquum natando, spe omni salutis penitus amissa, transegi. Tandem fessus, fortunæque arbitrio totum me permittens, navem quamdam ad me venientem conspexi, ad illamque, quatenus concessum erat, manus tendens auxilium nutu rogavi. Qui in ea erant, sive quod vicem meam dolerent, sive quod ita ventis agerentur, ad me proram direxerunt: eorumque unus rudentem, nave interim præterlabente, demisit: quem quum apprehendissem, illi ex ipsis me

στης. Κἀγὼ μὲν ἐλαβόμην, οἱ δ' ἐφείλκυσάν με ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ θανάτου πυλῶν. Ἔπλει δὲ τὸ πλοῖον εἰς Σιδῶνα· καί μέ τινες γνωρίσαντες ἐθεράπευσαν.

Ι'. Δύο δὲ πλεύσαντες ἡμέρας ἐπὶ τὴν πόλιν ἥκομεν, καὶ δέομαί τε τῶν ἐν τῷ πλοίῳ Σιδωνίων, Ξενοδάμας δ' ὁ ἔμπορος ἦν καὶ Θεόφιλος ὁ τούτου πενθερὸς, μηδενὶ Τυρίων, εἰ περιτύχοιεν, κατειπεῖν ὡς ἐκ ναυαγίας περιγενοίμην, ὡς ἂν μὴ μάθοιεν συναποδεδημηκότα. Ἤλπιζον γὰρ λήσειν, εἰ τἀπὸ τούτων ἐν ἡσυχίᾳ γένοιτο, πέντε μόνον ἡμερῶν μοι μεταξὺ γενομένων, αἷς οὐκ ἔτυχον ὀφθείς. Τοῖς δὲ κατὰ τὴν οἰκίαν τὴν ἐμὴν, ὡς οἶδας, προηγορεύκειν (λέγειν) τοῖς πυνθανομένοις, εἰς κώμην ἀποδεδημηκέναι μέχρι δέκα ὅλων ἡμερῶν. Καὶ τοῦτόν γε τὸν λόγον εὗρον περὶ ἐμοῦ κατεσχηκότα. Οὔπω δ' οὐδ' ὁ σὸς πατὴρ ἐκ τῆς Παλαιστίνης ἔτυχεν ἥκων, ἀλλὰ δύο ἄλλων ὕστερον ἡμερῶν, καὶ καταλαμβάνει πεμφθέντα παρὰ τοῦ τῆς Λευκίππης πατρὸς γράμματα, ἅπερ ἔτυχε μετὰ μίαν ἡμέραν τῆς ἡμετέρας ἀποδημίας κεκομισμένα, δι' ὧν ὁ Σώστρατος ἐγγυᾷ σοὶ τὴν θυγατέρα. Ἐν ποικίλαις ἦν οὖν συμφοραῖς ἀναγνοὺς τὰ γράμματα καὶ τὴν ὑμετέραν ἀκούσας φυγὴν, τὸ μὲν, ὡς τὸ τῆς ἐπιστολῆς ἀπολέσας ἆθλον, τὸ δὲ, ὅτι παρὰ μικρὸν οὕτως ἡ Τύχη τὰ πράγματα ἔθηκε. Καὶ γὰρ οὐδὲν ἂν τούτων ἐγεγόνει, εἰ θᾶττον ἐκομίσθη τὰ γράμματα. Καὶ τῶν μὲν πεπραγμένων οὐδὲν πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἡγήσατό πω δεῖν γράφειν, ἀλλὰ καὶ τῆς μητρὸς τῆς κόρης ἐδεήθη τὸ παρὸν ἐπισχεῖν· Τάχα γὰρ [ἂν] αὐτοὺς ἐξευρήσομεν· καὶ οὐ δεῖ τὸ συμβὰν ἀτύχημα μανθάνειν Σώστρατον. Ἀσμένως δὲ ὅπου ποτ' ἂν ὦσιν ὅταν μάθωσι τὴν ἐγγύην, [καὶ] ἀφίξονται, εἶγ' αὐτοῖς ἐξέσται φανερῶς ἔχειν ὑπὲρ οὗ πεφεύγασιν. Ἐπολυπραγμόνει δὲ παντὶ σθένει, ποῖ κεχωρήκατε· καὶ ὡς ὀλίγον πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἔρχεται Διόφαντος ὁ Τύριος ἐξ Αἰγύπτου πεπλευκὼς, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν, ὅτι σε ἐνθάδε ἐθεάσατο· κἀγὼ μαθὼν, ὡς εἶχον, εὐθὺς ἐπιβὰς νεὼς ὀγδόην ταύτην ἡμέραν, πᾶσάν σε περιῆλθον ζητῶν τὴν πόλιν. Πρὸς ταῦτ' οὖν σοι βουλευτέον ἐστὶν, ὡς τάχα καὶ τοῦ πατρὸς ἥξοντος ἐνταῦθα τοῦ σοῦ.

ΙΑ'. Ταῦτ' ἀκούσας ἀνῴμωξα ἐπὶ τῇ τῆς Τύχης παιδιᾷ, Ὦ δαῖμον, λέγων, νῦν μὲν Σώστρατός μοι Λευκίππην ἐκδίδωσι καί μοι γάμος ἐκ μέσου πολέμου πέμπεται, μετρήσας ἀκριβῶς τὰς ἡμέρας, ἵνα μὴ φθάσῃ τὴν φυγήν. Ὦ τῶν ἐξώρων εὐτυχημάτων. Ὦ μακάριος ἐγὼ παρὰ μίαν ἡμέραν. Μετὰ θάνατον γάμοι, μετὰ θρῆνον ὑμέναιοι. Τίνα μοι δίδωσι νύμφην ἡ Τύχη; ἣν οὐδ' ὁλόκληρόν μοι δέδωκε νεκράν. Οὐ θρήνων νῦν καιρὸς, ὁ Κλεινίας εἶπεν· ἀλλὰ σκεψώμεθα, πότερον εἰς τὴν πατρίδα σοι νῦν ἀνακομιστέον, ἢ τὸν πατέρα ἐνταῦθα ἀναμενετέον. Οὐδέτερον, εἶπον. Ποίῳ γὰρ ἂν ἴδοιμι προσώπῳ τὸν πατέρα, μάλιστα μὲν οὕτως αἰσχρῶς φυγὼν, εἶτα καὶ τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ τἀδελφοῦ διαφθείρας; Φεύγειν οὖν ἐντεῦθεν ὑπολείπεται πρὶν ἥκειν αὐτόν. Ἐν

mortis faucibus eripuerunt. Porro navis illa Sidonem ferebatur, ac nonnulli, quibus notus eram, mihi curationem adhibuerunt.

X. Biduum autem navigantes ad urbem advecti sumus. Ibi tum ego Sidonios, qui ea nave vehebantur, Xenodamam scilicet mercatorem, ejusque socerum, Theophilum, rogavi, ne Tyriorum alicui, si quem forte obviam habuissent, naufragio liberatum me nuntiarent, ut ne me tecum iter suscepisse intelligerent. Fieri enim posse putabam, ut eos laterem, si quidem hoc illi clam haberent, præsertim quod quinque tantum dies effluxissent, quibus nusquam apparueram. Nam et domesticis meis, ut scis, imperaveram ut rogantibus, me rus abiisse, decemque integros dies abfuturum esse responderent : atque hanc apud omnes famam de me invaluisse comperi. Sed et pater tuus non, nisi biduo post, e Palæstina rediit, missasque a Leucippes patre literas invenit, altero a discessu nostro die allatas, per quas ille tibi filiam spondebat. Quibus lectis, ac fuga nostra cognita, vehementer animo commotus est, tum quod et promissum per epistolam lucrum amisisset, tum quod eum in locum res a fortuna deductæ essent, quorum nihil evenisset, si literæ citius allatae fuissent. Neque vero censebat e re esse ut ad fratrem aliquid horum scriberet, sed et puellæ matrem precatus est in præsens rem dissimulare; celeriter enim ipsos inveniemus neque Sostratum infortunium, quod accidit, cognoscere oportet. Vos enim quoquo tandem abiissetis, futuras inter vos nuptias intellecturos, redituros, quibus palam habere liceat, cujus causa fugeritis. Nunc ille quam diligentissime in id incumbit, ut quonam profugeritis, scire possit. Nam etiam superioribus proximis diebus ex Ægypto reversus est Tyrius Diophantus, teque hic vidisse patri tuo significavit. Quam rem ego simul atque intellexi, nulla plane interjecta mora huc adnavigavi : diesque hic octavus est, ex quo te quærens urbem istam perlustro. Quamobrem de patre tuo jamjam affuturo, quid agas, etiam atque etiam vide.

XI. Quæ quum Clinia dixisset, nihil aliud quam fortunæ inconstantiam deflevi, o deus, inquiens, hocne tempore Sostratus Leucippen mihi dat? Nunccne mihi medio ex bello uxor datur? næ ille dierum rationem diligenter subduxit : ne abitum nostrum anteverteret. O felicitates intempestivas, o me ante unum illum diem beatum. Nunc Leucippen mortuam spondent : nunc quum mihi lugendum est, Hymenæum canere parant. Hei mihi, qualem Fortuna sponsam præbet : cujus ne mortuæ quidem integrum cadaver mihi concessum fuit. Tum Clinia, Minime, inquit, nunc est conquerendi tempus : considerandum potius, præstetne in patriam redire, an patrem hic opperiri. Neutrum, inquam, placet. Nam qua facie illum intuear, cujus domo tam turpiter fugi? cujusque fratris depositum corrupi? Mihi certe aliud nihil superest, nisi ut hinc prius abeam, quam ille adsit. Hæc dum inter nos pertracta-

τούτῳ δὴ ὁ Μενέλαος ἐπεισέρχεται, καὶ ὁ Σάτυρος μετ' αὐτοῦ, καὶ τόν τε Κλεινίαν περιπτύσσονται καὶ μανθάνουσι παρ' ἡμῶν τὰ πεπραγμένα. Καὶ ὁ Σάτυρος, Ἀλλ' ἔστι σοι, ἔφη, καὶ τὰ παρόντα θέσθαι καλῶς καὶ ἐλεῆσαι ψυχὴν ἐπὶ σοὶ φλεγομένην. Ἀκουέτω δὴ καὶ ὁ Κλεινίας. Ἡ γὰρ Ἀφροδίτη μέγα τούτῳ παρέσχεν ἀγαθὸν, ὁ δ' οὐκ ἐθέλει λαβεῖν. Γυναῖκα γὰρ ἐξέμηνεν ἐπ' αὐτὸν πάνυ καλὴν, ὥστ' ἂν ἰδὼν αὐτὴν εἴποις ἄγαλμα, Ἐφεσίαν τὸ γένος, ὄνομα Μελίττην· πλοῦτος πολὺς καὶ ἡλικία νέα. Τέθνηκε δ' αὐτῆς προσφάτως ἀνὴρ κατὰ θάλασσαν· βούλεται δὲ τοῦτον ἔχειν δεσπότην· οὐ γὰρ ἄνδρα ἐρῶ· καὶ δίδωσιν ἑαυτὴν καὶ πᾶσαν ἑαυτῆς τὴν οὐσίαν. Δι' αὐτὸν γὰρ δύο μῆνας νῦν ἐνθάδε διέτριψεν, ἀκολουθῆσαι δεομένη. Ὁ δ' οὐκ οἶδα τί παθὼν ὑπερηφανεῖ, νομίζων αὐτῷ Λευκίππην ἀναβιώσεσθαι.

ΙΒ'. Καὶ ὁ Κλεινίας, Οὐκ ἀπὸ τρόπου δοκεῖ μοι, φησὶν, ὁ Σάτυρος λέγειν. Κάλλος γὰρ καὶ πλοῦτος, καὶ ἔρως εἰ συνῆλθον ἐπὶ σὲ, οὐχ ἕδρας (ἔργον) οὐδ' ἀναβολῆς. Τὸ μὲν γὰρ κάλλος ἡδονὴν, ὁ δὲ πλοῦτος τρυφὴν, ὁ δ' ἔρως αἰδῶ (δίδωσι). Μισεῖ δ' ὁ θεὸς τοὺς ἀλαζόνας. Φέρε πείσθητι τῷ Σατύρῳ καὶ χάρισαι τῷ θεῷ. Κἀγὼ στενάξας, Ἄγε με, εἶπον, ὅποι θέλεις, εἰ καὶ Κλεινίᾳ τοῦτο δοκεῖ· μόνον ὅπως τὸ γύναιόν μοι μὴ παρέχῃ πράγματα, ἐπείγουσα πρὸς τὸ ἔργον, ἔστ' ἂν εἰς τὴν Ἔφεσον ἀφικώμεθα. Φθάνω γὰρ ἐπομοσάμενος ἐνταῦθα μὴ συνελθεῖν, ἔνθα Λευκίππην ἀπολώλεκα. Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Σάτυρος, προστρέχει πρὸς τὴν Μελίττην εὐαγγέλια φέρων. Καὶ μικρὸν αὖθις διαλιπὼν ἐπανέρχεται, λέγων, ἀκούσασαν τὴν γυναῖκα ὑφ' ἡδονῆς παρὰ μικρὸν τὴν ψυχὴν ἀφεῖναι. Δεῖσθαι δ' ἥκειν ὡς αὐτὴν δειπνήσοντα τὴν ἡμέραν γάμων προοίμιον. Ἐπείσθην καὶ ᾠχόμην.

ΙΓ'. Ἡ δ' ὡς εἶδέ με, ἀναθοροῦσα περιβάλλει καὶ πᾶν μου τὸ πρόσωπον ἐμπίπλησι φιλημάτων. Ἦν δὲ τῷ ὄντι καλὴ καὶ γάλακτι μὲν ἂν εἶπες αὐτῆς τὸ πρόσωπον κεχρίσθαι, ῥόδον δ' ἐμπεφυτεῦσθαι ταῖς παρειαῖς. Ἐμάρμαιρεν αὐτῆς τὸ βλέμμα μαρμαρυγὴν Ἀφροδίσιον· κόμη πολλὴ καὶ βαθεῖα καὶ κατάχρυσος τῇ χροιᾷ, ὥστ' ἔδοξα οὐκ ἀηδῶς ἰδεῖν τὴν γυναῖκα. Τὸ μὲν οὖν δεῖπνον ἦν πολυτελές· ἡ δ' ἐφαπτομένη τῶν παρακειμένων, ὡς δοκεῖν ἐσθίειν, οὐκ ἠδύνατο τυχεῖν ὁλοκλήρου τροφῆς, πάντα δὲ ἔβλεπεν ἐμέ. Οὐδὲν γὰρ ἡδὺ τοῖς ἐρῶσι πλὴν τὸ ἐρώμενον. Τὴν γὰρ ψυχὴν πᾶσαν ὁ ἔρως καταλαβὼν, οὐδ' αὐτῇ χώραν δίδωσι τῇ τροφῇ. Ἡ δὲ τῆς θέας ἡδονὴ διὰ τῶν ὀμμάτων εἰσρέουσα, τοῖς στέρνοις ἐγκάθηται· ἕλκουσα δὲ τοῦ ἐρωμένου τὸ εἴδωλον ἀεὶ, ἐναπομάττεται τῷ τῆς ψυχῆς κατόπτρῳ, καὶ ἀναπλάττει τὴν μορφήν· ἡ δὲ τοῦ κάλλους ἀπορροὴ δι' ἀφανῶν ἀκτίνων ἐπὶ τὴν ἐρωτικὴν ἑλκομένη καρδίαν, ἐναποσφραγίζει κάτω τὴν σκιάν. Λέγω δὴ πρὸς αὐτὴν συνεὶς· Ἀλλὰ σύ γ' οὐδενὸς μετέχεις τῶν σῶν αὐτῆς, ἀλλ' ἔοικας τοῖς ἐν γραφαῖς ἐσθίουσιν. Ἡ δὲ, Ποῖον γὰρ ὄψον, ἔφη, μοι

rentur, Menelaus et Satyrus ad nos ingressi sunt : atque ambo Cliniam amplexi, et de tota re a nobis certiores facti fuerunt. Et Satyrus tibi licet et res tuas in tuto collocare animique tui amore deflagrantis una misereri : audiat vero et Clinia. Permagnam huic felicitatem Venus ostendit : sed quam ipse nihili faciendam putat : mulierem enim Ephesiam ejus amore flagrantem ad insaniam usque compulit, forma bona sane, et quam quum videas deæ imagini similem judices : Meliten eam vocant, divitem, atque ætate tenera. Quæ quum virum pridem naufragio amiserit, hunc sibi dominum, non enim maritum dicam, præoptat, eique se et fortunas omnes suas dedit. Quid, quod ejus etiam causa duos hic menses consumpsit, hominem, ut se sequeretur, obtestans? hic vero eam despicit, neque scio id quamobrem faciat, Leucippen sibi a mortuis excitatum iri putans.

XII. Tum Clinia, Recte, inquit, Satyrus loqui mihi videtur. Quid enim cunctatione opus sit, ubi pulchritudo, divitiæ, amor tibi sese offerant? Pulchritudo enim ad voluptates perfruendas, divitiæ ad usus vitæ necessarios, amor ad existimationem tibi parandam, omnia suppetunt. Superbi deo invisi. Satyro obtemperes, dei voluntati te permittas. Tum ego suspirans, Agedum, inquam, duc me quo lubet, siquidem ita Cliniæ quoque videtur. Tantum ne muliercula hæc molesta mihi sit, rem ante perfici postulans, quam Ephesum pervenerimus. Juravi enim nemini me unquam hic mei copiam facturum, ubi Leucippen amisi. Quibus auditis, Satyrus e vestigio ad Meliten evangelia ferens cucurrit : atque haud ita multo post reversus, ea re cognita, præ nimia voluptate exanimatam pene concidisse retulit : meque ad illam eo ipso cœnatum ire oportere, ut nuptiarum initium faceremus. Itaque obedivi et (ad mulierem) me contuli.

XIII. Quæ simulac me conspexit, prosiliens, complexu innumerisque dissuaviationibus accepit. Erat sane illa formosa, lacte illius vultum diffusum dicas, genis rosam innatam, et adspectus Veneri convenienti fulgebat splendore; capillus multus et densus, auroque non absimilis pendebat : itaque non insuaviter illam contemplari mihi videbar. Splendidissima quidem cœna erat; Melite vero tametsi ex iis, quæ apposita fuerant, sibi aliquid assumeret, ut videretur edere, tamen nihil prorsus comedebat, sed me unum tantummodo oculis observabat. Amantibus enim nihil suave est, excepta amata re. Animum occupans amor, ipsis etiam alimentis aditum obstruit. Voluptas autem, quæ in videndo percipitur, per oculos illapsa menti insidet, reique visæ imaginem secum raptam animi speculo continenter imprimit atque effingit : pulchritudinisque fluxio ipsa per occultos radios in amantis pectus dimanans, amatæ rei formam insculpit. Illud igitur quum animadvertissem, Nihil tuorum, inquam, edis næ tu pictis convivis mihi similis videris. Tum illa. Quodnam mihi lautius, inquit, obsonium, quod vinum pretio-

πολυτελὲς ἢ ποῖος οἶνος τιμιώτερος τῆς σῆς ὄψεως; Καὶ ἅμα λέγουσα κατεφίλησέ με, προσιέμενον οὐκ ἀηδῶς τὰ φιλήματα· εἶτα διασχοῦσα, εἶπεν· Αὕτη μοι τροφή.

ΙΔʹ. Τότε μὲν οὖν ἐν τούτοις ἦμεν· ἑσπέρας δὲ γενομένης, ἡ μὲν ἐπεχείρει με κρατεῖν ἐκεῖ κοιμηθησόμενον· ἐγὼ δὲ παρῃτούμην, εἰπὼν ἃ καὶ πρὸς τὸν Σάτυρον ἔτυχον προαγορεύσας. Μόλις οὖν ἀφίησιν ἀνιωμένη. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ συνέκειτο ἡμῖν εἰς τὸ τῆς Ἴσιδος ἱερὸν ἀπαντῆσαι, διαλεξομένοις τ' ἀλλήλοις καὶ πιστωσομένοις ἐπὶ μάρτυρι τῇ θεῷ. Συμπαρῆσαν δ' ἡμῖν ὅ τε Μενέλαος καὶ ὁ Κλεινίας· καὶ ὠμνύομεν, ἐγὼ μὲν ἀγαπήσειν ἀδόλως, ἡ δ' ἄνδρα ποιήσεσθαι, καὶ πάντων ἀποφανεῖν δεσπότην. Ἄρξει δὲ, εἶπον ἐγὼ, τῶν συνθηκῶν ἡ εἰς Ἔφεσον ἡμῶν ἄφιξις· ἐνταῦθα γὰρ, ὡς ἔφην, Λευκίππῃ παραχωρήσεις. Δεῖπνον οὖν ἡμῖν ηὐτρεπίζετο πολυτελές. Καὶ ὄνομα μὲν ἦν τῷ δείπνῳ γάμοι, τὸ δ' ἔργον συνέκειτο ταμιεύεσθαι. Καί τι μέμνημαι καὶ γελοῖον παρὰ τὴν ἑστίασιν τῆς Μελίττης. Ὡς γὰρ ἐπευφήμουν τοῖς γάμοις οἱ παρόντες, νεύσασα πρός με ἡσυχῇ, Καινὸν, εἶπεν, ἐγὼ μόνη πέπονθα καὶ οἷον ἐπὶ τοῖς ἀφανέσι ποιοῦσι νεκροῖς. Κενοτάφιον μὲν γὰρ εἶδον, κενογάμιον δ' οὔ. Ταῦτα μὲν οὖν ἔπαιζε σπουδῇ.

ΙΕʹ. Τῇ δ' ἐπιούσῃ στελλόμεθα πρὸς ἀποδημίαν· κατὰ τύχην δὲ καὶ τὸ πνεῦμα ἐκάλει ἡμᾶς. Καὶ ὁ Μενέλαος μέχρι τοῦ λιμένος ἐλθὼν καὶ ἀσπασάμενος, εὐτυχεστέρας εἰπὼν νῦν ἡμᾶς τυχεῖν θαλάσσης, ἀπετράπετο αὖθις, νεανίσκος πάνυ χρηστὸς καὶ θεῶν ἄξιος, καὶ ἅμα δακρύων ἐμπεπλησμένος, καὶ ἡμῖν δὲ πᾶσι κατεφέρετο δάκρυα. Τῷ δὲ Κλεινίᾳ ἐδόκει μή με καταλιπεῖν, ἀλλὰ μέχρις Ἐφέσου συμπλεύσαντα καί τινα ἐνδιατρίψαντα τῇ πόλει χρόνον, ἐπανελθεῖν, εἰ τἀμὰ ἐν καλῷ κείμενα καταμάθοι. Γίνεται δὴ κατ' οὐρὰν ἡμῶν ὁ ἄνεμος· ἑσπέρα τ' ἦν, καὶ δειπνήσαντες ἐκείμεθα κοιμησόμενοι. Ἰδία δ' ἐμοί τε καὶ τῇ Μελίττῃ καλύβη τις ἦν ἐπὶ τοῦ σκάφους περιπεφραγμένη. Περιβαλοῦσα οὖν με κατεφίλει καὶ ἀπῄτει τὸν γάμον, Νῦν μὲν, λέγουσα, Λευκίππης τοὺς ὅρους ἐξήλθομεν καὶ τῶν συνθηκῶν τοὺς ὅρους ἀπειλήφαμεν· ἐντεῦθεν ἡ προθεσμία. Τί με δεῖ νῦν εἰς Ἔφεσον περιμένειν; Ἄδηλοι τῆς θαλάσσης αἱ τύχαι· ἄπιστοι τῶν ἀνέμων αἱ μεταβολαί. Πίστευσόν μοι, Κλειτοφῶν, κάομαι. Ὄφελον ἠδυνάμην δεῖξαι τὸ πῦρ. Ὄφελον εἶχε τὴν αὐτὴν φύσιν τῷ κοινῷ τὸ τοῦ ἔρωτος πῦρ, ἵνα σοι περιχυθεῖσα κατέφλεξα. Νῦν δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῦτο μόνον τὸ πῦρ ἰδίαν ὕλην ἔχει καὶ ἐν ταῖς περὶ τοὺς ἐραστὰς συμπλοκαῖς ἀνακαόμενον λάβρον τῶν συμπλεκομένων φείδεται. Ὦ πυρὸς μυστικοῦ· πυρὸς ἐν ἀπορρήτῳ δᾳδουχουμένου· πυρὸς τοὺς ὅρους αὐτοῦ φυγεῖν μὴ θέλοντος. Μυηθῶμεν οὖν, ὦ φίλτατε, τὰ τῆς Ἀφροδίτης μυστήρια.

ΙϚʹ. Κἀγὼ εἶπον· Μή με βιάσῃ λῦσαι θεσμὸν ὁσίας νεκρῶν. Οὔπω τῆς ἀθλίας ἐκείνης τοὺς ὅρους

sius tuo esse adspectu posse putas? Protinusque his dictis, me jam non sine voluptate oscula admittente, dissuaviata est; dein manibus enitens, Hoc meum, inquit, oblectamentum est.

XIV. Ac tum quidem hoc modo res habuit. Postea vero quam nox adventavit, mulier secum me nocte illa retinere conata est. Sed quum eadem fere, quæ Satyro ante dixeram, repetens assentiri nollem, quamquam ægre ac difficulter, dimissus sum tamen, et ea lege, ut postridie in Isidis templum conveniremus: ibique, teste dea, tota de re, et inter nos quid futurum esset, constabiliremus. Affuerunt itaque et Menelaus et Clinias: juravimusque, et ego quidem perquam sancte me illam amaturum: illa vero, me sibi conjugem adscituram, rerumque suarum omnium dominum habituram. Quæ quidem ita inter nos firmata sunt, ut non ante promissa fierent, quam Ephesum appulissemus. Illic enim, uti antea testatus fueram, Meliten Leucippæ cedere volebam. Deinceps ponebatur cœna conquisitissimis cibis cumulata: cœnæque illi nuptiale nihil, nisi nomen, fuit: nam reliqua in aliud tempus differre pacti eramus. Porro autem mihi nunc etiam risu dignum nescio quid a Melite inter cœnandum dictum fuisse, in mentem venit. Nam simulac nuptiis, qui aderant, bene precati sunt, Melite clam mihi annuens, Ego, inquit, novum quiddam sola passa sum, ut iis faciunt quorum cadavera humanda nusquam reperiuntur; inanes tumulos enim vidi, sed inanes nuptias nunquam. Atque hoc quidem pacto mulier serio jocabatur.

XV. Postridie vento secundo invitati nos paramus abire, Menelausque ad portum nos usque secutus, et data acceptaque salute magis prosperum nunc nobis mare contingere dicens, discessit, adolescens probus sane, ac pene divinus, simul lacrymarum plenus, a nobis omnibus lachrymæ fundebantur. Clinias, me deserere indignum ratus, Ephesum una mecum proficisci voluit, ut ibi tantisper moratus, dum res meas in tuto esse prospiceret, rediret. Fit sane secundus nobis ventus, vesperque erat, ac cœna sumta, dormituri jacebamus. Mihi et Melitæ privatum quoddam circumseptum cubiculum erat in nave: Melite igitur me complexa suaviari, nuptiasque repetere cœpit, nunc quidem certe, inquiens, extra Leucippes fines egressi sumus: ac pactos jam terminos tenemus: hæc præstituta dies est. Quid nunc, donec Ephesum pervenerimus, differre oportet? Dubii maris eventus, infidæque ventorum mutationes: uror, mihi crede, Clitophon, atque utinam ardorem palam facere liceret: utinam eadem in meo igne amoris quæ in vulgari igne vis esset, ut complexuum meorum contactu flammam in te immittam. Sed præter reliqua hic ignis diversam quamdam ab aliis vim sortitus est. Nam quum inter amatoris complexus vehementissime ferveat hic nobis, illis quos amplectitur parcit. O ignem arcanum, o ignem in abdito relucentem, o ignem suos fines transgredi nolentem. at nos, o carissime Clitophon, Veneris sacris initiemur.

XVI. Tum ego, ne me, inquam, mortuorum justa intervertere adigas: neque enim miseræ illius puellæ fines

παρήλθομεν, ἕως ἂν γῆς ἐπιβῶμεν ἑτέρας. Οὐκ ἤκουσας, ὡς ἐν θαλάσσῃ τέθνηκεν; Ἔτι πλέω Λευκίππης τὸν τάφον. Τάχα που περὶ τὴν ναῦν αὐτῆς εἰλεῖται τὸ εἴδωλον. Λέγουσι δὲ τὰς ἐν ὕδατι ψυχὰς ἀνῃρημένας μηδ' εἰς ᾅδου καταβαίνειν ὅλως, ἀλλ' αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ ἔχειν τὴν πλάνην, καὶ ἐπιστήσεται τάχα ἡμῖν συμπλεκομένοις. Ἐπιτήδειον δέ σοι δοκεῖ καὶ τὸ χωρίον εἶναι πρὸς γάμον; Γάμος ἐπὶ κύματος, γάμος ὑπὸ θαλάσσης φερόμενος; Θάλαμον ἡμῖν θέλεις γενέσθαι μὴ μένοντα; Σὺ μὲν, ἔφη, σοφίζῃ, φίλτατε· πᾶς δὲ τόπος τοῖς ἐρῶσι θάλαμος· οὐδὲν γὰρ ἄβατον τῷ θεῷ. Ἐν θαλάσσῃ δὲ μὴ καὶ οἰκειότερόν ἐστιν Ἔρωτι καὶ Ἀφροδισίοις μυστηρίοις; Θυγάτηρ Ἀφροδίτη Θαλάσσης. Χαρισώμεθα τῇ γαμηλίῳ θεῷ, τιμήσωμεν αὐτῆς γάμῳ τὴν μητέρα. Ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τὰ παρόντα γάμων εἶναι σύμβολα. Ζυγὸς μὲν οὗτος ὑπὲρ κεφαλῆς κρεμάμενος, δεσμοὶ δὲ περὶ τὴν κεραίαν τεταμένοι· καλά γε, ὦ δέσποτα, τὰ μαντεύματα· ὑπὸ ζυγὸν ὁ θάλαμος, καὶ κάλω δεδεμένοι. Ἀλλὰ καὶ πηδάλιον τοῦ θαλάμου πλησίον. Ἰδοὺ τοὺς γάμους ἡμῶν ἡ Τύχη κυβερνᾷ· νυμφοστολήσουσι δ' ἡμᾶς Ποσειδῶν καὶ Νηρεΐδων χορός. Ἐνταῦθα γὰρ καὶ αὐτὸς Ἀμφιτρίτην γαμεῖ. Λιγυρὸν δὲ συρίζει περὶ τοὺς κάλως καὶ τὸ πνεῦμα. Ἐμοὶ μὲν ὑμέναιον ᾄδειν δοκεῖ τὰ τῶν ἀνέμων αὐλήματα. Ὁρᾷς δὲ καὶ τὴν ὀθόνην κεκυρτωμένην, ὥσπερ ἐγκύμονα γαστέρα. Δεξιόν μοι καὶ τοῦτο τῶν οἰωνισμάτων. Ἔσῃ μοι ταχὺ καὶ πατήρ. Ἰδὼν οὖν αὐτὴν σφόδρα ἐγκειμένην, Φιλοσοφήσωμεν, εἶπον, ὦ γύναι, μέχρι λαβώμεθα γῆς. Ὄμνυμι γάρ σοι τὴν θάλατταν αὐτὴν καὶ τὴν τοῦ πλοῦ τύχην, ὡς ἐσπούδακα καὶ αὐτός. Ἀλλ' εἰσὶ καὶ θαλάσσης νόμοι. Πολλάκις ἤκουσα παρὰ τῶν ναυτικωτέρων, καθαρὰ δεῖν Ἀφροδισίων εἶναι τὰ σκάφη, τάχα μὲν, ὡς ἱερὰ, τάχα δὲ, ἵνα μή τις ἐν τηλικούτῳ κινδύνῳ τρυφᾷ. Μὴ ἐνυβρίσωμεν, ὦ φιλτάτη, τῇ θαλάσσῃ, μηδὲ συμμίξωμεν γάμον ὁμοῦ καὶ φόβον. Τηρήσωμεν ἑαυτοῖς καθαρὰν τὴν ἡδονήν. Ταῦτα λέγων καὶ μειλισσόμενος τοῖς φιλήμασιν ἔπειθον, καὶ τὸ λοιπὸν οὕτως ἐκαθεύδομεν.

ΙΖ'. Πέντε δὲ τῶν ἑξῆς ἡμερῶν διανύσαντες τὸν πλοῦν ἥκομεν εἰς τὴν Ἔφεσον. Οἰκία μεγάλη καὶ πρώτη τῶν ἐκεῖ· θεραπεία πολλὴ καὶ ἡ ἄλλη παρασκευὴ πολυτελής. Κελεύει δὴ δεῖπνον ὡς ὅτι ἐκπρεπέστατον ἑτοιμάζειν. Ἡμεῖς δὲ τέως, ἔφη, χωρήσωμεν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἀπεῖχον δὲ τῆς πόλεως σταδίους τέτταρας. Ἐπικαθίσαντες οὖν ὀχήματι, ἐξήλθομεν. Καὶ ἐπεὶ τάχιστα παρεγενόμεθα, διεβαδίζομεν τοὺς ὀρχάτους τῶν φυτῶν καὶ ἐξαίφνης προσπίπτει τοῖς γόνασιν ἡμῶν γυνὴ, χοίνιξι παχείαις δεδεμένη, δίκελλαν κρατοῦσα, τὴν κεφαλὴν κεκαρμένη, ἐρρυπωμένη τὸ σῶμα, χιτῶνα ἀνεζωσμένη ἄθλιον πάνυ, καὶ Ἐλέησόν με, ἔφη, δέσποινα, γυνὴ γυναῖκα, ἐλευθέραν μὲν, ὡς ἔφυν, δούλην δὲ νῦν, ὡς δοκεῖ τῇ Τύχῃ. Καὶ ἅμα ἐσιώπησε. Λέγει οὖν ἡ Μελίττη· Ἀνάστηθι,

prætervecti sumus nisi quum alias tenuerimus terras. An non eam in mari vitam reliquisse audivisti? Leucippes sepulcrum est maris amplitudo hæc, per quam ferimur. Fortasse circum navem hanc simulacrum illius errat. Animas enim eorum, qui in aquis pereunt, non omnino quidem ad inferos descendere, sed propter aquas circumferri aiunt. Ac fortasse nobis hic complicatis imminebit. Cæterum idoneusne tibi ad nuptias conficiendas locus hic videtur? rectene tu illas inter fluctus, marisque jactationes fieri arbitraris? an tu ab instabili nuptias nostras toro auspicari nos debere censes? Tum Melite, scite carissime, inquit, argutaris : verumtamen locus quilibet pro thalamo amantibus, Amori enim deo nullus præclusus est. Nonne etiam arcanis ejus familiarissima sedes mare? Maris Venus est filia. Gratam nuptiarum deæ rem faciamus, cujus matrem per has nuptias honoremus. Nam et jugum hoc supra caput suspensum, et quæ circum antennam posita vincula sunt, nuptiarum præsentia mihi omnino signa videntur esse : optima, o here, auspicia, sub jugo thalamus, rudentes inter se colligati, gubernaculum prope thalamum. Ecce nuptiæ a Fortuna nostra gubernantur. Neptunus (is Amphitriten in mari uxorem duxit) et Nereidum chori nos comitabuntur; canore circa rudentes susurrat ventus, ipsaque ventorum murmura hymenæum canere mihi quidem videntur. An non tu quoque velum istud, quasi prægnantem uterum, intumescere cernis? quod ego sane boni ominis loco mihi duco, hinc futurum conjectans, ut jamjam pater futurus sis. Itaque quum illam ad id tam propensam viderem, Philosophemur, inquam, o mulier, tantisper, dum terram attingamus. Illud autem tibi ego per mare ipsum et per navigationis hujus eventum juro, non alio me desiderio teneri. Sed sunt suæ ipsius maris leges : de nautis enim persæpe audivi, naves a Veneris congressibus puras esse oportere, sive quod sacræ sint, sive quod minime deceat inter ea, quæ mari semper impendent, pericula quemquam lascivius oblectari. Ne igitur mari maculam hanc inuramus, neu nuptiis terrorem immisceamus; servemus nobis solidum gaudium. Quæ quum dixissem, osculis identidem subblandiens, mulierem in meam sententiam pertraxi: atque ita, quod noctis reliquum erat, somno dedimus.

XVII. Quinto autem post quam discesseramus, die Ephesum navem appulimus : ubi Melites domus ampla, et earum quæ illa in urbe essent, facile prima, servorum præterea numerus non exiguus, alia postremo supellex lautissima. Mulier interea dum cœnæ, quam splendidissimam imperaverat, tempus adventaret, una secum me rus, ab urbe non amplius passus D distans, pergere voluit : curru vecti egressi sumus, et simul atque eo perveneramus, arborum in quincuncem directarum ordines perambulare cœpimus; e vestigio mulier quædam, gravioribus catenis vincta, ligonem gestans, capillo detonso, corpore squalido, amictu valde misero, ad genua nobis prostrata, Miserere, inquit, mei, o hera, mulieris mulier, et ingenuæ quidem olim, ut nata sum, servæ autem nunc, sicuti fortunæ visum est. Vocemque hic repressit. Tum Melite, Surge, inquit, mulier,

ὦ γύναι, καὶ λέγε, τίς εἶ, καὶ πόθεν, καὶ τίς σοι τοῦτον περιέθηκε τὸν σίδηρον· κέκραγε γάρ σου καὶ ἐν κακοῖς ἡ μορφὴ τὴν εὐγένειαν. Ὁ σὸς, εἶπεν, οἰκέτης, ὅτι αὐτῷ μὴ πρὸς εὐνὴν ἐδούλευον. Ὄνομά (μοι) Λάκαινα, Θετταλὴ τὸ γένος· καί σοι προσφέρω μου ταύτην τὴν τύχην ἱκετηρίαν. Ἀπόλυσόν με τῆς καθεστώσης συμφορᾶς· πάρασχε δέ μοι τὴν ἀσφάλειαν, ἔστ' ἂν ἀποτίσω τὰς δισχιλίας. Τοσούτου γάρ με ὁ Σωσθένης ἀπὸ τῶν λῃστῶν ἐωνήσατο. Ποριοῦμεν δ', εὖ ἴσθι, τὴν ταχίστην· εἰ δὲ μὴ, σοὶ δουλεύσομεν. Ὁρᾷς δὲ καὶ πληγαῖς ὡς κατέξηνέ με πολλαῖς. Καὶ ἅμα διανοίξασα τὸν χιτῶνα, δείκνυσι τὰ νῶτα διαγεγραμμένα ἔτι οἰκτρότερον. Ὡς οὖν ταῦτ' ἠκούσαμεν, ἐγὼ μὲν συνεχύθην· καὶ γάρ τι ἐδόκει Λευκίππης ἔχειν. Ἡ δὲ Μελίττη ἔφη· Θάρρει, γύναι· τούτων γάρ σε λύσομεν, εἴς τε τὴν οἰκείαν προῖκα ἀποπέμψομεν. Τὸν Σωσθένην καλεσάτω τις ἡμῖν. Ἡ μὲν οὖν εὐθὺς τῶν δεσμῶν ἠλευθεροῦτο· ὁ δὲ παρῆν τεταραγμένος. Λέγει οὖν ἡ Μελίττη· Ὦ κακὴ κεφαλὴ, τοιαῦτά ποτε κἂν τῶν ἀχρειοτάτων οἰκετῶν τεθέασαι παρ' ἡμῖν οὕτως ᾐκισμένον; Τίς αὕτη; λέγε μηδὲν ψευσάμενος. Οὐκ οἶδα, εἶπεν, ὦ δέσποινα, πλὴν ἔμπορός τις, ὄνομα Καλλισθένης, ταύτην μοι πέπρακε, φάσκων ἐωνῆσθαι μὲν αὐτὴν ἀπὸ λῃστῶν, εἶναι δ' ἐλευθέραν. Ὄνομα δ' αὐτὴν ὁ ἔμπορος ἐκάλει Λάκαιναν. Ἡ δὲ τὸν μὲν τῆς διοικήσεως, ἧς εἶχεν, ἀπέπαυσε, τὴν δὲ παραδίδωσι θεραπαίναις, κελεύσασα λοῦσαι καὶ ἐσθῆτα ἀμφιάσαι καθαρὰν καὶ εἰς ἄστυ ἀγαγεῖν. Διοικήσασα δέ τινα τῶν κατὰ τοὺς ἀγροὺς, ὧν ἕνεκεν παρῆν, ἐπιβᾶσα τοῦ ὀχήματος ἅμ' ἐμοὶ, ἐπανῄειμεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ περὶ τὸ δεῖπνον ἦμεν.

ΙΗ'. Ἑστιωμένῳ δέ μοι μεταξὺ σημαίνει νεύσας ὁ Σάτυρος προανίστασθαι, καὶ ἦν τὸ πρόσωπον ἐσπουδακώς. Σκηψάμενος οὖν ἐπί τινι τῶν κατὰ τὴν γαστέρα ἐπείγειν, ἐξανίσταμαι. Καὶ ἐπεὶ προῆλθον, λέγει μὲν οὐδὲν, ἐπιστολὴν δ' ὀρέγει. Λαβὼν δὲ, πρὶν ἀναγνῶναί [με,] κατεπλάγην εὐθύς· ἐγνώρισα γὰρ Λευκίππης τὰ γράμματα. Ἐγέγραπτο δὲ τάδε·

ΛΕΥΚΙΠΠΗ ΚΛΕΙΤΟΦΩΝΤΙ ΤΩι ΔΕΣΠΟΤΗι ΜΟΥ.

Τοῦτο γάρ σε δεῖ καλεῖν, ἐπεὶ καὶ τῆς δεσποίνης ἀνὴρ εἶ τῆς ἐμῆς. Ὅσα μὲν διὰ σὲ πέπονθα, οἶδας· ἀνάγκη δὲ νῦν ὑπομνῆσαί σε. Διὰ σὲ τὴν μητέρα κατέλιπον καὶ πλάνην εἱλόμην· διὰ σὲ πέπονθα ναυαγίαν καὶ λῃστῶν ἠνεσχόμην· διὰ σὲ ἱερεῖον γέγονα καὶ καθαρμὸς καὶ τέθνηκα ἤδη δεύτερον· διὰ σὲ πέπραμαι καὶ ἐδέθην σιδήρῳ καὶ δίκελλαν ἐβάστασα, καὶ ἔσκαψα γῆν καὶ ἐμαστιγώθην· ἵνα σὺ ὃ γέγονας ἄλλῃ γυναικὶ, κἀγὼ τῷ ἑτέρῳ ἀνδρὶ γένωμαι; Μὴ γένοιτο. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἐπὶ τοσαύταις ἀνάγκαις διεκαρτέρησα· σὺ δ' ἄπρατος, ἀμαστίγωτος γαμεῖς. Εἶ

et quæ sis, et cujas, quisve has tibi catenas injecerit, eloquere. Adspectus enim tuus, etiam in adversa hac fortuna, nobilitatem tuam prædicat. Tum illa, Servus, inquit, tuus, quod impuris ejus cupiditatibus obtemperare nolui. Genere Thessala sum, Lacænæ mihi est nomen. Hanc ego tibi fortunam meam supplex commendo. Tu ex iis me miseriis, quibus oppressa sum, eripe, tutelamque tuam mihi tantisper præsta, dum tibi sestertium nummum duo millia, tanti enim me a piratis Sosthenes emit, solvam. Quæ, mihi crede, quam ocyssime conficiam. Sin minus, tibi servire pergam. Cæterum quam me ille fœde excruciatam habuerit, vide : protinusque diducta veste terga ostendit miserum in modum conscribillata. Quæ cum audivissemus, ego quidem stupore oppressus sum. Leucippes enim similitudinem quamdam habere mihi visa est. Melite vero, bono, inquit, animo esto. Ab iis enim malis te liberabo, domumque gratis remittam. Mox Sosthenem mihi aliquis vocet; illa igitur e vinculis statim eximebatur, perterritus Sosthenes adfuit : cui Melite, Quando, inquit, scelestum caput, e vilioribus etiam famulis nostris aliquem tam diro modo a nobis acceptum vidisti? Sed quænam hæc sit, age, fallaciis omissis, effare. Nihil aliud hercule, inquit ille, o hera, scio, præterquam quod mercator (Callisthenes ei nomen erat) eam mihi vendidit, a piratis emtam affirmans, esse autem liberam, Lacænamque appellari aiebat. Melite hominem ab administratione, cui præerat, abdicavit, mulierem ancillis commendavit, lotamque ac munda palla indutam in urbem duci jussit. Deinceps nonnullis ad agrorum rationem pertinentibus, quorum gratia illo se contulerat, imperatis, pilento ad urbem reversi sumus, cœnaturique accubuimus.

XVIII. Convivium celebranti mihi interea Satyrus, vultu nescio quid serium admodum subindicante, nutu, ut prius exsurgerem, significavit. Quamobrem purgandæ alvi gratia secedere me simulans, exii. Satyrusque nullis omnino prolatis verbis, epistolam mihi reddidit : qua resignata, protinus, antequam legere inciperem, animo consternatus sum : Leucippes enim manum agnovi : scripta hæc erant :

LEUCIPPE CLITOPHONTI HERO S.

Herum te a me appellari oportet qui heræ meæ maritus factus sis. Quanquam autem quæcunque tua causa pertuli, minime ignoras, commonefacere te tamen in præsentia necesse est. Tua causa matrem reliqui, errationemque mihi elegi : tua causa naufragium feci et in piratarum manus deveni : tua causa hostia et expiatio facta sum et iam bis mortem oppetii : tua causa venii, ferreisque catenis fui constricta, ligonem gestavi, terram effodi, vapulavi : ut tu scilicet alterius mulieris conjunx, ego alterius viri uxor essem? at hoc di prohibeant. Ego quidem certe tanta necessitate pressa forti animo virgo mansi : tu vero illæsus, verberumque immunis, novis te nuptiis oblectas.

τις οὖν τῶν πεπονημένων διὰ σὲ κεῖται χάρις, δεήθητί σου τῆς γυναικὸς, ἀποπέμψαι, ὡς ἐπηγγείλατο· τὰς δὲ δισχιλίας, ἃς ὁ Σωσθένης ὑπὲρ ἐμοῦ κατεβάλετο, πίστευσον ἡμῖν, καὶ ἐγγύησαι πρὸς τὴν Μελίττην, ὅτι πέμψομεν. Ἐγγὺς γὰρ τὸ Βυζάντιον. Ἐὰν δὲ καὶ ἀποτίσης, νόμιζε μισθόν μοι δεδωκέναι τῶν ὑπὲρ σοῦ πόνων. Ἔρρωσο, καὶ ὄναιο τῶν καινῶν γάμων. Ἐγὼ δ' ἔτι σοι ταῦτα γράφω παρθένος.

ΙΘ'. Τούτοις ἐντυχὼν πάντ' ἐγινόμην ὁμοῦ· ἀνεφλεγόμην, ὠχρίων, ἐθαύμαζον, ἠπίστουν, ἔχαιρον, ἠχθόμην. Λέγω οὖν πρὸς τὸν Σάτυρον· Πότερον ἐξ ᾅδου ἥκεις φέρων τὴν ἐπιστολήν; ἢ τί ταῦτα θέλει; Λευκίππη πάλιν ἀνεβίω; Μάλιστα, ἔφη· καὶ ἔστιν ἣν εἶδες ἐν τοῖς ἀγροῖς. Καὶ τότε μὲν οὖν οὐδ' ἂν ἄλλος αὐτὴν ἰδὼν γνωρίσειεν, ἔφηβον οὕτω γενομένην· τοῦτο γὰρ ἡ τῶν τριχῶν αὐτῆς κουρὰ μόνον ἐνήλλαξεν. Εἶθ' ἕστηκας, ἔφην, ἐπὶ τηλικούτοις ἀγαθοῖς καὶ μέχρι τῶν ὤτων μόνον εὐφραίνεις, ἀλλ' οὐ δεικνύεις καὶ τοῖς ὄμμασι τἀγαθά; Μή σύ γε, εἶπεν ὁ Σάτυρος· ἀλλ' ἐνεὸς κάτασχε (μὴ πάντ' ἀπολέσῃς), ἕως ἂν περὶ τούτων ἀσφαλέστερον βουλευσώμεθα. Γυναῖκα ὁρᾷς πρώτην Ἐφεσίων μαινομένην ἐπὶ σοὶ, ἡμᾶς δ' ἐρήμους ἐν μέσαις ἄρκυσιν. Ἀλλ' οὐ δύναμαι, ἔφην. Ἐπέρχεται γὰρ διὰ πασῶν τῶν τοῦ σώματος ὁδῶν ἡ χαρά. Ἀλλ' ἰδού μοι διὰ τῶν γραμμάτων ἐγκαλεῖ. Καὶ ἅμα αὖθις ἐντυγχάνων τοῖς γράμμασιν, ὡς ἐκείνην δι' αὐτῶν βλέπων καὶ ἀναγινώσκων καθ' ἓν ἔλεγον· Δίκαια ἐγκαλεῖς, φιλτάτη. Πάντα δι' ἐμὲ ἔπαθες· πολλῶν σοι γέγονα κακῶν αἴτιος. Ὡς δ' εἰς τὰς μάστιγας καὶ εἰς τὰς βασάνους ἐγενόμην, ἃς ὁ Σωσθένης αὐτῇ παρετρίψατο, ἔκλαον ὥσπερ αὐτὰς τὰς βασάνους βλέπων αὐτῆς. Ὁ γὰρ λογισμὸς πέμπων τῆς ψυχῆς τὰ ὄμματα πρὸς τὴν ἀπαγγελίαν τῶν γραμμάτων, ἐδείκνυ τὰ δρώμενα ὡς δρώμενα. Πάνυ δ' ἠρυθρίων ἐφ' οἷς μοι τὸν γάμον ὠνείδιζεν, ὥσπερ ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχὸς κατειλημμένος. Οὕτως ᾐσχυνόμην καὶ τὰ γράμματα.

Κ'. Οἴμοι, πῶς ἀπολογήσομαι, Σάτυρε, ἔφην· ἑαλώκαμεν· Λευκίππη κατέγνωκεν ἡμῶν· τάχα δὲ καὶ μεμισήμεθα. Ἀλλὰ πῶς ἐσώθη, φράσον σύ· καὶ τίνος σῶμα ἐθάψαμεν; Αὐτή σοι κατὰ καιρὸν φράσει· τὸ δὲ νῦν, ὁ Σάτυρος ἔφη, ἀντιγράψαι σε δεῖ, καὶ ἱλάσασθαι τὴν κόρην. Κἀγὼ γὰρ αὐτῇ διωμοσάμην, ὡς ἄκων αὐτὴν ἔγημας. Εἶπας γὰρ, ἔφην, ὅτι καὶ ἔγημα; Ἀπολώλεκάς με. Τῆς εὐηθείας· ὅλη γὰρ ἡ πόλις οὐκ οἶδε τὸν γάμον; Ἀλλ' οὐκ ἔγημα, μὰ τὸν Ἡρακλέα, Σάτυρε, καὶ τὴν παροῦσαν τύχην. Παίζεις, ὦ 'γαθέ· συγκαθεύδεις. Οἶδα μὲν ἄπιστα λέγων, ἀλλ' οὔπω πέπρακται. Καθαρὸς εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν Μελίττης Κλειτοφῶν. Ἀλλὰ τί γράψω, λέγε. Σφόδρα γάρ με ἐξέπληξε τὸ συμβὰν, ὥστ' ἀπόρως ἔχω. Οὐκ εἰμί σου σοφώτερος, Σάτυρος εἶπεν· ἀλλὰ καὶ αὐτός σοι ὁ ἔρως ὑπαγορεύσει. Μόνον διὰ ταχέων. Ἄρχομαι δὴ γράφειν.

Verum si mihi ullam pro iis incommodis, quæ tua causa pertuli, gratiam habendam censes, uxorem tuam obtestare, ut me, sicuti pollicita est, missam faciat, eique drachmarum duo millia, quæ pro me Sosthenes solvit, sponde : ac quoniam Byzantio non longe absumus, et hæc Melitæ dicens missuram me in te recipe. At si ipse solveris, omnium quæ tua causa perpessa sum mercedem hanc te mihi dedisse arbitrare. Vale, novarumque tibi nuptiarum felicitatem diuturnam habe. Ipsa tibi hæc virgo adhuc scribo.

XIX. Hæc cum legerem, varias in partes animo simul distrahebar : amore incendebar, expallescebam, mirabar, fidem nullam habebam, metu gaudioque conflictabar. Tandem Satyro inquam, mihine hanc ab inferis epistolam reddis? aut quid sibi hæc volunt? revixitne iterum Leucippe? Maxime, inquit Satyrus : atque illa est, quam ruri vidisti, sed eam sola adeo capillorum commutavit abscissio, vix ut a quoquam dignosci queat. Quid tu igitur in tantis bonis, inquam ego, stas et meas tantum aures oblectas, neque ob oculos felicitatem meam ponis? Ne tu (id optes), inquit Satyrus, sed rem ut mutus silentio preme ne omnia perdas, dum de tota re securius aliquod a nobis consilium ineatur. Mulierem hanc vides civitatis hujus primariam, tuique amore insanientem, nos autem media intra retia omni ope destitutos. Nequeo, inquam ego : totum enim per venas voluptas in corpus diffunditur. Quid, quod etiam mecum per literas expostulat? Lectaque iterum epistola, quasi ipsam per hanc viderem, et singulis lectis verbis dixi : Juste accusas, carissima Leucippe : causa mea, omnia pertulisti : tibi malorum omnium auctor fui. Cumque ad eam literarum partem, quæ contumelias et verbera a Sosthene inflicta continebat, pervenissem, ita lacrymavi, ut si ipsis verberibus interfuissem. Cogitatio enim mentis aciem ad ea quæ literis significantur, convertens, quæ leguntur, animo repræsentat, non aliter, quam si res oculis essent subjectæ. Illa vero, quibus mihi nuptias objiciebat, rubore me perfuderunt ita, ut si manifesto in adulterio deprehensus fuissem : adeo et literæ mihi pudorem incusserunt.

XX. Ac tum ad Satyrum conversus, Hei mihi, qua excusatione, inquam, Satyre, utar? Manifesto nunc quidem certe tenemur. Leucippe nos damnavit : atque fortasse odio etiam me persequitur. Sed jam tu dic quomodo incolumis evaserit, aut cujus esset cadaver illud, quod a nobis sepultura affectum fuit. Tum Satyrus, Puella rem tibi omnem, inquit, per otium explicabit. Nunc te rescribere, illamque placare opus est. Ego enim hanc te contra quam tibi in animo erat, duxisse jurejurando affirmavi. Etiamne igitur, inquam, me illam duxisse narrasti? perdidisti me. O stultitiam (inquit ille) quasi nuptiarum urbs universa ignara sit. Quin immo deum Herculem, meamque præsentem fortunam testor, nullas mihi dum factas esse nuptias. Tum Satyrus, Ludis me, inquit, bone vir, simul cum ea cubas. Atqui fide majora, inquam, loqui me intelligo : sed hactenus tamen ex sententia sua mei nondum Melite potita est. Verum quid scripturus sim, doce. Hic enim eventus me vehementer commovit, atque adeo, ut quid agam, prorsus ignorem. Ego te, inquit Satyrus, non sum sapientior. Atqui amor ipse tibi hæc dictabit. Id modo, ut quam primum fiat, cura. Tum ego scribere cœpi.

ΚΛΕΙΤΟΦΩΝ ΛΕΥΚΙΠΠΗΙ ΧΑΙΡΕΙΝ.

Χαῖρέ μοι, ὦ δέσποινα Λευκίππη. Δυστυχῶ μὲν ἐν οἷς εὐτυχῶ, ὅτι σὲ παρὼν παροῦσαν ὡς ἀποδημοῦσαν ὁρῶ διὰ γραμμάτων. Εἰ μὲν οὖν τὴν ἀλήθειαν περιμένεις, μηδὲν προκαταγινώσκουσά μου, μαθήσῃ τὴν σήν με παρθενίαν μεμιμημένον, εἴ τις ἐστὶ καὶ ἐν ἀνδράσι παρθενία· εἰ δέ με χωρὶς ἀπολογίας ἤδη μεμίσηκας, ὄμνυμί σοι τοὺς σώσαντάς σε θεοὺς, ὡς ἐν βραχεῖ σοι τὸ ἔργον ἀπολογήσομαι. Ἔρρωσό μοι φιλτάτη, καὶ ἵλεως γένοιο.

ΚΑ'. Δίδωμι δὴ τῷ Σατύρῳ τὴν ἐπιστολὴν, καὶ δέομαι τὰ εἰκότα εἰπεῖν πρὸς αὐτὴν περὶ ἐμοῦ. Ἐγὼ δ' αὖθις ἐπὶ τὸ συμπόσιον ἀπῄειν, ἡδονῆς ἅμα καὶ λύπης γεγεμισμένος. Ἤιδειν γὰρ τὴν Μελίττην οὐκ ἀνήσουσάν με τῆς νυκτὸς τὸ μὴ οὐ γενέσθαι τοὺς γάμους ἡμῖν· ἐμοὶ δ' ἀδύνατον ἦν Λευκίππην ἀπολαβόντι γυναῖκα ἑτέραν κἂν ἰδεῖν. Τὸ μὲν οὖν πρόσωπον ἐβιαζόμην μηδὲν ἀλλοῖον παρέχειν ἢ πρὶν ἦν· οὐ πάντῃ δὲ κρατεῖν ἠδυνάμην. Ὡς δ' ἐνικώμην, σκήπτομαι φρίκην μοι ὑποδραμεῖν. Ἡ δὲ συνῆκε μὲν ὅτι κατὰ τῆς ὑποσχέσεως προοιμιάζομαι· ἐλέγχειν δ' οὐκ ἠδύνατο τὸ προοίμιον. Ἐγὼ μὲν δὴ ἄδειπνος ἀνίσταμαι κοιμησόμενος· ἡ δὲ κατὰ πόδας, ὡς εἶχεν, ἐφ' ἡμιτελεῖ τῷ δείπνῳ συνανίσταται. Ὡς δ' εἰς τὸν θάλαμον παρήλθομεν, ἐγὼ μὲν ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινον τῆς νόσου τὴν ὑπόκρισιν· ἡ δ' ἐλιπάρει, καὶ ἔλεγε· Τί ταῦτα ποιεῖς; μέχρι τίνος με ἀπολλύεις; Ἰδοὺ καὶ τὴν θάλασσαν διεπλεύσαμεν· ἰδοὺ καὶ Ἔφεσος, ἡ προθεσμία τῶν γάμων. Ποίαν ἔτι περιμένομεν ἡμέραν; Μέχρι τίνος ὡς ἐν ἱερῷ συγκαθεύδομεν; Ποταμὸν παρατιθεὶς πολὺν κωλύεις πίνειν. Τοσοῦτον χρόνον ὕδωρ ἔχουσα διψῶ, ἐν αὐτῇ καθεύδουσα τῇ πηγῇ. Τοιαύτην ἔχω τὴν εὐνὴν, οἵαν ὁ Τάνταλος τὴν τροφήν. Ταῦτ' ἔλεγε καὶ ἔκλαεν, ἐπιθεῖσά μου τοῖς στέρνοις τὴν κεφαλὴν, οὕτως ἐλεεινῶς, ὥστε συμπαθεῖν μέ τι τὴν ψυχήν. Οὐκ εἶχον δὲ ὅστις γένωμαι. Καὶ γὰρ ἐδόκει μοι δίκαια ἐγκαλεῖν. Λέγω οὖν πρὸς αὐτήν· Ὄμνυμί σοι, φιλτάτη, τοὺς πατρῴους θεοὺς, ἦ μὴν σφόδρα καὶ αὐτὸς ἐπείγομαί σου τὴν σπουδὴν ἀμείψασθαι. Ἀλλ' οὐκ οἶδα, ἔφην, τί πέπονθα. Νόσος γάρ μοι ἐξαίφνης ἐνέπεσεν. Οἶσθα δὲ ὅτι ὑγιείας χωρὶς οὐδέν ἐστιν Ἀφροδίτη. Καὶ ἅμα λέγων ἀπέψων αὐτῆς τὰ δάκρυα, καὶ ὅρκοις ἑτέροις ἐπιστούμην, ὡς οὐκ εἰς μακρὰν ὧν θέλει τεύξεται. Τότε μὲν οὖν καὶ μάλα μόλις ἠνέσχετο.

ΚΒ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ καλέσασα τὰς θεραπαινίδας, αἷς τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Λευκίππης ἐνεχείρισεν, ἐπηρώτα μὲν τὸ πρῶτον, εἰ δεξιῶς αὐτῇ κέχρηνται· φασκουσῶν δὲ μηδὲν τῶν δεόντων ἐπιλιπεῖν αὐτῇ, ἄγειν ἐκέλευσε τὴν ἄνθρωπον πρὸς αὐτήν. Ὡς δ' ἦλθε· Τὰ μὲν ἐμὰ ὅπως ἔσχεν, ἔφη, πρὸς σὲ φιλανθρωπίας, περισσὸν εἰδυίᾳ σοι λέγειν [δίκαια τυγχάνειν]. Ἀλλ' ἐν οἷς ἂν δύνῃ, τὴν ἴσην ἀπότισαί μοι χάριν. Ἀκούω

CLITOPHON LEUCIPPÆ S.

Hera mea, Leucippe, salve. Me quidem una eadem res beatum ac miserum effecit : præsens enim præsentem te, sed tamen ex literis quasi absentem cerno. Cæterum si, omnium veritatem inspicere volueris, nullo interim de me facto præjudicio, virginitatem profecto meam, si qua virorum est virginitas, exemplum tuæ secutam esse intelliges. Sin autem indicta me causa odisse jam cœpisti, juro per deos tui servatores futurum, ut jamjam me nulla in culpa esse, haud dubie cognoscas. Vale, mihi carissima, propitia mihi fias.

XXI. Literas Satyro perferendas trado : atque ut ne quidquam contra ac deceat, de me loquatur, obtestor. Voluptatis deinde ac mœroris plenus cœnatum revertor. Veniebat enim mihi in mentem, non permissuram Meliten, ut ea nocte nuptiæ inter nos haud perficerentur. Neque tum fieri poterat, ut ipse, Leucippe inventa, mulierem aliam vel intuerer. Quamobrem vultum ita componere conatus sum, ut ne animo commutato esse judicarer, verum cum id a me frustra tentaretur, frigore cohorrere me simulavi. Melite tametsi intelligeret a me causam quæri, quamobrem promissa non facerem : prætextum redarguere nequibat. Incœnatus itaque, ut cubitum irem, surrexi : mulierque iisdem vestigiis, media in cœna mensa relicta, me consecuta est. Ipse cubiculum ingressus, morbum etiam invaluisse magis præ me ferebam. Illa me obtestans, Quam, inquit, ob causam id agis? quem me perdendi finem facturus es? Nos quidem certe maritimis e fluctibus evasimus, atque Ephesum, qui nuptiis constitutus est locus, pervenimus. Ecquem adhuc diem exspectamus? Quamdiu eorum, qui aliquo in sacrario cubant, morem imitabimur? Largam tu quidem aquæ mihi copiam offers : verum ne hauriam vetas. Tantone tempore ut propter fluvium sedeam, sitimque explere non possim? Tantali mensæ haud dissimilem torum sortita sum. Quæ cum dixisset, flens meum in pectus miserandum in modum caput demisit, atque adeo, ut ipse quoque vehementer conturbatus sim, neque quid facerem, scirem, quoniam juste conqueri mihi videbatur. Attamen ita respondi : Patrios equidem deos testor, o carissima, me id enixe agere, tuæ ut morem geram voluntati : sed quid me male habeat, nescio. Repente enim in morbum incidi. Scis autem tu incommoda valetudine operam Veneri frustra dari. Atque inter loquendum manantes lacrymis oculos ejus detersi, gravissimumque jusjurandum juravi, non multo post, quæ voluisset, me facturum esse. Hoc pacto non sine multo labore placabatur.

XXII. Postera die Melite, accersitis iis, quibus Leucippen commendaverat, ancillis, rectene hanc illi curam adhibuissent, interrogavit : a quibus cum responsum accepisset, eam nulla re earum quas habere oporteret, caruisse, illam ad se duci jussit. Quæ posteaquam affuit, Quanta erga te, inquit, humanitate usa sim, tibi commemorare, scienti præsertim, supervacaneum puto. Sed iis in rebus, quæ in tua potestate sitæ sunt, parem mihi

τὰς Θετταλὰς ὑμᾶς, ὧν ἂν ἐρασθῆτε μαγεύειν οὕτως, ὥστε μὴ πρὸς ἑτέραν ἔτι τὸν ἄνθρωπον ἀποκλίνειν γυναῖκα, πρός τε τὴν μαγεύουσαν οὕτως ἔχειν, ὡς πάντα νομίζειν ἐκείνην αὐτῷ. Ἐμοὶ τοῦτο, ὦ φιλτάτη, φλεγομένῃ πάρασχε φάρμακον. Τὸν νεανίσκον εἶδες, τὸν ἅμ' ἐμοὶ χθὲς βαδίζοντα; Τὸν ἄνδρα, ἔφη, λέγεις τὸν σόν; ὑπολαβοῦσα πάνυ κακοήθως ἡ Λευκίππη. Τοῦτο γὰρ ἀκήκοα παρὰ τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν. Ποῖον ἄνδρα; Μελίττη εἶπεν· οὐδὲν κοινόν ἐστιν ἢ τοῖς λίθοις. Ἀλλ' ἐμὲ παρευδοκιμεῖ τις νεκρά. Οὔτε γὰρ ἐσθίων, οὔτε κοιμώμενος ἐπιλαθέσθαι δύναται τοῦ Λευκίππης ὀνόματος· τοῦτο γὰρ αὐτὴν καλεῖ. Ἐγὼ δέ, φίλη, μηνῶν τεσσάρων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δι' αὐτὸν διέτριψα, δεομένη, λιπαροῦσα, ὑπισχνουμένη· τί γὰρ οὐ λέγουσα; τί δ' οὐ ποιοῦσα τῶν ἀρέσαι δυναμένων; Ὁ δὲ σίδηρός τις, ἢ ξύλον, ἤ τι τῶν ἀναισθήτων ἦν ἄρα πρὸς τὰς δεήσεις τὰς ἐμάς. Μόλις δὲ τῷ χρόνῳ πείθεται· ἐπείσθη δὲ μέχρι τῶν ὀμμάτων. Ὄμνυμι γάρ σοι τὴν Ἀφροδίτην αὐτήν, ὡς ἤδη πέμπτην ἡμέραν αὐτῷ συγκαθεύδουσα, οὕτως ἀνέστην ὡς ἀπ' εὐνούχου. Ἔοικα δ' εἰκόνος ἐρᾶν· μέχρι γὰρ τῶν ὀμμάτων ἔχω τὸν ἐρώμενον. Δέομαι δέ σου γυναικὸς γυνὴ τὴν αὐτὴν δέησιν, ἣν καὶ σύ μου χθὲς ἐδεήθης· δός μοί τι ἐπὶ τοῦτον τὸν ὑπερήφανον. Σώσεις γάρ μου τὴν ψυχὴν διαρρεύσασαν ἤδη. Ὡς οὖν ἤκουσεν ἡ Λευκίππη, ἡσθῆναι μὲν ἐδόκει τῷ μηδὲν πρὸς τὴν ἄνθρωπόν μοι πεπρᾶχθαι· φήσασα δ' ἀνερευνήσειν, εἰ συγχωρήσειεν αὐτῇ, βοτάνας, γενομένη κατὰ τοὺς ἀγρούς, ἀπιοῦσα ᾤχετο. Ἀρνουμένη γὰρ οὐκ ᾤετο πίστιν ἕξειν. Ὅθεν οἶμαι καὶ ἐπηγγείλατο. Ἡ μὲν δὴ Μελίττη ῥᾴων ἐγεγόνει καὶ μόνον ἐλπίσασα. Τὰ γὰρ ἡδέα τῶν πραγμάτων, κἂν μήπω παρῇ, τέρπει ταῖς ἐλπίσιν.

ΚΓ'. Ἐγὼ δὲ τούτων ἐπιστάμενος οὐδέν, ἠθύμουν μέν, σκοπῶν, πῶς ἂν διακρουσαίμην καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα τὴν γυναῖκα, καὶ πῶς ἂν συντυχεῖν Λευκίππῃ δυναίμην. Ἐδόκει δέ μοι * * κἀκείνη τὴν ἴσην σπουδὴν ποιεῖσθαι τοῦ ἀπελθεῖν δι' αὐτὴν εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ περὶ τὴν ἑσπέραν αὖθις ἥκειν. Ἔμελλε τῇ Λευκίππῃ παρέξειν ὄχημα καὶ * * Ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὸν πότον ἦμεν. Ἄρτι δὲ κατακλιθέντων ἡμῶν θόρυβος πολὺς κατὰ τὸν ἀνδρῶνα ἀκούεται καὶ συνδρομή, καὶ εἰστρέχει τις τῶν θεραπόντων, ἀσθμαίνων ἅμα καὶ λέγων· Θέρσανδρος ζῇ καὶ πάρεστιν. Ἦν δ' ὁ Θέρσανδρος οὗτος ὁ τῆς Μελίττης ἀνήρ, ὃν ἐνόμιζε τεθνηκέναι κατὰ θάλασσαν. Τῶν γὰρ συνόντων αὐτῷ τινες οἰκετῶν, ὡς περιετράπη τὸ σκάφος, σωθέντες καὶ νομίσαντες ἀπολωλέναι, τοῦτο ἀπαγγείλαντες ἔτυχον. Ἅμα οὖν ὁ οἰκέτης εἶπε, καὶ ὁ Θέρσανδρος κατὰ πόδας εἰστρέχει. Πάντα γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ πυθόμενος κατὰ τὴν ὁδόν, ἔσπευσε φθάσας καταλαβεῖν με. Ἡ μὲν δὴ Μελίττη ἀνέθορεν ὑπ' ἐκπλήξεως τοῦ παραλόγου καὶ περιβάλλειν ἐπεχείρει τὸν ἄνδρα. Ὁ δὲ τὴν μὲν ὡς εἶχεν ὠθεῖ μάλ' ἐρρωμένως· ἐμὲ δ' ἰδὼν

gratiam referas. Audio Thessalas vos, quos ametis ita cantionibus veneficiisque percellere, ut ad aliam mulierem nullo animum pacto adjicere queant: quin imo tanto desiderio incantatricis teneri, ut illam omnia sibi esse arbitretur. Hoc mihi amore incensæ, tu, carissima, venenum da. Adolescentemne heri mecum gradientem vidisti? Maritum ais tuum? inquit tum callide ejus orationem excipiens Leucippe. Sic enim de familiari quodam didici. Quem maritum? inquit Melite: mihi quidem certe nihil amplius cum illo rei est, quam cum lapide aliquo: sed mihi quædam mortua præponitur, Leucippæ enim (hoc nomine eam vocat) hujus neque edens, neque dormiens oblivisci potest. Ego vero, amica, Alexandriæ illius causa menses quatuor morata sum, rogans, obtestans, pollicens, nullum verbum, nihil præterea rerum, quibus allici posset, prætermittens: sed tanquam ferrum, stipesve, aut hujusmodi quiddam aliud sensu carens, preces meas non curat: vixque tempori paret, id unum prope concedens, ut videndo tantum se fruar. Testor autem Venerem ipsam, noctes me quinque cum eo cubuisse, surrexisseque non aliter, quam si cum eunucho aliquo jacuissem: ut statuam diligere me videar, cui non nisi oculis amato frui datum sit. Itaque quod tu heri mecum egisti, te mulierem mulier rogo, ut aliquid mihi contra superbum istum auxilii feras: quo jam pene fugientem mihi animam reddas. His cognitis, Leucippe voluptatem cepit, quod Meliten a me spe sua frustratam cognovisset; herbasque se conquisituram, dum modo quærendi sibi potestas fieret, inquiens, rus profecta est. Negans enim, fidem sibi a Melite habitum non iri existimabat. Quare, credo, et promisit. Hac spe sibi ostentata, Melite animi curam remisit. Jucundarum enim rerum exspectatio, nedum præsentia, voluptatem affert.

XXIII. At vero ego horum omnium ignarus animum despondebam: cogitabamque qua ratione futura etiam nocte Meliten frustrari, ac Leucippen convenire possem: nec enim mihi aliam ob causam elaborare videbatur, ut rus se conferret, vesperique reverteretur. Interea, dum in Leucippes abitum currus adornaretur, vixque cœnaturi ipsi accubuissemus, tumultus ingens concursusque repentinus juxta ædium partem illam, in qua viri degebant, exauditus est: servorum unus, spiritum ægre ducens, introivit, simul dicens Thersander vivit atque adest. Erat is Melites conjux, quem naufragio periisse putabat. Atque hæc a nonnullis illius servis, qui cum eo navigaverant, fracta nave servatis, eumque diem obiisse arbitrantibus, fama dimanaverat. Vix autem servus ea locutus fuerat, cum Thersander illum subsecutus, cœnaculum subito intravit: accelerabat enim, ut me, de quo sub ipsum statim adventum suum omnia cognoverat, deprehenderet. Melite prosilit repentino casu turbata, maritum tamen amplecti voluit: sed eam ille magna vi statim repulit, in meque oculos convertens, hicne, inquit, adulter est? et

καὶ εἰπὼν, Ὁ μοιχὸς οὗτος, ἐμπηδᾷ, καὶ ῥαπίζει με κατὰ κόρρης, πληγὴν θυμοῦ γέμουσαν. Ἑλκύσας δὲ τῶν τριχῶν, ἀράσσει πρὸς τοὔδαφος, καὶ προσπίπτων κατακόπτει με πληγαῖς. Ἐγὼ δ' ὥσπερ ἐν μυστηρίῳ μηδὲν (εἰδὼς), μήθ' ὅστις ἄνθρωπος ἦν, μήθ' οὗ χάριν ἔτυπτεν, ὑποπτεύσας δέ τι κακὸν εἶναι, ἐδεδοίκειν ἀμύνασθαι, καίτοι δυνάμενος. Ἐπεὶ δ' ἐκάμεν, ὁ μὲν τύπτων, ἐγὼ δὲ φιλοσοφῶν, λέγω πρὸς αὐτὸν ἀναστάς· Τίς ποτ' εἶ, ὦ ἄνθρωπε; καὶ τί με οὕτως ᾐκίσω; Ὁ δ' ἔτι μᾶλλον ὀργισθεὶς ὅτι καὶ φωνὴν ἀφῆκα, ῥαπίζει πάλιν, καὶ καλεῖ δεσμὰ καὶ πέδας. Δεσμεύουσιν οὖν με καὶ ἄγουσιν εἴς τι δωμάτιον.

ΚΔ'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτ' ἐπράττετο, λανθάνει με διαρρυεῖσα ἡ τῆς Λευκίππης ἐπιστολή· ἔτυχον γὰρ αὐτὴν εἴσω τοῦ χιτωνίσκου προσδεδεμένην ἐκ τῶν τῆς ὀθόνης θυσάνων ἔχων. Καὶ ἡ Μελίττη ἀναιρεῖται λαθοῦσα· ἐδεδίει γὰρ μή τινα τῶν πρός με αὐτῆς γραμμάτων ἦν. Ὡς δ' ἀνέγνω καθ' ἑαυτὴν γενομένη, καὶ τὸ τῆς Λευκίππης εὗρεν ὄνομα, βάλλεται μὲν τὴν καρδίαν εὐθέως, γνωρίσασα τοὔνομα· οὐ μὴν αὐτὴν ἐνόμιζεν εἶναι, τῷ πολλάκις αὐτὴν ἀκοῦσαι τετελευτηκέναι. Ὡς δὲ προϊοῦσα, καὶ τοῖς λοιποῖς τῶν γεγραμμένων ἐνέτυχε, πᾶσαν μαθοῦσα τὴν ἀλήθειαν, ἐμεμέριστο πολλοῖς ἅμα τὴν ψυχὴν, αἰδοῖ καὶ ὀργῇ καὶ ἔρωτι καὶ ζηλοτυπίᾳ. Ἠισχύνετο τὸν ἄνδρα, ὠργίζετο τοῖς γράμμασιν. Ὁ ἔρως ἐμάραινε τὴν ὀργὴν, ἐξῆπτε τὸν ἔρωτα ἡ ζηλοτυπία, καὶ τέλος ἐκράτησεν ὁ ἔρως.

ΚΕ'. Ἦν δὲ πρὸς ἑσπέραν, καὶ ἔτυχεν Θέρσανδρος ἐκ τῆς πρώτης ὀργῆς πρὸς ἑταῖρόν τινα τῶν ἐγχωρίων ἐκθορών. Ἡ δὲ διαλεχθεῖσα τῷ τὴν φυλακὴν τὴν ἐμὴν πεπιστευμένῳ, εἰσέρχεται πρός με λαθοῦσα τοὺς ἄλλους, θεράποντας δύο τοῦ δωματίου προκαθίσασα καὶ καταλαμβάνει χαμαὶ καταβεβλημένον. Παραστᾶσα οὖν, πάντα ἤθελεν εἰπεῖν ὁμοῦ· τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου τοσαῦτ' εἶχεν, ὅσα εἰπεῖν ἤθελεν. Ὦ δυστυχὴς ἐγὼ καὶ ἐπὶ τῷ ἐμαυτῆς κακῷ τεθεαμένη σε, τὸ μὲν πρῶτον, ἀτέλεστα ἐρασθεῖσα καὶ μετὰ πάσης ἀνοίας, ἡ καὶ μισουμένη τὸν μισοῦντα φιλῶ, καὶ ὀδυνωμένη τὸν ὀδυνῶντα ἐλεῶ, καὶ οὐδὲ ὕβρις τὸν ἔρωτα παύει. Ὦ ζεῦγος κατ' ἐμοῦ γοήτων, ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Ὁ μὲν τοσοῦτόν μου χρόνον κατεγέλα· ἡ δ' ἀπῆλθε κομιοῦσά μοι φίλτρον. Ἐγὼ δ' ἡ κακοδαίμων, ἠγνόουν αἰτοῦσα παρὰ τῶν ἐχθίστων κατ' ἐμαυτῆς φάρμακον. Καὶ ἅμα τὴν ἐπιστολὴν τῆς Λευκίππης μοι προσέρριψεν. Ἰδὼν οὖν καὶ γνωρίσας ἔφριξα, καὶ ἔβλεπον εἰς γῆν ὡς ἐληλεγμένος. Ἡ δ' ἐτραγῴδει πάλιν· Οἴμοι δειλαία τῶν κακῶν· καὶ γὰρ τὸν ἄνδρα ἀπώλεσα διὰ σέ. Οὔτε γὰρ ἂν ἔχοιμί σε τοῦ λοιποῦ χρόνου, κἂν μέχρι τῶν ὀμμάτων τῶν κενῶν, ἐπεὶ μὴ δεδύνησαι τούτων πλέον. Οἶδ' ὅτι ὁ ἀνήρ με μισεῖ καὶ μοιχείαν κατέγνωκεν ἐπὶ σοὶ, μοιχείαν ἄκαρπον, μοιχείαν ἀναφρόδιτον, ἧς μόνον τὴν λοιδορίαν κεκέρδακα. Αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι γυναῖκες μισθὸν τῆς αἰσχύνης ἔχουσι τὴν τῆς ἐπιθυμίας ἡδο-

facto in me impetu, iracundia exardens, plagam maxillæ intulit : capillis abreptum, ad terram projecit et irruens totum verberibus confecit. Ego, quasi seclusis sacris interessem, non modo quis esset, aut quamobrem me cæderet, nesciens, suspicans vero aliquid mali esse, etsi maxime contra niti poteram, tamen id facere veritus fui. Tandem cum ille verberando, ego ratiocinando fessi essemus, surgens, Quis tu, inquam, es? cur me tam contumeliose cædis? At ille, propterea quod vocem misissem, iratior multo factus, manus iterum mihi injecit, vinculaque et compedes poposcit : quibus constrictum me in cubiculum quoddam conjiciunt.

XXIV. Dum ea fiunt, Leucippes epistola, quam forte tunicæ adalligatam lintei fimbriis mecum gestabam, imprudenti mihi excidit, eamque Melite clam suscepit, verita ne qua ex suis esset ad me literis : sed non multo post, cum sola esset, Leucippes nomen invenit, statim exanimata est nomen agnoscens : non tamen eam esse credidit; propterea quod sublatam e vivis fuisse non semel audiverat. Tandem vero tota epistola perlecta, veritateque jam clarius cognita, multis simul cum verecundia atque ira, tum amore atque zelotypia animus ejus, varias in partes distrahi cœpit. Nam et maritum verebatur et literis non poterat non irasci : sed iræ alioqui opponebatur amor, zelotypia incendebat amorem, qui victor tandem evasit.

XXV. Quamobrem cum advesperasceret, ac primo illo ab impetu ad familiarem quemdam suum Thersander se contulisset : Melite hominem, cui mei custodia credita fuerat, allocuta, ad me, clam aliis servis, e quorum numero duos ante cubiculi fores collocaverat, ingressa est : et humi projectum cum me offendisset, propius accedens, eodem omnia momento proferre volebat, ipso vultus habitu quæcunque dictura erat, præ se ferente. O me, infelicem, meamque in perniciem te conspicatam, quæ primum quidem quod assequi non possim, tantopere appetam : o penitus dementem, quæ mei contemptorem amore prosequar : quæ doloribus excruciata excrucianti misericordiam tribuam, totque mihi contumeliarum auctorem desistere amare non possim. O viri et mulieris par me præstigiis decipiens : quorum alter ludibrio me jamdiu habet, altera poculum amatorium allatura abiit, mene igitur ab infensissimis hostibus in meam perniciem remedium quærere, hactenus non intellexisse? Hæc locuta Melite, Leucippes litteras in me projecit. Quibus visis et agnitis, cohorrui statim, vultumque tanquam magni alicujus flagitii reus, dejeci. Illa vero amplius etiam conqueri perrexit : Heu me tot malis afflictam. Tua ego causa maritum amisi, nec tamen te frui posthac mihi licebit : quin immo adspectu etiam tuo, quo uno tantum a te dignata sum, brevi mihi carendum esse intelligo. Tua enim causa me conjux, hoc scio, odio prosequitur, atque adulterii ream facit : et ejus quidem, ex quo fructus ac voluptatis nihil, infamia sola, ad me redundavit. Sane aliæ mulieres ex turpitudine

νήν· ἐγὼ δ' ἡ δυστυχὴς τὴν μὲν αἰσχύνην ἐκαρπωσάμην, τὸ δὲ τῆς ἡδονῆς οὐδαμοῦ. Ἄπιστε καὶ βάρβαρε· ἐτόλμησας οὕτως ἐρῶσαν γυναῖκα κατατῆξαι, καὶ ταῦτ' Ἔρωτος καὶ σὺ δοῦλος ὤν; Οὐκ ἐφοβήθης αὐτοῦ τὰ μηνίματα; οὐκ ᾐδέσθης αὐτοῦ τὸ πῦρ; οὐκ ἐτίμησας αὐτοῦ τὰ μυστήρια; οὐ κατέκλασέ σε ταῦτα τὰ ὄμματα δακρύοντα; Ὦ καὶ λῃστῶν ἀγριώτερε. Δάκρυα γὰρ καὶ λῃστὴς αἰσχύνεται. Οὐδέν σε ἠρέθισεν εἰς ἀφροδίτην κἂν μίαν, οὐ δέησις, οὐ χρόνος, οὐχ ἡ τῶν σωμάτων συμπλοκή· ἀλλὰ, τὸ πάντων ὑβριστικώτατον, προσαπτόμενος, καταφιλῶν, οὕτως ἀνέστης ὡς ἄλλη γυνή. Τίς αὕτη τῶν γάμων ἡ σκιά; Οὐ μὲν δὴ γεγηρακυίᾳ συνεκάθευδες, οὐδ' ἀποστρεφομένῃ σου τὰς περιπλοκὰς, ἀλλὰ καὶ νέᾳ καὶ φιλούσῃ, εἴποι δ' ἂν ἄλλος ὅτι καὶ καλῇ. Εὐνοῦχε καὶ ἀνδρόγυνε καὶ κάλλους καλοῦ βάσκανε, ἐπαρῶμαί σοι δικαιοτάτην ἀράν· οὕτως σε ἀμύναιτο ὁ Ἔρως εἰς τὰ σά. Ταῦτ' ἔλεγε, καὶ ἅμα ἔκλαεν.

ΚϚʹ. Ὡς δ' ἐσιώπων ἐγὼ κάτω νενευκὼς, μικρὸν διαλιποῦσα, λέγει μεταβαλοῦσα· Ἃ μὲν εἶπον, ὦ φίλτατε, θυμὸς ἔλεγε καὶ λύπη· ἃ δὲ νῦν μέλλω λέγειν, ἔρως λέγει. Κἂν ὀργίζωμαι, κάομαι· κἂν ὑβρίζωμαι, φιλῶ. Σπεῖσαι κἂν νῦν, ἐλέησον· οὐκέτι δέομαι πολλῶν ἡμερῶν καὶ γάμου μακροῦ, ὃν ἡ δυστυχὴς ὠνειροπόλουν ἐπὶ σοί. Ἀρκεῖ μοι κἂν μία συμπλοκή. Μικροῦ δέομαι φαρμάκου πρὸς τηλικαύτην νόσον. Σβέσον μοι ὀλίγον τοῦ πυρός. Εἰ δέ τί σοι προπετῶς ἐθρασυνάμην, σύγγνωθι, φίλτατε· ἔρως ἀτυχῶν καὶ μαίνεται. Ἀσχημονοῦσα οἶδα, ἀλλ' οὐκ αἰσχύνομαι τὰ τοῦ Ἔρωτος ἐξαγορεύουσα μυστήρια. Πρὸς ἄνδρα λαλῶ μεμυημένον. Οἶδας τί πάσχω. Τοῖς δ' ἄλλοις ἀνθρώποις ἀθέατα τὰ βέλη τοῦ θεοῦ, καὶ οὐκ ἄν τις ἐπιδεῖξαι δύναιτο τὰ τοξεύματα, μόνοι δ' οἴδασιν οἱ ἐρῶντες τὰ τῶν ὁμοίων τραύματα. Ἔτι μόνον ἔχω ταύτην τὴν ἡμέραν· τὴν ὑπόσχεσιν ἀπαιτῶ. Ἀναμνήσθητι τῆς Ἴσιδος, αἰδέσθητι τοὺς ὅρκους τοὺς ἐκεῖ. Εἰ μὲν γὰρ καὶ συνοικεῖν ἤθελες, ὥσπερ ὤμοσας, οὐκ ἂν ἐφρόντισα Θερσάνδρων μυρίων. Ἐπεὶ δὲ Λευκίππην εὑρόντι σοι γάμος ἀδύνατος ἄλλης γυναικὸς, ἑκοῦσά σοι κἀγὼ τοῦτο παραχωρῶ. Οἶδα νικωμένη· οὐκ αἰτῶ πλέον ἢ δύναμαι τυχεῖν. Κατ' ἐμοῦ γὰρ πάντα καινά· ἀναβιοῦσι καὶ νεκροί. Ὦ θάλασσα, πλέουσαν μέν με διέσωσας, σώσασα δὲ μᾶλλον ἀπολώλεκας, δύο ἀποστείλασα κατ' ἐμοῦ νεκρούς· Ἤρκει γὰρ Λευκίππη μόνη ζήσασα, ἵνα μηκέτι λυπῆται Κλειτοφῶν. Νῦν δὲ καὶ ὁ ἄγριος Θέρσανδρος ἡμῖν πάρεστι. Τετύπτησαι βλεπούσης μου, καὶ βοηθεῖν ἡ δυστυχὴς οὐκ ἠδυνάμην. Ἐπὶ τοῦτο τὸ πρόσωπον πληγαὶ κατηνέχθησαν, ὦ θεοί· Δοκῶ, τυφλὸς Θέρσανδρος ἦν. Ἀλλὰ δέομαι, Κλειτοφῶν δέσποτα· δεσπότης γὰρ εἶ ψυχῆς τῆς ἐμῆς· ἀπόδος σεαυτὸν τήμερον πρῶτα καὶ ὕστατα. Ἐμοὶ δ' ἡμέραι τὸ βραχὺ τοῦτο πολλαί. Οὕτω μηκέτι Λευκίππην ἀπολέσειας, οὕτω μηκέτι μηδὲ ψευδῶς ἀποθάνοι. Μὴ ἀτιμάσῃς τὸν ἔρωτα τὸν ἐμὸν, δι'

voluptatem consequuntur : at miseræ mihi sola sine voluptate turpitudo parata est. O infidum, o barbarum, tene mulierem tanto amore deflagrantem, tabescere æquo animo ferre posse, cum amori tu quoque deservias? neque te Cupidinis iram timere? non faces ejus, non arcana vereri? non lacrymis, quas oculi hi profuderunt, o prædonibus immaniorem, quibusque vel prædo ad misericordiam allicitur, commoveri? Quid, quod animum tuum non modo non pellexerunt preces meæ, ut semel saltem mihi morem gereres, sed ne ullum quidem tempus, aut mutuus complexus, aut aliud quidpiam apud te pondus habuerunt. Quin imo (quod omnium contumeliosissimum est) e complexu meo, ex ipsis dissuaviationibus æque discedis atque alia mulier. Et quænam hæc est nuptiarum umbra? Tu quidem certe non cum effœta aliqua, tuosve amplexus aversante, cubuisti, sed et cum adolescente et cum amante, addiderit vero aliquis etiam, et cum formosa. Eunuche, evirate, pulchritudinis contemptor, nunc ego immortales deos precor, tuis ut desideriis contraria omnia evenire velint : quo in te, quæ in me moliris, cuncta experiare. Hæc locuta Melite, simul flebat.

XXVI. Deinde, ut tacebam oculos humi defigens, animo penitus commutato, rursum, Quæ hactenus locuta sum, inquit, carissime, ira et mœror suggessit : nunc ad dicendum me amor impellit. Licet irata sim, ardeo, licet contumelia afficiar, amo. Ah saltem nunc mihi morem gere, miserere : non ego dies multos, aut nuptias diuturnas peto, quarum vana spe misera tenebar. Unicus mihi satis erit congressus, vel tantula ope mihi ad tanti morbi vim depellendam opus est. Agedum ignem hunc mihi aliquantum restingue : ac, si quid in te asperius antea locuta sum, ignosce, carissime : infelix amor vel insanit. Nec vero me fugit, quam turpem causam agam : verumtamen amoris arcana palam facere haudquaquam pudet. Sacris his initiatum hominem alloqui me scio. Nosti quid patiar. Aliis dei hujus tela ignota sunt, nec aliquis ostendere possit jacula, solis enim amantibus, amantium vulnera innotescunt. Hæc mihi adhuc superest dies, qua ut promissa facias, obtestor. Isidis tibi veniat in mentem, neque quod in illius templo jurasti, floccifeceris. Quod si, ut inter nos jurejurando firmatum est, promissis stare voluisses, non equidem Thersandros mille curaverim. Cæterum quoniam, Leucippe inventa, nullo fieri pacto potest, aliam ut ducas, per me quidem fac, ut lubet. Mihi enim cedendum esse intelligo; jamque amplius nihil, nisi quod consequi possum, peto : quandoquidem mihi omnia novo modo bellum indicunt, ac mortui etiam ipsi ab inferis excitantur. O mare, tu certe navigantem servasti, verum servando majores in ærumnas conjecisti, duobus mortuis meam in perniciem advectis, nam una Leucippe satis esset, si viveret ne Clitophon amplius in mœrore jaceat. Nunc vero impius Thersander rediit. Me vidente vapulasti, miseraque opis nihil ferre poteram. Hæc quidem, di boni, facies verberibus fœdata. Cæcus tum, puto, Thersander fuit. Sed te, o here Clitophon (tu enim animæ imperium meæ obtines) id unum rogo, hodie saltem ut mihi te primum et ultimum concedas. Parva hæc mora

ὃν τὰ μέγιστα εὐτυχεῖς. Οὗτός σοι Λευκίππην ἀποδέδωκεν. Εἰ γάρ σου μὴ ἠράσθην ἐγὼ, εἰ γάρ σε μὴ ἐνταῦθα ἤγαγον, ἦν ἂν ἔτι σοι Λευκίππη νεκρά. Εἰσὶν, ὦ Κλειτοφῶν, καὶ Τύχης δωρεαί. Ἤδη τις θησαυρῷ περιτυχὼν, τὸν τόπον τῆς εὑρέσεως ἐτίμησε, βωμὸν ἤγειρε, θυσίαν προσήνεγκεν, ἐστεφάνωσε τὴν γῆν· σὺ δὲ παρ' ἐμοὶ θησαυρὸν Ἔρωτος εὑρὼν, ἀτιμάζεις τὰ εὐεργετήματα. Νόμιζέ σοι τὸν Ἔρωτα δι' ἐμοῦ λέγειν· ἐμοὶ χάρισαι τοῦτο, Κλειτοφῶν, τῷ σῷ μυσταγωγῷ. Μὴ ἀμύητον τὴν Μελίττην ἀπέλθῃς καταλιπών· καὶ τὸ ταύτης ἐμόν ἐστι πῦρ. Ἄκουσον δ' ὡς καὶ τἄλλα μοι μέλει περὶ σοῦ. Λυθήσῃ μὲν γὰρ ἄρτι τῶν δεσμῶν, κἂν Θερσάνδρῳ μὴ δοκῇ· καταγωγῆς δὲ τεύξῃ τοσούτων ἡμερῶν, ὅσων ἂν θέλῃς, πρὸς ἐμὸν σύντροφον. Ἕωθεν δὲ καὶ τὴν Λευκίππην παρέσεσθαι προσδόκα. Διανυκτερεύσειν γὰρ ἔλεγεν εἰς τὸν ἀγρὸν, βοτανῶν [ἕνεκεν] χάριν, ὡς ἐν ὄψει τῆς σελήνης αὐτὰς ἀναλάβοι. Οὕτως γάρ μου κατεγέλα. Ἤιτησα γὰρ φάρμακον παρ' αὐτῆς ὡς Θετταλῆς κατὰ σοῦ. Τί γὰρ ἠδυνάμην ἔτι ποιεῖν ἀποτυγχάνουσα, ἢ βοτάνας ζητεῖν καὶ φάρμακα; Αὕτη γὰρ τῶν ἐν ἔρωτι δυστυχούντων ἡ καταφυγή. Ὁ Θέρσανδρος δὲ, ὡς καὶ περὶ τούτου θαρρήσῃς, ἐξεπήδησε πρὸς ἑταῖρον αὐτοῦ, ἐξανιστάμενος ἐμοὶ τῆς οἰκίας ὑπ' ὀργῆς· δοκεῖ δ' ἔμοιγε θεός τις αὐτὸν ἐντεῦθεν ἐξεληλακέναι, ἵνα σου τὰ τελευταῖα ταῦτα δυνηθῶ τυχεῖν. Ἀλλά μοι σαυτὸν ἀπόδος.

ΚΖ'. Ταῦτα φιλοσοφήσασα (διδάσκει γὰρ ὁ Ἔρως καὶ λόγους) ἔλυε τὰ δεσμὰ καὶ τὰς χεῖρας κατεφίλει, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τῇ καρδίᾳ προσέφερε καὶ εἶπεν, Ὁρᾷς, πῶς πηδᾷ, καὶ πάλλει πυκνὸν παλμὸν ἀγωνίας γέμοντα καὶ ἐλπίδος, γένοιτο δὲ καὶ ἡδονῆς· καὶ ἔοικεν ἱκετεύειν σε τῷ πηδήματι. Ὡς οὖν μ' ἔλυσε, καὶ περιέβαλε κλάουσα, ἔπαθόν τι ἀνθρώπινον, καὶ ἀληθῶς ἐφοβήθην τὸν Ἔρωτα, μή μοι γένηται μήνιμα ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ἄλλως ὅτι Λευκίππην ἀπειλήφειν, καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα τῆς Μελίττης ἀπαλλάττεσθαι ἔμελλον, καὶ ὅτι οὐδὲ γάμος ἔτι τὸ πραττόμενον ἦν, ἀλλὰ φάρμακον ὥσπερ ψυχῆς νοσούσης. Περιβαλούσης οὖν ἠνειχόμην καὶ περιπλεκομένης πρὸς τὰς περιπλοκὰς οὐκ ἀντέλεγον, καὶ ἐγένετο ὅσα ὁ Ἔρως ἤθελεν, οὔτε στρωμνῆς ἡμῶν δεηθέντων, οὔτ' ἄλλου τινὸς τῶν εἰς παρασκευὴν ἀφροδισίων. Αὐτουργὸς γὰρ ὁ Ἔρως, καὶ αὐτοσχέδιος σοφιστὴς, καὶ πάντα τόπον αὐτῷ τιθέμενος μυστήριον. Τὸ δ' ἀπερίεργον εἰς Ἀφροδίτην ἥδιον μᾶλλον τοῦ πολυπράγμονος· αὐτοφυῆ γὰρ ἔχει τὴν ἡδονήν.

multorum apud me dierum loco erit : sic neque tu Leucippen amiseris : neque illa vel falsam mortem obierit. Ne meum amorem neglexeris : cujus causa maximam felicitatem Leucippen ipsam es consecutus. Nisi enim ego te amassem, hucque produxissem, mortua utique Leucippe adhuc tibi esset. Fortunæ vero etiam aliquid est quod acceptum ferri deceat. Cum thesaurum aliquis invenisset, locum in quo invenit, in honore habuit, aram consecravit, libamina obtulit, telluremque coronavit. Tu vero amatorio thesauro apud me reperto, beneficii auctorem spernis. Hæc autem per me tecum Amorem loqui existima. Id mihi tuæ mysteriorum magistræ concede, Clitophon, ut ne hinc Meliten non initiatus discedas. Meus ignis est, qui eam urit. Audi, Clitophon, quomodo cætera tua mihi curæ sint. A vinculis, tametsi Thersandro id minime videatur, te nunc solvam : cubiculumque, in quo tam diu cum eo, qui mecum una lac hausit, degas, quamdiu voles, tibi adornatum dabo. Leucippen vero cras prima luce tibi affuturam exspecta. Ruri enim pernoctare se velle dixit, ut herbas ad Lunæ adspectum colligeret; ita de me ludi facti sunt : ab ea enim tanquam Thessala, opem contra te imploravi. Nam spe frustrata, quid facere amplius potui, quam ad herbas et medicamenta, quæ miserorum amantium solatia sunt, confugere? Nunc, ut istum etiam timorem deponas, Thersander iratus domo ad familiarem quemdam suum se contulit, ut deus aliquis hinc illum ejecisse mihi videatur, quo postrema hæc a te libere consequi possim. Agedum tandem igitur tui mihi copiam fac.

XXVII. Hæc Melite cum disseruisset (Amor enim eloqui etiam docet) vincula solvit : manusque meas exosculata, oculis primum suis, deinde cordi admovit, ac, Videsne, inquit, ut salit, ac semet vibrans assidue palpitat, metus et spei simul (utinam vero etiam voluptatis) plenum, ut trepidatione hujusmodi orare te videatur? Posteaquam vinculis solutus sum, mulierque flens me complexa est, humani quiddam perpessus sum : atque, ut ingenue fatear, ne mihi Amor irasceretur, extimui : præsertim quod, recuperata Leucippe, Meliten paulo post dimissurus essem, et quæ fierent nuptiæ non essent, sed tantum ægrotantis animi quasi medicina quædam. Amplexantem igitur deosculantemque pari amplexu deosculationeque accepi : atque haud ita multo post, desiderii ejus exspectationem omnem explevi, nobis neque stratum, neque alium ullum ad venerem apparatum requirentibus. Amor enim sui ipsius artifex est, et, quæ opus sunt, ex tempore afferens, ad sua ipsius arcana quemvis accommodat locum. Illud porro certissimum est, imparatam venerem parata longe suaviorem esse, utpote quæ germanam secum ferat voluptatem.

ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ.

Ἐπεὶ οὖν τὴν Μελίττην ἰασάμην, λέγω πρὸς αὐτήν· Ἀλλ' ὅπως μοι τῆς φυγῆς παράσχης τὴν ἀσφάλειαν, καὶ τἄλλα ὡς ὑπέσχου περὶ Λευκίππης. Μὴ φροντίσῃς, εἶπε, τοῦγε κατ' ἐκείνην μέρους, ἀλλ' ἤδη νόμιζε Λευκίππην ἔχειν. Σὺ δ' ἔνδυθι τὴν ἐσθῆτα τὴν ἐμὴν, καὶ κλέπτε τὸ πρόσωπον τῷ πέπλῳ. Ἡγήσεται δέ σοι τῆς ἐπὶ τὰς θύρας Μελανθὼ ὁδοῦ· περιμένει δέ σε καὶ νεανίσκος ἐπ' αὐταῖς ταῖς θύραις, ᾧ προστεταγμένον ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ, κομίσαι σε εἰς τὴν οἰκίαν, οὗ καὶ Κλεινίαν καὶ Σάτυρον εὑρήσεις, καὶ Λευκίππη σοι παρέσται. Ταῦθ' ἅμα λέγουσα, ἐσκεύασέ με ὡς ἑαυτὴν, καὶ καταφιλοῦσα, Ὡς εὐμορφότερος, ἔφη, παρὰ πολὺ γέγονας τῇ στολῇ. Τοιοῦτον Ἀχιλλέα ποτ' ἐθεασάμην ἐν γραφῇ. Ἀλλά μοι, φίλτατε, σώζοιο, καὶ τὴν ἐσθῆτα ταύτην φύλαττε μνήμην· ἐμοὶ δὲ τὴν σὴν κατάλιπε, ὡς ἂν ἔχοιμι ἐνδυομένη σοι περικεχύσθαι. Δίδωσι δέ μοι καὶ χρυσοῦς ἑκατὸν, καὶ καλεῖ τὴν Μελανθώ. Θεράπαινα δ' ἦν αὕτη τῶν πιστῶν, καὶ ἐφήδρευε ταῖς θύραις. Ὡς δ' εἰσῆλθε, λέγει περὶ ἐμοῦ τὰ συγκείμενα, καὶ κελεύει πάλιν ἀναστρέφειν πρὸς αὐτὴν, ἐπειδὰν ἔξω γένωμαι τῶν θυρῶν.

Β'. Ἐγὼ μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον ὑπεκδύομαι· καὶ ὁ φύλαξ τοῦ οἰκήματος ἀνεχώρησε, νομίσας τὴν δέσποιναν εἶναι, νευσάσης αὐτῷ τῆς Μελανθοῦς· καὶ διὰ τῶν ἐρήμων τῆς οἰκίας ἐπί τινα θύραν οὐκ ἐν ὁδῷ κειμένην ἔρχομαι· καί μ' ὁ πρὸς τῆς Μελίττης ταύτῃ προστεταγμένος ἀπολαμβάνει. Ἀπελεύθερος δ' αὐτὸς τῶν συμπεπλευκότων ἦν ἡμῖν καὶ ἄλλως ἐμοὶ κεχαρισμένος. Ὡς δ' ἀνέστρεψεν ἡ Μελανθὼ, καταλαμβάνει τὸν φρουρὸν, ἄρτι ἐπικλείσαντα τὸ οἴκημα, καὶ ἀνοίγειν ἐκέλευσεν αὖθις. Ὡς δ' ἤνοιξε, καὶ παρελθοῦσα ἐμήνυσε τῇ Μελίττῃ τὴν ἔξοδον τὴν ἐμὴν, καλεῖ τὸν φύλακα. Κἀκεῖνος, ὡς τὸ εἰκὸς, θέαμα ἰδὼν παραδοξότατον, τῆς κατὰ τὴν ἔλαφον ἀντὶ παρθένου παροιμίας, ἐξεπλάγη καὶ ἔστη σιωπῇ. Λέγει οὖν πρὸς αὐτόν· Οὐκ ἀπιστοῦσά σοι μὴ οὐκ ἐθελήσῃς ἀφεῖναι Κλειτοφῶντα, ταύτης ἐδεήθην τῆς κλοπῆς, ἀλλ' ἵνα σοι πρὸς Θέρσανδρον ἡ τῆς αἰτίας ἀπόλυσις ᾖ, ὡς οὐ συνεγνωκότι. Χρυσοῖ δέ σοι οὗτοι δῶρον δέκα, δῶρον μὲν, ἂν ἐνταῦθα μείνῃς, παρὰ Κλειτοφῶντος· ἐὰν δὲ νομίσῃς φυγεῖν βέλτιον, ἐφόδιον. Καὶ ὁ Πασίων (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ φύλακι) Πάνυ, ἔφη, δέσποινα, τὸ σοὶ δοκοῦν κἀμοὶ δοκεῖ καλῶς ἔχειν. Ἔδοξεν οὖν τῇ Μελίττῃ τὸ νῦν ἀναχωρεῖν· ὅταν δ' ἐν καλῷ θῆται τὰ πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ γένηται τὰ τῆς ὀργῆς ἐν γαλήνῃ, τότε μετιέναι. Καὶ ὁ μὲν οὕτως ἔπραξεν.

Γ'. Ἐμοὶ δ' ἡ συνήθης τύχη πάλιν ἐπιτίθεται καὶ συντίθεται κατ' ἐμοῦ δρᾶμα καινόν. Ἐπάγει γάρ μοι τὸν Θέρσανδρον εὐθὺς παρελθόντα. Μεταπεισθεὶς γὰρ ὑπὸ τοῦ φίλου, πρὸς ὃν ᾤχετο, μὴ ἀπόκοιτος γε-

LIBER SEXTUS.

Posteaquam Melites ægrimoniam sublevavi, Sed age, inquam, tutam mihi ad abeundum viam, et cætera, quæ de Leucippe pollicita es, præbe. Tum illa, Ne vereare, inquit, quod quidem ad Leucippen attinet, sed eam te jam recepisse puta. Ornatum hunc meum indue, faciemque velo obvolve. Melantho ad ostium, qua in viam patet egressus, te comitabitur. Illic adolescens tibi præsto erit, qui, sicut ei præscripsi, ad Cliniam te Satyrumque perducat. Leucippe autem etiam tibi aderit. Quæ cum dixisset, eo me, quo se ipsam consueverat, modo adornavit, dissuaviansque, quanto, inquit, formosior es in stola. Talem ego quidem in pictura olim Achillem vidi. Ceterum, anime mi Clitophon, et pallam hanc apud te mei monumentum serva, tuo vicissim mihi pallio relicto, quo induta tuis quasi amplexibus detineri videar. Tum mihi aureos nummos centum dedit : arcessitaque Melanthone (erat hæc ancillarum omnium fidissima, cui uni januarum custodia credebatur) quid me fieri velit, docet : deinceps ad se reverti jubet, postquam exiissem.

II. Ego quidem hoc modo furtim elabor et custos heram me esse ratus, id ei annuente Melanthone, secessit, per remotiorem domus partem ad portam quamdam desuefactam perveni : ubi me destinatus a Melite adolescens libertinus ex iis, qui nobiscum navigaverant, mihi alioqui etiam gratus, accepit. Postea vero quam reversa est Melantho custodem deprehendit cubiculum qui vixdum clauserat et rursus aperire jussit eum. Ubi is aperuerat et intrans meum abitum heræ nuntiavit, illa custode ad se vocato (qui, sicuti credibile est, re maxime præter opinionem perspecta, juxta adagium, *Pro virgine cerva*, stupore oppressus obmutuerat) Mihi quidem, inquit, dubium non erat, ne non Clitophontem dimitteres. Sed eo artificium istud excogitavi, quo esset tibi apud Thersandrum excusationi locus, utpote qui non cognoveris. Aureos autem nummos decem tibi Clitophon, si hic maneas, muneri mittit, si de fuga cogites, viatico. Tum vero Pasion (id erat custodi nomen) atqui, O hera, inquit, nihil mihi magis probabitur, quam quod tu suaseris. Itaque mulieri placuit, ut aliquo profugeret; tunc eum arcesseret, cum turbæ illæ et mariti ira sedata esset. Atque ita quidem ille fecit.

III. Sed ut solebat, fortuna mihi rursus insidiata est, novumque periculum creavit. Thersandrum enim, qui ab amico, ad quem diverterat, ne procul ab uxore cubaret suasus, a cœna domum revertebatur, præsentem mihi

νέσθαι, δειπνήσας πάλιν ἀνέστρεφεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν. Ἦν δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερομηνία, καὶ μεθυόντων πάντα μεστά· ὥστε καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς τὴν ἀγορὰν ἅπασαν κατεῖχε πλῆθος ἀνθρώπων. Κἀγὼ μὲν ἐδόκουν τοῦτο μόνον εἶναι δεινόν· ἐλελήθει δὲ καὶ ἄλλο τεχθέν μοι χαλεπώτερον. Ὁ γὰρ Σωσθένης ὁ τὴν Λευκίππην ὠνησάμενος, ὃν ἡ Μελίττη τῆς τῶν ἀγρῶν ἐκέλευσεν ἀποστῆναι διοικήσεως, μαθὼν παρεῖναι τὸν δεσπότην, τούς τ' ἀγροὺς οὐκέτι ἀφῆκε, τήν τε Μελίττην ἤθελεν ἀμύνασθαι. Καὶ πρῶτον μὲν φθάσας, καταμηνύει μου πρὸς τὸν Θέρσανδρον· ὁ γὰρ διαβαλὼν οὗτος ἦν· ἔπειτα καὶ περὶ Λευκίππης λέγει πάνυ τι πιθανῶς πλασάμενος. Ἐπεὶ γὰρ αὐτὸς αὐτῆς ἀπεγνώκει τυχεῖν, μαστροπεύει πρὸς τὸν δεσπότην, ὡς ἂν αὐτὸν τῆς Μελίττης ἀπαγάγοι· Κόρην ἐωνησάμην, ὦ δέσποτα, καλήν, ἀλλὰ χρῆμά τι κάλλους ἄπιστον. Οὕτως αὐτὴν πιστεύσειας ἀκούων, ὡς ἰδών. Ταύτην ἐφύλαττόν σοι. Καὶ γὰρ ἠκηκόειν ζῶντά σε· καὶ ἐπίστευον, διόπερ ἤθελον. Ἀλλ' οὐκ ἐξέφαινον, ἵνα τὴν δέσποιναν ἐπ' αὐτοφώρῳ καταλάβοις καὶ μή σου κεταγελώη μοιχὸς ἄτιμος καὶ ξένος. Ἀφῄρηται δὲ ταύτην χθὲς ἡ δέσποινα καὶ ἔμελλεν ἀποπέμψειν· ἡ τύχη δ' ἐτήρησέ σοι, ὥστε τοσοῦτον κάλλος λαβεῖν. Ἔστι δὲ νῦν ἐν τοῖς ἀγροῖς, οὐκ οἶδ' ὅπως πρὸς αὐτῆς ἀπεσταλμένη. Πρὶν οὖν αὖθις ἐπανελθεῖν, εἰ θέλεις, κατακλείσας αὐτὴν φυλάξω σοι, ὡς ὑπὸ σοὶ γένοιτο.

Δ'. Ἐπῄνεσεν ὁ Θέρσανδρος καὶ ἐκέλευσε τοῦτο ποιεῖν. Ἔρχεται δὴ σπουδῇ μάλα ὁ Σωσθένης εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ τὴν καλύβην ἑωρακώς, ἔνθα ἡ Λευκίππη διανυκτερεύειν ἔμελλε, δύο τῶν ἐργατῶν παραλαβών, τοὺς μὲν κελεύει τὰς θεραπαινίδας, αἵπερ ἦσαν ἅμα τῇ Λευκίππῃ παροῦσαι, περιελεῖν δόλῳ, καὶ καλεσαμένους ὅτι πορρωτάτω διατρίβειν ἔχοντας ἐφ' ὁμιλίᾳ· δύο δ' ἄλλους διάγων, ὡς εἶδε τὴν Λευκίππην μόνην, εἰσπηδήσας καὶ τὸ στόμα ἐπισχὼν συναρπάζει καὶ κατὰ θάτερα τῆς τῶν θεραπαινίδων ἐκτροπῆς χωρεῖ, φέρων εἴς τι δωμάτιον ἀπόρρητον, καὶ καταθέμενος λέγει πρὸς αὐτήν· Ἥκω σοι φέρων σωρὸν ἀγαθῶν, ἀλλ' ὅπως εὐτυχήσασα μὴ ἐπιλήσῃ μου. Μὴ γὰρ φοβηθῇς ταύτην τὴν ἁρπαγήν, μηδ' ἐπὶ κακῷ τῷ σῷ γεγονέναι δόξῃς. Αὕτη γὰρ τὸν δεσπότην τὸν ἐμὸν ἐραστήν σοι προξενεῖ. Ἡ μὲν δὴ τῷ παραλόγῳ τῆς συμφορᾶς ἐκπλαγεῖσα, ἐσιώπησεν· ὁ δ' ἐπὶ τὸν Θέρσανδρον ἔρχεται καὶ λέγει τὰ πεπραγμένα. Ἔτυχε δ' ὁ Θέρσανδρος ἐπανιὼν εἰς τὴν οἰκίαν. Τοῦ δὲ Σωσθένους αὐτῷ μηνύσαντος τὰ περὶ τῆς Λευκίππης καὶ κατατραγῳδοῦντος αὐτῆς τὸ κάλλος, μεστὸς γενόμενος ἐκ τῶν εἰρημένων ὡσεὶ κάλλους φαντάσματος, φύσει καλοῦ, παννυχίδος οὔσης, καὶ ὄντων μεταξὺ τεσσάρων σταδίων ἐπὶ τοὺς ἀγρούς, ἡγεῖσθαι κελεύσας, ἐπ' αὐτὴν χωρεῖν ἔμελλεν.

Ε'. Ἐν τούτῳ δ' ἐγὼ τὴν ἐσθῆτα τῆς Μελίττης εἶχον ἠμφιεσμένος, καὶ ἀπερισκέπτως ἐμπίπτω κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς, καί με ὁ Σωσθένης πρῶτος γνωρίσας,

obviam misit. Celebrabantur Dianæ festi dies, et ebriorum plena erant omnia, integramque noctem mortalium ingens multitudo forum totum percursabat : quod unum ego rationibus meis maxime obstare arbitrabar, nesciens aliud mihi longe gravius infortunium imminere. Nam Sosthenes, qui Leucippen emerat, quem ab agrorum administratione abstinere Melite jusserat, herum adesse intelligens, non modo ab ea non abstinuit, verum etiam de Melite vindictam sumere cupiens, me primum Thersandro prodidit, utpote qui delator esset, deinde alia complura de Leucippe apposite admodum ementitus. Ejus enim potiundæ simulatque spem sibi ereptam vidit, hero lenonis operam præstare aggressus est, ut eum a Melite abalienaret. Puellam, o here, inquit, emi forma bona sic, ut cogitatione comprehendi nequeat : de qua narranti mihi æque ac cernenti tibi, credas velim. Hanc ego tibi asservabam, quem vivere audivissem. Idque credebam quoniam et optabam; sed cuiquam tamen palam facere nolui, ut heræ turpitudinem manifesto cognosceres, et ut ne tibi peregrinus impudensque adulter illuderet. Heri autem eam Melite a me vindicavit, ac missam facere cogitat, sed tantam pulchritudinem tibi fortuna servat, quo ea potiare : illa enim ruri etiam nunc degit, nec, quamobrem eo missa sit, intelligo. Igitur si tu ita censes, illam prius, quam ad heram revertatur, alicubi clausam custodiam ut tuam in potestatem veniat.

IV. Quod cum probasset, fierique jussisset Thersander, Sosthenes quamprimum rus abiit : visoque tugurio, in quo puella erat pernoctatura, duobus accersitis operariis, ancillas, quæ cum illa erant, circumvenire, et vocatas ad locum inde remotum, colloquendo, demorari jubet. Ipse aliis duobus secum ductis, statim ut solam conspicatus est, impetu facto, manibusque ori ejus admotis, mediam comprehendit : seorsumque ab ancillis asportans occultam quandam in domum conclusit, Magnum ad te, inquiens, bonorum cumulum affero. Te autem illud spectare par est, ut ne, postea quam fueris assecuta, mei obliviscaris. Nec vero raptum hunc extimescas, neve in perniciem tuam factum putes : quoniam quidem hic tui amantem herum meum tecum familiaritate conjunget. Leucippe, insperata calamitate hac percussa, obmutuit. Sosthenes Thersandro, qui tum forte domum revertebatur, quid egisset renunciavit, ac Leucippes formam laudibus in cœlum tulit, quo factum est, ut Thersander ex eo sermone summæ cujusdam pulchritudinis speciem animo concipiens, cum nocturnis ludis finis impositus nondum esset, rusque illud ab urbe non amplius quatuor stadiis distaret, præire illum jubens, ad puellam profecturus esset.

V. Interea Melites vestitu ornatus ipse, imprudenter euntibus illis occurri : meque statim agnito, primus Sosthenes, En, inquit, bacchantem adulterum, et tuæ uxo-

Ἀλλ' ἰδού, φησίν, οὗτος ὁ μοιχὸς, βακχεύων ἡμῖν ἔπεισι καὶ τῆς σῆς γυναικὸς ἔχων λάφυρα. Ὁ μὲν οὖν νεανίσκος ἔτυχε προηγούμενος, καὶ προϊδὼν ἀποφεύγει, μὴ καιρὸν λαβὼν ὑπὸ δέους κἀμοὶ προμηνῦσαι. Ἐμὲ δ' ἰδόντες συλλαμβάνουσι· καὶ ὁ Θέρσανδρος βοᾷ, καὶ πλῆθος τῶν παννυχιζόντων συνέρρεεν. Ἔτι μᾶλλον οὖν ὁ Θέρσανδρος ἐδεινοπάθει, ῥητὰ μὲν καὶ ἄρρητα βοῶν, τὸν μοιχὸν, τὸν λωποδύτην· ἀπάγει δέ μ' εἰς τὸ δεσμωτήριον καὶ παραδίδωσιν ἔγκλημα μοιχείας ἐπιφέρων. Ἐμὲ δ' ἐλύπει τούτων μὲν οὐδὲν, οὔθ' ἡ τῶν δεσμῶν ὕβρις, οὔθ' ἡ τῶν λόγων αἰτία· καὶ γὰρ ἐθάρρουν τῷ λόγῳ περιέσεσθαι μὴ μοιχὸς εἶναι, γῆμαι δ' ἐμφανῶς. Δέος δέ με περὶ τῆς Λευκίππης εἶχεν, οὔπω σαφῶς αὐτὴν ἀπολαβόντα. Ψυχαὶ δὲ πεφύκασι μάντεις τῶν κακῶν, ἐπεὶ τῶν γ' ἀγαθῶν ἥκιστα ἐκ μαντείας εὐστοχοῦμεν. Οὐδὲν οὖν ὑγιὲς ἐνενόουν περὶ τῆς Λευκίππης, ἀλλ' ἦν ὕποπτά μοι πάντα καὶ μεστὰ δείματος. Ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως εἶχον τὴν ψυχὴν [κακῶς].

ΣΤ'. Ὁ δὲ Θέρσανδρος ἐμβαλών με εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὡς εἶχεν ὁρμῆς ἐπὶ τὴν Λευκίππην ἵεται. Ὡς δὲ παρῆσαν ἐπὶ τὸ δωμάτιον, καταλαμβάνουσιν αὐτὴν χαμαὶ κειμένην, ἐν νῷ καθεστηκυῖαν ὧν ἔτυχεν ὁ Σωσθένης εἰπὼν, ἐμφαίνουσαν τοῖς προσώποις λύπην ὁμοῦ καὶ δέος. Ὁ γὰρ νοῦς οὔ μοι δοκεῖ λελέχθαι καλῶς ἀόρατος εἶναι τὸ παράπαν· φαίνεται γὰρ ἀκριβῶς ὡς ἐν κατόπτρῳ τῷ προσώπῳ. Ἡσθείς τε γὰρ, ἐξέλαμψε τοῖς ὀφθαλμοῖς εἰκόνα χαρᾶς καὶ ἀνιαθεὶς, συνέστειλε τὸ πρόσωπον εἰς τὴν ὄψιν τῆς συμφορᾶς. Ὡς οὖν ἤκουσεν ἡ Λευκίππη ἀνοιγομένων τῶν θυρῶν, ἦν δ' ἔνδον λύχνος, ἀνανεύσασα μικρὸν, αὖθις τοὺς ὀφθαλμοὺς κατέβαλεν. Ἰδὼν δ' ὁ Θέρσανδρος τὸ κάλλος ἐκ παραδρομῆς, ὡς ἁρπαζομένης ἀστραπῆς, μάλιστα γὰρ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς κάθηται τὸ κάλλος, ἀφῆκε τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐτὴν καὶ εἱστήκει τῇ θέᾳ δεδεμένος, ἐπιτηρῶν πότε αὖθις ἀναβλέψει πρὸς αὐτόν. Ὡς δ' ἔνευσεν εἰς τὴν γῆν, λέγει· Τί κάτω βλέπεις, γύναι; τί δέ σου τὸ κάλλος τῶν ὀφθαλμῶν εἰς γῆν καταρρεῖ; Ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μᾶλλον ῥεέτω τοὺς ἐμούς.

Ζ'. Ἡ δ' ὡς ἤκουσεν, ἐνεπλήσθη δακρύων, καὶ εἶχεν αὐτῆς ἴδιον κάλλος καὶ τὰ δάκρυα. Δάκρυον γὰρ ὀφθαλμὸν ἀνίστησι καὶ ποιεῖ προπετέστερον· κἂν μὲν ἄμορφος ᾖ καὶ ἄγροικος, προστίθησιν εἰς δυσμορφίαν· ἐὰν δ' ἡδὺς καὶ τοῦ μέλανος ἔχων τὴν βαφὴν ἠρέμα τῷ λευκῷ στεφανούμενος, ὅταν τοῖς δάκρυσιν ὑγρανθῇ, ἔοικε πηγῆς ἐγκύμονι μαζῷ. Χεομένης δὲ τῆς τῶν δακρύων ἅλμης περὶ τὸν κύκλον, τὸ μὲν πιαίνεται, τὸ δὲ μέλαν πορφύρεται, καὶ ἔστιν ὅμοιον, τὸ μὲν ἴῳ, τὸ δὲ ναρκίσσῳ. Τὰ δὲ δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν ἔνδον εἱλούμενα γελᾷ. Τοιαῦτα Λευκίππης ἦν τὰ δάκρυα, αὐτὴν τὴν λύπην εἰς κάλλος νενικηκότα. Εἰ δ' ἠδύνατο παγῆναι πεσόντα, καινὸν ἂν εἶχεν ἤλεκτρον ἡ γῆ. Ὁ δὲ Θέρσανδρος ἰδὼν, πρὸς μὲν τὸ κάλλος ἐκεχήνει, πρὸς δὲ τὴν λύπην ἐξεμεμήνει, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύων ἐγκύους εἶχεν. Ἔστι μὲν γὰρ

ris ornamentis indutum. Ac tunc adolescens, qui forte præcedebat, re cognita, nec ullo præ timore ad me commonefaciendum tempore sumpto, in fugam se dedit. Me autem videntes statim comprehenderunt : Thersanderque clamorem tollere cœpit. Vigilum multitudo affluere, ille magis magisque crimen augere, dicenda tacendaque pariter inculcare, adulterum ac furem identidem appellare. Tandem me in carcerem contrudit : nomenque meum de adulterio defert. Sed horum nihil me penitus commovit, non vinculorum ignominiæ, non nominis delatio : confidebam enim, argumentis convicturum, me adulterum nequaquam esse, sed nuptias palam contraxisse. Illud me magnopere angebat, quod Leucippen revera nondum recuperaram. Porro malorum præsagus animus est, bonorum nequaquam. Itaque nihil mihi tum sani de Leucippe in mentem venire poterat : sed erant suspecta omnia, omnia pavoris plena : ipseque animo ita affectus eram.

VI. Thersander simulac me in custodiam tradidit, ad Leucippen cum Sosthene alacriter admodum profectus est : domumque ingressus, humi jacentem, ac Sosthenis dicta mente agitantem invenit, nec minus animi ægritudinem, et pavorem vultu præ se ferentem, ut illud mihi non recte dictum videatur, mentem omnino cerni non posse : in vultu enim tanquam in speculo, perfecte cernitur. Nam si læta fuerit, id efficit ut imago lætitiæ in oculis reluceat : sin vero tristis, contrahit frontem, calamitatemque ipsam refert. Cæterum Leucippe cum primum valvas aperiri sensit, vixdum oculis in eos conjectis (aderat autem lucerna) vultum statim demisit. At Thersander, visa pulchritudine, quæ ex oculis ejus, tanquam flamma nubium conflictu expressa, repente affulserat, e vestigioque evanuerat (sunt enim oculi præcipua pulchritudinis sedes) confestim exarsit, obtutuque illo victus stetit, quando rursus oculos in se conjiceret, observans. Verum cum illa terram intueretur : quid inquit, lumina humi tua defixa sunt? quid tanta oris tui pulchritudo ad terram defluit? quin hæc potius ad oculos meos delabatur.

VII. Tum Leucippe, his auditis, lacrymas profudit, peculiari sane quodam suo decore cumulatas. Lacryma enim oculum excitat, ac proterviorem efficit : et si deformis atque agrestis fuerit, ejus deformitatem auget; sin contra, jucundus nigraque acies candore sensim coronata cum lacrymis humescit, tumidulæ mammæ fonti assimilantur. Manante quin etiam circa orbem salso earum humore, pars candida pinguescit, nigra vero purpurascit : atque hæc violæ, illa narcisso, similis efficitur. Quod si oculorum intra orbes lacrymæ contineantur, risum præ se ferunt. Ejusmodi ergo Leucippes lacrimæ cum essent, facile mœrorem decore suo vincere profuerunt : quin immo si postea, quam exciderant, conglaciassent, electri novum procul dubio genus habuissemus. Thersander igitur, dum virginis pulchritudinem tristitiamque contemplatur, altera in admirationem raptus, altera in furorem

φύσει δάκρυον ἐπαγωγότατον ἐλέου τοῖς δρῶσι· τὸ δὲ τῶν γυναικῶν μᾶλλον, ὅσῳ (γὰρ) θαλερώτερον, τοσούτῳ καὶ γοητότερον. Ἐὰν δ' ἡ δακρύουσα ᾖ καὶ καλὴ, καὶ ὁ θεατὴς ἐραστὴς, οὐδ' ὀφθαλμὸς ἀτρεμεῖ, ἀλλὰ τὸ δάκρυον ἐμιμήσατο. Ἐπειδὴ γὰρ εἰς τὰ ὄμματα τῶν καλῶν τὸ κάλλος κάθηται, ῥέον δ' ἐκεῖθεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν δρώντων ἵσταται καὶ τῶν δακρύων τὴν πηγὴν συνεφέλκεται. Ὁ δ' ἐραστὴς δεξάμενος ἄμφω, τὸ μὲν κάλλος εἰς τὴν ψυχὴν ἥρπασε, τὸ δὲ δάκρυον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐτήρησεν, ὀφθῆναι δ' εὔχεται, καὶ ἀποψήσασθαι δυνάμενος, οὐκ ἐθέλει, ἀλλὰ τὸ δάκρυον, ὡς δύναται, κατέχει, καὶ φοβεῖται μὴ πρὸ καιροῦ φύγῃ. Ὁ δὲ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν κίνησιν ἐπέχει, μὴ πρὶν τὸν ἐρώμενον ἰδεῖν ταχὺ θελήσῃ πεσεῖν. Μαρτυρίαν γὰρ ταύτην νενόμικεν ὅτι καὶ φιλεῖ. Τοιοῦτό τι τῷ Θερσάνδρῳ συμβεβήκει. Ἐδάκρυε γὰρ πρὸς ἐπίδειξιν, παθὼν μέν τι, κατὰ τὸ εἰκὸς, ἀνθρώπινον, καλλωπιζόμενος δὲ πρὸς τὴν Λευκίππην, ὡς διὰ τοῦτο δεδακρυμένος, ὅτι κἀκείνη δακρύει. Λέγει οὖν πρὸς τὸν Σωσθένην προσκύψας· Νῦν μὲν αὐτὴν θεράπευσον· ὁρᾷς γὰρ ὡς ἔχει λύπης. Ὥσθ' ὑπεκστήσομαι καὶ μάλ' ἄκων, ὡς μὴ ὀχληρὸς εἴην. Ὅταν δ' ἡμερώτερον διατεθῇ, τότε αὐτῇ διαλεχθήσομαι. Σὺ δὲ, ὦ γύναι, θάρσει· ταχὺ γάρ σου ταῦτα τὰ δάκρυα ἰάσομαι. Εἶτα πρὸς τὸν Σωσθένην πάλιν, ἐξιών· Ὅπως εἴπῃς τὰ εἰκότα περὶ ἐμοῦ· ἕωθεν δ' ἧκειν πρός με κατορθώσας, ἔφη. Ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάττετο.

Η'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτ' ἐπράττετο, ἔτυχεν, ἐπὶ τὴν Λευκίππην μετὰ τὴν πρός με ὁμιλίαν εὐθὺς εἰς τοὺς ἀγροὺς τὴν Μελίττην νεανίσκον ἀποστείλασαν, ἐπείγειν αὐτὴν εἰς τὴν ἐπάνοδον, μηδὲν ἔτι δεομένην φαρμάκων. Ὡς οὖν ἧκεν οὗτος εἰς τοὺς ἀγροὺς, καταλαμβάνει τὰς θεραπαινίδας ζητούσας τὴν Λευκίππην, καὶ πάνυ τεταραγμένας· ὡς δ' οὐκ ἦν οὐδαμοῦ, δρόμῳ φθάσας ἀπήγγειλε τὸ συμβάν. Ἡ δ' ὡς ἤκουσε τὰ περὶ ἐμοῦ, ὡς εἴην εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐμβληθεὶς, εἶτα περὶ τῆς Λευκίππης, ὡς ἀφανὴς ἐγένετο, νέφος αὐτῆς κατεχύθη λύπης. Καὶ τὸ μὲν ἀληθὲς οὐκ εἶχεν εὑρεῖν, ὑπενόει δὲ τὸν Σωσθένην. Βουλομένη δὲ φανερὰν αὐτῆς τὴν ζήτησιν ποιήσασθαι διὰ τοῦ Θερσάνδρου, τέχνην λόγων ἐπενόησεν, ἥτις μεμιγμένην εἶχε τῷ σοφίσματι τὴν ἀλήθειαν.

Θ'. Ἐπεὶ γὰρ ὁ Θέρσανδρος εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν ἐβόα πάλιν, Τὸν μοιχὸν ἐξέκλεψας σύ· (σὺ) τῶν δεσμῶν ἐξέλυσας καὶ τῆς οἰκίας ἐξαπέστειλας· σὸν τὸ ἔργον· τί οὖν οὐκ ἠκολούθεις αὐτῷ; τί δ' ἐνταῦθα μένεις; ἀλλ' οὐκ ἄπει πρὸς τὸν ἐρώμενον, ἵν' αὐτὸν ἴδῃς στερρωτέροις δεσμοῖς δεδεμένον; ἡ Μελίττη, Ποῖον μοιχόν; ἔφη. Τί πάσχεις; Εἰ γὰρ θέλεις, τὴν μανίαν ἀφεὶς, ἀκοῦσαι τὸ πᾶν, μαθήσῃ ῥᾳδίως τὴν ἀλήθειαν. Ἓν οὖν σου δέομαι, γενοῦ μοι δικαστὴς ἴσος, καὶ καθήρας μέν σου τὰ ὦτα τῆς διαβολῆς, ἐκβαλὼν δὲ τῆς καρδίας τὴν ὀργὴν, τὸν δὲ λογισμὸν ἐπιστήσας

actus est, ejusque oculi lacrymis repleti sunt. Ita enim natura comparatum est, ut lacrymæ videntes ad misericordiam moveant: et magis mulierum illæ quanto fervidiores enim sunt, tanto magis incantant. Quod si mulier formosa, et is qui spectat, amator sit: tunc videntis oculi nequaquam quiescunt, sed lacrymas ipsi quoque profundunt: pulchritudo enim, quæ in formosarum mulierum oculis præcipuum locum obtinet, ab iis in spectantis oculos dimanat, lacrymarumque vim educit: atque ita fit, ut amator, utrumque excipiens, illam animo hauriat, has oculis servet, quas dein conspici optat, nec eas, tametsi possit, abstergere curat: lacrymasque intra sinum, quamdiu potest, continet, immo luminum motus inhibet, illud videlicet timens, ne ante delabantur, quam ab amata visæ fuerint: id enim capti amore animi signum esse arbitratur. Hujusmodi quiddam Thersandro quoque accidit. Flevit enim, tum ut ostenderet, humanum quid quidem ut credibile est, passus, sed ostentans, ut a Leucippe gratiam iniret, tanquam scilicet idcirco fleret, quia fleret ipsa. Itaque ad Sosthenem conversus, Tu nunc puellæ huic aliquam, inquit, consolationem affer, quanto enim in mœrore jaceat, vides. Ego tametsi invitus, hinc tamen recedam, ne molestus sim. Post, ubi mitior facta fuerit, eam alloquar. Tu interea bono animo sis, mulier: lacrymas enim istas tuas quamprimum abstergebo. Deinde egressus, Sostheni rursum, Cave, inquit, ne, nisi quod deceat, de me loquaris; atque ut cras prima luce ad me, re bene gesta, redeas, cura.

VIII. Interea Melite continuo post, quam a me discessit, adolescentem rus ad Leucippen misit, qui eam ad reversionem urgeret, nullis amplius pharmacis opus esse nuntians. Ille statim profectus, cum ancillas puellam quærentes, ac propterea, quod nusquam apparebat, valde perturbatas offendisset, maxima cum festinatione reversus, heræ factum renuntiavit. Quæ me in carcerem conclusum, Leucippen vero abductam intelligens, curarum mole obruta est. Ac quanquam rem, uti se haberet, certo scire non poterat, culpam tamen omnem in Sosthenem rejiciebat. Leucippen itaque palam perquiri voluit a Thersandro, sermonem, qui ambagibus involutam veritatem continebat, artificiose admodum excogitavit.

IX. Nam cum ille domum reversus, iterum exclamaret, Tu mœchum eripuisti, tu e vinculis exemisti, tu domo emisisti: tuum hoc factum; cur non igitur illum sequeris? Quid hic moraris? quin ad amatorem tuum proficisceris, ut arctioribus eum catenis constrictum videas? Tum Melite, Quemnam, inquit, mihi adulterum nominas? Sanusne es? Tu si rem omnem, furore posthabito, audire volueris, veritatem facile cognosces. Unum tantum te rogo, æquum te mihi judicem præbe: auribusque calumnia vacuis, ac corde remota ira ejusque in locum rationem

κριτὴν ἀκέραιον, ἄκουσον. Ὁ νεανίσκος οὗτος, οὔτε μοιχὸς ἦν ἐμὸς, οὔτ' ἀνήρ· ἀλλὰ τὸ μὲν γένος ἀπὸ Φοινίκης, Τυρίων οὐδενὸς δεύτερος. Ἔπλευσε δὲ καὶ αὐτὸς οὐκ εὐτυχῶς, ἀλλὰ πᾶς ὁ φόρτος αὐτοῦ γέγονε τῆς θαλάσσης. Ἀκούσασα τὴν τύχην ἠλέησα, καὶ ἀνεμνήσθην σου, καὶ παρέσχον ἑστίαν, τάχα, λέγουσα, καὶ Θέρσανδρος οὕτω που πλανᾶται, τάχα, λέγουσα, τὶς κἀκεῖνον ἐλεήσει γυνή. Εἰ δὲ τῷ ὄντι τέθνηκε κατὰ τὴν θάλασσαν, ὡς ἡ φήμη λέγει, φέρε πάντα τιμῶμεν αὐτοῦ τὰ ναυάγια. Πόσους καὶ ἄλλους ἔθρεψα νεναυαγηκότας; Πόσους ἔθαψα τῆς θαλάσσης νεκρούς; Εἰ ξύλον ἐκ ναυαγίας τῇ γῇ προσπεσὸν ἐλάμβανον, τάχα, λέγουσα, ἐπὶ ταύτης τῆς νεὼς Θέρσανδρος ἔπλει. Εἷς δὴ καὶ οὗτος ἦν τῶν ἐκ τῆς θαλάσσης σωζομένων ἔσχατος. Ἐχαριζόμην σοὶ τιμῶσα τοῦτον. Ἔπλευσεν ὥσπερ σύ· ἐτίμων, φίλτατε, τῆς συμφορᾶς τὴν εἰκόνα. Πῶς οὖν ἐνταῦθα συνεπηγόμην; ὁ λόγος ἀληθής. Ἔτυχε μὲν πενθῶν γυναῖκα· ἡ δ' ἄρα ἐλάνθανεν οὐκ ἀποθανοῦσα· τοῦτό τις αὐτῷ καταγορεύει καὶ ὡς ἐνταῦθα εἴη, παρά τινι τῶν ἡμετέρων ἐπιτρόπων· Σωσθένην δ' ἔλεγε. Καὶ οὕτως εἶχε· τὴν γὰρ ἄνθρωπον ἥκοντες εὕρομεν. Διὰ τοῦτο ἠκολούθησέ μοι. Ἔχεις τὸν Σωσθένην, πάρεστιν ἡ γυνὴ κατὰ τοὺς ἀγρούς. Ἐξέτασον τῶν λεχθέντων ἕκαστον. Εἴ τι ἐψευσάμην, μεμοίχευμαι.

Ι'. Ταῦτα δ' ἔλεγε, προσποιησαμένη τὸν ἀφανισμὸν τῆς Λευκίππης μὴ ἐγνωκέναι· ταμιευσαμένη αὖθις, εἰ ζητήσει ὁ Θέρσανδρος εὑρεῖν τὴν ἀλήθειαν, τὰς θεραπαίνας ἀγαγεῖν, αἷς συναπελθοῦσα ἔτυχεν, ἂν (μὴ) παραγένηται περὶ τὴν ἕω, λεγούσας, ὅπερ ἦν, οὐδαμοῦ φαίνεσθαι τὴν κόρην. Οὕτω γὰρ αὐτὴν (ἂν) ἐγκεῖσθαι πρὸς τὴν ζήτησιν φανερῶς, [ὡς] καὶ τὸν Θέρσανδρον ἐπαναγκάσαι. Ταῦτ' οὖν ὑποκριναμένη πιθανῶς, κἀκεῖνα προσετίθει· Πίστευσον, ἄνερ· οὐδέν μου, φίλτατε, παρὰ τὸν τῆς συμβιώσεως κατέγνωκας χρόνον· μηδὲ νῦν τοιοῦτον ὑπολάβῃς. Ἡ δὲ φήμη διαπεφοίτηκεν ἐκ τῆς εἰς τὸν νεανίσκον τιμῆς, οὐκ εἰδότων τῶν πολλῶν τὴν αἰτίαν τῆς κοινωνίας. Καὶ γὰρ σὺ φήμῃ τέθνηκας. Φήμη δὲ καὶ Διαβολὴ δύο συγγενῆ κακά. Θυγάτηρ ἡ Φήμη τῆς Διαβολῆς. Καὶ ἔστι μὲν ἡ Διαβολὴ μαχαίρας ὀξυτέρα, πυρὸς σφοδροτέρα, Σειρήνων πιθανωτέρα· ἡ δὲ Φήμη ὕδατος ὑγροτέρα, πνεύματος δρομικωτέρα, πτερῶν ταχυτέρα. Ὅταν οὖν ἡ Διαβολὴ τοξεύσῃ τὸν λόγον, ὁ μὲν δίκην βέλους ἐξίπταται καὶ τιτρώσκει μὴ παρόντα καθ' οὗ πέμπεται· ὁ δ' ἀκούων ταχὺ πείθεται, καὶ ὀργῆς αὐτῷ πῦρ ἐξάπτεται καὶ ἐπὶ τὸν βληθέντα μαίνεται. Τεχθεῖσα δ' ἡ Φήμη τῷ τοξεύματι, ῥεῖ μὲν εὐθὺς πολλή, καὶ ἐπικλύζει τὰ ὦτα τῶν ἐντυχόντων, διαπνεῖ δ' ἐπὶ πλεῖστον καταιγίζουσα τῷ τοῦ λόγου πνεύματι, καὶ ἐξίπταται κουφιζομένη τῷ τῆς γλώττης πτερῷ. Ταῦτά με τὰ δύο πολεμεῖ· ταῦτά σου τὴν ψυχὴν κατέβαλε καὶ ἀπέκλεισέ μου τοῖς λόγοις τῶν ὤτων σου τὰς θύρας.

substituens judicem integrum audi. Adolescens hic neque adulter, neque conjunx meus est : sed genere Phœnix, et Tyriorum nulli secundus. Is cum navigaret, adversa admodum fortuna usus est : quippe omnes ejus merces naufragio consumptæ perierunt. Quod ego cum audivissem, calamitate hominis commota sum, et tui memor hospitio accepi, mecum illud cogitans, fieri potuisse, ut tu quoque sic errares, tuamque calamitatem mulier aliqua sublevaret : aut si revera in undis, ut fama fuit, diem obiisses, non impie me facturam, si naufragis omnibus misericordiam tribuissem. Nam quot alios me naufragos sublevasse putas? quot undis submersos sepulturæ mandasse? si modo lignum e naufragio ad terram delatum nancisci potui, mecum inquiens, forte hac nave Thersander vehebatur. Ex iis autem, qui pelagi vim effugerunt, unus hic, et quidem postremus fuit : quem dum ego honore affeci, quid aliud, quam in te officiosa fui? Navigavit ille quemadmodum etiam tu : idcirco ejus calamitatem tanquam tuæ imaginem, carissime conjux, miserata sum. Quo pacto autem illum huc mecum adduxi? oratio mea vera. Porro autem is uxorem suam lugebat, illam, quanquam falso, periisse ratus, cum tandem aliquis eam vivere atque apud unum e procuratoribus nostris (Sosthenem autem nominabat) diversari, nobis retulit : remque ita se habere compertum est. Rus enim profecti, mulierem invenimus : atque hac de causa me ille secutus est. Habes Sosthenem, mulier ruri est. De iis omnibus tuo arbitratu percunctare. Si quid mentitam esse me compereris, adulterii ream agas licet.

X. Hæc Melite dicebat, Leucippes raptum scire se dissimulans, atque in animo habens, si quidem facti veritatem indagare Thersander studuisset, ancillas, quibuscum Leucippe abierat, si postridie mane non reversa esset, testes dare, puellam nusquam reperiri dicturas. Sic enim fore, ut ipsa palam operam dare posset perquirendæ puellæ, et insuper Thersandrum eadem facere cogeret. Quin immo, quamquam satis apposite finxisse videbatur, tamen illud etiam addidit : Neque vero, conjux, quæ dixi, falsa esse putes : nam nullius probri, dum simul ætatem egimus, me accusasti quamobrem ne nunc tale quid suspiceris. Fama autem hæc ex honore adolescenti habito exorta est, eo quod multos lateret causa, quamobrem meam illum in familiaritatem receperim. Quod si famæ credendum sit, an non tu quoque naufragio submersus obiisse putandus esses? Calumnia enim et fama duo sunt sibi cognata mala, nimirum quia hæc illius filia est. Atque illa quidem gladio acutior, igne ardentior, et ad persuadendum Sirenibus aptior est : hæc vero aqua magis fluxa, vento celerior, et pernicior alis. Quamobrem sermo quum a calumnia emissus fuerit, sagittæ in morem evolat, absentemque, in quem mittitur, vulnerat : qui vero audit, facile admodum credit, iraque accensus in vulneratum furit. At fama ex vulnere hujusmodi multiplex quidem statim diffunditur : et sermonis vento acta, linguæque pennis interim sustentata, omnes in partes circumfertur, in obvii cujusque aures illabens. Hæ contra me duæ pestes conspiraverunt : eædem animum nunc tuum occupant, meosque ab auribus tuis sermones arcent.

ΙΑ΄. Ἅμα λέγουσα, χειρός τ' ἔθιγε καὶ καταφιλεῖν ἤθελεν. Ἐγεγόνει δ' ἡμερώτερος, καὶ αὐτὸν ἔσαινε τῶν λεγομένων τὸ πιθανὸν, καὶ τὸ τῆς Λευκίππης σύμφωνον τῷ λόγῳ τοῦ Σωσθένους, μέρος τῆς ὑπονοίας μετέφερεν. Οὐ μέντοι τέλεον ἐπίστευσε. Ζηλοτυπία γὰρ ἅπαξ ἐμπεσοῦσα ψυχῇ δυσέκνιπτόν ἐστιν. Ἐθορυβήθη οὖν ὅτι τὴν κόρην ἤκουσεν εἶναί μου γυναῖκα· ὥστ' ἐμίσει με μᾶλλον. Τότε μὲν οὖν εἰπὼν ἐξετάσειν περὶ τῶν εἰρημένων, κοιμησόμενος ᾤχετο καθ' αὑτόν. Ἡ δὲ Μελίττη κακῶς εἶχε τὴν ψυχὴν, ὡς ἐκπεσοῦσα πρός με τῆς ὑποσχέσεως. Ὁ δὲ Σωσθένης παραπέμψας μέχρι τινὸς τὸν Θέρσανδρον, καθυποσχόμενος περὶ τῆς Λευκίππης, αὖθις ἀναστρέφει πρὸς αὐτὴν καὶ σχηματίσας τὸ πρόσωπον εἰς ἡδονὴν, Κατωρθώσαμεν, εἶπεν, ὦ Λάκαινα. Θέρσανδρος ἐρᾷ σου, καὶ μαίνεται· ὥστε τάχα καὶ γυναῖκα ποιήσεταί σε. Τὸ δὲ κατόρθωμα τοῦτο ἐμόν. Ἐγὼ γάρ σου πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ κάλλους πολλὰ ἐτερατευσάμην, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ φαντασίας ἐγέμισα. Τί κλάεις; ἀνάστηθι, καὶ θῦε ἐπὶ τοῖς εὐτυχήμασιν Ἀφροδίτῃ. Μνημόνευε δὲ κἀμοῦ.

ΙΒ΄. Καὶ ἡ Λευκίππη, Τοιαῦτα σοὶ, ἔφη, γένοιτο εὐτυχήματα, οἷα ἐμοὶ κομίζων πάρει. Ὁ δὲ Σωσθένης τὴν εἰρωνείαν οὐ συνεὶς, ἀλλὰ νομίζων αὐτὴν τῷ ὄντι λέγειν, φιλοφρονούμενος προσετίθει· Βούλομαι δέ σοι καὶ τὸν Θέρσανδρον, ὅστις ἐστὶν, εἰπεῖν, ὡς ἂν μᾶλλον ἡσθείης. Μελίττης μὲν ἀνὴρ, ἣν εἶδες ἐν τοῖς ἀγροῖς· γένει δὲ πρῶτος ἁπάντων τῶν Ἰώνων, πλοῦτος μείζων τοῦ γένους, ὑπὲρ τὸν πλοῦτον ἡ χρηστότης. Τὴν δ' ἡλικίαν οἷός ἐστιν εἶδες, ὅτι νέος καὶ καλὸς, ὃ μάλιστα τέρπει γυναῖκα. Πρὸς τοῦτο οὐχ ὑπήνεγκεν ἡ Λευκίππη ληροῦντα τὸν Σωσθένην. Ἀλλ' Ὦ κακὸν σὺ θηρίον, μέχρι τίνος μοι μιαίνεις τὰ ὦτα; Τί ἐμοὶ καὶ Θερσάνδρῳ κοινόν; Καλὸς ἔστω Μελίττῃ, καὶ πλούσιος τῇ πόλει, χρηστός τε καὶ μεγαλόψυχος τοῖς δεομένοις· ἐμοὶ δ' οὐδὲν μέλει τούτων. εἴτ' ἐστὶ καὶ Κόδρου εὐγενέστερος, εἴτε Κροίσου πλουσιώτερος. Τί μοι καταλέγεις σωρὸν ἀλλοτρίων ἐγκωμίων; Τότε ἐπαινέσω Θέρσανδρον ὡς ἄνδρα ἀγαθὸν, ὅταν εἰς τὰς ἀλλοτρίας μὴ ἐνυβρίζῃ γυναῖκας.

ΙΓ΄. Καὶ ὁ Σωσθένης σπουδάσας εἶπε· Παίζεις; Πῶς παίζω; ἔφη. Ἔα με, ἄνθρωπε, μετὰ τῆς ἐμαυτῆς συντρίβεσθαι τύχης καὶ τοῦ κατέχοντός με δαίμονος. Οἶδα γὰρ οὖσα ἐν πειρατηρίῳ. Δοκεῖς, μοι, ἔφη, μαίνεσθαι μανίαν ἀνήκεστον. Πειρατήριον ταῦτ' εἶναί σοι δοκεῖ, πλοῦτος καὶ γάμος καὶ τρυφή; ἄνδρα τοιοῦτον λαβοῦσα παρὰ τῆς Τύχης, ὃν οὕτω φιλοῦσιν οἱ θεοὶ, ὡς ἂν αὐτὸν καὶ ἐκ μέσων τῶν τοῦ θανάτου πυλῶν ἀναγαγεῖν; Εἶτα κατέλεγεν τὴν ναυαγίαν, ἐκθειάζων ὡς ἐσώθη, καὶ τερατευόμενος ὑπὲρ τὸν δελφῖνα τὸν Ἀρίονος. Ὡς δ' οὐδὲν ἡ Λευκίππη οὐκέτι μυθολογοῦντα πρὸς αὐτὸν εἶπε, Σκέψαι, ἔφη, κατὰ σὲ, τί ἄμεινον, καὶ ὅπως μηδὲν τούτων πρὸς Θέρσανδρον ἐρεῖς, μὴ παροξύνῃς χρηστὸν ἄνδρα. Ὀργισθεὶς γὰρ

XI. Quæ cum Melite dixisset, apprehensam Thersandri manum dissuaviari voluit. Ille quoque dictorum verisimilitudine motus, de concepta ira aliquantum remisit, utpote cui quæ de Leucippe narrata erant, a Sosthenis oratione non aliena, suspicionis partem ademissent. Non tamen omnia prorsus credere voluit: propterea quod zelotypia, ubi semel in animum alicujus incidit, non nisi difficulter extrudi potest. Cæterum Thersander puellam, quam deperibat, uxorem meam esse audiens, mirum in modum perturbatus est: majusque in me odium concepit. Sed tamen percunctaturum se affirmans, itane, uti audiverat, res haberet, cubitum solus abiit. Melite interea mœrore conficiebatur, quod, quæ mihi promiserat, facere se non posse intelligeret. At Sosthenes, Thersandro, aliquantisper comitato dimisso, multa de Leucippe pollicens, ad eam rursus profectus est: vultuque hilaritatem præ se ferente, Prospere omnia, inquit, o Lacæna, succedent: Thersander enim eousque te diligit, ut insaniat: forte vero etiam uxorem ducet. Id autem mea unius opera fieri credas velim, qui tuam illi pulchritudinem supra quam cogitari possit, commendavi, animoque ejus tui absentis imaginem infixi. Flere itaque desine, surge Venerique hanc ob felicitatem sacra fac. Sed, mei quoque sis memor.

XII. Tum Leucippe, Talis, inquit, faxint dii, ut felicitas eveniat, qualem mihi nuntiatum venis. Sosthenes irrideri se minime ratus, sed illam ex animo loqui existimans: Atque nunc, blande, inquit, quis sit Thersander, quo magis etiam læteris, commemorare volo. Melites, ejus quam ruri vidisti, maritus est, Ionum omnium genere primus: sed cujus genus divitiæ, mansuetudo vincat. Quali sit ætate vidisti? juvenis, formosus: quæ a mulieribus quam maxime expetuntur. Hic quum Leucippe nebulonem Sosthenem diutius non tulit: sed, Quousque tandem, inquit, bellua pessima, aures meas impura tua oratione fœdas? Quid mihi cum Thersandro? Formosus sit Melitæ, dives sit patriæ, mansuetus et magnanimus sit iis, qui ejus opera eguerint. Nihil enim mea refert, sive Codro nobilior, sive Crœso ditior exsistat. Quid mihi alienarum laudum cumulum recenses? Sane Thersandrum uti probum virum tunc laudabo, cum alienis uxoribus injuriam afferre desinet.

XIII. Tum serio loquens Sosthenes, Igitur, inquit, jocaris? At illa, Quid, inquit, jocer? sine me mea fortuna, et me trahente fato frui: scio enim me inter piratas esse. Ille autem, Immedicabili mihi videris, inquit, insania detineri. Piratarumne tibi locus hic videtur, ubi divitiæ, nuptiæ et oblectamenta? ubique nanciscaris eum præterea virum, quem adeo diligunt dii, ut ex ipsis mortis faucibus eripuerint? Atque hinc naufragium recensuit, divina ope factum inquiens, quod evaserit, magis mirabilia quam quæ de Arionis delphine fabulantur, comminiscens. Cui non amplius fabulas narranti cum nihil Leucippe respondisset, Sosthenes iterum, Quid tua e re sit, inquit, mente circumspice, et hujusmodi quidquam Thersandro respondeas cave, ne hominem mansuetum irrites: qui quum ira

ἀφόρητός ἐστι. Χρηστότης γὰρ τυγχάνουσα μὲν χάριτος, ἔτι μᾶλλον αὔξεται· προπηλακισθεῖσα δὲ, εἰς ὀργὴν ἐρεθίζεται. Τὸ γὰρ περιττὸν εἰς φιλανθρωπίαν, ἴσον ἔχει τὸν θυμὸν εἰς τιμωρίαν. Τὰ μὲν δὴ κατὰ Λευκίππην εἶχεν οὕτως.

ΙΔ'. Κλεινίας δὲ καὶ ὁ Σάτυρος πυθόμενοί με ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ καθεῖρχθαι (διηγγέλκει γὰρ αὐτοῖς ἡ Μελίττη) τῆς νυκτὸς εὐθὺς ἐπὶ τὸ οἴκημα σπουδῇ παρῆσαν. Καὶ ἤθελον μὲν αὐτοῦ καταμεῖναι σὺν ἐμοὶ, ὁ δ' ἐπὶ τῶν δεσμῶν οὐκ ἐπέτρεπεν, ἀλλ' ἐκέλευεν ἀπαλλάττεσθαι αὐτοὺς τὴν ταχίστην. Ὁ μὲν δὴ τούτους ἀπήλασεν ἄκοντας, ἐγὼ δὲ ἐντειλάμενος αὐτοῖς περὶ τῆς Λευκίππης, εἰ παραγένοιτο, περὶ τὴν ἕω σπουδῇ πρός με ἥκειν, καὶ τὰς τῆς Μελίττης διηγησάμενος ὑποσχέσεις, τὴν ψυχὴν εἶχον ἐπὶ τρυτάνης ἐλπίδος καὶ φόβου, καὶ ἐφοβεῖτό μου τὸ ἐλπίζον καὶ ἤλπιζε τὸ φοβούμενον.

ΙΕ'. Ἡμέρας δὲ γενομένης, ὁ μὲν Σωσθένης ἐπὶ τὸν Θέρσανδρον ἔσπευδεν, οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Σάτυρον ἐπ' ἐμέ. Ὡς δ' εἶδεν ὁ Θέρσανδρος τὸν Σωσθένην, ἐπυνθάνετο, πῶς ἔχει τὰ κατὰ τὴν κόρην εἰς πειθὼ πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ τὸν μὲν ὄντα λόγον οὐ λέγει, σοφίζεται δέ τι μάλα πιθανῶς. Ἀρνεῖται μὲν γὰρ, εἶπεν· οὐ μὴν ἡγοῦμαι τὴν ἄρνησιν αὐτῆς οὕτως ἔχειν ἁπλῶς, ἀλλ' ὑπονοεῖν μοι δοκεῖ σε χρησάμενον ἅπαξ ἀφήσειν καὶ ὀκνεῖ τὴν ὕβριν. Ἀλλὰ τούτου γ' ἕνεκεν, εἶπεν ὁ Θέρσανδρος, θαρρείτω. Τὸ γὰρ ἐμὸν οὕτως ἔχει πρὸς αὐτὴν, ὡς ἀθάνατον εἶναι. Ἓν δὲ μόνον φοβοῦμαι, καὶ ἐπείγομαι μαθεῖν περὶ τῆς κόρης, εἰ τῷ ὄντι γυνὴ τυγχάνει τοῦ νεανίσκου γενομένη, ὡς ἡ Μελίττη μοι διηγήσατο. Ταῦτα διαλεγόμενοι παρῆσαν ἐπὶ τὸ τῆς Λευκίππης δωμάτιον. Ἐπεὶ δὲ πλησίον ἐγένοντο τῶν θυρῶν, ἀκούουσιν αὐτῆς ποτνιωμένης. Ἔστησαν οὖν ἀψοφητὶ κατόπιν τῶν θυρῶν.

ΙϚ'. Οἴμοι, Κλειτοφῶν· (τοῦτο γὰρ ἔλεγε πολλάκις) οὐκ οἶδας ποῦ γέγονα καὶ ποῦ καθεῖργμαι· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ, τίς σὲ κατέχει τύχη· ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ἄγνοιαν δυστυχοῦμεν. Ἆρα μή σε κατέλαβε Θέρσανδρος ἐπὶ τῆς οἰκίας; Ἆρα μὴ καὶ σύ τι πέπονθας ὑβριστικόν; Πολλάκις ἠθέλησα πυθέσθαι παρὰ τοῦ Σωσθένους, ἀλλ' οὐκ εἶχον ὅπως πύθωμαι. Εἰ μὲν ὡς περὶ ἀνδρὸς ἐμαυτῆς, ἐφοβούμην, μή τί σοι κινήσω κακὸν, παροξύνασα Θέρσανδρον ἐπὶ σέ· εἰ δὲ ὡς περὶ ξένου τινὸς, ὑπόνοια καὶ τοῦτο ἦν. Τί γὰρ μέλει γυναικὶ περὶ τῶν οὐχ ἑαυτῆς; Ποσάκις ἐμαυτὴν ἐβιασάμην, ἀλλ' οὐκ ἔπειθον τὴν γλῶσσαν εἰπεῖν· ἀλλὰ ταῦτα μόνον ἔλεγον, ἄνερ Κλειτοφῶν, Λευκίππης μόνης ἄνερ, πιστὲ καὶ βέβαιε, ὃν οὐδὲ συγκαθεύδουσα πέπεικεν ἄλλη γυνὴ, καὶ εἰ ἡ ἄστοργος ἐγὼ πεπίστευκα. Μετὰ τοσοῦτον ἰδοῦσά σε χρόνον ἐν τοῖς ἀγροῖς οὐ κατεφίλησα. Νῦν οὖν ἂν Θέρσανδρος ἔλθῃ πυνθανόμενος, τί πρὸς αὐτὸν εἴπω; Ἆρα ἀποκαλύψασα τοῦ δράματος τὴν ὑπόκρισιν, διηγήσομαι τὴν ἀλήθειαν; Μή με νομίσῃς ἀνδράποδον εἶναι, Θέρσανδρε. Στρατηγοῦ θυ-

permovetur, ferri nequit. Is enim, cui mansuetudo inest, si in mite ingenium incidat, mansuetiorem etiam se præstat : sin vero cum inhumano congrediatur, implacabili effervescit iracundia. Natura enim ita comparatum est, ut in quo ad bene merendum vigeat magna alacritas, ei par ad ulciscendum acerbitas quoque sit. Ac de Leucippe quidem hactenus.

XIV. Clinias Satyrusque, simulac me in custodiam datum esse audiverunt (omnem enim rem eis Melite narraverat) noctu ad me in carcerem statim se contulerunt, una mecum illic degere parati : verum carceris custos non permisit, quin immo eos quam celerrime abire jussit. Hic quidem illos invitos amovit; ego vero id tum ab iis petii, ut cum primum Leucippen rediisse cognovissent, ad me mane reverterentur, et Melites promissa mente agitans, spe metuque animo, quasi in lance posito, angebar : ac timori spes et spei timor conjunctus erat.

XV. Postea autem, cum jam dies illuxisset, Sosthenes ad Thersandrum, Satyrus ad me reversus est. Ac Thersander quidem Sosthenem, quid de Leucippe fecisset, ad moremne sibi gerendum persuasa esset, interrogavit. Ille autem suppressa veritate, nescio quid apte sane commentus, Negat quidem illa, inquit, verum id ego ex animo proficisci non puto : nam contumeliam tantum timere mihi videtur, ne videlicet se, cum semel potitus fueris, ejicias. Tum ille, atqui quod ad hanc rem, inquit, attinet, formidare desinat. Etenim, ut ingenue fatear, tam altas desiderium ejus meo in corde radices egit, nullo ut unquam tempore inde avelli possit. Illud tantummodo vereor, ac scire aveo, sitne vere adolescentis ejus, uti mihi a Melite narratum antea fuit, uxor. Hæc ultro citroque colloquentes ad Leucippes domunculam pervenerunt. Cui quum essent prope januam, quum in miserabilem sonum vocem inflectentem illam audiebant et taciti ante fores clam consederunt.

XVI. Hei mihi, o Clitophon (id autem nominis crebro repetebat), neque tu, ubi sim, aut quo in loco custodiar, nosti : neque ego, quæ te fortuna habeat, satis scio : sed alter alterius rerum ignarus miseram uterque vitam vivimus. Numquid vero te domi Thersander deprehendit? numquid tu quoque contumeliam passus es? Mihi quidem non semel in animo fuit, Sosthenem de te interrogare : verum, quomodo id tuto facerem, non inveniebam. Si enim, ut de conjuge meo, rogassem, metuendum fuit, ne inde aliquid periculi tibi conflarem, Thersandrum in te concitando. Sin ut de hospite aliquo, hinc etiam suspicioni locus esse poterat. Qui enim mulier de iis, quæ ad se non pertineant, sollicita sit? Quoties ad rogandum me comparavi : nec tamen ad id linguam inducere potui : verum ita tantummodo mecum querebar : marite Clitophon, unius Leucippes fide et constans marite, quem alia nulla cum eo etiam cubans mulier pellexit, quamvis id ego amoris jam propemodum affectu vacua crederem; tene ego tanto post tempore ruri conspicata deosculari cessavi? Sed quidnam Thersandro, si forte rursus interrogaturus adsit, respondebo? numquid, detracta persona, rei totius veritatem omnem aperiam? Ne me vile mancipium, Ther-

γάτηρ εἰμὶ Βυζαντίων, πρώτου τῶν Τυρίων γυνή· οὐκ εἰμὶ Θετταλή· οὐ καλοῦμαι Λάκαινα. Ὕβρις αὕτη ἐστὶ πειρατική· λελῄστευμαι καὶ τοὔνομα. Ἀνήρ μοι Κλειτοφῶν, πατρὶς Βυζάντιον, Σώστρατος πατήρ, μήτηρ Πάνθεια. Ἀλλ' οὐδὲ πιστεύσεις ἐμοὶ λεγούσῃ. Φοβοῦμαι δὲ καὶ ἐὰν πιστεύσῃς περὶ Κλειτοφῶντος, μὴ τὸ ἄκαιρόν μου τῆς ἐλευθερίας τὸν φίλτατον ἀπολέσῃ. Φέρε πάλιν ἐνδύσωμαί μου τὸ δρᾶμα· φέρε πάλιν περίθωμαι τὴν Λάκαιναν.

ΙΖ'. Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Θέρσανδρος μικρὸν ἀναχωρήσας λέγει πρὸς τὸν Σωσθένην· Ἤκουσας ἀπίστων ῥημάτων, γεμόντων ἔρωτος; Ὅσα εἶπεν· ὅσα ὠδύρατο· οἷα ἑαυτὴν κατεμέμψατο. Ὁ μοιχός μου κρατεῖ πανταχοῦ. Δοκῶ, ὁ λῃστὴς καὶ φαρμακεύς ἐστι. Μελίττη φιλεῖ, Λευκίππη φιλεῖ. Ὄφελον, ὦ Ζεῦ, γενέσθαι Κλειτοφῶν. Ἀλλ' οὐ μαλακιστέον, ὁ Σωσθένης ἔφη, δέσποτα, πρὸς τὸ ἔργον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν κόρην ἰτέον αὐτήν. Καὶ γὰρ [ἂν] νῦν ἐρᾷ τοῦ καταράτου τούτου μοιχοῦ, μέχρι μὲν αὐτὸν οἶδε μόνον, καὶ οὐ κεκοινώνηκεν ἑτέρῳ, πάσχει τὴν ψυχὴν ἐπ' αὐτόν· ἂν δ' ἅπαξ εἰς ταὐτὸν ἔλθῃς, πολλῷ (γὰρ) διαφέρεις ἐκείνου εἰς εὐμορφίαν, ἐπιλήσεται τέλεον αὐτοῦ. Παλαιὸν γὰρ ἔρωτα μαραίνει νέος ἔρως, γυνὴ δὲ μάλιστα τὸ παρὸν φιλεῖ, τοῦ δ' ἀπόντος ἕως καινὸν οὐχ εὗρε μνημονεύει· προσλαβοῦσα δ' ἕτερον, τὸν πρότερον τῆς ψυχῆς ἀπήλειψε. Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Θέρσανδρος, ἠγέρθη. Λόγος γὰρ ἐλπίδος εἰς τὸ τυχεῖν ἔρωτος ἐς πειθὼ ῥᾴδιος· τὸ γὰρ ἐπιθυμοῦν οὗ θέλει, σύμμαχον λαβών, ἐγείρει τὴν ἐλπίδα.

ΙΗ'. Διαλιπὼν οὖν ὀλίγον ἐφ' οἷς πρὸς ἑαυτὴν ἐλάλησεν ἡ Λευκίππη, ὡς μὴ δοκοίη τι κατακοῦσαι τῶν ὑπ' αὐτῆς εἰρημένων, εἰσέρχεται σχηματίσας ἑαυτὸν εἰς τὸ εὐαγωγότερον πρὸς θέαν, ὡς ᾤετο. Ἐπεὶ δ' εἶδε τὴν Λευκίππην, ἀνεφλέγη τὴν ψυχήν, καὶ ἔδοξεν αὐτῷ τότε καλλίων γεγονέναι. Θρέψας γὰρ ὅλης τῆς νυκτὸς τὸ πῦρ, ὅσον χρόνον ἀπελείφθη τῆς κόρης, ἀνεζωπύρησεν ἐξαίφνης ὕλην λαβὼν εἰς τὴν φλόγα τὴν θέαν, καὶ μικροῦ μὲν προσπεσὼν περιεχύθη τῇ κόρῃ. Καρτερήσας γοῦν καὶ παρακαθίσας διελέγετο, ἄλλοτ' ἄλλα ῥήματα συνάπτων οὐκ ἔχοντα νοῦν. Τοιοῦτοι γὰρ οἱ ἐρῶντες, ὅταν πρὸς τὰς ἐρωμένας ζητήσωσι λαλεῖν. Οὐ γὰρ ἐπιστήσαντες τὸν λογισμὸν τοῖς λόγοις, ἀλλὰ τὴν ψυχὴν εἰς τὸ ἐρώμενον ἔχοντες, τῇ γλώττῃ μόνον χωρὶς ἡνιόχου τοῦ λογισμοῦ λαλοῦσιν. Ἅμα οὖν συνδιαλεγόμενος, καὶ ἐπιθεὶς τὴν χεῖρα τῷ τραχήλῳ, περιέβαλεν, ὡς μέλλων φιλήσειν. Ἡ δὲ προϊδοῦσα τῆς χειρὸς τὴν ὁδόν, νεύει κάτω, καὶ εἰς τὸν κόλπον κατεδύετο. Ὁ δ' οὐδὲν ἧττον περιβαλών, ἀνέλκειν τὸ πρόσωπον ἐβιάζετο. Ἡ δ' ἀντικατεδύετο καὶ ἔκρυπτε τὰ φιλήματα. Ὡς δὲ χρόνος ἐγένετο τῇ τῆς χειρὸς πάλῃ, φιλονεικία λαμβάνει τὸν Θέρσανδρον ἐρωτική, καὶ τὴν μὲν λαιὰν ὑποβάλλει τῷ προσώπῳ κάτω, τῇ δὲ δεξιᾷ τῆς κόμης λαβόμενος, τῇ μὲν εἷλκεν εἰς τοὐπίσω, τῇ δ' εἰς τὸν ἀνθερεῶνα ὑπερείδων ἀνώθει. Ὡς

sander, existimes. Byzantiorum exercitus ducis filia et Tyrii adolescentis viri primarii uxor sum. Nec ego Thessala, nec Lacænæ mihi est nomen. Piratica hæc contumelia est, per quam nomen etiam mihi ademptum fuit. Conjux mihi est Clitophon, patria Byzantium, pater Sostratus, mater Panthia. Hæc respondenti mihi tu minime, puto, credes. Ipsa quoque, si credas, vereor Clitophonti, ne importunum libertatis meæ desiderium carissimum conjugem meum perditum eat. Agedum igitur, supposititiam personam rursus induam, Lacænamque me iterum simulabo.

XVII. His auditis Thersander paulum retrocedens, ad Sosthenem conversus, audistine, inquit, non credendum, sed tamen amoris plenum sermonem? ut multa dixit? ut graviter conquesta est? cur se ipsam incusavit? Mihi omnino adulter præfertur. Latro iste, opinor, veneficus etiam est: eum Melite amat, eum amat Leucippe. Utinam ego Clitophon, o Juppiter, fieri possim. Tum Sosthenes, haudquaquam, o here, inquit, labori cedendum est: sed potius puellam adeundum. Etenim nunc flagitiosum adulterum istum diligit: quamdiu illum solum noverit, et alterius consuetudine caruerit, tali scilicet animo affecta est erga illum. Quod si tu in illius locum semel succedas (longe homini pulchritudine antecellis) eum penitus oblivioni tradet. Priorem enim flammam novus ignis extrudit: et mulier præsentem maximopere amat, absentis vero non nisi tantisper dum alio caret, reminiscitur, simulatque alterum nacta fuerit, prior animo prorsus ejicitur. His auditis dejectum animum Thersander erexit. Quæ enim verba optatæ rei consequendæ spem ostendunt, credi perfacile solent: quod eo fit, quia quæ vult concupiscentem animi partem sibi comitem adjungentia, hominem ad sperandum compellunt.

XVIII. Thersander igitur post ea quæ sola secum Leucippe locuta fuerat, aliquantisper immoratus, ne quid exaudisse videretur, vultuque ita, ut se tractabiliorem visum iri sperabat, composito, ad eam tandem ingressus est. In quam oculos vixdum conjecerat, cum desiderio totus exarsit, utpote cui longe, quam prius, formosior esse visa est. Ignem enim per totam noctem (quo tempore a puella abfuit) enutriens, ipso puellæ adspectu materiam flammæ suggerente, recanduit statim: parumque abfuit, quin procumbens illam amplexaretur. Sustinuit tamen se paulum, eique assidens alia ex aliis verba, inania plane, effutire cœpit. Id quod amantibus usu venire solet, si quando cum amica iis sermonem habere contingit: neque enim in loquendo mentem adhibent, sed animo in illam intento, lingua tantum, ullo absque rationis moderamine verba inaniter fundunt. Atque inter loquendum brachium collo, tanquam osculaturus, injecit. Quo tenderet manus prævidens Leucippe, vultum demisit, in sinuque occuluit. Ille autem in complexu nihilominus perstans, faciem vi tollere conabatur puella contra faciem magis magisque obtegere, osculaque pernegare. Verum cum luctæ hujusmodi temporis satis datum esset, amatoriæ cujusdam rixæ cupiditate incensus Thersander, lævam manum mento subdidit, dextera capillos apprehendit, hac quidem retro trahebat, illa vero mentum sustinens eam alte spectare

δέ ποτε ἐπαύσατο τῆς βίας, ἢ τυχὼν, ἢ μὴ τυχὼν, ἢ καμὼν, λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ Λευκίππη· Οὔθ' ὡς ἐλεύθερος ποιεῖς, οὔθ' ὡς εὐγενής· καὶ σὺ ἐμιμήσω Σωσθένην. Ἄξιος ὁ δοῦλος τοῦ δεσπότου. Ἀλλ' ἀπέχου τοῦ λοιποῦ, μηδ' ἐλπίσῃς τυχεῖν, πλὴν εἰ μὴ γένῃ Κλειτοφῶν.

ΙΘ'. Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Θέρσανδρος οὐκ εἶχεν ὅς τις γένηται. Καὶ γὰρ ἤρα, καὶ ὠργίζετο. Θυμὸς δὲ καὶ ἔρως δύο λαμπάδες. Ἔχει γὰρ καὶ ὁ θυμὸς ἄλλο πῦρ, καὶ ἔστι τὴν μὲν φύσιν ἐναντιώτατον, τὴν δὲ βίαν ὅμοιον. Ὁ μὲν γὰρ παροξύνει μισεῖν, ὁ δ' ἀναγκάζει φιλεῖν· καὶ ἀλλήλων πάροικος ἡ τοῦ πυρός ἐστι πηγή. Ὁ μὲν γὰρ εἰς τὸ ἧπαρ κάθηται, ὁ δὲ τῇ καρδίᾳ περιμαίνεται. Ὅταν οὖν ἄμφω τὸν ἄνθρωπον καταλάβωσι, γίνεται μὲν αὐτοῖς ἡ ψυχὴ τρυτάνη, τὸ δὲ πῦρ ἑκατέρου ταλαντεύεται. Μάχονται δ' ἄμφω περὶ τῆς ῥοπῆς· καὶ τὰ πολλὰ μὲν ὁ ἔρως εἴωθε νικᾶν, ὅταν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν εὐτυχῇ· ἢν δ' αὐτὸν ἀτιμάσῃ τὸ ἐρώμενον, αὐτὸς τὸν θυμὸν εἰς συμμαχίαν καλεῖ. Κἀκεῖνος ὡς γείτων πείθεται, καὶ ἀνάπτουσιν ἄμφω τὸ πῦρ. Ἂν δ' ἅπαξ ὁ θυμὸς τὸν ἔρωτα παρ' αὐτῷ λάβῃ καὶ τῆς οἰκείας ἕδρας ἐκπεσόντα κατάσχῃ, φύσει [τε] ὢν ἄσπονδος, οὐχ ὡς φίλῳ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν συμμαχεῖ, ἀλλ' ὡς δοῦλον τῆς ἐπιθυμίας πεδήσας κρατεῖ. Οὐκ ἐπιτρέπει δ' αὐτῷ σπείσασθαι πρὸς τὸ ἐρώμενον, κἂν θέλῃ. Ὁ δὲ τῷ θυμῷ βεβαπτισμένος καταδύεται, καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἀρχὴν ἐκπηδῆσαι θέλων, οὐκέτι ἐστὶν ἐλεύθερος, ἀλλὰ μισεῖν ἀναγκάζεται τὸ φιλούμενον. Ὅταν δ' ὁ θυμὸς καχλάζων γεμισθῇ, καὶ τῆς ἐξουσίας ἐμφορηθεὶς ἀποβλύσῃ, κάμνει μὲν ἐκ τοῦ κόρου, καμὼν δὲ παρίεται, καὶ ὁ ἔρως ἀμύνεται καὶ ὁπλίζει τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸν θυμὸν ἤδη καθεύδοντα νικᾷ. Ὁρῶν δὲ τὰς ὕβρεις, ἃς κατὰ τῶν φιλτάτων ἐπαρῴνησεν, ἀλγεῖ, καὶ πρὸς τὸ ἐρώμενον ἀπολογεῖται, καὶ εἰς ὁμιλίαν παρακαλεῖ, καὶ τὸν θυμὸν ἐπαγγέλλεται καταμαλάττειν ἡδονῇ. Τυχὼν μὲν οὖν ὧν ἠθέλησεν, ἵλεως γίνεται· ἀτιμούμενος δὲ πάλιν εἰς τὸν θυμὸν καταδύεται. Ὁ δὲ καθεύδων ἐξεγείρεται καὶ τὰ ἀρχαῖα ποιεῖ. Ἀτιμίᾳ γὰρ ἔρωτος σύμμαχός ἐστι θυμός.

Κ'. Καὶ ὁ Θέρσανδρος οὖν, τὸ μὲν πρῶτον ἐλπίζων εἰς τὸν ἔρωτα εὐτυχήσειν, ὅλος Λευκίππης δοῦλος ἦν· ἀτυχήσας δ' ὧν ἤλπισεν, ἀφῆκε τῷ θυμῷ τὰς ἡνίας. Ῥαπίζει δὴ κατὰ κόρρης αὐτὴν, Ὦ κακόδαιμον ἀνδράποδον, λέγων, καὶ ἀληθῶς ἐρωτικῶν· πάντων γάρ σου κατήκουσα. Οὐκ ἀγαπᾷς ὅτι σοι καὶ λαλῶ; καὶ μεγάλην εὐτυχίαν δοκεῖς, τὸν σὸν καταφιλῆσαι δεσπότην· ἀλλὰ καὶ ἀκκίζῃ καὶ σχηματίζῃ πρὸς ἀπόνοιαν; Ἐγὼ μέν σε καὶ πεπορνεῦσθαι δοκῶ. Καὶ γὰρ μοιχὸν φιλεῖς. Ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ θέλεις ἐραστοῦ μου πεῖραν λαβεῖν, πειράσῃ δεσπότου. Καὶ ἡ Λευκίππη, Κἂν τυραννεῖν ἐθέλῃς, κἀγὼ τυραννεῖσθαι, πλὴν οὐ βιάσῃ. Καὶ πρὸς τὸν Σωσθένην ἰδοῦσα, Μαρτύρησον, εἶπεν αὐτῷ, πῶς πρὸς τὰς αἰκίας ἔχω. Σὺ γάρ με καὶ μᾶλλον ἠδίκησας. Καὶ ὁ Σωσθένης αἰσχυνθεὶς ὡς ἐληλεγμέ-

cogebat. Tandem cum sive assecutus, sive non, seu etiam defessus, vim afferre desiisset, Leucippe ad eum, Neque ut liberum, inquit, neque ut generosum virum decet, facis: sed Sosthenem ipse quoque imitaris, dignum plane domino servum. Quare desine jam, neque te quicquam adepturum spera, nisi forte in Clitophontem convertaris.

XIX. Quæ cum ille audivisset, vix sibi ipse constitit: ita amore atque ira æstuabat. Amor autem atque ira faces animi duæ sunt: suum enim ira ignem habet, amori quidem natura contrarium, potentia vero persimilem. Nam altera odio, alter benevolentia prosequi cogit. Vicina etiam utriusque eorum ardoris sedes est: ille enim in jecore, hic in corde inhabitat. Hominem igitur ambo cum occupaverint, animus ejus libra quædam fit, qua utriusque ignis expenditur. Atque alter alterum impellere conatur. Plerumque autem amor superior evadit, cum scilicet quod concupierat, adipiscitur. Sin autem negligi se animadvertat, iram sibi auxilio advocat: quæ utpote vicina, vocanti præsto adest, unaque tum ambo ignem exsuscitant. Quod si amorem ira semel ad se traxerit, ac domo sua, ut natura infida est, ejectum retinuerit, non ei tanquam amico ad assequenda optata opem fert, sed tanquam servum cupiditatis vinculis coercet: neque cum amato amplius in gratiam, tametsi maxime velit, redire patitur. Quo fit, ut vi hujusmodi oppressus amor succumbat, propriumque ad imperium reverti cupiens minime possit, sed amatum odisse compellatur. At vero, ubi satis superque ira effervuerit, licentiæque plena exundaverit, præ satietate tandem ægrescit, ægrescensque remittitur. Amor autem vires denuo sumit, desideriumque in aciem producens, iram jam cedentem sede sua exturbat: dein animo reputans quam contumeliose in amatum bacchatus fuerit, moeret, ac sese purgat, iterumque ad familiaritatem invitat, iram voluptate se delinire affirmans. Voti ergo compos amor mitescit, neglectus autem iræ se arbitrio totum permittit. Quæ si forte sopita fuerit, excitatur, atque, ut antea, sævit. Amoris enim contemptum ira semper ulciscitur.

XX. Thersander igitur, initio voti quidem compotem futurum se ratus, Leucippæ totum se dediderat: verum ubi spe frustrari se animadvertit, iræ frena remisit et puellam in maxilla percussit, Mancipium, inquiens, improbum, atque omni prorsus libidine elatum, omnia enim de te mihi comperta sunt. An non igitur boni consulis, me tecum loqui? an non magnam felicitatem arbitraris, herum tuum suaviari? Quin etiam, quod opere maximo expetis, dissimulas: vultumque ad desperationem componis. Sed ego te meretriciam vitam hactenus duxisse reor, quæ adulterum ames. At tu quando amicum recipere me negas, dominum jamjam faxo ut experiare. Tum Leucippe, Si tyrannum, inquit, tibi agere cordi est, ut potero, feram, modo ne pudicitiam eripias. Atque ad Sosthenem conversa, testare, inquit, etiam tu, quo animo contumelias feram: scis enim, majore a te contumelia me affectam fuisse. Tum vero Sosthenes, ut qui manifesto in noxa jam tene-

νος, Ταύτην, εἶπεν, ὦ δέσποτα, ξανθῆναι μάστιξι δεῖ, καὶ μυρίαις βασάνοις περιπεσεῖν, ὡς ἂν μάθῃ δεσπότου μὴ καταφρονεῖν.

ΚΑ'. Πείσθητι τῷ Σωσθένει, φησὶν ἡ Λευκίππη· συμβουλεύει γὰρ καλῶς. Τὰς βασάνους παράστησον, φερέτω τροχόν· ἰδοὺ χεῖρες, τεινέτω. Φερέτω καὶ μάστιγας· ἰδοὺ νῶτος, τυπτέτω. Κομιζέτω πῦρ· ἰδοὺ σῶμα, καέτω. Φερέτω καὶ σίδηρον· ἰδοὺ δέρη, σφαζέτω. Ἀγῶνα θεάσασθε καινόν· πρὸς πάσας τὰς βασάνους ἀγωνίζεται μία γυνή, καὶ πάντα νικᾷ. Εἶτα Κλειτοφῶντα μοιχὸν καλεῖς, αὐτὸς μοιχὸς ὤν; Οὐδὲ τὴν Ἄρτεμιν, εἰπέ μοι, τὴν σὴν φοβῇ, ἀλλὰ βιάζῃ παρθένον ἐν πόλει παρθένου; Δέσποινα, ποῦ σοι τὰ τόξα; Παρθένος, εἶπεν ὁ Θέρσανδρος· ὦ τόλμης καὶ γέλωτος. Παρθένος τοσούτοις συννυκτερεύσασα πειραταῖς. Εὐνοῦχοί σοι γεγόνασιν οἱ λησταί; Φιλοσόφων ἦν τὸ πειρατήριον; οὐδεὶς ἐν αὐτοῖς εἶχεν ὀφθαλμούς;

ΚΒ'. Καὶ ἡ Λευκίππη εἶπεν· εἰμὶ παρθένος, καὶ μετὰ Σωσθένην· ἐπεὶ πυθοῦ Σωσθένους. Οὗτος γὰρ ὄντως γέγονέ μοι ληστής. Ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν ὑμῶν μετριώτεροι, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἦν οὕτως ὑβριστής. Εἰ δ' ὑμεῖς τοιαῦτα ποιεῖτε, ἀληθινὸν τοῦτο πειρατήριον. Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε ποιοῦντες, ἃ μὴ τετολμήκασιν οἱ λησταί; Λανθάνεις δ' ἐγκώμιόν μοι διδοὺς πλεῖον διὰ ταύτης σου τῆς ἀναισχυντίας· καί τις ἐρεῖ, κἂν νῦν μαινόμενος φονεύσῃς· Λευκίππη παρθένος μετὰ βουκόλους, παρθένος καὶ μετὰ Χαιρέαν, παρθένος καὶ μετὰ Σωσθένην. Ἀλλὰ μέτρια ταῦτα· τὸ δὲ μεῖζον ἐγκώμιον, καὶ μετὰ Θέρσανδρον παρθένος, τὸν καὶ λῃστῶν ἀσελγέστερον· ἂν ὑβρίσαι μὴ δυνηθῇ καὶ φονεύει. Ὁπλίζου τοίνυν ἤδη, λάμβανε κατ' ἐμοῦ τὰς μάστιγας, τὸν τροχὸν, τὸ πῦρ, τὸν σίδηρον· συστρατευέσθω δέ σοι καὶ ὁ σύμβουλος Σωσθένης. Ἐγὼ δὲ καὶ γυμνὴ, καὶ μόνη, καὶ γυνὴ, [καὶ] ἓν ὅπλον ἔχω τὴν ἐλευθερίαν, ἣ μήτε πληγαῖς κατακόπτεται, μήτε σιδήρῳ κατατέμνεται, μήτε πυρὶ κατακάεται. Οὐκ ἀφήσω ποτὲ ταύτην ἐγώ· κἂν καταφλέγῃς, οὐχ οὕτως θερμὸν εὑρήσεις τὸ πῦρ.

retur, rubore perfusus, hanc, o here, inquit, loris eousque cædere oportet modisque omnibus excruciare, ut herum non contemnere discat.

XXI. Sostheni tuo, inquit Leucippe, Thersander, pare: (perbellum enim consilium dat) ac tormenta parari jube, afferat rotam, en manus, distrahat, lora afferat, en tergum, cædat, porro flammas, en corpus, torreat, et ferrum, en collum, jugulet. Novum procul dubio certamen vobis edetur. Adversus enim supplicia omnia sola femina pugnat, victrixque discedit. At etiam Clitophontem adulterum vocas, adulter ipse cum sis. Sed heus tu, an non Dianam tuam vereris, virginem in virginis civitate vitiare conatus? Quid tuæ nunc, o dea, sagittæ cessant? Tu virgo? inquit Thersander. O ridiculam audaciam, virgone tu, quæ cum piratis etiam de nocte fueris? quid? eunuchine, obsecro, latrones tibi facti sunt? an prædonum receptaculum philosophorum schola? aut ex iis nemo qui oculos haberet, repertus est?

XXII. Tum Leucippe, et post vim, inquit, mihi a Sosthene intentatam, virgo sum, ex eo ipso sciscitare, qui revera in me prædonem egit. Piratæ certe vobis modestiores fuerunt: nullus enim eorum tale in me quidquam ausus fuit. Cum vero flagitia hujusmodi vos audeatis, cur non vestram hanc latronum sedem merito appellem. Tum nonne vos pudet, ea perpetrare, a quibus illis abstinuerunt? Sed nescis, quantum mihi laudis tua ista impudentia sit allatura. Ut enim vel nunc me furens interficias, non tamen deerunt unquam, qui dicant, Leucippe, inter prædones versata, et post Chæreæ raptum, et post Sosthenis vim, virgo inventa est. Sed mediocria hæc: illud multo maximum præconium: Leucippe post Thersandri vim vel prædonibus improbioris, pudicitiam conservavit: is qui jugulat si nequit violare. Age itaque, flagra, rotam, ignem, ferrum quamprimum expedi, sociumque tibi consiliarium tuum Sosthenem adjunge. Ego et nuda, et sola, et fœmina scuti loco non nisi libertatem habeo, quæ nec loris cædi, nec ferro secari, nec igne comburi potest. Eam ego dimittam nunquam. Ac si me in ignem ipsum conjicias, non erit tanta in eo vis, adimere illam ut mihi valeat.

ΛΟΓΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Θέρσανδρος, παντοδαπὸς ἦν· ἤχθετο, ὠργίζετο, ἐβουλεύετο. Ὠργίζετο μὲν, ὡς ὑβρισμένος· ἤχθετο δὲ, ὡς ἀποτυχών· ἐβουλεύετο δὲ, ὡς ἐρῶν. Τὴν οὖν ψυχὴν διασπώμενος, οὐδὲν εἰπὼν πρὸς τὴν Λευκίππην, ἐξεπήδησεν. Ὀργῇ μὲν δῆθεν ἐκδοαμὼν, δοὺς δὲ τῇ ψυχῇ σχολὴν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς τρικυμίας, βουλευόμενος ἅμα τῷ Σωσθένει, πρόσεισι τῷ τῶν δεσμῶν ἄρχοντι, δεόμενος διαφθεῖραί με φαρμάκῳ. Ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν (ἐδεδίει γὰρ τὴν πόλιν· καὶ γὰρ ἄλλον ἄρχοντα πρὸ αὐτοῦ ληφθέντα τοιαύτην

LIBER SEPTIMUS.

Thersander his auditis animo fluctuare cœpit. Nam et irascebatur, negligi se ratus, et mœrebat sua se spe frustratum cernens, et tanquam amore saucius, quid ageret, cogitabat. Has inter animi fluctuationes nihil amplius cum Leucippe collocutus exiit, ira quidem quasi ad currendum incitatus: dein vero ad ejusmodi ambiguitates dijudicandas mentem colligens, tandem inito cum Sosthene consilio, eum, penes quem vinctorum potestas erat, adiit, meque veneno de medio ut tolleret, rogavit. Quod cum impetrare non potuisset, (timebat enim ille populi

ἐργασάμενον φαρμακείαν ἀποθανεῖν) δευτέραν αὐτῷ προσφέρει δέησιν, ἐμβαλεῖν τιν' εἰς τὸ οἴκημα, ἔνθα ἔτυχον δεδεμένος, ὡς δὴ καὶ αὐτὸν ἕνα (ὄντα) τῶν δεσμωτῶν, προσποιησάμενος βούλεσθαι τἀμὰ δι' ἐκείνου μαθεῖν. Ἐπείσθη, καὶ ἐδέξατο τὸν ἄνθρωπον. Ἔμελλε δ' ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ Θερσάνδρου δεδιδαγμένος, τεχνικῶς πάνυ περὶ τῆς Λευκίππης λόγον ἐμβαλεῖν, ὡς εἴη πεφονευμένη, τῆς Μελίττης συσκευασαμένης τὸν φόνον. Τὸ δὲ τέχνασμα ἦν τῷ Θερσάνδρῳ [τὸ] εὑρεθὲν, ὡς ἂν ἀπογνοὺς ἐγὼ μηκέτι ζῶσαν τὴν ἐρωμένην, κἂν τὴν δίκην φύγοιμι, μὴ πρὸς ζήτησιν αὐτῆς ἔτι τραποίμην. Προσέκειτο δ' ἡ Μελίττη τῷ φόνῳ, ἵνα μὴ, τετελευτηκέναι τὴν Λευκίππην δοκῶν, τὴν Μελίττην γήμας ὡς ἂν ἐρῶσαν, αὐτοῦ μένοιμι, κἀκ τούτου παρέχοιμί τινα φόβον αὐτῷ τοῦ μὴ μετ' ἀδείας Λευκίππην ἔχειν, ἀλλὰ μισήσας, ὡς τὸ εἰκὸς, τὴν Μελίττην, ὡς ἂν ἀποκτείνασάν μου τὴν ἐρωμένην, ἀπαλλαγείην ἐκ τῆς πόλεως τὸ παράπαν.

Β'. Ὡς οὖν ἄνθρωπος ἐγένετό μου πλησίον καὶ τοῦ δράματος ἤρχετο· ἀνοιμώξας γὰρ πάνυ κακούργως, Τίνα βίον, ἔφη, βιωσόμεθ' ἔτι; καὶ τίνα φυλαξόμεθα πρὸς ἀκίνδυνον ζωήν; Οὐ γὰρ αὐτάρκης ἡμῖν ὁ δίκαιος τρόπος. Ἐμπίπτουσαι δ' αἱ τύχαι βαπτίζουσιν ἡμᾶς. Ἔδει γάρ με μαντεύσασθαι, τίς ἦν ὁ συμβαδίζων μοι, καὶ τί πεπραχὼς εἴη. Καθ' ἑαυτὸν δὲ ταῦτ' ἔλεγε καὶ τὰ τοιαῦτα, ζητῶν ἀρχὴν τῆς ἐπ' ἐμὲ τοῦ λόγου τέχνης, ὡς ἂν πυθοίμην, τί εἴη παθών. Ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἐφρόντιζον ὧν [κατὰ νοῦν εἶχον· ὁ δ'] ᾤμωξεν ὀλίγον, ἄλλος δέ τις τῶν συνδεδεμένων (περίεργον γὰρ ἄνθρωπος ἀτυχῶν εἰς ἀλλοτρίων ἀκρόασιν κακῶν· ἐπεὶ φάρμακον αὐτῷ τοῦτο τῆς ὧν ἔπαθε λύπης ἡ πρὸς ἄλλον εἰς τὸ παθεῖν κοινωνία) Τί δέ σοι συμβέβηκεν, εἶπεν, ἀπὸ τῆς Τύχης; Εἰκὸς γάρ σε μηδὲν ἀδικήσαντα πονηρῷ περιπεσεῖν δαίμονι. Τεκμαίρομαι δ' ἐκ τῶν ἐμαυτοῦ. Καὶ ἅμα τὰ οἰκεῖα κατέλεγεν, ἐφ' οἷς ἦν δεδεμένος. Ἐγὼ δ' οὐδενὶ τούτων προσεῖχον.

Γ'. Ὡς δ' ἐπαύσατο, τὴν ἀντίδοσιν ᾔτει τοῦ λόγου τῶν ἀτυχημάτων, Λέγοις ἂν, εἰπὼν, καὶ σὺ τὰ σαυτοῦ. Ὁ δὲ, Βαδίζων ἔτυχον, εἶπε, τὴν ἐξ ἄστεος χθές· ἐπορευόμην δὲ τὴν ἐπὶ τῆς Σμύρνης ὁδόν. Προελθόντι δέ μοι σταδίους τέτταρας, νεανίσκος ἐκ τῶν ἀγρῶν προσελθὼν καὶ προσειπὼν καὶ πρὸς μικρὸν συμβαδίσας, Ποῖ, ἔφη, ἔχεις τὴν ὁδόν; Ἐπὶ Σμύρνης, εἶπον. Κἀγὼ, ἔφη, τὴν αὐτὴν ἀγαθῇ τύχῃ. Τοὐντεῦθεν ἐπορευόμεθα κοινῇ, καὶ διελεγόμεθα, οἷα εἰκὸς ἐν ὁδῷ. Ὡς δ' εἴς τι πανδοχεῖον ἤλθομεν, ἠριστῶμεν ἅμα. Κατὰ ταὐτὸ δὲ παρακαθίζουσιν ἡμῖν τινες τέτταρες, καὶ προσεποιοῦντο μὲν ἀριστᾶν κἀκεῖνοι, ἐνεώρων δ' ἡμῖν πυκνὰ καὶ ἀλλήλοις ἐπένευον. Ἐγὼ μὲν οὖν ὑπώπτευον τοὺς ἀνθρώπους (τι) διανοεῖσθαι εἰς ἡμᾶς, οὐ μὴν ἠδυνάμην συνιέναι τί αὐτοῖς ἐθέλοι τὰ νεύματα· ὁ δ' ὠχρὸς ἐγίνετο κατὰ μικρὸν καὶ ὀκνηρότερον ἤσθιεν, ἤδη δὲ καὶ τρόμος εἶχεν αὐτόν. Ὡς δὲ ταῦτ' εἶδον, ἀναπηδήσαντες συλλαμβάνουσιν ἡμᾶς

severitatem, qui alium ante se veneficia hujusmodi exercentem morte mulctaverat) ab eo rursum petiit, ut adductum a se hominem eo in loco, ubi ipse vinctus eram, tanquam maleficum aliquem immitteret: de quo res meas cognoscere se velle simularet. Cui postulationi assensus ille hominem admisit. Porro is a Thersandro quam diligentissime instructus fuerat, ut solerti modo de Leucippe mentionem faceret, eamque Melites jussu e vivis sublatam mentiretur. Quod idcirco a Thersandro excogitatum fuerat, ut quamvis crimen diluissem, non tamen ad quærendam eam, quam obiisse intellexissem, me compararem. Ea vero potissimum de causa cædis auctor Melite proponebatur, ne Leucippe interfecta, Meliten ipsam, tanquam, quæ a me diligeretur, in uxorem ducerem, ibique manerem, Thersandro timorem incutiens non potiundæ tuto Leucippes: sed contra potius eam, quæ caram mihi puellam interimi curasset, perosus, urbe omnino excederem.

II. Ille igitur, simulac propius me venit, fabulam agere cœpit. Valde enim apposite ingemiscens, Quamnam, inquit, vitam posthac vivemus? quæ nobis retinendæ securitatis via deinceps erit, si juste vivere ad id satis non est? Imminentia nos eventa opprimunt. Divinasse me oportuit, quis esset, quidve commisisset ille, quicum iter mihi facere contigit. Hæc ille, hujusmodique alia multa secum solus loquebatur, sermonis initium de industria mecum facere tentans, quo eum, quid sibi ea vellent, interrogarem: sed ego non attendi ad ea quæ lamentabatur, unus vero eorum, qui vincti erant (infelices enim alienas etiam calamitates cognoscere satagunt, nimirum quia tristitiæ communicatio mœrentis animi quædam quasi allevatio est), Quid tibi, inquit, mali peperit fortuna? insontem enim te quoque in adversum fatum incidisse credibile est. Cujus rei ex iis, quæ mihi evenerunt, facio conjecturam. Ac tum quidem, quam ob causam in custodiam datus fuerit, commemoravit, ad nihil horum ego animum advertebam.

III. Finem autem dicendi cum fecisset, Agedum tu quoque, inquit, vices mihi recensendis infortuniis tuis redde. Tum alter ille, Ex urbe, inquit, heri Smyrnam versus iter faciebam: procedenti vero mihi quatuor stadia, juvenis ex agris accedens et alloquens et una per breve tempus mecum ambulans, quo tenderem, rogavit: cui cum Smyrnam proficisci me respondissem, Atqui Smyrnam ego quoque, inquit ille (quod bene vertat) cogito. Una itaque profecti sumus, viæ laborem, uti viatorum mos est, sermone levantes: cumque de via in cauponam cibi gratia divertissemus, ecce tibi viri quatuor eodem ingressi sunt, nobisque assidentes ac prandere simulantes, crebro ad nos respiciebant, alius identidem alii annuens. Quamobrem eos aliquid contra nos struere suspicatus sum: tametsi, quid sibi nutus illi vellent, percipere nequibam. Qui mecum venerat, haud ita multo post pallescere, deinde hæsitantius esse incœpit: postremo etiam tremore correptus est. Quod videntes illi, confestim in nos impetum faciunt,

καὶ ἱμᾶσιν εὐθὺς δεσμεύουσι· παίει δὲ κατὰ κόῤῥης τις ἐκεῖνον· καὶ παταχθεὶς, ὥσπερ βασάνους παθὼν μυρίας, καταλέγει μηδενὸς ἐρωτῶντος αὐτόν· Ἐγὼ τὴν κόρην ἀπέκτεινα, καὶ ἔλαβον χρυσοῦς ἑκατὸν παρὰ Μελίττης τῆς Θερσάνδρου γυναικός. Αὕτη γάρ με ἐπὶ τὸν φόνον ἐμισθώσατο. Ἀλλ' ἰδοὺ τοὺς χρυσοῦς ὑμῖν τοὺς ἑκατὸν φέρω. Ὥστε τί με ἀπόλλυτε καὶ ἑαυτοῖς φθονεῖτε κέρδους; Ἐγὼ δ' ὡς ἤκουσα Θερσάνδρου καὶ Μελίττης τοὔνομα, τὸν ἄλλον οὐ προσέχων χρόνον, τῷ δὲ λόγῳ τὴν ψυχὴν ὥσπερ ὑπὸ μύωπος παταχθεὶς, ἐγείρω· καὶ πρὸς αὐτὸν μεταστραφεὶς λέγω· Τίς ἡ Μελίττη; Ὁ δὲ, Μελίττη ἐστὶν, ἔφη, τῶν ἐνταῦθα πρώτη γυναικῶν. Αὕτη νεανίσκου τινὸς ἠράσθη· Τύριον, οἶμαι, φασὶν αὐτόν· κἀκεῖνος ἔτυχεν ἐρωμένην ἔχων, ἣν εὗρεν ἐν τῇ τῆς Μελίττης οἰκίᾳ πεπραμένην. Ἡ δ' ὑπὸ ζηλοτυπίας πεφλεγμένη τὴν γυναῖκα ταύτην ἀπατήσασα συλλαμβάνει καὶ παραδίδωσι τῷ νῦν δὴ κακῇ τύχῃ μοι συνωδευκότι φονεῦσαι κελεύσασα. Ὁ μὲν οὖν τὸ ἀνόσιον ἔργον τοῦτο δρᾷ· ἐγὼ δ' ὁ ἄθλιος, οὔτ' ἰδὼν αὐτὸν, οὔτ' ἔργου τινὸς κοινωνήσας ἢ λόγου, συναπηγόμην αὐτῷ δεδεμένος, ὡς τοῦ ἔργου κοινωνός. Τὸ δὲ χαλεπώτερον, μικρὸν τοῦ πανδοχείου προελθόντες, τοὺς ἑκατὸν χρυσοῦς λαβόντες παρ' αὐτοῦ, τὸν μὲν ἀφῆκαν φυγεῖν, ἐμὲ δ' ἄγουσι πρὸς τὸν στρατηγόν.

Δ'. Ὡς δ' ἤκουσά μου τὸν μῦθον τῶν κακῶν, οὔτ' ἀνῴμωξα, οὔτ' ἔκλαυσα· οὔτε γὰρ φωνὴν εἶχον, οὔτε δάκρυον· ἀλλὰ τρόμος μὲν εὐθὺς περιεχύθη μου τῷ σώματι καὶ ἡ καρδία μου ἐλέλυτο, ὀλίγον δέ τί μοι τῆς ψυχῆς ὑπελέλειπτο. Μικρὸν δὲ νήψας ἐκ τῆς μέθης τοῦ λόγου, Τίνα τρόπον τὴν κόρην, ἔφην, ἀπέκτεινεν ὁ μισθωτὸς, καὶ τί πεποίηκε τὸ σῶμα; Ὁ δ' ὡς ἅπαξ ἐνέβαλέ μοι τὸν μύωπα, καὶ ἔργον εἰργάσατο οὕτω κατ' ἐμοῦ, δι' ὃ παρῆν, ἐσιώπα καὶ ἔλεγεν οὐδέν. Πάλιν δέ μου πυθομένου, Δοκεῖς, ἔφη, κἀμὲ κεκοινωνηκέναι τοῦ φόνου; Ταῦτ' ἤκουσα μόνα τοῦ πεφονευκότος, ὡς κτείνας εἴη τὴν κόρην. Ποῦ δὲ καὶ τίνα τρόπον, οὐκ εἶπεν. Ἐπῆλθε δέ μοι τότε δάκρυα καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τὴν λύπην ἀπεδίδουν. Ὥσπερ γὰρ ἐν ταῖς τοῦ σώματος πληγαῖς οὐκ εὐθὺς ἡ σμῶδιξ ἐπανίσταται, ἀλλὰ παραχρῆμα μὲν οὐκ ἔχει τὸ ἄνθος ἡ πληγὴ, μετὰ μικρὸν δ' ἀνέθορε· καὶ ὀδόντι συός τις παταχθεὶς εὐθὺς μὲν ζητεῖ τὸ τραῦμα, καὶ οὐκ οἶδεν εὑρεῖν, τὸ δ' ἔτι δέδυκε καὶ κέκρυπται κατειργασμένον σχολῇ τῆς πληγῆς τὴν τομήν· μετὰ ταῦτα δ' ἐξαίφνης λευκή τις ἀνέτειλε γραμμὴ, πρόδρομος τοῦ αἵματος, σχολὴν δ' ὀλίγην λαβὸν ἔρχεται καὶ ἀθρόον ἐπιῤῥεῖ· οὕτω καὶ ψυχὴ παταχθεῖσα τῷ τῆς λύπης βέλει, τοξεύσαντος λόγου, τέτρωται μὲν ἤδη καὶ ἔχει τὴν τομὴν, ἀλλὰ τὸ τάχος τοῦ βλήματος οὐκ ἀνέῳξεν οὔπω τὸ τραῦμα, τὰ δὲ δάκρυα ἐδίωξε τῶν ὀφθαλμῶν μακράν. Δάκρυον γὰρ αἷμα τραύματος ψυχῆς· ὅταν ὁ τῆς λύπης ὀδοὺς κατὰ μικρὸν τὴν καρδίαν ἐκφάγῃ, κατέῤῥηκται μὲν τῆς ψυχῆς τὸ τραῦμα, ἀνέῳκται δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡ τῶν δακρύων θύρα, τὰ δὲ μετὰ μικρὸν τῆς ἀνοίξεως

comprehendunt, loris vinciunt. Quin etiam eorum unus hominem in gena manu percussit: qui tanquam innumeris cruciatibus affectus, nemine adhuc interrogante, Ego, inquit, puellam interemi, acceptis a Thersandri uxore Melite nummis aureis centum: illa enim ad necem hanc patrandam me conduxit. Ecce autem nummos ipsos: quos vobis omnes ad unum trado. Vos, quæso, me perdere, ac vosmet lucro defraudare nolite. Tum ego, Thersandri et Melites nomine audito, qui per reliquum tempus non attenderam, oratione illa, quasi stimulo aliquo, repente concitatus, animum erexi, ad eumque conversus, Quaenam, inquam, est Melite hæc? Tum ille, Fœminarum, inquit, urbis hujus est princeps, et adolescentis cujusdam (Tyrium illum esse ajunt) amore capta: qui forte puellam, ipse quoque deperibat, quam in Melites domo venditam reperiit: mulier zelotypia devicta, puellam eam circumventam prehendit et huic, quem malo meo fato mecum iter facientem dixi, necandam dedit. At ille quidem detestandum facinus admisit: ego vero (me miserum) neque videns, neque dicti alicujus factive conscius, una cum eo, quasi sceleris particeps, comprehensus sum. Sed leve hoc, illud gravius multo est. Nam non admodum longe a caupona digressi illi, nummis acceptis, eum missum fecerunt: me autem ad præfectum duxerunt.

IV. Posteaquam turbulentam hanc fabulam audivi, neque vocem omnino ullam, neque lacrymas aliquas emittere potui (quippe et ori vox, et oculis humor defuit), sed membra mihi omnia cohorruerant, corque ipsum contabuerat, animæ autem nihil fere relictum fuerat. Paulo autem post, cum mihi, diluta ebrietate verborum illius, animus rediisset, Quonam modo, inquam, mercenarius iste puellam sustulit? quem in locum cadaver abjecit? Ille autem simulatque mihi hunc stimulum injecit, idque, quamob rem aderat, effecit, obmutuit adeo, ut ne verbum quidem adderet. Cum rursus interrogassem, Videor tibi, inquit, et ego cædis illius particeps fuisse? ac de interfectore quidem illud unum tantum audivi, puellam scilicet necatam: ubi autem, quove modo, mihi non dixit. Tum vero mihi lacrymæ exciderunt, doloremque per oculos in apertum protulerunt. Ut enim in corpore flagris cæso non continuo vibex oritur, sed non e vestigio locus percussus colore floris rubro inficitur, sed parva interjecta mora apparet: aut ut is, qui apri dente ictus fuerit, mox quærit vulneris locum, non statim invenit, utpote quod altius penetraverit et absconditum sit lente formans plagæ sectionem: sed tum subito alba quædam linea sanguinis index oritur, ac brevi tempore post manante largiter sanguine conspicuum fit: sic animus tristis alicujus nuntii telo quod mittit alicujus sermo sauciatus, vulnus quidem et sectionem jam habet, sed ictus celeritas facit ut neque vulnus hiet, neque lacrymæ, quas vulnerati animi sanguinem esse credi par est, prosiliant, nisi postea, quam mœroris dens cor lente depaverit: tunc enim et animi vulnus discinditur et lacrymis aperitur per oculos via, quæ paulo post

ἐξεπήδησεν. Οὕτω κἀμοὶ τὰ μὲν πρῶτα τῆς ἀκροάσεως τῇ ψυχῇ προσπεσόντα, καθάπερ [τὰ] τοξεύματα, κατεσίγασε καὶ τῶν δακρύων ἀπέφραξε τὴν πηγὴν, μετὰ ταῦτα δ' ἔρρει, σχολασάσης τῆς ψυχῆς τῶν κακῶν.

Ε'. Ἔλεγον οὖν· Τίς με δαίμων ἐξηπάτησεν ὀλίγῃ χαρᾷ; τίς μοι Λευκίππην ἔδειξεν εἰς καινὴν ὑπόθεσιν συμφορῶν; Ἀλλ' οὐδ' ἐκόρεσά μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, οἷς μόνοις ηὐτύχησα, οὐδ' ἐνεπλήσθην κἂν βλέπων. Ἀληθής μοι γέγονεν ὀνείρων ἡδονή. Οἴμοι, Λευκίππη, ποσάκις μοι τέθνηκας. Μὴ γὰρ θρηνῶν ἀνεπαυσάμην; Ἀεί σε πενθῶ, τῶν θανάτων διωκόντων ἀλλήλους; Ἀλλ' ἐκείνους μὲν πάντας ἡ Τύχη ἔπαιξε κατ' ἐμοῦ· οὗτος δ' οὐκ ἔστι τῆς Τύχης ἔτι παιδιά. Πῶς ἄρα μοι, Λευκίππη, τέθνηκας; Ἐν μὲν γὰρ τοῖς ψευδέσι θανάτοις ἐκείνοις παρηγορίαν εἶχον ὀλίγην· τὸ μὲν πρῶτον, ὅλον σου τὸ σῶμα· τὸ δὲ δεύτερον, κἂν τὴν κεφαλὴν δοκῶν μὴ ἔχειν εἰς τὴν ταφήν· νῦν δὲ τέθνηκας θάνατον διπλοῦν, ψυχῆς καὶ σώματος. Δύο ἐξέφυγες λῃστήρια, τὸ δὲ τῆς Μελίττης πεφόνευκέ σε πειρατήριον. Ὁ δ' ἀνόσιος καὶ ἀσεβὴς ἐγὼ τὴν ἀνδροφόνον σου κατεφίλησα πολλάκις καὶ συνεπλάκην μεμιασμένας συμπλοκὰς καὶ τὴν Ἀφροδίτης χάριν αὐτῇ παρέσχον πρὸ σοῦ.

Ϛ'. Μεταξὺ δέ μου θρηνοῦντος, Κλεινίας εἰσέρχεται, καὶ καταλέγω τὸ πᾶν αὐτῷ, καὶ ὅτι μοι δέδοκται πάντως ἀποθανεῖν. Ὁ δὲ παρεμυθεῖτο· Τίς γὰρ οἶδεν, εἰ ζῇ πάλιν; Μὴ γὰρ οὐ πολλάκις τέθνηκε; Μὴ γὰρ οὐ πολλάκις ἀνεβίω; Τί δὲ προπετῶς ἀποθνήσκεις; ὃ καὶ κατὰ σχολὴν ἔξεστιν, ὅταν μάθῃς σαφῶς τὸν θάνατον αὐτῆς. Ληρεῖς. Τούτου γὰρ ἀσφαλέστερον πῶς ἂν μάθοις; Δοκῶ δ' εὑρηκέναι τοῦ θανάτου καλλίστην ὁδὸν, δι' ἧς οὐδ' ἡ θεοῖς ἐχθρὰ Μελίττη παντάπασιν ἀθῷος ἀπαλλάξεται. Ἄκουσον δὲ τὸν τρόπον. Παρεσκευασάμην, ὡς οἶσθα, πρὸς τὴν ἀπολογίαν τῆς μοιχείας, εἰ κληρωθείη τὸ δικαστήριον. Νῦν δέ μοι δέδοκται πᾶν τοὐναντίον, καὶ τὴν μοιχείαν ὁμολογεῖν, καὶ ὡς ἀλλήλων ἐρῶντες ἐγώ τε καὶ Μελίττη κοινῇ τὴν Λευκίππην ἀνῃρήκαμεν. Οὕτω γὰρ κἀκείνη δίκην δώσει, κἀγὼ τὸν ἐπάρατον βίον καταλίποιμ' ἄν. Εὐφήμησον, ὁ Κλεινίας ἔφη. Καὶ τολμήσεις οὕτως ἐπὶ τοῖς αἰσχίστοις ἀποθανεῖν, νομιζόμενος φονεὺς, καὶ ταῦτα Λευκίππης; Οὐδὲν, εἶπον, αἰσχρὸν, ὃ λυπεῖ τὸν ἐχθρόν. Καὶ ἡμεῖς (μὲν) ἐν τούτοις ἦμεν, τὸν δ' ἄνθρωπον ἐκεῖνον, τὸν μηνυτὴν τοῦ ψευδοῦς φόνου, μετὰ μικρὸν ἀπολύει (ὁ ἐπὶ) τῶν δεσμῶν, φάσκων, τὸν ἄρχοντα κελεῦσαι κομίζειν αὐτὸν, δώσοντα λόγον, ὧν αἰτίαν ἔσχεν. Ἐμὲ δὲ παρηγόρει Κλεινίας καὶ ὁ Σάτυρος, εἴ πως δύναιντο πεῖσαι, μηδὲν ὧν διενοήθην εἰς τὴν δίκην εἰπεῖν· ἀλλ' ἐπέραινον οὐδέν. Ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καταγωγήν τινα μισθωσάμενοι κατῳκίσαντο, ὡς ἂν μηκέτι παρὰ τῷ τῆς Μελίττης εἶεν συντρόφῳ.

Ζ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀπηγόμην ἐπὶ τὸ δικαστήριον. Παρασκευὴ δὲ πολλὴ ἦν τοῦ Θερσάνδρου κατ' ἐμοῦ,

uberrime fluunt. Ita me simulac animus meus sermone illius tanquam jaculo quodam percussus me fecit tacere, et lacrymis aditum obstruxit, ut non nisi postquam ex intervallo respirare a dolore cœpisset, effluxerint.

V. Ac tum ego, quis, inquam, dæmon tam brevi me gaudio illexit? quis mihi Leucippen commonstravit, ut novarum mihi calamitatum causa esset? Quid, quod ne oculos quidem meos, quibus unis eram felix, exsaturare unquam potui, aut si videndi otium fuit, ipse tamen exsatiatus nunquam fui, meaque voluptas omnis insomnio similis effecta est? O me miserum, quoties obiisti, mea Leucippe? nunquamne fletu cessavi? Semper te lugeo, alia alii mors in dies succedit. Verum aliis antehac mortibus Fortuna mecum lusit : hæc autem ludus nequaquam est. Cæterum quo nunc pacto, Leucippe, mihi erepta fuisti? Antea quidem falsis illis ex mortibus aliquantum mihi solatii relictum fuit : primum enim cadaver tuum integrum, dein (corporis truncus), quum caput solum me non habere putarem, quem sepulturæ darem : nunc vero duplicem, animi scilicet atque corporis mortem subiisti. Nam quid duo latronum receptacula effugisse profuit, si Melites iste receptus te mihi erepturus erat? Quid, quod sceleratus et improbus ipse necis tuæ auctorem pluries osculatus sum, detestabili amplexu fovi, Veneris fructum prius illi, quam tibi, impartitus sum?

VI. Hæc dum mecum solus quererer, Clinia se ad me contulit : quem tota de re certiorem feci, mihique omnino mori decretum esse affirmavi. Tum ille, Bono, inquit, animo esto; quis scit, an denuo reviviscat? Nonne aliquoties jam mortua est, semperque revixit? quid temere te enecas? Id profecto tibi per otium licebit, cum vere illam obiisse compereris. Nugaris, inquam tum ego. Nam qui tibi exploratius id esse possit? Morti vero quam optimam sane viam nactum esse me arbitror : atque ejusmodi quidem, ut nec diis invisa Melite impune omnino abitura sit. Audi quo modo faciam. Decreveram (ut scis), objectum adulterii crimen si judicium daretur diluere, sed diversam penitus rationem inire mihi nunc in animo est, culpam videlicet agnoscere, meque atque Meliten, tanquam mutuo amore flagrantes, Leucippen interfecisse communi opera confiteri; sic illa meritas pœnas dederit, ego invisam vitam reliquero. Di meliora, inquit tum Clinia. An tu igitur tam turpem ob causam, patratam scilicet, ac tuæ præsertim Leucippes, necem, mori audebis? Tum ego, Nihil, inquam, turpe est, quod inimico detrimentum afferat. Et nos quidem in hoc eramus. Ceterum haud ita multo post hominem illum falsæ cædis nuntium e vinculis quidam exemit, archontem jussisse, inquiens, ipsum adduci, ut eorum, quæ ei objiciebantur, rationem redderet. Interea me Clinia Satyrusque consolabantur, suadebantque, ut ne quicquam in judicio, sicuti decreveram, faterer : sed frustra. Porro illi eo ipso, quo hæc acta sunt, die, domunculam conduxerant, in eamque, ne amplius cum Melites collactaneo essent, migraverant.

VII. Postridie ad forum ductus sum : ibique magno contra me apparatu adfuit Thersander, advocatosque non sane

καὶ πλῆθος ῥητόρων οὐχ ἧττον δέκα· καὶ ἡ Μελίττη σπουδῇ πρὸς τὴν ἀπολογίαν παρεσκεύαστο. Ἐπεὶ δ' ἐπαύσαντο λέγοντες, αἰτήσας κἀγὼ λόγον, Ἀλλ' οὗτοι μέν, ἔφην, ληροῦσι πάντες, καὶ οἱ Θερσάνδρῳ καὶ οἱ Μελίττῃ συνειπόντες. Ἐγὼ δὲ πᾶσαν ὑμῖν ἐρῶ τὴν ἀλήθειαν. Ἦν ἐρωμένη μοι πάλαι Βυζαντία μὲν γένος, Λευκίππη δὲ τοὔνομα. Ταύτην τεθνάναι δοκῶν, (ἥρπαστο γὰρ ὑπὸ λῃστῶν ἐν Αἰγύπτῳ) Μελίττῃ περιτυγχάνω, κἀκεῖθεν ἀλλήλοις συνόντες, ἥκομεν ἐνταῦθα κοινῇ καὶ τὴν Λευκίππην εὑρίσκομεν Σωσθένει δουλεύουσαν, διοικητῇ τινι τῶν Θερσάνδρου χωρίων. Ὅπως δὲ τὴν ἐλευθέραν ὁ Σωσθένης εἶχε δούλην, ἢ τίς ἡ κοινωνία τοῖς λῃσταῖς πρὸς αὐτόν, ὑμῖν καταλείπω σκοπεῖν. Ἐπεὶ τοίνυν ἔμαθεν ἡ Μελίττη τὴν προτέραν εὑρόντα με γυναῖκα, φοβηθεῖσα μὴ πρὸς αὐτὴν ἀποκλίναιμι τὸν νοῦν, συμβουλεύεται τὴν ἄνθρωπον ἀνελεῖν. Κἀμοὶ συνεδόκει, (τί γὰρ οὐ δεῖ τἀληθῆ λέγειν;) ἐπεὶ τῶν αὐτῆς με κύριον ἀποφανεῖν ὑπισχνεῖτο. Μισθοῦμαι ἕνα δή τινα πρὸς τὸν φόνον· ἑκατὸν δ' ὁ μισθὸς ἦν τοῦ φόνου χρυσοῖ. Καὶ ὁ μὲν δὴ τοὔργον δράσας οἴχεται, κἄκτοτε γέγονεν ἀφανής· ἐμὲ δ' ὁ ἔρως εὐθὺς ἠμύνατο. Ὡς γὰρ ἔμαθον ἀνῃρημένην, μετενόουν καὶ ἔκλαον καὶ ἤρων καὶ νῦν ἐρῶ. Διὰ τοῦτο ἐμαυτοῦ κατεῖπον, ἵνα με πέμψητε πρὸς τὴν ἐρωμένην. Οὐ γὰρ φέρω νῦν ζῆν, καὶ μιαιφόνος γενόμενος καὶ φιλῶν ἣν ἀπέκτεινα.

Η'. Ταῦτ' εἰπόντος ἐμοῦ, πάντας ἔκπληξις κατέσχε ἐπὶ τῷ παραλόγῳ τοῦ πράγματος, μάλιστα δὲ τὴν Μελίττην. Καὶ οἱ μὲν τοῦ Θερσάνδρου ῥήτορες μεθ' ἡδονῆς ἀνεβόησαν ἐπινίκιον· οἱ δὲ τῆς Μελίττης ἀνεπύθοντο, τίνα ταῦτ' εἴη τὰ λεχθέντα. Ἡ δέ, τὰ μὲν ἐτεθορύβητο, τὰ δ' ἠρνεῖτο, τὰ δὲ διηγεῖτο, σπουδῇ μάλα καὶ σαφῶς, τὴν μὲν Λευκίππην εἰδέναι λέγουσα, καὶ ὅσα εἶπον, ἀλλὰ τόν γε φόνον οὔ· ὥστε κἀκείνους, διὰ τὸ τὰ πλείω μοι συνᾴδειν, ὑπόνοιαν ἔχειν κατὰ τῆς Μελίττης, καὶ ἀπορεῖν ὅτῳ χρήσαιντο λόγῳ πρὸς τὴν ἀπολογίαν.

Θ'. Ἐν τούτῳ δ' ὁ Κλεινίας, θορύβου πολλοῦ κατὰ τὸ δικαστήριον ὄντος, ἀνελθών, Κἀμοί τινα λόγον, εἶπε, συγχωρήσατε· περὶ γὰρ ψυχῆς ἀνδρὸς ὁ ἀγών. Ὡς δ' ἔλαβε, δακρύων γεμισθείς, Ἄνδρες, εἶπεν, Ἐφέσιοι, μὴ προπετῶς καταγνῶτε θάνατον ἀνδρὸς ἐπιθυμοῦντος ἀποθανεῖν, ὅπερ φύσει τῶν ἀτυχούντων ἐστὶ φάρμακον. Κατέψευσται γὰρ ἑαυτοῦ τὴν τῶν ἀδικούντων αἰτίαν, ἵνα πάθῃ τὴν τῶν δυστυχούντων τιμωρίαν. Ἃ δ' ἠτύχησε διὰ βραχέων ἐρῶ. Ἐρωμένην εἶχεν, ὡς εἶπεν· τοῦτο γὰρ οὐκ ἐψεύσατο· καὶ ὅτι λῃσταὶ ταύτην ἥρπασαν, καὶ τὰ περὶ Σωσθένους, καὶ πάνθ' ὅσα πρὸ τοῦ φόνου διηγήσατο, πέπρακται τὸν τρόπον τοῦτον. Αὕτη γέγονεν ἐξαίφνης ἀφανής, οὐκ οἶδ' ὅπως, οὔτ' εἴ τις ἀπέκτεινεν αὐτήν, οὔτ' εἰ ζῇ κλαπεῖσα· πλὴν ἓν τοῦτ' οἶδα μόνον, τὸν Σωσθένην αὐτῆς ἐρῶντα καὶ αἰκισάμενον βασάνοις πολλαῖς, ἐφ' οἷς οὐκ ἐτύγχανε, καὶ φίλους ἔχοντα λῃστάς. Οὗτος οὖν

pauciores, quam decem, adduxerat. Neque vero pro sui defensione Melite minus sollicita erat. Posteaquam igitur illi sermoni suo finem imposuerunt, petita dicendi potestate: Hi quidem omnes, inquam ego, qui et pro Thersandro et pro Melite causam dixerunt, non nisi meras nugas in medium protulerunt: a me vero vos rem omnem, ut se habet, audietis. Erat mihi olim amica genere Byzantia, Leucippe nomine: quam decessisse ratus (in Ægypto enim rapta mihi a piratis fuit) in Meliten incidi: quacum inita consuetudine, huc una profectus sum, Leucippenque Sostheni cuidam, agrorum Thersandri procuratori, servientem comperi. Sed quomodo liberam mulierem Sosthenes in servitutem receperit, quæve illi cum piratis necessitudo intercedat, considerandum vobis relinquo. Melite, posteaquam priorem amicam reperisse me cognovit, verita ne ad illam rursus animum applicarem, ejus perdendæ consilium init, quod mihi quoque comprobatum est: quid enim verum negare oportet? Cum me hæc rerum omnium suarum dominum constituere pollicita esset, hominem ad illam necandam conduxi, nummos aureos centum pollicens. Atque ita quidem sicarius re confecta, solum vertit, nec ex eo tempore usquam gentium amplius est conspectus. Me vero amor statim ultus est: nam puellæ cæde cognita, maleficii conscientia stimulatus, ex illo flere nunquam desii, sed ejus desiderio æstuabam, et nunc quoque amo: neque aliam ullam ob causam memet sponte accuso, quam ut meam ad amicam me mittatis, quandoquidem in præsens et parricida, et ejus, quam perdidi, amore flagrans, vivere amplius non sustineo.

VIII. Hæc cum a me dicerentur, inexspectato rei exitu omnes, inprimisque Melite, obstupuerunt. Qui Thersandro advocati erant, summa cum voluptate acclamaverunt: Melites autem patroni, cujusmodi essent, quæ dixeram, ex ea ipsa quærebant. At illa partim vehementer perturbata, alia quidem scire se negavit, alia vero de industria et non obscure confessa est, et quæ de Leucippe narraveram, omnia, morte excepta, vere a me dicta fuisse affirmavit. Quamobrem cum orationi meæ pleraque convenirent, iis ipsis Melite in suspicionem venit, ut quibus ad eam defendendam verbis uterentur, incerti essent.

IX. At Clinia, cum magnus in foro clamor exortus fuisset, in medium progressus, Potestatem mihi quoque, inquit, pauca quædam dicendi facite. Capitis enim judicium constitutum est. Quod cum impetrasset, collacrymans, Viri, inquit, Ephesii, moriendi cupidum adolescentem mortis temere damnare nolite: quæ una est infelicibus viris malorum allevatio. Improborum enim hominum crimen in se transtulit, ut pœnam sustinens infelicitatis suæ perfugium aliquod habere posset. Cujusmodi autem illius infelicitas fuerit, quam brevissime potero exponam. Amicam adolescens is, uti dixit, habuit. Neque enim id, nec quæ de piratis ac Sosthene recensuit, mentitus est. Nam quæcunque sibi ante illius cædem evenisse narravit, revera, sicuti ab eo audivistis, gesta fuere. Hæc e mortalium conspectu subito, atque nescio quomodo subtracta est, interfectane sit, an rapta vivat adhuc: illud unum novi, a Sosthene piratarum familiari amatam illam, multisque modis, quibus tamen nihil profecit, excruciatam.

ἀνῃρῆσθαι δοκῶν τὴν γυναῖκα, ζῆν οὐκέτι θέλει, καὶ διὰ τοῦτο ἑαυτοῦ φόνον κατεψεύσατο. Ὅτι μὲν γὰρ ἐπιθυμεῖ θανάτου, καὶ αὐτὸς ὡμολόγησε, καὶ ὅτι διὰ λύπην τὴν ἐπὶ γυναικί. Σκοπεῖτε δ' εἴ τις ἀποκτείνας τινὰ ἀληθῶς, ἐπαποθανεῖν αὐτῷ θέλει καὶ ζῆν δι' ὀδύνην οὐ φέρει. Τίς οὕτω φιλόστοργος φονεύς; ἢ ποῖον μῖσός ἐστιν οὕτω φιλούμενον; Μὴ, πρὸς θεῶν, μὴ πιστεύσητε, μηδ' ἀποκτείνητε ἄνθρωπον ἐλέου μᾶλλον ἢ τιμωρίας δεόμενον. Εἰ δ' αὐτὸς ἐπεβούλευσεν, ὡς λέγει, τὸν φόνον, εἰπάτω τίς ἐστιν ὁ μεμισθωμένος, δειξάτω τὴν ἀνῃρημένην. Εἰ δὲ μήθ' ὁ ἀποκτείνας ἐστὶ, μήθ' ἡ ἀνῃρημένη, τίς ἤκουσε πώποτε τοιοῦτον φόνον; Ἤρων, φησὶ, Μελίττης· διὰ τοῦτο Λευκίππην ἀπέκτεινα. Πῶς οὖν Μελίττης φόνον κατηγορεῖ, ἧς ἤρα, διὰ Λευκίππην δ' ἀποθανεῖν ἐθέλει νῦν, ἣν ἀπέκτεινεν; Οὕτω γὰρ ἄν τις καὶ μισοίη τὸ φιλούμενον, καὶ φιλοίη τὸ μισούμενον; Ἆρ' οὖν οὐ πολὺ μᾶλλον ἂν καὶ ἐλεγχόμενος ἠρνήσατο τὸν φόνον, ἵνα καὶ σώσῃ τὴν ἐρωμένην, καὶ ὑπὲρ τῆς ἀνῃρημένης μὴ μάτην ἀποθάνῃ; Διὰ τί οὖν Μελίττης κατηγόρησεν, εἰ μηδὲν αὐτῇ τοιοῦτο πέπρακται; Ἐγὼ καὶ τοῦτο πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ, καὶ πρὸς τῶν θεῶν, μή με νομίσητε διαβάλλειν θέλοντα τὴν γυναῖκα ποιήσασθαι τὸν λόγον, ἀλλ' ὡς τὸ πᾶν ἐγένετο. Μελίττῃ μὲν ἐπεπόνθει τι πρὸς τοῦτον ἐρωτικὸν καὶ περὶ τοῦ γάμου διείλεκτο, πρὶν ὁ θαλάττιος οὗτος ἀνεβίω νεκρός. Ὁ δ' οὐχ εἶχεν οὕτως, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἐρρωμένος τὸν γάμον ἀπεκρούετο, κἂν τούτῳ τὴν ἐρωμένην εὑρὼν, ὡς ἔφη, παρὰ τῷ Σωσθένει ζῶσαν, ἣν ᾤετο νεκρὰν, πολὺ μᾶλλον πρὸς τὴν Μελίττην εἶχεν ἀλλοτριώτερον. Ἡ δὲ πρὶν μαθεῖν ἐρωμένην οὖσαν αὐτῷ τὴν παρὰ τῷ Σωσθένει, ταύτην ἠλέησέ τε καὶ ἔλυσε τῶν δεσμῶν, οἷς ἦν ὑπὸ τοῦ Σωσθένους δεδεμένη, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τ' εἰσεδέξατο καὶ τἄλλα ὡς πρὸς ἐλευθέραν δυστυχήσασαν ἐφιλοτιμήσατο. Ἐπειδὴ δ' ἔμαθεν, ἔπεμψεν εἰς τοὺς ἀγροὺς διακονησομένην αὐτῇ· καὶ μετὰ ταῦτά φασιν ἀφανῆ γεγονέναι. Καὶ ὅτι ταῦτ' οὐ ψεύδομαι, ἡ Μελίττη συνομολογήσει καὶ θεράπαιναι δύο, μεθ' ὧν αὐτὴν ἐπὶ τοὺς ἀγροὺς ἐξέπεμψεν. Ἓν μὲν δὴ τοῦτο πρὸς ὑπόνοιαν ἤγαγε τοῦτον, μὴ ἄρα φονεύσασα εἴη τὴν Λευκίππην διὰ ζηλοτυπίαν αὕτη· ἕτερον δέ τι αὐτῷ πρὸς τὴν τῆς ὑπονοίας βεβαίωσιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ συμβὰν καὶ καθ' αὑτοῦ καὶ κατὰ τῆς Μελίττης ἐξήγριανε. Τῶν δεσμωτῶν τις ὀδυρόμενος ἑαυτοῦ τὴν συμφορὰν, ἔλεγεν ἐν ὁδῷ τινι κεκοινωνηκέναι κατ' ἄγνοιαν ἀνδρὶ φονεῖ· δεδρακέναι δ' ἐκεῖνον γυναικὸς φόνον ἐπὶ μισθῷ· καὶ τοὔνομα ἔλεγε· Μελίττην μὲν εἶναι τὴν μισθωσαμένην, Λευκίππην δὲ τὴν ἀνῃρημένην. Εἰ δὲ ταῦτα γέγονεν οὕτως, ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα, μαθεῖν δ' ὑμῖν ἐξέσται. Ἔχετε τὸν δεδεμένον· εἰσὶν αἱ θεράπαιναι· ἔστιν ὁ Σωσθένης. Ὁ μὲν ἐρεῖ, πόθεν ἔσχε τὴν Λευκίππην δούλην· αἱ δὲ, πῶς γέγονεν ἀφανής· ὁ δὲ περὶ τοῦ μισθωτοῦ καταγορεύσει. Πρὶν δὲ μάθητε τούτων ἕκαστον οὔθ' ὅσιον, οὔτ' εὐσεβὲς

Is igitur puellam decessisse ratus, vivere amplius velle negat : seque idcirco cædis reum ementitur. Sibi autem in animo esse e vita migrare, ipsemet fassus est : ac potissimum ob mœrorem ex mulieris amissione conceptum. Vos vero etiam atque etiam cogitate, num verisimile vobis videatur, eum, qui vere alium interfecerit, insuper mori velle et ob mœrorem vivere non sustinere? Quis reperiatur tam amans homicida? Quodnam odium, quæso, tam facile deponatur? Ne per deos, ne credatis : neve hominem misericordia potius, quam supplicio dignum, perdatis. Quod si, uti dixit, cædis auctor ipse fuit, agitedum, mercenarium istum homicidam in medium proferat, occisæ puellæ cadaver indicet. Sin vero neque interfector, neque interempta adsit, quis est, qui unquam cædem talem factam esse audiverit? Amabam, inquit, Meliten, idcirco Leucippen sustuli. At cur ejus, quam tantopere amat, nomen defert? Cur Leucippes, quam morte affici mandavit, causa mori cupit? Quid? an putatis, aliquem ita sibi ipsi parum constantem, ut quod amat, oderit : et contra quod oderit, amet? An non potius credendum est, amantem hominem, tametsi convictum, crimen tamen, ut amicam servet, pernegaturum, ne pro interfecta ipse quoque frustra vitam amittat? Sed quam ob causam Meliten accusavit, si nihil ab ea tale patratum fuit? Ego et hoc vobis dicam et ne per deos, me hujusmodi oratione uti existimetis, quo mulierem hanc in invidiam rapiam, sed qui rem ipsam ordine recenseam. Melites adolescenti hujusce amore flagrabat : de nuptiisque, antequam marinus iste vir revixisset, habitus fuerat sermo. Hic vero non modo amori non respondebat, sed etiam a nuptiis quam longissime abhorrebat. Quin etiam amica, quam luce privatam, uti dixit, credebat, viva apud Sosthenem reperta, multo magis etiam Meliten aversatus est. Quæ quum puellam apud Sosthenem inventam hujus amicam esse nondum sciret, illius vicem miserata e vinculis, quibus a Sosthene constricta fuerat, solvi jussit, hospitio accepit, et tanquam liberam in calamitate alioqui constitutam in honore habuit : demum re cognita rus misit, ut ipsi aliquam operam præstaret post quæ nullo amplius in loco visam fuisse aiunt. Me autem vera loqui, et Melite ipsa, et ancillæ duæ, quibuscum illa rus missa fuit testabuntur. Sed illud hominem in suspicionem adduxit : veritus enim est, ne zelotypiæ furore devicta mulier, Leucippen de medio tolli jusserit. Deinde aliud quiddam sibi, dum in carcere esset, eveniens suspicionem adauxit; hominemque et contra semet ipsum, et contra Meliten irritavit. Quidam enim ex iis, qui in custodiam dati fuerant, suam per sese vicem dolens, narravit, se inter eundum in sicarium nescio quem incidisse, qui pretio accepto puellam necasse fassus est : et quæ cædem mandaverat, Meliten; quæ necata fuerat, Leucippen nominari dixit. Quod postremum an ita se habeat, equidem nondum habeo compertum : sed illud vobis inquirere licebit. Vinctum hominem habetis : adest præterea Sosthenes, adsunt ancillæ : quorum ex altero quæri jus est, unde sibi Leucippe in servitutem data sit : ex alteris, quomodo e mortalium conspectu sit erepta; postremus de mercenario testetur. Prius vero quam harum omnium investigatio a nobis facta sit, neque jus, neque fas est, vitam

νεανίσκον ἄθλιον ἀνελεῖν, πιστεύσαντας μανίας λόγοις. Μαίνεται γὰρ ὑπὸ λύπης.

Ι'. Ταῦτ' εἰπόντος τοῦ Κλεινίου, τοῖς μὲν πολλοῖς ἐδόκει πιθανὸς ὁ λόγος, οἱ δὲ τοῦ Θερσάνδρου ῥήτορες, καὶ ὅσοι τῶν φίλων συμπαρῆσαν, ἐπεβόων ἀνελεῖν τὸν ἀνδροφόνον, τὸν αὑτοῦ κατειπόντα θεοῦ προνοίᾳ. Μελίττη τὰς θεραπαινίδας ἐδίδου καὶ Θέρσανδρον ἠξίου διδόναι Σωσθένην· τάχα γὰρ ἂν αὐτὸν εἶναι τὸν Λευκίππην ἀνῃρηκότα. Καὶ οἱ συναγορεύοντες αὐτῇ ταύτην μάλιστα προεφέροντο πρόκλησιν. Ὁ δὲ Θέρσανδρος φοβηθεὶς λάθρα τινὰ τῶν προστατῶν εἰς τὸν ἀγρὸν ἀποστέλλει πρὸς τὸν Σωσθένην, κελεύσας τὴν ταχίστην ἀφανῆ γενέσθαι, πρὶν τοὺς ἐπ' αὐτὸν πεμφθέντας ἥκειν. Ὃς δὴ ἐπιβὰς ἵππῳ σπουδῇ μάλα πρὸς αὐτὸν ἔρχεται καὶ τὸν κίνδυνον λέγει καὶ ὡς, εἰ ληφθείη παρών, εἰς βασάνους ἀπαχθήσεται. Ὁ δ' ἔτυχε μὲν ἐν τῷ τῆς Λευκίππης δωματίῳ παρὼν, κατεπᾴδων αὐτῆς· κληθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ παρόντος σὺν βοῇ καὶ ταραχῇ πολλῇ προέρχεται, καὶ ἀκούσας τὰ ὄντα, μεστὸς γενόμενος δέους, καὶ ἤδη νομίζων τοὺς δημίους ἐπ' αὐτὸν παρεῖναι, ἐπιβὰς ἵππῳ σπουδῇ μάλα ἐξελαύνει (τὴν) ἐπὶ Σμύρνης. Ὁ δ' ἄγγελος πρὸς τὸν Θέρσανδρον ἀναστρέφει. Ἀληθὴς δ' ἐστὶν, ὡς ἔοικεν, ὁ λόγος, ὅτι μνήμην ἐκπλήσσειν πέφυκε φόβος. Ὁ γοῦν Σωσθένης περὶ ἑαυτοῦ φοβηθεὶς, ἁπαξαπάντων ἐξελάθετο τῶν ἐν ποσὶν ὑπ' ἐκπλήξεως, ὡς μηδὲ τοῦ τῆς Λευκίππης δωματίου κλεῖσαι τὰς θύρας. Μάλιστα γὰρ τὸ τῶν δούλων γένος ἐν οἷς ἂν φοβηθῇ σφόδρα δειλόν ἐστιν.

ΙΑ'. Ἐν τούτῳ δ' ὁ Θέρσανδρος πρὸ τῆς προκλήσεως ἀπὸ τῆς Μελίττης οὕτω γενομένης παρελθὼν, Ἱκανῶς μὲν, εἶπεν, οὗτος, ὅστις ποτ' ἐστὶ, κατελήρησε μυθολογῶν. Ἐγὼ δ' ὑμῶν τεθαύμακα τῆς ἀναλγησίας, εἰ φονέα ἐπ' αὐτοφώρῳ λαβόντες, μεῖζον γὰρ τῆς φωρᾶς τὸ αὐτὸν ἑαυτοῦ κατειπεῖν, οὐ δὴ καταλεύετε [τῷ δημίῳ·], καθέζεσθε δὲ γόητος ἀκούοντες πιθανῶς μὲν ὑποκρινομένου, πιθανῶς δὲ δακρύοντος· ὃν νομίζω καὶ αὐτὸν κοινωνὸν γενόμενον τοῦ φόνου περὶ ἑαυτοῦ φοβεῖσθαι, ὥστ' οὐκ οἶδα τί δεῖ βασάνων ἔτι περὶ πράγματος οὕτω σαφῶς ἐληλεγμένου. Δοκῶ δὲ καὶ ἄλλον τινὰ φόνον ἐργάσασθαι. Ὁ γὰρ Σωσθένης οὗτος, ὃν αἰτοῦσι παρ' ἐμοῦ, τρίτην ταύτην ἡμέραν γέγονεν ἀφανής. Καὶ ἔστιν οὐ πόρρω τινὸς ὑπονοίας, μὴ ἄρα τῆς τούτων ἐπιβουλῆς γέγονεν ἔργον. Αὐτὸς γὰρ ἐτύγχανεν ὁ τὴν μοιχείαν μοι κατειπών. Ὥστ' εἰκότως ἂν ἀποκτεῖναί μοι δοκοῦσιν αὐτὸν, καὶ τοῦτ' εἰδότες, ὡς οὐκ ἂν ἔχοιμι παρασχεῖν τὸν ἄνθρωπον, πρόκλησιν περὶ αὐτοῦ πεποίηνται πάνυ κακούργως. Εἴη μὲν οὖν κἀκεῖνον φανῆναι καὶ μὴ τεθνάναι. Τί δὲ καὶ, εἰ παρῆν, ἔδει παρ' αὐτοῦ μαθεῖν; Εἴ τινα κόρην ἐωνήσατο; τοιγαροῦν ἐωνημένος ἔστω. Καὶ εἰ ταύτην ἔσχε Μελίττη; λέγει καὶ τοῦτο δι' ἐμοῦ. Ἀπήλλακται μὲν δὴ Σωσθένης ταῦτ' εἰπών· τοὐντεῦθεν δ' ὁ λόγος μοι πρὸς Μελίττην καὶ Κλειτοφῶντα. Τί μου

misero adolescenti eripere, insanis ejus dictis fidem adhibentes: mœror enim hominem ad insaniam compulit.

X. Quæ quum dixisset Clinia, plerisque fide digna ejus oratio videbatur, sed Thersandri advocati et quotquot amici ejus aderant, clamabant parricidam esse interficiendum, qui se ipse accusaverit providentia numinis. Melite ancillas protulit, ac Sosthenem, qui forte Leucippen interfecerit, a Thersandro produci petiit: eam enim conditionem qui Melites causam agebant, tulerant. Veritus autem Thersander, quemdam e suis rus ad Sosthenem ire clam imperavit, jussum, ut quamprimum aliquo profugeret, ante, quam qui ad eum comprehendendum missi essent illo se contulissent. Ille viam equo ingressus quam ocissime periculum nuntiat, quæstionemque de eo, si se comprehendi sinat, habitum iri affirmat. Erat tum forte Sosthenes apud Leucippen, ut ejus animum deliniret. Multo itaque cum clamore ac strepitu vocatus exiit: reque cognita pavoris plenus, atque apparitores adesse jam putans, equo accepto, Smyrnam statim contendit. Nuntius ad Thersandrum revertitur. Verissimum autem, ut mihi quidem videtur, illud est, pavore memoriam obrui solere. Nam dum sibi Sosthenes metuit, eorum omnium, quæ præ manibus habebat, repente oblitus est, ut ne domunculæ quidem, in qua Leucippe custodiebatur, fores occluserit: nimirum quia servorum genus, ubi periculi aliquid immineat, quam timidissimum est.

XI. Interea Thersander ante factam primam a Melites patronis conditionem, abunde quidem, inquit, iste, quicunque tandem sit, nugatus est: ego vero stupiditatem vestram non potui non mirari, qui quum sicarium in manifesto scelere deprehensum teneatis, nam majus est se ipsum accusare quam deprehendi, non jam lapidibus obruatis, sed præstigiatori huic, æque ad comminiscendum atque ad lugendum facto, aures sedendo præbeatis: quem utpote cædis participem sibi ipsi quoque timere arbitror. Quare autem quæstionibus opus sit, in re præsertim tam aperta, non video. Sed et illud ut credam, adducor, aliam eum etiam cædem patrasse. Nam Sosthenes is, quem tantopere efflagitant, jam triduum apud me nusquam conspicitur. Neque admodum a vero abhorret, eorum consilio illum interfectum esse, propterea quod uxoris probrum ab eo mihi renuntiatum fuerat. Unde mihi etiam verisimilius fit, eos illum neci tradidisse, scientesque, non habere me, qui hominem producam, conditionem istam de eo sistendo perastute tulisse. Ponamus ut ille appareret et viveret. Quid vero si adesset, ex eo sciscitari oporteret, puellamne emerit? Esto sane, emerit ille. Et an illam Melite habuerit? Per me et hoc dicit. His igitur confessis, absolutus quidem jam Sosthenes est. Verum hinc nunc jam ad Meliten Clitophontemque mea convertatur oratio.

τὴν δούλην λαβόντες πεποιήκατε; Δούλη γὰρ ἦν ἐμὴ, Σωσθένους αὐτὴν ἐωνημένου. Καὶ εἰ περιῆν καὶ μὴ πρὸς αὐτῶν ἐπεφόνευτο, πάντως ἂν ἐδούλευεν ἐμοί. Τοῦτον δὲ τὸν λόγον ὁ Θέρσανδρος πάνυ κακοήθως παρενέβαλεν, ἵνα κἂν ὕστερον ἡ Λευκίππη φωραθῇ ζῶσα, πρὸς δουλείαν αὐτὴν ἀγάγῃ. Εἶτα προσετίθει· Κλειτοφῶν μὲν οὖν ὡμολόγησεν ἀνῃρηκέναι, καὶ ἔχει τὴν δίκην, Μελίττη δ' ἀρνεῖται. Πρὸς ταύτην αἱ τῶν θεραπαινίδων εἰσὶ βάσανοι. Ἂν γὰρ φανῶσι παρὰ ταύτης λαβοῦσαι τὴν κόρην, εἶτ' οὐκέτι πάλιν ἀγαγοῦσαι, τί γέγονε; τί δ' ὅλως ἐξεπέμπετο; καὶ πρὸς τίνα; Ἆρ' οὐκ εὔδηλον τὸ πρᾶγμα, ὡς συσκευασάμενοι μὲν ἦσάν τινας ὡς κτενοῦντας; Αἱ δὲ θεράπαιναι τούτους μὲν, ὡς εἰκὸς, οὐκ ᾔδεσαν, ἵνα μὴ μετὰ πλειόνων μαρτύρων γενόμενον τοὔργον κίνδυνον ἔχῃ μείζονα· κατέλιπον δ' αὐτὴν ἔνθ' ἦν ὁ τῶν λῃστῶν λόχος λανθάνων, ὥστ' ἐνεχώρει μηδ' ἐκείνας τὸ γενόμενον ἑωρακέναι. Ἐλήρησε δὲ καὶ περὶ δεσμώτου τινὸς, ὡς εἰπόντος περὶ τοῦ φόνου. Καὶ τίς ὁ δεσμώτης οὗτος, ὃς τῷ στρατηγῷ μὲν οὐδὲν εἶπε, τούτῳ δὲ μόνῳ τἀπόρρητα διελέγετο τοῦ φόνου, πλὴν εἰ μὴ κοινωνοῦντα ἐγνώρισεν; Οὐ παύσεσθε φληνάφων ἀνεχόμενοι κενῶν, καὶ τηλικοῦτον ἔργον τιθέμενοι παιδιάν; Οἴεσθε χωρὶς θεοῦ τοῦτον ἑαυτοῦ κατειπεῖν;

ΙΒ'. Ταῦτα λέγοντος τοῦ Θερσάνδρου καὶ διομνυμένου περὶ τοῦ Σωσθένους οὐκ εἰδέναι, τί γέγονεν, ἔδοξε τῷ προέδρῳ τῶν δικαστῶν — ἦν δὲ τοῦ βασιλικοῦ γένους, καὶ τὰς μὲν φονικὰς ἐδίκαζε δίκας, κατὰ δὲ τὸν νόμον συμβούλους ἐκ τῶν γεραιτέρων εἶχεν, οὓς ἐπιγνώμονας ἐλάμβανε τῆς γνώσεως — ἔδοξεν οὖν αὐτῷ διασκοπήσαντι σὺν τοῖς παρέδροις αὐτοῦ, θάνατον μὲν ἐμοῦ καταγνῶναι κατὰ τὸν νόμον, ὃς ἐκέλευσε τὸν αὐτοῦ φόνον κατειπόντα τεθνάναι· περὶ δὲ Μελίττης κρίσιν γενέσθαι δευτέραν, ἐν ταῖς βασάνοις τῶν θεραπαινίδων· Θέρσανδρον δ' ἐπομόσαι περὶ τοῦ Σωσθένους ἐν γράμμασιν, ἦ μὴν οὐκ εἰδέναι τί γέγονεν· κἀμὲ δὲ, ὡς ἤδη κατάδικον, βασανισθῆναι περὶ τοῦ Μελίττην τῷ φόνῳ συνεγνωκέναι. Ἄρτι δέ μου δεθέντος καὶ τῆς ἐσθῆτος τοῦ σώματος γεγυμνωμένου, μετεώρου τ' ἐκ τῶν βρόχων κρεμαμένου καὶ τῶν μὲν μάστιγας κομιζόντων, τῶν δὲ πῦρ καὶ τροχὸν, ἀνοιμώξαντος δὲ τοῦ Κλεινίου, καὶ ἐπικαλοῦντος τοὺς θεοὺς, ὁ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερεὺς δάφνην ἐστεμμένος προσιὼν ὁρᾶται. Σημεῖον δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἡκούσης θεωρίας τῇ θεῷ· τοῦτο δ' ὅταν γένηται, πάσης εἶναι δεῖν τιμωρίας ἐκεχειρίαν ἡμερῶν τοσούτων, ὅσων οὐκ ἐπετέλεσαν τὴν θυσίαν οἱ θεωροί. Οὕτω μὲν δὴ τότε τῶν δεσμῶν ἐλύθην. Ἦν δ' ὁ τὴν θεωρίαν ἄγων, Σώστρατος, ὁ τῆς Λευκίππης πατήρ. Οἱ γὰρ Βυζάντιοι τῆς Ἀρτέμιδος ἐπιφανείσης ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς Θρᾷκας, νικήσαντες ἐλογίσαντο δεῖν αὐτῇ θυσίαν ἀποστέλλειν, τῆς συμμαχίας ἐπινίκιον. Ἦν δὲ καὶ ἰδίᾳ τῷ Σωστράτῳ νύκτωρ ἡ θεὸς ἐπιστᾶσα. Τὸ δ' ὄναρ ἐσήμαινε, τὴν θυγατέρα εὑρήσειν ἐν Ἐφέσῳ καὶ τἀδελφοῦ τὸν υἱόν.

Quid de mea mihi a vobis subtracta ancilla factum est? vere enim mea erat ancilla, a Sosthene emta. Id autem non aliam ob causam callidus Thersander dictitabat, quam ut Leucippen, si forte viva iterum repeririretur, in servitutem redigeret. Addebat præterea etiam illud: Clitophon quidem puellam se interemisse fassus est, ac cædis reum se fecit: Melite vero negat. Sed ad eam redarguendam de ancillis habenda quæstio. Nam si eas Leucippen a Melite accepisse, nec dum postea reddidisse, constiterit, quid de illa factum? Quid omnino emissa est? Et ad quem? An non igitur manifestum est, aliquos qui ei mortem afferrent, ab ipsis conductum? id quod clam ancillis factum fuisse credi par est, ut ne vulgatum inter plures testes facinus majore cum eorum periculo facilius innotesceret. Nam eam quoque reliquerunt, ubi latronum multitudo delitescebat: ut verisimile sit, quid isti molirentur, eas minime vidisse. Atqui, de quodam etiam in custodiam dato, et a quo cædis hujusce mentio facta fuerit, nescio, quid commentus est. Sed quisnam hic est, qui præfecto quidem verbum nullum, isti vero soli cædis arcana omnia, palam fecit, quod non fecisset nisi sceleris socium agnovisset? Num quando tam vanis nugis aures præbere, negotiumque hujusmodi ludicrăm rem putare, desinetis? Quid vos? Censetisne hunc absque divino nutu se ipsum accusare?

XII. Hic cum dicendi Thersander finem fecisset, ac de Sosthene quid actum fuisset, nescire se jurejurando etiam affirmasset, judicum principi visum est (erat is regii generis, penes quem capitalium causarum dijudicandarum potestas erat, tametsi e senioribus, ut legibus cavebatur, consiliarios haberet, quos quid sibi faciendum putarent, consulebat), visum est, inquam, communicato cum collegis negotio, morte me secundum legem mulctare; qua cautum ajebat, ut qui se ipse cædis accusaret, morti addiceretur. De Melite vero judicium aliud, habita de ancillis quæstione, fieri: Thersandrumque scripto jusjurandum mandare debere, se omnino, quid de Sosthene actum sit, ignorare; ex me autem, quippe jam damnato, per tormenta quæri oportere, an Melite cædis conscia extitisset, decretum fuit. Jamque vincto, detractis corpori indumentis, in sublime raptus laqueis, aliis lora, nonnullis ignem atque rotam afferentibus, Cliniaque interim collacrymante, et deos invocante Dianæ sacerdos laureatus ad forum adventare visus est. Id vero signum est venientium ad sacra deæ facienda peregrinorum. Quæ res quum accidit, abstinere a supplicio tantisper oportet, dum rei divinæ finis impositus sit: itaque tunc solutus sum. Porro sacrorum auctor erat Leucippes pater Sostratus. Nam cum Byzantii ex bello, quod adversum Thraces gesserant, victoriam apparente coram Diana reportassent: æquum censuerunt, ei deæ sacrificium facere, pro auxilio præbito gratiam tanquam referentes. Privatim vero Sostrato etiam ipsi noctu dea in somnis apparuerat, filiamque ac nepotem Ephesi eum reperturum insomnium nuntiaverat.

ΙΓʹ. Παρὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ ἡ Λευκίππη, τὰς μὲν τοῦ δωματίου θύρας ἀνεῳγμένας ὁρῶσα, τὸν δὲ Σωσθένην μὴ παρόντα, περιεσκόπει μὴ πρὸ θυρῶν εἴη. Ὡς δ' ἦν οὐδαμοῦ, θάρσος αὐτῇ καὶ ἐλπὶς ἡ συνήθης ὑπεισέρχεται. Μνήμη γὰρ αὐτῇ τοῦ πολλάκις παρὰ δόξαν σεσῶσθαι, πρὸς τὸ παρὸν τῶν κινδύνων τὴν ἐλπίδα προὐξένει ἀποχρῆσθαι τῇ Τύχῃ. Καὶ ἦν γὰρ τῶν ἀγρῶν πλησίον τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ἐκτρέχει τ' ἐπ' αὐτὸ, καὶ ἔχεται τοῦ νεώ. Τὸ δὲ παλαιὸν ἄβατος ἦν γυναιξὶν ἐλευθέραις οὗτος ὁ νεὼς, ἀνδράσι δ' ἐπετέτραπτο καὶ παρθένοις. Εἰ δέ τις εἴσω παρῆλθε γυνὴ, θάνατος ἦν ἡ δίκη, πλὴν εἰ μὴ δούλη τις ἦν ἐγκαλοῦσα τῷ δεσπότῃ. Ταύτῃ δ' ἐξῆν ἱκετεύειν τὴν θεὸν, οἱ δ' ἄρχοντες ἐδίκαζον αὐτῇ τε καὶ τῷ δεσπότῃ. Καὶ εἰ μὲν ὁ δεσπότης οὐδὲν ἔτυχεν ἀδικῶν, αὖθις τὴν θεράπαιναν ἐλάμβανεν, ὀμόσας μὴ μνησικακήσειν τῆς καταφυγῆς· εἰ δ' ἔδοξεν ἡ θεράπαινα δίκαια λέγειν, ἔμενεν αὐτοῦ δούλη τῇ θεῷ. Ἄρτι δὲ τοῦ Σωστράτου τὸν ἱερέα παραλαβόντος, καὶ ἐπὶ τὰ δικαστήρια παρελθόντος, ὡς ἂν ἐπίσχῃ τὰς δίκας, εἰς τὸ ἱερὸν ἡ Λευκίππη παρῆν, ὥστε μικροῦ τινος ἀπελείφθη τοῦ μὴ τῷ πατρὶ συντυχεῖν.

ΙΔʹ. Ὡς δ' ἀπηλλάγην ἐγὼ τῶν βασάνων, διελέλυτο μὲν τὸ δικαστήριον, ὄχλος τ' ἦν περὶ ἐμὲ καὶ θόρυβος, τῶν μὲν ἐλεούντων, τῶν δ' ἐπιτωθαζόντων, τῶν δ' ἀναπυνθανομένων. Ἔνθα καὶ ὁ Σώστρατος ἐπιστὰς ὁρᾷ με καὶ γνωρίζει. Καὶ γὰρ, ὡς ἔφην ἐν ἀρχῇ τῶν λόγων, ἐν Τύρῳ ποτ' ἐγεγόνει περὶ τὴν τῶν Ἡρακλείων ἑορτὴν, καὶ χρόνου πολλοῦ διατρίψας ἔτυχεν ἐν Τύρῳ, πρὸ πολλοῦ τῆς ἡμετέρας φυγῆς. Ὥστε τάχα μου τὴν μορφὴν συνεβάλετο, καὶ διὰ τὸ ἐνύπνιον φύσει προσδοκῶν εὑρήσειν ἡμᾶς. Προσελθὼν οὖν μοι· Κλειτοφῶν οὗτος, Λευκίππη δὲ ποῦ; Ἐγὼ μὲν οὖν γνωρίσας αὐτὸν, εἰς γῆν κατένευσα· οἱ δὲ παρόντες αὐτῷ διηγοῦντο ὅσα εἶπον κατ' ἐμαυτοῦ· καὶ ὃς ἀνοιμώξας, καὶ κοψάμενος τὴν κεφαλὴν, ἐμπηδᾷ μου τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ μικροῦ δεῖν ἐξώρυξεν αὐτούς· οὐδὲ γὰρ ἐπεχείρουν κωλύειν ἐγὼ, παρεῖχον δὲ τὸ πρόσωπον εἰς τὴν ὕβριν. Ὁ δὲ Κλεινίας προσελθὼν εἶργε παρηγορῶν αὐτὸν ἅμα καὶ λέγων· Τί ποιεῖς, ἄνθρωπε; τί μάτην ἐξηγρίωσαι κατ' ἀνδρὸς, ὃς μᾶλλον σοῦ Λευκίππην φιλεῖ; Θάνατον γοῦν ὑπέστη παθεῖν, ὅτι τεθνάναι ταύτην ἔδοξεν· ἄλλα τε πολλὰ ἔλεγε παραμυθούμενος αὐτόν. Ὁ δ' ὠδύρετο καλῶν τὴν Ἄρτεμιν· Ἐπὶ τοῦτό με, δέσποινα, ἤγαγες ἐνταῦθα; Τοιαῦτά σου τῶν ἐνυπνίων τὰ μαντεύματα; Κἀγὼ μὲν ἐπίστευόν σου τοῖς ὀνείροις καὶ εὑρήσειν παρὰ σοὶ προσεδόκων τὴν θυγατέρα. Καλὸν δέ μοι δῶρον δέδωκας· εὗρον τὸν ἀνδροφόνον αὐτῆς παρὰ σοί. Καὶ ὁ Κλεινίας ἀκούσας τοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἐνυπνίου περιχαρὴς ἐγένετο καὶ λέγει· Θάρρει, πάτερ, ἡ Ἄρτεμις οὐ ψεύδεται· ζῇ σοι Λευκίππη· πίστευσόν μου τοῖς μαντεύμασιν. Οὐχ ὁρᾷς καὶ τοῦτον ὡς ἐκ βασάνων νῦν κρεμάμενον ἐξήρπασεν;

XIII. Per idem tempus Leucippe domunculæ fores patentes, Sosthenem absentem videns, circumspiciebat num Sosthenes ante januam forte adhuc constitisset, posteaquam eum nusquam conspexit, fiducia illi et spes, quam habere solebat, redibant. Quum enim sæpe antea, et ex insperato quidem maximis ex periculis ereptam se fuisse in memoria haberet, tum quoque spem concepit, fortunæ beneficio utendi. Nam cum Dianæ ab agris illis templum non longe abesset, domo egressa in illud se recepit, et eo confugit. Delubrum vero istud liberis mulieribus quondam inaccessum erat : viris autem et virginibus patebat : cum capitale alioqui haberetur, mulieres ingredi, præterquam servas in jus ab hero vocatas : iis enim ad deam confugere licebat. Ac tum quidem archontes inter ancillam, herumque sententiam ferebant. Si enim servam injuria dominus non affecisset, eam rursus in servitutem recipiebat, fugæque illius memoriam se non amplius habiturum jurejurando affirmabat : sin autem ancillam juste queri compertum fuisset, tunc ea deæ ministeriis addicta illic remanebat. Sostrato igitur sacerdotem, qui quæstionem differri juberet, ad forum ducente, Leucippe templum ingressa est, parumque abfuit, quin patri obviam fieret.

XIV. Me vero, simulac dimissa concione solutus sum, ingens multitudo circumsepsit et turba erat, atque alii quidem vicem meam dolebant, nonnulli me conviciabantur, quidam me interrogabant : inter quos adstans ipse quoque Sostratus, ut vidit, me protinus agnovit. Nam, ut initio dictum est, Tyri etiam ipse quondam erat, quum Herculis festus dies ageretur : illicque diu admodum ante fugam nostram commoratus est : Quapropter facile homini fuit me cognovisse, præsertim quum in somnis quoque se nos reperturum admonitus fuisset. Itaque propius me accedens, Hic, mehercule, inquit, Clitophon est. Leucippe vero ubinam? Tum ego, illo agnito, vultum humi defixi : qui aderant, quæcunque contra me ipsum peroraveram, recensuerunt. At ille perquam graviter ingemiscens, caputque percutiens, in oculos mihi involavit, ac propemodum effodit. Nec enim resistere homini audebam, quin imo faciem injuriæ præbebam. Sed ejus impetum progressus in medium Clinia compressit, illumque redarguens, quid, inquit, agis? cur tam temere in eum sævis, qui majore, quam tu, amore Leucippen prosequitur? qui letho sponte se objecit, propterea quod eam diem obiisse crediderat? Atque alia præterea multa, quo furorem illius placaret, addidit. Ille autem Dianam identidem invocans, ita fere conquerebatur : An tu hac de causa me huc, dea, venire voluisti? suntne hæc mihi a te in somnis prædicta? Ego quidem certe somniis fidem tuis habui, filiamque me apud te reperturum credidi : ac sane peregregium munus accepi, ejus scilicet interfectorem. Tum Clinia, somnii mentione audita, mirum in modum gavisus, bono, inquit, animo, pater, esto, mendax dea non erit. Salva utique tibi est (vaticiniis meis crede) Leucippe : nonne vides, ut hunc etiam e tortorum manibus eripuerit?

ΙΕ'. Ἐν τούτῳ δ' ἔρχεταί τις τῶν τοῦ ναοῦ προπόλων ἐπὶ τὸν ἱερέα σπουδῇ μάλα θέων, καὶ λέγει πάντων ἀκουόντων· Κόρη τις ἐπὶ τὴν Ἄρτεμιν ξένη κατέφυγεν. Ἐγὼ μὲν δὴ τοῦτ' ἀκούσας ἀναπτεροῦμαι, καὶ τὰ ὄμματα ἀνεγείρω, καὶ ἀναβιοῦν ἠρχόμην· ὁ δὲ Κλεινίας πρὸς τὸν Σώστρατον, Ἀληθῆ μου, πάτερ, εἶπε, τὰ μαντεύματα. Καὶ ἅμα πρὸς τὸν ἄγγελον εἶπε· Μὴ καλή; Οὐκ ἄλλην τοιαύτην, ἔφη, μετὰ τὴν Ἄρτεμιν εἶδον. Πρὸς τοῦτ' ἐγὼ πηδῶ καὶ βοῶ, Λευκίππην λέγεις. Καὶ μάλα, ἔφη· καλεῖσθαι γὰρ τοῦτο ἔλεγεν αὑτὴ, καὶ πατρίδα Βυζάντιον καὶ πατέρα Σώστρατον ἔχειν. Ὁ μὲν δὴ Κλεινίας ἀνεκρότησε παιανίσας· ὁ δὲ Σώστρατος ὑπὸ χαρᾶς κατέπεσεν· ἐγὼ δ' ἐξάλλομαι μετὰ τῶν δεσμῶν εἰς ἀέρα καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν ὡς ἀπὸ μηχανῆς βληθεὶς ἐπετόμην· οἱ δὲ φυλάσσοντες ἐδίωκον, νομίζοντες ἀποδιδράσκειν, καὶ ἐβόων τοῖς ἐντυγχάνουσι λαβέσθαι. Ἀλλ' εἶχον οἱ πόδες μου τότε πτερά. Καὶ μόλις οὖν τινες μαινομένου μου πρὸς τὸν δρόμον λαμβάνονται· καὶ οἱ φύλακες ἅμα παρῆσαν καὶ ἐπεχείρουν με τύπτειν. Ἐγὼ δ' ἤδη θαρρῶν ἠμυνόμην. Οἱ δ' εἷλκόν με εἰς τὸ δεσμωτήριον.

ΙϚ'. Καὶ ἐν τούτῳ παρῆν ὁ Κλεινίας καὶ ὁ Σώστρατος. Καὶ ὁ μὲν Κλεινίας ἐβόα· Ποῖ ἄγετε τὸν ἄνθρωπον; οὐκ ἔστι φονεὺς ἐφ' ᾗ καταδεδίκασται. Καὶ ὁ Σώστρατος ἐν μέρει ταὐτὰ ἔλεγε, καὶ ὡς εἴη αὐτὸς τῆς ἀνῃρῆσθαι δοκούσης πατήρ. Οἱ δὲ παρόντες, μαθόντες τὸ πᾶν, εὐφήμουν τε τὴν Ἄρτεμιν καὶ περιίσταντό με καὶ ἄγειν εἰς τὸ δεσμωτήριον οὐκ ἐπέτρεπον. Οἱ δὲ φύλακες οὐκ εἶναι κύριοι τοῦ μεθεῖναι καταδικασθέντα πρὸς θάνατον ἄνθρωπον ἔλεγον, ἕως ὁ ἱερεὺς, τοῦ Σωστράτου δεηθέντος, ἐνεγυήσατο αὐτὸν ἔχειν καὶ παράξειν εἰς τὸν δῆμον, ὅταν δέῃ. Οὕτω μὲν δὴ τῶν δεσμῶν ἀπολύομαι καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν ταχὺ μάλα ἠπειγόμην· καὶ ὁ Σώστρατος κατὰ πόδας, οὐκ οἶδα εἰ τὰ ὅμοια ἐμοὶ χαίρων. Οὐκ ἔστι δ' οὕτως ἄνθρωπος δρομικώτατος, ὃν οὐ τῆς φήμης φθάνει τὸ πτερόν· ἣ καὶ τότε ἡμᾶς ἐπὶ Λευκίππην προὔλαβεν, ἀπαγγέλλουσα πάντα καὶ τὰ τοῦ Σωστράτου καὶ τἀμά. Ἰδοῦσα δ' ἡμᾶς, ἐξεπήδησε τοῦ νεὼ, καὶ τὸν μὲν πατέρα περιεπτύξατο, τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς εἶχεν ἐπ' ἐμέ. Ἐγὼ δ' εἱστήκειν, αἰδοῖ τῇ πρὸς τὸν Σώστρατον κατέχων ἐμαυτὸν καὶ ἅπαντα βλέπων εἰς τὸ ἐκείνης πρόσωπον, ἐπ' αὐτὴν ἐκθορεῖν. Οὕτως ἀλλήλους ἠσπαζόμεθα τοῖς ὄμμασιν.

XV. Interea æedituorum unus, concitato admodum gressu ad sacerdotem veniens, puellam quamdam peregrinam ad Dianam confugisse, cunctis audientibus, nuntiavit. Qua re cognita, ego spem concepi, oculos sustuli, ac pæne reviviscere visus sum. Clinia vero ad Sostratum conversus, Vera, inquit, pater, vaticinia mea sunt; atque, an formosa illa esset, æditum rogavit. Cui æditus, Non aliam, inquit, Diana excepta, formosiorem vidi. Tum ego lætitia exsulto et clamo: Leucippen dicis. Maxime, ait ille. Hoc enim nomine se vocari, patriamque sibi esse Byzantium, patrem vero Sostratum, dixit. Clinia igitur lætabundus plausum edere cœpit, cum Sostratus interim præ gaudio exanimatus concidisset. Ego saltu me ad sidera e vinculis dedi, mox ad templum tanquam tormento aliquo impulsus convolavi. Custodes, fugam me arripuisse putantes, insequebantur: atque obvios quosque ad me comprehendendum clamore advocabant. Sed pedibus meis alas additas fuisse dixisses. Tandem insanientis more currentem me quidam apprehenderunt, et custodes simul aderant et me cædere conabantur. Verum ego audentior jam factus contra niti: illi me ad carcerem ducere pergebant.

XVI. Interea sacerdos et Clinia præsto fuerunt. Cliniaque prior, Quo hominem, inquit, ducitis? hic certe cædem, cujus damnatus est, nunquam fecit. Sostratus quoque eadem fere singillatim repetebat, ejusque, quam peremptam putabant, patrem se esse affirmabat. Qui aderant, cognita re, Dianæ numen laudibus extollebant: meque circumstantes ad carcerem duci vetabant. Custodes autem sibi hominis jam damnati dimittendi jus non esse causabantur, donec sacerdos Sostrato orante maxime promittens fore ut, cum opus esset, in jus venirem vas est factus. Itaque vinculis solutus ad Dianæ quam ocyssime contendi, meaque vestigia Sostratus persecutus est, sed nescio an pari mecum lætitia. Sed nullus reperitur tam celer cursor, quem famæ ala non antevertat. Ea nos antegressa, Leucippen cum de aliis omnibus, tum de Sostrati adventu, certiorem fecerat. Itaque cum primum nos vidit, e fano exiens patrem quidem complexa est, oculos vero in me convertit: ego licet ob Sostrati præsentiam verecundans, me, quo minus ad illam amplectendam excurrerem, continerem, non tamen ab ejus vultu oculos defigere usquam valebam. Ita mutuis nos obtutibus inter nos salutabamus.

ΛΟΓΟΣ ΟΓΔΟΟΣ.

Ἄρτι δ' ἡμῶν μελλόντων καθέζεσθαι καὶ περὶ τούτων διαλέγεσθαι, Θέρσανδρος σπουδῇ μάλα, μάρτυρας ἄγων τινὰς, ἔρχεται πρὸς τὸν νεὼν, καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ πρὸς τὸν ἱερέα, Μαρτύρομαι, ἔφη, τῶνδε ἐναντίον, ὅτι μὴ δεόντως ἐξαιρῇ δεσμῶν καὶ θανάτου κατεγνωσμένον ἄνθρωπον ἐκ τῶν νόμων ἀποθανεῖν. Ἔχεις δὲ καὶ δούλην ἐμὴν, γυναῖκα μάχλον καὶ πρὸς ἄνδρας ἐπιμανῆ· ταύτην ὅπως μοι φυλάξεις. Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸ, δούλην καὶ γυναῖκα μάχλον, ὑπεραλγήσας τὴν ψυχὴν, οὐκ ἤνεγκα τῶν ῥημάτων τὰ τραύματα, ἀλλ' ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, Σὺ μὲν οὖν, ἔφην, καὶ τρίδουλος καὶ ἐπιμανὴς καὶ μάχλος· αὕτη δὲ καὶ ἐλευθέρα καὶ παρθένος καὶ ἀξία τῆς θεοῦ. Ὡς δὲ ταῦτ' ἤκουσε, Καὶ λοιδορεῖς, φήσας, δεσμῶτα καὶ κατάδικε; παίει με κατὰ τῶν προσώπων μάλα βιαίως καὶ ἐπάγει δευτέραν· ἐκ δὲ τῶν ῥινῶν αἵματος ἔρρεον κρουνοί. Ὅλον γὰρ αὐτοῦ τὸν θυμὸν εἶχεν ἡ πληγή. Ὡς δὲ καὶ τρίτην ἀπροφυλάκτως ἔπαισε, λανθάνει μου τῷ στόματι περὶ τοὺς ὀδόντας προσπταίσας τὴν χεῖρα, καὶ τρωθεὶς τοὺς δακτύλους, μόλις τὴν χεῖρα συνέστειλεν ἀνακραγών. Καὶ οἱ ὀδόντες ἀμύνουσι τὴν τῶν ῥινῶν ὕβριν· τιτρώσκουσι γὰρ αὐτοὶ τοὺς παίοντας δακτύλους, καὶ ἃ πεποίηκεν ἔπαθεν ἡ χείρ. Καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῇ πληγῇ μάλ' ἀνακραγὼν συνέστειλε τὴν χεῖρα καὶ οὕτως ἐπαύσατο. Ἐγὼ δ' ἰδὼν οἷον ἔχει κακὸν, τοῦτο μὲν οὐ προσεποιησάμην· ἐφ' οἷς δ' ἐτυραννήθην τραγῳδῶν, ἐνέπλησα βοῆς τὸ ἱερόν.

Β'. Ποῖ φύγωμεν ἔτι τοὺς βιαίους; ποῖ καταδράμωμεν; ἐπὶ τίνα θεῶν μετὰ τὴν Ἄρτεμιν; Ἐν αὐτοῖς τυπτόμεθα τοῖς ἱεροῖς· ἐν τοῖς τῆς αὐλαίας παιόμεθα χωρίοις. Ταῦτ' ἐν ἐρημίαις μόναις γίνεται, ὅπου μηδεὶς μάρτυς, μηδ' ἄνθρωπός ἐστι· σὺ δ' αὐτῶν ἐν ὄψει τυραννεῖς τῶν θεῶν. Καὶ τοῖς μὲν πονηροῖς αἱ τῶν ἱερῶν ἀσφάλειαι διδόασι καταφυγὴν, ἐγὼ δὲ μηδένα ἀδικήσας, ἱκέτης δὲ τῆς Ἀρτέμιδος γενόμενος, τύπτομαι παρ' αὐτῷ τῷ βωμῷ, βλεπούσης, οἴμοι, τῆς θεοῦ. Ἐπὶ τὴν Ἄρτεμιν αἱ πληγαί. Καὶ οὐ μέχρι πληγῶν ἡ παροινία, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν προσώπων τις λαμβάνει τραύματα, ὡς ἐν πολέμῳ καὶ μάχῃ, καὶ μεμίανται μὲν τὸ ἔδαφος ἀνθρωπίνῳ αἵματι. Τοιαῦτα σπένδει τίς θεῷ; Οὐ βάρβαροι ταῦτα καὶ Ταῦροι, καὶ ἡ Ἄρτεμις ἡ Σκυθῶν; ὁ παρ' ἐκείνοις μόνος ναὸς οὕτως αἱμάσσεται. Τὴν Ἰωνίαν Σκυθίαν πεποίηκας, καὶ ἐν Ἐφέσῳ ῥεῖ τὰ ἐν Ταύροις αἵματα. Λαβὲ καὶ ξίφος κατ' ἐμοῦ. Καίτοι τί δέῃ σιδήρου; τὰ τοῦ ξίφους πεποίηκεν ἡ χείρ. Ἀνδροφόνος αὕτη καὶ μιαιφόνος δεξιὰ τοιαῦτα δέδρακεν οἷα ἐκ φόνου γίνεται.

Γ'. Ταῦτά μου βοῶντος ὁ ὄχλος συνερρύη τῶν ἐν τῷ ἱερῷ παρόντων· καὶ οὗτοι ἐκάκιζον αὐτὸν καὶ ὁ ἱερεὺς αὐτὸς, Οὐκ αἰσχύνῃ τοιαῦτα ποιεῖν οὕτω φανερῶς καὶ ἐν τῷ ἱερῷ; ἐγώ τε τεθαῤῥηκὼς, Τοιαῦτα, ἔφην, ὦ ἄνδρες, πέπονθα, ἐλεύθερός τ' ὢν, καὶ πόλεως οὐκ

LIBER OCTAVUS.

At Thersander, dum nos jam sessuri, atque iis ipsis de rebus inter nos collocuturi essemus, concitato admodum gressu, adductisque secum testibus aliquot, fanum ingressus est : et voce quam maxime contenta ad sacerdotem conversus, Illud, inquit, his audientibus tibi denuntio, inique a te factum esse, qui hominem legibus capite damnatum e vinculis exemeris. Atqui ancillam etiam meam, impudicam illam quidem et in appetendis viris ad insaniam usque effusam, habes : hanc mihi serva. Tum ego et servam et impudicam Leucippen vocari audiens, animo vehementissime commotus, orationemque tam contumeliosam non ferens, ipso nondum tacente, Tu quidem, inquam, triservus es et insanus et impudicus : Leucippe libera est et virgo et dea digna. Quibus ille auditis, Tu, igitur, vinctus, inquit, et damnatus, conviciari audes? Et quanta maxima vi potuit, os mihi semel atque iterum contudit, ut sanguinis quasi rivi quidam e naribus manarint. Ira fervens enim plagam intulerat. Cum vero etiam tertio me percussisset, dexteram labris imprudenter impactam dentibus illisit, ac vulneratis digitis ingemiscens manum vix retraxit : ita dentes sauciata dextera narium injuriam ulti sunt, ipsæ enim vulnerant digitos percutientes, et quæ vulnera manus intulerat, accepit. Atque ille quidem præ vulneris dolore admodum lugens, manu ad se revocata, deinceps vim inferre destitit : ego vero digitorum vulnus animadvertisse dissimulans, vimque mihi illatam conquerens, templum clamore complevi.

II. Quonam tandem grassatorum violentiam fugiemus? Quo curremus? Quos post Dianæ numen deos adibimus? Ipsis in templis vapulamus : in ipsis adytis plagæ nobis imponuntur. Atqui desertis tantum in locis, ubi nulli adsint testes neque homines, facinora hujusmodi committi solent : tu vero coram diis ipsis regiam potestatem exerces : cumque templorum asyla sontibus præsidio sunt, ea ipse innocens ac supplex (me miserum) ante aras, ipsa vidente dea, vulnus accepi. Jam vero quis percussiones istas Dianæ illatas fuisse neget? quanquam non iis quidem contenta fuit hujus insania, sed etiam vulnera in vultum, qualia in bello atque pugna inferuntur, intulit, humanoque pavimentum sanguine fœdavit. At vero quis Ephesiæ unquam Dianæ hoc pacto sacrificavit? Barbarorum ac Taurorum hujusmodi quidem certe institutum est. Apud Scythas Dianæ templum est : apud quos solos deæ hujus altaria humano cruore conspergi receptum est. Tu autem Ionia ut Scythia esset, Ephesique idem, qui in Taurica insula, cruor manaret, effecisti. Quin igitur gladium etiam in me stringis? quanquam quid ferro opus est, cum gladii munere manus fungatur? cruenta enim et cædibus assueta dextra tua id nunc patravit, quod in occisionibus fieri consuevit.

III. Hæc dum ego lamentarer, ab iis qui in templo erant, concursus ad me factus est : ac nonnulli ex iis hominem increpare cœperunt : quin etiam sacerdos ipse, Nonne dedecus est, inquit, tam aperte hæc, in templo præsertim, facere? Quam ob causam ego jam confirmato animo, Hoc equi-

ἀσήμου, ἐπιβουλευθεὶς μὲν εἰς τὴν ψυχὴν ὑπὸ τούτου, σωθεὶς δ' ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος, ἥ τοῦτον ἀπέφηνε συκοφάντην. Καὶ νῦν προελθεῖν με δεῖ καὶ ἀπονίψασθαι τὸ πρόσωπον ἔξω. Μὴ γὰρ ἐνταῦθα τοῦτο ποιήσαιμι ἔγωγε, μὴ καὶ τὸ ἱερὸν ὕδωρ τῷ τῆς ὕβρεως αἵματι μιανθῇ. Τότε μὲν δὴ μόλις ἀφελκύσαντες αὐτὸν ἐξάγουσι τοῦ ἱεροῦ. Τοσοῦτον δ' εἶπεν ἀπιών· Ἀλλὰ τὸ μὲν σὸν ἤδη κέκριται, καὶ ὅσον οὐδέπω πείσῃ δίκην· τὸ δὲ τῆς ψευδοπαρθένου ταύτης [ἑταίρας] ἡ σύριγξ τιμωρήσεται.

Δ'. Ὡς δ' ἀπηλλάγη ποτὲ, κἀγὼ ἐξελθὼν ἐκάθηρα τὸ πρόσωπον. Τοῦ δὲ δείπνου καιρὸς ἦν, καὶ ὑπεδέξατο ἡμᾶς ὁ ἱερεὺς μάλα φιλοφρόνως. Ἐγὼ δ' εἰς τὸν Σώστρατον ὀρθοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν οὐχ ἠδυνάμην, συνειδὼς οἷα αὐτὸν διετεθείκειν. Καὶ ὁ Σώστρατος δὲ τὰς τῶν ὀφθαλμῶν ὁρῶν ἀμύξεις τῶν ἐμῶν, ἃς ἔτυχον ὑπ' αὐτοῦ παθὼν, ἀντῃσχύνετό με βλέπειν· καὶ ἡ Λευκίππη δὲ τὰ πολλὰ εἰς γῆν ἔβλεπε. Καὶ ἦν ὅλον τὸ συμπόσιον αἰδώς. Προϊόντος δὲ τοῦ πότου καὶ τοῦ Διονύσου κατὰ μικρὸν ἐξιλασκομένου τὴν αἰδῶ (ἐλευθερίας γὰρ οὗτος πατὴρ) ἄρχει λόγου πρῶτος ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸν Σώστρατον· Τί οὐ λέγεις, ὦ ξένε, τὸν περὶ ὑμᾶς μῦθον ὅστις ἐστί; Δοκεῖ γάρ μοι περιπλοκάς τινας ἔχειν οὐκ ἀηδεῖς. Οἴνῳ δὲ μάλιστα πρέπουσιν οἱ τοιοῦτοι λόγοι. Καὶ ὁ Σώστρατος προφάσεως λαβόμενος ἄσμενος, Τὸ μὲν κατ' ἐμὲ τοῦ λόγου μέρος ἁπλοῦν, εἶπεν, ὅτι Σώστρατος ὄνομα, Βυζάντιος τὸ γένος, τούτου θεῖος, πατὴρ ταύτης. Τὸ δὲ λοιπὸν, ὅπερ ἐστὶ μῦθος, λέγε, τέκνον Κλειτοφῶν, μηδὲν αἰδούμενος. Καὶ γὰρ εἴ τί μοι συμβέβηκε λυπηρὸν, μάλιστα μὲν οὐ σόν ἐστιν, ἀλλὰ τοῦ δαίμονος· ἔπειτα τῶν ἔργων παρελθόντων ἡ διήγησις τὸν οὐκέτι πάσχοντα ψυχαγωγεῖ μᾶλλον ἢ λυπεῖ.

Ε'. Κἀγὼ πάντα τὰ κατὰ τὴν ἀποδημίαν τὴν ἀπὸ Τύρου διηγοῦμαι, τὸν πλοῦν, τὴν ναυαγίαν, τὴν Αἴγυπτον, τοὺς βουκόλους, τῆς Λευκίππης τὴν ἀπαγωγὴν, τὴν παρὰ τῷ βωμῷ πλαστὴν γαστέρα, τὴν Μενελάου τέχνην, τὸν ἔρωτα τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τὸ Χαιρέου φάρμακον, τὴν τῶν λῃστῶν ἁρπαγὴν, καὶ τὸ τοῦ μηροῦ τραῦμα καὶ ἔδειξα τὴν οὐλήν. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν Μελίττην ἐγενόμην, ἐξῆρον τὸ πρᾶγμα ἐμαυτοῦ πρὸς σωφροσύνην μεταποιῶν καὶ οὐδὲν ἐψευδόμην· τὸν Μελίττης ἔρωτα, καὶ σωφροσύνην τὴν ἐμὴν, ὅσον ἐλιπάρησε χρόνον, ὅσον ἀπέτυχεν, ὅσα ἐπηγγείλατο, ὅσα ὠδύρατο· τὴν ναῦν διηγησάμην, τὸν εἰς Ἔφεσον πλοῦν, καὶ ὡς ἄμφω συνεκαθεύδομεν, καὶ, μὰ ταύτην τὴν Ἄρτεμιν, ὡς ἀπὸ γυναικὸς ἀνέστη γυνή. Ἓν μόνον παρῆκα τῶν ἐμαυτοῦ δραμάτων, τὴν μετὰ ταῦτα πρὸς Μελίττην αἰδῶ. Ἐπεὶ καὶ τὸ δεῖπνον εἶπον, καὶ ὡς ἐμαυτοῦ κατεψευσάμην, καὶ μέχρι τῆς θεωρίας τὸν λόγον συνεπέρανα, καὶ, Τὰ μὲν ἐμὰ ταῦτα, ἔφην· τὰ δὲ Λευκίππης τῶν ἐμῶν μείζονα. Πέπραται, δεδούλευκε, γῆν ἔσκαψε, σεσύληται τῆς κεφαλῆς τὸ κάλλος. Τὴν κουρὰν ὁρᾷς. Καὶ καθ' ἕκαστον ὡς ἐγέ-

dem, inquam, pacto, viri Ephesii, acceptus sum homo liber et non obscuræ urbis civis : ab isto enim vitæ summum in discrimen adductus, a Diana servatus, quæ hunc calumniatorem esse arguit. Nunc mihi e templo exire, faciemque abluere opus est : neque enim id ego hic unquam facere ausim, ne videlicet sacri latices cruore per contumeliam effuso polluantur. Interea Thersander, cum vix e delubro nonnulli eum protruderent, hujusmodi quiddam inter abeundum solus secum locutus est : Tu quidem, quod ad causam tuam attinet, jam damnatus es : nec multo post de te supplicium sumetur. De scorto autem isto virginitatem ementiente, fistula judicium faciet.

IV. Posteaquam ille abiit, egressus ipse faciem ablui : cumque accumbendi jam tempus esset, a sacerdote peramanter accepti sumus. Ego vero eorum, quæ in Sostratum admiseram, conscius, oculos in illum palam conjicere non audebam : et ipse oculorum meorum vulnera videns, quibus me affecerat, me contueri pariter verecundabatur : Leucippe quoque nihil aliud, quam terram intuebatur, ita ut convivium prorsus verecundia constaret. Tandem procedente potu, Bacchoque pudorem sensim amovente, is enim libertatis auctor est, primus ad Sostratum conversus sacerdos, Quin tu igitur, inquit, o hospes, rerum vestrarum, cujusmodi tandem eæ sint, seriem narras? mihi sane non insuaves quasdam ambages continere videtur : præterea vino sermones hujusmodi maxime conveniunt. Tum Sostratus, loquendi occasione lubenter sumta, Quod quidem, inquit, ad me attinet, simplex admodum est. Sostrato mihi est nomen, patria Byzantium, atque adolescentis quidem istius patruus, puellæ autem pater sum. Cetera, quæ revera fabula sunt, tu, Clitophon, metu omni prorsus abjecto, effare. Nam si quid mihi acerbi evenit, non tibi, sed fortunæ tribuendum est. Ad hæc, præteritorum malorum commemoratio tantum abest, ut qui evasit, mœrore afficiat, ut etiam vehementer oblectet.

V. Tum ego, quæ mihi postea, quam Tyro profugi, evenerunt, singula ordinatim recensui, navigationem scilicet, naufragium, Ægyptum, prædones, Leucippes raptum, fictum apud aram uterum, Menelai calliditatem, amorem ductoris militum, Chæreæ medicinam, piratarum rapinam, vulnus femoris, cujus tum quoque cicatricem ostendi. Ubi vero ad Meliten ventum est, quæcunque mihi agere contigit, quanta maxima potui modestia, mendacioque nullo penitus intermisto, narravi, Melites amorem, continentiamque meam, quamdiu me illa oraverit, quamdiu illam ipse lactaverim, tum quæcunque promisit, quæcunque conquesta est, omnia præterea, quæ in nave, dum Ephesum proficisceremur, acta sunt, nempe ut simul ambo cubueramus, a meque illa tanquam a muliere mulier, (Dianam ipsam testabar) surrexerat; postremo meam omnem erga illam observantiam, cœnam item, falsamque mei accusationem, et cetera omnia ad Sostrati usque adventum perspicue enarravi, unico tantum facto meo quod ad Meliten attinet prætermisso. Atque hæc quidem, inquam, de me quæ dicerem, habui, Leucippes autem facta meis multo majora sunt : vendita enim est, servivit, terram fodit, capitis decus, id quod tonsura ipsa declarat, ami-

νετο διεξῄειν. Κἀν τῷδε κατὰ τὸν Σωσθένην καὶ Θέρσανδρον γενόμενος, ἐξῇρον καὶ τὰ αὐτῆς ἔτι μᾶλλον ἢ τἀμὰ εἰδὼς αὐτῇ χαριούμενος ἀκούοντος τοῦ πατρός· ὡς πᾶσαν αἰκίαν ἤνεγκεν εἰς τὸ σῶμα καὶ ὕβριν, πλὴν μιᾶς· ὑπὲρ δὲ ταύτης τὰς ἄλλας πάσας ὑπέστη· καὶ ἔμεινε, πάτερ, τοιαύτη μέχρι τῆς παρούσης ἡμέρας, οἵαν αὐτὴν ἐξέπεμψας ἀπὸ Βυζαντίου. Καὶ οὐχ ἐμὸν τοῦτ' ἐγκώμιον, ὅτι φυγὴν ἑλόμενος οὐδὲν ἔδρασα, ὑπὲρ ὧν ἔφυγον, ἀλλ' αὐτῆς, ὅτι καὶ ἐν μέσοις λῃσταῖς ἔμεινε παρθένος, καὶ τὸν μέγαν ἐνίκησε λῃστὴν, Θέρσανδρον λέγω, τὸν ἀναίσχυντον, τὸν βίαιον. Ἐφιλοσοφήσαμεν, πάτερ, τὴν ἀποδημίαν. Ἐδίωξε γὰρ ἡμᾶς ἔρως, καὶ ἦν ἐραστοῦ καὶ ἐρωμένης φυγή· ἀποδημήσαντες γεγόναμεν ἀλλήλων ἀδελφοί. Εἴ τις ἄρα ἐστὶν ἀνδρὸς παρθενία, ταύτην κἀγὼ μέχρι τοῦ παρόντος πρὸς Λευκίππην ἔχω. Ἡ μὲν γὰρ ἤρα ἐκ πολλοῦ τοῦ τῆς Ἀρτέμιδος ἱεροῦ. Δέσποινα Ἀφροδίτη, μὴ νεμεσήσῃς ἡμῖν ὡς ὑβρισμένη. Οὐκ ἠθέλομεν ἀπάτορα γενέσθαι τὸν γάμον. Πάρεστιν οὖν ὁ πατήρ· ἧκε καὶ σύ· εὐμενὴς ἡμῖν ἤδη γενοῦ. Ταῦτ' ἀκούοντες, ὁ μὲν ἱερεὺς ἐκεχήνει, θαυμάζων ἕκαστον τῶν λεγομένων· ὁ δὲ Σώστρατος καὶ ἐπεδάκρυεν, ὁπότε [τὸ] κατὰ Λευκίππην ἐγεγόνει. [δρᾶμα]. Καὶ ἐπεί ποτ' ἐπαυσάμην, Τὰ μὲν ἡμέτερα, εἶπον, ἠκούσατε· ἓν δ' αἰτῶ μαθεῖν κἀγὼ παρὰ σοῦ, ἱερεῦ, μόνον· τί ποτ' ἐστὶν, ὃ τελευταῖον ἀπιὼν ὁ Θέρσανδρος κατὰ Λευκίππης προσέθηκε, σύριγγα εἰπών; Ἀλλὰ σὺ, ἔφη, καλῶς ἀνήρου· καὶ γὰρ εἰδότας ἡμᾶς τὰ περὶ τὴν σύριγγα τοῖς παροῦσιν ὅμως ἁρμόσασθαι προσήκει· κἀγὼ τὸν σὸν ἀμείψομαι μῦθον εἰπών.

Ϛ'. Ὁρᾷς τουτὶ τὸ ἄλσος τὸ κατόπιν τοῦ νεώ. Ἐνθάδ' ἐστὶ σπήλαιον ἀπόρρητον γυναιξὶ, καθαραῖς δ' εἰσελθούσαις οὐκ ἀπόρρητον παρθένοις. Ἀνάκειται δὲ σύριγξ, ὀλίγον ἔνδον τῶν τοῦ σπηλαίου θυρῶν. Εἰ μὲν οὖν τὸ ὄργανον καὶ παρ' ὑμῖν ἐπιχωριάζει τοῖς Βυζαντίοις, ἴστε ὃ λέγω· εἰ δέ τις ὑμῶν ἧττον ὡμίλησε ταύτῃ τῇ μουσικῇ, φέρε καὶ οἷόν ἐστιν εἴπω, καὶ τὸν ταύτῃ τοῦ Πανὸς πάντα μῦθον. Ἡ σύριγξ αὐλοὶ μέν εἰσι πολλοὶ, κάλαμοι δὲ τῶν αὐλῶν ἕκαστος· αὐλοῦσι δ' οἱ κάλαμοι πάντες ὥσπερ αὐλὸς εἷς. Σύγκεινται δὲ στοιχηδὸν ἄλλος ἐπ' ἄλλον ἡνωμένος· τὸ πρόσωπον ἰσοστάσιον καὶ τὸ νῶτον. Καὶ ὅσοι εἰσὶ τῶν καλάμων βραχὺ μικρῷ λειπόμενοι, τούτων μείζων ὁ μετὰ τοῦτον, καὶ (ὁ πρῶτος τοῦ δευτέρου) [ἐπὶ τῷ δευτέρῳ] τοσοῦτον, ὅσον τοῦ δευτέρου μείζων ὁ μετὰ τοῦτον [τρίτος,] καὶ κατὰ λόγον οὕτως ὁ λοιπὸς τῶν καλάμων χορὸς ἕκαστον τοῦ πρόσθεν ἴσον ἔχων, τὸ δ' ἔσω μέσον ἐστὶ τῷ περιττῷ. Αἴτιον δὲ τῆς τοιαύτης τάξεως ἡ τῆς ἁρμονίας διανομή. Τὸ μὲν γὰρ ὀξύτατον ἄνω, καὶ ὅσον εἰς τὸ κάτω πρῶτον βαρὺ, κατὰ κέρας ἑκάτερον ὁ ἄκρος ἔλαχεν αὐλός· τὰ δὲ μεταξὺ τῶν ἄκρων τοῦ ῥυθμοῦ διαστήματα, πάντες οἱ μεταξὺ κάλαμοι, ἕκαστος ἐπὶ τὸν πέλας τὸ ὀξὺ καταφέρων ἐς τὸν τῷ τελευταίῳ συνάπτει βάρει. Ὅσα δ' ὁ τῆς

sit. Unumquodque deinde, sicuti actum fuerat enarravi et cum de Sosthene Thersandroque facienda esset mentio, magis illius facta quam mea verbis extuli, sciens me puellæ ipsi, patre præsertim audiente, rem gratam facere. Ærumnas enim contumeliasque omnes, inquam, una duntaxat excepta, perpessa est, intactaque, pater qualem ipsam Byzantio dimisisti, in hanc usque diem permansit. Neque vero istud laudi mihi dari velim, qui fuga arrepta nihil eorum, ob quæ fugiebam, molitus sim: sed ipsi potius, quæ inter piratas etiam integram se servaverit, et piratarum omnium maximi, Thersandri scilicet, inverecundi atque audacis, violentiæ restitit. Nos vero, et consulto quidem, navigationem suscepimus, pater: verum ad id amoris nimia vi compulsi fuimus, ut merito illa mutuo amantium fuga dici possit, sed fratres ambo una in itinere facti sumus, virginitatemque ipsi meam, si qua viris virginitas inest, impollutam adhuc, quod ad Leucippen attinet, servo, quandoquidem ipsam quoque Dianæ cultui jampridem addictam esse perdidiceram. At tu, o hera Venus, ne nobis tanquam neglecta succenseas. Absente patre nuptias facere noluimus. Ille nunc hic adest: quare adsis tu quoque nobis jam tandem propitia. Quæ cum illi audivissent, sacerdos quidem præ admiratione obstupefactus est: Sostratus vero lacrymas profudit, quotiescunque de Leucippes incommodis actum fuit. Posteaquam dicendi a me finis tandem est factus, Casus equidem, inquam ego, nostros recensui omnes: nunc unum ipse quoque, o sacerdos, audire pervelim: nempe quid illud sit, quod postremo abiens Thersander Leucippæ minatus est, fistulæ mentione facta. Tum ille, recte sane, inquit, rogas. Æquum enim est, ut qui rem hanc, uti se habet, scimus, præsentibus annectere. Et ego, hæc narrans tibi gratiam referam.

VI. Videsne igitur, inquit ille, nemus post templum? In eo spelunca est, mulieribus quidem inaccessa, virginibus autem nequaquam. Paulo intra ejus ostium fistula suspensa est: quod instrumenti genus si apud vos Byzantios in usu est, jam quid dicam, intelligitis: sin autem e vobis aliquis est qui non noverit hoc musices genus, ei ego quale id sit, Panisque omnem etiam fabulam, quatenus ad id pertinet, enarrabo. Fistula pluribus e tibiis compacta est: quæ singulæ singulis ex arundinibus constant. Atque arundines ipsæ omnes, perinde ac tibia una sonum edunt: inter seque ita collocatæ sunt, ut altera alteri ordinatim adhæreat. Facies anterior posteriori similis habetur. Quoniam autem arundinum aliam alia excedit, illud scire oportet, altero ex capite quanto primam secunda superat, tanto secundam a tertia superari, cæterasque deinceps proportionem eandem sequi: ex altero vero capite æquales illas inter se omnes esse: quæ omnium media est, ea longiore dimidio minor est. Eo autem ordine dispositæ arundines fuerunt, ut æqualis effici concentus posset. Nam cum acutissimus sonus in sublime admodum feratur, gravissimus autem contra deprimatur, amboque extremas arundines, alter alteram scilicet, sortiti sint, interjacentes alias, quæ vocum intervalla moderarentur, constitui necesse fuit. Illæ enim sonos impares, sed tamen pro rata portione distinctos nactæ, acutaque cum gravibus temperantes, in causa sunt, ut extremæ inter se congruant, sic, ut æqualis demum concentus ef-

Ἀθηνᾶς αὐλὸς [ἐντὸς] λαλεῖ, τοσαῦτα καὶ ὁ τοῦ Πανὸς ἐν τοῖς στόμασιν αὐλεῖ. Ἀλλ' ἐκεῖ μὲν οἱ δάκτυλοι κυβερνῶσι τὰ αὐλήματα, ἐνταῦθα δὲ τοῦ τεχνίτου τὸ στόμα μιμεῖται τοὺς δακτύλους. Κἀκεῖ μὲν κλείσας ὁ αὐλητὴς τὰς ἄλλας ὀπὰς, μίαν ἀνοίγει μόνην, δι' ἧς τὸ πνεῦμα καταρρεῖ, ἐνταῦθα δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἐλευθέρους ἀφῆκε καλάμους, μόνῳ δὲ τὸ χεῖλος ἐπιτίθησιν, ὃν ἂν ἐθέλῃ μὴ σιωπᾶν, μεταπηδᾷ τ' ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλον, ὅποι ποτ' ἂν (αὐτὸν) ἡ τοῦ κρούματος ἁρμονία καλῇ. Οὕτως αὐτῷ περὶ τοὺς αὐλοὺς χορεύει τὸ στόμα. Ἦν δ' ἡ σύριγξ οὔτ' αὐλὸς ἀπ' ἀρχῆς, οὔτε κάλαμος, ἀλλὰ παρθένος εὐειδὴς οἵαν εἶχεν κρίνειν. Ὁ Πὰν οὖν ἐδίωκεν αὐτὴν δρόμον ἐρωτικὸν, τὴν δ' ὕλη τις δέχεται δασεῖα φεύγουσαν· Ὁ δὲ Πὰν κατὰ πόδας εἰσθορὼν, ὤρεγε τὴν χεῖρα ὡς ἐπ' αὐτήν. Καὶ ὁ μὲν ᾤετο τεθηρακέναι καὶ ἔχεσθαι τῶν τριχῶν, καλάμων δὲ κόμην εἶχεν ἡ χείρ. Τὴν μὲν γὰρ εἰς γῆν καταδῦναι λέγουσι, καλάμους δὲ τὴν γῆν ἀντ' αὐτῆς τεκεῖν. Τέμνει δὴ τοὺς καλάμους ὑπ' ὀργῆς ὁ Πὰν, ὡς κλέπτοντας αὐτοῦ τὴν ἐρωμένην. Ἐπεὶ δὲ μετὰ ταῦτ' οὐκ εἶχεν εὑρεῖν, εἰς τοὺς καλάμους δοκῶν λελύσθαι τὴν κόρην, ἔκλαε τὴν τομὴν, νομίζων τεθνηκέναι τὴν ἐρωμένην. Συμφορήσας οὖν τὰ τετμημένα τῶν καλάμων ὡς μέλη τοῦ σώματος, καὶ συνθεὶς εἰς ἓν σῶμα, εἶχε διὰ χειρῶν τὰς τομὰς τῶν καλάμων καταφιλῶν, ὡς τῆς κόρης τραύματα. Ἔστενε δ' ἐρωτικὸν ἐπιθεὶς τὸ στόμα, καὶ ἐνέπνει ἄνωθεν εἰς τοὺς αὐλοὺς ἅμα φιλῶν. Τὸ δὲ πνεῦμα διὰ τῶν ἐν τοῖς καλάμοις στενωπῶν καταρρέον, αὐλήματα ἐποίει, καὶ ἡ σύριγξ εἶχε φωνήν. Ταύτην οὖν τὴν σύριγγά φασιν ἀναθεῖναι μὲν ἐνθάδε τὸν Πᾶνα, περιορίσαι δ' εἰς σπήλαιον αὐτὴν, θαμίζειν τ' αὐτοῦ καὶ τῇ σύριγγι συνήθως αὐλεῖν. Χρόνῳ δ' ὕστερον χαρίζεται τὸ χωρίον τῇ Ἀρτέμιδι, συνθήκας ποιησάμενος πρὸς αὐτὴν, μηδεμίαν ἐκεῖ καταβαίνειν γυναῖκα. Ὅταν οὖν αἰτίαν ἔχῃ τις οὐκ εἶναι παρθένος, προπέμπει μὲν αὐτὴν ὁ δῆμος μέχρι τῶν τοῦ σπηλαίου θυρῶν, δικάζει δ' ἡ σύριγξ τὴν δίκην. Ἡ μὲν γὰρ παῖς εἰσέρχεται κεκοσμημένη στολῇ τῇ νενομισμένῃ, ἄλλος δ' ἐπικλείει τὰς τοῦ σπηλαίου θύρας. Κἂν μὲν ᾖ παρθένος, λιγυρόν τι μέλος ἀκούεται καὶ ἔνθεον, ἤτοι τοῦ τόπου πνεῦμα ἔχοντος μουσικὸν εἰς τὴν σύριγγα ταμιεῖον, ἢ τάχα καὶ ὁ Πὰν αὐτὸς αὐλεῖ. Μετὰ δὲ μικρὸν αὐτόμαται μὲν αἱ θύραι ἀνεῴχθησαν τοῦ σπηλαίου, ἐκφαίνεται δ' ἡ παρθένος ἐστεφανωμένη τὴν κεφαλὴν πίτυος κόμαις. Ἐὰν δ' ᾖ τὴν παρθενίαν ἐψευσμένη, σιωπᾷ μὲν ἡ σύριγξ, οἰμωγὴ δέ τις ἀντὶ μουσικῆς ἐκ τοῦ σπηλαίου πέμπεται, καὶ εὐθὺς ὁ δῆμος ἀπαλλάττεται καὶ ἀφίησιν ἐν τῷ σπηλαίῳ τὴν γυναῖκα. Τρίτῃ δ' ἡμέρᾳ παρθένος ἱέρεια τοῦ τόπου παρελθοῦσα, τὴν μὲν σύριγγα εὑρίσκει χαμαὶ, τὴν δὲ γυναῖκα οὐδαμοῦ. Πρὸς ταῦτα παρασκευάσασθε πῶς ἂν αὐτοὶ σχῆτε τύχης καὶ σύνετε. Εἰ μὲν γάρ ἐστι παρθένος, ὡς ἔγωγε βουλοίμην, ἄπιτε χαίροντες τῆς σύριγγος τυχόντες εὐμε-

ficiatur. Porro fistula hæc, si ori eam quis admoveat, eadem prorsus, quæ Palladis tibia, refert : verum hic digiti modos temperant, illic artificis os manum imitatur : hic tibicen foramina omnia, uno dumtaxat excepto, per quod spiritus exeat, obturat ; illic fistulicen arundines alias omnes liberas dimittens, uni tantum, quam quidem sonum edere velit, os admovet : qua deinde omissa, ad aliam atque aliam, in quamcumque partem ipsum harmoniæ lex vocaverit transilit. Eoque pacto circum arundines labra feruntur. Ac fuit quidem tempus, cum fistula hæc neque tibia, neque arundo erat, sed virgo supra quam quis judicare possit, formosa : quæ cum sui amore captum Panem deum fugeret, densissimam in sylvam sese recepit. Pan vero vestigiis consecutus, puellæ manum tandem injecit : cumque capillis comprehensam illam tenere se arbitraretur, arundinum frondes apprehendebat manus, quas absorptæ terræ discessu puellæ loco enatas aiunt. Has igitur, utpote quæ amicam sibi suam eripuissent, iræ impotentia devictus, succidit. Verum puella non inventa, quum eam in arundines mutatam esse putaret, quod amicam leto se dedisse crederet, ob dissectionem ingemuit, dissectasque arundines, tanquam virginis membra essent, colligens, atque in unum componens, eam partem ubi dissectæ erant, tanquam puellæ vulnera manibus continere, ac dissuaviari perrexit. Ita dum amatorie lamentatur, os admovens, et foramina superne inflabat, simul oscula inferens. Spiritus calamos intravit, perque angustias eorum means sonum edidit : atque hoc pacto fistula vocem nacta est, quam deinceps a Pane in spelunca illa collocatam conclusamque fuisse, deum autem ipsum illuc frequenter venire, ac de more canere solitum, constans fama est. Post temporis intervallum vero Dianæ hunc agrum dono dat, pactione cum illa facta, ne mulier eo descenderet. Quamobrem cum in violati pudoris suspicionem virgo aliqua venit, eam populus ad speluncæ usque fores comitatur, ut fistulæ judicium subeat. Nam puella stolam ad id rite comparatam induta in antrum descendit, cujus postes ab uno aliquo obserantur : ac tum quidem, si ea virgo adhuc sit, canorus quidam ac pæne divinus sonus exauditur : sive quod musicum spiritum reconditum locus ille habeat unde fistula sonos promat, sive quod Pan forte ipse canat. Nec multo post antri valvæ sponte recluduntur, virgoque pineis frondibus redimita conspicitur. Sin autem virginem se mentita fuerit, fistula tacet, pro cantu fletum quendam spelunca emittit. Populus itaque, relicta ibi muliere, confestim abit : virgo autem loci ejus antistita tertio demum die speluncam ingressa, fistulam quidem humi delapsam, mulierem vero nusquam reperit. Ad hæc vos parate quorum quis exitus futurus sit, etiam atque etiam cogitate. Ac si viri adhuc expers Leucippe est (id quod ipse sane pervelim) alacres periculum facite, propitiam vobis fistulam habituri : cujus judicium nemini

νοῦς· οὐ γὰρ ἄν ποτε ψεύσαιτο τὴν κρίσιν· εἰ δὲ μή· αὐτοὶ γὰρ ἴστε οἷα εἰκὸς ἐν τοσαύταις αὐτὴν ἐπιβουλαῖς γενομένην ἄκουσαν....

Ζ'. Καὶ εὐθὺς ἡ Λευκίππη, πρὶν τὸν ἱερέα εἰπεῖν τὸν ἑξῆς λόγον, ὥς γέ μοι δοκεῖ, μηδὲ εἴπῃς· ἐγὼ γὰρ ἑτοίμη εἰς τὸ τῆς σύριγγος σπήλαιον εἰσελθεῖν καὶ χωρὶς προκλήσεως κατακεκλεῖσθαι. Ἀγαθὰ λέγεις, ὁ ἱερεὺς εἶπε, καί σοι συνήδομαι ὑπὲρ σωφροσύνης καὶ τύχης. Τότε μὲν οὖν ἑσπέρας γενομένης, ἕκαστος ἡμῶν ἀπῄει κοιμησόμενος, ἔνθα ὁ ἱερεὺς παρεσκεύασεν. Ὁ Κλεινίας δ' οὐκ ἦν ἡμῖν συνδειπνῶν, ὡς ἂν μὴ φορτικοὶ δοκοίημεν εἶναι τῷ ξενοδόχῳ, ἀλλ' ἔνθα καὶ τὴν πρόσθεν ἡμέραν, καὶ τὴν τότε. Τὸν μέν τοι Σώστρατον ἑώρων ὑποθορυβηθέντα τῷ τῆς σύριγγος διηγήματι, μὴ ἄρα τὰ περὶ τῆς παρθενίας δι' αἰδῶ τὴν πρὸς αὐτὸν ψευδώμεθα. Διανεύω δὴ τῇ Λευκίππῃ νεύματι ἀφανεῖ τὸν φόβον τοῦ πατρὸς ἐξελεῖν, ἐπισταμένην οἵῳ δὴ τρόπῳ μάλιστα οἴεται πείσειν. Κἀκείνη δ' ἐδόκει μοι ταὐτὸν ὑποπτεύειν, ὥστε ταχύ μου συνῆκε. Διενοεῖτο δὲ καὶ πρὸ τοῦ παρ' ἐμοῦ νεύματος, πῶς ἂν κοσμιώτατα προσενεχθείη τῷ πιστώματι. Μέλλουσα οὖν πρὸς ὕπνον ἀναχωρεῖν, καὶ ἀσπαζομένη τὸν πατέρα, ἠρέμα πρὸς αὐτὸν, Θάρρει, πάτερ, ἔφη, περὶ ἐμοῦ, καὶ πίστευε τοῖς εἰρημένοις. Μὰ τὴν γὰρ Ἄρτεμιν, οὐδέτερος ἡμῶν οὐδὲν ἐψεύσατο. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ περὶ τὴν θεωρίαν ἦσαν ὅ τε Σώστρατος καὶ ὁ ἱερεὺς, καὶ ηὐτρεπισμέναι ἦσαν αἱ θυσίαι. Παρῆν δὲ καὶ ἡ βουλὴ μεθέξουσα τῶν ἱερείων. Εὐφημίαι δ' ἦσαν εἰς τὴν θεὸν πολλαὶ, καὶ ὁ Θέρσανδρος (ἔτυχε γὰρ καὶ αὐτὸς παρὼν) προσελθὼν τῷ προέδρῳ, Πρόγραψον εἰς αὔριον, ἔφη, τὰς περὶ ἡμῶν δίκας, ἐπεὶ καὶ τὸν καταγνωσθέντα σοι χθὲς ἤδη τινὲς ἔλυσαν, καὶ ὁ Σωσθένης ἐστὶν οὐδαμοῦ. Προγέγραπτο μὲν οὖν εἰς τὴν ὑστεραίαν ἡ δίκη. Παρεσκευαζόμεθα δ' ἡμεῖς μάλ' εὐπρεπῶς ἔχοντες.

Η'. Ἡκούσης δὲ τῆς κυρίας, ὁ Θέρσανδρος εἶπεν ὧδε· οὐκ οἶδα τίνος ἄρξωμαι λόγου καὶ πόθεν, οὐδὲ τίνων κατηγορήσω πρῶτον καὶ τίνων δεύτερον. Τά τε γὰρ τετολμημένα πολλὰ ὑπὸ πολλῶν, καὶ οὐδὲν οὐδενὸς τῷ μεγέθει δεύτερον· πάντα δ' ἀλλήλων γυμνὰ, καὶ μεθ' ὧν οὐδ' ἂν ἅψωμαι κατηγορῶν. Τά τε γὰρ τῆς ψυχῆς κρατούσης, φοβοῦμαι μὴ ἀτελής μοι ὁ λόγος γένηται, τῆς τῶν ἄλλων μνήμης τὴν γλῶτταν ἐφ' ἕκαστον ἑλκούσης. Ἡ γὰρ εἰς τὸ μήπω λεχθὲν ἔπειξις τοῦ λόγου τὸ ὁλόκληρον τῶν ἤδη λεχθέντων παραιρεῖται. Ὅταν μὲν γὰρ φονεύωσι τοὺς ἀλλοτρίους οἰκέτας οἱ μοιχοὶ, μοιχεύωσι δὲ τὰς ἀλλοτρίας γυναῖκας οἱ φονεῖς, λύωσιν δ' ἡμῖν τὰς θεωρίας οἱ πορνοβοσκοὶ, τὰ δὲ σεμνότατα τῶν ἱερῶν μιαίνωσιν αἱ πόρναι, τὰς ἡμέρας δὲ λογιζόμενος, ἢ ταῖς δούλαις καὶ τοῖς δεσπόταις, τί δράσειέ τις ἔτι, [τῆς] ἀνομίας ὁμοῦ καὶ μοιχείας, καὶ ἀσεβείας καὶ μιαιφονίας κεκερασμένης; Κατεγνώκατέ τινος θάνατον, ἐφ' αἷς δή ποτ' οὖν αἰτίαις, οὐδὲν γὰρ διαφέρει, καὶ δεδεμένον εἰς τὸ δεσ-

unquam fraudi fuit. Sin minus, vos enim scire debetis, quam multa verisimile est eam vel invitam (pertulisse), cui toties in insidiatorum manus devenire contigit.

VII. Tum Leucippe, antequam cœptum sermonem sacerdos finiret, Atqui, quum hoc decreverim facere, nihil addas; ego enim fistulæ antrum promte ingredi atque ibi, ne provocata quidem, concludi. Est id mihi, inquit sacerdos, perjucundum: tuamque tibi continentiam et felicitatem gratulor. Sed cum jam advesperasset, nostrûm unusquisque, ubi sacerdos præscripserat, cubitum abiit. Clinia nobiscum haudquaquam cœnaverat, hospiti enim oneri esse nolebamus, sed eo se receperat, ubi pridie quoque fuerat diversatus. Cæterum Sostratus, iis auditis, quæ de fistula narrata fuerant, subvereri nobis visus est, ne verecundia erga se nostra ad mentiendam virginitatem adduceremur. Quamobrem ego puellæ clam nutu indicavi, ut illum patri timorem eximeret: quo enim maxime modo id ei persuaderet, didicerat, idemque et ipsa suspicari mihi visa fuerat. Quid enim meus ille nutus sibi vellet, statim percepit: ac jam etiam ante, quam ei annuerem, nonnulla excogitaverat, ad persuadendum quam appositissima. Cubitum enim itura, patre salutato, bonoque animo esse jusso, Verbis, inquit, pater, nostris fidem habe: nemo enim nostrûm, ita me Diana servet, ulla in re mentitus est. Postridie illius diei, cum victimæ in promptu essent, Sostratus et sacerdos sacris peragendis operam impenderunt. Convenit autem etiam divinæ rei particeps futura concio. Deæque magno cum plausu acclamatum est. Thersander autem (aderat enim et ipse) in præsidis conspectum progressus, Vadimonium, inquit, nobis in crastinum differ: quem enim tu heri damnasti, nonnulli missum fecerunt, Sosthenesque nusquam invenitur. Itaque factum fuit. Nosque interea, ut vadimonium longe paratiores obiremus, operam dedimus

VIII. Cujus cum dies tandem advenisset, Thersander hunc in modum verba fecit: Quibus utar verbis, undeve initium dicendi sumam, quos prius, et quos posterius accusem, non satis scio: multa enim et a multis audacter facta, mihi dicenda sese offerunt, magnitudine inter se paria, omnia a se invicem separata, quorum nullum accusando totum enarrare possum. Nam ea, quæ animus concepit, vereor ut explicare oratione possim, aliarum præsertim rerum memoria linguam ad se trahente. Quippe dum ad illa quæ nondum dicta sunt, oratio festinat, facultatem eripi mihi sentio, quo minus res jam susceptas absolvam. Etenim cum aliorum servos adulteri necent, alienas conjuges sicarii violent, theoriarum sanctitatem lenones tollant, sanctissima Deorum templa meretrices profanent, sin etiam, qui ancillis herisque diem dicant; quid faciat quis violatis legibus, adulteriis, sacrilegiis, cædibus cumulatis? Unum, quæso, aliquem vos quavis de causa (nihil enim refert) capitis damnate, atque in cu-

μωτήριον ἀπεστείλατε, φυλαχθησόμενον τῇ καταδίκῃ· οὗτος δὲ παρέστηκεν ὑμῖν, ἀντὶ τῶν δεσμῶν λευκὴν ἠμφιεσμένος στολήν, καὶ ἐν τῇ τάξει τῶν ἐλευθέρων ἕστηκεν ὁ δεσμώτης. Τάχα δὲ [καὶ] τολμήσει καὶ φωνὴν ἀφεῖναι καὶ ἐπιρρητορεῦσαί τι κατ' ἐμοῦ, μᾶλλον δὲ καθ' ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας ψήφου. Λέγε δὲ ὧδε τῶν προέδρων καὶ τῶν συμβούλων τὸ δόγμα. Ἀκούετε καθάπερ ἐψηφίσασθε, καὶ τὴν περὶ τούτου μοι γραφήν. Ἔδοξεν ἀποθνήσκειν Κλειτοφῶντα. Ποῦ τοίνυν ὁ δήμιος; ἀπαγέτω τοῦτον λαβών. Δὸς ἤδη τὸ κώνειον. Ἤδη τέθνηκε τοῖς νόμοις· κατάδικός ἐστιν ὑπερήμερος. Τί λέγεις, ὦ σεμνότατε καὶ κοσμιώτατε ἱερεῦ; ἐν ποίοις ἱεροῖς γέγραπται νόμοις τοὺς ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ τῶν πρυτάνεων κατεγνωσμένους καὶ θανάτοις καὶ δεσμοῖς παραδοθέντας, ἐξαρπάζειν τῆς καταδίκης καὶ τῶν δεσμῶν ἀπολύειν, καὶ κυριώτερον σαυτὸν ποιεῖν τῶν προέδρων καὶ τῶν δικαστηρίων; Ἀνάστηθι τοῦ θώκου, πρόεδρε, παραχώρησον τῆς ἀρχῆς αὐτῷ καὶ τοῦ δικαστηρίου· οὐκέτι οὐδενὸς εἶ κύριος· οὐδὲν ἔξεστί σοι κατὰ τῶν πονηρῶν ψηφίσασθαι, καὶ σήμερον ὅ τι δόξει λύεται. Τί ἕστηκας, ἱερεῦ, σὺν ἡμῖν ὡς τῶν πολλῶν εἷς; Ἀνάβηθι, καὶ κάθισον ἐν τῷ τοῦ προέδρου θρόνῳ, καὶ σὺ δίκαζε λοιπὸν ἡμῖν, μᾶλλον δὲ κέλευε τυραννικῶς, μηδ' ἀναγινωσκέσθω σοί τις νόμος, μηδὲ γνῶσις δικαστηρίου, μήθ' ὅλως ἄνθρωπον σεαυτὸν ἡγοῦ. Μετὰ τῆς Ἀρτέμιδος προσκυνοῦ· καὶ γὰρ τὴν ἐκείνης τιμὴν ἐξήρπασας. Αὐτῇ μόνῃ τοὺς ἐπ' αὐτὴν καταφεύγοντας ἔξεστι σώζειν· καὶ ταῦτα πρὸ δικαστηρίου γνώσεως. Δεδεμένον δ' οὐδένα λέλυκεν ἡ θεὸς, οὐδὲ θανάτῳ παραδοθέντα ἠλευθέρωσε τῆς τιμωρίας. Τῶν δυστυχούντων εἰσὶν, οὐ τῶν ἀδικούντων οἱ βωμοί. Σὺ δὲ καὶ τοὺς δεθέντας ἐλευθεροῖς, καὶ τοὺς καταδίκους ἀπολύεις. Οὕτως παρευδοκίμησας καὶ τὴν Ἄρτεμιν. Τίς ᾤκησεν ἀντὶ δεσμωτηρίου τὸ ἱερόν; Φονεὺς καὶ μοιχὸς παρὰ τῇ καθαρᾷ θεῷ· οἴμοι μοιχὸς παρὰ τῇ παρθένῳ. Συνῆν δ' αὐτῷ καὶ γυνή τις ἀκόλαστος, ἀποδρᾶσα τὸν δεσπότην. Καὶ γὰρ ταύτην, ὡς εἴδομεν, ὑπεδέχου, καὶ μία γέγονεν αὐτοῖς ἑστία παρὰ σοὶ καὶ συμπόσιον, τάχα δὲ καὶ συνεκάθευδες, ἱερεῦ, οἴκημα τὸ ἱερὸν ποιήσας. Ἡ τῆς Ἀρτέμιδος οἰκία μοιχῶν γέγονε καὶ πόρνης θάλαμος. Ταῦτα μόλις ἐν χαμαιτυπείῳ γίνεται. Εἷς μὲν δή μοι λόγος οὗτος κατ' ἀμφοῖν. Τὸν μέντοι ἀξιῶ τῆς αὐθαδείας δοῦναι τιμωρίαν, τὸν δ' ἀποδοθῆναι κελεῦσαι τῇ καταδίκῃ. Δεύτερος δ' ἐστί μοι πρὸς Μελίττην μοιχείας ἀγὼν, πρὸς ἣν οὐδὲν δέομαι λόγων. Ἐν γὰρ τῇ τῶν θεραπαινῶν βασάνῳ τὴν ἐξέτασιν γενέσθαι δέδοκται. Ταύτας οὖν αἰτῶ, αἳ ἂν βασανιζόμεναι φήσωσιν οὐκ εἰδέναι τοῦτον τὸν κατάδικον χρόνῳ πολλῷ συνόντα αὐτῇ καὶ ἐν ἀνδρὸς χώρᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἐμῇ, οὐκ ἐν μοιχοῦ μόνον, καθεστηκότα, πάσης αἰτίας αὐτὴν ἀφίημι. Ἂν τοίνυν τοὐναντίον, τὴν μὲν κατὰ τὸν νόμον ἀφεῖσθαι τῆς προικὸς φημὶ δεῖν ἐμοί· τὸν δ' ὑποσχεῖν τὴν ὀφειλομένην τοῖς μοιχοῖς τιμωρίαν· θάνατος δ' ἐστὶν αὕτη· ὥσθ'

stodiam supplicio servatum dari jubete, ut is demum candida pro vinculis stola circumdatus, vestrum in conspectum veniat, et inter liberorum hominum ordines reus sedeat. Quid? quod vocem forsan etiam emittere, ac verba contra me, aut potius contra vos, sanctionesque vestras facere audebit? Recita præsidum consiliariorumque decretum. Auditisne quam de isto sententiam, me accusatore, tulistis? Decretum quidem certe semel a vobis est, Clitophontem morte mulctandum esse. Ubinam igitur lictor es, quin hunc sublimen raptum abducis? Quin ei venenum præbes? Jam enim quod ad leges attinet, mortuus est, suppliciique abiit dies. Quid vero ais tu, religiosissime atque ornatissime antistes? Quanam, obsecro te, lege cautum est, ut qui a concione, summisque magistratibus, vinculis et morti addicti sunt, a judicum severitate vindicari et catenis exsolvi debeant? aut major ut tua sit, quam præsidum atque magistratuum potestas? Age jam tuo e solio, Præses, descende, huicque imperium ac judiciorum auctoritatem omnem permitte : nihil enim juris tibi amplius in quempiam est : nec in scelestos ac nefarios homines tibi animadvertere amplius licet, et solvuntur hodie decreta tua. Quid vero, sacerdos, tanquam privatus aliquis inter nos stas? Quin potius ascendis, atque in præsidis solio sedes, jus nobis posthac dicturus, aut si mavis tyrannice, legum omnium atque judiciorum auctoritate neglecta, imperaturus. Nec vero te hominem tantum puta, sed cum Diana ipsa, cujus tibi honorem arrogasti, æque coli jube : ea enim sola est ad quam confugientes ad se, illos scilicet quorum causa nondum a judicibus cognita est, servare pertinet. Sed neminem illa unquam in custodiam datum solvit, neminem unquam morti addictum e lictorum manibus eripuit (infelicibus enim, non impiis, deorum aræ præsidio esse consueverunt), unus tamen tu inventus es, qui reos e carceribus emitteres, damnatos absolveres. Ita Dianæ auctoritate antecessisti. At vero quis unquam delubrum carceris loco inhabitavit? Sicarius atque adulter intactam apud deam moratur. O indignum facinus, adulter apud virginem unaque impudica ac fugitiva mulier adest. Tu enim, uti vidimus, illam hospitio convivioque accepisti : forte vero etiam in templo, tanquam meretricia aliqua in cella, cum ea simul cubuisti : Dianæque fanum in adulterorum et scorti contubernium commutasti : hæc vix in ganeo fiunt. Hæc mihi, quæ primo loco in hosce ambos dicerem, occurrerunt. Quorum alterum audaciæ suæ pœnas daturum arbitror : alterum vos jam tandem supplicio affici jubete. Nunc ut de adulterii rea Melite verba faciam, locus postulat, qua in re nequaquam mihi oratione opus est; quandoquidem ex ancillis habita de iis quæstione veritatem inquiri debere, sancitum est. Eas igitur adduci postulo : quæ si tormentis adhibitis dicant, nescire se damnatum istum multo cum ea tempore consuevisse, domíque meæ mariti, nedum adulteri, loco diversatum esse, nulla causa est, quin ego nunc ab omni eam accusatione liberam dimittam : sin minus, dote illam mihi adjudicanda, uti lege cautum est, privari : hunc vero morte, debita scilicet adulteris pœna, mulctari oportere ajo. Qui sive pereat ut adulter, sive ut parricida, utrius-

ὁποτέρως ἂν αὐτὸς ἀποθάνῃ, ὡς μοιχὸς, ἢ ὡς φονεὺς, ἀμφοτέροις ἔνοχος ὤν, δίκην δεδωκὼς οὐ δέδωκεν. Ἀποθανὼν γὰρ ὀφείλει θάνατον ἄλλον. Ὁ δέ μοι τρίτος τῶν λόγων πρὸς τὴν δούλην ἐστὶ τὴν ἐμὴν, καὶ τὸν σεμνὸν τοῦτον πατρὸς ὑποκριτὴν, ὃν εἰς ὕστερον, ὅταν τούτων καταψηφίσησθε, ταμιεύομαι. Ὁ μὲν δὴ ταῦτ' εἰπὼν ἐπαύσατο.

Θ΄ Παρελθὼν δ' ὁ ἱερεὺς (ἦν δ' εἰπεῖν οὐκ ἀδύνατος, μάλιστα δὲ τὴν Ἀριστοφάνους ἐζηλωκὼς κωμῳδίαν) ἤρξατο αὐτὸς λέγειν πάνυ ἀστείως καὶ κωμῳδικῶς εἰς πορνείαν αὐτοῦ καθαπτόμενος, Παρὰ τὴν θεὸν, λέγων, λοιδορεῖσθαι μὲν οὕτως ἀκόσμως τοῖς εὖ βεβιωκόσι, στόματος ἐστὶν οὐ καθαροῦ. Οὗτος δ' οὐκ ἐνταῦθα μόνον, ἀλλὰ καὶ πανταχοῦ τὴν γλῶτταν μεστὴν ὕβρεως ἔχει. Καί τοί γε νέος ὢν συνεγίνετο πολλοῖς αἰδοίοις ἀνδράσι καὶ τὴν ὥραν ἅπασαν εἰς τοῦτο δεδαπάνηκε. Σεμνότητα δέδρακε καὶ σωφροσύνην ὑπεκρίνατο, παιδείας προσποιούμενος ἐρᾷν καὶ τοῖς εἰς ταύτην αὐτῷ χρωμένοις πάντα ὑποκύπτων καὶ ὑποκατακλινόμενος ἀεί. Καταλιπὼν γὰρ τὴν πατρῴαν οἰκίαν, ὀλίγον ἑαυτῷ μισθωσάμενος στενωπεῖον, εἶχεν ἐνταῦθα τὸ οἴκημα, ὁμηρίζων μὲν τὰ πολλὰ, πάντας δὲ τοὺς χρησίμους πρὸς ἅπερ ἤθελε προσηταιρίζετο δεχόμενος. Καὶ οὕτω μὲν ἀσκεῖν τὴν ψυχὴν ἐνομίζετο. Ἦν δ' ἄρα τοῦτο κακουργίας ὑπόκρισις. Ἔπειτα κἀν τοῖς γυμνασίοις ἑωρῶμεν, πῶς τὸ σῶμα ὑπηλείφετο καὶ πῶς πλῆκτρον περιέβαινε καὶ τοὺς μὲν νεανίσκους, οἷς προσεπάλαιε, πρὸς τοὺς ἀνδρειοτέρους μάλιστα συμπλεκόμενος· οὕτως αὐτοῦ κέχρηται [καὶ] τῷ σώματι. Ταῦτα μὲν οὖν ὡραῖος ὤν. Ἐπεὶ δ' εἰς ἄνδρας ἧκε, πάντ' ἀπεκάλυψεν, ἃ τότε ἀπέκρυπτε. Καὶ τοῦ μὲν ἄλλου σώματος ἔξωρος γενόμενος ἠμέλησε, μόνην δὲ τὴν γλῶτταν εἰς ἀσέλγειαν ἀκονᾷ καὶ τῷ στόματι χρῆται πρὸς ἀναισχυντίαν, ὑβρίζων πάντας, ἐπὶ τῶν προσώπων φέρων τὴν ἀναίδειαν, ὃς οὐκ ᾐδέσθη τὸν ὑφ' ὑμῶν ἱερωσύνῃ τετιμημένον οὕτως ἀπαιδεύτως βλασφημῶν ὑμῶν ἐναντίον. Ἀλλ' εἰ μὲν ἄλλοθί που βεβιωκὼς ἔτυχον, καὶ μὴ παρ' ὑμῖν, ἔδει μοι λόγων περὶ ἐμαυτοῦ καὶ τῶν ἐμοὶ βεβιωμένων· ἐπεὶ δὲ σύνιστέ μοι πόρρω τῶν τούτου βλασφημιῶν τὸν βίον ἔχοντι, φέρ' εἴπω πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν ἐγκέκλημαι. Ἔλυσας, φησὶ, τὸν θανάτου κατεγνωσμένον· καὶ ἐπὶ τούτῳ πάνυ δεινῶς ἐσχετλίασε, τύραννον ἀποκαλῶν με, καὶ ὅσα δὴ κατετραγῴδησέ μου. Ἔστι δ' οὐχ ὁ σώζων τοὺς συκοφαντηθέντας τύραννος, ἀλλ' ὁ τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας * * * μήτε βουλῆς, μήτε δήμου κατεγνωκότος. Ἢ κατὰ ποίους νόμους, εἰπὲ, τοῦτον τὸν ξένον νεανίσκον κατέκλεισας πρῶτον εἰς τὸ δεσμωτήριον; Τίς προέδρων κατέγνω; Ποῖον δικαστήριον ἐκέλευσε δεθῆναι τὸν ἄνθρωπον; Ἔστω γὰρ πάντα ἀδικήσας, ὅσ' ἂν εἴπῃς, ἀλλὰ [καὶ] κριθήτω πρῶτον, ἐλεγχθήτω, λόγου μεταλαβών. ὁ νόμος αὐτὸν, ὁ καὶ σοῦ καὶ πάντων κύριος, δησάτω. Οὐδενὸς γὰρ οὐδείς ἐστιν ἄνευ κρίσεως δυνατώτερος. Κλεῖσον οὖν τὰ δικαστήρια, κά-

que criminis reus cum sit, tametsi pœnas dederit, non tamen dedisse videbitur, nimirum quia morte semel affectus, alterius etiam mortis reus futurus est. Reliquum nunc est, ut de hac serva mea, venerandoque sene isto, ejus patrem se mentiente, sermonem faciam : verum eo usque differre mihi animus est, dum de hisce aliis decernatis. Atque hic ille dicendi finem fecit.

IX. Tum vero in medium progressus sacerdos, homo ad dicendum impiger, et in Aristophanis lectione haud oscitanter versatus, sane quam urbane atque comice in flagitiosam Thersandri adolescentiam invectus : Probos, hercule, inquit, viros coram dea tam petulanter maledictis insectari, oris est omnino impuri. Is autem non hic modo, sed alibi etiam passim effundendis contumeliis paratam linguam semper habuit : quippe adhuc impuber cum impudicissimis quibusque versatus, omnem in hoc ætatem consumpsit. Disciplinarum tamen studiosum se simulans, probos mores et continentiam præ se ferebat, iis interim obnoxius atque obsequens, qui pro libidine se abutebantur. Paterna enim domo relicta, in conducto angiportu cellam instituit plerumque libidinosa venere utens, partim vero neminem vitans eorum quos ad ea quæ cupiebat idoneos cognosceret, quæstum fecit. Atque animum suum excolere hac ratione credebatur; pravitatem suam ita scilicet celabat. Vidimus vero ipsi, ut in gymnasiis membra inungeret, calamum circumiret; et adolescentes, quibuscum luctabatur (ad fortiores autem sese imprimis applicabat); ita corpore abusus est. Atque hæc quidem adolescens. Nam posteaquam virilem ætatem attigit, quæcunque clam ab eo antea gesta fuerant, palam fecit. Jamque natu grandior, cum ad ea patienda, quæ alteri facere collibuerat, exolevisset, nihil pensi habuit, nisi unam ad petulantiam linguam exacuere : qua semper ad turpitudinem ita usus est, ut in omnes convicia evomuerit, vultu eam, quam animo conceperat, procacitatem præ se ferens, eousque ut quem vos sacerdotio dignum judicavistis, coram vobis tam petulanter exagitare veritus non sit. Quod si mihi alibi, quam in vestro omnium conspectu vixisse contigisset, copiosius utique de me, deque vita mea verba facere me oporteret : sed quando vos me cum ipsi scitis, quam procul semper vitam duxerim ab iis, quorum iste me insimulat, ea tantum refellam, quæ mihi nunc ab eo crimini dantur. Solvisti, inquit, morti addictum : atque hic quidem vehementer indignatus est, tyrannum me appellans, aliaque permulta maxima cum acerbitate in me jactans, sed tyrannus non ille est, qui falso accusatos servat sed qui insontes atque neque a senatu neque a populo damnatos (perdit.) Verum age, obsecro, quibusnam legibus peregrinum tu adolescentem hunc in carcerem primum intrusisti? Quis præsidum id censuit? Quibus judiciis homo vinciri jussus est? Sed ut omnium, quæ asseris, reum esse fateamur : sed et primum inquiratur in eum, argumentis convincatur se defendendi occasionem nactus. Lex, quæ in te aliosque omnes imperium habet, eum vinciat. Neque enim cuiquam in alium sine judicio

θελε τὰ βουλευτήρια, ἔκβαλε τοὺς στρατηγούς. Πάντα γὰρ ὅσα σὺ πρὸς τὸν πρόεδρον εἴρηκας, ἔοικα δικαιότερον ἐρεῖν κατὰ σοῦ ἀληθῶς. Ἐπανάστηθι Θερσάνδρῳ, πρόεδρε. Μέχρι μόνων ὀνομάτων πρόεδρος εἶ. Οὗτος τὰ σὰ ποιεῖ. Μᾶλλον δ' ὅσα οὐδὲ σύ. Σὺ μὲν γὰρ συμβούλους ἔχεις, καὶ οὐδὲν ἄνευ τούτων ἔξεστί σοι· ἀλλ' οὔτε τι τῆς ἐξουσίας δράσειας ἂν πρὶν [ἢ] ἐλθεῖν ἐπὶ τοῦτον τὸν θρόνον· οὐδ' ἐπὶ τῆς σῆς οἰκίας ποτὲ δεσμὸν ἀνθρώπου κατέγνως. Ὁ δὲ γενναῖος οὗτος πάντα ἑαυτῷ γίνεται, δῆμος, βουλή, πρόεδρος, στρατηγός. Οἴκοι κολάζει καὶ δικάζει καὶ δεθῆναι κελεύει, καὶ ὁ τῆς δίκης καιρὸς ἑσπέρα ἐστί. Καλός γε καὶ ὁ νυκτερινὸς δικαστής. Καὶ νῦν πολλάκις βοᾷ, Κατάδικον ἔλυσας θανάτῳ παραδοθέντα. Ποίῳ θανάτῳ; ποῖον κατάδικον; Εἰπέ μοι τοῦ θανάτου τὴν αἰτίαν. Ἐπὶ φόνῳ κατέγνωσται, φησί. Πεφόνευκεν οὖν; εἰπέ μοι τίς ἐστιν; Ἣν ἀπέκτεινε καὶ ἔλεγες ἀνῃρῆσθαι, ζῶσαν βλέπεις, καὶ οὐκ ἂν ἔτι τολμήσειας τὸν αὐτὸν αἰτιᾶσθαι φόνου; Οὐ γὰρ δὴ τοῦτο τῆς κόρης ἐστὶν εἴδωλον· οὐκ ἀνέπεμψεν ὁ Ἀϊδωνεὺς κατὰ σοῦ τὴν ἀνῃρημένην. Δυσὶ μὲν οὖν φόνοις ἔνοχος εἶ. Τὴν μὲν γὰρ ἀπέκτεινας τῷ λόγῳ, τὸν δὲ τοῖς ἔργοις ἠθέλησας, μᾶλλον δὲ καὶ ταύτην ἔμελλες. Τὸ γὰρ δρᾶμά σου τὸ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἠκούσαμεν. Ἡ δ' Ἄρτεμις ἡ μεγάλη θεὸς ἀμφοτέρους ἔσωσε· τὴν μὲν ἐκ τῶν τοῦ Σωσθένους χειρῶν ἐξαρπάσασα, τὸν δὲ, τῶν σῶν. Καὶ τὸν μὲν Σωσθένην ἐξήρπασας, ἵνα μὴ κατάφωρος γένηται. Οὐκ αἰσχύνῃ δὲ, ὅτι κατηγορῶν, τοὺς ξένους ἄμφω συκοφαντῶν ἐλήλεγξαι; Τὰ μὲν ἐμὰ ἐπὶ τοσοῦτον εἰρήσθω πρὸς τὰς τούτου βλασφημίας, τὸν δ' ὑπὲρ τῶν ξένων λόγον αὐτοῖς τούτοις παραδίδωμι.

Ι'. Μέλλοντος δ' ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ τῆς Μελίττης ἀνδρὸς, οὐκ ἀδόξου μὲν ῥήτορος, ὄντος δὲ βουλῆς, λέγειν, φθάσας ῥήτωρ ἕτερος, ὄνομα Σώπατρος, Θερσάνδρου συνήγορος, Ἀλλ' ἐμὸς, εἶπεν, ἐντεῦθεν ὁ λόγος κατὰ τούτων τῶν μοιχῶν, ὦ βέλτιστε Νικόστρατε (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τὠμῷ ῥήτορι) εἶτα σός· ὁ γὰρ Θέρσανδρος ἃ εἶπε, πρὸς τὸν ἱερέα μόνον ἀπετείνατο, ὀλίγον ἀψάμενος ὅσον ἐπιψαῦσαι καὶ τοῦ κατὰ τὸν δεσμώτην μέρους. Ὅταν οὖν ἀποδείξω δυσὶ θανάτοις ἔνοχον ὄντα, τότ' ἂν εἴη καὶ σοὶ καιρὸς ἀπολύσασθαι τὰς αἰτίας. Ταῦτ' εἰπὼν καὶ τερατευσάμενος καὶ τρίψας τὸ πρόσωπον, Τῆς μὲν τοῦ ἱερέως, ἔφη, κωμῳδίας ἠκούσαμεν, πάντ' ἀσελγῶς καὶ ἀναισχύντως ὑποκριναμένου τὰ εἰς τὸν Θέρσανδρον προσκρούσματα. Καὶ τοῦ λόγου τὸ προοίμιον πέμψει εἰς Θέρσανδρον ἐφ' οἷς αὐτὸν εἶπεν. Ἀλλὰ Θέρσανδρος μὲν οὐδὲν ὧν εἶπεν εἰς τοῦτον ἐψεύσατο· καὶ γὰρ δεσμώτην ἔλυσε, καὶ πόρνην ὑπεδέξατο, καὶ συνέγνω μοιχῷ· ἃ δ' αὐτὸς μᾶλλον ἀναιδῶς ἐσυκοφάντησε, διασύρων τὸν Θερσάνδρου βίον, οὐδεμιᾶς ἀπήλλακται συκοφαντίας. Ἱερεῖ δ' ἔπρεπεν, εἴπερ ἄλλο, καὶ τοῦτο, καθαρὰν ἔχειν τὴν γλῶτταν ὕβρεως· χρήσομαι γὰρ τὰ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· ἃ δὲ μετὰ τὴν κωμῳδίαν ἐτραγῴδησεν ἤδη, οὕτω φανερῶς καὶ

jus est. Cur non igitur forum claudis, curiam demoliris, magistratus ejicis? Nam quæ tu mihi ante præsidem objecisti, justius in te veriusque dici possunt. Assurge Thersandro, Præses : verbo enim tenus tantum dignitatem hanc obtines : re autem vera hic, quæ te facere decet, immo etiam quæ tu nullo modo facere auderes, omnia unus facit. Tu consiliarios habes, sine quibus nihil tibi decernere licet. Sed neque quicquam est, quod tu pro tua auctoritate statuere prius audeas, quam hoc in solio considas : nec enim quempiam domi tuæ in vincula conjici juberes. At generosus homo iste, populus, concio, præses, præfectus, omnia denique unus factus est. Domi punit, jus dicit, vinciri jubet : ac judicii quidem tempus vespera est. O judicem nocturnum, egregium sane et lepidum : qui nunc quoque sæpe exclamat, Reum, necique servatum solvisti. At quem reum, quam necem? Rogo te, damnationis causam eloquere. Cædis, inquies, condemnatus est : interfecit igitur? At quænam ea est, quam interfecit? Quam necatam asseris, coram adstantem vides : neque tu tamen adhuc cædis eundem hominem accusare audeas : haud enim id puellæ simulacrum est : neque adversum te mortuam Pluto ad nos misit. Tu potius cædis, ac duplicis quidem, damnandus es : qui puellam prædicatione occidisti, adolescentem vero re occidere tentasti. Quin immo eam ipsam quoque re necaturus fuisti. Eorum enim quæ ruri conatus es, conscii facti sumus. Verum magnum Dianæ numen utrique auxilio fuit, alteram e Sosthenis, alterum e tuis manibus eripiendo. Atqui Sosthenem etiam tute procul amandasti. An non te pudet, qui hosce peregrinos accusans, calumniæ convictus sis? Hæc habui, quibus objecta mihi ab isto falsa crimina diluerem. Nam quod ad peregrinos istos attinet, eorum ego defendendorum locum hisce relinquo.

X. Itaque cum nominis haud sane obscuri patronus pro me, ac pro Melite verba facturus esset, alius quidam e Thersandri advocatis, cui Sopatro nomen erat, orationem ejus antevertens : Atqui meus hic, inquit, optime Nicostrate (sic enim patronus meus vocabatur) contra istos adulteros dicendi locus est : alter vero tuus. Thersandri enim oratio in accusando sacerdote omnis versata est, nec nisi parvam admodum partem attigit eorum, quæ ad reum istum pertinent. Quamobrem cum una, itemque altera morte dignum eum probavero, tum erit tibi quoque diluendorum criminum tempus. Quæ cum dixisset, jactabundus ille, perfricta fronte, sacerdotis equidem, inquit, fabulam omnem petulantem sane ac turpem audivimus : qua non, nisi falsa in Thersandrum crimina commentus est, sumpto potissimum ab iis sermonis in illum exordio, quæ de eo Thersander dixerat. Verum Thersander iis, quæ in ipsum dixit, falsi nihil admiscuit : nam et reum e vinculis exemit, et scortum hospitio accepit, et cum adultero diversatus est. Is autem dum Thersandrum in invidiam trahere studet, vitam ejus culpando, omnia per summam calumniam egit. Sacerdotem autem, si quid aliud, illud certe imprimis decet, linguam a calumniis habere quam alienissimam : ut ejus in eum dicta retorqueam. Cæterum, ut ad ea veniamus aliquando quæ post

οὐκέτι δι' αἰνιγμάτων, σχετλιάζων εἰ μοιχόν τινα λαβόντες ἐδήσαμεν, ὑπερτεθαύμακα, καὶ τί τοσοῦτον ἴσχυσε πρίασθαι πρὸς τὴν τοσαύτην σπουδήν. Ὑπονοεῖν γὰρ τἀληθές ἐστιν. Εἶδε γὰρ τῶν ἀκολάστων τούτων τὰ πρόσωπα, τοῦ τε μοιχοῦ καὶ τῆς ἑταίρας. Ὡραία μὲν γὰρ αὕτη καὶ νέα, ὡραῖον δὲ καὶ τοῦτο τὸ μειράκιον, καὶ οὐδέπω τὴν ὄψιν ἀργαλέον, ἀλλ' ἔτι χρήσιμον καὶ πρὸς τὰς τοῦ ἱερέως ἡδονάς. Ὁποτέρα σε τούτων ἐωνήσατο; Κοινῇ γὰρ πάντες ἐκαθεύδετε, καὶ ἐμεθύετε κοινῇ, καὶ τῆς νυκτὸς ὑμῶν οὐδεὶς γέγονε θεατής. Φοβοῦμαι μὴ τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν Ἀφροδίτης πεποιήκατε, καὶ περὶ ἱερωσύνης κρινοῦμεν, εἰ δεῖ σε τὴν τιμὴν ταύτην ἔχειν. Τὸν δὲ Θερσάνδρου βίον ἴσασι πάντες καὶ ἐκ πρώτης ἡλικίας μετὰ σωφροσύνης κόσμιον· καὶ ὡς εἰς ἄνδρας ἐλθὼν ἔγημε κατὰ τοὺς νόμους, σφαλεὶς μὲν εἰς τὴν περὶ τῆς γυναικὸς κρίσιν· οὐ γὰρ εὗρεν ἣν ἤλπισε· τῷ δὲ ταύτης γένει καὶ τῇ οὐσίᾳ πεπιστευκώς. Εἰκὸς γὰρ αὐτὴν καὶ πρὸς ἄλλους τινὰς ἡμαρτηκέναι τὸν πρόσθεν χρόνον, λανθάνειν δ' ἐπ' ἐκείνοις χρηστὸν ἄνδρα. Τὸ δὲ τελευταῖον τοῦ δράματος, πᾶσαν ἀπεκάλυψε τὴν αἰδῶ. Πεπλήρωται δ' ἀναισχυντίας. Τοῦ γὰρ ἀνδρὸς στειλαμένου τινὰ μακρὰν ἀποδημίαν, καιρὸν τοῦτον νενόμικεν εὔκαιρον μοιχείας, [καὶ αὔχημα,] καὶ νεανίσκον εὑροῦσα πόρνον (τοῦτο γὰρ τὸ μεῖζον ἀτύχημα, ὅτι τοιοῦτον εὗρε τὸν ἐρώμενον, ὃς πρὸς μὲν γυναῖκας ἄνδρας ἀπομιμεῖται, γυνὴ δὲ γίνεται πρὸς ἄνδρας) οὕτως μετ' ἀδείας οὐχ ἤρκεσεν ἐπὶ τῆς ξένης αὐτῷ συνοῦσα φανερῶς, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἤγαγε διὰ τοσούτου πελάγους συγκαθεύδουσα, κἂν τῷ σκάφει φανερῶς ἀσελγαίνουσα πάντων ὁρώντων. Ὢ μοιχείας γῇ καὶ θαλάττῃ μεμερισμένης· ὢ μοιχείας ἀπ' Αἰγύπτου μέχρις Ἰωνίας ἐκτεταμένης· Μοιχεύεταί τις, ἀλλὰ πρὸς μίαν ἡμέραν· ἂν δὲ καὶ δεύτερον γένηται τὸ ἀδίκημα, κλέπτει τὸ ἔργον, καὶ πάντας ἀποκρύπτεται· αὕτη δ' οὐχ ὑπὸ σάλπιγγι μόνον, ἀλλὰ καὶ κήρυκι μοιχεύεται. Ἔφεσος ὅλη τὸν μοιχὸν ἔγνωκεν· ἡ δ' οὐκ ᾐσχύνετο τοῦτο ἀπὸ τῆς ξένης ἐνεγκοῦσα τὸ ἀγώγιμον, ὡς φορτίον καλὸν ἐωνημένη [ἦλθε], μοιχὸν ἐμπεπορευμένη. Ἀλλ' ᾤμην, φησὶ, τὸν ἄνδρα τετελευτηκέναι. Οὐκοῦν, εἰ μὲν τέθνηκεν, ἀπήλλαξαι τῆς αἰτίας· (οὐδὲ γὰρ ἔστιν ὁ τὴν μοιχείαν παθὼν, οὐδ' ὑβρίζεται γάμος οὐκ ἔχων ἄνδρα) εἰ δ' ὁ γάμος τῷ τὸν γήμαντα ζῆν οὐκ ἀνῄρηται, τὴν γαμηθεῖσαν διαφθείραντος ἄλλου ληστεύεται. Ὥσπερ γὰρ μὴ μένοντος ὁ μοιχὸς οὐκ ἦν, μένοντος δὴ μοιχός ἐστιν.

ΙΑ'. Ἔτι τοῦ Σωπάτρου λέγοντος, ὑποτεμὼν αὐτοῦ τὸν λόγον ὁ Θέρσανδρος, Ἀλλ' οὐχ, ἔφη, λόγων δεῖ. Δύο γὰρ προκαλοῦμαι προκλήσεις, Μελίττην τε ταύτην, καὶ τὴν δοκοῦσαν εἶναι τοῦ θεοπρόπου θυγατέρα [οὐκέτι βασανίσων, ὡς μικρῷ πρόσθεν ἔλεγον] τῷ δ' ὄντι δούλην ἐμήν. Καὶ ἀνεγίνωσκε· Προκαλεῖται Θέρσανδρος Μελίττην καὶ Λευκίππην· τοῦτο γὰρ ἤκουσα τὴν πόρνην καλεῖσθαι· Μελίττην μὲν, εἰ (μὴ) κεκοινώνηκεν εἰς Ἀφροδίτην τῷδε τῷ ξένῳ παρ' ὃν ἀπεδήμουν χρόνον,

actam fabulam omissis ambagibus palam elocutus est, conquerens, manifesto deprehensum adulterum a nobis in vincula conjectum fuisse, non potui non vehementer admirari, quid causæ sit quamobrem accepta mercede, in exoletis istis defendendis tantopere sacerdos elaborare voluerit : tametsi me id divinasse puto. Nempe adulteri hujus et scorti faciem contemplatus est : quorum altera formosa plane ac tenerioris ætatulæ, alter non modo non deformis, sed adspectu etiam blandus, ad suas ipsius voluptates idoneus judicatus est. Horum igitur utra redemit? Simul enim omnes perpotatis, simul discumbitis : neque ullus est noctium vestrarum spectator. Quam vereor, ne Dianæ quod fuit, Veneris ut sit templum, effeceritis. Verum de sacerdotio, an scilicet honorem istum habere te oporteat, decernetur. Nam quod ad Thersandri mores attinet, nemo est qui nesciat, quam modeste ac temperanter a teneris vitam egerit : qui cum primum per ætatem licuit, uxorem secundum leges duxit : quamvis in faciendo de ea judicio se ipse fefellerit. Aliam enim, atque putarat, generi et fortunis credens, invenit. Verisimile quippe est illam antea quoque cum aliis consuevisse : quos optimum virum celaverit. Tandem vero pudicitiam in propatulo habuit, atque in omni libidine sese effudit : viro enim peregre profecto, tempus illud ad cupiditates suas explendas opportunum rata, impudicum istum adolescentem ad eam rem cepit. (quæ miseria major esse potest, quam eum habere amatorem, qui inter fœminas viri, inter viros fœminæ munus obeat?) Quem non sat habuit in aliena civitate in stuprum illexisse, nisi tanto maris spatio peragrato huc perduxisset, una cum illo interim semper cubans, atque in nave cernentibus cunctis voluptatem capiens. O adulterium terræ marique commune, Ægyptum Ioniamque occupans. Adulterium quidem sunt qui committant, sed semel tantum : quod si eandem in turpitudinem rursus delabantur, certe factum hujusmodi mortales omnes celant : mulier autem ista non modo tuba, verum etiam præcone adhibito, obscœne se oblectavit. Adulterum Ephesii omnes cognoverunt, nec tamen eam vel tantulum quidem puduit a peregrina terra hoc mercimonium adduxisse, tanquam pretiosas aliquas merces emisset, adulterum mercatam esse. Atqui virum, inquiet illa, periisse putabam. Recte id quidem : nam si ille obiit, cui dubium sit quin absolvi debeatur? adulterii nomen enim tolli necesse est, cum labefactari matrimonium nequeat, nisi superstite marito; si vero matrimonium non solutum est, quia vir vivit, quum uxorem alius corruperit, latrocinio hoc illi eripitur. Quemadmodum enim adulter non est nuptiis ruptis, sic, non ruptis adulter est.

XI. Tum vero Thersander, Sopatri sermone interrupto, Atqui verbis amplius opus non est, ego, quod ad Meliten attinet, atque eam, quæ hujusce sacrorum auctoris filia perhibetur, vere autem serva mea est, has duas conditiones fero. Recita conditiones. Thersander de Melite ac Leucippe (sic enim prostitutam hanc vocari ajunt) conditiones hasce proponit, ut illa, si nullam sibi, me absente, cum peregrino isto stupri consuetudinem habuerit, id

εἰς τὸ τῆς ἱερᾶς Στυγὸς ὕδωρ εἰςβᾶσαν καὶ ἐπομοσαμένην ἀπηλλάχθαι τῶν ἐγκλημάτων· τὴν δ' ἑτέραν, εἰ μὲν τυγχάνει γυνὴ, δουλεύειν τῷ δεσπότῃ· δούλαις γὰρ μόναις γυναιξὶν ἔξεστιν εἰς τὸν τῆς Ἀρτέμιδος ναὸν παριέναι· εἰ δέ φησιν εἶναι παρθένος, ἐν τῷ τῆς σύριγγος ἄντρῳ κλεισθῆναι. Ἡμεῖς μὲν οὖν εὐθὺς ἐδεξάμεθα τὴν πρόκλησιν· καὶ γὰρ ᾔδειμεν αὐτὴν ἐσομένην· ἡ δὲ Μελίττη θαρρήσασα τῷ παρ' ὃν ἀπεδήμει χρόνον ὁ Θέρσανδρος μηδέν μοι κοινὸν πρὸς αὐτὴν γεγονέναι πλὴν λόγων, Ἀλλὰ καὶ ἔγωγε, ἔφη, ταύτην δέχομαι τὴν πρόκλησιν, καὶ ἔτι πλέον αὐτὴ προστίθημι· τὸ δὲ μέγιστον, οὐδ' εἶδον τὸ παράπαν οὔτε ξένον, οὔτε πολίτην ἥκειν εἰς ὁμιλίαν, καὶ ὧν λέγεις, καὶ ὧν * * σε δεῖ παθεῖν, ἂν συκοφάντης ἁλῷς; Ὅ τι ἂν, ἔφη, δόξῃ προστιμῆσαι τοῖς δικασταῖς. Ἐπὶ τούτοις διελύθη τὸ δικαστήριον, καὶ εἰς τὴν ὑστεραίαν διώριστο τὰ τῆς προκλήσεως ἡμῖν γενέσθαι.

ΙΒ'. Τὸ δὲ τῆς Στυγὸς ὕδωρ εἶχεν οὕτως. Παρθένος ἦν εὐειδὴς, ὄνομα Ῥοδῶπις, κυνηγίων ἐρῶσα καὶ θήρας· πόδες ταχεῖς, εὔστοχοι χεῖρες, ζώνη καὶ μίτρα, καὶ ἀνεζωσμένος εἰς γόνυ χιτὼν, καὶ κατ' ἄνδρας κουρὰ τριχῶν. Ὁρᾷ ταύτην Ἄρτεμις, καὶ ἐπῄνει, καὶ ἐκάλει, καὶ σύνθηρον ἐποιήσατο, καὶ τὰ πλεῖστα κοινὰ ἦν αὐταῖς θηράματα. Ἀλλὰ καὶ ὤμοσεν ἀεὶ παραμενεῖν, καὶ τὴν πρὸς ἄνδρας ὁμιλίαν φυγεῖν, καὶ τὴν ἐξ Ἀφροδίτης ὕβριν μὴ παθεῖν. Ὤμοσεν ἡ Ῥοδῶπις, καὶ ἤκουσεν ἡ Ἀφροδίτη, καὶ ὀργίζεται, καὶ ἀμύνασθαι θέλει τὴν κόρην τῆς ὑπεροψίας. Νεανίσκος ἦν Ἐφέσιος καλὸς ἐν μειρακίοις, ὅσον Ῥοδῶπις ἐν παρθένοις. Εὐθύνικον αὐτὸν ἐκάλουν· ἐθήρα δὲ καὶ αὐτὸς ὡς Ῥοδῶπις, καὶ τὴν Ἀφροδίτην ὁμοίως οὐκ ἤθελεν εἰδέναι. Ἐπ' ἀμφοτέρους οὖν ἡ θεὸς ἔρχεται καὶ τὰς θήρας αὐτῶν εἰς ἓν συνάγει. Τέως γὰρ ἦσαν κεχωρισμένοι· ἡ δ' Ἄρτεμις τηνικαῦτα οὐ παρῆν. Παραστησαμένη δὲ τὸν υἱὸν τὸν τοξότην ἡ Ἀφροδίτη εἶπε· Τέκνον, ζεῦγος τοῦτο ὁρᾷς ἀναφρόδιτον καὶ ἐχθρὸν ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων μυστηρίων· ἡ δὲ παρθένος καὶ θρασύτερον ὤμοσε κατ' ἐμοῦ. Ὁρᾷς δ' αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἔλαφον συντρέχοντας; Ἄρξαι καὶ σὺ τῆς θήρας ἀπὸ πρώτης τῆς τολμηρᾶς κόρης· καὶ πάντως γε τὸ σὸν βέλος εὐστοχώτερόν ἐστιν. Ἐντείνουσιν ἀμφότεροι τὰ τόξα, ἡ μὲν ἐπὶ τὴν ἔλαφον, ὁ δ' Ἔρως ἐπὶ τὴν παρθένον. Καὶ ἀμφότεροι τυγχάνουσι, καὶ ἡ κυνηγέτις μετὰ τὴν θήραν ἦν τεθηραμένη. Καὶ εἶχεν ἡ μὲν ἔλαφος εἰς τὰ νῶτα τὸ βέλος, ἡ δὲ παρθένος εἰς τὴν καρδίαν· τὸ δὲ βέλος, Εὐθύνικον φιλεῖν. Δεύτερον δὲ καὶ ἐπὶ τοῦτον οἰστὸν ἀφίησι. Καὶ εἶδον ἀλλήλους Εὐθύνικος καὶ ἡ Ῥοδῶπις. Καὶ ἔστησαν μὲν τὸ πρῶτον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἑκάτεροι, μηδέτερος ἐκκλῖναι θέλων ἐπὶ θάτερα· κατὰ μικρὸν δὲ τὰ τραύματα ἀμφοῖν ἐξάπτεται, καὶ αὐτοὺς ὁ Ἔρως ἐλαύνει κατὰ τουτὶ τὸ ἄντρον, οὗ νῦν ἐστιν ἡ πηγὴ, καὶ ἐνταῦθα τὸν ὅρκον ψεύδονται. Ἡ Ἄρτεμις ὁρᾷ τὴν Ἀφροδίτην γελῶσαν, καὶ τὸ πραχθὲν συνίησι, καὶ εἰς ὕδωρ λύει τὴν κόρην,

jurejurando affirmet, atque in sacræ Stygis fontem descendat : indeque absoluta dimittatur : altera vero hæc, si mulier est, hero suo servitutem serviat : neque enim mulieribus, nisi si quæ servæ sint, Dianæ templum ingredi fas est : sin virginem sese affirmat, in fistulæ antrum concludatur. Tum nos conditionem statim accepimus : non enim dubitabamus, eam latum iri. Melite quoque, confisa, nihil id temporis, quo Thersander abfuit, sibi mecum, exceptis collocutionibus, commune fuisse, atqui ego quoque, inquit, conditionem non respuo : illudque etiam, quod maximum est, addo, neminem prorsus aut civem aut peregrinum fuisse, quicum ejusmodi mihi consuetudo fuerit, cujusmodi ipse ais. Verum si meum falso detulisse nomen deprehendaris, quas de te pœnas sumemus? Quas judices, inquit Thersander, censuerint. Hoc pacto concio dimissa, decretumque factum est, ut postridie de conditionibus experiremur.

XII. Porro autem de Stygis fonte res ita ferme se habet. Virgo fuit olim formosa, Rhodopis nomine, venatu gaudens, pedum velocitate, jaculandique peritia insignis admodum; et cingulum, et mitram, veste genu tenus succincta, capilloque virorum in modum tonso, gestare consueta. Eam cum vidisset probassetque Diana, vocatam venatum secum duxit : prædaque ut plurimum inter eas communis erat. Quamobrem illa virginitatem servare, virorumque consuetudinem usquequaque vitare, ac Veneris contumelias nunquam perpeti juravit. Jurat Rhodopis, Venus audit, et ira commota, puellæ statuit superbiam ulcisci. Forte accidit, ut adolescens esset Ephesius, inter viros æque formosus, atque inter virgines Rhodopis : quem Euthynicum appellabant. Is et venandi studio, quemadmodum Rhodopis, tenebatur, et a venereis pariter illecebris abhorrebat. Igitur ad ambos se Venus contulit, ferasque ab eis agitatas, in unum compulit. Ad hoc usque tempus enim a se invicem separati erant; sed tunc aberat Diana. Adducens filium sagittarium Venus dixit, Nonne hoc par ab amore alienum, fili, nobis et arcanis nostris inimicos vides? Quid, quod puella etiam conceptis verbis audacissimum sane contra me jusjurandum juravit? Tu nunc illos cervam sequentes cernis : quapropter venari tu quoque incipe, atque ab audaci puella vindictæ initium fac. Telum tuum certius omnino fuerit. Ita tunc ambo, in cervam virgo, in virginem Cupido, arcus intenderunt. Nec vani fuere ictus; nam venatrix etiam ipsa præda fuit, ac cerva quidem in armo, puella vero in corde telum accepit, cujus ea vis fuit, ut Euthynici amore statim flagraret : alteram in hunc sagittam mittit. Ac tum quidem mutuo sese contueri, atque alter in alterum obtutus defigere cœperunt, atque adeo, ut neuter in diversum aciem vellet inclinare. Cæterum utriusque vulnera paulo post cicatricem obduxerunt, amorque illos in antrum, ubi nunc fons est, deduxit, ubi jurisjurandi fides abrogata est. Postea cum ridentem Diana Venerem conspicata, rem cognovisset, puellam in fontem illic, ubi pudorem ami-

ἔνθα τὴν παρθενίαν ἔλυσε. Καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν τις αἰτίαν ἔχῃ Ἀφροδισίων, εἰς τὴν πηγὴν εἰσβᾶσα ἀπολούεται. Ἡ δ' ἐστὶν ὀλίγη, καὶ μέχρι κνήμης μέσης. Ἡ δὲ κρίσις **** ἐγγράψασα τὸν ὅρκον γραμματείῳ μηρίνθῳ δεδεμένον περιεθήκατο τῇ δέρῃ. Κἂν μὲν ἀψευδῇ τὸν ὅρκον, μένει κατὰ χώραν ἡ πηγή· ἂν δὲ ψεύδηται, τὸ ὕδωρ ὀργίζεται καὶ ἀναβαίνει μέχρι τῆς δέρης καὶ τὸ γραμματεῖον ἐκάλυψε. Ταῦτ' εἰπόντες, καὶ τοῦ καιροῦ προελθόντος εἰς τὴν ἑσπέραν, ἀπῄειμεν κοιμησόμενοι, χωρὶς ἕκαστος.

ΙΓ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ δῆμος μὲν ἅπας παρῆν· ἡγεῖτο δὲ Θέρσανδρος φαιδρῷ τῷ προσώπῳ καὶ εἰς ἡμᾶς ἅμα βλέπων σὺν γέλωτι, ἐστόλιστο δ' ἡ Λευκίππη τῇ ἱερᾷ στολῇ. Ποδήρης χιτών, ὀθόνης ὁ χιτών, ζώνη κατὰ μέσον τὸν χιτῶνα, ταινία περὶ τὴν κεφαλὴν φοινικοβαφής, ἀσάνδαλος ὁ πούς. Καὶ ἡ μὲν εἰσῆλθε πάνυ κοσμίως. Ἐγὼ δ' ὡς εἶδον, εἱστήκειν τρέμων, καὶ ταῦτα πρὸς ἐμαυτὸν ἔλεγον· Ὅτι μὲν παρθένος ἡ Λευκίππη, πεπίστευκα, ἀλλὰ τὸν Πᾶνα, ὦ φιλτάτη, φοβοῦμαι. Θεός ἐστι φιλοπάρθενος, καὶ δέδοικα, μὴ δευτέρα καὶ σὺ σύριγξ γένῃ. Ἀλλ' ἐκείνη μὲν ἔφυγε διώκοντα αὐτὸν ἐν πεδίῳ, καὶ ἐδιώκετο ἐν πλάτει· σὲ δὲ καὶ εἴσω θυρῶν ἀπεκλείσαμεν ὡς ἐν πολιορκίᾳ, ἵνα, κἂν διώκῃ, μὴ δύνῃ φυγεῖν. Ἀλλ', ὦ δέσποτα Πάν, εὐγνωμονήσειας, καὶ μὴ παραβαίης τὸν νόμον τοῦ τόπου. Ἡμεῖς γὰρ αὐτὸν τετηρήκαμεν. Ἐξίτω πάλιν ἡμῖν ἡ Λευκίππη παρθένος· ταύτας πρὸς τὴν Ἄρτεμιν συνθήκας ἔχεις· μὴ ψεύσῃς τὴν παρθένον.

ΙΔ'. Ταῦτά μου πρὸς ἐμαυτὸν λαλοῦντος, μέλος ἐξηκούετο μουσικόν, καὶ ἐλέγετο μηδεπώποτε λιγυρώτερον οὕτως ἀκουσθῆναι· καὶ εὐθὺς ἀνεῳγμένας εἴδομεν τὰς θύρας. Ὡς δ' ἐξέθορεν ἡ Λευκίππη, πᾶς μὲν ὁ δῆμος ἐξεβόησεν ὑφ' ἡδονῆς, καὶ τὸν Θέρσανδρον ἐλοιδόρουν, ἐγὼ δ' ὅστις ἐγεγόνειν, οὐκ ἂν εἴποιμι λόγῳ. Μίαν μὲν δὴ ταύτην νίκην καλλίστην νενικηκότες, ἀπῄειμεν· ἐπὶ δὲ τὴν δευτέραν κρίσιν ἐχωροῦμεν, τὴν Στύγα. Καὶ ὁ δῆμος οὕτως μετεσκευάζετο καὶ πρὸς ταύτην τὴν θέαν· καὶ πάντα συνεπεραίνετο κἀκεῖ. Ἡ Μελίττη τὸ γραμματεῖον περιέκειτο· ἡ πηγὴ διαυγὴς καὶ ὀλίγη· ἡ δ' ἐνέβη εἰς αὐτὴν καὶ ἔστη φαιδρῷ τῷ προσώπῳ. Τὸ δ' ὕδωρ οἷον ἦν κατὰ χώραν ἔμενε, μήτε τὸ βραχύτατον ἀναθορὸν τοῦ συνήθους μέτρου. Ἐπεὶ δ' ὁ χρόνος, ὃν ἐνδιατρίβειν ἐν τῇ πηγῇ διώριστο, παρεληλύθει, τὴν μὲν ὁ πρόεδρος δεξιωσάμενος, ἐκ τοῦ ὕδατος ἐξάγει δύο παλαίσματα τοῦ Θερσάνδρου νενικημένου. Μέλλων δὲ καὶ τὸ τρίτον ἡττᾶσθαι, ὑπεκδὺς εἰς τὴν οἰκίαν ἐκδιδράσκει, φοβηθεὶς μὴ καὶ καταλεύσειεν αὐτὸν ὁ δῆμος. Τὸν γὰρ Σωσθένην εἷλκον ἄγοντες νεανίσκοι τέτταρες· δύο μὲν τῆς Μελίττης συγγενεῖς, δύο δ' οἰκέται. Τούτους γὰρ ἐπεπόμφει ζητήσοντας αὐτὸν ἡ Μελίττη. Συνεὶς δ' ὁ Θέρσανδρος πόρρωθεν, καὶ καταμηνύσοντα τὸ πρᾶγμα εἰδώς, ἂν ἐν βασάνοις γένηται, φθάσας ἀποδιδράσκει, καὶ νυκτὸς ἐπελθούσης, τῆς πόλεως ὑπεξέρχεται. Τὸν

serat, commutavit. Hinc factum est, ut cum violatæ aliqua pudicitiæ arguitur, eum in fontem descendens se lavet, cujus unda exigua vix medias tibias attingit. Judicium autem fieri hoc pacto consuevit. (Quæ delata est, falso se insimulari jurat :) jusjurandumque in tabella descriptum ad collum filo alligatum sustinens, in fontem descendit. Ac si verum jusjurandum juraverit, aqua omnino immota manet : sin minus, intumescit, atque ad collum usque se attollens, tabellam contegit. Hæc dum loqueremur, tempusque ad vesperam inclinaret, seorsum dormiturus quisque discessit.

XIII. Postridie multitudo universa convenit : cui vultu hilari Thersander præibat, nosque identidem ridens intuebatur. At Leucippe sacram atque ad pedes usque demissam linteam, zonaque succinctam stolam induta, et purpureis vittis redimita, nudis pedibus perquam decenter speluncam ingressa est. Quæ dum ipse spectarem, tremore correptus sum : mecumque solus : Mihi quidem certe, inquam, dubium non est, quin virgo adhuc sit Leucippe : sed Panem, carissima, metuo. Deus est virginum amans et timeo ne videlicet fistula etiam tu illic fias. Illa quidem Panem per aperta loca insequentem effugit, et in lato campo agitabatur, nos vero te, quasi obsidem, hasce intra valvas inclusimus, ut ne si sequatur, fugiendi tibi sit potestas. Verum tu, o here Pan, propitius nobis sis, neque loci leges, quas nos quoque observavimus, transgrediaris : quin immo intactam nobis Leucippen reddas : ejusmodi enim cum Diana tibi fœdera ista sunt : neque virginem fallas.

XIV. Hæc dum mecum loquerer, suavis exaudiri sonus cœptus est. Ac fuerunt, qui dicerent, suaviorem nunquam auditum fuisse. Antri quoque valvæ sponte sua statim patuerunt. Ita Leucippe prodiit : multitudoque universa præ voluptate acclamare, ac Thersandrum conviciis consectari cœpit. Ego vero, quantum lætitiæ animo conceperim, nulla unquam oratione satis explicare possem. Hac una præclarissima victoria nobis parta, inde digressi ad Stygis fontem pervenimus, ut conditionis alterius periculum faceremus. Populus ad videndum jam se comparaverat, reliquaque omnia in promptu erant. Itaque tabellam collo Melite alligavit; fons pellucidus et exiguus, in quem descendit et stabat intrepido vultu. Unda, ut erat, humilis remansit, nec tantulum quidem consuetum excessit modum. Quamobrem, ubi tempus manendi in fonte præteriit, præses mulierem dextra prehensam ex aqua eduxit, duobus jam certaminibus devicto Thersandro : qui cum tertio quoque se victum iri animadverteret, clam se proripiens cursu domum abiit, veritus ne a populo lapidibus obrueretur. Nam cum jam Sosthenem collo obtorto adducerent adolescentes quatuor, duo Melites cognati, duo item famuli ad illum quærendum ab ea missi, atque id Thersander procul agnovisset, factum indicatum iri videns, si de Sosthene quæstio haberetur, arrepta fuga urbe noctu exces-

δὲ Σωσθένην εἰς τὴν εἱρκτὴν ἐκέλευσαν οἱ ἄρχοντες ἐμβληθῆναι, τοῦ Θερσάνδρου φυγόντος. Τότε μὲν οὖν ἀπηλλαττόμεθα, κατὰ κράτος ἤδη γενόμενοι καὶ ὑπὸ πάντων εὐφημούμενοι.

ΙΕ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὸν Σωσθένην ἦγον ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας οἱ ταύτην ἔχοντες τὴν πίστιν. Ὁ δ' ἐπὶ βασάνους ἑαυτὸν ἀγόμενον ἰδὼν, πάντα σαφῶς λέγει, ὅσα τ' ἐτόλμησεν ὁ Θέρσανδρος, καὶ ὅσα αὐτὸς ὑπηρέτησεν· οὐ παρέλιπε δ' οὐδ' ὅσα ἰδίᾳ πρὸ τῶν τῆς Λευκίππης θυρῶν διελέχθησαν πρὸς ἀλλήλους περὶ αὐτῆς. Καὶ ὁ μὲν αὖθις εἰς τὴν εἱρκτὴν ἐβέβλητο, δώσων δίκην· τοῦ δὲ Θερσάνδρου φυγὴν ἀπόντος κατέγνωσαν. Ἡμᾶς δ' ὁ ἱερεὺς ὑπεδέχετο πάλιν τὸν εἰθισμένον τρόπον. Καὶ μεταξὺ δειπνοῦντες ἐμυθολογοῦμεν ἅ τε τὴν προτέραν ἐτύχομεν εἰπόντες, καὶ εἴ τι ἐπιδεέστερον ἦν ὧν ἐπάθομεν. Ἡ Λευκίππη δὲ, ἅτε δὴ μᾶλλον τὸν πατέρα μηκέτι αἰδουμένη, ὡς ἂν σαφῶς παρθένος εὑρεθεῖσα, τὰ συμβάντα μεθ' ἡδονῆς διηγεῖτο. Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν Φάρον ἐγεγόνει καὶ τοὺς λῃστὰς, λέγω πρὸς αὐτήν· Οὐκ ἐρεῖς ἡμῖν τὸν μῦθον τῶν τῆς Φάρου λῃστῶν καὶ τῆς ἀποτμηθείσης ἐκεῖ τὸ αἴνιγμα κεφαλῆς, ἵνα σου καὶ ὁ πατὴρ ἀκούσῃ; Τοῦτο γὰρ μόνον ἐνδεῖ πρὸς ἀκρόασιν τοῦ παντὸς δράματος.

ΙΣΤ'. Γυναῖκα, ἔφη, κακοδαίμονα ἐξαπατήσαντες οἱ λῃσταὶ τῶν ἐπὶ μισθῷ πωλουσῶν τὰ Ἀφροδίτης, ὡς δὴ ναυκλήρῳ τινὶ γυναῖκα συνεσομένην ἐπὶ τοῦ σκάφους, ταύτην εἶχον ἐπὶ τῆς νεὼς, ἀγνοοῦσαν τὴν ἀλήθειαν ἐφ' ὃ παρῆν, ὑποτείνουσαν δ' ἡσυχῇ τινι τῶν πειρατῶν. Λόγῳ δ' ἦν ἐραστὴς ὁ λῃστής. Ἐπεὶ δ' ἁρπάσαντές με, ὡς εἶδες, ἐνέθεσαν τῷ σκάφει καὶ πτερώσαντες αὐτὸ ταῖς κώπαις ἔφυγον, ὁρῶντες τὴν διώκουσαν ναῦν φθάνουσαν, περιελόντες τόν τε κόσμον καὶ τὴν ἐσθῆτα τῆς ταλαιπώρου γυναικὸς ἐμοὶ περιτιθέασι, τοὺς δ' ἐμοὺς χιτωνίσκους ἐκείνῃ· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐπὶ τῆς πρύμνης ὅθεν διώκοντες ὄψεσθε, τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνουσιν αὐτῆς, καὶ τὸ μὲν σῶμα ἔρριψαν, ὡς εἶδες, κατὰ τῆς θαλάσσης, τὴν δὲ κεφαλὴν, ὡς ἔπεσεν, εἶχον ἐπὶ τῆς νεὼς τότε. Μικρὸν γὰρ ὕστερον καὶ ταύτην ἀποσκευάσαντες ἔρριψαν ὁμοίως, ὅτε μηκέτι τοὺς διώκοντας εἶδον. Οὐκ οἶδα δὲ πότερον τούτου χάριν προπαρασκευάσαντες ἔτυχον τὴν γυναῖκα, ἢ διεγνωκότες ἀνδραποδίσαντες πωλῆσαι, ὥσπερ ὕστερον πεπράκασι κἀμέ· τῷ δὲ διώκεσθαι πρὸς ἀπάτην τῶν διωκόντων ἀντ' ἐμοῦ σφάττουσι, νομίζοντες, πλέον ἐμπολήσειν ἐκ τῆς ἐμῆς πράσεως ἢ τῆς ἐκείνης. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ τὸν Χαιρέαν τὴν ἀξίαν δόντα δίκην ἐπεῖδον. Αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ συμβουλεύσας ἀντ' ἐμοῦ τὴν ἄνθρωπον ἀποκτείναντας ῥῖψαι. Ὁ δὲ λοιπὸς τῶν λῃστῶν ὄχλος οὐκ ἔφασάν με αὐτῷ ἀφήσειν μόνῳ· φθάνειν γὰρ ἤδη λαβόντα σῶμα ἕτερον, ὃ πραθὲν ἂν παρέσχεν αὐτοῖς ἀφορμὴν κέρδους· δεῖν δ' ἀντὶ τῆς θανούσης ἐμὲ πραθεῖσαν κοινὴν ἅπασιν αὐτοῖς γενέσθαι μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ μόνῳ. Ὡς δ' ἀντέλεγε, δικαιολογούμενος δῆθεν καὶ τὰς συνθήκας προφέρων, ὡς οὐχ

sit. Interea Sosthenem in custodiam dari archontes jusserunt. Nos modis omnibus victores magna cum omnium commendatione absoluti fuimus.

XV. Postridie Sosthenes ab iis, qui ei rei præerant, ad archontes ductus, simulatque parata sibi esse tormenta intellexit, continuo et quæ Thersander aggressus fuerat, et quæ ipse illi suggesserat, una etiam cum iis omnibus quæ ante Leucippes ostium privatim de illa secum ambo disseruerant, palam confessus est: ideoque pœnas daturus in carcerem denuo conjectus. Thersander autem (jam enim absens erat) exsilio mulctatus fuit. Nos ab antistite, ut antea quoque, accepti, de quibus priore in cœna locuti fueramus, et præsertim, si quid ærumnarum nostrarum prætermiseramus, recensere perreximus. Leucippe quoque patrem non amplius verita, utpote quæ vere virgo inventa fuisset, casus non sine voluptate suos commemorabat. Cui ego, posteaquam ad Pharum et piratas ventum est, Quin tu igitur, inquam, Phariorum prædonum commentum, abscissique illic capitis ænigma nobis explicas, ut id etiam patri tuo innotescat? hoc unum enim ad rem omnem intelligendam desideratur.

XVI. Tum illa, Mulierem, inquit, ex iis, quæ pretio prostant, cum allexissent, nautarum uni eam in uxorem daturos se esse pollicentes, navi imposuerunt, quamobrem quidem adesset, vere nescientem, sed piratarum uni, qui ejus amator esse ferebatur, occulte adjunctam. Postea vero cum me raptam, ut vidisti, navi imposuissent, et remis fugæ incumbentes navem insequentem viderent, detractis miseræ illi ornamentis et vestitu omni, eo me adornaverunt, meoque deinceps ornatu indutam illam summa in puppi collocarunt ita, ut a persequentibus cerni posset, ac capite privarunt: cadavereque, ut vidisti, in mare projecto, caput aliquantisper intra navem, uti ceciderat, tum retinuerunt: quod non ita multo post, cum jam qui se sequerentur, nullos amplius haberent, pariter est dejectum. Mihi vero incertum est, eane de causa, an potius, ut quod de me postea factum est, venundaretur, mulierculam illam comparassent. Illud certe constat, eam mei loco, ut insequentes eluderent, jugulatam, existimantibus illis, majus ex mei, quam illius venditione, lucrum se facturos. Atque hinc etiam factum est, ut Chæream, qui ejus necandæ abjiciendæque suasor et auctor fuerat, meritas dantem pœnas viderim. Nam cum reliqua piratarum multitudo ei me soli dimittere negaret, propterea quod paulo antea mulierem aliam, quæ vendita magno eis lucro futura erat, habuisset, meque mortuæ loco vendi, ac pecuniam in commune conferri oportere diceret, ille autem causam suam defendendo repugnaret, pactumque se cum iis esse affirmaret, ut non publicæ omnium utilitatis, sed privatæ sui ipsius gratia me

εἰς πρᾶσιν ἁρπάσειεν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐρωμένην αὐτῷ, καί τι θρασύτερον εἶπε, τὶς τῶν λῃστῶν, καλῶς ποιῶν, ὄπισθεν ἑστὼς ἀποκόπτει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ὁ μὲν οὖν δίκην οὐ μεμπτὴν δοὺς τῆς ἁρπαγῆς, ἔρριπτο καὶ αὐτὸς κατὰ τῆς θαλάσσης· οἱ δὲ λῃσταὶ, δύο πλεύσαντες ἡμερῶν, ἄγουσί με οὐκ οἶδ' ὅποι γε, καὶ πιπράσκουσιν ἐμπόρῳ συνήθει, κἀκεῖνος Σωσθένει.

ΙΖ'. Λέγει δὴ καὶ ὁ Σώστρατος· Ἐπεὶ τοίνυν τοὺς ὑμετέρους μύθους, ὦ παιδία, κατελέξατε, φέρ' ἀκούσητε, ἔφη, καὶ παρ' ἐμοῦ τὰ οἴκοι πραχθέντα περὶ Καλλιγόνην τὴν σὴν, ὦ Κλειτοφῶν, ἀδελφὴν, ἵνα μὴ ἀσύμβολος ὦ μυθολογίας παντάπασι. Κἀγὼ ἀκούσας τὸ τῆς ἀδελφῆς ὄνομα, πάνυ τὴν γνώμην ἐπεστράφην, καὶ, Ἄγε, πάτερ, εἶπον, λέγε· μόνον περὶ ζώσης [ἂν] λέγοις. Ἄρχεται δὴ λέγειν, ἃ φθάνω προειρηκὼς ἅπαντα, τὸν Καλλισθένην, τὸν χρησμὸν, τὴν θεωρίαν, τὸν λέμβον, τὴν ἁρπαγήν. Εἶτα προσέθηκεν, ὅτι μαθὼν κατὰ τὸν πλοῦν ὡς οὐκ ἦν θυγάτηρ ἐμὴ, διημαρτήθη δὲ τὸ πᾶν ἔργον αὐτῷ, ἤρα δ' ὅμως καὶ σφόδρα τῆς Καλλιγόνης, [καὶ] προσπεσὼν αὐτῆς τοῖς γόνασι, Δέσποινα, εἶπε, μή με νομίσῃς λῃστὴν εἶναί τινα καὶ κακοῦργον. Ἀλλὰ γάρ εἰμι τῶν εὖ γεγονότων, γένει Βυζάντιος, δεύτερος οὐδενός· ἔρως δέ με λῃστείας ὑποκριτὴν πεποίηκε καὶ ταύτας ἐπὶ σοὶ πλέξαι τὰς τέχνας. Δοῦλον οὖν με σεαυτῆς ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας νόμιζε. Καί σοι προῖκα ἐπιδίδωμι, τὸ μὲν πρῶτον ἐμαυτὸν, ἔπειθ' ὅσην οὐκ ἂν ὁ πατὴρ ἐπέδωκέ σοι. Τηρήσω δέ σε παρθένον μέχρι περ ἂν σοὶ δοκῇ. Καὶ ταῦτ' εἰπὼν καὶ ἔτι τούτων πλείονα εὐαγωγοτέραν τὴν κόρην αὐτῷ γενέσθαι παρεσκεύασεν. Ἦν δὲ καὶ ὀφθῆναι καλὸς καὶ στωμύλος καὶ πιθανώτατος, καὶ ἐπειδὴ ἧκεν εἰς τὸ Βυζάντιον, συμβόλαιον ποιησάμενος προικὸς μεγίστης καὶ τἄλλα πολυτελῶς παρασκευάσας, ἐσθῆτά τε καὶ χρυσὸν καὶ ὅσα εἰς κόσμον γυναικῶν εὐδαιμόνων, περιεῖπεν εὖ καὶ καλῶς, ἄχραντον τηρῶν, ὡς ἐπηγγείλατο· ὥστε καὶ αὐτὴν ᾑρήκει τὴν κόρην ἤδη. Ὁ δὲ καὶ τἄλλα πάντα παρεῖχεν ἑαυτὸν κοσμιώτατον καὶ ἐπιεικῆ καὶ σώφρονα, καὶ ἦν τις ἐξαίφνης περὶ τὸν νεανίσκον θαυμαστὴ μεταβολή. Ἕδρας τε γὰρ ἐξανίστατο τοῖς πρεσβυτέροις καὶ ἐπεμελεῖτο φθάνειν προσαγορεύων τοὺς ἐντυγχάνοντας, καὶ τὸ τέως ἄκριτον πολυτελὲς ἐκ τῆς πρὶν ἀσωτίας εἰς τὸ εὔβουλον μεταπῖπτον, τὸ μεγαλόφρον ἐφύλαττε πρὸς τοὺς ἐν χρείᾳ τοῦ λαβεῖν διὰ πενίαν ὄντας. Ὥστε θαυμάζειν ἅπαντας τὸ αἰφνίδιον οὕτως ἐκ τοῦ χείρονος εἰς τὸ πάνυ χρηστὸν μετελθόν. Ἐμὲ δ' οὖν ᾑρήκει πάντων μᾶλλον, καὶ ὑπερηγάπων αὐτὸν, καὶ τὴν πρὶν ἀσωτίαν φύσεως ἐνόμιζον εἶναι θαυμαστὴν μεγαλουργίαν, ἀλλ' οὐκ ἀκρασίαν. Κἀμὲ οὖν ὑπεισῄει τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους, ὅτι κἀκεῖνος τὴν πρώτην ἡλικίαν σφόδρα δόξας ἀκόλαστος εἶναι, πάντας ὑπερέβαλεν Ἀθηναίους ὕστερον σοφίᾳ τε καὶ ἀνδραγαθίᾳ. Καὶ δὴ μετενόουν ἀποσκορακίσας αὐτὸν, ὅτε μοι περὶ τοῦ τῆς θυγατρὸς διελέχθη γάμου. Καὶ γάρ με σφόδρα ἐθεράπευε καὶ

raperent, aliis etiam gravioribus additis, confidenter admodum asseveraret, eorum unus qui forte post eum constiterat, merito quidem caput illi abscidit, atque ita non injustas rapinæ ipse quoque pœnas luens, in mare dejectus et ipse fuit. Piratæ biduo post, nescio quo delati, mercatori cuidam, familiari suo, mercator Sostheni accepta pecunia me concessit.

XVII. Tum Sostratus, Posteaquam vestros, inquit, filii, casus commemorastis, agitedum quæ de Calligone, Clitophontis sorore, domi acta sint, ex me quoque audite; ne solus ipse narrandi omnino immunis abeam. Ego vero, sororis nomine audito, attentior factus, Ut lubet, inquam pater, siquidem de vivente dicturus es. Tum ille, quæ antea ipse narravi, omnia recensuit, Callisthenem scilicet, oraculum, sacrificium, naviculam, raptum: illud etiam addens, Callisthenem cum inter navigandum rescivisset, Calligonem filiam meam non esse, tametsi rem contra, quam putarat, evenisse cognovisset, nunquam tamen amare illam destitisse, sed ad genua ejus prostratum, hujusmodi fere locutum esse: Ne me, o hera, prædonem, flagitiosumve aliquem esse putes, qui nobili loco natus Byzantiorum, nemini genere cedam. Amor fecit ut prædonis partes agerem et has insidias tibi struerem. Verum tuum me posthac mancipium puta: tibi enim memet inprimis, deinde fortunas, quantas nunquam tibi pater dedisset, trado: quin etiam a virginitate tua violanda, quamdiu voles, abstinebo. His ille atque aliis etiam ad persuadendum aptioribus (erat enim cum adspectu decorus, lepidus et in dicendo argutus) puellam suam in sententiam pertraxit. Ac posteaquam Byzantium reversus est, dote ingenti pacta, multisque aliis, veste scilicet, auro, ceterisque rebus ad divitum mulierum ornatum spectantibus magnifice præparatis, puellam sane quam splendidissime adornavit, qualemque illam rapuit, virginem, uti antea promiserat, manere passus est. Ipse vero plerisque in rebus tractandis modestum, moderatumque ac mansuetum se præstitit: adolescentisque nova quædam mutatio repente facta est. Nam et senioribus assurgebat, et obviis quibusque salutem prius reddere studebat, quam accepisset: cumque antea immodice sui profusus esset, priore luxuria in prudentiam mutata, liberalitate deinceps erga eos, qui egerent, uti cœpit, ut mirarentur omnes, tam subito ex tam pravo tam frugi evasisse. Me vero præ cæteris allexerat: illum deamabam, et priorem luxum admirabilem quamdam naturæ largitatem potius, quam intemperantiam, fuisse animadverti. Ac mihi tum venit in mentem illud de Themistocle: qui cum in adolescentia perquam dissolutus esset, omnes tamen deinceps Athenienses prudentia et fortitudine superavit. Me itaque pœnitebat, hominem, cum filiam dari sibi peteret, repudiasse: nam et maximum mihi honorem tribuebat et patrem appellabat, armatusque per forum comitabatur. Sed

ἐκάλει πατέρα καὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐδορυφόρει καὶ τῶν εἰς πόλεμον γυμνασίων οὐκ ἠμέλει, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἐρρωμένως ἐν ταῖς ἱππασίαις διέπρεπεν. Ἦν μὲν οὖν καὶ παρὰ τὸν τῆς ἀσωτίας χρόνον τούτοις χαίρων καὶ χρώμενος, ἀλλ' ὡς ἐν τρυφῇ καὶ παιδιᾷ· τὸ δ' ἀνδρεῖον ὅμως αὐτῷ καὶ τὸ ἔμπειρον λεληθότως ἐτρέφετο. Τέλεον δ' ἦν αὐτῷ τὸ ἔργον πρὸς τὸ καρτερῶς καὶ ποικίλως διαπρέπειν ἐν τοῖς πολεμικοῖς. Ἐπεδίδου δὲ καὶ χρήματα ἱκανὰ τῇ πόλει. Κἀκεῖνον ἅμ' ἐμοὶ στρατηγὸν προεβάλοντο· ὅθεν ἔτι μᾶλλον ὑπερησπάζετό με, ὑπήκοόν μοι κατὰ πάντα παρέχων ἑαυτόν.

ΙΗ' Ἐπεὶ δ' ἐνικήσαμεν τὸν πόλεμον ἐπιφανείᾳ τῶν θεῶν, [καὶ] ὑποστρέψαντες εἰς τὸ Βυζάντιον, εὐφημοῦντες τὸν Ἡρακλέα καὶ τὴν Ἄρτεμιν, ἐχειροτονήθημεν, ἐγὼ μὲν ἐνταῦθα τῇ Ἀρτέμιδι, ὁ δ' εἰς Τύρον Ἡρακλεῖ, λαβόμενός μου τῆς δεξιᾶς ὁ Καλλισθένης, διηγεῖται πρῶτον τὰ πεπραγμένα αὐτῷ περὶ τὴν Καλλιγόνην, Ἀλλ' ἅπερ ἐποιήσαμεν, πάτερ, εἶπε, τὰ μὲν νεότητος φύσει πέπρακται βίᾳ, τὰ δὲ μετὰ ταῦτα προαιρέσει. Παρθένον γὰρ τὴν κόρην μέχρι τούτου τετήρηκα, καὶ ταῦτα πολέμοις ὁμιλῶν, ἐν οἷς οὐδεὶς ἀναβάλλεται τὰς ἡδονάς. Νῦν οὖν εἰς τὴν Τύρον αὐτὴν ἀπαγαγεῖν ἔγνωκα πρὸς τὸν πατέρα, καὶ νόμῳ παρ' ἐκείνου λαβεῖν τὸν γάμον. Ἂν μὲν οὖν ἐθελήσῃ μοι δοῦναι τὴν κόρην, ἀγαθῇ τύχῃ δέξομαι· ἂν δὲ σκαιὸς γένηται καὶ δύσκολος, παρθένον αὐτὴν ἀπολήψεται. Ἐγὼ γὰρ προῖκα ἐπιδοὺς οὐκ εὐκαταφρόνητον, ἀγαπητῶς ἂν λάβοιμι τὸν γάμον. Ἀναγνώσομαι δέ σοι καὶ τὸ συμβόλαιον, ὃ φθάνω πρὸ τοῦ πολέμου γράψας, δεόμενος συνοικίσαι τῷ Καλλισθένει τὴν κόρην, τό τε γένος αὐτοῦ καταλέγων καὶ τὸ ἀξίωμα καὶ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις ἀριστείας. Τοῦτο γάρ ἐστιν ἡμῖν τὸ συγκείμενον. Ἐγὼ δέ, ἢν τὴν ἔφεσιν ἀγωνισώμεθα, διέγνωκα πρῶτον μὲν εἰς τὸ Βυζάντιον διαπλεῦσαι, μετὰ ταῦτα δ' εἰς τὴν Τύρον. Καὶ ταῦτα διαμυθολογήσαντες ἐκοιμήθημεν τὸν αὐτὸν τρόπον.

ΙΘ'. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ παραγενόμενος ὁ Κλεινίας ἔφη Θέρσανδρον διὰ τῆς νυκτὸς ἀποδεδρακέναι· τὴν γὰρ ἔφεσιν οὐχ ὡς ἀγωνιούμενον πεποιῆσθαι· βουλόμενον δὲ μετὰ προφάσεως ἐπισχεθῆναι τὸν ἔλεγχον ὧν ἐτόλμησε. Μείναντες οὖν τῶν ἑξῆς τριῶν ἡμερῶν, ὅσων ἦν ἡ προθεσμία, προσελθόντες τῷ προέδρῳ, καὶ τοὺς νόμους ἀναγνόντες καθ' οὓς οὐδεὶς ἔτι τῷ Θερσάνδρῳ λόγος πρὸς ἡμᾶς ἦν, νεὼς ἐπιβάντες καὶ οὐρίῳ χρησάμενοι πνεύματι, κατήραμεν εἰς τὸ Βυζάντιον, κἀκεῖ τοὺς πολυεύκτους ἐπιτελέσαντες γάμους, ἀπεδημήσαμεν εἰς τὴν Τύρον. Δύο δ' ὕστερον ἡμερῶν τοῦ Καλλισθένους ἐλθόντες, εὕρομεν τὸν πατέρα μέλλοντα θύειν τοὺς γάμους τῆς ἀδελφῆς εἰς τὴν ὑστεραίαν. Παρῆμεν οὖν ὡς καὶ συνθύσοντες αὐτῷ καὶ εὐξόμενοι τοῖς θεοῖς, τούς τ' ἐμοὺς καὶ τοὺς ἐκείνου γάμους σὺν ἀγαθαῖς φυλαχθῆναι τύχαις. Καὶ διεγνώκαμεν ἐν τῇ Τύρῳ παραχειμάσαντες διελθεῖν εἰς τὸ Βυζάντιον.

nec a bellicis studiis animus ejus abhorrebat : quippe in equestribus certaminibus perquam strenue se gerebat, utpote qui prima illa etiam intemperanti ætate equis, quanquam temere et ad luxum paratis, gauderet, sed tamen virile robur et rerum usus præcipuum in eo studium fuit, bellicas res fortiter multifariamque tractare. Multo quin etiam ære suo privato rempublicam juvit, mecumque una militum ductor creatus est : unde majorem quoque mihi honorem habuit, obsequentem sese in omnibus præstans.

XVIII. Postea vero quam de hostibus, diis ipsis nobis coram adstantibus, victoriam reportavimus, Byzantium reversi, ego huc Dianæ, ille Tyrum Herculi, ad gratias referendas missi sumus. Sed prius tamen dextera prehendens me Callisthenes, quæ sibi Calligones causa facta fuissent, commemoravit, Eorum, inquiens, pater, quæ antea fecimus, juventutis indoles, vis, causa fuit : quæ vero post, judicio adhibito commissa fuerunt. Virginem enim puellam hactenus servavi, belli præsertim tempore, quo nemo sibi oblatas perfruendarum voluptatum occasiones abire pati vult. Nunc eam Tyrum ad patrem ducere, et ab eo sicuti leges jubent, in uxorem accipere, omnino constitui. Quod si impetravero, eam bona fortuna accipiam : sin autem difficilis ille atque morosus, virginem etiam filiam suam sibi habeat : quam tamen ego hercule non contemnenda dote confecta in uxorem lubens duxerim. Tabellas vero etiam, quas antequam ad bellum exirem, puellam Callistheni nubere optans, conscripseram, tibi recitabo : in iis enim genus illius, dignitatem, rei militaris usum recensui. Quæ autem inter nos pacti eramus, hæc sunt. Mihi vero, si etiam post Thersandri provocationem secundum nos judicatum fuerit, Byzantium primum, deinde Tyrum navigare in animo est. Hic cum ille dicendi finem fecisset, cubitum se quisque nostrûm, ubi pridie, contulit.

XIX. Postridie reversus ad nos Clinia, Thersandrum noctu solum vertisse, ab eoque, non ut revera hoc certamen iniret, provocatum fuisse : sed id causæ sumptum, ut indicio eorum, quæ ausus fuerat, faciendo moram injiceret, narravit. Nos triduum adhuc morati, (ad tantum enim temporis vadimonium durabat) Præsidem rursum convenimus : recitatisque legibus, ex quibus nullam Thersandro nos accusandi causam fuisse apparebat, nave conscensa, prosperoque flante vento, Byzantium, ubi peroptatas confecimus nuptias, deinde Tyrum navigavimus. Quo in loco, cum biduo post Callisthenem adventassemus, patrem ob sororis nuptias postera die sacra facturum comperimus. Affuimus itaque, ut una sacra faceremus deosque, ut meas illiusque nuptias felices fortunatasque esse vellent, precaremur. Et decrevimus hieme illic acta, Byzantium redire.

LONGUS.

ΛΟΓΓΟΥ
ΠΟΙΜΕΝΙΚΩΝ
ΤΩΝ ΚΑΤΑ
ΔΑΦΝΙΝ ΚΑΙ ΧΛΟΗΝ
ΛΟΓΟΙ ΤΕΤΤΑΡΕΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ἐν Λέσβῳ θηρῶν, ἐν ἄλσει Νυμφῶν, θέαμα εἶδον κάλλιστον, ὧν εἶδον· * εἰκόνα γραφὴν ἱστορίαν ἔρωτος. Καλὸν μὲν καὶ τὸ ἄλσος, πολύδενδρον, ἀνθηρὸν, κατάρρυτον· μία πηγὴ πάντ' ἔτρεφε, καὶ τὰ ἄνθη καὶ τὰ δένδρα· ἀλλ' ἡ γραφὴ τερπνοτέρα καὶ τέχνην ἔχουσα περιττὴν καὶ τύχην ἐρωτικήν· ὥστε πολλοὶ καὶ τῶν ξένων κατὰ φήμην ᾖεσαν, τῶν μὲν Νυμφῶν ἱκέται, τῆς δ' εἰκόνος θεαταί. Γυναῖκες ἐπ' αὐτῆς τίκτουσαι, καὶ ἄλλαι σπαργάνοις κοσμοῦσαι, παιδία ἐκκείμενα, ποίμνια τρέφοντα, ποιμένες ἀναιρούμενοι· νέοι συντιθέμενοι, λῃστῶν καταδρομὴ, πολεμίων ἐμβολή. Πολλὰ ἄλλα καὶ πάντα ἐρωτικὰ ἰδόντα με καὶ θαυμάσαντα πόθος ἔσχεν ἀντιγράψαι τῇ γραφῇ. καὶ ἀναζητησάμενος ἐξηγητὴν τῆς εἰκόνος, τέτταρας βίβλους ἐξεπονησάμην, ἀνάθημα μὲν Ἔρωτι καὶ Νύμφαις καὶ Πανὶ, κτῆμα δὲ τερπνὸν πᾶσιν ἀνθρώποις, ὃ καὶ νοσοῦντα ἰάσεται, καὶ λυπούμενον παραμυθήσεται, τὸν ἐρασθέντα ἀναμνήσει, τὸν οὐκ ἐρασθέντα προπαιδεύσει. Πάντως γὰρ οὐδεὶς ἔρωτα ἔφυγεν ἢ φεύξεται, μέχρις ἂν κάλλος ᾖ καὶ ὀφθαλμοὶ βλέπωσιν. Ἡμῖν δ' ὁ θεὸς παράσχοι σωφρονοῦσι τὰ τῶν ἄλλων γράφειν.

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Α'. Πόλις ἐστὶ τῆς Λέσβου, Μυτιλήνη, μεγάλη καὶ καλή· διείληπται γὰρ εὐρίποις, ὑπεισρεούσης τῆς θαλάσσης, καὶ κεκόσμηται γεφύραις ξεστοῦ καὶ λευκοῦ λίθου. Νομίσειας ἂν οὐ πόλιν ὁρᾶν ἀλλὰ νῆσον. Ταύτης τῆς πόλεως [τῆς Μυτιλήνης], ὅσον ἀπὸ σταδίων διακοσίων ἀγρὸς ἦν ἀνδρὸς εὐδαίμονος, κτῆμα κάλλιστον· ὄρη θηροτρόφα· πεδία πυροφόρα· γήλοφοι κλημάτων· νομαὶ ποιμνίων· καὶ ἡ θάλασσα προσέκλυζεν ἠϊόνι ἐκτεταμένῃ ψάμμου μαλθακῆς.

Β'. Ἐν τῷδε τῷ ἀγρῷ νέμων αἰπόλος, Λάμων τοὔνομα, παιδίον εὗρεν ὑπὸ μιᾶς τῶν αἰγῶν τρεφόμενον. Δρυμὸς

LONGI
PASTORALIUM
DE
DAPHNIDE ET CHLOE
LIBRI QUATUOR.

PROOEMIUM.

Cum in Lesbo feras indagarem, Nympharum in luco, spectaculum vidi, omnium, quotquot quidem oculis usurpavi, pulcherrimum: videlicet tabulam pictam, imaginem quæ amatoriam historiam repræsentaret. Amœnus quidem erat ille lucus, densus arboribus, floribus ridens, aquis irriguus; unus fons omnia alebat, cum flores, tum arbores: at tamen jucundior erat illa pictura in qua et singulare artificium, et amatorii casus descriptio conspiciebantur; adeo ut multi etiam peregrini, fama exciti, huc ventitarent, Nympharum quidem supplices, sed et imaginis spectatores futuri. In hac tabula videre erat mulieres parturientes, et alias quæ fasciis adornarent, expositos infantes, pecudes quæ eos alerent, pastores qui eos tollerent, juvenes mutuam sibi fidem obstringentes, latronum incursionem, hostium impressionem. Multa alia præterea, eaque omnia amatoria, videnti mihi et admiranti cupido incessit scripto quasi respondendi picturæ isti, eamque veluti repræsentandi. Postquam igitur hujusce imaginis interpretem conquisivissem, quatuor confeci libros, donum Cupidini, Nymphis et Pani sacrum, opusque cunctis jucundum hominibus, quod ægro medelam, mœrenti solatium afferat, ejus, qui amavit, memoriam refricet et amoris rudem doceat. Omnino namque nullus unquam amorem effugit aut effugiet, quamdiu suus formæ decor, suaque oculis acies constabit. Nobis autem Numen concedat, ut sani integrique aliorum casus describere queamus.

LIBER PRIMUS.

I. Est in Lesbo civitas Mytilene, magna et pulchra. Influens mare multis eam euripis distinguit ac dissecat: et pontes totam urbem ornant ex candido ac polito lapide facti; ut non urbs, sed insula esse videatur. Ab hac urbe [Mytilene] stadia circiter ducenta, viri cujusdam opulenti ager situs erat, possessio pulcherrima; montes ferarum, prata tritici feracia; palmitibus colliculi, pascua gregibus abundabant: mare autem litus molli arena extensum alluebat.

II. Hoc in agro gregem pascens caprarius, nomine Lamon, infantem ab una caprarum enutritum invenit. Saltus erat,

ἦν καὶ λόχμη βάτων, καὶ κιττὸς ἐπιπλανώμενος, καὶ πόα μαλθακή, καθ' ἧς ἔκειτο τὸ παιδίον. Ἐνταῦθ' ἡ αἲξ θέουσα συνεχὲς, ἀφανὴς ἐγίνετο πολλάκις, καὶ τὸν ἔριφον ἀπολιποῦσα, τῷ βρέφει παρέμενε. Φυλάττει τὰς διαδρομὰς ὁ Λάμων, οἰκτείρας ἀμελούμενον τὸν ἔριφον, καὶ μεσημβρίας ἀκμαζούσης κατ' ἴχνος ἐλθὼν, ὁρᾷ τὴν μὲν αἶγα πεφυλαγμένως περιβεβηκυῖαν, μὴ ταῖς χηλαῖς βλάπτοι πατοῦσα τὸ βρέφος, τὸ δὲ, ὥσπερ ἐκ μητρῴας θηλῆς τὴν ἐπιρροὴν ἕλκον τοῦ γάλακτος. Θαυμάσας, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, πρόσεισιν ἐγγὺς καὶ εὑρίσκει παιδίον ἄρρεν, μέγα καὶ καλὸν καὶ τῆς κατὰ τὴν ἔκθεσιν τύχης ἐν σπαργάνοις κρείττοσι. Χλανίδιόν τε γὰρ ἦν ἁλουργὲς καὶ πόρπη χρυσῆ καὶ ξιφίδιον ἐλεφαντόκωπον.

Γ'. Τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐβουλεύσατο μόνα τὰ γνωρίσματα βαστάσας, ἀμελῆσαι τοῦ βρέφους· ἔπειτα δ' αἰδεσθεὶς, εἰ μηδ' αἰγὸς φιλανθρωπίαν μιμήσεται, νύκτα φυλάξας, κομίζει πάντα πρὸς τὴν γυναῖκα Μυρτάλην, καὶ τὰ γνωρίσματα, καὶ τὸ παιδίον, καὶ τὴν αἶγα αὐτήν. Τῆς δ' ἐκπλαγείσης, εἰ παιδία τίκτουσιν αἱ αἶγες, πάντα αὐτῇ διηγεῖται, πῶς εὗρεν ἐκκείμενον, πῶς εἶδε τρεφόμενον, πῶς ᾐδέσθη καταλιπεῖν ἀποθανούμενον. Δόξαν δὴ κἀκείνῃ, τὰ μὲν συνεκτεθέντα κρύπτουσι, τὸ δὲ παιδίον αὐτῶν νομίζουσι, τῇ δ' αἰγὶ τὴν τροφὴν ἐπιτρέπουσιν. Ὡς δ' ἂν καὶ τοὔνομα τοῦ παιδίου ποιμενικὸν δοκοίη, Δάφνιν αὐτὸν ἔγνωσαν καλεῖν.

Δ'. Ἤδη δὲ διετοῦς χρόνου διϊκνουμένου, ποιμὴν ἐξ ἀγρῶν ὁμόρων νέμων, Δρύας τοὔνομα, καὶ αὐτὸς ὁμοίοις ἐπιτυγχάνει καὶ εὑρήμασι καὶ θεάμασι. Νυμφῶν ἄντρον ἦν, πέτρα μεγάλη, τὰ ἔνδοθεν κοίλη, τὰ ἔξωθεν περιφερής· τὰ ἀγάλματα τῶν Νυμφῶν αὐτῶν λίθοις ἐπεποίητο, πόδες ἀνυπόδητοι, χεῖρες εἰς ὤμους γυμναὶ, κόμαι μέχρι τῶν αὐχένων λελυμέναι, ζῶμα περὶ τὴν ἰξὺν, μειδίαμα περὶ τὴν ὀφρὺν, τὸ πᾶν σχῆμα, χορεία ἦν ὀρχουμένων. Ἡ ὤα τοῦ ἄντρου, τῆς μεγάλης πέτρας ἦν τὸ μεσαίτατον. Ἐκ δὲ τῆς πηγῆς ὕδωρ ἀναβλύζον, ῥεῖθρον ἐποίει χεόμενον, ὥστε καὶ λειμὼν πάνυ γλαφυρὸς ἐκτέτατο πρὸ τοῦ ἄντρου, πολλῆς καὶ μαλακῆς πόας ὑπὸ τῆς νοτίδος τρεφομένης. Ἀνέκειντο δὲ καὶ γαυλοὶ καὶ αὐλοὶ πλάγιοι καὶ σύριγγες καὶ κάλαμοι, πρεσβυτέρων ποιμένων ἀναθήματα.

Ε'. Εἰς τοῦτο τὸ νυμφαῖον οἶς ἀρτιτόκος συχνὰ φοιτῶσα, δόξαν πολλάκις ἀπωλείας παρεῖχε. Κολάσαι δὴ βουλόμενος αὐτὴν, καὶ εἰς τὴν προτέραν εὐνομίαν καταστῆσαι, δεσμὸν ῥάβδου χλωρᾶς λυγίσας ὅμοιον βρόχῳ, τῇ πέτρᾳ προσῆλθεν, ὡς ἐκεῖ συλληψόμενος αὐτήν· ἐπιστὰς δὲ, οὐδὲν εἶδεν, ὧν ἤλπισεν· ἀλλὰ τὴν μὲν, διδοῦσαν πάνυ ἀνθρωπίνως τὴν θηλὴν εἰς ἄφθονον τοῦ γάλακτος ὁλκήν· τὸ δὲ παιδίον ἀκλαυστὶ λάβρως εἰς ἀμφοτέρας τὰς θηλὰς μεταφέρον τὸ στόμα, καθαρὸν καὶ φαιδρὸν, οἷα τῆς οἰὸς τῇ γλώττῃ τὸ πρόσωπον ἀπολιχμωμένης μετὰ τὸν κόρον τῆς τροφῆς. Θῆλυ ἦν τοῦτο τὸ παιδίον, καὶ παρέκειτο καὶ τούτῳ σπάργανα, γνωρίσματα, μίτρα διάχρυσος, ὑποδήματα ἐπίχρυσα, καὶ περισκελίδες χρυσαῖ.

nemusque dumis densum, hederaque errabunda nec non et mollis herba, in qua jacebat infantulus. Huc capra frequenter commeans, sæpe oculis subducebatur, suoque fœtu relicto, infanti assidebat. Has discursationes observat Lamon, neglecti hæduli misertus et meridie ardente, capræ vestigia secutus, eam quidem conspicit caute circumeuntem, ne scilicet puerum ungulis læderet, infantem vero tanquam ex materna mamma lac adfluens trahentem. Ille autem ut par est miratus, propius accedit et puerulum deprehendit majusculum atque venustum, et fasciolis longe elegantioribus quam pro expositi infantis fortuna involutum. Enimvero erat chlamydula purpurea, aurea fibula, et gladiolus eburneo capulo.

III. Primo igitur constituerat sola tollere monumenta, infantem vero derelictum negligere; at deinde cum illum puderet, si ne capræ quidem humanitatem imitaretur, nocte exspectata, omnia ad uxorem Myrtalen defert et monumenta et puerulum et ipsam capram. Cui quidem attonitæ quod puerulos etiam capræ parerent, rem totam enarrat: quomodo expositum offenderit, quomodo enutritum viderit, quo pacto ipsum deserere moriturum erubuerit. Cum et sic quoque uxori videretur, quæ una fuerant exposita, occultant, infantem pro suo agnoscunt, eumque capræ alendum committunt. Quo autem et nomen infantis pastorale videretur, Daphnim illum nominare statuerunt.

IV. Jamque biennio exacto, pastor quidam ex agris vicinis, cui Dryas erat nomen, pascens pecora, simile quid invenit et vidit. Nympharum stabat antrum, petra ingens, ab interiori quidem parte concava, at vero ab exteriori rotunda. Nympharum ipsarum simulacra lapidibus effìcta erant, pedibus discalceatis, brachiis ad humeros usque nudis, coma cervice tenus soluta, veste circa lumbos succincta; risus circa supercilia, tota figura tripudiantium chorea erat. In media hujusce saxi ingentis parte ora antri. E fonte autem aqua scaturiens in largum effundebatur rivum, adeo ut amœnissimum extenderetur ante speluncam pratum, cujus copiosum et molle gramen perenni rivi humore alebatur. Et mulctræ et tibiæ obliquæ et fistulæ et calami, seniorum pastorum donaria, suspensa conspiciebantur.

V. Ad hoc Nympharum antrum crebro itans ovis nuper enixa, sæpe sui interitus suspicionem injecit. Dryas igitur eam coërcere, et ad pristinum bene et tranquille pascendi modum reducere cupiens, vinculum e vimine lento in laquei modum contorsit, et ad petram accessit, tanquam ibi ovem comprehensurus; propior vero factus, nihil omnino eorum vidit quæ speraverat: verum ovem perquam humane ad largum usque lactis suctum suæ mammæ copiam facientem; infantulum autem, absque ullo vagitu avide modo ad hanc, modo ad illam lactentem mammam os transferentem mundum atque nitidum, utpote cujus faciem lingua detergeret ovis, ubi alumnum lactis cepisset satietas. Infans hæc femella erat, et huic quoque appositæ erant fasciolæ, monumenta, mitra nempe auro distincta, calceoli inaurati, et periscelides aureæ.

Ϛ'. Θεῖον δή τι νομίσας τὸ εὕρημα, καὶ διδασκόμενος παρὰ τῆς οἰὸς ἐλεεῖν τε τὸ παιδίον καὶ φιλεῖν, ἀναιρεῖται μὲν τὸ βρέφος ἐπ' ἀγκῶνος, ἀποτίθεται δὲ τὰ γνωρίσματα κατὰ τῆς πήρας, εὔχεται δὲ ταῖς Νύμφαις ἐπὶ τύχῃ χρηστῇ θρέψαι τὴν ἱκέτιν αὐτῶν. Καὶ ἐπεὶ καιρὸς ἦν ἀπελαύνειν τὴν ποίμνην, ἐλθὼν εἰς τὴν ἔπαυλιν τῇ γυναικὶ διηγεῖται τὰ ὀφθέντα, δείκνυσι τὰ εὑρεθέντα, παρακελεύεται θυγάτριον νομίζειν καὶ λανθάνουσαν ὡς ἴδιον τρέφειν. Ἡ μὲν δὴ Νάπη (τοῦτο γὰρ ἐκαλεῖτο) μήτηρ εὐθὺς ἦν καὶ ἐφίλει τὸ παιδίον, ἅτε ὑπὸ τῆς οἰὸς παρευδοκιμηθῆναι δεδοικυῖα, καὶ τίθεται καὶ αὐτὴ ποιμενικὸν ὄνομα πρὸς πίστιν αὐτῷ, Χλόην.

Ζ'. Ταῦτα τὰ παιδία ταχὺ μάλ' ηὔξησε, καὶ κάλλος αὐτοῖς ἐξεφαίνετο κρεῖττον ἀγροικίας. Ἤδη τ' ἦν ὁ μὲν πέντε καὶ δέκα ἐτῶν ἀπὸ γενεᾶς· ἡ δ' (ἑτέρων) τοσούτων, δυοῖν ἀποδεόντοιν· καὶ ὁ Δρύας καὶ ὁ Λάμων ἐπὶ μιᾶς νυκτὸς ὁρῶσιν ὄναρ τοιόνδε τι· τὰς Νύμφας ἐδόκουν ἐκείνας, τὰς ἐν τῷ ἄντρῳ, ἐν ᾧ ἡ πηγή, ἐν ᾧ τὸ παιδίον εὗρεν ὁ Δρύας τὸν Δάφνιν καὶ τὴν Χλόην παραδιδόναι παιδίῳ μάλα σοβαρῷ καὶ καλῷ, πτερὰ ἐκ τῶν ὤμων ἔχοντι, βέλη σμικρὰ ἅμα τοξαρίῳ φέροντι. Τὸ δ' ἐφαψάμενον ἀμφοτέρων ἑνὶ βέλει, κελεῦσαι λοιπὸν ποιμαίνειν, τὸν μὲν τὸ αἰπόλιον, τὴν δὲ τὸ ποίμνιον.

Η'. Τοῦτο τὸ ὄναρ ἰδόντες, ἤχθοντο μὲν εἰ ποιμένες ἔσοιντο καὶ οὗτοι τύχην ἐκ σπαργάνων ἐπαγγελλόμενοι κρείττονα, δι' ἣν αὐτοὺς καὶ τροφαῖς ἔτρεφον ἁβροτέραις καὶ γράμματα ἐπαίδευον καὶ πάντα ὅσα καλὰ ἦν ἐπ' ἀγροικίας. Ἐδόκει δὲ πείθεσθαι θεοῖς περὶ τῶν σωθέντων προνοίᾳ θεῶν. Καὶ κοινώσαντες ἀλλήλοις τὸ ὄναρ καὶ θύσαντες τῷ τὰ πτερὰ ἔχοντι παιδίῳ παρὰ ταῖς Νύμφαις (τὸ γὰρ ὄνομα λέγειν οὐκ εἶχον), ὡς ποιμένας ἐκπέμπουσιν αὐτοὺς ἅμα ταῖς ἀγέλαις, ἐκδιδάξαντες ἕκαστα· πῶς δεῖ νέμειν πρὸ μεσημβρίας, πῶς ποιμαίνειν κοπάσαντος τοῦ καύματος, πότ' ἄγειν ἐπὶ ποτὸν, πότ' ἀπάγειν ἐπὶ κοῖτον, ἐπὶ τίσι καλαύροπι χρηστέον, ἐπὶ τίσι φωνῇ μόνῃ. Οἱ δὲ, μάλα χαίροντες, ὡς ἀρχὴν μεγάλην παρελάμβανον καὶ ἐφίλουν τὰς αἶγας καὶ τὰ πρόβατα μᾶλλον ἢ ποιμέσιν ἔθος· ἡ μὲν, ἐς ποίμνιον ἀναφέρουσα τῆς σωτηρίας τὴν αἰτίαν· ὁ δὲ, μεμνημένος ὡς ἐκκείμενον αὐτὸν αἲξ ἀνέθρεψεν.

Θ'. Ἦρος ἦν ἀρχὴ καὶ πάντα ἤκμαζεν ἄνθη, τὰ ἐν δρυμοῖς, τὰ ἐν λειμῶσι, καὶ ὅσα ὄρεια· βόμβος ἦν ἤδη μελιττῶν, ἦχος ὀρνίθων μουσικῶν, σκιρτήματα ποιμνίων ἀρτιγεννήτων· ἄρνες ἐσκίρτων ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἐβόμβουν ἐν τοῖς λειμῶσιν αἱ μέλιτται, τὰς λόχμας κατῇδον ὄρνιθες. Τοσαύτης δὴ πάντα κατεχούσης εὐωρίας, οἱ δ' ἁπαλοὶ καὶ νέοι, μιμηταὶ τῶν ἀκουομένων ἐγίνοντο καὶ βλεπομένων. ἀκούοντες μὲν τῶν ὀρνίθων ᾀδόντων ᾖδον· βλέποντες δὲ σκιρτῶντας τοὺς ἄρνας, ἥλλοντο κοῦφα, καὶ τὰς μελίττας δὲ μιμούμενοι, τὰ ἄνθη συνέλεγον· καὶ τὰ μὲν εἰς τοὺς κόλπους ἔβαλλον, τὰ δὲ, στεφανίσκους πλέκοντες, ταῖς Νύμφαις ἐπέφερον.

Ι'. Ἔπραττον δὲ κοινῇ πάντα, πλησίον ἀλλήλων

VI. Hoc igitur inventum divinitus ratus et ab ove edoctus hujusce infantis misereri, eamque amore prosequi, terra sublatam ulnis excipit, monumenta vero in peram recondit, precatus Nymphas, ut, quod felix faustumque sit, earum supplicem educare liceat. Et quoniam jam tempus erat gregem a pascuis reducere, casam repetit, uxori quæ vidit exponit, quæ invenit, commonstrat, hortatur, ut filiolam pro sua agnoscat atque educet, ac rem, quomodo se habet, nulli patefaciat. At Nape, hoc enim illi nomen, mater statim erat, infantem amabat, quippe metuens, ne ab ove superaretur; quin et ipsa nomen illi pastorale indidit, vocando Chloën, ut sibi hanc filiam esse suam dicenti fidem adstrueret.

VII. Et quidem hi infantes brevi temporis spatio ingens ceperunt incrementum et in iis forma elucebat longe quam pro rustica sorte præstantior. Jam autem Daphnis annos quindecim erat natus, Chloë vero totidem, si duos demseris, cum Dryanti et Lamoni eadem nocte hæc objecta est in somniis species : videbant Nymphas illas, quæ servabant antrum, in quo fons, in quo infantem Dryas invenerat, Daphnim et Chloën tradentes puero admodum protervo et venusto, cui alæ ex humeris penderent, qui parva spicula parvo cum arcu gestaret; et hunc quidem puerum ambos uno eodemque attingentem telo, jussisse, ut deinceps ille caprarum, hæc ovium gregem pasceret.

VIII. Et hoc quidem somnio viso dolere quod Daphnis ac Chloë quoque pastores futuri essent, qui tamen meliorem fortunam ex suis fasciis de se juberent sperare; ob quam spem etiam illos delicatioribus enutriebant cibis, literasque, et quæcunque ruri præclara habebantur, edocebant. Placuit tamen in iis, quæ ad infantes deorum providentia servatos pertinerent, morem gerere diis. Et narrato suo sibi invicem somnio, sacrisque factis aligero illi apud Nymphas puero, (hujus enim nomen dicere non poterant) mox ut pastores foras ipsos cum gregibus emittunt, singula edoctos : quo pacto ante meridiem pascere oporteat, quo pacto, postquam remisisset æstus, quando agere potum, quando ad caulam abigere, in quos utendum pedo, in quos sola dumtaxat voce. Illi vero oppido exsultantes, quasi magnum adepti imperium, capras atque oves diligebant, et quidem multo magis quam pastorum vulgus solet : nam Chloë ad oves suæ causam salutis referebat; Daphnis itidem haud immemor erat, quod sese expositum capra enutrivisset.

IX. Initium veris erat omniumque florum genus per silvas, per prata, per montes vigebat : jam apum bombus, jam canorarum avium vox, pecora novella saltu lasciviebant, agni in montibus saliebant, apes in pratis bombilabant, aves nemora cantu personabant. Dum ita omnia amœna tempestate lætabantur, Daphnis et Chloë, utpote teneri ac juvenes, visa auditaque imitabantur. Audito avium cantu, canebant; conspecto lascivientium agnorum saltu, leviter saltabant, quin et apes æmulabantur, colligentes flores, quorum alios gremio inserebant, alios coronis intextos Nymphis afferebant.

X. Prope inter se pascentes, omnia communiter agebant.

νέμοντες. Καὶ πολλάκις μὲν ὁ Δάφνις τῶν προβάτων τὰ ἀποπλανώμενα συνέστελλε, πολλάκις δὲ ἡ Χλόη τὰς θρασυτέρας τῶν αἰγῶν ἀπὸ τῶν κρημνῶν κατήλαυνεν. ἤδη δέ τις καὶ τὰς ἀγέλας ἀμφοτέρας ἐφρούρησε, θατέρου προσλιπαρήσαντος ἀθύρματι. Ἀθύρματα δ' ἦν αὐτοῖς ποιμενικὰ καὶ παιδικά. Ἡ μὲν ἀνθέρικας ἀνελομένη ποθὲν ἐξ ἕλους ἀκριδοθήραν ἔπλεκε, καὶ περὶ τοῦτο πονουμένη, τῶν ποιμνίων ἠμέλησεν. Ὁ δὲ, καλάμους ἐκτεμὼν λεπτοὺς καὶ τρήσας τὰς τῶν γονάτων διαφυὰς, ἀλλήλους τε κηρῷ μαλθακῷ συναρτήσας, μέχρι νυκτὸς συρίζειν ἐμελέτα. Καί ποτε δὲ ἐκοινώνουν γάλακτος καὶ οἴνου, καὶ τροφὰς, ἃς οἴκοθεν ἔφερον, εἰς κοινὸν ἔφερον. Θᾶττον ἄν τις εἶδε τὰ ποίμνια καὶ τὰς αἶγας ἀπ' ἀλλήλων μεμερισμένας ἢ Χλόην καὶ Δάφνιν.

ΙΑ'. Τοιαῦτα δ' αὐτῶν παιζόντων, τοιάνδε σπουδὴν Ἔρως ἀνέπλασε. Λύκαινα τρέφουσα σκύμνους νέους, ἐκ τῶν πλησίον ἀγρῶν ἐξ ἄλλων ποιμνίων πολλάκις ἥρπαζε, πολλῆς τροφῆς ἐς ἀνατροφὴν τῶν σκύμνων δεομένη. Συνελθόντες οὖν οἱ κωμῆται νύκτωρ, σιροὺς ὀρύττουσι τὸ εὖρος ὀργυιᾶς, τὸ βάθος τεττάρων. Τὸ μὲν δὴ χῶμα τὸ πολὺ σπείρουσι, κομίσαντες μακρὰν, ξύλα δὲ ξηρὰ μακρὰ τείναντες ὑπὲρ τοῦ χάσματος, τὸ περιττὸν τοῦ χώματος κατέπασαν, τῆς πρότερον γῆς εἰκόνα· ὥστε κἂν λαγὼς ἐπιδράμῃ, κατακλᾷ τὰ ξύλα καρφῶν ἀσθενέστερα ὄντα, καὶ τότε παρέχει μαθεῖν ὅτι γῆ οὐκ ἦν ἀλλὰ μεμίμητο γῆν. Τοιαῦτα πολλὰ ὀρύγματα κἂν τοῖς ὄρεσι κἂν τοῖς πεδίοις ὀρύξαντες, τὴν μὲν λύκαιναν οὐκ εὐτύχησαν λαβεῖν· αἰσθάνεται γὰρ καὶ γῆς σεσοφισμένης· πολλὰς δ' αἶγας καὶ ποίμνια διέφθειραν, καὶ Δάφνιν παρ' ὀλίγον, ὧδε.

ΙΒ'. Τράγοι παροξυνθέντες ἐς μάχην συνέπεσον. τῷ οὖν ἑτέρῳ τὸ ἕτερον κέρας, βιαιοτέρας γενομένης συμβολῆς, θραύεται· καὶ ἀλγήσας, φριμαξάμενος ἐς φυγὴν ἐτράπετο. Ὁ δὲ νικῶν κατ' ἴχνος ἑπόμενος ἄπαυστον ἐποίει τὴν φυγήν. Ἀλγεῖ Δάφνις περὶ τῷ κέρατι, καὶ τῇ θρασύτητι ἀχθεσθεὶς τὴν καλαύροπα λαβὼν ἐδίωκε τὸν διώκοντα. Οἷα δὲ τοῦ μὲν ὑπεκφεύγοντος, τοῦ δ' ὀργῇ διώκοντος, οὐκ ἀκριβὴς ἦν τῶν ἐν ποσὶν ἡ πρόσοψις· ἀλλὰ κατὰ χάσματος ἄμφω πίπτουσιν, ὁ τράγος πρότερος, ὁ Δάφνις δεύτερος. Τοῦτο καὶ ἔσωσε Δάφνιν χρήσασθαι τῆς καταφορᾶς ὀχήματι τῷ τράγῳ. Ὁ μὲν δὴ τὸν ἀνιμησόμενον, εἴ τις ἄρα γένοιτο, δακρύων ἀνέμενεν· ἡ δὲ Χλόη θεασαμένη τὸ συμβὰν, δρόμῳ παραγίνεται πρὸς τὸν σιρὸν, καὶ μαθοῦσα ὅτι ζῇ, καλεῖ τινὰ βουκόλον ἐκ τῶν ἀγρῶν τῶν πλησίον πρὸς ἐπικουρίαν. Ὁ δ' ἐλθὼν, σχοῖνον ἐζήτει μακρὰν, ἧς ἐχόμενος, ἀνιμώμενος ἐκβήσεται. καὶ σχοῖνος μὲν οὐκ ἦν· ἡ δὲ Χλόη λυσαμένη ταινίαν, δίδωσι καθεῖναι τῷ βουκόλῳ· καὶ οὕτως οἱ μὲν ἐπὶ τοῦ χείλους ἑστῶτες εἷλκον, ὁ δ' ἀνέβη ταῖς τῆς ταινίας ὁλκαῖς ταῖς χερσὶν ἀκολουθῶν. Ἀνιμήσαντο δὲ καὶ τὸν ἄθλιον τράγον συντεθραυσμένον ἄμφω τὰ κέρατα· τοσοῦτον ἄρα ἡ δίκη μετῆλθε τοῦ νικηθέντος τράγου. Τοῦτον μὲν δὴ τυθησόμενον χαρίζονται σῶστρα τῷ βουκόλῳ, καὶ ἔμελλον

Et sæpe Daphnis oves aberrantes cogebat, sæpe Chloë audaciores capras a præruptis abigebat locis. Nunc alter, altero ludicris intento, utriusque gregis custodiam agebat. Ludicra autem ipsis pastoralia et puerilia : hæc quidem digressa, sublatis alicunde e palude asphodeli caulibus decipulam locustis captandis nectebat, et tota in hac re, ovium curam interim omittebat. Ille vero, excisis tenuibus calamis et perforatis internodiorum intervallis, junctimque inter se molli cera conglutinatis, in seram noctem fistula carmen meditabatur. Nonnunquam lac et vinum inter se communicabant, victumque, quem domo attulerant, in commune conferebant. Citius quis ovium ac caprarum greges a se invicem disjunctos quam Chloên atque Daphnim, vidisset.

XI. Ipsis autem sic ludentibus talem Amor injecit curam. Lupa quædam, recentes alens catulos, proximis ex agris multa sæpe rapiebat de aliis gregibus, quod alimento copioso ad suos catulos enutriendos opus haberet. Congregati igitur pagani noctu, scrobem effodiunt, latitudine unius ulnæ, altitudine quatuor. Et quidem humum effossam majori ex parte dispergunt, eam procul a fossa removentes; sicca autem ligna longa super fossam intendentes, ea adsperserunt illa terra, quæ ex hac effossa remanebat, ut similis esset fossa pristino solo, utque vel lepus, si percurreret, ista ligna stipulis ipsis fragiliora confringeret, atque tum faceret indicium, quod terra non esset, sed tantummodo terram imitaretur. Multis id genus fossis per montes, per campos ductis, lupam tamen haudquaquam capere potuerunt; sentit enim ipsa quoque in hac terra subdola fraudem subesse; multas vero capras atque oves perdiderunt, quin et fere Daphnim, casu hujusmodi.

XII. Hirci irritati, ad pugnam concurrerunt. Uni igitur cornu alterum ex violentiori conflictu frangitur; qui dolens inde, fremebundus se in fugam dedit. Victor autem per vestigia insectans fugientem, a persequendo non destitit. Daphnis confracto dolens cornu, offensusque illa contumacia, pedo arrepto, persequentem persequebatur. Uti autem fere fit, altero quidem subterfugiente, altero autem ira abrepto et persequente, non certus satis eorum, quæ ad pedes occurrebant, prospectus erat; sed in foveam ambo incidunt, hircus prior, posterior Daphnis. Et hoc ipsum Daphnim servavit, utpote hirco pro vehiculo, quo innixus delaberetur, usum. Atque ille quidem lacrimabundus, a quo extraheretur, si quis appareret, exspectabat; Chloë vero, ut conspexit, quod evenerat, protinus ad fossam advolat, atque illum vivere cognoscens, ex agris vicinis pastorem quemdam auxilio adfuturum vocat. Ille cum advenisset, longum quærebat funem, cui adhærens Daphnis extrahi et sic evadere posset. Verum funis ad manum non erat; Chloë igitur statim suam solvit tæniam, et hanc demittendam bubulco illi porrigit. Atque hi quidem hunc in modum ad labra fossæ stantes trahere cœperunt; Daphnis vero tæniam, qua trahebatur, manibus subsequendo, ascendit. Postquam autem miserum illum hircum extraxerunt, cui utrumque cornu confractum fuit,

ψεύδεσθαι πρὸς τοὺς οἴκοι λύκων ἐπιδρομήν, εἴ τις αὐτὸν ἐπόθησεν. Αὐτοὶ δ' ἐπανελθόντες ἐπεσκοποῦντο τὴν ποίμνην καὶ τὸ αἰπόλιον· καὶ ἐπεὶ κατέμαθον ἐν κόσμῳ νέμεσθαι καὶ τὰς αἶγας καὶ τὰ πρόβατα, καθίσαντες ὑπὸ στελέχει δρυὸς, ἐσκόπουν μή τι μέρος τοῦ σώματος ὁ Δάφνις ᾕμαξε καταπεσών. Τέτρωτο μὲν οὖν [οὐδὲν] οὐδ' ᾕμακτο οὐδὲν, χώματος δὲ καὶ πηλοῦ πέπαστο καὶ τὰς κόμας καὶ τὸ ἄλλο σῶμα. Ἐδόκει δὴ λούσασθαι, πρὶν αἴσθησιν γενέσθαι τοῦ συμβάντος Λάμωνι καὶ Μυρτάλῃ.

ΙΓʹ. Καὶ ἐλθὼν ἅμα τῇ Χλόῃ πρὸς τὸ νυμφαῖον, τῇ μὲν ἔδωκε καὶ τὸν χιτωνίσκον καὶ τὴν πήραν φυλάττειν, αὐτὸς δὲ τῇ πηγῇ παραστὰς, τήν τε κόμην καὶ τὸ σῶμα πᾶν ἀπελούετο. Ἦν δὲ ἡ μὲν κόμη μέλαινα καὶ πολλὴ, τὸ δὲ σῶμα ἐπίκαυτον ἡλίῳ. Εἴκασεν ἄν τις αὐτὸ χρώζεσθαι τῇ σκιᾷ τῆς κόμης, ἐδόκει δὲ τῇ Χλόῃ θεωμένῃ καλὸς ὁ Δάφνις, καὶ ὅτι τότε πρῶτον αὐτῇ καλὸς ἐδόκει, τὸ λουτρὸν ἐνόμιζε τοῦ κάλλους αἴτιον. Καὶ τὰ νῶτα δ' ἀπολουούσης, ἡ σὰρξ ὑπέπιπτε μαλθακή· ὥστε λαθοῦσα αὐτῆς ἥψατο πολλάκις, εἰ τρυφερωτέρα εἴη πειρωμένη. Καὶ, τότε μὲν γὰρ ἐπὶ δυσμαῖς ἦν ὁ ἥλιος, ἀπήλασαν τὰς ἀγέλας οἴκαδε, καὶ ἐπεπόνθει Χλόη περιττὸν οὐδὲν, ὅτι μὴ Δάφνιν ἐπεθύμει λουόμενον ἰδέσθαι πάλιν. Τῆς δ' ἐπιούσης, ὡς ἧκον εἰς τὴν νομὴν, ὁ μὲν Δάφνις ὑπὸ τῇ δρυῒ τῇ συνήθει καθεζόμενος ἐσύριττε, καὶ ἅμα τὰς αἶγας ἐπεσκόπει κατακειμένας καὶ ὥσπερ τῶν μελῶν ἀκροωμένας, ἡ δὲ Χλόη, πλησίον καθημένη, καὶ τὴν ἀγέλην μὲν τῶν προβάτων ἐπέβλεπε, τὸ δὲ πλέον εἰς Δάφνιν ἑώρα· καὶ ἐδόκει καλὸς αὐτῇ συρίττων πάλιν, καὶ αὖθις αἰτίαν ἐνόμιζε τὴν μουσικὴν τοῦ κάλλους, ὥστε μετ' ἐκεῖνον καὶ αὐτὴ τὴν σύριγγα ἔλαβεν, εἴ πως γένοιτο καὶ αὐτὴ καλή. Ἔπεισε δ' αὐτὸν καὶ λούσασθαι πάλιν, καὶ λουόμενον εἶδε, καὶ ἰδοῦσα ἥψατο, καὶ ἀπῆλθε πάλιν ἐπαινέσασα, καὶ ὁ ἔπαινος ἦν ἔρωτος ἀρχή. Ὅ τι μὲν οὖν ἔπασχεν οὐκ ᾔδει νέα κόρη, καὶ ἐν ἀγροικίᾳ τεθραμμένη, καὶ οὐδ' ἄλλου λέγοντος ἀκούσασα τὸ τοῦ ἔρωτος ὄνομα. Ἄση δ' αὐτῆς κατεῖχε τὴν ψυχὴν, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν οὐκ ἐκράτει, καὶ πολλὰ ἐλάλει Δάφνιν. Τροφῆς ἠμέλει, νύκτωρ ἠγρύπνει, τῆς ἀγέλης κατεφρόνει· νῦν ἐγέλα, νῦν ἔκλαεν, εἶτ' ἐκάθευδεν, εἶτ' ἀνεπήδα· ὠχρία τὸ πρόσωπον, ἐρυθήματι αὖθις ἐφλέγετο· οὐδὲ βοὸς οἴστρῳ πληγείσης τοιαῦτα ἔργα. Ἐπῆλθόν ποτ' αὐτῇ καὶ τοιοίδε λόγοι μόνῃ γενομένῃ.

ΙΔʹ. Νῦν ἐγὼ νοσῶ μὲν, τί δ' ἡ νόσος ἀγνοῶ· ἀλγῶ, καὶ ἕλκος οὐκ ἔστι μοι· λυποῦμαι, καὶ οὐδὲν τῶν προβάτων ἀπόλωλέ μοι. Κάομαι, καὶ ἐν σκιᾷ τοσαύτῃ κάθημαι. Πόσοι βάτοι με πολλάκις ἤμυξαν, καὶ οὐκ ἔκλαυσα. Πόσαι μέλιτται κέντρον ἐνῆκαν, ἀλλ' ἔφαγον. Τουτὶ δὲ τὸ νύττον μου τὴν καρδίαν πάντων ἐκείνων πικρότερον. Καλὸς ὁ Δάφνις, καὶ γὰρ τὰ ἄνθη· καλὸν ἡ σύριγξ αὐτοῦ φθέγγεται, καὶ γὰρ αἱ ἀηδόνες· ἀλλ' ἐκείνων οὐδείς μοι λόγος. Εἴθ' αὐτοῦ σύριγξ ἐγενόμην, ἵν' ἐμπνέῃ μοι· εἴθ' αἴξ, ἵν' ὑπ' ἐκείνου

usque adeo devicti hirci pœnas persecutor dedit, hunc ipsum jamjam immolandum, præmium partæ salutis, bubulco donarunt, apud suos luporum incursionem ementituri, si quis illum desideraret. Ipsimet reversi ovium caprarumque inspiciunt gregem, cumque vidissent utrumque gregem decenti ordine pascere, quercus trunco insidentes, num quam corporis partem inter decidendum Daphnis cruentasset, dispiciebant. Sed pars nulla læsa aut cruentata erat; coma tantum corpusque reliquum humo adgestitia cœnoque adspersum. Quare visum fuit Daphnidi prius suum abluere corpus, quam casus ille innotesceret Lamoni atque Myrtalæ.

XIII. Quum venisset una cum Chloë ad Nympharum sacellum, huic quidem dedit tunicam et peram servandam, ipse ad fontem stans capillos et totum corpus lavabat. Capilli nigri et densi, corpus sole adustum. Conjiceret quis umbra comæ illud nigrescere, sed spectanti Chloæ pulcher Daphnis videbatur et quia tunc primum ipsi pulcher videbatur, lavacrum pulchritudinis causam esse putabat. Quum tergum ejus lavaret mollis caro cedebat, ita ut clam illam sæpe tangeret, experimentum faciens ubinam tenerrima esset. Sole jam occidente greges domum abduxere; Chloæ animum hæc nihil moverunt nisi quod Daphnim rursus lavantem videre cuperet. Sequente die, ubi ad pascua venerant, Daphnis sub quercu, uti solebat, sedens fistula canebat, simul capras jacentes tanquam carmina audirent intuebatur, Chloë prope considens et ad ovium greges sed sæpissime ad Daphnim oculos vertebat; iterumque ei pulcher Daphnis, fistula canens, videbatur, causamque pulchritudinis denuo musicam esse putabat, ita ut et ipsa illum excipiens fistulam caperet sperans fore ut et ipsa pulchra fieret. Illi persuasit ut rursus lavaret, lavantem videt, visum tangit, abit iterum illum laudans, quæ laus amoris principium. Quid pateretur nesciebat puella juvenis, ruri educata, quæ numquam alium audiverat amoris voce utentem. Animum ægritudo occupat, oculi male obediunt, sæpe de Daphnide loquebatur. Nutrimentum negligebat, nocte vigilabat, gregem posthabebat; modo risus, modo fletus : dormiebat, mox exsiliebat; vultus pallebat, rursus rubore ardebat; quæ nec bos ab œstro puncta, faciebat Chloë. Solitudinem nacta aliquando ita loquebatur.

XIV. Nunc ego ægroto; qui morbus sit ignoro; doleo nullo vulnere accepto; tristis sum, nullam ovem tamen perdidi. Uror quæ in tanta umbra sedeam. Quot rubi sæpe me pupugerunt, nec tamen lacrimavi. Quot apes aculeos in me emisere, nec tamen ab edendo abstinui. Quod nunc cor meum mordet omnibus istis acrius. Daphnis pulcher, atqui pulchri et flores; dulce illius fistula canit, atqui et lusciniæ dulce canunt; sed hæc quidem omnia non curo. Utinam fiam illius fistula, ut ejus spiritum excipiam,

νέμωμαι. Ὦ πονηρὸν ὕδωρ, μόνον Δάφνιν καλὸν ἐποίησας, ἐγὼ δὲ μάτην ἀπελουσάμην. Οἴχομαι, Νύμφαι φίλαι, καὶ οὐδ' ὑμεῖς σώζετε τὴν παρθένον, τὴν ἐν ὑμῖν τραφεῖσαν. Τίς ὑμᾶς στεφανώσει μετ' ἐμέ; τίς τοὺς ἀθλίους ἄρνας ἀναθρέψει; τίς τὴν λάλον ἀκρίδα θεραπεύσει; ἣν πολλὰ καμοῦσα ἐθήρασα, ἵνα με κατοκοιμίζῃ φθεγγομένη πρὸ τοῦ ἄντρου· νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἀγρυπνῶ διὰ Δάφνιν, ἡ δὲ μάτην λαλεῖ. »

ΙΕ'. Τοιαῦτ' ἔπασχε, τοιαῦτ' ἔλεγεν, ἐπιζητοῦσα τοῦ ἔρωτος τοὔνομα. Δόρκων δ' ὁ βουκόλος, ὁ τὸν Δάφνιν ἐκ τοῦ σιροῦ καὶ τὸν τράγον ἀνιμησάμενος, ἀρτιγένειος μειρακίσκος καὶ εἰδὼς ἔρωτος καὶ τὰ ἔργα καὶ τὰ ὀνόματα, εὐθὺς μὲν ἐπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐρωτικῶς τῆς Χλόης διετέθη, πλειόνων δὲ διαγενομένων, μᾶλλον τὴν ψυχὴν ἐξεπυρσεύθη, καὶ τοῦ Δάφνιδος ὡς παιδὸς καταφρονήσας, ἔγνω κατεργάσασθαι δώροις ἢ βίᾳ. Τὰ μὲν δὴ πρῶτα δῶρα αὐτοῖς ἐκόμισε, τῷ μὲν σύριγγα βουκολικήν, καλάμους ἐννέα χαλκῷ δεδεμένους ἀντὶ κηροῦ, τῇ δὲ νεβρίδα βακχικήν· καὶ αὐτῇ τὸ χρῶμα ἦν ὥσπερ γεγραμμένον χρώμασιν. Ἐντεῦθεν δὲ φίλος νομιζόμενος, τοῦ μὲν Δάφνιδος ἠμέλει κατ' ὀλίγον, τῇ Χλόῃ δ' ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐπέφερεν ἢ τυρὸν ἁπαλὸν, ἢ στέφανον ἀνθηρὸν, ἢ μῆλον ὡραῖον· ἐκόμισε δέ ποτ' αὐτῇ καὶ μόσχον ἀρτιγέννητον καὶ κισσύβιον διάχρυσον καὶ ὀρνίθων ὀρείων νεοττούς. Ἡ δὲ, ἄπειρος οὖσα τέχνης ἐραστοῦ, λαμβάνουσα μὲν τὰ δῶρα ἔχαιρεν, ὅτι Δάφνιδι εἶχεν αὐτὴ χαρίζεσθαι· καὶ, ἔδει γὰρ ἤδη καὶ Δάφνιν γνῶναι τὰ ἔρωτος ἔργα, γίνεταί ποτε τῷ Δόρκωνι πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ κάλλους ἔρις, καὶ ἐδίκαζε μὲν Χλόη, ἔκειτο δ' ἆθλον τῷ νικήσαντι φιλῆσαι Χλόην· Δόρκων δὲ πρότερος ὧδ' ἔλεγεν.

Ιϛ. « Ἐγὼ, παρθένε, μείζων εἰμὶ Δάφνιδος, καὶ ἐγὼ μὲν βουκόλος ὁ δ' αἰπόλος, τοσοῦτον (οὖν ἐγὼ) κρείττων ὅσον αἰγῶν βόες· καὶ λευκός εἰμι ὡς γάλα, καὶ πυρρὸς ὡς θέρος μέλλον ἀμᾶσθαι, καί με ἔθρεψε μήτηρ, οὐ θηρίον. Οὗτος δ' ἐστὶ μικρὸς καὶ ἀγένειος ὡς γυνὴ, καὶ μέλας ὡς λύκος. Νέμει δὲ τράγους, ὀδωδὼς ἀπ' αὐτῶν δεινόν. Καὶ ἔστι πένης ὡς μηδὲ κύνα τρέφειν. Εἰ δ', ὡς λέγουσι, καὶ αἲξ αὐτῷ γάλα δέδωκεν, οὐδὲν ἐρίφου διαφέρει. ». Ταῦτα καὶ τοιαῦτα ὁ Δόρκων, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ Δάφνις. « Ἐμὲ αἲξ ἀνέθρεψεν, ὥσπερ τὸν Δία. Νέμω δὲ τράγους τῶν τούτου βοῶν μείζονας, ὄζω δ' οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι μηδ' ὁ Πὰν, καίτοι γ' ὢν τὸ πλέον τράγος. Ἀρκεῖ δέ μοι ὁ τυρὸς, καὶ ἄρτος ὀβελίας καὶ οἶνος γλυκὺς, ὅσα ἀγροίκων πλουσίων κτήματα. Ἀγένειός εἰμι, καὶ γὰρ ὁ Διόνυσος· μέλας, καὶ γὰρ ὁ ὑάκινθος· ἀλλὰ κρείττων καὶ ὁ Διόνυσος σατύρων, καὶ ὁ ὑάκινθος κρίνων. Οὗτος δὲ καὶ πυρρὸς ὡς ἀλώπηξ, καὶ προγένειος ὡς τράγος, καὶ λευκὸς ὡς ἐξ ἄστεος γυνή. Κἂν δέῃ σε φιλεῖν, ἐμοῦ μὲν φιλήσεις τὸ στόμα, τούτου δὲ τὰς ἐπὶ τοῦ γενείου τρίχας. Μέμνησο δὲ, ὦ παρθένε, ὅτι καὶ σὲ ποίμνιον ἔθρεψεν, ἀλλὰ καὶ σὺ εἶ καλή. »

ΙΖ. Οὐκέθ' ἡ Χλόη περιέμεινεν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἡσθεῖσα

utinam capra, ut ab illo pascar. O iniquam aquam, solum Daphnim pulchrum reddidisti, ego frustra lavi. Pereo, caræ Nymphæ, neque vos puellam coram vobis nutritam servatis. Quis vos coronabit me mortua? Quis miseras oves nutriet? Quis garrulam cicadam fovebit? quam multo cum labore cepi ut me ante antrum canens sopiret; nunc Daphnis dormire me non sinit, illa frustra canit.

XV. Talia patiebatur, talia loquebatur amoris nomen quærens. Dorco bubulcus ille qui extraxerat Daphnim et hircum e fovea, adolescentulus nuper pubescens, qui noverat amoris et opera et nomen, statim quidem illo die Chloæ amore captus est, post aliquot dies magis animus ejus exarsit, Daphnim utpote puerum contemnit, decrevit donis aut vi puellam subigere. Primum dona iis attulit, Daphnidi fistulam bucolicam, calamis novem pro cera ære vinctis, Chloæ pellem hinnuli quale Bacchus gestare solet, cujus color tanquam picta esset. Hinc quum amicus esse crederetur, Daphnim paullisper negligebat, Chloæ vero quotidie afferebat et mollem caseum et sertum floridum et poculum inauratum et avium montanarum pullos. Illa amatoriæ artis imperita, gaudebat donis acceptis, quia Daphnim illis poterat donare; tum vero, et Daphnim oportebat enim scire amor qualis esset, aliquando illum inter et Dorconem de pulchritudine certamen fiebat, judice Chloë, præmium certaminis hoc ut victor Chloen oscularetur. Dorco prior ita dixit.

XVI. Ego, virgo, Daphnide major, ego bubulcus, ille caprarius, tanto igitur superior ego, quanto capris boves præstant; albus sum uti lac, rufus quales fruges maturæ, me nutrivit mater, non fera. Hic parvus, barba caret mulieris instar, niger qualis lupus. Pascit hircos male ab istis olens. Tam pauper ut nec canem habeat. Si vero, ut fama fert, capra illi lac dedit, nihil ab hirco differt. Hæc et talia Dorco, post hunc Daphnis : Me capra nutrivit quemadmodum Jovem. Hircos pasco majores quam illius boves, non oleo ab istis : neque enim Pan, cujus corporis maxima pars hircina. Sufficit mihi caseus et panis veru tostus et mustum, quæ singula rustici divites possident. Barba mihi non est, uti nec Baccho : niger sum, uti hyacinthus; Bacchus satyris superior, liliis hyacinthus. Isti vulpis est rubor, est barbatus uti hircus, albus uti mulier urbana. Si tibi osculandum est, meum osculaberis os, istius in mento barbam. Memento virgo et te ovem nutrivisse, quæ tam pulchra sis.

XVII. Chloe non amplius exspectabat sed partim laude illa

τῷ ἐγκωμίῳ, τὰ δὲ πάλαι ποθοῦσα φιλῆσαι Δάφνιν, ἀναπηδήσασα αὐτὸν ἐφίλησεν, ἀδίδακτον μὲν καὶ ἄτεχνον, πάνυ δὲ ψυχὴν θερμᾶναι δυνάμενον. Δόρκων μὲν οὖν ἀλγήσας, ἀπέδραμε ζητῶν ἄλλην ὁδὸν ἔρωτος· Δάφνις δὲ, ὥσπερ οὐ φιληθεὶς, ἀλλὰ δηχθεὶς, σκυθρωπός τις εὐθὺς ἦν, καὶ πολλάκις ἐψύχετο, καὶ τὴν καρδίαν παλλομένην οὐ κατεῖχε, καὶ βλέπειν μὲν ἤθελε τὴν Χλόην, βλέπων δ' ἐρυθήματος ἐπίμπλατο. Τότε πρῶτον καὶ τὴν κόμην αὐτῆς ἐθαύμασεν ὅτι ξανθὴ, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅτι μεγάλοι καθάπερ βοὸς, καὶ τὸ πρόσωπον ὅτι λευκότερον ἀληθῶς καὶ τοῦ τῶν αἰγῶν γάλακτος, ὥσπερ τότε πρῶτον ὀφθαλμοὺς κτησάμενος, τὸν δὲ πρότερον χρόνον πεπηρωμένος. Οὔτ' οὖν τροφὴν προσεφέρετο πλὴν ὅσον ἀπογεύσασθαι· καὶ ποτὸν, εἴ ποτ' ἐβιάσθη, μέχρι τοῦ [ἂν] διαβρέξαι τὸ στόμα προσεφέρετο. Σιωπηλὸς ἦν ὁ πρότερον τῶν ἀκρίδων λαλίστερος, ἀργὸς ὁ περιττότερα τῶν αἰγῶν κινούμενος· ἠμέλητο ἡ ἀγέλη· ἔρριπτο καὶ ἡ σύριγξ· χλωρότερον τὸ πρόσωπον ἦν πόας θερινῆς. Εἰς μόνην Χλόην ἐγίνετο λάλος. Καὶ εἴ ποτε μόνος ἀπ' αὐτῆς ἐγένετο, τοιαῦτα πρὸς αὐτὸν ἀπελήρει.

ΙΗ'. Τί ποτέ με Χλόης ἐργάζεται φίλημα; χείλη μὲν ῥόδων ἁπαλώτερα καὶ στόμα κηρίων γλυκύτερον· τὸ δὲ φίλημα κέντρου μελίττης πικρότερον. Πολλάκις ἐφίλησα ἐρίφους· πολλάκις ἐφίλησα σκύλακας ἀρτιγεννήτους καὶ τὸν μόσχον, ὃν ὁ Δόρκων ἐδωρήσατο. Ἀλλὰ τοῦτο φίλημα καινόν· ἐκπηδᾷ μου τὸ πνεῦμα, ἐξάλλεται ἡ καρδία, τήκεται ἡ ψυχὴ, καὶ ὅμως πάλιν φιλῆσαι θέλω. Ὢ νίκης κακῆς· ὢ νόσου καινῆς, ἧς οὐδ' εἰπεῖν οἶδα τοὔνομα. Ἆρα φαρμάκων ἐγεύσατο ἡ Χλόη μέλλουσά με φιλεῖν; πῶς οὖν οὐκ ἀπέθανεν; οἷον ᾄδουσιν αἱ ἀηδόνες, ἡ δ' ἐμὴ σύριγξ σιωπᾷ; οἷον σκιρτῶσιν οἱ ἔριφοι, κἀγὼ κάθημαι, οἷον ἀκμάζει τὰ ἄνθη, κἀγὼ στεφάνους οὐ πλέκω, ἀλλὰ τὰ μὲν ἴα καὶ ὁ ὑάκινθος ἀνθεῖ, Δάφνις δὲ μαραίνεται. Ἆρά μου καὶ Δόρκων εὐμορφότερος ὀφθήσεται; Τοιαῦθ' ὁ βέλτιστος Δάφνις ἔπασχε καὶ ἔλεγεν, οἷα πρῶτον γευόμενος τῶν ἔρωτος ἔργων καὶ λόγων.

ΙΘ'. Ὁ δὲ Δόρκων ὁ βουκόλος ὁ τῆς Χλόης ἐραστὴς, φυλάξας τὸν Δρύαντα φυτὸν κατορύττοντα πλησίον κλήματος, πρόσεισιν αὐτῷ μετὰ τυρίσκων τινῶν γεννικῶν· καὶ τοὺς μὲν δῶρον εἶναι δίδωσι, πάλαι φίλος ὢν ἡνίκ' αὐτὸς ἔνεμεν· ἐντεῦθεν δ' ἀρξάμενος ἐνέβαλε λόγον περὶ τοῦ Χλόης γάμου· καὶ εἰ λαμβάνει γυναῖκα, δῶρα πολλὰ καὶ μεγάλα, ὡς βουκόλος, ἐπηγγέλλετο· ζεῦγος βοῶν ἀροτήρων, σμήνη τέτταρα μελιττῶν, φυτὰ μηλεῶν πεντήκοντα, δέρμα ταύρου τεμεῖν ὑποδήματα, μόσχον ἀνὰ πᾶν ἔτος, μηκέτι γάλακτος δεόμενον· ὥστε μικροῦ δεῖν ὁ Δρύας θελχθεὶς τοῖς δώροις, ἐπένευσε τὸν γάμον. Ἐννοήσας δὲ ὡς κρείττονος ἡ παρθένος ἀξία νυμφίου, καὶ δείσας μὴ φωραθείς ποτε, κακοῖς ἀνηκέστοις περιπέσῃ, τόν τε γάμον ἀνένευσε, καὶ συγγνώμην ἔχειν ᾐτήσατο καὶ τὰ ὀνομασθέντα δῶρα παρῃτήσατο.

gavisa, partim jam dudum Daphnim osculari volens, exsiliens illum basiavit, rusticano quidem et simplici modo sed ita ut illius animum inflammaret. Dorco dolore percitus abiit aliam amoris rationem quærens; Daphnis tanquam si non basiatus sed punctus esset, statim tristis erat, sæpe frigido horrore corripiebatur et cor palpitans continere non poterat, et Chloën adspicere cupiebat, adspectus tamen ruboris eum implebat. Tunc primum et comam illius miratus est quia flava erat et oculi quod magni uti bovis, vultumque quod revera lacte caprarum magis albus, quasi tum primum oculos haberet et ante hoc tempus illis caruisset. Nec igitur cibo utebatur nisi ut degustaret tantum et potum adhibebat si quando cogebatur, ita ut os madefaceret. Taciturnus erat ille qui antea magis garrulus quam cicadæ, otiosus ille qui capris magis movebatur; grex negligebatur, humi jacebat fistula, herba æstiva vultus pallidior. De Chloë sola sæpe loquebatur. Et si quando solus esset, talia secum nugabatur.

XVIII. Quo tandem malo me afficit Chloës osculum? Labella quidem ipsis rosis delicatiora, et os favis dulcius, at osculum quovis apis aculeo acerbius. Sæpius hædos sum osculatus, sæpius catellos recens genitos basiavi, ut et vitulum illum, quem dono dedit Dorco; at hoc, osculum plane novum. Exsilire mihi spiritus, exsultare cor, liquescere anima, et tamen rursus osculari ardeo. O improbam victoriam! o novum morbum, cujus ne nomen quidem dicere queam! Numquid Chloë, mihi datura osculum, venenum gustavit? Quomodo igitur non periit? Quam lusciniæ canunt, et mea fistula silet! Quam lascive hædi subsiliunt; et ego sedeo! Quam vigent flores, et ego nullas necto coronas! Sed violæ quidem et hyacinthi florent; Daphnis vero marcescit. Num eo etiam res deveniet, ut me formosior vel Dorco sit appariturus? Talia quidem bonus ille Daphnis et patiebatur et dicebat, utpote qui primum amoris et opera et sermones degustare inciperet.

XIX. At Dorco bubulcus, amator Chloës, Dryantem observans prope palmitem plantam defodientem, ad eum accedit cum caseolis quibusdam eximiis. Atque illos dat illi dono, quocum ipsi jam olim amicitia intercesserat, cum ipsemet Dryas gregem pascebat. Inde initio facto, sermonem de Chloës nuptiis injecit, et, si acciperet uxorem, multa magnaque munera, pro bubulci opibus, promisit; par scilicet boum aratorum, quatuor apum examina, pomorum plantaria quinquagena, tauri pellem calceis conficiendis idoneam, vitulum quotannis, qui non amplius mammam desideraret; adeo ut parum abesset, quin Dryas hisce donis delinitus nuptias annueret. Attamen considerans, præstantiori dignam esse sponso hanc virginem, veritusque, ne aliquando deprehensus, gravissima in mala incideret, abnuit conjugium, utque sibi ignoscat, orans, jam dicta munera recusat.

K'. Δευτέρας δὴ διαμαρτὼν ὁ Δόρκων ἐλπίδος καὶ μάτην τυροὺς ἀγαθοὺς ἀπολέσας, ἔγνω διὰ χειρῶν ἐπιθέσθαι τῇ Χλόῃ μόνῃ γενομένῃ· καὶ παραφυλάξας ὅτι παρ' ἡμέραν ἐπὶ ποτὸν ἄγουσι τὰς ἀγέλας, ποτὲ μὲν ὁ Δάφνις, ποτὲ δὲ ἡ παῖς, ἐπιτεχνᾶται τέχνην ποιμένι πρέπουσαν. Λύκου μεγάλου δέρμα λαβών, ὃν ταῦρός ποτε ὑπὲρ τῶν βοῶν μαχόμενος τοῖς κέρασι διέφθειρε, περιέτεινε τῷ σώματι, ποδῆρες κατανωτισάμενος· ὡς τούς τ' ἐμπροσθίους πόδας ἐφηπλῶσθαι ταῖς χερσὶ καὶ τοὺς κατόπιν τοῖς σκέλεσιν ἄχρι πτέρνης, καὶ τοῦ στόματος τὸ χάσμα σκέπειν τὴν κεφαλήν, ὥσπερ ἀνδρὸς ὁπλίτου κράνος· ἐκθηριώσας δ' αὑτὸν ὡς ἔνι μάλιστα, παραγίνεται πρὸς τὴν πηγήν, ἧς ἔπινον αἱ αἶγες καὶ τὰ πρόβατα μετὰ τὴν νομήν. Ἐν κοίλῃ δὲ πάνυ γῇ ἦν ἡ πηγὴ καὶ περὶ αὐτὴν πᾶς ὁ τόπος ἀκάνθαις καὶ βάτοις καὶ ἀρκεύθῳ ταπεινῇ καὶ σκολύμοις ἠγρίωτο· ῥᾳδίως ἂν ἐκεῖ καὶ λύκος ἀληθινὸς ἔλαθε λοχῶν. Ἐνταῦθα κρύψας ἑαυτόν, ἐπετήρει τοῦ ποτοῦ τὴν ὥραν ὁ Δόρκων, καὶ πολλὴν εἶχεν ἐλπίδα, τῷ σχήματι φοβήσας, λαβεῖν ταῖς χερσὶ τὴν Χλόην.

KA'. Χρόνος ὀλίγος διαγίνεται καὶ Χλόη κατήλαυνε τὰς ἀγέλας εἰς τὴν πηγήν, καταλιποῦσα τὸν Δάφνιν φυλλάδα χλωρὰν κόπτοντα, τοῖς ἐρίφοις τροφὴν μετὰ τὴν νομήν. Καὶ οἱ κύνες, οἱ τῶν προβάτων ἐπιφύλακες καὶ τῶν αἰγῶν, ἑπόμενοι, οἷα δὴ κυνῶν ἐν ῥινηλασίαις περιεργία, κινούμενον τὸν Δόρκωνα πρὸς τὴν ἐπίθεσιν τῆς κόρης φωράσαντες, πικρὸν μάλα ὑλακτήσαντες, ὥρμησαν ὡς ἐπὶ λύκον· καὶ περισχόντες, πρὶν ὅλως ἀναστῆναι δι' ἔκπληξιν, ἔδακνον κατὰ τοῦ δέρματος. Τέως μὲν οὖν τὸν ἔλεγχον αἰδούμενος, καὶ ὑπὸ τοῦ δέρματος ἐπισκέποντος φρουρούμενος, ἔκειτο σιωπῶν ἐν τῇ λόχμῃ· ἐπεὶ δ' ἥ τε Χλόη πρὸς τὴν πρώτην θέαν διαταραχθεῖσα, τὸν Δάφνιν ἐκάλει βοηθόν, οἵ τε κύνες περισπῶντες τὸ δέρμα, τοῦ σώματος ἥπτοντο αὐτοῦ, μέγα οἰμώξας, ἱκέτευε βοηθεῖν τὴν κόρην καὶ τὸν Δάφνιν ἤδη παρόντα. Τοὺς μὲν δὴ κύνας ἀνακλήσει συνήθει ταχέως ἡμέρωσαν, τὸν δὲ Δόρκωνα κατά τε μηρῶν καὶ ὤμων δεδηγμένον, ἀγαγόντες ἐπὶ τὴν πηγήν, ἀπένιψαν τὰ δήγματα, ἵν' ἦσαν τῶν ὀδόντων αἱ ἐμβολαί, καὶ διαμασησάμενοι φλοιὸν χλωρὸν πτελέας, ἐπέπασαν· ὑπό τ' ἀπειρίας ἐρωτικῶν τολμημάτων ποιμενικὴν παιδιὰν νομίζοντες, τὴν ἐπιβολὴν τοῦ δέρματος οὐδὲν ὀργισθέντες ἀλλὰ καὶ παραμυθησάμενοι καὶ μέχρι τινὸς χειραγωγήσαντες, ἀπέπεμψαν.

KB'. Καὶ ὁ μὲν κινδύνου παρὰ τοσοῦτον ἐλθὼν καὶ σωθεὶς ἐκ κυνός, φασίν, οὐ λύκου στόματος, ἐθεράπευε τὸ σῶμα· ὁ δὲ Δάφνις καὶ ἡ Χλόη κάματον πολὺν ἔσχον μέχρι νυκτὸς τὰς αἶγας καὶ τὰς οἶς συλλέγοντες· ὑπὸ γὰρ τοῦ δέρματος πτοηθεῖσαι καὶ ὑπὸ τῶν κυνῶν ὑλακτησάντων ταραχθεῖσαι, αἱ μὲν εἰς πέτρας ἀνέδραμον, αἱ δὲ μέχρι τῆς θαλάττης αὐτῆς κατέδραμον. Καί τοί γ' ἐπεπαίδευντο καὶ φωνῇ πείθεσθαι καὶ σύριγγι θέλγεσθαι καὶ χειρὸς πλαταγῇ συλλέγεσθαι· ἀλλὰ τότε πάντων αὐταῖς ὁ φόβος λήθην ἐνέβαλε. Καὶ

XX. Hac altera spe decidens Dorco, et incassum bonis illis caseis perditis, statuit vi adoriri Chloën, quamprimum sola esset. Itaque cum observasset ad aquas appellere greges alternis diebus, nunc quidem Daphnim, nunc vero puellam ipsam, artem quamdam bubulco convenientem comminiscitur. Lupi magni pellem sumptam, quem aliquando pro armentis pugnans suis taurus peremerat cornibus, circumponit corpori in dorsum rejectam et ab humeris usque ad talos demissam, ita ut anteriores lupi pedes super manus ipsius expansi obtenderentur, posteriores vero super crura, ad calces usque, oris vero hiatus, perinde atque armati viri galea, caput velaret. Cum se autem, quam fieri poterat maxime, efferasset, ad fontem accedit, ex quo bibere capellæ et oves post pastum solebant. In cavo autem prorsus terræ loco situs erat fons, locusque circa hunc totus spinis, rubis, junipero humili carduisque ita horrebat, ut vel verus lupus facile ibidem in insidiis delituisset. Hic sese abscondens, tempus, quo potum agerentur greges, observabat, nec levem concipiebat spem, fore ut habitu illo perterrefactam Chloën suis comprehenderet manibus.

XXI. Pauxillum interlabitur temporis, et Chloë pecora ad fontem compellebat, relicto Daphnide, qui frondes virides decutiebat, quibus post pastum alerentur hædi. Atque canes, ovium et caprarum custodes, Chloën secuti, atque, pro sua in odorando sagacitate, Dorconem, qui ad manus puellæ injiciendas sese movebat, deprehendentes, valde acute allatrantes, ut in lupum irruere, et circumfusi ei, priusquam ob stuporem assurgeret, acres morsus in pelle intulerunt. Ac primum quidem, ne manifeste proderetur, metuens, et pelle, qua tegebatur, munitus, tacitus inter frutices jacebat : ubi vero Chloë, ad primum intuitum perterrita, Daphnim inclamavit auxiliatorem, et canes ipsum corpus, dilacerato jam corio, morsu apprehenderunt, ibi magno cum ejulatu suppliciter Daphnidis, qui jam advenerat, et puellæ auxilium implorare cœpit. Illi autem suos canes consueta inclamatione celeriter mitigaverunt ; Dorconem vero, femora et humeros lacerum, ad fontem deduxerunt, atque morsus ipsius ubi apparebant dentium impressiones, abluerunt, et viridem ulmi corticem commanducatum superimposuerunt. Atque ob imperitiam amatoriorum ausorum, lusum pastoralem deputantes, quod pellem induisset Dorco, nulloque modo illi succensentes, sed etiam verbis levare dolorem ipsius conati, aliquatenus manu ductum dimiserunt.

XXII. Eo discriminis adductus ille, et, ut aiunt, e canis, non autem e lupi ore, servatus, suum curabat corpus ; at Daphnis et Chloë defatigabantur usque in noctem capris ovibusque colligendis. Quippe illæ lupi pelle conterritæ, et canum latratu conturbatæ, aliæ in petras evaserant, aliæ ad mare usque cursu contenderant. Tametsi edoctæ essent et voci obtemperare et fistula demulceri et vel manuum strepitu cogi ; tunc vero timor omnium oblivionem ipsis injecerat : ægreque tandem eas veluti lepores ex vestigiis indagantes, ad casas reduxerunt. Illa nocte

μόλις, ὥσπερ λαγὼς ἐκ τῶν ἰχνῶν εὑρίσκοντες, εἰς τὰς ἐπαύλεις ἤγαγον. Ἐκείνης μόνης τῆς νυκτὸς ἐκοιμήθησαν βαθὺν ὕπνον καὶ τῆς ἐρωτικῆς λύπης φάρμακον τὸν κάματον ἔσχον. Αὖθις δ' ἡμέρας ἐπελθούσης, πάλιν ἔπασχον παραπλήσια. Ἔχαιρον ἰδόντες, [ἐλυποῦντο] ἀπαλλαγέντες ἤλγουν, ἔθελόν τι, ἠγνόουν ὅ τι θέλουσι. Τοῦτο μόνον ᾔδεσαν ὅτι τὸν μὲν φίλημα, τὴν δὲ λουτρὸν ἀπώλεσεν.

ΚΓ'. Ἐξέκαε δ' αὐτοὺς καὶ ἡ ὥρα τοῦ ἔτους· ἦρος ἦν ἤδη τέλος καὶ θέρους ἀρχή, καὶ πάντα ἐν ἀκμῇ· δένδρα ἐν καρποῖς· πεδία ἐν ληΐοις. Ἡδεῖα μὲν τεττίγων ἠχή, γλυκεῖα δ' ὀπώρας ὀδμή, τερπνὴ δὲ ποιμνίων βληχή. Εἴκασεν ἄν τις καὶ τοὺς ποταμοὺς ᾄδειν ἠρέμα ῥέοντας, καὶ τοὺς ἀνέμους συρίττειν ταῖς πίτυσιν ἐμπνέοντας, καὶ τὰ μῆλα ἐρῶντα πίπτειν χαμαί, καὶ τὸν ἥλιον φιλόκαλον ὄντα, πάντας ἀποδύειν. Ὁ μὲν οὖν Δάφνις θαλπόμενος τούτοις ἅπασιν, εἰς τοὺς ποταμοὺς ἐνέβαινε· καὶ ποτὲ μὲν ἐλούετο ποτὲ δὲ καὶ τῶν ἰχθύων τοὺς ἐνδινεύοντας ἐθήρα· πολλάκις δὲ καὶ ἔπινεν, ὡς τὸ ἔνδοθεν καῦμα σβέσων. Ἡ δὲ Χλόη μετὰ τὸ ἀμέλξαι τὰς οἶς καὶ τῶν αἰγῶν τὰς πολλάς, ἐπὶ πολὺ μὲν πόνον εἶχε πηγνῦσα τὸ γάλα· δειναὶ γὰρ αἱ μυῖαι λυπῆσαι καὶ δακεῖν, εἰ διώκοιντο· τὸ δ' ἐντεῦθεν, ἀπολουσαμένη τὸ πρόσωπον, πίτυος ἐστεφανοῦτο κλάδοις καὶ τῇ νεβρίδι ἐζώννυτο καὶ τὸν γαυλὸν ἀναπλήσασα οἴνου καὶ γάλακτος, κοινὸν μετὰ τοῦ Δάφνιδος ποτὸν εἶχε.

ΚΔ. Τῆς δὲ μεσημβρίας ἐπελθούσης, ἐγίνετο ἤδη τῶν ὀφθαλμῶν ἅλωσις αὐτοῖς· ἡ μὲν γὰρ γυμνὸν ὁρῶσα τὸν Δάφνιν, ἐπ' ἀθροῦν ἐνέπιπτε τὸ κάλλος, καὶ ἐτήκετο, μηδὲν αὐτοῦ μέρος μέμψασθαι δυναμένη· ὁ δὲ ἰδὼν ἐν νεβρίδι καὶ στεφάνῳ πίτυος ὀρέγουσαν τὸν γαυλόν, μίαν ᾤετο τῶν ἐκ τοῦ ἄντρου Νυμφῶν ὁρᾶν. Ὁ μὲν οὖν τὴν πίτυν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἁρπάζων, αὐτὸς ἐστεφανοῦτο, πρότερον φιλήσας τὸν στέφανον· ἡ δὲ τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ λουομένου καὶ γυμνωθέντος ἐνεδύετο, πρότερον καὶ αὐτὴ φιλήσασα. Ἤδη ποτὲ καὶ μήλοις ἀλλήλους ἔβαλον καὶ τὰς κεφαλὰς ἀλλήλων ἐκόσμησαν, διακρίνοντες τὰς κόμας, καὶ ἡ μὲν εἴκασεν αὐτοῦ τὴν κόμην, ὅτι μέλαινα, μύρτοις· ὁ δὲ μήλῳ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, ὅτι λευκὸν καὶ ἐνερευθὲς ἦν. Ἐδίδασκεν αὐτὴν καὶ συρίττειν, καὶ ἀρξαμένης ἐμπνεῖν, ἁρπάζων τὴν σύριγγα, τοῖς χείλεσιν αὐτὸς τοὺς καλάμους ἐπέτρεχε καὶ ἐδόκει μὲν διδάσκειν ἁμαρτάνουσαν, εὐπρεπῶς δὲ διὰ τῆς σύριγγος Χλόην κατεφίλει.

ΚΕ'. Συρίττοντος δ' αὐτοῦ τὸ μεσημβρινὸν καὶ τῶν ποιμνίων σκιαζομένων, ἔλαθεν ἡ Χλόη κατανυστάξασα. Φωράσας τοῦτ' ὁ Δάφνις καὶ καταθέμενος τὴν σύριγγα, πᾶσαν αὐτὴν ἔβλεπεν ἀπλήστως, οἷα μηδὲν αἰδούμενος, καὶ ἅμα [κρύφα] ἠρέμα ὑπεφθέγγετο· οἷον καθεύδουσιν ὀφθαλμοί· οἷον δ' ἀποπνεῖ τὸ στόμα· οὐδὲ τὰ μῆλα τοιοῦτον, οὐδ' αἱ λόχμαι. ἀλλὰ φιλῆσαι μὲν δέδοικα· δάκνει τὸ φίλημα τὴν καρδίαν, καὶ ὥσπερ τὸ νέον μέλι μαίνεσθαι ποιεῖ· ὀκνῶ δὲ καὶ μὴ φιλήσας αὐτὴν ἀφυ-

sola profunde dormitaverunt, atque illam defatigationem pro suæ ex amore conceptæ ægritudinis remedio habuerunt. Quamprimum autem dies rediit, similem rursus in modum se affici sentiebant. Læti erant, si se invicem videbant: si separabantur dolebant, aliquid amplius volebant, quidnam tamen vellent nesciebant. Illud solum norant, quod hunc quidem osculum, illam vero lavacrum perdidisset.

XXIII. Insuper etiam ipsos anni illud tempus incendebat. Ver jam desinebat et æstas oriebatur, omniaque vigebant, arbores fructibus, campi segetibus læti. Suavis cicadarum strepitus, grata pomorum fragrantia, jucundus quoque ovium balatus. Putasses flumina sensim labentia modulari cantum et ventos, qui pinus inflabant, fistula canere, poma amore capta humi decumbere, solemque, venustatis et formæ amatorem, omnes vestibus suis exuere. Daphnis igitur hisce omnibus incensus, fluminibus sese immergebat; et quandoque se abluebat, quandoque vero pisces lascivientes et in gyrum exsultantes captabat; sæpe etiam bibebat, veluti sic internum æstum restincturus. Chloë vero, postquam oves multasque e capris mulsisset, longo dein tempore in cogendo lacte erat occupata; muscæ namque erant ipsi graves, cum negotium facessendo, tum mordendo, si abigerentur. Illa deinde, abluta facie, pineis se coronabat ramis, pellem hinnuli induebat, et mulctrale vino atque lacte replens, communi simul cum Daphnide potu fruebatur.

XXIV. Ingruente vero meridie, amborum oculi fuerunt capti. Illa enim nudum conspicata Daphnim, in omnem ejus pulchritudinem simul incidebat, indeque liquescebat, quod nullam in eo partem reprehendere posset; Daphnis vicissim pelle hinnuli corollaque pinea ornatam Chloën, et sibi mulctram porrigentem intuens, unam e Nymphis, quæ in antro, videre se existimabat. Ipse vero pinum de capite Chloës detractam sibi imponebat, osculis tamen prius corollæ impressis : Chloë contra vestem illius lavantis et denudati, prius osculata, induebat. Jam aliquando et malis sese petebant atque discriminantes comam, invicem capita adornabant sibi, et Chloë cæsariem Daphnidis, utpote nigricantem, myrteis baccis; Daphnis vero faciem Chloës, quod candida et subrubicunda esset, malo assimilabat. Docebat eam et fistula canere, simulque ea inspirare cœperat, fistulam eripiens, labellis ipse calamos percurrebat : et dum videbatur errantem informare, specioso admodum prætextu per fistulam Chloën osculabatur.

XXV. Contigit vero, cum per meridiem fistula luderet, et pecora opaca tegerentur umbra, Chloën imprudentem in somnum dilapsam esse. Quo animadverso, Daphnis fistulam deposuit, totamque ipsam inexplebiliter contemplatus est, quippe qui nihil tum revereretur, simulque ad ipsam leniter subloqui cœpit : Quam dormiunt ocelli! Quem os exhalat spiritum! Certe non talem mala, non arbusta. Sed osculum figere vereor; cor quippe mordet suavium et haud secus atque novum mel insanire facit : præterea timeo, si osculum ei dederim, ne somnium excu-

πνίσω. Ὦ λάλων τεττίγων, οὐκ ἐάσουσιν αὐτὴν καθεύδειν μέγα ἠχοῦντες· ἀλλὰ καὶ οἱ τράγοι τοῖς κέρασι παταγοῦσι μαχόμενοι. Ὦ λύκων ἀλωπέκων δειλοτέρων, οἳ τούτους οὐχ ἥρπασαν.

ΚϚʹ. Ἐν τοιούτοις ὄντος αὐτοῦ λόγοις, τέττιξ φεύγων χελιδόνα θηρᾶσαι θέλουσαν, κατέπεσεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Χλόης καὶ ἡ χελιδὼν ἑπομένη τὸν μὲν οὐκ ἠδυνήθη λαβεῖν, ταῖς δὲ πτέρυξιν ἐγγὺς διὰ τὴν δίωξιν γενομένη, τῶν παρειῶν αὐτῆς ἥψατο. Ἡ δὲ οὐκ εἰδυῖα τὸ πραχθέν, μέγα βοήσασα τῶν ὕπνων ἐξέθορεν. Ἰδοῦσα δὲ καὶ τὴν χελιδόνα ἔτι πλησίον πετομένην καὶ τὸν Δάφνιν ἐπὶ τῷ δέει γελῶντα, τοῦ φόβου μὲν ἐπαύσατο, τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς ἀπέματτεν ἔτι καθεύδειν θέλοντας. Καὶ ὁ τέττιξ ἐκ τῶν κόλπων ἐπήχησεν ὅμοιον ἱκέτῃ χάριν ὁμολογοῦντι τῆς σωτηρίας. Πάλιν οὖν ἡ Χλόη μέγα ἀνεβόησεν· ὁ δὲ Δάφνις ἐγέλασε. Καὶ προφάσεως λαβόμενος, καθῆκεν αὐτῆς εἰς τὰ στέρνα τὰς χεῖρας καὶ ἐξάγει τὸν βέλτιστον τέττιγα, μηδ' ἐν τῇ δεξιᾷ σιωπῶντα. Ἡ δὲ ἥδετο ἰδοῦσα καὶ ἐφίλησε λαβοῦσα καὶ αὖθις ἐνέβαλε τῷ κόλπῳ λαλοῦντα.

ΚΗʹ. Ἔτερψεν αὐτοὺς τότε φάττα βουκολικὸν ἐκ τῆς ὕλης φθεγξαμένη. Καὶ τῆς Χλόης ζητούσης μαθεῖν ὅ τι λέγει, διδάσκει αὐτὴν ὁ Δάφνις μυθολογῶν τὰ θρυλούμενα. « Ἦν οὕτω, παρθένε, παρθένος καλὴ καὶ ἔνεμε βοῦς πολλὰς οὕτως ἐν ὕλῃ· ἦν δ' ἄρα καὶ ᾠδικὴ καὶ ἐτέρποντο αἱ βόες αὐτῆς τῇ μουσικῇ καὶ ἔνεμεν οὔτε καλαύροπος πληγῇ, οὔτε κέντρου προσβολῇ· ἀλλὰ καθίσασα ὑπὸ πίτυν καὶ στεφανωσαμένη πίτυϊ, ᾖδε Πᾶνα καὶ τὴν Πίτυν. Καὶ αἱ βόες τῇ φωνῇ παρέμενον. Παῖς οὐ μακρὰν νέμων βοῦς, καὶ αὐτὸς καλὸς καὶ ᾠδικὸς ὡς ἡ παρθένος, φιλονεικήσας πρὸς τὴν μελῳδίαν, μείζονα ὡς ἀνήρ, ἡδεῖαν ὡς παῖς, φωνὴν ἀντεπεδείξατο. Καὶ τῶν βοῶν ὀκτὼ τὰς ἀρίστας ἐς τὴν ἰδίαν ἀγέλην θέλξας, ἀπεβουκόλησεν. ἄχθεται ἡ παρθένος τῇ βλάβῃ τῆς ἀγέλης, τῇ ἥττῃ τῆς ᾠδῆς καὶ εὔχεται τοῖς θεοῖς ὄρνις γενέσθαι πρὶν οἴκαδ' ἀφικέσθαι. Πείθονται οἱ θεοὶ καὶ ποιοῦσι τήνδε τὴν ὄρνιν, ὄρειον ὡς ἡ παρθένος, μουσικὴν ὡς ἐκείνη. Καὶ ἔτι νῦν ᾄδουσα μηνύει τὴν συμφοράν, ὅτι βοῦς ζητεῖ πεπλανημένας. »

ΚΖʹ. Τοιάσδε τέρψεις αὐτοῖς τὸ θέρος παρεῖχε. Μετοπώρου δ' ἀκμάζοντος καὶ τοῦ βότρυος, Τύριοι λῃσταὶ Καρικὴν ἔχοντες ἡμιολίαν, ὡς μὴ δοκοῖεν βάρβαροι, προσέσχον τοῖς ἀγροῖς· καὶ ἐκβάντες σὺν μαχαίραις καὶ ἡμιθωρακίοις κατέσυρον πάντα τὰ εἰς χεῖρας ἐλθόντα, οἶνον ἀνθοσμίαν, πυρὸν ἄφθονον, μέλι ἐν κηρίοις· ἤλασάν τινας καὶ βοῦς ἐκ τῆς Δόρκωνος ἀγέλης. Λαμβάνουσι καὶ τὸν Δάφνιν ἀλύοντα παρὰ τὴν θάλασσαν. Ἡ γὰρ Χλόη βραδύτερον ὡς κόρη τὰ πρόβατα ἐξῆγε τοῦ Δρύαντος, φόβῳ τῶν ἀγερώχων ποιμένων. Ἰδόντες δὲ μειράκιον μέγα καὶ καλὸν κρεῖττον τῆς ἐξ ἀγρῶν ἁρπαγῆς, μηκέτι μηδὲν ἐς τὰς αἶγας, μηδ' ἐς τοὺς ἄλλους ἀγροὺς περιεργασάμενοι, κατῆγον αὐτὸν ἐπὶ τὴν ναῦν κλάοντα καὶ ἠπορημένον, καὶ μέγα Χλόην καλοῦντα. Καὶ οἱ μέν, τὸ πεῖσμα ἄρτι ἀπολύσαντες

tiam. O garrulas cicadas! Dormire ipsam non sinent ita valide perstrepentes. At et hirci cornibus confligentes strident. Lupos vel vulpibus magis ignavos, quod hosce non rapuerunt!

XXVI. Interea dum talia faciebat verba, cicada fugiens hirundinem, quæ ipsam capere vellet, in Chloës incidit sinum; atque hirundo insequens, illam quidem apprehendere non potuit, sed propius insectando accedens, alis genas puellæ attigit : quæ quidem ignara quid actum fuisset, magno cum clamore e somno exsiluit. Cum autem vidisset et hirundinem prope adhuc volantem et Daphnim super hoc metu ridentem, timere destitit et oculos adhuc dormiturientes abstersit. Atque cicada, instar supplicis gratias agentis pro salute parta, ipso e sinu insonuit. Iterum igitur Chloë valde exclamavit, Daphnis vero risit; eaque occasione arrepta, in sinum puellæ manus immisit, optimamque illam cicadam, ne in dextra quidem silentem, extraxit. Qua conspecta Chloë admodum delectabatur, apprehensamque deosculata, iterum sinu suo excepit garrientem.

XXVII. Tunc ipsos palumbes, ex silva pastorale quid canens, oblectavit. Quærentem autem Chloën, quidnam hæc avis caneret, Daphnis eam edocuit fabulam narrans, quæ vulgo jactabatur : Erat autem virgo, mi virgo, formosa, quæ sic in sylva multos pascebat boves. Eadem utique et perita canendi erat, et illius modulatione delectabantur boves, adeo ut neque pedi ictu, neque stimuli inflictu inter pascendum opus haberet; sed sub pino sedens, pineaque cincta corona, Pana atque Pinum cantu celebrabat, quo delinitæ vaccæ ab ipsa nunquam discedebant. Adolescens, non procul inde boves pascens, et ipse pulcher et musicus, ut hæc virgo, cumque illa de cantus suavitate contendens, majorem vocem ut mas, dulcem ut puer, contra edidit, et sic octo e vaccis, easque optimas, suum in armentum pellectas abegit. Indigne tulit puella hoc sui armenti damnum, cantuque succubuisse dolens, precatur deos, ut in avem, antequam domum redeat, convertatur. Annuunt dii, inque avem illam mutant montanam atque musicam, virgini isti similem, quæ etiam nunc canendo suæ facit indicium jacturæ, quod scilicet errabundas vaccas quærat.

XXVIII. Ejusmodi oblectamenta illis suppeditavit æstas. Autumno vero adulto et uvis maturescentibus, Tyrii prædones, Carico hemiolio sumto, ne forte barbari viderentur, ad agros appulere, et gladiis dimidiatisque thoracibus armati, cuncta, quæ in manus incidebant, diripuere, vinum odoratum, magnam frumenti copiam, mel, quod suis continebatur favis; boves quoque aliquot de Dorconis grege abegerunt, immo et Daphnim juxta mare errabundum ceperunt. Chloe namque, utpote puella, lascivorum et ferocium pastorum metu, serius Dryantis oves eduxerat. Hi cum vidissent juvenem hunc procerum ac formosum, ipsa rapina ex agris ablata præstantiorem, non amplius satagentes caprarum, aut aliarum in aliis agris rerum, illum plorantem, consilii inopem, et alta voce Chloën vocantem, ad navem abduxerunt. Contestim soluto fune, remisque

καὶ τὰς κώπας ταῖς χερσὶν ἐμβαλόντες, ἀπέπλεον εἰς τὸ πέλαγος· Χλόη δὲ κατήλαυνε τὸ ποίμνιον, σύριγγα καινὴν τῷ Δάφνιδι δῶρον κομίζουσα. Ἰδοῦσα δὲ τὰς αἶγας τεταραγμένας καὶ ἀκούσασα τοῦ Δάφνιδος ἀεὶ μεῖζον αὐτὴν βοῶντος, προβάτων μὲν ἀμελεῖ καὶ τὴν σύριγγα ῥίπτει, δρόμῳ δὲ πρὸς τὸν Δόρκωνα παραγίνεται δεησομένη βοηθεῖν.

ΚΘʹ. Ὁ δ' ἔκειτο πληγαῖς νεανικαῖς συγκεκομμένος ὑπὸ τῶν λῃστῶν καὶ ὀλίγον ἐμπνέων, αἵματος πολλοῦ φερομένου. Ἰδὼν δέ γε τὴν Χλόην καὶ ὀλίγον ἐκ τοῦ πρότερον ἔρωτος ἐμπύρευμα λαβὼν, ἐγὼ μὲν, εἶπε, Χλόη, τεθνήξομαι μετ' ὀλίγον· οἱ γάρ με ἀσεβεῖς λῃσταὶ ὑπὲρ τῶν βοῶν μαχόμενον, κατέκοψαν ὡς βοῦν. Σὺ δ' ἅμα καὶ Δάφνιν σῶσον κἀμοὶ τιμώρησον κἀκείνους ἀπόλεσον. Ἐπαίδευσα τὰς βοῦς ἤχῳ σύριγγος ἀκολουθεῖν καὶ διώκειν τὸ μέλος αὐτῆς, κἂν νέμωνταί ποι μακράν. Ἴθι δὴ, λαβοῦσα τὴν σύριγγα ταύτην, ἔμπνευσον αὐτῇ μέλος ἐκεῖνο, ὃ Δάφνιν μὲν ἐγώ ποτ' ἐδιδαξάμην, σὲ δὲ Δάφνις. τὸ δ' ἐντεῦθεν τῇ σύριγγι μελήσει καὶ τῶν βοῶν ταῖς ἐκεῖ. Χαρίζομαι δέ σοι καὶ τὴν σύριγγα αὐτὴν, ᾗ πολλοὺς ἐρίζων καὶ βουκόλους ἐνίκησα καὶ αἰπόλους. σὺ δὲ ἀντὶ τῶνδε καὶ ζῶντα ἔτι φίλησον καὶ ἀποθανόντα κλαῦσον· κἂν ἴδῃς ἄλλον νέμοντα τὰς βοῦς, ἐμοῦ μνημόνευσον.

Λʹ. Καὶ Δόρκων μὲν τοσαῦτ' εἰπὼν καὶ φίλημα φιλήσας ὕστατον ἀφῆκεν ἅμα τῷ φιλήματι καὶ τῇ φωνῇ τὴν ψυχήν. Ἡ δὲ Χλόη λαβοῦσα τὴν σύριγγα καὶ ἐνθεῖσα τοῖς χείλεσιν ἐσύριζε ὡς ἐδύνατο μέγιστον· καὶ αἱ βόες ἀκούουσι καὶ τὸ μέλος γνωρίζουσι καὶ ὁρμῇ μιᾷ μυκησάμεναι, πηδῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Βιαίου δὲ πηδήματος εἰς ἕνα τοῖχον τῆς νεὼς γενομένου καὶ ἐκ τῆς ἐμπτώσεως τῶν βοῶν κοίλης τῆς θαλάσσης διαστάσης, στρέφεται μὲν ἡ ναῦς καὶ τοῦ κλύδωνος συνιόντος ἀπόλλυται. Οἱ δ' ἐκπίπτουσιν, οὐχ ὁμοίαν ἔχοντες ἐλπίδα σωτηρίας. Οἱ μὲν γὰρ λῃσταὶ τὰς μαχαίρας παρήρτηντο καὶ τὰ ἡμιθωράκια λεπιδωτὰ ἐνεδέδυντο καὶ κνημῖδας εἰς μέσην κνήμην ὑπεδέδεντο· ὁ δὲ Δάφνις ἀνυπόδητος, ὡς ἐν πεδίῳ νέμων, καὶ ἡμίγυμνος, ὡς ἔτι τῆς ὥρας οὔσης καυματώδους. Ἐκείνους μὲν οὖν ἐπ' ὀλίγον νηξαμένους τὰ ὅπλα κατήνεγκεν εἰς βυθόν· ὁ δὲ Δάφνις τὴν μὲν ἐσθῆτα ῥᾳδίως ἀπεδύσατο, περὶ δὲ τὴν νῆξιν ἔκαμνεν, οἷα πρότερον νηχόμενος ἐν ποταμοῖς μόνοις. ὕστερον δὲ, παρὰ τῆς ἀνάγκης τὸ πρακτέον διδαχθεὶς, εἰς μέσας ὥρμησε τὰς βοῦς· καὶ βοῶν δύο κεράτων ταῖς δύο χερσὶ λαβόμενος, ἐκομίζετο μέσος ἀλύπως καὶ ἀπόνως, ὥσπερ ἐλαύνων ἅμαξαν. Νήχεται δ' ἄρα βοῦς ὅσον οὐδ' ἄνθρωπος· μόνων λείπεται τῶν ἐνύδρων ὀρνίθων, καὶ αὖ τῶν ἰχθύων. οὐδ' ἂν ἀπόλοιτο βοῦς νηχόμενος, εἰ μὴ τῶν χηλῶν οἱ ὄνυχες περιπέσοιεν διάβροχοι γενόμενοι. Μαρτυροῦσι τῷ λόγῳ μέχρι νῦν πολλοὶ τόποι τῆς θαλάσσης, βοὸς πόροι λεγόμενοι.

ΛΑʹ. Καὶ σώζεται μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον ὁ Δάφνις, δύο κινδύνους παρ' ἐλπίδα πᾶσαν διαφυγὼν, λῃστη-

manibus injectis, in altum provehuntur. Interea Chloë jam oves educebat, fistulamque novam Daphnidi munus afferebat. At videns capras perterritas et audiens Daphnim semper magis magisque ipsam inclamantem, neglectis ovibus, fistulam projicit, atque ad Dorconem cursu contendit, oratura ut suppetias ferat.

XXIX. Ille vero gravibus plagis a latronibus concisus, et paululum adhuc spirans, sanguine multo erumpente, jacebat prostratus. Visa tamen Chloë, et exiguo prioris amoris igniculo exsuscitato, mea Chloë, inquit, ego quidem jamjam moriturus sum : nefarii enim prædones me pro bobus pugnantem haud secus ac bovem conciderunt; tu vero et tibi Daphnim servato, et me ulciscere, et illos male perde. Assuefeci vaccas meas fistulæ sequi sonum, cantumque ejus consectari, licet alicubi procul pascantur. Agedum, accepta hac fistula, idem canito carmen, quod egomet olim Daphnim, te vero Daphnis docuit; cetera autem curæ erunt fistulæ et his, quæ illic erunt, vaccis. Dono vero tibi et hanc ipsam fistulam, qua contendens multos superavi et bubulcos et caprarios. Tu vero pro hisce et adhuc viventem osculator, et mox fato functum lugeto; et cum alium boves pascentem videbis, mei memento.

XXX. Et Dorco quidem his dictis, suavioque postremo dato, simul cum suavio atque voce animam emisit. Chloë, accepta fistula, labiisque suis admota, totis viribus annixa eam inflabat. Extemplo boves audire, cantum agnoscere, mugituque edito, uno eodemque impetu in mare desilire. Violento autem saltu in alterum navis latus facto, exque casu boum profundo mari dehiscente, navis evertitur, fluctibusque coëuntibus, pessum it; quique in ea, excidunt, impari tamen spe salutis : quippe prædones, gladiis accincti, atque dimidiatis squamosisque thoracibus induti, nec non ocreis ad media usque crura calceati erant; Daphnis autem discalceatus, ut qui in campo tunc pasceret, atque seminudus, utpote cum adhuc æstivi ardores fervescerent. Reliquos igitur, postquam paulisper natassent, arma in profundum demersere; Daphnis contra vestem facile exuebat, in natando tamen non parum laborabat, quippe antea in fluviis tantum nare solitus. Verum deinceps quod facto opus, ab ipa edoctus necessitate, in medios boves irruit, et utraque manu duorum cornibus boum apprehensis, absque molestia et absque labore intermedius ferebatur, veluti currum agens. Natat autem in tantum bos, in quantum neque homo unquam queat, et tantum in nando ab aquatilibus avibus ipsisque piscibus vincitur : neque utique bos natando perierit, nisi ungulæ aquis emollitæ circum deciderint. Multi maris loci, ad hanc usque ætatem Bovis trajectus nuncupati, meis dictis testimonium perhibent.

XXXI. Hunc in modum Daphnis fuit servatus, duo pericula præter spem omnem effugiendo, latronum agmen

ρίου καὶ ναυαγίας. Ἐξελθὼν δὲ, καὶ τὴν Χλόην ἐπὶ τῆς γῆς γελῶσαν ἅμα καὶ δακρύουσαν εὑρὼν, ἐμπίπτει τ' αὐτῆς τοῖς κόλποις καὶ ἐπυνθάνετο τί βουλομένη συρίσειεν. Ἡ δ' αὐτῷ διηγεῖται πάντα· τὸν δρόμον τὸν ἐπὶ τὸν Δόρκωνα, τὸ παίδευμα τῶν βοῶν, πῶς κελευσθείη συρίσαι, καὶ ὅτι τέθνηκε Δόρκων· μόνον αἰδεσθεῖσα τὸ φίλημα οὐκ εἶπεν. Ἔδοξε δὴ τιμῆσαι τὸν εὐεργέτην· καὶ ἐλθόντες μετὰ τῶν προσηκόντων, Δόρκωνα θάπτουσι τὸν ἄθλιον. Γῆν μὲν οὖν πολλὴν ἐπένησαν, φυτὰ δ' ἥμερα πολλὰ ἐφύτευσαν καὶ ἐξήρτησαν αὐτῶν τῶν ἔργων ἀπαρχάς· ἀλλὰ καὶ γάλα κατέσπεισαν καὶ βότρυας κατέθλιψαν καὶ σύριγγας πολλὰς κατέκλασαν. Ἠκούσθη καὶ τῶν βοῶν ἐλεεινὰ μυκήματα καὶ δρόμοι τινὲς ὤφθησαν ἅμα τοῖς μυκήμασιν ἄτακτοι· καὶ, ὡς ἐν ποιμέσιν εἰκάζετο καὶ αἰπόλοις, ταῦτα θρῆνος ἦν τῶν βοῶν ἐπὶ βουκόλῳ τετελευτηκότι.

ΛΒʹ. Μετὰ δὲ τὸν τοῦ Δόρκωνος τάφον, λούει τὸν Δάφνιν ἡ Χλόη πρὸς τὰς Νύμφας ἀγαγοῦσα, εἰς τὸ ἄντρον εἰσαγαγοῦσα. Καὶ αὐτὴ τότε πρῶτον Δάφνιδος ὁρῶντος, ἐλούσατο τὸ σῶμα, λευκὸν καὶ καθαρὸν ὑπὸ κάλλους καὶ οὐδὲ λουτρῶν ἐς κάλλος δεόμενον· καὶ ἄνθη τε συλλέξαντες, ὅσα ἄνθη τῆς ὥρας ἐκείνης, ἐστεφάνωσαν τὰ ἀγάλματα καὶ τὴν τοῦ Δόρκωνος σύριγγα τῆς πέτρας ἐξήρτησαν ἀνάθημα. Καὶ μετὰ τοῦτο ἐλθόντες ἐπεσκόπουν τὰς αἶγας καὶ τὰ πρόβατα. Τὰ δὲ πάντα κατέκειτο μήτε νεμόμενα, μήτε βληχώμενα, ἀλλ', οἶμαι, τὸν Δάφνιν καὶ τὴν Χλόην ἀφανεῖς ὄντας ποθοῦντα. Ἐπειδὴ γοῦν ὀφθέντες καὶ ἐβόησαν τὸ σύνηθες καὶ ἐσύρισαν, τὰ μὲν ἀναστάντα ἐνέμετο, αἱ δ' αἶγες ἐσκίρτων φριμασσόμεναι, καθάπερ ἡδόμεναι σωτηρίᾳ συνήθους αἰπόλου. Οὐ μὴν ὁ Δάφνις χαίρειν ἔπειθε τὴν ψυχὴν, ἰδὼν τὴν Χλόην γυμνὴν καὶ τὸ πρότερον λανθάνον κάλλος ἐκκεκαλυμμένον· ἤλγει τὴν καρδίαν, ὡς ἐσθιομένην ὑπὸ φαρμάκων. καὶ αὐτῷ τὸ πνεῦμα ποτὲ μὲν λάβρον ἐξέπνει, καθάπερ τινὸς διώκοντος αὐτὸ, ποτὲ δ' ἐξέλειπε, καθάπερ ἐκδαπανηθὲν ἐν ταῖς πρότερον ἐπιδρομαῖς. Ἐδόκει τὸ λουτρὸν εἶναι τῆς θαλάσσης φοβερώτερον. Ἐνόμιζε τὴν ψυχὴν ἔτι παρὰ τοῖς λησταῖς μένειν, οἷα νέος καὶ ἄγροικος καὶ ἔτι ἀγνοῶν τὸ ἔρωτος λῃστήριον.

atque naufragium : inque terram egressus, Chloën invenit ridentem simul et flentem, in cujus sinu reclinatus, quid sibilo isto edito voluerit, percunctatur. Atque hæc omnia illi ordine enarrat : nimirum ut ad Dorconem currere cœperit, quomodo vaccæ edoctæ fuerint, quomodo fistulam inflare jussa fuerit, et quo pacto diem suum obierit Dorco; osculum solum, præ pudore, alto involvit silentio. Decreverunt igitur honore prosequi tam bene de ipsis meritum; et una cum propinquis venientes, Dorconem miserum sepulturæ mandarunt. Terram igitur multam injecerunt, et plantas sativas magna copia illic plantaverunt, primitiasque laborum ex iis suspenderunt. Insuper et lac libarunt, uvas compresserunt, et multas fistulas pastoritias confregerunt. Auditi fuerunt et boum mugitus miserabiles, visæque una cum mugitibus discursitationes quædam incompositæ. Atque hæc ipsa, ut opiliones caprariique conjectabant, erant boum lamentatio, defunctum suum bubulcum lugentium.

XXXII. Post has Dorconis exsequias, Chloe Daphnim ad Nymphas ductum, inque antrum introductum abluit. Quo tempore et illa, tunc primum inspiciente Daphnide, corpus lavit candidum et nitidum ob eximium formæ decus, neque lavacro opus habens ad pulchritudinem. Hinc collectis pro anni tempestate floribus, Nympharum coronant signa, Dorconique fistulam de petra consecratam suspendunt. Postea regressi capras atque oves inspiciebant; quæ omnes jacebant, neque pascentes, neque balantes, sed, ut puto, Daphnim atque Chloën ex oculis ablatos desiderantes. Ut vero conspecti consuetam edidere vocem, fistulamque inflarunt, illico surgentia pecora pascebant, capellæ autem præ gaudio fremebundæ exsultabant, veluti ob noti caprarii salutem lætæ. Non tamen Daphnis, ut gauderet, animum inducere potuit; postquam enim nudam vidit Chloen, atque pulchritudinem prius absconditam, nunc detectam, ingentem corde sentiebat dolorem, haud aliter ac si veneno exederetur. Ipsius spiritus interdum rapidus, quasi eum persequente aliquo, ducebatur; interdum prioribus veluti incursionibus consumtus deficiebat. Lavacrum hoc illi ipso terribilius mari videbatur. Animum suum etiamnum apud latrones esse, utpote juvenis et agrestis, latrociniique amoris huc usque ignarus, existimabat.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Αʹ. Ἤδη δὲ τῆς ὀπώρας ἀκμαζούσης καὶ ἐπείγοντος τοῦ τρυγητοῦ, πᾶς ἦν κατὰ τοὺς ἀγροὺς ἐν ἔργῳ· ὁ μὲν ληνοὺς ἐπεσκεύαζεν· ὁ δὲ πίθους ἐξεκάθαιρεν· ὁ δὲ ἀρρίχους ἔπλεκεν· ἐμελέ τινι δρεπάνης μικρᾶς ἐς βότρυος τομὴν, καὶ ἑτέρῳ λίθου θλῖψαι τὰ ἔνοινα τῶν βοτρύων δυναμένου, καὶ ἄλλῳ λύγου ξηρᾶς πληγαῖς κατεξασμένης, ὡς ἂν ὑπὸ φωτὶ νύκτωρ τὸ γλεῦκος φέροιτο. Ἀμελήσαντες οὖν καὶ ὁ Δάφνις καὶ ἡ Χλόη τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν, χειρὸς ὠφέλειαν ἀλλή-

LIBER SECUNDUS.

I. Adulto jam autumno, instanteque vindemiæ tempore, quilibet in agris operi intentus erat : alius torcularia reparabat, alius dolia extergebat, alius cophinos texebat; erat qui sibi falculam uvis præcidendis curaret : alius lapidem, qui vini plenas uvas contereret, alius viticem aridam ictibus impactis contusam, quo scilicet prælucente lumine, tempore nocturno mustum deferretur. Hinc Daphnis atque Chloe, neglectis ovibus caprisque, mutuam sibi accommo-

λοις μετεδίδοσαν. Ὁ μὲν ἐβάσταζεν ἐν ἀρρίχοις βότρυς καὶ ἐπάτει ταῖς ληνοῖς ἐμβαλὼν καὶ εἰς τοὺς πίθους ἔφερε τὸν οἶνον· ἡ δὲ τροφὴν παρεσκεύαζε τοῖς τρυγῶσι καὶ ἐνέχει ποτὸν αὐτοῖς πρεσβύτερον οἶνον καὶ τῶν ἀμπέλων δὲ τὰς ταπεινοτέρας ἀπετρύγα. Πᾶσα γὰρ ἡ κατὰ τὴν Λέσβον ἄμπελος ταπεινή, οὐ μετέωρος, οὐδ' ἀναδενδρὰς ἀλλὰ κάτω τὰ κλήματα ἀποτείνουσα καὶ ὥσπερ κιττὸς νεμομένη· καὶ παῖς ἂν ἐφίκοιτο βότρυος ἄρτι τὰς χεῖρας ἐκ σπαργάνων λελυμένος.

Β'. Οἷον οὖν εἰκὸς ἐν ἑορτῇ Διονύσου καὶ οἴνου γενέσει, αἱ μὲν γυναῖκες ἐκ τῶν πλησίον ἀγρῶν εἰς ἐπικουρίαν κεκλημέναι, τῷ Δάφνιδι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπέβαλλον καὶ ἐπῄνουν ὡς ὅμοιον τῷ Διονύσῳ τὸ κάλλος· καί τις τῶν θρασυτέρων καὶ ἐφίλησε καὶ τὸν Δάφνιν παρώξυνε, τὴν δὲ Χλόην ἐλύπησεν. Οἱ δ' ἐν ταῖς ληνοῖς, ποικίλας φωνὰς ἔρριπτον ἐπὶ τὴν Χλόην καὶ ὥσπερ ἐπί τινα Βάκχην Σάτυροι μανικώτερον ἐπήδων καὶ ηὔχοντο γενέσθαι ποίμνια καὶ ὑπ' ἐκείνης νέμεσθαι· ὥστ' αὖ πάλιν ἡ μὲν ἥδετο, Δάφνις δ' ἐλυπεῖτο. Ηὔχοντο δὲ δὴ ταχέως παύσασθαι τοῦ τρυγητοῦ καὶ λαβέσθαι τῶν συνήθων χωρίων, καὶ ἀντὶ τῆς ἀμούσου βοῆς, ἀκούειν σύριγγος ἢ τῶν ποιμνίων αὐτῶν βληχωμένων. . Καὶ ἐπεὶ διαγενομένων ὀλίγων ἡμερῶν, αἱ μὲν ἄμπελοι τετρύγηντο, πίθοι δὲ τὸ γλεῦκος εἶχον, ἔδει δ' οὐκέτ' οὐδὲν πολυχειρίας, κατήλαυνον τὰς ἀγέλας ἐς τὸ πεδίον· καὶ μάλα χαίροντες τὰς Νύμφας προσεκύνουν, βότρυς αὐταῖς κομίζοντες ἐπὶ κλημάτων, ἀπαρχὰς τοῦ τρυγητοῦ. Οὐδὲ τὸν πρότερον χρόνον ἀμελῶς ποτε παρῆλθον ἀλλ' ἀεί τ' ἀρχόμενοι νομῆς, προσήδρευον καὶ ἐκ νομῆς ἀνιόντες προσεκύνουν· καὶ πάντως τι ἐπέφερον, ἢ ἄνθος, ἢ ὀπώραν, ἢ φυλλάδα χλωράν, ἢ γάλακτος σπονδήν. Καὶ τούτων μὲν ὕστερον ἀμοιβὰς ἐκομίσαντο παρὰ τῶν θεῶν. Τότε δὲ κύνες, φασίν, ἐκ δεσμῶν λυθέντες, ἐσκίρτων, ἐσύριττον, ᾖδον, τοῖς τράγοις καὶ τοῖς προβάτοις συνεπάλαιον.

Γ'. Τερπομένοις δ' αὐτοῖς, ἐφίσταται πρεσβύτης, σισύραν ἐνδεδυμένος, καρβατίνας ὑποδεδεμένος, πήραν ἐξηρτημένος, καὶ τὴν πήραν παλαιάν. Οὗτος πλησίον καθίσας αὐτῶν, ὧδε εἶπε· » Φιλητᾶς, ὦ παῖδες, ὁ πρεσβύτης ἐγώ· ὃς πολλὰ μὲν ταῖσδε ταῖς Νύμφαις ᾖσα, πολλὰ δὲ τῷ Πανὶ ἐκείνῳ ἐσύρισα, βοῶν δὲ πολλῆς ἀγέλης ἡγησάμην μόνῃ μουσικῇ. Ἥκω δ' ὑμῖν, ὅσα εἶδον, μηνύσων, ὅσα ἤκουσα, ἀπαγγελῶν. Κῆπός ἐστί μοι τῶν ἐμῶν χειρῶν (ἔργον), ὅν, ἐξ οὗ νέμων διὰ γῆρας ἐπαυσάμην, ἐξεπονησάμην· ὅσα ὧραι φέρουσι, πάντ' ἔχων ἐν αὐτῷ καθ' ὥραν ἑκάστην· ἦρος, ῥόδα, κρίνα καὶ ὑάκινθος καὶ ἴα ἀμφότερα· θέρους, μήκωνες καὶ ἀχράδες καὶ μῆλα πάντα· νῦν, ἄμπελοι καὶ συκαῖ καὶ ῥοιαὶ καὶ μύρτα χλωρά. Εἰς τοῦτον τὸν κῆπον ὀρνίθων ἀγέλαι συνέρχονται τὸ ἑωθινόν· τῶν μὲν ἐς τροφήν, τῶν δ' ἐς ᾠδήν· συνηρεφὴς γὰρ καὶ κατάσκιος καὶ πηγαῖς τρισὶ κατάρρυτος· ἂν περιέλῃ τις τὴν αἱμασιάν, ἄλσος ὁρᾶν οἰήσεται.

Δ'. Εἰσελθόντι δέ μοι τήμερον ἀμφὶ μέσην ἡμέραν,

dabant operam. Daphnis nempe in corbibus portabat uvas, injectasque torculari calcabat, inque dolia vinum inferebat; Chloë autem cibum vindemiatoribus parabat, potumque iisdem miscebat vinum vetustius, atque ex humilioribus vitibus uvas colligebat. Omnis quippe in Lesbo vitis erat humilis, non sublimis, neque arboribus maritata, sed deorsum palmites protendens, atque hederæ instar serpens: ut vel infans, cui recens manus a fasciis laxatæ sint, uvas apprehenderet.

II. Ut igitur par est in Bacchi festo vinique natalibus, mulieres proximis ex agris arcessitæ, ut rem sua opera adjuvarent, Daphnidi oculos adjiciebant, laudibusque eum tanquam Baccho pulchritudine parem efferebant; et quædam ex audacioribus osculum ipsi fixit, quæ res sicuti Daphnim inflammavit, ita sane Chloæ fuit dolori. Qui autem in calcatoriis erant, illi varias voces in Chloën jactabant et veluti in quamdam Baccham Satyri furiose insiliebant, optabantque oves fieri, et ab illa pasci; unde et illa vicissim delectabatur, Daphnis autem mœrebat. Porro non aliud illis in votis erat, quam ut mox, vindemia finita, consuetos repeterent campos, proque incondito illo clamore, fistulam, aut ipsos balantes audirent greges. At postquam pauculis interjectis diebus, uvæ quidem vindemiatæ essent, dolia vero mustum jam recepissent, nihilque præterea esset, quod manuum plurium operam deposceret, ibi rursus greges in campum depulerunt, atque admodum læti Nymphas adoraverunt, racemos ipsis in palmitibus, vindemiæ primitias, illis offerentes. Neque vero priori tempore negligenter unquam prætergredi solebant Nymphas, sed semper, antequam in pascua greges abigerent, huic cultui incumbebant, eque pascuis redeuntes, eas adorabant, semper aliquid afferentes, sive florem, sive poma, sive ramum viridem, sive lactis libamen. Atque hujus quidem pietatis gratiam postea a deabus retulere; tunc autem quasi canes, quod aiunt, vinculis soluti, saltabundi, lasciviebant, fistula ludebant, cantabant, hircis ovibusque colluctabantur.

III. Dum sic indulgent genio, illis senex quidam rhenone indutus, carbatinis calceatus, peram gerens appensam, eamque admodum vetustam, supervenit; qui juxta illos considens, hunc in modum fatur: Ego sum, o pueri, senex ille Philetas, qui sæpius in harum Nympharum honorem cecini, frequenterque in hujusce Panis laudem fistula sum modulatus, et solo canendi artificio magna boum armenta duxi. Venio autem, quæ vidi, vobis indicaturus, quæque audivi, annuntiaturus. Est mihi hortus, quem ego sedulo, ex quo pascere armenta ob senectutem destiti, meis ipse manibus excolui: quæcumque anni tempora ferunt, ea omnia in illo invenies unoquoque tempore; vere, rosas, lilia, hyacinthos, et utrasque violas; æstate, papavera, pyra agrestia, pomorumque omne genus; hoc autem autumnali tempore, vites, ficos, malaque punica, et virides myrtos. Hunc in hortum tempore conveniunt matutino avium greges: aliæ quidem ad pastum, aliæ vero ad canendum. Etenim umbrosus est, tribusque irriguus fontibus; si circum aliquis maceriam sustulerit, lucum videre se putabit.

IV. Ingredienti mihi hodierno die circa meridiem, sub

ὑπὸ ταῖς ῥοιαῖς καὶ ταῖς μυρρίναις βλέπεται παῖς, μύρτα καὶ ῥοιὰς ἔχων, λευκὸς ὥσπερ γάλα, καὶ ξανθὸς ὡς πῦρ, στιλπνὸς ὡς ἄρτι λελουμένος· γυμνὸς ἦν, μόνος ἦν· ἔπαιζεν ὡς ἴδιον κῆπον τρυγῶν. Ἐγὼ μὲν οὖν ὥρμησα ἐπ' αὐτὸν ὡς συλληψόμενος, δείσας μὴ ὑπ' ἀγερωχίας τὰς μυρρίνας καὶ τὰς ῥοιὰς κατακλάσῃ· ὁ δέ με κούφως καὶ ῥᾳδίως ὑπέφευγε, ποτὲ μὲν ταῖς ῥοδωνιαῖς ὑποτρέχων, ποτὲ δὲ ταῖς μήκωσιν ὑποκρυπτόμενος, ὥσπερ πέρδικος νεοττός. Καίτοι πολλάκις μὲν πράγματ' ἔσχον ἐρίφους γαλαθηνοὺς διώκων· πολλάκις δ' ἔκαμον μεταθέων μόσχους ἀρτιγεννήτους· ἀλλὰ τοῦτο ποικίλον τὸ χρῆμα ἦν καὶ ἀθήρατον. Καμὼν οὖν, ὡς γέρων καὶ ἐπερεισάμενος τῇ βακτηρίᾳ καὶ ἅμα φυλάττων, μὴ φύγοι, ἐπυνθανόμην τίνος ἐστὶ τῶν γειτόνων, καὶ τί βουλόμενος ἀλλότριον κῆπον τρυγᾷ. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο μὲν οὐδὲν, στὰς δὲ πλησίον ἐγέλα πάνυ ἁπαλὸν καὶ ἔβαλλέ με τοῖς μύρτοις καὶ οὐκ οἶδ' ὅπως ἔθελγε μηκέτι θυμοῦσθαι. Ἐδεόμην οὖν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, μηδὲν φοβούμενον ἔτι καὶ ὤμνυον κατὰ τῶν μύρτων ἀφήσειν, ἐπιδοὺς μήλων καὶ ῥοιῶν, παρέξειν τ' ἀεὶ τρυγᾷν τὰ φυτὰ καὶ δρέπειν τὰ ἄνθη, τυχὼν παρ' αὐτοῦ φιλήματος ἑνός.

Ε'. Ἐνταῦθα πάνυ καπυρὸν γελάσας, ἀφίησι φωνὴν, οἵαν οὔτε χελιδὼν, οὔτε ἀηδὼν, οὔτε κύκνος, ὅμοιος ἐμοὶ γέρων γενόμενος. Ἐμοὶ μὲν, ὦ Φιλητᾶ, φιλῆσαί σε φθόνος οὐδείς· βούλομαι γὰρ φιλεῖσθαι μᾶλλον ἢ σὺ γενέσθαι νέος· ὅρα δὲ εἴ σοι καθ' ἡλικίαν τὸ δῶρον. οὐδὲν γάρ σε ὠφελήσει τὸ γῆρας πρὸς τὸ μὴ διώκειν ἐμὲ μετὰ τὸ ἓν φίλημα. Δυσθήρατος δ' ἐγὼ καὶ ἱέρακι καὶ ἀετῷ καὶ εἴ τις ἄλλος τούτων ὠκύτερος ὄρνις. Οὔτοι παῖς ἐγὼ καὶ εἰ δοκῶ παῖς, ἀλλὰ καὶ τοῦ Κρόνου πρεσβύτερος καὶ αὐτοῦ τοῦ παντὸς χρόνου. Καὶ σὲ οἶδα νέμοντα πρωθήβην ἐν ἐκείνῳ τῷ ὄρει τὸ πλατὺ βουκόλιον, καὶ παρήμην σοι συρίττοντι πρὸς ταῖς φηγοῖς ἐκείναις, ἡνίκ' ἤρας Ἀμαρυλλίδος· ἀλλά με οὐχ ἑώρας καίτοι πλησίον μάλα τῇ κόρῃ παρεστῶτα. Σοὶ μὲν οὖν ἐκείνην ἔδωκα· καὶ ἤδη σοι παῖδες, ἀγαθοὶ βουκόλοι καὶ γεωργοί. Νῦν δὲ Δάφνιν ποιμαίνω καὶ Χλόην· καὶ ἡνίκ' ἂν αὐτοὺς εἰς ἓν συναγάγω τὸ ἑωθινὸν, εἰς τὸν σὸν ἔρχομαι κῆπον καὶ τέρπομαι τοῖς ἄνθεσι καὶ τοῖς φυτοῖς κἂν ταῖς πηγαῖς ταύταις λούομαι. Διὰ τοῦτο καλὰ καὶ τὰ ἄνθη καὶ τὰ φυτὰ, τοῖς ἐμοῖς λουτροῖς ἀρδόμενα. Ὅρα δὲ μή τί σοι τῶν φυτῶν κατακέκλασται, μή τις ὀπώρα τετρύγηται, μή τις ἄνθους ῥίζα πεπάτηται, μή τις πηγὴ τετάρακται. Καὶ χαῖρε μόνος ἀνθρώπων ἐν γήρᾳ θεασάμενος τοῦτο τὸ παιδίον.

Ϛ'. Ταῦτ' εἰπὼν ἀνήλατο καθάπερ ἀηδόνος νεοττὸς ἐπὶ τὰς μυρρίνας καὶ κλάδον ἀμείβων ἐκ κλάδου, διὰ τῶν φύλλων ἀνεῖρπεν εἰς ἄκρον. Εἶδον αὐτοῦ καὶ πτέρυγας ἐκ τῶν ὤμων καὶ τοξάρια μεταξὺ τῶν πτερύγων καὶ τῶν ὤμων, καὶ οὐκέτ' εἶδον οὔτε ταῦτα, οὔτ' αὐτόν. Εἰ δὲ μὴ μάτην ταύτας τὰς πολιὰς ἔφυσα, μηδὲ γηράσας ματαιοτέρας τὰς φρένας ἐκτησάμην,

malis punicis myrtisque conspicitur puellus, manu tenens myrti baccas, malaque punica, lac ipsum suo candore, flava coma ignem referens, nitidusque, quasi qui modo lotus esset; nudus solusque erat, et ludibundus hortum, haud secus ac suum, vindemiabat. Hac de causa irrui in eum, comprehendere volens; metuebam enim, ne hac protervia myrtos malosque punicas mihi confringeret. At ille leviter et sine ullo negotio me effugit, nunc subeundo rosaria, nunc sese sub papaveribus occultando, instar perdicis pulli. Sane sæpiuscule laboravi, hædos lactentes sectando: sæpiuscule etiam defessus fui, cursu vitulos recens natos insequendo: sed hoc varium quid erat, et quod capi non posset. Defessus igitur, utpote ætate gravis, baculoque innixus, et simul cavens ne elaberetur, cujusnam esset e vicinis et quidnam sibi vellet alienum hortum decerpendo, quærebam. Ille nihil; sed prope adstans molliter ridebat, et me myrti baccis petens, nescio quomodo permulcebat, ut omnes adeo iras ponerem. Rogabam itaque illum, ut, omisso jam metu, propius accederet et in manus meas veniret, jurans per myrtos, et insuper illi dans mala atque granata, me semper ei vindemiandas vites floresque decerpendos præbiturum, uno dumtaxat potitum osculo.

V. Hic in cachinnos effusus emittit vocem, qualem neque hirundo, neque luscinia, neque cycnus, ut ego, senex factus. Ego quidem, ait, Phileta, tibi osculum largiri non invideo; malo etenim osculari, quam tu juvenescere. At vide, num hoc munus tuæ conveniat ætati: nihil enim tua tibi proderit ætas, quo minus tu me, postquam unicum osculum acceperis, persequi incipias. Ego vero non queo capi, ne quidem si accipiter, vel aquila, vel alia his pernicior ales me insequatur. Puer non sum, quamvis videar; sed ipso Saturno et quovis omni tempore antiquior. Ac noram te jam, cum primos pubertatis annos nondum egressus in illo monte late diffusum pasceres armentum; aderamque tibi fistula canenti prope fagos illas, quando Amaryllidem amabas: at me nullus videbas, quamvis puellæ adstantem prope admodum. Illam quidem tibi dedi; et hinc tibi filii egregii bubulci et agricolæ. Nunc autem Daphnidis et Chloës tanquam pastor curam ago; illosque quando quasi greges in unum compuli tempore matutino, in tuum venio hortum, meque floribus plantisque oblecto, fontibusque in hisce lavor. Ob hoc flores plantæque sunt venustæ, utpote meis lavacris irrigatæ. Vide autem, num tibi aliqua stirps sit confracta, num fructus aliquis decerptus, num quæ flosculi radix conculcata, num quis fons perturbatus sit; ac toto lætare pectore, qui solus mortalium in senectute hunc puerulum videris.

VI. Hisce dictis, tanquam lusciniæ pullus, myrtos insiluit, et de ramo in ramum transiliens, per frondes erreptavit in summum cacumen. Vidi ipsius tum alas ex humeris dependulas, tum arculos inter alas et humeros jacentes; at deinde non vidi illa, neque illum amplius. Ac nisi frustra hosce produxi canos, atque senescens vaniorem et minus

Ἔρωτι, ὦ παῖδες, κατέσπεισθε καὶ Ἔρωτι ὑμῶν μέλει. »

Ζ'. Πάνυ ἐτέρφθησαν ὥσπερ μῦθον, οὐ λόγον ἀκούοντες καὶ ἐπυνθάνοντο τί ἐστι ποθ' ὁ Ἔρως, πότερα παῖς ἢ ὄρνις καὶ τί δύναται. Πάλιν οὖν ὁ Φιλητᾶς ἔφη· « Θεός ἐστιν, ὦ παῖδες, ὁ Ἔρως, νέος καὶ καλὸς καὶ πετόμενος· διὰ τοῦτο καὶ νεότητι χαίρει καὶ κάλλος διώκει καὶ τὰς ψυχὰς ἀναπτεροῖ. Δύναται δὲ τοσοῦτον ὅσον οὐδ' ὁ Ζεύς. Κρατεῖ μὲν στοιχείων, κρατεῖ δ' ἄστρων, κρατεῖ δὲ τῶν ὁμοίων θεῶν· οὐδ' ὑμεῖς τοσοῦτον τῶν αἰγῶν καὶ τῶν προβάτων. Τὰ ἄνθη πάντα Ἔρωτος ἔργα· τὰ φυτὰ ταῦτα τούτου ποιήματα· διὰ τοῦτον καὶ ποταμοὶ ῥέουσι καὶ ἄνεμοι πνέουσιν. Ἔγνων δ' ἐγὼ καὶ ταῦρον ἐρασθέντα καὶ ὡς οἴστρῳ πληγεὶς ἐμυκᾶτο, καὶ τράγον φιλήσαντα αἶγα καὶ ἠκολούθει πανταχοῦ. Αὐτὸς μὲν γὰρ ἤμην νέος καὶ ἠράσθην Ἀμαρυλλίδος· καὶ οὔτε τροφῆς ἐμεμνήμην, οὔτε ποτὸν προσεφερόμην, οὔθ' ὕπνον ᾑρούμην. Ἤλγουν τὴν ψυχήν, τὴν καρδίαν ἐπαλλόμην, τὸ σῶμα ἐψυχόμην· ἐβόων ὡς παιόμενος, ἐσιώπων ὡς νεκρούμενος, εἰς ποταμοὺς ἐνέβαινον ὡς καόμενος. Ἐκάλουν τὸν Πᾶνα βοηθόν, ὡς καὶ αὐτὸν τῆς Πίτυος ἐρασθέντα· ἐπῄνουν τὴν Ἠχώ, τὸ Ἀμαρυλλίδος ὄνομα μετ' ἐμὲ καλοῦσαν· κατέκλων τὰς σύριγγας, ὅτι μοι τὰς μὲν βοῦς ἔθελγον, Ἀμαρυλλίδα δ' οὐχ ἦγον. Ἔρωτος γὰρ οὐδὲν φάρμακον, οὐ πινόμενον, οὐκ ἐσθιόμενον, οὐκ ἐν ᾠδαῖς λαλούμενον, ὅτι μὴ φίλημα καὶ περιβολὴ καὶ συγκατακλιθῆναι γυμνοῖς σώμασι. »

Η'. Φιλητᾶς μὲν τοσαῦτα παιδεύσας αὐτούς, ἀπαλλάττεται, τυρούς τινας παρ' αὐτῶν καὶ ἔριφον ἤδη κεράστην λαβών. Οἱ δὲ μόνοι καταλειφθέντες, [καὶ] τότε πρῶτον ἀκούσαντες τὸ Ἔρωτος ὄνομα, τάς τε ψυχὰς συνεστάλησαν ὑπὸ λύπης, καὶ νύκτωρ, ἐπανελθόντες εἰς τὰς ἐπαύλεις, παρέβαλλον οἷς ἤκουσαν τὰ αὐτῶν. « Ἀλγοῦσιν οἱ ἐρῶντες· καὶ ἡμεῖς ἀλγοῦμεν. Τροφῆς ἀμελοῦσιν· ἠμελήκαμεν ὁμοίως. Καθεύδειν οὐ δύνανται· τοῦτο μέν γε νῦν πάσχομεν καὶ ἡμεῖς. Κάεσθαι δοκοῦσι· καὶ παρ' ἡμῖν τὸ πῦρ. Ἐπιθυμοῦσιν ἀλλήλους ὁρᾶν· διὰ τοῦτο θᾶττον εὐχόμεθα γενέσθαι τὴν ἡμέραν. Σχεδὸν τοῦτ' ἔστιν ὁ ἔρως· καὶ ἠρῶμεν ἀλλήλων οὐκ εἰδότες * εἰ τοῦτο μέν ἐστιν ὁ ἔρως, ἐγὼ δ' ὁ ἐρώμενος, τί οὖν ταῦτ' ἀλγοῦμεν; τί δ' ἀλλήλους ζητοῦμεν; ἀληθῆ πάντ' εἶπεν ὁ Φιλητᾶς. Τὸ ἐκ τοῦ κήπου παιδίον ὤφθη καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν ὄναρ ἐκεῖνο καὶ νέμειν ἡμᾶς τὰς ἀγέλας ἐκέλευσε. Πῶς ἄν τις αὐτὸ λάβοι; σμικρόν ἐστι καὶ φεύξεται. Καὶ πῶς ἄν τις αὐτὸ φύγοι; πτερὰ ἔχει καὶ καταλήψεται. Ἐπὶ τὰς Νύμφας δεῖ βοηθοὺς καταφεύγειν. Ἀλλ' οὐδὲ Φιλητᾶν ὁ Πὰν ὠφέλησεν Ἀμαρυλλίδος ἐρῶντα. Ὅσα εἶπεν ἄρα φάρμακα, ταῦτα ζητητέον, φίλημα καὶ περιπλοκὴν καὶ κεῖσθαι γυμνοὺς χαμαί. κρύος μέν, ἀλλὰ καρτερήσομεν δεύτεροι μετὰ Φιλητᾶν. »

Θ'. Τοῦτ' αὐτοῖς γίνεται νυκτερινὸν παιδευτήριον. Καὶ ἀγαγόντες τῆς ἐπιούσης ἡμέρας τὰς ἀγέλας ἐς

sanam mentem nactus fuerim, Amori, o pueri, consecrati estis et Amor vestri curam gerit.

VII. Majorem in modum delectati sunt, veluti fabulam non sermonem verum audientes, quæsiveruntque quidnam tandem esset Amor, utrum puer, an avis, et quidnam posset? Iterum ad hæc Philetas: Deus est, o pueri, Amor, juvenis, formosus, idemque volaticus; idcirco et juventute gaudet, et pulchritudinem sectatur, et animis alas addit. Potentia ejus tanta, quanta ne Jovis quidem. Imperat elementis, imperat astris, inque deos sibi pares imperium obtinet: neque vos tantum imperii in capras ovesque habetis. Omnes flores Amoris sunt opera; istæ plantæ ipsius sunt factura: per hunc et fluvii fluunt et venti spirant. Ego vidi taurum amore correptum, et veluti œstro percitus mugiebat: vidi etiam hircum, qui amabat capellam, et illam ubique insequebatur. Egomet ipse juvenis fui et amavi Amaryllida; et nec de cibo quidem cogitabam, nec potum ori admovere, neque somnum capere curabam. Animo dolebam, corde contremiscebam, frigore corpus horrebat: vociferabar, non secus ac si vapularem, tacebam veluti emortuus, fluviis me immergebam, quasi igne flagrarem. Implorabam Panis auxilium, utpote qui ipse quoque Pinus amore captus fuisset: laudabam Echo, quod Amaryllidis nomen mecum una ingeminaret: calamos confringebam, quod boves quidem mihi demulcerent, non tamen Amaryllida pellicere possent. Nulla enim amoris est medicina, nec cibus, nec potus, nec carmen ullum, prætterquam osculum, amplexus et nudorum corporum concubitus.

VIII. Philetas quidem, postquam ipsos tali modo instituit, caseis quibusdam et hædo jam cornigero ab illis acceptis, discessit. Illi vero soli relicti, tunc primum audito Amoris nomine, mœstitia veluti contracti sunt, et noctu casas repetentes, quæ ipsi in se experiebantur cum illis comparabant quæ audiverant. Dolent amantes: etiam nos dolemus. Cibum posthabent: etiam nos posthabuimus. Dormire nequeunt: nec nos quoque. Uri videntur: et intra nos ignis ardet. Mutuum exoptant adspectum: et eam ob causam nos citius oriri diem cupimus. Forsan hoc ipsum amor est, et imprudentes mutuo tenemur amore. * Enimvero si hoc (non) esset amor, et ego (non) essem amasius, cur tandem sic doleremus? cur alter alterum quæreremus? Omnia vera nobis dixit Philetas. Ille ex horto puellus visus est quoque parentibus nostris in illis olim somniis et pascere nos greges jussit. Sed quo pacto quis illum capere poterit? Pusillus est et fugiet. Et qua quis ratione illum effugerit? Alas habet et nos assequetur. Ad Nymphas oportebit patronas confugere. At nihil quidquam Pan profuit Philetæ Amaryllida amanti. Sunt igitur quærenda nobis illa, quæ dixit, remedia; nempe osculum, complexus, nudusque humi concubitus. Frigus quidem est intensum; ceterum hoc Philetæ exemplo sustinebimus.

IX. Hic illis fuit quasi nocturnus ludus. Imminente vero die, gregibus in pascua eductis, ut in conspectum venerunt,

νομὴν, ἐφίλησαν μὲν ἀλλήλους ἰδόντες, ὃ μήπω πρότερον ἐποίησαν καὶ περιέβαλον τὰς χεῖρας ἐπαλλάξαντες· τὸ δὲ τρίτον ὤκνουν φάρμακον, ἀποδυθέντες κατακλιθῆναι· θρασύτερον γὰρ οὐ μόνον παρθένῳ ἀλλὰ καὶ νέῳ αἰπόλῳ. Πάλιν οὖν νὺξ ἀγρυπνίαν ἔχουσα καὶ ἔννοιαν τῶν γεγενημένων καὶ κατάμεμψιν τῶν παραλελειμμένων. « Κατεφιλήσαμεν, καὶ οὐδὲν ὄφελος· περιεβάλομεν, καὶ οὐδὲν πλέον ἔσχομεν. Τὸ οὖν κατακλιθῆναι μόνον φάρμακον ἔρωτος· πειρατέον (οὖν) καὶ τούτου· πάντως ἐν αὐτῷ τι κρεῖττον ἔσται φιλήματος. »

Ι'. Ἐπὶ τούτοις τοῖς λογισμοῖς, οἷον εἰκὸς, καὶ ὀνείρατα ἑώρων ἐρωτικὰ, τὰ φιλήματα, τὰς περιβολάς· καὶ ὅσα δὲ μεθ' ἡμέραν οὐκ ἔπραξαν, ταῦτ' ὄναρ ἔπραξαν· γυμνοὶ μετ' ἀλλήλων ἔκειντο. Ἐνθεώτεροι δὴ κατὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἀνέστησαν καὶ ῥοίζῳ τὰς ἀγέλας κατήλαυνον· ἐπειγόμενοι πρὸς τὰ φιλήματα· καὶ ἰδόντες ἀλλήλους, ἅμα μειδιάματι προσέδραμον. Τὰ μὲν οὖν φιλήματα ἐγένετο καὶ ἡ περιβολὴ τῶν χειρῶν ἠκολούθησε, τὸ δὲ τρίτον φάρμακον ἐβράδυνε, μήτε τοῦ Δάφνιδος τολμῶντος εἰπεῖν, μήτε τῆς Χλόης βουλομένης κατάρχεσθαι, ἔστε τύχῃ καὶ τοῦτ' ἔπραξαν.

ΙΑ'. Καθεζόμενοι ὑπὸ στελέχει δρυὸς, πλησίον ἀλλήλων καὶ γευσάμενοι τῆς ἐν φιλήματι τέρψεως, ἀπλήστως ἐνεφοροῦντο τῆς ἡδονῆς. Ἦσαν δὲ καὶ χειρῶν περιβολαὶ θλῖψιν τοῖς στόμασι παρέχουσαι. Κατὰ τὴν τῶν χειρῶν προσβολὴν βιαιότερόν τι τοῦ Δάφνιδος ἐπισπασαμένου, κλίνεταί πως ἐπὶ πλευρὰν ἡ Χλόη· κἀκεῖνος δὲ συγκατακλίνεται τῷ φιλήματι ἀκολουθῶν. Καὶ γνωρίσαντες τῶν ὀνείρων τὴν εἰκόνα, κατέκειντο πολὺν χρόνον ὥσπερ συνδεδεμένοι. Εἰδότες δὲ τῶν ἐντεῦθεν οὐδὲν καὶ νομίσαντες τοῦτ' εἶναι πέρας ἐρωτικῆς ἀπολαύσεως, μάτην τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας δαπανήσαντες διελύθησαν καὶ τὰς ἀγέλας ἀπήλαυνον, τὴν νύκτα μισοῦντες. Ἴσως δ' ἄν τι τῶν ἀληθῶν ἔπραξαν εἰ μὴ θόρυβος τοιόσδε πᾶσαν τὴν ἀγροικίαν ἐκείνην κατέλαβε.

ΙΒ'. Νέοι Μηθυμναῖοι πλούσιοι, διαθέσθαι τὸν τρυγητὸν ἐν ξενικῇ τέρψει θελήσαντες, ναῦν μικρὰν καθελκύσαντες καὶ οἰκέτας προσκώπους καθίσαντες, τοὺς Μυτιληναίων ἀγροὺς περιέπλεον, ὅσοι θαλάσσης πλησίον. Εὐλίμενός τε γὰρ ἡ παραλία καὶ οἰκήσεσιν ἠσκημένη πολυτελῶς, καὶ λουτρὰ συνεχῆ, παράδεισοί τε καὶ ἄλση· τὰ μὲν φύσεως ἔργα, τὰ δ' ἀνθρώπων τέχνη· πάντα ἐνηβῆσαι καλά. Παραπλέοντες δὲ καὶ προσορμιζόμενοι, κακὸν μὲν ἐποίουν οὐδὲν, τέρψεις δὲ ποικίλας ἐτέρποντο, ποτὲ μὲν ἀγκίστροις καλάμων ἀπηρτημένοις ἐκ λίνου λεπτοῦ, πετραίους ἰχθῦς ἁλιεύοντες ἐκ πέτρας ἁλιτενοῦς, ποτὲ δὲ κυσὶ καὶ δικτύοις λαγὼς φεύγοντας τὸν ἐν ταῖς ἀμπέλοις θόρυβον λαμβάνοντες. Ἤδη δὲ καὶ ὀρνίθων ἄγρας ἐμέλησεν αὐτοῖς καὶ ἔλαβον βρόχοις χῆνας ἀγρίους καὶ νήττας καὶ ὠτίδας· ὥσθ' ἡ τέρψις αὐτοῖς καὶ τραπέζης ὠφέλειαν παρεῖχεν. Εἰ δέ τινος προσέδει, παρὰ τῶν

mutua dedere oscula, et quod nunquam hactenus fecerant manibus alternis amplexus junxere. Tertium autem illud remedium, scilicet exutis vestibus concumbere, adhibere non audebant: calidum namque nimis hoc facinus, quam ut in virginem, vel etiam in juvenem caprarium caderet. Iterum igitur insomnes traducebant noctes cum recordatione eorum, quæ fecissent, et querela ac desiderio eorum, quæ non fecissent. Oscula mutua dedimus, sed nihil profuit, in mutuos amplexus ruimus, nec quidquam amplius profecimus. Concubitus igitur solum erit amoris remedium; illud itaque tentandum: omnino in eo quidquam inerit osculo efficacius.

X. Illis talia mente agitantibus somnia, ut par est, amatoria obversabantur, videlicet oscula, amplexus, et quæ per diem non patraverant, hæc per somnum perpetrabant; nudi nempe jacebant. Tanquam vero numine aliquo vehementiore adflati, die insequenti surrexerunt et cum impetu suos greges egerunt, ad oscula festinantes; seseque invicem conspicati, risu cum blando sibi mutuo occurrerunt. Intercesserunt igitur oscula nonnulla, amplexibus insecutis: ceterum tertium illud cessabat remedium, quod neque Daphnis illius mentionem facere auderet, neque Chloë sane initium dare rei vellet, donec forte fortuna et hoc ipsum fecissent.

XI. Quercus trunco insidebant, alter prope alterum; atque gustata quæ est in osculo dulcedine, expleri voluptate nequibant, oriebaturque simul brachiorum mutua lucta, quæ corporum compressionem arctiorem efficiebat. Interea dum Daphnis violentius inter amplexus illam attraheret, in latus utcunque sese reclinat Chloe, ille que super, suavium subsequens, inclinatus recumbit. Agnoscentes igitur somniorum hanc ipsam imaginem, longo tempore quasi inter se constricti jacuerunt. Ceterum ignari, quæ post illa agere deberent, et arbitrati, hunc esse fruitionis amatoriæ finem, plurima diei parte nequidquam ita consumta, rursus sunt disjuncti, et greges compulerunt, noctem exosi. Fortasse autem non infecta re digressi fuissent, nisi quidam hujuscemodi tumultus totum illum agrum occupasset.

XII. Quidam juvenes Methymnæi opibus pollentes, vindemiam nova voluptate celebrare volentes, navicula in mare deducta, servisque domesticis remigum vice impositis, Mytilenæorum agros, qui juxta mare erant siti, legebant. Est enim ora illa maritima portubus opportuna, atque magnifice domiciliis instructa, nec non lavacris frequentibus adornata, nec non et horti atque luci, partim opera naturæ, partim humana elaborati industria: cuncta juvenum ludis apta. Nave igitur appulsa et in stationem subducta, nihil perpetrabant mali, sed variis semet oblectabant modis: nunc hamis ab arundine suspensis linea tenui, pisces saxatiles de petra in pelagus prominente captantes, nunc canibus retibusque lepores, qui strepitum in vineis laborantium fugitabant, venantes. Jam vero et aucupio vacantes, laqueis positis feros anseres, anates et aves tardas capiebant; adeo ut et hæc oblectatio ipsis mensam quoque non inutiliter instrueret. Si qua re insuper opus haberent, ab iis,

ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐλάμβανον, περιττοτέρους τῆς ἀξίας ὀβολοὺς καταβάλλοντες. Ἔδει δὲ μόνον ἄρτου καὶ οἴνου καὶ στέγης· οὐ γὰρ ἀσφαλὲς ἐδόκει μετοπωρινῆς ὥρας ἐνεστώσης ἐνθαλαττεύειν· ὥστε καὶ τὴν ναῦν ἀνεῖλκον ἐπὶ τὴν γῆν νύκτα χειμέριον δεδοικότες.

ΙΓʹ. Τῶν δὲ δή τις ἀγροίκων ἐς ἀνολκὴν λίθου θλίβοντος τὰ πατηθέντα βοτρύδια χρήζων σχοίνου, τῆς πρότερον ῥαγείσης, κρύφα ἐπὶ τὴν θάλατταν ἐλθὼν, ἀφρουρήτῳ τῇ νηῒ προσελθὼν, τὸ πεῖσμα ἐκλύσας, οἴκαδε κομίσας, ἐς ὅ τι ἔχρηζεν, ἐχρήσατο. Ἕωθεν οὖν οἱ Μηθυμναῖοι νεανίσκοι ζήτησιν ἐποιοῦντο τοῦ πείσματος, καὶ (ὡμολόγει γὰρ οὐδεὶς τὴν κλοπὴν,) ὀλίγα μεμψάμενοι τοὺς ξενοδόχους, παρέπλεον· καὶ στάδια τριάκοντα παρελάσαντες, προσορμίζονται τοῖς ἀγροῖς, ἐν οἷς ᾤκουν ὁ Δάφνις καὶ ἡ Χλόη· ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς καλὸν εἶναι τὸ πεδίον ἐς θήραν λαγῶν. Σχοῖνον μὲν οὖν οὐκ εἶχον ὥστ' ἐκδήσασθαι πεῖσμα· λύγον δὲ χλωρὰν μακρὰν στρέψαντες εἰς σχοῖνον, ταύτῃ τὴν ναῦν ἐκ τῆς πρύμνης ἄκρας εἰς τὴν γῆν ἔδησαν. Ἔπειτα τοὺς κύνας ἀφέντες ῥινηλατεῖν ἐν ταῖς εὐκαίροις φαινομέναις τῶν ὁδῶν ἐλινοστάτουν. Οἱ μὲν δὴ κύνες ἅμα ὑλακῇ διαθέοντες, ἐφόβησαν τὰς αἶγας· αἱ δὲ τὰ ὀρεινὰ καταλιποῦσαι, μᾶλλόν τι πρὸς τὴν θάλατταν ὥρμησαν. Ἔχουσαι δ' οὐδὲν ἐν ψάμμῳ τρώξιμον, ἐλθοῦσαι πρὸς τὴν ναῦν αἱ θρασύτεραι αὐτῶν, τὴν λύγον τὴν χλωρὰν, ᾗ δέδετο ἡ ναῦς, ἀπέφαγον.

ΙΔʹ. Ἦν δέ τι καὶ κλυδώνιον ἐν τῇ θαλάττῃ, κινηθέντος ἀπὸ τῶν ὀρῶν πνεύματος. Ταχὺ δὴ μάλα λυθεῖσαν αὐτὴν ὑπήνεγκεν ἡ παλίρροια τοῦ κύματος καὶ ἐς τὸ πέλαγος μετέωρον ἔφερεν. Αἰσθήσεως δὲ τοῖς Μηθυμναίοις γενομένης, οἱ μὲν ἐπὶ τὴν θάλατταν ἔθεον, οἱ δὲ τοὺς κύνας συνέλεγον· ἐβόων δὲ πάντες, ὡς πάντας τοὺς ἐκ τῶν πλησίον ἀγρῶν ἀκούσαντας συνελθεῖν. Ἀλλ' ἦν οὐδὲν ὄφελος· τοῦ γὰρ πνεύματος ἀκμάζοντος, ἀσχέτῳ τάχει κατὰ ῥοῦν ἡ ναῦς ἐφέρετο. Οἱ δ' οὖν οὐκ ὀλίγων κτημάτων [Μηθυμναῖοι] στερόμενοι, ἐζήτουν τὸν νέμοντα τὰς αἶγας· καὶ εὑρόντες τὸν Δάφνιν ἔπαιον, ἀπέδυον. Εἷς δέ τις καὶ κυνόδεσμον ἀράμενος περιῆγε τὰς χεῖρας, ὡς δήσων. Ὁ δ' ἐβόα τε παιόμενος καὶ ἱκέτευε τοὺς ἀγροίκους καὶ πρώτους γε τὸν Λάμωνα καὶ τὸν Δρύαντα βοηθοὺς ἐπεκαλεῖτο. Οἱ δ' ἀντείχοντο σκληροὶ γέροντες καὶ χεῖρας ἐκ γεωργικῶν ἔργων ἰσχυρὰς ἔχοντες· καὶ ἠξίουν δικαιολογήσασθαι περὶ τῶν γεγενημένων.

ΙΕʹ. Ταῦτὰ δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀξιούντων, δικαστὴν καθίζουσι Φιλητᾶν τὸν βουκόλον· πρεσβύτατός τε γὰρ ἦν τῶν παρόντων καὶ κλέος εἶχεν ἐν τοῖς κωμήταις δικαιοσύνης περιττῆς. Πρῶτοι δὲ κατηγόρουν οἱ Μηθυμναῖοι σαφῆ καὶ σύντομα, (ἅτε) βουκόλον ἔχοντες δικαστήν. « Ἤλθομεν εἰς τούτους τοὺς ἀγροὺς θηρᾶσαι θέλοντες. Τὴν μὲν οὖν ναῦν λύγῳ χλωρᾷ δήσαντες, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς κατελίπομεν· αὐτοὶ δὲ διὰ τῶν κυνῶν ζήτησιν ἐποιούμεθα θηρίων. Ἐν τούτῳ πρὸς τὴν θάλατταν αἱ αἶγες τούτου κατελθοῦσαι, τήν τε λύγον κατ-

qui in agris degebant, accipientes, ultra justum pretium nummos solvebant. Pane dumtaxat, vino atque tecto indigebant; haudquaquam enim periculi expers videbatur, vergentis jam autumni tempestate, in mari pernoctare : itaque et navem ipsam in terram subduxerunt, metu noctis tempestuosæ.

XIII. Agrestium porro unus, restis indigus, cujus ope lapis, qui calcatos acinos contunderet, tolli in altum posset, ea, quam ante habuerat, rupta, clandestino ad mare tetenderat, et ad navem, quam nemo custodiebat, accesserat, atque funem, quo ea religabatur, exsolverat, eoque domum absportato, ad quod volebat, usus fuerat. Mane igitur Methymnæa juventus de fune inquirere cœpit; et quoniam furtum confitebatur nemo, paucis de hospitum injuria conquesti, inde solventes nave discesserunt : stadia triginta profecti, ad agros, in quibus Chloë et Daphnis degebant, appulerunt. Hoc quippe solum aptum illis leporum venatui videbatur. Reste itaque destituti, qua pro rudente uti potuissent, vimine longo et virenti, haud secus ac fune contorto, navem summa de puppi ad terram religarunt. Deinde canibus ad feras indagandas dimissis, in viis maxime opportunis sibi visis casses tendebant. Canes proinde cum latratu discurrentes, capras terruere; quæ ideo montanis relictis magis versus mare se proripuere. Cumque in arena, quod ederent, non haberent, audaciores quædam harum ad navem progressæ, virens vimen, quo religata erat navis, morsu avulserunt.

XIV. Et æstu quodam mare fervere cœperat, commoto de montibus vento; unde fluctuum reciprocatio quam celeriter navem solutam avehebat, inque altum provectam auferebat. Quod cum sensissent Methymnæi, alii ad mare accurrere, alii canes congregare : omnes autem clamare, ita ut, quicunque in vicinis essent agris, hoc audito confluerent. Sed nihil inde profecere; vento quippe increbrescente, irrevocabili quadam celeritate navis æstu ferebatur secundo. Ideo [Methymnæi], haud parva opum jactura facta, caprarium quærebant et Daphnim inventum cædebant, vestibusque exuebant. Unus aliquis, sumto canis vinculo, manus illius in tergum, ut vincturus, retorsit : at ille vapulans clamare, supplexque agricolarum opem implorare, et ante omnes Lamonem ac Dryantem in auxilium vocare. Hi vero duri senes, opereque rustico validas habentes manus, summisque viribus renitebantur et ut jure de iis quæ accidissent disceptaretur, postulabant.

XV. Eadem autem et aliis poscentibus, judex constituitur Philetas bubulcus; erat enim eorum, qui tunc convenerant, natu maximus, interque paganos eximiæ justitiæ fama insignis. Primi itaque Methymnæi perspicue et breviter accusare inceperunt, coram bubulco nempe agentes judice. Venandi gratia hosce ingressi sumus agros : itaque nostram navem vimine virenti in litore religatam reliquimus, ipsimet canum ope feras indagaturi. Interea temporis hujus capræ ad mare descendentes vimen depascuntur, navemque

ἐσθίουσι, καὶ τὴν ναῦν ἀπολύουσιν. Εἶδες αὐτὴν ἐν τῇ θαλάττῃ φερομένην, πόσων οἴει μεστὴν ἀγαθῶν; Οἷα μὲν ἐσθὴς ἀπόλωλεν· [οἷος δὲ κόσμος κυνῶν·] ὅσον δ' ἀργύριον. Τοὺς ἀγροὺς ἄν τις τούτους, ἐκεῖνα ἔχων, ὠνήσαιτο. Ἀνθ' ὧν ἀξιοῦμεν ἄγειν τοῦτον, πονηρὸν ὄντα αἰπόλον, ὃς ἐπὶ τῆς θαλάττης νέμει τὰς αἶγας ὡς ναύτης. »

ΙϚ'. Τοσαῦτα οἱ Μηθυμναῖοι κατηγόρησαν. Ὁ δὲ Δάφνις διέκειτο μὲν κακῶς ὑπὸ τῶν πληγῶν, Χλόην δ' ὁρῶν παροῦσαν, πάντων κατεφρόνει, καὶ ὧδ' εἶπεν· « Ἐγὼ νέμω τὰς αἶγας καλῶς. Οὐδέποτ' ᾐτιάσατο κωμήτης οὐδὲ εἷς, ὡς ἢ κῆπόν τινος αἲξ ἐμὴ κατεβοσκήσατο ἢ ἄμπελον βλαστάνουσαν κατέκλασεν· οὗτοι δ' εἰσὶ κυνηγέται πονηροὶ καὶ κύνας ἔχουσι κακῶς πεπαιδευμένους, οἵτινες τρέχοντες πολλὰ καὶ ὑλακτοῦντες σκληρά, κατεδίωξαν αὐτὰς ἐκ τῶν ὀρῶν καὶ τῶν πεδίων ἐπὶ τὴν θάλατταν, ὥσπερ λύκοι. Ἀλλ' ἀπέφαγον τὴν λύγον· οὐ γὰρ εἶχον ἐν ψάμμῳ πόαν ἢ κόμαρον ἢ θύμον. Ἀλλ' ἀπώλετο ἡ ναῦς ὑπὸ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς θαλάττης. Ταῦτα χειμῶνος, οὐκ αἰγῶν, ἔστιν ἔργα. Ἀλλ' ἐσθὴς ἐνέκειτο καὶ ἄργυρος. Καὶ τίς πιστεύσει νοῦν ἔχων, ὅτι τοσαῦτα φέρουσα ναῦς, πεῖσμα εἶχε λύγον; »

ΙΖ'. Τούτοις ἐπεδάκρυσεν ὁ Δάφνις καὶ εἰς οἶκτον ὑπηγάγετο τοὺς ἀγροίκους πολύν· ὥσθ' ὁ Φιλητᾶς, ὁ δικαστής, ὤμνυε Πᾶνα καὶ Νύμφας, μηδὲν ἀδικεῖν Δάφνιν, ἀλλὰ μηδὲ τὰς αἶγας· τὴν δὲ θάλατταν καὶ τὸν ἄνεμον, ὧν ἄλλους εἶναι δικαστάς. Ταῦτα λέγων οὐκ ἔπειθε Φιλητᾶς τοὺς Μηθυμναίους, ἀλλ' ὑπ' ὀργῆς ὁρμήσαντες ἦγον πάλιν τὸν Δάφνιν, καὶ συνδεῖν ἤθελον. Ἐνταῦθ' οἱ κωμῆται ταραχθέντες, ἐπιπηδῶσιν αὐτοῖς ὡσεὶ ψᾶρες καὶ κολοιοί· καὶ ταχὺ μὲν ἀφαιροῦνται τὸν Δάφνιν ἤδη καὶ αὐτὸν μαχόμενον· ταχὺ δὲ ξύλοις παίοντες, ἐκείνους εἰς φυγὴν ἐτρέψαντο· ἀπέστησαν δ' οὐ πρότερον, ἔστε τῶν ὅρων αὐτοὺς ἐξήλασαν ἐς ἄλλους ἀγρούς.

ΙΗ'. Διωκόντων δὴ τοὺς Μηθυμναίους ἐκείνων, ἡ Χλόη κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἄγει πρὸς τὰς Νύμφας τὸν Δάφνιν καὶ ἀπονίπτει τε τὸ πρόσωπον ᾑμαγμένον ἐκ τῶν ῥινῶν ῥαγεισῶν ὑπὸ πληγῆς τινος, κἀκ τῆς πήρας προκομίσασα ζυμίτου μέρος καὶ τυροῦ τμῆμά τι, δίδωσι φαγεῖν, τό τε μάλιστ' ἀνακτησόμενον αὐτὸν, φίλημα ἐφίλησε μελιτῶδες ἁπαλοῖς τοῖς χείλεσι.

ΙΘ'. Τότε μὲν δὴ παρὰ τοσοῦτον Δάφνις ἦλθε κακοῦ. Τὸ δὲ πρᾶγμα οὐ ταύτῃ πέπαυτο, ἀλλ' ἐλθόντες οἱ Μηθυμναῖοι μόλις εἰς τὴν ἑαυτῶν, ὁδοιπόροι μὲν ἀντὶ ναυτῶν, τραυματίαι δ' ἀντὶ τρυφώντων, ἐκκλησίαν τε συνήγαγον τῶν πολιτῶν, καὶ ἱκετηρίας θέντες, ἱκέτευον τιμωρίας ἀξιωθῆναι· τῶν μὲν ἀληθῶν λέγοντες οὐδὲ ἕν, μὴ καὶ προσκαταγέλαστοι γένοιντο, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα παθόντες ὑπὸ ποιμένων· κατηγοροῦντες δὲ Μυτιληναίων, ὡς τὴν ναῦν ἀφελομένων καὶ τὰ χρήματα διαρπασάντων πολέμου νόμῳ. Οἱ δὲ πιστεύοντες διὰ τὰ τραύματα καὶ νεανίσκοις τῶν πρώ-

solvunt. Tutemet in altum provectam vidisti, quantis, putas, bonis refertam? quales perierunt vestes! [qualis canum ornatus!] quanta argenti copia! Agros horum quispiam, illis instructus bonis, facile comparaverit. Pro his istum abducere æquum censemus, utpote malum caprarium, qui instar nautæ juxta mare suas pascit capras.

XVI. Talis Methymnæorum fuit accusatio. Daphnis contra, quamvis verberibus male esset affectus, ubi tamen Chloën præsentem conspexit, omnia susque deque habebat, atque ita locutus est: Ego quidem recte meas pasco capras; neque unquam vicinorum vel unus criminatus est, mea quod capra vel cujusdam hortum depaverit, vitemve germinantem confregerit. Isti autem sunt venatores improbi, maleque institutos canes habent, qui cursu rapido sævoque latratu capellas ex montibus et campis ad mare usque non secus ac lupi exagitaverunt. At vero, dices, vimen depastæ sunt! Non enim in arena herbam, vel arbutum, vel thymum habebant. At enim, perges, navis vi venti atque maris periit! Hoc est tempestatis, non autem capellarum, crimen. Sed vestimenta et argentum navi continebantur! Et quis credat, si modo sapiat, navem tantarum opum vectricem pro rudente vimen habuisse?

XVII. His dictis illacrimans Daphnis, omnino in magnam commiserationem rusticos adduxit; adeo ut Philetas judex jurando contestaretur Panem et Nymphas, nihil contra fas egisse Daphnim, sicuti neque capellas; verum mare et ventos esse in culpa, quorum scilicet alios esse judices. Hæc dicendo Philetas Methymnæis non persuasit; sed præ ira prosilientes, iterum Daphnim rapiebant, et constringere volebant. Ibi vicani commoti in ipsos non aliter ac sturni graculique impetum fecerunt, eque vestigio eripuerunt Daphnim jam et ipsum manus conserentem, et repente baculis eos tundentes, terga vertere coegerunt. Neque prius destiterunt, quam illos e suis finibus in alios agros expulissent.

XVIII. Dum autem illi Methymnæos sic persequuntur, interim Chloe placide Daphnim ad Nymphas deducit, ejusque faciem sanguine adspersam quod nares ictu quodam essent contusæ abluit, atque e pera depromtam fermentati panis particulam caseique frustulum dat illi comedendum, et quod eum inprimis recreaturum erat, mellitum tenellis labellis osculum ei infixit.

XIX. Tantillum quidem tunc abfuit, uti ne malo infortunio Daphnis mactaretur: at vero finis huic negotio neque dum impositus erat; nam Methymnæi magna difficultate domum suam, viatores nimirum pro nautis, et saucii vulneribus pro luxuriantibus, reversi, et in concionem civibus advocatis, cum suppliciis prodierunt, obsecrantes, ne se indignos putarent, quorum causa vindicta susciperetur; ne ullum quidem verbum verum dicentes, ne etiam deridiculo præterea essent, qui talia tantaque a pastoribus pati sustinuissent; verum Mytilenæos, quasi qui navem ipsis abstulissent et opes hostium more diripuissent, incusantes. Hi vero facile ob illa vulnera fidem habentes et adolescentibus

τῶν οἰκιῶν παρ' αὐτοῖς τιμωρῆσαι δίκαιον νομίζοντες, Μυτιληναίοις μὲν πόλεμον ἀκήρυκτον ἐψηφίσαντο· τῷ δὲ στρατηγῷ ἐκέλευσαν δέκα ναῦς καθελκύσαντι κακουργεῖν αὐτῶν τὴν παραλίαν· πλησίον γὰρ χειμῶνος ὄντος, οὐκ ἦν ἀσφαλὲς μείζονα στόλον πιστεύειν τῇ θαλάττῃ.

Κ'. Ὁ δ' εὐθὺς τῆς ἐπιούσης ἀναγόμενος αὐτερέταις στρατιώταις, ἐπέπλει τοῖς παραθαλαττίοις τῶν Μυτιληναίων ἀγροῖς. Καὶ πολλὰ μὲν ἥρπαζε ποίμνια, πολὺν δὲ σῖτον καὶ οἶνον, ἄρτι πεπαυμένου τοῦ τρυγητοῦ, καὶ ἀνθρώπους δ' οὐκ ὀλίγους, ὅσοι τούτων ἐργάται. Ἐπέπλευσε καὶ τοῖς τῆς Χλόης ἀγροῖς καὶ τοῦ Δάφνιδος· καὶ ἀπόβασιν ὀξεῖαν θέμενος, λείαν ἤλαυνε τὰ ἐν ποσίν. Ὁ μὲν Δάφνις οὐκ ἔνεμε τὰς αἶγας ἀλλ' ἐς τὴν ὕλην ἀνελθὼν, φυλλάδα χλωρὰν ἔκοπτεν, ὡς ἔχοι τοῦ χειμῶνος παρέχειν τοῖς ἐρίφοις τροφήν· ὥστ' ἄνωθεν θεασάμενος τὴν καταδρομὴν, ἐνέκρυψεν ἑαυτὸν στελέχει κοίλῳ ξηρᾶς ὀξύης. Ἡ δὲ Χλόη παρῆν ταῖς ἀγέλαις· καὶ διωκομένη καταφεύγει πρὸς τὰς Νύμφας ἱκέτις καὶ ἐδεῖτο φείσασθαι καὶ ὧν ἔνεμε καὶ αὐτῆς, διὰ τὰς θεάς· ἀλλ' ἦν οὐδὲν ὄφελος· οἱ γὰρ Μηθυμναῖοι πολλὰ τῶν ἀγαλμάτων κατακερτομήσαντες, καὶ τὰς ἀγέλας ἤλασαν κἀκείνην ἤγαγον ὥσπερ αἶγα ἢ πρόβατον παίοντες λύγοις.

ΚΑ'. Ἔχοντες δ' ἤδη τὰς ναῦς παντοδαπῆς ἁρπαγῆς μεστὰς, οὐκέτ' ἐγίγνωσκον περαιτέρω πλεῖν, ἀλλὰ τὸν οἴκαδε πλοῦν ἐποιοῦντο καὶ τὸν χειμῶνα καὶ τοὺς πολεμίους δεδιότες. Οἱ μὲν οὖν ἀπέπλεον εἰρεσίᾳ προσταλαιπωροῦντες· ἄνεμος γὰρ οὐκ ἦν· ὁ δὲ Δάφνις, ἡσυχίας γενομένης, ἐλθὼν εἰς τὸ πεδίον ἔνθα ἔνεμον καὶ μήτε τὰς αἶγας ἰδὼν μήτε τὰ πρόβατα καταλαβὼν μήτε Χλόην εὑρὼν, ἀλλ' ἐρημίαν πολλὴν καὶ τὴν σύριγγα ἐρριμμένην, ᾗ συνήθως ἐτέρπετο ἡ Χλόη, μέγα βοῶν καὶ ἐλεεινὸν κωκύων ποτὲ μὲν πρὸς τὴν φηγὸν ἔτρεχεν ἔνθα ἐκαθέζοντο, ποτὲ δ' ἐπὶ τὴν θάλατταν, ὡς ὀψόμενος αὐτὴν, ποτὲ δ' ἐπὶ τὰς Νύμφας, ἐφ' ἃς ἑλκομένη κατέφυγεν. Ἐνταῦθα καὶ ἔρριψεν ἑαυτὸν χαμαὶ καὶ ταῖς Νύμφαις ὡς προδούσαις κατεμέμφετο.

ΚΒ'. « Ἀφ' ὑμῶν ἡρπάσθη Χλόη, καὶ τοῦθ' ὑμεῖς ἰδεῖν ὑπεμείνατε; ἡ τοὺς στεφάνους ὑμῖν πλέκουσα, ἡ σπένδουσα τοῦ πρώτου γάλακτος, ἧς καὶ ἡ σύριγξ ἥδε ἀνάθημα. Αἶγα μὲν οὐδὲ μίαν μοι λύκος ἥρπασε, πολέμιοι δὲ τὴν ἀγέλην (ὅλην) καὶ τὴν συννέμουσαν. Καὶ τὰς μὲν αἶγας ἀποδεροῦσι καὶ τὰ πρόβατα καταθύσουσι· Χλόη δὲ λοιπὸν πόλιν οἰκήσει. Ποίοις ὄμμασιν ἄπειμι πρὸς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, ἄνευ τῶν αἰγῶν, ἄνευ Χλόης, λιπεργάτης ἐσόμενος; ἔχω γὰρ νέμειν ἔτι οὐδέν. Ἐνταῦθα περιμενῶ κείμενος ἢ θάνατον, ἢ πόλεμον δεύτερον. Ἆρα καὶ σὺ, Χλόη, τοιαῦτα πάσχεις; ἆρα μέμνησαι τοῦ πεδίου τοῦδε καὶ τῶν Νυμφῶν τῶνδε κἀμοῦ; ἢ παραμυθοῦνταί σε τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἶγες αἰχμάλωτοι μετὰ σοῦ γενόμεναι; »

ΚΓ'. Τοιαῦτα λέγοντα αὐτὸν ἐκ τῶν δακρύων καὶ τῆς λύπης ὕπνος βαθὺς καταλαμβάνει· καὶ αὐτῷ αἱ

primariarum apud se familiarum factam injuriam ulcisci justum esse arbitrati, Mytilenæis bellum, nec illud per præconem ullum indictum, decreverunt, et præfecto statim mandaverunt, denis in mare deductis navibus, maritimam incursionibus infestare oram : non enim tutum erat, imminente hieme, majorem mari committere classem.

XX. Hic confestim die sequenti cum militibus, qui remigum vice ipsi fungebantur, in altum provectus, Mytilenæorum agros mari proximos hostiliter invadens, multos tum greges, tum frumenti acervos, ac vinum, paulo ante finita vindemia, et homines quoque, quorum opera circa ista versabatur, non paucos rapuit. Impetum etiam suis navibus fecit in Chloës et Daphnidis agros, egressusque quanta celeritate posset, quævis obvia agebat, ferebat. Et Daphnis quidem tunc non pascebat capras; sed silvam intraverat, frondesque virides stringebat, quas hiberno tempore hædis in pabulum dare posset; quamobrem de superiore loco hac incursione conspecta, sese cavo aridæ fagi trunco occultavit. Chloë autem aderat gregibus, hostibusque illam persequentibus, ad Nymphas supplex confugiebat, orabatque, ut et illis, quos pasceret, gregibus, atque sibi propter deas parcerent; sed nihil precando profecit; Methymnæi namque non solum conviciis multis deorum simulacra illuserunt, verum etiam greges ipsos abegerunt, et illam ipsam non aliter, quam capram, aut ovem, virgis feriendo præ se egerunt.

XXI. Illi, jam naves suas præda omnigena onustas habentes, non ulterius navigare decernebant, sed domum, hiemem hostemque timentes, dirigebant. Itaque inde solvebant, summa ope incumbentes remis, cum nullus eos prosequeretur ventus; Daphnis vero, jam tranquillitate oborta, ingressus campum, in quo pecora pascere solebant, cumque nec capras vidisset, nec oves offendisset, neque Chloën invenisset, sed ubique magnam solitudinem, et projectam fistulam, qua se pro more oblectabat Chloë, magno clamore miserabilique ploratu edito, nunc quidem cursu contendebat ad fagum, ubi sederat; nunc vero ad mare, tanquam illam visurus; aliquando ad Nymphas, ad quas, cum abstraheretur, confugerat; ibique se in solum projecit, et Nymphas quasi proditrices incusare occepit.

XXII. A vestris statuis abstracta fuit Chloë, idque videre sustinuistis! Illa, quæ vobis corollas plectebat, illa, quæ primitias lactis libabat, cujus etiam hæcce fistula vobis dicata pendet! Nullam quidem lupus mihi capram eripuit; sed hostes gregem (totum), et illam, quæ una pascebat mecum! Quin capras excoriabunt, ovesque mactabunt; Chloë autem in urbe inposterum habitabit! At quo vultu patrem et matrem, operis desertor, sine capris, sine Chloë, adibo? Amplius enim, quod pascam, non habeo. Hic projectus mortem, aut alterum bellum exspectabo. Num vero tu quoque, Chloë, talia perfers? Meministine amplius hujusce campi, harumce Nympharum, atque mei? An solatium tibi afferunt oves et capellæ tecum in captivitatem abductæ?

XXIII. Talia ipsum dicentem, præ mœrore et lacrimis somnus opprimit profundus, et ipsi obveniunt tres illæ

τρεῖς ἐφίστανται Νύμφαι, μεγάλαι γυναῖκες καὶ καλαί, ἡμίγυμνοι καὶ ἀνυπόδητοι, τὰς κόμας λελυμέναι καὶ τοῖς ἀγάλμασιν ὅμοιαι. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐῴκεσαν ἐλεοῦσαι τὸν Δάφνιν· ἔπειθ' ἡ πρεσβυτάτη λέγει ἐπιρρωννύουσα· « Μηδὲν ἡμᾶς μέμφου, Δάφνι· Χλόης γὰρ ἡμῖν μᾶλλον μέλει ἢ σοί. Ἡμεῖς τοι καὶ παιδίον οὖσαν αὐτὴν ἠλεήσαμεν καὶ ἐν τῷδε τῷ ἄντρῳ κειμένην αὐτὴν ἀνεθρέψαμεν. Ἐκείνῃ (καὶ τοῖς) πεδίοις κοινὸν οὐδὲν καὶ τοῖς προβατίοις τοῦ Λάμωνος. Καὶ νῦν δὲ ἡμῖν πεφρόντισται τὸ κατ' ἐκείνην· ὡς μήτ' εἰς τὴν Μήθυμναν κομισθεῖσα δουλεύοι, μήτε μέρος γένοιτο λείας πολεμικῆς. Καὶ τὸν Πᾶνα ἐκεῖνον τὸν ὑπὸ τῇ πίτυι ἱδρυμένον, ὃν ὑμεῖς οὐδέποτ' οὐδ' ἄνθεσιν ἐτιμήσατε, τούτου ἐδεήθημεν ἐπίκουρον γενέσθαι Χλόης· συνήθης γὰρ στρατοπέδοις μᾶλλον ἡμῶν καὶ πολλοὺς ἤδη πολέμους ἐπολέμησε τὴν ἀγροικίαν καταλιπών· καὶ ἄπεισι τοῖς Μηθυμναίοις οὐκ ἀγαθὸς πολέμιος. Κάμνε δὲ μηδέν, ἀλλ' ἀναστὰς ὄφθητι Λάμωνι καὶ Μυρτάλῃ, οἳ καὶ αὐτοὶ κεῖνται χαμαί, νομίζοντες καὶ σὲ μέρος γεγονέναι τῆς ἁρπαγῆς· Χλόη γάρ σοι τῆς ἐπιούσης ἀφίξεται μετὰ τῶν αἰγῶν, μετὰ τῶν προβάτων· καὶ νεμήσετε κοινῇ καὶ συρίσετε κοινῇ· τὰ δ' ἄλλα μελήσει περὶ ὑμῶν Ἔρωτι. »

ΚΔ'. Τοιαῦτ' ἰδὼν καὶ ἀκούσας Δάφνις, ἀναπηδήσας (ἐκ) τῶν ὕπνων καὶ ὑφ' ἡδονῆς καὶ λύπης μεστὸς δακρύων, τὰ ἀγάλματα τῶν Νυμφῶν προσεκύνει καὶ ἐπηγγέλλετο, σωθείσης Χλόης, θύσειν τῶν αἰγῶν τὴν ἀρίστην. Δραμὼν δὲ καὶ ἐπὶ τὴν πίτυν, ἔνθα τὸ τοῦ Πανὸς ἄγαλμα ἵδρυτο, τραγοσκελές, κερασφόρον, τῇ μὲν σύριγγα, τῇ δὲ τράγον πηδῶντα κατέχον, κἀκεῖνον προσεκύνει καὶ ηὔχετο ὑπὲρ τῆς Χλόης καὶ τράγον θύσειν ἐπηγγέλλετο. Καὶ μόλις ποτὲ περὶ ἡλίου καταφορὰς παυσάμενος δακρύων καὶ εὐχῶν, ἀράμενος τὰς φυλλάδας, ἃς ἔκοψεν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἔπαυλιν, καὶ τοὺς ἀμφὶ τὸν Λάμωνα πένθους ἀπαλλάξας, εὐφροσύνης ἐμπλήσας, τροφῆς τ' ἐγεύσατο καὶ ἐς ὕπνον ὥρμησεν οὐδὲ τοῦτον ἄδακρυν· ἀλλ' εὐχόμενος μὲν αὖθις τὰς Νύμφας ὄναρ ἰδεῖν, εὐχόμενος δὲ τὴν ἡμέραν γενέσθαι ταχέως, ἐν ᾗ Χλόην ἐπηγγείλαντο αὐτῷ· νυκτῶν πασῶν ἐκείνη ἔδοξε μακροτάτη γεγονέναι. Ἐπράχθη δ' ἐπ' αὐτῆς τάδε.

ΚΕ'. Ὁ στρατηγὸς ὁ τῶν Μηθυμναίων ὅσον δέκα σταδίους ἀπελάσας, ἠθέλησε τῇ καταδρομῇ τοὺς στρατιώτας κεκμηκότας ἀναλαβεῖν. Ἄκρας οὖν ἐπεμβαινούσης τῷ πελάγει λαβόμενος, ἐπεκτεινομένης μηνοειδῶς, ἧς ἐντὸς θάλαττα γαληνότερον τῶν λιμένων ὅρμον εἰργάζετο, ἐνταῦθα τὰς ναῦς ἐπ' ἀγκυρῶν μετεώρους διορμίσας, ὡς μηδὲ μίαν ἐκ τῆς γῆς τῶν ἀγροίκων τινὰ λυπῆσαι, ἀνῆκε τοὺς Μηθυμναίους εἰς τέρψιν εἰρηνικήν. Οἱ δ' ἔχοντες πάντων ἀφθονίαν ἐκ τῆς ἁρπαγῆς, ἔπινον, ἔπαιζον, ἐπινίκιον ἑορτὴν ἐμιμοῦντο. Ἄρτι δὲ παυομένης ἡμέρας καὶ τῆς τέρψεως ἐς νύκτα ληγούσης, αἰφνίδιον μὲν ἡ γῆ πᾶσα ἐδόκει λάμπεσθαι πυρί, κτύπος δ' ἠκούετο ῥόθιος κωπῶν, ὡς

Nymphæ, mulieres proceræ et formosæ, seminudæ discalceatæque, crinibus solutis, simulacrisque suis similes. Atque primo quidem quasi miserari Daphnidis vicem sunt visæ; deinde natu maxima animum jacentem erigendo ita infit : Noli nos insimulare, Daphni : nobis quippe magis curæ, quam tibi, est Chloë. Nos ejus etiamnum infantulæ misertæ fuimus, inque hoc antro jacentem suscepimus nutriendam. Nihil illi cum campis et ovibus Lamonis commune. Atque res illius etiam nunc nobis sunt curæ, et providimus, ne vel Methymnam deportetur in servitutem, vel in partem hostilis prædæ veniat. Atque Panem illum, qui pinu sub hac sedem habet, quem vos nunquam adhuc vel flosculo quidem honorastis, hunc, inquam, oravimus, ut Chloæ suppetias veniat : magis enim, quam nos, assuevit castris; nec pauca jam bella, rure relicto, gessit; et abit Methymnæis sat metuendus hostis. Noli laborare; quin surge, et videndum te exhibe Lamoni atque Myrtalæ, qui et ipsi humi prostrati jacent, te quoque partem rati hujusce rapinæ factum. Etenim Chloë postera die tibi una cum capris ovibusque redibit, atque una pascetis, et una fistula canetis : cetera de vobis curæ erunt Amori.

XXIV. Hisce visis atque auditis Daphnis, e somno exsiliens, præ lætitia ac mœrore obortis lacrimis, Nympharum simulacra adorat, vovens, sospite Chloë, optimam ex capris sese mactaturum. Et procurrens ad pinum, ubi Panis simulacrum positum erat, cruribus hircinis, cornigerum, altera manu fistulam, altera hircum salientem tenens, illum advenerabatur, votaque pro salute Chloës suscipiebat, et se hircum immolaturum sancte promittebat. Et vix tandem circa solis occasum flendi ac precandi finem faciens, sublatis, quas deputaverat, frondibus, ad villam redit, Lamonem mœrore liberavit, gaudio replevit; et statim, cibo sumto, in somnum delapsus est, nec illum quidem sine fletu; sed iterum preces faciens, ut Nymphas in somno videat, ociusque illucescat dies, qua illi Chloës reditum promiserant. Cunctarum noctium illa ei visa fuit longissima. In illa autem hæc acta fuere.

XXV. Præfectus Methymnæorum, in altum decem circiter stadia progressus, suos illa incursione defatigatos milites voluit recreare. Nactus igitur promontorium in mare procurrens, lunataque exporrectum forma, cujus sinus ipsis portubus tranquilliorem præbebat stationem, hoc in loco naves ancoris stabilitas cum constituisset, ne cui ex terra agrestium quisquam negotium facesseret, Methymnæis velut in pace securam indulsit oblectationem. Qui cum ex rapina omnium affluerent copia, potabant, ludebant, victorialia quasi celebrabant. Commodum vero desinente die, hilaritate in noctem protracta, et visa fuit repente universa illa terra flammis collucere, atque vehemens audiri remorum strepitus, quasi ingens adventaret classis. Cla-

ἐπιπλέοντος μεγάλου στόλου. Ἐβόα τις ὁπλίζεσθαι τὸν στρατηγὸν, ἄλλος ἄλλον ἐκάλει, καὶ τετρῶσθαί τις ἐδόκει, κἀν σχήματι ἔκειτο νεκροῦ. Εἴκασεν ἄν τις εἶναι νυκτομαχίαν οὐ παρόντων πολεμίων.

ΚϚ'. Τῆς δὲ νυκτὸς αὐτοῖς τοιαύτης γενομένης, ἐπῆλθεν ἡμέρα πολὺ τῆς νυκτὸς φοβερωτέρα. Οἱ τράγοι μὲν, οἱ τοῦ Δάφνιδος, καὶ αἱ αἶγες, κιττὸν ἐν τοῖς κέρασι κορυμβοφόρον εἶχον· οἱ δὲ κριοὶ καὶ αἱ οἶς τῆς Χλόης, λύκων ὠρυγμὸν ὠρύοντο. Ὤφθη δὲ καὶ αὐτὴ πίτυος ἐστεφανωμένη. Ἐγίνετο καὶ περὶ τὴν θάλατταν αὐτὴν πολλὰ παράδοξα. Αἵ τε γὰρ ἄγκυραι κατὰ βυθοῦ, πειρωμένων ἀναφέρειν, ἔμενον, αἵ τε κῶπαι, καθιέντων εἰς εἰρεσίαν, ἐθραύοντο· καὶ δελφῖνες πηδῶντες ἐξ ἁλὸς ταῖς οὐραῖς παίοντες τὰς ναῦς ἔλυον τὰ γομφώματα. Ἠκούετό τις καὶ ἀπὸ τῆς ὀρθίου πέτρας, τῆς ὑπὲρ τὴν ἄκραν, σύριγγος ἦχος· ἀλλ' οὐκ ἔτερπεν ὡς σύριγξ, ἐφόβει δὲ τοὺς ἀκούοντας ὡς σάλπιγξ. Ἐταράττοντο οὖν καὶ ἐπὶ τὰ ὅπλα ἔθεον καὶ πολεμίους ἐκάλουν τοὺς οὐ βλεπομένους· ὥστε πάλιν ηὔχοντο νύκτα ἐπελθεῖν, ὡς τευξόμενοι σπονδῶν ἐν αὐτῇ. Συνετὰ μὲν οὖν πᾶσιν ἦν τὰ γινόμενα τοῖς φρονοῦσιν ὀρθῶς, ὅτι ἐκ Πανὸς ἦν τὰ φαντάσματα καὶ ἀκούσματα μηνιόντός τι τοῖς ναύταις. Οὐκ εἶχον δὲ τὴν αἰτίαν συμβαλεῖν, οὐδὲν γὰρ ἱερὸν σεσύλητο Πανὸς, ἔστ' ἀμφὶ μέσην ἡμέραν ἐς ὕπνον οὐκ ἀθεεὶ τοῦ στρατηγοῦ καταπεσόντος, αὐτῷ ὁ Πὰν ὤφθη τοιάδε λέγων.

ΚΖ'. « Ὦ πάντων ἀνοσιώτατοι καὶ ἀσεβέστατοι, τί ταῦτα μαινομέναις φρεσὶν ἐτολμήσατε; Πολέμου μὲν τὴν ἀγροικίαν ἐνεπλήσατε τὴν ἐμοὶ φίλην, ἀγέλας δὲ βοῶν καὶ αἰγῶν καὶ ποιμνίων ἀπηλάσατε τὰς ἐμοὶ μελομένας· ἀπεσπάσατε δὲ βωμῶν παρθένον, ἐξ ἧς Ἔρως μῦθον ποιῆσαι θέλει· καὶ οὔτε τὰς Νύμφας ᾐδέσθητε βλεπούσας, οὔτε τὸν Πᾶνα ἐμέ. Οὔτ' οὖν Μήθυμναν ὄψεσθε μετὰ τοιούτων λαφύρων πλέοντες, οὔτε τήνδε φεύξεσθε τὴν σύριγγα τὴν ὑμᾶς ταράξασαν· ἀλλ' ὑμᾶς βορὰν ἰχθύων θήσω καταδύσας, εἰ μὴ τὴν ταχίστην καὶ Χλόην ταῖς Νύμφαις ἀποδώσεις καὶ τὰς ἀγέλας Χλόης καὶ τὰς αἶγας καὶ τὰ πρόβατα. Ἀνάστα δὴ καὶ ἐκβίβαζε τὴν κόρην μεθ' ὧν εἶπον. Ἡγήσομαι δ' ἐγὼ καὶ σοὶ τοῦ πλοῦ, κἀκείνῃ τῆς ὁδοῦ. »

ΚΗ'. Πάνυ οὖν τεθορυβημένος ὁ Βρύαξις, (τοῦτο γὰρ ἐκαλεῖτο ὁ στρατηγὸς,) ἀναπηδᾷ καὶ τῶν νεῶν καλέσας τοὺς ἡγεμόνας, ἐκέλευσε τὴν ταχίστην ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ἀναζητεῖσθαι Χλόην. Οἱ δὲ ταχέως ἀνεῦρον καὶ εἰς ὀφθαλμοὺς ἐκόμισαν· ἐκαθέζετο γὰρ τῆς πίτυος ἐστεφανωμένη. Σύμβολον δὴ καὶ τοῦτο τῆς ἐν τοῖς ὀνείροις ὄψεως ποιούμενος, ἐπ' αὐτῆς τῆς ναυαρχίδος εἰς τὴν γῆν αὐτὴν κομίζει. Κἀκείνη δ' ἄρτι ἀποβεβήκει καὶ σύριγγος ἦχος ἀκούεται πάλιν ἐκ τῆς πέτρας, οὐκέτι πολεμικὸς καὶ φοβερὸς, ἀλλὰ ποιμενικὸς καὶ οἷος εἰς νομὴν ἡγεῖται ποιμνίων. Καὶ τά τε πρόβατα κατὰ τῆς ἀποβάθρας ἐξέτρεχεν, οὐκ ἐξολισθάνοντα τοῖς κέρασι τῶν χηλῶν, καὶ αἱ αἶγες πολὺ θρασύτερον, οἷα καὶ κρημνοβατεῖν εἰθισμέναι.

mabat quidam, ut se belli dux armis accingeret; alius alium vocabat, videbaturque nonnullus vulneratus: immo erat, qui faciem cadaveris præ se ferret. Putasset aliquis, nocturnum esse prœlium, hoste nullo præsente.

XXVI. Nocte tali peracta, illis illuxit dies nocte longe terribilior. Hirci namque et capræ Daphnidis hederam corymbiferam in cornibus gestabant, arietes autem et oves Chloës luporum ululatum edere audiebantur. Apparebat et ipsa Chloë pinu redimita caput. Multa quoque et in ipso mari fiebant mira. Ancoræ namque, quamvis in altum eas tollere conniterentur, in profundo fixæ perstabant, remique in mare demissi, confringebantur: delphines salientes e mari, ferientesque suis naves caudis, compages solvebant. Audiebatur et super arduæ petræ cacumine sonus quidam fistulæ; non autem audientes oblectabat, ut fistula, sed terrebat, ut tuba. Quare perculsi ad arma concurrebant, atque, quos non videbant, hostes vocabant; qua de causa noctem redire optabant, veluti ejus beneficio inducias nacturi. Omnibus quidem, quibus mens non erat læva, constabat, a Pane hæc esse terriculamenta auditionesque, hisce succensente nautis: causam tamen haudquaquam conjicere poterant, quippe nullum Panis templum direptum fuerat; donec circa meridiem belli præfecto, non sine numine Divûm, in somnum effuso, Pan talia dicere visus fuit.

XXVII. O omnium sceleratissimi atque sacerrimi mortalium, quænam causa vos impulit tanta facinora furibunda mente patrare? Agrum hunc mihi carum ausi estis bello infestare, boum armenta et caprarum et ovium greges, qui mihi sunt curæ, abegistis! Ab aris meis virginem abstraxistis, de qua Amor vult fabulam facere! Quin neque Nymphas adspicientes, nec me Panem reveriti estis! Quapropter neque cum ejusmodi navigantes spoliis Methymnam unquam videbitis, neque hanc fistulam, quæ vestros animos ita perculsit, effugietis; sed vos undis obrutos dabo piscibus escam, nisi quam ocissime his Nymphis Chloën, et insuper hos greges Chloës, et capras, et oves reddideris. Surgito proinde, et e nave puellam cum his, quæ dixi, educito. Tui tibi cursus ducem, illi viæ me præbebo.

XXVIII. Hisce omnibus consternatus Bryaxis (illud enim nomen duci erat) exsilit, et navium ductoribus convocatis, inter captivos quam citissime inquiri Chloën jussit; qui illico eam invenerunt, et in ejus conspectum adduxerunt: sedebat namque pinu coronata. Ille vero hoc ipsum pro indicio habens ejus, quod in somnis viderat, illam ad terram in ipsa prætoria vehit nave. Vix illa e mari in terram descenderat, cum fistulæ sonus iterum de petra exaudiri cœpit, non ille tamen, ut antea, bellicus et formidolosus, sed pastoralis, et qualis ad pastum ducere solet pecora; ovesque per scalam navis decurrerunt, nec ullam, eo quod cornipedes essent, labi contigit; capellæ tamen longe audacius, quippe quæ etiam per prærupta rupium scandere solerent.

ΚΘ'. Καὶ ταῦτα μὲν περιΐσταται κύκλῳ τὴν Χλόην, ὥσπερ χορὸς, σκιρτῶντα καὶ βληχώμενα καὶ ὅμοια χαίρουσιν· αἱ δὲ τῶν ἄλλων αἰπόλων αἶγες καὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰ βουκόλια κατὰ χώραν ἔμενεν ἐν κοίλῃ νηῒ, καθάπερ αὐτὰ τοῦ μέλους μὴ καλοῦντος. Θαύματι δὲ πάντων ἐνεχομένων καὶ τὸν Πᾶνα εὐφημούντων, ὤφθη τούτων ἐν τοῖς στοιχείοις ἀμφοτέροις θαυμασιώτερα. Τῶν μὲν Μηθυμναίων, πρὶν ἀνασπάσαι τὰς ἀγκύρας, ἔπλεον αἱ νῆες καὶ τῆς ναυαρχίδος ἡγεῖτο δελφὶν πηδῶν ἐξ ἁλός· τῶν δ' αἰγῶν καὶ τῶν προβάτων ἡγεῖτο σύριγγος ἦχος ἥδιστος καὶ τὸν συρίττοντα ἔβλεπεν οὐδείς· ὥστε τὰ ποίμνια καὶ αἱ αἶγες προῄεσαν ἅμα καὶ ἐνέμοντο τερπόμεναι τῷ μέλει.

Λ'. Δευτέρας που νομῆς καιρὸς ἦν καὶ ὁ Δάφνις ἀπὸ σκοπῆς τινος μετεώρου θεασάμενος τὰς ἀγέλας καὶ τὴν Χλόην, μέγα βοήσας, « ὦ Νύμφαι καὶ Πὰν, » κατέδραμεν εἰς τὸ πεδίον· καὶ περιπλακεὶς τῇ Χλόῃ καὶ λιποθυμήσας κατέπεσε. Μόλις δ' ἔμβιος ὑπὸ τῆς Χλόης φιλούσης καὶ ταῖς περιβολαῖς θαλπούσης γενόμενος, ἐπὶ τὴν συνήθη φηγὸν ἔρχεται· καὶ ὑπὸ τῷ στελέχει καθίσας ἐπυνθάνετο πῶς ἀπέδρα τοσούτους πολεμίους. Ἡ δ' αὐτῷ κατέλεξε πάντα· τὸν τῶν αἰγῶν κιττὸν, τὸν τῶν προβάτων ὠρυγμὸν, τὴν ἐπανθήσασαν τῇ κεφαλῇ πίτυν, τὸ ἐν τῇ γῇ πῦρ, τὸν ἐν τῇ θαλάττῃ κτύπον, τὰ συρίσματα ἀμφότερα, τὸ πολεμικὸν καὶ τὸ εἰρηνικὸν, τὴν νύκτα τὴν φοβεράν· ὅπως αὐτῇ τὴν ὁδὸν ἀγνοούσῃ καθηγήσατο τῆς ὁδοῦ μουσική. Γνωρίσας οὖν ὁ Δάφνις τὰ τῶν Νυμφῶν ὀνείρατα καὶ τὰ τοῦ Πανὸς ἔργα, διηγεῖται καὶ αὐτὸς ὅσα εἶδεν, ὅσα ἤκουσεν· ὅτι μέλλων ἀποθνήσκειν διὰ τὰς Νύμφας ἔζησε. Καὶ τὴν μὲν ἀποπέμπει κομιοῦσαν τοὺς ἀμφὶ τὸν Δρύαντα καὶ Λάμωνα, καὶ ὅσα πρέπει θυσίᾳ· αὐτὸς δ' ἐν τούτῳ τῶν αἰγῶν τὴν ἀρίστην συλλαβὼν καὶ κιττῷ στεφανώσας, ὥσπερ ὤφθησαν τοῖς πολεμίοις, καὶ γάλα τῶν κεράτων κατασπείσας, ἔθυσέ τε ταῖς Νύμφαις καὶ κρεμάσας ἀπέδειρε καὶ τὸ δέρμα ἀνέθηκεν.

ΛΑ'. Ἤδη δὲ παρόντων τῶν ἀμφὶ τὴν Χλόην, πῦρ ἀνακαύσας καὶ τὰ μὲν ἑψήσας τῶν κρεῶν, τὰ δ' ὀπτήσας, ἀπήρξατό τε ταῖς Νύμφαις καὶ κρατῆρα γλεύκους ἀπέσπεισε [μεστὸν] καὶ ἐκ φυλλάδος στιβάδας ὑποστορέσας, ἐντεῦθεν ἐν τροφῇ ἦν καὶ ποτῷ καὶ παιδιᾷ· καὶ ἅμα τὰς ἀγέλας ἐπεσκόπει, μὴ λύκος ἐμπεσὼν ἔργα ποιήσῃ πολεμίων. Ἦσάν τινας καὶ ᾠδὰς εἰς τὰς Νύμφας, παλαιῶν ποιμένων ποιήματα. Νυκτὸς δ' ἐπελθούσης αὐτοῦ κοιμηθέντες ἐν τῷ ἀγρῷ, τῆς ἐπιούσης τοῦ Πανὸς ἐμνημόνευσαν· καὶ τῶν τράγων τὸν ἀγελάρχην στεφανώσαντες πίτυος, προσήγαγον τῇ πίτυϊ· καὶ ἐπισπείσαντες οἴνου καὶ εὐφημοῦντες τὸν θεὸν, ἔθυσαν, ἐκρέμασαν, ἀπέδειραν· καὶ τὰ μὲν κρέα ὀπτήσαντες καὶ ἑψήσαντες, πλησίον ἔθηκαν ἐν τῷ λειμῶνι, ἐν τοῖς φύλλοις· τὸ δὲ δέρμα αὐτοῖς κέρασιν ἐνέπηξαν τῇ πίτυϊ πρὸς τῷ ἀγάλματι, ποιμενικὸν ἀνάθημα ποιμενικῷ θεῷ. Ἀπήρξαντο καὶ τῶν κρεῶν, ἀπέσπεισαν καὶ

XXIX. Atque totus iste grex undique Chloen circumstabat, et tanquam chorus quidam tripudiabat, balabatque, et lætitiam atque hilaritatem præ se ferebat. Aliorum autem pastorum capræ atque oves, nec non armenta, ne pedem quidem movebant, sed in navis carina manebant, tanquam ipsa cantu illo non evocante. Cum itaque admiratione omnes tenerentur, Panemque celebrarent, conspecta sunt in utroque elemento prioribus mirabiliora. Methymnæis namque, priusquam revellerent ancoras, naves currebant, et navem prætoriam delphin e mari prosiliens præibat: suavissimus fistulæ sonus capras ovesque ducebat, nemine fistula canentem vidente. Oves ergo et capellæ simul procedebant, et pabulabantur, suaviter hujusce cantus modulamine delinitæ.

XXX. Alterius pastionis tempus erat, cum Daphnis, ab edita quadam specula prospectis gregibus atque Chloë, valide exclamans, o Nymphæ, o Pan, decurrit in campum, et in Chloës amplexus ruens, animo deficiens collabitur. Ille autem ægre, Chloë basiante, suoque eum amplexu fovente, tandem reviviscens, ad consuetam fagum perrexit, sedensque super trunco percunctabatur, quomodo tot hostes effugisset. Illa cuncta illi ordine enarravit, videlicet, caprarum hederam, ovium ululatum, efflorescentem in ipsius capite pinum, flammam in terra, strepitum in mari, geminos fistulæ modos, bellicum nempe atque pacificum, noctem illam horrendam, quomodo sibi itineris ignaræ viam monstrasset cantus ille. Agnovit ergo Daphnis Nympharum somnia et opera Panis, exposuitque vicissim et ille, quæ vidisset, quæ audivisset, quod mori volens Nymphis vitam deberet. Post Chloën dimisit, ut Dryantem et Lamonem, eaque, quibus opus esset ad sacrificium recte perpetrandum, adduceret; ipse interea optimam e capris correptam, hederaque coronatam, quales hostibus ante visæ fuerant, et lacte super cornua fuso, Nymphis mactavit, suspensam excoriavit, pellemque dicavit.

XXXI. Jam præsente Chloë atque ejus comitatu, focum accendit Daphnis, et parte carnium elixata, parte assata, Nymphis obtulit primitias, et pateram musto plenam libavit. Mox toris e fronde sibi substratis, deinde totus in cibo, in potu, in lusu erat, simulque greges servabat, ne lupus irruens hostilia perpetraret. Quasdam quoque cantilenas in Nympharum honorem cecinerunt, veterum pastorum carmina. Postquam nox advenit, ibidem in agro pernoctarunt, et die sequenti Panis meminerunt: et ex hircis ipsum gregis ducem, pinea redimitum corona, ad pinum adduxerunt, libatoque desuper vino, bona verba deo dicentes, mactarunt, suspenderunt, pellem diripuerunt; carnes vero tam assatas, quam elixatas, frondibus impositas in prato apposuerunt. Pellem una cum cornibus pinui juxta Panis statuam affixerunt, pastorale donum pastorali deo. Primitias quoque carnium obtulerunt, et cratere capaciore liba-

κρατῆρος μείζονος· ᾖσεν ἡ Χλόη, Δάφνις ἐσύρισεν.

ΛΒ'. Ἐπὶ τούτοις κατακλιθέντες, ἤσθιον· καὶ αὐτοῖς ἐφίσταται Φιλητᾶς ὁ βουκόλος κατὰ τύχην, στεφανίσκους τινὰς τῷ Πανὶ κομίζων καὶ βότρυς ἔτι ἐν φύλλοις καὶ κλήμασι· καὶ αὐτῷ τῶν παίδων ὁ νεώτατος εἵπετο Τίτυρος, πυρρὸν παιδίον καὶ γλαυκὸν, λευκὸν δὲ καὶ ἀγέρωχον· καὶ ἥλλετο κοῦφα, βαδίζων ὥσπερ ἔριφος. Ἀναπηδήσαντες οὖν συνεστεφάνουν τὸν Πᾶνα καὶ τὰ κλήματα τῆς κόμης τῆς πίτυος ἐξήρτων· καὶ κατακλίναντες πλησίον αὐτῶν συμπότην ἐποιοῦντο. Καὶ, οἷα δὴ γέροντες ὑποβεβρεγμένοι, πρὸς ἀλλήλους πολλὰ ἔλεγον· ὡς ἔνεμον, ἡνίκ' ἦσαν νέοι, ὡς πολλὰς λῃστῶν καταδρομὰς διέφυγον· ἐσεμνύνετό τις, ὡς λύκον ἀποκτείνας· ἄλλος, ὡς μόνου τοῦ Πανὸς δεύτερα συρίσας· τοῦτο τοῦ Φιλητᾶ τὸ σεμνολόγημα ἦν.

ΛΓ'. Ὁ οὖν Δάφνις καὶ ἡ Χλόη πάσας δεήσεις προσέφερον μεταδοῦναι καὶ αὐτοῖς τῆς τέχνης, συρίσαι τ' ἐν ἑορτῇ θεοῦ σύριγγι χαίροντος. Ἐπαγγέλλεται Φιλητᾶς, καίτοι τὸ γῆρας ὡς ἄπνουν μεμψάμενος, καὶ ἔλαβε σύριγγα τὴν τοῦ Δάφνιδος. Ἡ δ' ἦν μικρὰ πρὸς μεγάλην τέχνην, οἷα ἐν στόματι παιδὸς ἐμπνεομένη. Πέμπει οὖν Τίτυρον ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ σύριγγα, τῆς ἐπαύλεως ἀπεχούσης σταδίους δέκα. Ὁ μὲν ῥίψας τὸ ἐγκόμβωμα, γυμνὸς ὥρμησε τρέχειν, ὥσπερ νεβρός· ὁ δὲ Λάμων ἐπηγγείλατο αὐτοῖς τὸν περὶ τῆς σύριγγος ἀφηγήσεσθαι μῦθον, ὃν αὐτῷ Σικελὸς αἰπόλος ᾖσεν ἐπὶ μισθῷ τράγῳ καὶ σύριγγι.

ΛΔ'. « Αὕτη ἡ σύριγξ τὸ ἀρχαῖον οὐκ ἦν ὄργανον ἀλλὰ παρθένος καλὴ καὶ τὴν φωνὴν μουσική. Αἶγας ἔνεμεν, Νύμφαις συνέπαιζεν, ᾖδεν οἷον νῦν. Πὰν, ταύτης νεμούσης, παιζούσης, ᾀδούσης, προσελθὼν, ἔπειθεν ἐς ὅ τι ἔχρῃζε· καὶ ἐπηγγέλλετο τὰς αἶγας πάσας θήσειν διδυματόκους. Ἡ δ' ἐγέλα τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, οὐδ' ἐραστὴν, ἔφη, δέξεσθαι (τὸν) μήτε τράγον (ὄντα), μήτ' ἄνθρωπον ὁλόκληρον. Ὁρμᾷ διώκειν ὁ Πὰν πρὸς βίαν· ἡ Σύριγξ ἔφευγε καὶ τὸν Πᾶνα καὶ τὴν βίαν· φεύγουσα, κάμνουσα, ἐς δόνακας κρύπτεται, ἐς ἕλος ἀφανίζεται. Πὰν, τοὺς δόνακας ὀργῇ τεμὼν, τὴν κόρην οὐχ εὑρὼν, τὸ πάθος μαθὼν, τὸ ὄργανον νοεῖ, καὶ τοὺς καλάμους κηρῷ συνδήσας ἀνίσους, καθ' ὅτι καὶ ὁ ἔρως ἄνισος αὐτοῖς· καὶ ἡ τότε παρθένος καλὴ νῦν ἐστι σύριγξ μουσική. »

ΛΕ'. Ἄρτι πέπαυτο τοῦ μυθολογήματος ὁ Λάμων, καὶ ἐπῄνει Φιλητᾶς αὐτὸν, ὡς εἰπόντα μῦθον ᾠδῆς γλυκύτερον, καὶ ὁ Τίτυρος ἐφίσταται τὴν σύριγγα τῷ πατρὶ κομίζων, μέγα ὄργανον καὶ αὐλῶν μεγάλων, καὶ ἵνα κεκήρωτο, χαλκῷ πεποίκιλτο. Εἴκασεν ἄν τις εἶναι ταύτην ἐκείνην, ἣν ὁ Πὰν πρώτην ἐπήξατο. Διεγερθεὶς οὖν ὁ Φιλητᾶς καὶ καθίσας ἐν καθέδρᾳ ὄρθιος, πρῶτον μὲν ἀπεπειράθη τῶν καλάμων εἰ εὔπνοι· ἔπειτα μαθὼν ὡς ἀκώλυτον διατρέχει τὸ πνεῦμα, ἐνέπνει τὸ ἐντεῦθεν πολὺ καὶ νεανικόν. Αὐλῶν τις ἂν ᾠήθη συναυλούντων ἀκούειν· τοσοῦτον ἤχει τὸ σύριγμα. Κατ' ὀλίγον δὲ τῆς βίας ἀφαιρῶν, εἰς τὸ

tionem peregerunt. Voce Chloë, fistula cecinit Daphnis.

XXXII. Hisce curatis discubuerunt, et cibo indulserunt. Ibi forte fortuna ipsis supervenit Philetas bubulcus, nonnullas Pani afferens corollas, atque uvas adhuc in pampinis et palmitibus hærentes. Hunc filiorum natu minimus Tityrus comitabatur, crinibus flavis, cæsiis oculis, candidus puellus et lasciviens, qui saltu levi veluti hædulus quidam gressus faciebat. Exsilientes igitur omnes simul Pani corollas imponebant, palmitesque de fronde pini suspendebant, atque, prope se discumbere Philetam jubentes, ut una secum cœnaret rogabant. Tum vero, ut facere amant senes, tantum non poti, varios inter se sermones miscebant: videlicet, quomodo circa juventutis suæ annos pecus pavissent, quot latronum invasiones evasissent: quidam se lupum interfecisse gloriabatur: alius se, canendo, soli dumtaxat Pani secundum esse: quæ erat Philetæ gloriatio.

XXXIII. Daphnis autem et Chloë nullas non preces adhibebant, ut et cum ipsis communicare artem istam vellet, fistulaque canere in illius dei festo, cui fistula esset in deliciis. Promittit Philetas, tametsi senectam uti jam inflando ineptam causatus, fistulamque accipit Daphnidis. Atqui ea erat exigua nimis pro arte magna, quippe quæ ore pueri inflari soleret. Misit igitur Tityrum, ut suam fistulam afferret, casa inde distante stadiis decem. Is, abjecta penula nudus, instar hinnuli currere gestiit. Lamon autem pollicitus est ipsis, se fabulam de Syringe enarraturum, quam ipsi Siculus pastor, mercede, hirco scilicet et fistula, adductus cecinerat.

XXXIV. Hæc fistula, inquit, olim non erat organum, sed virgo forma eleganti et voce concinna. Capras pascebat, cum Nymphis colludebat, canebat sicuti nunc. Pan ad illam pascentem, ludentem, canentem accedens, pellicere conatus est ad id, quod cupiebat, promittens se facturum, ut omnes capræ geminos partu ederent fœtus. At illa amorem ipsius irridebat, et amasium recipere se negabat, qui neque hircus neque homo integer esset. Pan cum impetu sectari incipit, vim illaturus: Syrinx et Panem et vim fugiebat; fugiendo defessa inter arundines se abscondit, inque paludem immersa evanescit. Pan, arundinibus præ ira succisis, puella non reperta, hocce casu animadverso, organum hoc excogitat, dispares calamos cera conjungens, ad testandum, illis disparem fuisse amorem. Sic quæ tunc temporis formosa fuit virgo, nunc est fistula canora.

XXXV. Commodum desierat a fabulosa narratione Lamon, et ipsum collaudabat Philetas, quasi qui fabulam cantu suaviorem recitasset, cum affuit et Tityrus fistulam patri afferens, ingens organum, et ex ingentibus compactum calamis, quodque, ubi cera coaptatum, ibidem et ære distinctum erat. Conjectasset utique quisquam, illam esse hanc fistulam, quam Pan primum compegerat. Postquam itaque Philetas surrexisset, et posuisset se in sella corpore erecto, primum quidem calamorum periculum fecit, an inspiranti bene sonarent; tum sentiens, spiritum sine impedimento permeare, exinde alte et juveniliter inflavit: adeo ut quis se tibiarum concentum audire putasset; tantum edebat sonum. Paulatim vero vehementiam istam remittendo, in jucundiorem sonum convertit modulationem, omnemque artem musicam, qua pascentia regi et duci

τερπνότερον μετέβαλλε τὸ μέλος. Καὶ πᾶσαν τέχνην ἐπιδεικνύμενος εὐνομίας μουσικῆς, ἐσύριττεν οἷον βοῶν ἀγέλῃ πρέπον, οἷον αἰπολίῳ πρόσφορον, οἷον ποίμναις φίλον. Τερπνὸν ἦν τὸ ποιμνίων, μέγα τὸ βοῶν, ὀξὺ τὸ αἰγῶν· ὅλως πάσας σύριγγας μία σύριγξ ἐμιμήσατο.

ΛϚ'. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι σιωπῇ κατέκειντο τερπόμενοι· Δρύας δ' ἀναστὰς καὶ κελεύσας συρίζειν διονυσιακὸν μέλος, ἐπιλήνιον αὐτοῖς ὄρχησιν ὠρχήσατο· καὶ ἐῴκει ποτὲ μὲν τρυγῶντι, ποτὲ δὲ φέροντι ἀρρίχους, εἶτα πατοῦντι τοὺς βότρυς, εἶτα πληροῦντι τοὺς πίθους, εἶτα πίνοντι τοῦ γλεύκους. Ταῦτα πάντα οὕτως εὐσχημόνως ὠρχήσατο Δρύας καὶ ἐναργῶς, ὥστ' ἐδόκουν βλέπειν καὶ τὰς ἀμπέλους καὶ τὴν ληνὸν καὶ τοὺς πίθους καὶ ἀληθῶς Δρύαντα πίνοντα.

ΛΖ'. Τρίτος δὴ γέρων οὗτος εὐδοκιμήσας ἐπ' ὀρχήσει, κινεῖ Χλόην καὶ Δάφνιν· οἱ δὲ μάλα ταχέως ἀναστάντες ὠρχήσαντο τὸν μῦθον τοῦ Λάμωνος. Ὁ Δάφνις Πᾶνα ἐμιμεῖτο, τὴν Σύριγγα Χλόη· ὁ μὲν ἱκέτευε πείθων· ἡ δ' ἀμελοῦσα ἐμειδία· ὁ μὲν ἐδίωκε καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀνύχων ἔτρεχε, τὰς χηλὰς μιμούμενος. ἡ δ' ἐνέφαινε τὴν κάμνουσαν ἐν τῇ φυγῇ. Ἔπειτα Χλόη μὲν εἰς τὴν ὕλην ὡς εἰς ἕλος κρύπτεται, Δάφνις δὲ λαβὼν τὴν Φιλητᾶ σύριγγα, τὴν μεγάλην, ἐσύρισε γοερὸν, ὡς ἐρῶν, ἐρωτικὸν, ὡς πείθων, ἀνακλητικὸν, ὡς ἐπιζητῶν· ὥσθ' ὁ Φιλητᾶς θαυμάσας φιλεῖ τ' ἀναπηδήσας καὶ τὴν σύριγγα χαρίζεται φιλήσας καὶ εὔχεται καὶ Δάφνιν καταλιπεῖν αὐτὴν ὁμοίῳ διαδόχῳ.

ΛΗ'. Ὁ δὲ τὴν ἰδίαν ἀναθεὶς τῷ Πανὶ, τὴν σμικρὰν, καὶ φιλήσας ὡς ἐκ φυγῆς ἀληθινῆς εὑρεθεῖσαν τὴν Χλόην, ἀπήλαυνε τὴν ἀγέλην συρίζων, νυκτὸς ἤδη γενομένης, ἀπήλαυνε δὲ καὶ ἡ Χλόη τὴν ποίμνην, τῷ μέλει τῆς σύριγγος συνάγουσα· καὶ αἵ τ' αἶγες πλησίον τῶν προβάτων ᾖεσαν, ὅ τε Δάφνις ἐβάδιζεν ἐγγὺς τῆς Χλόης· ὥστ' ἐνέπλησαν ἕως νυκτὸς ἀλλήλους καὶ συνέθεντο θᾶττον τὰς ἀγέλας τῆς ἐπιούσης κατελάσαι· καὶ οὕτως ἐποίησαν. Ἄρτι γοῦν ἀρχομένης ἡμέρας, ἦλθον εἰς τὴν νομήν· καὶ τὰς Νύμφας προτέρας, εἶτα τὸν Πᾶνα προσαγορεύσαντες, τὸ ἐντεῦθεν ὑπὸ τῇ δρυῒ καθεσθέντες ἐσύριττον· εἶτ' ἀλλήλους ἐφίλουν, περιέβαλλον, κατεκλίνοντο καὶ οὐδὲν δράσαντες πλέον, ἀνίσταντο. Ἐμέλησεν αὐτοῖς καὶ τροφῆς καὶ ἔπιον οἶνον μίξαντες γάλα.

ΛΘ'. Καὶ τούτοις ἅπασι θερμότεροι γενόμενοι καὶ θρασύτεροι, πρὸς ἀλλήλους ἤριζον ἔριν ἐρωτικὴν, καὶ μετ' ὀλίγον εἰς ὅρκων πίστιν προῆλθον. Ὁ μὲν δὴ Δάφνις τὸν Πᾶνα ὤμοσεν, ἐλθὼν ἐπὶ τὴν πίτυν, μὴ ζήσεσθαι μόνος ἄνευ Χλόης μηδὲ μιᾶς χρόνον ἡμέρας· ἡ δὲ Χλόη Δάφνιδι τὰς Νύμφας, εἰσελθοῦσα εἰς τὸ ἄντρον, τὸν αὐτὸν στέρξειν καὶ θάνατον καὶ βίον. Τοσοῦτον δ' ἄρα τῇ Χλόῃ τὸ ἀφελὲς προσῆν ὡς κόρῃ, ὥστ' ἐξιοῦσα τοῦ ἄντρου καὶ δεύτερον ἠξίου λαβεῖν ὅρκον παρ' αὐτοῦ, ὦ Δάφνι, λέγουσα, θεὸς ὁ Πὰν ἐρωτικός ἐστι καὶ ἄπιστος· ἠράσθη μὲν Πίτυος, ἠράσθη δὲ Σύριγγος· παύεται δ' οὐδέποτε Δρυάσιν ἐνοχλῶν,

possunt armenta et pecora, ostentans, fistula canebat, quatenus armento quadraret boum, quatenus caprarum gregi conveniret, quale gregibus esset gratum. Suavis erat ovium cantus, boum vehemens, acutus capellarum : in summa, omnes fistulas una exprimebat fistula.

XXXVI. Ceteri igitur taciti jacebant, ista modulatione deliniti. At Dryas surgens, canereque jubens cantilenam Bacchicam, torculariam saltationem ipsis saltare cœpit, nunc referens vindemiantem, modo cophinos ferentem, deinde uvas calcantem, tum dolia implentem, denique bibentem mustum. Quæ omnia ita apte et perspicue exhibuit Dryas, ut sibi videre viderentur et vites, et prelum, et dolia, et re ipsa bibentem Dryantem.

XXXVII. Hic ergo tertius senex, cum magnam saltando assecutus fuisset laudem, Chloën atque Daphnim irritat, qui statim surgentes fabulam Lamonis saltant. Daphnis agebat Panem, Chloë Syringa. Ille suadere conando supplicabat; hæc fastidiendo eum deridebat. Ille bisulcas imitatus ungulas, summis pedum unguibus insistens currebat; illa autem fugiendo defatigatam referebat; deinde Chloe quidem in silvam, quasi in paludem, subducitur, Daphnis contra, arrepta illa grandi Philetæ fistula, flebilem, ut amans, edebat cantum, amatorium, veluti ad amorem illiciens, revocatorium, instar requirentis; adeo ut Philetas, admiratione perculsus, subsiliret, eumque oscularetur, osculatusque donaret fistula, et optaret, ut similiter Daphnis eam pari relinqueret successori.

XXXVIII. Daphnis autem suam illam parvulam Pani suspendit, et osculatus Chloen, tanquam veram post fugam receptam, gregem fistula canendo abigebat. Nocte oborta, simul e pastu reduxit ovium gregem Chloë, suæ fistulæ cantu cogens : et capræ prope aderant ovibus, et Daphnis prope Chloen incedebat. Quare semet in noctem multis verbis ultro citroque habitis explevere, et constituerunt sequenti die maturius educere greges ; atque ita fecerunt. Illucescente enim die, statim in pascua venerunt ; et postquam Nymphas primum, deinde Panem salutassent, hinc sub quercu sedentes, fistula ludere cœperunt ; exinde suavia mutuo dabant, ibant in amplexus alter alterius, simulque decumbebant, et nihil ultra perpetrantes, iterum surgebant. Nec cibi incuriosi fuerunt, potusque illis vinum lacte mixtum.

XXXIX. Quibus omnibus calidiores audacioresque redditi, inter se concertationem instituerunt amatoriam, et paulo post ad fidem juramento stabiliendam processerunt. Ad pinum progressus Daphnis, per Panem juravit se absque Chloë solum in vita non mansurum ne unum quidem diem : Chloë autem antrum ingressa, per Nymphas jurat, eandem cum Daphnide habituram se et mortem et vitam. Ea tamen Chloæ, utpote puellæ, erat simplicitas, ut antro egressa, denuo etiam sibi ab illo jusjurandum putaret accipiendum : Daphni, dicens, Pan est deus in amores propensus et infidus. Amavit quippe Pinum, amavit et Syringem. Nunquam desinit molestus esse Dryadibus et Epimelidibus

καὶ Ἐπιμηλίσι Νύμφαις παρέχων πράγματα· οὗτος μὲν οὖν ἀμεληθεὶς ἐν τοῖς ὅρκοις, ἀμελήσει σε κολάσαι, κἂν ἐπὶ πλείονας ἔλθῃς γυναῖκας τῶν ἐν τῇ σύριγγι καλάμων· σὺ δέ μοι τὸ αἰπόλιον τοῦτο ὄμοσον καὶ τὴν αἶγα ἐκείνην, ἥ σε ἀνέθρεψε, μὴ καταλιπεῖν Χλόην, ἔστ' ἂν πιστή σοι μένῃ· ἄδικον δ' εἰς σὲ καὶ τὰς Νύμφας γενομένην καὶ φεῦγε καὶ μίσει καὶ ἀπόκτεινον, ὥσπερ λύκον. Ἥδετο ὁ Δάφνις ἀπιστούμενος· καὶ στὰς εἰς μέσον τὸ αἰπόλιον καὶ τῇ μὲν τῶν χειρῶν αἰγὸς, τῇ δὲ τράγου λαβόμενος ὤμνυε Χλόην φιλήσειν φιλοῦσαν· κἂν ἕτερον δὲ προκρίνῃ Δάφνιδος, ἀντ' ἐκείνης αὑτὸν ἀποκτενεῖν. Ἡ δ' ἔχαιρε καὶ ἐπίστευεν ὡς κόρη καὶ λέγουσα καὶ νομίζουσα τὰς αἶγας καὶ τὰ πρόβατα ποιμένων καὶ αἰπόλων ἰδίους θεούς.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Α'. Μυτιληναῖοι δὲ ὡς ᾔσθοντο τὸν κατάπλουν τῶν δέκα νεῶν καί τινες ἐμήνυσαν αὐτοῖς τὴν ἁρπαγὴν, ἐλθόντες ἐκ τῶν ἀγρῶν, οὐκ ἀνασχετὸν νομίσαντες ταῦτα ἐκ Μηθυμναίων παθεῖν, ἔγνωσαν καὶ αὐτοὶ τὴν ταχίστην ἐπ' αὐτοὺς τὰ ὅπλα κινεῖν καὶ καταλέξαντες ἀσπίδα τρισχιλίαν καὶ ἵππον πεντακοσίαν, ἐξέπεμψαν κατὰ γῆν τὸν στρατηγὸν Ἵππασον, ὀκνοῦντες ἐν ὥρᾳ χειμῶνος τὴν θάλατταν.

Β'. Ὁ δ' ἐξορμηθεὶς, ἀγροὺς μὲν οὐκ ἐλεηλάτει τῶν Μηθυμναίων, οὐδ' ἀγέλας καὶ κτήματα ἥρπαζε γεωργῶν καὶ ποιμένων, λῃστοῦ νομίζων ταῦτ' ἔργα μᾶλλον ἢ στρατηγοῦ· ταχὺ δὲ ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτὴν ἦγεν ὡς ἐπιπεσούμενος ἀφρουρήτοις ταῖς πύλαις. Καὶ αὐτῷ σταδίους ὅσον ἑκατὸν ἀπέχοντι, κῆρυξ ἀπαντᾷ σπονδὰς κομίζων. Οἱ γὰρ Μηθυμναῖοι μαθόντες παρὰ τῶν ἑαλωκότων ὡς οὐδὲν ἴσασι Μυτιληναῖοι τῶν γεγενημένων, ἀλλὰ γεωργοὶ καὶ ποιμένες ὑβρίζοντας τοὺς νεανίσκους ταῦτ' ἔδρασαν μετεγίνωσκον μὲν ὀξύτερα τολμήσαντες εἰς γείτονα πόλιν ἢ σωφρονέστερα· σπουδὴν δ' εἶχον, ἀποδόντες πᾶσαν τὴν ἁρπαγὴν, ἀδεῶς ἐπιμίγνυσθαι κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Τὸν μὲν οὖν κήρυκα τοῖς Μυτιληναίοις ὁ Ἵππασος ἀποστέλλει, καίτοιγ' αὐτοκράτωρ στρατηγὸς κεχειροτονημένος· αὐτὸς δὲ τῆς Μηθύμνης ὅσον ἀπὸ δέκα σταδίων στρατόπεδον βαλόμενος, τὰς ἐκ τῆς πόλεως ἐντολὰς ἀνέμενε. Καὶ δύο διαγενομένων ἡμερῶν, ἐλθὼν ὁ ἄγγελος, τήν θ' ἁρπαγὴν ἐκέλευσε κομίσασθαι καὶ ἀδικήσαντα μηδὲν ἀναχωρεῖν οἴκαδε· πολέμου γὰρ καὶ εἰρήνης ἐν αἱρέσει γενόμενοι, τὴν εἰρήνην εὕρισκον κερδαλεωτέραν (οὖσαν).

Γ'. Ὁ μὲν δὴ Μηθυμναίων καὶ Μυτιληναίων πόλεμος ἀδόκητον λαβὼν ἀρχὴν καὶ τέλος, οὕτω διελύθη. Γίνεται δὲ χειμὼν Δάφνιδι καὶ Χλόῃ τοῦ πολέμου πικρότερος· ἐξαίφνης γὰρ περιπεσοῦσα χιὼν πολλὴ πάσας μὲν ἀπέκλεισε τὰς ὁδοὺς, πάντας δὲ κατέκλεισε τοὺς γεωργούς. Λάβροι μὲν οἱ χείμαρροι κατέρρεον,

Nymphis negotium facessere. Ille igitur, etiamsi non steteris sacramento, (quo per eum te obstrinxeris), non curabit de te sumere pœnas, quamvis ad tot feminas, quot sunt in fistula calami, accesseris. Tu autem mihi per caprarum hunc gregem, perque capram illam, quæ te educavit, jurato, te numquam deserturum Chloën, dum tibi fida manebit: erga te autem et Nymphas injustam fugito, odio insectator, quin occidito tanquam lupum. Lætabatur sibi derogata fide Daphnis; et in medio caprarum grege stans, et altera manu capram, altera hircum prehendens, juravit, se Chloën amantem amaturum; quod si alium Daphnidi præferret, pro illa ipsum esse se occisurum. Gaudebat, fidemque adhibebat Chloë, utpote puella, quæque capras et oves opilionum et caprariorum proprios deos et diceret et crederet.

LIBER TERTIUS.

I. Mytilenæi vero, ut hostilem illarum decem navium appulsum resciverunt, atque ipsis nonnulli, qui ex agris veniebant, populationem istam indicaverunt, indignum rati a Methymnæis ista pati, quanta fieri posset celeritate maxima adversus illos arma movere decreverunt. Et conscriptis tribus clypeatorum millibus, equitibus quingentis, miserunt terra suum imperatorem Hippasum, tempore hiberno maris fidem tentare non ausi.

II. Hic igitur expeditione suscepta, agros Methymnæorum haudquaquam depopulabatur, nec greges aut bona diripiebat agricolarum atque pastorum, ratus scilicet, id potius latronis, quam ducis esse: sed illico ad civitatem ipsam festinabat, veluti portas minus custoditas invasurus. Verum illi, cum centum circiter stadia abesset ab urbe, inducias offerens occurrit præco. Postquam enim Methymnæi edocti fuere a captivis, quod insciis omnino Mytilenæis hæc omnia accidissent, quodque agricolæ et pastores adolescentes contumeliosos ita tractaverant, statim eos pœnituit facti, præcipitanter magis, quam prudenter, contra vicinam urbem suscepti. Id autem præstare summa cum cura festinabant, ut, universa restituta rapina, tuto tam mari, quam terra, commercia exercerentur. Caduceatorem itaque istum ad Mytilenæos Hippasus mittit, quamquam imperator belli summus creatus esset; ipse a Methymna ad decem quasi stadia castra metatus, mandata ab urbe sua præstolabatur. Biduo interjecto nuntius adveniens illum prædam recipere, et nulla illis injuria illata domum reverti jussit: nam cum illorum esset arbitrii pacem eligere aut bellum, pacem utiliorem esse inveniebant.

III. Porro illud Methymnæos inter et Mytilenæos bellum, insperato tam initio quam fine accepto, sic fuit compositum. Verum hiems Daphnidi atque Chloæ ipso bello longe acerbior oritur. Quippe nix densa repente lapsa omnes interclusit vias, agricolasque omnes casis inclusit. Rapidi torrentes pleno flumine decurrebant, glaciesque concreverat.

ἐπεπήγει δὲ κρύσταλλος· τὰ δένδρα ἐῴκει κατεχωσμένοις· ἡ γῆ πᾶσα ἀφανὴς ἦν ὅτι μὴ περὶ πηγάς που καὶ ῥεύματα. Οὔτ' οὖν ἀγέλην τις ἐς νομὴν ἦγεν, οὔτ' αὐτὸς προῄει τῶν θυρῶν, ἀλλὰ πῦρ καύσαντες μέγα περὶ ᾠδὰς ἀλεκτρυόνων, οἱ μὲν λίνον ἔστρεφον, οἱ δ' αἰγῶν τρίχας ἔπλεκον, οἱ δὲ παγίδας ὀρνίθων ἐσοφίζοντο. Τότε βοῶν ἐπὶ φάτναις φροντὶς ἦν ἄχυρον ἐσθιόντων, αἰγῶν καὶ προβάτων ἐν τοῖς σηκοῖς φυλλάδας, ὑῶν ἐν τοῖς συφεοῖς ἄκυλον καὶ βαλάνους.

Δ'. Ἀναγκαίας οὖν οἰκουρίας ἐπεχούσης ἅπαντας, οἱ μὲν ἄλλοι γεωργοὶ καὶ νομεῖς ἔχαιρον, πόνων τ' ἀπηλλαγμένοι πρὸς ὀλίγον καὶ τροφὰς ἑωθινὰς ἐσθίοντες καὶ καθεύδοντες μακρὸν ὕπνον· ὥστ' αὐτοῖς τὸν χειμῶνα δοκεῖν καὶ θέρους καὶ μετοπώρου καὶ ἦρος αὐτοῦ γλυκύτερον. Χλόη δὲ καὶ Δάφνις ἐν μνήμῃ γενόμενοι τῶν καταλειφθέντων τερπνῶν, ὡς ἐφίλουν, ὡς περιέβαλλον, ὡς ἅμα τὴν τροφὴν προσεφέροντο, νύκτας τ' ἀγρύπνους διῆγον καὶ λυπηρὰς καὶ τὴν ἠρινὴν ὥραν ἀνέμενον ἐκ θανάτου παλιγγενεσίαν. Ἐλύπει δ' αὐτοὺς ἡ πήρα τις ἐλθοῦσα εἰς χεῖρας, ἐξ ἧς συνήσθιον, ἢ γαυλὸς ὀφθεὶς, ἐξ οὗ συνέπιον, ἢ σύριγξ ἀμελῶς ἐρριμμένη, δῶρον ἐρωτικὸν γεγενημένη. Ηὔχοντο δὴ ταῖς Νύμφαις καὶ τῷ Πανὶ καὶ τούτων αὐτοὺς ἐκλύσασθαι τῶν κακῶν καὶ δεῖξαί ποτ' αὐτοῖς καὶ ταῖς ἀγέλαις ἥλιον· ἅμα τ' εὐχόμενοι τέχνην ἐζήτουν δι' ἧς ἀλλήλους θεάσονται. Ἡ μὲν δὴ Χλόη δεινῶς ἄπορος ἦν καὶ ἀμήχανος· ἀεὶ γὰρ αὐτῇ συνῆν ἡ δοκοῦσα μήτηρ, ἔριά τε ξαίνειν διδάσκουσα καὶ ἀτράκτους στρέφειν, καὶ γάμου μνημονεύουσα· ὁ δὲ Δάφνις, οἷα σχολὴν ἄγων καὶ συνετώτερος κόρης, τοιόνδε σόφισμα εὗρεν ἐς θέαν τῆς Χλόης.

Ε'. Πρὸ τῆς αὐλῆς τοῦ Δρύαντος, ὑπ' αὐτῇ τῇ αὐλῇ, μυρρίναι μεγάλαι δύο καὶ κιττὸς ἐπεφύκει. Αἱ μυρρίναι πλησίον ἀλλήλων, ὁ κιττὸς ἀμφοτέρων μέσος· ὥστ' ἐφ' ἑκατέραν διαθεὶς τοὺς ἀκρέμονας ὡς ἄμπελος, ἄντρου σχῆμα διὰ τῶν φύλλων ἐπαλλαττόντων ἐποίει· καὶ ὁ κόρυμβος πολὺς καὶ μέγας ὅσος βότρυς κλημάτων ἐξεκρέματο. Ἦν οὖν πολὺ πλῆθος περὶ αὐτὸν τῶν χειμερινῶν ὀρνίθων, ἀπορίᾳ τῆς ἔξω τροφῆς· πολὺς μὲν κόψιχος, πολλὴ δὲ κίχλη, καὶ φάτται καὶ ψᾶρες καὶ ὅσον ἄλλο κιττοφάγον πτερόν. Τούτων τῶν ὀρνίθων ἐπὶ προφάσει θήρας ἐξώρμησεν ὁ Δάφνις, ἐμπλήσας μὲν τὴν πήραν ὀψημάτων μεμελιτωμένων, κομίζων δ' ἐς πίστιν ἰξὸν καὶ βρόχους. Τὸ μὲν οὖν μεταξὺ σταδίων ἦν οὐ πλέον δέκα· οὔπω δ' ἡ χιὼν λελυμένη πολὺν αὐτῷ κάματον παρέσχεν· ἔρωτι δ' ἄρα πάντα βάσιμα καὶ πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ Σκυθικὴ χιών.

Ϛ'. Δρόμῳ οὖν πρὸς τὴν αὐλὴν ἔρχεται, καὶ ἀποσεισάμενος τῶν σκελῶν τὴν χιόνα τούς τε βρόχους ἔστησε καὶ τὸν ἰξὸν ῥάβδοις μακραῖς ἐπήλειψε· καὶ ἐκαθέζετο τὸ ἐντεῦθεν ὄρνιθας καὶ τὴν Χλόην μεριμνῶν. Ἀλλ' ὄρνιθες μὲν καὶ ἧκον πολλοὶ καὶ ἐλήφθησαν ἱκανοί, ὥστε πράγματα μυρία ἔσχε συλλέγων αὐτοὺς καὶ ἀποκτιννὺς καὶ ἀποδύων τὰ πτερά· τῆς δ' αὐλῆς

Arbores obrutæ videbantur; terra universa cooperta, nusquam apparebat, nisi circa scatebras et fluvios. Nemo itaque gregem pabulatum educebat, vel ipse prodibat foras; sed luculentis focis accensis tempore gallorum cantus, alii lina versabant et intorquebant, alii caprinos contexebant pilos, alii tendiculas avibus capiendis artificiose construebant. Tunc boves curabant in præsepibus palea; capras ovesque in caulis fronde; porcos in haris, iligneis querneisque glandibus.

IV. Cum itaque omnes necessario domi detinerentur, ceteri agricolæ atque pastores agebant hilares, utpote qui a laboribus ad aliquantulum temporis liberati essent, cibumque matutinum sumerent, longumque dormirent somnum; adeo ut ipsis hiems, æstate, autumno, immo ipso vere jucundior videretur. At Chloë Daphnisque in memoriam intermissarum voluptatum revocati, ut osculati inter se fuissent, ut in mutuos se dedissent complexus, ut communi usi fuissent esca, jam noctes transigebant insomnes atque mœsti, nihilque tam avide exspectabant, quam vernum tempus, quo quasi ex morte renatio ipsis esset futura. Dolor præterea ipsis oboriebatur, si vel pera quædam in manus eorum veniret, ex qua cibum antea simul depromsissent, vel mulctrum, unde prius simul potassent, vel fistula neglectim projecta, quæ quidem donum fuisset amatorium. Nymphas igitur et Panem precabantur, ut ipsos hisce expedirent malis, sibi gregibusque solem tandem exhiberent, et una precando, quærebant sibi viam, qua se mutuo contemplarentur. Chloë autem admodum animi dubia consiliique plane erat inops; namque illi ea, quæ habebatur mater, semper assidebat, lanam carminare docens et torquere fusum; nonnunquam et ineundi conjugii mentionem injiciens: Daphnis vero, utpote otium agens et puella sollertior, hujuscemodi artem videndæ Chloæ excogitavit.

V. Ante casam Dryantis, et quidem sub ipsa casa, myrti proceræ duæ et hedera consita erat. Myrti juxta se vicinæ stabant, hedera vero in medio utriusque erat, quæ ad utramque suos diffundens ramos, haud secus ac vitis, formam antri foliis alternantibus præbebat; plurimus magnitudineque racemo par corymbus e palmitibus pendebat. Hinc juxta hanc ingens avium hibernarum multitudo inopia victus compulsa, quem foris non inveniebat; frequentes erant merulæ, frequentes turdi, palumbes, atque sturni, et quæcunque hederam depasci amant volucres. Sub prætextu illius aucupii profectus est Daphnis, pera obsoniis mellitis repleta, et ad fidem faciendam viscum et laqueos secum portans. Loci quidem intercapedo non excedebat stadia decem; at vero nix nondum resoluta plurimum illi negotii facessebat: verum amori cuncta, ignis, aqua, immo nix ipsa Scythica, sunt pervia.

VI. Igitur cursitando ad casam pervenit, niveque cruribus decussa, laqueos collocavit, viscumque virgis longis illevit; dehinc consedit, de avibus et de Chloë sollicitus. Ceterum volucres quidem et advolarunt complures, et capta fuit ipsarum satis magna copia; adeo ut mille modis occupatus esset Daphnis eas colligendo, necando, plumis nudando;

προῆλθεν οὐδείς, οὐκ ἀνήρ, οὐ γύναιον, οὐ κατοικίδιος ὄρνις, ἀλλὰ πάντες τῷ πυρὶ παραμένοντες ἔνδον κατέκειντο· ὥστε πάνυ ἠπορεῖτο ὁ Δάφνις ὡς οὐκ ἐπ' αἰσίοις ὄρνισιν ἐλθών· καὶ ἐτόλμα πρόφασιν σκηψάμενος ὤσασθαι διὰ θυρῶν καὶ ἐζήτει πρὸς αὐτὸν ὅ τι λεχθῆναι πιθανώτερον. « Πῦρ ἐναυσόμενος ἦλθον· μὴ γὰρ οὐκ ἦσαν ἀπὸ σταδίου γείτονες; Ἄρτους αἰτησόμενος ἧκον· ἀλλ' ἡ πήρα μεστὴ τροφῆς. Οἴνου δέομαι· καὶ μὴν χθὲς καὶ πρῴην ἐτρύγησας. Λύκος με ἐδίωκε· καὶ ποῦ τὰ ἴχνη τοῦ λύκου; Θηράσων ἀφικόμην τοὺς ὄρνιθας· τί οὖν θηράσας οὐκ ἄπει; Χλόην θεάσασθαι βούλομαι· πατρὶ δὲ τίς καὶ μητρὶ παρθένου τοῦθ' ὁμολογεῖ; πταίων δὴ πανταχοῦ σιωπή· ἀλλ' οὐδὲν τούτων ἁπάντων ἀνύποπτον. Ἄμεινον ἄρα σιγᾶν· Χλόην δ' ἦρος ὄψομαι, ἐπεὶ μὴ εἵμαρτο, ὡς ἔοικε, χειμῶνός με ταύτην ἰδεῖν. » Τοιαῦτα δή τινα διανοηθεὶς καὶ τὰ θηραθέντα συλλαβών, ὥρμητο ἀπιέναι· καί, ὥσπερ αὐτὸν οἰκτείραντος τοῦ Ἔρωτος, τάδε γίνεται.

Ζ'. Περὶ τράπεζαν εἶχον οἱ ἀμφὶ τὸν Δρύαντα· κρέα διῄρητο, ἄρτοι παρετίθεντο, κρατὴρ ἐκίρνατο. Εἷς δὴ κύων τῶν προβατευτικῶν ἀμέλειαν φυλάξας, κρέας ἁρπάσας ἔφυγε διὰ θυρῶν. Ἀλγήσας ὁ Δρύας (καὶ γὰρ ἦν ἐκείνου μοῖρα,) ξύλον ἁρπασάμενος ἐδίωκε κατ' ἴχνος, ὥσπερ κύων· διώκων δέ, καὶ κατὰ τὸν κιττὸν γενόμενος, ὁρᾷ τὸν Δάφνιν ἀνατεθειμένον ἐπὶ τοὺς ὤμους τὴν ἄγραν καὶ ἀποσοβεῖν ἐγνωκότα. Κρέως μὲν (οὖν) καὶ κυνὸς αὐτίκα ἐπελάθετο, μέγα δὲ βοήσας, χαῖρε, ὦ παῖ, περιεπλέκετο καὶ κατεφίλει καὶ χειρὶ λαβόμενος ἦγεν ἔσω. Μικροῦ μὲν οὖν ἰδόντες ἀλλήλους εἰς τὴν γῆν κατερρύησαν· μεῖναι δὲ καρτερήσαντες ὀρθοὶ προσηγόρευσάν τε καὶ κατεφίλησαν· καὶ τοῦτο οἱονεὶ ἔρεισμα αὐτοῖς τοῦ μὴ πεσεῖν ἐγένετο.

Η'. Τυχὼν οὖν ὁ Δάφνις παρ' ἐλπίδας καὶ φιλήματος καὶ Χλόης, τοῦ τε πυρὸς ἐκαθέσθη πλησίον καὶ ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἀπὸ τῶν ὤμων τὰς φάττας ἀπεφορτίσατο καὶ τοὺς κοψίχους, καὶ διηγεῖτο πῶς ἀσχάλλων πρὸς τὴν οἰκουρίαν ὥρμησε πρὸς ἄγραν· καὶ ὅπως τὰ μὲν αὐτῶν βρόχοις, τὰ δ' ἰξῷ λάβοι, τῶν μύρτων καὶ τοῦ κιττοῦ γλιχόμενα. Οἱ δ' ἐπῄνουν τὸ ἐνεργὸν καὶ ἐκέλευον ἐσθίειν, ὧν ὁ κύων κατέλιπεν. Ἐκέλευον δὲ τῇ Χλόῃ πιεῖν ἐγχέαι. Καὶ ἡ χαίρουσα τοῖς τ' ἄλλοις ὤρεξε καὶ Δάφνιδι μετὰ τοὺς ἄλλους· ἐσκήπτετο γὰρ ὀργίζεσθαι, διότι ἐλθὼν ἔμελλεν ἀποτρέχειν οὐκ ἰδών. Ὅμως μέντοι πρὶν προσενεγκεῖν, ἀπέπιεν· εἶθ' οὕτως ἔδωκεν. Ὁ δέ, καίτοι διψῶν, βραδέως ἔπινε, παρέχων ἑαυτῷ διὰ τῆς βραδύτητος μακροτέραν ἡδονήν.

Θ'. Ἡ μὲν δὴ τράπεζα ταχέως ἐγένετο κενὴ ἄρτων καὶ κρεῶν· καθήμενοι δὲ περὶ τῆς Μυρτάλης καὶ τοῦ Λάμωνος ἐπυνθάνοντο καὶ εὐδαιμόνιζον αὐτοὺς τοιοῦτον γηροτρόφον εὐτυχήσαντας. Καὶ τοῖς ἐπαίνοις μὲν ἥδετο, Χλόης ἀκροωμένης· ὅτε δὲ κατεῖχον αὐτόν, ὡς θύσοντες Διονύσῳ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας, μικροῦ δεῖν ὑφ' ἡδονῆς ἐκείνους ἀντὶ τοῦ Διονύσου προσεκύνησεν. Αὐτίκ' οὖν ἐκ τῆς πήρας προεκόμιζε μελιτώματα

extra tamen villam nemo prodibat, nec mas, nec femina, immo ne quidem gallina villaris; sed omnes ad ignem desidentes intus erant conclusi: ita ut animi pendens, quo se verteret, Daphnis nesciret, veluti malis progressus avibus; et audebat sane, modo commentitus fuisset speciosam quamdam rationem, foribus sese intrudere; ideoque secum deliberabat, quid bene dici posset, quod a verisimilitudine minus abhorreret. Ignem accendere volebam. Scilicet intra stadii spatium vicinos non habebas? Panes petiturus accessi. Sed pera tibi plena cibi. Vino opus habeo. Atqui heri et nudius tertius vindemiasti. Lupus me persequebatur. Et ubinam lupi vestigium? Ad aves capiendas veniebam. Cum eas igitur cepisti, cur non abis? Chloën videre cupio. At enim patri et matri virginis quis hoc fateatur? Aqua illi in omnibus hærebat. Verum enimvero nihil ex his omnibus caret suspicione. Melius itaque tacere. Chloën autem tempore verno videbo, quandoquidem fata, quod videtur, hieme hanc me cernere vetant. His atque id genus aliis mente agitatis, suisque, quas ceperat, avibus comprehensis, abitum moliebatur; at, velut ipsius vicem Cupido miseraretur, ista accidunt.

VII. Dryas cum suis mensæ accumbebat, carnes distribuebantur, apponebantur panes, miscebatur crater. Interea canis unus ex pecuariis, observata dominorum incuria, raptoque carnis frustulo, proripuit se foras ex ædibus. Ægre hoc ferens Dryas, quippe ipsius portio erat, arrepto baculo illum persequebatur per vestigia, veluti alius canis; et cum persequendo jam ad hederam illam venisset, videt Daphnim suis sibi humeris captas aves imponentem, et citato gradu abire parantem. Atque statim carnis et canis cura omni abjecta, alte exclamavit: salve, puer; collumque ejus invasit, et osculo dato, manu prehensum intro secum adduxit. Parum certe tum abfuit, quin se mutuo conspicientes Daphnis et Chloë in terram collapsi fuissent: obdurantes tamen erecti perstare, salutaverunt se et osculo exceperunt; idque fulcri instar ipsis, ne caderent, fuit.

VIII. Daphnis præter spem et osculo potitus et Chloë, prope ignem assedit, et in mensam ab humeris palumbas cum merulis deposuit, referens, quo pacto pertæsus continuo desidere domi, venatum proruperit, et quomodo nonnullas harum laqueis, alias visco, myrtos atque hederam appetentes, ceperit. Illi contra eum utpote laboriosum collaudabant, et ad edendum invitabant, quæ reliqua canis fecerat; Chloæ vero, ut potum infunderet, mandabant. Tum ipsa hilari facie aliis porrexit, Daphnidi autem ultimo loco post ceteros; simulabat enim se illi subiratam, quod istuc veniens, ne quidem visis illis, curriculo domum reverti voluisset; attamen priusquam offerret, prælibans inde aliquantulum bibit, eique sic dedit. Ille, quantumvis sitiens, tarde bibebat, hac mora longiorem sibi voluptatem elaborans.

IX. Mensaque subito panibus carnibusque vacua reddita, qui assidebant, super Myrtale et Lamone rogitabant, et beatos eos prædicabant, qui talem senectutis suæ altorem nacti essent. Et Daphnidi sane, ipsum ita laudari, audiente Chloë, erat perjucundum; cumque illum præterea detinerent, quod postridie sacra facturi Baccho essent, parum abfuit, quin præ voluptate illos pro Baccho ipso adorasset. Ideoque confestim ex pera sua liba mellita non pauca de-

πολλὰ καὶ τοὺς θηραθέντας δὲ τῶν ὀρνίθων· καὶ τούτους ἐς τράπεζαν νυκτερινὴν ηὐτρέπιζον. Δεύτερος κρατὴρ ἵστατο καὶ δεύτερον πῦρ ἀνεκάετο. Καὶ ταχὺ μάλα νυκτὸς γενομένης, δευτέρας τραπέζης ἐνεφοροῦντο· μεθ' ἣν τὰ μὲν μυθολογήσαντες, τὰ δ' ᾄσαντες, εἰς ὕπνον ἐχώρουν, Χλόη μετὰ τῆς μητρὸς, Δρύας ἅμα Δάφνιδι. Χλόῃ μὲν οὖν οὐδὲν χρηστὸν ἦν ὅτι μὴ τῆς ἐπιούσης ἡμέρας ὀφθησόμενος ὁ Δάφνις· Δάφνις δὲ κενὴν τέρψιν ἐτέρπετο· τερπνὸν γὰρ ἐνόμιζε καὶ πατρὶ συγκοιμηθῆναι Χλόης· ὥστε καὶ περιέβαλλεν αὐτὸν καὶ κατεφίλει πολλάκις, ταῦτα πάντα ποιεῖν Χλόην ὀνειροπολούμενος.

Ι'. Ὡς δ' ἐγένετο ἡμέρα, κρύος μὲν ἦν ἐξαίσιον καὶ αὔρα βόρειος ἀπέκαε πάντα. Οἱ δ' ἀναστάντες θύουσι τῷ Διονύσῳ κριὸν ἐνιαύσιον, καὶ πῦρ ἀνακαύσαντες μέγα, παρεσκευάζοντο τροφήν. Τῆς οὖν Νάπης ἀρτοποιούσης καὶ τοῦ Δρύαντος τὸν κριὸν ἕψοντος, σχολῆς ὁ Δάφνις καὶ ἡ Χλόη λαβόμενοι προῆλθον τῆς αὐλῆς ἵν' ὁ κιττός· καὶ πάλιν βρόχους στήσαντες καὶ ἰξὸν ἐπαλείψαντες ἐθήρων πλῆθος οὐκ ὀλίγον ὀρνίθων· Ἦν δ' αὐτοῖς καὶ φιλημάτων ἀπόλαυσις συνεχὴς καὶ λόγων ὁμιλία τερπνή. — Διὰ σὲ ἦλθον, Χλόη. — Οἶδα, Δάφνι. — Διὰ σὲ ἀπολλύω τοὺς ἀθλίους κοψίχους. Τίς οὖν σοι γίνομαι; Μέμνησό μου. — Μνημονεύω, νὴ τὰς Νύμφας, ἃς ὤμοσά ποτ' ἐν ἐκείνῳ τῷ ἄντρῳ, εἰς ὃ ἥξομεν εὐθὺς, ἂν ἡ χιὼν ταχῇ. — Ἀλλὰ πολλή ἐστι, Χλόη, καὶ δέδοικα μὴ ἐγὼ πρὸ ταύτης τακῶ. — Θάρρει, Δάφνι, θερμός ἐστιν ὁ ἥλιος. — Εἰ γὰρ οὕτως γένοιτο, Χλόη, θερμὸς, ὡς τὸ κᾶον πῦρ τὴν καρδίαν τὴν ἐμήν. — Παίζεις ἀπατῶν με. — Οὐ, μὰ τὰς αἶγας, ἃς σύ μοι ἐκέλευες ὀμνύειν.

ΙΑ'. Τοιαῦτ' ἀντιφωνήσασα πρὸς τὸν Δάφνιν ἡ Χλόη καθάπερ ἠχὼ, καλούντων αὐτοὺς τῶν περὶ τὴν Νάπην, εἰσέδραμον, πολὺ περιττοτέραν τῆς χθιζῆς θήραν κομίζοντες· καὶ ἀπαρξάμενοι τῷ Διονύσῳ κρατῆρος ἤσθιον κιττῷ τὰς κεφαλὰς ἐστεφανωμένοι. Καὶ ἐπεὶ καιρὸς ἦν, Ἴακχον ᾄσαντες καὶ εὐάσαντες, προέπεμπον τὸν Δάφνιν, πλήσαντες αὐτοῦ τὴν πήραν κρεῶν καὶ ἄρτων. Ἔδωκαν δὲ καὶ τὰς φάττας καὶ τὰς κίχλας Λάμωνι καὶ Μυρτάλῃ κομίζειν, ὡς αὐτοὶ θηράσοντες ἄλλας, ἔστ' ἂν ὁ χειμὼν μένῃ καὶ ὁ κιττὸς μὴ λείπῃ. Ὁ δ' ἀπῄει, φιλήσας αὐτοὺς προτέρους Χλόης, ἵνα τὸ ἐκείνης καθαρὸν μείνῃ φίλημα. Καὶ ἄλλας δὲ πολλὰς ἦλθεν ὁδοὺς ἐπ' ἄλλαις τέχναις· ὥστε μὴ παντάπασιν αὐτοῖς γενέσθαι τὸν χειμῶνα ἀνέραστον.

ΙΒ'. Ἤδη δ' ἦρος ἀρχομένου καὶ τῆς μὲν χιόνος λυομένης, τῆς δὲ γῆς γυμνουμένης καὶ τῆς πόας ὑπανθούσης, οἵ τ' ἄλλοι νομεῖς ἦγον τὰς ἀγέλας ἐς νομὴν καὶ πρὸ τῶν ἄλλων Χλόη καὶ Δάφνις, οἷα μείζονι δουλεύοντες ποιμένι. Εὐθὺς οὖν δρόμος ἦν ἐπὶ τὰς Νύμφας καὶ τὸ ἄντρον, ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸν Πᾶνα καὶ τὴν πίτυν, εἶτ' ἐπὶ τὴν δρῦν, ὑφ' ἣν καθίζοντες καὶ τὰς ἀγέλας ἔνεμον καὶ ἀλλήλους κατεφίλουν. Ἀνεζήτησάν τε καὶ ἄνθη στεφανῶσαι θέλοντες τοὺς θεούς· τὰ δ'

promsit et captas aves; easque in cœnam nocturnam apparaverunt. Secundus crater statuebatur, alterque ignis denuo accendebatur; jamque nocte quam celerrime oborta, secundis explebantur ferculis, a quibus partim enarrando fabulas, partim canendo, cubitum secedebant, Chloe cum matre, Dryas una cum Daphnide. Atqui nihil inde utilitatis ad Chloën redibat, nisi quod crastino die iterum Daphnis esset adspiciendus: inani gaudio sese pascebat Daphnis; suave namque ducebat vel cum Chloës parente una cubare; adeo ut eum quoque amplexaretur, et sæpe oscularetur, omnia nempe hæc cum Chloë agere se somnians.

X. Ut illuxit dies, frigus erat acerrimum, et vis Boreæ adurebat omnia. Illi autem surgentes Baccho arietem mactant anniculum, nec non luculento igne accenso, cibum apparant. Nape autem panem conficiente et Dryante arietem elixante, otium Daphnis atque Chloë nacti, extra villam prodierunt, ubi erat hedera; iterumque pedicis positis et virgis visco illitis, vim haud spernendam avium ceperunt. Continuo interim mutuis fruebantur osculis jucundosque sermones serebant: Propter te veni, Chloë. — Scio, Daphni. — Tua causa misellas interimo merulas? In quo igitur sum apud te pretio? Sis memor mei. — Tui memini, ita me ament Nymphæ, (per quas aliquando antro in illo juravi, ad quod, simulac nix resoluta fuerit, veniemus. — Verum alte cumulata jacet, Chloë; et metuo, ne ipsemet ante illam liquescam. — Esto bono animo, Daphni, sol namque fervet. — Utinam ita, mea Chloë, ferveat, quemadmodum flamma illa, meum quæ adurit cor! — Iocos agis et me decipis. — Non equidem, non per capras, per quas tu me jubebas jurare.

XI. Cum Chloë talibus verbis vicissim Daphnidi respondisset velut echo, ipsos vocavit Nape et curriculo intrarunt, præda longe uberiori quam hesterna fuerat reportata; tum vero Baccho primitiis de vino libatis, epulabantur, capita redimiti hedera. Utque tempus fuit, Bacche et Evoë clamato, Daphnim dimiserunt, ipsius pera carnibus et panibus prius repleta. Dederunt et illi palumbes ac turdos, Lamoni et Myrtalæ afferendos, tanquam ipsi alios capturi, dum quidem hiems maneret, nec hedera deficeret. Daphnis itaque sic abiit, osculatus ceteros priores, quam Chloen, quo hujus suavium illibatum sibi servaretur. Aliasque sæpe ad eos profectus est, alias atque alias rationes excogitando; ita ut ipsis non omnino amoris expertibus hiems effluxerit.

XII. Ineunte jam vere cum nix resoluta, terraque detecta esset et herbæ virescerent, pastores ceteri greges in pascua educebant et ante alios Chloë et Daphnis, utpote longe potentiori servientes pastori. Illico igitur cursus ad Nymphas et antrum dirigitur: illinc ad Panem et pinum, deinde ad quercum, sub qua sedentes et greges pascebant et sese invicem osculabantur. Conquisiverunt et flores coronis ornare deos volentes; hos autem vix Zephyrus alendo, sol-

ἄρτι ὁ ζέφυρος τρέφων καὶ ὁ ἥλιος θερμαίνων ἐξῆγεν· ὅμως δ' εὑρέθη καὶ ἴα καὶ νάρκισσος καὶ ἀναγαλλὶς καὶ ὅσα ἦρος πρωτοφορήματα. Ἡ μὲν Χλόη καὶ ὁ Δάφνις ἀπ' αἰγῶν καὶ ἀπ' οἰῶν ἔπινον γάλα νέον καὶ τούτου στεφανοῦντες τὰ ἀγάλματα, κατέσπεισαν. Ἀπήρξαντο καὶ σύριγγος, καθάπερ τὰς ἀηδόνας ἐς τὴν μουσικὴν ἐρεθίζοντες· αἱ δ' ὑπεφθέγγοντο ἐν ταῖς λόχμαις καὶ τὸν Ἴτυν κατ' ὀλίγον ἠκρίβουν, ὥσπερ ἀναμιμνησκόμεναι τῆς ᾠδῆς ἐκ μακρᾶς σιωπῆς.

ΙΓ'. Ἐβληχήσατό που καὶ ποίμνιον· ἐσκίρτησάν που καὶ ἄρνες καὶ ταῖς μητράσιν ὑποκλάσαντες [αὑτοὺς] τὴν θηλὴν ἔσπασαν· τὰς δὲ μήπω τετοκυίας οἱ κριοὶ κατεδίωκόν τε καὶ κάτω στήσαντες ἔβαινον ἄλλος ἄλλην. Ἐγίγνοντο καὶ τράγων διωγμοὶ καὶ ἐς τὰς αἶγας ἐρωτικώτερα πηδήματα καὶ ἐμάχοντο περὶ τῶν αἰγῶν· καὶ ἕκαστος εἶχεν ἰδίας καὶ ἐφύλαττε μή τις αὐτὰς μοιχεύσῃ λαθών. Καὶ γέροντας δρῶντας ἐξώρμησεν ἂν εἰς ἀφροδίτην τὰ τοιαῦτα θεάματα· οἱ δὲ καὶ νέοι καὶ σφριγῶντες καὶ πολὺν ἤδη χρόνον ἔρωτα ζητοῦντες ἐξεκάοντο πρὸς τὰ ἀκούσματα καὶ ἐτήκοντο πρὸς τὰ θεάματα καὶ ἐζήτουν καὶ αὐτοὶ περιττότερόν τι φιλήματος καὶ περιβολῆς, μάλιστα δ' ὁ Δάφνις. Οἷα γοῦν ἐνηβήσας τῇ κατὰ τὸν χειμῶνα οἰκουρίᾳ καὶ εὐσχολίᾳ, πρός τε τὰ φιλήματα ὤργα καὶ πρὸς τὰς περιβολὰς ἐσκιτάλιζε καὶ ἦν ἐς πᾶν ἔργον περιεργότερος καὶ θρασύτερος.

ΙΔ'. Ἤιτει δὴ τὴν Χλόην χαρίσασθαί οἱ πᾶν ὅσον βούλεται καὶ γυμνὴν γυμνῷ συγκατακλιθῆναι μακρότερον ἢ πρόσθεν εἰώθεσαν· τοῦτο γὰρ δὴ λείπειν τοῖς Φιλητᾶ παιδεύμασιν, ἵνα δὴ γένηται τὸ μόνον ἔρωτα παῦον φάρμακον. Τῆς δὲ πυνθανομένης, τί πλέον ἐστὶ φιλήματος καὶ περιβολῆς καὶ αὐτῆς κατακλίσεως καὶ τί ἔγνω δρᾶσαι γυμνὸς γυμνῇ συγκατακλινείς· « τοῦτο, εἶπεν, ὃ οἱ κριοὶ ποιοῦσι τὰς οἶς, καὶ οἱ τράγοι τὰς αἶγας. Ὁρᾷς, ὡς μετὰ τοῦτο τὸ ἔργον οὔτ' ἐκεῖναι φεύγουσιν ἔτι αὐτούς, οὔτ' ἐκεῖνοι κάμνουσι διώκοντες, ἀλλ' ὥσπερ κοινῆς λοιπὸν ἀπολαύσαντες ἡδονῆς συννέμονται; Γλυκύ τι, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ τὸ ἔργον καὶ νικᾷ τὸ ἔρωτος πικρόν. « Εἶτ' οὐχ ὁρᾷς, ὦ Δάφνι, τὰς αἶγας καὶ τοὺς τράγους, τὰς οἶς καὶ τοὺς κριούς, ὡς ὀρθοὶ μὲν ἐκεῖνοι δρῶσιν, ὀρθαὶ δ' ἐκεῖναι πάσχουσιν· οἱ μὲν πηδήσαντες, αἱ δὲ κατανωτισάμεναι; Σὺ δέ γ' ἐμὲ ἀξιοῖς συγκατακλιθῆναι καὶ ταῦτα γυμνήν; Καίτοιγ' ἐκεῖναι πόσον ἐκδεδυμένης ἐμοῦ λασιώτεραι; » Πείθεται Δάφνις καὶ συγκατακλινεὶς αὐτῇ πολὺν χρόνον ἔκειτο καὶ οὐδὲν ὧν [ἕνεκα] ὤργα ποιεῖν ἐπιστάμενος, ἀνίστησιν αὐτὴν καὶ κατόπιν περιεφύετο μιμούμενος τοὺς τράγους. Πολὺ δὲ μᾶλλον ἀπορηθείς, καθίσας ἔκλαεν, εἰ καὶ κριῶν ἀμαθέστερος εἰς τὰ ἔρωτος ἔργα.

ΙΕ'. Ἦν δέ τις αὐτῷ γείτων, γεωργὸς γῆς ἰδίας, Χρῶμις τοὔνομα, παρηβῶν ἤδη τὸ σῶμα. Τούτῳ γύναιον ἦν ἐπακτὸν ἐξ ἄστεος, νέον καὶ ὡραῖον καὶ ἀγροικίας ἁβρότερον· τούτῳ Λυκαίνιον ὄνομα ἦν. Αὕτη ἡ Λυκαίνιον ὁρῶσα τὸν Δάφνιν καθ' ἑκάστην

que suo calore fovendo, educere incipiebant: tamen jam illis inventæ sunt violæ, narcissus et anagallis et ceteræ veris primitiæ. Chloë etiam et Daphnis caprarum oviumque lac recens bibebant, idque coronando simulacra diis libavere. Quin et fistulæ primitias solverunt, tanquam luscinias ad cantum provocantes, quæ ex virgultis resonabant, Itynque paulatim accurate exprimebant, veluti post longum silentium cantum memoria repetentes.

XIII. Alibi etiam grex balabat, alibi et saltu lasciviebant agni, et matribus sese substernentes, mammam premebant; quæ vero nondum pepererant, hasce arietes persequentes, alius aliam subjectam et suppositam inibat. Hirci etiam sectabantur capras, inque illas lasciviores faciebant saltus, deque capellis pugnabant, et unusquisque suas habebat et sollicite curabat ne quis mœchus clam eas adoriretur. Hujusmodi spectacula videntes vel ipsi senes, ad venerem irritati fuissent; illi vero et juvenes, et præterea prurientes, quique jam pridem amatorias appetebant voluptates, hisce auditis inflammabantur, hisce visis intabescebant, et ipsi aliquid requirebant quod osculo amplexuque præstantius foret: tum præcipue Daphnis, quippe qui per hiemem domi servando et nihil agendo adolevisset, jam ad oscula impatientius ferebatur, et ad complexus lascivius gestiebat, eratque in omni re venerea plus solito curiosior et audacior.

XIV. Petebat sane a Chloë, ut in omnibus, quæ vellet, sibi morem gereret, suique copiam ipsi faceret, nudaque cum nudo longius, quam antea consueverant, concumberet: illud dicens adhuc desiderari juxta ea, quæ præceperat Philetas, tanquam unicum sedando amori remedium. Chloæ sciscitanti, quid amplius esset osculo, amplexu et concubitu ipso, quidve statuisset patrare nudus nudæ incumbendo; illud, inquit, quod arietes ovibus, quod hirci capris faciunt. Vides, ut, hoc opere peracto, nec hæ postea illos refugiant, nec illi has insectando se postea fatigent; sed communi deinceps veluti fruitæ sint voluptate una pascantur. Dulce quid, ut videtur, hoc opus habet, atque amoris vincit amaritudinem. Quid? an non vides, Daphni, capras et hircos, sicuti arietes et oves, quemadmodum recti illi faciant, et rectæ contra istæ patiantur; alteri nempe insilientes, alteræ vero dorso impositos admittentes? Tu tamen a me petis, ut una recumbam, idque nuda? Atqui illæ me, vestibus depositis, quanto sunt hirsutiores? Paret Daphnis, et concumbens cum ea, diu jacuit; nesciusque quidquam eorum agere, quorum gratia tanto libidinis impetu concitabatur, illam erigit, et a tergo, hircos imitando, illi adhæsit. At multo magis animi pendens, ploravit sedens quod arietibus rudior rerum amatoriarum esset.

XV. Erat autem ipsi vicinus quidam, proprii agelli cultor, nomine Chromis, ætatis jam ad senectutem vergentis. Hic uxorem ex oppido duxerat, juvenculam, nec non formosam atque feminis rusticis venustiorem, cui nomen Lycænium. Hæc Lycænium quotidie Daphnim conspicata,

ἡμέραν παρελαύνοντα τὰς αἶγας ἕωθεν εἰς νομὴν, νύκτωρ ἐκ νομῆς, ἐπεθύμησεν ἐραστὴν κτήσασθαι δώροις δελεάσασα. Καὶ δή ποτε λοχήσασα μόνον καὶ σύριγγα δῶρον ἔδωκε καὶ μέλι ἐν κηρίῳ καὶ πήραν ἐλάφου· εἰπεῖν δέ τι ὤκνει, τὸν Χλόης ἔρωτα καταμαντευομένη· πάνυ γὰρ ἑώρα προσκείμενον αὐτὸν τῇ κόρῃ. Πρότερον μὲν οὖν ἐκ νευμάτων καὶ γέλωτος συνεβάλετο τοῦτο· τότε δ' ἐξ ἑωθινοῦ, σκηψαμένη πρὸς Χρῶμιν ὡς παρὰ τίκτουσαν ἄπεισι γείτονα, κατόπιν τ' αὐτοῖς παρηκολούθησε καὶ εἴς τινα λόχμην ἐγκρύψασα ἑαυτὴν, ὡς μὴ βλέποιτο, πάντ' ἤκουσεν ὅσα εἶπον, πάντ' εἶδεν ὅσα ἔπραξαν· οὐκ ἔλαθεν αὐτὴν οὐδὲ κλαύσας ὁ Δάφνις. Συναλγήσασα δὴ τοῖς ἀθλίοις καὶ καιρὸν ἥκειν νομίσασα διττὸν, τὸν μὲν εἰς τὴν ἐκείνων σωτηρίαν, τὸν δ' εἰς τὴν ἑαυτῆς ἐπιθυμίαν, ἐπιτεχνᾶταί τι τοιόνδε.

ΙϚ'. Τῆς ἐπιούσης ὡς παρὰ τὴν γυναῖκα ἐκείνην τὴν τίκτουσαν ἀπιοῦσα, φανερῶς ἐπὶ τὴν δρῦν, ἵν' ἐκάθηντο Δάφνις καὶ Χλόη, παραγίνεται καὶ ἀκριβῶς μιμησαμένη τὴν τεταραγμένην· « Σῶσόν με, εἶπε, Δάφνι, τὴν ἀθλίαν· ἐκ γάρ μοι τῶν χηνῶν τῶν εἴκοσιν ἕνα τὸν κάλλιστον ἀετὸς ἥρπασε· καὶ, οἷα μέγα φορτίον ἀράμενος, οὐκ ἐδυνήθη μετέωρος ἐπὶ τὴν συνήθη τὴν ὑψηλὴν κομίσαι ἐκείνην πέτραν, ἀλλ' εἰς τήνδε τὴν ὕλην τὴν ταπεινὴν ἔχων κατέπεσε. Σὺ τοίνυν, πρὸς τῶν Νυμφῶν καὶ τοῦ Πανὸς ἐκείνου, συνεισελθὼν εἰς τὴν ὕλην, μόνη γὰρ δέδοικα, σῶσόν μοι τὸν χῆνα, μηδὲ περιΐδῃς ἀτελῆ μοι τὸν ἀριθμὸν γενόμενον. Τάχα δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ἀετὸν ἀποκτενεῖς καὶ οὐκ ἔτι πολλοὺς ὑμῶν ἄρνας καὶ ἐρίφους ἁρπάσει. Τὴν δ' ἀγέλην τέως φρουρήσει Χλόη· πάντως αὐτὴν ἴσασιν αἱ αἶγες ἀεί σοι συννέμουσαν. »

ΙΖ'. Οὐδὲν τῶν μελλόντων ὑποπτεύσας ὁ Δάφνις, εὐθὺς ἀνίσταται καὶ ἀράμενος τὴν καλαύροπα κατόπιν ἠκολούθει τῇ Λυκαινίῳ· ἡ δ' ἡγεῖτο ὡς μακροτάτω τῆς Χλόης καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸ πυκνότατον ἐγένοντο, πηγῆς πλησίον καθίσαι κελεύσασα αὐτόν· « Ἐρᾷς, εἶπε, Δάφνι, Χλόης, καὶ τοῦτ' ἔμαθον ἐγὼ νύκτωρ παρὰ τῶν Νυμφῶν. Δι' ὀνείρατος ἐμοὶ τὰ χθιζά σου διηγήσαντο δάκρυα καὶ ἐκέλευσάν σε σῶσαι διδαξαμένην τὰ ἔρωτος ἔργα. Τὰ δ' ἐστὶν οὐ φιλήματα καὶ περιβολὴ καὶ οἷα δρῶσι κριοὶ καὶ τράγοι· ἀλλὰ ταῦτα πηδήματα καὶ τῶν ἐκεῖ γλυκύτερα· πρόσεστι γὰρ αὐτοῖς χρόνος μακροτέρας ἡδονῆς. Εἰ δή σοι φίλον ἀπηλλάχθαι κακῶν καὶ ἐν πείρᾳ γενέσθαι ζητουμένων τερπνῶν, ἴθι, παραδίδου μοι τερπνὸν σαυτὸν μαθητήν· ἐγώ σε, χαριζομένη ταῖς Νύμφαις, ἐκεῖνα διδάξω. »

ΙΗ'. Οὐκ ἐκαρτέρησεν ὁ Δάφνις ὑφ' ἡδονῆς, ἀλλ' ἅτ' ἄγροικος καὶ αἰπόλος καὶ ἐρῶν καὶ νέος, πρὸ τῶν ποδῶν καταπεσὼν, τὴν Λυκαίνιον ἱκέτευεν, ὅτι τάχιστα διδάξαι τὴν τέχνην, δι' ἧς ὃ βούλεται δράσει Χλόην· καὶ, ὥσπερ τι μέγα καὶ θεόπεμπτον ἀληθῶς μέλλων διδάσκεσθαι καὶ ἔριφον αὐτῇ σηκίτην δώσειν ἐπηγγείλατο καὶ τυροὺς ἁπαλοὺς πρωτορρύτου γάλακτος καὶ τὴν αἶγα αὐτήν. Εὑροῦσα δὴ ἡ Λυκαίνιον αἰπολικὴν

mane ad pascua capras suas, noctu e pascuis abigentem, donis illum inescando sibi conciliare amatorem concupivit. Aliquando soli insidiata, fistulam ipsi, mel in favis, peramque de pelle cervina donavit. Quidquam tamen eloqui verebatur, cum Daphnidis erga Chloën amorem facile conjectaret; ipsum namque totum puellæ addictum videbat: quod antea quidem ex nutibus et risu poterat intelligere; tunc temporis vero mane, apud Chromin fingens se ad vicinam ire puerperam, a tergo illos est insecuta, et in frutetum quoddam densum irrependo sese abdidit, ne conspici posset, sicque omnia, quæ dixerunt, audivit, omnia, quæ patrarunt, vidit; ne flens quidem Daphnis illam latuit. Quare vicem horum miserorum dolens, rataque, geminam sibi oblatam occasionem, cum salutis ipsorum inveniendæ, tum suæ libidinis explendæ, tale quid comminiscitur.

XVI. Postridie ejus diei fingens, quasi iterum ad istam mulierem parturientem itaret, ad quercum aperte, sub qua Chloë atque Daphnis sedebant, accedit, accurateque animi consternationem præ se ferens: Serva me, inquit, Daphni, miseram: etenim ex anseribus mihi, qui numero viginti erant, unum, eumque optimum, eripuit aquila, quem tamen, magno scilicet onere pressa, non potuit alte evolando in solitam illam excelsam petram deportare, sed in hancce humilem silvam cum eo decidit. Tu itaque, per Nymphas et Panem illum oro, hanc mecum ingressus silvam, meum mihi serva anserem, sola enim intrare non ausim, neve sinas anserum meorum numerum sic imminui. Fortasse et aquilam hanc ipsam interimes, neque amplius tam multos vobis agnos hædosque rapiet. Ad custodiam gregis interea relinquetur Chloë: omnino illam capellæ norunt, tanquam perpetuam tibi in pascendo sociam.

XVII. Daphnis, nihil futurorum suspicatus, surgit e vestigio et sumto pedo Lycænium pone sequitur, quæ illum quam longissime a Chloë abducebat; cumque jam, qua silva erat densissima, venissent, jusso illo sedere juxta fontem; amas, inquit, Daphni, Chloën; idque hac nocte ex Nymphis rescivi. Hæ mihi in somniis hesternas tuas lacrimas exposuere atque jusserunt, ut te res amatorias edocendo, servarem. Hæc autem non sunt suavia et amplexus, et qualia faciunt arietes hircique, sed saltus hi longe illis dulciores; habent enim longioris temporis voluptatem. Quod si tibi collibitum fuerit hisce liberari malis et experimentum capere voluptatis ac suavitatis diu vobis quæsitæ, age, temet mihi jucundum præbe discipulum; ego te, in harum Nympharum gratiam, informabo.

XVIII. Præ voluptate amplius sibi non temperavit Daphnis, sed, utpote rusticus caprariusque, amans et adolescens, ad genua provolutus, supplex oravit Lycænium, ut quam primum hanc ipsam doceret artem, cujus beneficio, quod vellet, faceret Chloæ; et veluti magnam vereque cœlo demissam rem accepturus esset, cum hædum se illi lactentem largiturum tum caseolos tenellos de primo lacte factos immo

ἀφθονίαν, οἵαν οὐ προσεδόκησεν, ἤρχετο παιδεύειν τὸν Δάφνιν τοῦτον τὸν τρόπον. Ἐκέλευσεν αὐτὸν καθίσαι πλησίον αὐτῆς, ὡς εἶχε, καὶ φιλήματα φιλεῖν οἷα εἰώθει καὶ ὅσα, καὶ φιλοῦντα ἅμα περιβάλλειν καὶ κατακλίνεσθαι χαμαί. Ὡς δ' ἐκαθέσθη καὶ ἐφίλησε καὶ κατεκλίθη, μαθοῦσα ἐνεργεῖν δυνάμενον καὶ σφριγῶντα, ἀπὸ μὲν τῆς ἐπὶ πλευρὰν κατακλίσεως ἀνίστησιν, αὐτὴν δ' ὑποστορέσασα ἐντέχνως, ἐς τὴν τέως ζητουμένην ὁδὸν ἦγε· τὸ δ' ἐντεῦθεν οὐδὲν περιειργάζετο ξένον· αὐτὴ γὰρ ἡ φύσις λοιπὸν ἐπαίδευσε τὸ πρακτέον.

ΙΘ'. Τελεσθείσης δὲ τῆς ἐρωτικῆς παιδαγωγίας, ὁ μὲν Δάφνις ἔτι ποιμενικὴν γνώμην ἔχων, ὥρμητο τρέχειν ἐπὶ τὴν Χλόην καὶ ὅσα πεπαίδευτο δρᾶν αὐτίκα, καθάπερ δεδοικὼς μὴ βραδύνας ἐπιλάθοιτο· ἡ δὲ Λυκαίνιον κατασχοῦσα αὐτὸν, ἔλεξεν ὧδε· « Ἔτι καὶ ταῦτά σε δεῖ μαθεῖν, Δάφνι. Ἐγὼ γυνὴ τυγχάνουσα πέπονθα νῦν οὐδέν· πάλαι γάρ με ταῦτ' ἀνὴρ ἄλλος ἐπαίδευσε, μισθὸν τὴν παρθενίαν λαβών, Χλόη δὲ συμπαλαίουσά σοι ταύτην τὴν πάλην καὶ οἰμώξεται καὶ κλαύσεται καὶ αἵματι ῥεύσεται πολλῷ, καθάπερ πεφονευμένη. Ἀλλὰ σὺ τὸ αἷμα μὴ φοβηθῇς, ἀλλ' ἡνίκ' ἂν πείσῃς αὐτήν σοι παρασχεῖν, ἄγαγε αὐτὴν εἰς τοῦτο τὸ χωρίον, ἵνα, κἂν βοᾷ, μηδεὶς ἀκούσῃ, κἂν δακρύῃ, μηδεὶς ἴδῃ, κἂν αἱμαχθῇ, λούσηται τῇ πηγῇ· καὶ μέμνησο ὅτι σε ἄνδρα ἐγὼ πρὸ Χλόης πεποίηκα. »

Κ'. Ἡ μὲν οὖν Λυκαίνιον τοσαῦτ' ὑποθεμένη, κατ' ἄλλο μέρος τῆς ὕλης ἀπῆλθεν, ὡς ἔτι ζητοῦσα τὸν χῆνα· ὁ δὲ Δάφνις εἰς λογισμὸν ἄγων τὰ εἰρημένα, τῆς μὲν προτέρας ὁρμῆς ἀπήλλακτο, διοχλεῖν δὲ τῇ Χλόῃ περιττότερον ὤκνει φιλήματος καὶ περιβολῆς, μήτε βοῆσαι θέλων αὐτὴν ὡς πρὸς πολέμιον, μήτε δακρῦσαι ὡς ἀλγοῦσαν, μήθ' αἱμαχθῆναι καθάπερ πεφονευμένην· ἀρτιμαθὴς γὰρ ὢν ἐδεδοίκει τὸ αἷμα καὶ ἐνόμιζεν ὅτι ἄρ' ἐκ μόνου τραύματος αἷμα γίνεται. Γνοὺς δὲ τὰ συνήθη τέρπεσθαι μετ' αὐτῆς, ἐξέβη τῆς ὕλης· καὶ ἐλθὼν ἵν' ἐκάθητο στεφανίσκον ἴων πλέκουσα, τόν τε χῆνα τῶν τοῦ ἀετοῦ ὀνύχων ἐψεύσατο ἐξαρπάσαι καὶ περιφὺς ἐφίλησεν, οἷον ἐν τῇ τέρψει Λυκαίνιον· τοῦτο γὰρ ἐξῆν ὡς ἀκίνδυνον. Ἡ δὲ τὸν στέφανον ἐφήρμοσεν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ καὶ τὴν κόμην ἐφίλησεν ὡς τῶν ἴων κρείττονα. Κἀκ τῆς πήρας προκομίσασα παλάθης μοῖραν καὶ ἄρτους τινὰς, ἔδωκε φαγεῖν· καὶ ἐσθίοντος ἀπὸ τοῦ στόματος ἥρπαζε καὶ οὕτως ἤσθιεν ὥσπερ νεοττὸς ὄρνιθος.

ΚΑ'. Ἐσθιόντων δ' αὐτῶν καὶ περιττότερα φιλούντων ὧν ἤσθιον, ναῦς ἁλιέων ὤφθη παραπλέουσα. Ἄνεμος μὲν οὐκ ἦν, γαλήνη δ' ἦν καὶ ἐρέττειν ἐδόκει. Καὶ ἤρεττον ἐρρωμένως· ἠπείγοντο γὰρ νεαλεῖς ἰχθῦς τῶν πετραίων εἰς τὴν πόλιν διασώσασθαι τῶν τινι πλουσίων. Οἷον οὖν εἰώθασι ναῦται δρᾶν ἐς καμάτων ἀμέλειαν, τοῦτο κἀκεῖνοι δρῶντες, τὰς κώπας ἀνέφερον· Εἷς μὲν αὐτοῖς κελευστὴς ναυτικὰς ᾖδεν ᾠδὰς, οἱ δὲ λοιποὶ, καθάπερ χορὸς, ὁμοφώνως κατὰ καιρὸν τῆς ἐκείνου φωνῆς ἐβόων. Ἡνίκ' οὖν ἐν ἀναπεπταμένῃ τῇ

ipsam quoque capram pollicitus est. Quare Lycænium, ubi advertit tam prolixam caprarii liberalitatem, qualem non exspectasset, cœpit Daphnim ad istum modum instituere. Jussit illum, ut se habebat, juxta se sedere, nec non oscula figere qualia et quot consueverat, simul et inter basiandum ruere in amplexus, seseque humi reclinare. Ut ergo sedit et basiavit atque reclinato corpore jacuit, ipsa jam edocta eum ad patrandum non solum fortem esse, verum etiam libidine turgere, ab reclinatione in latus facta ipsum erexit, seseque tum perite substernens, illum ad viam diu quæsitam direxit; deinde non ultra peregrinum istum circumduxit, ipsa natura, quod porro agendum restabat, docente.

XIX. Peracta tandem hacce amatoria informatione Daphnis, qui pastoralem adhuc haberet mentem, statim ad Chloën cursum instituit, et quæcunque didicisset, statim exsequi parat, tanquam veritus, ne si paulisper moratus esset, illud ipsum oblivioni traderet. Verum Lycænium ipsum inhibuit, sic locuta : Insuper ista quoque te discere oportet, Daphni. Ego, quæ sum mulier, nihil nunc passa fui; olim namque me hæc vir alius docuit, pro mercede virginitate mea accepta. Chloë autem ubi tecum in hac palæstra colluctata fuerit, plorabit ejulabitque; immo jacebit haud secus ac vulnerata, multo manans sanguine. Verum non est, quod cruorem timeas; sed quando illam persuaseris, ut tibi morem gerat, tunc tu illam in hunc adducito locum, ubi, si forte clamaverit, nemo audiat, si lacrimata fuerit, nemo videat, si cruore fœdata fuerit, fonte se abluat; nec unquam oblivioni trade, quod ego te ante virum, quam Chloë, fecerim.

XX. Hisce igitur Lycænium præceptis traditis ad alteram silvæ partem secessit, veluti suum etiamnum anserem quæsitura; Daphnidi autem, dicta illa mente agitanti, prior ille impetus deferbuerat, verebaturque ullum Chloæ facessere negotium ultra osculum amplexumque, cavens, ne vel illa veluti hoste conspecto clamaret, vel tanquam dolore affecta fleret, vel sanguine fœdaretur tanquam contrucidata. Non ita dudum namque periculum fecerat ipse, ideoque a sanguine abhorrebat, sanguinemque de solo vulnere sequi opinabatur. Itaque cum constituisset se cum illa consueto modo oblectare, silva excessit; atque progressus ad locum, ubi sedebat corollam ex violis contexens, anserem illum aquilæ ex unguibus abs se extortum mentitus est, illique circumfusus basiavit, uti Lycænium in illo suavi ludo; illud quippe, utpote extra periculi aleam positum, licebat. Illa vero capiti ejus sertum aptavit, comamque, utpote violis longe præstantiorem, osculata est; deque pera caricanæ massæ portionem et panes aliquot depromtos porrexit esum, atque vescentis ab ore illa rapiens, instar aviculæ pulli edebat.

XXI. Dum edunt ipsi, crebriusque oscula ingerunt, quam escam, navis quædam piscatoria, quæ oram legebat, visa fuit. Nullus erat ventus, et malacia altaque erat maris tranquillitas; remigare itaque visum, remisque valide incumbebant, festinabant enim recens captos pisces saxatiles cuidam ex opulentis civibus in urbem vivos afferre. Quod igitur facere amant nautæ ad laborem fallendum, hoc idem illi egerunt, dum remos attollebant : unus inter ipsos hortator nauticos faciebat modos; reliqui, sicuti chorus, una voce conclamantes, per certa intervalla, ipsius vocem excipie-

θαλάττῃ ταῦτ' ἔπραττον, ἠφανίζετο ἡ βοὴ χεομένης τῆς φωνῆς εἰς πολὺν ἀέρα· ἐπεὶ δ' ἄκρᾳ τινὶ ὑποδραμόντες εἰς κόλπον μηνοειδῆ καὶ κοῖλον εἰσήλασαν, μείζων μὲν ἠκούετο βοὴ, σαφῆ δ' ἐξέπιπτεν εἰς τὴν γῆν τὰ τῶν κελευστῶν ᾄσματα. Κοῖλος γὰρ τῷ πεδίῳ αὐλὼν ὑποκείμενος καὶ τὸν ἦχον εἰς αὐτὸν ὡς ὄργανον δεχόμενος, πάντων τῶν φθεγγομένων μιμητὴν φωνὴν ἀπεδίδου, ἰδίᾳ μὲν τῶν κωπῶν τὸν ἦχον, ἰδίᾳ δὲ τὴν φωνὴν τῶν ναυτῶν· καὶ ἐγίνετο ἄκουσμα τερπνόν. Φθανούσης γὰρ τῆς ἀπὸ τῆς θαλάττης φωνῆς, ἡ ἐκ τῆς γῆς φωνὴ τοσοῦτον ἐπαύετο βράδιον, ὅσον ἤρξατο ἐκείνη.

ΚΒ'. Ὁ μὲν οὖν Δάφνις εἰδὼς τὸ πραττόμενον, μόνῃ τῇ θαλάττῃ προσεῖχε καὶ ἐτέρπετο τῇ νηὶ παρατρεχούσῃ τὸ πεδίον θᾶττον πτεροῦ καὶ ἐπειρᾶτό τινα διασώσασθαι τῶν ᾀσμάτων, ὡς γένοιτο τῆς σύριγγος μέλη. Ἡ δὲ Χλόη τότε πρῶτον πειρωμένη τῆς καλουμένης ἠχοῦς, ποτὲ μὲν εἰς τὴν θάλατταν ἀπέβλεπε, τῶν ναυτῶν κελευόντων, ποτὲ δ' εἰς τὴν γῆν ὑπέστρεφε ζητοῦσα τοὺς ἀντιφωνοῦντας. Καὶ ἐπεὶ παραπλευσάντων ἦν κἀν τῷ αὐλῶνι σιγὴ, ἐπυνθάνετο τοῦ Δάφνιδος, εἰ καὶ ὀπίσω τῆς ἄκρας ἐστὶ θάλαττα καὶ ναῦς ἄλλη παρέπλει καὶ ἄλλοι ναῦται τὰ αὐτὰ ᾖδον καὶ ἅμα πάντες σιωπῶσι. Γελάσας οὖν ὁ Δάφνις ἡδὺ καὶ φιλήσας ἥδιον φίλημα καὶ τὸν τῶν ἴων στέφανον ἐκείνῃ περιθεὶς, ἤρξατο αὐτῇ μυθολογεῖν τὸν μῦθον τῆς Ἠχοῦς, αἰτήσας, εἰ διδάξειε, μισθὸν παρ' αὐτῆς ἄλλα φιλήματα δέκα.

ΚΓ'. « Νυμφῶν, ὦ κόρη, πολὺ γένος, Μελίαι καὶ Δρυάδες καὶ Ἕλειοι· πᾶσαι καλαὶ, πᾶσαι μουσικαί. Καὶ μιᾶς τούτων θυγάτηρ Ἠχὼ γίνεται· θνητὴ μὲν, ἐκ πατρὸς θνητοῦ, καλὴ δ' ἐκ μητρὸς καλῆς. Τρέφεται μὲν ὑπὸ Νυμφῶν, παιδεύεται δ' ὑπὸ Μουσῶν συρίζειν, αὐλεῖν τὰ πρὸς λύραν, τὰ πρὸς κιθάραν, πᾶσαν ᾠδήν· ὥστε καὶ παρθενίας εἰς ἄνθος ἀκμάσασα ταῖς Νύμφαις συνεχόρευε, ταῖς Μούσαις συνῇδεν· ἄρρενας δ' ἔφευγε πάντας καὶ ἀνθρώπους καὶ θεοὺς, φιλοῦσα τὴν παρθενίαν. Ὁ Πὰν ὀργίζεται τῇ κόρῃ, τῆς μουσικῆς φθονῶν, τοῦ κάλλους μὴ τυχὼν, καὶ μανίαν ἐμβάλλει τοῖς ποιμέσι καὶ τοῖς αἰπόλοις. Οἱ δ' ὥσπερ κύνες ἢ λύκοι διασπῶσιν αὐτὴν καὶ ῥίπτουσιν εἰς πᾶσαν γῆν ἔτι ᾄδοντα τὰ μέλη. Καὶ τὰ μέλη ἡ Γῆ χαριζομένη ταῖς Νύμφαις ἔκρυψε πάντα. Καὶ ἐτήρησε τὴν μουσικὴν καὶ γνώμῃ Μουσῶν ἀφίησι φωνὴν καὶ μιμεῖται πάντα, καθάπερ τότε ἡ κόρη, θεοὺς, ἀνθρώπους, ὄργανα, θηρία· μιμεῖται καὶ αὐτὸν συρίττοντα τὸν Πᾶνα. Ὁ δ' ἀκούσας ἀναπηδᾷ καὶ διώκει κατὰ τῶν ὀρῶν, οὐχ ἐρῶν τυχεῖν ἀλλ' ἢ τοῦ μαθεῖν, τίς ἐστιν ὁ λανθάνων μαθητής. » Ταῦτα μυθολογήσαντα τὸν Δάφνιν οὐ δέκα μόνον φιλήματα ἀλλὰ πάνυ πολλὰ κατεφίλησεν ἡ Χλόη· μικροῦ γὰρ καὶ τὰ αὐτὰ εἶπεν ἡ Ἠχὼ καθάπερ μαρτυροῦσα, ὅτι μηδὲν ἐψεύσατο.

ΚΔ'. Θερμοτέρου δὲ καθ' ἑκάστην ἡμέραν γινομένου τοῦ ἡλίου, οἷα τοῦ μὲν ἦρος παυομένου, τοῦ δὲ

bant. Quamdiu itaque in aperto mari hæc fiebant, evanescebat clamor, per auras videlicet voce diffusa; at postquam promontorium subierunt, inque sinum lunatim flexuosum et concavum ingressi fuerunt, ibi ut fortior exaudiebatur vox, ita clara in continentem excidebant remigum hortatorum carmina. Cava namque convallis campo subjecta clamorem illum in se velut organum quoddam recipiebat, et omnium, quæ proferebantur, æmulam reddebat vocem; separatim videlicet remorum strepitum, separatim etiam clamorem istum nauticum reddebat, et erat jucundum auditu. Prævertente enim a mari sono, ex terra sonus tanto desinebat serior, quanto tardior inceperat.

XXII. Daphnis igitur non ignarus, quid ageretur, animum ad mare solum advertit, delectatus navigio terram ocius volucre prælerlabente, tentabatque conservare ex his cantiunculis quasdam, quas sua deinde caneret fistula. Chloe autem, tum primum illam, quæ Echo appellatur, experta, modo mare respiciebat, dum nautæ suum celeusma canebant, modo in silvam oculos avertebat, quærens eos, qui clamore responderent. Postquam autem prænavigassent, et tunc in convalle silentium factum fuisset, ex Daphnide percunctabatur, num a tergo hujus promontorii etiam esset mare, sive alia præterveheretur navis, aliive nautæ eadem canerent, cunctique simul tacerent. Suaviter igitur Daphnis ridens, et suaviori osculo impresso, impositaque illi violacea corolla, cœpit ei fabulam de Echo narrare, stipulatus ab illa pro docendo, alia decem basia, operæ mercedem.

XXIII. Nympharum, mea puella, multiplex genus est. Sunt Meliæ, sunt Dryades, sunt etiam palustres, formosæ omnes, omnes canendi peritæ. Uni ex hisce filia Echo nascitur; mortalis quidem, ut patre nata mortali, formosa vero, ut ex matre itidem formosa. Educatur a Nymphis, docetur a Musis fistula canere, tibiam inflare, pulsare lyram, cithara personare, denique omnem musicen. Et inde postquam adolevit et ad ætatis florem pervenit, simul cum Nymphis choreas ducebat, simul cum Musis concinebat; virginitatis amans, mares fugiebat omnes, tam homines, quam deos. Pan, huic puellæ succensens, et hanc canendi peritiam invidens, et illius formæ repulsam passus, furorem opilionibus caprariisque immittit: hi vero haud aliter, quam canes aut lupi, illam discerpunt, et jactant quoquo terrarum cantabunda adhuc membra. Verum ea cuncta Terra in gratiam Nympharum ita condidit, ut canendi vim servarent et Musarum decreto vocem emitterent atque nihil non imitarentur, quemadmodum tunc puella, deos, homines, organa, bestias, immo et ipsum Panem, si quando fistula canit. Quo audito ille subsilit, et per montes insectari incipit, non ut illa potiatur, sed ut intelligat, quisnam clandestinus ille sit discipulus. Ubi Daphnis hæc ita enarrasset, non decem modo oscula, sed innumera a Chloe retulit; eadem enim fere sonuit Echo, suo veluti testimonio confirmans, illum nihil fuisse mentitum.

XXIV. Jam in dies sole magis magisque fervente, utpote vere desinente et æstate ineunte, iterum illis oboriuntur

θέρους ἀρχομένου, πάλιν αὐτοῖς ἐγίνοντο καιναὶ τέρψεις καὶ θέρειοι. Ὁ μὲν γὰρ ἐνήχετο ἐν τοῖς ποταμοῖς, ἡ δ' ἐν ταῖς πηγαῖς ἐλούετο· ὁ μὲν ἐσύριζεν ἁμιλλώμενος πρὸς τὰς πίτυς, ἡ δ' ᾖδε ταῖς ἀηδόσιν ἐρίζουσα· ἐθήρων ἀκρίδας λάλους, ἐλάμβανον τέττιγας ἠχοῦντας, ἄνθη συνέλεγον, δένδρα ἔσειον, ὀπώρας ἤσθιον· ἤδη ποτὲ καὶ γυμνοὶ συγκατεκλίθησαν καὶ ἓν δέρμα αἰγὸς ἐπεσύραντο. Καὶ ἐγένετο ἂν γυνὴ Χλόη ῥᾳδίως, εἰ μὴ Δάφνιν ἐτάραξε τὸ αἷμα. Ἀμέλει καὶ δεδοικὼς μὴ νικηθῇ τὸν λογισμόν ποτε, πολλάκις γυμνοῦσθαι τὴν Χλόην οὐκ ἐπέτρεπεν· ὥστ' ἐθαύμαζε μὲν ἡ Χλόη, τὴν δ' αἰτίαν ᾐδεῖτο πυνθάνεσθαι.

ΚΕ'. Ἐν τῷ θέρει τῷδε καὶ μνηστήρων πλῆθος ἦν περὶ τὴν Χλόην καὶ πολλοὶ πολλαχόθεν ἐφοίτων παρὰ τὸν Δρύαντα πρὸς γάμον αἰτοῦντες αὐτήν. Καὶ οἱ μέν τι δῶρον ἔφερον, οἱ δὲ πολλὰ ἐπηγγέλλοντο καὶ μεγάλα. Ἡ μὲν οὖν Νάπη ταῖς ἐλπίσιν ἐπαιρομένη, συνεβούλευεν ἐκδιδόναι τὴν Χλόην, μηδὲ κατέχειν οἴκοι πρὸς πλέον τηλικαύτην κόρην, ἣ τάχα μικρὸν ὕστερον νέμουσα τὴν παρθενίαν ἀπολεῖ καὶ ἄνδρα ποιήσεταί τινα τῶν ποιμένων ἐπὶ μήλοις ἢ ῥόδοις· ἀλλ' ἐκείνην τε ποιῆσαι δέσποιναν οἰκίας καὶ αὐτοὺς πολλὰ λαβόντας, ἰδίῳ φυλάττειν αὐτὰ καὶ γνησίῳ παιδίῳ· ἐγεγόνει γὰρ αὐτοῖς ἄρρεν παιδίον οὐ πρὸ πολλοῦ τινος. Ὁ δὲ Δρύας ποτὲ μὲν ἐθέλγετο τοῖς λεγομένοις, μείζονα γὰρ ἢ κατὰ ποιμαίνουσαν κόρην δῶρα ὠνομάζετο παρ' ἑκάστου, ποτὲ δ' ἐννοήσας ὡς κρείττων ἐστὶν ἡ παρθένος μνηστήρων γεωργῶν, καὶ ὡς, εἴ ποτε τοὺς ἀληθινοὺς γονέας εὕροι, μεγάλως αὐτὸν εὐδαίμονα θήσει, ἀνεβάλλετο τὴν ἀπόκρισιν καὶ εἷλκε χρόνον ἐκ χρόνου καὶ ἐν τῷ τέως ἀπεκέρδαινεν οὐκ ὀλίγα δῶρα. Ἡ μὲν δὴ μαθοῦσα, λυπηρῶς πάνυ διῆγε καὶ τὸν Δάφνιν ἐλάνθανεν ἐπιπολύ, λυπεῖν οὐ θέλουσα· ὡς δ' ἐλιπάρει καὶ ἐνέκειτο πυνθανόμενος καὶ ἐλυπεῖτο μᾶλλον μὴ μανθάνων ἢ ἔμελλε μαθών, πάντ' αὐτῷ διηγεῖται, τοὺς μνηστευομένους, ὡς πολλοὶ καὶ πλούσιοι, τοὺς λόγους οὓς ἡ Νάπη σπεύδουσα πρὸς τὸν γάμον ἔλεγεν, ὡς οὐκ ἀπείπατο Δρύας ἀλλ' [ὡς] εἰς τὸν τρυγητὸν ἀναβέβληται.

ΚϚ'. Ἔκφρων ἐπὶ τούτοις ὁ Δάφνις γίνεται καὶ ἐδάκρυσε καθήμενος, ἀποθανεῖσθαι, μηκέτι νεμούσης Χλόης, λέγων· καὶ οὐκ αὐτὸς μόνος, ἀλλὰ καὶ τὰ πρόβατα μετὰ τοιοῦτον ποιμένα. Εἶτ' ἀνενεγκὼν ἐθάρρει καὶ πείσειν ἐνενόει τὸν πατέρα καὶ ἕνα τῶν μνωμένων αὐτὸν ἠρίθμει καὶ πολὺ κρατήσειν ἤλπιζε τῶν ἄλλων. Ἓν αὐτὸν ἐτάραττεν· οὐκ ἦν Λάμων πλούσιος, ἀλλ' οὐδ' ἐλεύθερος εἰ καὶ πλούσιος, τοῦτ' αὐτοῦ τὴν ἐλπίδα μόνον λεπτὴν εἰργάζετο. Ὅμως δ' ἐδόκει μνᾶσθαι καὶ τῇ Χλόῃ συνεδόκει. Τῷ Λάμωνι μὲν οὖν οὐδὲν ἐτόλμησεν εἰπεῖν, τῇ Μυρτάλῃ δὲ θαρρήσας καὶ τὸν ἔρωτα ἐμήνυσε καὶ περὶ τοῦ γάμου λόγους προσήνεγκεν· ἡ δὲ τῷ Λάμωνι νύκτωρ ἐκοινώσατο. Σκληρῶς δ' ἐκείνου τὴν ἔντευξιν ἐνεγκόντος καὶ λοιδορήσαντος εἰ παιδὶ θυγάτριον ποιμένων προξενεῖ μεγάλην ἐν τοῖς γνωρίσ-

novæ æstivæque voluptates. Quippe natabat ille in fluviis, abluebat se illa fontibus; ille fistula cum pinis certabat, hæc cantu cum lusciniis contendebat. Venabantur locustas garrulas, cicadas capiebant resonantes, flores legebant, fructus arboribus decutiebant, poma comedebant; jam tandem nudi concubuere, atque una capræ pelle instrati jacuere. Et mulier facile Chloë fuisset facta, nisi Daphnim sanguinis cogitatio exterruisset. Certe veritus, ne ratio aliquando sua dimoveretur sede, crebro nudari Chloën non permittebat: id igitur mirabatur Chloë, sed causam ejus sciscitari verebatur.

XXV. Ista æstate complures Chloën ambiebant proci et undique frequentes veniebant ad Dryantem, ipsam sibi uxorem petentes: quorum alii donum aliquod afferebant, alii multa et magna promittebant. Nape itaque, spe incitata, auctor elocandi Chloën fuit, rata non esse consultum tam grandem puellam diutius detinere domi, quæ forsan paulo post inter pascendum virginitatem amissura esset, et virum aliquem pastorem factura, rosis malisque acceptis; sed potius illam matrem familias constituere, et multa illa accepta dona proprio genuinoque servare filio: namque non multo ante ipsis puellus erat prognatus masculus. Ac Dryas quidem modo hisce sermonibus deliniebatur; majora namque, quam pro pastoritia puella, enumerabantur a singulis munera: interdum vero reputans, illam præstantiorem esse, quam quæ rusticis illis elocanda esset procis, quodque, si quando suos veros parentes inveniret, ipsos admodum beatos esset redditura, suum differebat responsum, nectendoque moras tempus de tempore ducebat et interea temporis non pauca inde lucrabatur munera. Illa vero, hoc intellecto, magno in mœrore degebat, idque Daphnim celabat per longum tempus, huic ægre facere nolens. Cum vero instaret urgeretque percunctando et magis contristari videretur ignarus, quam si gnarus foret, omnia illi recensere orsa est, videlicet quam sint multi et locupletes, qui nuptias ipsius ambiant, quæ verba Nape ad nuptias festinans dixerit, quomodo Dryas non abnuisset, sed in vindemiam distulisset.

XXVI. Hisce auditis amens fit Daphnis, et sedens collacrimare cœpit, mortem oppetere se velle, si privaretur Chloë, affirmans, nec se ipsum solum, sed et oves, tali pastore amisso. Deinde cum sese collegisset, animum recipiebat et constituebat hoc Chloës persuadere patri et inter reliquos procos suum profitebatur nomen, sperabatque fore, ut ceteros longe superaret. Id tantum eum terrebat; Lamon scilicet non erat dives: sed nec liber, etiamsi dives esset: hoc unum ipsius spes tenues efficiebat. Nihilominus ambire decrevit censuitque ita faciendum Chloë. Porro Lamoni nihil ausus fuit eloqui: at Myrtalæ fiducia sumta non solum amorem indicavit verum et de nuptiis sermonem injecit. Hæc cum Lamone noctu rem omnem communicavit. Duriter autem illo hunc sermonem accipiente, acriterque illam objurgante, quod pastorum filiam copulatam

μασιν ἐπαγγελλομένῳ τύχην, ὃς αὐτοὺς, εὑρὼν τοὺς οἰκείους, καὶ ἐλευθέρους θήσει καὶ δεσπότας ἀγρῶν μειζόνων, ἡ Μυρτάλη διὰ τὸν ἔρωτα φοβουμένη μὴ τελέως ἀπελπίσας ὁ Δάφνις τὸν γάμον, τολμήσῃ τι θανατῶδες, ἄλλας αὐτῷ τῆς ἀντιρρήσεως αἰτίας ἀπήγγειλε. « Πένητές ἐσμεν, ὦ παῖ, καὶ δεόμεθα νύμφης φερούσης τι μᾶλλον· οἱ δὲ πλούσιοι καὶ πλουσίων νυμφίων δεόμενοι. Ἴθι δὴ, πεῖσον Χλόην, ἡ δὲ τὸν πατέρα, μηδὲν αἰτεῖν μέγα, καὶ γαμεῖν· πάντως δήπου κἀκείνη φιλεῖ σε καὶ βούλεται συγκαθεύδειν πένητι καλῷ μᾶλλον ἢ πιθήκῳ πλουσίῳ. »

ΚΖ΄. Μυρτάλη μὲν οὔποτ' ἐλπίσασα Δρύαντα τούτοις συνθήσεσθαι, μνηστῆρας ἔχοντα πλουσιωτέρους, εὐπρεπῶς ᾤετο παρῃτῆσθαι τὸν γάμον. Δάφνις δ' οὐκ εἶχε μέμφεσθαι τὰ λελεγμένα· λειπόμενος δὲ πολὺ τῶν αἰτουμένων, τὸ σύνηθες ἐρασταῖς πενομένοις ἔπραττεν· ἐδάκρυε καὶ τὰς Νύμφας αὖθις ἐκάλει βοηθούς. Αἱ δ' αὐτῷ καθεύδοντι νύκτωρ ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐφίστανται σχήμασιν ἐν οἷς καὶ πρότερον· ἔλεγε δ' ἡ πρεσβυτάτη πάλιν· « Γάμου μὲν μέλει τῆς Χλόης ἄλλῳ θεῷ, δῶρα δέ σοι δώσομεν ἡμεῖς ἃ θέλξει Δρύαντα. Ἡ ναῦς ἡ τῶν Μηθυμναίων νεανίσκων, ἧς τὴν λύγον αἱ σαί ποτ' αἶγες κατέφαγον, ἡμέρᾳ μὲν ἐκείνῃ μακρὰν τῆς γῆς ὑπηνέχθη πνεύματι· νυκτὸς δὲ, πελαγίου ταράξαντος ἀνέμου τὴν θάλατταν, εἰς τὴν γῆν εἰς τὰς τῆς ἄκρας πέτρας ἐξεβράσθη. Αὐτὴ μὲν οὖν διεφθάρη καὶ πολλὰ τῶν ἐν αὐτῇ· βαλάντιον δὲ τρισχιλίων δραχμῶν ὑπὸ τοῦ κύματος ἀπεπτύσθη καὶ κεῖται φυκίοις κεκαλυμμένον πλησίον δελφῖνος νεκροῦ. Οὐδεὶς οὖν προσῆλθεν ὁδοιπόρος, τὸ δυσῶδες τῆς σηπεδόνος παρατρέχων. Ἀλλὰ σὺ πρόσελθε καὶ προσελθὼν ἀνελοῦ καὶ ἀνελόμενος δός. Ἱκανόν σοι νῦν μὲν δόξαι εἶναι μὴ πένητι, χρόνῳ δ' ὕστερον ἔσῃ καὶ πλούσιος. »

ΚΗ΄. Αἱ μὲν ταῦτ' εἰποῦσαι, τῇ νυκτὶ συναπῆλθον. Γενομένης δ' ἡμέρας ἀναπηδήσας ὁ Δάφνις περιχαρὴς ἤλαυνε ῥοίζῳ πολλῷ τὰς αἶγας εἰς τὴν νομήν· καὶ τὴν Χλόην φιλήσας καὶ τὰς Νύμφας προσκυνήσας, κατῆλθεν ἐπὶ θάλατταν, ὡς περιρράνασθαι θέλων· καὶ ἐπὶ τῆς ψάμμου πλησίον τῆς κυματωγῆς ἐβάδιζε ζητῶν τὰς τρισχιλίας. Ἔμελλε δ' ἄρ' οὐ πολὺν κάματον ἕξειν· ὁ γὰρ δελφὶς οὐκ ἀγαθὸν ὀδωδὼς αὐτῷ προσέπιπτεν ἐρριμμένος καὶ μυδῶν, οὗ τῇ σηπεδόνι καθάπερ ἡγεμόνι χρώμενος ὁδοῦ, προσῆλθέ τ' εὐθὺς καὶ τὰ φυκία ἀφελὼν, εὑρίσκει τὸ βαλάντιον ἀργυρίου μεστόν. Τοῦτ' ἀνελόμενος καὶ εἰς τὴν πήραν ἐνθέμενος οὐ πρόσθεν ἀπῆλθε, πρὶν τὰς Νύμφας εὐφημῆσαι καὶ αὐτὴν τὴν θάλατταν· καίπερ γὰρ αἰπόλος ὤν, ἤδη καὶ τὴν θάλατταν ἐνόμιζε τῆς γῆς γλυκυτέραν, ὡς εἰς τὸν γάμον αὐτῷ τὸν Χλόης συλλαμβάνουσαν.

ΚΘ΄. Εἰλημμένος δὲ τῶν τρισχιλίων, οὐκέτ' ἔμελλεν, ἀλλ', ὡς πάντων ἀνθρώπων πλουσιώτατος, οὐ μόνον τῶν ἐκεῖ γεωργῶν, αὐτίκ' ἐλθὼν παρὰ τὴν Χλόην, διηγεῖται τὸ ὄναρ, δείκνυσι τὸ βαλάντιον κελεύει τὰς ἀγέλας φυλάττειν, ἔστ' ἂν ἐπανέλθῃ, καὶ συντείνας

vellet puero ingentem fortunam suis pollicenti monumentis qui ipsos, repertis suis parentibus, non solummodo liberos, sed etiam agrorum latiorum dominos constiturus sit; Myrtale timens, ne Daphnis, desperatis omnino nuptiis, præ amoris vehementia necem sibi inferret, alias ipsi, cur Lamon contradixisset, causas renuntiavit. Pauperes sumus, mi fili, quin potius opus habemus, quæ conferat aliqua sponsa: illi contra opulenti, et qui opulentos expetant sponsos. Nunc persuade Chloæ, illa autem patri suo, ne quid magnum petat, sed ut omnino connubere vos sinat. Illa te amat et mavult cum paupere formoso quam cum divite simio concumbere.

XXVII. Myrtale, numquam sperans fore, ut Dryas hisce consensum adhiberet, utpote qui longe divitiores haberet procos, speciosas satis recusationis nuptiarum causas sese allegasse existimabat. Daphnis autem dicta redarguere nequibat; at cum longe ab iis abesset, quæ exspectaret, quod solemne est amatoribus, egestate laborantibus, id agebat: plorabat, et Nympharum iterum implorabat auxilium. Eæ autem ipsi, cum dormitaret, noctis tempore superveniunt, illa ipsa forma et habitu, quo prius. Atque rursus natu maxima verba faciebat: De nuptiis quidem Chloës alius deus curam suscepit; nos autem ea tibi dabimus munera, quæ Dryantem demulcebunt. Navis illa, quæ Methymnæorum juvenum erat, cujus vimineum funem tuæ quondam capellæ corroserunt, eodem illo die longe a terra in altum provecta fuit; nocte vero, vento ex alto spirante mareque turbante, ad terram in promontorii cautes est ejecta. Ipsamet igitur periit multaque, quæ in ea erant conjecta; at marsupium ter mille drachmis plenum, a fluctu ejectum jacet alga coopertum prope delphinem mortuum, propter quem nullus viator accessit, putredinis hujus fœtorem præteriens. Sed tu accurrito, cumque accesseris, tollito et, postquam sustuleris dato. Sat tibi est, ut non pauper videaris esse; tempore vero eris et dives.

XXVIII. Hisce dictis illæ simul cum nocte abierunt. Orto autem die prosiliens e lecto Daphnis plenus gaudii, magno cum impetu pastum agebat greges, atque osculatus Chloën, adoratisque Nymphis, ad mare ascendit quasi se abluturus: ibi tum in sabulo, prope litus, quo fluctus allidebantur, inambulabat, illa terna drachmarum millia quærens. Atqui haud multus labor ipsi impendendus erat: quippe delphin male olens, ibi projectus et putrescens, naribus ejus incurrit, cujus putredinem quasi viæ ducem nactus, confestim adest et fuco marino remoto, plenam argenti crumenam invenit. Sustulit hanc et in peram suam condidit, nec tamen prius abiit, quam bona verba dixisset Nymphis et ipsi mari; tametsi enim caprarius esset, jam tamen mare terra jucundius censebat, utpote quod in nuptiis Chloës conciliandis sibi opem tulisset.

XXIX. Nactus autem tria illa millia drachmarum, nihil amplius morabatur; ac veluti non modo agricolarum illic degentium sed etiam omnium mortalium ditissimus, statim ad Chloën venit, eique somnium enarrat; jubet illam gregem tantisper custodire, donec ipse redeat; citatoque gradu

σοβεῖ παρὰ τὸν Δρύαντα, καὶ εὑρὼν πυρούς τινας ἀλωνοτριβοῦντα μετὰ τῆς Νάπης, πάνυ θρασὺν ἐμβάλλει λόγον περὶ γάμου. « Ἐμοὶ δὸς Χλόην γυναῖκα· ἐγὼ καὶ συρίζειν οἶδα καλῶς καὶ κλᾶν ἄμπελον καὶ φυτὰ κατορύττειν· οἶδα καὶ γῆν ἀροῦν καὶ λικμῆσαι πρὸς ἄνεμον. Ἀγέλην δ' ὅπως νέμω μάρτυς Χλόη· πεντήκοντ' αἶγας παραλαβὼν διπλασίονας πεποίηκα· ἔθρεψα καὶ τράγους μεγάλους καὶ καλούς· πρότερον δ' ἀλλοτρίοις τὰς αἶγας ὑπεβάλλομεν. Ἀλλὰ καὶ νέος εἰμὶ καὶ γείτων ὑμῖν ἄμεμπτος· καί με ἔθρεψεν αἴξ, ὡς Χλόην οἴς. Τοσοῦτον δὲ τῶν ἄλλων κρατῶν, οὐδὲ δώροις ἡττηθήσομαι. Ἐκεῖνοι δώσουσιν αἶγας καὶ πρόβατα καὶ ζεῦγος ψωραλέων βοῶν καὶ σῖτον μηδ' ἀλεκτορίδας θρέψαι δυνάμενον· παρ' ἐμοῦ δ' αἵδ' ὑμῖν τρισχίλιαι. Μόνον ἴστω τοῦτο μηδείς, μὴ Λάμων αὐτὸς οὑμὸς πατήρ. » Ἅμα τ' ἐδίδου καὶ περιβαλὼν κατεφίλει.

Λ'. Οἱ δὲ παρ' ἐλπίδας ἰδόντες τοσοῦτον ἀργύριον, αὐτίκα τε δώσειν ἐπηγγέλλοντο τὴν Χλόην καὶ πείσειν ὑπισχνοῦντο τὸν Λάμωνα. Ἡ μὲν δὴ Νάπη μετὰ τοῦ Δάφνιδος αὐτοῦ μένουσα, περιήλαυνε τὰς βοῦς καὶ τοῖς τριβόλοις κατειργάζετο τὸν στάχυν· ὁ δὲ Δρύας θησαυρίσας τὸ βαλάντιον ἔνθ' ἀπέκειτο τὰ γνωρίσματα, ταχὺς πρὸς τὸν Λάμωνα καὶ τὴν Μυρτάλην ἐφέρετο, μέλλων παρ' αὐτῶν, τὸ καινότατον, μνᾶσθαι νυμφίον. Εὑρὼν δὲ κἀκείνους κριθία μετροῦντας οὐ πρὸ πολλοῦ λελικμημένα, ἀθύμως τ' ἔχοντας ὅτι μικροῦ δεῖν ὀλιγώτερα ἦν τῶν καταβληθέντων σπερμάτων, ἐπ' ἐκείνοις μὲν παρεμυθήσατο, κοινὴν ὁμολογήσας αἰτίαν πανταχοῦ γεγονέναι· τὸν δὲ Δάφνιν ᾐτεῖτο Χλόῃ καὶ ἔλεγεν ὅτι πολλὰ ἄλλων διδόντων, οὐδὲν παρ' αὐτῶν λήψεται, μᾶλλον δέ τι οἴκοθεν αὐτοῖς ἐπιδώσει· συντετράφθαι γὰρ ἀλλήλοις κἀν τῷ νέμειν συνῆφθαι φιλίᾳ ῥᾳδίως λυθῆναι μὴ δυναμένῃ· ἤδη δὲ καὶ ἡλικίαν ἔχειν ὡς συγκαθεύδειν μετ' ἀλλήλων. Ὁ μὲν ταῦτα καὶ ἔτι πλείω ἔλεγεν, οἷα τοῦ πεῖσαι ἆθλον ἔχων τὰς τρισχιλίας. Ὁ δὲ Λάμων μήτε πενίαν ἔτι προβάλλεσθαι δυνάμενος, αὐτοὶ γὰρ οὐχ ὑπερηφάνουν, μήθ' ἡλικίαν Δάφνιδος, ἤδη γὰρ μειράκιον ἦν, τὸ μὲν ἀληθὲς οὐδ' ὣς ἐξηγόρευσεν, ὅτι κρείττων ἐστὶ τοιούτου γάμου· χρόνον δὲ σιωπήσας ὀλίγον, οὕτως ἀπεκρίνατο.

ΛΑ'. « Δίκαια ποεῖτε τοὺς γείτονας προτιμῶντες τῶν ξένων καὶ πενίας ἀγαθῆς πλοῦτον μὴ νομίζοντες κρείττονα. Ὁ Πὰν ὑμᾶς καὶ αἱ Νύμφαι ἀντὶ τῶνδε φιλήσειαν. Ἐγὼ δὲ σπεύδω μὲν καὶ αὐτὸς τὸν γάμον τοῦτον· καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην, εἰ μὴ γέρων τ' ὢν ἤδη καὶ χειρὸς εἰς τὰ ἔργα περιττοτέρας δεόμενος ἡγοίμην τὸ καὶ τὸν ὑμέτερον οἶκον φίλον προσλαβεῖν ἀγαθόν τι μέγα. Περισπούδαστος δὲ καὶ Χλόη, καλὴ καὶ ὡραία κόρη καὶ πάντ' ἀγαθή. Δοῦλος δ' ὤν, οὐδενός εἰμι τῶν ἐμῶν κύριος, ἀλλὰ δεῖ τὸν δεσπότην μανθάνοντα ταῦτα συγχωρεῖν. Φέρ' οὖν, ἀναβαλώμεθα τὸν γάμον εἰς τὸ μετόπωρον. Ἀφίξεσθαι τότε λέγουσιν αὐτὸν οἱ παραγενόμενοι πρὸς ἡμᾶς ἐξ ἄστεος. Τότ' ἔσονται ἀνὴρ καὶ γυνή· νῦν δὲ φιλούντων ἀλλήλους ἀδελφοί.

ad Dryantem fertur animose, eumque inveniens frumenta quædam in area una cum Nape triturantem, magna cum fiducia talem de matrimonio infert sermonem : Chloën mihi in uxorem tradito. Ego novi canere egregie fistula, putare vitem et stirpem in terram infodere : novi etiam arare terram et frumentum ad ventum vanno excutere. Quomodo vero gregem pascam, testis est Chloë : quinquaginta capras acceptas duplicavi; educavi etiam ingentes atque formosos hircos, cum antea alienis submitteremus capras. Denique sum juvenis, et vicinus vester inculpatæ vitæ : quin me capra educavit, sicuti Chloën ovis. Cum autem tanto alios intervallo post me relinquam, neque in donis illis quidquam concesserim. Dabunt illi capras ovesque et par boum scabiosorum, nec non frumentum, ne gallinis quidem cibandis idoneum; a me vero tria hæcce drachmarum millia habebitis. Tantum hoc nemo resciscat, ne ipse quidem Lamon meus parens. Simulque porrigebat, atque Dryantem complexus osculabatur.

XXX. Illi, ex insperato tanta vi argenti conspecta, e vestigio Chloën huic uxorem spondebant et se Lamoni persuasuros pollicebantur. Nape autem, cum Daphnide ibidem manens, boves circumagebat et tribulis spicas comminuebat. Dryas hic recondito marsupio, ubi monumenta reposita habebat, citato gradu ad Lamona Myrtalenque ferebatur, ab iis, quod novum insolitumque, sponsum petiturus. Quos cum offendisset hordea metientes modo ventilata, animosque despondentes, quod ferme pauciora essent, quam quæ terræ mandassent semina, de illis eos consolari aggressus est, ubique locorum communem hanc esse querelam professus; et petebat Chloæ Daphnim dicens : licet alii non pauca darent, se nihil quidquam a Lamone Myrtalaque accepturum, immo potius de suis bonis insuper largiturum; simul namque eos educatos et inter pascendum ea conjunctos amicitia, quæ facile divelli nequeat : jam vero etiam eos ea esse ætate, qua mutui consortes tori esse possent. Dryas quidem hæc et alia plura dicebat, quippe qui persuadendi præmium domi ter mille drachmas haberet. Lamon vero haudquaquam amplius paupertatem suam obtendere poterat illi, namque non fastidiebant, neque Daphnidis ætatem, jam enim erat adolescens, quod tamen erat verum, ne sic quidem eloqui voluit, scilicet Daphnim talibus nuptiis longe superiorem esse, sed cum aliquamdiu conticuisset ita respondit.

XXXI. Æquum facitis, qui vicinos peregrinis præfertis, et pauperie honesta non potiores æstimatis divitias. Pan et Nymphæ pro iis vos suo amore dignentur. Egomet ipse ad nuptias has maturandas pronus sum; utique namque insanirem, ego jam semisenex et manibus ad opera quotidiana indigens pluribus, nisi magnum quiddam hoc bonum putarem, ut vestræ familiæ amicitiam mihi adjungerem. Et Chloë vero magno quæ affectetur studio digna, honesta atque formosa puella, omnino in omnibus rebus optima. Verum servus cum sim, nullius meorum sum dominus; sed necesse est, dominus meus, certior factus, hæc permittat. Age igitur, nuptias in autumnum differamus; tunc meum dominum adventurum aiunt, qui ex urbe ad nos venerunt. Erunt tunc maritus et uxor : nunc fraterno sese invicem

Ἴσθι μόνον, ὦ Δρύα, τοσοῦτον· σπεύδεις περὶ μειράκιον κρεῖττον ἡμῶν.» Ὁ μὲν ταῦτ' εἰπὼν, ἐφίλησέ τ' αὐτὸν καὶ ὤρεξε ποτὸν, ἤδη μεσημβρίας ἀκμαζούσης καὶ προὔπεμψε μέχρι τινὸς, φιλοφρονούμενος πάντα.

ΛΒ'. Ὁ δὲ Δρύας οὐ παρέργως ἀκούσας τὸν ὕστερον λόγον τοῦ Λάμωνος, ἐφρόντιζε βαδίζων καθ' αὑτὸν ὅστις ὁ Δάφνις. «Ἐτράφη μὲν ὑπ' αἰγὸς ὡς κηδομένων θεῶν· ἔστι δὲ καλὸς καὶ οὐδὲν ἐοικὼς σιμῷ γέροντι καὶ μαδώσῃ γυναικί. Εὐπόρησε δὲ καὶ τρισχιλίων, ὅσον οὐδ' ἀχράδων εἰκὸς ἔχειν αἰπόλον. Ἆρα καὶ τοῦτον ἐξέθηκέ τις ὡς Χλόην; Ἆρα καὶ τοῦτον εὗρε Λάμων ὡς ἐκείνην ἐγώ; Ἆρα καὶ γνωρίσματα ὅμοια παρέκειτο τοῖς εὑρεθεῖσιν ὑπ' ἐμοῦ; Εἶεν ταῦθ' οὕτως, ὦ δέσποτα Πὰν καὶ Νύμφαι φίλαι. Τάχα οὗτος, τοὺς ἰδίους εὑρὼν, εὑρήσει τι καὶ τῶν Χλόης ἀπορρήτων.» Τοιαῦτα μὲν πρὸς αὑτὸν ἐφρόντιζε καὶ ὠνειροπόλει μέχρι τῆς ἅλω· ἐλθὼν δ' ἐκεῖ καὶ τὸν Δάφνιν μετέωρον πρὸς τὴν ἀκοὴν καταλαβὼν, ἀνέρρωσέ τε γαμβρὸν προσαγορεύσας καὶ τῷ μετοπώρῳ τοὺς γάμους θύσειν ἐπαγγέλλεται, δεξιάν τ' ἔδωκεν, ὡς οὐδενὸς ἐσομένης ὅτι μὴ Δάφνιδος Χλόης.

ΛΓ'. Θᾶττον οὖν νοήματος, μηδὲν πιὼν μηδὲ φαγὼν παρὰ τὴν Χλόην κατέδραμε· καὶ εὑρὼν αὐτὴν ἀμέλγουσαν καὶ τυροποιοῦσαν, τόν τε γάμον εὐηγγελίζετο καὶ ὡς γυναῖκα λοιπὸν μὴ λανθάνων κατεφίλει καὶ ἐκοινώνει τοῦ πόνου. Ἤμελγε μὲν εἰς γαυλοὺς τὸ γάλα, ἐνεπήγνυ δὲ ταρσοῖς τοὺς τυρούς· προσέβαλλε ταῖς μητράσιν τοὺς ἄρνας καὶ τοὺς ἐρίφους. Καλῶς δ' ἐχόντων τούτων ἀπελούσαντο, ἐνέφαγον, ἔπιον, περιῄεσαν ζητοῦντες ὀπώραν ἀκμάζουσαν. Ἦν δ' ἀφθονία πολλὴ διὰ τὸ τῆς ὥρας πάμφορον· πολλαὶ μὲν ἀχράδες, πολλαὶ δ' ὄχναι, πολλὰ δὲ μῆλα· τὰ μὲν ἤδη πεπτωκότα κάτω, τὰ δ' ἔτι ἐπὶ τῶν φυτῶν· τὰ ἐπὶ γῆς εὐωδέστερα, τὰ ἐπὶ τῶν κλάδων εὐανθέστερα, τὰ μὲν οἷον οἶνος ἀπῶζε, τὰ δὲ οἷον χρυσὸς ἀπέλαμπε. Μία μηλέα τετρύγητο καὶ οὔτε καρπὸν εἶχεν, οὔτε φύλλον· γυμνοὶ πάντες ἦσαν οἱ κλάδοι· καὶ ἓν μῆλον ἐπέκειτο ἐν αὐτοῖς ἄκροις ἀκρότατον, μέγα καὶ καλὸν καὶ τῶν πολλῶν τὴν εὐωδίαν ἐνίκα μόνον. Ἔδεισεν ὁ τρυγῶν ἀνελθεῖν, ἠμέλησε καθελεῖν· τάχα δὲ καὶ ἐφύλαττε τὸ καλὸν μῆλον ἐρωτικῷ ποιμένι.

ΛΔ'. Τοῦτο τὸ μῆλον ὡς εἶδεν ὁ Δάφνις, ὥρμα τρυγᾶν ἀνελθὼν καὶ Χλόης κωλυούσης ἠμέλησεν· ἡ μὲν ἀμεληθεῖσα, ὁρμηθεῖσα πρὸς τὰς ἀγέλας ἀπῆλθε· Δάφνις δ' ἀναδραμὼν ἐξίκετο τρυγῆσαι καὶ ἐκόμισε δῶρον Χλόῃ καὶ λόγον τοιόνδ' εἶπεν ὠργισμένῃ· «Ὦ παρθένε, τοῦτο τὸ μῆλον ἔφυσαν Ὧραι καλαὶ καὶ φυτὸν καλὸν ἔθρεψε, πεπαίνοντος ἡλίου, καὶ ἐτήρησε τύχη. Καὶ οὐκ ἔμελλον αὐτὸ καταλιπεῖν ὀφθαλμοὺς ἔχων, ἵνα πέσῃ χαμαὶ καὶ ἢ ποίμνιον αὐτὸ πατήσῃ νεμόμενον ἢ ἑρπετὸν φαρμάξῃ συρόμενον ἢ χρόνος δαπανήσῃ ἐπικείμενον, βλεπόμενον, ἐπαινούμενον. Τοῦτ' Ἀφροδίτη κάλλους ἔλαβεν ἆθλον· τοῦτ' ἐγὼ σοὶ δίδωμι νικητήριον. Ὁμοίους ἔχετε τοὺς μάρτυρας, ἐκεῖνος ἦν ποι-

prosequantur amore. Tantum, o Drya, hoc unum scito: affectas et ambis juvenem longe nobis potiorem. His dictis Lamon osculum Dryanti dedit, potumque porrexit, cum jam tum sol meridianus incalesceret, eumque ad aliquid loci deduxit, omni humanitatis officio prosecutus.

XXXII. Dryas, non oscitanter postremo hoc Lamonis sermone audito, inter ambulandum secum cogitare cœpit, quisnam tandem hic esset Daphnis. Enutritus quidem a capra fuit, tanquam non sine cura numinum; est facie decora, nullaque ex parte similis simo seni et mulieri glabræ. Habuit præterea tria millia drachmarum, quantam ne pirorum quidem vim credibile est caprarium habere. Ecquid et hunc aliquis exposuit, sicuti Chloën? Ecquid et hunc invenit Lamon pari fortuna, atque ego illam? Ecquid et monumenta adjecta fuerunt similia iis, quæ a me sunt inventa? Hæc ita se habeant, domine Pan, caræque Nymphæ! Hicce suis inventis propinquis, forsan et de Chloës aliquid reperiet secretis. Talia quidem animo volvebat suo, somniabatque, usque dum veniret in aream: quo progressus, Daphnim arrectis auribus suspensum deprehendit, confirmavitque, gener salve, dicens; et autumno nuptias se celebraturum promisit, dextramque dedit in fidem, quod nullius, præterquam Daphnidis, conjux Chloe esset futura.

XXXIII. Cogitatione itaque celerius, ne quidem potu vel cibo degustato, ad Chloën accurrit: quam cum offendisset mulgentem, caseolosque prementem, lætum hoc de matrimonio apportat nuntium atque deinceps illam non furtim sed ut uxorem deosculatur, inque communionem laboris veniebat. Mulgebat lac in mulctralia, conspissatos indebat cratibus caseos, admovebat matribus agnos et hædos. Postquam hæc bene fuerunt curata, aqua se abluerunt, cibum et potum sumserunt, circumvagati sunt quæsitum fructus maturos. Horum quidem suppetebat magna copia, quia omnium ferax hæc anni tempestas erat: multa pira erant silvestria, multa hortensia, multa mala: quorum alia humi jam deciderant, alia adhuc arboribus adhærebant. Sed quæ humi jacebant fragrantiora, quæ de ramis pendebant venustiora erant, illa ceu vinum fragrabant, hæc ceu aurum fulgebant. Una malus stabat, cujus jam omnia poma erant ablecta, quæ neque fructum, neque frondes haberet, cujusque omnes rami nudati essent: sed malum unicum in ipso vertice supremum hærebat, magnum ac pulchrum, quodque multorum aliorum fragrantiam solum vinceret. Scilicet qui reliqua decerpserat, eo ascendere metuerat, ideoque istud inde avellere neglexerat; forte vero et eximium illud pomum amanti pastori servabat.

XXXIV. Hoc malum ut conspexit Daphnis, enixus decerpere gestiebat atque Chloën impedientem neglectui habuit. Hæc neglecta citato gradu ad greges abiit. Ceterum Daphnis, postquam ascendisset, eo pervenit, ut decerperet, donumque Chloæ afferret, et talia verba iratæ dixit: Mea virgo, hoc pomum, quod vides, anni ætates pulchræ pepererunt, hoc arbor egregia enutrivit, sol ad maturitatem perduxit et conservavit fortuna. Quod non potui, cum oculos habeam, relinquere, ne, si humi deflueret, vel pecus illud inter pascendum pedibus conculcaret, vel serpens dum prorepit venenaret, vel tempus illud absumeret projectum, ac solummodo oculis et laudibus usurpatum. Hoc Venus in certamine suæ formæ præmium tulit; hoc idem ego tibi do palmarium. Ejusdem conditionis ac Venus testes habetis. Paris erat opilio; caprarius ego. Hisce dictis, hoc malum

μὴν, αἰπόλος ἐγώ. » Ταῦτ' εἰπὼν ἐντίθησι τοῖς κόλποις· ἡ δ' ἐγγὺς γενόμενον κατεφίλησεν· ὥσθ' ὁ Δάφνις οὐ μετέγνω τολμήσας ἀνελθεῖν εἰς τοσοῦτον ὕψος· ἔλαβε γὰρ κρεῖττον καὶ χρυσοῦ μήλου φίλημα.

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

Α'. Ἥκων δέ τις ἐκ τῆς Μυτιλήνης ὁμόδουλος τοῦ Λάμωνος, ἤγγειλεν ὅτι ὀλίγον πρὸ τοῦ τρυγητοῦ ὁ δεσπότης ἀφίξεται, μαθησόμενος μή τι τοὺς ἀγροὺς ὁ τῶν Μηθυμναίων εἴσπλους ἐλυμήνατο. Ἤδη οὖν τοῦ θέρους ἀπιόντος καὶ τοῦ μετοπώρου προσιόντος, παρεσκεύαζεν αὐτῷ τὴν καταγωγὴν ὁ Λάμων εἰς πᾶσαν θέας ἡδονήν. Πηγὰς ἐξεκάθαιρεν, ὡς τὸ ὕδωρ καθαρὸν ἔχοιεν, τὸν κόπρον ἐξεφόρει τῆς αὐλῆς ὡς ἀπόζουσα μὴ διοχλοίη, τὸν παράδεισον ἐθεράπευεν ὡς ὀφθείη καλός.

Β'. Ἦν δ' ὁ παράδεισος πάγκαλόν τι χρῆμα καὶ κατὰ τοὺς βασιλικούς. Ἐκτέτατο μὲν εἰς σταδίου μῆκος, ἐπέκειτο δ' ἐν χώρῳ μετεώρῳ, τὸ εὖρος ἔχων πλέθρων τεττάρων. Εἴκασεν ἄν τις αὐτὸν πεδίῳ μακρῷ. Εἶχε δὲ πάντα δένδρα, μηλέας, μυρρίνας, ὄχνας καὶ ῥοιὰς καὶ συκῆν καὶ ἐλαίας· ἑτέρωθι ἄμπελον ὑψηλήν· καὶ ἐπέκειτο ταῖς μηλέαις καὶ ταῖς ὄχναις, περκάζουσα, καθάπερ περὶ τοῦ καρποῦ αὐταῖς προσερίζουσα. Τοσαῦτα ἥμερα. Ἦσαν δὲ καὶ κυπάριττοι καὶ δάφναι καὶ πλάτανοι καὶ πίτυς. Ταύταις πάσαις ἀντὶ τῆς ἀμπέλου κιττὸς ἐπέκειτο· καὶ ὁ κόρυμβος αὐτοῦ μέγας ὢν καὶ μελαινόμενος βότρυν ἐμιμεῖτο. Ἔνδον ἦν τὰ καρποφόρα φυτὰ καθάπερ φρουρούμενα· ἔξωθεν περιειστήκει τὰ ἄκαρπα, καθάπερ θριγκὸς χειροποίητος· καὶ ταῦτα μέντοι λεπτῆς αἱμασιᾶς περιέθει περίβολος. Τέτμητο καὶ διακέκριτο πάντα καὶ στέλεχος στελέχους ἀφειστήκει. Ἐν μετεώρῳ δ' οἱ κλάδοι συνέπιπτον ἀλλήλοις καὶ ἐπήλλαττον τὰς κόμας· ἐδόκει μέντοι καὶ ἡ τούτων φύσις εἶναι τέχνη. Ἦσαν καὶ ἀνθῶν πρασιαὶ, ὧν τὰ μὲν ἔφερεν ἡ γῆ, τὰ δ' ἐποίει τέχνη· ῥοδωνιὰ καὶ ὑάκινθοι καὶ κρίνα, χειρὸς ἔργα· ἰωνιὰς καὶ ναρκίσσους καὶ ἀναγαλλίδας ἔφερεν ἡ γῆ. Σκιά τ' ἦν θέρους καὶ ἦρος ἄνθη καὶ μετοπώρου ὀπώρα καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν τρυφή.

Γ'. Ἐντεῦθεν εὔοπτον μὲν ἦν τὸ πεδίον καὶ ἦν ὁρᾶν τοὺς νέμοντας, εὔοπτος δ' ἡ θάλαττα καὶ ἑωρῶντο οἱ παραπλέοντες· ὥστε καὶ ταῦτα μέρος ἐγίνετο τῆς ἐν τῷ παραδείσῳ τρυφῆς. Ἵνα τοῦ παραδείσου τὸ μεσαίτατον ἐπὶ μῆκος καὶ εὖρος ἦν, νεὼς Διονύσου καὶ βωμὸς ἦν· περιεῖχε τὸν μὲν βωμὸν κιττὸς, τὸν νεὼν δὲ κλήματα· εἶχε δὲ καὶ ἔνδοθεν ὁ νεὼς Διονυσιακὰς γραφὰς, Σεμέλην τίκτουσαν, Ἀριάδνην καθεύδουσαν, Λυκοῦργον δεδεμένον, Πενθέα διαιρούμενον. Ἐνῆσαν καὶ Ἰνδοὶ νικώμενοι καὶ Τυρρηνοὶ μεταμορφούμενοι· πανταχοῦ Σάτυροι πατοῦντες, πανταχοῦ Βάκχαι χορεύουσαι·

illius gremio imposuit; at illa propius accedentem osculata est: ita ut Daphnim non pœniteret audaciæ, qua prorepserat in tantam altitudinem; namque osculum vel aureo malo pretiosius accepit.

LIBER QUARTUS.

I. Adveniens autem ex Mytilenæorum urbe quidam Lamonis conservus, herum paulo ante vindemiam venturum nuntiavit, cogniturum, num quod damnum suis agris intulisset appulsus ille hostilis Methymnæorum. Æstate igitur jam abeunte et autumno adventante, Lamon sedulo allaborare cœpit, quo domino suo talis mansio præpararetur, in qua nihil, quod oculis non esset gratum, occurreret. Fontes emundabat, ut illimes unda clara pellucerent; fimum ex caula egerebat, ne suo fœtore ullam crearet molestiam; hortum summa cura excolebat, ut omni amœnitate rideret.

II. Hic autem hortus profecto res erat valde pulcherrima et in morem regalium hortorum. Excurrebat ad stadii magnitudinem; situs erat in loco celso, latitudine complectens quaterna jugera; ut quis jure ipsum campo per planum porrecto assimilasset. Ferebat porro omnigenas arbores, malos, myrtos, piros, malos punicas, ficus, oleas; et alibi proceram vitem, quæ fœta nigrescente uva, malis et piris incumbebat, perinde ac si de fructu cum illis contenderet. Atque hæ quidem erant sativæ arbores. Nec minus ibi cyparissi, lauri, platani et pini crescebant; quibus omnibus loco vitis imminebat hedera, cujus corymbus ingens et nigrescens uvam æmulabatur. Intus quasi præsidio aliquo munitæ fructiferæ stirpes continebantur, quas foris steriles circumvallabant, haud secus ac sepimentum humano artificio fabrefactum. Porro septum e tenui maceria factum hæc omnia ambiebat. Secto limite erant digesta et discreta omnia, truncique a truncis abjungebantur. In sublimi invicem rami coibant et frondes consociabant. Putasset utique quis, hæc, quæ natura sane ita se habebant, etiam ab arte profecta. Erant et florum areolæ, quorum alios producebat terra, alios industria humana; rosæ nempe, hyacinthi et lilia, manu culta; violas, narcissos, anagallidas sponte submittebat humus. Æstate ibi umbra, vere flores, autumno fructus, et quavis anni tempestate deliciæ.

III. Ab hoc loco campus despici poterat, eratque videre pascentes, despici poterat et mare, conspiciebanturque qui navibus præterveherentur; adeo ut et hoc horti deliciis merito accenseri posset. In ipso vero horti meditullio, qua æque in longitudinem ac latitudinem extendebatur, delubrum Baccho et ara erant posita: aram hedera, delubrum palmites cingebant; erant etiam in interiori delubri parte picturæ, Bacchi res gestas ob oculos ponentes, videlicet parientem Semelen, Ariadnen somno sopitam, Lycurgum vinculis constrictum, Pentheum discerptum exhibentes. Hic victi stabant Indi, atque transformati Tyrrheni. Ubique Satyri, ubique Bacchæ choreas ducentes. Neque omissus

οὐδ' ὁ Πὰν ἠμέλητο· ἐκαθέζετο δὲ καὶ αὐτὸς συρίζων ἐπὶ πέτρας, ὅμοιος ἐνδιδόντι κοινὸν μέλος καὶ τοῖς πατοῦσι καὶ ταῖς χορευούσαις.

Δ'. Τοιοῦτον ὄντα τὸν παράδεισον ὁ Λάμων ἐθεράπευε, τὰ ξηρὰ ἀποτέμνων, τὰ κλήματα ἀναλαμβάνων. Τὸν Διόνυσον ἐστεφάνωσε· τοῖς ἄνθεσιν ὕδωρ ἐπωχέτευσε· πηγή τις ἦν, (ἣν) εὗρεν ἐς τὰ ἄνθη Δάφνις· ἐσχόλαζε μὲν τοῖς ἄνθεσιν ἡ πηγή, Δάφνιδος δ' ὅμως ἐκαλεῖτο πηγή. Παρεκελεύετο δὲ καὶ τῷ Δάφνιδι ὁ Λάμων πιαίνειν τὰς αἶγας ὡς δυνατὸν μάλιστα [που], πάντως κἀκείνας λέγων ὄψεσθαι τὸν δεσπότην ἀφικόμενον διὰ χρόνου. Ὁ δ' ἐθάρρει μὲν ὡς ἐπαινεθησόμενος ἐπ' αὐταῖς· διπλασίονάς τε γὰρ ὧν ἔλαβεν ἐποίησε καὶ λύκος οὐδὲ μίαν ἥρπασε, καὶ ἦσαν πιότεραι τῶν οἰῶν· βουλόμενος δὲ προθυμότερον αὐτὸν γενέσθαι πρὸς τὸν γάμον, πᾶσαν θεραπείαν καὶ προθυμίαν προσέφερεν, ἄγων τ' αὐτὰς πάνυ ἕωθεν καὶ ἀπάγων τὸ δειλινόν. Δὶς ἠγεῖτο ἐπὶ ποτόν· ἀνεζήτει τὰ εὐνομώτατα τῶν χωρίων. Ἐμέλησεν αὐτῷ καὶ σκαφίδων καινῶν καὶ γαυλῶν πολλῶν καὶ ταρσῶν μειζόνων. Τοσαύτη δ' ἦν κηδεμονία, ὥστε καὶ τὰ κέρατα ἤλειφε καὶ τὰς τρίχας ἐθεράπευε. Πανὸς ἄν τις ἱερὰν ἀγέλην ἔδοξεν ὁρᾶν. Ἐκοινώνει δὲ παντὸς εἰς αὐτὰς καμάτου καὶ ἡ Χλόη· καὶ τῆς ποίμνης παραμελοῦσα τὸ πλέον ἐκείναις ἐσχόλαζεν· ὥστ' ἐνόμιζεν ὁ Δάφνις δι' ἐκείνην αὐτὰς φαίνεσθαι καλάς.

Ε'. Ἐν τούτοις οὖσιν αὐτοῖς δεύτερος ἄγγελος ἐλθὼν ἐξ ἄστεος ἐκέλευσεν ἀποτρυγᾶν τὰς ἀμπέλους ὅτι τάχιστα, καὶ αὐτὸς ἔφη παραμενεῖν ἔστ' ἂν τοὺς βότρυς ποιήσωσι γλεῦκος, εἶθ' οὕτως κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν ἄξειν τὸν δεσπότην, ἤδη τῆς μετοπωρινῆς * τρύγης. Τοῦτόν τ' οὖν τὸν Εὔδρομον, οὕτω γὰρ ἐκαλεῖτο, ὅτι ἦν αὐτῷ ἔργον τρέχειν, ἐδεξιοῦντο πᾶσαν δεξίωσιν καὶ ἅμα τὰς ἀμπέλους ἀπετρύγων, τοὺς βότρυς ἐς τὰς ληνοὺς κομίζοντες, τὸ γλεῦκος εἰς τοὺς πίθους φέροντες, τῶν βοτρύων τοὺς ἡβῶντας ἐπὶ κλημάτων ἀφαιροῦντες· ὡς εἴη καὶ τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἐλθοῦσιν ἐν εἰκόνι καὶ ἡδονῇ γενέσθαι τρυγητοῦ.

Ϛ'. Μέλλοντος δ' ἤδη σοβεῖν ἐς ἄστυ τοῦ Εὐδρόμου καὶ ἄλλα μὲν οὐκ ὀλίγα αὐτῷ Δάφνις ἔδωκεν, ἔδωκε δὲ καὶ ὅσα ἀπ' αἰπολίου δῶρα, τυροὺς εὐπαγεῖς, ἔριφον ὀψίγονον, δέρμα αἰγὸς λευκὸν καὶ λάσιον, ὡς ἔχοι χειμῶνος ἐπιβάλλεσθαι τρέχων. Ὁ δ' ἥδετο καὶ ἐφίλει τὸν Δάφνιν καὶ ἀγαθόν τι ἐρεῖν περὶ αὐτοῦ πρὸς τὸν δεσπότην ἐπηγγέλλετο. Καὶ ὁ μὲν ἀπῄει φίλα φρονῶν, ὁ δὲ Δάφνις ἀγωνιῶν τῇ Χλόῃ συνένεμεν· εἶχε δὲ κἀκείνην πολὺ δέος· μειράκιον γάρ, εἰωθὸς αἶγας βλέπειν καὶ ὄρος καὶ γεωργοὺς καὶ Χλόην, πρῶτον ἔμελλεν ὄψεσθαι δεσπότην, οὗ πρότερον μόνον ἤκουε τοὔνομα. Ὑπέρ τ' οὖν τοῦ Δάφνιδος ἐφρόντιζεν, ὅπως ἐντεύξεται τῷ δεσπότῃ καὶ περὶ τοῦ γάμου τὴν ψυχὴν ἐταράττετο, μὴ μάτην ὀνειροπολοῦσιν αὐτόν. Συνεχῆ μὲν οὖν τὰ φιλήματα καὶ ὥσπερ συμπεφυκότων αἱ περιβολαί. Καὶ τὰ φιλήματα δειλὰ ἦν καὶ αἱ περιβολαὶ σκυθρωπαί,

Pan, qui in petra, sua canens fistula, sedebat similis accinenti commune carmen tam calcantibus viris quam feminis tripudiantibus.

IV. In hoc igitur tali horto Lamon omnem navabat operam, quo excultum daret, cum arida excidendo, tum palmites adstringendo pedamentisve alligando. Bacchum floribus coronabat, aquam per canales derivabat. Fons quidam a Daphnide floribus irrigandis inventus, operam quidem floribus dabat, Daphnidis tamen fons appellabatur. Hic Daphnim hortabatur Lamon, ut pingues, quam maxime posset, capras redderet, dicens, omnino illas herum, qui longum tempus abfuisset, esse visurum. Bono erat animo Daphnis, utpote laudem caprarum nomine promeriturus; duplo namque quam sibi traditus fuerat, capellarum gregem reddiderat auctiorem, neque ullam lupus abstulerat, et ipsis ovibus obesiores erant. Cum autem vellet herum promtiorem esse ad nuptias comprobandas, omni sane cura, omni studio et alacritate agebat, summo mane illas pastum educendo, seraque vespera reducendo. Bis appellebat ad aquam, sedulo indagans, ubi maxima suppeteret pabuli copia. Curaverat quoque, ut sibi essent sina nova, mulctrarumque copia et crates capaciores. Tantam his impendebat curam, ut etiam cornua capellarum inungeret et pilos ipsos pexos nitidosque efficere studeret. Putasses, te Pani sacrum videre gregem. In partem illius circa gregem caprarum laboris ipsa quoque Chloë veniebat, suoque grege neglecto, majori ex parte iis vacabat; adeo ut Daphnis existimaret, per illam fieri, quod capellæ tam pulchræ viderentur.

V. Hisce intentos alter urbe veniens nuntius, vindemiare vites quam ocissime jussit, seque permansurum dixit, donec ex uvis mustum fecerint et tum demum in urbem reversurum, ut dominum adduceret peracta autumnali vindemia. Hunc igitur Eudromum, eo enim nomine appellabatur, quia hero suo erat a pedibus, excipiebant summa benignitate, simulque uvas e vitibus decerpebant, ad prœla eas conferentes, mustum condentes in cados, racemos adultos cum palmitibus desecantes, quo liceret ex urbe venientibus aliqua frui vindemiæ imagine et voluptate.

VI. Non pauca autem Eudromo, ad urbem jam regressuro, Daphnis dedit dona; ea autem dedit dona, quæ a caprario exspectari poterant, videlicet caseos bene compactos, hædum sero genitum, pellem albam atque hirsutam capræ, quam hiberno tempore currens indueret. Impense delectabatur atque Daphnim osculabatur ille, promittens se aliquid boni de illo dicturum domino. Sic ille abiit benevolo animo; Daphnis autem anxietatis plenus cum Chloë una pascebat; quin et illa magno in metu erat; nempe adolescentulus, assuetus dumtaxat videre capras, montes, agricolas et Chloën, tunc primum visurus erat herum, cujus solum nomen prius audiebat. Erat igitur sollicita de Daphnide, quo pacto herum aditurus esset, ac de matrimonio, ne frustra illud somniarent. Hinc continua intercedebant suavia, mutuique amplexus, haud aliter quam si coaluissent. Nec tamen illorum oscula sine timore erant, neque am-

καθάπερ ἤδη παρόντα τὸν δεσπότην φοβουμένων, ἢ λανθανόντων. Προσγίγνεται δέ τις αὐτοῖς καὶ τοιόσδε τάραχος.

Η'. Λάμπις τις ἦν ἀγέρωχος βουκόλος. Οὗτος καὶ αὐτὸς ἐμνᾶτο τὴν Χλόην παρὰ τοῦ Δρύαντος καὶ δῶρα ἤδη πολλὰ ἐδεδώκει σπεύδων τὸν γάμον. Αἰσθόμενος οὖν ὡς, εἰ συγχωρηθείη παρὰ τοῦ δεσπότου, Δάφνις αὐτὴν ἄξεται, τέχνην ἐζήτει, δι' ἧς τὸν δεσπότην αὐτοῖς ποιήσειε πικρόν· καὶ εἰδὼς πάνυ αὐτὸν τῷ παραδείσῳ τερπόμενον, ἔγνω τοῦτον, ὅσον οἷός τ' ἐστὶ, διαφθεῖραι καὶ ἀποκοσμῆσαι. Δένδρα μὲν οὖν τέμνων ἔμελλεν ἁλώσεσθαι διὰ τὸν κτύπον· ἐπεῖχε δὲ τοῖς ἄνθεσιν, ὥστε διαφθεῖραι αὐτά. Νύκτα δὴ φυλάξας καὶ ὑπερβὰς τὴν αἱμασιὰν, τὰ μὲν ἀνώρυξε, τὰ δὲ κατέκλασε, τὰ δὲ κατεπάτησεν ὥσπερ σῦς. Καὶ ὁ μὲν λαθὼν ἀπεληλύθει· Λάμων δὲ τῆς ἐπιούσης παρελθὼν εἰς τὸν κῆπον, ἔμελλεν ὕδωρ αὐτοῖς ἐκ τῆς πηγῆς ἐπάξειν. Ἰδὼν δὲ πᾶν τὸ χωρίον δεδῃωμένον καὶ ἔργον οἷον ἂν ἐχθρὸς, οὐ λῃστὴς, ἐργάσαιτο, κατερρήξατο μὲν εὐθὺς τὸν χιτωνίσκον, βοῇ δὲ μεγάλῃ θεοὺς ἀνεκάλει, ὥστε καὶ ἡ Μυρτάλη τὰ ἐν χερσὶ καταλιποῦσα ἐξέδραμε καὶ ὁ Δάφνις ἐάσας τὰς αἶγας ἀνέδραμε· καὶ ἰδόντες ἐβόων καὶ βοῶντες ἐδάκρυον καὶ ἦν καινὸν πένθος ἀνθῶν.

Ζ'. Ἀλλ' οἱ μὲν φοβούμενοι τὸν δεσπότην ἔκλαον· ἔκλαυσε δ' ἄν τις καὶ ξένος ἐπιστάς. Ἀποκεκόσμητο γὰρ ὁ τόπος καὶ ἦν λοιπὸν γῆ πηλώδης· τῶν δ' εἴ τι διέφυγε τὴν ὕβριν, ὑπήνθει καὶ ἔλαμπε καὶ ἦν ἔτι καλὸν καὶ κείμενον. Ἐπέκειντο δ' αὐτοῖς καὶ μέλιτται συνεχὲς καὶ ἄπαυστον βομβοῦσαι καὶ θρηνούσαις ὅμοιαι. Ὁ μὲν οὖν Λάμων ὑπ' ἐκπλήξεως κἀκεῖνα ἔλεγε· « Φεῦ τῆς ῥοδωνιᾶς, ὡς κατακέκλασται. Φεῦ τῆς ἰωνιᾶς, ὡς πεπάτηται. Φεῦ τῶν ὑακίνθων καὶ τῶν ναρκίσσων, οὓς ἀνώρυξέ τις πονηρὸς ἄνθρωπος. Ἀφίξεται τὸ ἦρ, τὰ δ' οὐκ ἀνθήσει. Ἔσται τὸ θέρος· τὰ δ' οὐκ ἀκμάσει. Μετόπωρον· ἀλλὰ τάδ' οὐδένα στεφανώσει. Οὐδὲ σὺ, δέσποτα Διόνυσε, τὰ ἄθλια ταῦτα ἠλέησας ἄνθη, οἷς παρῴκεις, εἰς ἃ ἔβλεπες, ἀφ' ὧν ἐστεφάνωσά σε πολλάκις καὶ ἐτέρπου; Πῶς, πῶς δείξω νῦν τὸν παράδεισον τῷ δεσπότῃ; Τίς ἐκεῖνος θεασάμενος ἔσται; Κρεμᾷ γέροντα ἄνθρωπον ἔκ (τινος) [μιᾶς] πίτυος ὡς Μαρσύαν· τάχα δὲ καὶ Δάφνιν, ὡς τῶν αἰγῶν ταῦτ' εἰργασμένων. »

Θ'. Δάκρυα ἦν ἐπὶ τούτοις θερμότερα, καὶ ἐθρήνουν οὐ τὰ ἄνθη λοιπὸν ἀλλὰ τὰς αὐτῶν συμφοράς. Ἐθρήνει καὶ Χλόη Δάφνιν εἰ κρεμήσεται καὶ ηὔχετο μηκέτ' ἐλθεῖν τὸν δεσπότην αὐτῶν καὶ ἡμέρας διήντλει μοχθηρὰς, ὡς ἤδη Δάφνιν βλέπουσα μαστιγούμενον. Καὶ ἤδη νυκτὸς ἀρχομένης ὁ Εὔδρομος αὐτοῖς ἀπήγγειλεν, ὅτι ὁ μὲν πρεσβύτερος δεσπότης μεθ' ἡμέρας ἀφίξεται τρεῖς, ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ τῆς ἐπιούσης πρόεισι. Σκέψις οὖν ἦν ὑπὲρ τῶν συμβεβηκότων καὶ κοινωνὸν εἰς τὴν γνώμην τὸν Εὔδρομον παρελάμβανον· ὁ δ' εὔνους ὢν τῷ Δάφνιδι παρῄνει τὸ συμβὰν ὁμολογῆσαι πρότερον τῷ νέῳ δεσπότῃ καὶ αὐτὸς συμπράξειν ἐπηγγέλλετο,

plexus sine vultu tristi; non secus atque eorum, qui herum jam præsentem timerent, vel clam illo ista agerent. Verum talis tumultus illis intervenit.

VII. Lampis quidam erat, bubulcus ferox. Hic in uxorem a Dryante petebat Chloën, urgensque nuptias, multa dono dederat. Intelligens igitur, quod, siquidem dominus non reprobaret, Daphnis ipsam ducturus esset uxorem, dolos consuere aggreditur, quibus dominum adversus eos exacerbaret; cumque non ignoraret, magnopere illum horto delectari, eum, quoad fieri posset, vastare, suaque amœnitate privare decrevit. Ceterum, si arbores cæderet, futurum erat, ut deprehenderetur fragore proditus : hinc animum floribus perdendis adjecit. Observata igitur nocte, transgressus sepem, flosculos partim e radicibus eruit, partim confregit, partim instar porci pedibus protrivit. Atque ille quidem clam se subduxit : Sequenti vero die Lamon ad hortum progressus, jam eum aqua fontana irrigaturus erat. Conspicatusque totum illum locum pervastatum, et facinus, quale inimicus, non vero prædo perpetrasset, illico suam discidit tunicam, et voce alta deos inclamavit, adeo ut Myrtale, omissis iis, quæ in manu habebat, accurreret, pariterque Daphnis, qui capras in pascua eduxerat, recurreret. Hoc videntes clamabant, et clamantes flebant. Atque inauditum hoc quod lugebant flores.

VIII. Verum hi herum expavescentes, flebant, sed ne peregrinus quidem superveniens a lacrimis temperasset. Exutus enim omni venere erat locus, restabatque tantum terræ solum lutulentum : flosculorum si quid effugisset injuriam, subflorebat atque fulgebat sic tamen et adhuc amœnum erat, etsi jaceret. His insidebant apes, continuo et perpetuo bombum facientes, veluti illos lamentabantur. Lamon autem præ animi consternatione in hæc verba erumpebat : Eheu! rosæ quam sunt diffractæ! Heu! violæ quam sunt conculcatæ! Eheu! hyacinthi et narcissi, quos homo quis improbus e terra eruit. Ver adveniet, isti autem non vernabunt. Orietur æstas, hi autem non vigebunt. Autumnus aderit, isti autem neminem coronabunt. Neque vero, o domine Bacche, miserorum horumce florum misertus es, juxta quos habitabas, quosque oculis usurpabas, et quibus te sæpe coronavi, quibus delectabaris? Qua fronte hunc hortum hero ostendam? Quo animo is hæc visurus est? Me senem de pino aliqua, ut Marsyam, forte suspendet; forsan etiam et Daphnim, quasi nimirum caprarum facto hæc acciderint.

IX. Ob hæc lacrymæ oboriebantur fervidiores, neque deinceps flores sed sua infortunia deflebant. Lugebat simul Chloë, si Daphnis suspendendus foret et jam optabat, ut numquam ipsorum dominus adveniret, diesque exantlabat acerbas, quasi jam cerneret Daphnim, flagrorum verbera patientem. Cœpta jam nocte venit nuntiatum Eudromus, dominum seniorem post triduum affuturum, at gnatum ejus die sequenti præventurum. Deliberatum igitur fuit de hisce, quæ acciderant et consiliis conferendis Eudromum socium adhibuerunt. Ille, benevolo animo prosequens Daphnim, suasit, casum illum prius aperiret domino juniori, seque causam adjuturum spondebat, ut qui non

τιμώμενος ὡς ὁμογάλακτος· καὶ ἡμέρας γενομένης, οὕτως ἐποίησαν.

Ι′. Ἧκε μὲν ὁ Ἄστυλος ἐφ᾽ ἵππου καὶ παράσιτος αὐτοῦ, καὶ οὗτος ἐφ᾽ ἵππου· ὁ μὲν, ἀρτιγένειος, ὁ δὲ Γνάθων, τουτὶ γὰρ ἐκαλεῖτο, τὸν πώγωνα ξυρώμενος πάλαι. Ὁ δὲ Λάμων ἅμα τῇ Μυρτάλῃ καὶ τῷ Δάφνιδι πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ καταπεσὼν ἱκέτευεν οἰκτεῖραι γέροντα ἀτυχῆ καὶ πατρῴας ὀργῆς ἐξαρπάσαι τὸν οὐδὲν ἀδικήσαντα· ἅμα τ᾽ αὐτῷ καταλέγει πάντα. Οἰκτείρει τὴν ἱκεσίαν ὁ Ἄστυλος καὶ ἐπὶ τὸν παράδεισον ἐλθὼν καὶ τὴν ἀπώλειαν τῶν ἀνθῶν ἰδὼν, αὐτὸς ἔφη παραιτήσεσθαι τὸν πατέρα καὶ κατηγορήσειν τῶν ἵππων, ὡς ἐκεῖ δεθέντες ἐξύβρισαν καὶ τὰ μὲν κατέκλασαν, τὰ δὲ κατεπάτησαν, τὰ δ᾽ ἀνώρυξαν λυθέντες. Ἐπὶ τούτοις ηὔχοντο μὲν αὐτῷ πάντα τὰ ἀγαθὰ Λάμων καὶ Μυρτάλη· Δάφνις δὲ δῶρα προσεκόμισεν ἐρίφους, τυροὺς, ὄρνιθας καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν, βότρυς ἐπὶ κλημάτων, μῆλά τ᾽ ἐπὶ κλάδων. Ἦν ἐν τοῖς δώροις καὶ ἀνθοσμίας οἶνος Λέσβιος, ποθῆναι ἥδιστος. [οἶνος.]

ΙΑ′. Ὁ μὲν δὴ Ἄστυλος ἐπῄνει ταῦτα καὶ περὶ θήραν εἶχε λαγῶν, οἷα πλούσιος νεανίσκος καὶ τρυφῶν ἀεὶ καὶ ἀφιγμένος εἰς τὸν ἀγρὸν εἰς ἀπόλαυσιν ξένης ἡδονῆς. Ὁ δὲ Γνάθων, οἷα μαθὼν ἐσθίειν ἄνθρωπος καὶ πίνειν εἰς μέθην καὶ λαγνεύειν μετὰ τὴν μέθην καὶ οὐδὲν ἄλλο ὢν ἢ γνάθος καὶ γαστὴρ καὶ τὰ ὑπὸ γαστέρα, οὐ παρέργως εἶδε τὸν Δάφνιν τὰ δῶρα κομίσαντα· ἀλλὰ καὶ φύσει παιδεραστὴς ὢν καὶ κάλλος οἷον οὐδ᾽ ἐπὶ τῆς πόλεως εὑρὼν, ἐπιθέσθαι διέγνω τῷ Δάφνιδι καὶ πείσειν ᾤετο ῥᾳδίως ὡς αἰπόλον. Γνοὺς δὲ ταῦτα, θήρας μὲν οὐκ ἐκοινώνει τῷ Ἀστύλῳ, κατιὼν δ᾽ ἵν᾽ ἔνεμεν ὁ Δάφνις λόγῳ μὲν τῶν αἰγῶν, τὸ δ᾽ ἀληθὲς Δάφνιδος ἐγίνετο θεατής· μαλθάσσων δ᾽ αὐτὸν τάς τ᾽ αἶγας ἐπῄνει καὶ συρίσαι τὸ αἰπολικὸν ἠξίωσε καὶ ἔφη ταχέως ἐλεύθερον θήσειν τὸ πᾶν δυνάμενος.

ΙΒ′. Ὡς δ᾽ εἶχε χειροήθη, νύκτωρ λοχήσας ἐκ τῆς νομῆς ἐλαύνοντα τὰς αἶγας, πρῶτον μὲν ἐφίλησε προσδραμὼν, εἶτ᾽ ὄπισθεν παρασχεῖν ἐδεῖτο τοιοῦτον οἷον αἱ αἶγες τοῖς τράγοις. Τοῦ δὲ βραδέως νοήσαντος καὶ λέγοντος, ὡς τὰς αἶγας μὲν βαίνειν τράγους καλὸν, τράγον δ᾽ οὐπώποτ᾽ εἶδέ τις βαίνοντα τράγον, οὐδὲ κριὸν ἀντὶ τῶν οἰῶν κριὸν, οὐδ᾽ ἀλεκτρυόνας ἀντὶ τῶν ἀλεκτορίδων ἀλεκτρυόνας, οἷος ἦν ὁ Γνάθων βιάζεσθαι τὰς χεῖρας προσφέρων· ὁ δὲ μεθύοντα ἄνθρωπον καὶ ἑστῶτα μόλις παρωσάμενος ἔσφηλεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ὥσπερ σκύλαξ ἀποδραμὼν κείμενον κατέλιπεν, ἀνδρὸς, οὐ παιδὸς, πρὸς χειραγωγίαν δεόμενον. Καὶ οὐκέτι προσίετο ὅλως, ἀλλ᾽ ἄλλοτ᾽ ἄλλῃ τὰς αἶγας ἔνεμεν, ἐκεῖνον μὲν φεύγων, Χλόην δὲ τηρῶν. Οὐδ᾽ ὁ Γνάθων ἔτι περιειργάζετο, καταμαθὼν ὡς οὐ μόνον καλὸς ἀλλὰ καὶ ἰσχυρός ἐστιν. Ἐπετήρει δὲ καιρὸν διαλεχθῆναι περὶ αὐτοῦ τῷ Ἀστύλῳ καὶ ἤλπιζε δῶρον αὐτὸν ἕξειν παρὰ τοῦ νεανίσκου πολλὰ καὶ μεγάλα χαρίζεσθαι θέλοντος.

certe nullo numero apud dominum haberetur, quippe cujus esset collactaneus; exortoque die ita egerunt.

X. Veniebat Astylus equo insidens, unaque ejus parasitus, qui et ipse equo vehebatur; quorum ille nudius tertius barbam emittere cœperat; at huic Gnathoni, hoc enim huic nomen erat, jampridem abrasa barba fuerat. Lamon vero, una cum Myrtala et Daphnide ad illius genua provolutus, infelicis ut misereatur senis, seque innocentem patris iræ eripiat, supplex orat, simulque illi exponit, quæ contigerant omnia. Supplicantis misertus Astylus, hortum ingreditur et conspicatus florum excidium, sese dixit ipse veniam impetraturum a patre et incusaturum equos, quod ibi alligati insolentius lascivissent, sicque alia contrivissent, alia proculcassent, alia suffodissent, loramentis nimirum liberati. Ob hæc Lamon et Myrtale omnia ipsi fausta apprecabantur; Daphnis autem dona insuper attulit, videlicet hædos, caseos, aves, earumque fœtus, racemos adhuc palmitibus dependentes, poma adhuc in ramis pendentia. Inter ista dona erat et fragrantissimum vinum ex Lesbo, potu præstantissimum.

XI. Equidem Astylus collaudabat ista, eratque assiduus in venandis leporibus, utpote opibus abundans juvenis et luxu nunquam non diffluens, quique ideo rus venerat, ut nova voluptate perfrueretur. Gnatho autem, utpote homo unice edoctus edere et ad ebrietatem usque se ingurgitare et lascivire si temulentus esset, quique quantus quantus, nihil aliud quam gula et venter erat, quæque sunt infra ventrem, non obiter et perfunctorie Daphnim sua dona conferentem contemplatus fuerat; sed cum natura puerorum amator esset, inventa, qualem in urbe non vidisset, forma, Daphnim aggredi decrevit, ratus hoc facile illi, utpote homini caprario, se persuasurum. Hæc cum constituisset, venationis non erat cum Astylo particeps, sed descendens ad loca, ubi pascebat Daphnis, verbis quidem capras, sed revera Daphnim, spectatum veniebat. Deinde blandis illum deliniens verbis, laudibus efferebat capras, tibiaque ut pastorale carmen caneret, postulabat, addebatque, mox ei libertatem impetraturum se, qui videlicet nihil non apud Dionysophanem posset.

XII. Ut autem illum mansuetum sibique morigerum habuit, de nocte insidiatus capellas e pastu abducenti, prius præcurrens, oscula quædam dedit; deinde, ut more caprarum, hircis sui copiam facientium, sibi tergum obvertat, precatur. Hæc cum serius animadvertisset Daphnis et dixisset, capras quod ineant hirci, id quidem se recte habere, sed hircum nunquam quem vidisse inire hircum, neque arietem pro ovibus arietem, neque gallos gallinarum loco gallos; ibi Gnatho paratus erat vi adigere, manusque injicere. At ille hominem ebrium, ægreque pedibus insistentem, cubito repulsum humi prostravit et veluti catulus aufugiens, jacentem reliquit, viri, non pueri, qui manu deduceret, opera indigentem. Neque postea eum admittebat Daphnis; sed modo hoc, modo illo loco capras pascebat, illum certe vitans, Chloënque diligenter servans. Neque Gnatho amplius illum curiose observabat, cum intellexisset, eum non solum formosum sed etiam esse robustum. Captabat autem occasionem de eo colloquendi cum Astylo, sperabatque fore, ut illum dono habiturus esset a juvene multa et præclara largiri volente.

ΙΓ'. Τότε μὲν οὖν οὐκ ἠδυνήθη, προσῄει γὰρ ὁ Διονυσοφάνης ἅμα τῇ Κλεαρίστῃ· καὶ ἦν θόρυβος πολὺς κτηνῶν, οἰκετῶν, ἀνδρῶν, γυναικῶν· μετὰ δὲ τοῦτο συνέταττε λόγον καὶ ἐρωτικὸν καὶ μακρόν. Ἦν δ' ὁ Διονυσοφάνης μεσαιπόλιος μὲν ἤδη, μέγας δὲ καὶ καλὸς καὶ μειρακίοις ἁμιλλᾶσθαι δυνάμενος· ἀλλὰ καὶ πλούσιος ἐν ὀλίγοις καὶ χρηστὸς ὡς οὐδεὶς ἕτερος. Οὗτος ἐλθὼν, τῇ πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ θεοῖς ἔθυσεν, ὅσοι προεστᾶσιν ἀγροικίας, Δήμητρι καὶ Διονύσῳ καὶ Πανὶ καὶ Νύμφαις καὶ κοινὸν πᾶσι τοῖς παροῦσιν ἔστησε κρατῆρα· ταῖς δ' ἄλλαις ἡμέραις ἐπεσκόπει τὰ τοῦ Λάμωνος ἔργα· καὶ ὁρῶν τὰ μὲν πεδία ἐν αὔλαξι, τὰς δ' ἀμπέλους ἐν κλήματι, τὸν δὲ παράδεισον ἐν κάλλει (περὶ γὰρ τῶν ἀνθῶν Ἄστυλος τὴν αἰτίαν ἀνελάμβανεν), ἥδετο περιττῶς καὶ τὸν Λάμωνα ἐπῄνει καὶ ἐλεύθερον ἀφήσειν ἐπηγγέλλετο. Κατῆλθε μετὰ ταῦτα καὶ εἰς τὸ αἰπόλιον τάς τ' αἶγας ὀψόμενος καὶ τὸν νέμοντα.

ΙΔ'. Χλόη μὲν οὖν εἰς τὴν ὕλην ἔφυγεν, ὄχλον τοσοῦτον αἰδεσθεῖσα καὶ φοβηθεῖσα· ὁ δὲ Δάφνις εἱστήκει δέρμα λάσιον αἰγὸς ἐζωσμένος, πήραν νεορραφῆ κατὰ τῶν ὤμων ἐξηρτημένος, κρατῶν ταῖς χερσὶν ἀμφοτέραις, τῇ μὲν ἀρτιπαγεῖς τυρούς, τῇ δὲ ἐρίφους γαλαθηνούς. Εἴ ποτε Ἀπόλλων Λαομέδοντι θητεύων ἐβουκόλησε, τοιόσδ' ἦν οἷος τότ' ὤφθη Δάφνις. Αὐτὸς μὲν οὖν εἶπεν οὐδὲν, ἀλλ' ἐρυθήματος πλησθεὶς ἔνευσε κάτω, προτείνας τὰ δῶρα· ὁ δὲ Λάμων, « οὗτος, εἶπε, σοί, δέσποτα, τῶν αἰγῶν αἰπόλος. Σὺ μὲν ἐμοὶ πεντήκοντα νέμειν δέδωκας καὶ δύο τράγους· οὗτος δέ σοι πεποίηκεν ἑκατὸν καὶ δέκα τράγους. Ὁρᾷς ὡς λιπαραὶ καὶ τὰς τρίχας λάσιαι καὶ τὰ κέρατα ἄθραυστοι. Πεποίηκε δ' αὐτὰς καὶ μουσικάς· σύριγγος γοῦν ἀκούουσαι ποιοῦσι πάντα. »

ΙΕ'. Παροῦσα δὴ τοῖς λεγομένοις ἡ Κλεαρίστη, πεῖραν ἐπεθύμησε τοῦ λεχθέντος λαβεῖν καὶ κελεύει τὸν Δάφνιν ταῖς αἰξὶν οἷον εἴωθε συρίσαι, καὶ ἐπαγγέλλεται συρίσαντι χαριεῖσθαι χιτῶνα, χλαῖναν καὶ ὑποδήματα. Ὁ δὲ καθίσας αὐτοὺς ὥσπερ θέατρον, στὰς ὑπὸ τῇ φηγῷ καὶ ἐκ τῆς πήρας τὴν σύριγγα προκομίσας, πρῶτα μὲν ὀλίγον ἐνέπνευσε· καὶ αἱ αἶγες ἔστησαν τὰς κεφαλὰς ἀράμεναι· εἶτ' ἐνέπνευσε τὸ νόμιον· καὶ αἱ αἶγες ἐνέμοντο, νεύσασαι κάτω· αὖθις λιγυρὸν ἐνέδωκε· καὶ ἀθρόαι κατεκλίθησαν. Ἐσύρισέ τι καὶ ὀξὺ μέλος· αἱ δὲ, ὥσπερ λύκου προσιόντος, εἰς τὴν ὕλην κατέφυγον. Μετ' ὀλίγον ἀνακλητικὸν ἐφθέγξατο· καὶ ἐξελθοῦσαι τῆς ὕλης, πλησίον αὐτοῦ τῶν ποδῶν συνέδραμον. Οὐδ' ἀνθρώπους οἰκέτας εἶδεν ἄν τις οὕτω πειθομένους προστάγματι δεσπότου. Οἵ τ' οὖν ἄλλοι πάντες ἐθαύμαζον καὶ πρὸ πάντων ἡ Κλεαρίστη καὶ τὰ δῶρα ἀποδώσειν ὤμοσε καλῷ τ' ὄντι αἰπόλῳ καὶ μουσικῷ· καὶ ἀνελθόντες εἰς τὴν ἔπαυλιν, ἀμφὶ ἄριστον εἶχον καὶ τῷ Δάφνιδι, ἀφ' ὧν ἤσθιον, ἔπεμψαν.

ΙϚ'. Ὁ δὲ μετὰ τῆς Χλόης ἤσθιε καὶ ἥδετο γευόμενος ἀστυκῆς ὀψαρτυσίας καὶ εὔελπις ἦν νεύξεσθαι

XIII. Tamen ista tunc temporis tractari non potuerunt. Namque adveniebat Dionysophanes una cum sua Clearista; turba erat jumentorum, servorum, virorum atque mulierum. Inde autem componere cœpit sermonem amatorium, eumque prolixum. Erat hic Dionysophanes ætate semicana, magnus autem et formosus, qui nec juveni cederet; quin et dives inter paucos, et in tantum probus, in quantum nemo alius. Hic, post adventum suum, prima die omnibus diis agri præsidibus sacra fecit, Cereri, Baccho, Pani, Nymphis, statuitque omnibus, quotquot aderant præsentes, cratera communem; reliquis diebus Lamonis inspexit opera : utque conspexit campum probe impressis sulcis aratum, vineam palmitibus totam turgidam, hortum eleganter politum, (quod namque flores attinebat, Astylus omnem culpam in se receperat) impense delectabatur atque Lamonem laudibus evehens, insuper pollicitus est, se eum liberum manumissurum. Post hæc etiam ad caprarum gregem descendit, capras caprariumque visurus.

XIV. Igitur Chloe in silvam aufugit, tantam turbam reverens et timens. At Daphnis hirsuta capræ pelle indutus substitit, ex humeris suspensam recens consutam habens peram, tenens utraque manu, altera nempe recentes caseolos, altera hædulos lactentes. Si quando Apollo Laomedonti mercede pacta serviit et armenta pavit, talis certe erat, qualis tunc visus est Daphnis : qui sane ne verbum quidem protulit, sed rubore suffusus dejecit oculos humi, muneraque porrexit. Lamon vero : Hic, inquit, here, caprarum tuarum custos est. Tu quidem quinquaginta mihi tradideras pascendas et binos hircos; hic usque ad centenas auctas dedit et denos hircos. Vides, quam sint pingues, nitidæque et villis densæ, cornibusque integræ. Eas et musicas reddidit; fistula namque audita statim omnia imperata faciunt.

XV. His dictis aderat et Clearista et specimen ejus quod dictum erat sumere cupiens, jussit Daphnim capellis, ut solebat, fistula canere, insimul promittens si id fecisset se eum tunica, læna et calceis muneraturam. Ille, in theatri modum illis dispositis, stans sub fago, e pera fistulam depromsit et primum quidem exilem inflando edidit sonitum, et statim capellæ surrexerunt capitibus erectis : deinde pastoralem occepit cantum, atque capellæ capite in terram demisso pascere cœperunt : rursus suavem et argutum sonum edidit, et simul omnes reclinatæ quieverunt. Tum quidem acutum insonuit; et illæ, non secus ac lupo irruente, in silvam confugerunt. Paulo post receptui signum dedit; tum derepente silva egressæ prope pedes ipsius circum circa currere omnes cœperunt. Nemo unquam famulos vidit ita dicto audientes hero suo. Ceteri itaque omnes demirati fuere, præcipue vero Clearista, quæ promissa huic formoso et musico caprario dona se persoluturam juravit. Reversique ad villam prandebant, et Daphnidi quædam de sua misere, unde edebant, mensa.

XVI. Ille una cum Chloe hisce epulis fruebatur, delectabaturque gustando conquisitissimos oppidanorum cibos,

τοῦ γάμου, πείσας τοὺς δεσπότας. Ὁ δὲ Γνάθων προσεκκαυθεὶς τοῖς κατὰ τὸ αἰπόλιον γεγενημένοις καὶ ἀβίωτον νομίζων τὸν βίον, εἰ μὴ τεύξεται Δάφνιδος, περιπατοῦντα τὸν Ἄστυλον ἐν τῷ παραδείσῳ φυλάξας καὶ ἀναγαγὼν εἰς τὸν τοῦ Διονύσου νεὼν, πόδας καὶ χεῖρας κατεφίλει. Τοῦ δὲ πυνθανομένου, τίνος ἕνεκα ταῦτα δρᾷ καὶ λέγειν κελεύοντος καὶ ὑπουργήσειν ὀμνύοντος· « Οἴχεταί σοι Γνάθων, ἔφη, δέσποτα. Ὁ μέχρι νῦν μόνης τραπέζης τῆς σῆς ἐρῶν, ὁ πρότερον ὀμνὺς ὅτι μηδέν ἐστιν ὡραιότερον οἴνου γέροντος, ὁ χρείττους τῶν ἐφήβων τῶν ἐν Μυτιλήνῃ, τοὺς σοὺς ὀψαρτυτὰς λέγων, μόνον λοιπὸν καλὸν εἶναι Δάφνιν νομίζω. Καὶ τροφῆς μὲν τῆς πολυτελοῦς οὐ γεύομαι, καίτοι τοσούτων παρασκευαζομένων ἑκάστης ἡμέρας, κρεῶν, ἰχθύων, μελιτωμάτων. Ἡδέως δ' ἂν αἲξ γενόμενος, πόαν ἐσθίοιμι καὶ φύλλα τῆς Δάφνιδος ἀκούων σύριγγος καὶ ὑπ' ἐκείνου νεμόμενος. Σὺ δὲ σῶσον Γνάθωνα τὸν σὸν καὶ τὸν ἀήττητον ἔρωτα νίκησον. Εἰ δὲ μὴ, σοὶ ἐπόμνυμι τὸν ἐμὸν θεὸν, ξιφίδιον λαβὼν καὶ ἐμπλήσας τὴν γαστέρα τροφῆς, ἐμαυτὸν ἀποκτενῶ πρὸ τῶν Δάφνιδος θυρῶν· σὺ δ' οὐκέτι καλεῖς Γναθωνάριον, ὥσπερ εἰώθεις παίζων ἀεί. »

ΙΖ'. Οὐκ ἀντέσχε κλάοντι καὶ αὖθις τοὺς πόδας καταφιλοῦντι, νεανίσκος μεγαλόφρων καὶ οὐκ ἄπειρος ἐρωτικῆς λύπης, ἀλλ' αἰτήσειν αὐτὸν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐπηγγείλατο καὶ κομιεῖν εἰς τὴν πόλιν, αὐτῷ μὲν δοῦλον, ἐκείνῳ δ' ἐρώμενον. Εἰς εὐθυμίαν δὲ καὶ αὐτὸς, ἐκεῖνον θέλων προάγειν, ἐπυνθάνετο μειδιῶν, εἰ οὐκ αἰσχύνεται Λάμωνος υἱὸν φιλῶν ἀλλὰ καὶ σπουδάζει συγκατακλιθῆναι νέμοντι αἶγας μειρακίῳ· καὶ ἅμα ὑπεκρίνετο τὴν τραγικὴν δυσωδίαν μυσάττεσθαι. Ὁ δὲ, οἷα πᾶσαν ἐρωτικὴν μυθολογίαν ἐν τοῖς ἀσωτείοις πεπαιδευμένος, οὐκ ἄπο σκοποῦ καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Δάφνιδος ἔλεγεν· « Οὐδεὶς ταῦτα, δέσποτα, ἐραστὴς πολυπραγμονεῖ· ἀλλ' ἐν ὅτῳ ποτ' ἂν σώματι εὕρῃ τὸ κάλλος ἑάλωκε. Διὰ τοῦτο καὶ φυτοῦ τις ἠράσθη καὶ ποταμοῦ καὶ θηρίου. Καίτοι, τίς οὐκ ἂν ἐραστὴν ἠλέησεν, ὃν ἔδει φοβεῖσθαι τὸν ἐρώμενον; Ἐγὼ δὲ σώματος μὲν ἐρῶ δούλου, κάλλους δ' ἐλευθέρου. Ὁρᾷς, ὡς ὑακίνθῳ μὲν τὴν κόμην ὁμοίαν ἔχει, λάμπουσι δ' ὑπὸ ταῖς ὀφρύσιν οἱ ὀφθαλμοὶ, καθάπερ ἐν χρυσῇ σφενδόνῃ ψηφίς; καὶ τὸ μὲν πρόσωπον ἐρυθήματος μεστὸν, τὸ δὲ στόμα λευκῶν ὀδόντων, ὥσπερ ἐλέφαντος. Τίς ἐκεῖθεν οὐκ ἂν εὔξαιτο λαβεῖν ἐραστὴς γλυκέα φιλήματα; Εἰ δὲ νέμοντος ἠράσθην, θεοὺς ἐμιμησάμην. Βουκόλος ἦν Ἀγχίσης καὶ ἔσχεν αὐτὸν Ἀφροδίτη· αἶγας ἔνεμε Βράγχος καὶ Ἀπόλλων αὐτὸν ἐφίλησε· ποιμὴν ἦν Γανυμήδης καὶ αὐτὸν ὁ τῶν ὅλων βασιλεὺς ἥρπασε. Μὴ καταφρονῶμεν παιδὸς, ᾧ καὶ αἶγας ὡς ἐρώσας πειθομένας εἴδομεν· ἀλλὰ καὶ ὅτι μένειν ἐπὶ γῆς ἐπιτρέπουσι τοιοῦτον κάλλος, χάριν ἔχωμεν τοῖς Διὸς ἀετοῖς. »

ΙΗ'. Ἡδὺ γελάσας ὁ Ἄστυλος ἐπὶ τούτῳ μάλιστα τῷ λεχθέντι καὶ ὡς μεγάλους ὁ Ἔρως ποιεῖ σοφιστὰς,

inque spem erigebatur, fore ut, dominis persuasis, hasce nuptias consequeretur. Gnatho autem magis accensus iis, quæ apud capellas acciderant, minimeque vitalem sibi vitam ducens, ni Daphnide potiretur, Astylum in horto inambulantem captavit et in Bacchi ædem abduxit, ubi ipsius pedes et manus osculari cœpit. At illo sciscitante, curnam id faceret et imperante ut eloqueretur, quid rei esset, insuperque adjurante se nihil ipsi denegaturum, Actum est, inquit, here, de Gnathone tuo. Qui ad hoc usque tempus solam amabam mensam tuam, qui antehac jurabam, nihil esse magis lepidum, quam vinum vetustum, qui ephebis Mytilenæis tuos obsoniorum conditores formosiores esse affirmabam, nunc solum Daphnim formosum esse censeo. Atque ne gustatis quidem conquisitissimis illis dapibus, quarum singulis diebus ingens est apparatus, carnibus, piscibus, libis melleis, libenter herbam ac frondes depascerem in capellam conversus, Daphnidis modo auscultans fistulam, et sub illius manu pascens. Tu vero tuum servato Gnathonem, invictumque vince amorem. Sin minus, tibi per meum juro deum, pugione arrepto et aqualiculo hoc cibis usque repleto, memet occidam ad ipsas adeo Daphnidis fores. Tu vero haud amplius me vocabis Gnathonulum, ut assidue per jocum soles.

XVII. Ferre non potuit lacrimantem, iterumque pedes exosculantem, juvenis magnanimus et amantium doloris haudquaquam ignarus, illique pollicitus est, se a patre petiturum Daphnim, eumque ducturum in urbem sibi quidem mancipium, ipsi vero amasium. Cum autem vellet eum bono esse animo, interrogabat subridens, numquid eum puderet Lamonis filium amare et nihil non moliri, quo cum adolescentulo capras pascente rem haberet? Et simul simulabat, sese hircinum illum fœtorem detestari. Gnatho contra, qui nullos non amatorios logos in ganeis didicisset, non alienum a re de se ipso et de Daphnide retulit : Nemo amatorum, domine, hisce curiose perscrutandis immoratur; sed in quocunque tandem corpore formam invenerit, illa capitur : idcirco et plantam nonnullus deperiit, nec non flumen et feram. Et quidem quis non amantem miseratus fuerit, cui formidandus sit ille ipse, quem amat? Servile quidem corpus, at liberalem formam amo. Vides, ut illius coma hyacintho similis sit? ut fulgeant oculi sub superciliis, veluti pala aurea inclusa gemma? ut illius facies rubore suffusa sit? ut illius oris dentes eboris instar candicent? Et quis amator non omnibus votis contenderet inde dulcia sumere basia? Sin vero pastorem arsi, deos imitatus feci. Bubulcus erat Anchises, attamen illum habuit Venus. Capellas pascebat Branchus, et Apollo ipsum amavit. Pastor Ganymedes erat et illum cœli terræque rex rapuit. Nec contemnamus puerum, cui etiam capellas veluti amantes, morigeras videmus. Immo potius, quod adhuc in terris manere tantam venustatem sinant, gratias agamus Jovis aquilis.

XVIII. Astylus cum ob hoc maxime dictum suaviter risisset, dixissetque magnos sophistas ab Amore formari,

εἰπὼν, ἐπετήρει καιρὸν, ἐν ᾧ τῷ πατρὶ περὶ Δάφνιδος διαλέξεται. Ἀκούσας δὲ τὰ λεχθέντα κρύφα πάντα ὁ Εὔδρομος, καὶ τὰ μὲν τὸν Δάφνιν φιλῶν, ὡς ἀγαθὸν νεανίσκον, τὰ δὲ ἀχθόμενος εἰ Γνάθωνος ἐμπαροίνημα γενήσεται τοιοῦτον κάλλος, αὐτίκα καταλέγει πάντ' ἐκείνῳ καὶ Λάμωνι. Ὁ μὲν οὖν Δάφνις ἐκπλαγεὶς, ἐγίνωσκεν ἅμα τῇ Χλόῃ τολμῆσαι φυγεῖν ἢ ἀποθανεῖν, κοινωνὸν κἀκείνην λαβών. Ὁ δὲ Λάμων προσκαλεσάμενος ἔξω τῆς αὐλῆς τὴν Μυρτάλην· « Οἰχόμεθα, εἶπεν, ὦ γύναι. Ἥκει καιρὸς ἐκκαλύπτειν τὰ κρυπτά. Ἔρρει μοι Δάφνις καὶ τὰ λοιπὰ πάντα· ἀλλ', οὐ μὰ τὸν Πᾶνα καὶ τὰς Νύμφας, οὐδ' εἰ μέλλω βοῦς, φασὶν, ἐν αὐλίῳ καταλείπεσθαι, τὴν Δάφνιδος τύχην, ἥτις ἐστὶν, οὐ σιωπήσομαι, ἀλλὰ καὶ ὅτι εὗρον ἐκκείμενον ἐρῶ καὶ ὅπως τρεφόμενον μηνύσω καὶ ὅσα εὗρον συνεκκείμενα δείξω. Μαθέτω Γνάθων ὁ μιαρὸς, οἷος ὢν οἵων ἐρᾷ. Παρασκεύαζέ μοι μόνον εὐτρεπῆ τὰ γνωρίσματα. »

ΙΘ'. Οἱ μὲν ταῦτα συνθέμενοι, ἀπῆλθον εἴσω πάλιν. Ὁ δ' Ἄστυλος σχολὴν ἄγοντι τῷ πατρὶ προσρυεὶς, αἰτεῖ τὸν Δάφνιν εἰς τὴν πόλιν καταγαγεῖν, ὡς καλόν τ' ὄντα καὶ ἀγροικίας κρείττονα καὶ ταχέως ὑπὸ Γνάθωνος καὶ τὰ ἀστυκὰ διδαχθῆναι δυνάμενον. Χαίρων ὁ πατὴρ δίδωσι· καὶ μεταπεμψάμενος τὸν Λάμωνα καὶ τὴν Μυρτάλην, εὐηγγελλίζετο μὲν αὐτοῖς, ὅτι Ἄστυλον θεραπεύσει λοιπὸν ἀντ' αἰγῶν καὶ τράγων Δάφνις· ἐπηγγέλλετο δὲ δύο ἀντ' ἐκείνου δώσειν αὐτοῖς αἰπόλους. Ἐνταῦθ' ὁ Λάμων, πάντων ἤδη συνερρυηκότων καὶ ὅτι καλὸν ὁμόδουλον ἕξουσιν ἡδομένων, αἰτήσας λόγον, ἤρξατο λέγειν· Ἄκουσον, ὦ δέσποτα, παρ' ἀνδρὸς γέροντος ἀληθῆ λόγον· ἐπόμνυμι δὲ τὸν Πᾶνα καὶ τὰς Νύμφας ὡς οὐδὲν ψεύσομαι. Οὐκ εἰμὶ Δάφνιδος πατὴρ, οὐδ' εὐτύχησέ ποτε Μυρτάλη μήτηρ γενέσθαι. Ἄλλοι πατέρες ἐξέθηκαν τοῦτον, ἴσως παιδίων πρεσβυτέρων ἅλις ἔχοντες· ἐγὼ δ' εὗρον ἐκκείμενον καὶ ὑπ' αἰγὸς ἐμῆς τρεφόμενον· ἣν καὶ ἀποθανοῦσαν ἔθαψα ἐν τῷ περικήπῳ, φιλῶν, ὅτι ἐποίησε μητρὸς ἔργα. Εὗρον αὐτῷ καὶ γνωρίσματα συνεκκείμενα· ὁμολογῶ, δέσποτα, καὶ φυλάττω· τύχης γάρ ἐστι μείζονος ἢ καθ' ἡμᾶς σύμβολα. Ἀστύλου μὲν οὖν εἶναι δοῦλον αὐτὸν οὐχ ὑπερηφανῶ, καλὸν οἰκέτην καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ δεσπότου· παροίνημα δὲ Γνάθωνος οὐ δύναμαι περιϊδεῖν γενόμενον, ὃς ἐς Μυτιλήνην αὐτὸν ἄγειν ἐπὶ γυναικῶν ἔργα σπουδάζει. »

Κ'. Ὁ μὲν Λάμων ταῦτ' εἰπὼν ἐσιώπησε καὶ πόλλ' ἀφῆκε δάκρυα. Τοῦ δὲ Γνάθωνος θρασυνομένου καὶ πληγὰς ἀπειλοῦντος, ὁ Διονυσοφάνης τοῖς εἰρημένοις ἐκπλαγεὶς, τὸν μὲν Γνάθωνα σιωπᾶν ἐκέλευσε, σφόδρα τὴν ὀφρὺν εἰς αὐτὸν τοξοποιήσας· τὸν δὲ Λάμωνα πάλιν ἀνέκρινε καὶ παρεκελεύετο τἀληθῆ λέγειν, μηδ' ὅμοια πλάττειν μύθοις ἐπὶ τῷ κατέχειν τὸν υἱόν. Ὡς δ' ἀτενὴς ἦν καὶ κατὰ πάντων ὤμνυ θεῶν καὶ ἐδίδου βασανίζειν αὐτὸν, εἴ τι ψεύδεται, παρακαθημένης τῆς Κλεαρίστης ἐβασάνιζε τὰ λελεγμένα. « Τί δ' ἂν

circumspectare commodum tempus cœpit, quo suum patrem de Daphnide alloqui posset. Eudromus subauscultavit, quæcunque locuti fuerant, clanculum, et, cum Daphnim, ut optimum juvenem, diligens, tum ægre ferens, quod tam elegans juvenis ludibrio esset futurus lascivo Gnathoni, extemplo omnem rem aperuit et Daphnidi ipsi et Lamoni. Daphnis igitur, animo consternatus, simul cum Chloe se in fugam dare constituit, vel vitæ finem sibi ponere, ea quoque comite adscita. At Lamon, evocata foras Myrtala, Periimus, inquit, mea uxor. Adest tempus, ea revelandi, quæ hactenus tecta fuere. Daphnis periit mihi et reliqua omnia : sed Panem atque Nymphas testor, etiamsi, quod aiunt, bos in stabulo sim relinquendus, Daphnidis fortunam nequaquam reticebo; sed, quod inveni expositum, dicam, quomodo educatus fuerit indicabo et quæ cum illo exposita fuerint ostendam. Discat scelestus iste Gnatho et quis sit ipse et quos amare audeat. Tu modo cura, ut hæc mihi monumenta sint promta.

XIX. Sic ubi inter ipsos convenit, se intro receperunt. Astylus ad patrem otium agentem advolans, petit, ut Daphnim sibi liceat in urbem abducere, utpote formosum præstantioremque, quam qui ruri degat et brevi temporis spatio a Gnathone urbanos mores edocendum. Lubens pater concessit, atque arcessitis Lamoni ac Myrtalæ lætum afferebat nuntium, quod, pro capris hircisque, Astylo deinceps daturus sit operam Daphnis; pollicitus, pro illo duos illis se daturum caprarios. Tum Lamon, cum jam omnes confluxissent atque, quod formosum essent habituri conservum, lætarentur, dicendi copiam petiit, sicque profari cœpit : Audi, here, ex viro sene verum sermonem : juro Panem Nymphasque, me nihil falsi esse dicturum. Non sum ego Daphnidis pater, neque tam beata fuit Myrtale, ut mater exsisteret. Alii parentes hunc exposuerunt infantulum, forsan grandiorum liberorum satis habentes. Ego inveni illum expositum et a capra mea nutritum, quam etiam mortuam in horti ambitu sepelivi, magno illam amore prosequens, quod matris officia præstitisset. Inveni et monumenta quædam cum illo exposita; confiteor, domine, atque asservo ista; fortunæ namque altioris, quam ut nobis convenire possint, hæc sunt indicia. Servum autem illum esse Astyli, videlicet famulum pulchrum domini pulchri atque boni, non aspernor; at illum Gnathonis libidini exponi, id nullo modo tolerare possum; cum eum Gnatho ideo Mytilenen adducat, ut muliebria patiatur.

XX. His dictis Lamon, multas in lacrimas effusus, conticuit. Cum autem Gnatho audacius efferretur, verberaque minaretur, Dionysophanes dictis obstupefactus, Gnathoni silentium imperavit, torve supercilia in ipsum intorquens; et Lamonem iterum interrogavit et jussit, ut ipsi vera responderet, neque consimilia fabulis confingeret, quo sic filium retinere posset. Cum autem Lamon firmus in verbis persisteret, perque omnes juraret deos, seque ad quæstionem offerret, si quid mentitus fuisset, assidente Clearista, dicta examinabat. Quare Lamon mentiretur, cum

ἐψεύδετο Λάμων, μέλλων ἀνθ' ἑνὸς δύο λαμβάνειν αἰπόλους; Πῶς δ' ἂν καὶ ταῦτ' ἔπλασεν ἄγροικος; Οὐ γὰρ εὐθὺς ἦν ἄπιστον ἐκ τοιούτου γέροντος καὶ μητρὸς εὐτελοῦς υἱὸν καλὸν οὕτω γενέσθαι; »

ΚΑ'. Ἐδόκει μὴ μαντεύεσθαι ἐπιπλέον ἀλλ' ἤδη τὰ γνωρίσματα σκοπεῖν, εἰ λαμπρᾶς καὶ ἐνδοξοτέρας τύχης. Ἀπῄει μὲν Μυρτάλη κομιοῦσα πάντα φυλαττόμενα ἐν πήρᾳ παλαιᾷ. Κομισθέντα δὲ πρῶτος Διονυσοφάνης ἐπέβλεπε καὶ ἰδὼν χλανίδιον ἁλουργὲς, πόρπην χρυσήλατον, ξιφίδιον ἐλεφαντόκωπον, μέγα βοήσας, ὦ Ζεῦ δέσποτα, καλεῖ τὴν γυναῖκα θεασομένην. Ἡ δ' ἰδοῦσα μέγα καὶ αὐτὴ βοᾷ· « Ὦ φίλαι Μοῖραι· οὐ ταῦθ' ἡμεῖς συνεξεθήκαμεν ἰδίῳ παιδί; Οὐκ εἰς τούτους τοὺς ἀγροὺς κομιοῦσαν Σωφροσύνην ἀπεστείλαμεν; Οὐκ ἄλλα μὲν οὖν, ἀλλὰ ταῦτα. Φίλ' ἄνερ, ἡμέτερόν ἐστι τὸ παιδίον· σὸς υἱός ἐστι Δάφνις καὶ πατρῴας ἔνεμεν αἶγας. »

ΚΒ'. Ἔτι λεγούσης αὐτῆς καὶ τοῦ Διονυσοφάνους τὰ γνωρίσματα φιλοῦντος καὶ ὑπὸ περιττῆς ἡδονῆς δακρύοντος, ὁ Ἄστυλος συνεὶς ὡς ἀδελφός ἐστι, ῥίψας θοἰμάτιον, ἔθει κατὰ τοῦ παραδείσου, πρῶτος τὸν Δάφνιν φιλῆσαι θέλων. Ἰδὼν δ' αὐτὸν ὁ Δάφνις θέοντα μετὰ πολλῶν καὶ βοῶντα, Δάφνι, νομίσας ὅτι συλλαβεῖν αὐτὸν βουλόμενος τρέχει, ῥίψας τὴν πήραν καὶ τὴν σύριγγα πρὸς τὴν θάλατταν ἐφέρετο ῥίψων ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς μεγάλης πέτρας. Καὶ ἴσως ἄν, τὸ καινότατον, εὑρεθεὶς ἀπωλώλει Δάφνις, εἰ μὴ συνεὶς ὁ Ἄστυλος ἐβόα πάλιν· « Στῆθι, Δάφνι, μηδὲν φοβηθῇς· ἀδελφός εἰμί σου, καὶ γονεῖς οἱ μέχρι νῦν δεσπόται. Νῦν ἡμῖν Λάμων τὴν αἶγα εἶπε καὶ τὰ γνωρίσματα ἔδειξεν· ὅρα δ' ἐπιστραφείς, πῶς ἴασι φαιδροὶ καὶ γελῶντες. Ἀλλ' ἐμὲ πρῶτον φίλησον· ὄμνυμι δὲ τὰς Νύμφας, ὡς οὐ ψεύδομαι. »

ΚΓ'. Μόλις οὖν μετὰ τοὺς ὅρκους ἔστη καὶ τὸν Ἄστυλον τρέχοντα περιέμεινε καὶ προσελθόντα κατεφίλησεν. Ἐν ᾧ δ' ἐκεῖνον ἐφίλει, πλῆθος τὸ λοιπὸν ἐπιρρεῖ θεραπόντων, θεραπαινῶν, αὐτὸς ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ μετ' αὐτοῦ. Οὗτοι πάντες περιέβαλλον, κατεφίλουν χαίροντες, κλάοντες. Ὁ δὲ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα πρὸ τῶν ἄλλων ἐφιλοφρονεῖτο· καί, ὡς πάλαι εἰδώς, προσεστερνίζετο καὶ ἐξελθεῖν τῶν περιβολῶν οὐκ ἤθελεν· οὕτω φύσις ταχέως πιστεύεται. Ἐξελάθετο καὶ Χλόης πρὸς ὀλίγον. Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν ἔπαυλιν, ἐσθῆτά τ' ἔλαβε πολυτελῆ καὶ παρὰ τὸν πατέρα τὸν ἴδιον καθεσθεὶς ἤκουσεν αὐτοῦ λέγοντος οὕτως·

ΚΔ'. « Ἔγημα, ὦ παῖδες, κομιδῇ νέος. Καὶ χρόνου διελθόντος ὀλίγου, πατήρ, ὡς ᾤμην, εὐτυχὴς ἐγεγόνειν· ἐγένετο γάρ μοι πρῶτος υἱὸς καὶ δευτέρα θυγάτηρ καὶ τρίτος Ἄστυλος. Ὤμην ἱκανὸν εἶναι τὸ γένος καὶ γενόμενον ἐπὶ πᾶσι τοῦτο τὸ παιδίον ἐξέθηκα, οὐ γνωρίσματα ταῦτα συνεκθείς, ἀλλ' ἐντάφια. Τὰ δὲ τῆς τύχης ἄλλα βουλεύματα. Ὁ μὲν γὰρ πρεσβύτερος παῖς καὶ ἡ θυγάτηρ ὁμοίᾳ νόσῳ μιᾶς ἡμέρας ἀπώλοντο· σὺ δέ μοι προνοίᾳ θεῶν ἐσώθης, ἵνα πλείους

pro uno duos accepturus sit caprarios? Quomodo hæc commentitus fuisset homo rusticus? Nonne statim fuerat incredibile, ab tali senecione atque matre vili filium tam insigni forma progenitum fuisse?

XXI. Placuit non ulterius conjecturis inhærere sed ipsa inspicere monumenta num illa splendidioris insigniorisque fortunæ essent. Abiit Myrtale, cuncta allatura, quæ vetusta in pera asservabantur. Allata primus inspiciebat Dionysophanes, visisque chlamydicula purpurea, fibula ex auro fabrefacta, gladiolo eburneum habente capulum, valide exclamando, o Juppiter dominator! advocavit uxorem ut et ipsa intueretur. Quæ ut vidit altum et ipsa exclamavit: Caræ Parcæ! Nonne hæc sunt, quæ una cum nostro filiolo exponenda curavimus? Nonne hæc in hos ipsos agros asportaturam Sophrosynen misimus? Non sunt alia certe sed ipsamet hæc sunt. Marite carissime, nostra hæc proles: tuus filius Daphnis est et paternas capellas pavit.

XXII. Illa adhuc loquente, Dionysophaneque signa hæc deosculante, præque nimio gaudio lacrimas fundente, Astylus intelligens, suum esse fratrem, statim abjecto pallio, cursu tendebat per hortum, primus osculari Daphnim volens. Cum autem Daphnis illum currentem vidisset, multis stipatum, clamantemque, Daphni, ratus illum accurrere, ut ipsi manus injiciat, pera fistulaque abjectis, ad mare ferebatur, se præcipitem de excelsa petra daturus. Et fortasse, quod novum et insolens, inventus periisset Daphnis, nisi, re intellecta, Astylus clamitasset iterum: Siste gradum, Daphni, et nihil reformida. Frater tuus sum, et parentes tui sunt, qui hactenus heri exstiterunt. Nunc nobis Lamon de capra rem omnem narravit et monumenta ostendit. Vide, conversus, quam læti incedant, quamque hilari vultu. Verum me primum osculeris: juro per Nymphas me nihil mentiri.

XXIII. Vix post jusjurandum hoc stetit et Astylum occurrentem exspectavit atque accedentem osculo excepit. Interea loci, dum illum osculatur, cetera multitudo servorum ancillarumque affluit, quin et pater una cum matre. Hi omnes illum amplexabantur, deosculabantur cum gaudio atque fletu. At Daphnis patrem et matrem ante alios tenerrimo affectu complectebatur, et quasi jam pridem nosset, pectori applicabat, exireque amplexibus recusabat: tam cito sibi invenit natura fidem. Et Chloës in breve tempus obliviscebatur. Cumque jam venisset ad villam, pretiosam accepit vestem, juxtaque genuinum patrem collocatus, cum ad hunc modum sermocinantem auscultavit.

XXIV. Uxorem duxi, mei filii, admodum juvenis, atque exiguo interjecto temporis spatio, genitor, ut ego arbitrabar, fortunatus eram. Primus enim partus filius erat, alter filia, tertius Astylus. Ratus itaque hosce sufficere generi nostro, prognatum post omnes hunc puellum exponendum curavi; expositis his una, non veluti monumentis, verum potius ut funebribus ornamentis. At aliter visum fuit fortunæ. Natu quippe major filius et ipsa filia eodem morbo uno die perierunt; at tu deorum providentia mihi servatus es, quo

ἔχωμεν χειραγωγούς. Μήτ' οὖν σύ μοι μνησικακήσῃς ποτὲ τῆς ἐκθέσεως· ἑκὼν γὰρ οὐκ ἐβουλευσάμην· μήτε σὺ λυπηθῇς, Ἄστυλε, μέρος ληψόμενος ἀντὶ πάσης τῆς οὐσίας· κρεῖττον γὰρ τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἀδελφοῦ κτῆμα οὐδέν· ἀλλὰ φιλεῖτε ἀλλήλους καὶ χρημάτων γ' ἕνεκα καὶ βασιλεῦσιν ἐρίζετε. Πολλὴν μὲν γὰρ ἐγὼ ὑμῖν καταλείψω γῆν, πολλοὺς δ' οἰκέτας δεξιοὺς, χρυσὸν, ἄργυρον, ὅσ' ἄλλα εὐδαιμόνων κτήματα. Μόνον ἐξαίρετον τοῦτο Δάφνιδι τὸ χωρίον δίδωμι καὶ Λάμωνα καὶ Μυρτάλην καὶ τὰς αἶγας ἃς αὐτὸς ἔνεμεν. »

ΚΕ'. Ἔτι αὐτοῦ λέγοντος, Δάφνις ἀναπηδήσας, « καλῶς με, εἶπε πάτερ, ἀνέμνησας. Ἄπειμι τὰς αἶγας ἀπάξων ἐπὶ ποτὸν, αἵ που νῦν διψῶσαι περιμένουσι τὴν σύριγγα τὴν ἐμὴν, ἐγὼ δ' ἐνταυθὶ καθέζομαι. » Ἡδὺ πάντες ἐξεγέλασαν, ὅτι δεσπότης γεγενημένος, ἔτι θέλει εἶναι αἰπόλος. Κἀκείνας μὲν θεραπεύσων ἐπέμφθη τις ἄλλος· οἱ δὲ θύσαντες Διῒ Σωτῆρι, συμπόσιον συνεκρότουν. Εἰς τοῦτο τὸ συμπόσιον μόνος οὐχ ἧκε Γνάθων· ἀλλὰ φοβούμενος ἐν τῷ νεῷ τοῦ Διονύσου καὶ τὴν ἡμέραν ἔμεινε καὶ τὴν νύκτα, ὥσπερ ἱκέτης. Ταχείας δὲ φήμης εἰς πάντας ἐλθούσης, ὅτι Διονυσοφάνης εὗρεν υἱὸν, καὶ ὅτι Δάφνις ὁ αἰπόλος δεσπότης τῶν ἀγρῶν εὑρέθη, ἅμ' ἕῳ συνέτρεχον ἄλλος ἀλλαχόθεν, τῷ μὲν μειρακίῳ συνηδόμενοι, τῷ δὲ πατρὶ αὐτοῦ δῶρα κομίζοντες· ἐν οἷς καὶ ὁ Δρύας πρῶτος, ὁ τρέφων τὴν Χλόην.

ΚϚ'. Ὁ δὲ Διονυσοφάνης κατεῖχε πάντας, κοινωνοὺς μετὰ τὴν εὐφροσύνην καὶ τῆς ἑορτῆς ἐσομένους. Παρεσκεύαστο δὲ πολὺς μὲν οἶνος, πολλὰ δ' ἄλευρα, ὄρνιθες ἕλειοι, χοῖροι γαλαθηνοὶ, μελιτώματα ποικίλα· καὶ ἱερεῖα δὲ πολλὰ τοῖς ἐπιχωρίοις θεοῖς ἐθύετο. Ἐνταῦθ' ὁ Δάφνις συναθροίσας πάντα τὰ ποιμενικὰ κτήματα διένειμεν ἀναθήματα τοῖς θεοῖς. Τῷ Διονύσῳ μὲν ἀνέθηκε τὴν πήραν καὶ τὸ δέρμα, τῷ Πανὶ τὴν σύριγγα καὶ τὸν πλαγίαυλον, τὴν καλαύροπα ταῖς Νύμφαις καὶ τοὺς γαυλοὺς οὓς αὐτὸς ἐτεκτήνατο. Οὕτως δ' ἄρα τὸ σύνηθες ξενιζούσης εὐδαιμονίας τερπνότερόν ἐστιν, ὥστ' ἐδάκρυεν ἐφ' ἑκάστῳ τούτων ἀπαλλασσόμενος· καὶ οὔτε τοὺς γαυλοὺς ἀνέθηκε πρὶν ἀμέλξαι, οὔτε τὸ δέρμα πρὶν ἐνδύσασθαι, οὔτε τὴν σύριγγα πρὶν συρίσαι· ἀλλὰ καὶ ἐφίλησεν αὐτὰ πάντα καὶ τὰς αἶγας προσεῖπε καὶ τοὺς τράγους ἐκάλεσεν ὀνομαστί. Τῆς μὲν γὰρ πηγῆς καὶ ἔπιεν, ὅτι πολλάκις καὶ μετὰ Χλόης. Οὔπω δ' ὡμολόγει τὸν ἔρωτα καιρὸν παραφυλάττων.

ΚΖ'. Ἐν ᾧ δὲ Δάφνις ἐν θυσίαις ἦν, τάδε γίνεται περὶ τὴν Χλόην. Ἐκάθητο κλάουσα οἷα εἰκὸς ἦν· « Ἐξελάθετό μου Δάφνις. Ὀνειροπολεῖ γάμους πλουσίους. Τί γὰρ αὐτὸν ὀμνύειν ἀντὶ τῶν Νυμφῶν τὰς αἶγας ἐκέλευον; Κατέλιπε ταύτας ὡς καὶ Χλόην. Οὐδὲ θύων ταῖς Νύμφαις καὶ τῷ Πανὶ ἐπεθύμησεν ἰδεῖν Χλόην. Εὗρεν ἴσως παρὰ τῇ μητρὶ θεραπαίνας ἐμοῦ κρείττονας. Χαιρέτω· ἐγὼ δ' οὐ ζήσομαι. »

plures in senectute manuductores haberemus. Cave unquam malevolo in me sis animo ob hanc tui expositionem; volente enim animo id haudquaquam a me consultum est. Neque est, Astyle, quod doleas, licet pro asse semissem totius hereditatis accepturus. Hominibus enim sapientibus nulla fratre præstantior est possessio. Quin immo vos mutuo amate, et quoad opes vel cum regibus contendite. Magna enim vobis latifundia ego relinquam, multos famulos industrios, aurum, argentum, et quæcunque alia divites possidere solent. Præcipuum tantum Daphnidi hunc agrum do, nec non Lamonem atque Myrtalam, ipsasque quas ipsemet pavit, capellas.

XXV. Illo etiamnum loquente, Daphnis prosiliens, recte illa, inquit, mihi in memoriam revocasti. Exeo capras ducturus ad potum, quæ alicubi sitientes meam exspectant fistulam; ego vero hic sedeo. Riserunt suaviter omnes, quod dominus factus, etiamnum caprarius esse vellet. Et alius quidem missus fuit, qui illarum curam ageret; hi autem, sacris Jovi Servatori factis, læti agitaverunt convivium. Ad hoc solus non accessit Gnatho, qui, timore perculsus, in Bacchi fano, tanquam supplex, diem atque noctem mansit. Cum autem fama ad omnium aures pervenisset, Dionysophanem suum invenisse filium, atque Daphnim illum caprarium, agrorum dominum factum fuisse, prima luce alii aliunde confluxerunt, adolescenti gratulantes, patri autem munera conferentes; inter quos primus Dryas, qui Chloën aluerat.

XXVI. Omnes autem detinuit Dionysophanes, ut post hanc lætitiam etiam festo interessent. Ingens autem erat vini apparatus, nec minor farinæ, aves palustres, porcelli subrumi, mellearum placentarum scitamenta varia; multæ etiam victimæ diis patriis mactabantur. Tum Daphnis, reculis omnibus pastoralibus collectis, donaria diis distribuit: Baccho quidem peram atque pellem consecravit, Pani vero fistulam et tibiam obliquam, pedum autem Nymphis, sicut et mulctralia, quæ ipse fabricaverat. Adeo autem id, cui assuevimus, nova et insolenti fortunæ prosperitate acceptius esse solet, ut exciderint ipsi lacrimæ ad hæc singula, dum iis quasi valediceret, nec ante mulctralia diis obtulerit quam in illis mulxisset, neque pellem quam eam induisset, neque fistulam quam ea cecinisset; quin singula quoque illa deosculatus et capellas allocutus fuit, hircosque compellavit nominatim. De fonte quoque bibit quod sæpius et cum Chloë indidem bibisset. Nondum tamen suum amorem confitebatur, occasioni imminens.

XXVII. Quo tempore autem Daphnis sacris faciendis vacabat, ita se habebant res Chloës. Sedebat plorans, ut par erat: Mei oblitus est Daphnis; scilicet opulentas nuptias mente agitat. Cui bono enim ipsum ad jusjurandum per capras, pro eo, quod per Nymphas illi ego dederam, vicissim adegi? Et illas, ut Chloën, reliquit. Ne quidem cum sacra Nymphis et Pani faceret, eum vel videndæ Chloës desiderium cepit. Forsan apud matrem nactus est ancillas me præstantiores. Valeat; ego amplius non vivam.

ΚΖ'. Τοιαῦτα λέγουσαν, τοιαῦτ' ἐννοοῦσαν, ὁ Λάμπις ὁ βουκόλος μετὰ χειρὸς γεωργικῆς ἐπιστὰς ἥρπασεν αὐτήν, ὡς οὔτε Δάφνιδος ἔτι γαμήσοντος καὶ Δρύαντος ἐκεῖνον ἀγαπήσοντος. Ἡ μὲν οὖν ἐκομίζετο βοῶσα ἐλεεινόν· τῶν δέ τις ἰδόντων ἐμήνυσε τῇ Νάπῃ κἀκείνη τῷ Δρύαντι καὶ ὁ Δρύας τῷ Δάφνιδι. Ὁ δ' ἔξω τῶν φρενῶν γενόμενος, οὔτ' εἰπεῖν πρὸς τὸν πατέρα ἐτόλμα καὶ καρτερεῖν μὴ δυνάμενος, εἰς τὸν περίκηπον εἰσελθὼν ὠδύρετο· «Ὢ πικρᾶς ἀνευρέσεως, λέγων. Πόσον ἦν μοι κρεῖττον νέμειν; Πόσον ἤμην μακαριώτερος, δοῦλος ὤν; Τότ' ἔβλεπον Χλόην, τότε (κατεφίλουν) αὐτήν, νῦν δὲ τὴν μὲν Λάμπις ἁρπάσας οἴχεται, νυκτὸς δὲ γενομένης συγκοιμήσεται. Ἐγὼ δὲ πίνω καὶ τρυφῶ καὶ μάτην τὸν Πᾶνα καὶ τὰς αἶγας καὶ τὰς Νύμφας ὤμοσα.»

ΚΘ'. Ταῦτα τοῦ Δάφνιδος λέγοντος, ἤκουσεν ὁ Γνάθων ἐν τῷ παραδείσῳ λανθάνων· καὶ καιρὸν ἥκειν διαλλαγῶν πρὸς αὐτὸν νομίζων, τινὰς τῶν τοῦ Ἀστύλου νεανίσκων προσλαβὼν μεταδιώκει τὸν Δρύαντα. Καὶ ἡγεῖσθαι κελεύσας ἐπὶ τὴν τοῦ Λάμπιδος ἔπαυλιν, συνέτεινε δρόμον· καὶ καταλαβὼν ἄρτι εἰσαγαγόντα τὴν Χλόην, ἐκείνην τ' ἀφαιρεῖται καὶ ἀνθρώπους γεωργοὺς συνηλόησε πληγαῖς. Ἐσπούδαζε δὲ καὶ τὸν Λάμπιν δήσας ἄγειν ὡς αἰχμάλωτον ἐκ πολέμου τινός, εἰ μὴ φθάσας ἀπέδρα. Κατορθώσας δὲ τηλικοῦτον ἔργον, νυκτὸς ἀρχομένης ἐπανέρχεται. Καὶ τὸν μὲν Διονυσοφάνην εὑρίσκει καθεύδοντα, τὸν δὲ Δάφνιν ἀγρυπνοῦντα καὶ ἔτι ἐν τῷ περικήπῳ δακρύοντα. Προσάγει δὴ τὴν Χλόην αὐτῷ καὶ διδοὺς διηγεῖται πάντα· καὶ δεῖται μηδὲν ἔτι μνησικακοῦντα δοῦλον ἔχειν οὐκ ἄχρηστον, μηδ' ἀφελέσθαι τραπέζης, μεθ' ἣν τεθνήξεται λιμῷ. Ὁ δ' ἰδὼν καὶ ἔχων ἐν ταῖς χερσὶ τὴν Χλόην τῷ μὲν ὡς εὐεργέτῃ διηλλάττετο, τῇ δ' ὑπὲρ τῆς ἀμελείας ἀπελογεῖτο.

Λ'. Βουλευομένοις δ' αὐτοῖς ἐδόκει τὸν γάμον κρύπτειν, ἔχειν δὲ κρύφα τὴν Χλόην πρὸς μόνην ὁμολογήσαντα τὸν ἔρωτα τὴν μητέρα. Ἀλλ' οὐ συνεχώρει Δρύας, ἠξίου δὲ τῷ πατρὶ λέγειν καὶ πείσειν αὐτὸς ἐπηγγέλλετο. Καὶ γενομένης ἡμέρας, ἔχων ἐν τῇ πήρᾳ τὰ γνωρίσματα πρόσεισι τῷ Διονυσοφάνει καὶ τῇ Κλεαρίστῃ καθημένοις ἐν τῷ παραδείσῳ· παρῆν δὲ καὶ ὁ Ἄστυλος καὶ αὐτὸς ὁ Δάφνις· καὶ σιωπῆς γενομένης, ἤρξατο λέγειν· «Ὁμοία με ἀνάγκη Λάμωνι τὰ μέχρι νῦν ἄρρητα ἐκέλευσε λέγειν. Χλόην ταύτην οὔτ' ἐγέννησα, οὔτ' ἀνέθρεψα· ἀλλ' ἐγέννησαν μὲν ἄλλοι, κειμένην δ' ἐν ἄντρῳ Νυμφῶν ἀνέθρεψεν οἶς. Εἶδον τοῦτ' αὐτὸς καὶ ἰδὼν ἐθαύμασα καὶ θαυμάσας ἔθρεψα. Μαρτυρεῖ μὲν καὶ τὸ κάλλος, ἔοικε γὰρ οὐδὲν ἡμῖν· μαρτυρεῖ δὲ καὶ τὰ γνωρίσματα, πλουσιώτερα γὰρ ἢ κατὰ ποιμένα. Ἴδετε ταῦτα καὶ τοὺς προσήκοντας τῇ κόρῃ ζητήσατε, ἂν ἀξία ποτὲ Δάφνιδος φανῇ.»

ΛΑ'. Τοῦτ' οὔτε Δρύας ἀσκόπως ἔρριψεν, οὔτε Διονυσοφάνης ἀμελῶς ἤκουσεν, ἀλλ' ἰδὼν εἰς τὸν Δάφνιν καὶ ὁρῶν αὐτὸν χλωριῶντα καὶ κρύφα δα-

XXVIII Talia dicentem, talia volutantem animo, Lampis armentarius, una cum rusticorum manu subito adstans eam rapuit, quasi Daphnis eam jam non ducturus esset et Dryas contentus foret, si Lampis eam duceret. Illa itaque auferebatur miserandum clamans; ceterum quidam ex illis, qui hoc viderant, hujus facti indicium facit Napæ, illa Dryanti, Dryas Daphnidi; qui jam sui non compos, neque patri dicere audebat et tamen sic durare non poterat. Igitur horti ambitum ingressus, lamentabatur dicens: Quam triste est mihi, agnitum et repertum fuisse? Quanto melius mecum agebatur, cum pecus pascebam? Quanto eram beatior, cum serviebam? Tunc videbam Chloën, tunc (osculabar) eam, nunc vero Lampis illa abrepta abit, nocteque cœpta cum illa cubabit. Ast ego potui indulgeo, deliciis diffluo et frustra Panem, capras atque Nymphas juravi.

XXIX. Hæc dicentem Daphnim Gnatho in horto delitescens audivit, horamque adesse ratus, qua placatum eum sibi reddere posset, assumtis nonnullis ex Astyli pueris, Dryantem persequitur, hortatusque, ut se ducerent, ad Lampidis casam cursum intendit. Et eum assecutus eo ipso temporis puncto, quo Chloën introduceret, ipsam eripuit, et agrestes homines verberibus mulctavit. Verum strenuam operam navabat, quo vinctum Lampim, haud secus quam ex bello aliquo captivum abduceret; quod sane præstitisset, nisi is sua id fuga prævertisset. Re tam praeclare gesta, inclinatoque in occasum die, reversus, Dionysophanem invenit jam somno indulgentem, Daphnim vero vigilantem et adhuc circa hortum plorantem. Cui adducta jam traditaque Chloë, omnia commemorat, simulque obsecrat, oblivisci velit injuriarum, seque non inutilem servum recipere, neque mensa privare, qua interdicta, illico moriatur fame. Daphnis autem ubi Chloen conspexit, eamque in manibus tenere se sentiit, cum isto, utpote de se tam bene merito, redibat in gratiam, Chloæ vero de ipsius neglectu se excusare cœpit.

XXX. Ceterum habito inter se consilio, nuptias celandas censuerunt, Chloënque clandestino asservandam, soli tantum matri amore ipsorum indicato. Verum enimvero idem non placuit Dryanti; censuit potius rem patri exponendam et in se recepit, fore ut eum persuaderet. Ubi illuxit, habens in pera monumenta, ad Dionysophanem Clearistamque, in horto sedentes, accedit. Aderat et Astylus, simulque ipse Daphnis; silentioque facto, ita dicere exorsus est: Me eadem, quæ Lamonem, necessitas ea, quæ ad hoc tempus occulta latuere, dicere jubet. Hanc ego Chloen neque genui, neque primis alimentis sustentavi; verum alii genuere, jacentemque in antro Nympharum ovis sustentavit. Hoc ipsemet meis vidi oculis; vidi, et admiratus sum, et miratus illam eduxi. Hujusce rei testimonium perhibet et fidem facit illud formæ insigne decus; nihil enim in illa inest, quod nos referat. Testantur et monumenta, quæ splendidiora sunt, quam pro pastoris sorte. Hæc inspicite, et inquirite, quinam sint cum hac puella propinquitate conjuncti, si aliquando Daphnidis connubio digna videatur.

XXXI. Hæc verba ut non temere injecit Dryas, ita neque Dionysophanes oscitanter audivit, sed oculos conjiciens in Daphnim et animadvertens illum expallescere et occulte

κρύοντα, ταχέως ἐφώρασε τὸν ἔρωτα· καὶ ὡς ὑπὲρ παιδὸς ἰδίου μᾶλλον ἢ κόρης ἀλλοτρίας δεδοικὼς, διὰ πάσης ἀκριβείας ἤλεγχε τοὺς λόγους τοῦ Δρύαντος. Ἐπεὶ δὲ καὶ τὰ γνωρίσματα εἶδε κομισθέντα, τὰ ὑποδήματα τὰ κατάχρυσα, τὰς περισκελίδας, τὴν μίτραν, προσκαλεσάμενος τὴν Χλόην, παρεκελεύετο θαρρεῖν, ὡς ἄνδρα μὲν ἔχουσαν ἤδη, ταχέως δ' εὑρήσουσαν καὶ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα. Καὶ τὴν μὲν ἡ Κλεαρίστη παραλαβοῦσα ἐκόσμει λοιπὸν ὡς υἱοῦ γυναῖκα· τὸν δὲ Δάφνιν ὁ Διονυσοφάνης ἀναστήσας μόνον, ἀνέκρινεν, εἰ παρθένος ἐστί· τοῦ δ' ὀμόσαντος μηδὲν γεγονέναι φιλήματος καὶ ὅρκων πλέον, ἡσθεὶς ἐπὶ τῷ συνωμοσίῳ, κατέκλινεν αὐτούς.

ΛΒ'. Ἦν οὖν μαθεῖν οἷόν ἐστι τὸ κάλλος, ὅταν κόσμον προσλάβῃ. Ἐνδυθεῖσα γὰρ ἡ Χλόη καὶ ἀναπλεξαμένη τὴν κόμην καὶ ἀπολούσασα τὸ πρόσωπον, εὐμορφοτέρα τοσοῦτον ἐφάνη πᾶσιν, ὥστε καὶ Δάφνις αὐτὴν μόλις ἐγνώρισεν. Ὤμοσεν ἄν τις καὶ ἄνευ τῶν γνωρισμάτων, ὅτι τοιαύτης κόρης οὐκ ἦν Δρύας πατήρ. Ὅμως μέντοι παρῆν καὶ αὐτὸς καὶ συνειστιᾶτο μετὰ τῆς Νάπης, συμπότας ἔχων ἐπὶ κλίνης ἰδίᾳ τὸν Λάμωνα καὶ τὴν Μυρτάλην. Πάλιν οὖν ταῖς ἑξῆς ἡμέραις ἐθύετο ἱερεῖα καὶ κρατῆρες ἵσταντο καὶ ἀνετίθει καὶ Χλόη τὰ ἑαυτῆς, τὴν σύριγγα, τὴν πήραν, τὸ δέρμα, τοὺς γαυλούς· ἐκέρασε δὲ καὶ τὴν πηγὴν οἴνῳ, τὴν ἐν τῷ ἄντρῳ, ὅτι καὶ ἐτράφη παρ' αὐτῇ, καὶ ἐλούσατο πολλάκις ἐν αὐτῇ. Ἐστεφάνωσε δὲ καὶ τὸν τάφον τῆς οἰὸς, δείξαντος Δρύαντος. Καὶ ἐσύρισέ τι καὶ αὐτὴ τῇ ποίμνῃ· καὶ ταῖς θεαῖς συρίσασα ηὔξατο τοὺς ἐκθέντας εὑρεῖν ἀξίους τῶν Δάφνιδος γάμων.

ΛΓ'. Ἐπεὶ δ' ἅλις ἦν τῶν κατ' ἀγρὸν ἑορτῶν, ἔδοξε βαδίζειν εἰς τὴν πόλιν καὶ τούς τε τῆς Χλόης πατέρας ἀναζητεῖν καὶ περὶ τὸν γάμον αὐτῶν μηκέτι βραδύνειν. Ἕωθεν οὖν ἐνσκευασάμενοι, τῷ Δρύαντι μὲν ἔδωκαν ἄλλας τρισχιλίας, τῷ Λάμωνι δὲ τὴν ἡμίσειαν μοῖραν τῶν ἀγρῶν θερίζειν καὶ τρυγᾶν καὶ τὰς αἶγας ἅμα τοῖς αἰπόλοις καὶ ζεύγη βοῶν τέτταρα καὶ ἐσθῆτας χειμερινὰς καὶ ἐλεύθερον (εἶναι αὐτόν τε καὶ) τὴν γυναῖκα. Καὶ μετὰ τοῦτ' ἤλαυνον ἐπὶ Μυτιλήνην ἵπποις καὶ ζεύγεσι καὶ τρυφῇ πολλῇ. Τότε μὲν οὖν ἔλαθον τοὺς πολίτας, νυκτὸς κατελθόντες· τῆς δ' ἐπιούσης, ὄχλος ἠθροίσθη περὶ τὰς θύρας, ἀνδρῶν, γυναικῶν. Οἱ μὲν τῷ Διονυσοφάνει συνήδοντο παῖδα εὑρόντι, καὶ μᾶλλον ὁρῶντες τὸ κάλλος τοῦ Δάφνιδος· αἱ δὲ τῇ Κλεαρίστῃ συνέχαιρον ἅμα κομιζούσῃ καὶ παῖδα καὶ νύμφην. Ἐξέπλησσε γὰρ κἀκείνας ἡ Χλόη κάλλος ἐκφαίνουσα παρευδοκιμηθῆναι μὴ δυνάμενον· ὅλη γὰρ ἐκίττα ἡ πόλις ἐπὶ τῷ μειρακίῳ καὶ τῇ παρθένῳ καὶ εὐδαιμόνιζον μὲν ἤδη τὸν γάμον· ηὔχοντο δὲ καὶ τὸ γένος ἄξιον τῆς μορφῆς εὑρεθῆναι τῆς κόρης· καὶ γυναῖκες πολλαὶ τῶν μέγα πλουσίων ἠράσαντο θεοῖς αὐταὶ πιστευθῆναι μητέρες θυγατρὸς οὕτω καλῆς.

ΛΔ'. Ὄναρ δὲ Διονυσοφάνει μετὰ φροντίδα πολλὴν εἰς βαθὺν ὕπνον κατενεχθέντι τοιόνδε γίνεται. Ἐδόκει

lacrimas fundere, amorem continuo deprehendit. Atque veluti de filio suo magis, quam de puella aliena sollicitus, exquisitissima diligentia Dryantis verba perpendebat et explorabat. Ubi vero et monumenta vidit allata, calceolos nempe auratos, periscelidas, mitram, ad se vocatam Chloën bono jubet esse animo, utpote jam virum habentem et propediem etiam patrem matremque habituram. Deinde illam assumtam Clearista, veluti jam tum sui filii uxorem, ornabat. Daphnim autem Dionysophanes, remotis arbitris, interrogavit, num etiamnum virgo esset? Illo vero sancte affirmante, nihil inter ipsos præter oscula et mutuum jusjurandum intercessisse, hoc sacramento delectatus Dionysophanes illos jussit accumbere.

XXXII. Hic scire dabatur, quale sit formæ decus, quando ornatum adsciscit: quippe vestibus ita induta Chloë, cæsarieque reticulo collecta, nec non facie abluta, longe formosior in tantum apparuit omnibus, ut vix ipsam Daphnis agnoverit. Jurasses, vel absque monumentorum fide talis puellæ neutiquam Dryantem esse patrem. Verum et ipse aderat et una cum Napa convivio excipiebatur, seorsum in lecto Lamonem ac Myrtalen compotores habens. Rursus itaque sequentibus diebus hostiæ immolabantur, statuebanturque crateres: nec non reculas suas etiam Chloë consecrabat, nempe fistulam, peram, rhenonem, mulctras; fontem etiam, qui in antro erat, vino temperavit, quod juxta illum enutrita fuisset et sæpius in eo lavisset. Immo et ovis sepulcrum, a Dryante sibi commonstratum, corollis decoravit. Ipsa quoque gregi suo fistula modulata est; et cum deabus etiam hymnum fistula sua cecinisset, eas precata est, ut, qui se exposuissent, digni Daphnidis nuptiis invenirentur.

XXXIII. Postquam vero eos satietas tenuit feriatorum in agris dierum, in urbem tendere decreverunt, omnibusque vestigiis inibi Chloës indagare parentes, neque ultra nuptiis moras nectere. Primo igitur diluculo vasa colligentes, alias ter millenas Dryanti drachmas dederunt, Lamoni vero dimidiam agrorum partem metendam et vindemiandam, caprasque una cum caprariis, et boum juga quaterna, vestesque hibernas, ipsum ejusque uxorem libertate donarunt. Deinde Mytilenen versus, equis et curribus, ac magna pompa moverunt. Tunc redeuntes latuerunt suos cives, quod nox esset; sed sequenti die tam virorum quam mulierum turba ad fores confluxit. Illi Dionysophani de filio reperto gratulabantur, idque eo magis, Daphnidis formam conspicientes; hæ autem pariter cum Clearista collætabantur, quæ filium simul et sponsam advexisset; illarum namque mentem et oculos præstrinxerat Chloë, eam pulchritudinem ostentans, quam nemo superare posset. Omnis enim civitas permovebatur super adolescente et virgine et hasce nuptias jam beatas prædicabant. Exoptabant etiam, ut natales tali hujusce puellæ forma digni emergerent; multæque ex opulentissimis feminis vota diis faciebant, ut et ipsæ matres tam pulchræ filiæ crederentur.

XXXIV. Dionysophani autem, post varias cogitationes in profundum somnum delapso, talis somnii species oborta est.

τὰς Νύμφας δεῖσθαι τοῦ Ἔρωτος, ἤδη ποτ' αὐτοῖς κατανεῦσαι τὸν γάμον· τὸν δ' ἐκλύσαντα τὸ τοξάριον καὶ ἀποθέμενον τὴν φαρέτραν, κελεῦσαι τῷ Διονυσοφάνει, πάντας τοὺς ἀρίστους Μυτιληναίων θέμενον συμπότας, ἡνίκ' ἂν τὸν ὕστατον πλήσῃ κρατῆρα, τότε δεικνύειν ἑκάστῳ τὰ γνωρίσματα· τὸ δ' ἐντεῦθεν ᾄδειν τὸν ὑμέναιον. Ταῦτ' ἰδὼν καὶ ἀκούσας, ἕωθεν ἀνίσταται καὶ κελεύσας λαμπρὰν ἑστίασιν παρασκευασθῆναι τῶν ἀπὸ γῆς, τῶν ἀπὸ θαλάττης, καὶ εἴ τι ἐν λίμναις καὶ εἴ τι ἐν ποταμοῖς, πάντας τοὺς ἀρίστους Μυτιληναίων ποιεῖται συμπότας. Ὡς δ' ἤδη νὺξ ἦν καὶ ἐπέπληστο ὁ κρατὴρ ἐξ οὗ σπένδουσιν Ἑρμῇ, εἰσκομίζει τις ἐπὶ σκεύους ἀργυροῦ θεράπων τὰ γνωρίσματα καὶ περιφέρων ἐνδέξια πᾶσιν ἐδείκνυ.

ΛΕ'. Τῶν μὲν οὖν ἄλλων ἐγνώρισεν οὐδείς· Μεγακλῆς δέ τις διὰ γῆρας ὕστατος κατακείμενος, ὡς εἶδε, γνωρίσας πάνυ μέγα καὶ νεανικὸν ἐβόα· « Τίνα ὁρῶ ταῦτα; Τί γέγονάς μοι θυγάτριον; Ἆρά γε σὺ ζῇς ἢ ταῦτά τις ἐβάστασε μόνα ποιμὴν ἐντυχών; Δέομαι, Διονυσόφανες, εἰπέ μοι· πόθεν ἔχεις ἐμοῦ παιδίου γνωρίσματα; Μὴ φθονήσῃς μετὰ Δάφνιν εὑρεῖν τι κἀμέ. » Κελεύσαντος δὲ τοῦ Διονυσοφάνους πρότερον ἐκεῖνον λέγειν τὴν ἔκθεσιν, ὁ Μεγακλῆς οὐδὲν ὑφελὼν τοῦ τόνου τῆς φωνῆς, ἔφη· « Ἦν ὀλίγος μοι βίος τὸν πρότερον χρόνον· ὃν γὰρ εἶχον εἰς χορηγίας καὶ τριηραρχίας ἐξεδαπάνησα. Ὅτε ταῦτ' ἦν, γίνεταί μοι θυγάτριον. Τοῦτο τρέφειν ὀκνήσας ἐν πενίᾳ, τούτοις τοῖς γνωρίσμασι κοσμήσας ἐξέθηκα, εἰδὼς ὅτι πολλοὶ καὶ οὕτω σπουδάζουσι πατέρες γενέσθαι. Καὶ τὸ μὲν ἐξέκειτο ἐν ἄντρῳ Νυμφῶν, πιστευθὲν ταῖς θεαῖς· ἐμοὶ δὲ πλοῦτος ἐπέρρει καθ' ἑκάστην ἡμέραν, κληρονόμον οὐκ ἔχοντι. Οὐκέτι γοῦν οὐδὲ θυγατρίου γενέσθαι πατὴρ ηὐτύχησα· ἀλλ' οἱ θεοὶ ὥσπερ γέλωτά με ποιούμενοι, νύκτωρ ὀνείρους μοι ἐπιπέμπουσι, δηλοῦντες ὅτι με πατέρα ποιήσει ποίμνιον. »

ΛϚ'. Ἀνεβόησεν ὁ Διονυσοφάνης μεῖζον τοῦ Μεγακλέους καὶ ἀναπηδήσας εἰσάγει Χλόην πάνυ καλῶς κεκοσμημένην καὶ λέγει· « Τοῦτο τὸ παιδίον ἐξέθηκας. Ταύτην σοὶ τὴν παρθένον οἷς προνοίᾳ Νυμφῶν ἐξέθρεψεν, ὡς αἲξ Δάφνιν ἐμοί. Λαβὲ τὰ γνωρίσματα καὶ τὴν θυγατέρα· λαβὼν δ' ἀπόδος Δάφνιδι νύμφην. Ἀμφοτέρους ἐξεθήκαμεν, ἀμφοτέρους εὑρήκαμεν· ἀμφοτέρων ἐμέλησε Πανὶ καὶ Νύμφαις καὶ Ἔρωτι. » Ἐπῄνει τὰ λεγόμενα ὁ Μεγακλῆς καὶ τὴν γυναῖκα Ῥόδην μετεπέμπετο καὶ τὴν Χλόην ἐν τοῖς κόλποις εἶχε. Καὶ ὕπνον αὐτοῦ μένοντες εἵλοντο· Δάφνις γὰρ οὐδενὶ διώμνυτο προήσεσθαι τὴν Χλόην, οὐδ' αὐτῷ τῷ πατρί.

ΛΖ'. Ἡμέρας δὲ γενομένης, συνθέμενοι, πάλιν εἰς τὸν ἀγρὸν ἤλαυνον· ἐδεήθησαν γὰρ τοῦτο Δάφνις καὶ Χλόη, μὴ φέροντες τὴν ἐν ἄστει διατριβήν. Ἐδόκει δὲ κἀκείνοις ποιμενικούς τινας αὐτοῖς ποιῆσαι τοὺς γάμους. Ἐλθόντες οὖν παρὰ τὸν Λάμωνα, τόν τε Δρύαντα τῷ Μεγακλεῖ προσήγαγον καὶ τῇ Ῥόδῃ τὴν

Putabat Nymphas petere a Cupidine, ut suo tandem nutu illis conficeret nuptias; hunc vero, arcu remisso et deposita pharetra, jussisse Dionysophanem, Mytilenæorum omnibus optimatibus ad convivium vocatis, ubi jam postremum impleverit cratera, tunc exhibere unicuique monumenta : deinde vero hymenæum canere. His visis atque auditis mane surgit et cum jussisset mensas exquisitissimis exstrui cibis, terrestribus, maritimis, palustribus, fluviatilibusque, omnes Mytilenæorum magnates convivio excipit. Cum jam nox erat, impletusque crater, quo Mercurio libare moris est, tum famulus quidam argenteo in vasculo monumenta illa infert et ad dextram circumferens omnibus demonstrat.

XXXV. Inter ceteros autem nemo fuit, qui agnosceret; verum Megacles quidam, ob senectutem in summo accubans, ut conspexit, statim agnovit, et magna juvenilique voce exclamavit : Quænam hæc, quæ video? Quid de te mihi factum est, o filiola? Tune etiam nunc vivis? An pastor aliquis forte fortuna in illa incidens ea abstulit? Obsecro, Dionysophanes, dic mihi, unde tibi filiæ meæ monumenta? Neu invideas, post Daphnim, reperire quoque et me aliquid. Cum autem jussisset Dionysophanes illum prius infantis expositionem enarrare, Megacles nihil de vocis tenore remittens, subjicit : Priori tempore res angusta domi erat; quidquid enim habebam, in ludos publicos triremesque publicas erogando consumseram. Dum in eo statu erant res meæ, nascitur mihi filia, quam in hac egestate educare gravatus, hisce ipsis monumentis ornatam exposui, non ignarus, multos etiam dare operam eo modo, ut patres fiant. Et ista quidem in antro Nympharum exposita fuit, dearum fidei commissa; at mihi heredem non habenti quotidie divitiæ in ædes influebant. Neque postea tam bene mecum actum fuit, ut prolem susciperem; verum dii veluti risum de me facientes, noctu mihi somnia immittunt, significantia, quod me ovis factura sit patrem.

XXXVI. Hic Dionysophanes clamorem sustulit majorem quam Megacles et e sede prosiliens, Chloën admodum eleganter exornatam inducit et inquit : Istam ipsam filiolam exposuisti; istam tibi virginem ovis, Nympharum providentia alendam suscepit, ut meum mihi Daphnim capra. Cape monumenta hæc, ipsamque filiam; receptam autem Daphnidi da sponsam. Ambos exposuimus, ambos reperimus : amborum Pani, Nymphis, Cupidini cura fuit. Megacles dicta laudabat, mandabatque arcessendam suam uxorem Rhoden, Chloënque in sinu habebat. Ibidemque manentes somnum ceperunt; Daphis enim se nemini, ne quidem ipsi parenti, Chloën esse concessurum, dicebat.

XXXVII. Exorto jam die, rus redire inter illos convenit; quippe Daphnis et Chloë, quos urbanæ tædebat vitæ, precibus id obtinuerant : illis quoque visum est pastorales quasdam facere nuptias. Venientes igitur ad Lamonem, ad Megaclem adduxerunt Dryantem et Rhodæ Napen com-

Νάπην συνέστησαν καὶ τὰ πρὸς τὴν ἑορτὴν παρεσκευάζοντο λαμπρῶς. Παρέδωκε μὲν οὖν ἐπὶ ταῖς Νύμφαις τὴν Χλόην ὁ πατὴρ καὶ μετ' ἄλλων πολλῶν ἐποίησεν ἀναθήματα τὰ γνωρίσματα καὶ Δρύαντι τὰς λειπούσας εἰς τὰς μυρίας ἐπλήρωσεν.

ΛΗ'. Ὁ δὲ Διονυσοφάνης, εὐημερίας οὔσης, αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἄντρου στιβάδας ὑπεστόρεσεν ἐκ χλωρᾶς φυλλάδος, καὶ πάντας τοὺς κωμήτας κατακλίνας εἱστία πολυτελῶς. Παρῆσαν δὲ Λάμων καὶ Μυρτάλη, Δρύας καὶ Νάπη, οἱ Δόρκωνι προσήκοντες, Φιλητᾶς, οἱ Φιλητᾶ παῖδες, Χρῶμις καὶ Λυκαίνιον· οὐκ ἀπῆν οὐδὲ Λάμπις συγγνώμης ἀξιωθείς. Ἦν οὖν, ὡς ἐν τοιοῖσδε συμπόταις, πάντα γεωργικὰ καὶ ἄγροικα· ὁ μὲν ᾖδεν οἷα ᾄδουσι θερίζοντες· ὁ δ' ἔσκωπτε τὰ ἐπὶ ληνοῖς σκώμματα· Φιλητᾶς ἐσύρισε· Λάμπις ηὔλησε· Δρύας καὶ Λάμων ὠρχήσαντο· Χλόη καὶ Δάφνις ἀλλήλους κατεφίλουν. Ἐνέμοντο δὲ καὶ αἱ αἶγες πλησίον, ὥσπερ καὶ αὗται κοινωνοῦσαι τῆς ἑορτῆς. Τοῦτο τοῖς μὲν ἀστυκοῖς οὐ πάνυ τερπνὸν ἦν· ὁ δὲ Δάφνις καὶ ἐκάλεσέ τινας αὐτῶν ὀνομαστὶ καὶ φυλλάδα χλωρὰν ἔδωκε καὶ κρατήσας ἐκ τῶν κεράτων κατεφίλησε.

ΛΘ'. Καὶ ταῦτ' οὐ τότε μόνον, ἀλλ' ἔς τ' ἔζων, τὸν πλεῖστον χρόνον ποιμενικὸν εἶχον· θεοὺς σέβοντες, Νύμφας καὶ Πᾶνα καὶ Ἔρωτα, ἀγέλας δὲ προβάτων καὶ αἰγῶν πλείστας κτησάμενοι, ἡδίστην δὲ τροφὴν νομίζοντες ὀπώραν καὶ γάλα. Ἀλλὰ καὶ ἄρρεν μὲν παιδίον ὑπέθηκαν αἰγὶ, καὶ θυγάτριον, γενόμενον δεύτερον, οἰὸς ἑλκύσαι θηλὴν ἐποίησαν· καὶ ἐκάλεσαν τὸν μὲν Φιλοποίμενα, τὴν δὲ Ἀγέλην. Οὕτως αὐτοὶ κἀνταῦθα συνεγήρασαν καὶ τὸ ἄντρον ἐκόσμησαν καὶ εἰκόνας ἀνέθεσαν καὶ βωμὸν εἵσαντο Ποιμένος Ἔρωτος· καὶ τῷ Πανὶ δ' ἔδοσαν ἀντὶ τῆς πίτυος οἰκεῖν νεὼν Πανὸς Στρατιώτου ὀνομάσαντες.

Μ'. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ὠνόμασαν καὶ ἔπραξαν· τότε δὲ νυκτὸς γενομένης, πάντες αὐτοὺς παρέπεμπον εἰς τὸν θάλαμον, οἱ μὲν συρίττοντες, οἱ δ' αὐλοῦντες, οἱ δὲ δᾷδας μεγάλας ἀνίσχοντες. Καὶ ἐπεὶ πλησίον ἦσαν τῶν θυρῶν, ᾖδον σκληρᾷ καὶ ἀπηνεῖ τῇ φωνῇ, καθάπερ τριαίναις γῆν ἀναρρηγνύντες οὐχ ὑμέναιον ᾄδοντες. Δάφνις δὲ καὶ Χλόη γυμνοὶ συγκατακλιθέντες, περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ κατεφίλουν, ἀγρυπνήσαντες τῆς νυκτὸς ὅσον οὐδὲ γλαῦκες· καὶ ἔδρασέ τι Δάφνις ὧν αὐτὸν ἐπαίδευσε Λυκαίνιον· καὶ τότε Χλόη πρῶτον ἔμαθεν, ὅτι τὰ ἐπὶ τῆς ὕλης γενόμενα ἦν ποιμένων παίγνια.

mendaverunt. Tum omnia ad festi celebrationem splendide apparabantur. Iterum Chloën coram Nymphis tradidit pater, et monumenta, multis aliis superadditis, ut essent donaria, consecravit et Dryanti reliqua drachmarum ad dena usque millia supplevit.

XXXVIII. Ceterum Dionysophanes, cœlo sereno, ibidem sub antro toros e fronde viridi sternendos curavit, paganosque omnes discumbere jussos magnifico excepit convivio. Præsentes autem aderant Lamon et Myrtale, Dryas atque Nape, Dorconis cognati, Philetas, Philetæ liberi, Chromis et Lycænium : ne Lampis quidem, venia impetrata, aberat. Cuncta igitur tum, utpote inter hujuscemodi compotatores, agrestia rusticaque; alius canebat, qualia messores solent; alter cavillabatur, cujusmodi cavilla, dum uvas prælis premunt, jaculari consueverunt; Philetas fistula, tibia canebat Lampis; Dryas et Lamon tripudiabant; Chloë et Daphnis mutua sibi dabant oscula. Prope etiam pascebant capellæ, veluti in hujus festi partem venientes. Non æque gratum id oppidanis erat; Daphnis autem quasdam ex iis nominatim vocavit, quibus virentes frondes porrexit, prehensisque cornibus, iis oscula fixit.

XXXIX. Neque ista illo tantum die; sed quamdiu vixerunt, pastoralem degerunt vitæ maximam partem, deos colentes, Nymphas, Panem et Amorem, plurimos ovium caprarumque greges adepti, nullum tandem cibum sibi dulciorem quam lac et poma arbitrati. Quin et masculum filiolum capræ subdiderunt et filiolam, altero partu editam, ovis mammas sugere voluerunt et nomen imposuerunt alteri quidem Philopœmenis, alteri vero Ageles. Sic isti ibi consenuerunt et antrum exornarunt, simulacra consecrarunt, aram Cupidini Pastori statuerunt, Panique delubrum pro pinu habitandum dederunt, Panem Militem appellantes.

XL. Sed hæc quidem posterioribus temporibus nominarunt et fecerunt : tunc vero, nocte facta, cuncti eos deduxerunt solemniter in thalamum, pars fistulam, pars tibiam inflantes, alii faces ingentes sustollentes; cumque prope ad fores accessissent, dura asperaque canebant voce, veluti tridentibus terram discindentes non autem hymenæum canentes. Ceterum Daphnis et Chloë nudi concumbentes, se invicem amplexabantur atque deosculabantur, non magis dormientes illa nocte, quam vel noctuæ solent; et patravit Daphnis quæ illum docuerat magistra Lycænium. Atque tunc primum Chloë didicit, ea quæ in silva acta fuerant, pastoralem ludum fuisse.

XENOPHON.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΑΝΘΕΙΑΝ ΚΑΙ ΑΒΡΟΚΟΜΗΝ

ΕΦΕΣΙΑΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΑ Ε΄.

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Α΄. Ἦν ἐν Ἐφέσῳ ἀνὴρ τῶν τὰ πρῶτα ἐκεῖ δυναμένων, Λυκομήδης ὄνομα. Τούτῳ τῷ Λυκομήδει ἐκ γυναικὸς ἐπιχωρίας, Θεμιστοῦς, γίνεται παῖς Ἁβροκόμης, μέγα δή τι χρῆμα [ὡραιότητι σώματος ὑπερβαλλούσῃ,] κάλλους, οὔτ' ἐν Ἰωνίᾳ οὔτ' ἐν ἄλλῃ γῇ πρότερον γενομένου. Οὗτος ὁ Ἁβροκόμης ἀεὶ μὲν καὶ καθ' ἡμέραν εἰς κάλλος ηὔξετο, συνήνθει δ' αὐτῷ τοῖς τοῦ σώματος καλοῖς καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἀγαθά· παιδείαν τε γὰρ πᾶσαν ἐμελέτα καὶ μουσικὴν ποικίλην ἤσκει· κιθάρα δ' αὐτῷ καὶ ἱππασία καὶ ὁπλομαχία συνήθη γυμνάσματα. Ἦν δὲ περισπούδαστος ἅπασιν Ἐφεσίοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς τὴν ἄλλην Ἀσίαν οἰκοῦσι, καὶ μεγάλας εἶχον ἐν αὐτῷ τὰς ἐλπίδας, ὅτι πολίτης ἔσοιτο διαφέρων. Προσεῖχον δ' ὡς θεῷ τῷ μειρακίῳ· καί εἰσιν [ἤδη τινὲς] οἳ καὶ προσεκύνησαν ἰδόντες καὶ προσηύξαντο. Ἐφρόνει δὲ τὸ μειράκιον ἐφ' ἑαυτῷ μέγα καὶ ἠγάλλετο μὲν καὶ τοῖς τῆς ψυχῆς κατορθώμασι, πολὺ δὲ μᾶλλον τῷ κάλλει τοῦ σώματος· πάντων δὲ τῶν ἄλλων, ὅσα δὴ ἐλέγετο καλά, ὡς ἐλαττόνων κατεφρόνει καὶ οὐδὲν αὐτῷ, οὐ θέαμα, οὐκ ἄκουσμα, ἄξιον Ἁβροκόμου κατεφαίνετο· καὶ εἴ τινα ἢ παῖδα καλὸν ἀκούσαι ἢ παρθένον εὔμορφον, κατεγέλα τῶν λεγόντων, ὡς οὐκ εἰδότων, ὅ τι εἴη κάλλος. Ἔρωτά γε μὴν οὐδ' ἐνόμιζεν εἶναι θεόν, ἀλλὰ πάντῃ ἐξέβαλεν ὡς οὐδὲν ἡγούμενος, λέγων, ὡς οὐκ ἄν ποτε οὔ * τις ἐρασθείη οὐδ' ὑποταγείη τῷ θεῷ μὴ θέλων· εἰ δέ πού ἱερὸν ἢ ἄγαλμα Ἔρωτος εἶδε, κατεγέλα· ἀπέφαινέ θ' ἑαυτὸν Ἔρωτος παντὸς καλλίονα καὶ κάλλει σώματος καὶ δυνάμει. Καὶ εἶχεν οὕτως· ὅπου γὰρ Ἁβροκόμης ὀφθείη, οὔτ' ἄγαλμα καλὸν ἐφαίνετο, οὔτ' εἰκὼν ἐπῃνεῖτο.

Β΄. Μηνιᾷ πρὸς ταῦθ' ὁ Ἔρως· φιλόνεικος γὰρ ὁ θεὸς καὶ ὑπερηφάνοις ἀπαραίτητος· ἐζήτει δὲ τέχνην κατὰ τοῦ μειρακίου· καὶ γὰρ καὶ τῷ θεῷ δυσάλωτος ἐφαίνετο. Ἐξοπλίσας οὖν ἑαυτὸν καὶ πᾶσαν δύναμιν ἐρωτικῶν φαρμάκων περιβαλόμενος ἐστράτευεν ἐφ' Ἁβροκόμην. Ἤγετο δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ἐπιχώριος ἑορτὴ ἀπὸ τῆς πό-

XENOPHONTIS

EPHESIACORUM

DE AMORIBUS ANTHIÆ ET ABROCOMÆ

LIBRI V.

LIBER PRIMUS.

I. Erat Ephesi vir inter potentiores, cui Lycomedi nomen. Ei filius e Themisto uxore indigena nascitur Habrocomes, eximia pulchritudine, qualis neque in Ionia neque alibi usquam anteà fuit. Habrocomæ forma semper in dies augebatur, florebantque in eo simul corporis venustas animique virtutes : omne quippe eruditionis genus et variam musicam excolebat. Consuetæ illi exercitationes cithara, equitatio, armorum tractatio. Ephesiis omnibus ceterisque Asianis percarus, miram spem præbebat præcellentissimi civis, colebantque illum obsequio ut deum; nec defuere, qui videntes ipsum adorantes supplicarent. Hinc superbire adolescens, et animi dotibus, sed multo magis corporis forma gloriari, quæque pulchra dicerentur, ut se minora despicere, nec quidquam Habrocomæ vel spectatu vel auditu dignum videbatur, et si cujus adolescentuli aut virginis formam laudari audiret, narrantes irridebat, utpote nescientes quid esset pulchritudo. Amorem nec deum esse putabat, sed omnino rejiciebat nihili faciens, negans ullum * amore capi ac deo subjici invitum. Sicubi templum aut simulacrum Amoris videret, ridebat, se indicans cuicunque Amori et venustate et virtute præcellere. Nec aliter se res habebat : ubi enim Habrocomes aderat, nulla statua pulchra videbatur, nulla effigies picta laudabatur.

II. His indignatus Amor, pervicax deus, superbis inexorabilis, insidias puero struxit, qui scilicet et deo captu difficilis videretur. Ipse igitur armis, omnibusque suis potentibus venenis instructus contra Habrocomen graditur. Agebatur solemne iis locis Dianæ festum, ab urbe ad templum, quod inde aberat stadia septem. Celebrare pom-

λεως ἐπὶ τὸ ἱερόν· στάδιοι δ' εἰσὶν ἑπτά· ἔδει δὲ πομπεύειν πάσας τὰς ἐπιχωρίους παρθένους, κεκοσμημένας πολυτελῶς, καὶ τοὺς ἐφήβους, ὅσοι τὴν αὐτὴν ἡλικίαν εἶχον τῷ Ἁβροκόμῃ. Ἦν δ' αὐτὸς περὶ τὰ ἓξ καὶ δέκα ἔτη καὶ τῶν ἐφήβων προσήπτετο καὶ ἐν τῇ πομπῇ τὰ πρῶτα ἐφέρετο. Πολὺ δὲ πλῆθος ἐπὶ τὴν θέαν, πολὺ μὲν ἐγχώριον, πολὺ δὲ ξενικόν· καὶ γὰρ ἔθος ἦν ἐν ἐκείνῃ τῇ πανηγύρει καὶ νυμφίους ταῖς παρθένοις εὑρίσκεσθαι καὶ γυναῖκας τοῖς ἐφήβοις. Παρῄεσαν δὲ κατὰ στίχον οἱ πομπεύοντες· πρῶτα μὲν τὰ ἱερὰ καὶ δᾷδες καὶ κανᾶ καὶ θυμιάματα· ἐπὶ τούτοις ἵπποι καὶ κύνες καὶ σκεύη κυνηγετικὰ * τὰ μὲν πολεμικά, τὰ δὲ πλεῖστα εἰρηνικά. ** Ἑκάστη δ' αὐτῶν [οὕτως] ὡς πρὸς ἐραστὴν ἐκεκόσμητο. Ἦρχε δὲ τῆς τῶν παρθένων τάξεως Ἄνθεια, θυγάτηρ Μεγαμήδους καὶ Εὐίππης, ἐγχωρίων. Ἦν δὲ τὸ κάλλος τῆς Ἀνθείας οἷον θαυμάσαι καὶ πολὺ τὰς ἄλλας ὑπερεβάλλετο παρθένους· ἔτη μὲν τεσσαρακαίδεκα ἐγεγόνει, ἤνθει δ' αὐτῆς τὸ σῶμα ἐπ' εὐμορφίᾳ, καὶ ὁ τοῦ σχήματος κόσμος πολὺς εἰς ὥραν συνεβάλλετο· κόμη ξανθή, ἡ πολλὴ καθειμένη, ὀλίγη πεπλεγμένη, πρὸς τὴν τῶν ἀνέμων φορὰν κινουμένη· ὀφθαλμοὶ γοργοί, φαιδροὶ μὲν ὡς κόρης, φοβεροὶ δ' ὡς σώφρονος· ἐσθής, χιτὼν ἁλουργής, ζωστὸς εἰς γόνυ, μέχρι βραχιόνων καθειμένος, νεβρὶς περικειμένη, γωρυτὸς ἀνημμένος, τόξα, ὅπλα, ἄκοντες φερόμενοι, κύνες ἑπόμενοι. Πολλάκις αὐτὴν ἐπὶ τοῦ τεμένους ἰδόντες Ἐφέσιοι προσεκύνησαν ὡς Ἄρτεμιν· καὶ τότ' οὖν ὀφθείσης ἀνεβόησε τὸ πλῆθος καὶ ἦσαν ποικίλαι παρὰ τῶν θεωμένων φωναί, τῶν μὲν ὑπ' ἐκπλήξεως τὴν θεὸν εἶναι λεγόντων, τῶν δ' ἄλλην τινὰ ὑπὸ τῆς θεοῦ περιπεποιημένην· προσηύχοντο δὲ πάντες καὶ προσεκύνουν καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῆς ἐμακάριζον· ἦν δὲ διαβόητος τοῖς θεωμένοις ἅπασιν Ἄνθεια ἡ καλή. Ὡς δὲ παρῆλθε τὸ τῶν παρθένων πλῆθος, οὐδεὶς ἄλλο τι ἢ Ἄνθειαν ἔλεγεν· ὡς δ' Ἁβροκόμης μετὰ τῶν ἐφήβων ἐπέστη, τοὐνθένδε, καίτοι καλοῦ ὄντος τοῦ κατὰ τὰς παρθένους θεάματος, πάντες ἰδόντες Ἁβροκόμην ἐκείνων ἐπελάθοντο, ἔτρεψαν δὲ τὰς ὄψεις ἐπ' αὐτόν, βοῶντες, ὑπὸ τῆς θέας ἐκπεπληγμένοι, Καλὸς Ἁβροκόμης λέγοντες, καί, οἷος οὐδὲ εἷς, καλοῦ μίμημα θεοῦ. Ἤδη δέ τινες καὶ τοῦτο προσέθεσαν, Οἷος ἂν γάμος γένοιτο Ἁβροκόμου καὶ Ἀνθείας. Καὶ ταῦτ' ἦν πρῶτα τῆς Ἔρωτος τέχνης μελετήματα. Ταχὺ μὲν δὴ εἰς ἑκατέρους ἡ περὶ ἀλλήλων ἦλθε δόξα· καὶ ἥ τ' Ἄνθεια τὸν Ἁβροκόμην ἐπεθύμει ἰδεῖν καὶ ὁ τέως ἀνέραστος Ἁβροκόμης ἤθελεν Ἄνθειαν ἰδεῖν.

Γ'. Ὡς οὖν ἐτετέλεστο ἡ πομπή, ἦλθον δ' εἰς τὸ ἱερὸν, θύσοντες ἅπαν τὸ πλῆθος καὶ ὁ τῆς πομπῆς κόσμος ἐλέλυτο, ᾔεσαν δ' ἐς ταὐτὸν ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἔφηβοι καὶ παρθένοι· ἐνταῦθ' ὁρῶσιν ἀλλήλους καὶ ἁλίσκεται Ἄνθεια (μὲν) ὑπὸ τοῦ Ἁβροκόμου, ἡττᾶται δ' ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος Ἁβροκόμης καὶ ἐνεώρα τε συνεχέστερον τῇ κόρῃ καὶ ἀπαλλαγῆναι τῆς ὄψεως ἐθέλων οὐκ ἐδύνατο· κατεῖχε δ' αὐτὸν ἐγκείμενος ὁ θεός.

pam virgines omnes indigenas oportebat splendide ornatas, prætereaque ephebos Habrocomæ æquales, qui tum sedecim fere annorum jam pubertatem attigerat, ac primas in ea pompa ferebat. Magna autem vis hominum spectaculo intererat, vel popularium, vel hospitum; siquidem mos habebat, uti in ea celebritate sponsi virginibus et ephebis uxores invenirentur. Procedebat ergo ordinatim pompa primo scilicet sacra, faces, canistra et suffimenta, tum autem equi canesque et venatoria arma, ** nonnulla quidem bellica, pleraque tamen paci inservientia. ** Virginum se quæque veluti ad amatoris oculos composuerat, quarum ordinem ducebat Anthia, Megamedis et Evippæ indidem civium filia, mira pulchritudine ceteris longe præstans, quatuordecim circiter annos nata; florenti corporis venustati nonnihil cultus addiderat: flava coma partim nexa, plurima fluens ventisque diffusa: acres oculi, hilares, quales puellam, et severi, quales pudicam decent: vestis tunica purpurea, dependens ad brachia, adusque genua demissa, hinnulea pellis circumducta, pharetra suspensa et arcus, arma et hastilia ferebat, canesque sequebantur. Sæpe illam in luco videntes Ephesii ut Dianam adoraverant; tunc vero, ut conspexit populus, exclamavit, erantque variæ spectantium voces, his præ stupore deam ipsam esse dicentibus, illis a dea sociam assumtam; omnes autem supplicabant, adorabant, parentesque ipsius beatos prædicabant. Erat in ore omnium pulchra Anthia, ac, prætereunte virginum turba, nihil aliud quam Anthiam quisque nominabat. Verum ut accessit Habrocomes cum ephebis, puellarum spectaculum, licet perelegans, continuo omnium animis excidit et uniuscujusque oculi in illum conversi sunt; exclamabant spectaculo percussi, O pulchrum Habrocomen, nulli comparandum, pulchri dei simulacrum! Nec defuere, qui adderent, Quale foret connubium ipsius et Anthiæ! Hæ primæ fuerunt Amoris insidiæ: statim enim utrumque mutua existimatio occupat, et Anthia Habrocomen videre gestit, et Anthiam Habrocomes, qui huc usque amoris expers fuerat.

III. Ut igitur peracta pompa venere in templum sacrificatum multitudo omnis, pompæ ordo solutus est. Convenere eodem viri feminæque, adolescentes et virgines. Ibi ut ambo se viderunt, Anthia Habrocomæ forma capitur, Habrocomes amore victus puellam intentis oculis contemplatur; nec adspectum effugere volens potis est, cohibebat

Διέκειτο δὲ καὶ Ἄνθεια πονήρως, ὅλοις μὲν καὶ ἀναπεπταμένοις τοῖς ὀφθαλμοῖς τὸ Ἁβροκόμου κάλλος εἰσρέον δεχομένη, ἤδη δὲ καὶ τῶν παρθένοις πρεπόντων καταφρονοῦσα· καὶ γὰρ ἐλάλησεν ἄν τι, ἵν' Ἁβροκόμης ἀκούσῃ καὶ μέρη τοῦ σώματος ἐγύμνωσεν ἂν τὰ δυνατά, ἵν' Ἁβροκόμης ἴδῃ. Ὁ δ' αὐτὸν ἐνέδωκε πρὸς τὴν θέαν καὶ ἦν αἰχμάλωτος τοῦ θεοῦ. Καὶ τότε μὲν θύσαντες ἀπηλλάττοντο λυπούμενοι καὶ τῷ τάχει τῆς ἀπαλλαγῆς μεμφόμενοι, ἀλλήλους βλέπειν ἐθέλοντες ἐπιστρεφόμενοι καὶ ὑφιστάμενοι πολλὰς προφάσεις διατριβῆς ηὕρισκον. Ὡς δ' ἦλθον ἑκάτερος παρ' ἑαυτόν, ἔγνωσαν τότε οἷ κακῶν ἐγεγόνεσαν· καὶ ἔννοια ἐκείνους ὑπῄει τῆς ὄψεως θατέρου καὶ ὁ ἔρως ἐν αὐτοῖς ἐνεκαίετο καὶ τὸ περιττὸν τῆς ἡμέρας αὐξήσαντες τὴν ἐπιθυμίαν, ἐπειδὴ εἰς ὕπνον ᾖεσαν, ἐν ἀθρόῳ γίνονται τῷ δεινῷ καὶ ὁ ἔρως ἐν ἑκατέροις ἦν ἀκατάσχετος.

Δ'. Λαβὼν δὴ τὴν κόμην ὁ Ἁβροκόμης καὶ σπαράξας τὴν ἐσθῆτα, "φεῦ μοι τῶν κακῶν, εἶπε, τί πέπονθα δυστυχής; ὁ μέχρι νῦν ἀνδρικὸς Ἁβροκόμης, ὁ καταφρονῶν Ἔρωτος, ὁ τῷ θεῷ λοιδορούμενος, ἑάλωκα καὶ νενίκημαι καὶ παρθένῳ δουλεύειν ἀναγκάζομαι καὶ φαίνεταί τις ἤδη καλλίων ἐμοῦ καὶ θεὸν Ἔρωτα καλῶ. Ὦ πάντ' ἄνανδρος ἐγὼ καὶ πονηρός· οὐ καρτερήσω νῦν; οὐ μενῶ γεννικός; οὐκ ἔσομαι καλλίων Ἔρωτος; νῦν οὐδὲν ὄντα θεὸν νικῆσαί με δεῖ. Καλὴ παρθένος· τί δέ; τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς, Ἁβροκόμη, εὔμορφος Ἄνθεια, ἀλλ', ἐὰν θέλῃς οὐχὶ σοί. Δεδόχθω ταῦτα· οὐκ ἂν Ἔρως ποτὲ μοῦ κρατήσειε." Ταῦτ' ἔλεγε, καὶ ὁ θεὸς σφοδρότερος αὐτῷ ἐνέκειτο καὶ εἷλκεν ἀντιπίπτοντα καὶ ὠδύνα μὴ θέλοντα. Οὐκέτι δὴ καρτερῶν, ῥίψας ἑαυτὸν εἰς γῆν, "νενίκηκας, εἶπεν, Ἔρως, μέγα σοι τρόπαιον ἐγήγερται καθ' Ἁβροκόμου τοῦ σώφρονος· ἱκέτην ἔχεις ἄσωτον σόν, ἐπί σε καταπεφευγότα τὸν πάντων δεσπότην. Μή με περιίδῃς, μηδ' ἐπὶ πολὺ τιμωρήσῃ τὸν θρασύν. Ἄπειρος ὤν, Ἔρως, ἔτι τῶν σῶν ὑπερηφάνουν· ἀλλὰ νῦν Ἄνθειαν ἡμῖν ἀπόδος· γενοῦ μὴ πικρὸς μόνον ἀντιλέγοντι, ἀλλ' εὐεργέτης ἡττωμένῳ θεός." Ταῦτ' ἔλεγεν, ὁ δ' Ἔρως ἔτι ὠργίζετο καὶ μεγάλην τῆς ὑπεροψίας ἐνενοεῖτο τιμωρίαν εἰσπράξασθαι τὸν Ἁβροκόμην. Διέκειτο δὲ καὶ ἡ Ἄνθεια πονήρως· καὶ οὐκέτι φέρειν δυναμένη ἐπεγείρει ἑαυτήν, πειρωμένη τοὺς παρόντας λανθάνειν. Τί, φησίν, ἡ δυστυχής, πέπονθα; παρθένος παρ' ἡλικίαν ἐρῶ καὶ ὀδυνῶμαι καινὰ καὶ κόρῃ μὴ πρέποντα. Ἐφ' Ἁβροκόμῃ μαίνομαι, καλῷ μέν, ἀλλ' ὑπερηφάνῳ· καὶ τίς ἔσται ὁ τῆς ἐπιθυμίας ὅρος καὶ τί τὸ πέρας τοῦ κακοῦ; Σοβαρὸς οὗτος ἐρώμενος, παρθένος ἐγὼ φρουρουμένη· τίνα βοηθὸν λήψομαι; τίνι πάντα κοινώσομαι; ποῦ δ' Ἁβροκόμην ὄψομαι; Ταῦθ' ἑκάτερος αὐτῶν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ὠδύρετο· εἶχον δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς ὄψεις τὰς ἑαυτῶν, τὰς εἰκόνας ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἀλλήλων ἀναπλάττοντες.

Ε'. Ὡς δ' ἡμέρα ἐγένετο, ᾔει μὲν Ἁβροκόμης ἐπὶ τὰ συνήθη γυμνάσματα, ᾔει δ' ἡ παρθένος ἐπὶ τὴν ἐξ ἔθους θρησκείαν τῆς θεοῦ. Ἦν δ' αὐτοῖς καὶ τὰ σώ-

enim illi insidens deus. Et Anthia ægra erat, totis et expansis oculis Habrocomæ speciem intus labentem excipiens : jam ea, quæ virgines decent, parvi faciens, ita loquebatur, ut audiret Habrocomes; et corporis partes Habrocomæ inspiciendas nudabat. Is se totum ad hoc spectaculum tradidit, et captivus in dei potestatem venit. Sacrificio facto, mœrentes discedunt, tam citum discessum querentes, seque invicem spectandi cupidi subsistunt identidem et convertuntur, plurimas moræ causas simulantes. Ubi uterque domum venit, cognovit, in quod malum inciderit. Cogitatio subit mutui adspectus, amor incenditur, quodque reliquum est diei adeo cupidinem intendunt, ut cum dormiendi tempus adventaret, in maxima ægritudine versarentur et neuter Amoris vim ferre valeret.

IV. Habrocomes, correptis capillis discissaque veste, hei mihi, inquit, misero, quid patior infelix! Hucusque fortis Habrocomes, Amorem despectui habens et ludibrio deum, nunc captus victusque sum et puellæ servire cogor, et jam me pulchrior non nemo est, jam deum appellare Amorem non dubitabo. O me miserum et imbellem! Nunc igitur non resistam? non fortiter manebo? Non ero pulchrior Amore? Nunc me deum vincere qui nihili est oportet! Virgo omnino pulchra est. Quid vero? Anthia tuis oculis formosa, o Habrocome, sed si ita velis, non tibi. Hæc rata sint; nunquam me potior erit Amor. Hæc dicenti fortius insidet deus, renitentem trahit, nolentemque cruciat. Ille non amplius sustinere valens, seque humi prosternens, vicisti, inquit, Amor, magnum tibi erectum tropæum de Habrocomæ temperantia. Supplicem vides, perditum, tuum, ad te profugientem omnium dominum. Ne me despicias, neque nimias audaciæ pœnas sumas. Nondum tuas, Amor, vires expertus paulo elatiorem me gessi. Nunc da mihi Anthia potiri, sisque non tam acer pervicaci, quam victo propitius deus. Hæc ille. Amor tamen adhuc iratus, magnas ab eo contemtus pœnas exigere cogitabat. Anthia quoque ægra erat, nec diutius durare valens, experrecta, et eos qui aderant latere studens, Heu, inquit, miseræ quid accidit mihi! Amo plus quam per ætatem fas sit, et novo quodam modo doleo, nec qui puellam decet. Habrocomæ amore insanio, formosi quidem adolescentis, sed superbi. Ecquis erit desiderio finis, quis malorum terminus? Quem amo, ferox est, virgo ego, custodibus circumsepta, quem mihi auxiliatorem sumam? quicum omnia communicabo? ubi Habrocomen videre licebit? Hæc uterque tota nocte lamentabatur, et alter alterius vultum ob oculos habebat, hanc imaginem animo sibi fingentes.

V. Ubi illuxit, Habrocomes ad consueta exercitia proficiscitur : puella de more deæ cultui incumbit. Corpora eorum præterita nocte defatigata, oculi languentes, immu-

ματα ἐκ τῆς παρελθούσης νυκτὸς πεπονηκότα καὶ τὸ βλέμμα ἄθυμον καὶ οἱ χρῶτες ἠλλαγμένοι· καὶ τοῦτ' ἐπὶ πολὺ ἐγίνετο καὶ πλέον οὐδὲν αὐτοῖς ἦν. Ἐν τούτῳ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς θεοῦ διημερεύοντες ἐνεώρων ἀλλήλοις, εἰπεῖν τἀληθὲς φόβῳ πρὸς ἑκατέρους αἰδούμενοι. Τοσοῦτο δ' ἐστέναξεν ἄν ποτε Ἁβροκόμης καὶ ἐδάκρυσε, καὶ προσεύχετο τῆς κόρης ἀκουούσης ἐλεεινῶς. Ἡ δ' Ἄνθεια ἔπασχε μὲν τὰ αὐτά, πολὺ δὲ μείζονι τῇ συμφορᾷ κατείχετο· εἰ δέ ποτ' ἄλλας παρθένους ἢ γυναῖκας ἴδοι βλεπούσας εἰς ἐκεῖνον, ἑώρων δ' ἅπασαι εἰς Ἁβροκόμην, δήλη ἦν λυπουμένη, μὴ παρευδοκιμηθῇ φοβουμένη. Εὐχαὶ δ' αὐτοῖς ἑκατέροις ἦσαν πρὸς τὴν θεὸν κοινῇ, λανθάνουσαι μέν, ἀλλ' ἐγίνοντο ὅμοιαι. Χρόνου δὲ προϊόντος, οὐκέτι τὸ μειράκιον ἐκαρτέρει· ἤδη δ' αὐτῷ καὶ τὸ σῶμα πᾶν ἠφάνιστο καὶ ἡ ψυχὴ καταπεπτώκει, ὥστ' ἐν πολλῇ ἀθυμίᾳ τὸν Λυκομήδην καὶ τὴν Θεμιστὼ γεγονέναι, οὐκ εἰδότας μὲν ὅ τι εἴη τὸ συμβαῖνον Ἁβροκόμῃ, δεδοικότας δ' ἐκ τῶν δρωμένων. Ἐν ὁμοίῳ δὲ φόβῳ καὶ ὁ Μεγαμήδης καὶ ἡ Εὐίππη καὶ περὶ τῆς Ἀνθείας καθειστήκεσαν, ὁρῶντες αὐτῆς τὸ μὲν κάλλος μαραινόμενον, τὴν δ' αἰτίαν οὐ φαινομένην τῆς συμφορᾶς. Εἰς τέλος εἰσάγουσι παρὰ τὴν Ἄνθειαν μάντεις καὶ ἱερέας, ὡς εὑρήσοντας λύσιν τοῦ δεινοῦ. Οἱ δ' ἐλθόντες ἔθυόν θ' ἱερεῖα καὶ ποικίλα ἐπέσπενδον καὶ ἐπέλεγον φωνὰς βαρβαρικάς, ἐξιλάσκεσθαί τινας λέγοντες δαίμονας καὶ προσεποιοῦντο, ὡς εἴη τὸ δεινὸν ἐκ τῶν ὑποχθονίων θεῶν. Πολλὰ δὲ καὶ ὑπὲρ Ἁβροκόμου οἱ περὶ τὸν Λυκομήδην ἔθυόν τε καὶ ηὔχοντο· λύσις δ' οὐδεμία τοῦ δεινοῦ οὐδ' ἑτέρῳ αὐτῶν ἐγίνετο, ἀλλὰ καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ ἔρως ἀνεκαίετο. Ἔκειντο μὲν δὴ ἑκάτεροι νοσοῦντες, πάνυ ἐπισφαλῶς διακείμενοι, ὅσον οὐδέπω τεθνήξεσθαι προσδοκώμενοι, κατειπεῖν αὐτῶν τὴν συμφορὰν μὴ δυνάμενοι. Τέλος πέμπουσιν οἱ πατέρες ἑκατέρων εἰς θεοῦ μαντευσόμενοι τήν τ' αἰτίαν τῆς νόσου καὶ τὴν ἀπαλλαγήν.

ϛ'. Ὀλίγον δ' ἀπέχει τὸ ἱερὸν τοῦ ἐν Κολοφῶνι Ἀπόλλωνος, διάπλους ἀπ' Ἐφέσου σταδίων ὀγδοήκοντα. Ἐνταῦθ' οἱ παρ' ἑκατέρων ἀφικόμενοι δέονται τοῦ θεοῦ ἀληθῆ μαντεύσεσθαι· ἐληλύθεσαν δὴ κατὰ ταὐτά. Χρᾷ δ' ὁ θεὸς κοινὰ ἀμφοτέροις τὰ μαντεύματα ἐν μέτρῳ τὰ ἔπη τάδε·

Τίπτε ποθεῖτε μαθεῖν νούσου τέλος ἠδὲ καὶ ἀρχήν;
Ἀμφοτέρους μία νοῦσος ἔχει, λύσις ἔνθεν ἀνέστη·
Δεινὰ δ' ὁρῶ τοίσδεσσι πάθη καὶ ἀνήνυτα ἔργα·
Ἀμφότεροι φεύξονται ὑπεὶρ ἅλα λυσσοδίωκτοι,
Δεσμὰ δὲ μοχθήσουσι παρ' ἀνδράσι μιξοθαλάσσοις
Καὶ τάφος ἀμφοτέροις θάλαμος καὶ πῦρ ἀΐδηλον,
Καὶ ποταμοῦ Νείλου παρὰ ῥεύμασιν Ἴσιδι σεμνῇ
Σωτείρῃ μετόπισθε παραστῆς ὄλβια δῶρα.
Ἀλλ' ἔτι που μετὰ πήματ' ἀρείονα πότμον ἔχουσι.

Ζ'. Ταῦθ' ὡς ἐκομίσθη τὰ μαντεύματα εἰς Ἔφεσον, εὐθὺς μὲν οἱ πατέρες αὐτῶν ἦσαν ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ τὸ δεινόν, ὅ τι ἦν, πάνυ ἠπόρουν· συμβάλλειν δὲ τὰ τοῦ θεοῦ λόγια οὐκ ἐδύναντο· οὔτε γὰρ τίς ἡ νόσος, οὔτε τίς

tatus color et hæc omnia sæpus ita fiebant et nihil levabantur. Interea in templo interdiu morantes se mutuo spectabant, cum præ metu uterque, quod vere sentiebat, alteri detegere vereretur. Suspirabat subinde, flebatque Habrocomes et preces fundebat lamentabiles, puella auscultante. Eademque omnino Anthia patiebatur, id vero ad ejus infortunium accedebat, quod, si quas virgines aut mulieres illum intuentes vidisset, (omnes autem Habrocomen intuebantur) manifestum esset illam mœrere, pertimescentem, ne ipsi minus placeret. Vota quidem apud deam uterque simul eadem insciens faciebat. Aliquanto post, durare diutius adolescens non potuit; totum corpus jam tabuerat et ita conciderat animo, ut Lycomedes et Themisto animo admodum angerentur, quid Habrocomæ accidisset, ignorantes, sed ex his, quæ viderant, timoris pleni. De Anthia simili erant in metu Megamedes et Evippe, cum formam ejus marcescentem, nullamque mali causam apparere viderent. Tandem ad puellam vates et sacerdotes adducunt, eam malo liberaturos. Qui quidem hostias immolarunt, variisque libationibus ac quibusdam barbaricis vocibus usi, nescio quæ numina se placaturos dicunt, finguntque malum a diis inferis immissum esse. Multa quoque et Lycomedes pro Habrocoma sacra fecit et preces fudit; neuter tamen a malo liberatur, immo et amor magis inflammatur. Ambo morbo correpti in discrimine versabantur, mortem propemodum exspectantes, cum tamen enarrare malum non valerent. Tandem utriusque parentes deos consultum mittunt, causam morbi et remedium quærentes.

VI. Non longe distat fanum Apollinis Colophonii : ab Epheso trajectus est octoginta tantum stadiorum. Ibi exorant deum, qui ab utriusque parentibus missi fuerant, ut vera redderet oracula, venerant autem idem rogatum. Commune utrisque responsum deus hisce versibus reddidit :

Cur optatis scire morbi finem atque originem?
Ambos unus tenet morbus, remedium hinc invenietur :
Sed dira video his (imminere) mala et longos labores :
Utrique fugient per mare rabie acti,
Vincula ferent apud viros maritimos,
Et sepulchrum ambobus torus erit ignisque exitialis,
Et fluminis Nili ad aquas Isidi sanctæ
Salvatrici postea des, magnifica dona.
Sed post calamitates meliori aliquando utentur fortuna.

VII. Ubi hæc oracula Ephesum allata sunt, statim quidem eorum parentes ex consilii inopia attoniti fuere, nec, quid mali liberis suis portenderetur, exputare valebant; non enim ex dei responsis conjicere ullatenus poterant,

ἡ φυγὴ, οὔτε τίνα τὰ δεσμὰ, οὔθ' ὁ τάφος τίς, οὔθ' ὁ ποταμὸς τίς, οὔτε τίς ἡ ἐκ τοῦ θεοῦ βοήθεια. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς πολλὰ βουλευομένοις παραμυθήσασθαι τὸν χρησμὸν ὡς οἷόν τε καὶ συζεῦξαι γάμῳ τοὺς παῖδας, ὡς τοῦτο καὶ τοῦ θεοῦ βουλομένου, δι' ὧν ἐμαντεύσατο. Ἐδόκει δὴ ταῦτα καὶ διέγνωσαν μετὰ τὸν γάμον ἐκπέμψαι χρόνῳ τινὶ ἀποδημήσοντας αὐτούς. Μεστὴ μὲν ἤδη ἡ πόλις ἦν τῶν εὐωχουμένων, πάντα δ' ἦν ἐστεφανωμένα καὶ διαβόητος ὁ μέλλων γάμος· ἐμακαρίζετο δ' ὑπὸ πάντων ὁ μὲν, οἵαν ἄξεται τὴν γυναῖκα Ἄνθειαν, ἡ δὲ, οἵῳ μειρακίῳ συγκατακλιθήσεται. Ὁ δ' Ἁβροκόμης, ὡς ἐπύθετο καὶ τὸν χρησμὸν καὶ τὸν γάμον, ἐπὶ μὲν τῷ τὴν Ἄνθειαν ἕξειν μεγάλως ἔχαιρεν· ἐφόβει δ' αὐτὸν οὐδὲν τὰ μεμαντευμένα, ἀλλ' ἐδόκει παντὸς εἶναι δεινοῦ τὰ παρόντα ἡδίονα. Μετὰ ταῦτα δὲ καὶ ἡ Ἄνθεια ἥδετο μὲν, ὅτι Ἁβροκόμην ἕξει· τίς δ' ἡ φυγὴ καὶ τίνες αἱ συμφοραὶ, κατεφρόνει, πάντων τῶν ἐσομένων κακῶν Ἁβροκόμην ἔχουσα παραμυθίαν.

Η'. Ὡς οὖν ἐφέστηκεν ὁ τῶν γάμων καιρὸς καὶ παννυχίδες ἤγοντο καὶ ἱερεῖα πολλὰ ἐθύετο τῇ θεῷ. Καὶ ἐπειδὴ ταῦτ' ἐκτετέλεστο, ἡκούσης τῆς νυκτὸς, (βραδύνειν δὲ πάντ' ἐδόκει Ἁβροκόμῃ καὶ Ἀνθείᾳ), ἦγον τὴν κόρην εἰς τὸν θάλαμον μετὰ λαμπάδων, τὸν ὑμέναιον ᾄδοντες, ἐπευφημοῦντες καὶ εἰσάγοντες κατέκλινον. Ἦν δ' αὐτοῖς ὁ θάλαμος (οὕτως) πεποιημένος· κλίνη χρυσῆ στρώμασιν ἔστρωτο πορφυροῖς καὶ ἐπὶ τῆς κλίνης Βαβυλωνία ἐπεποίκιλτο σκηνή· παίζοντες Ἔρωτες, οἱ μὲν Ἀφροδίτην θεραπεύοντες, (ἦν δὲ καὶ Ἀφροδίτης εἰκὼν), οἱ δ' ἱππεύοντες ἀναβάται στρουθοῖς, οἱ δὲ στεφάνους πλέκοντες, οἱ δ' ἄνθη φέροντες· ταῦτ' ἐν τῷ ἑτέρῳ μέρει τῆς σκηνῆς· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ Ἄρης ἦν οὐχ ὡπλισμένος, ἀλλ' ὡς πρὸς ἐρωμένην τὴν Ἀφροδίτην κεκοσμημένος, ἐστεφανωμένος, χλαινίδα ἔχων. Ἔρως αὐτὸν ὡδήγει, λαμπάδα ἔχων ἡμμένην. Ἐπ' αὐτῇ τῇ σκηνῇ κατέκλιναν τὴν Ἄνθειαν, ἀγαγόντες πρὸς τὸν Ἁβροκόμην, ἐπέκλεισάν τε τὰς θύρας.

Θ'. Τοῖς δ' ἑκατέροις πάθος συνέβη ταὐτὸν, καὶ οὔτε προσειπεῖν ἔτ' ἀλλήλους ἠδύναντο, οὔτ' ἀντιβλέψαι τοῖς ὀφθαλμοῖς· ἔκειντο δ' ὑφ' ἡδονῆς παρειμένοι, αἰδούμενοι, φοβούμενοι, πνευστιῶντες, ἡδόμενοι· ἐπάλλετο δ' αὐτοῖς τὰ σώματα καὶ ἐκραδαίνοντο αὐτοῖς αἱ ψυχαί. Ὀψὲ δ' ὁ Ἁβροκόμης ἀνενεγκὼν περιέλαβε τὴν Ἄνθειαν· ἡ δ' ἐδάκρυε, τῆς ψυχῆς αὐτῆς σύμβολα προπεμπούσης τῆς ἐπιθυμίας τὰ δάκρυα. Καὶ ὁ Ἁβροκόμης, "ὦ τῆς ἐμοὶ, φησὶ, ποθεινοτάτης νυκτὸς, ἣν μόλις ἀπείληφα, πολλὰς πρότερον νύκτας δυστυχήσας. Ὦ φωτὸς ἡδίων ἐμοὶ κόρη καὶ τῶν πώποτε λαλουμένων εὐτυχεστέρα· τὸν ἐραστὴν ἔχεις ἄνδρα, μεθ' οὗ ζῆν καὶ ἀποθανεῖν ὑπάρξαι γυναικὶ σώφρονι." Εἰπὼν κατεφίλει τε καὶ ὑπεδέχετο τὰ δάκρυα, καὶ αὐτῷ ἐδόκει παντὸς μὲν εἶναι νέκταρος ποτιμώτερα τὰ δάκρυα, παντὸς δὲ τοῦ πρὸς ὀδύνην φαρμάκου δυνατώτερα. Ἡ δ' ὀλίγα αὐτὸν προσφθεγξαμένη, Ναὶ, φησὶν, Ἁβροκόμη, δοκῶ σοι καλὴ καὶ μετὰ τὴν σὴν εὐμορ-

quid morbus, fuga, vincula, tumulus, flumen, et auxilium a deo exspectandum sibi vellent. Visum est igitur, postquam diu una deliberassent, oraculum, quoad fieri posset, mitigare, connubioque jungere adolescentes, quasi et id voluerit deus illis quæ responderat. Hoc sane placuit et statuerunt, peractis nuptiis, eos peregre ad aliquod tempus mittere. Jam omnia per urbem epulis et coronis plena, ac futuræ nuptiæ ubique sermonibus percelebratæ. Beati ab omnibus prædicabantur, Habrocomes, quod talem ducturus esset uxorem, hæc, quod tali adolescentulo esset concubitura. Habrocomes, responsi et nuptiarum certior factus, admodum lætatus est, se Anthia potiturum, minimeque vaticinio perterritus præsentem voluptatem omni malo suaviorem esse existimabat. Gaudebat et Anthia fruitura Habrocoma, parvi pendens quid sibi ex fuga et ceteris calamitatibus impenderet, cum in Habrocome omnium futurorum malorum solatium nacta esset.

VIII. Ubi igitur nuptiarum tempus advenit, pervigilia celebrata sunt, multæque hostiæ deæ immolatæ. His peractis, adventante jam nocte, (omnia Habrocomæ et Anthiæ moram facere videbantur), duxere puellam in thalamum cum lampadibus hymenæum canentes, faustaque apprecantes, ibique intromissos recumbere fecerunt. Thalamus erat ita exornatus; lectus aureus stragulis purpureis stratus, tectusque in modum tentorii Babylonia veste scite variata. Inerant ludentes Amores, quorum alii Veneri (quæ et ipsa ibi erat depicta) famulabantur, alii passeribus tanquam equis insidebant, nonnulli plectebant coronas, alii flores afferebant; hæc in una aulæi parte; in altera parte Mars erat non armatus, sed quasi ad amicam Venerem accedens ornatus, corona redimitus, indutusque chlamyde et ei dux viæ erat Amor lampadem tenens accensam. In ipso tentorio collocata Anthia et Habrocomæ admota, fores clauserunt.

IX. Utrique idem accidit, ut alterum alloqui non posset, neque intueri. Jacebant nimia voluptate languidi, pudibundi, timentes, anheli, ac dulcedine perfusi: palpitabant artus, animique vehementer commoti erant. Tandem Habrocomes, ubi se collegit, Anthiam amplexatur lacrimantem, anima ejus lacrimas velut desiderii indicia præmittente. O nox, inquit, exoptatissima! quot heu miser doloris plenas exegi, antequam hanc vix tandem nanciscerer! O puella luce mihi carior, omniumque, de quibus unquam sermo fuit felicissima, quæ amatorem habes virum, quocum vivere et mori probæ uxori liceat! His dictis osculatur, excipitque lacrimas, quæ omni nectare suaviores ipsi visæ sunt et quocunque medicamento ad dolorem levandum efficaciores. Illa paucis allocuta, Habrocoma, inquit, an pulchra tibi videor, ac licet ipse forma adeo præstes

φίαν ἀρέσκω σοι; Ἄνανδρε καὶ δειλὲ, πόσον ἐβράδυνας ἐρῶν χρόνον; πόσον ἠμέλησας; ἀπὸ τῶν ἐμαυτῆς κακῶν, ἃ πέπονθας οἶδα. Ἀλλ' ἰδοὺ, δάκρυα μὲν ὑποδέχου τἀμὰ καὶ ἡ καλή σου κόμη πινέτω πῶμα [τὸ] ἐρωτικὸν καὶ συμφύντες ἀλλήλοις ἀναμιγῶμεν, καταβρέχωμεν δὲ καὶ τοὺς στεφάνους τοῖς παρ' ἀλλήλων δάκρυσιν, ἵν' ἡμῖν καὶ οὗτοι συνερῶσιν.» Εἰποῦσα δ' ἅπαν μὲν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον ἠσπάζετο, ἅπασαν δὲ τὴν κόμην τοῖς αὐτῆς ὀφθαλμοῖς προσετίθει καὶ τοὺς στεφάνους ἀνελάμβανε καὶ τὰ χείλη τοῖς χείλεσι φιλοῦσα συνηρμόκει καὶ, ὅσα ἐνενόουν, διὰ τῶν χειλέων ἐκ ψυχῆς εἰς τὴν θατέρου ψυχὴν διὰ τοῦ φιλήματος παρεπέμπετο. Φιλοῦσα δ' αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, «Ὦ, φησὶ, πολλάκις με λυπήσαντες ὑμεῖς, ὦ τὸ πρῶτον ἐνθέντες τῇ ἐμῇ κέντρον ψυχῇ, οἱ ποτὲ μὲν σοβαροὶ, νῦν δ' ἐρωτικοὶ, καλῶς μοι διηκονήσατε καὶ τὸν ἔρωτα τὸν ἐμὸν καλῶς εἰς τὴν Ἁβροκόμου ψυχὴν ὡδηγήσατε. τοιγαροῦν ὑμᾶς πολλὰ φιλῶ καὶ ὑμῖν ἐφαρμόζω τοὺς ὀφθαλμοὺς τοὺς ἐμοὺς, τοὺς Ἁβροκόμου διακόνους· ὑμεῖς δ' ἀεὶ βλέποιτε ταῦτα, καὶ μήθ' Ἁβροκόμῃ ἄλλην δείξητε καλὴν, μήτ' ἐμοὶ δόξῃ τις ἄλλος εὔμορφος· ἔχετε ψυχὰς, ἃς αὐτοὶ ἐξεκαύσατε· ταύτας ὁμοίως τηρήσατε.» Ταῦτ' εἶπε, καὶ περιφύντες ἀνεπαύοντο καὶ τὰ πρῶτα τῶν Ἀφροδίτης ἐρώτων ἀπέλαυον· ἐφιλονείκουν δὲ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς πρὸς ἀλλήλους, φιλοτιμούμενοι, τίς φανεῖται μᾶλλον ἐρῶν.

Ι'. Ἐπειδὴ δ' ἡμέρα ἐγένετο, ἀνίσταντο πολὺ μὲν ἡδίονες, πολὺ δ' εὐθυμότεροι, ἀπολαύσαντες ἀλλήλων ὧν ἐπεθύμησαν χρόνῳ καλῶν. Ἑορτὴ δ' ἦν ἅπας ὁ βίος αὐτοῖς καὶ μεστὰ εὐωχίας πάντα, καὶ ἤδη καὶ τῶν μεμαντευμένων λήθη. Ἀλλ' οὐχὶ τὸ εἱμαρμένον ἐπελέληστο, ἀλλ' οὐδ' ὅτῳ ἐδόκει ταῦτα θεῷ ἠμέλει. Χρόνου δὲ διελθόντος ὀλίγου, ἔγνωσαν οἱ πατέρες ἐκπέμπειν αὐτοὺς τῆς πόλεως κατὰ τὰ βεβουλευμένα· ἤμελλόν τε γὰρ ἄλλην ὄψεσθαι γῆν καὶ ἄλλας πόλεις καὶ τὸν τοῦ θεοῦ χρησμὸν, ὡς οἷόν τ' ἦν, παραμυθήσασθαι, ἀπαλλαγέντες χρόνῳ τινὶ Ἐφέσου. Παρεσκευάζετο δὴ πάντ' αὐτοῖς πρὸς τὴν ἔξοδον, ναῦς τε μεγάλη καὶ ναῦται πρὸς ἀναγωγὴν ἕτοιμοι καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐνεβάλλοντο, πολλὴ μὲν ἐσθὴς καὶ ποικίλη, πολὺς δ' ἄργυρος καὶ χρυσὸς, ἥ τε τῶν σιτίων ὑπερβάλλουσα ἀφθονία. Θυσίαι δὲ πρὸ τῆς ἀναγωγῆς τῇ Ἀρτέμιδι καὶ εὐχαὶ τοῦ δήμου παντὸς καὶ δάκρυα πάντων, ὡς μελλόντων ἀπαλλάττεσθαι παίδων κοινῶν. Ἦν δ' ὁ πλοῦς αὐτοῖς ἐπ' Αἴγυπτον παρεσκευασμένος. Ὡς δ' ἦλθεν ἡ τῆς ἀναγωγῆς ἡμέρα, πολλοὶ μὲν οἰκέται, πολλαὶ δὲ θεράπαιναι ** Μελλούσης δὲ τῆς νεὼς ἐπανάξεσθαι, πᾶν μὲν τὸ Ἐφεσίων (πλῆθος) παρῆν παραπεμπόντων, πολλαὶ δὲ καὶ τῶν (ξένων) μετὰ λαμπάδων καὶ θυσιῶν. Ἐν τούτῳ μὲν οὖν ὁ Λυκομήδης καὶ ἡ Θεμιστὼ, πάντων ἅμ' ἐν ὑπομνήσει γενόμενοι, τοῦ χρησμοῦ, τοῦ παιδὸς, τῆς ἀποδημίας, ἔκειντο εἰς γῆν ἀθυμοῦντες. Ὁ δὲ Μεγαμήδης καὶ ἡ Εὐίππη ἐπεπόνθεσαν μὲν τὰ αὐτὰ, εὐθυμότεροι δ' ἦσαν,

placeo? Timide et ignave, quamdiu amare cunctatus es? quamdiu nulli id tibi curæ fuit? a meis malis, quæ ipse passus sis, conjicio. Verum jam age, meas excipe lacrimas, bibantque elegantes comæ tuæ amoris poculum, invicemque complexi adhæreamus, ita ut coronæ mutuis lacrimis madeant et nostrum una ipsæ amorem sentiant. His dictis, totum vultum ejus amplectitur, adducitque suis oculis comas et suscipit coronas, suaviando fecit ut labia labellis adhærerent, et quæ quisque cogitabat, ex animo in animum per oscula labiis impressa transmittunt. Illa adolescentis oculos basians, O quoties, inquit, me dolore affecistis! qui primum mihi infixistis animo aculeum, vos quondam superbiæ, nunc amoris pleni, optime de me meruistis, quippe qui amorem mei in Habrocomæ animum induxeritis. Vos itaque exosculor, vobis hosce meos admoveo oculos Habrocomæ famulos. Sic vos semper hæc spectetis, non aliam Habrocomæ elegantis formæ puellam ostendite, ac nemo mihi pulcher alius videatur. En vobis animas nostras, quas exussistis; has habete et pari studio servate. Hæc illa. Tum mutuo amplexu hærentes requievere, ac carpentes tunc primum Veneris gaudia, totam noctem summa æmulatione inter se contenderunt, uter magis amans videretur.

X. Ubi illuxit, blandiores alacrioresque surrexere, quod tandem felicibus illis temporibus tamdiu exoptatis frui sibi invicem contigisset. Vita omnis erat iis quasi festus dies, omniaque conviviorum plena, adeo, ut jam oraculi responsa animo exciderent. Verum non ea fato exciderant, nec a deo negligebantur, quisquis ille fuit, qui decreverat. Non multo post tempore a parentibus, quibus id statutum fuerat prius, peregre mittuntur, ut scilicet alias regiones, urbesque alias viderent: se enim dei responsum mitigaturos, quoad fas esset, putabant, si aliquamdiu Epheso abessent. Parantur ad discessum omnia: magna navis, nautæque ad ducendum idonei, omniaque necessaria importantur, multæ et variæ vestes, multum argenti et auri, commeatusque plurimus. Immolatum est Dianæ, ut ductu suo opitularetur; nec defuere preces totius populi, omniumque lacrimæ, veluti communibus gnatis discedentibus. Navigationem in Ægyptum paraverant; cumque abeundi dies adesset, ** famulorum et ancillarum frequentia. Cum navis deducenda esset, omnis Ephesiorum multitudo prosequebatur et multi e (peregrinis) cum lampadibus et suffimentis. Interea Lycomedes et Themisto, omnia simul recordantes, oraculum, filium, ipsius peregrinationem, humi jacebant consternati. Pariter Megamedes et Evippe, ut ut meliori essent animo, eorum, quæ prædicta fuerant, finem respicientes. Jam

τὰ τέλη σκοποῦντες τῶν μεμαντευμένων. Ἤδη μὲν οὖν ἐθορύβουν οἱ ναῦται καὶ ἐλύετο τὰ πρυμνήσια καὶ ὁ κυβερνήτης τὴν αὐτοῦ χώραν κατελάμβανε καὶ ἡ ναῦς ἀπεκινεῖτο. Βοὴ δὲ τῶν ἀπὸ τῆς γῆς πολλὴ καὶ τῶν ἐν τῇ νηῒ συμμιγής, τῶν μέν, ὦ παῖδες, λεγόντων, φίλτατοι, ἆρ' ἔθ' ὑμᾶς οἱ φύσαντες ὀψόμεθα; τῶν δέ, ὦ πατέρες, ἆρ' ὑμᾶς ἀποληψόμεθα; δάκρυα δὴ καὶ οἰμωγή, καὶ ἕκαστος ὀνομαστὶ τὸν οἰκεῖον ἐκάλει μέγα εἰς ὑπόμνησιν ἀλλήλοις ἐγκαταλιπόντες τοὔνομα. Ὁ δὲ Μεγαμήδης φιάλην λαβὼν καὶ ἐπισπένδων ηὔχετο ὡς ἐξακουστὸν εἶναι τοῖς ἐν τῇ νηΐ, ὦ παῖδες, λέγων, μάλιστα μὲν εὐτυχοῖτε καὶ φύγοιτε τὰ σκληρὰ τῶν μαντευμάτων καὶ ὑμᾶς ἀνασωθέντας ὑποδέξαιντο Ἐφέσιοι καὶ τὴν φιλτάτην ἀπολάβοιτε πατρίδα· εἰ δ' ἄλλο συμβαίη ἢ τοῦτο, εὖ ἴστ' οὐδ' ἡμᾶς ἔτι ζησομένους· προΐεμεν δ' ὑμᾶς ὁδὸν μὲν δυστυχῆ ἀλλ' ἀναγκαίαν.

ΙΑ'. Ἔτι λέγοντα ἐξιόντα ἐπέσχε τὰ δάκρυα· καὶ οἱ μὲν ἀπῄεσαν εἰς τὴν πόλιν, τοῦ πλήθους αὐτοὺς θαρρεῖν παρακαλοῦντος, ὁ δ' Ἁβροκόμης καὶ ἡ Ἄνθεια ἀλλήλοις περιφύντες ἔκειντο πολλὰ ἅμα νοοῦντες, τοὺς πατέρας οἰκτείροντες, τῆς πατρίδος ἐπιθυμοῦντες, τὸν χρησμὸν δεδοικότες, τὴν ἀποδημίαν ὑποπτεύοντες· παρεμυθεῖτο δ' αὐτοὺς εἰς ἅπαντα ὁ μετ' ἀλλήλων πλοῦς. Κἀκείνην μὲν τὴν ἡμέραν οὐρίῳ χρησάμενοι πνεύματι, διανύσαντες τὸν πλοῦν εἰς Σάμον κατήντησαν, τὴν τῆς Ἥρας ἱερὰν νῆσον· κἀνταῦθα θύσαντες καὶ δειπνοποιησάμενοι, πολλὰ εὐξάμενοι τῆς νυκτὸς ἐπιγινομένης ἐπανήγοντο. Καὶ ἦν ὁ πλοῦς αὐτοῖς οὔριος· λόγοι δ' ἐν αὐτοῖς πολλοὶ πρὸς ἀλλήλους· ἆρ' ἡμῖν ὑπάρξει συγκαταβιῶναι μετ' ἀλλήλων; Καὶ δή ποθ' ὁ Ἁβροκόμης μέγα ἀναστενάξας, ἐν ὑπομνήσει τῶν ἑαυτοῦ γενόμενος, Ἄνθεια, ἔφησε, τῆς ψυχῆς μοι ποθεινοτέρα, μάλιστα μὲν εὐτυχεῖν εἴη καὶ σώζεσθαι μετ' ἀλλήλων· ἂν δ' ἄρα τι εἴη πεπρωμένον παθεῖν καί πως ἀλλήλων ἀπαλλαγῶμεν, ὀμόσωμεν ἑαυτοῖς, φιλτάτη, ὡς σὺ μὲν ἐμοὶ μενεῖς ἁγνὴ καὶ ἄλλον ἄνδρα οὐχ ὑπομενεῖς, ἐγὼ δ' ὅτι οὐκ ἂν ἄλλῃ γυναικὶ συνοικήσαιμι. Ἀκούουσα δ' Ἄνθεια μέγα ἀνωλόλυξε, καί, τί ταῦτα, ἔφησεν, Ἁβροκόμη, πεπίστευκας, ὅτι ἐὰν ἀπαλλαγῶ σοῦ, περὶ ἀνδρὸς ἔτι κατ' ἐμοῦ σκέψῃ, ἥτις οὐδὲ ζήσομαι τὴν ἀρχὴν ἄνευ σοῦ· ὡς ὀμνύω τέ σοι τὴν πάτριον ἡμῖν θεόν, τὴν μεγάλην Ἐφεσίων Ἄρτεμιν, καὶ ταύτην ἣν διανύομεν θάλατταν καὶ τὸν ἐπ' ἀλλήλους ἡμᾶς καλῶς ἐκμήναντα θεόν, ὡς ἐγὼ καὶ βραχύ τι, ἀποσπασθεῖσα σοῦ οὔτε ζήσομαι, οὔτε τὸν ἥλιον ὄψομαι. Ταῦτ' ἔλεγεν ἡ Ἄνθεια· ἐπώμνυε δὲ καὶ ὁ Ἁβροκόμης, καὶ ὁ καιρὸς αὐτῶν ἐποίει τοὺς ὅρκους φοβερωτέρους. Ἐν τούτῳ δ' ἡ ναῦς Κῶ μὲν παραμείβει καὶ Κνίδον, κατεφαίνετο δ' ἡ Ῥοδίων νῆσος μεγάλη καὶ καλή· καὶ αὐτοὺς ἐνταῦθ' ἔδει καταχθῆναι πάντως· δεῖν γὰρ ἔφασκον οἱ ναῦται καὶ ὑδρεύσασθαι καὶ αὐτοὺς ἀναπαύσασθαι, μέλλοντας εἰς μακρὸν ἐμπεσεῖσθαι πλοῦν. — Κατήγετο δ' ἡ ναῦς εἰς Ῥόδον

nautarum strepitus, solvuntur funes, gubernator locum suum occupat, navis movetur. Clamorque tum eorum, qui in litore, tum qui in nave erant, permixtus insequitur; illis quidem dicentibus, carissima proles, an nobis, qui vos genuimus, vos iterum videre licebit? his vero, an vos, o parentes, recuperabimus? Hinc lacrimæ, ploratus, suum quisque nomine appellare, velut in magnum recordationis adjumentum nomen relinquentes. Megamedes, accepto poculo, libat, precaturque ita ut e nave audiri posset: Maxime valete, filii, et aspera vaticinia effugite; vos salvos et reduces excipiant Ephesii, et carissima patria iterum potiamini. Sin aliter eveniat, scitote, nos non longius esse victuros. Præmittimus vos in iter calamitosum quidem sed necessarium.

XI. Adhuc loquentem obortæ lacrimæ cohibuerunt et hi in urbem rediere, hortante populo, ut bono essent animo, Habrocomes et Anthia invicem amplexi jacebant, multa versantes animo: parentum miserebantur, patriam desiderabant, timebant oraculi responsum, peregrinationem suspectam habebant; sed id unum iis solatium erat, quod una nave veherentur. Illa die prospero vento utuntur, confectaque navigatione Samum deveniunt, sacram Junoni insulam. Ibi immolant, cœnant, precantur et ubi nox advenit iter prosequuntur. Secunda navigatio, multusque invicem sermo: an licebit una semper vivere? Habrocomes tandem suspirans, quæ ipsum manerent recordatus, o longe, ait, anima mihi carior Anthia, utinam et bene agere, et simul servari datum sit! Verum si quid fato decretum est nos pati, quonam modo separabimur? Juremus sancte, tu quidem, mihi, mea vita, te semper castam servaturam, nec alium habituram virum; ego vero, nunquam mihi fore cum alia consuetudinem. Ut hæc audivit Anthia, ejulavit, et, cur hæc, inquit, in animum induxisti tuum, Habrocoma, ut si disjungar a te, ipsam alii me traditurам viro suspiceris, quæ omnino ne vivere quidem sine te possim. Testor patriam deam, magnam Ephesiorum Dianam atque hoc quod pertransimus mare et in utrumque nostrum strenue vires suas exercentem deum, me vel exiguo tempore abreptam a te nec victuram esse, neque solem adspecturam. Hæc dicebat Anthia, eadem juravit Habrocomes et tempus ipsum jurijurando eorum terrorem addebat. Interea navis Coum Cnidumque præteriit; cumque Rhodiorum pulchra et magna insula apparuisset, illuc appellere navem omnino oportere nautæ dixerunt, tum aquandi, tum quiescendi gratia, utpote longam navigationem inituros. Navis in Rhodum

καὶ ἐξέβαινον οἱ ναῦται· ἔξῄει δ' ὁ Ἁβροκόμης ἔχων μετὰ χεῖρα τὴν Ἄνθειαν.

ΙΒ'. Συνῄεσαν δὲ πάντες οἱ Ῥόδιοι, τὸ κάλλος τῶν παίδων καταπεπληγότες, καὶ οὐκ ἔστιν, ὅστις τῶν ἰδόντων παρῆλθε σιωπῶν· ἄλλοι μὲν ἔλεγον ἐπιδημίαν ἐκ τῶν θεῶν, οἱ δὲ προσεκύνουν καὶ * προσεποιοῦντο. Ταχὺ δὲ δι' ὅλης τῆς πόλεως διεπεφοιτήκει τοὔνομα Ἁβροκόμου καὶ Ἀνθείας. Ἐπεύχονται δ' αὐτοῖς δημοσίᾳ καὶ θυσίας τε θύουσι πολλὰς καὶ ἑορτὴν ἄγουσι τὴν ἐπιδημίαν αὐτῶν. Οἱ δὲ τήν τε πόλιν ἅπασαν ἐξιστόρησαν καὶ ἀνέθεσαν εἰς τὸ τοῦ Ἡλίου ἱερὸν πανοπλίαν χρυσῆν καὶ ἐπέγραψαν εἰς ὑπόμνημα ἐπίγραμμα τῶν ἀναθέντων·

Οἱ ξεῖνοι τάδε σοι χρυσήλατα τεύχε' ἔθηκαν,
Ἄνθεια, Ἁβροκόμης θ', ἱερῆς Ἐφέσοιο πολῖται.

Ταῦτ' ἀναθέντες, ὀλίγας ἡμέρας ἐν τῇ νήσῳ μείναντες, ἐπειγόντων τῶν ναυτῶν, ἀνήγοντο ἐπισιτισάμενοι. Παρέπεμπε δ' αὐτοὺς ἅπαν τὸ Ῥοδίων πλῆθος. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐφέροντο οὐρίῳ πνεύματι καὶ ἦν αὐτοῖς ὁ πλοῦς ἀσμένοις κἀκείνην τε τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἐφέροντο ἀναμετροῦντες τὴν Αἰγυπτίαν καλουμένην θάλατταν· τῇ δὲ δευτέρᾳ ἐπέπαυτο μὲν ὁ ἄνεμος, γαλήνη δὲ καὶ ὁ πλοῦς βραδὺς καὶ ναυτῶν ῥᾳθυμία καὶ πότος ἐν τούτῳ καὶ μέθη καὶ ἀρχὴ τῶν μεμαντευμένων. Τῷ δ' Ἁβροκόμῃ ἐφίσταται γυνὴ ὀφθῆναι φοβερά, τὸ μέγεθος ὑπὲρ ἄνθρωπον, ἐσθῆτα ἔχουσα φοινικῆν· ἐπιστᾶσα δὲ τὴν ναῦν ἐδόκει καίειν καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἀπόλλυσθαι αὐτὸν δὲ μετὰ τῆς Ἀνθείας διανήχεσθαι. Ταῦθ' ὡς εὐθὺς εἶδεν ἐταράχθη καὶ προσεδόκα τὸ δεινὸν ἐκ τοῦ ὀνείρατος· καὶ τὸ δεινὸν ἐγίνετο.

ΙΓ'. Ἔτυχον μὲν ἐν Ῥόδῳ πειραταὶ παρορμοῦντες αὐτοῖς, Φοίνικες τὸ γένος, ἐν τριήρει μεγάλῃ· παρώρμουν δ' ὡς φορτίον ἔχοντες καὶ πολλοὶ καὶ γεννικοί. Οὗτοι καταμεμαθήκεσαν * τῇ νηὶ ὅτι χρυσὸς καὶ ἄργυρος καὶ ἀνδράποδα πολλὰ καὶ τίμια. Διέγνωσαν οὖν ἐπιθέμενοι τοὺς μὲν ἀντιμαχομένους ἀποκτιννύειν, τοὺς δ' ἄλλους ἄγειν εἰς Φοινίκην πραθησομένους καὶ τὰ χρήματα· κατεφρόνουν δ' ὡς οὐκ ἀξιομάχων αὐτῶν. Τῶν δὲ πειρατῶν ὁ ἔξαρχος Κόρυμβος ἐκαλεῖτο, νεανίας ὀφθῆναι μέγας, φοβερὸς τὸ βλέμμα, κόμη ἦν αὐτῷ αὐχμηρὰ καθειμένη. Ὡς δὲ ταῦθ' οἱ πειραταὶ ἐβουλεύσαντο, τὰ μὲν πρῶτα παρέπλεον ἡσυχῇ τοῖς περὶ Ἁβροκόμην· τελευταῖον δέ, ἦν μὲν περὶ μέσον ἡμέρας, ἔκειντο δὲ πάντες οἱ ἐν τῇ νηὶ ὑπὸ μέθης καὶ ῥᾳθυμίας, οἱ μὲν καθεύδοντες, οἱ δ' ἀλύοντες, ἐφίστανται δ' αὐτοῖς οἱ περὶ τὸν Κόρυμβον ἐλαυνομένῃ τῇ νηί, τριήρης ἦν, σὺν ὀξύτητι πολλῇ. Ὡς δὲ πλησίον ἐγένοντο, ἀνεπήδησαν ἐπὶ τὴν ναῦν ὡπλισμένοι, τὰ ξίφη γυμνὰ ἔχοντες· κἀνταῦθ' οἱ μὲν ἐρρίπτουν ἑαυτοὺς ὑπ' ἐκπλήξεως εἰς τὴν θάλατταν καὶ ἀπώλλυντο, οἱ δ' ἀμύνεσθαι θέλοντες ἀπεσφάζοντο. Ὁ δ' Ἁβροκόμης καὶ ἡ Ἄνθεια προστρέχουσι τῷ Κορύμβῳ τῷ πειρατῇ, καὶ λαβόμενοι τῶν γονάτων αὐτοῦ, τὰ μὲν χρήματα, ἔφασαν, ὦ

subducitur, descendunt nautæ, exit et Habrocomes, manu tenens Anthiam.

XII. Convenerant omnes Rhodii, adolescentum formam stupent; nec, qui eos viderent, silere prætereundo poterant, quin nonnulli dicerent deos advenisse, aliique adorarent, sibique propitios reddere conarentur. Cito urbem totam Habrocomæ et Anthiæ nomen pervagatur. Publice illos precantur, multa sacrificia facientes, diemque adventus eorum festum instituunt. Illi, lustrata urbe, in Solis templo aurea arma dedicarunt et in rei memoriam epigramma suis nominibus inscripsere :

Tibi aurea dona posuere hæc hospites
Anthia et Habrocomes, Ephesi cives sacræ.

Dedicatione facta, postquam aliquot dies in insula permansissent, instantibus nautis, vitiaco instructi, omnique Rhodiorum multitudine prosequente, e portu solvunt. Secundo primum vento, jucundaque navigatione vecti, die illo et insequenti nocte Ægyptium, quod vocant, mare permetiuntur; proximo vero die cessante vento tranquillitas orta, hinc tarda navigatio, nautarum remissio, interea compotatio, ebrietas, et prædictorum principium fuit. Habrocomæ visa est navi instare mulier adspectu terribilis, magnitudine supra humanam, puniceamque vestem induta, eamque comburere, ita ut pereuntibus aliis, ipse cum Anthia transnataret. His visis valde commotus exspectabat ex insomnio infortunium, quod evenit.

XIII. Nam forte Rhodi piratica triremis magna stationem agebat. Piratæ, genere Phœnices, suam mercibus onustam triremem simulabant, multi quidem et strenui. Resciverant, navi inesse aurum et argentum et mancipia, multaque magni pretii. Decreverant igitur adoriri, qui resisterent, interficere, ceteros in Phœniciam cum reliqua præda vendendos abducere, velut impares prœlio despicientes. Piratarum dux, nomine Corymbus, erat juvenis adspectu grandis, trucibus oculis, coma squalida et demissa. Ubi hæc statuerunt piratæ, primum Habrocomæ navem paulatim accedunt; deinde, cum fere meridies esset et omnes in nave ebrietate et desidia jacerent, partim somno correpti, partim exanimi et ægre se habentes, Corymbus incitata nave remis (erat autem triremis) cum magna celeritate instat, et cum propius accessissent, armati nudatisque gladiis in navem insiluerunt. Tunc nonnulli se in mare præcipitant metu perculsi, ac pereunt; alii, dum se defendere conantur, interficiuntur. Habrocomes et Anthia Corymbo occurrunt, ejusque genua amplexati, bona nostra,

δέσποτα, καὶ ἡμᾶς οἰκέτας ἔχε, φεῖσαι δὲ τῆς ψυχῆς καὶ μηκέτι φόνευε τοὺς ἑκόντας ὑποχειρίους σοι γενομένους· μὴ πρὸς αὐτῆς τῆς θαλάσσης, μὴ πρὸς δεξιᾶς τῆς σῆς· ἀγαγὼν δ' ἡμᾶς, ὅποι θέλεις, ἀπόδου τοὺς σοὺς οἰκέτας· μόνον οἴκτειρον ἡμᾶς ὑφ' ἑνὶ ποιήσας δεσπότῃ."

ΙΔ'. Ἀκούσας ὁ Κόρυμβος εὐθὺς μὲν ἐκέλευσε παύσασθαι φονεύοντας· μεταθέμενος δὲ τὰ τιμιώτερα τῶν φορτίων καὶ τὸν Ἁβροκόμην καὶ τὴν Ἄνθειαν ἄλλους τε τινὰς τῶν οἰκετῶν ὀλίγους, ἐνέπρησε τὴν ναῦν, καὶ οἱ λοιποὶ πάντες κατεφλέχθησαν· τὸ γὰρ πάντας ἄγειν οὔτ' ἠδύνατο, οὔτ' ἀσφαλὲς ἑώρα. Ἦν δὲ τὸ θέαμα ἐλεεινὸν, τῶν μὲν ἐν τῇ τριήρει ἀναγομένων, τῶν δ' ἐν τῇ νηῒ φλεγομένων, τὰς χεῖρας ἐκτεινόντων, ὀλοφυρομένων. Καὶ οἱ μὲν ἔλεγον· Ποῖ ποτ' ἀχθήσεσθε, δεσπόται; τίς ὑμᾶς ὑποδέξεται γῆ; καὶ τίνα πόλιν οἰκήσετε; οἱ δὲ, Ὦ μακάριοι μέλλοντες ἀποθνήσκειν εὐτυχῶς πρὸ τοῦ πειραθῆναι δεσμῶν, πρὸ τοῦ δουλείαν λῃστρικὴν ἐπιδεῖν. Ταῦτα λέγοντες οἱ μὲν ἀνήγοντο, οἱ δὲ κατεφλέγοντο. Ἐν τούτῳ δ' ὁ τροφεὺς τοῦ Ἁβροκόμου, πρεσβύτης ἤδη σεμνὸς ἰδεῖν καὶ διὰ τὸ γῆρας ἐλεεινὸς, οὐκ ἐνεγκὼν ἀναγόμενον τὸν Ἁβροκόμην, ῥίψας ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν ἐνήχετο ὡς καταληψόμενος τὴν τριήρη, "ποῖ με καταλείψεις, τέκνον, λέγων, τὸν γέροντα, τὸν παιδαγωγόν; ποῖ δ' ἀπερχόμενος, Ἁβροκόμη; Αὐτὸς ἀπόκτεινόν με τὸν δυστυχῆ καὶ θάψον· τί γάρ ἐστί μοι ζῆν ἄνευ σοῦ;" Ταῦτ' ἔλεγε καὶ τέλος, ἀπελπίσας ἔτι Ἁβροκόμην ὄψεσθαι, παραδοὺς ἑαυτὸν τοῖς κύμασιν, ἀπέθανε. Τοῦτο δὲ καὶ Ἁβροκόμῃ πάντων ἦν ἐλεεινότατον· καὶ γὰρ τὰς χεῖρας ἐξέτεινε τῷ πρεσβύτῃ καὶ τοὺς πειρατὰς ἀναλαμβάνειν παρεκάλει· οἱ δὲ, οὐδένα λόγον ποιησάμενοι, διανύσαντες ἡμέραις τρισὶ τὸν πλοῦν, κατήχθησαν εἰς πόλιν τῆς Φοινίκης, Τύρον, ἔνθ' ἦν τοῖς πειραταῖς τὰ οἰκεῖα. Ἦγον δ' αὐτοὺς εἰς αὐτὴν μὲν τὴν πόλιν οὐχὶ, εἰς πλησίον δέ τι χωρίον ἀνδρὸς ἄρχοντος λῃστηρίου, Ἀψύρτου τοὔνομα, οὗ καὶ ὁ Κόρυμβος ἦν ὑπηρέτης ἐπὶ μισθῷ καὶ μέρει τῶν λαμβανομένων. Ἐν δὲ τῷ τοῦ πλοὸς διαστήματι ἐκ πολλῆς τῆς καθ' ἡμέραν ὄψεως ἐρᾷ ὁ Κόρυμβος τοῦ Ἁβροκόμου καὶ σφοδρὸν ἔρωτα, καὶ αὐτὸν ἡ πρὸς τὸ μειράκιον συνήθεια ἐπὶ πλέον ἐξέκαιε.

ΙΕ'. Καὶ ἐν μὲν τῷ πλῷ οὔτε πεῖσαι δυνατὸν ἐδόκει εἶναι· ἑώρα γὰρ ὡς διάκειται μὲν ὑπ' ἀθυμίας πονηρῶς, ἑώρα δὲ καὶ τῆς Ἀνθείας ἐρῶντα· ἀλλὰ καὶ τὸ βιάζεσθαι χαλεπὸν εἶναι αὐτῷ κατεφαίνετο· ἐδεδοίκει γὰρ μή τι ἑαυτὸν ἐργάσηται δεινόν· ἐπεὶ δὲ κατήχθησαν εἰς Τύρον, οὐκέτι καρτερῶν, τὰ μὲν πρῶτα ἐθεράπευε τὸν Ἁβροκόμην καὶ θαρρεῖν παρεκάλει καὶ πᾶσαν ἐπιμέλειαν προσέφερεν· ὁ δ' ἐλεοῦντα τὸν Κόρυμβον ἐνόμιζεν αὐτοῦ ποιεῖσθαι τὴν ἐπιμέλειαν. Τὸ δεύτερον δ' ἀνακοινοῦται ὁ Κόρυμβος τὸν ἔρωτα τῶν συλλῃστῶν τινι, Εὐξείνῳ τοὔνομα, καὶ δεῖται βοηθὸν γενέσθαι καὶ συμβουλεῦσαι τίνι τρόπῳ δυνήσεται πεῖσαι τὸ μειράκιον. Ὁ δ' Εὔξεινος ἄσμενος ἀκούει τὰ παρὰ τοῦ

inquiunt, tibi habeto, et nosmet ipsos tibi famulos, here; sed vitæ nostræ parce, nec, qui volentes se tibi dedunt, occidas. Te per hoc ipsum mare, per hanc dextram tuam rogamus. Quo vis abducas, jam servos tuos vende; sed hoc unum misericors concede, ut uni domino serviamus.

XIV. Hæc audiens Corymbus statim finem imponit interficiendo, traductisque sarcinis pretiosioribus et Habrocoma et Anthia, aliisque paucis et servis, navem incendit; ceterique, quod omnes abducere nec facile, nec tutum videret, exusti sunt. Miserabile spectaculum præbebant illi triremi avecti, hi in nave flammis correpti et manus tendentes et ejulantes. Audiebantur dicentes, Quonam, heri, abducemini? Quæ vos terra excipiet, quam urbem incoletis? Illi vero, qui abducebantur, o beati, quibus fortunate jam jam mortem continget oppetere, priusquam vincula experiamini, prædonumque servitutem videatis. Interea Habrocomæ pædagogus, senex conspectu venerabilis et ætate miserandus, Habrocomen abductum videre non sustinens, cum se præcipitem in mare dejecisset, triremem natando prosequebatur, ubi me deseris, inquiens, mi fili, senem prædagogum, quo abiens, Habrocoma? Tu ipse me miserum occide, sepulcroque conde: qut enim sine te vivam? His dictis, tandem Habrocomen assequi desperans, cum sese fluctibus tradidisset, mortuus est. Nihil hoc Habrocomæ miserabilius fuit, qui, manus extendens seni, piratas hortatus est, ut reciperent: illi, precum ejus rationem nullam habentes, tridui navigatione in urbem Phœniciæ Tyrum appulerunt, ubi domos habebant. Piratæ eos non quidem in urbem, sed in vicinam Apsyrti cujusdam, prædonum magistri, sedem duxerunt, cui et Corymbus minister erat, mercede et prædæ partitione conductus. Inter navigandum ob quotidianum adspectum Corymbus deperire cœpit Habrocomen, exurebatque magis in dies adolescentis consuetudo.

XV. Et in ipsa quidem navigatione, ejus inflecti posse sensum non putabat; videbat enim Anthiæ amore captum, et in magna animi ægritudine versari; vim inferre periculosum videbatur, metuenti, ne quid gravius in se patraret; ubi vero in Tyrum descenderunt, diutius sustinere non potuit, quin primo Habrocomen officiis demereri conaretur et hortaretur bono esse animo et omnem curam præstaret; qui Corymbum sui misericordia hæc omnia facere existimabat. Deinde Corymbus Euxinum quemdam e sociis prædonibus amoris sui conscium facit rogatque auxiliatorem se præbeat consiliumque det, quonam modo adolescentis animus impelli possit. Euxinus hæc a Co-

Κορύμβου· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐπ' Ἀνθείᾳ διέκειτο πονήρως καὶ ἤρα τῆς κόρης φοβερὸν ἔρωτα· λέγει δὲ πρὸς τὸν Κόρυμβον καὶ τὰ αὐτοῦ καὶ συνεβούλευσε μὴ ἐπὶ πλέον ἐπανιᾶσθαι, ἀλλ' ἔργου ἔχεσθαι· καὶ γάρ, ἔφη, σφόδρα ἀγεννὲς κινδυνεύοντας καὶ παραβαλλομένους μὴ ἀπολαύειν μετ' ἀδείας, ὧν ἐκτησάμεθα (μετὰ) πόνων· δυνησόμεθα δ' αὐτούς, ἔλεγεν, ἐξαιρέτους παρ' Ἀψύρτου λαβεῖν δωρεάν. Ταῦτ' εἰπὼν ῥᾳδίως ἔπειθεν αὐτὸν ἐρῶντα. Καὶ δὴ συντίθενται κατὰ ταῦτα τοὺς ὑπὲρ ἀλλήλων ποιήσασθαι πόνους καὶ πείθειν οὗτος μὲν Ἁβροκόμην, Κόρυμβος δ' Ἄνθειαν.

ΙϚ. Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἔκειντο ἄθυμοι, πολλὰ προσδοκῶντες, ἀλλήλοις διαλεγόμενοι, συνεχὲς ὀμνύοντες τηρήσειν τὰ συγκείμενα. Ἔρχονται δὴ πρὸς αὐτοὺς ὁ Κόρυμβος καὶ ὁ Εὔξεινος καὶ φράσαντες ἰδίᾳ τι θέλειν εἰπεῖν, ἀπάγουσι καθ' αὑτούς, ὁ μὲν τὴν Ἄνθειαν, ὁ δὲ τὸν Ἁβροκόμην. Τοῖς δ' αἵ τε ψυχαὶ ἐκραδαίνοντο καὶ οὐδὲν ὑγιὲς ὑπενόουν. Λέγει οὖν ὁ Εὔξεινος πρὸς τὸν Ἁβροκόμην ὑπὲρ Κορύμβου· Μειράκιον, εἰκὸς μὲν ἐπὶ τῇ συμφορᾷ φέρειν χαλεπῶς, οἰκέτην μὲν ἐξ ἐλευθέρου γενόμενον, πένητα δ' ἀντ' εὐδαίμονος· δεῖ δέ σε τῇ τύχῃ πάντα λογίσασθαι καὶ στέργειν τὸν κατέχοντα δαίμονα καὶ τοὺς γενομένους δεσπότας ἀγαπᾶν. Ἴσθι γοῦν, ὡς ἔνεστί σοι καὶ εὐδαιμοσύνην καὶ ἐλευθερίαν ἀπολαβεῖν, εἰ θελήσεις πείθεσθαι τῷ δεσπότῃ Κορύμβῳ· ἐρᾷ γάρ σου σφοδρὸν ἔρωτα καὶ πάντων ἑτοιμός ἐστι δεσπότην ποιεῖν τῶν ἑαυτοῦ. Πείσῃ δὲ χαλεπὸν μὲν οὐδέν, εὐνούστερον δὲ σεαυτῷ τὸν δεσπότην ἐργάσῃ. Ἐννόησον δ' ἐν οἷς ὑπάρχεις· βοηθὸς μὲν οὐδείς, γῆ δ' αὕτη ξένη καὶ δεσπόται λῃσταὶ καὶ οὐδεμία τιμωρίας ἀποφυγὴ ὑπερηφανήσαντι Κόρυμβον. Τί δέ σοι γυναικὸς δεῖ νῦν καὶ πραγμάτων; τί δ' ἐρωμένης τηλικῷδ' ὄντι; πάντ' ἀπόρριψον, πρὸς μόνον δεῖ σε τὸν δεσπότην βλέπειν, τούτῳ κελεύσαντι ὑπακούειν. Ἀκούσας ὁ Ἁβροκόμης εὐθὺς μὲν ἀχανὴς ἦν καὶ οὔτε τι ἀποκρίνεσθαι ηὕρισκεν, ἐδάκρυε δὲ καὶ ἀνέστενε πρὸς αὑτὸν ἀφορῶν, εἰς οἷα ἄρ' ἐλήλυθε· καὶ δὴ λέγει πρὸς τὸν Εὔξεινον· Ἐπίτρεψον, δέσποτα, βουλεύσασθαι βραχύ, καὶ πρὸς πάντα ἀποκρινοῦμαί σοι τὰ ῥηθέντα. Καὶ ὁ μὲν Εὔξεινος ἀνεχώρει· ὁ δὲ Κόρυμβος τῇ Ἀνθείᾳ διείλεκτο τὸν ἔρωτα τὸν Εὐξείνου καὶ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην καὶ ὅτι δεῖ πάντως αὐτὴν πείθεσθαι τοῖς δεσπόταις· ὑπέσχετο δὲ πολλὰ καὶ γάμον νόμιμον καὶ χρήματα πεισθείσῃ καὶ περιουσίαν. Ἡ δ' αὐτῷ τὰ ὅμοια ἀπεκρίνατο, αἰτησαμένη βραχὺν βουλεύσασθαι χρόνον. Καὶ ὁ μὲν Εὔξεινος καὶ ὁ Κόρυμβος μετ' ἀλλήλων ἦσαν περιμένοντες ὅ τι ἀκούσονται· ἤλπιζον δ' αὐτοὺς ῥᾳδίως πείσειν.

rymbo audire gaudet : ipse namque ob Anthiam misere se habebat, quam vehementi amore ardebat; sua porro Corymbo narrat et ne ulterius sese afflictet, sed instet operi, suadet; additque : Ignavum omnino est, nos objicere periculis, at labore partis non frui securos. Poterimus hos delectos ab Apsyrto dono accipere. His dictis facile amanti persuadet, statuuntque mutuam sibi navare operam; conaturque hic Habrocomen, Corymbus Anthiam exorare.

XVI. Illi hoc tempore conciderant animo, multumque de his, quæ exspectanda forent, invicem sermonem habebant, subinde jurantes, se conventa servaturos. Corymbus et Euxinus ad illos accedunt et aliquid seorsum dicendum habere affirmantes, secum abducit ille Anthiam, hic Habrocomen. Quibus vehementer commovetur animus, nihil boni subesse suspicantibus. Euxinus igitur Corymbi gratia Habrocomen alloquitur : non dubito, adolescens, quin propter hoc infortunium valde doleas, quin ægre feras te servum e libero factum esse, pauperem e divite : verum pro fortuna tua tecum perpendenda tibi sunt omnia, præsenti fortunæ acquiescendum, herique amandi jam tui. Scias autem, in te esse, libertatem ac prosperitatem recuperare, dummodo hero Corymbo obsequentem te præbeas; is enim vehementer te amat, paratusque est, omnium, quæ possidet, te dominum constituere. Nil durum patieris, immo benevolentiorem tibi herum efficies. Ubi sis, cogita : auxiliator nullus, terra ipsa ignota, heri piratæ, nullaque supplicii vitandi spes Corymbum fastidienti. Quid tibi nunc uxore aut re familiari opus est? quid amica, teneræ adeo ætatis cum sis? Hæc omnia te abjicere oportet, unumque herum respicere, ejusque mandatis obsequi. His auditis Habrocomes primum obmutuit, quid responderet, non inveniens; obortisque lacrimis ingemuit, videns, in quæ incidisset : at Euxinum tandem his alloquitur : sine me paulisper, here, quid his omnibus respondeam, consulere. Euxinus discedit : Corymbus vero Euxini amorem Anthiæ exposuerat, præsentemque necessitatem heris omnino morem gerendi; multa pollicitus, legitimas nuptias, argenti copiam, si pareat, omniumque rerum abundantiam. Illa par responsum dederat, paulum temporis ad deliberandum petens. Euxinus et Corymbus una exspectabant, quid audituri essent; sperabantque, se facile illis id esse persuasuros.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Α'. Ὁ δ' Ἁβροκόμης καὶ ἡ Ἄνθεια ἧκον εἰς τὸ δωμάτιον ἔνθα συνήθως διῃτῶντο καὶ πρὸς ἀλλήλους εἰπόντες ἅπερ ἠκηκόεσαν, καταβαλόντες ἑαυτοὺς ἔκλαιον, ὠδύροντο. Ὦ πάτερ, ἔλεγον, ὦ μῆτερ, ὦ πατρὶς φιλτάτη καὶ οἰκεῖοι καὶ συγγενεῖς. Τελευταῖον δ' ἀνενεγκὼν ὁ Ἁβροκόμης, "Ὦ κακοδαίμονες, ἔφησεν, ἡμεῖς, τί ἄρα πεισόμεθα, ἐν γῇ βαρβάρῳ, πειρατῶν ὕβρει παραδοθέντες; Ἄρχεται τὰ μεμαντευμένα· τιμωρίαν ἤδη μ' ὁ θεὸς τῆς ὑπερηφανίας εἰσπράττει· ἐρᾷ Κόρυμβος ἐμοῦ, σοῦ δ' Εὔξεινος. Ὦ τῆς ἀκαίρου πρὸς ἑκατέρους εὐμορφίας· εἰς τοῦτ' ἄρα μέχρι νῦν σώφρων ἐτηρήθην, ἵν' ἐμαυτὸν ὑποθῶ λῃστῇ ἐρῶντι τὴν αἰσχρὰν ἐπιθυμίαν; καὶ τίς ἐμοὶ βίος περιλείπεται, πόρνῃ μὲν ἀντὶ ἀνδρὸς γενομένῳ, ἀποστερηθέντι δ' Ἀνθείας τῆς ἐμῆς; Ἀλλ' οὐ μὰ τὴν μέχρις ἄρτι σωφροσύνην ἐκ παιδός μοι σύντροφον, οὐκ ἂν ἐμαυτὸν ὑποθείην Κορύμβῳ· τεθνήξομαι δὲ πρότερον καὶ φανοῦμαι νεκρὸς σώφρων." Ταῦτ' ἔλεγε καὶ ἐπεδάκρυεν. Ἡ δ' Ἄνθεια, "Φεῦ τῶν κακῶν, εἶπεν, ταχέως γε τῶν ὅρκων ἀναγκαζόμεθα, ταχέως τῆς δουλείας πειρώμεθα· ἐρᾷ τις ἐμοῦ καὶ πείσειν ἤλπιζεν εἰς εὐνὴν ἐλεύσεσθαι τὴν ἐμὴν μετὰ Ἁβροκόμην καὶ συγκατακλιθήσεσθαι καὶ ἀπολαύσειν ἐπιθυμίας; Ἀλλὰ μὴ οὕτως ἐγὼ φιλόζωος γενοίμην, μήθ' ὑπομείναιμι ὑβρισθεῖσα ἰδεῖν τὸν ἥλιον. Δεδόχθω ταῦτα· ἀποθνήσκωμεν, Ἁβροκόμη· ἕξομεν ἀλλήλους μετὰ θάνατον, ὑπ' οὐδενὸς ἐνοχλούμενοι."

Β'. Καὶ τοῖς μὲν ταῦτ' ἐδέδοκτο· ἐν δὲ τούτῳ Ἄψυρτος, ὁ προεστὼς τοῦ λῃστηρίου, πυθόμενος ὅτι θ' ἥκουσιν οἱ περὶ τὸν Κόρυμβον καὶ ὅτι πολλὰ εἶεν καὶ θαυμάσια κομίζοντες χρήματα, ἧκεν εἰς τὸ χωρίον καὶ εἶδέ τε τοὺς περὶ Ἁβροκόμην καὶ κατεπλάγη τὴν εὐμορφίαν καὶ εὐθὺς, μέγα κέρδος νομίζων, ᾐτήσατο ἐκείνους. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα χρήματα καὶ κτήματα καὶ παρθένους, ὅσαι συνελήφθησαν, διένειμε τοῖς περὶ τὸν Κόρυμβον πειραταῖς· ὁ δ' Εὔξεινος καὶ ὁ Κόρυμβος ἄκοντες μὲν συνεχώρουν τοὺς περὶ τὸν Ἁβροκόμην τῷ Ἀψύρτῳ, συνεχώρουν δ' οὖν ἀνάγκῃ. Καὶ οἱ μὲν ἀπηλλάσσοντο· ὁ δ' Ἄψυρτος παραλαβὼν τὸν Ἁβροκόμην καὶ τὴν Ἄνθειαν καὶ οἰκέτας δύο, Λεύκωνα καὶ Ῥόδην, ἤγαγεν εἰς τὴν Τύρον. Περίβλεπτος δ' ἦν αὐτῶν ἡ πομπὴ καὶ πάντες ἐτεθαυμάκεσαν τὸ κάλλος, καὶ ἄνθρωποι βάρβαροι, μήπω πρότερον τοσαύτην ἰδόντες εὐμορφίαν, θεοὺς ἐνόμιζον εἶναι τοὺς βλεπομένους, ἐμακάριζον δὲ τὸν Ἄψυρτον οἵους οἰκέτας εἴη κεκτημένος. Ἀγαγὼν δ' αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν παραδίδωσιν οἰκέτῃ πιστῷ δι' ἐπιμελείας κελεύσας ἔχειν, ὡς μεγάλα κερδανῶν, εἰ ἀπόδοιτο τῆς ἀξίας αὐτοὺς τιμῆς.

Γ'. Καὶ οἱ μὲν περὶ τὸν Ἁβροκόμην ἐν τούτοις ἦσαν· ἡμερῶν δὲ διαγενομένων ὀλίγων, ὁ μὲν Ἄψυρτος ἐπ' ἄλλην ἐμπορίαν εἰς Συρίαν ἀπῆλθε, θυγάτηρ δ' αὐτοῦ, Μαντὼ ὄνομα, ἠράσθη τοῦ Ἁβροκόμου· ἦν δὲ καλὴ καὶ

LIBER SECUNDUS.

I. Habrocomes et Anthia in cubiculum, ubi degere consueverant, ingressi, quæ quisque audiverat, narrant, et humi prostrati plorabant et conquerebantur, o carissimi parentes, o patria, o cognati, o domestici! Tandem se colligens Habrocomes, eheu nos, inquit, miseros! Quid tandem patiemur in hac barbarorum piratarum regione, ipsorum injuriis obnoxii? Jam prædictorum initium, jam deus me pro superbia ulciscitur: Corymbus mei amore captus, tui Euxinus. O incommodam utrique formam! Ad hoc igitur tamdiu me castum servavi, ut prædoni turpi libidine insanienti me substernerem? Quænam mihi vita futura est, pathico jam, non homini, et ab Anthia mea abrepto? Verum per pudicitiam juro mihi sociam a puero, ante moriar, et castus vel mortuus apparebo, quam Corymbo morem geram. His dictis lacrimari cœpit. Anthia, heu, inquit, quanta mala! Cito contra jusjurandum (quid facere) cogimur, cito experimur servitutem. Deperiens me quidam flectere sperare potuit, et mecum post Habrocomen concumbere, ac potiri desiderio suo? At non sic vivere amem, ut hanc perpessa contumeliam solem videre sustineam. Stat sententia; moriamur, Habrocoma: nos invicem habebimus post mortem, a nemine amplius vexati.

II. Ii quidem ita statuerunt; interea Apsyrtus, prædonum dux, Corymbi reditu audito, multa et pretiosa afferentis, in eum locum venerat. Qui statim atque Habrocomen et Anthiam vidit, formam admiratus, magnum se lucrum esse facturum existimans, eos sibi petiit. Reliquam prædam, pecunias, supellectilem ac virgines omnes Corymbo ejusque sociis dividit. Euxinus et Corymbus inviti Habrocomen et Anthiam Apsyrto concesserunt; coacti tamen concesserunt. Illi itaque abiere, Apsyrtus Habrocomen et Anthiam, famulosque duos, Leuconem et Rhodam, acceptos Tyrum duxit. Conspicua fuit illorum deductio, mirabantur omnes formam, cui nemo ante parem viderat, putabantque homines barbari deos esse quos viderent, beatumque dicebant Apsyrtum, qui tales famulos comparasset. In domum ductos fido famulo tradit, quem illos diligenter curare jubet; se maximum lucrum facturum sperans, si venderet justo pretio.

III Et sic se habebant res Habrocomæ. Paucis vero post diebus, cum Apsyrtus in Syriam abiisset mercandi gratia, ejus filia Manto deperire cœpit Habrocomen, venusta et viro matura, multum tamen forma Habrocomæ

ὡραία γάμων ἤδη, πολὺ δὲ τοῦ Ἁβροκόμου κάλλους ἀπελείπετο. Αὕτη ἡ Μαντὼ ἐκ τῆς συνήθους μετὰ τοῦ Ἁβροκόμου διαίτης ἁλίσκεται καὶ ἀκατασχέτως εἶχε καὶ ἠπόρει, ὅ τι ποιήσαι· οὔτε γὰρ πρὸς τὸν Ἁβροκόμην εἰπεῖν ἐτόλμα, γυναῖκα εἰδυῖα ἔχοντα, καὶ πείσειν οὐδέποτ' ἐλπίζουσα, οὔτ' ἄλλῳ τινὶ τῶν ἑαυτῆς δέει τοῦ πατρός· δι' ἃ δὴ καὶ μᾶλλον ἀνεκαίετο καὶ διέκειτο πονήρως· καὶ οὐκέτι καρτεροῦσα, ἔγνω πρὸς τὴν Ῥόδην, τὴν σύντροφον τῆς Ἀνθείας, οὖσαν ἡλικιῶτιν καὶ κόρην, κατειπεῖν τὸν ἔρωτα· ταύτην γὰρ μόνην ἤλπιζε συνεργήσειν αὐτῇ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν. Καὶ δή, σχολῆς λαβομένη, ἄγει τὴν κόρην πρὸς τὰ πατρῷα ἐπὶ τῆς οἰκίας ἱερά, καὶ δεῖται μὴ κατειπεῖν αὐτῆς καὶ ὅρκους λαμβάνει καὶ λέγει τὸν ἔρωτα τοῦ Ἁβροκόμου καὶ ἱκετεύει συμβαλέσθαι καὶ πολλὰ ὑπέσχετο συμβαλλομένη. Ἔφη δ' ἴσθι μὲν οἰκέτις οὖσα ἐμή, ἴσθι δ' ὀργῆς πειρασομένη βαρβάρου καὶ ἠδικημένης. Ταῦτ' εἰποῦσα ἀπέπεμπε τὴν Ῥόδην. Ἡ δ' ἐν ἀμηχάνῳ κακῷ ἐγεγόνει· τό τε γὰρ εἰπεῖν Ἁβροκόμῃ παρῃτεῖτο, φιλοῦσα τὴν Ἄνθειαν· πάνυ δ' ἐδεδοίκει τῆς βαρβάρου τὴν ὀργήν. Ἔδοξεν οὖν αὐτῇ καλῶς ἔχειν, Λεύκωνι πρῶτον ἀνακοινῶσαι τὰ ὑπὸ τῆς Μαντοῦς εἰρημένα. Ἦν δὲ καὶ τῇ Ῥόδῃ κοινωνήματα ἐξ ἔρωτος γενόμενα πρὸς Λεύκωνα καὶ συνῆσαν ἀλλήλοις ἔτι ἐν Ἐφέσῳ. Τότε δὴ λαβομένη μόνου, Ὦ Λεύκων, ἔφη, ἀπολώλαμεν τελέως· νῦν οὐκέτι τοὺς συντρόφους ἕξομεν· ἡ τοῦ δεσπότου θυγάτηρ Ἀψύρτου ἐρᾷ μὲν Ἁβροκόμου σφοδρὸν ἔρωτα, ἀπειλεῖ δέ, εἰ μὴ τύχῃ, δεινὰ ἡμᾶς ἐργάσεσθαι· σκόπει τοίνυν τί δεῖ ποιεῖν· τὸ γὰρ ἀντειπεῖν τῇ βαρβάρῳ σφαλερόν· τὸ δ' ἀποζεῦξαι Ἁβροκόμην Ἀνθείας, ἀδύνατον. Ἀκούσας ὁ Λεύκων δακρύων ἐνεπλήσθη, μεγάλας ἐκ τούτων συμφορὰς προσδοκῶν· ὀψὲ δ' ἀνενεγκών, σιώπα, ἔφη, Ῥόδη, ἐγὼ γὰρ ἕκαστα διοικήσω.

Δ'. Ταῦτ' εἰπὼν ἔρχεται πρὸς Ἁβροκόμην. Τῷ δ' ἄρ' οὐδὲν ἔργον ἦν ἢ φιλεῖν Ἄνθειαν καὶ ὑπ' ἐκείνης φιλεῖσθαι καὶ λαλεῖν ἐκείνῃ καὶ ἀκούειν λαλούσης. Ἐλθὼν δὲ παρ' αὐτούς, τί ποιοῦμεν, σύντροφοι; τί δὲ βουλευόμεθα οἰκέται; Δοκεῖς τινι τῶν δεσποτῶν, Ἁβροκόμη, καλός· ἡ θυγάτηρ ἡ Ἀψύρτου πονήρως ἐπί σοι διάκειται καὶ ἀντειπεῖν ἐρώσῃ βαρβάρῳ παρθένῳ χαλεπόν· σὺ οὖν ὅπως σοι δοκεῖ βουλευσάμενος, σῶσον ἡμᾶς ἅπαντας καὶ μὴ περιίδῃς ὀργῇ δεσποτῶν ὑποπεσόντας. Ἀκούσας ὁ Ἁβροκόμης εὐθὺς μὲν ὀργῆς ἐνεπλήσθη, ἀναβλέψας δ' ἀτενὲς εἰς τὸν Λεύκωνα, ὦ πονηρέ, ἔφη, καὶ Φοινίκων τῶν ἐνταῦθα βαρβαρώτερε, ἐτόλμησας εἰπεῖν πρὸς Ἁβροκόμην τοιαῦτα ῥήματα, καὶ παρούσης Ἀνθείας ἄλλην παρθένον μοι διηγῇ; Δοῦλος μέν εἰμι ἀλλὰ συνθήκας οἶδα τηρεῖν. Ἔχουσιν ἐξουσίαν μου τοῦ σώματος, τὴν ψυχὴν δ' ἐλευθέραν ἔχω. Ἀπειλείτω νῦν, εἰ θέλει, Μαντὼ ξίφη καὶ βρόχους καὶ πῦρ καὶ πάνθ' ὅσα δύναται σῶμα ἐνεγκεῖν οἰκέτου· οὐ γὰρ ἄν ποτε πεισθείην ἑκὼν Ἄνθειαν ἀδικῆσαι. Ὁ μὲν ταῦτ' ἔλεγεν· ἡ δ' Ἄνθεια ὑπὸ συμφορᾶς

cedens. Adolescentis consuetudine capta, se cohibere non poterat, quid faceret nescia; neque enim id illi aperire audebat, quem, cum uxorem habere nosset, flectere desperaret, nec suorum cuiquam, patris metu: quo magis urebatur, ac misere se habebat, adeo ut amplius sustinere non valens, Rhodæ amorem narrare statueret, sodali Anthiæ, puellæ, et æquali, quam unam sperabat cupiditatis suæ adjutricem fore. Arrepta igitur occasione puellam in sacellum patris domesticum ducit; acceptoque jurejurando, obsecrat, ne se proderet; amorem, quo Habrocomen amplectebatur, aperit, ejusque opem implorat, multa opitulanti pollicita. Scias, inquit, te mihi famulam, atque iræ meæ obnoxiam, si injuria affeceris, meque barbaram esse. His dictis Rhodam dimisit, quæ admodum anxia fuit: id enim Habrocomæ narrare aversabatur amore Anthiæ, et omnino pertimescebat barbaræ mulieris iram. Visum ergo est, primum eorum, quæ a Manto audierat, Leuconem certiorem facere, quo a se amato, utebatur familiariter; consuetudinem enim et Ephesi habuerant. Ubi solum deprehendit, periimus, inquit, o Leucon: sodales diutius non habebimus. Herilis filia Habrocomen deperit, minaturque, ni potiatur, diro supplicio nos esse affecturam. Quid agendum, dispice. Abnuere barbaræ parum tutum; neque tamen ab Anthia Habrocomes divelli se patietur. Leuconi hæc audienti lacrimæ obortæ sunt, cum magna inde futura mala prævideret; tandem ubi se collegit, sileas, inquit, Rhoda: ego enim omnia disponam.

IV. Statimque Habrocomen adit, cui unum opus erat osculari Anthiam et ab illa basiari, eandemque alloqui et loquentem audire. Hos accedens, quid agimus, inquit, sodales? quid nos servi consulimus? Habrocoma, cuidam ex heris pulcher videris: Apsyrti filia te misere amat. Barbaræ virgini depereunti non obsequi, incommodum est. Tu igitur consilium, quod tibi videtur, capiens, teque et nos omnes serva, neque herili iracundiæ obnoxios fieri patiaris. His auditis Habrocomes repente impletur ira, intentisque in Leuconem oculis hæc, inquit, scelus, Habrocomæ dicere audes, Phœnicibus hisce barbarior et coram Anthia mihi aliam puellam memoras? Servus quidem sum; at novi promissa servare. In corpus potestatem habent, sed liber mihi restat animus. Minetur Manto, si velit, gladios, laqueos, ignem et omnia, quæ corpus famuli pati potest; neque tamen mihi persuadebit, ut Anthiæ

ἔκειτο ἀχανής, οὐδὲ προσφθέγξασθαί τι δυναμένη· ὀψὲ δὲ καὶ μόλις αὐτὴν ἐγείρασα, ἔχω μέν, φησίν, Ἁβροκόμη, τὴν εὔνοιαν τὴν σὴν καὶ στέργεσθαι διαφερόντως ὑπό σου πεπίστευκα, ἀλλὰ δέομαί σου, τῆς ψυχῆς [καὶ] τῆς ἐμῆς δέσποτα, μὴ προδῷς ἑαυτόν, μηδ' εἰς ὀργὴν ἐμβάλῃς βαρβαρικήν· συγκατάθου δὲ τῇ τῆς δεσποίνης ἐπιθυμίᾳ, κἀγὼ ὑμῖν ἄπειμι ἐκποδών, ἐμαυτὴν ἀποκτείνασα. Τοσοῦτόν σου δεήσομαι, θάψον αὐτὸς καὶ φίλησον πεσοῦσαν καὶ μέμνησο Ἀνθείας. Ταῦτα πάντ' εἰς μείζονα συμφορὰν τὸν Ἁβροκόμην ἦγε καὶ ἠπόρει ὅστις γένηται.

Ε'. Καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν· ἡ δὲ Μαντὼ χρονιζούσης τῆς Ῥόδης, οὐκέτι καρτεροῦσα γράφει γραμματεῖον πρὸς τὸν Ἁβροκόμην· ἦν δὲ τὰ ἐγγεγραμμένα τοιάδε· "Ἁβροκόμῃ τῷ καλῷ δέσποινα ἡ σὴ χαίρειν. Μαντὼ ἐρῶ σου, μηκέτι φέρειν δυναμένη· ἀπρεπὲς μὲν ἴσως παρθένῳ, ἀναγκαῖον δὲ φιλούσῃ, δέομαι, μή με περιίδῃς, μηδ' ὑβρίσῃς τὴν τὰ σὰ ᾑρημένην. Ἐὰν γὰρ πεισθῇς, πατέρα τὸν ἐμὸν Ἄψυρτον ἐγὼ πείσω, σοὶ μὲ συνοικίσαι καὶ τὴν νῦν σοι γυναῖκα ἀποσκευασόμεθα· πλουτήσεις δὲ καὶ μακάριος ἔσῃ· ἐὰν δ' ἀντείπῃς, ἐννόει μὲν οἷα πείσῃ, τῆς ὑβρισμένης ἑαυτὴν ἐκδικούσης, οἷα δ' οἱ μετά σου [κοινωνοί], τῆς σῆς ὑπερηφανίας σύμβουλοι γενόμενοι." Τοῦτο τὸ γράμμα λαβοῦσα καὶ κατασημηναμένη, δίδωσι θεραπαίνῃ τινὶ ἑαυτῆς βαρβάρῳ, εἰποῦσα Ἁβροκόμῃ κομίζειν. Ὁ δ' ἔλαβε καὶ ἀνέγνω καὶ πᾶσι μὲν ἤχθετο τοῖς ἐγγεγραμμένοις, μάλιστα δ' αὐτὸν ἐλύπει τὰ περὶ τῆς Ἀνθείας. Κἀκείνην μὲν τὴν πινακίδα κατέχει, ἄλλην δὲ γράφει καὶ δίδωσι τῇ θεραπαίνῃ· ἦν δὲ τὰ ἐγγεγραμμένα· "Δέσποινα, ὅ τι βούλει, ποίει καὶ χρῶ σώματι, ὡς οἰκέτου· καὶ εἴτ' ἀποκτείνειν θέλεις, ἕτοιμος· εἴτε βασανίζειν, ὅπως ἐθέλεις βασάνιζε· εἰς εὐνὴν δὲ τὴν σὴν οὐκ ἂν ἔλθοιμι, οὔτ' ἂν τοιαῦτα πεισθείην κελευούσῃ." Λαβοῦσα ταῦτα τὰ γράμματα ἡ Μαντώ, ἐν ὀργῇ ἀκατασχέτῳ γίνεται καὶ ἀναμίξασα πάντα, φθόνον καὶ ζηλοτυπίαν, λύπην, φόβον, ἐνενόει ὅπως τιμωρήσαιτο τὸν ὑπερηφανοῦντα. Καὶ δὴ καὶ ἐν τούτῳ ἔρχεται μὲν ἀπὸ Συρίας Ἄψυρτος, ἄγων τινὰ τῇ θυγατρὶ νυμφίον ἐκεῖθεν, Μοῖριν ὄνομα· ὡς δ' ἀφίκετο εὐθὺς ἡ Μαντὼ τὴν καθ' Ἁβροκόμου τέχνην συνετάττετο καὶ σπαράξασα τὰς κόμας καὶ περιρρηξαμένη τὴν ἐσθῆτα, ὑπαντήσασα τῷ πατρὶ καὶ προσπεσοῦσα πρὸς τὰ γόνατα, οἴκτειρον, ἔφη, πάτερ, θυγατέρα τὴν σὴν ὑβρισμένην ὑπ' οἰκέτου· ὁ γὰρ σώφρων Ἁβροκόμης ἐπείρασε μὲν παρθενίαν τὴν ἐμὴν ἀφανίσαι, ἐπεβούλευσε δὲ καὶ σοί, λέγων ἐρᾶν μου. Σὺ οὖν ὑπὲρ τηλικούτων τολμημάτων εἴσπραξαι παρ' αὐτοῦ τιμωρίαν τὴν ἀξίαν· ἢ εἰ δίδως ἔκδοτον θυγατέρα τὴν σὴν τοῖς οἰκέταις ἐμαυτὴν φθάσασα ἀποκτενῶ.

Ϛ'. Ἀκούσας ὁ Ἄψυρτος καὶ δόξας ἀληθῆ λέγειν αὐτήν, ἠρεύνησε μὲν τὸ πραχθὲν οὐκέτι, μεταπεμψάμενος δὲ τὸν Ἁβροκόμην, ὦ τολμηρὰ καὶ μιαρά, εἶπεν, κεφαλή, ἐτόλμησας εἰς δεσπότας τοὺς σοὺς ὑβρίσαι καὶ διαφθεῖραι παρθένον ἠθέλησας, οἰκέτης ὤν; Ἀλλ' οὔτι

injuriam faciam libens. Hæc illo dicente Anthia, perculsa infortunio, ore presso obmutuit, nihil eloqui valens; ac se vix tandem colligens : equidem, Habrocoma, benevolentiam erga me tuam perspectam habeo, et amari a te probe sentio; verum te dominum animæ meæ precor, ne te ipsum prodas, neque barbaricæ iræ objicias : heræ desiderio obtempera : ego vero a vobis procul abeam et me occidam. Hoc tantum exposco, ut ipse sepelias, cadentem exosculeris et Anthiam in memoria habeas. Hæc omnia in majus infortunium Habrocomen adduxere et quid de se fieret ignorabat.

V. Illi quidem in hoc discrimine versabantur. At Manto, Rhoda diu absente, amoris impatiens, epistolium scribit Habrocomæ his verbis : Habrocomæ formoso hera tua salutem. Manto, te misere amo, non amplius amorem ferre valens. Id minus fortasse virginem decet, sed amanti necessitas incumbit : ne me despicias, precor, neque contumelia afficias, cui tua maxime cordi sunt. Si enim obtemperes, a parente ego Apsyrto impetrabo, ut tibi connubio jungar et conjugem nunc tuam submovebimus : dives eris et beatus : at si adverseris, qualia passurus ipse sis, cogita, memet a te contemta supplicium de te sumente, qualiaque sodales tui arrogantiæ consiliarii. Hanc epistolam signatam ancillæ cuidam barbaræ dat Habrocomæ reddendam. Qui acceptam legens, ea omnia, quæ inscripta erant, moleste fert, maxime quæ Anthiam attinent. Tabellam hanc retinet, aliam conscribit et dat ancillæ perferendam, his verbis : Facias, hera, quod lubet et corpore hoc utere ut servi. Si me vis occidere, præsto sum; si tormentis cruciare, quo velis modo, crucia. Non ego ad te concubitum veniam : non hæc imperanti obediam. Manto, hac epistola accepta, præcipiti ira corripitur : invidia, zelotypia, mœrore ac metu simul perculsa cogitat, quomodo fastidientem ulciscatur. Interea Apsyrtus e Syria redit, sponsum inde filiæ adducens, cui nomen Mœridi. Qui ut advenit, Manto, artificio in Habrocomen composito, capillis turbatis lacerataque veste patri obviam fit et ad genua procidens, miserere, inquit, pater, filiæ a famulo injuriam passæ. Pudicus ille adolescens Habrocomes virginitatem meam spoliare conatus est, tibique injuriam facere, mei se amore captum dicens. Tu igitur pro talibus ausis ab eo pœnas pete dignas. Vel si filiam tuam famulis nuptum dare decreveris, mortem mihi ante consciscam.

VI. His auditis Apsyrtus, illam vera dicere existimans, nihil amplius de facinore inquirit, sed arcessitum Habrocomen increpat, o audacissimum et scelestum caput! Ausus es heris contumeliam facere et servus virginem vitiare?

χαιρήσεις· ἐγὼ γάρ σε τιμωρήσομαι, καὶ τοῖς ἄλλοις οἰκέταις τὴν σὴν αἰκίαν ποιήσομαι παράδειγμα. Εἰπὼν, οὐκέτι ἀνασχόμενος οὐδὲ λόγου ἀκοῦσαι, ἐκέλευσε περιρρῆξαι τὴν ἐσθῆτα αὐτοῦ τοῖς οἰκέταις καὶ φέρειν πῦρ καὶ μάστιγας καὶ παίειν τὸ μειράκιον. Ἦν δὲ τὸ θέαμα ἐλεεινόν· αἵ τε γὰρ πληγαὶ τὸ σῶμα πᾶν ἠφάνιζον βασάνων ἄηθες ὂν οἰκετικῶν· τό θ' αἷμα κατέρρει πᾶν καὶ τὸ κάλλος ἐμαραίνετο. Προσῆγεν αὐτῷ καὶ δεσμὰ φοβερὰ καὶ πῦρ καὶ μάλιστ' ἐχρῆτο ταῖς βασάνοις κατ' αὐτοῦ, τῷ νυμφίῳ τῆς θυγατρὸς ἐνδεικνύμενος, ὅτι σώφρονα παρθένον ἄξεται. Ἐν τούτῳ ἡ Ἄνθεια προσπίπτει τοῖς γόνασι τοῦ Ἀψύρτου καὶ ἐδεῖτο ὑπὲρ Ἁβροκόμου· ὁ δὲ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, ἔφη, διὰ σὲ κολασθήσεται, ὅτι καὶ σὲ ἠδίκησε, γυναῖκα ἔχων ἄλλης ἐρῶν. Καὶ τότ' ἐκέλευσε δήσαντας αὐτὸν ἐγκαθεῖρξαί τινι οἰκήματι σκοτεινῷ.

Ζ'. Καὶ ὁ μὲν ἐδέδετο καὶ ἦν ἐν εἱρκτῇ· δεινὴ δ' αὐτὸν ἀθυμία καταλαμβάνει καὶ μάλιστ' ἐπεὶ Ἄνθειαν οὐχ ἑώρα· ἐζήτει δὲ θανάτου τρόπους πολλοὺς ἀλλ' εὕρισκεν οὐδένα, πολλῶν τῶν φρουρούντων ὄντων. Ὁ δ' Ἄψυρτος ἐποίει τῆς θυγατρὸς τοὺς γάμους καὶ ἑώρταζον πολλαῖς ἡμέραις. Ἄνθεια δὲ πάντα πένθος ἦν, καὶ εἴ ποτε δυνηθείη πεῖσαι τοὺς ἐπὶ τοῦ δεσμωτηρίου, εἰσῄει πρὸς Ἁβροκόμην λανθάνουσα καὶ κατωδύρετο τὴν συμφοράν. Ὡς δ' ἤδη παρεσκευάζοντο εἰς Συρίαν ἀπιέναι, προὔπεμψεν ὁ Ἄψυρτος τὴν θυγατέρα μετὰ δώρων πολλῶν, ἐσθῆτάς τε τὰς Βαβυλωνίους καὶ χρυσὸν ἄφθονον καὶ ἄργυρον ἐδίδου· ἐδωρήσατο δὲ τῇ θυγατρὶ Μαντοῖ τὴν Ἄνθειαν καὶ τὴν Ῥόδην καὶ τὸν Λεύκωνα. Ὡς οὖν ταῦτ' ἔγνω ἡ Ἄνθεια καὶ ὅτι εἰς Συρίαν ἀναχθήσεται μετὰ Μαντοῦς, δυνηθεῖσα εἰσελθεῖν εἰς τὸ δεσμωτήριον, περιπλεξαμένη τῷ Ἁβροκόμῃ, δέσποτα, εἶπεν, εἰς Συρίαν ἄγομαι δῶρον δοθεῖσα τῇ Μαντοῖ καὶ εἰς χεῖρας τῆς ζηλοτυπούσης ἄγομαι· σὺ δ' ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ μείνας οἰκτρῶς ἀποθνήσκεις, οὐκ ἔχων οὐδ' ὅστις σοῦ τὸ σῶμα κοσμήσει· ἀλλ' ὀμνύω σοι τὸν ἀμφοτέρων δαίμονα, ὡς ἐγὼ μενῶ σὴ καὶ ζῶσα κἂν ἀποθανεῖν δεήσῃ. Ταῦτα λέγουσα ἐφίλει τ' αὐτὸν καὶ περιέβαλλε καὶ τὰ δεσμὰ ἠσπάζετο καὶ τῶν ποδῶν προὐκυλίετο.

Η'. Τέλος δ' ἡ μὲν ἐξῄει τοῦ δεσμωτηρίου· ὁ δὲ, ὡς εἶχεν, ἑαυτὸν ἐπὶ γῆς ῥίψας, ἔστενεν, ἔκλαιεν, ὦ πάτερ, λέγων, φίλτατε, ὦ μῆτερ Θεμιστώ· ποῦ μὲν ἡ ἐν Ἐφέσῳ δοκοῦσά ποτ' εὐδαιμονία; ποῦ δ' οἱ λαμπροὶ καὶ οἱ περίβλεπτοι Ἄνθεια καὶ Ἁβροκόμης, οἱ καλοί; Ἡ μὲν οἴχεται πόρρω ποι τῆς γῆς αἰχμάλωτος, ἐγὼ δὲ καὶ τὸ μόνον ἀφῄρημαι παραμύθιον καὶ τεθνήξομαι ὁ δυστυχὴς ἐν δεσμωτηρίῳ μόνος. Ταῦτα λέγοντα αὐτὸν ὕπνος καταλαμβάνει καὶ αὐτῷ ὄναρ ἐφίσταται. Ἔδοξεν ἰδεῖν αὐτοῦ τὸν πατέρα Λυκομήδη, ἐν ἐσθῆτι μελαίνῃ πλανώμενον κατὰ πᾶσαν γῆν καὶ θάλατταν, ἐπιστάντα δὲ τῷ δεσμωτηρίῳ λῦσαί τ' αὐτὸν καὶ ἀφιέναι ἐκ τοῦ οἰκήματος· τὸν δ' ἵππον γενόμενον ἐπὶ πολλὴν φέρεσθαι γῆν διώκοντα ἵππον ἄλλην θήλειαν·

Sed non hoc tibi sic abibit : supplicium de te ego sumam, servisque aliis exempla edam in te. His dictis, sermonem ullum audire recusans, jubet servos vestem ejus discindere, ignemque et verbera afferre et cædere adolescentem. Miserandum spectaculum, plagæ enim totum corpus difformabant, servilibus tormentis inassuetum; effluebat sanguis, et pulchritudo marcescebat. Vincula ei formidolosa et ignem adduxit, maximeque tormentis in eum usus est, ut filiæ sponso ostenderet, quam pudicam virginem uxorem ducturus esset. Anthia tum ad Apsyrti genua accidit, et pro Habrocoma precatur. Ille, immo et tui causa magis, inquit, plectetur, quod et te uxorem habens injuria affecerit, aliam amans. Jussitque vinciri et obscura cella includi.

VII. Vinctus ergo in carcere asservabatur. Tum animus ipsius cecidit, maxime ubi Anthiam non amplius videret. Mortis plures modos quæsivit, neque tamen invenit, cum multi adessent custodes. Interea Apsyrtus filiæ nuptias celebravit, multosque festos dies agitarunt. Anthia vero doloris plena, si quando carceris custodes flectere liceret, clam ad Habrocomen ingrediebatur, deflebatque infortunium. Cum vero jam in Syriam abire pararent, Apsyrtus filiam plurimis muneribus prosecutus dimisit. Vestes Babylonias et auri copiam et argenti largitus est. Filiæ Manto Anthiam quoque et Rhodam et Leuconem dono dedit. Cum novisset Anthia, se in Syriam cum Manto abductum iri; ut primum licuit, carcerem ingreditur et Habrocomen amplexata, heu domine, inquit, in Syriam ducor, dono data Manto et in potestatem venio æmulæ mulieris; tu vero in vinculis manens morieris misere, neque habes, qui corpus curet. Sed tibi sancte juro per utriusque genium, tua manebo, seu vivam, seu mori oporteat. Hæc dicens osculatur, amplexaturque, et vincula prensans, volvitur fusa ante pedes.

VIII. Tandem illa carcere exit. Hic mox humi se abjiciens, ingemit ploratque, o pater carissime, inquiens, o mater Themisto! ubi illa, quæ quondam videbatur Ephesi, felicitas? ubi præclari illi et spectatissimi Anthia et Habrocomes, egregia forma adolescentes? En illa longe abit in longinquam terram captiva : mihi unicum aufertur solatium, et moriar miser in vinculis solus. Hæc dicentem corripit somnus, instatque ei somnium. Videre sibi visus est patrem Lycomedem, indutum nigra veste, terras circum omnes et maria vagari, inde ad custodiam pervenire et solvere se vinculis et emittere carcere; ipse vero in equum mutatus ferri per multas terras, equam consectans,

καὶ τέλος εὑρεῖν τὴν ἵππον καὶ ἄνθρωπον γενέσθαι. Ταῦθ' ὡς ἔδοξεν ἰδεῖν, ἀνέθορέ τε καὶ μικρὰ εὔελπις ἦν.

Θ'. Ὁ μὲν οὖν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ κατεκέκλειστο· ἡ δ' Ἄνθεια εἰς Συρίαν ἤγετο καὶ ὁ Λεύκων καὶ ἡ Ῥόδη. Ὡς δ' ἧκον οἱ περὶ τὴν Μαντὼ εἰς Ἀντιόχειαν, ἐκεῖθεν γὰρ ἦν Μοῖρις, ἐμνησικάκει μὲν καὶ τὴν Ῥόδην, ἐμίσει δὲ καὶ τὴν Ἄνθειαν. Καὶ δὴ τὴν μὲν Ῥόδην εὐθὺς μετὰ τοῦ Λεύκωνος κελεύει ἐμβιβάσαντάς τινας πλοίῳ ὡς πορρωτάτω τῆς Συρίων ἀποδόσθαι γῆς, τὴν δ' Ἄνθειαν οἰκέτῃ συνουσιάζειν ἐνενόει καὶ ταῦτα τῶν ἀτιμοτάτων, αἰπόλῳ τινὶ ἀγροίκῳ, ἡγουμένη διὰ τούτου τιμωρήσεσθαι αὐτήν. Μεταπέμπεται δὲ τὸν αἰπόλον, Λάμπωνα τοὔνομα καὶ παραδίδωσι τὴν Ἄνθειαν καὶ κελεύει γυναῖκα ἔχειν καὶ ἐὰν ἀπειθῇ προσέταττε βιάζεσθαι. Καὶ ἡ μὲν ἤγετο ἐπ' ἀγρὸν συνεσομένη τῷ αἰπόλῳ· γενομένη δ' ἐν τῷ χωρίῳ ἔνθα ὁ Λάμπων ἔνεμε τὰς αἶγας, προσπίπτει τοῖς γόνασιν αὐτοῦ, καὶ ἱκετεύει κατοικτεῖραι καὶ (ἁγνὴν) τηρῆσαι. Διηγεῖται δ' ἥτις ἦν, τὴν προτέραν εὐγένειαν, τὸν ἄνδρα, τὴν αἰχμαλωσίαν. Ἀκούσας δ' ὁ Λάμπων οἰκτείρει τὴν κόρην καὶ ὄμνυσιν ἦ μὴν φυλάξειν ἀμόλυντον καὶ θαρρεῖν παρεκελεύετο.

Ι'. Καὶ ἡ μὲν παρὰ τῷ αἰπόλῳ ἦν ἐν τῷ χωρίῳ πάντα χρόνον Ἁβροκόμην θρηνοῦσα. Ὁ δ' Ἄψυρτος ἐρευνώμενος τὸ οἰκημάτιον ἔνθα ὁ Ἁβροκόμης πρὸ τῆς κολάσεως διῆγεν, ἐπιτυγχάνει τῷ γραμματιδίῳ τῷ Μαντοῦς πρὸς Ἁβροκόμην καὶ γνωρίζει τὰ γράμματα καὶ ὅτι ἀδίκως Ἁβροκόμην τιμωρεῖται ἔμαθεν· εὐθὺς οὖν λῦσαί τ' αὐτὸν προσέταξε καὶ ἀγαγεῖν εἰς ὄψιν. Πονηρὰ δὲ καὶ ἐλεεινὰ πεπονθὼς προσπίπτει τοῖς γόνασι τοῖς Ἀψύρτου· ὁ δ' αὐτὸν ἀνίστησι καὶ, θάρσει, ἔφη, ὦ μειράκιον· ἀδίκως σου κατέγνων, πεισθεὶς θυγατρὸς λόγοις. Ἀλλὰ νῦν μέν σε ἐλεύθερον ἀντὶ δούλου ποιήσω· δίδωμι δέ σοι τῆς οἰκίας ἄρχειν τῆς ἐμῆς καὶ γυναῖκα ἄξομαι τῶν πολιτῶν τινος θυγατέρα· σὺ δὲ μὴ μνησικακήσῃς τῶν γεγενημένων, οὐ γὰρ ἑκών σε ἠδίκησα. Ταῦτ' ἔλεγεν ὁ Ἄψυρτος· ὁ δ' Ἁβροκόμης, ἀλλὰ χάρις, ἔφη, σοι, δέσποτα, ὅτι καὶ τἀληθὲς ἔμαθες καὶ τῆς σωφροσύνης ἀμείβῃ με. Ἔχαιρον δὲ πάντες οἱ κατὰ τὴν οἰκίαν ὑπὲρ Ἁβροκόμου καὶ χάριν ᾔδεσαν ὑπὲρ αὐτοῦ τῷ δεσπότῃ· αὐτὸς δ' ἐν μεγάλῃ συμφορᾷ κατ' Ἄνθειαν ἦν· ἐνενόει δὲ πρὸς ἑαυτὸν πολλάκις, τί δεῖ ἐλευθερίας ἐμοί; τί δὲ πλούτων καὶ ἐπιμελείας τῶν Ἀψύρτου χρημάτων; οὐ τοιοῦτον εἶναί με δεῖ· ἐκείνην ἢ ζῶσαν ἢ τεθνεῶσαν εὕροιμι. Ὁ μὲν οὖν ἐν τούτοις ἦν, διοικῶν μὲν τὰ Ἀψύρτου, ἐννοῶν δὲ, ὁπότε καὶ ποῦ τὴν Ἄνθειαν εὑρήσει. Ὁ δὲ Λεύκων καὶ ἡ Ῥόδη ἤχθησαν εἰς Λυκίαν, εἰς πόλιν Ξάνθον, (ἀνώτερον δὲ θαλάσσης ἡ πόλις), κἀνταῦθα ἐπράθησαν πρεσβύτῃ τινὶ, ὃς αὐτοὺς εἶχε μετὰ πάσης ἐπιμελείας, παῖδας αὐτοῦ νομίζων, καὶ γὰρ ἄτεκνος ἦν. Διῆγον δ' ἐν ἀφθόνοις μὲν πᾶσιν, ἐλύπουν δ' αὐτοὺς Ἄνθεια καὶ Ἁβροκόμης οὐχ ὁρώμενοι.

ΙΑ'. Ἡ δ' Ἄνθεια ἦν μέν τινα χρόνον παρὰ τῷ

eamque tandem assecutus ad humanam formam reverti. Hæc videre sibi visus surrexit, spei aliquid concipiens.

IX. Dum ille in vinculis custodiebatur, Anthia cum Leucone et Rhoda ducebatur in Syriam. Manto jam cum comitatu Antiochiam venerat, Mœridis patriam, et Rhodæ succensebat et Anthiam oderat. Rhodam statim cum Leucone jubet impositos navigio et longissime a Syriorum finibus abductos, venumdari. Anthiam mancipio cuidam despicatissimo jungere parabat agresti caprario, hoc modo se illam ulturam existimans. Arcessito igitur caprario, Lamponi erat ei nomen, tradit Anthiam, jubetque, uxoris loco habeat, eique, si abnuat conjugium, vim inferat. Illa in agrum abducitur caprario nuptura et ad locum perveniens, ubi Lampo capras pascebat, ejus genibus procumbit, oratque, ut misereatur et castam servet. Quæ sit, narrat, ingenuitatem, virum, servitutem. His auditis Lampo puellam miseratur, jubetque bono esse animo, se castam servaturum jurejurando promittens.

X. Illa quidem in agro apud caprarium erat per omne tempus, Habrocomen cum fletu desiderans. Apsyrtus vero carcerem perscrutatus, ubi Habrocomes ante castigationem degerat, incidit in epistolam a Manto Habrocomæ scriptam, literas dignoscit, et Habrocomen a se injuste puniri didicit: statim igitur et solvi jubet et in conspectum adduci. Ille, mala miseranda passus, procumbit Apsyrti genibus; qui, erigens eum, bono sis, inquit, animo, adolescens; injuste te male habui, filiæ verbis credens. At nunc te liberum pro servo faciam, teque domui meæ præficiam, uxoremque dabo civis alicujus filiam. Ne sis præteritæ injuriæ memor, quam non mea sponte feci. Hæc dixit Apsyrtus. Habrocomes, gratiam tibi habeo, inquit, here, quod et verum didicisti et pudicitiam meam remuneraris. Lætati omnes in domo sunt Habrocomæ causa et gratias pro illo habuerunt domino; ipse vero maxime anxius ob Anthiam erat; sæpe enim secum ipse cogitabat, Quid mihi libertas, quid divitiæ, quid imperium in domo Apsyrti? non in his me esse oportet: eam seu vivam, seu mortuam invenire malim. Dum in eo erat, ut Apsyrti res curaret, cogitabat, quo loco et quando Anthiam invenire posset. At Leuconem et Rhodam Xanthum, Lyciæ urbem, (nonnihil a mari dissitam,) ductos, emerat senex quidam, qui, cum prole careret, eos omni cura prosequebatur et liberorum loco habebat, cetera beatos, mœrentes tantum quod Anthia et Habrocomes abessent.

XI. Illa jam aliquod tempus apud caprarium degerat,

αἰπόλῳ, συνεχὲς δὲ ὁ Μοῖρις, ἀνὴρ τῆς Μαντοῦς, εἰς τὸ χωρίον ἐρχόμενος ἐρᾷ τῆς Ἀνθείας σφοδρὸν ἔρωτα. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐπειρᾶτο λανθάνειν· τελευταῖον δὲ λέγει τῷ αἰπόλῳ τὸν ἔρωτα καὶ πολλὰ ὑπισχνεῖτο συγκρύψαντι. Ὁ δὲ τῷ μὲν Μοίριδι συντίθεται, δεδοικὼς δὲ τὴν Μαντὼ ἔρχεται πρὸς αὐτὴν, καὶ λέγει τὸν ἔρωτα τὸν Μοίριδος. Ἡ δ' ἐν ὀργῇ γενομένη, πασῶν, ἔφη, δυστυχεστάτη γυναικῶν ἐγώ· τὴν ζήλην περιάξομαι, δι' ἣν τὰ μὲν πρῶτα ἐν Φοινίκῃ ἀφῃρέθην ἐρωμένου, νυνὶ δὲ κινδυνεύω τοῦ ἀνδρός. Ἀλλ' οὐ χαίρουσά γ' Ἄνθεια φανεῖται καλὴ καὶ Μοίριδι· ἐγὼ γὰρ αὐτὴν καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν Τύρῳ πράξομαι δίκας. Τότε μὲν οὖν [τὴν] ἡσυχίαν ἤγαγεν· ἀποδημήσαντος δὲ τοῦ Μοίριδος, μεταπέμπεται τὸν αἰπόλον καὶ κελεύει λαβόντα τὴν Ἄνθειαν εἰς τὸ δασύτατον ἀγαγόντα τῆς ὕλης ἀποκτεῖναι καὶ τούτου μισθὸν αὐτῷ δώσειν ὑπέσχετο. Ὁ δ' οἰκτείρει μὲν τὴν κόρην, δεδοικὼς δὲ τὴν Μαντὼ, ἔρχεται παρὰ τὴν Ἄνθειαν καὶ λέγει τὰ κατ' αὐτῆς δεδογμένα. Ἡ δ' ἀνεκώκυσέ τε καὶ ἀνωδύρετο, φεῦ, λέγουσα, τοῦτο τὸ κάλλος ἐπίβουλον ἀμφοτέροις πανταχοῦ· διὰ τὴν ἄκαιρον εὐμορφίαν Ἁβροκόμης μὲν ἐν Τύρῳ τέθνηκεν, ἐγὼ δ' ἐνταῦθα. Ἀλλὰ δέομαί σου, Λάμπων αἰπόλε, ὡς μέχρι νῦν εὐσέβησας, ἂν ἀποκτείνῃς, κἂν ὀλίγον θάψον με τῇ παρακειμένῃ γῇ καὶ ὀφθαλμοῖς τοῖς ἐμοῖς χεῖρας ἐπίβαλε τὰς σὰς, καὶ θάπτων συνεχὲς Ἁβροκόμην κάλει· αὕτη γένοιτ' ἂν εὐδαίμων ἐμοὶ μεθ' Ἁβροκόμου ταφή. Ἔλεγε ταῦτα· ὁ δ' αἰπόλος εἰς οἶκτον ἔρχεται, ἐννοῶν, ὡς ἀνόσιον ἔργον ἐργάσεται, κόρην οὐδὲν ἀδικοῦσαν ἀποκτεῖναι οὕτω καλήν. Λαβὼν δὲ τὴν κόρην ὁ αἰπόλος, φονεῦσαι μὲν οὐκ ἠνέσχετο, φράζει δὲ πρὸς αὐτὴν τάδε· Ἄνθεια, οἶδας, ὅτι ἡ δέσποινα Μαντὼ ἐκέλευσέ μοι λαβεῖν καὶ φονεῦσαί σε· ἐγὼ δὲ καὶ θεοὺς δεδιὼς καὶ τὸ κάλλος οἰκτείρας, βούλομαί σε μᾶλλον πωλῆσαι πόρρω ποι τῆς γῆς ταύτης, (ὅπως) μὴ μαθοῦσα ἡ Μαντὼ ὅτι οὐ τέθνηκας, ἐμὲ μᾶλλον κακῶς διαθήσει. Ἡ δὲ μετὰ δακρύων λαβομένη τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἔφη, θεοὶ καὶ Ἄρτεμι πατρῴα, τὸν αἰπόλον ὑπὲρ τούτων τῶν ἀγαθῶν ἀμείψασθε· καὶ παρεκάλει πραθῆναι. Ὁ δ' αἰπόλος λαβόμενος τῆς Ἀνθείας, ᾤχετο ἐπὶ τὸν λιμένα· εὑρὼν δ' ἐκεῖ ἐμπόρους ἄνδρας Κίλικας ἀπέδοτο τὴν κόρην καὶ λαβὼν τὴν ὑπὲρ αὐτῆς τιμὴν ἧκεν εἰς τὸν ἀγρόν. Οἱ δ' ἔμποροι λαβόντες τὴν Ἄνθειαν εἰς τὸ πλοῖον ἦγον καὶ νυκτὸς ἐπελθούσης ᾔεσαν τὴν ἐπὶ Κιλικίας. Ἐναντίῳ δὲ πνεύματι κατεχόμενοι καὶ τῆς νεὼς διαρραγείσης, μόλις ἐν σανίσι τινὲς σωθέντες ἐπ' αἰγιαλοῦ τινος ἦλθον· εἶχον δὲ καὶ τὴν Ἄνθειαν. Ἦν δ' ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ὕλη δασεῖα. Τὴν οὖν νύκτα ἐκείνην πλανώμενοι ἐν αὐτῇ [τῇ ὕλῃ] ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἱππόθοον τὸν λῃστὴν συνελήφθησαν.

ΙΒ'. Ἐν δὲ τούτῳ τις ἧκεν ἀπὸ τῆς Συρίας οἰκέτης παρὰ τῆς Μαντοῦς γράμματα κομίζων τῷ πατρὶ Ἀψύρτῳ τάδε· ἔδωκάς με ἀνδρὶ ἐν ξένῃ· Ἄνθειαν δὲ, ἣν μετὰ τῶν ἄλλων οἰκετῶν ἐδωρήσω μοι, πολλὰ διαπραξαμένην

cum Mœris, vir Mantus, sæpissime in agrum veniens deperit Anthiam. Primum celare amorem conatur; tandem aperit caprario, multaque pollicetur, ut ne prodat. Is Mœridi interim operam suam pollicitus, Manto veritus, ipsam adit et Mœridis amorem narrat. Quæ irata, mulierum ego, inquit, omnium infelicissima, quæ rivalem hanc mecum duxerim, per quam in Phœnicia primum amatum adolescentem amisi, nunc viri amittendi periculum adeo. At non gaudebit Anthia, quod pulchra Mœridi videatur: graviores enim, quam Tyri, hic mihi pœnas pendet. Et tunc quidem iram compressit; sed cum Mœris domo abesset, arcessit caprarium, abductamque in densissimam silvam occidere jubet; hujusque se præmium facinoris daturam pollicetur. Ille, misericordia puellæ captus et heram Manto veritus Anthiam adit, et, quæ in illam decreta sint, narrat. Illa plorare et lamentari, heu, dicens, utrique nostrûm ubique insidiosam formam! ob importunam pulchritudinem Habrocomes Tyri moritur, hic ego. Sed hoc te precor, quod adhuc fecisti, ut et nunc pium erga me te præbeas: cum interfeceris, utcunque me vicina humo sepeli, manusque meis oculis impone et sepeliens Habrocomen identidem voca. O utinam hoc mihi felix cum Habrocoma funus contigisset! Hæc illa dicente caprarius ad misericordiam adducitur, secum reputans, quam impium facinus perpetraturus sit, puellam adeo pulchram nil commeritam occidens. Eam igitur caprarius prehendens occidere non sustinuit, sed his verbis alloquitur: nosti, Anthia, dominam Manto mihi imperasse, ut te prehenderem et occiderem; sed deos reveritus, et formam miseratus, te procul ab hac terra vendere malo, ne, si resciverit Manto, te mortuam non esse, me in majus malum conjiciat. Puella cum lacrimis ejus pedes prensans, di, inquit, et tu patria Diana, beneficium hoc caprario rependite, hortaturque, ut vendat. Caprarius, Anthiam secum abducens, in portum proficiscitur, ibique Cilices mercatores nactus puellam venum dedit, acceptoque pretio in agrum redit. Mercatores puellam in navem ducunt et per insequentem noctem in Ciliciam abeunt. Sed adverso vento prohibiti et diffracta nave, vix in tabula quadam salvi litus quoddam appulerunt, secum habentes Anthiam. Ibi silva quædam erat densa, in qua per illam noctem palantes ab Hippothoo latrone capti sunt.

XII. Inter hæc famulus e Syria venerat hasce literas a Manto patri Apsyrto ferens: virum dedisti mihi in terra extranea. Anthiam, quam una cum aliis servitiis dono

κακὰ εἰς ἀγρὸν οἰκεῖν ἐκελεύσαμεν. Ταύτην συνεχῶς ἐν τῷ χωρίῳ θεώμενος ὁ καλὸς Μοῖρις ἐρᾷ· μηκέτι δὲ φέρειν δυναμένη μετεπεμψάμην τὸν αἰπόλον καὶ τὴν κόρην πραθῆναι πάλιν ἐκέλευσα ἐν πόλει τινὶ τῆς Συρίας. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ἁβροκόμης, οὐκέτι μένειν ἐκαρτέρει· λαθὼν οὖν τὸν Ἄψυρτον καὶ πάντας τοὺς κατὰ τὸν οἶκον, εἰς ἐπιζήτησιν τῆς Ἀνθείας ἔρχεται. Ἐλθὼν οὖν ἐν τῷ ἀγρῷ ἔνθα μετὰ τοῦ αἰπόλου ἡ Ἄνθεια διέτριβεν, *** ἄγει δὴ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τὸν Λάμπωνα, τὸν αἰπόλον, ᾧ πρὸς γάμον ἐδεδώκει τὴν Ἄνθειαν ἡ Μαντώ, ἐδεῖτο δὲ τοῦ Λάμπωνος, εἰπεῖν αὐτῷ, εἴ τι οἶδε περὶ κόρης ἐκ Τύρου. Ὁ δ' αἰπόλος καὶ τοὔνομα εἶπεν, ὅτι Ἄνθεια καὶ τὸν γάμον καὶ τὴν εὐσέβειαν τὴν παρ' αὐτοῦ καὶ τὸν Μοίριδος ἔρωτα καὶ τὸ πρόσταγμα τὸ κατ' αὐτῆς καὶ τὴν εἰς Κιλικίαν ὁδόν· ἔλεγέ θ' ὡς ἀεί τινος Ἁβροκόμου μέμνηται ἡ κόρη. Ὁ δ' αὐτὸν ὅστις ἦν οὐ λέγει· ἕωθεν δ' ἀναστὰς ἤλαυνε τὴν ἐπὶ Κιλικίαν ἐλπίζων Ἄνθειαν εὑρήσειν ἐκεῖ.

ΙΓ'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἱππόθοον, τὸν λῃστὴν, ἐκείνης μὲν τῆς νυκτὸς ἔμειναν εὐωχούμενοι· τῇ δ' ἑξῆς περὶ τὴν θυσίαν ἐγίνοντο. Παρεσκευάζετο δὲ πάντα καὶ ἀγάλματα τοῦ Ἄρεος καὶ ξύλα καὶ στεφανώματα. Ἔδει δὲ τὴν θυσίαν γενέσθαι τρόπῳ τῷ συνήθει· τὸ μέλλον ἱερεῖον θύεσθαι, εἴτ' ἄνθρωπος, εἴτε βόσκημα εἴη, κρεμάσαντες ἐκ δένδρου καὶ διαστάντες ἠκόντιζον· καὶ ὁπόσοι μὲν ἐπέτυχον, τούτων ὁ θεὸς ἐδόκει δέχεσθαι τὴν θυσίαν· ὁπόσοι δ' ἀπέτυχον, αὖθις ἐξιλάσκοντο· ἔδει δὲ τὴν Ἄνθειαν οὕτως ἱερουργηθῆναι. Ὡς δὲ πάνθ' ἕτοιμα ἦν καὶ κρεμᾶν τὴν κόρην ἤθελον, ψόφος τῆς ὕλης ἠκούετο καὶ ἀνθρώπων κτύπος. Ἦν δ' ὁ τῆς εἰρήνης τῆς ἐν Κιλικίᾳ προεστὼς, Περίλαος τοὔνομα, ἀνὴρ τῶν τὰ πρῶτα ἐν Κιλικίᾳ δυναμένων. Οὗτος ἐπέστη τοῖς λῃσταῖς [ὁ Περίλαος] μετὰ πλήθους πολλοῦ καὶ πάντας τ' ἀπέκτεινεν, ὀλίγους δὲ καὶ ζῶντας ἔλαβε. μόνος δ' ὁ Ἱππόθοος ἠδυνήθη διαφυγεῖν ἀράμενος τὰ ὅπλα. Ἔλαβε δὲ τὴν Ἄνθειαν Περίλαος καὶ πυθόμενος τὴν μέλλουσαν συμφορὰν ἠλέησεν· εἶχε δ' ἄρα μεγάλης ἀρχὴν συμφορᾶς ὁ ἔλεος Ἀνθείας. Ἄγει δ' αὐτὴν καὶ τοὺς συλληφθέντας τῶν λῃστῶν εἰς Ταρσὸν τῆς Κιλικίας. Ἡ δὲ συνήθης αὐτὸν τῆς κόρης ὄψις εἰς ἔρωτα ἤγαγε καὶ κατὰ μικρὸν ἑαλώκει Περίλαος Ἀνθείας. Ὡς δ' ἧκον εἰς Ταρσὸν, τοὺς μὲν λῃστὰς εἰς τὴν εἱρκτὴν παρέδωκε, τὴν δ' Ἄνθειαν ἐθεράπευεν. Ἦν δ' οὔτε γυνὴ τῷ Περιλάῳ, οὔτε παῖδες καὶ περιβολὴ χρημάτων οὐκ ὀλίγη. Ἔλεγεν οὖν πρὸς τὴν Ἄνθειαν, ὡς πάντ' ἂν αὐτῇ γένοιτο Περιλάῳ, γυνὴ καὶ δεσπότις καὶ παῖδες. Ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἀντεῖχεν· οὐκ ἔχουσα δ' ὅ τι ποιήσειε βιαζομένῳ καὶ πολλῷ ἐγκειμένῳ, δείσασα, μή καί τι τολμήσῃ βιαιότερον συγκατατίθεται μὲν τὸν γάμον, ἱκετεύει δ' αὐτὸν ἀναμεῖναι χρόνον ὀλίγον, ὅσον ἡμερῶν τριάκοντα, καὶ ἄχραντον τηρῆσαι· καὶ σκήπτεται· ὁ δὲ Περίλαος πείθεται καὶ ἐπόμνυται τηρήσειν αὐτὴν γάμων ἁγνὴν εἰς ὅσον ἂν ὁ χρόνος διέλθῃ.

dederas mihi, ob multa malefacta rus habitatum abire jussi. Hanc ibi continenter visens pulcher Mœris amat. Quod cum ferre diutius non possem, arcessitum caprarium puellam iterum vendere jussi in aliquo Syriæ oppido. Ut hæc novit Habrocomes, durare non potuit, quin clam Apsyrtum et omnes qui in ædibus erant, ad perquirendam Anthiam discederet. In agrum igitur, ubi illa cum caprario degerat, cum pervenisset, Lamponem, cui Manto Anthiam nuptum dederat, in litus ducit, eumque rogat, ut sibi dicat, si quid de Tyria virgine noverit. Caprarius et nomen, quod Anthia sit et nuptias et suam circa illas religionem, Mœridis amorem et adversus eam mandata et in Ciliciam iter narrat; additque, semper illam Habrocomæ cujusdam meminisse. Ipse, quis sit, non dicit; at prima luce surgens in Ciliciam progreditur, se ibi Anthiam inventurum sperans.

XIII. Hippothous ceterique latrones, tota nocte convivio absumta, insequenti die sacrificando operam dedere. Parata erant omnia, Martis simulacra, ligna et coronamenta, oportebatque sacrum solito more fieri. Quæcunque immolanda foret hostia, seu homo, seu pecus, hanc arbori appensam procul stantes jaculis petebant; et quotquot attingebant, horum videbatur deus sacrificium accipere, quique aberrarent, iterum supplicabant. Huic sacro Anthia destinata erat. Quam, paratis omnibus, dum arbori appendere volunt, fragor silvæ atque hominum strepitus auditur. Erat paci per Ciliciam servandæ præpositus Perilaus nomine, vir inter primores Ciliciæ. Is cum valida sociorum manu aggressus latrones, omnes occidit, præter paucos, quos vivos cepit. Uni Hippothoo effugere licuit, atque arma auferre. Perilaus cepit Anthiam et quæ passura erat, intelligens, ejus misertus est. Quæ misericordia ingentis infortunii principium fuit Anthiæ. Cum enim eam una cum latronibus, qui simul capti fuerant, Tarsum Ciliciæ urbem duceret, consueto puellæ adspectu in amorem labitur, sensimque captus est. Ut Tarsum ventum est, latrones in carcerem tradidit, et Anthiam devincire obsequio studuit. Neque uxor, neque liberi erant Perilao, sed divitiarum copia non exigua. Anthiæ igitur dicit, sibi eam pro omnibus fore, pro uxore, domina, prole. Illa obstare primum; tum, nil habens, quod urgenti acriusque instanti objiciat, metuens, ne quid violentius audeat, de nuptiis quidem assentitur, orat vero, breve triginta dierum tempus exspectet, et intactam servet. Simulanti Perilaus paret, juratque, intactam servaturum, donec tempus illud præterlapsum sit.

ΙΔ'. Καὶ ἡ μὲν ἐν Ταρσῷ ἦν μετὰ Περιλάου, τὸν χρόνον ἀναμένουσα τοῦ γάμου· ὁ δ' Ἁβροκόμης ᾔει τὴν ἐπὶ Κιλικίας ὁδόν· καὶ οὐ πόρρω τοῦ ἄντρου τοῦ ληστρικοῦ, (ἀπεπλάνητο γὰρ [καὶ αὐτὸς] τῆς ἐπ' εὐθὺ ὁδοῦ), συντυγχάνει τῷ Ἱπποθόῳ ὡπλισμένῳ. Ὁ δ' αὐτὸν ἰδὼν προστρέχει τε καὶ φιλοφρονεῖται καὶ δεῖται κοινωνὸν γενέσθαι τῆς ὁδοῦ· ὁρῶ γάρ σε, ὦ μειράκιον, ὅστις ποτ' εἶ, καὶ ὀφθῆναι καλὸν καὶ ἄλλως ἀνδρικόν· καὶ ἡ πλάνη φαίνεται πάντως ἀδικουμένου. Ἴωμεν οὖν, Κιλικίαν μὲν ἀφέντες, ἐπὶ Καππαδοκίαν καὶ τὸν Πόντον· ἐκεῖ λέγονται γὰρ οἰκεῖν ἄνδρες εὐδαίμονες. Ὁ δ' Ἁβροκόμης τὴν μὲν Ἀνθείας ζήτησιν οὐ λέγει, συγκατατίθεται δ' ἀναγκάζοντι τῷ Ἱπποθόῳ, καὶ ὅρκους ποιοῦσι συνεργήσειν τε καὶ συλλήψεσθαι· ἤλπιζε δὲ καὶ ὁ Ἁβροκόμης ἐν τῇ πολλῇ πλάνῃ τὴν Ἄνθειαν εὑρήσειν. Ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἐπανελθόντες εἰς τὸ ἄντρον, εἴ τι αὐτοῖς ἔτι περιττὸν ἦν, αὐτοὺς καὶ τὸν ἵππον ἀνελάμβανον. Ἦν γὰρ τῷ Ἱπποθόῳ ἵππος ἐν τῇ ὕλῃ κρυπτόμενος.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Α'. Τῇ δ' ἑξῆς παρῄεσαν μὲν Κιλικίαν, ἐποιοῦντο δὲ τὴν ὁδὸν ἐπὶ Μάζακον, πόλιν τῆς Καππαδοκίας μεγάλην καὶ καλήν. Ἐκεῖθεν γὰρ Ἱππόθοος ἐνενόει, συλλεξάμενος νεανίσκους ἀκμάζοντας, συστήσασθαι πάλιν τὸ ληστήριον. Ἰοῦσι δ' αὐτοῖς διὰ κωμῶν μεγάλων, πάντων ἦν ἀφθονία τῶν ἐπιτηδείων· καὶ γὰρ ὁ Ἱππόθοος ἐμπείρως εἶχε τῆς Καππαδοκῶν φωνῆς καὶ αὐτῷ πάντες ὡς οἰκείῳ προσεφέροντο. Διανύσαντες δὲ τὴν ὁδὸν ἡμέραις δέκα εἰς Μάζακον ἔρχονται, κἀνταῦθα πλησίον τῶν πυλῶν εἰσῳκίσαντο καὶ ἔγνωσαν ἑαυτοὺς ἡμερῶν τινων ἐκ τοῦ καμάτου θεραπεῦσαι. Καὶ δὴ εὐωχουμένων αὐτῶν ἐστέναξεν ὁ Ἱππόθοος καὶ ἐπεδάκρυσεν· ὁ δ' Ἁβροκόμης ἤρετο αὐτὸν, τίς ἡ αἰτία τῶν δακρύων. Καὶ ὅς, μεγάλα, ἔφη, τἀμὰ διηγήματα, καὶ πολλὴν ἔχοντα τραγῳδίαν. Ἐδέετο Ἁβροκόμης εἰπεῖν, ὑπισχνούμενος καὶ τὰ καθ' αὑτὸν διηγήσεσθαι. Ὁ δ' ἀναλαβὼν ἄνωθεν (μόνοι δ' ἐτύγχανον ὄντες), διηγεῖται τὰ καθ' αὑτόν.

Β'. Ἐγὼ, ἔφη, εἰμὶ τὸ γένος πόλεως Περίνθου, πλησίον δὲ τῆς Θρᾴκης ἡ πόλις, τῶν τὰ πρῶτα ἐκεῖ δυναμένων· ἀκούεις δὲ καὶ τὴν Πέρινθον, ὡς ἔνδοξος καὶ τοὺς ἄνδρας, ὡς εὐδαίμονες ἐνταῦθα. Ἐκεῖ, νέος ὢν, ἠράσθην μειρακίου καλοῦ· ἦν δὲ τὸ μειράκιον τῶν ἐπιχωρίων· ὄνομα Ὑπεράνθης ἦν αὐτῷ. Ἠράσθην δὲ τὰ πρῶτα ἐν γυμνασίοις διαπαλαίοντα ἰδὼν καὶ οὐκ ἐκαρτέρησα. Ἑορτῆς ἀγομένης ἐπιχωρίου καὶ παννυχίδος ἐπ' αὐτῆς, πρόσειμι τῷ Ὑπεράνθῃ καὶ ἱκετεύω κατοικτεῖραι· ἀκοῦσαν δὲ τὸ μειράκιον πάνθ' ὑπισχνεῖται, κατελεῆσάν με. Καὶ τὰ πρῶτά γε τοῦ ἔρωτος ὁδοποιεῖ φιλήματα καὶ ψαύσματα καὶ πολλὰ παρ'

XIV. Illa Tarsi cum Perilao nuptiarum tempus exspectante, Habrocomes iter in Ciliciam prosequitur, nec longe a latronum antro (a recta enim via aberraverat) incidit in Hippothoum armatum. Qui, ut illum vidit, occurrens, blande alloquitur, oratque ut viæ sibi comes fiat. Video enim te, adolescens, quicunque tandem sis, adspectu pulchrum, alias strenuum. Et omnino ideo videris oberrare quod injuria affectus es. Eamus ergo relicta Cilicia in Cappadociam et Pontum, ibi enim dicunt divites habitare homines. Habrocomes de Anthiæ investigatione nil quidem aperit Hippothoo, sed instanti assentitur. Convenit ipsis jurejurando de mutua opera et auxilio: sperabat enim Habrocomes, se latius vagando Anthiam inventurum esse. Die illa ad antrum reversi, quod supererat, sese et equum reficiendo, insumserunt: erat enim Hippothoo equus in silva absconditus.

LIBER TERTIUS.

I. Insequenti die Ciliciam reliquerunt, iterque fecerunt Mazacum versus, Cappadociæ urbem magnam pulchramque: ibi enim Hippothous in animum induxerat, collectis virenti robore juvenibus, prædonum agmen restituere. Magnos pagos pertranseuntibus, ingens commeatus copia suppetebat: erga Hippothoum enim, Cappadocum linguæ peritum, tanquam domesticum omnes se gerebant. Decem diebus perfecto itinere Mazacum perveniunt, ibique prope portas divertuntur, decernuntque, se aliquot dies a labore reficere. In convivio Hippothous suspirat, lacrimatque. Habrocomes quærit, quæ lacrimarum causa? Ille, longa est, inquit, rerum mearum commemoratio, ac tragœdiæ plena. Habrocomes ad dicendum hortatur, sua se quoque narraturum promittens. Ille altius initium repetens (cum forte soli essent), quæ ipsi acciderant, narrat.

II. Ego, inquit, genere Perinthius sum, urbs est Thraciæ vicina, e primariis civitatis. Audisti, quam celebris sit Perinthus et cives opulenti. Ibi cum juvenis adhuc essem, amore cujusdam adolescentuli indigenæ captus sum, cui nomen Hyperanthæ. Cum primum illum in gymnasiis luctantem vidissem, amavi; nec durare potui, quin, cum festum patrium ac pervigilium ageretur, ipsum adirem, oraremque, ut mei misereretur. Ut audivit adolescens, omnia pollicetur misericordia commotus. Primique amoris gradus fuere oscula, contactus, ac multæ a me lacrimæ. Tandem potuimus, occasione arrepta, soli una esse, ob eandem ætatem minime suspecti. Longa nobis consuetudo

ἐμοῦ δάκρυα· τέλος δ' ἐδυνήθημεν καιροῦ λαβόμενοι γενέσθαι μετ' ἀλλήλων μόνοι καὶ τὸ τῆς ἡλικίας ἀλλήλοις ἀνύποπτον ἦν. Καὶ χρόνῳ συνῆμεν πολλῷ, στέργοντες ἀλλήλους διαφερόντως, ἕως δαίμων τις ἡμῖν ἐνεμέσησε. Καὶ ἔρχεταί τις ἀπὸ Βυζαντίου, πλησίον δὲ τὸ Βυζάντιον τῇ Περίνθῳ, ἀνὴρ τῶν τὰ πρῶτα ἐκεῖ δυναμένων, ὃς ἐπὶ πλούτῳ καὶ περιουσίᾳ μέγα φρονῶν Ἀριστόμαχος ἐκαλεῖτο· οὗτος ἐπιβὰς εὐθὺς τῇ Περίνθῳ, ὡς ὑπό τινος ἀπεσταλμένος κατ' ἐμοῦ θεοῦ, ὁρᾷ τὸν Ὑπεράνθην σὺν ἐμοὶ καὶ εὐθέως ἁλίσκεται, τοῦ μειρακίου θαυμάσας τὸ κάλλος, πάντα ὁντινοῦν ἐπάγεσθαι δυνάμενον. Ἐρασθεὶς δὲ, οὐκέτι μετρίως κατεῖχε τὸν ἔρωτα ἀλλὰ τὰ μὲν πρῶτα τῷ μειρακίῳ προσέπεμπεν· ὡς δ' ἀδύνατον ἦν αὐτῷ, ὁ γὰρ Ὑπεράνθης διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ εὔνοιαν οὐδένα προσίετο, πείθει τὸν πατέρα αὐτοῦ, πονηρὸν ἄνδρα καὶ ἥττονα χρημάτων. Ὁ δ' αὐτῷ δίδωσι τὸν Ὑπεράνθην, προφάσει διδασκαλίας· ἔλεγε γὰρ εἶναι λόγων τεχνίτης. Παραλαβὼν δ' αὐτὸν, τὰ μὲν πρῶτα κατάκλειστον εἶχε, μετὰ τοῦτο δ' ἀπῆρεν εἰς Βυζάντιον. Εἰπόμην κἀγὼ, πάντων καταφρονήσας τῶν ἐμαυτοῦ, καὶ, ὅσα ἐδυνάμην, συνήμην τῷ μειρακίῳ· ἐδυνάμην δ' ὀλίγα καί μοι φίλημα σπάνιον ἐγίνετο καὶ λαλιὰ δυσχερής, ἐφρουρούμην γὰρ ὑπὸ πολλῶν. Τελευταῖον οὐκέτι καρτερῶν, ἐμαυτὸν παροξύνας ἐπάνειμι εἰς Πέρινθον καὶ πάνθ' ὅσα ἦν μοι κτήματα ἀποδόμενος, συλλέξας ἀργύριον εἰς Βυζάντιον ἔρχομαι, καὶ λαβὼν ξιφίδιον, συνδοκοῦν τοῦτο καὶ τῷ Ὑπεράνθῃ, εἴσειμι νύκτωρ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀριστομάχου καὶ εὑρίσκω συγκατακείμενον τῷ παιδὶ, καὶ ὀργῆς πλησθεὶς παίω τὸν Ἀριστόμαχον καιρίαν. Ἡσυχίας δ' οὔσης καὶ πάντων ἀναπαυομένων, ἔξειμι, ὡς εἶχον, λαθὼν, ἐπαγόμενος καὶ τὸν Ὑπεράνθην, καὶ δι' ὅλης νυκτὸς ὁδεύσας εἰς Πέρινθον, εὐθὺς νεὼς ἐπιβὰς, οὐδενὸς εἰδότος, ἔπλεον εἰς Ἀσίαν. Καὶ μέχρι μέν τινος διηνύετο εὐτυχῶς ὁ πλοῦς· τελευταῖον δὲ κατὰ Λέσβον ἡμῖν γενομένοις ἐμπίπτει πνεῦμα σφοδρὸν καὶ ἀνατρέπει τὴν ναῦν. Κἀγὼ μὲν τῷ Ὑπεράνθῃ συνενηχόμην, ὑπιὼν αὐτῷ καὶ κουφοτέραν τὴν νῆξιν ἐποιούμην· νυκτὸς δὲ γενομένης οὐκέτι ἐνεγκὸν τὸ μειράκιον παρείθη τῷ κολύμβῳ καὶ ἀποθνήσκει. Ἐγὼ δὲ τοσοῦτον ἠδυνήθην τὸ σῶμα διασῶσαι ἐπὶ τὴν γῆν καὶ θάψαι, καὶ πολλὰ δακρύσας καὶ στενάξας, ἀφελὼν λείψανα καὶ δυνηθεὶς εὐπορῆσαί που ἑνὸς ἐπιτηδείου λίθου, στήλην ἐπέστησα τῷ τάφῳ καὶ ἐπέγραψα εἰς μνήμην τοῦ δυστυχοῦς μειρακίου ἐπίγραμμα παρ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν καιρὸν πλασάμενος·

Ἱππόθοος κλεινῷ τεῦξεν τόδε σῆμ' Ὑπεράνθῃ,
Οὐ τάφον ἐκ θανάτου ἀγαθὸν ἱεροῖο πολίτου
Ἐς βάθος ἐκ γαίης, ἄνθος κλυτὸν, ὅν ποτε δαίμων
Ἥρπασεν ἐν πελάγει μεγάλου πνεύσαντος ἀήτου.

Τοὐντεῦθεν δ' εἰς μὲν Πέρινθον ἐλθεῖν οὐ διέγνων, ἐτράπην δὲ δι' Ἀσίας ἐπὶ Φρυγίαν τὴν μεγάλην καὶ Παμφυλίαν· κἀνταῦθα ἀπορίᾳ βίου καὶ ἀθυμίᾳ τῆς συμφορᾶς ἐπέδωκα ἐμαυτὸν λῃστηρίῳ. Καὶ τὰ μὲν

fuit mutuo deamantibus, donec deus aliquis invidit. A Byzantio, quod non longe a Perintho abest, advenit vir inter illic potiores, ob pecuniam et opes elati animi, Aristomachus vocabatur. Is vix Perinthum ingressus, velut ab aliquo deorum in me missus, Hyperanthem, qui mecum erat, videt, statimque admiratione formæ adolescentuli capitur, quæ quemque valeat allicere. Deperiens non amplius immodicum amorem cohibuit, sed primum puerum arcessit; ac nihil proficiens, cum Hyperanthes ob benevolentiam erga me suam neminem admitteret, patri, homini nequam, avaroque persuadet, qui illi Hyperanthem tradit, institutionis causam obtendenti, dicebat enim se sermonum artificem. Ut accepit, primo inclusum habuit, inde Byzantium abstulit. Sequor ego, meis omnibus posthabitis et, quoties licuit, puerum conveni; licuit vero raro: unde infrequentia mihi oscula, difficillimæ collocutiones, multis me observantibus. Tandem non amplius ferre valens, me ipsum instigans, Perinthum redeo, et omnibus, quæ possidebam, venditis, collecta pecunia, Byzantium revertor, arreptoque gladio, (consilium et Hyperanthes probaverat), noctu Aristomachi domum intro et cum puero cubantem invenio, iræque plenus letali vulnere percutio. Per silentium quietis cunctis clam statim egressus sum, Hyperanthem abducens et totius noctis itinere Perinthum profectus, statim navem conscendens insciis omnibus in Asiam navigavi. Aliquantum in principio felix navigatio fuit: tandem prope Lesbum quum essemus vehemens irruit ventus et navem subvertit. Ego cum Hyperanthe natabam, ejusque natationem sublevabam. Sub noctem cum vires ad natandum adolescentulo deficerent, moritur. Ego tantum potui corpus usque ad litus servare et humare. Multum lacrimans et ingemiscens, monumentis ablatis, idoneo forte lapide invento, titulum sepulcro statui, inscripsique in infelicis pueri memoriam epigramma ex tempore factum:

Claro Hyperanthi hoc monumentum perfecit Hippothous,
Sepulchrum bonum morte sancti civis [tum]
Ex terra in altitudinem; flos inclytus, quem aliquando Fa-
Abripuit in mari, gravi procella flante.

Ex eo Perinthum non redire statui, sed per Asiam in Phrygiam majorem et Pamphyliam iter converti. Ibi inopia et animi ægritudine coactus, latrocinando me dedi. Primo

πρῶτα ὑπηρέτης ληστηρίου γενόμενος, τὸ τελευταῖον δὲ περὶ Κιλικίαν αὐτὸς συνεστησάμην ληστήριον, εὐδοκιμῆσαν ἐπὶ πολὺ, ἕως ἐλήφθησαν οἱ σὺν ἐμοὶ οὐ πρὸ πολλοῦ τοῦ σε ἰδεῖν. Αὕτη μὲν ἡ τῶν ἐμῶν διηγημάτων τύχη· σὺ δὲ, ὦ φίλτατε, εἰπέ μοι τὰ ἑαυτοῦ· δῆλος γὰρ εἶ μεγάλῃ τινὶ ἀνάγκῃ τῇ κατὰ τὴν πλάνην χρώμενος.

Γ'. Λέγει δ' ὁ Ἁβροκόμης, ὅτι Ἐφέσιος καὶ ὅτι ἠράσθη κόρης καὶ ὅτι ἔγημεν αὐτὴν καὶ τὰ μαντεύματα καὶ τὴν ἀποδημίαν καὶ τοὺς πειρατὰς καὶ τὸν Ἄψυρτον καὶ τὴν Μαντὼ καὶ τὰ δεσμὰ καὶ τὴν φυγὴν καὶ τὸν αἰπόλον καὶ τὴν μέχρι Κιλικίας ὁδόν. Ἔτι λέγοντος αὐτοῦ, συνανεθρήνησεν ὁ Ἱππόθοος, λέγων, ὦ πατέρες ἐμοὶ, ὦ πατρὶς, ἣν οὔποτ' ὄψομαι, ὦ πάντων μοι Ὑπεράνθη φίλτατε· σὺ μὲν οὖν, Ἁβροκόμη, καὶ ὄψει τὴν ἐρωμένην καὶ ἀπολήψει χρόνῳ ποτέ· ἐγὼ δ' Ὑπεράνθην ἰδεῖν οὐκέτι δυνήσομαι. Λέγων ἐδείκνυέ τε τὴν κόμην καὶ ἐπεδάκρυεν αὐτῇ. Ὡς δ' ἱκανῶς ἐθρήνησαν ἀμφότεροι, ἀποβλέψας εἰς τὸν Ἁβροκόμην ὁ Ἱππόθοος, ἄλλο, ἔφη, σοὶ ὀλίγου διήγημα παρῆλθον οὐκ εἰπών· πρὸ ὀλίγου τοῦ τὸ ληστήριον ἁλῶναι ἐπέστη τῷ ἄντρῳ κόρη καλὴ πλανωμένη, τὴν ἡλικίαν ἔχουσα τὴν αὐτήν σοι, καὶ πατρίδα ἔλεγε τὴν σήν· πλέον γὰρ οὐδὲν ἔμαθον· ταύτην ἔδοξε τῷ Ἄρει θῦσαι· καὶ δὴ πάντ' ἦν παρεσκευασμένα καὶ ἐπέστησαν οἱ διώκοντες· κἀγὼ μὲν ἐξέφυγον, ἡ δ' οὐκ οἶδα ὅ τι ἐγένετο. Ἦν δὲ καλὴ πάνυ, Ἁβροκόμη, καὶ ἐσταλμένη λιτῶς, κόμη ξανθὴ, χαρίεντες ὀφθαλμοί. Ἔτι λέγοντος αὐτοῦ ἀνεβόησεν Ἁβροκόμης, τὴν ἐμὴν Ἄνθειαν ἑώρακας, Ἱππόθοε· ποῦ δ' ἄρα καὶ πέφευγε; τίς δ' αὐτὴν ἔχει γῆ; ἐπὶ Κιλικίαν τραπώμεθα, ἐκείνην ζητήσωμεν, οὐκ ἔστι πόρρω τοῦ ληστηρίου. Ναὶ, πρὸς αὐτοῦ σε ψυχῆς Ὑπεράνθους, μή με ἑκὼν ἀδικήσῃς, ἀλλ' ἴωμεν ὅπου δυνησόμεθα Ἄνθειαν εὑρεῖν. Ὑπισχνεῖται ὁ Ἱππόθοος πάντα ποιήσειν· ἔλεγε δὲ ἀνθρώπους δεῖν ὀλίγους συλλέξασθαι πρὸς ἀσφάλειαν τῆς ὁδοῦ. Καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν, ἐννοοῦντες ὅπως ὀπίσω τὴν εἰς Κιλικίαν ἐλεύσονται· τῇ δ' Ἀνθείᾳ αἱ τριάκοντα παρεληλύθεσαν ἡμέραι καὶ παρεσκευάζετο τῷ Περιλάῳ τὰ περὶ τὸν γάμον καὶ ἱερεῖα κατήγετο ἐκ τῶν χωρίων. Πολλὴ δ' ἡ τῶν ἄλλων ἀφθονία· συμπαρῆσαν δ' αὐτῷ οἵ τ' οἰκεῖοι καὶ συγγενεῖς· πολλοὶ δὲ καὶ τῶν πολιτῶν συνεώρταζον τὸν Ἀνθείας γάμον.

Δ'. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ, ὅθ' ἡ Ἄνθεια ληφθεῖσα ἐκ τοῦ ληστηρίου, ἦλθεν εἰς τὴν Ταρσὸν πρεσβύτης Ἐφέσιος ἰατρὸς τὴν τέχνην, Εὔδοξος τοὔνομα· ἧκε δὲ ναυαγίᾳ περιπεσὼν εἰς Αἴγυπτον πλέων. Οὗτος ὁ Εὔδοξος περιῄει μὲν καὶ τοὺς ἄλλους ἄνδρας, ὅσοι Ταρσέων εὐδοκιμώτατοι, οὓς μὲν ἐσθῆτας, οὓς δ' ἀργύριον αἰτῶν, διηγούμενος ἑκάστῳ τὴν συμφοράν· προσῆλθε δὲ καὶ τῷ Περιλάῳ, καὶ εἶπεν ὅτι Ἐφέσιος καὶ ἰατρὸς τὴν τέχνην. Ὁ δ' αὐτὸν λαβὼν ἄγει πρὸς τὴν Ἄνθειαν, ἡσθήσεσθαι νομίζων ἀνδρὶ ὀφθέντι Ἐφεσίῳ. Ἡ δ' ἐφιλοφρονεῖτό τε τὸν Εὔδοξον καὶ ἀνεπυνθάνετο, εἴ τι

latrocinii comes factus, tum in Cilicia ipse prædonum agmine constituto clarus admodum fui; donec, qui mecum erant, capti sunt non multo antequam te vidissem. Hæc narrationum mearum fortuna; nunc tu, amice et tuam narra: videris enim magna quadam necessitate ductus vagari.

III. Habrocomes se Ephesium esse dicit, puellam amasse et duxisse, vaticinia, peregrinationem, piratas, Apsyrtum, Manto, vincula, fugam, caprarium et usque Ciliciam iter. Illo adhuc loquente, Hippothous collacrimavit, o parentes, inquiens, o patria, vos numquam adspiciam, o mihi omnium carissime Hyperanthe. Tu quidem, Habrocoma, videbis tandem, quam amas, et aliquando recuperabis. At ego Hyperanthem videre nunquam potero. Hæc dicens Hyperanthis comam ostendit, et super illa flevit. Postquam ambo affatim collacrimassent, Hippothous, Habrocomen respiciens, Aliquid tibi fere, inquit, narrando præterii: non enim dixi, paulo ante quam caperentur latrones, ad antrum advenisse errantem puellam pulchram, parem tuæ ætatem habentem, patriamque tuam nominasse: nil ultra didici. Hanc decrevimus Marti immolare et parata quidem omnia erant, cum supervenere, qui persequebantur; ego aufugi, quid illa factum sit, ignoro. Sed omnino pulchra erat, o Habrocoma, simplicem induta vestem, coma flava, oculi venusti. Illo etiam loquente exclamavit Habrocomes, meam vidisti Anthiam, Hippothoë. Quonam aufugit? quæ illam terra habet? Ciliciam revertamur, illam quæsituri: non longe abest a latronum antro. Per Hyperanthis animam, te precor, ne mihi volens injurius sis; sed eamus, ubi invenire Anthiam possimus. Hippothous omnia se facturum promittit: nonnullos colligendos esse homines dicit ad itineris securitatem. Dum illi agitant, quo modo in Ciliciam regrederentur, Anthiæ jam triginta dies præterierant et Perilao parabantur nuptiales victimæ, ab agro abductæ: magna porro aliarum rerum paratur copia. Familiares ei simul et cognati aderant; et e civibus multi convenerant ad celebrandas nuptias Anthiæ.

IV. Eo tempore, quo Anthia e latronum manibus erepta Tarsum venerat, ibi forte e naufragio pervenerat senex quidam Ephesius medicus, Eudoxus nomine qui Ægyptum versus iter in animo habuerat. Hic Eudoxus, et cæteros Tarsensium nobilissimos adiens vestem et argentum petebat, omnibus infortunium narrans, et ad Perilaum venit, dicit se Ephesium, se medicum esse. Perilaus eum ad Anthiam adducit, pergratum ei fore existimans, si Ephesium hominem vidisset. Illa Eudoxum comiter allocuta, si quid sibi

περὶ τῶν αὐτῆς λέγειν ἔχοι· ὁ δὲ, ὅτι οὐδὲν ἐπίσταιτο, μακρᾶς αὐτῷ τῆς ἀποδημίας τῆς ἀπ' Ἐφέσου γεγενημένης· ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἔχαιρεν αὐτῷ ἡ Ἄνθεια, ἀναμιμνησκομένη τῶν οἴκοι. Καὶ δὴ συνήθης τ' ἐγεγόνει τοῖς κατὰ τὴν οἰκίαν καὶ εἰσῄει παρ' ἕκαστα πρὸς τὴν Ἄνθειαν, πάντων ἀπολαύων τῶν ἐπιτηδείων, ἀεὶ δεόμενος αὐτῆς εἰς Ἔφεσον παραπεμφθῆναι· καὶ γὰρ καὶ παῖδες ἦσαν αὐτῷ καὶ γυνή.

Ε'. Ὡς οὖν πάντα τὰ περὶ τὸν γάμον ἐκτετέλεστο τῷ Περιλάῳ, ἐφειστήκει δ' ἡ ἡμέρα, δεῖπνον μὲν αὐτοῖς πολυτελὲς ἡτοίμαστο καὶ ἡ Ἄνθεια ἐκεκόσμητο κόσμῳ νυμφικῷ. Ἐπαύετο δ' οὔτε νύκτωρ οὔτε μεθ' ἡμέραν δακρύουσα ἀλλ' ἀεὶ πρὸ ὀφθαλμῶν εἶχεν Ἁβροκόμην. Ἐνενοεῖτο δ' ἅμα πολλὰ, τὸν ἔρωτα, τοὺς ὅρκους, τὴν πατρίδα, τοὺς πατέρας, τὴν ἀνάγκην, τὸν γάμον. Καὶ δὴ καθ' αὑτὴν γενομένη, καιροῦ λαβομένη, σπαράξασα τὰς κόμας, "ὢ πάντ' ἄδικος ἐγὼ, φησὶ, καὶ πονηρὰ, ὡς οὐχὶ τοῖς ἴσοις Ἁβροκόμην ἀμείβομαι. Ὁ μὲν γὰρ ἵν' ἐμὸς ἀνὴρ μείνῃ καὶ δεσμὰ ὑπομένει καὶ βασάνους καὶ ἴσως που καὶ τέθνηκεν· ἐγὼ δὲ καὶ ἐκείνων ἀμνημονῶ καὶ γαμοῦμαι ἡ δυστυχὴς καὶ τὸν ὑμέναιον ᾄσει τις ἐπ' ἐμοὶ καὶ ἐπ' εὐνὴν ἀφίξομαι τὴν Περιλάου. Ἀλλ', ὦ φιλτάτη μου πασῶν Ἁβροκόμου ψυχὴ, μηδέν τι ὑπὲρ ἐμοῦ λυπηθῇς, οὐ γὰρ ἄν ποθ' ἑκοῦσα ἀδικήσαιμί σε· ἐλεύσομαι, καὶ μέχρι θανάτου μείνασα νύμφη σή." Ταῦτ' εἶπε, καὶ ἀφικομένου παρ' αὐτὴν τοῦ Εὐδόξου τοῦ Ἐφεσίου ἰατροῦ, ἀπαγαγοῦσα αὐτὸν ἐπ' οἴκημά τι ἠρεμαῖον προσπίπτει τοῖς γόνασιν αὐτοῦ καὶ ἱκετεύει μηδενὶ κατειπεῖν τῶν ῥηθησομένων μηδὲν καὶ ὁρκίζει τὴν πάτριον θεὰν Ἄρτεμιν, ξυμπράξειν πάντα ὅσ' ἂν αὐτοῦ δεηθῇ. Ἀνίστησιν αὐτὴν ὁ Εὔδοξος πολλὰ θρηνοῦσαν καὶ θαρρεῖν παρεκάλει καὶ ἐπώμνυε, πάντα ποιήσειν ὑπισχνούμενος. Λέγει δὴ αὐτῷ τὸν Ἁβροκόμου ἔρωτα καὶ τοὺς ὅρκους τοὺς πρὸς ἐκεῖνον, καὶ τὰς περὶ τῆς σωφροσύνης συνθήκας· καὶ, εἰ μὲν ἦν ζῶσαν, ἔφη, με ἀπολαβεῖν ζῶντα Ἁβροκόμην ἢ λαθεῖν ἀποδρᾶσαν ἐντεῦθεν, περὶ τούτων ἂν ἐβουλευόμην· ἐπειδὴ δ' ὁ μὲν τέθνηκε, φυγεῖν δ' ἀδύνατον καὶ τὸν μέλλοντα ἀμήχανον ὑπομεῖναι γάμον· οὔτε γὰρ τὰς συνθήκας παραβήσομαι τὰς πρὸς Ἁβροκόμην, οὔτε τὸν ὅρκον ὑπερόψομαι· σὺ τοίνυν βοηθὸς ἡμῖν γενοῦ, φάρμακον εὑρὼν ποθὲν, ὃ κακῶν με ἀπαλλάξει τὴν κακοδαίμονα. Ἔσται δ' ἀντὶ τούτων σοι πολλὰ μὲν καὶ παρὰ τῶν θεῶν, οἷς ἐπεύξομαι καὶ πρὸ τοῦ θανάτου πολλάκις ὑπὲρ σοῦ· αὐτὴ δέ σοι καὶ ἀργύριον δώσω καὶ τὴν παραπομπὴν ἐπισκευάσω. Δυνήσῃ δὲ πρὸ τοῦ πυθέσθαι τινὰ ἐπιβὰς νεὼς τὴν ἐπ' Ἐφέσου πλεῖν· ἐκεῖ δὲ γενόμενος, ἀναζητήσας τοὺς γονεῖς Μεγαμήδη τε καὶ Εὐίππην, ἄγγελλε αὐτοῖς τὴν ἐμὴν τελευτὴν καὶ πάντα τὰ κατὰ τὴν ἀποδημίαν καὶ ὅτι Ἁβροκόμης ἀπόλωλε [λέγε]. Εἰποῦσα τῶν ποδῶν αὐτοῦ προὐκυλίετο καὶ ἐδεῖτο μηδὲν ἀντειπεῖν αὐτῇ, δοῦναί τε τὸ φάρμακον. Καὶ προκομίσασα εἴκοσι μνᾶς ἀργυρίου, περιδέραιά θ' αὑτῆς, (ἦν δ' αὐτῇ πάντα ἄφθονα, πάντων γὰρ ἐξουσίαν εἶχε

de suis dicendum habeat, rogat. Is se nihil scire, diu ab Epheso peregre agentem. Nihilo tamen minus læta de illo fuit Anthia, rerum domesticarum recordans. Itaque jam et familiarium consuetudine utebatur et identidem Anthiam adibat, et omnibus ad vitam necessariis fruebatur: orabat vero eam semper, ut Ephesum mitteretur; erant quippe ei uxor liberique.

V. Ubi omnia, quæ ad nuptias spectarent, Perilao perfecta fuere, instabatque dies, cœna opipare ei apparatur et Anthia nuptialibus ornamentis exornatur. Ei nec noctu, nec interdiu ulla a lacrimis quies; semper oculis obversabatur Habrocomes, multaque simul in mentem veniebant, amor, jusjurandum, patria, parentes, necessitas, nuptiæ. Occasione arrepta seorsum concedens, capillosque discindens, o me, inquit, omnino iniquam et scelestam! Non parem Habrocomæ vicem reddo. Ille enim, ut viri mihi fidem servet, vincula et supplicium omne sustinet et forsan mortuus est. Ego vero horum oblita nubo misera, hymenæum de me aliquis canet, Perilai lectum attingam? At o mihi omnium carissima Habrocomæ anima, ne afflicteris mei causa: nunquam enim injuria te afficiam volens. Adibo te, usque ad mortem sponsæ fide servata. Cum hæc dixisset, Eudoxum Ephesium medicum accedentem sensim in semotum cubiculum abduxit, ibique ad illius genua procidens, supplicat, nemini detegat eorum, quæ dictura sit, quidquam, adjuratque per patriam deam Dianam, quæcunque ab ipso petat, faciat. Eudoxus fuse lacrimantem erigit, bonoque esse animo jubet, seque omnia facturum jurejurando promittit. Illa Habrocomæ amorem narrat, datumque illi jusjurandum servandæque pudicitiæ sponsionem. Quod si mihi vivæ liceret, inquit, vivum Habrocomen recuperare, vel hinc clam aufugere, de hisce sane consulerem; postquam vero ille occidit, neque ego fugere possum et constitutas in hunc diem nuptias inire nullo modo possum, nec enim promissa Habrocomæ facta transgrediar, neque jusjurandum contemnam; tu nobis adjutor esto, venenum alicunde quærens, quod me miseram liberet malis. Multa tibi pro eo dona et dii dabunt, quos sæpius pro te ante mortem orabo, ipsaque pecuniam tibi dabo et viaticum parabo, poterisque, antequam quis audiat quidquam, conscensa nave Ephesum navigare; quo ubi adveneris, parentes meos Megamedem et Evippam perquires, meum illis obitum nuntiabis et quæcunque peregre agenti evenerunt, utque Habrocomes periit. His dictis, ejus pedibus provoluta supplicabat, ne denegaret sibi venenum; proferensque viginti argenti minas, insuper et monilia (omnia enim illi

τῶν Περιλάου) δίδωσι τῷ Εὐδόξῳ. Ὁ δὲ βουλευσάμενος πολλὰ καὶ τὴν κόρην οἰκτείρας τῆς συμφορᾶς καὶ τῆς εἰς Ἔφεσον ἐπιθυμῶν ὁδοῦ καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ τῶν δώρων ἡττώμενος, ὑπισχνεῖται δώσειν τὸ φάρμακον, καὶ ἀπῄει κομιῶν. Ἡ δ' ἐν τούτῳ πολλὰ καταθρηνεῖ, τήν θ' ἡλικίαν κατοδυρομένη τὴν ἑαυτῆς καὶ ὅτι μέλλοι πρὸ ὥρας ἀποθανεῖσθαι λυπουμένη· πολλὰ δ' Ἁβροκόμην, ὡς παρόντα ἀνεκάλει. Ἐν τούτῳ ὀλίγον διαλιπὼν ὁ Εὔδοξος ἔρχεται κομίζων θανάσιμον μὲν οὐχὶ φάρμακον, ὑπνωτικὸν δέ, ὡς μήτε τι παθεῖν τὴν κόρην καὶ αὐτὸν ἐφοδίων τυχόντα ἀνασωθῆναι. Λαβοῦσα δ' ἡ Ἄνθεια καὶ πολλὴν γνοῦσα χάριν, αὐτὸν ἀποπέμπει. Καὶ ὁ μὲν εὐθὺς ἐπιβὰς νεὼς ἐπανήχθη· ἡ δὲ καιρὸν ἐπιτήδειον ἐζήτει πρὸς τὴν πόσιν τοῦ φαρμάκου.

ϛ'. Καὶ ἤδη μὲν νὺξ ἦν, παρεσκευάζετο δ' ὁ θάλαμος καὶ ἧκον οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι τὴν Ἄνθειαν ἐξάγοντες· ἡ δ' ἄκουσα μὲν καὶ δεδακρυμένη ἐξῄει, ἐν τῇ χειρὶ κρύπτουσα τὸ φάρμακον· καὶ ὡς πλησίον τοῦ θαλάμου γίνεται, οἱ οἰκεῖοι ἀνευφήμησαν τὸν ὑμέναιον· ἡ δ' ἀνωδύρετο καὶ ἐδάκρυεν, οὕτως ἐγώ, λέγουσα, πρότερον ἠγόμην Ἁβροκόμῃ νυμφίῳ καὶ παρέπεμπεν ἡμᾶς πῦρ ἐρωτικὸν καὶ ὑμέναιος ᾔδετο ἐπὶ γάμοις εὐδαίμοσι. Νυνὶ δὲ τί ποιήσεις, Ἄνθεια; ἀδικήσεις Ἁβροκόμην τὸν ἄνδρα, τὸν ἐρώμενον, τὸν διὰ σὲ τεθνηκότα; οὐχ οὕτως ἄνανδρος ἐγώ, οὐδ' ἐν τοῖς κακοῖς δειλή. Δεδόχθω ταῦτα, πίνωμεν τὸ φάρμακον· Ἁβροκόμην εἶναί μοι δεῖ ἄνδρα, ἐκεῖνον καὶ τεθνηκότα βούλομαι. Ταῦτ' ἔλεγε καὶ ἤγετο εἰς τὸν θάλαμον. Καὶ δὴ μόνη μὲν ἐγεγόνει· ἔτι δὲ Περίλαος μετὰ τῶν φίλων εὐωχεῖτο. Σκηψαμένη δὲ τῇ ἀγωνίᾳ ὑπὸ δίψους κατειλῆφθαι, ἐκέλευσεν αὐτῇ τινι τῶν οἰκετῶν ὕδωρ ἐνεγκεῖν, ὡς δὴ πιομένη· καὶ δὴ κομισθέντος ἐκπώματος, λαβοῦσα, οὐδενὸς ἔνδον αὐτῇ παρόντος ἐμβάλλει τὸ φάρμακον καὶ δακρύσασα, ὦ φιλτάτου, φησίν, Ἁβροκόμου ψυχή, ἰδού σοι τὰς ὑποσχέσεις ἀποδίδωμι καὶ ὁδὸν ἔρχομαι τὴν παρὰ σέ, δυστυχῆ μὲν ἀλλ' ἀναγκαίαν· καὶ δέχου με ἄσμενος καί μοι πάρεχε τὴν ἐκεῖ μετὰ σοῦ δίαιταν εὐδαίμονα. Εἰποῦσα ἔπιε τὸ φάρμακον καὶ εὐθὺς ὕπνος τ' αὐτὴν κατεῖχε καὶ ἔπιπτεν εἰς γῆν καὶ ἐποίει τὸ φάρμακον, ὅσ' ἐδύνατο.

Ζ'. Ὡς δ' εἰσῆλθεν ὁ Περίλαος, εὐθὺς ἰδὼν τὴν Ἄνθειαν κειμένην ἐξεπλάγη καὶ ἀνεβόησε, θόρυβός τε πολὺς τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν ἦν καὶ πάθη συμμιγῆ, οἰμωγή, φόβος, ἔκπληξις· οἱ μὲν ᾤκτειρον τὴν δοκοῦσαν τεθνηκέναι, οἱ δὲ συνήχθοντο Περιλάῳ, πάντες δ' ἐθρήνουν τὸ γεγονός. Ὁ δὲ Περίλαος τὴν ἐσθῆτα περιρρηξάμενος, ἐπιπεσὼν τῷ σώματι, ὦ φιλτάτη μοι κόρη, φησίν, ὦ πρὸ τῶν γάμων καταλιποῦσα τὸν ἐρῶντα, ὀλίγαις ἡμέραις νύμφη Περιλάου γενομένη, εἰς οἷόν σε θάλαμον, τὸν τάφον, ἄξομεν; εὐδαίμων ἄρα ὅστις ποθ' Ἁβροκόμης, ἦν· μακάριος ἐκεῖνος ὡς ἀληθῶς, τηλικαῦτα παρ' ἐρωμένης λαβὼν δῶρα. Ὁ μὲν τοιαῦτ' ἐθρήνει· περιβεβλήκει δ' ἅπασαν καὶ ἠσπάζετο χεῖράς τε καὶ πόδας, νύμφη, λέγων, ἀθλία, γύναι δυστυχεσ-

abundabant, penes quam omnes erant Perilai divitiæ) Eudoxo tradidit. Ille multa versans animo, puellæ infortunium miseratus, redeundi Ephesum valde cupidus, pecuniæ munerumque avidissimus, venenum se daturum promittit, disceditque id allaturus. Interea illa multa luget, ætatem suam, immaturumque fatum deplorans et identidem Habrocomen, ac si adesset, invocans. Non diu moratus Eudoxus affert venenum, nequaquam letale, sed somnificum, ut neque puella quid pateretur et ipse viaticum nactus evaderet. Anthia, accepto medicamento, maximam illi gratiam habens dimittit; qui statim navem conscendens solvit. Illa idoneum bibendo medicamento tempus quærebat.

VI. Jamque nox erat, parabaturque thalamus, cum ii, quibus ea cura mandata fuerat, veniunt et educunt Anthiam. Quæ invita lacrimansque egreditur, venenum manu abscondens. Et ubi thalamum accedit, necessarii, hymenæum canentes, læto omine prosecuti sunt. Lamentabatur tamen illa et lacrimabat, Primum, inquiens, Habrocomæ sponso ducta fui, nos amoris fax comitata est, canebatur hymenæus in felices nuptias. Nunc quid ages, Anthia? Injuriane fueris Habrocomæ viro, amanti, tui causa mortuo? Non adeo mollis sum, neque in malis pavida. Decreta sint hæc, venenum bibam, Habrocomen meum esse virum oportet, illum et mortuum volo. Hæc fata ducitur in thalamum, ubi sola paululum fuit, Perilao adhuc cum amicis discumbente. Simulans igitur, se ob angorem siti correptam, aliquem e famulis aquam afferre jubet, velut bibitura; allatumque poculum sumens, cum nemo adesset, injicit medicamentum, obortisque lacrimis, o carissima, inquit, Habrocomæ anima, en tibi promissa persolvo, atque ad te iter ingredior, infelix illud quidem, sed necessarium: recipe me lubens, mihique præstes tecum istic vitam beatam agere. His dictis, bibit medicamentum: quo vires suas omnes exercente, somno correpta subito concidit.

VII. Perilaus intrans, ut Anthiam vidit jacentem, attonitus exclamat, turba multa domi fit, commixtaque ægritudo, ploratus, timor, stupor. Illi mortuam, quæ videbatur, miserabantur, hi Perilai vicem dolebant, omnesque infortunium lamentabantur. Perilaus, scissa veste super corpus procumbens, o carissima, inquit, mihi puella, quæ ante nuptias amatorem reliquisti, paucos dies Perilai sponsa. Eheu, in qualem te thalamum, in sepulcrum deducemus! Felix ille, quicunque is fuit, Habrocomes. Beatus ille vere, qui talia ab amica accepit munera! Is ita querebatur, amplexatusque totam, manus pedesque osculabatur, dicens, o infelix sponsa, uxor infelicior! Ornavit inde illam multam

τέρα. Ἐκόσμει δ' αὐτὴν, πολλὴν ἐσθῆτα ἐνδύων, πολὺν δὲ περιθεὶς χρυσόν· καὶ οὐκέτι φέρων τὴν θέαν, ἡμέρας γενομένης ἐνθέμενος κλίνῃ τὴν Ἄνθειαν, (ἡ δ' ἔκειτο ἀναισθητοῦσα,) ἦγεν εἰς τοὺς πλησίον τῆς πόλεως τάφους· κἀνταῦθα κατέθετο ἔν τινι οἰκήματι, πολλὰ μὲν ἐπισφάξας ἱερεῖα, πολλὴν δ' ἐσθῆτα καὶ κόσμον ἄλλον ἐπικαύσας.

Η'. Ὁ μὲν ἐκτελέσας τὰ νομιζόμενα ὑπὸ τῶν οἰκείων εἰς τὴν πόλιν ἀνήγετο· καταλειφθεῖσα δ' ἐν τῷ τάφῳ ἡ Ἄνθεια, ἑαυτῆς γενομένη καὶ συνεῖσα, ὅτι μὴ τὸ φάρμακον θανάσιμον ἦν, στενάξασα καὶ δακρύσασα, ὦ ψευσάμενόν με τὸ φάρμακον, φησὶν, ὦ κωλῦσαν ὁδεῦσαι πρὸς τὸν Ἁβροκόμην ὁδὸν εὐτυχῆ. Ἐσφάλην ἄρα (πάντα καινὰ,) καὶ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ θανάτου. Ἀλλ' ἔνεστί γε ἐν τῷ τάφῳ μείνασαν τὸ ἔργον ἐργάσασθαι τοῦ φαρμάκου λιμῷ. Οὐ γὰρ ἂν ἐντεῦθέν μέ τις ἀνέλοιτο, οὐδ' ἂν ἐπίδοιμι τὸν ἥλιον, οὐδ' [ἂν] εἰς φῶς ἐλεύσομαι. Ταῦτ' εἰποῦσα ἐκαρτέρει, τὸν θάνατον προσδεχομένη γενναίως. Ἐν δὲ τούτῳ νυκτὸς ἐπιγενομένης λῃσταί τινες, μαθόντες, ὅτι κόρη τέθαπται πλουσίως καὶ πολὺς μὲν αὐτῇ κόσμος συγκατάκειται γυναικεῖος, πολὺς δ' ἄργυρος καὶ χρυσὸς, ἦλθον ἐπὶ τὸν τάφον καὶ ἀναρρήξαντες τοῦ τάφου τὰς θύρας, εἰσελθόντες τόν τε κόσμον ἀνῃροῦντο καὶ τὴν Ἄνθειαν ζῶσαν ὁρῶσι· μέγα δὲ καὶ τοῦτο κέρδος ἡγούμενοι ἀνίστων τ' αὐτὴν καὶ ἄγειν ἐβούλοντο. Ἡ δὲ τῶν ποδῶν αὐτῶν προκυλιομένη πόλλ' ἐδεῖτο, ἄνδρες, οἵτινές ποτ' ἐστὲ, λέγουσα, τὸν μὲν κόσμον τοῦτον ἅπαντα, ὅστις ἐστὶ καὶ ἅπαντα τὰ συνταφέντα λαβόντες κομίζετε, φείσασθε δὲ τοῦ σώματος. Δυοῖν ἀνάκειμαι θεοῖς, Ἔρωτι καὶ Θανάτῳ· τούτοις ἐάσατε σχολάσαι με. Ναὶ πρὸς θεῶν αὐτῶν τῶν πατρῴων ὑμῖν, μή με ἡμέρᾳ δείξητε, τὴν ἄξια νυκτὸς καὶ σκότους δυστυχοῦσαν. Ταῦτ' ἔλεγεν· οὐκ ἔπειθε δὲ τοὺς λῃστὰς, ἀλλ' ἐξαγαγόντες αὐτὴν τοῦ τάφου κατήγαγον ἐπὶ θάλατταν καὶ ἐνθέμενοι σκάφει τὴν εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀνήγοντο· ἐν δὲ τῷ πλοίῳ ἐθεράπευον αὐτὴν καὶ θαρρεῖν παρεκάλουν. Ἡ δ' ἐν οἵοις κακοῖς ἐγεγόνει πάλιν ἐννοήσασα, θρηνοῦσα καὶ ὀδυρομένη, Πάλιν, ἔφησε, λῃσταὶ, καὶ θάλαττα, πάλιν αἰχμάλωτος ἐγώ· ἀλλὰ νῦν δυστυχέστερον, ὅτι μὴ μεθ' Ἁβροκόμου. Τίς με ἄρα ὑποδέξεται γῆ; τίνας δ' ἀνθρώπους ὄψομαι; μὴ Μοῖριν ἔτι, μὴ Μαντὼ, μὴ Περίλαον, μὴ Κιλικίαν· ἔλθοιμι δὲ, ἔνθα δὴ κἂν τάφον Ἁβροκόμου μόνον ὄψομαι. Ταῦθ' ἑκάστοτε ἐδάκρυε καὶ αὐτὴ μὲν οὐ ποτὸν, οὐ τροφὴν προσίετο, ἠνάγκαζον δ' οἱ λῃσταί. Καὶ οἱ μὲν ἀνύσαντες ἡμέραις οὐκ ὀλίγαις τὸν πλοῦν, κατῆραν εἰς Ἀλεξάνδρειαν κἀνταῦθα ἐξεβίβασαν τὴν Ἄνθειαν καὶ διέγνωσαν ἐκ τοῦ πλοῦ παραδοῦναί τισιν ἐμπόροις.

Θ'. Ὁ δὲ Περίλαος μαθὼν τὴν τοῦ τάφου διορυγὴν καὶ τοῦ σώματος ἀπώλειαν, ἐν πολλῇ καὶ ἀκατασχέτῳ λύπῃ ἦν. Ὁ δ' Ἁβροκόμης ἐζήτει καὶ ἐπολυπραγμόνει, εἴ τις ἐπίσταιτο κόρην ποθὲν ξένην αἰχμάλωτον μετὰ λῃστῶν ἀχθεῖσαν. Ὡς δ' οὐδὲν εὗρεν, ἀποκαμὼν

induens vestem, multoque auro redimiens; nec adspectum diutius sustinens, ut illuxit, lecto imposuit Anthiam, quæ jacebat sensus omnino expers, ad vicina urbi sepulcra duxit, ibique in hypogæo quodam reposuit, multas mactavit hostias, multamque vestem ornatumque alium cremavit.

VIII. Justis peractis a familiaribus in urbem reductus fuit. Anthia, in sepulcro relicta, cum ad se redisset, sensit, non fuisse letale medicamentum. Suspirans lacrimansque, o fallax, inquit, medicamentum, quod me, quo minus ad Habrocomen felix iter perficerem, vetuit. At frustrata est me (quod plane novum) et moriendi cupiditas. Sed fame licet veneni opus perficere in sepulcro manenti. Nemo enim hinc me auferet; nec solem adspiciam, neque in lucem veniam. His dictis, mortem constanter et fortiter operiebatur. Interea sub noctem cum latrones quidam sepultam fuisse magnifice puellam rescivissent, multumque muliebris cultus, aurique et argenti conjectum, ad tumulum veniunt, diffractisque foribus intrant, ornatumque auferunt et Anthiam vivam videntes, magnum et id lucrum existimantes, erigunt et abducere volunt; cum illa pedibus ipsorum provoluta obsecrat, viri, quicunque estis, inquiens, cultum hunc omnem, omniaque hic mecum conjecta sumite, auferte, at corpori parcite. Duobus sacra sum diis, Amori et Morti; his me devotam permittite. Per patrios vestros deos adjuro, ne me diei reddatis, passam infortunia nocte et tenebris celanda. Hæc illa. Nec latronibus persuasit, quin tumulo extractam ad mare ducerent, impositamque navigio Alexandriam auferrent. In nave curarunt eam, bonoque esse animo jusserunt. Illa cogitans, quibus in malis iterum versaretur, gemens mœstaque, En iterum, inquit, latrones et mare: iterum capta ego, sed hoc nunc infortunatius, quod absque Habrocoma. Quæ me terra excipiet, quos homines adspiciam? O utinam ne Mœrin iterum, ne Manto, ne Perilaum, ne Ciliciam; sed illic veniam, ubi tumulum Habrocomæ saltem videam. Hisce crebro illacrimabat; cumque ipsa nec potum nec cibum caperet, latrones vi coëgerunt. Non paucis diebus navigatione perfecta, Alexandriam pervenere, ibique eductam Anthiam statim mercatoribus quibusdam tradere decreverunt.

IX. Perilaus, ut perfossum tumulum ablatumque corpus animadvertit, in magno et invicto mœrore fuit. Habrocomes vero sedulo quærebat, si quis puellam peregrinam, captivam a latronibus ductam nosset. Cumque nihil inve-

ἦλθεν, οὗ κατήγοντο· δεῖπνον δ' αὐτοῖς οἱ περὶ τὸν Ἱππόθοον παρεσκεύασαν. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐδειπνοποιοῦντο· ὁ δ' Ἁβροκόμης πάνυ ἄθυμος ἦν καὶ αὐτὸν ἐπὶ τῆς εὐνῆς ῥίψας ἔκλαιε καὶ ἔκειτο οὐδὲν προσιέμενος. Προσιοῦσι δὲ τοῦ τόπου ὁ κύριος τοῖς περὶ τὸν Ἱππόθοον, παροῦσα καί τις πρεσβῦτις ἄρχεται διηγήματος, ᾗ ὄνομα Χρυσίον· Ἀκούσατε, ἔφη, ὦ ξένοι, πάθους οὐ πρὸ πολλοῦ γενομένου ἐν τῇ πόλει. Περίλαός τις, ἀνὴρ τῶν τὰ πρῶτα δυναμένων, ἄρχειν μὲν ἐχειροτονήθη τῆς εἰρήνης τῆς ἐν Κιλικίᾳ, ἐξελθὼν δὲ ἐπὶ ληστῶν ζήτησιν, ἤγαγέ τινας συλλαβὼν λῃστὰς καὶ μετ' αὐτῶν κόρην καλὴν καὶ ταύτην ἔπειθεν αὐτῷ γαμηθῆναι. Καὶ πάντα μὲν τὰ πρὸς τὸν γάμον ἐκτετέλεστο· ἡ δ' εἰς τὸν θάλαμον εἰσελθοῦσα, εἴτε μανεῖσα, εἴτ' ἄλλου τινὸς ἐρῶσα, πιοῦσα φάρμακόν ποθεν ἀποθνήσκει· οὗτος γὰρ ὁ τοῦ θανάτου τρόπος αὐτῆς ἐλέγετο. Ἀκούσας ὁ Ἱππόθοος, αὕτη, ἔφησεν, ἐστὶν ἡ κόρη, ἣν Ἁβροκόμης ζητεῖ. Ὁ δ' Ἁβροκόμης ἤκουε μὲν τοῦ διηγήματος, παρεῖτο δὲ ὑπ' ἀθυμίας· ὀψὲ δὲ καὶ ἀναθορὼν ἐκ τῆς τοῦ Ἱπποθόου φωνῆς· ἀλλὰ νῦν μὲν σαφῶς τέθνηκεν Ἄνθεια καὶ τάφος ἴσως αὐτῆς ἐστιν ἐνθάδε καὶ τὸ σῶμα σώζεται. Λέγων ἐδεῖτο τῆς πρεσβύτιδος, τῆς Χρυσίου, ἄγειν ἐπὶ τὸν τάφον αὐτῆς καὶ δεῖξαι τὸ σῶμα· ἡ δ' ἀναστενάξασα, τοῦτο γάρ, ἔφη, τῇ κόρῃ ταλαιπώρῳ τὸ δυστυχέστατον· ὁ μὲν γὰρ Περίλαος καὶ ἔθαψεν αὐτὴν πολυτελῶς, καὶ ἐκόσμησε· πυθόμενοι δὲ τὰ συνταφέντα λῃσταί, ἀνορύξαντες τὸν τάφον, τόν τε κόσμον ἀνείλοντο καὶ τὸ σῶμα ἀφανὲς ἐποίησαν· ἐφ' οἷς πολλὴ καὶ μεγάλη ζήτησις ὑπὸ Περιλάου γίνεται.

Ι'. Ἀκούσας ὁ Ἁβροκόμης περιερρήξατο τὸν χιτῶνα καὶ μεγάλως ἀνωδύρετο καλῶς μὲν καὶ σωφρόνως ἀποθανοῦσαν Ἄνθειαν, δυστυχῶς δὲ μετὰ τὸν θάνατον ἀπολομένην. Τίς ἄρα λῃστὴς οὕτως ἐρωτικός, ἵνα καὶ νεκρᾶς ἐπιθυμήσῃ σου; ἵνα καὶ τὸ σῶμα ἀφέληται; Ἀπεστερήθην σοῦ ὁ δυστυχὴς καὶ τῆς μόνης ἐμοὶ παραμυθίας. Ἀποθανεῖν μὲν οὖν ἔγνωσται πάντως, ἀλλὰ τὰ πρῶτα καρτερήσω, μέχρις οὗ τὸ σῶμα εὕρω τὸ σὸν καὶ περιβαλὼν ἐμαυτὸν ἐκείνῳ συγκαταθάψω. Ταῦτ' ἔλεγεν ὀδυρόμενος· θαρρεῖν δ' αὐτὸν παρεκάλουν οἱ περὶ τὸν Ἱππόθοον. Καὶ τότε μὲν ἀνεπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτός· ἔννοια δὲ πάντων Ἁβροκόμην εἰσήρχετο, Ἀνθείας, τοῦ θανάτου, τοῦ τάφου, τῆς ἀπωλείας. Καὶ δὴ καὶ οὐκέτι καρτερῶν, λαθὼν πάντας (ἔκειντο δ' ὑπὸ μέθης οἱ περὶ τὸν Ἱππόθοον,) ἔξεισιν, ὡς δή τινος χρῄζων καὶ καταλιπὼν πάντας ἐπὶ τὴν θάλατταν ἔρχεται καὶ ἐπιτυγχάνει νεὼς εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἀναγομένης καὶ ἐπιβὰς ἀνάγεται, ἐλπίζων δὴ τοὺς λῃστάς, τοὺς συλήσαντας πάντα ἐν Αἰγύπτῳ καταλήψεσθαι· ὡδήγει δ' αὐτὸν εἰς ταῦτ' ἐλπὶς δυστυχής. Καὶ ὁ μὲν ἔπλει τὴν ἐπ' Ἀλεξάνδρειαν· ἡμέρας δὲ γενομένης οἱ περὶ τὸν Ἱππόθοον ἠνιῶντο μὲν ἐπὶ τῷ ἀπαλλαγῆναι τοῦ Ἁβροκόμου· ἀναλαβόντες δ' αὑτοὺς ἡμερῶν ὀλίγων, ἔγνωσαν τὴν ἐπὶ Συρίας καὶ Φοινίκης λῃστεύοντες ἰέναι.

ΙΑ'. Οἱ δὲ λῃσταὶ τὴν Ἄνθειαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν

niret, fessus pervenit in eorum diversorium. Cœnam ipsis Hippothoi sodales paraverant, et ceteri quidem cœnabant; Habrocomes vero omnino mœstus, in lectum procumbens flebat, nec quid cibi cepit. Supervenit vero Hippothoo sociisque dominus cum anu quadam, nomine Chrysion, quæ hanc narrationem orditur. Audite, inquit, hospites, quid non ita pridem in urbe acciderit. Perilaus quidam e principibus paci servandæ in Cilicia præfectus, ad inquirendos latrones egressus, quosdam cepit abduxitque, et cum iis virginem perpulchram: huic suasit, ut sibi nuberet. Jam confectæ erant nuptiæ, cum ipsa thalamum ingressa sive demens, sive alium deperiens, poto medicamento moritur: ita enim mortis ejus modus narratur. Hæc audiens Hippothous, hæc, inquit, est puella, quam quærit Habrocomes. Habrocomes narrationem quidem audiverat, sed mœrore confectus neglexerat. Ad Hippothoi verba tandem exsiliens, eheu, nunc certo occidit Anthia, ejus fortasse tumulus illic est, corpusque servatur. Inde vetulam Chrysion obsecrat, ad sepulcrum ducat, ostendatque corpus. Illa suspirans, hoc, inquit, infelici puellæ maximum infortunium. Perilaus enim et sepeliit splendide et ornavit; sed cum audissent latrones, quæ simul sepulta fuerant, effosso tumulo, cultum abstulere, corpusque abdiderunt: de quibus sollicite multaque cura nunc Perilaus perquirit.

X. Hæc intelligens Habrocomes tunicam discidit, vehementerque ploravit, pulchre quidem et caste mortuam Anthiam, post mortem infeliciter perditam! Quis latro ita amore abundat, ut mortuam te concupiscat, ut vel exstinctum corpus abripiat? Ego privor te miser, uno, quod mihi supererat, solatio. Mori jam decretum omnino est; sed usque durabo, donec alicubi corpus tuum inventum amplexatus et me una sepeliam. Hæc cum lacrimis dicentem, bono esse animo hortabatur Hippothous. Et tunc quidem nocte tota requieverunt. Sed Habrocomen omnium rerum cogitatio subit, Anthiæ, mortis, tumuli, corporis amissi; nec amplius se cohibere valens, clam omnes (jacebant enim vino pleni Hippothous sociique) egreditur, quasi quid sibi opus esset, atque omnes relinquens ad mare proficiscitur, inciditque in navem, Alexandriam iter facturam: qua conscensa deducitur, sperans, latrones, qui omnia diripuerant, in Ægypto deprehensum iri. Infelicis spei ductu Alexandriam ille navigavit. Mane Hippothous sociique indignantur, quod Habrocomen amisissent, et paucis diebus ad se reficiendos datis, decrevere in Syriam et Phœniciam ad prædandum proficisci.

XI. Latrones vero Alexandriæ Anthiam mercatoribus

παρέδωκαν ἐμπόροις πολὺ λαβόντες ἀργύριον· οἱ δ' ἔτρεφόν τ' αὐτὴν πολυτελῶς καὶ τὸ σῶμα ἐθεράπευον, ζητοῦντες ἀεὶ τὸν ὠνησόμενον κατ' ἀξίαν. Ἔρχεται δή τις εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς τῶν ἐκεῖ βασιλέων κατὰ θέαν τῆς πόλεως καὶ κατὰ χρείαν ἐμπορίας, Ψάμμις τοὔνομα. Οὗτος ὁ Ψάμμις ὁρᾷ τὴν Ἄνθειαν παρὰ τοῖς ἐμπόροις καὶ ἰδὼν ἁλίσκεται καὶ ἀργύριον δίδωσι τοῖς ἐμπόροις πολὺ καὶ λαμβάνει θεράπαιναν αὐτήν. Ὠνησάμενος δ' ἄνθρωπος βάρβαρος καὶ εὐθὺς ἐπιχειρεῖ βιάζεσθαι καὶ χρῆσθαι πρὸς συνουσίαν· οὐ θέλουσα δὲ, τὰ μὲν πρῶτα ἀντέλεγε, τελευταῖον δὲ σκήπτεται πρὸς τὸν Ψάμμιν, (δεισιδαίμονες δὲ φύσει βάρβαροι,) ὅτι αὐτὴν ὁ πατὴρ γεννωμένην ἀναθείη τῇ Ἴσιδι μέχρις ὥρας γάμων καὶ ἔλεγεν ἔτι τὸν χρόνον ἐνιαυτῷ τίθεσθαι. Ἢν οὖν, φησὶν, ἐξυβρίσῃς εἰς τὴν ἱερὰν τῆς θεοῦ, μηνίσει μὲν ἐκείνη, χαλεπὴ δ' ἡ τιμωρία. Πείθεται Ψάμμις καὶ τὴν θεὸν προσεκύνει καὶ Ἀνθείας ἀπέχεται· ἡ δ' ἔτι παρὰ Ψάμμιδι ἦν φρουρουμένη, ἱερὰ τῆς Ἴσιδος νομιζομένη.

ΙΒʹ. Ἡ δὲ ναῦς ἡ τὸν Ἁβροκόμην ἔχουσα τοῦ μὲν κατ' Ἀλεξάνδρειαν πλοῦ διαμαρτάνει, ἐμπίπτει δ' ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νείλου, τήν τε Παραίτιον καλουμένην, καὶ Φοινίκης ὅση παραθαλάσσιος. Ἐκπεσοῦσι δ' αὐτοῖς ἐπιδραμόντες τῶν ἐκεῖ ποιμένων τά τε φορτία διαρπάζουσι, καὶ τοὺς ἄνδρας δεσμεύουσι καὶ ἄγουσιν ὁδὸν ἔρημον πολλὴν εἰς Πηλούσιον τῆς Αἰγύπτου πόλιν, κἀνταῦθα πιπράσκουσιν ἄλλον ἄλλῳ. Ὠνεῖται δὴ τὸν Ἁβροκόμην πρεσβύτης στρατιώτης, ἦν δὲ πεπαυμένος, Ἄραξος τοὔνομα. Οὗτος ὁ Ἄραξος εἶχε γυναῖκα ὀφθῆναι μιαρὰν, ἀκουσθῆναι πολὺ χείρω, ἅπασαν ἀκρασίαν ὑπερβεβλημένην, Κυνὼ τοὔνομα. Αὕτη ἡ Κυνὼ ἐρᾷ τοῦ Ἁβροκόμου εὐθὺς ἀχθέντος εἰς τὴν οἰκίαν καὶ οὐκέτι κατεῖχε· δεινὴ καὶ ἐρασθῆναι καὶ ἀπολαύειν ἐθέλειν τῆς ἐπιθυμίας. Ὁ μὲν δὴ Ἄραξος ἠγάπα τὸν Ἁβροκόμην καὶ παῖδα ἐποιεῖτο· ἡ δὲ Κυνὼ προσφέρει λόγον περὶ συνουσίας καὶ δεῖται πείθεσθαι καὶ ἄνδρα ἕξειν ὑπισχνεῖτο καὶ Ἄραξον ἀποκτενεῖν. Δεινὸν ἐδόκει τοῦτο Ἁβροκόμῃ, καὶ πόλλ' ἅμα ἐσκόπει, τὴν Ἄνθειαν, τοὺς ὅρκους, τὴν πολλάκις αὐτὸν σωφροσύνην ἀδικήσασαν ἤδη· τέλος δὲ, ἐγκειμένης τῆς Κυνοῦς, συγκατατίθεται. Καὶ νυκτὸς γενομένης, ἡ μὲν ὡς ἄνδρα ἕξουσα τὸν Ἁβροκόμην, τὸν Ἄραξον ἀποκτιννύει καὶ λέγει τὸ πραχθὲν τῷ Ἁβροκόμῃ· ὁ δ' οὐκ ἐνεγκὼν τὴν τῆς γυναικὸς ἀσέλγειαν ἀπηλλάγη τῆς οἰκίας, καταλιπὼν αὐτὴν, οὐκ ἄν ποτε μιαιφόνῳ συγκατακλιθῆναι φήσας. Ἡ δ' ἐν αὐτῇ γενομένη, ἅμα τῇ ἡμέρᾳ προσελθοῦσα, ἔνθα τὸ πλῆθος τῶν Πηλουσιωτῶν ἦν, ἀνωδύρετο τὸν ἄνδρα καὶ ἔλεγεν ὅτι αὐτὸν ὁ νεώνητος δοῦλος ἀποκτείνειε καὶ πολλὰ ὅσα ἐπεθρήνει καὶ ἐδόκει λέγειν τῷ πλήθει πιστά. Οἱ δ' εὐθὺς συνέλαβον τὸν Ἁβροκόμην καὶ δήσαντες ἀνέπεμπον τῷ τῆς Αἰγύπτου τότε ἄρχοντι· καὶ ὁ μὲν δίκην δώσων εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἤγετο, ὑπὲρ ὧν ἐδόκει τὸν δεσπότην Ἄραξον ἀποκτεῖναι.

tradidere, magno accepto pretio; qui nutrivere eam laute, corpusque curaverunt, semper quærentes, qui justo pretio emeret. Venerat forte Alexandriam ab India, urbem visendi et mercandi causa, quidam e regibus illius regionis, Psammis nomine. Hic ut vidit Anthiam in mercatorum potestate, amore capitur, datoque iis multo ære sibi sumsit ancillam. Cui vix emtæ barbarus homo vitium afferre parat: obstare illa, abnuendo primum, tum simulare, (nam barbari natura superstitiosi) quod, cum nata fuisset, a patre Isidi dicata fuerit usque ad nuptiarum tempus et id uno adhuc anno abesse. Si igitur vim in virginem Isidi sacram intuleris, irascetur illa, pœnamque gravem in te statuet. Credit Psammis, deamque reveritus Anthia abstinet. Sic illa apud Psammidem ita custodiebatur, velut Isidi sacra.

XII. Navis, in qua Habrocomes erat, ab Alexandriæ itinere aberrat, inciditque in Nili ostia et in id, quod vocant Paræetion, maritimamque Phœnices oram. Egressis e nave occurrunt ex illis locis pastores, qui postquam sarcinas diripuere, vinctos longo per deserta itinere Pelusium Ægypti urbem ducunt, ibique alium alii vendunt. Habrocomen senex quidam miles emeritus emit, Araxo ei nomen, cui uxor erat turpis adspectu, linguæ etiam turpioris, quæque omnem intemperantiam excederet, nomine Cyno. Hæc vix domum adductum Habrocomen deperit, longiusque differre nequit, vehementi acta amore et fruendi libidine. Diligebat Araxus Habrocomen, sibique filium adoptaverat. Cyno cum eo de concubitu verba habet, obsecrat, ut obtemperet, virum sibi habituram promittit, Araxumque interfecturam. Dirum hoc videbatur Habrocomæ: multa simul subeunt, Anthia, jusjurandum, totiesque injuria sibi castitas. Tandem instanti Cyno assentitur. Primaque nocte illa, quasi virum habitura Habrocomen, Araxum occidit, factumque Habrocomæ narrat; qui mulieris intemperiem non ferens, domo abiit, illam relinquens et negans se cum muliere polluta nefaria cæde concubiturum. Illa, sui compos facta, ut illuxit, Pelusiotarum cœtum adit, virumque lamentatur, dicitque a servo nuper emto interfectum, effuse plorans, ut visa sit populo vera narrare. Habrocomen statim comprehendunt, vinctumque mittunt ad eum, qui tunc Ægypto præerat. Is igitur Alexandriam pœnas daturus ducitur, quod Araxum herum interfecisse videretur.

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

Α'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἱππόθοον ἀπὸ Ταρσοῦ κινήσαντες ᾔεσαν τὴν ἐπὶ Συρίαν, πᾶν, εἴ τι ἐμποδὼν λάβοιεν, ὑποχείριον ποιούμενοι· ἐνέπρησαν δὲ καὶ κώμας καὶ ἄνδρας ἀπέσφαξαν πολλούς. Καὶ οὕτως ἀπελθόντες εἰς Λαοδίκειαν τῆς Συρίας ἔρχονται κἀνταῦθα ἐπεδήμουν οὐκέτι ὡς λῃσταὶ ἀλλ' ὡς κατὰ θέαν τῆς πόλεως ἥκοντες. Ἐνταῦθ' ὁ Ἱππόθοος ἐπολυπραγμόνει πόθεν Ἁβροκόμην εὑρεῖν δυνήσεται· ὡς δ' οὐδὲν ἤνυε, ἀναλαβόντες αὑτοὺς, τὴν ἐπὶ Φοινίκης ἐτράποντο κἀκεῖθεν ἐπ' Αἴγυπτον· ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς καταδραμεῖν Αἴγυπτον. Καὶ συλλεξάμενοι μέγα λῃστήριον ἔρχονται τὴν ἐπὶ Πηλούσιον καὶ τῷ ποταμῷ τῷ Νείλῳ πλεύσαντες εἰς Ἑρμούπολιν τῆς Αἰγύπτου καὶ Σχεδίαν, ἐμβαλόντες εἰς διώρυγα τοῦ ποταμοῦ τὴν ὑπὸ Μενελάου γενομένην, Ἀλεξάνδρειαν μὲν παρῆλθον, ἦλθον δ' ἐπὶ Μέμφιν τὴν ἱερὰν τῆς Ἴσιδος, κἀκεῖθεν ἐπὶ Μένδην· παρέλαβον δὲ καὶ τῶν ἐπιχωρίων κοινωνοὺς τοῦ λῃστηρίου καὶ ἐξηγητὰς τῆς ὁδοῦ. Διελθόντες μὲν δὴ ταῦτα ἐπὶ Λεοντὼ ἔρχονται πόλιν καὶ ἄλλας παρελθόντες κώμας οὐκ ὀλίγας, ὧν τὰς πολλὰς ἀφανεῖς, εἰς Κοπτὸν ἔρχονται τῆς Αἰθιοπίας πλησίον. Ἐνταῦθ' ἔγνωσαν λῃστεύειν· πολὺ γὰρ πλῆθος ἐμπόρων τὸ διοδεῦον ἦν, τῶν τ' ἐπ' Αἰθιοπίαν καὶ τῶν ἐπὶ Ἰνδικὴν φοιτώντων· ἦν δ' αὐτοῖς καὶ τὸ λῃστήριον ἀνθρώπων πεντακοσίων. Καταλαβόντες δὲ τῆς Αἰθιοπίας τὰ ἄκρα, καὶ ἄντρα καταστησάμενοι διέγνωσαν τοὺς παριόντας λῃστεύειν.

Β'. Ὁ δ' Ἁβροκόμης ὡς ἧκε παρὰ τὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου, (ἐπεστάλκεσάν θ' οἱ Πηλουσιῶται τὰ γενόμενα αὐτῷ καὶ τὸν τοῦ Ἀράξου φόνον καὶ ὅτι οἰκέτης ὢν τοιαῦτ' ἐτόλμησε,) μαθὼν οὖν ἕκαστα, οὐκέτι οὐδὲ πυθόμενος τὰ γενόμενα, κελεύει τὸν Ἁβροκόμην ἀγαγόντας προσαρτῆσαι σταυρῷ. Ὁ δ' ὑπὸ μὲν τῶν κακῶν ἀχανὴς ἦν, παρεμυθεῖτο δ' αὐτὸν τῆς τελευτῆς, ὅτι ἐδόκει καὶ Ἄνθειαν τεθνηκέναι. Ἄγουσι δ' αὐτὸν, οἷς τοῦτο προσετέτακτο παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου· ἦν δὲ κρημνὸς ἀπότομος εἰς ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ βλέπων· καὶ ἀναστήσαντες τὸν σταυρὸν προσαρτῶσι, σπάρτοις τὰς χεῖρας σφίγξαντες καὶ τοὺς πόδας· τοῦτο γὰρ τῆς ἀνασταυρώσεως ἔθος τοῖς ἐκεῖ· καταλιπόντες δ' ᾤχοντο, ὡς ἐν ἀσφαλεῖ τοῦ προσηρτημένου μενοῦντος. Ὁ δ' ἀποβλέψας εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸ ῥεῦμα ἰδὼν τοῦ Νείλου, ὦ θεῶν, φησὶ, φιλανθρωπότατε, ὃς Αἴγυπτον ἔχεις, δι' ὃν καὶ γῆ καὶ θάλασσα πᾶσιν ἀνθρώποις πέφηνεν, εἰ μέν τι Ἁβροκόμης ἀδικῶ, καὶ ἀπολοίμην οἰκτρῶς καὶ μείζονα τιμωρίαν, εἴ τις ἐστὶ ταύτης ὑπόσχοιμι· εἰ δ' ὑπὸ γυναικὸς προδέδομαι πονηρᾶς, μήτε τὸ Νείλου ῥεῦμα μιανθείη ποτ' ἀδίκως ἀπολομένου σώματος, μήτε σὺ τοιοῦτον ἴδοις θέαμα, ἄνθρωπον οὐδὲν ἀδικήσαντα ἀπολλύμενον ἐπὶ τῆς σῆς ἐνταῦθα. Ηὔξατο καὶ αὐτὸν ὁ θεὸς οἰκτείρει καὶ πνεῦμα ἐξαίφνης ἀνέμου γίνεται καὶ ἐμπίπτει τῷ σταυρῷ καὶ ἀποβάλλει μὲν τοῦ κρημνοῦ τὸ

LIBER QUARTUS.

I. Hippothous vero et socii Tarso in Syriam profecti sunt, omne, quod obvium fieret, in potestatem redigentes, et pagos incenderunt et multos homines jugulavere. Atque ita progressi Laodiceam Syriæ perveniunt, ibique non ut latrones, sed quasi urbis visendæ gratia morati sunt. Hippothous plurimam adhibuit curam, sicubi Habrocomen invenire posset; cumque frustra operam contereret, se reficiens cum suis in Phœniciam iter convertit, atque inde in Ægyptum, ubi incursionem facere cogitabant. Collecta igitur valida latronum manu, iter Pelusium dirigunt, Niloque flumine navigantes Hermupolim Ægypti et Schediam, ingressi fossam, quæ a Menelao facta dicitur, Alexandriam quidem prætericrunt, Memphim vero pervenere, Isidi sacram, atque inde Mendem, ubi ex incolis socios latrociniorum viæque duces sumsere. Hæc transeuntes Leontopolim veniunt, aliosque pagos prætereuntes non paucos, quorum plerique obscuri, Coptum perveniunt, vicinam Æthiopiæ urbem. Ibi latrocinium exercere statuunt: itinera enim illic erant mercatorum plena, in Æthiopiam atque Indiam euntium. Latrones erant quingenti, qui, Æthiopiæ montibus occupatis et speluncis dispositis, decreverant prætereuntes prædari.

II. Habrocomes ad Ægypti præfectum venit, quem Pelusiotæ de omnibus certiorem literis fecerant, Araxi necem, ac famulum tantum scelus ausum esse narrantes. Quæ ille comperiens, nec ultra sciscitatus, abductum Habrocomen in crucem tollere jubet. Cui tot obruto malis obmutescenti, solatio fuit, quod et Anthiam fato functam esse putaret. Quibus id mandatum fuerat, illum ad Nili ripas ducunt, ubi prærupta rupes erat in fluminis decursum propendens, erectæ cruci restibus annectunt, manus pedesque constringentes, ut illis suspendendi mos est et abierunt, velut in firmo loco relicto, quem suspenderant. Ille solem adspiciens, et Nili fluenta, o deorum, inquit, hominum generi amicissime, qui Ægyptum tenes et per quem terra et mare hominibus apparuit, si quid Habrocomes injusti fecit, misere peream, suppliciumque hoc majus, si quod est, patiar: sed si me mulier scelesta prodidit, ne Nili flumen polluatur, corpore per injuriam necato; neque tu hoc videas spectaculum, ut quisquam nullo admisso scelere in hac tua terra pereat. Hæc precantem misertus est deus, ac subito venti vis exoritur; quo irruente, et crux et terreum rupis

γεῶδες, εἰς ὃ ἦν ὁ σταυρὸς ἠρεισμένος· ἐμπίπτει δ' ὁ Ἁβροκόμης τῷ ῥεύματι καὶ ἐφέρετο οὔτε τοῦ ὕδατος αὐτὸν ἀδικοῦντος, οὔτε τῶν δεσμῶν ἐμποδιζόντων, οὔτε τῶν θηρίων παραβλαπτόντων, ἀλλὰ παραπέμποντος τοῦ ῥεύματος· φερόμενος δ' εἰς τὰς ἐκβολὰς ἔρχεται [τὰς εἰς τὴν θάλασσαν] τοῦ Νείλου, κἀνταῦθ' οἱ παραφυλάσσοντες λαμβάνουσιν αὐτὸν καὶ ὡς δραπέτην τῆς τιμωρίας ἄγουσι παρὰ τὸν διοικοῦντα τὴν Αἴγυπτον. Ὁ δ' ἔτι μᾶλλον ὀργισθεὶς καὶ πονηρὸν εἶναι νομίσας τελέως, κελεύει πυρὰν ποιήσαντας ἐπιθέντας καταφλέξαι τὸν Ἁβροκόμην. Καὶ ἦν μὲν ἅπαντα παρεσκευασμένα καὶ ἡ πυρὰ παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νείλου καὶ ἐπετέθειτο μὲν ὁ Ἁβροκόμης καὶ τὸ πῦρ ὑπετέθειτο· ἄρτι δὲ τῆς φλογὸς μελλούσης ἅπτεσθαι τοῦ σώματος, ηὔχετο πάλιν ὀλίγα, ὅσ' ἐδύνατο, σῶσαι αὐτὸν ἐκ τῶν καθεστώτων κακῶν. Κἀνταῦθα κυματοῦται μὲν ὁ Νεῖλος, ἐπιπίπτει δὲ τῇ πυρᾷ τὸ ῥεῦμα καὶ κατασβέννυσι τὴν φλόγα· θαῦμα δὲ τὸ γενόμενον τοῖς παροῦσιν ἦν, καὶ λαβόντες ἄγουσι τὸν Ἁβροκόμην πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου καὶ λέγουσι τὰ συμβάντα καὶ τὴν τοῦ Νείλου βοήθειαν διηγοῦνται. Ἐθαύμασεν ἀκούσας τὰ γενόμενα καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν τηρεῖσθαι μὲν ἐν τῇ εἱρκτῇ, ἐπιμέλειαν δ' ἔχειν πᾶσαν, ἕως, ἔφη, μάθωμεν, ὅστις ἄνθρωπός ἐστιν καὶ ὅτι οὕτως αὐτοῦ μέλει θεοῖς.

Γ'. Καὶ ὁ μὲν ἦν ἐν τῇ εἱρκτῇ· ὁ δὲ Ψάμμις, ὁ τὴν Ἄνθειαν ὠνησάμενος, διέγνω μὲν ἀπιέναι τὴν ἐπ' οἴκου καὶ πάντα πρὸς τὴν ὁδοιπορίαν παρεσκευάζετο. Ἔδει δ' αὐτὸν ὁδεύσαντα τὴν ἄνω Αἴγυπτον, ἐπ' Αἰθιοπίαν ἐλθεῖν ἔνθα ἦν τὸ Ἱπποθόου λῃστήριον. Ἦν δὲ πάντα εὐτρεπῆ, κάμηλοί τε πολλαὶ καὶ ὄνοι καὶ ἵπποι σκευαγωγοί· ἦν δὲ πολὺ μὲν πλῆθος χρυσοῦ, πολὺ δ' ἀργύρου, πολλὴ δ' ἐσθής· ἦγε δὲ καὶ Ἄνθειαν. Ἡ δ' ὡς Ἀλεξάνδρειαν παρελθοῦσα ἐγένετο ἐν Μέμφει, ηὔχετο τῇ Ἴσιδι στᾶσα πρὸ τοῦ ἱεροῦ, ὦ μεγίστη θεῶν, μέχρι μὲν νῦν ἁγνὴ μένω λογιζομένη σὴ καὶ γάμον ἄχραντον Ἁβροκόμῃ τηρῶ· τοὐντεῦθεν δ' ἐπ' Ἰνδοὺς ἔρχομαι, μακρὰν μὲν τῆς Ἐφεσίων γῆς, μακρὰν δὲ τῶν Ἁβροκόμου λειψάνων. Ἢ σῶσον οὖν ἐντεῦθεν τὴν δυστυχῆ καὶ ζῶντι ἀπόδος Ἁβροκόμῃ, ἢ εἰ πάντως εἵμαρται χωρὶς ἀλλήλων ἀποθανεῖν, ἔργασαι ταῦτα, μεῖναί με σωφρονοῦσαν τῷ νεκρῷ. Ταῦτ' ηὔχετο καὶ προῄεσαν τῆς ὁδοῦ καὶ ἤδη μὲν διεληλύθεσαν Κοπτὸν, ἐνέβαινον δὲ τοῖς Αἰθιόπων ὅροις. Καὶ αὐτοῖς Ἱππόθοος ἐπιπίπτει καὶ αὐτὸν μὲν τὸν Ψάμμιν ἀποκτιννύει καὶ πολλοὺς τῶν σὺν αὐτῷ καὶ τὰ χρήματα λαμβάνει καὶ τὴν Ἄνθειαν αἰχμάλωτον· συλλεξάμενος δὲ τὰ ληφθέντα χρήματα, ἦγεν εἰς ἄντρον τὸ ἀποδεδειγμένον αὐτοῖς εἰς ἀπόθεσιν τῶν χρημάτων· ἐνταῦθ' ἤει καὶ ἡ Ἄνθεια· οὐκ ἐγνώριζε δ' Ἱππόθοον, οὐδ' Ἱππόθοος τὴν Ἄνθειαν. Ὁπότε δ' αὐτῆς πύθοιτο ἥτις τ' εἴη καὶ πόθεν, τὸ μὲν ἀληθὲς οὐκ ἔλεγεν, ἔφασκε δὲ, Αἰγυπτία εἶναι ἐπιχώριος, καὶ τοὔνομα Μεμφῖτις.

Δ'. Καὶ ἡ μὲν ἦν παρὰ τῷ Ἱπποθόῳ ἐν τῷ ἄντρῳ τῷ λῃστρικῷ· ἐν τούτῳ δὲ μεταπέμπεται τὸν Ἁβροκόμην

solum, in quo illa defixa fuerat, dejiciuntur. Habrocomes in profluentem cadens defertur, nec lædente illum aqua, neque vinculis impedientibus, neque bestiis noxam inferentibus, ac deducentibus undis ad Nili ostia defertur. Ibi eum custodes prehendunt et ut pœnæ profugum ad eum, qui Ægyptum regebat, ducunt; qui magis succensens, omninoque scelestum judicans, fieri pyram jubet, imponique et cremari Habrocomen. Et omnia in promtu erant, pyra prope Nili ostia, Habrocomes impositus, ignisque admotus. Jamque corpus flammæ fere attigerant, cum paucis, ut potuit, precatur, ut ab instantibus malis servaretur. In his intumuit Nilus et adfluens aqua pyræ flammas exstinguit. Miraculum id adstantibus visum, adeo ut Habrocomen ad Ægypti præfectum ducerent et quæ accidissent, Nilique auxilium narrarent. Audiens hæc omnia miratur et custodiri illum in carcere jubet, omnemque adhiberi curam, donec, inquit, qui vir sit, sciamus, et cur diis adeo curæ sit.

III. Dum ille in carcere erat, Psammis, qui Anthiam emerat, redire domum statuit, omniaque ad iter parabantur. Superiorem Ægyptum peragranti, adeunda quoque Æthiopia erat, ubi Hippothoi agmen prædonum constiterat. Omnibus bene instructis, multisque camelis et asinis et equis, sarcinas portantibus, cum auri et argenti magna vi, plurimaque veste, cum Anthia iter ingreditur. Quæ ut Alexandriam prætergressa Memphim pervenit, ante Isidis templum subsistens precatur : o dearum maxima, hucusque quidem castæ esse licuit, dum tua esse credebar, incorruptamque connubii fidem Habrocomæ servare. Hinc ad Indos abeo, longum ab Ephesiis, longum ab Habrocomæ reliquiis iter. Vel me miseram hinc aufer, vivoque redde Habrocomæ, vel si seorsim nos mori fata omnino velint hoc saltem effice, ut et mortuo promissam pudicitiam servem. Cum hæc precata esset, progressi viam jam Coptum pervenerant et Æthiopum montes conscenderant, cum obviam fit illis Hippothous, qui Psammi ipso, multisque, qui cum eo erant, occisis, direptaque pecunia et Anthiam captivam ducit, collectaque omnia, quæ relicta fuerant, in antrum defert, in quo constituerant condere prædam. Anthia illuc ingressa nec Hippothoum agnoscit, nec ipsam Hippothous; et quotiescunque rogasset, quænam esset et unde, Anthia veritatem dissimulans Ægyptiam se esse dixit, Memphitim nomine.

IV. Dum illa apud Hippothoum est in latronum antro, Habrocomen præfectus Ægypti arcessi jubet et quæ ad

ὁ ἄρχων τῆς Αἰγύπτου καὶ πυνθάνεται τὰ κατ' αὐτὸν καὶ μανθάνει τὸ διήγημα καὶ οἰκτείρει τὴν τύχην καὶ δίδωσι χρήματα καὶ εἰς Ἔφεσον ἄξειν ὑπισχνεῖτο. Ὁ δ' ἅπασαν μὲν ᾔδει χάριν αὐτῷ τῆς σωτηρίας, ἐδεῖτο δ' ἐπιτρέψαι ζητῆσαι τὴν Ἄνθειαν. Καὶ ὁ μὲν πολλὰ δῶρα λαβών, ἐπιβὰς σκάφους, ἀνήγετο τὴν ἐπ' Ἰταλίας, (ὡς) ἐκεῖ πευσόμενός τι [μαθεῖν] περὶ Ἀνθείας. Ὁ δ' ἄρχων τῆς Αἰγύπτου, μαθὼν τὰ κατὰ τὸν Ἄραξον, μεταπεμψάμενος ἀνεσταύρωσε τὴν Κυνώ.

Ε'. Τῆς δ' Ἀνθείας οὔσης ἐν τῷ ἄντρῳ ἐρᾷ τῶν φρουρούντων αὐτὴν λῃστῶν εἷς, Ἀγχίαλος τοὔνομα. Οὗτος ὁ Ἀγχίαλος ἦν μὲν τῶν ἀπὸ Συρίας Ἱπποθόῳ συνεληλυθότων, Λαοδικεὺς τὸ γένος· ἐτιμᾶτο δὲ παρὰ τῷ Ἱπποθόῳ, νεανικός τε καὶ μεγάλα ἐν τῷ λῃστηρίῳ δυνάμενος. Ἐρασθεὶς δ' αὐτῆς τὰ μὲν πρῶτα λόγους προσέφερεν ὡς πείσων καὶ ἔφασκε λόγῳ λήψεσθαι καὶ παρὰ τοῦ Ἱπποθόου δῶρον αἰτήσειν. Ἡ δὲ πάντ' ἠρνεῖτο καὶ οὐδὲν αὐτὴν ἐδυσώπει, οὐκ ἄντρον, οὐ δεσμά, οὐ λῃστὴς ἀπειλῶν· ἐφύλασσε δ' ἑαυτὴν ἔθ' Ἁβροκόμῃ καὶ δοκοῦντι τεθνηκέναι καὶ πολλάκις ἀνεβόα εἴποτε λαθεῖν ἠδύνατο Ἁβροκόμου μόνου γυνὴ μεῖναι κἂν ἀποθανεῖν δέῃ, κἂν ὧν πέπονθα χείρω παθεῖν. Ταῦτ' εἰς μείζω συμφορὰν ἦγε τὸν Ἀγχίαλον καὶ ἡ καθ' ἡμέραν τῆς Ἀνθείας ὄψις ἐξέκαεν αὐτὸν εἰς τὸν ἔρωτα· οὐκέτι δὲ φέρειν δυνάμενος, ἐπεχείρει βιάζεσθαι τὴν Ἄνθειαν. Καὶ νύκτωρ ποτέ, οὐ παρόντος Ἱπποθόου, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων ὄντος ἐν τῷ λῃστηρίῳ, ἐπανίστατο καὶ ὑβρίζειν ἐπειρᾶτο· ἡ δ' ἐν ἀμηχάνῳ κακῷ γενομένη, σπασαμένη τὸ παρακείμενον ξίφος, παίει τὸν Ἀγχίαλον καὶ ἡ πληγὴ γίνεται καιρία· ὁ μὲν γὰρ περιληψόμενος καὶ φιλήσων ὅλος ἐνενεύκει πρὸς αὐτήν· ἡ δ' ὑπενεγκοῦσα τὸ ξίφος κατὰ τῶν στέρνων ἔπληξε. Καὶ Ἀγχίαλος μὲν δίκην ἱκανὴν ἐδεδώκει τῆς πονηρᾶς ἐπιθυμίας· ἡ δ' Ἄνθεια εἰς φόβον μὲν τῶν δεδραμένων ἔρχεται καὶ πολλὰ ἐβουλεύετο, ποτὲ μὲν ἑαυτὴν ἀποκτεῖναι, ἀλλ' ἔτι ὑπὲρ Ἁβροκόμου τι ἤλπιζε, ποτὲ δὲ φυγεῖν ἐκ τοῦ ἄντρου, ἀλλὰ τοῦτ' ἀμήχανον ἦν· οὔτε γὰρ ἡ ὁδὸς αὐτῇ εὔπορος ἦν, οὔθ' ὁ ἐξηγησόμενος τὴν πορείαν. Ἔγνω μένειν οὖν ἐν τῷ ἄντρῳ καὶ φέρειν ὅ τι ἂν τῷ δαίμονι δοκῇ· κἀκείνην μὲν τὴν νύκτα ἔμεινεν, οὔθ' ὕπνου τυχοῦσα καὶ πολλὰ ἐννοοῦσα.

ς'. Ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἐγένετο, ἧκον οἱ περὶ τὸν Ἱππόθοον καὶ ὁρῶσι τὸν Ἀγχίαλον ἀνῃρημένον καὶ τὴν Ἄνθειαν παρὰ τῷ σώματι, καὶ εἰκάζουσι τὸ γενόμενον καὶ ἀνακρίναντες αὐτὴν μανθάνουσι πάντα. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἐν ὀργῇ τὸ γενόμενον ἔχειν καὶ τὸν τεθνηκότα ἐκδικῆσαι φίλον· καὶ ἐβουλεύοντο κατ' Ἀνθείας ποικίλα, ὁ μέν τις ἀποκτεῖναι κελεύων καὶ συνθάψαι τῷ Ἀγχιάλου σώματι, ἄλλος δ' ἀνασταυρῶσαι· ὁ δ' Ἱππόθοος ἠνιᾶτο μὲν ἐπὶ τῷ Ἀγχιάλῳ, ἐβουλεύετο δὲ κατ' Ἀνθείας μείζονα κόλασιν· καὶ δὴ κελεύει τάφρον ὀρύξαντας μεγάλην καὶ βαθεῖαν ἐμβάλλειν τὴν Ἄνθειαν καὶ κύνας μετ' αὐτῆς δύο, ἵν' ἐν τούτῳ μεγάλην δίκην ὑποσχῇ τῶν τετολμημένων. Καὶ οἱ μὲν ἐποίουν τὸ

ipsum pertinebant sciscitatus, rem ut erat intelligens, miseratusque infortunium, pecunia data, se eum Ephesum deducendum curaturum promittit. Ille maximam quidem ei gratiam habuit, quod servasset, sed precatur, ut sibi Anthiam inquirere permitteret. Multis igitur acceptis muneribus, conscenso navigio in Italiam solvit, exploraturus, si quid illic de Anthia audire posset. Præfectus Ægypti de his, quæ Araxo acciderant, certior factus, arcessitam Cyno cruci affixit.

V. Dum in antro degebat Anthia, ejus amore flagrat quidam e latronibus, qui ipsam custodiebant, Anchialus nomine. Is e Syria cum Hippothoo venerat, genere Laodicensis, eratque apud eum in honore, fortis et plurimum inter latrones potens. Primum igitur blande eam alloquitur exoraturus, ac secum reputans, verbis se illam pellecturum et dono inde ab Hippothoo petiturum. Omnia detrectantem non antrum flexit, non vincula, nec latro minax, seque Habrocomæ illibatam servabat, etsi mortuum putaret, sæpiusque, si quando clam posset, exclamabat, unius Habrocomæ uxor sim, vel, si mori oporteat, pejoraque, quam passa sum, pati. Hinc augescere Anchialo ægritudo, quem quotidianus Anthiæ adspectus amore exurebat, adeo ut, non amplius ferre valens, vim inferre Anthiæ aggrederetur; ac noctu, absente Hippothoo, cum ceteris ad prædandum profecto, puellam adoritur, vitiumque afferre parat. Illa oppressam malis se sentiens, consilia omnia superantibus, gladium prope jacentem stringens, letali vulnere Anchialum percutit. Dum enim is complexaturus et juncturus osculum, totus super eam se inclinaverat, illa gladium subjiciens pectori vulnus inflixit. Et Anchialus quidem de scelesta libidine pœnas justas dedit; Anthia vero ob factum commota animum metu multa iniit consilia, nunc sibi mortem consciscendi, sed spei adhuc aliquid de Habrocoma supererat, nunc aufugiendi ex antro : sed cum ad hoc nihil ei omnino suppeteret, neque enim expeditum iter aut viæ dux erat, in antro manere statuit, ac ferre, quidquid deo suo videretur; noctemque illam fuit insomnis, multa volutans animo.

VI. Ut illuxit, Hippothous cum sociis adveniens occisum Anchialum videt, et prope corpus Anthiam. Factum conjiciunt, eamque interrogantes omnia intelligunt. Visum iis, ob hoc ira percitis, amici mortem ulcisci. Varia in Anthiam consuluere : necandam alius dixit et cum Anchiali corpore sepeliendam, alius in crucem agendam. Hippothous, ob Anchialum mœstus, majus in Anthiam supplicium commentus est. Jubet profundam latamque fossam fieri et injici Anthiam et duos cum ea canes, ut, tantum ausa facinus, ita pœnam gravissimam pendat. Ii mandata fecerunt. Anthia in fossam demittitur una cum

προσταχθὲν, ἤγετο δ' ἡ Ἄνθεια ἐπὶ τὴν τάφρον καὶ οἱ κύνες· οἱ κύνες δ' ἦσαν Αἰγύπτιοι, τά τ' ἄλλα μεγάλοι καὶ ὀφθῆναι φοβεροί. Ὡς δ' ἐνεβλήθησαν, ξύλα ἐπιτιθέντες μεγάλα ἐπέχωσαν τὴν τάφρον, (ἦν δὲ τοῦ Νείλου ὀλίγον ἀπέχουσα,) καὶ κατέστησαν φρουρὸν ἕνα τῶν λῃστῶν, Ἀμφίνομον. Οὗτος ὁ Ἀμφίνομος ἤδη μὲν καὶ πρότερον ἑαλώκει τῆς Ἀνθείας, τότε δ' οὖν ἠλέει μᾶλλον αὐτὴν καὶ τῆς συμφορᾶς ᾤκτειρεν· ἐπενόει δὲ, ὅπως ἐπὶ πλεῖον αὐτὴ ζήσεται, ὅπως θ' οἱ κύνες αὐτῇ μηδὲν ἐνοχλήσουσι. Καὶ ἑκάστοτ' ἀφαιρῶν τῶν ἐπικειμένων τῇ τάφρῳ ξύλων, ἄρτους ἐνέβαλε καὶ ὕδωρ παρεῖχε καὶ ἐκ τούτου τὴν Ἄνθειαν θαρρεῖν παρεκάλει. Καὶ οἱ κύνες τρεφόμενοι οὐδὲν ἔτι δεινὸν αὐτὴν εἰργάζοντο, ἀλλ' ἤδη τιθασοὶ ἐγίνοντο καὶ ἥμεροι· ἡ δ' Ἄνθεια ἀποβλέψασα εἰς ἑαυτὴν καὶ τὴν παροῦσαν τύχην ἐννοήσασα, οἴμοι, φησὶ, τῶν κακῶν, οἵαν ὑπομένω τιμωρίαν; τάφρος καὶ δεσμωτήριον καὶ κύνες συγκαθειργμένοι πολὺ τῶν λῃστῶν ἡμερώτεροι. Τὰ αὐτὰ, Ἁβροκόμη, σοι πάσχω· ἧς γάρ ποτ' ἐν ὁμοίᾳ τύχῃ καὶ σὺ, καὶ σὲ ἐν Τύρῳ κατέλιπον ἐν δεσμωτηρίῳ· ἀλλ' εἰ μὲν ζῇς ἔτι, δεινὸν οὐδέν· ἴσως γάρ ποτ' ἀλλήλους ἕξομεν· εἰ δ' ἤδη τέθνηκας, μάτην ἐγὼ φιλοτιμοῦμαι ζῆν, μάτην δ' οὗτος, ὅστις ποτ' ἐστὶν, ἐλεεῖ με τὴν δυστυχῆ. Ταῦτ' ἔλεγε καὶ ἐπεθρήνει συνεχῶς. Καὶ ἡ μὲν ἐν τῇ τάφρῳ κατεκέκλειστο μετὰ τῶν κυνῶν· ὁ δ' Ἀμφίνομος ἑκάστοτε κἀκείνην παρεμυθεῖτο καὶ τοὺς κύνας ἡμέρους ἐποίει τρέφων.

canibus. Canes erant Ægyptii immanes, et adspectu teterrimi. Iis in fossam conjectis, ingentia ligna imponunt, terraque aggesta fossam operiunt, (parum ea a Nilo aberat,) custodemque unum latronum Amphinomum constituerant, qui jampridem Anthiæ amore captus, tunc magis illam miserabatur, dolebatque infortunium; cogitabat vero, qua ratione vitam ejus sustentaret a canibus illæsam. Quotidie remotis lignis, fossæ superpositis, panes injecit et aquam præbuit et Anthiam inde bono esse animo hortatur. Canes pasti nullo eam affecerunt malo, quin et cicures mansuetique subito facti sunt. Anthia, memor sui, præsentemque fortunam considerans, eheu me miseram, inquit, quale hoc est, quod subeo supplicii! fossa, carcer, canes una inclusi, quos tamen latronibus longe mitiores experior. Eadem, Habrocoma, quæ tu patior: nam et tu in pari quondam fortuna fuisti et te in vinculis Tyri reliqui. Sed si vivis adhuc, nil grave est; fortasse aliquando frui invicem dabitur; at si jam mortem obiisti, frustra ego vivere annitor, frustra iste, quicunque est, infelicis nunc miseretur mei. Hæc dicens continenter lamentabatur. Ita quidem Anthia in fossa cum canibus inclusa erat et Amphinomus illam quotidie consolabatur, canesque alendo mitigabat.

ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ.

Α'. Ὁ δ' Ἁβροκόμης διανύσας τὸν ἀπ' Αἰγύπτου πλοῦν, εἰς αὐτὴν μὲν Ἰταλίαν οὐκ ἔρχεται, τὸ γὰρ πνεῦμα τὴν ναῦν ἀπῶσαν τοῦ μὲν κατ' εὐθὺ ἀπέσφηλε πλοῦ, ἤγαγε δ' εἰς Σικελίαν καὶ κατήχθησαν εἰς πόλιν Συρακούσας μεγάλην καὶ καλήν. Ἐνταῦθ' ὁ Ἁβροκόμης γενόμενος ἔγνω περιιέναι τὴν νῆσον καὶ ἀναζητεῖν εἴ τι περὶ Ἀνθείας πύθοιτο. Καὶ δὴ ἐνοικίζεται μὲν πλησίον τῆς θαλάττης παρ' ἀνδρὶ Αἰγιαλεῖ πρεσβύτῃ, ἁλιεῖ τὴν τέχνην· οὗτος ὁ Αἰγιαλεὺς πένης μὲν ἦν καὶ ξένος καὶ ἀγαπητῶς αὑτὸν διέτρεφεν ἐκ τῆς τέχνης· ὑπεδέξατο δὲ τὸν Ἁβροκόμην ἄσμενος καὶ παῖδα ἐνόμιζεν αὑτοῦ καὶ ἠγάπα διαφερόντως. Καὶ ἤδη ποτὲ καὶ ἐκ πολλῆς τῆς πρὸς ἀλλήλους συνηθείας ὁ μὲν Ἁβροκόμης αὐτῷ διηγήσατο τὰ κατ' αὐτὸν καὶ τὴν Ἄνθειαν εἰρήκει καὶ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν πλάνην· ὁ δ' Αἰγιαλεὺς ἄρχεται τῶν αὑτοῦ διηγημάτων. Ἐγὼ, ἔφη, τέκνον Ἁβροκόμη, οὔτε Σικελιώτης, οὔτ' ἐπιχώριος, ἀλλὰ Σπαρτιάτης Λακεδαιμόνιος, τῶν τὰ πρῶτα ἐκεῖ δυναμένων καὶ περιουσίαν ἔχων πολλήν. Νέος δ' ὢν ἠράσθην, ἐν τοῖς ἐφήβοις καταλελεγμένος, κόρης πολίτιδος Θελξινόης τοὔνομα· ἀντήρα δέ μου καὶ ἡ Θελξινόη. Καὶ τῇ πόλει παννυχίδος ἀγομένης συν-

LIBER QUINTUS.

I. Habrocomes, ab Ægypto navigans, non in Italiam quidem ipsam pervenit, cum navis vento depulsa recto cursu aberrasset; ad Siciliam vero Syracusas, amplam pulchramque urbem, appulere. Ibi Habrocomes insulam peragrare statuit, ac quærere, si quid audire de Anthia posset. Domo excipitur prope litus ab Ægialeo quodam sene piscatore. Is pauper et peregrinus libenter Habrocomen ad se, ex artis proventu vix se nutriens, receptabat, ac maxime diligebat, in filii loco putans. Tandem aliquando postquam longa inter se consuetudine usi erant, Habrocomes fortunas suas, Anthiam, amorem, erroresque narraverat, et Ægialeus ita et sua commemorare orsus est. Ego, inquit, fili Habrocoma, non Siculus, non indigena sum, sed Spartanus Lacedæmonius, ex iis, qui plurimum ibi auctoritate et opibus pollent. Prima juventa virginem amavi indidem civem, cui Thelxinoæ nomen, amabatque illa me pariter. Cum pervigilium in urbe ageretur, convenimus, ac, ducente deo, iis rebus, quarum

ἤλθομεν ἀλλήλοις, ἀμφοτέρους ὁδηγοῦντος θεοῦ, καὶ ἀπελαύσαμεν ὧν ἕνεκα συνήλθομεν. Καὶ χρόνῳ τινὶ ἀλλήλοις συνῆμεν λανθάνοντες καὶ ὠμόσαμεν ἀλλήλους πολλάκις ἕξειν καὶ μέχρι θανάτου. Ἐνεμέσησε δέ τις ἄρα θεῶν· κἀγὼ μὲν ἔτ' ἐν τοῖς ἐφήβοις ἤμην, τὴν δὲ Θελξινόην ἐδίδοσαν πρὸς γάμον οἱ πατέρες ἐπιχωρίῳ τινὶ νεανίσκῳ Ἀνδροκλεῖ τοὔνομα· ἤδη δ' αὐτῆς καὶ ἤρα ὁ Ἀνδροκλῆς. Τὰ μὲν οὖν πρῶτα ἡ κόρη πολλὰς προφάσεις ἐποιεῖτο, ἀναβαλλομένη τὸν γάμον· τελευταῖον δὲ, δυνηθεῖσα ἐν ταὐτῷ μοι γενέσθαι, συντίθεται νύκτωρ ἐξελθεῖν Λακεδαίμονος μετ' ἐμοῦ. Καὶ δὴ ἐστείλαμεν ἑαυτοὺς νεανικῶς, ἀπέκειρα δὲ καὶ τὴν κόμην τῆς Θελξινόης ἐν αὐτῇ τῇ τῶν γάμων νυκτί. Ἐξελθόντες οὖν τῆς πόλεως ᾔειμεν ἐπ' Ἄργος καὶ Κόρινθον κἀκεῖθεν ἀναγόμενοι ἐπλεύσαμεν εἰς Σικελίαν· Λακεδαιμόνιοι δὲ, πυθόμενοι τὴν φυγὴν, ἡμῶν θάνατον κατεψηφίσαντο. Ἡμεῖς δ' ἐνταῦθα διήγομεν ἐν ἀπορίᾳ μὲν τῶν ἐπιτηδείων, ἡδόμενοι δὲ καὶ πάντων ἀπολαύειν δοκοῦντες, ὅτι ἦμεν μετ' ἀλλήλων. Καὶ τέθνηκεν ἐνταῦθ' οὐ πρὸ πολλοῦ Θελξινόη καὶ τὸ σῶμα οὐ τέθαπται, ἀλλ' ἔχω γὰρ μετ' ἐμαυτοῦ καὶ ἀεὶ φιλῶ καὶ σύνειμι. Καὶ ἅμα λέγων εἰσάγει τὸν Ἁβροκόμην εἰς τὸ ἐνδότερον δωμάτιον καὶ δείκνυσι τὴν Θελξινόην, γυναῖκα πρεσβῦτιν μὲν ἤδη, καλὴν γενομένην ἔτι Αἰγιαλεῖ κόρην· τὸ δὲ σῶμα αὐτῆς ἐτέθαπτο ταφῇ Αἰγυπτίᾳ· ἦν γὰρ καὶ τούτων ἔμπειρος ὁ γέρων. Ταύτῃ οὖν, ἔφη, ὦ τέκνον Ἁβροκόμη, ἀεί θ' ὡς ζώσῃ λαλῶ καὶ συγκατάκειμαι καὶ συνευωχοῦμαι· κἂν ἔλθω ποτ' ἐκ τῆς ἁλιείας κεκμηκὼς, αὕτη με παραμυθεῖται βλεπομένη· οὐ γὰρ, οἵα νῦν ὁρᾶται σοι, τοιαύτη φαίνεταί μοι· ἀλλ' ἐννοῶ, τέκνον, οἵα μὲν ἦν ἐν Λακεδαίμονι, οἵα δ' ἐν τῇ φυγῇ· τὰς παννυχίδας ἐννοῶ, τὰς συνθήκας ἐννοῶ. Ἔτι λέγοντος τοῦ Αἰγιαλέως ἀνωδύρετο ὁ Ἁβροκόμης, σὲ δὲ, λέγων, ὦ πασῶν δυστυχεστάτη κόρη, πότ' ἀνευρήσω κἂν νεκράν; Αἰγιαλεῖ μὲν γὰρ τοῦ βίου μεγάλη παραμυθία τὸ σῶμα τὸ Θελξινόης· καὶ νῦν ἀληθῶς μεμάθηκα, ὅτι [ἔρως ἀληθινὸς ὅρον ἡλικίας οὐκ ἔχει.] Ἐγὼ δὲ πλανῶμαι μὲν κατὰ πᾶσαν γῆν καὶ θάλατταν· οὐ δεδύνημαι δ' οὐδὲν ἀκοῦσαι περὶ σου. Ὦ μαντεύματα δυστυχῆ, ὦ τὰ πάντων ἡμῖν Ἄπολλον χρήσας χαλεπώτατα, οἴκτειρον ἤδη καὶ τὰ τέλη τῶν μεμαντευμένων ἀπόδίδου. Καὶ ὁ μὲν Ἁβροκόμης ταυτὶ κατοδυρόμενος, παραμυθουμένου αὐτὸν Αἰγιαλέως, διῆγεν ἐν Συρακούσαις, ἤδη καὶ τῆς τέχνης Αἰγιαλεῖ κοινωνῶν.

Β'. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἱππόθοον μέγα μὲν ἤδη τὸ λῃστήριον κατεστήσαντο, ἔγνωσαν δ' ἀπαίρειν Αἰθιοπίας καὶ μείζοσιν ἤδη πράγμασιν ἐπιτίθεσθαι. [Οὐ γὰρ ἐδόκει Ἱπποθόῳ αὔταρκες εἶναι λῃστεύειν κατ' ἄνδρα, εἰ μὴ καὶ κώμαις καὶ πόλεσιν ἐπιβάλοι.] Καὶ ὁ μὲν παραλαβὼν τοὺς σὺν αὐτῷ καὶ ἐπιφορτισάμενος πάντα (ἦν δ' αὐτῷ καὶ ὑποζύγια πολλὰ καὶ κάμηλοι οὐκ ὀλίγαι,) Αἰθιοπίαν μὲν κατέλιπεν, ᾔει δ' ἐπ' Αἴγυπτόν τε καὶ Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐνενόει Φοινίκην καὶ Συρίαν

causa conveneramus, fruebamur. Per aliquod tempus clam consuescere licuit, mutuo jurejurando sæpe pollicitis, usque ad mortem convicturos. Invidit mihi deorum aliquis : nondum enim ex ephebis excesseram, cum Thelxinoëm parentes nuptum dant Androcli cuidam, indigenæ adolescentulo, qui et ipsam amabat. Puella multa primum causando in longum ducit nuptias : tandem ut licuit me convenire, consentit noctu mecum egredi Lacedæmone. Exornamur igitur juveniliter, comamque Thelxinoes ipsa nuptiarum nocte totondi. Urbe egressi, Argos et Corinthum proficiscimur, atque inde solventes in Siciliam navigamus. Lacedæmonii, fuga audita, nos capitis damnarunt. Hic quidem necessariorum inopia laboravimus, gaudentes tamen quasi omnibus frueremur, quod una essemus. Hic non ita pridem Thelxinoë fato cessit : corpus non humatum est, mecum enim habeo, et semper osculor, ejusque vetere consuetudine utor. Hæc dicens Habrocomen in interius cubiculum ducit, ostenditque Thelxinoem anum, formosam olim mulierem, Ægialeo etiamnum puellam. Corpus ejus conditum erat Ægyptio more, cujus erat senex peritus. Illam, inquit, fili Habrocoma, ut vivam alloquor, una et jaceo et discumbo et si quando a piscando lassus revertor, hujus me adspectus reficit : non enim qualis, fili, tibi nunc videtur, apparet mihi, sed hæret pectore infixa, qualis Lacedæmone erat, qualis in fuga; in mente habeo pervigilia, pacta nostra in mente habeo. Ægialeo adhuc loquente, Habrocomes ejulans, o te, inquit, omnium puellam infelicissimam, quando vel mortuam inveniam? Ægialeo magnum vitæ solatium Thelxinoës corpus est, ac sane didici, amorem verum ætatis terminum egredi. Ego terram omnem et maria oberrans quidquam de te audire nequeo. O infortunata oracula! O Apollo, qui durissima nobis dedisti responsa, nunc nostri miserere, jamque finem prædictorum facias. In hujusmodi lamentis Habrocomes vitam Syracusis agebat, consolante illum Ægialeo, cum quo jam artis societatem inierat.

II. Hippothous validam jam prædonum constituerat manum et abscedere Æthiopia majoresque res moliri decreverat : non enim ut singulos spoliaret, sufficere ei videbatur sed pagos et oppida invadere constituerat. Omnia igitur jumentis et camelis imponens, quorum non exigua illi erat copia, Æthiopia relicta cum sociis Ægyptum et Alexandriam petit, iterumque Phœniciam et Syriam in

πάλιν· τὴν δ' Ἄνθειαν προσεδόκα τεθνηκέναι. Ὁ δ' Ἀμφίνομος, ὁ φρουρῶν ἐν τῇ τάφρῳ αὐτήν, ἐρωτικῶς διακείμενος, οὐχ ὑπομένων ἀποσπασθῆναι τῆς κόρης διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν φιλοστοργίαν καὶ τὴν ἐπικειμένην συμφοράν, Ἱπποθόῳ μὲν οὐχ εἵπετο, λανθάνει δ' ἐν πολλοῖς τοῖς ἄλλοις καὶ ἀποκρύπτεται ἐν ἄντρῳ τινὶ σὺν τοῖς ἐπιτηδείοις οἷς συνελέξατο. Νυκτὸς δὲ γενομένης οἱ περὶ τὸν Ἱππόθοον ἐπὶ κώμην ἐληλύθεσαν τῆς Αἰγύπτου, Ἄρειαν καλουμένην, πορθῆσαι θέλοντες. Ὁ δ' Ἀμφίνομος ἀνορύσσει τὴν τάφρον καὶ ἐξάγει τὴν Ἄνθειαν καὶ θαρρεῖν παρεκάλει· τῆς δ' ἔτι φοβουμένης καὶ ὑποπτευούσης, τὸν ἥλιον ἐπόμνυσι καὶ τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ θεούς, σεμνὴν τηρήσειν, γάμων ἁγνήν, μέχρι ἂν καὶ αὐτή ποτε πεισθεῖσα θελήσῃ συγκαταθέσθαι. Πείθεται τοῖς ὅρκοις Ἀμφινόμου Ἄνθεια καὶ ἕπεται αὐτῷ· οὐκ ἀπελείποντο δ' οἱ κύνες ἀλλ' ἔστεργον συνήθεις γενόμενοι. Ἔρχονται δ' εἰς Κοπτὸν κἀνταῦθ' ἔγνωσαν ἡμέρας διαγαγεῖν, μέχρι ἂν προέλθωσιν οἱ περὶ τὸν Ἱππόθοον τῆς ὁδοῦ· ἐπεμελοῦντο δὲ τῶν κυνῶν ὡς ἔχοιεν τὰ ἐπιτήδεια. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἱππόθοον προσβαλόντες τῇ κώμῃ τῇ Ἀρείᾳ, πολλοὺς μὲν τῶν ἐνοικούντων ἀπέκτειναν καὶ τὰ οἰκήματα ἐνέπρησαν καὶ κατῄεσαν οὐ τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἀλλὰ διὰ τοῦ Νείλου· πάντα γὰρ τὰ ἐκ τῶν μεταξὺ κωμῶν σκάφη συλλεξάμενοι, ἐπιβάντες ἔπλεον ἐπὶ Σχεδίαν, καὶ ** κἀντεῦθεν ἐκβάντες παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου, διώδευον τὴν ἄλλην Αἴγυπτον.

Γ'. Ἐν τούτῳ δ' ὁ ἄρχων τῆς Αἰγύπτου ἐπέπυστο μὲν τὰ περὶ τὴν Ἄρειαν καὶ τὸ Ἱπποθόου λῃστήριον καὶ ὅτι ἀπ' Αἰθιοπίας ἔρχονται· παρασκευάσας δὲ στρατιώτας πολλοὺς καὶ ἄρχοντα τούτοις ἐπιστήσας τῶν συγγενῶν τῶν αὐτοῦ Πολύϊδον, νεανίσκον ὀφθῆναι χαρίεντα, δρᾶσαι γεννικόν, ἔπεμψεν ἐπὶ τοὺς λῃστάς. Οὗτος ὁ Πολύϊδος παραλαβὼν τὸ στράτευμα, ἀπήντα κατὰ Πηλούσιον τοῖς περὶ τὸν Ἱππόθοον καὶ εὐθὺς παρὰ τὰς ὄχθας μάχη τ' αὐτῶν γίνεται καὶ πίπτουσιν ἑκατέρων πολλοί· νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης τρέπονται μὲν οἱ λῃσταὶ καὶ πάντες ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν φονεύονται· εἰσὶ δ' οἳ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν. Ἱππόθοος μόνος, ἀπορρίψας τὰ ὅπλα, ἔφυγε τῆς νυκτὸς καὶ ἦλθεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν κἀκεῖθεν, δυνηθεὶς λαθεῖν, ἐπιβὰς ἀναγομένῳ πλοίῳ ἐπανήχθη. Ἦν δ' αὐτῷ ἡ πᾶσα ἐπὶ Σικελίαν ὁρμή· ἐκεῖ γὰρ ἐδόκει μάλιστα διαλήσεσθαί τε καὶ διατραφήσεσθαι· ἤκουε δὲ τὴν νῆσον εἶναι μεγάλην τε καὶ εὐδαίμονα.

Δ'. Ὁ δὲ Πολύϊδος οὐχ ἱκανὸν εἶναι ἐνόμισε κρατῆσαι τῶν συμβαλόντων λῃστῶν, ἀλλ' ἔγνω δεῖν ἀνερευνῆσαί τε καὶ ἐκκαθῆραι τὴν Αἴγυπτον, εἴ που ἢ τὸν Ἱππόθοον, ἢ τῶν σὺν αὐτῷ τινα ἀνεύροι. Παραλαβὼν οὖν μέρος τι τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ τοὺς εἰλημμένους τῶν λῃστῶν, ἵν', εἴ τις φαίνοιτο, οἱ μηνύσειαν, ἀνέπλει τὸν Νεῖλον καὶ τὰς πόλεις διηρεύνα καὶ ἐνενόει μέχρις Αἰθιοπίας ἐλθεῖν. Ἔρχονται δὴ καὶ εἰς Κοπτόν, ἔνθα ἦν Ἄνθεια μετ' Ἀμφινόμου. Καὶ αὐτὴ μὲν ἔτυχεν ἐπὶ τῆς οἰκίας· τὸν δ' Ἀμφίνομον γνωρίζουσιν οἱ τῶν

animo habebat; Anthiam jam mortuam credebat. Sed Amphinomus, qui ad fossam, ubi ea claudebatur, excubabat, amori obsequens, nec se divelli a virgine patiens, quod eam animo egregie caram habebat imminentis infortunii metu, non secutus est Hippothoum sed inter turbam eum latuit, absconditque se in antro, ubi commeatus aliquantum collegerat. Noctu Hippothous in Ægypti pagum venit, quem Arium vocant, direpturus. Amphinomus fossam aperit, educitque Anthiam, bonoque esse animo hortatur, et timida et suspicax cum illa etiamnum esset, per Solem jurat ceterosque in Ægypto deos, pudicam se et intactam servaturum, donec ipsa libens aliquando assentiatur. Amphinomum, sacramento credens, Anthia sequitur atque una canes ibant, consuetudine fidi comites facti. Ubi Coptum ventum est, aliquot ibi dies morari statuunt, donec Hippothous longius progrederetur; curantque, ne victus canibus deesset. Hippothous, cum ad pagum Arium accessisset, multos incolarum interfecit, domusque incendit; nec eadem via, sed secundo Nilo devehuntur. Omnia enim e vicinis pagis collecta navigia cum conscendissent, Schediam usque navigarunt, atque inde cum descendissent, terrestri itinere prope Nili ripas reliquum Ægypti peragrarunt.

III. Interea Ægypti præfectus, compertis, quæ ad Arium facta fuerant, et Hippothoum cum agmine suo in Æthiopiam profectum esse, comparatis multis militibus, quemdam e cognatis suis Polyidum nomine, adolescentem eleganti forma, animoque ad quidvis fortiter agendum promto, præfecit. Is, accepto agmine, ad Pelusium obviam fit Hippothoo, statimque ad ripas prœlium commissum; multi utrinque cecidere, et cum jam nox adesset, latrones in fugam versi, passim a militibus cæsi, nonnullique capti sunt. Unus Hippothous, projectis armis, noctis favore effugit et Alexandriam venit, inde conscensa nave quæ deducebatur clam se subduxit, appetebatque Siciliam maxime, quod ibi et in occulto fore et victum sibi facile comparandum putaret : audiverat enim, insulam et magnam esse et opulentam.

IV. Polyidus non satis esse duxit obvios latrones vicisse, sed pervestiganda esse omnia et depurgandam Ægyptum censuit, sicubi forte vel Hippothoum, vel e sociis aliquem, deprehenderet. Cum parte igitur copiarum et captivis, ut indices essent, si quis latro appareret, adverso Nilo navigat, oppida perlustrat, cogitabatque usque Æthiopiam progredi. Tandem Coptum pervenere, ubi Anthia cum Amphinomo erat. Cum illa domi esset, Amphinomum agnovere captivi latrones : dicunt id Polyido : Amphinomus capitur, et in quæstionem postulatus omnia de Anthia

λῃστῶν εἰλημμένοι καὶ λέγουσι τῷ Πολυΐδῳ· καὶ Ἀμφίνομος λαμβάνεται καὶ ἀνακρινόμενος τὰ περὶ τὴν Ἄνθειαν διηγεῖται. Ὁ δ' ἀκούσας, κελεύει καὶ αὐτὴν ἄγεσθαι καὶ ἐλθούσης ἀνεπυνθάνετο ἥτις εἴη καὶ πόθεν· ἡ δὲ τῶν μὲν ἀληθῶν οὐδὲν λέγει, ὅτι δ' Αἰγυπτία εἴη καὶ ὑπὸ τῶν λῃστῶν εἴληπτο. Ἐν τούτῳ ἐρᾷ καὶ ὁ Πολύϊδος Ἀνθείας ἔρωτα σφοδρόν· ἦν δ' αὐτῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γυνή. Ἐρασθεὶς δὲ, τὰ μὲν πρῶτα ἐπειρᾶτο πείθειν μεγάλα ὑπισχνούμενος· τελευταῖον δὲ, ὡς κατῄεσαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, ἐγένοντο δ' ἐν Μέμφει, ἐπεχείρησεν ὁ Πολύϊδος βιάζεσθαι τὴν Ἄνθειαν· ἡ δὲ, ἐκφυγεῖν δυνηθεῖσα, ἐπὶ τὸ τῆς Ἴσιδος ἱερὸν ἔρχεται ἱκέτις γενομένη, Σύ με, εἶπεν, ὦ δέσποινα Αἰγύπτου, πάλιν σῶσον, ᾗ ἐβοήθησας πολλάκις· φεισάσθω μου καὶ Πολύϊδος, τῆς διά σε σώφρονος Ἁβροκόμῃ τηρουμένης. Ὁ δὲ Πολύϊδος ἅμα μὲν τὴν θεὸν ἐδεδοίκει, ἅμα δ' ἤρα τῆς Ἀνθείας καὶ τῆς τύχης αὐτὴν ἠλέει· πρόσεισι δὲ τῷ ἱερῷ μόνος καὶ ὄμνυσι μήποτε βιάσεσθαι τὴν Ἄνθειαν, μηδ' ὑβρίσαι τι εἰς αὐτὴν, ἀλλὰ τηρῆσαι ἁγνὴν, ἐς ὅσον αὐτὴ θελήσει· αὔταρκες γὰρ αὐτῷ φιλοῦντι ἐδόκει εἶναι κἂν βλέπειν μόνον καὶ λαλεῖν αὐτῇ. Ἐπείσθη τοῖς ὅρκοις ἡ Ἄνθεια καὶ κατῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν ἡμέραις τρισὶν αὐτοὺς ἀναλαβεῖν ἐν Μέμφει, ἔρχεται ἡ Ἄνθεια εἰς τὸ τοῦ Ἄπιδος ἱερόν. Διασημότατον δὲ τοῦτ' ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ὁ θεὸς τοῖς βουλομένοις μαντεύει. Ἐπειδὰν γάρ τις προσελθὼν εὔξηται καί (τι) δεηθῇ τοῦ θεοῦ, αὐτὸς μὲν ἔξεισιν, οἱ δὲ περὶ τὸν νεὼν παῖδες Αἰγύπτιοι, ἃ μὲν καταλογάδην, ἃ δ' ἐν μέτρῳ προλέγουσι τῶν ἐσομένων ἑκάστῳ. Ἐλθοῦσα δὴ καὶ ἡ Ἄνθεια προσπίπτει τῷ Ἄπιδι· ὦ θεῶν, ἔφη, φιλανθρωπότατε, ὁ πάντας οἰκτείρων ξένους, ἐλέησον κἀμὲ τὴν κακοδαίμονα καί μοι μαντείαν ἀληθῆ περὶ Ἁβροκόμου πρόειπε· εἰ μὲν γὰρ αὐτὸν ἔτι ὄψομαι καὶ ἄνδρα λήψομαι, καὶ μενῶ καὶ ζήσομαι· εἰ δ' ἐκεῖνος τέθνηκεν, ἀπαλλαγῆναι κἀμὲ καλῶς ἔχει τοῦ πονηροῦ τούτου βίου. Εἰποῦσα καὶ καταδακρύσασα ἐξῄει τοῦ ἱεροῦ, κἂν τούτῳ οἱ παῖδες πρὸ τοῦ τεμένους παίζοντες ἅμ' ἐξεβόησαν,

Ἄνθεια Ἁβροκόμην ταχὺ λήψεται ἄνδρα τὸν αὑτῆς.

Ἀκούσασα εὐθυμοτέρα ἐγένετο καὶ προσεύχεται τοῖς θεοῖς· καὶ ἅμα μὲν ἀπῄεσαν εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

Ε΄. Ἐπέπυστο δ' ἡ Πολυΐδου γυνὴ ὅτι ἄγει κόρην ἐρωμένην καὶ φοβηθεῖσα, μήπως αὐτὴν ἡ ξένη παρευδοκιμήσῃ, Πολυΐδῳ μὲν οὐδὲν λέγει, ἐβουλεύετο δὲ καθ' αὑτὴν ὅπως τιμωρήσεται τὴν δοκοῦσαν ἐπιβουλεύειν τοῖς γάμοις. Καὶ δὴ ὁ μὲν Πολύϊδος ἀπήγγελλέ τε τῷ ἄρχοντι τῆς Αἰγύπτου τὰ γενόμενα καὶ τὰ λοιπὰ ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου διῴκει τὰ τῆς ἀρχῆς· ἀπόντος δ' αὐτοῦ, Ῥηναία (τοῦτο γὰρ ἐκαλεῖτο ἡ τοῦ Πολυΐδου γυνὴ) μεταπέμπεται τὴν Ἄνθειαν, ἣν δ' ἐπὶ τῆς οἰκίας, καὶ περιρρήγνυσι τὴν ἐσθῆτα καὶ αἰκίζεται τὸ σῶμα· ὦ πονηρὰ, λέγουσα, καὶ τῶν γάμων τῶν ἐμῶν ἐπίβουλε, ματαίως ἔδοξας Πολυΐδῳ καλὴ, οὐ γάρ σε ὀνήσει τὸ

narrat. Quibus auditis et illam arcessiri jubet : accedentem interrogat, quæ et unde esset. Illa nil veri narrat : se Ægyptiam esse et a latronibus captam. Inter hæc Polyidus vehementer amare Anthiam cœpit, licet Alexandriæ uxorem haberet : amatam exorare primum conatur, magna pollicitus; tandem, cum Alexandriam descenderent, ac Memphi essent, vim afferre aggreditur. Illa, cum sese proripuisset, Isidis templum ingreditur, ibique supplex, tu me iterum, ait, Ægypti domina, serves incolumem, quam sæpius adjuvasti et Polyidus parcat mihi, tua ope huc usque pudicitiam et fidem Habrocomæ servanti. Polyidus, simul et deæ metu et Anthiæ amore et infortunii misericordia affectus, templum solus accedit, juratque se nunquam Anthiæ vim aut injuriam facturum sed castam quamdiu ipsa velit habiturum : sibi enim amanti sat esse, si spectare atque alloqui liceat. Sacramentis fidens Anthia e templo egreditur, cumque statuissent triduum Memphi morari ad reficiendos sese, Anthia Apidis templum adit, nobilissimum in Ægypto et deus petentibus responsa dat : ubi enim quis ingressus oraverit et numen quid rogaverit, ipse egreditur, Ægyptii vero pueri qui circa templum versantur, tum soluta oratione, tum ligata, futura prædicunt. Accedens et Anthia ad Apidem procumbit, et, o tu præ diis omnibus, inquit, hominum amantissime et erga cunctos hospites misericors, infelicissimæ nunc mei miserere : verum mihi de Habrocoma responsum redde. Si quidem illum adhuc visura sim et virum habitura, persistam vivendo : at si is occubuit, me quoque præstat tristi hac vita defungi. His dictis, lacrimans templo exit. Interea pueri ante fanum ludentes una exclamaverunt :

Anthia Habrocomen virum suum cito recipiet.

Quibus verbis animus illi rediit, deosque precata est, statimque Alexandriam profecti sunt.

V. Audiverat Polyidi conjux, puellam ab eo amatam adduci et metuens, ne hospes sibi præferretur, Polyido quidem nullum verbum fecit, verum secum ipsa consuluit, quonam modo eam ulcisceretur, quæ nuptiis insidiari videbatur. Polyidus cum præfecto Ægypti, quæ facta fuerant, renuntiasset, reliqua ad exercitum pro præfecto administrabat. Absente illo, Rhenæa (hoc Polyidi uxori nomen) Anthiam, quæ domi erat, arcessit, vestemque illi discindit, ac verberibus corpus indigne afficit : o scelus, dicens, meisque nuptiis insidiosa, frustra visa es Polyido

κάλλος τοῦτο. Ἴσως μὲν γὰρ πείθειν λῃστὰς ἐδύνασο καὶ συγκαθεύδειν νεανίσκοις μεθύουσι πολλοῖς· τὴν δὲ Ῥηναίας εὐνὴν οὔποθ' ὑβριεῖς χαίρουσα. Ταῦτ' εἰποῦσα ἀπέκειρε τὴν κόμην αὐτῆς καὶ δεσμὰ περιτίθησι καὶ παραδοῦσα οἰκέτῃ τινὶ πιστῷ, Κλυτῷ τοὔνομα, κελεύει ἐμβιβάσαντα εἰς ναῦν ἀπαγαγόντα εἰς Ἰταλίαν ἀποδόσθαι πορνοβοσκῷ τὴν Ἄνθειαν. Οὕτω γάρ, ἔφη, δυνήσῃ ἡ καλὴ τῆς ἀκρασίας κόρον λαβεῖν. Ἤγετο δ' ἡ Ἄνθεια ὑπὸ τοῦ Κλυτοῦ κλαίουσα καὶ ὀδυρομένη, ὦ κάλλος ἐπίβουλον, λέγουσα, ὦ δυστυχὴς εὐμορφία, τί μοι παραμένετε ἐνοχλοῦντα; τί δ' αἴτια πολλῶν κακῶν μοι γίνεσθε; Οὐκ ἤρκουν οἱ τάφοι, οἱ φόνοι, τὰ δεσμά, τὰ λῃστήρια, ἀλλ' ἤδη καὶ ἐπ' οἰκήματος στήσομαι καὶ τὴν μέχρι νῦν Ἁβροκόμῃ τηρουμένην σωφροσύνην πορνοβοσκὸς ἀναγκάσει με λύειν; Ἀλλ', ὦ δέσποτα, προσπεσοῦσ' ἔλεγε τοῖς γόνασι τοῦ Κλυτοῦ, μή μ' ἐπ' ἐκείνην τὴν τιμωρίαν ἅμα προαγάγῃς, ἀλλ' ἀπόκτεινόν με αὐτός· οὐχ οἴσω πορνοβοσκὸν δεσπότην· σωφρονεῖν, πίστευσον, εἰθίσμεθα. Ταῦτ' ἐδεῖτο· ἠλέει δ' αὐτὴν ὁ Κλυτός. Καὶ ἡ μὲν ἀπήγετο εἰς Ἰταλίαν· ἡ δὲ Ῥηναία ἐλθόντι τῷ Πολυΐδῳ λέγει, ὅτι ἀπέδρα ἡ Ἄνθεια, κἀκεῖνος ἐκ τῶν ἤδη πεπραγμένων ἐπίστευσεν αὐτῇ. Ἡ δ' Ἄνθεια κατήχθη μὲν εἰς Τάραντα, πόλιν τῆς Ἰταλίας. Ἐνταῦθα δὲ ὁ Κλυτός, δεδοικὼς τὰς τῆς Ῥηναίας ἐντολάς, ἀποδίδοται αὐτὴν πορνοβοσκῷ. Ὁ δ' ἰδὼν κάλλος, οἷον οὔπω πρότερον ἐτεθέατο, μέγα κέρδος ἕξειν τὴν παῖδα ἐνόμιζε, καὶ ἡμέραις μέν τισιν αὐτὴν ἀνελάμβανεν ἐκ τοῦ πλοῦ κεκμηκυῖαν καὶ ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς Ῥηναίας βασάνων· ὁ δὲ Κλυτὸς ἧκεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὰ πραχθέντα ἐμήνυσε τῇ Ῥηναίᾳ.

ϛ'. Ὁ δ' Ἱππόθοος διανύσας τὸν πλοῦν κατήχθη μὲν εἰς Σικελίαν, οὐκ εἰς Συρακούσας δέ, ἀλλ' εἰς Ταυρομένιον, καὶ ἐζήτει καιρόν, δι' οὗ τὰ ἐπιτήδεια ἕξει. Τῷ δ' Ἁβροκόμῃ ἐν Συρακούσαις, ὡς χρόνος πολὺς ἐγένετο, ἀθυμία ἐμπίπτει καὶ ἀπορία δεινή, ὅτι μηδ' Ἄνθειαν εὑρίσκοι, μηδ' εἰς τὴν πατρίδα ἀνασώζοιτο. Διέγνω οὖν ἀποπλεύσας ἐκ Σικελίας εἰς Ἰταλίαν ἀνελθεῖν κἀκεῖθεν, εἰ μηδὲν εὑρίσκοι τῶν ζητουμένων, εἰς Ἔφεσον πλεῦσαι πλοῦν δυστυχῆ. Ἤδη δὲ καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Ἐφέσιοι πάντες ἐν πολλῷ πένθει ἦσαν, οὔτ' ἀγγέλου παρ' αὐτῶν ἀφιγμένου, οὔτε γραμμάτων· ἀπέπεμπον δὲ πανταχοῦ τοὺς ἀναζητήσοντας. Ὑπ' ἀθυμίας δὲ καὶ γήρως οὐ δυνηθέντες ἀντισχεῖν οἱ γονεῖς ἑκατέρων, ἑαυτοὺς ἐξήγαγον τοῦ βίου. Καὶ ὁ μὲν Ἁβροκόμης ᾔει τὴν ἐπ' Ἰταλίας ὁδόν· ὁ δὲ Λεύκων καὶ ἡ Ῥόδη, οἱ σύντροφοι τοῦ Ἁβροκόμου καὶ τῆς Ἀνθείας, τεθνηκότος αὐτοῖς ἐν Ξάνθῳ τοῦ δεσπότου καὶ τὸν κλῆρον (ἦν δὲ πολὺς) ἐκείνοις καταλιπόντος, διέγνωσαν εἰς Ἔφεσον πλεῖν, ὡς ἤδη μὲν αὐτοῖς τῶν δεσποτῶν σεσωσμένων, ἱκανῶς δὲ τῆς κατὰ τὴν ἀποδημίαν συμφορᾶς πεπειραμένοι. Ἐνθέμενοι δὲ πάντα τὰ αὐτῶν νηὶ ἀνήγοντο εἰς Ἔφεσον, καὶ ἡμέραις τ' οὐ πολλαῖς διανύσαντες τὸν πλοῦν ἧκον εἰς Ῥόδον, κἀκεῖ μαθόντες, ὅτι οὐδέπω μὲν Ἁβροκόμης καὶ Ἄνθεια σώ-

pulchra : non hæc tibi forma proderit quidquam, fortasse enim latrones exorare potuisti, atque ebriis concumbere adolescentibus, Rhenææ lectum non impune vitiabis. Cum hæc dixisset, detonsam vinctamque famulo cuidam fido tradit, Clyto nomen, jubetque, impositam navi in Italiam deportet et vendat lenoni. Ita enim, ait, poteris, quæ pulchra sis, libidinem explere. Ducebatur a Clyto Anthia flens et queribunda voce dicens, o infelix et ubique insidias mihi faciens forma, cur, molestiis et calamitatibus me afficiens, semper mihi ades? quid es tot malorum causa? Non sepulcra, cædes, vincula, latrones satis erant, nisi et corpus prostituere adigar, et servatam Habrocomæ huc usque pudicitiam leno cogat in propatulo habere? At tu, here, Clyti genibus advoluta dicebat, ne me ad illud supplicium ducas, sed ipse occide. Non lenonem dominum feram : bene et pudice, crede mihi, vivere soleo. Hæc precantem Clytus miserabatur. Dum illa in Italiam aufertur, Rhenæa advenienti Polyido narrat, aufugisse Anthiam; qui ob ea, quæ facta fuerant, facile fidem adhibuit. Anthia Tarentum deducta Italiæ urbem, ibi a Clyto, Rhenææ mandata reverito, lenoni venditur. Is formam egregiam nec visam ante miratus, magno sibi puellam lucro futuram existimans, per aliquot dies illam curando refecit, et navigatione et verberibus Rhenææ fessam. Clytus, ut Alexandriam venit, de his, quæ facta fuerant, certiorem fecit Rhenæam.

VI. Hippothous vero ex navigatione descendit in Siciliam, non Syracusis, sed Tauromenii, quærebatque occasionem, qua sibi necessaria pararet. Habrocomen, postquam diu fuerat Syracusis, mœror et anxietas ingens incessit, quod neque Anthiam inveniat, nec se domum salvum recipiat. Statuit igitur e Sicilia in Italiam transire, ibique, si nihil eorum, quæ quærebat, inveniret, Ephesum infelicem navigationem dirigere. Jam diu parentes eorum et Ephesii omnes in multo luctu fuerant, nec nuntio nec literis acceptis. Miserant ad perquirendum ubique; cumque ob mœrorem et senium durare non possent parentes utriusque, vitam sibi ipsi ademerunt. Dum Habrocomes in Italiam iter faciebat, Leucon et Rhoda, sodales Habrocomæ et Anthiæ, cum Xanthi mortuus illis herus hereditatem, quæ magna erat, reliquisset, Ephesum redire statuerunt, quasi heri salvi jam essent, ipsi satis superque ærumnarum peregre passi. Omnibus navi impositis, Ephesum ituri solvunt, ac paucorum dierum navigatione Rhodum pervenere; ubi certiores facti, Habrocomen et Anthiam nequaquam salvos

ζοιντο, τεθνήκασι δ' αὐτῶν οἱ πατέρες, διέγνωσαν εἰς Ἔφεσον μὴ κατελθεῖν, χρόνῳ δέ τινι ἐκεῖ γενέσθαι, μέχρις οὗ τι περὶ τῶν δεσποτῶν πύθωνται.

Ζ'. Ὁ δὲ πορνοβοσκὸς, ὁ τὴν Ἄνθειαν ὠνησάμενος, χρόνου διελθόντος ἠνάγκασεν αὐτὴν οἰκήματος προεστάναι. Καὶ δὴ κοσμήσας καλῇ μὲν ἐσθῆτι, πολλῷ δὲ χρυσῷ, ἦγεν ὡς προστησομένην τέγους· ἡ δὲ μέγα ἀνακωκύσασα, Φεῦ μοι τῶν κακῶν, εἶπεν, οὐχ ἱκαναὶ γὰρ αἱ πρότερον συμφοραὶ, τὰ δεσμὰ, τὰ ληστήρια, ἀλλ' ἔτι καὶ πορνεύειν ἀναγκάζομαι; Ὦ κάλλος δικαίως ὑβρισμένον, τί γὰρ ἡμῖν ἀκαίρως παραμένεις; Ἀλλὰ τί ταῦτα θρηνῶ καὶ οὐχ εὑρίσκω τινὰ μηχανὴν, δι' ἧς φυλάξω τὴν μέχρι νῦν σωφροσύνην τετηρημένην; Ταῦτα λέγουσα ἤγετο ἐπὶ τὸ οἴκημα τοῦ πορνοβοσκοῦ τὰ μὲν δεομένου θαρρεῖν, τὰ δ' ἀπειλοῦντος. Ὡς δ' ἦλθε καὶ προέστη, πλῆθος ἐπέρρει τῶν τεθαυμακότων τὸ κάλλος· οἵ τε πολλοὶ ἦσαν ἕτοιμοι ἀργύριον κατατίθεσθαι τῆς ἐπιθυμίας. Ἡ δ' ἐν ἀμηχάνῳ γενομένη κακῷ, εὑρίσκει τέχνην ἀποφυγῆς· πίπτει μὲν γὰρ εἰς γῆν καὶ παρεῖται τὸ σῶμα καὶ ἐμιμεῖτο τοὺς νοσοῦντας τὴν ἐκ θεῶν καλουμένην νόσον· ἦν δὲ τῶν παρόντων ἔλεος ἅμα καὶ φόβος καὶ τοῦ μὲν ἐπιθυμεῖν συνουσίας ἀπείχοντο, ἐθεράπευον δὲ τὴν Ἄνθειαν. Ὁ δὲ πορνοβοσκὸς συνεὶς οἷ κακῶν ἐγεγόνει καὶ νομίσας ἀληθῶς νοσεῖν τὴν κόρην, ἦγεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ κατέκλινέ τε καὶ ἐθεράπευε, καὶ ὡς ἔδοξεν ἐν αὐτῆς γεγονέναι, ἀνεπυνθάνετο τὴν αἰτίαν τῆς νόσου. Ἡ δ' Ἄνθεια, καὶ πρότερον, ἔφη, δέσποτα, εἰπεῖν πρός σε ἐβουλόμην τὴν συμφορὰν τὴν ἐμὴν καὶ διηγήσασθαι τὰ συμβάντα, ἀλλ' ἀπέκρυπτον αἰδουμένη· νυνὶ δ' οὐδὲν χαλεπὸν εἰπεῖν πρὸς σὲ, πάντ' ἤδη μεμαθηκότα τὰ κατ' ἐμέ. Παῖς ἔτ' οὖσα, ἐν ἑορτῇ καὶ παννυχίδι ἀποπλανηθεῖσα τῶν ἐμαυτῆς, ἧκον πρός τινα τάφον ἀνδρὸς νεωστὶ τεθνηκότος· κἀνταῦθ' ἐφάνη μοί τις ἀναθορὼν ἐκ τοῦ τάφου καὶ κατέχειν ἐπειρᾶτο· ἐγὼ δ' ἀπέφυγον καὶ ἐβόων· ὁ δ' ἄνθρωπος ἦν μὲν ὀφθῆναι φοβερὸς, φωνὴν δὲ πολλῷ εἶχε χαλεπωτέραν· καὶ τέλος ἡμέρα μὲν ἤδη ἐγίνετο· ἀφεὶς δέ με ἔπληξέ τε κατὰ τοῦ στήθους, καὶ νόσον ταύτην ἔλεγεν ἐμβεβληκέναι. Ἐκεῖθεν ἀρξαμένη ἄλλοτ' ἄλλως ὑπὸ τῆς συμφορᾶς κατέχομαι. Ἀλλὰ δέομαί σου, δέσποτα, μηδέν μοι χαλεπήνῃς· οὐ γὰρ ἐγὼ τούτων αἰτία. Δυνήσῃ γάρ με ἀποδόσθαι καὶ μηδὲν ἀπολέσαι τῆς δοθείσης τιμῆς. Ἀκούσας ὁ πορνοβοσκὸς ἠνιᾶτο μὲν, συνεγίνωσκε δ' αὐτῇ, ὡς οὐχ ἑκούσῃ ταῦτα πασχούσῃ.

Η'. Καὶ ἡ μὲν ἐθεραπεύετο ὡς νοσοῦσα παρὰ τῷ πορνοβοσκῷ· ὁ δ' Ἁβροκόμης ἀπὸ τῆς Σικελίας ἐπαναχθεὶς, καταίρει μὲν εἰς Νουκέριον τῆς Ἰταλίας· ἀπορίᾳ δὲ τῶν ἐπιτηδείων ἀμηχανῶν ὅ τι ποιήσει, τὰ μὲν πρῶτα περιῄει τὴν Ἄνθειαν ζητῶν· αὕτη γὰρ ἦν αὐτῷ τοῦ βίου παντὸς καὶ τῆς πλάνης ἡ ὑπόθεσις· ὡς δ' οὐδὲν ηὕρισκεν, ἦν γὰρ ἐν Τάραντι ἡ κόρη παρὰ τῷ πορνοβοσκῷ, αὑτὸν ἀπεμίσθωσε τοῖς τοὺς λίθους ἐργαζομένοις. Καὶ ἦν αὐτῷ τὸ ἔργον ἐπίπονον, οὐ γὰρ

esse, ac parentes eorum mortuos, constituerunt Ephesum non accedere, sed illic aliquantum morari donec aliquid de heris resciverint.

VII. Leno, qui Anthiam emerat, postremo quæstus gratia prostare coëgit et pulchra veste multoque auro ornatam, prostituendam in lustrum ducebat; illa sublata voce ejulans, Eheu me miseram! inquit, non sat erant præterita infortunia, vincula, latrones, nisi et ad merendum corpore adigerer? O formam contumeliose merito habitam, cur enim remanes intempestiva? Sed quid ego flens non commentum aliquod molior, quo servatam huc usque pudicitiam custodiam? Hæc dicens ad lenonis stabulum ducebatur, qui nunc bono esse animo hortabatur, nunc addebat minas. Ut venit et prostitit, multitudo confluxit formam mirantium, multique pretium libidinis dare parati erant, cum illa, in malo ineluctabili se videns, effugii artem excogitavit. Subito concidit, artus remittuntur languidi ac velut resoluti, imitaturque correptos morbo, quem ceu divinitus immissum sacrum et divinum vocant. Qui aderant, misericordia pariter et metu affecti, concumbendi desiderio se abstinentes, Anthiæ opem ferunt. Leno, quale sibi infortunium acciderit, intelligens, ac vere ægrotare puellam credens, domum subduxit, depositamque curare instituit. Ubi visa est sui compos facta, quærit ab ea morbi causam. Quæ, et ante, dixit, here, calamitatem tibi meam et omnia quæ inciderunt, narrare volui, sed præ verecundia celavi; nunc, cum omnium ad me pertinentium certior sis, jam non pudet dicere. Dum essem admodum parvula, ac festum et pervigilium ageretur, a meis evagata ad tumulum perveni hominis novissime mortui. Ibi quidam mihi e tumulo exsiliens apparuit, qui prehendere conabatur. Aufugi ego clamitans: terribilis homini adspectus, vox etiam atrocior. Tandem, ut illuxit, abire me sivit, ac pectus meum percussit, dicens, se hunc mihi morbum immisisse. Exinde me id malum invasit, quod me varie diversis temporibus cruciat. Sed obsecro, here, ne succenseas mihi: non enim hoc factum culpa mea: vendere me poteris, nec quidquam de pretio perdere. Leno, id ægre ferens, puellæ tamen ignovit, utpote non hæc libenter passæ.

VIII. Dum illam, quam ægrotare putabat, leno curabat, Habrocomes Sicilia profectus ad Nuceriam Italiæ defertur, inops consilii, quomodo victum quæreret. Primum circuire investigando Anthiam, quæ illi et vitæ universæ et errorum causa fuerat. Cum eam non inveniret, erat enim puella Tarenti in domo lenonis, operam suam locavit lapicidis, molestum sane opus corpori gravibus durisque laboribus inassueto. Æger sæpe suas fortunas deplorans, en, Anthia, dixit, tuus Habrocomes, opifex laboriosissimæ

συνείθιστο τὸ σῶμα οὐδ' αὐτὸν ὑποβάλλειν ἔργοις εὐτόνοις καὶ σκληροῖς· διέκειτο δὲ πονήρως καὶ πολλάκις κατοδυρόμενος τὴν αὑτοῦ τύχην, ἰδού, φησίν, Ἄνθεια, ὁ σὸς Ἁβροκόμης ἐργάτης τέχνης πονήρας καὶ τὸ σῶμα ὑποτέθεικα δουλείᾳ· καὶ εἰ μὲν εἶχόν τινα ἐλπίδα εὑρήσειν σέ τε καὶ τοῦ λοιποῦ συγκαταβιώσεσθαι, τοῦτο πάντων ἂν τῶν δεινῶν με παρεμυθεῖτο· νυνὶ δ' ἴσως κἀγὼ ὁ δυστυχὴς εἰς κενὰ καὶ ἀνόνητα πονῶ καὶ σύ που τέθνηκας πόθῳ τῷ πρὸς Ἁβροκόμην. Πέπεισμαι γάρ, φιλτάτη, ὡς οὐκ ἄν ποτ' οὐδ' ἀποθανοῦσα ἐκλάθοιό μου. Καὶ ὁ μὲν ταῦτ' ὠδύρετο καὶ τοὺς πόνους ἔφερεν ἀλγεινῶς· τῇ δ' Ἀνθείᾳ ὄναρ ἐπέστη ἐν Τάραντι κοιμωμένῃ· ἐδόκει μὲν αὐτὴν εἶναι μεθ' Ἁβροκόμου, καλὴν οὖσαν μετ' ἐκείνου καλοῦ καὶ τὸν πρῶτον εἶναι τοῦ ἔρωτος αὐτοῖς χρόνον· φανῆναι δέ τιν' ἄλλην γυναῖκα καλὴν καὶ ἀφέλκειν αὐτῆς τὸν Ἁβροκόμην· καὶ τέλος ἀναβοῶντος καὶ καλοῦντος ὀνομαστὶ, ἐξαναστῆναί τε καὶ παύσασθαι τὸ ὄναρ. Ταῦθ' ὡς ἔδοξεν ἰδεῖν, εὐθὺς μὲν ἀνέθορέ τε καὶ ἀνεθρήνησε καὶ ἀληθῆ τὰ ὀφθέντα ἐνόμιζεν· οἴμοι τῶν κακῶν, λέγουσα, ἐγὼ μὲν καὶ πόνους ὑπομένω πάντας καὶ ποικίλων πειρῶμαι ἡ δυστυχὴς συμφορῶν καὶ τέχνας σωφροσύνης ὑπὲρ γυναῖκας εὑρίσκω Ἁβροκόμῃ· σοὶ δ' ἴσως ἄλλη που δέδοκται καλή· ταῦτα γάρ μοι σημαίνει τὰ ὀνείρατα. Τί οὖν ἔτι ζῶ; τί δ' ἐμαυτὴν λυπῶ; κάλλιον οὖν ἀπολέσθαι καὶ ἀπαλλαγῆναι τοῦ πονήρου τούτου βίου, ἀπαλλαγῆναι δὲ (καὶ) τῆς ἀπρεποῦς ταύτης καὶ ἐπισφαλοῦς δουλείας. Ἁβροκόμης μὲν εἰ καὶ τοὺς ὅρκους παραβέβηκε, μηδὲν οἱ θεοὶ τιμωρήσαιντο τοῦτον· ἴσως ἀνάγκη τι εἴργασται· ἐμοὶ δ' ἀποθανεῖν καλῶς ἔχει σωφρονούσῃ. Ταῦτ' ἔλεγε θρηνοῦσα καὶ μηχανὴν ἐζήτει τελευτῆς.

Θ'. Ὁ δ' Ἱππόθοος ὁ Περίνθιος ἐν τῷ Ταυρομενίῳ τὰ μὲν πρῶτα διῆγε πονήρως ἀπορίᾳ τῶν ἐπιτηδείων· χρόνου δὲ προϊόντος ἠράσθη πρεσβῦτις αὐτοῦ καὶ ἔγημέ θ' ὑπ' ἀνάγκης τῆς κατὰ τὴν ἀπορίαν τὴν πρεσβῦτιν καὶ ὀλίγῳ συγγενόμενος χρόνῳ, ἀποθανούσης αὐτῆς, πλοῦτόν τε διαδέχεται πολὺν καὶ εὐδαιμονίαν· πολλὴ μὲν οἰκετῶν παραπομπὴ, πολλὴ δὲ τῶν ἐσθήτων ὕπαρξις καὶ σκευῶν πολυτέλεια. Διέγνω δὲ πλεῦσαι μὲν εἰς Ἰταλίαν, ὠνήσασθαι δ' οἰκέτας ὡραίους καὶ θεραπαίνας καὶ ἄλλην σκευῶν περιβολὴν, ὅση γένοιτ' ἂν ἀνδρὶ εὐδαίμονι· ἐμέμνητο δ' ἀεὶ τοῦ Ἁβροκόμου καὶ τοῦτον ἀνευρεῖν ηὔχετο, περὶ πολλοῦ ποιούμενος κοινωνῆσαί τ' αὐτῷ τοῦ βίου παντὸς καὶ τῶν κτημάτων. Καὶ ὁ μὲν ἐπαναχθεὶς κατῆρεν εἰς Ἰταλίαν· εἵπετο δ' αὐτῷ μειράκιον τῶν ἐν Σικελίᾳ εὖ γεγονότων, Κλεισθένης τοὔνομα, καὶ πάντων μετεῖχε τῶν Ἱπποθόου κτημάτων, καλὸς ὤν. Ὁ δὲ πορνοβοσκὸς, ἤδη τῆς Ἀνθείας ὑγιαίνειν δοκούσης, ἐνενοεῖθ' ὅπως αὐτὴν ἀποδώσεται, καὶ δὴ προῆγεν αὐτὴν εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τοῖς ὠνησομένοις ἐπεδείκνυεν. Ἐν τούτῳ δ' ὁ Ἱππόθοος περιῄει τὴν πόλιν τὴν Τάραντα, εἴ τι καλὸν, ὠνήσασθαι ζητῶν· καὶ ὁρᾷ τὴν Ἄνθειαν καὶ γνωρίζει καὶ ἐπὶ τῷ συμβάντι

artis corpus in servitutem dedi. At si spem saltem haberem, te inveniendi, vivendique tecum quod superest, omnium hoc mihi esset malorum solatium. Nunc et ego forsan infelix inanibus et nil profuturis laboribus me macero, tuque uspiam interiisti Habrocomæ desiderio; credo enim, anime mi, nunquam nec mortuam te mei oblitam esse. His ille querebatur, labores misere sustinens, dum Tarenti somnium Anthiæ visum est: ipsa enim sibi videbatur dormire cum Habrocoma, formosa cum formoso, idque sibi esse amoris mutui initium. Tum pulchra quædam femina visa est Habrocomen ab ipsa abstrahere; illoque clamante et nomine se vocante, somnium evanuisse. Hæc quum videre se putaret confestim surrexit, ac vera esse, quæ viderat, existimans, flens, heu me miseram! inquit, labores et omnis generis infortunia patior, consiliaque et artes servandæ pudicitiæ excogito, dum tibi forsan alia mulier pulchra visa est, Habrocoma, quod mihi insomnia significant. Quid etiamnum vivo? cur me dolore conficio? pulcherrimum certe mori, ac simul infelici vita et indecora hacce et periculosa servitute liberari. Habrocomen, si quid pejeravit, non ulciscantur dii, necessitate forsan coactum; me vero pudicam mori omnino decet. Hæc illa cum lacrimis questa, modum quærebat se interimendi.

IX. Interea Hippothous Perinthius Tauromenii primum quidem inopia laboravit: deinde dives anus amore ejus capta est quam duxit uxorem, inopia coactus, et per breve tempus cum illa vixit et, illa mortua, heres fit illi magnarum divitiarum et rerum omnium. Servorum magnus comitatus, multa vestis, et lauta et magnifica supellex non deerant. Statuit igitur in Italiam navigare, servos et ancillas forma luculenta emere, reliquumque cultum parare, qualem habere virum divitem deceat. Habrocomen subinde recordatus invenire optabat, id permagni existimans, si vitam omnino et divitias communes cum eo haberet. In Italiam devehitur, atque una illum e Sicilia secutus ingenuus ac formosus adolescentulus, Clisthenes nomine, fortunarum omnium socius et particeps. Leno, cum Anthia convaluisse jam videretur, cogitabat quomodo illam venditurus esset et venalem in forum produxit et emturis ostendit; cum forte Hippothous, Tarentum pererrans, pulchrum quid ad emendum quærens, Anthiam videt et agnoscit. Percussit illico animum ea

καταπλήσσεται καὶ πολλὰ πρὸς ἑαυτὸν ἐλογίζετο· οὐχ αὕτη ἡ κόρη, ἣν ἐγώ ποτ' ἐν Αἰγύπτῳ τιμωρῶν τῷ Ἀγχιάλου φόνῳ, εἰς τάφρον κατώρυξα καὶ κύνας αὐτῇ συγκαθεῖρξα; τίς οὖν ἡ μεταβολή; πῶς δὲ σώζεται; τίς ἡ ἐκ τῆς τάφρου φυγή; τίς ἡ παράλογος σωτηρία; Εἰπὼν ταῦτα προσῆλθεν, ὡς ὠνήσασθαι θέλων, καὶ παραστὰς αὐτῇ, ὦ κόρη, ἔφησεν, Αἴγυπτον οὐκ οἶδας; οὐδὲ λησταῖς ἐν Αἰγύπτῳ περιπέπτωκας; οὐδ' ἄλλο τι ἐν ἐκείνῃ τῇ γῇ πέπονθας δεινόν; εἰπὲ θαρσοῦσα, γνωρίζω γάρ σε ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ. Αἴγυπτον ἀκούσασα καὶ ἀναμνησθεῖσα Ἀγχιάλου καὶ τοῦ ληστηρίου καὶ τῆς τάφρου, ἀνῴμωξέ τε καὶ ἀνωδύρατο· ἀποβλέψασα δ' εἰς τὸν Ἱππόθοον, (ἐγνώρισε δ' αὐτὸν οὐδαμῶς,) πέπονθα, φησὶν, ἐν Αἰγύπτῳ πολλὰ, ὦ ξένε, καὶ δεινὰ, ὅστις ποτ' ὢν τυγχάνεις, καὶ λησταῖς περιπέπτωκα· ἀλλὰ σὺ πῶς, εἰπὲ, γνωρίζεις τὰ ἐμὰ διηγήματα; πόθεν δ' εἰδέναι λέγεις ἐμὲ τὴν δυστυχῆ; διαβόητα μὲν [γὰρ] καὶ ἔνδοξα πεπόνθαμεν, ἀλλὰ σὲ οὐ γινώσκω τὸ σύνολον. Ἀκούσας ὁ Ἱππόθοος καὶ μᾶλλον, ἐξ ὧν ἔλεγεν, ἀναγνωρίσας αὐτὴν, τότε μὲν ἡσυχίαν ἤγαγεν, ὠνησάμενος δ' αὐτὴν παρὰ τοῦ πορνοβοσκοῦ ἄγει πρὸς ἑαυτὸν καὶ θαρρεῖν παρεκελεύετο καὶ ὅστις ἦν λέγει καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ γενομένων ἀναμιμνήσκει καὶ τὸν ἑαυτοῦ πλοῦτον διηγεῖται καὶ τὴν φυγήν. Ἡ δ' ᾐτεῖτο συγγνώμην ἔχειν καὶ αὐτῷ ἀντιδιηγεῖτο ὅτι Ἀγχίαλον ἀπέκτεινε μὴ σωφρονοῦντα καὶ τὴν τάφρον καὶ τὸν Ἀμφίνομον καὶ τὴν τῶν κυνῶν πρᾳότητα, καὶ τὴν σωτηρίαν διηγεῖται. Κατῴκτειρεν αὐτὴν ὁ Ἱππόθοος καὶ ἥτις μὲν ἦν, ἐπέπυστο οὐδέπω, ἐκ δὲ τῆς καθημερινῆς σὺν τῇ κόρῃ διαίτης εἰς ἐπιθυμίαν Ἀνθείας καὶ Ἱππόθοος ἔρχεται καὶ συνελθεῖν ἐβούλετο καὶ πολλὰ ὑπισχνεῖται αὐτῇ. Ἡ δὲ τὰ μὲν πρῶτα ἀντέλεγεν αὐτῷ, ἀναξία εἶναι λέγουσα εὐνῆς δεσποτικῆς· τέλος δὲ, ὡς ἐνέκειτο Ἱππόθοος, οὐκέτ' ἔχουσα ὅ τι ποιήσειε, κάλλιον εἶναι νομίζουσα εἰπεῖν πάντ' αὐτῷ τὰ ἀπόρρητα ἢ παραβῆναι τὰς πρὸς Ἁβροκόμην συνθήκας, λέγει τὸν Ἁβροκόμην, τὴν Ἔφεσον, τὸν ἔρωτα, τοὺς ὅρκους, τὰς συμφορὰς, τὰ ληστήρια καὶ συνεχὲς Ἁβροκόμην ἀνωδύρετο· ὁ δ' Ἱππόθοος ἀκούσας ὅτι τ' Ἄνθεια εἴη καὶ ὅτι γυνὴ τοῦ πάντων αὐτῷ φιλτάτου, ἀσπάζεταί τ' αὐτὴν καὶ εὐθυμεῖν παρεκάλει καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς Ἁβροκόμην φιλίαν διηγεῖται. Καὶ τὴν μὲν εἶχεν ἐπὶ τῆς οἰκίας, πᾶσαν προσάγων ἐπιμέλειαν, Ἁβροκόμην αἰδούμενος· αὐτὸς δὲ πάντ' ἀνηρεύνα, εἴ που τὸν Ἁβροκόμην ἀνεύροι.

Ι'. Ὁ δ' Ἁβροκόμης τὰ μὲν πρῶτα ἐπιπόνως ἐν τῷ Νουκερίῳ εἰργάζετο, τελευταῖον δὲ, οὐκέτι φέρων τοὺς πόνους, διέγνω νεὼς ἐπιβὰς εἰς Ἔφεσον ἀνάγεσθαι· καὶ ὁ μὲν νύκτωρ κατελθὼν ἐπὶ θάλασσαν, ἐπιτυγχάνει πλοίῳ ἀναγομένῳ καὶ ἐπιβὰς ἔπλει τὴν ἐπὶ Σικελίαν πάλιν ὡς ἐκεῖθεν ἐπὶ Κρήτην τε καὶ Κύπρον καὶ Ῥόδον ἀφιξόμενος κἀκεῖθεν εἰς Ἔφεσον γενησόμενος· ἤλπιζε δ' ἐν τῷ μακρῷ πλῷ καὶ περὶ Ἀνθείας τι πυθέσθαι. Καὶ ὁ μὲν ὀλίγα ἔχων τὰ ἐπιτήδεια ἀναγόμενος καὶ

res, multaque secum reputabat. Nonne hæc est puella, quam ego quondam in Ægypto, Anchiali necem ulciscens, fossa obrui jussi cum canibus inclusam? Quæ transformatio? quomodo servata fuit? quod e fossa effugium? quæ inopinata incolumitas? His dictis, ut emturus accedit, atque adstans: nostine Ægyptum, puella? nonne ibi in latrones incidisti? nonne aliud ibi passa es malum? Ne timeas hæc dicere: nam te illic novi. Ægyptum audiens, Anchiali et latronum et fossæ memor, suspirans et ingemiscens Hippothoum intuetur, haud agnoscens. Et, multa, inquit, o hospes, quisquis es, in Ægypto passa sum et gravia, incidique in latrones. At tu dic, quæso, quomodo res meas nosti? unde me miseram te nosse ais? Clara quidem et fama vulgata mala toleravi, sed nequaquam te novi. His auditis, magis etiam ex quibus dicebat, Hippothous illam agnoscens, tunc quidem nihil addens, emtam a lenone domum abducit, bonoque esse animo jubet et quis ipse sit et quæ in Ægypto acciderant memorat, et opes et fugam narrat. Illa, ut sibi ignoscat, precatur et a se occisum Anchialum fatetur, vitium offerentem; ac fossam, Amphinomum, canumque mansuetudinem, effugiumque narrat. Puellæ misertus est Hippothous; nondum autem audiverat quænam esset; verum ex quotidiana cum Anthia consuetudine, ejus amore flagrare cœpit et cum illa consuetudinem habere cupiens, multis eam promissis sollicitabat; abnuere illa primum, se non dignam herili lecto dicens; tandem instanti Hippothoo, cum nil aliud suppeteret, satiusque esse ducens, omnia vel arcana prodere, quam datam Habrocomæ fidem solvere, de Habrocoma narrat omnia, et Ephesum et amorem et jusjurandum et infortunia, prædones et perpetuo Habrocomen deflebat. Hippothous, ut audivit Anthiam illam esse, amici sui summi uxorem, amplexatur, ac bono esse animo jubet, suam cum Habrocoma amicitiam narrans. Illam domi habuit, omnique cura prosecutus est Habrocomen reverens, omniaque investigavit, sicubi Habrocomen inveniret.

X. Habrocomes primum Nuceriæ ægre victum in opere faciundo exercebat; tandem labores non amplius ferre valens, conscensa nave statuit Ephesum proficisci. Noctu mare accedens, navem nactus, quæ deducebatur, in Siciliam iterum navigavit, ut inde Cretam, Cyprum, et Rhodum tandemque Ephesum perveniret. Sperabat et in longa navigatione se aliquid de Anthia auditurum. Cum parvo igitur commeatu profectus et prospera navigatione usus in

διανύσας τὸν πλοῦν, τὰ μὲν πρῶτα ἐπὶ τῆς Σικελίας ἔρχεται καὶ εὑρίσκει τὸν πρότερον ξένον τὸν Αἰγιαλέα τεθνηκότα· ἐπενέγκας δ' αὐτῷ χοὰς καὶ πολλὰ καταδακρύσας, ἀναχθεὶς πάλιν καὶ Κρήτην παρελθὼν, ἐν Κύπρῳ γενόμενος, ἡμέρας διατρίψας ὀλίγας καὶ εὐξάμενος τῇ πατρίῳ Κυπρίων θεῷ, ἀνήγετο καὶ ἧκεν εἰς Ῥόδον· ἐνταῦθα πλησίον τοῦ λιμένος εἰσῳκίσατο. Καὶ ἤδη τ' ἐγγὺς ἐγίνετο Ἐφέσου καὶ πάντων αὐτὸν ἔννοια τῶν δεινῶν εἰσήρχετο, τῆς πατρίδος, τῶν πατέρων, τῆς Ἀνθείας, τῶν οἰκετῶν· καὶ ἀναστενάξας, φεῦ, ἔφη, τῶν κακῶν· εἰς Ἔφεσον ἵξομαι μόνος καὶ πατράσιν ὀφθήσομαι τοῖς ἐμαυτοῦ χωρὶς Ἀνθείας καὶ πλεύσομαι πλοῦν ὁ δυστυχὴς κενὸν καὶ διηγήσομαι διηγήματα ἴσως ἄπιστα, κοινωνὸν ὧν πέπονθα οὐκ ἔχων· ἀλλὰ καρτέρησον, Ἀβροκόμη, καὶ γενόμενος ἐν Ἐφέσῳ τοσοῦτον ἐπιβίωσον χρόνον, τάφον ἔγειρον τῇ Ἀνθείᾳ καὶ θρήνησον αὐτὴν καὶ χοὰς ἐπένεγκαι καὶ σαυτὸν ἤδη παρ' αὐτὴν ἄγε. Ταῦτ' ἔλεγε καὶ περιήει τὴν πόλιν ἀλύων, ἀπορίᾳ μὲν τῇ κατὰ τὴν Ἄνθειαν, ἀπορίᾳ δὲ τῶν ἐπιτηδείων. Ὁ δὲ Λεύκων ἐν τούτῳ καὶ ἡ Ῥόδη διατρίβοντες ἐν Ῥόδῳ, ἀνάθημα ἀνατεθείκεσαν ἐν τῷ τοῦ Ἡλίου ἱερῷ παρὰ τὴν χρυσῆν πανοπλίαν, ἣν Ἄνθεια καὶ Ἀβροκόμης ἀνατεθείκεσαν· ἀνέθεσαν στήλην γράμμασι χρυσοῖς γεγραμμένην ὑπὲρ Ἀβροκόμου καὶ Ἀνθείας, ἀνεγέγραπτο δὲ καὶ τῶν ἀναθέντων τὰ ὀνόματα, ὅ τε Λεύκων καὶ ἡ Ῥόδη. Ταύτῃ τῇ στήλῃ ὁ Ἀβροκόμης ἐπιτυγχάνει, ἐληλύθει δὲ προσεύξασθαι τῷ θεῷ. Ἀναγνοὺς οὖν καὶ γνωρίσας τοὺς ἀναθέντας καὶ τὴν τῶν οἰκετῶν εὔνοιαν, πλησίον δὲ καὶ τὴν πανοπλίαν ἰδὼν, μέγα ἀνωδύρετο παρακαθεσθεὶς τῇ στήλῃ, ὦ πάντα, ἔλεγεν, ἐγὼ δυστυχής· ἐπὶ τὸ τέρμα ἥκω τοῦ βίου καὶ εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐμαυτοῦ συμφορῶν· ἰδοὺ ταύτην μὲν τὴν πανοπλίαν ἐγὼ μετ' Ἀνθείας ἀνέθηκα καὶ μετ' ἐκείνης ἀποπλεύσας Ῥόδου, ἥκω νῦν ἐκείνην οὐκ ἄγων· εἰ δ' αὕτη ἡ στήλη τῶν συντρόφων τῶν ἡμετέρων ὑπὲρ ἀμφοτέρων τὸ ἀνάθημα, τίς οὖν γένωμαι μόνος; ποῦ δὲ τοὺς φιλτάτους ἀνεύρω; Ταῦθ' ἐθρήνει λέγων· καὶ ἐν τούτῳ ἐφίσταται ὁ Λεύκων καὶ ἡ Ῥόδη συνήθως εὐχόμενοι τῷ θεῷ καὶ θεωροῦσι τὸν Ἀβροκόμην τῇ στήλῃ παρακαθεζόμενον καὶ εἰς τὴν πανοπλίαν ἀποβλέποντα καὶ γνωρίζουσι μὲν οὐχὶ, θαυμάζουσι δὲ, ὅστις ὢν ἀλλοτρίοις ἀναθήμασι παραμένοι. Καὶ δὴ ὁ Λεύκων ἔφη· Ὦ μειράκιον, τί βουλόμενος ἀναθήμασιν οὐδέν σοι προσήκουσι παρακαθεζόμενος ὀδύρῃ καὶ θρηνεῖς; τί δὲ σοὶ τούτων μέλει; τί δὲ τῶν ἐνταῦθ' ἀναγεγραμμένων κοινωνεῖ σοί; Ἀποκρίνεται πρὸς αὐτὸν Ἀβροκόμης· ἐμὰ, φησὶν, ἐμὰ τὰ ἀναθήματα Λεύκωνος καὶ Ῥόδης, οὓς ἰδεῖν εὔχομαι μετ' Ἄνθειαν Ἀβροκόμης ὁ δυστυχής. Ἀκούσαντες οἱ περὶ τὸν Λεύκωνα εὐθὺς μὲν ἀχανεῖς ἐγένοντο· ἀνενεγκόντες δὲ κατὰ μικρὸν, ἐγνώριζον ἐκ τοῦ σχήματος, ἐκ τῆς φωνῆς, ἐξ ὧν ἔλεγεν, ἐξ ὧν Ἀνθείας ἐμέμνητο, καὶ πίπτουσι πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ τὰ καθ' αὑτοὺς διηγοῦνται, τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Συρίαν ἀπὸ Τύρου, τὴν

Siciliam primum venit et veteri hospiti Ægialeo, quem mortuum invenit, justa fecit et flevit; tum iterum solvit et Cretam præteriens Cyprum venit, ibique aliquot dies commoratus, precatusque patriam Cypriorum deam, in Rhodum proficiscitur, et illic prope portum divertit. Cum jam non longe Epheso abesset, malorum omnium cogitatio subit, patriæ, parentum, Anthiæ, sodalium; et ingemiscens, o infortunia, inquit, Ephesum solus redeam et parentes me videant absque Anthia et inutilem navigationem perficiam et res narrem forsan minime credibiles, conscium eorum, quæ passus fuerim, non habens. At dura, Habrocoma, atque, cum Ephesi fueris, tamdiu vive, donec Anthiæ tumulum excites et lacrimas illi ac justa persolvas, tum temet ipsi adjungas. His dictis, urbem anxius perrabat, inops consilii, quo Anthiam, quo victum quæreret. Interea Leucon et Rhoda, dum Rhodi morantur, donum in Solis templo posuerant, prope aurea arma olim fixa ab Habrocoma et Anthia, et titulum addiderant aureis literis inscriptum de Habrocoma et Anthia; neque ipsorum deerant nomina, qui statuerant, Leuco et Rhoda. Cum in hunc titulum incidisset Habrocomes, venerat enim ad supplicandum deo, ac legens perspiceret benevolentiam famulorum, qui posuerant, ac prope arma videret, assidens titulo ingemuit. Heu me omnino, inquit, infelicem! ad extremum vitæ perveni, atque in recordationem calamitatum mearum : hanc ecce armaturam ego simul cum Anthia dedicavi et cum ea Rhodo profectus, nunc redeo illam non adducens : quia autem hic titulus a sodalibus nostris de utroque nostrûm est positus, quid fiam solus? ubi assequar mihi egregie caros? Hæc cum lacrimis dicenti Leuco et Rhoda adsunt, pro more deo supplicantes. Habrocomen titulo assidentem et intuentem arma vident, nec noscentes mirantur, quis ita alienis donariis immoretur. Et Leuco quidem, Quid tibi vis, inquit, adolescens, donis nihil te attinentibus assidens, lacrimans et ingemiscens? Quid hæc tibi curæ sunt? quid tibi cum iis, quorum nomina inscripta vides? Habrocomes, mea, respondit, mea munera sunt Leuconis et Rhodæ, quos cum Anthia videre miser ego Habrocomes exopto. Obstupuere ii, cum hæc audissent; paulatim ad se redeuntes ex habitu, e voce, ex his quæ dixerat et quod Anthiam memoraverat, agnoscentes, ad pedes illius procidunt, quæque illis evenerant, narrant, a Tyro in Syriam iter, Mantus

Μαντοῦς ὀργὴν, τὴν ἔκδοσιν, τὴν πρᾶσιν τὴν εἰς Λυκίαν, τὴν τῶν δεσποτῶν τελευτὴν, τὴν περιουσίαν, τὴν εἰς Ῥόδον ἄφιξιν· καὶ δὴ παραλαβόντες ἄγουσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἔνθ' αὐτοὶ κατήγοντο καὶ τὰ κτήματα αὐτῶν παραδιδόασι καὶ ἐπεμελοῦντο καὶ ἐθεραπεύοντο καὶ θαρρεῖν παρεκάλουν· τῷ δ' ἦν οὐδὲν Ἀνθείας τιμιώτερον, ἀλλ' ἐκείνην ἐθρήνει παρ' ἕκαστα.

ΙΑ'. Καὶ ὁ μὲν ἐν Ῥόδῳ διῆγεν μετὰ τῶν συντρόφων, ὅ τι πράξει βουλευόμενος· ὁ δ' Ἱππόθοος διέγνω τὴν Ἄνθειαν ἀγαγεῖν ἀπ' Ἰταλίας εἰς Ἔφεσον, ὡς ἀποδώσων τε τοῖς γονεῦσι καὶ περὶ Ἁβροκόμου ἐκεῖ τι πευσόμενος· καὶ δὴ ἐμβαλὼν πάντα τὰ αὑτοῦ εἰς ναῦν μεγάλην Ἐφεσίαν, μετὰ τῆς Ἀνθείας ἀνήγετο, καὶ διανύσας μάλ' ἀσμένως τὸν πλοῦν, οὐ πολλαῖς ἡμέραις εἰς Ῥόδον καταίρει νυκτὸς ἔτι κἀνταῦθα παράγεται παρά τινι πρεσβύτιδι, Ἀλθαίᾳ τοὔνομα, πλησίον δὲ τῆς θαλάσσης, καὶ τήν τ' Ἄνθειαν ἀνάγει παρὰ τὴν ξένην, καὶ αὐτὸς ἐκείνης μὲν τῆς νυκτὸς ἀνεπαύσατο· τῇ δ' ἑξῆς ἤδη μὲν περὶ τὸν πλοῦν ἐγίνοντο· ἑορτὴ δέ τις ἤγετο μεγαλοπρεπὴς, δημοσίᾳ τῶν Ῥοδίων ἀγόντων τῷ Ἡλίῳ καὶ πομπή τε καὶ θυσία καὶ πολιτῶν ἑορταζόντων πλῆθος. Ἐνταῦθα παρῆσαν ὁ Λεύκων καὶ ἡ Ῥόδη, οὐ τοσοῦτον τῆς ἑορτῆς μεθέξοντες, ὅσον ἀναζητήσοντες, εἴ τι περὶ Ἀνθείας πύθοιντο. Καὶ δὴ ἧκεν ὁ Ἱππόθοος εἰς τὸ ἱερὸν, ἄγων τὴν Ἄνθειαν· ἡ δ' ἀπιδοῦσα εἰς τὰ ἀναθήματα καὶ ἐν ἀναμνήσει τῶν πρότερον γενομένη, ὦ τὰ πάντων, ἔφησεν, ἀνθρώπων ἐφορῶν Ἥλιε, μόνην ἐμὲ τὴν δυστυχῆ παρελθὼν, πρότερον μὲν ἐν Ῥόδῳ γενομένη, εὐτυχῶς τέ σε προσεκύνουν καὶ θυσίας ἔθυον μεθ' Ἁβροκόμου καὶ εὐδαίμων τότ' ἐνομιζόμην· νυνὶ δὲ δούλη μὲν ἀντ' ἐλευθέρας, αἰχμάλωτος δ' ἡ δυστυχὴς ἀντὶ τῆς μακαρίας καὶ εἰς Ἔφεσον ἔρχομαι μόνη καὶ φανοῦμαι τοῖς οἰκείοις Ἁβροκόμην οὐκ ἔχουσα. Ταῦτ' ἔλεγε, καὶ πόλλ' ἐπεδάκρυε, καὶ δεῖται τοῦ Ἱπποθόου ἐπιτρέψαι αὐτῇ τῆς κόμης ἀφελεῖν τῆς αὑτῆς καὶ ἀναθεῖναι τῷ Ἡλίῳ καὶ εὔξασθαί τι περὶ Ἁβροκόμου. Συγχωρεῖ ὁ Ἱππόθοος· καὶ ἀποτεμοῦσα τῶν πλοκάμων, ὅσ' ἐδύνατο καὶ ἐπιτηδείου καιροῦ λαβομένη, πάντων ἀπηλλαγμένων, ἀνατίθησιν ἐπιγράψασα· ΥΠΕΡ. ΤΟΥ. ΑΝΔΡΟΣ. ΑΒΡΟΚΟΜΟΥ. ΑΝΘΕΙΑ. ΤΗΝ. ΚΟΜΗΝ. ΤΩΙ. ΘΕΩΙ. ΑΝΕΘΗΚΕ. Ταῦτα ποιήσασα καὶ εὐξαμένη ἀπῄει μετὰ τοῦ Ἱπποθόου.

ΙΒ'. Ὁ δὲ Λεύκων καὶ ἡ Ῥόδη τέως ὄντες περὶ τὴν πομπὴν ἐφίστανται τῷ ἱερῷ καὶ βλέπουσι τὰ ἀναθήματα καὶ γνωρίζουσι τῶν δεσποτῶν τὰ ὀνόματα καὶ πρῶτον ἀσπάζονται τὴν κόμην καὶ πολλὰ κατωδύροντο οὕτως ὡς Ἄνθειαν βλέποντες· τελευταῖον δὲ περιῄεσαν, εἴ που κἀκείνην εὑρεῖν δυνήσονται· ἤδη δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν Ῥοδίων ἐγνώριζον τὰ ὀνόματα ἐκ τῆς προτέρας ἐπιδημίας, κἀκείνην μὲν τὴν ἡμέραν οὐδὲν εὑρίσκοντες ἀπηλλάγησαν καὶ τῷ Ἁβροκόμῃ τὰ ἐν τῷ ἱερῷ ὄντα ἐμήνυσαν· ὁ δ' ἔπαθε μὲν τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος, εὔελπις δ' ἦν ὡς Ἄνθειαν εὑρήσων.

iram, locatos se et venditos, in Lyciam devectos, dominorum obitum, divitias et reditum Rhodum. Inde domum, ubi habitabant, ducunt, eique rem, quanta illis erat, tradunt, multaque cura famulantur, ut bono sit animo hortantes. Illi nil érat Anthia carius, quam assidue deflebat.

XI. Dum is Rhodi cum sodalibus, quid faciendum sit, deliberat, Hippothous statuit Anthiam ab Italia Ephesum ducere, ut eam parentibus reddat; ibique aliquid de Habrocoma se auditurum sperans, re omni navi cuidam magnæ Ephesiæ imposita, cum Anthia solvit, et admodum secunda navigatione usus, non multos post dies Rhodum noctu appulit, et ibi apud anum Althæam nomine prope mare divertit et Anthiam ad hospitem adducit. Ea nocte quievit, insequenti die de navigatione cogitarunt; sed festus is dies Soli publica Rhodiorum magnificentia agebatur. Pompa et sacrificium et civium multorum celebritas. Aderant Leuco et Rhoda non tam publicæ lætitiæ participes, quam conquisituri, si quid de Anthia audirent, cum Hippothous templum intrat ducens Anthiam. Illa dona respiciens et præteritorum recordata, o Sol, ait, qui humana omnia intueris, unam me miseram præteriens, quæ, cum antehac Rhodi essem, te feliciter adorans, sacra tibi cum Habrocoma feci et tunc beata quidem existimabar, nunc serva pro libera et captiva infelix pro felici Ephesum sola redeo, domesticis me absque Habrocoma ostensura. Hæc lacrimans loquitur, obsecratque Hippothoum, ut comæ sibi partem abscindere liceat, ac Soli donum ponere, et pro Habrocoma precari. Cum permisisset Hippothous, illa abscindens quod comæ poterat, occasionem idoneam nacta, cum nemo adesset, posuit et inscripsit : PRO. VIRO. HABROCOMA. ANTHIA. COMAM. HANC. DONUM. DEO. DEDIT. His peractis cum supplicasset, una cum Hippothoo abit.

XII. Leuco et Rhoda, qui interim pompam prosecuti fuerant, templum accedunt et munera intuentes, herilia nomina noscunt, ac primum comam salutant, plorantque non secus, ac si Anthiam videant, ac tandem, sicubi eam invenire possint, conquirunt, cum et Rhodii omnes nossent nomina adolescentum, ex quo primum ibi peregre venerant. Nihil illo die invenientes abiere, et Habrocomen de his, quæ in templo erant, certiorem faciunt. Ille ob rem inopinatam animo commotus quidem erat sed spei plenus ut Anthiam recuperaret. Insequenti die, cum minime esset mare tempestivum ad navigandum, Anthia iterum cum

Τῇ δ' ἑξῆς ἧκεν ἡ Ἄνθεια πάλιν εἰς τὸ ἱερὸν μετὰ τοῦ Ἱπποθόου, οὐκ ὄντος αὐτοῖς πλοὸς, προσκαθίσασα δὲ τοῖς ἀναθήμασιν ἐδάκρυέ τε καὶ ἀνέστενεν· ἐν τούτῳ δ' ἐπεισίασιν ὁ Λεύκων καὶ ἡ Ῥόδη τὸν Ἁβροκόμην καταλιπόντες ἔνδον, ἀθύμως ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς διακείμενον· ἐλθόντες δ' ὁρῶσι τὴν Ἄνθειαν καὶ ἦν μὲν ἔτι ἄγνωστος αὐτοῖς, συμβάλλουσι δὲ πάντα, ἔρωτα, δάκρυα, τὰ ἀναθήματα, τὰ ὀνόματα, τὸ εἶδος. Οὕτως κατὰ βραχὺ ἐγνώριζον αὐτήν· προσπεσόντες δὲ τοῖς γόνασιν ἔκειντο ἀχανεῖς· ἡ δ' ἐτεθαυμάκει, τίνες τ' ἦσαν καὶ τί βούλοιντο· οὐ γὰρ ἄν ποτε Λεύκωνα καὶ Ῥόδην ἤλπισεν. Οἱ δ' ἐν ἑαυτῶν γενόμενοι, ὦ δέσποινα, ἔφασαν, Ἄνθεια, ἡμεῖς οἰκέται σοι, Λεύκων καὶ Ῥόδη, οἱ τῆς ἀποδημίας κοινωνήσαντες καὶ τοῦ λῃστηρίου· ἀλλὰ τίς ἐνταῦθ' ἄγει σε τύχη; Θάρσει, δέσποινα, Ἁβροκόμης σώζεται καὶ ἔστιν ἐνταῦθ' ἀεί σε θρηνῶν. Ἀκούσασα ἡ Ἄνθεια ἐξεπλάγη τοῦ λόγου, μόγις δ' ἀνενεγκοῦσα καὶ γνωρίσασα περιβάλλει τ' αὐτοὺς καὶ ἀσπάζεται καὶ σαφέστατα τὰ καθ' Ἁβροκόμην μανθάνει.

ΙΓ'. Συνέρρει δ' ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ῥοδίων, πυνθανόμενον τὴν Ἀνθείας εὕρεσιν καὶ Ἁβροκόμου· παρῆν δ' ἐν τούτῳ καὶ ὁ Ἱππόθοος, ἐγνωρίσθη τε τοῖς περὶ τὸν Λεύκωνα καὶ αὐτὸς ἐξέμαθεν οἵ τινές εἰσι· καὶ ἦν τὰ μὲν ἄλλα ἐν αὐτοῖς ἐπιτηδείως· τὸ δὲ * * ὅτι μηδέπω Ἁβροκόμης ταῦτ' ἐπίσταται· ἔτρεχον δὲ, ὡς εἶχον, ἐπὶ τὴν οἰκίαν. Ὁ δὲ, ὡς ἤκουσεν παρά τινος τῶν Ῥοδίων τὴν τῆς Ἀνθείας εὕρεσιν, διὰ μέσης τῆς πόλεως, βοῶν Ἄνθεια, ἐοικὼς μεμηνότι ἔθει καὶ δὴ συντυγχάνει τοῖς περὶ τὴν Ἄνθειαν πρὸς τῷ ἱερῷ τῆς Ἴσιδος· πολὺ δὲ τῶν Ῥοδίων πλῆθος ἐφείπετο. Ὡς δ' εἶδον ἀλλήλους, εὐθὺς ἀνεγνώρισαν· τοῦτο γὰρ αὐτοῖς ἐβούλοντο αἱ ψυχαί· καὶ περιλαβόντες ἀλλήλους εἰς γῆν κατηνέχθησαν· κατεῖχε δ' αὐτοὺς πολλὰ ἅμα πάθη, ἡδονὴ, λύπη, φόβος, ἡ τῶν προτέρων μνήμη, τὸ τῶν μελλόντων δέος· ὁ δὲ δῆμος ὁ Ῥοδίων ἀνευφήμησέ τε καὶ ἀνωλόλυξε, μεγάλην θεὸν ἀνακαλοῦντες τὴν Ἶσιν, πάλιν, λέγοντες, ὁρῶμεν Ἁβροκόμην καὶ Ἄνθειαν τοὺς καλούς. Οἱ δ' ἀναλαβόντες ἑαυτοὺς, ἐξαναστάντες εἰς τὸ τῆς Ἴσιδος ἱερὸν εἰσῆλθον, σοὶ, λέγοντες, ὦ μεγίστη θεὰ, τὴν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ἡμῶν χάριν οἴδαμεν, διὰ σὲ, ὦ πάντων ἡμῖν τιμιωτάτη, ἑαυτοὺς ἀπειλήφαμεν· προὐκυλίοντό τε τοῦ τεμένους καὶ τῷ βωμῷ προσέπιπτον. Καὶ τότε μὲν αὐτοὺς ἄγουσι παρὰ τὸν Λεύκωνα εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ὁ Ἱππόθοος τὰ αὐτοῦ μετεσκευάζετο παρὰ τὸν Λεύκωνα, καὶ ἦσαν ἕτοιμοι πρὸς τὸν εἰς Ἔφεσον πλοῦν. Ὡς δ' ἔθυσαν ἐκείνης τῆς ἡμέρας καὶ εὐωχήθησαν, πολλὰ καὶ ποικίλα παρὰ πάντων τὰ διηγήματα, ὅσα τ' ἔπαθεν ἕκαστος καὶ ὅσα ἔδρασε, παρεξέτεινέ τ' ἐπὶ πολὺ τὸ συμπόσιον, ὡς αὐτοὺς ἀπολαβόντες χρόνῳ. Ἐπεὶ δὲ νὺξ ἤδη ἐγεγόνει, ἀνεπαύοντο, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ὅπως ἔτυχον, Λεύκων μὲν καὶ Ῥόδη, Ἱππόθοος δὲ καὶ τὸ μειράκιον τὸ ἐκ Σικελίας, τὸ ἀκολουθῆσαν εἰς Ἰταλίαν ἰόντι αὐτῷ,

Hippothoo ad templum venit et donariis assidens lacrimas et gemitus fundebat, cum Leuco et Rhoda ingrediuntur, Habrocoma domi relicto, qui ob hæc eadem anxio et ægro animo erat. Ut Anthiam vident, quam nondum agnoverant, ex omnibus simul conjecturam capientes, amore, lacrimis, donis, nominibus, specieque, brevi eam esse deprehendunt, genibusque adlapsi stupentes obmutuere. Illa, quinam essent, quidque vellent, mirari; nunquam enim Leuconem et Rhodam eos esse sperasset. Qui ubi ad se rediere, o hera, inquiunt, Anthia, nos famuli tui, Leuco et Rhoda, tecum peregrinati atque una a latronibus capti. Sed quæ te huc duxit fortuna? Bono sis animo, hera, sospes Habrocomes hic loci est te assidue deflens. Anthiam percussit illico is sermo, vixque se ipsam colligens, eos agnoscens salutat et amplexatur et accuratissime de Habrocoma sciscitatur.

XIII. Confluxit omnis Rhodiorum multitudo, ut audivere inventos Anthiam et Habrocomen. Tum vero accessit etiam Hippothous, innotuitque Leuconi et Rhodæ, simul et ipse, quinam essent, certior factus. Ac de reliquo quidem inter eos commode se res habebat; hoc tamen minus, quod necdum ista sciret Habrocomes : itaque confestim domum accucurrerunt. Ille interim, postquam ex aliquo Rhodiorum acceperat, inventam esse Anthiam, per mediam urbem velut amens currebat, Anthiam clamans. Occurrit tandem Anthiæ ad ædem Isidis, plurimique Rhodiorum sequebantur. Ubi se mutuo viderunt, statim agnovere, volentibus id utriusque animis et invicem amplexati succidunt genua simul multifaria animi commotione affectis, voluptate, dolore, timore, præteritorum memoria et futurorum metu. Rhodiorum vulgus faustum lætumque acclamarunt, magnam deam invocantes Isin, en iterum, dicebant, videmus Habrocomen et Anthiam, eximios forma adolescentes. Illi, ut animus rediit, surrexere et Isidis ædem ingressi, tibi, inquiunt, o maxima dea, gratia pro nostra incolumitate habetur : auxilio tuo, o nobis omnium maxime colenda, nosmet ipsos recepimus. Provoluti sunt ante lucum et ad aram prociderunt ac tandem Leuconis domum ducuntur, in quam et Hippothous migravit; paratique ad iter in Ephesum erant. Cum, sacris illo die factis, epulis accubuissent, multæ et variæ ab omnibus consertæ narrationes, utpote qui longo post tempore iterum conjuncti essent, eorum quæ quisque passus fuerat aut fecerat, protraxerunt convivium; ubi nox accessit, cubant, alii quidem ut cuique obtigit, Leuco vero cum Rhoda, Hippothous cum adolescentulo egregiæ

ὁ Κλεισθένης ὁ καλός· ἡ δ' Ἄνθεια ἀνεπαύετο μεθ' Ἁβροκόμου.

ΙΔ'. Ὡς δ' οἱ μὲν ἄλλοι πάντες κατεκοιμήθησαν, ἡσυχία δ' ἦν ἀκριβής, περιλαβοῦσα ἡ Ἄνθεια τὸν Ἁβροκόμην ἔκλαεν, ἄνερ, λέγουσα, καὶ δέσποτα, ἀπείληφά σε πολλὴν γῆν πλανηθεῖσα καὶ θάλασσαν, λῃστῶν ἀπειλὰς ἐκφυγοῦσα καὶ πειρατῶν ἐπιβουλὰς καὶ πορνοβοσκῶν ὕβρεις καὶ δεσμὰ καὶ τάφρους καὶ ξύλα καὶ φάρμακα καὶ τάφους· ἀλλ' ἥκω σοι τοιαύτη, τῆς ἐμῆς ψυχῆς Ἁβροκόμη δέσποτα, οἵα τὸ πρῶτον ἀπηλλάγην εἰς Συρίαν ἐκ Τύρου· ἔπεισε δέ με ἁμαρτεῖν οὐδείς, οὐ Μοῖρις ἐν Συρίᾳ, οὐ Περίλαος ἐν Κιλικίᾳ, οὐκ ἐν Αἰγύπτῳ Ψάμμις καὶ Πολύϊδος, οὐκ Ἀγχίαλος ἐν Αἰθιοπίᾳ, οὐκ ἐν Τάραντι ὁ δεσπότης· ἀλλ' ἁγνὴ μένω σοι πᾶσαν σωφροσύνης μηχανὴν πεποιημένη· σὺ δ' ἆρα, Ἁβροκόμη, σώφρων ἔμεινας, ἤ μέ τις παρευδοκίμησεν ἄλλη καλή, ἢ μή τις ἠνάγκασέ σε ἐπιλαθέσθαι τῶν ὅρκων τε κἀμοῦ; Ταῦτ' ἔλεγε, καὶ κατεφίλει συνεχῶς· ὁ δ' Ἁβροκόμης, ἀλλ' ὀμνύω σοι, φησὶ, τὴν μόγις ἡμῖν ἡμέραν ποθεινὴν εὑρημένην, ὡς οὔτε παρθένος ἐμοί τις ἔδοξεν εἶναι καλή, οὔτ' ἄλλη τις ὀφθεῖσα ἤρεσε γυνή, ἀλλὰ τοιοῦτον εἴληφας Ἁβροκόμην καθαρὸν, οἷον ἐν Τύρῳ κατέλιπες ἐν δεσμωτηρίῳ. Ταῦτα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἀλλήλοις ἀπελογοῦντο καὶ ῥᾳδίως ἔπειθον ἀλλήλους ἐπεὶ τοῦτ' ἤθελον.)

ΙΕ'. Ἐπειδὴ δ' ἡμέρα ἐγένετο, ἐπιβάντες νεὼς, πάντ' ἐνθέμενοι τὰ αὑτῶν, ἐπανήγοντο, παραπέμποντος αὐτοὺς παντὸς τοῦ Ῥοδίων πλήθους· συναπῄει δὲ καὶ ὁ Ἱππόθοος τά θ' αὑτοῦ πάντ' ἐπαγόμενος καὶ τὸν Κλεισθένη· καὶ ἡμέραις ὀλίγαις διανύσαντες τὸν πλοῦν κατῆραν εἰς Ἔφεσον. Προεπέπυστο τὴν σωτηρίαν αὐτῶν ἡ πόλις ἅπασα· ὡς δ' ἐξέβησαν, εὐθὺς ὡς εἶχον ἐπὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος ᾔεσαν καὶ πολλὰ ηὔχοντο καὶ θύσαντες ἄλλα τ' ἀνέθεσαν ἀναθήματα καὶ δὴ καὶ τὴν γραφὴν τῇ θεῷ ἀνέθεσαν, πάνθ' ὅσα τ' ἔπαθον καὶ ὅσ' ἔδρασαν· καὶ ταῦτα ποιήσαντες, ἀνελθόντες εἰς τὴν πόλιν τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν τάφους κατεσκεύασαν μεγάλους· (ἔτυχον γὰρ ὑπὸ γήρως καὶ ἀθυμίας προτεθνηκότες), καὶ αὐτοὶ τοῦ λοιποῦ διῆγον, (ἑορτὴν ἄξοντες τὸν μετ' ἀλλήλων βίον)· καὶ ὁ Λεύκων καὶ ἡ Ῥόδη κοινωνοὶ πάντων τοῖς συντρόφοις ἦσαν. Διέγνω δὲ καὶ ὁ Ἱππόθοος ἐν Ἐφέσῳ τὸν λοιπὸν διαβιῶναι χρόνον καὶ ἤδη Ὑπεράνθους τάφον ἤγειρεν κατὰ Λέσβον, μέγαν γενόμενον· καὶ τὸν Κλεισθένη παῖδα ποιησάμενος ὁ Ἱππόθοος διῆγεν ἐν Ἐφέσῳ μεθ' Ἁβροκόμου καὶ Ἀνθείας.

formæ Clisthene, qui ei e Sicilia in Italiam eunti comes fuerat, et Anthia cum Habrocoma.

XIV. Cum dormirent alii et alta quies ubique esset, Anthia Habrocomam amplexata flebat : o vir, inquiens ac domine, te tandem recepi terra marique diu pervagata et postquam latronum minas, piratarum insidias et lenonum injurias effugerim et vincula, fossas, ligna, venena ac sepulcra evaserim; tibi talis adsum, animi mei domine Habrocoma, qualis primum Tyro in Syriam profecta sum. Nemo exorare potuit, ut in te peccarem, non Mœris in Syria, non Perilaus in Cilicia, non in Ægypto Psammis et Polyidus, non in Æthiopia Anchialaus, non Tarenti herus; atque omnes pudicitiæ artes excogitavi, ut tibi casta servarer; utrum et tu, Habrocoma, in eodem probo consilio permansisti? An alia me pulchrior tibi visa est? nemone te adigere conatus est, ut jurisjurandi et mei oblivisceerere? Hæc dicens subinde osculabatur. Habrocomes, tibi, inquit, per hunc exoptatum et vix tandem inventum diem juro, nullam mihi virginem visam fuisse pulchram, nullam placuisse mulierem, quam viderim, sed tuum recepisti Habrocomen purum, qualem Tyri in vinculis reliquisti. Tota nocte his verbis utrique se defendebant, ac facile sibi invicem persuadebant, rem, ut erat, esse desiderantes.

XV. Ubi illuxit, conscensa nave, omnibus impositis, discedunt : deduxerat illos omnis Rhodiorum multitudo et Hippothous una secutus est, rem omnem et Clisthenem abducens; aliquot dierum navigatione Ephesum venere. Civitas omnis sospites adventare eos antea audierat. Navibus egressi statim eodem, quo erant, habitu, ædem Dianæ adeunt : preces multæ et sacrificia, et dona alia posita, et titulum iis, quæ fecerant, aut passi fuerant, inscriptum. His peractis in urbem redeuntes exstruxere monumenta magnifica parentibus, erant enim senio atque ægritudine præmortui, ipsi reliquum ætatis ceu festum diem in lætitia una degerunt. Leuco et Rhoda bonorum omnium quæ collactanei possidebant participes erant. Hippothous quoque statuit Ephesi reliquum vitæ tempus traducere, sepulcro magnifico in Lesbo Hyperanthi exstructo · Clisthenem vero sibi filium adoptavit et Ephesi vixit cum Habrocoma et Anthia.

HELIODORUS.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ

ΑΙΘΙΟΠΙΚΩΝ

ΒΙΒΛΙΑ ΔΕΚΑ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Α'. Ἡμέρας ἄρτι διαγελώσης καὶ ἡλίου τὰς ἀκρωρείας καταυγάζοντος, ἄνδρες ἔνοπλοι λῃστρικοὶ ὄρους ὑπερκύψαντες, ὃ δὴ κατ' ἐκβολὰς τοῦ Νείλου καὶ στόμα τὸ καλούμενον Ἡρακλεωτικὸν ὑπερτείνει, μικρὸν ἐπιστάντες, τὴν ὑποκειμένην θάλατταν ὀφθαλμοῖς ἐπήρχοντο· καὶ τῷ πελάγει τὸ πρῶτον τὰς ὄψεις ἐπαφέντες, ὡς οὐδὲν ἄγρας λῃστρικῆς ἐπηγγέλλετο μὴ πλεόμενον, ἐπὶ τὸν πλησίον αἰγιαλὸν τῇ θέᾳ κατήγοντο· καὶ ἦν τὰ ἐν αὐτῷ τοιάδε. Ὁλκὰς ἀπὸ πρυμνησίων ὥρμει, τῶν μὲν ἐμπλεόντων χηρεύουσα, φόρτου δὲ πλήθουσα· καὶ τοῦτο γὰρ ἦν συμβαλεῖν καὶ τοῖς πόρρωθεν· τὸ γὰρ ἄχθος ἄχρι καὶ ἐπὶ τρίτου ζωστῆρος τῆς νεὼς τὸ ὕδωρ ἀνέθλιβεν. Ὁ δ' αἰγιαλὸς μεστὸς ἅπας σωμάτων νεοσφαγῶν τῶν μὲν ἄρδην ἀπολωλότων, τῶν δ' ἡμιθνήτων καὶ μέλεσι [τῶν σωμάτων] ἔτι σπαιρόντων, ἄρτι πεπαῦσθαι τὸν πόλεμον κατηγορούντων. Ἦν δ' οὐ πολέμου καθαροῦ τὰ φαινόμενα σύμβολα, ἀλλ' ἀναμέμικτο καὶ εὐωχίας οὐκ εὐτυχοῦς ἀλλ' εἰς τοῦτο ληξάσης ἐλεεινὰ λείψανα· τράπεζαι τῶν ἐδεσμάτων ἔτι πλήθουσαι καὶ ἄλλαι πρὸς τῇ γῇ τῶν κειμένων ἐν χερσὶν ἀνθ' ὅπλων ἐνίοις παρὰ τὴν μάχην γεγενημέναι, (ὁ γὰρ πόλεμος ἐσχεδίαστο), ἕτεραι δ' ἄλλους ἔκρυπτον, ὡς ᾤοντο, ὑπελθόντας· κρατῆρες ἀνατετραμμένοι καὶ χειρῶν ἔνιοι τῶν ἐσχηκότων ὑπορρέοντες, τῶν μὲν πιόντων, τῶν δ' ἀντὶ λίθων κεχρημένων. Τὸ γὰρ αἰφνίδιον τοῦ κακοῦ τὰς χρείας ἐκαινοτόμει καὶ βέλεσι κεχρῆσθαι τοῖς ἐκπώμασιν ἐδίδασκεν. Ἔκειντο δὲ, ὁ μὲν πελέκει τετρωμένος, ὁ δὲ κάχληκι βεβλημένος, αὐτόθεν ἀπὸ τῆς ῥαχίας πεπορισμένῳ, ἕτερος ξύλῳ κατεαγὼς, ὁ δὲ δαλῷ κατάφλεκτος, καὶ ἄλλος ἄλλως· οἱ δὲ πλεῖστοι βελῶν ἔργον καὶ τοξείας γεγενημένοι. Καὶ μυρίον εἶδος ὁ δαίμων ἐπὶ μικροῦ τοῦ χωρίου μετεσκεύασεν, οἶνον αἵματι μιάνας καὶ συμποσίοις πόλεμον ἐπιστήσας, πότους καὶ φόνους, σπονδὰς καὶ σφαγὰς ἐπισυνάψας καὶ τοιοῦτον θέατρον λῃσταῖς Αἰγυπτίοις ἐπιδείξας. Οἱ γὰρ δὴ κατὰ τὸ ὄρος θεωροὺς ἑαυτοὺς τῶνδε καθιστάντες, οὐδὲ συνιέναι τὴν σκηνὴν ἐδύναντο, τοὺς μὲν ἑαλωκότας ἔχοντες, οὐδαμοῦ δὲ τοὺς κεκρατηκότας ὁρῶντες· καὶ τὴν μὲν νίκην λαμπρὰν, τὰ λάφυρα δ' ἀσκύλευτα, καὶ τὴν ναῦν μόνην ἀνδρῶν μὲν ἔρημον, τἄλλα δ' ἄσυλον, ὥσπερ ὑπὸ πολλῶν φρουρουμένην καὶ

HELIODORI

ÆTHIOPICORUM

LIBRI DECEM.

LIBER PRIMUS.

I. Cum primum dies illucesceret et sol cacumina montium illustraret, viri armati rapto vivere soliti, supra montem, qui ad influxum Nili in mare et ostium quod Heracleoticum appellatur protenditur, erecti, paullulum consistentes, mare subjectum contemplabantur. Cumque initio in pelagus oculos conjecissent, nec quidquam applicaret, quod spem prædæ ostenderet, in propinquum litus adspectum referebant. Erant autem in ipso res ejusmodi. Navis rudentibus ad continentem religata quiescebat, vacua navigantibus, sed plena oneris: quod vel iis, qui procul aberant, conjectura assequi licuit. Onus enim usque ad tertiam zonam navis aquam premebat. At in litore plena erant omnia recens cæsorum hominum, partim prorsus exstinctorum, partim semimortuorum, partibus corporum adhuc palpitantium, et nuper finitum bellum declarantium. Ceterum non erant justi prœlii indicia, quæ apparebant, sed mixtæ fuerunt infausti convivii, atque ejusmodi finem sortiti, miserabiles reliquiæ: mensæ nimirum dapibus refertæ, quarum aliæ humi in manibus cæde stratorum jacebant, cum armorum loco quibusdam in pugna, ut ex improviso orto bello, fuissent; aliæ eos, qui se absconderant, ut opinabantur, occultabant. Præterea pateræ eversæ et ex manibus quædam effluentes, partim eorum, qui biberant, partim eorum, qui pro lapidibus illis usi fuerant. Subitum enim malum novum usum afferebat et jaculorum loco poculis uti docebat. Jacebant vero, hic securi vulneratus, ille testa litorea ictus, quæ indidem ex litore suppeditarat: alius ligno confractis membris, non nemo torre adustus, alii alio modo; plurimi autem jaculis arcu emissis confixi. Denique multiplicem speciem parvo in spatio numen exhibuerat, vinum sanguine imbuens et convivio bellum adjungens, cædes potionibus, libationes mactationibus promiscue miscens et tale theatrum prædonibus Ægyptiis instruens. Hi enim cum se in monte spectatores harum rerum præbuissent, spectaculum intelligere neutiquam potuerunt: cum prostratos ibi aliquos cernerent, nusquam autem victores conspicerent: tum victoriam manifestam, spolia vero non detracta, et navem solam vacuam quidem viris, ceterum intactam, non secus ac multorum præsidio munitam et

ὥσπερ ἐν εἰρήνῃ σαλεύουσαν. Ἀλλὰ καίπερ τὸ γεγονὸς ὅ τι ποτ' ἐστὶν ἀποροῦντες, εἰς τὸ κέρδος ἔβλεπον καὶ ἐπὶ τὴν λείαν, αὐτοὺς νικητὰς ἀποδείξαντες, ὥρμησαν.

Β'. Ἤδη δ' αὐτοῖς κεκινηκόσιν ἄποθεν μικρὸν τῆς νεὼς καὶ τῶν κειμένων, θέαμα προσπίπτει τῶν προτέρων ἀπορώτερον. Κόρη καθῆστο ἐπὶ πέτρας, ἀμήχανόν τι κάλλος καὶ θεὸς εἶναι ἀναπείθουσα, τοῖς μὲν παροῦσι περιαλγοῦσα, φρονήματος δ' εὐγενοῦς ἔτι πνέουσα· δάφνῃ τὴν κεφαλὴν ἔστεπτο καὶ φαρέτρα τῶν ὤμων ἐξῆπτο καὶ τῷ λαιῷ βραχίονι τὸ τόξον ὑπεστήρικτο, ἡ λοιπὴ δὲ χεὶρ ἀφροντίστως ἀπῃωρεῖτο· μηρῷ δὲ τῷ δεξιῷ τὸν ἀγκῶνα θατέρας χειρὸς ἐφεδράζουσα καὶ τοῖς δακτύλοις τὴν παρειὰν ἐπιτρέψασα, κάτω νεύουσα καί τινα προκείμενον ἔφηβον περισκοποῦσα, τὴν κεφαλὴν ἀνεῖχεν. Ὁ δὲ τραύμασι μὲν κατῄκιστο καὶ μικρὸν ἀναφέρων ὥσπερ ἐκ βαθέος ὕπνου τοῦ παρ' ὀλίγον θανάτου κατεφαίνετο. Ἤνθει δὲ καὶ ἐν τούτοις ἀνδρείῳ τῳ κάλλει, καὶ ἡ παρειὰ καταρρέοντι τῷ αἵματι φοινιττομένη, λευκότητι πλέον ἀντέλαμπεν. Ὀφθαλμοὺς δ' ἐκείνου, οἱ μὲν πόνοι κατέσπων, ἡ δ' ὄψις τῆς κόρης ἐφ' ἑαυτὴν ἀνεῖλκε καὶ τοῦτο ὁρᾶν αὐτοὺς ἠνάγκαζεν, ὅτι ἐκείνην ἑώρων. Ὡς δὲ πνεῦμα συλλεξάμενος καὶ βύθιόν τι ἀσθμήνας, λεπτὸν ὑπεφθέγξατο, καί, Ὦ γλυκεῖα, ἔφη, σώζῃ μοι ὡς ἀληθῶς, ἢ γέγονας καὶ αὐτὴ τοῦ πολέμου πάρεργον, οὐκ ἀνέχῃ δ' ὅμως οὐδὲ μετὰ θάνατον ἀποστατεῖν ἡμῶν, ἀλλὰ φάσμα τὸ σὸν καὶ ψυχὴ τὰς ἐμὰς περιέπει τύχας; Ἐν σοί, ἔφη, τὰ ἐμά, ἡ κόρη, σώζεσθαί τε καὶ μή. Τοῦτο γοῦν ὁρᾷς, (δείξασα ἐπὶ τῶν γονάτων ξίφος) εἰς δεῦρο ἤργησεν ὑπὸ τῆς σῆς ἀναπνοῆς ἐπεχόμενον. Καὶ ἅμα λέγουσα, ἡ μὲν τῆς πέτρας ἀνέθορεν· οἱ δ' ἐπὶ τοῦ ὄρους, ὑπὸ θαύματος ἅμα καὶ ἐκπλήξεως, ὥσπερ ὑπὸ πρηστῆρος [τῆς ὄψεως] βληθέντες, ἄλλος ἄλλον ὑπεδύετο θάμνον· μεῖζον γάρ τι καὶ θειότερον αὐτοῖς ὀρθωθεῖσα ἔδοξε, τῶν μὲν βελῶν τῇ ἀθρόᾳ κινήσει κλαγξάντων, χρυσοϋφοῦς δὲ τῆς ἐσθῆτος πρὸς τὸν ἥλιον ἀνταυγαζούσης, καὶ τῆς κόμης ὑπὸ τῷ στεφάνῳ βακχεῖον σοβουμένης καὶ τοῖς νώτοις πλεῖστον ὅσον ὑποτρεχούσης. Τοὺς μὲν ταῦτ' ἐξεδειμάτου, καὶ πλέον τῶν ὁρωμένων ἡ τῶν γενομένων ἄγνοια. Οἱ μὲν γὰρ θεόν τινα ἔλεγον, ἢ Ἄρτεμιν, ἢ τὴν ἐγχώριον Ἶσιν· οἱ δ' ἱέρειαν ὑπό του θεῶν ἐκμεμηνυῖαν καὶ τὸν ὁρώμενον πολὺν φόνον ἐργασαμένην. Καὶ οἱ μὲν ταῦτ' ἐγίγνωσκον· τὰ ὄντα δ' οὔπω ἐγίγνωσκον. Ἡ δ' ἀθρόον κατενεχθεῖσα ἐπὶ τὸν νεανίαν καὶ πανταχόθεν αὐτῷ περιχυθεῖσα, ἐδάκρυεν, ἐφίλει, κατέματτεν, ἀνῴμωζεν, ἠπίστει κατέχουσα. Ταῦθ' ὁρῶντες οἱ Αἰγύπτιοι πρὸς ἑτέρας ἐννοίας τὴν γνώμην μετέβαλον, καὶ ποῦ ταῦτ' ἂν εἴη θεοῦ τὰ ἔργα, λέγοντες, ποῦ δ' ἂν νεκρὸν σῶμα φιλοίη δαίμων οὕτω περιπαθῶς; τολμᾶν ἀλλήλοις παρεκελεύοντο καὶ πορευθέντες ἐγγύθεν, λαμβάνειν τὴν τῶν ἀληθῶν γνῶσιν. Ἀναλαβόντες οὖν ἑαυτοὺς καταθέουσι, καὶ τὴν κόρην ἔτι πρὸς τοῖς τραύμασιν οὖσαν

tanquam in tranquillo vacillantem. Tametsi autem, quid esset rei, ignorarent, nihilo minus tamen lucrum spectabant. Se igitur victores esse cum statuissent, ad prædam capiendam progressi sunt.

II. Cumque jam non procul abessent a nave et iis qui mortui jacebant, spectaculum illis contingit longe quam priora perplexius. Virgo sedebat in rupe, insigni quadam forma prædita, quæque dea credi posset; ob præsentem quidem sortem non mediocri dolore affecta, verum generosos spiritus adhuc gerens. Lauro caput redimitum habebat, pharetra vero pendebat ab humeris, porro sub sinistro brachio arcus collocatus fuit, reliqua manus negligenter demissa. Dextro autem femori cubito alterius manus incumbens ac digitis amplexa genas, deorsum spectans, et quemdam jacentem ephebum contuens, caput immotum tenebat. At ille vulneribus laceratus erat et paullulum tantum sese erigere tanquam ex profundo somno fere ipsius mortis videbatur. Verum vel in his florebat virili quadam pulchritudine, et gena defluxu sanguinis cruentata, magis tamen candore resplendebat. Oculos vero ipsius dolor deprimebat, vultus autem virgo ad sese trahebat, atque videre cogebantur, quod illam videbant. Ut vero spiritum collegit, difficulter admodum respirans, languide prolocutus est, et, O suavium, inquit, salvane es revera, an et tu quoque ad belli cladem accessisti, nec potes tamen, ne post mortem quidem, a nobis divelli, sed spectrum et manes tui obeundo observant fortunas meas? In te sita sunt, inquit virgo, mea omnia : denique, utrum vivam, nec ne. Hic igitur, vides, (ostenso gladio supra genua) hactenus cessavit, propter tuam respirationem cohibitus. Ac simulatque elocuta est, illico de petra desiluit. Illi vero supra montem præ admiratione simul et terrore, tanquam fulmine icti alius aliud subibat arbustum. Majus enim quiddam, magisque divinum, erecta illis esse videbatur, cum sagittæ repentina commotione clangorem edidissent, auro vero intexta vestis ad solem resplenderet, et capillus sub corona bacchico more jactaretur ac magnam tergi partem occuparet. Hos quidem hæc perterrefaciebant : multoque magis quam illa, quæ videbantur, eorum quæ patrata fuerant, ignorantia. Quidam enim deam quamdam esse dicebant, aut Dianam aut ejus loci præsidem Isin : quidam vero sacerdotem divino furore afflatam, quæ ingentem stragem, quæ apparebat, edidisset. Hæc igitur judicabant, rem ipsam nondum sciebant. At illa subito delata ad adolescentem et illi undequaque circumfusa, flebat, osculabatur, abstergebat cruorem, ejulabat, et quamvis illum teneret, vix tamen ipsa sibi credebat. Quod cum animadverterent Ægyptii, mentem in aliam mutavere sententiam : An hæc sunt opera deæ? dicentes : mortuumne oscularetur numen tanta commiseratione? Audendum sibi esse atque abeundum et quid revera esset cognoscendum censebant. Cum itaque se recepissent, decurrunt, virginemque adhuc apud vulnera

τοῦ νεανίου καταλαμβάνουσι· καὶ ἐπιστάντες ὄπισθεν, εἶχον ἑαυτοὺς, οὔτε τι λέγειν, οὔτε τι πράττειν ἀποθαρροῦντες. Κτύπου δὲ περιηχήσαντος, καὶ τῆς αὐτῶν σκιᾶς τοῖς ὀφθαλμοῖς παρεμπεσούσης, ἀνένευσεν ἡ κόρη· καὶ ἰδοῦσα, αὖθις ἐπένευσε, πρὸς μὲν τὸ ἄηθες τῆς χροιᾶς καὶ τὸ λῃστρικὸν τῆς ὄψεως ἐν ὅπλοις δεικνυμένης οὐδὲ κατὰ μικρὸν ἐκπλαγεῖσα, πρὸς δὲ τὴν θεραπείαν τοῦ κειμένου πᾶσαν αὑτὴν τρέπουσα. Οὕτως ἄρα πόθος ἀκριβὴς καὶ ἔρως ἀκραιφνὴς τῶν μὲν ἔξωθεν προσπιπτόντων ἀλγεινῶν τε καὶ ἡδέων πάντων ὑπερφρονεῖ, πρὸς ἓν δὲ τὸ φιλούμενον καὶ ὁρᾷν καὶ συννεύειν τὸ φρόνημα καταναγκάζει.

Γʹ. Ὡς δὲ παραμείψαντες οἱ λῃσταὶ κατὰ πρόσωπον ἔστησαν καί τι καὶ μέλλειν ἐπιχειρεῖν ἐῴκεσαν, αὖθις ἡ παῖς ἀνένευσε, καὶ μέλανας ἰδοῦσα τὴν χροιὰν καὶ τὴν ὄψιν αὐχμηροὺς, Εἰ μὲν εἴδωλα τῶν κειμένων ἐστε, φησὶν, οὐκ ἐν δίκῃ παρενοχλεῖτε ἡμῖν· οἱ μὲν γὰρ πλεῖστοι χερσὶ ταῖς ἀλλήλων ἀνῄρησθε· ὅσοι δὲ πρὸς ἡμῶν, ἀμύνης νόμῳ καὶ ἐκδικίας τῆς εἰς σωφροσύνην ὕβρεως πεπόνθατε· εἰ δέ τινες τῶν ζώντων ἐστὲ, λῃστρικὸς μὲν ὑμῖν, ὡς ἔοικεν, ὁ βίος, εἰς καιρὸν δ' ἥκετε, λύσατε τῶν περιεστηκότων ἀλγεινῶν, φόνῳ τῷ καθ' ἡμῶν δρᾶμα τὸ περὶ ἡμᾶς καταστρέψαντες. Ἡ μὲν ταῦτ' ἐπετραγῴδει. οἱ δὲ, οὐδὲν συνιέναι τῶν λεγομένων ἔχοντες, τοὺς μὲν αὐτοῦ καταλείπουσιν, ἰσχυρὰν αὐτοῖς φυλακὴν τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν ἐπιστήσαντες, ἐπὶ δὲ τὴν ναῦν ὁρμήσαντες, τὸν φόρτον ἐξήντλουν, τῶν μὲν ἄλλων ὑπερορῶντες, πολλῶν ὄντων καὶ ποικίλων, χρυσοῦ δὲ καὶ ἀργύρου καὶ λίθων πολυτίμων καὶ σηρικῆς ἐσθῆτος, ὅση δύναμις ἑκάστοις, ἐκφοροῦντες. Ἐπεὶ δ' ἅλις ἐδόκει ἔχειν, καὶ τοσαῦτ' ἦν ὡς καὶ λῃστρικὴν κορέσαι πλεονεξίαν, τὴν λείαν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καταθέντες, εἰς φορτία καὶ μοίρας κατενέμοντο, οὐ πρὸς τὴν ἑκάστου τῶν ληφθέντων ἀξίαν ἀλλὰ πρὸς τὸ ἴσον βάρος τὴν νέμησιν ποιούμενοι. Τὰ δὲ περὶ τὴν κόρην καὶ τὸν νεανίαν ἐν δευτέροις πράξειν ἔμελλον. Κἀν τούτῳ δὲ πλῆθος ἕτερον ἐφίσταται λῃστρικὸν, ἱππέων δύο τοῦ τάγματος ἡγουμένων· ὅπερ ὡς εἶδον οἱ πρότεροι, οὔτε χεῖρας ἀνταράμενοι, οὔτε τι τῶν σκύλων ἀπενεγκάμενοι, τοῦ μὴ ἐπιδιωχθῆναι ἕνεκεν, ὡς δρόμου εἶχον, ἔφευγον· αὐτοὶ μὲν ἐς δέκα τὸν ἀριθμὸν ὄντες, τρὶς δὲ τοσούτους τοὺς ἐπελθόντας θεασάμενοι. Καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὴν κόρην δεύτερον ἤδη ἡλίσκοντο, οὐδέπω ληφθέντες, οἱ δὲ λῃσταὶ πρὸς τὴν διαρπαγὴν, καὶ ταῦτα σπεύδοντες, ὑπὸ τῆς τῶν ὁρωμένων ἀγνοίας ἅμα καὶ ἐκπλήξεως, τέως ἀνεστέλλοντο· τοὺς μὲν γὰρ πολλοὺς φόνους, ὑπὸ τῶν προτέρων γεγενῆσθαι λῃστῶν εἴκαζον, τὴν κόρην δ' ὁρῶντες ἐν ξένῃ καὶ περιβλέπτῳ τῇ στολῇ καὶ τῶν μὲν προσπιπτόντων φοβερῶν ὡς ἂν μηδὲ γιγνομένων ὑπερορῶσαν, ὅλην δὲ τοῦ νεανίου πρὸς τοῖς τραύμασιν οὖσαν καὶ ὡς ἴδιον τὸ ἐκείνου πάθος ἀλγοῦσαν, τὴν μὲν τοῦ κάλλους καὶ τοῦ φρονήματος ἐθαύμαζον, τὸν δὲ καὶ τραυματίαν ἐξεπλήττοντο· τοιοῦτος τὴν μορφὴν καὶ

adolescentis deprehendunt : et a tergo consistentes, reprimunt sese, nihil neque loqui amplius, neque agere ausi. Circumsonante vero strepitu et umbra illorum incidente in oculos, erexit sese virgo : et postquam respexit, rursus deorsum inclinavit, inusitato coloris conspectu et prædonum armatorum specie ne minimum quidem perterrita, ad curationem autem jacentis tota sese componens. Sic omnino desiderium vehemens et sincerus amor omnia quæ extrinsecus adveniunt molesta aut jucunda despicit : in unum vero id quod egregie animo carum est intueri et in eo totum animum atque omnem curam ponere cogit.

III. Cum vero prætereuntes prædones in fronte constitissent et aliquid aggressuri esse viderentur, rursus respexit et colore nigro esse conspicata, ac facie squalida : Si jacentium estis, inquit, spectra, immerito nobis negotium facessitis : plurimi enim vestris ipsorum manibus interfecti estis. Quod si qui a nobis, jure defensionis et ad depellendam a pudicitia injuriam id accidit. Sin estis aliqui ex illis, qui vivunt, prædonum vitam, ut apparet, amplectimini, tempore autem advenistis, liberate præsentibus calamitatibus, cæde hunc actum nostrum terminantes. Illa quidem ad hunc modum tragice lamentabatur, at illi, cum neque ea, quæ dicerentur, intelligere possent, eos ibi relinquunt, firma illis custodia imbecillitate ipsorum adhibita. Ad navem vero properantes, onus exponebant; aliis spretis, multa autem erant et varia, auri et argenti et lapidum pretiosorum et serici, quantum quisque poterat, efferentes. Cumque jam satis esse videretur, et tot res erant ut et prædonum cupiditatem satiarent, præda in litore posita, eam in onera et portiones distribuebant, non dignitate singulorum, quæ accepta fuerant, sed æquali pondere partitionem instituentes. De virgine et adolescente postea fuerant acturi. Interim altera multitudo prædonum advenit, duobus equitibus ordinem ducentibus. Quod cum vidissent priores, ne manus quidem opponere ausi, nec ulla re ex spoliis ablata, ne insequendi hosti ansam darent, concitato cursu fugiebant, cum non plures essent, quam decem, triplo autem numerum advenientium superare cernerent. Ac virgo quidem secundo jam capiebatur, nondum tamen capta. Prædones autem, etsi ad direptionem festinabant, tamen præ inscitia eorum quæ videbant ac formidine, aliquamdiu se reprimebant. Magnam enim stragem illam, a prioribus prædonibus editam esse arbitrabantur, sed virginem intuentes, cum peregrina et conspicua stola, ea pericula quæ ei imminerent non secus ac si nulla essent contemnentem, totam vero in vulnera adolescentis intentam, et illius dolorem perinde ac suum graviter ferentem, cum hujus pulchritudinem et magnitudinem animi mirabantur, tum saucii adspectu per-

τοσοῦτος τὸ μέγεθος ἔκειτο, κατὰ μικρὸν ἤδη πως ἀνειληφὼς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὸ σύνηθες βλέμμα ἀποκαθιστάμενος.

Δ'. Ὀψὲ δὴ οὖν [ποτε] πλησιάσας ὁ λῄσταρχος ἐπιβάλλει τε τῇ κόρῃ τὴν χεῖρα καὶ ἀνίστασθαί [τε] καὶ ἕπεσθαι ἐκέλευεν. Ἡ δὲ τῶν μὲν λεγομένων οὐδὲν συνιεῖσα, τὸ δὲ προσταττόμενον συμβαλοῦσα, συνεφείλκετο τὸν νεανίσκον, οὐδ' αὐτὸν μεθιέντα, καὶ τὸ ξίφος ἐπιφέρουσα τοῖς στέρνοις, ἑαυτὴν ἀποσφάξειν ἠπείλει, εἰ μὴ ἀμφοτέρους ἄγοιεν. Συνεὶς οὖν ὁ λῄσταρχος τὸ μέν τι τοῖς λεγομένοις, πλέον δὲ τοῖς νεύμασι, καὶ ἅμα συνεργὸν ἕξειν εἰς τὰ μέγιστα τὸν νεανίαν, εἰ περισωθείη, προσδοκήσας, καταβιβάσας τόν θ' ὑπασπιστὴν καὶ ἑαυτὸν τῶν ἵππων, ἀνατίθεται τοὺς αἰχμαλώτους, τοὺς μὲν ἄλλους τὰ λάφυρα συσκευασαμένους ἕπεσθαι προστάξας, αὐτὸς δ' ἐκ ποδὸς παραθέων καὶ προσανέχων, εἴ ποί τις αὐτῶν περιτρέποιτο. Καὶ ἦν δόξης οὐκ ἐκτὸς τὸ γιγνόμενον· δουλεύειν ὁ ἄρχων ἐφαίνετο καὶ ὑπηρετεῖσθαι ὁ κρατῶν τοῖς ἑαλωκόσιν ᾑρεῖτο. Οὕτως εὐγενείας ἔμφασις καὶ κάλλους ὄψις καὶ λῃστρικὸν ἦθος οἶδεν ὑποτάττειν καὶ κρατεῖν καὶ τῶν αὐχμηροτέρων.

Ε'. Παραμείψαντες οὖν ὅσον δύο στάδια τὸν αἰγιαλὸν, ἐκτραπέντες, εὐθὺ τοῦ ὄρους πρὸς τὰ ὄρθια ἐχώρουν, τὴν θάλατταν ἐν δεξιᾷ ποιησάμενοι, καὶ ὑπερβάντες χαλεπῶς τὰς ἀκρωρείας ἐπί τινα λίμνην κατὰ θατέραν τοῦ ὄρους πλευρὰν ὑπερτείνουσαν ἠπείγοντο. Ἦν δὲ τοιάδε τις. Βουκόλια μὲν σύμπας κέκληται πρὸς Αἰγυπτίων ὁ τόπος· ἔστι δὲ κοιλὰς τῆς αὐτόθι γῆς, τοῦ Νείλου ὑπερεκχύσεις τινὰς ὑποδεχομένη καὶ λίμνη γιγνομένη, τὸ μὲν κατὰ μέσον βάθος ἄπειρον, περὶ δὲ τὰς ἄκρας εἰς ἕλος ἀποτελευτῶσα. Ὃ γὰρ ταῖς θαλάτταις αἰγιαλοὶ, τοῦτο ταῖς λίμναις τὰ ἕλη γίγνεται. Ἐν δὴ τούτοις, ὅσον Αἰγυπτίων λῃστρικὸν πολιτεύεται, ὁ μὲν ἐπὶ γῆς ὀλίγης, εἴ πῄ τις ὑπερέχει τοῦ ὕδατος, καλύβην πηξάμενος, ὁ δ' ἐπὶ [τοῦ] σκάφους βιοτεύει, πορθμεῖον τὸ αὐτὸ καὶ οἰκητήριον ἔχων. Ἐπ' αὐτοῦ μὲν αὐτοῖς αἱ γυναῖκες ἐριθεύουσιν, ἐπ' αὐτοῦ δ' ἀποτίκτουσιν. Εἰ δὲ γένοιτο παιδίον, τὰ μὲν πρῶτα τῷ μητρῴῳ γάλακτι, τὰ δ' ἀπὸ τούτου τοῖς ἀπὸ τῆς λίμνης ἰχθύσι πρὸς ἥλιον ὀπτωμένοις ἐκτρέφει. Ἕρπειν δ' ὀρεγόμενον εἰ αἴσθοιτο, ἱμάντα τῶν σφυρῶν ἐξάψας, ὅσον ἐπ' ἄκρου τοῦ σκάφους ἢ τῆς καλιᾶς προβαίνειν ἐπέτρεψε, καινόν τινα χειραγωγὸν αὐτῷ τὸν δεσμὸν τοῦ ποδὸς ἐπιστήσας.

Ϛ'. Καί πού τις βουκόλος ἀνὴρ ἐτέχθη τ' ἐν τῇ λίμνῃ καὶ τροφὸν ἔσχε ταύτην καὶ πατρίδα τὴν λίμνην ἐνόμισεν, ἱκανὴν δὲ, φρούριον ἰσχυρὸν εἶναι λῃσταῖς· διὸ καὶ συρρεῖ ἐπ' αὐτὴν ὁ τοιοῦτος βίος, τῷ μὲν ὕδατι πάντες ὅσα τείχει χρώμενοι, τὸν δὲ πολὺν κατὰ τὸ ἕλος κάλαμον, ἀντὶ χαρακώματος προβεβλημένοι· σκολιὰς γάρ τινας ἀτραποὺς τεμόμενοι καὶ πολλοῖς ἑλιγμοῖς πεπλανημένας, καὶ σφίσι μὲν διὰ τὴν γνῶσιν ῥᾳστας, τοῖς δ' ἄλλοις ἀπόρους τοὺς διέκπλους κατα-

cellebantur. Tali forma præditus et tam procera statura corporis jacebat. Jam enim paullulum sese collegerat et vultus pristinum statum revocarat.

IV. Tandem post longum tempus, cum appropinquasset is qui illis prædonibus imperabat injicit manum virgini et surgere ac sequi jubet. Illa vero etsi nihil intelligebat eorum, quæ dicebantur, tamen id, quod imperabatur, conjectura assequens, trahebat una adolescentem, alioqui neque ipsum eam dimittentem: et gladium pectori admovens, minabatur, se sibi mortem conscituram esse, nisi utrumque abducerent. Quod cum dux partim ex sermone ac magis ex ipso gestu intellexisset, simul etiam se adolescente ad res maximas adjutore usurum sperans, si convaluisset, descendens ex equo ipse atque idem scutifero facere jusso, imponit captivos, reliquis quidem, ut spoliis collectis sequerentur, imperans, ipse autem e vestigio juxta currens et observans, si forte quis ex ipsis laberetur. Nec vacabat gloria id quod fiebat. Servire is qui imperabat videbatur et victor ministrare captis in animum inducebat. Sic enim nobilitatis specimen et pulchritudinis adspectus vel prædonum ingenium sibi subjicere et vincere feriores potest.

V. Emensi igitur ad duo stadia itineris juxta litus, deflexerunt recta ad radices montis et mari ad dextram relicto ac superato cacumine montis, ad lacum quemdam ad alterum latus montis protensum properabant, qui erat ejusmodi. Pascuum vocatus est totus locus ab Ægyptiis. Est autem vallis in illo ipso tractu, exundationes quasdam Nili recipiens et lacus existens, in medio altitudine infinita, circa oras autem in paludem desinens. Quod enim mari litora, hoc paludes lacubus fiunt. Ibi prædones Ægyptii, quotquot suam rempublicam habent, alius sicubi pauxillum terræ ex aqua eminet, tugurio compacto, alius in navigio vitam agit, eodem in transvectione et habitando utens. In hoc illis mulieres lanam faciunt, in eodem quoque pariunt. Edito autem infante, primum materno lacte, postea piscibus ex lacu ad solem assis eum nutrit. Quod si senserit eum reptare cupere, funiculo religato ad talos, ad extremum tantum navigii aut tugurii procedere permittit, novum quemdam ductorem vinculum pedis illi adhibens.

VI. Atque ita plurimi bubulcorum nasci solent in lacu eundemque nutricem habent ac patriam sibi et idoneum propugnaculum ad tuendos latrones putant. Idcirco quoque ad illum confluit tale genus hominum. Nempe aqua omnes tanquam muro utuntur. Porro magna vis arundinis, quæ est in palude, pro vallo ante illos objecta est. Cum enim obliquas quasdam semitas et multis anfractibus implicatas excidissent, et sibi propter peritiam faciles,

σκευάσαντες, μέγιστον ὀχύρωμα πρὸς τὸ μὴ ἄν τι παθεῖν ἐξ ἐπιδρομῆς ἐμηχανήσαντο. Καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν λίμνην καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ βουκόλους ὧδέ πως ἔχει.

Ζ'. Ἤδη δ' ἡλίου πρὸς δυσμὰς ἰόντος, ἀφικνοῦνται πρὸς αὐτὴν οἱ ἀμφὶ τὸν λῄσταρχον· καὶ οἱ μὲν, τῶν θ' ἵππων ἀπεβίβαζον τοὺς νέους καὶ τὴν λείαν ἐνετίθεντο τοῖς σκάφεσιν, ὁ δὲ πολὺς τῶν κατὰ χώραν μεινάντων λῃστῶν ὅμιλος, ἄλλος ἄλλοθεν τοῦ ἕλους ἐκδὺς, ἀνεφαίνετο καὶ συνέθεον καὶ τὸν λῄσταρχον οἱονεὶ βασιλέα τινὰ ἑαυτῶν προσαπαντῶντες ὑπεδέχοντο. Τῶν δὲ λαφύρων τὸ πλῆθος ὁρῶντες καὶ τὸ κάλλος τῆς κόρης θεσπέσιόν τι χρῆμα περισκοποῦντες, ἱερά τινα ἢ ναοὺς πολυχρύσους ἀποσεσυλῆσθαι παρὰ τῶν ὁμοτέχνων ὑπελάμβανον, προσαφῃρῆσθαι δὲ καὶ τὴν ἱέρειαν αὐτὴν, ἢ καὶ αὐτὸ ἔμπνουν μετῆχθαι τὸ ἄγαλμα διὰ τῆς κόρης, ὑπ' ἀγροικίας εἴκαζον· καὶ πολλὰ τὸν λῄσταρχον τῆς ἀνδραγαθίας εὐφημοῦντες ἐπὶ τὴν οἴκησιν αὐτοῦ παρέπεμπον. Ἡ δὲ νησίδιον ἦν ἄποθεν τῶν ἄλλων, εἰς καταγώγιον μόνῳ σὺν ὀλίγοις τοῖς περὶ αὐτὸν ἀπονενεμημένον. Ἐνταῦθ' ὡς κατήχθη, τοὺς μὲν πολλοὺς οἴκαδε ἀπιέναι προσέταττεν, εἰς τὴν ὑστεραίαν ἅπαντας ἥκειν ὡς αὐτὸν ἐπιστείλας, αὐτὸς δὲ σὺν ὀλίγοις τοῖς εἰωθόσιν ὑπολειφθεὶς καὶ δείπνου πρὸς βραχὺ τοῖς τ' ἄλλοις μεταδοὺς καὶ αὐτὸς μεταλαβὼν, τοὺς μὲν νέους Ἕλληνί τινι παραδίδωσι νεανίσκῳ, οὐ πρὸ πολλοῦ παρ' αὐτοῖς αἰχμαλώτῳ γεγονότι, τοῦ διαλέγεσθαι ἕνεκεν καλύβης τῆς ἑαυτοῦ πλησίον ἀποκληρώσας, τά τ' ἄλλα ἐπιμεληθῆναι τοῦ νέου προστάξας καὶ τὴν κόρην ἀνύβριστον ἀπὸ πάντων διαφυλάττειν. Αὐτὸς δὲ καμάτῳ τε τῆς ὁδοιπορίας βαρούμενος καὶ φροντίδι τῶν παρόντων συνεχόμενος πρὸς ὕπνον ἐτέτραπτο.

Η'. Σιγῆς δὲ τὸ ἕλος κατεχούσης καὶ νυκτὸς εἰς πρώτην φυλακὴν προελθούσης, τὴν ἐρημίαν τῶν ὀχλησάντων εὐπορίαν εἰς θρήνους οἱ περὶ τὴν κόρην ἐλάμβανον· ἀνακινούσης αὐτῆς, οἶμαι, πλέον τὰ πάθη τῆς νυκτὸς, ἅτ' οὐδεμιᾶς οὔτ' ἀκοῆς οὔτ' ὄψεως ἐφ' ἑαυτὴν ἀντισπώσης ἀλλὰ μόνῳ τῷ λυποῦντι σχολάζειν ἐπιτρεπούσης. Πολλὰ δὴ οὖν ἀνοιμώξασα καθ' ἑαυτὴν ἡ κόρη, (κεχώριστο γὰρ τοῦτο προσταχθὲν ἐπί τινος χαμεύνης κατακεκλιμένη,) καὶ ὅσον πλεῖστον ἐπιδακρύσασα, Ἄπολλον, ἔφη, ὡς λίαν ἡμᾶς καὶ πικρότερον ἀμύνῃ τῶν ἁμαρτημάτων. Οὐδ' ἱκανά σοι πρὸς τιμωρίαν τὰ παρελθόντα; στέρησις τῶν οἰκείων, [καὶ] καταποντιστῶν ἅλωσις καὶ θαλασσῶν μυρίος κίνδυνος καὶ λῃστῶν ἐπὶ γῆς ἤδη δευτέρα σύλληψις καὶ πικρότερα τῶν ἐν πείρᾳ τὰ προσδοκώμενα; καὶ ποῖ ταῦτα στήσεις; εἰ μὲν εἰς θάνατον ἀνύβριστον, ἡδὺ τὸ τέλος, εἰ δέ με γνώσεταί τις αἰσχρῶς, ἣν μηδεπώποτε μηδὲ Θεαγένης, ἐγὼ μὲν ἀγχόνῃ προλήψομαι τὴν ὕβριν, καθαρὰν ἐμαυτὴν ὥσπερ φυλάττω καὶ μέχρι θανάτου φυλάξασα καὶ καλὸν ἐντάφιον τὴν σωφροσύνην ἀπενεγκαμένη· σοῦ δ' οὐδεὶς ἔσται δικαστὴς πικρότερος. Καὶ ἔτι λέγουσαν ἐπεῖχεν ὁ Θεαγένης, Παῦε, λέγων, ὦ

aliis vero trajectu difficiles effecissent, maximam munitionem ad id, ne ex incursione aliquo detrimento afficiantur, excogitarunt. Atque ea quidem, quæ ad lacum et eos qui illum incolunt bubulcos attinent sic se habent.

VII. Ceterum sole jam ad occasum vergente, pervenit ad eum præfectus cum reliquo comitatu. Et hi quidem deponebant ex equis juvenes et prædam navigiis imponebant, at magna turba eorum prædonum qui illic manserant, alio aliunde ex palude egresso, apparebant certatimque concurrebant et præfecto obviam progressi, tanquam regem suum quemdam excipiebant. Cumque multitudinem spoliorum considerarent et formam virginis divinam quamdam speciem esse cernerent, templa aliqua aut delubra a consortibus sui operis spoliata esse suspicabantur. Ablatam vero esse et ipsam sacerdotem, vel ipsum deæ simulacrum vivum abductum, conjecturam ex virgine, pro illorum rusticitate, faciebant. Ac multis modis præfecto ob res bene ac strenue gestas gratulantes ad illius domicilium eum deducebant. Hoc vero erat exigua insula, procul ab aliis, ad receptaculum illi soli cum paucis aliis qui illi adesse solebant, data. Quo cum fuisset deductus, reliquam multitudinem in suam quemque domum abire jubebat, datis mandatis, ut postridie omnes ad se convenirent, ipse vero cum paucis qui manere consueverant relictus, cum brevi intervallo aliis cœnam impertivisset et ipse una sumsisset, juvenes Græco cuidam tradit adolescenti, qui non ita pridem ab illis captus fuerat, ut eo internuntio uterentur, tugurii sui parte propinqua illis attributa; cum ut sedulo curaret adolescentem, tum ut virginem, ne ulla in re injuria afficeretur, custodiret, imperans. Ipsum autem labore itineris gravatum et cura præsentium negotiorum implicitum somnus oppressit.

VIII. Porro cum quies et silentium tota palude esset et ad primam vigiliam nox processisset, solitudinem et absentiam eorum, qui tumultuarentur, tanquam occasionem sibi datam ad luctum virgo arripuit : excitante etiam magis dolorem ipsa nocte et nulla re quæ audiri aut videri posset animum occupante sed soli mœrenti vacationem concedente. Cum igitur vehementius ingemuisset apud sese virgo (separata enim erat, prout imperatum fuit, in quodam humili vilique lecto recumbens) et cum maximopere illacrimasset : Apollo, inquit, quam longe acerbius de nobis pœnam sumis, quam deliquimus! An non sufficiunt tibi hæc ad vindictam quæ præterierunt? quod propinquis caremus, quod a piratis capti fuimus, quod aliis præterea sexcentis in mari periculis jactati, nunc a prædonibus in terra iterum jam comprehensi sumus, quod graviora his, quæ experti sumus, exspectanda sunt? Ubi tandem hæc sistes? Siquidem in morte, vacante omni contumelia, dulcis est exitus, sin me quispiam turpiter cogniturus est, quam neque Theagenes unquam : næ ego quidem laqueo injuriam antevertam, integram me et castam quemadmodum adhuc feci ad mortem usque servans et pulchrum epitaphium pudicitiæ inde referens : te vero nullus erit judex crudelior. Hæc adhuc loquentem repressit Theagenes : Desine, dicens,

φιλτάτη καὶ ψυχὴ ἐμὴ Χαρίκλεια· θρηνεῖς μὲν εἰκότα παροξύνεις δὲ πλέον ἢ δοκεῖς τὸ θεῖον. Οὐ γὰρ ὀνειδίζειν, ἀλλὰ παρακαλεῖν χρεών. Εὐχαῖς, οὐκ αἰτίαις, ἐξιλεοῦται τὸ κρεῖττον. Ἡ δέ, Εὖ μὲν λέγεις, σὺ δέ μοι πῶς ἔχεις, διηρώτα. Ῥᾷον, ἔφη, καὶ βέλτιον ἀπὸ τῆς ἑσπέρας, ἐκ τῆς τοῦ μειρακίου θεραπείας ἢ τὰ φλεγμαίνοντά μοι τῶν τραυμάτων ἐκούφισεν. Ἀλλὰ καὶ μᾶλλον εἰς ἕω κουφισθήσῃ, ἔφη ὁ τὴν φρουρὰν αὐτῶν ἐπιτετραμμένος· τοιαύτην σοι ποριοῦμαι βοτάνην ἣ διὰ τρίτης ἑνώσει τὰς πληγάς· ἔχω δ' αὐτῆς ἔργῳ τὴν πεῖραν λαβών. Ἐξ οὗ γάρ με δεῦρο αἰχμάλωτον οἵδε ἤγαγον, εἴ τίς ποτε τῶν ὑπηκόων τῷδε τῷ ἄρχοντι συμβολῆς γενομένης τραυματίας ἧκεν, οὐ πολλῶν ἐδεήθη πρὸς ἴασιν ἡμερῶν, ταύτῃ τῇ βοτάνῃ χρησάμενος. Εἰ δέ μοι μέλει τῶν ὑμετέρων οὐκ ἄξιον ὑμῖν θαυμάζειν, τύχης τε γάρ μοι τῆς αὐτῆς ἐοίκατε κοινωνεῖν καὶ ἅμα Ἕλληνας ὄντας οἰκτείρω καὶ αὐτὸς Ἕλλην γεγονώς. Ἕλλην; ὦ θεοί, ἐπεβόησαν ὑφ' ἡδονῆς ἅμα οἱ ξένοι. Ἕλλην ὡς ἀληθῶς καὶ τὸ γένος καὶ τὴν φωνήν. Τάχα τις ἔσται τῶν κακῶν ἀνάπνευσις. Ἀλλὰ τίνα σε χρὴ καλεῖν, ἔφη ὁ Θεαγένης. Ὁ δέ, Κνήμωνα. Πόθεν δὲ γνωρίζειν; Ἀθηναῖον. Τύχῃ τίνι κεχρημένον; Παῦε, ἔφη. Τί ταῦτα κινεῖς καὶ ἀναμοχλεύεις; τοῦτο δὴ τὸ τῶν τραγῳδῶν. Οὐκ ἐν καιρῷ γένοιτ' ἂν ἐπεισόδιον ὑμῖν τῶν ὑμετέρων τἀμὰ ἐπεισφέρειν κακά· καὶ ἅμα οὐδ' ἂν ἐπαρκέσειε τὸ λειπόμενον πρὸς τὸ διήγημα τῆς νυκτὸς ὕπνου καὶ ταῦτα δεομένοις ὑμῖν ἀπὸ πολλῶν τῶν πόνων καὶ ἀναπαύσεως.

Θ'. Ἐπεὶ δ' οὐκ ἀνίεσαν, ἀλλὰ παντοίως λέγειν ἱκέτευον, μεγίστην ἡγούμενοι παραψυχὴν τὴν τῶν ὁμοίων ἀκοήν, ἄρχεται ὁ Κνήμων ἐντεῦθεν· Ἦν μοι πατὴρ Ἀρίστιππος, τὸ μὲν γένος Ἀθηναῖος, βουλῆς δὲ τῆς ἄνω, τὴν περιουσίαν τῶν μέσων. Οὗτος, ἐπειδή μοι τὴν μητέρα τελευτῆσαι συνέβη, πρὸς δευτέρους ἀπεκλίνετο γάμους, ἐπὶ μόνῳ μοι παιδὶ σαλεύειν ἐπιμεμφόμενος καὶ τοῖς οἴκοις ἐπεισάγει γύναιον ἀστεῖον μὲν ἀλλ' ἀρχέκακον, ὄνομα Δημαινέτην. Ὡς γὰρ τάχιστα εἰσῆλθεν ὅλον ὑπεποιεῖτο καὶ πράττειν ὅ τι βούλοιτο ἔπειθε τῇ θ' ὥρᾳ τὸν πρεσβύτην ἐπαγομένη καὶ τἄλλα ὑπερθεραπεύουσα· δεινὴ δέ, εἴπερ τις γυναικῶν, ἐφ' ἑαυτὴν ἐκμῆναι καὶ τέχνην τὴν ἐπαγωγὸν ἐκτόπως ἠκριβωμένη, προόδοις τε τοὐμοῦ πατρὸς ἐπιστένουσα καὶ εἰσόδοις προστρέχουσα καὶ βραδύνοντι μεμφομένη καὶ ὡς ἀπώλετ' ἄν, εἰ ὀλίγον ἐμέλλησε καὶ περιβάλλουσα ἐφ' ἑκάστῳ ῥήματι καὶ ἐπιδακρύουσα τοῖς φιλήμασιν· οἷς ἅπασιν ὁ πατήρ μου σαγηνευθείς, ὅλην ἐκείνην [καὶ] ἔπνει καὶ ἔβλεπεν. Ἡ δὲ κἀμὲ τὰ πρῶτα, ἴσα καὶ παῖδα ὁρᾶν ἐπλάττετο κἂν τούτῳ τὸν Ἀρίστιππον ὑποποιουμένη, καί ποτε καὶ ἐφίλησεν [ἂν] προσελθοῦσα καὶ ὄνασθαί μου συνεχῶς ηὔξατο. Κἀγὼ προσιέμην, τῶν μὲν ὄντων οὐδὲν ὑποπτεύων· ὅτι δὲ μητρῴαν ἐνδείκνυται περὶ ἐμὲ θαυμάζων διάθεσιν. Ἐπεὶ δ' ἰταμώτερον προσῄει καὶ θερ-

carissima et anima mea Chariclea. Merito tu quidem lamentaris, verum exacerbas magis quam existimas numen. Neque enim probris incessere verum orare necesse est : precibus, non criminibus, placatur id, quod est potentius. At illa : Bene admones, inquit, sed quomodo vales, obsecro? Melius, inquit, a vespera, ex adolescentis curatione quæ mihi inflammata vulnera leniit. Immo magis leniri senties sub auroram, subjecit is, qui ad custodiam illius adhibitus fuerat. Afferam enim tibi ejusmodi herbam, quæ tribus diebus conjunget vulnus. Atque hanc esse vim ejus, experientia compertum habeo. Ex quo enim hi me huc captivum adduxerunt, si quis unquam horum qui huic præfecto parent saucius post conflictum venit, non multis diebus ad curationem hac herba utens indiguit. Quod autem afficior conditione vestrarum rerum non est quod miremini, videmini enim mecum communi esse fortuna, simulque vos qui Græci estis miseror, cum et ipse Græcus sim natus. Græcus, di immortales! exclamarunt repente præ voluptate hospites. Græcus profecto et voce et genere. Fortasse dabitur aliqua a malis respiratio. Sed quem te appellare oportet? inquit Theagenes. At ille : Cnemonem. Cujatem autem agnosci? Atheniensem. Porro qua fortuna usum? Desine, inquit. Quid hæc moves et eruere conaris? tragœdis ista relinquamus. Neque enim tempore hoc auctario meorum malorum vestra cumularem : præterea nec reliquum noctis sufficeret ad narrationem, præsertim cum somno vobis et requie post multos labores opus sit.

IX. Cum autem illi nihil remitterent et ut omnino narraret orarent, maximam consolationem esse ducentes, si similia suorum casuum audirent : orditur inde Cnemon. Fuit mihi pater Aristippus, genere Atheniensis, ex senatu superiori, fortunis cuivis mediocrium civium par. Is, cum accidisset, ut mea mater e vita discederet, ad secundas nuptias animum adjecit; nolens, quum me unum filium haberet, incerta spe vivere. Introducit itaque in ædes mulierculam urbanam quidem sed inveteratæ malitiæ, nomine Demænetam. Ut primum enim ingressa est totum in suam potestatem redigere conabatur et ad id quod ipsa vellet faciendum adducebat, forma senem alliciens et aliis in rebus ambitiose observans; nam si ulla alia mulier, maxime poterat furibundum sui desiderium excitare et artem alliciendi, exactius, quam credibile est, noverat, tum egressibus patris mei ingemiscens et ad ingressus accurrens et tardius venientem accusans, quod videlicet periisset si paullulum commoratus fuisset, et amplectens post singula verba, denique lacrimas addens osculis. Quibus omnibus pater irretitus, totam illam spirabat et contuebatur. Illa vero et me primum non secus, ac si suus essem filius, in oculis ferre simulabat, hoc etiam sibi Aristippum devinciens et interdum osculata est accedens et subinde, ut mecum se oblectare posset, optavit. Quod ego admittebam, nihil eorum, quæ suberant, suspicans; admirans autem, quod

μότερα ἦν τὰ φιλήματα τοῦ πρέποντος καὶ τὸ βλέμμα τοῦ σώφρονος ἐξιστάμενον, πρὸς ὑπόνοιαν ἦγεν ἤδη τὰ πολλὰ καὶ ὑπέφευγον καὶ πλησιάζουσαν ἀπωθούμην. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα, τί δεῖ μηκύνοντα ἐνοχλεῖν; τὰς πείρας ἃς καθῆκε, τὰς ὑποσχέσεις, ἃς ἐπηγγείλατο, νῦν μὲν παιδίον, νῦν δὲ γλυκύτατον ὀνομάζουσα καὶ αὖθις κληρονόμον καὶ μετ' ὀλίγον ψυχὴν ἑαυτῆς ἀποκαλοῦσα καὶ ἁπλῶς τὰ καλὰ τῶν ὀνομάτων τοῖς ἐπαγωγοῖς παραμιγνῦσα καὶ οἷστισι μᾶλλον προστρέχω περισκοποῦσα· ὡς ἐν μὲν τοῖς σεμνοτέροις μητέρα ἑαυτὴν ἀναπλάττουσα, ἐν δὲ τοῖς ἀτοπωτέροις τοῦτ' ἐκεῖνο λαμπρῶς ἐρωμένην ὑποφαίνουσα.

Ι'. Τέλος δὲ γίγνεταί τι τοιοῦτον. Παναθηναίων τῶν μεγάλων ἀγομένων, ὅτε τὴν ναῦν Ἀθηναῖοι διὰ γῆς τῇ Ἀθηνᾷ πέμπουσιν, (ἐτύγχανον μὲν ἐφηβεύων) ᾄσας δὲ τὸν εἰωθότα παιᾶνα τῇ θεῷ καὶ τὰ νενομισμένα προπομπεύσας ὡς εἶχον στολῆς, αὐτῇ χλαμύδι καὶ αὐτοῖς στεφάνοις, ἔρχομαι οἴκαδε ὡς ἐμαυτόν. Ἡ δὲ, ἐπειδὴ τὸ πρῶτον εἶδεν, ἐκτὸς ἑαυτῆς γίγνεται, καὶ οὐδ' ἐσοφίστευεν ἔτι τὸν ἔρωτα ἀλλ' ἀπὸ γυμνῆς τῆς ἐπιθυμίας προσέτρεχε καὶ περιβαλοῦσα, ὁ νέος Ἱππόλυτος, ὁ Θησεὺς ὁ ἐμὸς ἔλεγε. Τίνα με οἴεσθε γεγενῆσθαι, ὃς καὶ νῦν ἐρυθριῶ διηγούμενος; ἀλλ' ἑσπέρας γενομένης, ὁ μὲν πατὴρ εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐσιτεῖτο καὶ ὡς ἂν ἐν τοιαύτῃ πανηγύρει καὶ πότῳ πανδήμῳ καὶ διανυκτερεύειν ἔμελλεν· ἡ δὲ ἐπιγίγνεταί μοι νυκτὸς καὶ ἐπειρᾶτό τινος τῶν ἀθεμίτων τυγχάνειν. Ὡς δὲ παντοίως ἀντεῖχον καὶ πρὸς πᾶσαν θεραπείαν καὶ ὑπόσχεσιν καὶ ἀπειλὴν ἀπεμαχόμην, βαρύ τι καὶ βύθιον στενάξασα, ἀπιοῦσα ᾤχετο· καὶ μόνην ἡ παλαμναία τὴν νύκτα ὑπερθεμένη, τῶν ἐπιβουλῶν τῶν εἰς ἐμὲ κατήρχετο. Καὶ πρῶτον μὲν οὐ διανέστη τότε τῆς εὐνῆς ἀλλ' ἥκοντι τῷ πατρὶ καὶ τί τοῦτο πυνθανομένῳ, μαλακῶς τ' ἔχειν ἐσκήπτετο καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο τὴν πρώτην, ὡς δ' ἐνέκειτο καὶ τί πεπόνθοι πολλάκις ἀνηρώτα, Ὁ θαυμαστὸς, φησὶ, [καὶ εἰς ἐμὲ] νεανίας, ὁ κοινὸς ἡμῶν παῖς, ὃν ἐγὼ πλέον καὶ σοῦ [πολλάκις] ἠγάπησα (καὶ μάρτυρες οἱ θεοὶ) κύειν με πρός τινων αἰσθόμενος, ὃ δή σε τέως ἔκρυπτον, ἕως ἂν τὸ ἀσφαλὲς γνοίην, τὴν σὴν ἀπουσίαν ἐπιτηρήσας, ταῦτα δὴ τὰ εἰωθότα παραινοῦσαν καὶ σωφρονεῖν παρακελευομένην, μηδὲ πρὸς ἑταίραις ἔχειν τὸν νοῦν καὶ μέθαις, (οὐ γάρ με ἐλάνθανεν οὕτως ἔχων, σοὶ δ' οὐκ ἔφραζον, μή τινα λάβοιμι μητρυιᾶς ὑπόνοιαν), ταῦτα λέγουσαν μόνην πρὸς μόνον, τοῦ μὴ ἐρυθριᾶν αὐτὸν ἕνεκεν, τὰ μὲν ἄλλα ὅσα περὶ σέ τε κἀμὲ περιύβρισεν, αἰσχύνομαι λέγειν, λὰξ δὲ κατὰ τῆς γαστρὸς ἐναλλόμενος, οὕτως ἔχειν ὡς ὁρᾷς, διέθηκε.

ΙΑ'. Ταῦθ' ὡς ἤκουσεν, οὐκ εἶπεν, οὐκ ἠρώτησεν, οὐκ ἀπολογίαν προὔθηκεν, ἀλλὰ πιστεύων μηδ' ἂν ψεύσασθαι κατ' ἐμοῦ, τὴν οὕτω περὶ ἐμὲ διακειμένην, εὐθὺς ὡς εἶχε κατά τι μέρος τῆς οἰκίας περιτυχών, οὐδὲν εἰδότα, πὺξ ἔπαιε καὶ παῖδας προσκαλεσάμενος μάστιξιν ᾐκίζετο, μηδὲ τὸ κοινὸν δὴ τοῦτο διότι ξαινοίμην

maternum erga me declararet affectum. Cum vero petulantius accederet et calidiora essent oscula quam decebat et adspectus modestiam excederet, in suspicionem jam apud me illam multa adducebant, et subterfugiebam et adblandientem repellebam. Omitto alia, quæ molestum esset prolixius commemorare, quibus rationibus me adorta sit, quas pollicitationes proposuerit; nunc pusionem, nunc suavissimum appellans et rursus heredem et paullo post animam suam cognominans, denique pulchra nomina illecebris admiscens et quibus potissimum rebus caperer considerans; ita ut in gravioribus negotiis simularet matris habitum, in ludicris autem amare se manifeste declararet.

X. Ad extremum tale quiddam accidit. Cum Panathenæa magna celebrarentur, quando navem Athenienses Palladi terra mittunt, (nondum autem tum excesseram ex ephebis), postquam cecini usitatum pæanem deæ, et legitimo ritu et pompa prosecutus sum, quemadmodum eram amictus, una cum chlamyde et coronis redeo domum. Illa vero cum primum adspexit, animo exsternata non amplius astu amorem texit sed præ mera cupiditate accurrit et amplexa, Juvenis Hippolytus, Theseus meus, dicebat. Quo animo vero tum me fuisse putatis, quem et nunc narrare pudeat? Vesperi pater in Prytaneo cœnabat : et quemadmodum in ejusmodi conventu et publico convivio ibidem pernoctaturus erat. Illa autem de improviso venit ad me noctu et conata est contra fas quidpiam assequi. Sed cum prorsus resisterem, et omnibus blanditiis, pollicitationibus et minis repugnarem, graviter et ab imo pectore ingemiscens abiit, et una tantum nocte interposita, insidias mihi struere scelerata cœpit. Ac primum quidem e lecto non surrexit, sed venienti patri et quid esset rei percunctanti infirma se esse valetudine simulabat et primo nihil respondebat. Cum vero instaret et quid illi accidisset sæpius quæreret : Bonus ille, inquibat, adolescens, communis noster filius, quem ego, deos contestor, plus etiam quam tu dilexi, cum me gravidam esse quibusdam ex rebus sensisset, quod ego te tamdiu celavi quoad aliquid certi scire possem, et absentiam tuam observasset, dum illum solito more moneo et ad temperantiam adhortor, neve scortis et ebrietati animum dederet, oro (neque enim me id latebat : tibi vero non dicebam, ne in aliquam novercæ suspicionem venirem), de his, inquam, dum colloquor sola cum solo, ne erubesceret : alia quidem pudet dicere, quibus me et te contumelia affecit; calce autem in uterum mihi insiliens, ut ita valeam, quemadmodum vides, effecit.

XI. Hæc ut audivit, non dixit quidquam, non interrogavit, non defensionem præposuit : sed sibi persuadens, nullo modo eam de me aliquid mentitam esse, quæ eo animo erga me fuerit, extemplo ut me offendit quadam in parte domus, nihil scientem pugnis feriebat et advocatis famulis cædebat flagris, ne id quidem, quod utique commune est,

γιγνώσκοντα. Ὡς δ' ἐμπέπληστο τῆς ὀργῆς, Ἀλλὰ νῦν γε, ἔφην, ὦ πάτερ, εἰ καὶ μὴ πρότερον, δίκαιος ἂν εἴην τὴν αἰτίαν τῶν πληγῶν μανθάνειν. Ὁ δὲ, μᾶλλον παροξυνθεὶς, Ὢ τῆς εἰρωνείας, φησὶ, τὰς πράξεις αὐτοῦ τὰς ἀνοσίας παρ' ἐμοῦ βούλεται μανθάνειν. Καὶ ἀποστραφεὶς, πρὸς τὴν Δημαινέτην ἔσπευδεν. Ἡ δὲ, οὔπω γὰρ κεκόρεστο, δευτέρας ἐπιβουλῆς κατ' ἐμοῦ τοιᾶσδε ἥπτετο. Θίσβη παιδισκάριον ἦν αὐτῇ, ψάλλειν τε πρὸς κιθάραν ἐπιστάμενον, καὶ τὴν ὄψιν οὐκ ἄωρον. Τοῦτ' ἐπ' ἐμὲ καθίησιν, ἐρᾶν μου δῆθεν προστάξασα· καὶ ἤρα παραχρῆμα ἡ Θίσβη· καὶ ἡ πολλάκις πειρῶντά μ' ἀπωσαμένη, τότε παντοίως ἐφείλκετο, βλέμμασι, νεύμασι, συνθήμασιν. Ἐγὼ δ' ὁ μάταιος ἀθρόον καλὸς γεγενῆσθαι ἐπεπείσμην· καὶ τέλος ἐπὶ τὸν θάλαμον ἐλθοῦσαν νυκτὸς ὑπεδεχόμην. Ἡ δὲ καὶ αὖθις ἐπανῆκε καὶ πάλιν καὶ τοῦ λοιποῦ συνεχῶς ἐφοίτα. Ἐπεὶ δέ ποτε φυλάττεσθαι αὐτῇ τὰ πολλὰ παρῄνουν, μὴ γνωσθείη παρὰ τῆς δεσποίνης, Ὦ Κνήμων, ἔφη, ὡς λίαν ἁπλοϊκός τις εἶναί μοι δοκεῖς· εἰ γὰρ ἐμὲ θεράπαιναν οὖσαν καὶ ἀργυρώνητον ἡγῇ χαλεπὸν εἶναί σοι προσομιλοῦσαν ἁλῶναι, τίνος ἂν ἀξίαν εἴποις [εἶναι] τιμωρίας ἐκείνην, ἣ [καὶ] εὐγενὴς εἶναι φάσκουσα καὶ νόμῳ τὸν συνοικοῦντα ἔχουσα καὶ θάνατον τὸ τέλος τοῦ παρανομήματος γιγνώσκουσα, μοιχᾶται; Παῦε, ἔφην, οὐ γὰρ ἔχω σοι πιστεύειν. Ἡ δὲ, Καὶ μὴν, εἴ σοι δόξειεν, ἐπ' αὐτοφώρῳ παραδώσω τὸν μοιχόν. Εἰ γὰρ οὕτω βουληθῇς, ἔφην. Καὶ μὴν βουλήσομαί γε, ἀπεκρίνατο, σοῦ θ' ἕνεκεν οὕτως πρὸς αὐτῆς περιυβρισμένου, κἀμαυτῆς δ' οὐκ ἔλαττον, ἣ πάσχω τὰ ἔσχατα ἐφ' ἑκάστης, ζηλοτυπίαν ἐκείνης ἐπ' ἐμὲ γυμναζούσης. Ἀλλ' ὅπως ἀνὴρ ἔσῃ κατάλαβε.

ΙΒʹ. Ἐπεὶ δ' οὕτως ἕξειν ὑπεσχόμην, τότε μὲν ἀπιοῦσα ᾤχετο. Τρίτῃ δ' ὕστερον νυκτὶ καθεύδοντά μ' ἐξανίστησι καὶ τὸν μοιχὸν ἔνδον εἶναι κατεμήνυε· τὸν πατέρα μὲν εἰς ἀγρὸν αἰφνιδίου τινὸς χρείας καλούσης πεπορεῦσθαι λέγουσα· τὸν δὲ, οὕτω συγκείμενον αὐτῷ πρὸς τὴν Δημαινέτην, ἄρτι παρεισδεδυκέναι· προσήκειν δὲ καὶ πρὸς ἄμυναν εὐτρεπίζεσθαι καὶ ξιφήρη ποιεῖσθαι τὴν ἔφοδον τοῦ μὴ διαδρᾶναι τὸν ὑβριστήν. Ἐποίουν οὕτως· καὶ λαβὼν ἐγχειρίδιον, τῆς Θίσβης ἡγουμένης καὶ δᾷδας προαπτούσης, ἐπὶ τὸν θάλαμον ᾔειν. Ἐπεὶ δ' ἐπέστην, λύχνου τέ τινος ἔνδοθεν αὐγὴ διεξέπιπτε, [καὶ] τὰς θύρας ἐπικειμένας ὡς ὀργῆς εἶχον ἐκραγεὶς, ἀνοίγω, καὶ εἰσδραμὼν, Ποῦ ποθ' ὁ ἀλιτήριος, ἰδόων, ὁ λαμπρὸς τῆς πάντα σωφρονούσης ἐρώμενος; καὶ ἅμα λέγων, ἐπῄειν ὡς ἄμφω διαχειρισόμενος. Ἐκ δὲ τῆς εὐνῆς ὁ πατὴρ, ὦ θεοὶ, περιτραπεὶς προσπίπτει μου τοῖς γόνασι, καὶ Ὦ τέκνον, ἐπίσχες μικρὸν, ἔλεγεν, οἴκτειρον τὸν γεννήσαντα, φεῖσαι πολιῶν, αἵ σε ἀνέθρεψαν. Ὕβρισα μέν σε, ἀλλ' οὐ μέχρι θανάτου τιμωρητέος. Μὴ γίγνου τῆς ὀργῆς ὅλος, μηδὲ φόνῳ πατρῴῳ χεῖρας μιάνῃς τὰς σάς. Ὁ μὲν ταῦτα καὶ ἕτερα πρὸς τούτοις ἐλεεινῶς ἱκέτευεν· ἐγὼ δὲ ὥσπερ τυφῶνι βληθεὶς, αὖος, ἀπόπληκτος εἱστήκειν,

quamobrem cæderer, scientem. Postea vero quam iram explevit, vel nunc saltem, inquam, pater, merito, quandoquidem prius non licuit, causam harum plagarum scire debeo. At ille eo magis exacerbatus : O simulatum, inquit, hominem! facta sua impia ex me scire vult : et aversus, ad Demænetam festinabat. Illa vero, nondum enim satiata erat, alium dolum talem contra me machinabatur. Erat illi ancilla Thisbe, callens canere ad citharam, forma et vultu non invenusto. Hanc in me subornat, ut me amaret, imperans. Atque amabat repente Thisbe, et quæ me tentantem antea sæpius rejecerat, tum prorsus alliciebat ad sese, adspectu, nutibus, notis. Ego vero vanus, quod repente pulcher essem, credideram, et ad extremum in thalamum noctu venientem recepi. Illa vero iterum rediit et tertio, et deinceps continuo veniebat. Verum cum aliquando multum illam adhortarer, sibi ut caveret, ne a domina deprehenderetur : O Cnemon, inquit, quam nimium simplex mihi videris esse, si me ancillam, et argento emtam, tecum deprehendi periculosum putas, qua pœna illam vero dignam judicabis, quæ se ingenuam esse prædicans et legitimo jure conjugii cohabitatorem habens, denique mortem sibi finem sceleris esse propositum sciens, adulterium committit? Desine, inquiebam : neque enim tibi fidem habere possum. Imo, si tibi videbitur, in ipso facto adulterum tradam. Si quidem ita volueris, inquiebam. Maxime volo, respondit : et tua causa, qui ab illa tam insigni injuria affectus es et non minus mea quoque, ut quæ extrema omnia quotidie patiar ab illa, vanam zelotypiam erga me exercente. Quamobrem, si vir es, deprehende.

XII. Cum autem ita fore promisissem, tunc quidem abiit : tertia vero postea nocte dormientem me excitat, et adulterum intus esse significat; patrem in agrum subitæ cujusdam necessitatis causa abiisse dicens : istum vero, ut erat constitutum, ad Demænetam modo clam ingressum esse. Convenire autem ut et ad vindictam me appararem et armatus gladio ingrederer, ne improbus effugeret. Faciebam ita : et accepto pugione Thisbe præeunte et faces accendente, ad thalamum ibam. Ceterum ut adstiti, lychni cujusdam qui intus erat splendor penetrabat et ego foribus obseratis ut eram commotus ira effractis, aperiebam et incurrens, Ubi est conscleratus, clamabam, præclarus castæ omni ex parte amasius? et simul atque prolocutus sum accessi utrumque confossurus. At pater ex lecto, dii boni! devolutus perculsus accidit ad genua mea et O fili cohibe te paullulum, dicebat, miserere parentis, parce canis, qui te enutriverunt. Injuria te affecimus, sed non tamen adeo, ut ad mortem usque vindicta de me expetenda sit. Ne indulgeas iræ, neque cæde paterna manus tuas contamines. Ille quidem his et aliis præterea modis miserabiliter supplex pro se precabatur. Ego autem tanquam fulgure perculsus, tacitus et attonitus stabam, Thisben circumspiciens, quæ nescio quo pacto subduxerat

τὴν Θίσβην περιέβλεπον, οὐκ οἶδ' ὅπως ἑαυτὴν ὑποστείλασαν, τὴν κλίνην καὶ τὸν θάλαμον ἐν κύκλῳ περιεσκόπουν, εἰπεῖν τι διαπορῶν, πρᾶξαι ἀμηχανῶν. Ἐκπίπτει μου καὶ τὸ ξίφος τῶν χειρῶν· καὶ τὸ μὲν ἡ Δημαινέτη προσδραμοῦσα σπουδαίως ἀνήρπασεν, ὁ δὲ πατὴρ ἐν τῷ ἀκινδύνῳ γεγονὼς, ἐπιβάλλει τέ μοι τὰς χεῖρας καὶ δεσμεῖν ἐκέλευε, πολλὰ τῆς Δημαινέτης παροξυνούσης, καὶ Οὐ ταῦτ' ἦν ἃ προηγόρευον, βοώσης, ὡς φυλάττεσθαι προσήκει τὸ μειράκιον, ὡς ἐπιβουλεύσειε καιροῦ λαβόμενον; ἑώρων τὸ βλέμμα, συνίην τῆς διανοίας. Ὁ δὲ, Προηγόρευες, εἰπὼν, ἀλλ' ἠπίστουν, τότε μὲν ἐν δεσμοῖς εἶχε, λέγειν τι βουλομένῳ τῶν ὄντων καὶ φράζειν οὐκ ἐπιτρέψας.

ΙΓ'. Ἅμα δὲ τῇ ἕῳ λαβὼν οὕτως ὡς εἶχον δεσμῶν ἐπὶ τὸν δῆμον ἦγε καὶ τῆς κεφαλῆς κόνιν καταχεάμενος, Οὐκ ἐπὶ τοιαύταις μὲν ἐλπίσιν, ὦ Ἀθηναῖοι, τόνδε ἀνέτρεφον, ἔλεγεν, ἀλλὰ τοῦ γήρως τοὐμοῦ βακτηρίαν ἔσεσθαι προσδοκῶν, ἐπειδὴ τάχιστά μοι ἐγένετο, ἐλευθερίου τε τροφῆς μεταδοὺς, καὶ τὰ πρῶτα τῶν γραμμάτων διδαξάμενος, εἰς τοὺς φράτορας καὶ γεννητὰς εἰσαγαγὼν, εἰς ἐφήβους ἐγγράψας, πολίτην ὑμέτερον καὶ τοῖς νόμοις ἀποφήνας, πάντα τὸν βίον ἐπὶ τούτῳ τὸν ἐμὸν ἐσάλευον. Ἐπεὶ δὲ τούτων ἁπάντων λήθην λαβὼν, ἐμὲ μὲν ὕβρισε ταπρῶτα καὶ πληγαῖς ταυτηνὶ τὴν κατὰ νόμους συνοικοῦσάν μοι ᾐκίσατο· τέλος δὲ καὶ ξιφήρης νύκτωρ ἐπῆλθε καὶ παρὰ τοσοῦτον γέγονε πατραλοίας, παρ' ὅσον ἀντέσχεν ἡ τύχη, ἀπροσδοκήτῳ φόβῳ τὸ ξίφος τῶν τούτου χειρῶν ἐκπεσεῖν παρασκευάσασα· καταπέφευγα [τε] πρὸς ὑμᾶς καὶ προσαγγέλλω τοῦτον· αὐτόχειρ μὲν αὐτοῦ γενέσθαι κατὰ τοὺς νόμους ἐξὸν, οὐ βουληθείς· ὑμῖν δὲ τὸ πᾶν καταλιπὼν, νόμῳ βέλτιον ἡγούμενος ἢ φόνῳ παιδὸς τὴν δίκην λαμβάνειν. Καὶ ἅμα ἐδάκρυεν· ἐπεκώκυε δὲ καὶ ἡ Δημαινέτη καὶ περιαλγεῖν ἐπ' ἐμοὶ δῆθεν ἐπεδείκνυτο, τὸν ἄθλιον ἀποκαλοῦσα, τὸν ἐν δίκῃ μὲν ἀλλὰ πρὸ ὥρας τεθνηξόμενον, τὸν ὑπὸ δαιμόνων ἀλαστόρων ἐπὶ τοὺς γεννήσαντας ἐλαθέντα· οὐ θρηνοῦσα μᾶλλον ἢ καταμαρτυροῦσα τοῖς θρήνοις καὶ ὡς ἀληθῆ τὴν κατηγορίαν βεβαιοῦσα τοῖς γόοις. Ἐπεὶ δὲ μεταδοῦναι κἀμοὶ λόγων ἠξίουν, ὁ γραμματεὺς προσελθὼν, ἠρώτα στενὸν ἐρώτημα, Εἰ τῷ πατρὶ ξιφήρης ἐπῆλθον; ἐμοῦ δὲ, Ἐπῆλθον μὲν, εἰπόντος, ἀλλ' ὅπως ἀκούσατε· ἀνεβόησαν ἅπαντες καὶ οὐδ' ἀπολογίας μοι μετεῖναι κρίναντες, οἱ μὲν λίθοις βάλλειν, οἱ δὲ τῷ δημίῳ παραδιδόναι καὶ ὠθεῖσθαι εἰς τὸ βάραθρον ἐδοκίμαζον. Ἐμοῦ δὲ παρὰ πάντα τὸν θόρυβον καὶ τὸν χρόνον, ὃν περὶ τῆς τιμωρίας διεχειροτόνουν, Ὦ μητρυιὰ, βοῶντος, διὰ μητρυιὰν ἀναιροῦμαι, μητρυιά με ἄκριτον ἀπόλλυσι, προσέστη τοῖς πολλοῖς τὸ λεγόμενον καὶ εἰσῄει τῶν ὄντων ὑποψία. Καὶ ἠκούσθην μὲν οὐδὲ τότε, προκατείληπτο γὰρ ὁ δῆμος ἀκαταπαύστῳ θορύβῳ.

ΙΔ'. Τῶν δὲ ψήφων διακρινομένων, οἱ μὲν τὸν θάνατον καταχειροτονήσαντες, ἦσαν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, οἱ μὲν καταλεῦσαι, οἱ δ' εἰς τὸ βάραθρον πέμ-

sese : lectum et thalamum in orbem oculis lustrabam, nec quid dicerem sciens, nec ad agendum consilii quidquam habens. Excidit mihi et pugio e manibus. Et hunc quidem Demæneta propere accurrens arripuit. Pater autem cum jam extra periculum esset, injicit mihi manus et ligare jubebat, Demæneta multis modis irritante et An non hæc erant quæ prædicebam, clamante, quod caveri oporteret adolescentem, utpote occasione oblata moliturum aliquid? E vultu animum ejus perspexi. Ille autem, prædicebas cum dixisset, sed non credebam; me tum in vinculis detinuit et exponere quidpiam ut gestum erat volenti ne dicendi quidem potestatem fecit.

XIII. Quamprimum autem illuxit, prehensum sic ut eram vinctus produxit ad populum et adsperso capiti pulvere, Non ad hanc spem, o Athenienses, hunc educabam, dicebat; sed bacillum senectutis meæ futurum aliquando sperans, ut primum mihi natus est, liberaliter eductum et initiis literarum institutum, cum in tribules et gentiles introduxissem, in epheborum album retulissem, civem nostrum etiam legibus effecissem, tota vitæ meæ spes in illo erat. Ceterum postquam horum omnium oblitus, me injuriis primum et hanc legitimam meam uxorem verberibus affecit, ad extremum et gladio armatus noctu advenit et eatenus tantum ab eo quo minus parricida fieret abfuit, quatenus fortuna restitit inopinato terrore ut illi gladius e manibus excideret efficiens, confugi ad vos nomenque istius defero. Tametsi enim mihi per leges liceret mea manu illum interimere, tamen nolui, idque totum vestro reliqui arbitrio, melius me facturum existimans, si de filio lege, non cæde, sumerem pœnam. Et simul lacrimabat. Ejulabat quoque Demæneta et se ob meum casum dolore affici simulabat; miserum appellans, ac juste quidem sed ante tempus moriturum, a malis geniis adversus parentes incitatum; non lugens magis quam testificans lacrimis et ceu veram accusationem ploratu confirmans. Cum autem et mihi dicendi potestatem dari postularem, scriba accedens, concisam quæstionem instituit patremne armatus gladio agressus essem? Me vero, Aggressus sum quidem, dicente, sed quemadmodum, audite : exclamarunt omnes ac neque causæ dicendæ jus ad me pertinere judicantes, alii me lapidibus obrui debere, alii carnifici tradi, et in barathrum præcipitari censebant. Me vero, toto hoc tumultu et temporis intervallo, quo de pœna statuebant, O noverca, clamante, heu propter novercam tollor, noverca me injudicatum perimit; adhæsit ad multos id, quod a me dicebatur et subibat eos suspicio rei ipsius, ut erat acta. Verum me tum quidem audiebar : ingens enim tumultus et perturbatio populum præoccupaverat.

XIV. Cum autem calculi discernerentur, mortem mihi decernentes circiter mille et septingenti reperti, quorum alii lapidibus me obruendum esse, alii in barathrum mit-

ψαι κρίναντες· οἱ λοιποὶ δ' εἰς χιλίους, ὅσοι τι καὶ τῇ ὑπονοίᾳ τῇ κατὰ τῆς μητρυιᾶς δόντες, φυγῇ με ἐς τὸ διηνεκὲς ἐζημίωσαν. Ἀλλ' ὅμως ἡ τούτων ἐκράτει ψῆφος. Τῶν μὲν γὰρ ἄλλων ὁμοῦ πάντων ἦσαν ἐλάττους, ἐκείνων δὲ διάφορα ψηφισαμένων, εἰς τὸ μέρος οἱ χίλιοι πλείους ἐγένοντο. Κἀγὼ μὲν οὕτως ἐξηλαυνόμην ἑστίας τε πατρῴας καὶ τῆς ἐνεγκούσης. Οὐ μὴν ἀτιμώρητός γ' ἡ θεοῖς ἐχθρὰ Δημαινέτη περιελείφθη. Τὸν δὲ τρόπον εἰσαῦθις ἀκούσεσθε, τὸ δὲ νῦν καὶ ὕπνου μεταληπτέον, τό τε γὰρ πολὺ προέβη τῆς νυκτὸς, καὶ ὑμῖν πολλῆς δεῖ τῆς ἀναπαύσεως. Καὶ μὴν προσεπιτρίψεις γ' ἡμᾶς, ἔφη ὁ Θεαγένης, εἰ τὴν κακίστην ἀτιμώρητον ἐάσῃς ἐν τῷ λόγῳ Δημαινέτην. Οὐκοῦν ἀκούοιτ' ἄν, ἔφη ὁ Κνήμων, ἐπειδήπερ ὑμῖν οὕτω φίλον. Ἐγὼ μὲν, ὡς εἶχον, μετὰ τὴν κρίσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ κατέβην καὶ νεὼς ἀναγομένης ἐπιτυχὼν τὸν πλοῦν εἰς Αἴγιναν ἐποιούμην, ἀνεψιοὺς εἶναί μοι τῆς μητρὸς ἐνταῦθα πυνθανόμενος. Κατάρας δὲ καὶ τοὺς ἐπιζητουμένους ἀνευρὼν, οὐκ ἀηδῶς τὰ πρῶτα διῆγον. Εἰκοστῇ δ' ὕστερον ἡμέρᾳ συνήθως ἀλύων, ἐπὶ λιμένα κατῆλθον. Καὶ λέμβος ἄρτι κατεφέρετο. Μικρὸν οὖν ἐπιστὰς, ὁπόθεν τ' εἴη καὶ τίνας ἄγοι περιεσκόπουν. Οὔπω δὲ τῆς ἀποβάθρας ἀκριβῶς κειμένης, ἐξήλατό τις καί με προσδραμὼν περιέβαλεν, ἦν δ' ἄρα Χαρίας τῶν ἐμῶν συνεφήβων, καὶ Ὦ Κνήμων, εὐαγγέλιά σοι κομίζω, φησὶν, ἔχεις παρὰ τῆς πολεμίας τὴν δίκην· Δημαινέτη τέθνηκεν. Ἀλλὰ σῴζοιο μὲν, ἔφην, ὦ Χαρία, τί δὲ παρατρέχεις τὸ εὐαγγέλιον, ὥσπερ τι τῶν ἀτόπων ἀπαγγέλλων; εἰπὲ δὲ καὶ τὸν τρόπον, ὡς σφόδρα δέδοικα, μὴ τῷ κοινῷ κέχρηται θανάτῳ καὶ διέδρα τὸν πρὸς ἀξίαν. Οὐ παντάπασιν, ἔφη ὁ Χαρίας, ἐκλέλοιπεν ἡμᾶς ἡ δίκη καθ' Ἡσίοδον, ἀλλὰ μικρὸν μὲν ἄν τι καὶ παρίδοι ποτὲ, τῷ χρόνῳ τὴν ἄμυναν παρέλκουσα, τοῖς δ' οὕτως ἀθέσμοις ὀξὺν ἐπιβάλλει τὸν ὀφθαλμόν· ὡς δὴ καὶ τὴν ἀλιτήριον μετῆλθε Δημαινέτην. Ἔλαθε δέ με τῶν γεγονότων ἢ λεχθέντων οὐδὲν, τῆς Θίσβης, ὡς οἶσθα, κατὰ τὴν πρός με συνήθειαν πάντα διηγουμένης. Τῆς γὰρ ἀδίκου σοι φυγῆς ἐπιβληθείσης, ὁ μὲν ἄθλιός σου πατὴρ ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι μεταμελούμενος εἰς ἀγρόν τινα ἐσχατιὰν ἑαυτὸν ἀπῴκισε, κἀκεῖ διῆγεν — ὃν θυμὸν κατέδων, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ ἔπους· τὴν δ' εὐθὺς Ἐριννύες ἤλαυνον καὶ μανικώτερον ἤρα σου μὴ παρόντος καὶ θρήνων οὐκ ἐπαύετο, δῆθεν μὲν τῶν ἐπὶ σοὶ, τὸ δ' ἀληθὲς, τῶν ἐφ' ἑαυτῇ καὶ Κνήμων ἐβόα νύκτα τε καὶ μεθ' ἡμέραν, παιδίον γλυκύτατον, ψυχὴν ἑαυτῆς ὀνομάζουσα, ὥστε καὶ αἱ γνώριμοι τῶν γυναικῶν φοιτῶσαι παρ' αὐτὴν σφόδρα μὲν ἐθαύμαζον καὶ ἐπῄνουν, εἰ μητρὸς ἡ μητρυιὰ πάθος ἐπιδείκνυται, παραμυθεῖσθαί τε καὶ ἐπιρρωννῦναι ἐπειρῶντο. Ἡ δὲ, ἀπαραμύθητον εἶναι τὸ κακὸν καὶ οἷον ἐγκεῖσθαι τῇ καρδίᾳ κέντρον ἀγνοεῖν τὰς ἄλλας ἔλεγεν.

ΙΕ΄. Εἰ δέ ποτε γένοιτο καθ' ἑαυτὴν, πολλὰ τὴν Θίσβην ἐμέμφετο, ὡς οὐ προσηκόντως ὑπηρετησαμέ-

tendum judicabant. Reliqui vero ad mille, aliquid dantes suspicioni de noverca, exsilio me perpetuo damnabant. Nihilominus tamen horum vicit sententia. Tametsi enim erant aliis simul conjunctis pauciores, tamen, cum illi diversa tulissent suffragia, sigillatim collatione facta, mille isti majorem numerum efficiebant. Atque ego quidem ita laribus paternis et patria pellebar. Nec tamen diis invisa Demæneta hoc deinceps impune tulit : quo autem pacto, postea audietis, nunc autem vobis est somno indulgendum : nam et ad multam noctem processit, et vobis longa quiete opus est. Immo majore molestia nos afficies, inquit Theagenes, si pessimam hanc inultam in narratione reliqueris. Audite igitur, inquit Cnemon, quandoquidem vobis ita lubet. Ego ita, ut eram, post judicium descendi in Piræum et nactus navem, quæ tum solvebat, navigabam Æginam, resciscens, illic me habere consobrinos matris. Eo cum appulissem et eos quos inquirebam invenissem, non insuaviter primo tempus degebam. Vigesimo vero post die solito more exspatians descendi ad portum. Ecce autem lembus appellebat. Paullulum igitur commoratus, unde esset et quos apportaret considerabam. Needum pons recte jacebat, cum exsiluit quidam et me accurrens amplectebatur. Erat autem Charias, unus ex meis synephebis et O Cnemon lætum nuntium tibi affero, inquiebat. Luit jam tibi inimica pœnas : Demæneta mortua est. O utinam sis salvus, Charia. Cur autem præteris hoc, quidquid est læti nuntii, tanquam quidpiam importunum afferas? Expone quæso et modum. Quam metuo, ne usitato more sit mortua et effugerit mortem, qua digna fuerat. Non omnino deseruit nos, inquit Charias, justitia, secundum Hesiodi sententiam; sed quamvis interdum aliquantisper connixerit in sceleribus hominum, in longum tempus ultionem protrahens, tamen in ejusmodi nefarios acrem injicit oculum : quæ et de conscelerata Demæneta supplicium sumsit. Neque me quidquam latuit eorum, quæ dicta aut facta fuerunt, Thisbe mihi pro consuetudine, quæ illi mecum intercedebat, omnia narrante. Cum enim tibi exsilium injustum decretum attulisset, pater infelix, horum quæ fecerat pœnitentia ductus in agrum quemdam et solitariam villam sese a consuetudine hominum abduxit et ibi degebat ætatem, suum animum exedens, ut ait poëta. Illam vero statim furiæ agitabant et majore cum furore te absentem amabat; neque luctum intermittebat unquam, quasi tuum casum deplorans, revera autem magis sortem suam : et Cnemon clamabat noctu et interdiu, pusio suavissime, animam suam te appellans : ut etiam notæ mulieres illam invisentes magnopere mirarentur eamque laudarent, quod noverca materno amore esset prædita et consolari et confirmare conarentur. Illa vero majus malum esse, quam ut consolatione leniri posset et alias ignorare quantus stimulus cor illius premeret dicebat.

XV. Cum vero ad se rediisset, multis modis Thisben accusabat, quod non commode sibi inserviisset : Quam ni-

νην, Ἡ σπουδαία περὶ τὰ δεινά, λέγουσα, ἡ πρὸς μὲν τὸν ἔρωτα μὴ συμπράξασα, ἐπὶ δὲ τὸ στερηθῆναί με τοῦ φιλτάτου καὶ λόγου ταχίων ἀποδειχθεῖσα, μηδὲ μεταβουλεύσασθαί μοι συγχωρήσασα. Καὶ δήλη παντοίως ἐγένετο κακόν τι διαθήσουσα τὴν Θίσβην. Ἡ δὲ βαρυμηνιῶσαν ὁρῶσα καὶ πάντῃ λυπηθεῖσαν, ἐπιβουλεῦσαι πρόχειρον καὶ οὐχ ἥκιστα τῷ τε θυμῷ καὶ ἔρωτι περιμανῆ τυγχάνουσαν, ἔγνω [προλαβεῖν καὶ] φθῆναι, τῇ κατ' ἐκείνης ἐπιβουλῇ σωτηρίαν ἑαυτῇ περιποιοῦσα· καὶ προσελθοῦσα, Τί ταῦτα, ὦ δέσποινα, ἔλεγε, τί μάτην ἔχεις ἐν αἰτίᾳ τὴν σὴν θεραπαινίδα; ἐγὼ μέν σοι πρὸς τὸ βούλημα τὸ σὸν ἀεί τε καὶ νῦν ὑπηρετησάμην. Εἰ δέ τι τῶν μὴ κατὰ γνώμην ἐκβέβηκεν, ἐκεῖνα μὲν τῇ τύχῃ λογιστέον, ἕτοιμος δ' (εἰμὶ), εἰ κελεύεις, ἐπινοεῖν τινα τῶν παρόντων λύσιν. Ἡ δέ, Καὶ τίς ἂν εὑρεθείη, φιλτάτη, ἔφη, τοῦ δυναμένου λῦσαι τὰ νῦν ἐκποδὼν γεγονότος κἀμὲ τῆς παρ' ἐλπίδας τῶν δικαζόντων φιλανθρωπίας ἀνελούσης. Εἰ γὰρ ἐβέβλητο τοῖς λίθοις, εἰ γὰρ ἀνῄρητο, πάντως ἂν κἀμοὶ συντεθνήκει τὰ τοῦ πάθους. Τὸ γὰρ ἀπελπισθὲν ἅπαξ, ἐξῄρηται τῆς ψυχῆς καὶ τὸ μηδαμόθεν ἔτι προσδοκώμενον ἀπαλγεῖν παρασκευάζει τοὺς κάμνοντας. Νῦν δ' ὁρᾶν φαντάζομαι, παρόντος ἀκούειν ἀπατῶμαι, ὀνειδίζοντα τὴν ἄδικον ἐπιβουλὴν αἰσχύνομαι συντεύξασθαι. Ποτὲ δ' ἐπελθόντι καὶ ἀπολαύσειν, ἢ καὶ αὐτὴ παρ' ἐκεῖνον φοιτήσειν, ὅπου ποτ' ἂν ᾖ γῆς, ὑποτίθεμαι. Ταῦθ' ὑπεκκαίει, ταῦτ' ἐκμαίνει· δίκαια μέν, ὦ θεοί, πάσχω· τί γὰρ οὐ περιεῖπον ἀλλ' ἐπεβούλευον; τί δ' οὐχ ἱκέτευον ἀλλ' ἐδίωκον; ἠρνήσατο τὴν πρώτην; ἀλλὰ προσηκόντως. Ἀλλοτρίαν μὲν ἀλλ' οὖν γε πατρῴαν εὐνὴν ᾐσχύνετο. Τυχὸν ἂν μετεπείσθη χρόνῳ πρὸς τὸ ἡμερώτερον καὶ πειθοῖ μεταπλαττόμενος. ἀλλ' ἡ θηριώδης ἐγὼ καὶ ἀνήμερος, ὥσπερ οὐκ ἐρῶσά τινος ἀλλ' ἄρχουσα, δεινὸν ὅτι μὴ ἐξ ἐπιτάγματος ὑπήκουσεν ἐποιησάμην καὶ εἰ τῆς Δημαινέτης ὑπερεῖδε πολὺ τὴν ὥραν αὐτῆς ὑπερβάλλων. Ἀλλ' ὦ γλυκεῖα Θίσβη, τίνα λύσιν ὠνόμαζες ῥᾳδίαν; Ὦ δέσποινα, ἔφη, τοῖς πολλοῖς μὲν ὁ Κνήμων ὑπεξῆλθε τοῦ ἄστεος καὶ τῆς Ἀττικῆς ἐξώρμησε τῇ κρίσει πειθόμενος, ἐμὲ δ' ἅπαντα διά σε πραγματευομένην οὐκ ἔλαθεν, αὐτοῦ που πρὸ τοῦ ἄστεος παρακρυπτόμενος. Ἀρσινόην ἀκούεις που πάντως τὴν αὐλητρίδα; ταύτῃ ἐκέχρητο. Μετὰ δὲ τὴν δυστυχίαν, ὑποδέχεται αὐτὸν ἡ μεῖραξ καὶ συναπαίρειν ἐπαγγελλομένη, παρ' ἑαυτῇ κατέχει, κρυπτόμενον τέως, ἕως ἂν συσκευάσηται. Καὶ ἡ Δημαινέτη, Μακαρία μὲν Ἀρσινόη, φησί, τῆς τε πρότερον πρὸς Κνήμωνα συνηθείας, καὶ τῆς σὺν αὐτῷ νυνὶ προσδοκωμένης ἐκδημίας. Ἀλλὰ τί ταῦτ' ἂν εἴη πρὸς ἡμᾶς; Μεγάλα, ἔφη, ὦ δέσποινα. Ἐρᾶν μὲν ἐγὼ προσποιήσομαι τοῦ Κνήμωνος, παρακαλέσω δὲ τὴν Ἀρσινόην, οὖσάν μοι πάλαι γνώριμον ἀπὸ τῆς τέχνης, εἰσαγαγεῖν με ὡς αὐτὸν νύκτωρ ἀνθ' αὐτῆς· ὅπερ εἰ γένοιτο, σὸν ἂν εἴη τὸ ἐντεῦθεν Ἀρσινόην εἶναι δοκεῖν καὶ φοιτᾶν παρ' αὐτὸν ὡς ἐκείνην. Με-

mium prompta et ad res atroces, inquiens, quæ in amore quidem me non adjuvisti, at ut carissimo privarer dicto citius effecisti, neque spatium mutandi consilii mihi concessisti : et prorsus manifesto præ se ferebat, quod esset illi mali aliquid molitura. Illa vero graviter indignantem videns et omnino mœrore perditam, paratamque ad insidias parandas, ira simul et amore insanientem, statuit illam antevenire, insidiis illi structis saluti suæ consulens; et adiens eam, Quid est hoc, o domina, dicebat, cur frustra accusas famulam tuam? Ego quidem voluntati tuæ cum antea semper tum etiam nunc sum obsecuta : quod si aliquid non evenit ex animi sententia, illa sunt fortunæ adscribenda. Atqui et nunc, si jubes, in excogitando levamine præsentis mœroris, studium meum tibi non deerit. Quod autem, mea tu, inquit illa, reperiri possit, cum is qui hæc levare potuisset magno locorum intervallo a nobis disjunctus sit et me eorum qui judicabant insperata lenitas peremerit? Si enim lapidibus obrutus, si interfectus fuisset omnino et in me una exstincta fuissent et mortua hæc cupiditatis incendia. Cujus enim spes abjecta semel est, tollitur ex animo et quod non amplius exspectatur, efficit, ut ad omnem sensum doloris ægri animi occallescant. Nunc videre me illum videor, per errorem præsentem audire arbitror, injustas insidias mihi exprobrantem alloqui erubesco. Interdum vero et adveniente fruituram esse me existimo et nonnunquam ipsa ad illum, ubi ubi terrarum sit, ire statuo. Hæc me inflammant, hæc ad furorem adigunt. Justa quidem, o dii, patior : cur enim illum non benevolentia complectebar, sed insidiis petebam? cur non supplex fui sed hostiliter sum persecuta? Non admisit primum et merito quidem, ut alienam. Cubile paternum reverebatur. Fortassis adductus fuisset, cum tempore tum persuasionibus in leniorem sententiam traductus. Sed ego fera et immanis, quasi non amarem quempiam, sed illi imperarem, crudele facinus, quod imperio non paruisset et quod Demænetam contemsisset, quam longe forma superabat, perpetravi. Ceterum, o mea Thisbe, quam levationem facilem nominasti? O domina, inquit, multorum opinione Cnemon ex urbe abiit et Attica regione judicio obtemperans excessit. Me vero non latuit, propter te enixe omnia inquirentem, quod hic quodam in loco ante urbem occultetur. De Arsinoë tibicina audisti procul dubio : cum hac consueverat. Post calamitatem recipit eum puella et promittens se una emigraturum esse detinet domi suæ absconditum tamdiu, quoad sese ad iter accinxerit. Damæneta autem, O beatam, inquit, Arsinoën, tum propter priorem consuetudinem, quæ illi cum Cnemone intercessit, tum propter hoc exsilium, quod ipsi cum illo contigit. Sed hæc quid ad nos pertinent? Magnopere, o domina. Amare me ego Cnemonem simulabo, rogaboque Arsinoën, jam pridem mihi notam ex arte, ut me introducat noctu ad eum, suum in locum. Quod si a me obtinebitur, tuum erit, ut te jam Arsinoën esse putes et tanquam illa ad eum ingrediaris. Curabo autem id quoque ut cum aliquantum adbiberit cu-

λήσει δέ μοι καὶ ὑποβεβρεγμένον αὐτὸν κατακλῖναι παρασκευάσαι. Εἰ δὲ τύχοις, ὧν βούλει, μάλιστα μὲν εἰκὸς σχολάσειν τὸν ἔρωτα, πολλαῖς γὰρ κατὰ τὴν πρώτην πεῖραν ἐναπεσβέσθη τὰ τῆς ἐπιθυμίας· κόρος γὰρ ἔρωτος τῶν ἔργων τὸ τέλος. Εἰ δ' ἐναπομείνειεν, ὃ μὴ γένοιτο, δεύτερος ἔσται, φασὶ, πλοῦς καὶ ἑτέρα βουλή. Τὸ παρὸν τέως θεραπεύωμεν.

ΙϚʹ. Ἐπῄνει ταῦθ' ἡ Δημαινέτη καὶ προστιθέναι τάχος τοῖς δεδογμένοις ἱκέτευεν. Ἡ δὲ μίαν ἡμέραν ἐνδοθῆναι αὐτῇ πρὸς τὸ διανῦσαι ταῦτα παρὰ τῆς δεσποίνης αἰτήσασα, παρὰ μὲν τὴν Ἀρσινόην ἐλθοῦσα, Τελέδημον οἶσθα, ἔλεγε· τῆς δ' ὁμολογούσης, Ὑπόδεξαι ἡμᾶς, ἔφη, τὸ τήμερον· ὑπεσχόμην γὰρ αὐτῷ συγκαθευδήσειν· ἥξει δὲ πρότερος, ἐγὼ δὲ, ὅταν κατακλίνω τὴν δέσποιναν. Πρὸς δὲ τὸν Ἀρίστιππον εἰς ἀγρὸν διαδραμοῦσα, Ὦ δέσποτα, ἔλεγεν, ἥκω σοι κατήγορος ἐμαυτῆς καὶ κέχρησο ὅ τι βούλει. Τὸν παῖδα δι' ἐμὲ τὸ μέρος ἀπολώλεκας οὐχ ἑκοῦσαν μὲν ἀλλ' ὅμως συναιτίαν γενομένην. Αἰσθομένη γὰρ τὴν δέσποιναν οὐκ ὀρθῶς βιοῦσαν ἀλλ' εὐνὴν τὴν σὴν ὑβρίζουσαν, αὐτή τε περὶ ἐμαυτῆς δείσασα μή ποτε κακὸν λάβοιμι, τὸ πρᾶγμα εἰ δι' ἄλλου φωραθείη καὶ ἐπί σοι περιαλγήσασα, εἰ οὕτω περιέπων τὴν συνοικοῦσαν τοιαῦτα ἀντιπάσχοις, αὐτῇ μέν σοι προσαγγεῖλαι κατώκνησα, φράζω δὲ τῷ νέῳ δεσπότῃ, νύκτωρ παρ' αὐτὸν ἐλθοῦσα, ὡς ἂν γνοίη μηδεὶς, καὶ ἔλεγον, ὡς μοιχὸς ἅμα τῇ δεσποίνῃ συγκαθεύδοι. Ὁ δὲ, (προὐλελύπητο γὰρ, ὡς οἶσθα, πρὸς αὐτῆς) ἔνδον εἶναι τότε με λέγειν τὸν μοιχὸν νομίσας, ὀργῆς ἀκατασχέτου πληρωθεὶς, ἀνελόμενος τὸ ἐγχειρίδιον, ἐμοῦ πολλὰ κατέχειν πειρωμένης καὶ ὡς οὐδὲν εἴη τοιοῦτον ἐπὶ τοῦ παρόντος λεγούσης, μικρὰ φροντίσας ἢ καὶ μεταβαλέσθαι προσδοκήσας, ἐπὶ τὸν θάλαμον ἐμμανὴς ἵεται· καὶ τὰ λοιπὰ γιγνώσκεις. Τὸ δὲ παρὸν ἔνεστί σοι βουλομένῳ πρὸς τὸν παῖδα καὶ εἰ φεύγει τὰ νῦν ἀπολογήσασθαι καὶ παρὰ τῆς ἀμφοτέρους ὑμᾶς ἀδικούσης τιμωρίαν λαβεῖν. Ἐπιδείξω γάρ σοι τήμερον ἅμα τῷ μοιχῷ τὴν Δημαινέτην ἐν οἰκίᾳ καὶ ταῦτ' ἀλλοτρίᾳ ἐκτὸς τοῦ ἄστεος κατακεκλιμένην. Εἰ γὰρ ταῦθ' οὕτως ἐπιδείξειας, φησὶν ὁ Ἀρίστιππος, σοὶ μὲν ἐλευθερίας μισθὸς ἀποκείσεται, ἐγὼ δὲ τάχ' ἂν ἐπιβιῴην τὴν πολεμίαν ἀμυνόμενος. Ὡς πάλαι γε σμύχομαι ἐμαυτῷ καὶ τὸ πρᾶγμα δι' ὑποψίας ἔχων, ἀπορίᾳ τῶν ἐλέγχων ἡσύχαζον. Ἀλλὰ τί δεῖ ποιεῖν; ἡ δὲ, Τὸν κῆπον οἶσθα, ἔλεγεν, ἔνθα τὸ μνῆμα τῶν Ἐπικουρείων; ἐνταῦθ' εἰς ἑσπέραν ἐλθὼν περίμενε.

ΙΖʹ. Καὶ ἅμ' εἰποῦσα ἀπέτρεχε καὶ πρὸς τὴν Δημαινέτην ἐλθοῦσα, Κόσμει, ἔφη, σαυτὴν, ἁβρότερον ἔχουσαν ἥκειν προσήκει· πάντα σοι τὰ ἐπηγγελμένα ηὐτρέπισται. Ἡ δὲ περιέβαλέ τε καὶ ἔπραττεν ὡς ἐκέλευσεν. Ἤδη δ' ἑσπέρας οὔσης, ἀναλαβοῦσα ἦγεν, οὗ συνετέτακτο. Ἐπεὶ δ' ἐπλησίαζον, τὴν μὲν ἐπιστῆναι μικρὸν ἐκέλευεν· αὐτὴ δὲ προλαβοῦσα παρεκάλει τὴν Ἀρσινόην εἰς ἕτερον μεταστῆναι δωμάτιον

bitum eat. Si igitur adepta fueris id, quod cupis, maxime tum probabile est amorem tuum exstinctum iri. Multis enim primo experimento exstinctum est cupiditatis incendium. Amoris enim satietas oritur si voti compotes sumus. Quod si tum quoque manserit, quod absit, secunda erit, ut aiunt, navigatio et aliud consilium. Interea curemus id, quod in præsentia licet.

XVI. Approbabat hæc et collaudabat Demæneta et ut quamprimum aggrederetur ea, quæ fuerunt constituta, orabat. Illa vero diem unum sibi ad hæc peragenda concedi a domina cum postulasset, Arsinoën quidem conveniens: Teledemum nosti? dicebat. Hac vero annuente: Recipe nos, inquit, hodie: pollicita sum enim illi hanc noctem. Veniet autem prior, at ego subsequar, cum dominam cubitum deduxero. Ad Aristippum autem cum percurrisset in agrum, sic locuta est: Venio ad te, here, accusatrix mei ipsius et statuas in me pœnam arbitrio tuo: filium partim per me amisisti, non quidem volentem sed tamen adjutricem. Cum enim sensissem, dominam haud recte vivere, sed cubili tuo injuriam inferre, tum mihi ipsi metuens, ne, si res per alium quempiam deprehensa fuisset, non effugerem malum; tum præcipue tuam vicem dolens, quod cum tanto amore conjugem tuam complectereris talem tamen ab illa referres gratiam: ipsa tibi nuntiare verita, juveni hero indico, cum noctu ad illum venissem, ut nullus scire posset, et dicebam, quod adulter cum domina incestam consuetudinem haberet. At ille (erat enim ab illa, ut scis, antea exacerbatus) putans me tum adulterum intus esse dicere, ira vehementi incitatus, arrepto pugione, me quam maxime retinere cupientem, et quod tum nihil tale esset dicentem parum curans vel etiam pœnitere indicii et sententiam mutasse arbitratus, ad thalamum tanquam amens ibat: reliqua jam nosti. Nunc vero tibi licet, ut te de filio, quamvis in exsilio degat ætatem, in præsentia purges et de ea quæ utrumque vestrûm injuria affecit, pœnas sumas. Ostendam enim tibi hodie Demænetam cum adultero in domo, quod vel maxime indignitatem auget, aliena extra urbem cubantem. Si hæc ita demonstraveris, inquit Aristippus, tibi quidem libertatis pretium persolvetur: mihi vero tum forte vivere libebit ubi inimicam illam ultus fuero. Quamdiu ego jam angor animo: nihilominus tamen, etsi rem suspicabar, cum manifesta argumenta, quibus convincere possem, non haberem, quiescebam. Sed quid faciendum est? Hortum scis, inquit, ubi est monumentum Epicureorum? Ibi me sub vesperam veniens opperito.

XVII. Hoc elocuta recurrebat et ad Demænetam veniens, Adorna te, inquit: delicatius comtam venire decet. Omnia, quæ tibi a me promissa fuerunt, parata sunt. Illa autem amiciebat sese et faciebat ita, quemadmodum jusserat. Postea vero quam advenit vespera, secum assumtam ducebat, ubi erat constitutum. Cumque jam prope accederent, eam quidem subsistere paullulum jussit: ipsa vero antevertens, rogabat Arsinoën, in alteram ut emigra-

καὶ σχολὴν αὐτῇ παρασχεῖν. Ἐρυθριᾶν γάρ, ἔφη, τὸ μειράκιον, ἄρτι τῶν Ἀφροδίτης μυούμενον. Τῆς δὲ πεισθείσης, ἐπανελθοῦσα παραλαμβάνει τὴν Δημαινέτην καὶ εἰσαγαγοῦσα κατακλίνει τε καὶ τὸν λύχνον ἀφαιρεῖ, τοῦ μὴ γνωρισθῆναι αὐτὴν παρά σου δῆθεν τοῦ ἐν Αἰγίνῃ διάγοντος καὶ σιωπῶσαν πληροῦν τὴν ἐπιθυμίαν παρεγγυήσασα, ἐγὼ δ' ἐπὶ τὸν νεανίαν ἄπειμι, φησὶ, καὶ ἥξω σοι φέρουσα. Πίνει δ' ἐνταῦθα ἐκ γειτόνων. Καὶ ὑπεξελθοῦσα, τὸν μὲν Ἀρίστιππον ἔνθα προείρητο καταλαμβάνει καὶ δεσμεῖν ἐπιστάντα τὸν μοιχὸν ἤπειγεν. Ὁ δ' εἵπετο καὶ ἐπιστὰς εἰστρέχει τ' εἰς τὸ δωμάτιον καὶ τὴν κλίνην πρὸς μικρὰν τῆς σελήνης αὐγὴν χαλεπῶς ἀνευρὼν, Ἔχω σε, εἶπεν, ὦ θεοῖς ἐχθρά. Καὶ ἡ Θίσβη παραχρῆμα, ταῦτα λέγοντος, τάς τε θύρας ὡς ὅτι πλεῖστον ἐψόφησε καὶ Ὢ τῆς ἀτοπίας, διαδέδρακεν ἡμᾶς ὁ μοιχὸς, ἀνεβόησε· καὶ ὅρα δέσποτα, μὴ καὶ τὰ δεύτερα σφαλῇς. Ὁ δὲ, Θάρσει, ἔφη· τὴν ἀλιτήριον καὶ ἣν μάλιστα ἐβουλόμην ἔχω. Καὶ συλλαβόμενος ἦγεν ὡς ἐπὶ τὴν πόλιν. Ἡ δ' ἅμα πάντα τὰ περιεστῶτα, ὡς εἰκὸς, ἐννοήσασα, τὴν ἀποτυχίαν τῶν προσδοκηθέντων, τὴν ἐπὶ τοῖς παροῦσιν ἀτιμίαν, τὴν ἐκ τῶν νόμων τιμωρίαν, ἀνιωμένη μὲν ἐφ' οἷς ἡλίσκετο, χαλεπαίνουσα δ' ἐφ' οἷς ἠπάτητο, ἐπειδὴ κατὰ τὸν βόθρον ἐγένετο τὸν ἐν Ἀκαδημίᾳ, (πάντως γιγνώσκεις ἔνθα τοῖς ἥρωσιν οἱ πολέμαρχοι τὸ πάτριον ἐναγίζουσιν,) ἐνταῦθ' ἀθρόον τοῦ πρεσβύτου σπαράξασα τὰς χεῖρας ὦσεν ἑαυτὴν ἐπὶ κεφαλήν. Καὶ ἡ μὲν ἔκειτο κακὴ κακῶς, ὁ δ' Ἀρίστιππος, ἔχω παρά σου καὶ πρὸ τῶν νόμων τὴν δίκην, εἰπὼν τότε, τῷ δήμῳ πάντα εἰς τὴν ἑξῆς ἀνεκοινοῦτο καὶ μόλις συγγνώμης τυχὼν, τοὺς φίλους περιενόστει καὶ γνωρίμους εἴ πῄ σοι κάθοδον λάβοι πρυτανευόμενος. Καὶ εἰ μέν τι πέπρακται τούτων οὐκ ἔχω λέγειν, ἔφθην γὰρ δεῦρο, ὡς ὁρᾷς, κατά τι χρέος ἐμὸν ἴδιον ἐκπλεύσας. Πλὴν ἀλλὰ χρή σε προσδοκᾶν, τήν τε κάθοδον ἐπινεύσειν τὸν δῆμον καὶ τὸν πατέρα σου κατὰ ζήτησιν ἥξειν· τοῦτο γὰρ ἐπηγγέλλετο.

ΙΗ'. Ταῦτά μοι ὁ Χαρίας ἀπήγγειλε. Τὰ δ' ἑξῆς καὶ ὅπως δεῦρο ἀφικόμην, καὶ τίσι ποτὲ κεχρημένος τύχαις, μακροτέρου δεῖται καὶ λόγου καὶ χρόνου. Καὶ ἅμα ἐδάκρυεν. Ἐδάκρυον δὲ καὶ οἱ ξένοι· τὰ μὲν ἐκείνου πρόφασιν, μνήμῃ δὲ τῶν ἰδίων ἕκαστος. Καὶ οὐδ' ἂν ἔληξαν θρηνοῦντες, ὑφ' ἡδονῆς τῶν γόων, εἰ μή τις ὕπνος ἐπιπτὰς ἔπαυσε τῶν δακρύων. Καὶ οἱ μὲν οὕτως ἐκάθευδον. Ὁ δὲ Θύαμις (τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῷ λῃστάρχῳ) τῆς νυκτὸς τὸ πλεῖστον ἠρεμήσας, ὑπό τινων ὀνειράτων πεπλανημένων τεταραγμένος ἀθρόον τὸν ὕπνον ἀποσεσύλητο καὶ τὴν ἐπίλυσιν διαπορῶν ἐπηγρύπνει τοῖς φροντίσμασι. Καθ' ὃν γὰρ καιρὸν ἀλεκτρυόνες ᾄδουσιν, εἴτε (ὡς λόγος) αἰσθήσει φυσικῇ, τῆς τοῦ ἡλίου καθ' ἡμᾶς περιστροφῆς ἐπὶ τὴν τοῦ θεοῦ πρόσρησιν κινούμενοι, εἴθ' ὑπὸ θερμότητος ἅμα καὶ τῆς περὶ τὸ κινεῖσθαι καὶ σιτεῖσθαι θᾶττον

ret domunculam et sibi quietem concederet. Erubescere enim ajebat adolescentulum, nuper Veneris rebus initiatum. Hac vero sibi persuaderi facile passa, reversa adjungebat sibi Demænetam et cum introduxisset, deponit in lectum et candelam aufert, ne scilicet agnosceretur a te, qui id temporis in Ægina versabaris; cumque tacentem implere cupiditatem mandasset, Ego vero ad adolescentem, inquit, abeo et adducam tibi eum : in vicinia enim hic potat. Porro cum exiisset, Aristippum in eo loco qui commemoratus est deprehendit et ut veniens ligaret adulterum incitabat. Ille autem subsequebatur et cum accessisset, incurrit in domunculam, lectoque vix ad exiguum lunæ splendorem invento, Habeo te, inquit, o diis invisa. Thisbe autem repente, hæc illo loquente, fores ut creparent quam maxime potuit impulit et O rem inauditam, effugit nobis adulter, exclamavit. Vide autem, here, ne iterum aberres. Ille vero, Esto fidenti animo, inquit, perditam quam maxime volui habeo; comprehensamque ducebat in urbem. At illa, omnia quæ circumstabant apud sese expendens, ut est verisimile, exspectationis suæ frustrationem, præsentem ignominiam, pœnam legibus constitutam, excrucians sese ob ea, in quibus deprehensa fuerat et indigne patiens quod decepta esset; cum ad puteum qui est in Academia pervenisset, (notus est tibi locus, ubi Heroibus duces more et instituto patrio parentant), repente divulsis senis manibus in caput se præcipitem dedit. Et illa quidem jacebat mala male. Aristippus autem, dedisti mihi pœnas etiam ante leges tum cum dixisset, postridie omnia populo exponebat et vixdum veniam consecutus amicos obibat quibus rationibus reditum tibi impetraret cum illis consultans. An autem sit peractum aliquid non possum dicere. Nam, ut vides, antequam aliquid fieret, privatæ cujusdam necessitatis causa huc navigavi. Verumtamen sperare debes, populum ad tuum reditum consensurum et patrem ad exquirendum te venturum esse ; hoc enim profitebatur.

XVIII. Hæc ita mihi Charias nuntiavit. Quæ vero deinceps consecuta sunt et quo modo huc veni et qua fortuna sum usus, longiore indigent cum oratione tum tempore : et simul collacrimavit. Flebant quoque hospites, prætextu quidem illius calamitatis, re ipsa autem quisque suorum casuum memoria : neque desiissent a ploratu præ voluptate fletus, nisi quodammodo somnus advolans, lacrimas sedasset. Et hi quidem ita se somno dederunt. Thyamis vero (hoc enim erat nomen præfecto prædonum) cum maxima parte noctis placide quievisset, quibusdam visis somniorum errantibus deinde perturbatus, repente somno solutus est et in solvendis illis laborans invigilabat meditationibus. Quo enim tempore galli canunt, sive ut ferunt naturali sensu conversionis, qua sol nobis appropinquat, ad dei salutationem commoti, sive præ caliditate et motus atque escæ vehementi appetitu, una habitantes sua denuntiatione ad

ἐπιθυμίας, τοὺς συνοικοῦντας ἰδίῳ κηρύγματι ἐπὶ ἔργον ἐγείροντες, ὄναρ αὐτῷ θεῖον ἔρχεται τοιόνδε. Κατὰ τὴν Μέμφιν μὲν τὴν ἑαυτοῦ πόλιν, [καὶ] τὸν νεὼν τῆς Ἴσιδος ἐπερχόμενος λαμπάδων πυρὶ [τὸν] ὅλον ἐδόκει καταλάμπεσθαι· πεπλῆσθαι δὲ βωμοὺς μὲν καὶ ἐσχάρας ζῴων παντοίων αἵματι διαβρόχους, προπύλαια δὲ καὶ περιδρόμους, ἀνθρώπων κρότου καὶ θορύβου συμμιγοῦς πάντα πληρούντων. Ἐπεὶ δὲ καὶ αὐτῶν ἐντὸς ἥκειν τῶν ἀνακτόρων, τὴν θεὸν ὑπαντῶσαν, ἐγχειρίζειν τε τὴν Χαρίκλειαν καὶ λέγειν, ὦ Θύαμι, τήνδε σοι τὴν παρθένον ἐγὼ παραδίδωμι, σὺ δ' ἔχων οὐχ ἕξεις, ἀλλ' ἄδικος ἔσῃ καὶ φονεύσεις τὴν ξένην· ἡ δ' οὐ φονευθήσεται. Ταῦθ' ὡς εἶδεν, ἀμηχάνως διῆγε, τῇδε κἀκεῖσε τὸ δηλούμενον ὅ τι ποτ' ἐστὶν ἀναστρέφων. Ἤδη δ' ἀπειρηκὼς, ἕλκει πρὸς τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν τὴν ἐπίλυσιν. Τὸ μὲν γὰρ, ἕξεις καὶ οὐχ ἕξεις, γυναῖκα καὶ οὐκ ἔτι παρθένον ὑπετίθετο· τὸ δὲ, φονεύσεις, τὰς παρθενίους τρώσεις εἴκαζεν, ὑφ' ὧν οὐκ ἀποθανεῖσθαι τὴν Χαρίκλειαν. Καὶ τὸ μὲν ὄναρ τοῦτον ἔφραζε τὸν τρόπον, οὕτως αὐτῷ τῆς ἐπιθυμίας ἐξηγουμένης.

ΙΘʹ. Ἅμα δὲ τῇ ἕῳ, τούς τε πρώτους τῶν ὑφ' αὐτὸν ἥκειν ἐκέλευε καὶ λάφυρα, τὰ σκῦλα σεμνότερον ὀνομάζων, φέρειν εἰς μέσους ἐπέταττε. Καὶ τὸν Κνήμωνα ὡς αὐτὸν μετεπέμπετο, ἄγειν καὶ τοὺς φρουρουμένους ἐντειλάμενος. Ἐπεὶ δ' ἤγοντο, Τίς ἄρα τύχη διαδέξεται ἡμᾶς, ἐβόων καὶ πολλὰ τὸν Κνήμωνα ἱκέτευον εἴ τι δύναιτο συμπράττειν. Ὁ δ' ἐπηγγέλλετο καὶ θυμὸν ἔχειν ἀγαθὸν προὔτρεπεν· οὐ παντάπασι βάρβαρον εἶναι τὰ ἤθη τὸν λῄσταρχον ἐγγυώμενος ἀλλ' ἔχειν τι καὶ ἥμερον, γένος τ' ὄντα τῶν ἐπὶ δόξης καὶ πρὸς ἀνάγκης τὸν παρόντα βίον ἑλόμενον. Ἐπεὶ δ' ἤχθησαν, ἤθροιστο δὲ καὶ ὁ λοιπὸς ὅμιλος, ἐπί τινος ὑψηλοῦ προκαθίσας ἑαυτὸν ὁ Θύαμις καὶ τὴν νῆσον ἐκκλησίαν ἀποφήνας καὶ τὰ λεχθησόμενα φράζειν τὸν Κνήμωνα [καὶ] τοῖς αἰχμαλώτοις προστάξας, (συνίει γὰρ ἤδη τὰ Αἰγυπτίων, ὁ δὲ Θύαμις οὐκ ἠκρίβου τὰ Ἑλλήνων) Ἄνδρες, ἔλεγε, συστρατιῶται, τὴν ἐμὴν ἐπίστασθε γνώμην οἵαν ἀεὶ κέχρημαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐγὼ γὰρ, ὡς ἴστε, παῖς μὲν προφήτου τοῦ ἐν Μέμφει γεγονὼς, ἀποτυχὼν δὲ τῆς ἱερωσύνης μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς ὑπαναχώρησιν, ἀδελφοῦ νεωτέρου ταύτην παρελομένου, ἐφ' ὑμᾶς τε καταφυγὼν, ἐφ' ᾧ γε τιμωρίαν μὲν λαβεῖν, τὴν τιμὴν δ' ἀπολαβεῖν καὶ τοῦ ἄρχειν ὑμῶν παρ' ὑμῶν ἀξιωθεὶς, εἰς τὴν δεῦρο διήγαγον, οὐδὲν τῶν πολλῶν ἐμαυτῷ πλέον ἀπονέμων· ἀλλ' εἴτε χρημάτων νέμησις, ἰσομοιρίαν ἠγάπησα· εἴτ' αἰχμαλώτων διάπρασις, εἰς τὸ κοινὸν κατέθηκα· προσήκειν ἡγούμενος τὸν οὕτω δὴ καλῶς ἐξηγούμενον τῶν μὲν ἔργων πλεῖστον μετέχειν τῶν δὲ ποριζομένων τὸ ἴσον· τῶν δ' ἁλισκομένων τοὺς μὲν ἄνδρας ὑμῖν αὐτοῖς ἐγκαταλέγων, ὅσοι τι ῥώμῃ σώματος ὠφελήσειν ἔμελλον, τοὺς δ' ἀσθενεστέρους ἀπεμπολῶν· γυναικῶν δ' ὕβρεως ἀπείρατος, τὰς μὲν εὖ γεγονυίας ἢ χρημάτων ἀφεὶς,

operas excitantes: tale quoddam insomnium divinitus illi apparuit. Memphi in urbe sua, templum Isidis ingrediens visus est sibi videre totum facibus accensis resplendescere; repletas vero esse omni genere animantium aras sanguine redundantes; vestibulum vero templi et circuitum, hominibus, strepitu et tumultu mixto omnia complentibus. Cum vero venisset in intimum templi adytum, deam obviam progressam, tradere sibi in manum Charicleam ac dicere: Thyami, hanc virginem tibi trado: verumtamen habens non habebis, sed iniquus eris et occides hospitem nec tamen illa occidetur. Hæc ut vidit, angebatur animo, huc atque illuc id quod erat significatum quonam modo esset intelligendum, volvens. Postremo jam defessus, ad suam sententiam trahit explicationem: hoc quidem, habebis et non habebis, uxorem scilicet non amplius virginem arbitrabatur. At id, occides, hymenem vulnerabis, significare conjectabat: unde non morituram esse Charicleam. Ac somnium quidem hac ratione interpretabatur, sic illi cupiditate ipsius exponente.

XIX. Quamprimum autem dies illuxit, præcipuos qui sub ejus potestate fuerant venire jubebat et prædam spoliorum nomine speciose appellans, in medium proferri imperabat et Cnemonem ad sese accersebat præcipiens ut eos, qui in custodia habebantur una adduceret. Cum autem ducerentur, Quænam excipiet nos fortuna, clamabant et vehementer Cnemonem orabant, ut si qua re posset eos adjuvaret. Ille vero pollicebatur et fidenti animo esse jubebat, non omnino barbarico ingenio esse præfectum affirmans sed habere aliquid mansuetudinis et comitatis utpote illustri genere natum et necessitate cogente tale genus vitæ secutum. Postea vero quam adducti sunt et reliqua turba frequens convenit, cum in editiore quodam loco ante alios consedisset Thyamis, insulam autem concioni designasset, et ea quæ dicturus esset Cnemonem captivis exponere jussisset, (intelligebat enim jam Ægyptium sermonem, Thyamis autem non exacte noverat Græcum) Commilitones mei, dicebat, animum meum, quo semper erga vos fuerim, nostis. Ego enim, ut scitis, cum essem filius antistitis Memphitici, frustratus dignitate sacerdotii, eo quod frater minor natu post patris discessum eam mihi contra leges ademit, cum ad vos confugissem, ut injuriam ulcisci et pristinam dignitatem recuperare possem, munere imperandi mihi vestris suffragiis delato, hactenus vobiscum vitam egi, nihil mihi præ ceteris ex multitudine præcipui tribuens. Sed, seu pecuniæ distribuendæ fuerant, æqualitatem amavi; seu captivi divenditi, summam in medium attuli, judicans ejus qui præclare velit imperare muneris esse, ut ipse plurimas res gerat, partorum cum aliis æqualiter sit particeps. Ex captis vero, viros quidem vobis adjudicabam semper, qui robore corporis usui erant futuri: imbecilliores divendebam. Injuriæ autem in mulieres prorsus sum expers, cum ingenuas aut pecunia redemtas aut

ἢ τῆς τύχης μόνης οἰκτείρων, τὰς δ' ἐλάττους καὶ ἃς δουλεύειν οὐχὶ αἰχμαλωσία μᾶλλον ἀλλὰ συνήθεια κατηνάγκαζε, θεραπαίνας ἑκάστοις διανέμων. Τὸ δὲ νῦν παρὸν, ἕν τι τῶν λαφύρων αἰτῶ παρ' ὑμῶν, τὴν κόρην ταυτηνὶ τὴν ξένην· ἣν δυνατὸν ἐμαυτῷ με δοῦναι, βέλτιον παρὰ τοῦ κοινοῦ λαβεῖν ἡγοῦμαι. Καὶ γὰρ εὔηθες, τὴν αἰχμάλωτον βιασάμενον, ἀκόντων τι τῶν φίλων φαίνεσθαι διαπραττόμενον. Ἀλλὰ [καὶ] ταύτην αἰτῶ παρ' ὑμῶν οὐ προῖκα τὴν χάριν ἀλλ' ἀντιδοὺς τὸ μηδὲν αὐτὸς τῶν ἄλλων τῆς λείας μεταλαβεῖν. Ἐπειδὴ γὰρ τὴν πάνδημον Ἀφροδίτην τὸ προφητικὸν ἀτιμάζει γένος, οὐ τῆς καθ' ἡδονὴν χρείας ἀλλὰ τῆς εἰς διαδοχὴν σπορᾶς, τήνδε ἐμαυτῷ γενέσθαι διεσκεψάμην.

Κ'. Ἐγὼ δὲ καὶ τὰς αἰτίας ὑμῖν ἀπολογίσασθαι βούλομαι. Πρῶτον μὲν εὐγενὴς εἶναί μοι δοκεῖ. Τεκμαίρομαι δὲ τῷ τ' ἀμφ' αὐτὴν εὑρεθέντι πλούτῳ καὶ ὅτι πρὸς τὰς παρούσας οὐχ ἐνέδωκε συμφορὰς ἀλλὰ τὸ φρόνημα πρὸς τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀναφέρει τύχην. Ἔπειτα τὴν ψυχὴν ἀγαθήν τε καὶ σώφρονα στοχάζομαι. Εἰ γὰρ εὐμορφίᾳ νικῶσα τὰς πάσας, αἰδοῖ τοῦ βλέμματος καὶ τοὺς ὁρῶντας καταστέλλει πρὸς τὸ σεμνότερον, πῶς οὐ τὴν βελτίονα περὶ αὑτῆς εἰκότως παρίστησι φαντασίαν; ὃ δὲ μέγιστόν ἐστι τῶν εἰρημένων, ἱέρεια θεῶν τινος εἶναί μοι φαίνεται. Τὴν γοῦν ἱερὰν στολὴν καὶ τὰ στέμματα μεθεῖναι καὶ δυστυχοῦσα δεινὸν καὶ οὐ θεμιτὸν ἡγεῖται.

ΚΑ'. Τίς οὖν γένοιτ' ἂν, ὦ παρόντες, γάμος ἁρμοδιώτερος, τοῦ προφητικοῦ τὴν ἱερωμένην λαμβάνοντος; Ἐπευφήμησαν ἅπαντες καὶ γαμεῖν ἐπ' αἰσίοις ἐκέλευον. Ὁ δ' ἀναλαβὼν τὸν λόγον, Ὑμῖν μὲν ἔχω τὴν χάριν, ἔφη, εἰκότα δ' ἂν ποιοῖμεν, εἰ καὶ τὴν γνώμην, ὅπως ἔχει πρὸς τοῦτο, τῆς κόρης μάθοιμεν. Εἰ μὲν γὰρ ἔδει τῷ τῆς ἀρχῆς ἀποχρήσασθαι νόμῳ, πάντως ἐξήρκει μοι τὸ βούλεσθαι· βιάζεσθαι γὰρ οἷς ἐξὸν τὸ πυνθάνεσθαι περιττόν. Εἰ δὲ γάμος, τὸ γιγνόμενον τὸ παρ' ἀμφοτέρων βούλημα συννεύειν ἀναγκαῖον. Καὶ ἀποστρέψας τὸν λόγον, Πῶς οὖν ἔχεις, ὦ κόρη, πρὸς τὸ συνοικεῖν ἡμῖν, διηρώτα. Καὶ ἅμα τίνες εἶεν καὶ ἐκ τίνων φράζειν ἐκέλευεν. Ἡ δὲ πολύν τινα χρόνον τῇ γῇ τὸ βλέμμα προσερείσασα καὶ πυκνὰ τὴν κεφαλὴν ἐπισείουσα λόγον τινὰ καὶ ἐννοίας ἀθροίζειν ἐῴκει καὶ δή ποτε πρὸς τὸν Θύαμιν ἀντωπήσασα καὶ πλέον ἢ πρότερον αὐτὸν τῷ κάλλει καταστράψασα, καὶ γὰρ πεφοίνικτο τὴν παρειὰν ὑπὸ τῶν ἐνθυμημάτων πλέον ἢ σύνηθες καὶ τὸ βλέμμα κεκίνητο πρὸς τὸ γοργότερον, ἑρμηνεύοντος τοῦ Κνήμωνος, Μᾶλλον, ἔφη, ὁ μὲν λόγος ἥρμοζεν ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ Θεαγένει τούτῳ, πρέπειν γὰρ οἶμαι γυναικὶ μὲν σιγὴν ἀνδρὶ δ' ἀπόκρισιν ἐν ἀνδράσιν. ΚΒ'. Ἐπειδὴ δὲ κἀμοὶ λόγου μετεδώκατε καὶ τοῦτο πρῶτον ἔνδειγμα φιλανθρωπίας παρέχεσθε, τὸ πειθοῖ μᾶλλον ἢ βίᾳ τῶν δικαίων πειρᾶσθαι τυγχάνειν, ἄλλως τε διότι τὸ πᾶν εἰς ἐμὲ τείνει τῶν εἰρημένων, ἐκβαίνειν ἀναγκάζομαι

ipsius fortunæ commiseratione adductus dimitterem; inferioris vero conditionis, quas non tam jus belli captivas quam consuetudo servire cogebat, singulis ad obsequia distribuerem. In præsentia vero, unum tantum ex reliquis spoliis peto a vobis, hanc peregrinam virginem. Quam cum possem mihi ipse dare, melius me facturum existimo, si communi consensu vestro accepero. Stultum est enim captivæ vi allata invitis amicis videri aliquid facere conari. Sed hoc a vobis peto beneficium non gratis sed ita vos vicissim remunerans ut reliquarum rerum ex præda particeps non sim futurus. Cum enim vulgarem Venerem despiciat propheticum genus, non ad voluptatis usum sed ad propagationem sobolis hanc mihi adjungere constitui.

XX. Atque ipsas causas, quibus sum ad id adductus vobis recensere volo. Primum mihi bono genere nata esse videtur. Ejus rei conjecturam facio cum ex his opibus quæ circa illam repertæ sunt, tum quod neutiquam calamitatibus fracta est sed inde usque ab initio animos contra fortunam attollit. Deinde indolem et ingenium probum et modestum certis argumentis perspicio. Si enim forma superat omnes et adspectus verecundia etiam illam intuentes ad gravitatem quamdam invitat, an non egregiam quoque de se existimationem merito relinquet? Quodque omnium eorum, quæ dicta sunt, maximum est, sacerdos cujusdam deæ videtur esse. Sacram igitur stolam et coronas etiam in adversa fortuna dimittere intolerabile et nefas sibi esse ducit.

XXI. Num quod igitur conjugium, o vos qui adestis, hoc convenientius esse potest, homine prophetico dicatam deo ducente? Approbarunt omnes et matrimonium inire bonis avibus jubebant. At ille, Vobis quidem, inquit, habeo gratiam, ceterum convenienter præsenti instituto fecerimus, si quæ sit puellæ hac de re sententia cognoverimus. Si enim imperii lege utendum fuisset, prorsus mihi velle suffecisset. Quibus enim vi cogere licet, percunctari supervacaneum est. Verum cum nunc de legitimo agatur conjugio; utriusque voluntatem congruere necesse est. Et cum convertisset sermonem : Quo igitur animo accipis id, o virgo, quod de conjugio nobiscum ineundo proponitur, interrogabat : et simul quinam essent et a quibus oriundi, dicere jubebat. At illa, cum longo tempore vultu humi defixo stetisset, subinde caput commovens, orationem quamdam et sententias præmeditari videbatur. Tandem Thyamidem contuita et plus quam antea pulchritudine tanquam fulgore quodam obruens, (rubore enim solito magis, præ intentione cogitationis, illi genæ suffusæ fuerant et oculi quodam modo vehementius et acrius sese intenderant) interpretante Cnemone, Conveniebat, inquit, potius, fratri huic meo Theageni oratio. Decere enim puto mulierem silentium, virum vero agere cum viris. — XXII. Cum vero mihi dicendi potestatem feceritis, et hoc primum humanitatis indicium exhibueritis, ut suadendo potius quam vi id quod æquum est obtinere conemini, maxime cum omnia quæ sunt dicta in me potissimum dirigantur; egredi

τοὺς ἐμαυτῆς τε καὶ παρθένων νόμους καὶ πρὸς τὴν πεῦσιν τοῦ κρατοῦντος ἀποκρίνασθαι περὶ γάμου καὶ ταῦτ' ἐν ὁμίλῳ τοσούτων ἀνδρῶν. Ἔστι δὲ τὰ περὶ ἡμῶν τοιάδε. Γένος μὲν ἐσμὲν Ἴωνες, Ἐφεσίων δὲ τὰ πρῶτα γεγονότες καὶ ἀμφιθαλεῖς ὄντες, νόμου τοὺς τοιούτους καλοῦντος ἱερατεύειν, ἐγὼ μὲν Ἀρτέμιδος Ἀπόλλωνος δ' ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς οὗτος ἐλάχομεν. Ἐπετείου δὲ τῆς τιμῆς οὔσης καὶ τοῦ χρόνου πληρουμένου, θεωρίαν εἰς Δῆλον ἤγομεν ἔνθα μουσικούς τε καὶ γυμνικοὺς ἀγῶνας διαθήσεσθαι καὶ τὴν ἱερωσύνην ἀποθήσεσθαι κατά τι πάτριον ἠμέλλομεν. Ὁλκὰς οὖν ἐπληροῦτο χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου καὶ ἐσθήτων καὶ τῶν ἄλλων ὅσα πρός τε τοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν πάνδημον εὐωχίαν ἐπαρκέσειν ἤμελλε. Καὶ ἀνηγόμεθα τῶν μὲν πατέρων γήρᾳ τε προηκόντων καὶ δέει τοῦ πλοῦ καὶ τῆς θαλάττης οἴκαδε καταμεινάντων, ἄλλων δὲ πολιτῶν εἰς πλῆθος τῶν μὲν κατὰ τὴν αὐτὴν ὁλκάδα συνεισβάντων, τῶν δὲ σκάφεσιν ἰδίοις χρωμένων. Ἐπεὶ δὲ τὸ πολὺ τοῦ πλοῦ διήνυστο, κλυδώνιον ἀθρόον ἐμπεσὸν καὶ ἄνεμος ἐξώστης καὶ λαίλαπες συμμιγεῖς καὶ πρηστῆρες τὴν θάλατταν καταιγίζουσαι τὴν ναῦν τοῦ εὐθέος παραφέρουσι, τοῦ κυβερνήτου πρὸς τὸ ὑπερβάλλον κακὸν ἐνδόντος καὶ τῷ βιαίῳ τῆς ὁλκάδος ἐκστάντος καὶ τῇ τύχῃ κυβερνᾶν ἐπιτρέψαντος. Ἠγόμεθα οὖν ὑπὸ τοῦ ἀεὶ πνέοντος ἡμέρας μὲν ἑπτὰ νύκτας δ' ἴσας καὶ τέλος εἰς τὴν ἀκτὴν ἐξωκείλαμεν ἔνθα πρὸς ὑμῶν ἑάλωμεν· οὗ καὶ τὸν πολὺν ἑωράκατε φόνον, τῶν ναυτῶν ἡμῖν παρὰ τὴν εὐωχίαν ἣν ἐπὶ σωτηρίοις ἤγομεν ἐπιθεμένων, ἀνελεῖν τε διὰ τὰ χρήματα βουλευσαμένων, ἕως σὺν πολλῷ τῷ κακῷ καὶ ὀλέθρῳ τῶν οἰκείων ὁμοῦ πάντων, αὐτῶν δ' ἐκείνων ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων, ἐπεκρατήσαμεν ἐξ ἁπάντων, (ὡς μή ποτ' ὤφελον) οἰκτρὸν περισωθέντες λείψανον, ἓν μόνον ἐν δυστυχήμασιν εὐπραγοῦντες ὅτι θεῶν τις εἰς χεῖρας τὰς ὑμετέρας ἤγαγε καὶ οἱ περὶ θανάτου δεδιότες, περὶ γάμου σκοπεῖν ἐπετράπημεν· ὃν οὐ βούλομαι κατ' οὐδένα τρόπον ἀρνήσασθαι. Τό τε γὰρ αἰχμάλωτον οὖσαν τῆς τοῦ κρατοῦντος εὐνῆς ἀξιοῦσθαι, πᾶσαν εὐδαίμονα τύχην ὑπερβέβληκε. Τό τε θεοῖς ἀνακειμένην προφήτου παιδὶ καὶ μετ' ὀλίγον θεοῦ νεύοντος καὶ προφήτῃ συνοικεῖν οὐ παντάπασιν ἔοικεν εἶναι τῆς ἐκ τοῦ θείου κηδεμονίας ἄμοιρον. Ἓν μόνον αἰτῶ, καὶ δὸς, ὦ Θύαμι· συγχώρησον εἰς ἄστυ με πρότερον ἐλθοῦσαν ἢ ἔνθα βωμὸς ἢ ναὸς Ἀπόλλωνι νενόμισται, τὴν ἱερωσύνην καὶ τὰ ταύτης ἀποθέσθαι σύμβολα. Βέλτιον μὲν εἰς Μέμφιν ὅταν καὶ τὴν τιμὴν ἀνακτήσῃ τῆς προφητείας· οὕτω καὶ ὁ γάμος εὐθυμότερον (ἂν) ἄγοιτο, νίκῃ συναπτόμενος καὶ ἐπὶ κατορθουμένοις τελούμενος. Εἰ δὲ καὶ πρότερον, ἐν σοι καταλείπω τὴν σκέψιν. Μόνον τελεσθείη μοι τὰ πάτρια πρότερον· καὶ οἶδ' ὡς ἐπινεύσεις, ἱεροῖς τ' ἐκ παίδων, ὡς φῄς, ἀνακείμενος, καὶ τὸ περὶ τοὺς θεοὺς ὅσιον ἀποσεμνύνων.

ΚΓ'. Καὶ ἡ μὲν ἐνταῦθα τῶν λόγων ἐπαύσατο δακρύων δ' ἤρξατο. Τῶν δὲ παρόντων οἱ μὲν ἄλλοι

cogor ex his legibus quas mihi ipsa præscripsi, quæque virginum sunt propriæ, et ad interrogationem victoris respondebo, in tanta tot virorum frequentia. Igitur nostræ rationes sic se habent. Natione Iones sumus, Ephesi ex illustri familia nati. Cum autem pubertatis annos ingressi essemus, lege tales ad sacerdotii munus vocante, ego Dianæ, frater autem hic meus Apollinis designatus est sacerdos. Ceterum cum sit annuus honor et tempus impleretur, profecti sumus in Delum cum sacro apparatu, ibi musicos et gymnicos ludos exhibituri et sacerdotium more et instituto majorum depositurі. Quamobrem navis onerabatur auro et argento et vestibus et aliis rebus necessariis, quantum ad ludorum apparatum et epulas populo publice instruendas satis esse videbatur. Solvebamus igitur ex portu, cum parentes tum ob ætatem provectiorem, tum ob metum navigationis et jactationis in mari, domi mansissent, porro alii cives, magna frequentia, pars eandem navem conscendissent, pars suis navigiis uterentur. Postquam autem maxima pars navigationis confecta est, improviso tempestas orta, et ventus vehemens, turbinesque mixti et presteres mare concitantes, navem a proposito cursu abripiunt; cum gubernator magnitudine mali superatus remisisset et tempestatis violentia e navigio excessisset, fortunæque gubernationem permisisset. Ferebamur igitur continuo venti flatu dies septem et noctes totidem. Ad extremum in litus ejecti sumus quo in loco nos cepistis atque etiam magnam conspexistis stragem. Ubi cum nautæ super convivium, quod propter salutem, quæ nobis contigerat, agitabamus, nos aggressi essent et propter pecuniam interimere statuissent, non sine jactura omnium amicorum ac necessariorum et illorum pariter internecione cædentium et cadentium, soli victoriam obtinuimus et servati sumus; quod utinam non accidisset, miserabiles reliquiæ. Hoc nomine tamen in adversa fortuna felices sumus, quod in manus vestras deus aliquis nos adduxit et quod iis qui mortem metuebant de conjugio deliberandi facultas est data, quod neutiquam recusare volo. Nam cum captivam victoris thalamo dignam judicari, omnem superet felicitatem; tum diis dicatam, cum antistitis filio, paullo post etiam annuente deo antistite, cohabitare, omnino singulari providentia divina vacare non videtur. Unum tantum ut mihi largiaris, Thyami, a te peto. Permitte, me primum, cum in civitatem venero, vel eo ubi ara Apollini aut templum dicatum sit, sacerdotium et ejus indicia deponere. Commodius quidem esset Memphi, cum recuperasses antistitii dignitatem. Eo enim pacto eveniret, ut nuptiæ, cum victoria conjunctæ et post res bene gestas celebratæ essent hilariores. Verumtamen, an id prius fieri debeat, tuo relinquo arbitrio: tantum a me patrii ritus ante perficiantur. Scio autem, te assensurum esse, qui et a puero, ut ais, sacris rebus sis destinatus et graviter ac pie de diis sentias.

XXIII. Illa quidem post hæc dicendi finem, lacrimarum vero fecit initium. At omnes alii qui aderant collaudare et

πάντες ἐπῄνουν καὶ πράττειν οὕτως ἐκέλευόν τε καὶ ἑτοίμως ἔχειν ἐβόων. Ἐπῄνει δὲ καὶ ὁ Θύαμις ἑκών τε τὸ μέρος καὶ ἄκων, ὑπὸ μὲν τῆς περὶ τὴν Χαρίκλειαν ἐπιθυμίας καὶ τὴν παροῦσαν ὥραν, ἀπέραντον χρόνου μῆκος εἰς ὑπέρθεσιν ἡγούμενος, ὑπὸ δὲ τῶν λόγων, ὥσπερ τινὸς σειρῆνος κεκηλημένος καὶ πρὸς τὸ πείθεσθαι κατηναγκασμένος· ἅμα δέ τι καὶ πρὸς τὸ ἐνύπνιον ἀναφέρων καὶ τὸν γάμον κατὰ τὴν Μέμφιν ἔσεσθαι καταπιστεύων· καὶ διαλύει μὲν τὸν σύλλογον, τὴν λείαν πρότερον διανείμας, πολλὰ τῶν ἐξαιρέτων αὐτὸς ἑκόντι παραχωρούντων κομισάμενος.

ΚΔʹ. Ἐπιστέλλει δ' εἰς δεκάτην ηὐτρεπισμένους εἶναι, τὴν ὁρμὴν ὡς ἐπὶ τὴν Μέμφιν ποιησομένους. Τοῖς δ' Ἕλλησι τὴν προτέραν ἀπεκλήρου σκηνήν. Συνεσκήνου δ' αὐτοῖς καὶ ὁ Κνήμων αὖθις ἐκ προστάγματος, οὐ φρουρὸς ἔτι τὸ ἐντεῦθεν ἀλλὰ συνόμιλος ἀποδεδειγμένος καὶ δίαιτάν τε τὴν ἁβροτέραν τῆς οὔσης παρεῖχεν ὁ Θύαμις, καί πῃ καὶ τὸν Θεαγένην εἰς αἰδῶ τῆς ἀδελφῆς ὁμοδίαιτον ἐποιεῖτο. Αὐτὴν δὲ τὴν Χαρίκλειαν οὐδὲ ὁρᾷν τὰ πολλὰ διεγνώκει, τοῦ μὴ τὴν θέαν ὑπέκκαυμα γίγνεσθαι τοῦ ἐγκειμένου πόθου καὶ πρᾶξαί τι παρὰ τὰ δόξαντα καὶ προδηλωθέντα καταναγκασθείη. Καὶ ὁ μὲν Θύαμις ἐκ τούτων παρῃτεῖτο τὴν ὄψιν τῆς κόρης, οὐ δυνατὸν βλέπειν θ' ἅμα καὶ σωφρονεῖν ἡγούμενος. Ὁ δὲ Κνήμων ἐπειδὴ τάχιστα πάντες ἐκποδὼν ἦσαν ἄλλος κατ' ἄλλο τῆς λίμνης καταδύντες, ἣν τῷ Θεαγένει βοτάνην ὑπέσχετο τῇ προτεραίᾳ μαστεύων ὀλίγον τῆς λίμνης ἄποθεν ἐπορεύετο.

ΚΕʹ. Κἂν τούτῳ σχολῆς ἐπιλαβόμενος ὁ Θεαγένης ἐδάκρυέ τε καὶ ἀνῴμωζε, πρὸς μὲν τὴν Χαρίκλειαν οὐδ' ὁτιοῦν διαλεγόμενος, θεοὺς δὲ συνεχῶς ἐπικαλούμενος μάρτυρας. Τῆς δὲ, εἰ τὰ συνήθη καὶ κοινὰ ταῦτα θρηνεῖ πυνθανομένης, ἢ εἰ μή τι πεπόνθοι καινότερον· Καὶ τί δ' ἂν γένοιτο, ὁ Θεαγένης ἔφη, καινότερον, ἢ τί ἀθεμιστότερον ἢ ὅρκων μὲν καὶ σπονδῶν παραβαινομένων, Χαρικλείας δὲ λήθην ἐμοῦ λαβούσης, καὶ πρὸς ἄλλων γάμους ἐπινευούσης; Εὐφήμησον, ἔφη ἡ κόρη, μηδέ μοι γίγνου τῶν συμφορῶν βαρύτερος, μηδὲ τοσαύτην ἔχων ἐκ τῶν παρελθόντων τὴν κατ' ἐμοῦ διὰ τῶν ἔργων δοκιμασίαν, ἐκ λόγων ἐπικαίρων καὶ πρός τι χρειώδες εἰρημένων, ἄγε δι' ὑποψίας· εἰ δὲ μὴ γίγνεται τοὐναντίον καὶ μᾶλλον αὐτὸς μεταβάλλεσθαι δόξεις ἢ μεταβαλλομένην εὑρήσεις. Ἐγὼ γὰρ δυστυχεῖν μὲν οὐκ ἀρνοῦμαι, μὴ σωφρονεῖν δὲ, οὐδὲν οὕτω βίαιον ὥστε με μεταπεισθῆναι. Ἓν μόνον οἶδα μὴ σωφρονοῦσα τὸν ἐξ ἀρχῆς ἐπί σοι πόθον ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἔννομον. Οὐ γὰρ ὡς ἐραστῇ πειθομένη, ἀλλ' ὡς ἀνδρὶ συνθεμένη τότε πρῶτον ἐμαυτὴν ἐπέδωκα καὶ εἰς δεῦρο διετέλεσα καθαρὰν ἐμαυτὴν καὶ ἀπὸ σῆς ὁμιλίας φυλάττουσα, πολλάκις μὲν ἐπιχειροῦντα διωσαμένη, τὸν δ' ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν συγκείμενόν τε καὶ ἐνώμοτον ἐπὶ πᾶσι γάμον, ἔνθεσμον, εἴ πῃ γένοιτο, περισκοποῦσα. Πῶς οὖν οὐκ ἂν εἴης ἄτοπος, εἰ τὸν βάρβαρόν με τοῦ Ἕλ-

sic facere jubere et se paratos esse ad omnia exsequenda clamore promittere. Approbabat et Thyamis, partim volens, partim invitus. Nam præ cupiditate qua incendebatur erga Charicleam etiam illam horam, qua hæc gerebantur, infinitum esse tempus dilationis ducebat. Rursus autem illius oratione tanquam alicujus Sirenis cantu demulcebatur et ad assensionem impellebatur : simul etiam aliquid ad somnium referebat, Memphi nuptias celebratum iri credens. Præda deinde distributa solvit concionem, multa ipse præcipuis ex rebus, sponte illi concedentibus aliis, auferens.

XXIV. Porro mandat in decimum diem paratos esse, tanquam Memphim iter habituros. Græcis autem idem, quod antea, tabernaculum attribuebat. Atque aderat rursus una in eodem tabernaculo Cnemon, jussu Thyamidis, non amplius custodiæ sed colloquii causa adhibitus et cibum lautiorem quam quo ipse utebatur præbebat Thyamis : atque etiam Theagenem, sororis reverentia, ejusdem victus participem faciebat. Ipsam vero Charicleam ne adspicere quidem sæpius constituerat, ne adspectus inflammaret vehemens desiderium quod illum excruciabat, atque ita aliquid contra ea quæ communi consensu decreta fuerant, quæque jam sunt commemorata, facere cogeretur. Thyamis igitur has ob causas adspectum virginis defugiebat; haudquaquam fieri posse ut simul adspicere quis et intra temperantiæ metas continere se possit existimans. Cnemon autem, simulatque omnes dilapsi sunt, alius aliud in lacu latibulum subeuntes, herbam, quam pridie Theageni promiserat, quæsitum ibat aliquantum a lacu.

XXV. Sub hoc tempus vacationem nactus Theagenes flebat et ejulabat, cum Chariclea quidem nihil omnino loquens, ceterum sine intermissione deos contestans. Hac vero quærente numquid solito more communem tantum fortunam deploraret, an etiam novi aliquid illi accidisset? Quid autem, inquit Theagenes, tam novum aut magis contra fas fieri possit, quam cum jusjurandum et pacta violantur? Chariclea vero mei oblita est et alienum approbat conjugium. Di meliora, inquit virgo : neque mihi sis calamitatibus meis gravior, neve, cum multis argumentis, rebus ipsis comprobatis, quo sim animo erga te, antea sis expertus, ex sermone ad tempus accommodato et in aliquem usum prolato, de me quidpiam suspiceris : nisi contrarium potius eveniat et tu facilius sententiam mutes quam me de sententia discessisse comperias. Ego enim non defugio, neque deprecor calamitatem : verum ut non caste vivam nihil est tam violentum quo pertrahi possim. In uno me tantum scio moderatam non esse, nimirum in amore, quo te ab initio complexa sum, verumtamen hoc quoque legitimo et honesto. Non enim tanquam amatori obtemperans, sed veluti cum viro principio pacta, tradidi me tibi et ad hoc usque tempus caste consuetudinis expertem asservavi, sæpius tentantem repellens et conjugii, quod a primo inter nos est constitutum et jurejurando post omnia stabilitum, occasionem, sicubi legitime contrahi posset, circum-

ληνος, τὸν λῃστὴν τοῦ ἐρωμένου πιστεύοις ἐπίπροσθεν ἄγειν; Τί οὖν ἐβούλετό σοι τὰ τῆς καλῆς δημηγορίας ἐκείνης, ἔφη ὁ Θεαγένης. Τὸ μὲν γὰρ ἀδελφόν με σαυτῆς ἀναπλάττειν, σοφὸν εἰς ὑπερβολὴν καὶ πόῤῥω τὸν Θύαμιν τῆς ζηλοτυπίας τῆς ἐφ' ἡμῖν ἀπάγον καὶ συνεῖναι ἡμᾶς ἀλλήλοις ἀδεῶς παρασκευάζον. Συνίην καὶ τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς κατὰ τὴν Δῆλον πλάνης, ὅτι τῶν ὄντων ἦν καὶ ἀληθῶν ἐπικαλύμματα καὶ πλάνην τῷ ὄντι τοῖς ἀκούουσιν ἐπάγοντα. ΚϚ'. Τὸ δ' ἑτοίμως οὕτω ἐπινεύειν τὸν γάμον, καὶ συντίθεσθαι διαῤῥήδην καὶ καιρὸν ὁρίζειν ταῦτα συμβάλλειν οὔτ' ἐδυνάμην οὔτ' ἐβουλόμην. Εὐχόμην δὲ καταδῦναι μᾶλλον ἢ τοιαύτην ἐπιδεῖν τῶν ἐπί σοι πόνων τε καὶ ἐλπίδων τὴν τελευτήν. Καὶ ἡ Χαρίκλεια περιβαλοῦσα τὸν Θεαγένην καὶ μυρία φιλήσασα καὶ διάβροχον ποιήσασα τοῖς δάκρυσιν, Ὡς ἥδιστα, ἔφη, δέχομαί σου τοὺς ἐπ' ἐμοὶ τούτους τοὺς φόβους. Εὔδηλος γὰρ εἶ κἀκ τούτων, μὴ ὀκλάσας τὸν ἐπ' ἐμοὶ πόθον ὑπὸ τῶν πολλῶν συμφορῶν. Ἀλλ' εὖ ἴσθι, Θεάγενες, οὐδ' ἂν τὸ παρὸν τοῦτ' ἀλλήλοις διελεγόμεθα, μὴ τούτων οὕτως ἐπηγγελμένων. Ὁρμὴν γάρ, ὡς οἶσθα, κρατούσης ἐπιθυμίας μάχη μὲν ἀντίτυπος ἐπιτείνει, λόγος δ' εἴκων καὶ πρὸς τὸ βούλημα συντρέχων τὴν πρώτην καὶ ζέουσαν φορὰν ἔστειλε καὶ τὸ κάτοξυ τῆς ὀρέξεως τῷ ἡδεῖ τῆς ἐπαγγελίας κατεύνασε. Πρώτην γάρ, ὡς οἶμαι, πεῖραν οἱ ἀγριώτερον ἐρῶντες τὴν ὑπόσχεσιν νομίζουσι καὶ κρατεῖν ἀπὸ τῆς ἐπαγγελίας ἡγούμενοι, ῥᾴτερον διάγουσιν ἐπὶ τῶν ἐλπίδων σαλεύοντες. Ἃ δὴ καὶ αὐτὴ προμηθουμένη τοῖς λόγοις ἐμαυτὴν ἐξεδόμην, θεοῖς τὰ ἑξῆς ἐπιτρέψασα καὶ δαίμονι τῷ τὴν ἀρχὴν λαχόντι τὸν ἡμέτερον ἐπιτροπεύειν ἔρωτα. Πολλὰ μία ἡμέρα καὶ δύο πολλάκις ἔδοσαν τῶν εἰς σωτηρίαν καὶ τύχαι παρέσχον ἃ βουλαῖς ἄνθρωποι μυρίαις οὐχ ἐξεῦρον. Τοῦτό τοι καὶ αὐτὴ τὸ παρὸν ἐπινοίαις ὑπερεθέμην, τὰ πρόδηλα τοῖς ἀδήλοις διακρουσαμένη. Φυλακτέον οὖν, ὦ γλυκύτατε, καθάπερ πάλαισμα τὸ πλάσμα καὶ σιγητέον οὐ πρὸς τοὺς ἄλλους μόνον ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν (τὸν) Κνήμωνα. Φιλάνθρωπος μὲν γάρ ἐστι περὶ ἡμᾶς καὶ Ἕλλην ἀλλ' αἰχμάλωτος καὶ τῷ κρατοῦντι πλέον, ἂν οὕτω τύχῃ, χαριούμενος. Οὔτε γὰρ φιλίας χρόνος, οὔτ' ἀγχιστείας θεσμὸς, ἐνέχυρον ὑμῖν ἀκριβὲς τῆς πίστεως αὐτοῦ τῆς περὶ ἡμᾶς δίδωσι. Διὸ κἂν ἔκ τινος ὑπονοίας ἐπιψαύσῃ ποτὲ τῶν ἡμετέρων, ἀρνητέον τὴν πρώτην. Καλὸν γάρ ποτε καὶ τὸ ψεῦδος ὅταν ὠφελοῦν τοὺς λέγοντας μηδὲν καταβλάπτῃ τοὺς ἀκούοντας.

ΚΖ'. Ταῦτα τῆς Χαρικλείας καὶ τοιαῦτα πρὸς τὸ βέλτιστον ὑποτιθεμένης, ὁ Κνήμων εἰστρέχει λίαν ἐσπουδασμένος καὶ πολὺν ἐκ τῶν ὄψεων θόρυβον ἐπαγγελλόμενος, καί, Ὦ Θεάγενες τὴν μὲν πόαν ἥκω σοι φέρων, ἔλεγε, καὶ θεράπευε τὰς πληγὰς ἐπιθέμενος, χρὴ δὲ πρὸς ἕτερα τραύματα καὶ φόνους ἴσους εἶναι παρεσκευασμένους. Τοῦ δὲ σαφέστερον ὅ τι λέγοι δηλοῦν ἱκετεύοντος, Οὐ καιρὸς, ἔφη, τὸ παρὸν ἀκούειν,

spiciens. Porro considera, quam sis ineptus, si me barbarum Græco, prædonem ei quem amo anteferre putes. Quid autem sibi volebant illa, quæ in præclara illa concione sunt a te recitata, inquit Theagenes. Nam quod me fratrem tuum esse finxisti, perquam sapiens inventum est et procul Thyamim abducens a zelotypia nostri amoris atque efficiens ut nobis una esse tuto liceat. Intelligebam, quorsum tenderent et illa quæ de Ionia et de errore circa Delum dicebantur. Erant enim verarum rerum involucra et revera audientes in errorem inducentia. XXVI. Ceterum tam prompte conjugium approbare, et pacisci palam et tempus præscribere, hæc quid significarent conjicere nec poteram nec volebam. Optabam autem, ut hiatu terræ absorberer potius quam talem laborum propter te susceptorum et spei exitum adspicerem. Chariclea, Theagenem amplexa et sexcenties exosculata et profusis lacrimis humectans, Quam suaviter, inquit, mihi accidit hæc formido quam mea causa sustines! Hinc enim declaras, quod non labascas in amore erga me, quamvis multis calamitatibus incumbentibus. Ceterum certo scito, Theagenes, quod neque in præsentia nobiscum sermones contulissemus, nisi hæc ita promissa fuissent. Vim enim, ut scis, vehementis cupiditatis tergiversatio contrario nixu intendit: oratio vero cedens et ad motum voluntatis apposita primum ardentemque impetum sedare et concitatam appetitionem suavitate pollicitationis consopire solet. Primum siquidem, ut puto, periculum, qui vehementius amant, promissionem esse existimant et, se potiri post promissa putantes, tranquilliori sunt animo, spe commoti. Quæ ego quoque prospiciens, sermone me in illius potestatem tradidi; iis, quæ deinceps consecutura sunt, diis commendatis, et genio, qui initio amoris nostri tutelam sortitus est. Multum sæpe intermissus dies unus aut alter momenti ad salutem attulit, et fortuna præbuit quæ nullis consiliis homines consequi potuissent. Quocirca ego ipsa etiam hoc præsens commentis meis distuli, certa incertis discutiens. Caute igitur est, suavissime, tanquam lucta hoc figmento utendum et silentio occultandum non tantum apud alios verum etiam apud ipsum Cnemonem. Tametsi enim rationibus nostris favet et Græcus est, tamen captivus in præsentia et victori si ita res ferat plus gratificaturus. Nam neque amicitiæ tempus, neque jus cognationis, satis certum pignus nobis illius erga nos fidei exhibet. Quamobrem etiamsi aliqua suspicione attigerit aliquando res nostras, initio negandum est. Pulchrum est enim interdum mendacium, quod auctori utile est, neque audienti nocet.

XXVII. Hæc et multa alia in eam sententiam Chariclea optime suggerente, Cnemon accurrit nimium festinans et magnam perturbationem vultu declarans et O Theagenes, herbam tibi affero, dicebat, quam apponens curato vulnera. Ceterum oportet ad alia vulnera et alias cædes paratos esse. Hoc vero petente ut quæ dixisset planius exponeret: Ratio temporis non fert, inquit, ut nunc audias. Metuendum est enim, ne verba rebus an-

δέος γὰρ προληφθῆναι τοὺς λόγους ὑπὸ τῶν ἔργων· ἀλλ' ἕπου τὴν ταχίστην, συνεπέσθω δὲ καὶ ἡ Χαρίκλεια. Καὶ παραλαβὼν ἄμφω παρὰ τὸν Θύαμιν ἦγε, καὶ κράνος διασμῶντα καὶ παλτὸν θήγοντα καταλαβὼν, Εἰς καιρὸν, ἔφη, πρὸς ὅπλοις τυγχάνεις. Ἀλλ' αὐτός γ' ἔνδυνε καὶ τοὺς ἄλλους κέλευε· πλῆθος γὰρ πολεμίων ὅσον οὐδέπω περὶ ἡμᾶς καὶ τοσοῦτον ἀπολειπόμενον ὅσον τοῦ λόφου τοῦ πλησίον ὑπερκύπτοντας προϊδὼν ἥκω δρομαῖος τὴν ἔφοδον προμηνύων, οὐδὲν τάχους ἀνιεὶς ἀλλὰ καὶ ὅσους ἐδυνάμην ἐν τῷ διέκπλῳ τῷ μέχρι δεῦρο παρασκευάζεσθαι διαγγείλας.

ΚΗ'. Ἀνήλατο πρὸς ταῦθ' ὁ Θύαμις καὶ ποῦ Χαρίκλεια διηρώτα καθάπερ περὶ ἐκείνης πλέον ἢ περὶ αὑτοῦ δεδιώς. Ἐπεὶ δ' ἐπὶ τῇ φλιᾷ τῇ πλησίον ὑπεσταλμένην ἔδειξεν ὁ Κνήμων, Σὺ μὲν λαβὼν ταύτην ἄγε εἰς τὸ σπήλαιον, πρὸς μόνον ἔλεγεν, οὗ καὶ τὰ κειμήλια ἡμῖν ἐν ἀσφαλεῖ τεθησαύρισται, καὶ καθεὶς, ὦ φίλος, καὶ τῷ στομίῳ τὸ πῶμα, ὡς ἔθος, ἐπαγαγὼν, ἧκε τὴν ταχίστην ὡς ἡμᾶς· ὁ δὲ πόλεμος ἡμῖν μελήσει. Τὸν δ' ὑπασπιστὴν ἱερεῖον ἄγειν προσέταττεν, ὡς ἂν θεοῖς ἐγχωρίοις ἐναγίσαντες οὕτω τῆς μάχης ἄρχοιεν. Καὶ ὁ μὲν Κνήμων τὸ προστεταγμένον ἔπραττε καὶ πολλὰ τὴν Χαρίκλειαν ὀδυρομένην καὶ θαμὰ πρὸς τὸν Θεαγένην ἐπιστρέφουσαν ἦγέ τε καὶ ἐς τὸ ἄντρον ἐνέβαλε. Τὸ δ' ἦν οὐ φύσεως ἔργον οἷα πολλὰ περὶ γῆν τε καὶ ὑπὸ γῆν αὐτόματα σηραγγοῦται, ἀλλὰ τέχνης λῃστρικῆς τὴν φύσιν μιμησαμένης καὶ χειρῶν Αἰγυπτίων ὄρυγμα πρὸς σκύλων φυλακὴν περιέργως κοιλαινόμενον.

ΚΘ' Εἴργαστο δ' ὧδέ πως. Στόμιον ἦν αὐτῷ στενόπορόν τε καὶ ζοφῶδες οἰκήματος κρυφίου θύραις ὑποκείμενον, ὡς τὸν οὐδὸν θύραν [ἄλλην] τῇ καθόδῳ γίγνεσθαι, ὡς πρὸς τὴν χρείαν ἐνέπιπτέ τ' αὐτῇ ῥᾳδίως καὶ ἀνεπτύσσετο· τὸ δ' αὐτόθεν εἰς αὐλῶνας σκολιοὺς ἀτάκτως σχιζόμενον. Οἱ γὰρ ἐπὶ τοὺς μυχοὺς πόροι καὶ αὔλακες πῇ μὲν ἕκαστος ἰδίᾳ τεχνικῶς πλανώμενοι, πῇ δ' ἀλλήλοις ἐμπίπτοντες καὶ ῥιζηδὸν πλεκόμενοι, πρὸς μίαν εὐρυχωρίαν τὴν ἐπὶ τὸν πυθμένα συρρέοντες ἀνεστομοῦντο, καθ' ὃ καὶ φέγγος ἀμυδρὸν ἔκ τινος διατρήσεως πρὸς ἄκροις τῆς λίμνης ἐνέπιπτεν. Ἐνταῦθ' ὡς καθῆκε τὴν Χαρίκλειαν ὁ Κνήμων καὶ πρὸς τὸ ἔσχατον τοῦ ἄντρου διεβίβασε τῇ πείρᾳ χειραγωγήσας, πολλὰ καὶ ἐπιθαρσύνας καὶ ὡς εἰς ἑσπέραν ἅμα τῷ Θεαγένει φοιτήσει κατεπαγγειλάμενος, οὐ γὰρ ἐπιτρέψειν αὐτῷ συμπλακῆναι τοῖς πολεμίοις ἀλλὰ διαδρᾶναι [σοι] τὴν μάχην, οὐδὲν φθεγξαμένην ἀλλ' ὥσπερ θανάτῳ τῷ κακῷ βεβλημένην καὶ ὥσπερ ψυχῆς τοῦ Θεαγένους ἀφῃρημένην, ἄπνουν καὶ σιγῶσαν ἀπολιπὼν, ἀνεδύετο τοῦ σπηλαίου καὶ τὸν οὐδὸν ἐπαγαγὼν καί τι καὶ ἐπιδακρύσας αὐτόν τε τῆς ἀνάγκης κἀκείνην τῆς τύχης, ὅτι μονονουχὶ ζῶσαν εἴη καταθάψας καὶ τὸ φαιδρότατον τῶν ἐν ἀνθρώποις Χαρίκλειαν νυκτὶ καὶ ζόφῳ παραδεδωκὼς, ἀπέτρεχεν ὡς τὸν Θύαμιν καὶ καταλαμβάνει ζέοντα πρὸς τὴν μάχην καὶ αὐτόν θ' ἅμα τῷ

tevertantur. Verum sequere ocius; sequatur autem una et Chariclea : et assumtum utrumque ducebat ad Thyamidem. Cum autem illum galeam polientem et acuentem hastam deprehendisset : Tempestive, inquit, versaris circa arma : sed et ipse ea indue et idem ut alii faciant impera Multitudo enim hostium tanta, quanta nunquam antea, nobis imminet : et jam exiguo intervallo distat, ut proximum collem superantes conspexerim, eoque adventum nuntians, festinato accurram, nihil de celeritate remittens. Quin etiam in transcursu quibus quivi denuntiavi ut sese appararent.

XXVIII. Sustulit sese his auditis Thyamis et ubi esset Chariclea quærebat, tanquam illi magis metuens quam sibi. Quam ubi proxime limen stantem, ut se represserat, ostendit Cnemon : Tu quidem hanc duc in antrum, ubi etiam thesauri nostri tuto asservantur, soli, nemine arbitro, dicebat; illa autem demissa, carissime, et ori operculo, ut solet fieri, imposito, redi celerrime : nobis bellum erit curæ. Scutiferum autem victimam adducere jubebat ut sacrificio diis præsidibus facto prœlium inirent. Cnemon itaque imperata exsequebatur et Charicleam varie lamentantem, identidemque ad Theagenem sese convertentem ducebat, postremo in antrum immisit. Hoc autem non erat naturæ opus, qualia multa in terra et sub terra fornicata existunt, sed artis prædonum, naturam imitantis et manuum Ægyptiarum ad custodienda spolia affabre excavata.

XXIX. Erat autem factum tali fere modo. Os illius angustum fuit et tenebrosum, conclavis cujusdam abditi foribus subjectum, ut limen [altera] janua in descensu fieret, cum necessitas postularet, incidebat facile et aperiebatur: reliqua pars inde in obliquos cuniculos varie et promiscue secta. Siquidem interiores meatus et sulci, alicubi separatim magna arte errantes, alicubi in sese incidentes et radicum in morem implicati, ad unam planitiem in fundo confluentes, coalescebant : quo et lumen exiguum quadam rima a summitate lacus incidebat. Eo cum demisisset Charicleam Cnemon, et ad ultimum antrum peritia loci deduxisset et cum aliis multis modis confirmasset, tum quod ad illam cum Theagene sub vesperam venturus esset, promisisset, (neque enim se illi permissurum esse ut cum hostibus manus conserat sed illum prœlio se subducturum), nihil prolocutam, sed malo veluti morte ictam et tanquam anima Theagene privatam, spiritu et voce linquentem relinquens, egressus est ex antro : et limite clauso aliquantum illacrimans, tum propter necessitatem sibi impositam, tum propter illius fortunam, quod propemodum vivam defodisset, et quæ visu pulcherrima esset inter mortales Charicleam nocti et caligini tradidisset, recurrit ad Thyamidem. Quem deprehendit studio pugnandi ardentem et

Θεαγένει λαμπρῶς ἐξωπλισμένον καὶ τοὺς ἤδη παρ' αὐτὸν συνειλεγμένους πρὸς τὸ μανικώτερον τῷ λόγῳ παρασκευάζοντα. Στὰς γὰρ εἰς μέσους ἔλεγε, Συστρατιῶται, προτρέπειν μὲν ὑμᾶς, οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ διὰ πλειόνων, αὐτούς θ' ὑπομνήσεως οὐδὲν δεομένους ἀλλὰ βίον ἀεὶ τὸν πόλεμον ἡγουμένους καὶ ἄλλως τῆς ἀπροσδοκήτου τῶν ἐναντίων ἐφόδου τὸ παρέλκον τῶν λόγων ὑποτεμνομένης. Ὧν γὰρ ἐν ἔργοις οἱ πολέμιοι, τούτους μὴ διὰ τῶν ὁμοίων σὺν τάχει τὴν ἄμυναν ἐπάγειν, παντάπασίν ἐστι τοῦ προσήκοντος ὑστερούντων. Εἰδότες οὖν ὡς οὐχ ὑπὲρ γυναικῶν ἐστι καὶ παίδων λόγος, ὃ δὴ πολλοῖς εἰς τὸ παροξύναι καὶ μόνον πρὸς μάχην ἤρκεσε. ταῦτα γὰρ ἡμῖν ἐλάττονος λόγου καὶ τοσαῦτα ἔχειν ἐξέσται, ὅσα καὶ νικᾶν περιγίγνεται, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ εἶναι καὶ ψυχῶν τῶν ἡμετέρων· οὐ γὰρ ἐπὶ ῥητοῖς ποτε λῃστρικὸς ἔληξε πόλεμος οὐδ' ἐν σπονδαῖς ἔσχε τὴν τελευτήν, ἀλλ' ἢ περιεῖναι κρατοῦντας, ἢ τεθνάναι τοὺς ἁλόντας ἀναγκαῖον, οὕτω τοῖς ἐχθίστοις, ψυχήν θ' ἅμα καὶ σῶμα τεθηγμένοι συμπίπτωμεν.

Λ'. Ταῦτ' εἰπὼν τὸν ὑπασπιστὴν περιεσκόπει καὶ ὀνομαστὶ Θέρμουθιν ἐκάλει πολλάκις· ὡς δ' ἦν οὐδαμοῦ, πολλὰ διαπειλήσας ἐπὶ τὴν πορθμίδα δρομαῖος ἔσπευδεν· ὁ γὰρ πόλεμος ἤδη συνερράγη καὶ παρῆν ὁρᾶν καὶ πόῤῥωθεν τοὺς τὰ ἔσχατα κατὰ τὰς εἰσβολὰς τῆς λίμνης οἰκοῦντας ἁλισκομένους. Οἱ γὰρ ἐπελθόντες τῶν ὑποπιπτόντων ἢ καὶ φυγῇ χρωμένων τὰ σκάφη καὶ τὰς καλύβας ἐνεπίμπρασαν· ὑφ' ὧν τῆς φλογὸς ἐπὶ τὸ πλησίον ἕλος διαρριπιζομένης καὶ τὸν πολὺν κατ' αὐτὸ κάλαμον σωρηδὸν νεμομένης ἄφραστόν τι [καὶ ἀφόρητον] ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σέλας ἔμπυρον, ἐπὶ δὲ τὴν ἀκοὴν ἠχὴ κατάκροτος ἐπεφέρετο. Καὶ πολέμου πᾶν εἶδος καὶ ἐνηργεῖτο καὶ ἐξηκούετο· τῶν μὲν ἐγχωρίων προθυμίᾳ καὶ ῥώμῃ πάσῃ τὴν μάχην ὑφισταμένων, τῶν δὲ τῷ πλήθει καὶ τῆς ἐφόδου τῷ ἀπροσδοκήτῳ πλεῖστον ὑπερφερόντων καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ γῆς ἀναιρούντων, τοὺς δ' εἰς τὴν λίμνην αὐτοῖς σκάφεσι καὶ αὐτοῖς οἰκήμασι βαπτιζόντων. Ὑφ' ὧν ἁπάντων δοῦπός τις πρὸς τὸν ἀέρα συμμιγὴς ᾔρετο, πεζομαχούντων ὁμοῦ καὶ ναυμαχούντων, ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων, αἵματι τὴν λίμνην φοινιττόντων, πυρὶ δὲ καὶ ὕδατι συμπλεκομένων. Ἅπερ ὡς εἶδέ τε καὶ ἤκουσεν ὁ Θύαμις, ἐνθύμιον αὐτῷ τὸ ὄναρ γίγνεται, καθὸ τὴν Ἶσιν ἑώρα καὶ τὸν νεὼν ἅπαντα λαμπάδων καὶ θυσιῶν ἀνάμεστον· καὶ ταῦτ' ἐκεῖνα εἶναι τὰ νῦν δρώμενα. Καὶ πρὸς τἀναντία τῶν προτέρων τὴν ὄψιν συνέβαλεν, ὡς ἔχων οὐχ ἕξει τὴν Χαρίκλειαν, ὑπὸ τοῦ πολέμου ταύτης ἀφαιρεθείσης· καὶ ὡς φονεύσει καὶ οὐ τρώσει, ξίφει καὶ οὐκ Ἀφροδίτης νόμῳ. Καὶ πολλὰ τὴν θεὰν ὡς δολερὰν ὀνειδίσας καὶ δεινὸν ἡγησάμενος εἴ τις ἄλλος ἐγκρατὴς ἔσται Χαρικλείας μικρὸν ἐπισχεῖν τοὺς σὺν αὐτῷ κελεύσας καὶ ὡς κατὰ τόπον μένοντας ποιεῖσθαι δεήσει τὴν μάχην φράσας κλοπεύοντας περὶ τὸ νησίδιον καὶ διὰ τῶν πέριξ ἑλῶν κρυφίους τὰς ἐμβολὰς ποιουμένους, ἀγαπητῶς γὰρ ἂν καὶ οὕτως ἀντι-

una cum Theagene egregie armatum et eos qui circa illum congregati fuerant propemodum ad rabiem oratione incitantem. Stans enim in medio dicebat : Commilitones, non video quid attineat vos pluribus hortari, qui admonitione nulla indigeatis, sed vitam bellum semper ducatis, præsertim inopinato hostium adventu verborum prolixitatem præcidente. Quibus enim jam hostes re ipsa vim inferant, qui eam non iisdem rationibus propulsant, prorsus consilio rei convenienti destituuntur. Scientes igitur, quod non de uxoribus, neque de liberis agatur, quod vel solum plerisque ad excitandos animos ad prœlium suffecit : tametsi et hæc minoris momenti et alia quæcumque victores manent si vicerimus habere licebit, sed de vita et animabus nostris; neque enim unquam pactis bellum inter prædones compositum est, neque fœderibus finitum; sed aut superstites esse victores aut mori victos necesse est, ita cum inimicissimis, animo et corpore incitato concurramus.

XXX. Hæc locutus scutiferum circumspiciebat et nomine sæpius Thermuthim vocabat. Cum vero nusquam adesset, vehementer minatus, ad trajectum cursu contendit. Jam enim prœlium commissum fuerat et licuit videre etiam e longinquo eos, qui extremas partes lacus et aditum ipsum incolebant jam venire in hostium potestatem. Nam ii, qui advenerant, cadentium et fuga sibi consulentium naves et tuguria succenderant : a quibus flamma in vicinam paludem projecta et arundinem, cujus magna vis in ea erat acervatim vorante, ingens quidam [et intolerabilis] splendor ab igne redditus in oculos, in aures autem fragor et strepitus incurrebat, et omnis belli species ciebatur atque exaudiebatur, indigenis omni contentione et robore prœlium sustinentibus; illis vero multitudine et improviso accessu longe superantibus et quosdam in terra cædentibus, quosdam in lacu una cum ipsis navigiis atque etiam domunculis deprimentibus. Ex quibus omnibus sonitus quidam conflatus in aërem ferebatur, cum pedestri prœlio et navali decernerent, cæderent et caderent, sanguine lacum cruentarent, igni et aqua implicarentur. Quæ cum vidit et audivit Thyamis, somnium illi in mentem venit, quo Isim viderat et totum templum facibus et victimis refertum; atque illa esse hæc, quæ nunc viderentur, animadvertebat, et ex somnii visione contrariam priori colligebat sententiam, quod habens non habiturus esset Charicleam, utpote bello ereptam; et quod interfecturus esset et non vulneraturus; gladio scilicet et non venerea lege. Denique cum deam ut fraudulentam conviciis onerasset, indignum ratus aliquem alium Chariclea potiri, suis aliquantisper se continere jussis, ac si in loco manentibus prœliandum esset, furtim circa insulam pugnando et occultis eruptionibus ex paludibus in circuitu faciendis : vix enim

σχεῖν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων· αὐτὸς δῆθεν ὡς Θέρμουθιν ἐπιζητήσων καὶ τοῖς ἑστίοις θεοῖς κατευξόμενος ἕπεσθαί τε μηδενὶ συγχωρήσας ἐπὶ τὸ δωμάτιον ἐμμανὴς ἀνέστρεφε. Δυσανάκλητον δὲ, πρὸς ὅπερ ἂν ὁρμήσῃ τὸ βάρβαρον ἦθος· κἂν ἀπογνῷ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν, προαναιρεῖν ἅπαν τὸ φίλον εἴωθεν, ἤτοι συνέσεσθαι αὐτοῖς καὶ μετὰ θάνατον ἀπατώμενον, ἢ χειρὸς πολεμίας καὶ ὕβρεως ἐξαιρούμενον. Ὑφ' ὧν καὶ ὁ Θύαμις τῶν μὲν ἐν χερσὶ πάντων ἀμνημονήσας καὶ ταῦθ' ὥσπερ ἄρκυσι τοῖς πολεμίοις κεκυκλωμένος, ἔρωτι δὲ καὶ ζηλοτυπίᾳ καὶ θυμῷ κάτοχος, ἐπὶ τὸ σπήλαιον ἐλθὼν ὡς εἶχε δρόμου καθαλλόμενος, ἐμβοῶν τε μέγα καὶ πολλὰ αἰγυπτιάζων, αὐτοῦ που περὶ τὸ στόμιον ἐντυχών τινι Ἑλληνίδι τῇ γλώττῃ προσφθεγγομένῃ, ἀπὸ τῆς φωνῆς ἐπ' αὐτὴν χειραγωγηθεὶς, ἐπιβάλλει τε τῇ κεφαλῇ τὴν λαιὰν χεῖρα καὶ διὰ τῶν στέρνων παρὰ τὸν μαζὸν ἐλαύνει τὸ ξίφος.

ΛΑ'. Καὶ ἡ μὲν ἔκειτο πικρῶς, ἐλεεινόν θ' ἅμα καὶ ἔσχατον κωκύσασα, ὁ δ' ἀναδραμὼν καὶ τὸν οὐδὸν ἐπαγαγὼν καὶ χοῦν ὀλίγον ἐπιφορήσας καὶ, Ταῦτά σοι τὰ παρ' ἡμῶν νυμφικὰ δῶρα σὺν δάκρυσιν εἰπὼν, ἐπί τε τὰ σκάφη παραγενόμενος τούς τ' ἄλλους καταλαμβάνει δρασμὸν ἤδη βουλεύοντας, τῶν πολεμίων ἐγγύθεν ὁρωμένων, τόν τε Θέρμουθιν ἥκοντα καὶ τὸ ἱερεῖον μεταχειριζόμενον· καὶ τὸν μὲν λοιδορησάμενος, εἰπών τε, ὡς ἔφθη τὸ κάλλιστον ἱερουργήσας θυμάτων ἐπιβαίνει τέ του σκάφους αὐτὸς καὶ ὁ Θέρμουθις καὶ τρίτος ὁ ἐρέτης. Οὐ γὰρ πλείονας οἷά τε φέρειν τὰ λιμναῖα σκάφη ἀπὸ μόνου ξύλου καὶ πρέμνου παχέος ἑνὸς ἀγροικότερον κοιλαινόμενα. Συναπαίρει δὲ καὶ ὁ Θεαγένης ἅμα τῷ Κνήμωνι καθ' ἕτερον σκάφος καὶ ἄλλος κατ' ἄλλο πορθμεῖον καὶ οὕτως ἅπαντες. Ἐπεὶ δὲ τῆς νήσου μικρὸν ἄποθεν ἄραντες καὶ περιπλεύσαντες μᾶλλον ἢ ἀποπλεύσαντες, ἐπέσχον τὴν ἐρεσίαν καὶ τὰ σκάφη διέταττον ἐπὶ μέτωπον, ὡς ἐναντίοι τοὺς πολεμίους δεξόμενοι, πλησιάσαντας μόνον, [καὶ] μηδὲ τὸ ῥόθιον ὑπενεγκόντες οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὁμοῦ τ' εἶδον καὶ ἔφευγον, οὐδὲ τὸν ἐνυάλιον ἔνιοι κέλαδον ἀνασχόμενοι· ὑπεχώρουν δὲ Θεαγένης τε καὶ ὁ Κνήμων, οὐ πρὸς τὸν φόβον τὸ πλέον ἐνδόντες. Μόνος δὲ ὁ Θύαμις τὸ μέν τι τὴν φυγὴν ἴσως αἰσχυνόμενος, τάχα δέ που καὶ εἶναι μετὰ Χαρίκλειαν οὐκ ἀνεχόμενος, ἐνέβαλεν ἑαυτὸν τοῖς πολεμίοις.

ΛΒ'. Ἤδη δ' εἰς χεῖρας ἰόντων, ἀνεβόησέ τις, Οὗτος ἐκεῖνος ὁ Θύαμις· φυλάττου πᾶς. Καὶ παραχρῆμα τὰ σκάφη πρὸς κύκλον ἐπιστρέψαντες, εἶχον ἐν μέσῳ. Τοῦ δ' ἀμυνομένου καὶ τῷ δόρατι τοὺς μὲν τρώσαντος τοὺς δ' ἀνελόντος, θαύματος ἦν ἐπέκεινα τὸ γιγνόμενον. Εἷς γὰρ οὐδεὶς ξίφος οὔτ' ἔβαλλεν, οὔτ' ἔφερεν, ἀλλ' ἅπασαν ἕκαστος εἰσεφέρετο σπουδὴν ζῶντα λαβεῖν. Ὁ δ' ἀντεῖχεν ἐπιπλεῖστον, ἕως ἀφαιρεῖται μὲν τοῦ δόρατος πλειόνων ἅμα ἐπιλαβομένων, ἀποβάλλει δὲ καὶ τὸν ὑπασπιστὴν λαμπρῶς μὲν συναγωνισάμενον τραυματίαν δ' ὥσπερ ἐδόκει καιρίως γεγενημένον

vel sic multitudini hostium resisti posse : ipse, tanquam Thermuthim inquisiturus, et diis Penatibus vota nuncupaturus, nulli, qui se sequeretur, permittens, ad domunculam furibundus revertebatur. Haud facile autem inde quo semel contendit revocari aut deflecti potest barbaricum ingenium et si saluti suæ desperaverint prius tollere consueverunt quoscunque caros habent barbari, aut secum una fore illos, etiam post mortem credens, aut a vi hostium et injuria vindicans. Eandem ob causam et Thyamis omnium quæ erant præ manibus oblitus, præcipue cum veluti retibus hostium copiis circumdatus esset; amore vero, zelotypia et ira furens, cum ad antrum contento cursu venisset, desiliens, altaque voce inclamans et Ægyptiace multa proferens, ut circa os ipsum offendit quamdam, quæ illum Græce alloquebatur, ex voce ad illam deductus, injicit capiti sinistram manum et pectus juxta mammam gladio trajicit.

XXXI. Atque hæc quidem hoc tam tristi modo jacebat miserabili et ultimo ejulatu edito. Ille autem cum excurrisset et limen clausisset tumulumque aliquantum accumulasset, cum lacrimis et his verbis, Hæc tibi a nobis sponsalia dona dantur; ad navigia perveniens, alios quidem fugam adornare deprehendit, cum jam hostes ex propinquo conspicerentur, Thermuthim vero venire et sacrificium inchoare. Et hoc quidem cum conviciis objurgato, quod a se jam ante pulcherrimum sacrificium factum essset, conscendit ipse scapham quamdam cum Thermuthi, et tertio remige. Neque enim plures ferre possunt navigia, quibus in lacubus navigantur, ex ligno tantummodo et trunco uno crasso agrestius excavata. Solvit simul et Theagenes cum Cnemone in altero navigio, eadem ratione alius in alia cymba atque ita deinceps reliqui omnes. Postquam autem profecti non procul ab insula, circumnavigantes potius, quam in altum navigantes cohibuerunt remigium et navigia instruebant in fronte, tanquam hostium impetum ex adverso excepturi, appropinquantes tantummodo, neque undarum impetum sustinentes, reliqui omnes simulatque viderunt hostes illico fugiebant, ut ne primum quidem clamorem et strepitum belli pertulerint. Discedebant quoque sensim ex pugna Theagenes et Cnemon, non ob metum præcipue terga dantes. Solus Thyamis, fugere sibi indignum fortasse ratus, aut fortasse Chariclеæ ne superstes esset, immisit sese in confertos hostes.

XXXII. Cumque jam ventum esset ad manus, exclamavit quidam : Hic est ille Thyamis; intentus sit in eum quilibet. Itaque repente in orbem conversis navigiis, conclusum eum tenebant in medio. At illo strenue dimicante et alios vulnerante, alios interficiente, dignum erat admiratione id quod deinceps fiebat. Nemo enim tanto ex numero gladium vel dejiciebat, vel educebat, sed quilibet omni studio annitebatur, ut vivum capere posset. Ille autem diu admodum repugnabat, sed tandem privatur hasta, cum simul eum plures obruissent. Amittit et armigerum, qui præclare quidem illum adjuverat, sed letali vulnere,

καὶ πρὸς τὸ ἀνέλπιστον ἐνδόντα, ἔς τε τὴν λίμνην ἑαυτὸν καθέντα καὶ βολῆς ἐκτὸς ἐμπειρίᾳ τοῦ νεῖν ἀναδύντα, χαλεπῶς τε πρὸς τὸ ἕλος ἀπονηξάμενον καὶ ταῦτ' οὐδενὸς τὴν ἐπιδίωξιν φροντίσαντος. Ἤδη γὰρ τὸν Θύαμιν ᾑρήκεσαν καὶ νίκην ὁλόκληρον τὴν ἑνὸς ἀνδρὸς ἅλωσιν ἡγοῦντο. Καὶ τοσούτοις τοῖς φιλίοις ἐλάττους γεγονότες πλέον ἔχαιρον τὸν αὐτόχειρα ζῶντα περιέποντες ἢ τοὺς οἰκείους ᾤκτειρον ἀποβεβληκότες. Οὕτως ἄρα λῃσταῖς καὶ ψυχῶν αὐτῶν ἐστι χρήματα προτιμότερα καὶ τὸ φιλίας ὄνομα καὶ συγγενείας, πρὸς ἓν τὸ κέρδος ὁρίζεται. Ὡς δὴ καὶ τούτοις συνέβαινεν. Ἐτύγχανον μὲν γὰρ ὄντες τῶν τὸν Θύαμιν καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ κατὰ τὰς Ἡρακλεωτικὰς ἐκβολὰς ἀποδράντων. ΛΓ'. Ἀγανακτήσαντες δ' ὅτι τῶν ἀλλοτρίων ἐστέρηντο καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν σκύλων, ὡς ἰδίων περιαλγήσαντες, τούς θ' ὑπολειφθέντας αὐτῶν οἴκοι συλλεξάμενοι καὶ τὰς πέριξ ὁμοίως κώμας ἐπικαλεσάμενοι, ἐπὶ ὁμοίᾳ καὶ ἴσῃ τῶν ληφθησομένων διανομῇ, τῆς μὲν ἐφόδου κατέστησαν ἡγεμόνες, τὸν δὲ Θύαμιν ἐζώγρουν κατὰ τοιάνδε τινὰ αἰτίαν. Πετόσιρις ἀδελφὸς ἦν αὐτῷ κατὰ τὴν Μέμφιν. Οὗτος ἐπιβουλῇ τὴν ἱερωσύνην τῆς προφητείας παρὰ τὸ πάτριον τὸν Θύαμιν παρελόμενος, νεώτερος αὐτὸς ὤν, τὸν προγενέστερον ἐξάρχειν λῃστρικοῦ πυνθανόμενος, δεδιὼς μὴ καιροῦ λαβόμενος ἐπέλθῃ ποτέ, ἢ καὶ χρόνος τὴν ἐπιβουλὴν φωράσειεν, ἅμα δὲ καὶ δι' ὑποψίας εἶναι παρὰ τοῖς πολλοῖς αἰσθανόμενος, ὡς ἀνῃρηκὼς τὸν Θύαμιν, οὐ φαινόμενον, χρήματα πάμπολλα καὶ βοσκήματα τοῖς ζῶντα προσκομίσασιν εἰς τὰς κώμας τὰς λῃστρικὰς διαπέμπων ἐπεκήρυξεν. Ὑφ' ὧν ἁλόντες οἱ λῃσταὶ καὶ μηδὲ παρὰ τὸ ζέον τῆς μάχης τῆς μνήμης τὸ κέρδος ἀποβαλόντες, ἐπειδή τις ἐγνώρισε, πολλῶν θανάτων ἐζώγρησαν, καὶ τὸν μὲν δέσμιον ἐπὶ τὴν γῆν παραπέμπουσι, τὴν ἡμίσειαν αὐτῷ μοῖραν εἰς τὴν φυλακὴν ἀποκληρώσαντες καὶ πολλὰ τῆς δοκούσης φιλανθρωπίας ἐπιμεμφόμενον καὶ τὸν δεσμὸν ἀγανακτοῦντα μᾶλλον ἢ θάνατον. Οἱ δ' ὑπόλοιποι πρὸς τὴν νῆσον ἐτράπησαν, ὡς τὰ ἐπιζητούμενα κειμήλια καὶ σκῦλα κατ' αὐτὴν εὑρήσοντες. Ὡς δὲ πᾶσαν ἐπιδραμόντες καὶ μέρος οὐδὲν ἀζήτητον ἀπολιπόντες, οὐδενὶ τῶν ἐλπισθέντων ἢ μικροῖς ἐπετύγχανον, εἴ τι καὶ περιλέλειπτο κατὰ τὸ σπήλαιον ὑπὸ τῇ γῇ μὴ κρυπτόμενον, πῦρ ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἐμβαλόντες, ἑσπέρας ἤδη προσιούσης καὶ φόβον ἐγκαταμεῖναι τῇ νήσῳ παρεχούσης, δέει τοῦ μὴ λοχηθῆναι πρὸς τῶν διαδράντων ἐπὶ τοὺς οἰκείους ἀπεχώρησαν.

ut videbatur, saucius, desperata salute in lacum sese immisit, et natandi peritia extra teli jactum emergens, difficulter ad paludem enavit, quandoquidem nemini ut illum persequeretur in mentem veniebat. Jam enim Thyamidem ceperant et eo capto totam victoriam se adeptos esse arbitrabantur. Cumque tot sociis orbati essent magis tamen cum istum unum a quo interfecti fuerant stiparent, lætabantur, quam cognatos amissos lugebant. Sic omnino prædonibus, animabus ipsis pecuniæ majore pretio æstimantur et amicitiæ nomen ac necessitudinis ad unum lucri finem spectat. Quod et istis accidit. Erant enim ii, qui antea metu Thyamidis et ejus comitum, ad Heracleoticum ostium fugam fecerant. XXXIII. Indignantes igitur quod alienis rebus privati essent et adeptorum spoliorum jacturam non secus ac propriarum facultatum iniquo ferentes animo, tum iis qui domi fuerant collectis tum vicinis pagis convocatis, ad parem et æqualem sortem eorum, quæ accepturi essent, expeditionis fuerunt duces et signiferi. Thyamidem autem ea de causa capiebant. Petosiris illi Memphi frater erat. Hic insidiis sacerdotium antistitii contra morem patrium Thyamidi cum eripuisset, erat enim minor natu, et majorem natu fratrem prædonum ducem esse audiret, metuens ne occasionem nactus adveniret aliquando, aut ne tempus ipsum insidias a se factas patefaceret, ad hæc sentiens multorum de se suspicionem existimantium, quod ille sustulisset Thyamidem, ut qui nusquam compareret; missis nuntiis in prædonum pagos, pecuniæ magnam vim et pecudum proposuit præmium iis, qui vivum illum adduxissent. Quibus illecti latrones, neque in ipso fervore belli memoria lucri amissa, postquam quidam eum agnovit, multorum morte vivum adepti sunt. Et hunc quidem in terram ablegant, dimidia parte ad illius custodiam adhibita, multifariam illis lenitatem qua videbantur esse usi exprobrantem et vincula molestius ferentem quam mortem. Reliqui vero ad insulam versi sunt, ea spe, quod thesauros, quos quærebant, illic essent inventuri. Sed ubi totam percurrerunt, neque ullam partem inexploratam reliquerunt, nihil eorum quibus spe jam atque animo incubabant adepti, parvis quibusdam exceptis, si quid forte supererat quod in antro sub terra non esset conditum, igne tabernaculis injecto, vespera jam adventante et prohibente illos in insula diutius manere, metuentes ne in insidias eorum qui effugerant ex prœlio venirent, ad suos reversi sunt.

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Α'. Ἡ μὲν δὴ νῆσος ὧδ' ἐπυρπολεῖτο, τοὺς δ' ἀμφὶ τὸν Θεαγένην καὶ τὸν Κνήμωνα, ἕως μὲν ἥλιος ἦν ὑπὲρ γῆν, τὸ κακὸν ἐλάνθανεν. Ἡ γὰρ πυρὸς ὄψις ἀμαυροῦται δι' ἡμέρας ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ θεοῦ καταυγαζομένη. Ἐπειδὴ δ' ἔδυ καὶ νύκτα ἐπήγαγεν, ἥ τε φλὸξ ἀπρόσμαχον τὴν αὐγὴν ἀπολαβοῦσα καὶ πορρωτάτω διεφαίνετο, αὐτοί τε τοῦ ἕλους τῇ νυκτὶ θαρροῦντες προὔκυψαν καὶ λαμπρῶς ἤδη τὴν νῆσον ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐχομένην ὁρῶσι. Καὶ ὁ μὲν Θεαγένης παίων τὴν κεφαλὴν καὶ τίλλων τὰς τρίχας, Ἐρρίφθω, φησὶν, ὁ βίος εἰς τὴν τήμερον· ἠνύσθω, λελύσθω πάντα, φόβοι, κίνδυνοι, φροντίδες, ἐλπίδες, ἔρωτες. Οἴχεται Χαρίκλεια, Θεαγένης ἀπόλωλε. Μάτην ὁ δυστυχὴς δειλὸς ἐγενόμην καὶ δρασμὸν ὑπέστην ἄνανδρον, σοὶ, γλυκεῖα, περισώζων ἐμαυτόν. Οὐ μὴν ἔτι σωθήσομαί σου, φιλτάτη, κειμένης, οὐδὲ τῷ κοινῷ τῆς φύσεως νόμῳ, (τὸ χαλεπώτατον) οὐδ' ἐν χερσὶν ἀπολιπούσης τὸν βίον αἷς ἠβουλήθης. Ἀλλὰ πυρὸς, οἴμοι, γέγονας ἀνάλωμα, τοιαύτας ἐπί σοι λαμπάδας ἀντὶ τῶν νυμφικῶν τοῦ δαίμονος ἅψαντος· καὶ δεδαπάνηται τὸ ἐξ ἀνθρώπων κάλλος, ὡς μηδὲ λείψανον τῆς ἀψευδοῦς ὡραιότητος διὰ νεκροῦ γοῦν ὑπολελεῖφθαι τοῦ σώματος. Ὢ τῆς ὠμότητος καὶ τῆς ἀρρήτου τοῦ δαίμονος βασκανίας· προσαφῄρηταί με καὶ τὰ τελευταῖα περιβαλεῖν. Ἐσχάτων καὶ ἀψύχων φιλημάτων ἀπεστερήθην.

Β'. Καὶ ταῦτα λέγοντος καὶ τὸ ξίφος περισκοποῦντος, ὁ Κνήμων ἀθρόον τῆς χειρὸς ἀπεκρούσατο, καὶ Τί ταῦτα; ἔλεγεν, ὦ Θεάγενες, τί τὴν οὖσαν θρηνεῖς; Ἔστι Χαρίκλεια καὶ σώζεται· θάρσει. Τοῦδε, Πρὸς ἄφρονας ταῦτα καὶ παῖδας, ὦ Κνήμων, εἰπόντος, ἀπολώλεκάς με τὸν ἥδιστον ἀφελόμενος θάνατον· ἐπώμνυεν ὁ Κνήμων καὶ ἅπαντα ἔλεγε, τὸ πρόσταγμα τοῦ Θυάμιδος, τὸ σπήλαιον, ὡς καθῆκεν αὐτὸς, ὡς ἔχει φύσεως τὸ ἄντρον, ὡς οὐδὲν δέος εἰς τὸ βάθος διϊκνεῖσθαι τὸ πῦρ, ὑπὸ τῶν ἀπείρων ἑλιγμῶν ἀνακοπτόμενον. Ἀνέπνει πρὸς ταῦθ' ὁ Θεαγένης καὶ πρὸς τὴν νῆσον ἔσπευδε καὶ τὴν οὐ παροῦσαν τῷ νῷ περιέβλεπε καὶ θάλαμον αὐτῷ τὸ σπήλαιον ἀνέπλαττε, τοὺς ἐσομένους αὐτῷ κατ' αὐτὸ θρήνους ἀγνοῶν. Ἀνήγοντο οὖν ἐσπουδασμένως, αὐτερέται τὸν πλοῦν ἀνύοντες. Ὁ γὰρ δὴ πορθμεύων αὐτοῖς κατὰ τὴν πρώτην συμβολὴν καθάπερ ἀπὸ ὕσπληγος τῆς βοῆς ἀπεσφενδόνητο. Τῇδε οὖν κἀκεῖσε παρεφέροντο τοῦ εὐθέος, οἷα δὴ ἀπειρίᾳ τε τὴν ἐρεσίαν οὐχ ὁμοζυγοῦντες καί τι καὶ ἀνέμου πρὸς ἐναντίον ἐμπίπτοντος ἀλλ' ἐνίκα τὴν ἀτεχνίαν τῆς γνώμης τὸ πρόθυμον.

Γ'. Χαλεπῶς δὲ καὶ σὺν ἱδρῶτι πολλῷ τῇ νήσῳ προσορμίσαντες, ὡς εἶχον τάχους, ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἀνέτρεχον. Καὶ τὰς μὲν καταλαμβάνουσιν ἤδη κατηθαλωμένας καὶ τῷ τόπῳ μόνῳ γνωριζομένας, τὸν λίθον δὲ τὸν οὐδὸν τοῦ σπηλαίου τὸ κάλυμμα διαφαινόμενον.

LIBER SECUNDUS.

Atque insula quidem sic igni et incendio vastabatur : Theagenem autem et Cnemonem, quamdiu sol erat supra terram, malum latebat. Ignis enim species die attenuatur, radiis dei illustrata. Postea vero, quam occubuit noctemque reduxit, et ignis, non impedito splendore recuperato, procul apparebat, ipsi ex palude nocti confidentes sese erexerunt, insulamque prorsus jam flamma comprehensam animadverterunt. Tum vero Theagenes caput feriens et vellens crines, Valeat, inquit, jam vita hodie, terminentur ac dissolvantur omnia, metus, pericula, curæ, spes, amores : interiit Chariclea, periit Theagenes. Nequidquam ego infelix timidus fui et fugam viro indignam capessere in animum induxi, tibi me, suavium, servans. Enimvero non amplius ero superstes, carissima, te jacente præter naturæ communem legem, quod est omnium gravissimum, et præter opinionem tuam, haud sane in iis manibus, in quibus volebas, vitam relinquente. Igni, heu me miserum, consumta es, cum tibi faces hujusmodi numen pro nuptialibus facibus accendisset. Consumta est præcipua inter homines forma, ut neque reliquiæ non fucatæ pulcritudinis in corpore mortuo remanserint. O crudelitatem singularem et infandam numinis acerbitatem! Erepta est mihi facultas supremi complexus : ultimis osculis et exanimibus orbatus sum.

II. Hæc dicenti et gladium circumspicienti, subito Cnemon manum repulit, et Quid sibi volunt hæc, Theagenes, dicebat? quid luges eam, quæ vivit? Est Chariclea et quidem salva : esto fidenti animo. Cum autem hic, Amentibus ista et pueris, Cnemon, dixisset; perdidisti me, qui mihi quoque dulcissimam mortem eripueris : jurabat Cnemon et omnia dicebat, mandatum Thyamidis, antrum, quo pacto ipse demisisset, quæ sit antri natura, quod nihil omnino sit metuendum, ne in profunditatem ignis perveniat, sexcentis anfractibus tractus et repulsus. Respiravit ad hæc Theagenes et ad insulam properabat, jamque veluti præsentem animo circumspiciebat et thalamum sibi antrum fingebat, luctus, in quo ibi erat futurus, ignorans. Provehebantur igitur summo ardore, ipsi remigum officio fungentes. Portitor enim ipsorum in primo conflictu, clamore sublato, tanquam pertica quadam excussus fuerat. Huc igitur atque illuc de recto cursu deferebantur, tum quod inscitia non æqualibus intervallis remigabant, tum quod ex adverso ventus incidebat. Verumtamen vincebat inscitiam promptitudo animi.

III. Cum igitur difficulter et multo cum sudore ad insulam appulissent, quanta potuerunt celeritate ad tabernacula cucurrerunt. Et hæc quidem jam conflagrasse deprehendunt et ex loco tantum cognosci; lapidem vero, qui limen fuerat, tegmentumque antri, eminere et conspici.

Ὁ γὰρ ἄνεμος ἐπίφορος ταῖς καλύβαις ἐμπνεύσας καὶ οἷα δὴ λεπτοῖς καλάμοις καὶ τούτοις ἑλείοις διαπλόκοις τῇ ῥιπῇ κατὰ πάροδον καταφλέξας, μικροῦ [καὶ] ἰσόπεδον ἐπεδείκνυ τὸ ὑποκείμενον, τῆς μὲν φλογὸς ὀξέως μαρανθείσης καὶ εἰς τέφραν ἀναλυθείσης, τῆς δὲ σποδιᾶς τῆς μὲν πολλῆς τῷ ῥοίζῳ παρενεχθείσης, ὀλίγης δὲ τῆς ὑπολειπομένης, πρὸς τὸ πνέον ἁπάσης σχεδὸν ἀποσβεσθείσης καὶ πρὸς τὸ βάσιμον ἀποψυγείσης. Δᾷδας οὖν ἡμιφλέκτους ἀνευρόντες καὶ λείψανα καλάμων ἐξάψαντες καὶ τὸ στόμιον ἀνοίξαντες κατέθεον ἡγουμένου τοῦ Κνήμωνος. Ἐπεὶ δ' ὀλίγον ὑπέβησαν, ἀθρόον ὁ Κνήμων ἀνέκραγεν· Ὦ Ζεῦ, τί τοῦτο; ἀπολώλαμεν. Ἀνῄρηται Χαρίκλεια. Καὶ τό τε λαμπάδιον εἰς τὴν γῆν καταβαλὼν ἀπέσβεσε καὶ τὼ χεῖρε τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπαγαγὼν, εἰς γόνυ τ' ὀκλάσας, ἐθρήνει. Ὁ δὲ Θεαγένης ὥσπερ τινὸς πρὸς βίαν ὤσαντος ἐπὶ τὸ σῶμα τῆς κειμένης κατενεχθεὶς, ὁ μὲν ἐπὶ πλεῖστον ἀπρὶξ εἴχετο καὶ προσεπεφύκει πανταχόθεν ἐναγκαλιζόμενος. Ὁ δὲ Κνήμων ὅλον ὄντα πρὸς τῷ πάθει καταμαθὼν καὶ τῇ συμφορᾷ βεβαπτισμένον, δεδιώς τε μή τι κακὸν αὑτῷ ἐργάσηται, τὸ ξίφος ὑφαιρεῖ λάθρα τῆς θήκης ὑπὸ τὴν πλευρὰν αἰωρουμένης καὶ μόνον καταλιπὼν ἀνέδραμεν ὡς τὰς δᾷδας ἀναψόμενος.

Δ'. Κἀν τούτῳ τραγικόν τι καὶ γοερὸν ὁ Θεαγένης βρυχώμενος, Ὦ πάθους ἀτλήτου, φησὶν, ὦ συμφορᾶς θεηλάτου· τίς οὕτως ἀκόρεστος Ἐριννὺς τοῖς ἡμετέροις κακοῖς ἐνεβάκχευσε, φυγὴν τῆς ἐνεγκούσης ἐπιβαλοῦσα, [κινδύνοις θαλασσῶν, κινδύνοις πειρατηρίων ὑποβαλοῦσα,] λῃσταῖς παραδοῦσα πολλάκις, τῶν ὄντων ἀλλοτριώσασα. Ἓν μόνον ἀντὶ πάντων ὑπελείπετο, καὶ τοῦτ' ἀνήρπασται. Κεῖται Χαρίκλεια καὶ πολεμίας χειρὸς ἔργον ἡ φιλτάτη γεγένηται· δῆλον μὲν ὡς σωφροσύνης ἀντεχομένη, κἀμοὶ δῆθεν αὑτὴν φυλάττουσα. Κεῖται δ' οὖν ὅμως ἡ δυστυχὴς, οὐδὲν μὲν αὐτὴ τῆς ὥρας ἀποναμένη, εἰς οὐδὲν δ' ὄφελος ἐμοὶ γενομένη. Ἀλλ', ὦ γλυκεῖα, πρόσφθεγξαι τὰ τελευταῖα καὶ εἰωθότα· ἐπίσκηψον, εἴ τι καὶ κατὰ μικρὸν ἐμπνεῖς. Οἴμοι, σιωπᾷς καὶ τὸ μαντικὸν ἐκεῖνο καὶ θεηγόρον στόμα σιγὴ κατέχει καὶ ζόφος τὴν πυρφόρον καὶ χάος τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων κατείληφεν. Ὀφθαλμοὶ δ' ἀφεγγεῖς, οἱ πάντας τῷ κάλλει καταστράψαντες, οὓς οὐκ εἶδεν ὁ φονεύσας, οἶδ' ἀκριβῶς. Ἀλλ' ὦ τί ἄν σέ τις ὀνομάσειε; νύμφην; ἀλλ' ἀνύμφευτος· γαμετήν; ἀλλ' ἀπείρατος. Τίνα οὖν ἀνακαλέσω; τίνα προσφθέγξομαι λοιπὸν, ἢ ἄρα τὸ πάντων ὀνομάτων ἥδιστον, Χαρίκλεια; ἀλλ' ὦ Χαρίκλεια, θάρσει, πιστὸν ἔχεις τὸν ἐρώμενον· ἀπολήψῃ με μικρὸν ὕστερον. Ἰδοὺ γάρ σοι χοὰς ἐπάξω τὰς ἐμαυτοῦ σφαγὰς καὶ σπείσομαι τὸ σοὶ φίλον αἷμα τοὐμόν. Ἕξει δ' ἡμᾶς αὐτοσχέδιον μνῆμα τόδε τὸ σπήλαιον. Ἐξέσται πάντως ἀλλήλοις συνεῖναι μετὰ γοῦν θάνατον εἰ καὶ ζῶσιν ὁ δαίμων οὐκ ἐπέτρεψε.

Ε'. Καὶ ἅμα λέγων, ἐπέβαλε τὴν χεῖρα ὡς τὸ ξίφος σπασόμενος. Ὡς δ' οὐχ εὕρισκεν, Ὦ Κνήμων,

Ventus enim vehemens tuguriis illatus, cum ea, utpote de tenui arundine atque hac ipsa palustri texta, sufflando ignem in transitu combussisset, propemodum planitiem subjectam ostendebat, flamma quidem acriter emarcescente et in cinerem resoluta, cinere vero plurimo quidem impetu venti vehementis ablato, reliquo autem, qui manserat, pauco admodum, flatu exstincto et ad transitum præbendum refrigerato. Facibus igitur semiustis inventis et reliquiis arundinis incensis, ingressu antri aperto, Cnemone duce decurrebant. Postquam autem paullulum processerunt, repente exclamavit Cnemon, O Juppiter, quid hoc rei est? periimus, interfecta est Chariclea : tum facem in terram dejectam exstinxit et manibus oculis applicatis in genua collapsus lugebat. Theagenes autem, tanquam aliquo vi protrudente, ad corpus jacentis delapsus, diu illud immotus tenebat et adhærebat undiquaque amplectens. Cnemon itaque, cum omnino dolori illum succubuisse et in calamitatem immersum intellexisset, metueretque ne sibi aliquid mali consisceret, gladium illi clam aufert ex vagina, quæ sub latere pendebat et solo relicto excurrit faces accensurus.

IV. Interea tragice et lugubriter fremens Theagenes, O dolorem, inquit, intolerabilem et calamitatem divinitus immissam! quænam usque adeo insatiabilis Erynnis in nostram perniciem ira percita furit, quæ exsilium imposuit, [periculis in mari, periculis piraticis objecit,] prædonibus multoties tradidit, facultates a nobis alienavit? Unum erat pro omnibus relictum solatium, sed et hoc ereptum est. Jacet Chariclea et hostili manu carissima peremta est, haud dubie pudicitiam propugnans et mihi se asservans. Nihilominus tamen jacet infelix, neque ipsa quemquam ex forma fructum cepit, neque mihi ulli usui fuit. Ceterum, o suavium, alloquere me jam ultimo, solito more : manda quidpiam, si quid adhuc spiras. Heu me miserum, taces. Fatidicum illud et divino lepore præditum os silentium premit, caligo facis gestatricem ac chaos deorum ministram occupavit. Oculi vero lumine carent, qui omnes pulchritudine percellebat, quos non vidit interfector, certo scio. Ceterum quo te nomine quispiam appellet? sponsæne? at desponsata non es. An porro nuptæ? enimvero expers es conjugii. Quam igitur appellabo? quam postremo alloquar? an omnium suavissimo nomine Charicleæ? O Chariclea, adesto animo, fidum habes amatorem, haud ita multo post me recuperabis. Jam enim tibi inferias peragam mea ipsius cæde et libabo tibi caro sanguine meo, continebitque nos rude sepulcrum hoc antrum. Licebit autem nobis utique mutua frui consuetudine post mortem, etiamsi vivis a deo concessum non est.

V. Quod simulatque elocutus est, illico manum injecit extracturus gladium. Cum autem non invenisset, O Cne-

ἐβόησεν, ὡς σύ με ἀπολώλεκας. Προσηδίκησας δὲ καὶ Χαρίκλειαν, τῆς ἡδίστης αὐτὴν κοινωνίας ἤδη δεύτερον ἀποστερήσας. Καὶ ταῦτα διεξιόντος, ἐκ μυχῶν τοῦ σπηλαίου φωνῆς τις ἦχος ἐξηκούετο, Θεάγενες, καλούσης. Ὁ δ' οὐδὲν ταραχθεὶς, ὑπήκουσέ τε καὶ ἥξω φιλτάτη ψυχὴ ἔλεγεν. Εὔδηλος εἶ περὶ γῆν ἔτι φερομένη· τὸ μέν τι τοιούτου σώματος οὗ πρὸς βίαν ἐξηλάθης ἀποστατεῖν οὐ φέρουσα, τὸ δὲ διὰ τὸ ἄταφον ἴσως ὑπὸ νερτερίων εἰδώλων εἰργομένη. Κἀν τούτῳ τοῦ Κνήμωνος ἅμα δᾳσὶν ἡμμέναις ἐπιστάντος, αὖθις ὁ αὐτὸς ἦχος ἐξηκούετο, καὶ ἦν τὸ λεγόμενον, Θεάγενες. Ὁ δὲ Κνήμων ἀναβοήσας, Ὦ θεοὶ, ἔφη, οὐ Χαρικλείας ἐστὶν ἡ φωνή; σώζεσθαί μοι δοκεῖ, Θεάγενες· ἀπὸ γὰρ τῶν ἐσχάτων καὶ καθ' ὃ μέρος αὐτὴν οἶδα τοῦ ἄντρου καταλιπὼν, ἡ φωνή μοι βάλλει τὴν ἀκοήν. Οὐ παύσῃ, ἔφη ὁ Θεαγένης, ἀπατῶν με πολλάκις. Καὶ μὴν ἀπατῶ σε καὶ ἀπατῶμαι τὸ μέρος, εἶπεν ὁ Κνήμων, εἰ Χαρίκλειαν οὖσαν ταυτηνὶ τὴν κειμένην εὕροιμεν. Καὶ ἅμα λέγων ἀνέστρεφεν ἐπ' ὄψιν τὴν κειμένην καὶ ἰδὼν Τί τοῦτο, ἀνέκραγεν, ὦ δαίμονες τεράστιοι, Θίσβης ἡ ὄψις. Ὑπέβη δ' εἰς τοὐπίσω καὶ τρόμῳ συσχεθεὶς ἀχανὴς εἱστήκει.

Ϛ'. Ὁ δὲ Θεαγένης, ἔμπνους ἐκ τῶνδε γενόμενος καὶ πρὸς τὸ εὔελπι τὴν γνώμην ἐπιστρέφων, ἀνεκαλεῖτό τε λειποψυχοῦντα τὸν Κνήμωνα καὶ παρὰ τὴν Χαρίκλειαν ὡς ὅτι τάχιστα ποδηγεῖν ἱκέτευε. Μικρὸν οὖν διαλιπὼν εἰς αὑτόν τε γενόμενος ὁ Κνήμων, τὴν κειμένην αὖθις ἐπεσκοπεῖτο. Ἡ δ' ἦν ἀληθῶς ἡ Θίσβη· καὶ ξίφος τὸ πλησίον ἐκπεπτωκὸς ἐγνώριζεν ἀπὸ τῆς λαβῆς, ὃ παρὰ τὸν φόνον ὁ Θύαμις ὑπὸ θυμοῦ καὶ σπουδῆς τῇ σφαγῇ ἐναπέλιπε. Καὶ δέλτον τινὰ τῶν στέρνων ὑπὸ τῇ μασχάλῃ προκύπτουσαν ἀνελόμενος, ἐπειρᾶτό τι τῶν ἐγγεγραμμένων ἐπιέναι. Ἀλλ' ὁ Θεαγένης οὐκ εἴα λιπαρῶς ἐγκείμενος καὶ τὴν φιλτάτην, λέγων, κομιζώμεθα πρότερον, εἰ μή τις ἡμᾶς παίζει καὶ νυνὶ δαίμων· ταῦτα δ' ἐξέσται καὶ μετὰ ταῦτα γιγνώσκειν. Ἐπείθετο ὁ Κνήμων καὶ τήν τε δέλτον ἐπικομιζόμενοι καὶ τὸ ξίφος ἀνελόμενοι παρὰ τὴν Χαρίκλειαν ἔσπευδον. Ἡ δὲ χερσί θ' ἅμα καὶ ποσὶν ἐπὶ τὴν αὐγὴν ἀνερπύσασα, προσδραμοῦσά τε τῷ Θεαγένει, τοῦ αὐχένος ἐξήρτητο. Καὶ ἡ μὲν, ἔχω σε, Θεάγενες; ὁ δὲ, ζῇς μοι, Χαρίκλεια, πολλάκις ἔλεγον· καὶ τέλος ἐς τοὔδαφος ἀθρόον καταφέρονται, καὶ εἴχοντο ἀλλήλων ἄναυδοι μὲν ἀλλ' ὥσπερ ἡνωμένοι, καὶ μικροῦ ἔδει ἀποθνήσκειν αὐτούς. Οὕτως ἄρα καὶ τὸ χαρᾶς ὑπερβάλλον εἰς ἀλγεινὸν περιέστη πολλάκις καὶ τῆς ἡδονῆς τὸ ἄμετρον ἐπίσπαστον λύπην ἐγέννησεν. Ὡς δὴ κἀκεῖνοι παρ' ἐλπίδα σωθέντες ἐκινδύνευον, ἕως ὁ Κνήμων πίδακά τινα διαμώμενος καὶ τὴν συρρυεῖσαν καταβραχὺ νοτίδα κοίλαις ταῖς χερσὶν ὑδρευσάμενος, τὸ πρόσωπόν τ' αὐτῶν ἐπέρρανε καὶ θαμὰ τῶν ῥινῶν ἐπαφώμενος ἐπὶ τὸ φρονεῖν ἐπανήγαγεν.

Ζ'. Οἱ δὲ, ἑτέρως μὲν ἀλλήλοις ἐντυχόντες, κειμέ-

mon, exclamavit, quam me perdidisti, atque etiam injuria affecisti Charicleam, suavissima consuetudine iterum jam privatam! Hæc illo dicente, ex meatibus antri vocis quidam sonus exaudiebatur, Theagenes, vocantis. Ille autem nihil territus audivit et Veniam carissima anima dicebat. Manifestum præbes argumentum, te adhuc supra terram ferri; partim quod a tali corpore ex quo per vim expulsa es discedere sine molestia non possis, partim quod, quia sepulta non es, fortassis ab infernalibus umbris arcearis. Et cum interim supervenisset Cnemon facibus accensis, idem sonus iterum exaudiebatur, Theagenem appellans. Cnemon igitur exclamans, dii boni, an non, inquit, Chariclea hæc vox est? Omnino existimo illam servatam esse, Theagenes; siquidem ex intima antri parte, quo loco scio me illam reliquisse, vox ferit meas aures. Non desines, inquit Theagenes, me toties decipere? Atqui decipio te, dixit Cnemon, ac vicissim ipse decipior, si hanc quæ jacet Charicleam esse compererimus. Extemploque jacentem obvertebat in faciem, quam ut vidit, Quid hoc est portenti, o dii prodigiorum auctores! exclamat, Thisbes facies apparet. Retulit pedem ac tremens immotus præ stupore stetit.

VI. Theagenes autem, jam inde collecto spiritu et in bonam spem animo converso, tum revocabat Cnemonem, quem jam deficiebat animus, tum ut quamprimum ad Charicleam duceret orabat. Parvo autem spatio intermisso, cum ad sese rediit Cnemon, iterum jacentem circumspiciebat. Erat autem revera Thisbe. Nam et gladium, qui prope exciderat, ex ansa agnoscebat esse Thyamidi, quem ille juxta cædem præ ira et festinatione in ipso vulnere reliquerat. Denique tabella quadam eminente supra pectus, sub axilla sublata, volebat quid esset in ea scriptum legere: sed non sinebat Theagenes, sine intermissione incumbens et Carissimam, dicens, prius exquiramus, nisi nunc etiam nos deus quispiam ludificabitur: hæc autem vel postea licebit cognoscere. Acquievit Cnemon atque ita, accepta tabula gladioque sublato, ad Charicleam festinabat: quæ manibus ac pedibus ad lumen reptans et accurrens ad Theagenem, ex illius collo pendebat. Atque illa quidem, Redditus es mihi, Theagenes? hic autem, Vivis mihi, Chariclea? sæpius dicebant. Postremo in solum subito labuntur et mutuis amplexibus cohærebant, nullam vocem edentes sed tanquam conglutinati: parumque aberat, quin exanimarentur. Sæpius enim nimia lætitia in mœrorem evasit et immodica voluptas dolorem genuit, a nobis ipsis accersitum. Ita fere et hi, præter spem servati, periclitabantur; donec tandem Cnemon, scaturiginem quamdam investigans, cum sensim confluentem aquam cavis manibus hausisset, faciem illorum conspersit et nares subinde attrectans, ut ad sese redirent, effecit.

VII. Illi autem, cum alio statu sibi occurrissent, nunc

νους δ' αὐτοὺς καταλαβόντες, ὀρθωθέντες ἀθρόον, ἠρυθρίων τὸν Κνήμωνα (καὶ πλέον ἡ Χαρίκλεια) θεωρὸν τῶνδε γεγενημένον καὶ νέμειν συγγνώμην ἱκέτευον. Ὁ δ' ἐπιμειδιάσας καὶ πρὸς τὸ φαιδρότερον αὐτοὺς ἀνιείς, Ταῦτα μέν, ἔφη, καὶ ἐπαίνων ἄξια κατ' ἐμὲ κριτὴν καὶ ἄλλον ὅστις ἔρωτι προσπαλαίσας ἡττήθη τε τὴν μάχην ἡδέως καὶ τἀκείνου σωφρόνως ἔγνωκεν ἀπαραίτητα πτώματα. Ἀλλ' ἐκεῖνα, ὦ Θεάγενες, οὔτ' ἐπαινεῖν εἶχον ὑπερῃσχυνόμην θ' ὁρῶν, ὡς ἀληθῶς, ὅτε τὴν ξένην καὶ προσήκουσαν οὐδαμόθεν γυναῖκα περιπεσὼν ἐθρήνεις ἀγεννῶς καὶ ταῦτα περιεῖναι καὶ ζῆν σοι τὴν φιλτάτην ἐμοῦ διατεινομένου. Καὶ ὁ Θεαγένης, Παῦε, φησίν, ὦ Κνήμων, διαβάλλων με πρὸς Χαρίκλειαν, ἣν ἐθρήνουν ἐν ἀλλοτρίῳ σώματι ταύτην εἶναι τὴν κειμένην ἡγούμενος. Ἐπεὶ δ' ἀπάτην ἐκεῖνα θεῶν τις εὖ γε ποιῶν ἔδειξεν, ὥρα σοὶ σαυτὸν ὑπομνῆσαι τῆς ἄγαν ἀνδρείας, ὑφ' ἧς ἐθρήνεις μὲν ἐμοῦ τἀμὰ πρότερος, τὴν δ' ἀπροσδόκητον τῆς κειμένης ἐπίγνωσιν, ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς δαίμονας, ἀπεδίδρασκες, ἔνοπλος καὶ ξιφήρης γυναῖκα καὶ ταύτην νεκρὰν ὑποφεύγων, ὁ γενναῖος καὶ Ἀττικὸς πεζομάχος.

Η'. Ἐγέλασαν πρὸς ταῦτα βραχύ τι καὶ βεβιασμένον οὐδὲ τοῦτ' ἀδάκρυτον, ἀλλ' ὡς ἂν ἐν τοσαύτῃ συμφορᾷ πλέον τῷ θρήνῳ κεκερασμένον. Μικρὸν οὖν ἡ Χαρίκλεια διαλιποῦσα καὶ τὴν παρειὰν ὑπὸ τὸ οὖς ἐπικνῶσα, Μακαρίζω μέν, ἔφη, τὴν θρηνηθεῖσαν ὑπὸ Θεαγένους ἢ καὶ φιληθεῖσαν, ὡς φησὶ Κνήμων, ἥτις ποτὲ καί ἐστιν. Ἀλλ' εἰ μή τί με δακνομένην ἔρωτι ὑπονοεῖν μέλλετε, τίς ἄρ' ἦν ἡ εὐδαίμων ἐκείνη καὶ δακρύων ἀξιωθεῖσα Θεαγενείων καὶ τίνα τρόπον τὴν ἄγνωστον ὡς ἐμὲ φιλεῖν ἐξηπατήθης, ἐβουλόμην εἴ πῃ γιγνώσκεις μανθάνειν. Καὶ ὅς, Θαυμάσεις μέν, ἔφη. Θίσβην δ' οὖν εἶναι Κνήμων ὅδε φησὶ τὴν Ἀθηναίαν ἐκείνην, τὴν ψάλτριαν, τὴν τῶν εἰς αὐτὸν ἐπιβουλῶν καὶ Δημαινέτην ποιήτριαν. Τῆς δὲ Χαρικλείας ἐκπεπληγμένης καὶ Πῶς ἦν εἰκός, ὦ Κνήμων, εἰπούσης, τὴν ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἐσχάτης γῆς Αἰγύπτου, καθάπερ ἐκ μηχανῆς ἀναπεμφθῆναι; πῶς δὲ καὶ ἐλάνθανεν ἡμᾶς δεῦρο κατιόντας; Ταῦτα μὲν οὐκ ἔχω λέγειν, ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτὴν ὁ Κνήμων, ἃ δ' οὖν ἔχω γιγνώσκειν ἀμφ' αὐτῆς τοιάδ' ἐστίν. Ἐπειδὴ γὰρ ἡ Δημαινέτη μετὰ τὴν ἀπάτην εἰς τὸν βόθρον αὐτὴν ἀπεκρήμνισεν, ὁ δὲ πατὴρ ἐξήγγειλε τῷ δήμῳ τὸ γεγενημένον, παρὰ μὲν τὴν πρώτην, ἐτύγχανε συγγνώμης καὶ αὐτὸς μὲν ὅπως ἂν κάθοδον ἐμοί τε λάβοι παρὰ τοῦ δήμου καὶ κατὰ ζήτησιν ἐκπλεύσειε τὴν ἐμὴν διετίθετο, ἡ δὲ Θίσβη τὴν ἀσχολίαν τὴν ἐκείνου, σχολὴν αὐτῆς ἐποιεῖτο καὶ τοῖς συμποσίοις ἀδεῶς αὐτήν τε καὶ τὴν τέχνην ἐξεμίσθου. Καί ποτε καὶ παρευδοκιμήσασα τὴν Ἀρσινόην ἀναβεβλημένον αὐλοῦσαν, ἐπίτροχον αὐτὴ ψάλλουσα καὶ γλαφυρὸν τῇ κιθάρᾳ προσᾴδουσα, ἔλαθεν ἑταιρικὴν ζηλοτυπίαν σὺν πολλῷ καθ' αὑτῆς κινήσασα τῷ φθόνῳ καὶ πλέον, ὅτε τις αὐτὴν Ναυκρατίτης ἔμπορος ὑπόχρυσος ὄνομα

autem jacere se deprehendissent, repente erecti, erubescebant propter Cnemonem, (ac Chariclea præcipue) qui horum spectator fuerat et ut veniam illis daret, orabant. Qui leniter arridens et ad hilaritatem illis animum relaxans: Hæc, inquit, etiam laudem merentur, me judice et quovis alio qui cum amore ante luctatus suaviter in pugna succubuit et ejus casus inevitabiles moderate cognovit. Verum illa, Theagenes, neutiquam laudare potui, quorum etiam me revera pudebat, cum viderem, te peregrinam et nullo vinculo necessitudinis conjunctam mulierem circumfusum lugere turpiter, præsertim me superesse et vivere carissimam asseverante. Theagenes autem, Ne, inquit, me, Cnemon, apud Charicleam traducas, quam ego in alieno corpore lugebam, hanc esse illam, quæ jacebat, existimans. Verum quoniam errorem in illa re fuisse benevolentia quædam numinis apertissime ostendit, tuum jam est, egregiam illam animi fortitudinem in memoriam revocare, qua meam sortem prior deplorabas et cum inopinato jacentem agnovisses, perinde atque in scena dæmonas productos, refugiebas, armatus et gladio instructus mulierem atque eam mortuam pertimescens, strenuus et Atticus bellator.

VIII. Leviter ad hæc arriserunt et quasi coacti, neque sine lacrimis; ut in tali calamitate, magis luctu occupati. Igitur cum paullulum spatii intermisisset Chariclea, genam sub aure scalpens, Beatam quidem, inquit, judico, quam Theagenes luxit, aut etiam osculatus est, ut ait Cnemon, quæcumque tandem sit. Verumtamen, nisi me amore morderi suspicabimini, quænam fuerit illa felix et lacrimis digna Theageneis et quo errore ignotam tanquam me osculatus sis, cuperem, si forte scis, ex te discere. Miraberis, inquit. Thisben enim Cnemon hic dicit esse, Atheniensem illam fidicinam, insidiarum erga se et Demænetam architectam. Chariclea autem perterrefacta, et Quomodo consentaneum esset, Cnemon, dicente, ex media Græcia ad extremos Ægypti fines tanquam ex composito esse transmissam? aut qui fieri potuerit, ut nos huc descendentes lateret? De his non habeo, quod dicam, respondit ipse Cnemon. Ceterum quæ de illa comperi, sunt ejusmodi. Postquam enim Demæneta dolo circumventa in puteum se præcipitavit et pater retulit ad populum de eo quod factum fuerat, initio quidem veniam est consecutus et in eo ut mihi reditum impetrare posset apud populum et ad inquisitionem mei navigaret erat occupatus. Thisbe autem ex illius occupatione vacationem sibi faciebat et conviviis secure tum se, tum artem suam, mercede elocabat. Cum autem aliquando gratia superasset Arsinoen, remissum quid fistula canentem, ipsa celeriter fides pulsans et concinne ac suaviter citharæ accinens, non animadvertit, se sibi apud illam conflasse meretriciam æmulationem, conjunctam cum invidia singulari: præcipue cum eam quidam mercator Naucratites, cognomine

Ναυσικλῆς ἐνηγκαλίζετο, τὴν Ἀρσινόην καὶ ταῦτα πρότερον γιγνωσκομένην αὐτῷ παραγκωνισάμενος, ἐπειδὴ κυρτουμένην αὐτῇ τὴν παρειὰν ἐν τοῖς αὐλήμασιν εἶδε καὶ πρὸς τὸ βίαιον τῶν φυσημάτων ἀπρεπέστερον ἐπὶ τὰς ῥῖνας ἀνισταμένην, τό τ' ὄμμα πιμπράμενον καὶ τῆς οἰκείας ἕδρας ἐξωθούμενον.

Θ'. Ὑφ' ὧν οἰδουμένη τῷ χόλῳ καὶ ζήλῳ πυρακτουμένη, τοῖς οἰκείοις τῆς Δημαινέτης προσιοῦσα τὴν κατ' αὐτῆς ἐπιβουλὴν ὑπὸ τῆς Θίσβης ἐξηγόρευσε· τὰ μὲν αὐτὴ καθ' αὐτὴν ὑποτοπήσασα, τὰ δὲ καὶ τῆς Θίσβης αὐτῇ παρὰ τὴν ἑταιρίαν ἐξειπούσης. Συστάντες οὖν ἐπὶ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν οἱ κατὰ γένος τῇ Δημαινέτῃ προσήκοντες καὶ τοὺς δεινοτάτους τῶν ῥητόρων πρὸς τὴν κατηγορίαν ἐπὶ πολλοῖς χρήμασιν ἀναβιβασάμενοι ἄκριτον καὶ ἀνέλεγκτον ἀνῃρῆσθαι τὴν Δημαινέτην ἐβόων καὶ τὴν μοιχείαν προκάλυμμα τοῦ φόνου συγκεῖσθαι διεξῄεσαν καὶ ἐπιδεικνῦναι τὸν μοιχὸν ἢ ζῶντα, ἢ τεθνηκότα ἠξίουν ἢ καὶ τοὔνομα φράζειν μόνον ἐκέλευον· καὶ τέλος τὴν Θίσβην εἰς βασάνους ἐξήτουν. Ὡς δ' ὑποσχόμενος ὁ πατὴρ οὐκ εἶχε παραδιδόναι, προϊδομένης ταῦτ' ἐκείνης, ἔτι τῆς δίκης συνισταμένης καὶ (οὕτω συγκείμενον αὐτῇ πρὸς τὸν ἔμπορον) δρασμῷ χρησαμένης, ὁ δῆμος ἀγανακτήσας φονέα μὲν οὐκ ἔκρινεν, ἅπανθ' ὡς ἔσχεν ὑποθέμενον, ὡς δὲ συναίτιον τῆς τ' εἰς Δημαινέτην ἐπιβουλῆς καὶ τῆς ἐμῆς ἀδίκου φυγῆς τοῦ τ' ἄστεος ἐδίωξε καὶ δημεύσει τῶν ὄντων ἐζημίωσε, τοιαύτης τῶν δευτέρων γάμων τῆς πείρας ἀπονάμενον. Οὕτω μὲν ἡ κακίστη Θίσβη καὶ δίκας ὑπ' ὄψεσι νυνὶ ταῖς ἐμαῖς ὑποσχοῦσα τῶν Ἀθηνῶν ἐξέπλευσε. Καὶ ταῦτα μόνον ἔχω γιγνώσκειν, Ἀντικλέους τινὸς κατὰ τὴν Αἴγιναν ἐξαγγείλαντος, ᾧ καὶ δεύτερον εἰς τὴν Αἴγυπτον συνέπλευσα, εἴ πῃ κατὰ τὴν Ναυκρατίαν εὕροιμι τὴν Θίσβην καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἐπαναγαγὼν λύσαιμι μὲν τὰς κατὰ τοῦ πατρὸς ὑπονοίας τε καὶ αἰτίας, ἀπαιτήσαιμι δὲ τῶν εἰς πάντας ἡμᾶς ἐπιβουλῶν τὰς δίκας. Ἐνθάδε νυνὶ καὶ σὺν ὑμῖν ἐξετάζομαι. Τὴν δ' αἰτίαν καὶ ὅπως καὶ ὅσα τοὺς μεταξὺ χρόνους ὑποστάς, εἰσαῦθις ἀκούσεσθε. Τὸ δ' ὅπως ἡ Θίσβη κατὰ τὸ ἄντρον καὶ πρὸς τίνων ἀνῄρηται, θεοῦ τινος ἂν ἴσως δεήσει φράζοντος.

Ι'. Ἀλλ', εἰ δοκεῖ, τὴν δέλτον ἣν πρὸς τοῖς στέρνοις αὐτῆς εὑρήκαμεν ἐπισκοπῶμεν· εἰκός τι πλέον ἐντεῦθεν ἡμᾶς ἐκμαθεῖν. Ἐδόκει ταῦτα. Καὶ διανοίξας ἐπήρχετο· καὶ ἦν τὰ ἐγγεγραμμένα τοιάδε· ΚΝΗΜΩΝΙ ΤΩι ΔΕΣΠΟΤΗι, ἡ πολεμία καὶ ἐπαμύνασα Θίσβη. Πρῶτα μὲν εὐαγγελίζομαί σοι τὴν Δημαινέτης τελευτήν, δι' ἐμοῦ μὲν ὑπὲρ σοῦ γενομένην, τὸ δ' ὅπως, εἴ με προσδέξαιο, παροῦσα διηγήσομαι. Ἔπειτα φράζω, κατὰ τήνδε με νυνὶ εἶναι τὴν νῆσον δεκάτην ἤδη ταύτην ἡμέραν, πρός τινος τῶν τῇδε λῃστῶν ἁλοῦσαν, ὃς καὶ ὑπασπιστὴς εἶναι τοῦ λῃστάρχου θρύπτεται, κἀμὲ κατακλείσας ἔχει, μηδ' ὅσον προκύψαι τῶν θυρῶν ἐπιτρέπων, ὡς μὲν αὐτός φησι διὰ φιλίαν τὴν περὶ ἐμέ, ταύτην ἐπιθεὶς τὴν τι-

Nausicles, amplecteretur; Arsinoë, cum qua primum consueverat, contemta, ea de causa, quod illi intumescere genas inter canendum videbat et vehementer inflando præter decorum ad nares exsurgere, oculis incensis ac sua sede excedentibus.

IX. Quamobrem tumens ira et ardens æmulatione Arsinoë, cognatos Demænetæ accedens, insidias illi a Thisbe factas exposuit; quædam ipsa per se suspicata, quædam ita, quemadmodum illi Thisbe, amica dum esset, dixerat, recensens. Cum igitur conspirassent ut perderent patrem meum necessarii Demænetæ et eloquentissimos quosque oratores, ad accusandum, magna pecunia conductos produxissent, injudicatam et non convictam periisse Demænetam clamabant et adulterium ad prætextum cædis compositum fuisse narrabant et ut exhiberet adulterum seu vivum seu mortuum, postulabant: denique nomen saltem proferre jubebant: ad extremum, Thisben in quæstionem postulabant. Cum autem, quod pollicitus fuerat pater, non posset illam in quæstionem ferre: prospexerat enim illa, cum primum judicium cogeretur et (sic enim illi erat cum mercatore constitutum) fuga sibi consuluerat: populus inique ferens, interfectorem eum quidem non judicavit, qui omnia, ut gesta fuerant, exposuerat; verumtamen ut adjutorem insidiarum contra Demænetam et exsilii mihi injuste indicti ex urbe pepulit et proscriptione bonorum mulctavit, ejuscemodi fructum ex secundis nuptiis quæsitis consecutum. At sceleratissima Thisbe, quæ quidem nunc in conspectu meo dedit pœnas, ea ratione navigavit Athenis Atque hæc tantum scire potui, quæ mihi Anticles quidam in Ægina narraverat: cum quo cum iterum in Ægyptum navigassem, ut, si forte Naucratiæ Thisben reperissem, reducens Athenas liberarem patrem suspicionibus et criminibus, sumerem vero de illa insidiarum nobis omnibus factarum pœnas; nunc hic, et una vobiscum versor. Porro quid fuerit in causa et modum et casus, quos hoc intervallo passus sum deinceps audietis. At quomodo Thisbe in hoc antro et a quibus sit interfecta, deo quopiam fortasse qui nobis exponat opus erit.

X. Ceterum, si videtur, tabellam quam in pectore ipsius invenimus, conspiciamus. Consentaneum est, fore, ut inde aliquid præterea addiscamus. Placuit sententia; et aperiens, incipiebat hæc in ea perscripta legere: *Cnemoni hero*, hostis et vindex Thisbe. Initio nuntio tibi lætum nuntium, Demænetæ mortem, quæ illi a me tua causa comparata est. Rationem autem, qua id fecerim, si me receperis, coram exponam. Porro scito, me in hac insula esse decimum jam diem, a quodam prædone ex eorum numero, qui hic sunt, captam: qui se etiam armigerum esse præfecti gloriatur et me conclusam detinet, ne prospiciendi quidem vel extra fores facultatem concedens, hac pœna mihi, ut ipse dicit, propter amorem, quo me prosequitur, at quemadmodum ego conjectura assequi possum, propter

μωρίαν, ὡς δ' ἔχω συμβαλεῖν, ἀφαιρεθῆναί με πρός τινος δεδιώς. Ἀλλ' ἐγώ σε θεῶν τινος ἐνδόντος καὶ εἶδον, ὦ δέσποτα, παριόντα καὶ ἐγνώρισα καὶ τήνδε σοι τὴν δέλτον διὰ τῆς συνοίκου πρεσβύτιδος λάθρα διεπεμψάμην, τῷ καλῷ Ἕλληνι καὶ φίλῳ τοῦ ἄρχοντος ἐγχειρίζειν φράσασα. Ἐξελοῦ δή με χειρῶν λῃστρικῶν καὶ ὑπόδεξαι τὴν σαυτοῦ θεραπαινίδα. Καί, εἰ μὲν βούλει, σῶζε, μαθὼν ὡς ἃ μὲν ἀδικεῖν ἔδοξα βιασθεῖσα, ἃ δὲ τετιμώρημαι τὴν σοὶ πολεμίαν ἑκοῦσα διαπραξάμην. Εἰ δ' ἔχει σέ τις ἀμετάβλητος ὀργή, κέχρησο ταύτῃ κατ' ἐμοῦ πρὸς ὃ βούλει· μόνον ὑπὸ σοὶ γενοίμην, καὶ εἰ τεθνάναι δέοι. Βέλτιον γὰρ ὑπὸ χειρῶν ἀνῃρῆσθαι τῶν σῶν καὶ κηδείας μεταλαβεῖν Ἑλληνικῆς ἢ θανάτου βαρυτέραν ζωὴν καὶ φίλτρον βαρβαρικὸν ἔχθρας ἀνιαρώτερον τὴν Ἀττικὴν ἀνέχεσθαι.

ΙΑ'. Τοιαῦτα μὲν ἡ Θίσβη καὶ ἡ δέλτος ἔφραζεν, ὁ δὲ Κνήμων, Ὦ Θίσβη, ἔφη, σὺ μὲν καλῶς ποιοῦσα τέθνηκας καὶ γέγονας ἡμῖν αὐτάγγελος τῶν σαυτῆς συμφορῶν ἐξ αὐτῶν ἐγχειρίσασα τῶν σῶν σφαγῶν τὴν διήγησιν. Οὕτως ἄρα τιμωρὸς Ἐριννὺς γῆν ἐπὶ πᾶσαν, ὡς ἔοικεν, ἐλαύνουσά σε, οὐ πρότερον ἔστησε τὴν ἔνδικον μάστιγα, πρὶν καὶ ἐν Αἰγύπτῳ με τυγχάνοντα τὸν ἠδικημένον, θεατὴν ἐπιστῆσαι τῆς κατὰ σοῦ ποινῆς. Ἀλλὰ τί ἦν ἄρα, ὃ καὶ πάλαι σε κατ' ἐμοῦ τεχναζομένην καὶ σοφιστεύουσαν διὰ τοῦ γράμματος, ἡ δίκη προαφείλετο τῶν ἐγχειρημάτων; ὡς κἀγώ σε καὶ κειμένην ἔχω δι' ὑποψίας καὶ σφόδρα δέδοικα μὴ καὶ πλάσμα ἐστὶν ἡ Δημαινέτης τελευτὴ κἀμὲ μὲν ἠπάτησαν οἱ ἐξαγγείλαντες, σὺ δὲ καὶ διαπόντιος ἥκεις, ἑτέραν καθ' ἡμῶν σκηνὴν Ἀττικὴν καὶ ἐν Αἰγύπτῳ τραγῳδήσουσα. Οὐ παύσῃ, ἔφη ὁ Θεαγένης, ἄγαν ἀνδριζόμενος, εἴδωλά τε καὶ σκιὰς εὐλαβούμενος; οὐ γὰρ δὴ κἀμέ τε καὶ τὴν ἐμὴν ὄψιν εἴποις ἂν ὡς ἐγοήτευσεν, οὐδὲν κοινωνοῦντα τοῦ δράματος. Ἀλλ' ἡ μὲν κεῖται σῶμα νεκρὸν ὡς ἀληθῶς καὶ τούτου γ' ἕνεκα θάρσει παντοίως, ὦ Κνήμων, τίς δ' ἄρα ποτ' ἐστὶν ὁ σὸς εὐεργέτης, ὁ ταύτην ἀνῃρηκώς; καὶ πῶς δεῦρο καθειμένην, καὶ πότε, σφόδρα διαπορῶν ἐκπέπληγμαι. Τὰ μὲν ἄλλ' οὐκ ἔχω λέγειν, ἔφη ὁ Κνήμων, ὁ δ' ἀνῃρηκὼς ὡς ἐπίπαν ἐστὶ Θύαμις, εἰ δεῖ τῷ ξίφει τεκμαίρεσθαι ὃ παρὰ τὴν σφαγὴν εὑρήκαμεν, ἐκείνου γὰρ εἶναι γνωρίζω καὶ τὸ ἐπίσημον τουτὶ τῆς λαβῆς ἐλέφας εἰς ἀετὸν ἐκτετόρευται. Ἆρ' οὖν εἴποις ἄν, φησὶν ὁ Θεαγένης καὶ ὅπως καὶ πότε καὶ δι' ἣν αἰτίαν ἔδρα τὸν φόνον; Καὶ πῶς ταῦτ' ἂν εἰδείην; ἀπεκρίνατο. Οὐ γὰρ δὴ μαντικόν με τόδε τὸ σπήλαιον ἀνέδειξε, καθάπερ τὸ ἄδυτον τὸ Πυθοῖ καὶ ἐν Τροφωνίου λόγος θεοφωνεῖν τοὺς ὑπελθόντας. Ἀνῴμωξαν ἀθρόον ὁ Θεαγένης καὶ ἡ Χαρίκλεια, καὶ ὦ Πυθοῖ καὶ Δελφοὶ θρηνοῦντες ἐβόων· ὁ δὲ Κνήμων ἐκπέπληκτο καὶ ὅ τι πεπόνθοιεν πρὸς τοὔνομα τῆς Πυθοῦς οὐκ εἶχε συμβαλεῖν.

ΙΒ'. Καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν, ὁ δὲ Θέρμουθις ὁ τοῦ Θυάμιδος ὑπασπιστής, ἐπειδὴ κατὰ τὴν μάχην

metum, ne a quopiam auferar, imposita. Verumtamen ego te, deo quodam offerente, prætereuntem, here, et conspexi et agnovi : atque hanc tibi tabellam clam per contubernalem anum transmisi, formoso Græco et amico principis tradere imperans. Eripe me, quæso, ex manibus prædonis, et suscipe ancillam tuam : et, si tua voluntas feret serva, hoc cognito, quod ea, quibus in te delinquere sum visa, necessitate coacta, quibus autem inimicam tuam ulta sum, ea sponte fecerim. Quod si tam vehemens ira tua est, ut mutari non possit, utere hac contra me, ut lubet, dummodo in tua sim potestate, etiamsi mori oporteat. Longe enim melius esse existimo, manibus interimi tuis et funeris officium Græco ritu consequi, quam morte graviorem vitam et amorem barbaricum, inimicitia acerbiorem me Atticam mulierem sustinere.

XI. Talia quidem Thisbe et tabella loquebatur. Cnemon autem, Factum bene, o Thisbe, inquit, quod interfecta sis et ipsamet tuarum calamitatum nuntia, ex tua ipsius cæde narrationem nobis in manus tradens. Sic omnino ultrix Erinnys, ut res ipsa testatur, toto orbe terrarum te agens, non prius justum flagrum cohibuit, quam me, tametsi in Ægypto ætatem agentem, injuria affectum, spectatorem tui supplicii constituisset. Sed quidnam erat sceleris, quod tibi jam pridem struenti contra me, et machinanti per literas, fortuna e manibus eripuit? Quam te etiam nunc suspectam habeo et magnopere metuo, ne commentum sit etiam Demænetæ mors et cum mihi verba dederint ii, qui id ipsum nuntiarunt, tum tu mari venias, alterum spectaculum tragicum ex Attica etiam in Ægypto de nobis exhibitura. An non tandem desines, inquit Theagenes, nimium esse fortis, simulacra et umbras reformidans? Neque enim dixeris, quod et mihi adspectuique meo, aliquibus præstigiis imposuerit, cum ego nulla ex parte hujus fabulæ sim particeps. Sed hæc quidem jacet revera exanime corpus et hac de causa nihil est, quod labores, Cnemon. Ceterum quisnam sit auctor hujus erga te beneficii, qui illam interfecit et quomodo huc demissam et quando, egomet vehementer ambigens obstupui. Alia non possum tibi dicere, inquit Cnemon. At interfector ejus omnino est Thyamis, si quidem conjectura facienda est ex gladio, quem juxta cædem invenimus. Illius enim esse agnosco et insigne hoc ansæ : aquila enim ebore cælata est. Dicas igitur, inquit Theagenes, quomodo cædem hanc et quando et qua de causa patrarit. Quo pacto autem hoc scire possim? respondit Cnemon : neque enim me fatidicum hoc antrum effecit, quemadmodum adytum Delphicum et sicuti iis qui Trophonii specum subierunt usu venire ferunt, ut divino furore afflati vaticinentur. Collacrimarunt subito Theagenes et Chariclea atque o Pytho et Delphi! plorantes clamabant. Cnemon autem perculsus est, nec potuit conjicere, quidnam illis a nomine Pythonis accidisset.

XII. Atque hi quidem hisce erant occupati. Porro Thermuthis, scutifer Thyamidis, postquam e prœlio saucius

τρωθεὶς ἀπενήξατο πρὸς τὴν γῆν, νυκτὸς ἐπιγενομένης, πορθμείῳ φερομένῳ κατὰ τὸ ἕλος ἐκ τῶν ναυαγίων ἐπιτυχὼν, αὐτόν τ' ἐνθέμενος, ἐπὶ τὴν νῆσον καὶ παρὰ τὴν Θίσβην ἔσπευδε· ταύτην ὀλίγων πρόσθεν ἡμερῶν ἀγομένην ὑπὸ τοῦ ἐμπόρου τοῦ Ναυσικλέους, κατά τινα στενὴν τῆς ὑπωρείας ὁδὸν λοχήσας ὁ Θέρμουθις ἀφῄρητο· παρὰ δὲ τὸν τοῦ πολέμου θόρυβον καὶ τὴν τῶν ἐναντίων ἔφοδον, ὅτ' αὐτὸν οἴσοντα τὸ ἱερεῖον ἀπέστειλεν ὁ Θύαμις, ἔξω βελῶν ποιούμενος καὶ περισώζειν αὐτῷ βουλόμενος, ἔλαθεν εἰς τὸ σπήλαιον καθεὶς καὶ παρὰ τὸν τάραχον καὶ τὴν σπουδὴν αὐτοῦ που περὶ τὸ στόμιον καταλιπών. Ἔνθ' ὡς ἐνεβλήθη κατὰ τὴν πρώτην ἐγκαταμείνασαν δέει τε τῶν παρόντων φόβων καὶ ἀγνοίᾳ τῶν πρὸς τὰ βάθη φερουσῶν ἀτραπῶν, ἐντυχὼν ὁ Θύαμις, ὡς Χαρίκλειαν ἀνῄρει τὴν Θίσβην. Παρὰ δὴ ταύτην, ὡς διαδράσας τὸν ἐκ τοῦ πολέμου κίνδυνον, ὁ Θέρμουθις ἐπειγόμενος, ἐπειδὴ τῇ νήσῳ προσέσχεν, ὡς εἶχε τάχους, ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἀνέτρεχε. Καὶ αἱ μὲν ἦσαν οὐδὲν ἔτι πλὴν ὅτι τέφρα, τὸ δὲ στόμιον ἀπὸ τοῦ λίθου χαλεπῶς ἀνευρὼν, καλάμους, εἴ πή τινες ἔτι σμυχόμενοι περιελείφθησαν, ἀψάμενος κατέθεεν, ὡς εἶχε σπουδῆς· ὀνομαστί τε Θίσβην ἐκάλει, μέχρι τοῦ ὀνόματος ἑλληνίζων. Ὡς δ' εἶδε κειμένην, ἐπὶ πολὺ μὲν ἀχανὴς εἱστήκει, τέλος δὲ θροῦν τινα καὶ βόμβον αἰσθόμενος ἐκ τῶν κοίλων τοῦ σπηλαίου φερόμενον, διελέγοντο γὰρ ἔτι πρὸς αὐτοὺς Θεαγένης τε καὶ Κνήμων, τούτους ἐκείνους εἶναι τοὺς σφαγέας τῆς Θίσβης εἴκαζε καὶ ἀμηχάνως εἶχε ὅ τι καὶ δράσειεν, ὑπὸ μὲν θυμοῦ λῃστρικοῦ καὶ βαρβαρικῆς ὀργῆς, πλέον τότε δι' ἐρωτικὴν ἀποτυχίαν ἐπιτεινομένης, ὁμόσε χωρεῖν αὐτόθι τοῖς νομιζομένοις αἰτίοις ἐπειγόμενος, ἀπορίᾳ δ' ὅπλων καὶ ξίφους ἄκων πρὸς ἐγκράτειαν καταστελλόμενος.

ΙΓ'. Ἐδόκει δὴ αὐτῷ βέλτιστον εἶναι, μὴ ὡς πολέμιον ἐντυγχάνειν τὴν πρώτην· εἰ δ' εὐπορήσειεν ἀμυντηρίου, μετιέναι τοὺς πολεμίους. Καὶ οὕτω κρίνας, ἐφίσταται τοῖς ἀμφὶ τὸν Θεαγένην ἄγριόν τε καὶ τραχὺ περισκοπῶν καὶ τὸ κρυπτόμενον βούλημα τῆς ψυχῆς τῷ βλέμματι καταμηνύων. Οἱ δὲ, ὡς εἶδον ἄνδρα γυμνὸν, ἀπροσδόκητον, τραυματίαν, φονῶντα τὴν ὄψιν, ἡ μὲν Χαρίκλεια [καὶ] πρὸς τὰ κοιλότερα τοῦ σπηλαίου κατεδύετο, τάχα μέν τι εὐλαβηθεῖσα πλέον δ' ἄρα καταισχυνθεῖσα τὴν γυμνὴν καὶ οὐκ εὐσχήμονα τοῦ φανέντος ὄψιν. Ὁ δὲ Κνήμων ἠρέμα καὶ ὑπεδίδρασκε, γνωρίζων μὲν τὸν Θέρμουθιν, ὁρῶν δὲ παρ' ἐλπίδα καί τι τῶν ἀτοπωτέρων αὐτὸν ἐγχειρήσειν προσδοκῶν. Ἀλλὰ τὸν Θεαγένην οὐ κατέπληττεν ἡ θέα μᾶλλον ἢ παρώξυνε καὶ τό τε ξίφος ἐπανετείνετο ὡς πατάξων εἴ τι παράλογον ἐγχειροίη καὶ, Στῆθι, ἔλεγεν, οὗτος ἢ βεβλήσῃ. Βέβλησαι δ' οὐδέπω διότι σε κατὰ μικρὸν ἐγνώρισα καὶ τέως ἀμφίβολος ἥκεις τὴν γνώμην. Ἐδεῖτο ὑποπεσὼν ὁ Θέρμουθις, ἱκέτης ἐκ τοῦ καιροῦ μᾶλλον ἢ τοῦ τρόπου γιγνόμενος καὶ τὸν Κνήμωνα πρὸς ἐπικουρίαν ἐπεκαλεῖτο καὶ σώζεσθαι δίκαιος εἶναι

in terram enavit, cum nox supervenisset, navigium quoddam, quod ex naufragio juxta paludem ferebatur, nactus et conscendens ad insulam ac Thisben festinabat. Hanc paucis ante diebus, cum duceretur a Nausicle mercatore, in angusta quadam via ad latus montis, ex insidiis Thermuthis interceperat. Ut autem tumultus belli perstrepuit et hostes adventabant, quando illum ad afferendam victimam Thyamis mittebat, extra teli jactum collocans et servare sibi incolumem cupiens, clam eam in antrum demiserat atque adeo præ perturbatione et festinatione circa ipsum os reliquerat. Quo in loco, ut injecta erat initio, metu præsentium periculorum et inscitia semitarum in profunditatem fundi ferentium, manentem Thisben Thyamis offendens, tanquam Charicleam, interfecerat. Ad hanc igitur, ut qui effugerat periculum belli, properans Thermuthis, postquam ad insulam applicuit, contento cursu ad tabernacula perrexit. At hæc quidem, præter cinerem, nihil erant amplius. Ostio vero ex lapide vix tandem invento et arundine, sicubi adhuc reliquiæ manserant, accensa, decurrit summo studio, nominatim Thisben appellans, tantumque nomine Græcissans : verum ut vidit jacentem, diu stupens, immotus stetit. Ad extremum, cum murmur et sonos quosdam sensisset ex concavis antri partibus efferri, (colloquebantur enim adhuc Theagenes et Cnemon) illos ipsos esse interfectores Thisbes suspicabatur : angebaturque animo, cogitans, quid sibi faciendum esset; cum ferocia quidem latronibus insita et ira barbarica, magis tum etiam propter amoris frustrationem intensa, ad impetum ibidem in eos, quos putabat esse auctores, faciendum impelleretur; rursus autem inopia armorum et gladii vel invitus ad moderationem revocaretur.

XIII. Visum est itaque illi consultissimum esse, initio non hostiliter aggredi : si vero suppeditarent arma, deinde ut hostes invadere. Atque hoc apud animum constituto, venit ad Theagenem torvis trucibusque oculis circumspectans et occultam animi sententiam vultu declarans. Illi autem ut viderunt virum nudum, ex improviso supervenientem, saucium, cruenta facie, Chariclea quidem ad interiores partes antri descendit, tum cavens, tum vero verita nudi et deformis viri, qui apparuerat, conspectum; Cnemon autem quiescebat et pedem referebat, cum agnosceret quidem Thermuthim, sed tamen præter spem conspiceret et aliquid novi aggressurum esse arbitraretur. Verum Theagenem non magis terrebat spectaculum quam irritabat et gladium intentabat, tanquam percussurus, si quid temerarium aggrederetur et Siste gradum, dicebat, aut vulnus accipies : quod autem nondum accepisti, in causa est, quod te paullulum agnoscam et qua mente venias ambiguum sit. Deprecabatur accidens Thermuthis, supplex temporis magis ratione quam morum factus : et Cnemonem in auxilium vocabat, meritumque se esse, ut ab illo ser-

πρὸς αὐτοῦ ἔλεγεν, ἀδικῶν τ' οὐδὲν καὶ τῶν φιλίων εἰς τὴν παρελθοῦσαν ἡμέραν γεγενῆσθαι καὶ παρὰ φίλους ἥκειν διατεινόμενος.

ΙΔ'. Ἐπεκλᾶτο πρὸς ταῦθ' ὁ Κνήμων καὶ προσελθὼν, ἀνέστησέ τε τῶν γονάτων ἐχόμενον τοῦ Θεαγένους καὶ ποῦ Θύαμις ἐπυνθάνετο συνεχῶς. Ὁ δὲ πάντ' ἔλεγεν· ὡς συνέρρηξε τοῖς πολεμίοις, ὡς ἐμβαλὼν εἰς μέσους ἐμάχετο, οὔτ' ἐκείνων οὔθ' αὑτοῦ φειδόμενος, ὡς ἀνῄρει μὲν ἀεὶ τὸν ὑπὸ χεῖρας γιγνόμενον, ἐδορυφορεῖτο δ' αὐτὸς ἀπὸ κηρύγματος, πάντα τινὰ Θυάμιδος φείδεσθαι παρεγγυῶντος· καὶ τέλος ὡς ἐκεῖνος μὲν ὅ τι καὶ γέγονεν, οὐκ ἔχοι λέγειν· αὐτὸς δὲ τραυματίας ἀπενήξατο πρὸς τὴν γῆν καὶ τὸ παρὸν κατὰ ζήτησιν ἥκε τῆς Θίσβης ἐπὶ τὸ σπήλαιον. Οἱ δὲ, τί διαφέρουσαν αὐτῷ καὶ πόθεν γενομένην ἐπιζητοίη Θίσβην ἠρώτων. Ἔλεγε καὶ ταῦθ' ὁ Θέρμουθις καὶ διηγεῖτο ὡς ἐμπόρων ἀφέλοιτο, ὡς ἠράσθη μανικῶς καὶ τὸν μὲν ἄλλον ἔκρυπτεν ἔχων χρόνον, παρὰ δὲ τὴν ἔφοδον τῶν πολεμίων καθῆκεν εἰς τὸ σπήλαιον καὶ νῦν εὑρίσκει πρός τινων ἀνῃρημένην, οὓς οὐκ ἔχοι μὲν γιγνώσκειν, μαθεῖν δ' ἂν ἡδέως, ὑπὲρ τοῦ γνῶναι καὶ τὴν αἰτίαν. Καὶ ὁ Κνήμων ἄγαν ἐσπουδασμένος, Θύαμίς ἐστιν ὁ σφαγεὺς, ἔλεγεν, ἀπολύσασθαι τῆς ὑποψίας αὑτὸν ἐπειγόμενος καὶ μαρτύριον ἐπεδείκνυ τὸ ξίφος ὃ παρὰ τὴν σφαγὴν εὑρήκεσαν. Ὡς δ' εἶδεν ὁ Θέρμουθις ἔτι τοῦ αἵματος ἀποστάζον καὶ τὸν πρὸ ὀλίγου φόνον θερμὸν ἔτι τὸν σίδηρον ἀποπτύοντα, ἐγνώρισέ τ' εἶναι Θυάμιδος, βαθύ τι καὶ βύθιον στενάξας καὶ τὸ γεγονὸς ὅπως εἶχεν ἀμηχανῶν, ἀχλύϊ καὶ σιγῇ κάτοχος, ἐπὶ τὸ στόμιον ἀνεδύετο τοῦ σπηλαίου καὶ παρὰ τὸ σῶμα τῆς κειμένης ἥκων, ἐπιθείς τε τοῖς στέρνοις τὴν κεφαλὴν, Ὦ Θίσβη, ἔλεγε, καὶ τοῦτο πολλάκις καὶ πλέον οὐδέν· ἕως τοὔνομα κατὰ μέρος ἀποτέμνων καὶ κατὰ μικρὸν ἐκλείπων, ἔλαθεν εἰς ὕπνον ἐμπεσών.

ΙΕ'. Τῷ δὲ Θεαγένει καὶ τῇ Χαρικλείᾳ συνάμα τῷ Κνήμωνι πάντων ἔννοια τῶν καθ' ἑαυτοὺς ἀθρόον ἐπεισῄει καὶ σκοπεῖν μέν τι βουλομένοις ἐῴκεσαν, τῶν δὲ παρελθόντων ἀλγεινῶν τὸ πλῆθος καὶ τῶν παρουσῶν συμφορῶν τὸ ἄπορον καὶ τῶν προσδοκωμένων τὸ ἄδηλον, ἐζόφου τῆς ψυχῆς τὸ λογιζόμενον. Εἰς ἀλλήλους δὲ ἐπὶ πλεῖστον ἑώρων καὶ ἕκαστος τὸν ἕτερον εἰπεῖν τι προσδοκῶν, εἶτ' ἀποτυγχάνων εἰς γῆν τὸ βλέμμα ἐπέστρεφε καὶ ἀνανεύσας αὖθις ἀνέπνευσε, στεναγμῷ τὸ πάθος ἐπικουφίσας. Καὶ τέλος, κλίνει μὲν αὑτὸν εἰς τὴν γῆν ὁ Κνήμων, ὀκλάζει δ' ἐπὶ πέτραν ὁ Θεαγένης, ῥίπτει δ' ἐπὶ τοῦτον αὑτὴν ἡ Χαρίκλεια καὶ τὸν ὕπνον ἐπιπολὺ μὲν ἐπιφερόμενον διωθοῦντο, βουλήν τινα στήσασθαι τῶν παρόντων ἐπιθυμοῦντες, λειποθυμίᾳ δὲ καὶ πόνοις ἐνδόντες, φύσεως νόμῳ καὶ ἄκοντες ἐπείθοντο καὶ πρὸς ἡδὺ κῶμα διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς λύπης ὠλίσθησαν. Οὕτως ἄρα ποτὲ σώματος πάθει καὶ τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς συνομολογεῖν ἠνέσχετο.

ΙϚ'. Ἐπεὶ δὲ μικρὸν ἐποάσαντο ὕπνου καὶ τοσοῦτον ὅσον τὰ ἄκρα τῶν βλεφάρων ἐπιλεᾶναι, τῇ Χαρικλείᾳ

varetur, dicebat, nulla in re unquam se illum injuria affecisse et socium pridie fuisse et ad amicos venire asseverans.

XIV. Permotus est his Cnemon et accedens erexit amplexum genua Theagenis et ubi esset Thyamis continuo quærebat. Ille autem omnia dicebat, quomodo conflixerat cum hostibus, quomodo in mediam aciem sese immittens dimicabat, nec illorum nec suæ saluti parcens, quomodo quemque obvium trucidabat, ipsum vero tuebatur edictum, quo unicuique mandabatur, Thyamidi parceret: denique quod, quid ad extremum illi acciderit, non posset dicere et ipse saucius in terram enasset, in præsentia vero ad inquisitionem Thisbes in antrum veniret. Illi autem, quid ipsius interesset, Thisben inquirere et unde ipsam adeptus esset percunctabantur. Dicebat et hæc Thermuthis, enarrans, quomodo mercatoribus abstulisset, quomodo illam deperiisset, quomodo alio quidem tempore clam apud sese asservasset, sub adventum autem hostium in antrum demisisset, nunc autem inveniat a quibusdam interemtam, quos qui sint scire non possit, verumtamen libenter resciscat, causæ et occasionis cædis cognoscendæ gratia. Cnemon itaque singulari studio cupiens sese quamprimum suspicione liberare, Thyamis est interfector, dicebat et in testimonium adducebat gladium quem juxta cædem invenerant. Eum ut vidit Thermuthis adhuc cruore manantem, calido adhuc ferro recentem cædem exsudante et cognovit esse Thyamidis, vehementius atque imo a pectore ingemiscens et quomodo confectum esset negotium ignorans, caligine ac silentio oppressus redibat ad os antri et ad corpus jacentis veniens, ac pectori capite imposito, o Thisbe sæpe, neque præterea quidquam dicebat, usque dum nomen paullatim mutilans et paullo post ipse deficiens, somno clam oppressus est.

XV. Theagenem autem et Charicleam una cum Cnemone subibat de statu rerum suarum cogitatio et videbantur quidem quasi consultare velle, sed tum ærumnarum quæ præterierant multitudo, tum præsentium calamitatum moles et imminentium incertitudo, obscurabat partem animæ ratiocinatricem: se ipsos vero sæpissime intuebantur et quilibet alterum quidpiam in rem præsentem dicturum esse exspectans, deinde spe lapsus, in terram vultum demittebat, ac rursus attollens suspirabat, gemitu dolore levato. Postremo reclinat sese in terram Cnemon, collabitur in saxum Theagenes, rejicit sese in eum Chariclea et somnum quidem urgentem diu repellebant, consilium aliquod capere de præsentibus rebus cupientes; verum angoribus et labore fracti, legi naturæ vel inviti parebant et in dulcem somnum ut ex ingenti mœstitia lapsi sunt. Sic equidem cum affectione corporis et animæ pars intelligens consentire sustinebat. X

XVI. Postea vero quam paullulum somnum produxerant, ita ut palpebræ tantum nonnihil levarentur, Chari-

τῇδε ξυγκειμένῃ ὄναρ ἐφοίτησεν. Ἀνὴρ τὴν κόμην αὐχμηρὸς καὶ ὑποκαθειμένος, τὸ βλέμμα καὶ τὴν χεῖρα ἔναιμος, ἐμβαλὼν τὸ ξίφος, τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῇ τὸν δεξιὸν ἐξῄρητο· ἡ δ' ἀνέκραγέ τ' αὐτίκα καί οἱ τὸν ὀφθαλμὸν ἀνηρπάσθαι λέγουσα τὸν Θεαγένην ἐκάλει. Καὶ ὁ μὲν παρῆν αὐτίκα πρὸς τὴν κλῆσιν καὶ τὸ πάθος ὑπερήλγει καθάπερ καὶ τῶν ἐνυπνίων συναισθανόμενος, ἡ δὲ τῷ τε προσώπῳ τὴν χεῖρα ἐπέβαλε καὶ τὸ μέρος ὃ κατὰ τὸ ὄναρ ἀπώλεσεν ἐπαφωμένη, πάντοθεν ἐπεζήτει. Ὡς δ' ὄναρ ἦν, Ὄναρ ἦν, ἔλεγεν, ἔχω τὸν ὀφθαλμόν. Θάρσει, Θεάγενες. Ἀνέπνευσε πρὸς τὴν ἀκοὴν ὁ Θεαγένης καὶ, Εὖ μὲν ποιοῦσα, ἔφη, τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας ἀποσώζεις, τί δ' ἦν ὅ μοι πέπονθας; καὶ τίς ἡ περί σε πτοία γέγονεν; Ἀνὴρ ὑβριστὴς, ἔφη, καὶ ἀτάσθαλος καὶ οὐδὲ τὴν σὴν ἄμαχον καταδείσας ῥώμην, κειμένῃ μοι πρὸς τοῖς σοῖς γόνασιν ἐπεκώμαζε ξιφήρης καὶ τὸν ὀφθαλμὸν, ὡς ᾤμην, ἐξεῖλε τὸν δεξιὸν καὶ εἴθε γ' ὕπαρ ἦν καὶ μὴ ὄναρ, ὦ Θεάγενες, τὸ φανέν. Τοῦ δὲ, εὐφήμησον εἰπόντος, καὶ διότι τοῦτο λέγοι πυνθανομένου· Διότι με βέλτιον ἦν, ἔφη, θατέρου τῶν ὀφθαλμῶν ἐλαττωθῆναι ἤπερ ἐπί σοι φροντίζειν. Ὡς σφόδρα δέδοικα μὴ εἰς σε τείνοι τὸ ἐνύπνιον, ὃν ὀφθαλμὸν ἐγὼ καὶ ψυχὴν καὶ πάντα ἐμαυτῆς πεποίημαι. Παῦσαι, ἔλεγεν ὁ Κνήμων, (ἐπηκροᾶτο γὰρ ἁπάντων πρὸς τὴν ἐξαρχῆς βοὴν τῆς Χαρικλείας ἀφυπνισμένος), ἐμοὶ γὰρ ἄλλῃ πῃ φράζεσθαι τὸ ὄναρ καταφαίνεται, καὶ εἴγε σοι πατέρες εἰσὶν ἀπόκριναι. Τῆς δ' ὁμολογούσης καὶ εἴποτ' ἦσαν, εἰπούσης, Οὐκοῦν τὸν πατέρα σοι τεθνηκέναι νόμιζε, ἔλεγε. Τοῦτο δ' ὧδε συμβάλλω. Τοῦ προελθεῖν εἰς τὸν τῇδε βίον καὶ τοῦδε τοῦ φωτὸς μεταλαβεῖν τοὺς φύντας ἴσμεν αἰτίους. Ὥστ' εἰκότως ἐπὶ πατέρα καὶ μητέρα τὴν ὀμμάτων συζυγίαν, ὡς ἂν φωτεινὴν αἴσθησιν καὶ ὁρατῶν ὑπουργὸν οἱ ὄνειροι σοφίζονται. Βαρὺ μὲν, ἔφη, καὶ τοῦτο, ἡ Χαρίκλεια, πλὴν ἀλλ' ἔστω γ' ἀληθὲς μᾶλλον ἢ τὸ ἕτερον καὶ νικήσειεν ὁ παρὰ σοὶ τρίπους, ἐγὼ δὲ ψευδόμαντις ἀποφανθείην. Ταῦτα μὲν οὕτως ἔσται καὶ χρὴ πιστεύειν, ἔλεγεν ὁ Κνήμων, ἡμεῖς δ' ὀνειρώττειν ὡς ἀληθῶς ἐοίκαμεν, ἐνύπνια μὲν καὶ φαντασίας ἐξετάζοντες, τῶν δὲ καθ' αὑτοὺς περίσκεψιν οὐδ' ἡντινοῦν προτιθέντες καὶ ταῦτα μὲν ἕως ἔξεστι, τοῦ Αἰγυπτίου τούτου (ἔλεγε δὲ τὸν Θέρμουθιν) ἀπολειπομένου καὶ νεκροὺς ἔρωτας ἀναπλάττοντος καὶ θρηνοῦντος.

ΙΖ'. Ὑπολαβὼν οὖν ὁ Θεαγένης, Ἀλλ', ὦ Κνήμων, ἔφη, ἐπειδή σε θεῶν τις ἡμῖν συνῆψε καὶ συνέμπορον τῶν δυστυχημάτων ἐποίησεν, ἄρχε βουλῆς. Τόπων τε γὰρ τῶν τῇδε καὶ φωνῶν ἔμπειρος καὶ ἄλλως ἡμεῖς νωθέστεροι συνεῖναι τὸ δέον, πλείονι κλύδωνι κακῶν βεβυθισμένοι. Μικρὸν οὖν ἐπιστήσας ὁ Κνήμων, τοιάδ' ἔφη· Κακῶν μὲν, ὦ Θεάγενες, ἄδηλον ὅστις πλεονεκτεῖ, ἀφθόνως γὰρ κἀμοὶ τῶν συμφορῶν ὁ δαίμων ἐπήντλησεν, ἐπειδὴ δὲ τὰ παριστάμενα ὡς προγενεστέρῳ κελεύετε λέγειν, ἡ μὲν νῆσος ἥδε, ὡς ὁρᾶτε, ἔρημος καὶ πλέον ἡμῶν οὐδέν· καὶ χρυσοῦ μὲν καὶ ἀρ-

cleæ ibi una cubanti insomnium tale venit. Vir squalida et promissa coma et sanguineis oculis et manibus oculum ejus eruebat. Illa autem statim exclamavit et sibi ereptum oculum esse dicens, Theagenem vocabat. Atque hic vocatus statim aderat et illius casum, quasi etiam eum in somnis sentiret, deplorabat. Porro illa manum faciei admovebat et partem quam in somnis amiserat attrectans, ubique inquirebat. Ut vero somnium fuisse intellexit, Somnium fuit, dicebat : habeo oculum, ades animo et omitte timorem, Theagenes. Respiravit his auditis Theagenes, et Bene est, inquit, quod solares illos radios incolumes servaveris : ceterum quid tibi accidit, et quis terror te invaserat? Vir, inquit, sceleratus et protervus, neque tuum invictum robur pertimescens, jacenti mihi ad tua genua insultabat gladio armatus, atque adeo illum mihi dextrum exemisse oculum omnino putabam. Utinam autem revera id mihi accidisset, potius quam in somnis apparuisset. Hoc vero, di meliora, dicente, et hoc quamobrem diceret sciscitante : Quoniam sane, inquit, melius fuerat, altero oculo me privari, quam de te esse sollicitam. Quam metuo, ne te hoc insomnium petat, quem ego oculum et animam et fortunas meas omnes esse duxi. Desine, subjecit Cnemon, (nam exaudierat omnia, ad primum clamorem Charicleæ de somno excitatus), Mihi enim aliud quiddam somnium videtur significare, et utrum parentes habeas, responde. Hac vero annuente, et, si quando erant, dicente, Igitur patrem tibi esse mortuum existima, dicebat. Inde autem ejus rei conjecturam facio. Siquidem ut egrediamur in hanc vitam, et hac luce fruamur, parentes scimus esse auctores. Quocirca non abs re patrem et matrem oculorum pari, tanquam sensu capaci lucis, et eorum quæ videri possunt ministro, somnia occulte significant. Grave et hoc est, inquit Chariclea, verumtamen sit potius verum, quam illud alterum et vincat tuus tripus, atque ego falsa vates esse pronuntier. Hæc quidem ita evenient et in iis acquiescere oportet, dicebat Cnemon. Nos autem revera somniare videmur, insomnia et imaginationes expendentes, nostrarum autem rationum consilium nullum in medium proponentes, præsertim quamdiu licet, Ægyptio hoc (significabat autem Thermuthim) a nobis separato et exanimes amores fingente ac lugente.

XVII. Excipiens itaque ejus verba Theagenes, Enimvero Cnemon, inquit, quoniam te deus aliquis nobis copulavit et socium calamitatum fecit, auspicare consilium. Nam et locorum in hisce regionibus et linguæ peritus es et nos alioqui minus apti sumus ad id, quod sit necessarium, intelligendum, utpote majore fluctu ærumnarum obruti. Paullulum igitur immoratus Cnemon, sic locutus est : Malis quidem qui magis abundet, incertum est, satis enim magnum onus calamitatum et mihi numen imposuit, verumtamen quoniam me, ut majorem natu, dicere de præsentibus rebus jubetis, sic accipite. Hæc insula, ut videtis, deserta est et neminem præter nos continet. Deinde

γύρου καὶ ἐσθῆτος ἀφθονία, (πολλὰ γὰρ τάδ' ἃ κατὰ τὸ σπήλαιον ὑμῶν τ' ἀφελόμενοι, ἄλλων τ' ἀποσυλήσαντες, ὁ Θύαμις καὶ οἱ σὺν αὐτῷ κατέθεντο), σίτου δὲ καὶ ἐπιτηδείων ἄλλων, οὐδ' ὄνομα περιλέλειπται. Δέος δὲ διαφθαρῆναι μὲν καταμείναντας λιμῷ, διαφθαρῆναι δ' ἐφόδῳ τινῶν, ἤτοι τῶν ἐναντίων πάλιν ἐλθόντων, ἢ καὶ [διὰ] τῶν σὺν ἡμῖν γεγονότων, εἰ καθ' ἕνα ποτὲ συλλεγέντες καὶ τὸν ἐνθάδε θησαυρὸν οὐκ ἀγνοοῦντες, ἐπέλθοιεν διὰ τὰ χρήματα. Τότ' οὐκ ἂν φθάνοιμεν παραπολλύμενοι ἢ ταῖς ὕβρεσι ταῖς ἐκείνων, τὸ φιλανθρωπότερον, ἐκκείμενοι. Ἄλλως τε γὰρ ἄπιστον τὸ βουκόλων γένος, καὶ νῦν πλέον ὅτε τοῦ καταστέλλοντος τὴν γνώμην πρὸς τὸ σωφρονέστερον ἄρχοντος ἀμοιροῦσιν. Ἀπολειπτέον οὖν ἡμῖν καὶ φευκτέον ὡς ἄρκυς τινὰς καὶ δεσμωτήριον τὴν νῆσον, ἀποπέμψαντας πρότερον τὸν Θέρμουθιν, πρόφασιν ὡς πευσόμενον καὶ πολυπραγμονήσοντα, εἴ τι περὶ τοῦ Θυάμιδος ἔχοι μανθάνειν. Ῥᾷόν τε γὰρ ἐφ' αὑτῶν ἂν σκοποῖμεν καὶ ἐπιχειροῖμεν τὰ πρακτέα καὶ ἄλλως ἄνδρα ἐκποδὼν ποιήσασθαι καλὸν, φύσει τ' ἀβέβαιον καὶ ληστρικὸν καὶ δύσεριν τὸ ἦθος, πρὸς δὲ καὶ ὑποψίας τι φέροντα εἰς ἡμᾶς τῆς Θίσβης ἕνεκα καὶ οὐκ ἂν παυσόμενον εἰ μὴ ἐπιβουλεύσειεν, εἰ καιροῦ λάβοιτο.

ΙΗ'. Ἐπῃνέθη ταῦτα καὶ ἐδόκει γίγνεσθαι· καὶ ὁρμήσαντες ἐπὶ τὸ στόμιον τοῦ σπηλαίου, (καὶ γάρ τι καὶ ἡμέρας ἤδη ξυνίεσαν) διανέστησάν τε τὸν Θέρμουθιν ὁλοσχερῶς τῷ ὕπνῳ κατεσχημένον καὶ ὅσ' εἰκὸς ἦν τῶν βουλευθέντων φράσαντες καὶ ῥᾳδίως ὑπόκουφον ἄνδρα πείσαντες, τό τε σῶμα τῆς Θίσβης εἴς τι κοῖλον ἐνθέντες καὶ τὴν τέφραν τὴν ἐκ τῶν σκηνῶν ὅσα γ' ἦν ἐπιφορήσαντες καὶ τὰ εἰωθότα διὰ τὴν ὁσίαν ἐξ ὧν ὁ καιρὸς ἐδίδου πληρώσαντες καὶ δάκρυα καὶ θρήνους ἀντὶ πάντων τῶν νομιζομένων ἐναγίσαντες, ἐξέπεμπον ἐφ' ἣν ἔδοξε βουλὴν τὸν Θέρμουθιν. Ὁ δὲ βραχὺ προελθὼν, ἀνέστρεφέ τε καὶ οὐκ ἂν ἔφη μόνος πορεύεσθαι, οὐδ' ἀναρρίψειν τοσοῦτον κίνδυνον κατασκοπῆς, εἰ μὴ καὶ Κνήμων ἐθέλοι κοινωνεῖν τῆς πράξεως. Ἀποδειλιῶντα δὴ πρὸς ταῦτα τὸν Κνήμωνα θεασάμενος ὁ Θεαγένης, (καὶ γὰρ φράζων τὰ λεχθέντα πρὸς τοῦ Αἰγυπτίου δῆλος ἦν ὑπεραγωνιῶν) Σὺ δὲ, ἔφη, τὴν μὲν γνώμην ἐρρωμένος τις ἄρα ἦσθα, τὸ λῆμα δ' ἀσθενέστερος· γνωρίζω δ' ἄλλοις τε καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς νῦν. Ἀλλὰ θῆγε τὸ φρόνημα καὶ πρὸς τὸ ἀνδρειότερον ὄρθου τὴν γνώμην. Τὸ μὲν γὰρ παρὸν ἀναγκαῖον δοκεῖ οὕτω συντίθεσθαι, τοῦ μή τινα τοῦ δρασμοῦ λαβεῖν αὐτὸν ὑπόνοιαν καὶ συμπορεύεσθαι τὴν πρώτην, (δέος δὲ δήπουθεν οὐδὲν ἀνόπλῳ τὴν χεῖρα ξυνιέναι ξιφήρη καὶ πεφραγμένον αὐτὸν), καιροῦ δὲ λαβόμενον ἐγκαταλεῖψαι διαλαθόντα καὶ ἥκειν παρ' ἡμᾶς, οὗπερ ἂν συνθώμεθα. Συνθώμεθα δὲ, εἰ δοκεῖ, κώμην τινὰ πλησίον, εἴ πη γιγνώσκεις ἥμερον. Εὖ λέγειν ἔδοξε τῷ Κνήμωνι, καὶ Χέμμιν τινὰ κώμην οὕτω καλουμένην ἔφραζεν εὐδαίμονά τε καὶ πολυάνθρωπον καὶ ταῖς ὄχθαις τοῦ Νείλου πρὸς ἐπιτειχισμὸν τῶν βουκόλων

argenti quidem et auri et vestium magna copia, (multa enim sunt hæc, quæ in hoc antro cum nobis erepta, tum aliis adempta, Thyamis et qui illi aderant, deposuerunt) ceterum frumenti et eorum quæ sunt ad victum necessaria ne nomen quidem relictum est. Periculum est igitur, ne, si diutius hic manserimus, vel fame sit nobis pereundum, vel adventu sive hostium revertentium, sive horum qui nobiscum fuerunt, si collecti (quoniam hunc thesaurum non ignorant) propter pecunias advenerint. Tunc enim effugere non possemus, quin interimeremur, aut saltem, si lenius nobiscum agerent, contumeliis eorum et petulantiæ objiceremur. Cum enim semper sit infidum prædonum genus, tum nunc præcipue, cum duce, pro imperio revocante illorum animos ad moderationem, carent. Relinquenda igitur est nobis et fugienda tanquam retia quædam aut carcer insula, ablegantibus primum Thermuthim, eo prætextu, ut interroget et inquirat, si quid de Thyamide possit cognoscere. Facilius enim ipsi seorsim consultabimus, et aggrediemur ea quæ facienda sunt et alioquin virum a nobis removere consultum est, natura inconstantem et feris et immanibus moribus præditum, præterea aliquid de nobis Thisbes causa suspicantem, neque prius conquieturum, quam nos, si occasionem nactus fuerit, insidiis circumvenerit.

XVIII. Approbata sunt hæc et visum est ut fierent : et abeuntes ad os antri (jam enim et diem esse intellexerant) excitarunt Thermuthim prorsus somno torpentem et cum deliberatorum, quantum par erat, exposuissent ac facile viro levi persuasissent, corpus autem Thisbes in alveum quemdam imposuissent, et quantum pulveris ex tabernaculis relictum fuerat, id totum supra illam aggessissent et ea quæ fieri assolent propter religionem, eo apparatu quem tempus suppeditabat peregissent, lacrimisque ac luctu pro omnibus cærimoniis parentassent, Thermuthim ad id consilium perficiendum, quod antea fuit constitutum, emiserunt. Sed ille paullulum progressus, reversus est, neque se solum iturum esse dixit, neque temere objecturum tanto periculo explorationis, nisi Cnemon particeps negotii esse vellet. Quod cum detrectare vidisset Cnemonem Theagenes, (referens enim ea, quæ dicta fuerant ab Ægyptio, videbatur angi animo), Tu vero, inquit, consilio valueras, at animis es aliquanto imbecillior, atque id de te comperi cum ex aliis rebus, tum præcipue ex præsenti tempore. Enimvero excita spiritus et ad fortitudinem erige animum. In præsentia enim, ne aliquam suspicionem de fuga concipiat, necessarium esse videtur, ita cum eo pacisci et initio una ire (nihil est autem periculi cum inermi iter facere ei qui gladium habeat et sit munitus armis), deinde occasione oblata clam eum relinquere et venire ad nos in eum locum quem constituerimus. Constituamus autem pagum aliquem propinquum, si quem nosti, in quo homines mansueti. Bene monere Cnemoni est visus et Chemmin quemdam pagum sic appellatum indicabat, opulentum et frequentem hominibus, denique ad ripas Nili in colle

ἐπὶ λόφου παρῳκισμένην· ἀπέχειν δὲ περαιωθεῖσι τὴν λίμνην, στάδια οὐ πολλῷ λειπόμενα τῶν ἑκατόν· δεῖν δ' εὐθὺς πρὸς μεσημβρίας ὁρῶντας ἰέναι.

ΙΘ'. Χαλεπῶς μὲν, ἀπεκρίνατο ὁ Θεαγένης, Χαρικλείας γε ταύτης ἕνεκα, τοῦ βαδίζειν μακρότερον ἀήθως ἐχούσης, ἐλευσόμεθα δ' οὖν ὅμως, εἰς πτωχοὺς καὶ τοὺς διὰ τροφὴν ἀγύρτας αὑτοὺς μεταπλάσαντες. Νὴ Δία, εἶπεν ὁ Κνήμων, καὶ γὰρ τῶν ὄψεων σφόδρα διεστραμμένως ἔχετε, (ἡ δὲ Χαρίκλεια καὶ πλέον ἅτε καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἀρτίως ἐκκεκομμένη), κἀμοὶ δοκεῖτε τοιοίδε ὄντες, οὐκ ἀκόλους ἀλλ' ἄοράς τε καὶ λέβητας αἰτήσειν. Πρὸς ταῦτ' ἐμειδίασεν ὀλίγον καὶ βεβιασμένον καὶ μόνοις τοῖς χείλεσιν ἐπιτρέχον. Ὅρκοις δὲ πιστωσάμενοι τὰ δόξαντα καὶ μή ποτ' ἀπολείψειν ἀλλήλους ἑκόντες ἐπιμαρτυρόμενοι τοὺς θεοὺς, ἔπραττον ὡς ἐβούλετο ἡ σκέψις. Ὁ μὲν δὴ Κνήμων καὶ ὁ Θέρμουθις ἅμ' ἡλίῳ τὴν λίμνην περαιωθέντες, ἐχώρουν δι' ὕλης τινὸς βαθείας καὶ τὸ λάσιον δυσδιέξοδον παρεχομένης. Ἡγεῖτο δ' ὁ Θέρμουθις, τοῦτο τοῦ Κνήμωνος καὶ εἰπόντος καὶ βουληθέντος, πρόφασιν μὲν αὐτῷ τὴν ἐμπειρίαν τῆς δυσχωρίας ἀναθέντος καὶ ἡγεμονεύειν τὴν ὁδὸν ἐπιτρέψαντος, πλέον δὲ τἀσφαλὲς αὑτῷ περιποιοῦντος καὶ καιρὸν τοῦ διαδρᾶναι προετοιμάζοντος. Ἐπεὶ δὲ προϊόντες ἐνέτυχον ποίμναις οἱ δὲ νομεύοντες ἀπέδρασαν καὶ πρὸς τὸ πυκνότερον τῆς ὕλης κατέδυσαν, κριόν τινα τῶν ἡγουμένων καταθύσαντες, ἐπί τε τοῦ πυρὸς ὃ προητοίμαστο τοῖς νομεῦσιν ἀφανήναντες ἐνεφοροῦντο τῶν κρεῶν, οὐδὲ τὴν ἀποχρῶσαν ὄπτησιν ἀναμείναντες, ἐπειγομένης ὑπὸ τοῦ λιμοῦ τῆς γαστρός. Οἷον οὖν λύκοι τινὲς ἢ θῶες ἐλάφυσσον τὰ οὕτω ἀεὶ τετμημένα καὶ πρὸς ὀλίγον τῷ πυρὶ μεμολυσμένα· τὰ δ' ἡμίοπτα ταῖς παρειαῖς ἐν τῇ βρώσει τοῦ αἵματος ἀπέσταζεν. Ὡς δ' ἐνεφορήθησαν γάλακτος ἐμπιόντες ὁδοῦ τῆς προκειμένης εἴχοντο. Καὶ ἦν μὲν ὥρα περὶ βουλυτὸν ἤδη, ἐπεὶ δὲ λόφον τιν' ἀνιόντων, ὑπὸ τοῦτον εἶναι τὴν κώμην ἔφραζεν ὁ Θέρμουθις, οὗπερ τὸν Θύαμιν συνειλημμένον ἢ κατέχεσθαι ἢ ἀνῃρῆσθαι εἴκαζεν, διεφθορέναι οἱ τὴν γαστέρα πρὸς τῆς ἀδδηφαγίας ᾐτιᾶτο καὶ ῥυίσκεσθαι χαλεπῶς ἐκ τοῦ γάλακτος ἔλεγεν ὁ Κνήμων, προφθάνειν τε τὸν Θέρμουθιν παρεκελεύετο, αὐτὸς δ' ἐπικαταλήψεσθαι. Τοῦτο ποιῶν ἅπαξ μὲν καὶ δὶς καὶ τρίτον ἐπαληθεύσας ὤφθη καὶ καταλαμβάνειν χαλεπῶς ἔλεγεν.

Κ'. Ὡς δ' εἰς ἔθος τὸν Αἰγύπτιον ἐνεβίβασεν, ἔλαθε τὸ τελευταῖον ἐναπομείνας καὶ πρὸς τὰ χαλεπώτερα τοῦ δάσους κατὰ τοῦ πρανοῦς αὑτὸν ὡς εἶχε τάχους ἐπαφεὶς διεδίδρασκε. Καὶ ὁ μὲν, ἐπειδὴ πρὸς ταῖς ἀκρωρείαις ἐγένετο τοῦ ὄρους ἀνέπαυεν αὑτὸν ἐπί τινος πέτρας, ἑσπέραν τε καὶ νύκτα ἀναμένων, καθ' ἣν συνέκειτο αὐτοῖς ἥκουσιν εἰς τὴν κώμην τὰ περὶ τὸν Θύαμιν πολυπραγμονεῖν καὶ ἅμα καὶ τὸν Κνήμωνα περισκοπῶν, εἴ πή ποτ' ἐπέλθοι βουλὴν εἰς αὑτὸν ποιούμενος ἀτοπωτέραν· οὐ γὰρ ἀνίει τῆς γνώμης τὸ εἰς αὐτὸν ὕποπτον ὡς ἀνελόντα τὴν Θίσβην καὶ ὅπως ἂν [οἱ] ποτε δια-

munitionis causa contra incursum prædonum situm. Distare vero, transmisso lacu, stadiis propemodum centum: oportere autem, ut meridiem versus recta eant.

XIX. Difficulter quidem, respondit Theagenes, præsertim propter Charicleam, quæ longioribus itineribus assueta non est, attamen ibimus, mendicos nos esse et eos, qui victus quærendi causa cum præstigiis quibusdam circumvagentur, assimulantes. Hercle, inquit Cnemon, etenim estis nimis deformi et distorto adspectu, Chariclea præcipue, utpote cui oculus nuper sit elisus, quare mihi videmini, tales cum sitis, non stipem frusta panis sed cultros et lebetes petituri. Ad hæc arrisit leviter et dicis causa, ita ut summa labra tantum risus percurreret. Jurejurando vero firmatis iis quæ decreverant et quod nunquam sponte se essent deserturi, contestantes deos, exsequebantur ea, quæ constituta fuerant. Cnemon igitur et Thermuthis, multo mane transmisso lacu, iter faciebant per densam quamdam silvam, transitu difficilem. Præcedebat autem Thermuthis, cum hoc Cnemon dixisset et voluisset, peritiam ejus in difficili itinere qua ille præditus esset, prætexens et illi provinciam monstrandæ viæ demandans, magis vero suæ securitati consulens et occasionem sibi ad effugiendum præparans. Cum autem longius progressi in armènta incidissent et ii qui pascebant ea diffugissent, densioresque silvæ partes subiissent, ariete quodam ex iis qui gregem præcedebant mactato et ad ignem a pastoribus præparatum torrefacto, carnes vorabant, neque exactam assationem exspectantes, ventre, quod fame stimularetur, properante. Tanquam igitur lupi quidam aut thoes, deglutiebant abscisa quælibet et paullulum tantummodo igne denigrata, ita ut quædam adhuc semiusta inter mandendum sanguine stillarent. Postquam autem sese expleverunt et lacte sitim restinxerunt, iter propositum tendebant: et jam advesperascebat, cum collem quemdam adscendissent, sub hoc situm esse pagum Thermuthis dicebat, atque ibi Thyamidem captum aut detineri in vinculis, aut interemtum esse, conjectabat, affligi sibi ventrem ob nimiam repletionem causabatur et magno cum cruciatu ex lacte profluere dicebat Cnemon. Atque Thermuthim, ut progrederetur, orabat, se vero assecuturum esse. Hoc semel atque iterum faciens et tertio, sincere agere visus est et difficulter se illum assequi confirmabat.

XX. Postquam autem Ægyptium assuefecit, ad extremum mansit illo inscio et in densitatem profundiorem, quanta celeritate potuit, per declivem sese conjiciens profugit. Et ille quidem cum in cacumen montis evasisset, requiescebat in quodam saxo, vesperam et noctem operiens, qua constituerant, cum venissent in pagum, Thyamidis statum explorare, simul et Cnemonem circumspiciens, si forte superveniret, quiddam nefarium contra eum moliens. Neque enim relinquebat de illo conceptam animo suspicionem, quod Thisben interemisset et quo pacto illum vicissim interficere posset cogitabat ac deinde ad aggredien-

χρήσαιτο ἐνενόει, ἐπιθέσθαι τε μετὰ τοῦτον καὶ τοῖς περὶ τὸν Θεαγένην ἔλυττα. Ὡς δ' ὁ Κνήμων ἐφαίνετο οὐδαμοῦ, τῆς δὲ νυκτὸς ἐγίγνετο ἀωρί, πρὸς ὕπνον τραπεὶς ὁ Θέρμουθις, χάλκεόν τινα καὶ πύματον ὕπνον εἵλκυσεν, ἀσπίδος δήγματι, μοιρῶν τάχα βουλήσει, πρὸς οὐκ ἀνάρμοστον τοῦ τρόπου τὸ τέλος καταστρέψας. Ὁ δὲ Κνήμων, ἐπειδὴ τὴν ἀρχὴν κατέλιπε τὸν Θέρμουθιν, οὐ πρότερον ἀνέπαυσε τὴν φυγὴν, ἕως τὸ νυκτὸς ἐπελθὸν κνέφας ἐπέδησεν αὐτοῦ τὴν ὁρμήν· αὐτοῦ θ' οὗ κατειλήπτο αὐτὸν ἐγκρύψας καὶ τῆς φυλλάδος ὅσον πλεῖστον ἠδύνατο ἐφ' αὑτὸν ἐπαμήσας. Ὑφ' ᾗ κείμενος τὰ πολλὰ μὲν ἄϋπνος ἐταλαιπωρεῖτο, πάντα καὶ κτύπον καὶ ἀνέμου ῥιπὴν καὶ φύλλου κίνησιν Θέρμουθιν ἡγούμενος. Εἰ δέ που καὶ κατὰ μικρὸν ἐκνικηθείη πρὸς ὕπνον φεύγειν ἐδόκει καὶ θαμὰ πρὸς τὰ κατόπιν ὑπέστρεφε καὶ περιεσκόπει τὸν οὐδαμοῦ διώκοντα καὶ βουλόμενος καθεύδειν ἀπηύχετο τοῦθ' ὃ ἐβούλετο, χαλεπωτέροις ὀνείροις τῆς ἀληθείας ἐντυγχάνων. Πρός τε τὴν νύκτα καὶ χαλεπαίνειν ἐῴκει μακροτέραν τῶν ἄλλων ὑποτιθέμενος. Ὡς δὲ καὶ ἡμέραν ἄσμενος εἶδε πρῶτα μὲν ἀποτέμνει τῆς κόμης τὸ περιττότερον καὶ ὅσον αὐτῆς εἰς τὸ ληστρικώτερον εἶδος παρὰ τοῖς βουκόλοις ἤσκητο, τοῦ μὴ ἀποτρόπαιος ἢ ὕποπτος εἶναι τοῖς ἐντυγχάνουσι. Ἄλλα τε γὰρ βουκόλοι πρὸς τὸ φοβερώτερον φαίνεσθαι καὶ δὴ καὶ τὴν κόμην εἰς ὀφρὺν ἕλκουσι καὶ σοβοῦσι τῶν ὤμων ἐπιβαίνουσαν, εὖ τοῦτ' εἰδότες, ὡς κόμη τοὺς μὲν ἐρωτικοὺς ἱλαρωτέρους τοὺς δὲ ληστρικοὺς φοβερωτέρους ἀποδείκνυσιν.

ΚΑ'. Ἀποτεμὼν οὖν ὁ Κνήμων ὅσον εἰκὸς ἦν ἔλαττον κομᾶν τοῦ ληστρικοῦ τὸν ἁβρότερον, ἐπὶ τὴν Χέμμιν τὴν κώμην οὗ τῷ Θεαγένει συνετέτακτο ἔσπευδεν. Ἤδη δ' αὐτῷ πλησιάζοντι τῷ Νείλῳ καὶ πρὸς τὴν Χέμμιν περαιοῦσθαι μέλλοντι πρεσβύτης τις ἀνὴρ ἐναλύων ταῖς ὄχθαις ἐφάνη καὶ δόλιχόν τινα τῷ ῥείθρῳ πολλάκις ἄνω καὶ κάτω παραθέων καὶ ὥσπερ τῷ ποταμῷ φροντίδων τινῶν κοινούμενος. Ἡ κόμη πρὸς τὸ ἱερώτερον καθεῖτο καὶ ἀκριβῶς ἦν λευκή, τὸ γένειον λάσιον καὶ σεμνότερον βαθυνόμενον, στολὴ καὶ ἐσθὴς ἡ ἄλλη πρὸς τὸ ἑλληνικώτερον βλέπουσα. Μικρὸν οὖν αὐτὸν ἐπιστήσας ὁ Κνήμων, ὡς ἀντιπαρέθει πολλάκις ὁ πρεσβύτης οὐδ' εἴ τις αὐτῷ πάρεστιν αἰσθάνεσθαι δοκῶν, (οὕτως ἄρ' ὅλος τῶν φροντισμάτων ἦν καὶ πρὸς μόνην τὴν σκέψιν ὁ νοῦς ἐσχόλαζε) κατὰ πρόσωπον ὑπαντιάσας, πρῶτα μὲν χαίρειν ἐκέλευε. Τοῦ δ' οὐ δύνασθαι φήσαντος ἐπειδὴ μὴ οὕτω συμβαίνειν αὐτῷ παρὰ τῆς τύχης, θαυμάσας ὁ Κνήμων, Ἕλλην, εἶπεν ἢ ξένος ἢ πόθεν; ὁ δὲ, Οὔτ' Ἕλλην οὔτε ξένος ἀλλ' ἐντεῦθεν Αἰγύπτιος. Πόθεν οὖν ἑλληνίζεις τὴν στολήν; Δυστυχήματα, ἔφη, τὸ λαμπρόν με τοῦτο σχῆμα μετημφίασε. Τοῦ δὲ Κνήμωνος, εἰ φαιδρύνεταί τις ἐπὶ συμφοραῖς θαυμάζοντος καὶ ταῦτα μαθεῖν ἀξιοῦντος, Ἰλιόθεν με φέρεις, ἀπεκρίνατο ὁ πρεσβύτης καὶ σμῆνος κακῶν καὶ τὸν ἐκ τούτων βόμβον ἄπειρον ἐπὶ σαυτὸν κινεῖς. Ἀλλὰ ποῖ δὴ πορεύῃ καὶ πόθεν, ὦ νεανία; πῶς δὲ τὴν

dum Theagenem rabie quadam incitabatur. Cum vero Cnemon nusquam appareret et nox intempesta jam esset, in somnum versus Thermuthis, æneum quemdam et ultimum somnum dormivit, aspidis morsu, fatorum fortasse voluntate, non inconvenientem vitæ finem sortitus. At Cnemon, initio cum Thermuthim reliquisset, non prius fugiens gradum sistit, quam nocturnæ venientes tenebræ cohibuerunt ejus impetum, eodemque loco, ubi nox illum occuparat, sese abscondit et foliorum quantum poterat supra se accumulavit: sub quibus jacens, magna ex parte insomnem ducens noctem excruciabatur, omnem strepitum et quamlibet auram ac foliorum motum Thermuthim esse existimans. Quod si quando vincebatur paullulum a somno, fugere se putabat et statim convertebat sese et circumspiciebat a tergo eum, qui nusquam insequebatur: et dormire volens, aversabatur id quod volebat, in graviora somnia quam res ipsa erat incidens. Ad extremum nocti irasci videbatur, longiorem esse ceteris existimans. Ut autem diem summo desiderio vidit, primum præcidit ex comæ prolixitate tantum, quantum ad comparandam speciem prædonibus convenientem apud bubulcos aluerat, ne illum obvii quique aversarentur, aut suspectum haberent. Cum alia enim prædones faciunt ut formidabiliores appareant, tum etiam comam in frontem cogunt et quatiunt super humeros sparsam, non ignorantes, quod coma eos qui amori operam dant acceptiores, prædones autem terribiliores efficiat.

XXI. Cum igitur præcidisset Cnemon tantum comæ, quantum comtiori alere convenit minus prædone, ad Chemmin quemdam pagum, qui ad conveniendum cum Theagene constitutus fuerat, properabat. Jam vero Nilo appropinquanti et ad Chemmin pagum transmissuro, senex quidam vir in ripa oberrans apparuit, diu sursum ad deorsum juxta alveum deambulans et tanquam cum fluvio cogitationes quasdam communicans: comam sacro quodam ritu promissam habuit, prorsus canam, mentum hirsutum, augustiore profunditate, pallium et reliquum vestitum, Græcum habitum repræsentantem. Paullulum igitur cohibuit sese Cnemon: sed cum sæpius prætercurreret senex, neque adesse quemquam sentire videretur, (adeo totus erat cogitationi intentus et mens soli meditationi vacabat) a fronte accedens, in primis illum salvere jubebat. Hoc vero, se non posse, dicente, quod non ita illi a fortuna accideret, admiratus Cnemon: An, inquit, Græcus, aut hospes, aut unde? Neque Græcus, neque hospes, sed hinc Ægyptius. Qui fit igitur, quod pallio Græcos imitaris? Calamitates, inquit, mihi hunc splendidum habitum alio vestitu commutarunt. Cnemone autem aliquem se ornare posse ob calamitates demirante et hæc cognoscere volente: Ex Ilio me fers, inquit senex, et malorum examen, atque ex his infinitum murmur erga te commoves. Ceterum quo iter instituisti, unde venis, adolescens, quomodo Græce

φωνὴν Ἕλλην ἐν Αἰγύπτῳ; Γελοῖον, ἔφη, γ' ὁ Κνήμων, τῶν γὰρ κατὰ σαυτὸν οὐδὲν ἐκδιδάξας πρότερος καὶ ταῦτα ἐρωτηθεὶς, τῶν ἐμῶν γνῶσιν ἐπιζητεῖς. Οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, ἐπειδὴ Ἕλληνι ἔοικας ἀνδρὶ καὶ σέ τις ὡς ἔοικε μετασχηματίζει τύχη καὶ πάντως τὰ ἡμέτερα ποθεῖς ἀκούειν, (ὠδίνω δὲ καὶ αὐτὸς πρός τινα ἐξειπεῖν, εἶπον ἂν τάχα καὶ τοῖσδε τοῖς καλάμοις κατὰ τὸν μῦθον, εἰ μή σοι προσέτυχον), ὄχθας μὲν Νείλου τάσδε καὶ Νεῖλον ἀπολίπωμεν· οὐ γὰρ ἡδὺ μακροτέρων διηγημάτων ἀκροατήριον, τόπος ἡλίου μεσημβρίᾳ φλεγόμενος, πρὸς δὲ τὴν κώμην ἣν ὁρᾷς ἀντικρὺ κειμένην, ἴωμεν, εἰ μή τί σε προὐργιαίτερον ἀπασχολεῖ. Ξενιῶ δέ σε οὐκ ἐν ἐμαυτοῦ ἀλλ' ἐν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ κἀμὲ ὡς ἱκέτην ὑποδεξαμένου παρ' ᾧ γνώσῃ τε τἀμὰ βουλόμενος, ἀναθήσει δ' ἐν μέρει τὰ κατὰ σαυτόν. Ἴωμεν, ἔφη ὁ Κνήμων, καὶ γάρ μοι καὶ ἄλλως ἡ πρὸς τὴν κώμην ὁδὸς σπουδάζεται ἀναμεῖναί τινας ἐν ταύτῃ τῶν ἐπιτηδείων συντεταγμένῳ.

ΚΒʹ. Σκάφους οὖν ἐπιβάντες, (πολλὰ δὲ περὶ τὴν ὄχθην ἐσάλευον εἰς χρείαν τοῦ διαπορθμεύειν ἐπὶ μισθῷ παρεσκευασμένα) περαιοῦνται πρὸς τὴν κώμην, εἴς τε τὴν καταγωγὴν ἀφικνοῦνται, οὗ κατέλυεν ὁ πρεσβύτης· καὶ τὸν μὲν τοῦ οἴκου δεσπότην οὐ καταλαμβάνουσιν, ὑποδέχονται δ' αὐτοὺς προθυμότατα θυγάτηρ τε τοῦ ἑστιάτορος ἤδη γάμου ὡραία, θεραπαινίδες θ' ὅσαι κατὰ τὴν οἰκίαν, αἳ τὸν ξένον ἴσα καὶ πατέρα ἦγον, οὕτως, οἶμαι, πρὸς τοῦ κεκτημένου διατεταγμένον. Καὶ ἡ μέν τις ἀπένιζε τὼ πόδε, καὶ τῆς κόνεως ἠλευθέρου τὰ ὑπὸ κνήμην, ἡ δ' ἐφρόντιζε τῆς εὐνῆς καὶ μαλακὴν ηὐτρέπιζε τὴν κατάκλισιν· ἑτέρα κάλπην ἔφερε καὶ πῦρ ἀνέκαιε καὶ ἄλλη τράπεζαν εἰσεφέρετο ἄρτου τε πυρίνου καὶ ὡραίων παντοίων βρίθουσαν. Ὁ δὲ Κνήμων θαυμάσας, Ἀλλ' ἢ Ξενίου Διὸς, ὡς ἔοικεν, εἰς αὐλὰς ἥκομεν, ὦ πάτερ, οὕτως ἀπροφάσιστος ἡ θεραπεία καὶ πολὺ τὸ εὔνοοῦν τῆς γνώμης ἐμφαίνουσα. Οὐκ εἰς Διὸς, ἔφη, ἀλλ' εἰς ἀνδρὸς Δία τὸν Ξένιον καὶ Ἱκέσιον ἀκριβοῦντος. Βίος γὰρ, ὦ παῖ, κἀκείνῳ πλάνος καὶ ἔμπορος καὶ πολλαὶ μὲν πόλεις, πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἤθη τε καὶ νοῦς εἰς πεῖραν ἥκουσιν· ὅθεν, ὡς τὸ εἰκὸς, ἄλλους τε κἀμὲ οὐ πρὸ πολλῶν τῶνδ' ἡμερῶν ἀλύοντα καὶ πλανώμενον, ὁμορόφιον ἐποιήσατο. Καὶ τίς ἦν ἡ πλάνη, ὦ πάτερ, ἣν λέγεις; Παίδων, ἔφη, πρὸς λῃστῶν ἀφαιρεθεὶς καὶ τοὺς μὲν ἀδικοῦντας γιγνώσκων, ἐπαμῦναι δ' οὐκ ἔχων, εἰλοῦμαι περὶ τὸν τόπον καὶ θρήνοις παραπέμπω τὸ πάθος, ὥσπερ, οἶμαι, τὶς ὄρνις ὄφεως αὐτῇ τὴν καλιὰν πορθοῦντος, ἐν ὀφθαλμοῖς τε τὴν γονὴν θοινομένου, προελθεῖν μὲν ὀκνεῖ φεύγειν δ' οὐ φέρει, πόθος γὰρ ἐν αὐτῇ καὶ πάθος ἀνταγωνίζεται· τετριγυῖα δὲ περιποτᾶται τὴν πολιορκίαν, εἰς ὦτα ἀνήμερα καὶ οἷς ἔλεον οὐκ ἐγνώρισεν ἡ φύσις ἀνήνυτον ἱκετηρίαν τὸν μητρῷον εἰσάγουσα θρῆνον. Ἆρ' οὖν ἂν ἐθέλοις, ἔφη ὁ Κνήμων, καὶ ὅπως καὶ πότε τὸν βαρὺν τοῦτον ὑπέστης πόλεμον, ἐξειπεῖν. Εἰσαῦθις, ἔφη· νῦν δ' ὥρα καὶ τὴν γαστέρα θεραπεύειν. Καὶ ἐς τάδ'

loqueris in Ægypto? Rem, inquit Cnemon, ridiculam postulas. Cum enim nihil de tuis rationibus mihi dixeris, præsertim prius interrogatus, mearum rerum cognitionem expetis. Quum adeo, inquit ille, videaris esse Græcus et quædam te quoque, ut apparet, fortuna in aliam figuram transformat et omnino desiderio audiendi rationes nostras tenearis (atque jamdiu vehementer cupio aliquibus exponere et fortasse huic arundini exposuissem, juxta fabulam, nisi in te incidissem), ripas has Nili et ipsum Nilum relinquamus : neque enim est idonea longioribus narrationibus extremitas ripæ, locus meridionali ardori solis expositus, ad pagum vero, quem videmus ex adverso situm, pergamus, nisi te forte negotium magis arduum avocat. Ibi te hospitio excipiam, non in mea domo, sed in viri boni, qui et me ut supplicem recepit, apud quem meas rationes, si volueris, cognosces et vicissim tuas mecum communicabis. Eamus, inquit Cnemon, nam alioquin iter ad hunc pagum habeo, ut qui quosdam necessarios hic exspectare debeam.

XXII. Conscendentes igitur navigium, (multa autem ad ripam fluctuabant, ad usum transvectionis pro mercede parata) transmittunt in pagum et in ædes in quibus diversabatur hospes perveniunt. Ac patremfamilias quidem non deprehendunt, excipiunt autem eos summo studio filia herilis jam nubilis et reliquæ ancillæ quotquot domi erant, quæ hospitem colebant patris loco. Sic enim, ut opinor, erat a domino imperatum. Et hæc quidem lavabat pedes, et pulverem abstergebat sub tibia, alia lectum curabat et mollem præparabat accubitum, alia urnam ferebat et ignem accendebat, alia mensam inferebat, panibus triticeis et fructibus variis refertam. Quod Cnemon miratus, Fortasse, inquit, in domicilia Jovis Hospitalis venimus, pater; adeo sedula colimur observantia et singularem animi benevolentiam declarante. Non in Jovis, inquit, sed in ejus viri, qui Jovem Hospitalem et supplicum patronum, exacte colit. Vitam enim, fili, ille quoque in peregrinationibus et mercatu agit, multæque urbes et multarum gentium mores ac studia sunt illi nota. Quam ob causam, ut est consentaneum, cum alios, tum me quoque, non multos ante dies errantem et vagabundum tecto recepit. Quisnam autem erat error, pater, quem narras? Liberis, inquit, a latronibus privatus, et maleficos noscens, sed ulcisci non valens, versor in hoc loco et luctu dolorem prosequor, non secus atque avis, cum illius nidum draco populatur, et præ oculis sobolem vorat, accedere quidem reformidat, fugere autem non potest : amor enim in ipsa repugnat ac dolor : sed stridens circumvolat obsidionis calamitatem, in aures immanes et quas natura misericordiam non docuit, nequidquam maternum et supplicem luctum ingerens. Velis igitur, Cnemon inquit, quomodo et quando grave hoc bellum sustinuisti, enarrare. Postea, inquit, nunc vero tempus est, ut etiam ventrem curemus. Ad hoc respiciens

ἀποσκοπῶν Ὅμηρος, [καὶ] ὡς πάντα δεύτερα αὐτῆς ποιεῖται, θαυμασίως οὐλομένην ὠνόμασεν. Ἀλλὰ πρῶτον ἡμῖν, ὡς νόμος Αἰγυπτίων σοφοῖς, ἐσπείσθω τὰ πρὸς τοὺς θεούς. Οὐ γὰρ δή με καὶ τοῦτο ὑπερβῆναι πείσει, μὴ οὕτω ποτὲ πάθος ἰσχύσειεν, ὡς μνήμην τὴν εἰς τὸ θεῖον ἐκπλῆξαι.

ΚΓ΄. Καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἀπέχει τῆς φιάλης ἄκρατον τὸ ὕδωρ (τοῦτο γὰρ ἔπινε), καὶ, σπένδωμεν, ἔλεγε, θεοῖς ἐγχωρίοις τε καὶ Ἑλληνίοις καὶ αὐτῷ γ' Ἀπόλλωνι Πυθίῳ, καὶ προσέτι Θεαγένει καὶ Χαρικλείᾳ, τοῖς καλοῖς τε καὶ ἀγαθοῖς, ἐπειδὴ καὶ τούτους εἰς θεοὺς ἀναγράφω. Καὶ ἅμ' ἐδάκρυσεν, ὥσπερ ἑτέραν αὐτοῖς σπονδὴν ἐπιφέρων τοὺς θρήνους. Ἐπλάγη πρὸς τὴν ἀκοὴν τῶν ὀνομάτων ὁ Κνήμων ἄνω τε καὶ κάτω τὸν πρεσβύτην ἐπιθεωρήσας, Τί λέγεις, ἔφη, παῖδές εἰσί σοι τῷ ὄντι Θεαγένης καὶ Χαρίκλεια; Παῖδες, εἶπεν, ὦ ξένε ἀμήτορες ἐμοὶ γεγονότες· τύχῃ γάρ μου θεοὶ τούτους ἀνέδειξαν καὶ ἀπέτεκον αἱ ψυχῆς ὠδῖνες καὶ φύσις ἡ διάθεσις ἐπ' αὐτοῖς ἐνομίσθη καὶ πατέρα με ἀπὸ ταύτης ἐκεῖνοι καὶ ἐνόμισαν καὶ ὠνόμασαν. Ἀλλὰ σὺ δὴ πόθεν, εἰπέ μοι, τούτους ἐγνώρισας; Οὐκ ἐγνώρισα μόνον, ἔφη ὁ Κνήμων, ἀλλὰ καὶ σώζεσθαί σοι αὐτοὺς εὐαγγελίζομαι. Ἄπολλον, ἔφη ἀναβοήσας, καὶ θεοί, καὶ ποῦ γῆς οὗτοι δείκνυε· σωτῆρά σε καὶ θεοῖς ἰσοστάσιον ἡγήσομαι. Μισθὸς δέ μοι τίς ἔσται; ἔφη. Τὸ μὲν παρὸν, ἦδ' ὃς, εὐχαριστία. Ξενίων δ' οἶμαι τὸ κάλλιστον ἀνδρὶ νοῦν ἔχοντι. Καὶ οἶδα πολλοὺς ὡς θησαυρὸν τῇ ψυχῇ παραθεμένους τὸ δῶρον. Εἰ δὲ καὶ τῆς ἐνεγκούσης ἐπιβαίημεν, (ἔσεσθαι δέ μοι τοῦτ' οὐκ εἰς μακρὰν οἱ θεοὶ προσημαίνουσιν), ἀρύσῃ πλοῦτον ὅσον ἂν δύναιο πλεῖστον. Μέλλοντα, εἶπε, καὶ ἄδηλα κατεγγυᾷς, ἐξὸν ἐκ τῶν παρόντων ἀμείβεσθαι. ΞΕΝ. Ἀπάγγελλε, εἴ τι παρὸν ὁρᾷς, ὡς ἕτοιμος ἐγὼ καὶ μέρος τι προέσθαι τοῦ σώματος. ΚΝΗΜ. Οὐδὲν δεῖ μέλος ἀκρωτηριάζειν ἀλλ' ἅπαν ἔχειν ἡγήσομαι, εἰ τούτους ὁπόθεν εἰσὶν καὶ ἐκ τίνων φύντες καὶ πῶς δεῦρο ἀφιγμένοι καὶ ποίαις κεχρημένοι τύχαις, βουληθείης ἐξαγορεῦσαι. Ἕξεις, ἀπεκρίνατο, τὸν μισθὸν μέγαν τινὰ καὶ οὐχ οἷον ἄλλον, οὐδ' εἰ τὰ ἐξ ἀνθρώπων χρήματα αἰτῶν ἐτύγχανες. Ἀλλὰ τὸ παρὸν τροφῆς ὀλίγον ἀπογευώμεθα, μακροτέρας γὰρ δεήσει σοί τε τῆς ἀκροάσεως, ἐμοί τε τῆς ἀφηγήσεως. Ἐντραγόντες οὖν τῶν τε καρύων καὶ σύκων, ἀρτιδρεπῶν τε φοινίκων καὶ ἄλλων δὴ τοιούτων, ἀφ' ὧν ἐξ ἔθους ὁ πρεσβύτης ἐσιτεῖτο, (ψυχῆς γὰρ διὰ βρῶσιν οὐδὲ ἓν ἀφῃρεῖτο) ἐπερρόφουν ὁ μὲν τοῦ ὕδατος, ὁ δὲ καὶ οἶνον ὁ Κνήμων, ὅς γε καὶ μικρὸν διαλιπὼν, Ὁ Διόνυσος εἶπεν, οἶσθα, ὦ πάτερ, ὡς χαίρει μύθοις καὶ κωμῳδίας φιλεῖ. Κἀμὲ δὴ οὖν τὰ νῦν εἰσῳκισμένος, ἀνίησι πρὸς τὴν ἀκρόασιν, τόν τ' ἐπηγγελμένον πρὸς σοῦ μισθὸν ἀπαιτεῖν ἐπείγει καὶ ὥρα σοι τὸ δρᾶμα καθάπερ ἐπὶ σκηνῆς τῷ λόγῳ διασκευάζειν. Ἀκούοις ἄν, ἔφη. Ἀλλ' εἴθε γε καὶ τὸν χρηστὸν Ναυσικλέα παρεῖναι ἡμῖν συνέβαινεν, ὃν πολλάκις γε δι' ὄχλου γιγνό-

Homerus, quod ipso omnia minoris ducat, præclare perniciosum eum appellavit. Sed primum a nobis, pro Ægyptiorum sapientum disciplina, libetur diis immortalibus. Neque enim me quidquam adducet, ut hoc violem, nec unquam tantum dolor invalescet, ut memoriam numinis ex animo excutiat meo.

XXIII. Hæc locutus, effundebat ex phiala meram aquam, (hanc enim bibere solebat), et, libemus, dicebat, diis hujus terræ et Græcis et ipsi Apollini Delphico, atque insuper Theageni et Charicleæ, bonis et honestis, siquidem et hos in deorum numerum refero. Simulque collacrimavit, tanquam aliam libationem illis præterea faciens mœrenti fletu. Obstupuit auditis his nominibus Cnemon et undiquaque senem oculis lustrans, Quid dicis? inquit, tuine sunt revera liberi Theagenes et Chariclea? Liberi, dixit hospes, qui mihi absque matre nati sunt, casu enim meos filios dii eos designarunt et ediderunt animi dolores, et affectio animi erga illos a me pro natura habita est: ex qua illi me quoque patrem et putarunt esse et nominarunt. Ceterum dic mihi, unde tu illos noris? Non tantum novi, inquit Cnemon, sed etiam illos esse salvos et incolumes tibi nuntio. O Apollo, inquit exclamans, diique ceteri, ubinam terrarum sint isti, ostende. Servatorem te meum, ac diis ipsis æqualem esse ducam. Præmium autem, inquit, quodnam erit? In præsentia quidem, ait ille, gratitudo, viro sapienti pulcherrimum munus. Multosque novi, qui hoc donum tanquam thesaurum in animo reposuerunt. Quod si in patriam venerimus, quod futurum esse brevi dii mihi prænuntiant, hauries opes quam maximas. Futura, inquit, et incerta promittis, cum liceat ex præsenti copia remunerari. Indica, si quid in præsentia vides, nam ego sum paratus vel partem aliquam corporis amittere. Nihil opus est ut membro te quodam mutiles, sed omnia me habere, existimabo, si de his mihi, unde sint et quibus parentibus nati et qua fortuna usi, enerrare non recuses. Habebis, respondit, præmium quoddam magnum et cui nullum aliud comparari posset, etiamsi opes omnium hominum postulasses. Sed nunc cibi aliquid capiamus. Ad hanc enim rem longiori tempore utrique nostrum et tibi ad audiendum et mihi ad narrandum, opus erit. Cum igitur comedissent nuces et ficus et recens decerptas palmulas et alia id genus, quibus vesci senex consueverat, (anima enim nihil unquam escæ gratia privabat) sorbebant quoque, is quidem aquam, Cnemon autem et vinum. Atque hic parvo spatio temporis intermisso, Bacchus, inquit, quam gaudeat confabulationibus et carminibus convivalibus, non ignoras pater. Quare nunc quoque, cum me sibi vindicarit, ut aveam aliquid audire incitat et ad repetendum præmium a te mihi promissum impellit et tempus est, ut jam fabulam hanc tanquam in scena, ut dicitur, instruas. Audies, inquit, atque utinam contigisset, ut frugi Nausi-

μενον μυηθῆναι τὴν ἀφήγησιν ἄλλως ἄλλοτε διεκρουσάμην.

ΚΔ'. Ποῦ δ' ἂν εἴη τὰ νῦν, ἠρώτα ὁ Κνήμων, ὡς τοὔνομα τοῦ Ναυσικλέους ἐπέγνω. Ἐπ' ἄγραν, ἔφη, πεπόρευται. Τοῦ δὲ ὁποίαν, πάλιν ἐρομένου, Θηρίων, ἔφη, τῶν χαλεπωτάτων, οἳ καλοῦνται μὲν ἄνθρωποι καὶ βουκόλοι, λῃσταὶ δ' εἰσὶ τὸν βίον καὶ δυσάλωτοι παντάπασιν, ὅσα φωλεοῖς καὶ σήραγξι τῷ ἕλει χρώμενοι. Ἐγκαλεῖ δ' αὐτοῖς τίνα αἰτίαν; Ἀττικῆς, ἔφη, ἐρωμένης ἁρπαγήν, ἣν Θίσβην ἐκεῖνος ὠνόμαζε. Φεῦ, εἶπεν ὁ Κνήμων καὶ ἀθρόον ἐσιώπησεν, ὥσπερ αὑτοῦ λαβόμενος. Τοῦδε πρεσβύτου, Τί πέπονθεν; ἐρομένου, πρὸς ἄλλα ὁ Κνήμων ἀπάγων, Θαυμάζω, ἔφη, πῶς ἢ τίνι χειρὶ πεποιθὼς ἐνεθυμήθη τὴν ἔφοδον. Καὶ ὅς, Βασιλεῖ, ἔφη, ξένε, τῷ μεγάλῳ σατραπεύει τὴν Αἴγυπτον Ὀροονδάτης, οὗ κατὰ πρόσταγμα φρούραρχος Μιτράνης τήνδε κεκλήρωται τὴν κώμην. Τοῦτον δὴ ὁ Ναυσικλῆς ἐπὶ χρήμασι μεγάλοις ἄγει σὺν ἵππῳ καὶ ἀσπίδι πολλῇ. Χαλεπαίνει δὲ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς Ἀττικῆς κόρης οὐχ ὡς ἐρωμένης μόνον καὶ μουσουργίαν ἀρίστης, ἀλλ' ὅτι αὐτὴν καὶ βασιλεῖ τῶν Αἰθιόπων ἀπάξειν ἔμελλεν, ὡς αὐτὸς ἔφασκε, γαμετῇ τῇ ἐκείνου συμπαίστριαν καὶ συνόμιλον τὰ Ἑλλήνων ἐσομένην. Ὡς οὖν μεγάλων καὶ πολλῶν τῶν ἐπ' αὐτῇ προσδοκωμένων χρημάτων ἐστερημένος πᾶσαν ἐγείρει καὶ κινεῖ μηχανήν. Ἐπέρρωσά τε καὶ αὐτὸς πρὸς τὴν πρᾶξιν, εἴ πη ἄρα καὶ τοὺς παῖδάς μοι περισώσειεν, ἐνθυμούμενος. Ὑπολαβὼν οὖν ὁ Κνήμων, Ἅλις, ἔφη, βουκόλων καὶ σατραπῶν καὶ βασιλέων αὐτῶν, ἔλαθες γάρ με μικρὸν καὶ εἰς πέρας τῷ λόγῳ διαβιβάζων. Ἐπεισόδιον δὴ τοῦτο, οὐδὲν, φασί, πρὸς τὸν Διόνυσον ἐπεισκυκλήσας· ὥστ' ἐπάναγε τὸν λόγον πρὸς τὴν ὑπόσχεσιν. Εὕρηκα γάρ σε κατὰ τὸν Πρωτέα τὸν Φάριον, οὐκ αὐτὸν τρεπόμενον εἰς ψευδομένην καὶ ῥέουσαν ὄψιν ἀλλ' ἐμὲ παραφέρειν πειρώμενον. Μανθάνοις ἄν, ἔφη ὁ πρεσβύτης. Διηγήσομαι δέ σοι τἀμαυτοῦ πρότερον ἐπιτεμών, οὐ σοφιστεύων, ὡς αὐτὸς οἴει, τὴν ἀφήγησιν, ἀλλ' εὔτακτόν σοι καὶ προσεχῆ τῶν ἑξῆς παρασκευάζων τὴν ἀκρόασιν. Ἐμοὶ πόλις Μέμφις, πατὴρ δὲ καὶ ὄνομα Καλάσιρις, βίος δὲ νῦν μὲν ἀλήτης, πρότερον δ' οὐ πάλαι προφήτης. Ἐγένετό μοι καὶ γυνὴ νόμῳ τῆς πόλεως καὶ ἀπεγένετο θεσμῷ τῆς φύσεως. Ταύτης εἰς τὴν ἑτέραν λῆξιν ἀναλυθείσης, χρόνον μέν τινα διῆγον ἀπαθὴς κακῶν, ἐπὶ παισὶ δύο τοῖς ἐξ αὐτῆς ἁβρυνόμενος. Οὐ πολλοῖς δ' ὕστερον ἔτεσιν, οὐρανία φωστήρων εἱμαρμένη περίοδος τρέπει τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ ὄμμα Κρόνιον εἰς τὸν οἶκον ἐνέσκηψε, τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐπάγον μεταβολήν, ἣν ἐμοὶ σοφία προὔφηνε μέν, διαδρᾶναι δ' οὐκ ἔδωκε. Τοὺς γὰρ μοιρῶν ἀτρέπτους ὅρους προϊδεῖν μὲν δυνατὸν, ἐκφεύγειν δ' οὐκ ἐφικτόν. Κέρδος δ' ὡς ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ πρόγνωσις, ἀμβλύνουσα τοῦ δεινοῦ τὸ φλεγμαῖνον. Συμφορᾶς γάρ, ὦ παῖ, τὸ μὲν ἀπροσδόκητον ἀφόρητον, τὸ δὲ προεγνωσμένον, οἰστότερον. Τὸ μὲν γὰρ ἡ διά-

cles nobiscum una esset, quem sæpius flagitantem, ut a me initiaretur hac narratione, alias aliter differendo elusi.

XXIV. Ubi autem tum esset, interrogabat Cnemon, postquam nomen Nausiclis agnovit. Ad venationem, inquit, profectus est. Qualem, iterum quærente : Ferarum, inquit, immanium, quæ vocantur quidem homines et bubulci, ceterum latrociniis exercendis vitam agunt et difficulter circumveniri possunt, tanquam lustris et cavernis palude utentes. Cujus autem criminis illos reos facit? Atticæ, inquit, amicæ raptus, quam Thisben ille nominabat. Papæ, dixit Cnemon, atque illico conticuit, veluti sese reprimens. Sene vero, quid illi accidisset, percunctante, ad alia Cnemon eum abducens, Demiror, inquit, qui, aut quibus copiis confisus, illos aggredi in animum induxerit. At ille, A rege magno, inquit, satrapa Ægypti Oroondates est constitutns, cujus jussu, præfectus excubiarum Mitranes sortitus est hunc pagum. Hunc Nausicles magna summa pecuniæ conductum, ducit cum equitibus et peditibus multis. Moleste autem fert ereptionem Atticæ puellæ, ut non tantum amicæ et egregie canentis fidibus, sed multo magis, quod eam ad regem Æthiopum secum abducturus fuerat, quemadmodum ipse dicebat, uxori illius in lusum sociam, et familiarem Græcorum more futuram. Tanquam igitur ingenti pecunia, quam pro illa exspectabat, privatus, omnem ad eam rem comparat et adhibet machinam. Auctor etiam ipse fui et hortator illi ad eam rem aggrediendam; fieri posse, ut alicubi liberos meos repertos mihi servaret, cogitans. Excipiens autem Cnemon, Satis est, inquit, jam bubulcorum et satraparum et regum ipsorum. Parum enim aberat, quin me non advertentem animum prorsus aliorsum sermone traduceres. Appendicem hanc nihil, ut aiunt, ad Bacchum annexuisti. Quare reducas orationem ad id, quod a te promissum est. Inveni enim te quasi Proteum Pharium, non quidem in commentitiam et fluxam speciem verti sed me abducere a proposito conari. Cognosces, inquit senex. Exponam autem initio meas res breviter, non fucum tibi faciens in narratione, ut tu existimas, sed distinctam et cohærentem cum iis, quæ sequentur, tibi præparans orationem. Mihi est urbs Memphis patria, pater autem et cognomen Calasiris, porro genere vitæ nunc erro, non multo autem ante antistes fueram. Habui autem et uxorem urbis instituto, sed amisi lege naturæ. Hæc cum e corpore in aliam requiem excessisset, aliquantum temporis ætatem agebam expers malorum, in duobus filiis ex ea susceptis me oblectans. Non post multos autem annos, luminarium cœlestis circuitus fatis definitus mutat totum statum nostrarum rerum et oculus Saturnius in domum irruit, in deterius afferens mutationem, quam quidem mihi sapientia præmonstravit, ceterum effugiendi facultatem non dedit. Nam fatorum decreta immutabilia providere quis potest, effugere vero non potest. Lucrum vero ut in talibus rebus prospicientia est, obtundens adversorum casuum aciem. Calamitates enim, fili, quæ inopinato adveniunt, sunt intolerabiles, at prævisæ, æquiore animo perferuntur. Illas

νοια φόβῳ προληφθεῖσα κατέπτηξε, τὸ δ' ἡ συνήθεια τῷ λογισμῷ διῄτησε.

ΚΕʹ. Γέγονε δὲ περὶ ἐμὲ τοιόνδε. Γύναιον Θρᾳκικὸν τὴν ὥραν ἀκμαῖον καὶ τὸ κάλλος δεύτερον μετὰ Χαρίκλειαν [ἔχουσα], ὄνομα Ῥόδωπις, οὐκ οἶδ' ὁπόθεν ἢ ὅπως κακῇ μοίρᾳ τῶν ἐγνωκότων ὁρμηθὲν, ἐπεπόλαζε τὴν Αἴγυπτον καὶ ἤδη καὶ εἰς τὴν Μέμφιν ἐκώμαζε, πολλῇ μὲν θεραπείᾳ, πολλῷ δὲ πλούτῳ δορυφορουμένη, πᾶσι δ' ἀφροδισίοις θηράτροις ἐξησκημένη. Οὐ γὰρ ἦν ἐντυχόντα μὴ ἡλωκέναι· οὕτως ἄφυκτόν τινα καὶ ἀπρόσμαχον ἑταιρίας σαγήνην ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπεσύρετο. Ἐφοίτα δὴ θαμὰ καὶ εἰς τὸν νεὼν τῆς Ἴσιδος, ἧς προεφήτευον, καὶ τὴν θεὸν συνεχῶς ἐθεράπευε θυσίαις τε καὶ ἀναθήμασι πολυταλάντοις. Αἰσχύνομαι λέγειν, ἀλλ' εἰρήσεται· γίγνεται δὴ κἀμοῦ κρείττων ὀφθεῖσα πολλάκις. Ἐνίκα τὴν διὰ βίου μοι μελετηθεῖσαν ἐγκράτειαν. Ἐπὶ πολύ τε τοῖς σώματος ὀφθαλμοῖς τοὺς ψυχῆς ἀντιστήσας, ἀπῆλθον τὸ τελευταῖον ἡττηθεὶς καὶ πάθος ἐρωτικὸν ἐπιφορτισάμενος. Ἀρχὴν δὴ τῶν ἐσομένων καὶ προαγορευθέντων μοι πρὸς τοῦ θείου δυσχερῶν τὴν γυναῖκα φωράσας καὶ συνεὶς ὡς τῶν πεπρωμένων ἐστὶν ὑπόκρισις καὶ ὡς ὁ τότ' εἰληχὼς δαίμων οἱονεὶ προσωπεῖον αὐτὴν ὑπῆλθε, τὴν μὲν ἐκ παίδων μοι σύντροφον ἱερωσύνην, ἔγνων μὴ καταισχῦναι καὶ ἀντισχεῖν, μηδ' ἱερὰ καὶ τεμένη θεῶν βεβηλῶσαι. Τῶν δ' ἡμαρτημένων οὐκ ἔργῳ (μὴ γένοιτο) ἀλλ' ἐφέσει μόνῃ, τὴν ἁρμόζουσαν ἐπιβαλὼν ζημίαν, δικαστὴν ἐμαυτῷ τὸν λογισμὸν ἀναδείξας, φυγῇ κολάζω τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τῆς ἐνεγκούσης ὁ βαρυδαίμων ἐξῄειν, ὁμοῦ μὲν εἴκων ταῖς μοιρῶν ἀνάγκαις καὶ πράττειν ὅ τι καὶ βούλοιντο τὰ καθ' ἡμᾶς ἐπιτρέπων, ὁμοῦ δὲ τὴν ἀποτρόπαιον Ῥόδωπιν ἀποφεύγων. Ἐδεδίειν γὰρ, ὦ ξένε, μὴ τοῦ τότε ἐπικρατοῦντος ἀστέρος ἐπιβρίσαντος καὶ πρὸς τὸ αἰσχρότερον τῶν ἔργων ἐκνικηθείην. Ὃ δέ με πρὸ πάντων καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἐξήλαυνεν, οἱ παῖδες ἦσαν, οὓς ἡ ἄρρητός μοι πολλάκις ἐκ θεῶν σοφία, ξιφήρεις ἀλλήλοις συμπεσεῖσθαι προηγόρευε. Περιγράφων οὖν τῶν ὀφθαλμῶν τὴν οὕτως ἀπηνῆ θέαν, (ἣν ἐκτραπήσεσθαι καὶ τὸν ἥλιον εἰκάζω νέφος τῆς ἀκτῖνος προκαλυψάμενον) καὶ πατρῴαις ὄψεσι τὸν παίδων φόνον ἀθέατον χαριζόμενος, ἐξῴκιζον ἐμαυτὸν γῆς τε καὶ οἰκίας πατρῴας, τὴν μὲν ὁρμὴν οὐδενὶ φράσας, πρόφασιν δὲ ὡς εἰς Θήβας τὰς μεγάλας ἀνακομίζομαι ποιησάμενος, ὡς ἂν θάτερον τῶν παίδων τὸν πρεσβύτερον θεασαίμην, ἐκεῖ παρὰ τῷ μητροπάτορι τότε διάγοντα. Θύαμις δ' ἦν ὄνομα αὐτῷ, ὦ ξένε. Συνεστάλη πάλιν ὁ Κνήμων, ὥσπερ τῷ ὀνόματι τοῦ Θυάμιδος βληθεὶς τὴν ἀκοὴν, καὶ ὁ μὲν ἐκαρτέρησε σιωπῆσαι τῶν ἑξῆς ἕνεκεν, ὁ δ' ἐπέραινε τὸν λόγον ὧδε. Παραλείπω τὴν ἐν μέσῳ πλάνην, ὦ νεανία, συντελεῖ γὰρ οὐδὲν εἰς τὴν παρὰ σοῦ ζήτησιν.

ΚϚʹ. Πυνθανόμενος δ' εἶναί τινα Δελφοὺς Ἑλληνίδα πόλιν, ἱερὰν μὲν Ἀπόλλωνος, θεῶν δὲ τῶν ἄλλων τέμενος, ἀνδρῶν δὲ σοφῶν ἐργαστήριον, θορύβου δὲ

enim animus metu occupatus reformidat et ægre fert, has autem consuetudo rationi familiares reddit.

XXV. Accidit autem mihi tale quiddam. Muliercula Thressa, maturo ætatis flore, pulchritudine autem post Charicleam secundas tenens, nomine Rhodopis, nescio unde aut quomodo, adverso fato eorum qui illam cognoverunt profecta, peragrabat Ægyptum atque etiam Memphim veniebat, magna pedissequarum et servorum caterva et multis opibus stipata, omnibus venereis illecebris egregie instructa. Neque fieri potuit, ut non quivis qui in illam incidisset caperetur : adeo inevitabilem quemdam et invictum fascinum meretricium ex illius oculis attrahebat. Ingrediebatur etiam sæpe templum Isidis, cujus ego eram antistes, et deam continuo colebat et venerabatur sacrificiis ac donariis, quæ multis talentis constabant. Pudet dicere, attamen non celabo : et me vicit, sæpius visa : vincebat et continentiam, quam in vita summo studio servaveram. Ac diu quidem multumque oculis corporis animi oculis resistebam : ad extremum tamen victus, affectui amatorio, tanquam oneri, succubui. Cum igitur initium molestiarum et ærumnarum divinitus mihi incumbentium, quas jam antea præsciveram, mulierem esse deprehendissem et intellexissem, quod esset fatalis necessitatis involucrum, quodque is, cui tum sors obtigerat, deus, illam sibi tanquam personam induisset, statui non dedecorare sacerdotale munus, cui a pueritia innutritus fueram, et resistere, neque delubra deorum et aras profanare. Atque eorum, quæ peccaveram, non re ipsa, (quod absit) sed sola animi cupiditate, convenienti mihi mulcta imposita, et ratione in judicium adhibita, exsilio punio cupiditatem et ex patria discessi infelix : tum cedens Parcarum necessitati et illis quidvis statuendi in nos arbitrium permittens, tum etiam exsecrandam Rhodopin fugiens. Metuebam enim, hospes, ne stella, quæ tum dominabatur urgente, vel ad turpius opus impellerer. Ceterum quod me imprimis et post omnia expellebat, filii erant : quos mihi arcana ex diis sapientia, infestis armis concursuros, prædicebat. Tollens igitur ab oculis tam crudele spectaculum, (quod vel solem ipsum aversaturum esse existimo, radiis nube objecta tectis) et paternos oculos adspectu cædis filiorum liberans, emigravi e terra et domo paterna, discessum meum indicans nemini, prætexens iter hoc nomine, quod magnas Thebas profecturus essem, ut alterum ex filiis majorem natu viserem, qui ibi tum apud avum agebat. Thyamidi erat illi nomen, hospes. Rursus Cnemon, tanquam nomine Thyamidis ictus, cohibuit se tamen ut taceret, propter ea, quæ deinceps narrabantur. Ille autem sic pertexebat narrationem. Relinquo errorem intermedium, adolescens, nihil enim pertinet ad id, quod tu sciscitaris.

XXVI. Ceterum cum audirem, esse quamdam urbem Græcam, Apollini quidem sacram, deorum autem aliorum delubrum, hominum vero sapientum tabernam, remotam

δημώδους ἐκτὸς ἀνῳκισμένην, ἔστελλον εἰς ταύτην ἐμαυτὸν, ἁρμόδιον τῷ προφητικῷ καταγώγιον, τὴν ἱεροῖς καὶ τελεταῖς ἀνακειμένην ὁριζόμενος. Διά τε τοῦ Κρισσαίου κόλπου τῇ Κίρρᾳ προσορμισθεὶς, ἐκ νεὼς ἐπὶ τὴν πόλιν ἀνέθεον. Ἐπεὶ δ' ἐπέστην, ὀμφή με ὡς ἀληθῶς θεία προσέβαλεν αὐτόθεν. Καὶ τά τ' ἄλλα ἡ πόλις διαίτημα κρειττόνων ἔδοξε καὶ οὐχ ἥκιστα τῇ φύσει τῆς περιοχῆς. Οἷον γὰρ φρούριον ἀτεχνῶς καὶ αὐτοσχέδιος ἀκρόπολις ὁ Παρνασσὸς ἀπαιωρεῖται, πρὸ ποδῶν λαγόσι τὴν πόλιν ἐγκολπισάμενος. Ἄριστα, ἔφη, λέγεις, ὁ Κνήμων καὶ ὡς ἄν τις ἐπιπνοίας ὡς ἀληθῶς Πυθικῆς ἐπῃσθημένος. Τῇδε γάρ πῃ καὶ ὁ πατήρ μοι θέσεως ἔχειν τοὺς Δελφοὺς ἔφραζεν, ὅτ' αὐτὸν ἱερομνήμονα ἡ πόλις Ἀθηναίων ἔστειλεν. Ἀθηναῖος ἆρ' ἦσθα, ὦ παῖ; Ναὶ, ἔφη. Ὄνομα δὲ τίς; Κνήμων, ἀπεκρίνατο, [Τύχῃ τίνι κεχρημένος;] τὰ δ' ἄλλα εἰσαῦθις [ἔφη] ἀκούσῃ, νῦν δ' ἔχου τῶν ἑξῆς. Ἕξομαι, ἔφη. Καὶ ἐπανῄειν πρὸς τὴν πόλιν. Ἐπαινέσας οὖν τῶν τε δρόμων καὶ ἀγορῶν καὶ κρηνῶν τὸ ἄστυ καὶ Κασταλίαν αὐτὴν, ἣν δὴ καὶ περιρραντήριον ἐποιησάμην, ἐπὶ τὸν νεὼν ἔσπευδον, καὶ γάρ με καὶ θροῦς τῶν πολλῶν ἀνεπτέρωσεν, ὥραν εἶναι κινεῖσθαι τὴν θεοπρόπον, λέγοντες. Ἐπεὶ δ' εἰσελθὼν προσεκύνουν καί τι καὶ κατ' ἐμαυτὸν ηὐχόμην, ἀνεφθέγξατο ἡ Πυθία τοιάδε.

Ἴχνος ἀειράμενος ἀπ' εὐστάχυος παρὰ Νείλου,
Φεύγεις μοιράων νήματ' ἐρισθενέων.
Τέτλαθι, σοὶ γὰρ ἐγὼ κυαναύλακος Αἰγύπτοιο
Αἶψα πέδον δώσω. Νῦν δ' ἐμὸς ἔσσο φίλος.

ΚΖ'. Ταῦθ' ὡς ἐθέσπισεν, ἐγὼ μὲν ἐμαυτὸν ἐπὶ πρόσωπον τοῖς βωμοῖς ἐπιβαλὼν, ἵλεων εἶναι τὰ πάντα ἱκέτευον. Ὁ δὲ πολὺς τῶν περιεστώτων ὅμιλος, ἀνευφήμησαν τὸν θεὸν τῆς ἐπ' ἐμοὶ παρὰ τὴν πρώτην ἔντευξιν προφητείας. Ἐμὲ δ' ἐμακάριζον καὶ περιείποντο ἐντεῦθεν παντοίως, φίλον ἥκειν με τῷ θεῷ μετὰ Λυκοῦργόν τινα Σπαρτιάτην λέγοντες, καὶ ἐνοικεῖν τε βουλόμενον τῷ τεμένει τοῦ νεὼ συνεχώρουν καὶ σιτηρέσιον ἐκ τοῦ δημοσίου παρέχειν ἐψηφίσαντο, καὶ συνελόντι λέγειν ἀγαθῶν ἀπέλιπεν οὐδέν. Ἢ γὰρ πρὸς ἱεροῖς ἦν, ἢ πρὸς θυσίαις ἐξηταζόμην, ἃς πολλὰς καὶ παντοίας ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ξένος τε καὶ ἐγχώριος λεὼς τῷ θεῷ χαριζόμενοι δρῶσιν, ἢ φιλοσοφοῦσι διελεγόμην. Οὐχ ὀλίγος δ' ὁ τοιοῦτος βίος συρρεῖ περὶ τὸν νεὼν τοῦ Πυθίου, καὶ μουσεῖόν ἐστιν ἀτεχνῶς ἡ πόλις ὑπὸ μουσηγέτῃ θεῷ φοιβαζομένη. Τὸν μὲν δὴ πρότερον χρόνον ἄλλοτε περὶ ἄλλων ἡμῖν αἱ ζητήσεις ἀνεκινοῦντο· καὶ ὁ μέν τις ὅπως τοὺς ἐγχωρίους οἱ Αἰγύπτιοι σέβομεν θεοὺς ἀνηρώτα, ὁ δὲ δι' ἣν αἰτίαν ἄλλα παρ' ἄλλοις τῶν ζῴων ἐκθειάζεται καὶ τίς ὁ περὶ ἑκάστου λόγος ἐπυνθάνετο· ἄλλος πυραμίδων κατασκευὴν, ἕτερος συρίγγων πλάνην, καὶ συνελόντι τῶν κατ' Αἴγυπτον ἓν οὐδὲν ἀπελίμπανον ἱστοροῦντες. Αἰγύπτιον γὰρ ἄκουσμα καὶ διήγημα πᾶν Ἑλληνικῆς ἀκοῆς ἐπαγωγότατον.

a tumultu populari, habebam ad illam iter, conveniens homini prophetico receptaculum, sacris rebus et cærimoniis destinatam urbem eligens. Et cum per Crissæum sinum ad Cirrham appulissem, ex navi cucurri ad urbem. Postquam vero adstiti, vox procul dubio divina protinus aures meas incessit et cum aliis de causis urbs mihi sedes meliorum visa est, tum non minime natura situs. Prorsus enim veluti munitio quædam et arx natura constituta, Parnassus dependet, prominentibus lateribus urbem quasi quodam sinu complectens. Optime dicis, inquit Cnemon et ut aliquis qui revera afflationem Pythicam sensit. Eum enim esse situm urbis etiam pater mihi quondam dicebat, quando illum ad consilium Amphictyonicum augurem urbs Atheniensium miserat. Atheniensis igitur es, fili? Ita, inquit. Nomen vero quid tibi est? Cnemon, respondit, cætera vero deinceps audies, nunc autem continua narrationem. Continuabo, inquit. Ascendebam in urbem. Collaudato igitur a curriculis foris et fontibus oppido et ipso Castalio fonte, ex quo me etiam adspersi, ad templum festinabam. Etenim me et murmur multitudinis, quod tempus instaret, in quo sese vates motura esset, excitaverat. Cum itaque ingressus deum venerarer et quiddam etiam apud me optarem, respondit hæc Pythia :

Fertilis a regione ferens vestigia Nili,
Fortia Parcarum stamina (sponte) fugis.
Durato, Ægypti quoniam nigricantia tradam
Arva tibi cito, nunc noster amicus eris.

XXVII. Hoc oraculum ut reddidit, ego procidens in aram pronus, ut mihi propitius esse vellet omnibus in rebus precabar. At magna circumstantium caterva celebrabant deum propter ejusmodi responsum mihi primo congressu datum. Prædicabant autem felicem me et me observabant inde modis omnibus, amicum me venire deo post Lycurgum quemdam Spartanum dicentes. Et cum in area templi habitare vellem, permittebant, utque mihi commeatus daretur ex publico, decreverunt. In summa, nihil boni deerat. Aut enim ad sacra et sacrificia, quæ multa et varia tota die peregrini et indigenæ gratificantes deo faciunt, inquirebam aliquid et scrutabar, aut cum philosophis colloquebar. Non parvus autem numerus ejusmodi hominum confluit ad templum Delphicum et prorsus est Museum ipsa urbs, sub Musarum duce deo vaticiniis dedita. Atque initio quidem alias de aliis rebus quæstiones a nobis movebantur. Erant enim, qui, quomodo nos Ægyptii deos coleremus, quærerent, alius, quamobrem alia apud alios animalia sacra et divina haberentur et quæ esset de quolibet narratio, percunctabatur. Quidam pyramidum formam et constructionem, nonnulli fistularum ductus et anfractus sciscitabantur. Quid multa? Ægyptiarum rerum nihil non inquisitum relinquebant. Etenim omnis Ægyptiaca narratio, mirum in modum Græcas delectat aures.

ΚΗ΄. Τέλος δέ ποτε καὶ περὶ τοῦ Νείλου καὶ τίνες μὲν αὐτῷ πηγαί, τίς δ' ἡ παρὰ τοὺς ἄλλους ποταμοὺς ἰδιάζουσα φύσις καὶ ὁπόθεν τὴν θερινὴν ὥραν μόνος τῶν πάντων πλημμυρεῖ, πεῦσίν τις ἐμοὶ προσῆγε τῶν ἀστειοτέρων. Ἐμοῦ δ' ἅπερ ἐγίγνωσκον εἰπόντος καὶ ὅσα περὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου βίβλοις ἱεραῖς ἐγγεγραμμένα μόνοις τοῖς προφητικοῖς καὶ γιγνώσκειν καὶ ἀναγιγνώσκειν ἔξεστι· καὶ διελθόντος ὡς τὰς μὲν ἀρχὰς ἐκ τῶν μὲν ἄκρων τῆς Αἰθιοπίας ἐσχάτων δὲ τῆς Λιβύης λαμβάνει, καθ' ὃ μέρος τὸ κλίμα τὸ ἀνατολικὸν ἀπολῆγον, ἀρχὴν τῇ μεσημβρίᾳ δίδωσιν, αὔξεται δὲ κατὰ τὴν θερινὴν ὥραν, οὐχ ὥς τινες ᾠήθησαν πρὸς τῶν ἐτησίων ἀντικρὺ πνεόντων ἀνακοπτόμενος, ἀλλ' αὐτῶν δὴ τούτων τῶν ἀνέμων κατὰ τροπὴν τὴν θερινὴν ἀπὸ τῶν ἀρκτῴων ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν πᾶν νέφος ἐλαυνόντων τε καὶ ὠθούντων, ἕως ἐπὶ τὴν διακεκαυμένην ζώνην συνάξωσι, καθ' ἣν τῆς πρόσω φορᾶς ἀνακόπτονται δι' ὑπερβολὴν τοῦ περὶ τὰ μέρη πυρώδους πάσης τῆς πρότερον καὶ κατὰ μικρὸν ἀθροισθείσης καὶ παχυνθείσης νοτίδος ἐξατμιζομένης, κἀκ τούτου λάβρων ὑετῶν ῥηγνυμένων, ὀργᾷ θ' ὁ Νεῖλος καὶ ποταμὸς εἶναι οὐκ ἀνέχεται ἀλλὰ καὶ ἐξανίσταται τῆς ὄχθης καὶ θαλασσώσας τὴν Αἴγυπτον τῇ παρόδῳ γεωργεῖ τὰς ἀρούρας. Διὸ πιεῖν τ' ἐστὶ γλυκύτατος, ἅτ' ἐξ ὄμβρων οὐρανίων χορηγούμενος καὶ θιγεῖν προσηνέστατος, οὐκ ἔτι μὲν θερμὸς ὡς ὅθεν ἤρξατο, ἔτι δὲ χλιαρὸς ὡς ἐκεῖθεν ἀρξάμενος. Δι' ἣν αἰτίαν καὶ μόνος ποταμῶν αὔρας οὐκ ἀναδίδωσι, πάντως ἄν, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀναδούς, εἰ καθώς τινες ἐβουλήθησαν, ὡς πυνθάνομαι, τῶν παρ' Ἕλλησιν εὐδοκίμων, χιόνος τηκομένης τὸ πλήρωμα ἐλάμβανε.

ΚΘ΄. Ταῦτά μου καὶ τοιαῦτα διεξιόντος, ὁ ἱερεὺς τοῦ Πυθίου γνώριμος ἐμοὶ γεγονὼς ἐς τὰ μάλιστα, Χαρικλῆς ὄνομα ἦν αὐτῷ, θαυμασίως, ἔφη, λέγεις. Καὶ ταύτῃ τῇ γνώμῃ προστίθεμαι καὶ αὐτὸς, οὕτω καὶ παρὰ τῶν ἐν Καταδούποις ἱερέων τοῦ Νείλου πυθόμενος. Κἀγὼ πρὸς αὐτὸν, ὦ Χαρίκλεις, ἔφην· ἦλθες γὰρ κἀκεῖσε; Ἦλθον, εἶπε, ὦ σοφὲ Καλάσιρι. Τί δέ σε χρέος ἤγαγε πάλιν ἠρώτων. Ὁ δὲ, Δυσπραξία τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν, ἀπεκρίνατο, ἣ δή μοι καὶ εὐπραξίας αἰτία γέγονεν. Ἐμοῦ δὲ τὸ παράδοξον θαυμάσαντος, Οὐ θαυμάσῃ, ἔφη, τὸ πρᾶγμα ὡς γέγονεν εἰ πύθοιο. Πεύσῃ δὲ, ὅταν σοι βουλομένῳ γίγνηται. Οὐκοῦν ὥρα σοι λέγειν, ἦν δ' ἐγὼ, νῦν γὰρ βούλομαι. Μάνθανε, εἶπεν ὁ Χαρικλῆς, τοὺς πολλοὺς μεταστησάμενος, καὶ γάρ σε καὶ διά τι χρήσιμον, ἐμὸν ἀκροατὴν γενέσθαι τῶν συμβεβηκότων πάλαι ἐβουλόμην. Ἐμοὶ γήμαντι, παιδία οὐκ ἐγίγνετο. Ὀψὲ δέ ποτε καὶ βραδὺ τῆς ἡλικίας, πολλὰ τὸν θεὸν ἱκετεύων, θυγατρίου πατὴρ ἀνηγορεύθην, οὐκ ἐπ' αἰσίοις ἔσεσθαί μοι ταύτην τοῦ θεοῦ προαγορεύσαντος. Ἦλθε καὶ εἰς ὥραν γάμου καὶ ἐξεδόμην τῶν μνηστευσαμένων (πολλοὶ δ' ἦσαν) τῷ παρ' ἐμοὶ κριθέντι καλλίστῳ· καθ' ἣν δὲ νύκτα συγκατεκλίθη τῷ γήμαντι,

XXVIII. Ad extremum tandem et de Nilo, qui essent ejus fontes et quæ præter alios fluvios peculiaris natura et unde æstivo tempore solus inter omnes crescat aquis, quæstionem mihi quidam ex urbanioribus proponebat. Me dicente ea, quæ sciebam et quæ de hoc fluvio sacris libris perscripta, solis antistibus cognoscere ac legere licet; et narrante, quod in supremis Æthiopiæ, ultimis autem Libyæ partibus, oriatur, qua parte orientale clima desinens, initium meridiei præbet, crescit vero æstivo tempore, non, ut quidam putarunt, Etesiarum adverso flatu rejectus, sed iis ipsis ventis circa solstitium æstivum, a septemtrionalibus partibus versus meridiem, omnes nubes pellentibus ac trudentibus, donec in zona, quæ torretur ardore solis, colligantur, in qua illorum motus retunditur propter incredibilem circumstantis æstus vehementiam, toto, qui antea fuerat paullulum congregatus et condensatus, humore liquescente et inde copiosis imbribus cadentibus. Fumetque Nilus, nec se fluvium esse patitur, sed effunditur extra ripas et eluvione tanquam mari quodam Ægyptum operiens, adventu suo fœcundat agros. Quare ad bibendum dulcissimas præbet aquas, ut quæ illi ex cælestibus imbribus suppeditent et est tactu placidus ac lenis, non amplius calidus, sicut ubi incipit, verumtamen adhuc tepidus, ut in ejusmodi locis ortus. Quam ob causam solus ex fluviis vapores non exhalat: omnino enim consentaneum esset, ut exhalaret si eum ex nive liquefacta, quod quidam docti apud Græcos voluerunt, incrementum caperet.

XXIX. Cum de hisce et hujusmodi rebus dissererem, sacerdos Apollinis mihi maxime familiaris, Charicli erat illi nomen, Præclare, inquit, dicis, et ipse assentior huic sententiæ: sic enim etiam a sacerdotibus in Catadupis Nili audivi. Et ego ad illum, o Charicles, numquid etiam eo veneras? Veneram, dixit, sapiens Calasiri. Quæ autem necessitas eo deducebat, rursus quærebam. Ille autem, Adversa fortuna rei domesticæ, respondit, quæ mihi et felicitatis causa exstitit. Me vero illud mirante, Non miraberis, inquit, si rem, ita ut gesta est, expositam audieris. Audies autem, quandocunque placuerit. Igitur tempus est, inquiebam, ut exponas, nunc enim placet. Charicles autem, remota multitudine, cognosce, inquit, siquidem te mihi jamdudum utilitatis cujusdam causa auditorem meorum casuum exoptabam. Ego cum iniissem matrimonium, liberos non habui. Sero tandem, et ætate provecta, assidue deum supplex orans, filiolæ pater sum appellatus, cum deus mihi non felicem faustamque eam fore prædixisset. Pervenit et ad nuptiarum tempus et elocavi eam in matrimonium ambientium (multi autem erant) qui meo judicio erat honestissimus. Eadem autem nocte, qua marito accu-

κατ' αὐτὴν ἡ δυστυχὴς ἐτελεύτα, σκηπτοῦ τινος ἢ χειροποιήτου πυρὸς τοῖς θαλάμοις ἐμπεσόντος. Καὶ τὸν ὑμέναιον ᾀδόμενον ἔτι διεδέχετο θρῆνος καὶ ἀπὸ τῶν παστάδων ἐπὶ τὸ μνῆμα παρεπέμπετο καὶ δᾷδες αἱ τὸ γαμήλιον ἐκλάμψασαι φῶς αὗται καὶ τὴν ἐπικήδειον πυρκαϊὰν ἐξῆπτον. Ἐπετραγῴδει τούτῳ τῷ δράματι καὶ ἕτερον πάθος ὁ δαίμων καὶ τὴν μητέρα μοι τῆς παιδὸς ἀφαιρεῖται τοῖς θρήνοις ἐγκαρτερήσασαν. τὸ δὲ θεήλατον τοῦ κακοῦ μὴ φέρων, ἐμαυτὸν μὲν οὐκ ἐξάγω τοῦ βίου, τοῖς θεολογοῦσιν ὡς ἀθέμιτον τὸ πρᾶγμα πειθόμενος, ὑπεξάγω δὲ τῆς ἐνεγκούσης καὶ τὴν ἐρημίαν τῆς οἰκίας ἀποδιδράσκω. Μέγα γὰρ εἰς λήθην κακῶν ἡ δι' ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς ὑπόμνησις ἀμαυρουμένη. Καὶ πολλοῖς ἐμπλανηθεὶς τόποις, ἦλθον δὴ καὶ εἰς τὴν σὴν Αἴγυπτον καὶ Καταδούπους αὐτούς, καθ' ἱστορίαν τῶν καταρρακτῶν τοῦ Νείλου.

Λ'· Τῆς μὲν οὖν ἀφίξεως τῆς ἐκεῖσε ἔχεις τὸν ἀπολογισμόν, ὦ φίλος, ἣν δέ σε βούλομαι παρενθήκην γνῶναι τοῦ διηγήματος, μᾶλλον δ' ἀληθέστερον εἰπεῖν, αὐτὸ δὴ τὸ κεφάλαιον, ἀλύοντί μοι κατὰ τὴν πόλιν καὶ διατιθεμένῳ σχολήν, καί τινα τῶν παρ' Ἕλλησι σπανίων ὠνουμένῳ, (ἤδη γάρ μοι τῆς λίαν ἀλγηδόνος τῷ χρόνῳ πεττομένης ἡ πρὸς τὴν ἐνεγκοῦσαν ἐπάνοδος ἐσπουδάζετο,) ἀνήρ τις πρόσεισι τὰ μὲν ἄλλα σεμνὸς ἰδεῖν καὶ ἀγχίνοιαν ἀπὸ τοῦ βλέμματος ἐμφανίζων, ἄρτι μὲν τὸν ἔφηβον παραλλάξας, τὴν χροιὰν δ' ἀκριβῶς μέλας καί με ἠσπάζετο καί τι βούλεσθαι διαφράζειν ἔλεγεν, Ἑλληνίζων οὐ βεβαίως. Ἐμοῦ δ' ἑτοίμως ὑπακούσαντος, εἴς τινα νεὼν παρακείμενον εἰσαγαγών, Φύλλα τινά σε καὶ ῥίζας, ἔφη, τῶν Ἰνδικῶν καὶ Αἰθιοπικῶν καὶ Αἰγυπτίων ὠνούμενον ἑώρακα. Εἰ δὴ οὖν ἀκραιφνῶς ταῦτα καὶ δόλου παντὸς ἐκτὸς ὠνεῖσθαι βουληθείης, ἕτοιμος παρέχειν. Βούλομαι, ἔφην, καὶ δείκνυε. Ὁ δέ, Ὄψει μέν, εἶπεν, ὅπως δὲ μὴ μικρολόγος ἔσῃ περὶ τὴν ἀγοράν. Σαυτὸν παρεγγύα, ἔφην, μὴ βαρύτερον εἶναι περὶ τὴν διάπρασιν. Καὶ ὃς ὑπὸ μάλης τι βαλαντίδιον ἔχων, προκομίσας ἐπεδείκνυ λίθων πολυτίμων ὑπερφυές τι χρῆμα· μαργαρίδες τε γὰρ ἐνῆσαν εἰς καρύου μικροῦ μέγεθος, εἰς κύκλον τ' ἀκριβῶς ἀπαρτιζόμεναι, καὶ λευκότητι πλεῖστον ἀγλαϊζόμεναι σμάραγδοί τε καὶ ὑάκινθοι, αἱ μὲν οἷα λήϊον ἠρινὸν χλοάζουσαι, ἐλαιώδους αὐτὰς τινὸς λειότητος ὑπαυγαζούσης, αἱ δ' ἀπεμιμοῦντο χροιὰν ἀκτῆς θαλαττίας ὑπ' ἀγχιβαθεῖ σκοπέλῳ μικρὸν ὑποφριττούσης καὶ τὸ ὑποκείμενον ἰαζούσης· καὶ ἁπλῶς συμμιγής τις ἦν πάντων καὶ ποικίλη μαρμαρυγὴ τὸν ὀφθαλμὸν εὐφραίνουσα. Ἅπερ ὡς εἶδον, Ἄλλους, ἔφην, ὥρα σοι, ξένε, τῶνδε ἐπιζητεῖν ὠνητάς, ὡς ἔγωγε καὶ ἡ κατ' ἐμὲ περιουσία, σχολῇ γοῦν καὶ ἑνὸς εἴη τῶν ὁρωμένων ἰσοστάσιος. Ἀλλ' εἰ καὶ μὴ πρίασθαι δυνατός, εἶπε, δῶρόν γε λαμβάνειν οὐκ ἀδύνατος. Ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνίκανος, ἔφην, δῶρόν γε λαμβάνειν, σὺ δ' οὐκ οἶδ' ὅ τι βουλόμενος παίζεις ἡμᾶς. Οὐ παίζω, εἶπεν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα σπουδάζω καὶ

buerat, mortua est infelix, cum fulmen quoddam, seu manu excitatus ignis, in cubile incidisset. Atque ita hymenæum qui canebatur adhuc excepit luctus et ex thalamo ad sepulcrum deducebatur et faces quæ lumen ediderant nuptiale eædem ipsæ funebrem rogum succendebant. Addebat ad hanc fabulam et aliam tragicam calamitatem numen, dum matrem puellæ, luctui indulgentem, mihi aufert. Divinitus igitur immissum malum non ferens, non expello me quidem e vita, iis, qui de rebus divinis disserentes id facere nefas esse docent, obtemperans: expello vero me patria clam et solitudinem domus procul fugio. Magnum est enim adjumentum ad oblivionem malorum, recordatio animi, oculorum amotione, obscurata. Cumque multa loca vagabundus peragrassem, veni tandem aliquando et in tuam Ægyptum et ipsos Catadupos, ad visendas cataractas Nili.

XXX. Rationem igitur profectionis meæ in ea loca tibi exposui, amice, corollarium autem, vel, ut verius dicam, caput ipsum narrationis, te in primis cognoscere cupio. Cum deambularem per otium in urbe et quædam, quorum est inopia apud Græcos, coëmerem, (jam enim nimio angore animi temporis intervallo decocto, in patriam redire properabam) vir quidam me accedit gravis et prudentiam vultu declarans, nuper quidem adolescentiæ annos egressus, colore vero prorsus nigro, et me salutabat, ac de re quadam colloqui se velle mecum dicebat, non exacte Græce loquens. Prompteque obtemperantem, in templum quoddam vicinum introduxit et, Folia quædam, inquit, et radices Indicas et Æthiopicas te emere vidi: quod si hæc a me sincere et absque omni fraude emere volueris, libenter tibi proponam. Volo, inquam, et ostende. At hic, Videbis, inquit, sed ne in emendo parcum nimis te exhibeas. Tu fac, inquam, ne in vendendo grande nimis pretium exigere videaris. Hic autem proferens sacculum quemdam, quem habebat sub axilla, ostendebat lapides pretiosos quosdam admirabiles. Margaritæ enim inter illos erant, nucis parvæ magnitudine, suis partibus omnibus in modum circuli absolutæ, et candore maxime splendentes, smaragdique et hyacinthi, illi quidem veluti verna seges virentes, quadam lubricitate tanquam olei resplendente, hi vero imitabantur colorem marini litoris, sub arduo scopulo paullulum erecti et subjecta omnia purpureo colore tingentis: denique mixtus erat omnium variusque fulgor, oculos delectans et recreans. Quæ ut vidi, Alios, inquam, hospes, jam emtores tibi ut quæras opus est, quod ego et meæ facultates vix uni ex iis, quæ video, pares esse possint. Si, inquit, emere non potes, attamen dono accipere poteris. Mihi quidem, inquam, ad accipiendum donum vires non desunt, ceterum tu nescio quo animo nobis illudas. Non illudo, dixit, sed serio et singulari studio facio et juro per deum hujus templi præsidem, me tibi omnia daturum, si ad hæc præterea donum aliud suscipere volueris, longe his præstantius. Ridebam

ἐπόμνυμί γε τὸν ἱδρυμένον ἐνθάδε θεὸν, ἅπαντα δώσειν, εἰ πρὸς τούτοις καὶ ἕτερον δῶρον ὑποδέξασθαι βουληθείης, πολὺ τούτων ἐριτιμότερον. Ἐγέλων πρὸς ταῦτα. Τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν πυνθανομένου· Ὅτι γελοῖον, ἔφην, εἰ τηλικαῦτα δῶρα καθυπισχνούμενος προσέτι καὶ μισθὸν ἐπαγγέλλῃ, πολὺ τῶν δώρων αὐτῶν ὑπερφέροντα. Πίστευε, εἶπεν, ἀλλ' ἐπόμνυε καὶ αὐτὸς ἦ μὴν ἄριστα χρήσεσθαι τῷ δώρῳ καὶ ὡς ἂν αὐτὸς ὑφηγήσωμαι. Ἐθαύμαζον μὲν, ἀπορῶν, ἐπόμνυον δὲ τηλικαῦτα ἐλπίζων. Ἐπειδὴ δέ μοι ὀμώμοστο, ὡς ἐκεῖνος ἐπέσκηπτεν, ἄγει με παρ' αὐτὸν καὶ δείκνυσι κόρην ἀμήχανόν τι καὶ δαιμόνιον κάλλος, ἣν αὐτὸς μὲν ἑπταέτιν γεγονέναι ἔλεγεν, ἐμοὶ δὲ καὶ ὥρᾳ γάμου πλησιάζειν ἐῴκει. Οὕτως ἄρα κάλλους ὑπερβολὴ καὶ εἰς μεγέθους ἔμφασιν φέρει προσθήκην. Κἀγὼ μὲν ἀχανὴς εἱστήκειν ἀγνοίᾳ τε τῶν γιγνομένων καὶ ἀκορέστῳ θέᾳ τῶν ὁρωμένων.

ΛΑ'. Ὁ δ' ἄρχεται λόγων τοιῶνδε· Ταύτην, ἣν ὁρᾷς, ξένε, φησὶν, ἡ μὲν τεκοῦσα δι' αἰτίαν ἣν γνώσῃ μικρὸν ὕστερον ἐν σπαργάνοις ἐξέθετο, τύχης ἀμφιβολίᾳ τὰ κατ' αὐτὴν ἐπιτρέψασα, ἐγὼ δὲ προστυχὼν, ἀνειλόμην· οὐδὲ γὰρ ἦν μοι θεμιτὸν ἐν κινδύνῳ ψυχὴν ἅπαξ ἐνανθρωπήσασαν περιιδεῖν. Ἓν γὰρ καὶ τοῦτο παράγγελμα τῶν γυμνῶν παρ' ἡμῖν σοφῶν, ὧν ἀκουστὴς εἶναι ὀλίγῳ πρόσθεν ἠξίωμαι. Καὶ ἄλλως καὶ τὸ παιδίον αὐτόθεν μέγα τι καὶ θεῖον τῶν ὀφθαλμῶν ἐξέλαμπεν· οὕτω μοι περισκοποῦντι, γοργόν τε καὶ ἐπαγωγὸν ἐνεῖδε. Συνεξέκειτο δ' αὐτῷ καὶ λίθων ὅρμος, ὃν ἀρτίως ἐπεδείκνυον καὶ ταινία τις ἀπὸ σηρικοῦ νήματος ἐξυφασμένη, γράμμασιν ἐγχωρίοις καὶ διηγήματι τῶν κατὰ τὴν παῖδα κατάστικτος, τῆς μητρὸς, οἶμαι, σύμβολα ταῦτα καὶ γνωρίσματα τῇ κόρῃ προμηθευσαμένης. Ἅπερ ὡς ἀνέγνων, πόθεν τ' ἐστὶ καὶ τίνος ἔγνων, εἰς ἀγρόν τε κομίζω πόρρω τῆς πόλεως ἀπῳκισμένον καὶ ποιμέσιν ἐμαυτοῦ τρέφειν παραδοὺς, μηδενί τε φράζειν ἐπαπειλήσας, τὰ συνεκτεθέντα κατεῖχον, τοῦ μή τινα ἐπιβουλὴν γενέσθαι αὐτὰ τῇ κόρῃ. Τὰ μὲν οὖν πρῶτα οὕτως ἐλάνθανεν. Ἐπεὶ δὲ τοῦ χρόνου προϊόντος ἡ τῆς κόρης ἀκμὴ μείζων, ὡς ὁρᾷς, ἐφαντάζετο τοῦ εἰωθότος, (τὸ κάλλος δ' οὐδ' ἂν ὑπὸ γῆν κρυπτόμενον ἔλαθεν, ἀλλά μοι δοκεῖ κἂν ἐκεῖθεν διαλάμψαι) δείσας μὴ φωτισθείη τὰ κατ' αὐτὴν καὶ ἀπόλοιτο μὲν αὕτη παραπολαύσω δέ τινος καὶ αὐτὸς ἀηδοῦς, ἐκπεμφθῆναι πρεσβευτὴς παρὰ τὸν Αἰγύπτου σατράπην ἐπραγματευσάμην καὶ ἥκω ταύτην συνεπαγόμενος, διαθέσθαι τὰ κατ' αὐτὴν ἐνθυμούμενος. Καὶ τῷ μὲν, ὅσον οὐδέπω περὶ ὧν ἥκω διαλεχθήσομαι, χρηματίσαι γὰρ ἡμῖν τήμερον ἐπηγγείλατο, σοὶ δὲ καὶ θεοῖς τοῖς οὕτως ἐπιτρέψασιν ἐγχειρίζω τὴν κόρην ἐπὶ συνθήκαις ταῖς ἐνωμότως ἡμῖν γενομέναις, ἦ μὴν ἐλευθέραν ταύτην ἕξειν καὶ ἐλευθέρῳ πρὸς γάμον ἐκδώσειν ταύτην, ἣν δὴ καὶ αὐτὸς κομίζῃ παρ' ἡμῶν μᾶλλον δὲ τῆς ἐκθεμένης μητρός. Πιστεύω δέ σε πάντα ἐμπεδώσειν τὰ ὡμολογημένα, τοῖς θ' ὅρκοις

jam tum, his auditis. Hoc vero causam sciscitante, Ridiculum enim, inquam, mihi videtur, quod tanta dona promittens, præmium insuper pollicearis, longe dona superans. Crede, dixit, sed jura etiam ipse, quod optime sis usurus dono et ita quemadmodum ego docuero. Mirabar quidem hæsitans, jurabam tamen, tantarum rerum spe adductus. Postquam autem jusjurandum a me factum est, ita quemadmodum ille mandabat, ducit me ad sese et ostendit puellam insigni et divina forma præditam, quam ipse annos septem natam esse dicebat, mihi vero jam non procul abesse a tempore apto conjugio videbatur. Sic enim formæ excellentia multum etiam addit ad proceritatis speciem. Et ego quidem stabam stupens, tum propter inscitiam eorum quæ fiebant, tum propter insatiabilem cupiditatem ea spectandi, quæ videbam.

XXXI. Ille vero ejusmodi verba fecit, Hanc, quam vides, hospes, mater quamdam ob causam, quam paullo post audies, fasciis involutam exposuit, fortunæ eam permittens. Ego autem forte in eam cum incidissem, sustuli. Neque enim fas erat, in periculo versantem animam, semel ingressam humanum corpus, negligere. Etenim hoc etiam unum ex præceptis gymnosophistarum, qui sunt apud nos, quorum ut auditor essem, aliquanto ante sum dignus judicatus. Alioqui tum etiam ex oculis infantis magnum et divinum quiddam elucebat: adeo me circumspicientem acriter et blande intuebatur. Expositus autem fuerat una cum illa cumulus lapidum, quem nuper ostendi et fascia quædam de serico filo texta, literis vernaculis et narratione de rationibus infantis insignita, matre, ut opinor, has notas et indicia puellæ procurante. Quæ ut legi, unde et quæ esset cognovi atque in agrum asportavi, longe dissitum ab urbe, pastoribus nutriendam tradens, et interminans, ne cuiquam dicerent. Ea vero, quæ una erant exposita, apud me detinebam, ne quæ insidiæ propter ea puellæ struerentur. Primum igitur ita latebat. Postquam autem successu temporis puella citius, ut vides, ad maturitatem pervenisse videretur, quam aliæ puellæ (pulchritudo autem, neque sub terram occultata latuerit, sed mea quidem sententia etiam illinc in lucem prodiret), metuens, ne illius rationes patefierent, et ipsa necaretur et ego aliquid molestiæ inde caperem, dedi operam ut legatus ad Satrapam Ægypti mitterer et venio, hanc una mecum adducens, ejusque res constituere cupiens. Ac huic quidem illico quamobrem veniam exponam: siquidem se hodie legationi audiendæ vacaturum mihi denuntiavit. Tibi vero et diis, qui hæc ita gubernarunt, in manum do puellam, conditionibus jurejurando firmatis, quod hanc liberam habiturus sis, et libero in matrimonium daturus, sicuti eam a nobis accipis vel potius a matre quæ illam exposuit. Confido autem, te

ἀποθαρσῶν καὶ τὸν σὸν τρόπον ἐκ πολλῶν τῶν ἡμερῶν ὧν ἐνθάδε διάγεις Ἑλληνικὸν ὄντα τῷ ὄντι περιειργασμένος.

ΛΒʹ. Ταῦτά σοι νῦν εἶχον λέγειν ἐπιτετμημένως, καλούσης με τῆς κατὰ τὴν πρεσβείαν χρείας. Τὰ σαφέστερα δὲ καὶ ἀκριβέστερα τῶν κατὰ τὴν κόρην, εἰς αὔριον μυηθήσῃ περὶ τὸν νεὼν τῆς Ἴσιδος ἐντυχών. Ἐποίουν οὕτως καὶ παραλαβὼν τὴν κόρην, ἦγον ἐπικαλύψας ὡς ἐμαυτόν. Κἀκείνην μὲν τὴν ἡμέραν εἶχον ἐν θεραπείᾳ, πολλὰ φιλοφρονούμενος καὶ πολλὴν τοῖς θεοῖς ὁμολογῶν χάριν, αὐτόθεν τ' ἐμαυτοῦ θυγατέρα καὶ ἐνόμιζον καὶ ὠνόμαζον· εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν ἅμα ἡμέρᾳ, λίαν ἐσπουδασμένος ἐπὶ τὸν νεὼν τῆς Ἴσιδος, οὗπερ συντέτακτό μοι πρὸς τὸν ξένον, ὥρμησα καὶ πλεῖστα ἐμπεριπατήσας, ἐπειδήπερ ἐφαίνετο οὐδαμοῦ, παραγενόμενος εἰς τὰ σατραπεῖα, τῶν Αἰθιόπων τὸν πρεσβευτήν, εἴ τις ἑώρα, ἐπυνθανόμην. Καί μοί τις ἀπήγγειλεν, ὡς ἐξώρμησε μᾶλλον δὲ ἐξελήλαται, πρὸ ἡλίου δυσμῶν, εἰ μὴ τῶν ὅρων ἐκτὸς γένοιτο θάνατον αὐτῷ τοῦ σατράπου διαπειλήσαντος. Ἐμοῦ δ' ἐρομένου τὴν αἰτίαν, Ὅτι, ἔφη, ὁ ἀπαγγέλλων ἐπέταττεν ἀπέχεσθαι τῶν σμαραγδείων μετάλλων ὡς Αἰθιοπίᾳ προσηκόντων. Ὑπέστρεφον ἀνιαρῶς ἄγαν διατεθεὶς καὶ ὥσπερ οἱ βαρεῖάν τινα πληγὴν εἰληφότες ὅτι δή μοι γνῶναι μὴ ἐξεγένετο τὰ κατὰ τὴν κόρην, τίς καὶ πόθεν καὶ τίνων. Μὴ θαυμάσῃς, εἶπεν ὁ Κνήμων, ἀσχάλλω γὰρ καὶ αὐτὸς οὐκ ἀκούσας, ἀλλ' ἴσως ἀκούσομαι. Ἀκούσῃ, ἔφη ὁ Καλάσιρις.

ΛΓʹ. Νυνὶ δ' ἅπερ ἑξῆς ἐπέραινεν ὁ Χαρικλῆς, εἰρήσεται. Ἐπειδὴ γάρ, φησίν, εἰς τὸ δωμάτιον ἦλθον ὑπαντᾷ τέ μοι ἡ παῖς καὶ ἔλεγε μὲν οὐδὲν οὔπω τῆς Ἑλλάδος συνεῖσα φωνῆς, ἀπὸ δὲ τῆς χειρὸς ἠσπάζετο κἀμὲ πρὸς τὸ φαιδρότερον ὀφθεῖσα μόνον ἀνίησιν· ἐθαύμαζόν τε, ὅτι καθάπερ οἱ ἀγαθοὶ καὶ εὐγενεῖς τῶν σκυλάκων, πάντα τινὰ καὶ ἐπ' ὀλίγον ἐγνωσμένον σαίνουσιν, οὕτω κἀκείνη τῆς ἐμῆς περὶ αὐτὴν εὐνοίας ὀξέως ᾔσθετο καὶ ὡς πατέρα περιεῖπεν. Ἔγνων οὖν μὴ ἐνδιατρίβειν τοῖς Καταδούποις μὴ δή τις καὶ δαίμονος βασκανία τῆς δευτέρας θυγατρός με στερήσειε· καὶ διὰ τοῦ Νείλου κατάρας ἐπὶ θάλατταν ἐπιτυχών τε νεώς, ἀνηγόμην τὴν ἐπ' οἴκου. Καὶ ἔστι νῦν ἡ παῖς ἐνταῦθα σὺν ἐμοί, παῖς μὲν οὖσα ἐμὴ καὶ ὄνομα τοὐμὸν ὀνομαζομένη, σαλεύω γὰρ ἐπ' αὐτῇ τὸν βίον καὶ ἔστι τὰ μὲν ἄλλα καὶ εὐχῆς κρείττων, οὕτω τάχιστα μὲν τὴν Ἑλλάδα γλῶτταν εἵλκυσε, τάχιστα δὲ εἰς ἀκμὴν καθάπερ ἔρνος τι τῶν εὐθαλῶν ἀνέδραμεν, ὡραιότητι δὲ σώματος οὕτω δὴ τὰς πάσας ὑπερβέβληκεν ὥστε πᾶς ὀφθαλμὸς Ἑλληνικός τε καὶ ξένος ἐπ' αὐτὴν φέρεται καὶ ὅπου δὴ φαινομένη ναῶν, ἢ δρόμων, ἢ ἀγορῶν, καθάπερ ἀρχέτυπον ἄγαλμα πᾶσαν ὄψιν καὶ διάνοιαν ἐφ' αὑτὴν ἐπιστρέφει. Ἀλλ' αὕτη τοιαύτη τις οὖσα, λυπεῖ με λύπην ἀνίατον. Ἀπηγόρευται παρ' αὐτῇ γάμος· καὶ παρθενεύειν τὸν πάντα μοι βίον διατείνεται καὶ τῇ Ἀρτέμιδι ζάκορον αὑτὴν ἐπιδοῦσα,

omnia de quibus collocuti sumus expleturum esse, jurejurando fretus et tuis moribus, quos per multos dies, quibus hic versaris, revera Græcos esse cognovi.

XXXII. Hæc habui, quæ tibi in præsentia breviter dicerem, jam me avocante negotio legationis: planius vero et exactius arcanis puellæ crastino die initiaberis, circa templum Isidis mecum conveniens. Faciebam ita, et assumtam puellam ducebam tectam ad me domum. Atque illo quidem die tractabam puellam honorifice et reverenter, variis blanditiis deliniens et agebam deo magnas gratias, ex eo tempore filiam meam existimans eam esse et nominans. Postridie autem propere ad templum Isidis, qui locus mihi fuerat cum hospite ad colloquium constitutus, abii et cum diu obambulassem, neque usquam appareret, veniens in domicilia Satrapæ, an aliquis legatum Æthiopum vidisset, quærebam. Ibi quidam mihi renuntiavit, quod esset profectus, immo potius expulsus, ante solis occubitum: cum Satrapa illi, nisi finibus excederet, mortem minatus esset. Me autem quærente causam, Quod, inquit, legationem exponens, imperabat, ut abstineat a smaragdinis fodinis, tanquam ad Æthiopiam pertinentibus. Reversus sum admodum ægre ferens, non secus atque ii, qui gravem plagam acceperunt, quod cognoscere non potuissem quidquam de puella, quæ et unde et ex quibus esset nata. Ne mireris, interpellans inquit Cnemon, et ipse enim moleste fero, quod non audierim, sed tamen fortassis audiam. Audies, inquit Calasiris.

XXXIII. Nunc vero quæ deinceps Charicles subtexuit, a me dicentur. Postquam enim in domunculam, inquit ille, veni, prodit mihi obviam puella et nihil quidem dicebat, ut quæ nondum Græcam linguam percepisset, salutabat autem manu apprehensum, et me, visa tantum, exhilarabat. Mirabarque quod, sicut generosi catuli cuivis vel paullulum noto adblandiuntur, ita et illi meæ erga se benevolentiæ sensus inerat acris et me ut patrem complectebatur. Statui igitur non diu Catadupis commorari, ne aliqua malevolentia numinis et altera filia me privaret: et per Nilum devectus ad mare, ac navem nactus, navigabam domum. Et est nunc hic filia mecum, filia, inquam, mea et meo cognomine appellata, nam in ea sola vitæ spes mihi omnis. Et quod alia quidem attinet, etiam voto melior est, tanta celeritate Græcum sermonem didicit, tam celeriter ad florem tanquam ramus aliquis præclare florens pervenit, pulchritudine autem corporis sic omnes superavit, ut omnium oculi peregrinorum æque ac Græcorum in illam conjiciantur. Denique ubicunque apparuerit, seu in delubris, seu cursibus, seu in foro, tanquam recens facta statua deæ cujuspiam, omnium mentes ac vultus in se vertit. Cumque talis sit, tamen me dolore intolerabili afficit. Nuntium remisit omnino conjugio et in virginitatis statu agere totam vitam constituit et Dianæ ministram se

θήραις τὰ πολλὰ σχολάζει καὶ ἀσκεῖ τοξείαν. Ἐμοὶ δ' ἐστὶν ὁ βίος ἀφόρητος ἐλπίσαντι μὲν ἀδελφῆς ἐμαυτοῦ παιδὶ ταύτην ἐκδώσειν καὶ μάλα γ' ἀστείῳ καὶ χαρίεντι λόγον τε καὶ ἦθος νεανίσκῳ, ἀποτυγχάνοντι δὲ διὰ τὴν ταύτης ἀπηνῆ κρίσιν. Οὔτε γὰρ θεραπεύων, οὔτ' ἐπαγγελλόμενος, οὔτε λογισμοὺς ἀνακινῶν, πεῖσαι δεδύνημαι· ἀλλά, τὸ χαλεπώτατον, τοῖς ἐμοῖς (τὸ τοῦ λόγου) κατ' ἐμοῦ κέχρηται πτεροῖς καὶ τὴν ἐκ λόγων πολυπειρίαν, ἣν ποικίλην ἐδιδαξάμην πρὸς κατασκευὴν τοῦ τὸν ἄριστον ᾑρῆσθαι βίον, ἐπανατείνεται ἐκθειάζουσα μὲν παρθενίαν καὶ ἐγγὺς ἀθανάτων ἀποφαίνουσα, ἄχραντον καὶ ἀκήρατον καὶ ἀδιάφθορον ὀνομάζουσα, Ἔρωτα δὲ καὶ Ἀφροδίτην καὶ πάντα γαμήλιον θίασον ἀποσκορακίζουσα. Πρὸς ταῦτα δὴ σὲ βοηθὸν ἐπικαλοῦμαι καὶ διὰ τοῦτο καιροῦ λαβόμενος καὶ ἀφορμῆς τῆς ἐκ ταὐτομάτου πως ἐνδοθείσης, μακροτέρου πρός σε τοῦ διηγήματος ἐδεήθην καὶ δὸς τὴν χάριν, ὦ 'γαθὲ Καλάσιρι. Σοφίαν τινὰ καὶ ἴυγγα κίνησον ἐπ' αὐτὴν Αἰγυπτίαν· πεῖσον ἢ λόγοις ἢ ἔργοις γνωρίσαι τὴν αὑτῆς φύσιν καὶ ὅτι γυνὴ γέγονεν εἰδέναι. Βουλομένῳ δέ σοι τὸ πρᾶγμα ῥᾴδιον, οὔτε γὰρ ἀπρόσμικτος ἐκείνη πρὸς τοὺς λόγους τῶν ἀνδρῶν ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τούτοις συνόμιλος ἐπαρθενεύθη καὶ οἴκησιν οἰκεῖ σοι τὴν αὐτὴν ἐνταῦθα, ἐντός, φημὶ τοῦ περιβόλου καὶ περὶ τὸν νεών. Ἱκέτην με γιγνόμενον μὴ περιίδῃς, μηδὲ συγχωρήσῃς ἄπαιδα καὶ ἀπαραμύθητον καὶ διαδόχων ἔρημον ἐν γήρᾳ βαρεῖ διαγαγεῖν· μὴ πρὸς Ἀπόλλωνος αὐτοῦ καὶ τῶν ἐγχωρίων σοι θεῶν. Ἐδάκρυσα τούτων ἀκούων, ὦ Κνήμων, ἐπειδὴ κἀκεῖνος οὐκ ἀδάκρυτον τὴν ἱκεσίαν προσῆγε καὶ ἐπηγγελλόμην, εἴ τι δυναίμην, συλλήψεσθαι.

ΛΔ'. Καὶ ἔτι περὶ τούτων διασκοπουμένων ἡμῶν, εἰσδραμών τις ἀπήγγειλε τὸν ἀρχιθέωρον τῶν Αἰνειάνων ἐπὶ θύραις ὄντα πάλαι διοχλεῖν καὶ παρακαλεῖν τὸν ἱερέα παρεῖναι καὶ κατάρχειν τῶν ἱερῶν. Ἐμοῦ δ' ἐρομένου τὸν Χαρικλέα, τίνες οἱ Αἰνειᾶνες, καὶ τίς ἡ θεωρία καὶ ἣν ἄγουσι θυσίαν, οἱ μὲν Αἰνειᾶνες, ἔφη, Θετταλικῆς ἐστι μοίρας τὸ εὐγενέστατον καὶ ἀκριβῶς Ἑλληνικόν, ἀφ' Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος, τὸ μὲν ἄλλο τῷ Μαλιακῷ κόλπῳ παρατεινόμενον, μητρόπολιν δὲ σεμνυνόμενον Ὑπάταν, ὡς μὲν αὐτοὶ βούλονται, ἀπὸ τοῦ [τῶν ἄλλων] ὑπατεύειν καὶ ἄρχειν ὠνομασμένην, ὡς δ' ἑτέροις δοκεῖ, διότι περ ὑπὸ τῇ Οἴτῃ τῷ ὄρει κατῴκισται. Ἡ δὲ θυσία καὶ ἡ θεωρία, τετραετηρίδα ταύτην, ὅτε περ καὶ ὁ Πυθίων ἀγών, (ἔστι δὲ νυνὶ ὡς οἶσθα) πέμπουσιν Αἰνειᾶνες Νεοπτολέμῳ τῷ Ἀχιλλέως· ἐνταῦθα γὰρ ἐδολοφονήθη πρὸς αὐτοῖς τοῖς τοῦ Πυθίου βωμοῖς ὑπ' Ὀρέστου τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἡ δὲ νυνὶ θεωρία καὶ πλεονεκτεῖ τὰς ἄλλας. Ἀχιλλείδης γὰρ εἶναι σεμνύνεται ὁ τῆς θεωρίας ἐξάρχων· συνέτυχον γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῷ νεανίσκῳ καί μοι ἀληθῶς ἔδοξε τοῖς Ἀχιλλείδαις ἐμπρέπειν, τοιοῦτός ἐστι τὴν μορφὴν καὶ τοσοῦτος ἰδεῖν τὸ μέγεθος, ὡς βεβαιοῦν τῇ θέᾳ τὸ γένος. Ἐμοῦ δὲ θαυμάσαντος καὶ πῶς Αἰνειά-

præbens, venationibus ut plurimum vacat et jaculandi artem exercet. Mihi vero jam vel vita ipsa acerba est, qui sperarim, me ipsam nepoti meo ex sorore daturum in uxorem, sane urbano et morum ac sermonis commendatione gratioso adolescenti; sed frustra, propter immite ejus consilium. Hactenus enim nec observantia, nec pollicitationibus, nec argumentis ullis illi persuadere potui. Sed, quod est gravissimum, meis, ut dicitur, contra me utitur pennis et multiplicem in dicendo experientiam atque apparatum, ad id demonstrandum, quod optimum vitæ genus delegerit, confert, divinis laudibus virginitatem ornans, et prope deos immortales collocans, immaculatam et illibatam et incorruptam appellans; Amores vero et Venerem et omnem nuptialem pompam ac cærimoniam exosa. In hac re ut mihi sis auxilio te imploro et propterea nactus occasionem, quæ se ultro quodammodo obtulit, longiore narratione apud te necessario sum usus. Largiaris mihi gratiam hanc, bone Calasiri: sapientiam aliquam aut incantationem Ægyptiacam adhibe: persuadeas aut verbis, aut factis, ut naturam suam agnoscat et quod mulier sit nata perpendat. Facile autem id negotium exsequi poteris, si volueris. Neque enim illa abhorret a colloquiis virorum sed ut plurimum cum illis conversans est educata, et habitat ibi tecum in eodem domicilio, hic, inquam, in circuitu et in ambitu templi. Ne me, qui tibi sum supplex, despicias, neque patiaris sine liberis et consolatione, sine successoribus in gravi senectute ætatem agere, per Apollinem ipsum oratus et deos tuos patrios. Collacrimavi his auditis, mi Cnemon, quoniam et ille non sine lacrimis preces supplices afferebat et promittebam, me illum pro virili adjuturum.

XXXIV. Adhuc nobis hisce de rebus deliberantibus, incurrens quidam nuntiabat, præfectum legationis Ænianum pro foribus adesse et jam pridem esse sollicitum, oraréque, ut sacerdos adsit et rem sacram incipiat. Me vero interrogante Chariclem, qui essent Ænianes et quæ esset hæc sacra legatio et quod sacrificium celebrarent: Ænianes, inquit, Thessalicæ gentis est nobilissima pars et prorsus Græca, a Deucalione Græco orta, ad Maliacum sinum protensa, metropolim prædicans Hypatam, quemadmodum ipsi volunt, ab eo, quod præsit et imperet, cognominatam; ut autem aliis videtur, quod sub Œta monte sita sit. Sacrificium vero et sacram legationem hanc, quarto quoque anno, quando et Pythius agon celebratur, (celebratur autem nunc, ut scis) Ænianes mittunt Neoptolemo, Achillis filio. Hic enim est dolo interfectus ad ipsas Apollinis aras ab Oreste, filio Agamemnonis. In præsentia vero hæc sacra legatio etiam magnificentius, quam ceteræ, instruitur. Achillidem enim se esse gloriatur legationis dux. Forte enim pridie adolescenti obviam veneram et mihi revera videtur in illo singulare quiddam, dignum Achillidis, elucere, ejusmodi specie et proceritate conspicitur, ut ea, quod dea sit natus, confirmet. Me vero mirante et quo-

νων γένος τυγχάνων, Ἀχιλλείδην αὐτὸν ἀναγορεύει, φήσαντος, (ἡ γὰρ Ὁμήρου τοῦ Αἰγυπτίου ποίησις τὸν Ἀχιλλέα Φθιώτην ἐνδείκνυται), Ὁ μὲν νεανίσκος, ἔφη ὁ Χαρικλῆς, καὶ ὁλοσχερῶς Αἰνειᾶνες τὸν ἥρωα διαγωνίζεται, τὴν Θέτιν ἐκ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου γήμασθαι τῷ Πηλεῖ καὶ Φθίαν τὸ περὶ τὸν κόλπον τοῦτον ὀνομάζεσθαι πάλαι διατεινόμενος, τοὺς δ' ἄλλους δι' εὐδοξίαν τοῦ ἀνδρὸς ἐφελκομένους αὐτοῖς ἐπιψεύδεσθαι. Καὶ ἄλλως δ' αὐτὸν ἐγγράφει τοῖς Αἰακίδαις, Μενέσθιον αὐτοῦ προπάτορα καταφέρων τὸν Σπερχειοῦ παῖδα καὶ Πολυδώρας τῆς ἐκ Πηλέως ὃς καὶ Ἀχιλλεῖ συνεστράτευσεν ἐν πρώτοις ἐπὶ Ἴλιον καὶ τῆς πρώτης τῶν Μυρμιδόνων διὰ τὸ συγγενὲς ἐξῆρχε μοίρας. Τῷ δ' Ἀχιλλεῖ πάντοθεν περιφυόμενος καὶ πανταχόθεν αὐτὸν τοῖς Αἰνειᾶσιν οἰκειούμενος τεκμήριον λαμβάνει πρὸς τοῖς ἄλλοις οἷς καταλέγει καὶ τὸν ἐναγισμὸν τὸν Νεοπτολέμῳ πεμπόμενον, οὗ σύμπαντες, ὥς φησιν, Αἰνειᾶσιν ἐξεχώρησαν Θεσσαλοὶ, τὸ ἐγγυτέρους εἶναι τοῦ γένους προσμαρτυροῦντες. Ἐκείνοις μὲν οὖν οὐδεὶς φθόνος, ἔφην, ὦ Χαρίκλεις ἢ χαρίζεσθαι ταῦτα ἢ καὶ ἐπαληθεύειν αὐτοῖς, τὸν δ' ἀρχιθέωρον εἰσκαλεῖσθαι πρόσταξον, ὡς ἔγωγ' αὐτοῦ μανικῶς ἀνεπτέρωμαι πρὸς τὴν θέαν.

ΛΕ'. Ἐπένευσεν ὁ Χαρικλῆς. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ νεανίσκος, Ἀχίλλειόν τι τῷ ὄντι πνέων καὶ πρὸς ἐκεῖνον τὸ βλέμμα καὶ τὸ φρόνημα ἀναφέρων, ὀρθὸς τὸν αὐχένα καὶ ἀπὸ τοῦ μετώπου τὴν κόμην πρὸς τὸ ὄρθιον ἀναχαιτίζων, ἡ ῥὶς ἐνεπαγγελία θυμοῦ καὶ οἱ μυκτῆρες ἐλευθέρως τὸν ἀέρα εἰσπνέοντες, ὀφθαλμὸς οὔπω μὲν χαροπὸς, χαροπώτερον δὲ μελαινόμενος, σοβαρόν θ' ἅμα καὶ οὐκ ἀνέραστον βλέπων, οἷον θαλάσσης ἀπὸ κύματος εἰς γαλήνην ἄρτι λεαινομένης. Ἐπεὶ δ' ἡμᾶς τὰ εἰωθότα ἠσπάσατο καὶ τῶν ἀμοιβαίων ἔτυχεν, ὥραν εἶναι τοῦ τὴν θυσίαν τῷ θεῷ προσάγειν ἔλεγεν, ὡς ἂν καὶ τὸν ἐναγισμὸν τῷ ἥρωι καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ πομπὴν κατὰ καιρὸν ἐν δευτέροις ἐπιτελεῖν ἐγγένοιτο. Γιγνέσθω, ἔφη ὁ Χαρικλῆς. Καὶ ἀνιστάμενος, Ὄψει, ἔφη πρός με, καὶ τὴν Χαρίκλειαν τήμερον, εἰ μὴ πρότερον εἶδες. Συμπαρεῖναι γὰρ καὶ τὴν ζάκορον τῆς Ἀρτέμιδος τῇ πομπῇ καὶ τοῖς ἐναγισμοῖς τοῦ Νεοπτολέμου πάτριον. Ἐμοὶ δ' ἡ παῖς, ὦ Κνήμων, ἑωρᾶτο ἤδη πολλάκις καὶ θυσιῶν συνεφῆπτο καὶ λόγων ἱερῶν εἴ τί ποτε ἐπύθετο. Ἀλλ' ὅμως ἐσιώπων τὸ μέλλον ἀπεκδεχόμενος. Καὶ ἅμα τὴν ὁρμὴν ὡς ἐπὶ τὸν νεὼν ἐποιούμεθα· πάντα γὰρ ἤδη παρεσκεύαστο τὰ πρὸς τὴν θυσίαν τοῖς Θετταλοῖς. Ἐπεὶ δ' ἡμεῖς πρὸς τοῖς βωμοῖς ἐγενόμεθα καὶ ὁ νεανίας ἤδη τῶν ἱερῶν κατήρχετο, προκατευξαμένου τοῦ ἱερέως, ἐκ τῶν ἀδύτων ἀναφθέγγεται ἡ Πυθία τοιάδε·

Τὴν χάριν ἐν πρώτοις, αὐτὰρ κλέος ὕστατ' ἔχουσαν,
Φράζεσθ', ὦ Δελφοὶ, τόν τε θεᾶς γενέτην,
Οἳ νηὸν προλιπόντες ἐμὸν καὶ κῦμα τεμόντες,
Ἥξοντ' ἠελίου πρὸς χθόνα κυανέην,
Τῇπερ ἀριστοβίων μέγ' ἀέθλιον ἐξάψονται,
Λευκὸν ἐπὶ κροτάφων στέμμα μελαινομένων.

modo ex Ænianum familia cum sit Achillidem se appellet, dicente, (Homeri enim Ægyptii poesis, Achillem Phthiotam esse ostendit) Juvenis quidem, inquit, una cum reliquis Ænianibus heroem sibi asserit, Thetim ex sinu Maliaco nupsisse Peleo et Phthiam, regionem circa sinum illum esse antiquitus appellatam asseverans, alios vero, propter gloriam viri illum sibi vindicantes mentiri. Alioquin etiam alia ratione sese in numerum Æacidarum refert, Menesthium suum avum proferens, Sperchii filium et Polydoræ natæ ex Peleo, qui et cum Achille inter primos duces expeditionem suscepit ad Trojam et inter præcipuos Myrmidonum propter cognationem copias duxit. Cumque Achilli undiquaque adhærescat atque omni ex parte illum Ænianibus adjungat, argumenti loco sumit præter alia quæ recenset, etiam hanc parentationem, quæ Neoptolemo mittitur, qua omnes Thessali, ut ille dicit, cesserunt Ænianibus, testantes, illos propius genus hoc attingere. Illis quidem non invideo, inquam, Charicles, sive hæc sibi ita largiantur, sive etiam vere vindicent : ceterum præfectum sacræ legationis vocari intro jube, incredibili enim desiderio illius videndi teneor.

XXXV. Annuente Chariclè, ingressus est adolescens, Achilleos quosdam spiritus gerens, et ad illum vultum et animos referens, erecto collo, atque a fronte comam in altum cohibens, nasus et nares libere aerem attrahentes, signum iræ et impetus, oculi non prorsus glauci, attamen cum glauco colore nigricantes, adspectum acriorem neque tamen inamabilem habentes, tanquam maris post fluctus nuper in tranquillitatem compositi. Postea vero quam nos, ut est moris, salutavit et vicissim est resalutatus, tempus esse, ut sacrificium deo offerretur, dicebat, ut et inferias heroi et conjunctam cum illis pompam in tempore perficere liceret. Fiat, inquiebat Charicles et consurgens, Videbis, ad me inquit, Charicleam hodie, si antea non vidisti. Adesse enim et ministram pompæ et parentationi Neoptolemi consuetudo est. A me autem puella, Cnemon, fuerat jam antea visa et una sacrificia celebraverat et de sacris narrationibus interdum aliquid inquirebat. Sed tamen tacebam, futura exspectans, simulque ibamus ad templum. Omnia enim, quæ ad sacrificium pertinebant, erant jam apparata a Thessalis. Ut autem accessimus ad aram et adolescens rem divinam incipiebat, precato antea sacerdote, ex adyto effatur hæc Pythia :

Gratia cui orditur, sed finit gloria nomen,
Hanc canite, o Delphi, progeniemque deæ.
Qui mea linquentes delubra, salumque ruentes,
Ad solis venient torridum ab igne solum;
Magna ubi præcipue virtutis præmia tandem
Temporibus fuscis candida serta gerent.

ΛϚ΄. Ταῦτα μὲν ὡς ἀνεῖπεν ὁ θεὸς, ἀμηχανία πλείστη τοὺς περιεστῶτας εἰσεδύετο, τὸν χρησμὸν, ὅ τι βούλοιτο φράζειν, ἀποροῦντας. Ἄλλος γὰρ πρὸς ἄλλο τι τὸ λόγιον ἔσπα, καὶ ὡς ἕκαστος εἶχε βουλήσεως, οὕτω καὶ ὑπελάμβανεν. Οὔπω δ' οὐδεὶς τῶν ἀληθῶν ἐφήπτετο. Χρησμοὶ γὰρ καὶ ὄνειροι τὰ πολλὰ τοῖς τέλεσι κρίνονται. Καὶ ἄλλως οἱ Δελφοὶ πρὸς τὴν πομπὴν ἐπτοημένοι, μεγαλοπρεπῶς ηὐτρεπισμένην, ἠπείγοντο, τὰ χρησθέντα πρὸς τὸ ἀκριβὲς ἀνιχνεύειν ἀμελήσαντες.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Α΄. Ἐπεὶ δ' ἡ πομπὴ καὶ ὁ σύμπας ἐναγισμὸς ἐτελέσθη· — Καὶ μὴν οὐκ ἐτελέσθη, πάτερ, ὑπολαβὼν ὁ Κνήμων, ἐμὲ γοῦν οὔπω θεατὴν ὁ σὸς ἐπέστησε λόγος, ἀλλ' εἰς πᾶσαν ὑπερβολὴν ἡττημένον τῆς ἀκροάσεως καὶ αὐτοπτῆσαι σπεύδοντα τὴν πανήγυριν, ὥσπερ κατόπιν ἑορτῆς ἥκοντα (τὸ τοῦ λόγου) παρατρέχεις, ὁμοῦ τ' ἀνοίξας καὶ κλείσας τὸ θέατρον. Ἐγὼ μὲν, ὦ Κνήμων, ἔφη ὁ Καλάσιρις, ἥκιστά σε τοῖς ἔξωθεν τούτοις βούλομαι διοχλεῖν, ἐπὶ τὰ καιριώτερά σε τῆς ἀφηγήσεως καὶ ὧν ἐπεζήτεις ἐξ ἀρχῆς συνελαύνων. Ἐπεὶ δ' ἐκ παρόδου θεωρὸς γενέσθαι βεβούλησαι, σὺ μὲν Ἀττικὸς ὢν κἀκ τούτων οὐ λέληθας, ἐγὼ δέ σοι τὴν πομπὴν ὀνομαστὴν ἐν ὀλίγαις γενομένην, αὐτῆς θ' ἕνεκεν καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἀποβάντων, ἐπιτεμὼν διαθήσομαι. Ἡγεῖτο μὲν ἑκατόμβη τῶν τελουμένων ἀνδρῶν, ἀγροικότερον βίον τε καὶ στολὴν ἐφελκομένων. Τὸ μὲν ζῶσμα ἑκάστῳ χιτῶνα λευκὸν εἰς ἀγκύλην ἀνέστελλε, χεὶρ δ' ἡ δεξιὰ σὺν ὤμῳ καὶ μαζῷ παραγυμνουμένη, πέλεκυν δίστομον ἐπεκράδαινεν. Οἱ βόες, μέλανες πάντες, τὸν αὐχένα σφριγῶντες καὶ πρὸς κύρτωμα μέτριον ἐγείροντες, τὸ μὲν κέρας ἀπέριττον καὶ ἀδιάστροφον ὀξύνοντες, ὁ μὲν ἐπίχρυσον, ὁ δ' ἀνθεινοῖς στεφάνοις διάπλοκον, σιμοὶ τὴν κνήμην καὶ βαθεῖαν τὴν φάρυγγα τοῖς γόνασιν ἐπαιωροῦντες. Ὁ δ' ἀριθμὸς ἀκριβῶς ἑκατόμβη καὶ εἰς ἀλήθειαν τοὔνομα πληροῦντες. Ἐπηκολούθει τούτοις ἄλλων ἱερείων διάφορον πλῆθος· ἑκάστου ζῴου γένος ἰδίᾳ καὶ εἰς κόσμον ἀγόμενον αὐλοῦ καὶ σύριγγος τελεστικόν τι μέλος καὶ καταγγελτικὸν τῆς θυσίας ὑπαρχόντων.

Β΄. Ταύτας τὰς ἀγέλας καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς βοηλάτας, κόραι Θετταλαὶ διεδέχοντο καλλίζωνοί τε καὶ βαθύζωνοι καὶ τὴν κόμην ἄνετοι. Διῄρηντο δ' εἰς δύο χορούς· καὶ αἱ μὲν ἔφερον καλαθίσκους, ὁ πρῶτος χορὸς, ἀνθέων τε καὶ ὡραίων πλήρεις· αἱ δὲ κανᾶ πεμμάτων τε καὶ θυμιαμάτων κανηφοροῦσαι τὸν τόπον εὐωδίαις κατέπνεον. Ἠσχόλουν δ' οὐδὲν εἰς ταῦτα τὰς χεῖρας ἀλλ' ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς ἀχθοφοροῦσαι πρὸς χορὸν στιχήρη καὶ ἐγκάρσιον ἀλλήλων εἴχοντο, ὡς ἂν βαδίζειν θ' ἅμα καὶ χορεύειν αὐταῖς ἐγγίγνοιτο. Τοῦ

XXXVI. Hæc ut est deus elocutus, multiplex dubitatio eos, qui circumstabant, subibat, quid vellet oraculum interpretari nequeuntibus. Alius enim alio responsum detorquebat et ut quisque volebat ita et conjecturam faciebat: nondum autem quisquam vera assequebatur. Oracula enim et somnia ut plurimum ex eventibus judicantur. Alioquin autem Delphi stupentes et attoniti ad pompam magnifice instructam properabant, neglecta cura de iis, quæ responsa fuerant, accuratius inquirendi.

LIBER TERTIUS.

Postquam autem pompa et parentatio peracta est: — Atqui haud peracta est, pater, excipiens Cnemon, si quidem me nondum spectatorem tua reddidit oratio, sed magis, quam credi possit, audiendi desiderio superatum, et spectare panegyrim festinantem, non secus ac post festum venientem, ut dicitur, prætercurris, cum simul ut aperueris theatrum, idem et clauseris. Ego quidem, o Cnemon, inquit Calasiris, minime te vellem hisce ab instituto alienis perturbare; ad præcipuas narrationis partes et ea quæ a principio flagitasti, deducens: ceterum quoniam e diverticulo spectator esse voluisti, tu quidem vel hinc te Atticum esse declaras; ego autem tibi pompam celebrem inter paucas, cum ipsius causa, tum eorum, quæ ex ipsa evenerunt, breviter exponam. Præcedebat hecatombe, viris, mysteriis initiatis, incultiore vita et habitu, eam ducentibus. Cinctura cuique vestem albam in nodum colligebat: manus vero dextra cum humero et mamilla nudata securim ancipitem vibrabat. Boves omnes nigri, collo lascivientes, et ad mediocrem convexitatem illud attollentes, cornua paria et minime intorta gerentes: pars deaurata, pars coronis ex floribus confectis implicita, simis tibiis et palearibus supra genua dependentibus; numero autem exacte hecatombe et revera nomen implente. Subsequebatur hos aliarum victimarum diversa multitudo. Cujuslibet autem animantis genus seorsim et ordine ducebatur, cum tibia et fistula initiatoriam quamdam et denuntiatricem sacrificii partem inciperet.

II. Hæc armenta et ductores boum Thessalicæ virgines excipiebant, pulchra quadam et profunda cinctura et capillis solutis. Distribuebantur autem in duos choros. Quæ in primo choro fuerant, ferebant quasillos florum et fructuum plenos. In altero autem bellaria et aromata calathis ferentes, locum odoris fragrantia replebant. Nec vero manuum ministerio in hisce utebantur, sed supra caput gestantes, ad choream justo ordine et transversim ducendam sese mutuo tenebant, ut incedere simul et choreas ducere commode liceret. Cantilenæ autem præscriptum alter

δὲ μέλους αὐταῖς τὸ ἐνδόσιμον ὁ ἕτερος χορὸς ὑπεσήμαινεν, οὗτος γὰρ τὸν ὅλον ἐπετέτραπτο μελῳδεῖν ὕμνον. Ὁ δ' ὕμνος ἦν, ἡ Θέτις ἐπῃνεῖτο καὶ ὁ Πηλεὺς, κἀπὶ τούτοις ὁ ἐκείνων παῖς, καὶ ὁ τούτου πάλιν. Μετὰ ταύτας, ὦ Κνήμων — Τί Κνήμων, ἔφη ὁ Κνήμων, πάλιν γάρ με τῶν ἡδίστων ἀποστερεῖς, ὦ πάτερ, αὐτόν μοι τὸν ὕμνον οὐ διερχόμενος, ὥσπερ θεατήν με μόνον τῶν κατὰ τὴν πομπὴν ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀκροατὴν καθίσας. Ἀκούοις ἂν, ἔφη ὁ Καλάσιρις, ἐπειδήπερ οὕτω σοι φίλον· εἶχε γὰρ ὧδέ πως·

Τὰν Θέτιν ἀείδω, χρυσοέθειρα Θέτι,
Νηρέως ἀθανάταν εἰναλίοιο κόραν,
Τὰν Διὸς ἐννεσίῃ Πηλέϊ γημαμέναν,
Τὰν ἁλὸς ἀγλαΐαν, ἁμετέραν Παφίην·
Ἃ τὸν δουριμανῆ τόν τ' Ἄρεα πτολέμων,
Ἑλλάδος ἀστεροπὰν ἐξέτεκεν λαγόνων
Δῖον Ἀχιλλῆα, τοῦ κλέος οὐράνιον,
Τῷ ὑπὸ Πύρρα τέκεν παῖδα Νεοπτόλεμον,
Περσέπολιν Τρώων, ῥυσίπολιν Δαναῶν.
Ἱλήκοις ἥρως ἄμμι Νεοπτόλεμε,
Ὄλβιε Πυθιάδι νῦν χθονὶ κευθόμενε,
Δέχνυσο δ' ὑμναίων τάνδε θυηπολίην·
Πᾶν δ' ἀπέρυκε δέος ἁμετέρας πόλιος.
Τὰν Θέτιν ἀείδω, χρυσοέθειρα Θέτι.

Γ'. Ὁ μὲν οὖν ὕμνος, ὦ Κνήμων, τῇδέ πῃ συνέκειτο καθόσον ἔχω διαμνημονεύειν. Τοσοῦτον δέ τι ἐμμελείας περιῆν τοῖς χοροῖς καὶ οὕτω συμβαίνων ὁ κρότος τοῦ βήματος πρὸς τὸ μέλος ἐρυθμίζετο, ὡς τὸν ὀφθαλμὸν τῶν δρωμένων ὑπερφρονεῖν ὑπὸ τῆς ἀκοῆς ἀναπείθεσθαι καὶ συμπαρέπεσθαι μεταβαινούσαις ἀεὶ ταῖς παρθένοις τοὺς παρόντας, ὥσπερ ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ᾠδὴν ἠχοῦς ἐφελκομένους· ἕως κατόπιν ἐφήβων ἱππικὸν καὶ ὁ τούτων ἵππαρχος ἐκλάμψας, ἀκοῆς κρείττονα πάσης τὴν τῶν καλῶν θέαν ἀπέδειξεν. Ὁ μὲν οὖν ἀριθμὸς τοὺς ἐφήβους εἰς πεντήκοντα συνέταττεν, ἐμέριζε δὲ πέντε καὶ εἴκοσιν ἑκατέρωθεν, μεσεύοντα τὸν ἀρχιθέωρον δορυφοροῦντας. Κρηπὶς μὲν αὐτοῖς ἱμάντι φοινικῷ διάπλοκος ὑπὲρ ἀστράγαλον ἐσφίγγετο, χλαμὺς δὲ λευκὴ περόνῃ χρυσῇ πρὸς τοῖς στέρνοις ἐσφήκωτο, τὴν εἰς ἄκρον πέζαν κυανῇ τῇ βαφῇ κεκυκλωμένη. Ἡ δ' ἵππος, Θετταλικὴ μὲν πᾶσα καὶ τῶν ἐκεῖθεν πεδίων τὸ ἐλεύθερον βλέπουσα· τὸν γὰρ χαλινὸν ὅσα μὲν δεσπότην ἠρνεῖτο διαπτύουσα καὶ θαμὰ προσαφρίζουσα, ὡς δὲ τὸν νοῦν ὑφηγούμενον τοῦ ἀναβάτου φέρειν ἠνείχετο· φαλάροις δὲ καὶ προμετωπιδίοις ἀργυροῖς καὶ ἐπιχρύσοις ἐξησκημένη, καθάπερ ἀγώνισμα τῶν ἐφήβων τοῦτο πεποιημένων. Ἀλλὰ τούτους, ὦ Κνήμων, τοιούτους ὄντας οὕτως ὑπερεῖδε καὶ παρέδραμεν ἡ τῶν παρόντων ὄψις καὶ πρὸς τὸν ἵππαρχον (ἦν δὲ τὸ μέλημα ἐμὸν, Θεαγένης) ἅπας ἐπέστρεψεν, ὥστ' ἔδοξας ἂν ὑπ' ἀστραπῆς τὸ φαινόμενον πρότερον ἅπαν ἠμαυρῶσθαι, τοσοῦτον ἡμᾶς ὀφθεὶς κατέλαμψεν, ἱππεὺς μὲν καὶ αὐτὸς καὶ ὁπλίτης τυγχάνων καὶ δόρυ μελίαν χαλκόστομον ἐπισείων, τὸ δὲ κράνος οὐχ ὑπελθὼν ἀλλ' ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς πομπεύων, φοινικοβαφῆ χλαμύδα καθειμένος, ἧς τὰ μὲν ἄλλα

chorus illis dabat : huic enim, ut totum hymnum caneret negotium datum fuerat. Hymnus autem erat, in quo Thetis laudabatur et Peleus et postea horum filius, atque hujus deinceps. Post has, o Cnemon — Sed quid Cnemon, inquit Cnemon, jam enim me iterum suavissimis rebus privas, pater, ipsum hymnum mihi non exponens, tanquam me spectatorem tantum eorum, ex quibus pompa constabat, et non auditorem etiam, constitueres. Audies, inquit Calasiris, si quidem ita lubet. Erat autem talis cantilena :

Canto Thetin, nitidis o Theti pulchra comis,
Immortale genus Nereos æquorei,
Quæ nupsit Peleo virgo, jubente Jove,
O Venerem nostram, lumen et æquoreum,
Quæ belli Martem magnanimum peperit,
Deque furente hasta mater Achille fuit,
Fulmine Græcorum, laus adit unde deos.
Cui peperit puerum Pyrrha Neoptolemum,
Excidium Troum, præsidium Danaum.
Tu facilis nobis esto, Neoptoleme,
Felix quem tumulo Pythia terra tegit :
Accipe nunc hymnos munera sacra pios:
Pelle omnem nostra (promptus) ab urbe metum.
Canto Thetin, nitidis o Theti pulchra comis.

III. Hymnus igitur, Cnemon, hac ratione, quantum meminisse queo, fuerat compositus : tantumque concinnitatis inerat in choreis et sic strepitus saltationis ad cantum quadrabat, ut oculi in contemtum eorum quæ cernebantur ab auditu adducerentur et ii qui aderant virgines semper transeuntes, tanquam a sono cantus pertracti, sequerentur : usque dum a tergo epheborum equitatus et horum præfectus cum resplenduisset, omni auditu melius egregiarum rerum spectaculum repræsentavit. Turma epheborum quinquagenario numero constabat, in vicenos et quinos, utrimque in medio equitantem præfectum sacræ legationis stipantes, diviso. Ocreæ quidem ipsis purpureo loro intertextæ supra talos contrahebantur : chlamys vero alba, aurea fibula in pectore nectebatur, cæruleis capitibus in orbem ad oram inferiorem picta. Equi autem Thessalici omnes, et illorum camporum libertatem adspectu repræsentantes : frenum quidem, veluti dominum recusarent, despuebant et spuma complebant, ceterum menti rectrici sessoris, quocunque verteret, obtemperabant : phaleris vero et frontalibus argenteis atque deauratis ita exornati erant, ut hac in parte certamen de gloria inter ephebos esse videretur. Sed hos, Cnemon, sic exornatos, adeo despiciebant et præteribant oculi eorum, qui aderant et in præfectum equitum (erat autem cura mea, Theagenes) conjiciebantur, ut videretur tanquam a fulgure totum id, quod prius lucebat, obscuratum esse. Tantam lucem nobis conspectus attulerat, cum eques quoque ipse esset et gravi armatura armatus et hastam fraxineam ærea cuspide vibraret, non tectus galea, sed aperto capite sese ostentans, purpurea chlamyde indutus, cujus alias partes aurum va-

χρυσὸς ἐποίκιλλε τοὺς Λαπίθας ἐπὶ τοὺς Κενταύρους ὁπλίζων, ἡ περόνη δ' Ἀθηνᾶν ἠλεκτρίνην ἔστεφε, τὴν Γοργοῦς κεφαλὴν εἰς θώρακα προασπίζουσαν. Προσέβαλλε δέ τι χάριτος τοῖς γιγνομένοις καὶ ἀνέμου λιγεῖα ῥιπή· μείλιχον γὰρ ἐπέπνει τὴν μὲν κόμην ἠρέμα κατὰ τοῦ αὐχένος διαξαίνουσα καὶ τοῦ μετώπου τοὺς βοστρύχους παραστέλλουσα, τῆς δὲ χλαμύδος τὰς ἄκρας τοῖς νώτοις τοῦ ἵππου καὶ μηροῖς ἐπιβάλλουσα. Εἶπες ἂν καὶ τὸν ἵππον αὐτὸν συνιέναι τῆς ὡραιότητος τοῦ δεσπότου καὶ ὡς κάλλος κάλλιστον φέρει τὸν ἡνίοχον αἰσθάνεσθαι· οὕτω τὸν αὐχένα κυμαίνων καὶ εἰς ὀρθὸν οὖς τὴν κεφαλὴν ἐγείρων καὶ σοβαρὰν τὴν ὀφρὺν κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπιδινεύων, ἔφερέ τε καὶ ἐφέρετο γαυρούμενος, εὐήνιά τε προποδίζων καὶ ἐφ' ἑκάτερον ὦμον αὐτὸν ἐν μέρει ταλαντεύων, ἄκραν τε τὴν ὁπλὴν τῇ γῇ λεπτὸν ἐπικροτῶν, εἰς γαληνὸν κίνημα τὸ βῆμα μετερρύθμιζεν. Ἐξέπληττε μὲν δὴ καὶ πάντας τὰ δρώμενα καὶ τὴν νικητήριον ἀνδρείας τε καὶ κάλλους ψῆφον τῷ νεανίᾳ πάντες ἀπένεμον. Ἤδη δ' ὅσαι δημώδεις γυναῖκες καὶ τὸ τῆς ψυχῆς πάθος ἐγκρατείᾳ κρύπτειν ἀδύνατοι, μήλοις τε καὶ ἄνθεσιν ἔβαλλον, εὐμένειαν ἀπ' αὐτοῦ τινα, ὡς ἐδόκουν, ἐφελκόμεναι. Κρίσις γὰρ αὕτη μία παρὰ πᾶσιν ἐκρατύνετο, μὴ ἂν φανῆναί τι κατ' ἀνθρώπους ὃ τὸ Θεαγένους ὑπερβάλλοι τὸ κάλλος·

riabat, Lapithas contra Centauros armans, fibula vero Palladem ex electro repræsentabat, Gorgonis caput in scuto pectori præferentem. Addebat autem aliquid gratiæ iis quæ fiebant, venti placida aura. Blande enim adspirabat, comam tranquille circa collum carpens et capillos in fronte discernens, et oras chlamydis tergo equi et femoribus injiciens. Dixisses et equum ipsum tangi forma domini, et quod pulchritudinis summæ gestaret rectorem sentire. Ita collum commovens et arrectis auribus caput attollens, et trux supercilium supra oculos versans, ferebat et ferebatur superbiens, et laxato freno alacriter progrediens, in utrumque latus alternis sese librans, extremaque ungula terram leniter pulsans, commotionem cum incessus tranquillitate temperabat. Stuporem incutiebat omnibus illud spectaculum et victricia fortitudinis et formæ suffragia omnes adolescenti tribuebant. Denique pervulgatæ mulieres et quæ affectum animi continentia occultare non poterant, malis et floribus eum petebant, benevolentiam quamdam ab ipso, ut videbatur, captantes. Idem enim judicium apud omnes valebat, non posse quidquam humani apparere, quod Theagenis puchritudinem superaret.

Δ'. Ἦμος δ' ἠριγένεια φάνη ῥοδοδάκτυλος ἠώς,

Ὅμηρος ἂν εἶπεν, ἐπεὶ τοῦ νεὼ τῆς Ἀρτέμιδος ἐξήλασεν ἡ καλὴ καὶ σοφὴ Χαρίκλεια, τότε, ὅτι καὶ Θεαγένην ἡττηθῆναί ποτε δυνατὸν, ἐγνώκαμεν, ἀλλ' ἡττηθῆναι τοσοῦτον ὅσον ἀκραιφνὲς γυναικεῖον κάλλος τοῦ πρώτου παρ' ἀνδράσιν ἐπαγωγότερον. Ἤγετο μὲν γὰρ ἐφ' ἁρμαμάξης ἀπὸ συνωρίδος λευκῆς βοῶν ὀχουμένη, χιτῶνα δ' ἁλουργῆ ποδήρη χρυσαῖς ἀκτῖσι κατάπαστον ἠμφίεστο. Ζώνην δ' ἐπεβέβλητο τοῖς στέρνοις, (εἰς) ἣν ὁ τεχνησάμενος [εἰς ἐκείνην] τὸ πᾶν τῆς αὑτοῦ τέχνης κατέκλεισεν, οὔτε πρότερόν τι τοιοῦτον χαλκευσάμενος, οὔτ' αὖθις δυνησόμενος. Δυοῖν γὰρ δρακόντοιν τὰ μὲν οὐραῖα κατὰ τῶν μεταφρένων ἐδέσμευε, τοὺς δ' αὐχένας ὑπὸ τοὺς μαζοὺς παραμείψας καὶ εἰς βρόχον σκολιὸν διαπλέξας καὶ τὰς κεφαλὰς διολισθῆσαι τοῦ βρόχου συγχωρήσας, ὡς περίττωμα τοῦ δεσμοῦ κατὰ πλευρὰν ἑκατέραν ἀπῃώρησεν. Εἶπες ἂν τοὺς ὄφεις οὐ δοκεῖν ἕρπειν ἀλλ' ἕρπειν, οὐχ ὑπὸ βλοσυρῷ καὶ ἀπηνεῖ τῷ βλέμματι φοβεροὺς ἀλλ' ὑγρῷ κώματι διαρρεομένους, ὥσπερ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὰ στέρνα τῆς κόρης ἱμέρου κατευναζομένους. Οἱ δ' ἦσαν τὴν μὲν ὕλην χρυσοῖ, τὴν δὲ χροιὰν κυάνεοι. Ὁ γὰρ χρυσὸς ὑπὸ τῆς τέχνης ἐμελαίνετο ἵνα τὸ τραχὺ καὶ μεταβάλλον τῆς φολίδος τῷ ξανθῷ τὸ μέλαν συγκραθὲν ἐπιδείξηται. Τοιαύτη μὲν (οὖν) ἡ ζώνη τῆς κόρης. Ἡ κόμη δὲ, οὔτε πάντῃ διάπλοκος, οὔτ' ἀσύνδετος, ἀλλ' ἡ μὲν πολλὴ καὶ ὑπαυχένιος, ὤμοις τε καὶ νώτοις ἐπεκύμαινε, τὴν δ' ἀπὸ κορυφῆς καὶ τοῦ μετώπου δάφνης ἁπαλοὶ κλῶνες ἔστεφον, ῥοδοειδῆ τε καὶ ἡλιω-

IV. At, roseis postquam digitis aurora refulsit.

ut Homerus dixit, et e templo Dianæ evecta est pulchra et sapiens Chariclea, tunc quod et Theagenes vinci aliquando posset, cognovimus; sed eatenus vinci, quatenus nativa muliebris formæ venustas majorem, quam viri, etsi pulcherrimi et singularem ad alliciendum vim habet. Vehebatur enim in rheda, quam jugum boum album trahebat; veste vero purpurea ad pedes usque demissa et aureis radiis variata, induta fuerat. Zona porro pectus præcinxerat, in quam artifex totam suam artem concluserat, cum neque antea quidquam ejusmodi fabricavisset, neque iterum pari arte conficere potuisset. Duorum enim draconum caudas ad partem dorsi inter scapulas connectebat; porro colla sub mamillas invicem nexa producens et in nodum tortuosum implicans, capita vero elabi e nodo sinens, tanquam appendicem nodi ab utroque latere suspenderat. Dixisses, serpentes non videri serpere, sed revera serpere, neque rigido et terribili adspectu formidabiles, sed molli somno diffluentes, veluti hoc sopitos, quod circa puellæ pectus essent. Ac illi quidem erant, quod ad materiam attinet, aurei, ceterum colore cærulei. Aurum enim arte denigrabatur, ut asperitatem et varietatem squamæ nigrum fulvo mixtum repræsentaret. Talis quidem erat zona puellæ. Coma autem neque omnino complicata, neque dissoluta, sed præcipua illius pars et a collo producta, super humeros et terga jactabatur. Ceterum eam, quæ a vertice et a fronte descendit, lauri tenelli rami coronabant, rosis similem et candidam, ventisque immodice et præter decorum turbari non sinebant. Ferebat autem sinistra arcum deauratum, a dextro humero pharetra dependente,

σαν διαδέοντες καὶ σοβεῖν ταῖς αὔραις ἔξω τοῦ πρέποντος οὐκ ἐφιέντες. Ἔφερε δὲ τῇ λαιᾷ μὲν τόξον ἐπίχρυσον, ὑπὲρ ὦμον τὸν δεξιὸν τῆς φαρέτρας ἀπηρτημένης, θατέρᾳ δὲ λαμπάδιον ἡμμένον καὶ οὕτως ἔχουσα πλέον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σέλας ἢ τῶν δᾴδων ἀπηύγαζεν. Οὗτοι ἐκεῖνοι Χαρίκλεια καὶ Θεαγένης, ἀνεβόησεν ὁ Κνήμων. Καὶ ποῦ γῆς οὗτοι, δείκνυε, πρὸς θεῶν ἱκετεύων ὁ Καλάσιρις, ὁρᾶσθαι αὐτοὺς τῷ Κνήμωνι προσδοκήσας. Ὁ δὲ, Ὦ πάτερ, θεωρεῖν αὐτοὺς καὶ ἀπόντας ᾠήθην, οὕτως ἐναργῶς τε καὶ οἵους οἶδ' ἰδὼν ἡ παρὰ σοῦ διήγησις ὑπέδειξεν. Οὐκ οἶδα, εἶπεν, εἰ τοιούτους εἶδες, οἵους αὐτοὺς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἥ τε Ἑλλάς τε καὶ ὁ ἥλιος ἐθεάσαντο, οὕτω μὲν περιβλέπτους, οὕτω δ' εὐδαιμονιζομένους, καὶ τὴν μὲν ἀνδράσιν, τὸν δὲ γυναιξὶν εὐχὴν γιγνομένους. Τὴν γὰρ πρὸς θάτερον αὐτῶν συζυγίαν ἴσα καὶ ἀθανασίαν ἦγον, πλὴν ὅσον τὸν μὲν νεανίαν οἱ ἐγχώριοι, τὴν κόρην δ' οἱ Θετταλοὶ πλέον ἐθαύμαζον, ὃ πρῶτον ἔβλεπον ἑκάτεροι, μᾶλλον ἀγάμενοι. Ξένη γὰρ ὄψις τῆς συνήθους ἑτοιμότερον εἰς ἔκπληξιν. Ἀλλ' ὦ τῆς ἡδείας ἀπάτης, ὦ τῆς γλυκείας οἰήσεως, ὅπως με ἀνεπτέρωσας, ὁρᾶν τοὺς φιλτάτους καὶ δεικνύναι προσδοκηθεὶς, ὦ Κνήμων. Σὺ δέ με καὶ παντάπασιν ἔοικας ἐξαπατᾶν. Ἥξειν γὰρ αὐτοὺς ὅσον οὐδέπω καὶ φανήσεσθαι παρὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου διεγγυώμενος κἀπὶ τούτοις καὶ μισθὸν τὴν κατ' αὐτοὺς ὑφήγησιν αἰτήσας, ἑσπέρας οὔσης ἤδη καὶ νυκτὸς, οὐδαμοῦ δεικνύναι παρόντας ἔχεις. Καὶ ὃς, Θάρσει, ἔφη, καὶ θυμὸν ἔχε ἀγαθὸν, ὡς ἐκείνων ἀληθῶς ἡξόντων. Νῦν δ' ἴσως τι κώλυμα γέγονε καὶ βράδιον ἢ κατὰ τὰ συγκείμενα ἀφικνοῦνται. Καὶ ἄλλως οὐδ' ἂν παρόντας ἔδειξα, μὴ τὸ πᾶν τοῦ μισθοῦ κομισάμενος· ὥστ' εἰ σπεύδεις τὴν θέαν, πλήρου τὴν ἐπαγγελίαν καὶ εἰς τέλος ἄγε τὴν διήγησιν. Ἐγὼ μὲν, εἶπεν, ἄλλως τ' ὀκνῶ τὸ πρᾶγμα πρὸς ὑπόμνησίν με τῶν λυπούντων ἄγον καὶ σὲ ἀποκναίειν ᾠήθην, ἀδολεσχίᾳ τοσαύτῃ προσχορῆ γεγενημένον. Ἐπεὶ δὲ φιλήκοός τις εἶναί μοι φαίνῃ καὶ καλῶν ἀκουσμάτων ἀκόρεστος, φέρε, ὅθεν ἐξέβην, τὸν λόγον εἰσβάλλωμεν, ἁψάμενοί τε λύχνον πρότερον καὶ τὰ κοιταῖα τοῖς νυχίοις θεοῖς ἐπισπείσαντες ὡς ἂν, τῶν εἰωθότων τετελεσμένων, ἐννυχτερεύειν ἡμῖν ἐπ' ἀδείας τοῖς διηγήμασιν ἐγγίγνοιτο.

Ε'. Ταῦτ' εἶπε καὶ λύχνος θ' ἡμμένος εἰσεφέρετο θεραπαινίδι, τοῦτο τοῦ πρεσβύτου προστάξαντος, καὶ τὴν σπονδὴν ἀπέχεεν, ἄλλους τε τῶν θεῶν, καὶ τὸν Ἑρμῆν ἐπὶ πᾶσιν ἐπικαλούμενος, εὐόνειρόν τ' ᾔτει τὴν νύκτα καὶ φανῆναι αὐτῷ τοὺς φιλτάτους κατὰ γοῦν τὸν ὕπνον ἱκέτευε. Καὶ τούτων τετελεσμένων, Ἐπειδὴ τοίνυν ἔφη, Ὦ Κνήμων, τὸ μνῆμα τοῦ Νεοπτολέμου περιεστοιχίσατο ἡ πομπὴ καὶ τρίτον οἱ ἔφηβοι τὴν ἵππον περιήλασαν, ὠλόλυξαν μὲν αἱ γυναῖκες, ἠλάλαξαν δ' οἱ ἄνδρες, τόθ' ὥσπερ ὑφ' ἑνὶ συνθήματι, βόες, ἄρνες, αἶγες, ἱερεύοντο, καθάπερ μιᾷ χειρὶ πᾶσι τῆς σφαγῆς ἐπενεχθείσης· βωμόν τε παμμεγέθη σχίζαις μυρίαις

altera vero facem accensam. Cumque eo habitu esset, majus tamen ab ipsius oculis lumen quam a face reddebatur. Illi ipsi, Theagenes et Chariclea! exclamavit Cnemon. Ubinam terrarum sunt isti, ostende, dicebat, per deos obtestans Calasiris, conspici eos a Cnemone arbitratus. Ille autem, Videre me, inquit, pater, etiam absentes putabam, adeo illos proprie et quales visos novi, animoque retineo, tua narratio expressit. Haud scio, inquit, an tales videris, quales illo die Græcia et sol est conspicatus, adeo conspicuos, adeo beatos, ut hujus quidem, viri, illius mulieres tacite exoptarent conjugium. Illorum enim conjunctum par immortalitatem esse ducebant; præterquam quod adolescentem indigenæ, virginem autem Thessali magis admirabantur; id quod primum videbant, utrique præcipue suspicientes. Novus enim et inusitatus conspectus facilius quam consuetus potest animum percellere. Sed, o dulcem deceptionem, o suavem opinionem, quomodo me in spem sustulisti, cum te videre carissimos et ostensurum esse exspectarem, Cnemon! Tu vero me omnino decipere videris. Cum enim ipsos jamjam venturos esse et in conspectu futuros initio orationis promiseris, obque istæc præmium a me hanc ipsam de illis narrationem petieris, vespera jam et nocte adventante, nusquam præsentes ostendere potes. Ille autem, Ades animo, inquit et omitte timorem, eo quod sunt revera venturi. Nunc autem fortassis aliquod impedimentum intercessit, quod tardius veniant, quam inter nos convenerat. Alioqui ne præsentes quidem ostenderem, integra mercede prius non reportata. Quamobrem si ad conspectum illorum properas, imple id, quod tu vicissim promisisti et deduc ad finem inchoatam narrationem. Ego, inquit, et alioqui sponte defugio negotium, quod me ad recordationem eorum, ex quibus dolorem capio, ducit et me molestum esse tibi tanta garrulitate satiato existimavi. Ceterum cum tam cupidus audiendi esse mihi videaris et pulchrarum narrationum insatiabilis, age, ad eam partem, a qua sum digressus, aggrediamur, accenso prius lychno et libationibus ante somnum diis nocturnis factis, ut usitatis cærimoniis peractis, pernoctare nobis vacantibus hisce narrationibus tranquille liceat.

V. Hæc dixit, statimque lychnus accensus ab ancilla, senis jussu, inferebatur; et libationem faciebat, cum alios deos, tum præ ceteris Mercurium invocans, ac petebat felicem insomniis noctem et ut sibi apparerent carissimi in somnis supplex orabat. His autem peractis, Postquam igitur inquit, O Cnemon, sepulcrum Neoptolemi pompa circumivit, et tertio ephebi equis sunt circumvecti, ploratum sustulerunt mulieres et viri inconditum clamorem ediderunt. Tum quasi ad unum quoddam signum, boves, arietes, capræ mactabantur, tanquam una manu cæde omnibus illata. Denique ara insigni magnitudine copiose lignis fissis onerata et desuper legitimis omnibus victimis

φορτώσαντες καὶ τὰ νενομισμένα τῶν ἱερείων ἄκρα πάντα ἐπιθέντες, κατάρχειν τῆς σπονδῆς τὸν ἱερέα τοῦ Πυθίου καὶ τὸν βωμὸν ἀνάπτειν ἠξίουν. Ὁ δὲ Χαρικλῆς τὴν μὲν σπονδὴν αὐτῷ προσήκειν ἔλεγε, τὸν δὲ βωμὸν ὁ τῆς θεωρίας ἄρχων ἁπτέτω παρὰ τῆς ζακόρου τὴν δᾷδα κομισάμενος· τοῦτο γὰρ ἔθος ὁ πάτριος γιγνώσκει νόμος. Ταῦτ' εἶπε καὶ ὁ μὲν ἔσπενδε, τὸ πῦρ δὲ Θεαγένης ἐλάμβανεν. Ὅτε, ὦ φίλε Κνήμων, καὶ ὅτι θεῖον ἡ ψυχὴ καὶ συγγενὲς ἄνωθεν τοῖς ἔργοις ἐπιστούμεθα. Ὁμοῦ τε γὰρ ἀλλήλους ἑώρων οἱ νέοι καὶ ἤρων, ὥσπερ τῆς ψυχῆς ἐκ πρώτης ἐντεύξεως τὸ ὅμοιον ἐπιγνούσης καὶ πρὸς τὸ κατ' ἀξίαν οἰκεῖον προσδραμούσης. Πρῶτον μὲν γὰρ ἀθρόον τι καὶ ἐπτοημένον ἔστησαν καὶ τὴν δᾷδα σχολαίτερον ἡ μὲν ἐνεχείριζεν, ὁ δ' ὑπεδέχετο καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενεῖς ἐπὶ πολὺ κατ' ἀλλήλων πήξαντες, ὥσπερ ἤ που γνωρίζοντες ἢ ἰδόντες πρότερον, ταῖς μνήμαις ἀναπεμπάζοντες, εἶτ' ἐμειδίασαν βραχύ τι καὶ κλεπτόμενον καὶ μόνῃ τῇ διαχύσει τοῦ βλέμματος ἐλεγχόμενον· ἔπειτ' ὥσπερ καταιδεσθέντες τὸ γεγονὸς, ἐπυρρίασαν· καὶ αὖθις, τοῦ πάθους οἶμαι καὶ τὴν καρδίαν ἐπιδραμόντος, ὠχρίασαν· καὶ ἁπλῶς, μυρίον εἶδος ἐν ὀλίγῳ [τῷ χρόνῳ] τὰς ὄψεις ἀμφοῖν ἐπεπλανήθη καὶ μεταβολὴ παντοία χροιᾶς τε καὶ βλέμματος, τῆς ψυχῆς τὸν σάλον κατηγοροῦσα. Ταῦτα δὲ τοὺς μὲν πολλοὺς, ὡς εἰκὸς, ἐλάνθανεν, ἄλλον πρὸς ἄλλην χρείαν τε καὶ διάνοιαν ὄντας, ἐλάνθανε δὲ καὶ τὸν Χαρικλέα τὴν πάτριον εὐχὴν καὶ ἐπίκλησιν καταγγέλλοντα. Ἐγὼ δὲ πρὸς μίαν τὴν παρατήρησιν τῶν νέων ἠσχολούμην, ἐξ ἐκείνου, Κνήμων, ἐξ οὗπερ ὁ χρησμὸς ἐπὶ Θεαγένει θυομένῳ κατὰ τὸν νεὼν ᾔδετο, πρὸς ὑπόνοιαν τῶν ἐσομένων ἀπὸ τῶν ὀνομάτων κεκινημένος. Ἀλλ' οὐδ' ἀκριβῶς οὐδὲν ἔτι τῶν ἑξῆς χρησθέντων συνέβαλον.

Ϛʹ. Ἐπεὶ δ' ὀψέ ποτε καὶ ὥσπερ βιαίως τῆς κόρης ἀποσπώμενος ὁ Θεαγένης ὑπέθηκε τὸ λαμπάδιον καὶ τὸν βωμὸν ἀνῆψεν, λέλυτο μὲν ἡ πομπὴ, πρὸς εὐωχίαν τῶν Θετταλῶν τραπέντων, ὁ δ' ἄλλος δῆμος ἐπ' οἶκον τὸν ἴδιον ἕκαστος ἀνεχώρησεν. Ἡ Χαρίκλεια δ' ἐφεστρίδα λευκὴν ἐπιβαλομένη, σὺν ὀλίγοις τοῖς συνήθεσιν ἐπὶ τὴν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ νεὼ καταγωγὴν ὥρμησεν· οὐδὲ γὰρ ᾤκει σὺν τῷ νομιζομένῳ πατρὶ, τῆς ἁγιστείας ἕνεκα παντοίως αὑτὴν χωρίζουσα. Περιεργότερος τοίνυν, ἐξ ὧν ἠκηκόειν τε καὶ ἑωράκειν, γεγονὼς, ἐντυγχάνω τῷ Χαρικλεῖ τοῦτο σπουδάσας. Καὶ ὃς, Εἶδες, ἠρώτα, τὸ ἀγλάϊσμα τοὐμόν τε καὶ Δελφῶν Χαρίκλειαν; Οὐ νῦν πρῶτον, ἔφην, ἀλλὰ καὶ πρότερον πολλάκις [ὁσάκις] δή μοι κατὰ τὸν νεὼν ἐνέτυχεν, οὐχ ὡς ἄν τις ἐκ παρόδου, τοῦτο δὴ τὸ λεγόμενον, ἀλλὰ καὶ συνέθυσεν [οὐκ ὀλιγάκις] καὶ περὶ θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων εἴ τί ποτε διαπορήσειεν, ἠρώτησέ τε καὶ ἔμαθε. Τί οὖν δή σοι τὰ νῦν ἔδοξεν, ὦ'γαθὲ, ἆρά τινα τῇ πομπῇ κόσμον ἤνεγκεν; Εὐφήμησον, εἶπον, ὦ Χαρίκλεις, ὥσπερ καὶ τὴν σελήνην εἰ διαπρέπει τῶν ἄλλων ἀστέρων ἠρώτας. Καὶ μὴν ἐπῄνουν τινὲς, εἶπε,

impositis, ut inciperet libationem sacerdos Apollinis et aram succenderet, petebant. Charicles autem libationem quidem ad se pertinere dicebat, aram autem præfectus sacræ legationis, ab æditua face accepta, succendebat. Hanc enim consuetudinem patria sancit lex. Hoc dixit, atque ipse libabat. Theagenes autem facem accipiebat. Sane, ut statuamus, mi Cnemon, et quod divinum quiddam anima cognatumque superiori naturæ, ex operibus et functionibus ejus cognoscimus. Simul enim se invicem intuebantur, tanquam anima sui simile primo congressu cognoscente et ad cognatum præstantia dignitateque par accurrente. Principio igitur repente, quasi consternati constiterunt: et facem hæc quidem lente tradebat, ille autem recipiebat, uno obtutu in sese defixis oculis, non secus atque hi, qui se alicubi antea noverunt, aut viderunt, alter in alterius memoriam redeuntes. Deinde leniter arriserunt et furtim, ita ut risum diffusio tantum vultus redargueret. Postea tanquam illos facti puderet, rubore sunt suffusi; et rursus, cum affectus, ut arbitror, cor pervasisset, expalluerunt. Denique innumeræ species intra exiguum tempus in illorum vultu vagabantur et mutatio omnis generis, tum coloris, tum oculorum, significans animi commotionem. Hæc latebant vulgum, ut consentaneum est, cum alius in aliam rem et cogitationem animum intendisset. Latebant et Chariclem, consuetam precationem et invocationem recitantem. Ego autem soli observationi juvenum vacabam ab illo inde tempore, a quo de Theagene sacrificante in templo oraculum cecinit, ad suspicandum ea, quæ eventura fuerant, ex nominum conjectura commotus. Sed tamen adhuc nihil exacte de iis, quæ in reliqua parte oraculi prædicta fuerant, conjiciebam.

VI. Ceterum postquam sero aliquando et quasi per vim a virgine avulsus Theagenes, facem subjecit et aram succendit, soluta est tandem pompa, Thessalis convivia ineuntibus. Reliqui autem ex populo in suam quisque domum discesserunt. Chariclea quoque, albo pallio sese operiens, cum paucis familiaribus ad conclave suum, quod erat in ambitu templi, contendit. Neque enim habitabat cum credito patre, vitæ sanctioris causa omnino sese separans. Ego igitur curiosior redditus ex his, quæ audieram et videram, obviam venio Charicli, dedita opera. Ille autem, Vidistine, interrogabat, lumen meum et Delphorum, Charicleam? Non nunc primum, inquiebam, sed et antea sæpius illi occurri in templo, et non tantum e diverticulo, ut dicitur, sed et una mecum sacrificavit et de divinis atque humanis rebus, si quid aliquando ambigebat, me interrogavit et ex me didicit. Quæ igitur tibi visa est in præsentia? Num etiam aliquem ornatum pompæ attulit? Bona verba, inquiebam, Charicle: non secus ac si luna stellis ceteris antecellat, interrogas. Atqui laudabant quidam,

καὶ τὸν Θετταλὸν νεανίσκον. Τὰ δεύτερα, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ τρίτα νέμοντες, τὴν δὲ κορωνίδα τῆς πομπῆς καὶ ὀφθαλμὸν ἀληθῶς τὴν σὴν θυγατέρα γνωρίζοντες. Ἥδετο τούτοις ὁ Χαρικλῆς, (καί μοι ὁ σκοπὸς ἐκ τῶν ἀληθῶν ἠνύετο, θαρσεῖν μοι τὸν ἄνδρα βουλομένῳ παντοίως) καὶ μειδιάσας, Πορεύομαι νῦν ὡς αὐτὴν, ἔλεγεν. εἰ δέ σοι φίλον, συμπορεύθητι καὶ μή τι πρὸς τῆς ὀχλικῆς ἀηδίας ἐπιτέτριπται, συνεπίσκεψαι. Χαίρων μὲν ἐπένευον, ἐνεδεικνύμην δ' ὡς ἀσχολίας ἄλλης προυργιαίτερον τίθεμαι τὸ κατ' αὐτόν.

Ζ'. Ἐπεὶ δὲ παρεγενόμεθα οὗ κατήγετο, καταλαμβάνομεν εἰσελθόντες ἐπὶ τῆς εὐνῆς ἀλύουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ ἔρωτι διαβρόχους. Κἀπειδὴ τὸν πατέρα τὰ εἰωθότα περιεπτύξατο, πυνθανομένῳ τί πεπόνθοι, τῆς κεφαλῆς ἄλγημα διοχλεῖν ἔλεγεν, ἡδέως τ' ἂν ἠρεμεῖν, εἴ τις ἐπιτρέποι. Πρὸς ταῦτα διαταραχθεὶς ὁ Χαρικλῆς, ὑπεξῄει τε τοῦ θαλάμου σὺν ἡμῖν, ἡσυχίαν ταῖς θεραπαίναις ἐπιτάξας, προελθών τε τῆς οἰκίας, Τί ἄρα τοῦτο, ἔλεγεν, ὦ 'γαθὲ Καλάσιρι; τίς ἡ προσπεσοῦσα τῷ θυγατρίῳ μαλακία; Μὴ θαύμαζε, εἶπον, εἰ τοσούτοις ἐμπομπεύσασα δήμοις, ὀφθαλμόν τινα βάσκανον ἐπεσπάσατο. Γελάσας οὖν εἰρωνικὸν, Καὶ σὺ γὰρ, εἶπεν, ὡς ὁ πολὺς ὄχλος, εἶναί τινα βασκανίαν ἐπίστευσας; Εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἀληθῶν, ἔφην· ἔχει γὰρ οὕτως. Ὁ περικεχυμένος ἡμῖν οὗτος ἀὴρ δι' ὀφθαλμῶν τε καὶ ῥινῶν καὶ ἄσθματος καὶ τῶν ἄλλων πόρων εἰς τὰ βάθη διικνούμενος καὶ τῶν ἔξωθεν ποιοτήτων συνεισφερόμενος, οἷος ἂν εἰσρεύσῃ τοιοῦτο καὶ τοῖς δεξαμένοις πάθος ἐγκατέσπειρεν, ὥστ' ὁπότ' ἂν σὺν φθόνῳ τις ἴδοι τὰ καλὰ, τὸ περιέχον τε δυσμενοῦς ποιότητος ἐνέπλησε καὶ τὸ παρ' αὐτοῦ πνεῦμα πικρίας ἀνάμεστον εἰς τὸν πλησίον διερρίπισε. Τὸ δὲ, ἅτε λεπτομερὲς, ἄχρις ἐπ' ὀστέα καὶ μυελοὺς αὐτοὺς εἰσδύεται καὶ νόσος ἐγένετο πολλοῖς ὁ φθόνος, οἰκεῖον ὄνομα, βασκανίαν, ἐπιδεξάμενος. Ἤδη δὲ κἀκεῖνα σκόπησον, ὦ Χαρίκλεις, ὅσοι μὲν ὀφθαλμίας, ὅσοι δὲ τῆς ἐκ λοιμῶν καταστάσεως ἀνεπλήσθησαν, θιγόντες μὲν οὐδαμῶς τῶν καμνόντων, ἀλλ' οὐδ' εὐνῆς, οὐδὲ τραπέζης τῆς αὐτῆς μετασχόντες, ἀέρος δὲ μόνον ταὐτοῦ κοινωνήσαντες. Τεκμηριούτω δέ σοι τὸν λόγον εἴπερ ἄλλο τι καὶ ἡ τῶν ἐρώτων γένεσις, οἷς τὰ δρώμενα τὴν ἀρχὴν δίδωσι καὶ οἷον ὑπήνεμα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ πάθη ταῖς ψυχαῖς εἰστοξεύονται. Καὶ μάλα γ' εἰκότως. Τῶν γὰρ ἐν ἡμῖν πόρων τε καὶ αἰσθήσεων πολυκίνητόν τι καὶ θερμότατον οὖσα ἡ ὄψις δεκτικωτέρα πρὸς τὰς ἀπορροίας γίγνεται, τῷ κατ' αὐτὴν ἐμπύρῳ πνεύματι τὰς μεταβάσεις τῶν ἐρώτων ἐπισπωμένη.

Η'. Εἰ δὲ χρή σοι καὶ παραδείγματος ἕνεκα, λόγον τινὰ φυσικώτερον παραθέσθαι, βίβλοις δ' ἱεραῖς ταῖς περὶ ζῴων ἀνάγραπτον· ὁ χαραδριὸς τοὺς ἰκτεριῶντας ἰᾶται καὶ ὁ τοῦτο πάσχων, εἰ τῷ ὀρνέῳ προσβλέποι, τὸ δὲ φεύγει καὶ ἀποστρέφεται τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπιμῦσαν, οὐ φθονοῦν ὡς οἴονταί τινες, τῆς ὠφελείας, ἀλλ' ὅτι

inquit, et Thessalum adolescentem. Secundas illi tribuentes, immo et tertias, ego inquam. Ceterum coronidem pompæ et oculum revera tuam filiam agnoscebant. Voluptatem inde capiebat Charicles, (mihi vero ex veris ad scopum iter præparabatur, id præcipue cupienti, ut fidenti animo vir esset) et arridens, Eo nunc ad ipsam, dicebat. Quod si tibi placet, eas una et ne forte aliquid molestiæ ceperit ex turbæ tumultu mecum revisas. Gaudens quidem annuebam, verumtamen præ me ferebam alii occupationi anteferre illius negotium.

VII. Postquam autem pervenimus in ejus cubiculum, ingressi deprehendimus eam in lecto languentem, turbatam et oculos amore madentes. Cumque patrem solito more amplexu excepisset, quærenti quid illi accidisset, dolorem capitis sibi molestum esse dixit, libenterque se quieturam, si liceat. Turbatus his Charicles, exiit e thalamo nobiscum una, ancillis, ut tranquilla essent omnia, imperans, et progressus ante ædes, Quid hoc autem est, bone Calasiri? dicebat. Quis languor filiolam invasit? Ne mireris, dixi, si, cum in tanta populi frequentia sese ostentarit, attraxerit invidum aliquem oculum. Subridens igitur ironice, Tu quoque, dixit, vulgi more, fascinationem esse aliquam fortasse credis. Ut aliud quidpiam, quod maxime verum sit, inquam : atque hoc ita existit. Hic aër undiquaque nobis circumfusus, per oculos, nares et anhelitum et alios poros intus penetrans, et una secum exteriores qualitates, quibus imbutus est, inferens, qualis influxerit, talem quoque affectum iis, qui illum exceperunt, inseminat. Quamobrem cum aliquis cum invidia res præclaras est intuitus, simul et circumstantem aërem infesta qualitate implevit et spiritum a se amarulentia plenum in id, quod propinquum est, transmittere solet. Ille autem, ut tenuis et subtilis, usque ad ossa ipsa et medullas penetrat : atque ita plerisque fuit invidia morbi causa, qui proprium nomen fascinationis accepit. Jam autem et illa considera, Charicles, quam multi dolorem oculorum et pestis contagionem hauserint, cum haudquaquam attigissent illis morbis laborantes, immo ne lecti quidem, nec mensæ ejusdem, sed tantum aëris fuissent participes. Argumento tibi sit, si quidquam aliud, tum etiam amorum ortus, quibus objecta visa initium et ansam dant et tanquam subventaneos affectus per oculos in animas adjiciunt. Ac verisimili quidem ratione. Cum enim inter ceteros poros et sensus, qui sunt in nobis, adspectus plurimarum mutationum sit capax et calidissimus, facilius recipit affectiones circumstantes, ferventi spiritu amores, qui transpirant, attrahens.

VIII. Quod si opus est, exempli causa narrationem aliquam tibi ex libris sacris, a naturæ consideratione sumtam, de animalibus proferam. Charadrius ictericis medetur : quæ avis, si istoc morbo laborans aliquis eam conspexerit, fugit et aversatur eum conclusis oculis, non invidentia, ut quidam aiunt, auxilii, sed quod adspiciens ac-

θεώμενος ἕλκειν καὶ μετασπᾶν εἰς αὑτὸν ὥσπερ ῥεῦμα πέφυκε τὸ πάθος· καὶ διὰ τοῦτο ἐκκλίνει καθάπερ τρῶσιν τὴν ὅρασιν. Καὶ ὄφεων δ' ὁ καλούμενος βασιλίσκος, ὅτι καὶ πνεύματι μόνῳ καὶ βλέμματι πᾶν ἀφαυαίνει καὶ λυμαίνεται τὸ ὑποπῖπτον, ἴσως ἀκήκοας. Εἰ δέ τινες καὶ τοὺς φιλτάτους καὶ οἷς εὖνοι τυγχάνουσι καταβασκαίνουσιν, οὐ χρὴ θαυμάζειν. Φύσει γὰρ φθονερῶς ἔχοντες, οὐχ ὃ βούλονται δρῶσιν, ἀλλ' ὃ πεφύκασι.

Θ'. Πρὸς ταῦτα μικρὸν ἐπιστήσας, Τὸ μὲν ἀπόρημα, ἔφη, σοφώτατα καὶ πιστικώτατα διέλυσας. Εἴτε δὲ καὶ αὐτὴ πόθου ποτὲ καὶ ἔρωτος αἴσθοιτο, τότ' ἂν ὑγιαίνειν αὐτὴν, οὐ νοσεῖν ὑπέλαβον. Οἶσθα, ὡς ἐπὶ τοῦτό σε καὶ παρεκάλεσα. Νῦν δ' οὐδὲν δέος [εἰ] μὴ τοῦτο πέπονθεν ἡ μισόλεκτρος καὶ ἀνέραστος, ἀλλὰ βασκανίαν ἔοικε τῷ ὄντι νοσεῖν καὶ δῆλον ὡς καὶ ταύτην διαλῦσαι βουλήσῃ, φίλος τ' ὢν καὶ τὰ πάντα σοφός. Ἐπηγγελλόμην εἴ τι πάσχουσαν αἰσθοίμην εἰς δύναμιν βοηθήσειν.

Ι'. Καὶ περὶ τούτων ἔτι διασκοπουμένοις ἡμῖν, ἐφίσταταί τις ἐσπουδασμένος καὶ Ὦ 'γαθοὶ, φησὶν, ὑμεῖς δ' ὥσπερ ἐπὶ μάχην ἢ πόλεμον ἀλλ' οὐκ εὐωχίαν κληθέντες, οὕτω μέλλετε, ἣν παρασκευάζει μὲν ὁ κάλλιστος Θεαγένης, ἐποπτεύει δ' ὁ μέγιστος ἡρώων Νεοπτόλεμος. Δεῦρ' ἴτε, μηδ' εἰς ἑσπέραν τὸ συμπόσιον παρέλκετε, μόνοι τῶν πάντων ἀπολειπόμενοι. Προκύψας οὖν μοι πρὸς τὸ οὖς ὁ Χαρικλῆς, Οὗτος, ἔφη, τὴν ἀπὸ ξύλου κλῆσιν ἥκει φέρων· ὡς λίαν ἀπροσδιόνυσος καὶ ταῦτα ὑποβεβρεγμένος. Ἀλλ' ἴωμεν, ὡς δέος μὴ καὶ πληγὰς ἡμῖν ἐμφορήσῃ τελευτῶν. Σὺ μὲν παίζεις, ἴωμεν δ' οὖν, ἔφην. Ἐπεὶ δ' ἐπέστημεν, αὐτοῦ πλησίον τὸν Χαρικλέα κατέκλινεν ὁ Θεαγένης. ἔνεμε δ' ἄρα τι κἀμοὶ τιμῆς τοῦ Χαρικλέους ἕνεκα. Τὰ μὲν οὖν ἄλλα τῆς εὐωχίας τί ἂν λέγων ἐνοχλοίην, τοὺς παρθενικοὺς χοροὺς, τὰς αὐλητρίδας, τὴν ἐνόπλιον τῶν ἐφήβων καὶ πυρρίχιον ὄρχησιν, τἄλλα οἷς τὸ πολυτελὲς τῶν ἐδεσμάτων ὁ Θεαγένης διήτησεν, εὐόμιλόν τε καὶ ποτιμώτερον τὸ συμπόσιον ἀπεργαζόμενος; ἀλλ' ἃ δὴ μάλιστα σοί τ' ἀκούειν ἀναγκαῖον, ἐμοί τε λέγειν ἥδιον, ἐκεῖν' ἦν. Ὁ Θεαγένης ἀνεδείκνυτο μὲν ἱλαρὸς εἶναι, καὶ φιλοφρονεῖσθαι τοὺς παρόντας ἐβιάζετο, ἡλίσκετο δὲ πρὸς ἐμοῦ τὴν διάνοιαν ὅποι φέροιτο· νῦν μὲν τὸ ὄμμα ἠνεμωμένος, νῦν δὲ βύθιόν τι καὶ ἀπροφάσιστον ὑποστένων καὶ ἄρτι μὲν κατηφής τε καὶ ὥσπερ ἐπ' ἐννοίας, ἄρτι δ' ἀθρόον ἐπὶ τὸ φαιδρότερον αὑτὸν μεταπλάττων, ὥσπερ ἐν συναισθήσει γιγνόμενος καὶ αὑτὸν ἀνακαλούμενος καὶ πρὸς πᾶσαν μεταβολὴν ῥᾳδίως ὑποφερόμενος. Διάνοια γὰρ ἐρῶντος, ὁμοιόν τι καὶ μεθύοντος, εὔτρεπτόν τε καὶ οὐδεμίαν ἕδραν ἀνεχόμενον, ἅτε τῆς ψυχῆς ἀμφοτέροις ἐφ' ὑγροῦ τοῦ πάθους σαλευούσης. Διὸ καὶ πρὸς μέθην ὁ ἐρῶν καὶ πρὸς τὸ ἐρᾶν ὁ μεθύων ἐπίφορος.

ΙΑ'. Ὡς δὲ καὶ χάσμης ἀδημονούσης ἀνάπλεως ἐφαίνετο, τότε δὴ καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν παρόντων κατάδηλος ἦν οὐχ ὑγιαίνων· ὥστε καὶ τὸν Χαρικλέα, καθ-

cersit et trahit ad sese natura morbum, veluti fluxum quemdam; ea de causa declinat adspectum, tanquam ictum. Et quod serpens, qui basiliscus vocatur, solo afflatu et adspectu obvia quæque exsiccet et inficiat, fortasse audisti. Quod si aliqui et carissimos eosque, quibus bene volunt, fascinant, mirum non est. Cum enim natura sint invidi, non hoc quod volunt sed quod a natura est illis insitum, faciunt.

IX. Ad hæc paululum commoratus, Hanc controversiam, inquit, sapientissime et maxime probabilibus argumentis dissolvisti. Utinam autem etiam ipsa desiderium et amorem aliquando sentiret! tunc equidem illam recte valere, non ægrotare, existimarem. Scis, quod hac etiam in re tuam opem imploraverim. Nunc vero nihil minus metuendum est, quam ne hoc illi acciderit, quæ lectum oderit et amorem aversetur, sed fascinatione revera laborare videtur. Neque mihi dubium est quin et hanc dissolvere velis, pro nostra amicitia et sapientia tua omnibus in rebus singulari. Promittebam, si eam ex aliquo laborare sensissem, me pro virili opem laturum.

X. Cumque adhuc de his deliberaremus, accurrit quidam properans, et, O præclari, inquiebat, vos vero tanquam ad prœlium, aut ad bellum, et non ad convivium vocati, ita cunctamini, cum quidem illud apparet optimus Theagenes, præses autem sit illius maximus heros Neoptolemus. Huc ite, neque ad vesperam convivium protrahite, cum soli ex omnibus absitis. Inclinatus igitur Charicles in aurem mihi: Hic, inquit, adest baculo invitans. Quam importunus, præcipue paululum appotus. Sed eamus, metuendum est enim, ne ad extremum plagas nobis inferat. Tu quidem jocaris, eamus tamen, inquiebam. Postquam autem venimus, prope se ipsum collocavit Chariclem Theagenes. Mihi quoque tribuebat aliquid honoris, Chariclis causa. Jam quid tibi molestus sim, narrans reliqua, quæ in convivio fuerunt, choreas virginum, tibicinas, armatam et pyrrhichiam saltationem epheborum et alia, cum quibus lautos et opiparos cibos Theagenes temperaverat, familiare et magis aptum compotationi convivium efficiens? sed quæ et te audire inprimis necesse est et mihi narrare jucundum, hæc sic accipe. Theagenes præ se ferebat quidem lætitiam et sibi ipsi vim faciebat, ut humaniter ac festive tractare præsentes videretur; ceterum a me deprehendebatur, quorsum animo tenderet, cum jam oculos versaret, jam vehementius et sine ulla causa ingemisceret, nunc tristis esset et veluti cogitabundus, mox vultum hilariorem sumeret, tanquam sibi conscius et se ipsum revocans, denique in omnem mutationem facile delaberetur. Mens enim amantis, perinde atque ebrii, flexibilis est et quæ nulla certa sede manere queat, tanquam animo utrisque in humido affectu fluctuante. Proinde et in ebrietatem amans et in amorem ebrius proclivis est.

XI. Postea vero quam oscitatione mœrenti et anxia plenus apparebat, jam et ceteris, qui aderant præsentes, manifestum erat, quod non recte valeret: ut etiam Charl-

ἑωρακότα ἀλλ' ἢ τὸ ἀνώμαλον, ἡσυχῇ πρός με εἰπεῖν, Καὶ τοῦτον βάσκανος εἶδεν ὀφθαλμός· καὶ ταὐτόν μοι δοκεῖ πεπονθέναι τῇ Χαρικλείᾳ. Ταὐτὸν, ἔφην ἐγὼ, νὴ τὴν Ἶσιν· ὀρθῶς μὲν καὶ οὐκ ἀπεικότως, εἴπερ καὶ ἐν τῇ πομπῇ μετ' ἐκείνην διέπρεπε. Ταῦτα μὲν ἡμεῖς. Ἐπεὶ δὲ τὰς κύλικας ἔδει περιάγεσθαι, προὔπινεν ὁ Θεαγένης καὶ ἄκων ἑκάστῳ φιλοτησίαν. Ὡς δ' εἰς ἐμὲ περιῆλθεν, ἔχω τὴν φιλοφρόνησιν, εἰπόντος, ὑποδεξαμένου δ' οὐδαμῶς, ὀξύ τε καὶ διάπυρον ἐνεῖδεν, ὑπερορᾶσθαι προσδοκήσας. Συνεὶς οὖν ὁ Χαρικλῆς, Οἴνου καὶ ἐδεσμάτων, εἶπε, τῶν ἐμψυχομένων ἀπέχεται. Τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν ἐρομένου, Μεμφίτης ἐστὶν, εἶπεν, Αἰγύπτιος καὶ προφήτης τῆς Ἴσιδος. Ὁ δὲ Θεαγένης ὡς τὸν Αἰγύπτιον καὶ τὸν προφήτην ἤκουσεν, ἡδονῆς τ' ἀθρόον ἐνεπλήσθη καὶ, ὥσπερ οἱ θησαυρῷ τινι προστυχόντες, ὀρθώσας αὑτὸν, ὕδωρ τ' αἰτήσας καὶ προπιὼν, Ὦ σοφώτατε, εἶπεν, ἀλλὰ σύ γε ταύτην δέχου τὴν φιλοτησίαν, ἣν ἀπὸ τῶν ἡδίστων σοι προὔπιον· καὶ φιλίαν ἥδ' ἡμῖν ἡ τράπεζα σπενδέσθω. Ἐσπείσθω, ἔφην, καλὲ Θεάγενες, ἐμοὶ καὶ πάλαι οὖσαν πρὸς σὲ καὶ ὑποδεξάμενος ἔπινον. Καὶ τότε μὲν εἰς ταῦτ' ἔληξε τὸ συμπόσιον καὶ ἀπηλλαττόμεθα ἐπ' οἶκον τὸν ἴδιον ἕκαστος, πολλά με τοῦ Θεαγένους καὶ θερμότερα ἢ κατὰ τὴν προϋπάρχουσαν γνῶσιν κατασπασαμένου. Ἐπεὶ δ' ἦλθον οὗ κατηγόμην, ἄϋπνος τὰ πρῶτα διῆγον ἐπὶ τῆς εὐνῆς, ἄνω τε καὶ κάτω τὴν περὶ τῶν νέων φροντίδα στρέφων καὶ τοῦ χρησμοῦ τὰ τελευταῖα τί ἄρα βούλοιτο ἀνιχνεύων. Ἤδη δὲ μεσούσης τῆς νυκτὸς ὁρῶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Ἄρτεμιν, ὡς ᾤμην, (εἴγ' ᾤμην ἀλλὰ μὴ ἀληθῶς ἑώρων) καὶ ὁ μὲν τὸν Θεαγένην, ἡ δὲ τὴν Χαρίκλειαν ἐνεχείριζεν, ὀνομαστί τέ με προσκαλοῦντες, Ὥρα σοι, ἔλεγον, εἰς τὴν ἐνεγκοῦσαν ἐπανήκειν. Οὕτω γὰρ ὁ μοιρῶν ὑπαγορεύει θεσμός. Αὐτός τ' οὖν ἔξιθι καὶ τούσδ' ὑποδεξάμενος ἄγε συνεμπόρους, ἴσα καὶ παισὶ ποιούμενος καὶ παράπεμπε ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίων ὅποι τε καὶ ὅπως τοῖς θεοῖς φίλον.

ΙΒ'. Ταῦτ' εἰπόντες, οἱ μὲν ἀπεχώρησαν, ὅτι μὴ ὄναρ ἦν ἡ ὄψις ἀλλ' ὕπαρ ἐνδειξάμενοι. Ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἄλλα συνίην ὡς ἑωράκειν, εἰς τίνας δ' ἀνθρώπους ἢ εἰς τίνα γῆν παραπέμπεσθαι τοὺς νέους τοῖς θεοῖς φίλον ἠπόρουν. Καὶ ὁ Κνήμων, Ταῦτα μὲν, ἔφη, ὦ πάτερ, ἐς ὕστερον αὐτός γ' ἐγνωκὼς ἐρεῖς πρὸς ἡμᾶς· ἀλλὰ τίνα δὴ τρόπον ἔφασκες ἐνδεδεῖχθαί σοι τοὺς θεοὺς, ὅτι μὴ ἐνύπνιον ἦλθον ἀλλ' ἐναργῶς ἐφάνησαν; Ὃν τρόπον, εἶπεν, ὦ τέκνον, καὶ ὁ σοφὸς Ὅμηρος αἰνίττεται· οἱ πολλοὶ δὲ τὸ αἴνιγμα παρατρέχουσιν·

Ἴχνια γὰρ μετόπισθεν (ὡς ἐκεῖνός που λέγει) ποδῶν ἠδὲ [κνημάων
Ῥεῖ' ἔγνων ἀπιόντος. Ἀρίγνωτοι τε θεοί περ.

Ἀλλ' ἦ καὶ αὐτὸς ἔοικα τῶν πολλῶν εἶναι καὶ τοῦτ' ἴσως ἐλέγχειν, ὦ Καλάσιρι, βουλόμενος, τῶν ἐπῶν ἐμνημόνευσας, ὧν ἔχω τὴν μὲν ἐπιπολῆς διάνοιαν, ὅτε περ καὶ τὴν λέξιν οἶδα ἐκδιδαχθεὶς, τὴν δὲ συγκατεσπαρμένην αὐτοῖς θεολογίαν ἠγνόηκα.

cles, qui præter varietatem hanc nihil animadverterat, submisse ad me diceret, Et hunc invidus vidit oculus; idemque mihi videtur, quod et Charicleæ, illi accidisse. Idem, inquiebam ego, per Isim, nec injuria, quandoquidem in pompa post illam excellebat. Hæc quidem nos. Ceterum ubi calices circumagi oportuit, propinabat quidem Theagenes cuique vel invitus, benevolentiæ ergo. Ad me autem ut pervenit, cum me accipere ab illo officium benevolentiæ dixissem sed poculum non recepissem, acriter et ardentibus oculis obtuebatur, contemni se existimans. Quod cum intellexisset Charicles : A vino, inquit, et cibis animantium abstinet. Illo autem causam interrogante : Æpyptius est, inquit, Memphites et antistes Isidis. Theagenes igitur, cum Ægyptium me esse et antistitem cognovit, subito ingenti voluptate est affectus et sicuti ii qui in thesaurum aliquem inciderunt sese erigens, aquam poposcit, et, cum propinasset, O sapientissime, inquit, accipe hanc potionem, qua tibi ex iis quæ tibi sunt suavissima propinavi et amicitiæ fœdus inter nos hæc mensa faciat. Faciat, inquam, optime Theagenes, quæ mihi jampridem tecum intercedit, et recipiens bibebam. Ac tunc quidem in hæc desiit convivium et discedebamus in suam quisque domum, cum me Theagenes sæpius et calidis quam pro notitia nostra, amanter et cum osculis complexus esset. Postquam autem veni eo, quo me recipiebam, insomnis primum noctem traducebam in lecto, sursum ac deorsum cogitationem de juvenibus versans et quid vellent extremæ partes oraculi inquirens. Cum autem ad mediam noctem processisset, video Apollinem et Dianam, ut rebar (si quidem rebar et non potius vere videbam) atque ille Theagenem, hæc autem Charicleam mihi tradebat et nomine me compellantes, Tempus est, dicebant, ut in patriam redeas : id enim postulat Parcarum lex. Ipse igitur egredere et hos receptos adjunge tibi comites, in liberorum diligens loco et deduc ex Ægyptia terra, quo et quomodo diis placet.

XII. Hæc cum dixissent, illi quidem discesserunt, data significatione, quod non somnii visio fuisset, sed res ipsa sic se habuisset. Ego vero alia intelligebam, ita quemadmodum videram : ceterum ad quos homines, aut ad quam terram deducendi essent adolescentes, dubitabam. Hæc quidem, inquit, pater, siquidem ipse postea cognovisti, deinceps mihi quoque narrabis. Ceterum quonam modo dicebas, tibi ostensos esse deos, quod non in somnis venerint, sed manifeste apparuerint? Eo modo, inquit, fili, quem sapiens Homerus quasi ænigmate significat : multi autem ænigma prætereunt :

Namque pedum (ut alicubi ille dicit) et crurum simul pone
'Ρεῖ agnovi, remeante. Facile dii agnosci possunt. [vestigia

Atqui ipse videor ex multorum numero esse et hujus me fortasse redarguere volens, Calasiri, horum versuum fecisti mentionem, quorum ego sententiam vulgatam teneo, inde usque ab eo tempore, quo et verba ipsa edoctus sum. Ceterum inspersam illis theologiæ doctrinam ignoravi.

ΙΓ'. Μικρὸν οὖν ἐπιστήσας ὁ Καλάσιρις καὶ τὸν νοῦν πρὸς τὸ μυστικώτερον ἀνακινήσας, Θεοὶ καὶ δαίμονες, εἶπεν, ὦ Κνήμων, ἐπιφοιτῶντές τ' εἰς ἡμᾶς καὶ ἀποφοιτῶντες, εἰς ἄλλο μὲν ζῶον ἐπ' ἐλάχιστον, εἰς ἀνθρώπους δ' ἐπιπλεῖστον αὐτοὺς εἰδοποιοῦσι, τῷ ὁμοίῳ πλέον ἡμᾶς εἰς τὴν φαντασίαν ὑπαγόμενοι. Τοὺς μὲν δὴ βεβήλους κἂν διαλάθοιεν, τὴν δὲ σοφοῦ γνῶσιν οὐκ ἂν διαφύγοιεν, ἀλλὰ τοῖς τ' ὀφθαλμοῖς ἂν γνωσθεῖεν ἀτενὲς διόλου βλέποντες καὶ τὸ βλέφαρον οὔ ποτ' ἐπιμύοντες καὶ τῷ βαδίσματι πλέον, οὐ κατὰ διάστησιν τοῖν ποδοῖν οὐδὲ μετάθεσιν ἀνυομένῳ ἀλλὰ κατά τινα ῥύμην ἀέριον καὶ ὁρμὴν ἀπαραπόδιστον τεμνόντων μᾶλλον τὸ περιέχον ἢ διαπορευομένων. Διὸ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν Αἰγύπτιοι τὼ πόδε ζευγνύντες καὶ ὥσπερ ἑνοῦντες ἱστᾶσιν. Ἃ δὴ καὶ Ὅμηρος εἰδὼς, ἅτε Αἰγύπτιος καὶ τὴν ἱερὰν παίδευσιν ἐκδιδαχθεὶς, συμβολικῶς τοῖς ἔπεσιν ἐναπέθετο, τοῖς δυναμένοις συνιέναι γνωρίζειν καταλιπών· ἐπὶ μὲν τῆς Ἀθηνᾶς, « δεινὼ δέ οἱ ὄσσε φάανθεν » εἰπὼν, ἐπὶ δὲ τοῦ Ποσειδῶνος, τὸ « Ἴχνια γὰρ μετόπισθε ποδῶν ἠδὲ κνημάων Ῥεῖ' ἔγνων ἀπιόντος· » οἷον ῥέοντος ἐν τῇ πορείᾳ. Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ῥεῖ ἀπιόντος καὶ οὐχ ὥς τινες ἠπάτηνται, ῥᾳδίως ἔγνων ὑπολαμβάνοντες.

ΙΔ'. Ταῦτα μὲν, ὦ θειότατε, (με) μεμύηκας, ἔφη ὁ Κνήμων. Αἰγύπτιον δ' Ὅμηρον ἀποκαλοῦντος σοῦ πολλάκις, ὃ τῶν πάντων ἴσως οὐδεὶς ἀκήκοεν εἰς τὴν τήμερον, οὐδ' ἀπιστεῖν ἔχω καὶ σφόδρα θαυμάζων ἱκετεύω, μὴ παραδραμεῖν σε τοῦ λόγου τὴν ἀκρίβειαν. Ὦ Κνήμων, εἰ καὶ ἔξωρον τὸ περὶ τούτων νυνὶ διαλαμβάνειν ἀλλ' ὅμως ἀκούοις ἂν ἐπιτέμνοντος. Ὅμηρος, ὦ φίλος, ὑπ' ἄλλων μὲν ἄλλοθεν ὀνομαζέσθω καὶ πατρὶς ἔστω τῷ σοφῷ πᾶσα πόλις. Ἦν δ' εἰς ἀλήθειαν ἡμεδαπὸς Αἰγύπτιος καὶ πόλις αὐτῷ Θῆβαι αἱ ἑκατόμπυλοι εἰσι κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον· πατὴρ δὲ, τὸ μὲν δοκεῖν προφήτης, τὸ δ' ἀψευδὲς Ἑρμῆς, οὗπερ ἦν ὁ δοκῶν πατὴρ προφήτης· τῇ γὰρ τούτου γαμετῇ τελούσῃ τινὰ πάτριον ἁγιστείαν καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν καθευδούσῃ, συνῆλθεν ὁ δαίμων καὶ ποιεῖ τὸν Ὅμηρον, φέροντά τι τῆς ἀνομοίου μίξεως σύμβολον. Θατέρῳ γὰρ τοῖν μηροῖν αὐτόθεν ἐξ ὠδίνων, πολύ τι μῆκος τριχῶν ἐπεπόλαζεν· ὅθεν παρ' ἄλλοις τε καὶ οὐχ ἥκιστα παρ' Ἕλλησιν ἀλητεύων καὶ τὴν ποίησιν ᾄδων, τοῦ ὀνόματος ἔτυχεν, αὐτὸς μὲν τὸ ἴδιον οὐ λέγων ἀλλ' οὐδὲ πόλιν ἢ γένος ὀνομάζων, τῶν δ' ἐγνωκότων τὸ περὶ τὸ σῶμα πάθος εἰς ὄνομα καταστησάντων. Τί δὲ σκοπῶν, ὦ πάτερ, ἐσιώπα τὴν ἐνεγκοῦσαν; Ἤτοι τὸ φυγὰς εἶναι καταιδούμενος, ἐδιώχθη γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὅτ' ἐξ ἐφήβων εἰς τοὺς ἱερωμένους ἐνεκρίνετο, ἀπὸ τοῦ κηλῖδα φέρειν ἐπὶ τοῦ σώματος, νόθος εἶναι γνωρισθεὶς, ἢ καὶ τοῦτο σοφίᾳ κατεργαζόμενος, κἀκ τοῦ τὴν οὖσαν ἀποκρύπτειν, πᾶσαν αὐτῷ πόλιν πατρίδα μνώμενος.

ΙΕ'. Ταῦτα μὲν εὖ τε καὶ ἀληθῶς μοι λέγειν ἔδοξας, τεκμαιρομένῳ τῆς τε ποιήσεως τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἀνειμένον τε καὶ ἡδονῇ πάσῃ σύγκρατον ὡς Αἰγύπτιον,

XIII. Paululum igitur immoratus Calasiris et mentem ad arcanam significationem eruendam excitans : Dii, inquit, et numina, Cnemon, venientia ad nos et a nobis recedentia, in alia animalia rarissime, in homines autem ut plurimum sese transformant, similitudine magis, ut visum insomnii esse opinemur, nobis imponentes. Quamvis igitur profanos homines latuerint, tamen quin a sapiente cognoscantur effugere non possunt : sed ex oculis notari possunt, cum continuo obtutu intueantur et palpebras nunquam concludant et magis etiam ex incessu, qui non ex dimotione pedum, neque transpositione existit, sed ex quodam impetu aërio et vi expedita, findentium magis auras quam transeuntium. Quamobrem statuas quoque deorum Ægyptii ponunt, conjungentes illis pedes et quasi unientes. Quæ etiam Homerus sciens, ut Ægyptius et doctrina sacra instructus, occulte et involute versibus reddidit, relinquens intelligenda iis, qui possent. De Pallade quidem : *Atque truces illi oculi fulsere.* De Neptuno autem : *Namque pedum et crurum simul pone vestigia ῥεῖ agnovi remeante*, tanquam fluente incessu. Hoc enim est, ῥεῖ remeante; non ut quidam, *perfacile* agnovi, falso putarunt.

XIV. His quidem me, o divinissime, initiasti, inquit Cnemon. Cum vero sæpe Homerum Ægyptium appelles, quod ad hodiernum usque diem nemo audivit, neque credere non possum et vehementer admirans obsecro, ne prætereas hanc partem orationis inexcussam. Etsi alienum est, Cnemon, ab instituto meo, nunc de his disserere, tamen audies breviter. Homerus ab aliis quidem aliunde nominetur et patria sapienti sit urbs quævis viro. Erat autem revera nostras, Ægyptius et urbs illi Thebæ centiportes, ut ex ipso cognoscere licet; pater autem, opinione hominum, antistes, sed verius, Mercurius. Erat illius existimatus pater antistes, eo quod cum ejus uxore celebrante quædam sacra patria et in templo dormiente, coivit deus et Homerum procreavit, ferentem notam incestæ consuetudinis. In altero enim femore inde usque ab ipso partu, ingens longitudo crinium innatabat. Unde cum inter alios tum inter Græcos oberrans et poemata canens, nomen est nactus : ipse quidem nomen proprium non dicens, neque patriam aut genus nominans; ceterum iis, qui sciebant illam corporis affectionem, ut in nomen illi verteretur, perficientibus. Quorsum autem spectans, pater, tacebat patriam? Aut quod pudebat illum exsilii : erat enim pulsus a patre, quando ex ephebis inter consecratos recensebatur, ex eo quod notam ferret in corpore, quæ spurium eum argueret, vel hoc etiam consilio fecit, et dum veram celaret, omnem urbem patriam sibi vindicabat.

XV. Hæc quidem recte et vere dicere mihi visus es, facienti conjecturam ex poemate viri, cum omni voluptate et oblectatione, quasi Ægyptia, temperato, et ex naturæ

καὶ τὸ τῆς φύσεως ὑπερέχον, ὡς οὐκ ἂν οὕτω τοὺς πάντας ὑπερβαλλόμενον, εἰ μή τινος θείας καὶ δαιμονίας ὡς ἀληθῶς μετέσχε καταβολῆς. Ἀλλ' ἐπεὶ τοὺς θεοὺς Ὁμηρικῶς ἐφώρασας, ὦ Καλάσιρι, τίνα τὰ μετὰ ταῦτα εἰπέ μοι. Τοῖς προτέροις, ὦ Κνήμων, ὅμοια· πάλιν ἀγρυπνίαι καὶ βουλεύματα καὶ νυκτῶν φίλαι φροντίδες. Ἔχαιρον, εὑρηκέναι τι τῶν οὐ προσδοκωμένων ἐλπίζων καὶ εἰς τὴν ἐνεγκοῦσαν ἐπανήξειν προσδοκῶν. ἠνιώμην δὲ, ὅτι ὁ Χαρικλῆς στερήσεται τῆς θυγατρὸς ἐννοῶν. Ἠπόρουν ὅτῳ δεήσει τρόπῳ τοὺς νέους συναγαγεῖν καὶ κατασκευάσαι τὴν ἔξοδον συμφρονεῖν. Τὸν δρασμὸν ἠγωνίων ὅπως μὲν λήσομεν, ὅποι δὲ τραπῶμεν καὶ πότερον διὰ γῆς ἢ θαλαττεύοντες καὶ ἁπλῶς κλύδων μέ τις εἶχε φροντισμάτων, ἄϋπνός τε τὸ λειπόμενον ἐταλαιπώρουν τῆς νυκτός.

ΙϚ'. Οὔπω δ' ἡμέρας ἀκριβῶς ὑποφαινούσης, ἐψόφει θ' ἡ μέταυλος καί τινος ᾐσθόμην καλοῦντος παιδίου. Ἐρομένου δὲ τοῦ ὑπηρέτου τίς ὁ κόπτων τὴν θύραν, καὶ κατὰ ποίαν τὴν χρείαν, Ἀπάγγελλε, εἶπεν ὁ καλῶν, ὅτι Θεαγένης ὁ Θετταλός. Ἥσθην ἀπαγγελθέντα μοι τὸν νεανίαν καὶ εἰσκαλεῖν ἐκέλευον, ἐνδιδόναι μοι ταὐτόματον ἀρχὴν τῶν ἐν χερσὶ βουλῶν ἡγησάμενος· ἐτεκμαιρόμην γὰρ ὅτι με παρὰ τὸ συμπόσιον Αἰγύπτιον καὶ προφήτην ἀκηκοὼς, ἥκει συνεργὸν πρὸς τὸν ἔρωτα ληψόμενος, πάσχων, οἶμαι, τὸ τῶν πολλῶν πάθος, οἳ τὴν Αἰγυπτίων σοφίαν, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἠπάτηνται, κακῶς εἰδότες. Ἡ μὲν γάρ τις ἐστὶ δημώδης, καὶ, ὡς ἄν τις εἴποι, χαμαὶ ἐρχομένη, εἰδώλων θεράπαινα καὶ περὶ σώματα νεκρῶν εἱλουμένη, βοτάναις προστετηκυῖα καὶ ἐπῳδαῖς ἐπανέχουσα, πρὸς οὐδὲν ἀγαθὸν τέλος οὔτε αὐτὴ προϊοῦσα, οὔτε τοὺς χρωμένους φέρουσα ἀλλ' αὐτὴ τὰ περὶ αὑτὴν ταπολλὰ πταίουσα, λυπρὰ δέ τινα καὶ γλίσχρα ἔστιν ὅτε κατορθοῦσα, φαντασίας τῶν μὴ ὄντων ὡς ὄντων καὶ ἀποτυχίας τῶν ἐλπιζομένων, πράξεων ἀθεμίτων εὑρέτις καὶ ἡδονῶν ἀκολάστων ὑπηρέτις. Ἡ δ' ἑτέρα, τέκνον, ἡ ἀληθῶς σοφία, ἧς αὕτη παρωνύμως ἐνοθεύθη, ἣν ἱερεῖς καὶ προφητικὸν γένος ἐκ νέων ἀσκοῦμεν, ἄνω πρὸς τὰ οὐράνια βλέπει, θεῶν συνόμιλος καὶ φύσεως κρειττόνων μέτοχος, ἄστρων κίνησιν ἐρευνῶσα καὶ μελλόντων πρόγνωσιν κερδαίνουσα· τῶν μὲν γηΐνων τούτων κακῶν ἀποστατοῦσα, πάντα δὲ πρὸς τὸ καλὸν καὶ τὸ ὠφέλιμον ἀνθρώποις ἐπιτηδεύουσα, δι' ἣν κἀγὼ τῆς ἐνεγκούσης εἰς καιρὸν ἐξέστην, εἴ πῃ καθὼς καὶ πρότερόν σοι διῆλθον τὰ προρρηθέντα μοι παρ' αὐτῆς καὶ τὸν τῶν ἐμῶν παίδων κατ' ἀλλήλων πόλεμον περιγράψαιμι. Ταῦτα μὲν οὖν θεοῖς τε τοῖς ἄλλοις καὶ μοίραις ἐπιτετράφθω οἳ τοῦ ποιεῖν τε καὶ μὴ τὸ κράτος ἔχουσιν, οἳ καὶ τὴν φυγήν μοι τὴν ἐκ τῆς ἐνεγκούσης οὐ διὰ ταῦτα πλέον ὡς ἔοικεν ἢ τὴν Χαρικλείας εὕρεσιν ἐπέβαλον. Καὶ τοῦτο μὲν ὅπως, εἴσῃ τοῖς ἑξῆς.

ΙΖ'. Τὸν δὲ Θεαγένην ἐπειδήπερ εἰσῆλθεν ἀσπασάμενον ἀμειψάμενος, ἐμαυτοῦ τε πλησίον ἐπὶ τῆς εὐνῆς ἐκάθιζον καὶ Τί χρέος ὄρθριόν σε ἄγει παρ' ἡμᾶς ἡρῶ-

excellentia: quæ certe ita omnes non superaret, nisi e divinis quibusdam revera fundamentis exstitisset. Sed postquam deos Homerice deprehendisti, Calasiri, quid deinceps sit consecutum, mihi expone. Prioribus, Cnemon, similia, rursus insomnia et deliberationes, et amicæ nocti cogitationes. Gaudebam, aliquid me eorum, quæ non cogitabam, invenisse sperans et reditum in patriam exspectans: excruciabar autem, fore, ut Charicles filia privaretur, cogitans. Dubitabam, qua ratione juvenes essent una abducendi et quo modo discessum adornarem. De fuga eram sollicitus, quo modo illam clam capessere et quo dirigere deberemus; et utrum terra, an mari: denique procella quædam cogitationum me obruebat et insomne reliquum traducebam noctis.

XVI. Necdum exacte dies illuxerat, perstrepebat ostium atrii et sensi quemdam puerum vocantem. Interrogante autem famulo, quis pulsaret fores et quam ob causam, dixit is qui vocabat, quod Theagenes Thessalus adesset. Delectatus sum nuntio de adolescente, et vocari intro jubebam; offerri mihi ultro initium consilii capiendi, quod præ manibus habebam, existimans. Conjectabar enim, quod cum me in symposio Ægyptium et antistitem esse audisset, veniret adjutorem sibi in amore assumturus, ita, ut plerique, sicuti existimo, animo affectus, qui Ægyptiorum sapientiam unam et eandem esse existimant, haud recte judicantes. Est enim quædam vulgata et ut ita dicam humi serpens, quæ simulacrorum ministra est et circa mortuorum corpora volvitur, herbis intabescens et incantationibus dedita, neque ad ullum bonum finem perveniens, neque hos qui illa utuntur deducens, sed in multis etiam ipsa suis rationibus offendens, tristia vero quædam et sordida interdum præstans, nimirum visiones eorum quæ non sunt tanquam essent et frustrationes speratarum actionum, flagitiorum inventrix et profusarum voluptatum ministra. Altera vero, fili, quæ revera sapientia est et a qua illa adulterina degeneravit, quam nos sacerdotes et antistitum genus ab ineunte ætate excolimus, supra res cœlestes contemplatur, deorum convictrix et naturæ præstantioris particeps, astrorum motus scrutans et futurorum præscientiam inde acquirens; ab his quidem terrenis malis remota, omnia vero ad honestatem et utilitatem hominum instituens. Propter quam et ego patria cessi ad tempus, si quo modo, quæ tibi antea narravi, mihi ab ipsa prædicta et bellum filiorum meorum inter sese possem evitare. Sed hæc cum diis aliis, tum Parcis permissa sunto, in quorum, ut hæc faciant, aut non, potestate situm est, qui etiam mihi exsilium non magis propter hæc, ut videtur, quam propter Chariclеæ inventionem, imposuerunt. Id autem quomodo evenerit, ex iis quæ sequentur cognosces.

XVII. Ceterum Theagenem, postquam ingressus est, et salutavit, resalutatum prope me in lecto collocabam, et quæ necessitas tam mane te ad me adducit, interrogabam. Ille

των. Ὁ δὲ τὸ πρόσωπον ἐπιπολὺ καταψήσας, Ἀγωνιῶ μέν, ἔφη, περὶ τοῦ παντός, ἐρυθριῶ δ' ἐκφαίνειν· καὶ ἐσιώπησεν. Ἔγνων οὖν καιρὸν εἶναι τερατεύεσθαι πρὸς αὐτὸν καὶ μαντεύεσθαι δῆθεν, ἅπερ ἐγίγνωσκον. ἱλαρώτερον οὖν αὐτῷ προσβλέψας, Εἰ καὶ αὐτὸς λέγειν ὀκνεῖς, ἔφην, ἀλλὰ τῇ γ' ἡμετέρᾳ σοφίᾳ καὶ θεοῖς οὐδὲν ἄγνωστον. Καὶ ἐπιστήσας ὀλίγον καὶ ψήφους τινὰς οὐδὲν καταριθμούσας ἐπὶ δακτύλων συνθείς, τήν τε κόμην διασείσας καὶ τοὺς κατόχους μιμούμενος, Ἐρᾷς, εἶπον, ὦ τέκνον. Ἀνήλατο πρὸς τὴν μαντείαν. Ὡς δ' ὅτι καὶ Χαρικλείας προσέθηκα, τοῦτ' ἐκεῖνο θεοκλυτεῖν με νομίσας μικροῦ μὲν καὶ προσεκύνει πεσών, ἐμοῦ δ' ἐπέχοντος, ἐφίλει πολλὰ τὴν κεφαλὴν προσελθών, τοῖς τε θεοῖς ὡμολόγει χάριν, οὐχ ἐσφαλμένος, ὡς ἔλεγεν, ὧν προσεδόκησε, σωτῆρά τέ με γενέσθαι παρεκάλει· μὴ γὰρ ἂν περισωθῆναι, βοηθείας καὶ ταύτης ταχείας ἀποτυχόντα· τοσοῦτον αὐτῷ τὸ κακὸν ἐνσκῆψαι καὶ οὕτως ὑπὸ τοῦ πόθου φλέγεσθαι, πρῶτον καὶ ταῦτα πειρώμενον ἔρωτος. Ὁμιλίας γὰρ ἔτι γυναικὸς ἀπείρατος εἶναι διετείνετο, πολλὰ διομνύμενος· ἀεὶ γὰρ διαπτῦσαι πάσης καὶ γάμον αὐτὸν καὶ ἔρωτας, εἴ τινος ἀκούσειεν, ἕως τὸ Χαρικλείας αὐτὸν ἤλεγξε κάλλος ὅτι μὴ φύσει καρτερικὸς ἦν, ἀλλ' ἀξιεράστου γυναικὸς εἰς τὴν παρελθοῦσαν ἀθέατος. Καὶ ταῦτα λέγων ἐδάκρυεν, ὥσπερ ὅτι πρὸς βίαν ἥττηται κόρης ἐνδεικνύμενος. Ἀνελάμβανον οὖν αὐτὸν καὶ Θάρσει, ἔλεγον, ἐπειδήπερ ἅπαξ καταπέφευγας ἐφ' ἡμᾶς. Οὐχ οὕτως ἐκείνη κρείττων ἔσται τῆς ἡμετέρας σοφίας. Ἔστι μὲν αὐστηροτέρα καὶ κατενεχθῆναι πρὸς ἔρωτα δύσμαχος, Ἀφροδίτην καὶ γάμον ἀτιμάζουσα καὶ μέχρις ὀνόματος· ἀλλὰ διὰ σὲ πάντα κινητέον· τέχνη καὶ φύσιν οἶδε βιάζεσθαι. Μόνον εὔθυμον εἶναι καὶ ὑφηγουμένῳ τὰ δέοντα πείθεσθαι πράττειν. Ἐπηγγείλατο ἅπαντα ποιήσειν, ὡς ἂν ἐγὼ προστάττω, κἂν εἰ ξιφῶν ἐπιβαίνειν κελεύοιμι.

ΙΗ΄. Λιπαροῦντος δὴ περὶ τούτων καὶ μισθὸν ἅπασαν ὑπισχνουμένου τὴν οὐσίαν, ἥκων τις παρὰ τοῦ Χαρικλέους, Δεῖταί σου Χαρικλῆς, ἔλεγεν, ἀφικέσθαι παρ' αὐτόν· ἔστι δὲ πλησίον ἐνταῦθ' ἐν τῷ Ἀπολλωνίῳ καὶ ὕμνον ἀποθύει τῷ θεῷ, τεταραγμένος τι κατὰ τοὺς ὕπνους. Ἐξανίσταμαι παραχρῆμα καὶ τὸν Θεαγένην ἀποπέμψας ἐπὶ τὸν νεὼν ἀφικόμενος, ἐπὶ θώκου τινὸς καταλαμβάνω τὸν Χαρικλέα καθήμενον, ἄγαν περίλυπον καὶ συνεχῶς ὑποστένοντα. Προσελθὼν οὖν, Τί σύννους καὶ σκυθρωπὸς εἶ, ἠρώτων. Ὁ δέ, Τί γὰρ οὐ μέλλω, φησίν, ὀνειράτων τέ με διαταραξάντων καὶ τῆς θυγατρός, ὡς ἐπυθόμην, ἀηδέστερον διατεθείσης καὶ τὴν νύκτα πᾶσαν ἄυπνον διαγαγούσης; ἐμὲ δὲ λυπεῖ μὲν καὶ ἄλλως οὐχ ὑγιαίνουσα, πλέον δ' ὅτι τῆς κυρίας τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν ἑξῆς ἐνεστηκυίας, εἰς ἣν τοῖς ὁπλίταις δρομεῦσι δᾷδας ἀναφαίνειν καὶ βραβεύειν τὴν ζάκορον νόμιμον, δυοῖν θάτερον ἀνάγκη ἢ ταύτην ἀπολειπομένην λυμαίνεσθαι τὸ πάτριον, ἢ καὶ ἄκουσαν ἀφικνουμένην, ἐπιτρίβεσθαι χαλεπώτερον. Ὥστ' εἰ

autem cum diu demulsisset faciem, Anxius sum, inquit, de summa rerum: erubesco autem aperire, et conticuit. Animadverti igitur, tempus esse mentiendi apud ipsum et divinandi ea quæ sciebam. Itaque hilarius eum contuitus, Etiamsi ipse dicere cuncteris, inquam, tamen sapientiæ nostræ et diis nihil est ignotum. Et, cum paululum me erexissem et calculos quosdam nihil numerantes in digitis composuissem, et comam quassissem, afflatos vi numinis imitans, Amas, dixi, o fili. Exsiluit ad illud vaticinium. Postea vero quam et Charicleam addidi, jam tum id me divinitus cognovisse existimans, parum aberat, quin procumbens adoraret. At cum inhiberem, osculabatur sæpe caput accedens, et diis agebat gratias, quod spe sua lapsus non esset, utque illi servator essem precabatur: neque enim se superstitem esse posse, si auxilio, atque hoc ipso celeri destitueretur. Tantum malum se invasisse, atque ita flammis affectus uri, præcipue tum primum amorem sentientem. Consuetudinis enim muliebris expertem se esse dicebat, multis modis jurans: semperque respuisse et conjugia ipsa et amores, si alicujus audisset, quoad illum Charicleæ forma convicisset, quod non naturali abstinentia et robore fuisset præditus, sed usque ad illum diem mulierem amore dignam non vidisset. Et hæc dicens lacrimabat, veluti invitum et per vim a virgine se victum esse declarans. Erigebam illum et consolabar et, Esto fidenti animo, dicebam, cum semel ad nos confugeris: non enim erit illa nostra sapientia fortior. Est quidem austerior et difficulter in amorem delabi potest, Venerem et conjugium exosa, vel si nomines tantum. Sed propter te omnia movenda sunt. Ars et naturam frangere potest: tantum confidentem esse oportet et imperanti necessaria parere. Promisit se omnia facturum, sicut ego imperassem, si vel juberem eum ire per gladios.

XVIII. Ita illo obsecrante atque obtestante et præmium omnes suas facultates mihi pollicente, veniens quidam a Caricle, Petit a te Charicles, dicebat, ut ad se venias. Est autem hic prope in templo Apollinis et hymno deum placat, propterea quod turbatus est nescio quomodo in somnis. Consurgo subito et Theagene ablegato in templum perveniens, deprehendo Chariclem sedentem in sella, admodum tristem et continue ingemiscentem. Accedens igitur, Quid ita tristis es et mœrens, interrogabam. Ille autem: Cur enim non debeam esse, cum et insomnia me turbaverint et filia mea, sicuti audivi, ægra sit et totam noctem insomnem duxerit? me vero cum alioqui dolore afficiat illius adversa valetudo, tum præcipue, quod cum sequens sit certamini destinatus dies, quo armatis cursoribus æditituam facem sustollere et præesse legitimum est, alterum ex duobus evenire necesse sit, ut aut absens pervertat ac destruat morem usitatum, aut vel invita veniens gravius etiam affligatur Quamobrem, si quidem prius fieri non potuit, nunc saltem

καὶ μὴ πρότερον ἀλλὰ νῦν γ' ἐπαρκῶν καί τινα προσάγων ἴασιν, δικαίως μὲν ἂν πρὸς ἡμᾶς καὶ φιλίαν τὴν ἡμετέραν, εὐσεβῶς δὲ πρὸς τὸ θεῖον ποιοίης. Οἶδα ὡς οὐδὲν ἐργῶδες βουλομένῳ σοι τὸ πρᾶγμα, βασκανίαν, ὡς αὐτὸς ἔφης, ἰάσασθαι· προφήταις μὲν γὰρ καὶ τὰ μέγιστα κατορθοῦν οὐκ ἀδύνατον. Ὡμολόγουν ἠμεληκέναι, σοφιστεύων καὶ πρὸς ἐκεῖνον καὶ τὴν παροῦσαν ἐνδοῦναι παρεκάλουν, ἔχειν γάρ τι συνθεῖναι πρὸς τὴν ἴασιν. Τὸ δὲ νυνὶ παρὰ τὴν κόρην ἴωμεν, ἔφην, ἐπισκεψόμενοί τ' ἀκριβέστερον καὶ παραμυθησόμενοι πρὸς ὅσον δυνατόν. Ἅμα δέ, ὦ Χαρίκλεις, βούλομαί σε καὶ λόγους τινὰς ὑπὲρ ἐμοῦ κινῆσαι πρὸς τὴν παῖδα καὶ γνωριμώτερον ἀποφῆναι παρακαταθέμενον, ὅπως ἂν οἰκειότερον ἔχουσα πρός με θαρραλεώτερον ἰώμενον προσίηται. Γιγνέσθω ταῦτα, ἔφη, καὶ ἀπίωμεν.

ΙΘʹ. Ἐπειδὴ οὖν ἐπέστημεν τῇ Χαρικλείᾳ τὰ μὲν πολλὰ τί ἄν τις λέγοι. Δεδούλωτο μὲν γὰρ ὁλοσχερῶς τῷ πάθει καὶ τὴν παρειὰν ἤδη τὸ ἄνθος ἔφευγε καὶ τὸ φλέγον τοῦ βλέμματος καθάπερ ὕδασιν ἐῴκει τοῖς δάκρυσιν ἀποσβεννυμένῳ. Κατέστελλε δ' οὖν ὅμως αὑτήν, ἐπειδήπερ ἡμᾶς ἐθεάσατο καὶ πρὸς τὸ σύνηθες βλέμμα καὶ φθέγμα παντοίως ἐπανάγειν ἐβιάζετο. Περιβαλὼν δ' αὐτὴν ὁ Χαρικλῆς καὶ μυρία καταφιλήσας καὶ θεραπείας οὐδὲν ἀπολιπών, Ὦ θυγάτριον, ὦ τέκνον, ἔλεγεν, ἐμὲ τὸν πατέρα κρύπτεις ὃ πάσχεις; καὶ βασκανίαν ὑποστᾶσα σιωπᾷς ὥσπερ ἀδικοῦσα καὶ οὐκ ἠδικημένη παρὰ τῶν κακῶς ἰδόντων σε ὀφθαλμῶν; Ἀλλὰ θάρσει. Παρακέκληται Καλάσιρις ὁ σοφός, ἴασιν τινά σοι πορίσασθαι. Δυνατὸς δ' ἀνήρ, ἄριστος [ὢν] εἴπερ τις ἄλλος τὴν θείαν τέχνην, ἅτε προφητικὸς τὸν βίον καὶ ἱεροῖς ἐκ παίδων ἀνακείμενος καὶ τὸ μεῖζον εἰς προσθήκην ἡμῖν ἐς τὰ μάλιστα φίλος. Ὥστ' εἰκότα ἂν ποιοίης, εἰ προσδέχοιό τ' ἀκωλύτως, ἐπᾴδειν τ' ἢ καὶ ἄλλως ἴασθαι βουλομένῳ σαυτὴν παρέχοις, οὐδ' ἄλλως οὖσα πρὸς τὸ λόγιον γένος ἀπρόσμικτος. Ἐσιώπα μέν, ἐπένευσε δ' οὖν ἡ Χαρίκλεια, καθάπερ ἀσμένη τὴν ἀπ' ἐμοῦ συμβουλὴν προσιεμένη. Καὶ τότε μὲν ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάγημεν, ὑπομνήσαντός με τοῦ Χαρικλέους καὶ ὧν πρότερον παρεκάλεσεν ἐπιμεληθῆναι καὶ φροντίζειν, εἴ πῃ τῇ Χαρικλείᾳ δυναίμην ἔφεσίν τινα γάμων καὶ ἀνδρῶν ἐμποιῆσαι. Ἀπέπεμπον οὖν εὔθυμον, οὐκ εἰς μακρὰν ἀνυσθήσεσθαι αὐτῷ τὴν βούλησιν ἐπαγγειλάμενος

opem illi ferens et adhibens medicamentum aliquod, officium justum erga nos amicitiamque nostram, conjunctum cum pietate erga deum, feceris. Scio, quod minime sit tibi difficile, si modo volueris, fascinationem, ut ipse ais, curare. Antistites enim vel maxima præstare possunt. Fatebar me neglexisse, illi quoque fucum faciens et ut mihi spatium præsentis diei concederet postulabam, quod essem aliquid compositurus in usum medicamenti. Nunc autem ad virginem eamus, inquam, diligentius consideraturi et quoad fieri potest eam consolaturi. Simul vero, Charicles, velim te de me verba aliqua facere apud puellam et me commendatum illi notiorem efficere, ut mihi reddita familiarior, confidentius quoque sanantem admittat. Sit ita, inquit, et abeamus.

XIX. Postquam autem venimus ad Charicleam, multa quidem quid attinet dicere? Succubuerat enim prorsus affectui et ex genis flos jam fugerat et ardor vultus lacrimis tanquam aqua restinctus esse videbatur : tamen sese componebat cum nos vidisset et consuetum vultus habitum omnibus modis revocare conabatur. Complexus autem eam Charicles et multum dissuaviatus et nihil blanditiarum omittens, O filiola, o nata, dicebat, mene patrem celas, ex quo labores? et cum fascinata sis, taces, quasi injuria affeceris et non affecta sis ab oculis, qui te male adspexerunt? Sed bono sis animo. Oratus est enim a me Calasiris hic sapiens, ut tibi sanationis aliquam rationem inveniat : potest autem id præstare, excellit enim, si quisquam alius, in arte divina, tanquam genere vitæ antistes et quod majus est nobis in primis amicus. Quare merito feceris, si illum admiseris absque ullo impedimento, sive incantatione uti, sive alio modo sanare volenti, te ipsam tradens, cum alioqui a sapientum consuetudine non abhorreas. Tacebat quidem, annuebat tamen Chariclea, tanquam libenter consilium de me datum admittens. Et tunc, hisce constitutis, discessimus, reducente mihi in memoriam Charicle, ut ea quæ a me petiisset curarem et cogitarem, quomodo in Chariclea cupiditatem aliquam conjugii et virorum excitarem. Deducebam igitur lætum, cum illius voluntati brevi satisfactum iri promisissem.

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

Τῇ δὲ ὑστεραίᾳ, ὁ μὲν Πυθίων ἀγὼν ἔληγεν, ὁ δὲ τῶν νέων ἐπήκμαζεν, ἀγωνοθετοῦντος, οἶμαι, καὶ βραβεύοντος Ἔρωτος καὶ δι' ἀθλητῶν δύο τούτων οὓς ἐζεύξατο, μέγιστον ἀγώνων τὸν ἴδιον ἀποφῆναι φιλονεικήσαντος. Γίγνεται γάρ τι τοιοῦτον. Ἐθεώρει μὲν ἡ Ἑλλὰς, ἠθλοθέτουν δ' οἱ Ἀμφικτύονες. Ἐπειδὴ τοίνυν τἄλλα μεγαλοπρεπῶς τετέλεστο, δρόμων ἅμιλλαι καὶ πάλης συμπλοκαὶ καὶ πυγμῆς χειρονομία, τέλος ὁ μὲν κήρυξ, Ἄνδρες ὁπλῖται παριόντων, ἀνεβόησεν. Ἡ ζάκορος δὲ, ἡ Χαρίκλεια, κατ' ἄκρον τὸ στάδιον ἀθρόον ἐξέλαμψεν, ἀφιγμένη καὶ ἄκουσα διὰ τὸ πάτριον, ἢ πλέον, ἐμοὶ δοκεῖν, ὄψεσθαί που τὸν Θεαγένην ἐλπίζουσα, τῇ λαιᾷ μὲν ἡμμένον πυρφοροῦσα λαμπάδιον, θατέρᾳ δὲ φοίνικος ἔρνος προβεβλημένη. Καὶ φανεῖσα πᾶν μὲν τὸ θέατρον ἐφ' αὑτὴν ἐπέστρεψεν. Ἔφθη δὲ τάχ' οὐδεὶς τὸν Θεαγένους ὀφθαλμόν· ὀξὺς γὰρ ὁ ἐρῶν ἰδεῖν τὸ ποθούμενον. Ἐκεῖνος δ' ἄρα καὶ προακηκοὼς τὸ ἐσόμενον, πρὸς μίαν τὸν νοῦν ἠσχόλει τὴν παρατήρησιν· ὥστε οὐδὲ σιωπᾶν ἐκαρτέρησεν ἀλλ' ἠρέμα πρός με, καθῆστο δέ μου πλησίον ἐξεπίτηδες, Αὕτη ἐκείνη, ἔφη, Χαρίκλεια. Καὶ τὸν μὲν ἠρεμεῖν ἐπέταττον.

Β'. Πρὸς δὲ τὴν κλῆσιν τοῦ κήρυκος, παρῄει τις εὐσταλῶς ὡπλισμένος, μέγα τε φρονῶν καὶ μόνος ἐπίδοξος ὡς ἐδόκει καὶ πολλοὺς ἤδη πρότερον ἀγῶνας ἀναδησάμενος, τότε δὲ τὸν ἀνταγωνιούμενον οὐκ ἔχων, οὐδενὸς οἶμαι θαρρήσαντος τὴν ἅμιλλαν. Ἀπέπεμπον οὖν αὐτὸν οἱ Ἀμφικτύονες. Οὐ γὰρ ἐπιτρέπειν τὸν νόμον οὐκ ἀγωνισαμένῳ στέφανον ἀποκληροῦν. Ὁ δὲ καλεῖσθαι τὸν βουλόμενον ὑπὸ τοῦ κήρυκος εἰς τὴν ἀγωνίαν ἠξίου. Ἐπέταττον οἱ ἀθλοθέται καὶ ἀνεῖπεν ὁ κήρυξ ἥκειν τὸν ἐπελευσόμενον. Ὁ δὲ Θεαγένης, Οὗτος ἐμὲ καλεῖ, πρός με ἔφησεν. Ἐμοῦ δὲ, Πῶς τοῦτο λέγεις, εἰπόντος· Οὕτως, εἶπεν, ὡς ἔσται, ὦ πάτερ· οὐ γάρ τις ἐμοῦ παρόντος καὶ ὁρῶντος, ἕτερος ἐκ τῶν Χαρικλείας χειρῶν τὸ νικητήριον ἀποίσεται. Τὴν δ' ἀποτυχίαν, ἔφην, καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἀδοξίαν οὐδαμοῦ τίθεσαι; Καὶ τίς, εἶπεν, οὕτως ἰδεῖν καὶ πλησιάσαι Χαρικλείᾳ μανικῶς ἐσπούδακεν, ὥστε με παραδραμεῖν; τίνα δ' οὕτως ἡ ὄψις ἐκείνης τάχα καὶ πτερῶσαι δύναται καὶ μετάρσιον ἐπισπάσασθαι; Οὐκ οἶσθα ὅτι καὶ τὸν Ἔρωτα πτεροῦσιν οἱ γράφοντες, τὸ εὐκίνητον τῶν ὑπ' αὐτοῦ κεκρατημένων αἰνιττόμενοι; Εἰ δέ τι δεῖ καὶ κόμπου προσεῖναι τοῖς εἰρημένοις, οὐδεὶς ἐς τὴν τήμερον ποσί με παρελθὼν ἐσεμνύνατο.

Γ'. Ταῦτ' εἶπε καὶ ἀνήλατο. Παρελθών τ' εἰς μέσους, τό τ' ὄνομα προσήγγελλε καὶ τὸ ἔθνος ἐδήλου καὶ τοῦ δρόμου τὴν χώραν ἐκληροῦτο καὶ τὴν πανοπλίαν ἐνδὺς ἐφειστήκει τῇ βαλβῖδι τὸν δρόμον ἀσθμαίνων καὶ τὸ παρὰ τῆς σάλπιγγος ἐνδόσιμον ἄκων καὶ μόγις ἀναμένων· σεμνόν τι θέαμα καὶ περίβλεπτον καὶ οἷον Ὅμηρος τὸν Ἀχιλλέα τὴν ἐπὶ Σκαμάνδρῳ

LIBER QUARTUS.

Postridie vero Pythius quidem agon desinebat, juvenilis autem fervebat, arbitro, ut existimo, et præside Cupidine et per hos duos athletas, quos conjunxerat, maximum certaminum suum ostendere contendente. Accidit enim tale quiddam. Spectabat Græcia, judices autem erant Amphictyones. Postquam igitur alia magnifice peracta sunt, cursus certamina, luctæ consertiones, cæstuum pugnæ, ad extremum præco, Armati prodeant, proclamavit et æditua Chariclea in extremitate stadii statim resplenduit. Venerat enim, quamvis invita, propter morem patrium, vel magis, mea quidem sententia, se visuram alicubi Theagenem sperans, sinistra ferens accensam facem, altera autem ramum palmæ prætendens: et cum comparuisset continuo totum spectantium consessum ad sese convertit. Vel sic tamen nemo Theagenis oculos prævertit. Velox est enim amans ad videndum id, cujus desiderio tenetur. Atqui ille insuper cum audisset antea id, quod erat futurum, in eam solam observationem animo vacabat. Quapropter ne tacere quidem potuit, sed submisse ad me, (sedebat autem proximus mihi dedita opera) Illa ipsa, inquit, Chariclea est. Et hunc quidem quiescere jubebam.

II. Ad edictum autem præconis veniebat quidam eximie armis exornatus et magnos spiritus gerens, solusque inter ceteros clarus, ut putabat, qui in multis jam antea certaminibus coronatus fuerat, tunc autem concertatorem non habebat, nemine, ut existimo, in certamen prodire auso. Remittebant igitur eum Amphictyones. Neque enim lex permittit, ut ei qui non inierit certamen corona decernatur. Ille autem provocari a præcone in certamen eum, qui vellet, postulabat. Imperabant judices, proclamavit præco, ut prodiret aliquis qui certamen inire vellet. Theagenes autem ad me, Hic me vocat, inquit. Me autem, Quomodo hoc dicis, quærente: Sic, ut erit, inquit, pater; neque enim quisquam alius, præsente et vidente me, ex manibus Charicleæ victoriæ præmium auferet. Frustrationem autem, inquam, et ignominiam quæ hanc consequitur, nihil omnino curas? Quis autem, inquit, tanto ardore flagret videndi et appropinquandi Charicleæ, ut me antevertat? cui vero perinde atque mihi adspectus illius alas addere possit et eum in sublime rapere? An nescis, quod Amorem etiam alatum faciunt pictores, agilitatem illorum, qui eo detinentur, quasi ænigmate quodam significantes? Quod si oportet jactationem accedere ad ea quæ dicta sunt, nemo ad hunc usque diem, quod me pedibus præcurrerit, gloriatus est.

III. Hæc dixit et prosiluit ac progressus in medium, nomen edebat et indicabat gentem et locum cursus sortiebatur et, induta tota armatura, stetit ad carceres, studio currendi anhelans et signum tubæ invitus et vix exspectans. Præclarum quoddam erat spectaculum et conspicuum, et quale Homerus, in quo Achilles prœlio ad Scamandrum certat, introducit. Commota enim erat Græcia tota ad illud

μάχην ἀθλοῦντα παρίστησιν. Κεκίνητο μὲν δὴ καὶ πᾶσα πρὸς τὸ παράδοξον ἡ Ἑλλὰς καὶ Θεαγένει νίκην ηὔχετο, καθάπερ αὐτός τις ἕκαστος ἀγωνιζόμενος. Ἐπακτικὸν γάρ τι καὶ πρὸς τῶν ὁρώντων εἰς εὔνοιαν τὸ κάλλος. Κεκίνητο δ' ἡ Χαρίκλεια πρὸς πᾶσαν ὑπερβολήν· καὶ εἶδον ἐκ πολλοῦ παρατηρῶν παντοίας μεταβαλλομένην ἰδέας. Ὡς γὰρ εἰς ἀκοὴν πάντων ὁ κήρυξ τοὺς δραμουμένους κατήγγειλεν, ἀνεῖπέ τε, Ὄρμενος Ἀρκὰς καὶ Θεαγένης Θετταλὸς, ἔσχαστο μὲν ἡ ὕσπληξ, τέτατο δ' ὁ δρόμος μικροῦ καὶ τὴν ὀφθαλμῶν κατάληψιν ὑποτέμνων, ἐνταῦθ' οὔτ' ἀτρεμεῖν ἔτι κατεῖχεν ἡ κόρη ἀλλ' ἐσφάδαζεν ἡ βάσις καὶ οἱ πόδες ἐσκίρτων, ὥσπερ οἶμαι τῆς ψυχῆς τῷ Θεαγένει συνεξαιρομένης καὶ τὸν δρόμον συμπροθυμουμένης· οἱ μὲν δὴ θεαταὶ, μετέωρος ἅπας ἐπὶ τὸ μέλλον καὶ ἀγωνίας ἀνάμεστος, ἐγὼ δὲ καὶ πλέον, ἅτε δή μοι λοιπὸν ὡς παιδὸς ὑπερφροντίζειν προῃρημένῳ. Οὐδὲν θαυμαστὸν, ἔφη ὁ Κνήμων, ὁρῶντας καὶ παρόντας ἀγωνιᾶν, ὅτε κἀγὼ νυνὶ περὶ τῷ Θεαγένει δέδια καί σου δέομαι, θᾶττον εἰ νικῶν ἀνηγορεύθη, διελθεῖν.

Δ'. Ἐπεὶ δὴ μέσον, ὦ Κνήμων, ἠνύετο τὸ στάδιον, ὀλίγον ἐπιστρέψας καὶ ὑποβλέψας τὸν Ὄρμενον, ἀνακουφίζει τὴν ἀσπίδα πρὸς ὕψος καὶ τὸν αὐχένα διεγείρας, τὸ βλέμμα θ' ὅλον εἰς τὴν Χαρίκλειαν τείνας, καθάπερ βέλος ἐπὶ σκοπὸν ἐφέρετο καὶ τοσοῦτον παρέφθη τὸν Ἀρκάδα, ὀργυιῶν πλῆθος, ὃ διαλεῖπον εἰς ὕστερον ἐμετρήθη. Προσδραμὼν οὖν τῇ Χαρικλείᾳ, πολύς τ' ἐξεπίτηδες εἰς τὸ στέρνον ἐμπίπτει τοῦ δρόμου δῆθεν τὴν ῥύμην οὐκ ἐνεγκών· καὶ τὸν φοίνικα κομιζόμενος, οὐκ ἔλαθέ με τὴν χεῖρα τῆς κόρης φιλῶν. Ἀπέσωσας, εἶπεν ὁ Κνήμων, ὅτι καὶ ἐνίκησε καὶ ἐφίλησεν. Ἀλλὰ τίνα δὴ τὰ ἑξῆς; Οὐ μόνον ἀκουσμάτων ἀκόρεστος ἄρ' ἦσθα, ὦ Κνήμων, ἀλλὰ καὶ ὕπνῳ δυσάλωτος· ἤδη γοῦν οὐκ ὀλίγης μοίρας τῆς νυκτὸς παρῳχηκυίας, ἀντέχεις ἐγρηγορὼς καὶ τὴν διήγησιν μηκυνομένην οὐκ ἀποκναίεις. Ἐγὼ καὶ Ὁμήρῳ μέμφομαι, ὦ πάτερ, ἄλλων τε καὶ φιλότητος κόρον εἶναι φήσαντι, πράγματος, ὃ κατ' ἐμὲ κριτὴν οὐδεμίαν φέρει πλησμονὴν, οὔτε καθ' ἡδονὴν ἀνυόμενον, οὔτ' εἰς ἀκοὴν ἐρχόμενον. Εἰ δέ τις καὶ τοῦ Θεαγένους καὶ Χαρικλείας ἔρωτος μνημονεύοι, τίς οὕτως ἀδαμάντινος ἢ σιδηροῦς τὴν καρδίαν, ὡς μὴ θέλγεσθαι καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀκούων; ὥστ' ἔχου τῶν ἑξῆς. Ὁ μὲν Θεαγένης, ὦ Κνήμων, ἐστεφανοῦτο καὶ νικῶν ἀνηγορεύετο καὶ παρεπέμπετο ὑπὸ ταῖς πάντων εὐφημίαις, ἡ Χαρίκλεια δ' ἥττητο λαμπρῶς καὶ δεδούλωτο τῷ πόθῳ πλέον ἢ πρότερον, αὖθις ἰδοῦσα τὸν Θεαγένην. Ἡ γὰρ τῶν ἐρωτικῶν ἀντίβλεψις, ὑπόμνησις τοῦ πάσχοντος γίγνεται, καὶ ἀναφλέγει τὴν διάνοιαν ἡ θέα καθάπερ ὕλη πυρὶ γιγνομένη. Κἀκείνη μὲν οἴκαδ' ἐλθοῦσα συνήθη νύκτα ταῖς προτέραις ἢ καὶ δριμυτέραν διῆγεν, ἐγὼ δ' αὖθις ἄϋπνος ἦν, τήν τε φυγὴν ὅποι τραπόμενοι λάθοιμεν ἐπισκοπῶν καὶ πρὸς τίνα χώραν παραπέμποι τοὺς νέους ὁ θεὸς ἐννοῶν. Τὸν μὲν δὴ

factum, quod præter opinionem accidebat et Theageni victoriam precabatur, non secus ac si quilibet certamen iniret. Magnam enim vim habet etiam ad conciliandam adspicientium benevolentiam, formæ venustas. Commota quoque fuerat et Chariclea supra modum: et vidi, cum id diu observarem, subinde in alium atque alium vultum eam commutari. Nam postquam ita, ut exaudirent omnes, præco cursu certantes nuntiasset, et nomina ipsorum proclamasset, Ormenus Arcas et Theagenes Thessalus, apertis carceribus cursus tanta celeritate instituebatur, ut ipsam propemodum oculorum aciem falleret. Ibi ne quieta quidem manere amplius virgo potuit, sed commovebantur illius gradus et pedes præ exsultatione saliebant, tanquam animo una cum Theagene sublato et illum in cursu adjuvante: ac spectatorum quivis pendebat ab eventus exspectatione et sollicitudinis plenus erat; ego vero etiam magis, qui jam apud me constitueram, ut illius non secus ac filii curam susciperem. Nihil mirum est, inquit Cnemon, quod videntes et præsentes solliciti sunt, nam et ego nunc Theageni metuo et a te peto ut eo citius an victor renuntiatus fuerit, exponas.

IV. Confecto jam medio stadio, iste paululum conversus et Ormenum torve contuitus, allevat scutum in altum et erecto collo et visu prorsus in Charicleam intenso, in eam ceu sagitta ad scopum ferebatur et tantum anticipavit Arcadem, ut ille multis passibus a tergo relinqueretur: quod intervallum postea mensum est. Accurrens igitur ad Charicleam, totus ex industria in illius pectus incidit, quasi impetum cursus continere non posset et cum palmam auferret, me non latuit, quod virginis manum oscularetur. Beasti, dixit Cnemon, quod et vicit et osculatus est. Sed quænam deinceps consecuta sunt? Non tantum audiendo non satiari, Cnemon, sed etiam a somno haud facile opprimi potes: cum enim jam non parva pars noctis præterierit, vigilias sustines et ex producta in longum narratione tædium non contrahis. Ego vero et Homerum reprehendo, pater, qui cum aliarum rerum tum amoris satietatem esse dixerit, quæ res, me judice, nullam satietatem admittit, neque cum fruitur quispiam, neque cum auditu percipit. Quod si ab aliquo Theagenis et Charicleæ amoris fiat mentio, quis est usque adeo adamantino corde aut ferreo, ut non se oblectet, totum licet audiat annum? Quam ob rem continua narrationem. Theagenes quidem, o Cnemon, coronabatur et renuntiabatur victor, ac deducebatur omnium gratulationibus, Chariclea vero plane victa erat et mancipata amori magis quam prius, cum iterum Theagenem vidisset. Amantium enim mutuus adspectus, affectus recordatio ac redintegratio est, et inflammat mentem conspectus, perinde atque igni lignum admotum. Atque illa quidem domum veniens, similem noctem prioribus vel etiam acerbiorem traducebat. Ego autem rursus insomnis eram, quonam clandestina fuga verteremur considerans et in quam regionem deus mitti

δρασμὸν ἔγνων κατὰ θάλατταν εἶναι ποιητέον, ἀπὸ τοῦ χρησμοῦ τὸ συνοῖσον λαβὼν, ἔνθ' ἔφασκεν, αὐτοὺς — κῦμα τεμόντας,

Ἵξεσθ' ἠελίου πρὸς χθόνα κυανέην.

Ε'. Τὸ δ' ὅποι παραπεμπτέον αὐτοὺς, μίαν μόνην λύσιν εὕρισκον, εἴ πῃ δυνηθείην ἐπιτυχεῖν τῆς συνεκτεθείσης τῇ Χαρικλείᾳ ταινίας, ἐν ᾗ τὸ τὸ κατ' αὐτὴν διήγημα κατεστίχθαι ὁ Χαρικλῆς ἀκηκοὼς ἔλεγεν· εἰκὸς γὰρ εἶναι καὶ πατρίδα καὶ τοὺς ὑπονοηθέντας ἤδη παρ' ἐμοῦ γεννήτορας τῆς κόρης ἐντεῦθεν ἐκμαθεῖν καὶ ἴσως ἐκεῖ πέμπεσθαι αὐτοὺς ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης. Ὄρθριος γοῦν παρὰ τὴν Χαρίκλειαν ἥκων, ἄλλους τε τῶν οἰκείων καταλαμβάνω δεδακρυμένους καὶ οὐχ ἥκιστα τὸν Χαρικλέα. Πλησιάσας οὖν, Τίς ὁ θόρυβος ἠρώτων. Ὁ δὲ, Ἐπέτεινεν ἡ νόσος, ἔφη, τῆς θυγατρὸς καὶ χαλεπωτέρας ἢ πρότερον πεπείραται τῆς παρηκούσης νυκτός. Ἀνίστω, ἔφην καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἔξιτε. Τρίποδά τις καὶ δάφνην καὶ πῦρ καὶ λιβανωτὸν παραθέσθω μόνον. Ὀχλείτω δὲ μηδὲ εἷς, ἕως ἂν προσκαλέσωμαι. Προσέταττε ταῦθ' ὁ Χαρικλῆς καὶ ἐγένετο. Κἀπειδὴ σχολῆς ἐλαβόμην, ἠρχόμην ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς τῆς ὑποκρίσεως καὶ τόν τε λιβανωτὸν ἐθυμίων καί τινα δῆθεν ψιθύροις τοῖς χείλεσι κατευξάμενος, τὴν δάφνην ἐκ κεφαλῆς εἰς πόδας ἄνω καὶ κάτω πυκνὰ τῆς Χαρικλείας ἐπεσόβουν καὶ ὑπνῶδές τι μᾶλλον δὲ γραῶδες ἐπιχασμώμενος, ὀψὲ καὶ βραδέως ἐπαυσάμην, πολύν τινα λῆρον ἐμαυτοῦ τε καὶ τῆς κόρης καταχέας. Ἡ δὲ πυκνὰ τὴν κεφαλὴν ἐπέσειε καὶ σεσηρὸς ὑπεμειδία πλανᾶσθαί με τηνάλλως καὶ τὴν νόσον ἀγνοεῖν ἐνδεικνυμένη. Καθεσθεὶς δὴ πλησίον, Θάρσει θύγατερ, ἔλεγον· εὐτελὴς ἡ νόσος καὶ ἰαθῆναι ῥᾳδία· βασκανία σου καθήψατο, τάχα μὲν καὶ ὅτ' ἐπόμπευες, πλέον δ' ὅτε ἐβράβευες. Ἐγὼ δὲ καὶ ὑπονοῶ τὸν μᾶλλον βασκήναντα. Θεαγένης ἐστὶν, ὁ τὸ ἐνόπλιον δραμών. Οὐκ ἔλαθέ με παρατηρῶν σε πολλάκις καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ἰταμώτερον ἐπιβάλλων. Ἡ δὲ, Ἐκεῖνος μὲν, εἴθ' οὕτως εἶδεν, εἴτε μὴ, πολλὰ χαιρέτω. Τίνων δ' ἐστὶν καὶ πόθεν; ὅτι πολλοὺς ἑώρων περὶ αὐτὸν ἐπτοημένους. Ὡς μὲν Θετταλὸς τὸ γένος, ἔφην, ἔφθης ἀκούσασα καὶ τοῦ κήρυκος ὅτ' αὐτὸν ἀνηγόρευσεν. Ἀναφέρει δ' αὐτὸν εἰς Ἀχιλλέα πρόγονον καὶ [μοι] ἐπαληθεύειν ἔοικεν, εἰ δεῖ τῷ τε μεγέθει καὶ τῷ κάλλει τοῦ νεανίου τεκμαίρεσθαι πιστουμένῳ τὴν Ἀχίλλειον εὐγένειαν· πλὴν ὅσον οὐχ ὑπέρφρων οὐδ' ἀγήνωρ κατ' ἐκεῖνον ἀλλὰ τῆς διανοίας τὸν ὄγκον ἡδύτητι καταπραΰνων. Ἀλλὰ καίπερ τοιοῦτος ὢν, πάθοι δριμύτερα ὧν δέδρακεν, ἐπίφθονον ἔχων τὸ βλέμμα καί σε τῇ θέᾳ καταβασκήνας. Ὦ πάτερ, ἔφη, σοὶ μὲν χάρις ὑπεραλγοῦντι τὰ ἡμέτερα. Τί δὲ καταρᾷ μάτην τῷ τάχ' οὐδὲν ἠδικηκότι; νοσῶ γὰρ οὐ βασκανίαν, ἀλλ' ἑτέραν τινὰ, ὡς ἔοικε, νόσον. Εἶτ' ἀποκρύπτεις, ἔφην, ὦ τέκνον, ἀλλ' οὐχὶ θαρσοῦσα λέγεις, ὅπως ἂν καὶ βοηθείας εὐπορήσαιμεν; οὐχὶ πατὴρ εἰμί σοι τὴν ἡλι-

juvenes jubeat, cogitans. Ac fugam quidem per mare intellexi capessendam esse, ex oraculo, id utile fore, conjiciens inde quod dicebat: Salumque ruentes,

Ad solis venient torridum ab igne solum.

V. Ceterum, quo essent deducendi, unam saltem, qua id cognoscerem, viam inveniebam, si quo modo possem adipisci expositam cum Chariclea fasciam, cui narrationem de rebus, quæ ad eam pertinerent, acu insertam esse, Charicles dicebat se audisse. Consentaneum enim mihi videbatur, quod inde et patriam et parentes puellæ, quos jam suspicabar, essem cogniturus, fortassis etiam, quo fata eos mitti juberent. Mane igitur ad Charicleam cum venissem et alios necessarios lacrimantes deprehendo, maxime vero Chariclem. Accedens igitur, Quid iste fert tumultus, interrogabam. Ille autem, Auctus est, inquit morbus filiæ et graviorem hanc, quam antea, noctem experta est. Secede, inquam et reliqui omnes exeatis: tripodem autem quispiam tantum et laurum et ignem ac thus apponat: neque me prius quisquam interturbet, quam advocavero. Quibus a Charicle imperatis, accinxi me, quasi in scena repræsentationem fabulæ inceptans et thus adolebam et quasdam preces susurrans, laurum a capite ad pedes Charicleæ sursum ac deorsum subinde commovebam et somnolenter vel potius aniliter oscitans, tandem desii, cum multas quasdam nugas in me et in puellam effudissem. Illa autem identidem caput commovebat et ore hiante subridebat, operam me ludere et morbum ignorare significans. Assidens igitur propius, Esto bono animo, filia, dicebam: morbus enim levis est et curatu facilis: fascinatio te impertivit haud dubie, cum pompæ interesses; magis vero, cum præesses certamini. Ego autem suspicor, quis te fascinaverit. Theagenes est, qui certavit armato cursu. Neque enim me latuit, quod in te sæpius intentus esset et oculos petulantius injiceret. Illa autem: Ipsum, sive ita me vidit, sive non, multum valere jubeo. Ceterum cujas est et unde oriundus? videbam enim multos illum cum quodam stupore admirantes. Quod Thessalus sit genere, audisti antea ex præcone, quando ipsum renuntiavit. Refert vero Achillem generis auctorem, quod vere sibi sumere videtur, conjecturam facienti ex proceritate et forma, Achilleam generositatem confirmante: præterquam quod non est arrogans, neque insolens sicut ille, sed animi fastum suavitate temperat. Quod cum ita sit, tamen acerbiora ipse patiatur, quam intulit, cui invidus est oculus et te adspectu infascinans. O pater, inquit, tibi quidem habeo gratiam, quod vicem nostram doles: sed quid frustra imprecaris ei, qui fortasse nos nulla injuria affecit? Neque enim fascinatione laboro, sed alio quodam, ut videtur, morbo. Quid igitur celas, inquam, filia et non potius audacter exponis, quo facilius malo medeamur? An non pater sum tibi ætate, magis vero benevolentia? An non patri tuo notus et iisdem animorum studiis conjunctus? Indica, quo labores: habes me fidum, si velis, etiam

κίαν καὶ πλέον τὴν εὔνοιαν; οὐ πατρὶ τῷ σῷ γνώριμος καὶ ὁμόψυχος; ἔκφαινε ὃ κάμνεις. Ἔχεις ἐν ἐμοὶ τὸ πιστὸν, εἰ βούλει καὶ ἐνώμοτον. Λέγε θαρσήσασα, μηδὲ χορήγει τῷ λυποῦντι μέγεθος σιωπῶσα. Πάθος γὰρ ἅπαν τὸ μὲν ὀξέως γιγνωσκόμενον εὐβοήθητον, τὸ δὲ χρόνῳ παραπεμπόμενον ἐγγὺς ἀνίατον. Τροφὴ γὰρ νόσων ἡ σιωπὴ, τὸ δὲ ἐκλαλούμενον εὐπαραμύθητον.

ς'. Ὀλίγον οὖν ἐπισχοῦσα πρὸς ταῦτα καὶ μυρίας τοῦ νοῦ τροπάς τε καὶ ὁρμὰς ἐκ τῶν ὄψεων ἐμφήνασα, Συγχώρησον, ἔφη, μοι τὸ τήμερον, ἀκούσῃ δ' εἰσαῦθις, εἰ μὴ γνοίης προλαβὼν, ἅτε μαντικὸς εἶναι βουλόμενος. Ἐξῄειν αὐτόθεν ἀναστὰς, ἐνδιδοὺς τῇ κόρῃ διαιτῆσαι ἐν τῷ μεταξὺ τῆς ψυχῆς τὸ αἰδούμενον. Ὁ δὲ Χαρικλῆς ὑπήντα καὶ Τί φράζειν ἔχεις, ἠρώτα. Πάντα δεξιῶς, ἔλεγον, εἰς γὰρ τὴν ὑστεραίαν τοῦ μὲν ὀχλοῦντος πάθους ἀπαλλάξεται. Ἕτερον δέ τι τῶν σοι καθ' ἡδονὴν ὑποστήσεται· κωλύει δ' οὐδὲν καὶ ἰατρόν τινα εἰσκαλεῖν. Ἀπέτρεχον ταῦτ' εἰπὼν, τοῦ μή τι πλέον τὸν Χαρικλέα πυνθάνεσθαι. Μικρὸν δ' ὅσον τοῦ δωματίου προήκων, ὁρῶ τὸν Θεαγένην αὐτοῦ που περὶ τὸν νεὼν καὶ τὸν περίβολον εἰλούμενον καὶ πρὸς αὐτὸν διαλεγόμενον, ὥσπερ ἀποχρῶν αὐτῷ καὶ μόνον τὴν οἴκησιν τῆς Χαρικλείας περισκοπεῖν. Ἐκτραπόμενος οὖν παρῄειν, ὥσπερ οὐχ ἑωρακώς. Ὁ δὲ, Χαῖρε, εἶπεν, ὦ Καλάσιρι καὶ ἄκουε· σὲ γάρ τοι περιέμενον. Ἀνέστρεφον ἀθρόον καὶ Θεαγένης, ἔλεγον, ὁ καλὸς, ἀλλ' οὐχ ἑωράκειν. Ποῖος, ἔφη, καλὸς ὁ Χαρικλείᾳ μὴ ἀρεστός; Ἠγανάκτουν ἐγὼ μέχρι τῶν ὄψεων καὶ Οὐ παύσῃ ἔλεγον, ὑβρίζων ἐμέ τε καὶ τὴν ἐμὴν τέχνην, ὑφ' ἧς ἥλωκεν ἤδη καὶ ἐρᾶν σου κατηνάγκασται καὶ ὁρᾶν ὥσπερ τινὰ τῶν κρειττόνων εὔχεται; Τί λέγεις, ἔφη, ὦ πάτερ· ὁρᾶν ἐμὲ Χαρίκλειαν; τί οὖν οὐκ ἄγεις ἤδη παρ' αὐτήν; καὶ ἅμα προὔτρεχεν. Ἐπιλαβόμενος οὖν τῆς χλαμύδος, Στῆθι, ἔφην, οὗτος, εἰ καὶ ὀξὺς δραμεῖν. Οὐ γὰρ ἅρπαγμα τὸ πρᾶγμα, οὐδ' εὔωνον, καὶ τῶν ἐν μέσῳ τῷ βουλομένῳ προκείμενον ἀλλὰ πολλῆς μὲν βουλῆς ὥστε πρεπόντως ἀνυσθῆναι, πολλῆς δὲ διασκευῆς ὥστ' ἀσφαλῶς πραχθῆναι, δεόμενον. Ἢ τὸν πατέρα τῆς κόρης ἠγνόηκας, ὡς Δελφῶν ἐστι τὰ πρῶτα; τοὺς δὲ νόμους οὐκ ἐννοεῖς οἳ θάνατον τοῖς τοιούτοις ἐπιβάλλουσιν; Ἐγὼ μὲν, εἶπε, καὶ τελευτᾶν οὐ διαφέρομαι, τυχὼν Χαρικλείας, ἀλλ' ὅμως, εἰ δοκεῖ, πρὸς γάμον αἰτῶμεν, τῷ πατρὶ προσιόντες. Οὐ γὰρ δὴ [μὴ] ἀνάξιοί γ' ὄντες τῷ Χαρικλεῖ κηδεύσομεν. Οὐκ ἂν τύχοιμεν, ἔφην, οὐχ ὅτι τῶν κατά σέ τι δυνατὸν ἐπιμέμψασθαι, ἀλλ' ὁ Χαρικλῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ παιδὶ τὴν κόρην πάλαι κατηγγύησεν. Οἰμώξει, ἔφη Θεαγένης, ὅς τίς ποτ' ἐστίν. Οὐ γάρ τις, ἐμοῦ ζῶντος, ἕτερος θαλαμεύσει Χαρίκλειαν· οὐχ οὕτως ἥδ' ἡ χεὶρ καὶ ξίφος τοὐμὸν ἀργήσει. Παῦσαι, ἔφην· οὐδενὸς δεήσει τοιούτου· μόνον ἐμοὶ πείθεσθαι καὶ πράττειν ὡς ἂν ὑφηγήσωμαι. Νῦν δ' ἀποχώρει καὶ φυλάττου φαίνεσθαι πλησιάζων,

jurejurando obstrictum. Dic confidenter, neque dolori vires taciturnitate suppedites. Omnis enim affectio quæ cito cognoscitur facile curari potest; sed quæ tempore inveterascit propemodum est insanabilis. Alimentum est enim morborum silentium, sed quod enuntiatur, leniri consolatione facile potest.

VI. Paullulum igitur immorata ad hæc et varias animi inclinationes et affectus vultu declarans, Concede mihi, inquit, hodiernum diem, audies vero postea, nisi ipse antea cognoveris, quandoquidem vaticinandi artis peritum te profiteris. Surrexi illico ac discedens dedi occasionem puellæ, ut interim animi pudorem moderaretur. Charicles autem mihi occurrebat et Quid habes, quod dicas, quærebat. Omnia fausta, dicebam: cras enim dolore, qui illi molestus est, liberabitur. Et aliud quidpiam, ex quo voluptatem magnam percepturus es, inceptabit. Interea nihil vetat, quo minus medicum accersi jubeas. Atque his dictis proripui me, ne plura ex me Charicles sciscitaretur. Et cum paullulum tantum progressus essem extra domunculam, video Theagenem ibidem circa templum et ambitum templi obambulantem et secum colloquentem, tanquam bono se affectum putans, si vel habitaculum Chariclea videret. Deflectens igitur præteribam, quasi illum non conspexissem. Ille autem, Salve, inquit, Calasiri, et audi: te enim exspectabam. Conversus subito, Ecce Theagenem, dicebam, formosum. Non hercle te animadverteram. Qui formosus, inquit, qui Chariclea non placeam? Simulabam vultu me indignari et Non desines, dicebam, me et artem meam afficere contumelia, a qua jam illa capta et te amare coacta tanquam aliquem præstantiorem videre exoptet? Quid dicis, inquit, pater? videre me Charicleam? Quamobrem igitur non ducis ad ipsam? et simul procurrebat. Apprehendens igitur eum pallio, Sta hic, inquio, etiamsi valeas currendi celeritate. Neque enim est negotium hoc tanquam præda, nec ad consequendum facile et cuivis volenti expositum; sed magno consilio indiget, ut commode perfici, et magno apparatu, ut secure agi possit. An ignoras, quod pater virginis primum dignitatis locum Delphis obtinet? An non legum tibi venit in mentem, quæ capitalem pœnam in tales constituunt? Haud multum quidem refert, inquit, etiamsi moriar, potitus Chariclea, sed tamen, si videtur, petamus illam in matrimonium a patre. Neque enim indigni sumus, qui cum Charicle affinitatem contrahamus. Non obtinebimus, inquam, non quod aliquid in te reprehendi possit, sed Charicles sororis suæ filio virginem jam pridem despondit. Plorabit, inquit Theagenes, quicunque tandem sit; neque quisquam alius, me vivo, in thalamos ducet Charicleam: non usque adeo manus hæc et gladius cessabit meus. Desine, inquam: nulla re ejusmodi opus erit: tantum mihi obtempera et fac sicut ego præcepero. Nunc vero discede, et cave, ne me convenire deprehenda-

ἀλλ' ἐφ' ἡσυχίας καὶ μόνος ποιοῦ τὰς ἐντεύξεις. Ἀπῄει κατηφής.

Ζ'. Ὁ δὲ Χαρικλῆς εἰς τὴν ὑστεραίαν ἐντυχὼν, ὁμοῦ τ' εἶδε καὶ προσδραμὼν ἐφίλει πολλὰ τὴν κεφαλήν· Τοῦτο σοφία, τοῦτο φιλία, συνεχῶς ἀναβοῶν. Ἤνυσταί σοι μέγα ἔργον· ἑάλωκεν ἡ δυσάλωτος καὶ νενίκηται ἡ δυσκαταμάχητος· ἐρᾷ Χαρίκλεια. Πρὸς ταῦτ' ἐθρυπτόμην, ἀνέσπων τε τὴν ὀφρὺν καὶ βλακῶδες βαίνων, Εὔδηλον ἦν, ἔλεγον, ὡς οὐδὲ πρὸς τὴν πρώτην ἀνθέξει προσβολὴν ἐμοῦ καὶ ταῦτα μηδενὶ τῶν μειζόνων ὀχλήσαντος. Ἀλλὰ πόθεν, ὦ Χαρίκλεις, ἐρῶσαν ἐγνωρίσατε; Σοὶ πεισθέντες, ἔφη. Τοὺς γὰρ εὐδοκίμους τῶν ἰατρῶν, ὡς αὐτὸς ὑπέθου, παρακαλέσας, ἦγον εἰς τὴν ἐπίσκεψιν, ἀμοιβὴν τὴν προσοῦσαν οὐσίαν ὑπισχνούμενος, εἴ τι δύναιντο ἐπικουρεῖν. Οἱ δὲ, ὡς τάχιστ' εἰσῆλθον, ἠρώτων ὅ τι πάσχοι. Τῆς δ' ἀποστρεφομένης, καὶ πρὸς μὲν ἐκείνους οὐδ' ὁτιοῦν ἀποκρινομένης, ἔπος δὲ Ὁμηρικὸν συνεχῶς ἀναβοώσης,

Ὦ Ἀχιλεῦ Πηλέως υἱὲ, μέγα φέρτατ' Ἀχαιῶν·

ὁ λόγιος Ἀκεστῖνος (οἶσθα δὲ δήπου τὸν ἄνδρα) τῷ καρπῷ τὴν χεῖρα καὶ ἀκούσης ἐπιβαλὼν, ἀνακρίνειν ἀπὸ τῆς ἀρτηρίας ἐῴκει τὸ πάθος, ὥσπερ, οἶμαι, τὰ καρδίας κινήματα μηνυούσης. Οὐκ ὀλίγον τε χρόνον βασανίσας τὴν ἐπίσκεψιν, ἄνω τε καὶ κάτω πολλὰ ἐπιθεωρήσας, Ὦ Χαρίκλεις, ἔφη, περιττῶς ἡμᾶς ἐνθάδ' εἰσκέκληκας· ἰατρικὴ γὰρ οὐδὲν ἂν οὐδαμῶς ἀνύσειε πρὸς ταύτην. Ἐμοῦ δὲ, Ὦ θεοὶ, τί τοῦτο λέγεις, ἀναβοήσαντος, οἴχεται οὖν μοι τὸ θυγάτριον, καὶ ἐλπίδος ἐκτὸς γέγονεν; Οὐ θορύβου δεῖ, φησὶν, ἀλλ' ἄκουε, καὶ παραλαβών με τῆς τε κόρης καὶ τῶν ἄλλων ἄποθεν, Ἡ καθ' ἡμᾶς, ἔφη, τέχνη σώματος πάθη θεραπεύειν ἐπαγγέλλεται, ψυχῆς δ' οὐ προηγουμένως ἀλλὰ τότε μόνον ὅταν συμπάσχῃ μὲν τῷ σώματι κακουμένῳ, συνωφελῆται δὲ θεραπευομένῳ. Τὸ δὲ τῆς κόρης, νόσος μὲν ἀλλ' οὐ τοῦ σώματος. Οὐ γὰρ χυμῶν τις περιττεύει, οὐ κεφαλῆς ἄλγημα βαρύνει, οὐ πυρετὸς ἀναφλέγει, οὐκ ἄλλο τι τοῦ σώματος, οὐ μέρος, οὐχ ὅλον νοσεῖ που. Τοῦτο, οὐκ ἄλλο τι, νομιστέον. Ἐμοῦ δὲ λιπαροῦντος καὶ φράζειν εἴ τι κατέμαθεν ἀξιοῦντος· Οὐ γὰρ καὶ παιδὶ γνώριμον, ἔφη, ψυχῆς εἶναι τὸ πάθος καὶ τὴν νόσον ἔρωτα λαμπρόν; Οὐχ ὁρᾷς ὡς κυλοιδιᾷ μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ βλέμμα διέρριπται καὶ τὸ πρόσωπον ὠχριᾷ, σπλάγχνον οὐκ αἰτιωμένη, τὴν διάνοιαν δ' ἀλύει καὶ τὸ ἐπελθὸν ἀναφθέγγεται καὶ ἀπροφάσιστον ἀγρυπνίαν ὑφίσταται καὶ τὸν ὄγκον ἀθρόον καθῄρηται; Ζητητέος σοι, Χαρίκλεις, ὁ ἰασόμενος (γένοιτο δ' ἂν) μόνος ὁ ποθούμενος. Ὁ μὲν ταῦτ' εἰπὼν ἀπῄει. Πρὸς σὲ δ' ἐγὼ δρομαῖος τὸν ἐμὸν σωτῆρα καὶ θεὸν, ὃν μόνον ἐγὼ εὐεργετῆσαι δύνασθαι κἀκείνη γιγνώσκει. Πολλὰ γοῦν ἐμοῦ δεομένου καὶ ἐξειπεῖν ὅ τι πάσχοι παρακαλοῦντος, ἓν μόνον ἀπεκρίνατο, ὡς ἀγνοεῖ μὲν ὃ πέπονθεν, εἰδέναι δ' ὡς

ris, sed quiete et solus mecum congredere. Abibat subtristis.

VII. Charicles autem postridie mihi factus obviam, quamprimum me vidit, accurrens, multoties caput osculabatur: Tantum valet sapientia, tantum amicitia, continuo exclamans: perfectum est a te magnum opus. Capta est, quæ difficilis captu fuit et victa est, inexpugnabilis antea. Amat Chariclea. Ad hæc jactabundus tollebam supercilia et superbe incedens, Minime dubium erat, dicebam, quod ne primum quidem impetum sustinere posset, cum quidem adhuc nihil efficacius admoverim. Verum unde, Charicle, amantem deprehendistis? Exsequendo id, inquit, quod jusseras. Medicos enim probatæ fidei, quemadmodum admonueras, advocatos in conspectum puellæ ducebam, præmii loco opes, quas haberem, pollicens, si illi adjumento esse possent. Illi autem quamprimum ingressi sunt, interrogabant, ex quo laboraret? Hac vero aversa et illis quidem nil respondente sed carmen Homericum exclamante,

Pelida o cunctis præstantior inter Achivos,

sapiens Acestinus (novisti sane virum) manum carpo etsi invitæ admovens, videbatur ex arteria affectionem judicare, cordis motus, ut existimo, indicante. Cumque non parvo tempore arteriam tentasset et sursum deorsumque sæpius contemplatus esset, O Charicles, inquit, frustra huc nos advocasti. Medica enim nihil in hac profecerit opera. Me vero, o dii, quid dicis, exclamante: perit igitur mihi filiola et jam extra omnem spem salutis posita est. Ne tumultueris utique, inquit, sed audi. Cumque me abduxisset seorsum a puella et ab aliis: Nostra, inquit, ars affecti corporis curationem profitetur, animi vero non principaliter, sed tum tantum, cum corpore afflicto et ipse affligitur; qui idem, illo sanato, simul convalescit. Ceterum puella morbo quidem laborat, sed non corporis. Non enim humor aliquis redundat, non capitis dolor illam gravat, non febris inflammat, non aliud quidquam in corpore, neque pars, neque totum, morbo afficitur. Hoc profecto, neque aliud quidquam, pro vero habendum est. Me autem obsecrante, et ut diceret, si quid intellexisset, postulante: An non, inquit, vel puer intelligere queat, affectum esse animæ et morbum amorem manifestum? An non vides, illi oculos turgescere et vultum turbatum esse et faciem pallere, de corde non conquestam? ad hæc animo errat et quidvis oblatum loquitur et vigilias absque causa sustinet, denique succum corporis et justam amplitudinem subito amisit. Inquirendus est tibi, Charicles, si modo fieri possit, aliquis, qui illam sanet. Præstiterit autem id solus is, cujus desiderio flagrat. Hæc cum dixisset, discedebat. Ad te autem ego cursim abii, meum servatorem et deum, quem solum mederi posse et ego et illa agnoscit. Nam me multis modis petente et ut diceret quo angeretur obsecrante, hoc tantum respondit: se quidem ignorare, quid sibi accidisset, per-

Καλάσιρις ἂν ἰάσαιτο μόνος· καὶ εἰσκαλεῖν σε παρ' αὐτὴν ἱκέτευεν. Ἐξ οὗ δὴ καὶ μάλιστα συνέβαλον ὡς ὑπὸ τῆς σῆς σοφίας ἑάλωκεν. Ἆρ' οὖν ὥσπερ ὅτι ἐρᾷ, πρὸς αὐτὸν ἐγὼ, καὶ τίνος, ἔχοις ἂν λέγειν; Οὐ μὰ τὸν Ἀπόλλω, ἔφη· πῶς γὰρ ἄν, ἢ πόθεν τοῦτο εἰδείην; ηὐχόμην δ' Ἀλκαμένους αὐτὴν ἐρᾶν, ἢ πάντα χρήματα, τοῦ τῆς ἀδελφῆς παιδὸς τῆς ἐμῆς, ὃν πάλαι αὐτῇ νυμφίον, ὅσα γ' εἰς βούλησιν ἥκειν τὴν ἐμὴν, κατηγγύησα. Ἐμοῦ δ' εἰπόντος ὡς ἔξεστι πεῖραν λαμβάνειν, εἰσάγοντα παρ' αὐτὴν καὶ δεικνύντα τὸ μειράκιον, ἐπαινέσας ἀπῄει. Καὶ περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν αὖθίς μοι συντυχὼν, Ἀνιαρὸν ἀκούσῃ πρᾶγμα, ἔλεγεν· ἡ παῖς δαιμονᾷν ἔοικεν, οὕτως ἀλλόκοτόν τι τὸ κατ' αὐτήν. Εἰσῆγον, ὡς ἐκέλευσας τὸν Ἀλκαμένη καὶ ἁβρότερον ἐδείκνυον· ἡ δὲ, ὥσπερ τὴν Γοργοῦς θεασαμένη κεφαλὴν, ἤ τι τῶν ἀτοπωτέρων, ὀξύ τι καὶ μέγα ἀνέκραγε καὶ τὴν ὄψιν πρὸς θάτερα τοῦ οἰκήματος ἀπέστρεφε καὶ τὰς χεῖρας ὡς βρόχον ἐπάγουσα τῷ τραχήλῳ διαχρήσεσθαι ἠπείλει καὶ ἐπώμνυεν, εἰ μὴ θᾶττον ἐξίοιμεν. Ἐκείνης μὲν δὴ καὶ λόγου θᾶττον ἀπηλλάγημεν. Τί γὰρ καὶ ἔδει ποιεῖν ἀτοπίαν τοσαύτην ὁρῶντας; σοῦ δ' ἱκέται πάλιν γιγνόμεθα μήτ' ἐκείνην περιϊδεῖν ἀπολλυμένην, μήθ' ἡμᾶς τῶν κατ' εὐχὰς ἀποτυγχάνοντας. Ὦ Χαρίκλεις, ἔφην, οὐ διήμαρτες εἰπὼν δαιμονᾷν τὴν κόρην. Ὀχλεῖται γὰρ ὑπὸ δυνάμεων ἃς αὐτὸς κατέπεμψα καὶ τούτων οὐχ ἐλαχίστων, ἀλλ' ἃς εἰκὸς ἦν ἐκείνην, ἃ μήτ' ἐπεφύκει μήτ' ἐβούλετο καταναγκάσαι πράττειν. Ἀλλά μοι ἀντίθεός τις ἔοικεν ἐμποδίζειν τὴν πρᾶξιν καὶ διαμάχεσθαι πρὸς τοὺς ἐμοὺς ὑπηρέτας. Ὥσθ' ὥρα σοι πάντως ἐπιδεικνύναι μοι τὴν ταινίαν ἣν τῇ παιδὶ συνεκτεθεῖσαν ὑποδεδέχθαι μετὰ τῶν ἄλλων γνωρισμάτων ἔλεγες· ὡς ἔγωγε δέδοικα, μή τινος ἐμπέπλησται γοητείας καὶ μαγγανείας τυγχάνει τραχυνούσης τὴν ψυχὴν ἀνάγραπτος, ἐχθροῦ τινος αὐτὴν ἐξαρχῆς ἀνέραστον ἀποβιῶναι καὶ ἄγονον ἐπιβουλεύσαντος.

Η'. Ἐπῄνει ταῦτα καὶ ἧκε φέρων οὐ μετὰ πολὺ τὴν ταινίαν· ἐνδοῦναι δέ μοι σχολὴν πρὸς αὐτὸν εἰπὼν, ὡς εἶχον πειθόμενον, ἐλθὼν θ' οὗ κατηγόμην, οὐδ' ὅσον ἐλάχιστον ὑπερθέμενος, ἐπελεγόμην τὴν ταινίαν γράμμασιν Αἰθιοπικοῖς, οὐ δημοτικοῖς ἀλλὰ βασιλικοῖς κατεστιγμένην, ἃ δὴ τοῖς Αἰγυπτίων ἱερατικοῖς καλουμένοις ὁμοιοῦνται. Καὶ ἐπερχόμενος τοιάδε ηὕρισκον τὸ γράμμα διηγούμενον· ΠΕΡΣΙΝΑ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΑΙΘΙΟΠΩΝ, τῇ ὅ τι δὴ κληθησομένῃ καὶ μέχρι μόνων ὠδίνων θυγατρὶ δῶρον ἔσχατον χαράττω τόνδε τὸν ἔγγραφον θρῆνον. Ἐπάγην, ὦ Κνήμων, ὡς τοῦ Περσίνης ὀνόματος ἤκουσα. Τὰ δ' ἑξῆς ὅμως ἐπελεγόμην, ὄντα τοιάδε· Ὡς μὲν οὐδὲν ἀδικοῦσα, παιδίον, ὅτε σε γενομένην ἐξεθέμην, οὐδὲ πατέρα τὸν σὸν Ὑδάσπην τὴν σὴν θέαν ἀπεκρυψάμην, ἐπικεκλήσθω μάρτυς ὁ γενεάρχης ἡμῶν Ἥλιος. Ἀλλ ὅμως ἀπολογοῦμαι πρός τε σέ, ποτε θύγατερ εἰ περισωθείης, πρός τε τὸν ἀναιρησόμενον, εἴ τινά σοι θεὸς ἐπιστήσειε, πρός τ' αὐτὸν ὅλον

suasum autem habere, quod solus Calasiris sanare posset et ut te ad illam accerserem orabat. Unde conjecturam feci, tua eam sapientia captam esse. An igitur tu, quod amore teneatur, inquam, et cujusnam, dicere audeas? Non, per Apollinem, inquit. Quomodo enim, aut unde hoc scirem? Optarem autem, illam præ omnibus divitiis Alcamenem amare, sororis meæ filium, quem jampridem ipsi, quatenus hoc mei arbitrii est, sponsum designavi. Me autem hortante, ut periculum faceret, introducendo ad illam et ostendendo adolescentem : collaudato consilio, discedebat. Rursus autem meridiano tempore, mihi factus obviam, Audies rem acerbam et molestam, dicebat : filia insanire videtur, adeo inusitatum quiddam ei accidit. Introducebam, sicut jubebas, Alcamenem, et delicatius exornatum ostendebam. Illa autem, tamquam Gorgonis conspecto capite, aut aliqua re adhuc magis formidabili, alta et acuta voce exclamavit, et vultum ad aliam partem conclavis avertit et manus tamquam laqueum collo admovens, se sibi mortem conscituram esse minabatur et jurejurando confirmabat, sese facturam, nisi quamprimum exiremus. Ab illa quidem vel dicto citius discessimus : quid enim faciundum fuit, rem tam prodigiosam videntibus? Tibi autem supplices iterum sumus, neve illam interire, neve nos voto nostro frustrari patiaris. O Charicles, inquam, haud falso dixisti, insanire puellam. Commovetur enim a dæmonibus, quos illi immisi, iisque non minimis, sed qui, ut verisimile erat, illam ad ea facienda, a quibus et natura et animi constitutione abhorrebat, cogerent. Sed mihi videtur contrarius quispiam deus impedire negotium, et meis ministris adversari. Quamobrem tempus est omnino ut mihi fasciam ostendas, quam cum filia expositam, te cum ceteris indiciis recepisse dicebas. Quam metuo, ne præstigiis aliquibus imbuta sit et imposturis exacerbantibus animam picta, dum inimicus aliquis illi statim ab initio, ut aliena ab amore et absque prole totum tempus vitæ degeret, ita insidias struere voluerit.

VIII. Approbabat hæc et paullo post afferebat fasciam. Tempus mihi ab illo dari peto : obsequitur. Ego ad hospitem reversus, ne vel tantillum quidem differens, fasciam perlegi, literis Æthiopicis non vulgaribus, sed regiis, notatam, quæ Ægyptiis sacris cognominatis, sunt similes. Et cum percurrerem, talia quædam inveni scriptum exponere : *Persina Regina Æthiopum*, quodcunque tandem cognomen habituræ et solis doloribus filiæ, donum ultimum exaro hanc inscriptam lamentationem. Obrigui, Cnemon, postquam nomen Persinæ audivi, attamen ea, quæ sequebantur, legebam, quæ erant talia : Quod ob nullum scelus, filiola, te natam exposui et patrem tuum Hydaspem conspectum tuum celavi, testis mihi sit Sol, auctor nostri generis : verumtamen excusatam iri me tibi cupio, filia, si fortasse superstes manseris et ei qui te sublaturus est; si quem deus adduxerit, ceterisque hominibus, retegens

τὸν τῶν ἀνθρώπων βίον, ἀνακαλύπτουσα τὴν αἰτίαν τῆς ἐκθέσεως. Ἡμῖν πρόγονοι, θεῶν μὲν Ἥλιός τε καὶ Διόνυσος, ἡρώων δὲ Περσεύς τε καὶ Ἀνδρομέδα καὶ Μέμνων ἐπὶ τούτοις· οἳ δὴ τὰς βασιλείους αὐλὰς κατὰ καιροὺς ἱδρυσάμενοι ταῖς ἀπὸ τούτων γραφαῖς ἐκόσμησαν. Τὰς μὲν δὴ τῶν ἄλλων εἰκόνας τε καὶ πράξεις ἀνδρῶσί τε καὶ περιδρόμοις ἐνέγραφον, τοὺς δὲ θαλάμους τοῖς Ἀνδρομέδας καὶ Περσέως ἔρωσιν ἐποίκιλλον. Ἐνταῦθά ποθ' ἡμᾶς δεκάτου παρήκοντος ἔτους, ἐξ οὗ με γαμετὴν Ὑδάσπης ἐγνώρισεν, οὔπω τε παίδων ἡμῖν γεγονότων, ἠρεμεῖν τὸ μεσημβρινὸν συνέβαινεν, ὕπνου θερινοῦ κατακλίναντος καί μοι καὶ προσωμίλει τότε ὁ πατὴρ ὁ σός, ὄναρ αὐτῷ τοῦτο κελεύειν ἐπομνύμενος· ᾐσθόμην τε παραχρῆμα κυοφορήσασα τὴν καταβολήν. Ὁ μὲν δὴ μέχρι τοῦ τόκου χρόνος ἑορτὴ πάνδημος ἦν καὶ χαριστήριοι θυσίαι τοῖς θεοῖς, ὡς τοῦ βασιλέως διάδοχον τοῦ γένους ἐλπίζοντος. Ἐπειδὴ δέ σε λευκὴν ἀπέτεκον, ἀπρόσφυλον Αἰθιόπων χροιὰν ἀπαυγάζουσαν, ἐγὼ μὲν τὴν αἰτίαν ἐγνώριζον, ὅτι μοι παρὰ τὴν ὁμιλίαν τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα προσβλέψαι τὴν Ἀνδρομέδαν ἡ γραφὴ παρασχοῦσα καὶ πανταχόθεν ἐπιδείξασα γυμνήν, (ἄρτι γὰρ αὐτὴν ἀπὸ τῶν πετρῶν ὁ Περσεὺς κατῆγεν) ὁμοειδὲς ἐκείνῃ τὸ σπαρὲν οὐκ εὐτυχῶς ἐμόρφωσεν. Ἔγνων οὖν ἐμαυτήν τ' ἀπαλλάξαι τοῦ μετ' αἰσχύνης θανάτου, (πεπεισμένη τὴν σὴν χροιὰν μοιχείαν ἐμοὶ προσάψουσαν, οὐ γὰρ πιστεύσειν οὐδένα λεγούσῃ τὴν περιπέτειαν), καί σοι τὸ ἐκ τῆς τύχης ἀμφίβολον χαρίσασθαι, θανάτου προδήλου, ἢ πάντως ὀνόματος νόθου προτιμότερον ἡγουμένη· σέ τε τεθνάναι παραχρῆμα πρὸς τὸν ἄνδρα πλασαμένη, λάθρα καὶ ἀπορρήτως ἐξεθέμην, ὅσον πλεῖστον ἠδυνάμην πλοῦτον τῷ περισώζοντι μισθὸν συνεκθεμένη, ἄλλοις τέ σε κοσμήσασα καὶ ταινίᾳ τῇδε καὶ ἐλεεινῷ διηγήματι τῷ σῷ τε κἀμαυτῆς ἐνειλήσασα, ἣν ἀπὸ δακρύων τῶν ἐπί σοι καὶ αἵματος ἐχάραττον, ὁμοῦ πρωτοτόκος καὶ πολύθρηνος γενομένη. Ἀλλ', ὦ γλυκεῖα καὶ μέχρις ὥρας θύγατερ, ὅπως, εἰ περιγένοιο, μεμνήσῃ τῆς εὐγενείας, τιμῶσα σωφροσύνην ἣ δὴ μόνη γυναικείαν ἀρετὴν χαρακτηρίζει καὶ φρόνημα βασίλειον καὶ πρὸς τοὺς φύντας ἀναφέρον ἀσκοῦσα. Μεμνήσῃ δὲ πρὸ πάντων τῶν συνεκτεθέντων σοι κειμηλίων, δακτύλιόν τινα ἐπιζητεῖν καὶ σαυτῇ περιποιεῖν, ὃν πατὴρ ὁ σὸς ἐμοὶ παρὰ τὴν μνηστείαν ἐδωρήσατο, βασιλείῳ μὲν συμβόλῳ τὸν κύκλον ἀνάγραπτον, λίθῳ δὲ παντάρβῃ καὶ ἀπορρήτῳ δυνάμει τὴν σφενδόνην καθιερωμένον. Ταῦτά σοι διείλεγμαι, τὸ γράμμα διάκονον εὑραμένη, τὰς ἐμψύχους καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς ὁμιλίας τοῦ δαίμονος στερήσαντος· τάχα μὲν κωφὰ καὶ ἀνήνυτα, τάχα δέ ποτε καὶ εἰς ὄφελος ἥξοντα· τὸ γὰρ ἄδηλον τῆς τύχης ἀνθρώποις ἄγνωστον· καὶ ἔσται σοι τὰ τῆς γραφῆς, (ὦ μάτην ὡραία καὶ ἔγκλημα τὸ κάλλος ἐμοὶ προσάψασα), εἰ μὲν περισωθείης, γνωρίσματα· εἰ δ', ὅπερ καὶ ἀκοὴν λάθοι τὴν ἐμήν, ἐπιτύμβια καὶ μητρὸς ἐπικήδεια δάκρυα.

causam expositionis. Nobis majores ex diis quidem sunt, Sol et Bacchus. Porro ex numero heroum, Perseus et Andromeda et Memnon post hos. Hi igitur, qui regia domicilia successu temporis exstruxerunt, picturis ea sumtis ab illorum rebus gestis, exornarunt. Atque aliorum quidem imagines et res gestas in habitaculis virorum et porticibus depinxerunt; thalamos autem Andromedæ Perseique amoribus variarunt. Ibi aliquando nos, decimo jam elapso anno, postquam me Hydaspes uxorem cognovit, necdum essent nobis liberi, sub meridiem quiescere contigit, somno æstivo compellente. Tum quoque mecum rem habuit pater tuus, somnium illi hoc præcipere jurans: et sensi me continuo gravidam esse. Tempus igitur usque ad partum festi publici instar erat et sacrificia gratiarum actionis ergo diis fiebant, tanquam rege sperante successorem generis. Postquam autem te albam peperi, inusitatum Æthiopibus colorem referentem, ego quidem causam cognoscebam, quod cum adspectui, in consuetudine cum viro, pictura Andromedam obtulisset et undiquaque ostendisset nudam, (tum primum enim eam Perseus ex rupibus deducebat) similis illi fœtus infeliciter efformatus est. Igitur statui et me ipsam liberare ignominiosa morte, pro certo habens, tuum colorem adulterii crimen mihi conciliaturum, nec quemquam crediturum esse casum exponenti; et te fortunæ etsi dubiæ tradere, morti manifestæ aut omnino spurio nomini præferendam esse hanc censens: teque mortuam esse continuo apud virum fingens, clanculum et occulte exposui; quam maximas opes potui, præmium ei qui te sustulisset una exponens et cum aliis rebus te ornans, tum hac fascia et miserabili narratione tuæ meæque conditionis involvens, quam lacrimis propter te profusis et sanguine notavi, cum simul primo enixa essem et in multiplicem luctum incidissem. Ceterum, o suavium et ad exiguum tempus filia, si superstes fueris, memineris præclari tui ortus, colens pudicitiam, quæ sola muliebris virtutis indicium est et animum regium parentes imitans habeas. Memineris autem ante omnia, ut inter pignora tecum exposita, annulum quemdam observes et tibi vindices, quem pater tuus mihi, cum illi desponsarer, donavit, regio quidem signo in circulo sculptum, lapide autem Pantarbe et occulta vi prædito, in pala consecratum. Hæc tecum sum locuta, literis quibus hoc efficerem usa, cum me numen vivo colloquio et adspectu tuo privaverit: quæ ut fortasse muta et irrita, fortasse tamen usui aliquando erunt. Quid enim fortuna ferat, hominibus ignotum est. Denique hæc, quæ sunt a me scripta, o nequidquam formosa, quæ nobis crimen forma conciliasti, siquidem servata fueris, indicia tibi erunt: sin, quod utinam semper aures meas lateat, sepulcrales matris et funebres lacrimæ.

Θ'. Ταῦτα, ὦ Κνήμων, ὡς ἀνέγνων, ἐγνώριζον μὲν καὶ τὴν ἐκ θεῶν οἰκονομίαν ἐθαύμαζον, ἡδονῆς δ' ἅμα καὶ λύπης ἐνεπλήσθην καὶ πάθος τι καινότερον ὑπέστην, ὁμοῦ δακρύων καὶ χαίρων, διαχεομένης μὲν τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν τῶν ἀγνοουμένων εὕρεσιν καὶ τῶν χρησθέντων ἤδη τὴν ἐπίλυσιν, ἀδημονούσης δὲ πρὸς τὴν τῶν ἐσομένων ἔκβασιν καὶ τὸν ἀνθρώπινον βίον οἰκτειρούσης ὡς ἄστατόν τι καὶ ἀβέβαιον καὶ ἄλλοτε πρὸς ἄλλα τρεπόμενον, τότε δ' ὑπερβαλλόντως ἐν ταῖς Χαρικλείας τύχαις γνωριζόμενον. Εἰσῄει γάρ με πολλῶν ἔννοια, τίνων μὲν γενομένη, τίνων δ' ἐνομίσθη, πόσῳ δὲ τῷ μεταξὺ τῆς ἐνεγκούσης ἀπήχθη, κεκλήρωτο δὲ θυγατρὸς ὄνομα νόθου, ἀποβαλοῦσα τὸ γνήσιον Αἰθιόπων καὶ βασίλειον γένος. Ἐπιπολύ τ' ἀμφίβολος εἱστήκειν, τῶν μὲν παρελθόντων οἰκτείρειν ἔχων, τῶν δ' ἐσομένων εὐδαιμονίζειν οὐ θαρσῶν, ἕως τὸν λογισμὸν πρὸς τὸ νῆφον ἀνακαλεσάμενος, ἔγνων μὴ διαμέλλειν, ἀλλ' ἔργου ἔχεσθαι· καὶ παρὰ τὴν Χαρίκλειαν ἐλθὼν, καταλαμβάνω μόνην, ἀπειρηκυῖαν ἤδη πρὸς τὸ πάθος καὶ τῷ μὲν φρονήματι βιαζομένην ἀναφέρειν, τῷ σώματι δὲ πάντη πεπονημένην, ἐνδόντι πρὸς τὴν νόσον καὶ ἀντέχειν ἀσθενήσαντι πρὸς τὸ δεινόν.

Ι'. Μεταστησάμενος οὖν τοὺς παρόντας καὶ μηδένα διοχλεῖν ἐπιστείλας, ὡς δή τινας εὐχὰς καὶ ἐπικλήσεις τῇ κόρῃ προσάξων, Ὥρα σοι, ἔφην, ὦ Χαρίκλεια λέγειν ὃ πάσχεις, οὕτω γὰρ ὑπέσχου τῇ προτεραίᾳ, καὶ μὴ κρύπτειν ἄνδρα, σοί τ' εὔνουν καὶ γνῶναι τὰ πάντα καὶ σιωπώσης οὐκ ἀδύνατον. Ἡ δὲ λαβομένη μου τῆς χειρὸς ἐφίλει τε καὶ ἐπεδάκρυε, καὶ Ὦ σοφὲ Καλάσιρι, τοῦτο πρῶτον εὐεργέτησον, ἔλεγεν, ἔασόν με σιωπῶσαν δυστυχεῖν, αὐτὸς ὡς βούλει γνωρίσας τὴν νόσον καὶ τὴν γοῦν αἰσχύνην κερδαίνειν κρύπτουσαν, ἃ καὶ πάσχειν αἰσχρὸν καὶ ἐκλαλεῖν αἰσχρότερον. Ὡς ἐμέ γε λυπεῖ μὲν καὶ ἡ νόσος ἀκμάζουσα, πλέον δὲ τὸ μὴ κρατῆσαι τῆς νόσου τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ἡττηθῆναι πάθους, ἀπειρημένου μὲν ἐμοὶ τὸν πρὸ τούτου πάντα χρόνον, λυμαινομένου δὲ, καὶ μέχρις ἀκοῆς, τὸ παρθενίας ὄνομα σεμνότατον. Ἐπιρρωννὺς οὖν αὐτὴν, Ὦ θύγατερ, ἔφην, δυοῖν ἕνεκεν εὖ ποιεῖς ἀποκρύπτουσα τὰ κατὰ σαυτήν. Ἐγώ τε γὰρ οὐδὲν δέομαι μανθάνειν ἃ πάλαι παρὰ τῆς τέχνης ἔγνωκα, σύ τ' εἰκότα πάσχεις, ἐρυθριῶσα λέγειν ἃ γυναιξὶ κρύπτειν εὐπρεπέστερον. Ἀλλ' ἐπειδήπερ ἅπαξ ἔρωτος ἐπῄσθου καὶ φανείς σε Θεαγένης ᾕρηκε, (τοῦτο γὰρ ὀμφή μοι θεῶν ἐμήνυσε), σὺ μὲν ἴσθι μὴ μόνη καὶ πρώτη τὸ πάθος ὑποστᾶσα, ἀλλὰ σὺν πολλαῖς μὲν γυναιξὶ τῶν ἐπισήμων, σὺν πολλαῖς δὲ παρθένοις τῶν τἄλλα σωφρόνων. Μέγιστος γὰρ θεῶν ὁ Ἔρως καὶ ἤδη καὶ θεῶν αὐτῶν ποτε κρατεῖν λεγόμενος. Ἐπισκόπει δὲ, ὅπως ἄριστα διαθήσῃ τὰ παρόντα. Ὡς τὸ μὲν ἀπείρατον γενέσθαι τὴν ἀρχὴν ἔρωτος εὔδαιμον τὸ δ' ἁλόντα πρὸς τὸ σῶφρον τὸ βούλημα περιποιῆσαι σοφώτατον. Ὃ δὴ καὶ σοὶ βουλομένῃ πιστεύειν ἔξεστι καὶ τὸ μὲν ἐπιθυμίας αἰσχρὸν ὄνομα διώσασθαι, τὸ δὲ συναφείας ἔννομον συνάλλαγμα προελέσθαι καὶ εἰς γάμον τρέψαι τὴν νόσον.

IX. Hæc postquam legi, Cnemon, cognoscebam et deorum gubernationem admirabar, ac voluptate simul et dolore implebar et affectu quodam novo detinebar, lacrimans simul et gaudens, soluto in lætitiam animo propter eorum quæ antea fuerant ignota inventionem et oraculi mentem nunc patefactam, ceterum anxio de eventu consequentis temporis et humanam vitam miserante, ut rem quamdam instabilem et infirmam, et alias alio inclinantem, tunc autem inprimis ex fortuna Charicleæ cognitam. Subibat enim multarum rerum cogitatio, ex qualibus orta, qualium putaretur, quanto locorum intervallo a patria esset abducta et sortita filiæ adulterinum nomen, amisso nativo Æthiopum et regio genere. Denique diu steti anceps, cum merito sortem illius præteritam miserari possem, futuram autem prædicare et laudare non auderem, donec tandem revocato ad sobrietatem animo, statui non cunctandum esse, sed continuandum inceptum negotium. Et cum ad Charicleam venissem, deprehendo solam jam prorsus affectu fessam et animo quidem eluctari conantem, corpore autem omnino afflictam morboque oppressam, cui magno impetu ingruenti resistere amplius nequivisset.

X. Cum igitur removissem eos qui aderant, et ne quisquam tumultuaretur imperassem, tamquam preces quasdam et invocationes puellæ admoturus : Tempus adest, inquio, Chariclea (sic enim pridie promisisti), dicendi, quo malo afficiaris, neque celandi virum qui tibi bene cupiat, qui etiam te vel tacente omnia scire possit. Illa autem apprehensam meam manum osculabatur et illacrimabat et, O sapiens Calasiri, da mihi hoc, primum dicebat : sine me tacentem infelicem esse : tute ipse, si lubet, morbum exploraveris et hoc saltem lucrifacere quod ea celem quorum me pudet, quæ cum pati turpe, tum enuntiare multo turpius est. Me autem etsi dolore afficit morbus invalescens, tamen illud magis, quod initio morbum non superarim, sed victa sim ab affectu, qui mihi semper ante hoc tempus odiosus fuit et vel auditu ipso venerandum virginitatis nomen contaminat. Confirmans igitur ipsam, O filia, inquiebam, duabus de causis recte facis, quod premis, quæ te affligunt. Neque enim mihi opus est ut ea cognoscam, quæ jampridem ex arte mihi sunt nota, et non abs re tibi accidit, ut erubescas ea dicere quæ mulieres occultare magis decet. Sed quoniam semel amorem sensisti et Theagenes conspectus te cepit, (hoc enim vaticinium divinum mihi indicavit) tu quidem scito, te non solam, neque primam hunc affectum experiri, sed cum multis illustribus feminis, cum multis quoque virginibus alioqui pudicis. Maximus enim deorum est Amor atque ipsos etiam deos interdum superare dicitur. Ceterum considera, quo pacto optime tuas res in præsentia constituas. Siquidem expertem esse amoris initio, beatitudo quædam est, at ubi captus sis, ad moderationem ut animum revoces, sapientiæ est maximæ. Quod et tibi si credere volueris, licet, cupiditatis nimirum turpe nomen repellere, conjugii autem legitimum vinculum amplecti et in matrimonium vertere morbum.

ΙΑ'. Ἱδρῶτι πολλῷ διερρεῖτο τούτων εἰρημένων, ὦ Κνήμων, καὶ δὴ παντοία ἦν, χαίρουσα μὲν ἐφ' οἷς ἤκουσεν, ἀγωνιῶσα δ' ἐφ' οἷς ἤλπιζεν, ἐρυθριῶσα δ' ἐφ' οἷς ἑάλωκεν. Οὐκ ὀλίγον οὖν ἐφησυχάσασα χρόνον, Ὦ πάτερ, ἔφη, γάμον ὀνομάζεις καὶ τοῦτον αἱρεῖσθαι προτρέπεις, ὥσπερ δῆλον ὄν, ἢ τὸν πατέρα συνθησόμενον, ἢ τὸν ἐμοὶ πολέμιον ἀντιποιησόμενον. Τὸ μὲν κατὰ τὸν νεανίαν ἔρρωται ἡμῖν, ἔφην, καὶ πλέον ἢ σὺ τάχα κἀκεῖνος ἑάλωκεν, ἀπὸ τῶν ὁμοίων σοι κεκινημένος. Ὡς γὰρ ἔοικεν, αἱ ψυχαὶ πῶς ὑμῖν ἀπὸ πρώτης ἐντεύξεως, τὰς ἀλλήλων ἀξίας ἐγνώρισαν καὶ πρὸς τὸ ἴσον πάθος κατηνέχθησαν· ἐπέτεινα δ' αὐτῷ κἀγὼ σοὶ χαριζόμενος σοφίᾳ τὴν ἐπιθυμίαν. Ὁ δὲ νομιζόμενός σοι πατὴρ ἄλλον εὐτρεπίζεται νυμφίον, Ἀλκαμένην, ὃν οὐκ ἠγνόηκας. Ἡ δὲ, Ἀλκαμένει μὲν, ἔφη, τάφον πρότερον ἢ γάμον τὸν ἐμὸν εὐτρεπιζέτω. Ἐμὲ γὰρ ἢ Θεαγένης ἄξεται, ἢ τὸ τῆς εἱμαρμένης διαδέξεται. Σὺ δ', ὅτι μὴ ἔστι μοι πατὴρ ἀλλὰ νομίζεται Χαρικλῆς, ἱκετεύω, λέγε, πόθεν ἐγνώρισας. Ἐκ ταύτης, ἔφην, ἐπιδείξας τὴν ταινίαν. Ἔσχες δὲ πόθεν καὶ ὅπως; ἐξ οὗ γάρ με κατὰ τὴν Αἴγυπτον παρὰ τοῦ θρεψαμένου λαβὼν, οὐκ οἶδ' ὅπως δεῦρο ἤγαγεν, ἀφελόμενος εἶχεν ἀποκειμένην ἐν κιστίδι, τοῦ μὴ τὸν χρόνον αὐτῇ λυμαίνεσθαι. Τὸ μὲν ὅπως ταύτην ἐκομισάμην, εἰσαῦθις, ἔφην, ἀκούσῃ, τὸ δὲ παρὸν, εἰ τὰ ἐγγεγραμμένα γνωρίζεις, εἰπέ μοι. Τῆς δὲ, οὐκ εἰδέναι πόθεν, ὁμολογούσης, Γένος, ἔλεγον, καὶ ἔθνος τὸ σὸν καὶ τύχην φράζει. Ὡς δὲ, ἀνακαλύπτειν ὅσ' ἔχω γιγνώσκειν ἱκέτευεν, ἔλεγον ἅπαντα, τήν τε γραφὴν ἐπιὼν ἐν μέρει καὶ πρὸς ἔπος ἑρμηνεύων.

ΙΒ'. Ὡς δ' ἐγνώρισεν αὑτὴν καὶ τὸ φρόνημα διαναστᾶσα, πλέον τῷ γένει προσέδραμε καὶ, Τί οὖν χρὴ ποιεῖν, ἠρώτα, τότ' ἤδη συμβουλῆς τῆς φανερωτέρας ἠρχόμην, ἅπανθ' ὡς ἔσχεν ἀνακαλύπτων. Ἐγὼ, λέγω, ὦ θύγατερ, ἦλθον καὶ εἰς Αἰθίοπας ἐπιθυμίᾳ τῆς παρ' ἐκείνοις σοφίας. Ἐγενόμην καὶ Περσίνῃ τῇ σῇ μητρὶ γνώριμος· οἰκειοῦται γὰρ ἀεὶ τὸ σοφῶν γένος ἡ βασίλειος αὐλὴ, καὶ ἄλλως εἶχόν τι καὶ δόξης πλέον, τὴν Αἰγυπτίων σοφίαν προσθήκῃ τῆς Αἰθιόπων ἐκθειάζων. Ἐπεὶ δ' ἀπαίρειν μέλλοντά με οἴκαδ' ᾔσθετο, τὰ κατά σέ μοι πάντα διηγεῖται, τὸ πιστὸν τῆς σιωπῆς ὅρκῳ πρότερον κομισαμένη, καὶ ἔλεγε, τοῖς μὲν ἐγχωρίοις σοφοῖς οὐ θαρρήσειν εἰπεῖν, ἐμὲ δ' ἱκέτευεν ἐρωτᾶν τοὺς θεοὺς, πρῶτα μὲν εἰ ἐκτεθεῖσα διεσώθης, ἔπειθ' ὅπου γῆς οὖσα τυγχάνεις· οὐ γὰρ πυθέσθαι κατὰ τὸ ἔθνος οὐδεμίαν τοιαύτην, πολλὰ περιεργασαμένην. Ἐμοῦ δ' ἅπαντα μαθόντος ἐκ θεῶν καὶ εἶναί τε καὶ ὅπου φράσαντος, αὖθις ἱκέτευεν ἐπιζητεῖν καὶ προτρέπειν ἥκειν εἰς τὴν ἐνεγκοῦσαν· ἄγονον γὰρ καὶ ἄτεκνον ἐκ τῶν ἐπί σοι διατελεῖν ὠδίνων, ἑτοίμως τ' ἔχειν, εἴ ποτε φανείης, ὁμολογεῖν τῷ σῷ πατρὶ τὸ συμβεβηκός· εἰδέναι γὰρ αὐτὸν πεισθησόμενον, χρόνῳ τε τῆς συμβιώσεως τὴν ἐπ' αὐτῇ δοκιμασίαν ἔχοντα καὶ τῆς ἐκ παίδων διαδοχῆς τὴν ἐπιθυμίαν ἀπροσδοκήτως λαμβάνοντα.

XI. Sudore multo manabat post hæc dicta, Cnemon, et diversis affectibus movebatur, lætitia ex iis quæ audierat, sollicitudine et anxietate de iis quæ sperabat, denique erubescebat conscientia eorum quæ in ea deprehendissem. Cum igitur non parvo temporis intervallo quievisset : O pater, inquit, matrimonium nominas et hoc amplecti jubes, tamquam manifestum esset, aut patrem assensurum esse, aut inimicum meum illud ambiturum. Quod ad adolescentem attinet, firmum est, inquiebam. Magis etiam ille, quam tu, captus est, simili ratione commotus. Siquidem, ut est consentaneum, animæ utriusque vestrum, primo congressu mutuo æstimare se didicerunt et in parem affectum sunt delapsæ : auxi vero et ego ipse, tibi gratificans, illius cupiditatem. Ceterum qui putatur tuus esse pater, alium tibi parat sponsum, Alcamenem, tibi non ignotum. Illa autem : Alcameni quidem sepulcrum prius quam matrimonium meum paret. Me enim aut Theagenes ducet, aut id quod est fatale excipiet. Tu vero unde cognoveris, quod non sit meus pater sed putetur, Charicles, quæso expone. Ex hac, inquam, tænia, simul eam demonstrans. Unde autem eam adeptus es et quo modo? Postquam enim me in Ægypto a nutritio acceptam, nescio quomodo huc adduxit, abstrahens illam a me, repositam in cistella asservavit, ne temporis injuria corrumperetur. Quomodo recuperaverim, inquam, deinceps audies, in præsentia vero, an ea, quæ illi inscripta sint, scias, dic mihi. At cum illa nescire se confiteretur : Genus, dicebam et gentem et fortunam tuam exponit. Denique ut aperirem illi quæ scirem obsecranti, referebam omnia, alternis scriptum legens et ad verbum interpretans.

XII. Postquam autem unde orta esset agnovit et animum erexit, magis ad genus suum ferebatur et Quid facere oportet, interrogabat. Jam tum consilium manifestius incipiebam, omnia ita ut se habebant retegens. Ego, dicebam, filia, etiam Æthiopes adii, sapientiæ illorum cognoscendæ studio. Fui et matri tuæ Persinæ notus. Semper enim hospitium et receptaculum sapientum generis est aula regia et alioqui consecutus eram aliquantum gloriæ, Ægyptiacæ sapientiæ, accessione Æthiopicæ, majorem addens auctoritatem. Postquam autem me domum discessurum sensit, de te omnia mihi exponit, jurejurando primum fidem silentii a me accipiens et dicebat, sapientibus indigenis dicere se non ausuram fuisse, a me autem petere, ut scisciter deos, primum, an exposita servata sis, deinde, qua in terra degas ætatem. Neque enim se audire, in gente Æthiopum ullam talem esse, etsi id anxie inquisiverit. Ego autem cum omnia a diis didicissem et superstitem te esse et ubi vitam degeres dixissem, rursus petebat, ut inquirerem et in patriam reverti juberem. Se enim sine prole et liberis, ex dolore quo propter te afficiatur manere, paratamque esse, si quando apparueris, confiteri patri tuo id quod acciderit, scireque illi persuasum iri, tum diuturnitate temporis, quo secum vixerit, experimentum de se habentem, tum successionis liberorum, præter opinionem oblatæ, ductum cupiditate ac desiderio.

ΙΓ'. Ταῦτ' ἐκείνη μὲν ἔλεγε καὶ ποιεῖν ἱκέτευεν, ἐπισκήπτουσά μοι πολλὰ τὸν ἥλιον ὅρκον, ὃν οὐδενὶ σοφῶν ὑπερβῆναι θεμιτὸν, ἐγὼ δ' ἥκω τὴν ἐνώμοτον ἱκεσίαν ἐκτελέσων· οὐ διὰ τοῦτο μὲν τὴν ἐπὶ τάδε σπουδάσας ἄφιξιν, θεῶν δ' ὑποθήκῃ μέγιστον ἐκ τῆς ἄλης τοῦτο κερδήσας, ἐκ πολλοῦ τε, ὡς οἶσθα, προσεδρεύων χρόνου, θεραπείας μὲν τῆς περί σε καὶ πάλαι τῆς πρεπούσης οὐδὲν ἀπολιπὼν, σιωπῶν δὲ τὰ ὄντα καιροῦ λαβέσθαι καὶ τὴν ταινίαν μηχανῇ τινι κομίσασθαι εἰς πίστιν τῶν πρός σε ῥηθησομένων περιμένων. Ὥστ' ἔνεστί σοι πειθομένῃ δρασμόν τε τὸν ἐνθένδε σὺν ἡμῖν αἱρουμένῃ (πρίν τι καὶ πρὸς βίαν σε τῶν παρὰ γνώμην ὑποστῆναι, τοῦ Χαρικλέους ἤδη σοι τὸν Ἀλκαμένους γάμον ἐσπουδακότος) γένος μὲν καὶ πατρίδα καὶ τοὺς φύντας κομίζεσθαι, Θεαγένει δ' ἀνδρὶ συνεῖναι, ὅποι γῆς καὶ βουλόμεθα συνέπεσθαι παρεσκευασμένῳ, ξένου τε καὶ ὀθνείου γνήσιον καὶ ἄρχοντα βίον ἀνταλλάξασθαι σὺν τῷ φιλτάτῳ βασιλεύουσαν, εἴ τι δεῖ θεοῖς τε τοῖς ἄλλοις καὶ τῷ χρησμῷ τοῦ Πυθίου καταπιστεύειν. Καὶ ἅμα ὑπεμίμνησκον τὸν χρησμὸν καὶ ὅ τι βούλοιτο ἔφραζον. Οὐ γὰρ ἠγνόητο τῇ Χαρικλείᾳ παρὰ πολλῶν καὶ ᾀδόμενος καὶ ζητούμενος. Ἐπάγη πρὸς ταῦτα, Κἀπειδὴ θεοὺς, εἶπεν, οὕτω βούλεσθαι σύ τε φῂς ἐγώ τε πείθομαι, τί χρὴ πράττειν, ὦ πάτερ; Πλάττεσθαι, εἶπον, ὡς ἐπινεύουσαν τὸν Ἀλκαμένους γάμον. Ἡ δὲ, Βαρὺ μὲν, ἔφη καὶ ἄλλως αἰσχρὸν, τὸ καὶ μέχρις ἐπαγγελίας ἕτερον πρὸ Θεαγένους αἱρεῖσθαι, πλὴν ἀλλ' ἐπεὶ θεοῖς τε καὶ σοὶ, πάτερ, ἐμαυτὴν ἐπέτρεψα, τίνα σκοπὸν ἔχει τὸ πλάσμα καὶ τίνα τρόπον ὥστε μὴ εἰς ἔργον ἀχθῆναι, διαλυθήσεται; Γνώσῃ τοῖς ἔργοις, ἔφην. Τινὰ προαγορευόμενα μὲν γυναιξὶν ἔστιν ὅτε καὶ ὄκνον ἤνεγκεν, ἐπιτελούμενα δ' ἐκ τοῦ παραχρῆμα, θαρραλεώτερον ἠνύσθη πολλάκις. Ἕπου μόνον ταῖς ἐμαῖς ὑποθήκαις, τά τ' ἄλλα καὶ τὸ παρὸν τῷ Χαρικλεῖ σύντρεχε τὰ πρὸς τὸν γάμον, ὡς οὐδὲν ἐκείνου πράξαντος ἄνευ τῆς ἐμῆς ὑφηγήσεως. Ὡμολόγει ταῦτα καὶ τὴν μὲν ἀπολείπω δακρύουσαν.

ΙΔ' Ἄρτι δὲ τοῦ δωματίου προελθὼν, ὁρῶ τὸν Χαρικλέα πρὸς ὑπερβολὴν περίλυπον, καὶ ὅλον κατηφείας ἀνάπλεων καὶ Ὦ θαυμάσιε, πρὸς αὐτὸν ἔφην, ὅτε σε ἐχρῆν ἥδεσθαι καὶ χαίρειν, ἀποθύειν τε χαριστήρια τοῖς θεοῖς, ἐπιτυχόντα τῶν πάλαι σοι δι' εὐχῆς καὶ Χαρικλείας ὀψέ ποτε καὶ σὺν τέχνῃ πολλῇ καὶ σοφίᾳ τῇ ἐμῇ πρὸς ἐπιθυμίαν γάμων ἐπικλασθείσης, τότε σκυθρωπὸς καὶ σύννους καὶ μονονοὺ θρηνεῖς, οὐκ οἶδ' ὅ τι πεπονθώς. Καὶ ὃς, Τί δ' οὐ μέλλω, τῆς φιλτάτης μοι τὸν βίον τάχα πρότερον μεταστησομένης ἢ πρὸς γάμον, ὡς φῂς, συναφθησομένης, εἴ τι δεῖ προσέχειν ὀνείρασι τοῖς τ' ἄλλοις καὶ οἷς τῆς παρηκούσης ἐξεδειματώθην νυκτὸς, καθ' ἣν ἀετὸν ᾤμην ἐκ χειρὸς ἀφεθέντα τοῦ Πυθίου καὶ ἀθρόον καταπτάντα, τό τε θυγάτριον ἐκ κόλπων, οἴμοι, τῶν ἐμῶν ἀναρπάσαντα, γῆς ἐπ' ἔσχατόν τι πέρας οἴχεσθαι φέροντα, ζοφώδεσί τισιν εἰδώλοις καὶ σκιώδεσι πλῆθον, καὶ τέλος οὐδὲ

XIII. Hæc illa dicebat et ut facerem obsecrabat, multis modis me per jusjurandum Solis obtestans, quod violare nemini sapientum fas est. Ego autem venio, preces jurejurando firmatas exsecuturus : quamvis non eam ob causam hoc iter susceperim, tamen deorum monitu, maximum ex errore hoc lucrum reportans et jam longo tempore in id intentus, nec quidquam debitæ tibi observantiæ unquam intermittens, tacens autem rem ipsam, ut occasionem nancisci et tæniam arte aliqua fidei faciendæ causa iis quæ tibi dicturus eram adipisci possem, exspectans. Quamobrem licet tibi, si obtemperes et fugam hinc nobiscum capessas, (priusquam aliquid per vim, quod minime velis, sustineas, Charicle tibi jam Alcamenis nuptias apparante summo studio) genus et patriam et parentes recuperare et Theageni viro cohabitare, quascumque in terras voluerimus sequi nos parato et pro peregrina et extranea vita, genuinam et quæ tibi principatum defert eligere, una cum carissimo regnanti : si quidem oportet, cum diis et aliis rebus, tum oraculo Apollinis, fidem habere. Et simul revocabam in memoriam oraculum et quid vellet exponebam. Neque enim ignotum fuit Charicleæ, cum alioqui vulgo esset decantatum et illius interpretatio a multis quæsita. His commovebatur. Postquam igitur, inquit, deos ita velle et tu dicis et ego credo, quid est tandem faciendum, pater? Fingendum, aio, quasi approbes Alcamenis nuptias. Grave quidem est, inquit, et alioqui turpe vel nomine tantum alium anteferre Theageni : ceterum quoniam me in deorum potestatem et tuam, pater, tradidi, quemnam finem habet commentum hoc, et quomodo, ne ad rem deducatur, dissolvi possit? Re ipsa cognosces, inquam. Quædam prædicta mulieribus, interdum cunctationem attulerunt, eadem subito agi cœpta, majore cum audacia plerumque peracta sunt. Sequere tantum consilia mea, cum in aliis, tum in præsentia, ut te accommodes ad sententiam Chariclis de nuptiis, tanquam illo nihil acturo sine meo ductu et auspiciis. Promittebat hæc. Atque illam relinquo lacrimantem.

XIV. Vix autem ex ædiculis egressus, Chariclem conspicio tristem admodum et mœrore plenum. Et, O præclare, ad ipsum inquio, quando te oportebat gaudere et lætari et diis sacrificia facere, gratiarum actionis ergo, ea quæ jampridem optabas consecutum, Chariclea sero tandem arte multiplici et sapientia ad cupiditatem nuptiarum inclinata, tum tristis es et mœstus, et tantum non lacrimas, haud scio quem ob casum. Ille autem, Quidni sim? cum sit futurum, ut carissima mihi in vita, fortassis antequam, ut tu ais, nuptiis cum viro conjuncta sit, in alias sedes transferatur; siquidem fidem habere oportet somniis cum aliis, tum iis, quibus perterrefactus sum hac nocte, qua vidi, aquilam emissam e manibus Apollinis, cum subito devolasset, hei mihi! ex meo sinu filiolam rapere, ferentem ad extremum nescio quem terræ terminum, tenebricosis quibusdam simulacris et umbrosis plenum :

γνῶναι δ' τί ποτε καὶ δράσειε, τοῦ μεσεύοντος ἀπείρου διαστήματος συνεκδραμεῖν τῇ πτήσει τὴν θέαν ἐνεδρεύσαντος.

ΙΕ'. Ταῦθ' ὡς εἶπεν, ἐγὼ μὲν ὅπη τείνει τὸ ὄναρ συνέβαλλον, ἐκεῖνον δὲ τῆς ἀθυμίας ἀπάγων καὶ ὑποψίας εἶναι πόρρω τῶν ἐσομένων παρασκευάζων, Ἱερεὺς, ἔφην, καὶ ταῦτα τοῦ μαντικωτάτου τῶν θεῶν, ὀνειροπολεῖν μοι δοκεῖς οὐκ ἔχειν ἐπιτηδείως, ὃς τῶν ἐνυπνίων τοὺς ἐσομένους σοι τῆς παιδὸς γάμους προμηνυόντων καὶ ἀετὸν μὲν τὸν ληψόμενον νυμφίον αἰνιττομένων, ταῦτα δ' ἔσεσθαι, τοῦ Πυθίου νεύοντος καὶ ὡς ἐκ χειρὸς τὸν συνοικήσοντα προσάγοντος, εὐαγγελιζομένων, ἀγανακτεῖς τὴν ὄψιν καὶ πρὸς τὸ ἄθυμον ἄγεις τὸ ὄναρ. Ὥστε, ὦ Χαρίκλεις, εὔφημον ἔχωμεν στόμα καὶ συντρέχωμεν τῇ βουλήσει τῶν κρειττόνων, πρὸς τὸ πείθειν ἔτι καὶ μᾶλλον τὴν κόρην τραπόμενοι. Τοῦ δ' ἐρομένου τί ἂν πράττων ἔχοι πλέον πειθομένην, Εἴ τι σοι κειμήλιον ἐστὶ πολυτελὲς, ἔφην, ἐσθὴς διάχρυσος, ἢ ὅρμος ἐρίτιμος, ταῦθ' ὡς ἕδνα παρὰ τοῦ νυμφίου πρόσαγε καὶ δωρούμενος ἐξιλεοῦ τὴν Χαρίκλειαν. Ἀπαραίτητον ἔχει πρὸς γυναῖκας ἴϋγγα χρυσὸς καὶ λίθος. Καὶ τἄλλα δέ σοι τὰ πρὸς τὴν πανήγυριν εὐτρεπιστέον. Συνέχειν γὰρ δεήσει τοὺς γάμους, ἕως τὸ κατηναγκασμένον τῆς ἐπιθυμίας ἀμετάβλητον ἔχει παρὰ τῆς τέχνης ἡ κόρη. Μηδὲν ἀπολείπεσθαι νόμιζε τῶν ἐπ' ἐμοὶ φήσας ὁ Χαρικλῆς, ἀπέτρεχεν, ἔργον ἀποφῆναι τοὺς λόγους ὑφ' ἡδονῆς ἐπειγόμενος. Καὶ ἔπραξέ γε, ὡς ὕστερον ἔγνων, ἅπερ ὑπεθέμην, οὐδὲν ὑπερθέμενος, ἐσθῆτά τ' ἄλλην πολύτιμον καὶ δὴ καὶ τοὺς ὅρμους τοὺς Αἰθιοπικοὺς τοὺς συνεκτεθέντας ὑπὸ τῆς Περσίνης εἰς γνωρίσματα τῇ Χαρικλείᾳ, ὡς ἕδνα δῆθεν παρὰ τοῦ Ἀλκαμένους προσκομίσας.

ΙϚ'. Ἐγὼ δὲ τῷ Θεαγένει συντυχὼν, ποῦ τυγχάνουσιν ἐπιδημοῦντες οἱ τὴν πομπὴν αὐτῷ πληρώσαντες, ἠρώτων. Ὁ δὲ, τὰς μὲν κόρας ἔφασκεν ἐξωρμηκέναι, τοῦ σχολαίτερον βαδίζειν ἕνεκεν προαπεσταλμένας, τοὺς δ' ἐφήβους οὐδὲ φέρειν ἔτι δι' ὄχλου γιγνομένους καὶ πρὸς τὴν ἐπάνοδον τὴν οἴκαδε συνελαύνοντας. Ἅπερ ὡς ἔγνων, παρεγγυήσας τά τ' ἐκείνοις ῥητέα καὶ αὐτῷ πρακτέα καὶ τὸ παρ' ἐμοῦ δοθησόμενον τοῦ καιροῦ καὶ τῆς ὥρας ἐνδόσιμον ἐπιτηρεῖν ἐπιστείλας, τοῦ μὲν ἀπεχώρουν, ἐπὶ δὲ τὸν νεὼν τοῦ Πυθίου τὴν ὁρμὴν ἐποιούμην, τὸν ἅμα τοῖς νέοις δρασμὸν ὑφηγήσασθαι χρηστηρίῳ τὸν θεὸν ἱκετεύσων. Ἀλλ' ἦν ἄρα καὶ νοῦ παντὸς ὀξύτερον τὸ θεῖον καὶ τοῖς κατὰ βούλησιν αὐτῷ δρωμένοις ἐπίκουρον γίγνεται καὶ ἄκλητον εὐμενείᾳ πολλάκις φθάνον τὴν αἴτησιν. Ὡς δὴ καὶ τότε πρὸς τὴν οὐδέπω γενομένην πεῦσιν, ἔφθη τὴν ἀπόκρισιν ὁ Πύθιος καὶ τοῖς ἔργοις ἐπεσήμαινε τὴν ὑφήγησιν. Ἐσπουδακότα γάρ με τὰ φροντιζόμενα καὶ παρὰ τὴν πρόμαντιν, ὡς ἔφην, ἐπειγόμενον, ἐπεῖχέ τις βοὴ παριόντα· Σὺ σπεῦδε, ὦ 'γαθὲ, ξένων καλούντων. Ἔθυον δ' ἄρα σὺν αὐλήμασιν Ἡρακλεῖ τὴν εὐωχίαν. Ἐπέσχον τὴν ὁρμὴν, ὡς τούτων ᾐσθόμην.

denique neque cognosci potuisse, quidnam egisset, infinito intervallo interjecto, ut una cum volatu conspectus effugeret, tanquam ex insidiis efficiente.

XV. Hæc ut dixit, ego quidem quo tenderet somnium conjiciebam, illum vero a consternatione animi abducens, neve quæ futura essent suspicaretur, Sacerdos, inquio, et quidem inter deos vaticiniis clarissimi, non videris mihi in somniis interpretandis recte versari qui, insomnis tibi nuptias filiæ prænuntiantibus et aquilam quidem accepturum sponsum quasi ænigmate significantibus, hæc vero futura, annuente Apolline et tanquam ex manu sua maritum adducente, annuntiantibus, vultu indignationem declares et somnium in deteriorem partem trahas. Quamobrem acquiescamus, o Chariclê, et accommodemus nos ad voluntatem numinum, eo magis in id, ut puellæ persuadeamus, incumbentes. Hoc vero interrogante, quid facto opus esset, ut magis obtemperantem puellam haberet: Si forte tibi est, inquio, pretiosi aliquid in reposito, aut vestis auro intertexta, aut monile magno constans, hæc tanquam sponsalia affer a sponso et donis placa Charicleam. Maximam enim vim ad inescandas mulieres habet aurum et lapis. Deinde alia quoque ad hanc celebritatem tibi sunt apparanda. Oportebit enim continuare nuptias, nulla interposita mora, dum adhuc puella cupiditatem arte extortam immutabilem retinet. Nihil me intermissurum esse existima eorum, quæ in me sita sunt, cum dixisset Charicles, discessit, ut quæ dixisset statim præ voluptate effecta daret: et fecit, quemadmodum postea cognovi, ea quæ illi suggesseram nulla dilatione, cum vestem pretiosam, tum monilia Æthiopica, a Persina cum Chariclea indiciorum ergo exposita, veluti sponsalia ab Alcamene adferens.

XVI. Ego autem obvius factus Theageni, ubinam versarentur ii, ex quibus pompa constitisset, interrogabam. Ille autem, virgines quidem dicebat jam egressas esse, ideo quod lentius iter faciant præmissas, ceterum ephebos neque amplius ferre moram, tumultuantes et se ad reditum in patriam congregantes. Quæ ut cognovi et quæ illis dicenda essent ac sibi facienda, utque observaret cum a me daretur signum occasionis et temporis imperavi, ab hoc discedebam. Ad templum autem Apollinis contendebam, supplicaturus deo, ut me oraculo de fuga una cum juvenibus facienda edoceret. Sed erat vel quavis cogitatione celerius numen, et iis quæ secundum illius voluntatem fiebant auxiliatur etiam non imploratum, benevolentia sæpius preces antevertens: quemadmodum et tunc, nondum sciscitationem factam anticipavit Apollo responsione, reque ipsa significabat suum ductum et voluntatem. Siquidem me sollicitum de iis quæ cogitabam exsequendis et ad vatem ut dixi properantem, cohibuit quædam vox prætereuntem: Properes, o bone, hospites cum te vocent. Celebrabant autem cum cantu tibiarum convivium in honorem Herculis. Cohibui impetum, postquam hæc sensi: neque enim mihi fas erat, divinam vocationem præterire.

Οὐδὲ γὰρ ἦν μοι θεμιτὸν ἱερὰν κλῆσιν παραδραμεῖν. Κἀπειδὴ τοῦ λιβανωτοῦ λαβὼν ἀπέθυσα καὶ ὕδατος ἀπέσπεισα, θαυμάζουσι μὲν ἐῴκεσαν τὸ εὐτελὲς τῶν ἐμῶν θυμάτων, ὅμως δ' οὖν καὶ τῆς εὐωχίας συμμετέχειν ἠξίουν. Ὑπήκουον καὶ πρὸς τοῦτο· καὶ κατακλιθεὶς ἐπὶ τῆς στιβάδος ἣν μυρρίναι καὶ δάφναι τοῖς ξένοις ἐστρώκεσαν, τῶν τ' ἐξ ἔθους ἀπογευσάμενος, Ἀλλ', ὦ 'γαθοί, πρὸς αὐτοὺς ἔφην, δαιτὸς μὲν ἡδίστης οὐκ ἐνδεής, ἀκοῆς δ' ἄρα τῆς περὶ ὑμῶν ἀμαθής. Ὥσθ' ὥρα λέγειν ὑμῖν, οἵ τινες (καὶ) ὁπόθεν ἐστέ. Δημῶδες γὰρ οἶμαι καὶ τῶν ἀγροικοτέρων, σπονδῶν καὶ τραπέζης κοινωνήσαντας καὶ φιλίας ἀρχὴν ἱεροὺς ἅλας ποιησαμένους, μὴ οὐχὶ καὶ τὴν περὶ ἀλλήλων γνῶσιν ἔχοντας ἀπελθεῖν. Ἔλεγον δὴ οὖν εἶναι Φοίνικες Τύριοι, τέχνην δ' ἔμποροι, πλεῖν δ' ἐπὶ Καρχηδόνα τὴν Λιβύων, ὁλκάδα μυριοφόρον Ἰνδικῶν τε καὶ Αἰθιοπικῶν καὶ τῶν ἐκ Φοινίκης ἀγωγίμων φέροντες· τὸ δὲ παρὸν Ἡρακλεῖ Τυρίῳ τήνδε νικητήριον ἀποθύειν τὴν εὐωχίαν, τοῦδε τοῦ νεανίου (δείξαντες τὸν προκατακείμενον) ἀναδησαμένου τὸν ἀπὸ τῶν παλαιστῶν ἐνθάδε στέφανον καὶ νικῶσαν τὴν Τύρον ἐν Ἕλλησιν ἀναγορεύσαντος. Οὗτος γάρ, ἐπειδὴ Μαλέαν ὑπερβαλόντες, ἀνέμοις τ' ἐναντίοις χρησάμενοι, τῇ Κεφαληναίων προσέσχομεν, ὄναρ αὐτῷ προμαντεύειν τὴν μέλλουσαν πυθιονίκην τὸν πάτριον ἡμῶν τόνδε θεὸν ἐπομνύμενος, ἐκτραπῆναί τε τοῦ προκειμένου πλοῦ καὶ τῇδε κατᾶραι πείσας, ἔργοις ἐπιστώσατο τὴν μαντείαν, καλλίνικος ἡμῖν ὁ τέως ἔμπορος ἀναδειχθείς· καὶ τήνδε τὴν θυσίαν ἄγει τῷ θεῷ τῷ φήναντι νικητήριόν τε καὶ χαριστήριον, ἅμα δὲ καὶ ἐμβατήριον. Εἰς ἕω γὰρ ἀφήσειν, ὦ λῷστε, μέλλομεν, εἰ τὰ ἐκ τῶν ἀνέμων τῇ βουλήσει συμπνεύσειε. Μέλλετε δῆτ' ἀληθῶς; ἔφην. Ναὶ μέλλομεν, ἀπεκρίναντο. Συνέμπορον ἄρ' ἕξετέ με βουλόμενοι, πλοῦς γάρ μοι πρόκειται κατά τι χρέος εἰς Σικελίαν· ἡ δὲ νῆσος, ὡς ἴστε, παράπλους ὑμῖν ἐπὶ τὴν Λιβύων ἐσπουδακόσιν. Εἰ γὰρ βουληθείης, ἔλεγον, ἀγαθὸν οὐδὲν ἀπεῖναι νομιοῦμεν, ἀνδρὶ σοφῷ τε καὶ Ἕλληνι καὶ ὡς δίδωσιν ἡ πεῖρα συμβάλλειν, τάχα που καὶ θεοῖς κεχαρισμένῳ συνόντες. Βουλήσομαι, πρὸς αὐτοὺς ἔφην, εἰ μίαν ἐνδοίητε πρὸς παρασκευὴν ἡμέραν. Ἕξεις, ἔφασαν, τὴν αὔριον· μόνον εἰς ἑσπέραν γοῦν ἐπὶ θάλατταν εἶναι. Πολὺ γάρ τι καὶ νύκτες εἰς πλοῦν ἀνύουσι, ἀπογείοις αὔραις ἀκύμονα τὰ σκάφη παραπέμπουσαι. Συνετιθέμην οὕτω ποιήσειν, ὅρκῳ πρότερον, ὅτι μὴ προαναχθήσονται τὴν ἐπαγγελίαν πιστωσάμενος.

ΙΖ'. Καὶ τοὺς μὲν αὐτοῦ καταλιπὼν πρὸς αὐλοῖς ἔτι καὶ ὀρχήσεσιν ὄντας, ἃς ὑπὸ πηκτίδων ἐπίτροχον μέλος, Ἀσσύριόν τινα νόμον ἐσκίρτων, ἄρτι μὲν κούφοις ἅλμασιν εἰς ὕψος αἰρόμενοι, ἄρτι δὲ τῇ γῇ συνεχὲς ἐποκλάζοντες καὶ στροφὴν ὁλοσώματον ὥσπερ οἱ κάτοχοι δινεύοντες. Ἀφικόμενος δὲ παρὰ τὴν Χαρίκλειαν ἐπὶ τῶν κόλπων ἔτι τὰ παρὰ τοῦ Χαρικλέους κειμήλια φέρουσάν τε καὶ ἐπισκοποῦσαν καὶ παρὰ τὸν

Postea vero quam accepto thure adolevi et aqua libationes feci, videbantur mirari vilitatem mearum oblationum, ut tamen una particeps essem convivii, petebant. Obtemperabam et hac in parte, et cum recubuissem in toro, quem myrti et lauri hospitibus straverant, eaque quæ solitus eram degustassem : O præclari, ad ipsos inquam, convivio quidem suavissimo non amplius indigeo, ceterum rerum vestrarum omnino adhuc sum ignarus. Quare tempus est, ut mihi dicatis, qui, et unde sitis. Indecorum enim est et agreste, eos, qui ejusdem libationis et mensæ fuerint participes et sacrum salem initium amicitiæ fecerint, ante, quam de utrisque qui sint constiterit discedere. Dicebant igitur, se esse Phœnices Tyrios, mercaturam facientes; navigare autem Carthaginem, sitam in Africa; navem magnam onustam Indicis et Æthiopicis et ex Phœnice mercibus, eo ferentes. In præsentia vero Herculi Tyrio pro victoria parta epulationem instituere, quod hic adolescens (ostenso eo qui ante me sedebat) ornatus sit hic corona palæstrica et victricem Tyrum inter Græcos declararit. Hic enim, postquam superata Malea, ventis adversis usi ad Cephalenorum insulam applicabamus, somnium illi prædicere futuram victoriam in Pythiis, per patrium hunc deum jurans, cum nobis ut deflecteremus a proposita navigatione et huc applicaremus persuasisset, re ipsa fidem fecit vaticinio, victor nobis declaratus, qui ad hunc diem mercator fuisset : et hoc sacrificium deo monitori, ob victoriam partam et gratitudinis ergo, simul vero et fausti itineris causa celebrat. Diluculo enim, optime, solvemus, si venti nostræ voluntati adspiraverint. Sic igitur revera statuistis? inquio. Ita omnino, responderunt. Quamobrem comitem me habebitis, si volueritis, mihi enim proposita est navigatio in Siciliam, quadam de causa. Hæc autem insula, ut scitis, præternaviganda vobis est, Africam petentibus. Utinam volueris, dicebant, magno enim bono nos affectos existimabimus, cum viro sapiente et Græco et ut testatur experientia diis grato versantibus. Velim, ad ipsos inquio, si modo mihi unum diem ad apparatum concesseritis. Habebis, inquiunt, crastinum, tantum ut sub vesperam sis ad mare. Noctes enim ad navigandum aptissimæ, auris a terra consurgentibus, tranquille naves deducentes. Paciscebar me ita facturum esse, jurejurandi prius, quod non essent ante soluturi, quam promisissent, accepta sponsione.

XVII. Ac hos quidem ibi reliqui, adhuc tibiis ac tripudiis operam dantes, quæ ad fidicularum volubile melos Assyriaca quadam consuetudine tripudiabant, nunc levibus saltibus in altum sublati, nunc ad terram succiduo poplite demissi et toto corpore tanquam numine afflati sese intorquentes. Et cum ad Charicleam venissem, adhuc in sinu pignora a Charicle ferentem et contemplantem et ad Thea-

Θεαγένην μετ' ἐκείνην, ἅ τε δεήσει καὶ ὁπότε πράττειν ἑκάτερον ὑποθέμενος, οἴκαδ' ἐλθὼν, ἐφήδρευον τοῖς ἐσομένοις. Καὶ εἰς τὴν ἑξῆς τοιάδ' ἐγίγνετο. Ἐπειδὴ μέσαι νύκτες ὕπνῳ τὴν πόλιν ἐβάπτιζον, ἔνοπλος κῶμος τὴν οἴκησιν τῆς Χαρικλείας κατελάμβανεν. Ἐστρατήγει δὲ Θεαγένης τὸν ἐρωτικὸν τοῦτον πόλεμον, εἰς λόχον ἀπὸ τῆς πομπῆς τοὺς ἐφήβους συντάξας. Οἳ δὴ μέγα τι ἀθρόον ἐμβοήσαντες καὶ δούπῳ τῶν ἀσπίδων τοὺς καταμικρὸν αἰσθομένους ἐμβροντήσαντες, ὑπὸ λαμπάσιν ἡμμέναις εἰσήλαντο εἰς τὸ δωμάτιον, τὴν αὔλειον οὐ χαλεπῶς ἐκμοχλεύσαντες, ἅτε τῶν κλείθρων εἰς ῥᾳδίαν ἄνοιξιν ἐπιμεμοχλευμένων καὶ τὴν Χαρίκλειαν εὐτρεπῆ καὶ ἅπαντα προειδυῖαν καὶ τὴν βίαν ἑκοῦσαν ὑφισταμένην ἀναρπάζουσιν, οὐκ ὀλίγα τῶν ἐπίπλων, ὅσα κατὰ βούλησιν ἦν τῇ κόρῃ, συνεκφορήσαντες. Κἀπειδὴ τῆς οἰκίας ἐκτὸς γεγόνεσαν, οἱ μὲν τὸν ἐνυάλιον ἀλαλάξαντες καὶ βαρύν τινα πάταγον ἐκ τῶν ἀσπίδων ἐπικτυποῦντες, διὰ πάσης ἐχώρουν τῆς πόλεως, εἰς ἄφραστόν τι δεῖμα τοὺς ἐνοικοῦντας ἐμβαλόντες, ἅτε νυκτός τ' ἀωρίᾳ τὸ φοβερώτεροι δοκεῖν προειληφότες καὶ τοῦ Παρνασσοῦ πρὸς τὴν βοὴν ὑπόχαλκον αὐτοῖς συνεπηχοῦντες. Καὶ οἱ μὲν οὕτω τοὺς Δελφοὺς διεξῆλθον, ἐπάλληλόν τι Χαρίκλειαν καὶ συνεχὲς ἀναφθεγγόμενοι.

ΙΗ'. Κἀπειδὴ τοῦ ἄστεος ἐκτὸς ἦσαν, ὡς τάχους εἶχον ἐπὶ τὰ Λοκρῶν ὄρη Οἰταίων ἀφιππεύσαντο. Ὁ δὲ Θεαγένης καὶ ἡ Χαρίκλεια τὰ προδεδογμένα πράττοντες, ὑπολείπονται μὲν τῶν Θετταλῶν, ὡς ἐμὲ δὲ λαθραῖοι καταφεύγουσι καί μου τοῖς γούνασιν ἅμα προσπεσόντες ἐπιπλεῖστον εἴχοντο, τρόμῳ τε παλλόμενοι καὶ Σῶζε, πάτερ, συνεχὲς ἐπιφθεγγόμενοι· ἀλλ' ἡ μὲν Χαρίκλεια, τοῦτο καὶ μόνον, εἰς γῆν τε νεύουσα καὶ τὴν πρᾶξιν ἄρτι καινοτομουμένην ἐρυθριῶσα, ὁ δὲ Θεαγένης καὶ ἕτερα προσεπέσκηπτε, Σῶζε, λέγων, ὦ Καλάσιρι, ξένους καὶ ἀπόλιδας ἱκέτας, πάντων ἀλλοτριωθέντας, ἵν' ἐκ πάντων μόνους ἀλλήλους κερδήσωσι· σῶζε τύχης λοιπὸν ἀγώγιμα σώματα καὶ σωφρονοῦντος ἔρωτος αἰχμάλωτα, φυγάδας αὐθαιρέτους μὲν ἀλλ' εὐθύμους καὶ πᾶσαν εἰς σε προσδοκίαν σωτηρίας ἀναρρίψαντας. Συνεχύθην τοῖς εἰρημένοις καὶ νῷ πλέον ἢ ὀφθαλμῷ τοῖς νέοις ἐπιδακρύσας καὶ ὅσον ἐκείνους μὲν ἐλάνθανεν ἐμὲ δ' ἐπεκούφιζεν, ἀνίστων τε καὶ ἀνελάμβανον. Καὶ χρηστὰς ὑποθέμενος τῶν ἐσομένων τὰς ἐλπίδας, σὺν γὰρ θεῷ τὴν ἀρχὴν ἐπικεχειρῆσθαι, Ἐγὼ μὲν ἐπὶ τὰ ἑξῆς τῆς πράξεως ἄπειμι, ἔφην, ὑμεῖς δέ με κατὰ χώραν περιμένειν τοῦ μή τισιν ὀφθῆναι πλείστην ὅσην φροντίδα ἔχοντες. Καὶ εἰπὼν ἀπέτρεχον. Ἀλλ' ἡ Χαρίκλεια θοιματίου τ' ἐπελαμβάνετο καὶ ἐπεῖχε, καὶ Ὦ πάτερ, ἀδικίας, ἔλεγεν, ἀρχὴ τοῦτο, μᾶλλον δὲ προδοσίας, εἰ μόνην οἰχήσῃ με καταλιπὼν, Θεαγένει τὰ καθ' ἡμᾶς ἐπιτρέψας, οὐδ' ἐννοήσεις, ὡς ἄπιστον εἰς φυλακὴν ἐραστὴς, εἰ γένοιτο τῶν ἐρωτικῶν ἐγκρατὴς καὶ οὐχ ἥκιστα τῶν καταιδέσαι δυναμένων μονούμενος. Ἀναφλέγεται γὰρ, ὡς

genem post illam et utrique quæ facienda essent et quando suggessissem, domum reversus, intentus eram in ea, quæ erant futura. Sequenti autem die talia accidebant. Cum nocte intempesta somno urbs immersa esset, globus juvenum armatus ædes Charicleæ occupabat. Dux autem erat Theagenes hujus amatorii belli, ex pompa in cohortem ephebis instructis. Qui subito ingenti clamore edito et sonitu scutorum iis qui audirent perterrefactis, cum facibus accensis irruperunt in domunculam, emota haud difficulter janua, (quod jam antea, ut repagula facile aperiri possent, præparatum fuerat) Charicleamque instructam et omnia prævidentem ac vim sponte sustinentem rapiunt, non paucam supellectilem, quam virgo volebat, simul efferentes. Postquam autem domo egressi sunt, hi quidem bellico clamore sublato et horrendum quemdam strepitum scutis edentes, transibant per totam urbem, in incredibilem quemdam terrorem incolas conjicientes, quod et intempestam noctem ideo, ut formidabiliores viderentur, elegerant et Parnassus ad illum sonitum, ab ære redditum, vicissim resonabat. Hoc modo isti, alternis et continuo Charicleam vocantes, Delphos percurrebant.

XVIII. Postquam autem egressi sunt ex urbe, quanta celeritate potuerunt, in Locrensium et Œtæos montes equis avecti sunt. At Theagenes et Chariclea, quæ antea constituta fuerant, facientes, deserunt Thessalos et ad me clanculum confugiunt et simul provoluti ad genua, diu amplectebantur, trementes et Serva, pater, continue dicentes. Ac Chariclea quidem hoc solum, etiam demisso in terram vultu, tamquam recens factum erubescens, Theagenes et alia me obtestans adjiciebat, Serva, dicens, Calasiri, peregrinos et urbe carentes supplices, omnibus privatos, ut ex omnibus se solos lucrifaciant: serva fortunæ deinceps addicta corpora, et casto amori mancipata, exsules, voluntarios quidem, sed alacres et qui omnem spem salutis in te collocarunt. Confusus sum his dictis et cum animo magis quam oculis supra juvenes collacrimassem, ita ut illos lateret, meum autem dolorem levaret, erigebam eos et confirmabam. Denique bona spe eventus illis proposita, quod divino auspicio negotium inchoatum esset: Ego quidem ad reliqua exsequenda, inquam, abeo: vos vero me hoc in loco opperimini, in id omni cura et diligentia incumbentes, ne ab aliquibus conspiciamini. Et hoc cum dixissem, discedebam. Sed Chariclea me veste apprehendebat, ac retinebat et O pater, injustitiæ, dicebat, initium hoc, vel magis proditionis, si me sola relicta discedes, Theageni me concredens, neque cogitabis, quam infidus sit ad custodiam amator, si in illius potestate fuerit, ut amore perfrui possit et ii, qui illi pudorem incutere possint, absint. Magis enim incenditur, ut existimo, cum omni præsidio destitu-

οἶμαι, πλέον, ὅταν ἀπρόσμαχον βλέπῃ τὸ ποθούμενον προκείμενον. Ὥστ' οὐ πρότερόν σε μεθίημι πρὶν δή μοι, τῶν τε παρόντων ἕνεκα καὶ ἔτι μᾶλλον τῶν μελλόντων, ὅρκῳ πρὸς Θεαγένην τὸ ἀσφαλὲς ἐμπεδωθείη, ὡς οὐθ' ὁμιλήσει τὰ Ἀφροδίτης πρότερον ἢ γένος τε καὶ οἶκον τὸν ἡμέτερον ἀπολαβεῖν, ἢ εἴπερ τοῦτο κωλύει δαίμων, ἀλλ' οὖν γε πάντως βουλομένην γυναῖκα ποιεῖσθαι, εἰ δὲ μή, μηδαμῶς. Ἐμοῦ δὲ τὰ εἰρημένα θαυμάσαντος καὶ οὕτω ποιητέον εἶναι πάντως ἐπικρίναντος, τήν θ' ἑστίας ἐσχάραν εἰς βωμὸν ἀνάψαντος καὶ λιβανωτὸν ἐπιθύσαντος, ἐπώμνυεν ὁ Θεαγένης, ἀδικεῖσθαι μὲν φάσκων, εἰ προλήψει τοῦ ὅρκου τὸ πιστὸν τοῦ τρόπου προϋποτέμνεται· οὐ γὰρ ἐπιδείξειν ἔχειν προαίρεσιν φόβῳ τοῦ κρείττονος κατηναγκάσθαι νομιζομένην. Ἐπώμνυ δ' ὅμως Ἀπόλλω τε Πύθιον καὶ Ἄρτεμιν καὶ Ἀφροδίτην αὐτὴν καὶ Ἔρωτας, ἦ μὴν ἅπαντα οὕτω ποιήσειν ὡς ἠβουλήθη Χαρίκλεια καὶ ἐπέσκηψε.

ΙΘ'. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα καὶ ἕτερ' ἄττα πρὸς τούτοις ἐπὶ μάρτυσι τοῖς θεοῖς ὡμολόγουν ἀλλήλοις, ἐγὼ δ' ὡς τὸν Χαρικλέα δρομαῖος ἥκων, θορύβου τε πλήρη καὶ ὀδυρμοῦ καταλαμβάνω τὴν οἰκίαν, οἰκετῶν ἤδη παρ' αὐτὸν ἀφιγμένων καὶ τὴν τῆς κόρης ἁρπαγὴν ἐξαγγειλάντων καὶ πολιτῶν εἰς πλῆθος συρρεόντων, καὶ τὸν Χαρικλέα θρηνοῦντα περιεστοιχισμένων, ἀγνοίᾳ τε τῶν γεγονότων καὶ ἀμηχανίᾳ τῶν πρακτέων συνεχομένων. Ἐμβοήσας οὖν, Ὦ δυσδαίμονες, ἔφην, ὑμεῖς δ' ἐνεοῖς προσεοικότες, ἄχρι τίνος ἄναυδοι καὶ ἄπρακτοι καθεδεῖσθε, ὥσπερ ἅμα τῷ δυστυχεῖν καὶ τὸ φρονεῖν προσαφῃρημένοι; οὐκ ἐν ὅπλοις ἤδη ἐπιδιώξετε τοὺς πολεμίους; οὐ καταλήψεσθε καὶ τιμωρήσεσθε τοὺς ἐξυβρικότας;Καὶ ὁ Χαρικλῆς, Περιττὸν μὲν ἴσως, ἔφη, διαμάχεσθαι πρὸς τὰ παρόντα, συνίημι γὰρ ὡς ἐκ θεῶν μήνιδος ταυτηνὶ τίνω τὴν δίκην, ἣν ἐξ οὗπερ εἰς τὸ ἄδυτον ἀωρὶ παρελθὼν εἶδον ὀφθαλμοῖς ἃ μὴ θέμις, ὁ θεός μοι προεῖπεν, ἀνθ' ὧν οὐ προσηκόντως εἶδον τῆς τῶν φιλτάτων ὄψεως στερήσεσθαι. Ὅμως δ' οὐδὲν κωλύει καὶ πρὸς δαίμονά φασὶ μάχεσθαι, εἰ καὶ τίνας χρὴ μεταθέειν, καὶ τίς ὁ τὸν βαρὺν τοῦτον ἐπενεγκὼν πόλεμον ἐγιγνώσκομεν. Ὁ Θετταλὸς, ἔφην, καὶ παρά σοι θαυμαστὸς ὃν κἀμοὶ φίλον εἰσεποίεις, Θεαγένης ἐστὶ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ μείρακες. Οὐκοῦν εὕροις ἄν τινα τούτων κατὰ τὴν πόλιν, οἱ μέχρι τῆσδε τῆς ἑσπέρας ἐπεχωρίαζον. Ὥστ' ἀνίστασο καὶ εἰς βουλὴν κάλει τὸν δῆμον. Ἐγίγνετο ταῦτα. Καὶ οἵ τε στρατηγοὶ σύγκλητον ἐκκλησίαν ἐκήρυττον σάλπιγγι τὸ κήρυγμα πρὸς τὴν πόλιν ἐπισημαίνοντες καὶ ὁ δῆμος αὐτίκα παρῆν καὶ τὸ θέατρον ἐγίγνετο νυκτερινὸν βουλευτήριον. Ὅ τε Χαρικλῆς εἰς μέσους παρελθὼν, πρὸς οἰμωγήν τ' ἀθρόον ἐκίνει τὸ πλῆθος καὶ μόνον ὀφθεὶς, ἐσθῆτά τε μέλαιναν ἀμπεχόμενος καὶ κόνιν τοῦ τε προσώπου καὶ τῆς κεφαλῆς καταχεάμενος, τοιάδ' ἔλεγεν· Ἴσως μὲν, ὦ Δελφοὶ, προσαγγεῖλαι βουλόμενον ἐμαυτὸν ἥκειν εἰς μέσους καὶ ταύτην συγκεκληκέ-

tum id, quod expetit, expositum sibi videt. Quamobrem non prius te dimittam, quam mihi tum præsentis temporis, tum magis etiam consequentis gratia, jurejurando Theagenes fidem dederit, quod consuetudinem Veneream non sit mecum ante habiturus, quam genus et domum meam recuperavero, aut si hoc numen prohibuerit saltem, priusquam me sponte consentientem in uxorem acceperit : sin minus, nequaquam. Cumque ego ea, quæ dicta fuerant, miratus, omnino ita faciendum esse decrevissem et domesticum focum in aram succendissem, thusque adolevissem, jurabat Theagenes, injuria se quidem affici dicens, quod anticipatione jurisjurandi fides, quam sponte præstiturus fuisset, præcideretur : neque se nunc ostendere posse, se sponte facere hoc, quod metu numinis effectum videatur, jurabat tamen per Apollinem Delphicum et Dianam et Venerem ipsam et Amores, ita se omnia facturum, sicuti Chariclea vellet et mandavisset.

XIX. Et hi quidem hæc et quædam alia, deos contestati, paciscebantur inter sese. Ego autem ad Chariclem contento cursu veniens, tumultu plenam et luctu domum deprehendo, cum jam ministri ad ipsum venissent et raptum virginis nuntiassent, et cives frequentes confluerent et Chariclem lugentem circumsisterent, denique inscitia eorum, quæ facta essent et inopia consilii quæ facienda essent, laborarent. Intonans igitur magna voce, O infelices, inquio, quamdiu tandem stupidis haud absimiles, muti et ignavi sedebitis, tanquam una cum adversa fortuna mens etiam vobis erepta sit? An non armati jam persequimini hostes? Non comprehendetis et supplicio afficietis eos, qui vos injuria affecerunt? Charicles autem : Supervacaneum est fortassis, deinceps certare cum præsenti fortuna. Intelligo enim, quod ob iram deorum luo hanc pœnam, quam ab eo tempore, quo intempestive in adytum ingressus vidi quæ fas non fuerat, deus mihi prædixit, propter ea his, quæ animo meo carissima essent, me privatum iri. Attamen nihil impedit, etiam cum diis, ut aiunt, pugnare, si quos persequi oporteat et quis tantam cladem nobis intulerit, cognoscamus. Thessalus, inquio, qui apud te fuit in admiratione, quem etiam mihi amicum fecisti, Theagenes est et ii qui cum eo fuerunt adolescentuli. Horum invenias fortasse aliquem adhuc in urbe, qui usque ad hanc vesperam hic morabantur. Quamobrem surge et in concilium convoca populum. Fiebat ita : duces concionem indicebant, tuba præconium urbi significantes : populus statim aderat : theatrum nocturna curia fiebat. Charicles, in medium progressus, apparens subito omnibus lacrimas excussit, nigra veste indutus : et facie atque capite cinere sparsis, talia dicebat : Fortassis me, o Delphi, meas ipsius rationes exponere volentem, in medium progressum et tantam convo-

ναι τὴν ἐκκλησίαν ἡγεῖσθε, πρὸς τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἐμῶν συμφορῶν ἀφορῶντες, ἔχει δ' οὐχ οὕτως, πράττω μὲν γὰρ θανάτου καὶ πολλάκις ἀξίως· τὸ δὲ νῦν, ἔρημος καὶ θεήλατος καὶ μόνη λοιπὸν οἰκία, πάντων ἅμα τῶν φιλτάτων κεκενωμένη μοὶ συνομίλων. Ὅμως δ' οὖν ἥ τε κοινὴ πάντων ἀπάτη καὶ μάταιος ἐλπὶς ἔτι με καρτερεῖν ἀναπείθει, τὴν εὕρεσιν τῆς θυγατρὸς ἐνδεχομένην ὑποτιθεμένη· καὶ ἔτι πλέον ἡ πόλις, ἣν ἰδεῖν πρότερον τιμωρίαν εἰσπεπραγμένην παρὰ τῶν ἐξυβρισάντων ἀναμένω· εἰ μὴ ἄρα καὶ ὑμῶν τὸ φρόνημα τὸ ἐλεύθερον καὶ τὴν ὑπὲρ τῆς ἐνεγκούσης καὶ θεῶν τῶν πατρῴων ἀγανάκτησιν, τὰ Θετταλὰ μειράκια προσαφῄρηται. Τὸ γὰρ δὴ πάντων βαρύτατον, ὅτι χορευταὶ παῖδες εὐαρίθμητοι καὶ θεωρίας ὑπηρέται πόλιν οἴχονται τῶν Ἑλληνίδων τὴν πρώτην πατήσαντες καὶ τὸν νεὼν τοῦ Πυθίου τοῦ τιμιωτάτου κτήματος ἀποσυλήσαντες, Χαρικλείας, οἴμοι τῶν ἐμῶν ὀφθαλμῶν. Ὦ τῆς ἀμειλίκτου καθ' ἡμῶν τοῦ δαίμονος φιλονεικίας. Τὴν πρώτην μοὶ καὶ γνησίαν, ὡς ἴστε, θυγατέρα ταῖς νυμφικαῖς λαμπάσι συναπέσβεσε· τὴν μητέρα μοὶ τὴν ἐκείνης, ἐπὶ νεαρῷ τῷ πάθει συναπήγαγεν· ἐμὲ τῆς ἐνεγκούσης ἐξήλασεν. Ἀλλ' ἦν πάντα φορητὰ μετὰ τὴν Χαρικλείας εὕρεσιν. Χαρίκλεια μοὶ βίος ἦν, ἐλπὶς καὶ διαδοχὴ τοῦ γένους· Χαρίκλεια μόνη παραψυχὴ καὶ ὡς εἰπεῖν, ἄγκυρα. Καὶ ταύτην ὑπετέμετο καὶ παρήνεγκεν, ὅ τι ποτ' ἐστὶ τὸ εἰληχός με κλυδώνιον, ἢ δαιμόνιον (οὐχ ἁπλῶς τοῦτο, οὐδ' ὅτ' ἔτυχεν, ἀλλὰ καθ' ὃν εἴωθε καιρὸν ἀωρὶ καὶ ὠμὰ κατ' ἐμοῦ κωμάζειν), ἀπ' αὐτῶν μικροῦ τῶν παστάδων, ἄρτι τῶν γάμων ἅπασιν ὑμῖν προκεκηρυγμένων.

Κ'. Ἔτι λέγοντα καὶ ὅλον εἰς θρῆνον παραφερόμενον, ὁ στρατηγὸς Ἡγησίας ἐπεῖχέ τε καὶ ἐξεκρούετο, καὶ Ὦ παρόντες, ἔφη, Χαρικλεῖ μὲν ἐξέσται νῦν τε καὶ μετὰ ταῦτα θρηνεῖν, ἡμεῖς δὲ μὴ συμβαπτιζώμεθα τῷ τούτου πάθει, μηδὲ λάθωμεν ὥσπερ ῥεύμασιν τοῖς τούτου δάκρυσιν ὑποφερόμενοι καὶ τὸν καιρὸν προϊέμενοι, πρᾶγμα ὃ μεγίστην ἐν ἅπασιν ἔχει καὶ πολέμοις οὐχ ἥκιστα τὴν ῥοπήν. Ὡς νῦν μὲν καὶ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐξιόντων, ἐλπὶς καταληφθῆναι τοὺς πολεμίους, ἕως ῥᾳθυμοτέραν αὐτοῖς τὴν πορείαν ἡ προσδοκία τῆς ἡμετέρας ἐμποιεῖ παρασκευῆς. Εἰ δ' οἰκτιζόμενοι μᾶλλον δὲ γυναικιζόμενοι, πλείονα τῇ μελλήσει τὴν προτέρησιν αὐτοῖς παρασχοῖμεν, οὐδὲν ἄλλ' ἢ καταγελᾶσθαι καὶ ταῦτα πρὸς μειρακίων περιλείπεται· οὓς ἐγὼ φημὶ χρῆναι αὐτοὺς τέως ὅτι τάχιστα καταλαβόντας ἀνασκολοπίσαι καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀτιμῶσαι, διαβιβάσοντας καὶ εἰς τὸ γένος τὴν τιμωρίαν. Τοῦτο δ' ἂν γένοιτο ῥᾳδίως εἰ πρὸς ἀγανάκτησιν κινήσαιμεν Θετταλοὺς, τὴν κατ' αὐτῶν τε τούτων εἴ τινες διαφύγοιεν καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν, ἀπειπόντες αὐτοῖς ἐκ ψηφίσματος τὴν θεωρίαν καὶ τὸν ἐναγισμὸν τοῦ ἥρωος, ἐκ τοῦ δημοσίου τοῦ ἡμετέρου τελεῖσθαι τοῦτον ἐπικρίναντες.

ΚΑ'. Ἔτι τούτων ἐπαινουμένων καὶ δόγματι τοῦ δήμου κυρουμένων, Ἐπιχειροτονείσθω, ἔφη ὁ στρα-

casse concionem existimatis, magnitudinem mearum calamitatum intuentes. Sed aliter se res habet. Etsi enim sæpius ea sustineam, quæ vel morte ipsa graviora sint et nunc deserta et divinitus vastata et sola in posterum mihi sit domus, omnibus simul carissimis, in quorum consuetudine et suavitate acquiescebam, orbata, tamen, quæ omnes attingit, frustratio et inanis spes adhuc me sustentat, utque perdurem, excitat, me filiam recuperaturum pollicens, maxime vero urbs, quam victricem, sumta pœna de his, qui illam injuria affecerunt, prius me videre expeto et exspecto. Nisi forte et vobis animum generosum et indignationem pro patria et diis patriis, Thessali adolescentuli abstulerunt. Nam quod est gravissimum, pueri tripudiones pauci et sacræ legationis ministri, abeunt, primaria urbe inter Græcas vastata, et templo Apollinis pretiosissimo thesauro spoliato, hei mihi! ablata e meis oculis Chariclea. O implacabilem numinis erga nos et pertinacem iram. Primam mihi, ut scitis, et genuinam filiam, una cum sponsalibus facibus exstinxit: matrem præ dolore, quem ceperat ex illius morte, simul abduxit: me patria expulit. Sed erant omnia tolerabilia, post Charicleæ inventionem. Chariclea mihi vita erat, spes et successio generis: Chariclea sola solatium et ut ita dicam ancora. Et hanc abrupit et abstulit, quodcumque sit, quod me invasit, tempestas, aut dæmonium, (nec quidem simpliciter, neque fortuito, sed quo tempore consuevit intempestive et crudeliter nobis insultare), propemodum ab ipsis thalamis, nuper nuptiis vobis omnibus jam ante denuntiatis.

XX. Adhuc dicentem et totum in luctum a proposito delabentem, dux Hegesias cohibebat et amovebat, et O vos, qui adestis, inquit, Charicli quidem et nunc et postea lugere licebit; nos vero non mergamur hujus dolore, neque inconsiderate illius lacrimis, tanquam aquæ impetu, auferamur, occasionem negligentes, quæ cum omnibus in rebus, tum in bellis maximum momentum habet. Nam nunc nobis, ex concione exeuntibus, spes est aliqua hostes posse comprehendi, dum, ut securius iter faciant, efficit nostri apparatus cunctatio. Quod si adhuc miserantes, vel potius muliebri gestu deplorantes, cunctatione majorem illis facultatem ad effugiendum præbuerimus, nihil aliud, nisi ut irrideamur, idque ab adolescentulis, relinquitur. Quos ego aio quamprimum comprehensos, cruci affigi oportere et quosdam ex illis ignominia affici, translata etiam in familiam pœna. Hoc autem facile fieri possit, si ad indignationem commoverimus Thessalos contra hos ipsos, qui effugerint et eorum posteros, interdicentes illis decreto sacra legatione et justis funebribus herois, et ut ærarii publici sumtu hæc fiant decernentes.

XXI. Cum hæc adhuc collaudarentur et decreto populi comprobarentur: Confirmetur suffragiis vestris, inquit dux,

τηγός, εἰ δοκεῖ, κἀκεῖνο, μηκέτι τὴν ζάκορον ἀναφαίνειν τοῖς τὸ ἐνόπλιον τρέχουσιν. Ὡς γὰρ ἔχω συμβαλεῖν, ἐκεῖθεν ἡ ἀρχὴ Θεαγένει τῆς ἀσεβείας ἐξήφθη καὶ τὴν ἁρπαγήν, ὡς ἔοικεν, ἐκ τῆς πρώτης θέας ἐνεθυμήθη. Καλὸν οὖν περιγράψαι τὸν ἑξῆς χρόνον, τὴν ὁμοίαν τινῶν ἐπιχείρησιν. Ὡς δὲ καὶ ταῦτα μιᾷ ψήφῳ καὶ χειρὶ τῇ πάντων ἐκράτησεν, ὁ μὲν Ἡγησίας ἐδίδου τῆς ἐξόδου τὸ σύνθημα καὶ πολεμικὸν ἡ σάλπιγξ ὑπεσήμαινεν, τὸ δὲ θέατρον εἰς τὸν πόλεμον διελύετο καὶ δρόμος ἀκάθεκτος ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ τὴν μάχην ἠνύετο, οὐ τῆς ἐνόπλου μόνον καὶ ἰσχυούσης ἡλικίας, ἀλλὰ πολλοὶ μὲν παῖδες καὶ ἀμφιβόλως ἔφηβοι τὴν προθυμίαν εἰς ἀκμῆς προσθήκην ποιησάμενοι, τῆς ἐξόδου μετασχεῖν ἐκείνης ἐθρασύνοντο. Πολλαὶ δὲ γυναῖκες ἀνδρειότερον τῆς φύσεως ἐφρόνησαν καὶ τὸ προστυχὸν εἰς ὅπλον ἁρπασάμεναι, μετέθεον ἀνήνυτα καὶ τὸ θῆλυ καὶ οἰκεῖον ἀσθενὲς ὑστερίζουσαι τῶν ἔργων ἐγνώριζον. Εἶδες ἂν καὶ πρεσβύτου πρὸς τὸ γῆρας μάχην, καὶ ὥσπερ ἕλκουσαν τὸ σῶμα τὴν διάνοιαν καὶ ὀνειδιζομένην τὴν ἀσθένειαν ὑπὸ τῆς προθυμίας. Οὕτως ἄρα πᾶσα ἡ πόλις ὑπερήλγησε τὴν Χαρικλείας ἀφαίρεσιν, καὶ ὥσπερ ἑνὶ πάθει κεκινημένη πρὸς τὴν δίωξιν αὐτοβοεὶ καὶ οὐδ᾽ ἡμέραν ἀναμείνασα, πάνδημον αὐτὴν ἐπαφῆκεν.

si videtur, et illud, ut non amplius facem accendat æditua his, qui cursu in armis certant. Quantum enim conjicere possum, inde primum Theagenes hoc facinus animo concepit et de hoc raptu, ut videtur, statim primo ejus adspectu cogitavit. Consultius itaque est, ipsam in consequens tempus occasionem talis aliquorum conatus præcidere. Postquam autem et hæc uno calculo et manu omnium obtinuit, Hegesias exitus signum dabat, tuba bellicum canebat, theatrum in bellum dissolvebatur et cursus effusus ex concione in prœlium fiebat, non tantum robustæ et armatæ ætatis, sed etiam multi pueri et vix puberes, promptitudine quod deesset ætati addentes, audebant illius expeditionis esse participes. Multæ quoque mulieres fortiores quam pro natura animos gerebant et eo, quod cuique fuit obvium, armorum loco arrepto, nequidquam insequebantur : successuque frustratæ, femineam suique sexus imbecillitatem cognoverunt. Vidisses et senis cum senectute pugnam et tamquam trahentem corpus animum et illi præ ardore et promtitudine infirmitatem ut probrum objicientem. Tantum omnino dolorem urbs tota cepit ex raptu Chariclea et tamquam uno affectu commota, ad persecutionem mox, ne diem quidem exspectans, universa sese effudit.

ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ.

Α΄. Ἡ μὲν δὴ πόλις ἡ Δελφῶν ἐν τούτοις ἦν καὶ ἔδρασεν ὅ τι δὴ καὶ ἔδρασεν, οὐ γὰρ ἔχω γιγνώσκειν, ἐμοὶ δὲ τὸν καιρὸν τῆς φυγῆς ἡ ἐκείνων ἐπιδίωξις ἐπέβαλεν, ἀναλαβών τε τοὺς νέους ἦγον ἐπὶ θάλατταν, αὐτῆς ὡς εἶχον τῆς νυκτὸς, ἐνεβίβαζόν τ᾽ εἰς τὴν ναῦν τὴν Φοίνισσαν ἄρτι τὰ πρυμνήσια λύειν μέλλουσαν· καὶ γάρ πως καὶ ὄρθρου λοιπὸν ὑποφαίνοντος οὐδ᾽ ὑπερβαίνειν ᾤοντο τὸν πρός με ὅρκον οἱ Φοίνικες, ἡμέραν [καὶ νύκτα] ἀναμεῖναι μόνον συνθέμενοι. Λίαν οὖν χαίροντες ἥκοντας ἡμᾶς ὑποδέχονται. Καὶ παραχρῆμα λιμένων ἐκτὸς ὑπ᾽ ἐρεσίᾳ τὸ πρῶτον ἀνήγοντο· ὡς δὲ λείου πνεύματος ἐκ γῆς προσπνεομένου κῦμα χθαμαλὸν ὑπέτρεχέ τε καὶ οἷον προσεγέλα τῇ πρύμνῃ, τότε δὴ τὴν ναῦν τοῖς ἱστίοις ὑποφέρειν ἐπέτρεπον. Κιρραῖοι μὲν δὴ κόλποι καὶ Παρνασσοῦ πρόποδες Αἰτωλοί τε καὶ Καλυδώνιοι σκόπελοι μονονοὺ διιπταμένην τὴν ὁλκάδα παρημείβοντο, νῆσοι δ᾽ Ὀξεῖαι καὶ σχῆμα καὶ ὄνομα, θάλαττά τε Ζακύνθιος, ἄρτι πρὸς δύσιν ἡλίου νεύοντος, ἀνεφαίνοντο. Ἀλλὰ τί ταῦτ᾽ ἀωρὶ μηκύνω; τί δὲ λανθάνω ἐμαυτὸν καὶ ὑμᾶς καὶ ἐκτείνω τὴν διήγησιν, εἰς πέλαγος ὄντως ἀφεὶς τῶν ἑξῆς; ἐνταῦθά που τὸν λόγον ἐπίσχωμεν, ὀλίγον δὲ καὶ ὕπνου σπάσωμεν. Εἰ γὰρ καὶ λίαν ἄοκνος ὑπάρχεις τὴν ἀκοήν, καὶ ἐρρωμένως ἀπομάχῃ πρὸς τὸν ὕπνον, ὦ Κνήμων, ἀλλ᾽ ἡγοῦμαί σε λοιπὸν ὀκλάζειν, ἐμοῦ τἀμαυτοῦ [πάθη]

LIBER QUINTUS.

I. Urbs igitur Delphorum his erat occupata, quicumque tandem successus fuerit, neque enim compertum habeo. Mihi vero occasionem fugæ illorum persecutio attulit et assumtos juvenes ducebam ad mare, ut erant, eadem nocte et imponebam in navem Phœniciam, continuo funes soluturam. Etenim jam diluculo aliquomodo apparente, non existimabant se amplius jusjurandum mihi datum violaturos Phœnices, diem tantum [et noctem] unam exspectandi mecum pacti. Magno igitur cum gaudio venientes nos recipiunt et statim e portu remigum ope primum in altum provehebantur : deinde postquam placido vento a terra adspirante, fluctus humiles subibant et quasi arridebant puppi, navem velis passis ferri permittebant. Atque ita Cirrhæi sinus et eminentiæ Parnassi, Ætoli et Calydonii scopuli propemodum transvolantem navem præteribant et insulæ Acutæ figura et nomine, ac mare Zacynthium, sole tum primum ad occasum vergente, apparebant. Sed quid hæc intempestive produco? Quid porro mei ipsius et vestri sum oblitus et narrationem extendo, pelago vos deinceps revera committens? Hic reliquum sermonis cohibeamus, vicissimque paullulum somni capiamus. Licet enim minime sis in audiendo tædiosus et fortiter somno repugnes, Cnemon, tamen existimo te jam deinceps labascere, cum ego meas res ad multam

μέχρι πόρρω τῶν νυκτῶν ἀποτείνοντος. Κἀμὲ δὲ λοιπὸν, ὦ τέκνον, γῆράς τε βαρύνει καὶ ἡ τῶν συμφορῶν ὑπόμνησις παραλύουσα τὴν διάνοιαν εἰς ὕπνον καταφέρει. Ἐπίσχες, εἶπεν ὁ Κνήμων, ὦ πάτερ, οὐχ ὡς ἐμοῦ τὴν διήγησιν ἀποσκευαζομένου, δοκῶ γάρ μοι μηδ' εἰ πολλὰς μὲν νύκτας, πλείους δ' ἡμέρας ἐπισυνάπτοις, τοῦτ' ἄν ποτε παθεῖν, οὕτως ἀκόρεστόν τι καὶ σειρήνιον τὸ κατ' αὐτήν. Ἀλλά με πάλαι θροῦς τις καὶ βόμβος ὄχλου κατὰ τὴν οἰκίαν περιηχεῖ. Καὶ ἦν μὲν οὐκ ἐκτὸς τοῦ θορυβεῖσθαι, σιωπᾶν δ' ἐβιαζόμην, ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀεὶ πρὸς σοῦ λεχθησομένων ἑλκόμενος. Ἐγὼ μὲν οὐκ ᾐσθόμην, ἔφη ὁ Καλάσιρις, τάχα μέν που καὶ δι' ἡλικίαν νωθρότερος ὢν τὴν ἀκοὴν, (νόσος γὰρ ἄλλων τε καὶ ὤτων τὸ γῆρας) ἴσως δὲ καὶ πρὸς τὴν διήγησιν ἠσχολημένος. Ἔοικε δέ μοι Ναυσικλῆς ἥκειν ὁ τῆς οἰκίας δεσπότης, ἀλλὰ τί ἄρα ποτὲ, ὦ θεοὶ, διαπεπραγμένος; Ἅπαντα, ὡς ἠβουλόμην, ἔφη ὁ Ναυσικλῆς, ἀθρόον αὐτοῖς ἐπιφανεὶς, οὐ γάρ μ' ἔλαθες, ὦ 'γαθὲ Καλάσιρι, φροντίζων τὰς ἐμὰς πράξεις καὶ ὥσπερ τῇ διανοίᾳ συνεκδημῶν. Ἀλλά σε ἐφώρασα τῷ τ' ἄλλῳ σου περὶ ἐμὲ τρόπῳ καὶ οἷς ἐνταῦθ' εἰσιὼν κατείληφα διαλεγόμενον. Ἀλλὰ τίς ὅδ' ὁ ξένος; Ἕλλην, ἔφη ὁ Καλάσιρις, τὰ δ' ἄλλα εἰσαῦθις ἀκούσῃ. Σὺ δ' εἴ τί σοι κατώρθωται δεξιὸν, ἀπάγγελλε θᾶττον, ὡς ἂν τοῦ χαίρειν γ' ἔχοις κοινωνοῦντας. Ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς, εἶπεν ὁ Ναυσικλῆς, εἰς ἕω μαθήσεσθε· τὸ δὴ παρὸν ὑμῖν, ὅτι βελτίονα Θίσβην ἐκτησάμην, ἀπόχρη μαθεῖν, ἐμοὶ γὰρ τήν τ' ἐκ τῆς ὁδοιπορίας καὶ τῶν ἄλλων φροντίδων κάκωσιν, ὕπνῳ βραχεῖ γοῦν ἐστι παραμυθητέον.

Β'. Ὁ μὲν ταῦτ' εἰπὼν ἀπέτρεχεν, ὡς εἰρήκει ποιήσων. Ὁ δὲ Κνήμων αὖος ἐγεγόνει πρὸς τὴν ἀκοὴν τῆς Θίσβης, ὑπό τ' ἀμηχανίας πᾶσαν ἔννοιαν διαπορῶν ἀνέστρεφε, βαρύ τε καὶ συνεχὲς ἐπιστένων, τὸ λειπόμενον ἐταλαιπώρει τῆς νυκτός· ὥστ' οὐδὲ τὸν Καλάσιριν ἐλάνθανε τελευτῶν, ὕπνῳ καὶ ταῦτα βαθεῖ κατεσχημένον· ἀλλ' ἀνασχὼν αὑτὸν ὁ πρεσβύτης κἀπὶ τοῦ ἀγκῶνος ἐρείσας, ὅ τι πεπόνθοι διηρώτα καὶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐκτόπως ἀλύοι σχεδόν τι τῶν μεμηνότων οὐκ ἀποδέων. Εἶτ' οὐ μὴ μανῶ, πρὸς αὐτὸν ὁ Κνήμων, Θίσβην ὅτι περίεστιν ἀκηκοώς; Καὶ τίς ἡ Θίσβη, ἔφη ὁ Καλάσιρις, καὶ πόθεν γνωρίζεις τ' ἀκούσας καὶ ζῶσαν ἀγγελλομένην φροντίζεις; Καὶ ὅς, Τῶν μὲν ἄλλων ἀκούσῃ μετὰ ταῦτα, ὅταν ποτὲ καὶ τἀμαυτοῦ σοι διηγήσομαι· ἐκείνην δ' ἀνῃρημένην τουτοισὶ ἐγὼ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐγνώρισα καὶ παρὰ τοῖς βουκόλοις χερσὶ ταυταισὶ [ταῖς ἐμαῖς] κατέθαψα. Κάθευδε, εἶπεν ὁ Καλάσιρις, ταῦτα δ' ὅπῃ ποτ' ἔσχεν οὐκ εἰς μακρὰν εἰσόμεθα. Οὐκ ἂν δυναίμην, ἔφη, ἀλλὰ σὺ μὲν ἀτρέμας ἔχε σαυτὸν, ἐγὼ δ' οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν βιῴην, εἰ μὴ θᾶττον ὑπεξελθὼν, τρόπον ὅν τινα δὴ (ποτε) πολυπραγμονήσαιμι, τίς ποτε πλάνη τὸν Ναυσικλέα κατείληφεν καὶ ὅπως παρὰ μόνοις Αἰγυπτίοις οἱ τεθνεῶτες ἀναβιοῦσιν. Ἐμειδίασε πρὸς ταῦτα μικρὸν ὁ Καλάσιρις καὶ αὖθις ὑπηνέχθη τῷ ὕπνῳ.

noctem produxerim. Et me alioqui, fili, cum senectus gravat, tum calamitatum recordatio, mentem conturbans, in somnum defert. Cohibe, dixit Cnemon, pater, non tanquam me narrationem aversante : nam mihi quidem, etiamsi multas noctes et dies plures conjungas, id accidere non posse videtur, adeo insatiabili quadam suavitate et Sireniis illecebris condita est. Sed me jam pridem murmur quoddam et sonitus tumultus cujusdam circa ædes circumsonat. Et quidem non eram perturbatione vacuus, sed repressi me, cupiditate a te dicendorum illectus. Ego quidem non sensi, inquit Calasiris, tum quod sim vel ob ætatem hebetiori ac languidiori auditu, (senectus enim cum aliarum partium, tum aurium præcipue morbus est) tum fortassis eo quod narrationi animo vacarim. Videtur autem mihi Nausicles venire, ædium dominus, sed quid tandem, o dii, effecit? Omnia, ut volebam, inquit Nausicles, cum subito illis apparuisset. Neque enim me latuit, bone Calasiri, quod sollicitus esses de mea expeditione et tanquam animo una esses. Sed te perspexi, cum alias ex tua erga me observantia et voluntate, tum ex his, de quibus te hic colloquentem ingressus deprehendi. Sed quis est hic hospes? Græcus, inquit Calasiris : cætera vero deinceps audies. Tu vero, si quid a te dextre confectum est, nuntia citius, ut habeas quoque gaudii participes. Sed et vos, inquit Nausicles, diluculo audietis : in præsentia autem vobis, quod meliorem Thisben acquisiverim, scire sufficiat; mihi enim cum ex itinere, tum ex aliis cogitationibus molestia somno brevi utique est lenienda.

II. Hic quidem cum hæc dixisset, discedebat facturus, quæ dixerat. Cnemon autem contristatus, audito Thisbes nomine, præque sollicitudine exsanguis stetit et graviter continueque ingemiscens, reliquum noctis sese discrucians traducebat; ut neque Calasiridem ad extremum lateret, quamvis arctiore somno detentum; sed erigens se senex et cubito innixus, quid illi accidisset interrogabat et quam ob causam tantopere inquietus esset, non multum distans ab insanis. An non merito insaniam, ad ipsum Cnemon, cum, quod Thisbe sit superstes, audierim? Quæ autem est hæc Thisbe, inquit Calasiris, et unde auditam agnoscis et nuntio allato, quod vivat, sollicitus es? Et ille : Alia quidem audies postea, quando tibi et meas res exponam : ceterum illam interfectam hisce oculis ego agnovi, et apud bubulcos hisce meis manibus sepelivi. Dormi, dixit Calasiris; hæc autem quomodo se habeant, non ita multo post cognoscemus. Non potero, inquit. Sed tu quidem quiesce immotus, ego autem haud scio an possim vivere, nisi quamprimum clam egressus, aliquo modo curiosius inquisivero, in quo errore Nausicles versetur et quomodo apud solos Ægyptios mortui reviviscant. Arrisit ad hæc leniter Calasiris et rursus lapsus est in somnum. Cnemon autem

'Ο δὲ Κνήμων τοῦ δωματίου προήκων ἔπασχε μὲν οἷα εἰκὸς ἦν τὸν νύκτωρ καὶ σκότους καὶ κατ' οἰκίαν ἄγνωστον ἀλύοντα, πλὴν ἀλλὰ πάντα γ' ὑπέμενε τὸ δεῖμα τὸ ἐκ τῆς Θίσβης καὶ τὴν ὑπόνοιαν ἀποδύσασθαι σπεύδων· ἕως ὀψέ ποτε καὶ πολλάκις τοὺς αὐτοὺς ὡς ἄλλοτ' ἄλλους ἀνελίττων τόπους, ᾔσθετο γυναικὸς λαθραῖόν τι καὶ γοερὸν, οἷον ἠρινῆς ἀηδόνος αἴλινον ᾠδὴν ἐν νυκτὶ μυρομένης, ἐπί τε τὸ δωμάτιον ὑπὸ τοῦ θρήνου χειραγωγούμενος ὥρμησε καὶ ταῖς θύραις, καθ' ὃ συνέπιπτον ἀλλήλαις, τὸ οὖς παραθέμενος, ἐπηκροᾶτο καὶ τοιάδε κατελάμβανεν ἔτι θρηνοῦσαν· Ἐγὼ δ' ἡ παναθλία, χεῖρα λῃστρικὴν ἐκπεφευγέναι καὶ μιαιφόνον ᾠόμην θάνατον ἐλπισθέντα διαδεδρακέναι, βιώσεσθαί τε τὸ λειπόμενον ἅμα τῷ φιλτάτῳ, ξένον μὲν καὶ ἀλήτην βίον ἀλλὰ μετ' ἐκείνου γιγνόμενον ἥδιστον. Οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐμοὶ χαλεπὸν, ὃ μὴ μετ' ἐκείνου φορητόν. Νυνὶ δὲ μηδέπω κεκορεσμένος (ὁ) ἐμὲ ἐξ ἀρχῆς εἰληχὼς δαίμων, μικρὸν τῶν ἡδέων ὑποθέμενος εἶτ' ἠπάτησε. Δουλείαν ᾤμην ἐκπεφευγέναι, καὶ δουλεύω δὲ πάλιν· δεσμωτήριον, καὶ φρουροῦμαι· νῆσος εἶχέ με καὶ σκότος, ὅμοια τὰ νῦν ἐκείνοις, ἀληθέστερον δ' εἰπεῖν καὶ πικρότερα, τοῦ καὶ βουλομένου καὶ δυναμένου ταῦτα παραμυθεῖσθαι κεχωρισμένου· σπήλαιον ἦν μοι λῃστρικὸν εἰς τὴν παρελθοῦσαν καταγώγιον, ἄδυτον καὶ βάραθρον καὶ τί γὰρ ἄλλ' ἢ τάφος ἡ οἴκησις; Ἐπεκούφιζε καὶ ταῦτα παρὼν ὁ πάντων ἐμοὶ φίλτατος. Ἐκεῖ μὲν καὶ ζῶσαν ἐθρήνησε καὶ τεθνεῶσαν, ὡς ᾤετο, ἐδάκρυσεν· ὡς ἀνῃρημένην ἐπένθησεν. Ἀπεστέρημαι νυνὶ καὶ τούτων. Οἴχεται ὁ κοινωνὸς τῶν δυστυχημάτων καὶ ὡς ἄχθη τὰ πάθη πρός με νεμόμενος. Ἐγὼ δὲ μόνη καὶ ἔρημος, αἰχμάλωτος καὶ πολύθρηνος, τύχης βουκολήμασι πικρᾶς ἐκκειμένη καὶ ζῆν τέως ἀνασχομένη, διότι μοι περιεῖναι τὸν γλυκύτατον ἐλπίζω. Ἀλλ', ὦ ψυχὴ ἐμὴ, ποῦ ποτ' ἄρα τυγχάνεις; τίς δέ σε διεδέξατο τύχη; Ἆρα μὴ καὶ αὐτὸς, οἴμοι, δουλεύεις, τὸ μόνον ἐλεύθερον καὶ ἀδούλωτον, πλὴν ἔρωτος, φρόνημα; Ἀλλὰ σώζοιό γε μόνον καὶ θεάσαιό ποτε Θίσβην τὴν σήν· τοῦτο γάρ με καλέσεις καὶ μὴ βουλόμενος.

Γ'. Οὐκ ἔτι κατέχειν αὑτὸν ἐκαρτέρησεν ὁ Κνήμων, ὡς τούτων ἤκουσεν, οὐδ' ὑπέμεινε τὴν τῶν ὑπολοίπων ἀκρόασιν, ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων ἕτερα ὑπονοήσας, ἐκ τῶν ἐπὶ τέλους τὴν Θίσβην εἶναι τῷ ὄντι πιστεύσας, ὀλίγον μὲν ἐδέησε κατενεχθῆναι παρ' αὐταῖς σχεδόν τι ταῖς θύραις. Ἀντισχὼν δὲ χαλεπῶς καὶ δέει τοῦ μὴ πρός τινος ἁλῶναι, (καὶ γὰρ καὶ ἀλεκτρυόνες ἤδη τὸ δεύτερον ᾖδον), ἀπέτρεχε σφαλλόμενος καὶ νῦν μὲν τὼ πόδε προσπταίων, νῦν δὲ τοῖς τοίχοις ἀθρόον ἐμπίπτων καὶ ἄρτι μὲν ὑπερθύροις, ἄρτι δὲ σκεύεσιν εἴ πῃ τι τῆς ὀροφῆς ἤρτητο τὴν κεφαλὴν προσαράσσων, ἐπὶ τὸ δωμάτιον οὗ κατήγοντο μετὰ πολλὴν τὴν πλάνην ἀφικόμενος, ἀθρόον ἐπὶ τὴν εὐνὴν καταφέρεται· καὶ αὐτῷ τὸ μὲν σῶμα παλμὸς εἶχε, τῶν δ' ὀδόντων ἄραβος πολὺς ἐγίγνετο. Καὶ τάχ' ἂν καὶ εἰς ἔσχατον ἦλθε κινδύνου, εἰ μὴ θᾶττον ὁ Καλάσιρις αἰσθόμενος,

egressus ex conclavi, passus est utique, quæ consentanea erant, ut qui noctu et in tenebris in ignota domo oberraret, attamen omnia sustinebat, metu propter Thisben et suspicione exonerare se quamprimum properans : donec sero tandem et sæpius iisdem locis tanquam in aliis sese volvens, sensit mulierem clam et lugubriter tanquam vernam lusciniam, lugubri et miserabili cantilena lamentantem, et ad domunculam luctu quasi manu ductus contendit et foribus, qua parte inter se committebantur, aurem admovens, audiebat, talique modo adhuc lamentantem deprehendit : Ego vero misera, ex manibus prædonum me elapsam esse et mortem cruentam exspectatam effugisse arbitrabar et acturam me deinceps cum carissimo erraticam quidem in peregrina terra vitam, sed cum illo suavissimam futuram. Nihil est enim mihi tam molestum, aut grave, quod non cum illo sit tolerabile. Nunc autem nondum satiatum, quod ab initio sortitus sum, numen, cum parum jucundi proposuisset, rursus decepit. Servitutem me effugisse existimabam, at servio rursus; carcerem, et in custodia detineor. Insula me habuit antea et tenebræ : præsens status illi jam est similis, vel, ut verius dicam, etiam acerbior, eo qui hæc consolatione lenire et voluisset et potuisset separato a me et avulso. Antrum prædonum die, qui præcessit, diversorium mihi fuit : infernus et barathrum, denique quid aliud quam sepulcrum illa habitatio? Ceterum et hæc omnium mihi carissimus præsens levabat. Illic et viventem luxit et propter mortuam, ut rebatur, lacrimas profudit et tanquam interfectam deploravit. Nunc et his sum orbata. Perit particeps mearum calamitatum, mecum dolores tanquam onera partiri solitus. Ego autem sola et deserta et captiva et multis modis deploranda relinquor, acerbæ fortunæ arbitrio exposita, et eo tantum vitam retinens, quod superstitem esse carissimum spero. Sed, o anima mea, ubi tandem es? aut quæ te excepit fortuna? An et ipse, hei mihi! servis, libero animo et servitutis impatiente, præter amoris, præditus? Sed superstes sis tantum et conspicias aliquando Thisben tuam. Ita enim me vocabis etiam nolens.

III. Non amplius se continere potuit Cnemon, ut hæc audivit, neque exspectabat, ut reliqua audiret, sed ex primis alia suspicatus, ex his autem quæ sub finem audierat, Thisben esse prorsus statuens, parum aberat quin collaberetur apud ipsas propemodum fores. Ceterum cum vix restitisset, metu ne ab aliquo deprehenderetur, (jam enim galli secundo occinebant) aufugit lapsans, et nunc pedes offendens, nunc vero in parietes subito incidens et jam liminibus superis, jam vasis, sicubi forte laqueari dependebant, caput impingens. Cum autem ad domunculam, ubi diverterant, longum tandem post errorem venisset, continuo in lectum corruit : et ipsius quidem corpus tremor invadebat, dentium autem multa collisio existebat. Et fortasse ad extremum periculum devenisset, nisi statim Calasiris, postquam id sensit, assidue illum fovisset et

ἔθαλπέ τε συνέχων καὶ λόγῳ παντοίως ἀνελάμβανεν. Ἐπεὶ δὲ μικρὸν ἀνέπνευσε, τὴν αἰτίαν ἐξεμάνθανεν. Ὁ δὲ, Ἀπόλωλα ἔφη, ζῇ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἡ κακίστη Θίσβη. Καὶ εἰπὼν, αὖθις ἐξέθανε.

Δ'. Καὶ ὁ Καλάσιρις αὖθις πράγματα εἶχεν, ἐπιρρωννύναι πειρώμενος. Ἔπαιζε δ' ἄρα τι τὸν Κνήμωνα δαιμόνιον, ὃ καὶ τἄλλα χλεύην ὡς ἐπίπαν τὰ ἀνθρώπεια καὶ παιδιὰν πεποίηται καὶ οὐδὲ τῶν ἡδίστων ἀλύπως μετέχειν ἐπέτρεπεν, ἀλλ' ὅτι μετ' ὀλίγον ἡσθήσεσθαι ἔμελλεν, ἤδη τὸ ἀλγεινὸν ἐπέπλεκε· τάχα μὲν οὕτως ἔθος ὂν αὐτῷ καὶ νῦν ἐπιδεικνύμενον, τάχα δέ που καὶ τῆς ἀνθρώπου φύσεως ἀμιγὲς καὶ καθαρὸν τὸ χαῖρον οὐκ ἐπιδεχομένης. Ὡς δὴ καὶ τότε ὁ Κνήμων ἔφευγέ τε τὰ πάντων μᾶλλον αἱρετὰ καὶ φοβερὰ τὰ ἥδιστα ὑπελάμβανεν. Ἦν γὰρ οὐ Θίσβη τὸ θρηνοῦν γύναιον ἀλλὰ Χαρίκλεια. Γεγόνει δὲ τὰ περὶ αὐτὴν ὧδε. Ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν Θύαμις ἁλοὺς ἐζώγρητο καὶ εἴχετο αἰχμάλωτος, ἡ δὲ νῆσος ἐνεπέπρηστο καὶ τῶν ἐνοίκων κεκένωτο βουκόλων, ὁ μὲν Κνήμων καὶ Θέρμουθις ὁ τοῦ Θυάμιδος ὑπασπιστὴς, ἕῳοι τὴν λίμνην διέπλευσαν, ὅ τι ποτε τὸν λῄσταρχον ἔδρασαν οἱ πολέμιοι κατασκοπήσοντες. Ἔσχε τε τὰ κατ' αὐτοὺς ὡς δὴ καὶ εἴρηται. Μόνοι δὲ Θεαγένης καὶ Χαρίκλεια κατὰ τὸ σπήλαιον ὑπελείποντο, τὸ ὑπερβάλλον τῶν παρόντων δεινῶν ἀγαθὸν μέγιστον τιθέμενοι. Τότε γὰρ πρῶτον ἰδίᾳ καὶ παντὸς ἀπηλλαγμένοι τοῦ ὀχλήσαντος, ἀλλήλοις ἐντυχόντες, ἀπαραποδίστων καὶ ὁλοσχερῶν περιπλοκῶν τε καὶ φιλημάτων ἐνεπίμπλαντο καὶ πάντων ἅμ' εἰς λήθην ἐμπεσόντες, εἴχοντο ἐπιπλεῖστον ἀλλήλων οἱονεὶ συμπεφυκότες, ἁγνεύοντος μὲν ἔτι καὶ παρθενεύοντος ἔρωτος χορεννύμενοι, δάκρυσι δ' ὑγροῖς τε καὶ θερμοῖς εἰς ἀλλήλους κεραννύμενοι καὶ καθαροῖς μόνον μιγνύμενοι τοῖς φιλήμασιν. Ἡ γὰρ Χαρίκλεια τὸν Θεαγένην, εἴ τι παρακινοῦντα αἴσθοιτο καὶ ἀνδριζόμενον, ὑπομνήσει τῶν ὅρκων ἀνέστελλεν. Ὁ δ' οὐ χαλεπῶς ἐπανήγετο καὶ σωφρονῶν ῥᾳδίως ἠνείχετο, ἔρωτος μὲν ἐλάττων ἡδονῆς δὲ κρείττων γιγνόμενος. Ἐπεὶ δ' ὀψέ ποτε τῶν πρακτέων εἰς ἔννοιαν ἐλθόντες, δόξαι κόρον ἔχειν ἐβιάσθησαν, ἄρχεται ὁ Θεαγένης λόγων τοιῶνδε· Τὸ μὲν συνεῖναι ἡμᾶς ἀλλήλοις, ὦ Χαρίκλεια καὶ τοῦτ' ἔχειν ὃ πάντων τε προτιμότερον ἐποιησάμεθα καὶ διὸ πάντα ὑπέστημεν, ἡμεῖς τ' εὐχόμεθα, θεοί θ' Ἑλλήνιοι παρέχοιεν. Ἐπεὶ δ' ἀστάθμητόν τι τὸ ἀνθρώπειον καὶ ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλα φερόμενον καὶ πολλὰ μὲν πεπόνθαμεν, πολλὰ δ' ἐλπίζομεν, πρόκειται δ' ἡμῖν κατὰ τὰ συγκείμενα πρὸς Κνήμωνα πάντως ἐπὶ Χέμμιν τὴν κώμην ἐπείγεσθαι καὶ ἄδηλον, ἥτις ἡμᾶς διαδέξεται τύχη, πολὺ δὲ καὶ ἄπειρον, ὡς ἔοικε, διάστημα τῆς ἐλπιζομένης ἡμῖν ὑπολείπεται, φέρε σύμβολά τινα ποιησώμεθα, δι' ὧν ἀπόρρητά τε γνωριοῦμεν παρόντες καὶ εἰ χωρισθῆναί ποτε συμβαίνοι, μαστεύσομεν ἀλλήλους. Ἀγαθὸν γὰρ πλάνης ἐφόδιον, σύνθημα φιλικὸν εἰς ἀνεύρεσιν φυλαττόμενον.

sermone omnino ut ad se rediret effecisset. Utque paullulum respiravit, causam ex eo sciscitabatur. Ille autem : Actum est de me, inquit, vivit enim revera pessima Thisbe. Et cum hæc dixisset, iterum emoriebatur.

IV. Calasiris autem rursus multum negotii habuit, dum bono eum animo esse juberet. Enimvero illudebat plane Cnemoni quoddam numen, quod, ut alioqui ut plurimum res humanas in ludibrii et lusus loco collocat, ita neque tum suavissimis tranquille absque molestia frui permittebat, sed quod gavisurus erat paullo post, casum adversum implicabat : vel quod ea sit ipsius consuetudo, etiam tunc ostendens; vel quod natura humana meram et non temperatam lætitiam capere non possit. Quamobrem Cnemon quoque tum fugiebat ea, quæ illi omnium maxime fuerant expetenda et suavissima formidabilia esse existimabat. Muliercula enim, quæ plorabat, non erat Thisbe, sed Chariclea. Ita autem sese res illius habebant. Postquam Thyamis vivus venerat in hostium potestatem et captivus detinebatur, insula autem incensa fuerat et incolis prædonibus vacua, Cnemon quidem et Thermuthis, scutifer Thyamidis, matutini lacum transmiserunt, qua conditione esset præfectus apud hostes, exploraturi. Talis autem fuit ratio illorum itineris, qualis antea exposita est. Porro soli Theagenes et Chariclea in antro relinquuntur, præsentium calamitatum finem maximum bonum æstimantes. Tum primum enim seorsim, et omni qui obturbare potuisset liberati, secum versantes, non impediti totis se complexibus et osculis explebant et in omnium oblivionem delapsi, in amplexu mutuo diutissime hærebant, veluti in unum corpus coaluissent, casto quidem adhuc et pudico amore se satiantes, lacrimis autem humidis et calidis, purisque tantum mixti osculis. Etenim Chariclea, si quid Theagenem molientem, et decori fines egredientem, senserat, commemoratione jurisjurandi coercebat. Ille autem haud difficulter reduci se in viam patiebatur et ad moderationem revocari, cum amore quidem inferior, voluptate autem superior esset. Ceterum cum sero tandem, quæ essent agenda, cogitarent, necessitate coacti, se satiatos esse statuerunt : et Theagenes ejusmodi orationem exorsus est : Ut mutua consuetudine præsentes fruamur, Chariclea, et hoc consequamur, quod omnibus rebus anteposuimus et propter quod omnia sustinuimus, et nos optamus, et dii Græcanici præbeant. Atqui cum humanarum rerum ratio sit instabilis et alias alio inclinet et multa passi sumus et multa speramus, propositum est nobis etiam, sicuti pacti sumus cum Cnemone, omnino ad Chemmin pagum properare, tum incertum est, quæ nos fortuna sit exceptura et magnum immensumque, ut videtur, intervallum ad terram, quæ speratur a nobis, conficiendum restat : age, notas aliquas componamus, per quas et præsentes arcana cognoscemus et si aliquando ut sejungamur acciderit, absentes nos exquiremus mutuo. Bonum est enim erroris compendium, amicorum tessera, quæ inventionis causa asservatur.

Ε'. Ἐπῄνει ταῦθ' ἡ Χαρίκλεια καὶ ἐδόκει ναοῖς ἐπιγράφειν, εἰ χωρισθεῖεν, ἢ ἀγάλμασιν ἐπισήμοις, ἑρμαῖς τε καὶ λίθοις ἐπὶ τριόδων, τὸν μὲν Θεαγένην, ὁ Πυθικὸς, τὴν δὲ Χαρίκλειαν, ἡ Πυθιὰς, ἐπὶ δεξιὰ ἢ ἐπ' ἀριστερὰ πεπόρευται, πόλιν ἐπὶ τήνδε ἢ κώμην ἢ ἔθνος, ἡμέραν καὶ ὥραν προσδιορίζοντας. Εἰ δ' εἰς ταὐτὸν γίγνοιντο, ἀρκεῖν μὲν τῷ ἑτέρῳ τὸν ἕτερον καὶ μόνον ὀφθῆναι. Οὐδένα γὰρ χρόνον εἶναι ὃς ἀμαυρῶσαι αὐτοῖς τῶν ψυχῶν τὰ ἐρωτικὰ γνωρίσματα. Ὅμως δ' οὖν ἡ μὲν Χαρίκλεια τὸν συνεκκείμενον αὐτῇ πατρῷον ἐδείκνυ δακτύλιον· οὐλὴν δ' ἐπὶ τοῦ γόνατος ἐκ θήρας συὸς ὁ Θεαγένης. Ἐκ δὲ λόγων σύμβολα ἡ μὲν λαμπάδα, ὁ δὲ φοίνικα συνετίθεντο. Ἐπὶ τούτοις αὖθις περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ αὖθις ἔκλαιον, ὥσπερ οἶμαι σπονδῶν τῶν δακρύων ἀπάρχοντες καὶ ὅρκια τὰ φιλήματα ποιούμενοι. Τούτων συγκειμένων, ἀνεδύοντο τοῦ σπηλαίου, κειμηλίων μὲν ἄλλων τῶν ἐναποκειμένων οὐδενὸς θιγόντες, τὸν γὰρ ἀπὸ σκύλων πλοῦτον βέβηλον ἐδοκίμαζον, ἃ δ' αὐτοὶ μὲν ἐκ Δελφῶν ἐπήγοντο, οἱ λησταὶ δ' αὐτῶν ἀφείλοντο, ταῦτα συνεσκευάζοντο. Ἡ Χαρίκλεια δὲ καὶ μετημφίασεν αὑτήν, ἐνθεμένη μὲν πηριδίῳ τινὶ τούς θ' ὅρμους καὶ τὰ στέμματα καὶ τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα καὶ ὥστε λανθάνειν αὐτοὺς καὶ ἄλλα σκεύη τῶν εὐτελῶν ἐπιβαλοῦσα, τὸ δὲ τόξον καὶ τὴν φαρέτραν Θεαγένει φέρειν ἐγχειρίσασα, φόρτον ἥδιστον καὶ θεοῦ τοῦ κρατοῦντος ἐκείνου ὅπλον οἰκειότατον. Ἄρτι δὲ τῇ λίμνῃ πλησιάσαντες καὶ σκάφους ἐπιβήσεσθαι μέλλοντες, ἔνοπλον δρῶσι πλῆθος ἐπὶ τὴν νῆσον περαιούμενον.

Ϛ'. Ἰλιγγιάσαντες οὖν πρὸς τὴν θέαν ἐπιπλεῖστον ἀχανεῖς εἱστήκεσαν, οἷον ἀπαλγοῦντες πρὸς τὴν τύχην, οὕτως ἐπαλλήλως ἐπηρεάζουσαν. Ὀψὲ δ' οὖν ποτε καὶ μονονοὺ προσορμιζομένων ἤδη τῶν ἐπιόντων, ἀποδιδράσκειν ἡ Χαρίκλεια καὶ τῷ σπηλαίῳ κρύπτειν αὐτοὺς εἴ πῃ διαλάθοιεν ἠξίου καὶ ἅμ' ἀπέτρεχεν. Ἀλλ' ὁ Θεαγένης ἐπεῖχέ τε καί, Ἄχρι τίνος, ἔλεγε, φευξόμεθα τὴν πανταχοῦ διώκουσαν εἱμαρμένην; εἴξωμεν τῇ τύχῃ, καὶ χωρήσωμεν ὁμόσε τῷ φέροντι. Κερδήσωμεν ἄλην ἀνήνυτον καὶ πλάνητα βίον καὶ τὴν ἐπάλληλον τοῦ δαίμονος καθ' ἡμῶν πομπείαν. Οὐχ ὁρᾷς ὡς φυγαῖς ἐπισυνάπτειν πειρατήρια καὶ τοῖς ἐκ θαλάττης ἀτόποις τὰ ἐκ τῆς γῆς φιλοτιμεῖται [χαλεπώτερα]; πολέμους ἄρτι, λῃστὰς μετ' ὀλίγον, αἰχμαλώτους μικρῷ πρόσθεν εἶχεν, ἐρήμους αὖθις ἀπέδειξεν· ἀπαλλαγὴν καὶ φυγὴν ἐλευθέραν ὑπέθετο καὶ τοὺς ἀναιρήσοντας ἐπέστησε. Τοιοῦτον παίζει καθ' ἡμῶν πόλεμον, ὥσπερ σκηνὴν τὰ ἡμέτερα καὶ δρᾶμα πεποιημένος. Τί οὖν οὐχ ὑποτέμνομεν αὐτοῦ τὴν τραγικὴν ταύτην ποίησιν καὶ τοῖς βουλομένοις ἀναιρεῖν ἐγχειρίζομεν; μή πῃ καὶ ὑπέρογκον τὸ τέλος τοῦ δράματος φιλοτιμούμενος καὶ αὐτόχειρας ἡμᾶς ἑαυτῶν ἐκβιάσηται γενέσθαι.

Ζ'. Τούτοις εἰρημένοις οὐ πᾶσιν ἡ Χαρίκλεια συνετίθετο, τὴν μὲν τύχην ἐν δίκῃ κατηγορεῖσθαι πρὸς αὐ-

V. Collaudabat hæc Chariclea et visum est, si a se invicem separarentur, ut templis aut statuis insignibus, Hermis et lapidibus in triviis, Theagenes quidem *Pythicus*, Chariclea vero, *Pythias* inscriberent, *ad dextram, aut ad sinistram abierit, ad hanc urbem, pagum, aut gentem*, diem insuper et horam exprimentes. Quod si convenirent, sufficere quidem, ut alter ab altero tantum conspiciatur : nullum enim tempus obscurare in illorum animabus amoris signa posse : attamen Chariclea paternum annulum secum expositum ostenderet; cicatricem autem in genu, ex vulnere inflicto a silvestri sue, Theagenes. Porro e condicto tesseras, illa quidem facem, hic autem palmam ut haberet, inter se constituerunt. Mox rursus complectebantur se invicem et rursus plorabant, lacrimas, ut existimo, tanquam libationes fundere incipientes et oscula jurisjurandi loco figentes. His ita inter se constitutis, antro egrediebantur omnino thesauros qui ibi erant reconditi non attingentes; etenim opes ex spoliis partas, impuras ducebant; sed quæ secum ipsi Delphis advexerant, prædones autem eripuerant, ea collecta ad iter secum apparaverant. Chariclea vero etiam vestem mutavit; imposito in sarcinulam quamdam monili et coronis et sacra veste atque, ut occultiora essent, etiam alia supellectili viliori desuper injecta; arcu autem et pharetra Theageni ad ferendum tradita, onere illi suavissimo et armis dei imperium in illum obtinentis propriis. Quamprimum autem lacui appropinquarunt et navigium conscensuri erant, multitudinem armatam ad insulam transmittentem conspiciunt.

VI. Quo formidabili spectaculo vertigine quasi correpti, diu steterunt obstupefacti, tanquam præ magnitudine doloris occalluissent ad fortunæ injurias, ita sine intermissione in illos sævientis. Sero igitur tandem et propemodum applicantibus iis qui adveniebant, Chariclea ut refugerent et antro sese absconderent atque ita clam delitescere possent, petebat : simulque ipsa refugiebat. At Theagenes illam retinebat et Quousque tandem, dicebat, fugiemus fatum, quod nos ubique insequitur? Cedamus fortunæ neque opponamus nos impetui qui nos agit. Quid aliud, quam errorem irritum et vitam erraticam et insultum numinis, alium alii succedentem, lucrabimur? An non vides, quemadmodum exsilio conjungere piratarum latrocinia et periculis marinis longe asperiora in continenti, magno studio et contentione conflare nitatur? Bella non ita pridem excitavit, prædones paullo post adduxit : captivos paullo ante detinuit, rursus desertos effecit : liberationem et fugam liberam proposuit, e vestigio interfectores admovit. Tale bellum quasi per lusum contra nos suscepit, nostras rationes non secus quam scenam aut fabulam repræsentans. Cur non igitur præcidimus hoc tragicum ipsius inceptum et nos iis qui volunt interficere tradimus? ne, si forte intolerandum finem fabulæ imponere conetur, nobis ipsis manus afferre cogat.

VII. His dictis non omnibus assentiebatur Chariclea, Fortunam quidem juste ab illo accusari dicens, ceterum

τοῦ φάσκουσα, τὸ δὲ τοῖς πολεμίοις ἑκόντας αὑτοὺς ἐγχειρίζειν οὐκ ἐπαινοῦσα· μὴ γὰρ εἶναι πρόδηλον, ὡς ἀναιρήσουσι λαβόντες. Οὐ γὰρ οὕτω χρηστῷ τῷ δαίμονι προσπαλαίειν, ὡς ταχεῖαν τῶν συμφορῶν ἀπαλλαγὴν συγχωρῆσαι, ἀλλ' ἐνδεχόμενον βουληθῆναι καὶ περισώζειν αὐτοὺς εἰς δουλείαν· ὃ τίνος οὐκ ἂν γένοιτο θανάτου πικρότερον; ὀλεθρίοις βαρβάροις ἐκκεῖσθαι πρὸς ὕβριν ἐπίρρητον καὶ δυσώνυμον, ἣν πάντα τρόπον καὶ ὡς δυνατὸν ἐκκλίνωμεν, ἐπιτυχίας ἐλπίδα τὴν πεῖραν τῶν παρελθόντων ὑποθέμενοι, πολλάκις ἤδη καὶ ἐξ ἀπιστοτέρων περιγενόμενοι. Ποιῶμεν ὡς βούλει, φήσας ὁ Θεαγένης, εἵπετο ἡγουμένῃ, καθάπερ ἑλκόμενος. Οὐ μὴν ἔφθησάν γε πρὸς τὸ σπήλαιον διελθόντες, ἀλλ' ἕως τοὺς κατὰ πρόσωπον ἐπιόντας περιεσκόπουν, ἔλαθον ὑπὸ μοίρας τῶν πολεμίων ἣ κατ' ἄλλο μέρος ἀπέβη τῆς νήσου κατόπιν σαγηνευθέντες. Καὶ οἱ μὲν ἐκπλαγέντες ἔστησαν, ὑποδραμούσης τὸν Θεαγένην τῆς Χαρικλείας, ὡς, εἰ καὶ τεθνάναι δεήσειεν, ἐν χερσὶ ταῖς ἐκείνου γίγνοιτο. Τῶν δ' ἐπελθόντων ἐπανετείναντο μέν τινες ὡς πατάξοντες, ὡς δὲ ἐπιβλέψαντες οἱ νέοι κατηύγασαν τοὺς ἐπιφερομένους, ὤκλαζεν αὐτοῖς ὁ θυμὸς καὶ παρεῖντο αἱ δεξιαί. Τοὺς γὰρ καλοὺς καὶ βάρβαροι χεῖρες, ὡς ἔοικε, δυσωποῦνται καὶ πρὸς τὴν ἐράσμιον θέαν καὶ ἀπρόσφιλος ὀφθαλμὸς ἡμεροῦται.

Η'. Συλλαβόντες οὖν ἦγον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα, λίαν ἐσπουδακότες λαφύρων τὸ κάλλιστον πρῶτοι προσαγαγεῖν. Ἔμελλον δ' ἄρα καὶ μόνον προσφέρειν· ἄλλῳ γὰρ οὐδενὶ τῶν ἄλλων οὐδεὶς ἐπετύγχανεν, ἐκ περάτων καὶ ταῦτα εἰς πέρατα τὴν νῆσον ἐπιδραμόντες καὶ ὡς ἄρκυσι τοῖς ὅπλοις πανταχόθεν πᾶσαν περιβαλόντες· ἡ μὲν γὰρ ἄλλη πυρὶ πρὸς τοῦ προτέρου πολέμου κατανάλωτο, μόνον δὲ λειπόμενον τὸ σπήλαιον ἠγνοεῖτο. Καὶ οἱ μὲν οὕτως ἤγοντο ἐπὶ τὸν πολέμαρχον. Ἦν δ' ἄρα Μιτράνης ὁ φρούραρχος Ὀροονδάτου τοῦ τῷ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ τὴν Αἴγυπτον σατραπεύοντος, ἐπὶ χρήμασι πολλοῖς ὑπὸ Ναυσικλέους, ὡς δεδήλωται, κατὰ ζήτησιν τῆς Θίσβης ἀφιγμένος ἐπὶ τὴν νῆσον. Ὡς οὖν ἀγόμενοι πλησίον οἱ περὶ τὸν Θεαγένην ὤφθησαν, θεοὺς σωτῆρας ἐπιβοώμενοι πολλάκις, ἐμπορικόν τι καὶ δραστήριον ἐννοήσας ὁ Ναυσικλῆς, ἐξήλατό τε, καὶ προσδραμὼν, Αὕτη ἐκείνη Θίσβη κεκραγὼς ἔλεγεν, ἣν ἀφῃρέθην μὲν πρὸς τῶν ὀλεθρίων βουκόλων, ἔχω δὲ διὰ σὲ, Μιτράνη καὶ τοὺς θεούς. Ἐδράττετό τε τῆς Χαρικλείας καὶ χαίρειν εἰς ὑπερβολὴν ἐνεδείκνυτο· καὶ τῇ Χαρικλείᾳ Θίσβην ὁμολογεῖν αὑτὴν, εἰ βούλοιτο σώζεσθαι, παρεκελεύετο, ἠρέμα καὶ Ἑλληνιστὶ παραφθεγγόμενος, ὡς λανθάνοι τοὺς παρόντας, καὶ τοῦ σοφίσματος ἔτυχεν· ἡ γὰρ δὴ Χαρίκλεια, γλώττης θ' Ἑλληνίδος αἰσθομένη καί τι καὶ συνοῖσον ἀνύεσθαι πρὸς τοῦ ἀνδρὸς στοχαζομένη συνύφαινε τὸν σκοπόν· καὶ τῷ Μιτράνῃ πυνθανομένῳ, τίς ποτε καλοῖτο, Θίσβην αὑτὴν ὡμολόγει. Τότε δὴ προσδραμὼν, ἐφίλει τε πολλὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ Μιτράνου καὶ τῆς τύχης ὑπερθαυμάζων, ἐφύσα τὸν βάρβαρον, ὡς ἄλλα τε

hostibus sponte sese tradere, neutiquam consultum esse censens. Neque enim exploratum esse, an sese comprehensos statim interfecturi sint; neque se cum tam benevolo numine luctari, ut celerem calamitatum liberationem concessurum sit, sed fieri posse, ut ipsos etiam reservare servituti velit; quod qua tandem morte non esset acerbius? barbaris sceleratis ac perditis expositum esse ad injuriam indignam et horrendam : quam ut omnibus modis et quoad fieri potest, declinemus, spem successus experimento casuum qui præterierunt, metiri fas est; cum sæpe jam etiam illinc unde minus credibile fuerat, superstites evaserimus. Faciamus, ut vis, cum dixisset Theagenes, sequebatur præeuntem, non secus ac si traheretur. Neque tamen hostes fuga ad antrum anteverterunt, sed dum eos qui a fronte adveniebant circumspicerent, non animadverterunt, se a parte hostium quæ in aliam partem insulæ descenderat a tergo cinctos et conclusos esse. Et hi quidem perculsi steterunt, confugiente sub Theagenem Chariclea, ut, si etiam mori opus esset, in manibus Theagenis id fieret. Ex his autem qui invadebant intentaverant jam quidam ictum : ceterum postquam adspectu suo juvenes eos, qui irruebant, collustrarunt, concidit illis animus et torpebant dextræ. Formosos etiam barbaricæ manus verentur, ut videtur, et ad amabilem adspectum etiam immanis oculus mansuescit.

VIII. Comprehensos igitur ducebant ad ducem, magnopere cupientes spoliorum pulcherrimum in primis adducere. Et quidem hoc unum tantum allaturi fuerant. Neque enim quidquam aliud ullus est adeptus, quamvis omnes oras insulæ percurrissent et armis tanquam retibus totam undiquaque circumdedissent. Nam reliqua quidem insula priore bello conflagraverat, præter antrum quod ignorabatur. Et hi quidem ita ad ducem ducebantur. Is autem erat Mitranes, præfectus excubiarum Oroondatis, satrapiam Ægypti regi magno administrantis, magna summa pecuniæ, ut dictum est, a Nausicle conductus, inquisitionis Thisbes gratia ingressus insulam. Postquam igitur Theagenes et Chariclea adducti sunt propius in conspectum, servatores deos sæpius invocantes, mercatorio quodam et callido consilio inito Nausicles exsiluit et accurrens, Illa ipsa est Thisbe, magna voce dicebat, qua privatus fueram a perditis prædonibus, nunc autem eam tuo et deorum beneficio recupero, Mitrane. Tum apprehendebat Charicleam, magnopereque se gaudere simulabat : et Charicleam ut se Thisben esse fateretur siquidem salva esse vellet adhortabatur, submisse et Græce illam alloquens, ut lateret id eos, qui aderant. Successitque illi sophisma. Chariclea enim cum sensisset linguam Græcam et aliquid quod esset sibi profuturum a viro agi conjectaretur, accommodabat se quoque et componebat ad scopum, et Mitrani interroganti, quænam cognominaretur, Thisben se vocari fatebatur. Tunc accurrens ille osculabatur diu Mitranis caput et fortunam ipsius demirans, inflabat barbarum, quod cum alia multa præclare gessisset in bellis

πλεῖστα κατωρθωκότα ἐν πολέμοις καὶ δὴ καὶ τὴν παροῦσαν στρατείαν εὐδαιμόνως πεποιημένον. Ὁ δὲ χαυνωθεὶς τοῖς ἐπαίνοις καὶ ἅμα τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχειν ὑπὸ τοῦ ὀνόματος ἀπατηθεὶς, ἐμπέπληκτο μὲν τῆς ὥρας, ἀπ' εὐτελοῦς γὰρ καὶ ταῦτα τῆς ἐσθῆτος οἷον νέφους αὐγὴ σεληναίας διεξέλαμπεν. Ὅμως δ' οὖν τὸ κοῦφον τοῦ φρονήματος ἀπάτης ὀξύτητι συσχεθεὶς καὶ τὸν καιρὸν τῆς μεταμελείας προληφθεὶς, Ταύτην μὲν ἔφη, σὴν οὖσαν ἀπολαβὼν ἄγε, καὶ εἰπὼν ἐνεχείριζεν, ἀφορῶν τ' εἰς αὐτὴν συνεχῶς καὶ ὅτι ἄκων καὶ προλήψει τοῦ μισθοῦ παραχωροίη τῆς κόρης ἐπισημαίνων, Οὑτοσὶ δὲ, ὅστις ποτ' ἐστὶ, λέγων τὸν Θεαγένην, λάφυρον ἡμέτερον ἔστω καὶ ἑπέσθω φρουρούμενος, ἀναπεμφθησόμενος εἰς Βαβυλῶνα· τραπέζῃ γὰρ τῇ βασιλέως διακονεῖν ἐμπρέπει.

Θ'. Τούτων εἰρημένων ἐπεραιοῦντο τὴν λίμνην· καὶ χωρισθέντες ἀλλήλων, ὁ μὲν εἰς τὴν Χέμμιν, ὁ Ναυσικλῆς ἔχων τὴν Χαρίκλειαν ἔρχεται, Μιτράνης δ' ἐφ' ἑτέρας κώμας τῶν ὑπηκόων τραπεὶς, οὐδὲν ὑπερθέμενος, ἅμα γράμμασι τὸν Θεαγένην πρὸς Ὀροονδάτην ὄντα κατὰ τὴν Μέμφιν ἐξέπεμψεν. Εἶχε δ' ὧδε τὰ ἐπεσταλμένα· ΟΡΟΟΝΔΑΤΗι ΣΑΤΡΑΠΗι ΜΙΤΡΑΝΗΣ ΦΡΟΥΡΑΡΧΟΣ. Ἕλληνα νεανίαν ὑπεραίροντα τὴν ἐμὴν δεσποτείαν καὶ θεῷ βασιλεῖ τῷ μεγίστῳ μόνῳ καὶ φαίνεσθαι καὶ διακονεῖσθαι ἄξιον, αἰχμάλωτον εἰληφὼς, πρός σε διεπεμψάμην, ἐκχωρῶν σοι τηλικοῦτο καὶ τοιοῦτο δῶρον τῷ κοινῷ δεσπότῃ προσάγειν, οἷον ἡ βασίλειος αὐλὴ κόσμον οὔτε πρότερον εἶδεν, οὔτ' αὖθις ὄψεται.

Ι'. Ταῦτα μὲν ἐκεῖνος ἐπέστελλεν. Οὔπω δ' ἡμέρας ἀκριβῶς ὑποφαινούσης, ὁ Καλάσιρις ἅμα τῷ Κνήμωνι παρὰ τὸν Ναυσικλέα σπεύδων μαθεῖν τι τῶν ἀγνοουμένων ἔρχεται καὶ πυνθανομένῳ τίνα εἴη διαπεπραγμένος, ἅπαντα ὁ Ναυσικλῆς ἔλεγεν, ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὴν νῆσον, ὡς κατέλαβεν ἔρημον, ὡς οὐδενὶ τὰ πρῶτα συνέτυχεν, ὡς ἀπάτῃ τὸν Μιτράνην περιῆλθε καί τινα φανεῖσαν κόρην ὡς Θίσβην ἀπέλαβεν· καὶ ὅτι βέλτιον εἴη διαπεπραγμένος ταύτης ἐπιτυχὼν ἢ ἐκείνην εὑρών· οὐ γὰρ μικρὸν εἶναι τὸ διάφορον ἀλλ' ὅσον ἄν τι γένοιτο θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον. Οὕτως οὐκ εἶναι τοῦ κάλλους ὑπερβολὴν, οὐδ' αὐτῷ δυνατὸν εἶναι λόγῳ φράζειν καὶ ταῦτ' ἐξὸν παροῦσαν ἐπιδεικνύναι.

ΙΑ'. Ταῦθ' ὡς ἤκουσαν, ὑπόνοιαν εὐθὺς τῶν ἀληθῶν ἐλάμβανον, ἱκέτευόν τε προστάττειν ὡς ὅτι τάχιστα παρεῖναι τὴν κόρην· τὸ γὰρ ἄφραστον κάλλος Χαρικλείας ἐγνώριζον. Ὡς δ' ἤχθη, καὶ τὰ πρῶτα κάτω νεύουσα, καὶ τὸ πρόσωπον εἰς ὀφρὺν σκέπουσα, τοῦ Ναυσικλέους θαρρεῖν παρακελευομένου, μικρὸν ἀνένευσεν, εἶδέ τε καὶ ὤφθη παρ' ἐλπίδας, ὀδυρμὸς ἅπασιν ἀθρόον ἀνεκινήθη καὶ ὥσπερ ἐξ ἑνὸς συνθήματος ἢ πληγῆς τῆς αὐτῆς ἀνωλόλυξαν, ἦν τ' ἀκούειν ἐπιπλεῖστον, ὦ πάτερ, καὶ ὦ θύγατερ καὶ ἀληθῶς Χαρίκλεια καὶ οὐχὶ Θίσβη τοῦ Κνήμωνος. Ὁ δὲ Ναυσικλῆς ἐνεὸς ἐγεγόνει, τόν τε Καλάσιριν ἐφ' ὅσον περιβαλὼν

tum præsentem expeditionem prospere suscepisset. Ille autem inflatus laudibus et simul rem ita se habere ex nomine falso existimans, etsi perculsus est forma, quæ ex veste atque hac vili tanquam ex nube lunæ splendor relucebat, tamen cum fraudis celeritate impediretur, quo minus animi levitatem ostenderet et tempus pœnitendi præreptum esset: Hanc igitur, inquit, cum tua sit, recuperatam ducito. Et cum hoc dixisset, tradebat illi in manus, respiciens in illam continuo et quod invitus ac propter præmium ante acceptum cederet de possessione puellæ significans, Hic autem, quicumque tandem est, Theagenem innuens, sit nostrum spolium et sequatur, custodia illi adhibita, mittendus Babylonem. Siquidem ea inest corpori dignitas ut ad mensam regiam stare possit.

IX. His dictis transmittebant lacum et separati a se invicem, Nausicles quidem Chemmin habens Charicleam pervenit, Mitranes vero cum ad alios pagos suæ ditionis deflexisset, nulla mora interposita, Theagenem una cum literis ad Oroondatem, qui tum erat Memphi, misit. Sic autem erat scriptum in literis: *Oroondati Satrapæ, Mitranes Præfectus.* Adolescentem Græcum, præstantiorem quam ut sub meo degat imperio et dignum, qui in dei regis maximi solius conspectu versetur et illi sit ab obsequiis, captum ad te transmisi, concedens tibi ut tantum et tale donum hero communi offeras, quale aula regia nec unquam antea vidit, nec postea conspectura est.

X. Hæc ille quidem per literas significavit. Ceterum cum nondum dies exacte illuxisset, Calasiris cum Cnemone, sperans se aliquid cogniturum quod ignoraret, ad Nausiclem venit. Atque ita quærenti, quid confecisset, omnia Nausicles dicebat, quod venisset ad insulam, quod desertam deprehendisset, quod primum nemo illi obvius fuisset, quod Mitranem fraude circumvenisset, quod quamdam virginem quæ apparuerat tanquam Thisben accepisset et quod melius illi successisset hanc nacto, quam si illam invenisset. Neque enim parvum discrimen esse, sed quantum fieret in comparatione deæ ad hominem. Adeo nullam esse præstantiam formæ, quæ illius pulchritudinem superet, neque se id exponere verbis digne posse, præsertim cum liceat præsentem demonstrare.

XI. Hæc ut audierunt, statim suspicati id quod erat, obnixe orabant, ut quam primum adesse puellam juberet; ineffabilem enim pulchritudinem Chariclеæ esse, noverant. Sed postquam est adducta et cum incederet oculis in terram dejectis et facie usque ad supercilia velata, Nausicles ut bono animo esset adhortaretur, paullulum oculos sustulit viditque ac visa est præter omnem spem, repente ploratus ab omnibus simul sublatus est et tanquam ad unum signum aut plagam eandem ejulare cœperunt. Licebatque audire ut plurimum eas voces, o pater, o filia, revera Chariclea, non Thisbe Cnemonis. Nausicles autem præ stupore obmutescebat, cum Calasirim amplexum Cha-

τὴν Χαρίκλειαν ἐδάκρυσεν ἐφορῶν, καὶ τίς ὁ καθάπερ ἐπὶ σκηνῆς ἀναγνωρισμὸς διαπορῶν, ἕως αὐτὸν ὁ Καλάσιρις ἐφ' ὅσον πλεῖστον ἅμα φιλήμασι κατασπασάμενος, Ὦ βέλτιστ' ἀνδρῶν, ἔλεγε, σοὶ δ' ἀντὶ τούτων οἱ θεοὶ τοσαῦτα δοῖεν, ὅσα κατὰ γνώμην ὄντα τὴν σὴν εἰς κόρον τελεσθῆναι. Σωτήρ μοι τῆς οὐδαμόθεν ἐλπισθείσης ἔτι θυγατρὸς γέγονας, καὶ δέδωκας ἰδεῖν τὴν ἐμοὶ πάντων ἡδίστην θέαν. Ἀλλ', ὦ θύγατερ, ὦ Χαρίκλεια, Θεαγένην δὲ ποῦ κατέλιπες; ἀνωλόλυξε πρὸς τὴν ἐρώτησιν καὶ διαλιποῦσα μικρὸν, Αἰχμάλωτον, εἶπεν, ἄγει λαβὼν ὅστις ποτ' ἐστὶν ὁ κἀμὲ τούτῳ παραδεδωκώς. Ἱκέτευεν οὖν ὁ Καλάσιρις τὸν Ναυσικλέα μηνύειν ἃ γιγνώσκει περὶ Θεαγένους καὶ τίς μὲν ὁ νῦν δεσπόζων, ὅποι δ' ἄγει λαβών. Ἔλεγε πάντα ὁ Ναυσικλῆς, συνεὶς ἐκείνους εἶναι τούτους περὶ ὧν διείλεκτο πολλάκις πρὸς αὐτὸν ὁ πρεσβύτης καὶ ὧν κατὰ ζήτησιν ἀλώμενον ἐν θρήνοις ἐγίγνωσκε. Προσετίθει δὲ, μηδὲν αὐτοῖς εἶναι πλέον τῆς γνώσεως, ἀνθρώποις ἀπορουμένοις, τοῦ Μιτράνου θαυμαστὸν εἰ καὶ ἐπὶ πολλοῖς ἂν αἱρησομένου χρήμασιν ἀφεῖναι τὸν νεανίσκον. Ἔστιν ἡμῖν, ἔφη, χρήματα, λάθρα πρὸς τὸν Καλάσιριν ἡ Χαρίκλεια, καὶ ἐπάγγειλα πλῆθος ὁπόσον βούλει. Τὸν ὅρμον, ὃν οἶσθα, διασώζω καὶ ἔγω φέρουσα.

ΙΒ'. Θαρσήσας οὖν πρὸς ταῦθ' ὁ Καλάσιρις, δεδιὼς δὲ μή τινα λάβῃ τῶν ὄντων ὁ Ναυσικλῆς ὑπόνοιαν, καὶ ὧν ὑπεφέρετο Χαρίκλεια, Ὦ 'γαθὲ Ναυσίκλεις, ἔφη, οὐκ ἔστιν ὅτου ἐνδεὴς ἐστιν ὁ σοφὸς, ἀλλ' ὕπαρξιν ἔχει τὴν βούλησιν, τοσαῦτα λαμβάνων παρὰ τῶν κρειττόνων, ὅσα καὶ αἰτεῖν οἶδε καλόν. Ὥστε καὶ φράζε μόνον ὅπου ποτ' ἐστὶν ὁ κρατῶν Θεαγένους, ὡς τό γ' ἐκ τῶν θεῶν ἡμᾶς οὐ περιόψεται, ἀλλ' ἐπαρκέσει πρὸς ὅσον ἂν βουληθῶμεν τὸ Περσικὸν θεραπεῦσαι φιλοχρήματον. Ἐμειδίασε πρὸς ταῦθ' ὁ Ναυσικλῆς· καὶ Τότε, ἔφη, δώσεις ἐμὲ πιστεύειν δύνασθαί σε καθάπερ ἐκ μηχανῆς ἀθρόον πλουτεῖν, εἴπερ ἐμοὶ προτέρῳ τὰ ὑπὲρ τῆσδε λύτρα καταθοῖο. Πάντως δ' ἐννοεῖς ὡς τὸ Περσικὸν καὶ τὸ ἐμπορικὸν ἐν ἴσῳ φιλοπλούσιον. Οἶδα, εἶπεν ὁ Καλάσιρις, καὶ ἕξεις· τί δ' οὐ μέλλεις, φιλανθρωπίας οὐδὲν ἀπολείπων, ἀλλὰ φθάνων τε τὰς ἡμετέρας παρακλήσεις καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῆς θυγατρὸς αὐτεπάγγελτος ἐπινεύων; εὐχῆς δὲ δεῖ μοι πρότερον. Οὐδεὶς φθόνος, ἔφη ὁ Ναυσικλῆς· μᾶλλον δὲ, εἰ δοκεῖ, (θύειν γὰρ μέλλω χαριστήρια τοῖς θεοῖς) ἐπεύχου, παρὼν τοῖς ἱεροῖς, θεοῖς, καὶ τὸν πλοῦτον ἡμῖν μὲν αἴτει, σαυτῷ δὲ λάμβανε. Μὴ παῖζε μηδ' ἄπιστος ἔσο, ἔφη πρὸς αὐτὸν ὁ Καλάσιρις, ἀλλ' ἡγοῦ καὶ εὐτρέπιζε τὰ πρὸς τὴν θυσίαν. Ἡμεῖς δὲ παρεσόμεθα πάντων ἡτοιμασμένων.

ΙΓ'. Ἐποίουν οὕτως, καὶ μετ' οὐ πολὺ παρὰ τοῦ Ναυσικλέους ἥκων τις ἐκάλει σπεύδειν ἐπὶ τὴν θυσίαν· οἱ δὲ, (τὰ πρακτέα γὰρ αὐτοῖς ἤδη συνέκειτο) χαίροντες ἐπορεύοντο, αὐτοὶ μὲν ἅμα τῷ Ναυσικλεῖ καὶ ἄλλῳ πλήθει τῶν κεκλημένων, (δημοτελῆ γὰρ ηὐτρέπιστο τὴν θυσίαν) ἡ Χαρίκλεια δὲ σὺν τῇ θυγατρὶ τοῦ

ricleam, lacrimas non tenentem intueretur et quænam esset tanquam in scena agnitio mutua, ignoraret : donec illum dissuaviatus et amplexus Calasiris allocutus est; Tibi quidem, vir optime, dii tanta largiantur, quanta tuo desiderio et voluntati satisfaciant. Servator meæ filiæ nunquam speratæ exstitisti et effecisti ut fruar conspectu mihi longe omnium jucundissimo. Sed, o filia, o Chariclea, ubinam Theagenem reliquisti? Ploratum sustulit ad interrogationem et parvo spatio intermisso : Comprehensum, inquit, captivum ducit, quicumque tandem est qui et me huic tradidit. Petebat igitur Calasiris a Nausicle, ut indicaret ea quæ de Theagene sciret, quis esset qui in illum imperium haberet et quo illum captum duceret. Dicebat omnia Nausicles, cum intellexisset illos esse hos, de quibus sæpe secum senex collocutus fuisset, quibusque inquirendis oberrare ipsum in luctu sciret. Addebat autem, nihil illis inde accessurum esse præter cognitionem, hominibus inopibus et egentibus; cum mirum sit futurum, si vel magna summa pecuniæ proposita inducat in animum Mitranes, ut dimittat adolescentem. Sunt nobis et pecuniæ, clam ad Calasirim Chariclea, et promitte summam, quantamcunque vis. Monile, quod tute scis, asservo et mecum fero.

XII. Erectus igitur animo ad hæc Calasiris, ceterum metuens, ne aliquam suspicionem rei, ut sese habebat, caperet Nausicles et eorum, quæ Chariclea offerebat : Bone Nausicles, inquit, nunquam sapiens laborat inopia, sed facultates voluntate metitur, tantum accipiens a præstantioribus, quantum petere honestum esse judicat. Quamobrem dic tantum, ubi sit is a quo detineatur Theagenes : siquidem divina beneficentia nobis non deerit, sed suppeditabit, quantum voluerimus, ut avaritiæ Persicæ hac ratione medeamur. Subrisit ad hæc Nausicles et Tunc, inquit, efficies ut credam, te posse repente tanquam ex machina ditescere, si pro hac mihi prius pretium, quo redimatur, deposueris. Omnino autem scis, quod Persicum et mercatorium genus perinde studeat opibus. Scio, dixit Calasiris, et habebis. Ceterum nulla causa quare non habiturus sis quum nullum genus beneficentiæ erga nos intermittas, sed etiam anticipes nostras petitiones et restitutionem filiæ sponte approbes ac denunties : me autem prius precari oportet. Nihil invideo, inquit Nausicles : quin etiam, si ita videtur, (faciam enim rem divinam ut diis gratias agam) adesto sacris et precare deos et nobis quidem opes petito, tibi autem accipe. Ne ludas, neque sis tam incredulus, ad ipsum inquit Calasiris; sed incipe et instrue sacrificium, nos autem aderimus omnibus paratis.

XIII. Faciebant ita et paullo post a Nausicle quidam veniens vocabat, ut properarent ad sacrificium. Illi autem (jam enim quæ essent facienda inter illos convenerat) læti ibant, hi quidem una cum Nausicle et reliqua multitudine invitatorum, (publicum enim instruxerat sacrificium,) Chariclea vero cum filia Nausiclis et aliis mulieribus,

Ναυσικλέους καὶ γυναιξὶ ταῖς ἄλλαις, ὅσαι παρηγοροῦσαι πολλὰ καὶ λιπαροῦσαι, μόγις ἔπεισαν ἅμα βαδίζειν τάχ' οὐκ ἄν ποτε πεισθεῖσαν, εἰ μὴ τῇ προφάσει τῆς θυσίας εἰς τὰς ὑπὲρ Θεαγένους εὐχὰς ἀποχρήσασθαι διενοήθη. Ὡς δ' ἐπὶ τὸν νεὼν τοῦ Ἑρμοῦ παρεγένοντο, (τούτῳ γὰρ ἦγε τὴν θυσίαν Ναυσικλῆς, ὡς ἀγοραίῳ τε καὶ ἐμπορικῷ διαφερόντως τῶν ἄλλων θεῶν αὐτὸν καθοσιούμενος) καὶ τὰ ἱερὰ τάχιστά τε * οὕτω πρὸς βραχὺ τὰ σπλάγχνα ὁ Καλάσιρις ἐπιθεωρήσας καὶ ποικίλην δηλοῦσθαι τῶν μελλόντων συντυχίαν, ἡδέων τε καὶ λυπηρῶν, ταῖς τοῦ προσώπου τροπαῖς ἐμφήνας, ἐπιβάλλει τὼ χεῖρε τοῖς βωμοῖς ἔτι φλεγομένοις καὶ ὡς τῆς πυρᾶς δῆθεν σπασάμενος ἃ πάλαι ἐπεκομίζετο, Ταῦτά σοι, ἔφη, λύτρα Χαρικλείας, ὦ Ναυσίκλεις, οἱ θεοὶ δι' ἡμῶν προσάγουσι. Καὶ ἅμ' ἐνεχείριζε δακτύλιόν τινα τῶν βασιλικῶν, ὑπερφυές τι χρῆμα καὶ θεσπέσιον, τὸν μὲν κύκλον ἠλέκτρῳ διάδετον, ἀμεθύστῳ δ' Αἰθιοπικῇ τὴν σφενδόνην φλεγόμενον, μέγεθος μὲν ὅσον ὄμμα παρθενικὸν περιγράφει, κάλλος δὲ μακρῷ τῆς Ἰβηρίδος τε καὶ Βρεττανίδος ὑπερφερούσῃ. Ἡ μὲν γὰρ ἀδρανεῖ τῷ ἄνθει φοινίσσεται καὶ ῥόδῳ προσέοικεν ἐκ καλύκων ἄρτι πρὸς πέταλα σχιζομένῳ καὶ πρῶτον ἡλιακαῖς ἀκτῖσιν ἐρευθομένῳ· ἀμεθύστου δ' Αἰθιοπίδος, ἀκραιφνὴς μὲν καὶ ἐκ βάθους ἐαρινή τις ὥρα πυρσεύεται. Εἰ δὲ κατέχων περιτρέπεις, ἀκτῖνα προβάλλει χρυσῆν, οὐκ ἀμαυροῦσαν τραχύτητι τὴν ὄψιν ἀλλὰ φαιδρότητι περιλάμπουσαν. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ δύναμις αὐτῇ γνησιωτέρα τῶν ἐκ δύσεων ἐγκαθίδρυται. Οὐ γὰρ ἐπιψεύδεται τὴν προσηγορίαν, ἀλλ' ἀληθῶς ἀμέθυστος τῷ φέροντι γίγνεται, νηφάλιον ἐν τοῖς συμποσίοις διαφυλάττουσα.

ΙΔ'. Τοιαύτη μὲν καὶ πᾶσα ἡ ἐξ Ἰνδῶν τε καὶ Αἰθιόπων ἀμέθυστος. Ἣν δὲ τότε τῷ Ναυσικλεῖ προσεκόμιζεν ὁ Καλάσιρις, μακρῷ καὶ ταύτας ἐπλεονέκτει. Γραφῇ γὰρ ἔξεστο καὶ εἰς μίμημα ζώων ἐκοιλαίνετο. Καὶ ἦν ἡ γραφή, παιδαρίσκος ἐποίμαινε πρόβατα, χαμαιζήλῳ μὲν πέτρᾳ πρὸς περιωπὴν ἐφεστώς, τὴν δὲ νομὴν τῇ ἀγέλῃ πλαγίοις αὐλήμασι διατάττων. Τὰ δ' ἐπείθετο, ὡς ἐδόκει, καὶ ἠνείχετο, πρὸς τὰ ἐνδόσιμα τῆς σύριγγος ποιμαινόμενα. Εἶπεν ἄν τις αὐτὰ καὶ χρυσοῖς βεβριθέναι τοῖς μαλλοῖς, οὐ τῆς τέχνης τοῦτο χαριζομένης, ἀλλ' οἰκεῖον ἐρύθημα τῆς ἀμεθύστου τοῖς νώτοις ἐπανθιζούσης. Γέγραπτο καὶ ἀρνίων ἁπαλὰ σκιρτήματα καὶ οἱ μὲν ἀγεληδὸν ἐπὶ τὴν πέτραν ἀνατρέχοντες, οἱ δὲ περὶ τὸν νομέα κύκλους ἀγερώχους ἐξελίττοντες, ποιμενικὸν θέατρον ἐπεδείκνυσαν τὸν κρημνόν. Ἄλλοι δ' ὥσπερ ἡλίῳ τῇ φλογὶ τῆς ἀμεθύστου γανύμενοι, ἅλμασιν ἀκρωνύχοις τὴν πέτραν ἐπέξεον. Ὅσοι δ' αὐτῶν πρωτόγονοι καὶ θρασύτεροι [καὶ] ὑπεράλλεσθαι βουλομένοις τὸν κύκλον ᾐκεσαν, εἰργομένοις δὲ ὑπὸ τῆς τέχνης ὡσπερεὶ μάνδραν χρυσῆν τὴν σφενδόνην αὐτοῖς τε καὶ τῇ πέτρᾳ περιβαλλούσης. Ἡ δ' ἦν πέτρα τῷ ὄντι καὶ οὐχὶ μίμημα. Τὸ γὰρ ἄκρον τῆς λίθου μέρος εἰς τοῦτο πε-

quæ varias consolationes adhibentes et obsecrantes, vix illi ut una iret persuaserant: et haud scio an unquam sibi persuaderi passa fuisset, nisi prætextu sacrificii defungi precibus pro Theagene cogitasset. Postquam ad templum Mercurii pervenerunt, (huic enim sacrificium faciebat Nausicles, tanquam forensi et mercatorum præsidi, præ ceteris diis ipsum colens) et sacrificium fiebat, paullulum exta Calasiris contemplatus et varium significari rerum futurarum eventum, jucundarum pariter ac tristium, mutationibus vultus declarans, injicit manus altari adhuc flagranti et tanquam e pyra extraxisset ea, quæ jampridem ipse ferebat, Hoc tibi, inquit, pretium redimendæ Charicleæ, o Nausicles, dii per nos offerunt: et simul tradebat annulum quemdam regium, eximiam rem et divinam, quod ad circulum attinet ex electro confectum, ceterum in pala amethysto Æthiopica relucentem, tanta magnitudine, quantam oculus virginalis circumscribit, pulchritudine autem longe Ibericum et Britannicum superante. Hæc enim inerti et cui nullus adest splendor flore rubet, similisque est rosæ quæ primum ex baccis in folia finditur et tum radiis solis rubescere incipit: at amethystus Æthiopica valde et ex profundo rutilat. Quod si tenens illam circumverses, radium projicit aureum, non obscurantem asperitate visum, sed gratia et puritate singulari illustrantem. Atqui et vis ipsi inest genuina præ occidentalibus. Neque enim falso sibi vindicat appellationem, sed vere arcet ebrietatem ab eo, quo fertur, sobrium illum in conviviis retinens.

XIV. Atque ejusmodi quidem est omnis Indica et Æthiopica amethystus: ceterum illa, quam Nausicli offerebat Calasiris, longe vel has superabat. Pictura enim fuerat exornata et ad imitationem animalium exsculpta. Ac pictura quidem talis erat. Puer pascebat oves, non admodum editæ rupi circumspiciendi causa tanquam speculæ insistens, pascua gregi obliqua tibia distribuens: illæ autem parere videbantur et ad signum ac præcentum fistulæ in pastione perseverare. Dixisset quispiam, eas etiam aurea vellera habere, non arte id gratiæ addente, sed amethysto proprio rubore in tergis illarum rutilante. Depicti erant et agni lascivientes et quidam gregatim cursu petram conscendentes, quidam circa pastorem petulantius sese in orbem intorquentes, pastorale theatrum præcipitium repræsentabant; alii vero in flamma amethysti tanquam in sole lascivientes, salientibus similes saltibus extremam ungulæ partem petræ inscribebant. Nonnulli autem ex ipsis recens nati et ferociores etiam transilire velle circulum videbantur, ceterum ab arte prohiberi, auream palam illis et rupi, tanquam septum, circumdante. Erat autem rupes revera et non imitatio. Cum enim extremam partem lapidis ad hoc ipsum circumscripsisset

ριγράψας ὁ τεχνίτης, ἔδειξεν ἐκ τῆς ἀληθείας, ὃ ἐβούλετο, περίεργον ἡγησάμενος λίθον ἐν λίθῳ σοφίζεσθαι. Τοιοῦτος μὲν (οὖν) ὁ δακτύλιος.

ΙΕ΄. Ὁ δὲ Ναυσικλῆς, ἐκπλαγείς θ' ἅμα πρὸς τὸ παράδοξον καὶ πλέον ἡσθεὶς πρὸς τὸ πολύτιμον τῆς λίθου, οὐσίας ὅλης [τὴν λίθον] ἰσοστάσιον κρίνων, Ἐγὼ μὲν ἔπαιζον, εἶπεν, ὦ 'γαθὲ Καλάσιρι, καὶ λόγος ἦν ἄλλως ἡ τῶν λύτρων αἴτησις, σκοπὸς δ' ἀπριάτην σοι λύσασθαι τὴν θυγατέρα. Ἐπεὶ δ' οὐκ ἀπόβλητά ἐστιν, ὡς φατέ, θεῶν ἐρικυδέα δῶρα, δέχομαι τὴν θεόπεμπτον ταυτηνὶ λίθον, πειθόμενος παρ' Ἑρμοῦ τοῦ καλλίστου καὶ ἀγανωτάτου τῶν θεῶν ἥκειν μοι συνήθως καὶ τόδε τὸ εὕρημα διὰ τοῦ πυρός σοι τῷ ὄντι [τὸ δῶρον] διακονήσαντος· ὁρᾶν γοῦν πάρεστι τῇ φλογὶ περιλαμπόμενον. Καὶ ἄλλως κρίνω κέρδος κάλλιστον, ὃ μὴ ζημιοῦν τὸν παρέχοντα, εὐπορώτερον ἀποφαίνει τὸν λαμβάνοντα. Ταῦτα ὡς εἰπὼν ἐπαύσατο, ἐπὶ τὴν εὐωχίαν αὐτόν τε καὶ τοὺς ἄλλους ἐπέτρεπεν, ἰδίᾳ μὲν ταῖς γυναιξὶ τὴν ἐνδοτέρω τοῦ ἱεροῦ χώραν ἀποκληρώσας, τοὺς δ' ἄνδρας ἐν τῷ προτεμενίσματι κατακλίνας. Ἐπεὶ δ' εὐφροσύνης τῆς ἐκ τῶν ἐδεσμάτων εἰς κόρον ἦσαν, καὶ τοῖς κρατῆρσιν αἱ τράπεζαι παρεχώρουν, οἱ μὲν ἄνδρες ἐμβατήρια τῷ Διονύσῳ καὶ ᾖδον καὶ ἔσπενδον, αἱ δὲ γυναῖκες ὕμνον τῇ Δήμητρι χαριστήριον ἐχόρευον. Ἡ Χαρίκλεια δὲ χωρισθεῖσα, τὸ αὐτῆς ἔπραττεν· ηὔχετο Θεαγένην σώζεσθαι, κἀκεῖνον αὐτῇ φυλάττεσθαι.

ΙϚ΄. Τοῦ πότου δὲ λαμπρῶς ἤδη βρυάζοντος καὶ ἄλλου πρὸς ἄλλο τι τῶν τερπόντων ἀποκλίναντος, ὕδατος ἀπαραχύτου φιάλην προτείνας ὁ Ναυσικλῆς, Ὦ 'γαθὲ Καλάσιρι, ἔφη, καθαράς σοι τὰς νύμφας, ὥς σοι φίλον καὶ ἀκοινωνήτους τοῦ Διονύσου καὶ ἀληθῶς ἔτι νύμφας προπίνομεν· σὺ δ' εἰ λόγους ἡμῖν οὓς ποθοῦμεν ἀντιπροπίνοις, ἀπὸ καλλίστων ἂν κρατήρων εὐωχοίης. Τὰς μὲν γὰρ γυναῖκας ἀκούεις ὡς διατριβὴν τῷ πότῳ χορείαν ἐστήσαντο· ἡμῖν δ' ἡ σὴ πλάνη κάλλιστ' ἄν, εἰ βουληθείης, τὴν εὐωχίαν παραπέμποι, χοροῦ τε γιγνομένη καὶ αὐλοῦ παντὸς ἡδίων, ἣν πολλάκις μοι διελθεῖν, ὡς οἶσθα, ὑπερθέμενος, ἐπειδή σε τὰ συμβεβηκότα ἐβάπτιζεν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἐς καιρὸν βελτίονα τοῦ παρόντος φυλάξειας, ὅτε σοι τῶν παίδων ἡ μὲν θυγάτηρ ἥδε σώζεται καὶ ὁρᾶται, ὁ παῖς δ' ὅσον οὐδέπω σὺν θεοῖς ὀφθήσεται καὶ μάλιστα εἴ με μὴ ἀνιάσῃς ὑπερθέμενος καὶ πάλιν τὴν διήγησιν. Ἀλλά σοι πλεῖστ' ἀγαθὰ γένοιτ' ἄν, ὦ Ναυσίκλεις, ὑπολαβὼν ὁ Κνήμων, ὃς ἅπαν μουσικῆς ὄργανον εἰς τὸ συμπόσιον παρακεκληκώς, ἐκείνων μὲν τὸ παρὸν ὑπερορᾷς καὶ τοῖς δημωδεστέροις ἐκχωρεῖς, πραγμάτων δὲ μυστικῶν ὡς ἀληθῶς καὶ ἡδονῇ θείᾳ τῷ ὄντι συγκράτων, φιληκόως ἔχεις. Καί μοι δοκεῖς καὶ τοῦ δαιμονίου κάλλιστα συνιέναι, τὸν Ἑρμῆν τῷ Διονύσῳ συγκαθιδρύων καὶ λόγων ἥδυσμά τι τῷ πότῳ συναναχέων. Ὡς ἐγώ σου καὶ τὴν ἄλλην μὲν τῆς θυσίας πολυτέλειαν ἔχω θαυμάσας, οὐκ ἔστι δ' ὅπως μᾶλλον ἄν τις τὸν Ἑρμῆν ἱλά-

artifex, ostendit nativa veritate id, quod volebat; supervacaneum esse existimans lapidem in lapide fingere. Talis igitur erat annulus.

XV. Nausicles autem, perculsus novitate rei, magis etiam delectatus lapidis præstantia, facultatibus suis omnibus pretio illum respondere existimans, Ego quidem ludebam, dixit, bone Calasiri et alioqui verba tantum erant, cum redemtionis pretium postularem, animi autem sententia, ut tibi absque eo filiam liberam dimitterem. Enimvero cum non rejicienda sint, ut dicitis, præstantia dona deorum, accipio hunc divinitus missum lapidem, persuasum habens et hoc inventum mihi venire more solito a Mercurio deorum optimo et beneficentissimo, qui tibi omnino donum per ignem subministravit; unde et videre est, eum flamma relucere. Et alioqui judico lucrum esse pulcherrimum, quod cum nulla jactura præbentis, ditiorem efficit accipientem. His dictis, cum consummasset sacrificium, epulas cum aliis una iniit, mulieribus seorsim in interiori templi parte loco attributo, viris autem in vestibulo collocatis. Postquam autem oblectationis ex cibis satietas illos cepit et poculis mensæ cedebant, viri quidem Bacchum invocabant, cum libatione et cantu usitato in ingressu in navem, mulieres autem ad hymnum in honorem Cereris compositum saltabant. Chariclea vero secedens, res suas agebat, orans, ut Theagenes salvus et incolumis sibi servaretur.

XVI. Ceterum jam egregie fervente compotatione et alio ad aliam oblectationem verso, phiala sinceræ aquæ protensa Nausicles, Tibi, o bone Calasiri, inquit, Nymphis, quando ita placet, quibus nihil cum Baccho commune, sed vere adhuc Nymphis, propinamus: tu vero, si vicissim nobis sermonibus, quorum desiderio tenemur, propinaveris, pulcherrimis sane poculis nos oblectaveris. Audis enim, ut mulieres moræ causa et remissionis a potatione choream instituerint; nobis vero tuus error egregie, si volueris, convivium traduxerit, suavior omni chorea ac tibia futurus: cujus narrationem cum antea sæpe, ut scis, distuleris, quoniam te casus tui obruebant, jam certe ad nullum tempus commodius, quam præsens est, eam reservare possis, quando ex liberis filia quidem salva est et conspicitur, filius autem jamjam auxiliantibus diis conspicietur, præsertim si me non affeceris molestia, iterum narrationem differens. At tibi plurima eveniant bona, Nausicles, ex illius sermone ansa arrepta subjecit Cnemon, qui cum omne musicum instrumentum ad convivium advocaris, illa quidem in præsentia negligis et vilioribus concedis, ceterum arcanas res et cum voluptate quadam divina temperatas, aves audire. Et mihi quidem videris numinis vim et naturam optime intelligere, qui Mercurium juxta Bacchum colloces et sermonum oblectationem potationi misceas. Quamobrem etsi reliquum sacrificii splendorem et apparatum juste sum miratus, tamen haud scio an quisquam magis ulla ratione Mercurium placare possit.

σαιτο, ἢ τὸ οἰκειότατον ἐκείνῳ λόγους εἰς εὐωχίαν ἐρανιζόμενος. Ἐπείθετο δ Καλάσιρις, ἅμα μὲν τῷ Κνήμωνι χαριζόμενος, ἅμα δὲ τὸν Ναυσικλέα τῶν μετὰ ταῦθ' ἕνεκεν ὑποποιούμενος καὶ ἅπαντ' ἔλεγε· τὰ μὲν πρῶτα καὶ ἤδη λεχθέντα πρὸς Κνήμωνα ἐπιτεμνόμενος καὶ ὡσπερεὶ κεφαλαιούμενος καί τινα καὶ ἑκὼν ὑπερβαίνων, ὅσα τὸν Ναυσικλέα γιγνώσκειν οὐ συμφέρειν ἐδοκίμαζε, τὰ δ' ἔτι ἀδιήγητα καὶ ἐχόμενα τῶν εἰρημένων ἔνθεν ἑλών·

ΙΖ'. Ὡς ἐπειδὴ τῆς Φοινίσσης ὁλκάδος ἐπέβησαν, τοὺς Δελφοὺς ἀποδράντες, τὰ μὲν πρῶτα πλεῖν κατὰ γνώμην, εὐκραεῖ τῷ πνεύματι καὶ ἐκ νώτων ὑποφερομένους, ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν Καλυδώνιον πορθμὸν γενέσθαι, διαταραχθῆναι σφᾶς οὐ μικρῶς, ταραχώδει τὰ πολλὰ φύσει θαλάσσῃ προστυχόντας. Τοῦ δὲ Κνήμωνος μηδὲ τοῦτο παραλιπεῖν ἀξιοῦντος ἀλλὰ φράζειν εἴ τινα καταμεμαθήκοι τῆς ἐπιπολαζούσης τῷ τόπῳ τραχύτητος αἰτίαν· Τὸ πέλαγος, ἔφη, τὸ Ἰόνιον ἐκ πολλῆς εὐρυχωρίας ἐνταῦθα στενούμενον καὶ καθάπερ διὰ στομίου τινὸς εἰς τὸν Κρισσαῖον κόλπον εἰσχεόμενον, ἐπιμίξαι τε πρὸς τὴν Αἰγαίαν θάλασσαν ἐπειγόμενον, ὑπὸ τῆς Πελοποννήσου Ἰσθμοῦ τῆς πρόσω φορᾶς ἀνακόπτεται, προμηθείᾳ κρειττόνων, ὡς ἔοικεν, ἐπικλύσαι τὴν ἀντίθετον προβολῇ τοῦ αὐχένος ἀποτειχιζόμενον. Κἀκ τοῦδε παλιρροίας ὡς τὸ εἰκὸς γινομένης, καὶ περὶ τόνδε τὸν πορθμὸν πλέον ἢ κατὰ τὸν ἄλλον κόλπον θλιβομένης, τοῦ ἐπιρρέοντος ἔτι τῷ ἀνατρέχοντι πολλάκις ἐμπίπτοντος, βρασμόν τ' ἴσχει τὸ ὕδωρ, καὶ κῦμα φλεγμαῖνον ἐγείρει πρὸς τῆς ἀντιτυπίας εἰς κλύδωνα κορυφούμενον. Ἐπὶ τούτοις κρότου γενομένου καὶ ἐπαίνου, τῶν παρόντων ἀληθῆ εἶναι μαρτυρούντων τὴν αἰτίαν, ὁ Καλάσιρις εἴχετο τῶν ἑξῆς· Ὑπερβαλόντες δή, λέγων, τὸν πορθμὸν καὶ νήσους Ὀξείας ἀποκρύψαντες, τὴν Ζακυνθίων ἄκραν προσκοπεῖν ἀμφεβάλλομεν, ὥσπερ ἀμυδρόν τι νέφος τὰς ὄψεις ἡμῶν ὑποδραμοῦσαν. Καὶ ὁ κυβερνήτης τὸ ἱστίον παραστέλλειν ἐπέταττεν. Ἡμῶν δὲ πυνθανομένων διότι παραλύοι τὸ ῥόθιον, τῆς νεὼς οὐριοδρομούσης· Ὅτι, ἔφη, πλησιστίῳ χρώμενοι τῷ πνεύματι, περὶ πρώτην ἂν φυλακὴν τῇ νήσῳ προσορμίσαιμεν καὶ δέος προσοκεῖλαι σκοταίους τόποις ὑφάλοις τὰ πολλὰ καὶ κρημνώδεσι. Καλὸν οὖν ἐννυκτερεῦσαι τῷ πελάγει καὶ τὸ πνεῦμα ὑφειμένως δέχεσθαι, συμμετρουμένους ὅσον ἂν γένοιτο αὔταρκες ἕῳους ἡμᾶς τῇ γῇ προσπελάσαι.

ΙΗ'. Ταῦτ' εἶπε μὲν ὁ κυβερνήτης, οὐκ ἐγένετο δέ, ὦ Ναυσίκλεις, ἀλλ' ἅμ' ἥλιός τε ἀνίσχε καὶ ἡμεῖς ἄγκυραν καθίεμεν. Οἱ δὲ τῆς νήσου περὶ τὸν ὅρμον οἰκοῦντες, ἀπέχοντα οὐ πολὺ τῆς πόλεως, καθάπερ ἐπί τι παράδοξον τὴν θέαν τὴν ἡμετέραν συνέρρεον, ἀγάμενοι μὲν ὡς ἐφαίνοντο καὶ τὸ τῆς ὁλκάδος εὐάγωγον εἰς κάλλος θ' ἅμα καὶ μέγεθος αἰρόμενον ἐκπεπονημένης, Φοινίκειον τὸ φιλοτέχνημα γνωρίζειν λέγοντες, πλέον δὲ θαυμάζοντες ὡς παραλόγῳ τῇ τύχῃ χρησαμένους, εὔδιόν τε καὶ ἀπήμονα πλοῦν ἐν χειμερίῳ τῇ

quam si narrationum illius inprimis propriam symbolam in convivium conferat. Parebat Calisiris et cum Cnemoni gratificans tum Nausiclem sibi propter ea quæ consecutura erant devinciens, omnia dicebat : prima quidem et quæ jam Cnemoni exposita fuerant contrahens et præcipua tantum quasi capita repetens, quædam autem sponte transgrediens, quæ Nausiclem scire non esse operæ pretium judicabat. Porro ea, quæ nondum erant narrata et cohærebant cum his quæ dicta fuerant continuabat, inde inducto exordio :

XVII. Ipsos, cum navem onerariam Phœnicum conscendissent, postquam Delphos effugerunt, primum navigasse ex sententia, cum secundo vento etiam a tergo impellerentur : at cum ad Calydonium fretum pervenissent, non mediocriter turbatos esse, cum incidissent in mare natura turbulentum. Cnemone autem, ut neque hoc prætermitteret, petente, sed diceret, si quam causam commotionis illo in loco existentis investigasset : Pelagus, inquit, Ionium, ex magna latitudine ibi in angustias redactum et tanquam per ostium quoddam sese in sinum Crissæum infundens et misceri cum mari Ægæo properans, ab Isthmo Peloponnesiaco inhibētur ac retunditur, providentia numinis fortasse, ne ex adverso sitam terram eluvione obruat, objecto collo interclusum. Et cum inde, ut consentaneum est, refluxus existat et circa hoc fretum magis quam in reliquo sinu cogatur et coarctetur, eo quod adhuc influit in id quod reciprocatur sæpius incidente, bullitionem aqua efficit et æstum ferventem excitat, ex mutuo concursu et collisione in fluctum cumulatum. Quæ cum plausu et laudibus excepta essent, his qui aderant veram esse causam contestantibus, Calasiris continuabat narrationem : Cum superassemus, dicens, fretum, et conspectum insularum Acutarum amisissemus, Zacynthiorum promontorium prospicere nos opinabamur, tanquam obscuram quamdam nubem in oculos nostros incurrentem : et gubernator velum contrahere jubebat. Nobis autem percunctantibus, quamobrem dissolveret et laxaret impetum, cum navis secundum ventum haberet; Quoniam, inquit, si secundis auris vela permiserimus, circa primam noctis vigiliam ad insulam appellemus, cum interim metuendum sit, ne in tenebris in loca saxis latentibus magna ex parte plena et prærupta impingamus. Consultum est igitur pernoctare in mari et ventum leviter excipere, ea proportione qua sufficere possit ut mane ad terram applicemus.

XVIII. Hæc dixit quidem gubernator, ceterum non fiebant, Nausicles; sed una cum oriente sole, nos quoque ancoram demittebamus. Porro insulæ incolæ, qui habitabant circa portum, non procul distantem ab urbe, ad spectaculum nostri adventus tanquam novum et inusitatum quidpiam confluebant, admirantes, ut apparebat, habilitatem navis onerariæ, ad pulchritudinem simul et altitudinem elaboratæ, Phœnicum industriam et artificii gloriam vel inde cognosci dicentes; et quod incredibili fortuna usi essemus, qui tranquillam navigationem et secundam hi-

ὥρᾳ καὶ Πλειάδων ἤδη δυομένων ἀνύσαντας. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι σχεδόν τι πάντες, ἔτι τῶν πρυμνησίων ἀναπτομένων, ἀπολιπόντες τὴν ναῦν, ἐπὶ τὸ ἄστυ, τὴν Ζάκυνθον, ἀγοράσοντες ἀνέτρεχον. Ἐγὼ δὲ (τοῦ κυβερνήτου γὰρ ἀκηκοὼς ἐτύγχανον ὡς χειμαδίῳ χρήσονται τῇ νήσῳ) καταγωγὴν σκεψόμενος αὐτοῦ που περὶ τὴν ἀκτὴν ἠρχόμην· τὴν μὲν ναῦν ὡς ἀπρεπὲς οἰκητήριον διὰ τὴν ναυτικὴν τύρβην, τὴν πόλιν δ᾽ ὡς οὐκ ἀσφαλὲς διὰ τὴν τῶν νέων φυγὴν, παραιτούμενος. Ὀλίγον οὖν ὅσον προήκων, ὁρῶ πρεσβύτην ἁλιευτικὸν πρόσθεν τῶν θυρῶν αὐτοῦ καθήμενον καὶ δικτύου διερρωγότος βροχίδας ἀκεόμενον. Πλησιάσας δὲ, Χαῖρε, εἶπον, ὦ βέλτιστε καὶ φράζε ὅποι τις ἂν τύχοι καταγωγῆς. Ὁ δὲ, Περὶ τὴν πλησίον ἄκραν, ἔφη, χοιράδι πέτρᾳ τῆς προτεραίας ἐνσχεθὲν διεσπάρακται. Κἀγὼ, Τοῦτο μὲν, οὐδὲν ἔφην, ἐδεόμην μαθεῖν· ὅμως δ᾽ οὖν χρηστῶς ἂν ποιοίης καὶ φιλανθρώπως ἢ αὐτὸς ὑποδεχόμενος ἢ ἕτερον ὑφηγούμενος. Καὶ ὅς, Οὐχ αὐτὸς, φησὶν, οὐ γὰρ συνέπλεον, μὴ γὰρ οὕτω ποτὲ σφαλείη, μηδ᾽ ὑπὸ γήρως πιεσθείη Τυρρηνὸς, ἀλλ᾽ ἔστι πταῖσμα τῶν παιδαρίων, ἀπειρίᾳ τῶν ὑφάλων οὗ μὴ ἐχρῆν τὰ δίκτυα καθορμισάντων. Ὀψὲ δὴ οὖν συνεὶς ὡς παχύτερον ἔχει τῆς ἀκοῆς, γεγωνότερον ἐμβοήσας, Χαίρειν κελεύω σοι, ἔφην, καὶ φράζειν ἡμῖν ξένοις οὖσι καταγωγήν. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς χαίροις ἀπεκρίνατο καὶ μένοις εἰ βούλοιο παρ᾽ ἡμῖν, εἰ μή τις τυγχάνοις τῶν πολυκλίνους οἴκους ἐπιζητούντων, καὶ θεραπείαν εἰς πλῆθος ἐπαγομένων. Ἐμοῦ δ᾽ εἰπόντος, ὡς παῖδες εἰσί μοι δύο καὶ τρίτος ἐγώ· Χαρίεν, ἔφη, τὸ σύμμετρον, ἑνὶ γὰρ πλείους ἡμᾶς εὑρήσετε, κἀμοὶ γὰρ παῖδές εἰσιν ἔτι δύο συσσιτοῦντες, οἱ προγενέστεροι δὲ γήμαντες, οἴκου ἄρχουσι, καὶ τροφὸς ἡ τῶν παιδίων τετάρτη. ἡ γὰρ μήτηρ αὐτοῖς οὐ πρὸ πολλοῦ τέθνηκεν. Ὥστε, ὦ λῷστε, μὴ μέλλε, μηδ᾽ ἀμφίβαλλε ὡς οὐ χαίροντες ὑποδεξόμεθα ἄνδρα καὶ ἐκ πρώτης ἐντεύξεως εὐγένειαν ἐμφαίνοντα. Ἔπραττον οὕτω. Καὶ μετ᾽ οὐ πολὺ σὺν τῷ Θεαγένει καὶ τῇ Χαρικλείᾳ παρόντα με ἄσμενος ὁ Τυρρηνὸς ὑποδέχεται καὶ μέρος τὸ ἀλεεινότερον ἀπεκλήρου τῆς οἰκήσεως. Καί πως οὐκ ἀηδῶς τὴν χειμέριον ὥραν τὰ πρῶτα διηνύομεν, τὰ μὲν ἄλλα συνδιημερεύοντες, χωριζόμενοι δὲ, ὅτε καθεύδειν ἔδει, σὺν τῇ τροφῷ μὲν ἡ Χαρίκλεια, ἐγὼ δ᾽ ἰδίᾳ καὶ Θεαγένης, ὁ Τυρρηνὸς δὲ σὺν τοῖς αὐτοῦ παισὶ καθ᾽ ἕτερον δωμάτιον ἀναπαυόμενος. Ἡ τράπεζα δ᾽ ἡμῖν κοινὴ προὐτίθετο, τὰ μὲν ἄλλα ἡμῶν παρεχόντων, τοῦ Τυρρηνοῦ δ᾽ ὄψον ἄφθονον ἐκ θαλάττης τοὺς ξένους ἑστιῶντος, τὰ μὲν καθ᾽ αὑτὸν ἁλιεύοντος, τὰ δὲ καὶ ἡμῶν ἔστιν ὅτε τὴν σχολὴν διατιθεμένων καὶ συνεφαπτομένων τῆς ἄγρας, ἣν ποικίλην τε καὶ πρὸς πᾶσαν ὥραν ἁρμόδιον ἐξήσκητο. Καὶ ἦν εὔβολόν τι χρῆμα καὶ πολύθηρον, ὥστε καὶ οἱ πολλοὶ τὴν ἐμπειρίαν αὐτοῦ τῆς τέχνης, εἰς εὐμένειαν τύχης προσῆπτον.

ΙΘʹ. Ἀλλ᾽ οὐ γὰρ ἦν, φασὶ, τοὺς δυστυχοῦντας,

berno tempore et jam occidentibus Pleiadibus, confecissemus. Reliqui igitur omnes, cum adhuc funes religarentur, relicta nave, ad urbem Zacynthum negotiaturi currebant: ego vero (audieram enim forte a gubernatore quod in insula essent hibernaturi) ibam quæsiturus alicubi diversorium circa litus; navem, quod esset inconveniens nobis habitaculum futurum propter turbam nauticam, urbem autem, quod parum tutum propter fugam juvenum, devitans. Cum igitur paullulum progressus essem video senem piscatorem, sedentem pro foribus et retis lacerati nexus reficientem. Accedens igitur propius, Salve, dicebam, vir optime et dic ubinam diversorium quispiam adipisci possit? Ille autem, Circa propinquum promontorium, inquit, saxo latenti hesterno die illisum, laceratum est. Rursus ego: Hoc quidem cognoscere mea nihil interfuit: ceterum officiose feceris et humaniter, si aut ipse me hospitio receperis, aut alterum demonstraris. At ille: Non ipse, inquit, neque enim una navigabam, (absit enim, ut ita offendat, aut tantopere a senectute prematur Tyrrhenus) sed est puerorum culpa, qui inscitia saxorum sub mari latentium, ubi non oportebat, retia tetenderunt. Sero igitur tandem cum intellexissem, quod hebetiorem haberet auditum, alta voce intonans, Salvere te jubeo, dicebam, et ut nobis hospitibus diversorium ostendas, oro. Sed et ipse vicissim sis salvus, respondit, et maneas si vis apud nos, nisi forte es aliquis ex eorum numero, qui domos multis lectis exornatas inquirunt, et servorum turbam secum adducunt. Ego vero cum dixissem quod liberi mihi essent duo et ego tertius; Grata est, inquit, proportio, uno enim plures nos invenietis. Etenim et mihi sunt duo filii convictores, (majores autem natu, ductis uxoribus, sunt ipsi patresfamilias) et quarta nutrix infantum, siquidem mater ipsis est non ita pridem mortua. Quamobrem, optime, ne cuncteris, neque dubites, quin te simus læti et alacres excepturi, virum etiam ex primo colloquio generositatis specimen exhibentem. Faciebam ita et non multo post cum Theagene et Chariclea me venientem lubens Tyrrhenus excipit, et partem calidiorem domus nobis attribuit. Saneque non insuaviter hibernum tempus initio transigebamus, dies quidem simul consumentes, sejunctim autem cum dormiendum fuit, cum nutrice quidem Chariclea, ego autem separatim et Theagenes, Tyrrhenus vero in altero conclavi cum suis liberis requiescentes. Mensa nobis etiam communis apponebatur, alia quidem nobis præbentibus, Tyrrheno vero obsonia affatim ex mari hospitibus suppeditante, cum partim ipse piscaretur, partim nos quoque interdum per otium in captura adjuvaremus, quam variam et ad omne tempus accommodatam instruxerat. Et erat locus jaciendis retibus idoneus et piscosus, adeo ut plerique, quod capiebat ex arte commodum, fortunæ benevolentiæ referrent acceptum.

XIX. Sed haud fieri potuit, quin, ut dicitur, semel in-

μὴ οὐχὶ πανταχοῦ δυστυχεῖν. Οὐδ' ἐπὶ τῆς ἐρημίας ἀνενόχλητον εἶχεν ἡ Χαρίκλεια τὸ κάλλος, ἀλλ' ὁ Τύριος ἐκεῖνος ἔμπορος ὁ Πυθιονίκης, ᾧ συνεπλεύσαμεν, ἰδίᾳ μοι προσιὼν, ἠνώχλει πολλάκις καὶ ἀπέκναιε λιπαρῶν καὶ εἰς γάμον ὡς ἂν παρὰ πατρὸς αἰτῶν τὴν Χαρίκλειαν, πολλὰ σεμνύνων αὑτὸν καὶ τοῦτο μὲν γένος ἔνδοξον καταλέγων, τοῦτο δὲ τὸν παρόντα πλοῦτον καταριθμούμενος, τήν θ' ὁλκάδα ὡς ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα τυγχάνοι καὶ ὡς τοῦ πλείονος φόρτου τῶν ἀγωγίμων δεσπόζοι, χρυσοῦ τ' ὄντων καὶ λίθων πολυταλάντων καὶ σηρικῆς ἐσθῆτος. Οὐκ ὀλίγον δ' εἰς εὐδοξίας προσθήκην καὶ τὴν Πυθιονίκην ὠνόμαζεν, ἕτερά τ' αὖ πολλὰ πρὸς τούτοις. Ἐμοῦ δὲ τήν τε παροῦσαν πενίαν προβαλλομένου καὶ ὡς οὐκ ἄν ποτε χώραν ἄλλην οἰκοῦντι καὶ ἔθνος ὃ τοσοῦτον κεχώρισται τῆς Αἰγυπτίων, ἐκδοῦναι τὸ θυγάτριον αἱρησομένου, Πέπαυσο τούτων, ἔλεγεν, ὦ πάτερ, τὴν μὲν γὰρ προῖκα ἀπέχειν ἡγήσομαι καὶ πολλὰ τάλαντα καὶ πλοῦτον ὅλον τὴν κόρην, ἔθνος δὲ καὶ πατρίδα τὴν ὑμετέραν ἀλλάξομαι, τῆς μὲν ἐπὶ Καρχηδονίους ὁρμῆς ἐκτραπεὶς, ὑμῖν δὲ σύμπλους, οὗ δὴ καὶ βούλεσθε, γενόμενος.

Κ'. Ὁρῶν δὴ τὸν Φοίνικα· μὴ ἀνιέντα ἀλλ' εἰς ὑπερβολήν τε πρὸς τὸ βούλημα θερμαινόμενον καὶ ἡμέραν οὐδεμίαν τοῦ διοχλεῖν μοι περὶ τῶν αὐτῶν ἀπολειπόμενον, ἔγνων τὸ παρὸν ὑπερθέσθαι χρησταῖς ἐπαγγελίαις, μὴ καὶ βίαιόν τι κατὰ τὴν νῆσον ὑποσταίημεν καὶ ἅπαντα ποιήσειν ἐλθὼν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπηγγελλόμην. Οὕτω δέ μου τοῦτον ἐπ' ὀλίγον ἀποσκευασαμένου, κῦμα, φασὶν, ἐπὶ κύματι προσέβαλλεν ὁ δαίμων. Ὁ γάρ τοι Τυρρηνὸς οὐ πολλαῖς ὕστερον ἡμέραις εἴς τινά με παρηγκωνισμένην ἀκτὴν παραλαβὼν, Ὦ Καλάσιρι, ἔφη, τὸν Ποσειδῶ σοι τὸν πελάγιον ἐπόμνυμι καὶ τοὺς ἄλλους ἐναλίους θεοὺς, ἦ μὴν αὐτόν σε ὡς ἀδελφὸν, παῖδας δὲ τοὺς σοὺς ἴσα καὶ παισὶν ὁρᾶν τοῖς ἐμοῖς. Ἥκω δή σοι φράσων ἐγειρόμενόν τι πρᾶγμα, ἀνιαρὸν μὲν, ἀλλ' ἐμοί γε σιωπῆσαι ἀθέμιτον, ἑστίας ἡμῖν τῆς αὐτῆς κεκοινωνηκότι, σοί τε γνῶναι πάντως ἀναγκαῖον. Ναυλοχεῖ τὴν ὁλκάδα τὴν Φοίνισσαν πειρατικὸν ἐργαστήριον κατὰ τὴν περιπτύσσουσαν τῆσδε τῆς ἄκρας πλευρὰν ὑποκαθήμενον, σκοποῖς ἀμοιβαδὸν τὸν ἔκπλουν τῆς νεὼς ἐπιτηρούμενον. Ὅρα δὴ οὖν, [φυλάττου] καὶ λογίζου τί ἂν ποιῇς. Σοῦ γὰρ δὴ ἕνεκεν, μᾶλλον δὲ θυγατρὸς τῆς σῆς, τὸ οὕτως ἀπηνὲς ἔργον, ἐκείνοις δὲ σύνηθες, διανοοῦνται. Κἀγὼ πρὸς αὐτόν· Σὲ μὲν, ἔφην, ἀντὶ τούτων οἱ θεοὶ κατ' ἀξίαν ἀμείψαιντο. Πόθεν δὲ, ὦ Τυρρηνὲ, συνείληφας τὴν ἐπιβουλήν; καὶ ὃς, Ἀπὸ τῆς τέχνης, ἔφη, τοῖς ἀνδράσι γνωρίζομαι καὶ ὄψον αὐτοῖς προσκομίζων πλέον ἢ παρὰ τῶν ἄλλων τὸ τίμημα κομίζομαι. Τῇ προτεραίᾳ δὲ κύρτους ἀναλεγομένῳ μοι περὶ τοὺς κρημνοὺς ἐντυχὼν ὁ λῄσταρχος, Πότ' ἄρα οἱ Φοίνικες ἐξορμήσειν μέλλουσιν, εἴ γε πέπυσαι, διηρώτα. Κἀγὼ συνεὶς τὴν ἐνέδραν τοῦ ἐρωτήματος, Τὸ μὲν ἀκριβὲς, ἔφην, ὦ Τραχῖνε, οὐκ ἔχω λέγειν, εἰς ἔαρ δὲ πρῶτον

felices, non semper adversa fortuna laborarent. Neque in solitudine molestiis caruit forma Charicleæ, sed Tyrius ille mercator, victor in Pythiis renuntiatus, quocum navigaveramus, seorsim me conveniens sæpius mihi molestus erat, obtundens me precibus, et in matrimonium sibi dari tanquam a patre Caricleam petens, multa de se prædicans et partim genus illustre exponens, partim præsentes opes enumerans et holcadem quod illius propria possessio esset, quodque majorem partem mercium auri, lapidum multis talentis constantium et serici præ ceteris possideret. Nec parvum momentum ad accessionem splendoris et gloriæ etiam victoriam in Pythiis partam nominabat et alia præter hæc multa. Me vero præsentem inopiam prætendente et id, quod nunquam in animum inducturus essem, ut in alia regione et gente habitanti, quæ tanto intervallo distet ab Ægypto, filiolam meam elocarem : Omittas hæc, pater, dicebat. Dotem quidem me tulisse multorum talentorum et universarum opum, ipsam puellam arbitrabor, gentem vero et patriam vestram cum mea permutabo, deflectens a proposita navigatione versus Carthaginem, vobis autem me comitem quo volueritis adjungens.

XX. Cum igitur viderem Phœnicem non remittere sed et vehementi calore in ea voluntate et proposito persistere et diem nullum quin de iisdem mihi molestus esset intermittere, statui in præsentia rem blandis pollicitationibus differre, ne aliquid per vim in insula pateremur et omnia me facturum cum venissem in Ægyptum pollicebar. Ita cum hunc paullulum removissem, rursus fluctum, ut aiunt, supra fluctum numen advolvit. Nam Tyrrhenus non multis post diebus, cum me in litus quoddam flexuosum assumsisset : O Calasiri, inquit, per Neptunum juro et alios marinos deos, me et te non secus ac si meus esses frater et tuos liberos perinde atque meos ferre in oculis. Dicturus sum autem tibi negotium quod contra te struitur, molestum quidem et acerbum, ceterum quod et me reticere fas non est, cum iidem Lares fuerint mihi tecum communes et tua scire omnino interest. Insidiantur holcadi Phœniciæ piratæ, sub latere hoc promontorium amplectente delitescentes et speculatoribus per vices egressum navis observantes. Quamobrem caveas et cogites, quidnam tibi faciendum sit. Siquidem propter te, magis autem propter filiam tuam, hoc tam crudele facinus, illis autem usitatum, conceperunt. Ego autem ad ipsum : Tibi quidem dii pro his dignas referant gratias : ceterum unde insidias deprehendisti, Tyrrhene? At ille, Ex arte, inquit, viris sum notus et cum illis obsonia affero majus pretium, quam ab aliis reporto. Itaque heri, cum nassas colligerem circa præcipitia, mecum congressus archipirata, Num audisti, quando Phœnices e portu sunt soluturi, quærebat. Ego autem cum intellexissem insidias sermonis, Certi quidem, inquio, quod dicam, habeo nihil, Trachine : ceterum ineunte vere primum illos soluturos puto. Igitur,

ἡγοῦμαι αὐτοὺς ἀφορμήσειν. Ἆρ' οὖν, ἔφη, καὶ ἡ κόρη αὐτοῖς ἡ παρά σοι καταγομένη συμπλεύσεται; Ἄδηλον μὲν, εἶπον, ἀλλὰ τί πολυπραγμονεῖς; Ὅτι αὐτῆς, ἔφη, ἐρῶ μανικῶς, ἅπαξ θεασάμενος· οὐ γὰρ οἶδα προστυχὼν τοιούτῳ κάλλει, πολλὰς καὶ ταῦτα καὶ οὐκ ἐξώρους αἰχμαλώτους ᾑρηκώς. Ὑπαγόμενος οὖν αὐτὸν ὥστε πᾶν ἀναπτύξαι τὸ βούλευμα· Τί οὖν, ἔφην, δεῖ σε συμπλέκεσθαι τοῖς Φοίνιξιν ἀλλὰ μὴ ἀναιμωτὶ καὶ πρὸ τῆς θαλάττης ἔχειν, ἐκ τῆς οἰκίας ἁρπάσαντα τῆς ἐμῆς; Σώζεται καὶ παρὰ λησταῖς, ἔφη, τι συνειδὸς καὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους φιλάνθρωπον. Σοῦ τ' οὖν φείδομαι, μὴ πραγμάτων πειραθείης τοὺς ξένους ἐπιζητούμενος. Ἐγὼ δὲ δι' ἑνὸς ἔργου δύο τὰ μέγιστα προσκτήσασθαι βούλομαι, τόν τε πλοῦτον τῆς νεὼς καὶ τὸν γάμον τῆς κόρης, ὧν θατέρου πάντως ἐστὶν ἀποτυχεῖν κατὰ γῆν ἐπιχειροῦντα τὴν πρᾶξιν. Καὶ ἄλλως οὐδ' ἀκίνδυνον εἴ τι τούτων γίγνοιτο πλησίον τῆς πόλεως, ἐκ τοῦ παραχρῆμα τῆς τ' αἰσθήσεως καὶ τῆς ἐπιδιώξεως ἐσομένης. Πολλὰ δὴ τῆς συνέσεως αὐτὸν ἐπαινέσας, ἐκείνου μὲν ἀπηλλαττόμην, σοὶ δὲ καταμηνύων τὴν σκευωρουμένην πρὸς τῶν ἀλαστόρων ἐπιβουλὴν, ἱκετεύω φροντίδα ποιεῖσθαι τοῦ σαυτόν τε καὶ τοὺς σαυτοῦ διασώζειν.

ΚΑ'. Ἀπῄειν κατηφὴς τούτων ἀκούσας καὶ παντοίας ἔστρεφον παρ' ἐμαυτῷ βουλὰς, ἕως ἐκ ταὐτομάτου μοι πάλιν ἐντυχὼν ὁ ἔμπορος καὶ περὶ τῶν αὐτῶν διαλεγόμενος, σκέμματός τινος ἐνδόσιμον παρεῖχεν. Ἀποκρύπτων γὰρ τῶν παρὰ τοῦ Τυρρηνοῦ μηνυθέντων, ἅπερ ἐβουλόμην, ἐκεῖνο μόνον τὸ μέρος ἐξέφαινον, ὡς ἁρπάσαι τις τῶν ἐγχωρίων διανοεῖται τὴν κόρην, πρὸς ὃν οὐκ ἔστιν ἀξιόμαχος ἀντιτάξασθαι. Ἐγὼ δὲ σοὶ μᾶλλον ἂν, ἔφην, ἑλοίμην αὐτὴν κατεγγυῆσαι διά τε τὴν προϋπάρχουσαν γνῶσιν, διά τε τὴν περιουσίαν· καὶ πρὸ πάντων ὅτι τὴν ἡμετέραν οἰκεῖν, εἰ τοῦ γάμου τύχοις, ἔφθης ἐπαγγελλόμενος. Ὥστ' εἴ σοι πάντως φίλον, σπουδαστέον ἡμῖν τὸν ἐνθένδε ἀπόπλουν, πρίν τι καὶ πρὸς τὸ ἀκούσιον προληφθῆναι παθόντας. Ὑπερήσθη τούτων ἀκούσας καὶ Εὖ γε, ὦ πάτερ, ἔφη, καὶ ἅμα ἐφίλει προσιὼν τὴν κεφαλὴν, ἐπυνθάνετό τε πότ' ἀνάγεσθαι κελεύοιμι, καὶ γὰρ εἰ μηδέπω τῆς ὥρας εἶναι τὰ πλόϊμα, ἀλλ' ὑπάρχειν μεταστησαμένους εἰς ἕτερον ὅρμον, ἐπιβουλῆς τ' ἐκτὸς γενέσθαι τῆς ὑπονοουμένης, καὶ τὸ ἀκριβὲς τοῦ ἔαρος περιμεῖναι. Οὐκοῦν, ἔφην, εἰ δὴ μέλλει τοὐμὸν ἰσχύειν πρόσταγμα, τῆς ἀρχομένης ἂν βουλοίμην ἀποπλεῦσαι νυκτός. Καὶ ὁ μὲν, Οὕτω γενήσεται, εἰπὼν, ἀπεχώρει. Ἐγὼ δ' οἴκαδε ἐλθὼν, πρὸς μὲν τὸν Τυρρηνὸν οὐδὲ ἓν, πρὸς δὲ τοὺς παῖδας ἔφραζον, ὡς μεθ' ἑσπέραν βαθεῖαν αὖθις ἐπιβαίνειν δεήσει τῆς ὁλκάδος. Τῶν δὲ τὸ αἰφνίδιον θαυμαζόντων καὶ τὴν αἰτίαν πυνθανομένων, ὑπερεθέμην εἰσαῦθις ἐρεῖν· νῦν δ' οὕτω πραχθῆναι συμφέρειν ἔλεγον.

ΚΒ'. Ἐπεὶ δὲ δείπνου πρὸς ὀλίγον μεταλαβόντες εἰς ὕπνον ἐτράπημεν, ὄναρ μοί τις πρεσβύτης ἐφαίνετο, τὰ μὲν ἄλλα κατεσκληκὼς, ἐπιγουνίδα δὲ λείψα-

inquit, et virgo quæ apud te diversatur una cum illis navigabit? Incertum est quidem, dixi, verum cur tam curiose id scrutaris? Quod depereo illam, ita ut vix sim compos mentis, cum semel tantum viderim. Neque me scio unquam incidisse in talem formam, præsertim cum multas et non deformes captivas ceperim. Occulte igitur eum pertrahens eo, ut mihi totius consilii sui rationem explicaret: Quid igitur, inquiebam, te opus est conserere manus cum Phœnicibus et non potius sine sanguine et priusquam conscendant adipisci ex ædibus meis? Servatur, inquit, et apud prædones conscientia quædam et erga notos humanitas. Tua igitur causa parco, ne tibi ea res difficultatem pariat, cum a te hospites amissi reposcerentur: tum una opera duo maxime consequi volo, opes navis, et matrimonium virginis; quorum altero omnino me frustrari necesse est, terra negotium aggredientem: et alioqui neque tutum est, cum, si quid ejusmodi accideret prope sita urbe, continuo et factum sentiretur et persecutio futura esset. Cum igitur eum multis modis ob prudentiam collaudassem, ab illo discedebam. Tibi vero indicans insidias, quæ ab his struuntur scelestis hominibus, magnopere oro et obtestor, ut in id curam intendas, quo pacto te ipsum et tuos servare possis.

XXI. Discedebam tristis, cum hæc audissem et varia versabam apud me consilia, donec forte casu mihi obviam factus mercator et de iisdem mecum colloquens, ansam cujusdam consilii præbuit. Occultans enim ex iis, quæ erant indicata a Tyrrheno, quæ volebam, illam tantum partem retegebam, quod quidam indigenarum cogitaret rapere virginem, cui resistere ipse et se opponere non posset. Ego autem tibi potius, inquiebam, mallem ipsam desponsare, tum propter notitiam, quæ mihi tecum jam antea intercedit, tum propter opes tuas; et inprimis quod te in nostra patria habitaturum, si matrimonium consecutus fueris, ante promisisti. Quamobrem si id tibi omnino cordi est, propere hinc abnavigemus, priusquam anticipemur, aliquid vel per vim passi. Vehementer est delectatus his auditis et Recte, pater, inquit: simulque accedens caput osculabatur et quærebat, quando solvere juberem? Etsi enim nondum tempestiva esset navigatio, licere tamen in alium portum sese transferentibus, insidias quæ struerentur evitare et veris constantiam operiri. Igitur, inquiebam, siquidem valebit meum imperium, sub initium noctis navigare velim. Et ille quidem, sic futurum cum dixisset, discedebat. Ego autem domum reversus, Tyrrheno quidem nihil, liberis autem dicebam, quod post crepusculum rursus holcadem conscendere oporteat. His autem repentinum illud factum mirantibus et causam quærentibus, distuli, postea me dicturum pollicens: nunc autem conducere ut ita fiat, dicebam.

XXII. Ceterum postquam sumpta cœna modica in somnum lapsi sumus, in somnis mihi apparuit quidam senex, reliquo quidem corpore aridus: verum succincta veste

νον τῆς ἐφ' ἡλικίας ἰσχύος ἀνεσταλμένου ζώματος ὑποφαίνων, κυνῆν μὲν τῆς κεφαλῆς ἐπικείμενος, ἀγχίνουν δ' ἅμα καὶ πολύτροπον περισκοπούμενος καὶ οἷον ἐκ πληγῆς τινος μηρὸν σκάζοντα παρέλκων. Πλησιάσας δή μοι καὶ σεσηρός τι μειδιάσας, Ὦ θαυμάσιε, ἔφη, σὺ δὲ μόνος ἐν οὐδενὸς [λόγου] μέρει τέθεισαι τὰ καθ' ἡμᾶς, ἀλλὰ πάντων ὅσοι δὴ τὴν Κεφαλήνων παρέπλευσαν οἶκόν τε τὸν ἡμέτερον ἐπισκεψαμένων καὶ δόξαν γνῶναι τὴν ἡμετέραν ἐν σπουδῇ θεμένων, αὐτὸς οὕτως ὀλιγώρως ἔσχηκας, ὡς μηδὲ τοῦτο δὴ τὸ κοινὸν προσειπεῖν, ἐκ γειτόνων καὶ ταῦτ' οἰκοῦντα. Τοὶ γάρ τοι τούτων ὑφέξεις οὐκ εἰς μακρὰν τὴν δίκην καὶ τῶν ὁμοίων ἐμοὶ παθῶν αἰσθήσῃ, θαλάττῃ θ' ἅμα καὶ γῇ πολεμίοις ἐντυγχάνων. Τὴν κόρην δ' ἣν ἄγεις, παρὰ τῆς ἐμῆς γαμετῆς πρόσειπε, χαίρειν γὰρ αὐτῇ φησι, διότι πάντων ἐπίπροσθεν ἄγει τὴν σωφροσύνην καὶ τέλος αὐτῇ δεξιὸν εὐαγγελίζεται. Ἀνηλάμην ὑπὸ τῆς ὄψεως παλλόμενος· καὶ τοῦ Θεαγένους, ὅ τι πέπονθα, ἐρομένου, Τάχα, ἔφην, ὠψίσθημεν τῆς ἀναγωγῆς καὶ τεθορύβημαι ἀφυπνίσας πρὸς τὴν ἔννοιαν. Ἀλλ' αὐτός τ' ἀνίστω καὶ τὰ ὄντα συσκευάζου, τὴν Χαρίκλειάν τ' ἐγὼ μετελεύσομαι. Παρῆν ἡ παῖς ἐμοῦ τοῦτο σημήναντος. Καὶ ὁ Τυρρηνὸς αἰσθόμενος διανέστη, καὶ τὸ γιγνόμενον ἐπυνθάνετο. Κἀγώ, Τὸ μὲν γιγνόμενον ἔστιν, ἔλεγον, ἡ σὴ συμβουλή. Διαδρᾶναι πειρώμεθα τοὺς ἐπιβουλεύοντας. Σὺ δ' αὐτός τε σώζοιο πρὸς τῶν θεῶν, ἀνδρῶν βέλτιστος περὶ ἡμᾶς γεγενημένος καὶ τήνδε δίδου τελευταίαν χάριν· θῦε διαπλεύσας εἰς Ἰθάκην ὑπὲρ ἡμῶν Ὀδυσσεῖ καὶ αἴτει τῆς μήνιδος ἀνεῖναι τῆς καθ' ἡμῶν, ἣν ἀγανακτεῖν ὡς παρεωραμένος τῇσδέ μοι τῆς νυκτὸς ἐπιφανεὶς ἐξηγόρευσεν. Ἐπηγγέλλετο ποιήσειν οὕτω καὶ ἄχρι τῆς νεὼς παρέπεμπεν, ἐπιδακρύων τε πλεῖστα καὶ τὸν πλοῦν ἡμῖν ἀπήμονα γενέσθαι καὶ κατὰ νοῦν ἐπευχόμενος. Τί δεῖ μηκύνοντα ἐνοχλεῖν; Ἄρτι φωσφόρου διαλάμψαντος ἀνηγόμεθα, πολλὰ μὲν τῶν ναυτῶν τὴν πρώτην ἐναντιουμένων, τέλος δὲ πρὸς τοῦ Τυρίου τοῦ ἐμπόρου πεισθέντων, ληστρικὴν προαγορευθεῖσαν ἔφοδον διαδιδράσκειν εἰπόντος. Καὶ ὁ μὲν ἐλάνθανε τὰ ὄντα ὡς πλάσμα λέγων. Ἡμεῖς δὲ πνεύμασι βιαίοις χρησάμενοι, ζάλης τ' ἀπροσμάχου καὶ κλύδωνος ἀφράστου πειραθέντες, ἀπολέσθαι τε παρὰ μικρὸν ἐλθόντες, εἰς ἄκραν τινὰ Κρητικὴν προσωκείλαμεν, τῶν τε πηδαλίων θάτερον ἀποβαλόντες καὶ τῆς κεραίας τὸ πλεῖστον συντρίψαντες. Ἐδόκει οὖν ἐπισκευῆς τε ἕνεκα τῆς ὁλκάδος καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἀναλήψεως, ἡμέρας τινὰς ἐπιμεῖναι ἐν τῇ νήσῳ. Καὶ τούτων οὕτω γενομένων, ὁ πλοῦς ἡμῖν αὖθις παρηγγέλλετο πρώτην ἡμέραν τῆς σελήνης μετὰ τὴν πρὸς ἥλιον σύνοδον ἐπιλαμπούσης. Καὶ ἀναχθέντες ἤδη ζεφύρων ἐαρινῶν ὑπηχούντων ἐφερόμεθα, νύκτα τε καὶ ἡμέραν ἐπὶ τὴν Λιβύων γῆν τοῦ κυβερνήτου τὴν ὁλκάδα χειραγωγοῦντος. Ἔφασκε γὰρ ἐνδέχεσθαι μὲν εὐθυβόλως καὶ διαμπὰξ περαιωθῆναι τὸ πέλαγος τοῦ πνεύματος ἐπιτρέποντος, ἐπείγεσθαι

genu paullulum ostendens, satis apparebat, quæ ipsius ætate vegeta vires fuissent; galerum in capite gerens et sapientiam ac versutiam adspectu declarans et tanquam ex vulnere aliquo femur claudicans post se trahens. Cum igitur ad me propius accessisset, et minaci oris habitu subrisisset : O præclare, inquit, tu vero nullam rationem nostri habuisti, sed solus ex omnibus, quicunque Cephalenen præternavigarunt et nostram domum contemplati sunt, gloriamque nostram cognoscere magni æstimarunt, adeo nos contemsisti, ut neque, quod vulgare est, salutaveris, præsertim in vicinia habitantem. Ac tu quidem horum non multo post lues pœnas et senties eosdem casus et calamitates, quas ego sum expertus, mari ac terra simul in hostes incidens. Virginem vero quam ducis meæ conjugis nomine alloquere. Salutat illam, quod imprimis colat et omnibus rebus anteferat castitatem, finemque illi prosperum ac felicem annuntiat. Proripui me, præ visione tremens et Theagene, quidnam mihi accidisset, quærente, Propemodum, inquiebam, exitum navis e portu neglexímus et expergiscens ea cogitatione sum perturbatus. Sed et ipse surge, ac tuas res collige : Charicleam autem ego accersam. Aderat filia, cum significassem. Tyrrhenus quoque cum sensisset, surrexit et de eo, quod fieret, inquirebat. At ego, Id quod in præsentia fit, tuum consilium est, dicebam : effugere conamur insidiatores. Te vero dii salvum et incolumem conservent, qui optimi viri officio erga nos functus es. Hanc autem da nobis ultimam gratiam : transmittens in Ithacam, sacrifica pro nobis Ulyssi et pete ut iram suam erga nos mitiget qua se commotum esse, tanquam spretum et contemptum, cum nobis hac nocte apparuisset, significavit. Promittebat se ita facturum esse et usque ad navem deducebat, magnam vim lacrimarum profundens et ut nobis navigatio feliciter et ex animi sententia succederet a deo deprecans. Quid multis opus est? Cum primum lucifer illuxisset, in altum provehebamur, initio quidem nautis magnopere contradicentibus ad extremum autem a Tyrio mercatore persuasis, cum, se fugere adventum piratarum sibi prænuntiatum, dixisset. Et illum quidem latebat, quod vera diceret, cum figmento uti voluisset. Nos autem ventis violentis usi, et tempestatem infestam et fluctus horrendos experti et eo propemodum ut non procul ab interitu abessemus pervenientes, ad promontorium quoddam Creticum appulimus, altero clavo amisso et maxima parte antennarum confracta. Visum est igitur, reficiendæ navis causa et nostrum ipsorum recreandorum, dies aliquot in insula commorari. Et his ita factis, navigatio nobis iterum denuntiabatur, ubi primum luna, post conjunctionem cum sole, iterum apparuisset. Et profecti in altum, spirantibus jam Zephyris vernis, ferebamur diem et noctem, gubernatore ad Africæ terram holcadem dirigente. Dicebat enim, recta et continuo cursu, vento impellente, pelagus transmitti posse. Accelerare autem se, ut possit continentem attingere, aut por-

δὲ λαβέσθαι τινὸς ἠπείρου καὶ ὅρμου, πειρατικὸν εἶναι τὸ ἐκ πρύμνης ἀναφαῖνον ἀκάτιον ὑφορώμενος. Ἐξ οὗ γάρ, ἔφη, τῆς Κρητικῆς ἤραμεν ἄκρας, ἕπεται κατ' ἴχνος, καὶ ἀπαράλλακτον μεταθέει τὸν ἡμέτερον πλοῦν, ὥσπερ τῆς αὐτῆς ὁρμῆς ἐξηρτημένον, ἐφώρασά τε πολλάκις συμπαραφερόμενον, ἐμοῦ τὴν ναῦν ἐξεπίτηδες ἔστιν ὅτε τοῦ εὐθέος παρατρέποντος.

ΚΓ'. Τούτων οἱ μὲν ἐδήχθησαν εἰρημένων καὶ πρὸς ἄμυναν εὐτρεπίζεσθαι παρῄνουν, οἱ δ' ὀλιγώρως εἶχον, ἔθος εἶναι φάσκοντες ἐν τοῖς πελάγεσιν ἕπεσθαι ταῖς ὑπερόγκοις ναυσὶ τὰς βραχυτέρας, ὥσπερ ὑπὸ πλείονος ἐμπειρίας ὁδηγουμένας. Ἔτι τούτων ἐπὶ θάτερα γυμναζομένων, ἦν μὲν ἤδη τῆς ἡμέρας, ὅτε ἀρότρου βοῦν ἐλευθεροῖ γηπόνος, ὁ δ' ἄνεμος τῆς ἄγαν φορᾶς ὤκλαζε καὶ κατ' ὀλίγον ἐνδιδοὺς, ἄπρακτός τε καὶ μαλακὸς τοῖς ἱστίοις ἐνέπιπτε καὶ σοβῶν μᾶλλον ἢ προωθῶν τὴν ὀθόνην τέλος εἰς γαλήνην ἐξενικήθη, καθάπερ τῷ ἡλίῳ συγκαταδυόμενος, ἢ ἀληθέστερον εἰπεῖν, τοῖς ἐπιδιώκουσιν ὑπηρετούμενος. Οἱ γὰρ κατὰ τὴν ἄκατον, ἕως μὲν ἡμῖν ὁ πλοῦς ὑπήνεμος ἠνύετο, μακρῷ τῆς ὁλκάδος, ὡς τὸ εἰκὸς, ἀπελείποντο, μείζοσι τοῖς ἱστίοις πλέον τὸ πνεῦμα δεχομένης. Ἐπειδὴ δὲ τὴν θάλατταν ἐστόρεσεν ἡ γαλήνη καὶ τὰς κώπας ἡ χρεία παρεκάλει, θᾶττον ἡμῖν ἢ ὥστ' εἰπεῖν ἐπέστησαν, ἅτ' οἶμαι πρόσκωποί τε πάντες οἱ ἐμπλέοντες καὶ κοῦφον ἀκάτιον καὶ πρὸς ἐρεσίαν εὐπειθέστερον ἐλαύνοντες.

ΚΔ'. Ἤδη δὲ πλησιαζόντων, ἀνέκραγέ τις τῶν συμβεβηκότων, ἀπὸ τῆς Ζακυνθίων, Τοῦτ' ἐκεῖνο, ἄνδρες, ἀπολώλαμεν· πειρατικὸς ὁ στόλος. Τραχίνου γνωρίζω τὴν ἄκατον. Ἐσείσθη πρὸς τὴν ἀγγελίαν ἡ ὁλκὰς, ἔν τε γαλήνῃ κλύδωνος ἐμπέπληστο, θορύβοις, ὀλολυγμοῖς, διαδρομαῖς καταιγιζομένη· τῶν μὲν εἰς τὰ κοῖλα τῆς νεὼς καταδυομένων, τῶν δὲ πρὸς μάχην ἐπὶ τῶν ἰκρίων ἀλλήλοις παρακελευομένων, τῶν δ' εἰς τὸ σκάφος τὸ ὑπηρετικὸν ἅλλεσθαι καὶ διαδρᾶναι βουλευομένων· ἕως ἐν τῷ μέλλειν καὶ ἄκοντας αὐτοὺς προλαβὼν ἔστησεν ὁ πόλεμος, τῷ προστυχόντι πρὸς ἄμυναν ὁπλίσας. Ἐγὼ δὲ καὶ ἡ Χαρίκλεια τῷ Θεαγένει περιφύντες, ὅλον ἐνθουσιῶντα πρὸς τὴν μάχην καὶ ζέοντα μόλις ἐπείχομεν· ἡ μὲν, ἵνα μηδὲ παρὰ τὸν θάνατον, ὡς ἔφασκε, χωρίζοιτο, ξίφει δ' ἑνὶ καὶ πληγῇ μιᾷ τοῦ πάθους ὁμοίου κοινωνήσειεν, ἐγὼ δὲ, ὡς Τραχῖνον εἶναι τὸν ἐπιόντα ἔγνων, συνοῖσόν πρὸς τὰ μέλλοντά τι προμηθούμενος. Ὅπερ δὴ καὶ γενέσθαι συνέβη. Πλησιάσαντες γὰρ λῃσταὶ καὶ ἐγκάρσιοι παρελαύνοντες, ἀποπειρώμενοί τε, εἴ πως ἀναιμωτὶ γένοιντο ἐγκρατεῖς τῆς ὁλκάδος, ἔβαλλον μὲν οὐδέπω, τοῖς δ' εἰς κύκλον περίπλοις οὐδαμοῦ προβαίνειν ἐπέτρεπον, ἐῴκεσάν τε πολιορκοῦσι καὶ τὴν ναῦν ἐξ ὁμολογίας ἑλεῖν ἐσπουδακόσι. Καὶ Ὦ δυσδαίμονες, ἔφασαν, τί δή ποτε μαίνεσθε καὶ πρὸς οὕτως ἄμαχον καὶ ὑπερφέρουσαν ἰσχὺν ἐναντίας αἰρόμενοι χεῖρας, προὖπτον ἀναρριπτεῖτε θάνατον; ἔτι φιλανθρωπευόμεθα ὑμᾶς· ἐπιτρέπομεν εἰς τὸ

tum. Piraticum enim navigium esse quod ex puppi appareret suspicabatur. Nam postquam a Cretico promontorio solvimus, sequitur vestigiis nostris insistens et nusquam declinans persequitur nostram navigationem, tanquam in eodem cursu suspensum : deprehendique, illud sæpius una circumvehi, cum ego navem ex industria a recto cursu deflecterem.

XXIII. Hæc cum dicta essent, quidam commoti sunt et reliquos adhortabantur, ut se ad defensionem appararent · quidam vero negligebant, solere, dicentes, in mari breviores naves, magnas consequi, tanquam majori experientia et certitudine viam demonstrantes. Cum hæc adhuc in utramque partem disputarentur, erat diei tempus, quo juga bobus demere solet agricola et ventus jam ex nimio impetu languescebat et paullo pos remissus inefficaciter et molliter in vela incidebat, concutiens magis quam promovens lintea. Ad extremum et in tranquillitatem subsedit, tanquam una cum sole occidens, vel ut verius dicam persequentibus inserviens. Nam hi qui erant in navigio, quamdiu impulsu venti navigabamus, longe a tergo navis onerariæ, ut est consentaneum, relinquebantur, majoribus velis plus venti capientibus : ceterum postquam tranquillitas mare stravit et necessitas remos advocabat, celerius quam dici potest supervenerunt, cum ut existimo omnes remigum officio fungerentur, leveque navigium et ad remigium magis accommodatum impellerent.

XXIV. Cum autem jam in propinquo essent, exclamavit quidam ex Zacynthiis, qui nobiscum una conscenderant : Hoc illud est, viri, periimus! piratica est classis : agnosco Trachini navem. Concussa est ad hunc nuntium holcas et in tranquillitate tempestate implebatur, tumultu, lamentis et transcursationibus incitata, aliis in concavas partes navis subeuntibus, aliis sese ad pugnam in tabulatis adhortantibus, quibusdam descendendum esse in scapham et effugiendum censentibus : donec interim dum cunctarentur, vel invitos ipsos anticipans bellum cohibuit, eo, quod obvium fuit cuique, armatos. Ego autem et Chariclea amplexi Theagenem, totum æstuantem et ardentem pugnandi studio, vix cohibuimus : illa quidem, ut neque in morte, ut dicebat, ab eo separaretur, sed uno gladio et eodem vulnere communicatam cum illo calamitatem sustineret ; ego vero, postquam Trachinum esse, qui adveniebat, agnovi, aliquid, quod esset in posterum profuturum, providens. Quod et ita evenit. Cum enim appropinquassent piratæ et transversim essent advecti, periculum facientes, si quo modo incruenti holcadem occupare et in suam potestatem redigere possent, tela non conjiciebant, sed tantum circumnavigationibus orbicularibus, nusquam navem progredi permittebant : denique obsidentibus erant similes et iis qui pactis ac deditione navem capere omnino cuperent : et O infelices, dicebant, cur ita amentes estis et contra vires adeo invictas et longe vestris superiores adversas manus tollentes, manifestum vobis interitum accersitis? adhuc

ἐφόλκιον εἰσβῆναι καὶ σώζειν αὑτοὺς εἰ βούλεσθε. Οἱ μὲν ταῦτα προὔτεινον. Οἱ δ' ἐπὶ τῆς ὁλκάδος, ἕως μὲν ἀκίνδυνον μάχην καὶ πόλεμον ἀναίμακτον ἠγωνίζοντο, θρασεῖς τ' ἦσαν καὶ οὐκ ἂν ἔφασαν ἐκστῆναι.

ΚΕ'. Ἐπεὶ δέ τις τῶν λῃστῶν ὁ τολμηρότερος ἐναλλόμενος εἰς τὴν ναῦν καὶ παίων τῷ ξίφει τοὺς προστυχόντας, φόνῳ καὶ θανάτῳ κρίνεσθαι τὸν πόλεμον ἐδίδαξεν, ἐφήλαντο δὲ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες, τότε δὴ μετεμέλοντο οἱ Φοίνικες καὶ προσπεσόντες ἀπέχεσθαι σφῶν ἱκέτευον, ἐφ' ᾧ τὰ προσταχθησόμενα ποιήσειν. Οἱ δὲ, καίπερ ἤδη φονῶντες, αἵματος γὰρ ὄψις φρονήματος γίγνεται στόμωσις, ἐκ προστάγματος τοῦ Τραχίνου, παρ' ἐλπίδα πᾶσαν ἐφείδοντο τῶν ὑποπεσόντων. Ἐγίγνετο δ' ἄσπονδος ἐκεχειρία καὶ πόλεμος ἔργοις ὁ χαλεπώτατος, εἰρήνης ὀνόματι νόθῳ παραλυόμενος, συνθήκης βαρυτέρας πλέον ἢ τῆς μάχης ὁριζομένης. Σὺν ἑνὶ γὰρ χιτωνίσκῳ τῆς ὁλκάδος ἐξίστασθαι προηγορεύετο καὶ θάνατος τῷ παραβαίνοντι διηπειλεῖτο. Ἀλλ' ἔστιν, ὡς ἔοικεν, ἀνθρώποις ψυχὴ πάντων προτιμότερον· δι' ἣν καὶ τότε οἱ Φοίνικες ἐλπίδος πλούτου τῆς νεὼς ἀποσυλώμενοι, καθάπερ οὐ στερούμενοι κερδαίνειν δὲ μέλλοντες, ὅστις πρότερος τὸν ἕτερον φθάσας ἐπιβαίη τοῦ σκάφους, ἠπείγοντο, θᾶττον ἐν τῷ βεβαίῳ τοῦ περιεῖναι γενέσθαι πᾶς τις ἁμιλλώμενος.

ΚϚ'. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἡμεῖς τῷ δόγματι πειθόμενοι παρῄειμεν, ὁ Τραχῖνος τῆς Χαρικλείας ἐπιλαβόμενος, Οὐδὲν, ἔφη, πρὸς σὲ ὅδ' ὁ πόλεμος, ὦ φιλτάτη, ἀλλὰ διὰ σὲ γεγένηται καὶ σοὶ πάλαι καὶ ἐξ οὗ γ' ἀπολελοίπατε τὴν Ζακυνθίων, ἕπομαι, τοσοῦτον ἕνεκα σοῦ καὶ πέλαγος καὶ κίνδυνον ἀναδεξάμενος. Ὥστε θάρσει καὶ ἴσθι δέσποινα σὺν ἡμῖν τῶνδ' ἁπάντων ἐσομένη. Ταῦτ' ἐκεῖνος μὲν ἔλεγεν, ἡ δὲ (ἔστι γὰρ (γυνή) τι χρῆμα σοφώτατον καιρὸν διαθέσθαι δραστήριος) ἅμα δέ τι καὶ τῆς ἐμῆς ὑποθήκης ἀνύουσα, τὸ κατηφὲς τῶν περιεστηκότων τοῦ βλέμματος ἀποσκευασαμένη καὶ πρὸς τὸ ἐπαγωγότερον ἐκβιασαμένη· Ἀλλὰ θεοῖς μὲν, ἔφη, χάρις τοῖς τὰ φιλανθρωπότερα περὶ ἡμῶν ἐπὶ νοῦν τὸν σὸν ἄγουσιν. Εἰ δὲ βούλει με τῷ ὄντι θαρσοῦσαν καὶ ἔχειν καὶ μένειν, πρώτην δίδου ταύτην αἴσθησιν τῆς σῆς εὐνοίας· ἀδελφὸν τουτονὶ τὸν ἐμὸν καὶ πατέρα περίσωζε, μηδ' ἐπίτρεπε τὴν ναῦν ἀπολιπεῖν· ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως βιώσομαι τούτων χωριζομένη. Καὶ ἅμα λέγουσα τοῖς γόνασι προσέπιπτε καὶ εἴχετο ἐπιπλεῖστον ἱκετεύουσα, τοῦ Τραχίνου ταῖς περιπλοκαῖς ἐντρυφῶντος καὶ τὴν ὑπόσχεσιν ἐπίτηδες παρέλκοντος. Ὡς δ' ὑπό τε τῶν δακρύων πρὸς οἶκτον ἤγετο καὶ διὰ τῶν βλεμμάτων πρὸς τὸ ὑπήκοον ἐδουλοῦτο, τὴν κόρην ἀναστήσας, Τὸν μὲν ἀδελφὸν, ἔφη, δωροῦμαί σοι καὶ μάλα χαίρων, ὁρῶ γὰρ νεανίσκον ἀνδρίας ἀνάμεστον καὶ βίῳ τῷ ἡμετέρῳ συντελεῖν ἐπιτήδειον. Ὅδε δ' ὁ πρεσβύτης, ἄχθος τηνάλλως, εἰς χάριν μόνην τὴν σὴν παρέστω.

ΚΖ'. Τούτων καὶ λεγομένων καὶ γιγνομένων, ὁ μὲν ἥλιος ἀκριβῶς εἰς δυσμὰς περιελθὼν, τὸ μεταίχμιον

humaniter vobiscum agimus. Permittimus, ut scapham conscendatis et servetis vos incolumes, si velitis. Illi quidem hæc proponebant. At ii, qui erant in holcade, quamdiu prœlio sine discrimine et bello incruento decernebant, audaces erant et neutiquam se excessuros esse dicebant.

XXV. Sed postquam quidam ex piratis audacior, insiliens et gladio obvium quemque feriens, cæde et morte bella geri docuit, et reliqui omnes insiluerant, tum pœnitebat facti Phœnices et procumbentes, ut ipsis parcerent, quod imperata facturi essent, orabant. Illi autem, quamvis jam cæde grassabantur, (conspectus enim sanguinis irritatio fit animi) tamen jussu Trachini præter omnem spem parcebant procumbentibus: et erant induciæ atroces et bellum re ipsa quidem crudelissimum, pacis autem falso et adulterino nomine dissolutum, conditione prœlio ipso graviore proposita. Siquidem ut cum una tantum veste nave excederent, pronuntiabatur, et mors ei qui violasset edicebatur. Sed est hominibus, ut videtur, anima omnibus rebus pretiosior: propter quam tum quoque Phœnices spe opum navis spoliati, tanquam jacturam non fecissent, sed lucrum consecuturi essent, ut alius alio prius scapham conscenderet, accelerabant; quilibet se in primis et celerius quam ceteros superstitem esse magna contentione expetens.

XXVI. Postquam autem et nos decreto obtemperantes aderamus, Trachinus, arrepta Chariclea, Nihil ad te, inquit, pertinet hoc bellum, carissima, sed propter te susceptum est. Et te jampridem inde usque ab eo tempore quo Zacynthum reliquistis sequor, tantum propter te et pelagus et periculum aggressus. Quamobrem omitte timorem et ades animo et scito, te dominam omnium horum mecum esse futuram. Hæc ille quidem dicebat. At illa (est enim mulier prudentissima, temporisque rationem considerare et in bonum vertere scit industria singulari), et nonnihil ex mea admonitione, mœrore ob circumstantia mala vultu excusso et ad venustatem atque illecebras composito: At ego, inquit, diis ago gratias, qui hoc in animum tuum, ut lenius in nos statuas, inducunt. Quod si me vis omnino confidentem esse et manere, exhibe hanc primam significationem tuæ erga me benevolentiæ: fratrem hunc meum et patrem serva, neque jubeas illos navem deserere. Nam his separatis, nulla ratio est quæ me in vita retinere queat. Et simul, hæc dicens, procumbebat ad illius genua et diu tenebat supplex, Trachino se amplexibus oblectante et promissionem ex industria protrahente. Tandem cum et ob lacrimas in commiserationem deduceretur, et vultu ad obsequendum manciparetur, erecta virgine, Fratrem quidem, inquit, dono tibi summa cum voluntate. Video enim adolescentem plenum fortitudinis et qui rationibus nostris adjumento esse possit. Senex autem hic, inane pondus, in gratiam tuam tantum adsit.

XXVII. Hæc cum dicerentur et fierent, sol quidem, cum circuitu suo exacte ad occasum pervenisset, spatium inter

ἡμέρας καὶ νυκτὸς σκιόφως ἀπετέλεσεν· ἡ θάλαττα δ' αἰφνίδιον ἐτραχύνετο, τάχα μὲν τροπὴν ἐκ τοῦ καιροῦ λαβοῦσα, τάχα δέ που καὶ τύχης τινὸς βουλήματι μεταβληθεῖσα· καὶ βόμβος ἀνέμου κατιόντος ἠκούετο, καὶ ὅσον οὔπω πνεῦμα λάβρον τε καὶ βίαιον αὐτόθεν ἐμπεσὸν, ἀπροσδοκήτου θορύβου τοὺς λῃστὰς ἐνεπεπλήκει, τὴν μὲν ἰδίαν ἄκατον ἀπολιπόντας, κατὰ δὲ τὴν ὁλκάδα πρὸς τῇ διαρπαγῇ τοῦ φόρτου καταληφθέντας, ὅπῃ τε χρήσονται τῷ μεγέθει τῆς νεὼς ἀπείρως ἔχοντας. Τοιγάρτοι πᾶν μὲν ναυτιλίας μέρος ὑπὸ τοῦ προστυχόντος ἐσχεδιάζετο. Τέχνην δ' ἄλλος ἄλλην αὐτοδίδακτος ἐθρασύνετο, τῶν μὲν τὰ ἱστία τεταραγμένως ἀνιμώντων, τῶν δὲ τοὺς κάλως ἀπείρως κατανεμόντων· καὶ ὁ μέν τις τὴν πρώραν ἀδοκίμαστος ἐκληροῦτο, ὁ δὲ τὴν πρύμναν εἶχε καὶ τοὺς αὐχένας. Οὐχ ἥκιστα γοῦν ἡμᾶς εἰς τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων ἐνέβαλεν, οὐ τὸ βίαιον τοῦ κλύδωνος, (οὔπω γὰρ ὁλοσχερῶς ἐκτετάρακτο) ἀλλὰ τὸ ἄτεχνον τοῦ κυβερνῶντος, ἀντισχόντος μὲν ἐφ' ὅσον ἡμερινοῦ φωτὸς ἀπαύγασμα περιέλαμπεν, ἀπειπόντος δὲ τοῦ σκότους ἐκνικήσαντος. Ἤδη δὲ βαπτιζομένων καὶ καταδῦναι μικρὸν ἀπολιπόντων, ἐπεχείρουν τὴν πρώτην ἔνιοι τῶν λῃστῶν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν μετεισβαίνειν ἄκατον, ἔπειτ' ἐπεῖχον, ὑπό τε τοῦ κλύδωνος ἐκκρουόμενοι καὶ τοῦ Τραχίνου πείθοντος ὡς μυρίοις σκάφεσιν εὐπορωτέροις ἐξέσται γενέσθαι τὴν ὁλκάδα καὶ τὸν ἐνόντα πλοῦτον διασώζουσι. Καὶ τέλος καὶ τὸ καλώδιον ἐξ οὗ τῆς νεὼς ἤρτητο διέκοψεν, ἄλλον χειμῶνα τοῦτον ἐφέλκεσθαι σφᾶς διατεινόμενος καὶ ἅμα καὶ τοῦ μέλλοντος ἀσφαλοῦς προνοεῖν ὑφηγούμενος· εἶναι γὰρ ὕποπτον ἀμφοτέραις προσπλεῦσαί ποι ταῖς ναυσὶ τῶν ἐμπλευσάντων θατέρᾳ πάντως ἐπιζητηθησομένων. Ἐδόκει τ' εἶναι πιθανὸς καὶ δυοῖν δι' ἑνὸς τὸ παρὸν εὐδοκιμεῖν, βραχείας ῥᾳστώνης αἰσθομένων ἐξ οὗ τὴν ἄκατον ἐχώρισεν· οὐ μὴν παντάπασι τῶν δεινῶν ἀπαλλαγέντων, ἀλλὰ τρικυμίαις τ' ἐπαλλήλοις ἐλαυνομένων καὶ πολλὰ τῆς νεὼς ἀποβαλόντων καὶ κινδύνου πᾶν εἶδος ὑφισταμένων, ἕως ἐκείνης τε τῆς νυκτὸς μόλις διαδραμούσης καὶ πρὸς τῆς ἐχομένης ἡμέρας περὶ δείλην ἀκτῇ τινι κατὰ τὸ στόμιον τοῦ Νείλου τὸ Ἡρακλεωτικὸν προσωκείλαμεν καὶ γῆς Αἰγυπτίας ἀβουλήτως οἱ δυσδαίμονες ἐπιβαίνομεν, οἱ μὲν ἄλλοι χαίροντες, ἡμεῖς δ' ἀνιώμενοι καὶ πολλὰ τῆς σωτηρίας τὴν θάλατταν ὀνειδίζοντες, ὡς ἀνυβρίστου θανάτου φθονήσασαν καὶ φοβερωτέρᾳ γῇ καὶ προσδοκίᾳ παραδοῦσαν, ἀθέσμοις βουλήμασι λῃστῶν ἐκκειμένους. Οἷα γὰρ καὶ ἐπεχείρουν, οὔπω σχεδὸν τῆς γῆς ἐπιβεβηκότες οἱ ἀλιτήριοι, χαριστήρια δῆθεν Ποσειδῶνι θύειν βούλεσθαι φήσαντες, οἶνον μὲν Τύριον, καὶ ἄλλ' ἄττα τῆς νεὼς ἐξεκόμιζον, βοσκήματα δ' ἐκ τῶν πέριξ χωρίων τοὺς ὠνησομένους ἀπέστελλον, ἀργύριόν θ' ὅσον πλεῖστον ἐγχειρίσαντες καὶ τίμημα τὸ πρῶτον αἰτούμενον διδόναι κελεύσαντες.

ΚΗ'. Ὡς δ' ἐκεῖνοί τε τάχιστα παρῆσαν, ὅλην προβάτων καὶ συῶν ἀγέλην ἐλαύνοντες, οἵ τε κατὰ χώραν

diem et noctem interpositum, opacum reddidit : mare autem repente, seu causa mutationis a tempore accepta, seu fortunæ alicujus voluntate transmutatum, commovebatur et murmur descendentis venti exaudiebatur : flatusque nimius ac violentus irruens, tumultu inopinato et perturbatione piratas implebat, cum propriam navem reliquissent et in holcade in direptione mercium deprehensi essent et quonam modo magnitudine navis usuri essent, ignorarent. Quælibet igitur navigationis pars, a quovis obvio ex tempore et inconsulte tractabatur et artem alius aliam, quam nunquam didicerat, proprio marte audacter aggrediebatur, quibusdam vela tumultuarie remittentibus, aliis funes imperite distribuentibus. Atque aliquis imperitus proram sortiebatur, alius puppim tenebat et colla. Præcipue igitur nos in ultimum periculum conjecit, non vis tempestatis, (nondum enim prorsus fuerat commota) sed inscitia gubernatoris, qui restiterat quidem, quamdiu luminaris diurni fulgor lucebat, sed ad extremum succubuerat, cum tenebræ superassent. Itaque cum jam mergerentur et non procul abesset, quin deprimerentur, initio quidam ex piratis conabantur in suam navem transcendere : deinde represserunt sese, excussi a proposito tempestate et Trachini consilio, qui persuadebat illos sexcentis navigiis abundaturos, si holcadem et opes quæ illa continerentur integras retinerent. Et ad extremum etiam funem, in quo pendebat, ab holcade abscidit, aliam tempestatem hanc ipsos accersere affirmans et simul securitati in posterum se prospicere docens. Suspectum enim esse, applicare aliquo cum utraque nave, cum sit futurum omnino, ut de his, qui in altera navigassent, inquiratur. Videbaturque probabilia dicere et duabus in rebus uno facto consilium suum probare, cum brevem remissionem sensissent, postquam acatum separavit : quamvis non omnino periculis liberati essent, sed fluctibus continuis sine intermissione jactarentur et multas navis partes amisissent, denique omnem periculi speciem sustinerent; donec illa nocte vix elapsa, circa occasum consequentis diei, ad litus quoddam, juxta ostium Nili, quod Heracleoticum appellatur, appulimus et in terram Ægyptiam fortuito et præter nostram voluntatem infelices descendimus : alii quidem læti, nos autem magno cum dolore et mari salutis beneficium ut probrum objicientes, quod nobis mortem omnis expertem injuriæ invidisset et terræ formidabiliori et exspectationi tradidisset, nefario piratarum arbitrio expositos. Quod cernere licebat ex iis, quæ, cum nondum in terram propemodum descendissent piacula aggrediebantur. Nam cum se Neptuno sacrificia gratiarum actionis ergo facturos dixissent, vinum Tyrium et alia id genus ex nave efferebant : quosdam ad pecudes in vicinis locis coëmendas dimittebant, cum plurimo argento, datis mandatis, ut pretium quod primum postularetur solverent.

XXVIII. Postquam autem illi statim aderant, totum ovium et suum agentes gregem, et hi qui manserant iis

μείναντες ὑποδεξάμενοι πυράν τ' ἐξῆπτον καὶ τὰ θύματα δείραντες, ηὐτρέπιζον τὴν εὐωχίαν· ὁ Τραχῖνος ἰδίᾳ με καὶ τῶν ἄλλων εἰς ἀνήκοον παραλαβὼν, Ὦ πάτερ, ἔφη, θυγατέρα τὴν σὴν ἐμαυτῷ γαμετὴν ἐμνηστευσάμην καὶ τοὺς γάμους, ὡς ὁρᾷς, ἑστιᾶν μέλλω τήμερον, ἑορτῶν τὴν ἡδίστην θυσίᾳ τῇ τῶν θεῶν ἐπισυνάπτων. Ὅπως οὖν μὴ αὐτός τ' ἀνήκοος στυγνότερον συμποσιάζοις, ἥ τε παῖς διὰ σοῦ μαθοῦσα δέξηται χαίρουσα τὸ ἐσόμενον, ἐδικαίωσα προειπεῖν σοι τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην, οὐ βεβαιωθῆναι παρὰ σοῦ ταύτην βουλόμενος, ἔχω γάρ μοι κατεγγυῶσαν τὸ βούλημα τὴν ἐξουσίαν, ἀλλ' αἴσιον ἄλλως καὶ εὐπρεπὲς δοκιμάζων, εὐπειθεστέραν ηὐτρεπίσθαι τὴν νύμφην, διὰ τοῦ φύντος προμαθοῦσαν τὸν γάμον. Ἐπῄνουν τὰ εἰρημένα καὶ χαίρειν ἐνεδεικνύμην, τοῖς τε θεοῖς χάριν ὁμολογεῖν ἥτις μεγίστη, τοῖς ἄνδρα τὸν δεσποτεύοντα τῆς θυγατρὸς ἀποφήνασιν.

ΚΘ'. Ἀποχωρήσας δὲ μικρὸν καί τινα τῶν πρακτέων ἔννοιαν ἐπ' ἐμαυτοῦ φροντίσας, ἐπανελθὼν ἱκέτευον σεμνότερον τελεσθῆναι τὰ δρώμενα καὶ θάλαμον ἀποφῆναι τῇ κόρῃ τὴν ὁλκάδα, ἐπεισιέναι δὲ μηδένα, μηδὲ διοχλεῖν κελεύσαντα, ὡς ἂν καὶ κόσμου τοῦ νυμφικοῦ καὶ τῆς ἄλλης εὐπρεπείας ἐπιμεληθῆναι κατὰ καιρὸν ἐγγένοιτο. Καὶ γὰρ ἂν εἴη πάντων ἀτοπώτατον, τὴν εὐγενείᾳ καὶ πλούτῳ κομῶσαν καὶ, τὸ μέγιστον, Τραχίνου γαμετὴν ἐσομένην, μηδ' ἀφ' ὧν ἔξεστιν ἁβρύνεσθαι, εἰ καὶ τὰ λαμπρότερα τῆς γαμηλίου πομπῆς ὁ καιρὸς ἡμᾶς καὶ ὁ τόπος ἀφῄρηται. Διεχεῖτο πρὸς ταῦθ' ὁ Τραχῖνος καὶ χαίρων οὕτω πράξειν ἐπηγγέλλετο. Καὶ προσέταξεν αὐτίκα πάντα κομισαμένους ὧν χρῄζοιεν τοῦ λοιποῦ τῇ νηῒ μὴ πλησιάζειν. Καὶ οἱ μὲν τὰ ἐντεταλμένα ἔπραττον, ἐξεφόρουν τραπέζας, κρατῆρας, τάπητας, παραπετάσματα, Σιδωνίων ἔργα χειρῶν καὶ Τυρίων, τἄλλα οἷς δεῖπνον ὑπηρετεῖται πάντ' ἀφειδῶς καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων ἀκόσμως ἐξετίθεντο πλοῦτον, ὃν πολλοὶ πόνοι καὶ φειδωλοὶ συνήθροισαν, ἀσώτῳ συμποσίῳ τῆς τύχης ἐνυβρίσαι παραδούσης. Ἐγὼ δὲ τὸν Θεαγένην παραλαβὼν καὶ παρὰ τὴν Χαρίκλειαν ἐλθὼν, εὑρών τε δεδακρυμένην, Ὦ θύγατερ, ἔφην, εἰωθότα μέν σοι καὶ οὐ ξένα. Θρηνεῖς δ' οὖν ὅμως, ἃ καὶ πρότερον ἤ τι καινότερον; ἡ δὲ, Πάντα μὲν, ἔφη, πρὸ πάντων δὲ τὰ προσδοκώμενα καὶ τὴν ἐμοὶ Τραχίνου πολεμίαν εὔνοιαν ἣν εἰκὸς ἐκείνῳ τὸν καιρὸν ἐπιτεῖναι. Φιλεῖ γὰρ εὐημερία παράλογος ὕβρεως ἔργα προκαλεῖσθαι. Τραχῖνος μὲν οὖν καὶ ὁ Τραχίνου στυγητὸς ἔρως οἰμώξεται, θανάτου μοι προλήψει περιγραφησόμενος. Ἐμὲ δ' ἥ τε σὴ ἔννοια καὶ ἡ Θεαγένους, εἰ πρὸ τοῦ τέλους χωρισθήσομαι, πρὸς θρήνους κατήγαγε. Τὰ ὄντα, ἔφην, εἰκάζεις, ὁ γὰρ Τραχῖνος εἰς γάμον τὸν αὐτοῦ τε καὶ σοῦ ἀπὸ τῆς θυσίας μεταποιεῖ τὴν εὐωχίαν, ἐμοί τε, ὡς πατρὶ, τὴν βουλὴν ἐξηγόρευσεν, εἰδότι μὲν αὐτοῦ καὶ πάλαι τὴν ἐπί σοι μανιώδη κίνησιν, ἐξ ὧν ὁ Τυρρηνός μοι κατὰ τὴν Ζακυνθίων διείλεκτο, σιωπῶντι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὡς

receptis pyram succendebant, ac victimis excoriatis convivium apparabant; Trachinus, me seorsim, ut alii exaudire non possent, assumto, O pater, inquit, filiam tuam despondi mihi in uxorem et nuptias, ut vides, celebraturus sum hodie, sollemnitatem suavissimam cum sacrificio deorum conjungens. Quamobrem ne et tu ipse, re antea non audita, aliquid tristitiæ aut mœroris in convivio præ te feras et filia a te edocta læto animo accipiat id quod est futurum, statui tibi meam prædicere sententiam : non quod suffragio tuo confirmari illam velim, siquidem non deest mihi potestas, despondens et obligans voluntatem; sed quod alioqui faustum et decorum esse judicem, si majori assensu et alacritate sponsa se præparet, cum a parente nuptias præsciverit. Collaudabam hæc ab illo dicta, gaudereque me assimulabam, et gratias agere diis quam maximas, qui dominum filiæ maritum designassent.

XXIX. Cumque discessissem paullulum et animum intendissem in cogitationem eorum, quæ facienda essent, reversus obsecrabam, ut gravius celebrarentur ea quæ inchoata essent et ut thalamum puellæ holcadem designaret, datis mandatis ne quisquam ingrediatur aut molestus sit; ut etiam ornatus sponsæ convenientis, ac reliqui cultus, ac decoris cura in tempore suscipi possit. Etenim esset omnium absurdissimum, si ea, quæ generis dignitate et opibus efferatur et quod est maximum, Trachini conjux sit futura, neque his, quibus licet, comeretur, etiamsi nobis splendidiorem pompæ nuptialis apparatum tempus et locus ademissent. Diffusus est gaudio his auditis Trachinus et lubens se ita facturum promittebat; jussitque, ut statim omnibus, quibus illis esset opus, exportatis, deinceps ad navem non appropinquarent. Et hi quidem, quæ fuerant imperata, faciebant : efferebant mensas, pocula, tapetes, aulæa, Sidoniarum manuum et Tyriarum opera et alia quorum in instruendo convivio usus est : omnes denique profuse et sine ullo ordine in humeris exportabant opes, multis laboribus et frugalitate partas, eas profusi convivii petulantiæ tradente fortuna. Ego vero, assumto Theagene, cum ad Charicleam venissem et illam lacrimantem invenissem : O filia, inquam, hæc tibi jam sunt usitata, et non peregrina : attamen luges et haud scio an eadem quæ prius vel etiam aliquid novi. Illa autem, Omnia quidem, inquit, præ omnibus autem ea, quæ exspecto et mihi invisam Trachini benevolentiam, quam consentaneum est illi rationem temporis intendere. Solent enim successus inopinati, ad petulanter agendum provocare. Ceterum Trachinus et Trachini odiosus amor lugebit, qui a me anticipatione mortis evitabitur. Mea autem de te et de Theagene cogitatio, si quidem me a vobis separari ante finem continget, ad luctum deduxit. Rem ipsam, inquam, conjectaris; nam Trachinus in nuptias suas et tuas, post sacrificium, convivium transmutat et mihi ut patri consilium exposuit, jampridem cognitum habenti illius erga te furibundum amorem ex his quæ mecum Tyrrhenus in Zacyntho collo-

ἂν τοῖς μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνοιτε τὰς γνώμας, ἐνδεχόμενον καὶ διαδρᾶναι τὴν ἐπιβουλήν. Ἐπεὶ δὲ, ὦ παῖδες, πρὸς τοῦτο μὲν ὁ δαίμων ἀντέπραξεν, ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς δεινοῖς ἐμβεβήκαμεν, φέρε τι γενναῖον καὶ ἀπότομον ἐπιχειρήσαντες, ὁμόσε τῇ ἀκμῇ τοῦ κινδύνου χωρήσωμεν, ἢ τὸ εἶναι γενναίως καὶ ἐλευθέρως κατορθώσαντες, ἢ τὸ τεθνάναι σωφρόνως καὶ ἀνδρείως κερδήσαντες.

Λ'. Ὡς δὲ ποιήσειν ὅ τι ἂν κελεύω καθυπέσχοντο, ὑποθέμενος τὸ πρακτέον, ἐκείνους μὲν ἀπολείπω διασκευαζομένους· ἐπὶ δὲ τὸν δευτερεύοντα Τραχίνου λῃστὴν, ἐκαλεῖτο δ' οἶμαι Πέλωρος, ἀφικόμενος, ἔχειν τι φράζειν αὐτῷ κερδαλεώτερον ἔλεγον. Ἐκείνου δ' ἑτοίμως ὑπακούσαντος καὶ οὗ μηδεὶς ἀκροάσεται παραγαγόντος, Ἀκούοις ἂν, ἔφην, ὦ τέκνον, ἐπιτετμημένως. Τὸ γὰρ στενὸν τοῦ καιροῦ πολυλογίαν οὐκ ἐπιδέχεται. Ἐρᾷ σου θυγάτηρ ἡ ἐμή· καὶ θαυμαστὸν οὐδέν· ἡττήθη τοῦ βελτίονος. Ὑφορᾶται δὲ τὸν λῄσταρχον, ὡς εἰς γάμον παρασκευάζοντα τὸ συμπόσιον· καὶ γάρ τι καὶ τοιοῦτο ἐνέφηνεν, εὐπρεπέστερον αὐτὴν κοσμηθῆναι προστάξας. Ὅρα δὴ πῶς ἂν τοῦτο διακρούσοιο καὶ σαυτῷ μᾶλλον τὴν παῖδα περιποιήσοιο· φησὶ γὰρ ἀποθανεῖσθαι πρότερον ἢ Τραχίνῳ γαμηθήσεσθαι. Καὶ ὃς, Θάρσει, ἔφη, πάλαι γάρ τοι καὶ αὐτὸς τῇ κόρῃ προσπεπονθὼς, ἐφοδίου λαβέσθαι τινὸς ηὐχόμην, ὥστ' ἢ παραχωρήσει μοι Τραχῖνος ἑκὼν εἰς τὰ πρωτεῖα τῆς νύμφης, ἃ χρεωστοῦμαι προεμβάτης τῆς ὁλκάδος γεγονὼς, ἢ πικρόγαμος ἔσται πρὸς τῆσδε τῆς δεξιᾶς ἃ προσήκει παθών. Ἀπέτρεχον, τούτων ἀκούσας, ὡς μή τινα ἐγγενέσθαι ὑπόνοιαν καὶ τοὺς παῖδας ἥκων ἐθάρρυνον, ὁδῷ βαδίζειν τὴν σκέψιν εὐαγγελιζόμενος.

ΛΑ'. Ἐδειπνοῦμεν ὀλίγον ὕστερον. Καὶ ὅτε διαβεβρεγμένους ἤδη καὶ πρὸς τὸ ὑβριστικώτερον παραφερομένους ᾐσθόμην, ἠρέμα πρὸς τὸν Πέλωρον, (ἐκείμην δ' αὐτοῦ πλησίον ἐπιτηδεύσας) Εἶδες, ἔφην, ὅπως ἡ κόρη κεκόσμηται; Τοῦ δὲ, Οὐδαμῶς, εἰπόντος· Καὶ μὴν ἔξεστιν, εἶπον, εἰ λάθρα παρέλθοις εἰς τὴν ναῦν. Οἶσθα γὰρ ὡς καὶ τοῦτο διεκώλυσεν ὁ Τραχῖνος. Αὐτὴν τὴν Ἄρτεμιν ὄψει προκαθημένην. Ἀλλ' ὅπως τὸ παρὸν θεάσῃ σωφρόνως, μὴ σαυτῷ τε κἀκείνῃ θάνατον προξενήσῃς. Ὁ δὲ μηδὲν μελλήσας, ὥς τινος τῶν ἀναγκαίων ἐπείγοντος, ἀνίσταται καὶ λαθὼν εἰστρέχει τ' εἰς τὴν ὁλκάδα καὶ ἰδὼν τὴν Χαρίκλειαν δάφνης τε φέρουσαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον, καὶ χρυσοϋφεῖ στολῇ καταυγάζουσαν, (τὴν γὰρ ἐκ Δελφῶν ἱερὰν ἐσθῆτα ἠμφίεστο ὡς ἢ νικητήριον ἢ ἐντάφιον ἐσομένην), καὶ τἄλλα περὶ αὐτὴν φαιδρυνόμενα καὶ σχῆμα παστάδος ἀπομιμούμενα, διακαίεται, ὡς εἰκὸς, τῇ θέᾳ, πόθου θ' ὁμοῦ καὶ ζήλου προσπεσόντων καὶ δῆλος ἦν αὐτόθεν ἐπανήκων ἀπὸ τοῦ βλέμματος ἐμμανές τι διανοούμενος. Οὔπω γὰρ σχεδόν τι κατακλινεὶς, Ἐγὼ δὲ, ἔφη, τὸ γέρας τὸ προεμβατήριον τίνος ἕνεκεν οὐχὶ κομίζομαι; Ὅτι, ἔφη ὁ Τραχῖνος, οὐκ ᾔτησας. Ἀλλ'

cutus est, quem celavi ne ob impendentes calamitates animo ante tempus deficeretis, præsertim cum fieri potuerit, ut insidias effugeremus. Ceterum, o liberi, quoniam, quo minus id fieret, deus restitit et in extrema pericula venimus, age, generosum et audax facinus aggressi, contra periculi summum incrementum eamus: ut, aut re bene gesta, nobis generose et libere vivere liceat, aut saltem id, ut caste et fortiter moriamur, in lucro posituri.

XXX. Postquam autem se facturos esse quidquid juberem promiserunt et quid faciendum esset ego docui, illos quidem relinquo sese apparantes. Ad eum autem prædonem, qui secundas post Trachinum tenebat, (vocabatur autem Pelorus, ut opinor,) cum venissem, habere me quidpiam utile, quod cum illo communicarem, dicebam. Cumque ille prompte obtemperasset et eo, ubi nullus exauditurus esset me duxisset: Audias, inquam, fili, breviter: neque enim angustia temporis prolixitatem orationis admittit. Amat te filia mea, nec mirum, siquidem a præstantiore victa est. Suspicatur autem, quod archipirata convivium nuptiarum causa apparet: nam ejusmodi quidpiam significavit, cum, ut elegantius exornetur, imperasset. Quamobrem vide, quomodo id discutere et tibi potius filiam vindicare possis; dicit enim, se prius morituram esse, quam nupturam Trachino. Tum ille, Esto fidenti animo. Nam cum jampridem et ipse affectus sum amore puellæ, optabam, me aditum aliquem ad rem et occasionem nancisci posse. Itaque aut sua sponte mihi sponsam Trachinus cedet, quum mihi qui primus navem conscenderim hoc primarium debeatur donum, aut acerbas sentiet nuptias ab hac dextra quæ convenit passus. Recurrebam, cum hæc audissem, ne aliqua oriretur suspicio et ad liberos veniens, confirmabam eos animo, consilium rectam tenere viam nuntians.

XXXI. Cœnabamus paullo post. Tum ego, quando jam madidos vino et in petulantiam proclives videbam, submisse ad Pelorum, (sedebam autem proxime ipsum dedita opera) Vidistine, inquiebam, quo modo puella exornata est? Hoc vero, Nequaquam, dicente; Atqui licet, dixi, ipsam videre, si clam perveneris ad navem: scis enim, quod et hoc Trachinus prohibuit. Ipsam Dianam sedentem videbis: sed ita, ut in præsentia moderate adspicias, ne et tibi et ipsi mortem concilies. Ille autem nihil cunctatus, tanquam urgente aliquo necessario negotio, surgit et clam incurrit in holcadem. Cumque vidisset Charicleam, coronam ex lauro capite gerentem et auro intexta veste refulgentem, (siquidem sacra veste, Delphis asportata, amicta fuerat, tanquam aut victoriæ ornamento, aut funeri parentationi futura) et alia circa ipsam exornata et speciem thalami nuptialis referentia, incenditur, ut est consentaneum, spectaculo, cum simul desiderium et æmulatio concurrissent. Eratque manifestum indicium in vultu redeuntis, quod infestum quidpiam et furibundum cogitaret. Siquidem cum vixdum accubuisset, Ego vero, inquit, præmium, quod debetur ei, qui primus navem conscendit, quamobrem non reporto? Quoniam, inquit Trachinus, non postulasti: sed ne divisio quidem adhuc

οὐδὲ νέμησις οὐδέπω προὐτέθη τῶν εἰλημμένων. Καὶ ὅς, Οὐκοῦν αἰτῶ τὴν κόρην τὴν αἰχμάλωτον. Τοῦ Τραχίνου δὲ, Παρὰ ταύτην, ὃ βούλει, λάμβανε, εἰπόντος, ὁ Πέλωρος ὑπολαβὼν, Καταλύεις οὖν τὸν νόμον [τὸν λῃστρικὸν] ὃς τῷ πρώτῳ ἐπιβάντι νηὸς πολεμίας καὶ τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα προκινδυνεύσαντι τὴν κατὰ βούλησιν ἐκλογὴν ἀπένειμεν. Οὐ τοῦτον, εἶπεν ὁ Τραχῖνος, ὦ βέλτιστε, καταλύω, ἀλλ' ἑτέρῳ νόμῳ διϊσχυρίζομαι, τοὺς ὑπηκόους εἴκειν τοῖς ἄρχουσι κελεύοντι. Πέπονθα δή τι πρὸς τὴν κόρην καὶ γαμετὴν ἐμαυτῷ λαμβάνων προτιμηθῆναι δικαιῶ· σὺ δὲ, εἰ μὴ τὸ κελευόμενον πράττοις, οὐκ εἰς μακρὰν οἰμώξῃ, τῷδε τῷ κρατῆρι βαλλόμενος. Ὁ δὲ Πέλωρος ἀπιδὼν εἰς τοὺς παρόντας, Ὁρᾶτε, ἔφη, τἀπίχειρα τῶν πόνων; Οὕτω καὶ ὑμῶν ἕκαστος τοῦ γέρως ποτὲ στερηθήσεται, καὶ τοῦ τυραννικοῦ τούτου νόμου πειραθήσεται. Τί ἦν ἰδεῖν τὸ ἐντεῦθεν, ὦ Ναυσίκλεις; Θαλάττῃ προσεικάσας ἂν τοὺς ἄνδρας αἰφνιδίῳ σπιλάδι κατασεισθέντας, οὕτως ἄλογός τις ὁρμὴ πρὸς ἄφραστον αὐτοὺς ἤγειρε τάραχον, ἅτ' οἴνῳ καὶ θυμῷ κατόχους γεγενημένους.

ΛΒ'. Οἱ μὲν γὰρ ὡς τοῦτον, οἱ δ' ὡς ἐκεῖνον ἀποκλίναντες, οἱ μὲν αἰδεῖσθαι τὸν ἄρχοντα, οἱ δὲ μὴ καταλύεσθαι τὸν νόμον ἐθορύβουν. Καὶ τέλος ὁ μὲν Τραχῖνος ἐπανατείνεται, ὡς τῷ κρατῆρι πατάξων τὸν Πέλωρον. Ὁ δὲ, προπαρεσκεύαστο γὰρ, ἐγχειριδίῳ φθάνει διελαύνων τὸν μαζόν. Καὶ ὁ μὲν ἔκειτο καιρίαν βεβλημένος, τοῖς λοιποῖς δ' ἄσπονδος ἐκτέτατο πόλεμος· ἔπαιόν τε ξυμπεσόντες ἀλλήλοις ἀφειδῶς, οἱ μὲν ὡς ἐπαμύνοντες τῷ ἄρχοντι, οἱ δ' ὡς τοῦ Πελώρου σὺν τῷ δικαίῳ προασπίζοντες. Καὶ ἦν οἰμωγὴ μία, ξύλοις, λίθοις, κρατῆρσι, δαλοῖς, τραπέζαις, βαλλόντων καὶ βαλλομένων. Ἐγὼ δ' ὡς πορρωτάτω χωρίσας ἐμαυτὸν, ἐπί τινος λόφου θέαν ἀκίνδυνον ἐμαυτῷ κατένεμον. Οὐ μὴν οὐδὲ Θεαγένης ἀπόλεμος ἦν, οὐδ' ἡ Χαρίκλεια. Τὰ γὰρ συγκείμενα πράττοντες, ὁ μὲν ξιφήρης θατέρῳ τὰ πρῶτα μέρει συνεμάχει, παντάπασιν ἐνθουσιῶντι προσεοικὼς, ἡ δὲ, ὡς συνερρωγότα τὸν πόλεμον εἶδεν, ἀπὸ τῆς νεὼς ἐτόξευεν εὔσκοπά τε καὶ μόνου τοῦ Θεαγένους φειδόμενα. Καὶ ἔβαλλεν οὐ καθ' ἓν τῆς μάχης μέρος, ἀλλ' ὅντινα πρῶτον ἴδοι, τοῦτον ἀνήλισκεν, αὐτὴ μὲν οὐχ ὁρωμένη ἀλλὰ ῥᾳδίως πρὸς τὴν πυρκαϊὰν τοὺς ἐναντίους κατοπτεύουσα. Τῶν δ' ἀγνοούντων τὸ κακὸν καὶ δαιμονίους εἶναι τὰς πληγὰς ἐνίων ὑπονοούντων, ἕως τῶν ἄλλων πεσόντων, μόνος ὁ Θεαγένης ὑπελείφθη τῷ Πελώρῳ μονομαχῶν, ἀνδρὶ τὰ πάντα γενναίῳ καὶ φόνοις ἐγγεγυμνασμένῳ παμπόλλοις, οὐδὲν οὐδὲ τῆς Χαρικλείου τοξείας ἐπαμύνειν ἔτι δυναμένης, ὠδινούσης μὲν εἰς τὴν βοήθειαν, δεδοικυίας δὲ τὴν ἀποτυχίαν αὐτοσχέδιον καὶ ἐν χερσὶ τῆς μάχης αὐτοῖς ὠθουμένης. Οὐ μὴν εἰς τέλος γ' ἀντέσχεν ὁ Πέλωρος. Ὡς γὰρ ἀποροῦσα πρὸς τὴν ἐνεργὸν συμμαχίαν ἡ Χαρίκλεια, λόγον ἐπίκουρον τῷ Θεαγένει διετόξευσεν, Ἀνδρίζου, φίλτατε, βοήσασα·

est proposita eorum, quæ capta sunt. Tum ille, Igitur virginem captivam mihi deposco. At cum Trachinus, Præter ipsam, quod vis, accipe, dixisset; Pelorus sermonem excipiens, Dissolvis igitur et abrogas [piratarum] legem, quæ ei, qui primus navem hostilem conscendit et se pro omnibus certamini periculosissimo obtulit, electionem pro ipsius arbitrio tribuit. Non hanc, inquit Trachinus, optime, dissolvo, sed alterius legis auctoritate nitor, quæ, ut præfectis cedatur, imperat. Sane affectus sum singulariter erga puellam et accipio mihi illam in uxorem : anteferri me tibi, justum esse pronuntio. Tu vero nisi id, quod lex imperat, feceris, non multo post plorabis, percussus hoc poculo. Pelorus autem eos, qui aderant, intuitus, Videtis, inquit, quæ sint laborum præmia? Sic et vestrum quilibet aliquando præmio privabitur, et tyrannicam hanc legem experietur. Quid igitur deinceps videre licuit, Nausicles? Mari comparasses viros, repentino turbine concitatos : adeo cæcus quidam et stultus impetus ad ineffabilem tumultum eos impellebat, vino simul et ira tanquam furore quodam correptos.

XXXII. Cum igitur alii in hujus, alii in illius partes inclinassent, hi honorem et reverentiam tribui præfecto, illi non dissolvendam esse legem tumultuabantur. Ad extremum Trachinus quidem intentat ictum, tanquam poculum impacturus Peloro : at eum hic (erat enim instructus antea) prævertit, pugione mammam trajiciens. Itaque ille jacebat, mortifero vulnere accepto : inter reliquos autem atrox continuabatur bellum : et concurrentes sese feriebant, nihil omnino sibi parcentes; illi quidem tanquam præfectum ulciscentes, hi autem tanquam Pelorum juste protegentes. Eratque unus gemitus omnium, fustibus, lapidibus, poculis, facibus, mensis, pulsantium et pulsatorum. Ego autem cum me longissime removissem, e quodam tumulo spectaculo hoc impune frui mihi licebat. Ceterum neque Theagenes erat expers belli, neque Chariclea. Siquidem ea, quæ constituta fuerant, facientes, ille armatus gladio alteri parti sese initio adjungebat socium, omnino furore afflati similis; hæc, postquam commissum esse prælium vidit, e nave jaculabatur, singulari certitudine sagittas dirigens et tantum Theageni parcens. Jaculabatur autem non in unum prœlii partem, sed quem in primis viderat, eum conficiebat, cum ipsa non videretur, sed hostes facile ad ignem conspicaretur, illis interea malum ignorantibus et quibusdam divinas esse plagas suspicantibus : usque dum, cum alii cecidissent, solus Theagenes relictus est, cum Peloro singulari certamine dimicans, viro valde strenuo, et plurimis cædibus exercitato; cum ne Charicleæ quidem jaculatio prodesse quidquam posset amplius, dolentis quidem, quod auxilium ferre non posset, metuentis autem frustrationem, cum jam cominus et consertis manibus prœlium inirent. Verumtamen ad extremum non sustinuit illius impetum Pelorus. Postquam enim ad inopiam auxilii re ipsa ferendi redacta Chariclea, sermonem auxiliarem Theageni ejaculata est, Strenuus esto,

ἐνταῦθ' ἤδη μακρῷ τὸν Πέλωρον ὑπερεῖχεν ὁ Θεαγένης, ὥσπερ ἰσχὺν αὐτῷ καὶ θάρσος τῆς φωνῆς διακονούσης καὶ ὅτι τῆς μάχης περίεστι τὸ ἔπαθλον μηνυούσης. Ἐγείρας γὰρ τὸ φρόνημα, πολλοῖς ἤδη τοῖς τραύμασι πεπιεσμένον, ἐφήλατό τε τῷ Πελώρῳ καὶ τῇ κεφαλῇ τὸ ἐγχειρίδιον ἐπιβαλὼν, τῆς μὲν ἀπέτυχεν, ἐκείνου μικρὸν ἀποκλίναντος, ἄκρον δὲ τὸν ὦμον παραξέσας, τὴν χεῖρα κατὰ τὴν συμβολὴν τοῦ ἀγκῶνος ἀπέκοπτε. Κἀκ τούτου δ' ὁ μὲν ἐτράπη πρὸς φυγὴν, ὁ δ' ἐδίωκε.

ΛΓ'. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα τῶν μετὰ ταῦθ' οὐκ ἔχω λέγειν, πλὴν ὅτι γ' ἐμὲ μὲν ἔλαθεν ἐπανελθὼν, ἐγκαταμείναντα τῷ λόφῳ καὶ οὐ θαρσήσαντα τῆς νυκτὸς ἐπιμίξαι χωρίῳ πολεμουμένῳ, τὴν Χαρίκλειαν δ' οὐδαμῶς. Ἀλλ' εἶδον ἡμέρας γενομένης, τὸν μὲν ἴσα καὶ νεκρῷ κείμενον, τὴν δὲ προσκαθημένην καὶ θρηνοῦσαν καὶ βούλεσθαι μὲν ἐπισφάττειν αὑτὴν ἐνδεικνυμένην, ὑπὸ δ' ὀλίγης ἐλπίδος τοῦ τάχ' ἂν καὶ περιγενέσθαι τὸν νεανίσκον, ἐπεχομένην. Οὐδ' ἔφθην ὁ δυσδαίμων εἰπεῖν τε καὶ μαθεῖν, οὐδ' ἐπικουφίσαι παραμυθίᾳ τὴν συμφορὰν, οὐδὲ τὰ ἐνδεχόμενα ἐπιμεληθῆναι, τὰ ἐκ θαλάττης κακὰ τῶν ἐκ γῆς ἀδιαστάτως διαδεξαμένων. Ἄρτι γὰρ ἐμοῦ, ὅτε ἡμέραν εἶδον, τὸν λόφον κατιόντος, λῃστῶν Αἰγυπτίων πλῆθος ἐκ τοῦ ὑπερτείνοντος ὄρους, ὡς ἐῴκει, κατέτρεχεν. Εἶχέ τ' ἤδη τοὺς νέους καὶ ἀπῆγε μικρὸν ὕστερον, ὅσα φέρειν ἠδύνατο τῆς νεὼς ἐπικομιζόμενον. Ἐγὼ δὲ τηνάλλως πόρρωθεν εἱπόμην ὀδυρόμενος τὰς ἐμαυτοῦ τε κἀκείνων τύχας, οὔτ' ἐπαμύνειν ἔχων, οὔτ' ἐπιμίγνυσθαι δοκιμάζων, εἰς ἐπικουρίας (δ') ἐλπίδα ἐμαυτὸν ταμιευόμενος. Οὐ μὴν ἐπήρκεσά γέ ποθεν, ἀπολειφθεὶς μὲν τότε, τοῦ γήρως ἐμποδίσαντος ἐν τοῖς ὀρθίοις συνεκδραμεῖν τοῖς Αἰγυπτίοις, ἐπί τε τοῦ παρόντος εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τέως τῆς θυγατρὸς, θεῶν μὲν εὐμενείᾳ, σῇ δὲ, ὦ Ναυσίκλεις, εὐνοίᾳ χρησάμενος, αὐτὸς δ' οὐδὲν ἐρανισάμενος, θρήνων δὲ μόνων τῶν ἐπ' αὐτῆς καὶ ὀδυρμῶν ἀφθόνων χαριζόμενος. Ἐπὶ τούτοις ἐδάκρυε μὲν αὐτὸς, ἐδάκρυον δ' οἱ παρόντες καὶ εἰς θρῆνον ἡδονῇ τινι σύγκρατον μετεβέβλητο τὸ συμπόσιον· ἐπίφορον γάρ τι πρὸς δάκρυον οἶνος· ἕως ὁ Ναυσικλῆς ἐπιθαρρύνων τὸν Καλάσιριν, Ὦ πάτερ, ἔφη, σὺ δ' εἰς τὸ ἑξῆς γοῦν εὔθυμος εἶναι, τὴν μὲν θυγατέρα ἤδη τήνδε κεκομισμένος, τὸν παῖδα δ' ἰδεῖν ὑπὸ τῆς νυκτὸς μόνης εἰργόμενος. Εἰς ἕω γὰρ ἀφιξόμεθα πρὸς τὸν Μιτράνην καὶ πάντα τρόπον λύσασθαί σοι τὸν ἄριστον Θεαγένην πειρασόμεθα. Βουλοίμην ἂν, εἶπεν ὁ Καλάσιρις. Νῦν δ' ὥρα γε διαλύειν τὸ συμπόσιον. Μνήμη δὲ τοῦ δαιμονίου γενέσθω, καὶ τὰ λυτήρια τῇ σπονδῇ περιαγέσθω.

ΛΔ'. Ἐκ τούτου περιήγοντο μὲν αἱ σπονδαί· διελύετο δὲ τὸ συμπόσιον. Ὁ Καλάσιρις δὲ τὴν Χαρίκλειαν ἐσκοπεῖτο καὶ ὡς τὴν πάροδον τοῦ πλήθους παρατηρῶν οὐχ ἐφεύρισκεν, ὀψέ τινος γυναίου φράσαντος, εἰς τὸ ἄδυτον παρελθὼν, καταλαμβάνει τοῖς ἴχνεσι τοῦ ἀγάλματος προσπεφυκυῖαν καὶ εὐχῆς τε μακρᾷ παρολκῇ

carissime, exclamans, tum jam longe Pelorum superabat Theagenes, tanquam robur et audaciam illi voce subministrante et quod pugnæ præmium superesset indicante. Nam erecto animo, multis vulneribus jam fracto, insiluit in Pelorum, et gladio cæsim in caput dejecto, ab hoc quidem aberravit, cum ille paullulum ictum declinasset; ceterum summitate humeri præsecta, manum illi in commissura cubiti abscidit: et inde ille quidem versus est in fugam, hic autem insequebatur.

XXXIII. De aliis quæ hæc sunt consecuta non habeo quod dicam, nisi quod clam me reversus est, cum mansissem in tumulo, nec ausus essem noctu versari in loco hostili; sed minime inscia Chariclea. Nam animadverti, postquam dies illuxit, illum quidem non absimilem mortuo jacere, hanc autem assidere et plorare et quod se desuper confodere vellet declarare; ceterum parva spe, quod superstes mansurus esset, reprimere se. At ego infelix nec alloqui prius potui, neque rem cognoscere, neque consolatione levare calamitatem, nec ea quæ fieri potuissent curare, quum marina mala terrestria, nullo spatio interposito, excepissent. Cum primum enim, simulatque diem conspexi, e tumulo descenderem, prædonum Ægyptiorum manus, ex monte, qui illac protenditur, ut videbatur, decurrebat et jam ceperat adolescentes, ac paullo post abducebat, quæcunque ferre poterat e nave exportans. Ego autem nequidquam e longinquo sequebar, meas et illorum deplorans fortunas, cum neque defendere possem, neque illis immisceri consultum esse judicarem, ad spem auxilii me reservans. Ceterum minime equidem par fui, procul relictus, senectute impediente, ut per ardua loca cum Ægyptiis una decurrere possem; nunc autem in inventione filiæ, deorum clementia et tua, Nausicles, benevolentia usus, cum quidem ipse nihil ad id contulissem, sed luctus tantum solos et lamentationes affatim largirer. Ad hæc lacrimabat ipse, lacrimabant et ii qui aderant: denique in fletum cum voluptate quadam temperatum transmutatum fuerat convivium: vinum enim proclives quodammodo in lacrimas efficit: usque dum Nausicles, confirmans Calasiridem, O pater, inquit, tu vero jam in posterum esto hilaris, quandoquidem filiam hanc recuperaveris et, ne non filium videas, sola nocte prohibearis. Mane enim Mitranem conveniemus et omni ratione redimere optimum Theagenem conabimur. Vellem omnino, dixit Calasiris. Nunc vero tempus est dissolvendi convivii. Recordatio fiat numinis et gratiarum actio pro liberatione cum libatione conjungatur.

XXXIV. Post hæc circumducebantur libationes, dissolvebatur convivium: Calasiris autem Charicleam circumspiciebat. Cumque transitum multitudinis observans, eam non invenisset, sero tandem indicio cujusdam mulierculæ, adytum ingressus, deprehendit vestigia simulacri amplexam et cum orationis prolixitate, tum doloris accessione, in

καὶ λύπης προσβολῇ πρὸς ὕπνον βαθὺν ὀλισθήσασαν. Ἐπιδακρύσας οὖν ὀλίγα καὶ πρὸς τὰ βελτίονα τρέψαι τὰ κατ' αὐτὴν ἱκετεύσας τὸν θεὸν, ἡσυχῇ τ' ἀφυπνίσας, ἦγεν εἰς τὴν καταγωγὴν ἐρυθριῶσαν ὡς ἐφαίνετο, διότι λάθοι πρὸς τοῦ ὕπνου κεκρατημένη. Καὶ ἡ μὲν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν χωρισθεῖσα, σὺν τῷ θυγατρίῳ τε τοῦ Ναυσικλέους κατακλινεῖσα, τὰς παρούσας ἀγρυπνίᾳ διετίθετο φροντίδας.

arctiorem somnum delapsam. Cum igitur paullulum collacrimasset, et a deo, ut ejus rationes in melius verteret, supplex petiisset, paullatimque ipsam excitasset de somno, ducebat ad conclave erubescentem, ut videbatur, quod esset a somno victa imprudens. Hæc igitur cum se in gynæceo seorsum cum filia Nausiclis ad somnum composuisset, vigilando vacabat curis et cogitationibus, quæ illi incumbebant.

ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ.

Α'. Ὁ δὲ Καλάσιρις καὶ ὁ Κνήμων, κατά τι τοῦ ἀνδρῶνος αὐτοὺς ἀναπαύσαντες, ἐπειδὴ τὸ λειπόμενον τῆς νυκτὸς, βράδιον μὲν ἢ ἐβούλοντο θᾶττον δ' ἢ ᾤοντο διέδραμεν, οἷα δὴ παρά τε τὴν εὐωχίαν καὶ τὸ ἀπρόσκορες μῆκος τῶν διηγημάτων τῆς πλείστης παρωχηκυίας, οὐδ' ἀκριβῶς ἡμέραν ἀναμείναντες, ὡς τὸν Ναυσικλέα παραγίγνονται καὶ φράζειν ὅπου τὸν Θεαγένην διάγειν οἴοιτο καὶ ἄγειν ὡς ὅτι τάχιστα παρεκάλουν. Ὁ δ' ἐπείθετο καὶ ἀναλαβὼν ἦγεν. Ἡ Χαρίκλεια δὲ πολλὰ συνέπεσθαι ἱκετεύουσα, μένειν κατὰ χώραν ἐβιάσθη, ὡς οὔτε πόρρω που ἀφίξονται καὶ αὐτίκα σὺν τῷ Θεαγένει ἥξουσι διεγγυωμένου τοῦ Ναυσικλέους. Καὶ τὴν μὲν αὐτοῦ καταλείπουσι, λύπης τ' ἐπὶ τῷ χωρισμῷ καὶ χαρᾶς ἐπὶ τοῖς ἐλπιζομένοις ἐν μεταιχμίῳ σαλεύουσαν. Αὐτοὶ δ' ἄρτι τῆς κώμης ἐκτὸς γεγονότες καὶ τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου παραμείβοντες, κροκόδειλον ὁρῶσιν ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ θάτερα διερπύζοντα καὶ τῷ ῥείθρῳ τοῦ ποταμοῦ σὺν ὀξείᾳ τῇ ῥύμῃ καταδυόμενον. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι συνήθως τε καὶ ἀθορύβως τὸ ὀφθὲν ἦγον· πλὴν ὅσον ὁ Καλάσιρις κώλυμά τι τῶν καθ' ὁδὸν ἐπισημαίνεσθαι προὔλεγεν· ὁ δὲ Κνήμων καὶ σφόδρα ἐπτοεῖτο πρὸς τὴν ὄψιν, οὐδ' ἀκριβῶς αὐτῷ τοῦ ζώου φανέντος ἀλλὰ σκιᾶς αὐτὸν πλέον χθαμαλῆς ὑποδραμούσης· καὶ ὀλίγον ἔδει καὶ ὑποφεύγειν. Ὁ δὴ Καλάσιρις, ὅσον πλεῖστον τοῦ Ναυσικλέους ἐκγελῶντος, Ὦ Κνήμων, ἔφη, ἐγὼ δ' ᾤμην νύκτωρ σοι μόνον τὴν δειλίαν ἐνοχλεῖν καὶ πρὸς τοῦ σκότους σοι τὸ ψοφοδεὲς ἐπιγίγνεσθαι, σὺ δ' ἄρα καὶ μεθημέραν ἦσθα λίαν, ὡς ἔοικε, τολμηρός· καὶ οὐκ ὀνόματά σοι μόνον ἀκουόμενα, ἤδη δὲ καὶ θεάματα τῶν ἐν ποσὶ καὶ ἀδεᾶ τάραχον ἐμβάλλει. Καὶ τίνος θεῶν, ἔφη ὁ Ναυσικλῆς, ἢ τίνος δαιμόνων ἀκούων τὴν ἐπωνυμίαν ὁ χρηστὸς ἡμῖν οὗτος οὐκ ἀνέχεται; Εἰ μὲν καὶ θεῶν, ἀπεκρίνατο, ἢ δαιμόνων, οὐκ ἔχω λέγειν· ἀνθρώπου δὲ, καὶ ὃ πλέον ἐστὶ θαυμαστὸν, οὐδ' ἀνδρός τινος ἢ τῶν ἐπ' ἀνδρίᾳ βεβοημένων ἀλλὰ γυναικὸς καὶ ταύτης νεκρᾶς, ὡς αὐτός φησιν, εἴ τις λέγει τοὔνομα, πέφρικε. Τῆς γοῦν νυκτὸς καθ' ἣν ἀπὸ τῶν βουκόλων ἐπέστης ἀνασώζων ἡμῖν, ὦ 'γαθὲ, τὴν Χαρίκλειαν, οὐκ οἶδ' ὅπως ἢ ὅθεν οὗ λέγω, τούτου παρακηκοὼς τοῦ ὀνόματος, οὐδ' ὅσον πρὸς βραχὺ γοῦν ὕπνου μοι μεταλαβεῖν ἐνέδωκε, συνε-

LIBER SEXTUS.

I. Calasiris autem et Cnemon, cum in quadam parte conclavis virilis quievissent, postquam reliquum noctis tardius quidem quam volebant, celerius autem quam existimabant, elapsum est, quod illius maxima pars super convivium et narrationum prolixitatem, insatiabili conditam suavitate, præterierat; neque exactum diem exspectantes, ad Nausiclem veniunt, et ut exponeret ubi Theagenem degere arbitraretur, atque eo quamprimum duceret, orabant. Atque hic quidem illis morem gerebat et secum sumptos ducebat. Chariclea vero cum multis modis, ut sequeretur, oraret, manere coacta est; Nausicle, quod neque procul essent progressuri et quamprimum cum Theagene redituri, affirmante. Hanc igitur ibi relinquunt, inter mœrorem, propter illorum discessum, et lætitiam, propter ea, quæ sperabat, fluctuantem. Ipsi vero cum primum e pago egressi essent et ripas Nili præterirent, crocodilum conspiciunt, qui a dextra parte in alteram reptabat et alveum fluvii concitato impetu subibat. Alii igitur, illo viso, ut consueto minime movebantur; præterquam quod Calasiris impedimentum quoddam in itinere futurum significari prædicebat : Cnemon autem vehementer etiam fugerat, conspectu perterritus, quamvis non exacte illi animal apparuisset, sed umbra potius tenuis illum subiisset; adeo ut parum abesset, quin refugeret. Calasiris igitur, Nausicle in risum effuso, Cnemon, inquit, putabam ego te nocturnam tantum timiditatem infestare, atque eam tibi ex strepitu quovis in tenebris accidere : tu vero et interdiu nimium es, ut videtur, animosus, et non nomina tantum exaudita, sed jam etiam spectacula vulgaria et cuivis obvia ac minime metuenda, tibi terrorem incutiunt. Cujus autem dei, Nausicles inquit, aut numinis appellationem audiens bonus hic, ferre non potest? Sane si ex diis alicujus, respondit, aut numinibus, non haberem quod dicerem : ceterum ad nomen hominis, quod magis est mirandum, neque viri cujuspiam, aut eorum, qui gloria fortitudinis sunt illustres, sed mulieris et hujus, ut ipse dicit, mortuæ, si quis illud commemoret, cohorrescit. Hac enim nocte, qua venisti a prædonibus, incolumem nobis adducens Charicleam, nescio quo pacto, aut unde, hoc, de quo dico, exaudito nomine, ne paullulum quidem somni me capere permisit, continue præ metu

χὲς ὑπὸ τοῦ δέους ἐκθνήσκων καί μου πράγματα ἔχοντος ὥστ' ἀναλαβεῖν. Καὶ εἰ μὴ λυπεῖν αὐτὸν ἢ πτοεῖν ἔμελλον, εἶπον ἂν καὶ νῦν τοὔνομα, ὦ Ναυσίκλεις, ὡς ἂν πλέον γελῴης, καὶ ἅμα ἐπῆγε τὴν Θίσβην.

Β'. Καὶ ὁ Ναυσικλῆς ἐγέλα μὲν οὐκέτι, συνεστάλη δὲ πρὸς τὴν ἀκοὴν καὶ σύννους ἐπιπλεῖστον εἱστήκει, διαπορῶν προφάσεως ἐκ ποίας ὁ Κνήμων, ἢ τίνος κοινωνίας, ἢ τί πεπόνθοι πρὸς τοὔνομα τῆς Θίσβης. Ἐξεκάγχασε δὴ πρὸς ταῦθ' ὁ Κνήμων καί, Ὦ 'γαθὲ Καλάσιρι, ὁρᾷς, εἶπεν, ὅση τις τοῦ ὀνόματος ἡ δύναμις, καὶ ὡς οὐκ ἐμοὶ μόνῳ μορμολύκειον, ὡς αὐτὸς φής, ἀλλ' ἤδη καὶ Ναυσικλεῖ γίγνεται; μᾶλλον δὲ καὶ ὁλοσχερὴς γέγονε τοῦ πάθους μετάστασις εἰς τοὔμπαλιν· ἐγὼ μὲν γελῶ, γιγνώσκω γὰρ οὐκέτ' οὖσαν, ὁ δὲ γεννάδας ἡμῖν Ναυσικλῆς ὃς πολλῷ γέλωτι τῶν ἄλλων κατατωθάζων ἐτύγχανε.... Πέπαυσο, ἔφη ὁ Ναυσικλῆς καὶ ἅλις σοι τῆς εἰς ἐμὲ ἀμύνης, ὦ Κνήμων. Ἀλλὰ πρὸς Ξενίων καὶ Φιλίων θεῶν, πρὸς ἁλῶν καὶ τραπέζης, ὧν, ὡς οἶμαι, φιλανθρώπων ἐν ἡμετέρῳ πεπείρασθε, πόθεν τὸ Θίσβης ὄνομα, εἴτε γνωρίζετε, εἴτε πεφόβησθε, εἴτε παιδιὰν ἐμὲ πεποίησθε, καταμηνύσατε. Καὶ ὁ Καλάσιρις, Σός, ἔφη, ὁ λόγος, ὦ Κνήμων, ὃν πολλάκις μοι διελθεῖν, γνῶσίν τε τῶν κατὰ σαυτὸν παρασχεῖν ἐπαγγειλάμενος, εἰς δεῦρό τε ποικίλαις ἀεὶ διαδύσεσιν ὑπερθέμενος, ἐν καιρῷ λέγοις ἂν τὸ παρὸν, Ναυσικλεῖ θ' ἅμα τῷδε χαριζόμενος καὶ ἡμῖν τὸν πόνον τῆς ὁδοιπορίας ἐπικουφίζων καὶ τῷ διηγήματι παραπέμπων. Ἐπείθετο ὁ Κνήμων, καὶ ἔλεγεν ἅπαντα, ἐπιτέμνων ὅσα ἤδη τῷ Θεαγένει καὶ τῇ Χαρικλείᾳ προδιηγήσατο, τὴν πατρίδα ὡς Ἀθηναῖος, τὸν πατέρα ὡς Ἀρίστιππος καὶ τὴν Δημαινέτην ὅτι μητρυιὰ γεγόνοι διῄει καὶ τὸν ἀθέμιτον ἐπ' αὐτῷ τῆς Δημαινέτης ἔρωτα καὶ ὡς ἀποτυγχάνουσα ἐπιβουλεύσειε, διάκονον εἰς τὴν ἐπιβουλὴν καθεῖσα τὴν Θίσβην· προσετίθει καὶ τὸν τρόπον καὶ ὅτι φυγαδευθείη τῆς ἐνεγκούσης ὡς πατραλοία τοῦ δήμου ταύτην (τὴν) ζημίαν ἐπιθέντος· καὶ ὡς διάγοντι κατὰ τὴν Αἴγιναν, πρῶτα μὲν Χαρίας τις τῶν συνεφήβων τὴν Δημαινέτην ὅτι τέθνηκε καὶ ὅπως ἐξαγγείλειε, τῆς Θίσβης κἀκείνῃ τὴν ἐπιβουλὴν συνθείσης, ἔπειτ' Ἀντικλῆς, ὅπως μὲν ὁ πατὴρ δημεύσει τῶν ὄντων ὑποβληθείη, συστάντων ἐπ' αὐτὸν τῶν κατὰ γένος τῇ Δημαινέτῃ προσηκόντων καὶ πρὸς ὑπόνοιαν φόνου τὸν δῆμον κατ' αὐτοῦ κινησάντων· ὅπως δ' ἡ Θίσβη τῶν Ἀθηνῶν ἀπέδρα σὺν τῷ ἐραστῇ τῷ ἐμπόρῳ τῷ Ναυκρατίτῃ. Καὶ τέλος ἐπῆγεν [ὁ Κνήμων], ὅτι σὺν τῷ Ἀντικλεῖ κατὰ ζήτησιν τῆς Θίσβης ἐκπλεύσας ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον εἰ δή πως ἀνευρών, ἀγαγών τ' εἰς τὰς Ἀθήνας, λύσειε μὲν τῷ πατρὶ τὴν συκοφαντίαν, τιμωρήσαιτο δ' ἐκείνην, καὶ πολλοῖς μὲν ἄλλοις κινδύνοις, πολλαῖς δὲ τύχαις τοὺς μεταξὺ χρόνους περιπεσών, ἁλοὺς δὲ καὶ ὑπὸ καταποντιστῶν, εἶτα πῶς διαδρὰς καὶ Αἰγύπτῳ προσορμισθείς, αὖθις ὑπὸ τῶν βουκόλων ληφθείη [ληστῶν]· ἔνθα καὶ τὴν πρὸς Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν αὐτῷ γενέσθαι συντυχίαν· καὶ τὴν

emoriens: ut multum negotii habuerim, illo reficiendo: et nisi illum dolore affecturus essem, aut perterrefacturus, et nunc dicerem, Nausicles, nomen, ut rideas magis: simulque Thisben commemorabat.

II. Nausicles autem non amplius ridebat, sed contristatus est cum audisset et diu stetit cogitabundus, hæsitans et quærens apud animum, qua de causa Cnemoni, aut quo commercio, aut quid a Thisbe accidisset. Tum vero miros risus edidit præ nimia lætitia Cnemon et O bone Calasiri, vides, dicebat, quanta sit hujus nominis vis et quod non mihi soli est personæ instar ac terriculi, sed etiam Nausicli nostro? Quin etiam plane mirificam affectus mutationem attulit. Ego enim vicissim rideo: scio enim, non amplius esse superstitem: generosus autem Nausicles qui antea multo risu aliis illudebat.... Desine, inquit Nausicles: satis enim nos ultus es, Cnemon. Sed per hospitii et amicitiæ custodes deos, per sales et mensam, quæ in nostra domo experti estis, ut arbitror, summa voluntate vobis exhibita, unde sit Thisbes nomen, sive scitis, sive me terretis, sive jocum in me composuistis, indicate. Calasiris autem, Tibi jam incumbit, inquit, narratio, Cnemon: quam cum sæpius mihi te expositurum promiseris et communicaturum mecum de rationibus tuis, nihilominus tamen hactenus variis effugiis distuleris, opportune in præsentia institues, Nausicli simul gratificans et nobis molestiam itineris levans, narrationeque amoliens. Morem illis gerebat Cnemon et narrabat omnia compendio, quæ antea Theageni et Charicleæ exposuerat: quod patria Athenæ, quod pater Aristippus, quod Demæneta noverca fuisset. Recensebatque nefandum amorem, quo se Demæneta deperibat et quod, spe lapsa, insidias sibi struxisset, ministra insidiarum Thisbe subornata. Addebat et modum et quod pulsus esset in exsilium e patria, populo tanquam parricidæ hanc pœnam irrogante: quodque sibi in Ægina degenti, primum Charias unus ex synephebis Demænetam esse mortuam et modum mortis nuntiasset, a Thisbe ipsi quoque structis insidiis; deinde Anticles, quod pater in calamitatem incidisset, facta bonorum publicatione, cum ii, qui conjunctione sanguinis Demænetam attingebant, in damnationem illius coivissent et populum in eam suspicionem, quod ipse cædem perpetrasset, adduxissent. Denique quo pacto Thisbe fugisset Athenis cum amatore quodam, mercatore Naucratensi. Ad extremum commemorabat Cnemon, quod cum Anticle ad inquisitionem Thisbes navigans in Ægyptum, ut si forte illam ibi invenisset, reducens Athenas, liberaret patrem calumnia et de illa pœnas sumeret; cum in multa alia pericula incidisset et varios casus medio temporis intervallo fuisset expertus, etiam in piratarum potestatem venisset. Deinde, quo modo, cum effugisset et ad Ægyptum rursus appulisset, a prædonibus iterum captus fuerit, atque ibi cum Theagene

Θίσβης ἀναίρεσιν ἅμα καταλέγων καὶ τἀπὶ τούτοις ἑξῆς, ἄχρι τῶν γνωριζομένων τῷ τε Καλασίριδι καὶ τῷ Ναυσικλεῖ πάντων.

Γ΄. Ἐφ' οἷς ὁ Ναυσικλῆς μυρίας ἔστρεφε βουλάς, νῦν μὲν ἐξειπεῖν τὰ ἀμφ' αὐτῷ τε καὶ τῇ Θίσβῃ διανοούμενος, νῦν δ' εἰσαῦθις ὑπερθέσθαι κρίνων. Καὶ τέλος, μόγις ἐπέσχε, τὸ μέν τι αὐτὸς οὕτω δοκιμάζων, τὸ δὲ καὶ ὑπὸ συντυχίας ἑτέρας ἐμποδισθείς. Ἄρτι γὰρ ἑξήκοντά που στάδια διανύσαντες καὶ ἤδη τῇ κώμῃ, καθ' ἣν ὁ Μιτράνης διῆγε, πλησιάζοντες, γνωρίμῳ τινὶ τῶν Ναυσικλέους ἐντυγχάνουσι καὶ ὅποι προθυμοῖτο οὕτως ἐσπουδασμένος ἀνηρώτων. Ὁ δὲ, Ὦ Ναυσίκλεις, ἔφη, τὴν ὁρμὴν ἐκπυνθάνῃ τὴν ἐμήν, ὥσπερ ἀγνοῶν ὅτι μοι τὸ παρὸν πάντα πρὸς ἕνα σπουδάζεται σκοπὸν, ὅπως ἂν Ἰσιάδι τῇ Χεμμίτιδι τὰ προσταττόμενα ὑπηρετοίμην. Ἐκείνῃ γεωργῶ, πάντ' ἐκείνῃ πορίζω· δι' ἐκείνην ἀγρυπνῶ νύκτα τε καὶ ἡμέραν, οὐδὲν ἀπαγορεύων· ἀλλά μοι ζημία καὶ μόχθος, ὃ ἄν μοι ἐπιτάττῃ μέγα ἢ σμικρὸν Ἰσιὰς ἐκείνη. Καὶ νυνὶ δὲ θέω, ὄρνιν τινὰ τοῦτον, ὡς ὁρᾷς, Νειλῷον φοινικόπτερον, τῆς φιλτάτης ἐπίταγμα, κομίζων. Ὡς εὐγνώμονι, ἔφη ὁ Ναυσικλῆς, ἐρωμένῃ συμπέπλεξαι καὶ ὡς μικρὰ λίαν αὐτῆς τὰ ἐπιτάγματα, εἴ γε φοινικόπτερον ἀλλ' οὐχ αὐτόν σοι τὸν φοίνικα τὸν ἐξ Αἰθιόπων ἢ Ἰνδῶν ὡς ἡμᾶς ἀφικνούμενον ὄρνιν ἐπέταττε. Καὶ ὃς, Ταῦτα μὲν ἐκείνη, ἔφη, χλεύην ἐμὲ συνήθως, καὶ τἀμὰ πεποίηται. Ἀλλὰ ποῖ δὴ καὶ ὑμεῖς καὶ ἐπὶ τίνα [τὴν] χρείαν; ὡς δὲ, ὅτι παρὰ τὸν Μιτράνην ἐσπουδάκασιν, ἀπεκρίναντο, Ἀλλὰ μάτην ὑμῖν, ἔφη, καὶ εἰς κενὸν ἡ σπουδὴ, Μιτράνου τὰ νῦν κατὰ χώραν οὐχ ὄντος, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς Βήσσαν τὴν κώμην ἐνοικοῦντας βουκόλους ταύτης τῆς νυκτὸς ἐκστρατεύσαντος, ὅτι δή τινα νεανίσκον αἰχμάλωτον Ἕλληνα πρὸς Ὀροονδάτην εἰς τὴν Μέμφιν ἀπεσταλκότος, ὡς ἂν ἐκεῖθεν, οἶμαι, βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ δῶρον ἀναχθείη, Βησσαεῖς καὶ ὁ τούτων ἔναγχος ἀποδειχθεὶς ἔξαρχος Θύαμις, ἐξ ἐπιδρομῆς ἑλόντες ἔχουσι.

Δ΄. Καὶ ὁ μὲν ἔτι λέγων ἀπέτρεχεν, Ἐμοὶ δ' ἐπὶ τὴν Ἰσιάδα σπευστέον, εἰπών, ἥ πού με νῦν πολλοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς περισκοπεῖ, μὴ δή τί μοι καὶ πρόσκρουσμα ἐρωτικὸν ἡ βραδύτης ἐνέγκῃ. Δεινὴ δ' ἐκείνη ἀπροφασίστους αἰτίας, ἐγκλήματά τε καὶ ἀκκισμοὺς ἀναπλάσαι κατ' ἐμοῦ. Οἱ δὲ, ὡς τούτων ἤκουσαν, ἀχανεῖς ἐπιπλεῖστον εἱστήκεσαν, πρὸς τοῦ ἀνελπίστου τῆς ἀποτυχίας τῶν προσδοκηθέντων. Ἀλλ' ὀψέ ποτ' αὐτοὺς ὁ Ναυσικλῆς ἀνελάμβανεν, ὡς οὐ δέοι (διὰ) τὴν ἐπ' ὀλίγον καὶ πρόσκαιρον ἀποτυχίαν τέλεον ἀπεγνωκέναι τῶν ἐν χερσὶν ὑποθέμενος, ἀλλὰ νῦν μὲν χρῆναι εἰς τὴν Χέμμιν ἐπανιέναι, τῶν δὲ πρακτέων ἐν ἐπισκέψει γενομένους καὶ ὡς πρὸς ἐκδημίαν πλείονα συνεσκευασμένους πρὸς τὴν τοῦ Θεαγένους ἐπιζήτησιν, εἴτε παρὰ τοῖς βουκόλοις εἴτε παρ' ἄλλοις τισὶ [πυνθάνοιντο] τρέπεσθαι, ἀγαθὴν τῆς ἀνευρέσεως ἐλπίδα πανταχοῦ προβαλλομένους. Ὡς καὶ νῦν οὐκ ἀθεεὶ γενέσθαι δο-

Charicleaque familiaritatem inierit. Simul etiam Thisbes interitum attexebat et reliqua deinceps ordine, usque ad ea quæ erant Calasiridi et Nausicli nota omnia.

III. Quibus auditis, Nausicles multa versabat animo, nunc aperire suas et Thisbes rationes cogitans et rursus differre statuens. Postremo vix sese continuit, partim ipse commodius esse judicans, partim alio casu impeditus. Cum enim circiter sexaginta stadia fuissent emensi et ad pagum, in quo Mitranes habitabat, propius accederent, cuidam, qui fuit Nausicli notus, fiunt obviam et quo contenderet tanto studio rogabant. Ille autem, O Nausicles, inquit, quæris, quo properem? tanquam ignores, quid mihi in præsentia incumbat. A me omnia studia ad unum diriguntur scopum, ut Isiadis Chemmitensis imperata faciam. Illi colo agrum, illius causa comparo omnia, propter illam noctes diesque insomnes duco, nihil omnino recusans, (quamquam inde nihil præter mulctam et laboris molestiam reportem) quod mihi imperarit, seu magnum, seu parvum fuerit, Isias illa. Et nunc accelero, avem quamdam hanc, ut vides, Niloticam phœnicopterum carissimæ mandato ferens. Quam facilem es, inquit Nausicles, amasiam consecutus et quam exigua sunt illius imperia, quod tibi phœnicopterum et non ipsam phœnicem potius, quæ avis ab Æthiopibus aut Indis huc ad nos pervenit, afferre jusserit! Et ille rursus: Illa quidem, inquit, more solito ex me meisque rationibus lusum facit. Ceterum quo vos vicissim et quam ob causam, iter instituistis? Postquam autem, quod ad Mitranem contenderent, responderunt: Inane est, inquit, et irritum vestrum studium, quod Mitranes in præsentia hic non sit, sed contra incolas Bessæ prædones hac nocte exercitum duxerit. Adolescentem enim quemdam captivum, quem ille Memphim ad Oroondatem miserat, ut inde, uti arbitror, ad regem magnum muneris loco perveniret, Bessaenses et eorum dux declaratus Thyamis, incursione facta, ereptum detinent.

IV. Et ille quidem his dictis abibat, Mihi vero ad Isiadem est properandum, inquiens, quæ me nunc forsitan suis acribus oculis circumspicit, ne mihi aliquam offensam in amore cunctatio afferat. Est autem nimium callida in accusationibus etiam sine causa et criminibus atque insimulationibus contra me fingendis. Illi vero, ut hæc audiverunt, taciti et stupentes diu steterunt, quod præter opinionem spe et exspectatione sua frustrati essent: donec sero tandem ipsos Nausicles revocavit ad sese, admonens, non oportere brevis frustrationis causa et quæ ad tempus tantum acciderit, omnem spem eorum, quæ præ manibus essent, abjicere; sed nunc quidem Chemmin redeundum esse et cum consilium gerendæ rei capere, tum peregrinationem, majore viatico instructos, ad inquirendum Theagenem, sive apud prædones, sive apud alios quoscunque illum esse audiverint, suscipere, bonam spem inventionis ubique sibi proponendo. Nam neque nunc absque numine deorum videri factum esse, quod cum in

κεῖν, τὸ δή τινι τῶν γνωρίμων ἐντυχόντας, χειραγωγηθῆναι πρὸς τῶν ἀγγελθέντων, ὅπου δεήσει τὸν Θεαγένην μαστεύειν, τὴν ὁρμὴν τῆς πορείας, οἷον ἐπὶ σκοπὸν τὴν βουκολικὴν κώμην τείνοντας.

Ε'. Ταῦτα λέγων, οὐ χαλεπῶς ἔπειθεν· ἅμα τε, οἶμαι, καὶ ἑτέρας ἐλπίδος τοῖς ἀγγελθεῖσι συναναφαινομένης καὶ τοῦ Κνήμωνος πρὸς τὸν Καλάσιριν ἰδίᾳ πάνυ θαρσεῖν ὡς ὁ Θύαμις περισώσειε τὸν Θεαγένην διϊσχυριζομένου. Ἐδόκει οὖν ἐπανιέναι, καὶ ἐπανήεσαν· τήν τε Χαρίκλειαν ἐπὶ τοῖς προθύροις καταλαμβάνουσι, πόρρωθεν αὐτοὺς καὶ ἐκ πάντων κλιμάτων περισκοποῦσαν. Καὶ ὡς οὐδαμοῦ τὸν Θεαγένην ἑώρα σὺν αὐτοῖς, διωλύγιόν τι ἀνακωκύσασα, Ἀλλ' ἦ μόνοι μοὶ, πάτερ, ἔφη, καὶ οἷοί περ ἐντεῦθεν ἐξωρμήκατε, πάλιν ἐπάνιτε; Θεαγένης δ' ἄρ' ὡς ἔοικε τέθνηκεν; εἴ τι φράζειν ἔχετε, θᾶττον ἐξείπατε, πρὸς θεῶν, μηδ' ἐπιτείνητέ μοι τὴν συμφορὰν παρολκῇ τῆς ἀγγελίας. Ἔχει τι φιλάνθρωπον ὀξεῖα δυστυχημάτων δήλωσις, τὴν ὁμόσε χώρησιν πρὸς τὸ δεινὸν τῇ ψυχῇ καὶ ταχεῖαν ἀπάλγησιν παρασκευάζουσα. Ὑποτεμνόμενος δὴ δυσφοροῦσαν ἄγαν ὁ Κνήμων, Ὡς ἐργῶδές σου τοῦτο, ἔφη, ὦ Χαρίκλεια, ἐπίφορός πως ἀεὶ τυγχάνεις τὰ χείρονα μαντεύεσθαι καὶ ψεύδη γ' ἅμα, καλῶς κατὰ τοῦτο ποιοῦσα. Θεαγένης γοῦν ἔστι καὶ σώζεται θεῶν βουλομένων· καὶ ὅπως καὶ παρὰ τίσιν, ἐπιτεμὼν ἔλεγε. Καὶ ὁ Καλάσιρις, Οὔπω ποτ' εἶπεν, ἠράσθης ἐξ ὧν λέγεις, ὦ Κνήμων. Ἦ γὰρ ἂν ἔγνως, ὡς καὶ τὰ ἀδεᾶ φοβερὰ τοῖς ἐρῶσι καὶ μόνοις ὀφθαλμοῖς μάρτυσι καταπιστεύουσιν ὑπὲρ τῶν παιδικῶν, ἡ δ' ἐκείνων ἀπουσία, δειλία τοῦτ' ἤδη καὶ ἀγωνία ψυχαῖς ἐρωτικαῖς γίγνεται. Αἴτιον δὲ, πεπείκασιν αὐτοὺς, οὐκ ἄλλως πώποτε σφῶν ἀπολείπεσθαι τοὺς φιλτάτους, μὴ οὐχὶ κωλύματος ἀηδοῦς ἐμποδίζοντος. Ὥστε, ὦ φίλος, Χαρικλείᾳ μὲν συγγιγνώσκωμεν, εὖ τὰ ἐρώτων πάθη καὶ ἀκριβῶς νοσούσῃ, αὐτοὶ δ' ἐντὸς θυρῶν γενόμενοι, τῶν πρακτέων φροντίζωμεν.

ϛ'. Καὶ ἅμα λαβόμενος τῆς χειρὸς μετὰ δή τινος πατρικῆς θεραπείας εἰσῆγε τὴν Χαρίκλειαν. Ὁ δὲ Ναυσικλῆς τοὐντεῦθεν ἀνεῖναι τῶν φροντίδων αὐτοὺς βουλόμενος καί τι καὶ ἕτερον πραγματευόμενος, ἑστίασίν τε λαμπροτέραν ἢ κατὰ τὸ εἰωθὸς παρεσκεύασε καὶ μόνοις σὺν τῇ θυγατρὶ τὸ συμπόσιον ἀφῆκεν, ἁβροτέραν τε τοῦ εἰωθότος ὀφθῆναι τὴν παῖδα καλλωπίσας, καὶ πολυτελέστερον κοσμήσας. Κἀπειδὴ τῆς εὐωχίας ἱκανῶς ἔχειν ἐδόκει, λόγων πρὸς αὐτοὺς ἄρχεται τοιῶνδε· Ἐμοὶ, λέγων, ὦ ξένοι, καὶ θεοὶ μάρτυρες τῶν λεχθησομένων, ἡδὺ μὲν καὶ εἴπερ αὐτοῦ [τῇδε] καὶ παρ' ἐμοὶ μένοντες ἐθέλοιτε τὸν πάντα διάγειν χρόνον, ἐπὶ κοινοῖς μὲν τοῖς οὖσι, κοινοῖς δὲ τοῖς φιλτάτοις. Οὐ γὰρ ὡς ἐπιδήμους ξένους, ἀλλὰ φίλους λοιπὸν, εὔνους τ' ἐμοὶ καὶ γνησίους νενομικὼς, βάρος οὐδ' ὁτιοῦν ἅπαν τὸ εἰς ὑμᾶς ἐσόμενον ἡγήσομαι, ἕτοιμος δὲ καὶ τοὺς οἰκείους ἀναζητεῖν ὑμῖν βουλομένοις, τὰ εἰς δύναμιν, ἕως ἂν παρεῖναί με συμβαίνῃ, συμπράττειν. Ἀλλ'

quemdam ex notis incidissent, iis, quæ nuntiata sunt, quasi manu ducantur eo, ubi Theagenem inquirere oportebit, iter ad prædonum pagum tanquam ad scopum dirigentes.

V. Hæc cum dixisset, haud difficulter illis persuasit, simul, ut existimo, alia spe ex iis, quæ nuntiata fuerant, elucente et Cnemone seorsim etiam Calasirim bono animo esse, quod Thyamis Theagenem servaturus esset, jubente. Placuit igitur, ut redirent. Reversi Charicleam in vestibulo deprehendunt, procul et in omnes regiones illorum causa circumspectantem. Cum vero nusquam cum illis Theagenem cerneret, lugubri ploratu edito, An soli, inquit, pater et quemadmodum hinc existis, rursus revertimini? Theagenes vero procul dubio, ut conjicere licet, occubuit? Exponite, per deos, quamprimum, si quid habetis, neque augeatis mihi calamitatem nuntii dilatione. Cum humanitate quadam conjunctum est festinum adversæ fortunæ indicium, ut quod animum ad resistendum magnitudini mali præparet et satietatem doloris cito afferat. Præcidens igitur ejus mœrorem, admodum ægræ animo, Cnemon: Quæ, malum, est, inquit, ista consuetudo, Chariclea? Proclivis es quodammodo in augurium deteriorum, sed falsorum utique: qua quidem in parte recte facis. Theagenes enim est, et diis volentibus, manet incolumis: et quomodo et apud quos breviter referebat. Calasiris autem, Apparet, te nondum amorem expertum esse, Cnemon, ex iis quæ locutus es, dicebat. Scires enim profecto, quod et ea, quæ nihil habent periculi, formidolosa amantibus existunt: solisque oculis, in iis, quæ ad amasios pertinent, fidem habent. Illorum vero absentia, metum semper et sollicitudinem in animabus amore captis efficit. Porro in causa est, quod sibi persuaserunt uterque alteri carissimi, nunquam se relicturos esse, nisi illorum conjunctioni aliquod triste obstet impedimentum. Quare, mi Cnemon, Charicleæ quidem veniam demus, quæ vere exacti amoris affectu laboret: ipsi vero, ingressi ostium, de iis quæ sunt agenda cogitemus.

VI. His dictis, prehensam manu Charicleam, cum quadam observantia paterna in ædes introduxit. Nausicles autem, recreare illos a curis volens, atque etiam aliquid aliud moliens, convivium splendidius quam solebat, instruxit et solis cum filia symposium concessit, ut delicatior et comptior solito appareret, illam instruens et sumptuosius exornans. Cum autem convivio satis esse oblectatos existimaret, ita ad illos est locutus, Mihi, inquiens, hospites, (dii sunt testes eorum, quæ a me dicentur) præsentia vestra est jucunda, etiamsi hic apud me totum velitis degere tempus, communi jure facultatum et eorum quæ mihi carissima sunt. Cumque vos non in advenarum hospitum loco, sed amicorum in posterum, amantium mei et verorum, habeam, nihil erit mihi oneri, quod in vos collatum fuerit. Quin etiam vobis necessarios vestros inquirere volentibus paratus sum, quoad fieri poterit, quantumque in me situm erit, opem ferre. Ceterum haud dubie ipsi scitis, quod mihi ratio vitæ ad mercaturam est

ἴστε που καὶ αὐτοὶ πάντως, ὅτι μοι βίος ἐστὶν ἐμπορικὸς καὶ ταύτην γεωργῶ τὴν τέχνην καὶ ὡς λαμπροὶ ζέφυροι πάλαι καταπνέοντες, ἀνέῳξαν μὲν εἰς ναυτιλίαν τὴν θάλατταν, τὰ πλόϊμα δὲ τοῖς ἐμπόροις εὐαγγελίζονται. Καί με καθάπερ κήρυγμα ἡ χρεία καλεῖ πρὸς τὴν εἰς Ἕλληνας ἐκδημίαν. Δίκαια τοίνυν ἂν ποιοῖτε, τί ποτε καὶ ὑμῖν βουλομένοις ἐστὶ, κοινούμενοι, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς πρὸς τὸν ἡμέτερον σκοπὸν, τὰ κατ' ἐμαυτὸν διαθοίμην.

Ζʹ. Μικρὸν δ' ἐφησυχάσας τοῖς εἰρημένοις ὁ Καλάσιρις, Ὦ Ναυσίκλεις, ἔφη, σοὶ μὲν ἐπ' αἰσίοις ὁ ἔκπλους στέλλοιτο, καὶ Ἑρμῆς μὲν Κερδῷος, Ποσειδῶν δὲ Ἀσφάλειος, συνέμποροι καὶ πομποὶ γίγνοιντο, πᾶν μὲν ἐπὶ πέλαγος εὔρουν καὶ εὐήνεμον παραπέμποντες, πάντα δ' ὅρμον εὐλίμενον καὶ πᾶσαν πόλιν εὐπρόσοδον καὶ φιλέμπορον ἀποφαίνοντες, οὕτως ἡμᾶς καὶ παρόντας περιέποντι καὶ ἀπιέναι βουλομένους πέμποντι καὶ τοὺς ξενίους τε καὶ φιλίους θεσμοὺς ἀκριβοῦντι. Ἀλλ' ἡμῖν ἀλγεινὸν μὲν ἴσως τὸ χωρίζεσθαι σοῦ καὶ οἰκίας τῆς σῆς, ἣν ἰδίαν ἡμῶν ἡγεῖσθαι παρεσκεύασας, ἀναγκαῖον δὲ καὶ ἀπαραίτητον τῆς τῶν φιλτάτων ἀνευρέσεως παντοίως ἀντιλαμβάνεσθαι. Ἐμοὶ μὲν οὕτω καὶ Χαρικλείᾳ ταύτῃ, Κνήμωνι δὲ τίς ποτε ἡ γνώμη καὶ εἴτε συναλητεύειν ἡμῖν καὶ χαρίζεσθαι ἕτοιμος, εἴτ' ἄλλῃ πῃ διέγνωκεν, αὐτὸς ἂν λέγοι παρών. Βουλόμενος δὴ ὁ Κνήμων πρὸς ταῦτ' ἀποκρίνασθαι καὶ μέλλων τι ἤδη καὶ φθέγγεσθαι, ἔλυξέ τ' αἰφνίδιον καὶ ἀθρόον αὐτῷ δάκρυ θερμὸν προχυθὲν ἐπεστόμιζε τὴν γλῶτταν· ἕως ὀψέ ποτε τὸ πνεῦμα συλλεξάμενος καὶ ἐπιστενάξας, Ὦ πάσης, ἔφη, τροπῆς ἀνάμεστον καὶ ἀσταθμητότατον τύχης ἀνθρωπίνης κίνημα· ὅσην παλίρροιαν κακῶν, ἐπί τ' ἄλλων δὴ πολλῶν πολλάκις καὶ κατ' ἐμοῦ πεφιλοτίμησαι· γένους μὲν καὶ οἰκίας πατρῴας ἐστέρησας, πατρίδος δὲ καὶ πόλεως καὶ τῶν φιλτάτων ἐξένωσας· Αἰγυπτίᾳ με γῇ (πολλὰ τὰ μεταξὺ σιωπῶντα) προσώκειλας· [λησταῖς] βουκόλοις παρέδωκας, μικράν τινα χρηστὴν ἐλπίδα ὑπέφηνας, ἀνδρῶν συντυχίαν, δυστυχῶν μὲν καὶ τούτων, πλὴν ἀλλ' Ἑλλήνων, πρυτανεύσασα, μεθ' ὧν τὸ λειπόμενον τοῦ χρόνου βιώσεσθαι ἤλπιζον· καὶ ταύτην, ὡς ἔοικεν, ὑποτέμνῃ τὴν παραμυθίαν. Ποῖ γὰρ τράπωμαι; τί δέ με καὶ χρὴ πράττειν; καταλίπω Χαρίκλειαν, οὔπω Θεαγένην εὑρηκυῖαν; ἀλλὰ δεινὸν, ὦ γῆ, καὶ ἀθέμιτον. Ἀλλ' ἕπεσθαί με χρὴ καὶ συναναζητεῖν; εἰ μὲν ἐπὶ προδήλῳ τῇ εὑρέσει, καλὸν τὸ μοχθεῖν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ κατορθώσειν, εἰ δ' ἄδηλον τὸ μέλλον καὶ πλέον τὸ δυσχερὲς, ἄδηλον ποῖ ποτε καὶ στήσεταί μοι τὰ τῆς ἄλης. Τί δ' οὐχὶ συγγνώμην παρ' ὑμῶν τε καὶ θεῶν Φιλίων αἰτήσας, νῦν γοῦν ποτε τῆς ἐπὶ τὴν πατρίδα καὶ τὸ γένος ἐπανόδου μνησθήσομαι, καιροῦ καὶ ταῦτα εἰς καλὸν ἔκ του θεῶν, ὡς ἔοικε, παρεμπεπτωκότος; καὶ τουτουὶ Ναυσικλέους, ὡς ἔφη, εἰς Ἕλληνας ἀφήσειν μέλλοντος, μὴ δή μοί τι καὶ τοῦ πατρὸς ἐν τούτῳ παθόντος, ἔρημος εἰς τὸ παντελὲς διαδόχου καὶ ἄκληρος

instituta et hanc artem exerceo tanquam agrum. Cum itaque jam Zephyri egregie flantes, ut navigationi mare pateat efficiant et navigandi commoditatem mercatoribus promittant, me quoque negotium tanquam præconium quoddam ad peregrinationem in Græciam evocat. Recte igitur feceritis, si mecum vicissim vestram sententiam communicaveritis, ut et ipse ad scopum vobis propositum, meas rationes constituere possim.

VII. Post hæc dicta paullulum quiescens Calasiris, O Nausicles, inquit, Tu quidem bonis avibus navigationem pares, Mercuriusque lucrum præstans et Neptunus tranquillitatis effector, comites et deductores tibi adsint, teque in omne pelagus latum et tranquillum deducant : omnem portum tutum et omnem urbem accessu facilem et mercatorum studiosam efficiant, quod et præsentes nos tanta benevolentia complexus es et discedere volentes dimittis, hospitii et amicitiæ leges exacte servans. Nobis autem etsi grave et molestum est, a te et domo tua, quam ut nostram esse existimemus effecisti, separari; necessarium est tamen et irrecusabile, ad inquisitionem carissimorum omnino aggredi. Et hæc quidem mea est et Charicleæ sententia. Cnemon autem quid habeat in animo, et sive nobiscum una oberrare et gratificari nobis, sive aliud quidpiam facere statuit, ipse dicat in præsentia. Volens igitur ad hæc respondere Cnemon, et jam jam aliquid prolocuturus, singultivit subito et repente illi calidæ lacrimæ profusæ linguam obstruxere : donec sero tandem spiritu collecto et gemitu edito, O fortunæ, inquit, humanæ omnis mutationis plena et instabilissima ratio, quantum malorum refluxum, cum in aliis multis sæpius, tum in me declarasti! Genere et domo paterna me privasti, patria et urbe, et mihi carissimis, extorrem egisti : ad Ægyptiam terram (ut multos intercapedinis casus taceam) impegisti, prædonibus tradidisti. Paullulum quidem bonæ spei ostenderas, familiaritatem virorum, etsi calamitosorum, Græcorum tamen, concilians : cum quibus ego me reliquum tempus vitæ transacturum putabam. Sed et hanc, ut videtur, præcidis consolationem. Quo enim vertar? quidve mihi faciendum est? An relinquam Charicleam, quæ nondum Theagenem invenit? Sed intolerandum, o terra, et nefas factu est. An sequar et una inquiram? Si quidem certa est inventio, præclarum est subire laborem spe felicis exitus : sin inexplorata est futurorum ratio, et major molestia nos excipiet, incertum est, quem tandem finem consequetur hic meus error. Quid si a vobis et diis amicitiæ præsidibus, veniam deprecatus, nunc tandem in familiam et patriam reditus mentionem faciam? præsertim cum occasio opportune divina providentia, ut videtur, inciderit, et Nausicles hic, ut ait, in Græciam sit soluturus, ne, vel interim si patri aliquid acciderit, omnino successore orba

ὁ οἶκος ἀπολειφθείη. Καὶ γὰρ καὶ εἰ πένεσθαι μέλλοιμι, σώζεσθαι γοῦν τι λείψανον δι' ἐμοῦ τῷ γένει καλὸν καὶ αὔταρκες. Ἀλλ', ὦ Χαρίκλεια, σοὶ γὰρ προηγουμένως ἀπολογοῦμαι καὶ συγγνώμην αἰτῶ καὶ δέομαι, δός· ἄχρι μὲν τῶν βουκόλων ἕψομαι, μικρὸν ἐπιμεῖναι Ναυσικλέα, κἂν σφόδρα ἐπείγηται, παρακαλέσας· εἴ πώς σε Θεαγένει παρὼν ἐγχειρίσας, χρηστὸς μὲν παρακαταθήκης φύλαξ ἀποδειχθείην, ἐπὶ χρησταῖς δὲ καὶ αὐτὸς ταῖς μελλούσαις ἐλπίσι μετὰ ἀγαθοῦ τοῦ συνειδότος χωριζοίμην. Εἰ δ' ἀποτύχοιμεν, ὃ μὴ γένοιτο, καὶ οὕτω συγγνωστὸς, ὅτι γε δὴ μόνην σε οὐδὲ τότε κατέλιπον ἀλλ' ἀγαθόν σοι φύλακα καὶ πατέρα Καλάσιριν τουτονὶ παρακαταστήσας. Ἡ δὲ Χαρίκλεια τόν τε Κνήμωνα ἐκ πολλῶν ἤδη συμβαλοῦσα τοῦ Ναυσικλέους ἐπὶ τὸ θυγάτριον ἐπτοημένον, (ὀξὺς γὰρ ὁ ἐρῶν φωράσαι τὸν ἀπὸ τῶν ἴσων παθῶν κεκρατημένον) καὶ τὸν Ναυσικλέα πρὸς τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεχθέντων συνεῖσα, ὡς ἀσμένῳ γένοιτ' ἂν τὸ κῆδος καὶ πάλαι τοῦτο πραγματεύεται καὶ τὸν Κνήμωνα ἐμπορεύεται ποικίλως ἐφελκόμενος, καὶ ἅμα οὐδ' εὐπρεπῆ λοιπὸν τῆς ὁδοῦ κοινωνὸν, οὐδ' ἀνύποπτον ἡγουμένη τὸν Κνήμωνα· Ὡς δή σοι φίλον, ἔφη, τῆς μὲν ἐπὶ τοῖς προϋπηργμένοις παρὰ σοῦ χρηστοῖς εἰς ἡμᾶς χάριτος κεχρεωστημένης καὶ ὁμολογουμένης, ἐπὶ δὲ τοῖς λειπομένοις, οὐ πάντως ἐπούσης ἀνάγκης τὰ ἡμέτερα ἐκφροντίζειν, οὐδ' ἀλλοτρίαις τύχαις καὶ ἄκοντα συναποκινδυνεύειν. Ἀλλὰ σὺ μὲν Ἀθήνας τε τὰς σὰς καὶ γένος καὶ οἶκον τὸν σὸν κομίσαιο, Ναυσικλέα τουτονὶ καὶ τὴν δι' αὐτοῦ παραπεσοῦσαν, ὡς φῂς, πρόφασιν μηδαμῶς παρωσάμενος. Ἐγὼ δὲ καὶ Καλάσιρις πρὸς τὰ συμπίπτοντα μαχεσόμεθα, ἕως ἂν τὸ τέλος τῆς πλάνης εὕρωμεν· εἰ καὶ ἀνθρώπων μηδεὶς συνεφάπτοιτο, θεοὺς συνεμπόρους ἔχειν καταπιστεύοντες.

Η'. Ὑπολαβὼν δὲ πρὸς ταῦθ' ὁ Ναυσικλῆς, Χαρικλείᾳ μὲν, ἔφη, κατ' εὐχὰς ἀποβαίη καὶ θεοὶ συνέμποροι κατὰ τὴν αὐτῆς αἴτησιν γίγνοιντο καὶ τοὺς οἰκείους κομίζοιτο, οὕτως οὖσα γενναία μὲν τὸ λῆμα, συνετὴ δὲ τὸ φρόνημα. Σὺ δὲ, ὦ Κνήμων, μήτε, εἰ Θίσβην οὐκ ἄγεις εἰς τὰς Ἀθήνας, ἄσχαλλε καὶ ταῦτ' ἔχων ὑπόδικον ἐμὲ τουτονὶ τῆς κατ' ἐκείνην ἁρπαγῆς, καὶ τῆς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ὑπεξαγωγῆς. Ὁ γὰρ ἔμπορος ὁ Ναυκρατίτης, ὁ Θίσβης ἐραστὴς, οὗτος ἐγώ. Μήτε πενίαν ὀδύρου, πτωχεύσειν ἔτι προσδοκήσας. Εἰ γάρ σοι φίλον, ὡς καὶ ἐμοὶ, φανείη, χρημάτων τ' εὐπορήσεις συχνῶν, οἶκόν τ' ἀπολήψει καὶ πατρίδα τὴν σὴν, ἐμοῦ κατάγοντος· γῆμαί τε βουλομένῳ, θυγατέρα ταυτηνὶ τὴν ἐμὴν ἁρμόζω Ναυσίκλειαν, προῖκα ἐπιδοὺς αὐτὸς μὲν πλείστην ὅσην, τὴν παρὰ σοῦ δὲ πάλαι εἰληφέναι κρίνων, ἐξ οὗ γένος καὶ οἶκον καὶ ἔθνος τὸ σὸν ἐγνώρισα. Πρὸς ταῦτ' οὐδὲ πρὸς βραχὺ διαμελλήσας ὁ Κνήμων, ἀλλ' ἃ πάλαι δι' εὐχῆς τε καὶ ἐπιθυμίας ἔχων, οὐκ ἤλπιζε, ταῦθ' ὑπὲρ εὐχὴν καὶ ἀπροσδόκητα λαμβάνων, Ἅπαντα, ἔφη, δέχομαι, ἃ καταγγέλλεις, ἄσμενος. Καὶ ἅμα τὴν δεξιὰν προτείναντι τὸ θυγά-

et exheres domus relinquatur. Etenim, etiamsi in inopia victurus sim, servari tamen per me aliquas reliquias generis honestum est et propter se expetendum. Sed, o Chariclea, tibi enim me præcipue excusatum velim et a te veniam peto ac deprecor, da mihi hoc beneficium : usque ad prædones sequar, a Nausicle, ut parumper exspectet, etsi nimium properet, impetrans : ut si te forte tradidero in manus Theageni, sedulus depositi custos fuisse declarer : bona quoque spe futurarum rerum, cum bona conscientia factorum, a vobis separer. Sin autem, quod absit, spe lapsi fuerimus, sic quoque veniam merear, neque te solam tum relinquens, sed adhibens tibi Calasirim hunc bonum et custodem et patrem. Chariclea vero, et Cnemonem multis argumentis conjiciens erga Nausiclis filiam commotum esse, (acris enim est amans in deprehendendo eo, qui simili affectui succubuit) et Nausiclem, ex iis, quæ ab eo dicta fuerant, ut affinitas contraheretur jampridem moliri, et Cnemonem variis illecebris allicere, intelligens, simulque ne convenientem quidem itineri comitem, et suspicione vacantem, in posterum futurum Cnemonem existimans, Quemadmodum lubet, inquit. Ac pro officiis quidem antea nobis præstitis habeo tibi gratiam, et debere confiteor : quod autem ad consequens tempus attinet, non omnino incumbit necessitas, ut nostrarum rerum curam suscipias et in aliena fortuna vel invitus una pericliteris. Sed tu quidem Athenas tuas et familiam et domum tuam recuperes, Nausiclem hunc, et occasionem, quæ cum ipso offertur, neutiquam negligens. Ego vero et Calasiris cum iis, quæ acciderint, pugnabimus tamdiu, quoad finem erroris invenerimus; etiamsi nemo hominum adjuvet, deos comites nos habituros esse confidentes.

VIII. Hæc verba Nausicles excipiens, Charicleæ quidem, inquit, ex animi sententia, quæ vult, eveniant et dii comites juxta illius preces adsint et propinquos reciperet, quandoquidem tam excelso animo et prudentia singulari prædita est. Tu vero, Cnemon, quod Thisben Athenas non reducas, non amplius ægre feras, præsertim cum me habeas reum raptus illius et clandestinæ Athenis avectionis. Ille enim mercator Naucratites, Thisbes amator, ego sum. Nec de paupertate queraris, putans fore aliquando tempus ut mendices; nam si tibi perinde atque mihi placebit, et pecuniæ magnam copiam consequeris, et domum et patriam tuam recuperabis, reducente me, denique, si uxorem ducere volueris, hanc meam Nausicleam tibi conjungente et maximam dotem addente et illam, quod a te vicissim exspectandum est, accepisse statuente, postquam genus et familiam tuam cognovi. Ad hæc ne paullulum quidem cunctatus Cnemon, sed, quæ optans antea et expetens non sperabat, ea tum præter spem oblata arripiens, Omnia, inquit, lubens accipio, quæ pro-

τριον ὁ Ναυσικλῆς ἐνεχείριζε καὶ κατηγγύα καὶ τὸν ὑμέναιον ᾄδεσθαι πρὸς τῶν οἰκείων ἐγκελευσάμενος, χορείας ἐν πρώτοις ἐξῆρχεν, εἰς αὐτοσχέδιον γάμον τὸ παρὸν συμπόσιον ἀναδείξας. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πρὸς χοροῖς ἦσαν καὶ τὸν ὑμέναιον ἀπρόσκλητον ἐπὶ τοῖς θαλάμοις ἐκώμαζον καὶ γαμήλιος παννυχὶς τὴν οἰκίαν κατέλαμπεν, ἡ Χαρίκλεια δὲ χωρισθεῖσα μόνη τῶν ἄλλων, ἐπὶ τὸ σύνηθες ἔρχεται δωμάτιον καὶ τὰς θύρας εἰς τἀσφαλὲς ἐπικλεισαμένη, πρὸς οὐδενός τ' ὀχλεῖσθαι καταπιστεύουσα, βάκχιόν τι οἰστρηθεῖσα, τάς τε κόμας ἀφειδῶς λύεται, καὶ θοιμάτιον περιρρηξαμένη, Φέρε, ἔφη, καὶ ἡμεῖς δαίμονι τῷ εἰληχότι χορεύσωμεν κατὰ τὸν ἐκείνου τρόπον· ᾄσωμεν αὐτῷ θρήνους καὶ γόους ὑπορχησώμεθα, ζόφος δ' ἐπηχείτω καὶ νὺξ ἀλαμπὴς ἡγείσθω τῶν δρωμένων, τοῦδε τοῦ λύχνου τῇ γῇ προσαραχθέντος. Οἵας γὰρ δὴ καὶ ἐφ' ἡμῖν τὰς παστάδας ἐπήξατο; οἷον τὸν θάλαμον ἀνέδειξε. Μόνην μὲν ἔχει με καὶ ἀνύμφευτον, τοῦ δὲ μέχρις ὀνόματος νυμφίου Θεαγένους, οἴμοι, χηρεύει. Κνήμων γαμεῖ, Θεαγένης δ' ἀλητεύει καὶ ταῦτ' αἰχμάλωτος ἢ τάχα καὶ δέσμιος. Καὶ ταῦτ' ἂν εἴη τὰ εὐτυχέστερα· σώζοιτο μόνον. Ναυσίκλεια νυμφεύεται κἀμοῦ διέζευκται ἡ μέχρι τῆς παρελθούσης ὁμόκοιτος· Χαρίκλεια δὲ μόνη καὶ ἔρημος. Καὶ οὐ τῶν ἐπ' ἐκείνοις ἡμῖν μέμψις, ὦ τύχη καὶ δαίμονες, ἀλλὰ πράττοιεν κατὰ γνώμην, τῶν δὲ καθ' ἡμᾶς ὅτι μὴ τούτοις ἡμῖν ἐξ ἴσου κέχρησθε. Οὕτω τὸ δρᾶμα τὸ περὶ ἡμᾶς εἰς ἄπειρον ἐμηκύνατε καὶ πᾶσαν λοιπὸν σκηνὴν ὑπερφθέγγεται. Ἀλλὰ τί ταῦτ' ἀωρὶ θεηλατοῦμαι; τελείσθω καὶ τὰ ἑξῆς ὅπῃ τοῖς θεοῖς φίλον. Ἀλλ', ὦ Θεάγενες, ὦ μόνη μοι γλυκεῖα φροντὶς, εἰ μὲν τέθνηκας καὶ τοῦτο πεισθείην, (ὃ μή ποτε γνοίην), τότε μέν σοι συνεῖναι οὐχ ὑπερθήσομαι. Τὸ παρὸν δέ σοι τάσδε ἐπιφέρω χοάς· καὶ ἅμ' ἔτιλλε τὰς τρίχας καὶ ἐπὶ κλίνης ἐπέβαλλε· καὶ τάσδε ἐπιχέω τὰς σπονδὰς ἐκ τῶν σοι φίλων ὀφθαλμῶν· καὶ αὐτίκα διάβροχος ἦν ἡ στρωμνὴ τοῖς δάκρυσιν. Εἰ δέ μοι περισώζῃ καλῶς γε ποιῶν, δεῦρο συνανάπαυσαι, φίλος, ὄναρ γοῦν ὀφθείς. Φείδου δὲ καὶ τότε, ὦ 'γαθὲ, καὶ φύλαττε νομίμῳ γάμῳ τὴν σὴν παρθένον. Ἰδού σε καὶ περιπτύσσομαι, παρεῖναι καὶ ὁρᾶν ὑποτιθεμένη.

Θ'. Καὶ ἅμα λέγουσα, ῥίπτει κατὰ τῆς κλίνης ἐπὶ πρόσωπον αὑτὴν ἀθρόον καὶ περιχυθεῖσα περιέβαλλε, λύζουσά τε καὶ βρύχιον ἀναστένουσα, ἕως αὐτὴν ὑπὸ τῆς ἄγαν λύπης, ἀχλύς τε καὶ ἴλιγγος ὑποδραμὼν καὶ τὸ νοερὸν τῆς ψυχῆς ζοφώσας πρὸς ὕπνον ἔλαθεν ὑποφέρων καὶ εἰς ἡμέραν ἤδη λαμπρὰν κατέχων. Ὥστε καὶ ὁ Καλάσιρις θαυμάζων καὶ παρά γε τὸ εἰωθὸς οὐχ ὁρωμένην ἐπιζητῶν, ἐπὶ τὸν θάλαμον ἀφικόμενος, ἔπαιέ τε σφοδρότερον τὰς θύρας, καὶ ὀνομαστὶ συνεχῶς Χαρίκλειαν ἀνακαλῶν, ἀφύπνιζεν. Ἡ δὲ πρὸς τὸ αἰφνίδιον τῆς κλήσεως διεταράχθη τε καὶ ὡς κατελήφθη σχήματος ἐπὶ τὰς θύρας ὁρμήσασα, τόν τε μοχλὸν παρήνεγκε, καὶ πρὸς εἴσοδον τῷ πρεσβύτῃ διέστελλεν. Ὁ δὲ, ὡς εἶδε τῆς τε κόμης τὸ ἄτακτον καὶ τὸν χιτῶνα

mittis. Simulque dextram porrigenti, filiam Nausicles tradebat et despondebat; et hymenæum cani a suis jubens, choream primus incipiebat, subitas nuptias ex præsenti convivio efficiens. Alii igitur in cœtu reliquo erant et hymenæum non denuntiatum in thalamis cum saltationibus et cantu celebrabant et nuptiali face tota nocte domus collucebat; Chariclea vero, separata ab aliis, consuetum ingreditur conclave, atque ostium claudens ac muniens, a nulloque se impeditum iri confidens, quasi furore quodam Bacchico percita, capillos, nihil omnino sibi parcens, solvit et turbat, et, veste scissa, Age, inquit, et nos numini, quod res nostras sortitum est, qua postulat ratione, choreas ducamus. Canamus illi ploratus et lamentis tripudiemus: tenebræ autem resonent et nox obscura, hac face terræ impacta, iis quæ agentur præsit. Quem enim etiam nostra causa thalamum exstruxit? qualemve nobis comparavit? Solam et orbatam sponso me iste habet, Theagene, inquam, hei mihi miseræ! qui nomine tantum est sponsus. Cnemon conjugium contrahit, Theagenes vero errat, atque adeo captivus fortassis et vinctus. Atque hic quidem esset benignioris fortunæ casus, si modo maneret incolumis. Nausiclea nubit et a me disjuncta est, quæ usque ad præteritam noctem una cubarat: Chariclea vero sola et deserta. Nec invidemus illorum fortunæ, o fors et numina; quin etiam, ut illis ex animi sententia succedat, optamus; sed ob nostra accusamus vos, quod non æque nobis hæc impertiamini. Sic hunc actum nostrum in immensum produxistis, ut ultra omnes scenas repræsentetur. Sed quid importune de calamitatibus divinitus immissis queror? Perficiantur et reliqua, quousque diis placet. Sed, o Theagenes, o sola mihi cura suavis, si quidem mortuus es et hoc audiero, (quod utinam nunquam resciam!) neque ipsa differam, quin una sim tecum futura. In præsentia vero has tibi perago inferias, (simulque vellebat crines et in lectum imponebat) et has tibi desuper fundo libationes ex oculis, qui tibi cari sunt; (moxque humectabatur stratum lacrimis.) Si manes incolumis, sicuti merito debes, huc ades, et una requiesce, carissime, in somnis saltem mihi apparens. Parce tamen tum quoque, mi Theagenes, et custodi connubiali lege tuam virginem. Ecce te et amplector adesse te et me intueri existimans.

IX. Atque hæc elocuta, dejicit sese in lectum repente pronam, et circumfusa hærebat in amplexu singultiens atque vehementius ingemiscens: donec illam præ nimio dolore stupor et vertigo subiens et parti animæ intelligenti caliginem quamdam offundens, clam in somnum deduxit et ad diem usque claram detinuit. Quamobrem Calasiris mirans et quod nusquam præter consuetudinem appareret inquirens, ad thalamum venit, pulsansque fores vehementius et nominatim continuo Charicleam compellans, excitavit e somno. Illa vero subita vocatione turbata est et eo habitu in quo deprehensa fuerat, ad ostium sese proripiens, vectem removit et ad ingressum senis fores aperuit. Ille vero ut vidit capillos turbatos et vestem scissam circa pectus, adspectumque adhuc fluctuantem, et quo furore,

κατερρωγότα περὶ τοῖς στήθεσι καὶ ὄμμα ἔτι κυμαῖνον, [καὶ τὸ πρὸ τῶν ὕπνων ἐμμανὲς ἐπισημαῖνον] συνίησι μὲν τὴν αἰτίαν, ἀγαγὼν δ' αὖθις ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ καθίσας, ἐφεστρίδα τε ἐπέβαλε καὶ πρὸς τὸ εὔσχημον περιστείλας, Τί ταῦτα, ἔφη, Χαρίκλεια; τί λίαν οὕτω καὶ ἄμετρα δυσφορεῖς; τί δ' οὕτως ἐκφρόνως ἥττων γίγνῃ τῶν προσπιπτόντων; οὐδέ σε γνωρίζω τὸ παρὸν, ἀεὶ γενναίαν καὶ σώφρονα τύχας ἐνεγκεῖν τὸ πρόσθεν ἐγνωκώς. Οὐ παύσῃ τῆς ἄγαν ταύτης ἀνοίας; οὐκ ἐννοήσεις, ἄνθρωπος οὖσα, πρᾶγμα ἀστάθμητον καὶ ὀξείας ῥοπὰς ἐφ' ἑκάτερα λαμβάνον; τί σαυτὴν προαναιρεῖς βελτιόνων ἴσως ἐλπίδων; Φεῖσαι καὶ ἡμῶν, ὦ τέκνον, φεῖσαι, εἰ μήγε σαυτῆς ἀλλά γε Θεαγένους, ᾧ βίος ὁ σὺν σοὶ μόνος αἱρετὸς καὶ ἐπὶ σοὶ σωζομένῃ τὸ εἶναι κέρδος. Ἠρυθρία τούτων ἀκούσασα ἡ Χαρίκλεια καὶ πλέον ἐν οἵοις κατείληπτο ἐννοοῦσα, σιωπήσασά τ' ἐπιπλεῖστον, ὡς ἐνέκειτο πρὸς τὴν ἀπόκρισιν ὁ Καλάσιρις· Ἀληθῆ μὲν, ἔφη, ἐπιτιμᾷς, ἀλλ' ἴσως ἐμοὶ συγγνωστὰ, ὦ πάτερ. Οὐ γάρ με δημώδης, οὐδὲ νεωτερίζουσά τις ἐπιθυμία πρὸς ταῦτ' ἐξάγει τὴν ἀθλίαν, ἀλλὰ καθαρός τε καὶ σωφρονῶν, ἀπειράτου μὲν, ἀλλ' ἐμοί γ' ἀνδρὸς πόθος καὶ τούτου Θεαγένους λυποῦντος μὲν καὶ ὅτι μὴ σύνεστι, πλέον δ' εἰ περίεστιν ἢ μὴ, φοβοῦντος. Ἀλλὰ τούτου γ' ἕνεκα θάρσει, ἔλεγεν ὁ Καλάσιρις, ὡς ὄντος ἐκείνου καί σοι συνεσομένου, θεῶν νευόντων, εἴπερ τι χρὴ τοῖς τε προθεσπισθεῖσι περὶ ὑμῶν πιστεύειν καὶ τῷ διαγγείλαντι χθιζὸν, ὡς εἴληπται ὑπὸ Θυάμιδος, εἰς τὴν Μέμφιν ἀναπεμπόμενος. Εἰ δ' εἴληπται, δῆλον ὡς καὶ σώζεται, φιλίας αὐτῷ πρὸς τὸν Θύαμιν καὶ γνώσεως ὑπαρχούσης. Καιρὸς δὴ, μὴ μέλλειν, ἀλλὰ σπευστέον ὡς ἔνεστιν ἡμῖν τάχους ἐπὶ Βῆσσαν τὴν κώμην καὶ ἀναζητητέον, σοὶ μὲν τὸν Θεαγένην, ἐμοὶ δὲ πρὸς τούτῳ καὶ τὸν υἱόν. Οἶσθά που πάντως προακηκουῖα, παῖδα ἐμὸν εἶναι τὸν Θύαμιν. Καὶ ἡ Χαρίκλεια γενομένη σύννους, Εἰ μὲν δὴ, ἔφη, παῖς ἐστι σοι Θύαμις καὶ ἔστιν ὁ σὸς, ἀλλὰ μὴ ἑτέρου καὶ ἄλλος, νῦν μὲν δὴ τὰ ἡμέτερα πρὸς κίνδυνον ἐλαύνει τὸν μέγιστον. Θαυμάσαντος δὲ καὶ τὴν αἰτίαν ἐρομένου τοῦ Καλασίριδος· Οἶσθα, εἶπεν, ὡς αἰχμάλωτος ἐλήφθην ὑπὸ τῶν βουκόλων. Ἐκεῖ τοίνυν καὶ τὸν Θύαμιν ὑπηγάγετο πρὸς τὸν κατ' ἐμοῦ πόθον ἡ δυστυχῶς μοι προσεῖναι δοκοῦσα τῶν ὄψεων ὥρα· καὶ δέος, εἰ ἀναζητοῦντες ἐκτύχοιμεν, μὴ ὀφθεῖσαν ἐκείνην εἶναί με ταύτην ὑπομνησθεὶς, τὸν γάμον, ὃν τότε μοι προτεινόμενον παρ' αὐτοῦ διεκρουσάμην ἐπινοίαις, εἰς ἔργον ἄγειν βιάσηται. Καὶ ὁ Καλάσιρις, Μὴ οὕτω μέν ποτε, φησὶ, ἐπιθυμία κρατήσειεν, ὡς καὶ τὴν πατρῴαν ὄψιν ὁρωμένην ὑπεροφθῆναι καὶ ὄμματα τοῦ φύντος μὴ καταιδέσαι τὸν παῖδα, (μηδὲ) κολάσαι τὴν, εἴπερ καὶ ἔστιν, οὐκ ἔννομον ὄρεξιν. Ὅμως δ' οὖν, κωλύει γὰρ οὐδὲν, τί οὐχὶ καὶ μηχανήν τινα πρὸς περιγραφὴν τῶν φοβούντων ἐπινοεῖς; Δεινὴ δέ τις ἔοικας εἶναι σοφιστεῦσαι κατὰ τῶν ἐπιχειρούντων διαδύσεις τε καὶ ὑπερθέσεις.

antequam in somnum laberetur, agitata esset, satis indicantem, causam intellexit. Cumque illam ad lectum reduxisset et collocatam exornasset, palliumque illi imposuisset : Quid hæc, malum, inquit, Chariclea? Cur tam graviter et absque modo te excrucias? Cur ita, omni abjecta ratione, succumbis casibus? In præsentia te non agnosco, quam semper generosam et modestam antea cognovi. An non ab hac ingenti amentia desines? An non cogitabis, hominem te esse natam, rem instabilem, et levibus momentis ad utramque partem declinantem? Cur te ipsa interimis ante spes fortasse meliores? Parce nobis, nata, parce, inquam, si non tua ipsius causa, saltem Theagenis, cui vita tecum tantum est optabilis, et te superstite in lucro ponitur. Erubuit his auditis Chariclea, maxime cum reputaret ea, in quibus deprehensa fuerat. Cumque diu tacuisset, Calasiride responsionem flagitante : Veras quidem ob causas, inquit, objurgas, pater, sed tamen mihi fortasse condonandas. Neque enim me pervulgata aut nova quædam cupiditas ad hæc impulit miseram, sed purum et castum utique, quamquam me non attigerit, desiderium, atque hoc ipsum Theagenis, qui me mœrore afficit, quod una mecum non est : ac magis etiam terret, quod, utrum vivat, an non, scire non possim. Quod ad hanc rem attinet, bono animo esto, dicebat Calasiris, tanquam illo superstite et tecum una victuro, diis annuentibus : siquidem oportet iis, quæ sunt de vobis oraculo prædicta, fidem habere atque etiam ei, qui heri, quod a Thyamide, cum Memphim duceretur, captus esset, nuntiavit. Quod si captus est, haud dubie quoque servatur incolumis, cum illi jam amicitia et familiaritas cum Thyamide intercedat. Quocirca non est cunctandum, sed properandum, quantum fieri potest, ad Bessam pagum, et inquirendi, tibi quidem Theagenes, mihi vero insuper filius. Audivisti enim omnino antea, filium meum esse Thyamidem. Tum Chariclea cogitabunda, Siquidem, inquit, filius tibi est Thyamis et est tuus, et non alterius cujuspiam et alius, nunc res nostræ in summum discrimen adducuntur. Mirante et causam quærente Calasiri : Scis, inquit, quod veneram in potestatem prædonum captiva. Ibi igitur et Thyamidem impulerat in amorem mei infausta, qua prædita esse videor, forma : et periculum est, ne, si inquirentes in eum inciderimus, conspectam me, illam ipsam esse recordatus, nuptias, quas aliquando mihi ab illo propositas fallaciis eluseram, ad rem deduci cogat. Calasiris autem : Absit, ut tanta sit vis cupiditatis, ut etiam paternum vultum conspectum audeat contemnere et oculos patris non revereatur filius et non reprimat, si quæ est, pravam cupiditatem. Sed tamen quid prohibet, quominus aliquam machinam ad eludenda ea, quæ tibi sunt formidabilia, excogites? Videris autem esse callida, ad excogitanda contra eos, qui te adoriuntur, effugia et dilationes.

Ι'. Ἀνείθη πρὸς ταῦτα μικρὸν ἡ Χαρίκλεια καὶ Εἰ μὲν ἀληθεύεις, εἶπεν, ἢ παιδιάν με πεποίησαι, παρείσθω τὸ παρόν. Ἐγὼ δὲ τέχνην ἅμα τῷ Θεαγένει μὲν καὶ πρότερον ἐπιχειρηθεῖσαν, ὑπὸ δὲ τῆς τότε τύχης διακοπεῖσαν, εἰσηγήσομαι καὶ νῦν ἐπ' ἀμείνοσι ταῖς τύχαις. Τῆς γὰρ νήσου τῆς βουκολικῆς ἀποδρᾶναι διανοηθεῖσιν, ἐδόκει τὴν ἐσθῆτα μεταμφιασαμένους ἐς τὸ λυπρότατον καὶ πτωχοῖς αὐτοὺς ἀπεικάσαντας, οὕτως ἐπιμίγνυσθαι κώμαις τε καὶ πόλεσιν. Εἰ δὴ συναρέσκει, πλαττώμεθα τὸ σχῆμα καὶ πτωχεύωμεν. Οὕτω γὰρ ἧττόν τ' ἐπιβουλευσόμεθα πρὸς τῶν ἐντυγχανόντων· ἀσφάλεια γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ εὐτέλεια, καὶ οἴκτου τε μᾶλλον ἢ φθόνου πέλας ἡ πενία, τῆς τε καθημέραν ἀναγκαίου τροφῆς ῥᾷον εὐπορήσομεν, ξένῃ γὰρ ἐν γῇ, τὸ μὲν ὤνιον σπάνιον τοῖς ἀγνοοῦσι, τὸ δ' αἰτούμενον εὐμετάδοτον τοῖς ἐλεοῦσιν.

ΙΑ'. Ἐπῄνει ταῦθ' ὁ Καλάσιρις καὶ ἔχεσθαι τῆς ὁδοιπορίας ἐπέσπευδε· τοῖς τε περὶ τὸν Ναυσικλέα καὶ Κνήμωνα ἐντυγχάνοντες, τήν τ' ἔξοδον κοινωσάμενοι, εἰς τρίτην ἐξώρμησαν, οὔθ' ὑποζύγιον, καίτοι διδόμενον, οὔτ' ἀνθρώπων οὐδένα συνέμπορον ἀνασχόμενοι· τοῦ τε Ναυσικλέους καὶ Κνήμωνος προπεμπόντων καὶ ἄλλου τῆς οἰκίας πλήθους. Προὔπεμπε δὲ καὶ ἡ Ναυσίκλεια, πολλὰ τὸν πατέρα ἐπιτρέψαι καθικετεύσασα, τῆς νυμφικῆς αἰδοῦς ὑπὸ φίλτρου τοῦ περὶ τὴν Χαρίκλειαν ἐκνικηθείσης. Καὶ ὅσον πέντε σταδίους προελθόντες ἠσπάζον τότ' ἀλλήλους τὰ τελευταῖα κατὰ γένος, καὶ τὰς δεξιὰς ἐνέβαλλον, ἐπιδακρύσαντές θ' ὅσον πλεῖστον, καὶ ἐπὶ βελτίοσι χωρισθῆναι ταῖς τύχαις ἐπευξάμενοι, τοῦ Κνήμωνος δὲ καὶ συγγνώμην αἰτοῦντος εἰ μὴ συμπορεύοιτο, νεοπήκτους ἔτι τοὺς θαλάμους ἔχων, ἐπικαταλήψεσθαί τ' εἰ καιρὸς γένοιτο πλαττομένου, διεχωρίσθησαν· οἱ μὲν ἐπὶ Χέμμιν, ἡ Χαρίκλεια δὲ καὶ ὁ Καλάσιρις πρῶτα μὲν εἰς πτωχικὸν πλάσμα μετημφιέννυντο, ῥάκεσιν αὐτοὺς προπαρεσκευασμένοις ἐξευτελίσαντες, ἔπειτα δ' ἡ Χαρίκλεια τό τε πρόσωπον ἐνύβριζεν, ἀσβόλου τ' ἐντρίψει καὶ πηλοῦ καταχρίσει μολύνασα καὶ κρηδέμνου ῥυπῶντος τὸ κράσπεδον ἀπὸ μετώπου κατὰ θατέρου τοῖν ὀφθαλμοῖν εἰς ἄτακτον προκάλυμμα ἐπισοβοῦσα· πήραν γ' ὑπὸ μάλης, οὑτωσὶ μὲν ἰδεῖν ψωμῶν τινων καὶ ἀκόλων δῆθεν ταμιεῖον, χρειωδέστερον δὲ τῆς ἱερᾶς ἐκ Δελφῶν ἐσθῆτος καὶ τῶν στεμμάτων, τῶν τε συνεκτεθέντων μητρῴων κειμηλίων καὶ γνωρισμάτων εἰς ὑποδοχὴν, ἐξῆπτο. Ὁ δὲ Καλάσιρις τὴν μὲν φαρέτραν τῆς Χαρικλείας τετρυχωμένοις κωδίοις ἐνειλήσας, ὡς δή τι φορτίον ἕτερον, ἐπὶ τῶν ὤμων ἐγκάρσιον ἔφερε· τὸ δὲ τόξον τῆς νευρᾶς παραλύσας, ἐπειδὴ τάχιστα πρὸς τὸ εὐθύτερον ἀνεκάμφθη, βακτηρίαν ταῖν χεροῖν ἐποιεῖτο· πολύς τ' αὐτῇ καὶ βαρὺς ἐμπίπτων καὶ εἴ πή τισιν ἐντευξόμενος προΐδοι, κυφότητά τε πλέον ἐπετήδευεν ἢ τὸ γῆρας ἐπηνάγκαζε καὶ τοῖν σκελοῖν θάτερον παρεσύρετο, πρὸς τῆς Χαρικλείας ἔσθ' ὅτε χειραγωγούμενος.

ΙΒ'. Κἀπειδὴ τὰ τῆς ὑποκρίσεως αὐτοῖς διηκρίβω-

X. Exhilarata est his paulum Chariclea, et Sive serio dicis, inquit, sive jocaris, mitte ista in præsentia. Ego vero artem, etiam prius cum Theagene compositam, a fortuna vero præcisam, et nunc, quod faustum felixque sit, introducam. Cum enim, ut fugeremus ex insula prædonum, necessitas postularet, placuerat, permutato habitu, pannosos et ad mendicorum similitudinem, versari in pagis et urbibus. Quamobrem, si placet, fingamus hunc habitum et mendicorum personam agamus. Sic et minus erimus obnoxii insidiatorum injuriis : securitas enim in hisce tenuitate comparatur, fereque commiserationi propior est paupertas quam invidiæ : et quotidie necessarium victum facilius adipiscemur. Etenim in peregrina terra emturis, ignorantibus loci consuetudinem, omnia carius venduntur; mendicantibus vero dantur facilius ab iis qui eorum miserentur.

XI. Collaudabat hæc Calasiris et quamprimum iter ingredi properabat. Itaque cum Nausiclem et Cnemonem accessissent et exitum cum illis communicassent, perendie sunt egressi, neque jumentum ullum, etsi dabatur, neque hominem quemquam comitem sibi adesse patientes, Nausicle et Cnemone deducente et reliqua domus multitudine. Deducebat etiam Nausiclea, multis modis patrem, ut hoc sibi concederet, orans, sponsæ convenientem pudorem amore erga Charicleam superante. Ad quinque autem fere stadia progressi, valedicebant sibi invicem ultimo pro sexus ratione et dextras jungebant. Cumque magnam vim lacrimarum profudissent, et ut prospere ac feliciter a se invicem separarentur, precati essent, atque etiam Cnemon veniam, quod una non iret, quod recens illi thalamus esset, peteret, et quod illos esset assecuturus, occasionem nactus, fingeret, digressi sunt a se invicem : hi quidem ad Chemmin; Chariclea vero et Calasiris in mendicorum fictum habitum se transformarunt, pannis sese antea præparatis, vilibus admodum, operientes. Postea vero Chariclea et faciem conspurcavit, intersa fuligine et luto illito contaminans et fasciæ veteris oram desuper a fronte demissam circa oculos incomposite loco tegmenti jactari sinens; porro peram sub ala, eo prætextu, tanquam buccellarum et viatici promptuarium esset, re ipsa vero ad receptaculum sacræ vestis Delphis asportatæ et coronarum ac monumentorum, cum illa a matre expositorum, indiciorumque suspendens. Calasiris autem, pharetram quidem Charicleæ corrupto corio involvens, tanquam onus aliquod aliud, transversum in humeris ferebat : arcum vero, nervo laxato, postquam celerrime ad rectitudinem rediit, loco baculi sumpsit, totus illi et magno onere incumbens. Et si forte se venturum alicui obviam præviderat, dedita opera majorem gibbum simulabat, quam senium cogebat, et altero pede claudicabat, a Chariclea interdum manu ductus.

XII. Postquam autem persona ejuscemodi fuerat illis

το, μικρὰ καὶ ἐπισκώψαντες εἰς ἀλλήλους καὶ ὡς πρέποι τὸ σχῆμα θάτερος θατέρῳ ἐπιχλευάσας, τόν τ' εἰληχότα δαίμονα στῆσαι τὰ δεινὰ μέχρι γοῦν τούτων καὶ ἀρκεσθῆναι παρακαλέσαντες, ἔσπευδον ἐπὶ Βῆσσαν τὴν κώμην, οὗ τὸν Θεαγένην καὶ τὸν Θύαμιν ἐλπίσαντες εὑρήσειν, ἀπετύγχανον. Ἄρτι γὰρ τῇ Βήσσῃ περὶ δύσιν ἡλίου πλησιάζοντες, πλῆθος κειμένων νεκρῶν ὁρῶσι νεοσφαγῶν, τῶν μὲν πλειόνων Περσῶν εἶναι τῇ στολῇ τε καὶ καθοπλίσει γνωριζομένων, ὀλίγων δέ τινων ἐγχωρίων. Καὶ πολέμου μὲν εἶναι τὸ δρᾶμα εἴκαζον, τίνων δὲ καὶ πρὸς τίνας, ἠπόρουν· ἕως ἐπιπαριόντες τοὺς νεκροὺς καὶ ἅμα περισκοποῦντες, μή πού τις κεῖται καὶ τῶν οἰκείων, (δειναὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ περὶ τοῖς φιλτάτοις τὰ δεινότερα μαντεύεσθαι) γυναίῳ προστυγχάνουσι πρεσβυτικῷ, σώματι τῶν ἐγχωρίων προσπεφυκότι καὶ παντοίους ἐγείροντι θρήνους. Ἔγνωσαν οὖν ἐπιχειρεῖν τι παρὰ τῆς πρεσβύτιδος, εἰ οἷόν τε, ἐκμανθάνειν. Καὶ παρακαθισάμενοι, πρῶτα μὲν παραμυθεῖσθαί τε καὶ καταστέλλειν τὸν ἄγαν θρῆνον ἐπειρῶντο. Ἔπειτα προσιεμένης, ὅν τινα πενθοίη, καὶ τίς ὁ πόλεμος ἠρώτων, τοῦ Καλασίριδος πρὸς τὸ γύναιον αἰγυπτιάζοντος. Ἡ δ' ἔλεγεν ἅπαντα ἐπιτέμνουσα· ἐφ' υἱῷ μὲν εἶναι κειμένῳ τὸ πένθος καὶ ἐπιτετηδευκέναι τὴν εἰς τοὺς νεκροὺς ἄφιξιν, εἴ πῄ τις διελάσας τοῦ ζῆν ἀπαλλάξειε, τέως μέντοι τὰ νομιζόμενα τῷ παιδὶ ἐκ τῶν ἐνόντων, δακρύουσάν τε καὶ θρηνοῦσαν, ἐπιφέρειν.

ΙΓ'. Τὸν δὲ πόλεμον ἔλεγεν ὧδε. Ἤγετο ξένος νεανίας τις, κάλλει τε καὶ μεγέθει διαφέρων, ὡς Ὀροονδάτην τὸν μεγάλου βασιλέως ὕπαρχον, εἰς τὴν Μέμφιν. Ἀπέσταλτο δ' οἶμαι παρὰ Μιτράνου τοῦ φρουράρχου ληφθεὶς αἰχμάλωτος, ὥς τι τῶν μεγίστων δώρων, ὡς φασί. Τοῦτον οἱ τῆς κώμης τῆς ἡμετέρας ταυτησί, δείξασα τὴν ἐχομένην, ἐπελθόντες ἀφείλοντο, γνωρίζειν εἴτ' οὖν ἀληθεύοντες, εἴτε καὶ πρόφασιν πλάσαντες. Ὁ δὴ Μιτράνης ταῦτα πυθόμενος καὶ κατὰ τὸ εἰκὸς ἀγανακτήσας, ἐπιστρατεύει τῇ κώμῃ, δυσὶ ταύταις πρότερον ἡμέραις. Καὶ (ἔστι γὰρ μαχιμώτατον ἡ κώμη γένος, βίον ἀεὶ τὴν λῃστείαν πεποιημένοι, καὶ θανάτου παντὸς ὑπερόπται, πολλὰς δὴ διὰ τοῦτο πολλάκις ἄλλας τε κἀμὲ τὸ παρὸν ἀνδρῶν τε καὶ παίδων χηρώσαντες), ἐπειδὴ τὴν ἔφοδον ἐσομένην ἐτεκμήραντο, προλοχίζουσί τέ τινας ἐνέδρας, καὶ δεξάμενοι τοὺς ἐναντίους, ἐπικρατέστεροι γίγνονται· οἱ μὲν κατὰ στόμα καὶ ἐκ τοῦ εὐθέος μαχόμενοι, οἱ δὲ κατόπιν ἐκ τῶν λόχων ἀπροφυλάκτοις σὺν βοῇ τοῖς Πέρσαις ἐπελθόντες· καὶ πίπτει μὲν ὁ Μιτράνης ἐν πρώτοις μαχόμενος, πίπτουσι δὲ σὺν αὐτῷ σχεδόν τι πάντες, οἷα δὴ κυκλωθέντες καὶ οὐδὲ φυγῆς τόπον εὐμοιρήσαντες· πίπτουσι δὲ καὶ τῶν ἡμετέρων ὀλίγοι. Καὶ γίγνεται τῶν ὀλίγων, βαρείᾳ βουλήσει δαίμονος, καὶ παῖς οὑμός, βέλει Περσικῷ πρὸς τὰ στέρνα, ὡς ὁρᾶτε, βληθείς. Καὶ νῦν ἡ ἀθλία τὸν μὲν θρηνῶ κείμενον, τὸν δ' ἔτι μοι μόνον παῖδα λειπόμενον, ἔοικα θρηνήσειν, ἐκστρατεύ-

prope assimulata, paucisque scommatibus sese petierunt, et alter alterius habitum, ut convenit, joco perstrinxit, a deo, illorum rationes gubernante, ut mala ibi sisteret, et præteritis esset contentus, deprecati, ad Bessam pagum properabant: ubi cum Theagenem et Thyamim se inventuros fuisse speravissent, optato eventu frustrati sunt. Propius enim ad Bessam circa solis occasum accedentes, ingentem stragem recens cæsorum conspiciunt, plurimorum quidem Persarum, qui ex habitu et armatura cognoscebantur, paucorum vero quorumdam etiam indigenarum. Et belli quidem esse repræsentationem conjectabantur, ceterum, a quibus et cum quibus gesti, ignorabant: donec circumeuntes cadavera, simulque circumspicientes, ne forte aliquis ex propinquis alicubi jaceret, (solent enim animi de iis, quæ carissima sunt, facile etiam acerbiora augurari) inciderunt in quamdam vetulam mulierem, corpori cujusdam indigenæ adhærentem et multiplices edentem ploratus. Statuerunt igitur conari, aliquid, si fieri posset, ex anu cognoscere. Et cum propius assedissent, principio quidem consolari et sedare illius vehementem luctum conabantur: deinde, cum consolationem admitteret, quem lugeret et quodnam bellum esset gestum, percontabantur, Calasiride cum muliere, Ægyptiaca lingua loquente. Illa autem dicebat omnia breviter: Propter filium quidem jacentem se lugere et ex industria ad cadavera venisse, ut aliquis armatus decurrens illam occideret: interea vero justa filio pro facultatibus, lacrimantem et lamentantem, solvere.

XIII. Quod ad bellum attinet, ita narrabat. Deducebatur quidam peregrinus adolescens, forma et proceritate excellens, ad Oroondatem regis magni principem, Memphim. Missus autem fuerat a Mitrane, ut existimo, excubiarum præfecto, captus, tanquam maximum quoddam donum, ut ipsi aiunt. Hunc nostri ex hoc pago (ostendens in vicinia situm) advenientes eripuerunt: cognoscere se ut suum, sive revera, sive prætextum fingentes. Mitranes igitur cum hæc audisset, ut est consentaneum, iratus, adduxit exercitum contra pagum, ante hoc biduum. Est autem bellicosissimum genus hominum in hoc pago, semperque prædando vitam agunt et mortem despiciunt omnino: multasque propterea sæpius alias et me in præsentia, viris et filiis orbas reddiderunt. Postquam igitur adventum illius certis argumentis cognoverunt, occupant insidiis loca quædam occultandis copiis idonea et exceptos hostes vincunt: pars collatis signis et a fronte prœlium ineuntes, pars a tergo ex insidiis cum clamore incautos Persas adorti. Cadit igitur inter primos Mitranes prœlians, cadunt et reliqui propemodum omnes cum eo, tanquam circumdati, et neque fugæ patentem locum habentes: cadunt et nostri pauci. Ex quorum numero, gravi et aspera numinis voluntate, etiam filius meus hic est, qui jaculo Persico, ut videtis, in pectore vulnus accepit. Et nunc quidem misera hunc jacentem lugeo: deinceps autem eum, qui mihi est relictus, luctura videor, quod et ille heri cum reliquis contra Memphitarum urbem expeditionis fuerit socius.

σαντος κἀκείνου τῇ προτεραίᾳ μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπὶ τὴν Μεμφιτῶν πόλιν. Ἐπυνθάνετο καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐκστρατείας ὁ Καλάσιρις· καὶ ἡ γραῦς ἀκηκοέναι παρὰ τοῦ λειπομένου παιδὸς προστιθεῖσα, ἔλεγε, διότι στρατιώτας βασιλείους καὶ φρούραρχον μεγάλου βασιλέως ἀνελόντες, ἐπὶ μὴ πεπραγμένοις καλῶς, εἶδον ἐκεῖνο καλῶς, μὴ εἰς μικρὸν αὐτοῖς, ἀλλ' εἰς τὸν περὶ τῶν ὅλων κίνδυνον τὸ πρᾶγμα τελευτήσειν, Ὀροονδάτου τοῦ κατὰ τὴν Μέμφιν ὑπάρχου, πλείστῃ τε χειρὶ πεφραγμένου καὶ αὐτίκα, εἰ πύθοιτο, κατὰ πρώτην ἔφοδον σαγηνεύσοντος τὴν κώμην καὶ πανολεθρίᾳ τῶν ἐνοικούντων τὴν δίκην εἰσπράξοντος. Οἷα δὴ οὖν τὸν περὶ τῶν ὅλων ἀναρριπτοῦντες κίνδυνον, ἔγνωσαν μεγάλα τολμήματα, μείζοσιν, εἰ δύναιντο, ἰάσασθαι, καὶ φθῆναι τὴν Ὀροονδάτου παρασκευὴν, ἀπροσδόκητοί τ' ἐπιπεσόντες ἢ προσανελεῖν κἀκεῖνον εἰ κατὰ τὴν Μέμφιν ὄντα καταλάβοιεν, ἢ εἴπερ ἐκδημῶν τυγχάνοι, πολέμου τινὸς αὐτὸν ὥς φασι Αἰθιοπικοῦ τανῦν ἀπασχολοῦντος, ῥᾷόν τε τὴν πόλιν παραστήσασθαι τῶν ὑπερμαχομένων ἔρημον καὶ αὐτοί τ' ἐκτὸς κινδύνου γενέσθαι τὸ παρὸν καὶ προσκατορθώσειν τῷ Θυάμιδι λῃστάρχῳ τῷ σφῶν, τὴν τῆς προφητείας ἱερωσύνην, οὐ κατὰ νόμον παρ' ἀδελφοῦ νεωτέρου κατεχομένην, ἀνακομίσασθαι· ἢ εἴπερ καὶ ἀποτυγχάνειν συμβαίνοι, πολέμου γοῦν ἔργον μαχομένους γενέσθαι μηδ' ἄλλως ἁλῶναι καὶ ταῖς Περσικαῖς αἰκίαις καὶ ὕβρεσιν ἐκκεῖσθαι. Ἀλλ', ὦ ξένοι, ποῖ δὴ τὸ νῦν ἀφίξεσθε; Εἰς τὴν κώμην, ὁ Καλάσιρις εἶπεν· ἡ δὲ, Οὐκ ἀσφαλὲς ὑμῖν, ἔφη, τῆς τε ὥρας ἀωρὶ καὶ οὐδὲ γνωριζομένοις, ἐπιμίξαι τοῖς ὑπολιπομένοις. Ἀλλ' εἰ ξεναγοίης, ἔφη ὁ Καλάσιρις, οὐκ ἀπ' ἐλπίδος ἡμῖν καὶ τὰ τῆς ἀσφαλείας. Οὔ μοι καιρὸς, ἀπεκρίνατο ἡ πρεσβῦτις, νυκτερινοὺς γάρ τινας ἐναγισμοὺς ἐπιτελέσαι μοι πρόκειται· ἀλλ' εἰ δὴ φορητὸν ὑμῖν, ἐπάναγκες δὲ καὶ μὴ βουλομένοις, αὐτοῦ που καὶ τῶν νεκρῶν ἐν καθαρῷ μικρὸν ἀναχωρήσαντες, τὴν μὲν νύκτα ἐγκαρτερήσατε, τὴν ἕω δ' ὑμῖν πρόξενος ἐγὼ τῆς ἀδείας ξεναγοῦσα γενήσομαι.

ΙΔ'. Ταῦτ' εἰπούσης ὁ Καλάσιρις ἅπαντα πρὸς τὴν Χαρίκλειαν φράσας καὶ παραλαβὼν μεθίστατο. Καὶ μικρὸν ὅσον τοὺς κειμένους ὑπερβάντες, βουνῷ τινι χαμαιζήλῳ προστυγχάνουσι. Κἀνταῦθα ὁ μὲν κατέκλινεν αὐτὸν, τῇ κεφαλῇ τὴν φαρέτραν ὑποθέμενος· ἡ Χαρίκλεια δὲ καθῆστο, τὴν πήραν εἰς καθέδραν ποιησαμένη. Ἄρτι δὲ τῆς σεληναίας ἀνισχούσης καὶ φωτὶ λαμπρῷ τὰ πάντα καταυγαζούσης, τρίτη γὰρ μετὰ πανσέληνον ἐτύγχανεν, ὁ μὲν Καλάσιρις, οἷα δὴ πρεσβυτικός τε καὶ πρὸς τῆς ὁδοιπορίας κεκοπωμένος, ὕπνῳ κατείχετο, ἡ Χαρίκλεια δ' ὑπὸ τῶν συνεχόντων φροντισμάτων διαγρυπνοῦσα, σκηνῆς τινος οὐκ εὐαγοῦς μὲν ταῖς δ' Αἰγυπτίαις ἐπιχωριαζούσης θεωρὸς ἐγίγνετο. Ἡ γὰρ πρεσβῦτις ἀνενοχλήτου καὶ ἀκατόπτου σχολῆς ἐπειλῆφθαι νομίσασα, πρῶτα μὲν βόθρον ὠρύξατο, ἔπειτα πυρκαϊὰν ἐκ θατέρου μέρους ἐξῆψε, καὶ

Quærebat et causam expeditionis Calasiris. Et anus, audivisse se a filio superstite dicens, narrabat, eos, cum militibus regiis cæsis et præfecto cohortium magni regis interfecto, viderent, propter ea, quæ perpetrassent, rem non in parvum, sed in ipsum de summa rerum discrimen illis desituram esse, Oroondate principe, qui est Memphi, maximis copiis instructo, et quamprimum audisset, primo adventu cincturo pagum et internecione eorum, qui locum incolunt, injuriam vindicaturo; statuisse, quod semel se in periculum de summa rerum conjecissent, magnos ausus majoribus, si fieri possit, redimere, et antevertere Oroondatis apparatum : existimantes, se, cum inopinato advenerint, aut illum etiam sublaturos esse, si Memphi deprehenderint; aut si absit, bello quodam, ut aiunt, Æthiopico nunc occupatus, et facilius urbem ad deditionem compulsuros, tanquam propugnatoribus desertam et ipsos extra periculum in præsentia futuros, insuperque Thyamidi suo præfecto egregiam navaturos operam et antistitii sacerdotium, quod injuste a fratre natu minore per vim teneretur, cum illo recuperaturos esse. Sin spe frustrari illos acciderit, prœliantes tamen occubituros esse, neque aliter venturos in Persarum potestatem et illorum cruciatibus et ludibriis expositos fore. Ceterum, hospites, quo nunc ibitis? Ad pagum, dixit Calasiris. Illa vero, Non est tutum vobis, inquit, et intempestive et præterea ignotis, versari inter eos, qui relicti sunt. Sed si nos hospitio exceperis, inquit Calasiris, non desperamus, nos securos fore. Verum temporis ratio non patitur, anus respondit. Siquidem nocturnas quasdam inferias agere constitui. Attamen si ferre potestis, necesse est autem fortasse etiamsi nolitis, alicubi a cadaveribus sejuncti vacuo in loco noctem transigatis : diluculo vero, ego vobis securitatis conciliatrix ero hospitio exceptis.

XIV. Hæc, illa elocuta, Calasiris omnia Charicleæ exponens et eam secum assumens, secessit. Cumque paullulum cadavera prætergressi essent, in quemdam tumulum humilem incidunt. Ibi ille quidem recubuit, capiti pharetra supposita : Chariclea vero sedebat, pera loco sellæ subjecta, oriente tum primum luna et lumine suo illustrante omnia : tertia enim dies post plenilunium fuerat. Et Calasiridem quidem, ut et alioqui senem et itineris labore fessum, arctior somnus complectebatur : Chariclea vero præ curis, quæ illam angebant, pervigilem noctem ducens, scenæ cujusdam impiæ quidem ceterum indigenis usitatæ, spectatrix fiebat. Anus enim, vacationem se, ut a nullo neque interturbari, neque videri posset, nactam esse existimans, primum quidem scrobem fodit, postea rogum ex utraque parte succendit et medium inter utrumque cadaver filii collocans et craterem fictilem ex quodam

μέσον ἀμφοῖν τὸν νεκρὸν τοῦ παιδὸς προθεμένη, κρατῆρά τ' ὀστρακοῦν ἔκ τινος παρακειμένου τρίποδος ἀνελομένη, μέλιτος ἐπέχει τῷ βόθρῳ καὶ αὖθις ἐξ ἑτέρου γάλακτος καὶ οἶνον ἐκ τρίτου ἐπέσπενδεν. Εἶτα πέμμα στεάτινον εἰς ἀνδρὸς μίμημα πεπλασμένον, δάφνῃ καὶ μαράθρῳ καταστέψασα, εἰς τὸν βόθρον ἐνέβαλεν. Ἐφ' ἅπασι δὲ ξίφος ἀνελομένη καὶ πρὸς τὸ ἐνθουσιῶδες σοβηθεῖσα καὶ πολλὰ πρὸς τὴν σεληναίαν βαρβάροις τε καὶ ξενίζουσι τὴν ἀκοὴν ὀνόμασι κατευξαμένη, τὸν βραχίονα ἐντεμοῦσα καὶ δάφνης ἀκρέμονι τοῦ αἵματος ἀποψήσασα, τὴν πυρκαϊὰν ἐπεψέκαζεν· ἄλλα τ' ἄττα τερατευσαμένη, πρὸς τούτοις ἐπὶ τὸν νεκρὸν τοῦ παιδὸς προκύψασα καί τινα πρὸς τὸ οὖς ἐπᾴδουσα, ἐξήγειρέ τε, καὶ ὀρθὸν ἑστάναι τῇ μαγγανείᾳ κατηνάγκαζεν. Ἡ Χαρίκλεια δὴ οὖν οὐδὲ τὰ πρῶτα ἀδεῶς κατοπτεύουσα, τότε δὴ καὶ ὑπέφριττε καὶ πρὸς τῶν γιγνομένων ἀήθων ἐκδειματωθεῖσα, τὸν Καλάσιριν ἀφύπνιζέ τε καὶ θεατὴν γενέσθαι τῶν δρωμένων παρεσκεύαζεν. Αὐτοὶ μὲν οὖν, ἅτ' ἐν σκότῳ διάγοντες οὐχ ἑωρῶντο· κατώπτευον δὲ τὰ ἐν τῷ φωτὶ καὶ πρὸς τῇ πυρκαϊᾷ ῥᾷον, καὶ τῶν λεγομένων οὐ πόρρωθεν ὄντες, ἐπηκροῶντο, τῆς γραὸς ἤδη καὶ γεγωνότερον ἐκπυνθανομένης παρὰ τοῦ νεκροῦ. Καὶ ἦν ἡ πεῦσις, εἴπερ ὁ ἀδελφὸς μὲν ἐκείνου, παῖς δ' αὐτῆς ὁ λειπόμενος, ἐπανήξει περισωθείς. Ὁ δ' ἀπεκρίνατο μὲν οὐδὲν, ἐπινεύσας δὲ μόνον καὶ τῇ μητρὶ τὰ κατὰ γνώμην ἐλπίζειν ἀμφιβόλως ἐνδοὺς, κατηνέχθη τ' ἀθρόον καὶ ἔκειτο ἐπὶ πρόσωπον. Ἡ δ' ἐπέστρεφέ τε τὸ σῶμα πρὸς τὸ ὕπτιον, καὶ οὐκ ἀνίει τὴν πεῦσιν, ἀλλὰ βιαιοτέροις ὡς ἐῴκει τοῖς κατανάγκης πολλὰ τοῖς ὠσὶν αὖθις ἐπᾴδουσα καὶ μεθαλλομένη ξιφήρης, ἄρτι μὲν πρὸς τὴν πυρκαϊὰν, ἄρτι δὲ πρὸς τὸν βόθρον, ἐξήγειρέ τ' αὖθις καὶ ὀρθωθέντος, περὶ τῶν αὐτῶν ἐξεπυνθάνετο, μὴ νεύμασι μόνοις ἀλλὰ καὶ φωνῇ τὴν μαντείαν ἀρισήμως δηλοῦν ἐπαναγκάζουσα. Καὶ τῆς πρεσβύτιδος ἐν τούτοις οὔσης, ἡ Χαρίκλεια πολλὰ τὸν Καλάσιριν καθικέτευε, τοῖς γιγνομένοις πλησιάσαντας πυνθάνεσθαί τι καὶ αὐτοὺς περὶ τοῦ Θεαγένους. Ὁ δὲ παρῃτεῖτο φάσκων καὶ τὴν θέαν οὐκ εὐαγῆ μὲν κατ' ἀνάγκην δ' οὖν ὅμως γιγνομένην ἀνέχεσθαι· εἶναι γὰρ οὐ προφητικὸν, οὔτ' ἐπιχαίρειν, οὔτε παρεῖναι ταῖς τοιαῖσδε πράξεσιν. Ἀλλὰ τὸ μαντικὸν τούτοις μὲν ἐκ θυσιῶν ἐννόμων καὶ εὐχῶν καθαρῶν παραγίγνεσθαι, τοῖς δὲ βεβήλοις καὶ περὶ γῆν τῷ ὄντι καὶ σώματα νεκρῶν εἱλουμένοις οὕτως, ὡς τὴν Αἰγυπτίαν ὁρᾷν ἡ τοῦ καιροῦ περίπτωσις ἐνδέδωκε.

ΙΕ'. Καὶ ἔτι λέγοντος, ὁ νεκρὸς οἷον ἐκ μυχοῦ τινος, ἢ σπηλαίου φαραγγώδους βαρύ τι καὶ δυσηχὲς ὑποτρύζων· Ἐγὼ μὲν, ἔφη, σοῦ τὰ πρῶτα ἐφειδόμην, ὦ μῆτερ, καὶ παρανομοῦσαν εἰς τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν, καὶ τοὺς ἐκ μοιρῶν θεσμοὺς ἐκβιαζομένην καὶ τὰ ἀκίνητα μαγγανείαις κινοῦσαν ἠνειχόμην· σώζεται γὰρ ἡ περὶ τοὺς φύντας αἰδὼς, ἐφ' ὅσον οἷόν τε καὶ ἐν τοῖς ἀποιχομένοις· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ταύτην ἀναιρεῖς τὸ κατὰ

tripode, qui juxta aderat, promens, mel in fossam infundebat, rursus autem ex altero lac, ex tertio porro vinum tanquam libationem faciebat: denique pistam quamdam farinæ massam, ad viri similitudinem effictam, lauro et marathro coronatam, in fossam injecit. Deinde gladio sublato, tanquam furore quodam percita, multa ad lunam peregrinis auditu nominibus precata, brachium incidit et lauri surculo sanguine absterso, rogum conspergebat: aliaque multa portenti similia præter hæc faciens, tandem ad cadaver filii inclinata et quædam illi ad aurem accinens, excitavit et stare præstigiarum vi coegit. Chariclea vero, quæ neque antea sine metu et formidine spectabat, tum quidem et cohorruit et inusitato spectaculo prorsus consternata, Calasiridem de somno excitavit, et ut spectator esset eorum quæ fiebant effecit. Ipsi igitur ut in tenebris non conspiciebantur, videbant vero ea, quæ agebantur ad lucem et ad rogum facilius, atque ea quæ dicebantur quod non procul aberant exaudiebant, anu jam clarius etiam cadaver percunctante. Erat autem interrogatio hæc: An frater quidem illius, filius vero suus superstes, esset salvus rediturus? Illud autem nihil respondit, sed annuens tantum et matri spem quamdam successus ex animi sententia ambigue præbens, collapsum est subito et jacebat pronum. Illa vero convertit corpus, ut supinum jaceret et non intermittebat quæstionem, sed vehementius instans, ut videtur, multa ad aures rursus accinens, et transiliens armata gladio, nunc ad rogum, nunc ad fossam, excitavit rursus, et erectum de iisdem rebus interrogabat, non nutibus tantum, sed voce etiam, vaticinium manifeste et perspicue indicare cogens. Interea vero multis modis Calasiridem orabat Chariclea, ut propius accedentes ad ea, quæ fiebant et ipsi inquirerent aliquid ab anu de Theagene. Ille autem recusabat, dicens et spectaculum quidem impium esse sed tamen necessario a se tolerari. Non enim decere antistites, aut delectari, aut adesse ejusmodi actionibus; sed his vaticinia ex sacrificiis legitimis et precationibus fieri, sed profanis et revera circa terram et corpora mortuorum errantibus, ita quemadmodum nunc Ægyptiam petentem ut videremus, casus hujus temporis attulit.

XV. Hæc, illo adhuc dicente, cadaver tanquam ex angulo quodam, aut antro confragoso, grave quiddam et asperum prorumpens: Ego quidem, inquit, initio tibi parcebam, mater, et delinquentem te graviter in naturam humanam et Parcarum leges violantem, atque ea, quæ manere debent immota, præstigiis atque incantationibus moventem, patiebar. Servatur enim et apud mortuos erga parentes, quoad fieri potest, reverentia. Ceterum postquam

σαυτὴν καὶ ἐλαύνεις οὐκ ἀθεμίτοις μόνον τὴν ἀρχὴν ἐπιχειρήσασα ἀλλ' ἤδη καὶ εἰς ἄπειρον τὸ ἀθέμιτον ἐπεξάγουσα, οὐκ ὀρθοῦσθαι μόνον καὶ νεύειν, ἀλλὰ καὶ φθέγγεσθαι σῶμα νεκρὸν ἐκβιαζομένη, κηδείας μὲν τῆς ἐμῆς ἀμελοῦσα καὶ ταῖς λοιπαῖς ἐπιμίγνυσθαι ψυχαῖς ἐμποδίζουσα, χρείας δὲ μόνης γενομένης τῆς σῆς, ἄκουε ταῦθ' ἃ πάλαι σοι μηνύειν ἐφυλαττόμην· οὔθ' ὁ παῖς σοι περισωθεὶς ἐπανήξει, οὔτ' αὐτὴ τὸν ἀπὸ ξίφους ἐκφεύξῃ θάνατον· ἀλλ' ἀεὶ δὴ τὸν σαυτῆς βίον ἐν οὕτως ἀθέσμοις πράξεσι καταναλώσασα, τὴν ἀποκεκληρωμένην πᾶσι τοῖς τοιούτοις, βιαίαν οὐκ εἰς μακρὰν ὑποστήσῃ τελευτήν· ἥτις πρὸς τοῖς ἄλλοις, οὐδ' ἐπὶ σαυτῆς, τὰ οὕτως ἀπόρρητα καὶ σιγῇ καὶ σκότῳ φαλαττόμενα μυστήρια δρᾶν ὑπέμεινας, ἀλλ' ἤδη καὶ ἐπὶ μάρτυσι τοιούτοις τὰς τῶν κειμένων ἐξορχῇ τύχας· ἑνὶ μὲν προφήτῃ (καὶ τοῦτο μὲν ἔλαττον, σοφὸς γὰρ τὰ τοιαῦτα σιγῇ πρὸς τὸ ἀνεκλάλητον ἐπισφραγίσασθαι καὶ ἄλλως θεοῖς φίλος· τοὺς γοῦν παῖδας εἰς τὸν δι' αἵματος ἀγῶνα καὶ ξιφήρεις καθισταμένους καὶ μονομαχήσειν μέλλοντας, ἀποκωλύσει τε καὶ παύσει φανείς, εἴπερ ἐπισπεύσειεν), ἀλλ' ὃ δὴ βαρύτερον, ὅτι καὶ κόρη τις τῶν ἐπ' ἐμοὶ γίγνεται θεωρὸς καὶ πάντων ἐπακροᾶται, γύναιον ὑπ' ἔρωτος σεσοβημένον, καὶ πᾶσαν, ὡς εἰπεῖν ἐπὶ γῆν ἐρωμένου τινὸς ἕνεκεν ἀλώμενον· ᾧ μετὰ μυρίους μὲν μόχθους, μυρίους δὲ κινδύνους, γῆς ἐπ' ἐσχάτοις ὅροις, τύχῃ σὺν λαμπρᾷ καὶ βασιλικῇ συμβιώσεται. Τούτων εἰρημένων, ὁ μὲν ἔκειτο καταρραγείς, ἡ δὲ γραῦς συνεῖσα τοὺς ξένους εἶναι τοὺς κατασκόπους, ὡς εἶχε σχήματος, ξιφήρης τε καὶ ἐμμανὴς ἐπ' αὐτοὺς ἵεται καὶ κατὰ πᾶν μέρος τῶν κειμένων ἐφέρετο, τοῖς νεκροῖς ἐγκεκρύφθαι αὐτοὺς ὑποπτεύουσα, γνώμην τε ποιουμένη, διαχρήσασθαι εἰ ἀνεύροι, ὡς ἐπιβούλους τε καὶ [πρὸς] ἐναντίους τοῖς αὐτῆς μαγγανεύμασι κατασκόπους γεγενημένους, ἕως ἀπερίσκεπτον ὑπὸ θυμοῦ τὴν κατὰ τοὺς νεκροὺς ἔρευναν ποιουμένη, ἔλαθεν ὠρθωμένῳ κλάσματι δόρατος, κατὰ τοῦ βουβῶνος περιπαρεῖσα. Καὶ ἡ μὲν ἔκειτο τὴν ἐκ τοῦ παιδὸς μαντείαν οὕτω παρὰ πόδας ἐν δίκῃ πληρώσασα.

ΛΟΓΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

Α'. Ὁ δὲ Καλάσιρις καὶ ἡ Χαρίκλεια παρὰ τοσοῦτον ἐλθόντες κινδύνου, καὶ ἅμα μὲν τῶν παρόντων φόβων ἑαυτοὺς ἐκτὸς ποιούμενοι, ἅμα δὲ τῶν μαντευθέντων ἕνεκεν ἐπισπεύδοντες, τῆς ἐπὶ τὴν Μέμφιν ὁδοῦ σπουδαιότερον εἴχοντο. Καὶ δὴ καὶ ἐπλησίαζον τῇ πόλει, τῶν ἐκ τῆς νεκυίας μαντευμάτων ἤδη κατ' αὐτὴν τελουμένων. Ὡς γὰρ ὁ Θύαμις τὸ ἀπὸ τῆς Βήσσης λῃστρικὸν ἐπάγων ἐφίστατο, οἱ μὲν κατὰ τὴν Μέμφιν ὀλίγον ὅσον ἔφθησαν τὰς πύλας ἐπικλεισάμενοι, στρατιώτου τινὸς τῶν ὑπὸ Μιτράνῃ διαδράντων τὴν κατὰ Βῆσσαν μάχην, προϊδόντος τε τὴν ἔφοδον καὶ τοῖς ἐν

et hanc tollis et pergis non contenta nefanda et scelerata actione quam initio es aggressa, in immensum nefandum hoc facinus producere, et non erigi tantum et nutus dare sed etiam loqui corpus mortuum cogis, sepulturam meam negligens et venire in cœtum reliquarum animarum prohibens, privatæ necessitatis causa; audi jam ea, quæ jampridem tibi indicare verebar. Neque filius tuus incolumis redibit: neque ipsa mortem, gladio tibi paratam, effugies; sed quæ tuam vitam semper in tam nefandis actionibus consumseris, violentam mortem, destinatam talibus omnibus, non ita multo post obibis: quæ non sola seorsim, sed in conspectu etiam aliorum, hæc tam arcana et silentio occultanda mysteria agere sis ausa, ac testibus his mortuorum enuntias et prodis fortunas: ex quibus alter est antistes. Et hoc quidem esset levius: scit enim, quæ est ejus sapientia, talia ne evulgentur, silentio apud se obsignata occultare: et alioqui diis est carus, ac filios suos, in cruentum certamen armatos descendentes et monomachia dimicaturos, interventu suo prohibebit et rem componet, si quidem acceleraverit. Sed illud est multo gravius, quod et virgo quædam, horum, quæ hic circa me aguntur, est spectatrix et exaudit omnia: muliercula, inquam, amore concita, et omnem, ut ita dicam, terram, amasii cujusdam causa pererrans: cum quo post infinitos labores et sexcenta pericula, in extremis terræ terminis, tandem in præclara fortuna et regia vitam transiget. His dictis, illud quidem jacebat corruens. Anus vero intelligens, hospites esse eos, qui spectabant, quo fuerat habitu gladio armata et furibunda ad ipsos contendit et per omnes partes jacentium ferebatur, inter cadavera ipsos latitare suspicans; in animo autem habens interimere, si invenisset, tanquam insidiatores et eos qui speculatores illius præstigiis adversi fuissent: donec, dum incautius præ ira inter cadavera illos inquirere pergit, fragmento hastæ erecto per inguen trajecta est imprudens. Hæc igitur ita jacebat, vaticinium redditum a filio extemplo juste implens.

LIBER SEPTIMUS.

I. Calasiris autem et Chariclea, cum proxime tantum discrimen essent, tum segregantes sese a præsentibus terroribus, tum etiam propter ea, quæ vaticinio prædicta fuerant, accelerantes, iter Memphim festinato continuabant. Et quidem accedebant ad urbem, cum jam ea fierent, quæ mortuus, quem evocaverat mater, prædixerat. Hi enim, qui erant Memphi, paullo ante, quam advenisset prædonum manum Bessa ducens Thyamis, portas clauserant, milite quodam, qui sub Mitrane meruerat et ex prœlio ad Bessam effugerat, adventum illius prævidente et iis qui erant in urbe prænuntiante. Thya-

τῷ ἄστει προμηνύσαντος. Ὁ δὲ Θύαμις περί τι μέρος τοῦ τείχους τὰ ὅπλα καταθέσθαι κελεύσας, διανέπαυέ θ' ἅμα ἐκ συντόνου τῆς ὁδοιπορίας τὸν στρατὸν καὶ ὡς πολιορκήσων δῆθεν ἐποιεῖτο γνώμην. Οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν, πρότερον μὲν ὡς πλῆθος τὸ ἐπιὸν καταδείσαντες, ἀπὸ δὲ τῆς ἐκ τῶν τειχῶν κατασκοπῆς ὀλίγους εἶναι τοὺς ἐπελθόντας καταγνόντες, ὥρμησαν μὲν καὶ αὐτίκα τοὺς ἐγκαταλελειμμένους ὀλίγους εἰς φρουρὰν τῆς πόλεως τοξότας τε καὶ ἱππέας ἀναλαβόντες καὶ τὸν ἀστυκὸν δῆμον τοῖς προστυχοῦσιν ἐξοπλίσαντες, ἐξελθεῖν τε καὶ συμπεσεῖν εἰς μάχην τοῖς πολεμίοις· πρεσβυτικοῦ δέ τινος καὶ τῶν ἐπὶ δόξης διακωλύσαντος καὶ ἐκδιδάξαντος, διότι καὶ εἰ τὸν σατράπην Ὀροονδάτην ἀπεῖναι συμβαίνει, τανῦν ἐπὶ τὸν Αἰθιοπικὸν ἐκστρατεύσαντα πόλεμον, ἀλλ' Ἀρσάκῃ γοῦν τῇ ἐκείνου γαμετῇ δίκαιον πρότερον ἀνακοινοῦσθαι τὴν πρᾶξιν, ὡς ἂν μετὰ γνώμης τῆς ἐκείνης τὸ εὑρισκόμενον κατὰ τὴν πόλιν στρατιωτικὸν, ῥᾷόν τε συλλαμβάνοι καὶ προθυμότερον.

Β'. Ἐδόκει καλῶς εἰρῆσθαι καὶ ἐπὶ τὰ βασίλεια πάντες ὥρμησαν, ταῦτ' ἐχόντων εἰς κατοίκησιν τῶν σατραπῶν, βασιλέως μὴ παρόντος. Ἡ δ' Ἀρσάκη τὰ μὲν ἄλλα καλή τ' ἦν [καὶ μεγάλη] καὶ συνεῖναι δραστήριος, τό τε φρόνημα ἐξ εὐγενείας ὑπέρογκος καὶ οἷον εἰκὸς τὴν ἀδελφὴν βασιλέως τοῦ μεγάλου γεγονυῖαν, ἄλλως δὲ τὸν βίον ἐπίμωμος, καὶ ἡδονῆς παρανόμου καὶ ἀκρατοῦς ἐλάττων. Πρὸς γοῦν ἄλλοις καὶ τῷ Θυάμιδι παραιτία τῆς ἐκ Μέμφεως ποτὲ φυγῆς ἐγεγόνει. Ἄρτι γὰρ τοῦ μὲν Καλασίριδος διὰ τὰ ἐκ θεῶν αὐτῷ περὶ τῶν παίδων προθεσπισθέντα, τῆς Μέμφεως αὐτὸν λάθρα πάντων ἐξοικίσαντος καὶ ἀφανοῦς ὄντος [ἢ] καὶ ἀπολωλέναι δοκοῦντος, τοῦ δὲ Θυάμιδος ὡς ἂν πρεσβυτέρου παιδὸς ἐπὶ τὴν προφητείαν κληθέντος καὶ τὰς εἰσιτηρίους θυσίας πανδημεὶ τελοῦντος, ἐντυχοῦσα κατὰ τὸν νεὼν τῆς Ἴσιδος ἡ Ἀρσάκη νεανίσκῳ χαρίεντι καὶ ἀκμάζοντι καὶ πρὸς τῆς ἐν χερσὶ πανηγύρεως πλέον ὡραϊσμένῳ, ὀφθαλμούς τ' ἐπέβαλεν οὐ σώφρονας καὶ νεύματα τῶν αἰσχροτέρων αἰνίγματα. Καὶ ταῦθ' ὁ μὲν Θύαμις οὐδὲ κατὰ μικρὸν προσίετο, φύσει τε καὶ ἐκ παιδείας εὖ πεφυκὼς τὰ εἰς σωφροσύνην· καὶ τὰ πρὸς ἐκείνης δρώμενα πόρρω τ' ἦν, ὡς ἐδρᾶτο, ὑποπτεύειν καὶ τυχὸν ἄλλως πῶς γίγνεσθαι ὑπετίθετο τῶν ἱερῶν ὅλος γινόμενος. Ὅ γε μὴν ἀδελφὸς αὐτοῦ Πετόσιρις καὶ πάλαι ζηλοτυπίαν ἐπ' αὐτῷ νοσῶν τῆς ἱερωσύνης, τάς τε προσβολὰς τῆς Ἀρσάκης παρατηρήσας, ἀφορμὴν εἰς ἐπιβουλὴν ἀδελφοῦ τὴν ἐκείνης οὐκ ἔννομον πεῖραν ἐποιήσατο. Καὶ τῷ Ὀροονδάτῃ λάθρα προσιὼν κατεμήνυεν, οὐ τὴν ἐκείνης ὄρεξιν μόνον ἀλλ' ἤδη καὶ ὡς ὁ Θύαμις συγκατατίθοιτο προσεπιψευδόμενος. Ὁ δὲ ῥᾳδίως ὑποπεισθεὶς ἐξ ὧν τὴν Ἀρσάκην προϋπώπτευε, τῇ μὲν κατ' οὐδὲν ἠνώχλει, σαφῆ τ' ἔλεγχον οὐκ ἔχων καὶ ἅμα φόβῳ τε καὶ αἰδοῖ τῇ περὶ τὸ βασίλειον γένος, εἴ τι καὶ ὑπώπτευεν, ἀνέχεσθαι βιαζόμενος. Τῷ μέντοι γε Θυάμιδι θάνατον

mis igitur, circa quamdam muri partem arma deponere imperans, simul quiete post continuum laborem itineris reficiebat exercitum et obsidionem urbis inchoare statuebat. Oppidani autem, qui prius metu magnarum copiarum adventus consternati fuerant, cum paucos esse ex muris despicientes cognovissent, extemplo collectis sagittariis et equitibus, qui pauci ad præsidium urbis relicti fuerant et reliqua multitudine civium armis, quæ cuique casus obtulerat, instructa, exire ex urbe et cum hostibus prœlium committere properabant : grandiore quodam et claro viro contradicente, et docente, etiamsi satrapam Oroondatem abesse contigisset, ab Æthiopicum bellum profectum, attamen ad Arsacen illius conjugem rem prius deferri convenire, quod illius consensu milites, qui in urbe reperirentur, facilius essent et promtius ad opem ferendam civitati concursuri.

II. Cumque recte dixisse videretur, contenderunt omnes ad domicilia regia, in quibus absente rege satrapæ habitant. Arsace autem erat alioqui formosa [et procera], et singulari industria in rebus administrandis prædita, atque animo elato propter ortus sui nobilitatem, quali fuisse eam quæ soror magni regis nata esset consentaneum est : ceterum propter voluptatem illicitam ac dissolutam in vita, culpa et reprehensione non carebat. Inter cetera quoque et Thyamidi aliqua ex parte causa aliquando exstiterat exsilii, quo Memphi cedere coactus est. Cum enim, simulatque Calasiris propter ea quæ illi divinitus de filiis responsa fuerant, Memphi clam emigrasset, ac nusquam compareret, atque periisse putaretur, illico Thyamis, tanquam filius natu major, esset ad dignitatem antistitii vocatus et sacrificia in ingressu celebraret publice, cum incidisset in templo Isidis Arsace in adolescentem gratiosum et ætate florentem atque etiam in illa panegyri magis exornatum, oculis illum petiit intemperantibus et nutibus turpiorum rerum involucris. Quæ quidem Thyamis ne paullulum quidem ad animum admittebat, cum natura ad temperantiam idoneus, tum præclare institutus. Alioqui etiam quæ ab illa agebantur minime, cur ista ageret suspicabatur : et fortassis aliter quodammodo fieri existimabat, cum totus esset sacris rebus intentus. Ceterum frater Petosiris, qui et jampridem illi antistitii dignitatem inviderat et illecebras Arsaces observasset, occasionem ad insidias fratri faciendas, illius illegitimam sollicitationem arripuit. Et Oroondatem clam accedens, indicavit non illius tantum cupiditatem, sed insuper, quod Thyamis jam cum illa pacisceretur : falso id adjiciens. Ille autem facile sibi persuaderi passus est, propter suspicionem, quam jam antea de Arsace conceperat : verumtamen molestus illi non fuit, tum quod manifestum argumentum, quo illam convincere posset, non haberet, tum quod reverentia generis regii, etiamsi quid suspicabatur, tolerare hæc cogeretur. Cete

ἐκ προρρήσεως συνεχῶς διαπειλῶν, οὐ πρότερον ἀνῆκεν, ἄχρις οὗ τὸν μὲν ἐφυγάδευσε, τὸν Πετόσιριν δ' εἰς τὴν προφητείαν ἐγκατέστησεν.

Γ'. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν χρόνοις ἐγεγόνει προτέροις. Τότε δ' οὖν ἡ Ἀρσάκη τοῦ πλήθους ἐπὶ τὴν οἴκησιν αὐτῆς συρρυέντος καὶ τὴν ἔφοδον τῶν ἐναντίων δηλοῦντος, ἤδη καὶ αὐτὴ προῃσθημένη καὶ τοῖς οὖσι τῶν στρατιωτῶν ἐπιτρέψαι συνεξελθεῖν αὐτοῖς αἰτοῦντος, οὐκ ἂν ἔφη ταῦτα προχείρως οὕτως ἐπιτρέψαι οὔπω μὲν τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων ὅσον, οὔπω δ' οἵτινές εἰσιν καὶ πόθεν εἰδυῖα καὶ πρός γε, οὐδὲ τὴν πρόφασιν, δι' ἣν ἐπεληλύθασι, γιγώσκουσα. Χρῆναι οὖν, ἄχρι τῶν τειχῶν διαβῆναι πρότερον καὶ ἅπαντ' ἐκεῖθεν κατοπτεύσαντας καὶ ἄλλους συλλαβόντας, οὕτω τοῖς δυνατοῖς καὶ λυσιτελοῦσιν ἐπιχειρεῖν. Ἐδόκει καλῶς εἰρῆσθαι καὶ ὥρμησαν ὡς εἶχον ἐπὶ τὸ τεῖχος. Ἔνθα σκηνὴν ἁλουργοῖς καὶ χρυσοϋφέσι παραπετάσμασιν ἐκ προστάγματος ἡ Ἀρσάκη πηξαμένη, πολυτελῶς θ' αὑτὴν καλλωπίσασα καὶ ἐφ' ὑψηλῆς καθέδρας προκαθίσασα, τούς τε σωματοφύλακας ἐν ὅπλοις ὑποχρύσοις περιστήσασα, κηρύκειόν τ' εἰς εἰρηνικῶν διαλέξεων σύμβολον ἀναδείξασα, τοὺς πρώτους καὶ ἐπιδόξους τῶν ἐναντίων, πλησίον ἥκειν τοῦ τείχους προὔτρεπεν. Ὡς δ' ὁ Θύαμις καὶ ὁ Θεαγένης αἱρεθέντες ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀφίκοντο καὶ ἔστησαν ὑπὸ τῷ τείχει τὰ μὲν ἄλλα ὡπλισμένοι γυμνοὶ δὲ τοῦ κράνους, ὁ κήρυξ τάδ' ἔλεγεν· Ἀρσάκη λέγει πρὸς ὑμᾶς, Ὀροονδάτου μὲν τοῦ πρώτου σατράπου γυνή, μεγάλου δὲ βασιλέως ἀδελφή· τί βουλόμενοι καὶ τίνες ὄντες, καὶ τίνα αἰτίαν ἐπάγοντες, τὴν ἔφοδον ἐτολμήσατε; οἱ δὲ τὸ μὲν πλῆθος εἶναι Βησσαέων ἀπεκρίναντο, αὐτὸν δ' ὁ Θύαμις ὅστις εἴη καὶ ὅτι παρανομηθεὶς ὑπό τ' τἀδελφοῦ Πετοσίριδος καὶ Ὀροονδάτου, τῆς τε προφητείας ἐξ ἐπιβουλῆς ἀφαιρεθεὶς, ἐπὶ ταύτην ὑπὸ Βησσαέων κατάγοιτο. Καὶ εἰ μὲν ἀπολαμβάνοι τὴν ἱερωσύνην, εἰρήνην τ' εἶναι καὶ Βησσαέας εἰς τὴν οἰκίαν ἐπανήξειν οὐδενὶ κατ' οὐδὲν λυμηναμένους· εἰ δὲ μή, πολέμῳ κριτῇ καὶ τοῖς ὅπλοις ἐπιτρέψειν. Χρῆναι δὲ καὶ Ἀρσάκην εἴπερ τι διανοεῖται τῶν προσηκόντων, εἰς καιρὸν τῆς εἰς αὐτὴν ἐπιβουλῆς ἐκ Πετοσίριδος τὴν ἄμυναν εἰσπράττεσθαι καὶ τῶν ἀθεμίτων διαβολῶν, ἃς ψευδῶς πρὸς Ὀροονδάτην ποιησάμενος, ἐκείνῃ μὲν πρὸς τὸν ἄνδρα παρανόμου καὶ αἰσχρᾶς ἐπιθυμίας ὑποψίαν, αὐτῷ δὲ τὴν ἐκ τῆς πατρίδος φυγὴν ἐπιβεβληκὼς τυγχάνοι. Πρὸς ταῦτα διεταράχθη μὲν καὶ σύμπαν τὸ Μεμφιτῶν πλῆθος τόν τε Θύαμιν ἀναγνωρίζοντες καὶ τῆς ἀπροσδοκήτου φυγῆς αὐτῷ τὴν αἰτίαν ἐν ἀρχῇ μὲν καὶ ἡνίκ' ἐγίγνετο ἀγνοήσαντες, ἐκ δὲ τῶν λεχθέντων δι' ὑποψίας τ' ἄγοντες καὶ ἀλήθειαν εἶναι πιστεύοντες.

Δ'. Ἡ δ' Ἀρσάκη πλέον ἢ σύμπαντες συνεχύθη καὶ τὴν διάνοιαν κλύδωνι φροντισμάτων περιεστοίχιστο, θυμοῦ μὲν ἐπὶ τὸν Πετόσιριν πεπληρωμένη καὶ πρὸς τὰ πάλαι συμβάντα τὴν διάνοιαν ἀναπεμπάζουσα, ὅπως ἂν τιμωρήσαιτο, συνέταττε, τὸν δὲ Θύαμιν δρῶσα

rum Thyamidi palam minari mortem non prius destitit, quam illum in exsilium pepulit et fratrem ejus Petosiridem in antistitii dignitate collocavit.

III. Sed hæc quidem temporibus, quæ præcesserant, acciderunt. Tum autem Arsace, cum multitudo ad illius domicilia confluxisset, adventumque hostium, quod et illa præsenserat, nuntiaret et ut imperaret convenire milites qui essent peteret, non ita se facile id permissuram dixit, cum nondum, quantæ sint hostium copiæ, et qui sint hostes et unde, sciret, ad hæc, ne causam quidem propter quam venerint cognovisset. Oportere igitur usque ad muros prius transcendere et illinc omnibus rebus conspectis, aliisque insuper collectis, ad ea, quæ fieri posse, et conducere viderentur aggredi. Recte dixisse visa est: contenderuntque inde recta ad murum. Ibi cum tabernaculum, purpureis auroque intextis intentum velis, Arsaces jussu collocatum esset, ipsaque sumptuose exornata venisset, pro tribunali editiori considens, collocatis circa se satellitibus in armis auro fulgentibus, et caduceo prolato tanquam colloquii pacificatorii symbolo, primos et præcipuos ex hostibus propius ad murum venire jussit. Postquam autem Thyamis et Theagenes electi a multitudine venerunt, et sub muro constiterunt, reliquo corpore armati, ceterum aperto capite, præco hæc dicebat: Arsace, Oroondatis primi satrapæ uxor, soror autem magni regis, quærit ex vobis, qui sitis et quo animo et qua de causa huc venire ausi. Illi autem multitudinem quidem Bessaensium esse responderunt, de se vero Thyamis quis esset exposuit et quod injuria affectus a fratre Petosiride et Oroondate et antistitio per insidias privatus, in pristinam dignitatem a Bessaensibus reduceretur. Quod si sacerdotium recuperaverit, pacem esse et Bessaenses domum reversuros, nullo omnino damno illato: sin minus, bello se judici et armis rem committere statuisse. Merito autem debere et Arsacen, si quid cogitet eorum quæ fieri oporteat, opportune de Petosiride pœnas sumere insidiarum sibi factarum et criminum nefariorum, quorum cum falso illam apud Oroondatem insimulasset et ipsi apud virum illicitæ turpisque cupiditatis suspicionem et sibi exsilium e patria, comparasset. Ad hæc perturbata est tota Memphitarum multitudo, cum et Thyamim cognoscerent et inopinati illius exsilii causam, quam initio tum cum pelleretur ignorabant, ex his quæ dicta fuerant suspicarentur et veram esse crederent.

IV. Arsace autem omnium maxime perturbatione plena erat et tanquam procella cogitationum undiquaque premebatur. Nam ira contra Petosiridem inflammata et ad eorum quæ jampridem acciderant cogitationem animum revocans, quo pacto illum ulcisci posset deliberabat:

καὶ αὖθις τὸν Θεαγένην, διεσπᾶτο τὴν διάνοιαν καὶ ἐμερίζετο εἰς τὴν πρὸς ἑκάτερον ἐπιθυμίαν, ἔρωτα ἐπ' ἀμφοτέροις, τὸν μὲν ἀνανεουμένη, τὸν δὲ δριμύτερον ἄρτι τῇ ψυχῇ καταβαλλομένη, ὥστ' οὐδὲ τοὺς περιεστηκότας ἔλαθεν ἀδημονοῦσα. Πλὴν ἀλλὰ μικρὸν δὴ διαλιποῦσα, καὶ ὥσπερ οἱ ἐξ ἐπιλήψεως αὑτὴν ἀναλαβοῦσα, Πολέμου μέν, ὦ βέλτιστοι, ἔφη, μανίαν ἐνοσήσατε· πάντες μὲν Βησσαεῖς, οὐχ ἥκιστα δ' ὑμεῖς, ἀκμαῖοι καὶ χαρίεντες οὕτω νεανίαι καὶ εὖ γεγονότες· ὡς γιγνώσκω καὶ εἰκάζειν πάρεστιν, εἰς πρόυπτον κίνδυνον, ὑπὲρ λῃστῶν καὶ ταῦτα, αὑτοὺς καθέντες, οὐδὲ πρὸς τὴν πρώτην προσβολήν, εἰ μάχης δεήσειεν, ἀρκέσοντες. Μὴ γὰρ οὕτω τὰ τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀσθενήσειεν, ὡς εἰ καὶ τὸν σατράπην ἀπεῖναι συμβαίνει, μὴ διὰ τῶν λειψάνων γοῦν τῆς ἐνταῦθα στρατιᾶς, ἅπαντας ὑμᾶς σαγηνευθῆναι· ἀλλ' οὐδὲν οἶμαι δεῖ τρίβεσθαι τοὺς πολλοὺς καὶ τῆς κατὰ τὴν ἔφοδον προφάσεως ἰδίας τινῶν οὔσης ἀλλ' οὐ δημοσίας οὐδὲ κοινῆς, μὴ οὐχὶ καὶ ἰδίᾳ τὴν ἀμφισβήτησιν κρίνεσθαι καὶ πέρας τὸ ἐκ θεῶν τε καὶ δίκης αὐτῆς ὁρισθησόμενον ἐκδέχεσθαι. Δοκεῖ δή μοι, ἔφη, καὶ προστάττω τοὺς μὲν ἄλλους Μεμφιτῶν τε καὶ Βησσαέων ἡσύχους εἶναι, μηδ' ἀπροφάσιστον ἀλλήλοις ἐπιφέρειν πόλεμον, τοὺς δὲ τῆς προφητείας ἀμφισβητοῦντας, πρὸς ἀλλήλους μονομαχήσαντας, ἔπαθλον τῷ νικῶντι προθέσθαι τὴν ἱερωσύνην.

Ε'. Ταῦτα τῆς Ἀρσάκης εἰπούσης, οἱ μὲν κατὰ τὴν πόλιν ἅπαντες ἀνεβόησαν καὶ τὰ εἰρημένα ἐπῄνουν· ἅμα μὲν εἰς ὑποψίαν μοχθηρᾶς προαιρέσεως κατὰ τοῦ Πετοσίριδος κεκινημένοι, ἅμα δὲ καὶ τὸν ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ ὅσον οὔπω προσδοκώμενον κίνδυνον, αὐτός τις ἕκαστος εἰς τὸν δι' ἑτέρων ἀγῶνα διώσασθαι δοκιμάζων. Οἱ πολλοὶ δὲ Βησσαέων ἐῴκεσαν οὐκ ἀρεσκομένοις, οὐδ' ἐκδοῦναι προκινδυνεύειν σφῶν τὸν ἔξαρχον βουλομένοις, ἄχρις ὁ Θύαμις ἔπεισε συγκαταθέσθαι, τό τ' ἀσθενὲς καὶ τὴν εἰς πολέμους ἀπειρίαν τοῦ Πετοσίριδος καταμηνύων καὶ ὡς ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος ἔσται αὐτῷ τὰ τῆς μάχης ἐπιθαρρύνων. Ἅπερ, ὡς ἔοικε, καὶ ἡ Ἀρσάκη λαβοῦσα ἐνθύμιον τὴν μονομαχίαν προὔθηκεν, ἀνύποπτον αὐτῇ κατορθωθήσεσθαι τὸν σκοπὸν συνορῶσα καὶ ὡς ὁ Πετόσιρις ἀραρότως αὐτῇ δίκην ὑφέξει πρὸς πολλῷ γενναιότερον τὸν Θύαμιν διαγωνιζόμενος. Ἦν οὖν καὶ λόγου θᾶττον ὁρᾶν τὰ τῆς προστάξεως περαινόμενα, τοῦ Θυάμιδος προθυμίᾳ πάσῃ τὴν πρόκλησιν ἐπισπεύδοντος καὶ τὰ λειπόμενα τῶν ὅπλων ἐν κόσμῳ τῶν γιγνομένων γεγηθότως ἀναλαμβάνοντος· πολλὰ καὶ τοῦ Θεαγένους ἐπιθαρσύνοντος καὶ τό τε κράνος τῇ κεφαλῇ περιτιθέντος, εὔλοφόν τε καὶ ὑποχρύσῳ μαρμαρυγῇ πυρσευόμενον καὶ τἄλλα τῶν ὅπλων πρὸς τἀσφαλὲς διαδέοντος· τοῦ δὲ Πετοσίριδος καὶ ὑπ' ἀνάγκης πυλῶν τ' ἐκτὸς ἐκ προστάγματος τῆς Ἀρσάκης ὠθουμένου, πολλά τε καὶ εἰς παραίτησιν βοῶντος καὶ πρὸς βίαν ἐξοπλιζομένου. Θεασάμενος δ' αὐτὸν ὁ Θύαμις, Ὦ 'γαθέ, ἔφη, Θεάγενες, οὐχ ὁρᾷς ὅπως τῷ δέει πάλ-

Thyamidem vero adspiciens et rursus Theagenem, distrahebatur animo et alternis in cupiditatem erga utrumque rapiebatur: erga alterum quidem, veterem amorem renovans; erga alterum autem, acrioris adhuc et vehementioris initia flammasque concipiens: ut neque circumstantes latuerit illa animi anxietas ac sollicitudo. Veruntamen cum se, parvo spatio intermisso, non secus atque ii, qui ex morbo sacro redeunt ad sese, recepisset: Optimi, inquit, sane vos ad bellum amentia quædam impulit, cum omnes Bessaenses, tum vos etiam florentes ætate et venustos adolescentes et bono genere natos, qui vos, ut animadverto et conjecturam facere licet, in manifestum discrimen pro prædonibus conjecistis; cum ne primum quidem impetum, si prœlium sit committendum, sustinere possitis. Non enim eo angustiæ redactæ sunt regis magni rationes, ut, etiamsi satrapam abesse contingat, non a reliquiis exercitus, qui est in urbe, omnes vos cingi possitis. Sed nihil attinet, ut existimo, vulgus affligi: præstatque, cum privata quorumdam injuria adventus sit causa, non publica, neque communis, privatim etiam controversiam componere et finem, qui a diis et æquitate illis designabitur, ratum habere. Æquum igitur mihi esse videtur et impero, ut reliqui Memphitæ et Bessaenses quieti sint, neque sibi vicissim sine causa bellum inferant; hi autem, quibus est de antistitio controversia, singulari certamine dimicent, ea conditione, ut victori sacerdotium præmium proponatur.

V. Hæc cum Arsace fuisset elocuta, omnes, qui erant Memphi, exclamarunt et ea quæ dicta fuerant, collaudabant; cum et Petosirim in suspicionem sceleratæ voluntatis et propositi vocarent, et periculum, ob oculos positum et imminens, alieno se quisque certamine depulisse lætaretur. Multitudo vero Bessaensium non utique decreto contenta esse, neque periculo exponere suum ducem velle videbatur, tamdiu, quoad illis Thyamis, ut assentirentur, persuasit, imbecillas vires Petosiridis et inscitiam bellandi exponens et quod longe meliore conditione, propter peritiam, prœlium ipse initurus esset, eos confirmans. Quod etiam, ut est verisimile, Arsace cogitans, singulare certamen proposuerat: animadvertens fore, ut sine ulla suspicione id, quod animo expetebat, ex sententia eveniret, et quod conveniente modo Petosiris illi daturus esset pœnas, cum Thyamide longe generosiore dimicans. Ibi conspici potuit, vel dicto citius ea, quæ fuerant imperata, perfici, cum Thyamis omni studio ad id, quod denuntiatum fuerat, properaret, ac reliquum armorum, quod desiderabatur ad justam armaturam, alacriter sumeret; Theagene quoque multis modis illi animum addente et galeam capiti imponente egregie cristatam et deaurato fulgore micantem et reliqua arma firmiter circumligante: Petosiris autem vi, prout ab Arsace imperatum fuerat, extra portas truderetur, multa ad deprecandum certamen clamans et arma invitus et coactus capiens. Cum igitur illum conspexisset Thyamis: Bone, inquit, Theagenes, an non vides, quan-

λεται ὁ Πετόσιρις; Ὁρῶ, ἔφη. Ἀλλὰ πῶς χρήσῃ τοῖς προκειμένοις; οὐ γὰρ ἁπλῶς πολέμιος ἀλλὰ καὶ ἀδελφὸς ὁ ἐναντίος. Ὁ δὲ, Εὖ λέγεις, εἶπε, καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἐμῆς διανοίας ἐστοχασμένως. Νικῆσαι δὴ οὖν, θεοῦ νεύοντος, οὐκ ἀποκτεῖναι προῄρημαι. Μὴ γὰρ οὕτω ποτ' ὀργὴ καὶ μῆνις ἐφ' οἷς προπέπονθα κρατήσειεν, ὡς αἵματος αὐταδέλφου καὶ φόνου καὶ μιάσματος ὁμογαστρίου ἄμυναν μὲν ἐπὶ τοῖς παρελθοῦσι, τιμὴν δέ τινα ἐπὶ τοῖς μέλλουσιν ἀλλάξασθαι. Γενναίου τὰ ῥήματα, ἔφη ὁ Θεαγένης, καὶ γνωρίζοντος εὖ τὴν φύσιν. Ἀλλ' ἐμοὶ δῆτα, τί παραφυλάττειν ἐπιστέλλεις; καὶ ὅς, Ὁ μὲν προκείμενος ἀγὼν, εὐκαταφρόνητος· ἀλλ' ἐπειδὴ πολλὰ καὶ παράδοξα πολλάκις αἱ κατ' ἀνθρώπους τύχαι καινουργοῦσιν, εἰ μὲν ἐγκρατοίην, συνεισελεύσῃ τ' εἰς τὸ ἄστυ, καὶ συνοικήσεις ἐπὶ τοῖς ὁμοίοις· εἰ δέ τι παρ' ἐλπίδας ἀποβαίνοι, Βησσαέων ἡγήσῃ τούτων, εὔνοιαν πρός σε πολλὴν ἐχόντων καὶ τὸν λῃστρικὸν διαθλήσεις βίον, ἕως ἄν τι τέλος τῶν κατά σε δεξιώτερον ὑποφήνῃ θεός.

Ϛ'. Ἐπὶ τούτοις ἠσπάζοντό τ' ἀλλήλους σὺν δάκρυσιν ἅμα καὶ φιλήμασι καὶ ὁ μὲν αὐτοῦ καθῆστο, ὡς εἶχε, περισκοπῶν τὸ μέλλον· καὶ τῇ Ἀρσάκῃ παρεῖχεν οὐκ εἰδὼς ἐντρυφᾶν αὐτοῦ τῇ θέᾳ, παντοίως αὐτὸν περισκοπούσῃ καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς τέως ἀπολαύειν τῆς ἐπιθυμίας ἐπιτρεπούσῃ. Ὁ δὲ Θύαμις ἐπὶ τὸν Πετόσιριν ὥρμησεν. Οὐ μὲν ὑπέστη γ' ἐκεῖνος τὴν ἔφοδον, ἀλλὰ τὴν πρώτην κίνησιν εἰς φυγὴν τραπεὶς ἐπὶ τὰς πύλας ἵετο, εἰσφρῆσαι εἰς τὸ ἄστυ προθυμούμενος. Ἀλλ' ἤνυέ τ' οὐδὲν, ὑπὸ τῶν ἐφεστώτων ταῖς πύλαις ἀποκρουόμενος καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους μὴ παραδέχεσθαι καθ' ὃ μέρος ὁρμήσειεν ἐπικελευομένων. Ἀπεδίδρασκε δὴ ὡς εἶχε τάχους περὶ τὸν κύκλον τοῦ ἄστεος, ἤδη καὶ τὰ ὅπλα ἀποβαλών. Συμπαρέθει δὲ κατόπιν καὶ ὁ Θεαγένης, ὑπεραγωνιῶν τε τοῦ Θυάμιδος καὶ τῶν γιγνομένων μὴ πάντα ὁρᾶν οὐ φέρων· οὐ μὴν ἔνοπλός γε, τοῦ μή τινα λαβεῖν ὑπόνοιαν ὡς τῷ Θυάμιδι τοῦ ἔργου συνεφαψόμενος, ἀλλ' ἔνθα καθῆστο τοῦ τείχους ὑπ' ὄψει τῆς Ἀρσάκης τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ καταθέμενος καὶ ταῦτα περισκοπεῖν αὐτῇ πάλιν ἀνθ' αὑτοῦ παρασχὼν, συμπαρωμάρτει τοῖς δρόμοις, οὔθ' ἁλισκομένου τοῦ Πετοσίριδος, οὔτε καταπολὺ τῇ φυγῇ φθάνοντος ἀλλ' ἀεὶ ληφθησομένῳ προσεοικότος καὶ τοσοῦτον ὑπεκφεύγοντος, ὅσον εἰκὸς ἦν τοῦ ἀνόπλου καθυστερεῖν ὡπλισμένον τὸν Θύαμιν. Εἰς ἅπαξ μὲν οὖν καὶ δεύτερον οὕτω περιήλασαν τὸ τεῖχος, ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτος αὐτοῖς ἠνύετο κύκλος, ἤδη τὸ δόρυ τοῦ Θυάμιδος κατὰ τῶν μεταφρένων τἀδελφοῦ κατασείοντος καὶ μένειν ἢ βεβλήσεσθαι διαπειλοῦντος, ἡ πόλις δ' ὥσπερ ἐκ θεάτρου περιεστῶσα τοῦ τείχους ἠθλοθέτει τὴν θέαν, τότε δή πως εἴτε τι δαιμόνιον, εἴτε τύχη τἀνθρώπεια βραβεύουσα, καινὸν ἐπεισόδιον ἐπετραγῴδει τοῖς δρωμένοις, ὥσπερ εἰς ἀνταγώνισμα δράματος ἀρχὴν ἄλλου παρεισφέρουσα καὶ τὸν Καλάσιριν εἰς ἡμέραν καὶ ὥραν ἐκείνην ὥσπερ ἐκ μηχανῆς σύνδρομόν τε καὶ οὐκ εὐτυχῆ

topere præ metu tremat Petosiris? Video, inquit. Ceterum quo modo iis, quæ sunt præ manibus, uteris? Neque enim simplex hostis, sed frater tibi objectus est. Ille autem, Recte dicis, inquit, et proxime scopum meæ mentis attigisti. Ego vero vincere, annuente deo, non interficere, decrevi. Absit enim, ut tantopere ira et indignatio propter ea, quæ antea sum passus, in me effervescat, ut cum sanguine fratris, et germani cæde atque contaminatione vindictam injuriæ præteritæ, honorem autem futurum commutare velim. Generosi hominis verba sunt, inquit Theagenes et naturæ vim egregie intelligentis. Mihi vero quid, ut observem, imperas? Tum ille : Certamen quidem propositum nihil habet periculi, ita ut facile contemni possit : verumtamen quoniam multa, atque ab opinione hominum aliena, sæpius fortunæ humanæ varietas efficit, si victor evasero, una ingredieris urbem et habitabis mecum æquali jure; sin aliquid præter spem acciderit, Bessaensium istorum, qui tibi magnopere favent, dux eris et prædonum vitam ages, donec aliquem finem tuis rationibus dexteriorem deus ostenderit.

VI. His ita compositis, complectebantur se mutuo cum lacrimis et osculis. Et hic quidem ibi, quo fuerat habitu, sedebat, circumspiciens id, quod futurum erat; et Arsacæ præbebat, inscius ipse, occasionem voluptatem capiendi ex suo spectaculo, undiquaque illum circumspicienti et oculis tum cupiditate frui permittenti. Thyamis vero ad Petosiridem contendit. Ceterum ille non sustinuit ejus adventum : sed cum illum se aggredi vidisset, in fugam conversus statim ad portam tendebat recipere se in urbem volens. Sed nihil proficiebat, cum ab iis qui ad portas stabant rejiceretur et hi qui erant in muro ad quam partem cursum direxisset, ne a quoquam reciperetur, adhortarentur. Fugiebat igitur, quanta celeritate potuit, in circuitu urbis, jam et abjectis armis. Currebat autem una quoque a tergo Theagenes, propter Thyamidem sollicitus et non continens sese quin videret omnia quæ fiebant : verum non armatus, ne veniret in suspicionem, quod Thyamidi esset opem laturus; sed ad eam partem muri, ad quam consederat in conspectu Arsaces, scutum et hastam deponens et spectanda illi rursus pro se exhibens, sequebatur illorum cursum, neque adhuc Petosiride capto, neque longe præcurrente, sed jam jam comprehendendo simili et tantum eatenus effugiente, quatenus consentaneum fuerat, armatum Thyamim a tergo inermis relinqui. Semel igitur atque iterum ita decurrerunt circa murum. Sed quando tertium orbem conficiebant, jam hastam Thyamide dorso fratris intentante et manere nisi vulnus accipere mallet jubente, civitate autem, tanquam ex theatro, judice et arbitra spectaculi constituta : tunc sane seu numen, seu fortuna quædam, gubernans res humanas, nova accessione, tanquam in tragœdia, auxit ea quæ agebantur, quasi æmulatione quadam initium alterius fabulæ afferens; et Calasiridem die ac hora illa, tanquam ex machina, socium cursus et infelicem spectatorem certaminis liberorum

θεωρὸν τῷ περὶ ψυχῆς ἀγῶνι τῶν παίδων ἐφίστησι, πολλὰ μὲν ἀνατλάντα καὶ πάντα μηχανησάμενον, φυγάς θ' αὐτῷ καὶ ἄλας ξενικὰς ἐπιβαλόντα, εἴ πως ἐκκλίνειε τὴν οὕτως ἀπηνῆ θέαν, ἐκνικηθέντα δ' ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης καὶ ἰδεῖν ἃ πάλαι αὐτῷ οἱ θεοὶ προὐθέσπισαν συνελαθέντα, πόρρωθεν μὲν τὰ τῆς διώξεως προκατοπτεύσαντα, ἐκ δὲ τῶν πολλάκις προρρηθέντων τοὺς παῖδας εἶναι τοὺς αὐτοῦ συννοήσαντα καὶ συντονωτέροις ἢ καθ' ἡλικίαν δρόμοις ἐπὶ τῷ φθῆναι τὴν εἰς τέλος αὐτῶν συμπλοκὴν καὶ τὸ γῆρας βιασάμενον.

Ζ'. Ὡς δ' οὖν ἐπέστη καὶ πλησίον ἤδη συμπαρέθει, Τί ταῦτα, ὦ Θύαμι καὶ Πετόσιρι, συνεχῶς ἐβόα, τί ταῦτα, ὦ παῖδες, ἀνεκάλει πολλάκις. Οἱ δ' οὐδέπω τὴν πατρῴαν ἀναγνωρίζοντες ὄψιν, τοῦ μὲν ἔτι τοῖς πτωχικοῖς ἠμφιεσμένου ῥάκεσιν, αὐτοὶ δ' ὅλοι τῆς ἀγωνίας ὄντες, ὥς τινα τῶν ἀγυρτῶν ἢ καὶ ἄλλως ἐξεστηκότων παρήμειβον. Τῶν δ' ἐπὶ τοῦ τείχους οἱ μὲν ἐθαύμαζον ὡς ἀφειδοῦντα αὐτοῦ καὶ εἰς ξιφήρεις ἐμβάλλοντα, οἱ δ' ὡς παραπλῆγα καὶ μάτην φερόμενον ἐγέλων. Ἀλλ' ὅτε συνεὶς ὁ πρεσβύτης ὑπὸ τῆς εὐτελείας τοῦ σχήματος αὐτὸν οὐ γνωριζόμενον, ἐγυμνώθη μὲν τῶν ἐπιβεβλημένων ῥακῶν, τὴν δ' ἱερὰν κόμην ἄδετον οὖσαν καθῆκε καὶ τὸ κατ' ὤμων φορτίον καὶ τὴν ἐν χερσὶ βακτηρίαν ἀπορρίψας, ἔστη κατὰ πρόσωπον καὶ ὤφθη γεραρός τε καὶ ἱεροπρεπὴς, ὑπώκλασέ τ' ἠρέμα, καὶ τὰς χεῖρας ἄμφω εἰς ἱκετηρίαν προτείνας, Ὦ τέκνα, σὺν δάκρυσιν ἀνωλόλυξεν, οὗτος ἐγὼ Καλάσιρις, οὗτος ἐγὼ πατὴρ ὁ ὑμέτερος· αὐτοῦ τε στῆτε καὶ τὴν ἐκ μοιρῶν μανίαν στήσατε, τὸν φύντα καὶ ἔχοντες καὶ αἰδεσθέντες. Τόθ' οἱ μὲν παρείθησαν καὶ κατενεχθῆναι μικρὸν ἀπολιπόντες, προσέπιπτον ἄμφω τῷ πατρὶ καὶ τοῖς γόνασι περιφύντες, πρῶτα μὲν ἀτενέστερον ἐνορῶντες διηκριβοῦντο τὸν ἀναγνωρισμόν. Ὡς δ' οὐ φάσμα τὴν ὄψιν ἀλήθειαν δ' ἐγνώρισαν, πόλλ' ἅμα καὶ ἐξ ἐναντίων ἔπασχον. Ἥδοντο ἐπὶ τῷ φύντι σωζομένῳ παρ' ἐλπίδας· ἐφ' ᾗ κατελαμβάνοντο πράξει, καὶ ἠνιῶντο καὶ ᾐσχύνοντο· τῆς ἀδηλίας τῶν ἀποβησομένων εἰς ἀγωνίαν καθίσταντο. Καὶ ταῦτ' ἔτι τῶν ἐκ τῆς πόλεως θαυμαζόντων καὶ λεγόντων μὲν οὐδὲν οὐδὲ πραττόντων, ὥσπερ δ' ἀχανῶν ὑπ' ἀγνοίας καὶ τοῖς γεγραμμένοις παραπλησίων, πρὸς μόνην τὴν θέαν ἐπτοημένων, ἕτερον ἐγίγνετο παρεγκύκλημα τοῦ δράματος. Ἡ Χαρίκλεια κατ' ἴχνος ἐφεπομένη γὰρ τοῦ Καλασίριδος καὶ πόρρωθεν ἀναγνωρίσασα τὸν Θεαγένην, (ὀξὺ γάρ τι πρὸς ἐπίγνωσιν ἐρωτικῶν ἡ ὄψις καὶ κίνημα καὶ σχῆμα πολλάκις μόνον, κἂν πόρρωθεν ἢ κἂν ἐκ νώτων τῆς ὁμοιότητος τὴν φαντασίαν παρέστησεν), ὥσπερ οἰστρηθεῖσα ὑπὸ τῆς ὄψεως, ἐμμανὴς ἐπ' αὐτὸν ἵεται καὶ περιφῦσα τοῦ αὐχένος ἀπρὶξ εἴχετο καὶ ἐξήρτητο καὶ γοεροῖς τισι κατησπάζετο θρήνοις. Ὁ δὲ, οἷον εἰκὸς, ὄψιν τε ῥυπῶσαν καὶ πρὸς τὸ αἰσχρότερον ἐπιτετηδευμένην ἰδὼν, καὶ ἐσθῆτα τετρυχωμένην καὶ κατερρωγυῖαν, ὥσπερ τινὰ τῶν ἀγειρουσῶν καὶ ἀληθῶς ἀλῆτιν, διωθεῖτο καὶ παρηγκωνίζετο. Καὶ

de vita, constituit. Qui etsi multa perpessus fuerat et multa tentaverat, exsilioque se et secessu in peregrinas terras mulctaverat, ut tam crudele spectaculum evitare posset : tamen fato victus, videre ea, quæ illi jampridem dii oraculo prædixerant, coactus est. Et e longinquo cursum et insectationem prospiciens, ex iis, quæ illi sæpius prædicta fuerant, filios suos esse intellexit : intensiorique cursu, quam alioqui ætas patiebatur, antevertere illorum ultimam manuum consertionem conatus est, etiam vim faciens senectuti.

VII. Postquam igitur supervenit et propius jam una currebat, Quid hoc sibi vult, o Thyami et Petosiri? continue vociferabatur : quid, malum, hoc amentiæ est, filii, sæpius inclamabat. Illi autem, cum nondum patris vultum agnoscerent, adhuc mendicorum pannis vestiti, et ipsorum animus totus esset in certamine, tanquam aliquem circulatorem, aut alioqui non satis mentis compotem, præteribant. Ex iis vero, qui erant in muro, nonnemo mirabatur, quod sibi non parceret et inter digladiantes sese conjiceret : aliqui vero tanquam amentem et frustra sese medium inferentem, ridebant. Cum igitur senex intellexisset, se propter vilitatem habitus non agnosci, dejecit pannos, quibus desuper erat indutus et sacram comam, cum non esset religata, promisit, et onere quod gerebat in humeris cum baculo quem habebat in manibus abjecto, stetit adversus et facie ipsis apparuit veneranda ac pontifice digna, sensimque se curvavit, et manus supplices protendens, lacrimis obortis, ejulando infit : O filii, en ego sum Calasiris, en ego sum vester pater. Hic jam consistite et furorem qui malo fato exortus est, compescite, cum patrem et habeatis et revereri debeatis. Jam tum languebant, tantumque non collapsi, provoluti sunt ad genua patris et amplexi, primum defixis oculis intuebantur, examinantes illius agnitionem : deinde, postquam non spectrum esse sed ipsum revera cognoverunt, variis affectibus et inter se contrariis commovebantur. Lætabantur propter parentem, præter spem superstitem conspectum : excruciabantur et erubescebant propter actionem in qua deprehensi fuerant : et erant solliciti ob futurorum incertitudinem. Hæc autem adhuc iis, qui erant in urbe, mirantibus et neque dicentibus quidquam, neque agentibus, verum pæne stupentibus præ inscitia, et pictorum similibus ad solum spectaculum arrectis, alius actus obiter inserebatur fabulæ. Nam Chariclea, vestigiis insequens Calasiridem, cum e longinquo cognovisset Theagenem, (acris est enim in cognoscendo amantium adspectus, et motus tantum sæpe et habitus, quamvis e longinquo, aut etiam a tergo, similitudinis opinionem præbuit) tanquam icta illius adspectu, furibunda ad ipsum fertur et hærens in amplexu, e collo nulla voce edita pendebat, lugubribusque quibusdam lamentis eum salutabat. Ille autem, ut est verisimile, vultum squalidum et ex industria pollutum videns et vestem vilem ac laceram, veluti aliquam ex circulatricibus et revera vagabundam, repellebat ac rejiciebat : et

τέλος ἐπειδὴ οὐ μεθίει, ὡς ἐνοχλοῦσαν καὶ τῇ θέᾳ τῶν ἀμφὶ Καλάσιριν ἐμποδὼν ἱσταμένην καὶ διερράπισεν. Ἡ δὲ, ὦ Πύθιε, ἔφη πρὸς αὐτὸν ἠρέμα, οὐδὲ τοῦ λαμπαδίου μέμνησαι; Καὶ τόθ' ὁ Θεαγένης ὥσπερ βέλει τῷ ῥήματι βληθεὶς καὶ τῶν συγκειμένων αὐτοῖς συμβόλων τὸ λαμπάδιον γνωρίσας, ἐνατενίσας τε καὶ ταῖς βολαῖς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Χαρικλείας, ὥσπερ ὑπ' ἀκτῖνος διαττούσης ἐκ νεφῶν καταυγασθεὶς, περιέβαλλέ τε καὶ ἐνηγκαλίζετο· καὶ τέλος (πλῆθος) τὸ πρὸς τῷ τείχει σύμπαν [μέρος] καθ' ὃ προκαθῆστο ἡ Ἀρσάκη διοιδουμένη καὶ οὐκ ἄνευ ζηλοτυπίας ἤδη τὴν Χαρίκλειαν θεωμένη, σκηνογραφικῆς ἐπληροῦτο θαυματουργίας.

Η'. Λέλυτο μὲν ὁ ἄθεσμος ἀδελφῶν πόλεμος καὶ ἀγὼν ὁ δι' αἵματος κριθήσεσθαι προσδοκώμενος, εἰς κωμικὸν ἐκ τραγικοῦ τὸ τέλος κατέστρεφε. Πατὴρ τοὺς παῖδας ξιφήρεις ἐπ' ἀλλήλους καὶ μονομαχοῦντας θεασάμενος καὶ τὸν παρὰ τοσοῦτον τῶν τέκνων θάνατον ἐν ὀφθαλμοῖς τοῖς γεννήσασι δυστυχῆσαι κινδυνεύσας, εἰρήνης αὐτὸς ἐγένετο πρύτανις, διαδρᾶναι μὲν τὸ πρωρισμένον ἐκ μοιρῶν ἀδυνατήσας, εἰς καιρὸν δ' ἐπιστῆναι τοῖς ἀποκεκληρωμένοις εὐτυχήσας. Παῖδες τὸν φύντα μετὰ δεκαετοῦς ἄλης χρόνον ἐκομίζοντο καὶ τὸν αἴτιον τῆς ἐπὶ τῇ προφητείᾳ μέχρις αἵματος στάσεως, αὐτοὶ μικρὸν ὕστερον κατέστεφον καὶ τοῖς τε συμβόλοις τῆς ἱερωσύνης ἀναδοῦντες παρέπεμπον. Ἐφ' ἅπασι δὲ τὸ ἐρωτικὸν μέρος τοῦ δράματος, ἡ Χαρίκλεια καὶ ὁ Θεαγένης, ἐπήκμαζεν, ὡραῖοι καὶ χαρίεντες οὕτω νέοι, παρ' ἐλπίδα πᾶσαν ἀλλήλους ἀπειληφότες καὶ πλέον τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἐφ' αὐτοὺς θέαν τὴν πόλιν ἐπιστρέφοντες. Ἐξεχύθη γοῦν πᾶσα διὰ πυλῶν καὶ τὸ προκείμενον πεδίον ἐπλήρου διὰ πάσης ἡλικίας· τοῦ μὲν ἐφηβεύοντος τῆς πόλεως, καὶ εἰς ἄνδρας ἄρτι παραλλάττοντος τῷ Θεαγένει προστρέχοντος, τῷ δὲ Θυάμιδι τῆς ἀκμαζούσης ἡλικίας καὶ τοὺς ἄνδρας ὁλοκλήρως πληρούσης καί τι καὶ ἀναγνωρίζειν τὸν Θύαμιν ἐχούσης. Τὸ δὲ παρθενεῦον τοῦ ἄστεως καὶ νυμφῶνας ἤδη φανταζόμενον, τὴν Χαρίκλειαν περιεῖπε· πρεσβυτικὸν δὲ καὶ ἱερὸν ἅπαν γένος ἐδορυφόρει τὸν Καλάσιριν· καὶ πομπή τις ἱεροπρεπὴς αὐτοσχέδιος ἐστέλλετο· τοὺς μὲν Βησσαεῖς τοῦ Θυάμιδος ἀποπέμψαντος καὶ χάριν τε τὴν γενομένην ὑπὲρ τῆς προθυμίας ὁμολογήσαντος καὶ βοῦς μὲν ἑκατὸν, χίλια δὲ πρόβατα καὶ δραχμὰς ἑκάστῳ δέκα μικρὸν ὕστερον καὶ εἰς πληρουμένην τὴν σελήνην, ἀποστέλλειν ἐπαγγειλαμένου, τὸν αὐχένα δ' ὑπάγοντος ταῖς χερσὶ τοῦ πατρὸς καὶ τὴν πορείαν ἐπικουφίζοντος καὶ τὴν βάσιν τοῦ πρεσβύτου πρὸς τὸ παρ' ἐλπίδα χαῖρον ἠρέμα παραλυομένην ἐφεδράζοντος. Ἐποίει δὲ ταὐτὸν ἐκ θατέρων καὶ ὁ Πετόσιρις· καὶ ὑπὸ λαμπάσιν ἡμμέναις ἐπὶ τὸν νεὼν τῆς Ἴσιδος κατήγετο ὁ πρεσβύτης, ὑπὸ κρότῳ καὶ εὐφημίᾳ πολλῇ δορυφορούμενος, πολλῶν ἅμα συρίγγων καὶ αὐλῶν ἱερῶν ἐπηχούντων, καὶ πρὸς χοροὺς τὸ ἀγέρωχον τῆς ἡλικίας ἐκβακχευόντων. Οὐ μὴν οὐδ' ἡ Ἀρ-

ad extremum, cum non desisteret, tanquam sibi molestæ et spectaculum illud Calasiridis impedienti, etiam alapam inflixit. Illa autem, o Pythie, submisse ad illum, neque faculæ amplius recordaris? Tum Theagenes, verbo illo tanquam jaculo ictus et ex constitutis inter illos tesseris faculam cognoscens, defixisque oculis contuitus et obtutu Chariclеæ tanquam ex nubibus radio emicante illustratus, in collum invadebat: postremo tota multitudo ad murum, in quo sederat Arsace tumens et non sine zelotypia jam Charicleam adspiciens, plena erat scenica quadam mirificaque repræsentatione.

VIII. Diremtum est nefarium bellum inter fratres, et certamen, quod cruentum fore putabatur, in comicum finem ex tragico desiit. Pater, filios armatos contra sese, singulari certamine dimicantes conspicatus, qui eo discriminis venerat, ut pæne oculis parentis infelix mors liberorum subjiceretur, ipse pacis fiebat arbiter. Qui effugere quidem fatorum necessitatem non poterat: ceterum tempori ad ea, quæ definita fuerant, veniens, fortunæ successu usus videbatur. Filii parentem post decennalem erroris intercapedinem recuperabant et eum qui fuerat causa propemodum cruentæ propter antistitium seditionis, ipsi paullo post coronabant, sacerdotiique insignibus ornatum deducebant. Inter omnia vero amatoria pars fabulæ, Chariclea et Theagenes, formosi et venusti juvenes, cum præter omnem spem et opinionem se recuperassent, vigebat et magis, quam cetera, urbem ad spectaculum sui convertebat. Effusa namque fuerat per portas et patentem campum frequentia cujuslibet ætatis impleverat: parte civitatis pubere et virilem ætatem tum primum attingente, accurrente ad Theagenem; ad Thyamidem vero, florentis ætatis et exacta maturitate viros constituentis, atque etiam per ætatem Thyamim cognoscentis. Porro virginea urbis portio, de sponso jam cogitans, ad Charicleam adhærescebat. Senile autem et sacrum genus totum stipabat Calasiridem. Atque ita pompa quædam sacra repente constiterat, cum Thyamis Bessaenses remisisset, gratiasque illis pro navata sibi cupide opera egisset, boves centum, mille vero oves et singulis decem drachmas paullo post ad plenilunium se missurum promittens; collum vero manibus patris subjiceret et itineris molestiam levaret, incessumque senis, præ insperato gaudio sensim dissolutum, sustentaret. Faciebat vero idem ex altera parte Petosiris: et cum facibus accensis deducebatur in templum Isidis senex, plausu et gratulationibus stipatus, multis simul fistulis et tibiis sacris resonantibus, et ad tripudia ferventem et vegetam ætatem exsuscitantibus. Porro nec Arsace a tergo relin-

σάκη κατόπιν ἐλείπετο τῶν δρωμένων, ἀλλ' ἴδιον δορυφόρημα καὶ πομπείαν καθ' αὑτὴν ὑπέρογκόν τινα σοβοῦσα, ὅρμους καὶ πολὺν χρυσὸν ἐνέβαλεν εἰς τὸ Ἴσειον, οὑτωσὶ μὲν δοκεῖν, διάπερ καὶ ἡ λοιπὴ πόλις, ἐκ μόνου δὲ τοῦ Θεαγένους τὸν ὀφθαλμὸν ἀναρτήσασα καὶ πλέον τῶν ἄλλων τῆς ἐκείνου θέας ἐμφορουμένη· οὐ μὴν ἔχουσά γε καθαρὸν τὸ [εὐθύμημα] ἡδόμενον, ἀλλὰ τὴν Χαρίκλειαν ὁ Θεαγένης ἐξ ὠλένης χειραγωγῶν καὶ τὴν ὀχλικὴν ἐπιφορὰν ἀναστέλλων, δριμύ τι τῇ Ἀρσάκῃ ζηλοτυπίας κέντρον ἐνέβαλεν. Ὡς γοῦν ἐντὸς ἐγεγόνει τῶν ἀνακτόρων ὁ Καλάσιρις, ῥίπτει μὲν αὑτὸν ἐπὶ πρόσωπον, τοῖς δ' ἴχνεσι προσφὺς τοῦ ἀγάλματος, ὥρων τ' ἐπιπλεῖστον οὕτως ἔχων, ὀλίγου μὲν καὶ ἐκθανεῖν ἐδέησεν. Ἀναλαβόντων δὲ τῶν περιεστώτων, μόλις διαναστὰς καὶ σπείσας τε τῇ θεῷ καὶ κατευξάμενος, ἀφελὼν τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς τὸν τῆς ἱερωσύνης στέφανον, τὸν παῖδα τὸν Θύαμιν κατέστεφεν, αὐτὸς μὲν ἤδη γηραιός τ' εἶναι πρὸς τὸ πλῆθος εἰπὼν καὶ ἄλλως προορᾶν τὴν τελευταίαν πλησιάζουσαν, τὸν δὲ παῖδα πρεσβύτερον ὄντα τοῦ γένους, χρεωστεῖσθαί τε τὰ σύμβολα τῆς προφητείας ἐκ τοῦ νόμου καὶ ἱκανῶς τ' ἔχειν ψυχῆς θ' ἅμα καὶ σώματος πρὸς τὰς τῆς ἱερωσύνης λειτουργίας.

Θ'. Ἐκβοήσαντος δὲ πρὸς ταῦτα τοῦ δήμου, καὶ συγκατατίθεσθαι διὰ τῶν ἐπαίνων παραδηλοῦντος, αὐτὸς μὲν τοῦ νεὼ μέρος τι καταλαβών, ὃ δὴ τοῖς προφητεύουσιν ἀποκεκλήρωτο, τούς τε παῖδας ἔχων ἅμα καὶ τοὺς περὶ τὸν Θεαγένην, ἐγκατέμεινεν· οἱ λοιποὶ δ' εἰς οἴκησιν ἕκαστος τὴν αὑτῶν ἀπεχώρουν. Ἀπεχώρει δὲ καὶ ἡ Ἀρσάκη μόλις μὲν καὶ πολλάκις ἀναστρέφουσα καὶ πλείονι θεραπείᾳ δῆθεν τῇ περὶ τὴν θεὸν ἐναλύουσα, πλὴν ἀλλ' ἀπεχώρει γ' ὀψέ ποτε, καὶ θαμὰ πρὸς τὸν Θεαγένην, ἕως ἐξῆν, ἐπιστρέφουσα. Ἐπεὶ δ' οὖν εἰς τὴν βασίλειον αὐλὴν ἦλθε, διαμπὰξ ἐπὶ τὸν θάλαμον ἵετο καὶ καταβαλοῦσα αὑτὴν ἐπὶ τῆς κλίνης, ὡς εἶχε σχήματος, ἔκειτο ἄναυδος· γύναιον καὶ ἄλλως πρὸς ἄσεμνον ἡδονὴν ἐπίφορον, τότε δὲ πλέον ὑπὸ θέας ἀμάχου τῆς Θεαγένους καὶ τὰς πώποτε εἰς πεῖραν ἐλθούσας ὄψεις ὑπερπαιούσης, ἀνακαόμενον. Παννύχιος γοῦν ἔκειτο, πυκνὰ μὲν πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τὸ σῶμα στρέφουσα, πυκνὰ δὲ καὶ βύθιον ἐπιστενάζουσα καὶ νῦν μὲν ὀρθουμένη, νῦν δ' ὀκλάζουσα ἐπὶ τῆς στρωμνῆς καὶ τῆς ἐσθῆτος αὑτὴν κατὰ μέρος ἀπογυμνοῦσα καὶ αὖθις ἀθρόον ἐπὶ τὴν εὐνὴν καταφέρουσα· καί ποτε καὶ παιδίσκην ἀπροφασίστως προσκαλέσασα, αὖθις ἀπέπεμπεν οὐδὲν ἐπιτείλασα. Καὶ ἁπλῶς εἰς μανίαν ἐλάνθανεν ὁ ἔρως ὑποφερόμενος, ἕως δή τις πρεσβῦτις, ὄνομα Κυβέλη, τῶν θαλαμηπόλων καὶ συνήθως τὰ ἐρωτικὰ τῇ Ἀρσάκῃ διακονουμένων, εἰσδραμοῦσα εἰς τὸν θάλαμον, (ἔλαθε γὰρ αὐτὴν οὐδ' ὁτιοῦν τῶν γιγνομένων, ἅτε λύχνου φαίνοντος καὶ οἷον συνεξάπτοντος τῇ Ἀρσάκῃ τὸν ἔρωτα), Τί ταῦτα, ἔλεγεν, ὦ δέσποινα; τί σε νέον [ἢ καινὸν] ἀλγύνει πάθος; τίς πάλιν ὀφθείς, τὴν ἐμὴν διαταράττει τροφίμην; τίς

quebat ea, quæ fiebant; sed suam quoque catervam et comitatum seorsim magno cum fastu ostentans sequebatur: monilia multumque auri in templum Isidis imposuit, eo quidem prætextu, quod exemplum reliquæ urbis imitaretur; ex solo vero Theagene suspendens oculos, et præ ceteris illius conspectu perfruens, nec tamen sincera voluptate se oblectabat; sed cum Charicleam Theagenes manu tenens duceret, turbamque confertam removeret, acrem quemdam zelotypiæ stimulum Arsacæ infixit. At Calasiris, ut ingressus est interiorem templi partem, procidit in faciem et cum vestigiis simulacri incubaret, multoque tempore ita maneret, parum aberat, quin moreretur. Revocantibus autem eum ad sese circumstantibus, vix consurgens, cum libasset deæ, votaque nuncupasset, demens suo capiti sacerdotii coronam, filium Thyamidem coronabat, se jam senem esse ad multitudinem dicens, et alioqui sibi imminere mortem prospicere; filio vero majori natu et deberi insignia antistitii lege, et illum satis habere dotum animi et corporis ad sacerdotii munia obeunda.

IX. Cum ad hæc populus exclamasset, seque approbare laudibus et præconiis significasset, ipse templi quamdam partem occupans, quæ antistitibus est attributa, filios una secum habens et Theagenem, ibi mansit. Reliqui vero in suam quisque domum discedebant. Discedebat et Arsace, vix quidem et sæpius revertens, quasique majori observantia circa deam immorans: verumtamen discedebat aliquando, identidem sese ad Theagenem, quamdiu licuit, convertens. Postquam igitur in regiam aulam est ingressa, recta ad thalamum ibat et dejiciens sese in lectum, eo habitu quo fuerat jacebat, nulla voce edita: muliercula alioqui proclivis in libidinem, tum vero præcipue conspectu formæ Theagenis excellentis et reliquas omnes quascunque antea cognoverat superantis, inflammata. Jacebat igitur tota nocte, subinde in alterum latus corpus obvertens, identidemque vehementius ingemiscens, nunc se erigens, nunc in strato labans et magna ex parte veste sese nudans et rursus repente in lectum corruens. Aliquando et ancilla vocata sine causa, nihil dans mandatorum, iterum eam ablegabat. Denique in furorem illam insciis omnibus in posterum egisset amor, nisi quædam anus, nomine Cybele, custos cubilis et rerum Venerearum Arsaces ministra, incurrisset in thalamum: (neque enim illa clam erat quidquam eorum quæ fiebant, tanquam lucente candela et flammam Arsaces amori addente) Quid hæc, malum, domina? inquiens. Nam quis te novus affectus excruciat? Cujusnam conspectus meam turbat alumnam? Quis est adeo insolens atque amens, qui tanta tua forma non capiatur, neque felicitatem ducat esse singularem, tuam

οὕτως ἀλαζὼν καὶ ἔκφρων, ὡς τοῦ κατά σε τοσούτου κάλλους μὴ ἡττῆσθαι, μηδ' εὐδαιμονίαν ἡγεῖσθαι τὴν σὴν ἐράσμιον ὁμιλίαν, ἀλλὰ νεῦμα τὸ σὸν καὶ βουλὴν ὑπερφρονεῖν; ἔξειπε μόνον, ὦ γλυκύτατον ἐμοὶ παιδίον· οὐδεὶς οὕτως ἀδαμάντινος, ὡς μὴ τοῖς ἡμετέροις ἁλῶναι θελγήτροις. Ἔξειπε, καὶ οὐκ ἂν φθάνοις ἀνύουσα τὰ κατὰ γνώμην. Ἔργοις δ' οἶμαι πολλάκις τὴν πεῖραν εἴληφας.

Ι'. Ἡ μὲν ταῦτα καὶ ὅμοια ἕτερα κατεπῇδε, πολλὰ τοῖς ὠσὶ τῆς Ἀρσάκης προσκνυζομένη καὶ παντοίαις κολακείαις ἐξειπεῖν τὸ πάθος ἐπαγομένη. Ἡ δὲ, μικρὸν ἐφησυχάσασα, Βέβλημαι, εἶπεν, ὦ μῆτερ, ὡς οὔπω πρότερον· καὶ πολλὰ δὴ πρὸς σοῦ καὶ πολλάκις εὖ παθοῦσα ἐν ὁμοίαις ταῖς χρείαις, οὐκ οἶδα εἰ καὶ νῦν ἔξω κατορθοῦσαν. Ὁ γάρ τοι πόλεμος ὁ πρὸ τῶν τειχῶν τήμερον, ὀλίγου μὲν συγκροτηθεὶς, ἀθρόον δὲ κατασταλεὶς, τοῖς μὲν ἄλλοις ἀναίμακτος ἀπεφάνθη καὶ εἰς εἰρήνην κατέστρεψεν, ἐμοὶ δ' ἀρχή τις ἀληθεστέρου πολέμου καὶ τραῦμα οὐ μέλους μόνον [ἢ μέλους], ἀλλὰ καὶ ψυχῆς αὐτῆς γέγονε, τὸν ξένον ἐκεῖνον νεανίαν, τὸν τῷ Θυάμιδι κατὰ τὴν μονομαχίαν παραθέοντα, οὐκ εὐτυχῶς ἐπιδείξας. Οἶσθά που πάντως, ὦ μῆτερ, ὃν λέγω· οὐ γὰρ μικρῷ τῷ μέσῳ τοὺς ἄλλους τῷ κάλλει κατήστραπτεν, οὐθ' ὥστε καὶ ἄγροικόν τινα λαθεῖν καὶ τῶν καλῶν ἀνέραστον, μή τί γε δή σε καὶ τὴν σὴν πολυπειρίαν. Ὥστε, ὦ φιλτάτη, τὸ μὲν βέλος τοὐμὸν ἔγνωκας, ὥρα δέ σοι κινεῖν πᾶσαν μηχανὴν, πᾶσαν πρεσβυτικὴν ἴϋγγα καὶ αἱμυλίαν, εἴπερ δὴ βούλει σοι περιεῖναι τὴν τροφίμην· ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως βιώσομαι, μὴ πάντως ἐκείνου τυγχάνουσα. Γιγνώσκω, ἔφη, τὸν νεανίαν, ἡ γραῦς. Εὐρύς τις ἦν τὰ στέρνα καὶ τοὺς ὤμους καὶ τὸν αὐχένα ὄρθιον καὶ ἐλεύθερον ὑπὲρ τοὺς ἄλλους αἴρων καὶ εἰς κορυφὴν τοὺς ἅπαντας ὑπερέχων, γλαυκιῶν τὸ βλέμμα καὶ ἐραστὸν ἅμα καὶ γοργὸν προσβλέπων, καταβόστρυχός που πάντως ἐκεῖνος, τὴν παρειὰν ἄρτι ξανθῷ τῷ ἰούλῳ περιστέφων, ᾧ γύναιόν τι ξενικὸν οὐκ ἄωρον μὲν ἄλλως δ' ἰταμὸν, ὡς ἐδόκει, προσδραμὸν αἰφνίδιον περιέφυ καὶ περιπλακὲν ἐξήρτητο. Ἦ οὐ τοῦτον λέγεις, ὦ δέσποινα; Τοῦτον, ἔφη, μαμμίδιον· εὖ γάρ με καὶ τὸ παράσημον ὑπέμνησας, τὴν ἀλιτήριον ἐκείνην καὶ τῶν ἀπ' οἰκήματος ἐπὶ μακρῷ καὶ τῶν πολλῶν καὶ ἐπιτετηδευμένῳ κάλλει, μέγα φανταζομένην, πλὴν ἀλλ' ἐμοῦ γε δὴ εὐτυχοῦσαν πλέον, ἡ τοιοῦτον κεκλήρωται τὸν ἐρώμενον. Βραχὺ δὴ πρὸς ταῦτα καὶ σεσηρὸς ὑπομειδιάσασα ἡ πρεσβῦτις, Θάρσει, ἔφη, ὦ δέσποινα. Εἰς τὴν τήμερον ἐκείνη καλὴ τῷ ξένῳ νενόμισται· εἰ δέ σοι καὶ τῷ σῷ κάλλει προσχεῖν αὐτὸν ἀνύσαιμι, χρυσᾶ φασι χαλκείων ἀλλάξεται, ὡς ἑταιρίδιον τὸ ἐθελάστειον ἐκεῖνο καὶ μάτην θρυπτόμενον παραγκωνισάμενος. Εἰ γὰρ οὕτω ποιήσειας, Κυβέλιον φίλτατον, δυοῖν δι' ἑνός μοι γενήσῃ νόσων ἰατρὸς, ἔρωτός τε καὶ ζηλοτυπίας, τοῦ μὲν ἐμπλήσασα, τῆς δ' ἀπαλλάξασα. Καὶ ἣ, Γενήσεται, εἶπεν, τό γ' ἐπ' ἐμοί. Σὺ δέ μοι

Veneream consuetudinem, sed nutum tuum et voluntatem contemnat? Expone mihi tantum, suavissima filiola. Nemo est adeo adamantinus, quin nostris capi possit blanditiis. Expone quamprimum et non frustraberis successu ex animi sententia. Re ipsa vero sæpius, ut existimo, id ipsum experta es.

X. Ista quidem hæc et alia horum similia accinebat, multum auribus Arsaces abblandiens et variis adulationibus ab illa confessionem affectus flagitans. Illa autem, cum paullulum quievisset, Accepi vulnus, inquit, mater, quantum antea nunquam: cumque multis beneficiis et sæpe sim a te in similibus casibus affecta, haud scio, an nunc sis eadem felicitate rem gestura. Bellum enim, quod ad muros hodie propemodum commissum fuerat, subito vero compositum, aliis quidem incruentum fuit et in pacem desiit; mihi vero initium verioris belli et vulnus non membri tantum, sed etiam ipsius animæ, exstitit, cum peregrinum illum adolescentem, qui juxta Thyamim sub monomachiæ tempus currebat, infeliciter mihi ostendisset. Scis omnino, mater, quem dicam. Neque enim parvo intervallo reliquorum formam sua, tanquam fulgore quodam, obruebat, adeo ut neque agrestem quemquam et prorsus ab amore pulchritudinis alienum, id latuerit, nedum tuam multiplicem sapientiam latere possit. Quamobrem, carissima, cum vulnus meum cognoveris, tempus est, ut omnem admoveas machinam, omnem anilem fascinum et blanditias, si quidem tuam alumnam superstitem esse volueris. Neque enim est ulla ratio, quæ me possit in vita retinere, nisi omnino illo potita fuero. Novi, inquit anus, adolescentem. Lato fuit pectore et latis humeris, collo erecto et ingenuo supra ceteros eminens et ut uno verbo tanquam fastigio rem absolvam, omnes superans; igne micantes habens oculos, amanter et severe simul adspiciens: ille, qui omnino delicate capillum nutrit et genas nunc primum flava lanugine vestit; ad quem muliercula quædam peregrina, non deformis quidem sed insigniter impudens, ut videbatur, subito accurrens, adhærens illi, et circumfusa ex illo dependebat. An non hunc dicis, hera? Hunc, inquit, mater. Recte enim mihi et insigne in memoriam reduxisti, os illud impurum et sceleratum, cui forma longo tempore domi asservata, quotidiana tamen et fucata, animos attollit: attamen me longe felicior est, quæ ejusmodi nacta sit amasium. Ad hæc leviter et ore hiante arridens anus, Adesto animo, et omitte sollicitudinem, inquit, hera: ad hodiernum diem illa est a peregrino formosa habita: si vero effecero, ut te et tuam formam respiciat, aurea, ut aiunt, cum æreis permutabit, illa meretricula petulante et frustra sese jactante, contemta. Si quidem ita facies, Cybelion carissima, duorum pro uno morborum eris mihi curatrix, amoris et zelotypiæ; illo quidem implens, hac vero liberans. At illa: Hoc meæ curæ cogitationique incumbet: tuum est autem, ut te revoces et in præsentia quiescas, neque despondeas ani-

σαυτὴν ἀναλαμβάνειν καὶ τὸ παρὸν ἡσυχάζειν μηδὲ δυσθυμοῦσαν προαποκάμνειν, ἀλλ' εὔελπις εἶναι.

ΙΑ'. Ταῦτ' εἶπε καὶ ἀφελοῦσα τὸν λύχνον, ἐπικλεισαμένη τε τοῦ θαλάμου τὰς θύρας, ἐξώρμησεν. Οὔπω δ' ἀκριβῶς ἡμέρας ἐπῃσθημένῃ, τῶν τε βασιλείων εὐνούχων ἕνα παραλαβοῦσα καὶ ἄλλην θεράπαιναν, ἅμα ποπάνοις καὶ ἑτέροις δή τισι θυμιάμασιν ἕπεσθαι προστάξασα, ἐπὶ τὸ Ἴσειον ἔσπευδεν. Ὡς δὲ τοῖς προθύροις ἐπέστη, θυσίαν ἄγειν τῇ θεῷ λέγουσα ὑπὲρ τῆς δεσποίνης Ἀρσάκης, ἔκ τινων ὀνειράτων τεταραγμένης καὶ ἐξιλεώσασθαι τὰ ὀφθέντα βουλομένης, τῶν νεωκόρων τις διεκώλυέ τε καὶ ἀπέπεμπε, κατηφείας τὰ περὶ τὸ ἱερὸν ἐμπεπλῆσθαι φάσκων· τὸν γὰρ δὴ προφήτην τὸν Καλάσιριν μακροῖς χρόνοις εἰς τὴν οἰκείαν ἐπανήκοντα, ἑστιαθῆναι μὲν λαμπρῶς ἅμα τοῖς φιλτάτοις κατὰ τὴν ἑσπέραν καὶ πρὸς πᾶσαν ἄνεσιν καὶ ψυχαγωγίαν αὐτὸν ἐκδοῦναι, μετὰ δὲ τὴν εὐωχίαν, σπεῖσαί τε καὶ πολλὰ ἐπεύξασθαι τῇ θεῷ καὶ τοῖς παισὶν εἰπόντα ὡς ἄχρι τοῦ παρόντος ὄψονται τὸν πατέρα καὶ πολλὰ ἐπισκήψαντα, τῶν σὺν αὐτῷ νέων Ἑλλήνων ἀφιγμένων, ὡς ἔνι μάλιστα, προνοεῖν, καὶ ἐν οἷς ἂν βουλομένοις αὐτοῖς γίγνηται τὰ δυνατὰ συμπράττειν, κατακλίναντά τ' αὐτὸν καὶ εἴτε διὰ τὸ τῆς χαρᾶς μέγεθος, τῶν πνευματικῶν πόρων εἰς ὑπερβολὴν ἀνεθέντων καὶ χαλασθέντων, οἷα δὴ γηραιοῦ τοῦ σώματος ἀθρόον διαφθαρέντος, εἴτε καὶ θεῶν αἰτήσαντι τοῦτο παρασχομένων, εἰς ἀλεκτρυόνων ᾠδὰς τετελευτηκότα γνωσθῆναι, τῶν παίδων ἐξ ὧν προὔλεγεν ὁ πρεσβύτης, παννύχιον παρατηρούντων· καὶ νῦν, ἔφη, διεπεμψάμεθα τοὺς μετακαλέσοντας τὸ λοιπὸν τῶν κατὰ τὴν πόλιν προφητικῶν τε καὶ ἱερατικῶν γένος, ὡς ἂν τὰ νομιζόμενα ἐπ' αὐτῷ τῆς κηδείας κατὰ τὸν πάτριον νόμον τελοῖεν. Ἀποχωρητέον οὖν ὑμῖν. Οὐ γὰρ θέμις μὴ ὅτι γε θύειν ἀλλ' οὐδ' ἐπιβαίνειν τοῦ νεὼ πλὴν τοῖς ἱερωμένοις, ἑπτὰ τούτων ὅλων τῶν ἐχομένων ἡμερῶν. Πῶς οὖν οἱ ξένοι διάξουσιν; ἔφασκεν ἡ Κυβέλη. Καὶ ὅς, Καταγώγιον αὐτοῖς εὐτρεπισθῆναι πλεῖστον καὶ ἔξω που περὶ τὸν νεὼν ὁ νέος προφήτης ὁ Θύαμις ἐπέστειλε καὶ ὡς ὁρᾷς, αὐτοί γ' οὗτοι προσίασι, τῷ νόμῳ πειθόμενοι καὶ ἐξοικίζοντες αὑτοὺς τῶν ἱερῶν τὸ παρόν. Ἡ δὲ Κυβέλη τὴν ξυντυχίαν ἅρπαγμα καὶ ὥσπερ ἄγρας ἀρχὴν ποιησαμένη, Οὐκοῦν, ἔφη, ὦ νεωκόρων θεοφιλέστατε, καιρὸς τούς τε ξένους καὶ ἡμᾶς εὖ ποιεῖν, μᾶλλον δ' Ἀρσάκην μεγάλου βασιλέως ἀδελφήν· οἶσθα γὰρ ὡς φιλέλλην τ' ἐστὶ καὶ δεξιόν τι χρῆμα περὶ ξένων ὑποδοχήν. Λέγ' οὖν πρὸς τοὺς νέους, ὡς κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ Θυάμιδος ἐν ἡμετέρου τὸ καταγώγιον αὐτοῖς ηὐτρέπισται. Ἐποίησεν οὕτως ὁ νεωκόρος, οὐδὲν τῶν βυσσοδομευομένων ὑπὸ τῆς Κυβέλης ὑποτοπήσας, ἀλλ' εὐεργετήσειν τ' οἰόμενος τοὺς ξένους, εἰ πρόξενος αὐτοῖς αὐλῆς σατραπικῆς γένοιτο καὶ ἅμα τοῖς αἰτοῦσι τὴν χάριν ἀβλαβῆ καὶ ταῦτ' οὖσαν καὶ ἀζήμιον καθικετεύσειν. Κατηφεῖς δὴ καὶ δεδακρυμένους πλησιάσαντας τοὺς περὶ τὸν Θεαγένην ἰδὼν ὁ νεωκόρος,

mum, antequam ad rem aggrediamur, sed bona spe te sustentes.

XI. Hæc dixit, et ablato lychno atque conclusis thalami foribus abiit. Cum autem vixdum diem sensisset, uno ex regiis eunuchis assumto, præterea pedissequa una cum placentulis et aliis rebus ad sacrificium destinatis, subsequi jussa, ad templum Isidis properabat. Postquam stetit pro foribus, sacrificium se deæ facturam dicens pro domina Arsace, quibusdam insomniis territa et placare visa volente, quidam ex æditui prohibebat et ablegabat, mœstitiæ plenum esse templum referens. Antistitem enim Calasiridem, cum post longum tempus domum rediisset, convivatum esse lautius una cum carissimis sub vesperam et usum esse remissiori ad omnem hilaritatem ac delectationem animo. Post convivium autem libasse et multum supplicasse deæ: cumque filiis dixisset, quod hactenus essent visuri patrem, dedissetque mandata de juvenibus Græcis qui cum eo venerunt, ut illis diligentissime prospicerent, et quibus in rebus opem implorarent, pro virili adjumento essent, cubitum se contulisse. Deinde, seu propter gaudii magnitudinem meatibus spirituum ultra modum solutis et laxatis, tanquam senio confecto corpore subito viribus destituto, seu diis, a quibus hoc petierat, illi præbentibus, circa gallicinium cognitum esse mortuum, filiis propter ea, quæ illis prædixerat pater, tota nocte in illius observationem intentis. Et nunc, inquit, misimus nuntios, accersituros ex urbe reliquum pontificium et sacerdotale genus, ut illi justa funebria secundum legem patriæ persolvant. Discedendum est igitur vobis. Neque enim fas est cuiquam, ingredi templum, nedum mactare quidquam, per hos totos septem dies, præter hos, qui sacerdotio funguntur. Quomodo itaque hospites hoc tempus traducent? quærebat Cybele. Tum ille: Habitaculum illis extra templum adornari jussit novus antistes Thyamis: et ut vides isti ipsi adveniunt, dum legi obtemperant, in præsentia e templo emigrantes. Cybele igitur occasionem, quasi ad rapinam et initium aucupii accommodans, Quamobrem, inquit, æditue dis carissime, opportune poteris et hospites et nos beneficio afficere, magis vero Arsacen, regis magni sororem. Scis enim, quantopere Græcis faveat, quantoque studio peregrinos hospitio soleat accipere. Dic igitur juvenibus, quod, jussu Thyamidis, in nostris ædibus habitaculum illis est instructum. Fecit ita æditutus, nihil eorum, quæ Cybele moliebatur, suspicans, sed existimans, se beneficium collaturum esse in hospites, si illis opera sua satrapicam aulam conciliasset et simul iis, qui petebant, rem gratam, neque cuiquam detrimentum aut periculum allaturam, facturum. Cumque ad Theagenem et Charicleam venisset, mœrore ac lacrimis perditos, Sane haud legitima, inquit, neque ea, quæ patrii mores institutaque ferant, præsertim cum sit vobis antea luctu interdictum, facitis, quod antistitem deploratis et lugetis: quem lætitia et gratulationibus prosequendum esse, tanquam meliorem consecutum requiem, et præstantiorem

Οὐκ ἔννομα μὲν ἔφη, οὐδὲ συγκεχωρημένα ἐκ τῶν πατρίων διαπράττεσθε καὶ ταῦτα προαπηγορευμένον ὑμῖν, ὀδυρόμενοι καὶ θρηνοῦντες ἄνδρα προφήτην, ὃν χαίροντας καὶ εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν, ὡς τῆς βελτίονος μετειληχότα λήξεως καὶ πρὸς τῶν κρειττόνων κεκληρωμένον ὁ θεῖος καὶ ἱερὸς παρεγγυᾷ λόγος. Πλὴν ἀλλὰ συγγνωστὰ μὲν ὑμῖν, πατέρα (ὥς φατε) καὶ κηδεμόνα καὶ ἐλπίδα τὴν μόνην ἀποβεβληκόσι. Οὐ μὴν ἀθυμητέα παντάπασιν. Ὁ γὰρ Θύαμις, οὐ τῆς ἱερωσύνης μόνον τῆς ἐκείνου ἔοικεν εἶναι διάδοχος ἀλλὰ καὶ τῆς περὶ ὑμᾶς διαθέσεως. Τὰ γοῦν πρῶτα προνοηθῆναι ὑμῶν ἐπέστειλε, καὶ καταγώγιον ὑμῖν ηὐτρέπισται λαμπρὸν, καὶ οἷον εὔξαιτ' ἄν τις [καὶ] τῶν εὐδαιμόνων καὶ ἐγχωρίων, μήτι γε δὴ ξένων καὶ εὐτελέστερον τανῦν πράττειν δοκούντων. Ἕπεσθε δὴ κοινὴν ὑμῶν μητέρα τήνδε νομίσαντες, (δείξας τὴν Κυβέλην), καὶ ξεναγούσῃ πείθεσθε.

ΙΒ΄. Ταῦτ' ἐκεῖνος μὲν ἔλεγεν, ἐποίουν δ' οἱ περὶ τὸν Θεαγένην· τὸ μέν τι πρὸς τῶν παρ' ἐλπίδα προσπεπτωκότων βεβυθισμένοι τὴν διάνοιαν, τὸ δ' ἀγαπῶντες ὅπου δὴ τὸ παρὸν καταγωγῆς τε καὶ καταφυγῆς τυχεῖν· φυλαξάμενοι ἂν, ὡς τὸ εἰκὸς, εἰ τὸ τραγικὸν τῆς οἰκήσεως καὶ ὑπέρογκον καὶ πρὸς κακοῦ γενησόμενον αὐτοῖς ὑπείδοντο. Νυνὶ δ' ἡ τὰ κατ' αὐτοὺς ἀθλοθετοῦσα τύχη, πρὸς ὀλίγων ὡρῶν μέρος ἀναπαύσασα καὶ εἰς χαρὰν ἐφήμερον ἀνεῖσα, παραχρῆμα τὰ λυποῦντα ἐπισυνῆπτε καὶ δεσμώτας ὥσπερ αὐθαιρέτους τῇ πολεμίᾳ προσῆγε, δι' ὀνόματος φιλανθρώπου ξενίας νέους καὶ ξένους καὶ ἀπείρους τοῦ μέλλοντος αἰχμαλωτίζουσα. Οὕτως ἄρ' ὁ πλανήτης βίος οἷον τυφλότητα τὴν ἄγνοιαν ἐπιβάλλει τοῖς ξενιτεύουσι. Οὗτοι γοῦν ἐπειδὴ τάχιστα παρῆλθον εἰς τὰ σατραπεῖα, προπυλαίοις τ' ἐντυχόντες ὑπερόγκοις καὶ πλέον ἢ κατὰ ἰδιωτικὴν οἴκησιν ἐξηρμένοις, φαντασίας τε δορυφόρων καὶ κόμπου τῆς ἄλλης θεραπείας ἐμπεπλησμένοις ἐθαύμαζον μὲν καὶ διεταράττοντο, τῆς παρούσης κατ' αὐτοὺς τύχης τὴν οἴκησιν ὑπερέχουσαν ὁρῶντες. Εἵποντο δ' οὖν τῇ Κυβέλῃ πολλὰ προτρεπομένῃ καὶ θαρσεῖν παρακελευομένῃ, καὶ τεκνία συνεχῶς καὶ φιλτάτους ἀνακαλούσῃ καὶ ὡς εὔθυμα χρὴ προσδοκᾶν τὰ διαδεξόμενα παρεγγυώσῃ. Καὶ τέλος, ἐπειδήπερ αὐτοὺς εἰς τὸ δωμάτιον, οὗ κατήγετο ἡ πρεσβῦτις, ἀνακεχωρηκός πως καὶ ἰδιάζον, ἐγκατέστησε, μεταστησαμένη τοὺς παρόντας καὶ μόνη παρακαθισαμένη, Ὦ τέκνα, ἔλεγε, τῆς μὲν κατειληφυίας ὑμᾶς κατηφείας τὸ παρὸν τὴν αἰτίαν ἔγνων καὶ ὡς ὁ προφήτης ὑμᾶς ὁ Καλάσιρις τελευτήσας λελύπηκεν, ἐν πατρὸς ὑμῖν χώρᾳ γεγονώς. Δίκαια δ' ἂν ποιοῖτε καὶ οἵτινες καὶ πόθεν ἐστὲ λέγοντες· ὅτι μὲν γὰρ Ἕλληνες καὶ τοῦτ' ἔγνων καὶ ὅτι τῶν εὖ γεγονότων, πάρεστι τοῖς ὁρωμένοις τεκμαίρεσθαι. Βλέμμα γὰρ οὕτω λαμπρὸν καὶ εὐσχήμων ὄψις ἅμα καὶ ἐπέραστος εὐγενείας ἔμφασιν παρίστησιν. Ἀλλὰ τῆς ποίας Ἑλλάδος καὶ πόλεως τίνος καὶ τίνες ὄντες καὶ

statum sortitum, divina et sacra doctrina præcipit. Quamquam vobis quidem venia danda est, qui, ut dicitis, patrem, et patronum, et eum, qui sola spes vestra fuerit, amiseritis : verumtamen non omnino vos despondere animum oportet. Thyamis enim, ut videre est, non tantum in antistitium, sed etiam in studium et benevolentiam erga vos, illi successit, et in primis provideri vobis imperavit : habitaculumque vobis instructum est splendidum, et quale sibi optaret aliquis altioris gradus hominum, et indigenarum, nedum peregrinorum et eorum quorum in præsentia angustæ rationes et humilis fortuna esse videatur. Sequimini igitur hanc, (ostendens Cybelen) communem vestram existimantes esse matrem et excipienti vos parete.

XII. Hæc ille quidem dicebat : faciebat autem Theagenes, vel quod veluti procella quadam eorum, quæ præter spem acciderant, depressus esset, vel quia in tali statu rerum, quodcunque oblatum habitaculum et receptum boni consuleret. Cavisset autem sibi, ut est consentaneum, si, tragicos et intolerabiles casus allaturum esse habitaculum illud et magno malo ipsis futurum, suspicatus fuisset. Tum vero fortuna, illorum rationes gubernans, cum paucarum horarum intervallo illos recreasset ac refecisset, et unius diei tantum spatio lætitia frui permisisset, subito tristia et adversa adjungebat et tanquam sua sponte vincula sibi accersentes, hosti adducebat; prætextu benigni hospitii, juvenes et hospites et ignaros futurorum, captivos efficiens. Sic hercle vita, quæ in errore agitur, inscitiam, tanquam cæcitatis tenebras, offundit iis, qui in peregrinis terris versantur. Hi igitur, cum venissent ad domicilia satrapæ et ingrederentur vestibula magnifica et editiora, quam ut cum privati hominis conditione comparari possent et stipatorum fastu aliorumque aulicorum frequentia repleta, mirabantur ac turbabantur, ædes præsentem illorum fortunam superare videntes. Sequebantur tamen Cybelen, multis modis adhortantem et adesse illos animo jubentem et continuo liberorum et carissimorum nomine illos compellantem et quod exspectare deberent læta, quæ illos essent exceptura, promittentem. Ad extremum, postquam eos in conclave, in quo habitabat anus, separatum et sejunctum a turba, introduxit, remotis arbitris, sola illis assidens, O liberi, dicebat, mœstitiæ, in qua nunc versamini, causam cognovi atque dolorem quem ex antistitis Calasiridis morte merito a vobis culti in parentis loco, accepistis. Æquum est autem, ut præterea mihi qui sitis et unde exponatis. Nam et hoc, quod Græci sitis, cognovi et quod bono genere nati, ex iis, quæ in vobis cernuntur, argumentum capere licet. Vultus enim adeo liberalis et elegans atque liberalis forma, specimen præstantis generis exhibent : sed ex qua Græcia atque adeo urbe sitis, deni-

ὅπως δεῦρο πλανηθέντες ἀφίκεσθε, βουλομένῃ μοι μαθεῖν ὑπὲρ συνοίσοντος τοῦ ὑμετέρου κατείπατε, ὡς ἂν καὶ πρὸς δέσποιναν τὴν ἐμὴν Ἀρσάκην, τὴν τοῦ μεγάλου μὲν βασιλέως ἀδελφήν, Ὀροονδάτῃ δὲ τῷ μεγίστῳ σατραπῶν συνοικοῦσαν, φιλέλληνά τε καὶ φιλάβρον καὶ ξένων εὐεργέτιν, ἔχοιμι τὰ καθ' ὑμᾶς ἐξαγγέλλειν, ὑπὲρ τοῦ καὶ μετὰ πλείονος ὑμᾶς καὶ τῆς χρεωστουμένης τιμῆς ὀφθῆναι. Ἐρεῖτε δὲ πρὸς γυναῖκα οὐ παντάπασιν ἀλλοτρίαν ὑμῖν, εἰμὶ γάρ τοι καὶ αὐτὴ τὸ γένος Ἑλληνὶς καὶ Λεσβία τὴν πόλιν ὑπ' αἰχμαλωσίας μὲν ἀχθεῖσα δεῦρο, πράττουσα δὲ τῶν οἴκοι βέλτιον, εἰμὶ γὰρ τῇ δεσποίνῃ τὰ πάντα καὶ μόνον οὐκ ἀναπνεῖ με καὶ ὁρᾷ καὶ νοῦς ἐκείνῃ καὶ ὦτα καὶ πάντα τυγχάνω, τοὺς καλοὺς αὐτῇ κἀγαθοὺς γνωρίζουσα ἀεὶ καὶ τὸ πιστὸν αὐτῇ διὰ πάντων (τῶν) ἀπορρήτων φυλάττουσα. Τοῦ δὴ Θεαγένους τὰ εἰρημένα παρὰ τῆς Κυβέλης τοῖς πεπραγμένοις τῇ προτεραίᾳ παρὰ τῆς Ἀρσάκης παράλληλα καθ' αὐτὸν ἀντεξετάζοντος καὶ ὡς ἀτενὲς αὐτῷ καὶ ἰταμὸν, συνεχές τε καὶ τῶν ἀπρεπεστέρων δηλωτικὸν προσέβλεπεν ἐννοοῦντος καὶ ἀγαθὸν οὐδὲν ἐπὶ τοῖς μέλλουσι καταμαντευομένου, μέλλοντός τ' ἤδη τι λέγειν πρὸς τὴν πρεσβῦτιν, ἠρέμα προσκύψασα πρὸς τὸ οὖς ἡ Χαρίκλεια, Τῆς ἀδελφῆς, ἔφη, μέμνησο, ἐφ' οἷς ἂν λέγῃς.

ΙΓ'. Συνεὶς οὖν τὸ δηλούμενον, Ὦ μῆτερ, ἔφη, τὸ μὲν Ἕλληνας εἶναι καὶ αὐτή που μαθοῦσα τυγχάνεις. Ἀδελφοὶ δ' ὄντες πατέρων ὑπὸ λῃσταῖς ἁλόντων, ἐπὶ ζήτησιν ἐξορμήσαντες, χαλεπωτέραις ἐκείνων ταῖς τύχαις κεχρήμεθα, ὠμοτέροις ἀνδράσι περιπεσόντες καὶ πάντων μὲν τῶν ὄντων, (πολλὰ δ' ἦν), ἀποσυληθέντες, μόλις δ' αὐτοὶ περισωθέντες καὶ κατά τι δεξιὸν βούλημα δαίμονος τῇ πρὸς τὸν ἥρωα Καλάσιριν συντυχίᾳ χρησάμενοι, ἀφιγμένοι τ' ἐνταῦθα, ὡς τὸ λοιπὸν τοῦ χρόνου μετ' αὐτοῦ βιωσόμενοι, νῦν ὡς ὁρᾷς πάντων τούτων ἔρημοι καὶ μόνοι περιλελείμμεθα, τὸν δοκοῦντα καὶ ὄντα πατέρα μετὰ τῶν ἄλλων προσαπολωλεκότες. Τὰ μὲν δὴ καθ' ἡμᾶς, ταῦτα. Σοὶ δὲ, πλείστη μὲν χάρις καὶ τῆς νῦν δεξιώσεως καὶ ξεναγίας· χαρίσαιο δ' ἂν πλέον, εἰ καθ' αὑτοὺς ἡμῖν διάγειν τε καὶ λανθάνειν παράσχοις, τὴν εὐεργεσίαν ἣν ἀρτίως ἔφασκες καὶ τὸ γνωρίζειν ἡμᾶς πρὸς Ἀρσάκην ὑπερθεμένη, μηδ' ἐπεισάγοις οὕτω λαμπρᾷ καὶ εὐδαίμονι τύχῃ, ξένον καὶ ἀλήτην καὶ στυγνάζοντα βίον. Τὰς γὰρ δὴ γνώσεις καὶ τὰς ἐντεύξεις ἐκ τῶν ὁμοίων, ὡς οἶσθα, γίγνεσθαι καλόν.

ΙΔ'. Οὐκ ἐκαρτέρησεν ἡ Κυβέλη τούτων εἰρημένων, ἀλλὰ καὶ τῇ διαχύσει τοῦ προσώπου κατάδηλος ἐγεγόνει σφόδρα ὑπερησθεῖσα πρὸς τὴν ἀκοὴν τῶν ἀδελφῶν, ἐνθυμουμένη μηδὲν κώλυμα μηδ' ἐμπόδιον ἕξειν πρὸς τὰ ἐρωτικὰ τῆς Ἀρσάκης τὴν Χαρίκλειαν· καὶ Ὦ κάλλιστε νεανιῶν, ἔφη, οὐκ ἂν εἴποις ταῦτα περὶ τῆς Ἀρσάκης, ἐπειδὰν εἰς πεῖραν ἔλθοις τῆς γυναικός. Κοινόν τι χρῆμά ἐστι πρὸς πᾶσαν τύχην καὶ πλέον ἐπίκουρος γίγνεται τοῖς παρ' ἀξίαν ἔλαττον πράττουσι.

que quomodo oberrantes huc veneritis, cum aveam id cognoscere, vestræ utilitatis causa, quæso, mihi exponite, ut etiam dominam meam Arsacen, regis magni sororem, Oroondatis vero, maximi satraparum, conjugem, Græcorumque et elegantiæ amantem et in hospites beneficam, de vestris rationibus certiorem facere possim, atque ita cum majore debitoque vobis honore in conspectum illius veniatis. Dicetis vero mulieri non prorsus a vobis alienæ; sum enim et ipsa natione Græca, Lesbia vero, urbis, in qua sum nata, cognomine, captiva quidem huc adducta, ceterum successu fortunæ meliore quam domi utens. Sum enim dominæ omnium rerum ministra et tantum non per me spirat et videt; mens illi et aures et omnia sum ego, probos honestosque semper in illius notitiam deducens et omnium secretorum fidem servans. Theagene vero ea, quæ dicta fuerant a Cybele, cum iis, quæ pridie ab Arsace facta fuerant, conferente et quod illum defixis oculis et lascive denique sine intermissione et cum indecoro parumque moderato nutu ac significatione intuita fuisset cogitante, nihilque boni inde eventurum augurante et jam dicturo aliquid ad anum, submisse in aurem illi Chariclea : Sororis, inquit, memineris in iis, quæ dicturus es.

XIII. Cum igitur intellexisset id, quod illi suggestum fuerat : Mater, inquit, quod Græci sumus, jam et ipsa scis. Cum germani essemus, parentibus a prædonibus captis, ad illorum inquisitionem profecti, magis adversa fortuna, quam illi, usi sumus, in crudeliores viros incidentes et omnibus facultatibus (multæ autem erant) spoliati, vix vero ipsi servati et quadam dextra numinis voluntate cum heroë Calasiride congressi, cum venissemus huc, tanquam reliquum tempus vitæ cum illo transacturi, nunc, ut vides, omnium horum expertes et soli relicti sumus, eo qui videbatur esse pater et erat cum reliquis amisso. Ac nostræ quidem rationes sic habent. Tibi vero ingentem habemus gratiam pro hoc officio humanitatis et hospitalitatis. Majore autem beneficio nos tibi devincies, si, ut seorsim et clanculum habitemus, effeceris, officium, quod nuper commemorasti, scilicet ut per te Arsacæ innotescamus, differens, neque introducens in tam splendidam et illustrem fortunam, peregrinam, erroneam, tetricamque vitam. Notitias enim et familiaritates cum similibus, ut scis, inire convenit.

XIV. Non potuit se reprimere Cybele, cum hæc dicta fuissent; sed ex hilaritate vultus manifestum exsistebat indicium, quod magnopere, audito germanorum nomine, fuisset delectata, cogitans, nullo sibi impedimento fore in rebus Veneris Arsaces Charicleam : et O pulcherrime adolescens, inquit, nunquam hoc de Arsace dices, postquam expertus fueris mores mulieris. Æqualis est enim et accommodata ad omnem fortunam. Quin etiam magis est auxilio iis, qui præter dignitatem angustis in rebus versan-

Καὶ Περσὶς οὖσα τὸ γένος σφόδρα ἑλληνίζει τὴν γνώμην, χαίρουσα καὶ προσέχουσα τοῖς ἐντεῦθεν, ἦθός τε καὶ ὁμιλίαν τὴν Ἑλληνικὴν εἰς ὑπερβολὴν ἠγάπηκε. Θαρσεῖτ' οὖν, ὡς σὺ μὲν ὅσα εἰς ἄνδρας καθήκει πράξων καὶ τιμηθησόμενος, ἀδελφὴ δ' ἡ σὴ, συμπαίστριά τε καὶ συνόμιλος ἐσομένη. Ἀλλὰ τίνα ὑμῶν ὀνόματα χρὴ προσαγγέλλειν; ὡς δ' ὅτι Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν ἤκουσεν, αὐτοῦ με περιμένειν εἰποῦσα, ὡς τὴν Ἀρσάκην ἀπέτρεχεν, ἐπιτείλασα πρότερον πρὸς τὴν θυρωρὸν, (ἦν δὲ καὶ αὐτὴ γραῦς) εἴ τις βούλοιτο παρεισιέναι, μηδαμῶς ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ μηδ' ἐξιέναι ποι συγχωρεῖν τοῖς νέοις. Τῆς δὲ, Μηδ' ἂν ὁ παῖς ὁ σὸς Ἀχαιμένης παραγένηται, ἐρωτησάσης, ἄρτι γὰρ καὶ μετὰ τὴν σὴν εἰς τὸν νεὼν πρόοδον ἐξελήλυθεν, ἐναλειψόμενος τὼ ὀφθαλμὼ, οἶσθα γὰρ ὡς φέρει τι μικρὸν ἔτι κακώσεως, Μηδ' ἐκεῖνος, ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ἐπικλεισαμένη τὰς θύρας καὶ τὴν κλεῖν αὐτὴ κατέχουσα, φάσκε ἐμὲ κομίζειν. Οὕτως ἐγένετο. Καὶ οὔπω τοι σχεδὸν τῆς Κυβέλης χωρισθείσης, καιρὸν ἡ μόνωσις τῷ Θεαγένει καὶ τῇ Χαρικλείᾳ θρήνων τε καὶ ὑπομνήσεως τῶν καθ' αὑτοὺς ὑπηγόρευεν· ἀπὸ τῶν αὐτῶν τε σχεδόν τι ῥημάτων καὶ νοημάτων ἀπωλοφύροντο· ἡ μὲν, ὦ Θεάγενες, ὁ δὲ, ὦ Χαρίκλεια, συνεχῶς ἐπιστένοντες. Καὶ ὁ μὲν, Τίς ἄρα τύχη πάλιν κατείληφεν ἡμᾶς; ἡ δὲ, Ὁποίοις ποτ' ἄρα συντευξόμεθα πράγμασι; καὶ ἐφ' ἑκάστῳ συνησπάζοντο ἀλλήλους καὶ δακρύσαντες ἀνάπαλιν ἐφίλουν. Καὶ τέλος τοῦ Καλασίριδος ὑπομνησθέντες, εἰς πένθος τὸ ἐκείνου τοὺς θρήνους κατέστρεφον καὶ πλέον ἡ Χαρίκλεια, ἅτε καὶ πλείονι τῷ χρόνῳ, μείζονος τῆς ἀπ' αὐτοῦ σπουδῆς τε καὶ εὐνοίας πεπειραμένη καὶ, Ὦ τὸν Καλάσιριν, ἀνεκάλει κωκύουσα. Τὸ γὰρ χρηστότατον ὄνομα καλεῖν ἀπεστέρημαι πατέρα, τοῦ δαίμονος πανταχόθεν μοι τὴν τοῦ πατρὸς προσηγορίαν περικόψαι φιλονεικήσαντος. Τὸν μὲν φύσει γεννήσαντα οὐκ ἔγνωκα, τὸν δὲ θέμενον Χαρικλέα, οἴμοι, προδέδωκα· τὸν (δὲ) διαδεξάμενον καὶ τρέφοντα καὶ περισώζοντα ἀπολώλεκα καὶ οὐδὲ θρηνῆσαι τὰ νενομισμένα ἔτι κειμένῳ τῷ πτώματι πρὸς τοῦ προφητικοῦ συγκεχώρημαι. Ἀλλ' ἰδού σοι, τροφεῦ καὶ σῶτερ, προσθήσω δὲ καὶ πάτερ, κἂν ὁ δαίμων μὴ βούληται, ἔνθα γοῦν ἔξεστι καὶ ὡς ἔξεστιν, ἀποσπένδω τῶν ἐμαυτῆς δακρύων καὶ ἐπιφέρω χοὰς ἐκ τῶν ἐμαυτῆς πλοκάμων· καὶ ἅμ' ἀπεσπάραττεν ὡς ὅτι πλείστας τῶν αὑτῆς τριχῶν. Καὶ ὁ μὲν Θεαγένης ἐπεῖχεν, ἐπιλαβόμενος σὺν ἱκεσίαις τῶν χειρῶν, ἡ δ' ἐπετραγῴδει, Τί γὰρ καὶ ζῆν δεῖ ἔτι, λέγουσα, εἰς ποίαν ἀφορῶντας ἐλπίδα; ὁ χειραγωγὸς τῆς ξένης, ἡ βακτηρία τῆς πλάνης, ὁ ξεναγωγὸς τῆς ἐπὶ τὴν ἐνεγκοῦσαν, ὁ τῶν φύντων ἀναγνωρισμὸς, ἡ παραψυχὴ τῶν δυστυχημάτων, ἡ εὐπορία καὶ λύσις τῶν ἀμηχάνων, ἡ πάντων τῶν καθ' ἡμᾶς ἄγκυρα Καλάσιρις ἀπόλωλε, τὴν ἀθλίαν ἡμᾶς ξυνωρίδα πηροὺς ὥσπερ τῶν πρακτέων ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς καταλιπών. Πᾶσα μὲν ἡμῖν ὁδοιπορία, πᾶσα δὲ ναυτιλία ὑπ' ἀγνωσίας ὑποτέτμηται.

tur. Cumque sit Persis genere, magnopere ingenio Græcos imitatur, gaudens iis et se oblectans, qui inde adveniunt, moresque et consuetudinem Græcorum supra modum amplectitur. Este igitur bono animo, quod sit futurum, ut tu omnibus dignitatibus, quæ ad viros pertinent, orneris; soror autem tua familiaris et convictrix illius sit futura. Ceterum quæ vestra nomina illi nuntiari oportet? Cum vero Theagenis et Chariclеæ audisset, ut ibi illam operirentur dicens, ad Arsacen cucurrit, datis prius mandatis janitrici, (erat autem et ipsa anus) ut neminem ingredi pateretur, atque adeo ne ipsos quidem juvenes quoquam egredi permitteret. Hac vero, Neque si tuus filius Achæmenes advenerit, interrogante, modo enim et post tuum discessum in templum egressus est, ungendorum oculorum gratia, quod aliquantulum adhuc doloris et molestiæ sustineat: Neque si ille veniat, respondit; sed, obserata janua et clavem ipsa apud te habens, dic me asportasse. Sicque accidit. Nam cum vixdum Cybele abscessisset, solitudo Theageni et Chariclеæ luctuum et recordationis suarum calamitatum tempus subministravit: iisdemque propemodum verbis et mente eadem sese deplorabant; illa quidem, o Theagenes, at ille, o Chariclea, identidem ingemiscentes. Et hic: Quænam fortuna nos rursus invasit? Illa autem: In quem rerum statum autem veniemus? et post singula verba amplectebantur se invicem et rursus cum illacrimassent dissuaviabantur: postremo Calasiridis recordati, in illius luctum ploratus conferebant; inprimis autem Chariclea, tanquam majore spatio temporis, magis illius studium et benevolentiam erga se experta. Et O bonum Calasiridem! exclamabat plorans: etenim orbata sum suavissimo nomine, quo minus illum patrem vocare possim, cum numen mihi patris appellationem undiquaque præcidere contendisset. Patrem, qui me procreavit, non agnovi: eum vero, qui me adoptivam filiam fecerat Chariclem, hei mihi! prodidi: porro hunc, qui me recepit et aluit et servavit amisi, et neque lugere funerum ritu ac cærimonia, adhuc jacens cadaver, a cœtu prophetico mihi est permissum. Enimvero, nutricie et servator, addam autem et pater, ecce, etiamsi nolit numen, ubi licet et quo modo licet, facio tibi libationes meis lacrimis et addo inferias ex meis capillis. Simulque vellebat plurimos crines: et Theagenes quidem eam reprimebat comprehendens ejus manus supplex. Illa vero lamentabatur nihilominus, Quid enim, dicens, vel vivere jam conducit? In quam spem oculi conjiciendi sunt! Ductor in peregrina terra, bacillus erroris, dux reditus in patriam, parentum notio, solatium in adversis rebus, adjumentum ac depulsio summi discriminis, omnium nostrarum rationum ancora Calasiris periit, nos miserum jugum, quasi cæcos inscitia gerendarum rerum, in peregrina terra relinquens. Omne nobis iter, omnis denique navigatio præ

Οἴχεται ἡ σεμνὴ καὶ μείλιχος, ἡ σοφὴ καὶ πολιὰ τῷ ὄντι φρὴν, τῶν εἰς ἡμᾶς εὐεργεσιῶν οὔτ' αὐτὴ τέλος εὑραμένη.

ΙΕ'. Καὶ τοιαῦτα καὶ ἕτερα πρὸς τούτοις ἐλεεινῶς ὀδυρομένης καὶ τοῦ Θεαγένους τὰ μὲν συνεξαίροντος τοῖς παρ' αὐτοῦ τὸν θρῆνον, τὰ δὲ φειδοῖ τῆς Χαρικλείας καταστέλλοντος, ἐφίσταται ὁ Ἀχαιμένης καὶ τὰς θύρας τοῖς κλείθροις ἐναπειλημμένας καταλαβὼν, Τί ταῦτα, τὴν θυρωρὸν ἠρώτα. Ὡς δὲ τῆς αὐτοῦ μητρὸς εἶναι τοὔργον ἔμαθε, προσεστὼς ταῖς θύραις καὶ τὴν αἰτίαν διαπορῶν, ᾔσθετο τῆς Χαρικλείας ὀδυρομένης καὶ διακύψας διὰ τῶν ὀπῶν, καθ' ἃς διήνοικτο τῶν κλείθρων ἡ ἅλυσις εἶδε τὰ γινόμενα καὶ αὖθις τὴν θυρωρὸν, οἵτινες εἰσὶν οἱ ἔνδον ἠρώτα. Ἡ δὲ τὰ μὲν ἄλλα οὐκ ἔχειν εἰδέναι ἔλεγεν, ὅτι δὲ κόρη καὶ νεανίας ξένοι τινὲς, ὡς ἔχει εἰκάζειν, ἀρτίως παρὰ τῆς αὐτοῦ μητρὸς ἐσῳκισμένοι. Ὁ δ' αὖθις διακύψας ἐπειρᾶτο διακριβοῦν τοὺς ὁρωμένους. Τὴν μὲν δὴ Χαρίκλειαν παντάπασιν ἀγνοῶν, ὅμως τοῦ κάλλους ὑπερεθαύμαζε καὶ τίς ἂν ὀφθείη καὶ ποία, μὴ θρηνοῦσα, ἐνενόει καὶ τὸ θαῦμα λανθάνον εἰς ἐρωτικὸν πάθος αὐτὸν κατέφερε, τὸν δὲ Θεαγένην ἀμυδρῶς τε καὶ ἀμφιβόλως γνωρίζειν ἐφαντάζετο. Καὶ προσκειμένου τῇ σκέψει τοῦ Ἀχαιμένους, ἐφίσταται ἀναστρέψασα ἡ Κυβέλη, πάντα μὲν τὰ κατὰ τοὺς νέους ὡς ἐγεγόνει διαγγείλασα, πολλὰ δὲ τῆς εὐτυχίας τὴν Ἀρσάκην μακαρίσασα, ὑφ' ἧς αὐτῇ τοσοῦτον ἐκ ταὐτομάτου κατώρθωται, ὃ βουλαῖς μυρίαις καὶ μηχαναῖς οὐκ ἄν τις ἤλπισεν, ὡς καὶ σύνοικον ἔχειν τὸν ἐρώμενον, ἐπ' ἀδείας ὁρῶντα καὶ ὁρώμενον. Καὶ πολλοῖς τοιούτοις τὴν Ἀρσάκην φυσήσασα, μόλις τ' ἐπειγομένην πρὸς τὴν θέαν τοῦ Θεαγένους ἐπισχοῦσα, καὶ ὡς οὐ βούλοιτο αὐτὴν ὠχριῶσαν καὶ χυλοιδιῶσαν πρὸς τῆς ἀγρυπνίας ὀφθῆναι τῷ νεανίᾳ, ἀναπαυσαμένην δὲ τὴν παροῦσαν ἡμέραν καὶ ἀναλαβοῦσαν τὸ σύνηθες κάλλος.

ΙϚ'. Καὶ πολλοῖς τοιούτοις εὔθυμον αὐτὴν καὶ τῶν κατὰ γνώμην εὔελπιν παρασκευάσασα, ἅ τε προσήκει πράττειν καὶ ὅπως προσφέρεσθαι τοῖς ξένοις παρεγγυήσασα, ἐπεὶ δ' οὖν ἐπέστη, Τί πολυπραγμονεῖς, ὦ τέκνον, ἔλεγεν. Ὁ δὲ, Τοὺς ἔνδον, ἔφη, ξένους οἵτινες εἰσὶν, καὶ πόθεν. Οὐ θέμις, ὦ παῖ, πρὸς αὐτὸν ἡ Κυβέλη, ἀλλ' ἐχεμύθει καὶ κατὰ σαυτὸν ἔχε καὶ μηδενὶ φράζε, μηδ' ἐπιμίγνυσο τὰ πολλὰ τοῖς ξένοις. Οὕτω γὰρ δέδοκται τῇ δεσποίνῃ. Ἐκεῖνος μὲν οὖν ἀπῄει ῥᾷστα τῇ μητρὶ πεπεισμένος, σύνηθές τι καὶ Ἀφροδίσιον διακόνημα τῇ Ἀρσάκῃ τὸν Θεαγένην ὑποτοπήσας. Καὶ ἀπιὼν, Οὐχ οὗτός ἐστιν, πρὸς αὑτὸν ἔλεγεν, ὃν ἐγὼ πρώην παρὰ Μιτράνου τοῦ φρουράρχου παραλαβὼν, ὥστ' ἄγειν πρὸς Ὀροονδάτην, ἀναπεμφθησόμενον βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, ὑπὸ Βησσαέων τε καὶ Θυάμιδος ἀφῃρέθην, μικροῦ καὶ τὸν περὶ τοῦ ζῆν ὑποστὰς κίνδυνον καὶ μόνος ἐκ τῶν ἀγόντων διαδρᾶναι δυνηθείς; μὴ ἄρα σφάλλουσί με οἱ ὀφθαλμοί; Ἀλλὰ ῥᾷον ἔχω μὲν καὶ διαβλέπω σχεδόν τι λοιπὸν συνήθως. Καὶ μὴν καὶ

inscitia præcisa est : atque gravis et blanda, sapiens et cana revera mens evolavit, beneficiorum erga nos neque ipsa finem conspiciens.

XV. Cum talia, atque alia præterea, miserabiliter lamentaretur, Theagene partim lamentatione suarum rerum augente hæc, partim se, ut parceret Charicleæ, cohibente, advenit Achæmenes et januam sera firmatam deprehendens, Quid, malum, hæc, ex janitrice quærebat. Cum vero, matris esse factum, cognovisset, accedens ad fores et causam perpendens apud animum, sensit Charicleam lamentantem et inclinans sese, per angustias, per quas aperitur claustri compages, vidit omnia, quæ fiebant, et rursus janitricem, quinam essent intus, interrogabat. Illa autem, aliud quidem se nescire dicebat, præterquam quod essent virgo et adolescens, peregrini quidam, ut conjectari licet, nuper ab ipsius matre introducti. Tum ille iterum sese incurvans, conabatur exactius cognoscere eos, quos videbat. Et Charicleam quidem, cum omnino non nosset, propter formam tamen demirabatur : atque adeo, quæ apparitura esset et qualis, nisi mœrore ac luctu conficeretur, cogitabat; denique admiratione, in amatorium affectum clam deferebatur. Theagenem vero obscure et ambigue se agnoscere opinabatur. Atque ita intento in illam considerationem Achæmene, advenit reversa Cybele, cum omnia de adolescentibus, quemadmodum gesta fuerant, nuntiasset et multis modis Arsacen beatam ob fortunæ successum prædicasset, a qua illi tantum casu quodam esset perfectum bonum, quantum sexcentis consiliis et machinis nemo sperasset confici potuisse, ut cohabitatorem habeat amasium, ita ut alter ab altero absque ullo metu conspici posset. Et cum multis ejusmodi verbis Arsacem inflasset, properantemque ad adspectum Theagenis, jam vi cohiberet, propterea quod nollet illam pallentem et turgidis oculis ex insomnio, præbere se conspiciendam adolescenti, sed post præsentem diem, cum requievisset, pristinamque formam recuperasset.

XVI. Ita cum lætam ipsam et bonæ spei de eventu ex animi sententia plenam effecisset, et tum, quæ facere conveniret, tum quomodo hospites accipere, cum illa constituisset; ut advenit, inquam, et substitit, Quid, ait, ita curiose rimaris, fili? Ille autem, Eos, qui sunt intus, hospites, qui sint, aut unde, dicebat. Non est fas, inquit ad eum Cybele; immo id, quod scis, preme silentio et apud te retine, neque cuiquam narres, neque multum versare inter hospites. Sic enim dominæ visum est. Ille igitur abibat, facile matri obtemperans et ad consuetum ac Venereum ministerium Arsaces Theagenem asservari suspicans. Et discedens, An non hic est, secum loquebatur, qui mihi nuper, cum eum accepissem a Mitrane præfecto excubiarum, ut deducerem ad Oroondatem, mittendum regi magno, a Bessaensibus et Thyamide ereptus est, quando et de vita propemodum periclitatus sum et solus ex iis, qui eum ducebant, vix effugere potui? An vero me fallunt oculi? Atqui melius jam valeo et fere ita quemadmodum

τὸν Θύαμιν ἀκήκοα παρεῖναι τῇ προτεραίᾳ καὶ διαμονομαχήσαντα πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀνακεκομίσθαι τὴν ἱερωσύνην. Οὗτος ἄρ' ἐκεῖνός ἐστιν. Ἀλλὰ τὸ παρὸν σιγητέον τὸν ἀναγνωρισμὸν, ἅμα δὲ παρατηρητέον τίς ποτε ἡ περὶ τοὺς ξένους διάνοια τῆς δεσποίνης. Ὁ μὲν ταῦτα πρὸς αὐτόν.

ΙΖ'. Ἡ δὲ Κυβέλη πρὸς τοὺς νέους εἰσδραμοῦσα, ἴχνη τῶν θρήνων κατέλαβε. Πρὸς γὰρ τὸν ψόφον τῶν θυρῶν ἀνοιγομένων κατέστελλον μὲν αὐτοὺς καὶ πρὸς τὸ σύνηθες σχῆμα καὶ βλέμμα διαπλάττειν ἔσπευδον, οὐ μὴν ἔλαθόν γε τὴν πρεσβῦτιν, τῶν δακρύων ἔτι τοῖς ὄμμασιν ἐπιπλανωμένων. Ἀναβοήσασα οὖν, Ὦ γλυκύτατα τέκνα, τί ταῦτ' ἀωρὶ θρηνεῖτε, ἡνίκα προσήκει χαίρειν, ἡνίκ' εὐδαιμονίζειν αὑτοὺς τῆς δεξιᾶς τύχης, Ἀρσάκης τὰ κάλλιστα καὶ τὰ κατ' εὐχὰς ἐφ' ὑμῖν διανοούσης καὶ ὀφθῆναί θ' ὑμᾶς εἰς τὴν ἑξῆς ἐπινευσάσης καὶ τὸ παρὸν πᾶσαν δεξίωσιν καὶ θεραπείαν ὑμῖν ἀποκληρωσάσης; Ἀλλ' ἀπορριπτέον μὲν ὑμῖν τοὺς ληρώδεις τούτους καὶ μειρακιώδεις τῷ ὄντι θρήνους, ὁρᾶν δὲ καὶ ῥυθμίζειν αὑτοὺς, εἴκειν τε καὶ ὑπηρετεῖσθαι τοῖς Ἀρσάκης βουλήμασι. Καὶ ὁ Θεαγένης, Μνήμη, ἔφη, ὦ μῆτερ, τῆς Καλασίριδος τελευτῆς εἰς λύπην ἡμᾶς ἀνεκίνησε καὶ τὸ πατρικὸν ἐκείνου περὶ ἡμᾶς βούλημα ἀποβεβληκότας εἰς δάκρυα κατήγαγεν. Ὕθλοι, ἔφη, ταῦτα· Καλάσιρις [καὶ] πατήρ τις προσποιητὸς, πρεσβύτης, τῇ κοινῇ φύσει καὶ τῷ χρόνῳ τῆς ἡλικίας εἴξας. Πάντα σοι πάρεστι δι' ἑνός· προστασία, πλοῦτος, τρυφὴ καὶ ἀπόλαυσις τῆς ἐφ' ἡλικίας ἀκμῆς καὶ ἁπλῶς τύχην σαυτοῦ νόμιζε καὶ προσκύνει τὴν Ἀρσάκην. Μόνον ἐμοὶ πείθεσθαι, πῶς μὲν αὐτῇ προσιτέον καὶ ὀπτέον ὅταν τοῦτ' ἐπιτρέψῃ, πῶς δὲ χρηστέον καὶ ὑπουργητέον ὅταν τι προστάττῃ. Τὸ γὰρ φρόνημα, ὡς οἶσθα, μέγα καὶ ὑπέρογκον καὶ βασίλειον, νεότητι καὶ κάλλει προσεξαιρόμενον καὶ ὑπεροφθῆναι εἴ τι κελεύοι μὴ ἀνεχόμενον.

ΙΗ'. Πρὸς ταῦτα σιγήσαντος τοῦ Θεαγένους καὶ καθ' αὑτὸν ὡς ἀηδῶν τινων καὶ μοχθηρῶν ἐστι δηλωτικὰ ἐννοοῦντος, ὀλίγον ὕστερον εὐνοῦχοι παρῆσαν, λείψανα μὲν δῆθεν τῆς σατραπικῆς τραπέζης ἐπὶ χρυσῶν σκευῶν κομίζοντες, πᾶσαν δὲ πολυτέλειαν καὶ χλιδὴν ὑπεραίροντα καὶ Τούτοις, εἰπόντες, ἡ δέσποινα δεξιοῦται καὶ τιμᾷ τὸ παρὸν τοὺς ξένους καὶ παραθέμενοι τοῖς νέοις, παραχρῆμ' ἀπεχώρουν. Οἱ δὲ, ἅμα μὲν τῆς Κυβέλης προτρεπούσης, ἅμα δὲ προορῶντες μὴ δοκεῖν ἐνυβρίζειν, ἀπεγεύοντο πρὸς βραχὺ τῶν παρακειμένων. Καὶ τοῦτο καὶ εἰς ἑσπέραν ἐγίγνετο καὶ κατὰ τὰς ἄλλας λοιπὸν ἡμέρας. Τῇδ' οὖν ἑξῆς κατὰ πρώτην που τῆς ἡμέρας ὥραν, οἱ συνήθεις εὐνοῦχοι παρόντες ὡς τὸν Θεαγένην, Μετακέκλησαι, ὦ μακάριε, πρὸς τῆς δεσποίνης, ἔλεγον, καὶ ὀφθῆναί σε προστετάγμεθα καὶ ἧκε τῆς εὐτυχίας ἀπολαύσων, ἧς ὀλίγοις δὴ καὶ ὀλιγάκις μεταδίδωσιν. Ὁ δὲ μικρὸν ἐφησυχάσας καὶ οἷον πρὸς βίαν ἑλκόμενος, διανέστη τε καὶ, Μόνον δέ με ἥκειν ἐπέσταλται, πρὸς αὐτοὺς ἔλε-

antea consueveram perspicio. Quin etiam Thyamidem audivi hesterno die advenisse et cum singulari certamine cum fratre dimicasset sacerdotium recuperasse. Ille ipse est omnino. Ceterum in præsentia hoc indicium tacendum est, et simul observandum, qui sit animus dominæ erga hospites. Hic quidem hæc secum.

XVII. Cybele vero, ad juvenes incurrens, vestigia eorum, quæ faciebant, deprehendebat. Quamvis enim ad strepitum forium, cum aperirentur, componebant sese, et consuetum vultum et habitum assimulare conabantur, tamen non potuerunt celare anum, oculis adhuc lacrimis innatantibus. Exclamans igitur, O suavissimi liberi, dicebat, quid ita intempestive ploratis, quando gaudere oportebat et gratulari vobis ipsis fortunæ dexteritatem, Arsace optima et quæ vobis optare possetis cogitante et ut cras in illius conspectum veniatis annuente ac nunc vobis omnia officia humanitatis et omnem observantiam attribuente? Quamobrem abjiciendi sunt vobis isti fatui et pueriles plane fletus, intueri vero vosmetipsos et componere convenit, accedere et obsequi Arsaces voluntati. Theagenes autem, Memoria, inquit, mortis Calasiridis dolorem in nobis excitavit et ad lacrimas nos deduxit, qui illius paternam erga nos voluntatem amiserimus. Nugæ sunt, inquit anus, istæ: Calasiris, pater fictus, senex, qui communi naturæ legi et ætatis tempori cessit. Omnia tibi adsunt per unum hominem, præfectura, divitiæ, deliciæ et fructus florentis ætatis: denique fortunam tuam esse puta et adora Arsacen. Tantum mihi obtemperate, quomodo illam accedere et adspicere debeatis, quando hoc præceperit et qua ratione agendum tractandumque sit, si quid imperaverit. Animus enim illius magnus est, ut scis, et excelsus et regius, ætate juvenili et forma insuper elatus, et qui se contemni, si quid postularit, non patiatur.

XVIII. Cum ad hæc reticuisset Theagenes et apud sese, quod turpium quarumdam rerum et cum flagitio conjunctarum, significationes essent cogitaret; paullo post eunuchi aderant, reliquias satrapicæ mensæ, quæ omnem sumtum et mollitiem superabant, in aurea supellectili afferentes. Et cum dixissent, His domina honoris causa excipit hospites et apposuissent juvenibus, continuo discedebant. At hi, Cybele quidem hortante, simul vero prospicientes, ne quid officio detrahere viderentur, aliquantulum degustabant ea, quæ erant apposita. Atque hoc et vesperi fiebat et reliquis deinceps diebus. Postridie vero fere circiter horam primam diei, iidem eunuchi venientes ad Theagenem, Accersitus es, o nimium felix, a domina, dicebant et jussi sumus, ut te in illius conspectum deducamus. Quamobrem eas, fruiturus felicitate, quam sane paucis et rariuscule impertiri solet. Ille autem paullulum quievit: deinde tanquam vi traheretur, invitus consurgens, Solumne me venire imperatum est, ad ipsos dicebat, an etiam una mecum sororem

γεν, ἢ καὶ ἀδελφὴν ταυτηνὶ τὴν ἐμήν; Τῶν δὲ, ὅτι μόνον, ἀποκριναμένων, ἐκείνην δὲ καθ' αὑτὴν ὀφθήσεσθαι· νυνὶ γὰρ συμπαρεῖναι τῇ Ἀρσάκῃ τῶν ἐν τέλει τινὰς Περσῶν καὶ ἄλλως ἔθος εἶναι ἀνδράσι μὲν ἰδίᾳ γυναιξὶ δὲ καθ' ἕτερον καιρὸν χρηματίζειν, προκύψας ὁ Θεαγένης, Οὔτε καλὰ ταῦτα οὔτ' ἀνύποπτα, πρὸς τὴν Χαρίκλειαν ἠρέμα εἰπών· ἀντακούσας δὲ ὡς δεήσει μὴ ἀντιβαίνειν, ἀλλὰ συντρέχειν τὴν πρώτην καὶ ἐνδείκνυσθαι ὡς πάντα πρὸς νοῦν τὸν ἐκείνης ποιήσοντα, εἵπετο τοῖς ἄγουσι καὶ ὅπως δεήσει τὴν ἔντευξιν ποιεῖσθαι καὶ τὸν τρόπον τῆς προσηγορίας ὑφηγουμένοις καὶ ὡς ἔθος προσκυνεῖν τοὺς εἰσιόντας οὐδὲν μὲν ἀπεκρίνατο· ΙΔ'. εἰσελθὼν δὲ καὶ προκαθημένην ἐφ' ὑψηλοῦ καταλαβὼν, ἁλουργεῖ μὲν καὶ χρυσοπάστῳ τῇ ἐσθῆτι φαιδρυνομένην, ὅρμων δὲ πολυτελείᾳ καὶ τιάρας ἀξιώματι μεγαλαυχουμένην καὶ παντοίᾳ κομμωτικῇ πρὸς τὸ ἁβρότερον ἐξηνθισμένην, δορυφόρων τε παρεστώτων, καὶ τῶν ἐπὶ δόξης ἑκατέρωθεν προέδρων παρακαθημένων, οὐκ ἔπτηξε τὸ φρόνημα, ἀλλ' ὥσπερ τῶν συγκειμένων αὐτῷ πρὸς τὴν Χαρίκλειαν ὑπὲρ τῆς θεραπευτικῆς ὑποκρίσεως ἐπιλελησμένος, ἀντεξανέστη πλέον εἰς μεγαλοφροσύνην πρὸς τὸ ἀλαζονικὸν τῆς Περσικῆς θέας. Καὶ οὔτ' ὀκλάσας οὔτε προσκυνήσας ἀλλ' ἀπ' ὀρθῆς τῆς κεφαλῆς, Χαῖρε, ἔφη, βασίλειον αἷμα, Ἀρσάκη. Τῶν δὲ παρόντων ἀγανακτούντων καὶ θροῦν τινα ὅτι μὴ προσεκύνησε καταστασιαστικὸν τοῦ Θεαγένους ὡς τολμηροῦ καὶ θρασέος ἀφιέντων, ἡ Ἀρσάκη μειδιάσασα, Σύγγνωτε, εἶπεν, ὡς ἀπείρῳ καὶ ξένῳ καὶ τὸ ὅλον Ἕλληνι καὶ τὴν ἐκεῖθεν ὑπεροψίαν καθ' ἡμῶν νοσοῦντι καὶ ἅμα τῆς κεφαλῆς τὴν τιάραν ἀφεῖλε, πολλὰ τῶν παρόντων κωλυόντων, (τοῦ γὰρ ἀμείβεσθαι τὸν ἀσπασάμενον σύμβολον τοῦτο πεποίηνται Πέρσαι), καὶ Θάρσει, ὦ ξένε, εἰποῦσα διὰ τοῦ ἑρμηνέως, (συνεῖσα γὰρ τὴν Ἑλλάδα γλῶτταν οὐκ ἐφθέγγετο) καὶ λέγε, τίνος χρῄζεις ὡς οὐκ ἀποτευξόμενος, ἀπέπεμπε, νεύματι τοῦτο πρὸς τοὺς εὐνούχους ἐπισημήνασα. Παρεπέμπετο δὲ μετὰ δορυφορίας. Καὶ ὁ Ἀχαιμένης αὖθις θεασάμενος ἐγνώριζε μὲν ἀκριβέστερον καὶ τῆς ἄγαν εἰς αὐτὸν τιμῆς τὴν αἰτίαν ὑποπτεύων ἐθαύμαζεν, ἐσίγα δ' οὖν ὅμως τὰ δεδογμένα πράττων. Ἡ δ' Ἀρσάκη τοὺς ἐν τέλει Περσῶν ἑστιάσασα, δῆθεν μὲν ὡς συνήθως ἐκείνους τιμῶσα, ἀληθέστερον δὲ τὴν πρὸς Θεαγένην ἔντευξιν εὐωχίαν ἄγουσα, οὐ μοίρας μόνον κατὰ τὸ εἰωθὸς τῶν ἐδεσμάτων τοῖς περὶ τὸν Θεαγένην ἀπέστελλεν, ἀλλὰ καὶ δάπιδας τινὰς καὶ στρωμνὰς πεποικιλμένας, Σιδωνίας τε καὶ Λυδίας ἔργα χειρός. Συναπέστελλε δὲ καὶ ἀνδράποδα ὑπηρετησόμενα, κόριον μὲν τῇ Χαρικλείᾳ, παιδάριον δὲ τῷ Θεαγένει, τὸ μὲν γένος Ἰωνικὰ, τὴν δ' ἡλικίαν ἥβης ἐντὸς, πολλὰ τὴν Κυβέλην παρακαλέσασα ἐπισπεύδειν καὶ ὡς ὅτι τάχιστα διανύειν τὸν σκοπὸν, (οὐ γὰρ ἔτι φέρειν τὸ πάθος), οὐδὲν οὐδ' αὐτὴν ἀνιεῖσαν ἀλλὰ παντοίως ἐκπειρῶσαν τὸν Θεαγένην· προδήλως μὲν γὰρ οὐκ ἐξέφαινε τὸ βούλευμα τῆς Ἀρσάκης, κύκλῳ δὲ καὶ δι'

hanc meam? Cum autem, Solum, respondissent, et illam seorsim esse venturam; nunc vero adesse Arsacæ quosdam ex magistratibus Persarum, alioqui moris esse, ut seorsim cum viris, cum mulieribus autem alio tempore agatur: inclinans sese Theagenes, Neque honesta hæc sunt, neque non suspecta, ad Charicleam submisse cum dixisset, ab illaque vicissim audisset, quod non oporteret contraire, sed cursum una tenere initio, et præ se ferre voluntatem omnia ex illius sententia faciendi, sequebatur præeuntes. Cumque modum, quo illam oporteret compellare atque alloqui et quod moris esset adorare ingredientes, docerent, nihil respondit; XIX. Ceterum ingressus est et illam sedentem pro tribunali deprehendens, purpura et auro intexta veste exornatam, moniliumque pretio et tiaræ dignitate superbientem, ac delicate delibutam et fucatam, satellitibus adstantibus, et primariis utrinque magistratibus assidentibus, non consternatus est animo, sed tanquam eorum, quæ illi fuerant cum Chariclea constituta de assimulata observantia et veneratione, oblitus, magis est erectus animi magnitudine contra fastum Persici spectaculi: et neque genu flectens, neque adorans, sed erecto capite, Salve, inquit, regie sanguis, Arsace. Indignantibus vero iis, qui præsentes aderant, et murmur quoddam contra Theagenem, tanquam temerarium et audacem, quod non adorasset, emittentibus, Arsace subridens, Date veniam, inquit, tanquam ignaro et peregrino et prorsus Græco et illinc contemtu nostri laboranti. Simul et de capite tiaram deposuit, multum iis, qui aderant, prohibentibus: hoc enim faciunt Persæ ad reddendam gratiam ei, qui salutavit. Et cum ad illum, Bono animo esto, hospes, per interpretem dixisset, (quamvis enim intelligebat linguam Græcam, loqui tamen non potuit) et dic, si qua re indiges, repulsam non passurus, remittebat, innuens eunuchis. Deducebatur vero cum pompa satellitum. Ibi et Achæmenes, cum illum iterum conspexisset, cognovit exactius: et nimii honoris, qui illi tribuebatur, causam suspicans, mirabatur, tacebat tamen, ea, quæ decreverat, faciens. Arsace autem, Persarum magistratibus magnifico apparatu acceptis, eo prætextu quod id honoris causa quemadmodum solebat faceret, verius vero propter colloquium cum Theagene habitum convivium agitans, non tantum portiones ciborum, ut consueverat, Theageni mittebat, sed etiam tapetes, et peristromata versicoloria, Sidoniæ et Lydiæ manus arte elaborata. Mittebat quoque una et mancipia ab obsequiis futura, ancillam quidem Charicleæ, puerum vero Theageni, gente Ionica, ætate vero pubertatem attingentia; multis modis adhortata Cybelen ut acceleraret et quamprimum scopum illi propositum perficeret, (non amplius enim affectum se ferre posse); neque ipsam quidquam remittentem, sed variis rationibus circumdantem Theagenem. Ac manifeste quidem non exponebat Arsaces voluntatem, ceterum circuitione et in

αἰνιγμάτων εἰς τὸ συνιέναι προσβιβάζουσα· καὶ τήν τε περὶ αὐτὸν φιλοφροσύνην τῆς δεσποίνης μεγαλύνουσα καὶ τὸ κάλλος οὐ τὸ φαινόμενον μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἐντὸς ἐσθῆτος μετά τινων εὐλόγων προφάσεων ὑπ' ὄψιν ἄγουσα καὶ τὸ ἦθος ὡς ἐρασμία τε καὶ εὐόμιλος καὶ χαίρουσα τοῖς ἁβροτέροις καὶ ἀγερωχοτέροις τῶν νέων καὶ ὅλως ἀπόπειραν ἐν οἷς διεξῄει λαμβάνουσα, εἰ προστρέχει τοῖς ἐπαφροδίτοις. Καὶ ὁ Θεαγένης τὸ μὲν τῆς φιλοφροσύνης καὶ ὡς φιλέλλην τὸ ἦθος καὶ ὅσα τοιαῦτα συνεπῄνει καὶ χάριν ὡμολόγει, τὰ δ' ἐπαγωγὰ τῶν ἀτοπωτέρων, ὡς ἂν μηδὲ συνιεὶς τὴν ἀρχήν, ἑκὼν ὑπερέβαινε. Πνιγμὸς τοίνυν εἶχε τὴν γραῦν, καὶ οἷον ἔλυζε τὴν καρδίαν, στοχαζομένη μὲν ὡς συνίησι τῆς προαγωγείας, ἀπαυθαδιαζόμενον δὲ καὶ διωθούμενον ὁρῶσα τὴν πεῖραν καὶ τὴν Ἀρσάκην οὐκ ἔτι φέρειν οἵα τ' ἦν δι' ὄχλου γινομένην καὶ καρτερεῖν οὐκ ἔτι δύνασθαι λέγουσαν καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἀπαιτοῦσαν ἣν ἄλλοτ' ἄλλαις προφάσεσιν ὑπερετίθετο ἡ Κυβέλη· νῦν μὲν βουλόμενον τὸν νεανίαν ἀποδειλιᾶν φάσκουσα, νῦν δ' ἀνωμαλίαν τινὰ προσπεπτωκέναι πλαττομένη.

volucris tectam intelligendam relinquebat, benevolentiam dominæ erga ipsum prædicans et cum pulchritudinem, non apparentem tantum, sed et eam, quæ vestitu contineretur, quibusdam convenientibus occasionibus ob oculos ponens, tum mores, quod essent amabiles et cum quadam facilitate conjuncti et quod delectaretur delicatioribus et valentioribus adolescentibus. Et in summa, experimentum capiebat in iis, quæ narrabat, an Venereis rebus alliceretur. Theagenes autem benevolentiam illius erga se, et quod moribus esset propensis in amorem Græcorum, et quæcunque talia præterea, collaudabat et insuper agebat gratias. Porro illecebras absurdiorum rerum neque intelligens ab initio, sponte præteribat. Angor igitur quidam invasit anum et quasi pungebatur dolore cordis, cum conjectaretur eum intelligere illecebras, fastidire autem et repellere omnes conatus videret et Arsacem non amplius ferre sciret, tumultuantem et non amplius se cohibere posse dicentem, et pollicita reposcentem, quæ alias aliis prætextibus Cybele differebat; interdum, quamvis vellet, reformidare adolescentem dicens, interdum vero aliquid incommode cecidisse fingens.

Κ'. Καὶ πέμπτης που λοιπὸν καὶ ἕκτης ἡμέρας παρῳχηκυίας ἤδη, καὶ τὴν Χαρίκλειαν τῆς Ἀρσάκης ἅπαξ που καὶ δεύτερον προσκεκλημένης καὶ εἰς τὸ τῷ Θεαγένει κεχαρισμένον μετὰ τιμῆς καὶ φιλοφροσύνης ἑωρακυίας, ἀναγκάζεται καὶ λευκότερον διαλεχθῆναι τῷ Θεαγένει καὶ τὸν ἔρωτα ἀπαρακαλύπτως ἐξηγόρευεν [πολλὰ] καὶ μυρία ἀγαθὰ συγκατατιθεμένῳ διεγγυωμένη καὶ Τίς ἡ ἀτολμία, προστιθεῖσα, τί δὲ τὸ ἀναφρόδιτον; νέος οὕτω καὶ καλὸς καὶ ἀκμαῖος, γυναῖκα ὁμοίαν καὶ προστετηκυῖαν ἀπωθεῖται καὶ οὐχ ἅρπαγμα οὐδ' ἕρμαιον ποιεῖται τὸ πρᾶγμα, δέους μὲν οὐδενὸς ἐπόντος τῇ πράξει, μήτ' ἀνδρὸς παρόντος, κἀμοῦ τῆς θρεψαμένης καὶ πάντα ἀπόρρητα διὰ χειρὸς ἐχούσης, τὴν ὁμιλίαν διακονούσης, μήτε σοί τινος ἐπόντος κωλύματος, οὐ νύμφης, οὐ γαμετῆς παρούσης. Καί τοι καὶ τούτων ὑπερεῖδον πολλοὶ πολλάκις, ὅσοι δὴ νοῦν ἔχοντες, τοὺς μὲν οἰκείους ἔγνωσαν οὐδὲν ἐκ τούτου καταβλάψειν, αὑτοὺς δ' ὠφελήσειν, κτήσεως χρημάτων προσγενομένης καὶ τῶν καθ' ἡδονὴν ἀπολαύσεων. Τελευτῶσα δὲ καὶ ἀπειλήν τινα κατεμίγνυ τοῖς λεγομένοις· Αἱ χρησταί, λέγουσα, καὶ φιλόνεοι γυναῖκες, ἀμείλικτοι γίγνονται καὶ βαρυμήνιδες, ἀποτυγχάνουσαι καὶ τοὺς ὑπερόπτας ὡς ὑβριστὰς εἰκότως ἀμύνονται. Ταύτην δέ, ὅτι καὶ Περσὶς τὸ γένος ἐννόει καὶ ὡς βασίλειον αἷμα, τοῦτο δὴ τὸ τῆς σῆς προσρήσεως καὶ ὡς πολλὴν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν περιβέβληται ὑφ' ἧς αὐτῇ καὶ τιμῆσαι τὸν εὔνουν καὶ κολάσαι τὸν ἐναντιούμενον ἐπ' ἀδείας· σὺ δὲ καὶ ξένος καὶ ἔρημος καὶ ὁ προστησόμενος οὐδείς. Φεῖσαι τὸ μέρος καὶ σαυτοῦ, φεῖσαι κἀκείνης. Ἀξία δ' ἐστὶ παρὰ σοῦ φειδοῦς, εἰς τὰ δίκαια τῶν σῶν πόθων οὕτως ἐκμεμηνυῖα. Εὐλαβήθητι καὶ μῆνιν ἐρωτικήν, φύλαξαι καὶ τὸ ἐκ τῆς ὑπεροψίας νεμεσητόν· πολλοὺς οἶδα μεταμεληθέντας. Πεῖ-

XX. Et cum jam quintus et sextus dies præteriisset, Chariclcam Arsace semel atque iterum ad se vocasset et ad gratificandum Theageni honorifice illam accepisset, benevolentiaque singulari fuisset intuita, cogebatur planius colloqui cum Theagene, amoremque aperte exponebat, sexcenta bona, si assentiretur, certo pollicens, et, Quæ, malum, est hæc tergiversatio? addens, quidve adeo alienum a rebus Venereis? adolescens tam formosus et florenti ætate, mulierem similem et amore illius contabescentem repellit, et non prædam ducit et in lucro ponit negotium: præsertim nulla formidine rem consequente, neque viro præsente, et me quæ illam educavi et omnia arcana in potestate habeo, hanc consuetudinem illi procurante? neque, quod ad te attinet, ullo intercedente impedimento, non sponsa, non uxore. Atqui et hæc sæpius multi contemserunt, qui sana mente præditi, domesticis ea re nihil se nocituros intellexerunt, sibi autem profuturos possessione opum et fructu voluptatis in lucro accedente. Ad extremum et minas quasdam immiscebat orationi, Comes, dicens, mulieres, et juvenum cupidæ, implacabiles exsistunt et sævam iram concipiunt, cum sua spe labuntur et contumaces, tanquam eos, a quibus injuria sunt affectæ, merito ulciscuntur. Jam de hac, quod et Persis sit genere, cogita, et regius sanguis, quod tu ipse antea tua confessione testatus es, et quod magnis viribus et potentia sit stipata, qua illi et honore afficere benevolos erga se et punire sibi obsistentes impune liceat. Tu vero et peregrinus et desertus et qui tibi opem ferat nemo est. Parce partim tibi ipsi, partim et illi. Digna vero est, cui a te parcatur, quæ desiderio tui, quo juste potiri debet, tam furiose sit inflammata. Verearis et iram amatoriam: caveto quoque, quæ contemtum sequitur, vindictam. Multos novi quos postea ejusmodi animi pœnituit. Majorem

ραν ἔχω σου μᾶλλον τῶν Ἀφροδίτης. Ἡ πολιὰ θρὶξ, ἣν ὁρᾷς, αὕτη πολλοῖς τοιούτοις ἐνήθλησεν. Ἀλλ' οὕτως ἄτεγκτον καὶ ἀνήμερον οὐκ ἔγνωκα. Καὶ ἀποστρέψασα τὸν λόγον πρὸς τὴν Χαρίκλειαν, (ὑπ' ἀνάγκης γὰρ κἀκείνης εἰς ἐπήκοον ἀπεθάρσησε τὰ τοιαῦτα διαλέγεσθαι) Συμπαρακάλεσον, ἔφη, ὦ θύγατερ, καὶ σὺ, τὸν οὐκ οἶδ' ὅν τινα προσείπω προσηκόντως ἀδελφόν σου τοῦτον. Συνοίσει καί σοι τὸ πρᾶγμα· οὐκ ἔλαττον ἀγαπηθήσῃ· πλέον τιμηθήσῃ· πλουτήσεις εἰς κόρον· γάμου σοὶ προνοήσει λαμπροῦ. Ζηλωτὰ δὲ ταῦτα καὶ εὖ πράττουσι, μήτι γε δὴ ξένοις καὶ ἐν ἐνδείᾳ τὸ παρὸν ἐξεταζομένοις.

ΚΑ'. Ἡ δὲ Χαρίκλεια σεσηρός τι καὶ κατεσμυγμένον ὑποβλέψασα, Εὐκτὸν μὲν ἦν, ἔφη, καὶ κάλλιστον, μηδὲν τοιοῦτον ὑποστῆναι τὴν πάντ' ἀρίστην Ἀρσάκην. Εἰ δὲ μὴ, δευτέρα γοῦν ἐγκράτεια φέρειν τὸ πάθος. Ἀλλ' ἐπειδή τι πέπονθεν ἀνθρώπινον καὶ νενίκηται, ὡς σὺ φῄς, καὶ ἥττων ἐστὶ τῆς ἐπιθυμίας, συμβουλεύσαιμ' ἂν καὶ αὐτὴ Θεαγένει τούτῳ τὴν πρᾶξιν εἰ τἀσφαλὲς αὐτῷ προσείη, μὴ ἀρνεῖσθαι, μὴ δή τι λάθοι κακὸν αὐτός θ' αὑτὸν κἀκείνην ἐργασάμενος εἰ ταῦτ' εἰς φῶς ἔλθοι καὶ γνοίη ποθὲν τὸ παράνομον τῶν δεδρασμένων ὁ σατράπης. Ἀνήλατο πρὸς τοὺς λόγους ἡ Κυβέλη καὶ περιπτύξασα καὶ φιλήσασα πολλὰ τὴν Χαρίκλειαν, Εὖγε, ἔφη, ὦ τέκνον, ὅτι καὶ γυναῖκα ὁμοίαν σοι τὴν φύσιν ἠλέησας καὶ τῆς ἀσφαλείας τἀδελφοῦ πεφρόντικας. Ἀλλὰ τούτου γ' ἕνεκα θάρσει, ὡς οὐδ' ὁ ἥλιος, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, γνώσεται. Πέπαυσο τὸ παρὸν, ἔφη ὁ Θεαγένης καὶ ἔνδος ἡμῖν εἰς ἐπίσκεψιν. Ἐξελθούσης δὲ παραχρῆμα τῆς Κυβέλης, Ὦ Θεάγενες, ἔλεγεν ἡ Χαρίκλεια, ὁ μὲν δαίμων τοιαῦθ' ἡμῖν προξενεῖ τὰ εὐτυχήματα, ἐν οἷς πλέον ἐστὶ τὸ κακῶς πράττειν τῆς δοκούσης εὐπραγίας. Πλὴν ἀλλὰ συνετῶν γ' ἐστὶ καὶ τὰ δυστυχήματα ἐκ τῶν ἐνόντων πρὸς τὸ βέλτιον διατίθεσθαι. Εἰ μὲν οὖν ἔχεις γνώμης καὶ τελείως δρᾶσαι τοὔργον οὐκ ἔχω λέγειν, καίτοι γ' οὐκ ἂν σφόδρα διενεχθεῖσα, εἰ πάντως ἡμῖν ἐν τούτῳ σώζεσθαι ἢ μὴ περιλείπεται. Εἰ δ' εὖ ποιῶν ἄτοπον δοκιμάζεις τὸ αἰτούμενον, ἀλλὰ σύ γε πλάττου τὸ συγκατατίθεσθαι καὶ τρέφων ἐπαγγελίαις τῆς βαρβάρου τὴν ὄρεξιν, ὑπερθέσεσιν ὑπότεμνε τὸ πρὸς ὀξύ τι καθ' ἡμῶν βουλεύσασθαι, ἐφηδύνων ἐλπίδι καὶ καταμαλάττων ὑποσχέσει τοῦ θυμοῦ τὸ φλεγμαῖνον. Εἰκός τινα καὶ λύσιν θεῶν βουλήσει τὸν μεταξὺ χρόνον ἀποτεκεῖν. Ἀλλ', ὦ Θεάγενες, ὅπως μὴ ἐκ τῆς μελέτης εἰς τὸ αἰσχρὸν τοῦ ἔργου κατολίσθῃς. Μειδιάσας οὖν ὁ Θεαγένης, Ἀλλὰ σύ γ' οὐδὲ ἐν τοῖς δεινοῖς, ἔφη, τὴν γυναικῶν ἔμφυτον νόσον ζηλοτυπίαν ἐκπέφευγας. Ἐμὲ δ' ἴσθι μηδὲ πλάσασθαι τὰ τοιαῦτα δύνασθαι. Ποιεῖν γὰρ τὰ αἰσχρὰ καὶ λέγειν ὁμοίως ἀπρεπές. Καὶ ἄλλως τὸ ἀπογνῶναι τὴν Ἀρσάκην, αὐτόθεν φέρει τι χαρίεν, τὸ μηκέτι διοχλεῖν ἡμῖν. Εἰ δὲ πάσχειν τι δέοι, φέρειν τὰ προσπίπτοντα ἤδη με πολλάκις ἥ τε τύχη καὶ ἡ γνώμη παρεσκεύασε. Μὴ

experientiam, quam tu, in rebus Venereis consecuta sum. Canus capillus ipse, quem vides, in multis ejusmodi rebus est versatus: sed usque adeo rigidum et asperum neminem unquam cognovi. Denique converso sermone ad Charicleam, (necessitate enim adducta, ausa est audiente illa talia loqui) Adhortare, inquit, filia, tu quoque, nescio quem merito appellem, istum tuum fratrem. Proderit et tibi hæc ipsa res: non pilo minus ab illa amaberis, majores consequeris honores, ditesces ad satietatem usque, de conjugio tibi prospiciet splendido. Hæc vero et felicibus optanda sunt, nedum peregrinis, et egestate in præsentia laborantibus.

XXI. Chariclea vero, torve et ardenter contuita, Optandum quidem, inquit, fuerat et pulcherrimum omni ex parte, optimam Arsacen nihil ejusmodi pati: sin minus, saltem moderate ferre affectum. Verumtamen cum quiddam humanum illi acciderit, et victa est, ut tu dicis, succubuitque cupiditati, consilium dem et ipsa Theageni huic, ut rem non recuset, si tuto id facere possit, ne et sibi per inscitiam et illi mali aliquid accersat, si hæc in lucem prodierint et alicunde cognoverit hoc flagitiosum factum satrapa. Prosiliit ad hæc dicta Cybele, et amplexa et dissuaviata Charicleam, Recte, inquit, facis, filia, quod et mulieris natura tui similis miserta es, et securitati fratris sollicite prospicis. Verumtamen hac de causa non est, quod labores: quod neque sol, ut dici solet, id sit cogniturus. Desine in præsentia, inquit Theagenes et concede nobis deliberandi spatium. Cum vero illico exisset Cybele: O Theagenes, exorsa est Chariclea, numen tales successus nobis conciliat, in quibus plus inest adversæ fortunæ, quam quæ extrinsecus apparet felicitatis. Quod cum ita sit, prudentium tamen est, etiam parum prosperos casus, quatenus fieri potest, in melius convertere. An igitur habeas in animo prorsus perficere hanc rem, dicere non possum: quamvis non admodum repugnem, si omnino in hoc, ut servemur, aut non, momentum consistit. At si, ut fieri debet, ac honestum est, absurdum judicas esse id, quod petitur, finge tu quidem te assentiri et alens promissis barbaræ cupiditatem, dilatione præcide, ne præcipitanter durius aliquid in nos statuat, spe deliniens et molliens pollicitatione iræ incendium. Consentaneum est enim, aliquod remedium, deo volente, interjectum tempus pariturum esse. Ceterum, Theagenes, vide, ut ne ex meditatione in turpitudinem rei delabaris. Arridens leniter Theagenes, Sed tu neque in adversis rebus, inquit, mulieribus innatum morbum zelotypiæ effugisti. Me vero scito neque fingere talia posse. Facere enim turpia, ac dicere, æque indecorum est. Et alioqui ut omnino desperet Arsace, hoc ipsum aliquid commodi affert, videlicet ne pergat nobis amplius molesta esse. Si vero pati aliquid oportuerit, ad ferenda ea, quæ accidunt, sæpius jam me et fortuna et animi constitutio præparavit. Ne te lateat,

λάθῃς εἰς μέγα κακὸν ἡμᾶς ἐμβάλλων εἰποῦσα ἡ Χαρίκλεια ἐσιώπησε.

ΚΒ'. Καὶ τούτων ἐν ταύτῃ τῇ σκέψει διαγόντων, ἡ Κυβέλη πάλιν ἀναπτερώσασα τὴν Ἀρσάκην καὶ ὡς τὰ δεξιώτερα χρὴ προσδοκᾶν εἰποῦσα, ἐνδεδεῖχθαι γάρ τι τὸν Θεαγένην τοιοῦτον, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ αὐτῆς δωμάτιον. Κἀκείνην διαλιποῦσα τὴν ἑσπέραν καὶ πολλὰ διὰ τῆς νυκτὸς ὁμόκοιτον οὖσαν ἐξαρχῆς τὴν Χαρίκλειαν παρακαλέσασα συμπράττειν, εἰς ἕω πάλιν ἠρώτα τὸν Θεαγένην, τίνα εἴη τὰ δεδογμένα. Ἀπειπόντος δὴ λαμπρῶς καὶ παντοίως τὸ προσδοκᾶν ἀποφήσαντος, σύννους ἐπὶ τὴν Ἀρσάκην ἀπέδραμεν ἡ Κυβέλη. Καὶ ὡς τὸ ἀπηνὲς παρὰ Θεαγένους ἐξήγγειλε, τὴν γραῦν ἐπὶ κεφαλὴν ἐξωσθῆναι προστάξασα, εἰσδραμοῦσά τ' εἰς τὸν θάλαμον, ἔκειτο ἐπὶ τῆς εὐνῆς αὑτὴν σπαράττουσα. Καὶ ἄρτι τῆς γυναικωνίτιδος ἐκτὸς γεγονυῖαν τὴν Κυβέλην ἰδὼν ὁ υἱὸς Ἀχαιμένης κατηφῆ τε καὶ δεδακρυμένην, Μή τι ἄτοπον, μή τι πονηρὸν, ὦ μῆτερ, προσπέπτωκεν, ἠρώτα, μή τις ἀγγελία τὴν δέσποιναν ἠνίακε; μή τι δυστύχημα ἀπὸ στρατοπέδου προσήγγελται; μή τι καταπονοῦσι κατὰ τὸν ἐνεστῶτα πόλεμον Αἰθίοπες τὸν δεσπότην Ὀροονδάτην; καὶ πολλὰ τοιαῦτ' εἰπὼν ἠρώτα. Ἡ δὲ, Ἀδολεσχεῖς, εἰποῦσα, ἀπέτρεχεν. Ὁ δὲ οὐδέν τι μᾶλλον ἀνίει, ἀλλὰ παρακολουθῶν καὶ τῶν χειρῶν λαβόμενος καὶ κατασπαζόμενος ἐξαγορεύειν πρὸς παῖδα τὸν ἴδιον τὰ λυποῦντα ἱκέτευε.

ΚΓ'. Λαβοῦσα δὴ αὐτὸν καὶ εἴς τι μέρος τοῦ παραδείσου χωρισθεῖσα, Ἄλλῳ μὲν οὐκ ἂν, ἔφη, ἐξεῖπον τἀμαυτῆς τε καὶ δεσποίνης κακά. Ἐπεὶ δ' ἐκείνη ἐν τῷ παντὶ σαλεύει κἀγὼ τὸν περὶ τοῦ ζῆν προσδοκῶ κίνδυνον, (οἶδα γὰρ ὡς ἡ Ἀρσάκης ἀνία καὶ μανία εἰς ἐμὲ ἀποσκήψει), λέγειν ἀναγκάζομαι, εἰ δή τινα ἐπικουρίαν τῇ γεννησάσῃ, καὶ εἰς φῶς παραγαγούσῃ καὶ τουτοισὶν ἐκθρεψαμένῃ σε τοῖς μαζοῖς ἐπινοήσειας. Ἐρᾷ τοῦ νέου τοῦ παρ' ἡμῖν ἡ δέσποινα καὶ ἐρᾷ οὐ φορητόν τινα οὐδὲ νενομισμένον ἀλλ' ἀνίατον ἔρωτα, καὶ ὃν εἰς δεῦρο κατορθώσειν ἐγώ τε κἀκείνη μάτην ἠπατώμεθα. Καὶ αὗται ἦσαν αἱ πολλαὶ φιλοφροσύναι καὶ ποικίλαι δεξιώσεις αἱ περὶ τοὺς ξένους. Ἐπεὶ δ' εὐήθης τις καὶ θρασὺς ὢν καὶ ἀπηνὴς ὁ νεανίας ἀπεῖπε τὰ πρὸς ἡμᾶς, οὐδ' ἐκείνην οἶδα βιωσομένην, κἀμαυτὴν ἀναιρησομένην, ὡς χλευάσασαν ταῖς ἐπαγγελίαις καὶ διαψευσαμένην. Ταῦτ' ἔστιν, ὦ παῖ. Καὶ εἰ μὲν ἔχεις τι βοηθεῖν, σύμπραττε, εἰ δὲ μὴ, τελευτήσασαν τὴν μητέρα κήδευε. Καὶ ὃς, Μισθὸς δέ μοι τίς ἔσται, ἔφη, ὦ μῆτερ; Οὐ γάρ μοι καιρὸς θρύπτεσθαι πρός σε, οὐδ' ἐκ περιόδων, οὐδὲ κυκλούμενον τοῖς λόγοις τὴν βοήθειαν ἐπαγγέλλεσθαι, πρὸς οὕτως ἀγωνιῶσαν καὶ ἐγγὺς λειποψυχοῦσαν. Πᾶν ὅ τι βούλει, ἔφη, προσδόκα, ἡ Κυβέλη. Ἀρχιοινοχόον μὲν γάρ σε καὶ νῦν εἰς ἐμὴν τιμὴν πεποίηται. Εἰ δέ τι μεῖζον ἀξίωμα περινοεῖς, ἀπάγγελλε. Πλούτου γὰρ οὐδ' ἀριθμὸς ἔσται ὅσον ἂν κομίσαιο, σωτὴρ τῆς ἀθλίας

quod in magnum malum nos conjicies, cum dixisset Chariclea, conticuit.

XXII. His autem in harum rerum consideratione versantibus, Cybele, cum rursus Arsacen in bonam spem sustulisset et quod meliora exspectare oporteret dixisset, significasse enim tale quiddam Theagenem, rediit rursus in conclave et intermissa illa vespera, ac multis modis Charicleam, quam sociam lecti initio habuerat, adhortata, ut sibi esset auxilio, mane rursus interrogabat Theagenem, quid statuisset apud animum. Cum autem manifeste recusaret et omnino ne quidquam ejusmodi exspectaret, indicasset, tristis ad Arsacen recurrit Cybele. Postquam autem ferociam Theagenis renuntiavit, Arsace, anu in caput præcipitari jussa, incurrens in thalamum, jacebat in lecto se ipsam lacerans. Vixdum autem conclave muliebre egressam Cybelen conspicatus filius Achæmenes tristem et lacrimantem: Num quid importuni aut molesti, mater, accidit? percunctabatur. Num quod nuntium dominam excruciat? Num aliqua calamitas ex castris renuntiata est? Num hostes sunt superiores in hoc bello Æthiopum domino Oroondate? et multa ejusmodi quærebat. Illa vero, Nugaris, cum dixisset, recurrit. At ille nihilo magis intermittebat, sed affectans et manus ejus apprehendens et compellans, ut exponeret suo filio ea, quæ illam dolore afficerent, supplicabat.

XXIII. Accepto igitur illo a manu, in quamdam partem horti secedens, Alii quidem, inquit, non exposuissem mea et dominæ mala. Postquam vero illa in summum discrimen venit et ego exspecto periculum de vita, (scio enim, quod Arsaces amentia ac furor in me sit redundaturus) dicere cogor, si forte aliquam opem ei, quæ te genuit et in lucem edidit et his enutrivit uberibus, excogitare possis. Amat adolescentem, qui est apud nos, domina, non tolerando quodam, neque usitato, sed insanabili amore, et quem ego et illa nobis ex sententia eventurum frustra vana spe sperabamus. Hinc erant illa multa humanitatis officia et multiplex benevolentia erga hospites. Ceterum postquam, ut stultus quidam et ferox et intractabilis adolescens, recusavit ea, quæ nos volebamus, neque illam existimo esse victuram et me interfectum iri intelligo; quæ promissis illam ludibrio habuerim et fefellerim. Hic est status præsentis temporis. Quod si quid habes, quo auxilieris, adsis mihi tua ope: sin minus, mortuæ matri justa exsequiarum facito. Ille autem: Præmium autem quod mihi, inquit, erit, mater? Neque enim est tempus, ut apud te me jactem, aut longis ambagibus et circuitu orationis auxilium promittam, usque adeo consternatæ, et propemodum deficienti animo. Omne, quod vis, exspecta, inquit Cybele. Etenim te nunc quoque summum pocillatorem, honoris mei causa constituit. Si vero majorem aliquam dignitatem animo complexus es, enuntia. Opum enim neque numerus erit, quas pro præmio feres,

γενόμενος. Πάλαι ταῦτα, ἔφη, δι' ὑποψίας ἔχων, ὦ μῆτερ, ἐγὼ καὶ συνιεὶς, ἐσιώπων τὸ μέλλον ἀπεκδεχόμενος. Ἀλλ' οὐδ' ἀξιώματος οὐδὲ πλούτου μεταποιοῦμαι. Τὴν δὲ κόρην, τὴν ἀδελφὴν λεγομένην τοῦ Θεαγένους, εἴ μοι πρὸς γάμον ἐκδοίη, πάντ' αὐτῇ κατὰ γνώμην πεπράξεται. Ἐρῶ δὲ, ὦ μῆτερ, τῆς κόρης οὐχὶ μετρίως. Ὥστ' ἐκ τῶν ἰδίων γιγνώσκουσα τὸ πάθος ἡ δέσποινα καὶ ὅσον τι καὶ οἷόν ἐστι, δικαίως ἂν καὶ αὐτὴ συμπράττοι τῷ ταὐτὰ νοσοῦντι καὶ ἄλλως τοσοῦτον κατόρθωμα ἐπαγγελλομένῳ. Μηδὲν ἀμφίβαλλε, εἶπεν ἡ Κυβέλη. Ἥ τε γὰρ δέσποινα δώσει τὴν χάριν ἀνενδοιάστως εὐεργέτῃ σοὶ καὶ σωτῆρι γεγενημένῳ καὶ ἄλλως τάχ' ἂν καθ' αὑτοὺς πείσαιμεν τὴν κόρην. Ἀλλὰ τίς ὁ τρόπος, εἰπὲ, τῆς βοηθείας; Οὐκ ἂν εἴποιμι, ἔφη, πρὶν ὅρκοις ἐμπεδωθῆναί μοι τὴν ἐπαγγελίαν παρὰ τῆς δεσποίνης. Σὺ δὲ μὴ ἀποπειραθῇς τὴν ἀρχὴν τῆς κόρης, ὁρῶ γάρ πως κἀκείνην ἄνω τε καὶ μέγα φρονοῦσαν, μὴ καὶ λάθῃς τὸ πρᾶγμα διαστρέφουσα. Πάντα γενήσεται, εἰποῦσα, εἰσέδραμεν εἰς τὸν θάλαμον ὡς τὴν Ἀρσάκην καὶ προσπεσοῦσα τοῖς γόνασιν, Εὔθυμος ἔσο, ἔφη. Πάντα σοι θεῶν βουλήσει κατορθοῦται. Τὸν παῖδα μόνον τὸν ἐμὸν Ἀχαιμένην εἰσκληθῆναι πρόσταξον. Εἰσκεκλήσθω, εἶπεν ἡ Ἀρσάκη, εἰ μή τί με πάλιν ἀπατᾶν μέλλοις.

ΚΔ'. Εἰσῆλθεν ὁ Ἀχαιμένης καὶ πάντα διελθούσης τῆς πρεσβύτιδος, ἐπώμοσεν ἡ Ἀρσάκη πράξειν τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς Θεαγένους. Ὁ δ' Ἀχαιμένης, Δέσποινα, ἔφη, πεπαύσθω λοιπὸν Θεαγένης, δοῦλος ὢν καὶ θρυπτόμενος κατὰ δεσποίνης ἰδίας. Καὶ, Πῶς τοῦτο λέγεις, ἐρωτησάσης, ἅπαντα ἐξηγόρευσεν· ὡς πολέμου νόμῳ ληφθείη καὶ γένοιτο αἰχμάλωτος ὁ Θεαγένης· ὡς Μιτράνης ἐκπέμψειεν αὐτὸν πρὸς Ὀροονδάτην, ἀναπεμφθησόμενον βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ· ὡς αὐτὸς ἵνα ἄγοι παραλαβὼν, ἀπολέσειεν, ἐφόδου Βησσαέων καὶ Θυάμιδος κατατολμησάντων· ὡς μόλις αὐτὸς διαδράσειε· καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ γράμμα τοῦ Μιτράνου πρὸς Ὀροονδάτην προηυτρεπισμένος ἐπεδείκνυ τῇ Ἀρσάκῃ, καὶ εἰ προσδέοιτο καὶ ἑτέρων ἀποδείξεων, ἕξειν μαρτυροῦντα καὶ τὸν Θύαμιν. Ἀνέπνει πρὸς ταῦθ' ἡ Ἀρσάκη. Καὶ οὐδ' ὅσον μελλήσασα, πρόεισί τε τοῦ θαλάμου καὶ εἰς τὸν οἶκον οὗ προκαθημένη χρηματίζειν εἰώθει παρελθοῦσα, ἄγεσθαι τὸν Θεαγένην ἐκέλευσεν. Ἐπειδὴ ἤχθη, ἐπηρώτα, εἰ γνωρίζει τὸν Ἀχαιμένην, ἑστῶτα πλησίον ἐπιδεικνῦσα. Τοῦ δὲ φήσαντος· Οὐκοῦν καὶ αἰχμάλωτον ἦγέ σε παραλαβὼν, αὖθις ἠρώτα. Συμφήσαντος δὲ καὶ τοῦτο τοῦ Θεαγένους, Δοῦλος τοίνυν ἡμέτερος ὢν ἴσθι. Καὶ σὺ μὲν πράξεις τὰ οἰκετῶν, τοῖς ἡμετέροις νεύμασι καὶ ἄκων ἑπόμενος, ἀδελφὴν δὲ τὴν σὴν Ἀχαιμένει τῷδε πρὸς γάμον κατεγγυῶ, τὰ πρῶτα φερομένῳ παρ' ἡμῖν, τῆς τε μητρὸς ἕνεκα καὶ τῆς ἄλλης αὐτοῦ περὶ ἡμᾶς εὐνοίας· ὑπερθεμένη τοσοῦτον, ὅσον ἡμέραν προορίσαι καὶ τὰ πρὸς τὴν εὐωχίαν λαμπρότερον εὐτρεπισθῆναι. Ὁ δὲ Θεαγένης βέβλητο μὲν ὡς ὑπὸ τρώσεως (ὑπὸ) τῶν λόγων, ἔγνω δ' οὖν

si servator miseræ exstiteris. Jampridem hæc, inquit, mater, ego suspicans et intelligens, tacebam, id quod eventurum esset exspectans. Verum neque dignitatem ullam, neque opes curo : virginem vero, quæ soror Theagenis dicitur, si mihi dederit in uxorem, omnia illi ex animi sententia et belle cadent. Amo autem virginem haud moderate, mater. Quamobrem ex suis rationibus privatis cum cognoverit domina affectum, quantus et qualis sit, juste et ipsa erit adjumento ei, qui eodem morbo laborat, atque adeo tantum successum promittenti. Nihil dubites, inquit Cybele. Etenim domina reddet tibi gratiam, nulla mora interposita, cum hoc beneficio illam affeceris et servator illius exstiteris. Quin etiam fortassis nos ipsi virgini privatim persuaserimus. Sed expone, quæ sit auxilii ratio. Non dicam, inquit, priusquam jurejurando fuerit mihi confirmata promissio a domina. Tu vero nihil coneris efficere principio apud virginem. Video enim quodammodo, illam quoque magnos et excelsos animos gerere, ne forte imprudens negotium pervertas. Omnia futura cum dixisset, incurrit in thalamum ad Arsacen, et provoluta ad illius genua, Bono animo esto, inquit : omnia deo volente commode cadunt; filium tantum meum Achæmenem vocari intro jube. Accersatur, inquit Arsace, nisi mihi rursus verba datura es.

XXIV. Ingressus est Achæmenes et cum omnia narrasset anus, juravit conceptis verbis Arsace, se illum compotem facturam esse nuptiarum sororis Theagenis. Achæmenes tum, Domina, inquit, ne Theagenes amplius in posterum cum sit servus, erga suam dominam petulantius sese gerat. Quomodo hoc dicis, cum interrogasset, omnia enarrabat : Quod lege belli fuisset captus, et captivus abductus Theagenes : quod Mitranes misisset eum ad Oroondatem, mittendum deinceps regi magno : quod ipse, inter ducendum, illum amisisset infesto adventu Bessaensium et Thyamidis : quod ipse vix effugisset : denique præter omnia, literas Mitranis ad Oroondatem in promtu habens, ostendebat Arsacæ; et si opus esset aliis argumentis, habiturum se vel Thyamim testem. Respiravit ad hæc Arsace et nihil cunctata, thalamo egressa est et in domum, in qua pro tribunali sedens vacare solebat explicandis constituendisque rebus, veniens, adduci Theagenem jussit. Ut est adductus, quærebat, an nosset Achæmenem, proxime illum adstantem monstrans. Hoc vero affirmante : An vero, quod et captivum te duxit, rursus interrogabat. Confitente vero et hoc Theagene : Servum igitur nostrum te esse scito et tu quidem facies, quæ servi solent, nutibus nostris vel invitus obtemperans. Sororem vero tuam Achæmeni huic in uxorem despondeo, qui primas apud nos obtinet, cum matris causa, tum alioqui propter ipsius erga nos benevolentiam atque merita; eatenus differens, quatenus ad diem præfiniendum et reliqua ad convivium splendidius apparandum instruenda pertinet. Theagenes autem ictus est quidem, tanquam vulnere, illis verbis :

μὴ ὁμόσε χωρεῖν ἀλλὰ καθάπερ θηρίου τὴν ὁρμὴν ἐκκλῖναι. Καὶ, Ὦ δέσποινα, ἔλεγε, θεοῖς χάρις, ὅτι εὐγενείας τὰ πρῶτα ὄντες, ταῦτα γοῦν ὡς ἐν δυστυχήμασιν εὐπραγοῦμεν, τὸ μὴ ἄλλοις σοὶ δὲ δουλεύειν ἢ καὶ ἀλλοτρίους εἶναι δοκοῦντας καὶ ξένους, οὕτως ἡμέρως τε καὶ φιλοφρόνως ἑώρας. Ἀδελφῆς δὲ τῆς ἐμῆς ἕνεκεν, αἰχμαλώτου μὲν οὐκ οὔσης, οὐδὲ διὰ τοῦτο δούλης, αἱρουμένης δέ σε θεραπεύειν καὶ κεκλῆσθαι τὸ σοὶ καθ' ἡδονὴν βουλευσαμένης, πράττε τοῦθ' ὅπερ ἂν ἔχειν ὀρθῶς δοκιμάζῃς. Ἡ δ' Ἀρσάκη, Κατατετάχθω, ἔφη, ἐν τοῖς τραπεζοκόμοις καὶ οἰνοχοεῖν πρὸς Ἀχαιμένους ἐκδιδασκέσθω, πρὸς τὴν βασιλικὴν διακονίαν πόρρωθεν προεθιζόμενος.

ΚΕ'. Ἐξῄεσαν οὖν, σύννους μὲν ὁ Θεαγένης καὶ τῶν πρακτέων εἰς ἐπίσκεψιν τὸ βλέμμα ἐπιστρέφων, ἐγγελῶν δ' ὁ Ἀχαιμένης καὶ τοῦ Θεαγένους καταμωκώμενος, Ὁ σοβαρὸς ἡμῖν ἀρτίως καὶ ὑπερήφανος, ὁ τὸν αὐχένα ἄκαμπτος καὶ μόνος ἐλεύθερος, ὁ τὴν κεφαλὴν νεύειν εἰς τὸ προσκυνεῖν οὐκ ἀνεχόμενος, νῦν που τάχα κλινεῖς, ἢ καὶ κονδύλοις ὑφέξῃ ταύτην παιδαγωγούμενος. Ἡ δ' Ἀρσάκη τοὺς ἄλλους ἀποπέμψασα, πρὸς μόνην τὴν Κυβέλην, Νῦν μὲν δή, ἔφη, ὦ Κυβέλη, πᾶσα περιῄρηται πρόφασις καὶ λέγε ἐλθοῦσα πρὸς τὸν ὑπερήφανον, ὡς πειθόμενος μὲν ἡμῖν καὶ τὰ κατὰ νοῦν τὸν ἡμέτερον πράττων, ἐλευθερίας τε μεθέξει, καὶ ἀφθόνως ἐν εὐπορίᾳ βιώσεται, τοῖς δ' ἐναντίοις ἐπιμένων, ἐρωμένης θ' ὑπερφρονουμένης καὶ δεσποίνης ἅμα ἀγανακτούσης αἰσθήσεται, δουλείαν μὲν τὴν ἐσχάτην καὶ ἀτιμοτάτην ὑπηρετησόμενος, κολάσεως δὲ πᾶν εἶδος ὑποστησόμενος. Ἦλθεν ἡ Κυβέλη καὶ ἀπήγγειλε τὰ παρὰ τῆς Ἀρσάκης· πολλὰ καὶ παρ' αὐτῆς εἰς προτροπὴν τῶν φαινομένων λυσιτελεῖν προστιθεῖσα. Ὁ δὴ Θεαγένης, ὀλίγον ἐπιμεῖναι παρακαλέσας, μόνος τε πρὸς τὴν Χαρίκλειαν ἰδιάσας, Οἴχεται τὰ καθ' ἡμᾶς, ἔφη, Χαρίκλεια. Πᾶν, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ λόγου, πεῖσμα διέρρηκται· πᾶσα ἐλπίδος ἄγκυρα καὶ παντοίως ἀνέσπασται καὶ οὐδὲ μετ' ὀνόματος γοῦν ἐλευθέρου δυστυχοῦμεν ἀλλὰ δοῦλοι γεγόναμεν αὖθις, (καὶ ὅπως προσετίθει) καὶ βαρβαρικαῖς λοιπὸν ἐκκείμεθα αἰκίαις, ἢ πράττοντες τὰ δοκοῦντα τοῖς δεσπόταις, ἢ τοῖς κατακρίτοις ἐναριθμούμενοι. Καὶ ταῦτα μὲν ἔτι φορητά, τὸ δὲ πάντων βαρύτατον, Ἀχαιμένει τῷ Κυβέλης υἱεῖ πρὸς γάμον ἐκδώσειν ἡ Ἀρσάκη σὲ κατεπηγγείλατο. Καὶ τοῦτο μὲν ὅτι μὴ ἔσται, ἢ γιγνόμενον οὐκ ὄψομαι, δῆλον, ἕως ἂν ὁ βίος ξιφῶν τε καὶ ἀμυντηρίων εὐπορῇ. Τί δὲ χρὴ πράττειν, ἢ τίνα μηχανὴν ἐπινοεῖν, ὥστε διακρούσασθαι τήν τ' ἐμὴν πρὸς Ἀρσάκην καὶ τὴν σὴν πρὸς Ἀχαιμένην ἀπευκτὴν σύνοδον; Μίαν, ἔφη πρὸς αὐτὸν ἡ Χαρίκλεια, κατανεύσας, τὴν ἑτέραν τὴν κατ' ἐμὲ διακωλύσεις. Εὐφήμησον, ἔφη. Μὴ γὰρ οὕτως ἡ δαίμονος τοῦ ἡμετέρου βαρύτης ἰσχύσειεν, ὥστε με τὸν Χαρικλείας ἀπείρατον, ἄλλης ὁμιλίᾳ παρανόμως μιανθῆναι. Ἀλλά τι δραστήριον ἐπινενοηκέναι μοι δοκῶ· (εὑρέτις ἄρ' ἐστὶ λογισμῶν ἡ ἀνάγκη.) Καὶ

statuit tamen non contraire, sed tanquam bestiæ impetum declinare. Et, O domina, dicebat, dis sit gratia, quod, cum alioqui simus bono genere nati, in ceteris calamitatibus hæc nobis bene cadunt, quod non aliis sed tibi servimus, quæ erga eos, qui videntur esse alieni et peregrini, tantam humanitatem et benevolentiam declarasti. Ceterum de sorore mea, quæ cum captiva non sit, proinde neque serva, parata sit tamen ad obsequia tibi præstanda et ea quæ tibi placent facere decreverit, statue id, quod rectum esse judicas. Arsace autem, Collocetur, inquit, in ordine eorum, qui sunt ab obsequiis ad mensam et pocillandi artem ab Achæmene edoceatur, ut ad regium ministerium multo ante assuefiat.

XXV. Exiverunt igitur, tristis quidem Theagenes, et vultu ad deliberationem de iis, quæ agenda essent, composito; ridens vero Achæmenes et Theagenem ludibriis excipiens: Ecce, inquiens, qui nuper fuisti insolens et fastuosus, qui erecto collo et solus liber videbaris et caput submittere ad adorandum indignum judicabas, qualis jam nunc factus inclinabis illud: nisi forte paullo post etiam pugnis illud sis, dum institueris, submissurus. Arsace autem, aliis ablegatis, ad solam Cybelem, Nunc, inquit, Cybele, omnis est sublata excusatio, et dic huic superbo, conveniens illum, quod, si nobis paruerit et arbitratu nostro fecerit, libertatem consequetur et splendide in omnium rerum copia vivet: sin autem in contraria sententia permanserit, et amasiam contemtui habitam et dominam iratam sentiet, extremam servitutem et abjectissimam laturus et suppliciorum omne genus passurus. Venit Cybele, renuntiavitque mandata Arsaces: multa quoque ipsa, quæ videbantur conducere exhortationi ad ea quæ proponebantur addens. Theagenes igitur cum, ut paullulum operiretur, petiisset, solus ad Charicleam seorsim, Actum est de nostris rebus, inquit, Chariclea. Sane omnis rudens, ut dicitur, est ruptus, omnis spei ancora prorsus est evulsa, neque amplius cum nomine libero in calamitatibus versamur, sed in servitutem rursus recidimus, (et qua ratione addebat,) barbaricisque contumeliis et cruciatibus deinceps expositi sumus, vel agentes ea quæ placent his in quorum potestate sumus, vel inter damnatos connumerati. Et hæc quidem adhuc tolerabilia: ceterum, quod omnium gravissimum est, Achæmeni Cybeles filio te in uxorem daturam Arsace promisit. At id quidem, quod aut non fiet, aut a me non videbitur, manifestum est, quoad vita gladiis et armis ad propugnandum suppeditabit. Verum quid agere oportet, aut quam excogitare machinam, qua et meus cum Arsace et tuus cum Achæmene, detestandus congressus discuti possit? Unum, inquit ad eum Chariclea, cum comprobaris, alterum, qui ad me pertinet, impedies. Bona verba, inquit. Absit enim, ut tantopere numinis erga nos acerbitas invalescat, ut ego Charicleæ expers, alia consuetudine incesta me polluam. Sed quiddam præsentis consilii invenisse me puto: inventrixque

ἅμα πρὸς τὴν Κυβέλην μεταστάς, Ἀπάγγελλε, εἶπε, τῇ δεσποίνῃ βούλεσθαί με μόνῃ καὶ ἰδίᾳ τῶν ἄλλων ἐντυχεῖν.

ΚϚ'. Τοῦτ' ἐκεῖνο νομίσασα εἶναι ἡ πρεσβῦτις καὶ ὑποπεπτωκέναι τὸν Θεαγένην, ἀπήγγειλέ τε πρὸς τὴν Ἀρσάκην καὶ μετὰ δεῖπνον ἄγειν τὸν νεανίαν ἀκούσασα, οὕτως ἔπραττε. Καὶ ἡσυχίαν παρασχεῖν τῇ δεσποίνῃ τοὺς παρεδρεύοντας κελεύσασα καὶ μὴ παρενοχλεῖν τοῖς περὶ τὸν θάλαμον, παρεισῆγε τὸν Θεαγένην, τῶν μὲν ἄλλων οἷα δὴ νυκτὸς ὑπὸ σκότους κατεχομένων καὶ λαθεῖν παρεχόντων, μόνον δὲ τὸν θάλαμον λύχνου καταυγάζοντος, καὶ εἰσάγουσα, ὑπέστελλεν αὐτήν. Ἀλλ' ὁ Θεαγένης ἐπεῖχε· Παρέστω καὶ Κυβέλη τὸ παρὸν, ὦ δέσποινα, εἰπὼν, οἶδ' ὡς τὸ πιστὸν ἔχει φυλακῆς τῶν ἀπορρήτων. Καὶ ἅμα τῶν χειρῶν τῆς Ἀρσάκης λαβόμενος, Ὦ δέσποινα, ἔλεγεν, οὔτε πρότερον ἀπαυθαδιαζόμενος πρὸς τὸ βούλημα τὸ σὸν ὑπερεθέμην τὸ κελευόμενον, ἀλλὰ πῶς ἂν ἀσφαλῶς γένοιτο πρυτανευόμενος, νῦν δὲ, ἐπειδή με καὶ δοῦλον τάχα καλῶς ποιοῦσα ἡ τύχη ἀπέφηνε, πολὺ πλέον εἰς πάνθ' ἕτοιμος εἴκειν. Ἕν μοι μόνον παρασχέσθαι νεῦσον, καίτοι πολλὰ καὶ μεγάλα ὑποσχομένη, ἄπειπε τὸν γάμον Ἀχαιμένει τὸν Χαρικλείας. Τῶν γὰρ ἄλλων σιωπωμένων, τὴν εὐγενείᾳ τῇ μεγίστῃ κομῶσαν, οἰκότριβι συνοικεῖν, ἀθέμιτον. Ἦ ἐπόμνυμί σοι θεῶν τὸν κάλλιστον ἥλιον καὶ θεοὺς τοὺς ἄλλους, ὡς οὔθ' ὑπείξω τῷ σῷ βουλήματι. Καὶ εἰ γένοιτό τι πρὸς βίαν εἰς τὴν Χαρίκλειαν, ἐπόψει με πρότερον ἐμαυτὸν διαχρησάμενον. Καὶ ἡ Ἀρσάκη, Μὴ ἀπίστει, ἔφη, βούλεσθαί με πάντα σοὶ χαρίζεσθαι· ἥτις κἀμαυτὴν ἕτοιμος ἐκδιδόναι. Ἀλλὰ προληφθεῖσα ἐπώμοσα ἐκδώσειν Ἀχαιμένει τὴν σὴν ἀδελφήν. Εὖ, ἔφη, ὦ δέσποινα, τὴν ἀδελφὴν τοίνυν ἥτις ἐστὶν, ἐκδίδου. Μνηστὴν δὲ τὴν ἐμὴν καὶ νύμφην καὶ τί γὰρ ἄλλο ἢ γαμετὴν, οὔτε θελήσεις εὖ οἶδα, οὔτε θέλουσα ἐκδώσεις. Πῶς, ἔφη, λέγεις; ὁ δὲ, Τὰ ὄντα, ἀπεκρίνατο. Οὐ γὰρ ἀδελφὴν ἔχω τὴν Χαρίκλειαν ἀλλὰ νύμφην ὥσπερ ἔλεγον, ὥστε λελῦσθαι μέν σοι τὸν ὅρκον, ἐξεῖναι δὲ, εἰ βούλοιο, καὶ ἄλλην ἔχειν ἀπόδειξιν, τοὺς γάμους ὅταν κρίνῃς ἐμοῦ τε κἀκείνης εὐωχοῦσα. Ὑπεκνίσθη μὲν, νύμφην οὐκ ἀδελφὴν εἶναι τὴν Χαρίκλειαν οὐκ ἄνευ ζηλοτυπίας ἀκούσασα, πλὴν ἀλλ', Ἔσται οὕτως, εἶπεν ἡ Ἀρσάκη καὶ Ἀχαιμένην ἡμεῖς ἑτέρῳ γάμῳ παραμυθησόμεθα. Ἔσται καὶ τὰ παρ' ἐμοῦ, φησὶ, πρός σε, ὁ Θεαγένης, τούτων διακριθέντων καὶ ἅμα προσῄει ὡς τὰς χεῖρας φιλήσων. Ἡ δὲ προκύψασα καὶ τὸ στόμα ἀντὶ τῶν χειρῶν προβαλοῦσα ἐφίλησε. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Θεαγένης φιληθεὶς, οὐ μὴν αὐτός γε φιλήσας. Καὶ τῇ Χαρικλείᾳ, καιροῦ λαβόμενος, ἅπαντ' ἐξεῖπεν, (οὐκ ἄνευ ζηλοτυπίας οὐδ' ἐκείνης ἔνια μανθανούσης) καὶ τῶν ἀτόπων τῆς ἐπαγγελίας τὸν σκοπὸν προσέθηκεν, ὡς πολλὰ δι' ἑνὸς ἀνύοιτο. Ἀχαιμένει (μὲν) γὰρ διασεσόβηται ὁ γάμος καὶ τῇ κατ' Ἀρσάκην ἐπιθυμίᾳ πρόφασις τὸ παρὸν ὑπερθέσεως ἐπινενόηται, καὶ τὸ δὴ κεφάλαιον, ὡς εἰκὸς τὸν

omnino consiliorum est necessitas.) Simul ad Cybelen secedens, Renuntia dominæ, dicebat, me velle solum cum sola et absque arbitris congredi.

XXVI. Illud esse putans anus et succubuisse Theagenem, recurrit ad Arsacen: et cum jussa esset, ut post cœnam adduceret juvenem, ita faciebat. Nam assidentibus imperans, ut quietem dominæ concederent, et non tumultuarentur circa thalamum, clam introduxit Theagenem, cum reliqua omnia tanquam nocturno tempore tenebris continerentur et occulta esse quævis paterentur, solum autem thalamum lychnus illustraret. Cum autem introduxisset, subducebat sese. Verum Theagenes eam cohibuit: Adsit et Cybele in præsentia, domina, dicens, scio enim, quod singulari fide in asservandis arcanis prædita est: et simul manus Arsaces apprehendens, O domina, dicebat, neque prius eo ut resisterem voluntati tuæ differebam id, quod mihi imperabatur, sed ut securitatem facto providerem; nunc vero postquam me etiam servum tuum singulari quodam beneficio fortuna declaravit, longe promtior sum ad obsequendum tibi omnibus in rebus. Unum mihi tantum te largituram annue, cum quidem multa et magna promiseris: renuntia nuptias Charicleæ Achæmeni. Nam ut alia taceam, eam, quæ splendore maximo generis excellit, vernæ cohabitare fas non est. Alioqui juro tibi per deorum pulcherrimum, Solem, et reliquos deos, quod neque morem geram tuæ voluntati, et quod prius, quam aliqua Charicleæ vis allata fuerit, visura sis me mihi ipsi mortem conscivisse. Arsace autem, Haud aliter existimes, inquit, quam me velle tibi omnibus in rebus gratificari, ut quæ parata sim vel me ipsam tibi tradere: sed anticipata juravi, me elocaturam Achæmeni sororem tuam. Bene se res habet, inquit, domina. Sororem igitur meam, quæcunque est, elocato: ceterum eam, quam ego ambio et sponsam meam, denique quid aliud quam uxorem, quod neque voles elocare, satis scio; neque, si velis elocare, poteris. Quomodo, inquit, dicis? At ille, Rem ipsam, respondit. Neque enim sororem habeo Charicleam, sed sponsam, ut dicebam: quamobrem jurejurando soluta es, licet vero tibi, si volueris et aliud habere argumentum, cum convivium nuptiale mihi et illi, quandocunque tibi visum fuerit, instruxeris. Pupugit illam sane, cum sponsam esse Charicleam, non sororem, haud sine zelotypia audivisset. Verumtamen, Fiat, ut postulas, dixit Arsace. Nos autem Achæmenem aliis nuptiis consolabimur. Præstabitur et tibi a nobis, inquit Theagenes, postquam hæc irrita sunt facta et simul accedebat tanquam manus osculaturus. Illa vero inclinans sese et os pro manibus objiciens, eum osculata est. Et exiit Theagenes, osculum referens, non vicissim ipse osculatus et Charicleæ, nactus occasionem, omnia exposuit, (non sine zelotypia quoque ipsa quædam cognoscente) et miræ promissionis scopum addidit, quod multa per unum sint confecta: Achæmenis disturbatæ nuptiæ: cupiditati Arsaces, prætextus dilationis in præsentia excogitatus: denique, quod caput est

Ἀχαιμένην ἅπαντα ταραχῆς ἐμπλήσειν, ἀνιώμενον μὲν ἐφ' οἷς ἀποτυγχάνει προσδοκήσας, ἀγανακτοῦντα δ' ἐφ' οἷς ἠλάττωται παρὰ τῇ Ἀρσάκῃ διὰ τὴν εἰς ἐμὲ χάριν. Οὐ γὰρ δὴ λήσεται αὐτὸν οὐδὲν, τῆς μητρὸς ἐξαγορευούσης, ἣν ἐπίτηδες παρεῖναι τοῖς λεγομένοις προὐνοησάμην, μηνυθῆναί τε ταῦτα τῷ Ἀχαιμένει βουλόμενος καὶ μάρτυρα τῆς ἄχρι λόγων πρὸς τὴν Ἀρσάκην ὁμιλίας ποιούμενος. Ἀρκεῖ μὲν γὰρ ἴσως καὶ τὸ μηδὲν αὑτῷ συνειδότα φαῦλον, εὐμενείᾳ τῇ παρὰ τῶν κρειττόνων ἐλπίζειν, καλὸν δὲ καὶ ἀνθρώπων τοὺς συνόντας πείθοντα, σὺν παρρησίᾳ τὸν ἐπίκαιρον τοῦτον βίον διάγειν. Προσετίθει κἀκεῖνα, ὡς σφόδρα χρὴ προσδοκᾶν καὶ ἐπιβουλεύσειν τῇ Ἀρσάκῃ τὸν Ἀχαιμένην, ἄνδρα δοῦλον μὲν τὴν τύχην, (ἀντίθετον δὲ ὡς ἐπίπαν τῷ κρατοῦντι τὸ κρατούμενον), ἀδικούμενον δὲ καὶ εἰς ὅρκους ἀθετούμενον, ὁρῶντα δὲ καὶ ἄλλους αὑτοῦ προτετιμῆσθαι [πειθόμενον], συνειδότα δὲ τὰ πάντων αἴσχιστα καὶ παρανομώτατα καὶ οὐδὲν εἰς τὴν ἐπιβουλὴν πλάσασθαι δεόμενον, οἷα δὴ πολλοὶ πολλάκις ἀνιαθέντες ἐτόλμησαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀληθῶν ἔχοντα πρόχειρον τὴν ἄμυναν.

ΚΖ'. Τοιαῦτα πολλὰ διελθὼν πρὸς τὴν Χαρίκλειαν καὶ τὰ μέτρια θαρσεῖν παρασκευάσας, εἰς τὴν ἑξῆς ὑπηρετησόμενος ταῖς τραπέζαις, ὑπὸ τοῦ Ἀχαιμένους ἤγετο, προστεταγμένον τοῦτο παρὰ τῆς Ἀρσάκης καὶ ἐσθῆτα Περσικὴν τῶν πολυτελῶν ἀποστειλάσης, ταύτην μετημφιέννυτο καὶ στρεπτοῖς σε χρυσοῖς καὶ περιαυχενίοις λιθοκόλλοις ἑκών τε τὸ μέρος καὶ ἄκων ἐκοσμεῖτο. Καὶ τοῦ Ἀχαιμένους ὑποδεικνύναι τι καὶ ἀφηγεῖσθαι τῶν οἰνοχοϊκῶν πειρωμένου, προσδραμὼν ὁ Θεαγένης ἑνὶ τῶν κυλικοφόρων τριπόδων καὶ φιάλην τῶν πολυτιμήτων ἀνελόμενος, Οὐδὲν, ἔφη, δέομαι διδασκάλων, ἀλλ' αὐτοδίδακτος ὑπουργήσω τῇ δεσποίνῃ, τὰ οὕτω ῥᾷστα μὴ θρυπτόμενος. Σὲ μὲν γὰρ, ὦ βέλτιστε, ἡ τύχη εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καταναγκάζει, ἐμὲ δὲ ἡ φύσις τὰ πρακτέα καὶ ὁ καιρὸς ὑπαγορεύει. Καὶ ἅμα προσέφερε τῇ Ἀρσάκῃ προσηνὲς κερασάμενος, εὔρυθμόν τέ τι καὶ ἄκροις τοῖς δακτύλοις ἐπέχων τὴν φιάλην. Ἐκείνην μὲν οὖν πλέον ἢ πρότερον τὸ ποτὸν ἐξεβάκχευσεν, ἐπιρροφοῦσάν θ' ἅμα καὶ ἀκλινῶς εἰς τὸν Θεαγένην ἐνατενίζουσαν καὶ τοῦ ἔρωτος πλέον ἢ τοῦ κράματος ἕλκουσαν καὶ τὴν φιάλην ἐπίτηδες οὐκ ἐκπίνουσαν ἀλλὰ σὺν τέχνῃ καὶ διὰ μικροῦ λειψάνου τῷ Θεαγένει προπίνουσαν. Ἀντιτέτρωτο δ' ἐκ θατέρων ὁ Ἀχαιμένης καὶ ὀργῆς ἅμα καὶ ζηλοτυπίας ἐμπλησθεὶς, ὡς μηδὲ λανθάνειν τὴν Ἀρσάκην ὑποβλέψαντά τε, καί τι πρὸς τοὺς παρόντας ἠρέμα διαγογγύσαντα. Ἤδη δὲ διαλυομένου τοῦ συμποσίου, Πρώτην αἰτῶ χάριν, ὦ δέσποινα, ἔφη ὁ Θεαγένης, ὑπηρετοῦντά με μόνον ἀμφιέννυσθαι ταύτῃ τῇ στολῇ κέλευσον. Ὡς δ' ἐπένευσεν ἡ Ἀρσάκη, τὰ συνήθη μεταμφιεσάμενος ἐξῄει. Συνεξῄει δ' αὐτῷ καὶ ὁ Ἀχαιμένης, πολλὰ τῆς προπετείας τὸν Θεαγένην ὀνειδίζων καὶ ὡς μειρακιῶδες εἴη τὸ πρόχειρον καὶ ὡς τὴν μὲν πρώτην ἡ δέσποινα

omnium, effectum, ut Achæmenes omnia tumultu impleat, ægre ferens, quod iis, quæ exspectabat, frustretur et indignans, quod a me superetur apud Arsacem gratia. Neque enim quidquam clam illo futurum esse, matre illi omnia expositura, quæ ut adesset præsens iis quæ dicebantur, ex industria provideram, cum volens hæc Achæmeni indicari, tum testem illam consuetudinis ejuscemodi, quæ verbis tantum constaret, faciens. Quamvis enim sufficit fortasse, nullius sceleris sibi conscium, benevolentia numinis confidere: tamen honestum est, id ipsum de se hominibus, cum quibus versaris, persuadentem, tranquille vitam hanc, quæ ad tempus tantum durat, transigere. Addebat et illa, prorsus esse exspectandum, etiam insidias facturum esse Arsacæ Achæmenem, virum conditione servum, (oppositum autem est propemodum in universum id, quod subjectum est, ei, qui imperium in illud obtinet,) injuria præterea affectum et jurejurando fraudatum, videntem quoque, alios sibi honore prælatos esse et conscium omnium flagitiorum ac scelerum et cui nihil ad insidias faciendas comminisci sit opus, quod sæpius multi exacerbati sunt ausi, sed ex veris liceat habere expeditam ultionis rationem.

XXVII. Talia multa cum narrasset Chariclеæ et ut mediocria speraret adhortatus esset, postridie ducebatur ab Achæmene, ministraturus ad mensam: nam hoc ab Arsace imperatum fuerat: et veste pretiosa Persica, quam miserat, induebatur et aureis torquibus et monilibus gemmis distinctis, partim volens partim et invitus ornabatur. Et cum Achæmenes præmonstrare illi et exponere artem pocillandi inciperet, accurrens Theagenes ad unum tripodem, in quo pocula disposita fuerant et phialam tollens pretiosam, Nihil, inquit, magistris indigeo, sed ipse meo Marte ministrabo dominæ, in tam facilibus rebus nugas has rejiciens. Te enim, optime, fortunæ ratio talia scire cogit: mihi vero et natura et tempus ea quæ sint facienda suggerit. Et simul infundens leviter, afferebat Arsacæ, concinno quodam et apto gradu, extremis digitis sublatam tenens phialam. Et hanc quidem magis quam antea illa potio concitavit, sorbentem simul et defixis oculis Theagenem intuentem et amoris plus quam vini haurientem, ac phialam dedita opera non ebibentem, sed arte, parvisque reliquiis Theageni propinantem. Vulnus accepit vicissim altera ex parte Achæmenes, ira simul et æmulatione impletus, ut neque Arsacen id latuerit, cum torvis oculis adspexisset, et iis qui aderant præsentes quiddam submisse insusurrasset. Cum autem convivium dissolveretur, Primum a te peto beneficium, o domina, inquit Theagenes, inter ministrandum tantum me uti hac stola jube. Postquam annuit Arsace, consuetum habitum recipiens exiit. Exibat una et Achæmenes, multis modis petulantiam Theageni ut probrum objiciens, et quod puerilis esset ejusmodi temeritas, quodque initio domina tanquam

τὸν ξένον καὶ ἄπειρον ὑπερεῖδεν, εἰ δ' ἐπιμένοις βλακευόμενος, οὐ χαιρήσεις καὶ ὅτι φίλος ὢν ταῦτα συμβουλεύοι, μᾶλλον δ' ὀλίγον ὕστερον καὶ εἰς γένος συναφθησόμενος καὶ ἀδελφῆς τῆς ἐκείνου καθ' ὑπόσχεσιν τῆς δεσποίνης ἀνὴρ ἐσόμενος. Καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἐκεῖνος μὲν ἔλεγεν· ὁ δὲ, οὐδ' ἀκούοντι προσεοικὼς, κάτω νεύσας, ἀντιπαρῄει, μέχρις οὗ συνέβαλεν αὐτοῖς ἡ Κυβέλη, κατευνάσαι τὴν δέσποιναν τὸ μεσημβρινὸν ἐπειγομένη. Καὶ ἰδοῦσα σκυθρωπὸν τὸν υἱὸν, ἠρώτα τὴν αἰτίαν. Ὁ δὲ, Τὸ ξένον μειράκιον, ἔφη, προτετίμηται ἡμῶν καὶ χθὲς καὶ τήμερον παρεισδεδυκὸς οἰνοχοεῖν ἐπιτέτραπται, τοῖς ἀρχιτρικλίνοις ἡμῖν καὶ ἀρχιοινοχόοις πολλὰ χαίρειν φράσαν, ὀρέγει φιάλην καὶ παρίσταται πλησίον βασιλικοῦ σώματος, τὸ μέχρις ὀνόματος ἀξίωμα ἡμῶν παραγκωνισάμενος. Καὶ τὸ μὲν τοῦτον τιμᾶσθαι μετέχοντα καὶ τῶν μειζόνων καὶ κοινωνοῦντα καὶ τῶν ἀπορρητοτέρων, διότι γε κακῶς ποιοῦντες ἡμεῖς σιωπῶμεν καὶ συμπράττομεν, ἧττόν ἐστι δεινὸν, καίπερ ὂν δεινὸν, ἀλλ' ἐκεῖνό γ' ἐξῆν, ἄνευ ὕβρεως τῆς εἰς ἡμᾶς τοὺς ὑπουργοὺς καὶ συνεργοὺς τῶν καλῶν πράξεων τὰ τοιαῦτα γίγνεσθαι.

ΚΗ'. Καὶ περὶ μὲν τούτων δεύτερος λόγος. Τὸ δὲ παρὸν, ὦ μῆτερ, τὴν μνηστὴν ἐβουλόμην τὴν τὰ πάντα ἐμοὶ γλυκυτάτην Χαρίκλειαν ἰδεῖν, εἴ πως τὸ δεδηγμένον τῆς ψυχῆς, τῇ θέᾳ τῇ ἐκείνης διαιτῆσαι δυνηθείην. Καὶ ἡ Κυβέλη, Ποίαν μνηστὴν, ὦ τέκνον; ἔοικάς μοι τὰ σμικρότατα τῶν κατὰ σαυτὸν ἀγανακτεῖν, τὰ μείζονα δ' ἀγνοῶν λανθάνειν. Οὐκ ἔτι λαμβάνεις πρὸς γάμον τὴν Χαρίκλειαν. Τί, ἔφη, λέγεις, ἀναβοήσας. Οὐκ εἰμὶ ἄξιος γαμεῖν ὁμόδουλον ἐμαυτοῦ; διὰ τί, ὦ μῆτερ; Δι' ἡμᾶς, ἔφη, καὶ τὴν ἡμετέραν παράνομον περὶ Ἀρσάκην εὔνοιάν τε καὶ πίστιν. Ἐπειδὴ γὰρ ἐκείνην καὶ τῆς αὐτῶν ἀσφαλείας προτιμήσαντες καὶ τὴν ἐκείνης ἐπιθυμίαν καὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ἐπίπροσθεν ἀγαγόντες, ἅπαντα καθ' ἡδονὴν συνεπράξαμεν, ἅπαξ που παρεισελθὼν εἰς τὸν θάλαμον ὁ γεννάδας οὗτος καὶ λαμπρὸς αὐτῆς ἐρώμενος, καὶ μόνον ὀφθεὶς, ἀναπέπεικε παραβῆναι μὲν τοὺς πρός σε γεγενημένους ὅρκους, αὐτῷ δὲ κατεγγυᾶν τὴν Χαρίκλειαν οὐκ ἀδελφὴν ἀλλὰ μνηστὴν εἶναι διατεινόμενος. Καὶ ἐπήγγελται ταῦτ' ἐκείνη, ὦ μῆτερ; Ἐπήγγελται, παιδίον, ἀπεκρίνατο ἡ Κυβέλη, παρούσης ἐμοῦ καὶ ἀκουούσης καὶ τοὺς γάμους αὐτῶν ἑστιάσει λαμπρῶς ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις. Σοὶ δ' ἄλλην συνοικιεῖν [εἶναι] ἀντὶ ταύτης ἐπήγγελτο. Βαρύ τι δὴ πρὸς ταῦτ' ἀνοιμώξας ὁ Ἀχαιμένης, καὶ τὼ χεῖρε διατρίψας, Ἐγὼ, ἔφη, πικρογάμους θήσω σύμπαντας· μόνον μοι σύμπραττε τὴν εἰς χρόνον σύμμετρον τῶν γάμων ὑπέρθεσιν. Καὶ εἴ τις ἐπιζητοίη, κακοῦσθαί με κατ' ἀγρόν που συμπεσόντα ἀπάγγελλε. Μνηστὴν ὁ γεννάδας ὀνομάζει τὴν ἀδελφὴν, ὥσπερ οὐ συνιέντων ἐπὶ διακρούσει μόνῃ τῇ ἐμῇ ταῦτα πλάττεσθαι. Εἰ γὰρ περιβάλλοι, εἰ γὰρ φιλοίη καθάπερ δὴ καὶ νῦν, εἰ καὶ συγκαθεύδοι, καθαρός τις ἔλεγχος ὅτι μὴ ἀδελφὴ, μνηστὴ

in peregrino et ignaro ad factum connixerit. Ceterum si perrexeris esse ita contumax, haudquaquam gaudebis, inquiens : et quod ut amicus consilium daret ac paullo post affinitatis vinculo jungendus et sororis illius juxta pollicitationem dominæ maritus futurus. Et talia multa hic dicebat, ille autem ne audienti quidem similis, humi defixos oculos tenens, præteribat : usque dum forte Cybele supervenit, deducere cubitum dominam tempore meridiano accelerans. Et tristem filium conspicata, quærebat causam. Ille autem, Peregrinus hic adolescentulus, inquit, prælatus est nobis, et heri et hodie, se insinuans, jussus est esse a poculis et nobis architriclinis et summis pocillatoribus valedicens porrigit phialam, et assistit proxime regium corpus, dignitate nostra, quæ verbo tenus tantum jam est dignitas, contemta. Et quod hic quidem honoretur et adipiscatur etiam majora, et particeps sit vel magis arcanorum, quia nos ipsi perversa quadam ratione tacemus et adjuvamus, minus acerbum est. Ceterum illud utique licuisset, sine contumelia erga nos ministros et socios honestarum actionum talia fieri.

XXVIII. Ac de his quidem aliud erit sermonis tempus. In præsentia vero, mater, sponsam mihi suavissimam Charicleam videre vellem, si quo modo morsum hunc animi illius adspectu sanare possim. Et Cybele : Qualem sponsam, fili? Videris mihi ob minimas molestias indignari, porro majores offensas ignorare. Jam non accipies in uxorem Charicleam. Quid dicis, inquit, exclamans. An nonsum dignus, ut ducam conservam meam? Quamobrem, mater? Propter nos, inquit, et nostram illegitimam erga Arsacen benevolentiam et fidem. Postquam enim illam præferentes nostræ securitati et illius cupiditati magis quam nostræ saluti consulentes, omnia illius arbitratu perfecimus, semel ingressus in thalamum generosus hic et præclarus amasius et tantum conspectus, persuasit, ut violaret tibi factum jusjurandum et ut sibi Chariclea desponderetur, non sororem sed sponsam suam esse asseverans. Promisit igitur hæc illa, o mater? Promisit, fili, respondit Cybele, præsente me et audiente, et nuptias illorum splendido apparatu celebrabit paucis post diebus. Tibi vero aliam se in matrimonium daturam promisit. Vehementius ad hæc ingemiscens Achæmenes et complosis manibus, Ego, inquit, acerbas omnibus reddam nuptias : tantum me adjuva in nuptiarum ad tempus conveniens dilatione. Et si quis inquisierit, graviter me affectum decumbere in agro renuntia. Sponsam generosus nominat sororem, tanquam intelligi non possit, hæc tantum ad discussionem eorum, quæ mihi sunt promissa, fingi. Quasi vero, etiamsi amplectatur, etiamsi osculetur, sicuti nunc facit, denique etiamsi una dormiat, manifestum sit indicium, quod non soror, sed sponsa est. Mihi hæc

δ' ἐστίν. Ἐμοὶ μελήσει ταῦτα καὶ ὅρκοις καὶ θεοῖς τοῖς παραβαθεῖσι.

ΚΘ'. Ταῦτ' εἶπε καὶ ὑπ' ὀργῆς ἅμα καὶ ζηλοτυπίας καὶ ἔρωτος καὶ ἀποτυχίας οἰστρηθεὶς (ἱκανῶν καὶ ἄλλον τινὰ διαταράξαι [πραγμάτων,] μήτι γε δὴ βάρβαρον) τὴν προσπεσοῦσαν ἔννοιαν ἐπὶ λογισμῷ μὴ διακρίνας, ἐκ δὲ τῆς πρώτης ὁρμῆς κρατύνας, ἑσπέρας ἐπελθούσης, ἵππον τ' Ἀρμένιον, τῶν εἰς πομπὰς καὶ πανηγύρεις τῷ σατράπῃ φατνιζομένων, ὑφελέσθαι δυνηθεὶς, ἀφιππάσατο ὡς τὸν Ὀροονδάτην κατὰ Θήβας τότε τὰς μεγάλας τὴν ἐπ' Αἰθίοπας συγκροτοῦντα στρατείαν καὶ πᾶν εἶδος πολέμου καὶ χεῖρα παντοίαν ἀθροίζοντα καὶ τὴν ἐπ' αὐτοὺς ἔξοδον ἤδη συσκευαζόμενον.

erunt curæ et jurijurando ac diis, quorum est religio violata.

XXIX. Hæc dixit et ira simul ac zelotypia amoreque et frustratione percitus, (quæ alioqui et ad alium, nedum ad hominem barbarum perturbandum sufficerent) cogitationem, quæ inciderat, non expendens ratione, sed primo impetu approbans, equum Armenium, qui satrapæ ad pompas et panegyres alebatur, cum illum clam subducere posset, conscendit, ad Oroondatem iter tendens, tum Thebis magnis contra Æthiopem exercitum colligentem et omne genus belli et varias copias congregantem atque exitum contra illum jam adornantem.

ΛΟΓΟΣ ΟΓΔΟΟΣ.

Α'. Ὁ γὰρ δὴ βασιλεὺς ὁ Αἰθιόπων ἀπάτῃ περιεληλυθὼς τὸν Ὀροονδάτην καὶ θατέρου τῶν ἐπάθλων τοῦ πολέμου γεγονὼς ἐγκρατὴς καὶ τὴν πόλιν ἐπίμαχον τὰς Φίλας ἀεὶ τυγχάνουσαν ἐκ προλήψεως ὑφ' αὐτῷ πεποιημένος, εἰς πᾶσαν ἀμηχανίαν, ὥστε καὶ κατηπειγμένως ποιεῖσθαι τὴν ἐκστρατείαν καὶ αὐτοσχέδιον τὰ πολλὰ, κατηνάγκαζεν. Ἡ γὰρ πόλις αἱ Φίλαι κεῖται μὲν ἐπὶ τῷ Νείλῳ, τῶν ἐλαττόνων καταρρακτῶν ἀνωτέρω μικρὸν, Συήνης δὲ καὶ Ἐλεφαντίνης ἑκατόν που τοῖς μεταξὺ σταδίοις διείργεται. Ταύτην ποτὲ φυγάδες Αἰγύπτιοι καταλαβόντες καὶ ἐνοικήσαντες, ἀμφίβολον Αἰθίοψί τε καὶ Αἰγυπτίοις κατέστησαν· τῶν μὲν, τοῖς καταρράκταις τὴν Αἰθιοπίαν ὁριζομένων, Αἰγυπτίων δὲ καὶ τὰς Φίλας, κατὰ τὴν προενοίκησιν τῶν παρ' αὐτῶν φυγάδων, ὡς ἂν δορυαλώτους αὐτοῖς προσνέμειν ἀξιούντων. Συνεχῶς δὴ μεταπιπτούσης τῆς πόλεως καὶ τῶν ἀεὶ προλαβόντων καὶ ἐπικρατούντων γιγνομένης, τότε δ' ὑπὸ φρουρᾶς Αἰγυπτίων τε καὶ Περσῶν κατεχομένης, ὁ τῶν Αἰθιόπων βασιλεὺς πρεσβείαν ὡς τὸν Ὀροονδάτην στείλας, ἐξῄτει μὲν καὶ τὰς Φίλας, ἐξῄτει δὲ καὶ τὰ σμαράγδεια μέταλλα καὶ πάλαι περὶ τούτων ὡς εἴρηται διακηρυκευσάμενος καὶ οὐ τυχὼν, ὀλίγαις τε προφθῆναι τοὺς πρεσβευτὰς ἡμέραις ἐπιτρέψας, ἐφείπετο, πάλαι προπαρεσκευασμένος δῆθεν, ὡς ἐπ' ἄλλον τινὰ πόλεμον, καὶ οὐδενὶ τὴν ὁρμὴν τῆς στρατείας φράσας. Κἀπειδὴ τὰς Φίλας ὑπερβεβηκέναι τοὺς πρεσβευτὰς εἴκαζεν, ὀλιγωρίαν τοῖς τ' ἐνοικοῦσι καὶ τοῖς φρουροῖς ἐμποιήσαντας καὶ ὡς ὑπὲρ εἰρήνης καὶ φιλίας πρεσβεύοιεν ἀπαγγείλαντας, αὐτὸς αἰφνίδιον ἐπιστὰς τήν τε φρουρὰν ἐξήλασε, δύο μέν που καὶ τριῶν ἡμερῶν ἀντισχοῦσαν, πλήθει δὲ τῶν ἐναντίων καὶ μηχαναῖς τειχομάχοις ἐνδοῦσαν καὶ τὴν πόλιν κατέσχεν, οὐδενὶ τῶν ἐνοικούντων λυμηνάμενος. Διὰ ταῦτα δὴ τεταραγμένον καταλαβὼν τὸν Ὀροονδάτην ὁ Ἀχαιμένης, ἅπαντα πεπυσμένον παρὰ τῶν διαδράντων, ἔτι πλέον ἐξετάραξεν ἀπροσδόκητός τε

LIBER OCTAVUS.

I. Rex enim Æthiopum, cum fraude circumvenisset Oroondatem, et altero belli præmio potitus esset, ac Philas urbem, semper expugnatu facilem, anticipatione sibi subjecisset, ad summam rerum penuriam eum, adeo ut raptim ac tumultuarie magna ex parte expeditionem susciperet, redigebat. Urbs enim Philæ sita est ad Nilum, paullulum supra minores cataractas : a Syene vero et Elephantina centum stadiis circiter distat. Hanc aliquando exsules Ægyptii cum occupassent et incoluissent, ut de illa inter Æthiopes et Ægyptios ambigeretur, effecerunt : illis quidem, Æthiopiam cataractis terminantibus; Ægyptiis vero etiam Philas, quod eas exsules sui incoluissent, tanquam bello partas sibi vindicare volentibus. Cumque continue transiret ab aliis in aliorum ditionem urbs et eorum qui antevertissent ac devicissent esset, tunc vero præsidio Ægyptiorum et Persarum detineretur; Æthiopum rex, in legatione ad Oroondatem, reposcebat Philas, reposcebat et smaragdi fodinas. Et cum jampridem hæc denuntiasset, ut dictum est et non obtinuisset, quod postulabat, paucis diebus præcedere legatis jussis, ipse subsequebatur, cum antea omni apparatu se instruxisset tanquam ad aliud quoddam bellum et nemini quo versurus esset molem belli indicasset. Postquam autem Philas superasse legatos conjectabatur, qui negligentia et securitate incolas implebant et tanquam pacis causa et amicitiæ legatione fungerentur nuntiabant : ipse subito adveniens, et præsidium ejecit, quod ultra biduum triduumve multitudinem hostium et machinas, quibus muri oppugnantur, sustinere non poterat; et urbem tenuit, nemini ex incolis ullo damno illato. Propter hæc perturbatum deprehendens Achæmenes Oroondatem et de omnibus ab his qui effugerant edoctum, adhuc magis perturbavit, cum inopinato

καὶ ἀπρόσκλητος ὀφθείς. Καὶ μή τι δεινὸν περὶ τὴν Ἀρσάκην ἢ τὸν ἄλλον οἶκον γένοιτο πυνθανομένῳ, γεγονέναι μὲν ὁ Ἀχαιμένης, ἰδίᾳ δὲ φράζειν βούλεσθαι ἀπεκρίνατο. Κἀπειδὴ τῶν ἄλλων ἐχωρίσθησαν, ἅπαντα κατεμήνυεν· ὡς ὑπὸ Μιτράνου ληφθεὶς αἰχμάλωτος ὁ Θεαγένης, ἀπέσταλτο πρὸς Ὀροονδάτην, δῶρον, εἰ δόξειεν, ὡς βασιλέα τὸν μέγαν ἀναπεμφθησόμενος· (καὶ γὰρ εἶναι τὸ χρῆμα τοῦ νεανίου τῆς βασιλείας αὐλῆς καὶ τραπέζης ἐπάξιον·) ὡς ὑπὸ Βησσαέων ἀφαιρεθείη, προσανελόντων καὶ τὸν Μιτράνην· ὡς ἀφίκοιτο μετὰ ταῦτ' εἰς τὴν Μέμφιν· παρενείρων ἅμα τὰ κατὰ τὸν Θύαμιν· καὶ τέλος, τὸν ἐπὶ Θεαγένει τῆς Ἀρσάκης ἔρωτα καὶ τὸν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ Θεαγένους εἰσοικισμὸν καὶ τὰς περὶ αὐτὸν φιλοφρονήσεις καὶ τὰς ἐκείνου διακονίας τε καὶ οἰνοχοΐας καὶ ὡς πέπρακται μὲν ἤδη τῶν παρανόμων ἴσως οὐδὲν, ἀνθισταμένου τέως τοῦ νεανίου καὶ ἀντέχοντος, δέος δὲ πραχθῆναι βιασθέντος ἢ καὶ τῷ χρόνῳ τοῦ ξένου πως ἐνδόντος, εἰ μὴ φθαίη τις αὐτὸν προαναρπάζων ἐκ τῆς Μέμφεως καὶ τὴν ὅλην τοῦ ἔρωτος ὑπόθεσιν τῆς Ἀρσάκης ὑποτεμνόμενος· διὰ γὰρ δὴ ταῦτα καὶ αὐτὸς ἐπειχθῆναι καὶ λάθρα διαδρὰς ἥκειν μηνυτὴς, εὐνοίᾳ τῇ περὶ τὸν δεσπότην, ἀποκρύπτειν τὰ κατὰ τοῦ δεσπότου μὴ ἐνεγκών.

B'. Κἀπειδὴ τούτοις θυμοῦ τὸν Ὀροονδάτην ἐμπεπλήκει, καὶ ὅλως πρὸς ἀγανάκτησιν καὶ τιμωρίαν ἐξῆγε, δι' ἐπιθυμίας αὖθις ἐξέκαε τὰ κατὰ τὴν Χαρίκλειαν προστιθεὶς καὶ ἐπὶ μέγα ὥσπερ ἦν ἐξαίρων καὶ τὸ κάλλος παντοίως ἐκθειάζων καὶ τὴν ὥραν τῆς κόρης, ὡς οὔτ' ὀφθείη πρότερον, οὔτ' αὖθις δυνήσεται· Μικρὰ νόμιζε, λέγων, πάσας σου τὰς παλλακίδας εἶναι παρὰ ταύτην, οὐ μόνον τὰς κατὰ τὴν Μέμφιν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑπομένας· καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις ὁ Ἀχαιμένης, ἐλπίζων εἰ καὶ προσομιλήσειεν Ὀροονδάτης τῇ Χαρικλείᾳ, μικρῷ γοῦν ὕστερον ἐπὶ μισθῷ τῶν μηνυμάτων ἐξαιτήσας, πρὸς γάμον ἕξειν. Καὶ ὅλος ἐξηρέθιστο ἤδη καὶ διακαὴς ἦν ὁ σατράπης, θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας ἅμα ὥσπερ εἰς ἄρκυς ἐμβεβλημένος καὶ οὐδὲ μικρὸν ὑπερθέμενος, Βαγώαν τινὰ τῶν πεπιστευμένων εὐνούχων προσκαλεσάμενος, ἱππέας τε πεντήκοντα ἐγχειρίσας, εἰς τὴν Μέμφιν ἐξέπεμπεν, ἄγειν ὡς αὐτὸν Θεαγένην τε καὶ Χαρίκλειαν ὡς ὅτι τάχιστα, καὶ οὗπερ ἂν αὐτὸς καταλαμβάνοιτο, ἐπιστείλας.

Γ'. Ἐνεχείριζε δὲ καὶ γράμμα, τὸ μὲν πρὸς Ἀρσάκην ὧδε ἔχον· ΟΡΟΟΝΔΑΤΗΣ ΑΡΣΑΚΗι. Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν, τοὺς αἰχμαλώτους ἀδελφοὺς, βασιλέως δὲ δούλους, βασιλεῖ διαπεμφθησομένους ἀπόστειλον. Ἀλλ' ἑκοῦσα ἀπόστειλον, ἐπεὶ καὶ ἀκούσης ἀχθήσονται καὶ Ἀχαιμένης πιστευθήσεται. Πρὸς δ' Εὐφράτην τὸν κατὰ τὴν Μέμφιν ἀρχιευνοῦχον, τοιόνδε· Ὑπὲρ μὲν ὧν οἰκίας τῆς ἐμῆς ὀλιγωρεῖς εὐθύνας ὑφέξεις. Τὸ παρὸν δὲ τοὺς ξένους Ἕλληνας [τοὺς αἰχμαλώτους] Βαγώᾳ παράδος ὡς ἐμὲ ἀχθησομένους, ἑκούσης Ἀρσάκης, εἴτ' ἀκούσης· πάντως δὲ

et non advocatus adesset. Extemploque, Ecquid mali Arsacæ, aut reliquæ domui cecidisset, quærenti : Cecidisse quidem, ceterum seorsim se velle dicere, respondit. Postquam alii secesserunt, omnia indicabat : Quomodo a Mitrane captus esset Theagenes, et ad Oroondatem missus, ut donum regi magno (si visum fuisset) deinde mitteretur, (etenim esse adolescentem aula regia et mensa omnino dignum;) quomodo a Bessaensibus ereptus esset, qui et Mitranem præterea interfecissent : quod postea venisset Memphim; simul renovans et Thyamidis rationes. Ad extremum, Arsaces amorem erga Theagenem et migrationem Theagenis in regia domicilia et honores illi cum quadam benevolentiæ significatione habitos et illius ministeria et pocillationes : et quod adhuc fortasse nihil incestæ consuetudinis intercessisset, resistente adolescente et repugnante. Metuendum esse tamen, ne adducatur aut vi, aut alioqui temporis diuturnitati succumbens, nisi aliquis illum ante Memphi rapiat et totum scopum amori Arsacæ præcidat. Atque eam ob causam se quoque accelerasse et clam elapsum venire indicem, benevolentia erga dominum, occultare ea quæ contra voluntatem domini fierent non valentem.

II. Ut hac oratione ira Oroondatem implevit et omnino indignatione et vindictæ studio effervescentem reddidit; rursus eum cupiditate inflammabat, narrationem de Chariclea adjiciens et in summum fastigium sicut erat attollens et pulchritudinem virginis et formam omnino divinis laudibus ornans, quod nunquam talis fuisset visa, neque iterum videri posset : Flocci faciendas existima, dicens, omnes tuas pellices præ ipsa, non tantum eas, quæ sunt Memphi, sed et eas quæ te sequuntur. Et alia multa ad hæc addebat Achæmenes, sperans, etiamsi rem habuisset Oroondates cum Chariclea, se tamen illam paullo post, cum eam pro præmio indiciorum petiisset, in uxorem accepturum. Jamque prorsus irritatus erat et inflammatus satrapa, in retia simul iræ et cupiditatis injectus et neque minima dilatione interposita, Bagoa quodam ex eunuchis, qui fide apud illum valebat, accersito traditisque illi equitibus quinquaginta, Memphim misit, ut ad se adduceret Theagenem et Charicleam primo quoque tempore et ubicunque deprehensurus esset, imperans.

III. Dedit et literas; alias ad Arsacen, ejusmodi : *Oroondates Arsacæ :* Theagenem et Charicleam, captivos germanos, regios vero servos, ad regem transmittendos, mitte. Ac sponte mitte, quoniam et te invita abducentur et Achæmenis fides apud nos valebit. Ad Euphratem vero, supremum eunuchum Memphi, tales : Negligentiæ in curanda mea domo postea reddes rationes. In præsentia vero peregrinos Græcos Bagoæ trade ad me dedu-

παράδος, ἢ αὐτὸς ἴσθι δέσμιος ἀχθῆναι προστεταγμένος, τῆς δορᾶς ἀφαιρησόμενος. Οἱ μὲν δὴ περὶ τὸν Βαγώαν ἐπὶ τὸ προστεταγμένον ἐξώρμησαν, τῶν ἐπεσταλμένων παρὰ τοῦ σατράπου κατασεσημασμένων, ὡς ἂν μᾶλλον πιστεύσειαν οἱ κατὰ τὴν Μέμφιν καὶ θᾶττον τοὺς νέους ἐκδοῖεν. Ἐξώρμησε δὲ καὶ Ὀροονδάτης ἐπὶ τὸν πρὸς Αἰθίοπας πόλεμον, ἕπεσθαι καὶ τὸν Ἀχαιμένην προστάξας, ἠρέμα καὶ οὐκ εἰδότα παραφρουρούμενον, ἕως ἂν τὰ πρὸς αὐτοῦ μηνυθέντα δείξῃ [ἐπαληθεύων]. Κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ κατὰ τὴν Μέμφιν τοιάδε ἐγένετο. Ἄρτι τοῦ Ἀχαιμένους ἀποδράντος, ὁ Θύαμις ἤδη τὴν προφητείαν ὁλόκληρον ἀναδεδεγμένος καὶ τὰ πρῶτα τῆς πόλεως διὰ τοῦτο φερόμενος, τὰ περὶ τὴν κηδείαν τοῦ Καλασίριδος ἐκτελέσας καὶ τὰ νενομισμένα τῷ πατρὶ πάνθ' ἐν ἡμέραις ταῖς τεταγμέναις ἐπενέγκας, ἀναζητήσεως ἔννοιαν τῶν περὶ τὸν Θεαγένην ἐλάμβανεν, ὅτε δὴ διαιτᾶσθαι καὶ τοῖς θύραθεν ἐκ τοῦ προφητικοῦ νόμου διατεταγμένον ἐγένετο. Κἀπειδὴ πολυπραγμονῶν καὶ ἐκπυνθανόμενος, ἔγνω τοῖς σατραπείοις ἐνῳκισμένους, ὡς εἶχε σπουδῆς, ἐλθὼν ὡς τὴν Ἀρσάκην, ἐξῄτει τοὺς ξένους, ὡς αὐτῷ κατὰ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα προσήκοντας, πλέον δ' ὅτι περ ὁ πατὴρ Καλάσιρις τελευτῶν ἐπέσκηπτε παντοίως προνοεῖν καὶ ὑπερμαχεῖν τῶν ξένων ἐπιστείλας· χάριν μὲν ἔχειν ὁμολογῶν, ὅτι τὰς διὰ μέσου ταύτας ἡμέρας ὑπεδέξατο νέους καὶ ξένους καὶ Ἕλληνας φιλανθρωπευομένη, καθ' ἃς ἐνδιαιτᾶσθαι τῷ ναῷ τοῖς μὴ ἱερωμένοις ἀπηγόρευτο, δικαιῶν δ' ἀνακομίζεσθαι τὴν αὐτὸς αὐτοῦ παρακαταθήκην. Καὶ ἡ Ἀρσάκη, Θαυμάζω σου, ἔφη, χρηστὰ μὲν ἡμῖν καὶ φιλάνθρωπα προσμαρτυροῦντος, ἀπανθρωπίαν δ' αὖθις καταγινώσκοντος, εἰ μὴ δυνησόμεθα ἢ βουλησόμεθα προνοεῖν τῶν ξένων καὶ τὰ πρέποντα αὐτοῖς ἀπονέμειν. Οὐ τοῦτο, εἶπεν ὁ Θύαμις. Καὶ γὰρ ἐν ἀφθονωτέροις τῇδε πλέον ἢ παρ' ἡμῖν οἶδ' ἐσομένους, εἰ καὶ μένειν βουλομένοις ἦν. Νυνὶ δὲ γένους ὄντες τῶν ἐπὶ δόξης, ἄλλως δὲ τύχης ἐπηρείαις ποικίλαις κεχρημένοι καὶ τὸ παρὸν ἀλητεύοντες πάντων ἐπίπροσθεν ποιοῦνται γένος τὸ ἴδιον ἀνακομίσασθαι καὶ εἰς τὴν ἐνεγκοῦσαν ἐπανήκειν· ὧν εἰς τὴν σύλληψιν ἐμὲ κληρονόμον ὁ πατὴρ καταλέλοιπεν, ὄντων μοι καὶ ἄλλων φιλίας πρὸς τοὺς ξένους δικαιωμάτων. Εὖ γ' ἐποίησας, ἡ Ἀρσάκη πρὸς αὐτὸν, τοῦ μὲν ἐκδυσωπεῖν ἀφέμενος, τὸ δὲ δίκαιον προβαλλόμενος. Πλέον γὰρ τοῦτο μεθ' ἡμῶν ὂν φαίνεται, ὅσῳ καὶ τὸ δεσποτεύειν τοῦ προνοεῖν τηνάλλως, εἰς τὸ ἔχειν ἐπικρατέστερον. Ὁ δὴ Θύαμις θαυμάσας, Δεσποτεύεις δὲ, ἔφη, σὺ τούτων ὅπως; Πολέμου νόμῳ, πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο, δούλους τοὺς αἰχμαλώτους ἀναδεικνύντος.

Δ'. Συνεὶς δὴ οὖν ὁ Θύαμις, ὅτι τὰ περὶ τὸν Μιτράνην ἐθέλοι λέγειν, Ἀλλ', ὦ Ἀρσάκη, ἔφη, οὐ πόλεμος τάδε ἀλλ' εἰρήνη τὸ παρόν. Κἀκεῖνος μὲν δουλοῦν, ἐλευθεροῦν δ' αὕτη πέφυκε. Κἀκεῖνο μέντοι ἐστὶ βούλημα τυραννικὸν, τουτὶ δὲ δόγμα βασιλικόν.

cendos, seu volente Arsace, seu invita. Omnino autem trade. Alioquin scito, a me imperatum esse, ut ipse vinctus adducaris, vivusque excorieris. Bagoas igitur ad id, quod imperatum fuerat, profectus est cum literis signo satrapæ obsignatis, quo majorem fidem illis haberent hi, qui erant Memphi et eo celerius juvenes traderent. Profectus est et Oroondates ipse ad bellum contra Æthiopes, Achæmene quoque sequi jusso; qui silentio et cum nihil tale suspicaretur usque dum ea, quæ indicaverat, vera esse invenirentur, custodiebatur. Iisdem diebus hæc Memphi gerebantur. Statim postquam in viam se dedit Achæmenes, Thyamis, cum jam antistitium pleno jure recepisset et propterea primas in urbe teneret, et ea quæ ad funus Calasiridis pertinebant perfecisset, justaque exsequiarum patri omnia intra dies constitutos persolvisset, redibat in memoriam Theagenis et Charicleæ inquisitionis, quando jam versari etiam cum extraneis lege pontificia permittebatur. Postquam autem ubique explorans et sollicite inquirens cognovit, eum in satrapæ aulam traductum esse, quanta celeritate potuit, veniens ad Arsacen, quærebat peregrinos, tanquam ad ipsum cum multis aliis de causis pertinentes, tum quod pater Calasiris moriens, extrema voce illi omnino inculcasset, peregrinis ut provideret et eos tueretur, imperans. Ac se illi quidem agere gratias, quod acceptos hospitio juvenes peregrinos et Græcos, per hos elapsos dies, quibus versari in templo non initiatis interdictum erat, humaniter tractasset. Petere autem, ut ipsi suum depositum recuperare rursus liceat. Arsace autem, Miror, inquit, quod cum nobis comitatem et humanitatem testimonio tuo tribuas, rursus inhumanitatis nos condemnes, dum studes, ut aut non posse, aut nolle prospicere peregrinis et convenientibus officiis illos ornare videamur. Non hoc, inquit Thyamis; scio enim, affluentius hic victuros, quam apud nos, si modo manere vellent. Nunc vero cum sint præclaro genere orti, alioqui autem varias fortunæ injurias experti et in præsentia oberrantes, nihil illis potius est quam ut suum genus recuperent et in patriam redeant. Qua in re ut sim illis adjumento, heredem me reliquit pater: cum mihi alioqui intercedant cum hisce peregrinis et alia multa amicitiæ vincla. Recte facis, Arsace ad ipsum, quod, omisso jurgio æquitatem objicis: quam magis nobiscum facere apparebit, quanto dominari, quam frustra prospicere, ad obtinendum majorem vim habet. Thyamis autem admiratus, Dominaris tu vero, inquit, horum quomodo? Jure belli, respondit, quod captivos servos efficit.

IV. Cum igitur intellexisset Thyamis, quod de Mitrane dicere vellet, Sed, o Arsace, non bellum, inquit, est, sed pax, ratio præsentis temporis: et illud quidem in servitutem redigere, hæc autem in libertatem vindicare solet: et illa est voluntas tyrannica, hoc vero decretum regium.

Εἰρήνην δὲ καὶ πόλεμον, οὐχ ἡ τῶν ὀνομάτων ἀξίωσις ἀλλ' ἡ τῶν χρωμένων διάταξις, ἀληθέστερον γνωρίζειν πέφυκε. Τὸ μὲν δίκαιον τούτοις τιθεμένη, βέλτιον ἂν φανείης ὁριζομένη. Τό γε μὴν πρέπον ἢ συμφέρον οὐδ' εἰς ἀμφισβήτησιν καθίσταται. Πῶς γὰρ σοὶ καλὸν ἢ λυσιτελοῦν νέων καὶ ξένων οὕτως ἐκθύμως φαίνεσθαί τε καὶ ὁμολογεῖν ἀντεχομένην;

Ε'. Ἐπὶ τούτοις οὐκ ἔτι κατέσχεν ἡ Ἀρσάκη ἀλλ' ἔπασχεν ὃ δὴ καὶ πάντες ὡς ἐπίπαν οἱ ἐρῶντες. Λανθάνειν μὲν οἰόμενοι καὶ ἐρυθριῶσιν, ἁλισκόμενοι δ' ἀπαναισχυντοῦσιν· ὁ μὲν ἀγνοούμενος ὀκνηρότερος, ὁ δὲ πεφωραμένος θρασύτερος καθιστάμενος. Ὡς δὴ κἀκείνη τὸ συνειδὸς τῆς ψυχῆς ἔλεγχος ἐγίγνετο καὶ τὸν Θύαμιν ὑπωπτευκέναι τι τῶν κατ' αὐτὴν ὑποτοπήσασα, παρ' οὐδὲν μὲν τὸν προφήτην καὶ τὸ προφητικὸν ἀξίωμα ποιησαμένη, πᾶσαν δὲ γυναικείαν αἰδῶ παραγκωνισαμένη, Ἀλλ' οὐδὲ τῶν εἰς Μιτράνην, ἔφη, δεδρασμένων ὑμῖν χαιρήσετε, ἀλλ' ἔσται καιρὸς ἐν ᾧ τοὺς σφαγέας ἐκείνου τε καὶ τῶν σὺν αὐτῷ τὴν δίκην Ὀροονδάτης εἰσπράξεται. Τούσδ' δ' οὐ μεθήσομαι, τὸ μὲν παρὸν ἐμοὶ δουλεύοντας, ὀλίγον δ' ὕστερον ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ, κατὰ νόμον τὸν Περσικὸν ἀναπεμφθησομένους. Πρὸς ταῦτα ῥητόρευε καὶ δίκαια καὶ πρέποντα καὶ συμφέροντα μάτην ὁριζόμενος, ὡς οὐδενὸς προσδεῖται ὁ κρατῶν, τὸ βούλημα τὸ ἴδιον τούτων ἕκαστος ποιούμενος. Καὶ αὐλῆς τῆς ἡμετέρας ὡς ὅτι τάχιστα καὶ ἑκὼν μεθίστασο, μὴ δὴ λάθῃς καὶ ἄκων μεθιστάμενος. Ὁ μὲν οὖν Θύαμις ἐξῄει θεούς τ' ἐπιμαρτυράμενος καὶ τοσοῦτον ἐπισκήψας, ὡς οὐκ εἰς καλὸν ταῦτα τελευτήσει, κατάδηλα ποιῆσαι πρὸς τὴν πόλιν καὶ ἐπικαλέσασθαι πρὸς βοήθειαν ἐνθυμούμενος. Ἡ δ' Ἀρσάκη, Λόγος οὐδείς, εἰποῦσα, τῆς σῆς προφητείας, μίαν ὁρᾷ προφητείαν ἔρως τὴν ἐπιτυχίαν, εἰς τὸν θάλαμόν τε χωρισθεῖσα καὶ τὴν Κυβέλην προσκαλεσαμένη περὶ τῶν παρόντων διεσκοπεῖτο καὶ γάρ πως ἤδη καὶ τὸν δρασμὸν τοῦ Ἀχαιμένους οὐ φαινομένου δι' ὑποψίας ἐλάμβανε, τῆς Κυβέλης, εἴποτε πυνθάνοιτο καὶ ἐπιζητοίη τὸν Ἀχαιμένην, ποικίλας καὶ ἄλλοτ' ἄλλας προφάσεις ἀναπλαττούσης καὶ πάντα μᾶλλον ἢ τὴν ὡς Ὀροονδάτην ἄφιξιν πιστεύειν παρασκευαζούσης· πλὴν οὐ παντάπασι τὰ τελευταῖα πειθούσης ἀλλ' ἤδη διὰ τὸν χρόνον καὶ ἀπιστουμένης. Τότε δ' οὖν, Τί ποιήσωμεν, ἔλεγεν, ὦ Κυβέλη; τίς λύσις ἔσται μοι τῶν περιεστηκότων; Ὁ μὲν ἔρως οὐκ ἄνεσιν, ἀλλ' ἐπιτείνει πλέον ὥσπερ ὕλη τῷ νέῳ λάβρως ὑποπιμπράμενος, ὁ δ' ἐστὶν ἀπηνής τε καὶ ἀμείλιχος, φιλανθρωπότερος τὰ πρῶτα ἢ νῦν φαινόμενος, τότε μὲν ἀπατηλαῖς γοῦν ἐπαγγελίαις παρηγορῶν νῦν δὲ παντάπασι καὶ ἀπερικαλύπτως τὰ πρός με ἀπαγορεύων. Ὃ δή με καὶ διαταράττει μᾶλλον, μὴ δή τι περὶ Ἀχαιμένους, ὧν ὑπονοῶ, καὶ αὐτὸς πέπυσται καὶ πλέον ἀποδειλιᾷ τὴν πρᾶξιν. Λυπεῖ δ' ἐπὶ πᾶσιν Ἀχαιμένης, ὃς νῦν μηνυτὴς ὡς Ὀροονδάτην πεπόρευται, ἢ πείσων ἴσως, ἢ οὐ πάντως ἄπιστα λέξων.

Denique pacem et bellum, non nominum pondus, sed ratio et constitutio eorum, qui utuntur, verius judicare solet. Quamobrem æquitatem, si his assensa fueris, melius definire videberis : ceterum honestum et utile, neque in controversiam venit. Quomodo enim honestum tibi est, aut conducit, juvenes et peregrinos, tam furiose videri et fateri, te retinere velle?

V. Ad hæc non amplius continuit sese Arsace, sed id illi accidit, quod omnibus in universum amantibus accidere solet. Cum occultas esse suas rationes putant, erubescunt : cum sunt deprehensi, omnem pudorem amittunt. Qui latet, cunctantior est : qui deprehensus est, audacior efficitur. Quemadmodum et illam conscia mens redarguebat et Thyamim aliquid suspicatum esse de se existimans, non faciens flocci antistitem et antistitii dignitatem, omnemque pudorem muliebrem abjiciens, sed neque, inquit, ea quæ in Mitranem admisistis vobis condonabuntur. Ceterum tempus erit, quando de interfectoribus illius et eorum qui una aderant, Oroondates sumet pœnas. Hos vero non dimittam, qui in præsentia sunt mea mancipia : paullo post vero fratri meo, regi magno, secundum legem Persicam mittentur. Ad hæc rhetoris partes agas quantumvis justa et honesta et utilia frustra definiens, quod nullius indigeat is, qui habet imperium in aliquem, suum arbitrium quodlibet horum esse statuens : et ex aula nostra e vestigio sponte discede, ne forte incautius agens, invitus cedere cogaris. Thyamis igitur exibat, deos testes invocans et tantum affirmans, quod hæc bonum finem non essent sortitura; indicare urbi et eam in auxilium advocare cogitans. Arsace autem, Nihil curo tuum antistitium, cum dixisset; amor solum respicit antistitium, potiendi solatium : in thalamum secedens et Cybelen accersens, de præsentibus rationibus deliberabat, etenim jam aliquo modo et fugam Achæmenis non comparentis in suspicionem vocabat; Cybele, si quando percunctaretur et inquireret de Achæmene, varios et alio tempore alios prætextus comminiscente et omnia magis, quam ut ad Oroondatem eum venturum esse crederet, illi persuadente. Verumtamen non omnino ad extremum fidem faciebat, sed jam propter diuturnitatem temporis illi fides non habebatur. Tunc igitur, Quidnam faciemus, dicebat, o Cybele? Quæ tandem erit ratio, qua me ex iis, quæ circumstant, extricare possim? Nam amor non remittit quidquam, sed magis intenditur, tanquam materia a juvene hoc, magno cum impetu accensus. Ille autem est et ferox et intractabilis et qui humanior esse prius, quam nunc, videbatur : tunc quidem fraudulentis pollicitationibus me consolatus; nunc autem omnino etiam manifeste nostra recusans postulata. Quod me magis perturbat, ne forte de Achæmene, quæ suspicor, ipse quoque audierit, atque ita magis rem refugiat. Enimvero præ omnibus me angit Achæmenes, qui nunc index ad Oroondatem profectus est, aut persuasurus illi fortasse, aut non omnino a vero abhorentia dictu-

Ὀφθείη μοι μόνον Ὀροονδάτης. Μίαν θεραπείαν καὶ δάκρυον Ἀρσάκειον ἓν οὐχ ὑποστήσεται. Μεγάλην εἰς πειθὼ κέκτηται πρὸς ἄνδρας ἴυγγα τὰ γυναικεῖα καὶ σύνοικα βλέμματα. Ἀλλ' ἐκεῖνο ὑπέρδεινον, εἰ μὴ τυχοῦσα Θεαγένους προληφθείην ὑπὸ τῆς κατηγορίας, ἢ, κἂν οὕτω τύχῃ, τῆς τιμωρίας, εἴ τι πρὶν ἐντυχεῖν μοι, πιστεύσειεν Ὀροονδάτης. Ὥστε, ὦ Κυβέλη, πάντα κίνει, πᾶσαν εὕρισκε μηχανὴν, πρὸς ξυροῦ τὴν ἄκραν ἀκμὴν περιεστηκότα ἡμῖν ὁρῶσα τὰ πράγματα καὶ ἅμ' ἐννοοῦσα ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως ἐμαυτῆς ἀπογνοῦσα, φείσομαι ἄλλων. Ἀλλὰ πρώτη παραπολαύσεις τῶν τοῦ παιδὸς ἐπιχειρημάτων, ἃ πῶς ἠγνόησας, οὐκ ἔχω συμβαλεῖν. Καὶ ἡ Κυβέλη, Παιδὸς μὲν, ἔφη, τοῦ ἐμοῦ πέρι καὶ πίστεως εἰς σε τῆς ἐμῆς, ὦ δέσποινα, οὐκ ἀληθῆ δοξάζουσα γνώσῃ τοῖς ἔργοις, αὐτὴ δ' οὕτως ὑπτίως προσιοῦσα τῷ σαυτῆς ἔρωτι καὶ τῷ ὄντι μαλακιζομένη, μὴ ἄγε τὴν αἰτίαν ἐπ' ἄλλους τοὺς οὐκ αἰτίους. Οὐ γὰρ ὡς δέσποινα κρατεῖς ἀλλ' ὡς δουλεύουσα θεραπεύεις τὸ μειράκιον. Ἃ παρὰ μὲν τὴν πρώτην ὀρθῶς ἴσως ἐγίγνετο, ἁπαλοῦ τινος ἐκείνου καὶ νέου τὴν ψυχὴν νομισθέντος. Ἐπειδὴ δὲ κατεξανίσταται ὡς ἐρωμένης, λαμβανέτω πεῖραν ὡς δεσποίνης καὶ μαστιγούμενος καὶ στρεβλούμενος ὑποπιπτέτω τοῖς σοῖς βουλήμασι. Πεφύκασι γὰρ οἱ νέοι θεραπευόμενοι μὲν ὑπερφρονεῖν, βιαζόμενοι δ' ὑπείκειν. Ὥστε καὶ οὗτος πράξει κολαζόμενος, ἅπερ ἠθέτει κολακευόμενος. Ἀλλὰ δοκεῖς μὲν εὖ λέγειν, ἡ Ἀρσάκη, πῶς δ' ἂν ἐνέγκαιμι, ὦ θεοὶ, τοῖς ἐμοῖς ὀφθαλμοῖς, ἢ ξαινόμενον ὁρῶσα τὸ σῶμα ἐκεῖνο, ἢ καὶ ἄλλως κολαζόμενον; Αὖθις αὖ σὺ μαλακίζῃ, ἔφη, ὥσπερ οὐ πρὸς ἐκείνου τε γενησόμενον ὀλίγαις στρεβλώσεσιν ἑλέσθαι τὰ βελτίονα, καὶ σοὶ πρὸς μικρὸν ἀνιαθείσῃ, τυχεῖν τῶν κατὰ γνώμην. Ἔνεστι δέ σοι μηδὲ λυπεῖν τὸν ὀφθαλμὸν τοῖς γιγνομένοις, ἀλλ' Εὐφράτῃ παραδοῦσαν καὶ κολάζειν εἰποῦσαν, ὥς τι πεπλημμεληκότα, μήτ' ἀνιᾶσθαι ὁρῶσαν, (ἀκοὴ γὰρ ὄψεως εἰς τὸ λυπῆσαι κουφότερον), καὶ εἰ μεταβεβλημένον αἰσθοίμεθα, πάλιν ἐξελέσθαι ὡς αὐτάρκως ἐπεστραμμένον.

ϛ'. Ἐπείθετο ἡ Ἀρσάκη, (ἀπελπισθεὶς γὰρ ὁ ἔρως οὐδεμίαν ἔχει φειδὼ τοῦ ἐρωμένου, τρέπειν δὲ φιλεῖ τὴν ἀποτυχίαν εἰς τιμωρίαν), καὶ τὸν ἀρχιευνοῦχον μετακαλεσαμένη, τὰ δεδογμένα προσέταξεν. Ὁ δὲ, καὶ φύσει μὲν τὴν εὐνούχων ζηλοτυπίαν νοσῶν, σμυχόμενος δὲ καὶ πάλαι κατὰ τοῦ Θεαγένους ἐξ ὧν ἑώρα τε καὶ ὑπώπτευεν, εὐθὺς ἐν δεσμοῖς εἶχε σιδηροῖς καὶ ἐπίεζε λιμῷ καὶ αἰκίαις, εἰς οἴκημα ζοφῶδες κατακλεισάμενος καὶ εἰδότι μὲν, προσποιουμένῳ δὲ καὶ πυνθανομένῳ δῆθεν τὴν αἰτίαν, οὐδὲν ἀποκρινόμενος· ἐπιτείνων δ' ὁσημέραι τὰ τῆς κολάσεως καὶ πλέον ἢ ἐβούλετο ἡ Ἀρσάκη καὶ ἐντέταλτο τιμωρούμενος, εἰσφοιτᾶν δ' οὐδενὶ παριεὶς ἢ μόνῃ τῇ Κυβέλῃ, τοῦτο προστεταγμένον. Ἡ δ' ἐφοίτα συνεχῶς καὶ τροφὰς κρύφα παρεισφέρειν ἐνεδείκνυτο, οἰκτείρουσα μὲν δῆθεν καὶ ὑπὸ τῆς συνηθείας ἐπικλωμένη, τὸ δ' ἀληθὲς ἀποπειρωμένη ποίαν

rus. Videam ego modo Oroondatem: unas blanditias et lacrimulam unam Arsaces non sustinebit. Magnam ad faciendam fidem viris habent vim et fascinum muliebres et familiares adspectus. At illud est acerbissimum, si, non potita Theagene, antevertat accusatione, aut fortassis etiam pœna, si fidem habuerit indicio Oroondates, priusquam ipsum videro. Quamobrem, Cybele, omnem move lapidem, omnem inveni machinam, videns in extremum periculum res nostras devenisse et simul cogitans quod, cum de me ipsa desperarim haudquaquam aliis sim parsura. Prima siquidem fructum capies ex tui filii conatibus: quos quomodo ignorare potueris, conjectura assequi non possum. Cybele autem: Quod ad filium meum, inquit, attinet et fidem meam erga te, domina, non vera te opinari, re ipsa cognosces. Porro cum ipsa iam segniter cures tuum amorem et revera inerti animo sis, non est quod conferas culpam in alios, qui vacui sunt a culpa. Neque enim ut domina imperas, sed ut serva blandiris adolescenti. Quæ initio quidem recte fortasse fiebant, cum tenero et juvenili animo esse putabatur. Postquam vero exsurgit contra amasiam, experiatur te et agnoscat ut dominam, et flagris cæsus ac tormentis excruciatus, supplex tuæ voluntati se subjiciat. Consueverunt enim adolescentes, cum coluntur, despicere: vi autem coacti, cedere. Quamobrem et hic faciet pœnis adactus, quæ antea negabat, blande et leniter tractatus. Videris tu quidem recte dicere, inquit Arsace: ceterum quomodo ferre possem, oculis meis videns illud corpus cædi, aut alio quocunque modo affligi? Rursus, inquit ipsa, mollitie diffluis, quasi non sit futurum, ut et ipse, paucis tormentis adhibitis, meliora amplectatur, et tu paullulum excruciata consequaris omnia ex sententia. Atqui licet neque oculis dolorem accersere ex iis quæ fient, sed illo Euphrati tradito et puniri jusso, tanquam ob aliquod delictum, abesse a spectaculo, quod te dolore afficeret; (auditus enim, adspectu ad commovendum dolorem minus est efficax) et si illum sententiam mutasse senserimus, rursus pœna tanquam resipiscentem eximere.

VI. Passa est sibi persuaderi Arsace, (amor enim, ubi desperat, amato nihil parcit et repulsam in vindictam convertere gaudet,) et accersito supremo eunucho, ea quæ decreverat, imperavit. Ille autem et natura eunuchorum zelotypia laborans et jampridem infensus Theageni ob ea quæ videbat et suspicabatur, statim eum in vincula ferrea conjecit et affligebat fame et verberibus, in habitaculo tenebroso conclusum; et scienti quidem, sed tamen assimulanti inscitiam et quærenti causam, nihil respondens, quotidieque pœnas intendens, et magis, quam volebat Arsace ac præceperat, excrucians, neque ullum introgredi sinens, præter solam Cybelen: sic enim imperatum fuerat. Illa vero perpetuo veniebat et alimenta se illi clam inferre simulabat, tanquam miserans illius sortem et propter familiaritatem, quæ sibi cum eo intercesserat deplorans: re ipsa autem, quid haberet animi in præsenti fortuna et si

τινὰ γνώμην ἔχοι πρὸς τὰ παρόντα καὶ εἴπερ ἐνδιδοίη καὶ μαλάσσοιτο πρὸς τῶν στρεβλώσεων. Ὁ δ' ἦν πλέον ἀνὴρ τότε καὶ πλέον ἀπεμάχετο πρὸς τὰς πείρας, τὸ μὲν σῶμα καταπονούμενος, τὴν δὲ ψυχὴν ἐπὶ σωφροσύνῃ ῥωννύμενος καὶ μεγαλαυχούμενος ἅμα πρὸς τὴν τύχην καὶ γαυριῶν, εἰ λυποῦσα τῷ πλείστῳ μέρει, τῷ καιριωτάτῳ χαρίζοιτο, ἐπιδείξεως ἀφορμὴν τῆς εἰς Χαρίκλειαν εὐνοίας τε καὶ πίστεως παρεσχημένη, μόνον εἰ γιγνώσκει ταῦτα κἀκείνη μέγιστον ἀγαθὸν τιθέμενος καὶ συνεχῶς Χαρίκλειαν καὶ φῶς καὶ ψυχὴν ἀνακαλῶν. Ὥστε καὶ ἡ Κυβέλη ταῦθ' ὁρῶσα καὶ παρὰ μὲν τῆς Ἀρσάκης ὡς ἠρέμα βούλοιτο πιέζεσθαι τὸν Θεαγένην ἀκούσασα, οὐ γὰρ ἐς τελευτὴν ἀλλ' εἰς ἀνάγκην παραδεδωκέναι, αὐτὴ δ' εἰς τοὐναντίον ἐπιτείνειν τὰ τῶν κολάσεων πρὸς τὸν Εὐφράτην ἀπαγγέλλουσα, ὡς ἀνύουσα ᾔσθετο οὐδὲν ἀλλ' ἀπηγόρευτο καὶ αὐτῇ παρ' ἐλπίδας ἡ πεῖρα, συνεῖσα οἷ κακῶν ἦν καὶ νῦν μὲν τὴν ἐξ Ὀροονδάτου τιμωρίαν εἰ πύθοιτο ταῦτα παρὰ Ἀχαιμένους ὅσον οὐδέπω προσδοκῶσα, νῦν δ' ὡς φθήσεται αὐτὴν διαχρωμένη τάχα καὶ ἡ Ἀρσάκη, ὡς παιχθεῖσα εἰς τὴν τοῦ ἔρωτος σύλληψιν, ὁμόσε χωρεῖν ἔγνω τοῖς κατειληφόσι καὶ μέγα τι κακὸν ἐπιτελέσασα ἢ κατορθῶσαι τῇ Ἀρσάκῃ τὰ κατὰ γνώμην καὶ τὸ παρὸν τὸν ἀπ' ἐκείνης προσδοκώμενον διαδῦναι κίνδυνον, ἢ τοὺς ἐλέγχους τῶν πάντων πραγμάτων ἀφανίσαι, θανάτους ἅμα πᾶσιν ἐπινοήσασα. Καὶ πρὸς τὴν Ἀρσάκην ἐλθοῦσα, Μάτην, ἔφη, κάμνομεν, ὦ δέσποινα. Οὐ γὰρ ἐνδίδωσιν ὁ ἀπηνὴς ἐκεῖνος, ἀλλ' ἀεὶ γίγνεται καὶ πλέον θρασύτερος, Χαρίκλειαν διὰ στόματος ἔχων καὶ ταῖς ἐκείνης ἀνακλήσεσιν ὥσπερ θεραπείαις παρηγορούμενος. Τελευταίαν οὖν εἰ δοκεῖ, τὸ τοῦ λόγου, ῥίψωμεν ἄγκυραν καὶ τὴν ἐμποδὼν γιγνομένην ἐκποδὼν ποιησώμεθα. Εἰ γὰρ μάθοι μὴ οὖσαν, εἰκός που καὶ μεταβληθῆναι αὐτὸν πρὸς τὸ βούλημα τὸ ἡμέτερον, ἀπογνόντα τὸν ἐπ' ἐκείνῃ πόθον.

Ζ'. Ἅρπαγμα τὸ ῥηθὲν ἐποιήσατο ἡ Ἀρσάκη καὶ τὴν ἐκ πολλοῦ ζηλοτυπίαν ὀργῇ τῶν εἰρημένων ἐπιτείνουσα, Εὖ λέγεις, ἔφη, καὶ μελήσει μοι προστάξαι τὴν ἀλιτήριον ἀναιρεθῆναι. Καὶ τίς ὁ πεισθησόμενος, ἀπεκρίνατο ἡ Κυβέλη, πάντων γὰρ ἐν ἐξουσίᾳ σοὶ τυγχανούσῃ, τὸ ἀναιρεῖν δίχα κρίσεως τῶν ἐν τέλει Περσῶν πρὸς τῶν νόμων ἀπηγόρευται. Δεήσει τοίνυν πραγμάτων σοὶ καὶ δυσχερείας, αἰτίας τινὰς καὶ ἐγκλήματα κατὰ τῆς κόρης ἀναπλαττούσῃ καὶ προσέτι (ἔσται) ἄδηλον εἰ πιστευθησόμεθα. Ἀλλ' εἰ δοκεῖ, πάντα γὰρ ὑπὲρ σοῦ καὶ πράττειν καὶ πάσχειν ἕτοιμος, φαρμάκῳ τὴν ἐπιβουλὴν διακονήσομαι καὶ ποτῷ γεγοητευμένῳ τὴν ἀντίδικον ἐκποδὼν ποιήσομαι. Ἐπήνεσε ταῦθ' ἡ Ἀρσάκη καὶ ποιεῖν ἐκέλευσεν. Ἡ δ' αὐτίκα ὥρμησε καὶ καταλαβοῦσα τὴν Χαρίκλειαν ἐν ὀδυρμοῖς καὶ δάκρυσι καὶ τί γὰρ ἄλλ' ἢ πενθοῦσαν καὶ ὅπως [ποικίλως] αὐτὴν ἐξάξοι τοῦ βίου διανοουμένην, (ἤδη γὰρ ὑπῄσθητο τὰς ἀμφὶ Θεαγένει τύχας, ποικίλως αὐτὴν καὶ ταῦτα τῆς Κυβέλης τὰ πρῶτα βουκο-

remitteret aliquid et mollior fieret tormentis explorans. Ille autem magis virum se præbebat et tunc præcipue repugnabat conatibus : corpus quidem affligi sinens, ceterum animos castitatis conscientia attollens, glorians in illa fortuna et exsultans, quod cum maximam partem affligeret, præcipuæ præstantissimæque gratificaretur, insuper occasione declarandæ benevolentiæ erga Charicleam oblata : tantum si sciret hæc illa, optime secum agi existimans et continue Charicleam, lucem et animam appellans. Quod cum etiam Cybele videret, et quamvis contra sententiam Arsaces, (ex qua, quod leviter Theagenem affligi vellet, audiebat, ut non ad mortem, sed ad coactionem traditum) ipsa, ut pœnæ intenderentur, Euphrati renuntiaret, neque ita se quidquam proficere sentiret, sed omnino res desperata fuerat et ipsa præter spem experientia edocta, quibus in malis esset, intelligeret : nunc quidem pœnam ab Oroondate, si hæc audisset ex Achæmene, jamjam exspectans, nunc vero, ne antea mortem sibi consisceret Arsace, tanquam ludibrio habita a se quod attinet ad auxilium ei præstandum in amore hoc, metuens, statuit niti contra ea quæ illi incumbebant et magno quodam malo peracto, aut exsequi ea, quæ Arsace vellet, et in præsentia exspectatum ab illa evitare periculum, aut argumenta omnium negotiorum tollere, necem simul omnibus moliens animo. Atque ita ad Arsacen ingressa, Ludimus, inquit, operam, domina. Neque enim quidquam remittit ferox ille, sed semper audacior efficitur, Charicleam semper in ore habens et illius appellatione tanquam blanditiis se consolans. Ultimam igitur, si placet, ancoram, ut dicitur, jaciamus et eam quæ est impedimento e medio removeamus. Si enim cognoverit eam interiisse, consentaneum est fore ut mutata sententia assentiatur nostræ voluntati, cum prorsus desperaverit de illius amore.

VII. Rapuit id quod dictum fuerat Arsace, cum zelotypiam, qua jampridem laborabat, ira propter ea, quæ dicta fuerant, intendisset, et Recte mones, inquit. Mihi curæ erit, ut jubeam hoc piaculum tolli. Quis autem erit qui obtemperabit, respondit Cybele. Cum enim omnia sint in tua potestate, interimere tamen absque judicio magistratuum Persicorum legibus est prohibitum. Opus igitur erit, ut laborem et molestiam suscipias in confingendo crimine et accusatione contra puellam. Præterea incertum erit, an simus causam probaturi. Sed si videtur, (omnia enim tua causa et audere et sustinere sum parata) veneno insidias exsequar et potione fuco facto adversariam e medio tollam. Approbavit hæc Arsace, et facere jubebat. Illa autem statim aggressa est facinus : et cum deprehendisset Charicleam in lamentis ét lacrimis et quid aliud quam lugentem, ac quomodo e vita migraret cogitantem, (jam enim subsenserat Theagenis fortunam, quamvis Cybele initio varie dolis eam falleret et quod non

λούσης καὶ τοῦ μὴ ὁρᾶσθαι αὐτὸν καὶ μὴ φοιτᾶν συνήθως εἰς τὸ δωμάτιον ἄλλοτ' ἄλλας προφάσεις ἀναπλαττούσης), καὶ Ὦ δαιμονία, φησὶν, οὐ παύσῃ σαυτὴν τρύχουσα καὶ καταναλίσκουσα μάτην; Ἰδού σοι καὶ Θεαγένης ἀφεῖται καὶ ἥξει τήμερον εἰς ἑσπέραν. Ἡ γὰρ δέσποινα πλημμελήσαντά τι κατὰ τὴν διακονίαν, εἰς βραχὺ παροξυνθεῖσα καὶ καθειρχθῆναι προστάξασα, τήμερον ἀφήσειν ἐπηγγείλατο, ἑορτήν τινα πάτριον εὐωχεῖν μέλλουσα καὶ ἅμα λιπαρηθεῖσα πρὸς ἐμοῦ. Ὥστ' ἀνίστασο καὶ σαυτὴν ἀναλάμβανε καὶ τροφῆς σὺν ἡμῖν γε νῦν ποτε μεταλαβοῦσα. Καὶ, Πῶς ἂν ἔφη, πεισθείην, ἡ Χαρίκλεια, τὸ γὰρ συνεχῶς σε πρός με διαψεύδεσθαι τὸ πιστὸν τῶν παρὰ σοῦ λεγομένων ὑποτέμνεται. Καὶ ἡ Κυβέλη, Θεοὺς, ἔφη, ἐπόμνυμι πάντας, ἦ μὴν λυθήσεσθαί σοι πάντα τήμερον, καὶ πάσης σε φροντίδος ἀπαλλαγήσεσθαι. Μόνον μὴ προαναίρει σαυτὴν, ἡμερῶν ἤδη τοσούτων ἀπόσιτος (οὖσα) ἀλλ' ἀπόγευσαι, εἴκουσα τῶν εἰς καιρὸν *ηὐτρεπισμένων. Μόλις μὲν ἐπείθετο δ' οὖν ὅμως ἡ Χαρίκλεια, τὸ μὲν ἀπατηλὸν συνήθως ὑφορωμένη, τοῖς δ' ὅρκοις ἐν μέρει πειθομένη καὶ τὸ ἡδὺ τῶν ἐπαγγελθέντων ἑκοῦσα καταδεχομένη. Ἃ γὰρ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ καὶ πιστεύειν φιλεῖ. Κατακλιθεῖσαι τοίνυν εἱστιῶντο. Καὶ τῆς διακονούσης Ἅβρας οἴνου κεχραμένου κύλικας ἐπιδούσης, προτέρᾳ τῇ Χαρικλείᾳ προσφέρειν ἡ Κυβέλη νεύσασα, μετ' ἐκείνην αὐτὴ λαβοῦσα ἔπινε. Καὶ οὔπω τὸ πᾶν ἐκπέποτο καὶ ἰλιγγιᾶν ἐφαίνετο ἡ πρεσβῦτις, τό τε περιττεῦσαν ὀλίγον ἐκχέασα, δριμύ τ' εἰς τὴν θεράπαιναν ἐνεώρα καὶ σπασμοῖς τε καὶ σφακελισμοῖς ὀξυτάτοις ἐπιέζετο.

Η'. Θόρυβός τε κατειλήφει μὲν καὶ τὴν Χαρίκλειαν καὶ ἀναλαμβάνειν ἐπειρᾶτο, κατειλήφει δὲ καὶ τοὺς παρόντας. Τὸ γὰρ κακὸν, ὡς ἐῴκει, τοξεύματος παντὸς ὀξύτερον τῷ φθοροποιῷ δεδευμένου καὶ ἱκανὸν καὶ νέον τινὰ καὶ ἀκμάζοντα διαχρήσασθαι, τότε καὶ πλέον εἰς γηραιὸν σῶμα καὶ ἀπεσκληκὸς ἤδη προσομιλῆσαν ὀξύτερον ἢ ὥστ' εἰπεῖν τῶν καιριωτέρων καθίκετο. Καὶ τό τ' ὄμμα ἡ πρεσβῦτις ἐπίμπρατο καὶ τὰ μέλη τῶν σπασμῶν ἐνδόντων πρὸς τὸ ἀκίνητον παρεῖτο καὶ χροιᾷ μελαίνουσα τὴν ἐπιφάνειαν ἐπεπόλαζεν. Ἀλλ' ἦν, οἶμαι καὶ δηλητηρίου ψυχὴ δολερὰ πικρότερον. Ἡ γοῦν Κυβέλη καὶ ἐκθνήσκουσα οὐ μεθίετο τῶν πανουργημάτων, ἀλλὰ τὰ μὲν νεύμασι τὰ δὲ παραφθεγγομένη, Χαρίκλειαν εἶναι τὴν ἐπιβουλεύσασαν ἐνεδείκνυτο. Καὶ ὁμοῦ θ' ἡ γραῦς ἀπέπνει. Καὶ ἡ Χαρίκλεια δεσμῶτις εἴχετο καὶ παρὰ τὴν Ἀρσάκην αὐτίκα ἤγετο. Τῆς δὲ πυνθανομένης, εἰ τὸ φάρμακον αὐτὴ σκευάσειε καὶ εἰ μὴ βούλοιτο λέγειν τἀληθὲς, κολαστήρια καὶ βασάνους ἀπειλούσης, καινὸν ἦν ἡ Χαρίκλεια τοῖς ὁρῶσι θέαμα. Οὔτε γὰρ κατηφήσασα, οὔτ' ἀγεννές τι παθοῦσα, γέλων ἐφαίνετο καὶ χλεύην τὰ παρόντα ποιουμένη, τὸ μὲν ὑπ' ἀγαθοῦ τοῦ συνειδότος τῆς συκοφαντίας ἀφροντιστοῦσα, τὸ δὲ χαίρουσα εἰ Θεαγένους οὐκ ἔτι ὄντος τεθνήξεται καὶ κερδήσει τὸ ἐναγὲς τῆς

appareret, neque veniret solito more in conclave, subinde alios atque alios prætextus fingeret), O misera, dicebat, an non desines te macerare et frustra consumere? Ecce tibi jam et Theagenes emittitur et veniet hodie ad vesperam. Domina enim, quæ ob quoddam illius erratum in ministrandi munere paullulum fuerat commota et concludi jusserat, hodie se illum emissuram promisit, festum quoddam patrium celebratura, simul etiam precibus meis adducta. Quamobrem consurge, ac te recipe, cibum una nobiscum tandem aliquando capiens. Quomodo autem tibi credere debeam, inquit Chariclea. Nam consuetudo tua me continue mendaciis fallendi, fidem iis quæ a te dicuntur adimit. Cybele autem, Per deos, inquit, omnes juro, omnino fore, ut omnia tibi sint expedita hodie et ut ab omni cura deinceps vacua sis futura : modo ne te ipsam ante interimas, cum jam tot diebus a cibo abstinueris; sed degusta utique, obediens nobis, ea, quæ nunc tempori sunt parata. Vix sane, sed tamen parebat Chariclea, fraudem quidem usitatam illi suspicans, ceterum jurijurando ex parte assentiens et suavitatem eorum quæ promissa fuerant lubens recipiens. Quæ enim expetit animus, libenter credit. Recumbentes igitur comedebant. Et cum Habræ ministranti et poculis infusum vinum porrigenti, ut prius Charicleæ afferret, Cybele nutu significasset, post illam ipsa vicissim accepto poculo bibebat. Necdum erat totum epotum, cum jam æstuare anus videri, et eo quod superfuerat effuso, torvis oculis ancillam intueri et vulsionibus atque inflammationibus acutissimis premi.

VIII. Incessit autem horror et perturbatio Charicleam, quæ erigere illam conabatur, incessit et alios qui aderant præsentes. Malum enim, ut apparebat, omni jaculi impetu celerius est tabifico veneno tincti et vel ad juvenem et florentem ætate interimendum satis virium habet. Tunc autem, cum in senili et jam effœto corpore versaretur, celerius quam dici potest in præstantissimas partes permanabat. Itaque anus oculi incendebantur, membra, vulsionibus remissis, motu omni destituebantur ac dissolvebantur et color niger superficiei cutis inducebatur. Sed erat, ut existimo, vel veneno ipso animus fraudulentus acerbior. Siquidem Cybele, jam efflans animam, dolos non intermittebat, sed partim nutibus, partim interruptis et morientibus vocibus, significabat Charicleam esse, quæ illi struxisset insidias. Itaque anus extremum spiritum edebat et simul Chariclea vincta detinebatur et ad Arsacen continuo ducebatur. Hac vero quærente, utrum venenum ipsa parasset et si nollet verum fateri, cruciatus ac tormenta minitante : novum erat Chariclea inspicientibus spectaculum. Neque enim tristis, aut aliquid præ se ferens, quod degenerem animum argueret, risui videbatur et ludibrio habere præsentia negotia : partim propter conscientiam recte factorum, calumniam negligens; partim gaudens, si Theagene non amplius superstite, esset mori-

πράξεως, ὃ καθ' αὑτῆς ἐγνώκει ποιεῖν ἑτέρων τοῦτο δρασάντων. Καί, Ὦ θαυμασία, ἔφη, εἰ μὲν ζῇ Θεαγένης, καθαρεύω κἀγὼ τοῦ φόνου, εἰ δέ τι πέπονθεν ὑπὸ τῶν σῶν ἀνοσίων βουλευμάτων, οὐδὲν δεῖ σοι τῶν κατ' ἐμοῦ βασάνων· ἔχεις με τὴν φαρμακίδα τῆς καὶ θρεψαμένης σε καὶ πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων παιδευσαμένης καὶ ἀπόσφαττε μὴ μελλήσασα. Οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐφίλει Θεαγένης, ὁ τῶν σῶν ἀνόμων βουλευμάτων ἔννομος ὑπερόπτης.

Θ'. Ἐξέμηνε τὰ εἰρημένα τὴν Ἀρσάκην καὶ διαρραπισθῆναι κελεύσασα, Ὡς ἔχει δεσμῶν ἄγετε τὴν ἀλιτήριον καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις ὄντα κατ' ἀξίαν ἐπιδείξαντες τὸν θαυμαστὸν αὐτῆς ἐρώμενον, παντὶ μέλει τὰ δεσμὰ ἐπιβαλόντες, Εὐφράτῃ καὶ ταύτην παράδοτε, φυλαχθησομένην ἐς αὔριον, τήν τε διὰ θανάτου τιμωρίαν ὑπὸ κρίσει τῶν ἐν τέλει Περσῶν ὑφέξουσαν. Ἤδη δ' ἀγομένης, τὸ οἰνοχοῆσαν τῇ Κυβέλῃ παιδισκάριον (ἦν δὲ τῶν Ἰωνικῶν θάτερον τῶν εἰς διακονίαν παρὰ τὴν πρώτην ὑπὸ τῆς Ἀρσάκης τοῖς νέοις δωρηθέντων), εἴτε τι παθὸν εὐνοίᾳ τῇ περὶ τὴν Χαρίκλειαν ὑπὸ συνηθείας τε καὶ συνδιαιτήσεως, εἴτε καὶ δαιμονίᾳ βουλήσει χρησάμενον, ὑπεδάκρυσέ τε καὶ ἐστέναξε. Καί, Ὦ τῆς ἀθλίας, ἔφη, τῆς οὐδὲν αἰτίας. Τῶν δὲ περιεστώτων θαυμασάντων καὶ σαφῶς ὅ τι λέγειν βούλοιτο ἐκφαίνειν ἀναγκαζόντων, αὐτὴ δεδωκέναι διωμολόγει τῇ Κυβέλῃ τὸ φάρμακον, εἰληφέναι δὲ παρ' αὐτῆς ἐκείνης ἐφ' ᾧ δοῦναι τῇ Χαρικλείᾳ, προληφθεῖσαν δέ, εἴθ' ὑπὸ θορύβου τῆς κατὰ τὴν πρᾶξιν ἀτοπίας, εἴτε καὶ συγχυθεῖσαν ὑπὸ τῆς Κυβέλης, προτέρᾳ δοῦναι τῇ Χαρικλείᾳ νευούσης, ἐναλλάξαι τὰς κύλικας καὶ τῇ πρεσβύτιδι προσενεγκεῖν ἐν ᾧ ἦν τὸ φάρμακον. Ἤγετο οὖν ἐπὶ τὴν Ἀρσάκην εὐθέως, ἕρμαιον ἁπάντων ποιουμένων, ἐλευθέραν εὑρεθῆναι τῶν ἐγκλημάτων τὴν Χαρίκλειαν. Εὐγενοῦς γὰρ ἤθους καὶ ὄψεως καὶ βάρβαρον γένος οἶκτος εἰσέρχεται. Καὶ εἰπούσης ταῦτα τῆς θεραπαινίδος, πλέον ἐγένετο οὐδέν, ἀλλ' ἣ καὶ αὐτὴ συνεργὸς ἔοικεν εἶναι εἰποῦσα ἡ Ἀρσάκη, δεσμεῖσθαι καὶ φρουρεῖσθαι εἰς τὴν κρίσιν ἐκέλευσε. Τοὺς δὲ δυνάστας Περσῶν, οἳ τὸ βουλεύεσθαι ὑπὲρ τῶν κοινῶν καὶ δικάζειν τε καὶ τιμωρίας ὁρίζειν τὴν ἰσχὺν εἶχον, ἐπὶ τὴν κρίσιν εἰς τὴν ἐξῆς παρεκάλει διαπέμπουσα. Καὶ ἡκόντων εἰς ἕω καὶ προκαθημένων, κατηγόρει μὲν ἡ Ἀρσάκη καὶ τὴν φαρμακείαν κατήγγελλεν, ἅπανθ' ὡς εἶχεν ἀπαγγέλλουσα καὶ συνεχὲς ἐπιδακρύουσα τὴν θρεψαμένην καὶ ὡς τὴν πάντων τιμιωτέραν καὶ εὐνουστέραν ἀπολέσειε, μάρτυρας τοὺς δικαστὰς ἐπικαλουμένη, ὡς ξένην ὑποδεξαμένη καὶ πάσης μεταδοῦσα φιλοφροσύνης, τοιαῦτ' ἀντιπάθοι. Καὶ ὅλως ἡ μὲν ἦν πικροτάτη κατήγορος· ἀπελογεῖτο δ' οὐδὲν ἡ Χαρίκλεια ἀλλ' ὡμολόγει καὶ αὖθις τὸ ἔγκλημα καὶ τὸ φάρμακον ὡς δοίη συγκατετίθετο, προστιθεῖσα ὡς καὶ τὴν Ἀρσάκην διεχρήσατ' ἂν ἡδέως εἰ μὴ προείληπται καὶ ἕτερα πρὸς τούτοις, τὴν μὲν Ἀρσάκην ἐκ τοῦ εὐθέως λοιδορουμένη καὶ παντοίως τοὺς δικαστὰς εἰς τὴν τιμωρίαν ἐκκαλου-

tura et quasi in lucro positura, nefarium facinus, quod ipsa in se admittere statuerat, aliis conficientibus. Et, O præclara, inquit, si quidem vivit Theagenes, dico me esse insontem hujus cædis. Sin aliquid illi accidit tuis impiis consiliis, nihil est tibi opus, ut ullis tormentis a me confessionem extorqueas; habes me, quæ sustuli eam, quæ te enutrivit et ad pulcherrima facta instituit, interfice sine ulla cunctatione. Nihil enim tantopere est cordi Theageni, qui tuos sceleratos conatus optimo jure aversatus est.

IX. In furorem verterunt hæc Arsacen et cum illam colaphis cædi jussisset, Ita, quemadmodum est, vinctam ducite, dicebat, piaculum hoc, ut illi ostendatis, in simili statu esse pro dignitate præclarum illius amasium, cuilibet membro vinculis injectis; Euphrati quoque istam tradite, ut custodiatur ad crastinum diem et capitali pœna judicio magistratuum Persicorum damnetur. Cum autem jam duceretur, puella, quæ erat a poculis Cybelæ, (erat autem altera ex Ionicis mancipiis, quæ initio juvenibus in usum obsequii ab Arsace donata fuerant) sive quodam modo commota benevolentia erga Charicleam, propter familiaritatem et consuetudinem, sive divina voluntate impulsa, collacrimavit et vehementius ingemiscens, O miseram, inquit, quæ omnino est a culpa vacua. His vero, qui circumstabant, admirantibus et perspicue quid vellet dicere proferre cogentibus, se dedisse Cybelæ venenum confitebatur et accepisse ab illa ipsa ea conditione ut Charicleæ daret: deinde, seu perturbatione ex re inusitata anticipatam, seu labefactatam a Cybele, quæ ut prius daret Charicleæ innuerat, permutasse pocula et anui obtulisse id, in quo venenum fuerat. Ducebatur igitur recta ad Arsacen, in lucro ponens, si a crimine vacua Chariclea inveniretur. Generosæ enim indolis et vultus commiseratio, etiam barbaricum genus subire solet. Cumque eadem dixisset ancilla, nihil proficiebatur: sed ipsam quoque consciam et adjutricem esse dicens Arsace, in vincula conjici et custodiri ad judicium præcepit: ac primates Persarum, in quorum potestate consilia de republica et judicia et pœnarum determinationes continebantur, nuntiis dimissis, ad judicium in sequentem diem convocabat. Et cum multo mane venientes consedissent, accusabat Arsace veneficii crimine, omnia, ut gesta fuerant, narrans et identidem illacrimans, quod nutricem et eam quæ sibi omnibus rebus fuisset pretiosior et maxima benevolentia erga se præditam, amisisset, provocans ad ipsos judices testes, quod, cum peregrinam recepisset et omnia humanitatis officia illi impertivisset, talibus ab illa injuriis gratiæ loco afficeretur. In summa, illa quidem fuerat acerrima accusatrix: nihil autem respondebat Chariclea, sed rursus etiam confitebatur crimen et quod venenum dedisset affirmabat; addens insuper, quod et Arsacen libenter sustulisset, nisi anticipata fuisset; aliaque præterea, Arsacen directe conviciis onerans et vario modo judices ad pœnam irritans.

μένη. Τὰ γὰρ καθ' αὑτὴν ἅπαντα τῷ Θεαγένει νυκτὸς κατὰ τὸ δεσμωτήριον ἀναθεμένη, τὰ παρ' ἐκείνου τ' ἐν μέρει πυθομένη, συνθεμένη θ' ὡς, εἰ δεήσοι, πάντα θάνατον ἐπαγόμενον αὐθαιρέτως δέχεσθαι καὶ ἀπηλλάχθαι λοιπὸν ζωῆς ἀνιάτου καὶ ἄλης ἀνηνύτου καὶ τύχης ἀσπόνδου, τὰ τελευταῖα δ', ὡς ἐδόκει, κατασπασαμένη, τούς τε συνεκτεθέντας ὅρμους, ἀεὶ μὲν καὶ ἀπορρήτως ἐπιφέρεσθαι προνοουμένη, τότε δὲ τῆς ἐσθῆτος ἐντὸς καὶ ὑπὸ γαστέρα ζωσαμένη καὶ οἷον ἐντάφιά τινα ἐπιφερομένη, πᾶν ἔγκλημά τε καὶ θάνατον ἐπαγόμενόν θ' ὡμολόγει καὶ μὴ ἐπαγόμενον ἀνέπλαττεν. Ἐφ' οἷς οἱ δικάζοντες οὐδὲ μελλήσαντες, μικροῦ μὲν ἐδέησαν ὠμοτέρᾳ τε καὶ Περσικῇ τιμωρίᾳ περιβαλεῖν, ἴσως δέ τι πρὸς τὴν ὄψιν καὶ τὸ νέον τε καὶ ἄμαχον τῆς ὥρας παθόντες, πυρὶ καταναλωθῆναι κατέκριναν. Ἥρπαστο οὖν αὐτίκα πρὸς τῶν δημίων καὶ μικρὸν τοῦ τείχους ἐκτὸς ἤγετο, κήρυκος, ὅτι ἐπὶ φαρμάκοις εἰς πυρὰν ἄγοιτο, συνεχὲς ἐκβοῶντος, πολλοῦ καὶ ἄλλου πλήθους ἐκ τῆς πόλεως ἐπακολουθήσαντος· οἱ μὲν γὰρ αὐτόπται ἐγεγόνεσαν ἀγομένης, οἱ δὲ πρὸς τῆς ἀκοῆς τάχιστα κατὰ τὸ ἄστυ διαδραμούσης ἐπὶ τὴν θέαν ἠπείχθησαν. Ἀφίκετο δὲ καὶ Ἀρσάκη καὶ θεωρὸς ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐγένετο. Δεινὸν γάρ, εἰ μὴ καὶ τὴν ὄψιν ἐμφορηθείη τῆς εἰς Χαρίκλειαν κολάσεως, ἐποιεῖτο. Κἀπειδὴ [τὴν] πυρκαϊὰν ὡς ὅτι μεγίστην ἔνησαν οἱ δήμιοι καὶ τὴν φλόγα ὑποβαλόντων λαμπρῶς ἐξῆπτο, μικρὸν ἐνδοθῆναι αὐτῇ πρὸς τῶν ἑλκόντων ἡ Χαρίκλεια παρακαλέσασα, καὶ ὡς ἑκοῦσα ἐπιβήσεται τῆς πυρᾶς ἐπαγγειλαμένη, τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν, καθ' ὃ μέρος τὴν ἀκτῖνα ἐπέβαλλεν ὁ ἥλιος ἀνατείνασα· Ἥλιε, ἀνεβόησε καὶ γῆ καὶ δαίμονες, ἐπὶ γῆς τε καὶ ὑπὸ γῆν ἀνθρώπων ἀθεμίτων ἔφοροί τε καὶ τιμωροὶ, καθαρὰν μὲν εἶναί με τῶν ἐπιφερομένων, ὑμεῖς ἐστε μάρτυρες· ἑκοῦσαν δ' ὑπομένουσαν τὸν θάνατον διὰ τὰς ἀφορήτους τῆς τύχης ἐπηρείας, ἐμὲ μὲν σὺν εὐμενείᾳ προσδέξασθε, τὴν δ' ἀλάστορα καὶ ἀθεμιτουργὸν καὶ μοιχαλίδα καὶ ἐπ' ἀποστερήσει νυμφίου τοῦ ἐμοῦ ταῦτα δρῶσαν Ἀρσάκην, ὡς ὅτι τάχιστα τιμωρήσασθε. Καὶ εἰποῦσα, πάντων ἐκβοώντων τι πρὸς τὰ εἰρημένα καὶ ἐπέχειν τὴν τιμωρίαν εἰς δευτέραν κρίσιν, τῶν μὲν εὐτρεπιζομένων, τῶν δὲ καὶ ὁρμησάντων, ἐπέβη προλαβοῦσα τῆς πυρᾶς καὶ εἰς τὸ μεσαίτατον ἐνιδρυθεῖσα, αὐτὴ μὲν ἐπιπλεῖστον ἀπαθὴς εἱστήκει, περιρρέοντος αὐτὴν μᾶλλον τοῦ πυρὸς ἢ προσπελάζοντος καὶ λυμαινομένου μὲν οὐδὲν, ὑποχωροῦντος δὲ καθ' ὃ μέρος ὁρμήσειεν ἡ Χαρίκλεια καὶ περιαυγάζεσθαι μόνον καὶ διοπτεύεσθαι παρέχοντος ἐπιφαιδρυνομένην ἐκ τοῦ περιαυγάσματος τὸ κάλλος καὶ οἷον ἐν πυρίνῳ θαλάμῳ νυμφευομένην. Ἡ δ' ἄλλοτε ἄλλῳ μέρει τῆς πυρᾶς ἐνήλλετο, θαυμάζουσα μὲν τὸ γιγνόμενον, ἐπισπεύδουσα δὲ πρὸς τὸν θάνατον. Ἤνυε δ' οὐδὲν, ὑποχωροῦντος ἀεὶ τοῦ πυρὸς καὶ ὥσπερ ὑποφεύγοντος πρὸς τὴν ἐκείνης ἐφόρμησιν. Οἱ [illegible]μιοι δ' οὐκ ἀνίεσαν ἀλλ' ἐνέκειντο πλέον, (καὶ τῆς [illegible]άκης νεύμασιν ἀπειλη-

Cum enim omnes suas rationes noctu in carcere cum Theagene communicasset, et illius vicissim audivisset, pactaque esset, ut, si oporteret, omne genus mortis, quod decerneretur, sponte adiret, ac discederet e vita molestiarum plena et errore irrito et fortuna implacabili, denique cum illi ultimo, ut est consentaneum, amanter valedixisset, moniliaque cum illa exposita, quæ alioqui semper et occulte ferre ex industria solita fuerat, tum intra vestem utero succinxisset, quasi quædam justa exsequiarum secum ferens; omne crimen, omnemque mortem, cujus insimulabatur, confitebatur et non insimulata nihilominus ipsa comminiscebatur. Quam ob causam judices neque cunctati, parum aberat, quin illam atrociori, et Persico supplicio subjicerent : verumtamen fortasse quodammodo commoti adspectu, ac juvenili et invicta forma, ut igne cremaretur, decreverunt. Rapta est igitur continuo a tortoribus et paullulum extra murum ducebatur, præcone, quod propter veneficium ad rogum duceretur, continue proclamante, et magna multitudine hominum præterea ex urbe sequente. Quidam enim ipsi eam viderant, cum duceretur; quidam vero ex rumore, qui celerrime urbem pervaserat, properabant. Venit autem et Arsace et spectatrix de muro fiebat. Acerbum enim illi esse videbatur, si se adspectu supplicii Chariclεæ non exsatiasset. Postquam autem rogum maximum tortores exstruxerunt, et flammis subjectis clare succenderunt, paullulum sibi concedi temporis Chariclea ab his qui trahebant cum petiisset et se sponte rogum conscensuram promisisset manibus ad cœlum tensis ubi radios sol expandebat : O sol, exclamavit, et terra, beatique, quicunque supra terram estis et infra terram hominum sceleratorum inspectores et vindices, quod sim insons eorum, quorum insimulor, vos estis testes. Sponte autem me laturam mortem, propter intolerabiles fortunæ injurias, benigne clementerque suscipite. De hoc vero piaculo Arsace, quæ se sceleratis factis polluit et adultera est et hæc ut meo sponso me privet facit, quamprimum sumite pœnas. Hæc cum dixisset, omnibus quiddam exclamantibus ad ea quæ dicta fuerant et aliis inhibere pœnam ad aliud judicium adornantibus, aliis jam conantibus, prævertens rogum conscendit et in medium sese conferens, diu intacta stetit, circumvagante potius igne, quam appropinquante et nihil nocente, sed cedente in quam partem se Chariclea conjecisset, atque, ut illustraretur tantum, circumstante splendore, magis ob pulchritudinem conspicua et quasi in igneo thalamo nubens, efficiente. Illa autem nunc in hanc, nunc in aliam partem rogi transiliebat, admirans illud quod fiebat et ad mortem accelerans : ceterum nihil proficiebat, semper dante locum igne et tanquam ad illius motum refugiente. Tortores autem non remittebant quidquam, sed magis etiam tum incumbebant, (Arsace quoque nutibus minacibus imperante)

τικοῖς ἐγκελευομένης), ξύλα τ' ἐπιφορτίζοντες καὶ τὴν ποταμίαν καλάμην ἐπισωρεύοντες καὶ παντοίως τὴν φλόγα ἐρεθίζοντες. Ὡς δ' ἤνυστο οὐδὲν ἔτι καὶ πλέον ἡ πόλις ἐκτετάρακτο καὶ δαιμονίαν εἶναι τὴν ἐπικουρίαν εἰκάζουσα, Καθαρὸν τὸ γύναιον, ἀναίτιον τὸ γύναιον, ἀνεβόα καὶ προσιόντες ἀπὸ τῆς πυρᾶς ἀπεσόβουν, τοῦ Θυάμιδος ἐξάρχοντος καὶ τὸν δῆμον εἰς τὴν βοήθειαν ἐπιρρωννύντος· ἤδη γὰρ κἀκεῖνος παραγεγόνει τῆς ἀπείρου βοῆς τὸ γιγνόμενον μηνυούσης καὶ τὴν Χαρίκλειαν ἐξελέσθαι προθυμούμενοι, πλησιάζειν μὲν οὐκ ἐθάρσουν, ἐξάλλεσθαι δὲ τῇ κόρῃ τῆς πυρκαϊᾶς ἐνεκελεύοντο· οὐ γὰρ δὴ δέος τὴν ἐνδιαιτωμένην τῇ φλογὶ καὶ ἀπολιπεῖν βουλομένην. Ἅπερ ὁρῶσα καὶ ἀκούουσα ἡ Χαρίκλεια, νομίσασά τε καὶ αὐτὴ πρὸς θεῶν εἶναι τὴν ὑπὲρ αὐτῆς ἄμυναν, ἔγνω μὴ ἀχαριστεῖν πρὸς τὸ κρεῖττον, ἀρνουμένη τὴν εὐεργεσίαν, ἐξήλατό τε τῆς πυρᾶς· ὡς τὴν μὲν πόλιν ὑπὸ χαρᾶς ἅμα καὶ ἐκπλήξεως μέγα τε καὶ σύμφωνον ἐκβοῆσαι καὶ μεγάλους τοὺς θεοὺς ἐπικαλεῖσθαι, τὴν δ' Ἀρσάκην μὴ κατασχοῦσαν, καθάλλεσθαί τ' ἀπὸ τῶν τειχῶν, καὶ διὰ πυλίδος ἐκδραμοῦσαν σὺν πολλῇ δορυφορίᾳ καὶ τοῖς δυναστεύουσι Περσῶν, ἐπιβάλλειν τ' αὐτὴν τῇ Χαρικλείᾳ τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὸν δῆμον ἰταμὸν ἐνορῶσαν, Οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰπεῖν, ἀλιτήριον γύναιον καὶ φαρμακίδα καὶ φόνων ἐργάτιν ἐπ' αὐτοφώρῳ ληφθεῖσαν καὶ ὁμολογήσασαν ἐξελέσθαι τῆς τιμωρίας πειρώμενοι; καὶ ἅμα μὲν ἀθεμίτῳ γυναίῳ βοηθοῦντες, ἅμα δὲ καὶ νόμοις τοῖς Περσῶν καὶ βασιλεῖ τ' αὐτῷ καὶ σατράπαις καὶ δυνάσταις καὶ δικασταῖς ἀνθιστάμενοι, ὑπὸ τοῦ μὴ ἐμπεπρῆσθαι αὐτὴν ἴσως εἰς ἔλεον ὑπαγόμενοι καὶ θεοῖς τὸ ἔργον ἐπιγράφοντες; οὐδ' ἐννοήσετε σωφρονήσαντες, ὡς τοῦτο καὶ μᾶλλον αὐτῆς βεβαιοῖ τὴν φαρμακείαν, ᾗ τοσοῦτον περίεστι τῆς γοητείας, ὡς καὶ πρὸς τὴν πυρὸς δύναμιν ἀπομάχεσθαι; Συνέλθετε, εἰ δοκεῖ, πρὸς τὸ συνέδριον εἰς αὔριον δημοσίᾳ δι' ὑμᾶς ἐσόμενον καὶ γνώσεσθε αὐτήν θ' ὁμολογοῦσαν καὶ ὑπὸ τῶν συνειδότων, οὓς ἔχω φρουροῦσα, διελεγχομένην. Καὶ ἅμ' ἀπῆγεν αὐτὴν τῷ τραχήλῳ προσφῦσα καὶ τοὺς δορυφόρους ἀναστέλλειν τὸν ὄχλον ἐπιτάξασα. Οἱ δὲ τὰ μὲν ἠγανάκτουν καὶ ἀνθίστασθαι διεσκόπουν, τὰ δ' ὑπεῖχον ἅμα τι καὶ τῇ ὑπονοίᾳ τῆς φαρμακείας ὑπαγόμενοι, τινὲς δὲ καὶ δέει τῆς Ἀρσάκης καὶ τῆς περὶ αὐτὴν δυνάμεως ἀποτρεπόμενοι. Καὶ ἡ μὲν Χαρίκλεια αὖθις τῷ Εὐφράτῃ παραδίδοται καὶ αὖθις πλείοσι τοῖς δεσμοῖς ἐνεβέβλητο, δευτέρᾳ κρίσει καὶ τιμωρίᾳ φυλαττομένη, κέρδος ἓν μέγιστον ὡς ἐν δεινοῖς εὑρισκομένη, τὸ συνεῖναι Θεαγένει καὶ τὰ καθ' αὑτὴν ἐκδιηγεῖσθαι. Τῇ μὲν γὰρ Ἀρσάκῃ καὶ τοῦτ' εἰς τιμωρίαν ἐπενενόητο, ὥσπερ ἐπικερτομούσῃ καὶ πλέον νομιζούσῃ τοὺς νέους ἀνιάσειν, εἰ καθ' ἓν δεσμωτήριον καθειργμένοι, θεαταὶ γίγνοιντο ἀλλήλων ἐν δεσμοῖς καὶ κολάσεσιν ἐξεταζομένων. Ἤδει γάρ, ὡς πάθος τοῦ ἐρωμένου τὸν ἐρῶντα πλέον ἢ τὸ ἴδιον ἀλγύνει. Τοῖς δ' ἦν παραψυχὴ μᾶλλον τὸ γιγνόμενον καὶ τὸ ἐν ὁμοίοις τοῖς πάθεσιν

ligna congerentes et fluviatilem arundinem cumulantes omni ratione flammam concitantes. Sed nec ita quidquam proficiebatur, sed magis urbs perturbabatur et divinam opem esse existimans, Insons est muliercula, crimine vacua est muliercula! exclamabat: et accedentes plerique, tortores a rogo repellebant, Thyamide incipiente, et populo ad auxilium ferendum, animum addente, (jam enim et ille advenerat, immenso clamore id, quod fiebat, indicante) et Charicleam eripere cupientes, proxime quidem accedere non audebant, sed, ut ipsa rogo excederet, puellæ imperabant. Non enim quidquam periculi esse metuendum ei, quæ in igne versata sit, si eum relinquere voluerit. Quæ videns et audiens Chariclea, et ipsa putans se divino præsidio defensam esse, statuit se non ingratam esse debere erga numen, nec rejicere beneficium et exsiluit e rogo: ut urbs præ gaudio simul et stupore magnum clamorem et consonantem tolleret, ac magnos deos invocaret; Arsace vero, non compos sui ipsius, desiliret ex muris, et per portulam excurrens, cum magna caterva stipatorum et proceribus Persarum, injiceret ipsa Charicleæ manus et populum proterve adspiciens, Non pudet vos, diceret, sceleratam mulierem et veneficam et auctorem cædis in ipso facinore deprehensam et confessam, conari pœnæ eripere? cum quidem interim, dum scelestæ mulierculæ opem fertis, simul Persarum legibus et ipsi regi et satrapis et proceribus ac judicibus resistatis; inde fortasse, quod non conflagravit, ad misericordiam errore quodam flexi et diis eventum illum adscribentes. An non tandem redeuntes ad meliorem mentem, intelligetis, quod hoc ipsum magis illius veneficium confirmet, cui tanta sit præstigiarum copia, ut etiam ignis viribus repugnare possit? Convenite, si videtur, in concilium crastino die, quod propter vos publicum erit: ibi cognoscetis et ipsam confiteri, et a consciis quos asservo in custodia, convinci. Simulque abducebat ipsam, collo inhærens et stipatores removere confertos ut in turba imperans. Illi autem partim indignabantur et resistere cogitabant: partim cedebant, aliquo modo suspicione veneni adducti: quidam etiam metu Arsaces illiusque potentiæ deterrebantur. Ac Chariclea quidem Euphrati iterum traditur, rursusque in plura vincula conjiciebatur, ad secundum judicium et supplicium asservanda, in lucro maximo in adversis rebus ponens consuetudinem Theagenis et facultatem rationes suas illi enarrandi. Ab Arsace enim et hoc ad augendam pœnam excogitatum fuerat, quo juvenes, tanquam illis illudens, excruciaret, ut in uno carcere conclusi, spectatores essent mutuo suarum calamitatum, dum vinculis et cruciatibus affligerentur. Sciebat enim, quod dolor ejus qui amatur magis amantem quam suus, excruciat. At vero iis factum hoc, consolationis

ἐξετάζεσθαι κέρδος ἐνόμιζον· εἰ ἔλαττόν τις αὐτῶν κολασθήσεται, νενικῆσθαι ὑπὸ θατέρου καὶ μειονεκτεῖν τῶν ἐρωτικῶν οἰόμενος. Προσῆν δὲ καὶ τὸ προσομιλεῖν ἀλλήλοις καὶ τὸ παρηγορεῖν τε καὶ ἐπιθαρσύνειν εὐγενῶς τε καὶ γενναίως τὰς προσπιπτούσας τύχας καὶ τοὺς ὑπὲρ σωφροσύνης καὶ πίστεως τῆς εἰς ἀλλήλους φέρειν ἀγῶνας.

I'. Πολλὰ γοῦν μέχρι πόρρω τῶν νυκτῶν ἀλλήλοις διειλεγμένοι καὶ ὅσ' εἰκὸς τοὺς μετὰ τὴν νύκτα τὴν παροῦσαν ἐντεύξεσθαι ἀλλήλοις ἀπεγνωκότας καὶ οἷον ἀλλήλων ἐφ' ὅσον ἔξεστι κορεννυμένους, τέλος καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν πυρκαϊὰν θαυματουργίας ἀνεσχοποῦντο. Καὶ ὁ μὲν Θεαγένης εἰς θεῶν εὐμένειαν τὸ αἴτιον ἀνέφερε, στυγησάντων μὲν τὴν ἄδικον Ἀρσάκης συκοφαντίαν, κατελεησάντων δὲ τὴν ἀθῷον καὶ οὐδὲν αἰτίαν, ἡ Χαρίκλεια δ' ἀμφιβάλλειν ἐῴκει. Τὸ μὲν γὰρ καινουργὸν, ἔφη, τῆς σωτηρίας, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ, τὸ δ' ἐν τοσούτοις ἐξετάζεσθαι δυστυχήμασιν ἀδιαστάτως καὶ κολάσεσιν αἰκίζεσθαι ποικίλαις τε καὶ ὑπερβαλλόντως, θεηλατουμένων εἶναι καὶ δυσμενείας κρείττονος πειρωμένων· πλὴν εἰ μὴ θαυματοποιΐα τίς ἐστι δαίμονος, εἰς τὰ ἔσχατα μὲν ἐμβάλλοντος, ἐκ δὲ τῶν ἀπόρων διασώζοντος.

IA'. Καὶ ἔτι ταῦτα λέγουσα, τοῦ Θεαγένους εὐφημεῖν παρακαλοῦντος καὶ τοῦ εὐσεβεῖν πλέον ἢ σωφρονεῖν ἀντέχεσθαι παραινοῦντος, Ἱλήκοιτε, θεοὶ, ἀνεβόησεν. Οἷον γάρ μοι νῦν ὄναρ (εἴτε καὶ ὕπαρ ἦν) ἐνθύμιον γέγονεν, ὃ τῆς προτεραίας ἰδοῦσα νυκτὸς, τότε μὲν, οὐκ οἶδ' ὅπως, τῆς διανοίας ἀπέβαλον, νυνὶ δέ μοι εἰς μνήμην παραγέγονε. Τὸ δὲ ὄναρ ἔπος ἦν εἰς μέτρον ἡρμοσμένον. Ἔλεγε δὲ τὸ ἔπος ὁ θειότατος Καλάσιρις, εἴτε καταδαρθεῖν λαθούσῃ φανεὶς, εἴτε καὶ ἐναργῶς ὀφθείς. Εἶχε δ' οἶμαι ὧδέ πως·

> Παντάρβην φορέουσα, πυρὸς μὴ τάρβει ἐρωήν.
> Ῥηΐδίως Μοίραις καὶ τἀδόκητα πέλει.

Καὶ ὁ Θεαγένης διεσείσθη θ' ὥσπερ οἱ κάτοχοι καὶ ἐφ' ὅσον ἐνεδίδου τὰ δεσμὰ ἀνήλατο, καὶ, Εὐμενεῖς εἴητε, θεοὶ, ἀνέκραγε, κἀγὼ γάρ τοι ποιητὴς ἐξ ὑπομνήσεως ἀναδείκνυμαι καὶ χρησμὸς δή μοι παρ' ὁμοίου τοῦ μάντεως (εἴτε Καλάσιρις ἦν, εἴτε θεὸς εἰς Καλάσιριν φαινόμενος) πεφοίτηκε, καὶ λέγειν ἐδόκει τοιάδε·

> Αἰθιόπων εἰς γαῖαν ἀφίξεαι ἄμμιγα κούρῃ,
> Δεσμῶν Ἀρσακέων αὔριον ἐκπροφυγών.

Ἐμοὶ μὲν οὖν ὅπῃ τείνει τὸ χρήσμιον, ἔχω συμβάλλειν. Γῆν μὲν γὰρ Αἰθιόπων, τὴν τῶν καταχθονίων ἔοικε λέγειν, ἄμμιγα δὲ κούρῃ, τῇ Περσεφόνῃ με συνέσεσθαι, καὶ λύσιν δεσμῶν τὴν ἐνθένδε ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν. Σοὶ δ' ἄρα τί φράζει τὸ ἔπος, οὕτως ἐξ ἐναντίων πρὸς αὐτὸ συγκείμενον; τοὔνομα μὲν γὰρ ἡ παντάρβη πάντα φοβουμένη δηλοῖ. Τὸ παράγγελμα δὲ μὴ δεδοικέναι τὴν πυρὰν ἀξιοῖ. Καὶ ἡ Χαρίκλεια, Ὦ γλυκύτατε, ἔφη, Θεάγενες, ἡ συνήθειά σε τῶν

loco potius erat, et in similibus doloribus versari lucrum ducebant; si alteruter ex ipsis minus cruciatuum sustineret, victum se esse ab altero et quasi inferiorem ac languidiorem in amore, existimans. Licebat vero illis versari secum, et mutuo se consolari, confirmareque, ut fortiter et generose fortunam, quæ accidat, et propter pudicitiam et fidem erga se mutuam adita certamina, uterque ferrent.

X. Cum igitur multa usque ad nocturnum tempus inter se colloquerentur ejuscemodi, qualia consentaneum est eos esse locutos, qui post illam noctem amplius de colloquio desperassent et se consuetudine mutua, quoad fieri potuit, exsatiassent: ad extremum in miraculum illud, quod circa rogum acciderat, animum intenderunt. Ac Theagenes quidem deorum benevolentiæ causam acceptam ferebat, qui aversati fuissent injustam Arsaces calumniam et misertí innocentis ac nihil promeritæ: Chariclea vero ambigere videbatur. Nam ista quidem inusitata ratio salutis, inquit, cœlesti et divino quodam beneficio omnino contigisse videtur. Ceterum hujusmodi calamitatibus affligi sine ulla intermissione, ac tormentis cruciari variis ac supra modum, horum esse, qui divinitus affligantur et in majus odium incurrerint. Nisi forte sit aliquod miraculum dei secretius, qui in extrema pericula conjiciat, et ubi nihil spei sit reliquum servet.

XI. Hæc cum adhuc diceret, Theagene ut in bonam partem interpretaretur adhortante, et, ut magis studeret pie sentire quam casta esse, admonente: Propitii nobis estote, dii! exclamavit. Quale enim nunc mihi somnium (seu visum fuit) in mentem venit, quod cum priore nocte vidissem, tunc quidem, nescio quo modo, exciderat animo: nunc vero in memoriam illius redii. Somnium vero versus erat, in metri rationem aptatus. Versum autem exposuit divinissimus heros Calasiris sive apparens mihi dormienti sive manifesto visus; cujus talis quædam fuit structura:

> Pantarben gestans, flammæ ne metuas vim:
> Facilia Parcis sunt et prodigiosa.

Theagenes quoque concussus est, non secus atque ii, qui divino spiritu concitantur, quantumque concedebant vincula, prosiluit, et, Benigni sitis in nos, dii! exclamavit. Nam ego etiam poëta ex recordatione efficior, et oraculum quoddam mihi a simili vate, (seu Calasiris fuit, seu deus aliquis, Calasiridis forma apparens) editum est, videbaturque talia dicere:

> Venies ad terram Æthiopum puella comitante,
> Arsaces vincla cras effugiens.

Quod quidem ad me attinet, quorsum tendat oraculum, conjicere possum. *Terram enim Æthiopum,* eorum, qui sub terra ætatem degunt, dicere videtur. *Una autem cum puella,* id est, cum Proserpina, cohabitaturum: et solutionem ex vinculis, hinc ex corpore discessum. Tibi autem quidnam dicit versus, qui ex contrariis sibi constat? Nam nomen quidem Pantarbe, omnia metuens significat: ceterum promissum vult, non metuendum esse rogum. Tum Chariclea: Suavium, inquit, meum, Theagenes,

δυστυχημάτων πάντα πρὸς τὸ φαυλότατον νοεῖν τε καὶ εἰκάζειν παρεσκεύασε. Φιλεῖ γὰρ ἄνθρωπος πρὸς τὰ συμπίπτοντα τρέπειν τὴν γνώμην. Χρηστότερα δ' ἢ ὡς σοι παρίσταται μηνύειν μοὶ τὰ μαντευθέντα φαίνεται, Καὶ ἡ κόρη τάχ' ἂν εἴην ἐγὼ, μεθ' ἧς σε πατρίδος τῆς ἐμῆς Αἰθιοπίας ἐπιβήσεσθαι ἐπαγγέλλεται, Ἀρσάκην καὶ δεσμὰ τὰ Ἀρσάκης ἀποφυγόντα. Τὸ δ' ὅπως, ἡμῖν μὲν οὔτε δῆλα, οὔτ' ἄπιστα, θεοῖς δὲ καὶ δυνατὰ καὶ μελήσει τοῖς καὶ τὰ μαντεύματα φήνασιν. Ἡ γοῦν εἰς ἐμὲ πρόρρησις, ἤδη, ὡς οἶσθα, βουλήματι τῷ ἐκείνων τετέλεσται· καὶ ζῶ σοι τὸ παρὸν, ἡ παντοίως ἀπελπισθεῖσα καὶ σωτηρίαν ἐμαυτῆς ἐπαγομένη τότε μὲν ἠγνόουν, συνίημι δὲ τὸ παρὸν ὡς ἔοικε. Τὰ γὰρ συνεκτεθέντα μοὶ γνωρίσματα καὶ παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν ἀεὶ χρόνους ἐπιφέρεσθαι προνοουμένη, τότε καὶ πλέον τῆς κρίσεως μοὶ γεγενημένης, καὶ τῆς τελευταίας προσδοκωμένης, περὶ τῇ γαστρὶ ζωσαμένη κρύφα ἐτύγχανον, εἰ μὲν σωζοίμην, εὐπορίαν βίου καὶ τῶν ἀναγκαίων, εἰ δέ τι πάσχοιμι, καλλωπίσματα ἔσχατα καὶ ἐντάφια γενησόμενα. Ἐν δὴ τούτοις, ὦ Θεάγενες, οὖσιν ὅρμοις ἐριτίμοις καὶ λίθοις πολυτελέσι Ἰνδικοῖς τε καὶ Αἰθιοπικοῖς, ἔστι καὶ δακτύλιος, δῶρον μὲν παρὰ τοῦ πατρὸς τῇ μητρὶ παρὰ τὴν μνηστείαν δοθεὶς, λίθῳ δὲ τῇ καλουμένῃ παντάρβῃ τὴν σφενδόνην διάδετος, γράμμασι δ' ἱεροῖς τισιν ἀνάγραπτος καὶ τελετῆς ὡς ἔοικε θειοτέρας ἀνάμεστος, παρ' ἧς εἰκάζω δύναμιν τινὰ ἥκειν τῇ λίθῳ πυρὸς φυγαδευτικὴν, ἀπάθειαν τοῖς ἔχουσιν ἐν ταῖς φλογώσεσι δωρουμένην, ἣ κἀμὲ τυχὸν συμβουλήσει θεῶν περιέσωσε. Ταῦτα δ' ἔχω καὶ συμβάλλειν καὶ γιγνώσκειν, ἐξ ὧν ὁ θειότατός μοι Καλάσιρις ὑπετίθετο πολλάκις, ταῦτα καὶ φράζεσθαι καὶ ἐκδιδάχθαι πρὸς τῶν ἐνεστιγμένων τῇ συνεκτεθείσῃ μοὶ ταινίᾳ, νυνὶ δὲ κατὰ γαστέρα τὴν ἐμὴν ἐνειλημμένῃ, διηγούμενος. Ταῦτα μὲν εἰκότα καὶ ὄντα πλέον καὶ τοῖς ὑπηργμένοις συμβαίνοντα, ἔφη ὁ Θεαγένης· ἐκ δὲ τῶν εἰς αὔριον κινδύνων ποία τις ἄρα παντάρβη καὶ ἄλλη ἐξαιρήσεται; οὐ γάρ που καὶ ἀθανασίαν, (ὡς ὄφελε) κατὰ τὴν πρὸς τὰς πυρκαϊὰς ἀντιπάθειαν ἐπαγγέλλεται, τῆς ἀλάστορος Ἀρσάκης, ὡς εἰκάζειν ἔνεστιν, ἕτερόν που καινότερον τιμωρίας τρόπον τανῦν ἐπινοούσης. Καὶ εἴθε γ' ἅμα κατ' ἀμφοτέρων καὶ θάνατον ἕνα καὶ ἐν ὥρᾳ μιᾷ καταδικάσειεν, ὡς οὐδὲ τελευτὴν ἂν τοῦτ' ἐθέμην, ἀλλὰ πάντων κακῶν ἀνάπαυλαν. Καὶ ἡ Χαρίκλεια, Θάρσει, ἔφη, παντάρβην ἑτέραν ἔχομεν τὰ μεμαντευμένα. Καὶ θεοῖς ἐπανέχοντες, σωζοίμεθά τ' ἂν ἥδιον, καὶ εἰ δέοι, πάσχοιμεν ὁσιώτερον.

ΙΒ'. Οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἀναθεωροῦντες καὶ νῦν μὲν θρηνοῦντες καὶ πλέον ἀνιᾶσθαι καὶ ἀγωνιᾶν ἅτερος ὑπὲρ θατέρου διεγγυώμενοι, νῦν δὲ τὰ τελευταῖα ἀλλήλοις ἐπισκήπτοντες καὶ ὡς μέχρι θανάτου πιστοὶ τὰ ἐρωτικὰ πρὸς ἀλλήλους ἔσονται, θεούς τε καὶ τὰς παρούσας τύχας ἐπομνύντες, οὕτω διῆγον. Ὁ δὲ Βαγώας καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πεντήκοντα ἱππεῖς, νυκτὸς

consuetudo versandi in calamitatibus effecit, ut omnia in deteriorem partem accipias et conjectura interpreteris. Solent enim fere homines ad rationem eorum, quæ accidunt, accommodare animum. Ceterum meliora, quam tu existimas, indicare mihi ea, quæ vaticinio prædicta sunt, videntur, ut puella fortasse sim ego, cum qua te patriam meam Æthiopiam conscensurum esse promissum est, cum Arsacen et illius vincula effugeris. Quomodo autem id sit futurum, neque nobis manifestum est, neque incredibile: dii vero efficere id possunt et curæ erit iis, qui vaticinia reddiderunt. Nam prædictio, quæ ad me pertinet, jam, ut scis, voluntate illorum perfecta est, et vivo in præsentia, de qua jam prorsus desperatum fuerat. Atque adeo cum salutem meam revinctam mecum portarem, tunc quidem ignorabam: nunc vero, ut mihi quidem videtur, intelligo. Cum enim indicia mecum exposita, etiam temporibus quæ præterierunt, gestare ex industria solita fuissem, tunc magis, judicio de me facto, et supremum diem jam adfore putans, occulte utero illa succinxeram, si quidem servarer, victum et res necessarias suppeditatura; sin aliquid mihi accidisset, ornamenta ultima et justa exsequiarum futura. Inter hæc, Theagenes, quæ sunt monilia magno sumtu constantia, et lapides Indici et Æthiopici valde pretiosi, est etiam quidam annulus, dono datus a patre meo matri, tum cum illi desponderetur, lapidem, qui vocatur Pantarbe, in pala insertum habens et literis quibusdam sacris pictus, denique cærimonia quadam, ut videtur, diviniore plenus, a qua conjector vim aliquam lapidi accedere, quæ ignem depellat, hoc iis, qui illum habent, ut nullo sensu nec detrimento in flamma afficiantur, dono dantem. Quæ et me forsitan voluntate divina servavit. Hæc et conjicere possum et scire ex eo, quod divinissimus Calasiris mihi suggessit, cum eadem et dici et doceri iis notis, quibus esset insignita exposita mecum fascia, nunc vero uterum meum obvolvens, sæpius narrare solitus fuerit. Isthæc magis probabilia sunt et vera et cum beneficio quod tibi contigit convenientia, inquit Theagenes: ceterum ex crastini diei periculis quænam alia Pantarbe nos liberabit? Neque enim utique immortalitatem, (utinam tamen!) ut vim ex antipathia depellendis rogis, promittit; scelerata Arsace, ut conjecturam facere licet, alium quemdam et magis novum pœnæ modum in præsentia excogitante. Atque utinam simul ambos et uno genere mortis et eadem hora condemnaret! non mortem profecto hunc esse ducerem, sed ab omnibus malis requietem. Chariclea autem, Ades animo, inquit. Pantarben aliam habemus, ea, quæ sunt nobis vaticinio prædicta. Ac diis confidentes, servabimur jucundius et si opus fuerit majore cum pietate patiemur.

XII. Hi quidem, hæc animo secum versantes et nunc lugentes, magisque excruciari et anxium esse alterum alterius causa, quam sua, affirmantes, nunc vero ultimis obtestationibus sese mutuo obstringentes, et quod usque ad mortem servaturi essent sibi fidem in amore, per deos et præsentem fortunam jurantes, ita tempus transigebant.

ἔτι βαθείας ὕπνῳ πάντα ἐχούσης, ἀφικνοῦνται εἰς τὴν Μέμφιν καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν πυλῶν ἡσυχῇ διαναστήσαντες καὶ οἵ τινες εἶεν εἰπόντες τε καὶ γνωρισθέντες, ἐπὶ τὰ σατραπεῖα σὺν σπουδῇ καὶ ἀθορύβως εἰσέρχονται. Καὶ τοὺς μὲν ἱππέας ὁ Βαγώας αὐτοῦ κατέλιπε τοῖς σατραπείοις ἐν κύκλῳ περιστήσας, ὡς εἴ τις καὶ γένοιτο ἀντίστασις ηὐτρεπίσθαι πρὸς ἄμυναν, αὐτὸς δὲ κατά τινα παραπυλίδα τοῖς πολλοῖς ἀγνοουμένην ἀσθενεῖς τὰς θύρας ἐκμοχλεύσας καὶ τῷ κατοικοῦντι φράσας θ' αὑτὸν καὶ σιωπᾶν ἐπιστείλας, ὡς τὸν Εὐφράτην ἐμπειρίᾳ καὶ γνώσει τῶν τόπων ἔσπευδεν, ἅμα τι καὶ τῆς σελήνης τότε μικρὸν ὑπαυγαζούσης. Καὶ καταλαβὼν ἐπὶ τῆς εὐνῆς, ἀφύπνισέ τε καὶ θορυβούμενον καὶ τίς οὗτος, βοῶντα, κατέστελλε Βαγώας, ἐγώ, λέγων, ἀλλὰ φῶς ἥκειν πρόσταττε. Προσκαλεσάμενος δή τι παιδάριον τῶν προσεδρευόντων, λύχνον ἅψασθαι τοὺς ἄλλους ἐάσαντα καθεύδειν προσέταττεν. Ἐπειδὴ δ' ἧκεν ὁ παῖς καὶ κατὰ τὴν λυχνοῦχον (τὸν λύχνον) ἐπιθείς, μετέστη, [τοῦτο] ἔλεγεν ὁ Εὐφράτης· Τί ἄρα καινὸν ἀγγέλλει πάθος ἡ αἰφνίδιός σου καὶ ἀπροσδόκητος ἄφιξις; ὁ δὲ, Οὐ πολλῶν, ἔφη, δεῖ λόγων, ἀλλὰ τουτὶ τὸ γράμμα ἀναγίγνωσκε λαβὼν, καὶ πρό γε τούτου τῆς σφραγῖδος τοὐπίσημον ἀναγνώριζε, καὶ ὡς Ὀροονδάτης ἐστὶν ὁ κελεύων πίστευε, καὶ τὰ ἐπεσταλμένα πρᾶττε, νυκτὶ καὶ τάχει συμμάχοις εἰς τὸ λαθεῖν ἀποχρώμενος. Εἰ δὲ καὶ τὰ πρὸς Ἀρσάκην ἐπεσταλμένα λυσιτελὲς ἀποδοῦναι, πρότερον αὐτὸς δοκίμαζε.

ΙΓʹ. Ὑποδεξάμενος οὖν ὁ Εὐφράτης τὰς ἐπιστολὰς, καὶ ἀμφοτέρας διελθὼν, Ἀρσάκη μὲν, ἔφη, ἄλλως τ' οἰμώξει καὶ τὸ παρὸν ἐν ἐσχάτοις διάγει, πυρετοῦ τινος ὥσπερ θεηλάτου τῆς προτεραίας ἐνσκήψαντος καὶ θέρμης ὀξείας ὑποδραμούσης, καὶ εἰς δεῦρο κατεχούσης, ὀλίγας τοῦ περιέσεσθαι τὰς ἐλπίδας ἐνδεικνυμένην. Ἐγὼ δ' ἂν ταῦτ' οὐδὲ ἐρρωμένῃ ἔδωκα, θᾶττον ἂν προαποθανούσῃ καὶ ἡμᾶς συναπολεσάσῃ, ἢ ἑκούσῃ τοὺς νέους ἐκδούσῃ. Σὺ δ' εἰς καιρὸν ἥκων ἴσθι καὶ ὑποδεξάμενος ἄγε τοὺς ξένους καὶ τὴν εἰς δύναμιν ἐπικουρίαν σύσπευδε. Καὶ κατελέει παντοίως ἀθλίους μὲν ὄντας καὶ κακοδαίμονας καὶ μυρίας αἰκίας καὶ κολάσεις, οὔτι ἑκόντος ἐμοῦ κελευομένου δὲ πρὸς Ἀρσάκης, ὑποστάντας, τἄλλα δὲ, ὡς ἔοικεν, εὖ γεγονότας, καὶ ὡς ἡ πεῖρά μοι καὶ τὰ ἔργα παρέστησαν τὰ πάντα σώφρονας. Καὶ ἅμα λέγων, ἦγεν ἐπὶ τὸ δεσμωτήριον. Ὁ μὲν δὴ Βαγώας ἰδὼν τοὺς νέους δεσμώτας καὶ ταῦτ' ἤδη καὶ πρὸς τῶν βασάνων τετρυχωμένους, ἐκπέπληκτο τοῦ μεγέθους ἅμα καὶ κάλλους. Οἱ δὲ τοῦτ' ἐκεῖνο εἶναι νομίσαντες καὶ ἀωρὶ τοὺς περὶ τὸν Βαγώαν ἥκειν τὴν ἐπὶ θανάτῳ [καὶ τὴν τελευταίαν] ἀπάξοντας, εἰς βραχὺ μὲν διεταράχθησαν, εἶτ' ἀνενεγκόντες, ἱλαρῷ καὶ διακεχυμένῳ τῷ βλέμματι, ὅτι ἀφροντιστοῦσι καὶ πλέονα χαίρουσιν, ἐπίδηλοι τοῖς παροῦσιν ἐγίγνοντο. Ἤδη γοῦν τῶν περὶ τὸν Εὐφράτην πλησιαζόντων καὶ ἐπιδραττομένων καὶ ἀπὸ

Bagoas autem et equites cum illo missi quinquaginta, multa nocte, somno omnia detinente, Memphim perveniunt, et cum eos, qui erant ad portam, silentio excitassent et quinam essent dixissent et cogniti essent, in aulam satrapæ propere et sine tumultu ingrediuntur. Et equites quidem Bagoas ibi relinquit, domicilia satrapica illis cingens, ut, si forte exsisteret aliquis resistendi conatus, ad defensionem essent parati. Ipse vero per quamdam januam vicinam portæ, ignotam multitudini, cum infirmas fores parvo negotio emolitus fuisset, et ei qui ibi habitabat se indicasset, atque ut silentio premeret imperasset, ad Euphratem consuetudine et peritia locorum accelerabat, adhuc etiam tum paullulum lucente luna. Cumque illum deprehendisset in lecto, excitavit e somno et tumultuantem et, Quis hic est, clamantem, compescuit Bagoas, Ego, dicens; sed lumen afferri jube. Advocato igitur puero, qui erat assidue circa illum, lychnum accendere, ita ut alios dormire sineret, jussit. Postea vero quam venit puer et in candelabrum imposito lychno discessit, Euphrates dicebat : Quidnam calamitatis novæ portendit tuus subitus et inopinatus adventus? Ille autem, Non multis, inquit, verbis est opus, sed has literas acceptas lege et ante hoc ipsum symbolum signi cognosce, et quod Oroondates sit is, qui dat mandata, fidem habe et quæ jussa sunt exsequere, utens nocte et celeritate comitibus, quo magis lateas. An vero conveniat, ista Arsacæ declarare, prius tecum ipse voluta.

XIII. Cum itaque Euphrates accepisset epistolas, et utramque percurrisset, Arsace quidem, inquit, lugebit, et in præsentia est in extremo periculo, cum febri quadam tanquam divinitus immissa pridie tentata esset et acutus calor successisset, qui illam hactenus detinet, et exiguam spem, quod superstes esse possit, relinquit. Ego autem has ne valenti quidem darem, quæ potius ipsa moreretur et nos una perderet, quam sponte juvenes hos traderet. Tu vero scias, te per tempus advenisse et acceptos peregrinos abducas, ac pro virili parte ad auxilium illis ferendum studium tuum afferas. Ac miserere illorum omnino, qui miseri sunt et infelices et sexcentos cruciatus tormentaque, me quidem invito, ceterum ab Arsace jusso, sustinuerunt : alioqui, ut videtur, bono genere nati, et quod me res ipsa et experientia docuit omnibus in rebus modesti. Atque hoc dicto, ducebat eum ad carcerem. Ceterum Bagoas, cum vidisset juvenes captivos, quamvis jam cruciatibus exhaustos, obstupuit admiratione proceritatis et pulchritudinis. Illi autem, hoc illud esse existimantes, intempesta nocte Bagoam venire, ad mortem eos abducturum, paullulum sunt perturbati. Deinde erecti, læto et hilari vultu, quod nihil curarent et magis lætarentur, manifestum indicium iis qui aderant dabant. Jam autem Euphrate appropinquante et manus admovente et

τῶν ξύλων πρὸς οἷς κατακέκλειστο τὰ δεσμὰ ὑπεκλυόντων, ὁ Θεαγένης, Εὖγ' ἡ ἀλάστωρ Ἀρσάκη, ἀνεβόησεν, ὅτι νυκτὶ καὶ ζόφῳ τὰς αὑτῆς ἀθεμίτους πράξεις ἐπικρύπτειν οἴεται. Δεινὸς δ' ὁ τῆς δίκης ὀφθαλμὸς, ἐλέγχων καὶ τὰ ἀμήνυτα κρύφια καὶ ἀθέμιτα φωτίζων. Ἀλλ' ὑμεῖς τὰ προστεταγμένα πράττετε καὶ εἴτε πῦρ, εἴτε ὕδωρ, εἴτε ξίφος ὥρισται καθ' ἡμῶν, τὸν αὐτὸν ἅμα καὶ ἕνα θάνατον χαρίσασθε ἀμφοτέροις. Συμπαρεκάλει δὲ ταὐτὰ καὶ ἡ Χαρίκλεια. Ἐπιδακρύσαντες οὖν οἱ εὐνοῦχοι, (συνίεσαν γὰρ ἠρέμα τῶν λεγομένων) αὐτοῖς δεσμοῖς ὑπεξῆγον.

ΙΔ'. Κἀπειδὴ τῶν σατραπείων ἐκτὸς ἐγεγόνεσαν, ὁ μὲν Εὐφράτης κατὰ χώραν ἔμενεν, ὁ δὲ Βαγώας καὶ οἱ ἱππεῖς τῶν πολλῶν δεσμῶν ἐπικουφίσαντες τοὺς νέους καὶ ὅσα φυλάττειν οὐ κολάζειν ἔμελλον ἐγκαταλιπόντες, ἐφ' ἵππου θ' ἑκάτερον ἀναθέμενοι καὶ μέσους εἰς κύκλον περιστοιχισάμενοι, τάχους οὐδὲν ἀνιέντες, ἐπὶ τὰς Θήβας ἤλαυνον, τὸ δὴ λειπόμενον τῆς νυκτὸς ἀδιαστάτως ὁδοιπορήσαντες καὶ κατὰ τὴν ἑξῆς ἡμέραν εἰς ὥραν που τρίτην, οὐδαμοῦ γόνυ κάμψαντες, τῆς θ' ἡλιακῆς ἀκτῖνος τὸν φλογμὸν, οἷα δὴ θέρους ὥρᾳ καὶ κατ' Αἴγυπτον οὐκέτ' ἀνεχόμενοι, πειζόμενοί θ' ὑπ' ἀγρυπνίας καὶ πλέον τὴν Χαρίκλειαν πρὸς τῆς συνεχοῦς ἱππηλασίας ἀπειρηκυῖαν ὁρῶντες, ἔγνωσαν αὐτοῦ που κατασκηνώσαντες, πνεῦσαι μὲν αὐτοὶ, ἀναπνεῦσαι δὲ καὶ τὴν ἵππον, ἀναψύξαι δὲ καὶ τὴν κόρην. Καὶ ἦν γάρ τις ὄχθη καὶ ἄκρα τοῦ Νείλου, καθ' ἣν τῆς ἐπ' εὐθὺ στάθμης τὸ ὕδωρ ἀνακοπὲν, καὶ πρὸς ἑλιγμὸν ἡμίκυκλον ἐκτραπὲν, πρός τε τὸ ἀντίθετον τῆς ἐκτροπῆς ἐπιστρέψαν, οἷον Ἠπειρωτικόν τινα κόλπον ἀπετέλει τὸ περιγραφόμενον, πολλοῦ μὲν λειμῶνος οἷα δὴ διαρρεομένου τοῦ παντὸς ἀνάπλεων, πολλὴν δὲ πόαν καὶ χιλὸν ἄφθονον ἐνδαψιλεύσασθαι κτήνεσι νομὴν ἀπαυτοματίζοντα· δένδρεσί τε Περσέαις καὶ συκομόροις καὶ ἄλλοις τοῖς Νείλου συννόμοις τε καὶ φίλοις, ἐπηρεφῆ τε καὶ κατάσκιον. Ἐνταῦθ' ὁ Βαγώας ἅμα τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἐνηυλίσατο, σκηνὴν τὰ δένδρα ποιησάμενος, καὶ αὐτός τε σίτου μετέλαβε καὶ τοῖς περὶ τὸν Θεαγένην μετέδωκε, διωθουμένους τὰ πρῶτα ἐπαναγκάσας. Καὶ ὡς περιττὸν εἴη σιτεῖσθαι τοὺς αὐτίκα τεθνηξομένους φάσκοντας μετέπειθεν, ὡς οὐδὲν ἔσται τοιοῦτο, διεγγυώμενος καὶ ὡς οὐχ ἐπὶ θάνατον ἄγοιντο δὲ πρὸς τὸν Ὀροονδάτην ἐκδιδάσκων.

ΙΕ'. Ἤδη δὲ τῆς ἄγαν μεσημβρίας χαλώσης οὐκέτι τὴν κορυφὴν ἡλίου, πλαγία δὲ καὶ ἀπὸ τῶν δυσμικωτέρων βάλλοντος, τῶν τε περὶ τὸν Βαγώαν εἰς τὴν πορείαν διασκευαζομένων, ἐφίσταταί τις ἱππεὺς ὑπὸ συντόνου τῆς ἐλασίας, ὡς ἐδόκει, πνευστιῶν μὲν αὐτὸς, ἱδρῶτι δὲ καταρρεόμενον τὸν ἵππον χαλεπῶς ἀνέχων· καὶ πρὸς τὸν Βαγώαν ἰδίᾳ τι φράσας, ἡσύχαζεν. Ὁ δὲ, εἰς βραχὺ κατηφήσας καὶ ἐν συννοίᾳ τῶν ἀπαγγελθέντων γεγονέναι δόξας, Ὦ ξένοι, ἔφη, θαρσεῖτε. Δίκην ὑμῖν ὑπέσχεν ἡ πολεμία· τέθνηκεν Ἀρσάκη, βρόχον ἀγχόνης ἀψαμένη, ἐπειδὴ τὴν ὑμετέραν σὺν

ligna, quibus vincula fuerant conclusa, eximente, Theagenes, Euge piaculum Arsace! exclamavit. Nocte ac tenebris sua nefaria facinora se abscondituram putat : ceterum acris est justitiæ oculus in redarguendo et in occultis, absconditis et nefandis rebus in lucem proferendis. Sed vos ea, quæ imperata sunt, facite et sive ignis, sive aqua, sive gladius in nos est decretus, eandem simul et unam mortem utrique largimini. Petebat hæc eadem quoque Chariclea. Illacrimantes igitur eunuchi (intellexerant enim taciti ea quæ dicta fuerant) cum ipsis vinculis eos educebant.

XIV. Postea vero quam domiciliis satrapæ sunt egressi, Euphrates eo loci mansit. Bagoas autem et equites, demto onere vinculorum juvenibus et iis tantum quæ illos custoditura non cruciatura fuerant relictis, et utroque in equum sublato, ipsos in medio collocatos in orbem stipantes, quanta celeritate potuerunt Thebas proficiscebantur. Cumque, quod superfueral noctis, sine ulla intermissione itineri tribuissent et postridie usque ad horam fere tertiam nusquam genu flexissent, radiorum solis fervorem, veluti æstivo tempore in Ægypto, non amplius ferentes et exhausti insomnia, magis vero Charicleam continua jactatione equitandi defessam videntes, statuerunt alicubi devertentes recreare sese, reficere et equos et puellæ respirandi spatium dare. Erat autem ripa quædam et promontorium Nili, circa quam a recto fluxus perpendiculo aqua reciprocata, et in gyrum semicirculi inflexa et ad oppositum locum deflexionis conversa, tanquam sinum quemdam Epiroticum efficiebat id, quod circumscribebatur, multa prati herba, ut qui totus esset irriguus, plenum, multa præterea gramina, pastionem pecudibus et pascua pinguissima, sponte ferentem, arboribus Persæis et sycomoris et aliis, quæ Nili societate et alimento gaudent, contectum et adumbratum. Ibi Bagoas una cum his, qui cum eo erant, immoratus est, arboribus tentorii loco usus : cibumque ipse sumsit et Theageni cum Chariclea impertitus est; renuentes primum cogens et supervacaneum esse cibum capere statim morituros dicentibus persuadens, quod nihil ejuscemodi eventurum esset affirmando, et quod non ad mortem sed ad Oroondatem ducerentur, edocendo.

XV. Jam autem intenso æstu meridiei relaxato, sole non amplius vertici imminente, sed in latera et a partibus occidentalioribus radios conjiciente et Bagoa sese ad iter apparante, advenit quidam eques, ex celerrimo cursu, ut videbatur, anhelans ipse, ac sudore manantem equum ægre sustinens : et cum quiddam seorsim Bagoæ dixisset, quiescebat. Ille autem, aliquamdiu humi defixo vultu et quasi cogitatione ea quæ dicta fuerant expenderet, Hospites, inquit, adeste animo : pœnas vobis dedit hostis : mortua est Arsace, laqueo se suspendens, postquam vos discessisse nobiscum audivit, et necessariam mortem

ἡμῖν ἔξοδον ἐπύθετο καὶ τὸν ἐξ ἀνάγκης θάνατον αὐθαιρέτως προὔλαβεν, οὐκ ἂν διαδράσασα τὴν ἐξ Ὀροονδάτου καὶ βασιλέως τιμωρίαν, ἀλλ' ἢ σφαγεῖσα, ἢ τῷ λειπομένῳ τοῦ βίου πάντως ἂν ἀσχημονοῦσα. Ταυτὶ γὰρ φράζει καὶ ἐπιστέλλει διὰ τοῦ νῦν ἥκοντος Εὐφράτης. Ὥστε θαρσεῖτε πλέον καὶ θυμὸν ἔχετε ἀγαθὸν, αὐτοὶ μὲν οὐδὲν ἠδικηκότες, ὡς ἀκριβῶς ἔγνων, τὴν δ' ἀδικήσασαν ἐκποδὼν ἔχοντες. Ταῦτ' ἔλεγεν ὁ Βαγώας παραστησάμενος, ἀλλὰ ψελλιζόμενος τὴν Ἑλλάδα φωνὴν καὶ παράσημα τὰ πολλὰ ἐπισύρων· ἔλεγε δ' ἅμα μὲν καὶ αὐτὸς χαίρων, τὸ ἀκόλαστον τῆς Ἀρσάκης καὶ τυραννικὸν ζώσης βαρυνόμενος, ἅμα δὲ τοὺς νέους ἐπιρρωννύς τε καὶ παρηγορούμενος, ἐλπίζων, ὅπερ ἦν, ἐπὶ μέγα παρὰ τῷ Ὀροονδάτῃ καὶ λαμπρῶς εὐδοκιμήσειν, εἰ περισώσειεν αὐτῷ νεανίαν τε, πᾶσαν τὴν ἄλλην τοῦ σατράπου διακονίαν ἐπισκιάσοντα καὶ κόρην ἀπρόσμαχόν τε τὸ κάλλος καὶ εἰς γυναῖκα, μετ' Ἀρσάκην ἀπελθοῦσαν, ἐσομένην. Ἔχαιρον δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν Θεαγένην τῇ ἀκοῇ, θεούς τε μεγάλους καὶ δίκην ἀνακαλοῦντες, οὐδὲν ἔτι πείσεσθαι δεινὸν ὑπετίθεντο, κἂν εἰ τὰ χαλεπώτατα διαδέχοιτο, τῆς ἐχθίστης κειμένης. Οὕτως ἄρα ἡδύ τι καὶ τὸ ἀπόλλυσθαι, ὅταν συμβαίνῃ τοῖς ἐχθροῖς ἐπαπόλλυσθαι. Δείλης οὖν ὀψίας ἤδη πρὸς τὸ εὐπνούστερον ἀναχεομένης καὶ πρὸς τὸ βάσιμον τὴν ὁδοιπορίαν ἐπιψυχούσης, ἄραντες ἤλαυνον, αὐτήν τε τὴν ἑσπέραν καὶ τὴν συνεχῆ νύκτα καὶ τῆς συναπτομένης ἡμέρας τὰ ὄρθρια, σπουδὴν ποιούμενοι κατὰ τὰς Θήβας τὸν Ὀροονδάτην εἰ δύναιντο καταλαβεῖν. Οὐ μὴν προὐχώρει γ' αὐτοῖς. ἀλλά τινος τῶν ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καθ' ὁδὸν ἐντυχόντος καὶ ὡς ἐξωρμήκοι μὲν τῶν Θηβῶν ὁ σατράπης ἀπαγγείλαντος, αὐτὸς δ' ἀποσταλείη πάντα στρατιώτην ἔνοπλον, καὶ εἰ πρὸς φρουρὰν εἴη καταλελειμμένος, ἐπισπεῦσαι πρὸς τὴν Συήνην κατεπείξων, ἐμπεπλῆσθαι γὰρ ἅπαντα θορύβου καὶ δέος εἶναι τὴν πόλιν ἡλωκέναι, τοῦ μὲν σατράπου καθυστεροῦντος, τοῦ δ' Αἰθιοπικοῦ στρατοῦ θᾶττον ἀκοῆς ἐπιβρίσαντος, ἐκτραπεὶς τῶν Θηβῶν ὁ Βαγώας ἐπὶ τὴν Συήνην ἤλαυνεν.

ΙϚʹ. Ἤδη δὲ πλησιάζων, Αἰθιοπικῷ περιπίπτει λόχῳ καὶ πλήθει νεολαίας εὐοπλούσης, οἳ προαπεστάλησαν μὲν ὀπτῆρές τ' ἐσόμενοι, καὶ τἀσφαλὲς τῆς ὁδοιπορίας τῇ παρὰ σφῶν ἀποπείρᾳ πρὸς τὴν ὅλην στρατιὰν βεβαιώσοντες, τότε δ' ὑπὸ νυκτός τε καὶ τόπων ἀπειρίας πορρωτέρω τῶν φιλίων ἢ προσῆκον ἦν φθάνειν, ἀποσφαλέντες, κατά τινα τοῦ ποταμοῦ λόχμην ἐγκαταδύντες, αὐτοῖς θ' ἅμα εἰς φρουρὰν καὶ τοῖς ἐναντίοις εἰς ἐνέδραν, ἄυπνοι τὴν λόχμην ἐπετείχιζον. Ἄρτι δ' ἡμέρας ὑποφαινούσης τὸν Βαγώαν καὶ τὴν σὺν αὐτῷ ἵππον αἰσθόμενοι παριόντα καὶ τὸ πλῆθος ὡς ὀλίγοι διοπτεύσαντες, μικρόν τε παραδραμεῖν ἐνδόντες καὶ ὅτι ἄλλοι μηδένες ἐφέποιντο ἀκριβώσαντες, ἀθρόον τοῦ ἕλους μετὰ βοῆς ἐκδύντες μετέθεον. Ὁ δὲ Βαγώας καὶ τὸ ἄλλο ἱππικὸν ὑπό τε τῆς ἀπροσδοκήτου

spontanea antevertit. Nam non effugisset ab Oroondate et a rege supplicium, sed aut interfecta fuisset, aut in reliqua vita perpetua ignominiæ nota haudquaquam caruisset. Nunc autem hæc significat et nuntiat Euphrates. Quare confidite et bono este animo, cum nulla injuria ut exacte cognovi quemquam lacessiveritis, ea vero, quæ vos injuria affecit, sublata sit. Hæc dicebat Bagoas adstans, non recte quidem pronuntians linguam Græcam et multa adulterina parum apte coagmentans : dicebat tamen, cum ipse gaudens, propterea quod protervitatem Arsaces tyrannice viventis graviter tulisset; tum etiam juvenes confirmans et consolans. Sperabat enim, quod revera ita se habebat, se apud Oroondatem in magno et amplo honore fore, si servasset ipsi adolescentem incolumem, qui omnem aliam turbam ab obsequiis adumbraturus esset, ac puellam invicta forma, uxorem illius post Arsaces mortem futuram. Gaudebant et Theagenes cum Chariclea illo nuntio, deos magnos et justitiam invocantes. Neque se quidquam acerbi passuros esse deinceps, etiamsi asperrima fortuna illos excepisset, arbitrabantur, inimicissima illis jacente. Sic omnino suave quid est vel perire, dummodo inimicorum internecione pereundum sit. Cum autem jam crepusculum ad leniorem flatum diffunderetur et ad profectionem commoditate auræ invitaret, profecti inde, iter habebant illa ipsa vespera et continua nocte et sequentis diei matutino tempore, accelerantes, ut Thebis Oroondatem, si fieri posset, deprehenderent. Ceterum illis non successit. Sed cum quidam ex exercitu fuisset illis obviam et quod Thebis egressus esset satrapa nuntiasset, quodque ipse missus esset, ut omnes milites armatos, etiam si qui essent in præsidiis relicti, cogeret, et ut Syenen accelerarent hortaretur; omnia enim plena esse tumultu et metuendum ne urbs sit capta, satrapa quidem tardius veniente, Æthiopico autem exercitu tanta celeritate ad vim inferendam uso, ut nuntii famam adventu præverterit : deflectens de itinere Thebas instituto Bagoas, Syenen proficiscebatur.

XVI. Jam autem appropinquans, in Æthiopicas insidias et manum juvenum armatorum incidit, qui missi fuerant, ut essent speculatores et securitatem itineris toti exercitui explorando præstarent, tunc vero propter noctem et inscitiam locorum cum a suis remotius quam oportebat aberassent, quosdam vepres ad fluvium subeuntes, simul et sibi præsidii et hostibus insidiarum faciendarum causa, insomnes ad illam veprium quasi munitionem excubabant. Primo itaque diluculo cum sensissent Bagoam et equites cum ipso prælerire, et quod pauci essent dispexissent, paullulumque eos præterequitare sivissent et nullos alios subsequi certo cognovissent, subito ex palude cum clamore egressi, eos insequebantur. Bagoas autem et reliquus equitatus, cum inopinato clamore perculsi sunt, tum ut

βοῆς, ποίας ἐμπέπληστο καὶ ἀπὸ τῆς χροιᾶς Αἰθίοπας εἶναι τοὺς φανέντας γνωρίσαντες καὶ τὸ πλῆθος ὡς ἀπρόσμαχον ἰδόντες, (χίλιοι γὰρ εἰς τὴν κατασκοπὴν ὡπλισμένοι κούφως ἐστάλησαν) οὐδ' ἀκριβῶς τὴν θέαν ἀνασχόμενοι, πρὸς φυγὴν ὥρμησαν, σχολαίτερον τὰ πρῶτα, ἢ ὅσον ἠδύναντο καὶ ὥστε μὴ προὖπτον δρασμὸν ἐμφαίνειν ἀπιόντες. Οἱ δ' ἐπεδίωκον, τοὺς ὅσοι Τρωγλοδύται σφῶν (ἦσαν δ' εἰς διακοσίους) προτέρους ἐπαφέντες. Τρωγλοδύται δὲ μοῖρα μέν ἐστιν Αἰθιοπική, νομαδική τε καὶ Ἀράβων ὅμορος, δρόμου τ' ὀξύτητα φύσει τ' εὐτυχοῦντες καὶ ἐκ παίδων ἀσκοῦντες. Τὴν μὲν βαρεῖαν ὅπλισιν οὐδ' ἀρχὴν ἐδιδάχθησαν, ἀπὸ σφενδόνης δὲ κατὰ τὰς μάχας ἀκροβολιζόμενοι, ἢ δρῶσί τι πρὸς ὀξὺ τοὺς ἀνθισταμένους, ἢ καθυπερτέρους αἰσθόμενοι διαδιδράσκουσιν. Οἱ δὲ ἀπογιγνώσκουσιν αὐτίκα τὴν ἐπιδίωξιν, ἐπτερωμένους τῇ ποδωκίᾳ συνειδότες καὶ εἰς ὀπάς τινας βραχυστόμους καὶ χηραμοὺς κρυφίους πετρῶν καταδυομένους. Οὗτοι δ' οὖν τότε πεζοὶ τοὺς ἱππέας ἔφθανον καί τινας τραυματίας γενέσθαι σφενδονῶντες ἴσχυσαν. Οὐ μὴν ἐδέξαντό γ' ἀντεφορμήσαντας, ἀλλὰ προτροπάδην εἰς τοὺς ἀπολειφθέντας τῶν φιλίων πολὺ καθυστεροῦντας ἀπεδίδρασκον. Ὃ δὴ καὶ σκοπήσαντες οἱ Πέρσαι καὶ τῆς ὀλιγότητος ὑπεριδόντες, τὴν ἀντεφόρμησιν ἐκθαρσήσαντες, ἀποσκευασάμενοί τ' εἰς βραχὺ τοὺς ἐγκειμένους, τὸν δρασμὸν αὖθις ἐπέσπευδον, τοῖς τε μύωψι τοὺς ἵππους ἐρεθίζοντες καὶ δυνάμεως ὅσον ἦν καὶ τάχους, ἀνέτοις τοῖς χαλινοῖς ἐφιέντες. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι διαδιδράσκουσιν, ἑλιγμόν τινα τοῦ Νείλου καθάπερ ἄκραν ὑποδραμόντες καὶ τῷ προβόλῳ τῆς ὄχθης (τὴν θέαν) τῶν ἐναντίων ἀποκρύψαντες. Ὁ δὲ Βαγώας ἁλίσκεται προσπταίσαντι τῷ ἵππῳ συγκατενεχθεὶς καὶ θάτερον τοῖν σκελοῖν εἰς τἀκίνητον πηρωθείς· ἁλίσκονται δὲ (καὶ) Θεαγένης καὶ Χαρίκλεια, τὸ μέν τι τὸν Βαγώαν ἐγκαταλιπεῖν οὐκ ἐνεγκόντες, ἄνδρα φιλάνθρωπον περὶ αὐτοὺς καὶ ὀφθέντα καὶ ἐλπισθέντα. Παρειστήκεσαν γοῦν ἀποβάντες τῶν ἵππων, ἴσως (οὐκ) ἂν [καὶ] διαφυγόντες, πλέον δ' ἑκόντες ὑποκατακλινόμενοι, τοῦ Θεαγένους πρὸς τὴν Χαρίκλειαν, τοῦτ' ἐκεῖν' εἶναι τὸ ὄναρ εἰπόντος καὶ τοὺς Αἰθίοπας τούτους, ὧν εἰς τὴν γῆν ἀφικέσθαι πεπρωμένον εἶναι ἡμῖν αἰχμαλώτους ἁλόντας. Καλὸν οὖν ἐγχειρίζειν αὐτοὺς καὶ ἐπιτρέπειν ἀδηλοτέρᾳ τύχῃ τοῦ προδήλου παρὰ Ὀροονδάτῃ κινδύνου.

ΙΖ'. Καὶ ἡ Χαρίκλεια συνίει μὲν λοιπὸν ὑπὸ τῶν εἱμαρμένων χειραγωγουμένη καὶ εὔελπις ἦν τῶν βελτιόνων, φιλίους μᾶλλον ἢ πολεμίους τοὺς ἐπιόντας ὑποτιθεμένη. Φράζουσα δ' οὐδὲν τῷ Θεαγένει τῶν νοουμένων, ὑπὸ μόνης πείθεσθαι τῆς συμβουλῆς ἐνεδείκνυτο. Πλησιάσαντες οὖν οἱ Αἰθίοπες καὶ τὸν μὲν Βαγώαν εὐνοῦχον καὶ ἀπόλεμον ἐκ τῶν ὄψεων γνωρίσαντες, τοὺς δ' ἀόπλους μὲν καὶ δεσμώτας κάλλει δὲ καὶ εὐγενείᾳ διαπρέποντας, ἠρώτων οἵ τινες εἶεν, Αἰγύπτιόν τ' ἀπὸ σφῶν ἕνα [τὸν] καὶ περσίζοντα τὴν

ex colore Æthiopes esse eos qui erupissent cognoverunt, et multitudini neutiquam se resistere posse viderunt, (mille enim fuerant ad explorandum missi, leviter armati) ne exacte quidem adspectum illorum sustinentes, fugam fecerunt: lentius quidem initio, quam potuissent, et ita, ut non præceps et effusa fuga videretur, discedentes. Hi autem insequebantur, primos emittentes eos, qui inter ipsos Troglodytæ fuerant circiter ducenti. Troglodytæ autem sunt natio Æthiopica, pascuis dedita et Arabibus contermina, qui pernicitatem eximiam et a natura consequuntur et a pueritia exercent. Ad gravem quidem armaturam prorsus non sunt assuefacti: ceterum funda in prœliis jacentes, aut impressione facta, detrimento aliquo afficiunt resistentes, aut sistentes, aut si senserunt eos esse superiores, refugiunt. At illi statim omnem spem insequendi abjiciunt, valere illos pedum celeritate, et quasdam cavernas angusti aditus et latebras occultas saxorum subire, scientes. Hi igitur tum pedibus equites assequebantur et fundis jacientes quosdam vulnerabant; verumtamen conversorum impetum non exceperunt, sed celerrime ad suos longo spatio a tergo relictos refugiebant. Quo animadverso Persæ et contemta paucitate, ausi sunt acie conversa in illos impetum facere: et pulsis paullulum iis, qui instabant, rursus fugam accelerabant, calcaribus equos concitantes, et quantum illis erat virium et celeritatis, laxatis habenis omne id effundentes. Alii igitur effugiunt, sub verticem quemdam Nili, tanquam arcem, cursu sese conjicientes, et tegmento ripæ, ne ab hostibus conspici possent, sese abscondentes. Bagoas autem capitur, cum equo offendente collapsus, altero crure, ut movere illud non posset, luxato. Capiuntur quoque Theagenes et Chariclea, partim relinquere Bagoam indignum judicantes, cujus viri benevolentiam erga se jam perspexerant, atque in posterum sperabant: eamque ob causam adstiterunt illi, desilientes de equis, partim effugere nequeuntes, vel magis etiam sponte se in illorum potestatem dedentes; Theagene ad Charicleam, Hoc illud esse somnium, dicente et Æthiopes hos, in quorum terram nos captivos perventuros esse fatis destinatum est. Consultum est igitur, dedere nos ipsis et committere potius incertæ fortunæ quam certo apud Oroondatem periculo.

XVII. Et Chariclea quidem reliquum intelligebat, cum in rem ipsam serie quadam fatali quasi manu duceretur: et melioris fortunæ spem concipiebat, amicos magis, quam hostes, qui advenirent, existimans; attamen nihil dicens Theageni eorum, quæ cogitabat, se assentiri illius sententiæ tantum significabat. Cum igitur appropinquassent illis Æthiopes et Bagoam quidem eunuchum esse et ignavum de facie cognovissent, hos vero inermes et vinctos, forma et proceritate insignes viderent, quærebant quinam essent; Ægyptio quodam ex suorum numero, et altero,

φωνὴν εἰς τὴν πεῦσιν καθέντες, ὡς ἢ ἀμφοτέρων ἢ θατέρου πάντως συνήσοντας. Οἱ γὰρ ὀπτῆρές τε καὶ σκοποὶ λεγομένων τε καὶ πραττομένων ἀποσταλέντες, ὁμογλώσσους τε καὶ ὁμοφώνους τοῖς τ' ἐγχωρίοις καὶ πολεμίοις ἐπάγεσθαι ὑπὸ τῆς χρείας ἐδιδάχθησαν. Ὡς οὖν ὁ Θεαγένης ὑπό τε συνδιαιτήσεως ἤδη μακρᾶς τῆς Αἰγυπτίας καὶ βραχείας τῆς πεύσεως, τὰ πρῶτα εἶναι τοῦ σατράπου Περσῶν Βαγώαν ἀπεκρίνατο, αὑτὸν δὲ καὶ τὴν Χαρίκλειαν, Ἕλληνας τὸ γένος, Πέρσαις μὲν πρότερον αἰχμαλώτους ἀγομένους, τὸ παρὸν δ' Αἰθίοψιν ὑπὸ χρηστοτέρας ἴσως τύχης ἐγχειριζομένους, ἔγνωσαν φείδεσθαι καὶ ζωγρεῖα λαβόντες ἄγειν καὶ ὡς πρώτην ἄγραν καὶ μεγίστην βασιλεῖ τῷ σφῶν προσάγειν, τῶν μὲν κτημάτων τοῦ σατράπου τὸ τιμιώτατον. Περσῶν γὰρ βασιλείαις αὐλαῖς ὀφθαλμοὶ καὶ ἀκοαὶ τὸ εὐνούχων γένος, οὐ παίδων, οὐ συγγενείας, τὸ πιστὸν τῆς εὐνοίας μετασπώσης ἀλλὰ μόνου τοῦ πιστεύσαντος ἀναρτώσης. Τοὺς δὲ νέους δῶρον τὸ κάλλιστον διακονίᾳ καὶ αὐλῇ τῇ τοῦ βασιλέως ἐσομένους. Ἦγον οὖν αὐτίκα τῶν ἵππων ἐπιβιβάσαντες, τὸν μὲν ὡς τραυματίαν, τοὺς δ' ὡς ὑπὸ τῶν δεσμῶν εἰς τὸ ἐπισπεῦδον τῆς πορείας ἰσοταχεῖν ἀδυνατοῦντας. Καὶ ἦν ὥσπερ ἐν δράματι προαναφώνησις καὶ προεισόδιον τὸ γιγνόμενον. Ξένοι καὶ δεσμῶται τὴν σφαγὴν ὀλίγῳ πρόσθεν τὴν αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ταλαντεύσαντες, οὐχ ἤγοντο πλέον ἢ προεπέμποντο, ἐν αἰχμαλώτῳ τύχῃ πρὸς τῶν ὀλίγῳ ὕστερον ὑπηκόων δορυφορούμενοι. Καὶ οἱ μὲν ἐν τούτοις ἦσαν.

ΛΟΓΟΣ ΕΝΝΑΤΟΣ.

Α'. Ἡ δὲ Συήνη λαμπρῶς ἤδη πολιορκίᾳ περιεστοίχιστο καὶ ὥσπερ ἄρκυσιν ἐναπείληπτο τοῖς Αἰθίοψιν. Ὁ μὲν γὰρ Ὀροονδάτης ὅσον οὔπω πλησιάζειν τοὺς Αἰθίοπας αἰσθόμενος καὶ τοὺς Καταράκτας ὑπερθεμένους ἐπὶ τὴν Συήνην ἐλαύνειν, ὀλίγον ἔφθη προεισελάσας εἰς τὸ ἄστυ καὶ τάς τε πύλας ἐπικλεισάμενος καὶ τὰ τείχη βέλεσι καὶ ὅπλοις καὶ μηχανήμασι φραξάμενος, ἐκαραδόκει τὸ μέλλον. Ὁ δὲ τῶν Αἰθιόπων βασιλεὺς Ὑδάσπης, ἐπειδὴ πόρρωθεν εἰσελαύνειν μέλλοντας εἰς τὴν Συήνην τοὺς Πέρσας προκατοπτεύσας, εἶτ' ἐπιδιώξας ὥστε φθῆναι συμβαλὼν καθυστέρησεν, ἐπαφῆκε τῇ πόλει τὸν στρατὸν καὶ εἰς κύκλον τῷ τείχει περιχέας, ἀπρόσμαχον καὶ μόνῃ τῇ θέᾳ προσεκάθητο, μυριάσιν ἀπείροις ἀνδρῶν ὁμοῦ καὶ ὅπλων καὶ ζώων τὰ Συηναίων πεδία στενοχωρῶν. Ἔνθα καταλαβόντες αὐτὸν οἱ κατάσκοποι τοὺς ἁλόντας προσῆγον. Ὁ δ' ἥδετο μὲν καὶ τῇ ὄψει τῶν νέων, εὐμενὴς αὐτόθεν πρὸς τὰ ἴδια, καὶ οὐκ εἰδὼς, ὑπὸ τοῦ μαντευτοῦ τῆς ψυχῆς γενόμενος, ἐγάννυτο δὲ πλέον τῷ συμβόλῳ δεσμίων προσαγομένων. Καὶ, Εὖγε, ἀνεβόησε, δεσμίους ἡμῖν οἱ θεοὶ τοὺς πολεμίους ἐκ τῶν

qui Persicam linguam callebat, ad percunctandum adhibito, tanquam aut utrumque aut alterum certe intellecturis. Etenim speculatores et exploratores ad ea quæ fiunt et dicuntur cognoscenda missi, ut ejusdem linguæ et sermonis peritos qua indigenæ et hostes utuntur secum ducant, necessitate sunt edocti. Postquam igitur Theagenes longo usu linguæ, ad Ægyptiam et brevem interrogationem, respondit, Bagoam esse præcipuum ab obsequiis Persarum satrapæ, se autem et Charicleam natione Græcos, a Persis quidem primum captos, nunc autem Æthiopibus, fortasse ductu melioris fortunæ, oblatos et traditos : statuerunt illis parcere, et captivos abducere, ut ita primam quasi prædam et maximam regi suo offerrent, pretiosissimum quiddam ex facultatibus satrapæ. Persarum enim regiis aulis oculi sunt et aures eunuchorum genus : qui cum neque liberos neque cognatos habeant, quibus eorum animi devincti esse possint, pendent ex eo solo, qui se illis credidit. Juvenes autem donum pulcherrimum, ad obsequium regis, et ornamentum aulæ futuros existimabant. Deducebant igitur eos statim equis impositos, illum quidem ut saucium, hos vero tanquam vinculis impeditos, festinationi itineris celeritate non futuros pares. Et erat tanquam in actione fabulæ prologus id, quod fiebat. Peregrini et captivi, qui paullo ante suspensi tenebantur metu cædis ob oculos versantis, non ducebantur amplius, sed deducebantur, in captiva fortuna, caterva eorum, qui illis subditi paullo post futuri erant, stipati. Et hi quidem in tali statu erant.

LIBER NONUS.

I. Syene autem jam prorsus obsidione cincta fuerat et tanquam retibus copiis Æthiopum conclusa. Oroondates enim, cum propemodum accedere Æthiopes sensisset et omissis Cataractis ad Syenen infestis signis contendere : paullulum illos antevertens, ingressus fuit urbem et clausis portis et in muris missilibus et armis, et machinis dispositis, exspectabat id quod futurum erat. Rex autem Æthiopum Hydaspes, cum procul adhuc Persas Syenen esse ingressuros per exploratores cognovisset, atque adeo ea spe, quod illos antevertere posset, in insequendo accelerasset, nihilominus tamen tardius affuisset, exercitum admovit ad urbem, et in orbem muro circumfundens, sine ullo prœlio, tantum quasi in spectaculo assidebat, sexcentis myriadibus tam virorum et armorum quam animalium Syenensium campos complens et in angustum redigens. Atque ibi illum speculatores deprehendentes, captivos adducebant. Ille autem cum delectatus est adspectu juvenum, jam inde benevolentia suos, quamquam nescius, animi præsagio quodam complectens : tum lætus accepit omen illud vinctorum adductorum et Euge, exclamavit, vinctos nobis dii hostes ex initiis spoliorum tradunt. Atque

πρωτολείων παραδιδόασι. Καὶ οὗτοι μὲν, ἔφη, πρῶτοι ληφθέντες, εἰς ἀπαρχὴν τοῦ πολέμου σωζέσθωσαν κατὰ τὰς ἐπινικίους θυσίας, ὡς ὁ πάτριος [Αἰθιόπων] βούλεται νόμος, θεοῖς τοῖς ἐγχωρίοις εἰς ἱερουργίαν φυλαχθησόμενοι. Τοὺς δὲ κατασκόπους δώροις ἀμειψάμενος, τούτους τε καὶ τοὺς αἰχμαλώτους εἰς τοὺς σκευοφόρους ἀπέπεμψε, μοῖραν αὐτάρκη τῶν ὁμογλώσσων εἰς τὴν φρουρὰν ἀποκληρώσας, τά τ' ἄλλα σὺν ἐπιμελείᾳ τῇ πάσῃ διάγειν καὶ δίαιταν ἄφθονον παρέχειν καὶ παντὸς ἄγους καθαρεύοντας φυλάττειν, οἷον ἱερεῖά τινα ἤδη τρεφομένους ἐπιστείλας καὶ τὰ δεσμά τ' ἀμείβειν καὶ χρυσᾶ ἐπιβάλλειν. Ὅσα γὰρ σίδηρος παρ' ἄλλοις εἰς τὰς χρείας, ταῦτα παρ' Αἰθίοψιν ὁ χρυσὸς νομίζεται.

Β'. Καὶ οἱ μὲν τὰ προστεταγμένα ἔπραττον καὶ ὡς τῶν προτέρων δεσμῶν παραλύοντες, ἐλπίδα τε διαγωγῆς ἐλευθέρας παραστήσαντες, πλέον παρεῖχον οὐδὲν, χρυσᾶς τὰς ἁλύσεις αὖθις ἐνείροντες, τότ' ἤδη γέλως ἐπῄει τῷ Θεαγένει καὶ Βαβαὶ τῆς λαμπρᾶς, ἔφη, μεταβολῆς. Ταῦθ' ἡμᾶς ἡ τύχη τὰ μεγάλα φιλανθρωπεύεται, χρυσᾶ σιδηρῶν ἀμείβομεν· καὶ φρουρὰν πλουτοῦντες ἐντιμότεροι δεσμῶται ἐγεγόναμεν. Ἐμειδία δὲ καὶ ἡ Χαρίκλεια καὶ τὸν Θεαγένην μεταβάλλειν ἐπειρᾶτο τοῖς ἐκ θεῶν προρρηθεῖσι ἐπανέχουσα καὶ χρηστοτέραις ἐλπίσι κατεπᾴδουσα. Ὁ δ' Ὑδάσπης ἐπειδὴ τῇ Συήνῃ προσβαλὼν, αὐτοβοεί τε καὶ τείχεσιν αὐτοῖς ἀναρπάσασθαι τὴν πόλιν ἐλπίσας, εἰς μικρὸν ἀπεκρούσθη πρὸς τῶν ὑπερμαχούντων, ἔργῳ τε λαμπρῶς ἀμυναμένων καὶ λόγοις εἰς ὕβριν καὶ παροξυσμὸν ἐπιχλευασάντων, ὀργὴν τὸ πρᾶγμα ποιησάμενος, εἰ τὴν ἀρχὴν ὅλως ἀντιστῆναι διενοήθησαν, ἀλλὰ μὴ παρὰ τὴν πρώτην ἑκοντὶ φέροντες αὐτοὺς ἐνεχείρισαν, ἔγνω μὴ χρονοτριβεῖν τὸν στρατὸν προσκαθήμενος, μήθ' ἑλεπόλεσιν ἀποπειρώμενος, ἐξ ὧν οἱ μὲν ἁλώσεσθαι, οἱ δέ που καὶ διαδράσεσθαι ἔμελλον, ἀλλὰ πολιορκίᾳ μεγαλουργῷ καὶ ἀφύκτῳ τὴν πόλιν εἰς ἄρδην καὶ θᾶττον ἐξελεῖν.

Γ'. Ἔπραττε δὴ οὖν οὕτως. Εἰς μοίρας κατανέμει τοῦ τείχους τὸν κύκλον καὶ δεκάδα ὀργυιῶν δεκάσιν ἀνδρῶν ἀποκληρώσας, εὖρός τε καὶ βάθος ὡς ὅτι πλεῖστον ἀφορίσας ὀρύττειν εἰς τάφρον ἐκέλευσεν. Οἱ δ' ὤρυττον, ἄλλοι τὸν χοῦν ἐξεφόρουν, ἕτεροι εἰς ὀφρὺν πρὸς ὕψος ἐσώρευον, τῷ πολιορκουμένῳ τεῖχος ἕτερον ἀντεγείροντες. Ἐκώλυε δ' οὐδεὶς, οὐδ' ἐνίστατο πρὸς τὴν ἀποτείχισιν, ἐκδραμεῖν τε τῆς πόλεως ἐπὶ μυριοπληθῆ στρατὸν οὐ θαρσῶν καὶ τὰς ἐκ τῶν ἐπάλξεων τοξείας ἀνηνύτους ὁρῶν. Ὁ γὰρ Ὑδάσπης καὶ τούτου προὐνόησε, τὸ μεσεῦον τῶν δύο τειχῶν, ὅσον βολῆς ἐκτὸς εἶναι τοὺς ἐργασομένους συμμετρησάμενος. Ἐπεὶ δὲ τοῦτο καὶ λόγου θᾶττον ἤνυσεν, ἅτε δὴ μυρίας αὐτῷ χειρὸς τὸ ἔργον ἐπισπευδούσης, ἑτέρου τοιοῦδε ἤρχετο. Τοῦ κύκλου μέρος, πλάτος ὅσον ἡμίπλεθρον, ἰσόπεδόν τε καὶ ἄχωστον διαλιπὼν, κατὰ τὴν ἀπολήγουσαν ἑκατέρωθεν ἄκραν σκέλος ἐκ χώματος ἐπιζευγ-

hi quidem, inquit, cum primi sint capti, ad primitias belli serventur, incolumes in eum finem ut in sacrificiis triumphalibus sicut recepta moribus et institutis lex postulat, victimæ fiant diis patriis, custodiendi. Speculatores autem donis remuneratus, hos ipsos et captivos ad impedimenta remittebat, præsidio firmo ejusdem linguæ peritorum attributo et datis mandatis, cum ut omnis cura et diligentia in illorum rationibus adhiberetur et victus splendidus illis suppeditaretur, atque ab omni contaminatione ac macula vacui tanquam victimæ quædam asservarentur, tum ut vincula permutarentur et aurea illis injicerentur. In quem enim usum apud alios ferrum, in eum apud Æthiopes aurum destinatur.

II. Et hi quidem ea quæ fuerant imperata faciebant. Cumque, prioribus vinculis demtis et spe liberæ vivendi rationis facta, nihil amplius præberent, et aureas catenas illis aptarent tunc et risus subiit Theagenem et Papæ, inquit, unde tam splendida mutatio? Magnopere nobis profecto fortuna blanditur : aurea cum ferreis permutamus et locupletes custodia redditi majoris pretii vincti exstitimus. Arridebat quoque Chariclea, et Theagenem in aliam sententiam traducere conabatur, tum his, quæ a diis prædicta fuerant, erigens, tum melioribus spebus deliniens. Hydaspes vero Syenen aggressus, cum antea statim se cum muris ipsis urbem direpturum sperasset, tum autem propemodum a propugnatoribus rejectus esset et re ipsa strenue impetum hostium propulsantibus et verbis ad contumeliam et irritandos animos illudentibus, ira commotus quod prorsus resistere decrevissent et non statim ab initio ultro se in illius potestatem dedidissent, statuit non terere tempus cum exercitu otiosa cunctatione, neque ejusmodi oppugnationes instituere, quibus quidam capi, quidam autem effugere, possent; sed obsidione magni operis et inevitabili, urbem funditus quamprimum evertere.

III. Faciebat igitur tale opus. Circulum circa murum in portiones divisit et denas orgyias denis attribuens, latitudinemque et profunditatem maximam designans, fodere fossam jussit. Illi vero fodiebant, alii materiam effossam efferebant, alii tumulum in altum aggerebant, alterum murum contra eum qui obsidebatur excitantes. Nemo autem impediebat opus, nec obsistebat, quo minus muri ambitus perficerentur, erumpere ex urbe propter ingentem exercitus multitudinem non audens et missilium usum ex propugnaculis inutilem esse videns, cum medium intervallum inter duos muros Hydaspes tantum ut fieret curasset, ut extra teli jactum essent ii qui operas faciebant. Postquam autem et hoc dicto citius perfecit, utpote ingentibus copiis operi celeriter instantibus, aliud tale incipiebat. Parte circuli latitudine semiplethri, plana et non accumulata relicta, desinenti ex utraque parte extremitati crus

νὺς, ἐπὶ τὸν Νεῖλον εἰς μῆκος ἦγεν, ἀπὸ τῶν ταπεινοτέρων ἀεὶ πρὸς τὰ ὄρθια καὶ μετέωρα σκέλος ἑκάτερον προβιβάζων. Εἴκασεν ἄν τις μακροῖς τείχεσι τὸ γιγνόμενον, τοῦ μὲν ἡμιπλέθρου τὸ ἴσον πλάτος διόλου φυλάττοντος, μῆκος δὲ τὸ μεταξὺ τοῦ τε Νείλου καὶ τῆς Συήνης ἀπολαμβάνοντος. Ἐπεὶ δὲ συνῆψε τὸ χῶμα ταῖς ὄχθαις, ἐνταῦθα στόμιον τῷ ποταμῷ διατεμὼν, εἰς τὸν ἀπὸ τῶν σκελῶν ὁλκὸν ἀπορροὴν εἰσωχέτευσεν. Οἷα δ' ἐξ ὑπερδεξίων πρὸς χθαμαλώτερον καὶ ἐξ ἀπείρου τῆς κατὰ τὸν Νεῖλον εὐρύτητος στενῷ πορθμῷ τὸ ὕδωρ ἐμπῖπτον καὶ ταῖς χειροποιήτοις ὄχθαις θλιβόμενον, πολύν τινα καὶ ἄφραστον κατὰ μὲν τὸ στόμιον φλοῖσβον, κατὰ δὲ τὸν ὁλκὸν ἐξάκουστον καὶ τοῖς πορρωτάτω πάταγον ἀπετέλει. Ἅπερ ἀκούοντες, ἤδη δὲ καὶ ὁρῶντες οἱ κατὰ τὴν Συήνην καὶ οἵ κακῶν ἦσαν συνιέντες καὶ ὡς ἐπικλυσμός ἐστιν ὁ σκοπὸς τοῦ περιτειχίσματος, οὔτ' ἀποδρᾶναι τὴν πόλιν ἔχοντες, ἅτε τοῦ χώματος καὶ ἤδη πλησιάζοντος τοῦ ὕδατος τὴν ἔξοδον ἀποκλειόντων, οὔτε τὸ μένειν ἀκίνδυνον ὁρῶντες, ἐκ τῶν ἐνόντων πρὸς βοήθειαν τὴν αὐτῶν παρεσκευάζοντο. Καὶ πρῶτον μὲν τῶν κατὰ τὰς πύλας σανιδωμάτων τὰ διεστῶτα θρυαλλίδι τε καὶ ἀσφάλτῳ διέφραττον· ἔπειτα τὸ τεῖχος πρὸς ἀσφαλεστέραν ἕδραν διήρειδον, ὁ μέν τις χῶμα, ὁ δὲ λίθους, ὁ δὲ ξύλα καὶ τὸ προστυχὸν ἕκαστος ἐπιφέρων. Καὶ ἦν οὐδεὶς ἡσυχάζων, ἀλλ' ὁμοίως γυνὴ, παῖς καὶ πρεσβύτης ἔργου εἴχετο. Γένος γὰρ οὐδὲν οὐδ' ἡλικίαν ὁ ὑπὲρ ψυχῆς δυσωπεῖται κίνδυνος. Οἱ δυνατώτεροι δὲ καὶ τὸ ἀκμάζον ἐν ὅπλοις, αὐλῶνά τινα στενόν τε καὶ ὑπόγειον ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ χῶμα τῶν πολεμίων διϊκνούμενον, ὀρύττειν ἀποκεκλήρωτο.

Δ'. Καὶ δὴ ἠνύετο τοὔργον ὧδε. Φρεατίαν τοῦ τείχους πλησίον εἰς ὀργυιάς που πέντε τὴν κάθετον βαθύναντες καὶ τοὺς θεμελίους ὑποδραμόντες, ἐγκάρσιοι τοὐντεῦθεν ὑπὸ πυρσοῖς ἐπ' εὐθείας τινὰ φέροντα τῶν χωμάτων ὑπόνομον ἐκοίλαινον, τῶν κατόπιν ἀεὶ καὶ δευτέρων παρὰ τῶν προτέρων ἐν τάξει τὸν χοῦν διαδεχομένων καὶ εἴς τι μέρος τῆς πόλεως πάλαι κηπευόμενον ἐκφορούντων καὶ εἰς κολωνὸν ἐγειρόντων. Ταῦτα δ' ἔπραττον, ῥήξεως ἐνδόσιμον τῷ ὕδατι κατὰ τὸ κενὸν, εἴ ποτ' ἐπέλθοι, προμηθούμενοι. Ἀλλ' ὅμως ἔφθανε τὰ δεινὰ τὴν προθυμίαν· καὶ ὁ Νεῖλος ἤδη τὸ μακρὸν χῶμα παραμείψας, ἐπίφορος τῶν κατὰ τὸν κύκλον ἐνέπιπτε, καὶ πανταχόθεν περιρρυεὶς, τὸ μεταίχμιον τῶν τειχῶν ἐλίμναζε. Καὶ νῆσος αὐτίκα ἦν ἡ Συήνη καὶ περίρρυτος ἡ μεσόγαιος τῷ Νειλῴῳ κλύδωνι κυματουμένη. Καταρχὰς μὲν δὴ καὶ χρόνον τῆς ἡμέρας ἐπ' ὀλίγον ἀντεῖχε τὸ τεῖχος· ἐπειδὴ δ' ἐπιβρίσαν τὸ ὕδωρ εἰς ὕψος τ' ἤρετο καὶ διὰ τῶν ἀραιωμάτων τῆς γῆς, οἷς μέλαινα καὶ εὔγειος οὖσα πρὸς τῆς θερινῆς ὥρας κατέσχιστο, πρὸς τὰ βάθη κατεδύετο καὶ τὴν κρηπῖδα τοῦ τείχους ὑπέτρεχε, τότ' ἤδη πρὸς τὸ ἄχθος ἐνεδίδου τὸ ὑποκείμενον καὶ καθ' ὃ μέρος χαυνούμενον εἴξειε ἐνταῦθα τὸ τεῖχος ὤκλαζε καὶ τῷ σάλῳ τὸν κίν-

aggeris conjungens, ad Nilum in longitudinem ducebat, ab humiliori structura in altiorem semper et magis arduam, crus utrumque erigens. Contulisset aliquis longis muris molis illius rationem, cum æqualem latitudinem semiplethri ubique servaret, longitudine vero id quod est inter Nilum et Syenen spatii occuparet. Postquam autem junxit ripis aggerem, deinde ostium flumini aperiens in alveum cruribus interceptum defluentem aquam derivavit. Sicuti igitur ab editiori loco in declivem et ex immensa Nili latitudine in angustum sinum aqua incidens, manuque factis ripis cohibita, ingentem quemdam et ineffabilem cum ad ostium strepitum, tum sonitum in alveo ut vel ab iis qui longissime aberant exaudiri posset, edebat. Quod cum audirent jam et viderent hi qui erant Syenæ et in quanta mala incidissent intelligerent, quod videlicet illius circumvallationis eluvio scopus esset, neque effugere ex urbe possent, aggere et aquæ affluxu exitum intercludente, neque manere tutum esse cernerent, ad opem ferendam sibi, quantum facultatis præsentis status ratio dabat, sese apparabant. Inprimis autem, ubi tabulata circa portas discesserant stupa et bitumine obturabant: deinde murum, ut firmiori in sede maneret, suffulciebat; hic humum, ille lapides, nonnemo ligna et quilibet id quod obvium fuerat aggerens. Denique nemo quiescebat, sed et mulieres et pueri, perinde ac senes, in opus incumbebant. Nullius enim sexus, nec ætatis, opem repudiat periculum de vita. Robustiori autem ætati et vegetæ quæ in armis erat cuniculi cujusdam angusti et subterranei ab urbe ad hostium aggerem agendi negotium datum fuerat.

IV. Et quidem hac ratione opus perficiebatur. Puteum prope murum, fere quinque orgyiarum, recta instar perpendiculi profunditate cum effodissent et fundamenta subiissent, transversim deinceps, facibus accensis, recta ad aggeres ducentem cuniculum agebant, iis qui subsequebantur a tergo et posterioribus semper a prioribus justo ordine humum effossam recipientibus et in quamdam partem urbis jampridem hortis occupatam efferentibus atque in tumulum aggerentibus. Hæc vero faciebant eo consilio, ut, si aqua ad locum illum terra vacuum pervenisset, ad perruptionem occasionem et aditum haberet. Sed tamen calamitas antevertebat civium promptitudinem Nilus enim, jam longum ductum aggeris transgressus, impetu in spatium circuli delabebatur, et undiquaque circumfluens, spatium inter muros interceptum quasi stagnum quoddam efficiebat. Atque ita continuo exsistebat insula Syene et mediterranea urbs circumflua, Nili fluctibus æstuans. Initio quidem et unius diei spatio suffecit sustinendæ moli murus. Ceterum postquam ingruens vis aquæ in altum attollebatur et per fissuras terræ, quæ cum nigra et pinguis esset æstivo tempore discesserat, in profundum penetrabat et fundamenta muri subibat, tum jam ponderi cedebat subjecta moles et qua parte ob mollitiem et laxitatem terra cessisset, ibi murus inclinabat et vacillatione periculum ruinæ de-

δυνον ἐπεσήμαινεν, ἐπάλξεών τε κραδαινομένων καὶ τῶν ὑπερμαχομένων τῷ βρασμῷ κλονουμένων.

Ε΄. Ἤδη δ' ἑσπέρας ἐπιούσης, καὶ μέρος τι τοῦ τείχους καὶ μεταπύργιον κατερείπεται· οὐ μὴν ὥστε χθαμαλωτέραν γενέσθαι τῆς λίμνης τὴν πτῶσιν, οὐδ' ὥστ' εἰσδέξασθαι τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ πέντε που πήχεις ὑπερέχουσαν, ἀπειλουμένην ὅσον οὔπω κατεπτηχέναι τὴν ἐπίκλυσιν. Ἐφ' οἷς οἰμωγή τε συμμιγὴς τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐξάκουστος καὶ τοῖς πολεμίοις ἐγίγνετο καὶ χεῖρας εἰς οὐρανὸν αἴροντες, τὴν ὑπολειπομένην ἐλπίδα, θεοὺς ἐπεβοῶντο σωτῆρας καὶ τὸν Ὀροονδάτην ἐπικηρυκεύεσθαι πρὸς τὸν Ὑδάσπην ἱκέτευον. Ὁ δ' ἐπείθετο μὲν, δοῦλος καὶ ἄκων τῆς τύχης γενόμενος, ἀποτετειχισμένος δὲ τῷ ὕδατι καὶ ὅπως ἂν τινα διαπέμψαιτο ὡς τοὺς πολεμίους ἀδυνατῶν, ἐπίνοιαν ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ἐδιδάσκετο· γραψάμενος γὰρ ἃ ἐβούλετο καὶ λίθῳ τὴν γραφὴν ἐναψάμενος, σφενδόνῃ πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐπρεσβεύετο, διαπόντιον τὴν ἱκεσίαν τοξευόμενος. Ἤνυε δ' οὐδὲν, ἐλαττουμένης τοῦ μήκους τῆς βολῆς, καὶ τῷ ὕδατι προεμπιπτούσης. Ὁ δὲ καὶ αὖθις τὴν αὐτὴν γραφὴν ἐκτοξεύων ἀπετύγχανε, πάντων μὲν τῶν τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν ἐφικέσθαι τῆς βολῆς φιλοτιμουμένων, οἷα δὴ τὸν ὑπὲρ ψυχῆς σκοπὸν ἀθλούντων, ἁπάντων δὲ τὰ ὅμοια πασχόντων. Τέλος δὲ τὰς χεῖρας εἰς τοὺς πολεμίους ὀρέγοντες τοῖς χώμασιν ἐφεστῶτας καὶ θέατρον τὰ πάθη τὰ ἐκείνων ποιουμένους, ἐλεεινῶς τοῖς σχήμασι τὸ βούλευμα τῶν τοξευμάτων ὡς δυνατὸν ἔφραζον· νῦν μὲν ὑπτίας προτείνοντες εἰς ἱκεσίας ἔμφασιν, νῦν δὲ κατὰ τῶν νώτων πρὸς δεσμὸν περιάγοντες, εἰς δουλείας ἐξομολόγησιν. Ὁ δ' Ὑδάσπης ἐγνώριζε μὲν σωτηρίαν αἰτοῦντας καὶ παρέχειν ἦν ἕτοιμος, (ὑπαγορεύει γὰρ τοῖς χρηστοῖς φιλανθρωπίαν πολέμιος ὑποπίπτων), τὸ παρὸν δ' ἀδυνάτως ἔχων, ἔγνω σαφεστέραν λαβεῖν τῶν ἐναντίων ἀπόπειραν. Καὶ ἦν γὰρ πορθμεῖα τῶν ποταμίων προηυτρεπισμένος, ἃ κατὰ ῥοῦν τῆς διώρυχος ἐκ τοῦ Νείλου φέρεσθαι συγχωρήσας, ἐπειδὴ τῷ κύκλῳ τοῦ χώματος προσηνέχθη, καθελκύσας εἶχε, τούτων δὲ δέκα νεόπηκτα ἐπιλέξας, τοξότας τε καὶ ὁπλίτας ἐνθέμενος, ἅ τε χρὴ λέγειν ἐπιστείλας, ὡς τοὺς Πέρσας ἐξέπεμπεν. Οἱ δ' ἐπεραιοῦντο πεφραγμένοι, ὡς εἴ τι καὶ παρ' ἐλπίδας ἐγχειροῖεν οἱ ἐπὶ τῶν τειχῶν ηὐτρεπίσθαι πρὸς ἄμυναν. Καὶ ἦν θεαμάτων τὸ καινότατον, ναῦς ἀπὸ τειχῶν πρὸς τείχη περαιουμένη, καὶ ναύτης ὑπὲρ μεσογαίας πλοϊζόμενος καὶ πορθμεῖον κατὰ τὴν ἀρόσιμον ἐλαυνόμενον. Καινουργὸς δ' ὢν ἀεί πως ὁ πόλεμος, τότ' ἔτι καὶ πλέον καὶ οὐδαμῶς εἰωθὸς ἐθαυματούργει, ναυμάχους τειχομάχοις συμπλέξας, καὶ λιμναίῳ στρατιώτῃ χερσαῖον ἐφοπλίσας. Οἱ γὰρ δὴ κατὰ τὴν πόλιν τὰ σκάφη καὶ τοὺς ἐμπλέοντας ἐνόπλους τε καὶ καθ' ὃ μέρος κατήρειπτο τὸ τεῖχος ἐπιφερομένους θεασάμενοι, καταπλῆγες ἄνθρωποι, καὶ πτόας ἤδη πρὸς τῶν περιεχόντων κινδύνων ἀνάμεστοι, πολεμίους καὶ τοὺς ἐπὶ σωτηρίᾳ τῇ σφῶν ἥκοντας ὑπετόπαζον·(πᾶν γὰρ ὕποπτον καὶ φοβερὸν τὸ

nuntiabat, cum propugnacula quassarentur et propugnatores ebullitionis impetu concuterentur.

V. Porro vespera adveniente, jam et quædam pars muri turribus intercepta corruit, non quidem ita, ut ruina stagno inferior fieret, neque ut aquam recipere posset, sed ut quinque ulnas utique emineret, minitans propemodum terrorem eluvionis. Propter quæ comploratio mixta eorum qui fuerant in urbe, quæ et ab hostibus exaudiri poterat, oriebatur et manus ad cœlum tendentes, quod spei reliquum erat, deos servatores invocabant et Oroondatem, ut legatos ad Hydaspem de pace acturos mitteret, supplices orabant. Ille autem parebat quidem, servus fortunæ vel invitus factus, aquis interclusus et rationis, qua transmittere nuntios ad hostes posset, inops, necessitate est edoctus. Cum enim scripsisset quæ volebat et ad lapidem deligasset, funda ad hostes nuntii loco adjiciebat, supplices preces trans mare mittens. Ceterum nihil proficiebat, cum jactus languidior esset quam ut longitudinem æquare posset et prius in aquam incideret, quam spatium superaret. Ille autem rursus eadem ratione epistolam ejaculatus spe lapsus est, omnibus sagittariis et funditoribus, tanquam iis quibus erat de scopo fortunæ contentio, summo studio trajicere intervallum annitentibus, universis autem eadem ratione laborantibus. Ad extremum autem manus tendentes ad hostes, qui in munitionibus stabant et theatrum illorum calamitates faciebant, miserabili gestu, quid sibi vellent illi jactus, quantum fieri potuit indicabant, nunc quidem ab anteriore parte manus protendentes in speciem supplicum, nunc vero post terga ad vincula recipienda circumducentes ad servitutis confessionem. Hydaspes autem agnoscebat quidem, illos salutem petere et paratus fuerat illis eam dare: (indicit enim quodammodo præstantibus viris clementiam subjectus hostis), in præsentia vero cum expeditam rationem nullam haberet, statuit certius sumere hostium experimentum. Erant autem jam antea navigia fluviatilia parata, quæ per defluxum fossæ ex Nilo ferri sinens, postquam ad ambitum aggeris delata sunt, attracta detinuit. Ex his decem quæ nuper compacta fuerant cum delegisset, et sagittarios atque armatos in illa imposuisset et imperasset quæ illos dicere oporteret, ad Persas emisit. Illi autem transmittebant instructi, ut si quid vel præter spem tentarent ii, qui erant in muris, ad ineundum prœlium essent parati. Erat autem inprimis novum spectaculum, cum navis a muris ad muros transiret et nauta in mediterranea regione navigaret, denique navigium per locum cultum impelleretur. Cumque sit novarum rerum auctor semper bellum, tunc maxime miraculum omnino inusitatum introducebat, navales copias cum iis quæ ex muro depugnabant committens et contra palustrem militem terrestrem armans. Hi igitur qui erant in urbe navigia et milites ad eam partem, ubi murus corruerat, appellere conspicati, homines attoniti et terrore jam propter circumstantia pericula pleni, etiam eos qui salutis eorum causa veniebant in suspicionem vocabant, (siquidem omnia sunt suspecta et formidabilia, quæ in ex-

κατ' ἔσχατον κινδύνου γενόμενον)· ἠκροβολίζοντό τ' ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ εἰσετόξευον. Οὕτως ἄρα καὶ ἀπεγνωκότες αὑτῶν ἄνθρωποι, τὴν ἀεὶ παροῦσαν ὥραν, κέρδος εἰς ὑπέρθεσιν θανάτου νομίζουσιν. Ἔβαλλον δ' οὐχ ὥστε καὶ τιτρώσκειν, ἀλλ' ὅσον ἀπείργειν τὸν πρόσπλουν καταστοχαζόμενοι. Ἀντετόξευον δὲ καὶ οἱ Αἰθίοπες καὶ ἅτ' εὐσκοπώτερά τε βάλλοντες καὶ οὔπω τῆς τῶν Περσῶν γνώμης συνιέντες, δύο πού τινας καὶ πλείους διαπείρουσιν, ὥστε τινὰς ὑπ' ὀξείας καὶ ἀπροόπτου τῆς τρώσεως ἐπὶ κεφαλὴν ἀπὸ τῶν τειχῶν εἰς τὸ ἐκτός τε καὶ τὸ ὕδωρ σφενδονηθῆναι. Καὶ ἂν ἐπὶ πλέον ἐξεκαύθη τὰ τῆς μάχης, τῶν μὲν σὺν φειδοῖ κωλυόντων μόνον, τῶν δὲ καὶ σὺν ὀργῇ [τῶν Αἰθιόπων] ἀμυνομένων, εἰ μή τις τῶν ἐπὶ δόξης καὶ πρεσβύτης ἤδη Συηναίων τοῖς ἐπὶ τοῦ τείχους παραγιγνόμενος, Ὦ φρενοβλαβεῖς, ἔφη, καὶ πρὸς τῶν δεινῶν παραπλῆγες, οὓς εἰς δεῦρο ἱκετεύοντες καὶ ἐπικαλούμενοι πρὸς βοήθειαν διετελοῦμεν, τούτους ἐλπίδος ἐπέκεινα παραγενομένους ἀπείργομεν; οἳ φίλιοι μὲν ἥκοντες καὶ εἰρηνικὰ διαγγέλλοντες, σωτῆρες ἔσονται, πολέμια δὲ διανοούμενοι, ῥᾷστα καὶ προσορμισθέντες ἐλαττωθήσονται. Τί δὲ καὶ πλέον εἰ τούτους διαχρησόμεθα, τοσούτου νέφους ἐκ γῆς καὶ ὕδατος κεκυκλωμένου τὴν πόλιν; ἀλλὰ προσδεχώμεθα καὶ ὅ τι βουλομένοις ἐστὶν ἐκδιδασκώμεθα. Πᾶσιν εὖ λέγειν ἔδοξεν, ἐπῄνει δὲ καὶ ὁ Σατράπης. Καὶ τοῦ κατηρειπωμένου τῇδε κἀκεῖσε μεταστάντες ἐν ἀκινήτοις τοῖς ὅπλοις ἡσύχαζον.

Ϛ'. Ὡς δ' ἐκενώθη τὸ μεταπύργιον τῶν ἐφεστώτων, ὅ τε δῆμος ὀθόναις κατασείων, ἐπιτρέπειν τὸν ὅρμον ἐνεδείκνυτο, τότε δὴ καὶ οἱ Αἰθίοπες πλησιάσαντες ὥσπερ ἀπ' ἐκκλησίας τῶν πορθμείων πρὸς τὸ πολιορκούμενον θέατρον, τοιάδ' ἔλεγον· Ὦ Πέρσαι καὶ Συηναίων οἱ παρόντες, Ὑδάσπης ὁ τῶν πρὸς ἀνατολαῖς καὶ δυσμαῖς Αἰθιόπων, νυνὶ δὲ καὶ ὑμῶν βασιλεύς, πολεμίους τ' ἐκπορθεῖν οἶδε καὶ ἱκέτας οἰκτείρειν πέφυκε, τὸ μὲν ἀνδρεῖον, τὸ δὲ φιλάνθρωπον δοκιμάζων καὶ τὸ μὲν χειρὸς εἶναι στρατιωτικῆς, τὸ δέ, ἴδιον τῆς αὑτοῦ γνώμης. Ἔχων τε τὸ ὑμᾶς εἶναι ἢ μή, κατ' ἐξουσίαν, ἱκέταις γεγενημένοις ἀνίησι τὸν ἐκ τοῦ πολέμου πᾶσιν ὁρώμενον καὶ οὐκ ἀμφίβολον κίνδυνον· ἐφ' οἷς ἂν ἄσμενοι τῶν δεινῶν ἀπαλλαγείητε, τὴν αἵρεσιν, οὐκ αὐτὸς ὁρίζων, ἀλλ' ὑμῖν ἐπιτρέπων. Οὐ γὰρ τυραννεῖ τὴν δίκην, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀνεμέσητον διοικεῖ τὴν τῶν ἀνθρώπων τύχην. Πρὸς ταῦτα Συηναῖοι μὲν ἀπεκρίναντο, σφᾶς τ' αὐτοὺς καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας ἐπιτρέπειν Ὑδάσπῃ χρῆσθαι πρὸς ὅ τι βούλοιτο καὶ τὴν πόλιν, εἰ περιγένοιντο, ἐγχειρίζειν· ἣν καὶ νῦν ἐν τῷ ἀνελπίστῳ σαλεύειν, εἰ μὴ φθαίη τις, ἐκ θεῶν ἢ ἐξ Ὑδάσπου μηχανὴ σωτηρίας. Ὁ δ' Ὀροονδάτης τῶν μὲν αἰτίων ἔφη τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἐπάθλων ἐκστήσεσθαι καὶ τάς τε Φίλας [τὴν πόλιν] καὶ τὰ σμαράγδεια μέταλλα παραχωρήσειν, αὐτὸς δ' ἠξίου μηδεμίαν ὑποστῆναι ἀνάγκην, μήθ' αὑτὸν μήτε τοὺς στρατιώτας ἐγχειρίζειν. Ἀλλ' εἰ βούλοιτο Ὑδάσπης

tremo periculo eveniunt) et jaciebant de muris et jaculabantur in naves. Sic omnino homines etiam qui de suis rationibus desperarunt, semper quod superest temporis ad dilationem mortis, in lucro ponunt. Jaciebant autem ita dirigentes ictus ut non vulnerarent, sed accessum prohiberent. Jaculabantur autem vicissim Æthiopes, et ut certiori ictu petentes et nondum animum Persarum intelligentes, continuo duos quosdam ac deinceps plures transfigunt, ut aliqui subito et ex improviso acceptis vulneribus de muris extrorsum et in aquam in caput devolverentur. Et quidem magis exarsisset prœlium, his parcendo tantum prohibentibus, Æthiopibus autem etiam cum ira sese defendentibus, nisi quidam homo illustris et jam senex ex Syenæis, interveniens ad eos qui erant in muro verba fecisset: O amentes, inquiens et præ calamitatibus obstupefacti, quibus hactenus supplices eramus et in auxilium advocabamus, hos cum præter omnem spem et opinionem advenissent jam arcemus? qui si amico animo veniunt, ea quæ ad pacificationem pertinent nuntiantes, servatores nostri erunt, sin hostilia cogitant, facillime etiamsi appulicuerint superabuntur. Enim vero quid lucri erit inde nobis, etiamsi hos confecerimus, cum tanta nubes terra et aqua urbem cinxerit? cur autem non potius eos recipimus et quæ sit illorum sententia cognoscimus? Omnibus in rem dicere videbatur. Collaudabat autem et Satrapa. Et ex collapsa muri parte huc atque illuc decedentes immotis armis quiescebant.

VI. Postquam autem spatium illud inter turres vacuum fuit propugnatoribus et populus velamentis signum dans concedere se appulsum significabat, tunc Æthiopes propius accedentes, tanquam pro concione ex navigiis ad obsessum theatrum talia dicebant: O Persæ, et Syenenses qui adestis, Hydaspes orientalium et occidentalium Æthiopum, in præsentia vero et vester rex, cum hostes domare novit, tum ad misericordiam erga supplices a natura proclivis est, illud quidem fortitudinis, hoc autem humanitatis, atque alterum virtutis militum, alterum ipsius proprium decus esse judicans. Cumque vitæ et necis vestræ illi sit potestas, quandoquidem supplices estis, liberat vos omnibus ob oculos versante et minime dubio belli periculo, conditiones, quibus velitis hisce calamitatibus liberari, non ipse proponens, sed vobis, vestro arbitrio eligendas, permittens. Neque enim pro sua libidine tyrannicum quidquam statuit, sed mansuete et sine invidia gubernat hominum fortunam. Ad hæc Syenæi quidem responderunt: Se ipsos et liberos et conjuges dedere in illius potestatem ut illis utatur pro arbitrio et urbem illi si manserint superstites tradere, quæ et nunc in extrema desperatione vacillet, nisi quæ salus, a diis, aut ab Hydaspe missa, excidium anteverterit. Oroondates autem, Ex iis quæ belli causæ et præmia fuerunt se decessurum esse dixit et dimissurum Philas urbem et smaragdeas fodinas: ceterum petere, ut in ipsum nihil durius statuatur, neque se ipse neque milites dedat. Sed si velit Hydaspes integrum officium humani-

ὁλόκληρον ἐπιδείκνυσθαι τὸ φιλάνθρωπον, ἐπιτρέπειν οὐδὲν λυμαινομένους, οὐδὲ χεῖρας ἀνταίροντας, ἀποχωρεῖν εἰς τὴν Ἐλεφαντίνην· ὡς ἴσον εἶναί οἱ νῦν τ' ἀπολέσθαι καὶ δοκοῦντα περισώζεσθαι, προδοσίας τοῦ στρατιωτικοῦ παρὰ βασιλεῖ τῷ Περσῶν ἁλῶναι· μᾶλλον δὲ καὶ χαλεπώτερον, νῦν μὲν ἁπλοῦ καὶ νενομισμένου τυχὸν ἐπαχθησομένου θανάτου, τότε δ' ὠμοτάτου καὶ εἰς πικροτάτην κόλασιν καινουργουμένου.

Ζ'. Ταῦτα λέγων, ὑποδεχθῆναι καὶ δύο Περσῶν εἰς τὰ σκάφη παρεκάλει, πρόφασιν ὡς εἰς Ἐλεφαντίνην ἀφιξομένους καὶ εἴπερ οἱ κατ' αὐτὴν συνενδοῖεν εἰς τὸ δουλεύειν, οὐδ' αὐτὸς ἔτι μελλήσων. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ πρέσβεις ἐπανῄεσαν, ἅμα καὶ δύο Περσῶν ἀναλαβόντες καὶ πρὸς τὸν Ὑδάσπην ἅπαντα ἀπήγγειλαν. Ὁ δ' ὑπογελάσας καὶ πολλὰ τῆς ἀβελτηρίας τὸν Ὀροονδάτην ἐπιμεμψάμενος, εἰ περὶ τῶν ἴσων διαλέγεται, ἄνθρωπος ἐπ' ἄλλῳ καὶ οὐκ ἐν αὐτῷ τὴν ἐλπίδα τοῦ εἶναι ἢ τεθνάναι σαλεύων· Εὔηθες, ἔφη, τὴν ἑνὸς ἄνοιαν τοσούτοις ἐπαγαγεῖν ἀπώλειαν. Καὶ τούς τ' ἀπεσταλμένους παρὰ τοῦ Ὀροονδάτου βαδίζειν εἰς τὴν Ἐλεφαντίνην ἐπέτρεπεν, ὡς οὐδεμιᾶς ὧν φροντίδος, εἰ κἀκεῖνοί τι πρὸς ἀντίστασιν βουλεύσειαν. Καὶ τῶν ἰδίων τοὺς μὲν ἐμφράττειν τὸ διορυγὲν τοῦ Νείλου στόμιον, τοὺς δ' ὥσθ' ἕτερον κατὰ τὸ χῶμα ἐκτέμνειν ἀπεκλήρωσεν· ὡς τῆς τ' ἐπιρροῆς κωλυομένης καὶ τῆς λιμναζούσης πρὸς τῆς ἐκροῆς κενουμένης θᾶττον ἀναψύξαι τὰ περὶ τὴν Συήνην καὶ εἰς τὸ βάσιμον ἐξικμασθῆναι. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα προσταχθέντες, μικρὰ τοῦ ἔργου κατάρξαντες εἰς τὴν ἐξῆς ἐπιτελέσειν ἔμελλον, ἑσπέρας αὐτίκα καὶ νυκτὸς προσφάτοις τοῖς προστάγμασιν ἐπιγενομένης.

Η'. Οἱ δὲ κατὰ τὸ ἄστυ τῆς ἐν χερσὶ καὶ δυνατῆς βοηθείας οὐ μεθίεντο τὴν καὶ παρ' ἐλπίδα ἐνδεχομένην σωτηρίαν οὐκ ἀπογινώσκοντες. Ἄλλοι τε τὸν ὑπόγειον αὐλῶνα διορύττοντες, ἤδη τοῖς χώμασι πλησιάζειν ἐῴκεσαν, τὸ ἀπὸ τοῦ τείχους ἐπὶ τὸ χῶμα ταῖς ὄψεσιν ὑποπῖπτον διάστημα σχοίνῳ κατὰ τὸ ὄρυγμα συμμετρούμενοι· καὶ τὸ πεπτωκὸς ἕτεροι τοῦ τείχους ὑπὸ λαμπτῆρσιν ἀνήγειρον. Ἦν δ' ἡ οἰκοδομὴ ῥᾳδία, τῶν λίθων εἰς τὸ ἐντὸς κατὰ τὴν πτῶσιν κυλινδηθέντων. Ἐπεὶ δ' ἀσφαλῶς ἔχειν τὸ παρὸν ᾠήθησαν, οὐδὲ τότ' ἀθορύβως διῆγον, ἀλλὰ κατὰ μέσας που νύκτας μέρος τι τοῦ χώματος, καθ' ὃ τῆς ἑσπέρας οἱ Αἰθίοπες τοῦ διορύττειν ἐφήψαντο, (εἴτε τῆς γῆς κατ' ἐκεῖνο χαύνης τε καὶ ἀκρατήτου σωρευθείσης εἶξε τὸ ὑποκείμενον διάβροχον γεγενημένον, εἴτε καὶ τῶν ὑπορυττόντων συνενδοῦναι πρὸς τὸ κενὸν τῷ ὑποκειμένῳ παρασχόντων, ἢ καὶ τοῦ πρὸς βραχὺ διορυγέντος ταπεινοτέρου τῶν ἐργαζομένων ἐπιλαβόντος, ἐπίκλυσις αὐξομένου διὰ νυκτὸς ἐγένετο τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ῥαγέντος ἅπαξ ὁδοποιοῦντος ἔλαθε βαθυνόμενον, εἴτε καὶ δαιμονίας ἐπικουρίας θείη τις τὸ ἔργον) παρὰ δόξαν ἐκρήγνυται· καὶ τοσοῦτος ἦχος καὶ δοῦπος ἀπετελέσθη, διὰ τῆς ἀκοῆς τὴν διάνοιαν ἐκδειμαίνων, ὡς τὸ μὲν συμβὰν ἀγνοεῖν,

tatis declarare, concedat ut, quum nullum damnum inferretur neque manus contra elevarent, discederent Elephantinam: quod sibi perinde esset nunc mori, atque deinceps superstitem, proditionis exercitus a rege damnari. Quin etiam gravius illud esse futurum et asperius: quandoquidem nunc simplex genus mortis et usitatum fortasse sibi subeundum esset, tunc vero crudelissimum et cum acerbissimo supplicio nova quadam ratione conjunctum.

VII. Hæc cum dixisset, ut duos Persas reciperent in navigia ad sese orabat, eo prætextu quasi Elephantinam essent ituri et siquidem illi qui ibi essent ad deditionem inclinassent, neque se amplius quin idem faciat cunctaturum. Hæc cum audissent præterea legati, redierunt duobus Persis assumtis, ac deinde omnia Hydaspi renuntiarunt. Ille autem cum subrisisset et multis modis ob stoliditatem Oroondatem reprehendisset, quod de conditionibus dissereret, homo, qui non ex se, sed ex altero, utrum illi vivendum an moriendum esset, penderet: Stultum est, inquit, propter unius amentiam, tantam multitudinem internecione delere. Et eos, qui fuerant missi ab Oroondate, Elephantinam ire permisit, tanquam nihil omnino curans, etiamsi illi resistendi consilia quæpiam inivissent. Ex suis autem, aliis ut ostium Nili fossa deductum obstruerent, aliis ut aliud in aggere exscinderent, negotium dedit: ut ita et influxu prohibito et stagnante aqua effluxu delapsa, celerius exsiccari posset spatium circa Syenen et ad ingressum durari. Atque hi quidem jussa, paullulum modo opus exorsi, postero die exsecuturi fuerant, vespera statim et nocte deinceps iis quæ commemorata sunt mandatis superveniente.

VIII. Porro ii qui erant in urbe obvium et quod haberi poterat auxilium non intermittebant, de salute, quamvis præter spem oblata non desperantes. Et alii subterraneum cuniculum agentes, jam aggeri appropinquare videbantur, intervallo a muro ad aggerem quod oculis erat subjectum, in fossa fune demetientes. Alii murum facibus adhibitis erigebant: facilis autem erat instauratio, lapidibus introrsum in ruinam devolutis. Postquam autem præsentis temporis rationem tutam esse arbitrabantur, neque tum perturbatione caruerunt, sed media nocte pars quædam aggeris, quam sub vesperam Æthiopes perfodere cœperant, (seu quod, terra laxa et minime densa illo loco aggesta, cessit fundamentum humidum redditum, sive his, qui suffodiebant, ut fundamentum propter vacuum spatium inferius desideret et collaberetur, efficientibus: sive in eum locum, ubi angustius fodi cœptum fuerat, aqua post discessum operariorum succedente et noctu aucta, moles dissolvi cœpit, cum id, quod semel perruptum fuerat magis ac magis perforaretur et sensim profundius fieret, sive divino auxilio quispiam adscribat hoc opus) præter opinionem rumpitur, tantusque sonitus atque strepitus est redditus, auditu mentem perterrefaciens, ut id quod ac-

μέρος δὲ τὸ πλεῖστον τῶν τειχῶν καὶ τῆς πόλεως ὑπενηνέχθαι, τούς τε Αἰθίοπας καὶ αὐτοὺς Συηναίους ὑποπτεύειν. Ἀλλ' οἱ μὲν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διάγοντες ἐφ' ἡσυχίας ηὐλίζοντο, ὡς εἰς ἕω τὸ σαφὲς εἰσόμενοι. Οἱ δὲ κατὰ τὴν πόλιν πάντῃ τὸ τεῖχος καὶ εἰς κύκλον περιέθεον, τὸ μὲν καθ' αὑτοὺς ἕκαστος σῶον ὁρῶντες, ἄλλοι δὲ παρ' ἄλλοις γεγενῆσθαι τὸ πάθος εἰκάζοντες, ἄχρι δὴ τὸ ἡμέρας φῶς ἐπιγενόμενον, τὴν ἀχλὺν τῶν ἀμφιβαλλομένων δεινῶν παρέλυσε, τοῦ τε ῥήγματος ἀπόπτου γενομένου καὶ τοῦ ὕδατος ἀθρόον ὑπονοστήσαντος. Ἤδη γὰρ καὶ οἱ Αἰθίοπες τὸ ἐποχετεῦον στόμιον ἔφραττον καὶ καταράκτας τ' ἐκ σανίδων συνηρμοσμένων καθιέντες καὶ ξύλων παχέσι κορμοῖς ἔκτοσθεν διερείδοντες, χοῦν θ' ἅμα καὶ φρυγανῖτιδα ὕλην συνδέοντες καὶ πολλαὶ χιλιάδες ἀθρόον, οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ὄχθης, οἱ δὲ καὶ ἐκ πορθμείων ἐπιφοροῦντες. Οὕτω μὲν δὴ τὸ ὕδωρ ὑπενόστησεν. Ἦν δ' οὐδ' ὣς πορευτέα παρ' ἀλλήλους οὐδ' ἑκατέροις. Ἰλύος γὰρ βαθείας ἡ γῆ κατάπλεως ἐγεγόνει καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐξικμάσθαι φαινομένην τέλμα δίυγρον ὑπέτρεχεν, ἵππου θ' ὁμοίως καὶ ἀνδρὸς βάσιν εἰς βυθισμὸν ἐνεδρεῦον.

Θ'. Ἡμέρας μὲν δὴ δύο που καὶ τρεῖς οὕτω διῆγον· ἠνεῳγμέναις μὲν ταῖς πύλαις οἱ Συηναῖοι, ὅπλοις δ' ἀποκειμένοις οἱ Αἰθίοπες τὴν εἰρήνην ἐπισημαίνοντες. Καὶ ἦν τὸ γιγνόμενον ἀνακωχή τις ἀνεπίμικτος· οὔτε φρουρᾶς ἔτι παρ' οὐδετέροις σπουδαζομένης καὶ πλέον τῶν κατὰ τὴν πόλιν εὐπαθείαις αὑτοὺς ἐκδεδωκότων. Καὶ γάρ πως συνέπεσε καὶ τὰ Νειλῷα τότε τὴν μεγίστην παρ' Αἰγυπτίοις ἑορτὴν ἐνεστηκέναι, κατὰ τροπὰς μὲν τὰς θερινὰς μάλιστα καὶ ὅτ' ἀρχὴν τῆς αὐξήσεως ὁ ποταμὸς ἐμφαίνει τελουμένην, ὑπὲρ πάσας δὲ τὰς ἄλλας πρὸς Αἰγυπτίων σπουδαζομένην, δι' αἰτίαν τοιάνδε. Θεοπλαστοῦσι τὸν Νεῖλον Αἰγύπτιοι καὶ κρειττόνων τὸν μέγιστον ἄγουσιν, ἀντίμιμον οὐρανοῦ τὸν ποταμὸν σεμνηγοροῦντες, οἷα δὴ δίχα νιφετῶν καὶ ὑετῶν ἀερίων τὴν ἀρουμένην αὐτοῖς ἄρδοντα καὶ εἰς ἔτος ἀεὶ τεταγμένως ἐπομβρίζοντα. Καὶ ταυτὶ μὲν ὁ πολὺς λεώς. Ἃ δ' ἐκθειάζουσιν, ἐκεῖνα. Τοῦ εἶναι καὶ ζῆν ἀνθρώπους τὴν ὑγρᾶς τε καὶ ξηρᾶς οὐσίας σύνοδον αἰτίαν μάλιστα νομίζουσι, (τὰ δ' ἄλλα στοιχεῖα τούτοις συνυπάρχειν τε καὶ συναναφαίνεσθαι λέγοντες) καὶ τὴν μὲν ὑγρὰν, τὸν Νεῖλον, θατέραν δὲ τὴν γῆν τὴν αὐτῶν ἐμφαίνειν. Καὶ ταυτὶ μὲν δημοσιεύουσι. Πρὸς δὲ τοὺς μύστας Ἶσιν τὴν Γῆν καὶ Ὄσιριν τὸν Νεῖλον καταγγέλλουσι, τὰ πράγματα τοῖς ὀνόμασι μεταλαμβάνοντες. Ποθεῖ γοῦν ἀπόντα ἡ θεὸς καὶ χαίρει συνόντι καὶ μὴ φαινόμενον αὖθις θρηνεῖ καὶ ὥς δή τινα πολέμιον τὸν τυφῶνα ἐχθραίνει· φυσικῶν τινων, οἶμαι, ἀνδρῶν καὶ θεολόγων πρὸς μὲν τοὺς βεβήλους τὰς ἐγκατεσπαρμένας τούτοις ἐπινοίας μὴ παραγυμνούντων, ἀλλ' ἐν εἴδει μύθου προκατηχούντων, τοὺς δ' ἐποπτικωτέρους καὶ ἀνακτόρων ἐντὸς, τῇ πυρφόρῳ τῶν ὄντων λαμπάδι, φανερώτερον τελούντων.

Ι'. Τοῦτό τοι καὶ ἡμῖν εὐμένεια μὲν εἴη τῶν εἰρη-

ciderat ignoraretur, ceterum maximam partem murorum abreptam esse et Æthiopes et Syenæi suspicarentur. Et illi quidem cum in tuto degerent, securi sese in castris continebant, diluculo plane quid esset cognituri : hi autem qui erant in urbe undique murum et in orbem circuibant, cum quisque apud sese integrum cerneret, apud alium autem cladem illam accidisse conjectaretur : donec orta lux nebulam calamitatum de quibus ambigebatur dispulit, cum ruptura conspiceretur et aqua subito abscessisset. Jam enim et Æthiopes derivatum ostium obstruebant, cataractas ex tabulis compactas demittentes et lignorum crassis stipitibus extrinsecus fulcientes, simulque humum et sarmenta colligantes, quam deinde multa millia repente partim a ripa, partim navigiis ingerebant. Atque ita tandem abscessit aqua : neutris tamen erat pervium iter ad alteros. Limo enim profundo terra plena fuerat et sub superficie quæ exsiccata esse videbatur, humidum latebat, quod equi æque atque hominis gressui hærenti in profundo insidiabatur.

IX. Dies igitur duos tresve ita tempus transigebant : apertis quidem portis Syenæi, depositis vero armis Æthiopes, pacem significantes. Erant induciæ quædam absque mutua conversatione, neque amplius apud utrosque excubiæ in stationibus habebantur. Quin etiam hi, qui in urbe erant, oblectationibus operam dabant. Etenim quodammodo acciderat, ut tunc quoque Niloa, maximum apud Ægyptios festum, exoriretur : quod quidem circa solstitium æstivum maxime, et quando initium crescendi fluvius ostendit, celebratur et in summo honore præ ceteris omnibus habetur, propter ejuscemodi causam. Deum esse fingunt Nilum Ægyptii et ex numinibus maximum ducunt, æmulum esse Cœli fluvium prædicantes, quod illis absque nivibus et pluviis aëriis arva irriget et quotannis continua serie humectet, tanquam imbre. Et hæc quidem jactantur a vulgo. Quæ vero divinis laudibus ornant, illa sunt : quod humidæ et siccæ substantiæ copulationem, ortus et vitæ hominum causam maxime putant esse, (alia vero elementa cum his una adesse et apparere dicunt) et humidam quidem Nilum, alteram autem terram efficere. Sed et hæc pervulgata sunt. Ceterum mysteriorum periti, terram Isim et Nilum Osirin esse affirmant, res nominibus commutantes. Flagrat igitur illius totius desiderio dea et gaudet cum sibi adest et non apparentem rursus luget, atque tanquam aliquod inimicum fulgur odit : viris, ut existimo, in naturalium rerum et divinarum consideratione versantibus, significationes his inspersas profanis non detegentibus, ceterum specie fabulæ primum eos erudientibus; porro hæc cognoscendi studiosos, in ipso sacrario ignifera veritatis face manifestius rebus ipsis initiantibus.

X. Et nobis quidem hæc propitio numine dicta sint :

μένων, τὰ μυστικώτερα δ' ἄρρητα σιγῇ τετιμήσθω, τῶν κατὰ Συήνην ἑξῆς περαινομένων. Τῆς γὰρ δὴ τῶν Νειλώων ἑορτῆς ἐνεστηκυίας, οἱ μὲν ἐγχώριοι πρὸς θυσίαις τε καὶ τελεταῖς ἦσαν, τοῖς μὲν σώμασι κάμνοντες, ταῖς ψυχαῖς δὲ κἂν περιεστηκόσι δεινοῖς τῆς περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείας ἐκ τῶν ἐνόντων οὐκ ἀμνημονοῦντες. Ὁ δ' Ὀροονδάτης μέσας νύκτας ἐπιτηρήσας πρὸς ὕπνον βαθὺν τῶν Συηναίων ἀπὸ τῆς εὐωχίας τετραμμένων ὑπεξάγει τὸν στρατὸν, ὥραν τε μίαν καὶ πύλην, καθ' ἣν ἔδει ποιήσασθαι τὴν ἔξοδον, κρύφα τοῖς Πέρσαις προπαραγγείλας. Ἐπέσταλτο δ' ἑκάστῳ δεκαδάρχῃ, ἵππους μὲν καὶ ὑποζύγια κατὰ χώραν ἐᾶν, πρός τε δυσχερείας ἀπαλλαγὴν καὶ τοῦ μή τινα πρὸς τὸν τάραχον αἴσθησιν γενέσθαι τῶν δρωμένων, τὰ ὅπλα δ' ἀναλαβόντας μόνα καὶ δοκίδα ἢ σανίδα πορισαμένους ἐπάγεσθαι.

ΙΑʹ. Ἐπεὶ δ' ἠθροίσθησαν καθ' ἣν προείρητο πύλην, ἐγκάρσια τῷ πηλῷ τὰ ξύλα, ἅπερ ἑκάστη δεκὰς ἐπήχθιστο, ἐπιβάλλων καὶ ἀλλήλων ἐχόμενα συντιθεὶς, τῶν κατόπιν ἀεὶ τοῖς ἡγουμένοις μεταδιδόντων, οἷον διὰ ζεύγματος ῥᾷστά τε καὶ τάχιστα διεβίβασε τὸ πλῆθος. Καὶ λαβόμενος τῆς ἐστερεωμένης, τούς τ' Αἰθίοπας οὐδὲν προειδομένους, οὐδὲ φροντίδα τῆς φυλακῆς πεποιημένους, ἀλλ' ἀπρονοήτως καθεύδοντας διαλαθὼν, ἐπὶ τὴν Ἐλεφαντίνην, ὡς δρόμου τ' εἶχε καὶ ἄσθματος, καθ' ἓν τὸν στρατὸν ἦγεν, ἀκώλυτός τ' εἰσέφρησεν εἰς τὴν πόλιν, τῶν ἐκ τῆς Συήνης προαπεσταλμένων δύο Περσῶν (οὕτω πρὸς αὐτοὺς συντεταγμένον) ἐπιτηρούντων ὅσαι νύκτες τὴν ἔφοδον, κἀπειδὴ τὸ συγκείμενον ἀνεφθέγξαντο σύμβολον, παραχρῆμα τὰς πύλας ἀναπετασάντων. Ἤδη δ' ἡμέρας ὑποφαινούσης, οἱ Συηναῖοι τὸν δρασμὸν ἐγνώριζον, τὰ μὲν πρῶτα κατ' οἶκον τὸν ἴδιον ἕκαστος τοὺς ἐπιξενουμένους Περσῶν οὐχ ὁρῶντες, εἶτα καὶ κατὰ συλλόγους συνιστάμενοι καὶ τέλος καὶ τὸ ζεῦγμα ἐποπτεύοντες. Αὖθις οὖν εἰς ἀγωνίαν καθίσταντο καὶ δευτέρων ἀδικημάτων ἔγκλημα προσεδέχοντο βαρύτερον, ὡς ἐπὶ φιλανθρωπίᾳ τοσαύτῃ γεγονότες ἄπιστοι καὶ τὸν δρασμὸν τοῖς Πέρσαις συνεργήσαντες. Ἔγνωσαν οὖν πανδημεὶ τῆς πόλεως ἐξορμήσαντες, ἐγχειρίζειν αὑτοὺς τοῖς Αἰθίοψι, καὶ ὅρκοις πιστοῦσθαι τὴν ἄγνοιαν, εἴ πως εἰς ἔλεον ἐπικλασθεῖεν. Ἀθροίσαντες οὖν πᾶσαν ἡλικίαν καὶ κλάδους εἰς ἱκετηρίαν ἀναλαβόντες, κηρούς τε καὶ δᾷδας ἁψάμενοι καὶ τὰ ἱερὰ [γένη καὶ] ἕδη τῶν θεῶν ὥσπερ κηρύκεια προβεβλημένοι διά τε τοῦ ζεύγματος ὡς τοὺς Αἰθίοπας ἐλθόντες ἱκέται, πόρρωθεν γονυπετοῦντες ἐκάθηντο, καὶ ὑφ' ἓν σύνθημα καὶ φωνὴν γοώδη μίαν ἐλεεινὴν ὀλολυγὴν ἱέντες ἱκέτευον. Οἰκτιζόμενοι δὲ πλέον τὰ νεογνὰ τῶν βρεφῶν ἐπὶ γῆς προκαταβάλλοντες φέρεσθαι ὡς ἔτυχε μεθῆκαν, διὰ τῆς ἀνυπόπτου καὶ ἀνυπαιτίου μοίρας τὸ θυμούμενον τῶν Αἰθιόπων προμαλάσσοντες. Τὰ βρέφη δὲ ὑπὸ πτοίας θ' ἅμα καὶ ἀγνοίας τῶν πραττομένων τοὺς μὲν φύντας καὶ τρέφοντας, τάχα που τὴν ἄπειρον ἀποτρεπόμενα βοὴν, ὑπέφευγεν, ἐπὶ δὲ τὴν

ceterum magis arcana alto silentio premantur. Hæc autem, quæ circa Syenen acta sunt, deinceps ordine pertexántur. Siquidem festo Niloorum exorto, indigenæ quidem mactationibus victimarum et sacrificiis vacabant, corporibus quidem laborantes, animis vero et in circumstantibus malis pietatis erga numen, pro facultatibus, haudquaquam obliti. At Oroondates, observata occasione, media nocte cum Syenæi arcto somno post epulationes premerentur, clam educit exercitum, cum antea et horam unam et portam qua egrediendum esset clanculum Persis indicasset. Imperatum autem fuerat unicuique decurioni ut equos et jumenta relinquerent, ne impedimento essent in itinere, neve aliquo modo ex strepitu sentiri possent ea quæ fierent : ceterum arma tantum acciperent et trabem aut asserem nacti una ferrent.

XI. Postea vero quam congregati sunt ad portam ut edictum fuerat, ligna quæ unaquæque decas bajulaverat luto transversa injiciens, et ita ut inter se cohærerent componens, cum qui a tergo subsequebantur semper præcedentibus per manus traderent, tanquam per pontem facillime et celerrime multitudinem traduxit. Terram autem attingens et Æthiopes qui nihil ejusmodi suspicabantur, neque excubiarum curam amplius habebant sed secure dormiebant, clam præteriens, quanta potuit celeritate et quantum spiritus suppeditabat, Elephantinam exercitum duxit et sine impedimento in urbem est intromissus, cum duo Persæ qui Syene præmissi fuerant, (sic enim convenerat) nocturno tempore adventum observarent et postquam constitutam tesseram pronuntiarunt continuo portas patefacerent. Illucescente vero die, Syenæi primum fugam cognoscebant, ab initio in sua quisque domo Persas qui ab illis hospitio accepti fuerant non videntes, deinde et concilio coacto inquirentes, denique et ex ponte suspicionem capientes. Rursus igitur maximus terror eos incessit et secundarum injuriarum crimen gravius exspectabant : quod tantam clementiam experti, parum fidos sese præbuissent et facultatem fugiendi Persis dedissent. Statuerunt igitur universi urbe exeuntes, tradere sese Æthiopibus et jurejurando inscitiam suam confirmare, si quo modo ad misericordiam flecti possent. Congregata igitur omni ætate et ramis ad speciem supplicum declarandam sumtis, ac cereis et facibus accensis, deorum simulacra tanquam caduceos præ se ferentes, ad Æthiopes per pontem cum venissent supplices, a longinquo genibus flexis sedebant et quasi ad unum signum ac vocem, lugubrem et miserabilem ejulatum edentes, supplicum gestu culpam deprecabantur. Denique ad majorem misericordiam captandam, pueros infantes in terram ante se depositos, ferri pro arbitrio permiserunt, per ætatem ab omni suspicione et culpa alienam, iram Æthiopum præmollientes. Infantes autem præ consternatione et inscitia eorum quæ fiebant parentes quidem et nutritios, fortasse immenso clamore aversi, refugiebant ; ad viam autem quæ ducebat ad Æthiopes qui-

ἄγουσαν ὡς τοὺς πολεμίους τὰ μὲν εἷρπε, τὰ δὲ ψελλιζόμενα τὴν βάσιν καὶ κλαυθμυριζόμενα ἐπαγωγὸν ἐφέρετο, καθάπερ σχεδιαζούσης ἐν αὐτοῖς τὴν ἱκεσίαν τῆς τύχης.

ΙΒ′. Ὁ δ' Ὑδάσπης ταῦθ' ὁρῶν καὶ τὴν πάλαι ἱκεσίαν ἐπιτείνειν αὐτοὺς καὶ εἰς τὸ παντελὲς ἐξομολογεῖσθαι οἰηθεὶς, ἀποστείλας ἠρώτα, τί βούλοιντο καὶ ὅπως μόνοι καὶ οὐ μετὰ τῶν Περσῶν ἥκοιεν. Οἱ δὲ πάντα ἔλεγον, τὸν δρασμὸν τῶν Περσῶν, τὸ αὑτῶν ἀνυπαίτιον, τὴν πάτριον ἑορτὴν, καὶ ὡς πρὸς θεραπείαν τῶν κρειττόνων ὄντας καὶ πρὸς τῆς εὐωχίας ὑφυπνωμένους, διαλάθοιεν διαδράντες, ἴσως ἂν καὶ εἰδότων καὶ γυμνῶν τοὺς ἐνόπλους κωλύειν ἀδυνατούντων. Ὁ δὴ οὖν Ὑδάσπης, τούτων πρὸς αὐτὸν ἀπαγγελθέντων, ὑποτοπήσας ὅπερ ἦν, ἀπάτην τινὰ καὶ ἐνέδραν πρὸς τοῦ Ὀροονδάτου γενησομένην, τοὺς ἱερέας μόνους μετακαλεσάμενος καὶ τοῖς ἀγάλμασι τῶν θεῶν ἃ συνεπήγοντο πρὸς τὸ μᾶλλον καταιδέσαι προσκυνήσας, εἴ τι πλέον ἔχοιεν ἀναδιδάσκειν περὶ τῶν Περσῶν ἐπυνθάνετο καὶ ὅποι μὲν ὥρμησαν, τίνι δὲ θαρσεῖν ἔχουσιν, ἢ τίσιν ἐπιχειρήσουσιν. Οἱ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἀγνοεῖν ἔφασαν, εἰκάζειν δὲ εἰς τὴν Ἐλεφαντίνην ὡρμηκέναι, τοῦ πλείστου στρατοῦ κατ' ἐκείνην συνειλεγμένου καὶ τοῦ Ὀροονδάτου, τοῖς τ' ἄλλοις καὶ πλέον τοῖς καταφράκτοις ἱππεῦσι ἐπανέχοντος.

ΙΓ′. Ταῦτ' εἰπόντων καὶ εἰσιέναι εἰς τὴν πόλιν ὡς ἰδίαν καὶ μεθεῖναι τῆς κατ' αὐτῶν ὀργῆς ἱκετευόντων, τὸ μὲν παρελθεῖν αὐτὸς εἰς τὴν πόλιν τὸ παρὸν Ὑδάσπης οὐκ ἐδοκίμαζε· δύο δὲ φάλαγγας ὁπλιτῶν εἰσπέμψας εἰς ἀπόπειράν θ' ὑποπτευομένης ἐνέδρας καὶ εἰ μηδὲν εἴη τοιοῦτον εἰς φρουρὰν τῆς πόλεως, τούς τε Συηναίους ἐπὶ χρησταῖς ὑποσχέσεσιν ἀποπέμψας, αὐτὸς εἰς τάξιν καθίστη τὸν στρατὸν, ὡς ἢ δεξόμενος ἐπιόντας τοὺς Πέρσας ἢ καθυστεροῦσιν ἐπελευσόμενος. Καὶ οὔπω πᾶν διετέτακτο, καὶ σκοποὶ προσελαύνοντες, ἔφοδον τῶν Περσῶν εἰς μάχην ἐκτεταγμένων ἐμήνυον. Ὁ γὰρ Ὀροονδάτης τὴν μὲν ἄλλην στρατείαν εἰς τὴν Ἐλεφαντίνην ἀθροίζεσθαι διατεταγμένος, αὐτὸς δ' ὅτε τοὺς Αἰθίοπας ἐπιόντας παρ' ἐλπίδα κατώπτευεν, εἰσδραμεῖν σὺν ὀλίγοις εἰς τὴν Συήνην ἀναγκασθεὶς καὶ τοῖς χώμασιν ἀποτειχισθεὶς, σωτηρίαν τε καὶ αἰτήσας καὶ καθ' ὑπόσχεσιν τοῦ Ὑδάσπου λαβὼν, ἀπιστότατος ἀνθρώπων γίγνεται, καὶ δύο Περσῶν ἅμα τοῖς Αἰθίοψι περαιωθῆναι παρασκευάσας δῆθεν ὡς τὴν γνώμην τῶν κατὰ τὴν Ἐλεφαντίνην, ἐφ' οἷς ἂν ἕλοιντο διαλύσασθαι πρὸς Ὑδάσπην μαθησομένους ἐξέπεμψε, τὸ δ' ἀληθὲς, εἰ παρασκευάζεσθαι πρὸς μάχην προαιροῦνται, ὅταν αὐτός ποτε διαδρᾶναι δυνηθῇ. Καὶ τὸ τῆς γνώμης ἄπιστον εἰς ἔργον ἦγεν· ηὐτρεπισμένους δὲ καταλαβὼν, αὐτίκ' ἐξῆγεν, οὐδ' εἰς βραχὺ τὴν ἔφοδον ὑπερθέμενος, ἀλλὰ τῷ τάχει τὴν παρασκευὴν, ὡς ἐδόκει, τῶν ἐναντίων ὑποτεμνόμενος.

ΙΔ′. Ἤδη γοῦν παραταττόμενος ἑωρᾶτο, κόμπῳ τε Περσικῷ τὰς ὄψεις προκαταλαμβάνων καὶ ἀργυροῖς τε

dam reptabant, quidam vero balbutientes et ejulantes apto et illiciente ad misericordiam movendam modo ferebantur, tanquam repræsentante in illis supplicem habitum fortuna.

XII. Hydaspes autem cum hæc videret et supplices preces jampridem significatas augere illos et omnino culpam confiteri arbitraretur, misso nuntio quærebat quid vellent et quî fieret quod soli et non cum Persis venirent? Illi autem omnia exponebant fugam Persarum, suam innocentiam, festum patrium, et quod, se intentis in cultum numinis et post epulationes in somnum versis, clam effugissent; cum forsitan, etiamsi scivissent, nudi tamen armatos prohibere non potuissent. Hydaspes igitur cum hæc illi renuntiata fuissent suspicatus id quod erat, dolum aliquem et insidias Oroondatem structurum, solis sacerdotibus accersitis et simulacris deorum, quæ secum una ferebant majoris auctoritatis causa adoratis, si quid plus de consiliis Persarum eum docere possent et quorsumnam contenderint, aut quo potissimum fidant, quærebat. Illi autem alia quidem sibi ignota esse dicebant, ceterum se conjicere Elephantinam eos contendisse, ubi maxima pars exercitus collecta sit et Oroondates cum aliis tum præcipue cataphractis equitibus confidat.

XIII. Hæc cum dicerent et ut urbem tanquam propriam ingrederetur, iramque contra illos remitteret supplicarent : ingredi quidem in urbem in præsentia Hydaspi visum non est, ceterum duabus phalangibus armatorum immissis ad explorandas quas suspicabatur insidias, aut si nihil esset ejuscemodi præsidio urbi futuras et Syenensibus cum benignis promissis dimissis, ipse exercitum in aciem eduxit, aut excepturus advenientes Persas, aut cunctantes aggressurus. Necdum totus erat instructus, cum speculatores venientes, adventum Persarum ad prœlium instructorum nuntiabant. Oroondates enim, cum alium exercitum Elephantinam convenire jussisset, ipse vero quando Æthiopes præter opinionem advenire videbat incurrere cum paucis Syenen coactus esset et aggeribus interclusus salutem petiisset, ac promissis Hydaspis impetrasset, perfidia vincebat omnes homines. Cumque perfecisset, ut duo Persæ una cum Æthiopibus transmitterent, eo prætextu quasi sententiam eorum qui Elephantinæ erant essent exploraturi, quibus conditionibus vellent cum Hydaspe pacem facere, revera autem, utrum sese ad bellum apparare statuerent, si ille aliquo modo effugere posset: fraudulentum propositum re ipsa exsequebatur. Et cum paratos deprehendisset statim educebat, ne paullulum quidem quin ad hostes pergeret, differens, sed in celeritate, ut ita apparatum hostium ut existimabat præverteret, omnem spem ponens.

XIV. Jam igitur erat in conspectu acie instructa, fastu Persico adspectum præoccupans et argenteis ac deauratis

καὶ ἐπιχρύσοις τοῖς ὅπλοις τὸ πεδίον καταστράπτων. Ἄρτι γὰρ ἀνίσχοντος ἡλίου καὶ τὴν ἀκτῖνα κατὰ πρόσωπον τοῖς Πέρσαις ἐπιβάλλοντος, μαρμαρυγή τις ἄφραστος καὶ εἰς τοὺς πορρωτάτω διερριπίζετο, τῆς πανοπλίας οἰκεῖον σέλας ἀνταυγαζούσης. Τὸ μὲν οὖν δεξιὸν κέρας αὐτῷ Περσῶν τε καὶ Μήδων τὸ γνήσιον ἐπεῖχε, τῶν μὲν ὁπλιτῶν ἡγουμένων, τῶν δ' ὅσοι τοξόται κατόπιν ἐφεπομένων, ὡς ἂν γυμνοὶ πανοπλίας ὄντες, ἀσφαλέστερον βάλλοιεν ὑπὸ τοῖς ὁπλίταις προασπιζόμενοι. Τὴν δ' Αἰγυπτίων τε καὶ Λιβύων χεῖρα καὶ τὴν ξενικὴν ἅπασαν εἰς τὸ ἀριστερὸν κατένεμεν, ἀκοντιστὰς καὶ τούτοις καὶ σφενδονήτας παραζεύξας, ἐκδρομάς τε ποιεῖσθαι καὶ εἰσακοντίζειν ἐκ πλαγίων ὁρμωμένους ἐπιστείλας. Αὐτὸς δὲ τὸ μέσον κατελάμβανεν, ἅρματός τε δρεπανηφόρου λαμπροῦ ἐπιβεβηκὼς καὶ ὑπὸ τῆς ἑκατέρωθεν φάλαγγος εἰς ἀσφάλειαν δορυφορούμενος, τοὺς καταφράκτους ἱππέας μόνους αὐτοῦ προὔταττεν, οἷς δὴ καὶ πλέον θαρσήσας, τὴν μάχην ἀπετόλμησε. Καὶ γάρ ἐστιν ἤδ' ἡ φάλαγξ Περσῶν ἀεὶ τὸ μαχιμώτατον καὶ οἱονεὶ τεῖχος ἀρραγὲς τοῦ πολέμου προβαλλόμενον.

ΙΕ'. Τρόπος δ' αὐτοῖς πανοπλίας τοιόσδε. Ἀνὴρ ἔκκριτος καὶ σώματος ἰσχὺν ἐπίλεκτος, κράνος μὲν ὑπέρχεται συμφυές τε καὶ μονήλατον καὶ ὄψιν ἀνδρὸς εἰς ἀκρίβειαν ὥσπερ τὰ προσωπεῖα σεσοφισμένον. Τούτῳ δ' ἐκ κορυφῆς εἰς αὐχένα πάντα πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν εἰς τὸ διοπτεύειν σκεπόμενος, τὴν μὲν δεξιὰν κοντῷ μείζονι λόγχης ὁπλίζει, τὴν λαιὰν δ' εἰς τὸν χαλινὸν ἀσχολεῖ· κοπίδα δὲ ὑπὸ τὴν πλευρὰν παρηρτημένος, οὐ τὰ στέρνα μόνον ἀλλὰ καὶ σῶμα τὸ ἄλλο ἅπαν τεθωράκισται. Ἐργασία δὲ τοῦ θώρακος τοιάδε. Σκυτάλας χαλκᾶς τε καὶ σιδηρᾶς ὅσον σπιθαμιαίας πάντοθεν εἰς σχῆμα τετράγωνον ἐλάσαντες καὶ ἄλλην ἐπ' ἄλλην κατ' ἄκρα τῶν πλευρῶν ἐφαρμόσαντες, (ὡς τῇ κατωτέρᾳ τὴν ὑπερκειμένην ἀεὶ καὶ τῇ πλαγίᾳ τὴν παρακειμένην κατὰ τὸ συνεχὲς ἐπιβαίνειν) καὶ ῥαφαῖς ὑπὸ τὰς ἐπιπτυχὰς τὴν συμπλοκὴν ἀγκιστρώσαντες, χιτῶνα τινὰ φολιδωτὸν ἀπεργάζονται, προσπίπτοντα μὲν ἀλύπως τῷ σώματι καὶ πάντῃ περιφυόμενον, περιγράφοντα δὲ μέλος ἕκαστον καὶ πρὸς τὸ ἀκώλυτον τῆς κινήσεως συστελλόμενόν τε καὶ συνεκτεινόμενον. Ἔστι γὰρ χειρωδιτὸς, ἀπ' αὐχένος εἰς γόνυ καθειμένος, μόνοις τοῖς μηροῖς καθὸ τῶν ἱππείων νώτων ἐπιβαίνειν ἀνάγκη διαστελλόμενος. Ὁ μὲν δὴ θώραξ τοιοῦτος, ἀντίτυπόν τι βελῶν χρῆμα καὶ πρὸς πᾶσαν τρῶσιν ἀπομαχόμενον. Ἡ κνημὶς δ' ἀπ' ἄκρων ταρσῶν εἰς γόνυ διήκει, συνάπτουσα πρὸς τὸν θώρακα. Παραπλησίᾳ δὲ σκευῇ καὶ τὸν ἵππον περιφράττουσι, τούς τε πόδας κνημῖσι περιδέοντες καὶ προμετωπιδίοις τὴν κεφαλὴν δι' ὅλου σφηκοῦντες, ἐκ νώτων τ' ἐπὶ γαστέρα καθ' ἑκατέραν πλευρὰν, σκέπασμα σιδηρόπλοκον ἀπαιωροῦντες ὡς ὁπλίζειν θ' ἅμα καὶ τῇ λαγαρότητι μὴ ἐμποδίζειν τοὺς δρόμους. Οὕτως ἐσκευασμένος καὶ οἷον ἐμβεβλημένος ἐπιβαίνει τὸν ἵππον, οὐκ αὐτὸς

armis campum tanquam fulgure quodam illustrans. Tum primum enim exoriente sole et radios in adversos Persas conjiciente, fulgor quidam ineffabilis et proprium jubar gravioris armaturæ resplendentis etiam in eos qui longissime aberant projiciebatur. Ac dextrum quidem cornu Persæ et Medi indigenæ tenebant, gravis armaturæ militibus præcedentibus, sagittariis autem a tergo subsequentibus, ut cum graviore armatura carerent tutius jaculari possent armatorum præsidio tecti. Porro Ægyptiorum et Afrorum manum et peregrinam omnem in sinistro collocavit, sagittariis et fundatoribus his quoque adjunctis, quibus ut excursiones facerent et a lateribus facto impetu jacularentur, imperavit. Ipse vero mediam aciem tenebat, curru falcato splendide insidens et ab utraque parte collocata phalange securitatis causa stipatus, cataphractis equitibus tantum ante se instructis : quibus præcipue confisus prœlium committere ausus est. Siquidem est hæc phalanx bellicosissima et tanquam murus belli infractus ante reliquum exercitum objicitur.

XV. Armaturæ autem ratio ipsis talis est. Vir lectus, et robore corporis præstans, galeam sumit cohærentem et compactam, ac faciem viri exacte non secus atque in personis videre est, exprimentem. Hac a vertice usque ad collum totum, præter oculos transpiciendi causa tectus, dextram quidem armat conto majori quam hasta, sinistra autem regendis habenis vacat, gladio vero ad latus suspenso, non tantum pectus sed etiam totum corpus lorica munitum habet. Lorica autem ita conficitur. Laminis æneis et ferreis, quadrangula forma magnitudine palmi ductis, aliam super aliam ad extremitates laterum aptantes, (ut inferiori parte subjectam superimposita, in transversum autem conversa proximam semper continua serie conscendant) et suturis subter commissuras texturam connectentes, tunicam quandam squamatam efficiunt, quæ sine ulla molestia corpori incumbit et undiquaque adhærescit. Circumscribit autem unumquodque membrum et sine ullo impedimento in motu contrahitur et extenditur. Est enim manicata, a collo usque ad genu demissa, in solis femoribus, qua parte tergum equi conscenditur, necessitate ita postulante, discincta. Lorica igitur est talis, tela retundens et omnis generis ictibus resistens. Ocrea vero a summa planta ad genu pertingit, conserta cum lorica. Consimili autem apparatu et equum muniunt, pedes ocreis circumligantes, et frontalibus caput prorsus operientes, a tergo vero, ad ventrem circa utrumque latus tegmentum ferreis nexibus constans suspendentes, ut simul et armet et propter interceptum vacuum spatium cursum minime impediat. Sic instructus et quasi in armaturam injectus, insidet equo,

ἐφαλλόμενος ἀλλ' ἑτέρων διὰ τὸ ἄχθος ἀνατιθεμένων. Κἀπειδὰν ὁ καιρὸς ἥκῃ τῆς μάχης, ἀφεὶς τῷ χαλινῷ τὸν ἵππον καὶ μυωπίσας παντὶ τῷ ῥοθίῳ κατὰ τῶν ἐναντίων ἵεται, σιδηροῦς τις ἀνὴρ φαινόμενος, ἢ καὶ σφυρήλατος ἀνδριὰς κινούμενος. Ὁ κοντὸς δὲ τὰ μὲν πρὸς τῇ αἰχμῇ καταπολὺ καὶ εἰς εὐθὺ προβέβληται, δεσμῷ πρὸς τὸν αὐχένα τὸν ἵππιον ἀνεχόμενος, τὸν οὐρίαχον δὲ βρόχῳ πρὸς τοῖς ἱππείοις μηροῖς ἐξήρτηται, μὴ εἴκων ἐν ταῖς συμβολαῖς ἀλλὰ συνεργῶν τῇ χειρὶ τοῦ ἱππέως, εὐθυνούσῃ μόνον τὴν βολὴν, αὐτοῦ δ' ἐπιτείνοντος καὶ πρὸς τὸ σφοδρότερον τῆς τρώσεως ἀντερείδοντος, τῇ ῥύμῃ γοῦν διαπείρει πάντα τὸν ὑποπίπτοντα καὶ μιᾷ πληγῇ δύο που φέρει πολλάκις ἀναρτήσας.

ΙϚʹ. Τοιοῦτον ἔχων τὸ ἱππικὸν ὁ Σατράπης, καὶ οὕτω τὸ Περσικὸν διατάξας, ἐπῄει ἀντιμέτωπος, κατὰ νώτων ἀεὶ τὸν ποταμὸν ποιούμενος καὶ πλήθει καταπολὺ τῶν Αἰθιόπων λειπόμενος, τῷ ὕδατι τὴν κύκλωσιν ἀπετείχιζεν. Ἀντεπῆγε δὲ καὶ ὁ Ὑδάσπης τοῖς μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως Πέρσαις τε καὶ Μήδοις τοὺς ἐκ Μερόης ἀντιτάττων ἄνδρας ὁπλομάχους τε καὶ τῆς κατασυστάδην χειρονομίας ἐπιστήμονας, τοὺς δ' ἐκ τῆς Τρωγλοδυτικῆς καὶ τοὺς τῇ κινναμωμοφόρῳ προσοίκους, εὐσταλεῖς τε τὴν ὅπλισιν καὶ ποδώκεις καὶ τοξείαν ἀρίστους, τοῖς κατὰ τὸ λαιὸν τῶν ἐναντίων σφενδονήταις τε καὶ ἀκοντισταῖς παρενοχλήσοντας ἀπεκλήρωσε. Τὸ δὲ μεσεῦον τοῦ Περσικοῦ τοῖς καταφράκτοις μεγαλαυχούμενον καταμαθὼν, αὐτόν τε καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν πυργοφόρους ἐλέφαντας ἀντέταξε, τὸ Βλεμμύων καὶ Σηρῶν ὁπλιτικὸν προτάξας καὶ ἃ χρὴ πράττειν παρὰ τὸ ἔργον ἐπιστείλας.

ΙΖʹ. Ἀρθέντων δ' ἑκατέρωθεν τῶν σημείων, καὶ τοῦ μὲν Περσικοῦ διὰ σαλπίγγων, ῥόμβοις δὲ καὶ τυμπάνοις τῶν Αἰθιόπων τὴν μάχην ἐπισημαινόντων, ὁ μὲν Ὀροονδάτης ἐμβοήσας, δρόμῳ τὰς φάλαγγας ἐπῆγεν, ὁ δ' Ὑδάσπης τὰ μὲν πρῶτα σχολαίτερον ἀντεπιέναι προσέταττε καὶ βάσιν ἐκ βάσεως ἡσυχῇ παραμείβοντας, τῶν τ' ἐλεφάντων ἕνεκεν, ὅπως ἂν μὴ ἀπολειφθεῖεν τῶν προμάχων καὶ ἅμα τὴν ῥύμην τῶν ἱππέων τῶν μεταξὺ προϋπεκλύων. Ἐπεὶ δὲ βολῆς ἐντὸς ἤδη καθίσταντο καὶ τοὺς καταφράκτους ἐρεθίζοντας τὴν ἵππον εἰς τὴν ἐπέλασιν οἱ Βλέμμυες κατέμαθον, τὰ προτεταγμένα πρὸς τοῦ Ὑδάσπου ἔπραττον καὶ τοὺς Σῆρας ὥσπερ προκώλυμα εἶναι καὶ προασπίζειν τῶν ἐλεφάντων καταλιπόντες, αὐτοὶ πολὺ τῶν τάξεων προπηδήσαντες, ὡς τάχους εἶχον, ἐπὶ τοὺς καταφράκτους ὥρμησαν, μανίας ἔμφασιν τοῖς ὁρῶσι παριστάντες, οὕτως ὀλίγοι πρὸς πλείονας καὶ πρὸς οὕτω πεφραγμένους προεφορμήσαντες. Οἱ Πέρσαι δὲ πλέον ἢ πρότερον ἐφέντες τοῖς ἵπποις ἐπήλαυνον, ἕρμαιον τὸ ἐκείνων θράσος ποιούμενοι καὶ ὡς αὐτίκα καὶ παρὰ τὴν πρώτην συμβολὴν ἂν ἁρπασάμενοι.

ΙΗʹ. Τόθ' οἱ Βλέμμυες εἰς χεῖρας ἤδη συμπίπτοντες καὶ μονονοὺ ταῖς αἰχμαῖς ἐγχρίμπτοντες ἀθρόοι καὶ

non ipse insiliens sed aliis propter pondus sustollentibus. Et postquam pugnæ tempus advenit, equo frenum remittens et calcaribus eum concitans omni impetu in hostes fertur, ita ut ferreus vir, aut statua quædam malleis compacta moveri videatur. Contus autem qua parte cuspis est, longe in directum prominet et vinculo ad collum equi sustinetur : porro manubrio nodo ad femora equi annectitur, qui non cedit in conflictu sed adjuvat manum equitis ictum tantum dirigentem; atque ipso magis intendente et renitendo vehementiorem efficiente ad vulnerandum impetum, transfigit quemlibet obvium et duos uno ictu suspensos fert sæpius.

XVI. Cum igitur talem haberet equitatum Satrapa et sic exercitum Persicum instruxisset, procedebat ad hostes ex adverso. Et a tergo semper fluvium relinquens, quia multitudine longe inferior erat Æthiopibus, aqua tanquam muro quodam objecta quo minus ab hostibus circumveniri posset providebat. Vicissim autem ducebat exercitum Hydaspes; contra Persas et Medos, qui erant in dextro cornu, milites ex Meroë gravibus armis dimicantes et statariæ pugnæ peritos instruens : porro ex Troglodytica regione et ei tractui vicinos in quo cinnamomum provenit, levi et expedita armatura instructos et singulari pedum celeritate præditos et jaculandi arte præstantes, iis qui in sinistro cornu collocati fuerant negotium facessituros opposuit. Mediam autem aciem Persici exercitus cum elatam esse robore audisset, se illi et elephantos turritos qui circa ipsum erant opposuit, adjunctis Blemmyum et Serum armatis, et iisdem edoctis quæ illos facere cum ad rem ventum esset oporteret.

XVII. Cum autem signa utrimque concinerent, Persico quidem exercitu tubis, rhombis vero ac tympanis Æthiopibus signum pugnæ dantibus : Oroondates clamore suos adhortatus concitato cursu phalanges ducebat. Hydaspes autem initio tardius obviam procedere jubebat, gradum gradu lente permutantes, hac ratione et elephantis ne desererentur a propugnatoribus prospiciens, et simul impetum equitum qui erant in medio ante conflictum consumens. Cum autem a sese ad teli jactum distarent et cataphractos equos irritare ad invadendum Blemmyes animadverterent, ea quæ imperata fuerant ab Hydaspe faciebant et Seribus ut essent præsidio elephantis relictis, ipsi longe ante ordines prosiliunt et quanta celeritate poterant ad cataphractos contendunt, furoris speciem intuentibus præbentes, quod tam pauci contra plures et ita armatos procurrere auderent. Persæ autem magis etiam tum quam prius citatis equis invehebantur, in lucro ponentes illorum audaciam et eam spem concipientes quasi illos continuo et primo conflictu essent rapturi.

XVIII. Tunc Blemmyes cum jam ad manus venissent, et propemodum in hastis hærerent, subito et ad unum

καθ' ἓν σύνθημα ὑπώκλασάν τε καὶ ὑπεδύοντο τοῖς ἵπποις, γόνυ μὲν θάτερον τῇ γῇ προσερείδοντες, κεφαλὴν δὲ καὶ νῶτα, ταῖς μὲν οὐδὲν ἢ μονονοὺ πατούμενοι. Παράδοξον δ' ἔδρων καὶ ἐλυμαίνοντο τὴν ἵππον ὑπὸ τὴν γαστέρα κατὰ τὴν διεξέλασιν τοῖς ξίφεσιν ἀνακόπτοντες. Ὥστ' ἔπιπτον μὲν οὐκ ὀλίγοι τῶν ἵππων πρὸς τὴν ἀλγηδόνα τὸν χαλινὸν ὑπερορώντων καὶ τοὺς ἀναβάτας ἀποσειομένων οὓς κορμηδὸν κειμένους οἱ Βλέμμυες ὑπὸ τοὺς μηροὺς ἀνέτεμνον. Ἀκίνητος γὰρ Περσῶν κατάφρακτος τοῦ χειραγωγήσαντος ἀμοιρήσας. Ὅσοι δ' ἀτρώτοις τοῖς ἵπποις συνηνέχθησαν, ἐπὶ τοὺς Σῆρας ἐφέροντο. Οἱ δ' ἐπειδὴ μόνον ἐπλησίαζον κατόπιν αὐτοὺς τῶν ἐλεφάντων ὑπέστελλον, ὥσπερ ἐπὶ λόφον ἢ φρούριον τὸ ζῷον καταφεύγοντες. Ἔνθα πολὺς φόνος καὶ ὀλίγου παντελὴς συνέπιπτε τοῖς ἱππεῦσιν. Οἵ τε γὰρ ἵπποι πρὸς τὸ ἄηθες τῆς τῶν ἐλεφάντων ὄψεως ἀθρόον παραγυμνωθείσης καὶ τῷ μεγέθει καὶ ξενίζοντι τῆς θέας τὸ φοβερὸν ἐπιφερούσης, οἱ μὲν παλινδρομοῦντες, οἱ δ' ἐν ἀλλήλοις συνταραττόμενοι, τὴν τάξιν τῆς φάλαγγος τάχιστα παρέλυον. Οἵ τ' ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων κατὰ τοὺς πύργους ἓξ μὲν ἕκαστον κατειληφότες, δύο δὲ κατὰ πλευρὰν ἑκάστην ἐκτοξεύοντες, τῆς ἐπ' οὐρὰν μόνης εἰς τὸ ἄπρακτον σχολαζούσης, οὕτως δή τι συνεχές τε καὶ ἐπὶ σκοπὸν ὥσπερ ἐξ ἀκροπόλεως τῶν πύργων ἔβαλλον, ὥστ' εἰς νέφους φαντασίαν τὴν πυκνότητα παραστῆναι τοῖς Πέρσαις· καὶ πλέον ὅτε τοὺς ὀφθαλμοὺς μάλιστα τῶν ἐναντίων σκοποὺς οἱ Αἰθίοπες ποιούμενοι, καθάπερ οὐκ ἐκ τῶν ἴσων πολεμοῦντες ἀλλ' εὐστοχίας ἀγώνισμα προθέντες, οὕτως ἀδιαπτώτως ἐτύγχανον· ὥσθ' οἱ διαπεπαρμένοι τοῖς βέλεσιν, ἐφέροντο σὺν οὐδενὶ κόσμῳ διὰ τοῦ πλήθους, καθάπερ αὐλοὺς τοὺς οἰστοὺς τῶν ὀφθαλμῶν προβεβλημένοι. Εἰ δέ τινας ὑπὸ ῥύμης τοῦ δρόμου μὴ κατασχεθέντες οἱ ἵπποι καὶ ἄκοντας ὑπεξήγαγον, εἰς τοὺς ἐλέφαντας ἐνέβαλλον. Καὶ οὕτως οἱ μὲν αὐτοῦ κατανηλίσκοντο, ὑπό τε τῶν ἐλεφάντων ἀνατρεπόμενοι καὶ καταπατούμενοι, οἱ δ' ὑπό τε τῶν Σηρῶν ὑπό τε τῶν Βλεμμύων ὥσπερ ἐκ λόχου τοῦ ἐλέφαντος ἐκδρομάς τε ποιουμένων καὶ τοὺς μὲν καὶ τιτρώσκειν εὐστοχούντων, τοὺς δὲ κατὰ συμπλοκὴν ἀπὸ τῶν ἵππων εἰς γῆν ὠθούντων. Ὅσοι δὲ καὶ διεδίδρασκον, ἄπρακτοι καὶ οὐδὲν δράσαντες τοὺς ἐλέφαντας ἀπεχώρουν. Τὸ γὰρ θηρίον πέφρακται μὲν καὶ σιδήρῳ παραγενόμενον εἰς μάχην καὶ ἄλλως δὲ πρὸς τῆς φύσεως τὴν δορὰν ἐστόμωται, στερεμνίου φολίδος τὴν ἐπιφάνειαν ἐπιτρεχούσης καὶ πᾶσαν αἰχμὴν τῷ ἀντιτύπῳ θραυούσης.

ΙΘ'. Τραπέντων δ' ἅπαξ εἰς φυγὴν τῶν ὑπολειπομένων, αἴσχιστα δὴ πάντων ὁ σατράπης Ὀροονδάτης, τὸ μὲν ἅρμα ἐγκαταλιπὼν, ἵππου δὲ τῶν Νυσαίων ἐπιβὰς διεδίδρασκεν, ἀγνοούντων ταῦτα τῶν κατὰ τὸ ἀριστερὸν κέρας Αἰγυπτίων τε καὶ Λιβύων καὶ σὺν εὐτολμίᾳ πάσῃ τὴν μάχην συμφερομένων καὶ πασχόντων μὲν πλείονα ἢ δρώντων, καρτερικῷ δὲ λήματι τὰ δεινὰ ὑπομενόντων. Οἱ γὰρ ἐκ τῆς κινναμωμοφόρου

signum subsidunt et equos subeunt, genu quidem altero terræ innixi, caput vero et tergum equis subjicientes sine ullo detrimento, nisi quod calcationem sustinere cogebantur. Ceterum rem incredibilem faciebant et lædebant equos, ventrem illis in transitu suffodientes. Quamobrem cadebant non pauci, equis propter dolorem frenum aspernantibus et sessores excutientibus, quos trunci modo jacentes Blemmyes sub femoribus dissecabant. Immobilis est enim Persarum cataphractus, si ductore careat. Quicunque autem integris equis evaserant, ad Seres ferebantur. Illi autem statim ut appropinquabant post elephantos sese recipiebant, ad animal tanquam ad tumulum aut propugnaculum aliquod confugientes. Ibi magna cædes et propemodum ad internecionem usque accidit equitibus. Equi enim ad inusitatam elephantorum speciem subito nudatam et magnitudinem et novitatem ex conspectu formidinem incutientem, alii retrorsum fugientes, alii inter sese permixti, ordinem phalangis celerrime turbarunt. Et hi, qui erant in elephantis, cum sex singulas turres occuparent et bini ab unoquoque latere jacularentur, sola parte supra caudam vacante, adeo continue et directe ad scopum e turribus tanquam ex arce tela mittebant, ut densitas jaculorum nubis speciem Persis exhiberet: præcipue cum oculos hostium scopos sibi proponentes Æthiopes, tanquam non pari conditione pugnarent sed jaculandi peritiæ certamen inirent, ita scopum collimarent, ut hi qui transfixi fuerant jaculis sine ullo ordine ferrentur per multitudinem, sagittis illis tanquam tibiis ex oculis prominentibus. Quod si aliquos ex impetu cursus, cum sese cohibere non possent, equi vel invitos evexerunt, elephantis objiciebant. Et hi quidem ibi ita consumebantur, cum partim ab elephantis everterentur et protererentur, partim a Seribus et Blemmyibus, tanquam ex insidiis post elephantes locatis excursiones facientibus et alios certo ictu vulnerantibus, alios cominus ex equis in terram dejicientibus, conficerentur. Denique quicunque effugiebant, nullo facinore memorabili edito, nec ullo detrimento elephantis illato, discedebant. Siquidem bellua ferro est munita cum in prœlium descendit: et alioqui etiam naturæ dono soliditate et duritie prædita est, aspera squama superficiem obducente et omnem cuspidem contrario nixu frangente.

XIX. Postremo omnibus qui superfuerant semel in fugam versis, turpissime omnium Satrapa, curru relicto equum Nysæum conscendens profugit, ignorantibus hoc qui in sinistro cornu fuerant Ægyptiis et Afris ac strenue prœlium ineuntibus et plura quidem accipientibus quam inferentibus vulnera ceterum obstinato animo acerba perferentibus. Nam milites ex cinnamomifera regione contra illos instructi vehementer illos prementes, ad inopiam con-

κατ' αὐτοὺς τεταγμένοι δεινῶς πιεζοῦντες, πολλὴν ἀπορίαν παρεῖχον, ἐπιόντας μὲν ὑποφεύγοντες καὶ ἐκ πολλοῦ τοῦ περιόντος φθάνοντες καὶ ἀπεστραμμένοις εἰς τοὐπίσω τοῖς τόξοις καὶ παρὰ τὴν φυγὴν βάλλοντες, ἀναχωροῦσι δ' ἐπιτιθέμενοι καὶ κατὰ τὰ πλάγια οἱ μὲν ταῖς σφενδόναις βάλλοντες, οἱ δὲ μικροῖς μὲν τοῖς βέλεσιν, ἰῷ δὲ δρακόντων πεφαρμαγμένοις εἰστοξεύοντες, ὀξύν τινα καὶ ἀπότομον θάνατον ἐπέφερον. Τοξεύουσι δ' οἱ τῆς κινναμωμοφόρου παίζειν πλέον ἢ σπουδάζειν τὴν τοξείαν ἐοικότες· πλέγμα γάρ τι κυκλοτερὲς τῇ κεφαλῇ περιθέντες καὶ τοῦτο βέλεσι κατὰ τὸν κύκλον περιπείραντες, τὸ μὲν ἐπτερωμένον τοῦ βέλους πρὸς τῇ κεφαλῇ περιτίθενται, τὰς δ' ἀκίδας οἷον ἀκτῖνας εἰς τὸ ἐκτὸς προβέβληνται. Κἀντεῦθεν ἐξ ἑτοίμου παρὰ τὰς μάχας ὥσπερ ἐκ φαρέτρας ἀφαιρῶν ἕκαστος, ἀγέρωχόν τι καὶ σατυρικὸν σκίρτημα λυγιζόμενός τε καὶ καμπτόμενος καὶ τοῖς ἰοῖς ἐστεμμένος, ἀπὸ γυμνοῦ τοῦ σώματος τοῖς ἐναντίοις ἐφίησιν, οὐδὲν σιδήρου πρὸς τὴν αἰχμὴν δεόμενον. Ὀστοῦν γὰρ δράκοντος νωτιαῖον ἀφελών, τὸ μὲν ἄλλο εἰς τὸν πῆχυν τοῦ βέλους ἀπευθύνει, τὰ δ' ἄκρα πρὸς τὸ ἀκμαιότατον ἀποξέσας, αὐτογλώχινα τὸν ὀϊστὸν ἀπεργάζεται, τάχα που καὶ ἀπὸ τῶν ὀστῶν οὕτω παρωνομασμένον. Χρόνον μὲν δή τινα συνειστήκεσαν οἱ Αἰγύπτιοι καὶ τῷ συνασπισμῷ πρὸς τὴν τοξείαν ἀντεῖχον, φύσει τε τλήμονες ὄντες καὶ πρὸς τὸν θάνατον οὐ λυσιτελῶς μᾶλλον ἢ φιλονείκως κενοδοξοῦντες, ἴσως δέ που καὶ τιμωρίαν λειποταξίας προορῶντες.

Κ'. Ἐπεὶ δὲ τούς τε καταφράκτους τὴν μεγίστην τοῦ πολέμου χεῖρά τε καὶ ἐλπίδα νομιζομένους διεφθαρμένους κατέμαθον, τόν τε Σατράπην ἀποδεδρακότα, τούς τε Μήδων καὶ Περσῶν πολυθρυλλήτους ὁπλίτας, οὔτε τι παρὰ τὴν μάχην λαμπρὸν ἀποδεδειγμένους, ἀλλ' ὀλίγα μὲν δράσαντας κατὰ τῶν ἐκ Μερόης, οἳ κατ' αὐτοὺς ἐτάχθησαν, παθόντας δὲ πλείονα καὶ τοῖς λοιποῖς ἐφεπομένους, ἐνδόντες καὶ αὐτοὶ προτροπάδην ἔφευγον. Ὁ δ' Ὑδάσπης, ὥσπερ ἀπὸ σκοπῆς τοῦ πύργου, λαμπρᾶς ἤδη τῆς νίκης θεωρὸς γινόμενος, κήρυκας διαπέμπων εἰς τοὺς διώκοντας, τοῦ μὲν φονεύειν ἀπέχεσθαι προηγόρευε, ζῶντας δ' οὓς δύναιντο συλλαμβάνειν καὶ ἄγειν καὶ πρὸ πάντων τὸν Ὀροονδάτην· ὡς δὴ καὶ ἐγένετο. Παρεκτείναντες γὰρ ἐπ' ἀσπίδα τὰς φάλαγγας οἱ Αἰθίοπες καὶ τὸ πολὺ βάθος τῶν τάξεων εἰς μῆκος ἑκατέρωθεν ἐπαναγαγόντες, τάς τε κεραίας ἐπιστρέψαντες, εἰς κύκλωσιν τὸ Περσικὸν συνήλασαν καὶ μίαν μόνον ἀτραπὸν τὴν ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀκώλυτον εἰς φυγὴν τοῖς ἐναντίοις ὑπέλιπον· εἰς ὃν πλείους ἐμπίπτοντες, ὑπό θ' ἵππων καὶ δρεπανηφόρων ἁρμάτων καὶ τοῦ λοιποῦ ταράχου καὶ πλήθους ὠθούμενοι σὺν πολλῷ τῷ θράσει, μετεμάνθανον ὡς τὸ δοκοῦν στρατήγημα τοῦ Σατράπου πρὸς ἐναντίους σφίσιν ** ἦν καὶ ἄσκεπτον. Τὸ γὰρ κυκλωθῆναι παρὰ τὴν ἀρχὴν καταδείσας καὶ τὸν Νεῖλον διὰ τοῦτο κατὰ νῶτον ποιήσας, ἔλαθεν αὐτῷ τὴν φυγὴν ἀποτει-

silii et desperationem redigebant, refugientes cum illi advenirent et longe præcurrentes, aversisque in tergum arcubus etiam in fuga jaculantes, cedentibus vero instantes et a lateribus alii fundis jacientes, alii parvas quidem sagittas, sed veneno draconum infectas, conjicientes, mortem acutam et celerem iis inferebant. Ludentibus magis similes quam serio rem agentibus regionis cinnamomiferæ incolæ, sagittas jacientes; textura enim quadam rotunda capiti imposita et sagittis in orbem transfixa, partem quidem sagittæ alatam ad caput convertunt, porro spicula tanquam radios extrorsum prominere sinunt. Et inde expedite in prœliis tanquam ex pharetra promens quilibet, strenuum quemdam et quasi Satyricum saltum faciens, et sagittis coronatus, nudo corpore in hostes immittit, nihil omnino ferri ad spiculum indigentem. Os enim ex tergo draconis auferens, primum longitudine ulnæ jaculum adæquat, deinde extremitates quam maxime potest expolienda exacuens, sagittam (ὀϊστὸν) nativo cum spiculo efficit, ab ossibus (ὀστῶν) etiam fortasse sic cognominatam. Per aliquod tempus conservarunt ordines Ægyptii et confertim densatis scutis jacula sustinebant, alioqui natura patientes et mortis contemtu non tam utiliter quam ambitiose gloriantes, fortassis etiam pœnam desertorum ordinum prospicientes.

XX. Ceterum postquam cataphractos quod præcipuum robur et belli spes esse existimabatur profligatos esse cognoverunt et Satrapam fugisse et Medicos ac Persicos milites laudatissimos nihil admodum præclari gessisse, sed pauca damna intulisse Meroënsibus contra quos instructi fuerant, plura vero passos esse, ac reliquos fuga subsequi, remiserunt et ipsi contentionem et præcipites fugiebant. Hydaspes autem ex turre, tanquam ex specula, præclaræ victoriæ spectator cum esset, nuntiis dimissis ad eos qui insequebantur ut a cæde abstinerent edixit, sed vivos quos possent caperent et adducerent et ante omnes Oroondatem: quemadmodum et accidit. Expansis enim phalangibus sinistrorsum Æthiopes et magna altitudine ordinum in longitudinem utrimque evoluta, deinde cornibus conversis, in orbem Persicum exercitum compulerunt et unam tantum viam ad flumen patentem fugæ hostibus reliquerunt. In quod cum multi inciderent, ab equis et falcatis curribus et reliquo tumultu ac multitudine compulsi cum magna trepidatione, cognoverunt, quod stratagema quo videbatur esse usus contra hostes Satrapa fuisset ineptum et nulla ratione factum. Siquidem cum initio ne circumdarentur metueret et propterea ita instrueret exercitum, ut a tergo Nilus esset, non animadvertit se sibi fugæ spa-

χίσας. Ἐνταῦθ' οὖν καὶ αὐτὸς ἁλίσκεται καὶ Ἀχαιμένους τοῦ Κυβέλης παιδὸς ἅπαντ' ἤδη τὰ κατὰ Μέμφιν πεπυσμένου, καὶ προανελεῖν μὲν τὸν Ὀροονδάτην παρὰ τὸν θόρυβον ἐπιβουλεύσαντος, (μετέμελε γὰρ αὐτῷ τῶν κατὰ τῆς Ἀρσάκης μηνυμάτων, τῶν ἐλέγχων προδιεφθαρμένων) τρῶσαι δὲ καιρίαν ἀποτυχόντος, ὑπέσχε γε μὴν αὐτίκα τὴν δίκην πρός τινος τῶν Αἰθιόπων τόξῳ βληθεὶς, ἀναγνόντος μὲν τὸν Σατράπην καὶ περισώζειν, ὡς προστέτακτο, βουλομένου, ἀγανακτήσαντος δὲ τὸ ἄδικον τοῦ ἐγχειρήματος, εἰ τοὺς ἐναντίους τις ὑποφεύγων χωροίη κατὰ τῶν φιλίων, τὸν καιρὸν τῆς τύχης εἰς ἐχθροῦ ἄμυναν ὡς ἐῴκει θηρώμενος.

ΚΑ'. Τοῦτον μὲν οὖν ἀχθέντα πρὸς τοῦ ἑλόντος ὁ Ὑδάσπης ψυχορραγοῦντα θεασάμενος καὶ πολλῷ αἵματι ῥεόμενον, τοῦτο μὲν ἐπαοιδῇ διὰ τῶν τοῦτο ἔργον πεποιημένων ἐπέσχε, κρίνας, εἰ δύναιτο, περισώζειν, ἐπιρρωννύς τε τοῖς λόγοις, Ὦ βέλτιστε, ἔφη, τὸ μὲν σώζεσθαί σοι κατ' ἐμὴν ὑπάρξει γνώμην. νικᾶν γὰρ καλὸν τοὺς ἐχθροὺς, ἑστῶτας μὲν ταῖς μάχαις, πεπτωκότας δὲ, ταῖς εὐποιΐαις. Τί δ' οὖν βουλόμενος οὕτως ἄπιστος ἀπεδείχθης; ὁ δὲ, Πρός σε, ἔφη, πιστὸς δὲ πρὸς τὸν ἐμὸν δεσπότην. Καὶ ὁ Ὑδάσπης, Ὑποπεσὼν τοίνυν, τίνα σαυτῷ τιμωρίαν ὁρίζεις, πάλιν ἠρώτα. Καὶ ὃς, ἣν ἂν, ἔφη, βασιλεὺς οὑμὸς τῶν σῶν τινὰ στρατηγῶν φυλάττοντά σοι πίστιν λαβὼν ἀπῄτησεν. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Ὑδάσπης, ἐπῄνεσεν ἂν καὶ δωρησάμενος ἀπέπεμψεν, εἰ βασιλεύς τίς ἐστιν ἀληθὴς καὶ μὴ τύραννος, ἐν ἀλλοτρίοις ἐπαίνοις ζῆλον τοῖς ἰδίοις τῶν ὁμοίων κατασκευαζόμενος. Ἀλλ' ὦ θαυμάσιε, πιστὸς μὲν εἶναι λέγεις, ἀσύνετος δὲ κἂν αὐτὸς [μὴ] ὁμολογήσειας, πρὸς τοσαύτας μυριάδας οὕτω παρατόλμως ἀντιταξάμενος. Οὐκ ἦν ἀσύνετος ἴσως, ἀπεκρίνατο, τῆς γνώμης ἐστοχάσθαι τοῦ βασιλεύοντος, μεθ' ἧς ἐκεῖνος πλέον τιμωρεῖται τοὺς ὁπωσοῦν ἐν πολέμῳ δειλοὺς ἢ τιμᾷ τοὺς ἀνδρείους. Ἔγνων οὖν ὁμόσε χωρεῖν πρὸς τὸν κίνδυνον καὶ ἤτοι μέγα τι κατορθῶσαι καὶ παράδοξον, οἷα πολλὰ τοῦ πολέμου καιροὶ θαυματουργοῦσιν, ἢ διασωθεὶς, εἰ τοῦτο συμβαίνοι, χώραν ἀπολογίας ὑπολείπεσθαι, ὡς πάντων τῶν ἐπ' ἐμοὶ πεπραγμένων.

ΚΒ'. Τοιαῦτ' εἰπὼν καὶ ἀκούσας ὁ Ὑδάσπης ἐπῄνει τε καὶ εἰς τὴν Συήνην εἰσέπεμπεν, ἐπιμεληθῆναι αὐτοῦ παντοίως τοῖς ἰατρεύουσιν ἐπιστείλας. Εἰσῄει δὲ καὶ αὐτὸς ἅμα τοῖς ἐπιλέκτοις τοῦ στρατοῦ, πάσης μὲν τῆς πόλεως καὶ ἐκ πάσης ἡλικίας προϋπαντώσης, στεφάνοις δὲ καὶ ἄνθεσιν Νειλώοις τὴν στρατιὰν βαλλούσης καὶ ταῖς ἐπινικίοις εὐφημίαις τὸν Ὑδάσπην ἀνυμνούσης. Ἐπεὶ δὲ τειχῶν ἐντὸς εἰσήλασεν ὥσπερ ἐφ' ἅρματος τοῦ ἐλέφαντος, ὁ μὲν αὐτίκα πρὸς ἱεροῖς ἦν καὶ θεραπείαις τῶν κρειττόνων χαριστηρίοις, τῶν τε Νειλώων ἥ τις γένεσις παρὰ τῶν ἱερέων ἐκπυνθανόμενος καὶ εἴ τι [θαύματος ἢ] θεάματος ἄξιον κατὰ τὴν πόλιν ἐπιδεικνύναι ἔχουσιν. Οἱ δὲ, τήν τε φρεατίαν

tium obstruxisse. Ibi igitur et ipse capitur; cum Achæmenes, Cybeles filius qui jam omnia quæ acta fuerant Memphi audierat, in illo tumultu eum dolo interficere conatus esset, (pœnitebat enim illum eorum, quæ de Arsace indicaverat, argumentis quibus indicia probare potuisset, sublatis) sed tamen spe frustratus letale vulnus illi non intulisset. Is tamen dedit statim pœnas, a quodam Æthiope ex arcu transfixus, qui agnoverat Satrapam et servare sicut fuerat imperatum volebat, et indignabatur scelerato facinori, quod quispiam hostes effugiens, rursus suos aggrederetur, opportunitatem fortunæ ad ultionem inimici observans.

XXI. Hunc igitur adductum ab eo qui ceperat, Hydaspes deficientem animo conspicatus et multo cruore manantem, quem quidem incantatio eorum qui hanc artem exercent inhibuit, cum statuisset servare, si posset, et confirmasset oratione : Optime, inquit, tibi quidem ut superstes sis mea voluntate conceditur. Pulchrum est enim vincere hostes, stantes quidem adhuc prœliis, collapsos autem beneficentia. Quid autem fuit in causa quod tam perfidus exstitisti? Ille autem, Erga te, inquit, sed fidus erga meum dominum. Et Hydaspes, Cum igitur succubueris, quam in te ipsum pœnam statuis, rursus quærebat. Quam vero, inquit, rex meus ab aliquo tuorum ducum qui tibi fidem servant capto expeteret. Sane, inquit Hydaspes, collaudaret, et cum donis remitteret, siquidem rex verus est, et non tyrannus et studet, ut sui alienis laudibus incitati similia exempla æmulari discant. Enimvero, o præclare, fidum te quidem esse dicis, sed quod imprudens fueris, an non ipse fateberis, qui tot myriadibus temerarie te opponere ausus sis? Non eram fortassis imprudens, respondit, in conjicienda regia voluntate, qua ille majoribus pœnis afficit timidos et ignavos in bellis quam præmiis fortes ac strenuos. Statui igitur occurrere sponte ipse periculo et aut aliquod magnum et præter opinionem edere, sicuti multa in bello occasiones nova et mira faciunt; aut servatus saltem, si hoc accidisset, locum excusationi relinquere, tanquam nulla re ex iis quæ in mea potestate fuissent a me prætermissa.

XXII. Talia cum dixisset et audisset Hydaspes collaudabat eum et Syenen misit, datis mandatis ut summam diligentiam in illo curando medici adhiberent. Ingrediebatur vero et ipse una cum delectis ex exercitu, tota urbe omnium ordinum et ætatum frequentia illi obviam progressa et coronas et flores Nili jaciente in exercitum et gratulationibus propter victoriam partam Hydaspem collaudante. Postquam autem intra muros elephanto tanquam curru invectus est, statim in res sacras et cultum divinum gratiarum actionis ergo animum intendit : quæ esset origo festorum Nili, et si quid admiratione dignum in urbe ostendere possent, interrogans. Illi autem puteum Nilum mensurantem ostenderunt, similem ei qui est Mem-

τὸ νειλομέτριον ἐδείκνυσαν, τῷ κατὰ τὴν Μέμφιν παραπλήσιον, συννόμῳ μὲν καὶ ξεστῷ λίθῳ κατεσκευασμένον, γραμμαῖς δ' ἐκ πηχυαίου διαστήματος κεχαραγμένον, εἰς ἃς τὸ ποτάμιον ὕδωρ ὑπὸ γῆς διηθούμενον, καὶ ταῖς γραμμαῖς ἐμπῖπτον, τάς τ' αὐξήσεις τοῦ Νείλου καὶ ὑπονοστήσεις τοῖς ἐγχωρίοις διασημαίνει τῷ ἀριθμῷ τῶν σκεπομένων ἢ γυμνουμένων χαραγμάτων, τὸ ποσὸν τῆς πλημμύρας ἢ τῆς λειψυδρίας μετρουμένων. Ἐδείκνυσαν δὲ καὶ τοὺς τῶν ὡρονομίων γνώμονας, ἀσκίους κατὰ μεσημβρίαν ὄντας, τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος κατὰ τροπὰς θερινὰς ἐν τοῖς περὶ Συήνην εἰς ἀκρίβειαν κατὰ κορυφὴν ἱσταμένης καὶ τῷ πανταχόθεν περιφωτισμῷ τὴν παρέμπτωσιν τῆς σκιᾶς ἀπελαυνούσης, ὡς καὶ τῶν φρεάτων τὸ κατὰ βάθος ὕδωρ καταυγάζεσθαι διὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ Ὑδάσπης οὐ σφόδρα ὡς ξένα ἐθαύμαζε, συμβαίνειν γὰρ τὰ ἴσα καὶ κατὰ Μερόην τὴν Αἰθιόπων. Ὡς δὲ τὴν ἑορτὴν ἐξεθείαζον, ἐπὶ μέγα τὸν Νεῖλον αἴροντες, Ὦρόν τε καὶ [τὸν] ζείδωρον ἀποκαλοῦντες, Αἰγύπτου θ' ὅλης, τῆς μὲν ἄνω σωτῆρα, τῆς κάτω δὲ καὶ πατέρα καὶ δημιουργὸν, νέαν ἰλὺν δι' ἔτους ἐπάγοντα καὶ Νεῖλον ἐντεῦθεν ὀνομαζόμενον, τάς τ' ἐτησίους ὥρας φράζοντα, θερινὴν μὲν ταῖς αὐξήσεσι, μετοπωρινὴν δὲ ταῖς ὑπονοστήσεσι καὶ τὴν ἠρινὴν τοῖς τε κατ' αὐτὸν φυομένοις ἄνθεσι καὶ ταῖς τῶν κροκοδείλων ὠοτοκίαις καὶ οὐδὲν ἄλλ' ἢ τὸν ἐνιαυτὸν ἀντικρὺς εἶναι τὸν Νεῖλον, τοῦτο καὶ τῆς προσηγορίας ἐκβεβαιουμένης· τῶν γοῦν κατὰ τοὔνομα στοιχείων εἰς ψήφους μεταλαμβανομένων, πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακόσιαι μονάδες, ὅσαι καὶ τοῦ ἔτους ἡμέραι συναχθήσονται· φυτῶν δὲ καὶ ἀνθῶν καὶ ζώων ἰδιότητας καὶ ἕτερα πλείονα τούτοις προστιθέντων· Ἀλλ' οὐκ Αἰγύπτια ταῦτα, εἶπεν ὁ Ὑδάσπης, ἀλλ' Αἰθιοπικὰ τὰ σεμνολογήματα. Τὸν γοῦν ποταμὸν τοῦτον, εἴτε καὶ καθ' ὑμᾶς θεὸν καὶ κῆτος ἅπαν τὸ ποτάμιον ἡ Αἰθιόπων δεῦρο παραπέμπουσα, δικαίως ἂν παρ' ὑμῶν τυγχάνοι σεβάσματος, μήτηρ ὑμῖν γενομένη θεῶν. Τοιγαροῦν καὶ σέβομεν, ἔφασαν οἱ ἱερεῖς, τῶν τ' ἄλλων ἕνεκεν καὶ ὅτι σὲ σωτῆρα ἡμῖν καὶ θεὸν ἀνέδειξεν.

ΚΓ'. Εὐφήμους εἶναι προσήκειν τοὺς ἐπαίνους ὁ Ὑδάσπης εἰπὼν, αὐτός τ' εἰς τὴν σκηνὴν ἐλθὼν, τὸ λειπόμενον τῆς ἡμέρας αὑτὸν ἀνελάμβανε, τούς τ' ἐπὶ δόξης Αἰθιόπων καὶ τοὺς κατὰ Συήνην ἱερέας εὐωχῶν καὶ τοῖς ἄλλοις οὕτω ποιεῖν ἐφῆκε, πολλὰς μὲν ἀγέλας βοῶν, πολλὰς δὲ ποίμνας προβάτων, πλεῖστα δ' αἰγῶν αἰπόλια καὶ συῶν συβόσια καὶ οἴνου πλῆθος τῶν Συηναίων τῇ στρατιᾷ, τὰ μὲν δῶρον, τὰ δὲ πρὸς ἀγορασίαν παρεχόντων. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐφ' ὑψηλοῦ προκαθήμενος ὁ Ὑδάσπης, τά θ' ὑποζύγια καὶ ἵππους καὶ ὕλην ἄλλην τὴν ἐν λαφύροις, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν καὶ τῶν κατὰ τὴν μάχην ληφθέντων, τῇ στρατιᾷ διένεμε, τὸ πρὸς ἀξίαν τῶν ἑκάστῳ πεπραγμένων ἀνακρίνων. Ὡς δὲ καὶ ὁ ζωγρήσας τὸν Ὀροονδάτην παρῆν, Αἴτησον ὃ βούλει, πρὸς αὐτὸν ἔφη ὁ Ὑδάσπης.

phi, ex æqualiter secto quidem et polito lapide exstructum, lineas vero ulnæ interstitio exsculptas continentem : in quem aqua fluviatilis subterraneo meatu impulsa et in lineas incidens, incrementa Nili et diminutiones indigenis monstrat, numero tectorum aut nudatorum characterum, rationem exundationis aut defectus aquæ mensurantium. Ostenderunt quoque et horoscoporum gnomones, nullam umbram in meridie reddentes; radio solis, solstitio æstivo Syenæ ad amussim vertici imminente et lumine undiquaque circumfuso omnem casum umbræ repellente, adeo ut etiam in puteis aqua in profunditate illuminetur similem ob causam. Et hæc quidem Hydaspes non valde quasi peregrina mirabatur. Accidunt enim eadem Meroë Æthiopum. At cum festum prædicarent et Nilum magnis laudibus attollerent, solem et fertilitatis auctorem appellantes et Ægypti totius, superioris quidem servatorem, inferioris vero patrem et opificem, novum limum (νέαν ἰλὺν) quotannis advolventem, unde et Nilum Græcis esse appellatum et annuas temporis vicissitudines exponentem, æstivam quidem incremento, autumnalem vero decremento, vernam autem floribus qui ex ipso enascuntur, et crocodilorum partu; et nihil aliud esse omnino Nilum quam annum, hoc et appellatione confirmante : literis enim quæ nomine continetur, in calculos distributis, ter centum quinque et sexaginta unitates, quot et dies sunt anni, congregabuntur : denique cum plantarum et florum et animalium proprietates et alia plura his adderent : Atqui non Ægyptiæ sunt hæ tam graves, dixit Hydaspes, sed Æthiopicæ narrationes. Ceterum cum fluvium hunc, seu vestra opinione deum, omnes fluviatiles belluas, Æthiopum terra ad vos deducat, merito a vobis coli debet, quæ vobis deorum mater exsistat. Et quidem colimus, subjecerunt sacerdotes, cum alias ob causas, tum quod nobis servatorem te et deum exhibuit.

XXIII. Moderatas debere esse laudes, Hydaspes cum dixisset, et ipse tentorium ingressus, reliquum diei sibi ad recreationem sumsit, cum primoribus Æthiopum et sacerdotibus Syenensium convivium iniens et reliquis ut idem facerent permisit; multa armenta boum, multos greges ovium et plurimos caprarum et porcorum et maximum numerum vini, Syenensibus exercitui partim dono dantibus, partim venum exponentibus. Postridie autem sedens pro tribunali excelso Hydaspes, jumenta et equos et reliquam prædam, quæ partim in urbe, partim in prœlio collecta fuerat, exercitui distribuit, unicuique pro ratione eorum quæ ab eo gesta fuerant tribuens. Postquam autem et hic qui ceperat Oroondatem aderat: Pete quidvis, inquit ad eum Hydaspes. Ille autem, Non opus est, rex,

Καὶ ὅς, Οὐδὲν αἰτεῖν δέομαι, βασιλεῦ, εἶπεν, ἀλλ' εἰ καὶ σὺ τοῦτο ἐπικρίνειας, ἔχω τὸ αὔταρκες, Ὀροονδάτου μὲν ἀφελόμενος, αὐτὸν δὲ προστάγματι τῷ σῷ διασωσάμενος. Καὶ ἅμ' ἐδείκνυ τὸν ξιφιστῆρα τοῦ Σατράπου λιθοκόλλητόν τε καὶ πολύτιμον καὶ ἐκ πολλῶν ταλάντων κατεσκευασμένον, ὥστε πολλοὺς τῶν περιεστώτων ἐκβοᾶν, ὑπὲρ ἰδιώτην εἶναι καὶ πλέον βασιλικὸν τὸ κειμήλιον. Ἐπιμειδιάσας οὖν ὁ Ὑδάσπης, Καὶ τί ἂν, ἔφη, γένοιτο βασιλικώτερον τοῦ μὴ λειφθῆναι τὴν ἐμὴν μεγαλοψυχίαν τῆς τούτου φιλοπλουτίας; εἶτα καὶ σώματος ἁλόντος τῷ κρατήσαντι σκυλεύειν ὁ πολέμου δίδωσι νόμος. Ὥστ' ἀπίτω λαβὼν καὶ παρ' ἡμῶν, ὃ καὶ ἀκόντων ἔσχεν ἂν ῥᾳδίως ἀποκρύπτων.

ΚΔ'. Μετὰ τοῦτον παρῄεσαν οἱ τὸν Θεαγένην καὶ τὴν Χαρίκλειαν ἑλόντες καὶ Ὦ βασιλεῦ, ἔφασαν, ἡμῶν δ' οὐ χρυσὸς, οὐδὲ λίθοι τὰ λάφυρα, πρᾶγμα κατ' Αἰθιοπίαν εὔωνον καὶ σωρηδὸν (ἐν) τοῖς βασιλείοις ἀποκείμενον, ἀλλά σοι κόρην καὶ νεανίαν προσαγηοχότες, ἀδελφοὺς μὲν καὶ Ἕλληνας, μεγέθει δὲ καὶ κάλλει, μετά γέ σε, πάντας ἀνθρώπους ὑπερφέροντας, ἀξιοῦμεν μὴ ἀμοιρῆσαι τῆς παρά σοι μεγαλοδωρεᾶς. Εὖ γε, εἶπεν ὁ Ὑδάσπης, ὑπεμνήσατε, καὶ γὰρ ἐν παρέργῳ τότε καὶ κατὰ θόρυβον προσταχθέντας ἐθεασάμην. Ὥστ' ἀγέτω τις· ἡκόντων δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν αἰχμαλώτων. Ἤγοντο οὖν αὐτίκα, δρομαίου τινὸς ἔξω τειχῶν καὶ εἰς τοὺς σκευοφόρους ἀφιγμένου καὶ τοῖς φυλάττουσιν ἄγειν ὡς βασιλέα τὴν ταχίστην εἰπόντος. Οἱ δὲ μιξέλληνά τινα τῶν φυλάκων, ὅποι τὸ παρὸν ἄγοιεν, ἠρώτων. Ἐκείνου δ' εἰπόντος ὡς βασιλεὺς Ὑδάσπης ἐπισκοπεῖ τοὺς αἰχμαλώτους, Θεοὶ σωτῆρες, ἀνεβόησαν ἅμα οἱ νέοι τοὔνομα τοῦ Ὑδάσπου γνωρίσαντες, εἰς τὴν τότε ὥραν μὴ καὶ ἕτερός ἐστιν ὁ βασιλεύων ἀμφιβάλλοντες. Ὁ οὖν Θεαγένης ἠρέμα πρὸς τὴν Χαρίκλειαν, Ἐρεῖς, ἔφη, δηλονότι, φιλτάτη, πρὸς βασιλέα τὰ καθ' ἡμᾶς. Ἰδοὺ γάρ σοι καὶ Ὑδάσπης, ὃν πατέρα σοὶ γεγενῆσθαι πρός με πολλάκις ἔφραζες. Καὶ ἡ Χαρίκλεια, Ὦ γλυκύτατε, ἔφη, τὰ μεγάλα τῶν πραγμάτων, μεγάλων δεῖται κατασκευῶν. Ὧν γὰρ πολυπλόκους τὰς ἀρχὰς ὁ δαίμων καταβέβληται, τούτων ἀνάγκη καὶ τὰ τέλη διὰ μακροτέρων συμπεραίνεσθαι. Ἄλλως τε καὶ ἃ πολὺς χρόνος συνέχεε, ταῦτ' εἰς ὀξὺν καιρὸν ἀνακαλύπτειν οὐ λυσιτελὲς, τοῦ κεφαλαίου καὶ ταῦτα τῆς ὅλης καθ' ἡμᾶς ὑποθέσεως καὶ ἐξ ἧς ἡ σύμπασα συμπλοκή τε καὶ ἀνεύρεσις ἤρτηται, Περσίνης λέγω μητρὸς τῆς ἐμῆς ἀπολειπομένης. Σώζεσθαι δὲ καὶ ταύτην θεῶν βουλήσει πεπύσμεθα. Ἂν οὖν προθύσηταί τις ἡμᾶς, ὑπολαβὼν ὁ Θεαγένης, ἢ καὶ ὡς αἰχμάλωτον δῶρον παρασχὼν, τὴν εἰς Αἰθιοπίαν ἡμῖν ἄφιξιν ὑποτέμηται; Μὴ πᾶν τοὐναντίον, ἔφη ἡ Χαρίκλεια. Νυνὶ μὲν γὰρ πρὸς τῶν φυλάκων ἀκήκοας πολλάκις ὡς ἱερεῖα τρεφόμεθα τοῖς κατὰ Μερόην θεοῖς ἐναγισθησόμενοι. Καὶ δέος οὐδὲν δωρηθῆναι ἡμᾶς ἢ προαναιρεθῆναι καθωσιωμένους ἐξ ὑποσχέσεως τοῖς θεοῖς, ἣν παραβαθῆναι

ut quidquam petam, dixit, qui contentus sum futurus eo, quod habeo, si a te mihi adjudicatum fuerit, quod ab Oroondate abstuli: ipsum vero juxta tuum mandatum servavi: et simul ostendebat pugionem Satrapæ, lapillis distinctum magni pretii et multorum talentorum sumtu comparatum, ut multi ex circumstantibus exclamarent, privati hominis fortunam excedere et magis regium thesaurum esse. Arridens igitur Hydaspes, Quid autem, inquit, magis regium esse potest, quam me eam magnitudinem animi conservare, quæ hujus avaritia non inferior sit? Deinde et corpus captivi spoliari victori jus belli concedit. Quamobrem abeat, accipiens id consentientibus nobis, quod vel invitis obtinuisset, haud difficulter absconditum.

XXIV. Post hunc adveniebant hi qui Theagenem et Charicleam ceperant: et O rex, dicebant, nostra vero spolia non aurum, neque lapides sunt, quæ res in Æthiopia exigui sunt pretii et acervatim in regiis domiciliis strata jacent: sed cum tibi virginem et adolescentem adduxerimus, germanos et Græcos, proceritate et forma omnibus hominibus post te antecellentes, petimus, ut simus participes tuæ insignis munificentiæ. Opportune, inquit Hydaspes, reduxistis in memoriam: etenim tum adductos, obiter et tumultuarie contemplatus fueram. Quamobrem adducat eos quispiam: veniant autem et reliqui captivi. Adducebantur igitur continuo, cum quidam cursim extra muros ad impedimenta pervenisset et custodibus ut quamprimum eos ad regem ducerent dixisset. At illi quemdam ex custodibus, qui altero parente Græcus erat, quonam in præsentia ducerentur, interrogabant. Cum autem ille dixisset, quod rex Hydaspes inspecturus esset captivos; Dii servatores! exclamarunt, simulatque nomen Hydaspis cognoverunt juvenes, cum ad eam usque horam, ne alter quispiam regnaret, essent solliciti. Theagenes igitur submisse ad Charicleam: ExPones igitur, carissima, regi rationes nostras, siquidem Hydaspes regnat: quem tu patrem tuum fuisse, sæpius mihi dixisti. Chariclea vero, O suavissime, inquit, magna negotia magnis indigent apparatibus. Quorum enim varie intricata initia numen posuit, horum necesse est et fines longioribus ambagibus peragi. Alioquin ea, quæ longum tempus conflavit, brevi temporis momento retegere haudquaquam conducit: præsertim capite et fundamento toto, ex quo prorsus hoc negotium et inventio pendet, Persina, inquam, matre mea, absente; quam etiam superstitem esse, deorum voluntate, audivimus. At si nos ante immolarit aliquis prius, subjiciens Theagenes, aut tanquam donum captivum dans, facultatem quo minus in Æthiopiam perveniamus præciderit? Nihil minus, inquit Chariclea. Nunc enim sæpius a custodibus audivimus, quod alamur victimæ, diis, qui Meroæ præsunt, immolandi. Quamobrem non est, quod metuamus, ne aut dono demur, aut ante interimamur, qui sumus ex voto diis consecrati, quod violari a viris pie-

ὑπ' ἀνδρῶν εὐσέβειαν ἐκτετιμηκότων, οὐ θέμις. Εἰ δὲ περιχαρείᾳ τῶν ὅλων ἐνδόντες προχείρως τὰ καθ' αὑτοὺς ἐξαγορεύομεν, τῶν καὶ γνωρίζειν ταῦτα καὶ βεβαιοῦν δυναμένων οὐ παρόντων, μὴ καὶ λάθωμεν τὸν ἀκούοντα παροξύναντες καὶ πρὸς ὀργήν τι δικαίως ἐφιστάμενοι, χλεύην ἂν οὕτω τύχῃ καὶ ὕβριν τὸ πρᾶγμα ἡγησομένους, εἴ τινες αἰχμάλωτοι καὶ δουλεύειν ἀποκεκληρωμένοι, πεπλασμένοι καὶ ἀπίθανοι καθάπερ ἐκ μηχανῆς τῷ βασιλεύοντι παῖδας αὑτοὺς εἰσποιοῦσιν. Ἀλλὰ τὰ γνωρίσματα, ἔφη ὁ Θεαγένης, ἃ φέρειν σε οἶδα καὶ διασώζειν, ὅτι μὴ πλάσμα ἐσμὲν, μηδ' ἀπάτη συλλήψεται. Καὶ ἡ Χαρίκλεια, Τὰ γνωρίσματα, ἔφη, τοῖς γινώσκουσιν αὐτὰ ἢ συνεκθεμένοις ἐστὶ γνωρίσματα· τοῖς δ' ἀγνοοῦσιν ἢ μὴ πάντα γνωρίζειν ἔχουσι, κειμήλια τηνάλλως καὶ ὅρμοι, κλοπῆς, ἂν οὕτω τύχῃ, καὶ λῃστείας τοῖς φέρουσιν ὑπόνοιαν προσάπτοντες. Εἰ δὲ δή τι καὶ γνωρίσειεν ὁ Ὑδάσπης, τίς ὅτι καὶ Περσίνα ἡ δεδωκυῖα, τίς δ' ὅτι καὶ ὡς θυγατρὶ μήτηρ ὁ πείσων ἔνεστιν; ἀναντίρρητον γνώρισμα, ὦ Θεάγενες, ἡ μητρῴα φύσις, ὑφ' ἧς τὸ γεννῶν περὶ τὸ γεννώμενον ἐκ πρώτης ἐντεύξεως φιλόστοργον ἀναδέχεται πάθος, ἀπορρήτῳ συμπαθείᾳ κινούμενον. Τοῦτ' οὖν μὴ προώμεθα, διότι καὶ τἄλλα γνωρίσματα πίστ' ἂν φανείη.

ΚΕ'. Τοιαῦτα διαλεγόμενοι, πλησίον ἤδη τοῦ βασιλέως ἦσαν. Συμπαρῆν δὲ καὶ Βαγώας ἀγόμενος. Κἀπειδὴ παραστάντας εἶδεν ὁ Ὑδάσπης, ἀνήλατο πρὸς βραχὺ τοῦ θρόνου καὶ Ἱλήκοιτε θεοὶ, φήσας, αὖθις ἐπὶ συννοίας αὐτὸν ἥδραζε. Τῶν δ' ἐν τέλει παρεστώτων ὅ τι πεπόνθοι πυνθανομένων, Τοιαύτην, ἔφη, τετέχθαι μοι θυγατέρα τήμερον καὶ εἰς ἀκμὴν τοσαύτην ἥκειν ἀθρόον ᾤμην. Καὶ τὸ ὄναρ ἐν οὐδεμιᾷ φροντίδι θέμενος, νυνὶ πρὸς τὴν ὁμοίαν τῆς ὁρωμένης ὄψιν ἀνήνεγκα. Τῶν δὴ περὶ αὐτὸν εἰπόντων, ὡς φαντασία τις εἴη ψυχῆς τὰ μέλλοντα πολλάκις εἴδωλα προτυπουμένης, ἐν παρέργῳ τότε τὸ ὀφθὲν ποιησάμενος, τίνες καὶ ὁπόθεν εἶεν ἠρώτα. Σιωπώσης δὲ τῆς Χαρικλείας καὶ τοῦ Θεαγένους εἰπόντος, ὡς ἀδελφοὶ καὶ Ἕλληνες. Εὖ γε ἡ Ἑλλὰς, ἔφη, τά τ' ἄλλα καλοὺς κἀγαθοὺς φέρουσα καὶ γνήσια ἡμῖν καὶ εὐσύμβολα εἰς τὰς ἐπινικίους θυσίας τὰ ἱερεῖα παρασχοῦσα. Ἀλλὰ πῶς οὐχὶ καὶ παῖς ἐτέχθη μοι κατὰ τὴν ὄψιν, (γελάσας πρὸς τοὺς παρόντας) εἴπερ τὸν νεανίαν τοῦτον ἀδελφὸν ὄντα τῆς κόρης καὶ ὁρᾶσθαί μοι μέλλοντα, προειδωλοποιηθῆναι ὥς φατε διὰ τῶν ὀνειράτων ἐχρῆν; καὶ ἀποστρέψας τὸν λόγον εἰς τὴν Χαρίκλειαν καὶ τὴν φωνὴν ἑλληνίζων, (σπουδάζεται γὰρ ἤδ' ἡ γλῶττα καὶ παρὰ τοῖς Γυμνοσοφισταῖς καὶ βασιλεῦσιν Αἰθιόπων) Σὺ δὲ, ἔφη, ὦ κόρη, τί σιγᾷς, οὐδὲν ἀποκριναμένη πρὸς τὴν πεῦσιν; Καὶ ἡ Χαρίκλεια, Πρὸς τοῖς βωμοῖς, ἔφη, τῶν θεῶν, οἷς ἱερεῖα φυλαττόμενοι συνίεμεν, ἐμέ τε καὶ τοὺς ἐμὲ φύντας γνώσεσθε. Καὶ ποῦ γῆς εἰσιν οὗτοι, πρὸς αὐτὴν ὁ Ὑδάσπης. Ἡ δὲ, Καὶ πάρεισιν, ἔφη, καὶ πάντως ἱερουργουμένοις παρέσονται. Μειδιάσας οὖν αὖθις

tatis studiosissimis fas non est. Enimvero si huic immoderatæ lætitiæ de summa rerum indulgentes, temere rationes nostras exposuerimus, cum hi qui et agnoscere hæc et auctoritate confirmare possent non adsint, periculum est, ne per inscitiam eum qui hæc audiet exacerbemus et iratum nobis merito nostro faciamus, pro ludibrio fortasse et contumelia id habiturum, quod captivi et ad serviendum destinati, fictis et minime probabilibus argumentis tanquam ex composito se regios esse liberos simulare audeant. Sed indicia, inquit Theagenes, quæ te accepisse scio et servare, nobiscum facient, ut non figmento uti, neque fraude videamur. Chariclea autem, Indicia, inquit, iis, qui norunt ea et exposuerunt indicia sunt: at iis qui ignorant aut non omnia nosse possunt thesauri inanes et monilia sunt et fortasse in suspicionem etiam furti et latrocinii eos, qui ferunt, vocant. Atqui, etiamsi quidpiam Hydaspes cognoverit, quisnam est qui quod Persina dederit, quis denique quod mater filiæ persuadere possit? Nota, cui contradici non potest, Theagenes, materna natura est: qua fit ut id quod genuit erga sobolem primo congressu amoris et commiserationis affectum induat, arcana quadam naturæ convenientia permotum. Hæcne igitur negligamus, in quibus est situm, ut et cetera credibilia esse videantur?

XXV. Quæ cum inter se colloquerentur, jam non procul aberant a rege: aderat autem et Bagoas adductus. Postquam autem adstantes vidit Hydaspes, paullulum sese e throno sustulit. Et, Propitii nobis estote, dii! cum dixisset, rursus cogitabundus sedit. Primoribus autem Persarum qui adstabant quid illi accidisset quærentibus, Talem, inquit, mihi hodie filiam natam esse et ad ejusmodi florem subito pervenisse, rebar: cumque nihil omnino somnium antea curassem, nunc simili forma ejus, quam videram, admonitus, in illius memoriam redii. His autem qui circa illum erant quod imaginatio quædam esset animæ, simulacra futurarum rerum sæpius adumbrantis, dicentibus: tum illud visum neglectui habens, qui essent et unde quærebat. Tacente vero Chariclea et Theagene dicente, quod germani essent et Græci: Euge, Græcia! inquit, quæ alioquin bonos et præstantes producis et ingenuas nobis ac faustas victimas ad sacrificia propter victoriam partam celebranda præbuisti. Ceterum cur non et filius mihi in visione illa natus est, (subridens ad præsentes) siquidem adolescentis hujus, fratris puellæ et a me conspiciendi speciem et simulacrum mihi prius in somnis, ut dicitis, offerri oportuit? Postea conversa oratione ad Charicleam, sermonem Græcum sonans, (est enim in honore hæc lingua apud Gymnosophistas et reges Æthiopum): Tu vero, o virgo, quamobrem taces, neque quidquam ad interrogationem respondisti? Chariclea autem, Ad aras, inquit, deorum, quibus nos victimas asservari intelligimus, me et meos parentes cognoscetis. Porro ubinam terrarum sunt hi, ad illam rursus Hydaspes. Illa vero, Et adsunt, inquit, et omnino dum immolabimur

ὁ Ὑδάσπης, Ὀνειρώττει τῷ ὄντι, φησὶν, ἡ ὀνειρογενὴς αὕτη μου θυγάτηρ, ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος κατὰ μέσην τὴν Μερόην τοὺς φύντας ἀναπεμφθήσεσθαι φανταζομένη. Οὗτοι μὲν οὖν ἀγέσθωσαν ἐπιμελείᾳ καὶ ἀφθονίᾳ τῇ συνήθει, τὴν θυσίαν κοσμήσοντες. Ἀλλὰ τίς οὗτος ὁ πλησίον εὐνούχῳ προσεοικώς; τῶν δή τις ὑπηρετουμένων, Καὶ εὐνοῦχος ἀληθῶς, εἶπεν, ὄνομα Βαγώας, τῶν Ὀροονδάτου κτῆμα τιμιώτατον. Ἑπέσθω, ἔφη, καὶ οὗτος οὐχ ἱερεῖον τῶν δὲ ἱερείων θατέρου τῆς κόρης ταύτης φύλαξ, πολλῆς διὰ τὴν ὥραν προνοίας δεομένης, ὥσθ' ἁγνὴν ἡμῖν ἄχρι καιροῦ τῆς θυσίας φυλαχθῆναι. Ἔχει τι ζηλότυπον ἔμφυτον τὸ εὐνούχων γένος· ὧν γὰρ ἀπεστέρηται, τούτων εἰς κώλυμα τοῖς ἄλλοις προβέβληται.

aderunt. Arridens igitur iterum Hydaspes, Revera, inquit, somniat hæc filia, in somnis mihi nata, imaginans fore, ut ex Græcia in mediam Meroën parentes illius transferantur. Hi igitur ducantur cum diligentia et copia solita, sacrificium exornaturi. Sed quis hic est prope stans eunucho similis? Eunuchum revera esse, nomine Bagoam, quidam ex ministris respondit. Sequatur et hic, inquit, non tanquam victima, sed tanquam alterius victimæ virginis hujus custos, multa cura indigentis ut nobis casta usque ad tempus sacrificii conservetur. Habet quiddam zelotypum eunuchorum genus: quibus est enim ipsum privatum, ad hæc aliis prohibenda objicitur.

ΚϚ'. Ταῦτ' εἰπὼν τοὺς ἄλλους αἰχμαλώτους παριόντας ἐν τάξει, ἐπεσκόπει τε καὶ ἀνέκρινε, τοὺς μὲν δωρούμενος, οὓς δούλους ἐξαρχῆς ἐγνώριζεν ἡ τύχη, τοὺς δ' εὖ γεγονότας ἐλευθέρους ἀφιείς. Δέκα δὲ νέους καὶ κόρας ἰσαρίθμους τῶν ἐν ἀκμῇ καὶ ὥρᾳ διαπρεπόντων ἐπιλεξάμενος, ἅμα τοῖς περὶ τὸν Θεαγένην, ἐφ' ὁμοίαν τὴν χρείαν ἀνάγεσθαι προσέταττε. Τοῖς τ' ἄλλοις ἅπασιν ὧν ἕκαστος ἐδεῖτο χρηματίσας, τέλος πρὸς τὸν Ὀροονδάτην μετάκλητον καὶ φοράδην ἀχθέντα, Ἐγὼ, ἔφη, τὰς αἰτίας τοῦ πολέμου συνῃρηκὼς, καὶ τὰς ἐξ ἀρχῆς προφάσεις τῆς ἔχθρας, τάς τε Φίλας καὶ τὰ σμαράγδεια μέταλλα ὑπ' ἐμαυτῷ πεποιημένος, οὐ πάσχω τὸ τῶν πολλῶν πάθος, οὐδ' ἐπεξάγω τὴν τύχην πρὸς πλεονεξίαν, οὐδ' εἰς ἄπειρον ἐκτείνω τὴν ἀρχὴν διὰ τὴν νίκην, ἀλλ' ὅροις ἀρκοῦμαι οἷς ἔθετο ἐξαρχῆς ἡ φύσις, τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας τοῖς καταρράκταις ἀποκρίνασα. Ὥστ' ἔχων δι' ἃ κατῆλθον, ἄνειμι σέβων τὸ δίκαιον. Σὺ δ' εἰ περιγένοιο, τῶν ἐξαρχῆς σατράπευε καὶ ἐπίστελλε πρὸς βασιλέα τῶν Περσῶν, ὡς ἀδελφὸς ὁ σὸς Ὑδάσπης τῇ μὲν χειρὶ κεκράτηκε, τῇ δὲ γνώμῃ πάντα σοὶ τὰ σὰ μεθῆκε, φιλίαν τε πρός σε βουλόμενον ἀσπαζόμενος χρημάτων ἐν ἀνθρώποις τὸ κάλλιστον καὶ μάχην εἰ αὖθις ἄρχοιο, μὴ παραιτούμενος. Συηναίοις δὲ τοῖσδε, τοὺς τεταγμένους φόρους εἰς δεκάδα ἐτῶν αὐτός τ' ἀφίημι καί σοι ποιεῖν οὕτως ἐντέλλομαι.

XXVI. Hæc cum dixisset, alios captivos ordine advenientes circumspiciebat et recensebat, quosdam dono dans quos servos etiam initio fuisse ostendebat fortuna, bono autem genere natos liberos dimittens. Decem utique juvenes electos et totidem virgines ætatis flore et forma excellentes, una cum Theagene ad eundem usum duci jussit. Denique aliis de iis, quorum quisque indigebat, responsis datis: postremo ad Oroondatem accersitum, et in lectica allatum, Ego, inquit, cum ea, quæ fuerunt belli causæ, et ab initio inimicitiarum prætextus præciderim, Philas et smaragdi metalla obtinens haud ita sum affectus animo ut plerique. Non abutor fortuna, ad cupiditatem plus præ ceteris habendi, neque in immensum prolato imperium propter victoriam: sed contentus sum finibus, quos initio natura posuit, Ægyptum ab Æthiopia cataractis discernens. Quamobrem cum ea obtinuerim quorum causa descendi, revertor colens æquitatem. Tu vero, si superstes manseris, esto satrapa eorum quorum et antea fuisti: et significa Persarum regi, quod frater tuus Hydaspes manu quidem vicit, animi autem moderatione omnia tua tibi dimisit, amicitiam, si hæc tua voluntas, tecum retinere cupiens, (qua, ut re inter homines pulcherrima, inprimis delectatur) et tamen pugnam, si rursus quidpiam inceperis, non detrectans. Syenæis vero his tributa, quæ alioqui pendere solent, et ipse in decennium dimitto et ut tu idem facias impero.

ΚΖ'. Τούτων εἰρημένων, ὑπὸ μὲν τῶν παρόντων ἀστῶν θ' ὁμοίως καὶ στρατιωτῶν, εὐφημία τ' ἤρθη καὶ κρότος ἐπὶ πλεῖστον ἐξάκουστος. Ὁ δ' Ὀροονδάτης τὼ χεῖρε προτείνας καὶ τὴν δεξιὰν ἐπὶ θατέραν παραλλάξας, κύψας προσεκύνησε, πρᾶγμα οὐ νενομισμένον παρὰ Πέρσαις, βασιλέα ἕτερον τοῦτον τὸν τρόπον θεραπεύειν. Καὶ Ὦ παρόντες, οὐ δοκῶ μοι, ἔφη, παραβαίνειν τὸ πάτριον εἰ βασιλέα γνωρίζω τὸν σατραπείαν μοὶ δωρούμενον, οὐδὲ παρανομεῖν, τὸν ἐννομώτατον ἀνθρώπων προσκυνῶν, ἀναιρεῖν μὲν δυνάμενον, τὸ εἶναι δὲ φιλανθρωπευόμενον, καὶ δεσπόζειν μὲν κεκληρωμένον, σατραπεύειν δέ μοι παρεχόμενον. Ἐφ' οἷς, εἰ μὲν περισωθείην, Αἰθίοψί τε καὶ Πέρσαις, εἰρήνην ἐγγυῶμαι βαθεῖαν καὶ φιλίαν ἀΐδιον καὶ Συηναίοις

XXVII. His dictis, a præsentibus quidem civibus perinde ac militibus, gratulatoriæ voces et plausus qui longe exaudiri poterat est sublatus: Oroondates autem manibus protensis et dextra in alteram permutatim transposita, inclinatus adoravit, cum sit res inusitata Persis, regem alterum hoc modo venerari. Et, O vos qui adestis, inquit, non videor mihi violare patria instituta regem agnoscens eum qui mihi satrapiam donavit, neque inique agere, æquissimum omnium hominum adorans, qui mei interimendi potestatem habet, vitam autem mihi clementia singulari largitur, cumque illi jus dominandi competat, mihi ut sim satrapa concedit. Propter quæ, siquidem fuero superstes, Æthiopibus et Persis spondeo, me pacem diuturnam et amicitiam sempiternam, Syenæis autem quæ

τὰ προστεταγμένα ἐμπεδώσειν. Εἰ δέ τι πάθοιμι, θεοὶ, τῶν εἰς ἐμὲ καλῶν Ὑδάσπην τε καὶ οἶκον τὸν Ὑδάσπου καὶ γένος ἀμείβοιντο.

sunt imperata præstiturum. Si vero quid mihi acciderit, dii pro beneficiis in me collatis Hydaspem et domum Hydaspis ac genus remunerentur.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Α΄. Τὰ μὲν δὴ κατὰ Συήνην ἐπὶ τοσόνδε πραχθέντα εἰρήσθω, παρὰ τοσοῦτον μὲν ἐλθοῦσαν κινδύνου, πρὸς τοσαύτην δ' εὐπάθειαν ἀθρόον δι' εὐνομίαν ἀνδρὸς μεταβαλοῦσαν· ὁ δ' Ὑδάσπης τὸ πολὺ τοῦ στρατοῦ προεκπέμψας καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν Αἰθιοπίαν ἐξήλαυνε, πάντων μὲν Συηναίων, πάντων δὲ Περσῶν ἄχρι πλείστου σὺν εὐφημίαις προπεμπόντων. Τὰ μὲν οὖν πρῶτα ἐχώρει τῆς ὄχθης ἀεὶ τοῦ Νείλου καὶ παραποταμίας ἐχόμενος. Ἐπεὶ δ' εἰς τοὺς Καταρράκτας ἀφίκετο, θύσας τῷ Νείλῳ καὶ θεοῖς ἐνορίοις, ἐκτραπεὶς, τῆς μεσογαίας μᾶλλον εἴχετο καὶ εἰς τὰς Φίλας ἐλθὼν, ἡμέρας μέν που δύο διαναπαύει τὸν στρατὸν, αὖθις δὲ τὸ πολὺ τοῦ πλήθους προαποστείλας, προεκπέμψας δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους, αὐτὸς ἐπιμείνας, τά τε τείχη τῆς πόλεως ὠχύρωσε καὶ φρουρὰν ἐγκαταστήσας, ἐξώρμησε. Δύο δ' ἱππέας ἐπιλέξας, οὓς ἔδει προλαβόντας καὶ κατὰ πόλιν ἢ κώμην τοὺς ἵππους ἀμείβοντας σὺν τάχει τὸ προστεταγμένον ἀνύειν, ἐπιστέλλει τοῖς κατὰ Μερόην, τὴν νίκην εὐαγγελιζόμενος.

Β΄. Πρὸς μὲν τοὺς σοφοὺς (οἳ Γυμνοσοφισταὶ κέκληνται, σύνεδροί τε καὶ σύμβουλοι τῶν πρακτέων τῷ βασιλεῖ γιγνόμενοι) τοιάδε· ΤΩι ΘΕΙΟΤΑΤΩι ΣΥΝΕΔΡΙΩι, ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΥΔΑΣΠΗΣ. Τὴν νίκην ὑμῖν τὴν κατὰ Περσῶν εὐαγγελίζομαι, οὐκ ἀλαζονευόμενος τὸ κατόρθωμα, τὸ γὰρ ὀξύρροπον τῆς τύχης ἱλάσκομαι ἀλλὰ τὴν προφητείαν ὑμῶν, ἀεί τε καὶ τὸ παρὸν ἐπαληθεύουσαν τῷ γράμματι προδεξιούμενος. Ἥκειν οὖν ὑμᾶς εἰς τὸν εἰωθότα τόπον καὶ παρακαλῶ καὶ δυσωπῶ, τὰς εὐχαριστηρίους τῶν ἐπινικίων θυσίας εὐαγεστέρας τῇ παρουσίᾳ τῷ κοινῷ τῶν Αἰθιόπων ἀποφανοῦντας. Πρὸς δὲ τὴν γυναῖκα Περσίναν οὕτω. Νικᾶν ἡμᾶς ἴσθι καὶ ὃ πρότερόν ἐστι παρά σοι σώζεσθαι. Πολυτελεῖς δὴ τὰς χαριστηρίους ἡμῖν πομπάς τε καὶ θυσίας εὐτρέπιζε καὶ τοὺς σοφοὺς ἅμα τοῖς παρ' ἡμῶν ἐπεσταλμένοις συμπαρακαλέσασα, εἰς τὴν ἀφιερωμένην τοῖς πατρίοις ἡμῶν θεοῖς, Ἡλίῳ τε καὶ Σελήνῃ καὶ Διονύσῳ, πρὸ τοῦ ἄστεος ὀργάδα σύσπευδε.

Γ΄. Τούτων κομισθέντων τῶν γραμμάτων, ἡ μὲν Περσίνα, Τοῦτ' ἦν ἄρα, ἔφη, τὸ ἐνύπνιον ὃ κατὰ τὴν νύκτα ταύτην ἐθεώμην, κύειν τ' οἰομένη καὶ τίκτειν ἅμα, καὶ τὸ γεννηθὲν εἶναί μοι θυγατέρα γάμου παραχρῆμα ὡραίαν· διὰ μὲν τῶν ὠδίνων, ὡς ἔοικε, τὰς κατὰ τὸν πόλεμον ἀγωνίας, διὰ δὲ τῆς θυγατρὸς τὴν νίκην αἰνιττομένου τοῦ ὀνείρατος. Ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐπιόντες τῶν εὐαγγελίων ἐμπλήσατε. Καὶ οἱ μὲν πρόδρομοι τὸ προστεταγμένον ἔπραττον καὶ τάς τε

LIBER DECIMUS.

I. De his igitur, quæ Syenæ gesta sunt, hactenus dictum sit : quæ cum in tantum periculum venisset, repente rursus ejusmodi beneficium, unius viri clementia et æquitate, consecuta est. Hydaspes autem, magna parte exercitus præmissa, ipse quoque in Æthiopiam proficiscebatur : Syenæis omnibus, et Persis, longissime cum gratulationibus ac votis pro illius salute, eum prosequentibus. Primum igitur iter faciebat, semper Nili ripas et vicina loca fluvio tenens. Postquam autem Cataractas pervenit, sacrificiis factis Nilo et diis finium præsidibus, deflectens magis per mediterraneam iter tendebat regionem. Et cum Philas venisset, duos fere dies exercitui ad quietem et recolligendas vires tribuit. Rursus autem multitudine vulgi præmissa, captivis quoque præmissis ipse commoratus urbis mœnia firmavit et præsidium imposuit. Hoc facto, egressus, duos equites delectos, quos oportebat ipsius adventum antevertere et equis in urbibus et pagis permutandis celeriter imperata conficere, mittit cum literis ad eos qui erant Meroæ, victoriam nuntians.

II. Ad sapientes quidem, qui Gymnosophistæ appellantur et assessores consiliariique regii sunt, tales dans : *Divinissimo concilio Hydaspes.* Victoriam partam de Persis vobis nuntio, non venditans rei bene gestæ successum, siquidem Fortunæ vices et instabilitatem veneror; sed antistitii dignitatem, cum semper tum in præsentia veracem, per literas salutans et appellans. Ut igitur veniatis in consuetum locum et oro, et meo jure impero, sacrificia gratiarum actionis ergo pro victoria parta, graviora præsentia vestra et conspectu Æthiopum communi conventui reddituri. Ad uxorem autem Persinam ejusmodi : Victores nos esse scito et quod te proxime attingit salvos. Quamobrem sumtuosas pompas et sacrificia ut grates diis agamus præparato : et sapientes cum literis nostris coram adhortata, in consecratum diis nostris patriis Soli et Lunæ et Baccho ante urbem campum, una cum illis propera.

III. His literis allatis, Persina continuo, Nimirum id erat, inquit, somnii quod hac nocte videbam, gravidam me esse putans et parere simul et editum fœtum esse meam filiam repente florenti ætate : per dolores, ut videtur, belli certamina, per filiam vero, victoriam significante somnio. Ceterum urbem obeuntes, lætis nuntiis implete. Et præcursores quidem id quod imperatum fuerat facie-

κεφαλὰς τῷ Νειλώῳ λωτῷ καταστέψαντες καὶ φοινίκων πτόρθους ταῖς χερσὶ κατασείοντες, τὰ ἐπισημότερα τῆς πόλεως καθιππεύοντο, τὴν νίκην καὶ μόνῳ τῷ σχήματι δημοσιεύοντες. Ἐμπέπληστο γοῦν αὐτίκα χαρᾶς ἡ Μερόη, νύκτωρ τε καὶ μεθημέραν χοροὺς καὶ θυσίας κατὰ γένη καὶ φρατρίας καὶ ἀγυιὰς τοῖς θεοῖς ἀναγόντων καὶ τὰ τεμένη καταστεφόντων, οὐκ ἐπὶ τῇ νίκῃ τοσοῦτον ὅσον ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τῇ τοῦ Ὑδάσπου θυμηδούντων, ἀνδρὸς δι' εὐνομίαν θ' ἅμα καὶ τὸ πρὸς τοὺς ὑπηκόους ἵλεών τε καὶ ἥμερον, πατρικόν τινα ἔρωτα τοῖς δήμοις ἐνστάξαντος.

Δ'. Ἡ δὲ Περσίνα, βοῶν τ' ἀγέλας καὶ ἵππων καὶ προβάτων, ὀρύγων τε καὶ γρυπῶν καὶ ἄλλων ζώων παντοίων εἰς τὴν περαίαν ὀργάδα προπέμψασα, (τὰ μὲν ὥστ' ἐξ ἑκάστου γένους ἑκατόμβην εἰς τὴν θυσίαν ηὐτρεπίσθαι, τὰ δὲ ὥστ' εἰς εὐωχίαν εἶναι τοῖς δήμοις,) τέλος καὶ παρὰ τοὺς Γυμνοσοφιστὰς ἐλθοῦσα, οἴκησιν τὸ Πανίον πεποιημένους, τό τε παρὰ τοῦ Ὑδάσπου γράμμα ἐνεχείριζε καὶ συμπαρεκάλει πεισθῆναί τ' ἀξιοῦντι τῷ βασιλεῖ καὶ δοῦναι καὶ αὐτῇ τὸ μέρος τὴν χάριν, κόσμον τῆς πανηγύρεως τῇ παρουσίᾳ γιγνομένους. Οἱ δὲ, ὀλίγον ἐπιμεῖναι κελεύσαντες καὶ εἰς τὸ ἄδυτον παρελθόντες εὔχεσθαι ὡς ἔθος παρὰ θεῶν τὸ πρακτέον πυθόμενοι, μικρὸν διαλιπόντες, ἐπανῆλθον. Καὶ τῶν ἄλλων σιγώντων, ὁ προκαθηγητὴς τοῦ συνεδρίου Σισιμίθρης, Ὦ Περσίνα, ἔλεγεν, ἡμεῖς μὲν ἥξομεν, οἱ θεοὶ γὰρ ἐπιτρέπουσι, θόρυβον δέ τινα καὶ ταραχὴν προμηνύει τὸ δαιμόνιον, ἐσομένην (μὲν) παρὰ τὰς θυσίας, εἰς ἀγαθὸν δὲ καὶ ἡδὺ τὸ τέλος καταστρέφουσαν· ὡς μέλους μὲν ὑμῶν τοῦ σώματος ἢ μέρους τῆς βασιλείας ἀπολωλότος, τοῦ πεπρωμένου δὲ, τὸ εἰς τότε ζητούμενον ἀναφαίνοντος. Καὶ ἡ Περσίνα, Τά τε φοβερὰ, ἔφη, καὶ πάντα τὴν πρὸς τὸ κρεῖττον ἕξει μεταβολὴν, ὑμῶν παρόντων. Ἀλλ' ὅταν αἴσθωμαι προσάγοντα Ὑδάσπην, σημανῶ πρὸς ὑμᾶς. Οὐδὲν δεῖ, ἔφη, σημαίνειν, ὁ Σισιμίθρης, ἥξει γὰρ αὔριον ὄρθριος. Καὶ τοῦτό σοι γράμμα μηνύσει μικρὸν ὕστερον. Καὶ ἐγίγνετο οὕτως. Ἄρτι γὰρ ἐπανιούσῃ τῇ Περσίνῃ καὶ τοῖς βασιλείοις πλησιαζούσῃ, γράμμα τοῦ βασιλέως ἱππεὺς ἐνεχείριζε, εἰς τὴν ἑξῆς ἔσεσθαι τὴν παρουσίαν αὐτοῦ σημαῖνον. Κήρυκες οὖν αὐτίκα διήγγελλον τὴν γραφὴν, μόνῳ τῷ ἄρρενι γένει τὴν ὑπάντησιν ἐπιτρέποντες, ταῖς γυναιξὶ δ' ἀπαγορεύοντες. Ἅτε γὰρ τοῖς καθαρωτάτοις καὶ φανωτάτοις θεῶν Ἡλίῳ τε καὶ Σελήνῃ τῆς θυσίας τελουμένης, ἐπιμίγνυσθαι τὸ θῆλυ γένος οὐ νενόμιστο, τοῦ μή τινα καὶ ἀκούσιον ποτὲ γενέσθαι μολυσμὸν τοῖς ἱερείοις. Μόνῃ δὲ παρεῖναι γυναικῶν τῇ ἱερείᾳ τῆς Σεληναίας ἐπιτέτραπτο. Καὶ ἦν ἡ Περσίνα· τῷ μὲν Ἡλίῳ τοῦ βασιλέως, τῇ Σεληναίᾳ δὲ τῆς βασιλίδος ἐκ νόμου καὶ ἔθους ἱερουμένων. Ἔμελλε δ' ἄρα ἡ Χαρίκλεια παρέσεσθαι τοῖς δρωμένοις, οὐχ ὡς θεωρὸς, ἀλλ' ἱερεῖον ἐσομένη τῆς Σεληναίας. Ἀκατάσχετος οὖν ὁρμὴ κατειλήφει τὴν πόλιν· καὶ οὔτε τὴν προηγορευμένην

bant, capitibus Niloo loto redimitis et ramos palmarum manibus concutientes, per præcipuas partes urbis equis vehebantur, famam de victoria vel solo habitu et figura corporis pervulgantes. Impleta igitur erat repente lætitia Meroë, cum noctu et interdiu cœtus et sacrificia in singulis familiis et vicis, ac tribubus, diis celebrarent, ac delubra floribus ornarent, non perinde victoria ut salute Hydaspis, gaudentes, quod is vir æquitate simul et clementia in subditos, ac lenitate, eum affectum animis populi, ut illum in patris loco diligerent, instillaverat.

IV. Persina autem, cum boum greges et equorum et ovium, asinorum silvestrium ac gryphorum et aliorum omnis generis animantium, in sacrum campum exadversum situm præmisisset, partim ut ex quolibet genere hecatombe ad sacrificium appararetur, partim ut in usum convivii publici converterentur : ad extremum ad Gymnosophistas veniens, qui lucum Panis ad habitandum sibi elegerunt, literas ab Hydaspe illis tradebat et adhortabatur ut postulanti regi morem gererent, ac sibi quoque ex parte gratificarentur, et conventui publico præsentia sua ornamento essent. Illi autem, cum eam paullulum commorari jussissent, in adytum ingressi precandi causa, uti solebant, et a diis quid esset agendum, sciscitati, parva mora interposita redierunt. Atque aliis tacentibus, Sisimithres, qui primas tenebat in concilio, O Persina, dicebat, nos quidem veniemus, dii enim præcipiunt. Ceterum, tumultum quemdam et perturbationem fore in sacrificio numen præmonstrat, sed et hunc in bonum et suavem finem desiturum : quod membrum quoddam vestri corporis, aut pars regni periisset, fatum autem hanc ad hoc usque tempus inquisitam exhiberet. Persina autem, Maxime formidabilia, inquit, planeque omnia in melius mutabuntur, vobis præsentibus. Ego autem cum sensero Hydaspem advenire, vos certiores faciam. Nihil opus est, inquit Sisimithres, ut nos certiores reddas. Cras enim mane veniet et hoc ipsum tibi paullo post literæ significabunt. Atque ita accidit. Nam statim redeunti Persinæ et regia domicilia proxime accedenti, literas regis eques tradebat, postridie adventurum eum significantes. Præcones igitur extemplo rumorem de literis dissipabant, masculis tantum obviam prodeundi facultatem dantes, mulieribus autem exitu interdicentes. Siquidem, cum mundissimis et lucidissimis diis, Soli et Lunæ, sacrificium faciendum esset, misceri femineum genus moris non erat, ne aliqua vel invita contaminatio victimis accideret. Soli autem ex mulieribus sacerdoti Lunæ adesse permissum est. Erat autem Persina : quod Solis quidem sacerdotio rex, Lunæ autem regina moribus et institutis gentis ornarentur. Affutura autem erat et Chariclea his quæ agebantur non tanquam spectatrix sed victima Lunæ futura. Ingens igitur impetus incessit urbem et cum neque indictum diem exspectassent inde usque a vespera transmit-

ἡμέραν ἀναμείναντες, ἀφ' ἑσπέρας ἐπεραιοῦντο κατὰ τὸν Ἀσταβόραν ποταμὸν, οἱ μὲν κατὰ τὸ ζεῦγμα, οἱ δὲ πορθμείοις ἐκ καλάμων πεποιημένοις, ἃ δὴ πλεῖστα καὶ κατὰ πολλὰ μέρη τῆς ὄχθης ἐσάλευε, τοῖς πορρωτέρω τῆς γεφύρας κατοικοῦσιν ἐπιτόμους διακονοῦντα τὰς περαιώσεις· ἔστι δὲ ὀξυδρομώτατα τῆς θ' ὕλης ἕνεκα καὶ ἄχθος πλὴν ὅτι δύο που ἢ τρεῖς ἄνδρας οὐκ ἀνεχόμενα. Κάλαμος γάρ ἐστι δίχα τετμημένος καὶ τομὴν ἑκατέραν σκαφίον παρεχόμενος.

Ε'. Ἡ γὰρ δὴ Μερόη μητρόπολις οὖσα τῶν Αἰθιόπων, τὰ μὲν ἄλλα ἐστὶ νῆσος τριγωνίζουσα, ποταμοῖς ναυσιπόροις, τῷ τε Νείλῳ καὶ τῷ Ἀσταβόρᾳ καὶ τῷ Ἀσασόβᾳ περιρρεομένη· τοῦ μὲν κατὰ κορυφὴν ἐμπίπτοντος τοῦ Νείλου καὶ πρὸς ἑκάτερα σχιζομένου· τῶν ἑτέρων δὲ δυοῖν κατὰ πλευρὰν ἑκατέραν θατέρου παραμειβόντων καὶ αὖθις ἀλλήλοις συμπιπτόντων καὶ εἰς ἕνα τὸν Νεῖλον, τό τε ῥεῦμα καὶ τοὔνομα ἐκνικωμένων. Μέγεθος δ' οὖσα μεγίστη καὶ ἤπειρον ἐν νήσῳ σοφιζομένη, (τρισχιλίοις γὰρ τὸ μῆκος, εὖρος δὲ χιλίοις περιγράφεται σταδίοις) ζῴων δὲ παμμεγέθων, τῶν τ' ἄλλων καὶ ἐλεφάντων ἐστὶ τροφός· καὶ δένδρα πλάττουσα, ἢ κατ' ἄλλας φέρειν ἀγαθή. Ἐκτὸς γὰρ ὅτι φοίνικές τε ὑπερμήκεις καὶ τὴν βάλανον εὔστομοί τε καὶ ὑπέρογκοι, σίτου τε καὶ κριθῶν στάχυες, τὴν μὲν αὔξησιν ὥστε καὶ ἱππέα πάντα καὶ καμηλίτην ἐστὶν ὅτε καλύπτειν, τὸν δὲ καρπὸν ὥστ' εἰς τριακόσια τὸ καταβληθὲν ἐκφέρειν. Καὶ τὸν κάλαμον φύει τοιοῦτον οἷος εἴρηται.

Ϛ'. Τότε δ' οὖν διὰ πάσης νυκτὸς, ἄλλοι κατ' ἄλλο τὸν ποταμὸν διαπεραιωθέντες, προαπαντῶντές τε καὶ ἴσα καὶ θεὸν εὐφημοῦντες, ἐδεξιοῦντο τὸν Ὑδάσπην. Οὗτοι μὲν οὖν καὶ πορρωτέρω, μικρὸν δὲ καὶ πρὸ τῆς ὀργάδος ἐντυχόντες οἱ Γυμνοσοφισταὶ, δεξιάς τ' ἐνέβαλλον καὶ φιλήμασιν ἠσπάζοντο. Μετὰ δὲ τούτους ἡ Περσίνα τοῦ νεώ τ' ἐν προπύλοις καὶ περιβόλων ἐντός. Κἀπειδὴ προσπεσόντες τοὺς θεοὺς προσεκύνησαν καὶ τὰς χαριστηρίους εὐχὰς ὑπὲρ τῆς νίκης καὶ σωτηρίας ἐτέλεσαν, ἐκτὸς περιβόλων ἐλθόντες, ἐπὶ τὴν δημοτελῆ θυσίαν ἐτρέποντο, κατὰ τὴν προηυτρεπισμένην ἐν τῷ πεδίῳ σκηνὴν προκαθίσαντες, ἣν τέσσαρες ἐπλήρουν νεότμητοι κάλαμοι, σχήματος τετραπλεύρου γωνίαν ἑκάστην ἑνὸς καλάμου κίονος δίκην ἐρείδοντος καὶ κατὰ τὰς ἄκρας εἰς ἀψῖδα περιαγομένου καὶ τοῖς ἄλλοις ἅμα φοινίκων ἔρνεσι συμπίπτοντος καὶ τὸ ὑποκείμενον ὀροφοῦντος. Καθ' ἑτέραν δὲ σκηνὴν πλησίον ἐφ' ὑψηλῆς μὲν κρηπῖδος, θεῶν τε ἐγχωρίων ἀγάλματα καὶ ἡρώων εἰκόνες προὔκειντο, Μέμνονός τε καὶ Περσέως καὶ Ἀνδρομέδας, οὓς γενάρχας αὑτῶν οἱ βασιλεύοντες Αἰθιόπων νομίζουσι. Χθαμαλώτεροι δὲ καὶ οἷον ὑπὲρ κορυφῆς τὰ θεῖα πεποιημένοι, κατὰ τῆς δευτερούσης κρηπῖδος οἱ Γυμνοσοφισταὶ ἐπεκάθηντο. Τούτων ἑξῆς ὁπλιτῶν φάλαγξ εἰς κύκλον περιεστοίχιστο, ταῖς ἀσπίσιν ὠρθωμέναις καὶ ἀλλήλων ἐχομέναις ἐπερειδομένη, τό τε πλῆθος ἐξόπισθεν ἀνα-

tebant Astaboram fluvium, alii per pontem, alii navigiis ex arundine factis, quæ plurima et in multis partibus ripæ vacillabant his qui longius a ponte habitant compendiosos subministrantes trajectus. Sunt autem celerrima tum propter materiam, tum majus onus quam duos tresve viros non ferunt. Arundo enim in duas partes dissecta, ex qualibet sectione navigiolum præbet.

V. Ceterum Meroë metropolis Æthiopum, insula est alioqui triangulari forma, fluviis quæ navibus transiri possunt, Nilo et Astabora et Asasoba circumflua : Nilo quidem in vertice incidente et in utramque partem fisso; aliis vero duobus in utroque latere se invicem prætereuntibus et rursus secum coëuntibus et in unum Nilum alveum et nomen deferentibus. Cum autem late pateat et continentem in insula demonstret, (tribus enim millibus stadiorum in longitudine, mille autem in latitudine circumscribitur) animalium insignis magnitudinis cum aliorum tum elephantorum est altrix : et ut arbores sua sponte fingit, ita aliarum quoque rerum ferax est. Nam præterquam quod palmæ insigni proceritate, et palmulis onustæ in ea crescunt, frumenti quoque et tritici spicæ proceritate quidem ea sunt, ut equitem omnem interdum et camelo insidentem occultent, fructu autem adeo ubere ut semina terræ mandata trecentuplum ferant : et arundinem procreat qualis jam dicta est.

VI. Tunc igitur tota nocte, cum alius alium fluvium transmisisset, obviam prodeuntes, veluti deum cum præconiis et gratulationibus Hydaspem excipiebant : hi quidem etiam longius, aliquantum autem ante campum sacrum obviam progressi Gymnosophistæ, dextrasque jungebant et salutabant osculis : post hos vero Persina in vestibulo templi et intra ambitum. Postquam igitur submissi deos adorarunt et precibus gratiarum actionis ergo pro victoria et salute finem fecerunt egressi ambitu ad publicum sacrificium convertebantur, in tabernaculo in campo jam antea præparato considentes, quod quatuor conficiebant recens præcisæ arundines, figura quadrilatera, angulum quemlibet una arundine columnæ instar fulciente; in summo autem, in formam testudinis adducta, et cum aliis, additis palmarum ramis, juncta subjectum spatium contegente. In altero autem tabernaculo, proxime super alta basi, deorum indigenarum simulacra et heroum imagines proponebantur et Memnonis ac Persei et Andromedæ, quos auctores esse sui generis reges Æthiopum existimant. Inferius autem et tanquam supra verticem, numinibus collocatis, in altera basi Gymnosophistæ sedebant. Hos deinde phalanx militum in orbem stipaverat, scutis erectis ac densatis innixa et multitudinem a tergo

στέλλουσα καὶ τὸ μέσον ἀνενόχλητον τοῖς ἱερουργουμένοις παρασκευάζουσα. Μικρὰ δὲ δὴ προδιαλεχθεὶς πρὸς τὸν δῆμον ὁ Ὑδάσπης καὶ τήν τε νίκην καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ κατορθωθέντα καταγγείλας, ἔχεσθαι τῆς θυσίας τοῖς ἱεροποιοῖς ἐκέλευε. Τριῶν δὴ βωμῶν τῶν πάντων εἰς ὕψος ἠρμένων καὶ τοῖν μὲν δυοῖν κεχωρισμένως Ἡλίῳ τε καὶ Σελήνῃ συνεζευγμένων, τοῦ τρίτου δὲ τῷ Διονύσῳ καθ' ἕτερον μέρος ἰδιάζοντος· τούτῳ μὲν παντοῖα ζῷα ἐπέσφαττον, διὰ τὸ πάνδημον, οἶμαι, τοῦ θεοῦ καὶ πᾶσι κεχαρισμένον, ἐκ ποικίλων τε καὶ παντοίων ἱλασκόμενοι. Ἐπὶ δὲ τῶν ἑτέρων, Ἡλίῳ μὲν τέθριππον λευκὸν ἐπῆγον, τῷ ταχυτάτῳ θεῶν, ὡς ἔοικε, τὸ τάχιστον καθοσιοῦντες, τῇ Σεληναίᾳ δὲ ξυνωρίδα βοῶν, διὰ τὸ περίγειον, ὡς ἔοικε, τῆς θεοῦ, τοὺς γηπονίᾳ συνεργοὺς καθιεροῦντες.

Ζ'. Καὶ ἔτι τούτων δρωμένων βοή τις ἀθρόον ἠγείρετο συμμιγής τε καὶ ταραχώδης, καὶ οἷα εἰκὸς ὑπὸ πλήθους ἀπείρου ἀνθρώπων συγκλύδων, Τὰ πάτρια τελείσθω, τῶν περιεστώτων ἐκβοώντων, ἡ νενομισμένη θυσία λοιπὸν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους τελείσθω, αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ πολέμου τοῖς θεοῖς προσαγέσθωσαν. Συνεὶς οὖν ὁ Ὑδάσπης ὅτι τὴν ἀνθρωποκτονίαν ἐπιζητοῦσιν, ἣν ἐπὶ ταῖς κατὰ τῶν ἀλλοφύλων νίκαις μόναις ἐκ τῶν ἁλισκομένων ἐπιτελεῖν εἰώθασι, κατασείσας τῇ χειρὶ καὶ αὐτίκα τὸ αἰτούμενον ἔσεσθαι τοῖς νεύμασι σημήνας, τοὺς εἰς τοῦτο πάλαι ἀποκεκληρωμένους αἰχμαλώτους ἄγεσθαι προσέταττεν. Ἤγοντο οὖν οἵ τ' ἄλλοι καὶ ὁ Θεαγένης καὶ ἡ Χαρίκλεια τῶν τε δεσμῶν λελυμένοι καὶ κατεστεμμένοι, κατηφεῖς μὲν, οἷα εἰκὸς, οἱ ἄλλοι, ὁ Θεαγένης δ' ἐπ' ἔλαττον, ἡ Χαρίκλεια δὲ καὶ φαιδρῷ τῷ προσώπῳ καὶ μειδιῶντι, συνεχές τε καὶ ἀτενὲς εἰς τὴν Περσίναν ἀφορῶσα· ὥστε κἀκείνην παθεῖν τι πρὸς τὴν ὄψιν καὶ βύθιον στενάξασαν, Ὦ ἄνερ, εἰπεῖν, οἵαν κόρην εἰς τὴν θυσίαν ἐπιλέλεξαι, οὐκ οἶδ' ἰδοῦσα τοιοῦτον κάλλος· ὡς δὲ καὶ εὐγενὴς τὸ βλέμμα· ὡς δὲ καὶ μεγαλόφρων πρὸς τὴν τύχην· ὡς δ' ἐλεεινὴ τῆς κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀκμῆς; εἰ περιεῖναι συνέβαινεν ἡμῖν τὸ ἅπαξ μοι κυηθὲν καὶ κακῶς ἀπολωλὸς θυγάτριον, ἐν ἴσοις που ταύτῃ τοῖς ἔτεσιν ἐξητάζετο. Ἀλλ' εἴθε γε, ὦ ἄνερ, ἐνῆν πως ἐξελέσθαι τὴν κόρην, πολλὴν ἂν ἔσχον παραψυχὴν, διακονουμένης μοι τοιαύτης. Ἴσως δέ που καὶ Ἑλληνίς ἐστιν ἡ ἀθλία, τὸ γὰρ πρόσωπον οὐκ Αἰγυπτίας. Ἑλληνὶς μὲν, ἔφη πρὸς αὐτὴν ὁ Ὑδάσπης καὶ πατέρων οὓς λέξει τὸ παρόν. Δεῖξαι γὰρ οὐκ ἂν ἔχοι ποθέν· καίτοιγε ἐπήγγελτο. Ῥυσθῆναί γε μὴν τῆς θυσίας ἀδύνατον· καίτοιγ' ἐβουλόμην πεπονθώς τι καὶ αὐτὸς, οὐκ οἶδ' ὅπως καὶ κατελεῶν τὴν κόρην. Ἀλλ' οἶσθα ὡς ἄρρενα μὲν τῷ Ἡλίῳ, θήλειαν δὲ τῇ Σεληναίᾳ προσάγειν τε καὶ ἱερουργεῖν ὁ νόμος βούλεται. Ταύτης δὲ πρώτης αἰχμαλώτου μοι προσαχθείσης καὶ εἰς τὴν νῦν θυσίαν ἀποκληρωθείσης, ἀπαραίτητος ἂν γένοιτο πρὸς τὸ πλῆθος ἡ ὑπέρθεσις. Ἓν μόνον ἂν βοηθήσειεν, εἰ τῆς ἐσχάρας ἣν οἶσθα ἐπιβᾶσα, μὴ ἁγνεύουσά πως τῆς πρὸς ἄνδρας

reprimens, ac medium spatium ab omni tumultu vacuum sacrificantibus conservans. Enimvero cum pauca præfatus esset ad populum Hydaspes et victoriam atque ea quæ pro republica prospere gesta essent enuntiasset, ad sacrificium aggredi, iis ad quos rei divinæ faciendæ cura pertinebat imperabat. Porro cum tres aræ in altum erectæ essent; ac duæ quidem peculiariter Soli et Lunæ conjunctim, tertia vero Bacchi in altera parte separatim collocata esset, huic quidem omnis generis animantia mactabant, propter pervulgatam vim, ut existimo, numinis et omnibus gratificantem, variis et multiplicibus hostiis eum placantes. In aliis vero, Soli quidem quadrigas albas offerebant, deo omnium velocissimo, id quod velocissimum est sacrificantes: Lunæ autem jugum boum, propter vicinitatem terræ, agriculturæ adjutores consecrantes.

VII. Cum hæc adhuc agerentur, clamor subito est sublatus, mixtus ac turbulentus, qualem consentaneum est multitudinis hominum confertorum exstitisse, Patria sacra celebrentur, iis qui circumstabant exclamantibus: moribus et institutis receptum sacrificium deinceps pro gente fiat, primitiæ belli deinceps offerantur. Cum igitur intellexisset Hydaspes quod humanam victimam flagitarent, quam ex iis tantum qui in peregrinis bellis capti essent offerre consueverant: manu silentio indicato et statim id quod petebatur consecuturum esse nutibus significatione data, captivos qui ad id ipsum jam pridem destinati fuerant duci imperabat. Ducebantur igitur cum alii, tum Theagenes et Chariclea, soluti vinculis et coronati: tristes quidem, ut est consentaneum, alii, minus autem Theagenes, at Chariclea læto vultu ac ridenti, perpetuo et uno obtutu Persinam intuens: ut et illa aliquo modo adspectu afficeretur et vehementius ingemiscens, O marite, diceret, qualem virginem ad sacrificium delegisti? Haud scio, an viderim talem formam. Quam est generoso et liberali vultu! Quam magno et excelso animo fortunam perfert! Quam ob florem ætatis commiseratione sui commovet animum! Si superesse contigisset semel ex te conceptam et male amissam filiolam, propemodum totidem implevisse annos, quot hæc, deprehenderetur. Sed utinam liceret, marite, aliquo modo liberare hanc: magnam equidem haberem consolationem, hac mihi ministrante. Fortassis autem et Græca est misera: neque enim est Ægyptiæ facies. Græca quidem est, inquit, et parentibus nata quos in præsentia dicet: neque enim ullo modo ostendere poterit, quamvis promiserit. Ut liberetur sane illa a sacrificio fieri non potest, quamvis vellem utique, cum et ipse aliquo modo commovear animo et miserear puellæ. Sed scis, quod masculum quidem Soli, feminam autem Lunæ et offerre et sacrificare lex postulet. Cum autem hæc mihi prima sit adducta captiva et præsenti sacrificio destinata, omnino excusationis locum non haberet apud multitudinem dilatio. Unum tantum illi adjumento esse posset, si postquam focum, ut scis, conscenderit, non se conservasse expertem consuetudinis virorum deprehensa

ὁμιλίας ἐλεγχθείη, καθαρὰν εἶναι τὴν προσκομιζομένην τῇ θεῷ, καθάπερ οὖν καὶ τὸν Ἡλίῳ τοῦ νόμου κελεύοντος, ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ Διονύσου θυσίας ἀδιαφοροῦντος. Ἀλλ' ὅρα, εἰ προσομιλήσασά τῳ φωραθείη πρὸς τῆς ἐσχάρας, μὴ οὐκ εὐπρεπὲς ᾖ τὴν τοιάνδε εἰς τὸν οἶκον εἰσδέξασθαι. Καὶ ἡ Περσίνα, Φωραθείη, ἔφη, καὶ σωθείη μόνον. Αἰχμαλωσία καὶ πόλεμος καὶ τοσοῦτος τῆς ἐνεγκούσης ἐξοικισμὸς ἀνέγκλητον ποιεῖ τὴν προαίρεσιν· καὶ πλέον ἐπὶ ταύτης, ἐν τῷ κάλλει τὴν καθ' αὑτῆς βίαν, εἴ καί τι τοιοῦτον ὑπέστη, περιαγούσης.

Η'. Καὶ ἔτι τοιαῦτα λεγούσης καὶ ἅμα ὑποδακρυούσης, λανθάνειν τε τοὺς παρόντας πειρωμένης, ἄγεσθαι τὴν ἐσχάραν ὁ Ὑδάσπης ἐκέλευσε. Παιδάρια τοίνυν ἄνηβα συλλαβόντες ἐκ τοῦ πλήθους οἱ ὑπηρέται, (μόνοις γὰρ τοῖς τοιούτοις ἀβλαβῶς θιγγάνειν ἔνεστιν) ἐκόμιζόν τ' ἐκ τοῦ νεὼ καὶ εἰς μέσους προὐτίθεσαν, ἐπιβαίνειν ἕκαστον τῶν αἰχμαλώτων κελεύοντες. Τῶν δὲ, ὅστις ἐπιβαίη, παραυτίκα τὴν βάσιν ἐφλέγετο, οὐδὲ τὴν πρώτην καὶ πρὸς ὀλίγον ψαῦσιν ἐνίων ὑποστάντων, χρυσοῖς μὲν ὀβελίσκοις τῆς ἐσχάρας διαπεπλεγμένης, πρὸς τοῦτο δ' ἐνεργείας τετελεσμένης, ὥστε πάντα τὸν μὴ καθαρὸν καὶ ἄλλως ἐπιορκοῦντα, καταίθειν· τῶν δὲ ἀναιτίων, ἀλύπως προσίεσθαι τὴν βάσιν. Τούτους μὲν δὴ τῷ τε Διονύσῳ καὶ ἄλλοις θεοῖς ἀπεκλήρουν, πλὴν δύο που καὶ τριῶν νεανίδων, αἳ τῆς ἐσχάρας ἐπιβᾶσαι παρθενεύειν ἐγνωρίσθησαν.

Θ'. Ἐπεὶ δὲ καὶ Θεαγένης ἐπιβὰς καθαρεύων ἐφαίνετο, θαυμασθεὶς πρὸς ἁπάντων, τά τ' ἄλλα τοῦ μεγέθους καὶ κάλλους καὶ ὅτι περ οὕτως ἀκμαῖος ἀνὴρ, ἀπείρατος εἴη τῶν Ἀφροδίτης, πρὸς τὴν ἡλιακὴν ἱερουργίαν ηὐτρεπίζετο, Καλὰ, λέγων ἠρέμα πρὸς τὴν Χαρίκλειαν, τἀπίχειρα παρ' Αἰθίοψι τῶν καθαρῶς βιούντων, θυσίαι καὶ σφαγαὶ τὰ ἔπαθλα τῶν σωφρονούντων. Ἀλλ', ὦ φιλτάτη, τί οὐχὶ φράζεις σαυτήν; ποῖον ἀναμενεῖς ἔτι καιρὸν, ἢ τὸν, ἕως ἂν ἀποδειροτομήσῃ τις; Λέγε, ἱκετεύω καὶ μήνυε τὴν σαυτῆς τύχην, ἴσως μὲν κἀμὲ περισώσεις, ἥτις ποτ' εἴης γνωρισθεῖσα καὶ ἐξαιτήσασα. Εἰ δ' ἄρα μὴ τοῦτο, σύ γε μὴν προδήλως διαδράσῃ τὸν κίνδυνον. Αὔταρκες δὲ τοῦτό μοι μαθόντι καὶ τελευτᾶν. Ἡ δὲ, Πλησίον ἀγὼν, εἰποῦσα καὶ νῦν ταλαντεύει τὰ καθ' ἡμᾶς ἡ μοῖρα, μηδὲ κελεῦσαι τοὺς ἐπιτεταγμένους ἀναμείνασα, ἐνέδυ τε τὸν ἐκ Δελφῶν ἱερὸν χιτῶνα ἐκ πηριδίου τινὸς ὃ ἐπεφέρετο προκομίσασα, χρυσοϋφῆ τ' ὄντα καὶ ἀκτῖσι κοκκοβαφέσι κατάπαστον· τήν τε κόμην ἀνεῖσα, καὶ οἷον κάτοχος φανεῖσα προσέδραμέ τε, καὶ ἐφήλατο τῇ ἐσχάρᾳ καὶ εἱστήκει πολὺν χρόνον ἀπαθὴς, τῷ τε κάλλει τότε πλέον ἐκλάμποντι καταστράπτουσα, περίοπτος ἐφ' ὑψηλοῦ πᾶσι γεγενημένη, καὶ πρὸς τοῦ σχήματος τῆς στολῆς ἀγάλματι θεοῦ πλέον ἢ θνητῇ γυναικὶ προσεικαζομένη. Θάμβος γοῦν ἅμα πάντας κατέσχε. Καὶ βοὴν μίαν ἄσημον μὲν καὶ ἄναρθρον, δηλωτικὴν δὲ τοῦ θαύματος, ἐπήχησαν τῶν τ' ἄλλων

fuerit : cum lex mundam esse eam, quæ offertur deæ sicuti et Soli jubeat, de Bacchi vero sacrificiis sit indifferens. Ceterum vide, si commercium habuisse cum viris deprehensa fuerit, ne haud deceat talem in ædes recipere. Tum Persina : Deprehendatur et servetur tantum. Captivitas et bellum et extorris vita a sedibus patriis tam remota vacuum a culpa facit propositum : præcipue in hac, quæ cum forma vim contra se ipsa, etiamsi quid ejusmodi passa sit, circumferat.

VIII. Hæc adhuc dicente et simul illacrimante, celareque id eos qui aderant conante, afferri focum Hydaspes jussit. Collectis igitur pueris impuberibus ex multitudine ministri (solis enim ejusmodi sine ullo detrimento attingere licet) efferebant e templo et in medio collocarunt, conscendere quemlibet captivum jubentes. Atque ex his quicunque conscenderant statim in planta adurebantur, cum ne primum quidem et ad exiguum tempus, contactum quidam sustinuissent : aureis quidem verubus foco intertexto, porro ad eam efficaciam elaborato, ut quemlibet immundum et alioqui eum qui pejerasset adureret; at contra eorum qui secus ætatem egissent, sine ullo detrimento gressum admitteret. Quamobrem hos Baccho et aliis diis destinabant, præter duas forte aut tres virgines, quæ cum focum conscendissent virginitate salva esse deprehensæ sunt.

IX. Postquam autem et Theagenes cum conscendisset mundus esse apparuit, omnium admiratione exceptus, cum propter proceritatem et pulchritudinem, tum eo quod vir adeo florenti ætate rerum venerearum expers esset, ad Solis sacrificium instruebatur. At ille submisse ad Charicleam : Pulchra apud Æthiopes præmia munde viventium, sacrificia et mactationes eorum qui castitatem servant brabia! Sed, o mea Chariclea, cur non te jam aperis? Quale tempus adhuc exspectabis? An illud demum, cum aliquis jugulum feriet? Dic, obsecro, et indica tuam fortunam. Forsitan et me, quæ sis cognita, servabis et deprecaberis : sin minus, et tu utique dubio procul periculum effugies; quo cognito, vel mori mihi optabile est. Illa autem, Prope adest certamen, cum dixisset et sors rationum nostrarum nunc vacillat : ne imperio quidem eorum, quibus erat id negotii datum, exspectato, induit sacram vestem Delphicam, ex quadam sarcinula quam secum ferebat depromtam, intextam auro et radiis cocco tinctis variatam. Denique cum comam solvisset et tanquam furore afflata visa esset, accurrit et insiluit in focum, stetitque longo tempore illæsa, pulchritudine magis tum etiam relucente refulgens, et omnium oculis ex alto exposita, atque a figura stolæ simalacri deæ magis quam mortalis mulieris similis. Stupor igitur omnes cepit : et clamorem unum obscurum et inarticulatum, admirationis indicem, ediderunt, cum alia suspicientes, tum quod formam plus quam humanam et venustatem florentis ætatis

ἀγασθέντες καὶ πλέον ὅτι κάλλος οὕτως ὑπὲρ ἄνθρωπον καὶ τὸ ὥριον τῆς ἀκμῆς ἄθικτον ἐγείρει καὶ ἔχειν ἐνεδείκνυτο σωφροσύνην πλέον τῇ ὥρᾳ κοσμουμένην. Ἐλύπει μὲν οὖν καὶ ἄλλους τῶν ὄχλων, ἁρμόδιος τῇ θυσίᾳ φανεῖσα καὶ δεισιδαιμονοῦντες, ὅμως ἥδιστ' ἂν εἶδον ἔκ τινος μηχανῆς περισωθεῖσαν. Πλέον δ' ἠνία τὴν Περσίνην, ὥστε καὶ εἰπεῖν πρὸς τὸν Ὑδάσπην, Ὡς ἀθλία καὶ δυστυχὴς ἡ κόρη σὺν πολλῷ (πόνῳ) καὶ οὐκ εἰς καιρὸν τῇ σωφροσύνῃ σεμνυνομένη καὶ θάνατον τῶν πολλῶν τούτων ἐπαίνων ἀλλαττομένη. Ἀλλὰ τί ἂν γένοιτο, ἔφη, ὦ ἄνερ; Ὁ δὲ, Μάτην, ἔφη, μοι ἐνοχλεῖς καὶ οἰκτίζῃ τὴν οὐ σωζομένην ἀλλὰ θεοῖς, ὡς ἔοικε, διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς φύσεως ἀρχῆθεν φυλαττομένην. Καὶ ἀποστρέψας τὸν λόγον πρὸς τοὺς Γυμνοσοφιστὰς, Ἀλλ', ὦ σοφώτατοι, ἔφη, πάντων ηὐτρεπισμένων, τί οὐ κατάρχετε τῶν ἱερῶν; Καὶ ὁ Σισιμίθρης, Εὐφήμησον, ἀπεκρίνατο (ἑλληνίζων, ὥστε μὴ τὸ πλῆθος ἐπαΐειν,) ἱκανῶς γὰρ καὶ μέχρι τούτων ὄψιν τε καὶ ἀκοὴν ἐχράνθημεν· ἀλλ' ἡμεῖς μὲν εἰς τὸν νεὼν μεταστησόμεθα, θυσίαν οὕτως ἔκθεσμον τὴν δι' ἀνθρώπων οὔτ' αὐτοὶ δοκιμάζοντες, οὔτε προσίεσθαι τὸ θεῖον νομίζοντες. Ὡς εἴθε γ' ἦν καὶ τὰς διὰ τῶν ἄλλων ζῴων θυσίας κεκωλύσθαι, μόναις ταῖς δι' εὐχῶν καὶ ἀρωμάτων καθ' ἡμέτερον νόμον ἀρκουμένων. Σὺ δ' ἐπιμένων, (ἐπάναγκες γὰρ βασιλεῖ καὶ ἄκριτον ἔστιν ὅτε πλήθους ὁρμὴν θεραπεύειν) ἐπιτέλει τὴν οὐκ εὐαγῆ μὲν ταύτην θυσίαν, διὰ δὲ τὸ προκατειληφὸς τοῦ Αἰθιοπικοῦ νόμου πάτριον, ἀπαραίτητον· καθαρσίων εἰσαῦθις δεησόμενος, ἴσως δὲ καὶ οὐ δεησόμενος. Οὐ γάρ μοι δοκεῖ πρὸς τέλος ἥξειν ἥδ' ἡ θυσία τοῖς τ' ἄλλοις ἐκ τοῦ θείου συμβόλοις τεκμαιρομένῳ καὶ τῷ περιλάμποντι φωτὶ τοὺς ξένους, ὑπερμαχεῖν τινα τῶν κρειττόνων διασημαίνοντι.

Ι'. Καὶ ταῦτ' εἰπὼν, ἅμα καὶ τοῖς ἄλλοις συνέδροις ἀνίστατο, καὶ πρὸς τὴν μετάστασιν ἐρρυθμίζετο. Ἀλλ' ἥ γε Χαρίκλεια καθήλατό τε τῆς ἐσχάρας καὶ προσδραμοῦσα προσπίπτει τοῖς γόνασι τοῦ Σισιμίθρου, τῶν ὑπηρετῶν παντοίως ἐπεχόντων καὶ τὴν ἱκεσίαν παραίτησιν εἶναι τοῦ θανάτου νομιζόντων καὶ Ὦ σοφώτατοι, ἔλεγε, μικρὸν ἐπιμείνατε. Δίκη γάρ μοι καὶ κρίσις πρόκειται πρὸς τοὺς βασιλεύοντας· ὑμᾶς δὲ μόνους καὶ τοῖς τοσούτοις δικάζειν πυνθάνομαι καὶ τὸν περὶ ψυχῆς ἀγῶνά μοι διαιτήσατε. Σφαγιασθῆναι γάρ με θεοῖς οὔτε δυνατὸν οὔτε δίκαιον μαθήσεσθε. Προσήκαντο ἄσμενοι τὰ εἰρημένα. Καὶ Ὦ βασιλεῦ, ἔφασαν, ἀκούεις τῆς προκλήσεως καὶ ἃ προΐσχεται ἡ ξένη; Γελάσας οὖν ὁ Ὑδάσπης, Καὶ ποία δίκη, φησὶν, ἢ πόθεν ἐμοὶ καὶ ταύτῃ; προφάσεως δ' ἐκ ποίας, ἢ ποίων ἴσων ἀναφαινομένη; Καὶ ὁ Σισιμίθρης, Αὐτὰ, ἔφη, δηλώσει τὰ λεχθησόμενα. Καὶ οὐκ ἂν δόξειεν, ὁ Ὑδάσπης ἔφη, τὸ πρᾶγμα οὐ κρίσις ἀλλ' ὕβρις, εἰ πρὸς τὴν αἰχμάλωτον, βασιλεὺς ὤν, διαδικάσομαι; Τὰς ὑπεροχὰς, ὦ Ὑδάσπη, οὐ δυσωπεῖται τὸ δίκαιον, ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτὸν ὁ Σισιμίθρης, ἀλλ' εἷς ἐστιν ὁ βασι-

intactam attolleret, ac declararet, se habere pudicitiam forma cumprimis exornatam. Angebat igitur et alios in turba, quod ad sacrificium aptam et idoneam esse constitisset et quamvis superstitione laborarent, libentissime tamen vidissent illam aliqua ratione servatam. Ceterum magis excruciabat Persinam, ut etiam ad Hydaspem diceret : Quam misera et infelix est hæc puella, multo studio et haud opportune pudicitiam venditans et mortem cum hisce multis laudibus commutans! Sed quidnam fieret, inquit, o vir? At ille, Frustra, inquit, molesta es et misereris ejus quæ servari non potest; sed diis, ut videtur, propter naturæ præstantiam inde usque ab initio custoditur. Denique sermone converso ad Gymnosophistas, Sed, o sapientissimi, inquit, cum omnia sint parata, cur non rem sacram incipitis? Sisimithres autem, Absit, inquit, (Græce loquens, ne multitudo exaudiret.) Satis enim jam vel hisce adspectum et auditum polluimus. Sed nos quidem in templum secedemus, sacrificium adeo nefandum, quod humanis victimis constat, neque ipsi probantes, neque deum admittere existimantes. Atque utinam licuisset et illa sacrificia quæ aliarum victimarum mactatione constabant prohibere, cum sola quæ precibus et odoramentis fiunt nostro judicio sufficiant. Tu vero manens (necesse est enim aliquando ut rex vulgi temerariis studiis serviat), fac hoc immundum quidem sacrificium, ceterum propter inveteratam consuetudinem et Æthiopum institutis confirmatam inexcusabile : ita tamen, ut tibi expiatione postea sit opus futurum, aut etiam non futurum. Neque enim mihi videtur ad finem perventurum esse hoc sacrificium, cum ex aliis numinis ostentis conjecturam facienti et ex lumine circumfuso peregrinis ac numen aliquod eos defendere significante.

X. Et hæc cum dixisset, una cum aliis assessoribus surrexit et ad secessionem sese apparabat. Tum vero Chariclea desiluit e foco et accurrens provoluta est ad genua Sisimithris, ministris omnino prohibentibus et illum supplicem habitum deprecationem esse mortis existimantibus et, O sapientissimi, dicebat, paullum commoramini. Siquidem causa mihi agenda est et judicio decertandum cum rege ac regina : vos vero solos etiam tantis jus dicere audio. Adeste igitur et certaminis de vita estote judices. Ut macter enim diis neque fieri potest, neque justum esse cognoscetis. Admiserunt libenter ea quæ dicta fuerunt et O rex, dixerunt, audisne provocationem et ea quæ peregrina prætendit? Arridens igitur Hydaspes, At vero quale judicium est, inquit, aut unde mihi cum hac? denique qua de causa, quove jure exoritur? Tum Sisimithres : Ea ipsa, quæ dicentur, indicabunt. Atqui, num negotium hoc judicium et non injuria potius videbitur, si cum captiva ego qui sum rex in judicium descendero? Fastigia dignitatis non respicit æquitas, respondit Sisimithres : sed is regnat in judicio, qui probabilioribus vincit rationibus. Sed cum indigenis, inquit, et non cum peregrinis, con-

λεύων ἐν ταῖς κρίσεσιν, ὁ τοῖς εὐλογωτέροις κρατῶν. Ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐγχωρίους, ἔφη, καὶ οὐ πρὸς τοὺς ξένους δικάζειν ὑμᾶς τοῖς βασιλεύουσι ὁ νόμος ἐφίησι. Καὶ ὁ Σισιμίθρης, Οὐ τοῖς προσώποις, ἔφη, μόνον τὰ δίκαια γίγγεται ἰσχυρὰ παρὰ τοῖς σώφροσιν, ἀλλὰ τοῖς τρόποις. Δῆλον μὲν, εἶπεν, ὡς οὐδὲν ἐρεῖ σπουδαῖον, ἀλλ' ὅπερ ἴδιον τῶν τὰ τελευταῖα κινδυνευόντων, λόγων ματαίων ἔσται πλάσματα πρὸς ὑπέρθεσιν. Λεγέτω δ' οὖν ὅμως, ἐπειδὴ βούλεται ὁ Σισιμίθρης.

ΙΑ'. Ἡ δὲ Χαρίκλεια καίπερ οὖσα εὔθυμος διὰ τὴν προσδοκωμένην τῶν περιεστηκότων λύσιν, πλέον ἐγεγόνει περιχαρὴς, ὡς τοῦ Σισιμίθρου τοὔνομα ἐπήκουσεν, ἦν γὰρ οὗτος ὁ τὴν ἀρχὴν ἐκτεθεῖσαν ἀνελόμενος καὶ τῷ Χαρικλεῖ παρακαταθέμενος, ἔτεσι δέκα πρότερον, ὅτ' εἰς τοὺς Καταδούπους ἐστάλη τῶν σμαραγδείων μετάλλων ἕνεκεν ὡς τὸν Ὀροονδάτην πρεσβεύων, τότε μὲν εἷς τῶν πολλῶν Γυμνοσοφιστῶν τυγχάνων, τὸ παρὸν δὲ πρόεδρος ἀναδεδειγμένος. Τὴν μὲν οὖν ὄψιν τἀνδρὸς οὐκ ἀνέφερεν ἡ Χαρίκλεια, νέα κομιδῆ καὶ ἑπταέτις χωρισθεῖσα, τοὔνομα δ' ἀναγνοῦσα, περιχαρὴς ἐγεγόνει πλέον, συνήγορόν τε καὶ συνεργὸν ἔσεσθαι πρὸς τὸν ἀναγνωρισμὸν ἐλπίσασα. Τὰς δὲ χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνατείνασα καὶ βοῶσα ἐξάκουστον, Ἥλιε, γενάρχα προγόνων ἐμῶν, ἔλεγε, θεοί τ' ἄλλοι καὶ ἥρωες γένους ἡμετέρου καθηγεμόνες, ὑμεῖς ἐστέ μοι μάρτυρες, ὡς οὐδὲν ἐρῶ ψεῦδος· ὑμεῖς δὲ καὶ συλλήπτορες εἰς τὴν κρίσιν τὴν νυνὶ προκειμένην, εἰς ἣν τῶν προσόντων μοὶ δικαίων ἐντεῦθεν ἄρξομαι. Ξένους, ὦ βασιλεῦ, ἢ ἐγχωρίους ἱερουργεῖσθαι ὁ νόμος κελεύει; Τοῦ δὲ, Ξένους, εἰπόντος· Οὐκοῦν ὥρα σοὶ, ἔφη, ζητεῖν ἑτέρους εἰς τὴν θυσίαν, ἐμὲ γὰρ ἡμεδαπήν τε καὶ ἐγχώριον οὖσαν εὑρήσεις.

ΙΒ'. Τοῦ δὲ θαυμάζοντος καὶ πλάττεσθαι λέγοντος, ἡ Χαρίκλεια, Τὰ μικρότερα, ἔφη, θαυμάζεις, τὰ μείζονα δ' ἔστιν ἕτερα. Οὐ γὰρ ἔγχωρος μόνον, ἀλλὰ καὶ γένους τοῦ βασιλείου τὰ πρῶτα καὶ ἐγγύτατα. Καὶ αὖθις τοῦ Ὑδάσπου διαπτύοντος ὡς φληνάφους τοὺς λόγους, Παῦσαι, εἶπεν, ὦ πάτερ, θυγατέρα τὴν σὴν ἐκφαυλίζων. Ὁ δὴ βασιλεὺς τοὐντεῦθεν οὐχ ὑπερορῶν τὰ λεγόμενα μόνον ἀλλ' ἤδη καὶ ἀγανακτῶν ἐφαίνετο, χλεύην τὸ πρᾶγμα καὶ ὕβριν ποιούμενος. Καὶ, Ὦ Σισιμίθρη, καὶ οἱ λοιποὶ, ἔλεγεν, ὁρᾶτε οἷον περιέστη τὰ τῆς ἀνεξικακίας; ἦ γὰρ οὐκ ἄντικρυς μανίαν ἡ κόρη νοσεῖ, παρατόλμοις πλάσμασι τὸν θάνατον πειρωμένη διώσασθαι; θυγατέρα ἐμὴν ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς ἐξ ἀπόρων αὐτὴν καὶ οἷον ἐκ μηχανῆς ἀναφαίνουσα, τοῦ μηδεπώποτε, ὡς ἴστε, παίδων γονὴν εὐτυχήσαντος, ἅπαξ δέ που μόνον, ὁμοῦ τ' ἀκηκοότος καὶ ἀποβαλόντος. Ὥστ' ἀγέτω τις, μηδ' ἐπιπλέον ἐπινοείτω τῇ θυσίᾳ τὴν ὑπέρθεσιν. Οὐκ ἄξει οὐδεὶς, ἀνεβόησεν ἡ Χαρίκλεια, τέως ἂν μὴ τοῦτο κελεύωσιν οἱ δικάζοντες. Σὺ δὲ δικάζῃ τὸ παρὸν, οὐ ψῆφον φέρεις. Ξενοκτονεῖν ἴσως, ὦ βασιλεῦ, ὁ νόμος ἐπιτρέπει, τεκνοκτονεῖν δ' οὔθ' οὗτος, οὔθ' ἡ φύσις σοὶ, πάτερ, ἐφίησι. Πατέρα γὰρ

troversias regum judicandi facultatem vobis lex dat. Sisimithres autem, Non vultu, inquit, tantum, justa apud moderatos ponderantur, sed potius justitia. Manifestum est quidem, dixit, quod nihil dicet serii, sed quod iis qui in extremo versantur periculo peculiare est, inanium verborum figmenta ad dilationem proferet : attamen dicat, quandoquidem ita Sisimithri placet.

XI. Porro Chariclea, cum alioqui esset fidenti animo propter liberationem ex circumstantibus periculis, quam exspectabat; tum inprimis exhilarata est, postquam Sisimithris nomen audivit. Is enim erat, qui initio expositam sustulerat et Charicli tradiderat ante decennium, cum ad Oroondatem de smaragdinis fodinis legatus mitteretur. At tum adhuc unus ex vulgo Gymnosophistarum erat : ceterum in præsentia præfectus ceterorum declaratus fuerat. Faciem igitur viri non recordabatur Chariclea, cum admodum adolescentula et annos septem nata ab illo separata esset : verum nomen agnoscens, magis lætabatur, advocatum illum sibi et adjutorem ea in parte ut agnosceretur fore sperans. Manus igitur in cœlum tendens, cum exclamasset ita ut exaudiri posset, Sol, auctor generis majorum meorum, dicebat et alii dii ac heroës majores nostri, vos eritis testes quod nihil falsi dicam : vos quoque auxilio vestro mihi in hoc judicio aderitis, ad quod cum justam causam afferam, inde sumam exordium. Peregrinosne rex, an indigenas, lex mactari jubet? Hoc vero, Peregrinos, dicente; Igitur tempus est, inquit, ut alios ad sacrificium inquiras : nam me et vestratem et indigenam reperies.

XII. Hoc autem mirante et fingere eam dicente, Chariclea, Minora, inquit, miraris : sunt autem alia majora. Neque enim indigenam tantum, sed etiam genus regium in primis et proxime attingentem. Rursus Hydaspe contemnente et aversante verba illa tanquam frivola; Desine, inquit, pater, filiam tuam elevare et aversari. Tum igitur rex non despicere tantum, sed etiam indignari, ludibrium esse et injuriam rem illam ducens et, O Sisimithre ac reliqui, dicere, videte quousque tandem abutatur mea nimia patientia? An non plane amentia laborat puella, quæ insigni audacia confictis mendaciis, mortem depellere conetur, filiam meam tanquam in scena se esse, desperatione quadam asseverans et tanquam ex composita machinatione proferens, qui nunquam, ut scitis, in procreatione sobolis successu usus sim, semel tantum simul et audierim et amiserim. Quamobrem ducat eam aliquis, ne amplius excogitet sacrificio dilationem. Nemo ducet, exclamavit Chariclea, nisi jusserint judices. Tu vero in præsentia judicaris, non sententiam fers. Peregrinos quidem, rex, mactari fortasse lex permittit, liberos autem mactare, neque hæc, neque natura ipsa, pater, concedit : patrem enim te hodie dii meum, etiamsi neges, declara-

σε τήμερον οἱ θεοὶ καὶ ἀρνούμενον ἀναδείξουσι. Πᾶσα δίκη καὶ κρίσις, ὦ βασιλεῦ, δύο τὰς μεγίστας ἀποδείξεις οἶδε, τάς τ' ἐγγράφους πίστεις καὶ τὰς ἐκ μαρτύρων βεβαιώσεις, ἄμφω σοὶ, τοῦ θυγάτηρ ὑμετέρα εἶναι, παρέξομαι· μάρτυρα μὲν οὐχ ἕνα τῶν πολλῶν ἀλλ' αὐτόν γε δὴ τὸν δικάζοντα προκαλουμένη, (μεγίστη δ', οἶμαι, τῷ λέγοντι πίστις, ἡ τοῦ διαιτῶντος γνῶσις,) γράμματα δὲ τάδε, τύχης τῆς ἐμῆς γνωρίσματα καὶ διηγήματα, προϊσχομένη.

ΙΓ'. Καὶ ἅμα λέγουσα, τὴν συνεκτεθεῖσαν αὐτῇ ταινίαν ὑπὸ τῇ γαστρὶ φέρουσα, προὔφερέ τε καὶ ἀνειλήσασα, τῇ Περσίνῃ προσεκόμιζεν. Ἡ δὲ, ἐπειδὴ τὸ πρῶτον εἶδεν, αὖός τε καὶ ἀχανὴς ἐγεγόνει καὶ χρόνον ἐπιπλεῖστον τὰ ἐγγεγραμμένα τῇ ταινίᾳ καὶ τὴν κόρην αὖθις ἐν μέρει περιεσκόπει, τρόμῳ τε καὶ παλμῷ συνείχετο καὶ ἱδρῶτι διερρεῖτο, χαίρουσα μὲν ἐφ' οἷς εὕρισκεν, ἀμηχανοῦσα δὲ πρὸς τὸ τῶν παρ' ἐλπίδας ἄπιστον, δεδοικυῖα δὲ τὴν ἐξ Ὑδάσπου τῶν φανερουμένων ὑποψίαν τε καὶ ἀπιστίαν, ἢ καὶ ὀργὴν, ἂν οὕτω τύχῃ, καὶ τιμωρίαν. Ὥστε καὶ τὸν Ὑδάσπην ἐνορῶντα εἰς τὸ θάμβος καὶ τὴν συνέχουσαν ἀγωνίαν, Ὦ γύναι, εἰπεῖν, τί ταῦτα; [ἢ] τί πέπονθας πρὸς τὴν δεικνυμένην γραφήν; Ἡ δὲ, Ὦ βασιλεῦ, εἶπε, καὶ δέσποτα καὶ ἄνερ, ἄλλο μὲν οὐδὲν ἂν εἴποιμι πλέον, λαβὼν δ' ἀναγίγνωσκε. Διδάσκαλός σοι πάντων ἡ ταινία γενήσεται. Καὶ ἐπιδοῦσα, αὖθις ἐσιώπα, κατηφήσασα. Δεξάμενος γοῦν ὁ Ὑδάσπης καὶ πλησίον παρεῖναι καὶ συνεπιλέγεσθαι τοὺς Γυμνοσοφιστὰς παρακαλέσας, ἐπῄει τὴν γραφὴν, πολλὰ μὲν αὐτὸς θαυμάζων, πολλὰ δὲ καὶ τὸν Σισιμίθρην ἐκπεπληγμένον καὶ μυρίας τροπὰς τῆς διανοίας ἐκ τῶν ὄψεων ἐμφαίνοντα ὁρῶν, συνεχές τ' εἰς τὴν ταινίαν καὶ τὴν Χαρίκλειαν ἀτενίζοντα. Καὶ τέλος, ἐπειδὴ τὴν ἔκθεσιν ἐδιδάχθη καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐκθέσεως ὁ Ὑδάσπης, Ἀλλ' ὅτι μὲν ἐτέχθη μοί κόρη τις, ἔφη, γιγνώσκω, ἀποθανοῦσαν δὲ τότε πυθόμενος, ὡς δ' αὐτὴ Περσίνα λέγει ἐκτεθεῖσθαι νυνὶ μανθάνω. Τίς δ' ὁ ἀνελόμενος, καὶ διασώσας, καὶ διαθρέψας, τίς δ' ὁ διακομίσας εἰς Αἴγυπτον; οὗ καὶ αἰχμάλωτος εἴληπται; καὶ πόθεν ὅλως ὅτι αὐτὴ ἐκείνη καὶ μὴ διέφθαρται μὲν τὸ ἐκτεθὲν, τοῖς δὲ γνωρίσμασιν ἐπιτυχών τις ἀποκέχρηται τοῖς ἐκ τῆς τύχης; Μή τις δαίμων ἡμῖν ἐπιπαίζει καὶ ὥσπερ προσωπείῳ τὴν κόρην ταύτην περιθεὶς, ἐντρυφᾷ τῇ ἡμετέρᾳ περὶ τεκνοποιΐαν ἐπιθυμίᾳ καὶ νόθον ἡμῖν καὶ ὑποβολιμαῖον εἰσποιεῖ διαδοχὴν, καθάπερ νέφει τῇ ταινίᾳ τὴν ἀλήθειαν ἐπισκιάζων;

ΙΔ'. Ἐπὶ τούτοις ὁ Σισιμίθρης, Τὰ μὲν πρῶτα, ἔφη, τῶν ζητουμένων ἔχει σοὶ λύσιν. Ὁ γὰρ ἀνελόμενος ἐκτεθεῖσαν καὶ ἀναθρέψας λάθρα καὶ εἰς Αἴγυπτον κομίσας ὅτε με πρεσβευτὴν ἔστειλας, οὗτος εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ὡς οὐ θεμιτὸν ἡμῖν τὸ ψεῦδος, οἶσθα προλαβών. Γνωρίζω καὶ τὴν ταινίαν τοῖς βασιλείοις Αἰθιόπων γράμμασιν ὡς ὁρᾷς κεχαραγμένην καὶ οὐ παρέχουσαν ἀμφιβολίαν ἀλλαχόθεν συντετάχθαι, Περσίνης δ' αὐτοχειρίᾳ κατεστίχθαι παρά σοι μάλιστα γνωριζο-

bunt. Omnis causa, quæ in judicium venit, duobus maximis et præcipuis argumentis niti consuevit: scilicet probationibus quæ scriptis continentur et testium confirmationibus. Utrumque tibi, ut filia vestra esse declarer, exhibeo: ad testem quidem non aliquem ex vulgo sed ipsum judicem, provocans; (maximum autem ei qui dicit, credo, ad fidem faciendam adjumentum est, judicis scientia) scripta vero hæc, meæ et vestræ fortunæ narrationes proponens.

XIII. Simulatque hæc dixit, illico expositam secum fasciam, quam sub utero gestabat, proferebat et evolutam, Persinæ offerebat. Illa vero, ut primum vidit, stupida et muta reddita est, diuque admodum ea quæ erant inscripta fasciæ et puellam vicissim contemplatur et horrore ac tremore detinebatur sudoreque manabat, gaudens quidem iis quæ comperiebat, anxia vero casu inopinato et haud facile cuiquam credibili: denique metuens Hydaspis, si hæc patefierent, suspicionem et incredulitatem, aut iram fortassis etiam et pœnam: ut et Hydaspes intuens stuporem et angorem animi continuum, O mulier, dixerit, quid hoc est? An aliquid tibi accidit ab hac exhibita scriptura? Illa autem, O rex, inquit, et domine ac marite, nihil hoc amplius habeo, quod dicam, nisi ut acceptam legas. Interpretis vice in omnibus fungetur apud te fascia. Utque tradidit, iterum tacebat tristis. Cum igitur accepisset Hydaspes et Gymnosophistas ut accederent et una legerent advocasset, recensebat scriptum, multum ipse mirans, Sisimithrem quoque perculsum et sexcentas mentis mutationes vultu declarantem, ac defixis oculis tæniam et Chariclеam adspicientem, intuens. Ad extremum, postquam de expositione et causa expositionis edoctus est: Quod quidem mihi puellula quædam, inquit, nata sit, scio et cum mortuam esse tum audissem, quemadmodum et ipsa Persina mihi narrabat, expositam esse nunc cognosco. Ceterum quis est, qui illam sustulit, servavit, enutrivit? aut quis est, qui transportavit in Ægyptum? Nonne hæc bello capta est? Denique unde omnino conjecturam facere licet, quod illa ipsa sit et non interierit id quod expositum fuerat, aliquis autem cum incidisset in hæc indicia, abutatur fortuna? Nosne decipiat aliquid numen et huic puellæ impositis, tanquam persona, illudat nostræ liberorum procreandorum cupiditati et supposititiam adulterinamque sobolem nobis in successionem asserat, veritatem hac fascia quasi adumbrans?

XIV. Ad hæc Sisimithres, Prima quidem, inquit, eorum de quibus ambigis tibi explicari possunt. Ego enim sum, qui expositam sustuli et clanculum educavi et in Ægyptum transtuli, quando me legatum eo miseras. Quod autem mentiri nobis fas non sit, ipse jam antea nosti. Agnosco autem et fasciam, regiis Æthiopum literis insignitam, neque præbentem ullam ambigendi conjecturam quod alibi sit composita; cum quod Persinæ manu notata sit, vel a te inprimis cognosci possit. Sed erant et alia una exposita

μένην. Ἀλλ' ἦν καὶ ἕτερα συνεκτεθέντα γνωρίσματα, δοθέντα παρ' ἐμοῦ τῷ γ' ὑποδεξαμένῳ τὴν κόρην, ἀνδρὶ Ἕλληνί τε, καὶ ὡς ἐφαίνετο, καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ. Σώζεται καὶ ταῦτα, ἔφη ἡ Χαρίκλεια, καὶ ἅμ' ἐπεδείκνυ τοὺς ὅρμους. Πλέον ἡ Περσίνα ἰδοῦσα κατεπλάγη. Καὶ πυνθανομένου τοῦ Ὑδάσπου, τίνα ταῦτα εἴη καὶ εἴ τι πλέον ἔχοι ἐκδιδάσκειν, ἀπεκρίνατο οὐδὲν, ἢ ὅτι γνωρίζει μὲν, κατ' οἶκον δὲ ταῦτ' ἐξετάζειν καλόν. Αὖθις οὖν ἀδημονῶν ὁ Ὑδάσπης ἐφαίνετο. Καὶ ἡ Χαρίκλεια, Ταῦτα μὲν ἂν εἴη τῆς μητρὸς τὰ γνωρίσματα. Σὸν δὲ ἴδιον, ὅδ' ὁ δακτύλιος. Καὶ ἐδείκνυ τὴν παντάρβην. Ἐγνώρισεν ὁ Ὑδάσπης, δεδωκὼς δῶρον τῇ Περσίνῃ παρὰ τὴν μνηστείαν. Καὶ, Ὦ βελτίστη, ἔφη, τὰ μὲν γνωρίσματα ἐμὰ, σὲ δὲ ἐμὴν οὖσαν τούτοις κεχρῆσθαι καὶ μὴ ἄλλως ἐπιτυχοῦσαν, οὐδέπω γνωρίζω. Πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις καὶ χροιᾷ ξένῃ τῆς Αἰθιοπίδος λαμπρύνῃ. Καὶ ὁ Σισιμίθρης, Λευκὴν, ἔφη, κἀγὼ τότ' ἀνειλόμην, ἣν ἀνειλόμην, ἄλλως τε καὶ τῶν ἐτῶν ὁ χρόνος συμβαίνει πρὸς τὴν παροῦσαν τῆς κόρης ἡλικίαν, ἑπτακαίδεκά που τῶν πάντων, ταύτῃ τε καὶ τῇ ἐκθέσει πληρουμένων. Ἐμοὶ δὲ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ βλέμμα προΐσταται καὶ τὸν ὅλον τῆς ὄψεως χαρακτῆρα καὶ τὸ ὑπερφυὲς τῆς ὥρας ὁμολογοῦντα τοῖς τότε τὰ νυνὶ φαινόμενα γνωρίζω. Ταυτὶ μὲν ἄριστα, ὦ Σισιμίθρη, πρὸς αὐτὸν ὁ Ὑδάσπης, καὶ ὡς ἄν τις ἐκθυμότατα συνηγορῶν μᾶλλον ἢ δικάζων. Ἀλλ' ὅρα μὴ μέρος τι λύων, ἕτερον ἀνακινεῖς ἀπόρημα, δεινόν τε καὶ οὐδαμῶς ἀπολύσασθαι τὴν ἐμὴν συμβιοῦσαν εὔπορον. Λευκὴν γὰρ, πῶς ἂν Αἰθίοπες ἀμφότεροι παρὰ τὸ εἰκὸς ἐτεκνώσαμεν; Ὑποβλέψας οὖν ὁ Σισιμίθρης, καί τι καὶ εἰρωνικὸν ὑπομειδιάσας, Σὺ μὲν οὐκ οἶδα, ἔφη, ὅ τι πάσχεις, ἀπὸ τρόπου τοῦ σοῦ τὸ παρὸν συνηγορίαν ἡμῖν ὀνειδίζων, ἣν οὐκ ἂν ἐν φαύλῳ ποιησαίμην, δικαστὴν γὰρ ὁρίζομεν γνήσιον, τὸν τοῦ δικαίου συνήγορον. Τί δὲ οὐχὶ σοὶ μᾶλλον ἢ τῇ κόρῃ συνηγορῶν φανήσομαι; πατέρα σὲ σὺν τοῖς θεοῖς ἀναδεικνὺς καὶ ἣν ἐκ σπαργάνων περιέσωσα ὑμῖν θυγατέρα, ταύτην καὶ νῦν ἀνασωζομένην ἐπ' ἀκμῆς, οὐ περιορῶν; Ἀλλὰ σὺ μὲν ἃ βούλει γίγνωσκε περὶ ἡμῶν, οὐδένα ὑπόλογον τούτου ποιουμένων. Οὐ γὰρ πρὸς τὴν ἑτέρων ἀρέσκειαν βιοῦμεν, τὸ δ' αὐτὸ καλόν τε κἀγαθὸν ζηλοῦντες αὐτοὺς πείθειν ἀγαπῶμεν. Τῆς γε μὴν κατὰ τὴν χροιὰν ἀπορίας φράζει μέν σοι καὶ ἡ ταινία τὴν λύσιν, ὁμολογούσης ἐν αὐτῇ ταυτησὶ Περσίνης, ἐσπακέναι τινὰ εἴδωλα καὶ φαντασίας ὁμοιοτήτων ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν Ἀνδρομέδαν πρός σε ὁμιλίας δρωμένης. Εἰ δ' οὖν καὶ ἄλλως πιστώσασθαι βούλει, πρόκειται τὸ ἀρχέτυπον ἐπισκοπεῖν τὴν Ἀνδρομέδαν, ἀπαράλλακτον ἐν τῇ γραφῇ καὶ ἐν τῇ κόρῃ δεικνυμένην.

ΙΕ'. Ἐκόμιζον ἀράμενοι τὴν εἰκόνα προσταχθέντες οἱ ὑπηρέται καὶ πλησίον τῆς Χαρικλείας ἀντεγείραντες, τοσοῦτον ἐκίνησεν παρὰ πάντων κρότον καὶ θόρυβον, ἄλλων πρὸς ἄλλους, ὅσοι κατὰ μικρὸν συνίεσαν τὰ λε-

indicia, tradita a me illi qui receperat puellam, homini Græco et ut videbatur probo et honesto. Servantur et hæc, inquit Chariclea : simulque ostendebat monilia. Quibus visis, Persina magis est exanimata et quærente Hydaspe quænam essent et si quid præterea sciret, nihil respondit, præterquam quod nosset quidem, ceterum domi hæc examinare et scrutari optimum esset. Rursus igitur angi Hydaspes videbatur. At Chariclea, Hæc quidem sint materna indicia, tuum vero proprium, hic annulus est : ostendebatque pantarben. Agnovit Hydaspes : dederat enim illum dono Persinæ, sub desponsationem et Optima, inquit, indicia quidem mea sunt sed te, ut meam, his usam esse et non aliquo alio modo ea nactam, nondum agnosco. Nam præter alia et colore peregrino et inusitato in terra Æthiopica, reluces. Sisimithres autem, Alba, inquit, et ea fuit quam sustuli : alioqui et annorum tempus convenit cum præsenti ætate puellæ, cum decem et septem fere annos hæc et expositionis tempus, impleverit. Porro et oculorum adspectus mecum facit et totam vultus effigiem et excellentem formam quæ nunc apparet, convenire cum ea quam tum cernebam agnosco. Hæc quidem optime dixisti, Sisimithre, ad illum Hydaspes, et magis, ut aliquis patronus summum studium ad causam afferens quam judex. Sed vide, ne ex aliqua parte dubitationem eximens, aliam quæstionem moveas, cum arduam tum haud facile conjugem meam culpa liberaturam. Qui enim albam, cum simus ambo Æthiopes, procreavimus, nequaquam consentaneo rationi modo? Limis igitur eum contuitus Sisimithres et ironice subridens, Tibi quidem, inquit, nescio, quid accidat, qui contra tuum ingenium in præsentia, patrocinium nobis ut probrum objicis, quod ego mihi haudquaquam negligendum esse duco. Judicem enim legitimum definimus eum, qui æquitatis patronus est. Ceterum cur non potius tibi, quam puellæ, patrocinari videbor? cum te patrem deorum auxilio fretus declarem et quam vobis ab incunabilis servavi filiam, eam et nunc salvam in flore ætatis non negligam? Sed tu quidem, ut vis, statue de nobis, qui hæc facimus flocci. Neque enim ad aliorum arbitrium vivimus, sed meram honestatem et æquitatem sectantes, nobis ipsi satisfacere cupimus. Quod ad quæstionem de colore attinet, hujus explicationem ipsa tibi fascia exponit : Persina ipsa quoque confitente, se scilicet attraxisse quædam simulacra et imaginationes similitudinis in tuo concubitu, ex conspectu Andromedæ. Quod si alioqui omnino id comprobari vis, ad manum est exemplar quod contempleris Andromedam, quæ perinde in virgine atque in pictura ostenditur, ita ut nullum sit discrimen.

XV. Afferebant sublatam imaginem ministri quibus hoc imperatum erat, et cum eam proxime Charicleam erexissent, tantum excitavit inter omnes plausum ac tumultum, cum alii aliis qui paullulum tantum intellexerant ea quæ

γόμενα καὶ πραττόμενα διαδηλούντων καὶ πρὸς τὸ ἀπηκριβωμένον τῆς ὁμοιότητος σὺν περιχαρείᾳ ἐκπλαγέντων, ὥστε καὶ τὸν Ὑδάσπην οὐκ ἔτι μὲν ἀπιστεῖν ἔχειν, ἐφεστάναι δὲ πολὺν χρόνον ὑφ' ἡδονῆς ἅμα καὶ θαύματος ἐχόμενον. Ὁ δὲ Σισιμίθρης, Ἓν ἔτι λείπεται, ἔφη, περὶ βασιλείας γὰρ καὶ τῆς κατ' αὐτὴν γνησίας διαδοχῆς ὁ λόγος καὶ πρό γε πάντων, ἀληθείας αὐτῆς. Γύμνωσον τὴν ὠλένην, ὦ κόρη. Μέλανι σπιλώματι τὸ ὑπὲρ πῆχυν ἐσπίλωτο. Οὐδὲν ἀπρεπὲς γυμνούμενον, τὸ τῶν φύντων καὶ γένους μαρτύριον. Ἐγύμνωσεν αὐτίκα ἡ Χαρίκλεια τὴν λαιὰν καὶ ἦν τις ὥσπερ ἐβένου περίδρομος ἐλέφαντα τὸν βραχίονα μιαίνων.

ΙϚ'. Οὐκ ἔτι κατεῖχεν ἡ Περσίνα, ἀλλ' ἀθρόον τ' ἀνήλατο τοῦ θρόνου, καὶ προσδραμοῦσα περιέβαλέ τε καὶ περιφῦσα ἐδάκρυσε καὶ πρὸς τὸ ἀκατάσχετον τῆς χαρᾶς, μυκηθμῷ τινι προσεοικὸς ἀνωρύετο· ὑπερβολὴ γὰρ ἡδονῆς καὶ θρῆνόν ποτ' ἀποτίκτειν φιλεῖ· μικρόν τ' ἔδει συγκατενεχθῆναι τῇ Χαρικλείᾳ. Ὁ δ' Ὑδάσπης ἠλέει μὲν τὴν γυναῖκα ὀδυρομένην ὁρῶν, καὶ πρὸς συμπάθειαν ἐκάμπτετο τὴν διάνοιαν, τὸ ὄμμα δ' οἱονεὶ κέρας ἢ σίδηρον εἰς τὰ δρώμενα τείνας, εἱστήκει πρὸς τὰς ὠδῖνας τῶν δακρύων ἀπομαχόμενος καὶ τῆς ψυχῆς αὐτῷ πατρικῷ τε πάθει καὶ ἀνδρείῳ λήματι κυματουμένης, καὶ τῆς γνώμης ὑπ' ἀμφοτέρων στασιαζομένης, καὶ πρὸς ἑκατέρου καθάπερ ὑπὸ σάλου μετασπωμένης, τελευτῶν ἡττήθη τῆς τὰ πάντα νικώσης φύσεως καὶ πατὴρ οὐκ εἶναι μόνον ἐπείθετο ἀλλὰ καὶ πάσχειν ὅσα πατὴρ ἠλέγχετο· καὶ τὴν Περσίναν συγκατενεχθεῖσαν τῇ θυγατρὶ καὶ συγκαταπεπλεγμένην ἀνεγείρων, οὐκ ἔλαθε καὶ τὴν Χαρίκλειαν ἐναγκαλιζόμενος καὶ δακρύων ἐπιρροῇ πατρικὰ πρὸς αὐτὴν σπενδόμενος· οὐ μὴν εἰς τὸ παντελές γ' ἐξεκρούσθη τῶν πρακτέων, ἀλλ' ὀλίγον ἐπιστὰς, τόν τε δῆμον κατοπτεύσας ἀπὸ τῶν ἴσων παθῶν κεκινημένον καὶ πρὸς τὴν σκηνοποιΐαν τῆς τύχης ὑφ' ἡδονῆς θ' ἅμα καὶ ἐλέου δακρύοντας, ἠχὴν δέ τινα θεσπεσίαν ἄχρις αἰθέρος αἴροντας καὶ οὔτε κήρυκος σιγὴν ἐπιτάττοντος ἐπαΐοντας, οὔτε τὸ βούλημα τοῦ ταράχου προδήλως ἐμφαίνοντας, τὴν χεῖρα προτείνας καὶ κατασείων, πρὸς ἡσυχίαν τὸ τοῦ δήμου κλυδώνιον κατέστελλε καὶ, Ὦ παρόντες, ἔλεγεν, οἱ μὲν θεοὶ πατέρα με, ὡς ὁρᾶτε καὶ ἀκούετε, πάσης ἐπέκεινα προσδοκίας ἀνέδειξαν καὶ θυγάτηρ εἶναί μοι ἥδ' ἡ κόρη πολλαῖς ταῖς ἀποδείξεσι γνωρίζεται. Ἐγὼ δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιοῦμαι τῆς εἰς ὑμᾶς τε καὶ τὴν ἐνεγκοῦσαν εὐνοίας, ὥστε μικρὰ φροντίσας καὶ γένους διαδοχῆς καὶ πατρῴας ἀνακλήσεως, ἃ δὴ πάντα μοι διὰ τῆσδε ἔμελλεν ἔσεσθαι, θεοῖς ἱερουργεῖν ὑπὲρ ὑμῶν ἐπείγομαι. Ὁρῶ μὲν γὰρ ὑμᾶς δακρύοντας καὶ ἀνθρώπινόν τι πάθος ἀναδεδειγμένους καὶ ἐλεοῦντας μὲν τὴν ἀωρίαν τῆς κόρης, ἐλεοῦντας δὲ καὶ τὴν ἐμοὶ μάτην προσδοκηθεῖσαν τοῦ γένους διαδοχὴν, ὅμως δ' οὖν ἀνάγκη καὶ ὑμῶν ἴσως μὴ βουλομένων, τῷ πατρίῳ πείθεσθαι νόμῳ, τῶν ἰδίων λυσιτελῶν τὸ τῆς πατρίδος

dicerentur et fierent significarent, et propter exactam similitudinem, cum quadam lætitia exanimarentur : ut et Hydaspes non amplius diffidere posset, sed diu staret immotus, lætitia simul et admiratione detentus. Sisimithres autem, Unum adhuc desideratur, inquit, de regno enim et illius legitima successione agitur et ante omnia de veritate ipsa. Nuda brachium, virgo : nigra nota pars supra cubitum maculata fuerat. Nihil dedecoris affert, nudatum parentum et generis testimonium. Nudavit statim Chariclea sinistram et erat quasi ebenus quædam in circuitu brachium tanquam ebur maculans.

XVI. Non amplius sese continuit Persina sed repente de throno desiluit, amplexaque lacrimabat et propter magnitudinem gaudii quod reprimere non poterat, mugitus cujusdam similem ejulatum edebat. Etenim excellentia gaudii etiam luctum interdum gignere solet : parumque aberat quin una cum Chariclea collaberetur. At Hydaspes miserabatur quidem mulierem, cum illam lugere videret et ad similem affectum animo flectebatur : sed oculis, tanquam cornu aut ferro, in ea quæ cernebantur defixis, constiterat, doloribus lacrimarum repugnans. Cumque ipsi anima, cum patrio affectu, tum virili spiritu, effervesceret et mens in utramque partem tanquam fluctu traheretur, ad extremum tamen superatus est a natura quæ vincit omnia : et quod pater esset non tantum persuaderi sibi patiebatur, sed etiam ita ut pater afficiebatur animo et Persinam collapsam una cum filia ac perculsam erigens, visus est etiam Charicleam amplecti et lacrimarum affluxu, quasi quibusdam libationibus, paternum cum illa fœdus facere. Neque tamen omnino excussus est iis quæ agenda fuerant : sed paululum commoratus et populum conspicatus æquali affectu commotum, et ob fortunæ mirificum casum, tanquam in scena exhibitum, præ voluptate simul et commiseratione flentem, et ingentem clamorem ad cœlum tollentem, et neque præcones silentium imperantes audientem quid velint talem turbam facientes, manifesto indicantem manu protensa silentium denuntians, commotionem vulgi in tranquillitatem composuit. Et, O vos qui adestis præsentes dicebat : me quidem dii patrem, ut videtis et auditis, præter omnem exspectationem declararunt et quod filia mea sit hæc virgo multis argumentis constat. Ego vero tanta sum erga vos et patriam benevolentia præditus, ut haud multum curans et generis successionem et patris appellationem, quæ omnia mihi per hanc eventura fuerant, diis eam sacrificare pro vobis properem. Etsi autem vos lacrimare video et indicium dare quod humano quodam affectu commoti sitis, denique miserari puellæ immaturam ad moriendum ætatem, miserari quoque meam nequidquam exspectatam generis successionem, tamen necesse est, me vel vobis nolentibus, patrio obtemperare instituto, utilitati patriæ potius quam privatis commodis,

ἐπίπροσθεν ποιούμενον. Εἰ μὲν γὰρ τοῖς θεοῖς οὕτω φίλον ὥστε παρέχεσθαί θ' ἅμα καὶ ἀφαιρεῖσθαι, (τοῦτο γὰρ ἤδη καὶ πάλαι πέπονθα γεννηθείσης καὶ πάσχω τὸ παρὸν εὑρεθείσης) οὐκ ἔχω λέγειν, ὑμῖν δὲ καταλείπω σκοπεῖν, οὐδ' εἴπερ ἣν ἐξῴκισαν τῆς ἐνεγκούσης ἐπὶ πέρατα γῆς ἔσχατα, αὖθις δὲ θαυματουργοῦντες ἐν αἰχμαλώτῳ τύχῃ φέροντες ἐνεχείρισαν, ταύτην αὐτοὶ πάλιν ἱερουργουμένην προσδέξονται. Καὶ ἣν ὡς πολέμιον οὐκ ἀνεῖλον καὶ αἰχμάλωτον γενομένην οὐκ ἐλυμηνάμην, ταύτην θυγατέρα φανεῖσαν ἐναγίζειν, ὡς καὶ ὑμῖν ὄντος κατὰ βούλησιν τοῦ πράγματος, οὐχ ὑπερθήσομαι, οὐδὲ πείσομαι ὃ καὶ ἄλλῳ πάσχοντι πατρὶ συγγνωστὸν ἴσως ἂν ἦν, οὐδ' ὀκλάζω, οὐδ' εἰς ἱκεσίαν τρέπομαι, συγγνώμην δοῦναι καὶ ἀφοσιώσασθαι τὸ παρὸν πρὸς τὸν νόμον, τῇ φύσει πλέον καὶ τοῖς ἐκ ταύτης πάθεσι προσθέμενος, ὡς ἐξὸν καὶ ἑτέρῳ τρόπῳ θεραπεύειν τὸ θεῖον. Ἀλλ' ὅσῳ συμπάσχοντες ἡμῖν οὐ λελήθατε καὶ ὡς ἴδια τὰ ἡμέτερα πάθη περιαλγοῦντες, τοσούτῳ κἀμοὶ προτιμότερα τὰ ὑμέτερα, ὀλίγον μὲν τῆς ἀκληρίας λόγον ποιουμένῳ, ὀλίγον δὲ τῆς ἀθλίας ταυτησὶ Περσίνης κατοδυρομένης, πρωτοτόκου θ' ἅμα καὶ ἀγόνου καθισταμένης. Ὥστε, εἰ δοκεῖ, παύσασθε μὲν δακρύοντες καὶ ἡμᾶς κατοικτιζόμενοι μάτην, τῆς δὲ ἱερουργίας ἐχώμεθα. Σὺ δέ, ὦ θύγατερ, (πρῶτα γάρ σε καὶ ὕστατα τὸ ποθητὸν ὄνομα τοῦτο προσφθέγγομαι) ὦ μάτην μὲν ὡραία, μάτην δ' ἀνευραμένη τοὺς γεννήσαντας· ὦ τῆς ἀλλοδαπῆς βαρυτέραν τὴν πατρίδα δυστυχήσασα, ὦ σωτηριώδους μὲν τῆς ξένης, ἐπ' ὀλέθρῳ δὲ πειρωμένη τῆς ἐνεγκούσης· μή μοι σύγχει τὸν θυμὸν ὀδυρομένη, ἀλλὰ τὸ ἀνδρεῖον ἐκεῖνό σου φρόνημα καὶ βασίλειον, νῦν, εἴπερ ποτὲ καὶ πρότερον, ἐπιδείκνυσο καὶ ἕπου τῷ γεννήσαντι, νυμφοστολῆσαι μὲν οὐ δυνηθέντι, οὐδ' ἐπὶ παστάδας καὶ θαλάμους ἀγαγόντι, πρὸς δὲ θυσίαν κοσμοῦντι καὶ δᾷδας οὐ γαμηλίους ἀλλ' ἐπιβωμίους ἅπτοντι καὶ τὴν ἄμαχον ταύτην τοῦ κάλλους ἀκμὴν ἀνθ' ἱερείου προσάγοντι. Ὑμεῖς δ' ἱλήκοιτε θεοὶ τῶν εἰρημένων καὶ εἰ δή τι πρὸς τοῦ πάθους νικώμενος οὐκ εὐαγὲς ἐφθεγξάμην, ὁ τέκνον ὁμοῦ καλεσάμενος καὶ τεκνοκτόνος γινόμενος.

ΙΖ'. Καὶ ταῦτ' εἰπών, ὁ μὲν ἐπέβαλε τῇ Χαρικλείᾳ τὰς χεῖρας, ἄγειν μὲν ἐπὶ τοὺς βωμοὺς καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν πυρκαϊὰν ἐνδεικνύμενος, πλείονι δ' αὐτὸς πυρὶ τῷ πάθει τὴν καρδίαν σμυχόμενος καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐνηδρευμένων τῇ δημηγορίᾳ λόγων ἀπευχόμενος. Τὸ δὲ πλῆθος τῶν Αἰθιόπων ἐσείσθη πρὸς τὰ εἰρημένα καὶ οὐδὲ πρὸς βραχὺ τῆς Χαρικλείας ἀγομένης ἀνασχόμενοι, μέγα τι καὶ ἀθρόον ἐξέκραγον, Σῶζε τὴν κόρην ἀναβοῶντες, σῶζε τὸ βασίλειον αἷμα, σῶζε τὴν ὑπὸ θεῶν σωθεῖσαν. Ἔχομεν τὴν χάριν. Πεπλήρωται ἡμῖν τὸ νόμιμον. Ἐγνωρίσαμέν σε ὡς βασιλέα· γνώριζε καὶ σὺ σαυτὸν ὡς πατέρα. Ἱλήκοιεν οἱ θεοὶ τῆς δοκούσης παρανομίας· πλέον παρανομήσομεν ἀνθιστάμενοι τοῖς ἐκείνων βουλήμασι. Μηδεὶς ἀναιρείτω τὴν ὑπ' ἐκείνων περισωθεῖσαν. Ὁ τοῦ δήμου πατήρ, γί-

consulentem. Et quidem utrum hoc diis ita placeat ut simul præbeant et auferant, (id enim jampridem expertus sum, cum esset nata et nunc experior postquam inventa est) dicere non possum, vobis considerandum relinquo, neque an, quam extorrem egerint patria procul ad ultimos terræ fines et rursus mirabili casu in captiva fortuna offerentes tradiderint, eandem rursus mactari sint admissuri. Et, quam ut hostem non sustuli et captivam nullo detrimento affeci, eam filiam cognitam sacrificare, siquidem vestra voluntas ita fert, non cunctabor, neque affectui succumbam, quod alii patri fortasse condonandum esset, nec frangar animo, nec deprecabor ut veniam detis et hoc officium in præsentia naturæ præ lege tribuatis, eo plus erga illam affectui dantes, quod alio quoque modo liceat placare numen. Sed ut vos, quod æque atque ego animo afficeremini, significationem dedistis et nostros casus non secus ac privatos doluistis, ita et a me vestræ rationes longe meis anteponuntur, parum curante hanc calamitatem, haud multum quoque hanc miseram Persinam lugentem, quæ simul et primi fœtus parens et prole orba reddita est. Quamobrem, si videtur, desinite a lacrimis et nostri inutili commiseratione: ad sacrificium autem aggrediamur. Tu vero, filia, (primum enim te hoc suavi nomine et ultimum alloquor) o nequidquam formosa et quæ frustra parentes invenisti, quæ in patriam aliena terra longe graviorem infeliciter incidisti et peregrinam quidem salutatem, patriam autem perniciosam experta es, ne mihi animum lugubri fletu perturbes, sed si unquam antea magnos illos spiritus ac regios ostendisti, nunc præcipue attolle et sequere parentem qui te quidem nuptiali stola ornare non potuit, nec in thalamos ducit sed ad sacrificium instruit et faces non nuptiales sed ad usum sacrificii destinatas accendit et invictam hanc pulchritudinem pro victimis offert. Vos autem, dii, propitii estote iis quæ dicta sunt et si quid præterea affectu victus parum pie aut religiose sum locutus, qui simul filiam vocarim et interfector illius exsistam.

XVII. Et hæc cum dixisset, injiciebat Chariclеæ manus, ducere se eam ad aras et pyram, quæ desuper erat assimulans, vehementiori tamen igne pectora ejus ardebant, eventum verborum, quæ pro concione fecerat, ut se in animos audientium insinuaret, deprecans. Multitudo autem Æthiopum concussa est ad ea quæ dicta fuerant et ne paullulum quidem duci Charicleam sustinens, magnum clamorem quemdam et subitum edidit, Serva virginem, vociferans, serva regium sanguinem: serva eam, quam dii salvam esse voluerunt. Habemus gratiam. Impletum est nobis id quod legibus debebatur. Agnovimus te ut regem, agnosce te tu quoque ut patrem: propitii sint dii huic, ut videtur, delicto. Magis peccabimus, resistentes illorum voluntati. Nemo interficiat ab illis conservatam. Qui es pater populi,

γνου καὶ κατ' οἶκον πατήρ. Καὶ μυρίας ἐπὶ τούτοις καὶ ὁμοίας φωνὰς ἱέντες, τέλος καὶ ἔργῳ τὸ κωλύειν ἐπεδείκνυντο, προϊστάμενοί τε καὶ ἀνθιστάμενοι καὶ διὰ τῶν ἄλλων θυσιῶν ἱλάσκεσθαι τὸ θεῖον αἰτοῦντες. Ὁ δ' Ὑδάσπης ἑκών τε καὶ χαίρων προσίετο τὴν ἧτταν, τὴν εὐκτὴν ταυτηνὶ βίαν αὐθαίρετος ὑπομένων καὶ τοὺς δήμους ἐπαλλήλοις ταῖς ἐκβοήσεσι χρονιώτερον ἐντρυφῶντας καὶ ταῖς εὐφημίαις ἀγερωχότερον ἐπισκιρτῶντας ὁρῶν, τοῖς μὲν ἐμφορηθῆναι τῆς ἡδονῆς ἐνεδίδου, κατασταλῆναί ποτε πρὸς ἡσυχίαν ἑκόντας ἀναμένων.

ΙΗ'. Αὐτὸς δὲ πλησιαίτερον τῇ Χαρικλείᾳ παραστὰς, Ὦ φιλτάτη, ἔλεγεν, ἐμὴν μὲν εἶναί σε θυγατέρα, τά τε γνωρίσματα ἐμήνυσε καὶ ὁ σοφὸς Σισιμίθρης ἐμαρτύρησε καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενὲς πρὸ πάντων ἀνέδειξεν. Ἀλλ' οὑτοσὶ τίς ποτ' ἐστὶν ὁ σοὶ μὲν ἅμα συλληφθεὶς, καὶ εἰς τὰς ἐπινικίους σπονδὰς τοῖς θεοῖς συμφυλαχθεὶς, νυνὶ δὲ τοῖς βωμοῖς εἰς τὴν ἱερουργίαν προσιδρυμένος; Καὶ πῶς αὐτὸν ἀδελφὸν ὠνόμαζες, ὅτε μοι τὸ πρῶτον κατὰ τὴν Συήνην προσήχθητε; οὐ γὰρ δήπου καὶ οὗτος ἡμέτερος υἱὸς εὑρεθήσεται, ἅπαξ γὰρ Περσίνα καί σε μόνην ἐκυοφόρησε. Καὶ ἡ Χαρίκλεια σὺν ἐρυθήματι κατανεύσασα, Τὸν μὲν ἀδελφὸν ἐψευσάμην, ἔφη, τῆς χρείας τὸ πλάσμα συνθείσης, ὅστις δ' ἐστὶν ἀληθῶς, αὐτὸς ἂν λέγοι βέλτιον, ἀνήρ τε γάρ ἐστι καὶ ἐμοῦ τῆς γυναικὸς εὐθαρσέστερον ἐξαγορεύειν οὐκ αἰσχυνθήσεται. Καὶ ὁ Ὑδάσπης μὴ συλλαβὼν τὸν νοῦν τῶν εἰρημένων, Σύγγνωθι, ἔφη, θυγάτριον, κατερυθριάσασα δι' ἡμᾶς παρθενικῆς αἰδοῦς ἀνοίκειον πεῦσιν ὑπὲρ νεανίου σοὶ προσαγαγόντας. Ἀλλὰ σὺ μὲν κατὰ τὴν σκηνὴν ἅμα τῇ μητρὶ κάθησο, ἐνευφραίνεσθαί τέ σε παρέχουσα, πλέον ἢ ὅτε σ' ἔτικτεν ὠδινούσῃ, τῇ ἐπὶ σοὶ τὸ παρὸν ἀπολαύσει καὶ τοῖς κατὰ σαυτὴν διηγήμασι παρηγοροῦσα. Ἡμῖν δὲ τῶν ἱερείων μελήσει, τῆς ἀντί σου σφαγιασθησομένης ἅμα τῷ νεανίᾳ παντοίως εἴ τινα εὕροιμεν ἀνταξίαν ἐπιλεχθείσης.

ΙΘ'. Καὶ ἡ Χαρίκλεια μικροῦ μὲν ἐξωλόλυξε, πρὸς τὴν δήλωσιν τῆς τοῦ Θεαγένους σφαγῆς ἐκτραχυνθεῖσα· μόγις δ' οὖν τὸ συμφέρον τιθεμένη καὶ πρὸς τὸ ἐκμανὲν τοῦ πάθους διὰ τὸ χρειῶδες ἐγκαρτερῆσαι βιασαμένη, πάλιν ὑφεῖρπε τὸν σκοπόν. Καὶ Ὦ δέσποτα, ἔλεγεν, ἀλλ' οὐδὲ κόρην μὲν ἴσως ἔτ' ἐχρῆν σε ἐπιζητεῖν, ἅπαξ τοῦ δήμου τὸ ἱερεῖον τὸ θῆλυ δι' ἐμοῦ συγχωρήσαντος. Εἰ δ' οὖν προσφιλονεικοίη τις, ἄρτιον καὶ ἐξ ἑκατέρου γένους ἐπιτελεῖσθαι τὴν ἱερουργίαν, ὥρα σοὶ μὴ κόρην μόνην, ἀλλὰ καὶ νεανίαν ἄλλον ἐπιζητεῖν, ἢ μὴ τοῦτο ποιοῦντα μηδὲ κόρην ἄλλην ἀλλ' ἐμὲ πάλιν σφαγιάζειν. Τοῦ δὲ, Εὐφήμησον, εἰπόντος, καὶ τὴν αἰτίαν, διότι τοῦτο λέγει, πυνθανομένου· Ὅτι, ἔφη, ἐμοὶ καὶ ζῶντι συζῆν καὶ θνήσκοντι συντεθνάναι τῷ ἀνδρὶ τῷδε πρὸς τοῦ δαιμονίου καθείμαρται.

Κ'. Πρὸς ταῦθ' ὁ Ὑδάσπης, οὔπω τῶν ὄντων ἐπήβολος γιγνόμενος, Ἐπαινῶ μέν σε τῆς φιλανθρωπίας, ὦ θύγατερ, ἔφη, ξένον καὶ Ἕλληνα καὶ ἥλικα καὶ

esto et domi tuæ pater. Et sexcentas ad hæc et his similes voces, proferebant. Ad extremum et re ipsa se prohibere declarabant, opponentes se et obsistentes, aliis sacrificiis placari numen postulantes. Hydaspes autem ultro et lætus patiebatur se hac in parte superari, optatam hanc vim sponte sustinens et populum continuis exclamationibus diutius indulgentem et gratulationibus insolentius lascivientem videns, huic quidem voluptate se implendi facultatem dedit, exspectans ut aliquando sua sponte conquiesceret.

XVIII. Ceterum cum proxime Charicleam adstitisset, Carissima, dicebat, quod tu quidem mea sis filia, tum indicia ostenderunt, tum sapiens Sisimithres testatus est, et ante omnia deorum benevolentia declaravit. Sed iste quis tandem est, qui una tecum captus ad sacra diis facienda ob partam victoriam servatus, nunc aris ut mactetur admotus est? Et quomodo illum fratrem nominabas, quando in conspectum meum Syenæ primum adducti estis? Neque enim utique et ipse filius noster esse reperietur, semel enim Persina et te solam enixa est. Chariclea autem, humi defixis oculis cum rubore, Fratrem quidem, inquit, eum esse mentita sum, necessitate commentum suppeditante, qui autem sit revera, ipse melius exponet, vir enim est et confidentius me muliere narrare non reverebitur. Hydaspes autem cum non intellexisset sententiam dictorum, Da, inquit, veniam, filiola, quæ per nos rubore suffusa es, alienam a virginali pudore quæstionem de adolescente tibi proponentes. Sed tu quidem in tabernaculo una cum matre sede, majorem lætitiam illi nunc afferens, quam cum te peperit doloribus cruciata, tuæ præsentiæ fructu et illam de tuis rebus narratione consolans. Nobis autem sacrificia curæ erunt, delecta omnino ea, si quam invenerimus idoneam, quæ pro te una cum adolescente mactetur.

XIX. Chariclea vero parum abfuit, quin ejulatum ederet significatione mactationis Theagenis commota: vix tamen, utilitati serviens, et furibundo affectu necessitate postulante represso, rursus occulte adrepebat ad scopum et O domine, dicebat, sed neque puellam fortasse te amplius inquirere oportuit, cum tibi semel populus feminei sexus victimam per me remiserit. Quod si quis contendat par et ex utroque sexu sacrificandum esse, non puella tantum sed et adolescens alius tibi inquirendus est: aut nisi hoc feceris, nec puella alia, sed ego iterum mactanda sum. Di meliora, subjiciente et causam quamobrem hoc diceret quærente; Quod, inquit, et cum vivo hoc viro me vivere et cum moriente una mori divinitus est constitutum.

XX. Ad hæc Hydaspes, cum nondum rem ipsam conjiceret, Laudo quidem, inquit, tuam hanc humanitatem, filia, quæ peregrinum et Græcum et æqualem, unaque

συναιχμάλωτον καὶ συνήθειαν πρός σε τὴν ἐκ τῆς ἐκδημίας κεκτημένον, χρηστῶς κατελεοῦσαν καὶ περισώζειν ἐπινοοῦσαν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ἐκεῖνος ἐξαιρεθείη τῆς ἱερουργίας. Ἄλλως τε γὰρ οὐκ εὐαγὲς παντάπασι περιγραφῆναι τὸ πάτριον τῆς τῶν ἐπινικίων θυσίας· καὶ ἅμα οὐδ' ἂν ὁ δῆμος ἀνάσχοιτο, μόλις καὶ πρὸς τὴν ἐπί σοι συγχώρησιν θεῶν εὐμενείᾳ κινηθείς. Ἡ δὴ οὖν Χαρίκλεια, Ὦ βασιλεῦ, ἔφη, πατέρα γάρ σε καλεῖν τάχα οὐκ ἐγγίγνεται, εἰ μὲν δὴ θεῶν εὐμενείᾳ σῶμα τοὐμὸν περισέσωσται, τῆς αὐτῆς ἂν γένοιτο εὐμενείας καὶ τὴν ἐμὴν ἐμοὶ περισῶσαι ψυχὴν, ἣν ἀληθῶς εἶναί μοι ψυχὴν ἐπικλώσαντες ἴσασιν. Εἰ δὲ τοῦτ' ἀβούλητον Μοίραις εὑρίσκοιτο καὶ δεήσοι πάντως τὰ ἱερεῖα κοσμῆσαι σφαγιασθέντα τὸν ξένον, ἕν γοῦν μοι χαρίσασθαι νεῦσον· αὐτήν με κέλευσον αὐτουργῆσαι τὸ θῦμα καὶ τὸ ξίφος ὡς κειμήλιον δεξαμένην, περίβλεπτον ἐπ' ἀνδρείᾳ παρ' Αἰθίοψιν ἀναδειχθῆναι.

ΚΑ'. Διαταραχθεὶς δὲ πρὸς ταῦθ' ὁ Ὑδάσπης, Ἀλλ' οὐ συνίημι, ἔφη, τὴν πρὸς τἀναντία σου τῆς γνώμης μεταβολὴν, ἀρτίως μὲν ὑπερασπίζειν τοῦ ξένου πειρωμένης, νυνὶ δ' ὡς πολεμίου τινὸς αὐτόχειρα γενέσθαι παρακαλούσης. Ἀλλ' οὐδὲ σεμνόν τι καὶ ἐπίδοξον, ὅσα γε πρός σε καὶ τὴν σὴν ἡλικίαν, ἐνορῶ τῇ πράξει. Καὶ τούτου δ' ὄντος, τὸ δυνατὸν οὐκ ἔστι· μόνοις γὰρ τοῖς ἱερωμένοις τῷ τε Ἡλίῳ καὶ τῇ Σεληναίᾳ πρὸς τῶν πατρίων ἀποκεκλήρωται ἥδε πρᾶξις καὶ τούτοις οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλὰ τοῦ μὲν γυναικὶ, τῆς δ' ἀνδρὶ συνοικούσης· ὥσθ' ἡ κατά σε παρθενία κωλύει τὴν οὐκ οἶδ' ὅπως γιγνομένην αἴτησιν. Ἀλλὰ τούτου γ' ἕνεκεν οὐδὲν ἐμπόδιον, ἔφη ἡ Χαρίκλεια, λάθρα καὶ παρὰ τὸ οὖς τῇ Περσίνῃ προσκύψασα· ἔστι γὰρ κἀμοὶ, μῆτερ, ὁ τοὔνομα τοῦτο πληρῶν, εἰ καὶ ὑμεῖς βουληθείητε. Βουλησόμεθα, εἶπεν ἡ Περσίνα μειδιάσασα, καὶ αὐτίκα μάλα ἐκδώσομεν, θεῶν νευόντων, σοῦ τε καὶ ἡμῶν ἄξιον ἐπιλεξάμενοι. Καὶ ἡ Χαρίκλεια γεγωνότερον, Οὐδὲν δεῖ ἐπιλέγειν, ἔφη, τὸν ὄντα ἤδη.

ΚΒ'. Καὶ λέγειν τι φανερώτερον μελλούσης, (τολμᾶν γὰρ τὸ κατεπεῖγον καὶ τὴν αἰδῶ τὴν παρθένιον παρορᾶν τὸ ἐν ὀφθαλμοῖς δρώμενον τοῦ κινδύνου τῷ Θεαγένει κατηνάγκαζεν), οὐκ ἔτι κατασχὼν ὁ Ὑδάσπης, Ὦ θεοὶ, ἔφη, ὡς κακὰ τοῖς καλοῖς ἐοίκατε μιγνύναι, καὶ τὴν παρ' ἐλπίδας μοὶ δωρηθεῖσαν πρὸς ὑμῶν εὐδαιμονίαν, τὸ μέρος κωλύειν· θυγατέρα μὲν ἀπροσδόκητον ἀλλὰ παράφρονα [πως] ἀναδείξαντες. Πῶς γὰρ οὐ παραπλῆγος τὸ νόημα, τῆς ἀλλόκοτα ῥήματα προϊεμένης; ἀδελφὸν ὠνόμαζε τὸν μὴ ὄντα· τὸν ὄντα ὅστις ἐστὶν ὁ ξένος ἐρωτωμένη, ἀγνοεῖν ἔλεγεν· αὖθις ἐζήτει περισώζεσθαι ὡς φίλον, τὸν ἀγνοούμενον. Ἀδύνατον δ' εἶναι μαθοῦσα τὴν αἴτησιν, αὐτὴ καταθύειν ὡσανεὶ πολεμιώτατον ἱκέτευε. Καὶ τοῦθ' ὡς οὐ θεμιτὸν λεγόντων, μιᾷ μόνῃ καὶ ταύτῃ ὑπάνδρῳ τῆς τοιᾶσδε θυσίας καθωσιωμένης, ἄνδρα ἔχειν ἐμφαίνει, ὅντινα οὐ προστιθεῖσα. Πῶς γὰρ τόν γε μηδ' ὄντα, μηδὲ γεγενῆσθαι αὐτῇ διὰ τῆς ἐσχάρας ἀποδειχθέντα; εἰ μὴ

captum et cui tecum familiaritas ex peregrinatione intercesserit, officiose miserearis et servare cogites. Sed haudquaquam eximi potest sacrificio : alioqui nec pietas et religio patitur, ut omnino circumscribatur patrium institutum, de sacrificio ob victoriam partam faciendo. Deinde nec populus ferret, qui vix ut tibi veniam daret deorum clementia permotus est. Chariclea igitur, O rex, inquit, patrem enim te appellare fortasse non licet : siquidem deorum clementia corpus meum servatum est, ejusdem sit clementiæ, meam quoque servare animam, quam vere mihi esse animam ii qui hoc fatali quadam necessitate sanxerunt sciunt. Sin hoc irretractabile Parcis inventum fuerit et oportebit omnino exornare sacrificium mactatum peregrinum, unum tantum te mihi largiturum esse promitte. Ipsam me jube mactare victimam et gladio tanquam carissimo quodam et pretiosissimo accepto pignore, conspicuam apud Æthiopes fortitudinis gloria effici.

XXI. Perturbatus hisce Hydaspes, Sed non intelligo, inquit, hanc tuæ mentis in contrariam sententiam mutationem, quæ nuper defendere peregrinum conabaris, nunc autem non secus atque hostem aliquem, manu tua tollere expetis. Atqui neque honesti quidquam, aut gloriosi, quod ad te ætatemque tuam attinet, in actione ista inesse video. Verum fac esse : facultas tamen deest. Solis enim sacerdotio Solis et Lunæ fungentibus, patriis institutis datum est hoc negotium : nec iis quibuscunque, sed illi quidem, uxori; huic autem, viro cohabitanti. Quod cum ita sit, tua virginitas impedit hanc, quæ unde oriatur haud scio, petitionem. Enimvero hac de causa nullum est impedimentum, inquit Chariclea, pressa voce et ad aurem Persinæ se inclinans : est enim et mihi, mater, is qui nomen hoc implet, siquidem id vestra voluntas feret. Feret, inquit Persina, arridens leniter et statim te elocabimus, diis annuentibus ei quem te et nobis dignum elegerimus. Chariclea autem clarius, Nihil opus est, inquit, eligere eum, qui jam est.

XXII. Cumque jam quidpiam planius dictura esset, (addebat enim audaciam imminens periculum Theageni atque ob oculos versans et pudorem virgineum seponere ac negligere cogebat) non amplius ferens Hydaspes, O dii, inquit, quam mala bonis miscere videmini et præter spem a vobis mihi donatam felicitatem aliqua ex parte impedire! qui mihi filiam non exspectatam quidem, sed amentem quodammodo, ostendistis. An non enim fatuæ mens esse declaratur in ea, quæ absurdas voces edit? Fratrem nominabat eum, qui non erat. De peregrino, qui adest præsens, quisnam esset, cum interrogaretur, ignorare se dicebat. Rursus studebat servare tanquam amicum eum, quem non norat. Cum se obtinere non posse petitionem intellexisset, ut ipsa mactaret tanquam inimicissimum obsecrabat. At cum neque hoc facere fas esse diceremus, uni tantum et ei conjugi, tali sacrificio nuncupato; virum se habere prætexit, non addens quem. Quomodo enim eum habere possit, quem neque esse, neque fuisse illi unquam per focum constiterit? Nisi forte in hac sola fallit, id quod

ἄρα παρὰ ταύτῃ μόνῃ ψεύδεται μὲν τὸ παρ' Αἰθίοψιν ἀψευδὲς τῶν καθαρευόντων πειρατήριον καὶ ἐπιβᾶσαν ἄφλεκτον ἀποπέμπεται καὶ παρθενεύειν νόθως χαρίζεται· μόνῃ δ' ἔξεστι φιλίους καὶ πολεμίους τοὺς αὐτοὺς ἐν ἀκαρεῖ καταλέγειν, ἀδελφοὺς δὲ καὶ ἄνδρας τοὺς μὴ ὄντας ἀναπλάττειν. Ὥστε, ὦ γύναι, σὺ μὲν εἰς τὴν σκηνὴν εἴσιθι καὶ ταύτην κατάστελλε πρὸς τὸ νηφάλιον, εἴθ' ὑπό του θεῶν τοῖς ἱερείοις ἐπιφοιτήσαντος ἐκβακχευομένην, εἴτε καὶ δι' ὑπερβολὴν χαρᾶς τῶν ἀνελπίστως εὐτυχηθέντων, τὸν νοῦν παραφερομένην. Ἐγὼ δὲ τὴν ὀφείλουσαν τοῖς θεοῖς ἀντὶ τῆσδε σφαγιασθῆναι, καὶ ζητεῖν καὶ ἀνευρεῖν τινι προστάξας, ἕως ἂν τοῦτο γίγνηται, εἰς τὸ χρηματίσαι ταῖς ἐκ τῶν ἐθνῶν ἡκούσαις πρεσβείαις καὶ δῶρα τὰ ἐπὶ τοῖς ἐπινικίοις προσκομιζόμενα παρ' αὐτῶν ὑποδέξασθαι, τρέψομαι. Καὶ ταῦτ' εἰπὼν, καὶ τῆς σκηνῆς πλησίον ἐφ' ὑψηλοῦ προκαθίσας, ἥκειν τοὺς πρεσβευτὰς, καὶ εἴ τινα ἐπικομίζοιντο δῶρα, προσάγειν ἐκέλευσεν. Ὁ δὴ οὖν εἰσαγγελεὺς Ἁρμονίας, εἰ πάντας ἅμα ἢ ἐν μέρει καὶ ἔθνους ἑκάστου κεκριμένους καὶ δὴ εἰ καὶ ἰδίᾳ προσάγειν κελεύοι διηρώτα.

ΚΓ'. Τοῦ δ' ἐν τάξει καὶ διῃρημένως εἰπόντος, ὡς ἂν καὶ τῆς πρὸς ἀξίαν ἕκαστος μεταλάβοι τιμῆς, πάλιν ὁ εἰσαγγελεὺς, Οὐκοῦν, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, πρῶτος ἀδελφοῦ τοῦ σοῦ παῖς ἥξει Μερόηβος, ἀρτίως μὲν ἥκων, ἀπαγγελθῆναι δὲ αὐτὸν πρὸ τῆς παρεμβολῆς ἀναμένων. Εἶτ', Ὦ νωθέστατε καὶ ἠλίθιε, πρὸς αὐτὸν ὁ Ὑδάσπης, οὐ παραχρῆμα ἐμήνυες, οὐ πρεσβευτὴν ἀλλὰ βασιλέα τὸν ἀφιγμένον ἐπιστάμενος καὶ τοῦτον ἀδελφοῦ παῖδα τοῦ ἐμοῦ, τελευτήσαντος μὲν οὐ πρὸ πολλοῦ, πρὸς ἐμοῦ δ' εἰς τὸν ἐκείνου θρόνον ἐνιδρυθέντα καὶ ἀντὶ παιδὸς ἐμοὶ γιγνόμενον. Ἐγίγνωσκον ταῦτα, εἶπεν, ὦ δέσποτα, ὁ Ἁρμονίας, ἀλλὰ καιροῦ στοχάζεσθαι πρὸ πάντων ἐγίγνωσκον, πράγματος τοῖς εἰσαγγελεῦσιν, εἴπερ τινὸς ἄλλου, δεομένου προνοίας. Σύγγνωθι οὖν εἰ πρὸς τὰς βασιλίδας σε κοινολογούμενον, ἀπασχολῆσαι τῶν ἡδίστων ἐφυλαξάμην. Ἀλλὰ νῦν γοῦν ἡκέτω, τοῦ βασιλέως εἰπόντος, ἀπέτρεχέ θ' ὁ προσταχθεὶς καὶ αὐτίκ' ἐπανῄει μετὰ τοῦ προστάγματος. Καὶ ὤφθη ὁ Μερόηβος, ἀξιοπρεπές τι νεανίου χρῆμα, τὴν μὲν ἡλικίαν ἄρτι τὸν μείρακα παραλλάττων, δεκάδα δ' ἐτῶν πρὸς ἑβδομάδι πληρῶν, μεγέθει δὲ τοὺς παρόντας σχεδὸν ἅπαντας ὑπερκύπτων, λαμπροῦ μὲν δορυφορήματος ὑπασπιστῶν προπομπεύοντος, τοῦ δὲ περιεστῶτος Αἰθιοπικοῦ στρατοῦ θαυμασμῷ θ' ἅμα καὶ σεβασμῷ πρὸς τὸ ἀκώλυτον τὴν πάροδον διαστέλλοντος.

ΚΔ'. Οὐ μὴν οὐδ' ὁ Ὑδάσπης ἐπὶ τῆς καθέδρας ἐκαρτέρησεν, ἀλλ' ὑπήντα τε καὶ μετὰ πατρικῆς τῆς φιλοφροσύνης περιπτυξάμενος, πλησίον θ' αὐτοῦ καθίδρυσε καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβαλὼν, Εἰς καιρὸν ἥκεις, ἔλεγεν, ὦ παῖ, τά τ' ἐπινίκια συνεορτάσων καὶ τὰ γαμήλια θύσων. Οἱ γὰρ πατρῷοι καὶ γενάρχαι θεοί τε καὶ ἥρωες, ἡμῖν μὲν θυγατέρα, σοὶ δὲ νύμφην, ὡς ἔοικεν, ἐξευρήκασιν. Ἀλλὰ τῶν τελειοτέρων αὖθις ἀκουσό-

apud Æthiopes haudquaquam fallax est, castorum experimentum et cum conscendisset non adustam remittit, atque ut adulterina virginitate se venditet largitur: denique soli licet amicos et hostes eosdem puncto temporis habere et fratres ac viros qui non sunt, fingere. Quamobrem, uxor, tu quidem tabernaculum ingredere, et hanc ad sobrietatem revoca, quæ aut a quodam deo, qui ad sacrificia venit, in furorem concitatur, aut præ nimia lætitia ob successum insperatum, mente aberrat. Ego autem cum eam, quæ diis pro hac mactari debet, et inquiri et inveniri a quodam jusserim, tantisper dum hoc fit, ad danda responsa legationibus quæ a gentibus veniunt et dona quæ ad gratulationem ob victoriam partam declarandam afferuntur, vertar. Hæc ut dixit, prope tabernaculum in edito loco considens, venire legatos et si quæ afferrent dona adducere jubebat. Internuntius igitur Harmonias, Utrum omnes sine discrimine an ordine et ex unaquaque gente delectos, denique si seorsim adducere juberet, percunctabatur.

XXIII. Hic autem cum ordine et distincte dixisset, ut etiam singuli pro dignitate honorem consequantur; rursus internuntius, Igitur, inquit, rex, primus fratris tui filius Meroëbus veniet, qui nuper quidem advenit, sed, ut prius denuntietur, ante septum et coronam militum, qua cincti sumus, exspectat. Cur autem, stupidissime et fatue, ad illum Hydaspes, non statim indicasti? cum non legatum sed regem eum qui advenisset esse scires, et quidem fratris mei non ita pridem mortui filium et a me in illius throno collocatum, atque adeo adoptione filium meum constitutum? Sciebam, inquit, domine, Harmonias. Sed ante omnia occasionem captandam esse statuebam, cum, si ulla re alia internuntiis, inprimis ratione considerationeque temporum sit opus. Dabis igitur mihi veniam, quod te cum reginis colloquentem, avocare a suavissimo sermone sum veritus. Nunc itaque veniat, ut dixit rex, recurrebat quemadmodum erat illi imperatum et statim, redibat cum eo, quod injunctum fuerat. Venitque in conspectum Meroebus, conspicuus quidem juvenis, tum primum autem adolescentium ætatem egrediens, cum decem et septem annos impleret, proceritate autem supra omnes propemodum, qui aderant eminens: conspicuo stipatorum comitatu illum deducente; Æthiopico vero exercitu qui circumstabat cum admiratione simul et veneratione viam ad illius adventum sine ullo impedimento patefaciente.

XXIV. Ceterum neque Hydaspes in solio mansit sed obviam progrediebatur et cum paterna comitate eum complexus, prope se collocavit junctaque dextra, Opportune venis, fili, dicebat, solemne sacrificium ob victoriam partam una facturus et nuptialia sacra celebraturus. Siquidem paterni dii, generisque nostri auctores et heroës, filiam quidem nobis, tibi vero sponsam, ut videtur, invenerunt. Enimvero arcana auditurus postea, nunc, si

μενος, εἴ τι μὲν βούλει χρηματίσαι τῷ ἔθνει τῆς ὑπό σοι βασιλείας, ἀπάγγελλε. Ὁ δὴ Μερόηβος πρὸς τὴν ἀκοὴν τῆς νύμφης, ὑφ' ἡδονῆς θ' ἅμα καὶ αἰδοῦς, οὐδ' ἐν μελαίνῃ τῇ χροιᾷ διέλαθε φοινιχθεὶς, οἱονεὶ πυρὸς πρὸς αἰθάλην τοῦ ἐρυθήματος ἐπιδραμόντος. Καὶ μικρὸν ἐφησυχάσας, Οἱ μὲν ἄλλοι, ἔφη, ὦ πάτερ, τῶν ἡκόντων πρέσβεων τοῖς ἐκ τῆς αὐτῶν ἐξαιρέτοις ἕκαστος τὴν σὴν περίβλεπτον νίκην στέφοντες ξενιοῦσιν, ἐγὼ δέ σε τὸν ἐν πολέμοις γεννάδαν καὶ ἀριστέα διαφανέντα, προσφόρως τε καὶ ἀπὸ τῶν ὁμοίων δωρήσασθαι δικαιώσας, ἄνδρα σοι προσκομίζω, πολέμων μὲν καὶ αἱμάτων ἀθλητὴν ἀνανταγώνιστον, πάλην δὲ καὶ πυγμὴν τὴν ἐν κόνει καὶ σταδίοις ἀνυπόστατον. Καὶ ἅμα νεύσας ἥκειν ὑπεδείκνυ τὸν ἄνδρα.

ΚΕ'. Καὶ ὃς προσελθὼν εἰς μέσους προσεκύνει τὸν Ὑδάσπην τοσοῦτος τὸ μέγεθος καὶ οὕτως ὠγύγιος ἄνθρωπος, ὥστε τὸ γόνυ τοῦ βασιλέως φιλῶν, μικροῦ φανῆναι τοῖς ἐφ' ὑψηλοῦ προκαθημένοις ἐξισούμενος. Καὶ μηδὲ τὸ κελευσθῆναι ἀναμείνας, τὴν ἐσθῆτα ἀποδὺς, γυμνὸς εἱστήκει, πάντα τὸν βουλόμενον ὅπλων τε καὶ [γυμνῶν] χειρῶν εἰς ἅμιλλαν προκαλούμενος. Ὡς δ' οὐδεὶς παρῄει, πολλάκις τοῦ βασιλέως διὰ κήρυκος προτρεψαμένου, Δοθήσεταί σοι καὶ παρ' ἡμῶν, ἔφη ὁ Ὑδάσπης, ἰσοστάσιον τὸ ἔπαθλον. Καὶ εἰπὼν, ἐλέφαντα πολυετῆ καὶ παμμεγέθη προσκομισθῆναι αὐτῷ προσέταττεν. Ὡς δ' ἤχθη τὸ ζῷον, ὁ μὲν ὑπεδέχετο ἄσμενος, ὁ δὲ δῆμος ἀθρόον ἐξεβάκχευσε, τῷ ἀστεϊσμῷ τοῦ βασιλέως ἡσθέντες καὶ τὴν δόξασαν αὐτῶν ὑποκατάκλισιν τῷ ἐπιτωθασμῷ τῆς κατ' ἐκείνου μεγαλαυχίας παρηγορηθέντες. Μετὰ τοῦτον οἱ Σηρῶν προσήγοντο πρεσβευταὶ, τῶν παρ' αὐτοῖς ἀραχνίων νήματα καὶ ὑφάσματα, τὴν μὲν φοινικοβαφῆ, τὴν δὲ λευκοτάτην ἐσθῆτα προσκομίζοντες.

ΚϚ'. Καὶ τούτων τῶν δώρων ὑποδεχθέντων καὶ ἀφεθῆναι αὐτοῖς τῶν πάλαι τινὰς ἐν δεσμωτηρίῳ κατακρίτων ἀξιωσάντων, ἐπινεύσαντος τοῦ βασιλέως, οἱ Ἀράβων τῶν εὐδαιμόνων προσῄεσαν καὶ φύλλου τε τοῦ θυώδους καὶ κασίας καὶ κινναμώμου καὶ τῶν ἄλλων οἷς ἡ Ἀραβία γῆ μυρίζεται, ἐκ πολλῶν ταλάντων ἑκάστου, τὸν τόπον εὐωδίας ἐμπλήσαντες· παρῄεσαν μετὰ τούτους οἱ ἐκ τῆς Τρωγλοδυτικῆς, χρυσόν τε τὸν μυρμηκίαν καὶ γρυπῶν ξυνωρίδα χρυσαῖς ἁλύσεσιν ἡνιοχουμένην προσκομίζοντες. Ἐπὶ τούτοις ἡ Βλεμμύων παρῄει πρεσβεία, τόξα τε καὶ βελῶν ἀκίδας ἐκ δρακοντείων ὀστῶν εἰς στέφανον περιπλέξασα καὶ Ταῦτά σοι, ἔλεγον, ὦ βασιλεῦ, τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα, πλούτου μὲν τοῦ παρὰ τῶν ἄλλων λειπόμενα, παρὰ δὲ τὸν ποταμὸν ὑπό σοι μάρτυρι κατὰ Περσῶν εὐδοκιμήσαντα. Πολυτελέστερα μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ὑδάσπης, τῶν πολυταλάντων ξενίων, ἅ γε καὶ τἄλλα νυνί μοι προσκομίζεσθαι γέγονεν αἴτια. Καὶ ἅμ' εἴ τι βούλοιντο ἀπαγγέλλειν ἐπέτρεπε. Καὶ μειωθῆναι αὐτοῖς ἐκ τῶν φόρων αἰτησάντων, τὸ σύμπαν εἰς δεκάδα ἐτῶν ἀφῆκε.

quid forte agere vis cum gente, quæ tuo regno subjecta est, indica. Meroëbus autem, audita sponsæ mentione, præ voluptate simul et pudore, ne in nigro quidem colore celare potuit, quod erubuisset, tanquam igne ad fuliginem rubore accurrente : parvoque spatio intermisso, Alii quidem, inquit, pater, legati qui adveniunt præcipuis rebus ex sua quisque regione tuam præclaram victoriam ornantes te munerabuntur, ego vero te qui strenuus in bellis exstitisti et maximis rebus gerendis præcipuam virtutem declarasti, cum convenienti et simili donario munerandum esse æquum judicarim, virum tibi offero, gladiatorem in bellis et sanguine adeo exercitatum ut neminem sit habiturus qui se illi opponere possit, lucta autem et cæstuum pugna in arena et stadiis adeo validum ut illius robur a nemine sustineri queat. Et simul innuens ut veniret vir significabat.

XXV. Ille autem progressus in medium, adorabat Hydaspem, tanta proceritate et prisca illa statura homo, ut cum genu regis oscularetur propemodum eos qui in alto loco sedebant adæquare videretur. Et ne imperio quidem exspectato, exuta veste nudus stetit, omnem, qui vellet, seu cum armis, seu [nudis] manibus, ad certamen provocans. Cum autem nemo progrederetur, quamvis rex sæpius per præconem denuntiasset Hydaspes, Dabitur, inquit, tibi quoque a nobis æquale præmium. Et cum dixisset, elephantem multorum annorum et insignis magnitudinis offerri ipsi jussit. Postquam autem adductum est animal, ille quidem accipiebat lubens. At populus subito concitus miros risus edidit urbanitate regis delectatus, et post submissionem ac dedecus, ut videbatur, ex irrisione ipsius jactantiæ solatium capiens. Post hunc et Serum adducebantur legati, araneorum qui sunt apud illos stamina et texturas, vestem alteram purpureo colore tinctam, alteram candidissimam afferentes.

XXVI. His donis receptis, cum ut dimitterentur illis quidam qui jampridem damnati in carcere detinebantur petiissent et rex annuisset : Arabum felicium legati accedebant et folii odoriferi et casiæ et cinnamomi et aliorum aromatum quæ Arabia fert, dona multorum talentorum ex quolibet genere offerebant, odore fragrantissimo locum implentes. Aderant post hos ex Troglodytica regione, aurum formicinum et gryporum jugum quod aureis habenis regebatur, offerentes. Deinde Blemmyum adveniebat legatio, arcus et jaculorum spicula ex draconum ossibus, in coronam implicata gerens et, Hæc tibi, dicebat, o rex, a nobis afferuntur dona, divitiis quidem allatis ab aliis inferiora, ceterum apud fluvium contra Persas, ut tu ipse testis esse potes, comprobata. Pretiosiora igitur sunt, inquit Hydaspes, quam multis talentis constantia xenia, quæ ut alia quoque nunc mihi offerantur in causa esse dicimus : simulque, si quid postularent, exponere jubebat. Cumque sibi minui et allevari tributum petiissent, totum in decennium remisit.

ΚΖ'. Καὶ πάντων σχεδὸν τῶν κατὰ πρεσβείαν ἀφιγμένων ὀφθέντων καὶ τοῖς ἴσοις ἑκάστους ἢ φιλοτιμοτέροις τοὺς πλείστους ἀμειψαμένου τοῦ βασιλέως, τελευταῖοι παρῆσαν οἱ Ἀξιομιτῶν πρεσβευταὶ, φόρου μὲν οὐκ ὄντες ὑποτελεῖς, φίλοι δ' ἄλλως καὶ ὑπόσπονδοι καὶ τὸ ἐπὶ τοῖς κατωρθωμένοις εὐμενὲς ἐνδεικνύμενοι, δῶρα καὶ οὗτοι προσήγαγον, ἄλλα τε καὶ δὴ καὶ ζώου τινὸς εἶδος ἀλλοκότου θ' ἅμα καὶ θαυμασίου τὴν φύσιν, μέγεθος μὲν, εἰς καμήλου μέτρον ὑψούμενον, χροιὰν δὲ καὶ δορὰν παρδάλεως φολίσιν ἀνθηραῖς ἐστιγμένον. Ἦν δ' αὐτῷ τὰ μὲν ὀπίσθια καὶ μετὰ κενεῶνας χαμαίζηλά τε καὶ λεοντώδη, τὰ δ' ὠμιαῖα καὶ πόδες πρόσθιοι καὶ στέρνα, πέρα τοῦ ἀναλόγου τῶν ἄλλων μελῶν ἐξανιστάμενα. Λεπτὸς ὁ αὐχὴν καὶ ἐκ μεγάλου τοῦ λοιποῦ σώματος εἰς κύκνειον φάρυγγα μηκυνόμενος. Ἡ κεφαλὴ τὸ μὲν εἶδος καμηλίζουσα, τὸ δὲ μέγεθος, στρουθοῦ Λιβύσσης εἰς διπλάσιον ὀλίγον ὑπερφέρουσα καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπογεγραμμένους βλοσυρῶς σοβοῦσα. Παρήλλακτο καὶ τὸ βάδισμα χερσαίου ζώου καὶ ἐνύδρου παντὸς ὑπεναντίως σαλευόμενον, τῶν σκελῶν οὐκ ἐναλλὰξ ἑκατέρου καὶ παρὰ μέρος ἐπιβαίνοντος, ἀλλ' ἰδίᾳ μὲν τοῖν δυοῖν καὶ ἅμα τῶν ἐν δεξιᾷ, χωρὶς δὲ καὶ ζυγηδὸν τῶν εὐωνύμων σὺν ἑκατέρᾳ τῇ ἐπαιρομένῃ πλευρᾷ μετατιθεμένων. Ὁλκὸν δ' οὕτω τὴν κίνησιν καὶ τίθασον τὴν ἕξιν, ὥσθ' ὑπὸ λεπτῆς μηρίνθου, τῇ κορυφῇ περιελιχθείσης, ἄγεσθαι πρὸς τοῦ θηροκόμου καθάπερ ἀφύκτῳ δεσμῷ τῷ ἐκείνου βουλήματι ὁδηγούμενον. Τοῦτο φανὲν τὸ ζῷον, τὸ μὲν πλῆθος ἅπαν ἐξέπληξε καὶ ὄνομα τὸ εἶδος ἐλάμβανεν, ἐκ τῶν ἐπικρατεστέρων τοῦ σώματος αὐτοσχεδίως πρὸς τοῦ δήμου καμηλοπάρδαλις κατηγορηθέν· ταράχου γε μὴν τὴν πανήγυριν ἐνέπλησε.

ΚΗ'. Γίγνεται γάρ τι τοιοῦτο. Τῷ βωμῷ τῆς μὲν Σεληναίας παρειστήκει ταύρων ξυνωρὶς, τοῦ δ' Ἡλίου, τέτρωρον ἵππων λευκῶν εἰς τὴν ἱερουργίαν ηὐτρεπισμένων. Ξένου δὴ καὶ ἀήθους καὶ τότε πρῶτον ἀλλοκότου ζώου φανέντος, οἱονεὶ πρὸς φάσμα διαταραχθέντες, πτοίας τ' ἐνεπίμπλαντο καὶ τῶν κατεχόντων τὰ δεσμὰ σπαράξαντες, τῶν τε ταύρων ἕτερος, ὁ μόνος, ὡς ἔοικε τὸ θηρίον κατωπτευκὼς καὶ δύο τῶν ἵππων εἰς φυγὴν ἀκατάσχετον ὥρμησαν, διεκπεσεῖν μὲν τὸν περίβολον τοῦ στρατοῦ μὴ δυνάμενοι, πυκνῷ τῷ συνασπισμῷ τῶν ὁπλιτῶν εἰς κύκλον τετειχισμένον, φερόμενοι δ' ἀτάκτως καὶ τὸ μεσεῦον ἅπαν δρόμοις σεσοβημένοις ἐξελίττοντες, τό τε προστυχὸν ἅπαν εἴτε σκεῦος εἴτε ζῷον ἀνατρέποντες· ὥστε καὶ βοὴν αἴρεσθαι συμμιγῆ πρὸς τὸ γιγνόμενον, τὴν μὲν ὑπὸ δέους οἷς προσπελάσειαν, τὴν δ' ὑφ' ἡδονῆς οἷς καθ' ἑτέρους ἐναλλόμενοι, τέρψιν τε καὶ γέλωτα τὴν τῶν ὑποπιπτόντων συντριβὴν παρεῖχον. Ἐφ' οἷς οὐδ' ἡ Περσίνα καὶ ἡ Χαρίκλεια μένειν ἐφ' ἡσυχίας κατὰ τὴν σκηνὴν ἐκαρτέρησαν, ἀλλὰ τὸ καταπέτασμα μικρὸν παραστείλασαι, θεωροὶ τῶν δρωμένων ἐγίγνοντο. Ἐνταῦθ' ὁ Θεαγένης, εἴτ' οὖν οἴκοθεν ἀνδρείῳ τῷ λήματι κι-

XXVII. Post autem quam propemodum omnes qui legatione fungebantur in conspectum venerunt et singulos paribus, plurimos autem amplioribus donis rex remuneratus est, ultimi aderant Axiomitarum legati qui quidem non pendebant tributum, sed alioqui erant socii et fœderati. Quamobrem de rebus prospere ac feliciter gestis gratulantes, hi quoque dona adducebant, cum alia, tum animantis cujusdam speciem, inusitata simul et admiranda natura, magnitudine quidem instar cameli, colore autem et cute pardalis maculis floridis distincta ac maculata. Erat autem ipsi posterior pars et quæ ventre inferior humilis et leonina, porro armi et pedes anteriores et pectus supra proportionem aliorum membrorum erectum: gracile collum et ex magno corpore reliquo, in cygni subtile guttur productum: caput autem forma quidem cameli, magnitudine autem, struthii Lybici caput paullo plus quam duplo superans et oculos tanquam pictos horribiliter versans. Immutatum etiam habuit incessum, omnino terrestri animali et aquatico contraria ratione vacillans, cruribus non permutanter, nec alternis incedentibus, sed seorsum et simul duobus in dextra parte, sigillatim autem et conjunctim sinistris, simul moto utroque latere sese transponentibus. Porro adeo habile ad motum et mansuetum ac cicur, habitu ex assuefactione comparato, ut gracili funiculo vertici circumducto a magistro regeretur, tanquam inevitabile vinculum ejus voluntatem ducem sequens. Hoc animal cum apparuisset, multitudinem quidem totam perculit et nomen a figura sortitum est, a præcipuis corporis partibus ex tempore a populo Camelopardalis nominatum: tumultu autem et perturbatione panegyrim implevit.

XXVIII. Accidit enim tale quiddam. Aræ Lunæ adstabat jugum boum, Solis autem quadrigæ equorum alborum ad mactationem præparatorum. Porro cum peregrinum et inusitatum et tunc primum monstrosum animal apparuisset, tanquam spectro perturbati, terrore impleti sunt et eorum qui tenebant vinculis ruptis, ex tauris alter qui solus ut videtur animal conspexerat et duo equi in fugam effusam sese concitarunt, perrumpere quidem septum exercitus nequeuntes, cum confertim densatis scutis milites tanquam murum in circuitum duxissent, currentes autem sine ordine et spatium medium præcipiti cursu oberrantes et quodvis obvium medio in spatio seu vas, seu animal evertentes: ita ut clamor mixtus tolleretur ob id quod fiebat, partim præ metu ab his ad quos delati fuerant, partim præ voluptate ab illis, quibus dum in alios insilirent delectationem et risus materiam ex conculcatione cadentium præbebant. Quamobrem ne Persina quidem et Chariclea manere quietæ et intra tabernaculum sese continere potuerunt, sed velamine paullulum amoto spectatrices eorum quæ fiebant exsistebant. Ibi Theagenes, seu proprio et virili spiritu incitatus, sive etiam divinitus immisso impetu usus et custodes qui illi adstiterant dis-

νούμενος, εἴτε καὶ ἔκ του θεῶν ὁρμῇ χρησάμενος, τούς τε παρεστῶτας αὐτῷ φύλακας πρὸς τῆς καταλαβούσης ταραχῆς διεσκεδασμένους θεασάμενος, ὠρθώθη τ' ἀθρόον καὶ εἰς γόνυ πρὸς τοῖς βωμοῖς πρότερον ὀκλάζων καὶ τὴν ὅσον οὐδέπω σφαγὴν ἀναμένων καὶ σχίζαν τῶν ἐπικειμένων τοῖς βωμοῖς ἀναρπάζει καὶ τῶν οὐ διαδράντων ἵππων ἑνὸς λαβόμενος, τοῖς τε νώτοις ἐφίπταται καὶ τῶν αὐχενίων τριχῶν ἐπιδραξάμενος καὶ ὡς χαλινῷ τῇ χαίτῃ χρώμενος, μυωπίζει τε τῇ πτέρνῃ τὸν ἵππον καὶ ἀντὶ μάστιγος τῇ σχίζῃ συνεχῶς ἐπισπέρχων, ἐπὶ τὸν διαδράντα τῶν ταύρων ἤλαυνε. Τὰ μὲν δὴ πρῶτα φυγὴν εἶναι τοῦ Θεαγένους τὸ γενόμενον οἱ παρόντες ὑπελάμβανον καὶ σὺν βοῇ μὴ ξυγχωρεῖν διεξελάσαι τὸ ὁπλιτικὸν ἕρκος, τῷ πλησίον ἕκαστος ἐνεκελεύετο. Προϊόντος δὲ τοῦ ἐγχειρήματος, ὅτι μὴ ἀποδειλίασις ἦν μηδ' ἀπόδρασις τοῦ σφαγιασθῆναι μετεδιδάσκοντο. Καταλαβὼν γὰρ ὡς ὅτι τάχιστα τὸν ταῦρον, ἐπ' ὀλίγον μὲν κατ' οὐρὰν ἤλαυνεν, ὑπονύττων θ' ἅμα καὶ εἰς ὀξύτερον δρόμον τὸν βοῦν ἐρεθίζων. Καὶ ὅποι δὴ καὶ ὁρμήσειε τρεπομένῳ συνεφείπετο, τὰς ἐπιστροφάς τε καὶ ἐκβολὰς πεφυλαγμένως ἐκκλίνων.

ΚΘ'. Ὡς δ' εἰς συνήθειαν τῆς τ' ὄψεως τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς πράξεως ἐνεβίβασεν, ἀντίπλευρος ἤδη παρίππευε, χρωτί τε χρωτὸς ἐπιψαύων καὶ ἱππείῳ ταύριον ἆσθμα καὶ ἱδρῶτα κεραννύων καὶ τὸν δρόμον οὕτως ὁμόταχον ῥυθμίζων, ὡς καὶ συμφυεῖς εἶναι τὰς κορυφὰς τῶν ζῴων τοὺς πορρωτέρω φαντάζεσθαι καὶ τὸν Θεαγένην λαμπρῶς ἐκθειάζειν, ξένην τινὰ ταύτην ἱπποταύρου ξυνωρίδα ζευγνύμενον. Τὸ μὲν δὴ πλῆθος ἐν τούτοις ἦν· ἡ Χαρίκλεια δ' ὁρῶσα, τρόμῳ καὶ παλμῷ συνείχετο, τό τ' ἐγχείρημα ὅ τι καὶ βούλοιτο διαπορούσα καὶ εἴ τι σφάλμα συμβαίη, τὴν ἐκείνου τρῶσιν ὡς ἰδίαν σφαγὴν ὑπεραγωνιῶσα· ὥστε μηδὲ τὴν Περσίναν λαθεῖν, ἀλλ', Ὦ τέκνον, εἰπεῖν, τί μοι πέπονθας; προκινδυνεύειν ἔοικας τοῦ ξένου. Πάσχω μέν τι καὶ αὐτὴ καὶ οἰκτείρω τῆς νεότητος, διαδρᾶναί γε μὴν τὸν κίνδυνον εὔχομαι καὶ φυλαχθῆναι τοῖς ἱεροῖς, ὡς ἂν μὴ παντάπασιν ἀτέλεστα ἡμῖν τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ἐγκαταλειφθείη. Καὶ ἡ Χαρίκλεια, Γελοῖον, ἔφη, τὸ εὔχεσθαι μὴ ἀποθανεῖν ἵνα ἀποθάνῃ. Ἀλλ' εἰ ἄρα σοι δυνατὸν, ὦ μῆτερ, περίσωζε τὸν ἄνδρα ἐμοὶ χαριζομένη. Καὶ ἡ Περσίνα πρόφασιν οὐ τὴν οὖσαν ἀλλ' ἐρωτικὴν ἄλλως ὑποτοπήσασα· Οὐ δυνατὸν μὲν, ἔφη, τὸ περισώζειν, ὅμως δ' οὖν τίς σοι κοινωνία πρὸς τὸν ἄνδρα, δι' ὃν οὕτως ὑπερφροντίζεις, θαρσοῦσα ὡς πρὸς τὴν μητέρα λοιπὸν ἐξαγόρευσον· κἂν τι νεώτερον κίνημα καὶ παρθένῳ μὴ πρέπον, ἡ μητρῷα φύσις τὸ θυγατρὸς καὶ τὸ θῆλυ συμπαθὲς τὸ πταῖσμα τὸ γυναικεῖον οἶδεν ἐπισκιάζειν. Ἐπιδακρύσασα οὖν ἐπιπλεῖστον ἡ Χαρίκλεια, Καὶ τοῦτο, ἔφη, δυστυχῶ πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι καὶ τοῖς συνετοῖς ἀσύνετα φθέγγομαι καὶ λέγουσα τὰς ἐμαυτῆς συμφορὰς, οὔπω λέγειν νομίζομαι. Πρὸς γυμνὴν δὲ λοιπὸν καὶ ἀπαρακάλυπτον χωρεῖν τὴν ἐμαυτῆς κατηγορίαν καταναγκάζομαι.

persos propter tumultum exortum conspicatus, erexit se subito, cum antea ad aram genibus incumberet, et mactationem singulis momentis exspectaret, lignumque fissum quorum magnus numerus in ara jacebat, arripit, et ex equis qui non effugerant unius dorsum occupat et apprehensis crinibus ad collum propendentibus jubaque tanquam freno utens, calcaneoque quasi calcaribus equum urgens et loco flagri ligno fisso continue concitans, taurum, qui effugerat, agebat. Initio fugam esse Theagenis, ii qui aderant suspicabantur : et clamore ne sineret illum extra septum armatorum evehi quilibet alterum quem proxime adstiterat cohortabatur. Procedente conatu, quod non formido esset, neque fuga mactationis, edocebantur. Assecutus enim celerrime taurum, aliquamdiu a cauda detentum egit, pungens simul et ad celeriorem cursum bovem incitans : quo se autem concitasset conversum sequebatur, gyrationes et exitus angustos caute declinans.

XXIX. Postquam autem illi notum et familiarem conspectum sui actionemque ipsam reddidit, jam ad latus adequitabat, cute cutem attingens, et anhelitum taurinum ac sudorem equestri miscens et cursum ita æquali celeritate moderans, ut hi qui longius aberant coaluisse vertices animalium opinarentur et Theagenem aperte divinis laudibus extollerent, qui peregrinum quoddam ex equo et tauro jugum confecisset. Multitudo quidem his vacabat. Chariclea vero intuens, horrore et tremore detinebatur, cum quorsum tenderet conatus ignoraret et de illius vulnere, si forte lapsus contingeret, non secus ac de sua mactatione esset sollicita : ut neque Persina clam id esset, sed, O filia, diceret, quidnam tibi accidit? Videris pro peregrino periclitari. Etiam ipsa aliquo modo commoveor et miseret me illius juventutis. Effugere illum etiam periculum opto et conservari sacris, ne omnino imperfectus nobis cultus divinus relinquatur. Chariclea vero, Ridiculum est, inquit, optare ut non moriatur, eam ob causam ut moriatur. Sed si id a te præstari potest, mater, serva virum mihi gratificans. Persina autem causam non veram sed alioqui amatoriam suspicata, Etsi haudquaquam, inquit, servare illum possim, tamen quæ tibi cum viro consuetudo intercedat propter quam tantopere tibi est curæ, audacter jam deinceps matri expone : etiamsi sit juvenilis commotio et virginitati non conveniens, materna natura filiæ et femineus sexus muliebrem lapsum quo cognatione quadam afficitur, adumbrare novit. Cum igitur summo cum dolore collacrimasset Chariclea, Et in hoc, inquit, præter cetera sum infelix, quod etiam ab his qui singulari prudentia sunt præditi, dum loquor, haud intelligor et cum calamitates meas exponam nondum eas narrare existimor : denique ad nudam deinceps et apertam accusationem mei venire cogor.

Λ'. Ταῦτ' εἶπε καὶ βουλομένη τὰ ὄντα ἀνακαλύπτειν, αὖθις ἐξεκρούσθη βοῆς πολυηχεστάτης πρὸς τοῦ πλήθους ἀρθείσης. Ὁ γὰρ δὴ Θεαγένης ὅσον εἶχε τάχους ἐφεὶς τῷ ἵππῳ χρήσασθαι καὶ προφθάσαντα μικρὸν τὰ στέρνα τῇ κεφαλῇ τοῦ ταύρου παρισῶσαι, τὸν μὲν ἄνετον φέρεσθαι μεθίησι μεθαλλόμενος, ἐπιρρίπτει δ' αὐτὸν τῷ αὐχένι τοῦ ταύρου καὶ τοῖς κέρασι τὸ αὐτοῦ πρόσωπον κατὰ τὸ μεταίχμιον ἐνιδρύσας, τοὺς πήχεις δ' οἱονεὶ στεφάνην περιθεὶς καὶ εἰς ἅμμα κατὰ τοῦ ταυρείου μετώπου τοὺς δακτύλους ἐπιπλέξας, τό θ' ὑπόλοιπον αὐτοῦ σῶμα παρ' ὦμον τοῦ βοὸς τὸν δεξιὸν μετέωρον καθεὶς, ἐκκρεμὴς ἐφέρετο, πρὸς βραχὺ μὲν τοῖς ταυρείοις ἅλμασιν ἀναπαλλόμενος. Ὡς δ' ἀγχόμενον ἤδη πρὸς τοῦ ὄγκου καὶ χαλῶντα τοῦ ἄγαν τόνου τοὺς τένοντας ᾔσθετο καὶ καθ' ὃ μέρος ὁ Ὑδάσπης προὐκαθέζετο, περιελθόντα, παραφέρει μὲν εἰς τοὔμπροσθεν καὶ προβάλλει τῶν ἐκείνου σκελῶν τοὺς αὐτοῦ πόδας, ταῖς χηλαῖς δὲ συνεχῶς ἐναράντων, τὴν βάσιν ἐνήδρευεν. Ὁ δὲ τὴν ῥύμην τοῦ δρόμου παραποδιζόμενος καὶ τῷ σθένει τοῦ νεανίου βριθόμενος τά τε γόνατα ὑποσκελίζεται καὶ ἀθρόον ἐπὶ κεφαλὴν σφενδονηθεὶς, κύμβαχός τ' ἐπ' ὤμους καὶ νῶτα ῥιπισθεὶς, ἥπλωτο ὕπτιος ἐπιπλεῖστον, τῶν μὲν κεράτων τῇ γῇ προσπεπηγότων καὶ εἰς τὸ ἀκίνητον τῆς κεφαλῆς ῥιζωθείσης, τῶν σκελῶν δ' ἄπρακτα σκαιρόντων καὶ εἰς κενὸν ἀερονομούντων καὶ τὴν ἧτταν δηλούντων. ἐπέκειτο δ' ὁ Θεαγένης ταῖν χεροῖν, τὴν λαιὰν μόνην εἰς τὸ ἐπερείδειν ἀπασχολῶν, τὴν δεξιὰν δ' εἰς οὐρανὸν ἀνέχων καὶ συνεχὲς ἐπισείων, εἴς τε τὸν Ὑδάσπην καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος, ἱλαρὸν ἀπέβλεπε, τῷ μειδιάματι πρὸς τὸ συνήδεσθαι δεξιούμενος καὶ τῷ μυκηθμῷ τοῦ ταύρου καθάπερ σάλπιγγι τὸ ἐπινίκιον ἀνακηρυττόμενος. Ἀντήχει δὲ καὶ ἡ τοῦ δήμου βοὴ, τρανὸν μὲν οὐδὲν εἰς τὸν ἔπαινον διαρθροῦσα, κεχηνόσι δ' ἐπιπολὺ τοῖς στόμασιν, ἐξ ἀρτηρίας μόνης τὸ θαῦμα ἐξεφώνει, χρόνιόν τε καὶ ὁμότονον εἰς οὐρανὸν ἀναπέμπουσα. Κελεύσαντος οὖν τοῦ βασιλέως, ὑπηρέται προσδραμόντες, οἱ μὲν τὸν Θεαγένην προσῆγον ἀναστήσαντες, οἱ δὲ τοῦ ταύρου τοῖς κέρασι καλωδίου βρόχον ἐπιβαλόντες, εἷλκόν τε κατηφιῶντα καὶ τοῖς βωμοῖς αὖθις τοῦτόν τε καὶ τὸν ἵππον συλλαβόντες προσεδέσμευον. Καὶ τοῦ Ὑδάσπου μέλλοντός τι πρὸς τὸν Θεαγένην λέγειν τε καὶ πράττειν, ὁ δῆμος ἅμα μὲν ἡσθεὶς τῷ νέῳ καὶ ἐξ οὗπερ τὸ πρῶτον ὤφθη προσπαθῶν, ἅμα δὲ καὶ τῆς ἰσχύος ἐκπλαγεὶς, πλέον δέ τι καὶ πρὸς τὸν Αἰθίοπα ἀθλητὴν τὸν Μεροήβου ζηλοτυπίᾳ δηχθεὶς, Οὗτος τῷ Μεροήβου ζευγνύσθω, πάντες ὁμοθυμαδὸν ἀνεβόησαν· ὁ τὸν ἐλέφαντα λαβὼν, τῷ τὸν ταῦρον ἑλόντι διαγωνιζέσθω, συνεχὲς ἐξεφώνουν καὶ ἐπιπλεῖστον ἐγκειμένων, ἐπένευσέ θ' ὁ Ὑδάσπης καὶ ἤγετο εἰς μέσους ὁ Αἰθίοψ, ὑπέροπτόν τι καὶ σοβαρὸν περισκοπῶν, ὀλκά τε βαίνων καὶ πλατυνόμενος ἐναλλὰξ τοῖς ἀγκῶσι τοὺς πήχεις ὑποσοβῶν.

ΛΑ'. Κἀπειδὴ τοῦ συνεδρίου πλησίον ἐγεγόνει,

XXX. Hæc dixit et cum vellet rem ipsam aperire, rursus est excussa, clamore maximo a multitudine sublato. Theagenes enim, cum permisisset equo quanta celeritate posset uti et præcurrentem aliquantum, pectus capiti taurino adæquare, hunc quidem liberum ferri sivit desiliens, injicit autem se in collum tauri et in medium spatium inter cornua facie collocata, ulnis vero tanquam corona circumpositis, ac digitis in taurina fronte in nodum complicatis, ac reliquo corpore juxta dextrum armum bovis demisso, dependens ferebatur, ita ut paullulum taurinis saltibus concuteretur. Postquam autem jam fatigatum nimio pondere et languefactos esse illi musculos ex nimia intensione sensit, atque id loci in quo sedebat Hydaspes prætereuntem, obvertit eum in anteriorem partem et illius cruribus suos pedes objicit, ungulis eos continue impingens et gressum bovis implicans. Ille autem in impetu cursus impeditus et robore juvenis gravatus, evertitur, ac repente in caput devolutus et erectis pedibus in scapulas ac deorsum projectus, diu resupinus porrectus jacuit, cornibus terræ infixis, et capite quasi radicato ut moveri non posset, cruribus autem nequidquam salientibus et inanem aërem findentibus et cladem languore testantibus. Incumbebat vero Theagenes, sola sinistra manu ad deprimendum vacans, dextram autem in cœlum tendens et quatiens, et in Hydaspem et reliquam multitudinem exporrecta fronte intuebatur, risu illos ad oblectationem provocans et mugitu tauri tanquam tuba celebritatem victoriæ denuntians. Resonabat autem ex adverso et populi clamor, perspicuum quidem nihil et articulatum in laudem proferens, sed hianti ore ut plurimum ex arteria sola sonos admirationis indices edens, diuque communi consensu eum ad cœlum ferens. Jussu igitur regis ministri accurrentes, alii Theagenem erectum adducebant, alii cornibus tauri laqueo restis injecto, ducebant tristem ac demissum et aris rursus hunc et equum comprehensum alligabant. Et cum Hydaspes aliquid cum Theagene locuturus esset et acturus, populus tum delectatus adolescente et inde usque ab initio cum primum visus est, singulariter erga illum affectus, tum roboris admiratione stupefactus, magis autem Æthiopi athletæ Meroëbi invidens ac æmulans, Hic cum Meroëbi pugile jungatur, communi consensu exclamavit : is, qui elephantem accepit, decertet cum eo, qui taurum cepit, continue pronuntiabat. Cumque diu incumberet, annuit Hydaspes : ducebaturque extemplo in medium Æthiops, superbe trucibusque oculis circa se omnia lustrans ac lente incedens et dilatans sese, ac per vicissitudinem cubitis ulnas insolenter quatiens.

XXXI. Postea vero quam prope concilium constitit,

πρὸς τὸν Θεαγένην βλέψας ὁ Ὑδάσπης καὶ ἑλληνίζων, Ὦ ξένε, ἔφη, τούτῳ σε χρὴ διαγωνίσασθαι· ὁ δῆμος κελεύουσι. Γιγνέσθω τὸ δοκοῦν, ὁ Θεαγένης ἀπεκρίνατο. Ἀλλὰ τίς ὁ τρόπος τῆς ἀγωνίας; Πάλης, εἶπεν ὁ Ὑδάσπης. Καὶ ὅς, τί δ' οὐχὶ ξιφήρης καὶ ἐνόπλιος, ἵνα τι μέγα ῥέξας ἢ παθὼν, ἐμπλήσω Χαρίκλειαν, τὴν σιωπᾶν εἰς δεῦρο τὰ καθ' ἡμᾶς καρτεροῦσαν, ἢ καὶ εἰς τέλος, ὡς ἔοικεν, ἡμῶν ἀπεγνωκυῖαν. Καὶ ὁ Ὑδάσπης, Τί μὲν βούλεταί σοι ἐπὶ τὸ παραπλέκειν ὄνομα Χαρικλείας αὐτὸς ἂν γιγνώσκοις· παλαίειν δ' οὖν σε καὶ οὐ ξιφήρη πυκτεύειν χρεὼν, αἷμα γὰρ ἐκχεόμενον πρὸ τοῦ καιροῦ τῆς θυσίας ὀφθῆναι οὐ θεμιτόν. Συνεὶς οὖν ὁ Θεαγένης ὅτι δέδοικεν ὁ Ὑδάσπης μὴ προαναιρεθῇ τῆς θυσίας, Εὖ ποιεῖς, ἔφη, τοῖς θεοῖς με φυλάττων, οἷς καὶ μελήσει περὶ ἡμῶν. Καὶ ἅμα κόνιν ἀνελόμενος, καὶ ὤμοις τε καὶ πήχεσιν ἔτι πρὸς τῆς βοηλασίας ἱδρῶτι νενοτισμένοις ἐπιχεάμενος, τήν τε μὴ προσιζήσασαν ἀποσεισάμενος, προβάλλει τ' ἐκτάδην τὼ χεῖρε, καὶ τοῖν ποδοῖν τὴν βάσιν εἰς τὸ ἑδραῖον διερεισάμενος, τήν τε ἰγνύην σιμώσας καὶ ὤμους καὶ μετάφρενα γυρώσας καὶ τὸν αὐχένα μικρὸν ἐπικλίνας, τό θ' ὅλον σῶμα σφηκώσας, εἱστήκει τὰς λαβὰς τῶν παλαισμάτων ὠδίνων. Ὁ δ' Αἰθίοψ ἐνορῶν, ἐμειδία τε σεσηρὸς καὶ εἰρωνικοῖς τοῖς νεύμασιν ἐκφαυλίζειν ἐῴκει τὸν ἀντίπαλον, ἀθρόον τ' ἐπιδραμὼν, τόν τε πῆχυν τῷ αὐχένι τοῦ Θεαγένους, ὥσπερ τινὰ μοχλὸν ἐπαράσσει καὶ βόμβου πρὸς τῆς πληγῆς ἐξακουσθέντος, αὖθις ἐθρύπτετο καὶ ἐπεγέλα βλακῶδες. Ὁ δὲ Θεαγένης, οἷα δὴ γυμνασίων ἀνὴρ καὶ ἀλοιφῆς ἐκ νέων ἀσκητὴς, τήν τ' ἐναγώνιον Ἑρμοῦ τέχνην ἠκριβωκὼς, εἴκειν τὰ πρῶτα ἔγνω καὶ ἀπόπειραν τῆς ἀντιθέτου δυνάμεως λαβόντα, πρὸς μὲν ὄγκον οὕτω πελώριον καὶ θηριωδῶς τραχυνόμενον, μὴ ὁμόσε χωρεῖν, ἐμπειρίᾳ δὲ τὴν ἄγροικον ἰσχὺν κατασοφίσασθαι. Αὐτίκα γοῦν ὀλίγον ὅσον ἐκ τῆς γῆς κραδανθεὶς, πλέον (ἢ) ὡς εἶχεν ἀλγεῖν ἐσκήπτετο καὶ τοῦ αὐχένος θάτερον μέρος ἔκδοτον εἰς τὸ παίεσθαι προὐβάλλετο. Καὶ τοῦ Αἰθίοπος αὖθις πλήξαντος ἐνδοὺς τῇ πληγῇ μικροῦ καὶ καταφέρεσθαι ἐπὶ πρόσωπον ἐσχηματίζετο.

ΛΒ'. Ὡς δὲ καταγνοὺς καὶ ἀποθαρσήσας ὁ Αἰθίοψ, ἀφυλάκτως ἤδη τὸ τρίτον ἐπεφέρετο καὶ τὸν πῆχυν αὖθις ἀνατείνας κατασείειν ἔμελλεν, ὑπεισῆλθέ τ' ἀθρόον ὁ Θεαγένης κεκυφὼς τὴν καταφορὰν ἐκκλίνας, πήχει τε τῷ δεξιῷ τὸν ἐκείνου λαιὸν βραχίονα προσαναστείλας, ἐρρίπισέ τε τὸν ἀντίπαλον ἅμματι, καὶ τῇ καταφορᾷ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χειρὸς εἰς κενὸν ἐνεχθείσης πρὸς τὸ ἔδαφος ἐπισπασθέντα καὶ ὑπὸ τὴν μασχάλην ὑποδὺς, τοῖς τε νώτοις περιεχεῖτο καὶ παχεῖαν τὴν γαστέρα χαλεπῶς ταῖς χερσὶ διαζώσας, τὴν βάσιν κατὰ τὰ σφυρὰ καὶ ἀστραγάλους τῇ πτέρνῃ σφοδρῶς τε καὶ ἐπαλλήλως ἐκμοχλεύσας, εἰς γόνυ τ' ὀκλάσαι βιασάμενος, ἀμφιβαίνει τοῖς ποσὶ καὶ τοῖς κατὰ τοὺς βουβῶνας τὰ σκέλη καταπείρας, τούς τε καρποὺς οἷς ἐπερειδόμενος ὁ Αἰθίοψ ἀνεῖχε τὰ στέρνα ἐκκρουσάμενος καὶ τοῖς κροτάφοις εἰς ἅμμα τοὺς πήχεις περιάγων,

Theagenem contuitus Hydaspes, Græco sermone, Peregrine, inquit, cum hoc te inire certamen populus jubet. Fiat id, quod illi placet, Theagenes respondit. Sed quæ ratio est certaminis? Luctæ, inquit Hydaspes. At ille, cur non potius gladiorum, inquit, et armorum, ut aliquo præclaro facinore edito aut cadens, impleam Charicleam, quæ hactenus rationes nostras tacere sustinuit, vel ad extremum, ut videtur, nos valere jussit. Quid hoc sibi, inquit Hydaspes, velit, quod nomen Chariclеæ admisceas, et habeas in ore, ipse scies : at luctari et non digladiari te oportet. Siquidem sanguinem effusum ante sacrificium conspici fas non est. Cum igitur intellexisset, quod metueret Hydaspes ne interficeretur ante sacrificium : Recte facis, inquit, quod me diis conservas, quibus etiam res nostræ curæ erunt : simulque sumto pulvere, et humeris atque ulnis adhuc a bovis circumactione sudore madentibus insperso, eoque qui non adhæserat excusso, objicit porrectim manus, et pedibus in vestigio firmiter defixis et poplite inflexo incurvatoque, humeris parteque inter scapulas contorta et collo aliquantum inclinato, denique toto corpore contracto stabat, prehensiones luctarum cupide exspectans. Æthiops autem intuens, hiante ore ridebat et ironicis gestibus insultare adversario videbatur. Tum repente incursione facta, cubitum tanquam vectem aliquem collo Theagenis impingit : a qua plaga ingenti sonitu exaudito, rursus exsultabat et stolide insuper ridebat. At Theagenes, ut vir in gymnasiis et unctionibus ab ineunte ætate exercitatus, et certandi arte Mercurii exacte instructus, cedere initio statuit et experimento virium adversarii sumto, tam terribili impetui et fero non resistere, sed agreste robur arte eludere. Statim igitur cum paullulum tantum a terra commotus esset, magis se dolere quam revera dolebat simulabat et colli alteram partem expositam ad ictum excipiendum objiciebat. Cumque Æthiops iterum feriisset, cedens plagæ, propemodum se collabi in faciem fingebat.

XXXII. At postquam in contemtum illius adductus Æthiops et animatus, incaute jam tertio irruebat et cubitum rursus sublatum impacturus erat, subiit repente Theagenes, inflexione corporis impetu declinato et dextro cubito sinistro illius brachio sursum impulso ac remoto, projecit adversarium nodo implicitum, atque etiam suæ manus impulsu frustra incitato in solum abreptum, et sub axillam illius se conjiciens, circumfundebatur tergo, crassoque ventre difficulter manibus cincto, gressum circa talos et malleolos calcaneo magna vi et nulla intermissione facta demolitus et in genua procumbere cogens, circumdat pedibus et partibus circa inguina pressis, cruribus ac palmis quibus innitens Æthiops pectus attollebat excussis, cubitos nodi instar circum tempora ductos, ad tergum et humeros retrahens, ventrem illius in terram

ἐπί τε τὰ μετάφρενα καὶ ὤμους ἀνέλκων, ἐφαπλῶσαι τῇ γῇ τὴν γαστέρα κατηνάγκασε. Μιᾶς δὴ οὖν βοῆς ἐπὶ τούτοις καὶ γεγωνοτέρας ἢ τὸ πρότερον ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀρθείσης, οὐδ' ὁ βασιλεὺς ἐκαρτέρησεν ἀλλ' ἀνήλατό τε τοῦ θρόνου καὶ Ὦ τῆς ἀνάγκης, ἔλεγεν, οἷον ἄνδρα καταθύειν ὑπὸ τοῦ νόμου πρόκειται· καὶ ἅμα προσκαλεσάμενος, Ὦ νεανία, πρὸς αὐτὸν ἔφη, στεφανωθῆναι μέν σε καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις, ὡς ἔθος, ἀπόκειται· στεφανοῦ δ' οὖν καὶ νῦν τὴν ἐπίδοξον μὲν ταύτην, ἀνόνητον δέ σοι καὶ ἐφήμερον νίκην. Κἀπειδή μοι τοῦ προκειμένου καὶ βουλομένῳ ῥύσασθαί σε οὐ δυνατὸν, ὅσα γοῦν ἐφεῖται, παρέξομαι· καὶ εἴ τι γιγνώσκεις ἔτι σε ζῶντα ἦσαι δυνάμενον, αἴτησον. Καὶ ἅμα λέγων, χρυσοῦν τε καὶ λιθοκόλλητον τῷ Θεαγένει στέφανον ἐπέθηκε καί τι καὶ ἐπιδακρύων οὐκ ἐλάνθανεν. Ὁ δὴ Θεαγένης, Οὐκοῦν αἰτήσω, ἔφη, καὶ δέομαι δὸς ὑποσχόμενος, εἰ τὸ διαδρᾶναί με τὴν ἱερουργίαν πάντως ἄφυκτον, ἱερουργηθῆναι χειρὶ γοῦν τῆς εὑρημένης σοὶ νυνὶ θυγατρὸς κέλευε.

ΛΓ'. Δηχθεὶς δὴ πρὸς τὸ εἰρημένον ὁ Ὑδάσπης, καὶ πρὸς τὸ ὅμοιον τῆς Χαρικλείας προκλήσεως τὸν νοῦν ἀναπέμπων, οὐ δοκιμάζων δ' ἐν συνέχοντι τῷ καιρῷ τὸ ἀκριβὲς ἀνιχνεύειν, Τὰ δυνατὰ, εἶπεν, ὦ ξένε, καὶ αἰτεῖν ἐπέτρεψα καὶ δώσειν ἐπένευσα. Γεγαμῆσθαι οὖν χρῆναι τὴν σφαγιάζουσαν, οὐ παρθενεύουσαν, ὁ νόμος διαγορεύει. Ἀλλ' ἔχει ἄνδρα καὶ αὐτὴ, πρὸς αὐτὸν ὁ Θεαγένης. Φληναφῶντος, εἶπεν ὁ Ὑδάσπης, καὶ τῷ ὄντι θανατῶντος οἱ λόγοι. Γάμου καὶ ἀνδρὸς ὁμιλίας ἀπείρατον τὴν κόρην ἡ ἐσχάρα διέδειξε· πλὴν εἰ Μερόηβον ἄνδρα τοῦτον λέγεις, οὐκ οἶδ' ὅθεν ἐγνωκὼς, οὔπω μὲν ἄνδρα νυμφίον δὲ πρὸς ἐμοῦ μόνον ὠνομασμένον. Ἀλλ' οὐδ' ἐσόμενον πρόσθες, εἶπεν ὁ Θεαγένης, εἴ τι ἐγὼ τοῦ Χαρικλείου φρονήματος ἐπῄσθημαι καί μοι ὡς θύματι μαντευομένῳ πιστεύειν ἔσται δίκαιον. Πρὸς ταῦθ' ὁ Μερόηβος, Ἀλλ' οὐ ζῶντα, εἶπεν, ὦ βέλτιστε, τὰ θύματα, σφαγέντα δὲ καὶ ἀνατμηθέντα τὴν ἀπὸ τῶν σπλάγχνων σημείωσιν τοῖς μαντικοῖς ὑποδείκνυσιν. Ὥστ' ὀρθῶς ἔλεγες, ὦ πάτερ, θανατῶντα παραφθέγγεσθαι τὸν ξένον. Ἀλλὰ τοῦτον μὲν, εἰ κελεύοις, ἀγέτω τις ἐπὶ τοὺς βωμοὺς, σὺ δὲ, εἴ τι λείπεται διοικησάμενος, ἔχου τῆς ἱερουργίας. Καὶ ὁ μὲν Θεαγένης ἤγετο οἷ προστέτακτο, ἡ Χαρίκλεια δ' ἐπὶ τῇ νίκῃ μικρὸν ἀναπνεύσασα καὶ τὰ βέλτιστα ἐλπίσασα, πάλιν ἀγομένου πρὸς θρήνοις ἦν. Καὶ τῆς Περσίνης πολλὰ παρηγορούσης καὶ εἰκὸς σωθῆναι τὸν νέον, εἴ μοι καὶ τὰ λειπόμενα καὶ σαφέστερα τῶν κατὰ σαυτὴν ἐξαγορεύειν βούλοιο, λεγούσης, ἡ μὲν Χαρίκλεια βιασθεῖσα καὶ τὸν καιρὸν οὐκ ἐνδιδόντα ὑπέρθεσιν ὁρῶσα, πρὸς τὰ καιριώτερα τῶν διηγημάτων ὥρμησεν. Ὁ δ' Ὑδάσπης, εἴ τινες ὑπολείπονται τῶν πρεσβευσάντων τοῦ εἰσαγγελέως ἐπυνθάνετο. Ὁ δ' Ἁρμονίας, Οἱ ἐκ Συήνης, ἔφη, μόνοι, βασιλεῦ, γράμματα μὲν Ὀροονδάτου καὶ ξένια κομίζοντες, ἄρτι δὲ καὶ πρὸ βραχέος ἐπελθόντες.

porrexit. Una igitur voce ob hoc factum et clariore quam antea a multitudine edita, neque rex sese cohibere potuit, sed exsiluit e solio et O necessitatem odiosam, dicebat : qualem virum mactare lege cogimur! et simul cum eum advocasset, O adolescens, ad ipsum inquit, ut coroneris etiam ad sacrificia, sicuti moris est, adhuc restat : vel maxime autem hæc præclara quidem et illustris sed inutilis tibi et diurna victoria coronam meretur. Ceterum postquam id ut te ex præsenti statu liberem, etiamsi velim, præstari a me non potest, quantum conceditur, præstabo et si quid nosti quo te adhuc viventem juvare possim, postulato. Simulque cum his dictis auream et lapidibus distinctam coronam Theageni imposuit. Nec non animadversus est, quod lacrimaret. Theagenes autem, Igitur postulabo, inquit et peto a te, ut hoc des meis precibus, quandoquidem promisisti, si mactationem omnino evitare non possum, saltem manu tuæ quæ nunc inventa est filiæ me mactari jube.

XXXIII. Morsus hoc dicto Hydaspes, et ad similitudinem Chariclеæ precationis animum referens, ceterum non judicans operæ pretium esse e vestigio rem ad amussim inquirere : Ea quæ fieri possunt inquit, hospes, et petere te jussi et daturum me esse pollicitus sum. Porro nuptam esse viro, non virginem quæ mactet lex diserte jubet. Sed et ipsa habet virum, ad illum Theagenes. Delirantis, inquit, hominis, ac revera animum despondentis et præbentis se morti, verba ista sunt. Matrimonii et consuetudinis cum viro expertem esse virginem, focus declaravit. Nisi forte Meroebum hunc virum dicas, nescio unde edoctus, nondum quidem virum, sed sponsum a me nominatum. Sed neque futurum statue, dixit Theagenes, si quid ego de Chariclеæ animo sensi et si mihi ut victimæ divinanti credere justum erit. Ad hæc Meroebus : Sed non vivæ, inquit, præclare, victimæ sed mactatæ et resectæ, extis significationem haruspicibus exhibent. Quamobrem recte dixisti, pater, despondentem animum inepte et nihil ad rem loqui peregrinum. Sed hunc quidem, si jubes, ducat aliquis ad aras. Tu vero cum absolveris si quid adhuc restat, ad sacrificium aggredere. Et Theagenes quidem ducebatur eo, quo imperatum fuerat. At Chariclea quæ ob victoriam aliquantum respiraverat et meliora speraverat, rursus cum duceretur in luctu erat. Et Persina multifariam consolante et consentaneum esse quod possit servari juvenis, si mihi reliqua et manifestiora de te narrare volueris, dicente, Chariclea tempus dilationem haud concedere videns, ad narrationes istas, quibus rei cardo inerat aggressa est. Hydaspes autem, si qui adhuc ex iis qui legatione fungerentur reliqui essent, ex internuntio quærebat. Harmonias vero, Soli Syenenses, inquit, rex, literas Oroondatis et xenia afferentes : nuper autem et momento ante venerunt.

ΛΔ'. Ἡκόντων οὖν καὶ οὗτοι, τοῦ Ὑδάσπου φήσαντος, παρῆσαν καὶ τὸ γράμμα ἐνεχείριζον. Καὶ ἀνειλήσας διήρχετο καὶ ἦν τοιόνδε. ΒΑΣΙΛΕΙ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΩι ΚΑΙ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙ ΤΩι ΑΙΘΙΟΠΩΝ ΥΔΑΣΠΗι ΟΡΟΟΝΔΑΤΗΣ Ο ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΣΑΤΡΑΠΗΣ. Εἰ νικῶν κατὰ τὴν μάχην, πλέον γνώμῃ ἐνίκησας καί μοι σατραπείαν ὅλην ἑκὼν παρεχώρησας, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι τὸ παρὸν, εἰ βραχεῖαν αἴτησιν ἐπινεύσειας. Κόρη τις ἀγομένη πρός με ἀπὸ τῆς Μέμφεως, τοῦ πολέμου γέγονε πάρεργον, καὶ ὅτι αἰχμάλωτος ἐκ σοῦ προστάγματος εἰς Αἰθιοπίαν ἐπέμφθη, πρὸς τῶν σὺν αὐτῇ γεγονότων καὶ διαδράντων τὸν τότε κίνδυνον ἐπυθόμην. Ταύτην αἰτῶ λυθῆναί μοι δῶρον, ἐφιέμενος μὲν καὶ αὐτὸς τῆς παιδὸς, πλέον δὲ περιποιῆσαι τῷ πατρὶ βουλόμενος, πολλὴν ἀληθέντι γῆν καὶ κατὰ ζήτησιν τῆς θυγατρὸς ἐν Ἐλεφαντίνῃ τῷ φρουρίῳ κατὰ τὸν πόλεμον καταληφθέντι, καὶ ἐπισκοποῦντί μοι μετὰ ταῦτα τοὺς περισωζομένους ὀφθέντι καὶ ἐκπεμφθῆναι πρὸς τὸ σὸν ἥμερον ἀξιώσαντι. Ἔχεις αὐτόθι μετὰ τῶν ἄλλων πρέσβεων τὸν ἄνδρα, ἱκανὸν μὲν ἐξ ἤθους τὴν εὐγένειαν ἐμφῆναι, ἱκανὸν δὲ καὶ ἐξ ὄψεως δυσωπῆσαι. Χαίροντά μοι τοῦτον, ὦ βασιλεῦ, ἀντίπεμψον, πατέρα μὴ μόνον ὀνομαζόμενον ἀλλὰ καὶ γεγενημένον. Ταῦθ' ὡς ἀνέγνω, Τίς οὖν τῶν παρόντων ὁ τὴν θυγατέρα ἐπιζητῶν ἐπηρώτησε. Ὑποδειξάντων δέ τινα πρεσβύτην, Ὦ ξένε, πρὸς αὐτὸν ἔφη, πάντ' αἰτοῦντος Ὀροονδάτου ποιεῖν ἕτοιμος. Ἀλλὰ δέκα μὲν ἀχθῆναι μόνας αἰχμαλώτους ἐκέλευσα νεάνιδας. Μιᾶς δὲ τέως, ὅτι μὴ ἔστι σὴ θυγάτηρ, ἐπεγνωσμένης, τὰς ἄλλας ἐπισκόπησον καὶ γνωρίζων εἰ εὕροις λάμβανε. Προκύψας ἐφίλει τοὺς πόδας ὁ πρεσβύτης. Καὶ ἀχθείσας τὰς κόρας ὡς ἐπισκοπῶν τὴν ἐπιζητουμένην οὐχ εὕρισκεν, αὖθις κατηφήσας, Ὦ βασιλεῦ, οὐδεμία τούτων ἐστὶν, ἔλεγε. Τὴν γνώμην, ἔφη ὁ Ὑδάσπης, τὴν ἐμὴν ἔχεις. Μέμφου δὲ τὴν τύχην, εἰ τὴν ἐπιζητουμένην οὐχ εὑρίσκεις. Ὅτι γὰρ ἄλλη μήτ' ἤχθη παρὰ ταύτας, μήτ' ἐστὶ κατὰ τὸ στρατόπεδον, ἔξεστι σοὶ περισκοποῦντι πεισθῆναι.

ΛΕ'. Ῥαπίσας οὖν τὸ μέτωπον ὁ πρεσβύτης καὶ ἐπιδακρύσας, ἀνανεύσας τε καὶ περιαθρῶν ἐν κύκλῳ τὸ πλῆθος, ἀθρόον ὥσπερ τις ἐμμανὴς ἐξέδραμε, καὶ τοῖς βωμοῖς προσελθὼν, τοῦ τε τριβωνίου (τοῦτο γὰρ ἔτυχεν ἀμπεχόμενος) τὸ κράσπεδον εἰς βρόχον περιειλήσας, ἐπιβάλλει τῷ αὐχένι τοῦ Θεαγένους καὶ εἷλκεν, ἐξάκουστον βοῶν, Ἔχω σε ὦ παλαμναῖε λέγων καὶ ἀλιτήριε. Καὶ τῶν φρουρούντων ἀντέχειν καὶ ἀποσπᾶν βιαζομένων, ἀπρὶξ ἐχόμενος καὶ οἱονεὶ συμπεφυκὼς, ἀγαγεῖν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ὑδάσπου καὶ τῶν συνέδρων, ἐξενίκησε καὶ Ὦ βασιλεῦ, ἔλεγεν, οὗτος ὁ τὴν ἐμὴν θυγατέρα συλαγωγήσας· οὗτός ἐστιν ὁ τὴν οἰκίαν εἰς ἀπαιδίαν ἐρημώσας καὶ ἐκ μέσων τῶν τοῦ Πυθίου βωμῶν τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἀναρπάσας καὶ νῦν ὡς εὐαγὴς τοῖς τῶν θεῶν βωμοῖς προσκαθήμενος. Ἐσείσθησαν πρὸς τὰ γιγνόμενα σύμπαντες, τὰ μὲν ῥήματα

XXXIV. Accedant igitur hi quoque, Hydaspes cum dixisset, aderant et literas tradebant, quas evolutas legebat. Erant autem ejuscemodi. *Clementi et beato Æthiopum regi Hydaspi, Oroondates, magni regis Satrapa.* Cum vincens prœlio, magis animi celsitudine viceris et mihi satrapiam totam tua sponte concesseris, haud mirum mihi in præsentia videbitur, si exilem petitionem comprobaris. Puella quædam cum Memphi duceretur, obiter belli fuit appendix et quod captiva jussu tuo in Æthiopiam sit missa, ex his qui una cum ipsa fuerunt et tum periculum effugerunt audivi. Hanc oro mihi dimitti muneris loco, cum ipsius puellæ causa, tum præcipue patris, cui illam servare velim: qui multum terræ pererravit et dum filiam inquireret, Elephantinæ in arce, sub belli tempus detentus, a me contemplante hoc tempore eos qui superfuissent ex prœlio conspectus est et ut mitteretur ad tuam clementiam petiit. Habes ibi una cum aliis legatis virum talem, ut vel solis moribus generositatem declarare possit: et dignum, ut vel vultu tantum et facie a te quod petit impetret. Lætum mihi hunc, o rex, remitte, qui pater non modo nominatur, sed etiam exstitit. Hæc ut legit: Quis igitur est ex his qui adsunt qui filiam inquirit, percunctatus est. Et cum ostendissent quemdam senem: O hospes, ad illum inquit, omnia petente Oroondate lubens faciam: sed decem tantum adolescentulas captivas duci jussi. Cum vero unam filiam tuam non esse cognitum sit, reliquas contemplare et si agnitam inveneris accipe. Procumbens senex osculabatur pedes et cum adductas puellas contemplans, eam quam inquirebat non invenisset; rursus tristis, Nulla ex his est, rex, dicebat. Studium meum, inquit Hydaspes, agnoscis tibi non deesse. Fortunam autem accusa, si eam quam inquiris non invenis. Nam quod neque alia venit præter has, neque ulla est in castris amplius, circumspicere tibi licet, ut hoc persuasum tibi sit.

XXXV. Cum feriisset frontem senex et collacrimasset, faciem attollens et multitudinem in orbem circumspiciens, repente tanquam furiosus cucurrit: cumque accessisset ad aras et pallii (hoc enim forte indutus erat) oram restis instar contorsisset, injicit collo Theagenis, et trahebat, clamans ita ut exaudiri posset, Te teneo, o conscelerate, dicens, et exsecrande. Cumque custodes resistere et avellere niterentur, firmiter hærens et tanquam in unum corpus cum illo coaluisset, ut eum duceret in conspectum Hydaspis et concilii, obtinuit. Et, O rex, dicebat, hic est qui meam filiam tanquam prædator mihi eripuit, hic est, qui domum solitariam et liberis orbam reddidit et ex mediis Apollinis aris animam meam rapuit, ac nunc tanquam pius aliquis deorum aris assidet. Commoti sunt omnes ad ea quæ fiebant, verba quidem qui ea in-

οἱ συνιέντες, τὰ δρώμενα δὲ οἱ λοιποὶ θαυμάζοντες.

ΛϚ'. Καὶ τοῦ Ὑδάσπου σαφέστερον λέγειν ὅ τι βούλοιτο κελεύοντος, ὁ πρεσβύτης (ἦν δ' ἄρα Χαρικλῆς) τὰ μὲν ἀληθέστερα τοῦ γένους τῆς Χαρικλείας ἀπέκρυπτε, μή πως ἄρα καὶ κατὰ τὴν φυγὴν ἐκείνης τὴν αἰδῶ προαφανισθείσης, πόλεμον καθ' αὑτοῦ πρὸς τῶν ἀληθῶς γεννησάντων ἐπισπάσηται διευλαβούμενος, ἐξετίθετο δ' ἐπιτέμνων ἃ μηδὲν ἔβλαπτε καὶ ἔλεγεν· Ἦν μοι θυγάτηρ, ὦ βασιλεῦ. Τίς μὲν τὴν φρόνησιν καὶ οἷα τὸ εἶδος θεασάμενοι μόνον, ἐπαξίως ἂν με λέγειν ἐπιστεύσατε. Ἦν δ' οὖν παρθενευομένη καὶ ζάκορος τῆς ἐν Δελφοῖς Ἀρτέμιδος. Ταύτην ὁ θαυμάσιος οὗτος Θετταλὸς ὢν τὸ γένος καὶ εἰς Δελφοὺς τὴν ἐμὴν πόλιν ὥς τι πάτριον ἐπιτελέσων, ἀρχιθεωρὸς ἀφιγμένος, ἔλαθεν ἐκ τῶν ἀδύτων αὐτῶν τὴν κόρην ἀποσυλήσας, [καὶ ἀδύτων τοῦ Ἀπόλλωνος.] Διὸ καὶ εἰς ὑμᾶς ἀσεβεῖν δικαίως ἂν νομισθείη, τὸν πάτριον ὑμῶν θεὸν Ἀπόλλωνα, τὸν αὐτὸν ὄντα καὶ Ἥλιον καὶ τὸ ἐκείνου ἱερὸν τέμενος βεβηλώσας· συνεργοῦ δ' αὐτῷ πρὸς τὴν ἐναγῆ ταύτην πρᾶξιν ψευδοπροφήτου τινὸς Μεμφίτου γεγονότος, ἐπειδὴ κατὰ τὴν Θετταλίαν μεταθέων καὶ παρ' Οἰταίων ὄντων αὐτοῦ πολιτῶν ἐξαιτῶν οὐδαμῶς εὕρισκον, ἔκδοτον ἐκείνων τοῦτον καὶ εἰς σφαγὴν ὅπου ποτ' ἂν εὑρίσκηται, ὡς ἀλάστορα παραχωρησάντων, ὁρμητήριον εἶναι τῆς φυγῆς τὴν Καλασίριδος Μέμφιν εἰκάσας καὶ εἰς ταύτην ἀφικόμενος, καὶ τὸν μὲν Καλάσιριν, ὡς ἐχρῆν, τεθνηκότα καταλαβών, παρὰ Θυάμιδος δὲ τοῦ ἐκείνου παιδὸς ἅπαντα τὰ περὶ τὴν θυγατέρα ἐκδιδαχθεὶς τά τ' ἄλλα καὶ ὅτι πρὸς Ὀροονδάτην εἰς τὴν Συήνην ἀπέσταλτο καὶ τοῦ μὲν Ὀροονδάτου καὶ τῆς Συήνης ἀποτυχών, ἦλθον γὰρ κἀκεῖσε, κατὰ δὲ τὴν Ἐλεφαντίνην ὑπὸ τοῦ πολέμου καταληφθείς, ἥκω τανῦν ἐνταῦθα, καὶ γίγνομαι ἱκέτης οὕτως ὡς ἡ ἐπιστολὴ διηγήσατο. Τὸν ἀποσυλήσαντα ἔχεις· τὴν θυγατέρα ἐπιζήτησον ἐμέ τε πολυπήμονα ἄνθρωπον εὐεργετῶν καὶ σαυτῷ χαριζόμενος, εἰ τὸν πρεσβεύοντα ὑπὲρ ἡμῶν σατράπην ὀφθείης αἰδούμενος.

ΛΖ'. Καὶ ὁ μὲν ἐσιώπησεν, ἐπιθρηνῶν γοῶδες τοῖς εἰρημένοις· ὁ δ' Ὑδάσπης πρὸς τὸν Θεαγένην, Τί, ἔφη, πρὸς ταῦτ' ἐρεῖς; Ὁ δέ, Ἀληθῆ, ἔφη, πάντα τὰ κατηγορηθέντα. Λῃστὴς ἐγὼ καὶ ἅρπαξ καὶ βίαιος καὶ ἄδικος περὶ τοῦτον ἀλλ' ὑμέτερος εὐεργέτης. Ἀπόδος οὖν, ἔφη, τὴν ἀλλοτρίαν, ὁ Ὑδάσπης, διὰ τὸ προκαθοσιώσασθαι τοῖς θεοῖς, τὴν ἐκ τῆς θυσίας ἐπίδοξον, οὐ τὴν ἐκ τῆς τιμωρίας σφαγὴν ἔνδικον ὑφέξων. Ἀλλ' οὐχ ὁ ἀδικήσας, εἶπεν ὁ Θεαγένης, ἀλλ' ὁ τἀδίκημα ἔχων ἀποδοῦναι δίκαιος. Ἔχεις δ' αὐτός. Ἀπόδος, εἰ μὴ σὴν θυγατέρα εἶναι Χαρίκλειαν καὶ οὗτος ὁμολογήσειεν. Οὐκέτι καρτερεῖν οὐδεὶς ἠνέσχετο ἀλλ' ἅμα πάντων σύγχυσις ἐγίγνετο. Σισιμίθρης δ' ἐπιπολὺ διαρκέσας καὶ πάλαι τὰ λεγόμενα καὶ πραττόμενα γνωρίζων, ἐς τὸ ἀκριβὲς δὲ περιελθεῖν τὰ φανερούμενα πρὸς τοῦ κρείττονος ἀναμένων, προσέδραμέ τε καὶ τὸν Χαρικλέα περιεπτύσσετο καὶ, Σώζεταί σοι ἡ νομισθεῖσα

telligebant, rem ipsam quæ cernebatur, reliqui admirantes.

XXXVI. Et cum Hydaspes planius, quidnam vellet, dicere juberet; senex (erat autem Charicles) veriora de genere Charicleæ occultabat: id veritus, ne illa in fuga forte et itinere jam antea corrupta, bellum sibi cum veris parentibus accerseret. Exponebat autem compendio ea quæ nihil nocebant, ac dicebat, Erat mihi filia, rex, quam si quali animi indole et forma fuisset tantum conspexissetis, justam causam habere me quamobrem dicam crederetis. Erat, inquam, in virginitate ætatem degens et ministra, quæ Delphis colitur, Dianæ. Hanc præclarus iste Thessalus genere, cum Delphos meam urbem, quasi patrium quoddam sacrum celebraturus, præfectus legationis constitutus venisset, clam ex adytis ipsis abstulit. Quamobrem et erga vos merito deliquisse existimari debet, qui patrium vestrum deum Apollinem, qui idem est cum Sole, et illius lucum profanavit. Porro quoniam quidam falsus antistes Memphiticus, socius hujus sceleratæ actionis exstiterat: cum essem in Thessalia deposcens ab Œtæis ejus civibus, nec usquam invenirem, illis mihi hunc interficiendum ubivis locorum inveniretur, tanquam pestem dedentibus; asylum fugæ Calasiridis Memphim esse certis conjecturis suspicatus, eo cum pervenissem, Calasiridem quidem, ut oportuit, mortuum deprehendo: a Thyamide autem ejus filio de omnibus quæ ad filiam attinebant et inter reliqua quod Syenen ad Oroondatem missa esset, certior factus; Oroondate etiam Syenæ frustratus, (nam illuc quoque veneram) Elephantinæ autem bello detentus, venio huc in præsentia supplex, quemadmodum in epistola narratur. Furem itaque tenes, filiam meam quære et in me calamitosum hominem beneficium conferens et te ipso rem dignam faciens, si deprecatorem Satrapam nobis non aspernari videberis.

XXXVII. Et ille quidem tacuit, lugubres fletus ad ea quæ dixerat addens. Hydaspes autem ad Theagenem, Quid dices ad hæc, inquit. Ille autem, Vera, inquit, sunt omnia, quæ in accusatione commemorata sunt. Prædo ego sum et raptor et grassator et iniquus quod ad hunc attinet: ceterum in vos beneficus. Redde igitur, inquit Hydaspes, alienam, propterea quod diis antea devotus sis, mactationem sacrificii illustrem non supplicii justam perlaturus. Sed non is, qui injuriam fecit, dixit Theagenes, sed qui injuriæ fructum habet, reddere juste debet. Cum igitur tu ipse habeas redde: siquidem hanc tuam filiam esse Charicleam et ipse fatebitur. Nemo amplius sese continere poterat, sed simul omnium confusanea commotio exsistebat. Sisimithres vero, cum diu se continuisset, jampridem ea quæ dicebantur et fiebant sciens, ceterum ut ad exactam et certam cognitionem pervenirent ea quæ sensim patefiebant exspectans, accurrebat et Chariclem amplectebatur. Et, Salva est adoptiva tua et a nobis tibi quondam

καὶ παρ' ἡμῶν ἐγχειρισθεῖσά ποτε θυγάτηρ, ἔλεγε, θυγάτηρ ἀληθῶς οὖσα καὶ εὑρεθεῖσα ὧν γιγνώσκεις.

ΛΗ'. Καὶ ἡ Χαρίκλεια τῆς σκηνῆς ἐξέδραμε, καὶ πᾶσαν τὴν ἐκ φύσεως καὶ ἡλικίας αἰδῶ παραγκωνισαμένη, βάκχιόν τι καὶ ἐμμανὲς ἐφέρετο καὶ τοῖς γόνασι τοῦ Χαρικλέους προσπεσοῦσα, Ὦ πάτερ, ἔλεγεν, ὦ τῶν φύντων οὐκ ἔλαττον ἐμοὶ σεβάσμιε· τιμώρησαι ὡς βούλει τὴν ἀθέμιτον ἐμὲ καὶ πατραλοίαν κἂν εἰς βούλημά τις ἀναφέρῃ θεῶν κἂν εἰς διοίκησιν ἐκείνων τὰ δεδρασμένα, μὴ προσέχων. Ἡ Περσίνα δὲ καθ' ἕτερον μέρος τὸν Ὑδάσπην ἐνηγκαλίζετο καὶ Πάντα οὕτως ἔχειν, ἄνερ, πίστευε, πρὸς αὐτὸν ἔλεγε καὶ νυμφίον εἶναι τοῦ θυγατρίου τὸν Ἕλληνα τουτονὶ νεανίαν ἀληθῶς γίγνωσκε, ἄρτι μοι ταῦτ' ἐκείνης καὶ μόλις ἐξαγορευσάσης. Ὁ δῆμος ἑτέρωθεν σὺν εὐφήμοις ταῖς βοαῖς ἐξεχόρευε, πᾶσα ἡλικία καὶ τύχη συμφώνως τὰ γιγνόμενα θυμηδοῦντες, τὰ μὲν πλεῖστα τῶν λεγομένων οὐ συνιέντες, τὰ ὄντα δ' ἐκ τῶν προγεγονότων ἐπὶ τῇ Χαρικλείᾳ συμβάλλοντες, ἢ τάχα καὶ ἐξ ὁρμῆς θείας ἣ σύμπαντα ταῦτ' ἐσκηνογράφησεν εἰς ἐπίνοιαν τῶν ἀληθῶν ἐλθόντες, ὑφ' ἧς καὶ τἀναντιώτατα πρὸς συμφωνίαν ἡρμόζετο, χαρᾶς καὶ λύπης συμπεπλεγμένων, [γέλωτι δακρύων κεραννυμένων· τῶν στυγνοτάτων εἰς ἑορτὴν μεταβαλλομένων·] γελώντων ἅμα τῶν κλαιόντων καὶ χαιρόντων τῶν θρηνούντων, εὑρισκόντων οὓς μὴ ἐζήτουν καὶ ἀπολλύντων οὓς εὑρηκέναι ἐδόκουν καὶ τέλος τῶν προσδοκηθέντων φόνων εἰς εὐαγεῖς θυσίας μεταβαλλομένων. Τοῦ γὰρ Ὑδάσπου πρὸς τὸν Σισιμίθρην, Τί χρὴ δρᾶν, ὦ σοφώτατε, εἰπόντος, ἀρνεῖσθαι τὴν τῶν θεῶν θυσίαν οὐκ εὐσεβὲς, σφαγιάζειν τοὺς παρ' αὐτῶν δωρηθέντας οὐκ εὐαγές· ἐπινοητέον ἡμῖν τί πρακτέον.

ΛΘ'. Ὁ Σισιμίθρης οὐχ ἑλληνίζων, ἀλλ' ὥστε καὶ πάντας ἐπαΐειν αἰθιοπίζων, Ὦ βασιλεῦ, εἶπεν, ἐπισκιάζονται, ὡς ἔοικεν, ὑπὸ τῆς ἄγαν χαρᾶς καὶ οἱ συνετώτατοι τῶν ἀνδρῶν. Σὲ γοῦν καὶ πάλαι συμβαλεῖν ἐχρῆν, ὅτι μὴ προσίενται οἱ θεοὶ τὴν εὐτρεπιζομένην θυσίαν, νῦν μὲν τὴν πανόλβιον Χαρίκλειαν ἐξ αὐτῶν σοι τῶν βωμῶν θυγατέρα ἀναδείξαντες καὶ τὸν ταύτης τροφέα, καθάπερ ἐκ μηχανῆς, ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθ' ἀναπέμψαντες, αὖθις τὴν πτοίαν καὶ τὸν τάραχον τοῖς προσβωμίοις ἵπποις καὶ βουσὶν ἐπιβαλόντες καὶ τὸ διακοπήσεσθαι τὰ τελεώτερα νομιζόμενα τῶν ἱερείων συμβαλεῖν παρέχοντες, νῦν τὴν κορωνίδα τῶν ἀγαθῶν καὶ ὥσπερ λαμπάδιον δράματος τὸν νυμφίον τῆς κόρης τουτονὶ τὸν ξένον νεανίαν ἀναφήναντες. Ἀλλ' αἰσθανώμεθα τοῦ θείου θαυματουργήματος καὶ συνεργοὶ γιγνώμεθα τοῦ ἐκείνων βουλήματος καὶ ἐχώμεθα τῶν εὐαγεστέρων ἱερῶν, τὴν δι' ἀνθρώπων θυσίαν καὶ εἰς τὸν ἑξῆς αἰῶνα περιγράψαντες.

Μ'. Ταῦτα τοῦ Σισιμίθρου λαμπρῶς τε καὶ εἰς ἐπήκοον ἁπάντων ἐκβοήσαντος, ὁ Ὑδάσπης τὴν ἐγχώριον γλῶτταν καὶ αὐτὸς συνεὶς, τῆς τε Χαρικλείας καὶ τοῦ Θεαγένους ἐπιδεδραγμένος, Οὐκοῦν, ὦ παρόντες, ἔλεγε, θεῶν νεύματι τούτων οὕτω διαπεπραγμένων, τὸ ἀντι-

tradita filia, dicebat : revera inventa et cognita filia eorum, quos tu ipse scis.

XXXVIII. Et Chariclea e tabernaculo procurrebat, et neglecto naturæ omni ac ætatis pudore, Bacchico quodam et furenti impetu furebatur et ad genua Chariclis provoluta, O pater, dicebat, non minus mihi quam qui me procrearunt observande : ulciscere me, ut vis, injustam istam et parricidam, nec eam ipsam excusationem, quod fortasse id deorum voluntati quispiam tribuere possit et illorum gubernationi ea quæ facta sunt adscribere, auscultans. Persina autem in altera parte Hydaspem amplectebatur et Omnia ita se habere credas, mi vir, ad ipsum dicebat. Sponsum esse filiolæ Græcum hunc juvenem, omnino scito, quæ modo vix illa mihi patefecit. Populus itidem alia ex parte, gratulatoriis clamoribus gestiebat. Omnium ætatum et ordinum homines communi consensu ob ea, quæ fiebant, lætabantur : plurima quidem eorum quæ dicebantur non intelligentes, rem ipsam ex his quæ præcesserant Charicleæ rationibus, conjicientes : fortassis etiam divino quodam impulsu, qui ut omnia hæc mirifice caderent tanquam in scena effecit, ad animadvertendam veritatem adducti. A quo et maxime contraria ad convenientiam aptabantur, cum gaudium et mœror inter se connexa essent, [lacrimæ risu miscerentur, tristissima in solemnitatem festi commutarentur :] ridentibus simul his qui plorabant et gaudentibus his qui lugebant, cum invenirent eos quos non quærebant et amitterent quos se inventuros esse existimabant; et ad extremum exspectatis cædibus in pia sacrificia transmigrantibus. Cum enim Hydaspes ad Sisimithrem, Quid facere oportet, o sapientissime, dixisset : recusare deorum sacrificium impium est ; mactare eos, qui ab illis sunt donati, religio. Excogitandum est nobis quid faciendum sit.

XXXIX. Sisimithres non Græca lingua, sed ut omnes exaudire possent Æthiopica, O rex, dixit, offunditur caligo, ut videtur, etiam sapientissimis viris præ nimia voluptate. Te igitur vel jam pridem conjicere oportuit, deos non admittere sacrificium quod apparabatur, qui jam ex omni parte beatam Charicleam ex ipsis aris filiam tuam esse declararunt et hujus nutricium, tanquam ex machina e media Græcia huc accersiverunt; jam terrorem et perturbationem equis et bobus qui ad aram stabant incutientes, et fore ut quæ majores hostiæ esse creduntur rejicerentur, significantes : nunc tanquam bonorum coronidem et tanquam facem fabulæ, sponsum puellæ hunc Græcum juvenem ostenderunt. Enimvero admittamus ad animum hæc divina miranda facta et adjutores simus illorum voluntatis et continuemus magis pia sacrificia, hostias humanas et in consequentem ætatem rejicientes.

XL. Hæc cum Sisimithres clare et ita ut ab omnibus exaudiri possent intonasset; Hydaspes cum et ipse linguam genti vernaculam intelligeret, Chariclea et Theagene apprehensis : Igitur vos, qui adestis, dicebat, cum hac ita deorum nutu et voluntate peracta sunt, resistere fas non est.

βαίνειν ἀθέμιτον. Ὥσθ' ὑπὸ μάρτυσιν αὐτοῖς τε τοῖς ταῦτα ἐπικλώσασι καὶ ὑμῖν ἀκόλουθα ἐκείνοις φρονεῖν ἐνδεικνυμένοις, ξυνωρίδα ταύτην γαμηλίοις νόμοις ἀναδείκνυμι καὶ συνεῖναι δεσμῷ παιδογονίας ἐφίημι. Καὶ εἰ δοκεῖ, βεβαιούτω τὰ δόξαντα ἡ θυσία καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ τραπώμεθα.

ΜΑ'. Τούτοις εἰρημένοις ἐπευφήμισεν ὁ στρατὸς καὶ κρότον τῶν χειρῶν ὡς ἐπιτελουμένοις ἤδη τοῖς γάμοις ἐπεκτύπησαν. Καὶ πλησιάσας τοῖς βωμοῖς ὁ Ὑδάσπης, καὶ μέλλων ἀπάρχεσθαι τῶν ἱερείων, Ὦ δέσποτα, εἶπεν, Ἥλιε, καὶ Σελήνη δέσποινα, εἰ μὲν δὴ ἀνὴρ καὶ γυνὴ Θεαγένης τε καὶ Χαρίκλεια βουλήμασιν ὑμετέροις ἀνεδείχθησαν, ἔξεστιν αὐτοῖς ἄρα καὶ ἱερατεύειν ὑμῖν. Καὶ ταῦτ' εἰπών, τήν τ' αὐτοῦ καὶ τὴν τῆς Περσίνης μίτραν, τὸ σύμβολον τῆς ἱερωσύνης ἀφελών, τὴν μὲν τῷ Θεαγένει τὴν αὐτοῦ, Χαρικλείᾳ δὲ τὴν Περσίνης, ἐπιτίθησιν. Οὗ γεγονότος, ἐνθύμιον τοῦ χρησμοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς ὁ Χαρικλῆς ἐλάμβανε καὶ τοῖς ἔργοις βεβαιούμενον τὸ πάλαι παρὰ τῶν θεῶν προαγορευθὲν ηὕρισκεν, ὃ τοὺς νέους ἔφραζεν ἐκ τῶν Δελφῶν διαδράντας

Ἵξεσθ' ἠελίου πρὸς χθόνα κυανέην·
Τῇ παρ' ἀριστόβιον μέγ' ἀέθλιον ἐξάψονται
Λευκὸν ἐπὶ κροτάφων στέμμα μελαινομένων.

Στεφθέντες οὖν οἱ νέοι λευκαῖς ταῖς μίτραις, τὴν θ' ἱερωσύνην ἅμα τῷ Ὑδάσπῃ ἀναδησάμενοι καὶ τὴν θυσίαν αὐτοὶ καλλιερήσαντες, ὑπὸ λαμπάσιν ἡμμέναις, αὐλῶν τε καὶ συρίγγων μελῳδίαις, ἐφ' ἅρματος ἵππων, ὁ μὲν Θεαγένης ἅμα τῷ Ὑδάσπῃ, ὁ Σισιμίθρης δὲ καθ' ἕτερον ἅμα τῷ Χαρικλεῖ, βοῶν δὲ λευκῶν ἡ Χαρίκλεια σὺν τῇ Περσίνῃ, σὺν εὐφημίαις καὶ κρότοις καὶ χοροῖς, ἐπὶ τὴν Μερόην παρεπέμποντο, τῶν ἐπὶ τῷ γάμῳ μυστικωτέρων κατὰ τὸ ἄστυ φαιδρότερον τελεσθησομένων.

Τοιόνδε πέρας ἔσχε τὸ σύνταγμα τῶν περὶ Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν Αἰθιοπικῶν· ὃ συνέταξεν ἀνὴρ Φοίνιξ Ἐμεσηνός, τῶν ἀφ' Ἡλίου γένος, Θεοδοσίου παῖς Ἡλιόδωρος.

Εἴληφε τέρμα βίβλος Ἡλιοδώρου.

Quamobrem testibus iis ipsis qui hæc fatis destinarunt et vobis qui illorum ductum animorum assensu sequi videmini, par hoc solemnibus nuptiis coalescere declaro : et mutua consuetudine frui procreationis liberorum vinculo conjunctos permitto. Et si videtur, confirmet hæc quæ decreta sunt sacrificium et ad rem sacram vertamur.

XLI. Hæc dicta approbavit exercitus et plausum manibus edidit quasi nuptiæ jam celebrarentur. Appropinquans itaque aris Hydaspes et jam rem divinam incepturus, O domine Sol, dicebat et Luna domina, siquidem conjuges Theagenes et Chariclea vestra voluntate declarati sunt, licet illis sane et sacra vobis facere. Et hæc cum dixisset, sua et Persinæ mitra, nota sacerdotii, demta, alteram Theageni quæ sua erat, alteram Charicleæ quæ Persinæ imponit. Quod cum factum esset, oraculi quod illi redditum fuerat Delphis Charicles recordatus est et re ipsa perfectum esse id quod jam pridem a diis prædictum fuerat, comperit, quod juvenes dicebat, postquam fugissent Delphis,

Venturos solis torridum ab igne solum
Magna ubi præcipuæ virtutis præmia tandem
Temporibus fuscis candida serta gerant.

Coronati igitur juvenes albis mitris, et simul sacerdotio sententiaque Hydaspis ornati, cum sacrificium ipsi rite peregissent, cum facibus accensis et tibiarum ac fistularum concentu, in curribus equorum quidem junctorum, Theagenes una cum Hydaspe, Sisimithres vero cum Charicle seorsim, boum autem alborum Chariclea et Persina, cum gratulationibus, plausu ac tripudiis, Meroën deducebantur, ut reliqua quæ ad nuptias pertinent magis arcana, in urbe majore cum solemnitate celebrarentur.

Talem finem sortita est confectio de Theagene et Chariclea Æthiopicarum narrationum : cujus auctor est vir Phoenix Emesenus, ex genere Solis, Theodosii filius, Heliodorus.

Æthiopicæ historiæ Heliodori finis.

CHARITON.

ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ

ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΧΑΙΡΕΑΝ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΡΡΟΗΝ.

ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Α'. Χαρίτων Ἀφροδισιεύς, Ἀθηναγόρου τοῦ ῥήτορος ὑπογραφεύς, πάθος ἐρωτικὸν ἐν Συρακούσαις γενόμενον διηγήσομαι. Ἑρμοκράτης, ὁ Συρακοσίων στρατηγὸς, οὗτος ὁ νικήσας Ἀθηναίους, εἶχε θυγατέρα Καλλιρρόην τοὔνομα, θαυμαστόν τι χρῆμα παρθένου καὶ ἄγαλμα τῆς ὅλης Σικελίας. ἦν γὰρ τὸ κάλλος οὐκ ἀνθρώπινον ἀλλὰ θεῖον, οὐδὲ Νηρηΐδος ἢ νύμφης τῶν ὀρειῶν ἀλλ' αὐτῆς Ἀφροδίτης παρθένου. Φήμη δὲ τοῦ παραδόξου θεάματος πανταχοῦ διέτρεχε καὶ μνηστῆρες κατέρρεον εἰς Συρακούσας, δυνάσται τε καὶ παῖδες τυράννων, οὐκ ἐκ Σικελίας μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ Ἰταλίας καὶ Ἠπείρου καὶ ἐθνῶν τῶν ἐν Ἠπείρῳ. Ὁ δ' Ἔρως ζεῦγος ἴδιον ἐθελήσας συλλέξαι.] Χαιρέας γάρ τις ἦν μειράκιον εὔμορφον, πάντων ὑπερέχον, οἷον Ἀχιλλέα καὶ Νιρέα καὶ Ἱππόλυτον καὶ Ἀλκιβιάδην πλάσται καὶ γραφεῖς δεικνύουσι, πατρὸς Ἀρίστωνος, τὰ δεύτερα ἐν Συρακούσαις μετὰ (τὸν) Ἑρμοκράτην φερομένου. Καί τις ἦν ἐν αὐτοῖς πολιτικὸς φθόνος, ὥστε θᾶττον ἂν πᾶσιν ἢ ἀλλήλοις ἐκήδευσαν. Φιλόνεικος δ' ἐστὶν ὁ Ἔρως καὶ χαίρει τοῖς παραδόξοις κατορθώμασιν. Ἐζήτησε δὲ τοιόνδε τὸν καιρόν. Ἀφροδίτης ἑορτὴ δημοτελὴς καὶ πᾶσαι σχεδὸν αἱ γυναῖκες ἀπῆλθον εἰς τὸν νεών. Τέως δὲ μὴ προϊοῦσαν τὴν Καλλιρρόην προήγαγεν ἡ μήτηρ, τοῦ Ἑρμοκράτους κελεύσαντος προσκυνῆσαι τὴν θεόν. Τότε δὲ Χαιρέας ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἐβάδιζεν οἴκαδε στίλβων ὥσπερ ἀστήρ· ἐπήνθει γὰρ αὐτοῦ τῷ λαμπρῷ τοῦ προσώπου τὸ ἐρύθημα τῆς παλαίστρας ὥσπερ ἀργύρῳ χρυσός. Ἐκ τύχης οὖν περί τινα καμπὴν στενωτέραν συναντῶντες περιέπεσον ἀλλήλοις, τοῦ θεοῦ πολιτευσαμένου τήνδε τὴν (συνοδίαν) ἵν' ἑκά(τερος τῷ) ἑτέρ(ῳ) ὀφθῇ· ταχέως οὖν πάθος (ἐρω)τικὸν ἀντέδωκαν ἀλλήλοις.... Ὁ μὲν οὖν Χαιρέας οἴκαδε μετὰ τοῦ τραύματος ἀπήει καὶ ὥσπερ τις (ἀρισ)τεὺς ἐν πολέμῳ τρωθεὶς καιρίαν τοῦ κάλλους (τῇ εὐ)γενεί(ᾳ) συνελθόντος, καὶ καταπεσεῖν μὲν αἰδούμενος στῆναι δὲ μὴ δυνάμενος. Ἡ δὲ παρθένος τῆς Ἀφροδίτης τοῖς ποσὶ προσέπεσε καὶ καταφιλοῦσα, Σύ μοι, δέσποινα, εἶπεν, δὸς ἄνδρα τοῦτον ὃν ἔδειξας. Νὺξ ἐπῆλθεν ἀμφοτέροις δεινή· τὸ γὰρ πῦρ ἐξεκάετο. Δεινότερα δ' ἔπασχεν ἡ παρθένος διὰ τὴν σιωπήν,

CHARITONIS APHRODISIENSIS

DE CHÆREA ET CALLIRRHOE.

LIBER PRIMUS.

I. Chariton Aphrodisiensis, Athenagoræ rhetori a manu, amatorium Syracusis casum narrabo. Hermocrates Syracusanorum prætor, victor ille Atheniensium, filiam habebat nomine Callirrhoën, puellam admirabilem et totius Siciliæ decus. Illi enim divina sane, non humana, neque Nereidis aut montanæ alicujus nymphæ, sed Veneris ipsius, adhuc virginis, species contigerat. Fama rari spectaculi quaquaversum discurrebat, ut proci Syracusas undecunque confluerent, reges et tyrannorum filii non Siculi modo sed et Itali et Epirotæ et ex gentibus Epiroticis. Amor vero singulare par matrimonio jungere cupiebat. Chæreas enim erat quidam juvenis pulcher, omnium præstantissimus, qualem Achillem et Nireum et Hippolytum et Alcibiadem fingunt statuarii et poëtæ. Pater illi erat Ariston, Syracusis secundas tenens, Hermocrate primas tenente. Eratque adeo inter illos contentio quædam civilis, ut cum alio quovis potius quam secum invicem affinitatem contrahere vellent. Amor autem contentione gaudet et mirabilibus facinoribus; quærebatque talem occasionem. Veneris publicum erat festum, omnes fere mulieres templa adibant. Huc usque non adeuntem Callirrhoën produxit mater, Hermocrate jubente ut deam adoraret. Ibi Chæreas relicto gymnasio domum redibat stellæ instar coruscans, decus addebat enim nitori vultus palæstræ rubor, ut argento aurum. Forte sic occurrunt sibi in angustæ cujusdam viæ flexu, gressus eorum ita moderante deo ut uterque alterum conspiceret. Mox vulnera vicissim dabant et accipiebant..... pulchritudine et nobilitate junctis. Chæreas quidem domum abit cum vulnere, et tanquam heros in bello letali vulnere accepto, accidere verebatur, stare non poterat. Puella vero ad Veneris pedes provoluta eosque osculata : Tu mihi hunc virum des, quem ostendisti! Gravis utrique nox supervenit. Gliscebat enim intus ignis, qui vehementius puellam premebat quia

αἰδουμένη κατάφωρος γενέσθαι. Χαιρέας δε νεανίας εὐφυὴς καὶ μεγαλόφρων ἤδη τοῦ σώματος αὐτῷ φθίνοντος, ἀπετόλμησεν εἰπεῖν πρὸς τοὺς γονεῖς ὅτι ἐρᾷ καὶ οὐ βιώσεται τοῦ Καλλιρρόης γάμου μὴ τυχών. Ἐστέναξεν ὁ πατὴρ ἀκούσας καὶ Οἴχῃ δή μοι, τέκνον· δῆλον γάρ ἐστιν, ὅτι Ἑρμοκράτης οὐκ ἂν δοίη σοὶ τὴν θυγατέρα τοσούτους ἔχων μνηστῆρας πλουσίους καὶ βασιλεῖς. Οὔκουν οὐδὲ πειράσαι σε δεῖ, μὴ φανερῶς ὑβρισθῶμεν. Εἶθ' ὁ μὲν πατὴρ παρεμυθεῖτο τὸν παῖδα, τῷ δ' ηὔξετο τὸ κακὸν, ὥστε μηδ' ἐπὶ τὰς συνήθεις προϊέναι διατριβάς. Ἐπόθει δὲ τὸ γυμνάσιον Χαιρέαν, καὶ ὥσπερ. Ἐρήμιον . . . ην η . . ἐφίλει γὰρ αὐτὸν ἡ νεολαία. Πολυπραγμονοῦντες δὲ τὴν αἰτίαν ἔμαθον τῆς νόσου, καὶ ἔλεος πάντας εἰσῄει μειρακίου καλοῦ κινδυνεύοντος ἀπολέσθαι διὰ πάθος ψυχῆς εὐφυοῦς. Ἐνέστη νόμιμος ἐκκλησία. Συγκαθεσθεὶς οὖν ὁ δῆμος τοῦτο πρῶτον καὶ μόνον ἐβόα· Καλὸς Ἑρμοκράτης, μέγας στρατηγὸς, σῶζε Χαιρέαν. Τοῦτο πρῶτον τῶν τροπαίων. Ἡ πόλις μνηστεύεται τοὺς γάμους σήμερον ἀλλήλων ἀξίως. Τίς ἀνὴρ μηνύσειε τὴν ἐκκλησίαν ἐκείνην, ἧς ὁ Ἔρως ἦν ὁ δημαγωγός; Ἀνὴρ δὲ φιλόπατρις Ἑρμοκράτης ἀντειπεῖν οὐκ ἠδυνήθη τῇ πόλει δεομένῃ. Κατανεύσαντος δ' αὐτοῦ πᾶς ὁ δῆμος ἐξεπήδησε τοῦ θεάτρου, καὶ οἱ μὲν νέοι ἀπῄεσαν ἐπὶ Χαιρέαν, ἡ βουλὴ δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες ἠκολούθουν Ἑρμοκράτει. Παρῆσαν δὲ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ Συρακοσίων ἐπὶ τὴν οἰκίαν νυμφαγωγοῦσαι. Ὑμέναιος ᾔδετο κατὰ πᾶσαν τὴν πόλιν· μεσταὶ δ' αἱ ῥύμαι στεφάνων, λαμπάδων· ἐρραίνετο τὰ πρόθυρα οἴνῳ καὶ μύροις. Ἥδιον ταύτην τὴν ἡμέραν ἤγαγον οἱ Συρακόσιοι τῆς τῶν ἐπινικίων. Ἡ δὲ παρθένος, οὐδὲν εἰδυῖα τούτων, ἔρριπτο ἐπὶ τῆς κοίτης ἐγκεκαλυμμένη, κλαίουσα καὶ σιωπῶσα. Προσελθοῦσα δ' ἡ τροφὸς τῇ κλίνῃ, Τέκνον, εἶπε, διανίστασο, πάρεστι γὰρ ἡ εὐκταιοτάτη πασῶν ἡμῖν ἡμέρα. Ἡ πόλις σε νυμφαγωγεῖ.

Τῆς δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ,

οὐ γὰρ ᾔδει, τίνι γαμεῖται· ἄφωνος εὐθὺς ἦν καὶ σκότος αὐτῆς τῶν ὀφθαλμῶν κατεχύθη καὶ ὀλίγου δεῖν ἐξέπνευσεν. Ἐδόκει δὲ τοῦτο τοῖς ὁρῶσιν αἰδώς.) Ἐπεὶ δὲ ταχέως ἐκόσμησαν αὐτὴν αἱ θεραπαινίδες, τὸ πλῆθος ἐπὶ τῶν θυρῶν ἀπέλιπον· οἱ δὲ γονεῖς τὸν νυμφίον εἰσήγαγον πρὸς τὴν παρθένον. Ὁ μὲν οὖν Χαιρέας προσδραμὼν αὐτὴν κατεφίλει, Καλλιρρόη δὲ γνωρίσασα τὸν ἐρώμενον, ὥσπερ τι λύχνου φῶς ἤδη σβεννύμενον ἐπιχυθέντος ἐλαίου, πάλιν ἀνέλαμψε καὶ μείζων ἐγένετο καὶ κρείττων. Ἐπεὶ δὲ προῆλθεν εἰς τὸ δημόσιον, θάμβος ὅλον τὸ πλῆθος κατέλαβεν, ὥσπερ Ἀρτέμιδος ἐν ἐρημίᾳ κυνηγέταις ἐπιστάσης. Πολλοὶ δὲ τῶν παρόντων καὶ προσεκύνησαν· πάντες δὲ Χαιρέαν μὲν ἐθαύμαζον, Καλλιρρόην δ' ἐμακάριζον. Τοιοῦτον ὑμνοῦσι ποιηταὶ τὸν Θέτιδος γάμον ἐν Πηλίῳ γεγονέναι· πλὴν καὶ ἐνταῦθά τις εὑρέθη βάσκανος δαίμων, ὥσπερ ἐκεῖ φασὶ τὴν Ἔριν.

nemini indicare audebat, deprehendi verens. Chæreas juvenis dexter et magna spirans, vulnere jam tabefactus audet tandem apud parentes amorem suum fateri, et quod vivere porro nequeat, si Callirrhoës nuptiis exciderit. Ingemuit ad hæc Ariston, et Periisti ergo, mi fili, ait. Qui enim tibi suam daret Hermocrates filiam, cui præsto sunt tot proci divites et reges? Igitur ne tentes quidem, ut frustrati risum de nobis ne faciamus. Dein pater demulcere quidem filium; at malum huic crescere, ut nec consueta frequentaret loca et exercitia. Desiderabat Chæream gymnasium, ejus absentia quasi desolatum; juventus enim illum amabat. Sollicite igitur indagantes hi comperibant morbi causam, et miserabantur omnes pulchrum juvenem ob animi nobilis affectionem de extremis periclitantem. Erat stata concio. Facto itaque consessu, populus hoc primum et solum clamat : Optime Hermocrates, maxime imperator, serva Chæream. Illustrissimum hoc erit inter tua tropæa. Civitas tota nuptias has conciliare vult, utrisque dignas. Quis concionem illam describat, cujus coactor erat Cupido? Patriæ sic, quam amabat, precibus repugnare nescius Hermocrates, assentitur. Quo facto, populus statim theatro prosilit, et juvenes quidem ad Chæream accurrunt; Senatus autem et Archontes sequuntur Hermocratem. Aderant quoque Syracusanæ sponsam in sponsi domum deducturæ. Hymenæus per totam urbem resonabat; pleni corollis angiportus tædisque; sparsa vino et unguentis limina. Diem istum Syracusani hilariorem agebant, quam quo Athenienses profligaverant. Omnium interim ignara, quæ gerebantur, cubabat in lecto puella, operto capite, lacrymans, taciturna. Cui nutrix torum aggressa : Surge, ait, filia; dies enim omnium nobis exoptatissima illuxit. Urbs sponsam te deducet.

Illi autem pectus solvi, atque labascere crura,

ignaræ scilicet, cui nuberet, hærere vox faucibus, oculi caligare; tantum non exspirare. Videbatur hic spectantibus pudor esse. Interim famulæ sponsam propere comunt et ornant; turba ad fores manere jussa. E continenti vero ceteri cum sponso adveniunt, eumque introducunt ad virginem. Hanc ille accurrens invadit osculis : illa vero, agnito amante, ut flamma lampadis jam emortua oleo superinfuso, refulgebat, majorque et præcellentior evadebat. Progrediente vero in publicum, stupore et sacro quasi horrore corripitur omnis multitudo, uti fit, quum Diana in desertis nemorum penetralibus derepente venatoribus apparet. Multi adorabant quoque : omnes Chæream quidem admirabantur, sed Callirrhoën beatam prædicabant. Tales poëtæ nuptias Thetidis in monte Pelio canunt. Verum tamen, ut ibi Discordia, sic etiam hic invidus quidam deus deprehensus est.

Β'. Οἱ γὰρ μνηστῆρες ἀποτυχόντες τοῦ γάμου λύπην ἐλάμβανον μετ' ὀργῆς. Τέως οὖν μαχόμενοι πρὸς ἀλλήλους, ὡμονόησαν τότε. Διὰ δὲ τὴν ὁμόνοιαν, ὑβρίσθαι δοκοῦντες, συνῆλθον εἰς βουλευτήριον κοινόν. Ἐστρατολόγει δ' αὐτοὺς ἐπὶ τὸν κατὰ Χαιρέου πόλεμον ὁ φθόνος. Καὶ πρῶτος ἀναστὰς νεανίας τις Ἰταλιώτης, υἱὸς τοῦ Ῥηγίνων τυράννου, τοιαῦτ' ἔλεγεν· Εἰ μέν τις ἐξ ἡμῶν ἔγημεν οὐκ ἂν ὠργίσθην, ὥσπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν ἕνα (ἀεὶ) δεῖ νικῆσαι τῶν ἀγωνισαμένων· ἐπεὶ δὲ παρευδοκίμησεν ἡμᾶς ὁ μηδὲν ὑπὲρ γάμου πονήσας, οὐ φέρω τὴν ὕβριν. Ἡμεῖς δ' ἐτάθημεν αὐλείοις θύραις προσαγρυπνοῦντες καὶ κολακεύοντες τίτθας καὶ θεραπαινίδας καὶ δῶρα πέμποντες τροφοῖς πόσον χρόνον δεδουλεύκαμεν; καὶ τὸ πάντων χαλεπώτατον ὡς ἀντεραστὰς ἀλλήλους ἐμισήσαμεν. Ὁ δὲ πόρνος καὶ πένης, καὶ μηδενὸς κρείττων βασιλέων ἀγωνισαμένων αὐτὸς ἀκονιτὶ τὸν στέφανον ἤρατο. Ἀλλ' ἀνόνητον αὐτῷ γενέσθω τὸ ἆθλον καὶ τὸν γάμον θάνατον τῷ νυμφίῳ ποιήσωμεν. Πάντες οὖν ἐπῄνεσαν, μόνος δ' ὁ Ἀκραγαντίνων τύραννος ἀντεῖπεν. Οὐχ εὐνοίᾳ δέ, εἶπε, τῇ πρὸς Χαιρέαν κωλύω τὴν ἐπιβουλήν, ἀλλ' ἀσφαλεστέρῳ τῷ λογισμῷ· μέμνησθε γάρ, ὅτι Ἑρμοκράτης οὐκ ἔστιν εὐκαταφρόνητος· ὥστ' ἀδύνατος ἡμῖν πρὸς αὐτὸν ἡ ἐκ τοῦ φανεροῦ μάχη. Κρείττων δ' ἡ μετὰ τέχνης. Καὶ γὰρ τὰς τυραννίδας πανουργίᾳ μᾶλλον ἢ βίᾳ κτώμεθα· χειροτονήσατέ με τοῦ πρὸς Χαιρέαν πολέμου στρατηγόν. Ἐπαγγέλλομαι διαλύσειν τὸν γάμον. Ἐφοπλιῶ γὰρ αὐτῷ ζηλοτυπίαν, ἥτις σύμμαχον λαβοῦσα τὸν ἔρωτα μέγα τὸ κακὸν ἀναπράξεται. Καλλιρρόη μὲν οὖν εὐσταθὴς καὶ ἄπειρος κακοήθους ὑποψίας, ὁ δὲ Χαιρέας, οἷα δὴ γυμνασίοις ἐντραφεὶς καὶ νεωτερικῶν ἁμαρτημάτων οὐκ ἄπειρος, δύναται ῥᾳδίως ὑποπτεύσας ἐμπεσεῖν εἰς νεωτερικὴν ζηλοτυπίαν. Ἔστι δὲ καὶ προσελθεῖν ἐκείνῳ ῥᾷον καὶ λαλῆσαι. Πάντες ἔτι λέγοντος αὐτοῦ τὴν γνώμην ἐπεψηφίσαντο, καὶ τὸ ἔργον ἐνεχείρισαν, ὡς ἀνδρὶ πᾶν ἱκανῷ μηχανήσασθαι. Τοιαύτης οὖν ἐπινοίας ἐκεῖνος ἤρξατο.

Γ'. Ἑσπέρα μὲν ἦν, ἧκε δ' ἀγγέλλων τις, ὅτι Ἀρίστων, ὁ πατὴρ Χαιρέου, πεσὼν ἀπὸ κλίμακος ἐν ἀγρῷ, πάνυ ὀλίγας ἔχει τοῦ ζῆν τὰς ἐλπίδας. Ὁ δὲ Χαιρέας ἀκούσας, καίτοι φιλοπάτωρ ὤν, ὅμως ἐλυπήθη πλέον ὅτι ἔμελλεν ἀπελεύσεσθαι μόνος· οὐ γὰρ οἷόν τ' ἦν ἐξάγειν ἤδη τὴν κόρην. Ἐν δὲ τῇ νυκτὶ ταύτῃ φανερῶς μὲν οὐδεὶς ἐτόλμησεν ἐπικωμάσαι· κρύφα δὲ καὶ ἀδήλως ἐπελθόντες σημεῖα κώμου * ἦσαν καὶ κατέλιπον· ἐστεφάνωσαν τὰ πρόθυρα, μύροις ἔρραναν, οἴνου πηλὸν ἐποίησαν, δᾷδας ἔρριψαν ἡμικαύστους. Διέλαμψεν ἡμέρα, καὶ πᾶς ὁ παριὼν ἐφειστήκει κοινῷ τινὶ πολυπραγμοσύνης πάθει. Χαιρέας δέ, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ῥᾷον ἐσχηκότος, ἔσπευδε πρὸς τὴν γυναῖκα. Ἰδὼν δὲ τὸν ὄχλον πρὸ τῶν θυρῶν, τὸ μὲν πρῶτον ἐθαύμασεν, ἐπεὶ δ' ἔμαθε τὴν αἰτίαν, ἐνθουσιῶν εἰστρέχει. Καταλαβὼν δὲ τὸν θάλαμον ἔτι

II. Proci enim sic nuptiis excidentes mixtam ira concipiebant tristitiam; eoque factum, ut, mutatis in concordiam odiis, quibus adhuc fuerant inter se digladiati, quandoquidem sibi videbantur indigna passi, conspirantes in commune concilium descenderent. Ipsa Invidia eos ad bellum Chæreæ inferendum conscripserat. Primus autem surrexit juvenis quis Italus, Rheginensis tyranni filius, et, Nostrum unus equidem si quis illam obtinuisset uxorem, ait, non fuissem indignatus; ut in gymnicis ludis, (semper) concertantium unus vincat necesse est. Quando vero, qui pro obtinenda sponsa nihil laboravit, nobis prælatus est, injuriam non fero. Ducti nos suspensique fuimus, dominæ ante fores pervigiles, nutricibus atque ancillis adulantes, et alumnis ejus dona ingerentes. Quamdiu tulimus jugum, et, quod angit maxime, mutuis nos odiis, ut rivales, fuimus insectati! Iste vero cinædus et mendicus et nauci, regibus decertantibus ipse citra laborem præmium tulit. At tulerit nullo suo commodo. Fatales sponso nos has nuptias faciemus. Laudatum ab omnibus unus reprehendebat Agrigenti tyrannus, non ille tamen animi quadam in Chæream propensione. Prohibeo, quas tu suades, ait, insidias, sed circumspectiore id aliquo consilio. Hermocrates spernendus impune non est; aggrediaris eum palam, nihil profeceris. Præstat artibus invadere. Etenim tyrannidas quoque dolis magis, quam vi, comparamus nobis. Communi me suffragio præficite bello contra Chæream. Dissolvam id ego vobis conjugium, spondeo. Armabo enim contra eum Æmulationem, quæ commilitonem nacta et adjutorem Amorem magnum aliquod malum exiget. Callirrhoë quidem constantis est animi, et imperita malignæ suspicionis. Ille vero, ut gymnasiis innutritus, et juvenilium peccatorum non rudis, facile potest adductus suspicione in æmulationem ætati suæ congruam et familiarem incidere. Neque difficile est adire et alloqui hominem. Adhuc disserenti suum quisque calculum tribuebant, et mandabant homini rem, ut machinari quidvis apto. Sic igitur ille instituit.

III. Veniebat sub vesperam nuntius, patrem Chæreæ Aristonem de scala delapsum in villa perparvam vitæ spem reliquam habere. Quo Chæreas percepto, quamvis patris amantissimus, eo tamen magis dolebat, quod soli sibi rus eundum esset. Neque enim decenter satis novam nuptam secum educere poterat. Jam illa quidem nocte nemo audebat domum nuptialem comessatione aperte adoriri, clanculum tamen indicia et instrumenta * comessantium attulerant et allata reliquerant. Limina coronaverant, unxerant; vino fecerant lutum, jactaverant semusta funalia. Altero mane transiens quisque consistebat, vitio generis humani, de rebus alienis nimisquam solliciti. Chæreas, in melius restituto patre, ad uxorem rursus properabat. Videns vero obsessas tanta turba fores stupet primum; dein cognita caussa, furibundus irrumpit et cubiculum, adhuc clausum offendens, pulsat magno studio, et postquam an-

κεκλεισμένον, ἤρασσε μετὰ σπουδῆς. ἐπεὶ δ' ἀνέῳγεν ἡ θεραπαινίς, ἐπιπεσὼν τῇ Καλλιρρόῃ, τὴν ὀργὴν μετέβαλεν εἰς λύπην, καὶ περιρρηξάμενος ἔκλαε. Πυνθανόμενος δὲ τί γέγονεν, ἄφωνος ἦν οὔτ' ἀπιστεῖν οἷς εἶδεν, οὔτε πιστεύειν οἷς οὐκ ἤθελε, δυνάμενος. Ἀπορουμένου δ' αὐτοῦ καὶ τρέμοντος ἡ γυνὴ μηδὲν ἐπινοοῦσα τῶν γεγονότων, ἱκέτευεν εἰπεῖν τὴν αἰτίαν τοῦ*, ὁ δ' ὑφαίμοις τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τραχεῖ τῷ φθέγματι· κλάω, φησὶ, τὴν ἐμαυτοῦ τύχην, ὅτι μου ταχέως ἐπελάθου. Καὶ τὸν κῶμον ὠνείδισεν. Ἡ δὲ, οἷα θυγάτηρ στρατηγοῦ καὶ φρονήματος πλήρης, πρὸς τὴν ἄδικον διαβολὴν παρωξύνθη. Καὶ, Οὐδεὶς ἐπὶ τὴν πατρῴαν οἰκίαν ἐκώμασεν, εἶπε, τὰ δὲ σὰ πρόθυρα συνήθη τυχόν ἐστι τοῖς κώμοις, καὶ τὸ γεγαμηκέναι σε λυπεῖ τοὺς ἐραστάς. Ταῦτ' εἰποῦσα ἀπεστράφη καὶ ἐγκαλυψαμένη δακρύων ἀφῆκε πηγάς. εὔκολοι δὲ τοῖς ἐρῶσιν αἱ διαλλαγαὶ καὶ πᾶσαν ἀπολογίαν ἡδέως ἀλλήλων προσδέχονται· μεταβαλλόμενος οὖν ὁ Χαιρέας ἤρξατο κολακεύειν, καὶ ἡ γυνὴ ταχέως αὐτοῦ τὴν μετάνοιαν ἠσπάζετο. Ταῦτα μᾶλλον ἐξέκαυσε τὸν ἔρωτα καὶ οἱ ἀμφοτέρων αὐτῶν γονεῖς μακαρίους αὐτοὺς ὑπελάμβανον τὴν τῶν τέκνων ὁρῶντες ὁμόνοιαν.

Δ'. Ὁ δ' Ἀκραγαντῖνος, διαπεπτωκυίας αὐτῷ τῆς πρώτης τέχνης, ἥπτετο λοιπὸν ἐνεργεστέρας κατασκευῆς τι τοιοῦτον. Ἦν αὐτῷ παράσιτος στωμύλος καὶ πάσης χάριτος ὁμιλητικῆς ἔμπλεως. Τοῦτον ἐκέλευσεν ὑποκριτὴν ἔρωτος γενέσθαι· τὴν ἅβραν γὰρ τῆς Καλλιρρόης καὶ τιμιωτάτην τῶν θεραπαινίδων προσεποιεῖτο φιλεῖν. Πολὺς οὖν ἐνέκειτο, πλὴν ὑπηγάγετο τὴν μείρακα μεγάλαις δωρεαῖς, τῷ τε λέγειν ἀπάγξεσθαι μὴ τυχὼν τῆς ἐπιθυμίας. Γυνὴ δ' εὐάλωτόν ἐστιν, ὅταν ἐρᾶσθαι δοκῇ. Ταῦτ' οὖν προκατασκευασάμενος ὁ δημιουργὸς τοῦ δράματος, ὑποκριτὴν ἕτερον ἐξηῦρεν, οὐκέτι ὁμοίως εὔχαριν, ἀλλὰ πανοῦργον καὶ ἀξιόπιστον λαλῆσαι. Τοῦτον προδιδάξας ἃ χρὴ πράττειν καὶ λέγειν, ὑπέπεμψεν ἀγνῶτα τῷ Χαιρέᾳ. Προσελθὼν δ' ἐκεῖνος αὐτῷ περὶ τὰς παλαίστρας ἀλύοντι, Κἀμοὶ, φησὶν, υἱὸς ἦν, ὦ Χαιρέα, σὸς ἡλικιώτης, πάνυ σε θαυμάζων καὶ φιλῶν, ὅτ' ἔζη. Τελευτήσαντος δ' αὐτοῦ, σὲ υἱὸν ἐμαυτοῦ νομίζω, καὶ γὰρ εἶ κοινὸν ἀγαθὸν πάσης Σικελίας εὐτυχῶν. Δὸς οὖν μοι σχολάζοντα σεαυτὸν καὶ ἀκούσῃ μεγάλα πράγματα ὅλῳ τῷ βίῳ σου διαφέροντα. Τοιούτοις ῥήμασιν ὁ μιαρὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος τοῦ μειρακίου τὴν ψυχὴν ἀνακουφίσας, καὶ μεστὸν ποιήσας ἐλπίδος, καὶ φόβου καὶ πολυπραγμοσύνης δεομένου λέγειν ὤκνει καὶ προεφασίζετο μὴ εἶναι τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον τὸν παρόντα, δεῖν δ' ἀναβολῆς καὶ σχολῆς μακροτέρας. Ἐνέκειτο μᾶλλον ὁ Χαιρέας, ἤδη τι προσδοκῶν βαρύτερον. Ὁ δ' ἐμβαλὼν αὐτῷ τὴν δεξιὰν, ἀπῆγεν εἴς τι χωρίον ἠρεμαῖον, εἶτα συναγαγὼν τὰς ὀφρῦς καὶ ὅμοιος γενόμενος λυπουμένῳ, μικρὸν δέ τι καὶ δακρύσας· Ἀηδῶς μὲν, εἶπεν, ὦ Χαιρέα, σκυθρωπόν σοι πρᾶγμα μηνύων, καὶ πάλαι βουλόμενος εἰπεῖν ὤκνουν· ἐπεὶ δ' ἤδη φα-

cilla aperuerat, incidens in Callirrhoën, iram convertit in tristitiam, vestibusque dilaniatis, plorat; sciscitans quid actum obmutuit neque diffidere habens, quæ videbat, neque credere, quæ nolebat. Uxor, eorum, quæ acciderant, penitus ignara, trepidantem et perplexum supplex rogat, velit dicere, (quid sibi offecerit.) Ille vero sanguine plenis oculis et aspera voce : Sortem deploro meam, ait, et quod tam cito mei oblita sis. Simulque de comessatione exprobrat. Illa, ut filia Prætoris, et spiritus gerens haud parvos, ad tam iniquam exacerbata invidiam : Nemo, ait, ad domum patris mei adiit comessator : hæc vero limina forsan assueta jam comessationibus. Nuptiæ nostræ urunt amatores. His dictis aversa operto capite lacrymarum remisit scaturigines. Facile autem est amantibus in gratiam redire secum, omnemque libenter accipiunt vicissim excusationem. Mutata igitur mente Chæreas illi blandiri; illa sine mora pœnitentiam ejus admittere. Sic acrius exarsit amor, et beatos se reputabant utriusque parentes, perspecta liberorum suorum concordia.

IV. Agrigentinus autem, dilapsa sibi prima ista machinatione, quod supererat, efficaciores alias instruebat. Erat illi parasitus, facetus homo, omniumque gratiarum plenus, quæ faciunt et continent consuetudinem. Hic amantis mimum facere jussus, pedissequam Callirrhoës et inter ancillas ejus primam loco adortus, amare simulabat, cui persuadere instabat et difficulter, multis tamen muneribus puellam superat, et eo quod vitam resti finire velle diceret, nisi votis potiretur. Fœmina vero, ubi putat amari, facile expugnatur. His præparatis, alterum sibi comparabat histrionem editor hujus ludi, non æque, atque iste, venustulum, sed vafræ hominem malitiæ, qui ficto candore fidem et confidentiam tibi disserens extorserit. Hunc, quæ facere quæque dicere oporteret edoctum, submittit ignotum Chæreæ; quem adortus ille circa palæstras otio obambulantem : Et mihi erat filius, inquit, æqualis ille tuus, tui ille tantus admirator et amicus, quamdiu vixit, mortuo autem illo, filium te meum reputo. Es enim, dum tibi bene sit, commune Siciliæ bonum. Vacuum ergo te mihi da, et audies magnas res, quas omnis tuæ vitæ interest non ignorasse. Sic dejectam de constantia sua juvenis mentem quum levem fecisset et ventosam, et spe et timore atque intempestiva sedulitate replesset istud scelus, nostro rogante dicere tergiversabatur, tempus præsens minus opportunum caussatus, opus esse potioris otii et moræ majoris. Quo Chæreas instare magis, jam exspectans aliquid gravius. Dextra igitur sua prehensum seducit illum in locum solitarium, et caperata fronte simulans afflictum, quin et sublacrymans : Invitus ego quidem tibi, ait, indico triste negotium, et quamvis dudum promere voluerim, adhuc id facere refugi. Quando vero nunc

νερῶς ὑβρίζῃ καὶ θρυλεῖται πανταχοῦ τὸ δεινὸν, οὐχ ὑπομένω σιωπᾶν· φύσει τε γὰρ μισοπόνηρός εἰμι καὶ σοὶ μάλιστα εὔνους. Γίνωσκε τοίνυν μοιχευομένην σου τὴν γυναῖκα καὶ ἵνα τούτῳ πιστεύσῃς, ἕτοιμος ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν μοιχὸν δεικνύειν.

Ὣς φάτο· τὸν δ' ἄχεος νεφέλη ἐκάλυψε μέλαινα,
Ἀμφοτέρῃσι δὲ χερσὶν ἑλὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν
Χεύατο κακκεφαλῆς, χαρίεν δ' ᾔσχυνε πρόσωπον.

Ἐπὶ πολὺ μὲν οὖν ἀχανὴς ἔκειτο, μήτε τὸ στόμα, μήτε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐπᾶραι δυνάμενος, ἐπεὶ δὲ φωνὴν οὐχ ὁμοίαν μὲν, ὀλίγην δὲ συνελέξατο· Δυστυχῆ μὲν, εἶπεν, αἰτῶ παρὰ σοῦ χάριν, αὐτόπτης γενέσθαι τῶν ἐμῶν κακῶν, ὅμως δὲ δεῖξον ὅπως εὐλογώτερον ἐμαυτὸν ἀνέλω. Καλλιρρόης γὰρ καὶ ἀδικούσης φείσομαι. Προσποίησαι, φησὶν, ὡς εἰς ἀγρὸν ἀπιέναι· βαθείας δ' ἑσπέρας παραφύλαττε τὴν οἰκίαν· ὄψει γὰρ εἰσιόντα τὸν μοιχόν. Συνέθετο ταῦτα, καὶ ὁ μὲν Χαιρέας πέμψας, (οὐ γὰρ αὐτὸς ὑπέμεινεν οὐδ' εἰσελθεῖν,) Ἄπειμι, φησὶν, εἰς ἀγρόν. Ὁ δὲ κακοήθης ἐκεῖνος καὶ διάβολος συνέταττε τὴν σκηνήν. Ἑσπέρας οὖν ἐπιστάσης ὁ μὲν ἐπὶ τὴν κατασκοπὴν ἦλθεν, ὁ δὲ τὴν ἅβραν τῆς Καλλιρρόης διαφθείρας ἐνέβαλεν εἰς τὸν στενωπὸν, ὑποκρινόμενος μὲν τὸν λαθραίοις ἔργοις ἐπιχειρεῖν προαιρούμενον, πάντα δὲ μηχανώμενος ἵνα μὴ λάθοι· κόμην εἶχε λιπαρὰν καὶ βοστρύχους μύρων ἀποπνέοντας, ὀφθαλμοὺς ὑπογεγραμμένους, ἱμάτιον μαλακὸν, ὑπόδημα λεπτόν· δακτύλιοι βαρεῖς ὑπέστιλβον. Εἶτα πολὺ περιβλεψάμενος τῇ θύρᾳ προσῆλθε, κρούσας δ' ἐλαφρῶς τὸ εἰωθὸς ἔδωκε σημεῖον. Ἡ δὲ θεράπαινα, καὶ αὐτὴ περίφοβος, ἠρέμα παρανοίξασα καὶ λαβομένη τῆς χειρὸς, εἰσήγαγε. Ταῦτα θεασάμενος Χαιρέας οὐκέτι κατέσχεν ἀλλ' εἰσέδραμεν ἐπ' αὐτοφώρῳ τὸν μοιχὸν ἀναιρήσων. Ὁ μὲν οὖν παρὰ τὴν αὔλειον θύραν ὑποστὰς, εὐθὺς ἐξῆλθεν. Ἡ δὲ Καλλιρρόη ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κλίνης ζητοῦσα Χαιρέαν καὶ μηδὲ λύχνον ἅψασα διὰ τὴν λύπην· ψόφου δὲ ποδῶν γενομένου, πρώτη τοῦ ἀνδρὸς ᾔσθετο τὴν ἀναπνοὴν καὶ χαίρουσα αὐτῷ προσέδραμεν. Ὁ δὲ φωνὴν μὲν οὐχ ἔσχεν ὥστε λοιδορήσασθαι, κρατούμενος δ' ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἐλάκτισε προσιοῦσαν. Εὐστόχως οὖν ὁ ποὺς κατὰ τοῦ διαφράγματος ἐξαχθεὶς ἐπέσχε τῆς παιδὸς τὴν ἀναπνοήν. Ἐρριμμένην δ' αὐτὴν αἱ θεραπαινίδες βαστάσασαι κατέκλιναν ἐπὶ τὴν κοίτην. Καλλιρρόη μὲν οὖν ἄφωνος καὶ ἄπνους ἔκειτο νεκρᾶς εἰκόνα πᾶσι παρέχουσα.

Ε'. Φήμη δὲ, ἄγγελος τοῦ πάθους, καθ' ὅλην τὴν πόλιν διέτρεχεν, οἰμωγὴν ἐγείρουσα διὰ τῶν στενωπῶν ἄχρι τῆς θαλάττης, καὶ πανταχόθεν ὁ θρῆνος ἠκούετο, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐῴκει πόλεως ἁλώσει. Χαιρέας δὲ, ἔτι τῷ θυμῷ ζέων, δι' ὅλης νυκτὸς, ἀποκλείσας ἑαυτὸν, ἐβασάνιζε τὰς θεραπαινίδας, πρώτην δὲ καὶ τελευταίαν τὴν ἅβραν· (ἔτι δὲ καομένων καὶ τεμνομένων αὐτῶν, ἔμαθε τὴν ἀλήθειαν.) Τότε ἔλεος αὐτὸν εἰσῆλθε τῆς ἀποθανούσης καὶ ἀποκτεῖναι μὲν ἑαυτὸν ἐπεθύμει,

palam illuderis, et malum per omnium increbuit ora, tacere porro non sustineo. Nam et mali cujusvis osorem natura me finxit, et tui maximopere studiosum. Scito igitur, uxorem tuam mœchari. Quod quo credas, en paratus sum adulterum tibi sub ipso flagitii momento sistere.

Dixit : at is, nigra quasi nube doloris amictus,
Ambabus furvam circum accumulare favillam
In caput, et vultus olim fœdare venustos.

Diu jacebat intercepto sermone, neque os attollere, neque oculos, valens. Ut tandem ipsi non quidem solita, aliqua tamen, rediit vox : Gratiam te rogo, ait Chæreas, miseram quidem illam, ut efficias me meorum malorum spectatorem, sed ostende tamen : quo me meliore jure jam de medio tollere queam. Nam Callirrhoæ quidem vel in me injuriæ parcam. Finge, ait alter, rus abire : profunda autem vespera observa domum; videbis enim intrantem mœchum. His condictis, Chæreas quidem misso nuntio rus abire significat; ipse enim, ut domum rediret a se non poterat impetrare. Nebulo autem iste et concordiæ turbator scenam interim instruebat; vesperaque facta contendebat ad perficiendum drama, quando simul corruptor ancillæ istius Callirrhoës in angiportum se conjicit, simulans quidem hominem, cui clandestina moliri et tenebris digna sedet; omnia tamen eo comparaverat, ut ne lateret. Illi coma nitida, cincinni unguento fragrantes, oculi picti, vestitus mollis, calceatus tenuis; annuli ponderosi per tenebras micabant. Sic multum et sollicite quaquaversum circumspectans ad fores accedit, et suspensa manu pro more pulsatis consuetum edit signum; ipsa quoque ancilla perquam timida sine crepitu et adaperta modo janua prehensum manu intromittit. Quo viso Chæreas se non amplius continere, sed intro currere, ut in ipso opere corruptorem trucidaturus. Alter vero, cum substitisset ad vestibuli januam, statim exiit. Callirrhoë interim toro residebat, Chæream desiderans, et præ mœrore ne lucernam quidem accendi passa; strepituque pedum facto prima sentiebat animam viri sui, et occurrebat illi læta. Ille autem, voce, qua eam increparet, defectus, irarum impotens prope accedentem calce ferit. Pes directe contra diaphragma puellæ impactus spiritum illi intercludebat. Prostratam tollunt, lectoque reponunt ancillæ. Sic sine voce, sine vita jacebat porrecta Callirrhoë, mortuæ speciem omnibus exhibens.

V. Fama casus nuntia totam urbem pervagata gemitus excitabat et ejulationes per angiportus ad mare usque, haud secus ac si urbs ipsa capta foret. Chæreas interim ira fervidus adhuc, clausa domo, tormentis in ergastulo per totam noctem in ancillas inquirebat, et earum quidem primam pariter atque ultimam istam pedissequam; quæ dum uruntur adhuc et secantur, comperta veritate, misericordia mortuæ ductus ipse semet occidere ruebat; nisi

Πολύχαρμος δ' ἐκώλυε, φίλος ἐξαίρετος τοιοῦτος οἷον Ὅμηρος ἐποίησε Πάτροκλον Ἀχιλλέως. Ἡμέρας δὲ γενομένης, οἱ ἄρχοντες ἐκλήρουν δικαστήριον τῷ φονεῖ, διὰ τὴν πρὸς Ἑρμοκράτην τιμὴν ἐπισπεύδοντες τὴν κρίσιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ δῆμος ἅπας εἰς τὴν ἀγορὰν συνέτρεχεν, ἄλλων ἄλλα κεκραγότων. Ἐδημοκόπουν δ' οἱ τῆς μνηστείας ἀποτυχόντες καὶ ὁ Ἀκραγαντῖνος ὑπὲρ ἅπαντας, λαμπρός τε καὶ σοβαρὸς, οἷον διαπραξάμενος ἔργον ὃ μηδεὶς ἂν προσεδόκησε. Συνέβη δὲ πρᾶγμα καινὸν καὶ ἐν δικαστηρίῳ μηδεπώποτε πραχθέν· ῥηθείσης γὰρ τῆς κατηγορίας ὁ φονεὺς, μετρηθέντος αὐτῷ τοῦ ὕδατος, ἀντὶ τῆς ἀπολογίας αὐτοῦ κατηγόρησε πικρότερον καὶ πρῶτος τὴν καταδικάζουσαν ψῆφον ἤνεγκεν, οὐδὲν εἰπὼν τῶν πρὸς τὴν ἀπολογίαν δικαίων, οὐ τὴν διαβολὴν, οὐ τὴν ζηλοτυπίαν, οὐ τὸ ἀκούσιον, ἀλλ' ἐδεῖτο πάντων· Δημοσίᾳ με καταλεύσατε. Ἀπεστεφάνωσα τὸν δῆμον. Φιλάνθρωπόν ἐστιν, ἂν παραδῶτέ με δημίῳ. Τοῦτ' ὤφειλον ἂν παθεῖν, εἰ καὶ θεραπαινίδα Ἑρμοκράτους ἀπέκτεινα. Τρόπον ζητήσατε κολάσεως ἀπόρρητον. Χείρονα δέδρακα ἱεροσύλων καὶ πατροκτόνων. Μὴ θάψητέ με. Μὴ μιάνητε τὴν γῆν, ἀλλὰ τὸ ἀσεβὲς καταποντώσατε σῶμα. Ταῦτα λέγοντος θρῆνος ἐξερράγη, (καὶ πάντες ἀφέντες τὴν νεκρὰν τὸν ζῶντα ἐπένθουν). Ἑρμοκράτης συνηγόρησε Χαιρέᾳ πρῶτος. Ἐγὼ, φησὶν, ἐπίσταμαι τὸ συμβὰν ἀκούσιον ὄν· βλέπω τοὺς ἐπιβουλεύοντας ἡμῖν· οὐκ ἐφησθήσονται δυσὶ νεκροῖς, οὐδὲ λυπήσω τεθνεῶσαν τὴν θυγατέρα. Ἤκουσα λεγούσης αὐτῆς πολλάκις, ὅτι αὐτῆς μᾶλλον θέλει Χαιρέαν ζῆν. Παύσαντες οὖν τὸ περισσὸν δικαστήριον ἐπὶ τὸν ἀναγκαῖον ἀπίωμεν τάφον. Μὴ παραδῶμεν χρόνῳ τὴν νεκρὰν, μηδ' ἄμορφον τῇ παρολκῇ ποιήσωμεν τὸ σῶμα· θάψωμεν Καλλιρρόην ἔτι καλήν. Οἱ μὲν οὖν δικασταὶ τὴν ἀπολύουσαν ψῆφον ἔθεσαν.

Ϛʹ. Χαιρέας δ' οὐκ ἀπέλυεν ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐπεθύμει θανάτου καὶ πάσας ὁδοὺς ἐμηχανᾶτο τῆς τελευτῆς. Πολύχαρμος δ' ὁρῶν ἄλλως ἀδύνατον ἑαυτῷ τὴν σωτηρίαν· Προδότα, φησὶ, τῆς νεκρᾶς, οὐδὲ θάψαι Καλλιρρόην ὑπομενεῖς; ἀλλοτρίαις χερσὶ τὸ σῶμα πιστεύεις; καιρός ἐστί σοι νῦν ἐνταφίων ἐπιμελεῖσθαι πολυτελείας καὶ τὴν ἐκκομιδὴν κατασκευάσαι βασιλικήν. Ἔπεισεν οὗτος ὁ λόγος· ἐνέβαλε γὰρ φιλοτιμίαν καὶ φροντίδα. Τίς ἂν οὖν ἀπαγγεῖλαι δύναιτο κατ' ἀξίαν τὴν ἐκκομιδὴν ἐκείνην; κατέκειτο μὲν Καλλιρρόη νυμφικὴν ἐσθῆτα περικειμένη καὶ ἐπὶ χρυσηλάτου κλίνης μείζων τε καὶ κρείττων, ὥστε πάντες εἴκαζον αὐτὴν Ἀριάδνῃ καθευδούσῃ. Προῄεσαν δὲ τῆς κλίνης πρῶτοι μὲν οἱ Συρακοσίων ἱππεῖς, αὐτοῖς ἵπποις κεκοσμημένοι, μετὰ τούτους ὁπλῖται φέροντες σημεῖα τῶν Ἑρμοκράτους τροπαίων, εἶθ' ἡ βουλὴ καὶ ἐν μέσῳ τῷ δήμῳ πάντες Ἑρμοκράτην δορυφοροῦντες. Ἐφέρετο δὲ καὶ Ἀρίστων, ἔτι νοσῶν, θυγατέρα καὶ κυρίαν Καλλιρρόην ἀποκαλῶν. Ἐπὶ τούτοις αἱ γυναῖκες τῶν πολιτῶν μελανείμονες, εἶτα πλοῦτος ἐνταφίων βασιλικός.

Polycharmus intercessisset, singularis amicus nostri, qualem Homerus Achillis Patroclum cecinit. Altero manc Archontes quæstionem suscipiebant in homicidam, et urgebant negotium Hermocratis reverentia. Omnis populus in forum concurrebat, alius alia clamantes. Maxime assentabantur populo elusi proci, et præ ceteris Agrigentinus ille, splendidus incedens et superbus, ut qui confecerit quod nemo exspectasset. Accidebat autem novum quid et in foro nunquam antea visum. Accusatione nempe dicta, et admensa reo aqua, ipse in se, omissa omni defensione, acerbe invectus condemnantem primus tulit calculum, et missis justis excusationis titulis, quod calumnia delusus, quod æmulus, quod invitus fecerit, omnes hoc modo supplicabat: Communi me suffragio manuque lapidate, obsecro. Populo huic coronam abstuli. Nimis benigne mecum agetis, si carnifici tradideritis. Id vel ancilla Hermocratis peremta meruissem. Novum exquirite supplicium. Scelestiora sacrilegis et parricidis perpetravi. Ne me sepelite, velim, ne polluite terram, sed æquore impium corpus mergite. Ejulatum hæc audientibus excutiebant, luctusque transferebatur omnis a mortua in vivum. Primus Hermocrates patrocinari reo. Novi, ait, præter voluntatem, quidquid id est, accidisse. Coram video nobis insidiatos. At non illætabuntur duobus funeribus, neque mortuam ego filiam contristabo, quam sæpius audivi dicere, vitam Chæreæ sua sibi cariorem esse. Abjecto itaque supervacaneo judicio, ad necessarias accingamur exsequias. Ne tempori mortuam tradamus, neque faciamus mora corpus minus formosum. Pulchram adhuc sepeliamus Callirrhoen. Judices itaque calculum ferebant absolventem.

VI. Chæreas sibi non item, sed mortis avidus, fati omnes vias tentabat. Polycharmus ergo videns, se non posse vivum illum servare: Non differs saltem mori, ait, dum Callirrhoën sepelias, o mortuæ proditor? Alienis manibus cadaver accredis? Jam tempus erat splendida tymbi ornamenta et exsequias curare regias. Approbavit hanc illi sententiam, eoque ambitionem et curam indidit. Quis jam digne funus illud enunciet? Callirrhoë stola, qua sponsa fuerat induta, recumbebat super lecto solidi auri, viva major et pulchrior, adeo ut omnes Ariadnæ dormienti compararent. Lectum præibant primi quidem equites Syracusani, ipsis cum suis equis ornati. Sequebatur gravis armatura victoriarum Hermocratis monumenta præferens. Succedebat Senatus, et in medio populo omnes Hermocratem stipantes. Ariston quoque æger adhuc portabatur, Callirrhoën itentidem filiam atque dominam compellans. Ibant porro civium uxores pullatæ; tum divitiæ sepulcrales plane re-

Πρῶτος μὲν ὁ τῆς φερνῆς χρυσός τε καὶ ἄργυρος, ἐσθήτων κάλλος καὶ κόσμος, (συνέπεμψε δὲ (καὶ) Ἑρμοκράτης πολλὰ ἐκ τῶν λαφύρων), συγγενῶν τε δωρεαὶ καὶ φίλων, τελευταῖος δ' ἐπηκολούθησεν ὁ Χαιρέου πλοῦτος· ἐπεθύμει γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν, πᾶσαν τὴν οὐσίαν συγκαταφλέξαι τῇ γυναικί. Ἔφερον δὲ τὴν κλίνην οἱ Συρακοσίων ἔφηβοι, καὶ ἐπηκολούθει τὸ πλῆθος. Τούτων δὲ θρηνούντων μάλιστα Χαιρέας ἠκούετο. Ἦν δὲ τάφος μεγαλοπρεπὴς Ἑρμοκράτους πλησίον τῆς θαλάσσης, ὥστε καὶ τοῖς πόρρωθεν πλέουσι περίβλεπτος εἶναι· τοῦτον ὥσπερ θησαυρὸν ἐπλήρωσεν ἡ τῶν ἐνταφίων πολυτέλεια. Τὸ δὲ δοκοῦν εἰς τιμὴν τῆς νεκρᾶς γεγονέναι μειζόνων πραγμάτων ἐκίνησεν ἀρχήν.

Ζ΄. Θήρων γάρ τις ἦν, πανοῦργος ἄνθρωπος, ἐξ ἀδικίας πλέων τὴν θάλασσαν καὶ λῃστὰς ἔχων ἐφορμοῦντας τοῖς λιμέσιν. [Ὄνομα πορθμίου πειρατήριον συγκροτῶν] οὗτος τῇ ἐκκομιδῇ παρατυχών, ἐπωφθάλμησε τῷ χρυσῷ καὶ νύκτωρ κατὰ κλίνης οὐκ ἐκοιμᾶτο λέγων πρὸς ἑαυτόν· Ἀλλ' ἐγὼ κινδυνεύω μαχόμενος τῇ θαλάσσῃ καὶ τοὺς ζῶντας ἀποκτείνων ἕνεκα λημμάτων μικρῶν, ἐξὸν πλουτῆσαι παρὰ μιᾶς νεκρᾶς· ἀνερρίφθω κύβος· οὐκ ἀφήσω τὸ κέρδος. Τίνας δ' οὖν ἐπὶ τὴν πρᾶξιν στρατολογήσω; Σκέψαι, Θήρων, τίς ἐπιτήδειος, ὧν οἶδα. Ζηνοφάνης ὁ Θούριος; (συνετὸς μέν, ἀλλὰ δειλός.) Μένων ὁ Μεσήνιος; τολμηρὸς μέν, ἀλλὰ προδότης. Ἐπεξιὼν δὲ τῷ λογισμῷ καθέκαστον, ὥσπερ ἀργυρογνώμων, πολλοὺς ἀποδοκιμάσας, ὅμως ἔδοξε τινὰς ἐπιτηδείους. Ἕωθεν οὖν διατρέχων εἰς τὸν λιμένα, ἕκαστον αὐτῶν ἀνεζήτει· εὗρε δ' ἐνίους μὲν ἐν πορνείοις, τοὺς δ' ἐν καπηλείοις, (οἰκεῖον στρατὸν τοιούτῳ στρατηγῷ.) Φήσας οὖν ἔχειν τι διαλεχθῆναι πρὸς αὐτοὺς ἀναγκαῖον, κατόπιν τοῦ λιμένος ἀπήγαγε καὶ τούτων ἤρξατο τῶν λόγων· Ἐγὼ θησαυρὸν εὑρὼν ὑμᾶς κοινωνοὺς εἱλόμην ἐξ ἁπάντων· οὐ γάρ ἐστιν ἑνὸς τὸ κέρδος, οὐδὲ πόνου πολλοῦ δεόμενον, ἀλλὰ μία νὺξ δύναται ποιῆσαι πάντας ἡμᾶς πλουσίους. Οὐκ ἄπειροι δ' ἐσμὲν τοιούτων ἐπιτηδευμάτων, ἃ παρὰ μὲν τοῖς ἀνοήτοις ἀνθρώποις ἔχει διαβολήν, ὠφέλειαν δὲ τοῖς φρονίμοις δίδωσι. Συνῆκαν εὐθὺς ὅτι λῃστείαν, ἢ τυμβωρυχίαν, ἢ ἱεροσυλίαν καταγγέλλει. Καὶ Παῦσαι, ἔφασαν, (ὡς) πεπεισμένων ἤδη, καὶ μόνον μήνυε τὴν πρᾶξιν καὶ τὸν καιρὸν μὴ παραπολλύωμεν. Ὁ δὲ Θήρων ἔνθεν ἑλὼν Ἑωράκατε, φησί, χρυσὸν καὶ ἄργυρον τῆς νεκρᾶς· οὗτος ἡμῶν τῶν ζώντων δικαιότερος γένοιτ' ἄν. Δοκεῖ δή μοι νυκτὸς ἀνοῖξαι τὸν τάφον, εἶτ' ἐνθεμένους τῷ κέλητι, πλεύσαντας ὅποι ποτ' ἂν φέρῃ τὸ πνεῦμα, διαπωλῆσαι τὸν φόρτον ἐπὶ ξένης. Ἤρεσε. Νῦν μὲν οὖν, φησί, τρέπεσθε ἐπὶ τὰς συνήθεις διατριβάς· βαθείας δ' ἑσπέρας ἕκαστος ἐπὶ τὸν κέλητα κατίτω κομίζων οἰκοδομικὸν ὄργανον. Οὗτοι μὲν δὴ ταῦτ' ἔπραττον.

Η΄. Τὰ δὲ περὶ Καλλιρρόην δευτέραν ἄλλην ἐλάμβανε παλιγγενεσίαν, καί τινος ἀνέσεως ταῖς ἀπολειφθείσαις ἀναπνοαῖς ἐκ τῆς ἀσιτίας ἐγγενομένης, μόγις

giæ: primo quidem loco aurum et argentum dotale, dein vestes pulcherrimæ et mundus; dein quas commiserat Hermocrates multas manubias; amicorum hinc et affinium munera; ultimo denique Chæreæ opulentia, cupidi, si posset, vel omnem suam uxori concremare substantiam. Tum lectum portabant Syracusanorum puberes. Claudebat agmen cætera promiscua multitudo, in qua Chæreas maxime lugens audiebatur. Habebat autem Hermocrates magnificum ad mare sepulcrum, quod vel procul navigantium feriret oculos. Replevit hoc, ceu ærarium, feralis opulentia. Quod vero tum videbatur in honorem mortuæ factum, majoris id momenti res concitavit.

VII. Nam Theron erat aliquis, homo nefandus, injusti lucri cupiditate mare navigans, et piratas habens portubus subsidentes, nomine collegii vectorii piraticum cogens. Is cum interesset funeri, conjecerat oculos in aurum; noctuque pervigil decumbens ita se compellat: Ego vero tot cum periculis mari conflictor, et vivos occido, parvi lucelli gratia, qui semel ab una mortua possim ditescere. Jacta sit alea. Neutiquam dimisero prædam. Quos autem mihi facinoris hujus adscisco satellites? Dispice, Theron, quis eorum, quos nosti, idoneus? Zenophanes Thurius, sagax quidem, sed timidus. Meno Messenius audax, sed proditor. Ita secum singulos percensens, ut argenti explorator, multos quum improbasset, aliquos tamen aptos judicabat. Mane ergo de navi in portum transcurrens, eorum unumquemque indagabat et inveniebat partim in lupanari, partim in popinis; dignum istoc imperatore exercitum. Quos ad communem de re necessaria deliberationem excitatos et seductos post portum sic alloquitur: Præ aliis omnibus ego vos inventi thesauri participes elegi. Neque enim unius hominis est lucrum, neque multo labore indiget; sed una nox omnes ditare nos poterit. Etiam imperiti non sumus talium facinorum, quæ apud stultos quidem audiunt male, prudentibus autem ferunt compendia. Continuo illi intelligentes aut latrocinium denunciare, aut violationem sepulcri, aut sacrilegium: Noli suadere, inquiunt, quibus jam persuasisti. Modo negotium indica. Tempori parcamus. Vidistis, inde Theron occipit, vidistis aurum et argentum mortuæ. Ea vivis nobis justiore titulo cesserint. Hinc suadeo de nocte sepulcrum aperire; impositamque scaphæ mercem quo nos cunque terrarum ventus detulerit, peregre distrahere. Placuit. Vos interim, pergebat, ad consueta deversoria et negotia redite. Profunda vero vespera ad scapham quisque instrumento fabrili armatus deveniat. Hæc illi moliti.

VIII. Callirrhoë interim iterato quasi partu post sepultos manes in lucem eniti, et, accedente superstitibus adhuc animabus per inediam aliqua relaxatione, vix et pedetentim re-

καὶ κατ' ὀλίγον ἀνέπνευσεν· ἔπειτα κινεῖν ἤρξατο κατὰ μέλη τὸ σῶμα· διανοίγουσα δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αἴσθησιν ἐλάμβανεν ἐγειρομένης ἐξ ὕπνου καὶ ὡς συγκαθεύδοντα Χαιρέαν ἐκάλεσεν. Ἐπεὶ δ' οὔθ' ὁ ἀνὴρ, οὔθ' αἱ θεραπαινίδες ἤκουον, πάντα δ' ἦν ἔρημα καὶ σκότος, φρίκη καὶ τρόμος τὴν παῖδα κατελάμβανεν, οὐ δυναμένην τῷ λογισμῷ συμβαλεῖν τὴν ἀλήθειαν. Μόλις δ' ἀνεγειρομένη στεφάνων προσήψατο καὶ ταινιῶν, ψόφον ἐποίει χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου· πολλὴ δ' ἦν ἀρωμάτων * εὐνή. Τότ' οὖν ἀνεμνήσθη τοῦ λακτίσματος καὶ τοῦ δι' ἐκεῖνο πτώματος. Μόγις τε τὸν ἐκ τῆς ἀγωνίας ἐνόησε τάφον· ἔρρηξεν οὖν φωνὴν, ὅσην ἐδύνατο, Σώζετε. βοηθεῖτε. Ἐπεὶ δὲ πολλάκις αὐτῆς κεκραγυίας οὐδὲν ἐγίνετο πλέον, ἀπήλπισεν ἔτι τὴν σωτηρίαν καὶ ἐνθεῖσα τοῖς γόνασι τὴν κεφαλὴν ἐθρήνει λέγουσα· Οἴμοι τῶν κακῶν· ζῶσα κατώρυγμαι, μηδὲν ἀδικοῦσα καὶ ἀποθνήσκω θάνατον μακρόν. Ὑγιαίνουσάν με πενθοῦσι. Τίνα τις ἄγγελον πέμψει; ἄδικε Χαιρέα, μέμφομαί σε, οὐχ ὅτι με ἀπέκτεινας, ἀλλ' ὅτι με ἔσπευσας ἐκβαλεῖν τῆς οἰκίας. Οὐκ ἔδει σε ταχέως θάψαι Καλλιρρόην οὐδ' ἀληθῶς ἀποθανοῦσαν. Ἀλλ' ἤδη τάχα τι βουλεύῃ περὶ γάμου. Κἀκείνη μὲν ἐν ποικίλοις ἦν ὀδυρμοῖς.

Θ'. Ὁ δὲ Θήρων, φυλάξας αὐτὸ τὸ μεσονύκτιον, ἀψοφητὶ προσῄει τῷ τάφῳ, κούφως ταῖς κώπαις ἁπτόμενος τῆς θαλάσσης. Ἐμβαίνων δὲ πρῶτον ἐπέταξε τὴν ὑπηρεσίαν (τὸν τρόπον) τοῦτον. Τέσσαρας μὲν ἀπέστειλεν ἐπὶ κατασκοπὴν, εἴ τινες προσίοιεν εἰς τὸν τόπον, εἰ μὲν δύναιντο, φονεύειν· εἰ δὲ μὴ, συνθήματι μηνύειν τὴν ἄφιξιν αὐτῶν. Πέμπτος δ' αὐτὸς προσῄει τῷ τάφῳ· τοὺς δὲ λοιποὺς, ἦσαν γὰρ οἱ σύμπαντες ἑκκαίδεκα, μένειν ἐπὶ τοῦ κέλητος ἐκέλευσε καὶ τὰς κώπας ἔχειν ἐπτερωμένας ἵνα, ἐάν τι αἰφνίδιον συμβαίνῃ, ταχέως τοὺς ἀπὸ γῆς ἁρπάσαντες ἀποπλεύσωσιν. Ἐπεὶ δὲ μοχλοὶ προσηνέχθησαν καὶ σφοδροτέρα πληγὴ πρὸς τὴν ἀνάρρηξιν τοῦ τάφου, τὴν Καλλιρρόην κατελάμβανεν ὁμοῦ πάντα, φόβος, χαρὰ, λύπη, θαυμασμὸς, ἐλπὶς, ἀπιστία. Πόθεν ὁ ψόφος; ἆρά τις δαίμων κατὰ νόμον κοινὸν τῶν ἀποθνησκόντων ἐπ' ἐμὲ παραγίνεται τὴν ἀθλίαν; ἢ ψόφος οὐκ ἔστιν ἀλλὰ φωνὴ καλούντων με τῶν ὑποχθονίων πρὸς αὑτούς; Τυμβωρύχους μᾶλλον εἰκὸς εἶναι· καὶ γὰρ τοῦτό μου ταῖς συμφοραῖς προσετέθη, πλοῦτος ἄχρηστος νεκρῷ. Ταῦτα ἔτι λογιζομένης αὐτῆς, προὔβαλε τὴν κεφαλὴν ὁ λῃστὴς καὶ κατὰ μικρὸν εἰσεδύετο. Καλλιρρόη δ' αὐτῷ προσπεσοῦσα, βουλομένη δεηθῆναι· κἀκεῖνος φοβηθεὶς ἐξεπήδησε, τρέμων δὲ πρὸς τοὺς ἑταίρους ἐφθέγξατο· Φεύγωμεν ἐντεῦθεν· δαίμων γάρ τις φυλάττει τὰ ἔνδον καὶ εἰσελθεῖν ἡμῖν οὐκ ἐπιτρέπει. Κατεγέλασε Θήρων, δειλὸν εἰπὼν καὶ νεκρότερον τῆς τεθνεώσης. Εἶτ' ἐκέλευσε ἄλλον εἰσελθεῖν. Ἐπεὶ δ' οὐδεὶς ὑπέμενεν, αὐτὸς εἰσῆλθε προβαλλόμενος τὸ ξίφος. Λάμψαντος δὲ τοῦ σιδήρου, δείσασα ἡ Καλλιρρόη, μὴ φονευθῇ, πρὸς τὴν γωνίαν ἐξέτεινεν ἑαυτὴν, κἀκεῖθεν ἱκέτευε,

spirare; dein movere singula per membra corpus; palpebris denique diductis sensum sui somno evigilantis percipere; Chæream vocare quasi accubantem. Quum vero neque maritus, neque ancillæ audirent, omniaque deserta essent et tenebricosa, inhorrescere puella et contremiscere, quid de se factum exputare plane impotens. Erecto vix tandem corpore, corollas et tænias contrectans, et crepitum attacti auri et argenti percipiens, et accumulatus erat * multo aromate torus; sic demum recordari calcem inflictam; et casum inde suum cœpit. Vix tandem sibi reddita ex animi summo angore agnoscere sepulcrum, rumpere protinus vocem quam potuit maximam. Subvenite. Succurrite. Sæpius autem clamanti quum nihilo plus fieret, desperare porro de salute sua cœpit, et dejecto intra genua capite, sic lamentari : Heu mihi malorum ! viva defossa sum, innoxia. Morior morte longa. Valentem me lugent. Quem quis nuntium miserit! inique Chærea, incuso te, non quod occidisti, sed quod ejicere domo tam properasti. Non debueras Callirrhoën confestim tumulare, ne quidem vere mortuam. Sed forte jamdudum cogitas de novis nuptiis.

IX. Interea, dum illa varia lamentatur, Theron, mediam servans noctem, sine strepitu accedit ad conditorium, summum remis radens mare; et ministeria in terram egressus sic ordinat. Quatuor emissi speculatum, jussique occidere, quisquis illuc accederet; si nequirent, signo saltem constituto edito accedentes prodere. Ipse cum quatuor aliis aggrediebatur tumulum. Cæteris mandatum erant autem omnes omnino sedecim, in celoce manere, remis erectis et in navigationem aptatis, quo ad subitum quemvis casum ex continente se corripientes actutum aufugerent. Callirrhoën vero, vectes admotos sentientem, et ictus validiores revellendo conditorio impactos, simul omnia invadunt : timor, gaudium, tristitia, admiratio, spes, diffidentia. Unde iste strepitus! Dæmonumne quisquam inferorum, communi defunctorum lege, ad me tendit, miseram? Atqui strepitus non est, sed clara vox inferorum in suam ditionem me evocantium. Quin sepulcrorum perfossores rectius videntur esse. Nam et hoc additum meis calamitatibus, opes cadaveri inutiles. Hæc illa volutare adhuc, quum latro unus projectum per foramen caput sensim inserebat; quem adorta Callirrhoë, volens obsecrare. Ille vero territus resilire et sodales pavore tremens hortari. Fugiamus hinc, amici. Genius aliquis intus posita servat, neque permittit nobis introitum. Irrisum hominem Theron imbellem objurgat, et ipsa mortua magis exanimem; aliumque jubet penetrare. Sed quum negarent omnes, ipse projecto gladio irrepit. Micante autem ferro, verita, ne periret, Callirrhoë in angulum extendebat se, vocemque mittebat inde supplex exilem.

λεπτὴν ἀφεῖσα φωνήν· Ἐλέησον, ὅστις ποτ' εἶ, τὴν οὐκ ἐλεηθεῖσαν ὑπ' ἀνδρὸς, οὐδὲ γονέων· μὴ ἀποκτείνῃς ἣν σέσωκας. Μᾶλλον ἐθάρσησεν ὁ Θήρων, καὶ οἷα δεινὸς ἀνὴρ ἐνόησε τὴν ἀλήθειαν. Ἔστη δὲ σύννους καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐβουλεύσατο κτεῖναι τὴν γυναῖκα, νομίζων ἐμπόδιον ἔσεσθαι τῆς ὅλης πράξεως· ταχεῖα δὲ διὰ τὸ κέρδος ἐγένετο μετάνοια καὶ πρὸς αὑτὸν εἶπεν· Ἔστω καὶ αὐτὴ τῶν ἐνταφίων μέρος· πολὺς μὲν ἄργυρος ἐνταῦθα, πολὺς δὲ χρυσὸς, τούτων δὲ πάντων τὸ τῆς γυναικὸς τιμιώτερον κάλλος. Λαβόμενος οὖν τῆς χειρὸς ἐξήγαγεν αὐτήν. Εἶτα καλέσας τὸν συνεργόν· Ἰδοὺ, φησὶν, ὁ δαίμων, ὃν ἐφοβοῦ. καλός γε λῃστὴς φοβηθεὶς καὶ γυναῖκα. Ὑμεῖς μὲν οὖν φυλάττετε ταύτην· θέλω γὰρ αὐτὴν ἀποδοῦναι τοῖς γονεῦσιν. Ἡμεῖς δ' ἐκφέρωμεν τὰ ἔνδον ἀποκείμενα, μηκέτι μηδὲ τῆς νεκρᾶς αὐτὰ τηρούσης.

Ι'. Ἐπεὶ δ' ἐνέπλησαν τὸν κέλητα τῶν λαφύρων, ἐκέλευσεν ὁ Θήρων τὸν φύλακα μικρὸν ἀποστῆναι μετὰ τῆς γυναικός. Εἶτα βουλὴν προέθηκε περὶ αὐτῆς. Ἐγένοντο δ' αἱ γνῶμαι διάφοροι καὶ ἀλλήλαις ὑπεναντίαι. Πρῶτος γάρ τις εἶπεν· Ἐφ' ἕτερα μὲν ἤλθομεν, ὦ συστρατιῶται, βέλτιον δὲ τὸ παρὰ τῆς τύχης ἀποβέβηκε· χρησώμεθα αὐτῷ· δυνάμεθα γὰρ ἀκινδύνως εἰργάσθαι· δοκεῖ δή μοι τὰ μὲν ἐντάφια κατὰ χώραν ἐᾶν, ἀποδοῦναι δὲ τὴν Καλλιρρόην ἀνδρὶ καὶ πατρὶ, φήσαντας, ὅτι προσωρμίσθημεν τῷ τάφῳ κατὰ συνήθειαν ἁλιευτικὴν, ἀκούσαντες δὲ φωνὴν ἠνοίξαμεν κατὰ φιλανθρωπίαν, ἵνα σώσωμεν τὴν ἔνδον ἀποκεκλεισμένην. Ὁρκίσωμεν δὲ τὴν γυναῖκα πάντα ἡμῖν μαρτυρεῖν. Ἡδέως δὲ ποιήσει, χάριν ὀφείλουσα τοῖς εὐεργέταις, δι' ὧν ἐσώθη. Πόσης οἴεσθε χαρᾶς ἐμπλήσομεν τὴν ὅλην Σικελίαν; πόσας ληψόμεθα δωρεάς; ἅμα δὲ καὶ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια καὶ πρὸς θεοὺς ὅσια ταῦτα ποιήσομεν. Ἔτι δ' αὐτοῦ λέγοντος, ἕτερος ἀντεῖπεν· Ἄκαιρε καὶ ἀνόητε, νῦν ἡμᾶς κελεύεις φιλοσοφεῖν; ἆρά γε τὸ τυμβωρυχεῖν ἡμᾶς ἐποίησε χρηστούς· ἐλεήσομεν ἣν οὐκ ἠλέησεν ἴδιος ἀνὴρ, ἀλλ' ἀπέκτεινεν· οὐδὲν γὰρ ἠδίκηκεν ἡμᾶς· ἀλλ' ἀδικήσει τὰ μέγιστα. Πρῶτον μὲν γὰρ, ἂν ἀποδῶμεν αὐτὴν τοῖς προσήκουσιν, ἄδηλον, ἣν ἕξουσι γνώμην περὶ τοῦ γεγονότος, καὶ ἀδύνατον μὴ ὑποπτευθῆναι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἤλθομεν ἐπὶ τὸν τάφον. Ἐὰν δὲ καὶ χαρίσωνται τὴν τιμωρίαν ἡμῖν οἱ τῆς γυναικὸς συγγενεῖς, ἀλλ' οἱ Ἄρχοντες καὶ ὁ δῆμος αὐτὸς οὐκ ἀφήσει τυμβωρύχους ἄγοντας καθ' αὑτῶν τὸ φορτίον. Τάχα δέ τις ἐρεῖ, λυσιτελέστερον εἶναι, πωλῆσαι τὴν γυναῖκα· τιμὴν γὰρ εὑρήσειν διὰ τὸ κάλλος. Ἔχει δὲ καὶ τοῦτο κίνδυνον· ὁ μὲν γὰρ χρυσὸς οὐκ ἔχει φωνὴν, οὐδ' ὁ ἄργυρος ἐρεῖ, πόθεν αὐτὸν εἰλήφαμεν· ἔξεστιν ἐπὶ τούτοις πλάσασθαι καὶ διήγημα. Φορτίον δ' ἔχον ὀφθαλμούς τε καὶ ὦτα καὶ γλῶσσαν τίς ἂν ἀποκρύψαι δύναιτο; καὶ γὰρ οὐδὲ ἀνθρώπινον τὸ κάλλος, ἵνα λάθωμεν· ὅτε δούλην ἐροῦμεν τίς αὐτὴν ἰδὼν τούτῳ πιστεύσει; φονεύσωμεν οὖν αὐτὴν ἐνθάδε, καὶ μὴ περιά-

Miserere, quisquis es, cujus neque maritus, neque parentes, miserti sunt. Ne perimas, quam servasti magis. Theroni sic animus rediit, qui, ut sagax homo sibique semper præsens, confestim intellecta re, cogitabundus hæsitabat; et primum quidem volebat occidere mulierem; ratus illam totius molitionis impedimentum fore. Mox tamen ob lucrum mutato consilio, ipse sic ad se: Sit et ipsa mundi feralis accessio, ait. Abunde argenti, abunde auri. Sed pretiosior tamen his omnibus forma mulieris. Manu itaque prehensam extrahit, vocatoque sodali: En tibi genium, ait, quem verebaris. Egregium illum mihi latronem, qui vel mulierem pavet. Servate hanc vos quidem; volo enim parentibus reddere. Nos autem efferamus intus sita, quæ vel ipsa mortua non amplius custodit.

X. Onerato sic lembo, Theron parum secedere cum muliere custodem jubet, de qua proponit consultationem. Alii alia sentire et adversa sibi. Primus enim quis: Ob aliud quidem venimus, ait, commilitones: Fortuna vero spe quid melius instituit. Quo utamur velim. Sic enim, quidquid fecimus, fecisse indemnes et sine periculo poterimus. Inferias loco suo sinamus, sic mihi videtur; reddamus marito patrique Callirrhoën, præfati, appulisse ad conditorium pro more piscatorum, et audita voce, instinctu humanitatis admonitos aperuisse, ad servandam intus conclusam. Sacramento mulierem obstringamus omnia nobis contestari. Libenter autem faciet hanc gratiam, quibus et ipsa tantum debet, benefactoribus, quorum ope faucibus Orci erepta est. Quanto, putatis, gaudio totam Siciliam replebimus? Quot et quæ feremus munera? Etiam eadem opera et jus adversum homines et fas adversum deos servaverimus. Intempestive et stolide, sic increpat alter adhuc disserentem, philosophari nunc nos jubes? Itane nos violatio sepulcrorum sanctos probosque effecerit? Miserebimur scilicet, cujus neque ipse maritus; imo quam peremit. At nunquam nos læsit? Lædet nimirum, sed sic, ut pessumdet. Primum quidem si gentilibus illam restituerimus, obscurum, quid illi hoc de facinore sentient. Fieri sane nequit ut in caussæ suspicionem non incurramus, quapropter sepulcrum attentaverimus. Dein, etiamsi illi de pœna nobis gratificentur, gentiles puta; atqui Archontes et populus non dimittent sepulcrorum perfossores, qui sarcinam hanc ipsorum oculis audacter ingerant. Forte quis dicet, expedire mulierem vendi. Inveniet enim pretium ob formam. Sic dicet: atqui etiam hoc periculo non caret. Aurum quidem mutum est, neque argentum crepabit, unde et qui ad nos devenerit. Licet hanc in rem fabulam confingere. At sarcinam, et oculis et auribus et lingua instructam, quis amabo abscondat? neque enim humana est forma, ut quasi servam venditantes queamus fallere; quis id credat spectator? hoc ergo ipso in loco confodiamus, ne-

γωμεν καθ' αὐτῶν τὸν κατήγορον." Πολλῶν δὲ τούτοις συντιθεμένων, οὐδετέρᾳ γνώμῃ Θήρων ἐπεψήφισε. "Σὺ μὲν γὰρ, εἶπε, κίνδυνον ἐπάγεις, σὺ δὲ κέρδος ἀπολλύεις. Ἐγὼ δ' ἀποδώσομαι τὴν γυναῖκα μᾶλλον ἢ ἀπολέσω· πωλουμένη μὲν γὰρ σιγήσει διὰ τὸν φόβον· πραθεῖσα δὲ κατηγορείτω τῶν μὴ παρόντων· οὐδὲ γὰρ ἀκίνδυνον βίον ζῶμεν. Ἀλλ' ἐμβαίνετε. Πλέωμεν. Ἤδη γάρ ἐστι πρὸς ἡμέραν."

ΙΑ'. Ἀναχθεῖσα δ' ἡ ναῦς ἐφέρετο λαμπρῶς· οὐδὲ γὰρ ἐβιάζοντο πρὸς κῦμα καὶ πνεῦμα, τῷ μὴ προκεῖσθαί τινα πλοῦν ἴδιον αὐτοῖς· ἀλλὰ πᾶς ἄνεμος οὔριος αὐτοῖς ἐδόκει καὶ κατὰ πρύμναν εἱστήκει. Καλλιρρόην δὲ παρεμυθεῖτο Θήρων, ποικίλαις ἐπινοίαις πειρώμενος ἀπατᾶν. Ἐκείνη δ' ᾐσθάνετο τὰ καθ' ἑαυτὴν καὶ ὅτι ἄλλοις ἐσώθη· προσεποιεῖτο δὲ μὴ νοεῖν, ἀλλὰ πιστεύειν, δεδοικυῖα μὴ ἄρα καὶ ἀνέλωσιν αὐτὴν, ὡς ὀργιζομένην. Εἰποῦσα δὲ μὴ φέρειν τὴν θάλασσαν, ἐγκαλυψαμένη καὶ δακρύσασα· "Σὺ μὲν, ἔφη, πάτερ, ἐν ταύτῃ τῇ θαλάσσῃ τριακοσίας ναῦς Ἀθηναίων κατεναυμάχησας, ἥρπασε δέ σου τὴν θυγατέρα κέλης μικρὸς καὶ οὐδέν μοι βοηθεῖς. Ἐπὶ ξένην ἄγομαι γῆν καὶ δουλεύειν με δεῖ τὴν εὐγενῆ. Τάχα δ' ἀγοράσει τις τὴν Ἑρμοκράτους θυγατέρα δεσπότης Ἀθηναῖος· πόσῳ μοι κρεῖττον ἦν ἐν τάφῳ κεῖσθαι νεκράν. Πάντως ἂν μετ' ἐμοῦ Χαιρέας ἐκηδεύθη· νῦν δὲ καὶ ζῶντες καὶ ἀποθανόντες διεζεύχθημεν." Ἡ μὲν οὖν ἐν τοιούτοις ἦν ὀδυρμοῖς, οἱ δὲ λησταὶ νήσους μικρὰς καὶ πόλεις παρέπλεον, οὐ γὰρ ἦν τὰ φορτία πενήτων, ἐζήτουν δὲ πλουσίους ἄνδρας· ὡρμίσαντο δὴ καταντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ὑπό τινα χηλήν. Πηγὴ δ' ἦν αὐτόθι πολλοῦ καὶ καθαροῦ νάματος καὶ λειμὼν εὐφυής. Ἔνθα τὴν Καλλιρρόην προαγαγόντες φαιδρύνεσθαι καὶ ἀναπαύσασθαι κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἠξίωσαν, διασώζειν θέλοντες αὐτῆς τὸ κάλλος. Μόνοι δ' ἐβουλεύοντο, ὅποι χρὴ τὸν στόλον ὁρμίσαι, καί τις εἶπεν· "Ἀθῆναι πλησίον, μεγάλη καὶ εὐδαίμων πόλις. Ἐκεῖ πλῆθος μὲν ἐμπόρων εὑρήσομεν, πλῆθος δὲ πλουσίων· ὥσπερ γὰρ ἐν ἀγορᾷ τοὺς ἄνδρας, οὕτως ἐν Ἀθήναις τὰς πόλεις ἔστιν ἰδεῖν." Ἐδόκει δὴ πᾶσι καταπλεῖν εἰς Ἀθήνας· οὐκ ἤρεσκε δὲ Θήρωνι τῆς πόλεως ἡ περιεργία. "Μόνοι γὰρ ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε τὴν πολυπραγμοσύνην τῶν Ἀθηναίων. Δῆμός ἐστι λάλος καὶ φιλόδικος, ἐν δὲ τῷ λιμένι μυρίοι συκοφάνται πεύσονται τίνες ἐσμὲν, καὶ πόθεν ταῦτα φέρομεν τὰ φορτία· ὑποψία καταλήψεται πονηρὰ τοὺς κακοήθεις. Ἄρειος πάγος εὐθὺς ἐκεῖ καὶ ἄρχοντες τυράννων βαρύτεροι. Μᾶλλον Συρακοσίων Ἀθηναίους φοβηθῶμεν. Χωρίον ἡμῖν ἐπιτήδειόν ἐστιν Ἰωνία, καὶ γὰρ πλοῦτος ἐκεῖ βασιλικὸς, ἐκ τῆς μεγάλης Ἀσίας ἄνωθεν ἐπιρρέων καὶ ἄνθρωποι τρυφῶντες καὶ ἀπράγμονες· ἐλπίζω δέ τινας αὐτόθεν εὑρήσειν καὶ γνωρίμους." Ὑδρευσάμενοι δὲ καὶ λαβόντες ἀπὸ τῶν παρουσῶν ὁλκάδων ἐπισιτισμὸν, ἔπλεον εὐθὺ Μιλήτου. Τριταῖοι δὲ κατήχθησαν εἰς ὅρμον, ἀπέχοντα τῆς πόλεως σταδίους ὀγδοήκοντα,

que nostrum ipsi nobiscum circumvectemus indicem et accusatorem. Multi huic adstipulabantur sententiæ, Theron autem neutri. Tu enim, ajebat, discrimen arcessis, tu vero lucrum abjicis et perdis. Ego mulierem vendidero potius, quam perdidero. Interea enim, dum venditur, tacebit metu. Vendita vero deferat absentes licet. Neque enim plane periculis immunem vitam ducimus. Sed inscendite navem; abeamus in mare. Jam dies appropinquat.

XI. Sic solutus celox ibat splendide. Nam, cum certam suæ navigationi plagam non destinassent, neque adversum ventos, neque adversum fluctus, luctabantur, sed ventus illis secundus et a puppi urgens quicunque tandem habebatur. Callirrhoën autem mulcebat Theron, variis dolis tentans decipere. Illa vero, licet intelligens fraudes in caput suum structas, aliisque se servatam, fingebat tamen nihil mali suspicari, sed omnia credere, verita, ne sic tollerent ut iratam. Operto autem capite, quasi ferre nequiret mare, et lacrymans : O pater, ait, Atheniensium tu quidem trecentas naves in hoc eodem mari confligens destruxisti : filiæ vero tuæ non succurris, quam vilis myoparo rapit. Peregre abducor, servire me oportebit, nobilem; forte et Atheniensium aliquis emet herus filiam Hermocratis. Quanto mihi expediverat mortuæ in sepulcro jacere. Sane Chæreas aliquando lateri meo fuisset adjunctus. Nunc et vivi et mortui separati sumus. In his talibus illa planctibus erat, latrones autem, prætermissis parvis insulis et oppidis, merces enim hæ pauperum non erant, sed divites quærebant emtores, e regione Atticæ sub aliquam crepidinem, sævienti pelago objectam, se cum nave subducebant; ubi scaturigo limpidi rivi uberrima et luxuriantes erant campi. Ibi productam Callirrhoën sordes abluere et a jactatione maris, etiamsi paullum modo, requiescere jubebant, volentes ipsi pulchritudinem conservare. Tum soli secum deliberabant, quo dirigere et appellere cursum oporteret. Athenis, dicit aliquis, non multum absumus. Urbs est magna et beata. Ibi mercatorum abunde, abunde divitum. Ut alibi viros in foris confluere, sic integras ibi Græciæ urbes simul videre est. Visum sic fuit omnibus Athenas pergere. Theroni autem displicebat urbis nimia rimandi et sciendi omnia sedulitas. Vos soli scilicet non audivistis, neque nostis, gentem circumspectatricem, inepte et moleste de rebus omnibus sollicitam. Populus est garrulus et rixosus, et in portu sycophantarum nubes. Sciscitabuntur, qui simus, et unde hæc onera afferamus. Mala malignos invadet suspicio. Statim aderit Areopagus, et Archontes tyrannis ipsis sæviores. Vel nostris Syracusanis magis extimescamus Athenienses. Ionia nostra est regio. Nam et ibi sunt opes regiæ, de magna Asia defluentes, hominesque lauti et incurii, et litium osores. Notos ibi quoque, quod spero, quosdam offendemus. Haustis igitur in navigationem aquis, et victu a præsentibus onerariis comparato, recta Miletum tendebant, tertioque die post in stationem subibant octoginta

εὐφυέστατον εἰς ὑποδοχήν. Ἔνθα δὴ Θήρων κώπας ἐκέλευσεν ἐκφέρειν καὶ μονὴν ποιεῖν τῇ Καλλιρρόῃ καὶ πάντα παρέχειν εἰς τρυφήν. Ταῦτα δ' οὐκ ἐκ φιλανθρωπίας ἔπραττεν, ἀλλ' ἐκ φιλοκερδείας, ὡς ἔμπορος μᾶλλον ἢ λῃστής.

ΙΒ'. Αὐτὸς δὲ διέδραμεν εἰς ἄστυ παραλαβὼν δύο τῶν ἐπιτηδείων. Εἶτα φανερῶς μὲν οὐκ ἐβούλετο ζητεῖν τὸν ὠνητήν, οὐδὲ περιβόητον τὸ πρᾶγμα ποιεῖν, κρύφα δὲ καὶ διὰ χειρὸς ἔσπευδε τὴν πρᾶσιν. Δυσδιάθετον δ' ἀπέβαινεν· οὐ γὰρ ἦν τὸ κτῆμα πολλῶν, οὐδ' ἑνὸς τῶν ἐπιτυχόντων ἀλλὰ πλουσίου τινὸς καὶ βασιλέως, τοῖς δὲ τοιούτοις ἐφοβεῖτο προσιέναι. Γινομένης οὖν διατριβῆς μακροτέρας, οὐκέτι φέρειν ὑπέμενε τὴν παρολκήν. Νυκτὸς δ' ἐπελθούσης καθεύδειν μὲν οὐκ ἐδύνατο, ἔφη δὲ πρὸς αὑτόν· Ἀνόητος, ὦ Θήρων, εἶ, ἀπολέλοιπας γὰρ ἤδη τοσαύταις ἡμέραις ἄργυρον καὶ χρυσὸν ἐν ἐρημίᾳ, ὡς μόνος λῃστής. Οὐκ οἶδας, ὅτι τὴν θάλασσαν καὶ ἄλλοι πλέουσι πειραταί. Ἐγὼ δὲ καὶ τοὺς ἡμετέρους φοβοῦμαι, μὴ καταλιπόντες ἡμᾶς ἀποπλεύσωσιν· οὐ δήπου γὰρ τοὺς δικαιοτάτους ἐστρατολόγησας, ἵνα σοι τὴν πίστιν φυλάττωσιν, ἀλλὰ τοὺς πονηροτάτους ἄνδρας, ὧν ᾔδεις. Νῦν μὲν οὖν, εἶπεν, ἐξ ἀνάγκης κάθευδε, ἡμέρας δ' ἐπιστάσης διαδραμὼν ἐπὶ τὸν κέλητα ῥῖψον εἰς θάλασσαν τὴν ἄκαιρον καὶ περιττήν σοι γυναῖκα καὶ μηκέτι φορτίον ἐπάγου δυσδιάθετον. Κοιμηθεὶς δ' ἐνύπνιον εἶδε, κεκλιμένας τὰς θύρας. Ἔδοξεν οὖν αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπισχεῖν. Οἷα δ' ἀλύων ἐπί τινος ἐργαστηρίου καθῆστο, ταραχώδης παντάπασι τὴν ψυχήν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ παρῄει πλῆθος ἀνθρώπων, ἐλευθέρων τε καὶ δούλων, ἐν μέσοις δ' αὐτοῖς ἀνὴρ ἡλικίᾳ καθεστώς, μελανειμονῶν καὶ σκυθρωπός· ἀναστὰς οὖν ὁ Θήρων, (περίεργον γὰρ ἀνθρώπου φύσις,) ἐπυνθάνετο ἑνὸς τῶν ἐπακολουθούντων· Τίς οὗτος; Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· Ξένος εἶναί μοι δοκεῖς, ἢ μακρόθεν ἥκειν, ὃς ἀγνοεῖς Διονύσιον πλούτῳ καὶ γένει καὶ παιδείᾳ τῶν ἄλλων Ἰώνων ὑπερέχοντα, φίλον τοῦ μεγάλου βασιλέως. Διὰ τί τοίνυν μελανειμονεῖ; Τέθνηκε γὰρ αὐτοῦ ἡ γυνὴ ἧς ἤρα. Ἔτι μᾶλλον εἴχετο τῆς ὁμιλίας ὁ Θήρων, εὑρηκὼς ἄνδρα πλούσιον καὶ φιλογύναιον. Οὐκέτ' οὖν ἀνῆκε τὸν ἄνδρα ἀλλ' ἐπυνθάνετο· Τίνα χώραν ἔχεις παρ' αὐτῷ; Κἀκεῖνος ἀπεκρίνατο· Διοικητής εἰμι τῶν ὅλων, τρέφω δ' αὐτῷ καὶ τὴν θυγατέρα, παιδίον νήπιον, μητρὸς ἀθλίας πρὸ ὥρας ὀρφανόν. Θήρων· Τίς καλῇ; Λεωνᾶς. Εὐκαίρως, φησίν, ὦ Λεωνᾶ, σοι συνέβαλον. Ἔμπορός εἰμι καὶ πλέω νῦν ἐξ Ἰταλίας. ὅθεν οὐδὲν οἶδα τῶν ἐν Ἰωνίᾳ. Γυνὴ δὲ Συβαρῖτις, εὐδαιμονεστάτη τῶν ἐκεῖ, καλλίστην ἅβραν ἔχουσα διὰ ζηλοτυπίαν ἐπώλησεν; ἐγὼ δ' αὐτὴν ἐπριάμην. Σοὶ οὖν γενέσθω τὸ κέρδος, εἴτε σεαυτῷ θέλεις τροφὸν κατασχεῖν τοῦ παιδίου, πεπαίδευται γὰρ ἱκανῶς, εἴτε καὶ ἄξιον ὑπολαμβάνεις χαρίσασθαι τῷ δεσπότῃ. Λυσιτελεῖ δέ σοι μᾶλλον ἀργυρώνητον ἔχειν αὐτόν, ἵνα μὴ τῇ τροφίμῃ σου μητρυιὰν ἐπαγάγηται. Τούτων

stadiis ab urbe distantem, a natura recipiendis unice navibus editam. Ibi Theron subduci remos jubet, et Callirrhoæ mansionem fieri et suppeditari omnia vel ad luxum usque. Humanitas ea non erat, sed lucri cupido, ut mercatoris magis, quam latronis.

XII. Ipse autem cum duobus amicorum discurrit in urbem; ubi palam quidem nolebat emtorem quærere, aut rem divulgare, clam vero et sub manu urgebat venditionem. Sed difficilius, quam vellet, extrudebat mercem suam venalem. Neque enim pro plebe, neque obvio quovis, erat, sed beati negotium, aut regis cujusdam. Tales autem adire metuebat. Ergo nimis protracta commoratione, ferre ampliorem moram, et nocte superveniente dormire impotens, sic ipse ad se : Stultus es, Theron, ait, tamdiu jam reliquisti in solitudine sine præsidio aurum et argentum tuum, tamquam solus esses pirata. Ignoras, alios quoque mare pervagari tui similes. Imo nostros quoque timeo, ne, nobis relictis, cum nave abeant. Neque enim profecto viros conscripsisti summæ probitatis et justitiæ, qui fidem tibi servent integram, sed bipedum, quos nosti nequissimos. Nunc ergo quidem dormi necessario. Illucescente vero die, hinc in navem facto discursu, abjice mari mulierem intempestivam et supervacaneam, neque tecum amplius circumvectita mercem difficulter collocandam. Sic sopitus in somnio videt domus fores sibi occlusas. Statuit igitur illam adhuc diem se cohibere. Quum itaque vagus erraret, sedebat ad officinam, mente mire jactata; transibat interea magna hominum et ingenuorum et servorum turba, medium stipantium virum, ætatis consistentis, pullatum, tristem; suaque levatus sede, quæ hominum indoles est aliena scire avida, rogat asseclarum quemdam : Quis iste? Hospes mihi videris, respondet rogatus, aut ex longinquo venire, qui Dionysium ignoras, omnibus Ionibus genere, divitiis et sapientiæ cultura antepollentem, magni regis amicum. Quid ergo pullatus? Mortua enim ipsi est uxor eximie amata. Eo magis Theron assectari colloquium, invento homine opulento et mulieroso : neque dimittere porro hominem, sed rogare : Quem tu apud eum locum tenes? Dispensator sum cunctarum opum et alumnus filiæ ejus, puellæ infantis, quam misera mater ante tempus deseruit. Qui vocaris? Theron. Qui tu? Leonas. Tempore igitur in te incidi, Leona. Venio ex Italia mercator; quo factum, ut Ionicarum rerum nihil norim. Ancillam vero pulcherrimam, quam mulier Sybaritis, omnium ibi beatissima, habebat at vendidit ob æmulationem, illam ego emi; et cedet tibi compendio, sive tu ipse tibi servare velis nutriculam puellæ, et sane literis et artibus ingenuis satis instructa est : sive etiam illam censes hero gratificari. Ut herus autem aliquam habeat pretio redemtam tibi magis expedit; ne forte alumnæ tuæ novercam superinducat. Non ingrata hæc audienti accidebant Leo-

ὁ Λεωνᾶς ἤκουσεν ἀσμένως, καὶ Θεός μοί τις, εἶπεν, εὐεργέτην σε κατέπεμψεν· ἃ γὰρ ὠνειροπόλουν, ὕπαρ μοι δεικνύεις· ἐλθὲ τοίνυν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ φίλος ἤδη γίνου καὶ ξεῖνος. Τὴν δὲ περὶ τῆς γυναικὸς αἵρεσιν ἡ ὄψις κρινεῖ, πότερον δεσποτικόν ἐστι τὸ κτῆμα ἢ καθ' ἡμᾶς.

ΙΓ΄. Ἐπεὶ δ' ἧκον εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ μὲν Θήρων ἐθαύμαζε τὸ μέγεθος καὶ τὴν πολυτέλειαν· ἦν γὰρ εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Περσῶν βασιλέως παρεσκευασμένη. Λεωνᾶς δ' ἐκέλευσε περιμένειν αὐτὸν περὶ τὴν θεραπείαν τοῦ δεσπότου πρῶτον (ὄντα). Ἔπειτα ἐκεῖνον λαβὼν ἀνήγαγεν εἰς τὴν οἴκησιν τὴν ἑαυτοῦ, σφόδρα ἐλευθέριον οὖσαν, ἐκέλευσε δὲ παραθεῖναι τράπεζαν. Καὶ ὁ Θήρων, οἷα πανοῦργος ἄνθρωπος καὶ πρὸς πάντα καιρὸν ἁρμόσασθαι δεινός, ἥπτετο τροφῆς καὶ ἐφιλοφρονεῖτο ταῖς προπόσεσι τὸν Λεωνᾶν, τὰ μὲν ἁπλότητος ἐνδείξει, τὸ δὲ πλέον κοινωνίας πίστει. Μεταξὺ δὲ ὁμιλία περὶ τῆς γυναικὸς ἐγίνετο πολλή, καὶ ὁ Θήρων ἐπῄνει τὸν τρόπον μᾶλλον τῆς γυναικὸς ἢ τὸ κάλλος, εἰδὼς ὅτι τὸ μὲν ἄδηλον συνηγορίας ἔχει χρείαν, ἡ δ' ὄψις αὐτὴν συνίστησιν. Ἀπίωμεν οὖν, ἔφη Λεωνᾶς, καὶ δεῖξον αὐτήν. Ὁ δέ, Οὐκ ἐνταῦθά ἐστιν, ἀπεκρίνατο· διὰ γὰρ τοὺς τελώνας περιέστημεν τὴν πόλιν, ἀπὸ ὀγδοήκοντα δὲ σταδίων τὸ πλοῖον ὁρμεῖ. Καὶ τὸν τόπον ἔφραζεν. Ἐν τοῖς ἡμετέροις, φησί, χωρίοις ὡρμίσασθε. Καὶ τοῦτο βέλτιον ἤδη τῆς τύχης ἡμᾶς ἀγούσης ἐπὶ Διονύσιον. Ἀπίωμεν οὖν εἰς τὸν ἀγρόν, ἵνα καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης αὑτοὺς ἀναλάβητε, ἡ γὰρ πλησίον ἔπαυλις κατεσκεύασται πολυτελῶς. Ἥσθη μᾶλλον ὁ Θήρων, εὐκολωτέραν ἔσεσθαι τὴν πρᾶσιν οὐκ ἐν ἀγορᾷ νομίζων ἀλλ' ἐν ἐρημίᾳ, καὶ Ἕωθεν, φησίν, ἀπίωμεν, σὺ μὲν εἰς τὴν ἔπαυλιν, ἐγὼ δ' εἰς τὴν ναῦν, κἀκεῖθεν ἄξω τὴν γυναῖκα πρός σε. Συνέθεντο ταῦτα καὶ δεξιὰς ἀλλήλοις ἐμβαλόντες ἀπηλλάγησαν. Ἀμφοτέροις δ' ἡ νὺξ ἐδόκει μακρά, τοῦ μὲν δὴ σπεύδοντος ἀγοράσαι, τοῦ δὲ πωλῆσαι. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὁ μὲν Λεωνᾶς παρέπλευσεν εἰς τὴν ἔπαυλιν, ἅμα καὶ ἀργύριον κομίζων ἵνα προκαταλάβῃ τὸν ἔμπορον, ὁ δὲ Θήρων ἐπὶ τὴν ἀκτὴν καὶ σφόδρα ποθοῦσιν ἐπέστη τοῖς συνεργοῖς, διηγησάμενος δὲ τὴν πρᾶξιν αὐτοῖς, Καλλιρρόην κολακεύειν ἤρξατο· Κἀγώ, φησι, θύγατερ, εὐθὺς μὲν ἤθελόν σε πρὸς τοὺς σοὺς ἀπαγαγεῖν· ἐναντίου δ' ἀνέμου γενομένου, διεκωλύθην ὑπὸ τῆς θαλάσσης· ἐπίστασαι δέ, πόσην σου πεποίημαι πρόνοιαν, καὶ τὸ μέγιστον, καθαρὰν ἐτηρήσαμεν· ἀνύβριστον ἀπολήψεταί σε Χαιρέας, ὡς ἐκ θαλάμου τοῦ τάφου σωθεῖσαν δι' ἡμᾶς. Νῦν μὲν οὖν ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν μέχρι Λυκίας διαδραμεῖν, οὐκ ἀναγκαῖον δὲ καὶ σὲ μάτην ταλαιπωρεῖν καὶ ταῦτα χαλεπῶς ναυτιῶσαν· ἐνταῦθα δὲ δὴ παραθήσομαί σε φίλοις πιστοῖς, ἐπανιὼν δὲ παραλήψομαι καὶ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας ἄξω λοιπὸν εἰς Συρακούσας. Λάβε τῶν σῶν ὅ τι δ' ἂν θέλῃς· σοὶ γὰρ καὶ τὰ λοιπὰ τηροῦμεν. Ἐπὶ τούτῳ πρὸς αὐτὴν ἐγέλασε

nati; et: Deus aliquis beneficus, ait, te huc demisit. Quæ enim somnium mihi portendebat, ea tu mihi clara luce exhibes. Domum ergo veni, et amicus atque hospes esto nobis. De muliere vero quid optandum sit, herilis illa supellex, an nobis digna sit, adspectus decernet.

XIII. Theronem, ut intraverat, admirantem domus magnitudinem et splendorem, erat enim recipiendo Persarum regi parata, Leonas primum exspectare se in heri ministerio occupatum jubet; dein prehensum in suum ducit contubernium vel ingenuo homini maxime decorum. Afferri jussa mensa, Theron, ut vafer omnisque loci atque temporis homo, positorum non abstemius, neque parcus, Leonati frequentioribus calicibus amicitiam approbat, partim ostentatione simplicitatis, partim, idque magis, fidei consuetudinis parandæ. Multum interea de muliere sermonis, cujus indolem Theron magis, quam formam, laudabat, bene gnarus, rem non visam opus habere patrocinio, sed coram conspectam se ipsam commendare. Quin abimus ergo, quin videmus, ait Leonas. Verum illa non hic est, alter ait; nam propter vectigalium redemtores circa urbem procul substitimus, et navis abhinc octoginta stadiis quiescit. Simulque describit locum. Vos in agris nostris constitistis. Tanto melius; ipsa fortuna nos ad Dionysium ducente. Abeamus igitur rus, ut vos e mari recipiatis. Nam villa ibi prope structa est magnifice. Eo magis gaudere Theron, in solitudine faciliorem reputans venditionem, quam in foro; et: Crastino mane ibimus, ait, tu in villam, ego ad navem, et inde mulierem adducam ad te. Hæc stipulati dextris junctis discedunt. Utrique secuta nox longa visa est, isti quidem emere, huic autem vendere properanti. Leonas altero die navicula litus legens villam petit; argento simul instructus, quo mercatorem occuparet. Theron suos in litore opprimit ministros et satellites, multum desideratus, expositaque iis sua negotiatione Callirrhoën palpare cœpit; et: Ego te, filia, statim volui ad tuos reducere, ait, sed oborto adverso vento, mare prohibuit. Ipsa vero nosti, quantam tui curam fecerim. Quod rei caput est, incontaminatam te servavimus. Chæreas expertem injuriæ te recipiet, ex sepulcro per nos servatam, ut ex toro geniali. Nunc igitur necesse quidem nobis est Lyciam usque transire, non item tibi ærumnis frustra affligi, et id quidem graviter nauseanti. Deponam te hic apud amicos fideles, et redux adsumam, multaque porro cum cura ducam Syracusas. Sume tuorum quidquid velis. Reliqua enim tibi servabi-

Καλλιρρόη, καίτοι σφόδρα λυπουμένη (ὅτι) παντελῶς αὐτὴν ἀνόητον ὑπελάμβανεν. Ἡ δὲ πωλουμένη ἠπίστατο, τῆς δὲ πάλαι εὐγενείας τὴν πρᾶσιν εὐτυχεστέραν ὑπελάμβανεν, ἀπαλλαγῆναι θέλουσα λῃστῶν, καὶ Χάριν σοι, φησὶν, ἔχω, πάτερ, ὑπὲρ τῆς εἰς ἐμὲ φιλανθρωπίας· ἀποδοῖεν δὲ, ἔφη, πᾶσιν ὑμῖν οἱ θεοὶ τὰς ἀξίας ἀμοιβάς. Χρήσασθαι δὲ τοῖς ἐνταφίοις δυσοιώνιστον ὑπολαμβάνω. Πάντα μοι φυλάξατε καλῶς· ἐμοὶ δ' ἀρκεῖ δακτυλίδιον μικρὸν, ὃ εἶχον καὶ νεκρά. Εἶτα συγκαλυψαμένη τὴν κεφαλήν· Ἄγε με, φησὶν, ὦ Θήρων, ὅποι ποτὲ θέλεις. πᾶς γὰρ τόπος θαλάσσης καὶ τάφου κρείσσων.

ΙΔ'. Ὡς δὲ πλησίον ἐγένετο τῆς ἐπαύλεως ὁ Θήρων, ἐστρατήγησέ τι τοιοῦτον. Ἀποκαλύψας τὴν Καλλιρρόην καὶ λύσας αὐτῆς τὴν κόμην, διανοίξας τὴν θύραν, πρώτην ἐκέλευσεν εἰσελθεῖν. Ὁ δὲ Λεωνᾶς καὶ πάντες οἱ ἔνδον ἐπιστάσης αἰφνίδιον κατεπλάγησαν, οἱ μὲν δοκοῦντες θεὰν ἑωρακέναι, καὶ γὰρ ἦν τις λόγος, ἐν τοῖς ἀγροῖς Ἀφροδίτην ἐπιφαίνεσθαι. Καταπεπληγμένων δ' αὐτῶν, κατόπιν ὁ Θήρων ἑπόμενος προσῆλθε τῷ Λεωνᾷ, καὶ Ἀνάστα, φησὶ, καὶ γενοῦ περὶ τὴν ὑποδοχὴν τῆς γυναικός. αὕτη γάρ ἐστιν, ἣν θέλεις ἀγοράσαι. Χαρὰ καὶ θαυμασμὸς ἐπηκολούθησε πάντων. Τὴν μὲν οὖν Καλλιρρόην ἐν τῷ καλλίστῳ τῶν οἰκημάτων κατακλίναντες, εἴασαν ἡσυχάζειν· καὶ γὰρ ἐδεῖτο πολλῆς ἀναπαύσεως ἐκ λύπης καὶ καμάτου καὶ φόβου. Θήρων δὲ τῆς δεξιᾶς λαβόμενος τοῦ Λεωνᾶ· Τὰ μὲν παρ' ἐμοῦ σοι, φησὶ, πιστῶς πεπλήρωται, σὺ δ' ἔχε μὲν ἤδη τὴν γυναῖκα, φίλος γὰρ εἶ λοιπὸν, ἧκε δὲ εἰς ἄστυ καὶ λάμβανε τὰς καταγραφὰς καὶ τότε μοι τιμὴν, ἣν θέλεις, ἀποδώσεις. Ἀμείψασθαι δὲ θέλων ὁ Λεωνᾶς· Οὐμενοῦν, φησὶν, ἀλλὰ καὶ ἐγώ σοι τὸ ἀργύριον ἤδη πιστεύω πρὸ τῆς καταγραφῆς. Ἅμα δὲ καὶ προκαταλαβεῖν ἤθελε, δεδιὼς, μὴ ἄρα μετάθηται· πολλοὺς γὰρ ἐν τῇ πόλει γενέσθαι τοὺς ἐθέλοντας ὠνεῖσθαι. Τάλαντον οὖν ἀργυρίου προκομίσας ἠνάγκαζε λαβεῖν· ὁ δὲ Θήρων ἀκκισάμενος λαμβάνει. Κατέχοντος δ' ἐπὶ δεῖπνον αὐτὸν τοῦ Λεωνᾶ, καὶ γὰρ ἦν ὀψὲ τῆς ὥρας, Βούλομαι, φησὶν, ἀφ' ἑσπέρας εἰς τὴν πόλιν πλεῦσαι, τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐπὶ τῷ λιμένι συμβαλοῦμεν. Ἐπὶ τούτοις ἀπηλλάγησαν. Ἐλθὼν δ' ἐπὶ τὴν ναῦν ὁ Θήρων ἐκέλευσεν ἀραμένους τὰς ἀγκύρας ἀνάγεσθαι τὴν ταχίστην, πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι. Καὶ οἱ μὲν ἀπεδίδρασκον ἔνθα τὸ πνεῦμα ἔφερε, μόνη δὲ Καλλιρρόη γενομένη ἤδη μετ' ἐξουσίας τὴν ἰδίαν ἀπωδύρετο τύχην· Ἰδού, φησὶν, ἄλλος τάφος, ἐν ᾧ Θήρων με κατέκλεισεν, ἐρημότερος ἐκείνου μᾶλλον· πατὴρ γάρ μοι ἂν ἐκεῖ προσῆλθε καὶ μήτηρ, καὶ Χαιρέας ἐπέσπεισε δακρύων· ᾐσθόμην ἂν καὶ τεθνεῶσα. Τίνα δ' ἐνταῦθα καλέσω; γινώσκεις, Τύχη βάσκανε, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης τῶν ἐμῶν κακῶν οὐκ ἐπληρώθης, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸν ἐραστήν μου σὺ φονέα ἐποίησας· Χαιρέας, ὁ μηδὲ δοῦλον μηδέποτε πλήξας, ἐλάκτισε καιρίως ἐμὲ τὴν φιλοῦσαν.

mus nos. Irridebat apud se Callirrhoë dictis, licet gravi dolore saucia, quod plane demens ipsa existimaretur. Bene sciebat se vendi, cupida tamen evadere latrones, venditionem libertate pristina et claritate natalium reputabat feliciorem, et : Gratiam tibi novi, pater, ait, bene volenti. Reddant vobis omnibus dii dignas vices. Uti quidem sepulcralibus, ominosum est. Omnia modo mihi bene servate. Unus mihi sufficit annellus parvus, quem et moriens gestabam. Sic obvoluto capite duc me, Theron, ait, quorsum lubet. Omnis enim locus mari et sepulcro potior.

XIV. Ut vero prope a villa aberant, talem Theron astutiam comminiscitur. Velum aufert Callirrhoæ, solvitque comam, et priorem jubet illam per apertas sua manu fores introire. Sic Leonas et qui intus erant omnes apparitione subita perculsi, pars etiam putantes, deam esse. Erat enim in isto tractu multus rumor, Venerem interdum apparere. Secutus a tergo Theron perplexos adit, et ad Leonatem conversus : Surge, ait, et accinge te accipiendæ mulieri. Hæc enim est, quam emere cupis. Gaudium et admiratio omnium dicta sequitur, et Callirrhoën quidem in pulcherrimo cubiculo sinunt compositam requiescere : nec parva sane opus habebat requie et refectione ex tristitia, lassitudine, et metu. Theron autem dextra prehenso Leonati : Meas quidem, ait, partes fideliter exsecutus sum; tu vero habeto tibi mulierem jam. Amicus enim certe es. Veni autem in urbem, et accipe tabulas, et tunc mihi da pretium, quod velis. Nequaquam, ait Leonas, par pari referre ambitiosus; sed et ego jam ante tabulas signatas accredo tibi pecuniam. Simul autem volebat hominem occupare, ne retractaret forte veritus. Sciebat enim in urbe multos emturientes. Talentum igitur argenti in medium prolatum obtrudit, quod Theron, specie recusantis, quod flagrantissime cupiebat, post longam altercationem, invitus nempe et coactus, accipit, et retinere volenti ad cœnam Leonati, serum enim diei erat : Hac ipsa vespera, ait, urbi adnavigare volo. Cras in portu contractum perficiemus. Hac conditione diremti sunt. Theron autem ut venit ad navem, altum petere quam celerrime revulsis ancoris jubet, antequam agnosceretur. Et sic illi quidem, quo ferebat ventus, aufugere. Callirrhoë vero solitudinem nacta libere jam fortunam deplorare suam. En alius, ait, tumulus, quo me Theron conclusit, illo priore multo desertior. Illuc enim pater accessisset et mater, et Chæreas lacrymas libasset. Sensissem id quamvis mortua. Hic vero quemnam invocabo? Nosti tu, Fortuna invida, malis terra marique non expleta meis; sed primo quidem amatorem meum homicidam fecisti. Chæreas, qui neque servum cecidit unquam, calce letali me feriit amantem.

Εἶτά με τυμϐωρύχων χερσὶ παρέδωκας καὶ ἐκ τάφου προήγαγες εἰς θάλασσαν καὶ τῶν κυμάτων τοὺς πειρατὰς φοϐερωτέρους ἐπέστησας. Τὸ δὲ περιϐόητον κάλλος εἰς τοῦτ' ἐκτησάμην, ἵν' ὑπὲρ ἐμοῦ Θήρων ὁ λῃστὴς μεγάλην λάϐῃ τιμήν. Ἐν ἐρημίᾳ πέπραμαι καὶ οὐδ' εἰς πόλιν ἠνέχθην, ὡς ἄλλη τις τῶν ἀργυρωνήτων· ἐφοϐήθης γάρ, ὦ Τύχη, μή τις ἰδὼν εὐγενῆ δόξῃ. Διὰ τοῦτο ὡς σκεῦος παρεδόθην οὐκ οἶδα τίσιν, Ἕλλησιν ἢ Βαρϐάροις, ἢ πάλιν λῃσταῖς." Κόπτουσα δὲ τῇ χειρὶ τὸ στῆθος, εἶδεν ἐν τῷ δακτυλίῳ τὴν εἰκόνα τὴν Χαιρέου καὶ καταφιλοῦσα·"Ἀληθῶς ἀπόλωλα[ς], ὦ Χαιρέα, φησί, τοσούτῳ διαζευχθεῖσ(α) πάθει. Καὶ σὺ μὲν πενθεῖς καὶ μετανοεῖς καὶ τάφῳ κενῷ παρακάθησαι, μετὰ θάνατόν μοι τὴν σωφροσύνην μαρτυρῶν, ἐγὼ δέ, ἡ Ἑρμοκράτους θυγάτηρ, ἡ σὴ γυνή, δεσπότη σήμερον ἐπράθην. Τοιαῦτ' ὀδυρομένῃ μόλις ὕπνος ἐπῆλθεν [αὐτῇ].

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Α'. Λεωνᾶς δὲ κελεύσας Φωκᾷ τῷ οἰκονόμῳ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἔχειν τῆς γυναικός, αὐτὸς ἔτι νυκτὸς ἐξῆλθεν εἰς τὴν Μίλητον, σπεύδων εὐαγγελίσασθαι τῷ δεσπότῃ τὰ περὶ τῆς νεωνήτου, μεγάλην οἰόμενος αὐτῷ φέρειν τοῦ πένθους παραμυθίαν. Εὗρε δ' ἔτι κατακείμενον τὸν Διονύσιον· ἀλύων γὰρ ὑπὸ τῆς λύπης οὐδὲ προῄει τὰ πολλά, καίτοι ποθούσης αὐτὸν τῆς πατρίδος, ἀλλὰ διέτριϐεν ἐν τῷ θαλάμῳ, ὡς ἔτι παρούσης αὐτῷ τῆς γυναικός. Ἰδὼν δὲ τὸν Λεωνᾶν ἔφη πρὸς αὐτόν· Μίαν ταύτην ἐγὼ νύκτα μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἀθλίας ἡδέως κεκοίμημαι· καὶ γὰρ εἶδον αὐτὴν (ὄναρ) ἐναργῶς μείζονά τε καὶ κρείττονα γεγενημένην, καὶ ὡς ὕπαρ μοι συνῆν. Ἔδοξα δ' εἶναι τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν γάμων καὶ ἀπὸ τῶν χωρίων μου τῶν παραθαλαττίων αὐτὴν νυμφαγωγεῖν, σοῦ μοι τὸν ὑμέναιον ᾄδοντος. Ἔτι δ' αὐτοῦ διηγουμένου, Λεωνᾶς ἀνεϐόησεν· Εὐτυχὴς εἶ, δέσποτα, καὶ ὄναρ καὶ ὕπαρ. Μέλλεις ἀκούειν ταῦτα, ἃ τεθέασαι. Καὶ ἀρξάμενος αὐτῷ διηγεῖται. Προσῆλθέ μοί τις ἔμπορος πιπράσκων γυναῖκα καλλίστην, διὰ δὲ τοὺς τελώνας ἔξω τῆς πόλεως ὥρμισε τὴν ναῦν πλησίον τῶν σῶν χωρίων. Κἀγὼ συνταξάμενος ἀπῆλθον εἰς ἀγρόν. Ἐκεῖ δὲ συμϐαλόντες ἀλλήλοις ἔργῳ μὲν τὴν πρᾶσιν ἀπηρτίκαμεν· ἐγώ τε γὰρ ἐκείνῳ τάλαντον δέδωκα· δεῖ δὲ ἐνταῦθα γενέσθαι νομίμως τὴν καταγραφήν. Ὁ δὲ Διονύσιος τὸ μὲν κάλλος ἡδέως ἤκουσε τῆς γυναικός, ἦν γὰρ φιλογύνης ἀληθῶς, τὴν δὲ δουλείαν ἀηδῶς· ἀνὴρ γὰρ βασιλικός, διαφέρων ἀξιώματι καὶ παιδείᾳ τῆς ὅλης Ἰωνίας, ἀπηξίου κοίτην θεραπαινίδος, καὶ Ἀδύνατον, εἶπεν, ὦ Λεωνᾶ, καλὸν εἶναι σῶμα μὴ πεφυκὸς ἐλεύθερον. Οὐκ ἀκούεις τῶν ποιητῶν, ὅτι θεῶν παῖδές εἰσιν οἱ καλοί, πολὺ δὲ πρότερον ἀνθρώπων εὐγενῶν; σοὶ δὲ

Tum perfossoribus sepulcrorum in manus me tradidisti, et ex conditorio produxisti in mare, et piratas imposuisti cervici meæ fluctibus ipsis terribiliores. Pulchritudinem vero tam celebratam ideo nacta sum, ut Theron pirata magnum pro me pretium acciperet. Procul arbitris vendita, neque in urbem adducta sum, ut alia venalis. Metuebas enim, Fortuna! ne quis conspicatus ingenuam atque nobilem me putaret. Ideoque, ut supellex muta et cæca et ignara sui, nescio quibus cessi, Græcis an Barbaris, an rursus piratis. Planctibus interim dum pertundit pectus, videt in annulo Chæreæ imaginem, et deosculata, Vere, ait, perii, Chærea, tanto casu a te sejuncta. Et tu quidem luges et resipiscis, dum, vacuo tamen, sepulcro assides, post mortem mihi pudicitiam contestans. Ego vero, Hermocratis filia, et tua uxor, hodie hero sum vendita. Sic lamentanti vix somnus obrepit.

LIBER SECUNDUS.

I. Muliere vero curis Phocæ villici multum commendata, Leonas ipse illa eadem de nocte Miletum festino gradu tendit, grata hero de recens emta nuntiaturus, magnamque, ut rebatur, allaturus ejus luctui medicinam. Sed decumbentem adhuc offendit. Jactatus enim et in diversa tractus mœrore Dionysius, patria quamvis illum desiderante, raro prodibat, hærens in conclavi, ceu præsente adhuc uxore. Leonati tandem, ut vidit: Hanc ego solam noctem, ait, post fata miseræ cum voluptate dormivi. Clare enim illam (in somno) vidi et majorem factam, et pulchriorem, et, ut vigili, mihi consuescebat. Videbar mihi primam celebrare nuptiarum diem, eamque sponsam ducere domum, e maritimo meo prædio adductam, te hymenæum mihi præcinente. Leonas, adhuc illo disserente: Et somnians, here, felix es, et vigil, exclamat. Audies, quæ vidisti. Et inde ortus illi exponit: Mercator ad me venit mulierem vendens pulcherrimam. Sed propter publicanos extra urbem apud prædium tuum navem stabiliverat. Condicto ego die et tempore rus abeo, ubi vicissim pacti, re ipsa confecimus emtionem et venditionem; nam ego quidem illi talentum dedi. Superest, ut hic tabulæ secundum leges consignentur. Libenter quidem Dionysius audiebat mulieris pulchritudinem; erat enim sane mulierum amantior; at ægre servitutem. Vir enim regii spiritus, et totius Ioniæ cum dignitate, tum animi cultura, primus, ancillæ torum adspernabatur, et: Fieri nequit, o Leona, ait, pulchrum esse corpus non ingenuum natum. Nonne didicisti a poëtis pulchros esse deorum liberos, quidni multo certius sint ingenuorum hominum?

ἤρεσεν ἐπ' ἐρημίας. συνέκρινας γὰρ αὐτὴν τοῖς ἀγροίκοις. Ἀλλ', ἐπείπερ ἐπρίω, βάδιζε εἰς τὴν ἀγοράν. Ἄδραστος δὲ, ὁ ἐμπειρότατος τῶν νόμων, διοικήσει τὰς καταγραφάς. Ἔχαιρεν ὁ Λεωνᾶς ἀπιστούμενος· τὸ γὰρ ἀπροσδόκητον ἔμελλε τὸν δεσπότην μᾶλλον ἐκπλήσσειν. Παριὼν δὲ τοὺς Μιλησίων λιμένας ἅπαντας, καὶ τὰς τραπέζας καὶ τὴν πόλιν ὅλην, οὐδαμοῦ Θήρωνα εὑρεῖν ἠδύνατο. Ἐμπόρους ἐξήταζε καὶ πορθμεῖς· ἐγνώριζε δ' οὐδείς. Ἐν πολλῇ τοίνυν ἀπορίᾳ γενόμενος, κωπήρεις λαβὼν παρέπλευσεν ἐπὶ τὴν ἀκτὴν, κἀκεῖθεν ἐπὶ τὸ χωρίον. Οὐκ ἔμελλε δὲ εὑρήσειν τὸν ἤδη πλέοντα. Μόλις οὖν καὶ βραδέως ἀπῆλθε πρὸς τὸν δεσπότην. Ἰδὼν δ' αὐτὸν ὁ Διονύσιος σκυθρωπὸν, ἤρετο, τί πέπονθεν. Ὁ δέ φησιν· Ἀπολώλεκά σου, ὦ δέσποτα, τάλαντον. Συμβαῖνον, εἶπε ὁ Διονύσιος, ἀσφαλέστερόν σε τοῦτο πρὸς τὰ λοιπὰ ποιήσει. Τί δ' ὅμως συμβέβηκε; μήτι ἡ νεώνητος ἀποδέδρακεν; Οὐκ ἐκείνη, φησὶν, ἀλλ' ὁ πωλήσας. Ἀνδραποδιστὴς ἄρ' ἦν καὶ ἀλλοτρίαν σοι πέπρακε δούλην διὰ τοῦτ' ἐπ' ἐρημίας. Πόθεν δ' ἔλεγε τὴν ἄνθρωπον εἶναι; Συβαρῖτιν ἐξ Ἰταλίας, πραθεῖσαν ὑπὸ δεσποίνης κατὰ ζηλοτυπίαν. Ζήτησον Συβαρῖτιν εἴ τινες ἐπιδημοῦσιν· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἐκεῖ κατάλιπε τὴν γυναῖκα. Τότε μὲν οὖν ὁ Λεωνᾶς ἀπῆλθε λυπούμενος, ὡς οὐκ εὐτυχούσης πραγματείας αὐτῷ γεγενημένης. Ἐπετήρει δὲ καιρὸν ἀναπεῖσαι τὸν δεσπότην ἐξελθεῖν εἰς τὰ χωρία, λοιπὸν μίαν ἔχων ἐλπίδα τὴν ὄψιν τῆς γυναικός.

Β'. Πρὸς δὲ τὴν Καλλιρρόην εἰσῆλθον αἱ ἄγροικοι γυναῖκες, καὶ εὐθὺς ὡς δέσποιναν ἤρξαντο κολακεύειν. Πλαγγὼν δὲ, ἡ τοῦ οἰκονόμου γυνὴ, ζῷον οὐκ ἄπρακτον, ἔφη πρὸς αὐτήν· Ζητεῖς μὲν, ὦ τέκνον, πάντως τοὺς ἑαυτῆς· ἀλλὰ καλῶς καὶ ἐνθάδε νόμιζε σούς. Διονύσιος γὰρ, ὁ δεσπότης ἡμῶν, χρηστός ἐστι καὶ φιλάνθρωπος. Εὐτυχῶς σε ἤγαγεν εἰς ἀγαθὴν ὁ θεὸς οἰκίαν· ὥστε ἐν πατρίδι διάξεις. Ἐκ μακρᾶς οὖν θαλάσσης ἀπόλουσαι τὴν ἄσιν· ἔχεις θεραπαινίδας. Μόλις μὲν καὶ μὴ βουλομένην προήγαγε δ' ὅμως εἰς τὸ βαλανεῖον. Εἰσελθοῦσαι δ' ἤλειψάν τε καὶ ἀπέσμηξαν ἐπιμελῶς καὶ μᾶλλον ἀποδυσαμένης κατεπλάγησαν. Ὥστ' ἐνδεδυμένης αὐτῆς θαυμάζουσαι τὸ πρόσωπον ὡς θεῖον πρόσωπον ἔδοξαν ἰδεῖν· καὶ γὰρ χρὼς λευκὸς ἔστιλψεν εὐθὺς μαρμαρυγῇ τινι ὅμοιον ἀπολάμπων. Τρυφερὰ δὲ σὰρξ, ὥστε δεδοικέναι, μὴ καὶ ἡ τῶν δακτύλων ἐπαφὴ μέγα τραῦμα ποιήσῃ. Ἡσυχῇ δὲ διελάλουν πρὸς ἀλλήλας· Καλὴ μὲν ἡ δέσποινα ἡμῶν, καὶ περιβόητος· ταύτης δ' ἂν θεραπαινὶς ἔδοξεν. Ἐλύπει τὴν Καλλιρρόην ὁ ἔπαινος καὶ τοῦ μέλλοντος οὐκ ἀμάντευτος ἦν. Ἐπεὶ δ' ἐλέλουτο καὶ τὴν κόμην συνεδέσμουν, καθαρὰς αὐτῇ προσήνεγκαν ἐσθῆτας· ἡ δ' οὐ πρέπειν ἔλεγε ταῦτα τῇ νεωνήτῳ. Χιτῶνά μοι δότε δουλικόν· καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐστέ μου κρείττονες. Ἐνεδύσατο μὲν οὖν τι τῶν ἐπιτυχόντων· κἀκεῖνο δ' ἔπρεπεν αὐτῇ καὶ πολυτελὲς ἔδοξε καταλαμπόμενον ὑπὸ κάλλους. Ἐπεὶ δ' ἠρίστησαν αἱ γυναῖ-

ibi ista placuit in solitudine; comparasti namque rusticis illis. Sed quandoquidem emisti, abi in forum. Adrastus, legum consultissimus, tabularum consignationem administrabit. Gaudebat Leonas, fidem sibi non haberi. Insperatum enim eo magis perculsurum. Sed, omnes pervadens Milesiorum portus et trapezitarum mensas, et totam urbem, nusquam inveniebat Theronem. Mercatorum vectorumque nemo, quos explorabat diligenter, hominem noverat. Hæsitabundus igitur, quid faceret, correpta actuaria, terram legens ad litus, inde ad prædium vehitur. Sed nusquam homo, medio jam mari oberrans. Vix tandem et tarde redit ad herum. Herus, ut mœstum vidit, quæ passus foret, rogat. Ille : Perdidi tibi, here, ait, talentum. Hic te casus in posterum reddet cautiorem. Nihilominus eloquere, quid contigit. Nonne recens emta se fuga subtraxit? Non illa, sed venditor. Plagiarius itaque fuit, ideoque remotis arbitris servam tibi vendidit alienam. Unde autem illam dixit esse? Sybaritidem dixit esse, ex Italia, venditam a domina, æmulationis caussa. Quære igitur si qui adsint Sybaritæ. Interim ibi linque mulierem. Sic tristis tum quidem abibat Leonas, inauspicata sibi negotiatione facta. Servabat tamen opportunum tempus, quo rus exire persuaderet hero, reliquam habens unam spem, mulieris adspectum.

II. Interea frequentare rusticæ Callirrhoën, et statim ut dominam ambire et blandiri. Uxor autem villici, Plangon, animal non hebes, neque rebus gerendis inidoneum : Sine dubio quidem requiris tuos, filia, ait illi. Sed et recte hic tuos reputaveris. Dionysius enim, dominus noster, est bonus et humanus vir. In bonam domum bene te feliciterque deduxit deus, ubi, ut in patria, degas. Ablue ergo tibi sordes longa contractas navigatione. Vix tandem et reluctantem protrahit tamen in balneum. Ubi ingressæ diligenter illam et unguunt et tergunt, magisque stupent spoliatam vestibus, adeo ut, cujus amictæ vultum fuerant admiratæ, eum divinum appellarent, postquam nudam conspexerant. Cutis enim candida splendebat, ruborem fulgori cuidam similem repercutiens; et caro tam delicata, ut vel digitorum attactu magnum fore vulnus metuerent, et submissa voce inter se aiebant : Domina nostra quidem pulchra erat, eaque pollebat laude, sed huic tamen ancillata fuisset. Angebant præconia Callirrhoën futura facile præsagientem. Ut igitur lavit et comas religaverunt et nitidas vestes attulerunt, quas illa nimis decoras recens emtæ caussata : Quin mihi tunicam rusticam datis, ait. Vel vos estis me potiores. Indutæ sic aliquid tum forte occurrens, et bene sedebat, et dives atque splendidum videbatur, ut a pulchritudine irradiatum. Con-

κες, λέγει ἡ Πλαγγών· "Ἐλθὲ πρὸς τὴν Ἀφροδίτην καὶ εὖξαι περὶ σαυτῆς· ἐπιφανὴς δέ ἐστιν ἐνθάδε ἡ θεὸς καὶ οὐ μόνον οἱ γείτονες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐξ ἄστεος παραγινόμενοι θύουσιν αὐτῇ· μάλιστα δ' ἐπήκοος Διονυσίῳ· ἐκεῖνος οὐδέποτε παρῆλθεν αὐτήν." Εἶτα διηγοῦντο τῆς θεοῦ τὰς ἐπιφανείας καί τις εἶπε τῶν ἀγροίκων· "Δόξεις, ὦ γύναι, θεασαμένη τὴν Ἀφροδίτην εἰκόνα βλέπειν σεαυτῆς." Ἀκούσασα δ' ἡ Καλλιρρόη δακρύων ἐπλήσθη καὶ λέγει πρὸς ἑαυτήν· "Οἴμοι τῆς συμφορᾶς, καὶ ἐνταῦθά ἐστιν Ἀφροδίτη θεὸς ἡ ἐμοὶ τῶν πάντων κακῶν αἰτία. Πλὴν ἄπειμι, θέλω γὰρ αὐτὴν πολλὰ μέμψασθαι." Τὸ δ' ἱερὸν πλησίον ἦν τῆς ἐπαύλεως παρ' αὐτὴν τὴν λεωφόρον. Προσκυνήσασα δ' ἡ Καλλιρρόη καὶ τῶν ποδῶν λαβομένη τῆς Ἀφροδίτης· "Σύ μοι, φησί, πρώτη Χαιρέαν ἔδειξας· συναρμόσασα δὲ καλὸν ζεῦγος οὐκ ἐτήρησας· καίτοι γε ἡμεῖς σε ἐκοσμοῦμεν. Ἐπεὶ δ' οὕτως ἐβουλήθης, μίαν αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ χάριν· μηδενί με ποιήσῃς μετ' ἐκεῖνον ἀρέσαι. Πρὸς τοῦτ' ἀνένευσεν ἡ Ἀφροδίτη· μήτηρ γάρ ἐστι τοῦ Ἔρωτος καὶ πάλιν ἄλλον ἐπολιτεύετο γάμον, ὃν οὐδὲ αὐτὸν ἔμελλε τηρήσειν. Ἀπαλλαγεῖσα δ' ἡ Καλλιρρόη λῃστῶν καὶ θαλάσσης, τὸ ἴδιον κάλλος ἀνελάμβανεν, ὥστε θαυμάζειν τοὺς ἀγροίκους καθ' ἡμέραν εὐμορφοτέρας αὐτῆς βλεπομένης.

Γʹ. Ὁ δὲ Λεωνᾶς, καιρὸν ἐπιτήδειον εὑρών, Διονυσίῳ λόγους προσήνεγκε τοιούτους· "Ἐν τοῖς παραθαλασσίοις, ὦ δέσποτα, χωρίοις οὐ γέγονας ἤδη χρόνῳ πολλῷ καὶ ποθεῖ τὰ ἐκεῖ τὴν σὴν ἐπιδημίαν. Ἀγέλας σε δεῖ καὶ φυτείας θεάσασθαι, καὶ ἡ συγκομιδὴ τῶν καρπῶν ἐπείγει. Χρῆσαι καὶ τῇ πολυτελείᾳ τῶν οἰκιῶν, ἃς, σοῦ κελεύσαντος, ᾠκοδομήσαμεν· οἴσεις δὲ καὶ τὸ πένθος ἐλαφρότερον ἐκεῖ, περισπώμενος ὑπὸ τῆς τῶν ἀγρῶν ἀπολαύσεως καὶ διοικήσεως. Ἐὰν δέ τινα ἐπαινέσῃς ἢ βουκόλον, ἢ ποιμένα, δώσεις αὐτῷ τὴν νεώνητον γυναῖκα." Ἤρεσε τῷ Διονυσίῳ ταῦτα καὶ προεῖπε τὴν ἔξοδον εἰς ἣν ἡμέραν. Παραγγελίας δὲ γενομένης, παρεσκεύαζον· ἡνίοχοι μὲν ὀχήματα, ἱπποκόμοι δὲ ἵππους, ναῦται δὲ πορθμεῖα. Φίλοι παρεκαλοῦντο συνοδεύειν, καὶ πλῆθος ἀπελευθέρων. Φύσει γὰρ ἦν ὁ Διονύσιος μεγαλοπρεπής. Ἐπεὶ δὲ πάντ' ηὐτρέπιστο, τὴν μὲν παρασκευὴν καὶ τοὺς πολλοὺς ἐκέλευσε διὰ θαλάσσης κομίζεσθαι, τὰ δ' ὀχήματα ἐπακολουθεῖν, ὅταν αὐτὸς προέλθῃ, πενθοῦντί τε γὰρ μὴ πρέπειν πομπήν. Ἅμα δὲ τῇ ἕῳ, πρὶν αἰσθέσθαι τοὺς πολλούς, ἵππῳ ἐπέβη, πέμπτος δέ· εἷς ἦν ἐν αὐτοῖς καὶ ὁ Λεωνᾶς. Ὁ μὲν οὖν Διονύσιος ἐξήλαυνεν εἰς τοὺς ἀγρούς, ἡ δὲ Καλλιρρόη, τῆς νυκτὸς ἐκείνης θεασαμένη τὴν Ἀφροδίτην, ἠβουλήθη καὶ πάλιν αὐτὴν προσκυνῆσαι· καὶ ἡ μὲν ἑστῶσα ηὔχετο, Διονύσιος δέ, ἀποπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἵππου, πρῶτος εἰσῆλθεν εἰς τὸν νεών. Ψόφου δέ ποθεν αἰσθομένη Καλλιρρόη πρὸς αὐτὸν ἐπεστράφη. Θεασάμενος οὖν ὁ Διονύσιος ἀνεβόησεν· "Ἵλεως εἴης, ὦ Ἀφροδίτη, καὶ ἐπ' ἀγαθῷ μοι φανείης." Καταπίπτοντα δ' αὐτὸν ἤδη Λεωνᾶς ὑπέ-

fecto tandem mulieribus prandio, hortatur nostram Plangon, Venerem adeat faciatque pro se vota. Esse ibi deæ præsentissimum numen; cui non vicinia tantum, sed et confluentes illuc urbani sacrificent. Favere præcipue Dionysio, ut qui nunquam insalutatam transeat. Totus denique cœtus prædicare deæ apparitiones, et una inter cæteras simplicior rustica: Tu, dea conspecta, ait, tuam reputato videre imaginem. Inundant dicta Callirrhoën lacrymis, eaque ad se: Heu mihi calamitatis, ait, etiam hic dea Venus est, omnium mihi malorum caussa. Adibo tamen; incusabo enim et expostulabo de multis. Erat autem fanum prope villam, ad ipsam publicam viam. Venerata itaque deam et amplexata pedes Callirrhoë: Tu mihi prima Chæream ostendisti, ait, sed quod composueras pulchrum par, diremisti eadem, quamvis studiose te cultu demeruimus. Quandoquidem vero sic tibi placuit, hanc a te unicam rogo gratiam, fac post illum nemini me placere. Dea renuit: mater enim est Cupidinis. Alterumque denuo meditabatur conjugium, neque hoc constanter servatura. Interim Callirrhoë mari et piratis erepta suam resumere speciem, ut in dies pulchriorem factam homines rustici mirarentur.

III. Leonas autem tempus commodum nactus his Dionysium verbis aggreditur: Jam dudum in campis tuis maritimis, here, non fuisti. Atqui tuum illi desiderant oculum, greges oportet cum cultis satisque inspicere. Urget frugum comportatio. Utere tandem et splendore domuum, quas tuo tibi jussu nos exstruximus. Multo levius ibi luctum, ab agrorum oblectamentis et administratione distractus, feres. Ubi quem laudes aut bubulcum, aut opilionem, recens emtam ei contubernalem dabis. Placuit, et indicta dies profectioni; qua circum nuntiata, currus parare aurigæ, equos agasones, nautæ vectorias naviculas, amici evocari ad comitandum, et libertorum omnis grex. Dionysius enim ex indole sua splendidus erat. Concinnatisque omnibus, apparatum quidem cæterum turbamque advehi per mare jubet, vehicula autem se prius egressum sequi. Lugentem nempe non decere splendidam processionem. Sic mane, antequam vulgus et comitum turba sentiret, equo conscenso, quatuor stipatus amicis, quorum Leonas erat unus, rus abit. Eadem illa nocte Callirrhoë Venerem viderat. Decreverat igitur deam venerari. Dum itaque illa stabat in templo precans, equo descendens Dionysius primus intrat fanum: percepto autem pedum strepitu, sese convertit ad ipsum Callirrhoë; eamque videt Dionysius, visaque proclamat: Propitia quæso sis mihi, Venus, et in bonum apparueris. Jam prolapsurum subjecta manu continuit Leonas. Ne conturberis,

λαβε καὶ Αὕτη, φησὶν, ὦ δέσποτα, ἡ νεώνητος· μηδὲν ταραχθῇς. Καὶ σὺ δὲ, ὦ γύναι, πρόσελθε τῷ κυρίῳ. Καλλιρρόη μὲν οὖν πρὸς τοὔνομα τοῦ κυρίου πηγὴν ἀφῆκε δακρύων, κάτω κύψασα, ὀψὲ καταμανθάνουσα τὴν ἐλευθερίαν· ὁ δὲ Διονύσιος, πλήξας τὸν Λεωνᾶν· Ἀσεβέστατε, εἶπεν, ὡς ἀνθρώποις διαλέγῃ τοῖς θεοῖς. Σὺ ταύτην λέγεις ἀργυρώνητον καὶ ὡς οὐχ εὗρες τὸν πιπράσκοντα; οὐκ ἤκουσας οὐδ' Ὁμήρου διδάσκοντος ἡμᾶς·

Καί γε οἱ θεοὶ ξείνοισιν ἐοικότες ἀλλοδαποῖσιν
Ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶσι.

* * * * * * * * * * * *

Τὸ γοῦν λοιπὸν παῦσαί μου καταγελῶν καὶ θεὸν εἶναι νομίζων τὴν οὐδὲ ἄνθρωπον εὐτυχῆ. Λαλούσης δ' αὐτῆς ἡ φωνὴ τῷ Διονυσίῳ θεία τις ἐφάνη· μουσικὸν γὰρ ἐφθέγγετο καὶ ὥσπερ κιθάρας ἀπεδίδου τὸν ἦχον. Ἀπορηθεὶς οὖν καὶ ἐπὶ πλέον ὁμιλεῖν καταιδεσθεὶς, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἔπαυλιν, φλεγόμενος ἤδη τῷ ἔρωτι. Μετ' οὐ πολὺ δ' ἧκεν ἐξ ἄστεος ἡ παρασκευὴ, καὶ ταχεῖα φήμη διέδραμε τοῦ γεγονότος. Ἔσπευδον οὖν πάντες τὴν γυναῖκα ἰδεῖν· προσεποιοῦντο δὲ πάντες τὴν Ἀφροδίτην προσκυνεῖν. Αἰδουμένη δ' ἡ Καλλιρρόη τὸ πλῆθος οὐκ εἶχεν ὅ τι πράξειε· πάντα γὰρ ἦν αὐτῇ ξένα καὶ οὐκ ἔβλεπεν οὐδὲ τὴν συνήθη Πλαγγόνα, ἀλλ' ἐκείνη περὶ τὴν ὑποδοχὴν ἐγίνετο τοῦ δεσπότου. Προκοπτούσης δὲ τῆς ὥρας καὶ μηδενὸς ἥκοντος εἰς τὴν ἔπαυλιν, ἀλλὰ πάντων ἑστώτων ἐκεῖ καὶ κεχηνημένων, συνῆκε Λεωνᾶς τὸ γεγονὸς καὶ ἀφικόμενος εἰς τὸ τέμενος ἐξήγαγε τὴν Καλλιρρόην. Τότε δ' ἦν ἰδεῖν, ὅτι φύσει γίνονται βασιλεῖς, ὥσπερ ἐν τῷ σμήνει τῶν μελισσῶν. Ἠκολούθουν γὰρ ἅπαντες, καθάπερ ὑπὸ τοῦ κάλλους δεσποίνῃ κεχειροτονημένῃ. Ἡ μὲν οὖν ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἴκησιν τὴν συνήθη.

Δ'. Διονύσιος δ' ἐτέτρωτο μὲν, τὸ δὲ τραῦμα περιστέλλειν ἐπειρᾶτο· οἷα δὲ πεπαιδευμένος ἀνὴρ καὶ ἐξαιρέτως ἀρετῆς ἀντιποιούμενος, μήτε τοῖς οἰκέταις ἐθέλων εὐκαταφρόνητος δοκεῖν, μήτε μειρακιώδης τοῖς φίλοις, διεκαρτέρει παρ' ὅλην τὴν ἑσπέραν, οἰόμενος μὲν λανθάνειν, κατάδηλος δὲ γινόμενος ἐκ τῆς σιωπῆς. Μοῖραν δέ τινα λαβόμενος ἀπὸ τοῦ δείπνου· Ταύτην, φησὶ, κομισάτω τις τῇ ξένῃ· μὴ εἴπητε δὲ, παρὰ τοῦ κυρίου, ἀλλ' ὅτι παρὰ Διονυσίου. Τὸν μὲν οὖν πότον προήγαγεν ἐπὶ πλεῖστον· ἠπίστατο γὰρ ὅτι οὐ μέλλει καθεύδειν· ἀγρυπνεῖν οὖν ἐβούλετο μετὰ τῶν φίλων. Ἐπεὶ δὲ προέκοπτε τὰ τῆς νυκτὸς, ἀναλύσας, ὕπνου μὲν οὐκ ἐλάμβανεν, ὅλος δ' ἦν ἐν τῷ τῆς Ἀφροδίτης ἱερῷ καὶ πάντων ἀνεμιμνήσκετο, τοῦ προσώπου, τῆς κόμης, πῶς ἐστράφη, πῶς ἐνέβλεψε, τῆς φωνῆς, τοῦ σχήματος, τῶν ῥημάτων· ἐξέκαε δ' αὐτὸν καὶ τὰ δάκρυα. Τότ' ἦν ἰδεῖν ἀγῶνα λογισμοῦ καὶ πάθους. Καίτοι γὰρ βαπτιζόμενος ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας γενναῖος ἀνὴρ ἐπειρᾶτο ἀντέχεσθαι· καθάπερ δ' ἐκ κύματος ἀνέκυπτε λέγων πρὸς ἑαυτόν· Οὐκ αἰσχύνῃ, Διονύσιε, ἀνὴρ ὁ πρῶτος τῆς Ἰωνίας ἕνεκεν ἀρετῆς τε

ait, here. Hæc est illa recens emta. Quin tu, mulier, ad dominum accedis? Ad domini vocabulum lacrymarum laticem effudit Callirrhoë dejecto vultu, sero libertatem dediscens. Dionysius autem objurgato excussa palma Leonati : Propudium, ait, tune diis, ut hominibus, colloqueris? tune hanc pretio ais emtam, ejusque venditorem nusquam reperisse? nonne vel ab Homero didicisti nos docente, quod :

Divi se hospitibus peregrinis assimilantes,
Quæ pia, quæ faciant mortales impia, spectant.

* * * * * * * * * * * *

At in posterum! Desine quæso, ait Callirrhoë, mihi illudere, et deam reputare, quæ neque felix homo sim. Sic loquentis vox divina videbatur Dionysio. Musicum enim quid sonabat, et reddebat quasi citharæ sonum. Turbatus igitur et pudore prohibitus mulieri colloqui diutius, abit in villam, amore jam flagrans. Non multo post adveniebat ex urbe reliquus apparatus et multitudo, inter quos cito facti fama dilabitur. Ergo omnes properant mulierem videre, per caussam tamen omnes adorandæ Veneris. Reverita turbam Callirrhoë, quid ageret, non habebat, utpote cui peregrina erant omnia, Plangone etiam familiari non comparente, ut circa herum excipiendum occupata. Jamque procedente ultra, quam par erat, tempore, quum nemo in prædium adesset, sed omnes ibi starent, et tanquam incantationis quadam vi defixi essent, intelligit rem Leonas, et accurrens inde Callirrhoën educit. Videre tum erat nasci reges, ut in apum examine. Sequebantur enim omnes ut dominam a pulchritudine datam et nuncupatam. Sic illa quidem assolitum abit in contubernium.

IV. Vulneratus autem Dionysius celare plagam tentabat, et ut vir literis bonisque moribus imbutus, et virtutis sectator egregiæ, tota illa vespera perdurabat, et servis sui facere contemtum, et amicis opinionem juvenilis et lascivi, sic declinans. Fallere tamen, quamvis sibi videretur, nequibat, ut quem silentium proderet. Cœnæ quoque partem sumebat; et : Hanc quis, ait, hospitæ nostræ ferat; ne autem dicatis velim ab hero, sed a Dionysio. Compotationem quoque diu protrahebat; certus enim dormire non posse, saltem pervigilare cum amicis volebat. Sera jam nocte, soluto tandem convivio, ut surrexerat, somnum quidem non capiebat, totus autem erat in fano Veneris, omniumque reminiscebatur, vultus, comæ, conversionis, adspectus, vocis, habitus, sermonum. Accendebant autem etiam lacrymæ. Tum videre erat rationis et affectus luctam. Fortis enim vir, quamvis a libidine mersitatus, contra tamen tenere nitebatur, et, ut e fluctibus emergens, ipse sic ad se : Nonne te pudet, Dionysie, Ioniæ primum gloria et virtute, quem satrapæ mirantur, et reges, et urbes, pueruli instar te gerere? semel contemplatus amas, et id quidem lugens, nondum justis apud miseræ

καὶ δόξης, ὃν θαυμάζουσι σατράπαι καὶ βασιλεῖς καὶ πόλεις, παιδαρίου πράγματα πάσχων; ἅπαξ ἰδὼν ἐρᾷς, καὶ ταῦτα πενθῶν, πρὶν ἀφοσιώσασθαι τοὺς τῆς ἀθλίας δαίμονας. Τούτου γ' (ἕνεκεν) ἧκες εἰς ἀγρὸν, ἵνα μελανείμων γάμους θύσῃς, καὶ γάμους δούλης, τάχα δὲ καὶ ἀλλοτρίας; οὐκ ἔχεις γὰρ αὐτῆς οὐδὲ τὴν καταγραφήν." Ἐφιλονείκει δ' ὁ Ἔρως βουλευομένου καλῶς, καὶ ὕβριν ἐδόκει τὴν σωφροσύνην τὴν ἐκείνου· [διὰ τοῦτο ἐπυρφόρει σφοδρότερον ψυχὴν ἐν ἔρωτι φιλοσοφοῦσαν.] Μηκέτ' οὖν φέρων μόνος αὑτῷ διαλέγεσθαι, Λεωνᾶν μετεπέμψατο. Κληθεὶς δ' ἐκεῖνος συνῆκε μὲν τὴν αἰτίαν, προσεποιεῖτο δ' ἀγνοεῖν καὶ ὥσπερ τεταραγμένος· Τί, φησὶν, ἀγρυπνεῖς, ὦ δέσποτα; μή τις πάλιν σε λύπη κατείληφε τῆς τεθνηκυίας γυναικός; Γυναικὸς μὲν, εἶπεν ὁ Διονύσιος, ἀλλ' οὐ τῆς τεθνηκυίας. Οὐδὲν δὲ ἀπόρρητόν ἐστί μοι πρὸς σὲ δι' εὔνοιάν τε καὶ πίστιν. Ἀπολώλεκας, ὦ Λεωνᾶ. Σύ μοι τῶν κακῶν αἴτιος. Πῦρ ἐκόμισας εἰς τὴν οἰκίαν, μᾶλλον δ' εἰς τὴν ἐμὴν ψυχήν. Ταράσσει δέ με καὶ τὸ ἄδηλον τὸ περὶ τῆς γυναικός. Μῦθόν μοι διηγῇ ἔμπορον πτηνὸν, ὃν οὐκ οἶδας οὐδ' ὁπόθεν ἦλθεν, οὐδ' ὅποι πάλιν ἀπῆλθεν. Ἔχων δέ τις τοιοῦτον κάλλος ἐν ἐρημίᾳ πιπράσκει [καὶ] ταλάντου τὴν τῶν βασιλέως χρημάτων ἀξίαν; δαίμων σέ τις ἐξηπάτησεν. Ἐπίστησον οὖν καὶ ἀναμνήσθητι τῶν γενομένων. Τίνας εἶδες; τίνι ἐλάλησας; εἰπέ μοι τἀληθές. Οὐ πλοῖον ἐθεάσω. Οὐκ εἶδον, δέσποτα, ἀλλ' ἤκουσα. Τοῦτ' ἐκεῖνο, μία Νυμφῶν, ἢ Νηρηΐδων, ἐκ θαλάσσης ἀνελήλυθε. Καταλαμβάνουσι δὲ καὶ δαίμονας καιροί τινες εἱμαρμένης ἀνάγκην φέροντες ὁμιλίας μετ' ἀνθρώπων· ταῦθ' ἡμῖν ἱστοροῦσι ποιηταί τε καὶ συγγραφεῖς. Ἡδέως δ' ἂν ἔπειθεν αὑτὸν ὁ Διονύσιος ἀποσεμνύνειν τὴν γυναῖκα καὶ σεβασμιωτέρας ἢ κατ' ἄνθρωπον ὁμιλίας. Λεωνᾶς δὲ, χαρίσασθαι τῷ δεσπότῃ βουλόμενος, εἶπε· Τίς μέν ἐστι, δέσποτα, μὴ πολυπραγμονῶμεν· ἄξω δ' αὐτὴν, εἰ θέλεις, πρὸς σὲ, καὶ μὴ ἔχε λύπην. Ἀποτυγχάνεις ἐν ἔρωτος ἐξουσίᾳ. Οὐκ ἂν ποιήσαιμι, φησὶν ὁ Διονύσιος, πρὶν μαθεῖν, τίς ἡ γυνὴ καὶ πόθεν. Ἕωθεν οὖν πυθώμεθα παρ' αὐτῆς τὴν ἀλήθειαν. Μεταπέμψομαι δ' αὐτὴν οὐκ ἐνθάδε, μὴ καί τινος βιαιοτέρου λάβωμεν ὑποψίαν, ἀλλ', ὅπου πρῶτον αὐτὴν ἐθεασάμην, ἐπὶ τῆς Ἀφροδίτης (γενέσθωσαν) ἡμῖν οἱ λόγοι.

Ε'. Ταῦτ' ἔδοξε, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ὁ μὲν Διονύσιος παραλαβὼν φίλους τε καὶ ἀπελευθέρους καὶ τῶν οἰκετῶν τοὺς πιστοτάτους, ἵν' ἔχῃ καὶ μάρτυρας, ἧκεν εἰς τὸ τέμενος, οὐκ ἀμελῶς σχηματίσας ἑαυτὸν, ἀλλὰ κοσμήσας ἠρέμα τὸ σῶμα, ὡς ἂν ἐρωμένῃ μέλλων ὁμιλεῖν. Ἦν δὲ καὶ φύσει καλός τε καὶ μέγας καὶ μάλιστα πάντων σεμνὸς ὀφθῆναι. Λεωνᾶς δὲ παραλαβὼν τὴν Πλαγγόνα, καὶ μετ' αὐτῆς τὰς συνήθεις τῇ Καλλιρρόῃ θεραπαινίδας, ἧκε πρὸς αὐτὴν καὶ λέγει· Διονύσιος ἀνὴρ δικαιότατός ἐστι καὶ νομιμώτατος. Ἧκε τοίνυν εἰς τὸ ἱερὸν, ὦ γύναι, καὶ πρὸς αὐτὸν

manes persolutis. Ideo nempe rus venisti, ut pullatus nuptialia sacra celebres, sed cum serva, sed cum aliena, si contingat, uxore. Neque enim ejus habes tabulas. Cupido tamen cum bene consulente contendere, suamque reputare injuriam istius temperantiam; eo violentius torrere animam in amore philosophantem. Ille igitur soliloquii porro impatiens Leonam arcessit, qui vocationis intelligit quidem caussam, dissimulat tamen, et ut turbatus: Quid vigilas, ait, here? num te quis iterum dolor invadit mulieris defunctæ? Mulieris quidem, sed non defunctæ illius. Apud te, cui faveo et confido, nihil tacitum mihi est. Perdidisti, Leona; tu mihi malorum caussa. Ignem in domum meam intulisti, imo vero in pectus. Turbat me quoque mulieris ignorantia. Fabulam mihi narras, volucrem mercatorem, quem non nosti, unde venerit, neque quo rursus abierit. Talem vero mihi quis pulchritudinem dominus in deserto vendat talento, quæ Persarum regis opes valet. Atqui te deorum aliquis decepit. Fige modo mentem, actorumque renova memoriam. Quosnam vidisti? cui locutus es? dic mihi, sed verum. Navem certe non vidisti. Non vidi, here, sed audivi. Id ipsum est, quod suspicor et prædixi. Adscendit una Nympharum, aut Nereidum, de mari. Sed et dæmonas occupant stata fati tempora, necessitatem illis humanæ consuetudinis imponentia, ut nobis ligatæ solutæque orationis scriptores narrant. Libenter persuasisset homini Dionysius, magnificare fœminam, et deprædicare, ut sanctioris, quam quæ mortali generi congrueret, societatis. Leonas autem hero gratificari cupiens: Quæ quidem illa sit, here, ait, ne multum et anxie quæramus. Ego vero illam huc, nisi nolis, adducam. Neque doleas, quasi excidas amoribus, quos in potestate habes. Non fecerim, ait Dionysius, antequam mulierem, quænam sit, et unde, intellexero. Cras verum ex ea sciscitemur. Huc autem non arcessam, ne violentioris cujusdam conatus ipsi suspicionem moveamus. Sed, ubi primo illam vidi, sub oculis et arbitrio Veneris fiat nobis colloquium.

V. Sic visum, posteroque die Dionysius, assumtis amicis et libertis, servorumque fidissimis, quo testes etiam haberet, adibat templum, habitu corporis non neglectim concinnato, sed et adornato non nihil in speciem, ut qui vellet amatæ confabulari, et de cætero natura pulcher esset, et procerus et omnium maxime venerabilis adspectu. Leonas autem cum Plangone et reliquis familiaribus Callirrhoæ ancillabus hanc adit et tali sermone invadit: Dionysius est vir, æqui, si quis alius, legumque rigidus custos. Huic ergo, mulier, in fano dices, sed verum quænam tandem sis. Nullo enim merito carebis auxilio. Tantum

εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν, τίς οὖσα τυγχάνεις· οὐ γὰρ ἀτυχήσεις οὐδεμιᾶς δικαίας βοηθείας. Ἀλλὰ μόνον ἁπλῶς αὐτῷ διαλέγου, καὶ μηδὲν ἀποκρύψῃς τῶν ἀληθῶν· τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐπικαλέσεται μᾶλλον (πρὸς) τὴν εἰς σε φιλανθρωπίαν." Ἄκουσα μὲν οὖν ἐβάδιζεν ἡ Καλλιρρόη, θαρροῦσα δ' ὅμως διὰ τὸ ἐν ἱερῷ γενήσεσθαι τὴν ὁμιλίαν αὐτοῖς. Ἐπεὶ δ' ἧκεν, ἔτι μᾶλλον αὐτὴν ἐθαύμασαν ἅπαντες. Καταπλαγεὶς οὖν ὁ Διονύσιος ἄφωνος ἦν. Οὔσης δ' ἐπιπλεῖστον σιωπῆς, ὀψέ ποτε καὶ μόλις ἐφθέγξατο. "Τὰ μὲν ἐμὰ δῆλά σοι, γύναι, πάντα. Διονύσιός εἰμι, Μιλησίων πρῶτος, σχεδὸν δὲ καὶ τῆς ὅλης Ἰωνίας, ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ διαβόητος. Δίκαιόν ἐστι καὶ σὲ περὶ αὐτῆς εἰπεῖν ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν· οἱ μὲν γὰρ πωλήσαντές σε Συβαρῖτιν ἔφασαν, κατὰ ζηλοτυπίαν ἐκεῖθεν πραθεῖσαν ὑπὸ δεσποίνης." Ἠρυθρίασεν ἡ Καλλιρρόη καὶ κάτω κύψασα ἠρέμα εἶπεν· "Ἐγὼ νῦν πρῶτον πέπραμαι· Σύβαριν δ' οὐκ εἶδον." "Ἔλεγόν σοι, φησὶ Διονύσιος, ἀποβλέψας πρὸς τὸν Λεωνᾶν, ὅτι οὐκ ἔστι δούλη· μαντεύομαι δὲ, ὅτι καὶ εὐγενής." "Εἰπόν μοι, γύναι, πάντα, καὶ πρῶτόν γε τοὔνομα τὸ σόν." "Καλλιρρόη," φησίν. Ἤρεσε Διονυσίῳ καὶ τοὔνομα. Τὰ δὲ λοιπὰ ἐσιώπα. Πυνθανομένου δὲ λιπαρῶς· Δέομαί σου, φησὶν, ὦ δέσποτα, συγχώρησόν μοι τὴν ἐμαυτῆς τύχην σιωπᾶν. "Ὄνειρος ἦν τὰ πρῶτα καὶ μῦθος, εἰμὶ δὲ νῦν, ὃ γέγονα, δούλη καὶ ξένη." Ταῦτα λέγουσα ἐπειρᾶτο μὲν λανθάνειν, ἐλείβετο δ' αὐτῆς τὰ δάκρυα κατὰ τῶν παρειῶν. Προήχθη δ' ὁ Διονύσιος κλάειν καὶ πάντες οἱ περιεστηκότες. Ἔδοξε δ' ἄν τις καὶ τὴν Ἀφροδίτην αὐτὴν σκυθρωποτέραν γεγονέναι. Διονύσιος δ' ἐνέκειτο ἔτι μᾶλλον πολυπραγμονῶν, καὶ Ταύτην αἰτοῦμαι παρά σου χάριν πρώτην. Διήγησαί μοι, Καλλιρρόη, τὰ σεαυτῆς. Οὐ πρὸς ἀλλότριον ἐρεῖς· ἔστι γάρ τις καὶ τρόπου συγγένεια. Μηδὲν φοβηθῇς, μηδ' εἰ πέπρακταί σοί τι δεινόν. Ἠγανάκτησεν ἡ Καλλιρρόη πρὸς τοῦτο, καὶ Μή με ὕβριζε, εἶπεν· οὐδὲν γὰρ σύνοιδα ἐμαυτῇ φαῦλον. Ἀλλ' ἐπεὶ σεμνότερα τὰ τῆς τύχης ἐστὶ τῆς παρούσης, οὐ θέλω δοκεῖν ἀλαζών, οὐδὲ λέγειν διηγήματα ἄπιστα τοῖς ἀγνοοῦσιν· οὐ γὰρ μαρτυρεῖ τὰ πρῶτα τοῖς νῦν. Ἐθαύμασεν ὁ Διονύσιος τὸ φρόνημα τῆς γυναικὸς, καὶ Συνίημι, φησὶν, ἤδη, κἂν μὴ λέγῃς· εἰπὲ δ' ὅμως· οὐδὲν γὰρ περὶ σεαυτῆς ἐρεῖς τηλικοῦτον, ἡλίκον ὁρῶμεν. (Πᾶν ἐστί σου σμικρότερον λαμπρὸν διήγημα.) Μόλις οὖν ἐκείνη τὰ καθ' ἑαυτὴν ἤρξατο λέγειν. Ἑρμοκράτους εἰμὶ θυγάτηρ, τοῦ Συρακοσίων στρατηγοῦ. Γενομένην δέ με ἄφωνον ἐξ αἰφνιδίου πτώματος ἔθαψαν οἱ γονεῖς πολυτελῶς· ἤνοιξαν τυμβωρύχοι τὸν τάφον· εὗρον κἀμὲ πάλιν ἐμπνέουσαν· ἤνεγκαν ἐνθάδε καὶ Λεωνᾷ με τουτωὶ παρέδωκε Θήρων ἐπ' ἐρημίας." Πάντ' εἰποῦσα μόνον Χαιρέαν ἐσίγησεν. "Ἀλλὰ δέομαί σου, Διονύσιε· Ἕλλην γὰρ εἶ καὶ πόλεως φιλανθρώπου καὶ παιδείας μετείληφας· μὴ γένῃ τοῖς τυμβωρύχοις ὅμοιος, μηδ' ἀποστερήσῃς με πα-

cum illo age simpliciter, et veri nihil occulta. Id enim magis provocabit ejus in te benevolentiam. Invita Callirrhoë abit, sed confisa simul, quoniam in templo conveniendum erat. Advenientem omnes magis admirantur, quam ante, perculsusque Dionysius, diu præclusa voce, sic tandem aliquando, et vix rupto diuturno silentio, effatur : Mea quidem omnia tibi parent mulier. Dionysius ego sum, Milesiorum primus, quin totius pæne dixerim Ioniæ, cultu deorum et in homines pietate celeberrimus. Jam te quoque fas et æquum est vera nobis de te promere. Nam qui te vendidere, Sybaritidem perhibuerunt, ab domina æmula venditam. Suffusa rubore dejecto vultu sic respondet Callirrhoë : Hac ego prima vice venii. Sybarin vero nunquam vidi. Dionysius ad Leonatem respiciens : Dixi tibi, ait, servam non esse. Auguror vero etiam, quod nobilis. Dic mihi, mulier, omnia, et principio quidem nomen tuum. Callirrhoë, ait. Placet nomen Dionysio. Reliqua tacebat, at isto urgente, atque cum precibus et contentione sciscitante : Id unum te rogo, domine, ait, et obsecro, patere me meam premere fortunam. Præterita ista somnium fuerunt et fabulæ. Nunc autem sum, quæ evasi, serva et exsul. Sic illa quidem fallere tentabat, et lacrymis per genas manantibus Dionysium omnemque circumstantium coronam invitabat ad fletus communionem. Putaverit quis, et ipsam Venerem vultum induisse tristiorem. Dionysius contra instare eo acrius singula rimans; et, Hanc te primam rogo gratiam, ait, narra mihi fata tua, Callirrhoë. Non narrabis plane alieno. Morum enim aliqua nobis intercedit affinitas. Ne timeto, etiam si exsecrabile quid feceris. Ægerrime ferens improbam istanc suspicionem Callirrhoë : Ne me inique habeas et proterve, quæso, ait; sceleris conscia mihi sum nullius. Sed quoniam fortunæ bona et nascendi mea sors hac præsente sunt illustriora, nolo jactabunda videri, aut narrationes proferre, quarum fidem ignaris tamen non fecero. Admiratus fœminæ spiritus : Etiam tacente te, intelligo, ait Dionysius. Dic tamen. Dices enim de te tale nihil, quale nunc videmus. Omnis de te relatio, quamtumvis magnifica, te minor est. Sic illa tandem res suas exponit invita. Hermocratis filia sum, Syracusani prætoris, subito casu nuper vocis usum omnem amisi, meque tum parentes extulerunt excellente impendio, quo illecti piratæ conditorium effregerunt, et huc abstulerunt me spirare adhuc deprehensam, et huic Leonati tradidit in solitudine Theron. Cæteris omnibus enuntiatis, solum Chæream tacebat. Jam obsecro te, Dionysie, Græcus enim es, et urbis humanitate percultæ, et literarum studiis imbutus, ne sepulcrorum violatoribus istis fias similis,

τρίδος καὶ συγγενῶν. Μικρόν ἐστί σοι πλουτοῦντι σῶμα ἐᾶσαι· τὴν τιμὴν οὐκ ἀπολέσεις, ἐὰν ἀποδῷς με τῷ πατρί. Ἑρμοκράτης οὐκ ἔστιν ἀχάριστος. Τὸν Ἀλκίνοον ἀγάμεθα δὴ καὶ πάντες φιλοῦμεν, ὅτι εἰς τὴν πατρίδα ἀνέπεμψε τὸν ἱκέτην. Ἱκετεύω δὲ κἀγώ. Σῶσον αἰχμάλωτον ὀρφανήν. Εἰ δὲ μὴ δύναμαι ζῆν ὡς εὐγενής, αἱροῦμαι θάνατον ἐλεύθερον." Τούτων ἀκούων ἔκλαε, προφάσει μὲν Καλλιρρόην, τὸ δ' ἀληθὲς ἑαυτόν. Ἠσθάνετο γὰρ ἀποτυγχάνων τῆς ἐπιθυμίας· "Θάρρει δέ, ἔφη, Καλλιρρόη, καὶ ψυχὴν ἔχε ἀγαθήν· οὐ γὰρ ἀτυχήσεις ὧν ἀξιοῖς. Μάρτυν καλῶ τὴν Ἀφροδίτην. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ θεραπείαν ἕξεις παρ' ἡμῖν δεσποίνης μᾶλλον, ἢ δούλης." Καὶ ἡ μὲν ἀπῄει πεπεισμένη μηδὲν ἄκουσα δύνασθαι παθεῖν.

Ϛ'. Ὁ δὲ Διονύσιος λυπούμενος ἧκεν εἰς οἶκον τὸν ἴδιον καὶ μόνον καλέσας Λεωνᾶν· "Κατὰ πάντα, φησίν, ἐγὼ δυστυχής εἰμι, καὶ μισούμενος ὑπὸ τοῦ Ἔρωτος. Τὴν μὲν γαμετὴν ἔθαψα· φεύγει δὲ ἡ νεώνητος, ἣν ἤλπιζον ἐξ Ἀφροδίτης εἶναί μοι τὸ δῶρον, καὶ ἀνέπλαττον ἐμαυτῷ βίον μακάριον ὑπὲρ Μενέλεων τὸν τῆς Λακεδαιμονίας γυναικός. Οὐδὲ γὰρ τὴν Ἑλένην εὔμορφον οὕτως ὑπολαμβάνω γεγονέναι. Πρόσεστι δ' αὐτῇ καὶ ἡ τῶν λόγων πειθώ. Βεβίωταί μοι. Τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀπαλλαγήσεται Καλλιρρόη μὲν ἐντεῦθεν, ἐγὼ δὲ τοῦ ζῆν." Πρὸς τοῦτ' ἀνέκραγεν ὁ Λεωνᾶς· "Μὴ σύ γε, ὦ δέσποτα, μὴ καταράσῃ σεαυτοῦ· κύριος γὰρ εἶ σὺ καὶ ἐξουσίαν ἔχεις αὐτῆς, ὥστε καὶ ἑκοῦσα καὶ ἄκουσα ποιήσει τὸ σοὶ δοκοῦν· ταλάντου γὰρ αὐτὴν ἐπριάμην." "Ἐπρίω σύ, τρισάθλιε, τὴν εὐγενῆ; οὐκ ἀκούεις Ἑρμοκράτην τὸν στρατηγὸν τῆς πολλῆς Σικελίας, (ἐγκεχαραγμένον μεγάλως,) ὃν βασιλεὺς ὁ Περσῶν θαυμάζει καὶ φιλεῖ, πέμπει δ' αὐτῷ κατ' ἔτος δωρεάς, ὅτι Ἀθηναίους κατεναυμάχησε, τοὺς Περσῶν πολεμίους; ἐγὼ τυραννήσω σώματος ἐλευθέρου, καὶ Διονύσιος, ὁ ἐπὶ σωφροσύνῃ περιβόητος, ἄκουσαν ὑβριῶ, ἣν οὐκ ἂν ὕβρισεν οὐδὲ Θήρων ὁ λῃστής;" Ταῦτα μὲν οὖν εἶπε πρὸς τὸν Λεωνᾶν· οὐ μὴν οὐδ' ἀπεγίνωσκε πείσειν· φύσει γὰρ εὔελπίς ἐστιν ὁ ἔρως, θαρρεῖ δὲ τῇ θεραπείᾳ κατεργάσασθαι τὴν ἐπιθυμίαν. Καλέσας οὖν τὴν Πλαγγόνα· "Δέδωκάς μοι, φησίν, ἤδη πεῖραν ἱκανὴν τῆς ἐπιμελείας. Ἐγχειρίζω δέ σοι τὸ μέγιστον καὶ τιμιώτατόν μου τῶν κτημάτων, τὴν ξένην. Βούλομαι δ' αὐτὴν μηδενὸς σπανίζειν, ἀλλὰ προϊέναι μέχρι τρυφῆς. Κυρίαν ὑπολάμβανε, θεράπευε, καὶ κόσμει καὶ ποίει φίλην ἡμῖν. Ἐπαίνει με παρ' αὐτῇ πολλάκις καὶ οἷον ἐπίστασαι διηγοῦ. Βλέπε, μὴ δεσπότην εἴπῃς." Συνῆκεν ἡ Πλαγγὼν τῆς ἐντολῆς· φύσει γὰρ ἦν ἐντρεχής· αἴφνης δὲ βαλοῦσα πρὸς τὸ πρᾶγμα τὴν διάνοιαν, εἶδε τὸ πρὸς τοῦτο. Παραγενομένη τοίνυν πρὸς τὴν Καλλιρρόην, ὅτι μὲν κεκέλευσται θεραπεύειν αὐτήν, οὐκ ἐμήνυσεν, ἰδίαν δ' εὔνοιαν ἐπεδείκνυτο· καὶ τὸ ἀξιόπιστον ὡς σύμβουλον ἤθελεν ἔχειν.

Ζ'. Συνέβη δέ τι τοιόνδε. Διονύσιος ἐνδιέτριβε τοῖς χωρίοις, προφάσεις μὲν ἄλλοτ' ἄλλας, τὸ δὲ δὴ ἀληθές,

neque me patria prives atque consanguineis. Diviti tibi mancipiis parum est corpus unum dimittere. Nam pretium quidem non perdes, ubi me patri reddas. Hermocrates ingratus non est. Exosculamur sane et amamus omnes Alcinoum ideo, quod in patriam remisit supplicem Ulyxem. At ego tibi quoque supplicor. Serva captam ab hoste, orbam. Ingenuæ vivere ni liceat, opto mortem liberam. Flet ad hæc Dionysius, specie quidem Callirrhoën, re vera se ipsum. Intelligebat enim, votis se excidisse. At tu confide modo, Callirrhoë, ait, bonoque sis animo; non enim carebis, quæ rogas. Testor Venerem, quam vides. Interim apud nos cultum habebis heræ magis, quam servæ. Sic abit illa certa spe freta, quod citra voluntatem pati quidquam non possit.

VI. Dionysius autem, afflictus ægritudine, solumque sevocans Leonatem : Omnino infelix ego sum, et Cupidini exosus, ait. Condidi uxorem. Jam recens emta me adspernatur, quam ego donum Veneris habere sperabam, vitam mihi jam effingens beatiorem illa Menelai, Lacænæ mariti. Nego namque, Helenam fuisse tam formosam, atque Callirrhoë. Suada etiam ejus ore loquitur. Actum est de vita mea. Eodem die, quo Callirrhoë nos, ego vitam deseram. Non tu certe, here, ait Leonas. Ne te devoveas, tu enim dominus ejus es, et velit nolit illa, faciet tamen, quod tibi videbitur. Talento enim illam emi. Emistine tu nobilem et ingenuam, miser! ignoras Hermocratem, Siciliæ pæne totius prætorem, quem rex Persarum magni facit et amat, magnificenter inter de imperio bene meritos relatum, quem missis in annos ornat muneribus, eo quod Athenienses, suos hostes, mari contudit. Egone sæviam tyrannus in liberum corpus, et Dionysius ille de continentia celebratus, insultabo improbus et contumeliosus, cui ne Thero quidem pirata? Hæc ille quidem ad Leonatem, non desperabat tamen exorare mulierem. Amor enim ex indole sua bene sperat. Confidebat cultura et officiis cupita conficere. Vocat itaque Plangonem, eique : Dedisti mihi jam, ait, curæ tuæ documentum, sed sufficiens. Nunc commendo tradoque tibi in manus, quod opum mearum facio maximi, habeoque carissimum, extraneam istam, quam nulla indigere re, sed vel ad luxum usque procedere, volo. Heram reputato; cole, et ambi, et orna, et fac nobis amicam; lauda me sæpius apud illam, et depinge, qualem nosti. Vide, ne dominum nomines. Assequebatur statim mandata Plangon, acris et velox ingenio mulier : statim, ubi mente concepisset negotium, quid agendum esset, perspiciebat. Itaque Callirrhoën beneficiis et officiis omne genus accumulat, id herili de mandato se facere minime præ se ferens, sed quasi de sua comitatis penu promeret, ut, si quando quid suaderet, candoris et benevolentiæ fidem, simul et obsequium, inveniret.

VII. Accidit interim tale quid. Dionysius ruri hærebat, alia caussatus ex aliis, vere tamen uniceque ideo, quod

οὔτε ἀπαλλαγῆναι τῆς Καλλιρρόης δυνάμενος, οὔτε ἐπάγεσθαι θέλων αὐτήν· ἔμελλε γὰρ περιβόητος ὀφθεῖσα ἔσεσθαι καὶ τὸ κάλλος ὅλην τὴν Ἰωνίαν δουλαγωγήσειν, ἀναβήσεσθαί τε τὴν φήμην καὶ μέχρι τοῦ μεγάλου βασιλέως. Ἐν δὲ τῇ μονῇ πολυπραγμονῶν ἀκριβέστερον τὰ περὶ τὴν κτῆσιν, ἐμέμψατό που καὶ τὰ περὶ τὸν οἰκονόμον Φωκᾶν. Τὸ δὲ τῆς μέμψεως οὐ περαιτέρω προῆλθεν, ἀλλὰ μέχρι ῥημάτων· εὗρε δὲ καιρὸν ἡ Πλαγγὼν, καὶ περίφοβος εἰσέδραμε πρὸς τὴν Καλλιρρόην, σπαράσσουσα τὴν κόμην ἑαυτῆς· λαβομένη δὲ τῶν γονάτων αὐτῆς· Δέομαί σου, φησὶν, κυρία, σῶσον ἡμᾶς· τῷ γὰρ ἀνδρί μου χαλεπαίνει Διονύσιος. Φύσει δ' ἐστὶ βαρύθυμος, ὥσπερ καὶ φιλάνθρωπος. Οὐδεὶς ἂν ῥύσαιτο ἡμᾶς, ἢ μόνη σύ· παρέξει γάρ σοι Διονύσιος ἡδέως αἰτουμένῃ χάριν πρώτην. Ὤκνει μὲν οὖν ἡ Καλλιρρόη βαδίσαι πρὸς αὐτόν· λιπαρούσης δὲ καὶ δεομένης, ἀντειπεῖν οὐχ ἠδυνήθη, (προηνεχυριασμένη) ταῖς εὐεργεσίαις ὑπ' αὐτῆς. Ἵν' οὖν μὴ ἀχάριστος δοκῇ· Κἀγὼ μὲν, φησὶν, εἰμὶ δούλη καὶ οὐδεμίαν ἔχω παρρησίαν, εἰ δ' ὑπολαμβάνεις δυνήσεσθαί τι κἀμὲ, συνικετεύειν ἑτοίμη· γένοιτο δ' ἡμᾶς τυχεῖν. Ἐπεὶ δ' ἦλθον, ἐκέλευσεν ἡ Πλαγγὼν τὸν ἐπὶ ταῖς θύραις εἰσαγγεῖλαι πρὸς τὸν δεσπότην, ὅτι Καλλιρρόη πάρεστιν. Ἐτύγχανε δὲ Διονύσιος ἐρριμμένος ὑπὸ λύπης· ἐτετήκει δ' αὐτῷ καὶ τὸ σῶμα. Ἀκούσας οὖν, ὅτι Καλλιρρόη πάρεστιν, ἄφωνος ἐγένετο, καί τις ἀχλὺς αὐτοῦ κατεχύθη πρὸς τὸ ἀνέλπιστον. Μόλις δ' ἀνενεγκὼν Ἡκέτω, φησί. Στᾶσα δ' ἡ Καλλιρρόη πλησίον, καὶ κάτω κύψασα, πρῶτον μὲν ἐρυθήματος ἐνεπλήσθη, μόλις δ' ὅμως ἐφθέγξατο· Ἐγὼ Πλαγγόνι ταυτηὶ χάριν ἐπίσταμαι· φιλεῖ γάρ με ὡς θυγατέρα. Δέομαι δή σου, κύριε, μὴ ὀργίζου τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἀλλὰ χάρισαι τὴν σωτηρίαν. Ἔτι δὲ βουλομένη λέγειν οὐχ ἠδυνήθη. Συνεὶς οὖν ὁ Διονύσιος τὸ στρατήγημα τῆς Πλαγγόνος· Ὀργίζομαι μὲν, εἶπε, καὶ οὐδεὶς ἂν ἀνθρώπων ἐρρύσατο μὴ ἀπολέσθαι Φωκᾶν καὶ τὴν Πλαγγόνα τοιαῦτα πεπραχότας· χαρίζομαι δ' αὐτοὺς ἡδέως σοὶ καὶ γινώσκετε ὑμεῖς, ὅτι διὰ Καλλιρρόην ἐσώθητε. Προσέπεσεν αὐτοῦ τοῖς γόνασιν ἡ Πλαγγὼν, καὶ Διονύσιος ἔφη· Τοῖς Καλλιρρόης προσπίπτετε γόνασιν, αὕτη γὰρ ὑμᾶς ἔσωσεν. Ἐπεὶ δ' ἡ Πλαγγὼν ἐθεάσατο τὴν Καλλιρρόην χαίρουσαν καὶ σφόδρα ἡδομένην ἐπὶ τῇ δωρεᾷ· Σὺ οὖν, εἶπε, χάριν ὁμολόγησον ὑπὲρ ἡμῶν Διονυσίῳ· καὶ ἅμα ὤθησεν αὐτήν. Ἡ δὲ τρόπον τινὰ καταπεσοῦσα περιέπεσε τῇ δεξιᾷ τοῦ Διονυσίου. Κἀκεῖνος, ὡς δῆθεν ἀπαξιῶν τὴν χεῖρα δοῦναι, προσαγόμενος αὐτὴν κατεφίλησεν· εἶτ' εὐθὺς ἀφῆκε, μὴ καί τις ὑποψία γένηται τῆς τέχνης.

Η'. Αἱ μὲν οὖν γυναῖκες ἀπῄεσαν, τὸ δὲ φίλημα Διονυσίου, καθάπερ ἰὸς, εἰς τὰ σπλάγχνα κατεδύετο καὶ οὔθ' ὁρᾶν ἔτι, οὔτ' ἀκούειν ἐδύνατο, πανταχόθεν δ' ἦν ἐκπεπολιορκημένος, οὐδεμίαν εὑρίσκων θεραπείαν τοῦ ἔρωτος· οὔτε διὰ δώρων, ἑώρα γὰρ τῆς γυναικὸς τὸ

neque posset abstrahi a Callirrhoë, neque tamen illam secum vellet in urbem educere. Ibi enim conspecta non poterat non inclarescere, totamque mancipare sua pulchritudine Ioniam. Quin rumor ad magnum usque regem pervasurus erat. Itaque cessans manensque Dionysius, dum possessionum suarum singulas rimatur diligentius, forte etiam in Phoca villico quidquam reprehendit. Sed illa quidem objurgatio ultra verba non processerat. Plango tamen, arrepta inde occasione, accurrit ad Callirrhoën trepida, rumpens et evellens sibi crines, amplexaque ejus genua : Obsecro te, domina, ait, serva nos. Nam viro meo succenset Dionysius. Est autem ex indole sua non minus irarum gravis, quam humanitatis dives. Discrimini nos, nisi tu sola, nemo eripiat. Primam enim tibi gratiam libenter præstet Dionysius roganti. Adire cessabat et verebatur Callirrhoë; instanti tamen et obsecranti modis omnibus negare non audebat, supplici collatis in se beneficiis obstricta; et, ut ingratæ declinaret invidiam, sic ait : Et ego æque sum serva, et omni defecta profandi audacia. Quod si tamen etiam me valere non nihil putas, parata sum preces quoque meas supplici commodare. Modo dii votis nos beare velint. Ut accesserant, jubet Plangon janitorem Callirrhoës præsentiam intro nuntiare ad herum, qui tum forte mœrore prostratus jacebat tabidus et enectus corpore. Audito ille Callirrhoës adventu plane obmutuit, et ad insperatum nuntium caligine quadam fuit involutus. Vix tandem intervallo revalescente spiritu refectus : Intret, ait. Callirrhoë primo quidem, ut adstitit propius, dejecit oculos et toto vultu erubuit : dein, sed ægre, sic profatur : Ego Plangoni huic gratiam novi. Amat enim me, ut filiam. Rogo itaque te, here, ne viro ejus irascaris, sed dona potius salutem. Ulterius proloqui volentem vox deserit. Dionysius statim Plangonis artes intelligebat, et : Stomachor equidem, ait, Phocamque et Plangonem talia ausos mortalium nemo servaverit ab exitio. Tibi vero lubenter illos dono. At vos sciatis velim, quod per Callirrhoën servemini. Procidit ad heri genua Plango, cui Dionysius : Quin ad Callirrhoës genua potius procumbitis. Hæc enim vos servavit. Plangon lætantem conspicata Callirrhoën eoque munere vehementer delectatam : Gratias ergo pro nobis Dionysio refer, ait, simulque impellit Callirrhoën, quæ quodammodo prolapsa amplexabunda ad manum Dionysii accidit. Ille vero, quasi manum dare dedignatus, admotam propius Callirrhoën osculatur, et mox remittit, ne fieret artis hujus aliqua suspicio.

VIII. Sic discedebant mulieres. Osculum autem illud in Dionysii viscera velut venenum irrepebat, ut neque videret amplius, neque audiret, undecunque obsessus et expugnatus ab amore, cujus remedium quærenti nullum occurrebat. Nam neque muneribus proficiebat, viso magno

μεγαλόφρον· οὔτε δι' ἀπειλῆς, ἢ βίας, πεπεισμένος, ὅτι θάνατον αἱρήσεται θᾶττον, ἢ βιασθήσεται. Μίαν οὖν βοήθειαν ὑπελάμβανεν τὴν Πλαγγόνα, καὶ μεταπεμψάμενος αὐτὴν Τὰ μὲν πρῶτά σοι, φησὶν, (εὖ) ἐστρατήγηται, καὶ χάριν ἔχω τοῦ φιλήματος· ἐκεῖνο δέ με σέσωκεν, ἢ ἀπολώλεκε. Σκόπει οὖν πῶς γυνὴ γυναικὸς περιγένῃ, σύμμαχον ἔχουσα κἀμέ. Γίνωσκε δ' ἐλευθερίαν σοι προκειμένην τὸ ἆθλον, καὶ ὃ πέπεισμαί σοι πολὺ ἥδιον εἶναι τῆς ἐλευθερίας, τὸ ζῆν Διονύσιον." Κελευσθεῖσα δ' ἡ Πλαγγὼν πᾶσαν πεῖραν καὶ τέχνην προσέφερεν· ἀλλ' ἡ Καλλιρρόη πανταχόθεν ἀήττητος ἦν καὶ ἔμενε Χαιρέᾳ μόνῳ πιστή. Κατεστρατηγήθη ὑπὸ τῆς τύχης, πρὸς ἣν μόνην οὐδὲν ἰσχύει λογισμὸς ἀνθρώπου· φιλόνεικος γὰρ ἡ δαίμων, καὶ οὐδὲν ἀνέλπιστον παρ' αὐτῇ. Καὶ τότ' οὖν πρᾶγμα παράδοξον, μᾶλλον δ' ἄπιστον, κατώρθωκεν. Ἄξιον δ' ἀκοῦσαι τὸν τρόπον. (Ἐπεβούλευσεν ἡ τύχη τῇ σωφροσύνῃ τῆς γυναικός)· ἐρωτικὴν γὰρ ποιησάμενοι τὴν πρώτην σύνοδον τοῦ γάμου Χαιρέας καὶ Καλλιρρόη, παραπλησίαν ἔσχον ὁρμὴν πρὸς τὴν ἀπόλαυσιν ἀλλήλων. Ἰσόρροπος δ' ἐπιθυμία τὴν συνουσίαν ἐποίησεν οὐκ ἀργήν. Ὀλίγον οὖν πρὸ τοῦ πτώματος ἡ γυνὴ συνέλαβεν· ἀλλὰ διὰ τοὺς κινδύνους καὶ τὴν ταλαιπωρίαν τῶν ὕστερον, οὐ ταχέως συνῆκεν ἐγκύμων γενομένη· τρίτου δὲ μηνὸς ἀρχομένου, προέκοπτεν ἡ γαστήρ· ἐν δὲ τῷ λουτρῷ συνῆκεν ἡ Πλαγγὼν, ὡς ἂν ἤδη πεῖραν ἔχουσα τῶν γυναικείων. Εὐθὺς μὲν οὖν ἐσίγησε διὰ τὸ πλῆθος τῶν θεραπαινίδων· περὶ δὲ τὴν ἑσπέραν σχολῆς γενομένης, παρακαθίσασα ἐπὶ τῆς κλίνης· Ἴσθι, φησὶν, ὦ τέκνον, ὅτι ἐγκύμων ὑπάρχεις. Ἀνέκλαυσεν ἡ Καλλιρρόη, καὶ ὀλολύζουσα καὶ τίλλουσα τὴν κεφαλήν· Ἔτι καὶ τοῦτό μου, φησὶ, ταῖς συμφοραῖς, ὦ Τύχη, προστέθεικας, ἵνα καὶ τέκω δοῦλον. Τύπτουσα δὲ τὴν γαστέρα, εἶπεν· Ἄθλιον πρὸ τοῦ γεννηθῆναι γέγονας. Ἐν τάφῳ καὶ χερσὶ λῃστῶν παρεδόθης. Εἰς ποῖον παρέρχῃ βίον; ἐπὶ ποίαις ἐλπίσι μέλλω σε κυοφορεῖν, ὀρφανὲ καὶ ἄπολι καὶ δοῦλε; Πρὸ τῆς γενέσεως πειράθητι θανάτου. Κατέσχε δ' αὐτῆς τὰς χεῖρας ἡ Πλαγγὼν, ἐπαγγειλαμένη τῆς ὑστεραίας εὐκολωτέραν αὐτῇ ἔκτρωσιν παρασκευάσειν.

Θ'. Γενομένη δὲ καθ' ἑαυτὴν ἑκατέρα τῶν γυναικῶν ἰδίους ἐλάμβανε λογισμούς· ἡ μὲν Πλαγγὼν, ὅτι καιρὸς ἐπιτήδειος πέφηνεν εἰς τὸ κατεργάσασθαι τὸν ἔρωτα τῷ δεσπότῃ, συνήγορον ἔχουσα τὸ κατὰ γαστρός· εὕρηται πειθοῦς ἐνέχυρον· νικήσει σωφροσύνην γυναικὸς μητρὸς φιλοστοργία. Καὶ ἡ μὲν πιθανῶς τὴν πρᾶξιν συνετίθει. Καλλιρρόη δὲ τότε μὲν ἐβουλεύετο φθεῖραι, λέγουσα πρὸς ἑαυτήν· Ἀλλ' ἐγὼ τέκω δεσπότῃ τὸν Ἑρμοκράτους ἔκγονον καὶ προενέγκω παιδίον, οὗ μηδεὶς οἶδε πατέρα. Τάχα δ' ἐρεῖ τις τῶν φθονούντων· Ἐν τῷ λῃστηρίῳ Καλλιρρόη συνέλαβεν. Ἀρκεῖ μόνην ἐμὲ δυστυχεῖν. Οὐ συμφέρει σοι, παιδίον, εἰς βίον ἄθλιον παρελθεῖν, ὃν ἔδει καὶ γεννώμενον φυγεῖν. Ἄπιθι ἐλεύθερος, ἀπαθὴς κακῶν. Μηδὲν ἀκούσῃς τῶν

mulieris animo; neque minis; mortem enim citius, quam vim, admissuram illam cognoverat. Solam itaque reputans opem superesse Plangonem, arcessit, et: Prima quidem illa pulchra calliditate perfecisti, Plangon, ait, et habeo tibi gratiam osculi, quod aut beavit me, aut perdidit. Vide ergo, qui mulier mulierem circumvenias et debelles, in societatem certaminis me quoque assumto. Præmium tibi propositum scito libertatem esse, et quam cariorem tibi libertate novi, vitam Dionysii. Jussa sic Plangon omnes Callirrhoæ dolos machinasque admovet. At illa vinci et expugnari nulla ex parte poterat. Tam manebat soli Chæreæ fida. Succubuit tamen, sed Fortunæ artibus illusa, contra quam nulla valet humana ratio. Est enim illa dea perquam contentiosa. Nihil ab illa non exspectes. Hinc mirum non est, si et tunc rem confecerit positam ultra omnem exspectationem; imo ultra omnem fidem. Dignum vero est accipere, qua id ratione. Insidiabatur Fortuna mulieris pudicitiæ. Nam quum in nuptiis prima vice convenirent Chæreas et Callirrhoe amore fervidi, prope parem utrinque attulerant impetum ad mutuam sui fruitionem, feceratque cupido æqualis commercium non inefficax. Mulier igitur paulo ante fatalem istum casum utero conceperat. Verum propter discrimina secutasque post ærumnas non statim sensit se gravidam. Sed tertio ineunte mense adolescebat venter, idque Plangon, utpote rerum harum haud inexperta, in lavatione animadvertit, tum quidem se comprimens ob ancillarum turbam, facta vero sub vesperam solitudine, et otio assidens super torum: Scito, inquit, mea filia, quod utero geras. Proclamare ad hæc Callirrhoë, ejulare, crines evellere. Etiam hoc cæteris meis malis apposuisti, Fortuna, ut servum pariam; percussoque ventre: Fœtus, ait, vel ante partum misello. Fuisti in sepulcro; cessisti piratarum manibus. In quam nunc vitam prodis? quas ego te in spes gestabo? orbe patre, et patria exsul, et serve. Antequam nascaris, i, mortem experire. Sed cohibuit sævientes manus Plangon, altero die faciliorem expedire velle fœtus excussionem pollicita.

XIX. Seorsim factæ mulieres propria sibi et diversa quæque secum volutare animis. Plango quidem, opportunum se sibi nunc dare tempus hero amorem conficiendi, ut quæ ventris illam conditionem nacta sibi patrocinantem, invenisset certam persuadendi viam atque rationem. Evincet nimirum matris in fœtum affectus conjugalem castimoniam. Sic illa negotium mente confingebat, speciose hercle. Callirrhoë vero principio de necando fœtu deliberabat his se verbis compellans: Ego vero domino pariam Hermocratis nepotem, et luci exponam infantem, cujus nemo patrem novit! imo dicet forte quis invidus: Concepit inter piratas Callirrhoe. Sufficit, me solam infelicem esse. Non expedit tibi, parvule, in vitam prodire miseram, quam fugere vel natum oportebat. Abi liber,

περὶ τῆς μητρὸς διηγημάτων. Πάλιν δὲ μετενόει καί πως ἔλεος αὐτὴν τοῦ κατὰ γαστρὸς εἰσῄει. Βουλεύῃ τεκνοκτονῆσαι, πασῶν ἀσεβεστάτη, καὶ Μηδείας λαμβάνεις λογισμούς. Ἀλλὰ καὶ τῆς Σκυθίδος ἀγριωτέρα δόξεις· ἐκείνη μὲν γὰρ ἐχθρὸν εἶχε τὸν ἄνδρα, σὺ δὲ τὸ Χαιρέου τέκνον θέλεις ἀποκτεῖναι καὶ μηδὲ ὑπόμνημα τοῦ περιβοήτου γάμου καταλιπεῖν. Τί δ', ἂν υἱὸς ᾖ; τί δ', ἂν ὅμοιος τῷ πατρί; τί δ', ἂν εὐτυχέστερος ἐμοῦ; μήτηρ ἀποκτείνῃ τὸν ἐκ τάφου σωθέντα καὶ λῃστῶν; πόσων ἀκούομεν θεῶν παῖδας καὶ βασιλέων, ἐν δουλείᾳ γεννηθέντας, ὕστερον ἀπολαβόντας τὸ τῶν πατέρων ἀξίωμα; τὸν Ζῆθον, καὶ τὸν Ἀμφίονα, καὶ Κῦρον. Πλεύσῃ μοι καὶ σύ, τέκνον, εἰς Σικελίαν· ζητήσεις πατέρα καὶ πάππον, καὶ τὰ τῆς μητρὸς αὐτοῖς διηγήσῃ. Ἀναχθήσεται στόλος ἐκεῖθεν ἐμοὶ βοηθῶν. Σύ, τέκνον, ἀλλήλοις ἀποδώσεις τοὺς γονεῖς. Ταῦτα λογιζομένῃ δι' ὅλης νυκτὸς ὕπνος ἐπῆλθε πρὸς ὀλίγον. Ἐπέστη δ' αὐτῇ εἰκὼν Χαιρέου,

Πάντ' αὐτῷ [ὁμοία], μέγεθός τε καὶ ὄμματα κάλ' εἰκυῖα,
Καὶ φωνήν, καὶ τοῖα περὶ χροῒ εἵματα ἕστο.

Ἑστὼς δέ· Παρατίθεμαί σοι, φησίν, ὦ γύναι, τὸν υἱόν. Ἔτι δὲ βουλομένου λέγειν, ἀνέθορεν ἡ Καλλιρρόη, θέλουσα αὐτῷ περιπλακῆναι. Σύμβουλον οὖν τὸν ἄνδρα νομίσασα, θρέψαι τὸ παιδίον ἔκρινε.

Ι'. Τῆς δ' ὑστεραίας ἐλθούσῃ Πλαγγόνι τὴν αὐτῆς γνώμην ἐδήλωσεν. Ἡ δὲ τὸ ἄκαιρον τῆς βουλῆς οὐ παρέλαβεν, ἀλλ'· Ἀδύνατόν ἐστί σοι, φησίν, ὦ γύναι, τέκνον θρέψαι παρ' ἡμῖν· ὁ γὰρ δεσπότης ἡμῶν, ἐρωτικῶς σου διακείμενος, ἄκουσαν μὲν οὐ βιάσεται δι' αἰδῶ καὶ σωφροσύνην· θρέψαι δὲ παιδίον οὐκ ἐπιτρέψει διὰ ζηλοτυπίαν, ὑβρίζεσθαι δοκῶν. Ἢ τὸν μὲν ἀπόντα περισπούδαστον ὑπολαμβάνεις, ὑπερορᾷς δὲ παρόντος αὐτοῦ. Κρεῖττον οὖν μοι δοκεῖ πρὸ τοῦ γεννηθῆναι τὸ παιδίον ἢ γεννηθὲν ἀπολέσθαι. Κερδανεῖς γὰρ ὠδῖνας ματαίας καὶ κυοφορίαν ἄχρηστον. Ἐγὼ δέ σε φιλοῦσα συμβουλεύω τἀληθῆ. Βαρέως ἤκουσεν ἡ Καλλιρρόη καὶ προσπεσοῦσα τοῖς γόνασιν αὐτῆς ἱκέτευεν, ὅπως συνεξεύρῃ τινὰ τέχνην, δι' ἧς τὸ παιδίον θρέψει. Πολλὰ τοίνυν ἀρνησαμένη, δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας ὑπερθεμένη τὴν ἀπόκρισιν, ἐπειδὴ μᾶλλον ἐξέκαυσεν αὐτὴν πρὸς τὰς δεήσεις, ἀξιοπιστοτέρα γενομένη, πρῶτον μὲν αὐτὴν ἐξώρκισε μηδενὶ κατειπεῖν τὴν τέχνην· ἔπειτα συναγαγοῦσα τὰς ὀφρῦς καὶ τρίψασα τὰς χεῖρας· Τὰ μεγάλα, φησί, τῶν πραγμάτων, ὦ γύναι, μεγάλαις ἐπινοίαις κατορθοῦται, κἀγὼ διὰ τὴν εὔνοιαν τὴν πρὸς σέ, προδίδωμι τὸν δεσπότην· ἴσθι τοίνυν, ὅτι δεήσει δυοῖν θάτερον, ἢ παντάπασιν ἀπολέσθαι τὸ παιδίον, ἢ γεννηθῆναι πλουσιώτατον Ἰώνων, κληρονόμον τῆς λαμπροτάτης οἰκίας. καὶ σὲ τὴν μητέρα ποιήσει μακαρίαν. Ἑλοῦ δέ, πότερον θέλεις. Καὶ Τίς οὕτως, εἶπεν, ἀνόητος, ἵνα τεκνοκτονίαν ἀντ' εὐδαιμονίας ἕληται; δοκεῖς δέ μοί τι ἀδύνατον καὶ ἄπιστον λέγειν· ὥστε σαφέστερον αὐτὸ δήλωσον. Ἤρετο γοῦν ἡ Πλαγγών· Πόσον δοκεῖς

inexpertus malorum. Relationum de matre nihil quidquam audias. Rursus autem commiseratio latentis inter viscera oneris subibat mutatam mentem. Deliberas infantem tuum occidere, scelestissima omnium, et Medeæ capis consilia. Quinimo vel illa Scythide merito videaris truculentior. Nam illa virum habebat inimicum. Tu vero Chæreæ opus vis occidere, et omne monumentum decantati conjugii exscindere. Quid si masculum parias? quid si patri similem? quid si felicior me fuerit? mater occidat servatum ex sepulcro et piratis! quot novimus deorum regumque filios, in servitute natos, patrum postea dignitatem recuperasse? Amphionem et Zethum; item Cyrum. Etiam tu mihi, fili, olim navi Siciliam repetes, exquires patrem et avum, iisque matris expones casus. Inde opitulatum mihi solvet expeditio nautica. Tu, fili, parentes sibi invicem restitues. Hæc volventi per totam noctem somnus tandem sensim obrepit :

Ast illi in somnis adstare videtur imago,
Quæ pulchris oculis, habitu quæ corporis omni,
Voce quoque et nota referebat veste maritum.

Et: Pignus, ait, apud te filium depono, uxor. Adjicere plura pergente Chærea, subsiliit ex somno Callirrhoë, in amplexus ejus ruens. Decrevit ergo fœtum servare et alere, sic rata maritum consulere.

X. Mane autem facto, adeunti Plangoni hanc suam sententiam exponit. Illa vero intempestivum non admisit consilium, sed : Ut apud nos parvulum alas, mulier, ait, id fieri nequit. Nam herus, amator tui, non quidem coget invitam, præ verecundia et moderatione; non tamen permittet item nutrire parvulum præ æmulatione, ratus affici contumelia. Quippe absentem omni studio et reverentia dignum putas; hic autem præsentem aspernaris. Censeo itaque, fœtum nondum natum melius, quam editum, elidi. Hac enim ratione partus dolores frustraneos et inutilem gestationem compendi facies. Ego tui amans vera et recta suadeo. Ægre hæc audit Callirrhoë, genubusque Plangonis advoluta obtestatur, secum junctis invenire studiis rationem velit, qua servet alatque fœtum. Hæc, ut etiam atque etiam negaverat, rejectoque post duos vel tres dies responso, magis ad preces nostram accenderat, jam majorem nacta confidentiam et auctoritatem, primum jurejurando obstringit, ut nollet apud quemquam hanc manifestare fallaciam. Dein adducto supercilio, manibusque, ut anxii et lugentes solent, contritis : Magnæ rerum, ait, o mea, magnis ausibus perficiuntur. Ego, quæ mea est in te propensio, etiam herum prodo. Oportebit itaque alterutrum, ne nescias velim; aut perire infantem, aut Ionum nasci ditissimum, splendidissimæ domus heredem, teque matrem facere beatam. Elige jam, quod velis. Et : Quis tandem adeo foret amens, ait Callirrhoë, ut infanticida malit, quam beatus, esse. Videris autem mihi dicere, quod neque fieri potest, neque credi. Quapropter clarius expone. Quantum igitur putas elapsum esse temporis a conceptu in hunc diem, interrogat Plango. Duos menses,

χρόνον ἔχειν τῆς συλλήψεως. Ἡ δὲ, δύο μῆνας, εἶπεν. Ὁ χρόνος οὖν ἡμῖν βοηθεῖ. Δύνασαι γὰρ δοκεῖν ἑπταμηνιαῖον ἐκ Διονυσίου τετοκέναι. Πρὸς τοῦτ' ἀνέκραγεν ἡ Καλλιρρόη· Μᾶλλον ἀπολέσθω. Καὶ ἡ Πλαγγὼν κατειρωνεύσατο αὐτῆς. "Καλῶς, ὦ γύναι, φρονεῖς, βουλομένη μᾶλλον ἐκτρῶσαι. τοῦτο πράττωμεν· ἀκινδυνότερον γὰρ ἢ ἐξαπατᾶν δεσπότην. Πανταχόθεν ἀπόκοψόν σου τὰ τῆς εὐγενείας ὑπομνήματα. Μηδ' ἐλπὶς ἔστω σοι πατρίδος. Συνάρμοσαι τῇ παρούσῃ τύχῃ καὶ ἀκριβῶς γενοῦ δούλη." Ταῦτα τῆς Πλαγγόνος παραινούσης, οὐδὲν ὑπώπτευε Καλλιρρόη, μεῖραξ εὐγενὴς καὶ πανουργίας ἄπειρος δουλικῆς· ἀλλ' ὅσῳ μᾶλλον ἐκείνη τὴν φθορὰν ἔσπευδε, τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὴ τὸ κατὰ γαστρὸς ἠλέει, καὶ Δός μοι, φησὶ, καιρὸν εἰς σκέψιν· περὶ τῶν μεγίστων γάρ ἐστιν ἡ αἵρεσις, ἢ σωφροσύνης, ἢ τέκνου. Πάλιν τοῦτ' ἐπῄνεσεν ἡ Πλαγγὼν, ὅτι μὴ προπετῶς αἱρεῖται τὸ ἕτερον· πιθανὴ γὰρ εἰς ἑκάτερον ἡ ῥοπή· τὸ μὲν γὰρ ἔχει πίστιν γυναικὸς, τὸ δὲ μητρὸς φιλοστοργίαν. Καιρὸς δ' οὐκ ἔστιν ὅμως μακρᾶς ἀναβολῆς, ἀλλὰ τῆς ὑστεραίας δεῖ πάντως θατέρου ἔχεσθαι, πρὶν ἔκπυστόν σου τὴν γαστέρα γενέσθαι. Συνέθεντο ταῦτα καὶ ἀπηλλάγησαν ἀλλήλων.

ΙΑ'. Ἀνελθοῦσα δ' εἰς τὸ ὑπερῷον ἡ Καλλιρρόη, καὶ συγκλείσασα τὰς θύρας, τὴν εἰκόνα Χαιρέου τῇ γαστρὶ προσέθηκε καὶ Ἰδοὺ, φησὶ, τρεῖς γεγόναμεν, ἀνὴρ, καὶ γυνὴ, καὶ τέκνον. Βουλευσώμεθα περὶ τοῦ κοινῇ συμφέροντος. Ἐγὼ μὲν οὖν πρώτη τὴν ἐμὴν γνώμην ἀποφαίνομαι· Θέλω γὰρ ἀποθανεῖν Χαιρέου μόνου γυνή. Τοῦτό μοι καὶ γονέων ἥδιον καὶ πατρίδος καὶ τέκνου, πεῖραν ἑτέρου ἀνδρὸς μὴ λαβεῖν. Σὺ δὲ, παιδίον, ὑπὲρ σεαυτοῦ τί αἱρῇ; φαρμάκῳ τελευτῆσαι, πρὶν τὸν ἥλιον ἰδεῖν καὶ μετὰ τῆς μητρὸς ἐρρῖφθαι, τάχα δὲ μηδὲ ταφῆς ἀξιωθῆναι, ἢ ζῆν καὶ δύο πατέρας ἔχειν, τὸν μὲν Σικελίας, τὸν δὲ Ἰωνίας πρῶτον; ἀνὴρ δὲ γενόμενος γνωρισθήσῃ ῥᾳδίως ὑπὸ τῶν συγγενῶν. Πέπεισμαι γὰρ, ὅτι ὅμοιόν σε τέξομαι τῷ πατρί. Καὶ καταπλεύσεις λαμπρῶς ἐπὶ τριήρους Μιλησίας. Ἡδέως δ' Ἑρμοκράτης ἔκγονον ἀπολήψεται, στρατηγεῖν ἤδη δυνάμενον. Ἐναντίαν μοι φέρεις, τέκνον, ψῆφον καὶ οὐκ ἐπιτρέπεις ἡμῖν ἀποθανεῖν. Πυθώμεθα σοῦ καὶ τοῦ πατρός. Μᾶλλον δ' εἴρηκεν· αὐτὸς γάρ μοι παραστὰς ἐν τοῖς ὀνείροις· Παρατίθεμαί σοι, φησὶ, τὸν υἱόν. Μαρτύρομαί σε, Χαιρέα, σύ με Διονυσίῳ νυμφαγωγεῖς. Ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα ἐν τούτοις ἦν τοῖς λογισμοῖς καὶ οὐ δι' αὑτὴν ἀλλὰ διὰ τὸ βρέφος ἐπείθετο ζῆν. Τῆς δ' ὑστεραίας ἐλθοῦσα ἡ Πλαγγὼν πρῶτον μὲν καθῆστο σκυθρωπὴ καὶ σχῆμα συμπαθὲς ἐπεδείξατο· σιγὴ δ' ἦν ἀμφοτέρων. Ἐπεὶ δὲ μακρὸς ἐγίνετο χρόνος, ἡ Πλαγγὼν ἐπύθετο· Τί σοι δέδοκται; τί ποιοῦμεν; καιρὸς γὰρ οὐκ ἔστι τοῦ μέλλειν. Καλλιρρόη δ' ἀποκρίνασθαι μὲν ταχέως οὐκ ἐδύνατο, κλάουσα καὶ συνεχομένη, μόλις δ' εἶπε· Τὸ τέκνον με προδίδωσιν, ἀκούσης ἐμοῦ· σὺ πρᾶττε τὸ

ait. Hoc nobis tempus favet. Videri enim poteris ex Dionysio septimestrem partum edere. Imo pereat potius, exclamat ad hæc Callirrhoë. Plango ad illam dissimulatione usa ait : Sapis nempe, mulier, quandoquidem mavis elidere. Hoc agamus. Minus enim periculosum est, quam herum decipere. Undecunque præcide tibi nobilitatis notas et memoriam. Nulla supersit patriæ spes. Accommoda te præsenti fortunæ, et bona fide servam fac. Callirrhoë, bene nata juvenis, et servilis imperita nequitiæ, Plangonem sic hortantem non suspicatur cavillari; sed quanto illa corrumpendum urgebat fœtum, tanto hæc miserari magis. Da mihi tempus ad deliberandum, ait. Est enim optio maximorum, aut pudicitiæ, aut infantis. Et hoc laudabat Plango, quod neutrum præcipiti consilio eligeret. Speciosa enim esse in utramque partem momenta. Illud, ait, uxoris habet fidem, hoc maternum amorem. Attamen longæ moræ tempus non est; sed postero ad summum die oportet alterutri concedere, antequam de graviditate tua emanet. Constitutis his, secessum est.

XI. Et Callirrhoë quidem in cœnaculum digressa superius, obseratis foribus, ventri suo Chæreæ imaginem adponit, et : En! tres sumus, ait, maritus, uxor et infans. Deliberemus de communi bono. Ego meam primo loco sententiam enuntiabo. Volo itaque mori Chæreæ solius uxor. Hoc et parentibus et patria et fœtu gratius est mihi, alterum virum non experiri. Tu vero, infans, quid eligis tibi? Perire veneno, nec solem vidisse, et cum matre abjectus jacere, forte etiam sepulcro non dignandus. An vivere et duos habere patres, unum Siciliæ principem, alterum Ioniæ? factusque vir agnosceris facile a consanguineis. Nam, ut certe mihi persuasum est, similem te patri enitar. Splendideque super triremi Milesia deveheris in patriam. Hermocrates quoque cum gaudio recipiet nepotem imperatoriis jam artibus idoneum. En calculum adversum meo tulisti, infans, neque permittis nobis mori. Audiamus nunc et rogemus patrem quoque tuum. Atqui jam dixit. Nam in somnio mihi adstans : Puerum, aiebat, apud te, mea uxor, in pignus depono. Tuam fidem, Chærea. Tu me Dionysio sponsam adducis. Illam itaque diem et noctem in his erat ratiociniis, et non sui, sed fœtus caussa persuaderi sibi patiebatur, ut viveret. Altero autem die adit Plangon, et primum quidem mœsta sedebat habitumque præferebat condolentis. At rupto tandem post longum intervallum silentio : Quæ tibi mens sedet, interrogat. Quid agimus? locus enim moræ amplius non est. Promte respondere non poterat Callirrhoë præ lacrymis et animi anxietate. Vix tandem tamen : Infans me prodit invitam, ait. Fac tu, quod conducit. Vereor interim, ne, etiamsi contumeliam sustinuero, fortunam

συμφέρον· δέδοικα δὲ, μὴ, κἂν ὑπομείνω τὴν ὕβριν, Διονύσιός μου καταφρονήσῃ τῆς τύχης καὶ παλλακὴν μᾶλλον ἢ γυναῖκα νομίσας, οὐ θρέψῃ τὸ ἐξ ἄλλου γεννώμενον, κἀγὼ μάτην ἀπολέσω τὴν σωφροσύνην. Ἔτι λεγούσης ἡ Πλαγγὼν ὑπολαβοῦσα· Ἔγωγε, φησὶ, περὶ τούτων προτέρα σοῦ βεβούλευμαι· σὲ γὰρ τοῦ δεσπότου μᾶλλον ἤδη φιλῶ. Πίστευε μὲν οὖν Διονυσίου τῷ τρόπῳ· χρηστὸς γάρ ἐστιν. Ἐξορκιῶ δ' ὅμως αὐτὸν, κἂν δεσπότης ᾖ. Δεῖ πάντα ἡμᾶς ἀσφαλῶς πράττειν. Καὶ σὺ, τέκνον, ὅμως ἀντιπίστευσον. Ἄπειμι δ' ἐγὼ τὴν πρεσβείαν κομίζουσα.

meam Dionysius aspernetur, et, magis pellicem ratus, quam uxorem, nolit ex altero satum alere, adeoque ego, ut vacuam rem, impendero pudicitiam. Jam ego in longius, quam tu ipsa, ait interrumpens Plangon, his de rebus cogitavi prospexique. Magis enim te, quam herum, amo. Crede modo Dionysii indoli. Bonus est et probus. Nihilominus tamen sacramento illum obligabo, etiamsi dominus est. Oportet omnia tuto peragere. Tu modo invicem mihi fidem habeto. Ego vero nunc legationem perlatum discedo.

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Α'. Διονύσιος δ' ἀποτυγχάνων τοῦ Καλλιρρόης ἔρωτος, μηκέτι φέρων, ἀποκαρτερεῖν ἐγνώκει καὶ διαθήκας ἔγραφε τὰς τελευταίας, ἐπιστέλλων, πῶς ταφῇ. Παρεκάλει δὲ Καλλιρρόην ἐν τοῖς γράμμασιν, ἵν' αὐτῷ προσέλθῃ κἂν νεκρῷ. Πλάγγων δ' ἐβούλετο μὲν εἰσελθεῖν πρὸς τὸν δεσπότην, διεκώλυσε δ' αὐτὴν ὁ θεράπων κεκελευσμένος μηδένα δέχεσθαι. Μαχομένων δ' αὐτῶν πρὸς ταῖς θύραις, ἀκούσας ὁ Διονύσιος ἤρετο, τίς ἐνοχλοίη. Τοῦ δὲ θεράποντος εἰπόντος, ὅτι Πλαγγών· Ἀκαίρως μὲν, εἶπε, πάρεστιν, οὐκέτι γὰρ οὐδὲ ὑπόμνημα τῆς ἐπιθυμίας ἤθελεν ἰδεῖν, κάλεσον δ' ὅμως. Ἀνοίξασα δ' ἐκείνη τὰς θύρας· Τί κατατρύχῃ, φησὶν, ὦ δέσποτα, λυπῶν σεαυτὸν, ὡς ἀποτυγχάνων. Καλλιρρόη γάρ σε ἐπὶ τὸν γάμον παρακαλεῖ. Λαμπρειμόνει, θῦε, προσδέχου νύμφην, ἧς ἐρᾷς. Ἐξεπλάγη πρὸς τὸ ἀνέλπιστον ὁ Διονύσιος καὶ ἀχλὺς αὐτοῦ τῶν ὀφθαλμῶν κατεχύθη. Παντάπασι δ' ὢν ἀσθενὴς φαντασίαν παρέσχε θανάτου. Κωκύσασα δ' ἡ Πλαγγὼν συνδρομὴν ἐποίησε καὶ ἐφ' ὅλης τῆς οἰκίας ὡς τεθνεὼς ὁ δεσπότης ἐπενθεῖτο. Οὐδὲ Καλλιρρόη τοῦτο ἤκουσεν ἀδακρυτί. τοσαύτη ἦν, ὥστε κἀκείνη Διονύσιον ἔκλαε τὸν ἄνδρα. Ὀψὲ δὲ καὶ μόλις ἐκεῖνος ἀνανήψας, ἀσθενεῖ φωνῇ· Τίς με δαιμόνων, φησὶν, ἀπατᾷ, βουλόμενος ἀναστρέψαι τῆς προκειμένης ὁδοῦ; ὕπαρ, ἢ ὄναρ ταῦτ' ἤκουσα; θέλει μοι Καλλιρρόη γαμηθῆναι, ἡ μὴ θέλουσα μηδ' ὀφθῆναι; Παρεστῶσα δ' ἡ Πλαγγὼν, Παῦσαι, φησὶ, μάτην σεαυτὸν ὀδυνῶν καὶ τοῖς ἰδίοις ἀγαθοῖς ἀπιστῶν· οὐ γὰρ ἐξαπατῶ μου τὸν δεσπότην, ἀλλ' ἔπεμψέ με Καλλιρρόη πρεσβεῦσαι περὶ γάμων. Πρέσβευε τοίνυν, εἶπεν ὁ Διονύσιος, καὶ λέγε αὐτὰ τὰ ἐκείνης ῥήματα. Μηδὲν ἀφέλῃς, μηδὲ προσθῇς, ἀλλ' ἀκριβῶς μνημόνευσον. Ἐγὼ, φησὶν, οἰκίας οὖσα τῆς πρώτης ἐν Σικελίᾳ, δεδυστύχηκα μὲν, ἀλλ' ἔτι τὸ φρόνημα τηρῶ· πατρίδος, γονέων ἐστέρημαι, μόνην οὐκ ἀπολώλεκα τὴν εὐγένειαν. Εἰ μὲν οὖν ὡς παλλακὴν θέλει με Διονύσιος ἔχειν καὶ τῆς ἰδίας ἀπολαύειν ἐπιθυμίας, ἀπάγξομαι μᾶλλον ἢ ὕβρει δουλικῇ παραδώσω τὸ σῶμα, εἰ δὲ γαμετὴν κατὰ νόμους, κἀγὼ

LIBER TERTIUS.

I. Interim Dionysius impatientia latæ, ut rebatur, ab amata Callirrhoë repulsæ, mortem decreverat inedia persequi, scriptisque jam tabulis et de sui funeris mandaverat exsequiis, et Callirrhoën fuerat hortatus, ut ad se vel mortuum adiret. Jam servus, neminem jussus admittere, Plangonem quoque repellebat, quum aditum ad herum rogaret. Rixantium itaque ante fores percepto strepitu, Dionysius auctorem requirit, et a janitore doctus Plangonem esse : Intempestive quidem adest, inquit, nam cupidinis sui ne monumentum quidem videre porro cupiebat : Voca tamen. Plangon, ut aperueral fores : Here, ait, quid maceras te lancinasque tristitia, quasi repulsus, quum Callirrhoë te ad suas nuptias invitet. Vestes indue splendidas. Sacra fac atque epulas. Quam amas, excipe sponsam. Exsternari ad insperatum nuntium Dionysius, et ut offusa nube oculis animoque caligare. Jamque macer jejunio et debilis speciem mortui exhibere. Acutis autem Plangon clamoribus totam concitabat familiam, trepidam et discurrentem. Jam tota domo herus quasi defunctus plorabatur. Ne Callirrhoë quidem id sine lacrymis audiebat. Tanta vis erat luctus, ut et hæc, ceu maritum futurum, defleret Dionysium. Vix tandem et tarde sibi redditus : Quis me deorum, ait exili voce, volens a proposita via deducere, decipit? vigil audivi, an somnians? vultne mihi Callirrhoë nubere, quæ ne oculos quidem meos subire vult? Desine tandem, here, ait adstans Plangon, desine te affligere ipse, tuisque diffidere bonis. Etenim herum meum non decipio, sed misit me Callirrhoë de nuptiis internuntiam. Officio tuo itaque, ait Dionysius, fungere legata, et ipsa ejus verba exhibe, neque mutila, neque auctiora, sed exacte et bona fide redde. Callirrhoë ait, sic Plangon narrabat : Ego sum primo loco in Sicilia nata, quamvis adversam fortunam experta, fastigio tamen isto animus non descendit. Parentes illa mihi patriamque abstulit; solum non potuit auferre natalium splendorem. Quod si ergo Dionysius loco pellicis habere destinat, suamque modo satiare libidinem, resti potius, quam servili contumeliæ, corpus tradam. Si vero legitimam poscit conju-

γενέσθαι θέλω μήτηρ, ἵνα διάδοχον ἔχῃ τὸ Ἑρμοκράτους γένος. Βουλευσάσθω περὶ τούτου Διονύσιος, μὴ μόνος, μηδὲ ταχέως, ἀλλὰ μετὰ φίλων καὶ συγγενῶν, ἵνα μή τις ὕστερον εἴπῃ πρὸς αὐτόν· Σὺ θρέψεις παιδία ἐκ τῆς ἀργυρωνήτου καὶ καταισχυνεῖς σου τὸν οἶκον. Εἰ μὴ θέλει πατὴρ γενέσθαι, μηδ' ἀνὴρ ἔστω. » Ταῦτα τὰ ῥήματα μᾶλλον ἐξέκαυσε Διονύσιον καί τινα ἔσχεν ἐλπίδα κούφην ἀντερᾶσθαι δοκῶν. Ἀνατείνας δὲ τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανόν· Εἰ γὰρ ἴδοιμι, φησίν, ὦ Ζεῦ καὶ Ἥλιε, τέκνον ἐκ Καλλιρρόης. Τότε μακαριώτερος δόξω τοῦ μεγάλου βασιλέως. Ἀπίωμεν πρὸς αὐτήν. Ἄγε με, Πλαγγόνιον φιλοδέσποτον.

Β'. Ἀναδραμὼν δ' εἰς τὰ ὑπερῷα, τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησε τοῖς Καλλιρρόης γόνασι προσπεσεῖν, κατέσχε δ' ὅμως ἑαυτὸν καὶ καθεσθεὶς εὐσταθῶς· Ἦλθόν σοι, φησίν, ὦ γύναι, χάριν γνῶναι περὶ τῆς ἐμαυτοῦ σωτηρίας· ἄκουσαν μὲν γὰρ οὐκ ἔμελλόν σε βιάσεσθαι, μὴ τυχὼν δέ, ἀποθανεῖν διεγνώκειν. Ἀναβεβίωκα διά σε. Μεγίστην δέ σοι χάριν ἔχων ὅμως τι καὶ μέμφομαι· σὺ γὰρ ἠπίστησας, ὅτι ἕξω σε γαμετὴν παίδων ἐπ' ἀρότῳ κατὰ νόμους Ἑλληνικούς. Εἰ γὰρ μὴ ἤρων, οὐκ ἂν ηὐξάμην τοιούτου γάμου τυχεῖν. Σὺ δ', ὡς ἔοικε, μανίαν μου κατέγνωκας, εἰ δόξω δούλην τὴν εὐγενῆ καὶ ἀνάξιον υἱὸν ἐμαυτοῦ τὸν Ἑρμοκράτους ἔκγονον. Βούλευσαι, λέγεις. Βεβούλευμαι. Φοβῇ φίλους ἐμούς, ἡ φιλτάτη πάντων. Τολμήσει δέ τις εἰπεῖν ἀνάξιον τὸν ἐξ ἐμοῦ γεννώμενον, κρείττονα τοῦ πατρὸς ἔχων τὸν πάππον. Ταῦθ' ἅμα λέγων καὶ δακρύων προσῆλθεν αὐτῇ. Ἡ δ' ἐρυθριάσασα ἠρέμα κατεφίλησεν αὐτὸν καὶ Σοὶ μέν, εἶπε, πιστεύω, Διονύσιε, ἀπιστῶ δὲ τῇ ἐμῇ τύχῃ, καὶ γὰρ πρότερον ἐκ μειζόνων ἀγαθῶν δι' αὐτὴν κατέπεσον. Φοβοῦμαι, μὴ οὐδέπω μοι διήλλακται. Σὺ τοίνυν, καίπερ ὢν χρηστὸς καὶ δίκαιος, μάρτυρας ποίησαι τοὺς θεούς, οὐ διὰ σαυτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς πολίτας καὶ συγγενεῖς, ἵνα μή τις ἔτι κακοηθέστερον εἰς ἐμέ τι συμβουλεῦσαι δυνηθῇ, γινώσκων ὅτι ὀμώμοκας. Εὐκαταφρόνητόν ἐστι γυνὴ μόνη καὶ ξένη. Ποίους, φησί, θέλεις ὅρκους θεῶν; ἕτοιμος γὰρ ὀμνύναι, εἰ δυνατόν, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβὰς καὶ ἁψάμενος αὐτοῦ τοῦ Διός. Ὄμοσόν μοι, φησίν, τὴν θάλασσαν τὴν κομίσασάν με πρός σε καὶ τὴν Ἀφροδίτην τὴν δείξασάν με σοι καὶ τὸν Ἔρωτα τὸν νυμφαγωγόν. Ἤρεσε ταῦτα καὶ ταχέως ἐγένετο μὲν οὖν ἐρωτικὸν πάθος. Ἔσπευδε δὲ καὶ ἀναβολὴν οὐκ ἐπέτρεπε τοῖς γάμοις· ταμιεύεσθαι γὰρ δύσκολον ἐξουσίαν ἐπιθυμίας. Διονύσιος δέ, ἀνὴρ πεπαιδευμένος, κατείληπτο μὲν ὑπὸ χειμῶνος καὶ τὴν ψυχὴν ἐβαπτίζετο, ὅμως δ' ἀνακύπτειν ἐβιάζετο, καθάπερ ἐκ τρικυμίας, τοῦ πάθους· καὶ τότ' οὖν ἐπέστησε τοιούτοις λογισμοῖς· Ἐν ἐρημίᾳ μέλλω γαμεῖν ὡς ἀληθῶς ἀργυρώνητον. Οὐχ οὕτως εἰμὶ ἀχάριστος, ἵνα μὴ ἑορτάσω τοὺς Καλλιρρόης γάμους. Ἐν τούτῳ πρώτῳ τιμῆσαί με δεῖ τὴν γυναῖκα. Φέρει δέ μοι ἀσφάλειαν καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα· πάντων γὰρ πραγμάτων

gem, et ego quoque volo mater fieri, ut Hermocratis stirps habeat propaginem. Secum ille hac de re deliberet, imo non secum modo, neque præcipitanter, sed et cum amicis et consanguineis, ne quis illi postea suscepisse de venalitia liberos exprobret, domumque dedecorasse. Nisi vult pater esse, neque vir esto. Verba hæc Dionysium magis incendebant, levemque suggerebant aliquam spem, fore, ut amans ipse redametur; manibusque in cœlum sublatis: Utinam, ait, o Jupiter et Sol, de Callirrhoë infantem aliquando viderem. Viderer mihi tum vel ipso magno rege beatior. Abeamus ad eam. Duc me, Plangonium, heri amans mancipium.

II. Ut escenderat festino gradu in cœnaculum, primo quidem Callirrhoës allabi genubus ruebat; continebat tamen se, dignaque cum gravitate confidens: Veni, ait, o mea, tibi gratiam de mea salute habiturus. Nam te quidem invitam non violassem; at ipse decreveram, si frustratus fuissem, vita decedere. Jam revixi per te. Non tamen deest, quod in te improbem, utut maxima tibi debeam. Diffidisti, num secundum leges Græcorum uxorem liberis quærendis ducere velim. Atqui non optassem tale mihi conjugium contingere, nisi amarem. Tu vero me insanire suspicaris, ac si pro serva haberem ingenuam atque nobilem, filiumque me indignum nepotem Hermocratis. Deliberare jubes. Jam deliberavi. Extimescis amicos meos, omnium tu mihi amicissima. Ausitne quis ex me natum me indignum appellare, cui contigerit avus patre potior! Dum loquitur ista lacrymis mixta, propiusque invadit Callirrhoen, hæc pudibunda labiis illum suspensis tacitisque deosculatur; et: Credo tibi quidem, ait, Dionysi. At meæ fortunæ diffido, quæ nuper etiam bonis me majoribus dejecit. Vereor, ut bona fide cum illa adhucdum in gratiam redierim. Fac itaque deos testes, utut bonus sis probusque vir et justus, non tui, sed civium, sed affinium caussa, ne quis porro malignus quid in caput meum moliri queat, sacramenti tui gnarus. Viduata præsidiis mulier eaque peregre facile contemnitur. Quosnam tibi vis jurandos deos? paratus enim ego sum, si pote, vel in cœlum enisus ibique Jovis amplexus genua jurare. Jura itaque mihi per mare, quod huc me attulit, et per Venerem, quæ me tibi ostendit, et per Cupidinem, qui me sponsam tibi adducit. Placuit, et sine mora præstitum. Jam amor suos numeros habere gestiebat. Dionysius proinde urgebat et nolebat nuptias protrahi. Difficile enim est facultatem cupiditatis explendæ in futurum recondere. Ille tamen, ut probe studiis doctrinarum excultus, quamvis gravi procella occupatus et mersitatus animo, nihilominus emergere ex istoc affectu, ceu decumana undarum mole, nitebatur qua poterat omnibus viribus, talibusque ratiociniis alligabat et figebat properantem animum. Sine arbitro, ut vere venalitiam, paro ducere. Non sum tam inficetus et rusticus, ut Callirrhoës nuptias festivitate solemni non concelebrem. In eo primum honorem fœminæ decet exhibere. Fert etiam mihi

ὀξύτατός ἐστιν ἡ φήμη, δι' ἀέρος ἄπεισιν ἀκωλύτους ἔχουσα τὰς ὁδούς, διὰ ταύτην οὐδὲν δύναται παράδοξον λαθεῖν· ἤδη τρέχει φέρουσα τὸ καινὸν εἰς Σικελίαν διήγημα· Ζῇ Καλλιρρόη, καὶ τυμβωρύχοι διορύξαντες τὸν τάφον ἔκλεψαν αὐτήν, καὶ ἐν Μιλήτῳ πέπραται. Καταπλεύσουσιν ἤδη τριήρεις Συρακοσίων καὶ Ἑρμοκράτης στρατηγὸς ἀπαιτῶν τὴν θυγατέρα. Τί μέλλω λέγειν; Θήρων μοι πέπρακε. Θήρων δὲ ποῦ; καί, κἂν πιστευθῶ τὴν ἀλήθειαν, ὑποδοχεύς εἰμι λῃστοῦ. Μελέτα, Διονύσιε, τὴν δίκην. Τάχα δ' ἐρεῖς αὐτὴν ἐπὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως. Ἄριστον οὖν τότε λέγειν· Ἐγὼ γυναῖκα ἐλευθέραν ἐπιδημήσασαν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἤκουσα· ἐκδομένην ἑαυτὴν ἐν τῇ πόλει φανερῶς κατὰ νόμους ἔγημα. Πείσω δὲ ταύτῃ μᾶλλον καὶ τὸν πενθερόν, ὡς οὐκ ἀνάξιός εἰμι τῶν γάμων. Καρτέρησον, ψυχή, προθεσμίαν σύντομον, ἵνα τὸν πλείω χρόνον ἀπολαύσῃς ἀσφαλοῦς ἡδονῆς. Ἰσχυρότερος γενήσομαι πρὸς τὴν κρίσιν, ἀνδρός, οὐ δεσπότου, νόμῳ χρώμενος." Ἔδοξεν οὕτως καὶ καλέσας Λεωνᾶν· "Ἄπιθι, φησίν, εἰς τὴν πόλιν καὶ μεγαλοπρεπῶς ἑτοίμασον τὰ πρὸς τὸν γάμον. Ἐλαυνέσθωσαν ἀγέλαι. Σῖτος καὶ οἶνος διὰ γῆς καὶ θαλάσσης κομιζέσθω. Δημοσίᾳ τὴν πόλιν εὐωχῆσαι προήρημαι." Πάντα διατάξας ἐπιμελῶς τῆς ὑστεραίας αὐτὸς μὲν ἐπ' ὀχήματος ἐποιεῖτο τὴν πορείαν, τὴν δὲ Καλλιρρόην, οὐδέπω γὰρ ἐβούλετο δεικνύναι πολλοῖς, ἐκέλευσε περὶ τὴν ἑσπέραν διὰ πορθμείου κομισθῆναι μέχρι τῆς οἰκίας, ἥτις ἦν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ λιμένος τοῦ Δοκίμου λεγομένου. Πλαγγόνι δὲ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῆς ἐνεχείρισε. Μέλλουσα τοίνυν ἀπαλλάσσεσθαι τῶν ἀγρῶν ἡ Καλλιρρόη, τῇ Ἀφροδίτῃ πρῶτον ἐπηύξατο καὶ εἰσελθοῦσα εἰς τὸν νεών, πάντας ἐκβαλοῦσα, ταῦτ' εἶπε πρὸς τὴν θεόν· Δέσποινα Ἀφροδίτη, μέμψωμαί σοι δικαίως, ἢ χάριν γνῶ; σύ με οὖσαν παρθένον ἔζευξας Χαιρέᾳ καὶ νῦν μετ' ἐκεῖνον ἄλλῳ με νυμφαγωγεῖς. Οὐκ ἂν ἐπείσθην σε ὀμόσαι καὶ τὸν σὸν υἱόν, εἰ μή με προὔδωκε τοῦτο τὸ βρέφος, δείξασα τὴν γαστέρα. Ἱκετεύω δέ σε, φησίν, οὐχ ὑπὲρ ἐμαυτῆς, ἀλλ' ὑπὲρ τούτου. Ποίησόν μου λαθεῖν τὴν τέχνην. Ἐπεὶ τὸν ἀληθῆ τοῦτο πατέρα οὐκ ἔχει, δοξάτω Διονυσίου παιδίον, τραφὲν γὰρ κἀκεῖνον εὑρήσει." Βαδίζουσαν δ' αὐτὴν ἀπὸ τοῦ τεμένους ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἰδόντες οἱ ναῦται δείματι κατεσχέθησαν, ὡς τῆς Ἀφροδίτης αὐτῆς ἐρχομένης ἵν' ἐμβῇ· καὶ ὥρμησαν ἀθρόοι προσκυνῆσαι. Προθυμίᾳ δὲ τῶν ἐρεσσόντων λόγου θᾶττον ἡ ναῦς κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα. Ἅμα δὲ τῇ ἕῳ πᾶσα ἦν ἡ πόλις ἐστεφανωμένη. Ἔθυεν ἕκαστος πρὸ τῆς ἰδίας οἰκίας, οὐχ ἐν μόνοις τοῖς ἱεροῖς. Λογοποιΐαι δ' ἦσαν, τίς ἡ νύμφη. Τὸ δὲ δημωδέστερον πλῆθος ἀνεπείθετο, διὰ τὸ κάλλος καὶ τὸ ἄγνωστον τῆς γυναικός, ὅτι Νηρηῒς ἐκ θαλάσσης ἀναβέβηκεν, ἢ ὅτι θεὰ πάρεστιν ἐκ τῶν Διονυσίου κτημάτων. Τοῦτο γὰρ οἱ ναῦται διελάλουν. Μία δὲ πάντων ἦν ἐπιθυμία Καλλιρρόην θεάσασθαι καὶ περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ὁμονοίας ἠθροίσθη τὸ πλῆθος, ὅπου πάτριον ἦν τοῖς γαμοῦσι τὰς νύμφας

securitatem in futura. Fama rerum omnium citissima est et penetrantissima. Aërem pervadit, viis quaqua patentibus. Per eam nihil potest fallere paulo insolentius. Jam currit in Siciliam perlatum hanc fabulam. Vivit Callirrhoë, sepulcro effracto prædones illam furati, Miletum vendiderunt. Jam adveniunt Syracusanæ triremes, et imperator ipse Hermocrates filiam repetitum. Quid tum dicam? Thero mihi vendidit. At Thero ubi terrarum? Finge, etiam accredi mihi, quod res est, sum tamen prædonis receptator. Meditare jam, Dionysi, tuam caussam. Forte illa tibi etiam apud magnum regem erit peroranda. Tunc itaque dicere optimum erit: Ego, ut audivi, mulierem ingenuam nescio quo casu huc delatam, secundum leges uxorem duxi sua se sponte nuptui elocantem. Hac etiam ratione socero magis persuasero gener indignus non esse. Obdura, meum cor, terminum perexiguum, quo diuturnius certam tutamque voluptatem percipias. Ad litem firmior ero, mariti, non heri, legibus usus. Sic visum. Vocatur Leonas. Abi in urbem, et magnifice, quidquid nuptiæ requirunt, instrue. Compelluntor armenta. Convehitor terra marique frumentum et vinum. Totam urbem publice decrevi epulis excipere. Rebus omnibus ordinatis, ipse postero die urbem petiit curru. Callirrhoën vero, nondum enim censebat in vulgus ostentare, Plangonis curæ commissam, circa vesperam lembo subvehi jubet usque ad domum suam, quæ portum, cui nomen Docimos, proxime tangebat. Sic itaque rure discessura Callirrhoë prius vota Veneri facit, et ingressa fanum, proturbatis, qui aderant, omnibus, deam sic alloquitur: Succenseamne tibi, domina Venus, an grates habeam? tu me Chæreæ virginem conjugasti. Nunc alteri post eum sponsam concilias. Non eo equidem compulsa fuissem, per te tuumque filium juro, nisi fœtus hic, simulque monstrabat ventrem, me prodidisset. Pro hoc tibi supplicor, non pro me. Fac artes meas fallere. Fac, quandoquidem verum patrem non habet, Dionysii opus videatur. Nam istum quidem adultus inveniet. Digressam sane mare versus nautæ conspicati stupebant, quasi Venus ipsa veniret inscensum, factoque agmine adoraturi ruebant. Remigum autem diligentia lembus in portum dicto citius devenit. Ut inalbescebat altera dies, tota urbs erat in coronis. Non in templis tantum quisque, sed et ante fores domuum, victimas jugulare. Variæ per plebem de sponsa fabulæ discursitare. Vulgi fæx pulchritudine et ignorantia mulieris, Nereidem adscendisse pelago, aut ipsam adesse deam e Dionysii campis rebatur. Sic enim inter se jactabant nautæ. In visendi studio conspirabant omnes, et ad templum Concordiæ confluxerant, ubi patrio Milesiis more

παραλαμβάνειν. Τότε πρῶτον ἐκοσμήσατο μετὰ τὸν τάφον· κρίνασα γὰρ ἅπαξ γαμηθῆναι καὶ πατρίδα καὶ γένος τὸ κάλλος ἐνόμισεν. Ἐπεὶ δ' ἔλαβε Μιλησίαν στολὴν καὶ στέφανον νυμφικὸν, ἀπέβλεψεν εἰς τὸ πλῆθος. Πάντες οὖν ἀνεβόησαν· Ἡ Ἀφροδίτη γαμεῖ. Πορφυρίδας ὑπεστρώννυον καὶ ῥόδα καὶ ἴα, μύρον ἔρραινον βαδιζούσης· οὐκ ἀπελείφθη ἐν ταῖς οἰκίαις οὐ παιδίον, οὐ γέρων, ἀλλ' οὐδ' ἐν αὐτοῖς τοῖς λιμέσι· μέχρι κεράμων ἀνέβη τὸ πλῆθος στενοχωρούμενον. Ἀλλ' ἐνεμέσησε καὶ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ πάλιν ὁ βάσκανος δαίμων ἐκεῖνος. Ὅπως δὲ, μικρὸν ὕστερον ἐρῶ. Βούλομαι δ' εἰπεῖν πρῶτον τὰ γενόμενα ἐν Συρακούσαις κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον.

Γ'. Οἱ μὲν γὰρ τυμβωρύχοι τὸν τάφον περιέκλεισαν ἀμελῶς, οἷα δὴ σπεύδοντες ἐν νυκτί. Χαιρέας δὲ, φυλάξας αὐτὸ τὸ περίορθρον, ἧκεν ἐπὶ τὸν τάφον προφάσει μὲν στεφάνους καὶ χοὰς ἐπιφέρων, τὸ δ' ἀληθὲς γνώμην ἔχων ἑαυτὸν ἀνελεῖν· οὐ γὰρ ὑπέμενε Καλλιρρόης ἀπεζεῦχθαι· μόνον δὲ τὸν θάνατον τοῦ πένθους ἰατρὸν ἐνόμιζε. Παραγενόμενος δ' εὗρε τοὺς λίθους κεκινημένους καὶ φανερὰν τὴν εἴσοδον. Ὁ μὲν οὖν ἰδὼν ἐξεπλάγη καὶ ὑπὸ δεινῆς ἀπορίας κατείχετο τοῦ γεγονότος χάριν. Ἄγγελος δὲ φήμη ταχεῖα Συρακοσίοις ἐμήνυσε τὸ παράδοξον. Πάντες οὖν συνέτρεχον ἐπὶ τὸν τάφον, ἐτόλμα δ' οὐδεὶς ἔνδον παρελθεῖν, πρὶν ἐκέλευσεν Ἑρμοκράτης. Ὁ δ' εἰσπεμφθεὶς πάντ' ἀκριβῶς ἐμήνυσεν. Ἄπιστον ἐδόκει τὸ μηδὲ τὴν νεκρὰν κεῖσθαι. Τότ' οὖν ἠξίωσε Χαιρέας αὐτὸς, ἐπιθυμίᾳ τοῦ πάλιν Καλλιρρόην ἰδεῖν κἂν νεκράν. Ἐρευνῶν δὲ τὸν τάφον, οὐδὲν εὑρεῖν ἠδύνατο. Πολλοὶ μετ' αὐτὸν εἰσῆλθον ὑπ' ἀπιστίας· ἀμηχανία δὲ κατέλαβε πάντας, καί τις εἶπεν (παρ)εστώς· Τὰ ἐντάφια σεσύληται, τυμβωρύχων τὸ ἔργον. Ἡ νεκρὰ δὲ ποῦ; Λογοποιΐαι πολλαὶ καὶ διάφοροι τὸ πλῆθος κατεῖχον. Χαιρέας δ' ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὰς χεῖρας ἀνατείνας· Τίς ἄρα θεῶν, ἀντεραστής μου γενόμενος, Καλλιρρόην ἀπενήνοχε καὶ νῦν ἔχει μεθ' αὑτοῦ μὴ θέλουσαν, ἀλλὰ βιαζομένην ὑπὸ κρείττονος μοίρας. Διὰ τοῦτο καὶ αἰφνιδίως ἀπέθανεν, ἵνα μὴ νοήσῃ. Οὕτω καὶ Θησέως Ἀριάδνην ἀφείλετο Διόνυσος καὶ Σεμέλην ὁ Ζεύς. Μὴ γὰρ οὐκ ᾔδειν, ὅτι θεὰν εἶχον γυναῖκα καὶ κρείττων ἦν, ἢ καθ' ἡμᾶς. Ἀλλ' οὐκ ἔδει ταχέως αὐτὴν, οὐδὲ μετὰ τοιαύτης προφάσεως, ἐξ ἀνθρώπων ἀπελθεῖν. Ἡ Θέτις θεὰ μὲν ἦν, ἀλλὰ Πηλεῖ παρέμεινε καὶ υἱὸν ἔσχεν ἐκεῖνος ἐξ αὐτῆς, ἐγὼ δ' ἐν ἀκμῇ τοῦ ἔρωτος ἀπελείφθην. Τί πάθω; τί γένωμαι δυστυχής; ἐμαυτὸν ἀνέλω; καὶ μετὰ τίνος ταφῶ; ταύτην γὰρ εἶχον ἐλπίδα τῆς συμφορᾶς· εἰ θάλαμον μετὰ Καλλιρρόης κοινὸν οὐκ ἐτήρησα, τάφον αὐτῇ κοινὸν εὑρήσω. Ἀπολογοῦμαί σοι, δέσποινα, τῆς ἐμῆς ψυχῆς. Σύ με ζῆν ἀναγκάζεις· ζητήσω γάρ σε διὰ γῆς καὶ θαλάσσης, κἂν εἰς αὐτὸν ἀναβῆναι τὸν ἀέρα δύνωμαι. Τοῦτο δέομαί σου, γυνὴ, σύ με μὴ φύγῃς. Θρῆνον τὸ πλῆθος ἐξέρρηξεν ἐπὶ τούτοις καὶ πάντες ὡς

sponsas accipiebant ducturi. Tum primo, post sepulturam, sese ornavit Callirrhoë. Quippe ubi decreverat nupsisse semel, patriæ et generis claritudinem loco omnis pulchritudinis habuerat. Stola Milesia, et corona, solemni sponsis, induta ut oculos convertit ad turbam : Venus nubit, conclamatur. Purpurei substrati panni, rosæque et violæ, et sparsa unguenta qua procedit. Nemo domi residere, non parvulus, non senex, non in ipsis quidem portubus. In arctum compulsi tectorum in ipsas tegulas evaserant. Verum et illam ipsam diem deus aliquis invidus oculis adspiciebat non æquis. Qui vero id, paullo post dicam, ubi prius, quæ in Sicilia circa idem tempus contigerunt, exposuero.

III. Effractum nempe conditorium prædones, ut per tenebras et festini, neglectim obturaverant. Chæreas itaque, ut illuc ipso servato diluculo venit, corollas in speciem et inferias afferens, ea vero mente, ut ibi se confoderet, invalidus Callirrhoës desiderium ferre, et unam luctus medelam mortem reputans, motos lapides patulumque videt introitum. Cohorret ad spectaculum, rerumque gestarum fixus et perplexus hæret imperitia. Veloci fama motæ statim Syracusæ, omnesque ad sepulcrum conciti. Sed ante jussum Hermocratis intrare nemo audet. Immissus quis tandem singula exacte refert. Fidem modo non inveniebat, ipsam mortuam abesse. Tunc itaque Chæreas ipse censet subire, visendæ iterum suæ, etiamsi mortuæ, desiderio. Rimatus autem totum sepulcrum invenire nusquam poterat. Eum increduli multi sequuntur. Sed ignari rerum omnium et consiliorum inopes pendebant. Adstans inter cæteros aliquis : Funebris mundus raptus est, ait, violatoribus sepulcrorum imputate facinus. At ubi mortua? Multi et varii sermones serebantur a plebe. Chæreas autem, palmis ad cœlum sublatis : Quis mihi tandem deorum, ait, rivalis factus Callirrhoën abstulit, et solus nunc tenet, sed invitam, et coactam vi majore. Ideoque, ne sentiret, subito vivis excessit. Sic Theseo quoque Bacchus Ariadnen ademit, et Jupiter Semelen. Atqui ignorabam, deam me habere in matrimonio, et nobiliorem toris mortalium. Attamen tam repente non oportebat, neque per talem caussam, ex hominibus abire. Thetis etiam erat dea, Peleo tamen constanter adhæsit, et filium quoque dedit. Ego vero in ipso amoris flore et vigore desertus sum. Quid agam? quid me fiet misero? ipse me tollam. At quicum jacebo? illa adhuc superstite, sola hac spe solabar meam calamitatem, fore, ut, quando communem torum non servassem, olim tamen commune conditorium essem inventurus. Innocentis animæ meæ, domina, rationem tibi reddo. Tu me vivere cogis. Quæram te per mare, per terras, etiam, si possem, in cœlum irem. Id unum, uxor, rogo te, fugere me nolis. Erupit ad hæc in fletus omnis co-

ἄρτι τεθνεῶσαν Καλλιρρόην ἤρξαντο θρηνεῖν. Τριήρεις εὐθὺς κατεσπῶντο καὶ τὴν ζήτησιν πολλοὶ διενέμοντο. Σικελίαν μὲν γὰρ αὐτὸς Ἑρμοκράτης ἠρεύνα, Χαιρέας δὲ Λιβύην· εἰς Ἰταλίαν τινὲς ἐξεπέμποντο καὶ ἄλλοι περαιοῦσθαι τὸν Ἰόνιον ἐκελεύσθησαν. Ἡ μὲν οὖν ἀνθρωπίνη βοήθεια παντάπασιν ἦν ἀσθενής. Ἡ τύχη δ' ἐφώτισε τὴν ἀλήθειαν, ἧς χωρὶς ἔργον οὐδὲν τέλειον. Μάθοι δ' ἄν τις ἐκ τῶν γενομένων. Πωλήσαντες γὰρ οἱ τυμβωρύχοι τὸ δυσδιάθετον φορτίον, τὴν γυναῖκα, Μίλητον μὲν ἀπέλιπον, ἐπὶ Κρήτης δὲ τὸν πλοῦν ἐποιοῦντο, νῆσον ἀκούοντες εὐδαίμονα καὶ μεγάλην, ἐν ᾗ τὴν διάπρασιν τῶν φορτίων ἤλπισαν ἔσεσθαι ῥᾳδίαν. Ὑπολαβὼν δ' αὐτοὺς ἄνεμος σφοδρὸς, εἰς τὸν Ἰόνιον ἐξέωσεν κἀκεῖ λοιπὸν ἐπλανῶντο ἐν ἐρήμῳ θαλάσσῃ. Βρονταὶ δὲ καὶ ἀστραπαὶ καὶ νὺξ μακρὰ κατελάμβανε τοὺς ἀνοσίους, ἐπιδεικνυμένης τῆς προνοίας, ὅτι τότε διὰ Καλλιρρόην ηὐπλόουν. Ἐγγὺς γινομένους ἑκάστοτε τοῦ θανάτου ταχέως οὐκ ἀπήλλαττεν ὁ θεὸς τοῦ φόβου, μακρὸν αὐτοῖς ποιῶν τὸ ναυάγιον. Γῆ μὲν οὖν τοὺς ἀνοσίους οὐκ ἐδέχετο· θαλαττεύοντες δὲ πολὺν χρόνον, ἐν ἀπορίᾳ κατέστησαν τῶν ἀναγκαίων, μάλιστα δὲ τοῦ ποτοῦ, καὶ οὐδὲν αὐτοὺς ὠφέλει πλοῦτος ἄδικος, ἀλλὰ διψῶντες ἀπέθνησκον ἐν χρυσῷ. Βραδέως μὲν οὖν μετενόουν ἐφ' οἷς ἐτόλμησαν, ὅτ' οὐδὲν ὄφελος, ἐγκαλοῦντες ἀλλήλοις. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἔθνησκον ὑπὸ δίψης, Θήρων δὲ καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ πανοῦργος ἦν· ὑποκλέπτων γὰρ τοῦ ποτοῦ καὶ τοὺς συλληστὰς ἐλῄστευεν. Ὤετο μὲν οὖν τεχνικόν τι πεποιηκέναι· τὸ δ' ἄρα τῆς προνοίας ἔργον ἦν βασάνοις καὶ σταυρῷ τὸν ἄνδρα τηρούσης. Ἡ γὰρ τριήρης ἡ Χαιρέαν κομίζουσα πλανωμένη τῷ κέλητι περιπίπτει καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὡς πειρατικὸν ἐξένευσεν. Ἐπεὶ δ' ἀκυβέρνητος ἐφάνη, πρὸς τὰς τῶν κυμάτων ἐμβολὰς εἰκῇ φερόμενος, ἐκ τῆς τριήρους τις ἀνέκραγεν· Οὐκ ἔχει τοὺς ἐμπλέοντας, μὴ φοβηθῶμεν ἀλλὰ πλησιάσαντες ἱστορήσωμεν τὸ παράδοξον. Ἤρεσε τῷ κυβερνήτῃ. Χαιρέας μὲν γὰρ ἐν κοίλῃ νηῒ ἐγκεκαλυμμένος ἔκλαεν. Ἐπεὶ δ' ἐπλησίασαν, τὸ μὲν πρῶτον τοὺς ἔνδον ἐκάλουν, ὡς δ' ὑπήκουεν οὐδεὶς, ἀνέβη τις ἀπὸ τῆς τριήρους. Εἶδε δ' οὐδὲν ἕτερον ἢ χρυσὸν καὶ νεκρούς. Ἐμήνυσε τοῖς ναύταις· ἔχαιρον· εὐτυχεῖς ἐνόμιζον ἑαυτοὺς, ὡς ἐν θαλάσσῃ θησαυρὸν εὑρόντες. Θορύβου δὲ γενομένου, Χαιρέας ἤρετο, τίς ἡ αἰτία. Μαθὼν οὖν καὶ αὐτὸς ἠβουλήθη τὸ καινὸν θεάσασθαι. Γνωρίσας δὲ τὰ ἐντάφια, περιερρήξατο καὶ μέγα καὶ διωλύγιον ἀνεβόησεν· Οἴμοι, Καλλιρρόη· ταῦτά ἐστι τὰ σά. Στέφανος οὗτος, ὃν ἐγώ σοι περιέθηκα. Τοῦθ' ὁ πατήρ σοι δέδωκε, τοῦθ' ἡ μήτηρ. Αὕτη στολὴ νυμφική. Τάφος σοι γέγονεν ἡ ναῦς. Ἀλλὰ τὰ μὲν σὰ βλέπω, σὺ δὲ ποῦ; μόνη τοῖς ἐνταφίοις ἡ νεκρὰ λείπει. Τούτων ἀκούσας ὁ Θήρων, ἔκειτο ὅμοιος τοῖς νεκροῖς, καὶ γὰρ ἦν ἡμιθνής· πολλὰ μὲν οὖν ἐβουλεύσατο [τὸ] μηδ' ὅλως φωνὴν ἀφεῖναι, μηδὲ κινεῖσθαι, τὸ γὰρ μέλλον οὐκ ἦν ἀπρόορατον αὐτῷ, φύσει δὲ φι-

rona, et ut modo mortuam Callirrhoën lugebant. Statim deducuntur triremes, multique partiuntur quærendi labores. Hermocrates ipse Siciliam scrutatur. Libyam Chæreas. Alii in Italiam missi. Alii Ionium jussi trajicere. Humanæ hæ opes, sed debiles illæ. Fortuna vero, sine qua perfectum nihil est, ut ex decursu rerum quis discat, rem in clara luce collocavit. Post venditam nimirum suam mercem difficulter collocandam, mulierem puta, missa Mileto, Cretam vela dabant impii, qua in insula, magna et beata, ut cognoverant, facilem sperabant reliquarum mercium fore distractionem. At depulsos a proposito cursu ventus vehemens in desertum illud pelagus Ionium deturbavit, quo desolati porro oberrabant scelerati, fulminibus obruti, atque tonitrubus, et nocte longa, per id commonstrante providentia, quod ob Callirrhoën olim secundum cursum habuissent. Redactos licet ad Orci confinia deus tamen metu isto non liberavit subito; lentum enim ipsis naufragium intentabat. Terra respuebat impios, diuque jactatos salo, tandem necessariorum penuria oppugnat, præcipue potus; neque juvabant opes scelestæ, sed inter aurum siti deficiebant, resipiscentes, sed sero, ab impiis ausis, quæ sibi, quum non prodesset amplius, invicem exprobrabant. Omnes enim siti periere. Solus Thero vel in tali tempestate non exuebat vetus illud et versutum ingenium nequam. Suffuratus enim aquas prædones collegas ipse prædabatur, sibique placebat tam elegantibus strophis. Numine dei illius hæc fiebant quod tormentis et cruci hominem servabat. Nam quæ Chæream vehebat triremis temere circumvaga incidit in celocem, quem primo, ceu piraticum, devitat. Ut autem apparuit ex undarum arbitrio pelli ei jactari gubernatore carentem, exclamat aliquis e triremi : Vectores non habet. Ne metuamus. Sed accedamus propius, quid hic monstri lateat excussuri. Placuit gubernatori consilium. Nam Chæreas quidem sub constrato navis operto capite plorabat. Ut prope ventum, et vectores evocati non responderunt, transcendit aliquis, qui, præter aurum et mortuos quum nihil videret, nautis indicat. Hi quum lætantes, et ob inventum scilicet in mari thesaurum felices sibi visi, tumultuarentur, caussam sciscitatur Chæreas, et edoctus ipse quoque novum videre casum avebat. Sed agnitis confestim Libitinæ spoliis, lacerat vestes, magnumque et acutum : Heu mihi! clamat, Callirrhoë, hæc tua sunt. Hæc corona, quam ego tibi imposui, hoc pater dedit, hoc mater. Hæc stola genialis. Sepulcrum tibi navis evasit. At tua quidem video, tu vero ubi es? funeralibus sola mortua deficit. Thero tam inexspectato ictus sermone sanguinem amiserat, mortuisque sodalibus jacebat similis, et quamvis post maturam deliberationem destinasset plane vocem non mittere, motum non prodere; futurum enim

λόζωόν ἐστιν ἄνθρωπος καὶ οὐδ' ἐν ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς ἀπελπίζει τὴν πρὸς τὸ βέλτιον μεταβολήν, τοῦ δημιουργήσαντος θεοῦ τὸ σόφισμα τοῦτο πᾶσιν ἐγκατασπείραντος, ἵνα μὴ φύγωσι βίον ταλαίπωρον. Κατεχόμενος οὖν τῷ δίψει, ταύτην πρώτην ἀφῆκε φωνήν· Ποτόν. Ἐπεὶ δ' αὐτῷ προσηνέχθη καὶ πάσης ἔτυχεν ἐπιμελείας, παρακαθεσθεὶς αὐτῷ ὁ Χαιρέας ἤρετο· Τίνες ἐστέ; καὶ ποῖ πλεῖτε; καὶ πόθεν ταῦτα; καὶ τί τὴν κυρίαν αὐτῶν πεποιήκατε; Θήρων δ' ἐμνημόνευεν ἑαυτοῦ πανοῦργος ἄνθρωπος καὶ, Κρής, εἶπεν, εἰμί. πλέω δ' εἰς Ἰωνίαν· ἀδελφὸν ἐμαυτοῦ ζητῶ στρατευόμενον· κατελείφθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῆς νεὼς ἐν Κεφαληνίᾳ· ταχείας δὲ τῆς ἀναγωγῆς γενομένης, ἐκεῖθεν ἐπέβην τοῦδε τοῦ κέλητος παραπλέοντος εὐκαίρως. Ἐξαισίοις δὲ πνεύμασιν ἐξεώσθημεν εἰς ταύτην τὴν θάλασσαν, εἶτα γαλήνης μακρᾶς γενομένης, δίψει πάντες ἀνηρέθησαν, ἐγὼ δὲ μόνος ἐσώθην ὑπὸ τῆς ἐμῆς εὐσεβείας. Ἀκούσας οὖν ὁ Χαιρέας ἐκέλευσεν ἐξάψαι τὸν κέλητα τῆς τριήρους, ἕως εἰς τοὺς Συρακοσίων λιμένας κατέπλευσε.

Δ'. Προεπεδήμησε δ' ἡ φήμη, φύσει μὲν οὖσα ταχεῖα, τότε δὲ μᾶλλον σπεύσασα μηνῦσαι πολλὰ παράδοξα καὶ καινά. Πάντες οὖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν συνέτρεχον, καὶ ἦν ὁμοῦ πάθη ποικίλα, κλαόντων, θαυμαζόντων, πυνθανομένων, ἀπιστούντων· ἐξέπληττε γὰρ αὐτοὺς τὸ καινὸν διήγημα. Ἰδοῦσα δ' ἡ μήτηρ τὰ ἐντάφια τῆς θυγατρὸς ἀνεκώκυσεν· Ἐπιγινώσκω πάντα. Σύ, τέκνον, μόνη λείπεις. Ὢ καινῶν τυμβωρύχων. Τὴν ἐσθῆτα καὶ τὸν χρυσὸν φυλάξαντες, μόνην ἔκλεψάν μου τὴν θυγατέρα. Συνήχησαν δ' αἰγιαλοὶ καὶ λιμένες κοπτομέναις ταῖς γυναιξὶ καὶ γῆν καὶ θάλασσαν ἐνέπλησαν οἰμωγῆς. Ἑρμοκράτης δ' ἔφη, στρατηγικὸς ἀνὴρ καὶ πραγμάτων ἐπιστήμων· Οὐκ ἐνταῦθα χρὴ ζητεῖν, ἀλλὰ νομιμωτέραν ποιεῖσθαι τὴν ἀνάκρισιν. Ἀπίωμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Τίς οἶδεν εἰ χρεία γένοιτο καὶ δικαστῶν. Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, καὶ ἤδη μεστὸν ἦν τὸ θέατρον. Ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν ἤγαγον καὶ γυναῖκες. Ὁ μὲν οὖν δῆμος μετέωρος καθῆστο, Χαιρέας δὲ πρῶτος εἰσῆλθε μελανείμων, ὠχρός, αὐχμῶν, οἷος ἐπὶ τὸν τάφον ἠκολούθησε τῇ γυναικί, καὶ ἐπὶ μὲν τὸ βῆμα οὐκ ἠθέλησεν ἀναβῆναι, κάτω δέ που στὰς τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ πολὺν ἔκλαε χρόνον καὶ φθέγξασθαι θέλων οὐχ ἠδύνατο. Τὸ δὲ πλῆθος ἐβόα· Θάρσει καὶ λέγε. Μόλις οὖν ἀναβλέψας· Ὁ μὲν παρών, εἶπε, καιρὸς οὐκ ἦν δημηγοροῦντος ἀλλὰ πενθοῦντος, ἐγὼ δ' ὑπὸ τῆς ἀνάγκης καὶ λέγω καὶ ζῶ, μέχρις ἂν ἐξεύρω Καλλιρρόης τὴν ἀναίρεσιν. Διὰ τοῦτο δ' ἐντεῦθεν ἐκπλεύσας οὐκ οἶδα, πότερον εὐτυχῆ τὸν πλοῦν ἢ δυστυχῆ πεποίημαι· πλοῖον γὰρ ἐθεασάμην ἐν εὐδίᾳ πλανώμενον, ἰδίου χειμῶνος γέμον, καὶ βαπτιζόμενον ἐν γαλήνῃ· θαυμάσαντες ἤλθομεν πλησίον. Ἔδοξα τὸν τῆς ἀθλίας μου γυναικὸς τάφον ἰδεῖν, πάντα ἔχοντα τὰ ἐκείνης, πλὴν ἐκείνης. Νεκρῶν μὲν ἦν πλῆθος, ἀλλοτρίων δὲ πάντων. Ὅδε

illi obscurum esse non poterat; attamen, ut est homo vitæ amantissimus, et ne in ultimis quidem miseriis desperat rerum in melius conversionem, idque sapientissimo opificis dei consilio, qui id omnibus, ne vitam fugerent ærumnosam, indidit : exustus siti primam hanc rumpit vocem : Potum. Affertur potus, cæteramque omnem curam nanciscitur homo. Refectum rogat assidens Chæreas : Quinam estis? et quo navigatis? et unde hæc? et quid de domina eorum fecistis? Theron ad hæc astutus nequam et ingenii sui non oblitus : Cretensis ego sum, ait. Sed in Ioniam navigans, ut ibi fratrem meum militantem requirerem, a vectoribus repente portu Cephaloniæ solventibus desertus fui. Inde in hunc celocem inscendi, qui tum commodum prænavigabat. Sævis autem procellis in hoc mare sumus excussi, quas secuta diuturnæ maris ventorumque tranquillitas omnes peremit. Mea me solum servavit pietas. Auditis his, alligari celocem triremi Chæreas jubet, donec in Syracusanos portus devenisset.

IV. Fama vero, natura velox, tunc solito diligentius annuntiare multa mira et nova festinaverat, omnesque ad mare, affectuum omne genus pleni, confluxerant plorantes, admirantes, sciscitabundi, diffidentes. Percusserat enim rei novitas omnium animos. Mater autem Callirrhoes ad mundi funebris conspectum, singula integra et illibata agnoscens atque percensens, flebili voce exclamat : Tu sola dees, filia, o novi moris atque ingenii latrones! solam meam furati filiam, vestem et aurum servarunt. Litora et portus referebant planctus mulierum, terraque et mare ejulationibus implebantur. Hermocrates autem, vir summo quondam functus imperio, rerumque multarum subactus usu : Non hic oportet inquisitionem facere tumultuariam, ait, sed legitime magis et ordine. Quis dixerit, an non judicibus quoque hac in re opus habituri simus. Dum loquitur adhuc, jam refertum erat concione theatrum, cui affluentes quoque mulieres interfuere. Sedebat populus exspectatione sublimis. Primus intrat Chæreas, pullatus, pallidus, squalidus, ut funus uxoris fuerat prosecutus, et suggestum conscendere recusans humi consistit, diuque plorat, interceptam vocem prorumpere gestiens. Jussus tandem a multitudine adscendere et loqui, oculis humo ægre sublatis : Hoc quidem non perorandi tempus, ait, sed lugendi, erat. Ego vero vivo et peroro ex eadem necessitate, donec invenero, quis quare Callirrhoën abstulerit. Nescio proinde, auspicatum habuerim, an minus, cursum, quem nuper hinc digressus cum triremi mea institui. Navem enim vidi puro cœlo errantem, et tranquillo mari procellis, sed suis, obrutam et colluctantem. Mirati propius accedimus, visusque mihi sum miseræ meæ uxoris adspicere sepulcrum omnia habens, nisi eam. Mortuorum erat abunde, sed qui nos non tangunt.

δέ τις ἐν αὐτοῖς ἡμιθνὴς εὑρέθη. Τοῦτον ἐγὼ μετὰ πάσης ἐπιμελείας ἀνεκτησάμην καὶ ὑμῖν ἐτήρησα. Μεταξὺ δ' οἰκέται δημόσιοι τὸν Θήρωνα δεδεμένον εἰς τὸ θέατρον ἦγον μετὰ πομπῆς ἐκείνῳ πρεπούσης· ἐπηκολούθει γὰρ αὐτῷ τροχὸς, καταπέλτης καὶ πῦρ καὶ μάστιγες, ἀποδιδούσης αὐτῷ τῆς προνοίας τὰ ἔπαθλα τῶν ἀγώνων. Ἐπεὶ δ' ἐν μέσῳ ἔστη, τῶν ἀρχόντων εἷς ἀνέκρινεν αὐτόν· Τίς εἶ; Δημήτριος, εἶπε. Πόθεν; Κρής. Τί οἶδας; εἰπέ. Πρὸς ἐμαυτοῦ ἀδελφὸν πλέων εἰς Ἰωνίαν, ἀπελείφθην νεὼς, εἶτα κέλητος ἐπέβην παραπλέοντος. Τότε μὲν οὖν ὑπελάμβανον, ἐμπόρους εἶναι, νῦν δὲ τυμβωρύχους. Θαλαττεύοντες δὲ χρόνον μακρὸν, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες διεφθάρησαν ἀπορίᾳ τοῦ ποτοῦ, μόγις δ' ἐγὼ σέσωσμαι διὰ τὸ μηδὲν ἐν τῷ βίῳ δεδρακέναι πονηρόν. Μὴ οὖν ὑμεῖς, ὦ Συρακόσιοι, δῆμος ἐπὶ φιλανθρωπίᾳ περιβόητος, γένεσθέ μοι καὶ δίψους καὶ θαλάσσης ἀγριώτεροι. Ταῦτα λέγοντος οἰκτρῶς ἔλεος εἰσῆλθε τὰ πλήθη, καὶ τάχ' ἂν ἔπεισεν, ὥστε κἂν ἐφοδίων τυχεῖν, εἰ μὴ δαίμων τις τιμωρὸς Καλλιρρόης ἐνεμέσησεν αὐτῷ τῆς ἀδίκου πειθοῦς. Ἔμελλε γὰρ τὸ σχετλιώτατον ἔσεσθαι πάντων πραγμάτων, πεισθῆναι Συρακοσίους, ὅτι μόνος ἐσώθη δι' εὐσέβειαν ὁ μόνος σωθεὶς δι' ἀσέβειαν, ἵν' ἐπιπλέον κολασθῇ. Καθεζόμενος οὖν ἐν τῷ πλήθει τις ἁλιεὺς ἐγνώρισεν αὐτὸν καὶ ἡσυχῇ πρὸς τοὺς καθεζομένους εἶπε· Τοῦτον ἐγὼ καὶ πρότερον εἶδον περὶ τὸν λιμένα τὸν ἡμέτερον στρεφόμενον. Ταχέως οὖν ὁ λόγος εἰς πλείονας διεδόθη καί τις ἐξεβόησε· Ψεύδεται. Πᾶς οὖν ὁ δῆμος ἐπεστράφη, καὶ προσέταξαν οἱ ἄρχοντες καταβῆναι τὸν πρῶτον εἰπόντα. Ἀρνουμένου δὲ Θήρωνος, ὁ ἁλιεὺς μᾶλλον ἐπιστεύθη. Βασανιστὰς εὐθὺς ἐκάλουν καὶ μάστιγες προσεφέροντο τῷ δυσσεβεῖ. Καόμενος δὲ καὶ τεμνόμενος ἀντεῖχεν ἐπὶ πλέον καὶ μικροῦ δεῖν ἐνίκησε τὰς βασάνους, ἀλλὰ μέγα τὸ συνειδὸς ἑκάστῳ καὶ παγκρατὴς ἡ ἀλήθεια, μόλις μὲν γὰρ καὶ βραδέως, ἀλλ' ὡμολόγησεν ὁ Θήρων. Ἤρξατο οὖν διηγεῖσθαι· Πλοῦτον θαπτόμενον ἰδὼν συνήγαγον λῃστάς. Ἠνοίξαμεν τὸν τάφον. Εὕρομεν ζῶσαν τὴν νεκράν. Πάντα συλήσαντες ἐνεθήκαμεν τῷ κέλητι. Πλεύσαντες εἰς Μίλητον μόνην ἐπωλήσαμεν τὴν γυναῖκα, τὰ δὲ λοιπὰ διεκομίζομεν εἰς Κρήτην. Ἐξωσθέντες δ' εἰς τὸν Ἰόνιον ὑπ' ἀνέμων ἃ πεπόνθαμεν καὶ ὑμεῖς ἑωράκατε. Πάντ' εἰπὼν, μόνον τοὔνομα οὐκ ἐμνημόνευσε τοῦ πριαμένου. Ῥηθέντων δὲ τούτων, χαρὰ καὶ λύπη πάντας εἰσῆλθε· χαρὰ μὲν, ὅτι ζῇ Καλλιρρόη, λύπη δὲ, ὅτι πέπραται. Θήρωνι μὲν οὖν θανάτου ψῆφος ἠνέχθη, Χαιρέας δ' ἱκέτευε μηδέπω θνήσκειν τὸν ἄνθρωπον. Ἵνα μοι, φησὶν, ἐλθὼν μηνύσῃ τοὺς ἀγοράσαντας. Λογίσασθέ μου τὴν ἀνάγκην· συνηγορῶ τῷ πωλήσαντί μου τὴν γυναῖκα. Τοῦθ' Ἑρμοκράτης ἐκώλυσε γενέσθαι, Βέλτιον εἰπὼν, ποιήσασθαι τὴν ζήτησιν ἐπιπονωτέραν ἢ λυθῆναι τοὺς νόμους. Δέομαι δ' ὑμῶν, ἄνδρες Συρακόσιοι, μνησθέντας στρατηγίας τῆς ἐμῆς καὶ τροπαίων

Solus inter eos hic nescio quis inventus est extremos ducere spiritus. Quem ego omni cura recuperatum vobis servavi. Interim lictores Theronem vinctum in theatrum perducebant. Decorus hominem comitatus excipiebat, rota, et catapulta, et ignis, et flagra. Ita providentia ipsi præmia laborum scilicet tributura erat. Coram Archontibus autem deductum unus interrogat : Quis es? Demetrius. Unde? Cretensis. Quid nosti? Ad meum fratrem mari contendens in Ioniam a navi desertus sum. Celocem igitur prænavigantem inscendi, tum quidem mercatores opinatus, nunc autem sepulcrorum violatores. Mari diu vagati cæteri omnes perierunt, ego solus supero, ideo quod plane nullius mihi perpetrati mali sum conscius. Vos ergo, viri Syracusani, ob humanitatem celeberrimi, ne, quæso, sitis pontoque et siti mihi sæviores. Flebili voce prolata hæc tantum non omnes fregerant in misericordiam, aberatque parum, quin suada sua imposuisset, imo et viatico abiisset instructus. Verum deus aliquis ultor Callirrhoës, improbam facundiam successum habere stomachatus, intervenit, ne rerum omnium accideret indignissima, id est, ne persuaderetur Syracusanis, hominem evasisse solum ob pietatem, qui solus ob impietatem evaserat, ut gravius quam cæteri puniretur. Sedens igitur in turba piscator aliquis agnoscit hominem et submissis ad proximos prodit susurris : Hunc ego circa portum nostrum dudum vidi et novi circulantem. Sermo hic rapide diditur inter plures, et : Mentitur, exclamat unus. Conversus omnis ad clamorem populus, et qui primus hominem nosse dixerat, is surgere sede sua et in medium prodire jussus. Negare tum Thero. Piscatori majorem fidem habebant. Archontes vocare tortores. Afferri flagra piaculo. Ustus ille et sectus diu contra tenere. Parum quoque aberat, quin tormenta evicisset pervicacia. Verum conscientia apud unumquemque multum valet, et veritas omnia vincit. Nam, licet ægre et tarde, confessus tamen est Thero, sic tandem orsus eloqui : Conspectis opibus in tumulum congestis, coëgi latrones. Effregimus sepulcrum. Invenimus mortuam viventem. Omnia prædati imposuimus celoci. Miletum perreximus, ibique solam vendidimus mulierem. Reliqua volebamus in Cretam transportare. Sed a ventis in Ionium mare proturbati, quæ passi fuerimus et vos vidistis. Exponebat omnia præter solum nomen emtoris. Nuntiata ea omnes lætitia et dolore affecerunt; lætitia, quod Callirrhoë viveret, dolore, quod esset vendita. Theron interim morti adjudicatus, ne statim plecteretur, Chæreas deprecabatur, ut mihi jam, sic prætendebat, emtores indicet. Videte, quo redactus sim necessitatis. Uxoris meæ mangoni patrocinor. Sed Hermocrates intercedebat : Vel molestior fiat et impeditior inquisitio. Præstat id, quam leges solvi. Vos autem, viri Syracusani, rogo, memores imperii mei atque tropæorum, debitas mihi grates in

ἀποδοῦναί μοι τὴν χάριν τὴν εἰς θυγατέρα. Πέμψατε πρεσβείαν ὑπὲρ αὐτῆς. Τὴν ἐλευθέραν ἀπολάβωμεν. Ἔτι λέγοντος, ὁ δῆμος ἀνεβόησε· Πάντες πλεύσωμεν· ἐκ δὲ τῆς βουλῆς ὑπέστησαν ἐθελονταὶ τὸ πλεῖστον μέρος. Ὁ δ' Ἑρμοκράτης· Τῆς μὲν τιμῆς, ἔφη, χάριν ἐπίσταμαι πᾶσιν, ἀρκοῦσι δὲ πρεσβευταί, δύο μὲν ἀπὸ τοῦ δήμου, δύο δ' ἀπὸ τῆς βουλῆς. Πλεύσεται δὲ Χαιρέας πέμπτος αὐτός. Ἔδοξε ταῦτα καὶ ἐκυρώθη. Διέλυσέ τ' ἐπὶ τούτοις τὴν ἐκκλησίαν· ἀπαγομένῳ δὲ Θήρωνι μέγα μέρος τοῦ πλήθους ἐπηκολούθησεν. Ἀνεσκολοπίσθη δὲ πρὸ τοῦ Καλλιρρόης τάφου καὶ ἔβλεπεν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ τὴν θάλασσαν ἐκείνην, δι' ἧς αἰχμάλωτον ἔφερε τὴν Ἑρμοκράτους θυγατέρα, ἣν οὐκ ἔλαβον οὐδ' Ἀθηναῖοι.

Ε'. Τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἅπασιν ἐδόκει περιμένειν τὴν ὥραν τοῦ πλοῦ καὶ ἔαρος ὑπολάμψαντος ἀνάγεσθαι. Τότε γὰρ ἔτι χειμὼν εἱστήκει καὶ παντάπασιν ἀδύνατον ἐδόκει τὸν Ἰόνιον περαιοῦσθαι. Χαιρέας δ' ἔσπευσεν, ἕτοιμος ὢν διὰ τὸν ἔρωτα, ζεύξας σχεδίαν εἰς τὸ πέλαγος ἑαυτὸν ἀφεῖναι τοῖς ἀνέμοις φέρεσθαι. Οὔκουν οὐδ' οἱ πρέσβεις ἤθελον βραδύνειν, ὑπ' αἰδοῦς, τῆς τε πρὸς ἐκεῖνον καὶ μάλιστα πρὸς Ἑρμοκράτην, ἀλλ' ἡτοιμάζοντο πλεῖν. Συρακόσιοι δὲ δημοσίᾳ τὸν στόλον ἐξέπεμψαν, ἵνα καὶ τοῦτ' εἰς ἀξίωμα προστεθῇ τῆς πρεσβείας. Καθεῖλκυσαν οὖν ἐκείνην τὴν τριήρη τὴν στρατηγικήν, ἔχουσαν ἔτι τὰ σημεῖα τῆς νίκης. Ἐπεὶ δ' ἧκεν ἡ κυρία τῆς ἀναγωγῆς ἡμέρα, τὸ πλῆθος εἰς τὸν λιμένα συνέδραμεν, οὐκ ἄνδρες μόνον, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες, καὶ ἦσαν ὁμοῦ εὐχαί, δάκρυα, στεναγμοί, παραμυθία, φόβος, θάρσος, ἀπόγνωσις, ἐλπίς. Ἀρίστων δέ, ὁ Χαιρέου πατήρ, ἐσχατόγηρως καὶ νοσῶν, φερόμενος, περιέφυ τῷ τραχήλῳ τοῦ παιδὸς καὶ ἀνακρεμάμενος αὐτοῦ τοῦ τραχήλου, κλάων ἔλεγε· Τίνι με καταλείπεις, ὦ τέκνον, ἡμιθνῆτα πρεσβύτην; ὅτι μὲν γὰρ οὐκέτι σε ὄψομαι, δῆλον. Ἔτι μεῖνον δὲ κἂν ὀλίγας ἡμέρας, ὅπως ἐν ταῖς χερσὶ ταῖς σαῖς ἀποθάνω. Θάψον δέ με καὶ ἄπιθι. Ἡ δὲ μήτηρ τῶν γονάτων αὐτοῦ λαβομένη· Ἐγὼ δέ σου δέομαι, φησίν, ὦ τέκνον, μή με ἐνταῦθα καταλίπῃς ἔρημον, ἀλλ' ἐμβαλοῦ τριήρει φορτίον κοῦφον. Ἂν δ' ὦ βαρεῖα καὶ περιττή, ῥίψατέ με εἰς τὴν θάλασσαν, ἣν σὺ πλέεις. Ταῦτα λέγουσα περιέρρηξε τὸ στῆθος καὶ προτείνουσα τὰς θηλάς· Τέκνον, φησί,

τάδ' αἴδεο καί μ' ἐλέησον
Αὐτήν, εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον.

Κατεκλάσθη Χαιρέας πρὸς τὰς τῶν γονέων ἱκεσίας καὶ ἔρριψεν ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς νεὼς εἰς τὴν θάλασσαν, ἀποθανεῖν θέλων, ἵνα φύγῃ δυοῖν θάτερον, ἢ τὸ μὴ ζητεῖν Καλλιρρόην, ἢ τὸ λυπῆσαι τοὺς γονεῖς. Ταχέως δ' ἀπορρίψαντες οἱ ναῦται μόλις αὐτὸν ἀνεκούφισαν. Ἐνταῦθ' Ἑρμοκράτης ἀπεσκέδασε τὸ πλῆθος καὶ ἐκέλευσε τῷ κυβερνήτῃ λοιπὸν ἀνάγεσθαι. Συνέβη δέ τι

filiam meam impendite. Mittite quæso pro ea legationem. Ingenuam recuperemus. Adhuc loquente, populus exclamat: Omnes, si opus, iverimus. Plurimique senatorii ordinis sua sponte in se suscipiebant. Quibus Hermocrates: Honoris equidem gratiam novi vobis omnibus. Sed sufficiunt legati duo de populo, totidemque de senatu. Quintus navigabit cum his Chæreas. Sententia placuit et rata habetur, et dimissa super his pactis concione, abductus inter magnam comitantium catervam Thero suffigitur palo coram tumulo Callirrhoës, prospiciens de cruce mare illud, per quod captivam duxerat Hermocratis filiam, quam neque Athenienses ceperant.

V. Cæteris autem omnibus sedebat expectare reseratum pelagus, et vere demum adventante navim in fluctus dare. Perstabat enim tunc bruma, nullaque humana vi pervadi posse videbatur Ionium mare. Chæreas autem paratus et accinctus properabat, amore stimulante, instructa modo tumultuaria rati solus in pontum se ventis ferendum permittere. Tum ergo neque ipsi legati ultra cessare, verecundia et ejus, et Hermocratis maxime; sed parare abitum, Syracusanis, quo plus accederet legationi dignitatis, illam publico nomine et sumtu expedientibus, deducta triremi illa prætoria, victoriæ insignibus adhuc superba. Jam venerat stata dies discessui. Jam in portum omnis multitudo non viri tantum, sed et fœminæ et pueri confluxerant. Simul inveniebantur vota, lacrymæ, gemitus, consolatio, metus, confidentia, desperatio, spes. Ariston aderat, Chæreæ pater, ob decrepitum senium et ægritudinem non suis illuc pedibus allatus, filiique collo inhærens et suspensus: Cui me relinquis, ait lacrymans, mi fili, senem jam enectum? palam enim est, me rursus oculos tuos non visurum. Mane adhuc vel pauculos dies, ut inter manus tuas exspirem. Tum sepeli me, et abi tandem. Mater etiam, prehensis filii genubus: Ne me quæso, fili, ait, hic desertam relinquas, sed impone triremi, levem sarcinam. Si gravis atque impedimento fuero, abjicite me in mare, quod tu navigas. Lacerato quoque inter verba sinu, et protensis uberibus:

Hæc tibi si quondam lacrymas inhibentia parvo
Porrexi, reverere velim, misereque nostrum.

Infractus ad has parentum supplicationes præcipitem se de navi in mare dat, ne scilicet aut Callirrhoës requisitionem hinc omitteret, aut illinc tristitia parentes maceraret. Sed subito se in mare præcipitantes nautæ extractum vix sublevabant. Tum discussa plebe Hermocrates, gubernatorem sine mora navem in altum dare jubet. Eodem tempore facinus amicitiæ non degeneris editum. Polycharmus,

καὶ ἄλλο φιλίας ἔργον οὐκ ἀγεννές. Πολύχαρμος γὰρ, ἑταῖρος τοῦ Χαιρέου, παραυτὰ μὲν οὐκ ὤφθη ἐν τῷ μέσῳ, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς γονεῖς ἔφη· Φίλος μὲν, φίλος Χαιρέας, οὐ μὴν ἄχρι τούτου γε ὥστε καὶ περὶ τῶν ἐσχάτων αὐτῷ συγκινδυνεύειν· διόπερ, ἕως ἀποπλεῖ, ὑπεκστήσομαι. Ἡνίκα δ' ἀπεσάλευσε τῆς γῆς τὸ πλοῖον, ἀπὸ τῆς πρύμνης αὐτοὺς ἀπησπάσατο, ἵνα μηκέτι αὐτὸν δύνωνται κατασχεῖν. Ἐξελθὼν δὲ τοῦ λιμένος Χαιρέας καὶ ἀποβλέψας εἰς τὸ πέλαγος· Ἄγε με, φησὶν, ὦ θάλασσα, τὸν αὐτὸν δρόμον, ὃν καὶ Καλλιρρόην ἤγαγες. Εὔχομαί σοι, Πόσειδον, ἢ κἀκείνην μεθ' ἡμῶν, ἢ μηδὲ ἐμὲ χωρὶς ἐκείνης ἐνταῦθα. Εἰ μὴ γὰρ δύναμαι τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν ἀπολαβεῖν, θέλω κἂν δουλεύειν μετ' αὐτῆς.

Ϛʹ. Πνεῦμα δὲ φορὸν ὑπέλαβε τὴν τριήρη καὶ ὥσπερ κατ' ἴχνος τοῦ κέλητος ἔτρεχεν. Ἐν δὲ ταῖς ἴσαις ἡμέραις εἰς Ἰωνίαν ἧκον καὶ ὥρμισαν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀκτῆς ἐν τοῖς Διονυσίου χωρίοις. Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι κεκμηκότες, ἐκβάντες εἰς τὴν γῆν, περὶ τὴν ἀνάληψιν ἠπείγοντο τὴν ἑαυτῶν, σκηνάς τε πηγνύμενοι καὶ παρασκευάζοντες εὐωχίαν, Χαιρέας δὲ μετὰ Πολυχάρμου περινοστῶν· Πῶς νῦν, φησὶ, Καλλιρρόην εὑρεῖν δυνάμεθα; μάλιστα μὲν γὰρ φοβοῦμαι, μὴ Θήρων ἡμᾶς διεψεύσατο καὶ τέθνηκεν ἡ δυστυχής. Εἰ δ' ἄρα καὶ ἀληθῶς πέπραται, τίς οἶδεν, ὅποι· πολλὴ γὰρ ἡ Ἀσία. Μεταξὺ δ' ἀλύοντες περιέπεσον τῷ νεῷ τῆς Ἀφροδίτης. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς προσκυνῆσαι τὴν θεόν· καὶ προσδραμὼν τοῖς γόνασιν αὐτῆς Χαιρέας· Σύ μοι, δέσποινα, πρώτην Καλλιρρόην ἔδειξας ἐν τῇ σῇ ἑορτῇ. Σὺ καὶ νῦν ἀπόδος, ἣν ἐχαρίσω. Μεταξὺ ἀνακύψας εἶδε παρὰ τὴν θεὸν εἰκόνα Καλλιρρόης χρυσῆν, ἀνάθημα Διονυσίου·

Τοῦ δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ.

Κατέπεσεν οὖν σκοτοδινιάσας. Θεασαμένη δ' αὐτὸν ἡ ζάκορος ὕδωρ προσήνεγκε καὶ ἀνακτωμένη τὸν ἄνθρωπον εἶπε· Θάρρει, τέκνον καὶ ἄλλους πολλοὺς ἡ θεὸς ἐξέπληξεν· ἐπιφανὴς γάρ ἐστι καὶ δείκνυσιν ἑαυτὴν ἐναργῶς. Ἀλλ' ἀγαθοῦ μεγάλου τοῦτ' ἔστι σημεῖον. Ὁρᾷς εἰκόνα τὴν χρυσῆν; αὕτη δούλη μὲν ἦν, ἡ δ' Ἀφροδίτη πάντων ἡμῶν κυρίαν πεποίηκεν αὐτήν. Τίς γάρ ἐστιν; ὁ Χαιρέας εἶπεν· Αὕτη ἡ δέσποινα τῶν χωρίων τούτων, ὦ τέκνον, Διονυσίου γυνὴ, τοῦ πρώτου τῶν Ἰώνων. Ἀκούσας ὁ Πολύχαρμος, οἷα δὴ σωφρονῶν αὐτὸς, οὐδὲν εἴασεν ἔτι τὸν Χαιρέαν εἰπεῖν, ἀλλ' ὑποβαστάσας ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν, οὐ βουλόμενος ἐκπύστους γενέσθαι, τίνες εἰσὶ, πρὶν ἅπαντα βουλεύσασθαι καλῶς καὶ συντάξαι πρὸς ἀλλήλους. Ὁ δὲ Χαιρέας τῆς ζακόρου παρούσης οὐδὲν εἶπεν ἀλλ' [ἅμα] ἐσίγησεν ἐγκρατῶς, πλὴν ὅσον αὐτομάτως ἐξεπήδησεν αὐτοῦ τὰ δάκρυα. Πόρρω δ' ἀπελθὼν, ἐπὶ γῆς μόνος ἔρριψεν ἑαυτὸν καὶ Ὦ θάλασσα, φησὶ, φιλάνθρωπε, τί με διέσωσας, ἢ ἵν' εὐπλοήσας ἴδω Καλλιρρόην ἄλλου γυναῖκα; τοῦτ' οὐκ ἤλπισα γενέσθαι ποτὲ, οὐδ'

amicus Chæreæ, dum hæc aguntur et parantur, in publicum non prodierat; imo suis parentibus quoque dixerat: Amicus, non nego, amicus est Chæreas; verum non eo usque, ut extrema quoque cum illo discrimina subire par sit. Devitabo igitur ejus oculos, dum a terra solvit. At ille ipse Polycharmus, quum jam æstus navim a continente subduceret, procul e puppi suos valere jubebat, ne retinere ipsum hoc modo possent. Sic egressus portu Chæreas et in pelagus prospiciens: Duc me, o mare, ait, qua Callirrhoën via. Te autem, Neptune, precor, aut illam huc nobiscum, aut si illa mihi carendum sit neque me referto. Nam si non potero meam uxorem recuperare, vel cum ea servire malim.

VI. Excepit vero triremem ventus secundus, ut vestigia celocis piratici quasi relegeret, parique dierum numero in Ioniam perveniret, atque illo ipso litore appelleret in campis Dionysii. Cæteri exscendunt in terram, laboribus fractum et fessum corpus compactis tabernaculis epulisque instructis reficere properantes. At Chæreas omnia cum Polycharmo perlustrans: Quî jam poterimus invenire Callirrhoën? ait. Primo enim et præcipuo loco vereor, ne nos Thero mendaciis circumvenerit, et misera illa non exstet amplius. Si vero revera vendita est, quis novit ubi et quo? vasta enim est Asia. Sic vagantes incidunt in fanum Veneris, visoque deam adorare, Chæreas ad ejus genua provolutus: Tu mihi prima Callirrhoën ostendisti, domina, in tuo festo. Tu nunc quoque redde donum, quod sponte obtulisti. Finitas post preces ut surgit, caputque tollit et oculos, videt ad deæ latus auream Callirrhoës imaginem, Dionysii donarium. Tum illi

Pectoris et genuum lapsare, liquescere, solvi
Robur.

Concidit igitur caliginosa correptus vertigine. Videt id anus æditua, frigidaque adspersa hominem ad se revocat, et: Bono sis animo, fili, ait. Etiam alios multos perculit dea. Est enim illustris signisque claris se monstrat. Sed id quidem indicium magni boni est. Vides imaginem hanc auream? Fœmina hæc serva quidem erat, sed Venus eam nostrûm omnium fecit dominam. Quænam igitur est? Est horum agrorum domina, Dionysii uxor, primi inter Iones. Plura dicere Chæream, his auditis, non sinebat Polycharmus, ut vir sapiens et temperans, cautusque futurorum, sed implicitis sublatum brachiis inde extrahit, ignorari volens omnino res suas, donec pulchre deliberassent, et ordinassent omnia. Chæreas itaque nihil ultra dixerat, Veneris sacerdote præsente, sed virili se continentia compresserat, nisi quod lacrymæ sua sponte genis exciderant. Verum ubi longius discesserat, loco omnibus aliis præter Polycharmum vacuo se prosternit humi, et: O humanum nimis mare, ait, cur servasti me? an ut secundum emensus curriculum Callirrhoën in alterius conjugis amplexu viderem? hoc non speraveram unquam fore, ne post

ἀποθανόντος Χαιρέου. Τί ποιήσω δυστυχής; παρὰ δεσπότου μὲν γὰρ ἤλπιζόν τε κομίσασθαι καὶ τοῖς λύτροις ἐπίστευον, ὅτι πείσω τὸν ἀγοράσαντα. Νῦν δ' εὕρηκά σε πλουσίαν, τάχα καὶ βασιλίδα. Πόσῳ δ' ἂν εὐτυχέστερος ὑπῆρχον, εἴ σε μοιχεύουσαν εὑρήκειν. Εἴπω Διονυσίῳ προσελθών, Ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκα; τοῦτο δὲ λέγει τίς γεγαμηκότι; ἀλλ' οὐδ', ἂν ἀπαντήσω, δύναμαί σοι προσελθεῖν. Ἀλλ', οὐδὲ τὸ κοινότατον, ὡς πολίτης, ἀσπάσασθαι. Κινδυνεύσω τάχα καὶ ὡς μοιχὸς τῆς ἐμῆς γυναικὸς ἀπολέσθαι. Ταῦτ' ὀδυρόμενον παρεμυθεῖτο Πολύχαρμος.

Ζ'. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Φωκᾶς, ὁ οἰκονόμος Διονυσίου, θεασάμενος τριήρη ναύμαχον, οὐκ ἀδεὴς καθειστήκει. Ναύτην δέ τινα ὑποχορισάμενος μανθάνει παρ' αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν, τίνες εἰσὶ καὶ πόθεν καὶ διὰ τίνα πλέουσι. Συνῆκεν οὖν, ὅτι μεγάλην συμφορὰν ἡ τριήρης αὕτη κομίζει Διονυσίῳ καὶ οὐ βιώσεται Καλλιρρόης ἀποσπασθείς. Οἷα δὲ φιλοδέσποτος ἐθελήσας προλαβεῖν τὸ δεινὸν καὶ σβέσαι πόλεμον, μέγαν μέν, οὐ κοινὸν δέ, ἀλλὰ τῆς Διονυσίου μόνης οἰκίας, διὰ τοῦτ' ἀφιππευσάμενος εἴς τι φρουρίον βαρβάρων, ἀνήγγειλεν· Ὅτι τριήρης πολεμία λανθάνει, τάχα μὲν ἐπὶ κατασκοπήν, τάχα δὲ καὶ διὰ λῃστείαν, ὑφορμοῦσα, συμφέρει δὲ τοῖς βασιλέως πράγμασιν, ἀνάρπαστον αὐτὴν γενέσθαι, πρὶν ἀδικεῖν. Ἔπεισε τοὺς βαρβάρους καὶ συντεταγμένους ἤγαγεν. Ἐπιπεσόντες οὖν μέσῃ νυκτὶ καὶ πῦρ ἐμβαλόντες τὴν μὲν τριήρη κατέφλεξαν, ὅσους δὲ ζῶντας ἔλαβον, δήσαντες εἰς τὸ φρούριον ἀνήγαγον. Νεμήσεως δὲ τῶν αἰχμαλώτων γενομένης, ἱκέτευσαν Χαιρέας καὶ Πολύχαρμος ἑνὶ δεσπότῃ πραθῆναι. Καὶ ὁ λαβὼν αὐτοὺς ἐπώλησεν εἰς Καρίαν. Ἐκεῖ δὲ πέδας σύροντες παχείας εἰργάζοντο τὰ Μιθριδάτου. Καλλιρρόῃ δ' ὄναρ ἐπέστη, Χαιρέας δεδεμένος καὶ θέλων αὐτῇ προσελθεῖν, ἀλλὰ μὴ δυνάμενος. Ἀνεκώκυσε δὲ μέγα καὶ διωλύγιον ἐν τοῖς ὕπνοις· Χαιρέα, δεῦρο. Τότε πρῶτον Διονύσιος ἤκουσεν ὄνομα Χαιρέου. Καὶ τῆς γυναικὸς οὖν ταραχθείσης ἐπύθετο· Τίς, ὃν ἐκάλεις; Προὔδωκε δ' αὐτὴν τὰ δάκρυα καὶ τὴν λύπην οὐκ ἠδυνήθη κατασχεῖν, ἀλλ' ἔδωκε παρρησίαν τῷ πάθει. « Δυστυχής, φησιν, ἄνθρωπος, ἐμὸς ἀνὴρ ἐκ παρθενίας, οὐδ' ἐν τοῖς ὀνείροις εὐτυχής· εἶδον γὰρ αὐτὸν δεδεμένον. Ἀλλὰ σὺ μέν, ἄθλιε, τέθνηκας ζητῶν ἐμέ, δηλοῖ γὰρ θάνατόν σου τὰ δεσμά, ἐγὼ δὲ ζῶ καὶ τρυφῶ, κατάκειμαι δ' ἐπὶ χρυσηλάτου κλίνης μετ' ἀνδρὸς ἑτέρου. Πλὴν οὐκ εἰς μακρὰν ἀφίξομαι πρὸς σέ. Εἰ καὶ ζῶντες ἀλλήλων οὐκ ἀπελαύσαμεν, ἀποθανόντες ἀλλήλους ἕξομεν. Τούτων τῶν λόγων ἀκούσας ὁ Διονύσιος ποικίλας ἐλάμβανε γνώμας. Ἥπτετο μὲν γὰρ αὐτοῦ ζηλοτυπία, διότι καὶ νεκρὸν ἐφίλει Χαιρέαν, ἥπτετο δὲ καὶ φόβος μὴ ἑαυτὴν ἀποκτείνῃ, ἐθάρρει δ' ὅμως ὅτι ὁ πρῶτος ἀνὴρ ἐδόκει τεθνηκέναι τῇ γυναικί. Μὴ γὰρ ἀπολείψειν αὐτὴν Διονύσιον, οὐκ ὄντος ἔτι Χαιρέου. Παρεμυθεῖτο τοίνυν ὡς δυνατὸν μάλιστα τὴν γυναῖκα καὶ ἐπὶ

Chæreæ quidem fata. Quid agam, miser? ab hero te sperabam ferre, pretioque redemtionis confidebam posse emtorem in rem meam pellicere. Nunc autem inveni te divitem, et forte reginam. O quanto ego eram felicior, si te vel adulteram deprehendissem. Siccine Dionysium aggrediar? Redde mihi uxorem. Sed ne occurrens quidem in via potero ad te accedere Imo, quod cuivis alii, mihi non licebit, civi civem salutare. Quid? quod periclitabor forte ceu adulter meæ uxoris perire. Sic lamentantem Polycharmus tamen consolatur.

VII. Interim Phocas, villicus Dionysii, conspecta non sine pavore triremi bellica, discit a nauta, quem blanditiis illectum sibi conciliaverat, et qui sint, et unde, et quid disignent, intelligitque, triremem istam hero suo magnum malum importare, ut qui vitam a Callirrhoë separem tolerare posse censendus non esset. Occupare itaque studens calamitatem, et exstinguere bellum, non quidem magnum, neque commune urbi, sed herili domui proprium, utpote amans heri mancipium, propere ad castrum aliquod, a barbaris custoditum, adequitat, nuntiatque, latere sub aggeribus mari objectis triremem hostilem, fors caussa speculandi, fors et prædandi. Regis interesse illam diripi priusquam hostes vim inferant. Ut facile decepit barbaros, ipse conglobatos in agmen ducit eo loci, ubi media de nocte securos adorti et navem injecto comburunt igne, et vinctos abducunt in castellum, quotquot vivos ceperant. Ibi Chæreas et Polycharmus non distrahi, sed uni hero vendi, facta captivorum partitione, supplices orant. Obtemperans igitur, qui tulerat eos de præda, vendit in Cariam, ubi ponderosas post se trahentes miseri pedicas, Mithridatis agros colebant. Hoc se Chæreas habitu per quietem Callirrhoæ sistit, accedere quidem cupiens, sed prohibitus. Exclamat illa in somnis magna et acuta voce: Chærea, huc veni. Tum primum audito Chæreæ nomine Dionysius consternatam rogat uxorem, Quis esset, quem vocaverit? Prodebant illam lacrymæ, neque mœstitiam premere poterat, sed concessa affectui audacia: Homo miser, ait, meus virgineus. Ne quidem in somnis felix. Vidi enim illum catenis oneratum. At tu quidem miser obiisti me quærens. Nam hæc vincula mortem significant. Ego vere et vivo, et luxor, et in aurea sponda cum alio marito decumbo. At non multo post ad te veniam. Etiamsi usu nostrum vivi caruimus, tenebimus tamen nos mortui. His auditis, variæ cogitationes mentem Dionysii subiere. Pungebat namque æmulum, quod vel mortuum illa Chæream diligeret; angebat et metus, ne suis illa se manibus perimeret. Interim bene sperabat, quandoquidem prior maritus uxori ipsi videbatur decessisse. Non enim illam Dionysium deserturam, Chærea non superstite porro. Consolatur ergo quibus maxime poterat modis uxorem,

πολλὰς ἡμέρας παρεφύλαττε, μὴ ἄρα τι δεινὸν ἑαυτὴν ἐργάσηται. Περιέσπασε δὲ τὸ πένθος ἐλπὶς τοῦ τάχα ζῆν ἐκεῖνον καὶ ψευδόνειρον αὐτὴν γεγονέναι· τὸ δὲ πλεῖον ἡ γαστήρ. Ἑβδόμῳ γὰρ μηνὶ μετὰ τοὺς γάμους υἱὸν ἔτεκε, τῷ μὲν δοκεῖν ἐκ Διονυσίου, Χαιρέου δὲ ταῖς ἀληθείαις. Ἑορτὴν μεγίστην ἤγαγεν ἡ πόλις καὶ πρεσβεῖαι ἀφίκοντο πανταχόθεν Μιλησίοις συνηδομένων, ὅτι τὸ γένος αὔξει τὸ Διονυσίου. Κἀκεῖνος ὑπὸ τῆς χαρᾶς πάντων παρεχώρησε τῇ γυναικὶ, καὶ δέσποιναν αὐτὴν ἀπέδειξε τῆς οἰκίας. Ἀναθημάτων ἐνέπλησε τοὺς ναοὺς, πανδημεὶ τὴν πόλιν εἱστία θυσίαις.

Η'. Ἀγωνιῶσα δὲ Καλλιρρόη, μὴ προδοθῇ τὸ ἀπόρρητον αὐτῆς, ἠξίωσεν ἐλευθερωθῆναι Πλαγγόνα, τὴν μόνην αὐτῇ συνειδυῖαν, ὅτι πρὸς Διονύσιον ἦλθεν ἐγκύμων· ἵνα μὴ μόνον ἐκ τῆς γνώμης, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς τύχης, ἔχῃ τὸ πιστὸν παρ' αὐτῆς. « Ἀσμένως, εἶπεν ὁ Διονύσιος, ἀμείβομαι Πλαγγόνα διακονίας ἐρωτικῆς. Ἄδικον δὲ ποιοῦμεν, εἰ τὴν (μὲν) θεραπαινίδα τετιμήκαμεν, οὐκ ἀποδώσομεν δὲ τὴν χάριν τῇ Ἀφροδίτῃ, παρ' ᾗ πρῶτον ἀλλήλους εἴδομεν.» Κἀγὼ, φησὶν ἡ Καλλιρρόη, σοῦ θέλω μᾶλλον. Ἔχω γὰρ αὐτῇ μείζονα χάριν. Νῦν μὲν οὖν λεχὼ ἔτι εἰμὶ, περιμείναντες δ' ὀλίγας ἡμέρας ἀσφαλέστερον ἄπιμεν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ταχέως δ' αὐτὴν ἀνέλαβεν ἐκ τοῦ τόκου καὶ κρείττων ἐγένετο καὶ μείζων, οὐκέτι κόρης ἀλλὰ γυναικὸς ἀκμὴν προσλαβοῦσα. Παραγενομένων δ' αὐτῶν εἰς τὸν ἀγρὸν, μεγαλοπρεπεῖς θυσίας παρεσκεύασε Φωκᾶς. Καὶ γὰρ πλῆθος ἐπηκολούθησεν ἐξ ἄστεος. Καταρχόμενος οὖν ὁ Διονύσιος ἑκατόμβης· « Δέσποινα, φησὶν, Ἀφροδίτη, σύ μοι πάντων ἀγαθῶν αἰτία. Παρὰ σοῦ Καλλιρρόην ἔχω, παρὰ σοῦ τὸν υἱόν. Καὶ ἀνήρ εἰμι διὰ σὲ, καὶ πατήρ. Ἐμοὶ μὲν ἤρκει Καλλιρρόη καὶ πατρίδος μοι καὶ γονέων γλυκυτέρα, φιλῶ δὲ τὸ τέκνον, ὅτι μοι τὴν μητέρα βεβαιοτέραν πεποίηκεν. Ὅμηρον ἔχω τῆς εὐνοίας τῆς πρὸς αὐτήν. Ἱκετεύω σε, δέσποινα, σῶζε ἐμοὶ μὲν Καλλιρρόην, Καλλιρρόῃ δὲ τὸν υἱόν.» Ἐπευφήμησε τὸ πλῆθος τῶν περιεστηκότων καὶ οἱ μὲν ῥόδοις, οἱ δ' ἴοις, οἱ δ' αὐτοῖς στεφάνοις ἐφυλλοβόλησαν αὐτοὺς, ὥστε πλησθῆναι τὸ τέμενος ἀνθῶν. Διονύσιος μὲν οὖν πάντων μὲν ἀκουόντων εἶπε τὴν εὐχὴν, Καλλιρρόη δὲ μόνη ἠθέλησε πρὸς τὴν Ἀφροδίτην λαλῆσαι. Πρῶτον μὲν οὖν τὸν υἱὸν εἰς τὰς αὐτῆς ἀγκάλας ἐνέθηκε. Καὶ ὤφθη θέαμα κάλλιστον, οἷον οὔτε ζωγράφος ἔγραψεν, οὔτε πλάστης ἔπλασεν, οὔτε ποιητὴς ἱστόρησε μέχρι νῦν. Οὐδεὶς γὰρ αὐτῶν ἐποίησεν Ἄρτεμιν, ἢ Ἀθηνᾶν, βρέφος ἐν ἀγκάλαις κομίζουσαν. Ἔκλαυσεν ὑφ' ἡδονῆς Διονύσιος ἰδὼν καὶ ἡσυχῇ τὴν Νέμεσιν προσεκύνησε. Μόνην δὲ Πλαγγόνα προσμεῖναι κελεύσας, τοὺς λοιποὺς προέπεμψεν εἰς τὴν ἔπαυλιν. Ἐπεὶ δ' ἀπηλλάγησαν, στᾶσα πλησίον τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἀνατείνασα χερσὶ τὸ βρέφος· « Ὑπὲρ τούτου σοι, φησὶν, ὦ δέσποινα, γινώσκω τὴν χάριν· ὑπὲρ ἐμαυτῆς γὰρ οὐκ οἶδα. Τότ' ἄν σοι καὶ περὶ ἐμαυτῆς ἠπιστά-

multosque in dies, ne sibi forte manus ipsa truculentas inferret, oculis curiosis servabat. Luctum quoque mulieri distrahebat spes, forte vivere Chæream, falsaque specie per somnum objecta se fuisse delusam. Magis autem venter. Septimo namque post nuptias mense puerum edidit, opinione quidem Dionysio satum; verus autem pater Chæreas erat. Maxima festivitate celebrare hos natales tota urbs, et undecumque confluere legati Milesiis incrementum domus Dionysii gratulantium. Ipse ille præ gaudio uxori cedebat omnibus, eamque matrem familias nuncupabat. Templa donariis implebat, sacris factis totam urbem et viritim quosque lautis epulis excipiebat.

VIII. Callirrhoë vero, ne quando secretum suum proderetur incerta et verita, rogat censetque, Plangonem libertate donari. Erat enim illa sola conscia, gravidam fuisse, quum Dionysio primum conjungeretur; ut non tantum ex animi benevolentia, sed et ex conditionis melioris beneficio obligatam sibi haberet. Libenter illam, ait Dionysius, pro ministerio amatorio remunerabor. Inique autem facimus, si, honorata serva, Veneri debitas grates non rependamus, apud quam nos primum vidimus. Atqui ego te magis volo. Majorem illi ego gratiam debeo, quam tu. Nunc autem puerpera adhuc sum. Post paucos dies tutius in agrum abeamus. Brevi se Callirrhoë ex partus doloribus et noxiis recipiebat, et pulchrior evaserat atque fortior; jam non amplius puella, sed mulieris maturum robur nacta. Ut rus itaque venerant, magnificas iis epulas, multo quippe comitatu stipatis, apparuerat. Phocas Dionysius ibi, libatione facta, immolationem hecatombes auspicatur : et, Domina Venus, ait, omnia mea bona tibi debeo. Abs te Callirrhoën habeo, abs te filium; per te et vir sum, et pater. Mihi quidem suffecisset Callirrhoë, patriaque et parentibus dulcior, amo tamen puerulum, quod matrem mihi certiorem fecit. Obsidem habeo affectus ejus erga me. Supplicor itaque, domina, serva mihi quidem Callirrhoën, huic vero filium. Preces bonis verbis, faustisque prosequitur acclamationibus adstans corona, et hi rosis, illi violis, alii sertis integris, obruunt conjuges, ut totum fanum floribus scateret. Dionysius vota clare dixerat, et ut omnibus possent exaudiri. Callirrhoë vero sola Venerem alloqui volebat. Primum ergo suum filium deæ ulnis imponebat, spectaculum pulcherrimum, neque fictum usquam, neque pictum, neque scriptum in poëmate; nullus enim horum artificum Dianam, aut Minervam, fecit, quæ ulnis infantem gestaret. Dionysio lacrymas excutiebat spectaculi voluptas, ut tacite Nemesin deprecaretur, cæterisque in villam præmissis, solam Plangonem Callirrhoæ præsto manere jubet. Ut jam omnes discesserant, nostra propius aggressa Venerem, manibusque protendens infantulum : Pro hoc tibi gratiam novi, Dea Venus, ait. Nam pro me novi nullam. Tum

μην χάριν, εἴ μοι Χαιρέαν ἐτήρησας. Πλὴν εἰκόνα μοι δέδωκας ἀνδρὸς φιλτάτου καὶ ὅλον οὐκ ἀφεῖλου μου Χαιρέαν. Δὸς δή μοι γενέσθαι τὸν υἱὸν εὐτυχέστερον μὲν τῶν γονέων, ὅμοιον δὲ τῷ πάππῳ. Πλεύσαι δὲ καὶ οὗτος ἐπὶ τριήρους στρατηγικῆς, καί τις εἴποι, ναυμαχοῦντος αὐτοῦ· Κρείττων Ἑρμοκράτους ὁ ἔκγονος. Ἡσθήσεται μὲν γὰρ καὶ ὁ πατὴρ, ἔχων τῆς ἀρετῆς διάδοχον, ἡσθησόμεθα δὲ οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ τεθνεῶτες. Ἱκετεύω σε, δέσποινα, διαλλάγηθί μοι λοιπόν. Ἱκανῶς γάρ μοι δεδυστύχηται. Τέθνηκα, ἀνέζησα, λελῄστευμαι, πέφευγα, πέπραμαι, δεδούλευκα. Τίθημι δὲ καὶ τὸν δεύτερον γάμον ἔτι μοι τούτων βαρύτερον. Ἀλλὰ μίαν ἀντὶ πάντων αἰτοῦμαι χάριν παρὰ σοῦ, καὶ διὰ σοῦ παρὰ τῶν ἄλλων θεῶν, σῶζέ μου τὸν ὀρφανόν.» Ἔτι βουλομένην λέγειν ἐπέσχε τὰ δάκρυα.

Θ'. Μικρὸν οὖν διαλιποῦσα καλεῖ τὴν ἱέρειαν. Ἡ δὲ πρεσβῦτις ὑπακούσασα· Τί κλάεις, εἶπεν, ὦ παιδίον, ἐν ἀγαθοῖς τηλικούτοις; ἤδη γὰρ καὶ σὲ ὡς θεὰν οἱ ξένοι προσκυνοῦσι. Πρῴην ἦλθον ἐνθάδε δύο νεανίσκοι καλοὶ παραπλέοντες. Ὁ δ' ἕτερος αὐτῶν θεασάμενός σου τὴν εἰκόνα, μικροῦ δεῖν ἐξέπνευσεν. Οὕτως ἐπιφανῆ σε ἡ Ἀφροδίτη πεποίηκεν. Ἔπληξε τὴν καρδίαν τῆς Καλλιρρόης τοῦτο καὶ ὥσπερ ἐμμανὴς γενομένη, στήσασα τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἀνέκραγε· Τίνες ἦσαν οἱ ξένοι; πόθεν ἔπλεον; τί σοι διηγοῦντο; Δείσασα δ' ἡ πρεσβῦτις τὸ μὲν πρῶτον ἄφωνος εἱστήκει, μόλις δ' ἐφθέγξατο· Μόνον εἶδον αὐτοὺς, οὐδὲν ἤκουσα. Ποταποὺς εἶδες; ἀναμνήσθητι τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν. Ἔφρασεν ἡ γραῦς οὐκ ἀκριβῶς μὲν, ὑπώπτευσε δ' ὅμως ἐκείνη τὴν ἀλήθειαν. Ὃ γὰρ βούλεται τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται. Βλέψασα δὲ πρὸς Πλαγγόνα, δύναται, φησίν, ὁ δυστυχὴς Χαιρέας πλανώμενος ἐνθάδε παρεῖναι. Τί οὖν; [ἐγένετο] ζητήσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ σιγῶσαι. Ἀφικομένη τοίνυν πρὸς Διονύσιον, τοῦτο μόνον εἶπεν, ὅπερ ἤκουσε παρὰ τῆς ἱερείας. Ἠπίστατο γὰρ, ὅτι φύσει περίεργός ἐστιν ὁ ἔρως, κἀκεῖνος δι' ἑαυτὸν πολυπραγμονήσει περὶ τῶν γεγονότων. Ὅπερ οὖν καὶ συνέβη. Πυθόμενος γὰρ ὁ Διονύσιος εὐθὺς ἐνεπλήσθη ζηλοτυπίας καὶ πόρρω μὲν ἦν τοῦ Χαιρέαν ὑποπτεύειν, ἔδεισε δ' ἄρα, μή τις λανθάνῃ κατὰ τοὺς ἀγροὺς ἐπιβουλὴ μοιχική. Πάντα γὰρ ὑποπτεύειν αὐτὸν καὶ δεδιέναι τὸ κάλλος ἀνέπειθε τῆς γυναικός. Ἐφοβεῖτο δ' οὐ μόνον τὰς παρ' ἀνθρώπων ἐπιβουλὰς, ἀλλὰ προσεδόκα τάχα αὐτῷ καταβήσεσθαι καὶ θεὸν ἐξ οὐρανοῦ ἀντεραστήν. Καλέσας τοίνυν Φωκᾶν διηρεύνα· Τίνες εἰσὶν οἱ νεανίσκοι καὶ πόθεν; ἆρά γε πλούσιοι καὶ καλοί; διὰ τί δὲ τὴν ἐμὴν Ἀφροδίτην προσεκύνουν; τίς ἐμήνυσεν αὐτοῖς; τίς ἐπέτρεψεν; Ὁ δὲ Φωκᾶς ἀπέκρυπτε τὴν ἀλήθειαν, οὐ Διονύσιον δεδοικὼς, γινώσκων δὲ ὅτι Καλλιρρόη καὶ αὐτὸν ἀπολεῖ καὶ τὸ γένος αὐτοῦ, πυθομένη περὶ τῶν γεγονότων. Ἐπεὶ οὖν ἔξαρνος ἦν ἐπιδεδημηκέναι τινὰς, οὐκ εἰδὼς ὁ Διονύσιος τὴν αἰτίαν, ὑπώπτευσε, βαρυτέραν ἐπιβουλὴν

sane novissem, si mihi Chæream servasses. Interim dedisti imaginem viri amicissimi, neque totum abstulisti Chæream. Da vero mihi filium aliquando fieri parentibus quidem feliciorem, avo autem similem. Et hic naviget, atque nautica prœlia edente dicat quis, avo Hermocrate nepotem fortiorem esse et potiorem. Sic et pater meus lætabitur, virtutis hæredem nactus, et nos parentes vel mortui gaudebimus. In posterum, obsecro, domina, mecum in gratiam redi. Abunde jam malorum perpessa sum. Obii, revixi, latronibus cessi, patria excidi, vendita fui, servii, et, quod omnibus illis reputo mihi luctuosius, alteri marito juncta sum. Hanc unam pro illis omnibus a te rogo gratiam, et per te a reliquis diis, servare mihi hunc orbum velis. Ultra nitentem proloqui intercipiunt lacrymæ.

IX. Nec post longam tamen moram vocat sacerdotem, quæ intrans, ait : Quid ploras in tantis bonis, filia? nam vel advenæ ceu deam te venerantur. Nuper ingressi fuerant huc duo pulchri juvenes prætemavigantes, quorum unus, visa tua imagine, parum aberat, quin exspiraret. Tam te Venus illustrem fecit. Territa per hos sermones, et tamquam lymphata, fixis oculis acre tuens, exclamavit : Quinam erant illi advenæ? unde navigabant? quid narrabant tibi? Hærebat pavida sacerdos, hiscere non ausa, et voce defecta, vix tandem : Nihil audivi, ait, tantum eos vidi. Ex habitu, quem vidisti, unde gentium esse colligis eos? revoca tibi in mentem vultus et lineamenta juvenum. Exponebat anus, non exacte quidem; Callirrhoë tamen inde, quod res erat, suspicabatur. Nam quod quisque vult, illud opinatur. Et ad Plangonem conversa : Quid si miser Chæreas hic adesset errabundus : quid igitur? illum quæramus, sed sine tumultu. Ut itaque redierat ad Dionysium Callirrhoë, id solum effert, quod a sacerdote audiverat. Amorem enim sciebat ex indole sua nimis esse curiosum, et Dionysium per se suique gratia hujus eventi examen sollicitum instituturum. Id quod et accidit. Nam Dionysius, simulatque intelligebat, turgere æmulatione, et quamvis a Chæreæ suspicione longe abesset, ne qua tamen se falleret in agris adulteri molitio, maxime verebatur. Pulchritudo mulieris ipsum pavere et suspecta habere omnia cogebat. Neque solas hominum extimescebat insidias, sed et ex ipso cœlo descensurum forte aliquem sibi rivalem exspectabat. Arcessitum itaque Phocan diligenter interrogat : Quinam ergo fuerunt juvenes? et unde? an divites et pulcri? et quare meam Venerem adorarunt? et quis illam illis ibi esse indicavit? quis permisit? At Phocas occultabat veritatem, non quod Dionysium verebatur sed paratum sibi sciens totique suo generi interitum a Callirrhoë, si quid illa rerum gestarum rescisceret. Quum itaque pervicaci constantia negaret, peregrinos huc appulsos, Dionysius caussam cœpit habere suspectam, quasi graviores in caput suum struerentur insidiæ; et ira can-

καθ' ἑαυτοῦ συνίστασθαι. Διοργισθεὶς οὖν μάστιγας ᾔτει καὶ τροχὸν ἐπὶ Φωκᾶν καὶ οὐ μόνον ἐκεῖνον ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς ἅπαντας συνεκάλει μοιχείαν πεπεισμένος ζητεῖν. Αἰσθόμενος δὲ Φωκᾶς, οἷ καθέστηκε δεινοῦ καὶ λέγων καὶ σιωπῶν· Σοί, φησί, δέσποτα, ἐρῶ μόνῳ τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ Διονύσιος πάντας ἀποπέμψας· Ἰδού, φησί, μόνοι γεγόναμεν, μηδὲν ἔτι ψεύσῃ, λέγε τἀληθὲς κἂν φαῦλον ᾖ. Φαῦλον μὲν, εἶπεν, οὐδέν ἐστιν, ὦ δέσποτα, μεγάλων γὰρ ἀγαθῶν φέρω σοι διηγήματα. Ἐπεὶ δὲ σκυθρωπότερά ἐστιν αὐτοῦ τὰ πρῶτα, διὰ τοῦτο μηδὲν ἀγωνιάσῃς, μηδὲ λυπηθῇς, ἀλλὰ περίμεινον, ἕως οὗ πάντα ἀκούσῃς· χρηστὸν γὰρ ἔχουσι τὸ τέλος. Μετέωρος οὖν ὁ Διονύσιος πρὸς τὴν ἐπαγγελίαν γενόμενος καὶ ἀναρτήσας ἑαυτὸν τῆς ἀκροάσεως· Μὴ βράδυνε, φησίν, ἀλλ' ἤδη διηγοῦ. Τότ' οὖν ἤρξατο λέγειν· Τριήρης ἐνθάδε κατέπλευσεν ἐκ Σικελίας καὶ πρέσβεις Συρακοσίων παρὰ σοῦ Καλλιρρόην ἀπαιτούντων. Ἐξέθανεν ὁ Διονύσιος ἀκούσας καὶ νὺξ αὐτοῦ τῶν ὀφθαλμῶν κατεχύθη, φαντασίαν γὰρ ἔλαβεν ὡς ἐφεστηκότος αὐτῷ Χαιρέου καὶ Καλλιρρόην ἀποσπῶντος. Ὁ μὲν οὖν ἔκειτο καὶ σχῆμα καὶ χρῶμα νεκροῦ ποιήσας, Φωκᾶς δ' ἐν ἀπορίᾳ καθειστήκει, καλέσαι μὲν οὐδένα θέλων, ἵνα μή τις αὐτῷ μάρτυς γένηται τῶν ἀπορρήτων, μόλις δὲ καὶ κατ' ὀλίγον αὐτὸς τὸν δεσπότην ἀνεκτήσατο· Θάρρει, λέγων, Χαιρέας τέθνηκεν· ἀπόλωλεν ἡ ναῦς· οὐδείς ἐστι φόβος. Ταῦτα τὰ ῥήματα ψυχὴν ἐνέθηκε Διονυσίῳ καὶ κατ' ὀλίγον πάλιν ἐν ἑαυτῷ γενόμενος ἀκριβῶς ἐπυνθάνετο πάντα, καὶ Φωκᾶς διηγεῖτο τὸν ναύτην, τὸν μηνύσαντα, πόθεν ἡ τριήρης καὶ διὰ τίνα πλέουσι καὶ τίνες οἱ παρόντες, τὸ στρατήγημα τὸ ἴδιον ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, τὴν νύκτα, τὸ πῦρ, τὸ ναυάγιον, τὸν φόνον, τὰ δεσμά. Καθάπερ οὖν νέφος, ἢ σκότος, ἀπεκάλυψε τῆς ψυχῆς Διονύσιον καὶ περιπτυξάμενος Φωκᾶν· Σύ, φησίν, εὐεργέτης ἐμός, σὺ κηδεμὼν ἀληθὴς καὶ πιστότατος ἐν τοῖς ἀπορρήτοις. Διὰ σὲ Καλλιρρόην ἔχω καὶ τὸν υἱόν. Ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν σοι προσέταξα Χαιρέαν ἀποκτεῖναι, σοῦ δὲ ποιήσαντος οὐ μέμφομαι. Τὸ γὰρ ἀδίκημα φιλοδέσποτον. Τοῦτο μόνον ἀμελῶς ἐποίησας, οὐκ ἐπολυπραγμόνησας, πότερον ἐν τοῖς τεθνηκόσι Χαιρέας ἐστὶν, ἢ ἐν τοῖς δεδεμένοις. Καὶ δεῖ ζητῆσαι τὸν νεκρόν. Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἂν ἔτυχε τάφου, κἀγὼ βεβαιότερον ἔσχον τὸ θαρρεῖν. Οὐ δύναμαι δὲ νῦν ἀμερίμνως εὐτυχεῖν διὰ τοὺς δεδεμένους. Οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἴσμεν, ὅποι τις αὐτῶν ἐπράθη.

Γ'. Προστάξας δὲ Φωκᾶν τὰ μὲν ἄλλα τῶν γεγονότων φανερῶς διηγεῖσθαι, δύο δὲ ταῦτα σιγᾶν, τὸ ἴδιον στρατήγημα, καὶ ὅτι ἐκ τῆς τριήρους τινὲς ἔτι ζῶσι, παραγίνεται πρὸς Καλλιρρόην σκυθρωπός· εἶτα συγκαλέσας πεισθέντας τοὺς ἀγροίκους, ἵν' ἡ γυνὴ πυθομένη τὰ συμβάντα βεβαιοτέραν ἤδη λάβῃ περὶ Χαιρέου τὴν ἀπόγνωσιν. Ἐλθόντες δὲ διηγοῦντο· πάντες δ' ᾔδεσαν· Ὅτι βάρβαροι ποθὲν λῃσταὶ νυκτὸς καταδραμόντες ἐνέπρησαν Ἑλληνικὴν τριήρη, τῆς προτέρας

dens rotam et flagra postulat in Phocam, neque in hunc solum, sed et omnes agri operæ convocatæ; ut qui certo crederet, se in adulterium inquirere. Intelligens ergo Phocas, ubi versetur discriminis, sive eloqueretur, sive premeret rem; Soli tibi, ait, here, verum dicam. Dimissis omnibus: En, ait, soli sumus. Cave mihi porro mendacii quidquam. Dic verum, etiam si malum sit. Malum quidem, here, nullum est. Imo bona ingentia tibi commemoraturus sum. Quandoquidem vero illa narrationis initia tetrica sunt, non propterea commovearis, quæso, neque mœrorem concipias, sed exspecta, donec totum negotium ceperis. Habet enim bonum finem. Sublimis ad hæc promissa Dionysius auribus ab ore narraturi pendebat. Ne cessa, inquit, sed actutum expone. Occepit igitur Phocas: Triremis huc appulit ex Sicilia, et Syracusanorum legati, Callirrhoën a te repetituri. Emori ad hæc Dionysius et oculis nocte suffusis caligare. Imaginabatur enim sibi, jam præsentem instare Chæream, et abstractam Callirrhoën rapere: mortuoque plane non dispar et habitu et colore jacebat. Id quod Phocan in magnam conjecit perturbationem et consilii inopiam. Nam advocare quemquam non audebat, ne quis ipsi testis et arbiter secretorum fieret. Ut ægre tandem et per gradus heri jam fugientes revocaverat spiritus: Confide modo, ait, here. Chæreas mortuus est. Periit navis. Nullus hic timori locus. Hæc verba Dionysio rursus indiderunt animam, ut sibi redditus diligenter porro singula requireret, Phocas illi nautam memorat, cujus indicio didicerat, unde et qui essent advenæ, et qua venissent destinatione; item artes, quibus imposuisset præsidio barbaro; noctem, ignem, naufragium, cædem, vincula. Sic Dionysius ab animo suo ceu nubem, aut tenebras, discussit, et amplexatus Phocan: Tu benefactor es meus, ait, tu verus tutor et fidissimus in rebus, quas vulgari fas non est. Per te Callirrhoën habeo, et filium. Non ego equidem te Chæream cæde aggredi jussissem; at quum feceris tamen, non reprehendo. Iniquitas enim hæc amoris in herum opus fuit. Hoc solum negligenter fecisti, quod, sitne mortuos inter, an captivos, Chæreas, anxia cura non indagasti. Etiam, si certo noveras, esse mortuum, oportuerat tamen cadaver tollere. Tum enim et illi supremus honos contigisset, et mihi firmiore nisa talo confidentia. Nunc autem plene frui meis bonis et sine sollicitudine propter captivos nequeo. Ignoramus enim, quo eorum quisque venditus sit.

X. Postquam itaque Phocan jusserat reliqua omnia palam narrare præter hæc duo, dolum suum, et quod vivi supersint aliqui de trireme, ipse fronte austera tristique Callirrhoën adit; tum rusticos rerum gnaros advocat, quo ipsa, interrogando et audiendo totum edocta casum, pleniorem porro de Chærea desperationem animo indueret. Ut advenerunt, omnes ceu rem notissimam narrant: Barbari unde unde latrones, noctu facto incursu, triremem pridie ad istud litus appulsam accenderunt. Postero mane

ὁρμισθεῖσαν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς· καὶ μεθ' ἡμέραν εἴδομεν αἵματι μεμιγμένον ὕδωρ καὶ νεκροὺς ὑπὸ τῶν κυμάτων φερομένους. Ἀκούσασα ἡ γυνὴ τὴν ἐσθῆτα περιερρήξατο· κόπτουσα δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς παρειάς, ἀνέδραμεν εἰς τὸν οἶκον, ὅπου τὸ πρῶτον εἰσῆλθε πραθεῖσα. Διονύσιος δ' ἐξουσίαν ἔδωκε τῷ πάθει, φοβούμενος, μὴ γένηται φορτικός, ἂν ἀκαίρως παρῇ. Πάντας οὖν ἐκέλευσεν ἀπαλλαγῆναι, μόνην δὲ προσεδρεύειν Πλαγγόνα, μή τι ἄρα δεινὸν αὐτὴν ἐργάσηται. Καλλιρρόη δ' ἠρεμίας λαβομένη, χαμαὶ καθεσθεῖσα καὶ κόνιν τῆς κεφαλῆς καταχέασα, τὰς κόμας σπαράξασα, τοιούτων ἤρξατο γόων· Ἐγὼ μὲν προαποθανεῖν ἢ συναποθανεῖν ηὐξάμην σοι, Χαιρέα. Πάντως δέ μοι κἂν ἐπαποθανεῖν ἀναγκαῖον. Τίς γὰρ ἔτι λείπεται ἐλπίς, ἐν τῷ ζῆν με κατέχουσα; Δυστυχοῦσα μέχρι νῦν ἐλογιζόμην· ὄψομαί ποτε Χαιρέαν καὶ διηγήσομαι αὐτῷ, πόσα πέπονθα δι' ἐκεῖνον. Ταῦτά με ποιήσει τιμιωτέραν αὐτῷ. Πόσης ἐμπλησθήσεται χαρᾶς, ὅταν ἴδῃ τὸν υἱόν; Ἀνόνητά μοι πάντα γέγονε, καὶ τὸ τέκνον ἤδη περισσόν. Προσετέθη γάρ μου τοῖς κακοῖς ὀρφανός. Ἄδικε Ἀφροδίτη, σὺ μόνη Χαιρέαν εἶδες, ἐμοὶ δ' οὐκ ἔδειξας αὐτὸν ἐλθόντα. Λῃστῶν χερσὶ παρέδωκας τὸ σῶμα τὸ καλόν. Οὐκ ἠλέησας τὸν πλεύσαντα διὰ σέ. Τοιαύτῃ θεῷ τίς ἂν προσεύχοιτο, ἥτις τὸν ἴδιον ἱκέτην ἀπέκτεινας. Οὐκ ἐβοήθησας ἐν νυκτὶ φοβερᾷ φονευόμενον ἰδοῦσα πλησίον σου μειράκιον καλόν, ἐρωτικόν. Ἀφείλου μου τὸν ἡλικιώτην, τὸν πολίτην, τὸν ἐραστήν, τὸν ἐρώμενον, τὸν νυμφίον. Ἀπόδος αὐτοῦ μοι κἂν τὸν νεκρόν. Τίθημι, ὅτι ἐγενήθημεν ἡμεῖς ἀτυχέστατοι πάντων. Τί δὲ καὶ ἡ τριήρης ἠδίκησε καὶ βάρβαροι κατέκαυσαν αὐτήν, ἧς οὐκ ἐκράτησαν οὐδ' Ἀθηναῖοι; Νῦν ἡμῶν ἀμφοτέρων οἱ γονεῖς τῇ θαλάσσῃ παρακάθηνται, τὸν ἡμέτερον κατάπλουν περιμένοντες, καὶ ἥτις ἂν ναῦς πόρρωθεν ὀφθῇ, λέγουσι· Χαιρέας Καλλιρόην ἄγων ἔρχεται. Τὴν κοίτην ἡμῖν εὐτρεπίζουσι τὴν νυμφικήν, κοσμεῖται δὲ θάλαμος, οἷς ἴδιος οὐδὲ τάφος ὑπάρχει. Θάλασσα μιαρά, σὺ καὶ Χαιρέαν εἰς Μίλητον ἤγαγες φονευθῆναι καὶ ἐμὲ πραθῆναι.

ΛΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

Α'. Ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα Καλλιρρόη διῆγεν ἐν θρήνοις, Χαιρέαν ἔτι ζῶντα πενθοῦσα. Μικρὸν δὲ καταδραθοῦσα ὄναρ ἑώρα λῃστήριον βαρβάρων πῦρ ἐπιφέροντας, ἐμπιπραμένην δὲ τριήρη, Χαιρέᾳ δὲ βοηθοῦσαν ἑαυτήν. Ὁ δὲ Διονύσιος ἐλυπεῖτο μέν, ὁρῶν τρυχομένην τὴν γυναῖκα, μὴ ἄρα τι καὶ τοῦ κάλλους αὐτῇ παραπόληται εἰς τὸν ἴδιον ἔρωτα, λυσιτελεῖν δὲ ὑπελάμβανε, τὸν πρότερον ἄνδρα βεβαίως αὐτὴν ἀπογνῶναι. Θέλων οὖν ἐνδείξασθαι στοργὴν καὶ μεγαλοψυχίαν, ἔφη πρὸς αὐτήν· Ἀνάστηθι, ὦ γύναι,

vidimus inquinatum sanguine mare, et jactata fluctibus cadavera. Ad hæc Callirrhoë sævis manibus lacerare vestes, oculosque et genas plangere, et adscendere in conclave, quo primum post venditionem deducta fuerat. Affectui cursum liberum dabat Dionysius, importunus fieri veritus, si intempestive adesset, jubetque omnes abire, solam assidere Plangonem, ne quod sibi forte malum inferret Callirrhoë. Quæ nacta secessum, humi desidens, aggesto in caput pulvere, passosque laniata capillos, instaurat tales querimonias : Ego equidem optabam tua præcedere fata, Chærea, vel ea comitari. Nunc autem mortuus, quandoquidem aliter fieri nequit, morte assectandus es. Nam quæ, amabo, spes superat, in vita me retinens? Hucusque reputabam in miseriis meis : Videbo tandem aliquando Chæream, et narrabo, quot et quanta propter eum passa fuerim. Illa me cariorem ipsi facient. Quanto plenus gaudio exsultabit ad filii conspectum? Omnes hæ meæ cogitationes in vanum abierunt. Jam puer supervacaneus et molestus est. Orbus enim reliquis meis malis adjectus est. Iniqua Venus! Tu sola Chæream vidisti, mihi vero non monstrasti præsentem et tantam viam emensum. Latronum manibus tradidisti pulchrum corpus, ejus non miserta, qui se tui caussa mari credidit. Tali quis deæ vota fecerit! quæ ipsa tuum supplicem occidisti. Non tulisti suppetias in horribili nocte, quum jam videres prope te obtruncandum pulcherrimum juvenem amoris plenum? abstulisti mihi æqualem, civem, amantem, redamatum, sponsum. Redde mihi nunc vel mortui corpus. Concessero, nos omnium fuisse natos infelicissimos. Quid offecit tibi triremis? ut barbari eam concremarent; quam ne Athenienses quidem in suam potestatem redegerunt. Nunc utriusque nostrum parentes mari assident, adventum nostrum operientes, et quæcunque navis procul compareat, dicunt : Chæreas Callirrhoën adducens venit. Torum nobis parant genialem; thalamus ornatur, quibus jacere in suis sepulcris non contigit. Scelestum mare, tu et Chærean Miletum duxisti, ut ferro caderet, et me, ut vænirem.

LIBER QUARTUS.

I. Noctem illam sic quidem inter fletus transigebat Callirrhoë, Chærean adhuc vivum lugens. Paullum dein connivens in somnum videt agmen latronum barbarorum cum igni accurrens, et conflagrantem triremem, se autem Chæreæ opitulantem. Dolore autem Dionysium afficiebat, quod videret, uxorem corpus adeo suum affligtare, et verebatur, ne quid inde pulchritudini, amoris sui damno, decederet; rebusque suis conducere putabat, si prioris illa mariti spem prorsus in perpetuum abjiceret. Monstraturus itaque simul egregium suum uxoris amorem, et animi

καὶ τάφον κατασκεύασον τῷ ταλαιπώρῳ. Τί τὰ μὲν ἀδύνατα σπεύδεις, ἀμελεῖς δὲ τῶν ἀναγκαίων; Νόμιζε, ἐφεστηκότα σοι λέγειν αὐτόν·

Θάπτε με, ὅττι τάχιστα πύλας Ἀΐδαο περήσω.

Καὶ γὰρ εἰ μὴ τὸ σῶμα εὕρηται τοῦ δυστυχοῦς, ἀλλὰ νόμος οὗτος ἀρχαῖος Ἑλλήνων, ὥστε καὶ τοὺς ἀφανεῖς τάφοις κοσμεῖν. Ἔπεισε ταχέως, τὸ γὰρ πρὸς ἡδονὴν εἶχεν ἡ συμβουλία. Φροντίδος οὖν ἐμπεσούσης, ἐλώφησεν ἡ λύπη, καὶ διαναστᾶσα τῆς κλίνης κατεσκόπει χωρίον, ἐν ᾧ ποιήσει τὸν τάφον. Ἤρεσε δ' αὐτῇ πλησίον τοῦ νεὼ τῆς Ἀφροδίτης, ὥστε καὶ τοὺς αὖθις ἔχειν ἔρωτος ὑπόμνημα. Διονύσιος δ' ἐφθόνησε Χαιρέᾳ τῆς γειτνιάσεως καὶ τὸν τόπον τοῦτον ἐφύλαττεν ἑαυτῷ. Θέλων οὖν ἅμα καὶ τριβὴν ἐγγενέσθαι τῇ φροντίδι· Βαδίζωμεν, ὦ γύναι, φησίν, εἰς ἄστυ, κἀκεῖ πρὸ τῆς πόλεως ὑψηλὸν καὶ ἀρίδηλον κατασκευάσωμεν τάφον·

Ὥς κεν τηλεφανὴς ἐκ ποντόφιν ἀνδράσιν εἴη.

Καλοὶ δὲ Μιλησίων εἰσὶ λιμένες, εἰς οὓς καθορμίζονται καὶ Συρακόσιοι πολλάκις. Οὐκοῦν οὐδὲ παρὰ τοῖς πολίταις ἀκλεᾶ τὴν φιλοτιμίαν ἕξεις. Ὁ λόγος ἤρεσε Καλλιρρόῃ, καὶ τότε μὲν ἐπέσχε τὴν σπουδήν, ἐπειδὴ δ' ἧκεν εἰς τὴν πόλιν, ἐπί τινος ὑψηλῆς ἠϊόνος οἰκοδομεῖν ἤρξατο τάφον, πάντα ὅμοιον τῷ ἰδίῳ τῷ ἐν Συρακούσαις, τὸ σχῆμα, τὸ μέγεθος, τὴν πολυτέλειαν, καὶ οὗτος δέ, ὡς ἐκεῖνος, ζῶντος. Ἐπεὶ δ' ἀφθόνοις ἀναλώμασι καὶ πολυχειρίᾳ ταχέως τὸ ἔργον ἠνύσθη, τότ' ἤδη καὶ τὴν ἐκκομιδὴν ἐμιμήσατο τὴν ἐπ' αὐτῷ. Προηγγέλλετο μὲν γὰρ ἡμέρα ῥητή. Συνῆλθε δ' εἰς ἐκεῖνον οὐ μόνον τὸ Μιλησίων πλῆθος, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἰωνίας σχεδὸν ὅλης. Παρῆσαν δὲ καὶ δύο σατράπαι κατὰ καιρὸν ἐπιδημοῦντες, Μιθριδάτης ὁ ἐν Καρίᾳ καὶ Φαρνάκης δ' ὁ Λυδίας. Ἡ μὲν οὖν πρόφασις ἦν, τιμῆσαι Διονύσιον, ἡ δ' ἀλήθεια, Καλλιρρόην ἰδεῖν. Ἦν δὲ καὶ κλέος μέγα τῆς γυναικὸς ἐπὶ τῆς Ἀσίας πάσης καὶ ἀνέβαινεν ἤδη μέχρι τοῦ μεγάλου βασιλέως ὄνομα Καλλιρρόης, οἷον οὐδ' Ἀριάδνης, οὐδὲ Λήδας. Τότε δὲ καὶ τῆς δόξης εὑρέθη κρείττων. Προῆλθε γὰρ μελανείμων, λελυμένη τὰς τρίχας, ἀστράπτουσα δὲ τῷ προσώπῳ, καὶ παραγυμνοῦσα τοὺς βραχίονας ὑπὲρ τὴν Λευκώλενον καὶ Καλλίσφυρον ἐφαίνετο, τὰς Ὁμήρου. Οὐδεὶς μὲν οὖν οὐδὲ τῶν ἄλλων τὴν μαρμαρυγὴν ὑπήνεγκε τοῦ κάλλους, ἀλλ' οἱ μὲν ἀπεστράφησαν, ὡς ἀκτῖνος ἡλιακῆς ἐμπεσούσης καὶ προσεκύνησαν. Ἔπαθόν τι καὶ παῖδες. Μιθριδάτης δέ, ὁ Καρίας ἔπαρχος, ἀχανὴς κατέπεσεν, ὥσπερ τις ἐξ ἀπροσδοκήτου σφενδόνῃ βληθεὶς καὶ μόλις αὐτὸν οἱ θεραπευτῆρες ὑποβαστάζοντες ἔφερον. Ἐπόμπευε δ' εἴδωλον Χαιρέου πρὸς τὴν ἐν τῷ δακτυλίῳ σφραγῖδα διατυπωθέν. Καλλίστην δ' οὖσαν τὴν εἰκόνα προσέβλεψεν οὐδείς, Καλλιρρόης παρούσης, ἀλλ' ἐκείνη μόνη τοὺς ἁπάντων ἐδημαγώγησεν ὀφθαλμούς. Πῶς ἄν τις διηγήσαιτο κατ' ἀξίαν τὰ τελευταῖα τῆς πομπῆς; ἐπεὶ γὰρ ἐγέ-

celsitudinem; Surge, ait, o mea, miseroque para sepulcrum. Quid urges adeo, quæ fieri nequeunt, negligis, quæ necesse est? Cogita, adstantem illum tibi dicere:

Me sepeli, portas Plutonis ut ocyus intrem.

Etiamsi corpus miseri non fuit inventum, attamen hæc antiqua Græcorum lex est, etiam non comparentes tumulis honorare. Facile fuit persuadere. Nam consilium erat per se non injucundum. Ea subnata occupatione, relevatus non parum sedatusque fuit mœror. Illa enim, relicto toro, locum faciendo tumulo circumspiciebat, et placebat prope fanum Veneris fieri, ut id hoc alterum quoque haberet amoris monumentum. Sed Dionysius invidebat istam Chæreæ vicinitatem, ut qui sibi locum servabat; et, protrahere quoque mulieri cupiens occupationem: In urbem redeamus, ait, o mea, ibique ante mœnia sublime struamus et late conspicuum cenotaphium:

Quod procul et nautas feriat cursuque moretur.

Pulchri sunt Milesiorum portus, ubi sæpius quoque subeunt tui Syracusani. Habebis ita ambitionem apud cives quoque non ingloriam. Placuit consilium Callirrhoæ, sepositaque tum cura istac, ut rediit in urbem, ædificare in editiore quodam litore monumentum instituebat, exacte simile suo Syracusis, et habitu formaque, et magnitudine, et splendore. Hoc etiam, ut illud, vivo sacrum. Citoque perfecto opere, quandoquidem nullis parcebatur sumtibus, et frequens incumbebat operarum manus, ipsum jam Chæreæ funus imitatione referri. Indicta dies religioni destinata. Confluxerunt eo tempore et Milesiorum populus et Ioniæ fere totius multitudo. Etiam aderant duo satrapæ, tum forte Mileti degentes, Mithridates Cariæ, Pharnaces Lydiæ, per caussam cohonestandi Dionysii, sed mens eorum erat Callirrhoën videre, fœminam nominis non in Asia minore tantum, sed jam apud magnum regem celeberrimi, quale quid neque Ariadnæ, neque Ledæ, contigit. Sed vicit adspectus opinionem et spem. Prodibat enim pullata, solutis capillis, oculis quasi fulgurans, brachiis non omnino quidem nudis, ut celebratas candidis cubitis, et pedibus pulchris apud Homerum deas superaret. Nemo sane cæterorum fulgur pulchritudinis ferebat, sed partim avertebant vultum, ut solemus illapso solis radio, partim humi figebant adorantes. Ipsi pueri se moveri sentiebant. Mithridates vero, Cariæ præfectus, procidebat, vocis et sensuum inops:

Librata ceu quem funda saxo perculit
Non cogitantem.

Vix illum manibus pedibusque sublatum ministri a corporis cura et custodia ferebant. Pompam vero Chæreæ præcedebat imago, efficta ad illam in annuli pala, quam, utut pulcherrimam, nemo tamen, dum aderat Callirrhoë, respiciebat; adeo omnium illa oculos in una se, quasi fascinis illectos, fixerat. Quomodo quis extrema pompæ

νοντο τοῦ τάφου πλησίον, οἱ μὲν κομίζοντες τὴν κλίνην ἔθηκαν, ἀναβᾶσα δ' ἐπ' αὐτὴν ἡ Καλλιρρόη Χαιρέᾳ περιεχύθη καὶ καταφιλοῦσα τὴν εἰκόνα· Σὺ μὲν ἔθαψας ἐμὲ πρῶτος ἐν Συρακούσαις, ἐγὼ δ' ἐν Μιλήτῳ πάλιν σέ. Μὴ γὰρ μεγάλα μόνον, ἀλλὰ καὶ παράδοξα δυστυχοῦμεν· ἀλλήλους ἐθάψαμεν. Οὐκ ἔχει δ' ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲ τὸν νεκρόν. Τύχη βάσκανε, καὶ ἀποθανοῦσιν ἡμῖν ἐφθόνησας κοινὴν γῆν ἐπιθέσθαι καὶ φυγάδας ἡμῶν ἐποίησας καὶ τοὺς νεκρούς. Θρῆνον ἐξέρρηξε τὸ πλῆθος καὶ πάντες, οὐχ ὅτι τέθνηκε, Χαιρέαν ἠλέουν, ἀλλ' ὅτι τοιαύτης γυναικὸς ἀφῄρητο.

Β'. Καλλιρρόη μὲν οὖν ἐν Μιλήτῳ Χαιρέαν ἔθαπτε, Χαιρέας δ' ἐν Καρίᾳ δεδεμένος εἰργάζετο. Σκάπτων δέ, τὸ σῶμα ταχέως ἐξετρυχώθη. Πολλὰ γὰρ αὐτὸν ἐβάρει, κόπος, ἀμέλεια, τὰ δεσμὰ καὶ τούτων μᾶλλον ὁ ἔρως. Ἀποθανεῖν δὲ βουλόμενον αὐτὸν οὐκ εἴα λεπτή τις ἐλπίς, ὅτι τάχα ποτὲ Καλλιρρόην ὄψεται. Πολύχαρμος οὖν, ὁ συναλοὺς αὐτῷ φίλος, βλέπων Χαιρέαν ἐργάζεσθαι μὴ δυνάμενον, ἀλλὰ πληγὰς λαμβάνοντα καὶ προπηλακιζόμενον αἰσχρῶς, λέγει πρὸς τὸν ἐργοστόλον· Χωρίον ἡμῖν ἀπομέρισον ἐξαίρετον, ἵνα μὴ τὴν τῶν ἄλλων δεσμωτῶν ῥαθυμίαν ἡμῖν καταλογίζῃ. Τὸ δ' ἴδιον μέτρον αὐτοὶ ἀποδώσομεν πρὸς ἡμέραν. Πείθεται καὶ δίδωσιν. Ὁ δὲ Πολύχαρμος, οἷα δὴ νεανίας ἀνδρικὸς τὴν φύσιν καὶ μὴ δουλεύων ἔρωτι, χαλεπῷ τυράννῳ, τὰς δύο μοίρας αὐτὸς σχεδὸν εἰργάζετο μόνος, πλεονεκτῶν ἐν τοῖς πόνοις ἡδέως, ἵνα περισώσῃ τὸν φίλον. Καὶ οὗτοι μὲν ἦσαν ἐν τοιαύταις συμφοραῖς, ὀψὲ μεταμανθάνοντες τὴν ἐλευθερίαν. Ὁ δὲ Μιθριδάτης, ὁ σατράπης, ἐπανῆλθεν εἰς Καρίαν, οὐ τοιοῦτος, οἷος εἰς Μίλητον ἐξῆλθεν, ἀλλ' ὠχρός τε καὶ λεπτός, οἷα δὴ τραῦμα ἔχων ἐν τῇ ψυχῇ θερμόν τε καὶ γλυκύ. Τηκόμενος δ' ὑπὸ τοῦ Καλλιρρόης ἔρωτος πάντως ἂν ἐτελεύτησεν, εἰ μὴ τοιᾶσδέ τινος ἐτύγχανε παραμυθίας. Τῶν γὰρ ἐργατῶν τινές, τῶν ἅμα Χαιρέᾳ δεδεμένων, ἓξ καὶ δέκα δ' ἦσαν τὸν ἀριθμὸν ἐν οἰκίσκῳ σκοτεινῷ καθειργμένοι, νύκτωρ διακόψαντες τὰ δεσμά, τὸν ἐπιστάτην ἀπέσφαξαν, εἶτα δρασμὸν ἐπεχείρουν. Ἀλλ' οὐ διέφυγον, οἱ γὰρ κύνες φυλάσσοντες ἐμήνυσαν αὐτούς. Φωραθέντες οὖν ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἐδέθησαν ἐπιμελέστερον ἐν ξύλῳ πάντες. Μεθ' ἡμέραν δ' ὁ οἰκονόμος ἐμήνυσε τῷ δεσπότῃ τὸ συμβάν. Κἀκεῖνος, οὐδ' ἰδὼν αὐτούς, οὐδ' ἀπολογουμένων ἀκούσας, εὐθὺς ἐκέλευσε τοὺς ἓξ καὶ δέκα τοὺς ὁμοσκήνους ἀνασταυρῶσαι. Προήχθησαν οὖν πόδας τε καὶ τραχήλους συνδεδεμένοι, [καὶ ἕκαστος αὐτῶν τὸν σταυρὸν ἔφερε.] Τῇ δ' ἀναγκαίᾳ τιμωρίᾳ καὶ τὴν ἔξωθεν φαντασίαν σκυθρωπὴν προσέθηκαν οἱ κολάζοντες εἰς φόβου παράδειγμα τοῖς ὁμοίοις. Χαιρέας μὲν οὖν ἀπαγόμενος ἐσίγα, Πολύχαρμος δὲ τὸν σταυρὸν βαστάζων· Διὰ σέ, φησίν, ὦ Καλλιρρόη, ταῦτα πάσχομεν. Σὺ πάντων ἡμῖν τῶν κακῶν αἰτία. Τοσοῦτον δὲ τὸν λόγον ὁ οἰκονόμος ἀκούσας, ἔδοξεν εἶναί τινα γυναῖκα τὴν συνειδυῖαν τοῖς τετολμημένοις.

digne exsequatur? nam ut venerant prope sepulcrum, ponebant lectum, qui portaverant; in quem escendit Callirrhoë, totamque se super imaginem effudit, et osculis confixit. Tu me quidem prior Syracusis extulisti. At ego te invicem Mileti. Nos non magnas tantum, sed et permiras atque insolitas experti sumus calamitates. Unus alterum sepelivimus, et neuter alterius habet vel exuvias. Livida Fortuna, vel mortuis invidisti communem terram inspergere. Etiam reliquias nostras fecisti exsules. Erupit ad hæc in lamentationes promiscua multitudo, et Chæream, non quod obiisset, sed quod tali spoliatus esset uxore, miserabantur.

II. Itaque Chæream Callirrhoë quidem Mileti sepeliebat. In Caria vero ille catenatus opus faciebat. At terram fodiendo corpus ejus conficiebatur subito, ut quem multa gravarent; immanis labor, incuria corporis, compedes, et amor omnium maxime. Nam vel mori cupientem, non sinebat tamen tenuis aliqua spes revisendæ forte Callirrhoës. Amicus ergo Polycharmus, captivitatis socius, eum videns labori imparem, ideoque plagis obteri et indignissimis haberi modis, operum dispensatori ait : Assigna nobis distinctam agri partem, ne reliquorum catenariorum pigritia et nobis imputetur. Nos tibi pensum nostrum in dies absolutum dabimus. Annuit precibus et assignat. Tum Polycharmus, juvenis firmus et robustus, neque crudelissimi tyranni, Amoris, mancipium, portiones fere duas ipse solus perficiebat, laborum avarus, et in his amicum, quo conservaret, anteire contendens. Et hi quidem cum his calamitatibus conflictabantur, sero libertatem dediscere coacti. Redit interea in Cariam Mithridates satrapa, non qualis Miletum discesserat, sed pallidus et macer, ut fervidum, sed dulce, sub pectore vulnus habens; planeque periisset liquefactus desiderio Callirrhoes, nisi tale quid ipsi solamen obvenisset. Detinebantur in eodem cum Chærea tenebricoso carcere pariter vincti coloni, numero omnes sedecim. Ruptis illi de nocte vinculis magistrum suum occidunt, fugamque moliuntur, sed inauspicato. Nam proditi canum vigilantia ex fuga retrahuntur. Totum dein istud contubernium per istam noctem diligentius in codice vinciuntur. De die villicus herum de casu instruit. Ille neque visos, neque auditos homines, sed sub eadem omnes caussa obrutos, statim in crucem agi jubet illos sedecim contubernales. Sic producti uni omnes catenæ colla pedesque inserti, suam sibi quisque crucem portabat. Plane in ostentationem terroris ejusdem farinæ servulis, necessariæ huic castigationi tortores horribilem externum adspectum circumdederant. Raptus itaque ad supplicium Chæreas quidem tacebat, Polycharmus autem crucem bajulans : Propter te, ait, hæc omnia patimur, Callirrhoë. Tu nobis omnium malorum caussa. Tantum verborum audiens villicus putabat, esse aliquam mulierem ausorum consciam. Ut igitur et hæc puniretur, et insidiarum in-

Ὅπως οὖν κἀκείνη κολασθῇ καὶ ζήτησις γένηται τῆς ἐπιβουλῆς, ταχέως τὸν Πολύχαρμον ἀπορρήξας τῆς κοινῆς ἁλύσεως πρὸς Μιθριδάτην ἤγαγεν. Ὁ δ' ἐν παραδείσῳ τινὶ κατέκειτο μόνος ἀλύων καὶ Καλλιρρόην ἀναπλάττων ἑαυτῷ τοιαύτην, ὁποίαν εἶδε πενθοῦσαν. ὅλος δ' ὢν ἐπὶ τῆς ἐννοίας ἐκείνης καὶ τὸν οἰκέτην ἀηδῶς ἐθεάσατο. Τί γάρ, φησίν, παρενοχλεῖς; Ἀναγκαῖον, εἶπεν, ὦ δέσποτα. Τὴν γὰρ πηγὴν ἀνεύρηκα τοῦ μεγάλου λήματος, καὶ οὗτος ὁ κατάρατος ἄνθρωπος ἐπίσταται γυναῖκα μιαρὰν συμπράξασαν τῷ φόνῳ. Ἀκούσας οὖν ὁ Μιθριδάτης συνήγαγε τὰς ὀφρῦς καὶ δεινὸν βλέπων· Λέγε, φησί, τὴν συνειδυῖαν καὶ κοινωνὸν ὑμῖν τῶν ἀδικημάτων. Ὁ δὲ Πολύχαρμος ἔξαρνος ἦν εἰδέναι, μηδὲ γὰρ ὅλως τῆς πράξεως κεκοινωνηκέναι. Μάστιγες ᾐτοῦντο καὶ πῦρ ἐφέρετο καὶ βασανιστηρίων ἦν παρασκευή. Καί τις ἤδη τοῦ σώματος ἁπτόμενος αὐτοῦ· Λέγε, φησί, τοὔνομα τῆς γυναικός, ἣν αἰτίαν ὡμολόγησας εἶναί σοι τῶν κακῶν. Καλλιρρόην εἶπεν ὁ Πολύχαρμος. Ἔπληξε τοὔνομα Μιθριδάτην, καὶ ἀτυχῆ τινὰ ἔδοξεν ὁμωνυμίαν ἔχειν ἐκείνη γυναῖκα. Οὐκ ἔτι οὖν προθύμως ἐξελέγχειν ἤθελε, δεδοικώς, μὴ καταστῇ ποτ' εἰς ἀνάγκην ὑβρίσαι τὸ ἥδιστον ὄνομα. Τῶν δὲ φίλων καὶ τῶν οἰκετῶν εἰς ἔρευναν ἀκριβεστέραν παρακαλούντων· Ἡκέτω, φησί, Καλλιρρόη. Παίοντες οὖν τὸν Πολύχαρμον ἠρώτων· Τίς ἐστι καὶ πόθεν ἄξουσιν αὐτήν; Ὁ δ' ἄθλιος ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενος, καταψεύσασθαι μὲν οὐδεμιᾶς ἤθελε· "Τί δὲ μάτην, εἶπε, θορυβεῖσθε ζητοῦντες τὴν οὐ παροῦσαν. Καλλιρρόης ἐγὼ Συρακοσίας ἐμνημόνευσα, θυγατρὸς Ἑρμοκράτους τοῦ στρατηγοῦ." Ταῦτ' ἀκούσας Μιθριδάτης ἐρυθήματος ἐνεπλήσθη καὶ ἴδρου τὰ ἔνδον καί που καὶ δάκρυον αὐτοῦ μὴ θέλοντος προέπεσεν, ὥστε καὶ τὸν Πολύχαρμον διασιωπῆσαι, καὶ πάντας ἀπορεῖν τοὺς παρόντας. Ὀψὲ δὲ καὶ μόλις ὁ Μιθριδάτης συναγαγὼν ἑαυτόν· Τί δὲ σοί, φησί, πρᾶγμα πρὸς Καλλιρρόην ἐκείνην, καὶ διὰ τί, μέλλων ἀποθνήσκειν, ἐμνημόνευσας αὐτῆς; Ὁ δ' ἀπεκρίνατο· "Μακρὸς ὁ μῦθος, ὦ δέσποτα, καὶ πρὸς οὐδὲν ἔτι χρήσιμός μοι. Οὐκ ἐνοχλήσω δέ σε ληρῶν ἀκαίρως, ἅμα δὲ καὶ δέδοικα μή, ἐὰν βραδύνω φθάσῃ μὲ ὁ φίλος· θέλω δ' αὐτῷ καὶ συναποθανεῖν." Ἐπεκλάσθησαν αἱ ὀργαὶ τῶν ἀκουόντων καὶ ὁ θυμὸς εἰς ἔλεον μετέπεσε. Μιθριδάτης δ' ὑπὲρ πάντας συνεχύθη καὶ Μὴ δέδιθι, φησίν, οὐ γὰρ ἐνοχλήσεις μοι διηγούμενος, ἔχω γὰρ ψυχὴν φιλάνθρωπον. Λέγε πάντα θαρρῶν καὶ μηδὲν παραλίπῃς, Τίς εἶ καὶ πόθεν, καὶ πῶς ἦλθες εἰς Καρίαν καὶ διὰ τί σκάπτεις δεδεμένος; μάλιστα δέ μοι διήγησαι περὶ Καλλιρρόης καὶ τίς ὁ φίλος.

Γ'. Ἤρξατο οὖν ὁ Πολύχαρμος λέγειν· Ἡμεῖς, οἱ δύο δεσμῶται, Συρακόσιοι γένος ἐσμέν. Ἀλλ' ὁ μὲν ἕτερος νεανίσκος πρῶτος Σικελίας δόξῃ τε καὶ πλούτῳ καὶ εὐμορφίᾳ ποτέ, ἐγὼ δ' εὐτελὴς μέν, συμφοιτητὴς δ' ἐκείνου καὶ φίλος. Καταλιπόντες οὖν τοὺς γονεῖς

dagaretur origo, divulsum propere de communi catena Polycharmum rapit ad herum: qui in paradiso quodam corpore inquies, et animo æstuans, procumbebat, Callirrhoën imaginatione sibi fingens, qualem in luctu viderat; totusque hærens in illa imagine et contemplatione, servum quoque cum tædio videbat. Quid enim interpellas occupatum? ait. Atqui opus erat, here. Inveni scilicet fontem tam atrocis facinoris, et exsecrabile hoc caput scelestam mulierem novit, quæ ministerium suum huic facinori commodavit. Mithridates, ad hæc contracta in rugas fronte, et torvum tuens: Dic, ait, consciam et administram vobis scelerum. Negat scire Polycharmus et pernegat; neque enim sibi quidquam et isti facinori commune esse. Postulari tum flagra, afferri ignis, parari fidiculæ. Jam corpore quis correpto: Ainetu mulieris nomen, quam modo confitebaris malorum tibi caussam esse? Callirrhoën, dicebat Polycharmus. Percussit Mithridatem hoc nomen, et infelici cuidam mulieri commune esse hoc nomen cum illa putabat; neque amplius æque promtus erat ad inquirendum, metuens, ne ad necessitatem contumelia suavissimum nomen afficiendi redigeretur. Amicis autem et domesticis ad rigidius examen instigantibus: Veniat huc Callirrhoë, ait. Tundentes igitur et ferientes Polycharmum: Quænam est? rogabant; et, unde eam arcessere debent? Miser ille, quid diceret, quidve taceret, nescius, neque fœminam quampiam mendacio incusandam censens: Quid vero tandem, ait, tumultuamini, quærentes non præsentem? Callirrhoën ego commemoravi Syracusanam, Hermocratis prætoris filiam. Mithridates ad hæc verba rubore perfunditur et sudore intus diffluebat. Imo nolenti quoque lacrymæ excidebant: ut vel ipse Polycharmus obmutesceret, et præsentes omnes ignari et turbati hæsitarent. Vix tandem se colligens Mithridates, Quid vero tibi est cum illa Callirrhoë, et quare constitutus in mortis vicinia commemorasti? Longa, here, fabula, neque mihi porro proficua; neque te morabor intempestive garrulus; simul vereor, ne cunctantem amicus in crucis obeundo supplicio me prævertat, quem ad inferos comitari volo. Infractæ audientium iræ, et mutatus in misericordiam fervor cecidit. Præ cæteris confusus Mithridates: Ne timeas, ait. Me non moraberis exponens. Animus mihi lenis et benignus contigit. Confisus omnia, nihil mittens, aut celans, profitere: Quis sis, et unde. Et qui veneris huc. Et quare terram foderis præferratus. In primis narra mihi de Callirrhoë, et quis ille tuus amicus.

III. Nos duo nexi, sic loqui Polycharmus occipit, gente Syracusani sumus. Alter quidem juvenis Siciliæ primus, et dignitate, et opibus, et olim pulchritudine. Ego vero plebeius quidem, illius tamen sodalis et amicus. Relictis et patria et parentibus, mari nos damus, ego quidem illius

ἐξεπλεύσαμεν τῆς πατρίδος, ἐγὼ μὲν δι' ἐκεῖνον, ἐκεῖνος δὲ διὰ γυναῖκα Καλλιρρόην τοὔνομα, ἥν, δόξας ἀποτεθνηκέναι, ἔθαψε πολυτελῶς, τυμβωρύχοι δὲ ζῶσαν εὑρόντες εἰς Ἰωνίαν ἐπώλησαν. Τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἐμήνυσε δημοσίᾳ βασανιζόμενος Θήρων ὁ λῃστής. Ἔπεμψεν οὖν ἡ πόλις (ἡ) Συρακοσίων τριήρη καὶ πρέσβεις, τοὺς ἀναζητήσοντας τὴν γυναῖκα. Ταύτην τὴν τριήρη νυκτὸς ὁρμοῦσαν ἐνέπρησαν βάρβαροι καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς ἀπέσφαξαν, ἐμὲ δὲ καὶ τὸν φίλον δήσαντες ἐπώλησαν ἐνταῦθα. Ἡμεῖς μὲν οὖν σωφρόνως ἐφέρομεν τὴν συμφοράν. Ἕτεροι δέ τινες τῶν ἡμῖν συνδεδεμένων, οὓς ἀγνοοῦμεν, διαρρήξαντες τὰ δεσμὰ, φόνον εἰργάσαντο καὶ σοῦ κελεύσαντος, τὴν ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἠγόμεθα πάντες. Ὁ μὲν οὖν φίλος οὐδ' ἀποθνήσκων ἐνεκάλει τῇ γυναικὶ, προήχθην δ' αὐτῆς μνημονεῦσαι καὶ τῶν κακῶν αἰτίαν εἰπεῖν ἐκείνην, δι' ἣν ἐπλεύσαμεν. Ἔτι λέγοντος αὐτοῦ, Μιθριδάτης ἀνεβόησε· Χαιρέαν λέγεις. Τὸν φίλον, εἶπεν ὁ Πολύχαρμος· ἀλλὰ δέομαί σου, δέσποτα, κέλευσον τῷ δημίῳ μηδὲ τοὺς σταυροὺς ἡμῶν διαζεῦξαι. Δάκρυα καὶ στεναγμὸς ἐπηκολούθησε τῷ διηγήματι καὶ πάντας ἔπεμψε Μιθριδάτης ἐπὶ Χαιρέαν, ἵνα μὴ φθάσῃ τελευτήσας. Εὗρον δὲ τοὺς μὲν ἄλλους ἀνῃρημένους, ἄρτι δ' ἐκεῖνον ἐπιβαίνοντα τοῦ σταυροῦ. Πόρρωθεν οὖν ἐκεκράγεσαν ἄλλος ἄλλο τι· Φεῖσαι, κατάβηθι, μὴ τρώσῃς, ἄφες. Ὁ μὲν οὖν δήμιος ἐπέσχε τὴν ὁρμήν. Χαιρέας δὲ λυπούμενος κατέβαινε τοῦ σταυροῦ, χαίρων γὰρ ἀπηλλάσσετο βίου πονήρου, καὶ ἔρωτος ἀτυχοῦς. Ἀγομένῳ δ' αὐτῷ Μιθριδάτης ἀπήντησε καὶ περιπτυξάμενος εἶπεν· Ἀδελφὲ καὶ φίλε, μικροῦ με ἐνήδρευσας ἔργον ἀσεβὲς ἐργάσασθαι διὰ τὴν ἐγκρατῆ μὲν ἀλλ' ἄκαιρόν σου σιωπήν. Εὐθὺς οὖν προσέταξε τοῖς οἰκέταις ἄγειν ἐπὶ λουτρὰ καὶ τὰ σώματα θεραπεῦσαι, λουσαμένοις δὲ περιθεῖναι χλανίδας Ἑλληνικὰς πολυτελεῖς. Αὐτὸς δὲ γνωρίμους ἐς τὸ συμπόσιον παρεκάλει καὶ ἔθυε Χαιρέου σωτήρια. Πότος ἦν μακρὸς καὶ ἡδεῖα φιλοφρόνησις καὶ θυμηδίας οὐδὲν ἐνέδει. Προκοπτούσης δὲ τῆς εὐωχίας, θερμανθεὶς Μιθριδάτης οἴνῳ καὶ ἔρωτι· Μὴ γὰρ τὰ δεσμὰ καὶ τὸν σταυρὸν ἐλεῶ σου, Χαιρέα, φησὶν, ἀλλ' ὅτι τοιαύτης γυναικὸς ἀφῃρέθης. Ἐκπλαγεὶς οὖν ὁ Χαιρέας ἀνέκραγε· Ποῦ γὰρ σὺ Καλλιρρόην εἶδες τὴν ἐμήν; Οὐκέτι σὴν, εἶπεν ὁ Μιθριδάτης, ἀλλὰ Διονυσίου τοῦ Μιλησίου νόμῳ γαμηθεῖσαν. Ἤδη δὲ καὶ τέκνον ἐστὶν αὐτοῖς. Οὐχ ἐκαρτέρησεν ὁ Χαιρέας ἀκούσας, ἀλλὰ τοῖς γόνασι Μιθριδάτου προσπεσών· Ἱκετεύω σε, πάλιν, ὦ δέσποτα, τὸν σταυρόν μοι ἀπόδος. Χεῖρόν με βασανίζεις, ἐπὶ τοιούτῳ διηγήματι ζῆν ἀναγκάζων. Ἄπιστε Καλλιρρόη, καὶ πασῶν ἀσεβεστάτη γυναικῶν. Ἐγὼ μὲν ἐπράθην διὰ σὲ καὶ ἔσκαψα καὶ σταυρὸν ἐβάστασα καὶ δημίου χερσὶ παρεδόθην, σὺ δ' ἐτρύφας καὶ γάμους ἔθυες, ἐμοῦ δεδεμένου. Οὐχ ἤρκεσεν, ὅτι γυνὴ γέγονας ἄλλου, Χαιρέου ζῶντος, γέγονας δὲ καὶ μήτηρ. Κλάειν ἤρξαντο πάντες καὶ μετέβαλε τὸ συμπόσιον εἰς

caussa, ille vero uxoris suæ, cujus nomen est Callirrhoë; quam ille mortuam arbitratus sumtuoso funere extulit, sed tumulorum perfossores inventam vivam in Ioniam vendiderunt, ut latro Theron indicavit nobis publice tortus. Hanc repetitum misit Syracusana respublica cum legatis triremem, quam in statione sua quietam noctu accenderunt barbari, plurimisque occisis, me et amicum huc vendiderunt vinctos. Fortiter et moderate tulimus hanc calamitatem; alii autem, nescimus qui, communes nostri carceris incolæ, ruptis vinculis, perpetrarunt cædem; adeoque tuo jussu modo nos omnes ducebamur ad crucem. Meus interim amicus ne moriens quidem incusabat uxorem suam; ego vero dolore stimulatus acerbo, malorum omnium caussam appellavi eam, cujus gratia huc navigavimus. Adhuc loquente Mithridates exclamat: Chæream ais. Respondet Polycharmus: Amicum aio. At ego te, here, obsecro, jubeas, ut carnifex cruces nostras ne separet. Narrationem lacrymæ gemitusque sequuntur, totumque simul cœtum versus Chæream Mithridates dimittit, ne auxilium votaque sua mortuus præverteret. Chæream modo in crucem vident ire, reliquis jam exstinctis facinorosis. Clamant igitur e longinquo alii aliud: Parce. Descende. Ne vulnera. Sine. Carnifex igitur vim abstinet, et descendit Chæreas de cruce, non sine dolore. Gaudebat enim vita ærumnosa et amore infelici defungi. Advenienti in tanta deducentium corona occurrit Mithridates, et complexus eum: Frater, ait, et amice, parum aberat, quin constanti quidem tuo, sed intempestivo tamen silentio ad impium facinus me, structis quasi insidiis, illexisses. Jussi confestim servi juvenes ad balnea ducere, et curare corpora, et lotis injicere pretiosa Græca pallia. Et ipse sacra ob servatum Chæream, convocatis sodalibus, faciebat. Diu protracta compotatio. Comis officii et voluptatis nihil quidquam desideratum. Jam provecta epularum hilaritate, incalescere vino et amore Mithridates, et: Me vero non compedum tuorum, ait, non crucis miseret, Chærea, sed quod uxore tali spoliatus es. Perculsus his verbis Chæreas: Ubi tu vero vidisti meam Callirrhoën? ait. Non amplius tuam, sed Dionysii Milesii legitimam uxorem. Habent jam puerum illi. Non duravit ad hunc nuntium noster, sed provolutus ad Mithridatis genua: Obsecro, ait, here, redde mihi crucem. Pejus me torquebis, si post hanc narrationem me vivere cogas. Perfida Callirrhoë, et omnium mulierum scelestissima! ego venditus fui tua caussa, terram fodi, gessi furcam, cessi carnifici. Tu vero luxuriabaris interim et nuptias celebrabas, quum ego sub catenis gemerem. Non sufficiebat alteri nupsisse, vivo Chærea, etiam mater debebas fieri. Plorare omnes, et convivium in triste argumentum relabi. Solus in his

σκυθρωπὴν ὑπόθεσιν. Μόνος ἐπὶ τούτοις Μιθριδάτης ἔχαιρεν, ἐλπίδα τινὰ λαμβάνων ἐρωτικήν, ὡς δυνάμενος ἤδη καὶ λέγειν καὶ πράττειν τι περὶ Καλλιρρόης, ἵνα δοκῇ φίλῳ βοηθεῖν. Ἄρτι μὲν οὖν, ἔφη, νὺξ γάρ ἐστιν, ἀπίωμεν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ νήφοντες βουλευώμεθα περὶ τούτων· δεῖται γὰρ ἡ σκέψις σχολῆς μακροτέρας. Ἐπὶ τούτοις ἀναστὰς διέλυσε τὸ συμπόσιον καὶ αὐτὸς μὲν ἀνεπαύετο, καθάπερ ἦν ἔθος αὐτῷ, τοῖς δὲ Συρακοσίοις νεανίσκοις θεραπείαν τε καὶ οἶκον ἐξαίρετον ἀπέδειξε.

Δ'. Νὺξ ἐκείνη φροντίδων μεστὴ πάντας κατελάμβανε καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο καθεύδειν. Χαιρέας μὲν γὰρ ὠργίζετο, Πολύχαρμος δὲ παρεμυθεῖτο, Μιθριδάτης δ' ἔχαιρεν, ἐλπίζων, ὅτι καθάπερ ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῖς γυμνικοῖς, ἔφεδρος μὲν ὢν μεταξὺ Χαιρέου τε καὶ Διονυσίου, αὐτὸς ἀκονιτὶ τὸ ἆθλον, Καλλιρρόην, ἀποίσεται. Τῆς δ' ὑστεραίας προτεθείσης τῆς γνώμης, ὁ μὲν Χαιρέας εὐθὺς ἠξίου βαδίζειν εἰς Μίλητον καὶ Διονύσιον ἀπαιτεῖν τὴν γυναῖκα. Μὴ γὰρ ἂν μηδὲ Καλλιρρόην ἐμμένειν ἰδοῦσαν αὐτόν. Ὁ δὲ Μιθριδάτης· Ἐμοῦ μὲν ἕνεκα, φησὶν, ἄπιθι, βούλομαι γάρ σε μηδεμίαν ἡμέραν ἀπεζεῦχθαι τῆς γυναικός. Ὄφελον μηδὲ Σικελίας ἐξήλθετε, μηδὲ συνέβη τι δεινὸν ἀμφοῖν. Ἐπεὶ δ' ἡ φιλόκαινος τύχη δρᾶμα σκυθρωπὸν ὑμῖν περιτέθεικε, βουλεύσασθαι δεῖ περὶ τῶν ἑξῆς φρονιμώτερον. Νῦν γὰρ σπεύδεις πάθει μᾶλλον ἢ λογισμῷ μηδὲν τῶν μελλόντων προορώμενος. Μόνος καὶ ξένος εἰς πόλιν ἀπέρχῃ τὴν μεγίστην καὶ ἀνδρὸς πλουσίου καὶ πρωτεύοντος ἐν Ἰωνίᾳ θέλεις ἀποσπάσαι γυναῖκα, ἐξαιρέτως αὐτῷ συναφθεῖσαν, ποίᾳ δυνάμει πεποιθώς; Μακρὰν Ἑρμοκράτης σου καὶ Μιθριδάτης, οἱ μόνοι σύμμαχοι, πενθῆσαι δυνάμενοί σε μᾶλλον ἢ βοηθῆσαι. Φοβοῦμαι καὶ τὴν τύχην τοῦ τόπου. Δεινὰ μὲν ἐκεῖ πέπονθας ἤδη· δόξει δέ σοι τὰ τότε φιλανθρωπότερα. Τότε Μίλητος ἦν. Ἐδέθης μὲν, ἀλλ' ἔζησας. Ἐπράθης, ἀλλ' ἐμοὶ, νῦν δὲ, ἂν αἴσθηται Διονύσιος ἐπιβουλεύοντα τοῖς γάμοις αὐτοῦ, τίς σε θεῶν δυνήσεται σῶσαι; παραδοθήσῃ γὰρ ἀντεραστῇ τυράννῳ. Καὶ τάχα μὲν οὐδὲ πιστευθήσῃ Χαιρέας εἶναι. Κινδυνεύσεις δὲ μᾶλλον, κἂν ἀληθῶς εἶναί σε νομίσῃ. Σὺ μόνος ἀγνοεῖς τὴν φύσιν τοῦ ἔρωτος; ὅτι οὗτος ὁ θεὸς ἀπάταις χαίρει καὶ δόλοις; Δοκεῖ δέ μοι πρῶτον ἀποπειραθῆναί σε τῆς γυναικὸς διὰ γραμμάτων, εἰ μέμνηταί σου καὶ Διονύσιον θέλει καταλιπεῖν, ἢ

Κείνου βούλεται οἶκον ὀφέλλειν, ὅς κεν ὀπυίῃ.

Ἐπιστολὴν γράψον αὐτῇ· λυπηθήτω, χαρήτω, ζητησάτω, καλεσάτω. Τῆς δὲ τῶν γραμμάτων διαπομπῆς ἐγὼ προνοήσομαι. Βάδιζε καὶ γράφε. Πείθεται Χαιρέας καὶ μόνος ἐπ' ἐρημίας γενόμενος ἤθελε γράφειν, ἀλλ' οὐκ ἠδύνατο, δακρύων ἐπιρρεόντων καὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ τρεμούσης. Ἀποκλαύσας δὲ τὰς ἑαυτοῦ συμφορὰς, μόλις ἤρξατο τοιαύτης ἐπιστολῆς· Καλλιρρόῃ Χαιρέας. Ζῶ καὶ ζῶ διὰ Μιθριδάτην, τὸν ἐμὸν

lætabatur Mithridates, spem nactus aliquam amatoriam, ut qui jam posset, amico visus opitulari, de Callirrhoë dicere et agere liberius. Itaque : Jam quidem nox est, aït, abeamus; postero die sobrii et sani de rebus his deliberaturi. Nam consultatio majus otium requirit. Post quæ surgens dissolvit convivium et cubitum it, quo consueverat, postquam Syracusanis juvenibus primum ministerium et cubiculum assignasset.

IV. Nox illa curarum plena omnes obruebat, et nullus poterat dormire. Chæreas enim stomachabatur : Polycharmus eum demulcebat. Mithridates tandem exultabat ea spe, fore, ut, ceu in gymnicis ludis, interea, dum Chæreas et Dionysius luctando deficerent, ipse subsessor positum in medio præmium Callirrhoën solus citra pulverem et sudorem ferret. Altero die jussi suam quisque sententiam promere. Chæreas recta Miletum ire et mulierem a Dionysio repetere censebat; neque enim post suum conspectum ibi mansuram Callirrhoën. Mithridates autem : Quantum quidem in me, ait, abire te nihil prohibet. Mallem profecto, te ne per unum quidem diem a tua fuisse distractum. Utinam pedem Sicilia nunquam extulissetis. Quando vero novarum rerum semper cupida sors tam tristem vobis circumposuit personam, sapientius consulere de deinceps agendis oportet. Nunc enim festinas affectu magis, quam ratione, nihil providus, nihil cautus futurorum. Solus et hospes abis in urbem, viroque diviti, et Ioniæ primo junctam solemniter secundum leges et religiones omnes uxorem is abstractum, quibusnam tu confisus viribus et opibus? Longe tibi Hermocrates, longe Mithridates, unici tui adjutores, lugere te magis, quam tueri, idonei. Etiam loci fortunam vereor. Gravia sunt, quæ nuper ibi passus es. Sed ea, si cum imminentibus comparentur, humanitas mera tibi videbuntur esse. Miletus erat. Vinciebant te, sed et vivere sinebant. Vendebant te, sed mihi. Nunc autem quis deorum te eripuerit, si Dionysius insidiantem suo te matrimonio sentiat? Traderis, rivali tuo, tyranno, neque forte tibi credetur, te esse. Et si credant denique, vere Chæream adesse, periclitaberis eo magis. Tune solus ignoras amoris indolem? Deus hic fallaciis gaudet et dolis. Ego suaderem prius mulierem tentare per literas, tuine meminerit, et Dionysium velit deserere, an potius illi

Amplificare domum, qui præstet nocte maritum.

Scribe ipsi. Contristetur, gaudeat rursus, requirat, vocet te. Ut recte curentur literæ, ego curabo, i modo et scribe. Obedit Chæreas, et in secessu scribere, utut cuperet, nequibat tamen, lacrymis confertim cadentibus manuque tremente. Vix tandem, deploratis suis miseriis, talem orditur epistolam : Callirrhoæ Chæreas. Vivo, et vivo per Mithridatem, patronum meum, spero et tuum. Venditus enim fui a barbaris in Cariam, qui flammis deleverunt

εὐεργέτην, ἐλπίζω δὲ καὶ σόν. Ἐπράθην γὰρ εἰς Καρίαν ὑπὸ βαρβάρων, οἵτινες ἐνέπρησαν τριήρη τὴν καλὴν, τὴν στρατηγικὴν, τὴν τοῦ σοῦ πατρός. Ἐξέπεμψε δ' ἐπ' αὐτῆς ἡ πόλις πρεσβείαν ὑπὲρ σοῦ. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους πολίτας οὐκ οἶδ' ὅ τι γεγόνασιν, ἐμὲ δὲ καὶ Πολύχαρμον, τὸν φίλον, ἤδη μέλλοντας φονεύεσθαι σέσωκεν ἔλεος δεσπότου. Πάντα δὲ Μιθριδάτης εὐεργετήσας, τοῦτό με λελύπηκεν ἀντὶ πάντων, ὅτι μοι τὸν σὸν γάμον διηγήσατο. Θάνατον μὲν γὰρ, ἄνθρωπος ὢν, προσεδόκων, τὸν δὲ σὸν γάμον οὐκ ἤλπισα. Ἀλλ' ἱκετεύω, μετανόησον. Κατασπένδω τούτων μου τῶν γραμμάτων δάκρυα καὶ φιλήματα. Ἐγὼ Χαιρέας εἰμὶ ὁ σὸς, ἐκεῖνος ὃν εἶδες παρθένος εἰς Ἀφροδίτην βαδίζουσα, δι' ὃν ἠγρύπνησας. Μνήσθητι τοῦ θαλάμου καὶ τῆς νυκτὸς τῆς μυστικῆς, ἐν ᾗ πρῶτον σὺ μὲν ἀνδρὸς, ἐγὼ δὲ γυναικὸς πεῖραν ἐλάβομεν. Ἀλλ' ἐζηλοτύπησα. Τοῦτ' ἴδιόν ἐστι φιλοῦντος. Δέδωκά σοι δίκας. Ἐπράθην, ἐδούλευσα, ἐδέθην. Μή μοι μνησικακήσῃς τοῦ λακτίσματος τοῦ προπετοῦς. Κἀγὼ γὰρ ἐπὶ σταυρὸν ἀνέβην διὰ σὲ, σοὶ μηδὲν ἐγκαλῶν. Εἰ μὲν οὖν ἔτι μνημονεύσειας, οὐδὲν ἔπαθον. εἰ δ' ἄλλο τι φρονεῖς, θανάτου μοι δώσεις ἀπόφασιν.

Ε'. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἔδωκεν Ὑγίνῳ, τῷ πιστοτάτῳ, ὃν καὶ διοικητὴν εἶχεν ἐν Καρίᾳ τῆς ὅλης οὐσίας· παραγυμνώσας αὐτῷ καὶ τὸν ἴδιον ἔρωτα. Ἔγραψε δὲ καὶ αὐτὸς πρὸς Καλλιρρόην, εὔνοιαν ἐπιδεικνύμενος αὐτῇ καὶ κηδεμονίαν, ὅτι δι' ἐκείνην Χαιρέαν ἔσωσε, καὶ συμβουλεύων μὴ ὑβρίσαι τὸν πρῶτον ἄνδρα, ὑπισχνούμενος αὐτὸς στρατηγήσειν, ὅπως ἀλλήλους ἀπολάβωσιν, ἂν καὶ τὴν ἐκείνης προσλάβῃ ψῆφον. Συνέπεμψε δὲ τῷ Ὑγίνῳ τρεῖς ὑπηρέτας καὶ δῶρα πολυτελῆ καὶ χρυσίον συχνόν. Εἴρητο δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους οἰκέτας, ὅτι πέμπει ταῦτα Διονυσίῳ, πρὸς τὸ ἀνύποπτον. Κελεύει δὲ τὸν Ὑγῖνον, ἐπειδὰν ἐν Πριήνῃ γένηται, τοὺς μὲν ἄλλους αὐτοῦ καταλιπεῖν, μόνον δ' αὐτὸν, ὡς Ἴωνα, καὶ γὰρ ἑλλήνιζε τῇ φωνῇ, κατάσκοπον εἰς τὴν Μίλητον πορευθῆναι. Εἶτ', ἐπειδὰν μάθῃ, πῶς ἂν χρήσαιτο τοῖς πράγμασι, τότε τοὺς ἐκ Πριήνης εἰς Μίλητον ἀπαγαγεῖν. Ὁ μὲν οὖν ἀπῄει, καὶ ἔπραττε τὰ κεκελευσμένα, ἡ τύχη δ' οὐχ ὅμοιον τῇ γνώμῃ τὸ τέλος ἐβράβευσεν, ἀλλὰ μειζόνων πραγμάτων ἐκίνησεν ἀρχήν. Ἐπειδὴ γὰρ Ὑγῖνος εἰς Μίλητον ἀπηλλάγη, καταλειφθέντες οἱ δοῦλοι, τοῦ προεστηκότος ἔρημοι, πρὸς ἀσωτίαν ὥρμων, ἔχοντες χρυσίον ἄφθονον. Ἐν πόλει δὲ μικρᾷ καὶ περιεργίας Ἑλληνικῆς πλήρει ξενικὴ πολυτέλεια τοὺς πάντων ἐπέστρεψεν ὀφθαλμούς· ἄγνωστοι γὰρ ἄνθρωποι καὶ τρυφῶντες ἔδοξαν αὐτοῖς, μάλιστα μὲν λῃσταὶ, δραπέται δὲ πάντως. Ἧκεν οὖν εἰς τὸ πανδοχεῖον ὁ στρατηγὸς καὶ διερευνώμενος εὗρε χρυσίον καὶ κόσμον πολυτελῆ. Φώρια δὲ νομίσας, ἀνέκρινε τοὺς οἰκέτας, Τίνες εἶεν καὶ πόθεν ταῦτα. Φόβῳ δὲ βασάνων κατεμήνυσαν τὴν ἀλήθειαν, ὅτι Μιθριδάτης, ὁ Καρίας ὕπαρχος, δῶρα πεπόμφει Διονυσίῳ, καὶ ἐπιστολὰς

triremem illam pulchram, illam prætoriam, illam tui patris. De cæteris civibus quid factum sit, non novi. Me vero et amicum Polycharmum ex ipsis Orci faucibus extraxit heri misericordia. Mithridates vero, quum cætera omnia pulchre et benigne fecisset, hoc solo, sed omnium maximo, vulnere me afflixit, quod tuas mihi narravit nuptias. Mortem equidem exspectabam, qui mortalis sum: sed tuas cum alio viro nuptias nullo modo metuebam. Verum rogo supplex: resipisce. Litteras has irrigo meis lacrymis osculisque. Chæreas tuus ego sum: ille, quem virgo videbas in Veneris templum procedens: propter quem noctes insomnes egisti. Memento thalami, et noctis illius mysticæ, in qua primum tu viri, ego fœminæ, gustum habuimus. Atqui æmulatione peccavi. Hoc proprium est amantis. Dedi tibi pœnas. Venditus fui, servii, traxi catenas. Ne mihi calcis præpetis et inconsideratæ memoriam serves tenacem nimis et indelebilem. Et ego tui caussa in crucem ivi, nihil incusans tamen. Quod si ergo memor adhuc es mei, nihil accidit mali. Si vero secus sentis, pronuntias mihi feralem sententiam.

V. Hanc Mithridates epistolam Hygino, servo fidelissimo, tradidit, quem et administratorem omnium in Caria fortunarum suarum habebat et secreti sui amoris conscium fecerat. Ipse etiam Mithridates ad Callirrhoën literas dabat, quibus suam erga ipsam benevolentiam curamque in servato a se propter eam Chærea indicabat, primumque virum non insuper habere suadebat; vel exercitum, si opus, ducere velle, quo conjuges sui copiam rursus reciperent; modo illa calculum suum non negaverit. Hygino tres servos addit, et munera ingentis pretii, et magnam auri vim. Cæteris servis dictum, hæc Dionysio mitti, ne suspecti forent, aut ipsi suspicarentur. Hyginus vero jussus, ut Prienen esset ventum, relictis ibi comitibus, solus, ut Ion, nam Græce callebat, Miletum tendere speculator, et, postquam viderit, quid agendum, et qui tractandum negotium, tum demum Priene reliquos Miletum abducere. Abit et mandata perficit. Fortuna vero exitum opinioni congruum non contribuit, sed majorum rerum movit initia. Miletum enim digresso Hygino, servi Prienæ relicti sine magistro lurcari cœperant, auro abundantes. Barbarus ille luxus in urbe parva Græcæque curiositatis oculos in se convertit omnium; et deliciantes ignoti homines videbantur ipsis maxime quidem latrones; minimum sine dubio servi fugitivi. Prætor itaque hospitium ingressus, omnibus diligenter excussis, auri vim mundumque pretiosissimum reperit. Quæ reputans ille latrocinia esse, servos rogat, quinam essent, et unde illa? Metu tormentorum illi Mithridatem, Cariæ præfectum, Dionysio hæc dona mittere produnt, literasque ostendunt.

ἐπεδείκνυσαν. Ὁ δὲ στρατηγὸς τὰ μὲν γράμματα οὐκ ἔλυσεν· ἦν γὰρ ἔξωθεν κατασεσημασμένα, δημοσίοις δὲ παραδοὺς ἅπαντα μετὰ τῶν οἰκετῶν ἔπεμψε πρὸς Διονύσιον, εὐεργεσίαν εἰς αὐτὸν κατατίθεσθαι νομίζων. Ἐτύγχανε μὲν οὖν ἑστιῶν τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν πολιτῶν καὶ λαμπρὸν τὸ συμπόσιον ἦν. Ἤδη δέ που καὶ αὐλὸς ἐφθέγγετο καὶ δι' ᾠδῆς ἠκούετο μέλος. Μεταξὺ δ' ἐπέδωκέ τις αὐτῷ τὴν ἐπιστολήν· Στρατηγὸς Πριηνέων, Βίας, εὐεργέτῃ Διονυσίῳ χαίρειν. Δῶρα καὶ γράμματα, κομιζόμενά σοι παρὰ Μιθριδάτου, τοῦ Καρίας ὑπάρχου, δοῦλοι πονηροὶ κατέφθειρον, οὓς ἐγὼ συλλαβὼν ἀνέπεμψα πρὸς σέ. Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἐν μέσῳ τῷ συμποσίῳ Διονύσιος ἀνέγνω, καλλωπιζόμενος ἐπὶ ταῖς βασιλικαῖς δωρεαῖς. Ἐντεμεῖν δὲ τὰς σφραγῖδας κελεύσας, ἐντυγχάνειν ἐπειρᾶτο τοῖς γράμμασιν. Εἶδεν οὖν· Καλλιρρόῃ Χαιρέας. Ζῶ.

Τοῦ δ' αὐτοῦ λύτο γούνατα καὶ φίλον ἦτορ.

Εἶτα σκότος τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ κατεχύθη· καὶ μέντοι λιποθυμήσας, ὅμως ἐκράτησε τὰ γράμματα, φοβούμενος ἄλλον αὐτοῖς ἐντυχεῖν. Θορύβου δὲ καὶ συνδρομῆς γενομένης, ἐπηγέρθη, καὶ συνεὶς τὸ πάθος, ἐκέλευσε τοῖς οἰκέταις μετενεγκεῖν αὐτὸν εἰς ἕτερον οἰκίσκον, ὡς δῆθεν βουλόμενος ἠρεμίας μετασχεῖν. Τὸ μὲν οὖν συμπόσιον σκυθρωπῶς διελύθη φαντασία γὰρ ἀποπληξίας αὐτοὺς ἔσχε. Διονύσιος δὲ, καθ' ἑαυτὸν γενόμενος, πολλάκις ἀνεγίνωσκε τὰς ἐπιστολάς. Κατελάμβανε δ' αὐτὸν πάθη ποικίλα, θυμὸς, ἀθυμία, φόβος, ἀπιστία. Ζῆν μὲν οὖν Χαιρέαν οὐκ ἐπίστευε, τοῦτο γὰρ οὐδ' ὅλως ἤθελε, σκῆψιν δὲ μοιχικὴν ὑπελάμβανε Μιθριδάτου διαφθεῖραι θέλοντος Καλλιρρόην ἐλπίδι Χαιρέου.

ϛ'. Μεθ' ἡμέραν οὖν τήρησιν ἐποιεῖτο τῆς γυναικὸς ἀκριβεστέραν, ἵνα μή τις αὐτῇ προσέλθῃ, μηδ' ἀπαγγείλῃ τι τῶν ἐν Καρίᾳ διηγημάτων. Αὐτὸς δ' ἄμυναν ἐπενόησε τοιαύτην. Ἐπεδήμει κατὰ καιρὸν ὁ Λυδίας καὶ Ἰωνίας ὕπαρχος Φαρνάκης, ὃς δὴ καὶ μέγιστος εἶναι δοκεῖ τῶν ὑπὸ βασιλέως καταπεμπομένων ἐπὶ θάλατταν. Ἐπὶ τοῦτον ἦλθεν ὁ Διονύσιος, ἦν γὰρ αὐτῷ φίλος, καὶ ἰδιολογίαν ᾐτήσατο. Μόνος, ἱκετεύω σε, φησὶν, ὦ δέσποτα, βοήθησον ἐμοί τε καὶ σεαυτῷ. Μιθριδάτης γὰρ, ὁ κάκιστος ἀνδρῶν καί σοι φθονῶν, ξένος μου γενόμενος ἐπιβουλεύει μου τῷ γάμῳ καὶ πέπομφε γράμματα μοιχικὰ μετὰ χρυσίου πρὸς τὴν γυναῖκα τὴν ἐμήν. Ἐπὶ τούτοις ἀνεγίνωσκε τὰς ἐπιστολὰς καὶ διηγεῖτο τὴν τέχνην. Ἄσμενος ἤκουσε Φαρνάκης τῶν λόγων· τάχα μὲν καὶ διὰ Μιθριδάτην, ἐγεγόνει γὰρ αὐτοῖς οὐκ ὀλίγα προσκρούσματα διὰ τὴν γειτνίασιν, τὸ δὲ πλέον διὰ τὸν ἔρωτα. Καὶ γὰρ αὐτὸς ἐκάετο τῆς Καλλιρρόης καὶ δι' αὐτὴν ἐπεδήμει τὰ πολλὰ Μιλήτῳ, καλῶν ἐπὶ τὰς ἑστιάσεις Διονύσιον μετὰ τῆς γυναικός. Ὑπέσχετο δ' οὖν βοηθήσειν αὐτῷ κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ γράφει δι' ἀπορρήτων ἐπιστολήν· Βασιλεῖ βασιλέων, Ἀρταξέρξῃ, σατράπης Λυδίας καὶ

Quas prætor non solvit, obsignatas quippe, sed apparitoribus traditas cum servis et muneribus Dionysio mittit; hoc beneficio, ceu deposito pignore, futuram hujus benevolentiam sibi obligaturus. Commodum Dionysius civium nobilissimos vocaverat, splendidumque erat convivium. Jam strepere tibiæ, jam audiri vocale carmen, quum literas illi quis tradit : Prætor Prienensium, Bias, patrono Dionysio salutem. Munera cum literis per Mithridatem, Cariæ præfectum, tibi destinata servi nequam hic lacerabant; quos ego comprehensos ad te porro misi. Hanc epistolam in medio convivarum recitabat Dionysius, haud parum ob regalia munera sibi plaudens. Cæteras quoque legere cupidus incidi jubet signa, videtque : Callirrhoæ Chæreas. Vivo.

Tunc illi genuum rigidi flaccescere nervi,
Caligare oculi, trepidumque liquescere pectus.

Pertinaciter nihilominus literas continebat manibus, utut animo delinquens, metu, ne quis alius legeret. Emoto ad hæc et concurrente omni familiaque et convivio, excitatus ipse et intelligens suam animi perturbationem, transferri vult in aliud cubiculum, ut solitaria quiete frui cupidus. Hoc modo, sed tristi, convivium fuit dissolutum. Putabant enim omnes, subito sanguinis ictu correptum esse. Ille vero sibi redditus in vacuo sæpius relegebat epistolas, variis interim exercitus animi æstubus. Modo excandescere, modo dejici animo, modo metuere, modo non credere. Non credebat omnino, Chæream vivere; nolebat enim id, et plane exsecrabatur. Sed suspicabatur insidias Mithridatis, Callirrhoën adulterio corrumpere studentis.

VI. Apponebat itaque conjugi interdiu custodiam diligentiorem, ne quis aut accederet, aut referret omnino quid e Caria; ipse vero se hoc modo vicissim ulcisci excogitabat. Mileti agebat opportune isto tempore Lydiæ et Ioniæ præfectus, Pharnaces, eorum habitus maximus, quos Persarum rex ad oram maritimam solet mittere. Hunc adit Dionysius, ut amicus, et admitti rogat in colloquium secretius. Solus soli : Rogo te, ait, domine, succurre non mihi magis, quam tibi. Pessimus virorum et invidus tibi, Mithridates, jure hospitii susque deque habito, insidiatur meo matrimonio, aurique vim et literas corruptrices uxori meæ misit. Simul protrahit literas et legit, et explicat artes. Libenter hæc audiebat Pharnaces, et ob Mithridatem, si velis. Dissidebant enim et sæpe collidebantur ob ditionum viciniam. Magis tamen ob amorem. Nam et ille Callirrhoæ amore flagrabat, plurimumque degebat Mileti, ad epulas vocans cum uxore Dionysium. Huic igitur ille pro virili adjutorem se pollicetur, et epistolam scribit arcanam : Regum regi, Artaxerxi, satrapa Lydiæ

Ἰωνίας, Φαρνάκης, ἰδίῳ δεσπότῃ χαίρειν. Διονύσιος ὁ Μιλήσιος δοῦλός ἐστι σὸς ἐκ προγόνων, πιστὸς καὶ πρόθυμος εἰς τὸν σὸν οἶκον. Οὗτος ἀπωδύρατο πρός με, ὅτι Μιθριδάτης, ὁ Καρίας ὕπαρχος, ξένος αὐτῷ γενόμενος διαφθείρει αὐτοῦ τὴν γυναῖκα. Φέρει δὲ μεγάλην ἀδοξίαν εἰς τὰ σὰ πράγματα, μᾶλλον δὲ ταραχήν. Πᾶσα μὲν γὰρ παρανομία σατράπου μεμπτή, μάλιστα δ' αὕτη. Καὶ γὰρ ὁ Διονύσιός ἐστι δυνατώτατος Ἰώνων καὶ τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς περιβόητον, ὥστε τὴν ὕβριν μὴ δύνασθαι λαθεῖν." Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν κομισθεῖσαν ὁ βασιλεὺς ἀνέγνω τοῖς φίλοις καὶ τί χρὴ πράττειν, ἐβουλεύετο. Γνῶμαι δ' ἐρρήθησαν διάφοροι· τοῖς μὲν γὰρ Μιθριδάτῃ φθονοῦσιν, ἢ τὴν σατραπείαν αὐτοῦ μνωμένοις, ἐδόκει μὴ περιορᾶν ἐπιβουλὴν εἰς γάμον ἀνδρὸς ἐνδόξου, τοῖς δὲ ῥαθυμοτέροις τὰς φύσεις, ἢ τιμῶσι τὸν Μιθριδάτην, εἶχε δὲ πολλοὺς .. προεστηκότας, οὐκ ἤρεσκεν ἀνάρπαστον ἐκ διαβολῆς ποιεῖν ἄνδρα δόκιμον. Ἀνωμάλων δὲ τῶν γνωμῶν γενομένων, ἐκείνης μὲν τῆς ἡμέρας οὐδὲν ἐπεκύρωσεν ὁ βασιλεύς, ἀλλ' ὑπερέθετο τὴν σκέψιν, νυκτὸς δ' ἐπελθούσης, ὑπεδύετο αὐτὸν μισοπονηρία μὲν διὰ τὸ τῆς βασιλείας εὐπρεπές, εὐλάβεια δὲ περὶ τοῦ μέλλοντος. Ἀρχὴν γὰρ ἕξειν τὸν Μιθριδάτην καταφρονήσεως. Ὥρμησεν οὖν καλεῖν ἐπὶ τὴν δίκην αὐτόν. Ἄλλο δὲ πάθος παρῄνει, παραπέμπεσθαι καὶ τὴν γυναῖκα τὴν καλήν. Σύμβουλοι (δὲ νὺξ) καὶ σκότος ἐν ἐρημίᾳ γενόμενοι καὶ τούτου τοῦ μέρους τῆς ἐπιστολῆς ἀνεμίμνησκον βασιλέα. Προσηρέθιζε δὲ καὶ φήμη, Καλλιρρόην τινὰ καλλίστην ἐπὶ τῆς Ἰωνίας εἶναι. Καὶ τοῦτο μόνον ἐμέμφετο βασιλεὺς Φαρνάκην, ὅτι οὐ προσέγραψεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοὔνομα τῆς γυναικός. Ὅμως δ' ἐπ' ἀμφιβόλῳ τῷ τάχα καὶ κρείττονα τυγχάνειν τῆς φημιζομένης ἑτέραν, ἔδοξε καλέσαι καὶ τὴν γυναῖκα. Γράφει δὲ καὶ πρὸς Φαρνάκην· Διονύσιον, ἐμὸν δοῦλον, Μιλήσιον, πέμψον· πρὸς δὲ Μιθριδάτην· Ἧκε ἀπολογησόμενος, ὅτι οὐκ ἐπεβούλευσας γάμῳ Διονυσίου.

Ζ'. Καταπλαγέντος δὲ τοῦ Μιθριδάτου καὶ ἀποροῦντος τὴν αἰτίαν τῆς διαβολῆς, ὑποστρέψας ὁ Ὑγῖνος ἐδήλωσε τὰ πεπραγμένα περὶ τοὺς οἰκέτας. Προδοθεὶς οὖν ὑπὸ τῶν γραμμάτων, ἐβουλεύετο μὴ βαδίζειν ἄνω, δεδοικὼς τὰς διαβολὰς καὶ τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· ἀλλὰ Μίλητον μὲν καταλαβεῖν καὶ Διονύσιον ἀνελεῖν, τὸν αἴτιον, Καλλιρρόην δ' ἁρπάσας, ἀποστῆναι βασιλέως. "Τί γὰρ σπεύδω, φησί, παραδοῦναι δεσπότου χερσὶ τὴν ἐλευθερίαν; τάχα δὲ καὶ κρατήσεις ἐνθάδε μένων. Μακρὰν γάρ ἐστι βασιλεὺς καὶ (φαύλους) ἔχει στρατηγούς. Εἰ δὲ καὶ ἄλλως ἀθετήσειεν, οὐδὲν δυνήσῃ χεῖρον παθεῖν. Ἐν τοσούτῳ δὲ σὺ μὴ προδῷς δύο τὰ κάλλιστα, ἔρωτα καὶ ἀρχήν. Ἐντάφιον ἔνδοξον ἡ ἡγεμονία καὶ μετὰ Καλλιρρόης θάνατος ἡδύς. Ἔτι ταῦτα βουλευομένου καὶ παρασκευαζομένου πρὸς ἀπόστασιν, ἧκέ τις ἀγγέλλων ὡς Διονύσιος ἐξώρμηκε Μιλήτου καὶ Καλλιρρόην ἐπάγεται.

et Ioniæ, Pharnaces, suo domino salutem. Dionysius Milesius servus tuus a majoribus inde tibi fidelis et erga domum tuam officiorum promtus. Ille cum lacrymis apud me exposuit, uxorem suam a Cariæ præfecto, Mithridate, eoque hospite suo nuper facto, corrumpi. Id quod magnam tuis rebus creat ignominiam, imo potius turbas. Omnis enim iniquitas satrapæ digna vituperio, sed hæc maxime. Nam et Dionysius potentissimus Ionum est, et forma mulieris celeberrima, ut latere nequeat contumelia. Allatam hanc epistolam rex amicis prælegit, et sententias imperat. Sed discessum est in diversa. Nam qui Mithridati male volebant, invidi, aut ejus præfecturam procabantur, suadebant nullo modo connivere ad insidias illustris viri conjugio structas. Qui vero lenioris erant indolis, aut Mithridatem in honore habebant, erant autem multi præpollentes: illi non probabant, probum virum per calumnias de medio submoveri. Igitur illa die, quandoquidem sententiæ secum adversa fronte pugnarent, rex decernebat nihil, sed rejiciebat in aliud tempus. Secuta vero nocte regem partim subibat odium nequitiæ in viro, qui decus et honorem regiæ dignitatis tueri debebat: partim de futuris metus atque circumspectio. Sic enim Mithridati impune contemnendi initium dari. Impetum igitur capiebat evocandi Mithridatis ad caussam dicendam. Alius vero animi motus hortabatur, pulchram illam fœminam simul evocare. Consultores igitur (nox) et tenebræ secretum nacti, illam de mulieris forma literarum particulam regi repræsentabant inculcabantque. Præterea quoque jamdudum sparsus in aula rumor de pulcherrima quadam apud Iones Callirrhoe stimulabat, idque solum in Pharnace reprehendebat rex, quod mulieris nomen literis non consignasset. At quoniam dubitari posset, sitne etiam alia celebrata ista multo pulchrior, in omnem eventum placuit, etiam mulierem excire. Scribit ergo Pharnaci: Dionysium Milesium, servum meum, mitte. Mithridati vero: Veni caussam dicturus, quod Dionysii matrimonio non feceris insidias.

VII. Dum territus Mithridates, et in quem calumniæ caussam conjiciat dubius fluctuat, redux Hyginus, quid factum sit de servis, exponit. Proditus igitur ab literis maturo consilio decernebat, ad regem non ascendere; cujus æque noverat iram atque calumniarum vires: sed Miletum occupare; occidere Dionysium, turbarum caussam: rapere Callirrhoën: itaque demum a rege deficere. Quid enim heri manibus libertatem tradere ruo? Forsan eris superior, ubi domi manseris. Rex enim longe abest: et habet malos belli duces. Aut si aliquid aliud contumeliæ in te decernat, nihil pejus poteris pati. Quidquid sit, tu interim pulcherrima duo ne prodas: amorem et dominatum. Principatus splendidus in sepulcro titulus, et cum Callirrhoë mori, dulce est. Hæc agitanti et paranti defectionem nuntiatur Dionysius exiisse Mileto et Callir-

Τοῦτο λυπηρότερον ἤκουσε Μιθριδάτης, ἢ τὸ πρόσταγμα τὸ καλοῦν ἐπὶ τὴν δίκην. Ἀποκλαύσας δὲ τὴν ἑαυτοῦ συμφοράν· Ἐπὶ ποίαις, φησὶν, ἐλπίσιν ἔτι μένω; προδίδωσί με πανταχόθεν ἡ τύχη. Τάχα γὰρ ἐλεήσει με βασιλεὺς μηδὲν ἀδικοῦντα, εἰ δ' ἀποθανεῖν δεήσειε, πάλιν ὄψομαι Καλλιρρόην. Κἂν ἐν τῇ κρίσει Χαιρέαν ἕξω μετ' ἐμαυτοῦ καὶ Πολύχαρμον, οὐ συνηγόρους μόνον, ἀλλὰ καὶ μάρτυρας. Πᾶσαν οὖν τὴν θεραπείαν κελεύσας συνακολουθεῖν, ἐξώρμησε Καρίας, ἀγαθὴν ἔχων ψυχὴν ἐκ τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν ἂν δόξαι. Ὥστε οὐδὲ μετὰ δακρύων προέπεμψαν αὐτὸν, ἀλλὰ μετὰ θυσιῶν καὶ πομπῆς. Ἕνα μὲν οὖν στόλον τοῦτον ἐκ Καρίας ἔστελλεν ὁ Ἔρως, ἐξ Ἰωνίας δ' ἐνδοξότερον ἄλλον· ἐπιφανέστερον γὰρ καὶ βασιλικώτερον ἦν τὸ κάλλος. Προέτρεχε γὰρ τῆς γυναικὸς ἡ φήμη, καταγγέλλουσα πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅτι Καλλιρρόη παραγίνεται, τὸ περιβόητον ὄνομα, τὸ μέγα τῆς φύσεως κατόρθωμα·

Ἀρτέμιδι ἰκέλη, ἢ χρυσείῃ Ἀφροδίτῃ.

Ἐνδοξοτέραν αὐτὴν ἐποίει καὶ τὸ τῆς δίκης διήγημα. Πόλεις ἀπήντων ὅλαι καὶ τὰς ὁδοὺς ἐστενοχώρουν οἱ συντρέχοντες ἐπὶ τὴν θέαν. Ἐδόκει δὲ τοῖς πᾶσι τῆς φήμης ἡ γυνὴ κρείττων. Μακαριζόμενος δὲ Διονύσιος ἐλυπεῖτο καὶ δειλότερον αὐτὸν ἐποίει τῆς εὐτυχίας τὸ μέγεθος· (ἅτε) γὰρ πεπαιδευμένος ἐνεθυμεῖτο, ὅτι φιλόκαινός ἐστιν ὁ Ἔρως. Διὰ τοῦτο καὶ τόξα καὶ πῦρ ποιηταί τε καὶ (πλ)άσται περιτεθείκασιν αὐτῷ, τὰ κουφότατα καὶ στῆναι μὴ θέλοντα. Μνήμη δ' ἐλάμβανεν αὐτὸν παλαιῶν διηγημάτων, ὅσαι μεταβολαὶ γεγόνασι τῶν καλῶν γυναικῶν. Πάντ' οὖν Διονύσιον ἐφόβει, πάντας ἔβλεπεν ὡς ἀντεραστὰς, οὐ τὸν ἀντίδικον μόνον, ἀλλ' αὐτὸν τὸν δικαστὴν, ὥστε καὶ μετενόει, προπετέστερον Φαρνάκῃ ταῦτα μηνύσας·

ἐξὸν καθεύδειν τήν τ' ἐρωμένην ἔχειν.

Οὐ γὰρ ὅμοιον, ἐν Μιλήτῳ φυλάττειν Καλλιρρόην καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας ὅλης. Διεφύλαττε δ' ὅμως τὸ ἀπόρρητον μέχρι τέλους, καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ὡμολόγει πρὸς τὴν γυναῖκα, ἀλλ' ἡ πρόφασις ἦν, ὅτι βασιλεὺς αὐτὸν μεταπέμπεται, βουλεύσασθαι θέλων περὶ τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πραγμάτων. Ἐλυπεῖτο δὲ Καλλιρρόη, μακρὰν στελλομένη θαλάσσης Ἑλληνικῆς. Ἕως γὰρ τοὺς Μιλησίων λιμένας ἑώρα, Συρακούσας ἐδόκει ἐγγὺς τυγχάνειν· μέγα δ' εἶχε παραμύθιον καὶ τὸν Χαιρέου τάφον ἐκεῖ.

rhoën secum ducere. Mithridatem id multo magis affligit, quam epistola, qua ad caussam dicendam vocatus fuerat. Qua confisus ego spe, ait, deplorans suas miserias, diutius demoror! ubique me Fortuna prodit. Fortasse me innocentem rex miserabitur. Quod si vero mori oporteat, Callirrhoën tamen iterum videbo. Vel in ipso judicio Chæream mecum habebo, et Polycharmum, non patronos tantum, sed et testes. Evocato igitur et comitari jusso omni ministerio, egreditur Caria, bona cum spe, quandoquidem nemini videri posset injuriam fecisse. Adeoque Cares non lacrymis abeuntem, sed victimis et splendido deductu, prosequebantur. Unum hoc agmen Amor e Caria mittebat, alterum vero splendidius ex Ionia. Illustrior enim et magis regia pulchritudo erat. Fama mulierem præcurrebat, omnibus et ubique nuntians, Callirrhoën venire, decantatissimum nomen, artificis naturæ magnum illud magisterium,

Auratæ Veneri similem pulchræve Dianæ.

Rumor etiam judicii subeundi celebriorem reddebat. Integræ urbes obviam ire, et concurrentium ad spectaculum agmina opplere vias. Omnes mulierem opinione et fama pulchriorem existimare. Sed illa quidem præconia et invidiosæ laudes angebant Dionysium, et magnitudo felicitatis faciebat timidiorem. Doctrinæ enim minime expers vir cogitabat perpetuam Cupidinis nova molientis inconstantiam, cui propterea tam poëtæ, quam statuarii, duo rerum omnium levissima, et stare atque reprimi negantia, sagittas et ignem, attribuerint. Memoria quoque subibat veterum fabularum, quot et quæ pulchrarum mulierum vices et fata fuerint. Terrebant hæc omnia Dionysium: adspiciebat omnes tanquam rivales, non adversarium modo, sed et ipsum judicem: et pœnitentia inconsideratæ apud Pharnacem delationis ducebatur, qui tranquille potuerit inter amplexus amatæ conjugis recubare. Plane enim aliud esse, Mileti servare Callirrhoën, atque per totam Asiam. Nihilominus secretum usque ad supremum finem constanter tegebat, caussa profectionis mulieri non indicata, sed simulabat, regem se evocasse ad communem de rebus Ioniæ deliberationem. Callirrhoë tamen ægre ferebat, a Græco mari tam longe abstrahi. Donec enim videbat Milesios portus, credebat, prope a Syracusis abesse. Magnum quoque ibi solamen Chæreæ monumentum habebat.

ΛΟΓΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ.

Α'. [Ὡς μὲν ἐγαμήθη Καλλιρρόη Χαιρέᾳ, καλλίστη γυναικῶν ἀνδρὶ καλλίστῳ, πολιτευσαμένης Ἀφροδίτης τὸν γάμον καὶ ὡς δι' ἐρωτικὴν ζηλοτυπίαν Χαιρέου πλήξαντος αὐτὴν ἔδοξε τεθνάναι, ταφεῖσαν δὲ πολυτελῶς, εἶτ' ἀνανήψασαν ἐν τῷ τάφῳ, τυμβωρύχοι νυκτὸς ἐξήγαγον ἐκ Σικελίας, πλεύσαντες δ' εἰς Ἰωνίαν ἐπώλησαν Διονυσίῳ καὶ τὸν ἔρωτα τὸν Διονυσίου καὶ τὴν Καλλιρρόης πρὸς Χαιρέαν πίστιν καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ γάμου διὰ τὴν γαστέρα καὶ τὴν Θήρωνος ὁμολογίαν καὶ Χαιρέου πλοῦν ἐπὶ ζήτησιν τῆς γυναικός, ἅλωσίν τ' αὐτοῦ καὶ πρᾶσιν εἰς Καρίαν μετὰ Πολυχάρμου τοῦ φίλου καὶ ὡς Μιθριδάτης ἐγνώρισε Χαιρέαν μέλλοντα ἀποθνήσκειν καὶ ὡς ἔσπευδον ἀλλήλοις ἀποδοῦναι τοὺς ἔρωτας, φωράσας δὲ τοῦτο Διονύσιος ἐξ ἐπιστολῶν διέβαλεν αὐτὸν πρὸς Φαρνάκην, ἐκεῖνος δὲ πρὸς βασιλέα, βασιλεὺς δ' ἀμφοτέρους ἐκάλεσεν ἐπὶ τὴν κρίσιν, ταῦτα ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται· τὰ δ' ἑξῆς νῦν διηγήσομαι.] Καλλιρρόη μὲν γὰρ μέχρι Συρίας καὶ Κιλικίας κούφως ἔφερε τὴν ἀποδημίαν, καὶ γὰρ Ἑλλάδος ἤκουε φωνῆς καὶ θάλατταν ἔβλεπεν τὴν ἄγουσαν εἰς Συρακούσας. Ὡς δ' ἧκεν ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην, μεθ' ὃν ἤπειρός ἐστι μεγάλη ἀφετήριον εἰς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλήν, τότ' ἤδη πόθος αὐτὴν ὑπεδύετο πατρίδος τε καὶ συγγενῶν, ἀπογνώσει τῆς εἰς τοὔμπαλιν ὑποστροφῆς. Στᾶσα δ' ἐπὶ τῆς ἠϊόνος καὶ πάντας ἀναχωρῆσαι κελεύσασα πλὴν Πλαγγόνος, τῆς μόνης πιστῆς, τοιούτων ἤρξατο λόγων· "Τύχη βάσκανε καὶ μιᾶς γυναικὸς προσφιλονεικοῦσα πολέμῳ, σύ με κατέκλεισας ἐν τάφῳ ζῶσαν κἀκεῖθεν ἐξήγαγες, οὐ δι' ἔλεον ἀλλ' ἵνα λῃσταῖς με παραδῷς. Ἐμερίσαντό μου τὴν φυγὴν θάλασσα καὶ Θήρων. Ἡ Ἑρμοκράτους θυγάτηρ ἐπράθην, καὶ τὸ τῆς δουλείας μοι βαρύτερον, ἐφιλήθην, ἵνα, ζῶντος Χαιρέου, ἄλλῳ γαμηθῶ. Σὺ δὲ καὶ τούτων ἤδη μοι φθονεῖς. Οὐκέτι γὰρ εἰς Ἰωνίαν με φυγαδεύεις. Ξένην μέν, πλὴν Ἑλληνικὴν ἐδίδως γῆν, ὅπου μεγάλην εἶχον παραμυθίαν, ὅτι θαλάσσῃ παρακάθημαι. Νῦν δ' ἔξω με τοῦ συνήθους ῥίπτεις ἀέρος καὶ τῆς πατρίδος ὅλῳ διορίζομαι κόσμῳ. Μίλητον ἀφείλου μου πάλιν, ὡς πρότερον Συρακούσας. Ὑπὲρ τὸν Εὐφράτην ἀπάγομαι καὶ βαρβάροις ἐγκλείομαι μυχοῖς ἡ νησιῶτις, ὅπου μηκέτι θάλασσα. Ποίαν ἔτ' ἐλπίσω ναῦν ἐκ Σικελίας καταπλέουσαν; ἀποσπῶμαι καὶ τοῦ σοῦ τάφου, Χαιρέα. Τίς ἐπενέγκῃ σοι χοάς, δαῖμον ἀγαθέ; Βάκτρα μοι καὶ Σοῦσα λοιπὸν οἶκος καὶ τάφος. Ἅπαξ, Εὐφράτα, μέλλω σε διαβαίνειν. Φοβοῦμαι γὰρ οὐχ οὕτως τὸ μῆκος τῆς ἀποδημίας, ὡς, μὴ δόξω κἀκεῖ καλή τινι." Ταῦθ' ἅμα λέγουσα τὴν γῆν κατεφίλησεν· εἶτ' ἐπιβᾶσα τῆς πορθμίδος διεπέρασεν. Ἦν μὲν οὖν καὶ Διονυσίῳ χορηγία πολλή, πλουσιώτατα γὰρ ἐπεδείκνυτο τῇ γυναικὶ τὴν παρασκευήν, βασιλικωτέ-

LIBER QUINTUS.

I. Quomodo jam Callirrhoë Chæreæ nupta fuerit, pulcherrima mulierum virorum pulcherrimo, administrante has nuptias Venere, et quomodo ictu æmuli Chæreæ exanimata fuerit visa, splendideque sepulta; dein sibi redditam sepulcro noctu latrones extraxerint, et abductam e Sicilia trajecto pelago in Ioniam vendiderint Dionysio, hujusque amores, et fœminæ erga Chæream fidem, et coactas ob plenum ventrem nuptias, et Theronis confessionem et Chæreæ institutam repetendæ uxoris ergo navigationem, ejusque cum Polycharmo captivitatem, et in Cariam venditionem, et qui Chæream Mithridates agnoverit, jamjam morti tradendum, et qua ratione disparatos amantes jungere sibique reddere studuerit, et ut, eo deprehenso per epistolas, Dionysius Carem apud Pharnacen detulerit, hic porro apud regem, rex denique ambos exciverit ad caussam dicendam : superiore narratione declaratum est. Jam ad reliqua exponenda accedo. Callirrhoë Syriam et Ciliciam usque non graviter ferebat iter. Audiebat enim Græcum sermonem, et mare videbat adhuc, quo Syracusas itur. Ubi vero ad Euphraten pervenit, post quem vasta est terra continens, et late in amplam regis ditionem promissa, tum demum patriæ et affinium sentit desiderium, ut reditum desperans. Igitur in ripa stans, omnibus præter solam fidam Plangonem secedere jussis, loqui sic occipit : Invida Fortuna et nimis contentiose uni mulieri oppugnandæ inhærens : tu me tumulo inclusisti, et extraxisti, non miserta, sed ut piratis traderes. Fugam meam mare et Thero partiti sunt. Hermocratis ego filia vendita fui, et, quod ipsa servitute mihi gravius, amata, ut, spirante adhuc Chærea, nuberem alteri. Jam tu et illud mihi conjugium invides. Non amplius me in Ioniam in exsilium mittis. Olim peregrinam dabas terram, sed Græcam tamen; ubi magno mihi solatio erat vicinia maris. Nunc extra consuetum aërem me abjicis, et a patria orbe toto discriminor. Rursus Miletum aufers, ut ante Syracusas. Ultra Euphraten abrepta barbararum terrarum recessibus includor insulana, ubi non amplius mare. Qui ergo navem e Sicilia porro exspectem? etiam a sepulcro tuo, Chærea, abstrahor. Quis vobis inferias tulerit, boni manes? Bactra mihi reliquum et Susa domus erunt et sepulcrum. Semel Euphraten transibo. Timeo namque non tam itineris longum spatium, quam ne videar et ibi cuiquam pulchra. His dictis osculata terram transmittit fluvium conscensa rate. Dionysius quidem hoc iter frequenti comitatu et opiparæ supellectilis adparatu faciebat, hac pompa uxori sese jactare studens. Magis tamen ipso rege non indignam reddebat profectionem indigenarum, quos transibant, comitas. Unus populus ad alterum deducebat abeuntes, et satrapa proximo

ραν δὲ τὴν ὁδοιπορίαν αὐτοῖς παρεσκεύασεν ἡ τῶν ἐπιχωρίων φιλοφρόνησις· δῆμος παρέπεμπεν εἰς δῆμον καὶ σατράπης παρεδίδου τῷ μεθ' αὐτὸν, πάντας γὰρ ἐδημαγώγει τὸ κάλλος. Καὶ ἄλλη δέ τις ἐλπὶς ἔθαλπε τοὺς βαρβάρους, ὅτι ἤδ' ἡ γυνὴ μέγα δυνήσεται, καὶ διὰ τοῦτο ἕκαστος ἔσπευδε ξένια διδόναι, ἢ πάντως τινὰ χάριν εἰς αὐτὴν ἔχειν ἀποκειμένην. Καὶ οἱ μὲν ἦσαν ἐν τούτοις.

Β'. Ὁ δὲ Μιθριδάτης δι' Ἀρμενίας ἐποιεῖτο τὴν πορείαν σφοδροτέραν, μάλιστα μὲν δεδοικὼς μὴ καὶ τοῦτο αἴτιον αὐτῷ γένηται πρὸς βασιλέως, ὅτι κατ' ἴχνος ἐπηκολούθει τῇ γυναικὶ, ἅμα δὲ καὶ σπεύδων προεπιδημῆσαι καὶ συγκροτῆσαι τὰ πρὸς τὴν δίκην. Ἀφικόμενος οὖν εἰς Βαβυλῶνα, βασιλεὺς γὰρ αὐτόθι διέτριβεν, ἐκείνην μὲν τὴν ἡμέραν ἡσύχασε παρ' ἑαυτῷ, πάντες γὰρ οἱ σατράπαι σταθμοὺς ἔχουσιν ἀποδεδειγμένους, τῆς δ' ὑστεραίας ἐπὶ θύρας ἐλθὼν τὰς βασιλέως, ἠσπάσατο μὲν Περσῶν τοὺς ὁμοτίμους, Ἀρταξάτην δὲ τὸν εὐνοῦχον ὃς μέγιστος ἦν παρὰ βασιλεῖ καὶ δυνατώτερος πρῶτον μὲν δώροις ἐτίμησεν, εἶτα· "Ἀπάγγειλον, εἶπε, βασιλεῖ· Μιθριδάτης, σὸς δοῦλος, πάρεστιν ἀπολύσασθαι διαβολὴν Ἕλληνος ἀνδρὸς καὶ προσκυνῆσαι." Μετ' οὐ πολὺ δ' ἐξελθὼν ὁ εὐνοῦχος ἀπεκρίνατο· "Ὅτι ἐστὶ βασιλεῖ βουλομένῳ Μιθριδάτην μηδὲν ἀδικεῖν· κρινεῖ δὲ, ἐπειδὰν καὶ Διονύσιος παραγένηται." Προσκυνήσας οὖν ὁ Μιθριδάτης ἀπηλλάττετο. Μόνος δὲ γενόμενος ἐκάλεσε Χαιρέαν καὶ ἔφη πρὸς αὐτόν· "Ἐγὼ κρίνομαι, καὶ ἀποδοῦναί σοι θελήσας Καλλιρρόην ἐγκαλοῦμαι· τὴν γὰρ σὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἔγραψας πρὸς τὴν γυναῖκα, Διονύσιος ἐμὲ φησὶ γεγραφέναι καὶ μοιχείας ἀπόδειξιν ἔχειν ὑπολαμβάνει, πέπεισται γὰρ σὲ τεθνάναι, καὶ πεπείσθω μέχρι τῆς δίκης, ἵν' αἰφνίδιον ὀφθῇς. Ταύτην ἀπαιτῶ σε τῆς εὐεργεσίας τὴν ἀνταμοιβήν· ἀπόκρυψον σεαυτὸν, μήτ' ἰδεῖν Καλλιρρόην, μήτ' ἐξετάσαι τι περὶ αὐτῆς, καρτέρησον." Ἄκων μὲν, ἀλλ' ἐπείθετο Χαιρέας καὶ λανθάνειν μὲν ἐπειρᾶτο, ἐλείβετο δ' αὐτοῦ τὰ δάκρυα κατὰ τῶν παρειῶν. Εἰπὼν δέ· Ποιήσω, δέσποτα, ἃ προστάττεις ἀπῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ κατήγετο μετὰ Πολυχάρμου τοῦ φίλου καὶ ῥίψας ἑαυτὸν εἰς τὸ ἔδαφος, περιρρηξάμενος τὸν χιτῶνα,

Ἀμφοτέραις χερσὶ περιελὼν κόνιν αἰθαλόεσσαν
Χεύατο κακκεφαλῆς, χάριεν δ' ἤσχυνε πρόσωπον.

Εἶτ' ἔλεγε κλάων· "Ἐγγύς ἐσμεν, ὦ Καλλιρρόη καὶ οὐχ ὁρῶμεν ἀλλήλους. Σὺ μὲν οὖν οὐδὲν ἀδικεῖς, οὐ γὰρ οἶδας ὅτι Χαιρέας ζῇ, πάντων δ' ἀσεβέστατος ἐγὼ, μὴ βλέπειν σε κεκελευσμένος, καὶ ὁ δειλὸς καὶ φιλόζωος μέχρι τοσούτου φέρω τυραννούμενος. Σοὶ δ' εἴ τις τοῦτο προσέταξεν, οὐκ ἂν ἔζησας." Ἐκεῖνον μὲν οὖν παρεμυθεῖτο Πολύχαρμος. Ἤδη δὲ καὶ Διονύσιος πλησίον ἐγένετο Βαβυλῶνος καὶ ἡ φήμη προκατελάμβανε τὴν πόλιν, ἀπαγγέλλουσα πᾶσιν, ὅτι παραγίνεται γυνὴ, κάλλος οὐκ ἀνθρώπινον ἀλλά τι θεῖον, ὁποίαν ἐπὶ

deinceps tradebat. Omnes enim effascinatos ducebat regebatque pulchritudo. Barbaros etiam fovebat alia spes, fore, ut hæc mulier aliquando multum posset. Quisquis igitur laborabat aut hospitio excipere, aut saltem beneficium aliquod in illam collatum habere, ceu benevolentiæ depositum. In his illi erant.

II. Mithridates autem iter per Armeniam faciebat citatius, maxime quidem metu, ne et hoc inter crimina sibique noxium foret apud regem, quod secutus e vestigio mulierem fuisset. Simul tamen et prior adesse festinabat, ut, quæcunque caussæ suæ instruendæ necessaria et utilia futura erant, compararet. Ut igitur Babylonem venerat, rex enim ibi tum versabatur, illo quidem se die apud se continuit. Habet enim unusquisque satrapa suum sibi assignatum deversorium. Altera autem die aulam ingressus primum illustres suique loci viros salutavit: Homotimi illi appellantur: dein Artaxaten Eunuchum, qui et honoratissimus apud regem erat, et plurimum pollebat. Cui muneribus conciliato: Refer, ait, regi; Mithridates, tuus servus Græci criminationem dilutum teque adoratum adest. Paullo post egressus eunuchus referebat: Et rex vult Mithridaten nihil quidquam prævaricari, sententiam pronuntiabit ubi Dionysius quoque adfuerit. Adorat Mithridates, et abit, redditusque solitudini Chæream vocat, et: Accusant me, ait, atque criminantur, quod reddere tibi Callirrhoën volui: literas nempe, quas ad uxorem tuam exarasti, Dionysius ait me scripsisse, et habere putat evidens adulterii argumentum. Firmiter enim illi persuasum est, te obiisse; et id sibi persuadeat ad diem usque judicii, ut tu derepente tum compareas. Hoc a te beneficiorum meorum hostimentum reposco. Delitesce, et perdura neque videre Callirrhoën, neque de ea quidquam inquirere. Ægre quidem, sed tamen obtemperat Chæreas, et quamvis tegere secretiores animi sensus niteretur, lacrymis tamen per genas manantibus proditus: Faciam, ait, quæ jubes, here. Sed simul digressus ad cubiculum, ubi divertebat cum amico Polycharmo, humi decumbere, lacerare vestes,

In caput ambabus nigram inde atque inde favillam
Congerere, et vultus amens fœdare venustos.

Et plorans ait: Tam prope sumus, Callirrhoë, neque tamen nos videmus. Tu quidem nihil peccas. Nescis enim, Chæream vivere. Ego vero scelestissimus, quod jussus te non adspicere, pareo. Eo usque tyrannidem fero, imbellis, vitæ amans. Tibi vero si quis illud imposuisset, vita emigrasses. Illum blandis contra verbis Polycharmus levat. Jam et Dionysius Babylone non multum aberat. Jam fama præoccupaverat urbem, advenire mulierem, formæ non humanæ, sed divinæ, qualem in terris aliam sol non collustret. Et quum natura barbari in fœminas

γῆς ἄλλην ἥλιος οὐχ ὁρᾷ. Φύσει δέ ἐστι τὸ βάρβαρον γυναιμανὲς, ὥστε πᾶσα οἰκία καὶ πᾶς στενωπὸς ἐπεπλήρωτο τῆς δόξης. Διέβαινε δ' ἡ φήμη μέχρις αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ὥστε καὶ ἤρετο Ἀρταξάτην, τὸν εὐνοῦχον, εἰ πάρεστιν ἡ Μιλησία. Διονύσιον δὲ καὶ πάλαι μὲν ἐλύπει τὸ περιβόητον τῆς γυναικὸς, οὐ γὰρ εἶχεν ἀσφάλειαν, ἐπεὶ δ' εἰς Βαβυλῶνα ἔμελλεν εἰσιέναι, τότ' ἤδη καὶ μᾶλλον ἐνεπίμπρατο, στενάξας δ' ἔφη πρὸς ἑαυτόν· "Οὐκέτι ταῦτα Μίλητός ἐστι, Διονύσιε, ἡ σὴ πόλις· κἀκεῖ δὲ τοὺς ἐπιβουλεύοντας ἐφυλάττου. Τολμηρὲ καὶ τοῦ μέλλοντος ἀπροόρατε, εἰς Βαβυλῶνα Καλλιρρόην ἄγεις, ὅπου Μιθριδᾶται τοσοῦτοι; Μενέλαος ἐν τῇ σώφρονι Σπάρτῃ τὴν Ἑλένην οὐκ ἐτήρησεν, ἀλλὰ παρευδοκίμησε καὶ βασιλέα βάρβαρος ποιμήν· πολλοὶ Πάριδες ἐν Πέρσαις. Οὐχ ὁρᾷς τοὺς κινδύνους, οὐ τὰ προοίμια; πόλεις ἡμῖν ἀπαντῶσι καὶ θεραπεύουσι σατράπαι. Σοβαρωτέρα γέγονεν ἤδη, καὶ οὔπω βασιλεὺς ἑώρακεν αὐτήν. Μία τοίνυν σωτηρίας ἐλπὶς, διακλέψαι τὴν γυναῖκα, φυλαχθήσεται γὰρ, ἂν δυνηθῇ λαθεῖν." Ταῦτα λογισάμενος ἵππου μὲν ἐπέβη, τὴν δὲ Καλλιρρόην εἴασεν ἐπὶ τῆς ἁρμαμάξης καὶ συνεκάλυψε τὴν σκηνήν. Τάχα δ' ἂν καὶ προεχώρησεν, ὅπερ ἤθελεν, εἰ μὴ συνέβη τι τοιοῦτον.

Γ'. Ἧκον παρὰ Στάτειραν, τὴν γυναῖκα τὴν βασιλέως, τῶν ἐνδοξοτάτων Περσῶν αἱ γυναῖκες καί τις εἶπεν ἐξ αὐτῶν· "Ὦ δέσποινα, γύναιον Ἑλληνικὸν ἐπιστρατεύεται ταῖς ἡμετέραις οἰκίαις, ὃ καὶ πάλαι μὲν πάντες ἐθαύμαζον ἐπὶ τῷ κάλλει, κινδυνεύει δ' ἐφ' ἡμῶν ἡ δόξα τῶν Περσίδων γυναικῶν καταλυθῆναι. Φέρ' οὖν σκεψώμεθα, πῶς μὴ παρευδοκιμηθῶμεν ὑπὸ τῆς ξένης." Ἐγέλασεν ἡ βασίλισσα ἀπιστοῦσα τῇ φήμῃ, ἅμα δ' εἶπεν· "Ἀλαζόνες εἰσὶν Ἕλληνες καὶ πτωχοὶ καὶ διὰ τοῦτο τὰ μικρὰ θαυμάζουσι μεγάλως. Οὕτως φημίζουσι Καλλιρρόην καλὴν, ὡς καὶ Διονύσιον πλούσιον. Μία τοίνυν ἐξ ἡμῶν, ἐπειδὰν εἰσίῃ, φανήτω μετ' αὐτῆς, ἵν' ἀποσβέσῃ τὴν πενιχράν τε καὶ δούλην." Προσεκύνησαν πᾶσαι τὴν βασιλίδα καὶ τῆς γνώμης ἀπεθαύμασαν· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος ἀνεβόησαν· Εἴθε δυνατὸν ἦν ὀφθῆναί σε, δέσποινα. Εἶτα διεσχίσθησαν αἱ γνῶμαι καὶ τὰς ἐνδοξοτάτας ὠνόμαζον ἐπὶ κάλλει. Χειροτονία δ' ἦν, ὡς ἐν θεάτρῳ καὶ προεκρίθη Ῥοδογύνη, θυγάτηρ μὲν Ζωπύρου, γυνὴ δὲ Μεγαβύζου, μέγα τι χρῆμα καὶ περιβόητον, οἷον τῆς Ἰωνίας Καλλιρρόη, τοιοῦτο τῆς Ἀσίας ἡ Ῥοδογύνη. Λαβοῦσαι δ' αὐτὴν αἱ γυναῖκες ἐκόσμουν, ἑκάστη τι παρ' αὐτῆς συνεισφέρουσα εἰς κόσμον. Ἡ δὲ βασιλὶς ἔδωκε περιβραχιόνια καὶ ὅρμον. Ἐπεὶ τοίνυν εἰς τὸν ἀγῶνα καλῶς αὐτὴν κατεσκεύασαν, ὡς δῆθεν εἰς ἀπάντησιν Καλλιρρόης, παρεγίνετο. Καὶ γὰρ εἶχε πρόφασιν οἰκείαν, ἐπειδὴ ἦν ἀδελφὴ Φαρνάκου, τοῦ γράψαντος βασιλεῖ περὶ Διονυσίου. Ἐξεχεῖτο δὲ πᾶσα Βαβυλὼν ἐπὶ τὴν θέαν καὶ τὸ πλῆθος ἐστενοχώρει τὰς πύλας. Ἐν δὲ τῷ περιφανεστάτῳ παραπεμπομένη βασιλικῶς ἡ Ῥοδογύνη περιέμενεν. Εἱστήκει δ' ἁβρὰ καὶ θρυπτομένη καὶ ὡς

insaniant, omnes domus, omnes angiportus rumore pleni erant. Ad ipsum ille quoque regem pervaserat, ex eunucho Artaxate sciscitantem : Num adesset Milesia. At ista fœminæ celebritas jamdudum pupugerat Dionysium, qui bonis ideo suis tuto nequibat frui. Sed magis pungebat hominem, quin urebat potius, quod deberet Babylonem adire. Non hic porro, Dionysie, tua patria Miletus; sic ille gemebundus ad se. Jam ibi metuebas insidiatores. Nunc autem ipse Babylonem Callirrhoën ducis, ubi tot sunt Mithridates, temerarie atque futurorum male provide. In casta illa Lacedæmone Menelaus Helenam non servavit integram. Sed barbarus pastor etiam rege magis placuit. Multi Parides sunt apud Persas. Non vides pericula, non præludia? Integræ nobis occurrunt urbes : satrapæ officiis colunt. Hæc jam facta ferocior. Atqui rex illam nondum vidit. Una superat spes salutis, mulierem occultare. Servabitur enim, si latere poterit. Hæc ratiocinatus secum, ipse sejugem equum conscendit, quo solus veheretur : Callirrhoën autem in curru reliquit, velisque tabernaculum, quo sedebat, occlusit. Forte quoque consilium feliciter cessisset, nisi tale quid intervenisset.

III. Ad Statiram, quæ erat regis uxor, convenerant illustrissimorum Persarum conjuges. O domina, ait una de medio, Græcula nostris inimica domibus adventat. Illam diu est quod omnes admirati sunt. Nostris jam diebus nostraque culpa Persidum gloria minitatur occidere. Agedum rationem circumspiciamus, quæ possit efficere, ut gloria et plausus formæ nostræ non obscuretur ab ista alienigena. Risit ad hæc regina, famæ diffidens, et : Vani sunt Græculi, atque mendici. Propterea res etiam parvi momenti stupent. Callirrhoën sic prædicant pulchram, ut Dionysium divitem. Una itaque nostrum, quando illa urbem intrabit, se monstret, pauperculam et servam obscuratura. Adorant omnes reginam, et de sapientia admiratæ exclamant uno ore : Utinam te, regina, in publico liceret conspici. Discordes dein præstantissimas nominant atque celeberrimas formas, itumque in suffragia, ut in theatro, et electa Rhodogune, Zopyri filia, Megabyzi uxor insignis et notæ pulchritudinis exemplar, ut in Ionia Callirrhoë, sic in Asia Rhodogune. Hanc aggressæ mulieres sumtam seorsim ornabant, mundi quæque sui aliquid conferentes, dum regina armillas et torquem dabat. Pulchre sic instructa et parata certamini, præsto erat ad Callirrhoën, si dis placet, excipiendam. Singularem quoque et domesticam habebat caussam. Erat nempe soror Pharnacis ejus, qui ad regem scripserat de Dionysio. Omnis ad spectaculum effundi Babylon, ut urbis portæ multitudine obstruerentur. Rhodogune basilice deducta et stipata

προκαλουμένη. Πάντες δ' εἰς αὐτὴν ἀπέβλεπον καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους· "Νενικήκαμεν· ἡ Περσὶς ἀποσβέσει τὴν ξένην. Εἰ δύναται, συγκριθήτω· μαθέτωσαν Ἕλληνες, ὅτι εἰσὶν ἀλαζόνες." Ἐν τούτῳ δ' ἐπῆλθεν ὁ Διονύσιος καὶ μηνυθέντος αὐτῷ, τὴν Φαρνάκου συγγενίδα παρεῖναι, καταπηδήσας ἐκ τοῦ ἵππου προσῆλθεν αὐτῇ φιλοφρονούμενος. Ἐκείνη δ' ὑπερυθριῶσα· Θέλω, φησὶ, τὴν ἀδελφὴν ἀσπάσασθαι. Καὶ ἅμα τῇ ἁρμαμάξῃ προσῆλθεν. Οὔκουν δυνατὸν ἦν αὐτὴν ἔτι μένειν κεκαλυμμένην, ἀλλ' ὁ Διονύσιος μὲν ἄκων καὶ στένων ὑπ' αἰδοῦς τὴν Καλλιρρόην προελθεῖν ἠξίωσεν. Ἅμα δὲ πάντες οὐ μόνον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλλὰ καὶ τὰς ψυχὰς ἐξέτειναν καὶ μικροῦ δεῖν ἐπ' ἀλλήλους κατέπεσον, ἄλλος πρὸ ἄλλου θέλων ἰδεῖν, καὶ ὡς δυνατὸν ἐγγυτάτω γενέσθαι. Ἐξέλαμψε δὲ τὸ τῆς Καλλιρρόης πρόσωπον καὶ μαρμαρυγὴ κατέσχε τὰς ἁπάντων ὄψεις, ὥσπερ ἐν νυκτὶ βαθείᾳ πολλοῦ φωτὸς αἰφνίδιον φανέντος. Ἐκπλαγέντες δ' οἱ βάρβαροι προσεκύνησαν καὶ οὐδεὶς ἐδόκει Ῥοδογύνην παρεῖναι. Συνῆκε δὲ καὶ ἡ Ῥοδογύνη τῆς ἥττης, καὶ μήτε ἀπελθεῖν δυναμένη, μήτε βλέπεσθαι θέλουσα, ὑπέδυ τὴν σκηνὴν μετὰ τῆς Καλλιρρόης, παραδοῦσα αὑτὴν τῷ κρείττονι φέρειν. Ἡ μὲν ἁρμάμαξα προήει συγκεκαλυμμένη, οἱ δ' ἄνθρωποι, μηκέτι ἔχοντες Καλλιρρόην ὁρᾶν, κατεφίλουν τὸν δίφρον. Βασιλεὺς δ' ὡς ἤκουσεν, ἀφῖχθαι Διονύσιον, ἐκέλευσεν Ἀρταξάτην τὸν εὐνοῦχον ἀπαγγεῖλαι πρὸς αὐτόν· "Ἐχρῆν μέν σε κατηγοροῦντα ἀνδρὸς ἀρχὴν μεγάλην πεπιστευμένου μὴ βραδύνειν. Ἀφίημι δέ σοι τὴν αἰτίαν, ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐβάδιζες. Ἐγὼ δὲ νῦν μὲν ἑορτὴν ἄγω καὶ πρὸς ταῖς θυσίαις εἰμί." Τριακοστῇ δ' ὕστερον ἡμέρᾳ ἀκροάσομαι τῆς δίκης. Προσκυνήσας ὁ Διονύσιος ἀπηλλάγη.

Δ'. Παρασκευὴ οὖν ἐντεῦθεν ἐγίνετο ἐπὶ τὴν δίκην παρ' ἑκατέρων, ὥσπερ ἐπὶ πόλεμον τὸν μέγιστον. Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων καὶ ὅσον μὲν ἦν σατραπικὸν Μιθριδάτῃ προσέθετο· καὶ γὰρ ἦν ἀνέκαθεν ἐκ Βάκτρων, εἰς Καρίαν δ' ὕστερον μετῳκίσθη. Διονύσιος δὲ τὸ δημοτικὸν εἶχεν εὔνουν· ἐδόκει γὰρ ἀδικεῖσθαι παρὰ τοὺς νόμους, εἰς γυναῖκα ἐπιβουλευθεὶς καὶ ὃ μεῖζόν ἐστι, τοιαύτην. Οὐ μὴν οὐδ' ἡ γυναικωνῖτις ἡ Περσῶν ἀμέριμνος ἦν, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα διῃρέθησαν αἱ σπουδαί. Τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐπ' εὐμορφίᾳ μέγα φρονοῦν ἐφθόνει τῇ Καλλιρρόῃ καὶ ἤθελεν αὐτὴν ἐκ τῆς δίκης ὑβρισθῆναι, τὸ δὲ πλῆθος ταῖς οἰκείαις φθονοῦσαι τὴν ξένην εὐδοκιμῆσαι συνηύχοντο. Τὴν νίκην δ' ἑκάτερος αὐτῶν ἐν ταῖς χερσὶν ἔχειν ὑπελάμβανε, Διονύσιος μὲν θαρρῶν ταῖς ἐπιστολαῖς αἷς ἔγραψε Μιθριδάτης πρὸς Καλλιρρόην ὀνόματι Χαιρέου, ζῆν γὰρ οὐδέποτε Χαιρέαν προσεδόκα, Μιθριδάτης δὲ Χαιρέαν ἔχων δεῖξαι, πέπειστο ἁγνὸν εἶναι μὴ δύνασθαι. Προσεποιεῖτο δὲ δεδιέναι καὶ συνηγόρους παρεκάλει, ἵνα διὰ τὸ ἀπροσδόκητον λαμπροτέραν τὴν ἀπολογίαν ποιήσηται. Ταῖς δὲ τριάκοντα ἡμέραις

in loco maxime conspicuo præstolabatur, stans delicatula, sibique placens et quasi provocans. Omnes in eam respicere et disserere inter se : Vicimus. Persis peregrinam obscurabit. Contendat modo, si potest. Græci nunc discant, quam ventosi sint. Interim Dionysius adest, et edoctus adesse sororem Pharnacis, ex equo desiliens adit, amicam ostensurus benevolentiam. Illa vero suppudibunda : Sororem salutare volo, ait, currumque una invadit. Neque igitur illa amplius residere poterat intra vela, et adactus verecundia Dionysius eam, invitus licet et gemens, hortatur prodire. Omnes tum non oculos tantum sed et animos intendebant, et tantum non sese humo proruebant, unus avidus præ altero videre, et esse quam proximus. Emicabat tum Callirrhoës vultus, et fulgor omnium præstringebat oculos, ut si densa nocte subito lux ingens appareat. Adeo barbari perculsi, ut nullus non adoraret, nullus crederet Rhodogunen amplius adesse; quæ et ipsa se victam agnovit, et neque potens recedere, neque tamen conspici volens, cum Callirrhoë subrepit in tabernaculum, ferendam se victrici tradens. Sic tectus procedebat currus, quem turba, Callirrhoë nimirum e conspectu sublata, osculis prosequebatur. Rex, advenisse Dionysium ubi audiit, Artaxaten eunuchum hæc illi renuntiare jubet. Oportuerat quidem te, accusatorem viri, cui magnum dominatum concredidi, non cessasse. Remitto tamen tibi culpam hanc, quandoquidem cum uxore viam fecisti. Ego vero nunc quidem festos dies celebro, sacrisque faciundis cum maxime distineor. Trigesimo vero abhinc die liti tuæ vacabo. Adorat Dionysius et abit.

IV. Inde se utraque pars, ceu ad maximum bellum, comparare. Barbarorum vero multitudo scindebatur, et quidquid erat de præfectorum genere, aut clientela, id omne Mithridati se adjungebat. Bactrianus enim erat a majoribus inde, nuper demum in Cariam trajectus. Plebem vero faventem habebat sibi Dionysius. Vir enim insidiis ob uxorem appetitus, eamque talem, quod majus, injuriam ultra leges videbatur passus esse. Quid? quod neque fœmineus Persarum cœtus quietus erat, sed harum quoque diversa studia. Pars enim, quæ de forma superbiebat, Callirrhoæ invidens optabat, aliquam ex illa lite contumeliam ipsi obtingere. Promiscua vero multitudo, domesticis malevola, placere peregrinam et ferre palmam vovebat. Utrinque in manibus victoriam teneri creditum. Dionysius enim literis confidebat, quas Mithridates ad Callirrhoën Chæreæ nomine dedisset. Nam Chæream vivere nullo modo credebat. Mithridati contra, qui Chæream habebat producere, certum erat et persuasum, mali sibi accidere nihil posse. Timorem interim simulabat, et advocatos conciebat, ut nempe ex eventu insperato defen-

Πέρσαι καὶ Περσίδες οὐδὲν ἕτερον διελάλουν ἢ τὴν δίκην ταύτην. Ὥστε, εἰ χρὴ τἀληθὲς εἰπεῖν, ὅλη ἡ Βαβυλὼν δικαστήριον ἦν. Ἐδόκει δὲ πᾶσιν ἡ προθεσμία μακρὰ καὶ οὐ τοῖς ἄλλοις μόνον ἀλλὰ καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ. Ποῖος ἀγὼν Ὀλυμπικὸς, ἢ νύκτες Ἐλευσίνιαι προσδοκίαν τοσαύτην ἔσχον σπουδῆς; ἐπεὶ δ' ἧκεν ἡ κυρία τῶν ἡμερῶν, ἐκαθέσθη βασιλεύς. Ἔστι δ' οἶκος ἐν τοῖς βασιλείοις, ἐξαίρετος ἀποδεδειγμένος εἰς δικαστήριον, μεγέθει καὶ κάλλει διαφέρων· ἔνθα μέσος μὲν ὁ θρόνος κεῖται βασιλεῖ, παρ' ἑκάτερα δὲ τοῖς φίλοις καὶ τοῖς ἀξιώμασι καὶ ταῖς ἀρεταῖς ὑπάρχουσιν ἡγεμόνες ἡγεμόνων. Περιεστᾶσι δὲ κύκλῳ τοῦ θρόνου λοχαγοὶ καὶ ταξίαρχοι καὶ τῶν βασιλέως ἐξελευθέρων τὸ ἐντιμότατον. Ὥστε ἐπ' ἐκείνου τοῦ συνεδρίου καλῶς ἂν εἴποι τις·

Οἱ δὲ θεοὶ πὰρ Ζηνὶ καθήμενοι ἠγορόωντο.

Παράγονται δὲ οἱ καθεζόμενοι μετὰ σιγῆς καὶ δέους. Τότ' οὖν ἕωθεν μὲν πρῶτος ἧκε Μιθριδάτης, δορυφορούμενος ὑπὸ φίλων καὶ συγγενῶν, οὐ πάνυ τι λαμπρὸς, οὐδὲ φαιδρὸς, ἀλλ', ὡς ὑπεύθυνος, ἐλεεινός. Ἐπηκολούθει δὲ καὶ Διονύσιος, Ἑλληνικῷ σχήματι, Μιλησίαν στολὴν ἀμπεχόμενος, τὰς ἐπιστολὰς τῇ χειρὶ κατέχων. Ἐπεὶ δ' εἰσήχθησαν, προσεκύνησαν. Ἔπειτα βασιλεὺς ἐκέλευε τὸν γραμματέα τὰς ἐπιστολὰς ἀναγνῶναι, τήν τε Φαρνάκου καὶ ἣν ἀντέγραψεν αὐτὸς, ἵνα μάθωσιν οἱ συνδικάζοντες, πῶς εἰσῆκται τὸ πρᾶγμα. Ἀναγνωσθείσης δὲ τῆς ἐπιστολῆς, ἔπαινος ἐξερράγη πολὺς, τὴν σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην θαυμαζόντων τὴν βασιλέως. Σιωπῆς δὲ γενομένης, ἔδει μὲν ἄρξασθαι τοῦ λόγου Διονύσιον, τὸν κατήγορον καὶ πάντες εἰς ἐκεῖνον ἀπέβλεψαν. Ἔφη δὲ Μιθριδάτης· Οὐ προλαμβάνω, φησὶ, δέσποτα, τὴν ἀπολογίαν, ἀλλ' οἶδα τὴν τάξιν· δεῖ δὲ πρὸ τῶν λόγων ἅπαντας παρεῖναι τοὺς ἀναγκαίους ἐν τῇ δίκῃ· ποῦ τοίνυν ἡ γυνὴ, περὶ ἧς ἡ κρίσις; ἔδοξας δ' αὐτὴν ἀναγκαίαν διὰ τῆς ἐπιστολῆς καὶ ἔγραψας παρεῖναι· καὶ πάρεστι. Μὴ οὖν Διονύσιος ἀποκρυπτέτω τὸ κεφάλαιον καὶ τὴν αἰτίαν ὅλου τοῦ πράγματος. Πρὸς ταῦτ' ἀπεκρίνατο Διονύσιος· Καὶ τοῦτο μοιχοῦ, παράγειν εἰς ὄχλον ἀλλοτρίαν γυναῖκα, οὐ θέλοντος ἀνδρὸς, οὔτε ἐγκαλοῦσαν, οὔτε ἐγκαλουμένην αὐτήν. Εἰ μὲν οὖν διεφθάρη, ὡς ὑπεύθυνον ἔδει παρεῖναι· νῦν δὲ σὺ ἐπεβούλευσας ἀγνοούσῃ καὶ οὔτε μάρτυρι χρῶμαι τῇ γυναικὶ, οὔτε συνηγόρῳ. Τί οὖν ἀναγκαῖον παρεῖναι τὴν κατ' οὐδὲν μετέχουσαν τῆς δίκης; Ταῦτα δικανικῶς μὲν εἶπεν ὁ Διονύσιος, πλὴν οὐδένα ἔπειθεν. Ἐπεθύμουν γὰρ πάντες Καλλιρρόην ἰδεῖν. Αἰδουμένου δὲ κελεῦσαι βασιλέως, πρόφασιν ἔσχον οἱ φίλοι τὴν ἐπιστολήν· ἐκλήθη γὰρ ὡς ἀναγκαία. Πῶς οὖν οὐχ ἄτοπον, ἔφη τις, ἐξ Ἰωνίας μὲν ἐλθεῖν, ἐν Βαβυλῶνι δ' οὖσαν ὑστερεῖν; Ἐπεὶ τοίνυν ὡρίσθη καὶ Καλλιρρόην παρεῖναι, οὐδὲν αὐτῇ προειρηκὼς ὁ Διονύσιος, ἀλλὰ μέχρι παντὸς ἀποκρυψάμενος τὴν αἰτίαν τῆς εἰς Βαβυλῶνα ὁδοῦ,

sionem sui faceret eo splendidiorem. Persæ et Persides per illos triginta dies nihil aliud inter se, quam caussam istam, crepabant, et si verum volumus, universa Babylon nihil, quam tribunal, erat, omnibusque videbatur nimis diu rejectus terminus, non reliquis tantum, sed et ipsi quoque regi. Qui ludus unquam Olympicus, quæ noctes Eleusiniæ tantam habuerunt studiorum exspectationem? Ut tandem venit condicta dies, consedit rex in illa aulæ camara, quæ soli reddendo juri destinata pariter amplitudine atque splendore excellit; in cujus medio regi solium jacet; ad utrumque latus protensis subselliis amicorum, quos aut dignitas, aut virtus, ducum duces fecit. Solium cingunt centuriones et tribuni, et honestissimi libertorum regiorum, ut merito quis de consessu illo dixerit,

Cœtus ibi superum medio Jove sermocinatur.

Consessores cum silentio et reverentia introducuntur. Illuc mane primus aderat Mithridates, cognatos et amicos secum trahens, non admodum splendidus, neque hilaris vultu, sed, ut reus, adspectu miserabili. Sequebatur Dionysius habitu Græco, Milesia stola, literas manibus tenens. Intromissi regem adorabant, qui scribam legere jubet epistolas Pharnacis et responsoriam suam, quo assessores judicii scirent, qua ratione lis introducta foret. Lectis regiis literis, erupit multus plausus temperantiam atque justitiam principis admirantium. Facto silentio, Dionysium quidem oportuerat occipere sermonem, ut accusatorem, et omnes profecto respiciebant eum. Mithridates tamen sic ordiebatur: Non præcipio meam defensionem, domine. Novi omnino ordinem. Oportet autem, antequam ulterius verba fiant, omnes in hanc cognitionem adesse necessarios. Ubinam vero mulier, de qua nunc igitur, qua tu judicasti, domine, opus esse, quam comparere jussisti, quæ et adest in urbe? Dionysius itaque ne caput et caussam rei occulat. Respondet Dionysius: Et hoc quoque mœchi est, alienam uxorem in turbam producere, invito viro, quæ neque ipsa accusat, neque vicissim accusatur. Si corrupta omnino fuisset, adesse ream oportebat. Jam vero tu ignoranti insidiatus es. Neque teste utar uxore, neque patrona. Ergo quomodo necesse fit adesse mulierem, caussæ totius expertem? Hæc subtiliter quidem et speciose Dionysius ex fori usu disserebat, verum non persuadebat. Omnes enim Callirrhoen avebant videre. Rex quum præ verecundia nollet imperare mulieris præsentiam, caussabantur amici literas, quibus, ut necessaria, fuerat excita. Qui ergo non foret absurdum, dicebat aliquis, ex Ionia quidem advenire, præsentem vero Babylone, desiderari. Ut autem decretum, etiam Callirrhoën comparere, Dionysius, qui nihil apud eam hac de re monuerat, sed ad illum usque diem suppresserat veram itineris Babylonici ratio-

φοβηθεὶς αἰφνίδιον εἰσαγαγεῖν εἰς δικαστήριον, οὐδὲν εἰδυῖαν, εἰκὸς γὰρ ἦν καὶ ἀγανακτῆσαι τὴν γυναῖκα ὡς ἐξηπατημένην, εἰς τὴν ὑστεραίαν ὑπερέθετο τὴν δίκην. Καὶ τότε μὲν οὕτως διελύθησαν.

Ε'. Ἀφικόμενος δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Διονύσιος, οἷα δὴ φρόνιμος ἀνὴρ καὶ πεπαιδευμένος, λόγους τῇ γυναικὶ προσήνεγκεν ὡς ἐν τοιούτοις πιθανωτάτους, ἐλαφρῶς τε καὶ πρᾴως ἕκαστα διηγούμενος. Οὐ μὴν ἀδακρυτί γ' ἤκουεν ἡ Καλλιρρόη, πρὸς τοὔνομα δὲ τὸ Χαιρέου πολλὰ ἀνέκλαυσε καὶ πρὸς τὴν δίκην ἐδυσχέραινε· „Τοῦτο γάρ, φησί, μόνον ἔλιπέ μου ταῖς συμφοραῖς, εἰσελθεῖν εἰς δικαστήριον. Τέθνηκα καὶ κεκήδευμαι, τετυμβωρύχημαι, πέπραμαι, δεδούλευκα, ἰδού, Τύχη, καὶ κρίνομαι. Οὐκ ἤρκει σοι διαβαλεῖν ἀδίκως με πρὸς Χαιρέαν, ἀλλ' ἔδωκάς μοι παρὰ Διονυσίῳ μοιχείας ὑπόθεσιν. Τότε μου τὴν διαβολὴν ἐπόμπευσας τάφῳ, νῦν δὲ βασιλικῷ δικαστηρίῳ. Διήγημα καὶ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης γέγονα. Ποίοις ὀφθαλμοῖς ὄψομαι τὸν δικαστήν; οἵων ἀκοῦσαί με δεῖ ῥημάτων; [κάλλος ἐπίβουλον] εἰς τοῦτο μόνον ὑπὸ τῆς φύσεως δοθέν, ἵνα μου πλησθῇς τῶν διαβολῶν. Ἑρμοκράτους θυγάτηρ κρίνεται καὶ τὸν πατέρα συνήγορον οὐκ ἔχει. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, ἐπὰν εἰς δικαστήριον εἰσίωσιν, εὔνοιαν εὔχονται καὶ χάριν· ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι, μὴ ἀρέσω τῷ δικαστῇ." Τοιαῦτ' ὀδυρομένη τὴν ἡμέραν ὅλην ἀθύμως διήγαγε καὶ μᾶλλον ἐκείνης Διονύσιος. Νυκτὸς δ' ἐπελθούσης, ὄναρ ἔβλεπεν αὑτὴν ἐν Συρακούσαις παρθένον εἰς τὸ τῆς Ἀφροδίτης τέμενος εἰσιοῦσαν, κἀκεῖθεν ἐπανιοῦσαν ὁρῶσαν Χαιρέαν καὶ τὴν τῶν γάμων ἡμέραν· ἐστεφανωμένην τὴν πόλιν ὅλην καὶ προπεμπομένην αὑτὴν ὑπὸ πατρὸς καὶ μητρὸς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ νυμφίου. Μέλλουσα δὲ καταφιλεῖν Χαιρέαν ἐκ τῶν ὕπνων ἀνέθορε καὶ καλέσασα Πλαγγόνα, Διονύσιος γὰρ ἔφθη προεξαναστάς, ἵνα μελετήσῃ τὴν δίκην, τὸ ὄναρ διηγεῖτο. Καὶ ἡ Πλαγγὼν ἀπεκρίνατο· Θάρρει, δέσποινα, καὶ χαῖρε· καλὸν ἐνύπνιον εἶδες· πάσης ἀπολυθήσῃ φροντίδος. Ὥσπερ γὰρ ὄναρ ἔδοξας, οὕτως καὶ ὕπαρ. Ἄπιθι εἰς τὸ βασιλέως δικαστήριον ὡς ἱερὸν Ἀφροδίτης, ἀναμνήσθητι σαυτῆς, ἀναλάμβανε τὸ κάλλος τὸ νυμφικόν. Καὶ ταῦθ' ἅμα λέγουσα ἐνέδυ καὶ ἐκόσμει τὴν Καλλιρρόην. Ἡ δ' αὐτομάτως ψυχὴν εἶχεν ἱλαράν, ὥσπερ προμαντευομένη τὰ μέλλοντα. Ἕωθεν οὖν ὠθισμὸς ἦν περὶ τὰ βασίλεια καὶ μέχρις ἔξω πλήρεις οἱ στενωποί. Πάντες γὰρ συνέτρεχον, τῷ μὲν δοκεῖν ἀκροαταὶ τῆς δίκης, τὸ δ' ἀληθὲς Καλλιρρόης θεαταί. Τοσούτῳ δ' ἔδοξε κρείττων ἑαυτῆς, ὅσῳ τὸ πρότερον τῶν ἄλλων γυναικῶν. Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ δικαστήριον, οἵαν ὁ θεῖος ποιητὴς τὴν Ἑλένην ἐπιστῆναί φησι τοῖς ἀμφὶ Πρίαμον

Πάνθοον ἠδὲ Θυμοίτην δημογέρουσιν.

ὀφθεῖσα δὲ θάμβος ἐποίησε καὶ σιωπήν·

Πάντες δ' ἠρήσαντο παραὶ λεχέεσσι κλιθῆναι.

Καὶ εἴγε Μιθριδάτην ἔδει πρῶτον εἰπεῖν οὐκ ἂν ἔσχε

nem, veritus uxorem ignaram rerum omnium derepente ad tribunal rapere; par enim erat, ut illusam, stomachari et ægre ferre; rejiciebat ergo judicium in alterum diem. Sic discessum tum quidem.

V. At Dionysius, ut domum venit, vir quippe prudens et literatus, sermones admovebat uxori pro temporum ratione maxime plausibiles et persuadentes, animo facili atque composito singula quævis effatus. Audit Callirrhoë, non tamen sine lacrymis, et ad nomen Chæreæ sæpius plorans gemensque, et ad litis mentionem fremens: Hoc unum scilicet, ait, deerat meis miseriis, etiam ad judicem rapi. Mortua fui, elata, egesta tumulo a latronibus, vendita, serva facta. En, Fortuna, judicium nunc subeo. Iniquam de me opinionem insinuare Chæreæ, non sufficiebat tibi. Etiam apud Dionysium argumentum stupri ministras. Illam sepulcro, hanc regio tribunali ceu triumphans ostendisti calumniam. Europæ atque Asiæ fabula evasi. Quibus judicem oculis adspiciam? quæ audire me verba oportebit? Insidiosa est forma, ideo tantum a natura tributa, ut calumniis in me tu te satiares. Hermocratis filia judicatur, et patrem advocatum non habet. Cæteri tribunalis, quod ingrediuntur, benevolentiam sibi et favorem precantur. Ego vero metuo, ne placeam judici. Hæc lamentans gemensque totum diem dejecto transegit animo. Superveniente vero nocte per somnum videt, se Syracusis virginem Veneris intrare templum, et inde reducem videre Chæream; et nuptiarum diem, totamque urbem in coronis, seque a patre et matre in domum sponsi deductam. Sed cum in eo esset, ut oscularetur Chæream, somno subsiluit excussa, vocatque Plangonem. Nam Dionysius prior surrexerat, ut caussam suam meditaretur. Eique narrat insomnium: cui Plango: Bono sis animo, domina, inquit, et læto, pulchrum vidisti insomnium. Curam omnem abjice. Ut enim per somnium tibi visa es videre, sic experrectæ erunt omnia. Abi ad regis tribunal, haud secus, atque ad Veneris templum. Memor esto tui. Resume, quam sponsa habebas, formam. Et simul induit et comit Callirrhoën. Quæ secreto quodam instinctu et sponte sua erectiorem habebat animum, ceu futuri præsaga. Mane ad regiam erat sese protrudentium concursus; pleni usque ad exteriora aulæ omnes aditus et viæ. Omnes caussam audire velle videbantur, sed revera Callirrhoën videre cupiebant. Neque fallebat illa spem; imo tantum aberat, ut potius, quanto nuper alias omnes, tanto hodie se ipsam vinceret. Plane ut divinus vates Helenam supervenire facit Priamo,

Panthooque, et Thymœtæ concionantibus,

sic illa tribunal intrat, et visa stuporem facit atque silentium.

Hunc optat sibi quisque torum, hæc solamina noctis.

Et si primus loqui debuisset Mithridates, vocem non in-

φωνήν. Ὥσπερ γὰρ ἐπί τι τραῦμα ἐρωτικὸν, τὴν παλαιὰν ἐπιθυμίαν, σφοδροτέραν αὖθις ἐλάμβανε πληγήν.

ϛ. Ἤρξατο δὲ Διονύσιος τῶν λόγων οὕτως· Χάριν ἔχω σοι τῆς τιμῆς, βασιλεῦ, ἣν ἐτίμησας κἀμὲ καὶ σωφροσύνην καὶ τοὺς πάντων γάμους. Οὐ γὰρ περιεῖδες ἄνδρα ἰδιώτην ἐπιβουλευθέντα ὑπὸ ἡγεμόνος, ἀλλ' ἐκάλεσας, ἵν' ἐπ' ἐμοῦ μὲν ἐκδικήσῃς τὴν ἀσέλγειαν καὶ ὕβριν, ἐπὶ τῶν ἄλλων δὲ κωλύσῃς. Μείζονος δὲ τιμωρίας ἄξιον τὸ ἔργον γέγονε καὶ διὰ τὸν ποιήσαντα. Μιθριδάτης γὰρ, οὐκ ἐχθρὸς ὢν, ἀλλὰ ξένος ἐμὸς καὶ φίλος, ἐπίβουλος ἐμοὶ, καὶ οὐκ εἰς ἄλλο τι τῶν κτημάτων, ἀλλ' εἰς τὸ τιμιώτερον ἐμοὶ σώματός τε καὶ ψυχῆς, τὴν γυναῖκα. Ὃν ἐχρῆν, εἰ καί τις ἄλλος ἐπλημμέλησεν εἰς ἡμᾶς, αὐτὸν βοηθεῖν, εἰ καὶ μὴ δι' ἐμὲ τὸν φίλον, ἀλλὰ διὰ σὲ τὸν βασιλέα. Σὺ γὰρ ἐνεχείρισας αὐτῷ τὴν μεγίστην ἀρχὴν, ἧς ἀνάξιος φανεὶς, κατῄσχυνε, μᾶλλον δὲ προὔδωκε, τὸν πιστεύσαντα τὴν ἀρχήν. Τὰς μὲν οὖν δεήσεις τὰς Μιθριδάτου καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν παρασκευὴν, ὅσῃ χρῆται πρὸς τὸν ἀγῶνα, ὅτι οὐκ ἐξ ἴσου καθεστήκαμεν, οὐδ' αὐτὸς ἀγνοῶ. Θαρρῶ δὲ, βασιλεῦ, τῇ σῇ δικαιοσύνῃ καὶ τοῖς γάμοις καὶ τοῖς νόμοις, [οὓς ὁμοίως ἐν πᾶσι τηρεῖς.] Εἰ γὰρ μέλλεις αὐτὸν ἀφιέναι, πολὺ βέλτιον ἦν μηδὲ καλέσαι. Τότε μὲν γὰρ ἐφοβοῦντο πάντες, ὡς κολασθησομένης τῆς ἀσελγείας, ἐὰν εἰς κρίσιν εἰσέλθῃ· καταφρονήσει δὲ λοιπὸν, ἐὰν κριθεὶς παρὰ σοὶ μὴ κολασθῇ. Ὁ δ' ἐμὸς λόγος σαφής ἐστι καὶ σύντομος. Ἀνήρ εἰμι Καλλιρρόης ταύτης. Ἤδη δ' ἐξ αὐτῆς καὶ πατὴρ, γήμας, οὐ παρθένον, ἀλλ' ἀνδρὸς προτέρου γενομένην, Χαιρέου τοὔνομα, πάλαι τεθνεῶτος, οὗ καὶ τάφος ἐστὶ παρ' ἡμῖν. Μιθριδάτης οὖν ἐν Μιλήτῳ γενόμενος καὶ θεασάμενός μου τὴν γυναῖκα διὰ τὸ τῆς ξενίας δίκαιον, τὰ μετὰ ταῦτα οὐκ ἔπραξεν οὐθ' ὡς φίλος, οὐθ' ὡς ἀνὴρ σώφρων καὶ κόσμιος, ὁποίους σὺ βούλει εἶναι τοὺς τὰς σὰς πόλεις ἐγκεχειρισμένους, ἀλλ' ἀσελγὴς ὤφθη καὶ τυραννικός. Ἐπιστάμενος δὲ τὴν σωφροσύνην καὶ φιλανδρίαν τῆς γυναικὸς, λόγοις μὲν ἢ χρήμασι πεῖσαι αὐτὴν ἀδύνατον ἔδοξε, τέχνην δ' ἐξεῦρεν ἐπιβουλῆς, ὡς ᾤετο, πιθανωτάτην. Τὸν γὰρ πρότερον αὐτῆς ἄνδρα, Χαιρέαν, ὑπεκρίνατο ζῆν καὶ πλάσας ἐπιστολὰς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ ἐκείνου πρὸς Καλλιρρόην ἔπεμψε διὰ δούλων. Ἡ δὲ σὴ τύχη, βασιλεῦ, ἄξιον ὄντα κατέστησε καὶ πρόνοια τῶν ἄλλων θεῶν φανερὰς ἐποίησε τὰς ἐπιστολάς. Τοὺς γὰρ δούλους μετὰ τῶν ἐπιστολῶν ἔπεμψε πρὸς ἐμὲ Βίας, ὁ στρατηγὸς Πριηνέων· ἐγὼ δὲ φωράσας ἐμήνυσα τῷ σατράπῃ Λυδίας καὶ Ἰωνίας, Φαρνάκῃ, ἐκεῖνος δὲ σοί. Τὸ μὲν διήγημα εἴρηκα τοῦ πράγματος, περὶ οὗ δικάζεις· αἱ δ' ἀποδείξεις ἄφυκτοι. Δεῖ γὰρ δυοῖν θάτερον, ἢ Χαιρέαν ζῆν, ἢ Μιθριδάτην ἠλέγχθαι μοιχόν. Καὶ γὰρ οὐδὲ τοῦτο δύναται λέγειν, ὅτι τεθνηκέναι Χαιρέαν ἠγνόει. Τούτου γὰρ ἐν Μιλήτῳ παρόντος, ἐχώσαμεν ἐκείνῳ τὸν τάφον, καὶ συνεπένθησεν ἡμῖν. Ἀλλ' ὅταν

venisset. Nam super vulnus illud antiquum, puta cupidinem, multo violentiore plaga tum contundebatur.

VI. Verum Dionysius occupat loqui : Gratiam de honore habeo tibi, rex, quo et me affecisti, et castimoniam, et omnium conjugia. Privatum enim hominem a duce insidiis appetitum non insuper habuisti, sed accivisti, ut pro me quidem meaque in caussa pœnam sumeres de petulantia et insultandi lascivia, pro aliis autem in futurum contumeliam arceres. Majorem vero sibi pœnam depostulat hoc facinus ob auctorem. Mithridates enim, non hostis ille meus, sed hospes, sed amicus, mihi insidiatur, non ob aliud quid opum mearum, sed ob id, quod anima mihi et corpore carius, ob uxorem; quem oportebat etiam, si quis alius in nos peccasset, vindicasse, idque, si non meam in gratiam, sane tui caussa, rex. Tu enim illi maximum commendasti imperium, quo indignus deprehensus modo, fœdavit, imo prodidit eum, qui concredidit. Flagitationes equidem Mithridatis et potentiam et apparatum, quibus utitur ad præsens discrimen, neque ipse ego ignoro, neque quod in his æquales non simus. Sed confido tamen tua justitia, rex, et sanctitate matrimonii, et legibus, quas pariter omnibus custodis. Nam si velis ipsum dimittere, satius fuerat non evocasse. Nuper timebant omnes, quandoquidem puniendam exspectabant lasciviam, modo ille coram judice comparuerit. Quando vero judicatus a te non etiam puniatur, tum contemtui eris de reliquo. Caussa et oratio mea brevis est et perspicua. Callirrhoes maritus ego sum; et jam ex illa pater; quam duxi, non virginem, sed antea nuptam cuidam Chæreæ, dudum fatis functo, cujus et monumentum est apud nos. Mithridates ergo, postquam Mileti vidit pro hospitii jure meam uxorem, non juste, quæ post egit, neque ut amicus, neque ut vir temperans et honestus; quales tu desideras eos, quorum in manus urbes tuas tradis; sed petulans deprehensus est, et tyrannum agitans. Nam quum fœminæ castimoniam et in virum amorem nosset, eamque verbis, aut opibus, expugnare posse diffideret, artes invenit veterator, ut putabat, pulcherrimas. Finxit, priorem maritum, Chæream, vivere, literasque supposuit ejus nomine, suosque per servos misit ad Callirrhoen. Tua vero Fortuna, rex, sic meritum adjuvit, deorumque providentia detexit epistolas. Bias enim, prætor Prienensium, servos cum literis ad me misit. Flagrans igitur ego delictum deprehendens, ad Pharnacen, Ioniæ Lydiæque præfectum, detuli, ille porro ad te. Rationem totius rei, de qua judex sedes, exposui, et invictæ sunt meæ demonstrationes. Unum enim de duobus oportet : aut Chæream vivere, aut Mithridatem argui corruptelæ. Nam dicere nequit, Chæreæ mortem ignorasse. Ipso enim Mileti præsente, congessimus homini tumulum, et exsequias ipse

μοιχεῦσαι θέλῃ Μιθριδάτης, ἀνίστησι τοὺς νεκρούς. Παύσομαι, τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνούς, ἣν οὗτος διὰ τῶν ἰδίων δούλων ἔπεμψεν εἰς Μίλητον ἐκ Καρίας. Λέγε λαβών· Χαιρέας ζῶ. Τοῦτο ἀποδειξάτω Μιθριδάτης καὶ ἀφείσθω. Λόγισαι δέ, βασιλεῦ, πῶς ἀναίσχυντός ἐστι μοιχός, ὅπου καὶ νεκροῦ καταψεύδεται. Ταῦτ' εἰπὼν ὁ Διονύσιος παρώξυνε τοὺς ἀκούοντας καὶ εὐθὺς εἶχε τὴν ψῆφον. Θυμωθεὶς δ' ὁ βασιλεὺς εἰς Μιθριδάτην πικρὸν καὶ σκυθρωπὸν ἀπέβλεψε.

Ζ'. Μηδὲν οὖν καταπλαγεὶς ἐκεῖνος, Δέομαί σου, φησί, βασιλεῦ, δίκαιος γὰρ εἶ καὶ φιλάνθρωπος, μὴ καταγνῷς μου, πρὶν ἀκούσῃς τῶν λόγων ἑκατέρωθεν, μηδ' ἄνθρωπος Ἕλλην, πανούργως συνθεὶς κατ' ἐμοῦ ψευδεῖς διαβολάς, πιθανώτερος γένηται παρὰ σοὶ τῆς ἀληθείας. Συνίημι δέ, ὅτι βαρεῖ με πρὸς ὑποψίαν τὸ κάλλος τῆς γυναικός, οὐδενὶ γὰρ ἄπιστον φαίνεται, θελῆσαί τινα Καλλιρρόην διαφθεῖραι, ἐγὼ δὲ καὶ τὸν ἄλλον βίον ἔζησα σωφρόνως καὶ πρώτην ταύτην ἔσχηκα διαβολήν. Εἰ δέ γε καὶ ἀκόλαστος καὶ ἀσελγὴς ἐτύγχανον, ἐποίησεν ἄν με βελτίω τὸ παρὰ σοῦ τοσαύτας πόλεις πεπιστεῦσθαι. Τίς οὕτως ἐστὶν ἀνόητος, ἵν' ἕληται τὰ τηλικαῦτα ἀγαθὰ μιᾶς ἡδονῆς ἕνεκεν ἀπολέσαι καὶ ταύτης αἰσχρᾶς; εἰ δ' ἄρα τι καὶ συνῄδειν ἐμαυτῷ πονηρόν, ἐδυνάμην καὶ παραγράψασθαι τὴν δίκην. Διονύσιος γὰρ οὐχ ὑπὲρ γυναικὸς ἐγκαλεῖ, κατὰ νόμους αὐτῷ γαμηθείσης, ἀλλὰ πωλουμένην ἠγόρασεν αὐτήν. Ὁ δὲ τῆς μοιχείας νόμος οὐκ ἔστιν ἐπὶ δούλων. Ἀναγνώτω σοι πρῶτον τὸ γραμματεῖον τῆς ἀπελευθερώσεως, εἶτα τότε γάμον εἰπάτω. Γυναῖκα τολμᾷς ὀνομάζειν, ἣν ἀπέδοτό σοι ταλάντου Θήρων ὁ λῃστής, κἀκεῖνος ἁρπάσας ἐκ τάφου; Ἀλλά, φησίν, ἐλευθέραν οὖσαν ἐπριάμην. Οὐκοῦν ἀνδραποδιστὴς εἶ σὺ καὶ οὐκ ἀνήρ; πλὴν ὡς ἀνδρὶ νῦν ἀπολογήσομαι. Γάμον νόμιζε τὴν πρᾶσιν καὶ προῖκα τὴν τιμήν. Μιλησία σήμερον ἡ Συρακοσία δοξάτω. Μάθε, δέσποτα, ὅτι οὔτε Διονύσιον ὡς ἄνδρα, οὔτε ὡς κύριον, ἠδίκηκα. Πρῶτον μὲν γὰρ οὐ γενομένην, ἀλλ' ὡς μέλλουσαν μοιχείαν ἐγκαλεῖ καὶ πρᾶξιν οὐκ ἔχων εἰπεῖν ἀναγινώσκει γραμματεῖα κενά. Τὰς δὲ τιμωρίας οἱ νόμοι τῶν ἔργων λαμβάνουσι. Προφέρεις ἐπιστολήν. Ἐδυνάμην εἰπεῖν· Οὐ γέγραφα. Χεῖρα ἐμὴν οὐκ ἔχεις. Καλλιρρόην Χαιρέας ζητεῖ. Κρινέτω τοίνυν μοιχείας ἐκεῖνον. Ναί, φησίν· ἀλλὰ Χαιρέας μὲν τέθνηκε, σὺ δ' ὀνόματι τοῦ νεκροῦ τὴν γυναῖκά μου διέφθειρας. Προκαλῇ με, Διονύσιε, πρόκλησιν οὐδαμῶς σοι συμφέρουσαν. Μαρτύρομαι· φίλος εἰμί σου καὶ ξένος. Ἀπόστηθι τῆς κατηγορίας. Συμφέρει σοι. Βασιλέως δεήθητι παραπέμψαι τὴν δίκην. Παλινῳδίαν εἰπέ· Μιθριδάτης οὐδὲν ἀδικεῖ· μάτην ἐμεμψάμην αὐτόν. Ἂν δ' ἐπιμείνῃς, μετανοήσεις. Κατὰ σαυτοῦ τὴν ψῆφον οἴσεις. Προλέγω σοι, Καλλιρρόην ἀπολέσεις. Οὐκ ἐμὲ βασιλεὺς ἀλλὰ σὲ μοιχὸν εὑρήσει. Ταῦτ' εἰπὼν ἐσίγησεν. Ἅπαντες δ' εἰς Διονύσιον ἀπέβλεψαν θέλοντες μαθεῖν, αἱρέσεως αὐτῷ προτε-

quoque prosecutus est. Sed quando nuptas tentat Mithridates, mortuos suscitat. Desinam, postquam literas, quas ille servorum ope Miletum e Caria misit, recitavero. Tene, scriba, et recita : Chæreas vivo. Hoc commonstret, et absolutus esto. Simul cogita, rex, quam impudenter ille sit mendax; quandoquidem de mortuis quoque falsa comminiscitur. His verbis stimulabat audientes Dionysius, et omnium statim ferebat suffragia. Rex autem plenus ira Mithridaten acerbo et minace vultu respiciebat.

VII. Iste vero nihil conterritus : Rogo te, rex, ait, justus enim et humanus es, ne me, inaudita altera parte, condemnes, neque Græculus vafre consutis, sed injuriosis in me sycophantiis apud te persuadere valentior sit, quam veritas. Intelligo, pulchritudinem fœminæ suspicione me gravare. Absurdum namque nemini videtur, corrumpere quem voluisse Callirrhoën. Ego vero et reliquam vitam caste atque temperanter exegi, et primam hanc tuli calumniam. Etiam, si perditus et lascivus ex indole mea forem, sane me ad meliorem frugem redegissent tot urbes, quarum tu mihi curam injunxisti. Quis est tam demens, ut malit propter unam voluptatem, eamque turpem, tanta bona perdere? et, si tandem nequitiæ mihi forem conscius, possem exceptione declinare judicium. Nam Dionysius caussam non agit uxoris, legitime sibi desponsatæ, sed venditam emit illam. Atqui leges corrupti conjugii non tangunt servas. Recitet ille tibi prius tabulas manumissionis, et tum demum conjugium appellet. Tune uxorem audes dicere, quam Thero pirata talento tibi vendidit, sepulcro egestam? Atqui liberam emi, ait : itane plagiarius es potius quam maritus? Attamen me nunc quasi apud maritum culpa eximam. Puta, redemtionem nuptias esse, puta, pretium esse dotem. Milesia nunc videatur, quæ Syracusana est. Me Dionysio neque marito, neque hero, fecisse contumeliam, scias velim, domine. Primum enim corruptelæ criminatur me non jam perfectæ, sed tentatæ, et cum non habeat ostendere facta, recitat vanas et nil probantes literas. Atqui leges facta puniunt. Epistolam producis? Possem dicere : Non scripsi. Manum meam non habes. Callirrhoën quærit Chæreas. Illum corruptionis postula. Næ, ait, tu Chæreæ nomine meam corrumpis. Provocas me, Dionysie, ad rem tibi nullo modo proficuam. Obtestor te ipsum. Amicus et hospes tuus sum. Desiste ab accusatione. Roga regem, ut dimittat et abrumpat litem. Recanta opprobria. Dic : Mithridates est innocens. Frustra culpavi. Quod si vero persistas, pœnitebit. Ipse calculum contra te feres. Prædico tibi, Callirrhoën perdes. Non me rex mœchum, sed te, inveniet. His dictis desiit. Omnes respicere Dionysium, scire cupidi, proposita optione, accusationem abjiceretne, an

θείσης, πότερον ἀφίσταται τῆς κατηγορίας ἢ βεβαίως ἐμμένοι. Τὸ γὰρ αἰνιττόμενον ὑπὸ Μιθριδάτου τί ποτ' ἦν, αὐτοὶ μὲν οὐ συνίεσαν, Διονύσιον δ' ὑπελάμβανον εἰδέναι. Κἀκεῖνος δὲ ἠγνόει, μηδέποτ' ἂν ἐλπίσας, ὅτι Χαιρέας ζῇ. Ἔλεγεν οὖν· Εἰπέ, φησίν, ὅ τι ποτὲ καὶ θέλεις· οὐδὲ γὰρ ἐξαπατήσεις με σοφίσμασι καὶ ἀξιοπίστοις ἀπειλαῖς, οὐδ' εὑρεθήσεταί ποτε Διονύσιος συκοφαντῶν. Ἔνθεν ἑλὼν ὁ Μιθριδάτης φωνὴν ἐπῆρε, καὶ ὥσπερ ἐπὶ θειασμόν· Θεοί, φησί, βασίλειοι, ἐπουράνιοί τε καὶ ὑποχθόνιοι, βοηθήσατε ἀνδρὶ ἀγαθῷ, πολλάκις ὑμῖν εὐξαμένῳ δικαίως καὶ θύσαντι μεγαλοπρεπῶς. Ἀπόδοτέ μοι τὴν ἀμοιβὴν τῆς εὐσεβείας συκοφαντουμένῳ. Χρήσατέ μοι, κἂν εἰς τὴν δίκην, Χαιρέαν. Φάνηθι, δαῖμον ἀγαθέ. Καλεῖ σε ἡ σὴ Καλλιρρόη. Μεταξὺ δ' ἀμφοτέρων, ἐμοῦ τε καὶ Διονυσίου στάς, εἰπὲ βασιλεῖ, τίς ἐστιν ἐξ ἡμῶν μοιχός.

Η'. Ἔτι δὲ λέγοντος, οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένον, προῆλθε Χαιρέας αὐτός. Ἰδοῦσα δ' ἡ Καλλιρρόη ἀνέκραγε· Χαιρέα, ζῇς; καὶ ὥρμησεν αὐτῷ προσδραμεῖν. Κατέσχε δὲ Διονύσιος, καὶ μέσος γενόμενος οὐκ εἴασεν ἀλλήλοις περιπλακῆναι. Τίς ἂν φράσοι κατ' ἀξίαν ἐκεῖνο τὸ σχῆμα τοῦ δικαστηρίου; ποῖος ποιητὴς ἐπὶ σκηνῆς παράδοξον μῦθον οὕτως εἰσήγαγεν; ἔδοξας ἂν ἐν θεάτρῳ παρεῖναι μυρίων παθῶν πλήρει. Πάντ' ἦν ὁμοῦ· δάκρυα, χαρά, θάμβος, ἔλεος, ἀπιστία, εὐχαί. Χαιρέαν ἐμακάριζον, Μιθριδάτῃ συνέχαιρον, συνελυποῦντο Διονυσίῳ, περὶ Καλλιρρόης ἠπόρουν. Μάλιστα γὰρ ἦν ἐκείνη τεθορυβημένη καὶ ἄναυδος εἱστήκει, μόνον ἀναπεπταμένοις τοῖς ὀφθαλμοῖς εἰς Χαιρέαν ἀποβλέπουσα. Ἐδόκει δ' ἄν μοι καὶ βασιλεὺς τότε θέλειν Χαιρέας εἶναι. Συνήθης μὲν οὖν καὶ πρόχειρος πᾶσι τοῖς ἀντερασταῖς πόλεμος· ἐκείνοις δὲ καὶ μᾶλλον (πρὸς) ἀλλήλους ἐξῆψε φιλονεικίαν τὸ ἆθλον βλεπόμενον· ὥστε, εἰ μὴ διὰ τὴν αἰδῶ τὴν πρὸς βασιλέα, κἂν χεῖρας ἀλλήλοις προσέβαλλον. Προῆλθε δὲ μέχρι ῥημάτων. Χαιρέας μὲν ἔλεγε· Πρῶτός εἰμι ἀνήρ. Διονύσιος δέ, Ἐγὼ βεβαιότερος. Μὴ γὰρ ἀφῆκα τὴν γυναῖκα; Ἀλλ' ἔθαψας αὐτήν. Δεῖξον γάμου διάλυσιν. Τὸν τάφον ὁρᾷς. Ἐμοὶ πατὴρ ἐξέδωκεν. Ἐμοὶ δὲ ἑαυτήν. Ἀνάξιος εἶ τῆς Ἑρμοκράτους θυγατρός. Σὺ μᾶλλον ὁ παρὰ Μιθριδάτῃ δεδεμένος. Ἀπαιτῶ Καλλιρρόην. Ἐγὼ δὲ κατέχω. Σὺ τὴν ἀλλοτρίαν κρατεῖς. Σὺ τὴν σὴν ἀπέκτεινας. Μοιχέ. Φονεῦ. Ταῦτα πρὸς ἀλλήλους μαχόμενοι. Οἱ δ' ἄλλοι πάντες ἤκουον οὐκ ἀηδῶς. Καλλιρρόη μὲν εἱστήκει κάτω βλέπουσα καὶ κλάουσα, Χαιρέαν φιλοῦσα, Διονύσιον αἰδουμένη. Βασιλεὺς δέ, μεταστησάμενος ἅπαντας, ἐβουλεύετο μετὰ τῶν φίλων, οὐκέτι περὶ Μιθριδάτου, λαμπρῶς γὰρ ἀπελογήσατο, ἀλλὰ εἰ χρὴ διαδικασίαν προθεῖναι περὶ τῆς γυναικός. Καὶ τοῖς μὲν ἐδόκει, μὴ βασιλικὴν εἶναι τὴν κρίσιν· τῆς μὲν γὰρ Μιθριδάτου κατηγορίας εἰκότως ἤκουσας, σατράπης γὰρ ἦν, τούτους δ' ἰδιώτας πάντας

urgeret constans. Ipsi enim nesciebant quidem id, quod obscuris verbis Mithridates adumbraverat, Dionysium vero putabant intelligere. At ille æque ignorabat, ut qui nunquam credidisset, Chæream vivere. Dic, quidquid velis, ait. Neque enim versutiis, neque minis probabilibus, impones mihi. Nunquam sycophanta deprehendetur Dionysius. Mithridates inde orsus altius extollit vocem, et quasi sacris operaturus et numine plenus : Dii regales, ait, superi et inferi pariter, succurrite viro bono, qui sæpius vobis vota puris manibus et sacra splendidissima fecit. Reddite mihi sycophantiis lacessito meæ pietatis hostimentum. Commodate mihi, vel in hanc modo litem, Chæream. Apparete, optimi manes. Etiam Callirrhoë vos vocat. Stans nunc in medio amborum, meique et Dionysii, mœchus quis nostrum sit, regi indicato.

VIII. Loquebatur adhuc, quum Chæreas ipse prodit : Sic enim condictum antea fuerat. Ad cujus conspectum Callirrhoë exclamat : Chærea, vivis? ruitque ad ipsum accurrere. Sed obstitit medius inter illos intercedens et amplexus impediit Dionysius. Quis illam digne tribunalis faciem eloquatur? quis unquam poetarum tam miram et insolitam fabulam produxit in scenam? Credidisses ibi theatrum videre, mille contrariis agitatum affectibus. Erat ibi promiscue omnes animorum motus spectare. Ibi lacrymæ, ibi gaudium, stupor, commiseratio, diffidentia, vota. Chæream beatum prædicabant. Gratulabantur Mithridati. Condolebant Dionysio. De Callirrhoe hærebant, quid dicerent, aut facerent. Illa enim ante alios exsternata obmutuerat. Tantum totam oculorum aciem avide in Chærea defigebat. Crediderim ego quidem, vel regem tunc optasse Chæream esse. Omnibus quidem rivalibus promtum est et consuetum digladiari. Nostris autem magis accendebat intestinam contentionem præsens et coram positum certaminis præmium. Sane, ni regis obfuisset reverentia, manus quoque conseruissent. Sic autem ultra verba non processit jurgium. Ego sum prior maritus. Sed ego constantior. Meamne abjeci? Imo sepelivisti. Divortium commonstra. Viden' sepulcrum. Mihi pater collocavit. At illa se mihi. Indignus es Hermocratis filia. Tu magis, catenatum Mithridatis mancipium. Repeto Callirrhoen. At ego teneo. Alienam tenes. Tu vero tuam occidisti. Mœche. Homicida. Hæc illi invicem jactare convicia. Callirrhoë interim fixis humi stat oculis, funditque lacrymas, amans Chæream, verecundans Dionysium. Rex autem, omnibus foras submotis, cum amicis deliberat, non de Mithridate porro : ille caussam suam splendide peroraverat. Sed num oporteat definientem sententiam ferre de muliere, cujus sit? Erant, qui ad regem spectare id negarent. Audivisti Mithridatis caussam, idque merito. Erat enim satrapa. Sed hi omnes privati sunt homines. Plurimi

εἶναι. Οἱ δὲ πλείονες τἀναντία συνεβούλευον, καὶ διὰ τὸν πατέρα τῆς γυναικὸς, οὐκ ἄχρηστον γενόμενον τῇ βασιλέως οἰκίᾳ, καὶ ὅτι οὐκ ἔξωθεν ἐκάλει τὴν κρίσιν ἐπ' αὐτὸν, ἀλλὰ σχεδὸν μέρος οὖσαν, ἧς ἐδίκαζεν ἤδη. Τὴν γὰρ ἀληθεστάτην αἰτίαν οὐκ ἤθελον ὁμολογεῖν, ὅτι τὸ τῆς Καλλιρρόης κάλλος δυσαπόσπαστον τοῖς ὁρῶσι. Πάλιν οὖν προσκαλεσάμενος οὓς μετεστήσατο· Μιθριδάτην μὲν, εἶπεν, ἀφίημι, καὶ ἀπίτω, δῶρα τῆς ὑστεραίας παρ' ἐμοῦ λαβὼν, ἐπὶ τὴν σατραπείαν τὴν ἰδίαν· Χαιρέας δὲ καὶ Διονύσιος λεγέτωσαν ἑκάτερος, ἅπερ ἔχει δίκαια περὶ τῆς γυναικός. Προνοεῖσθαι γάρ με δεῖ τῆς θυγατρὸς Ἑρμοκράτους, τοῦ καταπολεμήσαντος Ἀθηναίους, τοὺς ἐμοί τε καὶ Πέρσαις ἐχθίστους. Ῥηθείσης δὲ τῆς ἀποφάσεως, Μιθριδάτης μὲν προσεκύνησεν, ἀπορία δὲ τοὺς ἄλλους κατέλαβεν. Ἰδὼν δ' ὁ βασιλεὺς ἀμηχανοῦντας αὐτούς· Οὐκ ἐπείγω, φησὶν, ὑμᾶς, ἀλλὰ συγχωρῶ παρασκευασαμένους ὑμᾶς ἐπὶ τὴν δίκην ἥκειν. Δίδωμι δὲ πέντε ἡμερῶν διάστημα. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Καλλιρρόης ἐπιμελήσεται Στάτειρα, ἡ ἐμὴ γυνή. Οὐ γάρ ἐστι δίκαιον μέλλουσαν αὐτὴν κρίνεσθαι περὶ ἀνδρὸς, μετ' ἀνδρὸς ἥκειν ἐπὶ τὴν κρίσιν. Ἐξῄεσαν οὖν τοῦ δικαστηρίου οἱ μὲν ἄλλοι πάντες σκυθρωποὶ, μόνος δὲ Μιθριδάτης γεγηθώς. Λαβὼν δὲ τὰ δῶρα καὶ τὴν νύκτα καταμείνας, ἕωθεν εἰς Καρίαν ὥρμησε, λαμπρότερος, ἢ πρόσθεν.

Θ'. Τὴν δὲ Καλλιρρόην εὐνοῦχοι παραλαβόντες ἤγαγον πρὸς τὴν βασιλίδα, μηδὲν αὐτῇ προειπόντες. Ὅταν γὰρ πέμψῃ βασιλεὺς, οὐκ ἀπαγγέλλεται. Θεασαμένη δ' αἰφνίδιον ἡ Στάτειρα τῆς κλίνης ἀνέθορε, δόξασα Ἀφροδίτην ἐφεστάναι, καὶ γὰρ ἐξαιρέτως ἐτίμα τὴν θεόν. Ἡ δὲ προσεκύνησεν. Ὁ δ' εὐνοῦχος, νοήσας τὴν ἔκπληξιν αὐτῆς· Καλλιρρόη, φησὶν, αὕτη ἐστί. Πέπομφε δ' αὐτὴν βασιλεὺς, ἵνα παρὰ σοὶ φυλάττηται μέχρι τῆς δίκης. Ἀσμένη τοῦτο ἤκουσεν ἡ Στάτειρα καὶ πᾶσαν ἀφεῖσα γυναικείαν φιλονεικίαν, εὐνουστέρα τῇ Καλλιρρόῃ διὰ τὴν τιμὴν ἐγένετο. Ἠγάλλετο γὰρ τῇ παρακαταθήκῃ. Λαβομένη δὲ τῆς χειρὸς αὐτῆς· Θάρρει, φησὶν, ὦ γύναι, καὶ παῦσαι δακρύουσα. Χρηστός ἐστι βασιλεύς. Ἕξεις ἄνδρα, ὃν θέλεις. Ἐντιμότερον μετὰ τὴν κρίσιν γαμηθήσῃ. Βάδιζε δὲ καὶ ἀναπαύου νῦν, κέκμηκας γὰρ, ὡς ὁρῶ, καὶ ἔτι τὴν ψυχὴν ἔχεις τεταραγμένην. Ἡδέως ἡ Καλλιρρόη τοῦτ' ἤκουσεν· ἐπεθύμει γὰρ ἠρεμίας. Ὡς οὖν κατεκλίθη καὶ εἴασεν αὐτὴν ἡσυχάζειν, ἁψαμένη τῶν ὀφθαλμῶν· Εἴδετε, φησὶ, Χαιρέαν ὑμεῖς ἀληθῶς; ἐκεῖνος ἦν Χαιρέας ὁ ἐμὸς ἢ καὶ τοῦτο πεπλάνημαι; τάχα γὰρ Μιθριδάτης διὰ τὴν δίκην εἴδωλον ἔπεμψε. Λέγουσι γὰρ, ἐν Πέρσαις εἶναι μάγους. Ἀλλὰ καὶ ἐλάλησε καὶ πάντ' εἶπεν, ὡς εἰδώς. Πῶς οὖν ὑπέμεινέ μοι μὴ περιπλακῆναι; μηδὲ καταφιλήσαντες ἀλλήλους διελύθημεν. Ταῦτα διαλογιζομένης, ἠκούετο ποδῶν ψόφος καὶ κραυγαὶ γυναικῶν. Πᾶσαι γὰρ συνέτρεχον πρὸς τὴν βασιλίδα, νομίζουσαι πολλὴν ἐξου-

contrarium consuadebant, cum ob patrem fœminæ, Hermocratem, qui non inutilis regiæ domui quondam fuerat, tum quod rex non alienam ad se traheret caussam, sed ejus, quam modo expediverat, continentem quasi partem. Nolebant nempe veram caussam fateri, quod nimirum ægre a forma Callirrhoës contemplanda divellebantur. Tum revocari, qui paullo ante fuerant remoti; et rex : Mithridatem equidem absolvo, ait, et cras onustus muneribus meis in præfecturam suam abeat. Chæreas vero et Dionysius, quibus sibi quisque titulis mulierem vindicent, eloquuntor. Curam enim habere me decet filiæ Hermocratis illius, qui Athenienses bello fregit, hostes mihi Persisque infestos et exosos. Pronuntiata sententia, Mithridates regem adorat. Cæteros inopes consilii, stupentesque et æstuantes quum videt rex : Non urgeo, ait, sed permitto vobis accinctis et paratis ad dicendam caussam huc redire. Hanc in rem do quinque dies. Interim Callirrhoës curam habebit uxor mea, Statira. Nam iniquum foret, illam, cujus maritus controversus est, cum alterutro marito in judicium comparere. Sic reliqui omnes tristi austeroque vultu de tribunali discedebant; solus Mithridates gaudebat; qui, donis acceptis, eaque adhuc nocte Babylone exacta, postero mane Cariam repetebat, splendidior, quam nuper.

IX. Callirrhoën autem eunuchi, a rege traditam sibi, ad reginam deducebant, non ante monitam. Rex enim prænuntiare, si mittat, non solet. Ad subitum conspectum lecto Statira subsilit, Venerem apparere putans, quam deam cultu peculiari prosequebatur. Callirrhoë vero reginam adorat. Eunuchus errorem et consternationem intelligens : Hanc, ait, rex tibi mittit, ut apud te usque ad judicii diem custodiatur. Libenter id audiebat Statira, omnique abjecta muliebri contentione, ob acceptum illum a rege honorem fiebat benevolentior. Illo namque deposito vehementer sibi placebat plaudebatque; manuque ejus prehensa : Confide, ait, o mea, et siste lacrymas. Rex bonus est et benignus. Habebis maritum, quem cupis. Majore cum gloria post judicium nubes. Nunc autem i, requiesce. Defatigata namque es, ut video, mentemque nondum habes tranquillam. Non invitæ id accidebat Callirrhoæ, ut quietis percupidæ. Postquam itaque toro reposita et permissa tranquillitati atque solitudini fuit : Vere, ait, tangens oculos, vere vidistis Chæream? eratne meus ille Chæreas? an et in hoc illusa fui? Mithridates enim forte spectrum, ad faciendam sibi favorabiliorem caussam, immisit. Magos enim in Persis aiunt esse. Attamen et locutus est, et sic omnia, ut conscius sibi. Qui ergo sustinuit me non amplecti? ne osculo quidem invicem impertito discessimus. Interea, dum illa hæc apud se volutat, audiri pedum strepitus, et mulierum clangor. Omnes nimirum ad reginam concurrebant,

σίαν ἕξειν Καλλιρρόην ἰδεῖν. Ἡ δὲ Στάτειρα εἶπεν· Ἀφῶμεν αὐτήν· διάκειται γὰρ πονήρως· ἔχομεν δ' ἡμέρας καὶ βλέπειν καὶ ἀκούειν καὶ λαλεῖν. Λυπούμεναι δ' ἀπῄεσαν καὶ τῆς ὑστεραίας ἕωθεν ἀφικνοῦνται. Καὶ τοῦτο πάσαις ταῖς ἡμέραις ἐπράττετο μετὰ σπουδῆς, ὥστε πολυανθρωποτέραν γενέσθαι τὴν βασιλέως οἰκίαν. Ἀλλὰ καὶ ὁ βασιλεὺς πρὸς τὰς γυναῖκας εἰσῄει συνεχέστερον, ὡς δῆθεν πρὸς Στάτειραν. Ἐπέμπετο δὲ Καλλιρρόῃ δῶρα πολυτελῆ καὶ παρ' οὐδενὸς ἐλάμβανε, φυλάττουσα τὸ σχῆμα γυναικὸς ἀτυχούσης, μελανείμων, ἀκόσμητος, καθημένη. Ταῦτα καὶ λαμπροτέραν αὐτὴν ἀπεδείκνυε. Πυθομένης δὲ τῆς βασιλίδος, ὁπότερον ἄνδρα βούλοιτο μᾶλλον, οὐδὲν ἀπεκρίνατο, ἀλλὰ μόνον ἔκλαυσε. Καλλιρρόη μὲν ἐν τούτοις ἦν, Διονύσιος δ' ἐπειρᾶτο μὲν φέρειν τὰ συμβαίνοντα γενναίως, διά τε φύσεως εὐστάθειαν καὶ διὰ παιδείας ἐπιμέλειαν, τὸ δὲ παράδοξον τῆς συμφορᾶς καὶ τὸν ἀνδρεῖον ἐκστῆσαι δυνατώτατον ὑπῆρχεν. Ἐξεκάετο γὰρ σφοδρότερον ἢ ἐν Μιλήτῳ. Ἀρχόμενος γὰρ τῆς ἐπιθυμίας, μόνου τοῦ κάλλους ἐραστὴς ἦν· τότε δὲ πολλὰ προσεξῆπτε τὸν ἔρωτα, συνήθεια καὶ τέκνων εὐεργεσία καὶ ἀχαριστία καὶ ζηλοτυπία καὶ μάλιστα τὸ ἀπροσδόκητον.

Ι'. Ἐξαίφνης οὖν ἀνεβόα πολλάκις· Ποῖος οὗτος ἐπ' ἐμοῦ Πρωτεσίλεως ἀνεβίω; τίνα τῶν ὑποχθονίων θεῶν ἠσέβησα, ἵνα εὕρω μοι νεκρὸν ἀντεραστήν, οὗ τάφον ἔχω; Δέσποιν' Ἀφροδίτη, σύ με ἐνήδρευσας, ἣν ἐν τοῖς ἐμοῖς ἱδρυσάμην, ᾗ θύω πολλάκις. Τί γὰρ ἔδειξάς μοι Καλλιρρόην, ἣν φυλάττειν οὐκ ἔμελλες; τί δὲ πατέρα ἐποίεις τὸν οὐδ' ἄνδρα ὄντα; Μεταξὺ δὲ περιπτυξάμενος τὸν υἱὸν ἔλεγε κλάων· Τέκνον ἄθλιον, πρότερον μὲν εὐτυχῶς δοκοῦν μοι γεγονέναι, νῦν δ' ἀκαίρως. Ἔχω γάρ σε μητρὸς κληρονομίαν καὶ ἔρωτος ἀτυχοῦς ὑπόμνημα. Παιδίον μὲν εἶ, πλὴν οὐ παντελῶς ἀναίσθητον, ὧν ὁ πατήρ σου δυστυχεῖ. Κακὴν ἀποδημίαν ἤλθομεν. Οὐκ ἔδει Μίλητον καταλιπεῖν. Βαβυλὼν ἡμᾶς ἀπολώλεκε. Τὴν μὲν πρώτην δίκην νενίκημαι· Μιθριδάτης μου κατηγόρει. Περὶ δὲ τῆς δευτέρας μᾶλλον φοβοῦμαι. Οὐδὲ γὰρ μείων ὁ κίνδυνος. Δύσελπιν δέ με πεποίηκε τῆς δίκης τὸ προοίμιον. Ἄκριτος ἀφῄρημαι γυναικὸς καὶ περὶ τῆς ἐμῆς ἀγωνίζομαι πρὸς ἕτερον. Καί, τὸ τούτου χαλεπώτερον, οὐκ οἶδα, Καλλιρρόη τίνα θέλει. Σὺ δέ, τέκνον, ὡς παρὰ μητρὸς, δύνασαι μαθεῖν. Καὶ νῦν ἄπελθε καὶ ἱκέτευσον ὑπὲρ τοῦ πατρός. Κλαῦσον, καταφίλησον, εἰπέ· Μήτηρ, ὁ πατήρ μου φιλεῖ σε. Ὀνειδίσῃς δὲ μηδέν. Τί λέγεις, παιδαγωγέ; οὐδεὶς ἡμᾶς ἐᾷ τοῖς βασιλείοις εἰσελθεῖν; ὢ τυραννίδος δεινῆς. Ἀποκλείουσιν υἱόν, πρὸς μητέρα πατρὸς ἥκοντα πρεσβευτήν." Διονύσιος μὲν οὖν διέτριβεν, ἄχρι τῆς κρίσεως, μάχην βραβεύων ἔρωτος καὶ λογισμοῦ. Χαιρέαν δὲ πένθος κατεῖχεν ἀπαρηγόρητον. Προσποιησάμενος οὖν νοσεῖν, ἐκέλευσε Πολυχάρμῳ παραπέμψαι Μιθριδάτην, ὡς εὐεργέτην ἀμφοῖν. Μόνος δὲ γενό-

arbitratæ, multam illic contemplandæ Callirrhoës sibi libertatem fore. Statira vero : Sinamus eam, ait. Male habet. In solidos dies licet nobis eam videre, audire, alloqui. Tum tristes illæ abeunt. Sed postero statim mane aderant, ita singulis diebus continuantes, ut multo, quam ante, celebrius esset palatium. Ipse quoque rex frequentius invisebat ad mulieres, officium scilicet Statiræ exhibens. Missa quoque Callirrhoæ splendida munera, quæ tamen omnium illa constanter recusabat, habitum servans miseræ, pullata, sine ornatu desidens. Quod luculentius ejus formam ostendebat. Roganti aliquando reginæ, quem maritum præferret, nihil respondet, tantum plorans. In his Callirrhoë. Dionysius autem ferre quidem generoso spiritu casum et indolis propria quadam constantia, et honesti studio nitebatur. Sed erat tanta, tam insolens, tam insperata afflictio, ut neminem non posset facili negotio, quamvis fortem virum, de statu dejicere. Sane acrius, quam Mileti, exardebat. Nam initio cupiditatis, amator formæ solius erat. Tum vero multa amoris ignem auxerant, consuetudo, affectio in liberos benefica, timor, ne forte ingrata foret, ne forte alium præferret, æmulatio. Quæ omnia nec opina rei novitate intendebantur.

X. Proinde ille sæpius exclamabat subito : Qualis hic meis diebus revixit Protesilaus? Quem inferorum deorum offendi, ut mortuum invenirem mihi rivalem, cujus ego sepulcrum habeo. Insidiata es mihi, domina Venus, quam in agris ipse meis dedicavi, quam hostiis sæpissime veneror. Quid attinebat, Callirrhoen monstrasse, quam servare non sedebat? quid patrem facere, qui neque maritus est? Simul amplexatus puerum hæc cum lacrymis effundit : Miselle infans, qui videbaris olim omine fausto editus, nunc parum opportune videris. Habeo namque te matris hereditatem, et inauspicati amoris monumentum. Infans es; quidni? sed omni tamen sensu non cares eorum, quæ patrem tuum adversa premunt. Mala ave iter ingressi sumus. Non oportuerat Miletum reliquisse. Perdidit nos Babylon. Priore causa cecidi. Mithridates me arguebat. De altera magis timeo. Neque enim minus periculum, et male sperare jubet judicii procemium. Uxor indemnato aufertur; et de mea cum alio decertans periclitor, et, quod illo pejus, quem Callirrhoe cupiat, nescio. Tu fili, ut a matre, discere id potes. I nunc et supplica pro patre, plora, fige oscula, dic : Mater mea, pater meus te amat. At cave convicii et exprobrationis quidquam. Quid ais, pædagoge? nemone nos in regiam admiserit? o sævam tyrannidem! excludunt filium, qui ad matrem tendit patris internuntius. Durabat in his Dionysius usque ad judicii diem, judex in certamine amoris et rationis sedens, palmam potiori assignaturus. Chæream vero obsidebat luctus insolabilis. Ficto itaque morbo, Polycharmum jubet abeunti Mithridati comitem ire, communi nempe patrono, sibique jam, permissus in vacuo, restim

μενος ἧψε βρόχον, καὶ μέλλων ἐπ' αὐτὸν ἀναβαίνειν· Εὐτυχέστερον μὲν, εἶπεν, ἀπέθνησκον, εἰ ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἀνέβαινον, ὃν ἔπηξέ μοι κατηγορία ψευδὴς ἐν Καρίᾳ δεδεμένῳ. Τότε μὲν γὰρ ἀπηλλαττόμην ζωῆς ἠπατημένος ὑπὸ Καλλιρρόης φιλεῖσθαι, νῦν δ' ἀπολώλεκα οὐ μόνον τὸ ζῆν, ἀλλὰ καὶ τοῦ θανάτου τὴν παραμυθίαν. Καλλιρρόη μὲν ἰδοῦσα οὐ κατεφίλησεν. Ἐμοῦ παρεστῶτος, ἄλλον ᾐδεῖτο. Μηδὲν δυσωπείσθω. Φθάσω τὴν κρίσιν. Οὐ περιμενῶ τέλος ἄδοξον. Οἶδα, ὅτι μικρὸς ἀνταγωνιστής εἰμι Διονυσίου, ξένος ἄνθρωπος καὶ πένης καὶ ἀλλότριος ἤδη. Σὺ μὲν εὐτυχοίης, ὦ γύναι· γυναῖκα γάρ σε καλῶ, κἂν ἕτερον φιλῇς. Ἐγὼ δ' ἀπέρχομαι καὶ οὐκ ἐνοχλῶ τοῖς σοῖς γάμοις. Πλούτει, καὶ τρύφα καὶ τῆς Ἰωνίας ἀπόλαυε πολυτελείας. Ἔχε, ὃν θέλεις. Ἀλλὰ νῦν ἀληθῶς ἀποθανόντος Χαιρέου, αἰτοῦμαί σε, Καλλιρρόη, χάριν τελευταίαν. Ὅταν ἀποθάνω, πρόσελθέ μου τῷ νεκρῷ καὶ εἰ μὲν δύνασαι κλαῦσον, τοῦτο γὰρ ἐμοὶ καὶ ἀθανασίας γενήσεται μεῖζον, εἰπὲ δὲ προσκύψασα τῇ στήλῃ, κἀνὴρ καὶ βρέφος, ὁρῶ, οἴχῃ, Χαιρέα, νῦν ἀληθῶς. Νῦν ἀπέθανες. Ἐγὼ γὰρ ἔμελλον ἐπὶ βασιλέως αἱρεῖσθαι σέ. Ἀκούσομαί σου, γυνή. Τάχα καὶ πιστεύσω. Ἐνδοξότερόν με ποιήσεις τοῖς κάτω δαίμοσιν.

Εἰ δὲ θανόντων περ καταλήθοντ' εἰν ἀΐδαο,
Αὐτὰρ ἐγὼ κἀκεῖθε φίλης μεμνήσομαί σου.

Τοιαῦτ' ὀδυρόμενος κατεφίλει τὸν βρόχον· Σύ μοι, λέγων, παραμυθία καὶ συνή(γορος·) διὰ σὲ νικῶ. Σύ με Καλλιρρόης μᾶλλον ἐστέρησας. Ἀναβαίνοντος αὐτοῦ καὶ τῷ αὐχένι περιάπτοντος, ἐπέστη Πολύχαρμος ὁ φίλος καὶ ὡς μεμηνότα κατεῖχε, λοιπὸν μηκέτι παρηγορεῖν δυνάμενος. Ἤδη δὲ καὶ ἡ προθεσμία τῆς δίκης καθειστήκει.

religat, in quem jamjam arrepens: Felicius equidem, ait, tum fuissem mortuus, quum in crucem ibam, quam in Caria vincto mihi iniqua pangebat accusatio. Tunc enim vita excessissem, opinione amantis me Callirrhoës delusus. Nunc autem perdidi non vitam modo, sed et mortis consolationem. Callirrhoë me visum non adiit, non osculata est. Me adstante, alium est reverita. Nulla in posterum retineatur verecundia. Præveniam judicium. Non exspectabo finem inglorium. Novi me parvum et imparem Dionysii adversarium, peregrinum hominem et pauperem, et alienum jam. Tibi quidem bene sit, uxor mea: uxorem enim voco, licet alium ames. Ego vero discedam nuptias tuas non interpellaturus. Opibus afflue, luxuriare, fruere deliciis, et splendore Ioniæ. Tene, quem cupis. Unam te, Callirrhoë, gratiam rogo Chæreas vere jam moribundus ultimam: ut decessero, accede cadaveri, et, si quidem potes, plora; hoc immortalitate majus mihi fiet. Saltem dic proclivis ad columellam et maritus et infans, video nunc tandem vere, Chærea, excessisti, nunc mortuus es. Ego vero te apud regem judicem electura maritum eram. Audiam tuam vocem, uxor, forte et credam. Apud inferos deos gloriam tu mihi et auctoritatem conciliabis.

Et licet exstinctos obliviscantur in Orco,
Hic quoque ego caræ fuero memor usque maritæ.

Hæc lamentatus osculabatur restim. Tu mihi consolatio, tu mihi patronus. Tua ope vinco. Tu me magis, quam Callirrhoë, amasti. Jam arrepentem, jam illigantem nodo cervices, Polycharmus opprimit, et continet, ut insanum, demulcere et consiliis regere porro impar. Jam dicta quoque judicio dies instabat.

ΛΟΓΟΣ ΕΚΤΟΣ.

Α'. Ἐπεὶ δ' ἔμελλε βασιλεὺς τῇ ὑστεραίᾳ δικάζειν, πότερον Χαιρέου γυναῖκα Καλλιρρόην εἶναι δεῖ ἢ Διονυσίου, μετέωρος ἦν πᾶσα Βαβυλὼν καὶ ἐν οἰκίαις τε πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐν τοῖς στενωποῖς οἱ ἀπαντῶντες ἔλεγον· Αὔριον τῆς Καλλιρρόης οἱ γάμοι. Τίς εὐτυχέστερος ἄρα; Διέσχιστο δὲ ἡ πόλις, καὶ οἱ μὲν Χαιρέᾳ σπεύδοντες ἔλεγον· Πρῶτος ἦν ἀνὴρ, παρθένον ἔγημεν, ἐρῶσαν ἐρῶν. Πατὴρ ἐξέδωκεν αὐτῷ. Πατρὶς ἔθαψε. Τοὺς γάμους οὐκ ἀπέλιπεν, οὐκ ἀπελείφθη. Διονύσιος δ' οὐκ ἔπρασεν, οὐκ ἔγημεν. Λησταὶ ἐπώλησαν. Οὐκ ἐξὸν δὲ τὴν ἐλευθέραν ἀγοράσαι. Οἱ δὲ Διονυσίῳ σπεύδοντες ἀντέλεγον. Πάλιν ἐξήγαγε πειρατῶν παρ' οὐδὲν μέλλουσαν φονεύεσθαι. Τάλαντον ἔδωκεν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῆς. Πρῶτον ἔσωσεν εἶτ' ἔγημε. Χαιρέας δὲ γήμας ἀπέκτεινε. Μνημονεύειν ὀφείλει Καλλιρρόη τοῦ γάμου. Γνωστὸν δὲ

LIBER SEXTUS.

I. Pridie ergo, quam sententia regis aut Chæreæ addicenda esset uxor Callirrhoë, aut Dionysio, tota Babylon incerta spe pendebat, domique pariter inter se, atque foris obvii per vias dicebant: Cras Callirrhoës erunt nuptiæ: quis tandem fortunatior amborum? Scissa vero erat urbs. Chæreæ studiosi priorem fuisse maritum dicebant. Virginem duxit, amantem amans. Pater illi collocavit. Patria illam sepeliit. Non deseruit nuptias, non desertus fuit. Dionysius non emit. Non duxit uxorem. Latrones vendiderunt. Atqui non licet ingenuam emere. Contra qui cum Dionysio faciebant: Piratis eam eripuit, gladio subtractam cervicibus tantum non incumbenti. Talentum dedit pro ejus salute. Servavit primum, dein toro recepit. At Chæreas ductam occidit. Nuptiarum meminerit Callirrhoë, par est. Adest etiam Dionysio unum, cuivis notum, certamque victoriam spondens argumentum: com-

Διονυσίῳ πρόσεστιν εἰς τὸ νικᾶν, ὅτι καὶ τέκνον ἔχουσι κοινόν. Ταῦτα μὲν οὖν οἱ ἄνδρες. Αἱ δὲ γυναῖκες οὐκ ἐρρητόρευον μόνον, ἀλλὰ καὶ συνεβούλευον, ὡς παρούσῃ· Καλλιρρόη, μὴ παρῇς τὸν παρθένιον. Ἑλοῦ τὸν πρῶτον φιλήσαντα, τὸν πολίτην, ἵνα καὶ τὸν πατέρα ἴδῃς. Εἰ δὲ μή, ζήσεις ἐπὶ ξένης, ὡς φυγάς. Αἱ δ' ἕτεραι· Τὸν εὐεργέτην ἑλοῦ, τὸν σώσαντα, μὴ τὸν ἀποκτείναντα. Τί δέ; ἂν πάλιν ὀργισθῇ Χαιρέας· πάλιν τάφος. Μὴ προδῷς τὸν υἱόν. Τίμησον τὸν πατέρα τοῦ τέκνου. Τοιαῦτα διαλαλούντων ἦν ἀκούειν, ὥστ' εἶπεν ἄν τις, ὅλην Βαβυλῶνα εἶναι δικαστήριον. Νὺξ ἐκείνη τελευταία πρὸ τῆς δίκης ἐφειστήκει. Κατέκειντο δ' οἱ βασιλεῖς οὐχ ὁμοίους λαμβάνοντες λογισμούς, ἀλλ' ἡ μὲν βασιλὶς ηὔχετο, ἡμέραν γενέσθαι τάχιον, ἵν' ἀποθῆται τὴν παρακαταθήκην, ὡς φορτίον. Ἐβάρει γὰρ αὐτὴν τὸ κάλλος τῆς γυναικὸς ἀντισυγκρινόμενον ἐγγύς. Ὑπώπτευε δὲ καὶ βασιλέως τὰς πυκνὰς εἰσόδους καὶ τὰς ἀκαίρους φιλοφροσύνας. Πρότερον μὲν γὰρ σπανίως εἰς τὴν γυναικωνῖτιν εἰσῄει. Ἀφ' οὗ δὲ Καλλιρρόην εἶχεν ἔνδον, συνεχῶς ἐφοίτα. Παρεφύλαττε δ' αὐτὸν καὶ ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἡσυχῇ Καλλιρρόην ὑποβλέποντα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κλέπτοντας μὲν τὴν θέαν, αὐτομάτως δ' ἐκεῖ φερομένους. Στάτειρα μὲν οὖν ἡδεῖαν ἡμέραν ἐξεδέχετο, βασιλεὺς δ' οὐχ ὁμοίαν, ἀλλ' ἠγρύπνει δι' ὅλης νυκτός,

Ἄλλοτ' ἐπὶ πλευρᾶς κατακείμενος, ἄλλοτε δὲ πρηνής,

ἐννοούμενος καθ' αὑτὸν καὶ λέγων· Πάρεστιν ἡ κρίσις. Ὁ γὰρ προπετὴς ἐγὼ σύντομον ἔδωκα προθεσμίαν. Τί οὖν μέλλομεν πράττειν ἕωθεν; ἄπεισι Καλλιρρόη λοιπὸν εἰς Μίλητον, ἢ εἰς Συρακούσας. Ὀφθαλμοὶ δυστυχεῖς. Μίαν ὥραν ἔχετε λοιπὸν ἀπολαῦσαι τοῦ καλλίστου θεάματος. Εἶτα γενήσεται δοῦλος ἐμὸς εὐτυχέστερος ἐμοῦ. Σκέψαι, τί σοι πρακτέον ἐστίν, ὦ ψυχή. Κατὰ σαυτὴν γενοῦ. Σύμβουλον οὐκ ἔχεις ἄλλον. Ἔρωτος σύμβουλός ἐστιν αὐτὸς ὁ ἔρως. Πρῶτον οὖν ἀπόκριναι σεαυτῷ· τίς εἶ; Καλλιρρόης ἐραστὴς ἢ δικαστής; μὴ ἐξαπάτα σεαυτόν. Ἀγνοεῖς μέν, ἀλλ' ἐρᾷς. Ἐλεγχθήσῃ δὲ μᾶλλον, ὅταν αὐτὴν μὴ βλέπῃς. Τί οὖν; σεαυτὸν θέλεις λυπεῖν; Ἥλιος, προπάτωρ σός, ἐξεῖλέ σοι τοῦτο τὸ ζῷον, κάλλιστον, ὧν αὐτὸς ἐφορᾷ. Σὺ δ' ἀπελαύνεις τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Πάνυ γοῦν ἐμοὶ μέλει Χαιρέου καὶ Διονυσίου, δούλων ἐμῶν ἀδόξων, ἵνα βραβεύω τοὺς ἐκείνων γάμους, καὶ ὁ μέγας βασιλεὺς ἔργον διαπράττωμαι προμνηστρίας γραΐδος. Ἀλλ' ἔφθην ἀναδέξασθαι τὴν κρίσιν καὶ πάντες τοῦτ' ἴσασι. Μάλιστα δὲ Στάτειραν αἰδοῦμαι. Μήτ' οὖν δημοσίευε τὸν ἔρωτα, μήτε τὴν δίκην ἀπάρτιζε. Ἀρκεῖ σοι Καλλιρρόην κἂν βλέπειν· ὑπέρθου τὴν κρίσιν. Τοῦτο γὰρ ἔξεστι καὶ ἰδιώτῃ δικαστῇ.

Β'. Ἡμέρας οὖν φανείσης, οἱ μὲν ὑπηρέται τὸ βασιλικὸν ἡτοίμαζον δικαστήριον· τὸ δὲ πλῆθος συνέτρεχεν ἐπὶ τὰ βασίλεια, καὶ ἐδονεῖτο πᾶσα Βαβυλών. Ὥσπερ δ' ἐν Ὀλυμπίοις τοὺς ἀθλητὰς ἔδει θεάσασθαι

munem habent infantem. Sic inter se viri. Mulieres autem non tantum faustis adhortationibus animum firmabant, sed et consilia dabant, ut præsenti, Callirrhoæ. Ne tu virgineum spernas, dicebant hæ : primus amator, isque civis, tibi potior esto. Sic enim patrem revises. Sin minus, peregre vives, ut proscripta. Illæ vero : Præfer sospitatorem tuum, percussorem minime. Quid si iterum Chæreas excandescat! tum iterum tumulus. Ne prodas filium. Honora patrem infantis. Sic illæ inter se strepere. Dixerit quis, cunctam Babylonem forum et curiam esse. Nox ultima, decretoriæ diei proxima, supervenit, qua decumbebant reges, non iisdem occupati cogitationibus. Nam regina quidem ocyus optabat illucescere, ut deposito isto, ceu onere, se levaret. Forma nimirum mulieris gravabat suæ ex vicino facile comparanda. Præterea regis quoque frequentes accessus et intempestiva officia suspecta habebat. Antea namque raro comparuerat in gynæconitide; sed ex quo Callirrhoën intus habuerat, creberrime. Observaverat quoque eadem, regem in colloquiis familiaribus sæpe clandestinis et furtivis oculorum vibraminibus Callirrhoën stringere; et oculos furari quidem adspectum, sua sponte tamen et hero quoque suo non sentiente illuc delabi. Gratum ergo sibi diem Statira præstolabatur. Rex non item sibi. Insomnis enim ille noctem

Nunc pronus recubans, nunc in latus, egerat omnem,

stimulatus cogitationibus, seque perpetim ipse admonens : Adest peremtorius dies. Præceps enim ego terminum dedi tam brevem. Quid cras mane faciemus! jam Callirrhoë aut Miletum discedet, aut Syracusas. Unam adhuc superstitem habebis particulam temporis, ad fruitionem pulcherrimi spectaculi; post quam servus meus erit me felicior. Vide, quid agendum tibi sit, mi anime! ipse tibi præsens et paratus esto. Alium non habes auctorem. Amoris auctor ipse amor est. Primo loco responde mihi, quis es? Callirrhoës amator, an judex? ne re ipse decipias. Amas, etiamsi nescis. Magis adhuc convinceris, quando fœmina in conspectum tuum non venerit. Quid igitur ipse te torquebis? Sol, auctor tui generis, hoc eximium tibi destinavit et selegit animal, omnium, quæ adspicit, pulcherrimum. Tu vero dei munus rejicis. Curæ nempe cordique tibi sunt Chæreas, et Dionysius, vilia ista mea mancipia, ut de nuptiis disceptantes ego dirimam, et præmium potiori assignem. Ille ego magnus rex officium lenæ vetulæ faciam! atque recepi jam in me caussæ cognitionem, idque omnes sciunt. Quod vero maximum est, Statiram verecundor. Ne tu itaque aut divulga amorem, aut finem impone liti. Vel adspectus tibi Callirrhoes sufficit. Ulterius protrahe sententiam pronuntiare. Id vero vel plebeio judici licet.

II. Ut illuxit, parare ministri regii curiam. Concurrere ad palatium omnis turba. Tota Babylon emoveri, utque in Olympicis ludis athletas cum stipatu ad stadium accedentes videre est, sic et hos. Nam Dionysium hones-

παραγινομένους ἐπὶ τὸ στάδιον μετὰ παραπομπῆς, οὕτω δὴ κἀκείνους. Τὸ μὲν δοκιμώτατον Περσῶν πλῆθος παρέπεμπε Διονύσιον, ὁ δὲ δῆμος Χαιρέαν. Συνευχαὶ δὲ καὶ ἐπιβοήσεις μυρίαι τῶν σπευδόντων ἑκατέροις, ἐπευφημούντων· Σὺ κρείττων. Σὺ νικᾷς. Ἦν δὲ τὸ ἆθλον οὐ κότινος, οὐ μῆλα, οὐ πίτυς, ἀλλὰ κάλλος τὸ πρῶτον, ὑπὲρ οὗ δικαίως ἂν ἤρισαν καὶ θεοί. Βασιλεὺς δὲ καλέσας τὸν εὐνοῦχον Ἀρταξάτην, ὃς ἦν αὐτῷ μέγιστος· Ὄναρ μοὶ, φησὶν, ἐπιστὰν βασίλειοι θεοὶ θυσίαν ἀπαιτοῦσι καὶ δεῖ με πρῶτον ἐκτελέσαι τὰ τῆς εὐσεβείας. Παράγγειλον οὖν τριάκοντα ἡμερῶν ἱερομηνίαν ἑορτάζειν πᾶσαν τὴν Ἀσίαν, ἀφεμένην δικῶν τε καὶ πραγμάτων. Ὁ δὲ εὐνοῦχος τὸ προσταχθὲν ἀπήγγειλε. Πάντα δ' εὐθὺς μεστὰ θυόντων ἐστεφανωμένων. Αὐλὸς ἤχει καὶ σύριγξ ἐκελάδει καὶ ᾄδοντος ἠκούετο μέλος. Ἐθυμιᾶτο πρόθυρα, καὶ πᾶς στενωπὸς συμπόσιον ἦν.

√ Κνίσση δ' οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ.

Βασιλεὺς δὲ μεγαλοπρεπεῖς θυσίας παρέστησε τοῖς βωμοῖς. Τότε πρῶτον καὶ Ἔρωτι ἔθυσε καὶ πολλὰ παρεκάλεσεν Ἀφροδίτην, ἵν' αὐτῷ βοηθῇ πρὸς τὸν υἱόν. Πάντων δ' ἐν θυμηδίαις ὄντων, μόνοι τρεῖς ἐλυποῦντο, Καλλιρρόη, Διονύσιος καὶ πρὸ τούτων Χαιρέας. Καλλιρρόη δ' οὐχ ἠδύνατο λυπεῖσθαι φανερῶς ἐν τοῖς βασιλείοις, ἀλλ' ἡσυχῇ καὶ λανθάνουσα ὑπέστενε καὶ τῇ ἑορτῇ κατηρᾶτο. Διονύσιος δ' ἑαυτῷ, διότι Μίλητον κατέλιπε· Φέρε, φησὶν, ὦ τλῆμον, τὴν ἑκούσιον συμφοράν. Ἑαυτῷ γὰρ αἴτιος τούτων. Ἐξῆν σοι Καλλιρρόην ἔχειν καὶ Χαιρέου ζῶντος. Σὺ ἦς ἐν Μιλήτῳ κύριος καὶ οὐδ' ἡ ἐπιστολὴ Καλλιρρόῃ τότε, σοῦ μὴ θέλοντος, ἐδόθη. Τίς ἂν εἶδε; τίς ἂν προσῆλθε; φέρων δὲ σεαυτὸν εἰς μέσους ἔρριψας τοὺς πολεμίους. Καὶ εἴθε σεαυτὸν μόνον. Νῦν δὲ καὶ τὸ τῆς ψυχῆς σου τιμιώτερον κτῆμα. Διὰ τοῦτο πανταχόθεν σοι πόλεμος κεκίνηται. Τί δοκεῖς, ἀνόητε; Χαιρέαν ἀντίδικον ἔχεις. Κατεσκεύασας σεαυτῷ δεσπότην ἀντεραστήν. Νῦν βασιλεὺς καὶ ὀνείρατα βλέπει καὶ ἀπαιτοῦσιν αὐτὸν θυσίας, οἷς καθ' ἡμέραν θύει. Ὢ τῆς ἀναισχυντίας. Παρέλκει τις τὴν κρίσιν, ἔνδον ἔχων ἀλλοτρίαν γυναῖκα; καὶ ὁ τοιοῦτος εἶναι λέγει δικαστής. Τοιαῦτα μὲν ὠδύρετο Διονύσιος, Χαιρέας θ' οὐχ ἥπτετο τροφῆς, οὐδ' ὅλως ἤθελε ζῆν. Πολυχάρμου δὲ τοῦ φίλου κωλύοντος αὐτὸν ἀποκαρτερεῖν· Σύ μοι πάντων, εἶπε, πολεμιώτατος ὑπάρχεις φίλου σχήματι. Βασανιζόμενον γάρ με κατέχεις, καὶ ἡδέως κολαζόμενον ὁρᾷς. Εἰ δὲ φίλος ἦς, οὐκ ἂν ἐφθόνεις μοι τῆς ἐλευθερίας ὑπὸ δαίμονος κακοῦ τυραννουμένῳ. Πόσους μου καιροὺς εὐτυχίας ἀπολώλεκας; μακάριος ἦν, εἰ ἐν Συρακούσαις θαπτομένῃ Καλλιρρόῃ συνετάφην· ἀλλὰ καὶ τότε σύ με βουλόμενον ἀποθανεῖν ἐκώλυσας καὶ ἀφείλου καλῆς συνοδίας. Τάχα γὰρ οὐκ ἂν ἐξῆλθε τοῦ τάφου καταλιποῦσα τὸν νεκρόν. Εἰ δ' οὖν, ἐκείμην ταύτην μετὰ ταῦτα κερδήσας, τὴν πρᾶσιν, τὸ

tissimus Persarum quisque comitabatur: populus autem Chæream. Innumera vota et faustæ acclamationes alterutri parti studentium applaudebant: Tu potior. Tu vincis. Præmium vero non erat oleaster, non pomum, non pinus, sed forma prima, ob quam vel dii merito litigaverint. At rex, eunucho Artaxate, quem maximi præ omnibus faciebat, vocato: Per somnum, ait, apparuerunt mihi subito dii regales victimam a me reposcentes. Oportet nos prius pietati in deos satisfacere. Significa itaque triginta dierum festiva per omnem Asiam sacra, omniumque et litium et negotiorum justitium. Eunuchus mandata significat. Statim omnia plena sacrificantium in coronis; sonare tibia, fistula tinnire, audiri vocale carmen, tura in atriis fumare, angiportus omnis esse convivium,

Densum inter fumum superas it nidor in auras;

Rex regias ad aram statuere victimas; et tum primum Cupidini inter alios facere, multumque rogare Venerem, vellet apud filium gnavam sibi operam præstare. Omnes esse in voluptatibus, soli tres lugere, Callirrhoë, Dionysius, et maxime Chæreas. Callirrhoë quidem præ se ferre dolorem non poterat in aula, sed clam taciteque congemiscebat, festumque diris exsecrabatur omnibus; se autem Dionysius, eo quod Miletum reliquisset. Patienter, aiebat, ferto malum, quod tu tibi sponte arcessivisti. Etiam vivo Chærea, licebat Callirrhoën tenere. Mileti sane dominus eras, neque, te nolente, literæ pervenissent ad Callirrhoën. Quis vidisset? quis accessisset? Ipse tu dedita opera in medios hostes te conjecisti, et utinam te solum. Nunc autem et quod anima tua tibi carius possides. Ob illud undecunque tibi nunc bellum coit. Quid ais, stulte? Chæream habes adversarium. Dominum quoque rivalem fecisti. Nunc rex et insomnia videt, et quibus quotidie facit, illi nunc ab eo victimas deposcunt. O impudentiam! alienam quis uxorem apud se tenens judicium protrahit, et talis se judicem jactat! Hæc lamentari Dionysius. Chæreas autem et nutrimento abstinebat, et omni modo negabat vivere. Et prohibenti mortem inedia persequi Polycharmo: Tu mihi, ait, amici specie omnium es hostis maximus. Nam detines me inter tormenta, et cum voluptate vides affligi. At si amicus fores, libertatem non invideres mihi sub maligni nescio cujus dei tyrannide tam indigne exercito. Quot mihi beatitatis occasiones perdidisti? beatus ego, si sepultus Syracusis sepultæ accubuissem Callirrhoæ: verum et tum quoque me inhibuisti mori cupientem et pulchro viæ ad inferos comitatu privasti. Forte enim exire sepulcro illa et deserere defunctum noluisset. Etiamsi reliquisset illa, cubarem sane nunc, compendifactis secutis illis, venditione hac, latronum agmine, compedibus, et,

ληστήριον, τὰ δεσμὰ, τὸν τοῦ σταυροῦ χαλεπώτερον βασιλέα. Ὢ θανάτου καλοῦ, μεθ' ὃν ἤκουσα τὸν δεύτερον Καλλιρρόης γάμον. Οἷον πάλιν καιρὸν ἀπώλεσάς μου τῆς ἀποκαρτερήσεως, τὸν μετὰ τὴν δίκην. b Ἰδὼν Καλλιρρόην οὐ προσῆλθον, οὐ κατεφίλησα. Ὢ καινοῦ καὶ ἀπίστου πράγματος. Κρίνεται Χαιρέας, εἰ Καλλιρρόης ἀνήρ ἐστιν. Ἀλλ' οὐδὲ τὴν ὁποίαν δήποτε κρίσιν ὁ βάσκανος δαίμων ἐπιτρέπει τελεσθῆναι. Καὶ ὄναρ καὶ ὕπαρ οἱ θεοί με μισοῦσι." Ταῦτα λέγων ὥρμησεν ἐπὶ ξίφος. Κατέσχε δὲ τὴν χεῖρα Πολύχαρμος καὶ μονονουχὶ δήσας παρεφύλαττεν αὐτόν.

Γ'. Βασιλεὺς δὲ, καλέσας τὸν εὐνοῦχον, ὃς ἦν αὐτῷ πιστότατος ἁπάντων, τὸ μὲν πρῶτον ᾐδεῖτο κἀκεῖνον. Ἰδὼν δ' αὐτὸν Ἀρταξάτης ἐρυθήματος μεστὸν καὶ βουλόμενον εἰπεῖν· Τί κρύπτεις, ἔφη, δέσποτα, δοῦλον σὸν, εὔνουν σοι καὶ σιωπᾶν δυνάμενον; τί τηλικοῦτον συμβέβηκε δεινόν; ὡς ἀγωνιῶ, μή τινα ἐπιβουλήν... (ἐπιβουλὴν) εἶπε βασιλεὺς καὶ μεγίστην, ἀλλ' οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων, ἀλλ' ὑπὸ θεοῦ. Τίς γάρ ἐστιν Ἔρως, πρότερον ἤκουον ἐν μύθοις τε καὶ ποιήμασιν, ὅτι κρατεῖ πάντων τῶν θεῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ Διός· ἠπίστουν δ' ὅμως, ὅτι δύναταί τις παρ' ἐμοὶ ἐμοῦ γενέσθαι δυνατώτερος. Ἀλλὰ πάρεστιν ὁ θεός. Ἐνδεδήμηκεν εἰς τὴν ἐμὴν ψυχὴν πολὺς καὶ σφοδρὸς, ἐρῶ..... (δει)νὸν μὲν ὁμολογεῖν, ἀληθῶς δ' ἑάλωκα." Ταῦθ' ἅμα λέγων ἐνεπλήσθη δακρύων, ὥστε μηκέτι δύνασθαι προσθεῖναι τοῖς λόγοις. Ἀποσιωπήσαντος δὲ, εὐθὺς μὲν Ἀρταξάτης ἠπίστατο, πόθεν ἐτρώθη· οὐδὲ γὰρ πρό(τερον) ἀνύποπτος ἦν, ἀλλ' ᾐσθάνετο μὲν τυφομένου τοῦ πυρὸς ἔτι γε μὴν οὐδ' ἀμφίβολον ἦν οὐδ' ἄδηλον, ὅτι, Καλλιρρόης παρούσης, οὐκ ἂν ἄλλου τινὸς ἠράσθη. Προσεποιεῖτο ὅμως ἀγνοεῖν καὶ Ποῖον, ἔφη, κάλλος δύναται τῆς σῆς κρατῆσαι δέσποτα, ψυχῆς, ᾧ τὰ καλὰ πάντα δουλεύει; χρυσὸς, ἄργυρος, ἐσθὴς, ἵπποι, πόλεις, ἔθνη, καλαὶ μὲν μυρίαι γυναῖκες, ἀλλὰ καὶ Στάτειρα καλλίστη τῶν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἧς ἀπολαύεις μόνος. Ἐξουσία δ' ἔρωτα καταλύει· πλὴν εἰ μή τις ἐξ οὐρανοῦ καταβέβηκε τῶν ἄνωθεν, ἢ ἐκ θαλάττης ἀναβέβηκεν ἄλλη Θέτις. Πιστεύω γὰρ, ὅτι καὶ θεοὶ τῆς σῆς ἐρῶσι συνουσίας." Ἀπεκρίνατο βασιλεύς· Τοῦτ' ἴσως ἀληθές ἐστιν, ὃ λέγεις, ὅτι θεῶν τίς ἐστιν ἥδ' ἡ γυνή· οὐδὲ γὰρ ἀνθρώπινον τὸ κάλλος· πλὴν οὐχ ὁμόλογα. Προσποιεῖται δὲ Ἑλληνὶς εἶναι Συρακοσία. Καὶ τοῦτο δὲ τῆς ἀπάτης ἐστὶ σημεῖον. Ἐλεγχθῆναι γὰρ οὐ βούλεται, πόλιν εἰποῦσα οὐ μίαν τῶν ὑφ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον καὶ τὴν πολλὴν θάλασσαν τὸν περὶ αὐτῆς μῦθον ἐκπέμπει. Προφάσει δὲ δίκης ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ καὶ ὅλον τὸ δρᾶμα τοῦτο ἐκείνη κατεσκεύασε. Θαυμάζω δέ σε, πῶς ἐτόλμησας Στάτειραν λέγειν καλλίστην ἁπασῶν, Καλλιρρόην βλέπων. Σκεπτέον οὖν, πῶς ἂν ἀπαλλαγείην τῆς ἀνίας. Ζήτει πανταχόθεν, εἴ τι ἄρα δυνατόν ἐστιν εὑρεῖν, φάρμακον." "Εὕρηται, φησὶ, φάρμακον, βασιλεῦ, καὶ παρ' Ἕλλησι καὶ βαρβάροις τοῦτο, ὅπερ ζητεῖς. Φάρμακον γὰρ ἕτερον

qui cruce acerbior est, rege. Pulchra mors, post auditas Callirrhoës nuptias. Jam post litem, quam rursus mihi mortis occasionem corrupisti! Vidi Callirrhoën, et non adii, non osculatus fui. Rem novam, rem incredibilem! ambigitur, judicatur, Chæreas Callirrhoës maritus sit, necne. At illam quoque cognitionem, qualemcunque etiam, finiri non sinit invida sors. Die noctuque juxta deos iratos habeo. Iam ruebat his dictis in ensem. Sed prehensam dextram vi Polycharmus continuit, et dehinc servavit illum tantum non in vinculis.

III. Rex interim arcessit fidelissimum suum eunuchum: sed et hunc verecundatur primo. Videns itaque Artaxates pudore plenum et cunctantem proloqui: Quid celas, ait, here, tuum servum, qui et bene tibi vult, et commissa fideliter retinere novit? quod tibi grande malum accidit? adeo vereor ne quis insidias... (Insidias), ait rex, easque maximas, sed non ab homine, sed a deo. Quid Cupido sit, prius equidem noveram ex utriusque orationis scriptoribus, illum in omnes deos imperium exercere, etiam in ipsum Jovem. Quod tamen aliquis me potior esse possit apud me, diffidebam. Verum præsto adest deus: divertit in animam meam multus et vehemens. Amo.... Grave quidem fateri; si tamen dicendum, quod res est, captus sum. Dum loquitur, adeo lacrymis obundatur, ut finem imponere sermoni nequiret. Statim ut ille ad silentium redactus, intelligebat eunuchus, unde vulneratus esset; neque enim antea a suspicione hac remotus erat, sed sentiebat quidem adhuc flammantes ignes; quum neque dubium esset, neque obscurum, Callirrhoë præsente fieri non posse, ut alterius in amorem rex inciderit. Fingebat tamen ignorare, et: Quænam forma, ait, here, tuum mancipare posset animum, cui pulchra omnia serviunt? aurum, argentum, vestes, equi, urbes, gentes, multæque pulchræ mulieres, sed omnium sub sole pulcherrima, Statira, qua frueris solus. Quam concupiscere si te non admodum sentis, id sane mirum non est. Facultas cupidinem tollit; nisi forte superorum e cœlo quædam descendit, aut altera ponto Thetis emersit. Credo enim, et deos tuam appetere consuetudinem. Hoc forte verum dicis, ait rex, fœminam hanc esse deam aliquam; non enim in ea humana pulchritudo. Sed hæc inter se non consentiunt; se fingit esse Græcam Syracusis. Et hoc est fraudis indicium statim. Falsi nempe cavet argui, urbem nostri quamdam imperii non citans; sed fabulam suam ultra Ionium pelagus et vasti maris spatia remittit. Venit ad me judicii specie. At totum actum illa sola composuit. Miror autem, qui Statiram dicere omnium pulcherrimam sustineas, quum Callirrhoën coram vides. Videndum, quomodo liberer hac ægritudine. Quære undecunque, si potest inveniri, auxilium. Auxilium, quod quæris, inveniri potest, here, æque apud Græcos, atque apud Barbaros. Aliud amoris auxilium non est, quam ipsum, quod amas, corpus. Hoc sine du-

Ἔρωτος οὐδέν ἐστι, πλὴν αὐτὸς ὁ ἐρώμενος. Τοῦτο δ' ἄρα καὶ τὸ ᾀδόμενον λόγιον ἦν· „Ὅτι ὁ τρώσας αὐτὸς ἰάσεται. Κατῃδέσθη βασιλεὺς τὸν λόγον, καὶ Μή σύ γε, ἔφη, τοιοῦτο μηδὲν εἴπῃς, ἵνα γυναῖκα ἀλλοτρίαν διαφθείρω. Μέμνημαι νόμων, οὓς αὐτὸς ἔθηκα. Δικαιοσύνης, ἣν ἐν ἅπασιν ἀσκῶ, μηδεμίαν μου καταγνῷς ἀκρασίαν. Οὐχ οὕτως ἑαλώκαμεν." Δείσας Ἀρταξάτης, ὡς εἰπών τι προπετὲς, μετέβαλε τὸν λόγον εἰς ἔπαινον. „Σεμνῶς, ἔφη, διανοῇ, βασιλεῦ. Μὴ τὴν ὁμοίαν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις θεραπείαν τῷ Ἔρωτι προσαγάγῃς, ἀλλὰ τὴν κρείττονα καὶ βασιλικὴν, ἀνταγωνιζόμενος ἑαυτοῦ. Δύνασαι γάρ, ὦ δέσποτα, σὺ μόνος κρατεῖν καὶ θεοῦ. Ἄπαγε δὲ τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν εἰς πάσας ἡδονάς. Μάλιστα δὲ κυνηγεσίοις ἐξαιρέτως χαίρεις. Οἶδα γάρ σε ὑφ' ἡδονῆς διημερεύοντα ἄβρωτον, ἄποτον. Ἐν θήρᾳ δ' ἐνδιατρίβειν, ἢ τοῖς βασιλείοις καὶ ἐγγὺς εἶναι τοῦ πυρός."

Δ'. Ταῦτ' ἤρεσε καὶ θήρα κατηγγέλλετο μεγαλοπρεπής. Ἐξήλαυνον ἱππεῖς κεκοσμημένοι καὶ Περσῶν οἱ ἄριστοι καὶ τῆς ἄλλης στρατείας τὸ ἐπίλεκτον. Πάντων δ' ὄντων ἀξιοθεάτων, διαπρεπέστατος ἦν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς. Καθῆστο γὰρ ἵππῳ Νισαίῳ καλλίστῳ καὶ μεγίστῳ, χρύσεον ἔχοντι χαλινὸν, χρύσεα δὲ φάλαρα καὶ προμετωπίδια καὶ προστερνίδια. Πορφύραν δ' ἠμφίεστο Τυρίαν, τὸ δ' ὕφασμα Βαβυλώνιον καὶ τιάραν ὑακινθινοβαφῆ. Χρύσεον δὲ ἀκινάκην ὑπεζωσμένος δύο ἄκοντας ἐκράτει. Καὶ φαρέτρα καὶ τόξον αὐτῷ παρήρτητο, Σηρῶν ἔργον πολυτελέστατον. Καθῆστο δὲ σοβαρός. Ἔστι γὰρ ἴδιον ἔρωτος τὸ φιλόκοσμον. Ἤθελε δὲ μέσος ὑπὸ Καλλιρρόης ὁραθῆναι. Καὶ διὰ τῆς πόλεως ἁπάσης ἐξιὼν περιέβλεπεν, εἴ που κἀκείνη θεᾶται τὴν πομπήν. Ταχέως δ' ἐνεπλήσθη τὰ ὄρη βοώντων, θεόντων, κυνῶν ὑλασσόντων, ἵππων χρεμετιζόντων, θηρῶν ἐλαυνομένων. Ἡ σπουδὴ καὶ ὁ θόρυβος ἐκεῖνος αὐτῶν ἐξέστησεν ἂν καὶ τὸν ἔρωτα, τέρψις γὰρ ἦν μετ' ἀγωνίας καὶ χαρὰ μετὰ φόβου καὶ κίνδυνος ἡδὺς, ἀλλὰ βασιλεὺς οὔθ' ἵππον ἔβλεπε, τοσούτων ἱππέων αὐτῷ παραθεόντων, οὔτε θηρίων τοσούτων διωκομένων, οὔτε κυνὸς ἤκουε, τοσούτων ὑλακτούντων, οὔτ' ἀνθρώπων, πάντων βοώντων. Ἔβλεπε δὲ Καλλιρρόην μόνην, τὴν μὴ παροῦσαν, καὶ ἤκουεν ἐκείνης, τῆς μὴ λαλούσης. Συνεξῆλθε γὰρ ἐπὶ τὴν θήραν ὁ Ἔρως αὐτῷ, καὶ, ἅτε δὴ φιλόνεικος θεὸς, ἀντιταττόμενον ἰδὼν καὶ βεβουλευμένον, ὡς ᾤετο, καλῶς, εἰς τοὐναντίον τὴν τέχνην περιέτρεψεν αὐτῷ καὶ δι' αὐτῆς τῆς θεραπείας ἐξέκαυσε τὴν ψυχὴν, ἔνδον παρὼν καὶ λέγων· Οἷον ἦν ἐνθάδε Καλλιρρόην ἰδεῖν, κνήμας ἀνεζωσμένην καὶ βραχίονας γεγυμνωμένην, πρόσωπον ἐρυθήματος, στῆθος ἄσθματος πλῆρες. Ἀληθῶς

Οἵη δ' Ἄρτεμις εἶσι κατ' οὔρεος ἰοχέαιρα,
Ἢ κατὰ Τηΰγετον περιμήκετον, ἢ Ἐρύμανθον,
Τερπομένη κάπροισι καὶ ὠκείῃς ἐλάφοισι.

Ταῦτ' ἀναζωγραφῶν καὶ ἀναπλάττων ἐξεκάετο σφόδρα.

* * * * *

bio decantatum illud oraculum: Eundem sanaturum, qui vulnerarat. Verecundia regem implet hic sermo; et: Tune mihi, ait, tale quidquam suadere ausis, ut alienam uxorem corrumpam. Legum, quas ipse tuli, memini, memini justitiæ, quam in omnibus rebus exerceo, nec putes me tam intemperantem esse. Non adeo capti et victi tenemur. Pavidus Artaxates, ac si quid incogitantius dixisset, mutat in laudes sermonem. Graviter digneque tua persona sentis, domine. Ne tu Cupidini medicinam adhibeas, quam alii homines, sed meliorem et regiam, ipse te ei adversarium opponens. Potes namque tu solus vel hunc deum vincere. Animum remitte in omnes voluptates. Maxime autem et eximie gaudes venatione. Memini, te præ studio et delectatione solidos dies sine cibo, sine potu, transigere in venatione. Venationi autem inhærere præstat, quam regiæ, et prope ignem esse.

IV. Consilium placuit. Indicta venatio magnifica. Exire super equis equites ornati, et nobilissimi Persarum, et reliqui exercitus pars lectissima; omnes adspectu digni, sed eminebat rex, considens equo Nisæo maximo pariter et pulcherrimo, aureo fræno, aureis phaleris, frontalibus itidem et pectoralibus superbo, purpura indutus Tyria, Babylonici operis, et tiara coloris hyacinthini. Latus succingebat aureus acinaces; manus tenebat duo spicula; appendebat pharetra cum arcu, Sericum opus pretiosissimum; sedebatque ferociens nonnihil. Et id amori proprium, cultu corporis placere sibi. Etiam volebat a Callirrhoë medius in stipantium turba conspici, et per totam urbem, dum exit, respicit, an et illa conductum videret. Montes extemplo pleni clamantium, canum latratu, hinnitu equorum, feris agitatis. Talis tumultus et studium alii cuivis vel amorem excussisset: erat enim delectatio cum sollicitudine, gaudium cum timore, et periculum jucundum. Rex autem neque videbat equum, tot equitibus prætercurrentibus; neque feram, tot exagitatis; neque canem audiebat, tot latrantibus; neque hominem, tot vociferantibus. Solam videbat absentem, et audiebat non loquentem Callirrhoën: Amor enim cum ipso venatum exierat; et, ut deus rixosus, quum videret adversarium gradu ad prœliandum composito, cuique pulchre omnia scilicet consulta forent et destinata, invertebat hujus artes, et abutens ipsa medicina, in præcordiisque residens, animam magis accendebat, hæc insusurrans: Quam pulchrum fuerat et hic Callirrhoën videre ad tibias usque succinctam, nudatam brachiis, vultum rubore plenum, pectus anhelantis.

Haud secus ac nemorum quæ perlustrare recessus,
Scandere quæ montes amat, et tractare sagittas,
Cynthia, quum sævos Erymantho Taygetove
Urget ovans apros, cervisque timentibus instat.

Talem sibi mente depingens atque effingens vehementer incalescebat.

* * * * * *

Ταῦτα λέγοντος Ἀρταξάτης ὑπολαβών· Ἐπιλέλησαι, φησί, δέσποτα, τῶν γεγονότων. Καλλιρρόη γὰρ ἄνδρα οὐκ ἔχει, μένει δ' ἡ κρίσις, τίνι ὀφείλει γαμηθῆναι. Μέμνησο οὖν, ὅτι χήρας ἐρᾷς. Ὡς μήτε τοὺς νόμους αἰδοῦ, κεῖνται γὰρ ἐπὶ τοῖς γάμοις, μήτε μοιχείαν, δεῖ γὰρ πρῶτον εἶναι ἄνδρα τὸν ἀδικούμενον, εἶτα τὸν ἀδικοῦντα μοιχόν. Ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ βασιλεῖ, πρὸς ἡδονὴν γὰρ ἦν, καὶ προσλαβόμενος ὑπὸ χεῖρα τὸν εὐνοῦχον κατεφίλησε, καί· Δικαίως ἄρα σε ἐγώ, ἔφη, πάντων προτιμῶ. Σὺ γὰρ εὐνούστατος καὶ φύλαξ ἀγαθὸς ἐμοί. Ἄπιθι δέ, καὶ Καλλιρρόην ἄγε. Δύο δέ σοι προστάσσω, μὴ ἄκουσαν, μήτε φανερῶς. Θέλω γάρ σε καὶ πεῖσαι καὶ λαθεῖν. Εὐθὺς οὖν ἀνακλητικὸν τῆς θήρας σύνθημα διεδόθη καὶ πάντες ἀνέστρεφον. Βασιλεὺς δ' ἀνηρτημένος ταῖς ἐλπίσιν εἰσήλαυνεν εἰς τὰ βασίλεια χαίρων(ὡς τὸ κάλλιστον θήραμα θηράσας.) Καὶ Ἀρταξάτης δ' ἔχαιρε νομίζων πρὸς ὑπηρεσίαν ὑπεσχῆσθαι, βραβεύσειν δὲ λοιπὸν ἅρμα βασιλικόν, χάριν εἰδότων ἀμφοτέρων αὐτῷ, Καλλιρρόης δὲ μᾶλλον· (ἐπίστ)ευε γὰρ τὴν πρᾶξιν ῥᾳδίαν, ὡς εὐνοῦχος, ὡς δοῦλος, ὡς βάρβαρος. Οὐκ ᾔδει δὲ φρόνημα Ἑλληνικὸν εὐγενὲς καὶ μάλιστα τὸ Καλλιρρόης τῆς σώφρονος καὶ φιλάνδρου.

Ε'. Καιρὸν οὖν ἐπιτηρήσας ἧκε πρὸς αὐτὴν καὶ μόνης λαβόμενος· Μεγάλων, εἶπεν, ἀγαθῶν, ὦ γύναι, θησαυρόν σοι κεκόμικα. Καὶ σὺ δὲ μνημόνευέ μου τῆς εὐεργεσίας. Εὐχάριστον γὰρ εἶναί σε πιστεύω. Πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου Καλλιρρόη περιχαρὴς ἐγένετο, φύσει γὰρ ἄνθρωπος, ὃ βούλεται, τοῦτο καὶ οἴεται, τάχ' οὖν ἔδοξεν ἀποδίδοσθαι Χαιρέᾳ καὶ ἔσπευδε τοῦτ' ἀκοῦσαι, καὶ τῶν εὐαγγελίων ἀμείψεσθαι τὸν εὐνοῦχον ὑπισχνουμένη. Πάλιν δ' ἐκεῖνος ἀναλαβὼν ἀπὸ προοιμίων ἤρξατο· Σύ, γυνή, κάλλος μὲν θεῖον εὐτύχησας, μέγα δέ τι ἀπ' αὐτοῦ καὶ σεμνὸν οὐκ ἐκαρπώσω. Τὸ διὰ γῆς πάσης ἔνδοξον καὶ περιβόητον ὄνομα μέχρι σήμερον οὐχ εὗρεν οὔτ' ἄνδρα κατ' ἀξίαν, οὔτ' ἐραστήν, ἀλλ' ἐνέπεσεν εἰς δύο, νησιώτην πένητα, καὶ ἕτερον δοῦλον βασιλέως. Τί σοι γέγονεν ἐκ τούτων μέγα καὶ λαμπρόν; ποίαν χώραν ἔχεις εὔφορον; ποῖον κόσμον πολυτελῆ; τίνων πόλεων ἄρχεις; πόσοι δοῦλοί σε προσκυνοῦσι; γυναῖκες Βαβυλώνιαι θεραπαινίδας ἔχουσι πλουσιωτέρας σου. Πλὴν οὐκ ἠμελήθης εἰς πάντα, ἀλλὰ κήδονταί σου θεοί. Διὰ τοῦτό σε ἐνθάδε ἤγαγον, πρόφασιν εὑρόντες τὴν δίκην, ἵνα σε ὁ μέγας βασιλεὺς θεάσηται. Καὶ τοῦτο πρῶτον εὐαγγέλιον ἔχεις· ἡδέως σε εἶδε. Κἀγὼ δ' αὐτὸν ἀναμιμνήσκω, καὶ ἐπαινῶ σε παρ' ἐκείνῳ. Τοῦτο γὰρ προσέθηκεν. Εἴωθε γὰρ πᾶς δοῦλος, ὅταν διαλέγηταί τινι περὶ τοῦ δεσπότου, καὶ ἑαυτὸν συνιστᾶν, ἴδιον ἐκ τῆς ὁμιλίας μνώμενος κέρδος. Καλλιρρόη δ' εὐθὺς τὴν καρδίαν ἐπλήγη, ὥσπερ ὑπὸ ξίφους, τοῦ λόγου. Προσεποιεῖτο δὲ μὴ συνιέναι καί· Θεοί, φησίν, ἵλεω βασιλεῖ διαμένοιεν, σοὶ δ' ἐκεῖνος, ὅτι ἐλεεῖτε γυναῖκα δυστυχῆ. Δέομαι, θᾶττον ἀπαλλαξάτω με τῆς φροντίδος, ἀπαρτίσας τὴν

Ad hæc Artaxates suscipiens sermonem : Rerum gestarum oblitus es, domine, ait. Callirrhoë maritum non habet. Hæret adhuc cognitio, cui cedere debeat. Itaque viduam te amare memineris; adeoque neque leges reverere. Scriptæ sunt illæ de conjugiis : neque adulterium time; oportet enim prius adesse maritum, cui fiat injuria, tum mœchus demum poterit esse injurius. Sermo regi placebat, velificans ejus cupiditati, brachioque per collum implicito attractum osculabatur eunuchum : Jure te meritoque tuo, ait, omnibus præfero. Tu namque mei studiosissimus; tu meus optimus custos. I, adduc Callirrhoën, verum, hæc duo tibi injungo, non invitam, neque palam. Volo enim te et persuadere et fallere. Receptui extemplo tum canebatur et omnes domum abierunt. Rex spe elatus equo vectus regiam intrabat lætus, ut qui pulchram prædam Callirrhoën cepisset. Artaxates non minus lætari, putans nempe, splendidum adire ministerium, et habenis rerum aulicarum potiturum, dum sibi præmia præstiti officii ambo essent contributuri. Id maxime de Callirrhoë sibi promittebat. Facile nimirum opinabatur negotium, ut eunuchus, ut servus, ut barbarus, ignarus liberalium Græcorum spirituum, et maxime Callirrhoës pudicæ illius et virum amantis.

V. Igitur opportuno servato tempore, solam seductam invadit; et : Thesaurum offero tibi, fœmina, bonorum ingentium, ait. Tu vero mihi beneficii velim sis memor. Sed credo, te ingratam non esse. Gaudio pertentatur ad hoc sermonis initium Callirrhoë. Quod enim homo vult, id semper etiam exspectat. Sic et illa putabat Chæreæ sine dubio restitui. Id audire gestiebat, boni nuntii præmium eunucho promittens. Ille vero, resumto sermone, per tortuosas iterum ambages suspendere : Divinam tu quidem a fautrice natura formam nacta es, fœmina, nec tamen quidquam magnificum, vel honorificum, per eam lucrata es. Nomen illud, ubique terrarum illustre et celebratum, ad hunc usque diem neque virum, neque amatorem dignum invenit, sed incidit in duos, unum macrum insulanum, alterum regis servum. Quid tibi magnum ab his, aut splendidum, accessit? quas inde terras habes fertiles? quem inde mundum pretiosum? quot urbium es potens? quot adorant te mancipia? Babyloniæ matronæ habent ancillas te ditiores. Verum neglecta plane non es; cura tui tangit deos. Huc te propterea duxerunt, adinvento litigii prætextu, ut magnus rex te videret. Et hoc primum habes, quod tibi nuntio gaudium : cum voluptate te vidit. Et ego quoque te sæpius apud illum commemoro et collaudo. Hoc addebat præter rei veritatem. Servus enim non est, ubi colloquatur de hero suo cum aliquo, quin eadem opera se commendare curet, suum isto ex sermone lucrum venans. Callirrhoë tamen, licet cor ab istis verbis haberet transfixum, non intelligere fingebat; et : Dii, ait, propitii porro regi sint in perpetuum! isque tibi, quod infelicem fœminam miseremini. Rogo tantum, curis me quantocyus exsolvat redintegrata cogni-

χρίσιν, ἵνα μηκέτι ἐνοχλῶ μηδὲ τῇ βασιλίδι. Δόξας δ' ὁ εὐνοῦχος, ὅτι ἀσαφῶς εἴρηκεν ὁ ἤθελε καὶ οὐ νενόηκεν ἡ γυνή, φανερώτερον ἤρξατο λέγειν. Αὐτὸ τοῦτο εὐτύχηκας, ὅτι οὐκ ἔτι δούλους καὶ πένητας ἔχεις ἐραστὰς ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα, τὸν δυνάμενόν σοι Μίλητον αὐτὴν καὶ ὅλην Ἰωνίαν καὶ Σικελίαν καὶ ἄλλα ἔθνη μείζονα χαρίσασθαι. Θῦε δὲ τοῖς θεοῖς, καὶ μακάριζε σεαυτήν, καὶ * νύττε ὅπως ἀρέσεις μᾶλλον αὐτῷ, καὶ ὅταν πλουτήσῃς ἐμοῦ μνημόνευε. Καλλιρρόη μὲν τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησεν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξορύξαι τοῦ διαφθείροντος αὐτήν. Οἷα δὲ γυνὴ πεπαιδευμένη καὶ φρενήρης, ταχέως λογισαμένη καὶ τὸν τόπον καὶ τίς ἐστιν αὐτὴ καὶ τίς ὁ λέγων, τὴν ὀργὴν μετέβαλε καὶ κατειρωνεύσατο λοιπὸν τοῦ βαρβάρου. Μὴ γὰρ οὕτω, φησί, μαινοίμην, ἵν' ἐμαυτὴν ἀξίαν εἶναι πεισθῶ τοῦ μεγάλου βασιλέως. Εἰμὶ δὲ θεραπαινίσιν ὁμοία Περσίδων γυναικῶν. Μὴ σὺ, δέομαί σου, μνημονεύσῃς ἔτι περὶ ἐμοῦ πρὸς τὸν δεσπότην. Καὶ γὰρ, ἂν ἐν τῷ παραυτίκα μηδὲν ὀργισθῇ, μετὰ ταῦτά σοι χαλεπανεῖ, λογισάμενος, ὅτι τὸν γῆς ἁπάσης κύριον ὑπέρριψας Διονυσίου δούλῃ. Θαυμάζω δὲ, πῶς συνετώτατος ὑπάρχων, ἀγνοεῖς τὴν βασιλέως φιλανθρωπίαν, ὅτι οὐκ ἐρᾷ δυστυχοῦς γυναικὸς ἀλλ' ἐλεεῖ. Παυσώμεθα τοίνυν λαλοῦντες, μὴ καὶ τῇ βασιλίδι τις ἡμᾶς διαβάλῃ. Καὶ ἡ μὲν ἀπέδραμεν, ἔστη δ' ὁ εὐνοῦχος ἀχανής. Οἷα γὰρ ἐν μεγάλῃ τυραννίδι τεθραμμένος, οὐδὲν ἀδύνατον ὑπελάμβανεν, οὐ βασιλεῖ μόνον, ἀλλ' οὐδ' ἑαυτῷ.

ς'. Καταλειφθεὶς οὖν καὶ μηδὲ ἀποκρίσεως καταξιωθεὶς, ἀπηλλάττετο μυρίων παθῶν μεστός· ὀργιζόμενος μὲν Καλλιρρόῃ, λυπούμενος δ' ἐφ' ἑαυτῷ, φοβούμενος δὲ βασιλέα. Τάχα γὰρ οὐδὲ πιστεύσειν αὐτὸν, ὅτι ἀτυχῶς μὲν, ἀλλὰ διελέχθη, δόξει δὲ καταπροδιδόναι τὴν ὑπηρεσίαν χαριζόμενος τῇ βασιλίδι. Ἐδεδοίκει δὲ, μὴ καὶ πρὸς ἐκείνην Καλλιρρόη κατείπῃ τοὺς λόγους. Στάτειραν δὲ βαρυθυμοῦσαν μέγα τι βουλεύσειν αὐτῷ κακὸν, ὡς οὐχ ὑπηρετοῦντι μόνον ἀλλὰ καὶ κατασκευάζοντι τὸν ἔρωτα. Καὶ ὁ μὲν εὐνοῦχος ἐσκέπτετο, πῶς ἂν ἀσφαλῶς ἀπαγγείλῃ βασιλεῖ περὶ τῶν γεγονότων. Καλλιρρόη δὲ καθ' ἑαυτὴν γενομένη ταῦτα φησίν· Ἐγὼ προεμαντευόμην. Ἔχω σε μάρτυν, Εὐφρᾶτα. Προεῖπον, ὅτι οὐκέτι σε διαβήσομαι. Ἔρρωσο, πάτερ καὶ σὺ, μῆτερ, καὶ Συρακοῦσαι πατρίς. Οὐκέτι γὰρ ὑμᾶς ὄψομαι. Νῦν ὡς ἀληθῶς Καλλιρρόη τέθνηκεν. Ἐκ τοῦ τάφου μὲν ἐξῆλθον, οὐκ ἐξάξει δέ με ἐντεῦθεν λοιπὸν οὐδὲ Θήρων ὁ λῃστής. Ὦ κάλλος ἐπίβουλον, σύ μοι πάντων κακῶν αἴτιον. Διὰ σὲ ἀνῃρέθην, διὰ σὲ ἐπράθην, διὰ σὲ ἔγημα μετὰ Χαιρέαν, διὰ σὲ εἰς Βαβυλῶνα ἤχθην, διὰ σὲ παρέστην δικαστηρίῳ. Πόσοις με παρέδωκας; λῃσταῖς, θαλάττῃ, τάφῳ, δουλείᾳ, κρίσει. Πάντων δέ μοι βαρύτατος ὁ ἔρως ὁ βασιλέως. Καὶ οὔπω λέγω τὴν τοῦ βασιλέως ὀργήν. Φοβερωτέραν ἡγοῦμαι τὴν τῆς βασιλίδος ζηλοτυπίαν ἣν οὐκ ἤνεγκε Χαιρέας,

tione; ut ne porro cuiquam, præcipue reginæ, molesta sim. Visus sibi parum clare sensus animi sui exposuisse, fœminamque non percepisse, sic perspicue magis occipit eunuchus loqui : Id ipsum tibi, fœmina, fortunæ beneficio contigit, quod non pauperes, non servos habeas porro amatores, sed ipsum magnum regem, qui tibi possit et Miletum, et omnem Ioniam, Siciliamque insimul et alias majores dare nationes. Sacra redde diis, ipsaque te beatam prædica et instiga ad magis regi magisque placendum. Dives autem facta, rogo, ut mei rationem habeas. Callirrhoë primo quidem vel oculos, si pote, corruptori eruisset; verumtamen ut rerum gnara animumque regere sciens fœmina, ut secum reputaverat, quo loco esset, et quæ esset ipsa, et quis dicens, iram extemplo in barbari irrisionem demutat. Adeo non insaniam, ait, ut magno me rege dignam arbitrer, quæ Persidum ancillis nihil præsto. Non tu, quæso rogoque, amplius apud herum mei memoriam injicias. Nam, licet in præsentia tibi non succenseat, in posterum tamen sane desæviet in te, quando apud se perpenderit, quod tu totius terrarum orbis dominum Dionysii servæ subjeceris. Etiam miror, qui sapientissimus tu mortalium regis humanitatem ignores. Non amat infelicem fœminam, sed miseratur. Abrumpamus itaque colloquium, ne nos apud reginam quis calumnietur. Aufugitque his dictis, et stantem relinquit mutum et excordem. Educatus enim ille in magna tyrannide nihil opinabatur esse, quod rex, quin quod ipse, nequiret conficere.

VI. Desertus igitur et ne responso quidem dignus habitus, multorum plenus affectuum abibat, iratus partim Callirrhoæ, partim sua quoque caussa tristis. Etiam regem verebatur. Forsan enim illum nolle credere, quod hac de re, quamvis citra successum, egerit. Sine omni dubio potius illum sibi persuasurum, ab eunucho gratificaturo reginæ ministerium proditum fuisse. Timebat tandem, ne sermones suos apud Statiram Callirrhoë referret, eaque gravi percita iracundia magnum ipsi eunucho malum machinaretur, ut qui non in amore minister modo, sed etiam instigator esset regi. Dispicit itaque secum, qui tandem tuto de rebus gestis ad herum renuntiet. Callirrhoë autem apud se sola : Id ego præsagiebam, ait, tuam fidem, Euphrates. Prædixi, me non rursus te fore transituram. Vale, pater, et tu mater, et Syracusæ patria, valete. Vos non revisam. Nunc revera Callirrhoë tandem obiit. E sepulcro quidem evasi, sed hinc me non extrahet unquam ne Thero quidem latro. O insidiosa pulchritudo! tu mihi malorum omnium caussa. Propter te occisa fui, propter te vendita, propter te alteri juncta, propter te Babylonem abrepta, propter te coram tribunali steti. Quot me generibus rerum commisisti: latronibus, mari, servituti, judicio, et omnium gravissimo, amori regis. De cujus ira nihil adhuc dum commemorabo. Sæviorem reginæ reputo et extimesco æmulationem : quam non tulit Chæreas, vir,

ἀνὴρ Ἕλλην. Τί ποιήσει γυνὴ καὶ δέσποινα βάρβαρος; Ἄγε δή, Καλλιρρόη, βούλευσαί τι γενναῖον, Ἑρμοκράτους ἄξιον. Ἀπόσφαξον σεαυτήν, ἀλλὰ μήπω. Μέχρι γὰρ νῦν ὁμιλία πρώτη καὶ παρ' εὐνούχου, ἂν δὲ βιαιότερόν τι γένηται, τότε ἐστί σοι καιρὸς ἐπιδεῖξαι Χαιρέᾳ παρόντι τὴν πίστιν." Ὁ δ' εὐνοῦχος, ἐλθὼν πρὸς τὸν βασιλέα, τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀπέκρυπτε τῶν γεγονότων, ἀσχολίαν δ' ἐσκήπτετο καὶ τήρησιν ἀκριβῆ τῆς βασιλίδος, ὥστε μηδὲ δύνασθαι τῇ Καλλιρρόῃ προσελθεῖν· "Σὺ δ' ἐκέλευσάς μοι, δέσποτα, προνοεῖσθαι τοῦ λαθεῖν. Ὀρθῶς δὲ προσέταξας. Ἀνείληφας γὰρ τὸ σεμνότατον πρόσωπον τοῦ δικαστοῦ καὶ θέλεις παρὰ Πέρσαις εὐδοκιμεῖν. Διὰ τοῦτό σε πάντες ὑμνοῦσιν. Ἕλληνες δ' εἰσὶ μικραίτιοι καὶ λάλοι. Περιβόητον αὐτοὶ ποιήσουσι τὴν πρᾶξιν, Καλλιρρόη μὲν ὑπ' ἀλαζονείας ὅτι αὐτῆς βασιλεὺς ἐρᾷ, Διονύσιος δὲ καὶ Χαιρέας ὑπὸ ζηλοτυπίας. Οὐκ ἔστι δ' ἄξιον οὐδὲ τὴν βασιλίδα λυπῆσαι, ἣν εὐμορφοτέραν ἐποίησεν ἡ δίκη δόξαι. Ταύτην δὲ παρέμισγε τὴν παλινῳδίαν, εἴ πως ἀποστρέψαι δύναιτο τὸν βασιλέα τοῦ ἔρωτος, καὶ ἑαυτὸν ἐλευθερῶσαι διακονίας δυσχεροῦς.

Ζ'. Παραυτίκα μὲν οὖν ἔπεισε, πάλιν δὲ νυκτὸς γενομένης ἀνεκάετο καὶ ὁ ἔρως αὐτὸν ἀνεμίμνησκεν οἵους μὲν ὀφθαλμοὺς ἔχει Καλλιρρόη; πῶς δὲ καλὸν τὸ πρόσωπον; τὰς τρίχας ἐπῄνει, τὸ βάδισμα, τὴν φωνήν. Οἷα μὲν εἰσῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον; οἷα δ' ἔστη; πῶς ἐλάλησε; πῶς ἐσίγησε; πῶς ᾐδεῖτο; πῶς ἔκλαυσε; Διαγρυπνήσας δὲ τὸ πλεῖστον μέρος καὶ τοσοῦτον καταδραθὼν, ὅσον καὶ ἐν τοῖς ὕπνοις Καλλιρρόην ἰδεῖν, ἕωθεν καλέσας τὸν εὐνοῦχον· Ἄπιθι, φησί, καὶ παραφύλαττε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Πάντως γὰρ καιρὸν εὑρήσεις, κἂν βραχύτατον, ὁμιλίας λανθανούσης. Εἰ γὰρ ἤθελον φανερῶς καὶ βίᾳ περιγενέσθαι τῆς ἐπιθυμίας, εἶχον δορυφόρους. Προσκυνήσας ὁ εὐνοῦχος ὑπέσχετο. Οὐδενὶ γὰρ ἔξεστιν ἀντειπεῖν, βασιλέως κελεύοντος. Εἰδὼς δὲ, ὅτι Καλλιρρόη καιρὸν οὐ δώσει, διακρούσεται δὲ τὴν ὁμιλίαν, ἐξεπίτηδες συνοῦσα τῇ βασιλίδι, τοῦτο δὲ θεραπεῦσαι θέλων ἔτρεψε τὴν αἰτίαν οὐκ εἰς τὴν φυλαττομένην ἀλλ' εἰς τὴν φυλάττουσαν. Κἄν σοι δοκῇ, φησίν, ὦ δέσποτα, μετάπεμψαι Στάτειραν, ὡς ἰδιολογήσασθαί τι βουλόμενος πρὸς αὐτήν· ἐμοὶ γὰρ ἡ ἐκείνης ἀπουσία Καλλιρρόης ἐξουσίαν δώσει. Ποίησον οὕτως, εἶπε βασιλεύς. Ἐλθὼν δὲ Ἀρταξάτης καὶ προσκυνήσας τὴν βασιλίδα· Καλεῖ σέ, φησίν, ὦ δέσποινα, ἀνήρ. Ἀκούσασα ἡ Στάτειρα προσεκύνησε καὶ μετὰ σπουδῆς ἀπῄει πρὸς αὐτόν. Ὁ δ' εὐνοῦχος ἰδὼν τὴν Καλλιρρόην μόνην ἀπολελειμμένην, ἐμβαλὼν τὴν δεξιάν, ὡς δή τις φιλέλλην καὶ φιλάνθρωπος, ἀπήγαγε τοῦ πλήθους τῶν θεραπαινίδων. Ἡ δ' ἠπίστατο μὲν καὶ εὐθὺς ὠχρά τ' ἦν καὶ ἄφωνος, ἠκολούθει δ' ὅμως. Ἐπεὶ δὲ κατέστησαν μόνοι, λέγει πρὸς αὐτήν· Ἑώρακας τὴν βασιλίδα, πῶς ἀκούσασα τὸ βασιλέως ὄνομα προσεκύνησε καὶ τρέχουσα ἄπεισι. Σὺ δέ, ἡ δούλη, τὴν εὐτυχίαν οὐ φέρεις, οὐδ' ἀγαπᾷς,

Græcus. Quid jam faciet mulier, et hera barbara! Agedum, Callirrhoë, destina nobile facinus, Hermocrate dignum. Confode te. Sed nondum. Colloquium nunc modo fuit, et id eunuchi ministerio. Si quid autem fiat violentius, erit tibi tunc tempus, præsenti Chæreæ tuam in ipsum fidem ostendendi. Interim eunuchus apud regem gestorum occultare veritatem et caussari occupationes, acresque reginæ excubias, quæ minus tutum iter et patens ad Callirrhoën darent. Tu vero mihi, rex, curam latendi injunxeras. Idque recte et sapienter. Induisti nempe venerabilem personam judicis, et placere Persarum opinioni laboras, eoque te nomine celebrant omnes. At Græci minuta quævis incusant et garriunt. Illi, si quid tentares, different statim; Callirrhoë quidem vanitate, quod a rege fuisset amata; Dionysius autem et Chæreas æmulatione. Neque etiam par est, reginam macerare, quam judicium pulchriorem fecit. Sic hanc admiscebat retractationem, si forte regem posset ab amore avertere, seque difficili ministerio exonerare.

VII. Persuasit sane tum quidem: sed superveniente nocte, rex iterum exardebat a Cupidine monitus: Quales habet oculos Callirrhoë! quam pulchrum os! Laudabat comam, incessum, vocem. Ut intravit curiam, ut adstitit, ut locuta fuit, ut tacuit, ut gravisa fuit, ut ploravit! Sic insomnis tota fere nocte, et tantillum modo sopitus, ut videret in somnio Callirrhoën, mane vocat experrectus eunuchum, et: Abi, ait, totoque die diligenter observa. Nam sine dubio tempus invenies vel brevissimum clandestini colloquii. Quod si enim palam frui vellem cupitis et vi, præsto sane sunt satellites. Eunuchus adorato regi pollicetur. Nemini nempe licet, jubenti regi contradicere. Quum vero Callirrhoën sciret ansam non daturam, sed perpetuo ad reginæ latus opera data adhærendo aditum omnem fore elusuram, huic ut occurreret malo, caussam vertit, non in custoditam, sed in custodem. Si tibi videtur, ait, here, arcesse Statiram, ut qui velis cum illa secreto agere. Copiam Callirrhoës mihi dabit ejus absentia. Ita fac, ait rex. Aggressus igitur adoratam reginam Artaxates: Vir te vocat, ait, o hera. Surrexit adorans Statira et abiit. Eunuchus ut solam relictam vidit Callirrhoën, arripiens ejus dexteram, ut Græcorum amans et humanus vir, ab ancillarum turba seduxit. Illa, quamvis jam sciret negotium, pallida et voce destituta, tamen sequi. Ut in vacuo erant constituti, his illam verbis invadit: Reginam, ait, vidisti, quomodo, regis audito nomine, adorarit et e vestigio abierit. Tu vero serva tuam felicitatem ferre nescis, neque contenta es magnique facis, quod te invitet et hortetur, qui jubere possit. Verum ego, te enim in honore habeo, apud herum insaniam tuam non accusavi, quin e contrario aliquid de te pollicitus sum. En duas tibi vias! utram sequi vis? utramque monstrabo. Obsecuta regis voluntati dona feres pulcherrima, et virum,

ὅτι σὲ παρακαλεῖ κελεῦσαι δυνάμενος. Ἀλλ' ἐγὼ, τιμῶ γάρ σε, πρὸς ἐκεῖνον οὐ κατ(ηγόρη)σα τὴν μανίαν τὴν σὴν, τοὐναντίον δὲ, ὑπεσχόμην ὑπέρ σου. Πάρεισιν οὖν σοι δύο ὁδοί. Ὁποτέραν βούλει τρέπεσθαι; μηνύσω δ' ἀμφοτέρας· πεισθεῖσα μὲν βασιλεῖ δῶρα λήψῃ τὰ κάλλιστα καὶ ἄνδρα, ὃν θέλεις, οὐ δήπου γάρ σε αὐτὸς μέλλει γαμεῖν ἀλλὰ πρὸς καιρὸν αὐτῷ χάριν δώσεις. Εἰ δὲ μὴ πεισθῇς, ἀκούεις ἃ πάσχουσιν οἱ βασιλέως ἐχθροὶ, μόνοις γὰρ τούτοις οὐδ' ἀποθανεῖν θέλουσιν ἔξεστι." Κατεγέλασε Καλλιρρόη τῆς ἀπειλῆς καὶ ἔφη· Οὐ νῦν πρῶτον πείσομαί τι δεινόν. Ἔμπειρός εἰμι τοῦ δυστυχεῖν. Τί με δύναται βασιλεὺς, ὧν πέπονθα, διαθεῖναι χαλεπώτερον; ζῶσα κατεχώσθην. Παντὸς δεσμωτηρίου τάφος ἐστὶ στενώτερος. Λῃστῶν χερσὶ παρεδόθην. Ἄρτι τὸ μέγιστον τῶν κακῶν πάσχω· παρόντα Χαιρέαν οὐ βλέπω. Τοῦτο τὸ ῥῆμα προὔδωκεν αὐτήν. Ὁ γὰρ εὐνοῦχος, δεινὸς ὢν τὴν φύσιν, ἐνόησεν, ὅτι ἐρᾷ. Ὦ, φησὶ, πασῶν ἀνοητοτάτη γυναικῶν, τοῦ βασιλέως τὸν Μιθριδάτου δοῦλον προτιμᾷς; Ἠγανάκτησε Καλλιρρόη, Χαιρέου λοιδορηθέντος, καὶ Εὐφήμησον, εἶπεν, ἄνθρωπε. Χαιρέας εὐγενής ἐστι, πόλεως πρῶτος, ἣν οὐχ ἐνίκησαν οὐδ' Ἀθηναῖοι, οἱ ἐν Μαραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι νικήσαντες τὸν μέγαν σου βασιλέα. Ταῦθ' ἅμα λέγουσα δακρύων πηγὰς ἀφῆκεν. Ὁ δ' εὐνοῦχος ἐπέθετο μᾶλλον, καὶ Σεαυτῇ, φησὶ, τῆς βραδύτητος αἰτία γίνῃ. Πῶς οὖν εὐμενῆ τὸν δικαστὴν ἕξεις; ἢ σχεῖν κάλλιον, ἵνα καὶ τὸν ἄνδρα κομίσῃ. Τάχα μὲν οὐδ' ἂν Χαιρέας γνοίη τὸ πραχθὲν, ἀλλὰ καὶ γνοὺς οὐ ζηλοτυπήσει τὸν κρείττονα. Δόξει δέ σε τιμιωτέραν, ὡς ἀρέσασαν βασιλεῖ. Τοῦτο δὲ προσέθηκεν, οὐχὶ δι' ἐκείνην ἀλλὰ καὶ αὐτὸς οὕτω φρονῶν. Καταπεπλήγασι γὰρ πάντες οἱ βάρβαροι καὶ θεὸν φανερὸν νομίζουσι τὸν βασιλέα. Καλλιρρόη δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ Διὸς οὐχ ἂν ἠσπάσατο γάμους, οὐδ' ἀθανασίαν προετίμησεν ἂν ἡμέρας μιᾶς τῆς μετὰ Χαιρέου. Μηδὲν οὖν ἀνύσαι δυνάμενος ὁ εὐνοῦχος· Δίδωμί σοι, φησὶν, ὦ γύναι, σκέψεως καιρόν. Σκέπτου δὲ μὴ περὶ σεαυτῆς μόνης, ἀλλὰ καὶ Χαιρέου κινδυνεύοντος ἀπολέσθαι τὸν οἴκτιστον μόρον. Οὐ γὰρ ἀνέξεται βασιλεὺς ἐν ἔρωτι παρευδοκιμούμενος. Κἀκεῖνος μὲν ἀπηλλάγη, τὸ δὲ τελευταῖον τῆς ὁμιλίας ἥψατο Καλλιρρόης.

Η'. Πᾶσαν δὲ σκέψιν καὶ πᾶσαν ἐρωτικὴν ὁμιλίαν ταχέως μετέβαλεν ἡ τύχη, καινοτέρων εὑροῦσα πραγμάτων ὑπόθεσιν. Βασιλεῖ γὰρ ἧκον ἀπαγγέλλοντες, Αἴγυπτον ἀφεστάναι μετὰ μεγάλης παρασκευῆς. Τὸν μὲν γὰρ σατράπην τὸν βασιλικὸν τοὺς Αἰγυπτίους ἀνῃρηκέναι, κεχειροτονηκέναι δὲ βασιλέα τῶν ἐπιχωρίων, ἐκεῖνον δ' ἐκ Μέμφεως ὁρμώμενον διαβεβηκέναι μὲν Πηλούσιον, ἤδη δὲ Συρίαν καὶ Φοινίκην κατατρέχειν, ὡς μηκέτι τὰς πόλεις ἀντέχειν, ὥσπερ χειμάρρου τινὸς, ἢ πυρὸς αἰφνιδίου ἐπιρρυέντος αὐταῖς. Πρὸς δὲ τὴν φήμην ἐταράχθη μὲν ὁ βασιλεὺς, κατεπλάγησαν δὲ Πέρσαι. Κατήφεια δὲ πᾶσαν ἔσχε

quem cupis. Neque enim ille sane te vult uxorem ducere; sed ad tempus illi modo gratificaberis. Sin renuas, audis, quæ regis hostes patiuntur. Illis solis desiderata mors negatur. Irridet minas Callirrhoë : Non nunc primum, ait, malum aliquod patiar. Perita jam sum calamitatum. Quî me poterit rex gravius, quam fui, mulcare? Viva defossa fui. Atqui tumulus quovis carcere angustior est. Inter manus latronum fui. Jam modo patior maximum malorum : Chæream præsentem non video. Hoc verbum eam prodebat. Eunuchus jam illam amare sensit, subtilis et acer ingenio. O tu, ait, omnium mulierum stolidissima, regi præfers Mithridatis servum. Ringi Callirrhoë ad Chæreæ opprobrium. Bona verba, mi homo. Chæreas ingenuus est, primus civitatis, quam non vicerunt neque ipsi Athenienses, qui magnum tuum regem Marathone et ad Salaminem ceciderunt. Hæc dicens lacrymarum fontem effundit. Contra acrius urget eunuchus, et : Ipsa tibi causa tarditatis es, ait. Qui enim benevolum habebis judicem tu, cui pulchrius erat, benevolum habere, quo et maritum recuperares? fortasse neque Chæreas sciat acta; et, si sciat, non adversabitur æmulus potiori. Quin et honestiorem te habebit, ut quæ regi placueris. Id addebat non istius caussa, sed quod ipse sic sentiebat. Cum stupore admirantur nempe omnes barbari, deumque præsentem reputant regem. Callirrhoë vero ne Jovis quidem nuptias acceptasset, neque prætulisset immortalitatem unius diei cum Chærea consuetudini. Videns itaque, nihil apud mulierem proficere : Deliberationis do tibi tempus, ait. Simul tamen teneas velim, non soli tibi, sed et Chæreæ, prospiciendum esse. Qui sane, ut excruciatus modis miserrimis intereat, in periculo est. Rex enim non patietur in amore sibi alium præferri. Sic abit, ultima colloquii verba aculeum in Callirrhoës pectore relinquens.

VIII. Sed omnem subito deliberationem et negotiationem amatoriam abrupit Fortuna et alio convertit, invento novarum rerum et occupationum argumento. Nuntii namque regi veniebant, Ægyptum multo atque terribili cum apparatu defecisse; illos enim occidisse constitutum a rege satrapam, et de indigenis quemdam regem suum elegisse; illum dudum pervasisse Pelusium, et jam cæde ac rapinis per omnem volitare Syriam et Phœnicen. Durare contra non amplius posse urbes, ut hyberni torrentis violentia, vel ignis impetu, in se irruente. Hanc ad famam turbari rex, percelli Persæ, tota Babylon dejicere vultus, et atro dubia pendere metu. Tum famigeratores et haru-

Βαϐυλῶνα. Τότε καὶ ὄναρ βασιλέως λογοποιοὶ καὶ μάντεις ἔφασκον τὰ μέλλοντα προειρηκέναι. Θυσίας γὰρ ἀπαιτοῦντας τοὺς θεοὺς κίνδυνον μὲν ἀλλὰ καὶ νίκην προσημαίνειν. Πάντα μὲν τὰ εἰωθότα συνέβαινε καὶ, ὅσα εἰκὸς ἐν ἀπροσδοκήτῳ πολέμῳ, καὶ ἐλέγετο καὶ ἐγίνετο· κίνησις γὰρ μεγάλη Ἀσίαν κατέλαβε. Συγκαλέσας οὖν ὁ βασιλεὺς Περσῶν τοὺς ὁμοτίμους καὶ ὅσοι παρῆσαν ἡγεμόνες τῶν ἐθνῶν, μεθ' ὧν εἰώθει τὰ μεγάλα χρηματίζειν, ἐϐουλεύετο περὶ τῶν καθεστηκότων καὶ ἄλλος ἄλλο τι παρῄνει. Πᾶσι δ' ἤρεσκε τὸ σπεύδειν καὶ μηδεμίαν ἡμέραν, εἰ δυνατὸν, ἀναϐάλλεσθαι, δυοῖν ἕνεκεν· ἵνα καὶ τοὺς πολεμίους ἐπίσχωσι τῆς πρὸς τὸ πλεῖον αὐξήσεως καὶ τοὺς φίλους εὐθυμοτέρους ποιήσωσι, δείξαντες αὐτοῖς ἐγγύθεν τὴν βοήθειαν. Βραδυνόντων δὲ, εἰς τοὐναντίον ἅπαντα χωρήσειν. Τοὺς μὲν γὰρ πολεμίους καταφρονήσειν, ὡς δεδιότων, τοὺς δὲ οἰκείους ἐνδώσειν, ὡς ἀμελουμένους. Εὐτύχημα δὲ μέγιστον βασιλεῖ γεγονέναι τὸ μήτ' ἐν Βάκτροις, μήτ' ἐν Ἐκϐατάνοις, ἀλλ' ἐν Βαϐυλῶνι κατειλῆφθαι, πλησίον τῆς Συρίας. Ἐκϐὰς γὰρ τὸν Εὐφράτην εὐθὺς ἐν χερσὶν ἕξει τοὺς ἀφεστῶτας. Ἔδοξεν οὖν τὴν μὲν ἤδη περὶ αὐτὸν δύναμιν ἐξάγειν, διαπέμψαι δὲ πανταχόσε κελεύοντα τὴν στρατιὰν ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην ἀθροίζεσθαι. Ῥάστη δ' ἐστὶ Πέρσαις ἡ παρασκευὴ τῆς δυνάμεως. Συντέτακται γὰρ ὑπὸ Κύρου, τοῦ πρώτου Περσῶν βασιλεύσαντος, ποῖα μὲν τῶν ἐθνῶν εἰς πόλεμον ἱππείαν καὶ πόσους τὸν ἀριθμὸν δεῖ παρέχειν, ποῖα δὲ πεζὴν στρατιὰν καὶ πόσην, τίνας δὲ τοξότας καὶ πόσα ἑκάστους ἅρματα ψιλά τε καὶ δρεπανηφόρα καὶ ἐλέφαντας ὁπόθεν καὶ πόσους καὶ χρήματα παρ' ὧν τινων [ποῖα] καὶ πόσα. Τοσούτῳ δὲ παρασκευάζεται χρόνῳ πάντα ὑπὸ πάντων, ὅσῳ καὶ εἷς ἀνὴρ παρεσκεύασε.

Θ'. Τῇ δὲ πέμπτῃ τῶν ἡμερῶν μετὰ τὴν ἀγγελίαν ἐξήλαυνε Βαϐυλῶνος ὁ βασιλεὺς, κοινῷ παραγγέλματι πάντων αὐτῷ συνακολουθούντων, ὅσοι τὴν στρατεύσιμον εἶχον ἡλικίαν. Ἐν δὲ τούτοις ἐξῆλθε καὶ Διονύσιος. Ἴων γὰρ ἦν καὶ οὐδενὶ τῶν ὑπηκόων μένειν ἐξῆν. Κοσμησάμενος δ' ὅπλοις καλλίστοις καὶ ποιήσας στῖφος οὐκ εὐκαταφρόνητον ἐκ τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, ἐν τοῖς πρώτοις καὶ φανερωτάτοις κατέταξεν ἑαυτὸν καὶ δῆλος ἦν πράξων τι γενναῖον· οἷα δὴ καὶ φύσει φιλότιμος ἀνὴρ καὶ οὐ πάρεργον τὴν ἀρετὴν τιθέμενος, ἀλλὰ τῶν καλλίστων ἀξιῶν. Τότε δὲ καὶ ἐλπίδος εἶχέ τι κούφης, ὅτι (ἢν) χρήσιμος ὢν ἐν τῷ πολέμῳ φανῇ, λήψεται παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ δίχα κρίσεως ἆθλον τῆς ἀριστείας, τὴν γυναῖκα. Καλλιρρόην δὲ ἡ μὲν βασιλὶς οὐκ ἤθελεν ἐπάγεσθαι, διὰ τοῦτ' οὐδ' ἐμνημόνευσεν αὐτῆς πρὸς βασιλέα, οὐδ' ἐπύθετο, τί κελεύει γενέσθαι περὶ τῆς ξένης, ἀλλὰ καὶ Ἀρταξάτης κατεσιώπησεν· ὡς δῆτα μὴ θαρρῶν, ἐν κινδύνῳ τοῦ δεσπότου καθεστηκότος, παιδιᾶς ἐρωτικῆς μνημονεύειν· τὸ δ' ἀληθὲς, ἄσμενος ἀπηλλαγμένος καθάπερ ἀγρίου θηρίου. Ἐδόκει δὲ μονονουχὶ χάριν ἔχειν τῷ πολέμῳ

spices etiam regis somnia prædixisse futuros eventus volebant. Nam postulatis victimis deos portendisse quidem periculum imminens, sed et eodem victoriam quoque. Omnia solita fieri tum dicique et agi, quæ par est in bello subitaneo, et Asia tota mire conquassari. Rex igitur principes Persarum convocat, et quidquid aderat tum in curia nationibus præfectorum, quibuscum solebat de magnis rebus agere. Deliberatur de præsentibus. Alius alia suadet. Id unum placet omnibus, festinare, neque unicum, si pote, protrahere diem, duplici fine: ut et inimicarum virium inhiberent incrementa, et, ostensis e propinquo suppetiis, amicos facerent alacriores. In contrarium, si tardent Persæ, omnia cessura. Hinc enim hostem quasi meticulosos contemturum; illinc amicos, tanquam sui ratio non habeatur, remissuros. Accidisse vero regi nunc opportunissimum, quod non Bactris, neque Ecbatanis, sed Babylone, sit occupatus hoc nuntio, prope Syriam. Rebelles enim mox inter manus habiturum, Euphrate trajecto. Visum itaque copias, quæ jam ad manum erant, educere; et ad reliquum exercitum quaquaversus emittere, qui apud Euphratem coire jubeant. Facillimum autem Persis est cogere copias. Jam a Cyro, primo eorum rege, constitutio est promulgata, quæ nationes equitatum debeant et quam numerosum bello suppeditare; quæ peditatum et quantum; quæ sagittarios et quot; quique currus, nudos juxta et falcatos: unde elephantes et quot numero, et opes a quibus [quales] et quantas. Eodem in spatio temporis omnia ab universis illis comparantur, in quanto unus aliquis sibi comparare possit.

IX. Quinto jam die post allatum nuntium Babylone discessit rex, omnibus in universum sequi jussis et sequentibus, qui annos militares habebant. Inter eos Dionysius etiam exibat. Erat enim Ion; et nemini subditorum, aut clientum, fas erat restitare. Indutus ille pulcherrimis armis, et coacto de suo comitatu agmine non contemnendo, primos inter et illustrissimos se collocabat, et nobile quid meditari satis prodebat, utpote vir et ex indole sua ambitiosus, et bellicam virtutem nulli rei postponens, sed inter pulcherrima animi decora habens. Spem quoque levem quamdam fovebat, fore, ut in bello visus non inutilis, etiam sine cognitione præmium virtutis uxorem a rege ferret. Callirrhoën vero regina quidem secum trahere nolebat; quapropter neque mentionem ejus faciebat apud regem, neque, quid de peregrina fieri vellet, interrogabat. Artaxates etiam reticebat, ut non audens scilicet herum in discrimine versantem ludicri amatorii commonefacere, sed vera suberat caussa, quod gauderet in sinu, se ceu a fera quadam bestia liberatum esse; tantum non bello gratiam habere videbatur, sic cupidinem regis ab inertia

διακόψαντι τὴν βασιλέως ἐπιθυμίαν ὑπ' ἀργίας τρεφομένην. Οὐ μὴν Καλλιρρόης ἐπελέληστο βασιλεὺς, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀδιηγήτῳ ταράχῳ μνήμη τις αὐτὸν εἰσῆλθε τοῦ κάλλους. Ἠδεῖτο δ' εἰπεῖν τὸ περὶ αὐτῆς, μὴ δόξῃ παιδαριώδης εἶναι παντάπασιν, ἐν πολέμῳ τηλικούτῳ γυναικὸς εὐμόρφου μνημονεύων. Βιαζομένης δὲ τῆς ὁρμῆς, πρὸς μὲν Στάτειραν αὐτὴν οὐδὲν εἶπεν, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν εὐνοῦχον, ἐπειδὴ αὐτῷ συνῄδει τὸν ἔρωτα, ἐπενόησε δέ τι τοιοῦτο. Ἔθος ἐστὶν αὐτῷ τε βασιλεῖ καὶ Περσῶν τοῖς ἀρίστοις, ὅταν εἰς πόλεμον ἐξίωσιν, ἐπάγεσθαι καὶ γυναῖκας, καὶ τέκνα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ ἐσθῆτα καὶ εὐνούχους καὶ παλλακίδας καὶ κύνας καὶ τραπέζας καὶ πλοῦτον πολυτελῆ καὶ τρυφήν. Τὸν οὖν ἐπὶ τούτων διάκονον καλέσας ὁ βασιλεὺς, πολλὰ πρῶτον εἰπὼν καὶ τὰ ἄλλα διατάξας, ὡς ἕκαστον ἔδει γενέσθαι, τελευταίας ἐμνημόνευσε Καλλιρρόης, ἀξιοπίστῳ τῷ προσώπῳ, ὡς οὐδὲν αὐτῷ μέλον. Κἀκεῖνο, φησὶ, τὸ γύναιον τὸ ξένον, περὶ οὗ τὴν κρίσιν ἀνεδεξάμην, σὺν ταῖς ἄλλαις γυναιξὶν ἀκολουθείτω. Καὶ Καλλιρρόη μὲν οὕτως ἐξῆλθε Βαβυλῶνος, οὐκ ἀηδῶς, ἤλπιζε γὰρ καὶ Χαιρέαν ἐξελεύσεσθαι. Πολλὰ μὲν οὖν φέρειν καὶ πόλεμον ἄδηλα καὶ μεταβολὰς τοῖς δυστυχοῦσι βελτίονας, τάχα δὲ καὶ τὴν δίκην ἕξειν τέλος ἐκεῖ ταχείας εἰρήνης γενομένης.

natum altumque dirimenti. Non æque rex Callirrhoës obliviscebatur, sed in ineffabili quoque isto tumultu, formæ subibat eum aliqua memoria. Verebatur tamen, quæ de ipsa fieri volebat, edicere, ne in tanto bello mulierem formosam commemorans, plane puerilis videretur. Verum cogente amoris vehementia, clam Statira et eunucho amoris conscio, tale quid excogitat. Persarum et ipsi regi et principibus est in more positum, ut secum, quando in bellum movent, et uxores trahant, et liberos, et aurum, et argentum, et vestes, et eunuchos, et concubinas, et mensas, et supellectilem omnem pretiosam et instrumenta luxus omnia. Horum qui curam habebat ministrum advocat rex, et post multos sermones et mandata, quid fieri de unoquoque vellet, ultimo tandem Callirrhoën quoque memorat loco, et composito ita vultu, unde credat nemo, hanc regi ullo modo curæ esse : et hæc quoque, ait, peregrina muliercula, cujus caussæ cognitionem in me suscepi, cum reliquis sui sexus sequatur. Ita exiit Callirrhoë neque nolens Babylone. Sperabat enim, Chæream idem facturum. Ferre quoque bellum incerta multa, et infelicibus proficuas vicissitudines. Forte etiam cognitionem suæ caussæ, pace quantocyus reddita, finitum iri.

ΛΟΓΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ.

Α'. Πάντων δ' ἐξιόντων μετὰ βασιλέως ἐπὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους, Χαιρέᾳ παρήγγειλεν οὐδείς. Βασιλέως γὰρ δοῦλος οὐκ ἦν, ἀλλὰ τότε μόνος ἐν Βαβυλῶνι ἐλεύθερος. Ἔχαιρε δὲ, ἐλπίζων, ὅτι καὶ Καλλιρρόη μενεῖ. Τῆς οὖν ὑστεραίας ἦλθεν ἐπὶ τὰ βασίλεια, ζητῶν τὴν γυναῖκα. Κεκλεισμένα δ' ἰδὼν καὶ πολλοὺς ἐπὶ θύραις τοὺς φυλάσσοντας, περιῄει τὴν πόλιν ὅλην ἐξερευνώμενος, καὶ συνεχῶς, καθάπερ ἐμμανὴς, Πολυχάρμου τοῦ φίλου πυνθανόμενος· Καλλιρρόη δὲ ποῦ; τί γέγονεν; οὐ δήπου γὰρ καὶ αὐτὴ στρατεύεται. Μὴ εὑρὼν δὲ Καλλιρρόην ἐζήτει Διονύσιον, τὸν ἀντεραστὴν καὶ ἧκεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἐκείνου. Προῆλθεν οὖν τις, ὥσπερ ἄκαιρος καὶ εἶπεν, ἅπερ ἦν δεδιδαγμένος. Θέλων γὰρ ὁ Διονύσιος ἀπελπίσαι Χαιρέαν τὸν Καλλιρρόης γάμον, καὶ μηκέτι (ἐπι)μένειν τὴν δίκην, ἐπενόησέ τι στρατήγημα τοιοῦτον. Ἐξιὼν ἐπὶ τὴν μάχην κατέλιπε τὸν ἀπαγγελοῦντα πρὸς Χαιρέαν· ὅτι βασιλεὺς ὁ Περσῶν, χρείαν ἔχων συμμάχων, πέπομφε Διονύσιον ἀθροῖσαι στρατιὰν ἐπὶ τὸν Αἰγύπτιον, καὶ, ἵνα πιστῶς αὐτῷ καὶ προθύμως ἐξυπηρετῆται, Καλλιρρόην ἀπέδωκε. Ταῦτ' ἀκούσας Χαιρέας ἐπίστευσεν εὐθύς· εὐεξαπάτητον γὰρ ἄνθρωπος δυστυχῶν. Καταρρηξάμενος οὖν τὴν ἐσθῆτα καὶ σπαράξας τὰς τρίχας, τὸ στέρνον ἅμα παίων ἔλε-

LIBER SEPTIMUS.

I. Chæream autem nemo evocaverat, quum reliqui omnes regem adversus Ægyptios profectum secuti essent. Regis enim subditus non erat, sed tum solus tota Babylone homo liber, et gaudebat, Callirrhoën etiam ibi permansuram sperans. Altero itaque die ad aulam, requirens uxorem, accedit; qua clausa conspecta, multisque ad fores custodibus, urbem totam circuit perscrutans, et amicum Polycharmum perpetuo, tamquam furibundus, compellat : At Callirrhoë ubi est? quid evasit? non enim illa quoque, puto, militat. Quum non inveniret Callirrhoën, quærit rivalem Dionysium, ejusque adit ad diversorium. Prodit aliquis, quasi in aliis occupatus, et, ut fuerat antea doctus, respondet. Dionysius nempe Chæreæ præscindere penitus uxoris recuperandæ omnem spem, et abire hominem ante cognitionem cupiens, tales excogitarat dolos. In bellum iturus reliquerat, qui Chæreæ diceret hæc : Persarum rex, indigus belli sociorum, misit Dionysium ad copias contra Ægyptum conscribendas; cui, ut fidele præstaret et alacre domino ministerium, Callirrhoën reddidit. Statim fidem auditis adhibet Chæreas. Est enim facillimum homini misero imponere. Vestesque sibi lacerans et scindens comas pectusque plangens : Infida Babylon, ait, hospita pessima, mihi quoque deserta. O pulchrum judicem. Leno alienæ uxoris evasit. In bello

γεν· Ἄπιστε Βαβυλὼν, κακὴ ξενοδόχε, ἐπ' ἐμοῦ δὲ καὶ ἐρήμη; ὢ καλοῦ δικαστοῦ. Προαγωγὸς γέγονεν ἀλλοτρίας γυναικός. Ἐν πολέμῳ γάμοι. Καὶ ἐγὼ μὲν ἐμελέτων τὴν δίκην καὶ πάνυ ἐπεπείσμην δίκαια ἐρεῖν. Ἐρήμην δὲ κατεκρίθην καὶ Διονύσιος νενίκηκε σιγῶν. Ἀλλ' οὐδὲν ὄφελος αὐτῷ τῆς νίκης. Οὐ γὰρ ζήσεται Καλλιρρόη παρόντος διαζευχθεῖσα Χαιρέου. Καὶ τὸ πρῶτον ἐξηπάτησεν αὐτὴν τῷ δοκεῖν ἐμὲ τεθνηκέναι. Τί οὖν ἐγὼ βραδύνω καὶ οὐκ ἀποσφάξω πρὸ τῶν βασιλείων ἐμαυτὸν, προχέας τὸ αἷμα ταῖς θύραις τοῦ δικαστοῦ; Γνώτωσαν Πέρσαι καὶ Μῆδοι, πῶς βασιλεὺς ἐδίκασεν ἐνταῦθα. Πολύχαρμος δ' ἰδὼν ἀπαρηγόρητον αὐτῷ τὴν συμφορὰν καὶ ἀδύνατον σωθῆναι Χαιρέαν· Πάλαι μὲν, ἔφη, παρεμυθούμην σε, φίλτατε καὶ πολλάκις ἀποθανεῖν ἐκώλυσα, νῦν δέ μοι δοκεῖς καλῶς βεβουλεῦσθαι. Καὶ τοσοῦτον ἀποδέω τοῦ σε κωλύειν, ὥστε καὶ αὐτὸς ἤδη συναποθανεῖν ἕτοιμος. Σκεψώμεθα δὲ θανάτου τρόπον, ὅστις ἂν γένοιτο βελτίων. Ὃν γὰρ σὺ διανοῇ, φέρει μέν τινα φθόνον βασιλεῖ καὶ πρὸς τὸ μέλλον αἰσχύνην, οὐ μεγάλην δ' ἐκδικίαν ὧν πεπόνθαμεν. Δοκεῖ δέ μοι τὸν ἅπαξ ὡρισμένον θάνατον ὑφ' ἡμῶν εἰς ἄμυναν καταχρήσασθαι τοῦ τυράνου. Καλὸν γὰρ, λυπήσαντας αὐτὸν ἔργῳ ποιῆσαι μετανοεῖν. Ἔνδοξον καὶ τοῖς ὕστερον ἐσομένοις διήγημα καταλείποντες, ὅτι δύο Ἕλληνες ἀδικηθέντες ἀντελύπησαν τὸν μέγαν βασιλέα, καὶ ἀπέθανον, ὡς ἄνδρες. Πῶς οὖν, εἶπε Χαιρέας, ἡμεῖς οἱ μόνοι καὶ πένητες καὶ ξένοι τὸν κύριον τηλικούτων καὶ τοσούτων ἐθνῶν καὶ δύναμιν ἔχοντα, ὅσην ἑωράκαμεν, λυπῆσαι δυνάμεθα; τοῦ μὲν γὰρ σώματος αὐτῷ φυλακαὶ καὶ προφυλακαί. Κἂν ἀποκτείνωμεν δέ τινα τῶν ἐκείνου, κἂν ἐμπρήσωμέν τι τῶν ἐκείνου κτημάτων, οὐκ αἰσθήσεται τῆς βλάβης. Ὀρθῶς ἂν, ἔφη Πολύχαρμος, ταῦτ' ἔλεγες, εἰ μὴ πόλεμος ἦν. Νῦν δ' ἀκούομεν, Αἴγυπτον μὲν ἀφεστάναι, Φοινίκην δ' ἑαλωκέναι, Συρίαν δὲ κατατρέχεσθαι. Βασιλεῖ δ' ὁ πόλεμος ἀπαντήσει καὶ πρὸ τοῦ διαβῆναι τὸν Εὐφράτην. Οὐκ ἐσμὲν οὖν οἱ δύο μόνοι. Τοσούτους δὲ ἔχομεν συμμάχους, ὅσους ὁ Αἰγύπτιος ἄγει, τοσαῦτα ὅπλα, τοσαῦτα χρήματα, τοσαύτας τριήρεις. Χρησώμεθα ἀλλοτρίᾳ δυνάμει πρὸς τὴν ὑπὲρ ἑαυτῶν ἄμυναν. Οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, καὶ Χαιρέας ἀνεβόησε· Σπεύδωμεν, ἀπίωμεν, δίκας ἐν τῷ πολέμῳ λήψομαι παρὰ τοῦ δικαστοῦ.

Β'. Ταχέως τοίνυν ὁρμήσαντες ἐδίωκον βασιλέα, προσποιούμενοι ἐθέλειν ἐκείνῳ συστρατεύεσθαι. Διὰ γὰρ ταύτης τῆς προφάσεως ἤλπιζον ἀδεῶς διαβήσεσθαι τὸν Εὐφράτην. Κατέλαβον δὲ τὴν στρατιὰν ἐπὶ τῷ ποταμῷ καὶ προσμίξαντες τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ἠκολούθουν. Ἐπεὶ δ' ἧκον εἰς Συρίαν, ηὐτομόλησαν πρὸς τὸν Αἰγύπτιον. Λαβόντες δ' αὐτοὺς οἱ φύλακες ἐξήταζον, τίνες εἶεν. Σχῆμα γὰρ πρεσβευτῶν οὐκ ἔχοντες ὑπωπτεύοντο κατάσκοποι μᾶλλον. Ἔνθα καὶ παρεκινδύνευσαν, εἰ μὴ εἷς γέ τις Ἕλλην, ἐκεῖ κατὰ τύχην

nuptiæ. Ego meam caussam meditabar, et firmiter persuasum habebam, justa et æqua me luculenter dicturum. Nunc absens ego condemnatus sum, et tacitus desertoque vadimonio vicit Dionysius. At victoria non fruetur. Callirrhoë vitam non tolerabit, a præsente et superstite Chærea divulsa. Olim illam decepit modo, quod crederet me mortuum. Quid igitur cesso, et non potius me jugulo coram regia, meumque sanguinem ante judicis fores effundo? Persæ cum Medis agnoscant, quam inique rex judicaverit. Polycharmus autem quum videt, hominem a tristi consilio arceri et servari nulla ratione, nulla oratione, posse: Olim quidem te, ait, amicissime, blandis verbis leniebam, et sæpe prohibui mori. Nunc autem pulchrum mihi cepisse consilium videris, et tanto absum, ut intercedam, ut jam paratus sim potius tibi commori. Mortis modo genus quod sit optimum, dispiciamus. Nam quam tu meditaris mortem, illa regi quidem facit invidiam et in posterum turpitudinem. Verum nos ita parum fuerimus ulti, quæ passi sumus. Suaderem semel decretam nobis mortem in tyranni vindictam impendere. Pulchrum nempe, si multis gravibusque cladibus hominem probe multatum ad pœnitentiam ipso facto redegerimus. Decantandam quoque sic posteris historiam relinquemus: Duo Græci a magno rege iniquum passi judicium, postquam huic multa vicissim damna intulissent, ut viri fortes occubuerunt. Qui ergo nos soli, Chæreas ait, nos pauperes, nos extorres, tot tantarumque gentium dominum, copiisque præditum et viribus, quantas vidimus, vexare poterimus? cui corpus quidem tot stipatores, tot excubitores protegunt. Si quem vero tandem ejus comitum occidamus, aut ædium aliquam incendamus, damnum non sentiet. Recta diceres, ait Polycharmus, nisi bellum esset. Nunc autem audimus, Ægyptum defecisse, teneri Phœnicen, incursari Syriam. Etiam ante trajectum Euphratis regi bellum occurret. Nos ergo duo soli non sumus, sed quot Ægyptius ducit, tot commilitones habemus, tot tela, tanta opum præsidia, tot triremes. Utamur alienis copiis in nostram ultionem. Nondum omnem absolverat sermonem Polycharmus, quum clara voce Chæreas: Abeamus, ait, properemus. In bello jus a judice meo sumam.

II. Sectantur itaque regem impetu rapido, fingentes in aciem sequi. Sperabant enim, hac caussa tuto posse Euphraten transire. Deprehendunt exercitum apud fluvium, et sequuntur, extremi agminis custodibus immixti. Sed in Syriam delati transfugiunt ad Ægyptium. Apprehensos excubiæ rogant, quinam sint? Legatorum enim speciem quum non facerent, speculatorum magis de se suspicionem injiciebant. Et incurrissent procul dubio in periculum, nisi Græcus aliquis ibi tum forte præsens inventus eorum sermonem intellexisset. Adduci tum ad regem

εὑρεθεὶς, συνῆκε τῆς φωνῆς. Ἠξίουν δ' ἄγεσθαι πρὸς τὸν βασιλέα, ὡς μέγα ὄφελος αὐτῷ κομίζοντας. Ἐπεὶ δ' ἤχθησαν, Χαιρέας εἶπεν· Ἡμεῖς Ἕλληνες ἐσμὲν Συρακόσιοι, τῶν εὐπατριδῶν. Οὗτος μὲν οὖν εἰς Βαβυλῶνα, φίλος ἐμὸς ὢν, ἦλθε δι' ἐμὲ, ἐγὼ δὲ διὰ γυναῖκα, τὴν Ἑρμοκράτους θυγατέρα, εἴ τινα Ἑρμοκράτην ἀκούεις στρατηγὸν, Ἀθηναίους καταναυμαχήσαντα. Ἐπένευσεν ὁ Αἰγύπτιος, οὐδὲν γὰρ ἔθνος ἄπυστον ἦν τῆς Ἀθηναίων δυστυχίας, ἣν ἐδυστύχησαν ἐν τῷ πολέμῳ τῷ Σικελικῷ. Τετυράννηκε δ' ἡμῶν Ἀρταξέρξης· καὶ πάντα διηγήσαντο· φέροντες οὖν ἑαυτοὺς δίδομέν σοι φίλους πιστοὺς, δύο τὰ προτρεπτικώτατα εἰς ἀνδρείαν ἔχοντες, θανάτου καὶ ἀμύνης ἔρωτα. Ἤδη γὰρ ἐτεθνήκειν, ὅσον ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς, λοιπὸν δὲ ζῶ εἰς μόνον τὸ λυπῆσαι τὸν ἐχθρόν.

Μὴ μὰν ἀσπουδεί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην,
Ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι.

Ταῦτ' ἀκούσας ὁ Αἰγύπτιος ἥσθη καὶ τὴν δεξιὰν ἐμβαλών· Εἰς καιρὸν ἥκεις, φησὶν, ὦ νεανία, σεαυτῷ τε κἀμοί. Παραυτίκα μὲν οὖν αὐτοῖς ἐκέλευσεν ὅπλα δοθῆναι καὶ σκηνήν. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ ὁμοτράπεζον ἐποιήσατο Χαιρέαν, εἶτα καὶ σύμβουλον. Ἐπεδείκνυτο γὰρ φρόνησίν τε καὶ θάρσος, μετὰ τοῦτο δὲ καὶ πίστιν, οἷα δὴ καὶ φύσεως ἀγαθῆς καὶ παιδείας οὐκ ἀπρονόητος. Ἐπήγειρε δὲ μᾶλλον αὐτὸν καὶ διαπρεπέστερον ἐποίησεν ἡ πρὸς βασιλέα φιλονεικία καὶ τὸ δεῖξαι θέλειν, ὅτι οὐκ ἦν εὐκαταφρόνητος, ἀλλ' ἄξιος τιμῆς. Εὐθὺς οὖν ἔργον ἐπεδείξατο μέγα. Τῷ μὲν Αἰγυπτίῳ τὰ μὲν ἄλλα προκεχωρήκει ῥᾳδίως καὶ κύριος ἐγεγόνει τῆς Κοίλης Συρίας ἐξ ἐπιδρομῆς, ὑποχείριος δ' ἦν αὐτῷ καὶ Φοινίκη, πλὴν Τύρου. Τύριοι δὲ φύσει γένος ἐστὶ μαχιμώτατον καὶ κλέος ἐπ' ἀνδρείᾳ θέλουσι κεκτῆσθαι, μὴ δόξωσι καταισχύνειν τὸν Ἡρακλέα, φανερώτατον θεὸν παρ' αὐτοῖς καὶ ᾧ μόνῳ σχεδὸν ἀνατεθείκασι τὴν πόλιν. Θαρροῦσι δὲ καὶ ὀχυρότητι τῆς οἰκήσεως. Ἡ μὲν γὰρ πόλις ἐν θαλάσσῃ κατῴκισται, λεπτὴ δ' εἴσοδος, αὐτὴν συνάπτουσα τῇ γῇ, κωλύει τὸ μὴ νῆσον εἶναι. Ἔοικε δὲ νηΐ καθωρμισμένῃ καὶ ἐπὶ γῆς τεθεικυίᾳ τὴν ἐπιβάθραν. Πανταχόθεν οὖν αὐτοῖς τὸν πόλεμον ἀποκλεῖσαι ῥᾴδιον· τὴν μὲν πεζὴν στρατιὰν ἐκ τῆς θαλάττης, ἀρκούσης αὐτῇ πύλης μιᾶς, τὸν δὲ ἐπίπλουν τῶν τριηρῶν τείχεσιν ὀχυρῶς ᾠκοδομημένης τῆς πόλεως καὶ λιμέσι κλειομένης, ὥσπερ οἰκίας.

Γ'. Πάντων οὖν τῶν πέριξ ἑαλωκότων, μόνοι Τύριοι τῶν Αἰγυπτίων κατεφρόνουν, τὴν εὔνοιαν καὶ πίστιν τῷ Πέρσῃ φυλάττοντες. Ἐπὶ τούτῳ δυσχεραίνων ὁ Αἰγύπτιος, συνήγαγε βουλήν. Τότε πρῶτον Χαιρέαν παρεκάλεσεν εἰς τὸ συμβούλιον καὶ ἔλεξεν ὧδε· Ἄνδρες σύμμαχοι, δούλους γὰρ οὐκ ἂν εἴποιμι τοὺς φίλους, ὁρᾶτε τὴν ἀπορίαν, ὅτι, ὥσπερ ναῦς ἐπὶ πολὺ εὐπλοήσασα, ἐναντίῳ ἀνέμῳ λαμβανόμεθα καὶ Τύρος ἡ παγχάλεπος κατέχει σπεύδοντας ἡμᾶς. Ἐπεί-

petunt, ut magnum ipsi compendium afferentes. Ut adducti: Nos Græci sumus, ait Chæreas, iique patricii Syracusani. Hic meus amicus meam in gratiam Babylonem adiit, ego vero in gratiam uxoris, filiæ Hermocratis, si quem nosti Hermocratem prætorem, qui navali prœlio Athenienses debellavit. Affirmat Ægyptius. Nulla enim natio de calamitate non inaudiverat, quæ Athenienses afflixerat in bello Siculo. Verum tyrannus in nos sæviit Artaxerxes. Omniaque deinceps enarrabant. Ultro itaque nos damus tibi fideles amicos, habentes duo maxima fortitudinis incitamenta, mortis et vindictæ cupidinem. Nam quantum quidem ad miserias meas, jam dudum obierim, vivoque tantum, ut hostem meum affligam.

Sed neque nomen iners, neque vile jacebo; sed, ætas
Ultima quæ celebret, moriens monumenta relinquam.

Gavisus his Ægyptius, protensa dextra: Tempore venis, ait, et tibi, juvenis, et mihi; jubetque armis instrui et tentorio. Non multo quoque post convivam adhibuit, tandem et consiliarium. Prudentiam nempe et audaciam præ se ferebat; prætereaque fidem, ut et bonam nactus indolem, et cultura ingenii non destitutus. Maxime suscitabat eum et eminentiorem faciebat adversus regem contentio, et cupido ostentandi se talem, qui insuper haberi, aut irritari temere, non debeat, sed qui honorem mereatur. Et statim edebat magnum facinus. Ægyptio nimirum cætera facile processerant. Jam tenebat ex incursione totam Syriam; jam Phœnice potiebatur, præter Tyrum. Tyrii natura sunt strenui, et gloriam laborant acquirere, ne indigni videantur Hercule, illustrissimo apud eos deo, et cui soli fere sacram fecerunt urbem suam. Etiam loci sui munitissimi præsidio confidebant. Urbs enim in mari condita; quam tenuis aliqua continenti nectit tænia, vetatque insulam esse; atque navi similis videtur, quæ appulsa projecit nauticum in terram pontem. Illis itaque facile, arcere bellum, undecunque tandem veniat. Peditatum excludunt sufficiente unica propter mare porta; triremium vero incursum mœnibus; urbe nimirum robustissimis munimentis quam plurimis exædificata, et portubus clausa, domus instar.

III. Hinc Tyrii, quod modo dixi, cæteris circa omnibus potitos jam Ægyptios soli contemnebant. Quod ægre ferens Ægyptius consilium cogit, primaque vice Chæream quoque illic adsciscit. Ibi: Commilitones, ait, neque enim servos dixero: videte, ubi simus angustiarum. Ut adverso vento navis post secundum diu cursum, sic nos deprehensi attinemur. Tyrus illa obstinata et contumax nos moratur festinantes. Urget etiam rex, ut audimus.

γεται δὲ καὶ βασιλεὺς, ὡς πυνθανόμεθα. Τί οὖν χρὴ πράττειν; οὔτε γὰρ ἑλεῖν Τύρον ἔνεστιν, οὔτε ὑπερβῆναι. Καθάπερ δὲ τεῖχος, ἐν μέσῳ κειμένη τὴν Ἀσίαν ἡμῖν πᾶσαν ἀποκλείει. Δοκεῖ δέ μοι τὴν ταχίστην ἐντεῦθεν ἀπιέναι, πρὶν ἢ τὴν Περσῶν δύναμιν τοῖς Τυρίοις προσγενέσθαι. Κίνδυνος δὲ καταληφθεῖσιν ἡμῖν ἐν τῇ πολεμίᾳ. Τὸ δὲ Πηλούσιον ὀχυρὸν, ἔνθα οὔτε Τυρίους, οὔτε Μήδους, οὔτε πάντας ἀνθρώπους ἐπιόντας δεδοίκαμεν. Ψάμμος τε γὰρ ἀδιόδευτος καὶ εἴσοδος ὀλίγη καὶ θάλασσα ἡμετέρα καὶ Νεῖλος Αἰγυπτίους φιλῶν.» Ταῦτ' εἰπόντος λίαν εὐλαβῶς σιωπὴ πάντων ἐγένετο καὶ κατήφεια. Μόνος δὲ Χαιρέας ἐτόλμησεν εἰπεῖν· «Ὦ βασιλεῦ, σὺ γὰρ ἀληθῶς βασιλεὺς, οὐχ ὁ Πέρσης, ὁ κάκιστος ἀνθρώπων· λελύπηκάς με σκεπτόμενος περὶ φυγῆς ἐν ἐπινικίοις. Νικῶμεν γὰρ, ἂν θεοὶ θέλωσι καὶ οὐ μόνον Τύρον ἕξομεν, ἀλλὰ καὶ Βαβυλῶνα. Πολλὰ δ' ἐν πολέμῳ καὶ τὰ ἐμπόδια γίνεται, πρὸς ἃ δεῖ μὴ παντάπασιν ἀποκνεῖν, ἀλλ' ἐγχειρεῖν προβαλλομένους ἀεὶ τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα. Τούτους δ' ἐγώ σοι τοὺς Τυρίους, τοὺς νῦν καταγελῶντας, γυμνοὺς ἐν πέδαις παραστήσω. Εἰ δ' ἀπιστεῖς, ἐμὲ προθυσάμενος ἀπέρχου. Ζῶν γὰρ οὐ κοινωνήσω φυγῆς. Ἂν δὲ καὶ πάντως θέλῃς, ὀλίγους ἐμοὶ κατάλιπε τοὺς ἑκουσίως μενοῦντας· νῶϊ δ' ἐγὼ Πολύχαρμός τε μαχησόμεθα. Σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλουθμεν.» Ἠδέσθησαν πάντες μὴ συγκαταθέσθαι τῇ Χαιρέου γνώμῃ. Βασιλεὺς δὲ, θαυμάσας αὐτοῦ τὸ φρόνημα, συνεχώρησεν ὁπόσον βούλεται τῆς στρατιᾶς ἐπίλεκτον λαβεῖν. Ὁ δ' οὐκ εὐθὺς εἵλετο, ἀλλὰ καταμίξας ἑαυτὸν εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ Πολύχαρμον κελεύσας τὸ αὐτὸ πρῶτον ἀνηρεύνα, εἴ τινες εἶεν Ἕλληνες ἐν τῷ στρατοπέδῳ. Πλείονες μὲν οὖν εὑρέθησαν οἱ μισθοφοροῦντες. Ἐξελέξατο δὲ Λακεδαιμονίους καὶ Κορινθίους καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους. Εὗρε δὲ καὶ ὡς εἴκοσι Σικελιώτας. Ποιήσας οὖν τριακοσίους τὸν ἀριθμὸν, ἔλεξεν ὧδε· «Ἄνδρες Ἕλληνες, ἐμοὶ τοῦ βασιλέως ἐξουσίαν παρασχόντος ἐπιλέξασθαι τῆς στρατιᾶς τοὺς ἀρίστους, εἱλόμην ὑμᾶς, καὶ γὰρ αὐτὸς Ἕλλην εἰμὶ, Συρακόσιος, γένος Δωριεύς. Δεῖ δ' ὑμᾶς μὴ μόνον εὐγενείᾳ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ ἀρετῇ, διαφέρειν. Μηδεὶς οὖν καταπλαγῇ τὴν πρᾶξιν, ἐφ' ἣν ὑμᾶς παρακαλῶ, καὶ γὰρ δυνατὴν εὑρήσομεν καὶ ῥᾳδίαν, δόξῃ μᾶλλον, ἢ πείρᾳ δύσκολον. Ἕλληνες ἐν Θερμοπύλαις τοσοῦτοι Ξέρξην ὑπέστησαν. Τύριοι δ' οὐκ εἰσὶ πεντακόσιαι μυριάδες, ἀλλὰ ὀλίγοι καὶ καταφρονήσει μετ' ἀλαζονείας, οὐ φρονήματι μετ' εὐβουλίας χρώμενοι. Γνώτωσαν οὖν, πόσον Ἕλληνες Φοινίκων διαφέρουσιν. Ἐγὼ δ' οὐκ ἐπιθυμῶ στρατηγίας, ἀλλ' ἕτοιμος ἀκολουθεῖν, ὅστις ἂν ὑμῶν ἄρχειν θέλῃ. Πειθόμενον γὰρ εὑρήσει, ἐπεὶ καὶ δόξης οὐκ ἐμῆς ἀλλὰ κοινῆς ὀρέγομαι. Πάντες ἐπεβόησαν· Σὺ στρατήγει βουλομένων. Ἔφη· Στρατηγῶ καὶ τὴν ἀρχήν μοι ὑμεῖς δεδώκατε. Διὰ τοῦτο πειράσομαι πάντα πράττειν, ὥστε ὑμᾶς μὴ μετανοεῖν τὴν πρὸς ἐμὲ εὔνοιάν τε καὶ πίστιν ᾑρημένους. Ἀλλ' ἔν τε τῷ παρόντι σὺν θεοῖς

Quid igitur oportet facere? nam Tyrum neque capere datum nobis est, neque, omissa ea, ultra tendere: nam ut murus in medio interpositus omni nos Asia excludit. Mihi videtur hinc quantocyus recedendum, antequam Persicæ copiæ cum Tyriis conjungantur; adeoque nos in hostili solo deprehensi periclitemur. Pelusium vero probe munitum est, ubi neque Tyrios, neque Medos, neque omnes omnino homines, timemus. Desertum arenosum hosti officit, et aditus exilis; et mare quoque nostrum, et amicus Ægyptiis Nilus. His dictis, omnes cauti timidique conticescere vultuque prodere tristitiam. Solus Chæreas dicere ausus: O rex, ait; vere enim tu rex es, non ille Persarum, mortalium nequissimus. Affligis me, quando in medio triumpho fugam circumspicis. Vincemus sane, diis propitiis, et non Tyrum modo, sed etiam Babylonem, habebimus. Multa vero in bello occurrunt obstacula, ad quæ non confestim oportet animum despondere, sed operi admovere manum, semper munitos bona spe. Hos autem ego tibi Tyrios, qui nunc irrident, nudos sistam in compedibus. Si diffidis, macta me prius; tum abi. Vivus enim fugæ non particeps fiam. Aut si certum est abire tibi, saltem paucos relinque mihi sua sponte mansuros. Ego et Polycharmus avemus strenue pugnare. Venimus enim cum deo. Tum omnes consilio Chærea non accedere verecundati. Rex etiam admiratus hominis spiritus, quantum vellet copiarum selectarum concessit. Ille autem non temere assumsit, sed castrorum adiit vias et tabernacula, cum Polycharmo idem facere jusso, et primum explorabat, si qui essent in castris Græci. Complures inventi mercenarii, quorum Spartanos tantum et Corinthios et alios Peloponnesios seligebat. Etiam viginti ferme Siculos inveniebat. Confectum sic agmen tercentum hominum his alloquitur verbis: Viri Græci, quum rex facultatem mihi dederit de suis copiis optimos seligendi, selegi vos. Namque et ego Græcus sum, patria Syracusanus quippe, et gente Doriensis. Oportet autem vos, non generis tantum nobilitate, sed et virtute, ceteris barbaris præstare. Itaque vestrum nemo molimina, ad quæ vos evoco, extimescat. Inveniemus illa neque supra vires humanas, neque omnino difficilia. Difficilia sane magis opinione, quam experientia. Tot ad Thermopylas Græci Xerxen sustinuerunt: Atqui Tyrii non æque sunt quingentæ myriades. Pauci sunt, et vanitate pleni hostem despiciunt, non animis excelsis, non prudentibus consiliis utuntur. Cognoscant igitur, quantum Græci Phœnicibus antecellant. Non ego tamen ductum ambio, paratus sequi, quisquis vestrum præire velit, ille me dicto obedientem deprehendet. Nam non meam, sed communem gloriam desidero. Imo tu volentes duc; acclamabant omnes. Hic Chæreas: Belli dux sum et vos dedistis mihi imperium. At ego propterea sic annitar omnia facere, ut vos non pœniteat benevolam mentem et fiduciam in me concepisse, sed ut tam in præsentia, bonis cum diis, admirabiles omnibus gloriaque et

ἔνδοξοι καὶ περίβλεπτοι γενήσεσθε καὶ πλουσιώτατοι τῶν συμμάχων, εἴς τε τὸ μέλλον ὄνομα καταλείψετε τῆς ἀρετῆς ἀθάνατον καὶ πάντες ὑμνήσουσιν, ὡς τοὺς μετὰ Μιθριδάτου τριακοσίους, ἢ τοὺς μετὰ Λεωνίδου, οὕτως καὶ τοὺς μετὰ Χαιρέου· ἀνευφημήσουσιν. Ἔτι λέγοντος, πάντες ἀνέκραγον· Ἡγοῦ. Καὶ πάντες ὥρμησαν ἐπὶ τὰ ὅπλα.

Δ'. Κοσμήσας δ' αὐτοὺς ὁ Χαιρέας ταῖς καλλίσταις πανοπλίαις, ἤγαγεν ἐπὶ τὴν βασιλέως σκηνήν. Ἰδὼν δ' ὁ Αἰγύπτιος ἐθαύμασε καὶ ἄλλους ὁρᾶν ὑπελάμβανεν, οὐ τοὺς συνήθεις. Ἐπηγγείλατο δ' αὐτοῖς μεγάλας δωρεάς. Ταῦτα μὲν, ἔφη Χαιρέας, πιστεύομεν. Σὺ δ' ἔχε τὴν ἄλλην στρατιὰν ἐν τοῖς ὅπλοις. Καὶ μὴ πρότερον ἐπέλθῃς τῇ Τύρῳ, πρὶν κρατήσωμεν αὐτῆς καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰ τείχη καλῶμεν ὑμᾶς. Οὕτως, ἔφη, ποιήσειαν οἱ θεοί. Συνεσπειραμένος οὖν ὁ Χαιρέας ἐκείνους ἤγαγεν ἐπὶ τὴν Τύρον, ὥστε πολὺ ἐλάττονας δόξαι, ὡς καὶ ἀληθῶς

Ἀσπὶς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυν, ἀνέρα δ' ἀνήρ.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον οὐδὲ καθεωρῶντο ὑπὸ τῶν πολεμίων. Ὡς δ' ἐγγὺς ἦσαν βλέποντες αὐτοὺς ἀπὸ τῶν τειχῶν ἐσήμαινον τοῖς ἔνδον, πᾶν μᾶλλον ἢ πολεμίους εἶναι προσδοκῶντες. Τίς γὰρ ἂν καὶ προσεδόκησε, τοσούτους ὄντας ἐπὶ τὴν δυνατωτάτην πόλιν παραγίνεσθαι, πρὸς ἣν οὐδέποτ' ἐθάρρησεν ἐλθεῖν οὐδὲ πᾶσα ἡ τῶν Αἰγυπτίων δύναμις; ἐπεὶ δὲ τοῖς τείχεσιν ἐπλησίαζον, ἐπυνθάνοντο, τίνες εἶεν, καὶ τί βούλοιντο. Χαιρέας δ' ἀπεκρίνατο· Ἡμεῖς Ἕλληνες μισθοφόροι παρὰ τοῦ Αἰγυπτίου τὸν μισθὸν οὐκ ἀπολαμβάνοντες, ἀλλὰ καὶ ἐπιβουλευθέντες ἀπολέσθαι, πάρεσμεν πρὸς ὑμᾶς, μεθ' ὑμῶν ἀμύνεσθαι θέλοντες τὸν κοινὸν ἐχθρόν. Ἐμήνυσέ τις ταῦτα τοῖς ἔνδον, καὶ ἀνοίξας τὰς πύλας προῆλθεν ὁ στρατηγὸς μετ' ὀλίγων. Τοῦτον πρῶτον Χαιρέας ἀποκτείνας, ὥρμησεν ἐπὶ τοὺς ἄλλους·

Τύπτε δ' ἐπιστροφάδην. Τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ' ἀεικής.

ἄλλος δ' ἄλλον ἐφόνευεν, ὥσπερ λέοντες εἰς ἀγέλην βοῶν ἐμπεσόντες ἀφύλακτον. Οἰμωγὴ δὲ καὶ θρῆνος κατεῖχε τὴν πόλιν ἅπασαν, ὀλίγων μὲν τὸ γινόμενον ὁρώντων, πάντων δὲ θορυβουμένων. Καὶ ὄχλος ἄτακτος ἐξεχεῖτο διὰ τῆς πύλης, βουλόμενος θεάσασθαι τὸ συμβεβηκός. Τοῦτο μάλιστα τοὺς Τυρίους ἀπώλεσεν. Οἱ μὲν γὰρ ἔνδοθεν ἐξελθεῖν ἐβιάζοντο, οἱ δ' ἔξω, παιόμενοι καὶ κεντούμενοι ξίφεσι καὶ λόγχαις, εἴσω πάλιν ἔφευγον. Ἀπαντῶντες δ' ἀλλήλοις ἐν στενοχωρίᾳ πολλὴν ἐξουσίαν παρεῖχον τοῖς φονεῦσιν. Οὔκουν οὐδὲ τὰς πύλας δυνατὸν ἦν κλεῖσαι, σεσωρευμένων ἐν αὐταῖς τῶν νεκρῶν. Ἐν δὲ τῷ ἀδιηγήτῳ τούτῳ ταράχῳ μόνος ἐσωφρόνησε Χαιρέας. Βιασάμενος γὰρ τοὺς ἀπαντῶντας, καὶ εἴσω τῶν πυλῶν γενόμενος, ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὰ τείχη, δέκατος αὐτὸς καὶ ἄνωθεν ἐσήμαινε καλῶν τοὺς Αἰγυπτίους. Οἱ δὲ λόγου θᾶττον παρῆσαν καὶ Τύρος ἑαλώκει. Τύρου δ' ἁλούσης, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἑώρταζον, μόνος δὲ Χαιρέας οὔτ' ἔθυ-

opibus onusti præ reliquis commilitonibus fiatis, quum in futurum virtutis relinquatis immortale nomen, et omnium ore, quemadmodum illa cum Miltiade..manus, vel trecenti cum Leonida concelebrantur, sic trecenti cum Chærea in perpetuum decantentur. Adhuc disserentem ducere jubebant omnes, et omnes ad arma ruebant.

IV. Chæreas autem illos plena pulcherrimaque armatura instructos excultosque ad prætorium adducit. Rex vero obstupescebat ad adspectum, aliosque putabat, non consuetos, videre, magnaque spe munerum erigebat. Cui Chæreas : Hoc quidem persuasissimum habemus, ait : tu vero ceteras in armis habeto copias, neque prius accedito Tyrum, quam nos, urbe capta, de mœnibus vos advocemus. Sic, ait rex, dii velint et jubeant. Chæreas itaque conglobatum agmen adversus Tyrum ducit, ut multo pauciores viderentur. Et quam verissime

Parmam parma, virum vir, cristam crista premebat.

Sane primum ab hostibus ne conspiciebantur quidem. Propius factos ut vident tandem, de muris excubiæ significant urbanis, nihil minus quam illos hostes esse arbitratæ. Quis enim unquam exspectarit, tantillam manum tentare potentissimam urbem, quam invadere ne tota quidem Ægyptus ausa fuerat. Rogantur, ut aberant a muris proxime, quinam essent, et quid sibi vellent? Nos Græci sumus, respondet Chæreas, mercenarii, quibus non modo stipendia negavit Ægyptius, sed et exitium molitus est. Adsumus igitur communem hostem vobiscum ulturi. Intus hæc renuntiata, reseratæ fores; prodit cum paucis Tyrius prætor. Quem primum obtruncat Chæreas, tum cæteros adortus

Cædibus hinc illinc mactat lugubre gementes.

Et alii alios trucidant, ut leones in incustoditum vaccarum gregem illapsi. Tota urbs lamentationibus et funestis clangoribus occupari, paucis nempe casum videntibus, omnibus autem tumultuantibus; effundique per portas incondita turba, visendi studio. Id quod maxime perdidit Tyrum. Nam ex urbe confluentes foras omni vi nitebantur : contra qui foris, concisi gladiis, hastisque confossi, recipere se in urbem non minore molimine laborabant. Sic arietantes utrique multam sui copiam dabant percussoribus; neque igitur portas claudere poterant, cadaveribus illic in cumulum aggestis. Has inter ineffabiles turbas solus non turbatus, neque dejectus ratione, Chæreas, dissipatis occurrentibus quibusque, intra portas perrumpit, et conscendit mœnia cum decimo, indeque dato signo, ut ex editiore loco, advocat Ægyptios, qui dicto citius aderant. Sic capta Tyrus. Capta vero Tyro, cæteri quidem omnes festum agere diem. Solus Chæreas neque sacra facere, neque

σεν, οὔτ' ἐστεφανώσατο. Τί γάρ μοι ὄφελος ἐπινικίων, ἂν σὺ, Καλλιρρόη, μὴ βλέπῃς; οὐκέτι στεφανώσομαι μετ' ἐκείνην τὴν γαμήλιον νύκτα. Εἴτε γὰρ τέθνηκας, ἀσεβῶ, εἴτε καὶ ζῇς, πῶς ἑορτάζειν δύναμαι δίχα σοῦ, κατακειμένης ἂν ἐν τοιούτοις; Βασιλεὺς δ' ὁ Περσῶν, διαβὰς τὸν Εὐφράτην, ἔσπευδεν ὡς τάχιστα τοῖς πολεμίοις συμμῖξαι. Πυθόμενος γὰρ, Τύρον ἑαλωκέναι, ὑπὲρ Σιδῶνος ἐφοβεῖτο καὶ τῆς ὅλης Συρίας, ὁρῶν τὸν πολέμιον ἀντίπαλον ἤδη. Διὰ τοῦτ' ἔδοξεν αὐτῷ μηκέτι μετὰ πάσης τῆς θεραπείας ὁδεύειν, ἀλλ' εὐζωνότερον, ἵνα μηδὲν ἐμπόδιον ᾖ τῷ τάχει. Παραλαβὼν δὲ τῆς στρατιᾶς τὸ καθαρώτατον, τὴν ἄχρηστον ἡλικίαν αὐτοῦ κατέλιπε μετὰ τῆς βασιλίδος καὶ τὰ χρήματα καὶ τὰς ἐσθῆτας, καὶ τὸν πλοῦτον τὸν βασιλικόν. Ἐπεὶ δὲ πάντα θορύβου καὶ ταραχῆς ἐπέπληστο καὶ μέχρις Εὐφράτου τὰς πόλεις κατειλήφει ὁ πόλεμος, ἔδοξεν ἀσφαλέστερον εἶναι, τοὺς καταλειπομένους εἰς Ἄραδον ἀποθέσθαι.

Ε'. Νῆσος δ' ἐστὶν αὕτη ἀπέχουσα τῆς ἠπείρου σταδίους τριάκοντα, παλαιὸν ἱερὸν ἔχουσα Ἀφροδίτης· ὥσπερ οὖν ἐν οἰκίᾳ, μετὰ πάσης ἀδείας καὶ γυναῖκες ἐνταῦθα διῆγον. Θεασαμένη δὲ Καλλιρρόη τὴν Ἀφροδίτην, στᾶσα καταντικρὺ, τὸ μὲν πρῶτον ἐσιώπα καὶ ἔκλαεν, ὀνειδίζουσα τῇ θεῷ τὰ δάκρυα. Μόλις δ' ὑπεφθέγξατο· Ἰδοὺ καὶ Ἄραδος, μικρὰ νῆσος ἀντὶ τῆς μεγάλης Σικελίας καὶ οὐδεὶς ἐνταῦθα ἐμός. Ἀρκεῖ, δέσποινα. Μέχρι ποῦ με πολεμεῖς; εἰ καὶ ὅλως σοι προσέκρουσα, τετιμώρησαί με, εἰ καὶ νεμεσητὸν ἔδοξέ μοι τὸ δυστυχὲς κάλλος, ὀλέθρου μοι γέγονεν αἴτιον. Ὃ μόνον ἔλιπέ μου ταῖς συμφοραῖς, ἤδη καὶ πολέμου πεπείραμαι. Πρὸς τὴν σύγκρισιν τῶν παρόντων ἦν μοι καὶ Βαβυλὼν φιλάνθρωπος. Ἐγγὺς ἐκεῖ Χαιρέας ἦν. Νῦν δὲ πάντως τέθνηκεν. Ἐμοῦ γὰρ ἐξελθούσης, οὐκ ἂν ἔζησεν. Ἀλλ' οὐκ ἔχω, παρὰ τίνος πύθωμαι, τί γέγονε. Πάντες ἀλλότριοι, πάντες βάρβαροι, φθονοῦντες, μισοῦντες, τῶν δὲ μισούντων χείρονες οἱ φιλοῦντες. Σύ μοι, δέσποινα, δήλωσον, εἰ Χαιρέας ζῇ. Ταῦτα λέγουσα ἔτι ἀπῄει. Ἐπιστᾶσα δὲ Ῥοδογούνη, Ζωπύρου μὲν θυγάτηρ, γυνὴ δὲ Μεγαβύζου, καὶ πατρὸς καὶ ἀνδρὸς Περσῶν ἀρίστων· αὕτη δ' ἦν ἡ Καλλιρρόῃ ἀπαντήσασα πρώτη Περσίδων, ὅτ' εἰς Βαβυλῶνα εἰσῄει. **** Ὁ δ' Αἰγύπτιος, ἐπειδήπερ ἤκουσε βασιλέα πλησίον ὄντα καὶ παρεσκευασμένον κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καλέσας Χαιρέαν, εἶπε· Τὰ μὲν πρῶτά σου τῶν κατορθωμάτων ἀμείψασθαι καιρὸν οὐκ ἔσχον· σὺ γάρ μοι Τύρον ἔδωκας. Περὶ δὲ τῶν ἑξῆς παρακαλῶ, μὴ ἀπολέσωμεν ἕτοιμα ἀγαθὰ, ὧν κοινωνόν σε ποιήσομαι. Ἐμοὶ μὲν γὰρ ἀρκεῖ Αἴγυπτος, σοὶ δὲ γενήσεται κτῆμα Συρία. Φέρ' οὖν σκεψώμεθα, τί ποιητέον. Ἐν ἀμφοτέροις γὰρ τοῖς στοιχείοις ὁ πόλεμος ἀκμάζει. Σοὶ δὲ ἐπιτρέπω τὴν αἵρεσιν· εἴτε τῆς πεζῆς θέλεις στρατηγεῖν, εἴτε τῆς ναυτικῆς δυνάμεως. Οἴομαι δὲ, οἰκειότερόν σοι εἶναι τὴν θάλασσαν. Ὑμεῖς γὰρ οἱ Συρακόσιοι καὶ Ἀθηναίους κατεναυμα-

coronam sumere. Quorsum enim insignia mihi triumphalia? nisi tu videas, Callirrhoë. Non amplius post illam nuptialem noctem coronam capiti inducam. Nam sive mortua es, lætarer impius; sive adhuc vivis, qui possum sine te convivari, quæ forsan in tantis et talibus es malis? Interim Persarum rex, trajecto Euphrate, quantocyus cum hoste manus conserere festinabat. Accepto namque nuntio captæ Tyri, Sidoni metuebat, totique Syriæ, videns, hostem viribus jam paribus in pugnam progressurum. Quapropter ire, non cum impedimentis, sed expeditior, statuit, ne quid obstaret properanti. Adsumta igitur exercitus lectissima parte cæteram inhabilem ætatem ibi loci cum regina relinquebat, nec non et opes, et vestes, et cultum omnem regium. Quia vero tumultu et confusione compleverat omnia bellum, et urbes ad Euphraten usque corripuerat, tutius fuit visum, relictos in Arado deponere.

V. Insula hæc est triginta stadiis a continente remota, ubi vetustum Veneris templum, quo mulieres, velut domi, liberæ tutæque versabantur. Venerem conspicata Callirrhoë, stans ex adverso, primum quidem silebat, et plorabat, in opprobrium deæ lacrymas objectans. Tandem tamen hæc edit submissa voce : En etiam Aradus, parva insula, pro magna Sicilia. Et nemo ibi meus. Jam sufficit, domina. Quousque me tandem oppugnas! etiam, si te gravissime offendissem, pœnarum tamen a me satis exegisti. Etiam si infelix mea forma invidiam merito movisse visa fuit, exitii caussa mihi evasit. Etiam bellum experta nunc sum, quod meis calamitatibus solum deerat. Babylon, si cum præsentibus componatur, etiam humana fuit erga me. Ibi propinquus erat Chæreas. Nunc autem sine dubio mortuus est. Nam post egressum Babylone meum, vitam ulterius, ut videtur, non toleravit. Sed a quo discam, quid ille evaserit, non habeo. Omnes alieni, omnes barbari, invidi, osores, et qui amant, osoribus pejores. Tu mihi, domina, num Chæreas vivat, indica. Abeuntem inter hæc opprimit Rhodogune, Zopyri filia, Megabyzi uxor, optimorum inter Persas et patris et mariti; illa ipsa, quæ Babylonem intranti Callirrhoæ Persidum prima obviam iverat. **** Ægyptius autem ut audiverat, regem prope abesse, terraque marique paratum, vocato Chæreæ sic ait : Priora quidem egregiæ tuæ virtutis facinora decoris honorare præmiis nondum vacavit. Tyrum nempe tu mihi dedisti. Quod vero futura spectat, ne parata et patentia bona, quorum te participem faciam, amittamus. Mihi nimirum Ægyptus sufficit, tibi vero Syria cedet in ditionem. Age itaque videamus, quid factu opus. Nam bellum in utroque elemento fervet. Tibi autem optionem permitto, sive terrestribus, sive maritimis, præesse copiis velis. Puto tamen, mare tibi convenientius, et familiare magis esse. Vos enim Syracusani pugna

χήσατε. Σήμερον δ' ἀγών ἐστί σοι πρὸς Πέρσας, τοὺς ὑπ' Ἀθηναίων νενικημένους. Ἔχεις τριήρεις Αἰγυπτίας, μείζονας καὶ πλείονας τῶν Σικελικῶν. Μίμησαι τὸν κηδεστὴν Ἑρμοκράτην ἐν τῇ θαλάσσῃ." Χαιρέας δ' ἀπεκρίνατο· Πᾶς ἐμοὶ κίνδυνος ἡδύς. Ὑπὲρ σοῦ δ' ἀναδέξομαι τὸν πόλεμον καὶ πρὸς τὸν ἔχθιστόν μοι βασιλέα. Δὸς δέ μοι μετὰ τῶν τριηρῶν καὶ τοὺς τριακοσίους τοὺς ἐμούς." "Ἔχε, φησὶ, καὶ τούτους καὶ ἄλλους, ὅσους ἂν θέλῃς. Καὶ εὐθὺς ἔργον ἐγίνετο ὁ λόγος· κατήπειγε γὰρ ἡ χρεία. Καὶ ὁ μὲν Αἰγύπτιος ἔχων τὴν πεζὴν στρατιὰν ἀπήντα τοῖς πολεμίοις, ὁ δὲ Χαιρέας ναύαρχος ἀπεδείχθη. Τοῦτο πρότερον ἀθυμοτέρους ἐποίησε τοὺς πεζοὺς, ὅτι μετ' αὐτῶν οὐκ ἐστρατεύσατο Χαιρέας, καὶ γὰρ ἐφίλουν αὐτὸν ἤδη καὶ ἀγαθὰς εἶχον ἐλπίδας ἐκείνου στρατηγοῦντος. Ἔδοξεν οὖν ὥσπερ ὀφθαλμὸς ἐξηρῆσθαι μεγάλου σώματος. Τὸ δὲ ναυτικὸν ἐπήρθη ταῖς ἐλπίσι καὶ φρονήματος ἐνεπλήσθησαν, ὅτι τὸν ἀνδρειότατον καὶ κάλλιστον εἶχον ἡγούμενον. Ὀλίγον τ' ἐπένθουν, ἢ οὐδὲν, ἀλλὰ ὥρμηντο καὶ τριήραρχοι καὶ κυβερνῆται καὶ ναῦται καὶ στρατιῶται πάντες ὁμοίως, τίς προθυμίαν ἐπιδείξεται Χαιρέᾳ πρῶτος. Τῆς δ' αὐτῆς ἡμέρας καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἡ μάχη συνήφθη. Χρόνον μὲν οὖν πολὺν ἀντέσχεν ἡ πεζὴ στρατιὰ τῶν Αἰγυπτίων Μήδοις τε καὶ Πέρσαις, εἶτα πλήθει βιασθέντες ἐνέδωκαν. Καὶ βασιλεὺς δ' ἔφιππος διώκων. Σπουδὴ δ' ἦν τοῦ Αἰγυπτίου καταφυγεῖν εἰς Πηλούσιον, τοῦ δὲ Πέρσου θᾶττον καταλαβεῖν. Τάχα δ' ἂν καὶ διέφυγεν, εἰ μὴ Διονύσιος ἔργον θαυμαστὸν ἐπεδείξατο. Καὶ ἐν (μὲν) τῇ συμβολῇ ἠγωνίσατο λαμπρῶς, ἀεὶ μαχόμενος πλησίον βασιλέως, ἵνα αὐτὸν βλέπῃ, καὶ πρῶτος ἐτρέψατο τοὺς καθ' αὐτόν. Τότε δὲ τῆς φυγῆς μακρᾶς οὔσης καὶ συνεχοῦς ἡμέραις τε καὶ νυξὶν, ὁρῶν ἐπὶ τούτοις λυπούμενον βασιλέα· Μὴ λυποῦ, φησὶν, ὦ δέσποτα. κωλύσω γὰρ ἐγὼ τὸν Αἰγύπτιον διαφυγεῖν, ἄν μοι δῷς ἱππεῖς ἐπιλέκτους. Ἐπῄνεσε βασιλεὺς καὶ δίδωσιν. Ὁ δὲ πεντακισχιλίους λαβὼν συνῆψε σταθμοὺς δύο ἡμέρᾳ μιᾷ καὶ νυκτὸς ἐπιπεσὼν τοῖς Αἰγυπτίοις ἀπροσδόκητος, πολλοὺς μὲν ἐζώγρησε, πλείονας δ' ἀπέκτεινεν. Ὁ δ' Αἰγύπτιος ζῶν καταλαμβανόμενος ἀπέσφαξεν ἑαυτὸν καὶ Διονύσιος τὴν κεφαλὴν ἐκόμισε πρὸς βασιλέα. Θεασάμενος δ' ἐκεῖνος· Ἀναγράφω σε, εἶπεν, εὐεργέτην εἰς τὸν οἶκον τὸν ἐμὸν καὶ ἤδη σοι δίδωμι δῶρον τὸ ἥδιστον, οὗ μάλιστα πάντων αὐτὸς ἐπιθυμεῖς, Καλλιρρόην γυναῖκα· κέκρικε τὴν δίκην ὁ πόλεμος. Ἔχεις τὸ κάλλιστον ἆθλον τῆς ἀριστείας. Διονύσιος δὲ προσεκύνησε καὶ ἰσόθεον ἔδοξεν ἑαυτὸν, πεπεισμένος ὅτι βεβαίως ἤδη Καλλιρρόης ἀνήρ ἐστι.

ς'. Καὶ ἐν μὲν τῇ γῇ ταῦτ' ἐπράσσετο· ἐν δὲ τῇ θαλάσσῃ Χαιρέας ἐνίκησεν, ὥστε μηδὲ ἀντίπαλον αὐτῷ γενέσθαι τὸ πολέμιον ναυτικὸν, οὔτε γὰρ τὰς ἐμβολὰς ἐδέξαντο τῶν Αἰγυπτίων τριηρῶν, οὔθ' ὅλως ἀντίπρῳροι κατέστησαν, ἀλλ' αἱ μὲν εὐθὺς ἀνετράπησαν, ἃς δὲ καὶ πρὸς τὴν γῆν ἐξενεχθείσας ἐζώγρησεν αὐτάν-

navali debellastis Athenienses quoque. Hodie vero tibi res est cum Persis, quos Athenienses vicerunt. Habes triremes Ægyptias majores et plures, quam Siculæ sunt. Imitare socerum Hermocratem in mari. Cui Chæreas : Omne me periculum juvat : pro te vero etiam bellum contra exosissimum mihi regem suscipiam. Modo da mihi cum navibus meos quoque trecentos. Et hos, ait Ægyptius, et quotquot velis alios habeto. Dictumque statim res secuta est. Negotium enim urgebat : adeoque cum terrestri manu Ægyptius obviam ibat hostibus : at Chæreas navarchus declarabatur. Id ipsum omnium primum terrestres copias perculit nonnihil, et languidas fecit, quod Chæream, amores suos, non haberent commilitonem, quo constituto duce bene sperabant. Oculus ita quasi videbatur excussus magno corpori. Navales contra spe crescebant et spiritibus inflatæ, quod fortissimo uterentur et pulcherrimo duce. Et paullum modo secessum dolebant, vel potius nihil, imo ruebant et trierarchi et gubernatores et nautæ et milites pariter omnes, quis Chæreæ primus ardorem audendi et obsequii alacritatem suam commonstraret. Uno illo tum et eodem die terra marique pugnatum est. Illic diu quidem sustinebat Ægyptiorum peditatus Medos pariter ac Persas. Verum multitudine tandem cesserunt obruti. Illos vero rex Persarum cum equitatu suo persequitur. Contentio ibi utrimque erat, Ægyptio quidem in Pelusium se recipere, Persæ vero occupare et intercipere fugientem. Ille forsan evasisset quoque, nisi Dionysius, qui in toto reliquo conflictu splendide proximeque semper a rege, ut conspiceretur, pugnaverat, et primus sibi objectos in fugam conjecerat, nisi, inquam, ille virtutis egregium specimen tunc exhibuisset. Nam fuga quum diuturnior esset, dieque et noctu continens, regi, quem propterea videbat afflictum, sic ait : Ne doleas, here. Nam Ægyptius ne effugiat, si equitatum mihi selectum dederis, efficiam. Laudat rex et dat quinque millia, quibuscum ille bidui iter uno die confecit, noctuque irruit, et improvisus, in Ægyptios, multisque vivis captis eos, sed pluribus cæsis, profligavit. Caput Ægyptii, qui vivus deprehensus ipse manus intulerat sibi, Dionysius ad Persam pertulit. Quod ille conspicatus, Dionysio ait : Ego te benefactorem meæ domus in annales regios referri jubebo, donumque tibi jam exhibeo, quod omnium maxime cupis, Callirrhoën uxorem. Bellum diremit litem. Habes pulcherrimum virtutis præmium. Dionysius adorat regem, seque jam diis parem reputat, certa persuasione, fore, ut securus porro et constans Callirrhoës maritus existat.

VI. Hæc in continenti gesta. Mari vero Chæreas tam præclare vicerat, ut hostium navales copiæ ne prodire quidem ad contentionem æquales potuerint. Nam neque impetus Ægyptiarum triremium excipiebant aut sustinebant, neque omnino consistebant adversæ proris; sed partim ex invasione prima in fugam convertebantur, partim illisæ

δρους. Ἐνεπλήσθη δ' ἡ θάλασσα ναυαγίων Μηδικῶν. Ἀλλ' οὔτε βασιλεὺς ἐγίνωσκε τὴν ἧτταν τὴν ἐν τῇ θαλάσσῃ τῶν ἰδίων, οὔτε Χαιρέας τὴν ἐν τῇ γῇ τῶν Αἰγυπτίων. Ἐνόμιζε δ' ἑκάτερος κρατεῖν ἐν ἀμφοτέροις. Ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας, ἧς ἐναυμάχησε, καταπλεύσας εἰς Ἄραδον ὁ Χαιρέας, τὴν μὲν νῆσον ἐκέλευσε περιπλέοντας ἐν κύκλῳ παραφυλάττειν, ὡς αὐτοὺς ἀποδώσοντας λόγον τῷ δεσπότῃ.. Κἀκεῖνοι τοὺς μὲν εὐνούχους καὶ θεραπαινίδας καὶ πάντα τὰ εὐωνότερα σώματα συνήθροισαν εἰς τὴν ἀγορὰν, αὕτη γὰρ εὐρυχωρίαν εἶχε. Τοσοῦτο δ' ἦν τὸ πλῆθος, ὥστε οὐ μόνον ἐν ταῖς στοαῖς, ἀλλὰ καὶ ὑπαίθριοι διενυκτέρευσαν. Τοὺς δ' ἀξιώματός τι μετέχοντας εἰς οἴκημα τῆς ἀγορᾶς εἰσήγαγον, ἐν ᾧ συνήθως οἱ Ἄρχοντες ἐχρημάτιζον. Αἱ δὲ γυναῖκες χαμαὶ ἐκαθέζοντο περὶ τὴν βασιλίδα καὶ οὔτε πῦρ ἀνῆψαν, οὔτε τροφῆς ἐγεύσαντο. Πεπεισμέναι γὰρ ἦσαν ἑαλωκέναι μὲν βασιλέα καὶ ἀπολωλέναι τὰ Περσῶν πράγματα, τὸν δ' Αἰγύπτιον πανταχοῦ νικᾶν. Ἡ νὺξ ἐκείνη καὶ ἡδίστη καὶ χαλεπωτάτη κατέσχεν Ἄραδον. Αἰγύπτιοι μὲν γὰρ ἔχαιρον ἀπηλλαγμένοι πολέμου καὶ δουλείας Περσικῆς, οἱ δ' ἑαλωκότες Περσῶν δεσμὰ καὶ μάστιγας καὶ ὕβρεις καὶ σφαγὰς προσεδόκων, τὸ φιλανθρωπότατον δὲ, δουλείαν. Ἡ δὲ Στάτειρα, ἐνθεῖσα τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ γόνατα Καλλιρρόης, ἔκλαεν. Ἐκείνη γὰρ, ὡς ἂν Ἑλληνὶς, καὶ πεπαιδευμένη καὶ οὐκ ἀμελέτητος κακῶν, παρεμυθεῖτο μάλιστα τὴν βασιλίδα. Συνέβη δέ τι τοιοῦτον. Αἰγύπτιος στρατιώτης, ὁ πεπιστευμένος φυλάττειν τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι, γνοὺς, ἔνδον εἶναι τὴν βασιλίδα, κατὰ τὴν ἔμφυτον θρησκείαν τῶν βαρβάρων πρὸς τοὔνομα τὸ βασιλικὸν, ἐγγὺς μὲν αὐτῇ προσελθεῖν οὐκ ἐτόλμησε, στὰς δὲ παρὰ τῇ θύρᾳ κεκλεισμένῃ· Θάρρει, δέσποινα, εἶπε, νῦν μὲν γὰρ οὐκ οἶδεν ὁ ναύαρχος, ὅτι καὶ σὺ μετὰ τῶν αἰχμαλώτων ἐνταῦθα κατεκλείσθης, μαθὼν δὲ προνοήσεταί σου φιλανθρώπως. Οὐ μόνον γὰρ ἀνδρεῖος, ἀλλὰ καὶ γυναῖκα ποιήσεται. φύσει γάρ ἐστι φιλογύναιος. Ταῦτ' ἀκούσασα ἡ Καλλιρρόη μέγα ἀνεκώκυσε καὶ τὰς τρίχας ἐσπάραττε λέγουσα· Νῦν ἀληθῶς αἰχμάλωτός εἰμι. Φόνευσόν με μᾶλλον, ἢ ταῦτ' ἐπαγγέλλου. Γάμον οὐχ ὑπομένω. Θάνατον εὔχομαι. Κεντείτωσαν, καὶ καέτωσαν, ἐντεῦθεν οὐκ ἀναστήσομαι. Τάφος ἐμὸς ἔσται οὗτος ὁ τόπος. Εἰ δὲ, ὡς λέγεις, φιλάνθρωπός ἐστιν ὁ στρατηγὸς, ταύτην μοι δότω τὴν χάριν· ἐνταῦθά με ἀποκτεινάτω. Δεήσεις αὐτῇ πάλιν ἐκεῖνος προσέφερεν. Ἡ δ' οὐκ ἀνίστατο, ἀλλ' ἐγκεκαλυμμένη πεσοῦσα ἐπὶ τῆς γῆς ἔκειτο. Σκέψις προὔκειτο τῷ Αἰγυπτίῳ, τί καὶ πράξειε. Βίαν μὲν γὰρ οὐκ ἐτόλμα προσφέρειν, πεῖσαι δὲ πάλιν οὐκ ἐδύνατο. Διόπερ ὑποστρέψας προσῆλθε τῷ Χαιρέᾳ σκυθρωπός. Ὁ δ' ἰδών· Τοῦτ' ἄλλο, φησὶν, ἦν. Κλέπτουσί τινες τὰ ἐμὰ κάλλιστα τῶν λαφύρων, ἀλλ' οὐ χαίροντες αὐτὸ πράξουσι. Ὡς οὖν εἶπεν ὁ Αἰγύπτιος· Οὐδεμιᾷ γέγονε κακὸν, δέσποτα· τὴν γὰρ γυναῖκα, ἣν εὗρον ἐν πλατείαις τε-

quoque in terram cum ipsis hominibus ostium arbitrio cedebant. Scatebat autem mare Medici naufragii documentis. Verum neque rex suorum per mare cladem, neque Chæreas Ægyptiorum per terram noverat, sed utrobique dominari uterque reputabat. Eodem adhuc, quo pugnatum, die Chæreas classe provectus, Aradum undique navibus cingere, et observare suos jubet, ut hero rationem rerum omnium reddituros. Eunuchos igitur, ancillas et vilia cætera corpora in forum sat spatiosum, eaque tanta copia compellebant, ut non sub porticibus modo, sed et sub dio, pernoctandum illis esset. Digniores autem in domum cogebant in foro exstructam, qua ad res gerendas convenire solebant Archontes. Ibi mulieres humi circa reginam sedebant, neque foco accenso, neque cibo gustato, ut quæ certe crederent, regem captum, Persarumque res funditus eversas esse, et Ægyptium ubique victorem agere. Aradum illa nox et suavissima et gravissima eadem obruit. Nam Ægyptii quidem de bello confecto et excussa servitute Persica lætabantur : captivi vero Persæ compedes et flagra et contumelias et cædes opperiebantur, aut, si benigne secum ageretur, servitutem. Statira, dejecto intra genua Callirrhoës capite, plorabat. Hæc enim maxime reginam consolabatur, ut Græca, et sapientiæ præceptis instructa, neque hospes in calamitatum palæstra. Accidit ergo tale quid. Ægyptius miles, cui custodia deductorum in istam domum fuerat mandata, gnarus, reginam intus esse, pro barbaris insita regii nominis veneratione, propius illi non audebat accedere, sed stans ad clausas fores : Confide, ait, domina. Navarchus nunc quidem ignorat, te cum captivis hic inclusam, quando vero didicerit, humanus et benignus habebit tui curam. Non ille solummodo fortis est bellator, sed et mulierum amator ex indole sua, te faciet uxorem. Ad hæc cum ingenti ejulatu comas evellens sibi Callirrhoë : Nunc demum, ait, vere captiva sum. Occide me potius, quam ut talia nunties. Nuptias non perferam. Opto mortem. Confodiant, et comburant, ut libet, hinc ego non surgam. Hic locus mihi tumulus erit. Si, ut ais, humanus est imperator, hanc faciat quæso gratiam : occidat me hic loci. Miles admovebat alteras preces : illa vero non surgebat, sed obvoluta sternitur humi procumbens. Jam deliberandum erat militi, quid ageret. Nam afferre vim non audebat, neque tamen poterat fœminam pellicere. Redit igitur tristis ad Chæream. Hic vero illi : En rursus aliud, ait. Manubiarum mearum pulcherrimas quidam furantur. Atqui non impune fecerint. Miles contra : Nulli malum accidit, domine. Mulier nempe, quam in plateis sedentem inveni, mecum ad te negat ire, sed humi prostrata gladium poscit, et mortem sectatur. Ridens ad hæc Chæreas : Rustice, si quis unquam fuit mortalium, ait, ignoras, qui mulier tractetur; blandis con-

ταγμένην, οὐ βούλεται ἐλθεῖν, ἀλλ' ἔρριπται χαμαὶ, ξίφος αἰτοῦσα, καὶ ἀποθανεῖν βουλομένη. Γελάσας ὁ Χαιρέας εἶπεν· Ὦ πάντων ἀνθρώπων ἀφυέστατε, οὐκ οἶδας, πῶς μεθοδεύεται γυνὴ, παρακλήσεσιν, ἐπαίνοις, ἐπαγγελίαις, μάλιστα δὲ, ἂν ἐρᾶσθαι δοκῇ. Σὺ δὲ βίαν ἴσως προσῆγες καὶ ὕβριν. Οὔ, φησὶ, δέσποτα. Πάντα δὲ ταῦτα, ὅσα λέγεις, πεποίηκα ἐν διπλῷ μᾶλλον. Καὶ γάρ σου κατεψευσάμην, ὅτι ἕξεις αὐτὴν γυναῖκα. Ἡ δὲ πρὸς τοῦτο μάλιστα ἠγανάκτησεν. Ὁ δὲ Χαιρέας· Ἐπαφρόδιτος ἄρα, φησὶν, εἰμὶ, καὶ ἐράσμιος, εἰ, καὶ πρὶν ἰδεῖν, ἀπεστράφη με καὶ ἐμίσησεν. Ἔοικε δὲ φρόνημα εἶναι τῆς γυναικὸς οὐκ ἀγεννές. Μηδεὶς αὐτῇ προσφερέτω βίαν, ἀλλ' ἐᾶτε διάγειν, ὡς προήρηται. Πρέπει γάρ μοι σωφροσύνην τιμᾶν. Καὶ αὐτὴ γὰρ ἴσως ἄνδρα πενθεῖ.

ΛΟΓΟΣ ΟΓΔΟΟΣ.

Α΄. Ὡς μὲν οὖν Χαιρέας, ὑποπτεύσας Καλλιρρόην Διονυσίῳ παραδεδόσθαι, θέλων ἀμύνασθαι βασιλέα, πρὸς τὸν Αἰγύπτιον ἀπέστη καὶ ναύαρχος ἀποδειχθεὶς ἐκράτησε τῆς θαλάσσης, νικήσας δὲ κατέσχεν Ἄραδον, ἔνθα βασιλεὺς καὶ τὴν γυναῖκα τὴν ἑαυτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν θεραπείαν ἀπέθετο καὶ Καλλιρρόην, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται. Ἔμελλε δ' ἔργον ἡ τύχη πράττειν, οὐ μόνον παράδοξον, ἀλλὰ καὶ σκυθρωπὸν, ἵν' ἔχων Καλλιρρόην Χαιρέας ἀγνοήσῃ, καὶ τὰς ἀλλοτρίας γυναῖκας ἀναλαβὼν ταῖς τριήρεσιν ἀπάγῃ, μόνην δὲ τὴν ἰδίαν ἐκεῖ καταλίπῃ, οὐχ ὡς Ἀριάδνην καθεύδουσαν, οὐδὲ Διονύσῳ νυμφίῳ, λάφυρον δὲ τοῖς ἑαυτοῦ πολεμίοις. Ἀλλ' ἔδοξε τόδε δεινὸν Ἀφροδίτῃ. Ἤδη γὰρ αὐτῷ διηλλάττετο, πρότερον ὀργισθεῖσα χαλεπῶς διὰ τὴν ἄκαιρον ζηλοτυπίαν, ὅτι δῶρον παρ' αὐτῆς λαβὼν τὸ κάλλιστον, οἷον οὐδὲ Ἀλέξανδρος ὁ Πάρις, ὕβρισεν εἰς τὴν χάριν. Ἐπεὶ δὲ καλῶς ἀπελογήσατο τῷ Ἔρωτι Χαιρέας, ἀπὸ δύσεως εἰς ἀνατολὰς διὰ μυρίων παθῶν πλανηθεὶς, ἠλέησεν αὐτὸν Ἀφροδίτη καὶ, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς δύο τῶν καλλίστων ἥρμοσε ζεῦγος, γυμνάσασα διὰ γῆς καὶ θαλάσσης, πάλιν ἠθέλησεν ἀποδοῦναι. Νομίζω δὲ καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο σύγγραμμα τοῖς ἀναγινώσκουσιν ἥδιστον γενήσεσθαι. Καθάρσιον γάρ ἐστι τῶν ἐν τοῖς πρώτοις σκυθρωπῶν. Οὐκέτι λῃστεία καὶ δουλεία καὶ δίκη καὶ μάχη καὶ ἀποκαρτέρησις καὶ πόλεμος καὶ ἅλωσις, ἀλλ' ἔρωτες δίκαιοι ἐν τούτῳ, νόμιμοι γάμοι. Πῶς οὖν ἡ θεὸς ἐφώτισε τὴν ἀλήθειαν καὶ τοὺς ἀγνοουμένους ἔδειξεν ἀλλήλοις λέξω. Ἑσπέρα μὲν ἦν, ἔτι δὲ πολλὰ τῶν αἰχμαλώτων κατελέλειπτο. Κεκμηκὼς οὖν ὁ Χαιρέας ἀνίσταται, ἵνα διατάξηται τὰ πρὸς τὸν πλοῦν. Παριόντι δ' αὐτῷ τὴν ἀγορὰν ὁ Αἰγύπτιος ἔλεξεν· Ἐνταῦθά ἐστιν ἡ γυνὴ, δέσποτα, ἡ μὴ βουλομένη προσελθεῖν, ἀλλ' ἀποκαρτεροῦσα. Τάχα δὲ σὺ πείσεις αὐτὴν ἀναστῆναι. Τί γάρ σε δεῖ καταλείπειν

solationibus, encomiis, promissis, maxime opinione amoris sui. Tu vero forte vim attulisti, aut petulantiam. Non, here, dicebat, sed omnia, quæ dicis, duplo feci potius. Nam de te quoque confinxi mendacium, quod uxorem illam ducere velles. Ad quod illa præcipue indignata est. Venustus ergo, Chæreas ait, sum et amabilis, quando etiam ante conspectum aversata me fuit. Sed videtur in muliere non degeneris animi celsitudo esse. Nemo vim inferat illi, sed sinite, ut velit, agere. Decet enim me temperantiam colere. Forte etiam illa virum luget.

LIBER OCTAVUS.

I. Quomodo itaque Chæreas, suspicatus, Callirrhoën esse Dionysio traditam, ultionis cupidine defecerit ad Ægyptium, et navarchus constitutus maris imperium fuerit nactus, et Aradum victor occupaverit, ubi rex et uxorem suam et omne ministerium, et ipsam quoque Callirrhoën deposuerat, in prioribus est expositum. Jam fortuna non mirum modo quid et præter opinionem, sed et lugubre, parabat, ut scilicet, habens Callirrhoën, ignoraret habere Chæreas, receptasque suis triremibus alienas uxores abduceret, solam suam ibi relinqueret, non ut Ariadnen dormientem, neque sponso Baccho, sed spolium suis inimicis. Verum durum hoc Veneri visum, quæ nunc tandem Chæreæ reconciliari cœperat, ipsi prius ob intempestivam æmulationem infesta; ut ingrato nempe, et in munus injurio, quod ab ejus manibus acceperat pulcherrimum, et quale ne Alexander ille quidem, cognomine Paris, tulerat. Quum vero Chæreas pulchre Cupidini, subductis exacte rationibus, satisfecisset, ab occidente in orientem per innumeros casus et errores actus, miserata eum Venus, pulcherrimum duorum par, quod ipsa dudum copulaverat, postquam terra bene exercuerat et mari, tandem sibi reddere volebat. Ego vero puto, librum hunc ultimum lectoribus fore jucundissimum. Est enim tristium, quæ in præcedentibus, quasi expiatio. Non amplius latrocinium, non servitus, non coram judice lis, non rixa, non in mortem obduratio, non bellum, non captivitas; sed sancti amores legitimæque nuptiæ in hoc inveniuntur. Veritatem igitur antea tectam et obscuram ut collustraverit dea, sibique monstraverit ignotos invicem, ego dicam. Erat vespera, multumque rerum captivarum nondum triremibus impositum. Defatigatus itaque Chæreas ad ea, quæ classis abitum spectabant, disponenda surgit. Transeunti autem forum Ægyptius: Hic, ait, here, mulier est, quæ certa mortis destinatione venire in navem nolebat. Fortasse tamen illi tu persuaseris, ut surgat. Quare enim

τὸ κάλλιστον τῶν λαφύρων; συνεπελάβετο καὶ Πολύχαρμος τοῦ λόγου, βουλόμενος ἐμβαλεῖν αὐτὸν, εἴ πως δύναιτο, εἰς ἔρωτα καινὸν καὶ Καλλιρρόης παραμύθιον. Εἰσέλθωμεν, ἔφη, Χαιρέα. Ὑπερβὰς οὖν τὸν οὐδὸν καὶ θεασάμενος ἐρριμμένην καὶ ἐγκεκαλυμμένην, εὐθὺς ἐκ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τοῦ σχήματος ἐταράχθη τὴν ψυχὴν καὶ μετέωρος ἐγένετο. Πάντως δ' ἂν καὶ ἐγνώρισεν, εἰ μὴ σφόδρα πέπειστο, Καλλιρρόην ἀπειληφέναι Διονύσιον. Ἠρέμα δὲ προσελθὼν, Θάρρει, φησὶν, ὦ γύναι, ἥτις ἂν ᾖς, οὐ γάρ σε βιασόμεθα. Ἕξεις δ' ἄνδρα, ὃν θέλεις. Ἔτι λέγοντος, ἡ Καλλιρρόη, γνωρίσασα τὴν φωνὴν, ἀπεκαλύψατο καὶ ἀμφότεροι συνεβόησαν· Χαιρέα· Καλλιρρόη. Περιχυθέντες δ' ἀλλήλοις, λιποψυχήσαντες ἔπεσον. Ἄφωνος δὲ καὶ Πολύχαρμος τὸ πρῶτον εἱστήκει πρὸς τὸ παράδοξον. Χρόνου δὲ προϊόντος· Ἀνάστητε, εἶπεν, ἀπειλήφατε ἀλλήλους. Πεπληρώκασιν οἱ θεοὶ τὰς ἀμφοτέρων εὐχάς. Μέμνησθε δὲ, ὅτι οὐκ ἐν πατρίδι ἐστὲ, ἀλλ' ἐν πολεμίᾳ γῇ καὶ δεῖ ταῦτα πρότερον οἰκονομῆσαι καλῶς, ἵνα μηδεὶς ἔτι ὑμᾶς διαχωρίσῃ. Τοιαῦτ' ἐμβοῶντος, ὥσπερ τινὲς ἐν φρέατι βαθεῖ βεβαπτισμένοι μόλις ἄνωθεν φωνὴν ἀκούσαντες, βραδέως ἀνήνεγκαν. Εἶτ' ἰδόντες ἀλλήλους καὶ καταφιλήσαντες, πάλιν παρείθησαν καὶ δεύτερον καὶ τρίτον τοῦτο ἔπραξαν, μίαν φωνὴν ἀφιέντες· Ἔχω σε, εἰ ἀληθῶς εἶ Καλλιρρόη· εἰ ἀληθῶς εἶ Χαιρέας. Φήμη δὲ διέτρεχεν, ὅτι ὁ ναύαρχος εὕρηκε τὴν γυναῖκα. Οὐ στρατιώτης ἔμεινεν ἐν σκηνῇ, οὐ ναύτης ἐν τριήρει, οὐ θυρωρὸς ἐν οἰκίᾳ. Πανταχόθεν συνέτρεχον λαλοῦντες· Ὢ γυναικὸς μακαρίας, εἴληφε τὸν εὐμορφότατον ἄνδρα. Καλλιρρόης δὲ φανείσης, οὐδεὶς ἔτι Χαιρέαν ἐπῄνεσεν, ἀλλ' εἰς ἐκείνην πάντες ἀφεώρων, ὡς μόνην οὖσαν. Ἐβάδιζε δὲ σοβαρὰ, Χαιρέου καὶ Πολυχάρμου μέσην αὐτὴν δορυφορούντων. Ἄνθη καὶ στεφάνους ἔβαλλον αὐτοῖς καὶ οἶνος καὶ μύρα πρὸ τῶν ποδῶν ἐχεῖτο καὶ πολέμου καὶ εἰρήνης ἦν ὁμοῦ τὰ ἥδιστα, ἐπινίκια καὶ γάμοι. Χαιρέας δ' εἴθιστο μὲν ἐν τριήρει καθεύδειν καὶ νυκτὸς καὶ μεθ' ἡμέραν πολλὰ πράττων τότε δὲ Πολυχάρμῳ πάντα ἐπιτρέψας, αὐτὸς, οὐδὲ νύκτα περιμείνας, εἰσῆλθεν εἰς θάλαμον τὸν βασιλικόν. Καθ' ἑκάστην γὰρ πόλιν οἶκος ἐξαίρετος ἀποδέδεικται τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ. Κλίνη μὲν ἔκειτο χρυσήλατος, στρωμνὴ δὲ Τυρία πορφυρᾶ, ὕφασμα Βαβυλώνιον. Τίς ἂν φράσειε τὴν νύκτα ἐκείνην, πόσων διηγημάτων μεστὴ, πόσων δὲ δακρύων ὁμοῦ καὶ φιλημάτων; Πρώτη μὲν ἤρξατο Καλλιρρόη διηγεῖσθαι, πῶς ἀνέζησεν ἐν τῷ τάφῳ, πῶς ὑπὸ Θήρωνος ἐξήχθη, πῶς ἔπλευσε, πῶς ἐπράθη. Μέχρι τούτων Χαιρέας ἀκούων ἔκλαεν. Ἐπεὶ δ' ἧκεν εἰς Μίλητον τῷ λόγῳ, Καλλιρρόη μὲν ἐσιώπησεν αἰδουμένη, Χαιρέας δὲ τῆς ἐμφύτου ζηλοτυπίας ἀνεμνήσθη. Παρηγόρησε δ' αὐτὸν τὸ περὶ τοῦ τέκνου διήγημα. Πρὶν δὲ πάντα ἀκοῦσαι· Λέγε μοι, φησὶ, πῶς εἰς Ἄραδον ἦλθες καὶ ποῦ Διονύσιον καταλέλοιπας καὶ τί σοι πέπρακται πρὸς βασιλέα. Ἡ δ' εὐθὺς ἀπώ-

pulcherrimum inter spolia relinqueres. Operam quoque suam his verbis commodabat Polycharmus, amori novo, si pote, illum implicare, et amissæ Callirrhoës solatium exhibere volens. Introëamus, ait, Chærea. Superato limine ut prostratam vidit noster et opertam, statim ex respiratione et habitu movebatur et pendebat animo : agnovisset sane confestim Callirrhoën, nisi certæ fuisset persuasionis, Dionysium eam tulisse. Leni igitur suspensoque pede aggressus : Confide, ait, quæcunque tandem sis, mulier. Non enim tibi vim inferemus. Habebis virum, quem cupis. Adhuc loquebatur, quum, agnita familiari sibi voce, Callirrhoë se retegit : et utrinque conclamant : Chærea! Callirrhoë! et deficientes in mutuis amplexibus humi procumbunt. Polycharmus quoque primum inexspectata rei mirabilis novitate, obmutuerat. Interjecto aliquo tempore : Surgite, ait. Vosmet invicem recuperastis. Adimplerunt amborum vota dii. Mementote, vos non in patria, sed in hostili solo esse, et oportere hæc prius bene firmiterque strui et componi, ne quis porro separare vos queat. Hæc illo qua vi poterat inclamante, quasi qui profundo mersi puteo vocem ex alto allabentem audiunt, vix et tarde se recolligunt, tumque rursus post mutuos intuitus et oscula deficiunt, iterumque et tertia quoque vice continuant, unam hanc edentes vocem : Teneo te, es vere, es Callirrhoë? Es vere, es Chæreas? Fama statim dimanavit, navarchum recuperasse suam uxorem. Tum non miles in tentorio manere, non in triremi nauta, non domi janitor : undecumque confluere strepentes : O beatam mulierem : recepit formosissimum virum. Verum ipsa conspecta Callirrhoë, nemo Chæream laudabat amplius, sed in eam defixis omnes oculis, quasi sola adesset, respiciebant. Sublimis vero vultu inter Chæream et Polycharmum stipantes gradiebatur media. Flores et corollæ sparsæ euntibus, vinumque et unguenta ante pedes effusa; bellique et pacis simul aderant suavissima, ovationes nempe de hostibus devictis et nuptiarum concelebratio. Consueverat alias in triremi dormire Chæreas, et noctu dieque se multis occupare negotiis. Tunc autem Polycharmo permittebat omnia, et ne quidem exspectata nocte, thalamum regium intrat. Regi nempe peculiaris in unaquaque urbe domus est assignata. In ea lectus ex auro, stragula Tyriæ purpuræ, Babylonici operis. Quis illam noctem enuntiet, quot plena fuerit confabulationum, quot lacrymarum simul et suaviorum. Callirrhoë nempe narrare occipiebat prima, quomodo revixerit in sepulcro, quomodo fuerit a Therone extracta, quomodo navigaverit, quomodo vænierit. Chæreas plorabat hactenus audiens. Ut autem illa sermone Miletum devenerat, pudenter tacebat, et Chæreas insita sua æmulatione stimulatus est, attamen narratione de filio leniebatur, et antequam audiisset omnia : Dic mihi, ait, quomodo venisti Aradum, et ubi reliquisti Dionysium, et quid cum rege tibi accidit. Asseverabat illa statim jurejurando, se post judicium non vi-

αινυτο, μὴ ἑωρακέναι Διονύσιον μετὰ τὴν δίκην, βασιλέα δ' ἐρᾶν μὲν αὐτῆς, μὴ κεκοινωνηκέναι δ' αὐτῷ, μηδὲ μέχρι φιλήματος. Ἄδικος οὖν, ἔφη Χαιρέας, ἐγὼ καὶ ὀξὺς εἰς ὀργὴν, τηλικαῦτα δεινὰ διατεθεικὼς βασιλέα μηδὲν ἀδικοῦντά σε. Σοῦ γὰρ ἀπαλλαγεὶς εἰς ἀνάγκην κατέστην αὐτομολίας. Ἀλλ' οὐ κατῄσχυνά σε· πεπλήρωκα γῆν καὶ θάλασσαν τροπαίων. Καὶ πάντα ἀκριβῶς διηγήσατο, ἐναβρυνόμενος τοῖς κατορθώμασιν. Ἐπεὶ δ' ἅλις ἦν δακρύων καὶ διηγημάτων, περιπλακέντες ἀλλήλοις

Ἀσπάσιοι λέκτροιο παλαιοῦ θεσμὸν ἵκοντο.

Β'. Ἔτι δὲ νυκτὸς κατέπλευσέ τις Αἰγύπτιος, οὐ τῶν ἀφανῶν. Ἐκβὰς δὴ τοῦ κέλητος μετὰ σπουδῆς ἐπυνθάνετο, ποῦ Χαιρέας ἐστίν. Ἀχθεὶς οὖν πρὸς Πολύχαρμον, ἑτέρῳ μὲν οὐδενὶ ἔφη τὸ ἀπόρρητον δύνασθαι εἰπεῖν, ἐπείγειν δὲ τὴν χρείαν, ὑπὲρ ἧς ἀφῖκται. Καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν ἀνεβάλετο Πολύχαρμος τὴν πρὸς Χαιρέαν εἴσοδον, ἐνοχλεῖν ἀκαίρως οὐ θέλων. Ἐπεὶ δ' ὁ ἄνθρωπος κατήπειγε, παρανοίξας τοῦ θαλάμου τὴν θύραν, ἐμήνυσε τὴν σπουδήν. Ὡς δὲ στρατηγὸς ἀγαθὸς Χαιρέας, Κάλει, φησί. Πόλεμος γὰρ ἀναβολὴν οὐ περιμένει. Εἰσαχθεὶς δ' ὁ Αἰγύπτιος, ἔτι σκότους ὄντος, τῇ κλίνῃ παραστὰς, Ἴσθι, φησὶν, ὅτι βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἀνῄρηκε τὸν Αἰγύπτιον, καὶ τὴν στρατιὰν τὴν μὲν εἰς Αἴγυπτον πέπομφε καταστησομένην τὰ ἐκεῖ, τὴν δὲ λοιπὴν ἄγει πᾶσαν ἐνθάδε καὶ ὅσον οὔπω παρέσται. Πεπυσμένος γὰρ Ἄραδον ἑαλωκέναι, λυπεῖται μὲν καὶ περὶ τοῦ πλούτου παντὸς, ὃν ἐνθάδε καταλέλοιπεν, ἀγωνιᾷ δὲ μάλιστα περὶ [τῆς] Στατείρας τῆς γυναικός. Ταῦτ' ἀκούσας Χαιρέας ἀνέθορε. Καλλιρρόη δὲ αὐτοῦ λαβομένη· Ποῖ σπεύδεις; εἶπε, πρὶν βουλεύσασθαι περὶ τῶν ἐφεστηκότων. Ἂν γὰρ τοῦτο δημοσιεύσῃς, μέγαν πόλεμον κινήσεις σεαυτῷ, πάντων ἐπισταμένων, ἤδη καὶ καταφρονούντων. Πάλιν δὲ ἐν χερσὶ γενόμενοι πεισόμεθα τῶν πρότερον βαρύτερα. Ταχέως ἐπείσθη τῇ συμβουλῇ καὶ ἐκ τοῦ θαλάμου προῆλθε μετὰ τέχνης. Κρατῶν γὰρ τῆς χειρὸς τὸν Αἰγύπτιον, συγκαλέσας τὸ πλῆθος· Νικῶμεν, ἄνδρες, εἶπε, καὶ τὴν πεζὴν στρατιὰν τοῦ βασιλέως. Οὗτος γὰρ ἀνὴρ τὰ εὐαγγέλια ἡμῖν φέρει καὶ γράμματα παρὰ τοῦ Αἰγυπτίου. Δεῖ δὲ τὴν ταχίστην ἡμᾶς πλεῖν, ἔνθα ἐκεῖνος ἐκέλευσε. Συσκευασάμενοι οὖν πάντες ἐμβαίνετε. Ταῦτ' εἰπόντος, ὁ σαλπιστὴς τὸ ἀνακλητικὸν εἰς τὰς τριήρεις ἐσήμαινε. Λάφυρα δὲ καὶ αἰχμαλώτους τῆς προτεραίας ἦσαν ἐντεθειμένοι καὶ οὐδὲν ἐν τῇ νήσῳ καταλέλειπτο, πλὴν εἰ μή τι βαρὺ καὶ ἄχρηστον. Ἔπειτα ἔλυον τὰ ἀπόγεια καὶ ἀγκύρας ἀνῄρουν καὶ βοῆς καὶ ταραχῆς ὁ λιμὴν πεπλήρωτο καὶ ἄλλος ἄλλο τι ἔπραττε παριών. Χαιρέας δ' εἰς τὰς τριήρεις σύνθημα λεληθὸς τοῖς τριηράρχαις δέδωκεν ἐπὶ Κύπρου κρατεῖν, ὡς δῆτ' ἀναγκαῖον, ἔτι ἀφύλακτον οὖσαν, αὐτὴν προκαταλαβεῖν. Πνεύματι δὲ φορῷ χρησάμενοι τῆς ὑστεραίας κατήχθησαν εἰς Πάφον,

disse Dionysium. A rege quidem amari, verum cum illo ne oscula quidem communicasse. Iniquus igitur ego sum, ait Chæreas, et præceps irarum, qui tam graviter afflixerim regem in te nunquam injurium. Abstractus enim a te ad transfugii necessitatem fui redactus; attamen te non dehonestavi. Implevi terram et mare tropæis. Simul exacte narrabat omnia placens sibi gloriansque suis egregie factis. Ut lacrymarum et fabularum cepit satietas,

Antiqui cupide renovarunt fœdera lecti.

II. Adhuc nox erat, quum Ægyptius quidam non ignobilis appellit cum celoce, et egressus diligenter atque trepide, ubinam Chæreas esset, interrogat. Adductus ad Polycharmum, negabat significare posse, nisi Chæreæ, rem non temere vulgandam. Necessitatem interim urgere, cujus caussa advenerit. Diu quidem tum cessabat Polycharmus ad Chæream introire, ut qui præter tempus interpellare nollet. Importunius autem quum instaret alter, paullum adaperta janua Polycharmus aliquem de re magna et urgente cum ipso agere velle indicat. Vocare Chæreas jubet, bonus imperator. Bellum namque moram non pati. Introductus adhuc obscura nocte Ægyptius, adstans lecto : Scito, ait, quod rex Persarum sustulerit Ægyptium et partem exercitus in Ægyptum miserit, ut res ibi ordinet : partem vero ducat huc reliquam, adfuturus tantum non e vestigio. Nam Aradi cognita occupatione, dolet quidem ob cæteras ibi depositas suas opes, maxime tamen æstuat et timet de uxore sua Statira. Subsilit ad hæc Chæreas. Quem retinens Callirrhoë : Quo properas, ait, antequam de præsentibus deliberaveris? id enim si publicaveris, ipse tibi magnum concitaveris bellum, omnibus ubi intellexerint, te contemturis. Denuo redacti in captivitatem multo, quam ante, graviora patiemur. Obtemperat sine mora consilio Chæreas, et cum astutia prodit e conclavi. Manu namque tenens Ægyptium convocatæ turbæ: Vincimus, ait, o mei, regis quoque terrestres copias. Vir enim, quem videtis, bonum nobis affert nuntium, et Ægyptii literas. Oportet autem quantocyus eo navigare, quo ille jussit. Omnes igitur vasa colligite et inscendite. Quibus dictis, tubicen in triremes receptui cecinit, in quas jam præcedente die spolia cum captivis comportaverant, nihilo in insula relicto, nisi quod ponderosum nimis et inutile foret. Tum solvi funes, tum revelli ancoræ, tum clamore portus el tumultu reboare, tum alius aliud agere. Chæreas autem progressus ad triremes mandatum clam dabat versus Cyprum viam tenere, quasi necesse esset adhuc incustoditam insulam occupare. Secundo usi vento Paphum altero die veniunt, ubi tem-

ἔνθα ἐστὶν ἱερὸν Ἀφροδίτης. Ἐπεὶ δ' ὡρμίσαντο, Χαιρέας, πρὶν ἐκβῆναί τινα τῶν τριηρῶν, πρώτους ἐξέπεμψε τοὺς κήρυκας, εἰρήνην καὶ σπονδὰς τοῖς ἐπιχωρίοις καταγγεῖλαι. Δεξαμένων δ' αὐτὸν, ἐξεβίβασε τὴν δύναμιν ἅπασαν εἰς γῆν καὶ ἀναθήμασι τὴν Ἀφροδίτην ἐτίμησε. Πολλῶν δ' ἱερείων συναχθέντων, εἱστίασε τὴν στρατιάν. Σκεπτομένου δ' αὐτοῦ περὶ τῶν ἑξῆς, ἀπήγγειλαν οἱ ἱερεῖς, οἱ αὐτοὶ δ' εἰσὶ καὶ μάντεις· Ὅτι καλὰ γέγονε τὰ ἱερεῖα. Τότε οὖν θαρρήσας ἐκάλεσε τοὺς τριηράρχας καὶ τοὺς Ἕλληνας τοὺς τριακοσίους καὶ ὅσους τῶν Αἰγυπτίων εὔνους ἑώρα πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεξεν ὧδε· Ἄνδρες συστρατιῶται καὶ φίλοι, κοινωνοὶ μεγάλων κατορθωμάτων. Ἐμοὶ καὶ εἰρήνη καλλίστη καὶ πόλεμος ἀσφαλέστατος, μεθ' ὑμῶν, πείρᾳ γὰρ μεμαθήκαμεν, ὅτι ὁμονοοῦντες ἐκρατήσαμεν τῆς θαλάσσης. Καιρὸς δ' ὀξὺς ἐφέστηκεν ἡμῖν εἰς τὸ βουλεύσασθαι περὶ τοῦ μέλλοντος ἀσφαλῶς. Ἴστε γὰρ, ὅτι ὁ μὲν Αἰγύπτιος ἀνῄρηται μαχόμενος, κρατεῖ δὲ βασιλεὺς ἁπάσης τῆς γῆς. Ἡμεῖς δ' ἀπειλήμμεθα ἐν μέσοις τοῖς πολεμίοις. Εἶτ' οὖν συμβουλεύει τις ἡμῖν ἀπιέναι πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὰς ἐκείνου χεῖρας φέροντας αὑτοὺς ἐμβαλεῖν. Ἀνεβόησαν εὐθὺς, ὡς πάντα μᾶλλον ἢ τοῦτο ποιητέον. Ποῖ τοίνυν ἄπιμεν; πάντα γάρ ἐστιν ἡμῖν πολέμια καὶ οὐκέτι οὐδὲ τῇ θαλάττῃ προσήκει πιστεύειν, τῆς γῆς κρατουμένης ὑπὸ τῶν πολεμίων. Οὐ δήπου γ' ἀναπτῆναι δυνάμεθα. Σιωπῆς ἐπὶ τούτοις γενομένης, Λακεδαιμόνιος ἀνὴρ, Βρασίδου συγγενὴς, κατὰ μεγάλην ἀνάγκην τῆς Σπάρτης ἐκπεσὼν, πρῶτος ἐτόλμησεν εἰπεῖν· Τί δὲ ζητοῦμεν, ποῖ φύγωμεν βασιλέα; ἔχομεν γὰρ θάλασσαν καὶ τριήρεις. Ἀμφότερα δ' ἡμᾶς εἰς Σικελίαν ἄγει καὶ Συρακούσας, ὅπου οὐ μόνον Πέρσας οὐκ ἂν δείσαιμεν, ἀλλ' οὐδ' Ἀθηναίους. Ἐπῄνεσαν πάντες τὸν λόγον. Μόνος Χαιρέας προσεποιεῖτο μὴ συγκατατίθεσθαι, τὸ μῆκος τοῦ πλοῦ προφασιζόμενος, τὸ δ' ἀληθὲς ἀποπειρώμενος, εἰ βεβαίως αὐτοῖς δοκεῖ. Σφόδρα δ' ἐγκειμένων καὶ πλεῖν ἤδη θελόντων· Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν, ἄνδρες Ἕλληνες, βουλεύεσθε καλῶς καὶ χάριν ὑμῖν ἔχω τῆς εὐνοίας τε καὶ πίστεως. Οὐκ ἐάσω δὲ ὑμᾶς μετανοῆσαι, θεῶν ὑμᾶς προσλαμβανομένων. Τοὺς δ' Αἰγυπτίους, πολλοὶ γάρ εἰσιν, [οὓς] οὐ προσῆκεν ἄκοντας βιάζεσθαι. Καὶ γὰρ γυναῖκας καὶ τέκνα ἔχουσιν οἱ πλείους, ὧν οὐκ ἂν ἡδέως ἀποσπασθεῖεν. Κατασπαρέντες οὖν εἰς τὸ πλῆθος διαπυνθάνεσθαι ἑκάστου σπεύσατε, ἵνα μόνον τοὺς ἑκόντας παραλάβωμεν. Ταῦτα μὲν, ὡς ἐκέλευσεν, ἐγίνετο.

Γ'. Καλλιρρόη δὲ, λαβομένη Χαιρέου τῆς δεξιᾶς, μόνον αὐτὸν ἀπαγαγοῦσα· Τί, ἔφη, βεβούλευσαι, Χαιρέα; καὶ Στάτειραν ἄγεις εἰς Συρακούσας καὶ Ῥοδογύνην τὴν καλήν; Ἠρυθρίασεν ὁ Χαιρέας καὶ Οὐκ ἐμαυτοῦ, φησὶν, ἕνεκα ἄγω ταύτας, ἀλλά σοι θεραπαινίδας. Ἀνέκραγεν ἡ Καλλιρρόη· Μὴ ποιήσειαν οἱ θεοὶ τοσαύτην ἐμοὶ γενέσθαι μανίαν, ὥστε τὴν τῆς Ἀσίας βασιλίδα δούλην ἔχειν, ἄλλως τε καὶ ξένην

plum Veneris erat. Ut appulerant, mittit Chæreas, antequam exscenderent, præcones, pacem et fœdus indigenis annuntiatum. Qui cum illum recepissent, totum exercitum in terram exponit, eumque, post ornatam donariis a se Venerem, coactis multis victimis splendide excipit. Secum autem deinceps agenda volutanti sacerdotes iidemque vates litare hostias nuntiant. Qua ille relatione erectus triremium præfectis, suisque trecentis Græcis, et quotquot Ægyptiorum norat sibi benevolos, ad se convocatis hæc ait : Viri commilitones, et participes magnarum rerum, sed bene et cum gloria gestarum. Ego vobiscum agere et pacem decore, et bellum tuto profecto possum. Experimento namque didicimus, per concordiam mari nos fuisse superiores. Jam vero subito nos de futura securitate deliberandi tempus invasit. Nam scire vos velim, Ægyptium in pugna cecidisse, et Persarum regem tota continente dominari, adeoque in mediis hostibus nos esse deprehensos. Ergo sive quis abire suadet ad regem, et sponte dare nos in ejus manum. Cuncti statim sublato clamore facienda potius omnia, quam hoc, affirmabant. Quo evademus igitur, quibus omnia sunt inimica? Subvolare in cœlum sane non possumus. Facto ad hæc silentio, Lacedæmonius aliquis, Brasidæ propinquus, temporum acerbitate patria exsul, primus loqui sic ausus est : Quid vero quærimus, ait, ubi regem effugiamus! mare sane et triremes habemus. Utraque nos in Siciliam et Syracusas ducunt, ubi non Persas modo non timemus, sed ne quidem Athenienses. Laudabant omnes consilium. Chæreas non assentientem fingebat, navigationis longinquitatem caussatus; sed eo ipso volebat tantum pertentare mentes, num serio sic decernerent. Quum autem instarent vehementer, et jam flagitarent abitum : Vos quidem, ait, viri Græci, pulchre statuitis, et gratiam vobis habeo benevolentiæ atque fidei, diique si vos in suam curam tutelamque recipiant, pœnitere non sinam. Ægyptios autem, multi enim sunt, invitos cogere non decet. Habent plurimi uxores et liberos, a quibus libenter non abstrahantur. In vulgus itaque dimissos ire jubeatis, qui singulos perrogent; ut solos voluntarios adsciscamus. Ut jusserat, ita factum.

III. Callirrhoë vero dextra prehensum seducit Chæream, et : Quid statuisti, Chærea, inquit. Etiam Statiram Syracusas duces, et pulchram Rhodogunen? Non mea caussa, sed tibi servas illas abducam, ait rubore suffusus Chæreas. Exclamat Callirrhoe : Dii ne fecerint, ut reginam Asiæ mihi servam habere insaniam, eamque hospitii lege mihi sacratam. Illam, si gratificari mihi cupis, remitte regi, quæ me, ut fratris uxorem nacta, sic custodivit.

γεγενημένην. Εἰ δέ μοι θέλεις χαρίζεσθαι, βασιλεῖ πέμψον αὐτήν. Καὶ γὰρ αὕτη μέ σοι διεφύλαξεν ὡς ἀδελφοῦ γυναῖκα παραλαβοῦσα. Οὐδέν ἐστιν, ἔφη Χαιρέας, ὃ, σοῦ θελούσης, οὐκ ἂν ἐγὼ ποιήσαιμι· σὺ γὰρ κυρία Στατείρας καὶ πάντων τῶν λαφύρων καὶ πρὸ πάντων τῆς ἐμῆς ψυχῆς. Ἥσθη Καλλιρρόη καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εὐθὺς δ' ἐκέλευσε τοῖς ὑπηρέταις ἄγειν αὐτὴν πρὸς Στάτειραν. Ἐτύγχανε δ' ἐκείνη μετὰ τῶν ἐνδοξοτάτων Περσίδων ἐν κοίλῃ νηΐ, ὅλως οὐδὲν ἐπισταμένη τῶν γεγενημένων, οὐδ' ὅτι Καλλιρρόη Χαιρέαν ἀπείληφε, πολλὴ γὰρ ἦν παραφυλακὴ καὶ οὐδενὶ ἐξῆν προσελθεῖν, οὐκ ἰδεῖν, οὐ μηνῦσαί τι τῶν πραττομένων. Ὡς δ' ἧκεν ἐπὶ τὴν ναῦν, τοῦ τριηράρχου δορυφοροῦντος αὐτὴν, κατάπληξις εὐθὺς ἦν πάντων καὶ ταραχὴ διαθεόντων. Εἶτά τις ἡσυχῇ πρὸς ἄλλον ἐλάλησεν· Ἡ τοῦ ναυάρχου γυνὴ παραγίνεται. Μέγα δὲ καὶ βύθιον ἀνεστέναξεν ἡ Στάτειρα καὶ κλάουσα εἶπεν· Εἰς ταύτην με τὴν ἡμέραν, ὦ Τύχη, τετήρηκας, ἵν' ἡ βασιλὶς ἴδω κυρίαν, πάρεστι γὰρ ἴσως ἰδεῖν οἵαν παρείληφε δούλην. Ἤγειρε θρῆνον ἐπὶ τούτοις καὶ τότ' ἔμαθε, τίς αἰχμαλωσία σωμάτων εὐγενῶν. Ἀλλὰ ταχεῖαν ἐποίησεν ὁ θεὸς τὴν μεταβολήν. Καλλιρρόη γὰρ εἰσδραμοῦσα περιεπλάκη τῇ Στατείρᾳ· Χαῖρε, φησὶν, ὦ βασίλεια. Βασιλὶς γὰρ εἶ καὶ ἀεὶ διαμενεῖς. Οὐκ εἰς πολεμίων χεῖρας ἐμπέπτωκας, ἀλλὰ τῆς σοι φιλτάτης, ἣν εὐηργέτηκας. Χαιρέας, ὁ ἐμὸς, ἐστὶ ναύαρχος. Ναύαρχον δ' Αἰγυπτίων ἐποίησεν αὐτὸν ὀργὴ πρὸς βασιλέα, διὰ τὸ βραδέως ἀπολαμβάνειν ἐμέ. Πέπαυται δὲ καὶ διήλλακται καὶ οὐκέτι ὑμῖν ἐστι πολέμιος. Ἀνίστασο δὲ, φιλτάτη, καὶ ἄπιθι χαίρουσα. Ἀπόλαβε καὶ σὺ τὸν ἄνδρα τὸν σεαυτῆς. Ζῇ γὰρ βασιλεὺς κἀκείνῳ σε Χαιρέας πέμπει. Ἀνίστασο καὶ σὺ, Ῥοδογύνη, πρώτη μοι φίλη Περσίδων καὶ βάδιζε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν σεαυτῆς καὶ ὅσας ἡ βασιλὶς ἂν ἄλλας θέλῃ καὶ μέμνησθε Καλλιρρόης. Ἐξεπλάγη Στάτειρα τούτων ἀκούσασα τῶν λόγων καὶ οὔτε πιστεύειν εἶχε, οὔτ' ἀπιστεῖν. Τὸ δ' ἦθος Καλλιρρόης τοιοῦτον ἦν, ὡς μὴ δοκεῖν εἰρωνεύεσθαι ἐν μεγάλαις συμφοραῖς. Ὁ δὲ καιρὸς ἐκέλευε ταχέως πάντα πράττειν. Ἦν οὖν τις ἐν Αἰγυπτίοις Δημήτριος, φιλόσοφος, βασιλεῖ γνώριμος, ἡλικίᾳ προήκων, παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων διαφέρων. Τοῦτον καλέσας Χαιρέας εἶπεν· Ἐγὼ ἐβουλόμην μετ' ἐμαυτοῦ σε ἄγειν, ἀλλὰ μεγάλης πράξεως ὑπηρέτην σε ποιοῦμαι. Τὴν γὰρ βασιλίδα τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ πέμπω διὰ σοῦ. Τοῦτο δὲ καὶ σὲ ποιήσει τιμιώτερον ἐκείνῳ καὶ τοὺς ἄλλους διαλλάξει. Ταῦτ' εἰπὼν στρατηγὸν ἀπέδειξε Δημήτριον τῶν ὀπίσω κομιζομένων τριηρῶν. Πάντες γὰρ ἤθελον ἀκολουθεῖν Χαιρέᾳ καὶ προετίμων αὐτὸν πατρίδων καὶ τέκνων. Ὁ δὲ μόνας εἴκοσι τριήρεις ἐπελέξατο, τὰς ἀρίστας καὶ μεγίστας, ὡς ἂν ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον μέλλων περαιοῦσθαι καὶ ταύταις ἐνεβίβασεν Ἕλληνας μὲν ἅπαντας, ὅσοι παρῆσαν, Αἰγυπτίων δὲ καὶ Φοινίκων ὅσους ἔμαθεν εὐζώνους. Πολλοὶ καὶ

Nihil est, quod volenti tibi non fecerim, ait Chæreas. Tu Statiræ domina, tu manubiarum, tu præ omnibus animæ quoque meæ. Gavisa Callirrhoë, virumque deosculata, statim a ministris ad Statiram duci vult, quæ cum nobilissimis Persidum in cava nave residebat, ignara rerum omnium, etiam quod Callirrhoë Chæream recuperasset, ut quas adire, aut videre, aut gestorum facere certiores, nemini per acres custodias liceret. Ut venit ad navem, trierarcho præeunte, statim consternatio erat et tumultus omnium discursitantium. Inter cætera quis submissa voce alteri uxorem navarchi venire nuntiabat; quo percepto Statira ex imo pectore graviter suspiravit, et: In hanc me diem, Fortuna, servasti, ait plorans, ut dominam regina videam. Forsan adest, ut, qualem acceperit ancillam, cernat. Post quæ suscitavit planctum, et qualis ingenuorum corporum sit captivitas, tum condidicit. Sed brevi deus mutavit rerum faciem. Callirrhoë namque ingressa navem accurrit, et circumvoluta Statiræ: Regina, salve, ait. Regina enim es, et semper manes. Non in hostium, sed in amicissimæ tuamque benevolentiam expertæ, manus incidisti. Chæreas meus est navarchus, quo in gradu constituit illum ira, ideo, quod tarde me reciperet, adversus regem concepta. Sed ira resedit nunc, et ipse reconciliatus, et vobis non amplius hostis est. Itaque surge, amicissima, et hilaris abi. Recupera tu quoque maritum tuum. Rex enim vivit, et illi te mittit Chæreas. Surge tu quoque, Rhodogune, prima mihi Persidum amica, et abi ad maritum tuum, et quotquot alias regina velit, et memores estote Callirrhoes. Extra se rapitur ad hos sermones Statira, neque credere habens, neque diffidere. Is tamen erat Callirrhoës animi character, ut in magnis eventibus cavillari non videretur. Tempus quoque præsens cito peragi volebat omnia. Erat tum inter Ægyptios aliquis Demetrius philosophus, regi familiaris, ætate provectus, et doctrinarum atque virtutis studio cæteris Ægyptiis antecellens. Hunc vocat Chæreas, et: Ego te quidem mecum sumere volebam, ait; nunc autem te magni negotii faciam administrum. Reginam per te magno regi mittam. Hoc et illi te faciet cariorem, et reliquos in gratiam reducet. His dictis prætorem triremium, quæ patriam repetebant, eum designat. Nam voluerant quidem omnes Chæream sequi, quem præferebant vel patriæ quisque suæ, vel liberis. At ille tamen solas viginti triremes optimas sibi deligit maximasque, ut cui pelagus Ionium foret trajiciendum. Illis imponit Græcos omnes, quotquot inter copias aderant, et Ægyptiorum atque Phœnicum quos cognoverat strenuos et robustos. Multi quo-

Κυπρίων ἐθελονταὶ ἐνέβησαν. Τοὺς δ' ἄλλους πάντας ἔπεμψεν οἴκαδε, διανείμας αὐτοῖς μέρη τῶν λαφύρων, ἵνα χαίροντες ἐπανίωσι πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, ἐντιμότεροι γενόμενοι. Καὶ οὐδεὶς ἠτύχησεν οὐδενὸς, αἰτήσας παρὰ Χαιρέου. Καλλιρρόη δὲ προσήνεγκε τὸν κόσμον ἅπαντα τὸν βασιλικὸν Στατείρᾳ. Ἡ δ' οὐκ ἐβουλήθη λαβεῖν, ἀλλὰ, Τούτῳ, φησὶ, (σὺ) κοσμοῦ. Πρέπει γὰρ τοιούτῳ σώματι κόσμος βασιλικός. Δεῖ γὰρ ἔχειν σε, ἵνα καὶ μητρὶ χαρίσῃ καὶ πατρίοις ἀναθήματα θεοῖς. Ἐγὼ δὲ πλείω τούτων καταλέλοιπα ἐν Βαβυλῶνι. Θεοὶ δέ σοι παρέχοιεν εὔπλοιαν καὶ σωτηρίαν καὶ μηδέποτε διαζευχθῆναι Χαιρέου. Πάντα πεποίηκας εἰς ἐμὲ δικαίως. Χρηστὸν ἦθος ἐπεδείξω καὶ τοῦ κάλλους ἄξιον. Καλήν μοι βασιλεὺς ἔδωκε παρακαταθήκην.

Δ'. Τίς ἂν φράσειε τὴν ἡμέραν ἐκείνην, πόσας ἔσχε πράξεις, πόσα πάθη διάφορα, εὐχομένων, συντασσομένων, χαιρόντων, λυπουμένων, ἀλλήλοις ἐντολὰς διδόντων, τοῖς οἴκοι γραφόντων. Ἔγραφε δὲ καὶ Χαιρέας ἐπιστολὴν πρὸς βασιλέα τοιαύτην· Σὺ μὲν ἔμελλες τὴν δίκην κρίνειν, ἐγὼ δ' ἤδη νενίκηκα παρὰ τῷ δικαιοτάτῳ δικαστῇ. Πόλεμος γὰρ ἄριστος κριτὴς τοῦ κρείττονός τε καὶ χείρονος. Οὗτός μοι Καλλιρρόην ἀποδέδωκεν, οὐ μόνον τὴν γυναῖκα τὴν ἐμὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν σήν. Οὐκ ἐμιμησάμην δέ σου τὴν βραδύτητα, ἀλλὰ ταχέως σοι μηδὲ ἀπαιτοῦντι Στάτειραν ἀποδίδωμι καθαρὰν καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ μείνασαν βασιλίδα. Ἴσθι δὲ, οὐκ ἐμέ σοι τὸ δῶρον ἀλλὰ Καλλιρρόην ἀποστέλλουσαν. Ἀνταπαιτοῦμεν δέ σε χάριν, Αἰγυπτίοις διαλλαγῆναι· πρέπει γὰρ βασιλεῖ μάλιστα πάντων ἀνεξικακεῖν. Ἕξεις δὲ στρατιώτας ἀγαθοὺς φιλοῦντάς σε· τοῦ γὰρ ἐμοὶ συνακολουθεῖν, ὡς φίλοι, παρὰ σοὶ μᾶλλον εἵλοντο μένειν. Ταῦτα μὲν ἔγραψε Χαιρέας, ἔδοξε δὲ καὶ Καλλιρρόῃ δίκαιον εἶναι καὶ εὐχάριστον, Διονυσίῳ γράψαι. Τοῦτο μόνον ἐποίησε δίχα Χαιρέου· εἰδυῖα γὰρ αὐτοῦ τὴν ἔμφυτον ζηλοτυπίαν, ἐσπούδαζε λαθεῖν. Λαβοῦσα δὲ γραμματίδιον ἐχάραξεν οὕτως· Καλλιρρόη Διονυσίῳ εὐεργέτῃ χαίρειν. Σὺ γὰρ εἶ, ὁ καὶ λῃστείας καὶ δουλείας με ἀπαλλάξας. Δέομαί σου μηδὲν ὀργισθῇς· εἰμὶ γὰρ τῇ ψυχῇ μετὰ σοῦ διὰ τὸν κοινὸν υἱὸν, ὃν παρακατατίθημί σοι ἐκτρέφειν τε καὶ παιδεύειν ἀξίως ἡμῶν. Μὴ λάβῃ δὲ πεῖραν μητρυιᾶς. Ἔχεις οὐ μόνον υἱὸν, ἀλλὰ καὶ θυγατέρα. Ἀρκεῖ σοι δύο τέκνα. Ὃν γάμῳ ζεῦξον, ὅταν ἀνὴρ γένηται καὶ πέμψον αὐτὸν εἰς Συρακούσας ἵνα καὶ τὸν πάππον θεάσηται. Ἀσπάζομαί σε, Πλαγγών. Ταῦτά σοι γέγραφα τῇ ἐμῇ χειρί. Ἔρρωσο, ἀγαθὲ Διονύσιε καὶ Καλλιρρόης μνημόνευε τῆς σῆς. Σφραγίσασα δὲ τὴν ἐπιστολὴν, ἀπέκρυψεν ἐν τοῖς κόλποις καὶ ὅτ' ἔδει λοιπὸν ἀνάγεσθαι καὶ ταῖς τριήρεσι πάντας ἐμβαίνειν, αὐτὴ χεῖρα δοῦσα τῇ Στατείρᾳ εἰς τὸ πλοῖον εἰσήγαγε. Κατεσκευάκει δὲ Δημήτριος ἐν τῇ νηὶ σκηνὴν βασιλικὴν, πορφυρίδα καὶ χρυσοϋφῆ Βαβυλώνια περιθείς. Πάνυ δὲ κολακευτικῶς κατακλίνασα

que Cyprii sua sponte inscendebant. Cæteros omnes domum remittit, spoliorum quemque particula divitem, ut læti reverterentur ad suos præmiis et honore aucti. Nemo sane petitis a Chærea excidebat. Callirrhoë quoque mundum omnem regium reginæ conferebat, renuenti tamen, et : Hoc tu te orna, dicenti; tale corpus regius mundus decet. Habere quoque debes, unde matri gratificeris, et patriis donaria diis. Ego plura his Babylone reliqui. Dii tibi secundum cursum salvumque dent, et nunquam a Chærea separari. Æqua mecum et justa fecisti omnia. Indolem animi bonam formaque dignam tua commonstrasti Pulchrum mihi depositum rex dedit.

IV. Quis illam diem dixerit, quot habuerit actiones, quam sibi diversa studia, voventium, valedicentium, lætantium, tristium, mandata mutua dantium, literas item ad in patria relictos exarantium! Chæreas inter cæteros hanc ad regem dedit : Tu meditabaris litem disceptare. Ego vero jam vici sub justissimo judice. Bellum est optimus judex melioris et deterioris juris. Illud mihi non meam tantum uxorem, Callirrhoën, sed et tuam, dedit. Tarditatem vero tuam imitatus non sum, sed cito Statiram, etiam non reposcenti, puram et vel in captivitate reginam reddo. Scito tamen, non me tibi, sed Callirrhoën, donum mittere, pro quo redhostimentum id rogamus, ut cum Ægyptiis in gratiam redeas. Regem nempe, si quem alium, injuriæ acceptæ non esse memorem decet. Habebis milites tui amantes. Nam apud te manere, quam ut amici me comitari, maluerunt. Hæc quidem Chæreas scripsit. Sed Callirrhoë quoque censuit, Dionysio gratiarum actionem perscribere. Hoc unicum clam Chærea fecit, ut quem insitæ gnara æmulationis, latère studebat; et sic exarat : Callirrhoë Dionysio patrono salutem. Tu enim es, qui et latrocinio et servituti me eripuisti. Ne quæso irascaris. Nam animo sum tecum propter communem filium, quem fidei tuæ alendum docendumque condigne nobis committo. Ne experientiam subeat novercæ velim. Habes non modo filium, sed et filiam. Sufficiunt tibi duo liberi. Illum, ut vir evaserit, uxori junge, et mitte Syracusas, ut avum quoque videat. Saluto te, Plangon. Hæc mea manu scripsi. Vale, bone Dionysie, et tuæ Callirrhoës memento. Epistolam obsignatam sinu recondit, et quum oporteret tandem abire, et omnes in triremes inscendere, Statiram, ipsa manu prehensam, in navem introducit, in qua Demetrius tentorium regium purpureis velis et auro textis Babylonicis circumdatum præparaverat.

αὐτὴν Καλλιρρόη· Ἔρρωσό μοι, φησίν, ὦ Στάτειρα καὶ μέμνησό μου καὶ γράφε μοι πολλάκις εἰς Συρακούσας· ῥᾴδια γὰρ πάντα βασιλεῖ. Κἀγὼ δέ σοι χάριν εἴσομαι παρὰ τοῖς γονεῦσί μου καὶ τοῦς θεοῖς τοῖς Ἑλληνικοῖς. Συνίστημί σοι τὸ τέκνον μου, ὃ καὶ σὺ ἡδέως εἶδες. Νόμιζε ἐκεῖνο παραθήκην ἔχειν ἀντ' ἐμοῦ. Ταῦτα λεγούσης, δακρύων ἐνεπλήσθη καὶ γόον ἤγειρε ταῖς γυναιξίν. Ἐξιοῦσα δὲ τῆς νεὼς ἡ Καλλιρρόη, ἠρέμα προσκύψασα τῇ Στατείρᾳ καὶ ἐρυθριῶσα, τὴν ἐπιστολὴν ἐπέδωκε καί, Ταύτην, εἶπε, δὸς Διονυσίῳ τῷ δυστυχεῖ, ὃν παρατίθημι σοί τε καὶ βασιλεῖ. Παρηγορήσατε αὐτόν. Φοβοῦμαι, μὴ ἐμοῦ χωρισθεὶς ἑαυτὸν ἀνέλῃ. Ἔτι δ' ἂν ἐλάλουν αἱ γυναῖκες καὶ ἔκλαον καὶ ἀλλήλας κατεφίλουν, εἰ μὴ παρήγγειλαν οἱ κυβερνῆται τὴν ἀναγωγήν. Μέλλουσα δ' ἐμβαίνειν εἰς τὴν τριήρη ἡ Καλλιρρόη τὴν Ἀφροδίτην προσεκύνησε. Χάρις σοι, φησίν, ὦ δέσποινα, τῶν παρόντων. Ἤδη μοι διαλλάττῃ. Δὸς δέ μοι καὶ Συρακούσας ἰδεῖν. Μεγάλη μὲν ἐν μέσῳ θάλασσα καὶ ἐκδέχεταί με φοβερὰ πελάγη, πλὴν οὐ φοβοῦμαι, σοῦ μοι συμπλεούσης. Ἀλλ' οὐδὲ τῶν Αἰγυπτίων οὐδεὶς ἐνέβη ταῖς Δημητρίου ναυσίν, εἰ μὴ πρότερον συνετάξατο Χαιρέᾳ καὶ κεφαλὴν καὶ χεῖρας αὐτοῦ κατεφίλησε. Τοσοῦτον ἵμερον πᾶσιν ἐνέθηκε. Καὶ πρῶτον ἐκεῖνον εἴασεν ἀναχθῆναι τὸν στόλον, ὡς ἀκούεσθαι μέχρι πόρρω τῆς θαλάσσης ἐπαίνους μεμιγμένους εὐχαῖς.

Ε'. Καὶ οὗτοι μὲν ἔπλεον, βασιλεὺς δ' ὁ μέγας, κρατήσας τῶν πολεμίων, εἰς Αἴγυπτον μὲν ἐξέπεμπε τὸν καταστησόμενον τὰ ἐν αὐτῇ βεβαίως, αὐτὸς δ' ἔσπευδεν εἰς Ἄραδον πρὸς τὴν γυναῖκα. Ὄντι δ' αὐτῷ περὶ Χίον καὶ Τύρον καὶ θύοντι τῷ Ἡρακλεῖ τὰ ἐπινίκια, προσῆλθέ τις ἀγγέλλων· Ὅτι Ἄραδος ἐκπεπόρθηται καί ἐστι κενή· πάντα δὲ τὰ ἐν αὐτῇ φέρουσιν αἱ ναῦς τῶν Αἰγυπτίων. Μέγα δὲ πένθος κατήγγειλε βασιλεῖ, ὡς ἀπολωλυίας τῆς βασιλίδος. Ἐπένθουν δὲ Περσῶν οἱ ἐντιμότατοι, Στάτειραν

Πρόφασιν σφῶν δ' αὐτῶν κήδε' ἕκαστος,

ὁ μὲν γυναῖκα, ὁ δ' ἀδελφήν, ὁ δὲ θυγατέρα· πάντες δέ τινα, ἕκαστος οἰκεῖον. Ἐκπεπλευκότων δὲ τῶν πολεμίων, ἄγνωστον ἦν, διὰ ποίας θαλάσσης. Τῇ δευτέρᾳ δὲ τῶν ἡμερῶν ὤφθησαν αἱ Αἰγυπτίων ναῦς προσπλέουσαι. Καὶ τὸ μὲν ἀληθὲς ἄδηλον ἦν, ἐθαύμαζον δ' ὁρῶντες καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινεν αὐτῶν τὴν ἀπορίαν σημεῖον ἀρθὲν ἀπὸ τῆς νεὼς τῆς Δημητρίου βασιλικόν, ὅπερ εἴωθεν αἴρεσθαι μόνου πλέοντος βασιλέως. Τοῦτο δὲ ταραχὴν ἐποίησεν, ὡς πολεμίων ὄντων. Εὐθὺς δὲ θέοντες ἐμήνυον Ἀρταξέρξῃ· Τάχα δή τις εὑρεθήσεται βασιλεὺς Αἰγυπτίων. Ὁ δ' ἀνέθορεν ἐκ τοῦ θρόνου καὶ ἔσπευδεν ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ σύνθημα πολεμικὸν ἐδίδου. Τριήρεις μὲν γὰρ οὐκ ἦσαν αὐτῷ· πᾶν δὲ τὸ πλῆθος ἔστησεν ἐπὶ τοῦ λιμένος παρεσκευασμένον εἰς μάχην. Ἤδη δέ τις καὶ τόξον ἐνέτεινε καὶ λόγχην ἔμελλεν ἀφιέναι, εἰ μὴ συν-

In illa ut Callirrhoë reginam tenerrimis cum blanditiis lecto reposuerat: Vale, ait, o Statira, meique memento; et Syracusas scribe sæpius. Omnia enim regi facilia. Ego tibi apud parentes quoque meos gratiam novero, et apud Græcos deos. Commendo tibi filium meum, quem et tu libenter videbas. Pro me illum habere depositum reputato. Hæc dicens Callirrhoë lacrymis obundatur, et ejulatum apud mulieres excitat, et jam egrediens e nave, versus Statiram leviter sese inclinans et erubescens, epistolam tradit. Hanc, ait, exhibe infelici Dionysio, quem tuæ pariter et regis fidei committo. Consolamini ipsum. Vereor, ne sese de vita, sejunctus a me, tollat. Forsan adhuc loquerentur mulierculæ, et plorarent, et partirentur invicem oscula, nisi gubernatores exitum e portu imperassent. Jam inscensura Venerem adorat Callirrhoë: Gratia tibi sit, domina, de præsentibus, ait. Jam mihi reconciliata es. Da quoque nunc Syracusas videre. Intercedit quidem vastum mare, et æquora tremenda manent atque excipiunt. Non timeo tamen, te mihi socia navigationis. Ægyptiorum nemo naves ingrediebatur Demetrii prius, quam hic Chæreæ valedixisset, caput manusque deosculatus. Tantum sui desiderium noster omnibus indiderat. Hanc ergo primam sivit Chæreas in fluctus referri classem, inter laudes votis mixtas, longo per mare tractu exaudiendas.

V. Et hi quidem navigabant, rex autem, victis hostibus, in Ægyptum miserat, qui statum illius regionis ordinaret. Ipse vero Aradum properabat ad uxorem. Sed versanti circa Chium et Tyrum, et Herculi ob victoriam obtentam sacrificanti, advenit nuntius, Aradum hostili manu devastatam et evacuatam esse, omniaque naves Ægyptiorum asportare. Nuntius ille tristissimus advenit regi, ut perdita regina; tristissimus et reliquis Persarum proceribus, qui Statiram specie lugebant, suos revera quisque necessarios, hic uxorem, ille sororem, alter filiam, omnes omnino affinem. Post egressum vero inimicarum navium ignorabatur, per quodnam illæ mare iter haberent. Altero die autem conspectæ quidem naves Ægyptiorum accedentes, sed quarum obscura erat destinatio. Videntes admirabantur, sed magis intendebat incertitudinem vexillum regium e nave Demetrii sublatum, quod tantum solet, quando rex navigat, extolli. Id faciebat perturbationem, tanquam hostes adessent. Accurrunt statim et nuntiant Artaxerxi. Forsan, aiunt, invenietur aliquis rex Ægyptiorum. Ille subito desilire de solio, ad litus festinare, conflictui dare signum. Triremes enim non quidem ipsi ad manus: sed ordinavit copias in portu ad prœlium accinctas. Jam quis

ἧκε Δημήτριος καὶ τοῦτο ἐμήνυσε τῇ βασιλίδι. Ἡ δὲ Στάτειρα προελθοῦσα τῆς σκηνῆς ἔδειξεν ἑαυτήν. Εὐθὺς οὖν τὰ ὅπλα ῥίψαντες προσεκύνησαν. Ὁ δὲ βασιλεὺς οὐ κατέσχεν, ἀλλὰ, πρὶν καλῶς τὴν ναῦν καταχθῆναι, πρῶτος εἰσεπήδησεν εἰς αὐτήν. Περιχυθεὶς δὲ τῇ γυναικὶ, ἐκ τῆς χαρᾶς δάκρυα ἀφῆκε καὶ εἶπε· Τίς ἄρα μοι θεῶν ἀποδέδωκέ σε, γυνὴ φιλτάτη; Ἀμφότερα γὰρ ἄπιστα καὶ ἀπολέσθαι βασιλίδα καὶ ἀπολομένην εὑρεθῆναι. Πῶς δέ σε, εἰς γῆν καταλιπὼν, ἐκ θαλάσσης ἀπολαμβάνω; Στάτειρα δ' ἀπεκρίνατο· Δῶρον ἔχεις με παρὰ Καλλιρρόης. Ἀκούσας δὲ τοὔνομα βασιλεὺς, ὡς ἐπὶ τραύματι παλαιῷ πληγὴν ἔλαβε καινήν. Βλέψας δ' εἰς Ἀρταξάτην τὸν εὐνοῦχον· Ἄγε με, φησὶ, πρὸς Καλλιρρόην, ἵν' αὐτῇ χάριν γνῶ. Εἶπεν ἡ Στάτειρα· Μαθήσῃ πάντα παρ' ἐμοῦ. Ἅμα δὲ προῄεσαν ἐκ τοῦ λιμένος εἰς τὰ βασίλεια. Τότε δὲ πάντας ἀπαλλαγῆναι κελεύσασα καὶ μόνον τὸν εὐνοῦχον παρεῖναι, διηγεῖτο τὰ ἐν Ἀράδῳ, τὰ ἐν Κύπρῳ καὶ τελευταίαν ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν τὴν Χαιρέου. Βασιλεὺς δ' ἀναγινώσκων μυρίων παθῶν ἐπληροῦτο. Καὶ γὰρ ὠργίζετο διὰ τὴν ἅλωσιν τῶν φιλτάτων καὶ μετενόει διὰ τὸ παρασχεῖν αὐτομολίας ἀνάγκην, καὶ χάριν δ' αὐτῷ πάλιν ἠπίστατο, ὅτι Καλλιρρόην μηκέτι δύναιτο θεάσασθαι. Μάλιστα δὲ πάντων φθόνος ἥπτετο αὐτοῦ καὶ ἔλεγε· Μακάριος Χαιρέας, εὐτυχέστερος ἐμοῦ. Ἐπεὶ δ' ἅλις ἦν τῶν διηγημάτων, Στάτειρα εἶπε· Παραμύθησαι, βασιλεῦ, Διονύσιον. Τοῦτο γάρ σε παρακαλεῖ Καλλιρρόη. Ἐπιστραφεὶς οὖν ὁ Ἀρταξέρξης πρὸς τὸν εὐνοῦχον· Ἐλθέτω, φησὶ, Διονύσιος. Καὶ ἦλθε ταχέως, μετέωρος ταῖς ἐλπίσι. Τῶν γὰρ περὶ Χαιρέαν ἠπίστατο οὐδὲν, μετὰ δὲ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἐδόκει Καλλιρρόην παρεῖναι καὶ βασιλέα καλεῖν αὐτὸν, ἵν' ἀποδῷ τὴν γυναῖκα, γέρας τῆς ἀριστείας. Ἐπεὶ δ' εἰσῆλθε, διηγήσατο αὐτῷ βασιλεὺς πάντα τὰ γεγενημένα. Ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ καιρῷ φρόνησιν Διονύσιος ἐπεδείξατο καὶ παιδείαν ἐξαίρετον. Ὥσπερ γάρ τις, κεραυνοῦ πεσόντος πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, μὴ ταραχθείη, κἀκεῖνος, ἀκούσας λόγων σκηπτοῦ βαρυτέρων, ὅτι Χαιρέας Καλλιρρόην εἰς Συρακούσας ἀπάγει, ὅμως εὐσταθὴς ἔμεινε καὶ οὐκ ἔδοξεν ἀσφαλὲς αὐτῷ τὸ λυπεῖσθαι, σωθείσης τῆς βασιλίδος. Ὁ δ' Ἀρταξέρξης· Εἰ μὲν ἐδυνάμην, ἔφη, Καλλιρρόην ἂν ἀπέδωκά σοι, Διονύσιε, πᾶσαν γὰρ εὔνοιαν εἰς ἐμὲ καὶ πίστιν ἐπεδείξω. Τούτου δ' ὄντος ἀμηχάνου, δίδωμί σοι πάσης Ἰωνίας ἄρχειν καὶ πρῶτος εὐεργέτης εἰς οἶκον βασιλέως ἀναγραφήσῃ. Προσεκύνησεν ὁ Διονύσιος καὶ χάριν ὁμολογήσας ἔχειν, ἔσπευδεν ἀπαλλαγῆναι καὶ δακρύων ἐξουσίαν ἔχειν. Ἐξιόντι δ' αὐτῷ Στάτειρα τὴν ἐπιστολὴν ἡσυχῇ δίδωσιν. Ὑποστρέψας δὲ καὶ κατακλείσας ἑαυτὸν, γνωρίσας τὰ Καλλιρρόης γράμματα, πρῶτον τὴν ἐπιστολὴν κατεφίλησεν, εἶτ' ἀνοίξας τῷ στήθει προσετίθει, ὡς ἐκείνην παροῦσαν καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον κατεῖχεν, ἀναγινώσκειν μὴ δυνάμενος διὰ τὰ δάκρυα. Ἀποκλαύσας

arcum tendere, jam librare hastam, nisi rem Demetrius intellexisset, et significasset reginæ. Statira sic progressa de tentorio se monstrat. Quam, projectis actutum armis, adorant. Etiam rex non continebat se, quin primus insiliret in navem, etiam nondum exacte appulsam, et circumfusus uxori lacrymas mitteret. Quis te mihi tandem deorum reddidit, amicissima uxor? ait. Utrumque enim fidem superat, et amissam fuisse reginam, et, quæ amissa erat, rursus inventam. Et quomodo te in terra relictam e mari recupero? Donum me habes a Callirrhoë, respondet Statira. Id auditum nomen recenti vulnere super antiquum illud regem feriebat, ut diceret conversis ad Artaxaten eunuchum oculis: Duc me ad Callirrhoën, ut ipsi gratias agam. Cui vero Statira: Disces a me omnia, respondet. Et simul e portu progrediuntur in palatium. Ibi regina, ut omnes abesse, præter eunuchum, jusserat, quæ in Arado, quæ in Cypro acciderant, exponit, tandemque tradit epistolam Chæreæ regi. A cujus ille lectione innumeris affectibus fuit agitatus. Irascebatur ob captos amicissimos. Detumescebat ideo, quod ipse necessitatem imposuisset transfugii. Rursus gratiam Chæreæ noverat, ob quem adspicere amplius Callirrhoën nequiret. Invidia maxime tangebat illum. Beatus Chæreas, aiebat, me felicior. Ut satis fabularum fuit, Statira consolandum esse regi Dionysium monebat. Id enim Callirrhoën ab ipso postulare. Tum conversus ad eunuchum Artaxerxes: Ut veniat Dionysius, ait. Et continuo venit spe sublimis. Nam rerum Chæreæ ignorantissimus, putabat, Callirrhoen adesse cum aliis mulieribus, seque a rege arcessi, ut præmium virtutis uxorem reciperet. Rex autem ingresso totam rem exposuit. Ibi prudentiam et sapientiam suam singularem prorsus monstrabat Dionysius. Quemadmodum enim procidente quis ante suos pedes fulmine non percellatur; sic et ille, verbis fulmine gravioribus auditis: Chæreas Callirrhoën Syracusas abducit, tamen constans permansit, et tutum sibi mœrorem, servata regina, non esse reputavit. Redderem tibi libenter Callirrhoën, Dionysie, sic ait rex, modo possem. Omnem enim benevolentiam erga me fidemque tuam ostendisti. Sed quum fieri hoc nulla ratione possit, præficio te toti Ioniæ, primusque benefactor domus regiæ scriberis. Adorabat Dionysius, et gratiam professus habere, properabat abire et lacrymandi libertatem nancisci. Sed exeunti Statira tacite porrigit epistolam. Ut rediit domum, et seclusus agnovit manum Callirrhoës, primum osculatur epistolam, dein apertam apponit pectori, diuque ibi retinet, ut illam ipsam præsentem. Sed legere non valebat ob lacrymas. Quibus tandem aliquando siccatis, exorsus lectionem osculatur principio Callirrhoës nomen. Ut deinde venit ad verba: Dionysio patrono et benefactori: Hei mihi, non amplius marito. Tu enim patronus et benefactor meus. Quid enim dignum hoc nomine feci tibi? De epistola maxime placebat

δὲ, μόλις ἀναγινώσκειν ἤρξατο καὶ πρῶτόν γε Καλλιρρόης τοὔνομα κατεφίλησεν. Ἐπεὶ δ' ἦλθεν εἰς τό· Διονυσίῳ εὐεργέτῃ· Οἴμοι, φησὶν, οὐκέτ' ἀνδρί. Σὺ γὰρ εὐεργέτης ἐμός. Τί γὰρ ἄξιον ἐποίησά σοι; Ἥσθη δὲ τῆς ἐπιστολῆς τῇ ἀπολογίᾳ καὶ πολλάκις ἀνεγίνωσκε τὰ αὐτά. Ὑπεδήλου γὰρ, ὡς ἄκουσα αὐτὸν καταλίποι. Οὕτω κοῦφόν ἐστιν ὁ ἔρως καὶ ἀναπείθει ῥαδίως ἀντερᾶσθαι. Θεασάμενος δὲ τὸ παιδίον καὶ πήλας ταῖς χερσίν· Ἀπελεύσῃ ποτέ μοι καὶ σὺ, τέκνον, πρὸς τὴν μητέρα καὶ γὰρ αὐτὴ τοῦτο κεκέλευκεν. Ἐγὼ δ' ἔρημος βιώσομαι, πάντων αἴτιος ἐμαυτῷ γενόμενος. Ἀπώλεσέ με κενὴ ζηλοτυπία καὶ σὺ, Βαβυλών. Ταῦτ' εἰπὼν συνεσκευάζετο τὴν ταχίστην καταβαίνειν εἰς Ἰωνίαν, μέγα νομίζων παραμύθιον, πολλὴν ὁδὸν καὶ πόλεων ἡγεμονίαν καὶ τὰς ἐν Μιλήτῳ Καλλιρρόης οἰκήσεις.

Ϛʹ. Τὰ μὲν οὖν περὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν, ὁ δὲ Χαιρέας ἤνυσε τὸν πλοῦν εἰς Σικελίαν εὐτυχῶς. Εἱστήκει γὰρ ἀεὶ κατὰ πρύμναν (ὁ ἄνεμος), καὶ ναῦς ἔχων μεγάλας ἐπελαγίζετο, περιδεῶς ἔχων, μὴ πάλιν αὐτὸν σκληροῦ δαίμονος προσβολὴ καταλάβῃ. Ἐπεὶ δ' ἐφάνησαν Συρακοῦσαι, τοῖς τριηράρχαις ἐκέλευσε κοσμῆσαι τὰς τριήρεις καὶ ἅμα συντεταγμέναις πλεῖν· καὶ γὰρ ἦν γαλήνη. Ὡς δ' εἶδον αὐτοὺς οἱ ἐκ τῆς πόλεως, εἶπέ τις· Πόθεν τριήρεις προσπλέουσι; μή τι Ἀττικαί; φέρε οὖν μηνύσωμεν Ἑρμοκράτει. Καὶ ταχέως ἐμήνυε· Στρατηγὲ, βουλεύου, τί ποιήσεις. Τοὺς λιμένας ἀποκλείσωμεν, ἢ ἐπαναχθῶμεν; οὐ γὰρ ἴσμεν, εἰ μείζων ἕπεται στόλος, πρόδρομοι δ' εἰσὶν αἱ βλεπόμεναι. Καταδραμὼν οὖν ὁ Ἑρμοκράτης ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐπὶ τὴν θάλασσαν, κωπῆρες ἐξέπεμψε πλοῖον ἀπαντᾶν αὐτοῖς. Ὁ δ' ἀποσταλεὶς ἐπυνθάνετο, πλησίον ἐλθὼν, τίνες εἴησαν. Χαιρέας δ' ἐκέλευσεν ἀποκρίνασθαί τινα τῶν Αἰγυπτίων· Ἡμεῖς ἐξ Αἰγύπτου πλέομεν ἔμποροι, φορτία φέροντες, ἃ Συρακοσίους εὐφρανεῖ. Μὴ ἀθρόοι τοίνυν εἰσπλεῖτε, φησὶν, ἕως ἂν γνῶμεν, εἰ ἀληθεύετε· φορτίδας γὰρ οὐ βλέπω ναῦς ἀλλὰ μακρὰς καὶ ὡς ἐκ πολέμου τριήρεις· ὥστε αἱ μὲν πλείους ἔξω τοῦ λιμένος μετέωροι μεινάτωσαν, μία δὲ καταπλευσάτω. Ποιήσομεν οὕτως. Εἰσέπλευσεν οὖν τριήρης ἡ Χαιρέου πρώτη. Εἶχε δ' ἐπάνω σκηνὴν συγκεκαλυμμένην Βαβυλωνίοις περιπετάσμασιν. Ἐπεὶ δὲ καθωρμίσθη, πᾶς ὁ λιμὴν ἀνθρώπων ἐνεπλήσθη. Φύσει μὲν γὰρ ὄχλος ἐστὶ περίεργόν τι χρῆμα, τότε δὲ καὶ πλείονας εἶχον αἰτίας τῆς συνδρομῆς. Βλέποντες δ' εἰς τὴν σκηνὴν, ἔνδον ἐνόμιζον οὐκ ἀνθρώπους, ἀλλὰ φόρτον εἶναι πολυτελῆ. Καὶ ἄλλος ἄλλο τι ἐμαντεύετο, πάντα δὲ μᾶλλον, ἢ τἀληθὲς εἴκαζον. Καὶ γὰρ ἦν ἄπιστον, ὡς ἀληθῶς ἤδη πεπυσμένων αὐτῶν, ὅτι Χαιρέας τέθνηκε, ζῶντα δόξαι καταπλεῖν καὶ μετὰ τοσαύτης πολυτελείας Οἵ τε τοῦ Χαιρέου γονεῖς οὐδὲ προῄεσαν ἐκ τῆς οἰκίας. Ἑρμοκράτης δ' ἐπολιτεύετο μὲν ἀλλὰ πενθῶν καὶ τότε εἱστήκει μὲν, λανθάνων δέ. Πάντων δ' ἀπορούντων καὶ

excusatio, et eadem sæpe verba relegebat. Significabant nempe quodammodo, illam invitam discessisse. Tam levis res amor est, et cito persuadet amantibus redamari. Contemplatus quoque filium manibus sublatum vectitabat. Tu mihi quoque, fili, ait, aliquando ad matrem abibis. Sic enim illa jussit, ego vero vivam solitarius, omnium istorum ipse mihi causa factus. Vana me æmulatio et tu Babylon pessumdederunt. Post quæ quantocyus parabat in Ioniam descendere, magnum reputans solamen, multiplex iter, et urbium imperium, et Callirrhoës Mileti olim habitationes.

VI. Hæc in Asia gerebantur. Interim Chæreas navigationem feliciter conficiebat in Siciliam, secundo enim vento semper utebatur, et cum magnis navibus sese alto credebat, multo tamen cum timore, ne in se duri cujusdam dei impetus ingrueret. Syracusis autem conspectis, ut ornent triremes jubet præfectos, et agminatim navigetur. Erat nempe tranquillitas. Urbani ut vident eas, dicebat aliquis: Unde triremes adveniunt? suntne Atticæ? agedum indicemus Hermocrati. Et mox significat. Delibera, prætor, quid ages. Portusne claudamus, an occurramus in altum? Nescimus enim, an major classis sequatur, et præviæ hæ modo sint visæ. Propere decurrit Hermocrates ad mare de foro, et actuariam navem mittit iis obviam. Missus, ut prope venit: Quinam forent, interrogat. Respondet Ægyptiorum unus, Chæreæ jussu: Nos ex Ægypto navigamus mercatores, cum mercibus, quæ lætitiam Syracusanis afferent. Ergo ne confertim, ille ait, intro navigate. Naves enim video, non onerarias, sed longas, et quasi bellicas triremes. Adeoque cæteræ omnes extra portum procul in salo manento, una vero intro naviget. Sic faciemus. Intrat itaque prima Chæreæ triremis, super constrato tentorium velis Babylonicis circumamictum gerens. Quæ ut appulit, totus portus hominibus impletus est. Nam per se plebs est res valde curiosa, rerumque novarum sedula; tunc autem plures habebant concursus rationes. Ad tentorii adspectum, merces intus esse pretiosas, conjiciebant, aliusque aliud quid augurabatur, sed omnes alia omnia potius, quam verum. Absonum enim erat, putare illos, qui certo audiverant obiisse Chæream, eundem vivum cum navibus tantaque magnificentia in patriam redire. Chæreæ parentes ne domo quidem prodierant. Hermocrates aderat quidem, ut magistratus et rector rerum gerendarum, sed in luctu; adstabat quidem, sed latens. Omnes autem quum dubii oculis eodem de-

τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκεῖ τετακότων, αἰφνίδιον εἱλκύσθη τὰ παραπετάσματα. Καὶ ὤφθη Καλλιρρόη μὲν ἐπὶ χρυσηλάτου κλίνης ἀνακειμένη, Τυρίαν ἀμπεχομένη πορφύραν, Χαιρέας δ' αὐτῇ παρακαθήμενος, σχῆμα ἔχων στρατηγοῦ. Οὔτε βροντή ποτε οὕτως ἐξέπληξε τὰς ἀκοάς, οὔτε ἀστραπὴ τὰς ὄψεις τῶν ἰδόντων, οὔτε θησαυρὸν εὑρών τις χρυσίου τοσοῦτον ἐξεβόησεν, ὡς τότε τὸ πλῆθος, ἀπροσδοκήτως ἰδὸν θέαμα λόγου κρεῖττον. Ἑρμοκράτης δ' ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν σκηνήν, καὶ περιπτυξάμενος τὴν θυγατέρα, εἶπεν· Ζῇς, τέκνον, ἢ καὶ τοῦτο πεπλάνημαι; Ζῶ, πάτερ, νῦν ἀληθῶς, ὅτι σε τεθέαμαι. Δάκρυα πᾶσιν ἐχεῖτο μετὰ χαρᾶς. Μεταξὺ δὲ Πολύχαρμος ἐπικαταπλεῖ ταῖς ἄλλαις τριήρεσιν. Αὐτὸς γὰρ ἦν πεπιστευμένος τὸν ἄλλον στόλον ἀπὸ Κύπρου, διὰ τὸ μηκέτι Χαιρέαν ἄλλῳ τινὶ σχολάζειν δύνασθαι, πλὴν Καλλιρρόῃ μόνῃ. Ταχέως δ' ὁ λιμὴν ἐπληροῦτο καὶ ἦν ἐκεῖνο τὸ σχῆμα τὸ μετὰ τὴν ναυμαχίαν τὴν Ἀττικήν. Καὶ αὗται γὰρ αἱ τριήρεις ἐκ πολέμου κατέπλεον ἐστεφανωμέναι, χρησάμεναι Συρακοσίῳ στρατηγῷ. Συνεμίχθησαν δὲ αἱ φωναὶ τῶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης τοὺς ἀπὸ γῆς ἀσπαζομένων καὶ πάλιν ἐκείνων τοὺς ἐκ θαλάσσης. Εὐφημίαι τε καὶ ἔπαινοι καὶ συνευχαὶ πυκναὶ παρ' ἀμφοτέρων πρὸς ἀλλήλους. Ἧκε δὲ καὶ ὁ Χαιρέου πατὴρ, λιποψυχῶν ἐκ τῆς παραδόξου χαρᾶς. Ἐπεκελεύοντο δ' ἀλλήλοις συνέφηβοι καὶ συγγυμνασταὶ, Χαιρέαν ἀσπάσασθαι θέλοντες, Καλλιρρόην δ' αἱ γυναῖκες. Ἔδοξε δ' ἔτι καλλίων αὑταῖς Καλλιρρόη γεγονέναι, ὥστ' ἀληθῶς εἶπες ἂν, αὐτὴν ὁρᾶν τὴν Ἀφροδίτην ἀναδυομένην ἐκ τῆς θαλάσσης. Προσελθὼν δὲ Χαιρέας τῷ Ἑρμοκράτει καὶ τῷ πατρί· Παραλάβετε, ἔφη, τὸν πλοῦτον τοῦ μεγάλου βασιλέως. Καὶ εὐθὺς ἐκέλευσεν ἐκκομίζεσθαι ἀργύριον καὶ χρυσὸν ἀναρίθμητον, εἶτ' ἐλέφαντα καὶ ἤλεκτρον καὶ ἐσθῆτα καὶ πᾶσαν ὕλης τέχνης τε πολυτέλειαν ἐπέδειξε Συρακοσίοις καὶ κλίνην καὶ τράπεζαν τοῦ μεγάλου βασιλέως. Ὥστ' ἐνεπλήσθη πᾶσα ἡ πόλις, οὐχ ὡς πρότερον, ἐκ τοῦ πολέμου Σικελικοῦ, πενίας Ἀττικῆς, ἀλλὰ, τὸ καινότατον ἐν εἰρήνῃ, λαφύρων Μηδικῶν.

Ζ'. Ἀθρόον δὲ τὸ πλῆθος ἀνεβόησεν· Ἀξιοῦμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐπεθύμουν γὰρ αὐτοὺς καὶ ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι. Λόγου δὲ θᾶττον ἐπληρώθη τὸ θέατρον ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν. Εἰσελθόντος δὲ μόνου Χαιρέου, πᾶσαι καὶ πάντες ἐπεβόησαν· Καλλιρρόην παρακάλει. Ἑρμοκράτης δὲ καὶ τοῦτο ἐδημαγώγησεν, εἰσάγων καὶ τὴν θυγατέρα. Πρῶτον οὖν ὁ δῆμος, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀποβλέψας, εὐφήμει τοὺς θεοὺς καὶ χάριν ἠπίστατο μᾶλλον ὑπὲρ τῆς ἡμέρας ταύτης ἢ τῆς τῶν ἐπινικίων. Εἶτα ποτὲ μὲν ἐσχίζοντο καὶ οἱ μὲν ἄνδρες ἐπῄνουν Χαιρέαν, αἱ δὲ γυναῖκες Καλλιρρόην, ὁτὲ δ' αὖ πάλιν ἀμφοτέρους κοινῇ. Καὶ τοῦτ' ἐκείνοις ἥδιον ἦν. Καλλιρρόην μὲν οὖν, ὡς ἂν ἐκ πλοῦ καὶ ἀγωνίας, εὐθέως ἀσπασαμένην τὴν πατρίδα ἀπήγαγον ἐκ τοῦ θεάτρου, Χαιρέαν δὲ κατεῖχε τὸ πλῆθος, ἀκοῦσαι βουλόμενον

fixis hærerent, conspecti sunt, subito levatis velis, tam Callirrhoë super aureo toro reposita, et Tyriam purpuram induta, quam Chæreas ipsi assidens habitu imperatorio. Neque tonitru sic aures unquam perculit, neque fulgur oculos videntium, neque invento quis auri acervo tam exclamavit, ut tum plebs, viso spectaculo, quod omnem sermonem superat. Hermocrates autem exsiliit in tentorium, et amplexus filiam: Vivis, ait, o mea? an etiam hoc illudor? Vivo, pater, nunc revera, quandoquidem te video. Lacrymæ cum gaudio fluebant omnibus. Interim succedebat Polycharmus cum triremibus intro navigans, cui classem omnem a Cypro Chæreas, nonnisi Callirrhoæ vacare valens, commendaverat. Brevi replebatur portus, eratque eadem species, ac post navalem cum Atheniensibus pugnam. Nam hæ triremes quoque coronatæ sub duce Syracusano ex bello redibant. Mixtæ voces e mari salutantium eos, qui in terra erant, et horum vicissim salutantium eos, qui e mari adveniebant. Densa bona verba, et præconia, et communia vota ab utrisque. Veniebat etiam Chæreæ pater, ob insperatum gaudium animo delinquens. Se invicem excitabant juvenes, qui cum Chærea adoleverant, et gymnasia frequentaverant, cupidi eum salutare. Similiter cum mulieribus erga Callirrhoen comparatum erat. Hæc etiam pulchrior illis videbatur evasisse, ut vere diceres videre Venerem e salo emergentem. Invadit Chæreas Hermocratem et patrem, et: Accipite, ait, magni regis opes. Aurique statim et argenti tantam jussit efferri copiam, ut enumerari non posset; porro ebur, et electrum, et vestes, et omnem materiæ artisque magnificentiam ostendit Syracusanis, et lectum mensamque magni regis. Adeoque plena fiebat urbs tota, non, ut ante ex bello, paupertate Attica, sed, quod inauditum et mirabilissimum sit, in pace manubiis Medicis.

VII. Turba vero una omnis confertim voce clamabat: Habeamus concionem. Cupiebant nempe et videre et audire. Plenum dicto citius theatrum virisque et mulieribus, omnesque illi et illæ, quum solus intrasset Chæreas, etiam ut Callirrhoë arcesseretur, magna voce hortabantur. Hermocrates sane, pro popularitate sua, etiam in hoc palpatus est vulgo, quod filiam in theatrum induceret. Tum primum quidem populus, oculis in cœlum fixis, prædicabat deos, gratiamque norat magis hujus, quam triumphalis diei. Dein nunc scindebantur, ut viri Chæream laudarent, fœminæ Callirrhoën, nunc rursus utrosque simul celebrarent. Idque ambobus erat gratius. Callirrhoën quidem, ut e navigatione miraque variorum affectuum vicissitudine delassatam, statim, postquam patriam salutaverat, domum

πάντα τὰ τῆς ἀποδημίας διηγήματα. Κἀκεῖνος ἀπὸ τῶν τελευταίων ἤρξατο, λυπεῖν οὐ θέλων ἐν τοῖς πρώτοις καὶ σκυθρωποῖς τὸν λαόν. Ὁ δὲ δῆμος ἐνεκελεύετο· Ἐρωτῶμεν, ἄνωθεν ἄρξαι, πάντα ἡμῖν λέγε, μηδὲν παραλίπῃς. Ὤκνει Χαιρέας, ὡς ἂν ἐπὶ πολλοῖς τῶν οὐ κατὰ γνώμην συμβάντων αἰδούμενος. Ἑρμοκράτης δ' ἔφη· Μηδὲν αἰδεσθῇς, ὦ τέκνον, κἂν λέγῃς τι λυπηρότερον, ἢ μικρότερον ἡμῶν. Τὸ γὰρ τέλος, λαμπρὸν γενόμενον, ἐπισκοτεῖ τοῖς προτέροις ἅπασι. Τὸ δὲ μὴ ῥηθὲν ὑπόνοιαν ἔχει χαλεπωτέραν ἐξ αὐτῆς τῆς σιωπῆς. Πατρίδι λέγεις καὶ γονεῦσιν, ὧν ἰσόρροπος ἡ πρὸς ἀμφοτέρους ὑμᾶς φιλοστοργία. Τὰ μὲν οὖν πρῶτα τῶν διηγημάτων ἤδη καὶ ὁ δῆμος ἐπίσταται, καὶ γὰρ τὸν γάμον ὑμῶν αὐτὸς ἔζευξε. Τὴν τῶν ἀντιμνηστευομένων ἐπιβουλὴν εἰς ψευδῆ ζηλοτυπίαν, ἀκαίρως ἔπληξας τὴν γυναῖκα, πάντες ἔγνωμεν, καὶ ὅτι δόξασα τεθνάναι πολυτελῶς ἐκηδεύθη. Σὺ δέ, εἰς φόνου δίκην ὑπαχθείς, σεαυτοῦ κατεψηφίσω, συναποθανεῖν θέλων τῇ γυναικί. Ἀλλ' ὁ δῆμός σε ἀπέλυσεν, ἀκούσιον ἐπιγνοὺς τὸ συμβάν. Τὰ δὲ τούτων ἐφεξῆς [ἡμῖν ἀπάγγειλον], ὅτι Θήρων ὁ τυμβωρύχος, νυκτὸς τὸν τάφον διασκάψας, Καλλιρρόην, ζῶσαν εὑρών, μετὰ τῶν ἐνταφίων ἐνέθηκε τῷ πειρατικῷ κέλητι καὶ εἰς Ἰωνίαν ἐπώλησε, σὺ δὲ κατὰ τὴν ζήτησιν τῆς γυναικὸς ἐξελθών, αὐτὴν μὲν οὐχ εὗρες, ἐν δὲ τῇ θαλάσσῃ τῷ πειρατικῷ πλοίῳ περιπεσών, τοὺς μὲν ἄλλους λῃστὰς τεθνεῶτας κατέλαβες ὑπὸ δίψους, Θήρωνα δὲ μόνον ἔτι ζῶντα εἰσήγαγες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κἀκεῖνος μὲν βασανισθεὶς ἀνεσκολοπίσθη, τριήρη δ' ἐξέπεμψεν ἡ πόλις καὶ πρεσβευτὴν ὑπὲρ Καλλιρρόης, ἑκούσιος δὲ συνεξέπλευσέ σοι Πολύχαρμος ὁ φίλος, ταῦτ' ἴσμεν· σὺ δ' ἡμῖν διήγησαι τὰ μετὰ τὸν ἔκπλουν συνενεχθέντα τὸν σὸν ἐντεῦθεν. Ὁ δὲ Χαιρέας ἔνθεν ἑλὼν διηγεῖτο· Πλεύσαντες τὸν Ἰόνιον ἀσφαλῶς, εἰς χωρίον κατήχθημεν ἀνδρὸς Μιλησίου, Διονυσίου τοὔνομα, πλούτῳ καὶ γένει καὶ δόξῃ πάντων Ἰώνων ὑπερέχοντος. Οὗτος δέ, ὁ παρὰ Θήρωνος Καλλιρρόην ταλάντου πριάμενος. Μὴ φοβηθῆτε. Οὐκ ἐδούλευσεν. Εὐθὺς γὰρ τὴν ἀργυρωνήτην αὐτοῦ δέσποιναν ἀπέδειξε καὶ ἐρῶν αὐτῆς βιάσασθαι οὐκ ἐτόλμησε τὴν εὐγενῆ, πέμψαι δὲ πάλιν εἰς Συρακούσας οὐχ ὑπέμεινεν, ἧς ἤρα. Ἐπεὶ δ' ᾔσθετο Καλλιρρόη κύουσαν ἑαυτὴν ἐξ ἐμοῦ, σῶσαι τὸν πολίτην ὑμῖν θέλουσα, ἀνάγκην ἔσχε Διονυσίῳ γαμηθῆναι, σοφιζομένη τοῦ τέκνου τὴν γονήν, ἵνα ἐκ Διονυσίου δόξῃ γεγεννηκέναι καὶ τραφῇ τὸ παιδίον ἐπαξίως. Τρέφεται γὰρ ὑμῖν, ἄνδρες Συρακόσιοι, πολίτης ἐν Μιλήτῳ, πλούσιος ὑπ' ἀνδρὸς ἐνδόξου. Καὶ γὰρ ἐκείνου τὸ γένος ἔνδοξον Ἑλληνικόν. Μὴ φθονήσωμεν αὐτῷ μεγάλης κληρονομίας.

Η'. Ταῦτα μὲν οὖν ἔμαθον ὕστερον· τότε δὲ καταχθεὶς ἐν τῷ χωρίῳ, μόνην εἰκόνα Καλλιρρόης θεασάμενος ἐν ἱερῷ, ἐγὼ μὲν εἶχον ἀγαθὰς ἐλπίδας, νύκτωρ δὲ Φρύγες λῃσταί, καταδραμόντες ἐπὶ θάλασσαν, ἐνέπρησαν μὲν τὴν τριήρη, τοὺς δὲ πλείστους κατέσφα-

deducunt. Chæream vero detinebat concio, totam itineris et absentiæ rationem scire cupida. Incipiebat igitur ille a postremis, nolens populum recitatione priorum casuum, sed tristium, affligere. Populus autem instabat: Rogatus a principio ordiri. Dic nobis omnia. Prætermitte nihil. Chæreas pudore multorum, quæ præter voluntatem ipsi evenerant, cessare. Sed Hermocrates: Pudore hic opus non est, fili, etiamsi dicas aliquid tristius, aut humilius. Finis enim splendidus factus ista priora omnia obumbrat. Etiam quod indictum ex ipso silentio suspicionem habet graviorem. Patriæ dicis et parentibus, quorum æqualis in ambo vos est animi propensio. Primos quidem eventus jam novit populus. Nuptias enim ipse vestras junxit. Rivalium in procando tuorum insidias, per quas injecta tibi æmulatione vana intempestive uxorem feriisti, omnes novimus, et quod illa mortua habita splendide fuerit sepulta, tuque auctor cædis dictus te ipse condemnaveris, cupidus uxori commori, populus autem te absolverit, facto agnito involuntario. Etiam quæ deinceps consecuta, [nobis annuntiata:] ut Thero sacrilegus, effracto noctu monumento, Callirrhoën inventam vivam cum mundo et gaza sepulcrali piratico celoci imposuerit, et in Ioniam vendiderit, tu vero egressus ad requirendam uxorem, ipsam quidem non inveneris, sed incidens in mari in piraticum navigium cæteros latrones siti exstinctos deprehenderis præter Theronem, quem vivum introduxisti in concionem, ubi tortus ille tandem palo suffixus est, urbs deinde triremem emisit et legationem pro Callirrhoë, et sponte tibi præstitit comitatum Polycharmus enaviganti: hæc omnia novimus. Tu vero narra nobis, quæ post tuam hinc enavigationem acciderunt. Narrabat inde orsus Chæreas sic: Trajecto feliciter Ionio, appulimus in agros viri Milesii, Dionysii nomine, opibus, et genere, et gloria omnibus Ionibus antecellentis. Hic erat ille, qui talento Callirrhoën a Therone redemerat. Ne timeatis, illa non serviit. Nam statim venalitiam suam fecit heram, eamque amator noluit quidem vi cogere, rursus tamen amatam remittere in Siciliam a se non impetravit. Quum vero sentiret Callirrhoë se de me gravidam, cupiens servare vobis civem, necesse habuit Dionysio nubere, falsam astute confingens pueri generationem, ut ipsa videretur ex Dionysio concepisse, et infans condigne educaretur. Civis enim vobis, viri Syracusani, Mileti dives, altus a viro illustri, crescit. Nam ei quoque genus illustre Græcum. Ne magnam illi hæreditatem invideamus.

VIII. Hæc ego postea didici facta. Sed ut eo regrediar, appulsus in agro istoc, Callirrhoës imagine tantum in templo quodam conspecta, habebam bonam spem, verum latrones noctu devolantes ad mare triremem incenderunt, occiderunt plurimos, et me cum Polycharmo vinctum in

ξαν, ἐμὲ δὲ καὶ Πολύχαρμον δήσαντες, ἐπώλησαν εἰς Καρίαν. Θρῆνον ἐξέρρηξεν ἐπὶ τούτοις τὸ πλῆθος. Εἶπε δὲ Χαιρέας· Ἐπιτρέψατε ἐμοὶ τὰ ἑξῆς σιωπᾶν, σκυθρωπότερα γάρ ἐστι τῶν πρώτων. Ὁ δὲ δῆμος ἐξεβόησε· Λέγε πάντα. Καὶ ὃς ἔλεγεν· Ὁ πριάμενος ἡμᾶς, δοῦλος Μιθριδάτου, στρατηγοῦ Καρίας, ἐκέλευσε σκάπτειν [ὄντας] πεπεδημένους. Ἐπεὶ δὲ τὸν δεσμοφύλακα τῶν δεσμωτῶν ἀπέκτεινάν τινες, ἀνασταυρωθῆναι πάντας ἡμᾶς Μιθριδάτης ἐκέλευσε. Κἀγὼ μὲν ἀπηγόμην, μέλλων δὲ βασανίζεσθαι Πολύχαρμος εἶπέ μου τοὔνομα καὶ Μιθριδάτης ἐγνώρισε. Διονυσίου γὰρ ξένος γενόμενος ἐν Μιλήτῳ, Χαιρέου θαπτομένου παρῆν. Πυθομένη γὰρ Καλλιρρόη τὰ περὶ τὴν τριήρη καὶ τοὺς λῃστάς, κἀμὲ δόξασα τεθνάναι, τάφον ἔχωσέ μοι πολυτελῆ. Ταχέως οὖν ὁ Μιθριδάτης ἐκέλευσε καθαιρεθῆναί με τοῦ σταυροῦ, σχεδὸν ἤδη πέρας ἔχοντα καὶ ἔσχεν ἐν τοῖς φιλτάτοις. Ἀποδοῦναι δέ μοι Καλλιρρόην ἔσπευδε καὶ ἐποίησέ με γράψαι πρὸς αὐτήν. Ἀμελείᾳ δὲ τοῦ διακονουμένου, τὴν ἐπιστολὴν ἔλαβεν αὐτὴν Διονύσιος. Ἐμὲ δὲ ζῆν οὐκ ἐπίστευεν, ἐπίστευσε δὲ Μιθριδάτην ἐπιβουλεύειν αὐτοῦ τῇ γυναικί. Καὶ εὐθὺς, αὐτῷ μοιχείαν ἐγκαλῶν, ἐπέστειλε βασιλεῖ. Βασιλεὺς δ' ἀνεδέξατο τὴν δίκην καὶ πάντας ἐκάλεσε πρὸς αὐτόν. Οὕτως ἀνέβημεν εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ Καλλιρρόην μὲν Διονύσιος ἄγων, περίβλεπτον ἐποίησε κατὰ τὴν Ἀσίαν ὅλην θαυμαζομένην, ἐμὲ δὲ Μιθριδάτης ἐπηγάγετο. Γενόμενοι δ' ἐκεῖ μεγάλην ἐπὶ βασιλέως δίκην εἴπομεν. Μιθριδάτην μὲν οὖν εὐθὺς ἀπέλυσεν, ἐμοὶ δὲ καὶ Διονυσίῳ διαδικασίαν περὶ τῆς γυναικὸς ἐπήγγειλε, Καλλιρρόην παραθέμενος ἐν τῷ μεταξὺ Στατείρᾳ τῇ βασιλίδι. Ποσάκις, ἄνδρες Συρακόσιοι, δοκεῖτε, θάνατον ἐβουλευσάμην, ἀπεζευγμένος τῆς γυναικὸς, εἰ μή με Πολύχαρμος ἔσωσεν, ὁ μόνος ἐν πᾶσι φίλος πιστός. Καὶ γὰρ βασιλεὺς ἠμελήκει τῆς δίκης, ἔρωτι Καλλιρρόης φλεγόμενος. Ἀλλ' οὔτ' ἔπεισεν οὔθ' ὕβρισεν. Εὐκαίρως δ' Αἴγυπτος ἀποστᾶσα βαρὺν ἐκίνησε πόλεμον, ἐμοὶ δὲ μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιον. Καλλιρρόην μὲν γὰρ ἡ βασιλὶς ἐπήγετο, ψευδῆ δ' ἀκούσας ἀγγελίαν ἐγώ, φήσαντός τινος, ὅτι Διονυσίῳ παρεδόθη, θέλων ἀμύνασθαι βασιλέα, πρὸς τὸν Αἰγύπτιον αὐτομολήσας, ἔργα μεγάλα διεπραξάμην. Καὶ γὰρ Τύρον, δυσάλωτον οὖσαν, ἐχειρωσάμην αὐτὸς καὶ ναύαρχος ἀποδειχθεὶς κατεναυμάχησα τὸν μέγαν βασιλέα καὶ Ἀράδου κύριος ἐγενόμην, ἔνθα καὶ τὴν βασιλίδα καὶ τὸν πλοῦτον, ὃν ἑωράκατε, βασιλεὺς ἀπέθετο. Ἐδυνάμην οὖν καὶ τὸν Αἰγύπτιον ἀποδεῖξαι πάσης τῆς Ἀσίας δεσπότην, εἰ μὴ χωρὶς ἐμοῦ μαχόμενος ἀνῃρέθη. Τὸ δὲ λοιπὸν φίλον ὑμῖν ἐποίησα τὸν μέγαν βασιλέα, τὴν γυναῖκα δωρησάμενος αὐτῷ καὶ Περσῶν τοῖς ἐντιμοτάτοις μητέρας τε καὶ ἀδελφὰς καὶ γυναῖκας καὶ θυγατέρας πέμψας. Αὐτὸς δ' Ἕλληνας τοὺς ἀρίστους, Αἰγυπτίων τε τοὺς θέλοντας, ἤγαγον ἐνθάδε. Ἐλεύσεται καὶ ἄλλος στόλος ἐξ Ἰωνίας

Cariam vendiderunt. Erupit ad hæc in lamentationes corona. Tum Chæreas : Permitte mihi, ait, tacere, quæ deinceps acciderunt. Sunt enim his primis multo tristiora. Sed populus magno clamore poscebat omnia. Sic ergo noster continuat : Qui nos emerat servus Mithridatis, Cariæ præfecti, jussit catenatos terram fodere. Quia vero custodem carceris de nexis quidam occiderant, jussit Mithridates omnes nos in crucem agi. Jam ducebar, jam in subeundo eram supplicio, quum Polycharmus meum nomen extulit, quod agnovit Mithridates. Nam hospes Dionysii factus Mileti interfuerat meo funeri. Edocta nempe de triremi et latronibus, et arbitrata me obiisse, Callirrhoë tumulum ibi mihi splendidum egessit. Mithridates itaque celeriter tolli de cruce me jubet, tantum non in extremo vitæ confinio hærentem, habuitque postmodum in amicissimis; et studiosus Callirrhoën mihi reddere permovit, ut ad eam scriberem. Sed incuria epistolam deferentis accepit eam Dionysius. Isque me vivere non credidit, sed contra credidit, uxori suæ Mithridaten insidiari, eumque statim literis apud regem insimulavit adulterii. Rex omnes ad se, suscepta cognitione, excivit. Sic adscendimus Babylonem. Dionysius quidem Callirrhoën, secum ducens, tota Asia celebrari et decantari ob formam fecit. Me vero Mithridates secum trahebat. Ibi ut fuimus, magnam sub rege judice caussam diximus. Mithridatem quidem rex statim absolvebat : inter me vero et Dionysium promisit se cogniturum de uxoris possessione. Callirrhoën interim apud Statiram reginam deponit. Quoties putatis, viri Syracusani, me mortem mihi paravisse, ab uxore sejugem, nisi me Polycharmus, solus inter omnes fidus amicus, servasset. Nam et rex negligebat dijudicationem, amore Callirrhoes accensus; verum neque permovit, neque contaminavit. Interim opportune deficiens Ægyptus grave bellum movit; cui tamen magna bona debeo. Callirrhoën enim regina secum duxit. Ego vero falsa cujusdam relatione deceptus, Dionysio traditam eam perhibentis, ulcisci regem cupidus transfugi ad Ægyptium. Ubi magnas res gessi, et Tyrum urbem expugnatu difficilem, ipse cepi, et constitutus navarchus mari magnum regem devici, et Arado potitus fui, ubi reginam cum opibus, quas vidistis, rex deposuerat. Potuissem sic Ægyptium facere totius Asiæ dominum, nisi pugnans ille seorsim a me cecidisset. Ego tum vobis benevolum porro feci regem, redonata uxore, et remissis Persarum nobilissimo cuique suis aut matribus, aut sororibus, aut uxoribus, aut filiabus. Græcorum autem optimos et Ægyptiorum voluntarios huc adduxi. Veniet et alia vestra

ὑμέτερος. Ἄξει δ' αὐτὸν ὁ Ἑρμοκράτους ἔκγονος. Εὐχαὶ παρὰ πάντων ἐπὶ τούτοις ἐπηκολούθησαν. Καταπαύσας δὲ τὴν βοὴν Χαιρέας εἶπεν· Ἐγὼ καὶ Καλλιρρόη χάριν ἔχομεν ἐφ' ὑμῶν Πολυχάρμῳ τῷ φίλῳ, καὶ γὰρ εὔνοιαν ἐπεδείξατο καὶ πίστιν ἀληθεστάτην πρὸς ἡμᾶς, κἂν ὑμῖν δοκῇ, δῶμεν αὐτῷ γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμήν. Προῖκα δ' ἕξει μέρος τῶν λαφύρων. Ἐπευφήμησεν ὁ δῆμος· Ἀγαθῷ ἀνδρὶ, Πολυχάρμῳ, φίλῳ πιστῷ, ὁ δῆμός σοι χάριν ἐπίσταται. Τὴν πατρίδα εὐηργέτηκας. Ἄξιος Ἑρμοκράτους καὶ Χαιρέου. Μετὰ ταῦτα πάλιν Χαιρέας εἶπε· Καὶ τούσδε τοὺς τριακοσίους, Ἕλληνας ἄνδρας, στρατὸν ἐμὸν ἀνδρεῖον, δέομαι ὑμῶν, πολίτας ποιήσατε. Πάλιν ὁ δῆμος ἐπεβόησεν· Ἄξιοι μεθ' ἡμῶν πολιτεύεσθαι. Χειροτονείσθω ταῦτα. Ψήφισμα ἐγράφη καὶ εὐθὺς ἐκεῖνοι καθίσαντες, μέρος ἦσαν τῆς ἐκκλησίας. Καὶ Χαιρέας δ' ἐδωρήσατο τάλαντον ἑκάστῳ.. Τοῖς δ' Αἰγυπτίοις ἀπένειμε χώραν Ἑρμοκράτης, ὥστ' ἔχειν αὐτοὺς γεωργεῖν. Ἕως δ' ἦν τὸ πλῆθος ἐν τῷ θεάτρῳ, Καλλιρρόη, πρὶν εἰς τὴν οἰκίαν εἰσελθεῖν, εἰς τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν ἀφίκετο. Λαβομένη δ' αὐτῆς τῶν ποδῶν καὶ ἐπιθεῖσα τὸ πρόσωπον καὶ λύσασα τὰς κόμας, καταφιλοῦσα· Χάρις σοὶ, φησὶν, Ἀφροδίτη. Πάλιν γάρ μοι Χαιρέαν ἐν Συρακούσαις ἔδειξας, ὅπου καὶ παρθένος εἶδον αὐτὸν, σοῦ θελούσης. Οὐ μέμφομαί σοι, δέσποινα, περὶ ὧν πέπονθα. Ταῦτα εἱμαρτό μοι. Δέομαί σου, μηκέτι με Χαιρέου διαζεύξῃς, ἀλλὰ καὶ βίον μακάριον καὶ θάνατον κοινὸν κατάνευσον ἡμῖν. Τοσάδε περὶ Καλλιρρόης συνέγραψα.

Χαρίτωνος Ἀφροδισιέως τῶν περὶ Χαιρέαν καὶ Καλλιρρόην

Η λόγων τέλος.

classis ex Ionia, quam ducet Hermocratis nepos. Sequebantur hæc verba universorum vota, cum ingenti clamore. Quem ut sedaverat Chæreas: Ego, ait, et Callirrhoë coram vobis gratiam habemus amico Polycharmo. Nam benevolentiam et fidem sincerissimam erga nos ostendit, et, si vobis videtur, in matrimonium demus ipsi meam sororem, dotemque habeat partem manubiarum. Acclamavit bona verba: Populus bono viro Polycharmo, amico fido, gratiam tibi novit. Patriam beneficiis demeruisti, dignus Hermocrate et Chærea. Post hæc Chæreas: Hos trecentos, ait, fortem meum exercitum, rogo vos, cives facitote. Iterum annuit cum clamore populus: Digni sunt, qui eadem nobiscum civitate utantur. Itur in suffragia. Scriptum decretum. Et ex continenti trecenti illi considentes pars erant concionis, a Chærea talento quisque donatus. Ægyptiis vero Chæreas agrum dabat colendum. Interim, dum in theatro est multitudo, Callirrhoë, priusquam domum intraret, in templum Veneris contenderat, ejusque pedes amplexa, et innisa vultu, comisque solutis, osculata: Venus, ait, tibi gratia. Rursus enim Chæream mihi Syracusis ostendisti, ubi etiam virgo illum tua voluntate videbam. Non incuso te, domina, propter ea, quæ passa fui. Erant illa mihi destinata. Porro ne me divellas a Chærea, precor, vitamque nobis felicem, et mortem annue communem. Tantum de Callirrhoë conscripsi.

Charitonis Aphrodisiensis librorum octo de Chærea

et Callirrhoë finis.

ANTONIUS DIOGENES.

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ
ΤΩΝ
ΥΠΕΡ ΘΟΥΛΗΝ
ΑΠΙΣΤΩΝ
ΛΟΓΟΙ Δ' ΚΑΙ Κ'.

Α'. Ἀνεγνώσθησαν Ἀντωνίου Διογένους τῶν ὑπὲρ Θούλην ἀπίστων λόγοι εἴκοσι τέσσαρες. Δραματικὸν οἱ λόγοι, σαφὴς ἡ φράσις καὶ οὕτω καθαρὰ, ὡς ἐπ' ἔλαττον εὐκρινείας δεῖσθαι καὶ τότε κατὰ τὰς ἐκτροπὰς τῶν διηγημάτων, ταῖς δὲ διανοίαις πλεῖστον ἔχει τοῦ ἡδέος, ἅτε μύθων ἐγγὺς καὶ ἀπίστων ἐν πιθανωτάτῃ πλάσει καὶ διασκευῇ ὕλην ἑαυτῇ διηγημάτων ποιουμένη.

Β'. Εἰσάγεται τοίνυν ὄνομα Δεινίας κατὰ ζήτησιν ἱστορίας ἅμα τῷ παιδὶ Δημοχάρῃ ἀποπλανηθεὶς τῆς πατρίδος, καὶ διὰ τοῦ Πόντου καὶ ἀπὸ τῆς κατὰ Κασπίαν καὶ Ὑρκανίαν θαλάσσης πρὸς τὰ Ῥιπαῖα καλούμενα ὄρη καὶ τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ τὰς ἐκβολὰς ἀφιγμένοι, εἶτα διὰ τὸ πολὺ τοῦ ψύχους ἐπὶ τὸν Σκυθικὸν ἐπιστραφέντες Ὠκεανὸν, καὶ δὴ καὶ εἰς τὸν ἑῷον ἐμβαλόντες, καὶ πρὸς ταῖς τοῦ ἡλίου ἀνατολαῖς γεγονότες, ἐντεῦθέν τε κύκλῳ τὴν ἐκτὸς περιελθόντες θάλασσαν ἐν χρόνοις μακροῖς καὶ ποικίλαις πλάναις· οἷς συνεφάπτονται τῆς πλάνης Καρμάνης καὶ Μηνίσκος καὶ Ἄζουλις. Γίγνονται δὲ καὶ ἐν Θούλῃ τῇ νήσῳ, ἐνταῦθα τέως σταθμὸν ὥσπερ τῆς πλάνης τινὰ ποιούμενοι.

Γ'. Ἐν ταύτῃ τῇ Θούλῃ Δεινίας κατ' ἔρωτος νόμον ὁμιλεῖ Δερκυλλίδι τινὶ καλουμένῃ, ἥτις γένει μὲν ὑπῆρχε Τυρία τῶν κατὰ τὴν πόλιν εὐπατριδῶν, ἀδελφῷ δὲ συνῆν ὄνομα Μαντινίᾳ· ταύτῃ Δεινίας ὁμιλῶν ἀναμανθάνει τήν τε τῶν ἀδελφῶν πλάνην καὶ ὅσα Παάπις τις, ἱερεὺς Αἰγύπτιος, τῆς πατρίδος αὐτοῦ λεηλατηθείσης καὶ παροικήσας Τύρον καὶ φιλοξενηθεὶς ὑπὸ τῶν τεκόντων τοὺς ἀδελφοὺς Δερκυλλίδα καὶ Μαντινίαν καὶ δόξας τὰ πρῶτα εὔνους εἶναι τοῖς εὐεργέταις καὶ ὅλῳ τῷ οἴκῳ, μετὰ ταῦτα ὅσα κακὰ τόν τε οἶκον καὶ αὐτοὺς καὶ αὐτῶν γονέας εἰργάσατο, ὅπως εἰς Ῥόδον ἀπὸ τῆς κατὰ τὸν οἶκον συμφορᾶς σὺν τῷ ἀδελφῷ ἀπήχθη κἀκεῖθεν εἰς Κρήτην ἐπλανήθη, εἶτα εἰς Τυρρηνοὺς κἀντεῦθεν εἰς Κιμμερίους οὕτω καλουμένους, καὶ ὡς τὰ ἐν Ἅιδου παρ' αὐτοῖς ἴδοι καὶ πολλὰ τῶν ἐκεῖ μάθοι, διδασκάλῳ χρωμένη Μυρτοῖ, θεραπαινίδι οἰκείᾳ, πάλαι τὸν βίον ἀπολιπούσῃ καὶ ἐκ τῶν νεκρῶν τὴν δέσποιναν ἀναδιδασκούσῃ.

Δ'. Ταῦτα τοίνυν ἀπάρχεται Δεινίας διηγεῖσθαι Κύμβᾳ τινὶ ὀνόματι ἐξ Ἀρκαδίας πατρίδος, ὃν στείλειε τὸ κοινὸν τῶν Ἀρκάδων ἐς Τύρον, αἰτούμενοι Δεινίαν

ANTONII DIOGENIS
LIBRI XXIV
DE INCREDIBILIBUS
QUÆ ULTRA THULEM
INSULAM SUNT.

I. Lecti sunt Antonii Diogenis libri XXIV de incredibilibus quæ ultra Thulen insulam sunt. Dramatici sunt et dictio ipsa ita clara, ita pura ut minus egeat perspicuitate nisi aliquando in narrationum diverticulis; sententiis plurimum jucunditatis inest, quippe ad fabulas accedit elocutio et incredibilium narrationum sylvam sibi suppeditat cum verisimili fictione et apparatu.

II. Inducitur itaque Dinias quidam nomine ad investigandas res novas simul cum filio Demochare patria relicta errans, qui per Pontum et a Caspio et Hyrcanio mari ad Rhipæos, ut vocantur, montes et Tanaïs fluminis ostia delati, deinde propter ingens frigus ad Scythicum conversi Oceanum atque hinc ad Orientalem tendentes ad solis orientis partes venerunt : inde circulo facto exterius mare longo tempore variisque erroribus circumierunt : errorum socii fiunt Carmanes, Meniscus et Azulis. Perveniunt etiam ad Thulen insulam ibique stationem errorum quamdam constituunt.

III. In hac insula cum Dercyllide quadam Dinias consuetudinem habet, quæ genere Tyria claris in ea urbe natalibus orta, cum fratre Mantinia ibi versabatur. Cum illa igitur Dinias consuetudinem habens, ejus audit fratrisque jactationes et quanta mala Paapis quidam, Ægyptius sacerdos, intulerit. Hic enim vastata ejus patria Tyrum migrans et hospitio acceptus a parentibus horum fratrum Mantiniæ et Dercyllidis, benevolus primum in bene de se meritos et familiam universam videbatur, sed postea ingentibus malis familiam et hos et eorum parentes affecit. Narrat deinde quomodo post familiæ calamitatem una cum fratre Rhodum abducta sit, inde in Cretam errore delata fuerit, hinc ad Tyrrhenos, inde ad Cimmerios quos nominant, utque apud hos inferos spectarit, multaque quæ ibi sunt didicerit, Myrto magistra usa, sua pedisequa, quæ olim vita abiisset et a morte dominam doceret.

IV. Hæc itaque narrare incipit Dinias Cymbæ cuidam nomine, Arcadi, quem commune Arcadum miserat Tyrum Diniam rogantes ut ad ipsos in patriam suam rediret. A

πρός αὐτούς τε καὶ πατρίδα ἐπαναζεῦξαι. Ἐπεὶ δὲ αὐτὸν τὸ βάρος τοῦ γήρως ἐκώλυεν, εἰσάγεται διηγούμενός ἅπερ τε αὐτὸς κατὰ τὴν πλάνην ἐθεάσατο ἢ καὶ ἄλλων θεασαμένων ἀκήκοε, καὶ ἃ Δερκυλλίδος ἐν Θούλῃ διηγουμένης ἀνέμαθε· λέγω δὴ τήν τε προειρημένην πλάνην αὐτῆς καὶ ὅπως μετὰ τὴν ἐξ Ἅιδου αὐτῆς ἀναχώρησιν σὺν Κηρύλλῳ καὶ Ἀστραίῳ, ἤδη τοῦ ἀδελφοῦ διασπασθεῖσα, ἐπὶ τὸν Σειρήνης ἀφίκοντο τάφον, καὶ ὅσα πάλιν αὐτὴ [ἐξ] Ἀστραίου λέγοντος ἤκουσε περί τε Πυθαγόρου φημὶ καὶ Μνησάρχου, οἷά τε Φιλώτιδος αὐτὸς Ἀστραῖος ἤκουσε καὶ τὸ κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ μυθῶδες θέαμα, καὶ ὅσα αὖθις Δερκυλλὶς ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐπανιοῦσα πλάνην ἀπήγγειλεν, ὡς περιπέσοι ἀνθρώπων πόλει κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, οἳ ἑώρων μὲν ἐν νυκτὶ, τυφλοὶ δὲ ὑπὸ ἡμέρᾳ ἑκάστῃ ἐτύγχανον, καὶ ὅσα ἐκεῖ Ἀστραῖος αὐλῶν τοῖς πολεμίοις ἐκείνων εἰργάσατο, καὶ ὡς ἀφεθέντες εὐμενῶς ἐκεῖθεν, περιπεπτώκασι τοῖς Κελτοῖς, ἔθνει ὠμῷ καὶ ἠλιθίῳ, ἵπποις τε αὐτοὺς ἐξέφυγον, καὶ ὅσα αὐτοῖς περὶ τῆς κατὰ τὴν χρόαν τῶν ἵππων ἐναλλαγῆς ἐγεγόνει, ὅπως τε κατὰ τοὺς Ἀκυτανοὺς ἐγένοντο, καὶ οἵας ἐκεῖ τιμῆς ἀπέλαυσαν Δερκυλλίς τε καὶ Κήρυλλος καὶ ἔτι μᾶλλον Ἀστραῖος τῇ περὶ τοὺς οἰκείους ὀφθαλμοὺς αὐξομειώσει, τὰς σεληνιακὰς σημαίνων αὐξομειώσεις, καὶ λύων ἔριδος περὶ τῆς ἀρχῆς τοὺς ἐκεῖ βασιλεῖς, οἳ δύο ὄντες κατὰ τὰ τοιαῦτα τῆς σελήνης πάθη ἀλλήλων ἀντικαθίσταντο διάδοχοι, δι' ἃ καὶ ὁ ἐκεῖ δῆμος τοῖς περὶ Ἀστραῖον ἔχαιρον.

Ε'. Ἐντεῦθεν ἐπιμυθεύεται, ὅπως τά τε ἄλλα Δερκυλλὶς εἶδέ τε καὶ ὑπήνεγκε, καὶ ὡς ἐν Ἀρτάβροις ἤχθη, οὗ γυναῖκες μὲν πολεμοῦσιν, ἄνδρες δὲ οἰκουροῦσι καὶ τὰ γυναικῶν ἐπιμελοῦνται· ἐπὶ τούτοις, οἷα κατὰ τοὺς Ἀστύρους τὸ ἔθνος αὐτῇ τε καὶ Κηρύλλῳ συνεκύρησε, καὶ ἔτι ὅσα ἰδίως Ἀστραίῳ συνηνέχθη, καὶ ὡς παρ' ἐλπίδας πάσας τοὺς ἐν Ἀστύροις συχνοὺς κινδύνους ἐκπεφευγότες, Κήρυλλος σὺν Δερκυλλίδι τὴν δίκην ὅμως, ἣν ἀδικήματος παλαιοῦ ὠφληκὼς ἐτύγχανεν, οὐκ ἀπέφυγεν, ἀλλὰ παρὰ δόξαν πᾶσαν, ὡς ἐσώθη τῶν κινδύνων, οὕτω καὶ ἐκρεουργήθη· μετὰ ταῦτα, οἷα κατὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πλανωμένη ἐθεάσατο, καὶ ὡς ἐν Ἔρυκι γενομένη πόλει Σικελίας συλλαμβάνεται καὶ πρὸς Αἰνησίδημον, ἐτυράννει δὲ τότε Λεοντίνων οὗτος, ἀπάγεται· ἐν ᾧ πάλιν Παάπιδι τῷ τρισαλιτηρίῳ περιπίπτει τῷ τυραννοῦντι συνόντι, καὶ τῆς ἀπροσδοκήτου συμφορᾶς ἀνέλπιστον εὑρίσκει παραμυθίαν, τὸν ἀδελφὸν Μαντινίαν, ὃς πολλὰ πλανηθεὶς καὶ πολλῶν ἀπιστοτάτων θεαμάτων περί τε ἀνθρώπους καὶ ἕτερα ζῶα, περί τε αὐτὸν ἥλιον καὶ σελήνην καὶ φυτὰ καὶ νήσους μάλιστα ἐξηγητὴς αὐτῇ καταστὰς, ὕλην ἄφθονον παρέσχε μυθοποιίας ἀπαγγέλλειν ὕστερον τῷ Δεινίᾳ, ἅπερ αὐτὸς συνείρων εἰσάγεται, διηγούμενος τῷ Ἀρκάδι Κύμβᾳ.

Ϛ'. Ἔπειτα, ὡς λαβόντες Μαντινίας καὶ Δερκυλλὶς ἐκ Λεοντίνων τὸ Παάπιδος πηρίδιον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ

quoniam ipsum gravis senii ætas prohibebat, narrans inducitur quæque ipse in erroribus viderat et ab aliis conspecta acceperat et quæ a Dercyllide in Thule narrata didicerat; supra dictum, inquam, ejus errorem utque post suum illa reditum ab inferis, cum Ceryllo et Astræo (jam enim a fratre segregata erat) ad Sirenes venerit sepulcrum, et quæ rursus ex Astræi sermone cognoverit de Pythagora nempe et Mnesarcho: qualia vicissim Astræus ex Philotide didicerit, et ipsius oculorum miras mutationes, et quæcunque rursus Dercyllis ad suos reversa errores retulerit, ut in hominum civitatem inciderit in Iberia qui noctu quidem viderent, interdiu autem quotidie cæcutirent. Quæ ibi Astræus tibia canens hostibus eorum fecerit; utque benevole inde missi in Celtas inciderint, gentem immanem et stolidam, quos equis ipsi effugerint; quæque in mutato equorum colore acciderint: ut hinc ad Aquitanos penetrarint quantoque ibi honore fruiti sint Dercyllis et Ceryllus et hoc amplius Astræus, quod oculorum suorum incremento atque decremento, Lunæ quoque designaret alternationes, quodque contentionem dirimeret quæ erat inter reges illius regionis de principatu, qui duo numero, juxta tales lunæ vicissitudines invicem succedebant in imperio, quare Astræo ejusque sociis populus valde delectabatur.

V. Inde præterea narrat, Dercyllidem tum alia vidisse et pertulisse, tum ut ad Artabros pervenerit, ubi feminæ bellum gerunt viri autem domum custodiunt et muliebria obeunt officia; quæ item apud Asturorum gentem ipsi Ceryllоque contigerint et insuper quæ Astræo privatim acciderint: utque præter omnem spem frequentia apud Asturos pericula cum effugissent Ceryllus cum Dercyllide, pœnam tamen ille, quam improbitatis olim causa commeritus esset, non effugerit, sed ut inopinato pericula hæc evaserit, ita etiam tandem excarnificatum esse. Refert postea quænam per Italiam et Siciliam oberrans illa viderit. Ut in Eryce Siciliæ civitate comprehensa ad Ænesidemum qui tunc tyrannus erat Leontinorum, adducta fuerit: ubi rursus in Paapidem, sceleratissimum illum hominem apud regem degentem, incidit reperitque nec opinato calamitatis inexspectatæ solatium, Mantiniam fratrem, qui diu jactatus, multa et maxime incredibilia ipsi commemoravit, quæ tum in hominibus et cæteris animantibus, tum circa solem ipsum et lunam plantasque et insulas potissimum spectarat, uberemque adeo fabularum materiem præbent, quas Diniæ illa in posterum narraret, quæ omnia ipse inducitur connexuisse et Cymbæ Arcadi retulisse.

VI. Addit dehinc, ut Mantinias cum Dercyllide, Paapidis pera cum libris herbarumque arcula sublata, Rhe-

βιβλίων καὶ τῶν βοτανῶν τὸ κιβώτιον, ἀπαίρουσιν εἰς Ῥήγιον κἀκεῖθεν εἰς Μεταπόντιον, ἐν ᾧ αὐτοὺς Ἀστραῖος ἐπικαταλαβὼν μηνύει, κατὰ πόδας διώκειν Παάπιν, καὶ ὡς συναπαίρουσιν αὐτῷ ἐπὶ Θρᾶκας καὶ Μασσαγέτας πρὸς Ζάμολξιν τὸν ἑταῖρον αὐτοῦ ἀπιόντι, ὅσα τε κατὰ ταύτην τὴν ὁδοιπορίαν ἴδοιεν, καὶ ὅπως ἐντύχοι Ἀστραῖος Ζαμόλξιδι, παρὰ Γέταις ἤδη θεῷ νομιζομένῳ, καὶ ὅσα εἰπεῖν αὐτῷ καὶ δεηθῆναι Δερκυλλίς τε καὶ Μαντινίας Ἀστραῖον ὑπὲρ αὐτῶν ἠξίωσαν, καὶ ὡς χρησμὸς αὐτοῖς ἐκεῖθεν ἐξέπεσεν, ἐπὶ Θούλην εἶναι πεπρωμένον ἐλθεῖν, καὶ ὡς ἐς ὕστερον καὶ πατρίδα ὄψονται, πρότερον ἄλλα τεέκταλαιπωροῦντες καὶ δίκην τῆς ἐς τοὺς τοκέας ἀνοσιότητος, εἰ καὶ ἄκοντες ἥμαρτον, τινύντες τῷ τὸν βίον αὐτοῖς εἰς ζωὴν καὶ θάνατον διαμερισθῆναι καὶ ζῆν μὲν ἐν νυκτὶ, νεκροὺς δὲ ἐν ἑκάστῃ εἶναι ἡμέρᾳ· εἶτα ὡς τοιούτους χρησμοὺς λαβόντες ἀπαίρουσιν ἐκεῖθεν, τὸν Ἀστραῖον σὺν Ζαμόλξιδι λείποντες ὑπὸ Γετῶν δοξαζόμενον, καὶ ὅσα περὶ βορρᾶν αὐτοῖς τεράστια ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι συνηνέχθη.

Ζʹ. Ταῦτα πάντα Δεινίας κατὰ Θούλην ἀκούσας διηγουμένης Δερκυλλίδος, εἰσάγεται νῦν ἀπαγγέλλων τῷ Ἀρκάδι Κύμβᾳ· ἐπὶ τούτοις καὶ ὡς Παάπις διώκων κατ' ἴχνη τοὺς περὶ Δερκυλλίδα ἐπέστη αὐτοῖς ἐν τῇ νήσῳ· καὶ τὸ πάθος ἐκεῖνος τέχνῃ μαγικῇ ἐπέθηκε, θνήσκειν μὲν ἡμέρας, ἀναβιώσκειν δὲ νυκτὸς ἐπιγιγνομένης, καὶ τὸ πάθος αὐτοῖς ἐνέθηκεν ἐμπτύσας αὐτῶν κατὰ τὸ ἐμφανὲς τοῖν προσώποιν· καὶ ὡς Θρουσκανός τις Θουλίτης, ἐραστὴς διάπυρος Δερκυλλίδος, ἰδὼν πεσοῦσαν τῷ ἐκ Παάπιδος πάθει τὴν ἐρωμένην καὶ ὑπεραλγήσας ἀθρόον τε ἐπιστὰς, παίει ἐκ τοῦ αἰφνιδίου τὸν Παάπιν καὶ ἀναιρεῖ τοῦτο μόλις τῶν μυρίων κακῶν τέλος εὑράμενον· καὶ ὡς Θρουσκανὸς, ἐπεὶ Δερκυλλὶς ἔκειτο δοκοῦσα νεκρὰ, ἑαυτὸν ἐπικατασφάττει. Ταῦτα πάντα καὶ τούτων ἕτερα πολλὰ παραπλήσια, τήν τε ταφὴν αὐτῶν καὶ τὴν ἐκεῖθεν ὑπαναχώρησιν καὶ τοὺς ἔρωτας Μαντινίου, καὶ ὅσα διὰ τοῦτο συνέβη, καὶ ἕτερα ὅμοια κατὰ Θούλην τὴν νῆσον Δεινίας μαθὼν μυθολογούσης Δερκυλλίδος εἰσάγεται νῦν συνυφαίνων τῷ Ἀρκάδι Κύμβᾳ. Καὶ συμπληροῦται Ἀντωνίῳ Διογένει ὁ εἰκοστὸς τρίτος λόγος τῶν ὑπὲρ Θούλην ἐπιγραφομένων ἀπίστων, καίτοι μηδὲν ἢ βραχέα κατ' ἀρχὰς περὶ Θούλης τῆς συγγραφῆς ὑποδηλωσάσης.

Ηʹ. Ὁ δὲ εἰκοστὸς τέταρτος λόγος εἰσάγει Ἄζουλιν διηγούμενον, κἀκεῖθεν Δεινίαν τοῖς ἔμπροσθεν αὐτῷ μυθολογηθεῖσι πρὸς Κύμβαν συνείροντα τὰ Ἀζούλιδος, ὡς κατανοῆσαι τῆς γοητείας τὸν τρόπον, καθ' ὃν Παάπις ἐγοήτευσε Δερκυλλίδα καὶ Μαντινίαν, νυκτὶ μὲν ζῶντας, ἐν ἡμέρᾳ δὲ νεκροὺς εἶναι· καὶ ὡς ἀπήλλαξεν αὐτοὺς τοῦ πάθους, τόν τε τρόπον τῆς τιμωρίας ταύτης καὶ δὴ καὶ τῆς ἰάσεως, ἐκ τοῦ πηριδίου ἀνευρὼν τοῦ Παάπιδος, ὃ συνεπεφέροντο Μαντινίας καὶ Δερκυλλίς· οὐ μόνον δὲ, ἀλλ' εὗρε καὶ ὅπως Δερκυλλὶς καὶ Μαντινίας ἀπαλλάξειαν μεγάλου κακοῦ τοὺς τοκέας κειμένους, οὓς ὑποθήκαις Παάπιδος, ὡς ἂν ἐπὶ τῷ ἐκείνων συμφέ-

gium e Leontinis trajecerint indeque Metapontum ubi eos Astræus assecutus, Paapin e vestigio sequi significarit, utque una profecti sint cum illo ad Thraces et Massagetas, ubi Zamolxis ejus socius erat tendente : quidque in hoc itinere conspexerint, et quomodo Astræus in Zamolxidem inciderit, apud Getas jam pro deo cultum, quæque dicere ipsum et rogare pro se Astræum jusserint Dercyllis et Mantinias : ut ibi illis oraculum datum sit in Thulen insulam ire in fatis esse, tandem etiam patriam visuros, et alia tamen prius passos et impietatis in parentes, tametsi deliquissent inviti, pœnis datis : vitam nimirum ipsis cum morte alternis vicibus commutatum iri et noctu quidem victuros, interdiu vero semper mortuos futuros; (Refert) deinde hoc audito illos inde discessisse Astræo, qui apud Getas in existimatione erat, cum Zamolxide relictis, quæ item ad Boream videre monstruosa atque audire ipsis contigerit.

VII. Quæ omnia Dinias in Thule ex Dercyllide narrante audita nunc inducitur referre Arcadi Cymbæ; ad hæc ut Paapis Dercyllidem persecutus e vestigio in ea insula iis supervenerit et arte sua magica id injunxerit ut morerentur quidem interdiu, nocte vero accedente reviviscerent, hoc malum iis injungens hoc modo ut publice in illorum faciem conspueret. Porro Thruscanum quemdam Thule oriundum, Dercyllidem depereuntem viso amatam Paapidis malis artibus concidere, ingentem adeo cepisse dolorem ut repente Paapidem invadens subito percusserit et interfecerit cui post ingentia mala talis exitus acciderit : Thruscanum tamen postquam Dercyllis mortuæ similis jaceret, insuper semet ipsum interfecisse. Hæc igitur omnia et alia id genus multa, ut eorum sepulturam et e tumulo reditum, amores Mantiniæ, quæque propterea acciderunt et alia ejusmodi fabulosa cum Dinias in Thule insula Dercyllide referente, cognovisset, inducitur eadem nunc continua oratione enarrans Arcadi Cymbæ. Atque hic finis est tertii et vigesimi libri Antonii Diogenis qui inscribitur *Incredibilia de Thule,* quum nihil aut pauca initio de Thule in hoc opere memoriæ prodita sint.

VIII. Quartus vero et vicesimus liber inducit Azulin narrantem et inde etiam Diniam ad ea quæ antea Cymbæ retulisset, Azulidis gesta contexentem. Quomodo nimirum præstigiarum illarum rationem deprehenderit; qua Paapis Dercyllidem et Mantiniam fascinaverat ut nocte viverent, interdiu morerentur; quomodo isto morbo eos liberaverit tum modum hujus pœnæ infligendæ, tum ejus curandæ ex perula Paapidis doctus, quam secum attulerant Mantinias et Dercyllis; neque hoc solum verum et illud repperit quomodo Dercyllis et Mantinias parentes jacentes ingenti malo liberare possent : hos enim illi ex Paapidis præscripto, quasi hoc ipsis profuturum esset, diro

ροντι, αὐτοὶ ἐλυμήναντο, ἴσα κεῖσθαι νεκροῖς μακρὸν χρόνον κατεργασάμενοι· εἶτα ὡς ἐκεῖθεν Δερκυλλὶς ἅμα Μαντινίᾳ ἐπὶ τὴν πατρίδα ἔσπευδον ἐπὶ τῇ τῶν τεκόντων ἀναβιώσει καὶ σωτηρίᾳ.

Θ'. Δεινίας δὲ ἅμα Καρμάνῃ καὶ Μηνίσκῳ, ἀποχωρισθέντος αὐτοῖς Ἀζούλιδος, πρὸς τὰ ὑπὲρ τὴν Θούλην τὴν πλάνην ἐξέτεινον· καθ' ἣν πλάνην τὰ ὑπὲρ τὴν Θούλην ἄπιστα θεάσασθαι νῦν ἀπαγγέλλων εἰσάγεται Κύμβᾳ, ἐκεῖνα λέγων ἰδεῖν, ἃ καὶ οἱ τῆς ἀστροθεάμονος τέχνης σπουδασταὶ ὑποτίθενται, οἷον ὡς ἐστὶν ἐνίοις δυνατὸν κατὰ κορυφὴν τὴν ἄρκτον εἶναι καὶ τὴν νύκτα μηνιαίαν καὶ ἔλαττον δὲ καὶ πλέον καὶ ἑξαμηνιαίαν δὲ καὶ τὸ ἔσχατον ἐνιαυσιαίαν· οὐ μόνον δὲ τὴν νύκτα ἐπὶ τοσοῦτον παρατείνεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὴν ἡμέραν ταύταις συμβαίνειν ἀνάλογον· καὶ ἕτερα δὲ ἀπαγγέλλει ἰδεῖν ὅμοια· καὶ ἀνθρώπους δὲ ἰδεῖν καὶ ἕτερά τινα τερατεύεται, ἃ μηδεὶς μήτε ἰδεῖν ἔφη, μήτε ἀκοῦσαι, ἀλλὰ μηδὲ φαντασίαις ἀνετυπώσατο· καὶ τὸ πάντων ἀπιστότατον, ὅτι πορευόμενοι πρὸς βορρᾶν ἐπὶ σελήνην, ὡς ἐπί τινα γῆν καθαρωτάτην, πλησίον ἐγένοντο, ἐκεῖ τε γενόμενοι ἴδοιεν, ἃ εἰκὸς ἦν ἰδεῖν τὸν τοιαύτην ὑπερβολὴν πλασμάτων προαναπλάσαντα· εἶτα καὶ ὡς ἡ Σιβύλλα τὴν μαντικὴν ἀπὸ Καρμάνου ἀνέλαβε· μετὰ δὲ ταῦτα, ὅτι εὐχὰς ἰδίας ἕκαστος ηὔξατο, καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις ἑκάστῳ συνέπεσεν, ὥσπερ ηὔξατο· αὐτὸν δέ φησιν ἐκεῖθεν ἀφυπνώσαντα εἰς Τύρον εἰς τὸν τοῦ Ἡρακλέος νεὼν εὑρεθῆναι, ἐκεῖθέν τε ἀναστάντα τήν τε Δερκυλλίδα καὶ τὸν Μαντινίαν ἀνευρεῖν εὖ πεπραγότας, καὶ τούς τε γονεῖς τοῦ μακροῦ ἀπαλλάξαντας ὕπνου, μᾶλλον δὲ ὀλέθρου, καὶ τἆλλα εὐδαιμονοῦντας.

Ι'. Ταῦτα Κύμβᾳ Δεινίας διεμυθολόγησε, καὶ κυπαριττίνας δέλτους προενεγκὼν ἐγγράψαι ταύτας Ἐρασινίδην Ἀθηναῖον συνεπόμενον τῷ Κύμβᾳ, ἦν γὰρ τεχνίτης λόγων, παρεκελεύσατο· ὑπέδειξε δὲ αὐτοῖς καὶ τὴν Δερκυλλίδα· αὕτη γὰρ καὶ τὰς κυπαριττίνας δέλτους ἤνεγκε, προστέταξέ τε τῷ Κύμβᾳ, δίχα ταῦτα τὰ διαμυθολογηθέντα ἀναγράψασθαι, καὶ θατέραν μὲν τῶν δέλτων αὐτὸν ἔχειν, τὴν ἑτέραν δὲ, καθ' ὃν ἀποβιῴη καιρὸν, τὴν Δερκυλλίδα πλησίον τοῦ τάφου κιβωτίῳ ἐμβαλοῦσαν καταθεῖναι.

ΙΑ'. Ὁ γοῦν Διογένης, ὁ καὶ Ἀντώνιος, ταῦτα πάντα Δεινίαν εἰσαγαγὼν πρὸς Κύμβαν τερατευσάμενον, ὅμως γράφει Φαυστίνῳ, ὅτι τε συντάττει περὶ τῶν ὑπὲρ Θούλην ἀπίστων, καὶ ὅτι τῇ ἀδελφῇ Ἰσιδώρᾳ φιλομαθῶς ἐχούσῃ τὰ δράματα προσφωνεῖ· λέγει δὲ ἑαυτὸν, ὅτι ποιητής ἐστι κωμῳδίας παλαιᾶς, καὶ ὅτι, εἰ καὶ ἄπιστα καὶ ψευδῆ πλάττοι, ἀλλ' οὖν ἔχει περὶ τῶν πλείστων τῶν αὐτῷ μυθολογηθέντων ἀρχαιοτέρων μαρτυρίας, ἐξ ὧν σὺν καμάτῳ ταῦτα συναθροίσειε. Προτάττει δὲ καὶ ἑκάστου βιβλίου τοὺς ἄνδρας, οἳ τὰ τοιαῦτα προαπεφήναντο, ὡς μὴ δοκεῖν μαρτυρίας χηρεύειν τὰ ἄπιστα.

ΙΒ'. Ἐπιστολὴν μὲν οὖν κατ' ἀρχὰς τοῦ βιβλίου γράφει πρὸς τὴν ἀδελφὴν Ἰσιδώραν, δι' ἧς εἰ καὶ τὴν

affecerunt malo, ut enim per longum tempus mortuorum instar jacerent fecerant. Accedit huc ut Dercyllis et Mantinias in patriam properarint ut parentibus vitam salutemque redderent.

IX. Dinias simul cum Carmane et Menisco, separato ab ipsis Azulide, ultra Thulen oberravit; quo quidem in errore, quæ supra Thulen incredibilia viderit, nunc inducitur referre Cymbæ ea nimirum a se conspecta esse dicens, quæ et studiosi artis astrorum docent, qualia sunt ista; habitare posse quosdam sub polo arctico et noctem inveniri unius mensis aliamque qua breviorem, qua longiorem, et sex etiam mensium nec tamen ultra unius anni spatium. Neque vero noctem solum eo usque produci sed et diem etiam noctibus his proportione respondere : aliaque id genus a se visa nuntiat. Homines conspexisse se et quædam alia fabulatur, qualia neminem vidisse aiebat neque de quibus fama audiverit quis, sed ne mente quidem effinxerit. Quod omnium maxime omnem excedit fidem, Boream versus ad lunam profecti tanquam ad purissimam quamdam terram accesserunt, ibique viderunt quæ vidisse par eum est qui antea hujusmodi nugas supra fidem confinxerit : ad hæc et Sibyllam vaticinandi artem a Carmine didicisse tradit, ac post illa preces quemque suas fudisse et ut optarant, res dein singulis cecidisse; se enim e somno excitatum Tyri in Herculis templo repertum esse : unde cum surrexisset Dercyllidem et Mantiniam repperisse prosperis rebus utentes, quum parentes e longo illo sive somno, sive potius interitu excitassent et cæteroquin beatam vitam agere.

X. Hæc Cymbæ Dinias fabulosa narravit, prolatisque cypressinis tabulis, inscribere eas jubet Erasinidem Atheniensem, Cymbæ comitem, litterarum peritum. Ostendit iis et Dercyllidem, quæ cypressinas tabulas attulerat, Cymbæque negotium dedit ut duplici exemplo iis hactenus narrata inscriberentur; et alteram quidem tabellarum ille penes se haberet, alteram vero Dercyllis cum e vita discessisset, capsulæ impositam prope tumulum collocaret.

XI. Diogenes igitur qui etiam Antonius (vocatur) hasce omnes prodigiis similes fabulas Diniam inducit Cymbæ narrantem, Faustino tamen scribit, de incredibilibus se quæ ultra Thulen esseut scribere et Isidoræ sorori litteris strenue operam danti has fabulas dedicare. Veteris præterea comœdiæ poëtam se profitetur : ac licet incredibilia et falsa finxerit, habere tamen de plurimis rebus a se narratis testimonia antiquiorum e quorum scriptis cum labore hæc collegerit. Initio singulorum librorum laudat viros, qui talia literis mandaverant, ne testibus carere incredibilia ista viderentur.

XII. Operis initio igitur epistolam ad Isidoram sororem scribit, qua licet dedicasse hoc illi volumen ostendat, Ba-

προσφώνησιν αὐτῇ τῶν συγγραμμάτων δείκνυται πεποιημένος, ἀλλ' οὖν εἰσάγει Βάλαγρον πρὸς τὴν οἰκείαν γυναῖκα, Φίλαν τοὔνομα, γράφοντα· θυγάτηρ δὲ ἦν Ἀντιπάτρου αὕτη· ὅτι τῆς Τύρου ὑπὸ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως Μακεδόνων εἰς ἅλωσιν ἐλθούσης καὶ πυρὶ τὰ πλεῖστα δαπανηθείσης, στρατιώτης ἧκε πρὸς Ἀλέξανδρον, ξένον τι καὶ παράδοξον λέγων μηνύειν, εἶναι δὲ τὸ θέαμα τῆς πόλεως ἔξω. Ὁ δὲ βασιλεὺς, Ἡφαιστίωνα καὶ Παρμενίωνα συμπαραλαβὼν, εἵποντο τῷ στρατιώτῃ καὶ καταλαμβάνουσιν ὑπογείους λιθίνους σοροὺς, ὧν ἡ μὲν ἐπεγέγραπτο, Λυσίλλα ἐβίω ἔτη πέντε καὶ τριάκοντα· ἡ δὲ, Μνάσων Μαντινίου ἐβίω ἔτη ἓξ καὶ ἑξήκοντα ἀπὸ ἑνὸς καὶ ἑβδομήκοντα· ἡ δὲ, Ἀριστίων Φιλοκλέους ἐβίω ἔτη ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ἀπὸ δυοῖν καὶ πεντήκοντα· ἄλλη δὲ, Μαντινίας Μνάσωνος ἔτη ἐβίω δύο καὶ τεσσαράκοντα καὶ νύκτας ἑξήκοντα καὶ ἑπτακοσίας· ἑτέρα δὲ, Δερκυλλὶς Μνάσωνος ἐβίω ἔτη ἐννέα καὶ τριάκοντα καὶ νύκτας ἑξήκοντα καὶ ἑπτακοσίας· ἡ δὲ ἕκτη σορὸς, Δεινίας Ἀρκὰς ἐβίω ἔτη πέντε καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Τούτοις διαποροῦντες πλὴν τῆς πρώτης σοροῦ, σαφὲς γὰρ τὸ ἐκείνης ἐπίγραμμα, ἐντυγχάνουσι παρὰ τοίχῳ κιβωτίῳ μικρῷ (ἐκ) κυπαρίττου πεποιημένῳ, ᾧ ἐνεγέγραπτο· Ὦ ξένε, ὅστις εἶ, ἄνοιξον, ἵνα μάθῃς, ἃ θαυμάζεις. Ἀνοίξαντες οὖν οἱ περὶ Ἀλέξανδρον τὸ κιβώτιον, εὑρίσκουσι τὰς κυπαριττίνας δέλτους, ἃς, ὡς ἔοικε, κατέθηκε Δερκυλλὶς κατὰ τὰς ἐντολὰς Δεινίου. Ταῦτα Βάλαγρον εἰσάγει τῇ γυναικὶ γράφοντα, καὶ ὅτι τὰς κυπαριττίνας δέλτους μεταγραψάμενος διαπέμψειε τῇ γυναικί. Καὶ λοιπὸν εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ὁ λόγος εἰς τὴν τῶν κυπαριττίνων δέλτων ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, καὶ πάρεστι Δεινίας Κύμβᾳ διηγούμενος, ἅπερ προείρηται. Οὕτω μὲν οὖν καὶ ἐπὶ τούτοις ἡ τῶν δραμάτων πλάσις τῷ Ἀντωνίῳ Διογένει ἐσχημάτισται.

ΙΓ'. Ἔστι δ', ὡς ἔοικεν, οὗτος χρόνῳ πρεσβύτερος τῶν τὰ τοιαῦτα ἐσπουδακότων διαπλάσαι, οἷον Λουκιανοῦ, Ἰαμβλίχου, Ἀχιλλέως Τατίου, Ἡλιοδώρου τε καὶ Δαμασκίου· καὶ γὰρ τοῦ περὶ ἀληθῶν διηγημάτων Λουκιανοῦ καὶ τοῦ περὶ μεταμορφώσεων Λουκίου πηγὴ καὶ ῥίζα ἔοικεν εἶναι τοῦτο· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τῶν περὶ Σινωνίδα καὶ Ῥοδάνην, Λευκίππην τε καὶ Κλειτοφῶντα, καὶ Χαρίκλειαν καὶ Θεαγένην, τῶν τε περὶ αὐτοὺς πλασμάτων καὶ τῆς πλάνης, ἐρώτων τε καὶ ἁρπαγῆς καὶ κινδύνων ἡ Δερκυλλὶς καὶ Κήρυλλος καὶ Θρουσκανὸς καὶ Δεινίας ἐοίκασι παράδειγμα γεγονέναι.

ΙΔ'. Τὸν χρόνον δὲ, καθ' ὃν ἤκμασεν ὁ τῶν τηλικούτων πλασμάτων πατὴρ ὁ Διογένης Ἀντώνιος, οὔπω τι σαφὲς ἔχομεν λέγειν· πλὴν ἔστιν ὑπολογίσασθαι, ὡς οὐ λίαν πόρρω τῶν χρόνων τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου. Μνημονεύει δ' οὗτος ἀρχαιοτέρου τινὸς Ἀντιφάνους, ὅν φησι περὶ τοιαῦτά τινα τερατολογήματα κατεσχολακέναι. Ἔστι δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ μάλιστα,

lagrum nihilo minus quemdam uxori suæ Philæ nomine scribentem inducit hæc (Phile autem erat Antipatri filia): Tyro capta ab Alexandro Macedonum rege et igne plurima devastante, venisse ad Alexandrum militem, qui se mirum quid præterque opinionem indicandum habere diceret, esse enim quid extra oppidum spectatu dignum. Regem itaque cum Hephæstione et Parmenione sociis militem secutum invenisse subterranea silicernia ex lapide facta, quorum aliud sic esset inscriptum *Lysilla vixit annos* XXXV, alterum *Mnason Mantiniæ F. Vixit annos* LXVI de LXXI. Alius titulus erat *Aristion Philoclis F. Vixit annos.* XLVII de LII. Alius rursus sic inscriptus lapis *Mantinias Mnasonis F. annos vixit* XLIII, *noctesque* DCCLX. Item alius, *Dercyllis Mnasonis F. annos vixit* XXXIX, *noctesque* DCCLX. Sextum silicernium sic inscriptum *Dinias Arcus vixit annos* XXV *et* C. His lectis dum animi pendent, præterquam in primo silicernio, cujus intelligi poterat titulus ad parietem incidunt in arculam e cupresso factam, cui hoc inscriptum, *Hospes, quisquis es, aperi ut discas quæ mira tibi videntur.* Aperta igitur ab Alexandri sociis arcula, cuparissinas inveniunt tabellas, quas, ut par est, Dercyllis ibi Diniæ mandato collocarat. Hæc uxori scribentem Balagrum inducit, quodque cuparissinas istas tabulas transcriptas conjugi suæ miserit. Atque tum fertur oratio ad cupressinarum lectionem et scriptionem et adest Dinias narrans Cymbæ, quæ jam ante dicta sunt. Ad hunc modum et de his rebus dramatis fictio est ab Antonio Diogene composita.

XIII. Est autem, uti videtur, ipse tempore prior iis qui talia fingere studuerunt, ut Luciano, Lucio, Jamblicho, Achille Tatio, Heliodoro et Damascio; nam et verarum historiarum Luciani et transformationum Lucii fons hic et radix esse videtur. Quum et eorum quæ de Sinonide et Rhodane, de Leucippe et Clitophonte, de Chariclea et Theagene, deque fictis eorum rebus, erroribus, amoribus, raptu atque periculis composita sunt Dercyllis et Ceryllus et Thruscanus ac Dinias exemplum præbuisse censeri merito queant.

XIV. Quo tempore floruerit talium fabularum auctor, Diogenes ille Antonius nondum certo dicere possum. Illud tantum conjicere licet, non ita diu post Alexandri regis tempora. Meminit item de Antiphane quodam se antiquiore quem hujusmodi prodigiosis narrationibus operam dedisse ait. Ex his vero potissimum, ut e cæteris

ὡς ἐν τηλικούτοις πλάσμασί τε καὶ μυθεύμασι, δύο τινὰ θηρᾶσαι χρησιμώτατα· ἓν μέν, ὅτι τὸν ἀδικήσαντά τι, κἂν μυριάκις ἐκφυγεῖν δόξῃ, εἰσάγει πάντως δίκην δεδωκέναι· καὶ δεύτερον, ὅτι πολλοὺς ἀναιτίους, ἐγγὺς μεγάλου γεγονότας κινδύνου, παρ' ἐλπίδας δείκνυσι πολλάκις διασωθέντας.

hujus farinæ fabulis et fictis narrationibus duplex parari utilitas eaque summa potest. Primum quidem, quod, etsi qui injusti quidpiam admiserunt sexcenties effugere videantur, omnino tamen inducit pœnas dedisse : dein quod multos insontes in ingens fere incidentes periculum, præter spem ostendit sæpe servari.

JAMBLICHI DRAMA.

ΙΑΜΒΛΙΧΟΥ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ.

Α′. Ἀνεγνώσθη Ἰαμβλίχου δραματικὸν, ἔρωτας ὑποκρινόμενον· ἔστι δε τῇ αἰσχρολογίᾳ τοῦ μὲν Ἀχιλλέως τοῦ Τατίου ἧττον ἐκπομπεύων, ἀναιδέστερον δὲ μᾶλλον ἢ ὁ Φοῖνιξ Ἡλιόδωρος προσφερόμενος· οἱ γὰρ τρεῖς οὗτοι σχεδόν τι τὸν αὐτὸν σκοπὸν προθέμενοι ἐρωτικῶν δραμάτων ὑποθέσεις ὑπεκρίθησαν, ἀλλ' ὁ μὲν Ἡλιόδωρος σεμνότερόν τε καὶ εὐφημότερον, ἧττον δὲ αὐτοῦ ὁ Ἰάμβλιχος; αἰσχρῶς δὲ καὶ ἀναιδῶς ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποχρώμενος· καὶ ἥ γε λέξις αὐτῷ ῥέουσα καὶ μαλακὴ, καὶ ὅσον αὐτῆς ὑπόκροτον, οὐ πρὸς τόνον τινὰ, ἀλλ' ἐπὶ τὸ γαργαλίζον, ὡς ἄν τις εἴποι, καὶ βλακῶδες παρακεκίνηται. Ὁ μέντοι Ἰάμβλιχος, ὅσα γε εἰς λέξεως ἀρετὴν καὶ συνθήκης καὶ τῆς ἐν τοῖς διηγήμασι τάξεως, κἂν τοῖς σπουδαιοτάτοις τῶν πραγμάτων, ἀλλ' οὐχὶ παιγνίοις καὶ πλάσμασιν ἄξιος τὴν τῶν λόγων τέχνην καὶ ἰσχὺν ἐπιδείκνυσθαι.

Β′. Εἰσὶ δὲ αὐτῷ πεποιημένα τοῦ δράματος πρόσωπα Σινωνὶς καὶ Ῥοδάνης, καλὴ καὶ καλὸς τὴν ὄψιν, ἐρῶντες ἀλλήλων καὶ δὴ καὶ νόμῳ γάμου ζευγνύμενοι, καὶ Γάρμος βασιλεὺς Βαβυλῶνος, τῆς αὐτοῦ γυναικὸς θανούσης εἰς ἔρωτα ἀναπτόμενος Σινωνίδος καὶ πρὸς γάμον ἄγειν ἐπειγόμενος· ἀνάνευσις Σινωνίδος καὶ δεσμὰ, χρυσῷ τῆς ἁλύσεως διαπεπλεγμένης, καὶ Ῥοδάνης διὰ τοῦτο, Δάμα καὶ Σάκα τῶν βασιλικῶν εὐνούχων τὴν πρᾶξιν ἐπιτραπέντων, ἐπὶ σταυροῦ ἀναρτώμενος· ἀλλ' ἐκεῖθεν καθαιρεῖται σπουδῇ Σινωνίδος, καὶ φεύγουσιν ἄμφω, ὁ μὲν τὸν σταυρὸν, ἡ δὲ τὸν γάμον. Καὶ περιτέμνεται διὰ τοῦτο Σάκας καὶ Δάμας τὰ ὦτα, καὶ τὰς ῥῖνας καὶ ἐπὶ τὴν τούτων ἀποστέλλονται ζήτησιν, καὶ δίχα μερισθέντες ἐπὶ τὴν ἔρευναν τρέπονται.

Γ′. Καταλαμβάνονται σχεδόν τι παρά τινα λειμῶνα οἱ περὶ Ῥοδάνην ὑπὸ τοῦ διώκοντος Δάμα· ἁλιεὺς δ' ἦν, ὃς τοὺς ποιμένας ἐμήνυσεν, οἳ στρεβλούμενοι τὸν λειμῶνα μόλις δεικνύουσιν, ἐν ᾧ καὶ χρυσὸν Ῥοδάνης εὕρισκε, τῆς στήλης τοῦ λέοντος ὑποδηλούμενον τῷ ἐπιγράμματι, καὶ τράγου τι φάσμα ἐρᾷ Σινωνίδος, ἐξ ἧς αἰτίας καὶ οἱ περὶ Ῥοδάνην τοῦ λειμῶνος ἀπαίρουσι. Δάμας δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ λειμῶνος τῆς Σινωνίδος στέφανον εὑρὼν, πέμπει Γάρμῳ παραμύθιον. Φεύγοντες δὲ οἱ περὶ Ῥοδάνην ἐντυγχάνουσιν ἐπὶ καλύβης γραΐ τινι γυναικὶ, καὶ κρύπτονται ὑπ' ἄντρῳ, ὃ διαμπερὲς ἦν ὀρωρυγμένον ἐπὶ σταδίους τριάκοντα· λόχμῃ δὲ τὸ στόμα ἐβέβυστο. Καὶ οἱ περὶ τὸν Δάμαν ἐφίστανται, καὶ ἀνακρίνεται ἡ γραῦς, καὶ ξίφος γυμνὸν ἰδοῦσα ἐξέψυξεν· οἱ δὲ τοῦ Ῥοδάνους ἵπποι καὶ τῆς

JAMBLICHI

DRAMA.

I. Lectum est Jamblichi drama amores repræsentans: qui Achille Tatio minus turpia dicendo gaudet, sed longe impudentius quam Phœnix Heliodorus ea profert : hi enim tres eodem fere sibi proposito scopo amatoriorum dramatum argumenta tractarunt : attamen Heliodorus gravius et decentius, minus vero decenter quam hic Jamblichus, obscæna vero et inverecunda oratione Achilles utitur; cujus etiam fluxa et mollis dictio est et si quid in ea plausibile, non ad firmitatem (et rigorem) sed ad titillationem quamdam, ut sic loquar, atque lasciviam distortum est. Jamblichus autem, quod ad dictionis virtutem et compositionem et narrationum ordinem attinet, dignus erat cui rhetoricam suam artem et facultatem vel in maxime seriis rebus ne dicam in tam ludicris his et fictis ostenderet.

II. Personæ dramatis sunt illi Sinonis et Rhodanes, pulchra uterque forma invicem amantes et etiam conjugii lege juncti. Garmus, Babyloniæ rex amissa conjuge Sinonidis amore captus uxorem ducere eam maturabat : renuit Sinonis et vincitur, torque ex auro contexto, et Rhodanes propterea (Damæ et Sacæ eunuchis regiis commisso negotio) cruci affigitur. Sed inde studio Sinonidis liberatur; uterque fugiunt, alter crucem altera nuptias. Idcirco præciduntur Sacæ et Damæ aures naresque, ad eos quærendos mittuntur, et in duas partes divisi abeunt ad eos investigandos.

III. Fere apud pratum quoddam Sinonis et Rhodanes deprehenduntur ab insequente Dama; piscator enim quidam pastores indicavit, qui torti pratum illud vix ostendunt, in quo et aurum Rhodanes invenerat, inscriptione columnæ cui leo insidebat ostensum; et hirci quoddam spectrum Sinonidem amat, quomobrem Rhodanes cum illa ex prato excedunt. Damas vero in prato repertam Sinonidis coronam solatio Garmo mittit. Illi fugientes incidunt in vetulam quamdam ad tugurium quoddam et se abscondunt in antro, per stadia continua triginta effossum, dumeto fauces erant obstructæ. Damas instat et interrogatur anus quæ stricto viso gladio, exanimata est. Rhodanis et Sinonidis equi, quibus vehebantur, capiuntur;

Σινωνίδος, οἷς ἐπωχοῦντο, συλλαμβάνονται, καὶ περικαθίσταται στρατὸς τὸ χωρίον, ἐν ᾧ Σινωνὶς καὶ Ῥοδάνης ἀπεκρύπτετο, καὶ καταρρήγνυταί τινος τῶν περιπόλων ἀσπὶς ἐκ χαλκοῦ τοῦ ὀρύγματος ὕπερθεν, καὶ τῷ διακένῳ τοῦ ἤχου τῶν κεκρυμμένων μήνυσις γίγνεται, καὶ περιορύσσεται τὸ ὄρυγμα, καὶ πάντα Δάμας βοᾷ· καὶ γίγνεται τοῖς ἔνδον συναίσθησις, καὶ φεύγουσιν ὑπὸ τοῖς τοῦ ἄντρου μυχοῖς, καὶ διεκπίπτουσι πρὸς τὴν ἑτέραν αὐτοῦ ὀπήν· καὶ μελιττῶν ἀγρίων σμήνη ἐκεῖθεν ἐπὶ τοὺς ὀρύσσοντας τρέπεται, καταρρεῖ δὲ τοῦ μέλιτος καὶ ἐπὶ τοὺς φεύγοντας· αἱ δὲ μέλισσαι καὶ τὸ μέλι ἐξ ἑρπετῶν πεφαρμακευμέναι τροφῆς, αἱ μὲν κρούσασαι τοὺς ἐπὶ τὸ ὄρυγμα ἠκρωτηρίαζον, οὓς δὲ καὶ ἀπέκτειναν. Τῷ δὲ λιμῷ κρατούμενοι οἱ περὶ Ῥοδάνην διαλιχμησάμενοι καὶ τὰς γαστέρας καταρρυέντες, πίπτουσι παρὰ τὴν ὁδὸν ὡσεὶ νεκροί.

Δ'. Φεύγουσιν ὁ στρατὸς τῷ τῶν μελισσῶν πολέμῳ πονούμενοι, καὶ τοὺς περὶ Ῥοδάνην ὅμως διώκουσι, καὶ οὓς ἐδίωκον δρῶντες ἐρριμμένους παρέτρεχον, νεκρούς τινας ὡς ἀληθῶς ὑπολαμβάνοντες. Ἐν τούτῳ τῷ ἄντρῳ κείρεται τοὺς πλοκάμους ἡ Σινωνίς, δι' οὗ ὕδωρ αὐτοῖς ἀνιμήσονται· καὶ τοῦτο εὑρὼν ἐκεῖσε Δάμας πέμπει τῷ Γάρμῳ, σύμβολον τοῦ ἐγγὺς εἶναι κἀκείνους συλλαβεῖν. Ἐρριμμένων δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν τοῦ τε Ῥοδάνους καὶ τῆς Σινωνίδος, ὁ στρατὸς παρερχόμενος ὡς ἐπὶ νεκροῖς κατὰ τὸ πάτριον ἔθος οἱ μὲν χιτωνίσκους ῥίπτοντες ἐκάλυπτον, ἄλλοι δὲ ἄλλο τι τῶν προσόντων καὶ κρεῶν δὲ μέρη καὶ ἄρτου ἐπέρριπτον· καὶ οὕτω παρῆλθεν ὁ στρατός. Οἱ δὲ τῷ μέλιτι καρωθέντες μόλις ἀνίστανται, κοράκων μὲν τῶν περὶ τὰ κρέα διεριζόντων Ῥοδάνην, ἐκείνου δὲ Σινωνίδα διαναστήσαντος. Ἀναστάντες οὖν πορεύονται τὴν ἐναντίαν τραπόμενοι τῷ στρατῷ, ἵνα μᾶλλον λάθοιεν μὴ ὄντες οἱ διωκόμενοι· καὶ εὑρόντες ὄνους δύο ἐπέβησάν τε καὶ τὰ φορτία ἐπέθεντο, ἃ συνεκεκόμιστο αὐτοῖς ἀφ' ὧν ὡσεὶ νεκροῖς ἐπέρριψεν ὁ στρατός.

Ε'. Εἶτα καταίρουσιν εἰς πανδοχεῖον, καὶ φεύγουσιν ἐκεῖθεν, καὶ περὶ πλήθουσαν ἀγορὰν εἰς ἄλλον σταθμὸν καταλύουσι. Καὶ γίγνεται τὸ πάθος τῶν ἀδελφῶν, καὶ κατηγοροῦνται φόνου, καὶ ἀφίενται τοῦ πρεσβυτέρου τῶν ἀδελφῶν, ὃς ἀνῃρήκει φαρμάκῳ τὸν ὕστερον κατηγορήσαντος μέν, τῇ δὲ οἰκείᾳ ἀναιρέσει ἀθωώσαντος· καὶ λανθάνει Ῥοδάνης ἀνελόμενος τὸ φάρμακον. Καταίρουσιν εἰς οἴκημα λῃστοῦ τοὺς παροδίτας λῃστεύοντος καὶ τούτους ἑαυτῷ ποιουμένου τράπεζαν. Καὶ στρατιωτῶν ὑπὸ τοῦ Δάμα σταλέντων, ἐπεὶ ὁ λῃστὴς συνείληπτο, πῦρ ἐμβάλλεται εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ περιλαμβάνονται τῷ πυρί, καὶ διαφεύγουσι μόλις τὸν ὄλεθρον τῶν ὄνων σφαγέντων καὶ τῷ πυρὶ εἰς δίοδον ἐπιτεθέντων. Καθορῶνται νύκτωρ ὑπὸ τῶν τὸ πῦρ ἐμβαλόντων, καὶ ἐπερωτηθέντες, τίνες εἶεν, εἴδωλα τῶν ὑπὸ τοῦ λῃστοῦ ἀναιρεθέντων ἀποκρίνονται, καὶ τῇ ὠχρότητι καὶ λεπτότητι τῆς ὄψεως καὶ τῇ ἀτονίᾳ τῆς φωνῆς ἔπεισάν τε τοὺς στρατιώτας καὶ ἐδειμάτωσαν.

locum in quo Sinonis et Rhodanes se abscondunt exercitus cingit, et disrumpitur cujusdam qui custos erat loci æneus clypeus in superiori defossi antri parte et per vacuum echo resonantis, indicium fit latere nonnullos. Itaque fossa circumfoditur et Damas per omnes partes clamat, ut qui intus erant, audiverint atque ad speluncæ penetralia fugiant et ad alterum ejus foramen delapsi effugiant. Apum agrestium examen hinc fodientes invadunt, mel defluit etiam in fugitivos. Apes ipsæ ac mel serpentum esu veneno infecta erant; inde quos illæ ad fossam pupugerunt, partim labefactarunt, partim occiderunt. Fame coacti Rhodanes et Sinonis linxerunt mel et ventris profluvium passi, ad viam concidunt veluti mortui.

IV. Exercitus fugit apum bello pressi, et Rhodanem et Sinonidem tamen persequuntur, at dum prostratos quos insequebantur vident, prætereunt, cadavera quædam revera esse putantes. In hoc antro crines attonsa est Sinonis, quibus aquam sibi haurirent, quos repertos ibi Dama Garmo misit, signum prope abesse illos ut jamjam caperentur. Stratis igitur juxta viam Rhodane et Sinonide præterit exercitus mortuos illos censens et patrio more alii quidem vestes projicientes operiebant, alii vero aliud quid eorum quæ ad manum erant, et carnium ac panis frusta objecerunt et sic transiit exercitus. Hi, ob mellis esum veterno capti, ægre surgunt, dum corvi de carne inter se pugnantes Rhodanem et hic Sinonidem assurgere cogunt. Excitati adeo aliam quam exercitus viam ingrediuntur, quo minus ii esse, qui quærebantur, agnoscerentur. Inventis asinis duobus conscendunt et onera imponunt quæ secum attulerant ex iis rebus quas velut mortuis exercitus adjecerat.

V. Hinc in diversorium se recipiunt et ipsa meridie in aliud diversorium concedunt. Accidit interea fratrum calamitas, cædisque accusati post liberantur, fratrum enim major natu, qui minorem veneno sustulerat, manus sibi inferendo omni eos rursus crimine liberarat. Rhodanes inscius venenum hinc secum aufert; subeuntque post hæc latronis domum qui in viatores grassabatur quos et sibi epulandos adponebat. Missi huc a Dama milites, latrone comprehenso, ignem in ejus domum conjecerunt, quo igne et illi comprehensi, vix perniciem evaserunt per jugulatos et in ignem conjectos asinos transitu sibi parato. Videntur noctu ab iis qui ignem injecerant, interrogati quinam essent, umbras se esse eorum quos latro ille jugulasset, respondent: pallore et macie vultus et vocis remissione militibus persuaserunt iisque terrorem incusserunt.

Ϛ'. Καὶ φεύγουσι πάλιν ἐκεῖθεν, καὶ καταλαμβάνουσι κόρην ἐπὶ ταφὴν ἀγομένην, καὶ συρρέουσιν ἐπὶ τὴν θέαν· καὶ Χαλδαῖος γέρων ἐπιστὰς κωλύει τὴν ταφὴν, ἔμπνουν εἶναι τὴν κόρην ἔτι λέγων· καὶ ἐδείχθη οὕτως. Χρησμῳδεῖ δὲ καὶ τῷ Ῥοδάνει, ὡς βασιλεύσοι. Καταλιμπάνεται κενὸς ὁ τῆς κόρης τάφος, καὶ πολλὰ τῶν πέπλων, ἃ ἔμελλεν ἐπικαίεσθαι τῷ τάφῳ, ἔτι τε σιτία καὶ ποτά· καὶ οἱ περὶ Ῥοδάνην τούτοις εὐωχοῦνται, καὶ λαμβάνουσί τινα καὶ τῶν ἀμφίων, καὶ καθεύδουσιν ἐν τῷ τῆς κόρης τάφῳ. Οἱ δὲ τὸ πῦρ τῇ τοῦ λῃστοῦ οἰκίᾳ ἐμβαλόντες, ἡμέρας ἐπιλαβούσης ἠπατημένους ἑαυτοὺς ἐγνωκότες, ἐδίωκον κατ' ἴχνη Ῥοδάνους καὶ Σινωνίδος, συνεργοὺς αὐτοὺς εἰκάζοντες εἶναι τοῦ λῃστοῦ· ἰχνηλατήσαντες δὲ μέχρι τοῦ τάφου, καὶ ἐνιδόντες αὐτοὺς ἐγκειμένους μὲν τῷ τάφῳ, ἀκινητίζοντας δὲ ἅτε ὕπνῳ καὶ οἴνῳ πεπεδημένους, ἔδοξαν νεκροὺς ὁρᾷν καὶ κατέλιπον ἀπορούμενοι, ὅτι ἐκεῖ τὰ ἴχνη ἔφερεν.

Ζ'. Ἀπαίρουσιν ἐκεῖθεν οἱ περὶ Ῥοδάνην, καὶ περῶσι τὸν ποταμὸν, γλυκύν τε ὄντα καὶ διαυγῆ καὶ βασιλεῖ Βαβυλωνίων εἰς πόσιν ἀνακείμενον. Καὶ πιπράσκει Σινωνὶς τὰ ἱμάτια, καὶ συλλαμβάνεται ὡς τάφον συλήσασα, καὶ ἀναφέρεται εἰς Σόραιχον, ὃς ἦν Σοραίχου τοῦ τελώνου υἱὸς, ἐπίκλην δὲ αὐτῷ δίκαιος. Καὶ βουλεύεται πέμπειν αὐτὴν ἐπὶ βασιλέα Γάρμον διὰ τὸ κάλλος, καὶ κιρνᾶται διὰ τοῦτο τὸ τῶν ἀδελφῶν φάρμακον Ῥοδάνει καὶ Σινωνίδι· αἱρετώτερον γὰρ αὐτοῖς ὁ θάνατος ἢ Γάρμον ἰδεῖν. Μηνύεται Σοραίχῳ διὰ τῆς θεραπαινίδος, ἅπερ εἰς ἔργον ἔμελλε χωρεῖν Ῥοδάνει καὶ Σινωνίδι. Καὶ λαθὼν ὁ Σόραιχος τὸ τοῦ θανάτου μὲν φάρμακον κενοῖ, πληροῖ δὲ τὴν κύλικα ὑπνωτικοῦ φαρμάκου, καὶ πιόντας καὶ ὑπνοῦντας λαβὼν ἐφ' ἁρμαμάξης ἤλαυνε πρὸς βασιλέα. Πλησιαζόντων δὲ, Ῥοδάνης ἐνυπνίῳ δειματοῦται καὶ βοᾷ καὶ ἐξανιστᾷ Σινωνίδα· ἡ δὲ ξίφει αὐτῆς τὸ στέρνον πλήττει. Καὶ ἀναπυνθάνεται τὰ κατ' αὐτοὺς ἅπαντα Σόραιχος, καὶ λαβόντες πίστεις ἀπαγγέλλουσι, καὶ λύει αὐτοὺς, καὶ ὑποδείκνυσι τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐν τῇ νησῖδι, ἐν ᾧ ἔμελλε καὶ τὸ τραῦμα ἡ Σινωνὶς θεραπευθήσεσθαι.

Η'. Ὡς ἐν παρεκβολῇ δὲ διηγεῖται καὶ τὰ περὶ τοῦ ἱεροῦ καὶ τῆς νησῖδος, καὶ ὅτι ὁ Εὐφράτης καὶ ὁ Τίγρις περιρρέοντες αὐτὴν ποιοῦσι νησῖδα, καὶ ὅτι ἡ τῆς ἐνταῦθα Ἀφροδίτης ἱέρεια τρεῖς ἔσχε παῖδας, Εὐφράτην καὶ Τίγριν καὶ Μεσοποταμίαν, αἰσχρὰν τὴν ὄψιν ἀπὸ γενέσεως, ὑπὸ δὲ τῆς Ἀφροδίτης εἰς κάλλος μετασκευασθεῖσαν, δι' ἣν καὶ ἔρις τριῶν ἐραστῶν γίγνεται καὶ κρίσις ἐπ' αὐτούς. Βόχορος ὁ κρίνων ἦν, κριτῶν κατ' ἐκείνους καιροὺς ἄριστος· ἐκρίνοντο δὲ καὶ ἤριζον οἱ τρεῖς, ὅτι τῷ μὲν ἡ Μεσοποταμία τὴν φιάλην, ἐξ ἧς ἔπινεν, ἔδωκε, τῷ δὲ τὸν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐξ ἀνθέων ἀφελομένη στέφανον περιέθηκε, τὸν δὲ ἐφίλησε. Καὶ τοῦ φιληθέντος κρίσει νικήσαντος, οὐδὲν ἔλαττον αὐτοῖς ἡ ἔρις ἤκμαζεν, ἕως ἀλλήλους ἀνεῖλον ἐρίζοντες.

Θ'. Λέγει οὖν ὡς ἐν παρενθήκῃ περὶ τοῦ τῆς Ἀφροδί-

VI. Inde rursus fugientes incidunt in puellam forte ad sepulcrum elatam: una sequuntur ad spectandum. Chaldæus senex superveniens sepeliri puellam vetat, vivere enim puellam affirmabat, ut res ipsa declaravit. Rhodani idem vaticinio prædixit fore ut rex esset aliquando. Tumulus puellæ inanis deseritur; multa ibi veste, quæ in funeribus exurenda fuerat, relicta, cum cibis et potu: Rhodanes et Sinonis affatim vescuntur, raptisque quibusdam indumentis dormiunt in puellæ sepulcro. At qui latronis domo ignem injecerant die adveniente deceptos se animadvertentes e vestigio persequebantur Rhodanem et Sinonidem, socios illos esse latronis rati. Igitur ad sepulcrum per vestigia delati, cum eos in sepulcro jacere quidem viderent sed nil moveri, somno enim et vino sepulti erant, cadavera se videre putabant et intactos eos reliquerunt, animo hæsitantes, nam vestigia eo ducebant.

VII. Discedunt Rhodanes eum socia inde, trajiciunt flumen, cujus aqua dulcis et limpida regi Babyloniorum ad potum destinata erat. Sinonis vendit vestimenta, quasi sepulcrum compilasset prehenditur et ad Soræchum Soræchi publicani filium trahitur, cui cognomen Justi. Hic constituit mittere eam ob pulchritudinem regi Garmo: qua de causa miscent fratrum istud venenum Rhodanes et Sinonis; mors enim dulcior illis videbatur quam Garmum videre. Soræcho ancilla significat quid Rhodanes et Sinonis molirentur. Clam igitur Soræchus mortiferum illud venenum abjicit, impletque somnifero potu calicem, quo hausto somno captos deprehendens, in vehiculo ad regem ducit. Dum propius accedunt, Rhodanes somnio diro perterrita clamat et excitat Sinonidem quæ gladio pectus suum vulnerat. Cuncta quæ ad eos spectarent percunctatur Soræchus, hi fide data narrant, quo facto liberantur ab illo, qui etiam ostendit Veneris fanum in insula, ubi vulnus Sinonidis sanetur.

VIII. A re proposita digrediens narrat de delubro et de insula, quam Euphrates et Tigris circumfluentes efficiunt. Veneris ibi sacerdoti tres erant liberi Euphrates et Tigris et Mesopotamia, forma deformis hæc genita, sed a Venere pulcra reddita, ut de ipsa lis exorta sit inter tres amantes de qua judicium fit. Bochorus judex legitur judicum illis temporibus optimus. Contendebant et litigabant hi tres, propterea quod huic quidem Mesopotamia poculum dederat unde bibere solebat, alterum capiti suo direpto florido serto coronaverat, tertium osculata erat; qui osculum acceperat vicit causam; nihilominus tamen contentio vigebat donec certantes se invicem interfecissent.

IX. Narrat igitur veluti digrediens de Veneris fano,

της ἱεροῦ, καὶ ὡς ἀνάγκη τὰς γυναῖκας ἐκεῖσε φοιτώσας ἀπαγγέλλειν δημοσίᾳ τὰ ἐν τῷ ναῷ αὐταῖς ὁρώμενα ὄνειρα· ἐν ᾧ καὶ τὰ περὶ Φαρνούχου καὶ Φαρσίριδος καὶ Τανάϊδος, ἀφ' οὗ καὶ Τάναϊς ὁ ποταμὸς, λεπτομερῶς διεξέρχεται, καὶ ὅτι τὰ περὶ τὸν τόπον καὶ τὴν χώραν τοῦ Τανάϊδος τοῖς κατοικοῦσιν Ἀφροδίτης μυστήρια Τανάϊδος καὶ Φαρσίριδός εἰσιν. Ἐν δὲ τῇ προειρημένῃ νησῖδι ῥόδων ἐντραγὼν ὁ Τίγρις τελευτᾷ· κανθαρὶς γὰρ τοῖς τοῦ ῥόδου φύλλοις ἔτι συνεπτυγμένοις οὖσιν ὑπεκάθητο· καὶ ἡ τοῦ παιδὸς μήτηρ ἥρωα πείθεται γενέσθαι τὸν υἱὸν ἐκμαγεύσασα.

Ι'. Καὶ διεξέρχεται ὁ Ἰάμβλιχος μαγικῆς εἴδη, μάγον ἀκρίδων καὶ μάγον λεόντων καὶ μάγον μυῶν· ἐξ οὗ καλεῖσθαι καὶ τὰ μυστήρια ἀπὸ τῶν μυῶν· πρώτην γὰρ εἶναι τὴν τῶν μυῶν μαγικήν. Καὶ μάγον δὲ λέγει χαλάζης καὶ μάγον ὄφεων καὶ νεκυομαντείας καὶ ἐγγαστρίμυθον, ὃν καί φησιν ὡς Ἕλληνες μὲν Εὐρυκλέα λέγουσι, Βαβυλώνιοι δὲ Σακχούραν ἀποκαλοῦσι. Λέγει δὲ καὶ ἑαυτὸν Βαβυλώνιον εἶναι ὁ συγγραφεὺς καὶ μαθεῖν τὴν μαγικὴν, μαθεῖν δὲ καὶ τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ ἀκμάζειν ἐπὶ Σοαίμου τοῦ Ἀχαιμενίδου τοῦ Ἀρσακίδου, ὃς βασιλεὺς ἦν ἐκ πατέρων βασιλέων, γέγονε δὲ ὅμως καὶ τῆς συγκλήτου βουλῆς τῆς ἐν Ῥώμῃ, καὶ ὕπατος δὲ, εἶτα καὶ βασιλεὺς πάλιν τῆς μεγάλης Ἀρμενίας· ἐπὶ τούτου γοῦν ἀκμάσαι φησὶν ἑαυτόν. Ῥωμαίων δὲ διαλαμβάνει βασιλεύειν Ἀντωνῖνον· καὶ ὅτε Ἀντωνῖνος, φησὶν, Οὐῆρον τὸν αὐτοκράτορα καὶ ἀδελφὸν καὶ κηδεστὴν ἔπεμψε Βολογαίσῳ τῷ Παρθυαίῳ πολεμήσοντα, ὡς αὐτός τε προείποι καὶ τὸν πόλεμον, ὅτι γενήσεται καὶ ὅποι τελευτήσοι, καὶ ὅτι Βολόγαισος μὲν ὑπὲρ τὸν Εὐφράτην καὶ Τίγριν ἔφυγεν, ἡ δὲ Παρθυαίων γῆ Ῥωμαίοις ὑπήκοος κατέστη.

ΙΑ'. Ἀλλ' ὅ γε Τίγρις καὶ Εὐφράτης οἱ παῖδες ἐμφερεῖς ἀλλήλοις ἦσαν καὶ Ῥοδάνης ἀμφοτέροις. Τοῦ δὲ παιδὸς, ὥσπερ ἔφημεν, τῷ ῥόδῳ τελειωθέντος, Ῥοδάνης πρὸς τὴν νησῖδα ἅμα Σινωνίδι περαιοῦται, καὶ βοᾷ ἡ μήτηρ τὸν τεθνηκότα αὐτῆς υἱὸν ἀναβιῶναι, εἰς τὸν Ῥοδάνην ὁρῶσα, καὶ Κόρην αὐτῷ ἐκεῖθεν ἕπεσθαι· συνυποκρίνεται Ῥοδάνης ταῦτα, τῆς τῶν νησιωτῶν κατεντρυφῶν εὐηθείας. Μηνύεται Δάμᾳ τὰ περὶ Ῥοδάνην, καὶ ὅσα Σόραιχος περὶ αὐτοὺς ἔπραξε· μηνυτὴς δ' ἦν αὐτὸς ὁ ἰατρὸς, ὃν ὁ Σόραιχος κρύφα πέμψας τὸ τῆς Σινωνίδος ἐθεράπευσε τραῦμα. Συλλαμβάνεται διὰ τοῦτο Σόραιχος καὶ ἄγεται ἐπὶ Γάρμον· ἀποστέλλεται καὶ αὐτὸς ὁ μηνυτὴς γράμμα Δάμα ἐπιφερόμενος πρὸς τὸν τῆς Ἀφροδίτης ἱερέα, ἐφ' ᾧ συλλαβεῖν τοὺς περὶ Σινωνίδα. Διαβαίνει τὸν ποταμὸν ὁ ἰατρὸς τῆς ἱερᾶς ἑαυτὸν ὡς ἔθος ἐξαρτήσας καμήλου, τὸ δὲ γράμμα τῷ δεξιῷ παρενθεὶς τῶν ὤτων· καὶ τέλος ὁ μηνυτὴς ἐναποπνίγεται τῷ ποταμῷ, διαβαίνει δὲ πρὸς τὴν νησῖδα ἡ κάμηλος, καὶ πάντα μανθάνουσιν οἱ περὶ Ῥοδάνην, τὸ τοῦ Δάμα γράμμα τῶν ὤτων ἀνελόμενοι τῆς καμήλου.

utque necesse fuerit matronas eo accedentes publice enuntiare, quæ in delubro ipsis visa essent insomnia. Ubi et de Pharnucho, et Pharsiride et Tanaïde (unde et Tanaïs flumen) accurate refert et mysteria Veneris circa Tanaidem habitantibus hujus esse Tanaïdis et Pharsiridis. In insula supra memorata rosas edens Tigris diem obiit: nam cantharis rosæ foliis invicem adhuc implicatis subsederat; pueri mater per incantamenta credit filium heroem esse factum.

X. Jamblichus magicæ artis species tradit, magum enim esse locustarum, leonum et murium; atque inde etiam mysteria dicta esse ἀπὸ τῶν μυῶν, id est a muribus, cum murium ars magica prima sit. Magum quoque grandinis et magum serpentum et divinationem e mortuis et ventriloquum esse affirmat, quem Græci dixerint Euryclem, Babylonii Sacchuram. Se quoque Babylonium esse narrat auctor et artem magicam didicisse, tum et Græcis disciplinis studuisse et floruisse temporibus Soæmi Achæmenidis filii, Arsacæ nepotis, qui rex erat regio genere oriundus, lectus erat tamen et Romanus senator et creatus consul, deinde rursus erat rex Armeniæ Magnæ: hujus igitur ætate se floruisse tradit. Romanis imperare Antoninum refert, qui cum Verum Imperatorem, fratrem et generum mitteret ad bellum gerendum cum Vologæso Parthorum rege, tum prædixit auctor et bellum hoc oriturum esse et quem finem habiturum esset; Vologæsus autem ultra Euphratem et Tigrim fugit: Parthorum regio Romanis subacta est.

XI. Tigris et Euphrates pueri similes invicem erant et Rhodanes utrique. Puero illo, ut diximus, per rosam enecto, Rhodanes in insulam cum Sinonide trajicit, et clamat mater Rhodanem adspiciens filium suum mortuum revixisse et Proserpinam illum inde (ex Orco) sequi; dissimulat hæc Rhodanes, insulanorum simplicitatem ludificans. Quæ Rhodani et Sinonidi accidissent et quæ Soræchus cum illis gessisset Damæ nuntiantur, index fuit medicus ille quem Soræchus ut Sinonidis vulnus curaret, clam submiserat. Propterea capitur Soræchus et ad Garmum adducitur. Mittitur et ipse index Damæ litteras secum ferens ad Veneris sacerdotem cum hoc mandato ut Rhodanes et Sinonis prehenderentur. Medicus trajicit fluvium, ut mos fert, sacræ camelo semet appendens litterasque dextræ auri imponit. Verum delator iste flumine mergitur, camelus ad insulam adnatat, Rhodanes omnia comperit sublata e cameli aure Damæ epistola.

ΙΒʹ. Φεύγουσιν ἐκεῖθεν διὰ τοῦτο, καὶ συναντῶσιν ἀγόμενον Σόραιχον ἐπὶ Γάρμον, καὶ καταλύουσιν ἅμα ἐν πανδοχείῳ. Καὶ τῇ τοῦ χρυσίου ἐπιθυμίᾳ νύκτωρ ἀναπείθει Ῥοδάνης, καὶ ἀναιροῦνται οἱ Σοραίχου φύλακες, καὶ φεύγει σὺν αὐτοῖς Σόραιχος, ἀμοιβὴν εὑρὼν τῆς προϋπαρξάσης εὐεργεσίας. Συλλαμβάνει Δάμας τὸν τῆς Ἀφροδίτης ἱερέα, καὶ ἀνακρίνεται περὶ Σινωνίδος, καὶ τέλος καταχρίνεται δήμιος γενέσθαι ἀντὶ ἱερέως ὁ πρεσβύτης· καὶ τὰ περὶ τὸν δήμιον ἔθη καὶ νόμιμα. Συλλαμβάνεται Εὐφράτης, ὅτι ὁ πατὴρ καὶ ἱερεὺς, ὡς Ῥοδάνην αὐτὸν ὑπολαβὼν, οὕτως ἐπεκάλει· καὶ φεύγει Μεσοποταμία ἡ ἀδελφή. Καὶ πρὸς τὸν Σάκαν ἀπάγεται Εὐφράτης, καὶ ἀνακρίνεται περὶ Σινωνίδος· ὡς γὰρ Ῥοδάνης ἠτάζετο. Καὶ ἀποστέλλει Σάκας πρὸς Γάρμον, ὅτι Ῥοδάνης συνείληπται καὶ Σινωνὶς συλληφθήσεται. Ὁ γὰρ Εὐφράτης ὡς Ῥοδάνης κρινόμενος ἔφη τὴν Σινωνίδα συλλαμβανομένου αὐτοῦ πεφευγέναι, Σινωνίδα καλεῖν κἀκεῖνος ἐκβιαζόμενος τὴν ἀδελφὴν Μεσοποταμίαν.

ΙΓʹ. Ὅτι οἱ περὶ Ῥοδάνην καὶ Σινωνίδα φεύγοντες ἅμα Σοραίχῳ καταίρουσιν εἰς γεωργοῦ· τῷ δ' ἦν κόρη θυγάτηρ καλὴ τὴν ὄψιν, ἄρτι χηρωθεῖσα καὶ τῇ πρὸς τὸν ἄνδρα εὐνοίᾳ τὰς τρίχας περικειραμένη. Πέμπεται αὕτη τῆς ἁλύσεως τῆς χρυσῆς ἀπεμπολῆσαι, ἣν οἱ περὶ Ῥοδάνην ἐκ τῶν δεσμῶν ἐπεφέροντο, καὶ ἄπεισι πρὸς τὸν χρυσοχόον ἡ τοῦ γεωργοῦ θυγάτηρ. Καὶ ἰδὼν ἐκεῖνος τήν τε ὄψιν τῆς κόρης καλὴν καὶ τῆς ἁλύσεως τὸ μέρος, ἧς αὐτὸς ἐργάτης ἐτύγχανε, καὶ τὴν κόμην περιῃρημένην, ὑπονοεῖ Σινωνίδα εἶναι, καὶ πέμψας πρὸς Δάμαν καὶ λαβὼν φύλακας, ἀπερχομένην ἐφύλαττε κρύφα. Ἡ δὲ ὑπονοήσασα τὸ πραττόμενον, φεύγει εἰς ἔρημον κατάλυμα, ἐν ᾧ καὶ τὰ περὶ τῆς κόρης τῆς ἐπικαλουμένης Τροφίμης, καὶ τοῦ δούλου τοῦ ἐραστοῦ καὶ φονέως, καὶ τοῦ κόσμου τοῦ χρυσοῦ, καὶ αἱ ἔκθεσμοι τοῦ δούλου πράξεις, καὶ τὸ ἑαυτὸν ἐπισφάξαι, καὶ τὸ αἱματωθῆναι τὴν τοῦ γεωργοῦ θυγατέρα τοῖς τοῦ ἑαυτὸν διαχρησαμένου αἵμασι, καὶ ὁ τῆς κόρης διὰ ταῦτα φόβος καὶ ἡ φυγὴ, καὶ ἡ ἔκστασις τῶν φυλάκων καὶ φυγὴ, καὶ ἡ πρὸς τὸν πατέρα τῆς κόρης ἄφιξις καὶ διήγησις τῶν συγκυρησάντων, καὶ φυγὴ ἐκεῖθεν τῶν περὶ Ῥοδάνην, καὶ πρὸ τούτων γράμμα πρὸς Γάρμον τοῦ χρυσοχόου, ὅτι Σινωνὶς εὕρηται· καὶ ἦν πίστις ἡ ἐξωνηθεῖσα ἅλυσις πεμπομένη καὶ τὰ ἄλλα, ἃ περὶ τὴν τοῦ γεωργοῦ θυγατέρα ὑπωπτεύετο.

ΙΔʹ. Ῥοδάνης ἀπιὼν ἐφ' ᾧ φεύγειν φιλεῖ τὴν κόρην τοῦ γεωργοῦ, καὶ ἀνάπτεται εἰς ὀργὴν Σινωνὶς διὰ τοῦτο, εἰς ὑπόνοιαν μὲν πρῶτον ἀφιγμένη τοῦ φιλήματος, ἔπειτα καὶ ἀπὸ τῶν τοῦ Ῥοδάνους χειλέων ἀφελομένη τὸ αἷμα, ὃ φιλήσας αὐτὴν περιεκέχριστο, εἰς ἰσχυρὰν πίστιν καταστᾶσα. Ζητεῖ διὰ τοῦτο Σινωνὶς τὴν κόρην ἀνελεῖν, καὶ ὑποστρέφειν πρὸς αὐτὴν ἠπείγετο καθάπερ τις ἐμμανής· καὶ συνέπεται Σόραιχος, ἐπεὶ μὴ κατασχεῖν τῆς μανιώδους ὁρμῆς ἴσχυε.

XII. Quare inde in fugam se conjiciunt et occurrunt Soræcho ad Garmum ducto et una in diversorio divertunt. Noctu auri cupiditate persuadet Rhodanes; Soræchi custodes interficiuntur, fugit cum illis Soræchus, hanc remunerationem suæ beneficentiæ nactus. Damas prehendit Veneris sacerdotem et de Sinonide sciscitatur et tandem damnatur senex ut pro sacerdote carnifex fieret; mores et consuetudines carnificis narrantur. Prehenditur Euphrates quoniam pater idemque sacerdos, illum pro Rhodane habens, hoc nomine appellabat. Fugit soror Euphratis Mesopotamia. Ad Sacam Euphrates adducitur, de Sinonide interrogatur, pro Rhodane enim examinabatur. Certiorem facit Garmum Sacas, captum esse Rhodanem, fore ut jamjam Sinonis caperetur. Euphrates enim quasi Rhodanes esset in judicio respondet Sinonidem dum ipse caperetur, fugisse, coactus nimirum ipse Sinonidem appellare sororem suam Mesopotamiam.

XIII. Rhodanes et Sinonis una cum Soræcho in fugam versi agricolæ tugurium subeunt; huic erat filia pulchra forma, nuper vidua et viri desiderio crines attonsa. Hæc torquem illum aureum vendere mittitur, quem e vinculis Rhodanes et Sinonis attulerant, abitque ad aurifabrum agricolæ puella. Videns ille puellæ venustatem et torquis partem quam ipse fabricasset, et comam ejus detonsam, suspicatur esse Sinonidem, mittit ad Damam assumtisque custodibus abeuntem clam observat. Illa quid ageretur suspicata confugit in desertum domicilium, ubi et illa de puella Trophima dicta, et de servo amante et homicida et de ornatu aureo sermo injicitur et de nefandis servi facinoribus, quodque se ipse interfecerit, agricolæque puella sanguine illius qui se ipsum interfecerat fœdaretur, quæ propterea metu percussa est et fugit : hinc custodum metus et fuga, pullæ adventus ad patrem, enarratio eorum quæ acciderant, fuga ex hoc loco Rhodanis et Sinonidis, et ante hæc quod litteræ ad Garmum regem missæ essent de reperta Sinonide; cujus rei testimonium torques ille emptus qui ad eum mittebatur tum et reliqua quæ de rustici filia suspicatus erat.

XIV. Rhodanes abiens eo consilio ut fugeret, osculatur agricolæ filiam, ira incenditur Sinonis propterea, dum primum basium datum esse suspicabatur, dein vero firmo testimonio id credens, quando a Rhodanis labiis detersit sanguinem quo puellam osculando tincta erant. Ideo interimere vult Sinonis puellam et redire ad illam festinat furentis instar; Soræchus sequitur eam, cujus furibundum impetum refrenare non poterat.

ΙΕ'. Καὶ καταίρουσιν εἰς πλουσίου τινὸς, τὸ ἦθος δὲ ἀκολάστου, Σήταπος αὐτῷ ὄνομα, ὃς ἐρᾷ τῆς Σινωνίδος καὶ πειρᾷ· ἡ δὲ ἀντερᾶν ὑποκρίνεται, καὶ μεθυσθέντα τὸν Σήταπον κατ' αὐτὴν τὴν νύκτα καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔρωτος ἀναιρεῖ ξίφει. Καὶ ἀνοῖξαι κελεύσασα τὴν αὔλειον, καὶ τὸν Σόραιχον ἀγνοοῦντα τὸ πραχθὲν καταλιποῦσα, ἐπὶ τὴν τοῦ γεωργοῦ κόρην ἠλαύνετο. Σόραιχος δὲ τὴν ἔξοδον αὐτῆς μαθὼν ἐδίωκεν ὀπίσω, καὶ καταλαμβάνει ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν Σητάπου δούλων, οὓς ἦν μισθωσάμενος, ἵνα κωλύσῃ τὴν σφαγὴν τῆς τοῦ γεωργοῦ κόρης· καταλαβὼν δὲ ἀναλαμβάνει εἰς τὴν ἁρμάμαξαν, παρεσκεύαστο γὰρ καὶ τοῦτο, καὶ ἀπελαύνει ὀπίσω. Ὑποστρεφόντων δὲ αὐτῶν οἱ τοῦ Σητάπου θεράποντες, ἐπεὶ τὸν δεσπότην ἀνῃρημένον ἐθεάσαντο, ἀπήντησαν ὠργισμένοι, καὶ συλλαβόντες Σινωνίδα καὶ δήσαντες ἦγον ἐπὶ Γάρμον ὡς ἀνδροφόνον κολασθησομένην· καὶ Σόραιχος ἦν ἄγγελος Ῥοδάνει τῶν κακῶν, κόνιν τε κατὰ τῆς κεφαλῆς πασάμενος καὶ τὸν κάνδυν περιερρηγμένος· καὶ Ῥοδάνης ἀναιρεῖν ἑαυτὸν ὁρμᾷ, ἀλλ' ἐκώλυε Σόραιχος.

ΙϚ'. Ὁ δὲ Γάρμος Σάκα δεξάμενος γράμμα, ὅτιπερ Ῥοδάνης συνείληπται, καὶ παρὰ τοῦ χρυσοχόου, ὅτι Σινωνὶς ἔχεται, ἔχαιρέ τε καὶ ἔθυε καὶ τοὺς γάμους ἡτοίμαζε, καὶ κήρυγμα ἥπλωτο πανταχοῦ πάντας δεσμώτας λύεσθαι καὶ ἀφίεσθαι. Καὶ Σινωνὶς ὑπὸ τῶν Σητάπου θεραπόντων δέσμιος ἀγομένη τῷ κοινῷ τοῦ κηρύγματος λύεται καὶ ἀφίεται. Δάμαν δὲ κελεύει Γάρμος παραδοθῆναι θανάτῳ, καὶ παραδίδοται δημίῳ, ὃν αὐτὸς ἀπὸ ἱερέως εἰς τὸν δήμιον μετέστησεν· ἐδυσχέραινε δὲ τῷ Δάμᾳ ὁ Γάρμος, ὅτι παρ' ἄλλοις Ῥοδάνης, ὡς ἐνόμιζε, καὶ Σινωνὶς συνεσχέθησαν. Διάδοχος δὲ Δάμα ὁ ἀδελφὸς καθίσταται Μόνασος.

ΙΖ'. Διάληψις περὶ Βερενίκης, ἥτις ἦν θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Αἰγυπτίων, καὶ τῶν ἀγρίων αὐτῆς καὶ ἐκθέσμων ἐρώτων, καὶ ὅπως Μεσοποταμίᾳ συνεγένετο, καὶ ὡς ὕστερον ὑπὸ Σάκα συνελήφθη Μεσοποταμία, καὶ πρὸς Γάρμον ἅμα τῷ ἀδελφῷ Εὐφράτῃ ἀπάγεται. Γράμμα δεξάμενος Γάρμος παρὰ τοῦ χρυσοχόου ὡς Σινωνὶς διαπέφευγε, προστάσσει ἐκεῖνόν τε ἀναιρεθῆναι καὶ τοὺς ἐπὶ φυλακῇ ταύτης καὶ ἀγωγῇ σταλέντας αὐταῖς γυναιξὶ καὶ τέκνοις ζῶντας κατορυχθῆναι.

ΙΗ'. Ὑρκανὸς κύων ὁ τοῦ Ῥοδάνους, εὑρὼν ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀποτροπαίῳ καταγωγίῳ τὰ σώματα τῆς τε δυστυχοῦς κόρης καὶ τοῦ παλαμναίου καὶ δυσέρωτος δούλου, κατέφαγε πρῶτον τὸ τοῦ δούλου, ἔπειτα κατὰ μικρὸν καὶ τῆς κόρης· καὶ ἐφίσταται τῷ τόπῳ ὁ τῆς Σινωνίδος πατὴρ, καὶ τὸν κύνα ὡς εἴη Ῥοδάνους εἰδὼς καὶ τὴν κόρην ἡμίβρωτον ἰδὼν σφάζει μὲν ὡς ἐπὶ Σινωνίδι τὸν κύνα, ἀναρτᾷ δὲ καὶ ἑαυτὸν βρόχῳ, καταχώσας τὸ ὑπόλοιπον τῆς κόρης σῶμα καὶ ἐπιγράψας αἵματι τοῦ κυνός· ἐνθάδε κατάκειται Σινωνὶς ἡ καλή. Παραγίνονται τῷ τόπῳ Σόραιχος καὶ Ῥοδάνης, καὶ τόν τε κύνα ἐσφαγμένον τῷ τάφῳ ἰδόντες, τόν τε πα-

XV. Divertunt in domo divitis cujusdam hominis sed lascivi, cui Setapi nomen, qui Sinonidis amore capitur eamque sollicitat; illa redamare simulat et ebriuin Setapum ipsa nocte, in amoris initio, gladio interficit. Januam domus sibi aperiri dein jubet, Soræchoque relicto rei gestæ ignaro ad rustici puellam ruebat. Soræchus, exitu illius cognito pone sequitur et deprehendit adductis secum nonnullis Setapi servis quos mercede conduxerat ut agricolæ filiæ cædem prohiberet : deprehensam carpento imponit, nam et hoc sibi paraverat, et retro revertitur. Redeuntibus illis Setapi servi interfectum dominum videntes, irati occurrunt, et captam Sinonidem vinculis impositis ad Garmum veluti homicidam pœnas daturam ducunt. Soræchus Rhodani malorum nuntius fit, pulvere caput aspersus et veste scissa : Rhodanes se ipse interimere properat, quod prohibet Soræchus.

XVI. Garmus acceptis Sacæ literis de capto Rhodane et ab aurifabro de Sinonide prehensa, gaudebat et sacrificabat et nuptias parabat et edicto jussum est ut omnes vincti solvantur et dimittantur. Sinonis a Setapi servis in vincula ducta, edicto, quod ad omnes pertinebat, solvitur et dimittitur. Damam occidi Garmus jubet traditurque illi quem ipsemet ex sacerdote carnificem creaverat. Iratus erat autem Damæ Garmus, quod apud alios, ut putabat, Rhodanis et Sinonis constricti tenerentur. Damæ succedit fratrer ejus Monasus.

XVII. Narratio de Berenice, quæ erat Ægyptiorum regis filia, deque immani ejus et incesto amore et quomodo cum Mesopotamia consuetudinem habuerit, hæc autem dein a Saca prehensa sit et adducta ad Garmum simul cum fratre Euphrate. Ab aurifabro literis acceptis Garmus, aufugisse Sinonidem, illum interfici jubet, illosque qui ad eam custodiendam et adducendam missi essent una cum uxoribus et liberis vivos defodi.

VIII. Rhodanis canis, Hyrcanus, repertis in sacro isto diversorio cadaveribus miseræ illius puellæ et servi infelicis et perdite amantis, primum servi dein et paulatim puellæ corpus devorat : advenit ad eum locum Sinonidis pater, canemque hunc Rhodanis esse sciens puellamque semesam animadvertens, canem quasi Sinonidem ulturus mactavit et se ipse laqueo suspendit, terra operto reliquo puellæ corpore et canis sanguine titulo inscripto : *hic sita est pulchra Sinonis.* Ad eum locum veniunt Soræchus et Rhodanes, visoque cane ad tumulum interfecto, et patre Sinonidis suspenso, sepulcrique titulo, Rhodanes vulnus

τέρα τῆς Σινωνίδος ἀνηρτημένον, τό τε τοῦ τάφου ἐπίγραμμα, ὁ μὲν Ῥοδάνης πρώτην πληγὴν ἑαυτῷ ἐπενεγκὼν προςέγραφε τῷ ἰδίῳ αἵματι ἐπὶ τῷ τῆς Σινωνίδος ἐπιγράμματι· καὶ Ῥοδάνης ὁ καλός· ὁ δὲ Σόραιχος βρόχῳ ἑαυτὸν ἐξῆπτεν. Ἐν ᾧ δὲ καὶ τὴν τελευταίαν πληγὴν ὁ Ῥοδάνης ἐπάγειν ἤρχετο, ἡ τοῦ γεωργοῦ θυγάτηρ ἐπιστᾶσα μέγα ἐβόα· Οὐκ ἔστι Σινωνὶς, ὦ Ῥοδάνη, ἡ κειμένη· καὶ δραμοῦσα κόπτει τε τὸν βρόχον Σοραίχου καὶ τὸ ξίφος ἀφαιρεῖται Ῥοδάνους, καὶ πείθει μόλις διηγησαμένη τά τε περὶ τὴν δυστυχῆ κόρην καὶ περὶ τοῦ χρυσίου τοῦ κατορωρυγμένου, καὶ ὡς ἐπὶ τῷ ἀναλαβεῖν τοῦτο ἥκοι.

ΙΘ'. Ἡ δὲ Σινωνὶς ἀπολυθεῖσα τῶν δεσμῶν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἔφθη τοῦ γεωργοῦ, ἔτι κατὰ τῆς κόρης ἐπιμαινομένη. Μὴ εὑροῦσα δὲ αὐτὴν ἐπηρώτα τὸν πατέρα· ὁ δὲ τὴν ὁδὸν ἔφραζε, καὶ αὐτὴ ἐδίωκεν ὀπίσω, γυμνώσασα τὸ ξίφος. Ὡς δὲ κατέλαβεν ἐρριμμένον μὲν τὸν Ῥοδάνην, ἐκείνην δὲ μόνην παρακαθημένην καὶ τὸ τραῦμα τοῦ στήθους παραψήχουσαν· ὁ Σόραιχος γὰρ ἐπὶ ζήτησιν ἰατροῦ ἐξῄει· ὀργῆς τε καὶ ζηλοτυπίας μᾶλλον ἐμπίπλαται καὶ ὁρμᾷ κατὰ τῆς κόρης. Ὁ δὲ Ῥοδάνης ὑπὸ τῆς βίας κρείττων τοῦ τραύματος γεγονὼς ὑπήντα καὶ ἐκώλυε τὴν Σινωνίδα, τὸ ξίφος ἁρπάσας ἀπ' αὐτῆς. Ἡ δὲ ὑπ' ὀργῆς ἐκπηδήσασα τοῦ καταγωγίου καὶ δρόμῳ χρωμένη μανιώδει, τοῦτο πρὸς Ῥοδάνην εἰποῦσα ἀπέρριψε μόνον· Καλῶ σε σήμερον εἰς τοὺς Γάρμου γάμους. Σόραιχος δὲ παραγενόμενος καὶ μαθὼν ἅπαντα παρηγορεῖ μὲν Ῥοδάνην, καὶ ἰατρεύσαντες τὸ τραῦμα ἀπολύουσι μετὰ τῶν χρημάτων τὴν κόρην πρὸς τὸν πατέρα.

Κ'. Ἄγεται πρὸς Γάρμον Εὐφράτης ὡς Ῥοδάνης καὶ ὡς Σινωνὶς Μεσοποταμία· ἄγεται καὶ Σόραιχος καὶ ὁ ἀληθὴς Ῥοδάνης. Καὶ διαγνοὺς ὁ Γάρμος, μὴ εἶναι Σινωνίδα τὴν Μεσοποταμίαν, δίδωσι Ζοβάρᾳ παρὰ παταμὸν Εὐφράτην καρατομῆσαι, ἵνα μὴ, φησὶ, καὶ ἑτέρα τις τοῦ τῆς Σινωνίδος ἐπιβατεύσῃ ὀνόματος. Ὁ δὲ Ζοβάρας, ἀπὸ πηγῆς ἐρωτικῆς πιὼν καὶ τῷ Μεσοποταμίας ἔρωτι σχεθεὶς, σώζει τε ταύτην καὶ πρὸς Βερενίκην Αἰγυπτίων ἤδη, ἅτε τοῦ πατρὸς τελευτήσαντος, βασιλεύουσαν, ἐξ ἧς ἦν καὶ ἀφελόμενος, ἄγει· καὶ γάμους Μεσοποταμίας ἡ Βερενίκη ποιεῖται, καὶ πόλεμος δι' αὐτὴν Γάρμῳ καὶ Βερενίκῃ διαπειλεῖται. Εὐφράτης δὲ παραδίδοται τῷ πατρὶ ὡς δημίῳ, καὶ ἀναγνωσθεὶς σώζεται, καὶ πληροῖ μὲν αὐτὸς τὰ τοῦ πατρὸς ἔργα, ὁ δὲ πατὴρ οὐ μιαίνεται τοῖς ἀνθρώπων αἵμασιν· ὕστερον δὲ ὡς τοῦ δημίου κόρη ἐξέρχεται τοῦ οἰκήματος καὶ διασώζεται. Ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς συγκαθευδούσης τῷ δημίῳ, τά τε περὶ αὐτὴν ἔθη τε καὶ νόμιμα, καὶ περὶ τῆς τοῦ γεωργοῦ θυγατρὸς, ὅπως ἀνάσπαστος γίγνεται, ἐπεὶ Σινωνὶς τῷ Συρίας βασιλεῖ γαμηθεῖσα ἔσχεν ἰσχὺν τὴν ὀργὴν ἐπ' αὐτῇ πληρῶσαι· καὶ ὡς δημίῳ ταύτην συγκαθεύδειν καταδικάζει· καὶ ὅτι συνεκαθεύδησεν ἐν τῷ τῶν δημίων περιβόλῳ εἰσελθοῦσα τῷ Εὐφράτῃ ὃς καὶ ἀντ' αὐτῆς εἰς τὸ ἐκείνης

sibi infligens, suo sanguine Sinonidis titulo adscripsit : *et Rhodanes pulcher :* Soræchus laqueo caput inserit. Dum ultimum Rhodanes vulnus sibi inferre parat, agricolæ filia superveniens magna voce clamat : non est Sinonis, quæ hic jacet : decurrens discindit laqueum Soræchi et Rhodani gladium ademit, et vix persuadet narrans illa quæ de infelici puella et de auro defosso accidissent, ad quod recipiendum ipsa venisset.

XIX. Sinonis vinculis soluta ad agricolæ domum fugit, furore adhuc in ejus filiam agitata : quam non reperit parentemque de ea percunctatur; ille viam monstrat, ipsa stricto gladio insequitur. Ubi deprehendit Rhodanem prostratum, illam autem solam adsidentem pectorisque vulnus ei foventem, nam Soræchus medicum accersitum ierat, ira et zelotypia magis fervet et in puellam cum impetu ruit. At Rhodanes collectis ad eam violentiam nonnihil a vulnere viribus, accurrit et avertit ab illa Sinonidem, gladio illi erepto. Illa præ ira e diversorio exiliens et cursu furibundo utens hoc solum Rhodani dictum objecit : *hodie te ad Garmi nuptias invito.* Soræchus adveniens intellecta re omni, consolatur Rhodanem, curataque plaga cum pecunia puellam ad matrem remittunt.

XX. Ad Garmum ducitur Euphrates quasi esset Rhodanes et pro Sinonide Mesopotamia. Cognito Garmus Mesopotamiam non esse Sinonidem tradidit Zobaræ ad flumen Euphratem capite truncandam, ne qua, inquit, alia Sinonidis nomen falso usurpet. Zobaras bibens ex fonte amatorio et Mesopotamiæ amore captus, servavit eam et ad Berenicem Ægyptiorum jam reginam, patre mortuo, a qua eam quoque abduxerat, reduxit, Mesopotamiæ nuptias Berenice facit, et propter illam Garmus et Berenice bellum invicem minantur. Euphrates parenti suo ut carnifici traditur, agnitus servatur, parentis officio ipse fungitur, itaque pater humano sanguine non contaminatur : postea ut carnificis filia carcere egreditur et liber fit. Ibidem et de carnificis concubina, ejusque legibus ac moribus et de agricolæ filia ut vi abrepta fuerit, postquam Sinonis cum rege Syriæ nupta potestatem nacta esset illam ulciscendi : utque in septum carnificum introiens cum Euphrate concubuerit :

πρόσωπον ὑποκριθεὶς ἐξῆλθε τοῦ περιβόλου, καὶ ἐκείνη ἀντὶ τοῦ Εὐφράτου τὸ ἔργον ἔπραττε τοῦ δημίου.

ΚΑ'. Καὶ ταῦτα μὲν ὧδε προὔβαινε, παραδίδοται δὲ καὶ Σόραιχος ἐπὶ τῷ ἀνασταυρωθῆναι· ὁ δὲ τόπος ὥριστο, ἔνθα Ῥοδάνης καὶ Σινωνὶς τὰ πρῶτα ηὐλίσαντο, ἐν τῷ λειμῶνι καὶ ἐν τῇ πηγῇ, ἐν οἷς καὶ τῷ Ῥοδάνει τὸ κεκρυμμένον ἐπεφώρατο χρυσίον, ὃ καὶ ἀπαγομένῳ ἐπὶ τὸν σταυρὸν Σοραίχῳ μηνύει. Καὶ Ἀλανῶν στρατὸς ἀπόμισθος Γάρμῳ γεγονὼς καὶ ἀπεχθανόμενοι περὶ τὸν χῶρον, ἐν ᾧ Σόραιχος ἔμελλεν ἀνασταυροῦσθαι, διατρίβουσιν· οἳ καὶ ἀπελάσαντες τοὺς Σόραιχον ἄγοντας ἔλυσαν. Ὁ δὲ τὸ μηνυθὲν χρυσίον εὑρὼν καὶ τέχνῃ τινὶ καὶ σοφίᾳ ἐκ τοῦ ὀρύγματος ἀνιμώμενος, τοὺς Ἀλανοὺς ἔπειθεν, ὡς ὑπὸ θεῶν ταῦτά τε καὶ τὰ ἄλλα ἐκδιδάσκοιτο. Καὶ κατὰ μικρὸν ἐθίσας εἵλκυσεν ὥστε σφῶν ἡγεῖσθαι βασιλέα, καὶ πολεμεῖ στρατῷ Γάρμου καὶ νικᾷ. Ἀλλ' ὕστερον ταῦτα, ὅτε δὲ Σόραιχος ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἐπέμπετο, τότε καὶ Ῥοδάνης ὑπ' αὐτοῦ Γάρμου ἐστεφανωμένου καὶ χορεύοντος ἐπὶ τὸν πρότερον σταυρὸν πάλιν ἤγετο καὶ ἀνεσταυροῦτο, καὶ Γάρμος μεθύων ἅμα καὶ χορεύων περὶ τὸν σταυρὸν σὺν ταῖς αὐλητρίσιν ἔχαιρέ τε καὶ εὐφραίνετο.

ΚΒ'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο, Σάκας πρὸς Γάρμον γράμμα πέμπει, ὡς Σινωνὶς τῷ Σύρων βασιλεῖ, μειρακίῳ ὄντι, γαμεῖται· καὶ Ῥοδάνης ἄνωθεν ἔχαιρε, Γάρμος δὲ ἑαυτὸν ἀνελεῖν ὥρμησεν. Ἐπισχὼν δὲ κατάγει Ῥοδάνην ἄκοντα τοῦ σταυροῦ, θανεῖν γὰρ μᾶλλον ἡρεῖτο, καὶ κοσμεῖ στρατηγικῶς, καὶ πέμπει τοῦ πολέμου, ὃν πρὸς τὸν τῶν Σύρων ἀνεκίνει βασιλέα, στρατηγὸν ὡς ἐραστὴν κατὰ τοῦ ἀντεραστοῦ, καὶ φιλοφρονεῖται ὑπούλως, καὶ γράμμα κρύφιον γράφει τοῖς ὑποστρατήγοις, εἰ νίκη γένηται καὶ συλληφθῇ Σινωνίς, ἀναιρεθῆναι Ῥοδάνην. Ῥοδάνης δὲ καὶ νικᾷ, καὶ τὴν Σινωνίδα ἀπολαμβάνει, καὶ βασιλεύει Βαβυλωνίων· καὶ τοῦτο χελιδὼν προμηνύει· ταύτην γάρ, ὅτε παρῆν Γάρμος καὶ συνεξέπεμπε Ῥοδάνην, ἀετὸς ἐδίωκε καὶ ἰκτῖνος· ἀλλὰ τὸν μὲν ἀετὸν ἐξέφυγεν, ὁ δὲ ἰκτῖνος ταύτην ἥρπασεν. Ἐν οἷς ὁ ις' λόγος.

qui in ejus vultum assimulatus, e septo egreditur, quando illa pro Euphrate carnificis officio fungebatur.

XXI. Hæc quidem ita gesta sunt. Cruci traditur etiam Soræchus; locus definitur, ubi Rhodanes et Sinonis primum degerant, in prato et ad fontem, in quibus a Rhodane absconditum aurum inventum erat, quod nunc quoque abducto ad crucem Soræcho indicat. Alanorum exercitus, cui stipendia non erant data ideoque irati, versantur in loco ubi Soræchus cruci affigendus erat; abactis Soræchi custodibus, illum liberant. Ille reperto, quod monstratum erat aurum, arte quadam et astu e fossa extraxit, Alanisque persuasit se diis hæc et alia edoctum scire. Paulatim autem eos adsuefaciens eo pertraxit ut illum pro rege suo agnoscerent bellumque cum Garmi exercitu gesserit ac vicerit. Hæc postea facta sunt; quando vero Soræchus ad crucem ducebatur, eodem tempore et Rhodanes ab ipso Garmo coronato et saltante ad priorem illam crucem rursus ductus est et affixus. Garmus ebrius simul et saltans circum crucem cum tibicinis gaudebat et animo lætabatur.

XXII. Dum hæc fiunt, Sacas Garmo epistolam mittit, Sinonidem cum Syriæ rege, juvene, nupsisse; Rhodanes pendens gaudebat, Garmus se ipse interficere properabat. Se cohibens tamen deducit invitum Rhodanum a cruce, mori malebat enim, paludamento ornat, ducemque belli quod adversus Syriæ regem movebat mittit, tanquam amantem adversus rivalem, et benigne sed simulate excipit, clandestinas litteras legatis ejus mittens (in quibus hoc mandatum) ut Rhodanem interficerent victoria parta et Sinonide prehensa. Rhodanes victor recuperat Sinonidem et regnum accipit Babyloniæ, quod hirundo augurio portenderat; Garmo enim præsente cum is Rhodanem mitteret aquila et milvus hanc persequebantur, aquilam ista effugit, milvus eam rapuit. De his (agit) liber decimus sextus.

ΕΥΜΑΘΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

ΤΟ ΚΑΘ' ΥΣΜΙΝΗΝ ΚΑΙ ΥΣΜΙΝΙΑΝ

ΔΡΑΜΑ.

EUMATHII PHILOSOPHI

DE HYSMINES ET HYSMINIÆ AMORIBUS

FABULA.

COLLATIS PARISINIS, VATICANIS ET MONACIBUS
CODICIBUS, RECOGNOVIT, EMENDAVIT, LATINE VERTIT

PHILIPPUS LE BAS.

PRÆFATIO.

De Eumathio sive Eustathio (nam de vero auctoris nomine viri docti dubitant) et de ejus libri historia litteraria disserendi non est hic locus. Adeat lector, qui de his quæret, notitiam quam interpretationi vernaculo sermone multis abhinc annis a me conscriptæ et vulgatæ (1) præfixi, et præsertim F. Osanni, viri eruditissimi, *Prolegomena ad Eustathii Macrembolitæ de Amoribus Hysminiæ et Hysmines drama ab se edendum*, Gissæ, MDCCCLV, 4°.

Quibus autem auxiliis adjutus fuerim ad sanandum editionis Gaulminianæ contextum paucis exponam. Codices tredecim ipse contuli, Romanos scilicet quinque et Parisinos octo. Imo trium Monacensium Variantes lectiones in usus meos enotatas summa liberalitate mecum communicavit vir doctissimus et amicissimus Io. Geor. Krabinger, cui, illius gratia Vaticana et Parisina Synesii manuscripta exemplaria conferendo, paria paribus referre mihi contigit. Quin etiam codicem Ambrosianum Mediolani inspexi; septemdecim igitur codices mihi subsidio fuerunt, quorum descriptio sequitur.

VATICANI.

A. — CXIV forma quarta, charta bombycina, litteris minutissimis multisque compendiis scriptus, quem ad sæculum XII Amatius referebat, ego autem sæculo XIII antiquiorem non existimo.

(1) Aventures de Hysminé et Hysminias par Eumathe Macrembolite, traduites du Grec, avec des remarques par Ph. Le Bas, Paris, J. S. Merlin, 1828. (T.XIV de la Collection des Romans grecs.)

B. — CLXV, forma quarta, chartaceus, sæculo XVI exaratus, olim Alexandri Petavii, Pauli filii, deinde Christinæ reginæ.

C. — MCCCL, forma maxima, chartaceus, olim Fulvii Orsini, e n° CXIV, sæc. XVI exscriptum.

BARBERINI.

D. — CLXV, formæ quartæ, bombycinus, litteris minutissimis et compendiariis, ineunte sæc. XIII exaratus, sed mutilus. Incipit p. 9 editionis Gaulminianæ, l. 17, φρέαρ ὡς εἰς πήχεις; desinit p. 285, l. 2, καὶ ἵνα τάν μέσῳ παρῶ.

E. — CCCCIII, forma quarta, chartaceus, ex D exscriptus; initium non desideratur, sed desinit p. 250 ed. Gaulm., l. 20, συμπλακήσομαί σοι, παρθένε.

MEDIOLANENSIS.

F. — B, CLV (in parte superiori Ambrosianæ Bibliothecæ), chartaceus, formæ maximæ, ann. 1545 a Valeriano quodam foroliviensi, canonico congregationis Sancti Salvatoris, parum emendate scriptus.

PARISINI.

G. — 2915, forma octava minore, a. 1364 exaratus. Ad finem desiderantur nonnulla folia quibus continebantur a p. 326, l. 10, ἀλλ' ὁ κήρυξ ἀναστὰς (IX, 3) usque ad p. 330, l. 13, ἱστῶσί μου κατὰ μέτωπον (IX, 5), a p. 366, l. 16, οὐδ' ἐν χείλεσι παραμυθεῖται (X, 3) usque ad p. 373, l. 10, καί φησιν (X, 6); et a p. 425, l. 19, ἡ κόρη μετ' αἰδοῦς (XI, 12) usque ad p. 430, l. 21, ἡλίου δ' ἀνίσχοντος (XI, 15).

H. — 2914, chartaceus, forma octava minore, a. 1443 exaratus, si catalogo Codicum Manuscriptorum Bibliothecæ regiæ fides, cujus rei autem nullum indicium occurrit in codice, qui ineunte sæculo XV scriptus videtur. Folia autem 1-4 et 11-13 manus recentioris sunt et quidem indoctæ; charta etiam in hac codicis parte recentior est. Eumathii opus foliis 114 continetur, quorum ordo haud semel perturbatur. In hoc codice qui nullam librorum divisionem exhibet, lacunam deprehendes a p. 278, l. 9, ταραττόμενον τὸ πολίχνιον (VIII, 2) usque ad p. 282, l. 9, τοῖς βαρβάροις συνανεκλίθησαν (VIII, 4).

I. — 2907, chartaceus, forma quarta, sæculo XV exaratus (minime autem XVI, quod asserit catalogus cod. mss. Bibl. reg.) et notæ satis bonæ.

K. — 2897 (Cod. Telleriano-Remensis, 49), chartaceus, formæ maximæ, sæculo XVI scriptus. In fronte legitur : « De Vaticana Bibliotheca descripti ex recentiori exemplari et cum pervetustiore collati quam diligentissime. » Qui recentior Vaticanus dicitur, est C; qui autem vetustior, A. — Hujus codicis lectiones sæpissime commemorat Boissonadius v. cl. in doctissimis librorum a se editorum commentariis.

L. — 2895, chartaceus, forma maxima, sæculo XVI exaratus, quem inter Parisienses optimum declarat Osannus (*Auct. Lex. gr.* p. 140), quem vero A, G et H posthabendum arbitror.

M. — 583, chartaceus, in quo permulta opuscula continentur sæc. XVI et XVII exarata et ab erudito quodam ad usum suum collecta, inter quæ exstant duo Eumathiani operis fragmenta, scilicet p. 166 et 167 quæ in Gaulm. edit. occurrunt a p. 213, l. 19, ἄνθρακας εὑρίσκω, usque ad p. 226, l. 17, οὐκ ἄκαιρον, et f° 168 et 169 quæ a p. 9, l. 17, φρέαρ ὡς εἰς πήχεις usque ad p. 32, l. 7, ἐπὶ τὸν ὕπνον ἐτράπημεν leguntur.

N. — *Suppl.* 157, chartaceus, formæ quartæ, descriptus Romæ, ex Vaticano CXIV, a Joanne a Sancta Maura Cyprio, patricio Nicosiensi, a. 1589.

O. — *Suppl.* 208, chartaceus, forma quarta minore, a Jacobo Seguier Romæ, ut videtur, exaratus. Longi Pastoralia continet et Eumathii libros I-IV ex Vaticano A descriptos.

MONACENSES.

P. — CXVI, chartaceus, in-folio, sæc. XVI. Vid. Ign. Hardt *Catalogus codicum manuscriptorum græcorum Bibliothecæ regiæ* Bavaricæ, t. I, p. 511.

Q. — CCCCV, chartaceus, in-folio, sæc. XV. Vid. *ibid.* t. V, p. 250.

R. — CCCCLX, chartaceus, in-folio, sæc. XV. Vid. *ibid.* t. V, p. 432.

Cavendum est autem ne eadem omnibus istis codicibus fides

adhibeatur. Antiquissimum et, ni fallor, præstantissimum, Vaticanum scilicet, quem littera A signavi, et unde fluxerunt C K O N, ante omnes secutus sum. Ad cæteros tantummodo confugi, ubi nihil ille boni suppeditabat. Gaulminianum igitur contextum nusquam immutavi nisi veteribus exemplaribus fretus, exceptis quibusdam locis, ad quos sanandos propriis conjecturis uti coactus sum. De his breviter exponam.

IV, 8. Καὶ τοιόνδε ὁ ἀγρότης ἔχει. Sic correxi vulgatam καὶ τόξον ὁ ἀγρ. ἔχει. Nam arcus homini falce ad fœnum secandum instructo prorsus inutilis est, BLPQ καὶ τόξονδε, unde emendationem meam deduxi.

IV, 14. Vulgo legitur εἰ δὲ κεκρυμμένοι πένητες τοῖς περὶ τὴν γῆν ἐκάθηντο χάσμασι καὶ εἰ τούτοις ἐσκόρπιζεν, ὁ τεχνίτης οὐκ ἀφῆκεν ὁρᾷν, in quibus non ferri potest inepta lectio πένητες quam codices omnes tuentur, quod jam ipse viderat in notis suis Gaulminus, qui ὄρνιθες legendum esse judicabat. Correxi, audacius fortasse, κεκρυμμένα πετηνὰ quæ sensus requirebat, ratus vocem πένητες ortam esse ex metathesi elementorum ν et τ. Quin etiam confundi possunt α et ες. Vid. Bast *Comm. palæogr*. p. 765. Cæterum Eumathius non semel poeticas voces solutæ orationi miscet. Vid. Boissonade ad Choricium p. 139.

V, 9. Vulg. Καί σοι χάρις Ξενίῳ Διΐ. Correxi καὶ Ξενίῳ Διΐ, invitis codd.

Ibid. Gaulm. et K σὺν Ὑσμίνῃ καὶ σὺν ὅσοι. B. H. σὺν ὅσοις G I. P Q R καὶ ξὺν ὅσοις. Leg. ξὺν Ὑσμίνῃ καὶ ὅσοι, subaud. τοῖς ἄλλοις quod habes infra V, 15.

10. Gaulm. et codd. Καλλισθένης. Corr. Κρατισθένης et infra 11 et 12; VI, 2 et 12.

15. Gaulm. et I σὺν Σωσθένει καὶ Πανθίᾳ καὶ ὅσοις τούτοις ἐξ Αὐλικώμιδος εἵποντο. B D G H P R καὶ τοῖς ὅσοις. L N καὶ τοῖς ὅσοι. Q καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοις. Leg. καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοι.

VI, 8. Gaulm. καταδήσεται χάριτας. Dissentiunt codd.: καταδέσηται L, Q; καταδέσεται H; καταδαίσεται G; καταιδαίσεται P, Q; κατεδέσεται A, K, N; καταιδέσεται I, quod receperim nisi sensus exposceret quæ scripsi καταδήσει τὰς χάριτας.

— 12. Gaulm. ὡς ὅλαις ἡ κόρη τοῦτο χερσὶν ὑποδέξαιτο, ὡς εὐχαριστήσοι τῷ σχήματι. Dedi ὑπεδέξατο, præeuntibus H I P Q R, et εὐχαρίστησε quo ducebat L, in quo legitur εὐχαριστῆσαι.

— Ibid. Gaulm. ἐπὶ τὴν Αὐλίκωμιν συγκαλέσοιτο. L. προσανακαλέσοιτο. Unde correxi προσανεκαλέσατο.

VII, 1. Gaulm. Καὶ τὰ θύματα περὶ τὴν Ὑσμίνην. Καὶ πάλιν ἐγὼ θύσων ὅλον ἑαυτὸν ἢ θῦμα τὴν Ὑμίνην λαβεῖν. Addidi ἐπιθυμῶν, ex quo penderet λαβεῖν quodque fortasse evanuit propter similitudinem vocum θύματα, θύσων, θῦμα.

— 8. Gaulm. ἐκ πρῴρης. Correxi hic et VIII, 4, πρῴρας, sed vulgata retineri potest; nam sæpe ἰωνίζει Eumathius.

— 9. Ναῦς μοι παστὰς, καὶ κῦμα τάφος, καὶ πνεύματος ἦχος ὑμέναιος. Pro τάφος corr. θάλαμος. Cf. 19. θάλαμός σοι καὶ τάφος ἡ θάλασσα.

VIII, 3. Gaulm. et codd. ὁ μὲν οὖν δὴ πυθμὴν τῆς τριήρους καὶ νεανίσκους καὶ τοὺς ἄνδρας ἐδέχετο. Inserui τοὺς ante νεανίσκους.

— 14. Vulg. Εἰ δὲ καὶ στεφάνων δάφνης παρθενικῆς στέφανον ἐκ ῥόδων ἐρωτικόν. Inserui ἐκ ante δάφνης et correxi παρθενικῶν, quod requirebant sequentia.

— *Ibid.* Vulg. καὶ χεῖρα δεσπότου κτήσῃ διδάσκαλον. Feci ut, mutato tantum ordine verborum, constaret iambus, quem sic constituerat Gaulm. κτήσῃ δὲ χεῖρα δεσπότου διδάσκαλον.

IX, 1. Gaulm. et A C D E H I K N Q καὶ βωμὸν Ἀρτέμιδος παρθένου κόσμον ἔχουσα κεφαλήν. B G L P R κεφαλῇ. Corr. κεφαλαῖον.

— 7. Vulg. ἱστῶσί μου κατὰ μέτωπον. Corr. ἱστῶσί μοι.

— 8. Vulg. ὁμοιόδουλος. Lege ὁμόδουλος, quod sæpe occurrit in Eumathio. Vid. 7 et passim.

— 9. Vulg. οὐ πιστεύειν τοῖς γράμμασιν, οὐ συνεχωρούμην τοῖς γράμμασι καὶ τοῖς πράγμασι πιστεύειν ἐθέλων οὐ συνεχωρούμην τοῖς γράμμασι. Leg. οὐ πιστεύων vel οὐ πιστεύειν ἐθέλων.

— 16. Gaulm. et I ἡ δ' αὖ· οὐ τοῦ νῦν ἐστὶ ταῦτα καιροῦ. A. B. G. H I K L N P Q ἡ δ' αὖ· μ' οὐ τοῦ νῦν κ. τ. λ. R. μοῦ. Leg. ἡ δ' αὖ· ἀλλ' οὐ κ. τ. λ.

X, 17. Gaulm. ἀρχῆς ἀπ' ἄκρης καὶ μέχρις αὐτῆς. Codd. καὶ μέχρις ἄκρης αὐτῆς τελευτῆς. Inserui τῆς ante τελευτῆς, suadente Boissonadio ad Philostr. Epist. p. 153.

XI, 4. Gaulm. τέχνης ζωγράφου et sic cæteri codd. præter B in quo manus recentior correxit τέχνῃς, quod secutus sum.

— 12. Vulg. εἰπεῖν δ' αἰσχύνη. Corr. αἰσχύνῃ.

— 13. Vulg. καὶ πρὸς τὴν θάλασσαν ἠλιγγίων. Scr. ἰλιγγίων. Vid. Jacobs ad Achill. Tat. p. 565.

— 21. Gaulm. Ἀλλὰ κατέψευσμαι τὸ κηρύκιον· Ἔρωτα παῖδα Διὸς ἀντηλλαξάμην πατρός· καὶ Ζεὺς οὐ καταστερίσει τὰ καθ' ἡμᾶς. A H Ἀλλ' ὦ. G Ἀλλ' οὐ. B Ἀλλ' εἰ. L. Ἀλλ' ἢ et correxit ad marg. εἰ quod recepi. Imo καὶ addidi ante Ἔρωτα et delevi ante Ζεύς.

— 22. Gaulm. εἰ οὐ καταστερίσει καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ἢ Ποσειδῶν καταστηλογραφήσει τοῖς ὕδασιν, ἢ Γῆ μὴ καταφυτουργήσει τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ἄνθεσιν, ἀλλ' ὡς κ. τ. λ. Delevi καὶ ante τὰ καθ' ἡμᾶς, mutato ἢ in εἰ quod dant plerique codices, et iteravi οὐ post vocem Ποσειδῶν, prævio A.

Quod ad versionem latinam attinet, Gaulminianam, elegantem quidem, sed plerumque infidelissimam, refingendam esse duxi, servatis tantum quæ servari poterant. Contextum autem quem nulla nisi librorum divisione distinxit Gaulminus, per paragraphos sive sectiones minores partitus sum, ut minus tædium faceret græculus noster legentibus, data identidem interquiescendi occasione.

Operam omnem dedi ut omnia quam accuratissime typis describerentur; si quid me fugit, ignoscas, lector benevole. Vale, nostrisque conatibus feliciter utere.

ΕΥΜΑΘΙΟΥ

ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

ΤΟ ΚΑΘ' ΥΣΜΙΝΗΝ

ΚΑΙ ΥΣΜΙΝΙΑΝ

ΔΡΑΜΑ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

1. Πόλις Εὐρύκωμις καὶ τἄλλα μὲν ἀγαθὴ, ὅτι καὶ θαλάσσῃ στεφανοῦται, καὶ ποταμοῖς καταῤῥεῖται, καὶ λειμῶσι κομᾷ, καὶ τροφαῖς εὐθηνεῖται παντοδαπαῖς, τὰ δ' εἰς θεοὺς εὐσεβὴς, καὶ ὑπὲρ τὰς χρυσᾶς Ἀθήνας, ὅλη βωμὸς, ὅλη θῦμα, θεοῖς ἀνάθημα· προκηρύσσει τὰς ἑορτὰς, πανηγύρεις ἄγει, θύει τὰ πρόσφορα καὶ Διῒ καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς. Παρὰ δὴ ταύτῃ τῇ Εὐρυκώμιδι, καιρὸς Διασίων καὶ κλῆρος ἐπὶ τοὺς κήρυκας· καὶ τοῦτο γὰρ ἔθος τῇ πόλει καὶ νόμος ἔγγραφος, ἂν καιρὸς πανηγύρεως ἱερᾶς, κλῆρος ἐπὶ τοὺς ἄζυγας τῶν προὐχόντων τῆς πόλεως· καὶ πρὸς ὃν ὁ κλῆρος ἐκπέσοι, κήρυξ στέλλεται τῇ λαχούσῃ, πρότερον ἐστεφανωμένος τῆς δάφνης.

2. Κλῆρος οὖν ἐπ' ἐμὲ, καὶ στεφανίτης ἐγὼ, κάλλιστέ μοι Χαρίδημε, καὶ κήρυξ ἱερὸς ἐς Αὐλίκωμιν· πρόειμι τοῦ ἱεροῦ περιεστεμμένος δαφνίνῳ τὴν κεφαλὴν, ἱερῷ χιτῶνι, ἀρβύλῃ σεμνῇ· δέχεταί με τὸ παρεστὼς προπομπῇ λαμπρᾷ λαμπάδων, δᾴδων, προπεμπτηρίων ᾠδῶν, ὅλης ἱερᾶς προπομπῆς. Ὀρθὴ γοῦν ἡ πόλις, καὶ πᾶν τὸ ταύτης περὶ ἐμέ· ὁ μὲν ἀσπάζεται, ὁ δὲ περιπτύσσεται, ἄλλος ὀρχεῖταί μου πρὸ ποδῶν, καὶ κατ' ἄλλον ἄλλος τὸν θρίαμβον ἐξυφαίνει μοι· εἴποις ἂν ἰδὼν ποταμὸν ἐριβρύχην καὶ πολύῤῥουν περιῤῥεῖν με τὸν κήρυκα. Ἓν στόμα πάσῃ τῇ πόλει· « Ὁ κήρυξ Ὑσμινίας, καὶ κήρυξ οὐκ ἐς τυχοῦσαν, ἀλλ' ἐς Αὐλίκωμιν. »

3. Ἥκω τοίνυν ἐπ' αὐτήν· τί γὰρ δεῖ τἀν μέσῳ φιλοσοφεῖν; ὦ 'γαθὲ, ἥκω κήρυξ, καὶ δέχομαι παρ' αὐτοῖς οὐχ ὡς κήρυξ, ἀλλ' ὡς θεός· συντρέχει τὸ πλῆθος, κοσμοῦσι τὰς ἀγυιὰς, μυῤῥίναις τὴν ὁδόν μοι καταπάσσουσιν, ὀδμαῖς τὸν ἀέρα θολοῦσι, καταβρέχουσι τὸ παρεστὼς ῥόδων σταλαγμοῖς· ἐμὲ δὲ περιϊστᾶσι, καὶ λαμπρόν τινα χορὸν τοῦτον ἑλίσσουσιν, οἷον καὶ Σωκράτην οἱ ζηλωταὶ περιεστήκεισαν· ἐφέλκονταί με πάντες πρὸς ἑαυτοὺς, εὐτυχίαν ἡγούμενοι πρὸς ὃν καταλύσαιμι, ὡς ὑπὲρ μεγάλων ἐκ μεγάλης στελλόμενον κήρυκα· νικᾷ Σωσθένης, καὶ ἅρμα φέρων, ἀνάγει καὶ περὶ τὴν οἰκίαν μετάγει με καὶ μάλα φιλοτίμως φιλοφρονεῖ καὶ περὶ τὸν κῆπον εἰσάγει με.

EUMATHII

PHILOSOPHI

DE HYSMINES

ET HYSMINIÆ

AMORIBUS.

LIBER PRIMUS. [G. 1—7.]

1. Urbs Eurycomis ceterum nobilis est, quia mari cingitur, fluviis alluitur, pratis virentibus circumdatur, ac deliciis omnimodis affluit. Quod autem ad Deos attinet pietate et illustres Athenas superat, tota in aris, tota in sacrificiis, Diis quasi donarium consecratur. Dies sacros edicit, panegyres celebrat, Jovi ceterisque numinibus rite rem facit. In hac civitate Diasiorum tempore caduceatores sortiri mos est; hæc enim consuetudo scripta pariter lege rata est, cœlibes urbis præcipuos, adventante sacræ panegyris tempore, sortiri : ille autem, cui sors obtigerit, lauro primum coronatus mittitur ad eam urbem quam sors illi tribuerit.

2. Sors igitur me contigit, confestimque coronatum, sacrum me caduceatorem, formosissime Charideme, ad Aulicomidenses allegant. Itaque templo egressum lauri corona sacraque veste nec non et venerando cothurno insignem, adstans me excepit populus, lampadibus, tædis, et cantibus prosequutus abeunti sacrum veluti comitatum instruxit. Erecta igitur urbs, et ex omni circa me illius frequentia hic salutat, hic amplectitur, alius saltationem ante pedes explicat, et quo quisque potest honore triumphantem colit. Ego caduceator fragosa videbar undosi fluminis circumitione vallari. Una vox eademque totius urbis sonat, Hysminiam caduceatorem non in exiguam aliquam civitatem, sed Aulicomidem ire.

3. Quam tandem perveni. Ea porro, quæ medio tempore acciderunt, remetiri opus non est. Aulicomidem, amice, caduceator ingressus, non ut caduceator, sed ut numen exceptus sum. Concurrit multitudo, quæ vicos ornat, myrtis viam sternit, unguentis aërem inficit, rosaceaque aqua adstantes conspergit. Me circumdant et splendido illo choro involvunt quo Socratem sectatores sui circumdabant; omnes scilicet enixe ad se trahunt; felicem illum existimant, apud quem diverterem, magnæ urbis caduceator, magnarum ergo rerum missus. Vicit tandem Sosthenes, curruque ad ædes ductum, honorifice ac comiter habuit : hortum demum succedere voluit.

4. Ὁ δὲ μεστὸς ἦν χαρίτων καὶ ἡδονῆς, πλήρης φυτῶν, ὅλως ἀνθέων μεστός· αἱ κυπάριττοι στοιχηδὸν, αἱ μυῤῥίναι κατὰ στέγην συνηρεφεῖς· αἱ ἄμπελοι βοστρυχοῦνται τοῖς βότρυσι· τὸ ἴον προπηδᾷ τῶν φύλλων, καὶ μετ' ὀδμῆς ὡραΐζει τὴν ὄψιν· τῶν ῥόδων τὸ μὲν προκύπτει τῆς κάλυκος, τὸ δ' ἐγκυμονεῖται, ἄλλο προκέκυφεν· ἔστι δ' ὃ καὶ πεπανθὲν κατὰ γῆν ἐῤῥύη. Τὸ κρίνον κοσμεῖ τὸν κῆπον, ἡδύνει τὴν ὄσφρησιν, τὸν θεατὴν ἐφέλκεται, καὶ πρὸς τὸ ῥόδον ἐρίζει· σὺ δ' ἂν εἰ δικαστὴς καθίσῃς αὐτῶν, οὐκ οἶδ' ᾧ τὴν νικῶσαν ἀποχαρίσῃ. Ταῦτ' ἰδὼν, τὸν Ἀλκινόου κῆπον ἐδόκουν ὁρᾷν, καὶ μῦθον οὐκ εἶχον τὸ παρὰ τοῖς ποιηταῖς σεμνολογούμενον πεδίον Ἠλύσιον· δάφνη γὰρ καὶ μυῤῥίνη, καὶ κυπάριττος καὶ ἄμπελοι, καὶ τἄλλα τῶν φυτῶν, ὅσα τὸν κῆπον ἐκόσμει, ἢ μᾶλλον ὁ Σωσθένους ἔφερε κῆπος, ἐφαπλοῦσι τοὺς κλάδους ὡς χεῖρας, καὶ ὥσπερ χορὸν συστησάμενα κατοροφοῦσι τὸν κῆπον· ἐς τοσοῦτον δὲ τῷ ἡλίῳ παραχωροῦσι προκύψαι τὴν γῆν, ἐς ὅσον ὁ ζέφυρος πνεύσας τὰ φύλλα διέσεισεν. Ἐγὼ δ' εἶπον ἰδών· « Χρυσέαν ἐπλέξω μοι τὴν σειρὰν, Σώσθενες. »

5. Φρέαρ ὡσεὶ πήχεις ὀρώρυκτο τέσσαρας· σφενδόνη τὸ σχῆμα τοῦ φρέατος· κιονοειδὴς αὐλὸς περὶ τὸ μεσαίτατον κέντρου λόγον ἐπέχων πρὸς τὸ τοῦ φρέατος κύκλωμα· λίθος ἦν ὁ αὐλὸς, καὶ λίθος ἑκατοντάχρους. Ἐκ Θετταλῆς λίθου φιάλη περὶ τὴν κορυφὴν τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ ταύτῃ κατάχρυσος ἀετὸς ἀποπτύων τοῦ στόματος. Ἡ φιάλη τὸ ὕδωρ ἐδέχετο· ὁ ἀετὸς ἐξέτεινε τὸ πτερὸν, ὡς δοκεῖν ἐθέλειν λελοῦσθαι τοῖς ὕδασιν· ἀρτιτόκος αἲξ τοὺς ἐμπροσθίους ὀκλάσασα τῶν ποδῶν πίνει τοῦ ὕδατος· αἰπόλος τῇ θηλῇ παρακάθηται, ψαύει τῶν οὐθάτων. Καὶ ἡ μὲν πίνει τοῦ ὕδατος, ὁ δ' ἀμέλγει γάλα λευκόν· καὶ ὅσον αὕτη προσκέχηνε τῷ ποτῷ, ὁ αἰπόλος οὐκ ἀνανεύει τῆς ἀμολγῆς, τὸ δ' ὑπὸ τὴν θηλὴν ποιμενικὸν κισσύβιον οὐκ ἀσφαλῶς ὀχυρωθὲν τὴν περὶ τὸν πυθμένα ὀπὴν, οὐκ ἐπέχει τὴν ἐκ τῆς θηλῆς ἐκροήν. Καὶ λαγωὸς τῷ κύκλῳ συνεφιζάνει, καὶ τῷ δεξιῷ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν ἀνορύττων, ὥσπερ τὸ στόμα, πηγὴν ὕδατος, ἐκεῖθεν ἀναστομοῖ, καὶ ὅλην καταβρέχει τὴν γένυν. Συνεπεκάθητο δὲ τῷ φρέατι περὶ τὸ στεφάνωμα καὶ χελιδὼν, καὶ ταὼς, καὶ περιστερὰ, καὶ τρυγὼν, καὶ ἀλεκτρυὼν, ἃ πάνθ' Ἥφαιστος ἐχαλκούργησε, καὶ Δαιδάλου χεὶρ ἐτεχνούργησεν· ὕδωρ ἐξεχεῖτο τῶν χειλέων αὐτῶν, ὃ μετὰ ψόφου ῥέον φωνὴν τοῖς ὄρνισιν ἐχαρίζετο. Ἐψιθύριζε καὶ τὰ πέταλα τῶν δένδρων τῷ ζεφύρῳ ἀνακρουόμενα· εἶπες ἂν ἀκούσας ἡδὺ μελίζεσθαι τὰ πτηνά. Τὸ δέ γε καταῤῥέον ὕδωρ διειδὲς ὂν πρὸς τὰς τῶν λίθων χροιὰς μετεβάλλετο. Τὸν τοῦ φρέατος πυθμένα νησιώτης ἐκόσμει λίθος, λευκὸς μὲν, ἀλλ' ὑπεμελαίνετο κατὰ μέρη· καὶ τὸ μελάνωμα τέχνην ἀπεμιμεῖτο ζωγράφου, ὡς ἐντεῦθεν δοκεῖν τὸ ὕδωρ κινεῖσθαι διηνεκῶς, καὶ κατακυματοῦσθαι, καὶ οἷον ἀνακυρτοῦσθαι· τὰ κύκλωθεν ἐκόσμει τοῦ φρέατος λίθος Χῖος, ὁ ἐκ Λακαίνης, καὶ Θετταλὸς ἑτέρωθεν, καὶ μέσον πολύχρους τις, καὶ οἷον ἑκατοντά-

4. Ille autem gratiarum voluptatisque locus erat; nam arborum copia refertus florum varietate abundabat : hinc cypressorum ordines et myrti, usum tecti præstantes; hinc et racemis crinitæ vites; ac erumpentes foliis violæ præter odoris fragrantiam oculos recreabant : etiam rosæ, quarum illa e caliculo jam tum prominebat, illa folia nondum expansa non parturiverat, illius jam decidua marcebant. Lilia hortum decorant, nares permulcent, spectantem morantur; tibi autem, si eorum sederes judex, dubium maneret, cui victoriam largireris. Hæc cernens, Alcinoi hortum inspicere mihi videbar, et quæcumque de Elysio poetarum carminibus magnifice celebrantur pro fabulis habenda non duxi; lauri enim, myrti, cypressi, vites præter maximam plantarum diversitatem, quibus ornatur hortus, aut potius quas Sosthenis hortus habet, ramis veluti manibus expansis hortum tamquam choro instituto florida concameratione tegunt : tantum autem solis radios admittunt, quantum leniter flans zephyrus contextas frondes concutiendo dimovet. Ego autem hæc videns dixi : « O « Sosthenes, aurea me catena ligasti. »

5. Fons ad quatuor aut circiter cubitos effossus fundæ figuram exhibet : in medio tubus columnæ formam gerens centri rationem ad putei ambitum servat. Lapideus est tubus, ex lapide multicolore; cujus in vertice phiala ex Thessalico lapide, cui inaurata insidens aquila, ore lymphas ejaculatur, expansis alis, quasi lavandi studio gestiret. Proxima est recens a partu capra, quæ anterioribus inclinatis pedibus ex aqua bibit, cujus ad mammas assidet caprarius et ubera mulget. Et hæc quidem aquam haurit, ille autem lac candidum expromit; quantumque capra aquis inhiet, ideo a mulgendo caprarius non cessat, sed pastoralis mulctri uberibus suppositi pars infima quæ non stricte clauditur mammarum effluvium non coercet. Ibidem et lepus circulo assidens dextro anteriorum pedum sibi aquarum fontem secundum magnitudinem oris fodit, totas ex potu maxillas madidus. Videas et ad fontis coronam hirundinem pavonemque et columbam cum turture et gallo gallinaceo, quæ omnia fabricatus erat Vulcanus, et perfecerat Dædali manus. Quæ autem ab horum rostris aqua cadit, mox cum strepitu fluens vocem avibus tribuebat. Arborum folia vento trepidantia submurmurabant; quæ audiens volucres suaviter dixisses modulari. Aqua vero perspicua quæ diffluit lapidum colores admittebat. Fundum insularis ornabat albus quidem lapis sed nigricantibus maculis distinctus et pictoris artem nigredo imitabatur, ita ut indesinenter inde aqua moveri videretur vibrarique in lenes fluctus et quasi curvari. Decorabatur ambitus Chio marmore Laconicoque et Thessalico, ac pars media alio

χρους, ἐναλλὰξ ἀλλήλοις προσαρμοζόμενοι. Καὶ ἦν θέαμα καινὸν, καὶ ὅλον χάριτος, καὶ φρέαρ οὕτω ποικίλον, καὶ πτηνὰ τὸ ὕδωρ ἐκπτύοντα, καὶ Θετταλὴ φιάλη, καὶ κατάχρυσος ἀετὸς πηγὴν φέρων ἐν στόματι.

multicolore et quasi sexcento colore, alternatim et per vices mutuo conjunctis. Ita jucundum oculorum spectaculum fuit fons tam eleganti variaque perfectus arte, evomentes aquam volucres, et Thessalica phiala cum aurata ave, quæ fontem ore ferebat.

6. Κλίναι κύκλωθεν στοιχηδὸν, οὐκ ἀπὸ ξύλων, οὐκ ἐξ ἐλέφαντος, ἀλλ' ἐκ λίθων λαμπρῶν· Θετταλαὶ τὴν βάσιν, τὰς πλευρὰς Χαλκίτιδι λίθῳ περικοσμούμεναι. Ἡμισφαίρια περὶ τὰς κλίνας ὑπέκειτο· ἃ πάνθ' ὁ τεχνίτης ἐκ Πεντέλης ἐλάξευσεν ἐς ποδὸς ἀνάπαυλαν· τὰς κλίνας μυῤῥίναι πανταχόθεν περιέσκεπον εὐφυῶς ἀνατεταμέναι, πρὸς ἀλλήλας συνδούμεναι, καὶ οἷον πρὸς ὄροφον ἀπευθυνόμεναι.

6. Lecti in circuitu ordine positi, non lignei, aut eburnei, sed ex splendidis lapidibus fuere. Thessalico marmore basis, Chalcidico latera exornantur. Lectis subjacebant semicirculi quos omnes artifex ex Pentelico sculpserat ad pedum quietem paratos. Extensæ peritissime myrti connexæque inter se et quasi in tectum directæ undique lectos circùm tutantur.

7. Ταῦτα δὴ ταῦτα, μὰ Δί', ὁρῶν, ὅλην τὴν ὄψιν ἀπεθέμην τοῖς θεάμασι, μικροῦ δεῖν καὶ ἄφωνος εἱστήκειν· ὁ δὲ Σωσθένης πρός μέ φησιν· « Ἀπόθου τὸν πρε« σβευτὴν, ἀπόθου τὸν κήρυκα, σὺν ἡμῖν ἀνακλίθητι. » Ἀποθέμενος οὖν τὸν στέφανον, καὶ τὸν κηρύκειόν χιτῶνα, καὶ τὸ ἱερὸν πέδιλον, ἀνακέκλιμαι. Συνανακέκλιται δέ μοι καὶ Κρατισθένης ἀδελφιδοῦς ἐμὸς, ἄλλος αὐτὸς (οὕτω γὰρ ἐγὼ τὸν φίλον ὁρίζομαι), ἐξ Εὐρυκώμιδος συνεκπλεύσας μοι. Ἀνακεκλίμεθα τοίνυν ἐγώ τε, καὶ Κρατισθένης, καὶ Σωσθένης, καὶ Πανθία γυνή.

7. Hæc omnia, per Jovem, conspiciens, oculisque omnino in hæc spectacula defixis, pæne obmutueram, cum me Sosthenes his verbis alloquitur : « Depone legationis insignia « caduceatoremque exue et mensæ nobiscum accumbas. » Corona igitur et caduceatoris veste, sacroque cothurno depositis, mensæ accumbo, simulque accumbit et Cratisthenes, consobrimus meus, mihique tanquam alter idem (sic enim amicum definio), qui mecum ex Eurycomide navigarat. Accumbimus igitur ego et Cratisthenes, Sosthenesque et Panthia uxor ejus.

8. Καὶ τὰ περὶ τροφὰς καὶ τρυφὰς τί δεῖ κατὰ μέρος φιλοκρινεῖν; Ὑσμίνῃ παρθένῳ τῇ θυγατρὶ Σωσθένης οἰνοχοεῖν ἐγκελεύεται· ἡ δ' ἀνεζώσατο τὸν χιτῶνα, ἐγύμνωσε τὼ χεῖρε μέχρις ἀγκῶνος, τὴν περὶ ταύτας ὀθόνην μηρίνθῳ λεπτῇ περὶ τὸν τράχηλον ἀναδήσασα, καὶ παρακαθίσασα τῇ περιστερᾷ τὰς χεῖρας ἐνίπτετο, τοῦ στόματος τοῦ πτηνοῦ καθυπουργοῦντος τῷ λειτουργήματι. Εἶτά τι σκεῦος ἀργύρεον ἀναλαβομένη, περὶ τὸ ῥάμφος ἄγει τοῦ ἀετοῦ, καὶ περὶ μόνην ῥοπὴν ἐπλήρωσεν ὕδατος· οὕτω κατὰ κρουνὸν τὸ ὕδωρ κατέῤῥει. Καὶ περὶ τὸ σκεῦος ἐντίθησι τὰ ἐκπώματα, καὶ καταπλύνασα ταῦτα λίαν ἐπιμελῶς τε καὶ φιλοκάλως, γίνεται πρὸς τῷ λειτουργήματι. Ἔπιε μὲν οὖν ὁ Σωσθένης· οὐκ ἔπειθε γάρ με αὐτοῦ προπιεῖν. Εἶτα καὶ ἡ Πανθία συνέπιεν· ἐμὲ δὲ τρίτον εἶχεν ἡ πόσις. Ἧκεν οὖν ἡ παρθένος, καὶ παραθεμένη μοι τὸ ποτήριον, « Χαίροις, » ὑπεψιθύρισεν. Ἐγὼ δ' ἀκούσας οὐδὲν εἶπον, ἀλλ' ἔπιον μεθ' ἡδονῆς ὅσης, ὅτι καὶ τὸ ἔκπωμα μάλα τερπνὸν, καὶ τὸ ὕδωρ διειδὲς καὶ ψυχρὸν, καὶ τὸ πόμα μάλα γλυκὺ, ὧν τί γένοιτ' ἂν ἡδύτερον ἀνδρὶ διψῶντι καὶ καυματουμένῳ καὶ ζέοντι; Καὶ μετ' ἐμὲ Κρατισθένης πίνει τοῦ νέκταρος· οὕτω γὰρ ἐγὼ τὸν ἐξ Αὐλικώμιδος οἶνον καλῶ.

8. Eduliorum cupediorumque copiosa fercula dinumerare quid juvat? Hysminem filiam virginem Sosthenes vinum præbere jussit. Illa vestem succincta, manusque ad cubitum nuda, linteum quod eas circumdabat tenui funiculo cervici alligavit, columbæque propinqua assidens manus lavit, volucris ore ad hanc rem usa. Mox argenteum vas sublatum aquilæ rostro supposuit, totumque unica decidentis aquæ bulla replevit, tanto cum impetu scaturientis instar fontis liquor affluebat. Postquam proxima vasi pocula statuit, ea diligenterque et eleganter abluit, et ad ministerium parata constitit. Primus Sosthenes bibit, nec enim ut præbiberem persuadere potuit. Subsequuta est Panthia; mihi autem, tertio enim bibendum erat, virgo accedens poculum præbuit, leniterque, « Salvus esto, » insusurravit. Ego autem hoc audiens, tacui, sed maxima cum voluptate bibi, quoniam jucundo poculo, frigidaque et perspicua aqua, et suavissimi vini haustu eximie delectabar, quibus quid dulcius accidat sitienti homini, et ardore succenso ac æstuanti? Cratisthenes ultimus nectar bibit, sic enim Aulicomidis vinum appello.

9. Μικρὸν προσανείχομεν ταῖς τροφαῖς πυκναῖς οὔσαις καὶ πολυτελέσι τὰ μάλιστα· καὶ πάλιν ἐπίνομεν. Ἧκεν οὖν ἡ παρθένος καὶ ἐπ' ἐμὲ, καὶ μάλα βραχείᾳ φωνῇ, « Ἔχεις, φησὶν, ἐξ ὁμωνύμου παρθένου τὴν « κύλικα. » Καὶ τὸν πόδα ταύτης ἐπὶ τὸν ἐμὸν ἐπιτέθεικε, καὶ προσεπέθλιβεν ἐφ' ὅσον ἐγὼ τοῦ πόματος ἔπινον· ἐγὼ δ' ἠρυθρίων, νὴ τοὺς θεοὺς, καὶ τάχα ἂν καὶ ἀπέσκωψα πρὸς αὐτὴν, εἰ μὴ τύχῃ γενέσθαι τὸ πρᾶγμα νενόμικα· πάλιν οὖν ἐτρεφόμεθα, καὶ πάλιν ἐπίνομεν.

9. Ut aliquandiu copiosos et opipares admodum deglutivimus cibos, rursus excepere pocula. Ad me igitur Hysmine venit, tenuique et admodum deminuta voce infit : « Habes ab ejusdem nominis virgine poculum, » et cum dicto pedem meum suo imposito tamdiu pressit, quamdiu ego bibi. Erubui, per deos, dictoque fortasse eam insectatus essem, nisi tota res fortuito accidisse mihi visa esset. Iterum igitur ad cibos revertimur, et iterum bibimus.

Ἧκεν ἡ κόρη, κιρνῶσά μοι προὔτεινε τὸ ποτήριον· ἐγὼ δ' ἐξέτεινα τὴν χεῖρα λαβεῖν, καὶ τῆς μὲν κύλικος ἐλαβόμην, ἡ δ' οὐκ ἀπεσπᾶτο τῶν τῆς παρθένου χειρῶν· ἡ γάρ μοι παρθένος καὶ παρετίθετο τὸ ποτήριον, καὶ παρακατεῖχεν αὐτὸ, καὶ τῷ μὲν σχήματι παρετίθετο, τῇ δὲ ἀληθείᾳ κατεῖχεν αὐτό. Ἔρις οὖν ἐν χερσὶ, καὶ χεὶρ παρθένου κόρης νικᾷ χεῖρα κήρυκος παρθένου. Ἐγὼ δ' αἰσχυνθεὶς τὴν ἧτταν, εἶπον πρὸς τὴν παρθένον γλώσσῃ κήρυκος, ἐλευθέρᾳ φωνῇ, παρθένῳ ψυχῇ· « Οὐ βούλῃ μοι δοῦναι; τί δὲ ἄρα βούλῃ; » Ἡ δὲ συναρπάζει τῷ λόγῳ τὴν χεῖρα τῆς κύλικος, ὅλη δ' ἔντρομος ἐγεγόνει, καὶ τὴν παρειὰν ὑπὲρ τὴν φύσιν ἠρυθρίωτο, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅλους ἀφῆκε τῇ γῇ, καὶ ἦν ὡς ἐκ κεραυνοῦ βληθεῖσα τινὸς, καὶ ὅλην ἐπὶ τοῦ προσώπου φέρουσα τὴν αἰδῶ.

10. Πανθία πρὸς τὴν κόρην ἄγει τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὅλους θυμοῦ, ὅλους ζήλου, καὶ πλήρεις αἵματος· εἰσβάλλει τούτους ἐπὶ τὴν κορυφὴν τῆς παιδὸς, ἐπὶ τὰς χεῖρας, ἐπὶ τοὺς πόδας, ἐπὶ τὸν τράχηλον· ὅλην ἔχει τοῖς ὀφθαλμοῖς τὴν κόρην, καθ' ὅλης θυμοῦται, καθ' ὅλης ὀργίζεται, ἐρυθραίνεται τὴν παρειάν· ὃ καὶ παράδοξόν μοι δοκεῖ, θυμοῦ τικτόμενον ἔρευθος· ὠχριᾷ πάλιν ὡς τοῦ παντὸς ἐρυθήματος καθ' ὅλου τοῦ τῆς Ὑσμίνης προσώπου καταῤῥυέντος. Ὁ δέ γε Σωσθένης δριμὺ πρὸς τὴν παρθένον ἰδὼν καὶ αὐτὸς, καὶ κινήσας τὴν κεφαλὴν, ἐκεῖθεν εὐθὺς ἀφαρπάζει τοὺς ὀφθαλμοὺς, καί φησι· « Διασίων καιρὸς, κατατρυφήσωμεν τὰ Διάσια· ὅλοι γενώμεθα τῆς ἑορτῆς, ὅλοι τῆς πανηγύρεως. Ζεὺς παρὰ τῇ τραπέζῃ, καὶ Διὸς τράπεζα, ὅτι καὶ ὁ κήρυξ οὗτος Διὸς, » τῇ χειρί με παραδεικνύς. Καὶ ὁ Κρατισθένης, ἐγγύς μου παρακαθήμενος, πλήττει με σιγῇ τῇ χειρὶ, τῷ ποδὶ τὸν πόδα προσεπιθλίβει μου, καὶ, « Σίγα, » φησί μοι τῷ ψιθυρίσματι. Ἐγὼ δὲ τίς γενοίμην οὐκ εἶχον· ἠρυθρίων, ἐσίγων, ὠχρίων, ἐδειλίων, ὑπέτρεμον, ᾐσχυνόμην ἐμαυτὸν, τὸν Σωσθένην, τὴν Πανθίαν, τὴν κόρην, τοὺς παρεστῶτας, καὶ τὸν ἐμὸν Κρατισθένην. Τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἐπεπήγειν, ἀπαλλαγῆναι ταύτης ηὐχόμην.

11. Ἡ κόρη καὶ πάλιν ἐκίρνα τῷ πατρὶ κελευσθεῖσα, καὶ μετὰ πατέρα Σωσθένην, καὶ μετὰ μητέρα Πανθίαν ἧκε πρός με τὸν κήρυκα· ὁ δὲ Σωσθένης πρός μέ φησιν· « Ὑσμινία κήρυξ, πόμα σοι τοῦτο τῆς ἑορτῆς, καὶ πίθι τὸν Δία τιμῶν, καὶ χαῖρε. Χαῖρε τρυφῶν, χαῖρε πίνων, χαῖρε κηρύσσων Διάσια. » Ἐγὼ δ', « Ἀντίχαιρε, Σώσθενες, εἶπον, οὕτω ποικίλως ἡμᾶς φιλοφρονούμενος καὶ πολυτελῶς. » Ἡ δὲ κόρη παρίστατο, τῇ μὲν χειρὶ τῇ χειρί μου παρατιθεμένη τὸ ἔκπωμα, τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς ὅλους τοῖς ὀφθαλμοῖς μου συμπλέκουσα. Προτείνω τὴν χεῖρα λαβεῖν, ἡ δὲ τὸν δάκτυλον ἐπιθλίβει μου, καὶ θλίβουσα στένει, καὶ φύσημα λεπτὸν ὡς ἐκ καρδίας φυσᾷ. Ἐγὼ δ' ἐσίγων τῷ Κρατισθένει πειθόμενος· καὶ οὕτω κατελύετο τὸ συμπόσιον.

12. Ἦγον οὖν ἡμᾶς ἐπὶ τὸ δωμάτιον Σωσθένης,

Accessit virgo, mixtoque potu obtulit poculum quod ut arriperem manum protendi; et quidem arripui, sed virgo suis avelli manibus non sinebat; nam mihi puella et poculum præbebat et retinebat, et gestus quidem præbentis fuit, revera autem non demittebat. Ortum est inter nostras manus certamen, vicitque intactæ puellæ manus intacti caduceatoris manum. Puduit me superatum, virginemque caduceatoris lingua, libera voce, casto animo, interrogavi: « Nonne vis mihi poculum dare? aut quid tibi « vis? » Illa, his dictis, confestim manum a poculo abstinuit pavida, genis plus solito rubentibus, demissisque in terram oculis, stabatque veluti gravi tonitru tacta, verecundo vultum rubore suffusa.

10. Panthia defixis in puellam luminibus, ira, indignatione, sanguine suffusis, puellæ caput, manus, pedes, cervicem intuita, totam denique percurrens, illi succensebat et irascebatur. Erubuit primo totis genis, ita ut, quod mihi insolens visum est, ruborem iracundia pareret: mox autem palluit, ita ut omnis ille rubor in virginis faciem transcurrisse videretur. At Sosthenes acri virginem obtutu defigens, et caput quassans, oculis inde statim aversis, hæc addidit: « Diasiorum tempus est, quæ jucunde nobis « peragenda; nos in festum, nos in panegyrim totos confe« ramus, urget præsentia Jovis, qui his epulis adest, nam « Jovis hoc convivium et hic caduceator, » me digito monstrans. Cratisthenes interim mihi proximus, pedem suum meo imponens, meque manu tacite pulsans, silere jubet submurmurans. Ego quis aut unde essem nesciebam; ita tantum rubor, pallor, timor, pudorque et tremor subierant, pudor propter me, propter Sosthenem, Panthiam, puellam, adstantes, meumque etiam Cratisthenem. Itaque destinato contuitu mensam intuebar, ab illa discedere cupidus.

11. Virgo iterum jussa patri vinum præbuit, post patrem Sosthenem Panthiæ matri; postque matrem Panthiam, accedit ad me caduceatorem. Tum vero Sosthenes: « Hys« minia, Jovis caduceator, festi tibi Jovisque poculum hoc « est; tu modo inter epulas et pocula hilaris esto; hilaris « esto nobis Diasia nuntians. — Et tu quoque, mi Sos« thenes, subjeci, qui nos adeo abundanter splendideque « excepisti. » Adstabat autem puella poculum mihi porrigens, oculos meos oculis suis totos complexa. Prætendo manum ad accipiendum, at illa digitum premit simulque ingemiscit, tenuem imo de pectore spiritum ducens. Ego autem Cratistheni obsequutus tacui, finemque hunc convivium habuit.

12. Nos igitur ad cubiculum ducunt Sosthenes, Panthia

Πανθία, παρθένος Ὑσμίνη, καὶ θεράπαιναι τρεῖς· ἡ μὲν ἐκ τοῦ φρέατος ὕδωρ ἔφερεν, ἡ δέ τι σκεῦος ἀργύρεον ἐπ' ὤμων ἀνεῖχεν, ἡ δὲ τρίτη λίνον κατὰ χιόνα λευκόν. Ἐπέβημεν τοῦ δωματίου, καὶ Σωσθένης μοι, «Χαίροις,» εἰπὼν, σὺν τῇ Πανθίᾳ ᾤχετο. Ἐγὼ δὲ καὶ Κρατισθένης ἀνεκεκλίμεθα περὶ κλίνας ὅτι λαμπρῶς ἐσταλμένας καὶ μαλακῶς. Ὑπέθηκε τὸ σκεῦος περὶ τὸν σκίμποδα κλίνης ἐμῆς ἡ τοῦτο κατέχουσα· ἡ ἑτέρα τὸ ὕδωρ ἐπέβαλεν· ἡ δὲ παρθένος Ὑσμίνη ὀκλάσασα τὼ πόδε καὶ λαβομένη μου τῶν ποδῶν ἐκπλύνει τῷ ὕδατι (καὶ τοῦτο γὰρ τοῖς κήρυξιν ἀφωσίωται)· συνέχει τούτους, κατέχει, περιπλέκεται, θλίβει, ἀψοφητὶ φιλεῖ, καὶ ὑποκλέπτει τὸ φίλημα· καὶ τέλος ἀμύττουσα τοῖς ὄνυξι γαργαλίζει με. Ἐγὼ δὲ τἄλλα σιγῶν καὶ φέρων ἄκων ἀνεκάγχασα· ἀνένευσεν ἡ κόρη, καὶ ἀτενῶς ἰδοῦσά με, μικρὸν ἐμειδίασε, καὶ πάλιν κατένευσε, κἂν ἐγὼ τοῖς ἔρωσιν οὐκ ἐπένευον· ἀπομάσσει μου τοὺς πόδας, τὸ μάκτρον ἐκ τῶν τῆς θεραπαινίδος ἀνελομένη χειρῶν· ἡ δὲ, «Χαίροις, εἰποῦσά μοι, κῆρυξ,» ᾤχετο.

13. Ἐγὼ δὲ περὶ τὸν ὕπνον ἐτραπόμην εὐθὺς, καρηβαρήσας καὶ τροφῇ καὶ πόσει καὶ πόνοις τοῖς τοῦ κηρύγματος. Περὶ δὲ τρίτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ὁ καλὸς Κρατισθένης ἐξυπνίζει με λέγων· «Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν ἄνδρα κήρυκα.» Ἐγὼ δ' ἀπεσπώμην τῶν ὕπνων, αἰδοῖ καὶ φιλίᾳ πειθόμενος· οἱ δ' οὐκ ἀπεσπῶντό μου τῶν ὀφθαλμῶν· τροφὴ γὰρ καὶ πόσις καὶ κόπος ὕπνου πηγή. «Τί δὲ φῄς, ὦ Κρατίσθενες, εἶπον, τί μου τῶν βλεφάρων τὸν γλυκὺν ἀποσπᾷς ὕπνον;» Ὁ δὲ τὰ περὶ τράπεζαν ἐζήτει μαθεῖν, καὶ πῶς ἀνεκάγχασα, καὶ τὴν ἐμὴν ἐλοιδόρει γλῶτταν, «Γλώσσης τοι, λέγων, φειδωλῆς θησαυρὸς ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστος, πλείστη δέ τε χάρις κατὰ μέτρον ἰούσης.»

14. Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτόν· «Τἄλλα μὲν τοῦ δείπνου, Κρατίσθενες, οἶσθα, καὶ συνανακλινόμενος ἡμῖν καὶ πίνων τοῦ νέκταρος, τὰ δὲ περὶ τὴν κόρην τοιαῦτα· πρῶτόν μοι φέρουσα τὸ πόμα, «Χαίροις,» ὑπεψιθύρισε· δεύτερον, «Ἐξ ὁμωνύμου παρθένου χειρῶν δέχου, φησὶ, τὸ ποτήριον», ἠρέμα δὲ καὶ τοῦτο, καὶ τὴν ἀκοὴν ὑποκλέπτουσα· ἐς ὅσον δ' ἐγὼ ἔπινον, αὐτὴ τῷ ποδὶ τὸν πόδα μου κατεπέθλιβε· τρίτον ἔφερέ μοι τὸ πόμα, καὶ διδοῦσα πάλιν ἐπέχει· ἐγὼ δ' ὅπερ ἀκήκοας εἴρηκα, τὰ δ' ἐφεξῆς οἶδας, τὸν τῆς Πανθίας θυμὸν, τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς, τὴν τῆς κάρας κίνησιν, τὴν αἰδῶ τῆς παρθένου, τὴν σιγὴν, τὴν ἔκπληξιν, τὸ ἐρύθημα, καὶ τἄλλα πάνθ' ὁπόσα πέπονθεν, ὡς ἐκ κεραυνοῦ βληθεῖσά τινος· πρὸς ἃ δὴ πάντα, νὴ τὸ σεμνὸν τοῦτο κηρύκειον, ᾐσχυνόμην αὐτὸς, καὶ μᾶλλον τὴν σὴν ἐπιτίμησιν, ἥτις με σιγᾶν ἐπετρέψατο. Τέταρτον ἐπίνομεν σωτῆρι Διῒ, καὶ πάλιν Ὑσμίνη τὸν ἐμὸν ἐπέθλιβε δάκτυλον. Ταῦτα τὰ τῆς τραπέζης· τὰ δὲ τῆς κλίνης ὁποῖα; νίπτει μου τοὺς πόδας, περιπλέκεται, θλίβει τοὺς δακτύλους, φιλεῖ, καὶ φιλοῦσα κλέπτει τὸ φίλημα, καὶ τέλος

Hysmine puella et ancillæ tres, quarum altera haustam ex fonte aquam ferebat, altera sublatum in humeros argenteum vas, tertia linteum candidissimum. Mox cubiculum subivimus, et, « Vale » dicto, Sosthenes ac Panthia recesserunt. Ego autem et Cratisthenes sumptuosis mollibusque collocati lectulis decubuimus. Mox ancilla vas quod ferebat in lecti scabello posuit; altera autem aquam infudit. Hysmine autem, flexis geniculis, pedes meos prehendit et lavit (nam hoc caduceatoribus religionis ergo tribuitur); illos continet detinet, complectitur, premit, tacite osculatur, oscula furtim decerpens et denique unguium titillatione leviter corradit. Ego ad cætera tacitus omniumque patiens, invitus tamen ad hæc in risum erupi. Respexit ad risum Hysmine, intentisque in me defixa oculis aliquantulum subrisit; mox autem illos demisit quamvis tot amoris indiciis non annuerem, statimque accepto ex ancillæ manibus linteo pedes detersit, ac recessit salutem caduceatori precata.

13. Ego autem cibo potuque ac sacri ministerii laboribus gravatus nec mora in profundam quietem sepultus sum. Formosus Cratisthenes circa tertiam vigiliam noctis me somno excussit, his verbis increpans:

Legatum totam per noctem ducere somnos
non decet.

Ego pudori et amicitiæ obsequutus somnis excutior, qui tamen omnino ex oculis non excussi sunt; cibi enim potusque et defatigatio somni fons. Atque ille quidem ea, quæ in convivio acciderant, risusque causam quærens nimiam loquendi petulantiam arguebat, hoc dicto

Optimus est homini thesaurus lingua modesta,
Maximaque illius est gratia pauca loquentis.

14. Ego autem, « Cætera, inquam, non ignoras, quia una nobiscum accubuisti et ex nectare bibisti; quæ vero ad puellam spectant te docebo. Primum poculum cum præbuit, « Salvus sis, caduceator » submurmurat. Mox, « Ab ejusdem nominis virgine secundum habeas, » inquit, adeo deminuta voce, ut auditum falleret; tamdiuque pedem meum suo imposito pressit, quamdiu bibi. Tertio poculum quidem præbere videbatur, sed tamen retinebat; itaque illa, quæ audivisti, exciderunt. Reliqua tu nosti, Panthiæ indignationem Sosthenisque iram, capitis motum, puellæ pudorem, silentium, consternationem, ruborem, et singula, quæ veluti fulmine tacta perpessa est; quorum omnium et maxime objurgationis tuæ, quæ silentium imperavit, testor sacrum meum ministerium, me pudebat. Quartum bibimus Jovi Servatori, rursusque Hysmine digitum meum pressit. Atque hæc sunt, quæ in convivio evenerunt; quæ vero circa lectulum? Hysmine pedes meos lavit, complexa est, digitos pressit, furtivaque ingessit oscula, tandem pedum solum unguibus leniter carpsit, unde, ut audisti, in risum erupi. — O te felicem, exclamavit Cra-

« ἀμύττει τὸ πέλμα μου τοῦ ποδός· ὅθεν, ὡς ἤκουσας, « ἀνεκάγχασα. » Καὶ ὁ Κρατισθένης, « Ὦ τῆς εὐτυχίας, « ἀνακέκραγε· παρθένος ἐρᾷ σου, καὶ παρθένος οὕτω καλή· σὺ δ' οὐκ ἀντερᾷς; » Ἐγὼ δὲ, « Καὶ τί τοῦτο ἐρᾷν » εἴρηκα. Καὶ πάλιν ὁ Κρατισθένης μέγα ἀνακέκραγεν. « Ἡράκλεις, τῆς ἀτοπίας, τῆς ἠλιθιότητος· ἀλλ' ἵλεώς « σοι Ἔρως, μήτηρ Ἀφροδίτη, καὶ ἴυγγες ἐρωτικαί. » Ἐγὼ δὲ, « Τίνες οὗτοι, πρὸς τὸν Κρατισθένην φημὶ, τίς δέ « μοι τούτων διδάσκαλος; » Ὁ δέ μοι, « Φύσιες ζώων « ἀδίδακτοι. » Πάλιν οὖν ἐπὶ τὸν ὕπνον ἐτράπημεν.

« tisthenes, puella te amat et quidem pulcherrima puella : « tu autem non redamas? — Quidnam vero est amare? » subjeci. « Hercules, respondit ille, o insulsitatem, o simplicitatem! at tibi Amor Venusque mater et omnes Cupidinum illecebræ faveant. » Ego iterum ad Cratisthenem : « Quænam ista sunt, quis mihi illorum magister futurus est? » At Cratisthenes, « Animantia, inquit, ea, quæ ab natura illis insita sunt, ab ullo non docentur. » Confestimque, his dictis, oculos iterum in quietem flexinus.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

1. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν ἐπὶ τὸν κῆπον γενόμενοι, τοὺς ὀφθαλμοὺς ταῖς χάρισιν ἐτρεφόμεθα, τὴν ἡδονὴν μεθέλκοντες ἐπὶ τὰς ψυχάς· ἦν γὰρ ἀγαθῶν χωρίον ὁ κῆπος, καὶ θεῶν δάπεδον, καὶ ὅλως χάρις καὶ ἡδονὴ, τέρψις ὀφθαλμῶν, καρδίας παραψυχὴ, παραμυθία ψυχῆς, μελῶν ἄνεσις, ἀνάπαυλα σώματος· τὰ μὲν περὶ τὸν κῆπον, ὅσα καὶ οἷα· τὸ δέ γε θριγγίον, ἄλλο τεράστιον, τοσοῦτον αἰρόμενον ὕψος, ὅσον ἀνεπίβατα τὰ τῷ κήπῳ τηρεῖν καὶ ὀφθαλμοῖς καὶ ποσὶ, πάντοθεν κατεχαριτοῦτο χειρὶ ζωγράφου σοφῇ.

2. Παρθένοι τέτταρες ἐγεγράφατο στοιχηδόν· ἡ πρώτη λαμπρῶς τὴν κεφαλὴν ἐστεφάνωτο· λίθοι περὶ τὸν στέφανον μάλα τηλαυγεῖς, πῦρ ἀπαστράπτοντες, καὶ φῶς ἀπαυγάζοντες, ὑδάτων μεστοί. Εἴποις ἂν μεμίχθαι τὰ ἄμικτα, ὕδωρ καὶ πῦρ ἐν λίθῳ, καὶ ἄμφω τερπνὰ καὶ ἄμφω χαρίεντα· τὸ μὲν κυματοῦται τῷ ἐρυθήματι, τὸ δ' ἀντιστράπτει· οὕτως ὁ τεχνίτης ἀκριβῶς τὴν φύσιν τῶν λίθων ἀπεμιμήσατο· μάργαροι περικυκλοῦσι τοὺς λίθους, κατὰ χιόνα λευκοὶ, σφαιροειδεῖς τὸ σχῆμα, τὸ μῆκος ὑπὲρ τὰς φύσεις αὐτῶν· οἷς ἐγὼ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅλους ἀποδοὺς, εἶπον μετὰ θάμβους καὶ ἡδονῆς· « Χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. » Ὁ δὲ Κρατισθένης (παρῆν γὰρ καὶ αὐτὸς) ἀνεκάγχασέ μου τῇ παραχρήσει τοῦ ῥήματος. Ὁ πλόκαμος εὐφυῶς περὶ τοὺς ὤμους ἥπλωται τῆς παρθένου, καὶ βοστρυχοῦται μὲν ὡς εἰκός· ὑποχρυσίζει δὲ τὸ βοστρύχωμα. Ὁρμίσκος περὶ τὸν τράχηλον τῆς παρθένου ἐξ ἀργυρίου μετὰ στιγμάτων χρυσίου· ὑακίνθινος ὁ πόρπαξ αὐτῷ. Χεῖρες τῇ παρθένῳ λευκαὶ καὶ ὄντως παρθενικαί· ἡ δεξιὰ ταθεῖσα καὶ αὖ κυρτωθεῖσα, τῆς κεφαλῆς ἥψατο τῷ δακτύλῳ, καὶ τοῦ περὶ τὸ μέτωπον ἄνθρακος· ἡ δὲ λαιὰ σφαιρίδιόν τι κατέχει περιτερπές. Ὁ δεξιὸς ποῦς ἀσάνδαλος τῇ παρθένῳ· τὸν γάρ τοι λαιὸν ἐπεκάλυπτε τὸ χιτώνιον. Ὅλος ὁ χιτὼν ἀκαλλὴς καὶ οἷον ἀγροικικώτερος· τὸν γὰρ πάντα κόσμον περὶ τὴν κεφαλὴν τῆς κόρης ὁ τεχνίτης ἐκένωσε, τὰ δ' ἄλλ' ὡς ἔτυχε κατεπέχρωσεν.

3. Ἡ μετ' αὐτὴν παρθένος καὶ τὴν τάξιν δευτέρα,

LIBER SECUNDUS.

1. Sequenti die rursus hortum ingressi, ad amœnitates ejus oculos vertimus maximam animo voluptatem percipientes. Erat enim veluti bonorum omnium locus deorum sedes, gratiis voluptateque affluens, oculorum voluptas, cordis levamen, animi solatium, membrorum recreatio, corporis requies. Quæ quidem ad hortum spectant, ita se habent; murus autem quo cingebatur erat et ipse aliud miraculum : ad tantam altitudinem erectus, quanta sufficeret ad oculos gressusque arcendum ab omnibus, quæ in horto erant, ex omni parte decorabatur perita pictoris manu.

2. Inter cætera virgines quatuor ordine sequentes obtutibus se meis objecere. Primæ splendida corona caput cingebatur; corona gemmis radiat, quæ igneum coruscantes, humidum tamen fulgorem jaculantur. Affirmes mixta esse quæ misceri nequeunt, liquorem scilicet ignemque in eadem gemma, sed perbelle simul ac lepide : namque ut ille rubore nativo fluctuat, sic alius luce propria adverse fulgurat, adeo pictor lapidum naturam perfecte imitatus est. Lapides cinguntur unionibus nivis instar candidis, rotundis figura, magnitudinis insolitæ. Ego autem, defixis in hoc spectaculum oculis, reique miraculo ac voluptate perculsus, grandinem ignisque carbones conjunctos exclamavi. Cratisthenes (aderat enim et ille) vocabuli abusu in risum erupit. Crines virginis undanter in humeris puellæ fluentes atque in cincinnos, ut decet, distincti, subflavi auri colorem referunt. Collum virginis torques argentea coronat, quam auri maculis distinctam hyacinthina fibula subnectit. Virginis manus candidissimæ ac vere puellares : expansa dextera rursusque curvata caput suspensumque fronti carbunculum digito tractat; læva globulum elegantem gestat. Dextrum pedem sine calceo virgo porrigit, alterum enim vestis occulit. Illepida ac ruris plenior tunica : nam pictor omnem ornatum in virginis caput impenderat, reliquas corporis partes obviis coloribus pinxit.

3. Secundæ virgini, quæ ordine sequebatur, militaris forma

ὅλη στρατιώτης, πλὴν τοῦ προσώπου, εἰ μὴ ὅτι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀγριωτέρους ἢ κατὰ παρθένον ἰδεῖν. Κόρυς περιαστράπτει τὴν κεφαλὴν, καὶ ταύτην κατακοσμεῖ. Θυρεὸς τὸ στέρνον, φολιδωτὸς χιτὼν τὸ μετάφρενον, μίτρα τὴν ζώνην, τὸν ταρσὸν, τὴν χεῖρα καὶ τἄλλα τῶν μελῶν στρατιωτικῶς κατεπέφρακτο. Ἡ χεὶρ κατὰ δρῦν παχεῖα· οἱ δέ γε δάκτυλοι πρὸς τὸ παρθενικὸν ἐγεγράφατο. Ἐν ὅσοις τῶν μελῶν ἐγυμνοῦτο, ὅλη παρθένος ἦν ὁ στρατιώτης· ἐν ὅσοις δὲ κατεπέφρακτο, ὅλον στρατιώτην τὴν παρθένον ἑώρας. Ἀσπὶς τῇ λαιᾷ τῇ παρθένῳ, εἰ δέ γε βούλει, τῷ στρατιώτῃ· τῇ δ' αὖ ἑτέρᾳ δολιχὸν ἔγχος, γραφεῖον Ἄρεος.

4. Ἡ μετ' αὐτὴν ὅλη παρθένος, ὅλη σεμνὴ τὴν ὄψιν, τὸ σχῆμα, τὸν χιτῶνα, τὸ πέδιλον, ἐστεφανωμένη τὴν κεφαλὴν, οὐκ ἐκ λίθων κατὰ τὴν πρώτην, οὐκ ἐκ μαργάρων κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ὅλοις φύλλοις, ἀλλ' ὅλοις ἄνθεσι. Ῥόδον οὐκ εἶχεν ὁ στέφανος, ἢ λαθομένου τοῦ τεχνίτου, ἢ τῶν χρωμάτων ἡττωμένων τῆς τοῦ ῥόδου βαφῆς. Ὁ πλόκαμος τῇ κόρῃ κατεχεῖτο μικρὸν, καὶ αὖ περὶ τὸν στέφανον ἀνεδέδετο. Λευκὴ καλύπτρα περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ περὶ τὸ μέτωπον κατεκάλυπτεν. Ἀραχνώδης ὁ χιτὼν τῇ παρθένῳ, τὸ χρῶμα λευκὸς, ποδήρης τὸ σχῆμα, καὶ ὅλως πλατύς. Ἡ δεξιὰ τῶν χειρῶν δεξιῶς ἐπικειμένη τῷ στήθει, τὸν ὁμώνυμον κατακαλύπτει μαζόν· οἱ δάκτυλοι τὸν λαιὸν ὅλον περικαλύπτουσι κατεπικείμενοι, καὶ φυλάσσοντες· ἄμαζον εἴποις ἰδὼν γεγράφθαι τὴν κόρην. Ἡ δ' ἑτέρα χεὶρ τὸ χιτώνιον ἀνέχει πρὸ τῶν μερῶν· ὁ γὰρ βορρᾶς ἐδόκει πνεῖν κατὰ μέτωπον, καὶ τὸ πολὺ τοῦ χιτῶνος περὶ τὴν πτέρναν ἐξέχυσεν· οὕτως ἡ κόρη σεμνὴ, καὶ τὸ πνεῦμα θρασὺ, καὶ λεπτὸν τὸ χιτώνιον· διά γάρ τοι παρθενικῆς ἁπαλόχροος οὐ δίεισιν αἰθρηγενέτης βορρᾶς. Ὁ δεξιὸς τῶν ποδῶν περὶ θάτερον στρέφεται, καὶ κατεπίκειται, καὶ συμπλέκεται, μηρὸς ἐν μηρῷ, καὶ ὅλως ποῦς ἐν ποδὶ, ἵνα μὴ τῷ λεπτῷ τοῦ χιτῶνος τὸ σῶμα διαφωτίζηται. Μέλαν τὸ πέδιλον τοῖν ποδοῖν, καὶ ἀσφαλῶς ἐσκευασμένον, καὶ μὴ κατὰ παρθένον ἠμφιεσμένον.

5. Ἡ τετάρτη καὶ τελευταία ἐξ ἄρτι ῥαγέντος νέφους ἀποῤῥυῆναι δοκεῖ, καὶ ὡς ἐξ οὐρανοῦ διακύπτει· καὶ ὅλη αἰθέριος, τὸ σχῆμα σεμνὴ, χαρίεσσά μοι τὸ πρόσωπον· ἐρυθρὸς ὁ χιτὼν, ἀλλ' ἔχει τι καὶ λευκότητος· εἰ δὲ τοῦ σώματός ἐστί τι λευκὸν, καὶ διαῤῥεῖ τὸν χιτῶνα, ὁ τεχνίτης οὐκ ἀφῆκεν ὁρᾶν. Θρὶξ πᾶσα εὐφυῶς συνῆπται πρὸς τὸ μετάφρενον. Τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅλους ἔχει πρὸς οὐρανόν. Στάθμη καὶ φλὸξ ταῖν χεροῖν, ἡ μὲν ἐπὶ δεξιᾷ, ἡ δ' ἐπ' ἀριστερᾷ. Τὼ πόδε καὶ μέχρι κνημῶν ἐξέφυγεν ὁ χιτών.

6. Οὕτω μὲν οὖν εἶχον αἱ γυναῖκες· τὸ δὲ περὶ ταύτας δρᾶμα καὶ τίνες αὗται μαθεῖν ἐζητοῦμεν φιλοπονώτερον· γράμματα τοίνυν ὁρῶμεν ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν παρθένων, ἃ πάντ' ἦσαν ἰαμβεῖον ἓν εἰς τέσσαρα τετμημένον, καὶ ταῖς παρθένοις τὰς κλήσεις ἀφοσιούμενον· τὸ δ' εἶχεν οὕτως·

Φρόνησις, Ἰσχὺς, Σωφροσύνη, καὶ Θέμις.

fuit, si vultum excipias; oculi tamen ultra quam virginem decet ferociores. Fulgurans galea caput ornat, pectus scuto tegitur, squammea tunica dorsum, militari cingula ilia; palma cæterum, manus ac reliquum corpus armis circumdata. Manus quidem roboris instar durissimæ, digitis autem pictor virginalem naturam servaverat. Denique si ad illa membra spectes, quæ armis nuda pictor exhibuit, dicas quidem : nihil aliud est miles præter virginem; sin autem ad ea quæ armis instruuntur : nihil aliud est virgo præter militem. Atque hæc virgo, vel si placet, miles, læva clypeum sustinet, dextra longissimam hastam, Martis stylum.

4. Tertiæ autem virginea omnino facies, venerabilis aspectus, habitus, tunica, calceusque; caput non gemmis aut unionibus ut prima cingebatur, foliis autem et floribus. Rosam tamen nullam habuit corona, sive illius non meminit pictor, sive ille color, quo rosa purpurat, a reliquis victus est. Crinem tantisper vagum coronæ nodus adstrinxerat. Album capitis tegmen frontis partem tegit. Arachnea puellæ vestis, candida colore, forma talaris et amplissima. Dextra pectori dextere imposita; cognominem mammam operiunt digiti, lævam uti circumtegunt et custodiunt; dicas illam sine mammis pictam fuisse. Sinistra vestem circa femora coercet : etenim adversus boreas maximam partem circa calcanea effusam perflat. Tanta est virginis dignitas, venti audacia, tunicæ subtilitas. Non tamen per delicatum virginis corpus flabat sereni auctor boreas. Pes dexter lævo retortus impositusque et implicitus, et femori femur, et pes pedi ne tenuitate nimia vestis corpus in lucem proferretur. Nigræ illius soleæ et solidissimæ, sed virgini minus convenientes.

5. Quarta et ultima ex nube paulo ante disrupta, decidua videtur; nam adhuc ex cœlo veluti despicit. Itaque tota cœlestis habitu venerabilis vultuque formosa. Rubram vestem induitur, quæ tamen subalbescit : an autem corporis candor vestem irradiet, id pictor videre non permisit. Coma decore in tergo colligitur. Oculos in cœlum conversos habet. Stateram flammamque manibus ambabus gestat, illam dextera, hanc autem sinistra. Pedes tibiarum tenus effugit tunica.

6. Ita fœminæ se habebant. Quænam autem essent et quid ipsæ effingerent discere accuratius cupiebamus. Literas ergo super illarum capita exaratas videmus, iambum nempe, qui, in quatuor divisus, nomina sua tribuebat virginibus et sic se habebat,

Prudentia, Virtus, Temperantia et Themis.

Ἐντεῦθεν ἐφιλοσοφοῦμεν τὰ περὶ τῶν γυναικῶν σχήματα, καὶ τὰ, μέχρι τοῦ γ' ἐφ' ἡμῖν, κατελαμβάνομεν ἀκατάληπτα, τὸν λαμπρὸν στέφανον τῆς πρώτης παρθένου, τοὺς περὶ τὸν στέφανον λίθους, τοὺς μαργάρους, τὸν περὶ τὴν δέρην χρυσὸν, τὸν ἄργυρον, τὸν ὑάκινθον, τὸ σχῆμα τῆς δεξιᾶς, μονονοὺ λεγούσης, ὡς ἐνταῦθα τὸν ὄλβον ἔχω περὶ τὴν κεφαλήν· τὸ περὶ τὴν λαιὰν σφαιρίδιον ὡς ξυνέχει τὸ πᾶν, καὶ τὸ τοῦ χιτῶνος ἀνεπικόσμητον, ὡς τἄλλα πλὴν τῆς κεφαλῆς ἀκοσμήτως ἡ φρόνησις ἔσταλται· τὸ στρατιωτικὸν σχῆμα τῆς μετ' αὐτὴν, τὴν ἐν στρατιώτῃ παρθένον, καὶ αὖ τοὐναντίον τὴν ὅλην στρατιῶτιν, τὴν ὅλην παρθένον· ἀνδρεία γὰρ ὡς τῇ φύσει στρατιώτης καὶ τῇ κλήσει παρθένος· ὅθεν ἐν οἷς μὴ περιφράττοιτο στρατιωτικῶς, ὅλη παρθένος ἐστὶ καὶ κλήσει καὶ σώματι· ἐν οἷς δὲ τὴν ἰσχὺν ὑπαινίττοιτο, ὅλη στρατιῶτις ἡ παρθένος ἐστὶ, καὶ ὡς ἐν τῇ φύσει ὁ ζωγράφος τὴν κλῆσιν παρεφυλάξατο, οὕτω κἂν τῇ κλήσει τὴν φύσιν ὅλην ὑπεχρωμάτισε· τῆς ἑτέρας καὶ τρίτης τὸν ἐξ ἀνθέων στέφανον, τὸν ἐξ ἀμαράντων φυτῶν, τὴν συστολὴν τοῦ πλοκάμου, τὴν καλύπτραν τῆς κεφαλῆς, τὴν περιστολὴν τῶν στέρνων, τὴν φυλακὴν τῶν μαστῶν, τὸν ἐπὶ τῷ μηρῷ μηρὸν, τὴν καὶ μέχρι πνεύματος σωφροσύνην, καὶ τἄλλα πάνθ' ὅσα πανευφυῶς τῇ φίλῃ μου παρθένῳ προσήρμοσε. Περιπτύσσομαί σου τὴν χεῖρα, γραφεῦ· ἀσπάζομαι τὴν γραφίδα· χάριν ὁμολογῶ σοι πρός γε τοῖς ἄλλοις, ὅτι μὴ τῷ στεφάνῳ τῆς ὄντως παρθένου τὸ ῥόδον συνέπλεξας· οὐδὲν κοινὸν σωφροσύνῃ καὶ ῥόδῳ αἰσχρῶς βαφέντι, κἀκ τῆς αἰδοῦς ἐρυθραινομένῳ τὸ πρόσωπον. Τῆς τετάρτης τὸ διακύπτον ἐξ οὐρανοῦ, τὸ αἰθέριον, τὸ ἀπερικάλυπτον, τὸ λαμπρὸν τοῦ προσώπου, τὰ τῆς δίκης ζυγὰ, καὶ τἄλλ' ὁπόσα προσφόρως ὁ τεχνίτης τῇ Θέμιδι προσεφήρμοσε· δικαιοσύνη γὰρ ἐξ οὐρανοῦ διακύπτει, καὶ ταλαντεύει τὰς κρίσεις, καὶ πρὸς οὐρανὸν ἀπευθύνει τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ οὐδὲν ἀνθρώπινον ἔχει.

7. Μετάγομεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὴν μετὰ τὰς παρθένους γραφὴν, καὶ δίφρον ὁρῶμεν ὑψηλὸν, καὶ λαμπρὸν, καὶ ὄντως βασιλικόν. Κροίσου δίφρος ἐκεῖνος ἢ πολυχρύσου Μυκήνης τυράννου τινός. Ἐν τῷδ' ἐπεκάθητο μειράκιον τερατῶδες, γύμνωσιν παντελῆ καθ' ὅλου φέρον τοῦ σώματος· πρὸς ὃ βλέπων ᾐσχυνόμην αὐτὸς, καὶ τοῦ ἔπους ἐμνήσθην, ὡς

Τὸ μὴ φρονεῖν... χάρτ' ἀνώδυνον κακόν.

Τόξον καὶ πῦρ περὶ τὼ χεῖρε τοῦ μειρακίου, φαρέτρα περὶ τὴν ὀσφὺν καὶ σπάθη ἀμφίκοπος· τὼ πόδε μὴ κατ' ἄνθρωπον ἦν τῷ μειρακίῳ, ἀλλ' ὅλον πτερόν· τὰ δέ γε περὶ τὴν κεφαλὴν, οὕτω τερπνὸν τὸ μειράκιον, ὑπὲρ μειράκιον πᾶν, ὑπὲρ πᾶσαν παρθένον, θεῶν ἄγαλμα, εἴδωλον Διὸς, ὅλος κεστὸς Ἀφροδίτης, ὅλος Χαρίτων λειμὼν, ὅλος ἡδονή. Ἂν Θέτιδος γάμος, ἂν Ἥρα περὶ τὸν γάμον, ἂν Ἀφροδίτη, ἂν Ἀθηνᾶ, ἂν καὶ τοῦτο τὸ μειράκιον, ἂν Ἔρις ξυγκυκᾷ τὸ συμπόσιον, ἂν μῆλον

Inde autem de earum habitu disserimus et eorumquæ antea nos fugerant, rationem assequuti sumus, splendidæ scilicet quam prima virgo gerit coronæ, gemmarumque ac unionum quæ coronam exornant, argentei monilis aureis distincti maculis, et hyacinthinæ fibulæ, dexteræ nutus quo dicere videtur: Omnes hic in capite divitias meas porto: globi quem in læva gerit eam universi dominam esse indicantis, sine ornatu vestis cætera præter caput Prudentiæ esse inornata significantis; nec nos fugit militare secundæ schema quod in milite virginem, et vice versa in virgine militem ostendit: etenim Fortitudo natura miles, appellatione virgo est; itaque qua sine militaribus armis est, puellam nomine ac specie refert; qua autem fortitudinem exhibet, militem omnino virgo præbet: ita cum natura pictor nomen servavit et cum nomine naturam coloribus expressit. Tertiæ etiam intelligimus quid sibi velint floribus perpetuoque virentibus foliis corona, contractæ, ne vagæ fluitent, comæ, velatum caput, opertum pectus, mammarum custodia, implicitum femori femur, et contra ipsius venti impetum castitas, ac cætera, quæ carissimæ mihi virgini aptissime accommodata sunt. Amplector manum tuam, pictor, exosculor penicillum, gratiamque plurimam habeo tum multorum ergo, sed præcipue quia virginis coronæ rosam nullam attexuisti. Nihil enim commune castitati cum rosa, turpiter sanguine tincta et præ pudore etiamnum rubenti. Nec non et mente percipimus cur quarta, de cœlo prospiciat, cœlestis, intecta, radianti vultu, cur justi et æqui stateram cæteraque gestet quæ Themidi pictor optime tribuit: Justitia enim de cœlo prospicit judiciaque trutinatur, ad cœlum lumina dirigit et nihil humani habet.

7. His inspectis convertimus oculos ad picturam quæ virgines excipit currumque videmus excelsum, splendidumque et vere regalem. Crœsi aut opulentæ Mycenes tyranni currum illum dixisses. In hoc curru vehebatur puer ad miraculum formosus et omnes corporis partes nudatus. Ut vidi, ut erubui, ut veriverbium illud succurrit:

Desipere maximum sine dolore est malum.

Arcum ignemque manibus sustinet, dependet lateri pharetra et anceps gladius: pedes pueri non uti vulgi hominum, sed alarum remigio instructi: totius capitis eximia forma puerorum virginumque omnium longe superat, nempe Deorum simulacrum, Jovis imago, Veneris cestus, Gratiarum pratum adeoque ipsissima Voluptas erat. Quod si iterum nuberet Thetis, adessentque Juno, Minerva, Venusque et iste puer, si convivium Discordia turbaret, pomumque pulchrioris formæ præmium, et Paris judex

πλάττῃ, ἂν τὸ μῆλον ζητῇ λαβεῖν τὴν καλὴν, ἂν Πάρις κριτὴς, ἂν τὸ μῆλον ἆθλον τοῦ κάλλους, ἔχεις, ὦ μειράκιον, τοῦτο. Καὶ πρὸς τὸν Κρατισθένην εἶπον· « Ὡς ἄρα χεὶρ ζωγράφου καινόν τι χρῆμα· τὰ ὑπὲρ τὴν « φύσιν τερατουργεῖ, καὶ πλάττει τὸν λογισμὸν, καὶ « τὰ πλάσματα τεχνουργεῖ. Εἰ δέ γε βούλει, φιλοσο- « φήσωμεν τὸ μειράκιον.

8. « Ἀγχίθυροι ταῖς ἀρεταῖς αἱ κακίαι, καὶ ταύταις « παραπεπήγασι. Πρὸς τοῦτο δὴ τὸ γνωμάτευμα τὸ « μειράκιον ἀναπέπλασται, καὶ τέχνη τὸ πλάσμα πρὸς « φύσιν μετήγαγεν. Ἔχω σου, τεχνῖτα, τὸ αἴνιγμα, « ἔχω σου τὸ δρᾶμα· εἰς αὐτόν σου βάπτω τὸν νοῦν· κἂν « Σφὶγξ γένῃ, Οἰδίπους ἐγώ· κἂν ὡς ἐκ Πυθικῆς ἐσχά- « ρας καὶ τρίποδος αἰνιγματωδῶς ἀποφοιβάζῃς λοξὰ, « πρόσπολος ἐγώ σοι, καὶ διασαφῶ τὰ αἰνίγματα. »

9. Τὰ δ' ἐφεξῆς ὁποῖα; Ὅλος στρατὸς παρεστήκει τῷ μειρακίῳ, ὅλαι πόλεις, χορὸς ξύμμικτος ἀνδρῶν, γυναικῶν, πρεσβυτῶν, μειρακίων, παρθένων, γραῶν. Βασιλεῖς, τύραννοι, δυνάσται, κρατοῦντες γῆς, ὡς δοῦλοι παρίστανται, οὐκ ἴσα καὶ βασιλεῖ, ἀλλ' ἴσα θεῷ, καὶ γυναῖκες δύο ταῖς χερσὶν ἀλλήλαις ξυνδούμεναι, τὸ μῆκος ὑπὲρ γυναῖκας, ὑπὲρ τὸν Ἰαπετὸν χρόνον, καιναὶ τὴν ὄψιν, καιναὶ τὴν ῥυτίδα, καιναὶ τὸ σχῆμα, καιναὶ τὴν χροιάν. Καὶ ἡ μὲν ἡλιοειδὴς καὶ ὅλη λευκὴ, λευκὴ τὴν τρίχα, λευκὴ τοὺς ὀφθαλμοὺς, λευκὴ τὸ χιτώνιον, τὸ πρόσωπον, τὼ χεῖρε, τὼ πόδε, τὰ πάντα λευκή· ἡ δ' ἑτέρα μέλαινα, τὰ πάντα, καὶ τρίχα, καὶ κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπον, χεῖρας καὶ πόδας, καὶ τὴν χροιὰν ἅμα καὶ τὸ χιτώνιον. Ἴσαι τὴν ἡλικίαν, διάφοροι τὴν χροιάν· ἴσαι τὴν ῥυτίδα, τὸ γένος διάφοροι· ἡ μὲν γὰρ ὡς ἐξ Ἀχαΐδος καλλιγύναικος, ἡ δ' ὡς ἐκ κεκαυμένης Αἰθιοπίας. Παρίσταται καὶ πλῆθος πτηνῶν, καὶ φέρον ἐλεύθερον τὸ πτερὸν, καὶ ὡς δοῦλον παρίσταται. Ὅλον γένος Ἀμφιτρίτης νεπόδων δουλογραφεῖται τῷ μείρακι· καὶ θὴρ βασιλεὺς θηρίων μετὰ παντὸς θηρὸς ὁμοδούλως παρίσταται.

10. Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Κρατισθένην· « Πῶς δ' οὐ πτε- « ρύσσεται τὸ πτηνὸν ἀνέτῳ πτερῷ, ἀλλὰ δουλογραφεῖ- « ται καινῶς οὕτω καὶ ὑπὲρ τὴν φύσιν; Θὴρ λέων ὠμη- « στὴς, βασιλεὺς θηρίων, δοῦλος τῷ μείρακι, καὶ ταῦτα « γυμνῷ, ὃν φρίσσει καὶ θὴρ καὶ ὅλος ὁπλίτης. Ὄνυξ « δὲ ποῦ, καὶ βλοσυρὸν ὄμμα καὶ λάσιον στέρνον, καὶ « πρὸ πάντων τὸ φρικτὸν καὶ ἄγριον βρύχημα; Φρα- « κτὸν γένος (παρίσταται γὰρ καὶ τοῦτο), καὶ πᾶς βα- « σιλεὺς, πᾶς δυνάστης, πᾶς τύραννος οὐκ ἀρκεῖ πρὸς « μόνον μειράκιον ὅλον γυμνόν; Ἀλλὰ καὶ ἰχθὺς, καὶ « πᾶς θαλάσσιος θὴρ τί μοι φρίσσει τοῦ μειρακίου; τὸ « πῦρ; ἀλλὰ πάλιν ὅλας ἔχει θαλάσσας, ὅλον βυθὸν, « πολέμιον πυρός· τὸ τόξον, τὸ πτερόν; εἶτ' οὐκ ἀμ- « βλύνεται τῷ βυθῷ; Βαβαί μοι τῶν γυναικῶν, βαβαὶ « τοῦ θαύματος, βαβαὶ τῆς ἡλικίας, βαβαὶ τῶν ῥυτί- « δων, βαβαὶ τοῦ σχήματος, τῆς δουλοπρεπείας. Ὦ « Ζεῦ καὶ θεοὶ, ὡς ἀληθῶς τέρας ἡ γραφὴ, νοῦ πλά-

foret, tibi puer, contingeret. Tunc Cratisthenem sic alloquutus sum : « Mira prorsus res est ars pictoris, qui multa « supra rerum naturam prodigiosa procreat, imaginesque « animo conceptas postmodum coloribus exprimit. Verum, « si permittis, disseramus de puero.

8. « Proxima virtutibus vitia sunt ac pæne adhærentia. « Ad hanc sapientissimam sententiam puer ille fictus est, « naturæque figmentum ars aptavit. Intelligo ænigma « tuum, pictor; fabulam tuam teneo, animumque in men- « tem tuam immergo : si Sphinx es, Œdipus sum; si velut « ex Pythio altari et tripode vaticinaris, ego sacerdos « ambages tuas resolvam. »

9. Quid deinde? Toti exercitus puerum cingebant, totæ urbes, commixtaque turba virorum, mulierum, senum, puellarum, vetularum. Reges, tyranni, dynastæ, terrarum domini, servorum ritu eum circumstant, non secus ac regem sed perinde ac deum; adstant et feminæ duo manibus inter se connexis, staturæ plusquam femineæ, ætatis ante Japeti tempora; insolens utriusque facies, insolens rugositas, insolens habitus et insolens color. Prima solaribus radiis splendet et candet, candida crines, candida oculos, candida vestem, vultum, manus, pedes, omnino candida; secunda autem omnino nigret et crines, et caput, et vultum, manusque et pedes colorem simul et vestem. Ambarum eadem ætas, dissimilis color; eadem rugositas, dissimilis patria : prima etenim ex Achaia orta videtur, quæ formosis mulieribus abundat; secunda ex torrido Æthiopiæ solo. Adstat et alitum turba, et quamvis alas liberas ferentes, servorum instar adstant. Omne genus Amphitrites piscium pueri servitio se adscribit; adstat et leo ferarum dominus cum feris omnibus conservitii compos.

10. Ego autem ad Cratisthenem conversus, « Cur, in- « quam, alites libero volatu inde non avolant, sed sic in- « solenter et contra naturam servitio se adscribunt. Leo, « fera crudelis, ferarum rex, pueri vel nudi servus est, « quem reformidat, quamvis fera et armis instructus. Quo « recesserunt ungues, truculenta luminum acies, villosum « pectus, et ante omnia terribilis feroxque rugitus? Nonne « cataphractorum genus (nam et id etiam adstat) reges, dy- « nastæ, tyranni soli puero, vel ex omni parte nudo, suffi- « ciunt? At pisces et immania cete quid mihi de puero refor- « midant? ignem? sed tota maria habent, totos gurgites igni « infensos; arcum pennarumque vim? nonne undis hebeta- « tur? Papæ mulierum! papæ miraculi! papæ provectæ « ætatis! papæ rugositatis! papæ habitus servitutis! o Jupi- « ter diique, quam vere portentosum pictura, animi fig-

« σμα, καὶ χειρὸς ζωγράφου τεχνούργημα. Ἀλλ' ἴδωμεν, « εἰ δοκεῖ, καὶ τὰ ὑπὲρ τὴν τοῦ μειρακίου κεφαλὴν γε« γραμμένα ἰαμβεῖα οὕτως ἔχοντα·

Ἔρως τὸ μειράκιον ὅπλα, πῦρ φέρον,
Τόξον, πτερὸν, γύμνωσιν, ἰχθύων βέλος. »

11. Καὶ ὁ Κρατισθένης· « Οὐκέτι σοι τὰ τῶν ἐμῶν « ἀμάρτυρα λόγων. Τίς Ἔρως ἠρώτας· ἰδού μοι, βλέ« πεις αὐτόν· ἀλλ' εὐμενής σοι τὰ εἰς πεῖραν ἔκοιτο! » Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτόν· « Σύ μοι τὰ περὶ τὴν γραφὴν « φιλοσόφει, καὶ τῇ γραφῇ προσάρμοττε τὸ ἐπίγραμ« μα. » Ὁ δὲ Κρατισθένης· « Ὁ Ἔρως γυμνὸς, ὁπλοφό« ρος, πυρφόρος, τοξότης, πτερωτός· ὅπλα φέρει κατ' « ἀνδρῶν, πῦρ κατὰ γυναικῶν, τόξα κατὰ θηρῶν, « κατὰ πτηνῶν τὸ πτερὸν, τὴν γύμνωσιν κατὰ τῶν ἐν « θαλάσσῃ· καὶ καθ' ὅλης αὐτῆς, ἡμέρα καὶ νὺξ, ὡς « ὁρᾷς, δουλεύει τῷ Ἔρωτι· αὗται γὰρ αἱ γυναῖκες, « ἃς σὺ θαυμάζεις ὁρῶν. » Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Κρατισθένην· « Μηδὲ γινώσκοιτό μοι! »

12. Ἧκεν ὁ Σωσθένης· καὶ περὶ τὸ δεῖπνον ἀνακεκλίμεθα· καὶ πάλιν ἡ παρθένος ἐπὶ τῷ λειτουργήματι· καὶ πάλιν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' ἐμὲ, καὶ κατὰ μέτωπον στᾶσά μου, καὶ τὸν τράχηλον ἠρέμα μικρὸν ὑποκλίνασα, καθυποκλέπτει μοι τὸ προσκύνημα, καὶ τοὺς δακτύλους ἐπιθεῖσα τῷ χείλει σιγᾶν ἐπιτρέπεται. Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Κρατισθένην· « Ὁρᾷς; τί ταῦτα; » Ὁ δέ μοι, « Σίγα, » φησίν. Ἧκεν ἡ κόρη χιρνῶσα· καὶ, « Χαίροις, συνώνυμέ μοι κῆρυξ, » ὑπεψιθύρισε· καὶ μετ' ἐμὲ τῷ Κρατισθένει χιρνῶσα φησὶν, εἴ τι δεῖ φωνὴν ἐκεῖνο καλεῖν τὸ ψιθύρισμα· « Ὀφείλω σοι χάριτας. »

13. Τροφαὶ καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, οὐκ ἐξ ἀγρῶν, οὐκ ἐκ θαλάσσης ἁπλῶς, ὡς οἶδε τρυφᾶν ἠπειρώτης ἀνὴρ καὶ παράλιος, ἀλλ' ὅσας χεὶρ καὶ τέχνη μαγείρων ἐσκεύασεν, ὡς ἰχθὺς ἐξ ἀγροῦ, καὶ ὡς ἐκ θαλάσσης ταών· οὕτω πολυτελὲς ἡμῖν τὸ δεῖπνον, οὕτω λαμπρὸν, οὕτω χάριεν, ὡς ἡδύνει καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ λαιμόν. Καὶ πάλιν ἐπίνομεν, τροφὴ γὰρ πολυτελεστέρα ζητεῖ καὶ πόσιν ἀνάλογον, καὶ πάλιν ἡ κόρη χιρνῶσα προεκροφᾷ μου τοῦ ποτηρίου, καὶ διδοῦσα πάλιν φησὶ τῇ συνήθει φωνῇ· « Ὡς τὴν κλῆσιν « ἐκ τύχης, οὕτως ἐξ ἔρωτος τὴν πόσιν κοινοῦμαί σοι. » Ἱκανῶς οὖν τῆς τραπέζης κατατρυφήσαντες, καὶ τροφαῖς ποικίλαις καὶ παντοδαποῖς καρυκεύμασι, καὶ πόσει, καὶ πολυειδέσι ποπάνοις, λύομεν τὸ συμπόσιον· καὶ ὁ Σωσθένης φησίν·

Νὺξ ἤδη τελέθει· ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι.

« Καὶ τὰ πρόσφορα τῇ νυκτὶ χαρισώμεθα· » καὶ, « Χαί« ροις, » εἰπών μοι, ξὺν τῇ Πανθίᾳ ᾤχετο.

14. Ἡ γοῦν Ὑσμίνη προσκόψαι τὸν πόδα ὑποκριθεῖσα, καὶ Σωσθένους πατρὸς καὶ μητρὸς Πανθίας μικρὸν ἐλθοῦσα δευτέρα, « Χαίροις, » εἰποῦσα, καὶ « Πείσθητι τῷ πατρὶ, » ᾤχετο καὶ αὐτή. Ἐγὼ δὲ καὶ Κρατισθένης ἀνακλιθέντες τὰ περὶ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν

« mentum, et pictoris manus artificium! Verum inspicia« mus, si lubet, pueri capiti superscriptos iambos sic ha« bentes :

Cupido puer hic, quem vides, flammas ferens
Alas, sagittam, piscium, nudus, necem.

11. Tum Cratisthenes, « Non amplius, inquit, apud te « testimoniis sermones mei indigebunt. Tu me quis sit « Amor interrogabas; en ecce, eum vides : utinam ex« perto tibi faveat! » Subjeci ego : « De pictura mihi dis« sere et picturæ verba epigrammatis accommoda. » Tum ille : « Amor nudus, armiger, ignifer, arcitenens, aliger : « armis homines, igne mulieres, arcu feras, pennis volu« cres, nuditate æquoris incolas superat; et pro se quæque, « dies et nox, ut vides, Amori serviunt; eæ enim sunt « mulieres quas videns miraris. » Ego autem ad Cratisthenem conversus : « Utinam illum nunquam noverim! »

12. Ad hæc venit Sosthenes : nos prandio accubuimus, et iterum paratur ad ministerium puella, et iterum, intentis in me oculis, mihi adversa stetit, summissa leviter cervice furtim me salutavit, et appositis ori digitis silentium imperavit. Ego autem ad Cratisthenem conversus : « Vi« desne? quid hoc sibi vult? » At ille, « Tace, » inquit. Confestim puella vinum præbuit, ac, « Salve, ejusdem mecum « nominis caduceator, » insusurravit; mox Cratistheni vinum ministrans tenui voce, si modo vox fuit, « Gratias, inquit, tibi debeo. »

13. Epulis interea non solum terra marique quæsitis excipimur, quibus deliciari solet continentis incola et maris accola, verum quas manus et ars coquorum parat, uti piscis ex terra, ex mari pavo petitus videretur : adeo sumptuosum est convivium, adeo splendidum, adeo suave ad oculorum gulæque voluptatem. Et iterum bibitur : sumptuosiores enim cibi potum congruentem requirunt; et iterum puella vinum præbuit, prælibatumque tradens solita voce infit : « Idem nomen fortuna, idem per me poculum « amor tribuit. » Cum satis igitur mensæ indulsimus, post multiplices cibos, varia condimenta et pocula, placentasque multiformes, de cœna surgimus; et tunc Sosthenes :

Nox venit interea, nobis et nocte fruendum est.

« Tribuamus nocti quæ nocti conveniunt. » Et « Vale » dicto, cum Panthia discessit.

14. Hysmine autem, offendisse pedem simulans, paulumque pone patrem Sosthenem et Panthiam matrem morata, « Salve, inquit, et patri morem geras; » et tunc ipsa discessit. Ego autem et Cratisthenes lectulo redditi, de his, quæ in convivio acciderant, et de puella sermonem

κόρην ἀνεκοινούμεθα· ὡς προσκυνεῖ με κλέπτουσα τὸ προσκύνημα· ὡς ἐπιτίθησι τοὺς δακτύλους τῷ στόματι, σιγᾶν ἐπιτρέπουσα· ὡς διδοῦσά μοι τὸ ποτήριον, « Χαίροις, συνώνυμέ μοι κῆρυξ, » ὑπεψιθύρισεν· ὡς κιρνῶσα προεξεῤῥόφησεν· ὡς εἶπε πάλιν ἐπὶ τῷ δευτέρῳ μοι πόματι· « Καὶ τὴν πόσιν ἐξ ἔρωτος, ὡς « καὶ τὴν κλῆσιν ἐκ τύχης κοινοῦμαί σοι· » καὶ τέλος τὸ περὶ τὸν πόδα πλάσμα, καὶ τὸ « Πείσθητι τῷ πα« τρί. » Καὶ ὁ Κρατισθένης· « Ἔρως ὅλην σοι τὴν παρ« θένον ἐξέκαυσεν· Ἔρως ἐξετυράννησεν· ἐρώσης ταῦτα « ψυχῆς καὶ γλώσσης πυρπολουμένης ἐξ ἔρωτος· « σὺ δὲ μέχρι πότε λειποταξίας κριθήσῃ τῷ Ἔρωτι; « Ποῦ δὲ καὶ φύγῃς αὐτόν; εἰς οὐρανόν; ἀλλὰ φθάνει « σε τῷ πτερῷ· ἐς θάλατταν; ἀποδύσῃ δὲ τὸν χιτῶνα; « ἐς τὸν βυθόν; ὁ δέ σοι προαπεδύσατο· κατὰ γῆν; « τῷ τόξῳ σε φθάνει. Εἶδες τὸν Ἔρωτα; εἶδες τὸ « πῦρ, τὰ τόξα, τὴν γύμνωσιν, τὸ πτερόν; Εἶτα σὺ « μόνος ἐλεύθερος ἔρωτος; σὺ μόνος; » Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Κρατισθένην· « Ἔα με σωφρονεῖν, ὦ 'γαθέ· τοὺς « γὰρ σώφρονας

Θεοὶ φιλοῦσι, καὶ στυγοῦσι τοὺς κακούς. »

Καὶ σιγήσαντες περὶ τὸν ὕπνον ἐτράπημεν.

agitavimus : uti furtim me salutavit; ut adpositis ori digitis silentium imperavit; uti poculum præbens : « Salve « ejusdem mecum nominis caduceator, » insusurravit; uti vinum liquans tantillum labellis minuit, secundumque poculum ministrans dixit : « Ut nomen fortuna, sic et poculum « amor per me tribuit »; uti denique offensum pedem simulans, » Patri morem geras », imperavit. Tum Cratisthenes, « Amor, inquit, puellam tibi totam accendit, Amor puel« lam subjugavit; amantis hæc omnia mentis et linguæ « amore flagrantis; tu vero usque diu Cupidinis desertor « insimulaberis? Quo illum fugies? in cœlos? at præpeti« bus pennis antevertet; in mare? tunicamne exues? in « profundum? ille autem ocius se exuit; in terram? arcu « te prævertit. Vidistine Amorem, ignem, arcum, nudita« tem, pennas? Tune solus liber, ab Amore, tune solus? » Ad hæc ego, « Permitte, inquam, mihi bonam mentem; « etenim

Dii malos odere, sed bonos amant. »

Et facto silentio, somno concessimus.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

1. Καὶ δή με περὶ μέσην τὴν νύκτα κατακοιμώμενον ἐνύπνιον ἦλθεν ὄνειρος μάλα φοβερός· ὁρῶ γὰρ περὶ τὸ δωμάτιον εἰσιὸν πλῆθος οὐκ εὐαρίθμητον, ὄχλον ξύμμικτον, ἀνδρῶν, γυναικῶν, νεανίσκων, παρθένων. Λαμπαδηφόροι πάντες τὴν δεξιὰν, τὴν γάρ τοι λαιὰν περὶ τὸ στῆθος εἶχον δουλοπρεπῶς. Καὶ μέσον τὸ περὶ τὸ τοῦ κήπου θριγγεῖον μειράκιον, τὸν γεγραμμένον Ἔρωτα, τὸν βασιλέα, τὸν φοβερὸν ἐκεῖνον, ἐπὶ χρυσοῦ καὶ πάλιν δίφρου καθήμενον· ὡς ἐκ βροντῆς δέ μοι κατεῤῥάγη φωνή· « Πρὸς ἡμᾶς τὸν δυνάστην, « τὸν ἐλεύθερον, τὸν μὴ φρίσσοντά μου τὸ βέλος, τὸν « μὴ φοβούμενον τὸ πτερὸν, τὸν λοιδοροῦντα τὸ πῦρ, « τὸν αἰσχυνόμενόν μου τὴν γύμνωσιν, τὸν ὡς μειράκιόν « με καταμωκώμενον, τὸν ἀσπαζόμενον τὸν ζωγράφον « εἰ τὸ ῥόδον βδελύσσεται, τὸν τὴν ἐμὴν φίλην Ὑσμί« νην αἰσχύναντα, ὃν καὶ ὡς σώφρονα θεοὶ φιλοῦσι. » Ἐγὼ δ' εἱλκόμην ἐλεεινῶς, ὅλος ἔντρομος, ὅλος ἄφωνος, ὅλος νεκρὸς, καὶ κατὰ γῆν κείμενος. « Φεῖσαι, βασι« λεῦ, » ἀκούω φωνῆς, καὶ μικρὸν πρὸς ἐμαυτὸν γεγονὼς, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνατείνας, ὁρῶ τὴν Ὑσμίνην ἐστεφανωμένην ῥόδῳ τὴν κεφαλὴν, ῥόδον τῇ δεξιᾷ φέρουσαν, τῇ λαιᾷ τῶν ποδῶν ἐχομένην τοῦ βασιλέως, καὶ, « Φεῖσαι, λέγουσαν, Ὑσμινίου, φεῖσαι δι' ἐμὲ, « βασιλεῦ· ἐγώ σοι τοῦτον δουλογραφήσω. » Καὶ πρὸς τὴν παρθένον ὁ βασιλεύς· « Διὰ σὲ καὶ ὠργίσθην,

LIBER TERTIUS.

Circa mediam noctem dormienti mihi insomnium valde terribile apparuit : vidi enim cubiculum ingressam innumeram multitudinem, commixtam turbam hominum, mulierum, adolescentum, ac virginum. Singuli dextra tædas gerebant, læva pectori servilem in modum apposita. Omnium in medio puer ille in horti muro depictus, Amor, rex ille formidandus, aureo insidens currui; vox autem mihi quasi fulmen intonuit : « Ad nos potentem illum liberum, « teli mei intrepidum, pennarum securum, igni etiam in« sultantem, quem nuditatis meæ puduit, qui puerum ludi« brio habuit, qui pictorem, quia rosam aversatus est, lauda« vit, qui carissimam mihi Hysminen aspernatus est, quem « dii ut castum diligunt. » Ego vero misere trahebar mutus, mortuo similis et humi jacens, dum audita vox est, dicens : « Parce ei, rex! » et, collecto aliquantum animo, sublatisque oculis, Hysminen rosa caput coronatam adspexi, dextra rosam ferens, læva dei pedes amplexa, et, « Parce, rex, inquiebat, Hysminiæ, parce saltem mea « causa; ego illum in numerum servorum tuorum adscri« bam. » Tunc virginem Amor sic adloquutus est : « Prop« ter te illi iratus, cum illo propter te in gratiam redeo. »

« διὰ σὲ καὶ διαλλάσσομαι. » Ἡ δ' εὐθὺς λαβομένη μου τῆς χειρὸς ἐξανέστησε, θαῤῥεῖν ἐπιτρέψασα. Καλεῖ με τοίνυν ὁ βασιλεὺς τῇ χειρὶ καὶ στεφανοῖ μου ῥόδῳ τὴν κεφαλήν· τὸ δὲ παρεστὸς ἅπαν ἠλάλαζεν, ἐκρότάλιζεν, ὠρχεῖτο, « Ὁμόδουλος Ὑσμινίας, λέγον, ἡμῖν ὁ « θρασύς, ὁ παρθένος, ὁ τὴν καλὴν Ὑσμίνην αἰσχύ« νας. » Ὁ δὲ βασιλεὺς Ἔρως πρὸς τὴν Ὑσμίνην εἰπών, « Ἔχεις τὸν ἐραστήν, » ἀπέπτη μου τῶν ὀφθαλμῶν, ὅλος περὶ μέσην μου τὴν καρδίαν πεσών.

2. Ξυναπέπτη δέ μου καὶ ὁ ὕπνος εὐθύς, καὶ τεθορυβημένος ὅλος, ἀνεκάθισα τῆς στρωμνῆς, καὶ ἤμην ὅλος ἐξεστηκώς, ὅλος ὅλον κατὰ νοῦν ἑλίττων τὸν ὄνειρον. Πυκνὸν κατεπάλλετό μοι τὸ περικάρδιον, καὶ τὸ ἆσθμα ἐπείχετο. Καὶ πρὸς τὸν Κρατισθένην ἔλεγον· « Ὦ Κρατίσθενες, ὦ Κρατίσθενες! » Ὁ δ' ἀνεπήδησε τῆς στρωμνῆς· ἐγὼ δὲ πάλιν εἶπον· « Ὀλώ« λειν, Κρατίσθενες! » Ὁ δ' ἀσανδάλῳ ποδὶ πρὸς τὴν ἐμὴν ἐπεπήδησε κλίνην, καὶ τῆς δεξιᾶς με χειρὸς προσλαβόμενος, « Τί πάσχεις, ὁ καλὸς Ὑσμινίας, » φησίν. Ἐγὼ δὲ ἐσίγων· ὁ δέ μοι δακρύσας φησίν· « Ὑσμινία, « τί πάσχεις; Ὑσμινία, σιγᾷς; » Ἐγὼ δ'· « Ὀλώ« λειν, εἶπον, Κρατίσθενες· Ὑσμίνη μ' ἀπόλλυσιν, « Ὑσμίνη με σώζει· ὅλην φαρέτραν Ἔρως ἐξεκένωσέ « μου κατὰ ψυχῆς, ὅλην μου τὴν καρδίαν ἐνέπρησεν. « Εἴ σοι παρῆν ἰδεῖν, εἶδες αὐτὸν ξὺν αὐτοῖς ὅπλοις, « ξὺν αὐτῇ φαρέτρᾳ, ξὺν ὅλῳ περὶ τὴν ἐμὴν εἰσδύντα « ψυχήν. Οὐκέτι Διασίων κῆρυξ ἐγώ, οὐκέτι θε« ράπων Διός, οὐκέτι παρθένος· πόλεμος ἐπὶ τὴν « ἐμὴν ἐῤῥάγη καρδίαν ἐξ Ἔρωτος καὶ Διός. Ὁ μὲν οὖν « Ζεὺς ὡς ἐξ οὐρανοῦ μεγάλα βροντᾷ καὶ καταβροντᾷ· « ὁ δ' ὡς ἀπὸ γῆς ὅλης ἑλεπόλεις κινεῖ καὶ κατασείει « μου τὴν ἀκρόπολιν· ὁ μὲν ὡς ἐκ νεφῶν ἀστραπο« βολεῖ, ὁ δ' ὅλους κρατῆρας πυρὸς ὡς ἀπὸ γῆς ὑπα« νάπτει μου. Πόλις ἐγώ, καὶ πόλις Διός· ἀλλ' « Ἔρως πολιορκεῖ με, καὶ πρὸς αὐτὸν ὅλον μεθέλκε« ται. Διὸς ἐγὼ πηγή, μεστὴ χαρίτων παρθενι« κῶν· ἀλλ' Ἔρως πρὸς πηγὴν Ἀφροδίτης μετο« χετεύει με. Διασίων κῆρυξ ἧκον ἐξ Εὐρυκώμιδος, « καὶ νῦν Ἀφροδισίων ἐξ Αὐλικώμιδος· ἐκ δάφνης « τότε, καὶ νῦν ἐκ ῥόδων στεφανοῦμαι τὴν κεφαλήν. « Τίς οὖν οὕτω θρασὺς τὴν ψυχήν, στεῤῥὸς τὴν καρ« δίαν, καὶ τὸ στέρνον σιδήρεος, ὡς καὶ πρὸς μάχην « ἀντέχειν θεῶν, καὶ ὅλους φέρειν αὐτοὺς πολιορκοῦν« τας καὶ πλήσσοντας; Οὐκ ἔχω σθένειν, Κρατί« σθενες. »

3. Ὁ δέ, « Πῶς οὕτω, φησίν, ἐξ ὅλου παρθένου καὶ « κήρυκος Διὸς καὶ ὅλου σώφρονος ὅλον ἀναπνεῖς μοι « τὸν Ἔρωτα, μύστης αὐτόματος γεγονὼς καὶ ὅλος « διδάσκαλος; » Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν Κρατισθένην· « Ἔρως αὐτός με μυσταγωγεῖ, Ἔρως αὐτός μετα« πλάττει με· χεὶρ Ἔρωτος τὴν ἐμὴν ταύτην κε« φαλὴν ἐστεφάνωσε καὶ μετεστεφάνωσε. » Καὶ τὰ περὶ τὸν ὕπνον ἐξηγούμην αὐτῷ, τὴν προπομπὴν τοῦ θεοῦ, τὸ ποικίλον τῆς προπομπῆς, τὰς ἐν

Illa confestim jacentem dextra corripuit et erexit, securoque animo esse jussit. Tum me rex manus nutu vocatum rosa coronavit; exclamavit autem quæ aderat turba, plausuque excitato saltavit jactabunda dicens: « Conservus nobis « Hysminia, audax ille castusque, qui formosam Hysminen sprevit. » Rex autem omnium, Amor, ad Hysminen conver« sus dixit: Habes amatorem tuum, » et ex oculis avolavit media totus in præcordia delapsus.

2. At subito mihi simul avolavit somnus. Ego autem perturbatus super lectulum sedi, externatusque animo insomnium revolvebam. Saliebat mihi crebro pericardium, spiritusque inhibebatur. Et ad Cratisthenem clamavi: « Cratisthenes, Cratisthenes! » Exsiliit ille lectulo; et ego iterum clamavi: « Perii, Cratisthenes! » Ille autem ad lectum meum nudis pedibus insiluit: manuque prehensa, « Quid habet formosus Hysminias? » inquit. Tacebam ego, ille lacrymans: « Quid habes, Hysminia? Hysminia, siles? » Tunc ego, « Perii, inquiebam, Cratisthenes; Hysmine « me perdit, eademque salutem præstat. Amor vacuam sa« gittarum pharetram fecit crebris quæ in me jaculatus « est missilibus, adeoque pectus meum cæco igne combus« sit. Utinam potuisses eum videre, armis pharetraque et « igne suo instructum, animam meam penetrantem! Non « amplius ego Diasiorum caduceator, non Jovis famulus, « non castus ferar: Jovis et Cupidinis bellum in corde « meo exoritur. Jupiter ingenti fragore cœlo tonat et « intonat; Amor autem e terra quibus potest machinis ar« cem meam concutit et quassat. Ille ut ex nubibus « fulgurat; hic autem quasi ab terræ visceribus igneos cra« teras excitat. Urbs ego sum, Jovis urbs; eam autem « Amor expugnat, totamque sibi vindicat. Ego Dialis fons « virgineis irriguus gratiis, quem Amor in Veneris fontem « derivavit. Diasiorum caduceator ex Eurycomide veni, « Aphrodisiorum autem ex Aulicomide revertar, lauro pri« mum, nunc rosis caput redimitus. Quis adeo forti animo « firmoque corde et ferreo pectore præditus, qui pugnan« tibus diis resistere audeat, oppugnantesque ac irruen« tes sustinere? Adeo valere non possum, Cratisthenes. »

3. Ille autem. « Quo modo, inquit, qui nuper pudici« tia et castitate insignis, ipsiusque Jovis caduceator, nunc « solum Amorem spiras, a te ipso ejus sacris initiatus « et ipse tibi magister? » Ego autem Cratistheni: « Amor « ipsemet me initiat, pristinam mentem mutat, Amoris« que manus meum hoc caput, mutata corona, corona« vit. » Et illi somnii visa ordine refero, dei comitatum, comitatusque varietatem, gestatas manibus tædas, insidentem currui deum, conceptam adversus me iram

χερσὶ λαμπάδας, τὸν ἐπὶ δίφρου θεὸν, τὸν ἐπ᾽ ἐμὲ θυμὸν, τὴν ὡς ἐξ οὐρανοῦ καταῤῥαγεῖσαν φωνὴν, τὸν ἐμὸν ἑλκυσμὸν, τὴν ἐμὴν πάθησιν, τὴν τῆς Ὑσμίνης φωνὴν, τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ πρεσβείαν, τὴν τοῦ θεοῦ συγγνώμην, καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις τὸν στέφανον. Ὁ δ᾽, « Οὐδὲν καινὸν, φησὶ, πέπονθας· ἐρᾷς, οὐ μόνος ἐρᾷς, ἀλλὰ ξὺν πολλοῖς τῶν βροτῶν· καὶ τὰ πρὸς ἔρωτος εὐτυχεῖς, ἐρωμένην ἔχων οὕτω καλὴν, καὶ ὅλην ἐρῶσαν, καὶ ὑπηρέτην τὸν Ἔρωτα. Καλὸν δέ σοι καὶ ὕπνου τυχεῖν· ὀφθαλμοὶ γὰρ ἐξ ἔρωτος ἄγρυπνοι ἀνελέγχουσι ψυχὴν ἐρῶσαν, καὶ ὥσπερ γλῶσσα φιλοκέρτομος οὐκ οἶδε κρύπτειν μυστήριον, οὕτως ὀφθαλμὸς ὕπνου στερηθεὶς φωτίζει τὸν ἔρωτα. »

4. Ὁ οὖν Κρατισθένης εὐθὺς ὑπνώττων ἀνέρεγχεν, ἐμοῦ δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ ὕπνος ἐξέφυγεν,

Ἐρωτοβλήτους γὰρ μάλα τι φεύγειν φιλεῖ.

Καὶ ἐδόκουν, νὴ τοὺς θεοὺς, ὅλας ὀρύττεσθαι τὰς πλευράς· καὶ, νὴ τὸν Ἔρωτα, τὴν στρωμνὴν ἀκάνθινον εἶχον, καὶ ὡς ἐπὶ πυρᾶς ὀπτούμενος πυκνὰ στρεφόμενος ἦν, ὥσπερ τι θῦμα καινὸν ἐξωπτημένος τῷ Ἔρωτι. Τὴν ἡμέραν ἐπεθύμουν ἰδεῖν· ὠνειροπόλουν τὴν τράπεζαν καὶ τὴν Ὑσμίνην κιρνῶσαν, « Ἂν θλίψῃ, λέγων, τὸν δάκτυλον, ἀντιθλιβήσεται γενναιότερον. Ἀλλ᾽ ἔθλιψε χθές! ναὶ θλιβέτω, καὶ πάλιν· ἂν θλίψῃ, θλιβήσεται· εἰ δ᾽ οὐ θλίψει, θλιβήσεται. Ἂν τὸν πόδα ἐπιθήσῃ μου τῷ ποδὶ, τοῖν ποδοῖν ἐγὼ προσεπιθήσω τὸν ἕτερον· ἂν Χαίροις εἴπῃ, ἑκατοντάκις Χαῖρε ἀκούσει· ἂν τὸ προσκύνημα κλέψῃ, προσκυνηθήσεται φανερῶς· ἂν προεκροφῇ μου τοῦ ποτηρίου, ὅλην ἐκροφήσω τὴν κόρην αὐτός· ἂν ἐπέχῃ τὴν κύλικα, καὶ τὴν χεῖρα ταύτης τῷ ποτηρίῳ ξυνεφελκύσομαι· ἂν τοὺς πόδας ξυνέχῃ, καὶ ξυνέχουσα θλίβῃ, καὶ θλίβουσα φιλῇ, καὶ φιλοῦσα κλέπτῃ τὸ φίλημα, ξυνέξω κἀγὼ, καὶ θλίψω, καὶ θλίβων φιλήσω· πλὴν οὐχ ὑποκλέψω τὸ φίλημα. Ἂν γαργαλίσῃ μου τὸν πόδα, καταγαργαλίσω τὴν κόρην αὐτὸς, καὶ πείσω ταύτην ἐξ ἡδονῆς ἀνακαγχάσαι καὶ ἔρωτος. Ἂν μετὰ τὸ δεῖπνον ἀλγήσῃ τὸν πόδα, ἂν δευτέρα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς ἐξερχομένη μονωθῇ, ἐπιλάβωμαι τοῦ πληγέντος ποδὸς, καταφιλήσω τὸ τραῦμα, τὴν πληγὴν πολυπραγμονήσω, ζητήσω τὰ πρόσφορα φάρμακα, κατεπιθήσω ταῦτα, τὴν οὐλὴν καταμαλάξω πᾶσαν ἰατρικῶς, ἐπιστημονικῶς ἀνερευνήσω, καὶ ὅλην ἰάσομαι. Οὐκέτι τὸν θυμὸν ὑφέξω τοῦ Ἔρωτος, οὐκέτι κατονειδισθήσομαι τὸν παρθένον, οὐκέτι τὸν σώφρονα κατειρωνευθήσομαι, καὶ τἄλλ᾽ ὁπόσα, νὴ τὸν Ἔρωτα, πέπονθα. Ἂν τὰ πρόσφορα τῇ νυκτὶ ζητήσῃ, συγκοιμηθήσομαι τῇ παρθένῳ, καὶ νήδυμον τὸν ὕπνον ἀνακηρύξω ποιητικῶς. Ἤδη δέ μοι τοῖς ὀφθαλμοῖς σπένδεται, καὶ ἤδη κοιμῶμαι. »

5. Ἅμα γοῦν ἐγὼ περὶ τὸν ὕπνον καὶ ἡ κόρη περὶ ἐμὲ, καὶ προφθάνει τὴν ἡμέραν καὶ τὸ δεῖπνον ἡ νὺξ,

erumpentem velut a cœlo vocem, raptationem meam, et quæcumque passus eram, Hysmines verba, preces mei causa effusas, exoratamqu e numinis pacem, et super hæc omnia impositam capiti meo coronam. « Nihil accidit tibi novi, respondit Cratisthenes : amas, nec solus amas, sed cum mortalium pluribus, etiam in amore tuo felix, dominam adeo formosam mutuoque amantem nactus, imo ipsum Amorem famulum. Expedit tamen et somno frui; nam vigiles oculi amantem animum produnt, utque dicax lingua mysteria celare non potest, ita oculus somni expers amantem declarat. »

4. Cratisthenes igitur subito obdormiens iterum stertere cœpit; verum ab oculis meis recedebat somnus, nam

Amore captos somnus usque defugit.

Et per deos, videbar penitus transadigi costas, perque Amorem, stratum obsitum spinis incubare, et tanquam super rogum assarer, creberrime toro revolvebar quasique insolens victima Amori exusta. Diem videre exoptabam; animo convivium fingebam et Hysminen vinum miscentem. « Si digitum, inquiebam, presserit, fortius vice sua premetur. Verum heri pressit : esto, prematur; et si iterum presserit, premetur; sive non presserit, premetur tamen. Si pedem pedi meo imposuerit, alterum pedem pedibus ejus imponam; si salvere semel jusserit, centies illam salvere jubebo; si clam salutaverit, palam salutabitur; si poculum prælibarit, uno haustu puellam ipsam ebibam; si calicem retinuerit, manum ejus cum poculo contraham; quod si pedes meos retinere, retentosque premere et pressos basiare, basiansque basia furari pergat, retinebo et ego illam premamque et pressam basiabo nisi quod suavium non suffurabor. Si pedem meum titillaverit, puellam et ego titillabo, illamque ad id adducam ut præ voluptate ac amore in risum effundatur. Si post cœnam pedem doluerit, si post patrem et matrem egrediens sola remanserit, accipiam offensum pedem, vulnusque deosculabor et vulneri diligenter inspecto aptissima medicamenta inquiram imponamque, et cicatricem fovebo, medici instar, solerterque exquisitam, totam sanabo. Non amplius Amoris iram experiar, non amplius castitatem mihi objicient, non amplius temperantiam cavillabuntur cæteraque, Amorem testor, quæ passus sum non experiar. Si nocturnas voluptates quæsierit, cum puella cubitum concedam, dulcemque somnum poetico more denuntiabo. Sed jam luminibus meis infunditur sopor, jamque obdormio. »

5. At inter dormiendum circa puellam animus versatur; sicque diem ac convivium nox præcessit : et omnia, quæ

καὶ πάνθ' ὅσα ἐζήτουν ἰδεῖν, παθεῖν τε καὶ δρᾶσαι, ταῦθ' ὡς ἐν κατόπτροις τοῖς ὀνείροις καὶ εἶδον καὶ ἔπαθον· οὐ γάρ μοι καὶ τὸ δρᾶσαι τὸ δαιμόνιον ἐχαρίσατο. Ὅλον δεῖπνον ἀναπλάττει μοι τὸ ἐνύπνιον, καὶ ξυνήθως ἐδόκουν ἀνακεκλίσθαι, καὶ τὴν κόρην κιρνῶσαν ὁρῶ. Εἰ μὲν οὖν Σωσθένης καὶ Πανθία προέπιον, ἀκριβῶς οὐκ οἶδα, νὴ τὸν ἐν ὕπνοις Ἔρωτα· πρὸς ἐμὲ δ' ἧκεν ἡ κόρη κιρνῶσα, καὶ ὅλην αὐτὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου κατέπινον, ὅλην ἐξεῤῥόφουν τὴν κόρην, ὅλην πρὸς τὴν ψυχὴν μετεβίβαζον. Ἡ δέ μοι, « Λάβε, φησί, τὸ ποτήριον. » Ἐγὼ δὲ πάλιν ἀτενῶς ἑώρων αὐτήν· ἐκτείνω δ' ὅμως τὴν χεῖρα λαβεῖν, καὶ τῆς παρθένου θλίβω τὸν δάκτυλον, καὶ τὸν πόδα τῷ ποδί μου προσεπιθλίβω, « Χαίροις, » ὑποψιθυρίσας τῇ κόρῃ λεπτὸν, καὶ οἷον ἐκείνη προεψιθύριζεν· ἡ δ' οὐδ' ἀντεῖπεν, οὐδ' ἀντέδρασεν, ἀλλ' ὡς ἐξ αἰδοῦς ἠρυθραίνετο. Τροφαὶ ποικίλαι συνήθεις περὶ τὴν τράπεζαν· ἐγὼ δ' ὡς ἀληθῶς ἐτίμων τὸν ὄνειρον, καὶ ὅλος κατ' ὄνειρον ἐτρεφόμην· τροφὴ δέ μοι καὶ πόσις καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ψυχὴ Ὑσμίνη παρθένος, πρὸς ἣν καὶ μόνην ἀτενέστερον ἔβλεπον. Ἧκε πάλιν ἡ κόρη προτεινομένη τὸ ἔκπωμα· πότου γὰρ ἐκάλει καιρός· ἐγὼ δὲ λαβὼν καὶ μικρὸν ἐκροφήσας, τὸ πᾶν ἀντιδέδωκα πρὸς τὴν παρθένον εἰπών· « Κοινοῦμαί σοι τὸ ποτήριον. » Ἐγὼ δὲ πάλιν ἀτενῶς ἑώρων αὐτήν. Καὶ τέλος εἶχε τὸ δεῖπνον, ὅ μοι καθ' ὕπνους ὄνειρος ἐρωτικῶς ἡτοιμάσατο, ἢ μᾶλλον Ἔρως ἐν ὀνείροις ἐσκεύασε. Καὶ ἡμεῖς περὶ τὸ δωμάτιον, καὶ Σωσθένης καὶ Πανθία ξυνήθως ἡμῶν ἀπηλλάττοντο· ἐγὼ δὲ καὶ Κρατισθένης ἀνακεκλίμεθα. Καὶ δὴ τὴν Ὑσμίνην ὁρῶ περὶ τὴν ἐμὴν κλίνην, ἣν μηδὲν αἰδεσθεὶς ὅλην ἐφέλκομαι τῇ χειρὶ, καὶ τῇ κλίνῃ παρακαθίζω· Ἔρως γὰρ ἀναιδείας πατήρ. Ἡ δ' αἰδεῖται μὲν ὡς παρθένος, καὶ τὴν μὴ πειθομένην τὰ πρῶτα καθυποκρίνεται, νικᾶται δ' ὅμως ὡς παρθένος ἀνδρὸς, ὅτι καὶ πρὸ τῆς ἐμῆς ταύτης χειρὸς ἐξ Ἔρωτος ἥττηται.

6. Καὶ ἡ μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὴν γῆν ἐπαττάλευσεν, ἐγὼ δὲ τοὺς ἐμοὺς ὅλους ἐπὶ τὸ τῆς κόρης ἀνεσκολόπισα πρόσωπον· ἦν γὰρ πλῆρες φωτὸς, πλῆρες χάριτος, πλῆρες ἡδονῆς· ὀφρὺς μέλαινα, ἶρις τὸ σχῆμα, ἢ κατὰ σελήνην μηνοειδής. Ὄμμα μέλαν, γοργὸν καὶ μάλα φαιδρόν· ὁ κύκλος αὐτῷ κατὰ μέρος ὠξύνετο· καὶ ἦν τὸ σχῆμα τοῖς ὀφθαλμοῖς κιονοειδὲς, μᾶλλον δὲ κυκλοειδές. Ἡ περὶ τὴν βλεφαρίδα θρὶξ παντελῶς ἐμελαίνετο· καὶ ἦν ὁ τῆς κόρης ὀφθαλμὸς ὄντως Ἔρωτος κάτοπτρον. Παρειὰ λευκὴ, τὸ λευκὸν ἄκρατον, ἐς ὅσον οὐκ ἠρυθραίνετο, τὸ μέσον ἐρυθρὸν, ἐρυθρὸν διεσπασμένον καὶ οἷον διεσπαρμένον, οὐχ οἷον πλάττει χεὶρ, καὶ τέχνη βάπτει, καὶ νὺξ μαραίνει, καὶ ὕδωρ ἐκπλύνει. Τὸ στόμα συμμέτρως διέῤῥηκται· τὸ πολὺ τῆς σαρκὸς τῶν χειλέων διέῤῥιπται, καὶ ἄμφω τὼ χείλη φοινίσσεται· εἴποις ἂν ἰδὼν ῥόδον ἐκθλίψαι τὴν κόρην τοῖς χείλεσι. Χορὸς ὀδόντων λευκὸς, συστοιχίαν φέρων εὐάρμοστον, καὶ πρὸς τὸ χεῖλος ἀνάλογον, ὡς παρθένου τοῖς χείλεσιν οἰκουρούμενοι. Ὅλον τὸ πρόσωπον κύκλος ἀνεπι-

videre, pati, agere gestiebam, ea per somnium tanquam in speculo vidi et passus sum; solidam enim auferre voluptatem numinis invidia non concessit. Omnem convivii apparatum somnium mihi effingit et pro consuetudine accumbere videbar et puellam vinum miscentem cerno. Utrum vero Sosthenes ac Panthia primi biberint, id vero (Amorem, qui in somnis visus est, testor) non novi; sed tandem accessit ad me Hysmine propinans et illam totam oculis ebibi, totam puellam exhausi, totamque in animam transferebam. Illa autem, « Accipe, inquit, poculum; » sed ego iterum destinato contuitu eam inspiciebam, protensa tamen manu illud excipiens digitum puellæ premo, imo pedem pede fortius premens puellæ, ut salveret, tenui voce et quali ipsa susurravit, insusurrans; illa autem neque dicto neque facto respondit, sed præ pudore erubuit. Interea consueta dape mensæ opipare constructæ sunt; ego autem somnium quam verissime honore prosequebar totus ad eum intentus: etenim epularum, merique, oculorum præterea ac animæ locum obtinebat Hysmine virgo, in quam et solam inconnivo obtutu hærebam defixus. Iterum venit puella poculum præferens; nam tempus bibendi aderat, egoque acceptum labellis tantillum minuens reddidi, dicens: « Poculi te participem facio. » Et iterum inconnivo obtutu in eam defixus hærebam. Hunc finem habuit convivium, quod dormienti mihi somnus amatorie aut potius Amor in somnis paravit. Et nos iterum in cubiculo, Sosthenesque ac Panthia pro consuetudine discesserunt; ego autem et Cratisthenes cubitum concessimus. Ecce autem Hysminen, lectulo meo proximam video, manuque, excusso omni pudore, ad me traho et acclinem collocavi; Amor enim impudentiæ pater est. Puduit illam uti virginem, primumque se invitam ac reluctantem cogi simulavit; mox tamen puella victa est a viro, ante me namque et illam Amor vicerat.

6. At illa oculos terræ defixos continuit, ego autem meos in puellæ vultum intentos: erat enim luminis plenus, plenusque venustatis, et voluptatis plenus: nigrum supercilium, iridis formam aut crescentis lunæ figuram referens. Oculus niger sed acer, hilarisque valde oculus, cujus ambitus in acutum partim desinit; universa oculorum forma coni figura aut potius rotunda. Nigri prorsus ciliorum pili, merumque Amoris speculum totus oculus fuit. Candidæ genæ, qua parte purissimum candorem rubor nullus vitiat; nam meditullium rubet, sed rubore separato, ac pæne dixerim sparso, atque ille rubor non manu fictitius, non arte fucatus, qui aut noctu marcet, aut aqua tollitur. Os moderate patulum; amboque non carnosa admodum purpurantia labra, quibus, si videas, puellam rosas pressisse affirmes. Dentium chorus candidus aptissimum ordinem præbens, ac labris convenientissimum, puellæque labellis veluti septo tutus tectusque. Denique tota facies circulus per-

σφαλής· ἡ ῥὶν κέντρου λόγον ἐπέχει τὸ κύκλωμα, καὶ, εἰ μὴ φρίσσω τὸν Ἔρωτα, καὶ μᾶλλον ἐκ τῆς πείρας, εἶπον ἄν, ἀλλὰ σιγήσω τὸ ἐφεξῆς, ἵνα μὴ καὶ πάλιν καταβροντήσῃ με τὸ μειράκιον.

7. Ἅπτομαι τῆς χειρὸς, ἡ δ' ἐπιχειρεῖ συναγαγεῖν ταύτην καὶ περικαλύπτειν εἰς τὸ χιτώνιον· ἀλλ' ὅμως κἂν τούτῳ νικῶ. Ἐφέλκομαι ταύτην περὶ τὸ χεῖλος, καταφιλῶ, καὶ κατασδάκνω πυκνά· ἡ δ' ἀντεφέλκεται, καὶ ὅλη συστέλλεται. Περιπτύσσομαι καὶ ὅλον τὸν τράχηλον, καὶ τὰ χείλη τοῖς χείλεσιν ἐπιτίθεμαι, καὶ φιλημάτων πληρῶ, καὶ καταστάζω τὸν ἔρωτα· ἡ δ' ἐπιπλαττομένη συναγαγεῖν αὐτὰ, δάκνει μου τὸ χεῖλος ἐρωτικῶς, καὶ ὑποκλέπτει τὸ φίλημα. Τοὺς ὀφθαλμοὺς κατεφίλησα, καὶ ὅλον εἰς τὴν ψυχὴν ἀνιμησάμην τὸν ἔρωτα· ὀφθαλμὸς γὰρ ἔρωτος πηγή. Γίνομαι καὶ περὶ τὸ στέρνον τῆς κόρης· ἡ δ' ἀντέχεται μάλα γενναίως, καὶ ὅλη συστέλλεται, καὶ ὅλῳ σώματι περιτειχίζει τὸν μαζὸν, ὡς πόλιν ἀκρόπολις, καὶ χερσὶ, καὶ τραχήλῳ, καὶ πώγωνι τοὺς μαστοὺς καταφράττει καὶ περιφράττει· καὶ κάτωθεν μὲν ἀνέχει τὰ γόνατα, ὡς ἐξ ἀκροπόλεως δὲ τῆς κεφαλῆς ἀκροβολίζει τὸ δάκρυον, μονονοῦ λέγουσα, « Ἢ φιλῶν μαλαχθῇ μοι τοῖς δάκρυσιν, ἢ μὴ φιλῶν ὀκνήσει τὸν πόλεμον. » Ἐγὼ δὲ μᾶλλον τὴν ἧτταν αἰδούμενος, ἀντέχομαι βιαιότερον, καὶ μόλις νικῶ, καὶ νικῶν ἡττῶμαι, καὶ ὅλος ἀμβλύνομαι· ἅμα γὰρ ἡ χεὶρ περὶ τὸν τῆς κόρης μαστὸν, καὶ χαυνότης ὅλη περὶ τὴν ἐμὴν καρδίαν ἐπέῤῥευσεν· ἤλγουν, ἠθύμουν, καινόν τινα τρόμον ἔτρεμον, ἠμβλυνόμην τὴν ὄψιν, ἐμαλθακιζόμην τὴν ψυχὴν, τὴν ἰσχὺν ἐχαυνούμην, ἐνωθρευόμην τὸ σῶμα, ἐπείχετό μοι τὸ ἆσθμα, πυκνὸν κατεπάλλετό μοι τὸ περικάρδιον, καί τις ὀδύνη γλυκάζουσα κατεπέδραμέ μου τὰ μέλη, καὶ οἷον ὑπεγαργάλισε, καὶ ὅλον με κατέσχεν ἄῤῥητος ἔρως ἀνεκλάλητος, ἄφραστος· καί τι πέπονθα, νὴ τὸν Ἔρωτα, οἷον οὐδέποτε πέπονθα. Εὐθὺς οὖν ἐξέπτη μου τῶν χειρῶν ἡ κόρη, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν οἰκειότερον ἐκεῖναι νωθρῶς οὕτω καὶ μαλακῶς τῆς κόρης ἐξέπεσον· ἐξέπτη δέ μου καὶ ὁ ὕπνος εὐθὺς ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἠνιώμην, νὴ τὸν Ἔρωτα, οὕτω καλὸν ἀπολέσας ὄνειρον, καὶ τῆς ἐμῆς φίλης Ὑσμίνης ἀποσπασθεὶς, καὶ ἤθελον πάλιν ὑπνοῦν, καί τι πάσχειν ἐρωτικὸν ἐζήτουν, οἷον καθ' ὕπνους ἔπαθον.

8. Ἐπεὶ δ' οὐ συνεχωρούμην τῷ Κρατισθένει καὶ τῷ καιρῷ, γίνομαι πάλιν περὶ τὸν κῆπον· πρὸ γὰρ τῆς θύρας ἦν τοῦ δωματίου. Καὶ ἤμην ὅλος ἐωνημένος τῇ κόρῃ, καὶ ψυχὴν, καὶ σῶμα, καὶ ὀφθαλμούς, καὶ ὅλος ἐκβεβακχευμένος ἐξ ἔρωτος. Ἥκω τοίνυν περὶ τὸν γεγραμμένον Ἔρωτα· καὶ πρῶτα μὲν προσκυνῶ, τοῦτο δὴ τὸ δουλοπρεπὲς, εἶτα καὶ λοιδορῶ τὸν ζωγράφον, ὅτι μὴ καὶ τὴν Ὑσμίνην τῷ χορῷ τῶν δούλων παρθένων ἐγράψατο, παρθένον οὕτω καλὴν, οὕτως ὡραίαν, οὕτω πνέουσαν ἔρωτος, οὕτω φιλοῦσαν τὸν Ἔρωτα, καὶ φιλουμένην ἐξ Ἔρωτος· τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅλους τείνω πρὸς τὴν γραφὴν, καί φημι πρὸς

fectissimus ac emendatissimus fuit; cujus centrum nares. Plura dicerem, nisi Amoris, quem expertus sum, metus prohiberet; sed cetera tacitus omittam, ne iterum contra me puer sua tonitrua agat.

7. Arripio Hysmines manum, et quamvis illam sibi habere ac veste operire pugnaret, victor tandem evasi. Illam labris meis admotam basiis ac morsiunculis implevi; illa autem reluctata curvatum, quanto potuit nisu, corpus contraxit. Ego cervicem amplexus, labia labiis imprimo, basiisque merum amorem stillantibus impleo; illa labia comprimere simulans, labrum mihi mordet amatorie, furtiveque basiat. Ego illius oculos deosculor totumque in animi mentem amorem exantlo: oculi enim amoris fons. In virginis pectus effusus sum, illa autem fortissime repugnat seque in unum cogit et toto corpore ubera tutatur, ut urbem arx solet, manibus etiam cerviceque et mento mammas communit et circummunit; et infra pressa cohibet genua, utque ex arce ab oculis lacrymas jaculatur, tantum non dicens: « Aut amans meis fletibus mitescet, aut non amans « segnius hanc pugnam pugnabit. » Ego, quem vinci pudet, acrius insto, tandemque vinco victorque profligor totusque hebetor: etenim uti primum puellæ ubera manus pressit, cordis me deliquium invasit; dolebam, despondebam animum, insolita trepidatione trepidabam, hebetesque versabam oculorum visus; emolliebatur animus, elanguescebant vires, torpebat corpus, inhibebatur flatus, saliebat crebro pericardium et nescio quis dulcifer dolor omnia membra pervaserat et, ut ita dicam, titillabat, meque totum vis amoris incubuit, quæ neque dici neque narrari potest; adeoque, Amorem testor, passus sum quod alias nusquam. Brevi igitur e manibus meis evasit puella, aut potius illæ, in segnitiem mollitiemque versæ, a puella exciderunt, et ex oculis meis subito somnus evanuit, et ego, per Amorem, lamentabar, amisso tam pulchro insomnio, sicque a carissima Hysmine avulsus oculos rursus in quietem flectere tentabam, et tale quidpiam experiri cupiebam, quale antea dormiens expertus fueram.

8. Sed cum per Cratisthenem tempusque hoc non licuit, iterum ambulor in horto, qui cubiculi nostri januæ proximus, confestimque virgini animum corpusque et oculos comparatus, totusque, amore impellente, debacchatus, ad deum, Amorem scilicet, in horto depictum, accessi, illumque primum, ut servum decet, veneratus, pictorem ideo injuriis lacessivi quod Hysminen virginum servarum turbæ non adscripsisset, virginem adeo pulchram, adeo formosam, ipsumque Amorem adeo spirantem, et Amorem adeo amantem, et ab Amore redamatam. Igitur oculos in picturam conversus, Amorem sic alloquutus sum:

τὸν Ἔρωτα· « Τῆς ἐξουσίας σού εἰμι, βασιλεῦ. Οὐκέτι παλιννοστήσω πρὸς Εὐρυκώμιδα· οὐκέτι προσπόλοις Διὸς συνταχθήσομαι· ἔχει με πολίτην Αὐλίκωμις ἐξ ἐρωτικῶν γραφῶν πολιτογραφούμενον. »

9. Καὶ ὁ Κρατισθένης· « Εἶτ' οὐκ αἰδῇ τὸ κηρύκειον; οὐκ αἰδῇ τὰ Διάσια, ὧν κήρυξ ἦλθες ἐπ' Αὐλικώμιδα; οὐκ αἰδῇ τὸν Θεμιστέα πατέρα τὸν σὸν, καὶ τὴν τῶν πολλῶν ἐτῶν κληροῦχον Διάντειαν; Μή μοι δύσερως εἴης. Καλὴ μὲν Ὑσμίνη καὶ λίαν καλὴ, καὶ νέμεσις οὐδεμία

Τοιῇδε ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν·

« ἀλλ' ὁ πατὴρ ἐπὶ σοὶ τὰς ἐλπίδας σαλεύει· σὲ γήρως ἔχει βακτηρίαν, καὶ ψύχους θέρμην, καὶ καύματος ζέφυρον. Εἶτ' οὐκ ἐλεεῖς τὴν μητέρα, ἥτις σοι πνεῖ καὶ λαλεῖ, καί σοι γέγηθε, καὶ τῶν τοῦ γήρως κακῶν ἐπιλήθεται. Μὴ πρὸς θεῶν, Ὑσμινία, μὴ πρὸς Διὸς, οὗ κήρυξ ἧκες ἐξ Εὐρυκώμιδος· μὴ πρὸς Ἔρωτος, οὗ δοῦλος ἐν Αὐλικώμιδι γέγονας· φεῖσαι πατρὸς πολιᾶς· φεῖσαι δακρύων μητρός· φεῖσαι πατρίδος ἡμῶν, ἡλικιωτῶν, φίλων· φεῖσαι θιάσου λαμπροῦ· φεῖσαι λαμπρᾶς ἀγορᾶς· φεῖσαι προπεμπτηρίων ᾠδῶν, ἃς ὁ πατήρ σοι καὶ πατρὶς ξυνεπλέξατο. Ἀναλόγισαι τὸν πατέρα οἷον οἰμώξεται· ἀναλόγισαι τὴν μητέρα οἷον κόψεται, οἷον θρηνήσει, ὄντως ἐλεεινὸν, ὄντως ἄγριον, καὶ οἷον τρυγὼν ἐπὶ νεοττοῖς ὀλλυμένοις. Οὐ νέκταρ Ὑσμίνη σοι κατεκέρασεν, οὐκ ἐξ Αὐλικώμιδος οἶνον, ἀλλ' οἷον Ἑλένης λαθικηδὲς φάρμακον. Ἐπελάθου πατρὸς, μητρὸς, πατρίδος, ἡλικιωτῶν, ἑταίρων, οὕτω λαμπρᾶς ἀγορᾶς, καὶ τὸ δὴ μεῖζον, ἱεροῦ Φιλίου Διός; Ὦ πάντα κακαὶ γυναῖκες, καὶ κατὰ τὸν σοφὸν,

ἐσθλ' ἀμηχανώταται,
Κακῶν δὲ πάντων τέκτονες σοφώταται.

« Εἶτ' Ὀδυσσεὺς ἐκεῖνος οὐ κήρυξ ἦν, ἀλλὰ δοῦλος, ἀλλὰ ξένος, ἀλλὰ πλανώμενος· ὁ δὲ καπνὸν πατρίδος, οὐ μόνον ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ θεώσεως αὐτῆς τιμιώτερον ἔκρινε· σὺ δ' ἔρωτος πυρὶ καὶ δοῦλος γίνῃ, καὶ τὸ σὸν ἀπεμπολᾷς μοι κηρύκειον. » Κἀγὼ πρὸς τὸν Κρατισθένην, « Ἰδοὺ Σωσθένης, καὶ σίγα, μή μου καταθριαμβεύσῃς τὸν ἔρωτα. » Καὶ ὁ Σωσθένης· « Τὰ μὲν δὴ πρὸς τὴν ἑορτὴν εὖ διεθέμεθα· καιρὸς δὲ δείπνου, καὶ περὶ τὸ δεῖπνον γενώμεθα. »

10. Ἐπὶ τὸν συνήθη γοῦν καὶ πάλιν τόπον ἀνακεκλίμεθα, καὶ πάλιν ἐπίνομεν· ὀλίγος γάρ μοι λόγος τροφῆς, οὐχ ὅτι πόσις μοι προτιμοτέρα τροφῆς, ἀλλ' ὅτι μοι παρθένος οἰνοχοεύει, καὶ παρθένος Ὑσμίνη γλυκυτέρα καὶ νέκταρος. Καὶ πάλιν Ὑσμίνη κιρνᾷ, καὶ πάλιν ἐραστὴς ἐγὼ, καὶ πάλιν ἀνάπτω τὸν ἔρωτα· ὥσπερ γὰρ ἄνεμος ἐν καλάμῃ καὶ χόρτῳ ἀνάπτει πῦρ μαραινομένοις, οὕτως ὀφθαλμὸς ἐν ἐρῶσιν ἀνάπτει τὸν ἔρωτα. Πάλιν Ὑσμίνη πυρπολεῖ με κατὰ ψυχῆς· πάλιν ὅλους εἰς ἑαυτὴν ἐφέλκεταί μου τοὺς ὀφθαλμούς·

« Tui juris factus, regum maxime. Non amplius Eurycomidem redibo; non Jovis famulis annumerabor : habet me civem suum Aulicomis in suas tabulas ex Amoris tabulis relatum. »

9. « At tu, inquit Cratisthenes, caduceatoris munus non revereris nec Diasia, quorum nuntius venisti, neque Themisteum patrem, nec tot annos sortitam matrem Dianteam? Absit, quæso, a te infelicis amoris eventus. Pulchra omnino Hysmine est, immo pulcherrima, nec est quod quis invideat propter mulierem

Tam pulchram assidue longos tolerare labores;

« sed in capite tuo spes patris fluctuat, te unum senectutis suæ baculum habet, tu frigentem recalfacis, tu æstuantem, ceu zephyrus, refrigeras. Præterea non te matris miseratio subit, quæ te unum spirat, te unum loquitur, te uno gaudet et propter te senectutis mala obliviscitur? Te per deos oro, Hysminia, te per Jovem, cujus caduceator venisti, te per Amorem, cujus Aulicomide servus factus es, parce cano parentis capiti, parce matris fletibus, parce communi patriæ, æqualibus, amicis; parce thiaso illustrique concioni, ac cantibus, quibus te abeuntem pater et patria complexi sunt. Veniant in mentem tuam patris fletus, veniant matris planctus, luctusque miserabiles et feri, quales turturis amissos fœtus querentis. Non tibi nectar Hysmine miscuit, non Aulicomidense vinum, sed Helenæ remedium curarum oblivionem inducens. Obliviscere igitur patris, matris, patriæ, æqualium, sociorum, illustrissimæque concionis, imo et templi Jovis, amicitiæ præsidis. O malæ ex omni parte mulieres, vere secundum sapientis dictum

Et impotentes perficere aliquid boni
Omnisque artifices callidissimæ mali,

« At Ulysses ille non caduceator, sed servus, sed hospes, sed erro erat, qui Ithacæ fumum libertati, etiam divinitati præferendum censuit; tu vero Amoris igni servus addictus et ministerium tuum venumdas. » Ego autem Cratistheni : « Ecce Sosthenem : sileas, ne amorem meum traducas. » Et Sosthenes quidem : « Omnia, inquit, quæ ad festi celebritatem pertinent, recte disposita sunt, cibi sumendi hora est, ideo mensæ accumbamus. »

10. Igitur solito loco discumbimus et iterum bibimus : vescendi namque cupido mihi minima erat; neque tamen cibo potiorem potum ducebam, sed quia virgo ministrabat vinum, Hysmine virgo et ipso nectare dulcior. Et rursus Hysmine miscet, et rursus ego amator, et rursus amore accensus : uti enim marcescente in palea fœnoque ventus, sic oculus in amantibus ignes accendit. Rursus itaque Hysmine animum meum urit, rursusque in se oculos meos attrahit. Et iterum Amorem video, ejus tela timeo, metuo ignem arcumque reformido, et servitium

πάλιν τὸν Ἔρωτα βλέπω, τὰ βέλη φρίσσω, τὸ πῦρ φοβοῦμαι, δειλιῶ τὸ τόξον, καὶ τὴν δούλωσιν κατασπάζομαι. Ἡ τράπεζα ποικίλλεται ταῖς τροφαῖς· ἡ χείρ μοι περὶ ταύτας, ὀφθαλμοὶ πρὸς Ὑσμίνην, καὶ ὁ νοῦς μου πρὸς ἔρωτα, οὕτω μοι τὰ μέλη διέσπασται, καὶ μέρη διέσπαρται· τὸ περὶ τὴν τράπεζαν ποικίλον τοὺς δακτύλους ἐφέλκεται, ἡ πόσις τὰ χείλη, τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ὑσμίνης τὸ χαρίεν, καὶ ὁ Ἔρως τὸν νοῦν, ἢ τἀληθέστερον εἰπεῖν, ἅπανθ' ἡ κόρη, καὶ χεῖρας, καὶ χείλη, καὶ ὀφθαλμοὺς, καὶ τὸν νοῦν. Οὕτως ἐγὼ δουλογραφοῦμαι τῷ Ἔρωτι καινήν τινα δούλωσιν, καὶ ἣν οὐδεὶς οὐδέπω δεδούλωται, οὐ μόνον σώματος, ἀλλὰ καὶ ψυχῆς.

amplector. Instruuntur interea mensæ variis dapibus; manus eis admoveo, intentiores autem oculorum acies in Hysminen, mensque mea in Amorem; ita varias per curas divisa corporis membra versabantur digitos multiplices mensarum cibi ad se trahunt, labia potus, oculos que Hysmines veneres et mentem Amor, utque verius loquar, omnia, manus, labia, oculos mentemque, virgo sibi habebat. Ita insolitam Amori servio servitutem, quam nunquam alius, non solum animo, sed etiam corpore illi mancipatus.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

1. Κιρνᾷ μὲν οὖν ἡ κόρη ξυνήθως· ἐγὼ δ' ἀσυνήθως πίνω, καὶ πίνων οὐ πίνω, καὶ μὴ πίνων πίνω τὸν ἔρωτα. Πίνει μὲν οὖν Σωσθένης, καὶ τρίτος ἐγὼ, ὅτι μου καὶ ἡ Πανθία προέπιε, καὶ πίνων τὸν πόδα θλίβω τῆς κόρης, πόδα κατεπιθεὶς τὸν ἐμόν· ἡ δὲ σιγῶσα τῇ γλώττῃ, τῷ σχήματι λαλεῖ, καὶ λαλοῦσα σιγᾷ, δάκνει τὸ χεῖλος ἐρωτικῶς, καὶ τὴν ἀλγοῦσαν καθυποκρίνεται, συνέχει τὴν ὀφρὺν, στυγνάζει τὸ πρόσωπον, καὶ οἷον ὑποστενάζει λεπτόν· ἐγὼ δ' ἀλγῶ τὴν ψυχὴν ἐκ μόνου τοῦ σχήματος, καὶ τὸν μὲν πόδα τοῦ ποδὸς εὐθὺς ἀφαρπάζω τῆς κόρης, τῇ χειρὶ δ' ἀντιπαρέχω τὸ ἔκπωμα. Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐν τῇ τραπέζῃ τρυφῶν Κρατισθένης φιλοσοφείτω, καὶ εἴ τις περὶ τὴν τράπεζαν ἕτερος· ἐμοὶ δὲ καὶ τράπεζα, καὶ τροφὴ, καὶ πόσις, καὶ τἄλλ' ὁπόσα περὶ τὴν τράπεζαν, Ὑσμίνη παρθένος· ἧς καὶ πάλιν κιρνώσης θλίβω τὸν δάκτυλον· ἡ δ' ἀλγοῦσα καθυποψιθυρίζει λεπτόν· καὶ ἦν τὸ ψιθύρισμα μεστὸν ἡδονῆς, καὶ στάζον ἐξ ἔρωτος.

2. Μετὰ δὲ τρίτον πότον καὶ τέταρτον καὶ πολυτελεῖς τὰς τροφὰς ἐλύετο τὸ συμπόσιον· καὶ ὁ Σωσθένης φησίν· « Ὑσμινία κῆρυξ, τρεῖς ταύτας ἄγεις σήμερον « ἡμέρας εἰς τὴν ἡμετέραν ἐξ Εὐρυκώμιδος, ἃς ὁ παρ' « ἡμῖν νόμος εἰς φιλοφροσύνην καὶ σέβας ἀφοσιοῦται « κήρυκος καὶ κηρύγματος· ξυνήθως οὖν καὶ πάλιν ξὺν « τῷ καλῷ τούτῳ παιδὶ (τὸν Κρατισθένην δεικνύς), « ἀνακλίθητι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ τὴν ἐπ' Εὐρυκώμιδα « βαδιοῦμεν θύσοντες Σωτῆρι Διΐ. » Ταῦτ' εἶπε, καὶ ἡμῶν ἀπηλλάγη τὸ σύνηθες, « Χαίροις » μ' εἰπών· ἐγὼ δ' ἐδόκουν, νὴ τοὺς θεοὺς, εἰς Ἅδου μετακεκλῆσθαι· καὶ ἤδη κρυεροῦ, κατὰ τὴν ποίησιν, ἐγευόμην Ἀΐδαο, καὶ πρὸς τὸν Κρατισθένην εἶπον· « Τί μοι φησὶ « Σωσθένης; Ὑσμίνη περὶ ταυτηνὶ τὴν Αὐλίκωμιν, « ἐγὼ δ' εἰς Εὐρύκωμιν; οὐ μὰ τὸν ἐν τῷ κήπῳ θεόν· « ξὺν Ὑσμίνῃ θανοῦμαι, ξὺν Ὑσμίνῃ καὶ ζήσομαι. »

3. Καὶ τὴν Ὑσμίνην περὶ τὸν κῆπον εἶδον ὅλην

LIBER QUARTUS.

1. Vinum igitur more solito puella miscet : ego tamen non ut solebam bibi, etenim bibens bibere mihi non videor, et non bibens, amorem bibo. Bibit ergo primus Sosthenes, et tertius ego; nam præbibit mihi Panthia, bibensque pedem puellæ meo pede clam imposito compressi; illa autem lingua tacens gestu loquitur, sicque loquuta tamen siluit; etenim labellum amatorie mordens, seque dolere simulans, supercilium contrahit vultumque ad tristitiam componit, et tenue suspirium ducit; ego vero, vel ex solo gestu angor animo, pedemque confestim a puellæ pede abstraho et manu poculum vicissim præbeo. Cæterum mensæ opiparos cibos Cratisthenes, aut si quis alius mensæ adfuit, edisserat : mihi namque mensæ, cibi, potusque ac cæterorum quæ mensæ apposita sunt Hysmine loco puella fuit; cujus iterum propinantis digitum pressi : illa levissimo susurro, quique voluptatis plenus amorem stillaret, « Doleo, » inquit.

2. Interim post tertium quartumque potum et opiparas epulas, convivium finem habuit. At Sosthenes, « Hysminia, inquit, tertia dies agitur, postquam Aulicomidem venisti : totum vero istud triduum caduceatori et « ministerii ejus honori lex apud nos tribuit; facesse igitur « cubitum pro consuetudine cum formoso isto juvene, « (Cratisthenem indicans); cras Eurycomidem Jovi Li- « beratori sacrificaturi properabimus. » Hæc loquutus, « Vale » dicto discessit. Ego autem, deos testor, ad Plutonis sedes vocari videbar, atque, uti poetice loquar, frigidum Erebum gustavi, et ad Cratisthenem conversus, « Quid, inquiebam, Sosthenes dixit? Hysmine in hac « Aulicomide manebit, ego vero Eurycomidem redibo? « Nequaquam per Amorem qui in horto pictus est. Cum « Hysmine moriar et cum Hysmine vivam. »

3. Et subito Hysminen in horto inspexi amoris œstro

σεσοβημένην ἐξ ἔρωτος· εὐθὺς δὲ ὅλον τὸν κῆπον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου συναγαγὼν, ἢ μᾶλλον ὅλους περὶ τὸν κῆπον κατασκορπίσας αὐτοὺς, καὶ ὅλον κατασκοπήσας αὐτὸν, καὶ μόνην τὴν Ὑσμίνην ἰδὼν, ἐγγύς που ταύτης γενόμενος, καὶ « Χαίροις » εἰπὼν, ἐφειλκυσάμην τοῦ χιτωνίου· ἡ δ' ἐσίγα καὶ μόνον τὰ πρῶτα ἀντέτεινεν, ὡς δὲ καὶ χειρὸς ἡπτόμην, « Αἰδέσθητι, φησὶ, τὸ κηρύκειον. » Ὡς δὲ καὶ φιλεῖν ἤθελον, « Αἰδέσθητι μᾶλλον· εἶτ' οὐκ αἰδῇ τὸν ἐκ δάφνης στέφανον, εἶπε, καὶ τὸ ἱερὸν πέδιλον; » Ὡς δ' οὐ κατεδυσωπούμην, ἀλλ' ὅλος ἤμην περὶ τὸ φίλημα. « Τί δέ σοι κέρδος, εἶπεν, ἐκ τοῦ φιλήματος; » Ἐγὼ δὲ πρὸς τὴν κόρην μεθ' ἡδονῆς·

Ἔστιν κἂν κενεοῖσι φιλάμασιν ἁδέα τέρψις.

Ἡ δ' ὑποσεσηρυῖα μικρὸν, « Χθὲς τὸν παρθένον ἐπλάττου, φησὶν, ὑπεκρίνου τὸν σώφρονα, καὶ νῦν καταῤῥητορεύεις τὸν ἔρωτα. » Ἐγὼ δ' οὐδὲν εἰπὼν τὴν χεῖρα φιλῶ, καὶ φιλῶν στένω, καὶ στένων ἐδάκρυσα. Ἡ δέ μοι φησίν· « Τί τυγχάνεις θρηνῶν; » Ἐγὼ δ'· « Ὅτι γλώσσῃ μόνῃ τοῦ μέλιτος γεύομαι· σὸς γάρ με Σωσθένης πατὴρ εἰς Εὐρυκώμιδα ξυνεφέλκεται. Ἡ δ', « Ἀλλὰ κἀμὲ, » φησί. Καὶ τὴν χεῖρα ἀφαρπάξασα, μακρὰν ἀπεπήδησεν.

4. Ἐγὼ δ' ὡς ἐν ὑποπτέρῳ ποδὶ περὶ τὴν κλίνην γενόμενος, ὑπεκρινόμην ὑπνοῦν· ψόφος γὰρ ἡμᾶς ὡς ἐκ ποδὸς ξυνετάραξεν. Ἧκεν οὖν ὁ Κρατισθένης τῆς ξυνηρεφοῦς ἀναστὰς μυῤῥίνης εἰς ἣν ἐπεκάθητο, καὶ τὸν πόδα μου θλίβων, φησίν· « Ἕως πότε τὸν βαθὺν τοῦτον ὕπνον ὑπνοῖς; Ὑσμίνη περὶ τὸν κῆπον, σὺ δὲ οὕτως ἀνακεκλιμένος ὑπνοῖς; » καὶ λέγων ἐγέλασεν. Ἐγὼ δὲ, « Τί γελᾷς; » εἶπον. Ὁ δ'· « Ὅτι σε ψόφος θεραπαινίδος ποδὸς χειρὸς ἐρωμένης δεσποίνης ἐστέρησε, καὶ θήρας οὕτω καλῆς ἀνεμώλιον φόβητρον. » Ἐγὼ δὲ κατεφίλησα τὸν Κρατισθένην, εἰπών· « Σύγχαιρέ μοι, Κρατίσθενες· ξὺν ἡμῖν ἡ παρθένος ἐς Εὐρυκώμιδα. » Καὶ δὴ περὶ τὸν κῆπον γενόμενος, τὴν Ὑσμίνην ἐζήτουν καὶ πάλιν ἰδεῖν· ὡς δ' οὐκ εἶχον ὁρᾶν (ᾤχετο γάρ), ἐνεκαρτέρουν τῷ κήπῳ, τὴν παρθένον ἐνοπτριζόμενος· ὁ δέ γε Κρατισθένης μετάγει μου τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τὰς ἐν τῷ κήπῳ γραφὰς, καὶ μετὰ τὸν ἐμὸν Ἔρωτα τὸν ἐφ' ὑψηλοῦ τοῦ δίφρου καθήμενον, ἄνδρας ἀλλοφύλους, ἀλλογλώσσους, ἀλλογενεῖς, ὅλους ἄλλους ἐξ ἄλλων καὶ τὸ πολίτευμα.

5. Ὁ μὲν γὰρ στρατιώτης ἦν, στρατιώτης τὸ σχῆμα, στρατιώτης τὸ βλέμμα, στρατιώτης τὸ μέγεθος, ὅλος στρατιωτικῶς κατεπέφρακτο, τὴν κεφαλὴν, τὼ χεῖρε, τὸ μετάφρενον, τὸ μέτωπον, τὸ στέρνον, τὴν ὀσφὺν, καὶ μέχρι ποδῶν· οὕτως ὁ τεχνίτης τὸν σίδηρον εἰς πέταλα ἐξυφήνατο, ἢ μᾶλλον ταῖς βαφαῖς τὸν σίδηρον ἐμιμήσατο· οὕτω καὶ μέχρις ὀνύχων αὐτῶν τὸ στρατιωτικὸν κατέφραξε. Φαρέτρα περὶ τὴν ὀσφὺν, καὶ σπάθη ἀμφίκωπος· δολιχὸν ἔγχος περὶ τὴν δεξιάν· ἀσπὶς ἐξήρτητο τῆς λαιᾶς· τοῖν δέ γε ποδοῖν οὕτως εὐ-

percitam; statimque totum oculis hortum complexus, aut potius totos oculos per hortum dispergens, illumque totum speculatus Hysminenque solam videns, illiusque in conspectu adstans, « Salve », dixi, ac veste eam attraxi. Illa quidem tacuit et primum solummodo reluctata est; manu autem prehensa, « Reverere, inquit, caduceatoris « ministerium. » Ut vero osculum intentavi, « Reverere « magis, inquit; tibi nulla reverentia laureæ et sacri calceamenti? » Sed ego nullo pudore afficiebar totusque in basium ruebam. « Quid demum tibi lucri ex basio? » infit Hysmine. Subjeci ego cum gaudio:

At vel inane mihi decerpere grata voluptas.

Illa tantillum subridens, « Heri, inquit, tu virgineum « pudorem fingebas, teque pudicum simulabas, et nunc « oras amoris causam. » Ego tacitus, dexteram osculor et osculatus lacrymas effudi. Illa autem mihi, « Cur lacrymas effundis » inquit? Ego vero: « Mellis gustum lingua « tantum percipio; tuus enim pater Sosthenes me Eurycomidem ire jubet. — Et me pariter, » respondit, subreptaque manu celeriter aufugit.

4. Ego perniciter lectulo redditus somnum fingebam; namque sonitus aures pedum pulsu increpans nos conturbaverat. Cratisthenes ex umbrosa, propter quam sedebat, myrto surgens, et pede pedem meum premens, « Quousque, inquit, tam altum soporem flabis? Hysmine in « horto spatiatur, et tu sic supinus dormis? » et talia fatus risit. « Quid rides? » inquam. « Rideo, respondit ille, « quia tibi carissimæ dominæ manum, pulchramque adeo « prædam, strepitus pedis ancillæ, et inane terriculum « abstulit. » Ego autem Cratisthenem deosculatus sum dicens: « Gaude mecum Cratisthenes; puella nobiscum « Eurycomidem veniet. » Et iterum intra hortum me agens Hysminem oculis quærebam: utque eam videre non poteram (nam abscesserat), in horto tamen morabar illam velut in speculo intuens; sed Cratisthenes oculos meos convertit in horti picturas, et, post Amorem meum excelso currui insidentem, homines videmus patria linguaque et genere diversos, omninoque habitu et vitæ genere inter se differentes.

5. Primus miles erat, miles habitu, miles oculis, miles proceritate, cataphractus militariter caput, manus, interscapulum, frontem, pectus, lumbosque, et ad pedes usque: usque adeo pictor ferrum in laminas detexuerat, aut potius ferrum coloribus imitatus fuerat; usque adeo unguium tenus militem armis instruxerat. Ilia cingitur pharetra et ancipiti gladio; longam hastam dextera, clypeum læva sustinet; pedes adeo ad veritatem adducti, tantaque arte

φυῶς εἶχε καὶ τεχνικῶς, ὡς εἴποις ἰδὼν κινεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον.

6. Ὁ μετ' αὐτὸν ὅλος ἦν ἀγροικικῶς ἐσταλμένος καὶ ὅλος ποιμήν, ἀπερικάλυπτον εἶχε τὴν κεφαλήν, ἀκόσμητον τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ πώγωνος, τὼ χεῖρε μέχρις ἐπ' ἀγκῶνος γυμνώ. Μέχρι γονάτων ὁ ζωγράφος τὸν χιτῶνα κατέλυσε· τὰ δ' ἐφεξῆς ἀφῆκεν ἀπερικάλυπτα. Λάσιον τὸ στέρνον ἀνδρί, καὶ ὅσα τῶν μελῶν οὐκ ἐπεκαλύφθησαν ὡς ἐν χιτῶνι τοῖς χρώμασι. Τὸ σκέλος παχύ, καὶ ὅλως κατ' ἄνδρας ἁδρόν. Διδυμοτόκος αἲξ πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ποιμένος ὠδίνουσα γέγραπται· ὁ δὲ γίγας οὗτος ποιμὴν μαιεύει τὴν αἶγα, καὶ τὸ μὲν πρωτότοκον ἔχει, τὸ δ' ὑποδέχεται· καὶ τὴν σύριγγα ποιμενικῶς ἁρμοσάμενος, ἐπιτόκιον ᾄδει, καὶ οἷον καταδυσωπεῖ τὸν Πᾶνα τὰς αἶγας πυκνῶς εὐτοκεῖν.

7. Εἶτα λειμὼν κατάκομος ἄνθεσι, καί τις ἀνὴρ κατὰ μέλιτταν ἐπὶ τοῖς ἄνθεσιν ἐμετάλλευεν· οὐ κατὰ φυτηκόμον ἐγέγραπτο, κατ' ἄνδρα δὲ μᾶλλον πολυτελῆ καὶ πολύολβον, καὶ ὅλον βλάκα, καὶ ὅλον χαρίεντα· ἡ γάρ τοι περὶ τὸ πρόσωπον χάρις αὐτοῦ πρὸς τὸ τοῦ λειμῶνος κάλλος ἀντήριζεν. Ἡ θρὶξ περὶ τοὺς ὤμους ἐξήπλωτο, φιλοτίμως καταβοστρυχουμένη, καὶ λίαν ἐπιμελῶς. Ἄνθεσι τὴν κεφαλὴν ἐστεφάνωτο, καὶ ῥόδα κατεπεχεῖτο τῷ βοστρυχώματι. Ποδήρης ὁ χιτὼν τούτῳ, καὶ οἷον κατάχρυσος, καὶ ὡς ἐξ ἀνθέων κατάστικτος, καὶ ὅλος ἠνέμωτο. Πλήρεις εἶχε τὰς χεῖρας ἀνθέων, καὶ ῥόδων καὶ τῶν ἄλλων φυτῶν, ὅσα καθηδύνει τὴν ὄσφρησιν. Ἐσανδαλοῦτο τὼ πόδε· οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο τὸ μέρος εἶχεν ἀπερικόσμητον· καὶ ἦν ὁ λειμὼν τοῖς ἐν ποσὶ σανδάλοις ὡς ἐν κατόπτροις παραδεικνύμενος· οὕτως ὁ ζωγράφος καὶ μέχρι ποδῶν καὶ πεδίλου τὸν ἄνδρα κατεχαρίτωσεν.

8. Πεδίον χλοηφόρον μετὰ τὸν κῆπον ὁ τεχνίτης ἐξήπλωσεν· ἄνδρα δ' ἐν μέσῳ κατεζωγράφησε, καὶ πάντα κατ' ἀγρότην ἐσκευασμένον, ἐστεφανωμένον τὴν κεφαλήν, οὐκ ἐξ ἀνθέων, οὐκ ἐκ ῥόδων, ἀλλ' ἐκ λίνου λεπτοῦ, ὃν χεὶρ ὑφαίνει, καὶ τέχνη πλέκει· καὶ τοιόνδε ὁ ἀγρότης ἔχει. Τὸν δὲ βόστρυχον οὐδὲ μέχρις ὤμων ὁ τεχνίτης ἐφήπλωσεν, οὐδὲ αὐτὸν ὅλον περικαλύπτειν ἀφῆκε τὸν τράχηλον. Τὸ χιτώνιον ἀκαλλῶς κατ' ἀγρότην ἐσκεύασε καὶ ὅλον ἀγροικικόν. Τὼ πόδε κατ' ἄμφω μέχρι γονάτων ἐγύμνωσεν, καὶ ἄμφω τὼ χεῖρε πρὸς ἓν ἀφώρισε δρέπανον, ὅ τι καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μῆκος ὑπὲρ τὸ δρέπανον. Χόρτον τίλλειν ὁ γεγραμμένος ἀγρότης ἔργον εἶχεν ἐπιμελέστατον· τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπεπήγει τῷ χόρτῳ, καὶ ὅλος ἦν πρὸς τῷ λειτουργήματι.

9. Γηπόνος ὁ μετ' αὐτὸν παρὰ μέσους κεχυφὼς τοὺς ἀστάχυας, δρέπανον ἔχει τῇ δεξιᾷ, τῇ δὲ λαιᾷ συλλέγει τὰ δράγματα· ἐπέχει τοὺς καρποὺς τῶν πόνων, θερίζει τὰς ἀμοιβὰς τῶν καμάτων, καὶ τῶν σπερμάτων τρυγᾷ τὰ γεώργια. Ἐπικάλυμμα φέρει τῇ κεφαλῇ, πῖλον ἀσκητὸν καθ' Ἡσίοδον· οὐ γὰρ γυμνῇ ταύτῃ δοκεῖ

effìcti, ut hominem intuitus prorsus illum moveri affirmasses.

6. Secundus rustice omnino vestitus et pastor; intectum illi caput, inornati capitis barbæque crines, manus ad cubitum usque nudæ. Tunica genuum tenus; cætera solverat pictor, cætera intecta præbuerat. Villosum homini pectus, et reliqua quæ coloribus uti veste tecta non erant. Crus crassum virili robore validum. Ante pedes pastoris capella quæ binos parturit fœtus, picta est; procerus ille pastor obstetricatur, et jam primogenitum capellæ tenet alterumque excipit; jamque fistulam parans carmen meditatur quod parturientibus capellis occini solet, et a Pane frequentes ac felices caprarum partus exorare videtur.

7. Tertio loco pratum floribus luxuriabat, in quo vir quidam ut apis flores investigabat; ille autem non hortulani ad instar pictus fuerat, verum divitis hominis beatique; delicatus admodum, admodumque venustus; vultus enim veneres prati venustatem æmulabantur. Capilli humerum per utrumque immissi diligenterque et accuratissime cincinnati. Coronatum floribus caput; sparsæ per crines rosæ. Talaris vestis, quam tenui auro, ut videbatur, floribusque intextam ventus omnino reflabat. Manus floribus plenæ rosisque et cæteris plantis quæ naris olfactum permulcent. Sandaliis pedes vincti, nec enim hanc corporis partem inornatam habebat, et pratum sandaliis quibus pedes induebantur velut speculo remittebatur, ita pictor ad pedes usque et calceamentum viro gratificatus fuerat.

8. Proximum horto campum viridi herba vernantem pictor expanderat. Illius in medio virum pinxerat rustice prorsus vestitum, coronatum caput non floribus rosisque, sed tenui lino quod manu netur et arte texitur, sicque rusticus habet. Capillos, ut nec ad humeros diffundantur, nec etiam totam cervicem pererrent. Vestis, uti rusticum decet, illepida, et omnino rustica. Pedes ad genua nudi; ambabus autem falcem tenet quæ videlicet formaque et mole falcem superat. In fœno secando pictus rusticus occupatissimus, oculos fœno totus intendit, totusque incumbit operi.

9. Sequebatur agricola in segetes pronus; falcem dextera gestat, leva colligit manipulos: hoc laborum præmium obtinet, hanc demetit ærumnarum vicem, hos sementis fructus percipit. Pileo caput tegitur affabre facto, ut loquitur Hesiodus; nec enim nudo capite æstum to-

τὴν θέρμην ἀνέχεσθαι. Τὸν πάντα χιτῶνα παρὰ τὴν ὀσφὺν διεζώσατο, καὶ τὸ πᾶν τοῦ σώματος πλὴν τῆς αἰδοῦς ἐξεγύμνωσεν.

10. Ὁ μετ' αὐτὸν ἤδη λελουμένος ἐγέγραπτο· ἀνὴρ πρὸ τῶν πυλῶν εἱστήκει τοῦ βαλανείου, ὀθόνῃ τὴν αἰδῶ περιστέλλων, τὰ δ' ἄλλα φέρων ἀπερικάλυπτα πάντως· ἐξ ἱδρῶτος κατεῤῥεῖτο καὶ κατεβρέχετο. Εἴποις ἰδὼν ἀσθμαίνειν τὸν ἄνθρωπον, καὶ οἷον ἐκλελύσθαι τῷ καύματι· οὕτως ὁ τεχνίτης καὶ τὰς φύσεις αὐτὰς ἀπεμιμεῖτο τοῖς χρώμασιν. Τῇ δεξιᾷ τῶν χειρῶν ἔκπωμα κατεῖχε κωνοειδὲς, ὃ τῷ στόματι φέρων τῆς ὀπῆς ἀνεῤῥόφα τοῦ πόματος· τῇ δ' αὖ γε λαιᾷ τὴν ὀθόνην ἀνεῖχε περὶ τὸν ὀμφαλὸν, μή πως ἐκρυεῖσα τὸ πᾶν ἐκκαλύψῃ τοῦ σώματος.

11. Μετὰ δὴ τοῦτον τὸν ἐκ βαλανείου, τὸν λελουμένον, τὸν καυματούμενον, ἀνήρ τις ἐγέγραπτο, ὅλον ἀνεζωσμένος περὶ τὴν ὀσφὺν τὸ χιτώνιον, ὅλω τὼ πόδε γυμνὸς, καὶ ὅλην οἴνου πηγὴν ἀναστομῶν πρὸ ποδῶν. Τὴν τρίχα πᾶσαν εὐφυῶς ξυνῆκται πρὸς τὸ μετάφρενον. Ἄμπελον ἡ λαιὰ τῶν χειρῶν ἐμιμεῖτο, καὶ βότρυν εἶχε τοῖς δακτύλοις ὡς κλάδοις ἀπαιωρούμενον· ἡ δεξιὰ τὸν βότρυν ἐτρύγα, καὶ τῷ στόματι κατὰ ληνὸν παρετίθετο, καὶ τοῖς ὀδοῦσιν ὡς ποσὶν ἐναπέθλιβε· καὶ ἦν ὁ γεγραμμένος ἀνὴρ ἄμπελος καὶ τρυγητὴς, καὶ ληνὸς καὶ οἴνου πηγή.

12. Ὁ μετ' αὐτὸν νεανίσκος νῦν πρώτως ἤνθει τὸν ἴουλον, τὴν κεφαλὴν μὴ φέρων ἀπερικάλυπτον, ἀλλ' ἔκ τινος ἀραχνώδους λίνου περικαλύπτων καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν βόστρυχον. Λευκὸν αὐτῷ τὸ χιτώνιον, ὃ τὰς χεῖρας συνέχει, καὶ ταύταις κεκόλληται· καὶ μέχρι δακτύλων ἐκκεχυμένον αὐτῶν, στενοῦται μὲν περὶ τὴν ὀσφὺν, τὸ δ' ἐφεξῆς ἀνέτως ἐκχεῖται καὶ οἷον ἠνέμωται. Μέχρι γονάτων ὁ τεχνίτης τοὺς πόδας τῷ νεανίσκῳ κατεπεδίλωσεν. Ὁ δ' οἰκίσκους φέρων στρουθῶν πλάττει φυτὸν, δόλον πλέκει κατὰ πτηνῶν, καὶ περιεργάζεται τὸ πτερὸν, ὅλον λειμῶνα φυτεύει, στρουθοὺς τῷ λειμῶνι παραπετάννυσι, λεπτῇ μηρίνθῳ τούτους ἀντικαθέλκων πυκνά. Τὸν δόλον οὐ συνορᾷ τὸ πτηνὸν, τὴν μηχανὴν οὐκ οἶδε· βλέπει τὸν λειμῶνα τερπνὸν, τοὺς ἐν μηρίνθῳ παραπετομένους στρουθοὺς, τοὺς ἐν οἰκίσκοις ἡδὺ μελιζομένους καὶ χαρίεν· γίνεται πρὸς τῷ λειμῶνι, πρὸς τοῖς στρουθοῖς, καὶ τῷ δόλῳ ξυνέχεται· ὁ δὲ τὸν δόλον ξυσκευασάμενος ἰξευτὴς ξυνέχει καὶ φράττει, καὶ τῆς εὐηθείας καταγελᾷ.

13. Μετὰ δὴ ταῦτα ζεῦγος βοῶν ἄροτρον φέρον ἐγέγραπτο, καί τις ἀνὴρ ἀροτρεὺς, ᾧ φαῦλα μὲν ὁ τεχνίτης ὑπέῤῥαψε πέδιλα, φαῦλα δὲ καὶ τἄλλα τὰ περὶ τὸ σῶμα κατεζωγράφησε, φαῦλον τὸν χιτῶνα καὶ ὅλον διεῤῥωγότα· καὶ τοῦτο γὰρ ἐτεχνουργήθη τοῖς χρώμασι. Φαῦλον τὸ τῆς κεφαλῆς περικάλυμμα, ἐξ ἐρίου τάχα συμπιληθέν. Μέλαν οὐ κατ' Αἰθίοπα κατεχρώσθη τὸ πρόσωπον, ἀλλ' οἷον ἥλιος μεταχρώννυσι. Ἡ θρὶξ ὀλίγη πρὸς τὸ μετάφρενον· τὴν γὰρ πᾶσαν τὸ τῆς κεφαλῆς ἐπεκάλυπτε κάλυμμα· πώγων καθειμένος καὶ

lerare posse videtur. Cincta circum ilia tunica; reliquæ corporis partes, pube excepta, nudæ.

10. Deinde vir lotus pictus fuerat; jam ante balinei fores sabano id quo viri sumus tectus, cætera intectus utique; sudore diffluebat et madebat. Hominem intuitus anhelare ac æstu nimio dissolvi affirmes; tam eleganter pictor naturam coloribus imitabatur. Dextra poculum in coni figuram tenet, illudque ori admovens per foramen bibit; læva autem linteum circa umbilicum coercet, ne forte decidens corpus omne detegat.

11. Qui autem hominem ex balineo egredientem lavatumque et æstuantem sequebatur, vir quidam depictus fuerat, succinctus circa ilia tunicam, nudus pedes, et ante pedes vini fontem aperiens. Crines apte per dorsum contracti. Vitem imitabatur læva, cujus ab digitis velut ab ramis pendentem dextra uvam carpit, quam ori veluti prelo admotam, mox dentibus, uti pedibus fieri solet, exprimebat: ita pictus ille vir vinea, vindemiator, preluinque ac vini fons erat.

12. Proximus illi juvenis, cujus nunc primum lanugo florebat, cujus caput non erat intectum, sed araneoso quodam lino caput cincinnosque tegebatur. Candida illi vestis, quæ totas manus continet, illisque adhæret, et quæ ad digitos effusa pressule circa illa coarctatur; cætera diffluunt et vento agitari videntur. Usque ad genua pictor juvenis pedes calceavit. Ille autem passerum caveas fert, vimina concinnat, dolum contexit avibus, quas diligenter observat, per totum pratum vimina infigit, passeresque expandit, quos tenui funiculo ligatos frequenter retrahit. Nescia fraudis volucris non animadvertit dolum; prati amœnitatem, spatiantes in eo passeres, qui funiculo ligantur, aliosque in caveis dulce suaviterque cantillantes inspiciens, statim ad pratum passeresque advolat doloque capitur; qui autem dolum concinnavit auceps, captos retinet, et vecordiam irridet.

13. Deinde boves sub jugum aratrum trahentes picti fuerant, quos arator moderatur, cui viles artifex calceos consuit, vilia et cætera quæ ad corpus spectant pictor expressit, vilemque et laceram tunicam; nam et hoc etiam coloribus ars effinxerat. Vile et capitis tegmen ex mollita densataque lana. Niger vultus, non ut Æthiopis, sed qualis torridis solibus coloratur. Crines non multi, retro penduli, omnem enim cæsariem capitis tegmen operiebat; barba demissa densaque. Dextra aratrum continet, quo

ὅλος βαθύς. Ἡ δεξιὰ τῶν χειρῶν ὅλη κατέχει, καὶ πρὸς γῆν ἐμβάλλει τὸ ἄροτρον, ἡ δέ γε λαιὰ βουπλῆγα φέρει, γηπόνων ἀνδρῶν γραφεῖον, ὃ βάπτεται μὲν βοῶν αἵμασι, καλλιγραφεῖ δὲ τῇ γῇ.

14. Ὁ μετ' αὐτὸν κατ' αὐτὸν τὸ σχῆμα, τὸν χιτῶνα, τὸ πέδιλον, καὶ τὸ τῆς κεφαλῆς περικάλυμμα, καὶ ὅσα περὶ τὸ σῶμα· τὸ γάρ τοι σῶμα διήλλακται· τὸ μέλαν τοῦ προσώπου μέλαν μὲν, ἀλλ' οὐχὶ κατ' ἐκεῖνον, ὥσπερ οὐδὲ κατὰ τὸν ἐν τῷ κήπῳ γεγραμμένον λευκόν· ἀλλ' ὅσον ἐκείνου μελάντερον, τοσοῦτον τούτου λευκότερον. Ἡ θρὶξ ἀτάκτως πλὴν μέχρις ὤμων ἐξήπλωτο· ὁ πώγων μὴ κατ' ἐκεῖνον ἐκκεχυμένος, ἀλλὰ ξυνῆκται καὶ οἷον ξυνέσταλται. Τῆς μὲν τῶν χειρῶν τῆς λαιᾶς ἐξῆπται κανοῦν· ἡ δ' αὖ ἑτέρα τὸν ἐν τούτῳ σῖτον ἐξῆγε, καὶ περὶ τὴν γῆν κατεσκόρπιζεν· εἰ δὲ κεκρυμμένα πετηνὰ τοῖς περὶ τὴν γῆν ἐκάθηντο χάσμασι, καὶ εἰ τούτοις ἐσκόρπιζεν, ὁ τεχνίτης οὐκ ἀφῆκεν ὁρᾶν.

15. Μετὰ δὴ τούτους νεανίσκος ἐγέγραπτο σφριγῶν τὸ σῶμα καὶ τὸ βλέμμα θρασὺς, ὅλος περὶ θήρας ἐπτοημένος καὶ κυνηγέσια, ἡμαγμένος τὰς χεῖρας, καὶ οἷον θωΰσσων κυσί· χεὶρ γὰρ ζωγράφου καὶ τέχνη κἂν τἄλλα σοφὴ, φωνῆς ἡττᾶται, καὶ μόνην ταύτην οὐκ οἶδε μιμεῖσθαι τοῖς χρώμασι. Τὸν πάντα βόστρυχον πρὸς ἓν ξυνῆγε καὶ ξυνεδέδετο· καὶ τὸ χιτώνιον εὐφυῶς συγκεκόλληται τῇ σαρκὶ, καὶ οἷον ταύτῃ ξυνέρραπται, ὃ μέχρι γονάτων ὁ τεχνίτης ἐξέχυσε. Τὰ δ' ἐφεξῆς μέχρι δακτύλων αὐτῶν διερρωγώς τις πέπλος ξυνέσφιγγε, καὶ μήρινθος κατὰ κιττὸν ξυνεπλέκετο. Λαγωὸς τῆς λαιᾶς ἐπῃώρητο τῶν χειρῶν· τῇ γάρ τοι δεξιᾷ τοὺς κύνας ὑπέσαινεν· οἱ δ' ὅλοι πρὸ ποδῶν ἐκυλινδοῦντο τοῦ νεανίσκου, καὶ οἷον ξυνέπαιζον.

16. Τέλος κρατῆρες πυρὸς ἐγεγράφατο, καὶ φλὸξ ὡς ἀπὸ γῆς, μέχρις ἐς αὐτὸν οὐρανὸν, ὡς μηδ' ἔχειν μαθεῖν, εἴτ' ἀπ' αἰθέρος ἐς γῆν ἐκχεῖται τὸ πῦρ, εἴτ' ἀπὸ γῆς ἐξῆπται πρὸς οὐρανόν. Καί τις ἀνὴρ ἑκατονταπέμπελος παρακάθηται τῇ φλογὶ, ὅλος ῥυτὶς, ὅλος πολιὰ καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν πώγωνα, διφθέραν ἐνδεδυμένος ἐκ κεφαλῆς ἐς ὀσφὺν, τὰ δ' ἄλλα γυμνὸς, τὼ χεῖρε, τὼ πόδε, καὶ τὸ πολὺ τῆς γαστρός. Ἐκτεταμένας εἶχε τὰς χεῖρας, καὶ οἷον μεθεῖλκε τὴν φλόγα καὶ ὅλην μετερρίπιζε, καὶ ὅλην μετῆγε πρὸς ἑαυτόν.

17. Ταῦθ' ὁρῶμεν, καὶ τοῖς παραδόξοις ἐξεπληττόμεθα, καὶ τί βούλεται τὰ γεγραμμένα σφόδρα ἐκμαθεῖν ἐδεόμεθα, καὶ μᾶλλον ὁ Κρατισθένης· ἐμὲ γὰρ ὁ τῆς Ὑσμίνης ἔρως ὅλον μεθεῖλκε πρὸς ἑαυτόν· τὰ δ' ἄλλα πάντα καὶ τὰ περὶ τὸν κῆπον τερπνὰ, τερπνά μοι πρὶν Ὑσμίνην ἰδεῖν, ἢ μᾶλλον πρὶν Ὑσμίνης ἐκκαυθῆναι τῷ ἔρωτι. Ἐγὼ μὲν τοίνυν τοὺς ὀφθαλμοὺς μετάγω περὶ τὸν κῆπον, τὴν Ὑσμίνην ἐνοπτριζόμενος· ὁ δέ γε Κρατισθένης ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν γεγραμμένων ἀνδρῶν ἰαμβεῖον ἐν ὁρᾷ γεγραμμένον· τὸ δ' εἶχεν οὕτως·

Τοὺς ἄνδρας ἀθρῶν, τὸν χρόνον βλέπεις ὅλον.

terram premit; læva boum stimulum gestat, qui aratoribus pro stylo est; atque ille boum sanguine tinctus terram cruore describit.

13. Sequentis similis forma fuit, similis vestis, calceus, pileus, omnisque ornatus; diversum tamen corpus; nigra, sed non ea nigredine qua præcedentis, facies, neque candida, ut illius, qui in horto depictus est, verum quantum illo nigrior, tantum illo candidior. Coma sine lege nisi usque ad humeros effusa : barbitium non ut proximi prolixum, sed in unum collectum adstrictumque. Læva canistrum pendet, unde triticum acceptum dextera terræ credit; quod utrum pennigeris, si modo hiantibus terræ rimis occuluntur, distribuat, pictor oculis arbitrari non permiserat.

15. Illos adolescens excipit vivido corpore vividisque oculis audaciam ex omni parte spirans; at ille venationi perdite incumbens et venaticis curis, respersis cruore manibus, canes hortari videtur; nam pictoris manus et ars, alias peritissima, in voce vincitur illamque solummodo coloribus exprimere non potest. Crines in unum conglobatos nodus adstrinxerat; vestis membris pressule adhæret, his velut adsuta; illam ad genua pictor effuderat. Cætera lacero panno ad usque digitos tecta, tortilique in modum hederæ fune adstricta. Læva leporem sustinet, dextra canibus blanditur; at illi adolescentis propter pedes volutati colludere videbantur.

16. Ultimo loco ignis crateres depicti fuerant, et flamma quasi ex terra usque ad cœlum ipsum erumpens, ita ut dubium sit utrum cœlitus in terras demittatur ignis, an in cœlos ab terra accensus feratur. Vir senio confectus, adeoque ut videatur jamdudum in eo esse ut efferatur, igni assidet, rugis obsitus, omninoque caput et barbam canus; pellis capite ad ilia eum occupat; cætera nudus est, manus pedesque ac magnam ventris partem. Extensæ autem manus, et flammam ad se trahere adeoque excitare et trahere videtur.

17. Horum adspectu et rerum novitate in stuporem attoniti scire ardebamus, quid illa pictura sibi vellet, Cratisthenes præcipue : nam me Hysmines amor totum ad se trahebat; ac cætera quidem in horto placuerant, antequam Hysminen vidissem, aut potius antequam Hysmines amore conflagrarem. Itaque circumferebam per hortum oculos Hysminem velut in speculo intuens; Cratisthenes interea inscriptum capiti pictorum hominum iambum videt qui sic habebat :

Hos intuenti totus annus cernitur.

18. Ἐντεῦθεν κατεφιλοσοφοῦμεν τὰ σχήματα τῶν γεγραμμένων ἀνδρῶν.

Στρατιώτης ὁ πρῶτος τὸν καιρὸν τοῦ χρόνου παραδεικνὺς, ὅτε πᾶς ἐκστρατεύει στρατιώτης ἀνὴρ ὅλοις ὅπλοις καταφραξάμενος ἑαυτόν.

Ὁ μετ' αὐτὸν αἰπόλος, καὶ ἡ αἶξ ἡ περὶ τοῖς ποσὶ τίκτουσα, καὶ σύριγξ οἷον αὐλοῦσα, τὸν καιρὸν ἐκφαίνει, καθ' ὃν ποιμὴν ἐκ χειμῶνος ἐξάγει τὸ ποίμνιον, καὶ καθ' ὃν τίκτουσιν αἶγες, καὶ σύριγξ ἁρμόττεται.

Ὁ γεγραμμένος λειμὼν, ὁ ῥόδοις κομῶν καὶ θάλλων τοῖς ἄνθεσιν, ὁ μέσος κατηνθισμένος ἀνὴρ, τὸν καιρὸν εἰκονίζει τοῦ ἔαρος.

Τὸ χλοηφόρον γεγραμμένον πεδίον, ὁ τὸν χόρτον τίλλων ἀγρότης, τὸν καιρὸν παρίστησιν ἐμφανῶς, καθ' ὃν ὁ χόρτος πεπαίνεται, καὶ τὴν ἐκτομὴν ἀπαιτεῖ.

Ὁ μέσον ἀσταχύων ἀνὴρ, ὁ τὸ δρέπανον ἔχων καὶ θερίζων τὸν ἄσταχυν, τὸν καιρὸν τοῦ θέρους σοι καταζωγραφεῖ.

Ὁ λελουμένος ἀνὴρ, ὁ γυμνὸς, ὁ πίνων, ὁ καυματούμενος, τὴν θέρμην ἐμφαίνει σοι τοῦ καιροῦ, τὴν ἐπιτολὴν τοῦ κυνὸς, ὅθεν τὸ σῶμα καταξηραίνεται.

Ὁ τὸν βότρυν τρυγῶν, τὸν καιρὸν τῆς τρύγης σοι παριστᾷ, καὶ τὸ πεπανθῆναι τοὺς βότρυας.

Ὁ μετ' αὐτὸν ἰξευτὴς ὑπαινίττεταί σοι τὸν χρόνον, καθ' ὃν τὰ πτηνὰ τὸν χειμῶνα φρίσσει, καὶ μεταίρει πρὸς τὸ θερμότερον.

Ὁρᾷς τὸν γηπόνον ἐπ' ἄροτρον; οὗτός ἐστιν ὁ καιρὸς, ὃν καί τις σοφὸς ἐκ τῶν πληϊάδων ἐς ἄροτρον ἠκριβώσατο.

Ὁ μετ' αὐτὸν σκορπίζων τὸν σῖτον, σπορεύς ἐστι, καὶ τὸν τοῦ σπόρου καιρὸν καθυποφαίνει τῷ ζωγραφήματι.

Ὁρᾷς τὸν ἐν μέσῳ κυνῶν νεανίσκον, τὸν τὸν λαγωὸν φέροντα, τὸν τοὺς κύνας καθυποσαίνοντα; τὸν τῆς θήρας καιρόν σοι παρίστησιν· ἐπειδὴ γὰρ συνῆπται ταῖς ἀποθήκαις καὶ σῖτος, καὶ οἶνος, καὶ τἄλλ' ὁπόσα συναγαγεῖν ἀγαθὸν, ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ περὶ τὸ μέλλον ἑξῆς εὖ διετέθη γεωργικῶς καὶ γηπονικῶς, ἀνέσει καὶ θήραις καιρὸς ἀφωσίωνται.

Ὁ πολιὸς οὗτος ἀνὴρ, ὁ τῇ ἑστίᾳ ἐμπελαδὸν παρακαθήμενος, τὸ δριμὺ τοῦ χειμῶνος καθυποφαίνει σοι, οὐχ ἧττον δὲ καὶ τὸ τοῦ γήρως ψυχρόν· ὁ γάρ τοι χειμὼν διὰ κόρης ἁπαλόχροος οὐ διάησι, τροχαλὸν δὲ γέροντα τίθησιν.

19. Οὕτω τοίνυν καταφιλοσοφήσαντες τὴν γραφὴν, περὶ τὸ δωμάτιον ἀνεχωροῦμεν· ὕπνου γὰρ ἐκάλει καιρός. Καὶ ὁ μὲν Κρατισθένης περὶ τὴν κλίνην ἐγένετο, ἐγὼ δ' ἐνεκαρτέρουν τῷ κήπῳ, τὴν Ὑσμίνην ἐθέλων ἰδεῖν, καὶ ὅλους πρὸς τὴν πύλην εἶχον τοὺς ὀφθαλμούς· νοῦς γὰρ ἔρωτι τρωθεὶς ὅλον κατὰ νοῦν ἀναπλάττει τὸν ἔρωτα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μετάγει περὶ τὸ πλάσμα, καὶ ὅλον ὁρᾷν δοκεῖ τὸ πλαττόμενον· οὕτω πῦρ ἔρωτος πεσὸν ἐς ψυχὴν, καὶ τὰς φύσεις αὐτὰς με-

18. Inde super pictorum hominum habitu disserere cœpimus.

Miles primus opportunum anni tempus designat, quo milites in expeditionem ducuntur, omnibus armis protecti.

Secundus opilio, capraque ante pedes ejus parturiens, et fistula quasi resonans, tempestatem eam denotat qua gregem, hieme dilapsa, pastor educit, qua capellæ pariunt, qua fistula paratur.

Luxurians rosis pratum floribusque pullulans, ejusque in medio floribus conspersus juvenis, veris tempus figurat.

Viridis campus, occupatusque in secando fœno rusticus tempus manifesto demonstrat quo maturum fœnum demeti postulat.

Vir medias inter segetes falcem gestans operæque messoriæ incumbens, æstivum tempus ad verum depingit.

Sequens ex balineis nudus, bibensque ac æstuans, urentemque aeris sævitiam ortumque caniculæ ostendit, unde corpora exsiccari solent.

Septimus uvas carpens opportunitatem tibi vindemiæ et uvarum maturitatem exhibet.

Qui sequitur auceps hoc anni tempus indicat, quo volucres hiemem timentes ad loca calidiora fugam instruunt.

Adspicis aratro incumbentem agricolam : tempestas illa est, quam quidam doctus Pleiadum ab ortu arationi tribuit.

Qui agricolam excipiens frumentum serit, seminator est et sationis tempus subindicat.

Quem vides medios inter canes adolescens leporem gestans et canes blandiens, venationis tibi tempus exprimit, postquam scilicet reposita in horrea seges, vinumque ac omnia quæ colligere expedit, recondita sunt, futuri etiam cura, quantum ad rem rusticam et agriculturam spectat, recte habita, tum demum otio ac venationibus tempus addicitur.

Canus ille senex largissimo foco proximus assidens, hiemis asperitatem subostendit, non secus ac senectutis frigiditatem; namque

Non perflant teneræ per vivida membra puellæ,
Sed senis incurvant borealia flamina corpus.

19. Ita his omnibus explicatis cubiculum contendimus, somni enim tempus nos vocabat. Jam se lectulo Cratisthenes collocaverat : ego autem in horto remansi, Hysminen videre cupiens et oculos in portam contuitu pertinaci intendebam : animus enim amore saucius, amorem suum in se, figuli more, fingit, oculosque ad objectum, quod fingit, confert, prorsusque rem fictam sibi cernere videtur : usque adeo amoris ignis mentem invadens, ipsas rerum

ταπλάττει καὶ μεθαρμόζεται. Καὶ ὁ Κρατισθένης
τῆς κλίνης ἀναστὰς μεθέλκεταί με περὶ τὸ δωμάτιον,
νὺξ δ' ἤδη τελέθει, λέγων, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ
πιθέσθαι.

20. Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτόν· « Νῦν τὰς γραφὰς ὅλας
« ἀνεμετροῦμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς, τὰς ἐπιγραφὰς ἑωρῶ-
« μεν, καὶ ταύτας ταῖς γραφαῖς προσηρμόττομεν, καὶ
« θέρει μὲν καὶ ψύχει, καὶ ἔαρι, καὶ τοῖς πᾶσιν ἁπλῶς
« καιρὸς ἀφωσίωται· Ἔρως δ' οὐ περιγέγραπται τῇ
« γραφῇ, οὐ πρὸς καιρὸν τῇ τέχνῃ μετεχρωμάτισται· πάν-
« τως ὅτι παντὶ καιρῷ μεθαρμόζεται. » Ὁ δὲ Κρατι-
σθένης· « Ἰσχυρῶς σε καταπαγιδεύω τοῖς χείλεσι, καὶ
« τοῖς σοῖς τὴν νικῶσαν ἔχω προβλήμασιν· ἐγγὺς γὰρ
« ἡ γραφή, καὶ ἀπαράγραπτος ὁ γραφεύς· θέρει γὰρ
« καὶ ψύχει καὶ ἔαρι καιρὸς ἀφωσίωται κατά γε τὴν
« γραφὴν καὶ τὸν λόγον τὸν σόν, ἔρωτι δὲ οὐδαμῶς· ἂν
« δ' ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾷ, τυραννὶς τὸ πρᾶγμα· ἂν
« καταδυναστεύσας πολλάκις ἐκράτησε παρ' ἡμῖν, οὐ
« νόμος τὸ σπάνιον, ἡ γάρ τοι τοῦ ζωγράφου γραφὶς
« Ἑρμοῦ μοι ἀκόντιον· ὅλη κατεστομωμένη τοῖς ἐκ
« τῶν γεγραμμένων προβλήμασιν. » Ἐγὼ δὲ πρὸς τὸν
Κρατισθένην· « Ἀλλ' αὐταῖς σοι ταῖς τῶν χρωμάτων
« βαφαῖς ἐκθηλυνθήσεται τὸ ἀκόντιον· Ἔρως γὰρ
« προσγέγραπται βασιλεύς, καὶ πᾶσα φύσις ἀνδρῶν
« ὡς δούλη παρίσταται, ἄνδρες δὲ πάντως καὶ οἷς
« τοὺς καιροὺς ὁ γραφεὺς μεθηρμόσατο· εἰ γοῦν τὸ
« πᾶν καὶ καθόλου δουλοῦται τῷ Ἔρωτι, πῶς τὸ με-
« ρικὸν ἐκφύγῃ τὴν δούλωσιν; Εἰ δὲ καὶ πᾶν τμῆμα
« καιροῦ καὶ διάστημα ἐξ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ὡς ἐξ
« ὕλης τὴν σύστασιν ἔσχηκεν, αὗται δὲ δουλοῦνται
« κατὰ τὴν γραφὴν καὶ τὸ σὸν μυσταγώγημα, εὔδη-
« λον ὡς καὶ τὸ ἐκ τούτων καὶ δι' αὐτῶν καὶ ὅλον ἐν
« ὅλαις αὐταῖς οὐκ ἀποφύγῃ τὴν δούλωσιν, ἀλλ' ἄκον
« συνδουλαγωγηθήσεται. » Ταῦτ' εἶπον, καὶ τὸν
Κρατισθένην εὐθὺς κατεφίλησα, « Νικῶ σε, λέγων,
« Κρατίσθενες. » Ὁ δ'· « Ἔστω, νενίκηκας· γενώμεθα
« περὶ τὸ δωμάτιον. »

21. Καὶ γεγονότες ἀνακεκλίμεθα. Καί τις ψόφος περὶ
τὸν κῆπον γενόμενος, τῆς κλίνης μ' ἀνέσπασε· καὶ
περὶ τὸ φρέαρ τὴν Ὑσμίνην ὁρῶ, πρὸς ἣν κατεπέτασα,
καὶ τοῦ ποδὸς ἐμνήσθην τοῦ Ἔρωτος, ὅτι μὴ κατ' ἄν-
θρωπον ἦν, ἀλλ' ὅλον πτερόν· καὶ τὸν ζωγράφον τῆς
γραφῆς ἐμακάρισα· Ἔρως γὰρ καὶ τοὺς ἐμοὺς τούτους
πόδας ἐπτέρωσε· καὶ μηδὲν αἰδεσθεὶς ὅλαις χερσὶ τὴν
κόρην κατεφίλησα κατασχών. Ἡ δ' ἐξ αἰδοῦς καὶ θάμ-
βους, « Τί πάσχεις; » ἀνέκραξε. Ἐγὼ δ', « Οὐδέν, εἶ-
πον, ἄλλο πλὴν ἔρωτος τὴν πικρὰν ταύτην καὶ γλυ-
« κυτάτην μοι πάθησιν. » Καὶ πάλιν κατεφίλουν αὐ-
τήν, καὶ πάλιν ξυνέσφιγγον, καὶ ὅλην εἷλκον πρὸς
ἐμαυτόν, καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν μετεβίβαζον, καὶ τοῖς
δακτύλοις κατέθλιβον, καὶ ὅλην κατέδακνον, καὶ ὅλην
ἀνεῤῥόφων τοῖς χείλεσι, καὶ ὅλος ὅλην ὡς κιττὸς ξυν-
εῖχον κυπάρισσον· ξυνεπλεκόμην τῇ κόρῃ, ξυνεῤῥιζού-
μην αὐτῇ, καὶ τὴν φύσιν ἐζήτουν κοινώσασθαι, καὶ

naturas transformat et transmutat. Me autem Cratisthe-
nes lecto surgens in cubiculum reluctantem trahit dicens :

Nox venit et dulci juvat indulgere sopori.

20. « Mi Cratisthenes, subjeci ego, ecce modo picturas
« illas omnes oculis arbitrati sumus; inspectas etiam in-
« scriptiones illis adaptavimus, et hiemi quidem ac æstati
« verique et cæteris anni tempestatibus definitum proprium
« tempus fuit; Amor vero neque pictus est, neque ullum
« illi tempus hæc pictura tribuit; quia profecto omni tem-
« pori convenit. » Tunc Cratisthenes, « Te labris tuis
« fortiter irretitum teneo atque omnino secundum ea, quæ
« proposuisti, vinco; ecce enim picturam, nec aspernandum
« pictorem; æstati, hiemi ac veri suum tempus additum
« est secundum picturam et ratiocinationem tuam, amori
« vero nullum; nam si ultra fossam limitem salit, tyrannis
« est : quod si nos sæpiuscule oppressos subegit, ex his,
« quæ raro accidere solent, jura non constituuntur; mihi
« enim certe pictoris stylus Mercurii jaculum est; omnem
« ab illis, quæ in hac proposuit, aciem suam habet. »
Ego vero, « Sed tibi tamen, inquam, hujus jaculi vis
« iisdem ipsis picturis hebescet; Amor enim rex pingitur,
« cujus ad obsequium omnis hominum natura parata
« adest; at illi, quibus tempora pictor attribuit, homi-
« nes sunt. Si igitur universa Amori serviunt, quo-
« modo singula servitutem effugient? Præterea si tempo-
« ris partes et intervalla in dies noctesque divisa ex his
« tanquam ex materia componuntur, illæ dies scilicet nox-
« que, secundum picturam doctrinamque tuam illi parent,
« prorsus liquido patet non futurum esse ut omnia, quæ
« ex illis, per illas aut in illis totis sunt, servitutem ef-
« fugiant, sed etiam invita servitutis consortium subeant.
Hæc effatus Cratisthenem amplexus sum : « Vici te, mi
« Cratisthenes, » inquam. « Esto, infit, vicisti; sed in
« cubiculum pergamus. »

21. Statimque cubiculo et lectulo redditi sumus. Ortus
interea strepitus in horto, strato me excussit; Hysminen-
que fonti vicinam intuens, ad eam advolavi et Amoris
pedum, quos non hominum instar, sed alatos habet,
recordatus sum, pictorisque industriam laudavi : nam et
pedibus meis Amor addidit alas, confestimque deposito pu-
dore ambabus puellam detinens suaviari occœpi. Illa præ
pudore, metuque ac admiratione, « Ecquid caussaris, »
exclamat? — Nihil, inquam, præter amarum et dulcissi-
« mum Amoris morbum. » Rursusque constrictam attrahe-
bam ad me et velut animæ in partem deducebam et
premebam digitis, totamque mordebam et totam labiis
sorbillabam, totusque totam ut hedera cupressum cir-
cumcingebam, conjungebar puellæ, iisdem cum ea ra-
dicibus adhærebam, imo hoc mihi erat in votis, proprias

ἤθελον ὅλην καταφαγεῖν, καὶ ὅλην αὐτὴν κατερεύγεσθαι· ὅλην ἦγον περὶ τὸ χεῖλος, καὶ ὡς ἐκ σίμβλου τοῦ χείλους τῆς κόρης μέλι γλυκάζον ἐτρύγων τοῖς χείλεσιν.

22. Ἡ δέ μοι γενομένη περὶ τὸ στόμα, δάκνει μου τὰ χείλη, καὶ τοὺς ὀδόντας αὐτῆς ὅλους τοῖς ἐμοῖς κατεφύτευσε χείλεσι· καί μοι περὶ τὴν ψυχὴν ἐβλάστησαν ἔρωτες, καὶ γιγάντων παλαμναιότεροι. Ἐγὼ δ' ἀλγήσας, ξυνέσχον αὐτὰ, καὶ οἷον ἐστέναξα· ἡ δ', « Ἤλγησας τὰ χείλη; φησίν· ἀλλ' ἤλγησα κἀγὼ τὴν ψυχὴν, ὅτε μου ταῦτα καὶ σὺ τὸν ἔρωτα προπετῶς ἐπὶ τῆς τοῦ πατρὸς τραπέζης ἐξεφαυλίσατε. » Καὶ πρὸς τὴν κόρην ἐγώ· « Ἰδού μοι τἄλλα τῶν μελῶν καὶ θλιβέσθωσαν· τὰ δέ μοι τιμάσθω καθυπουργοῦντά μοι τοῖς φιλήμασιν. Εἰ δέ μοι κέντρον φέρεις ὡς μέλιττα, καὶ φυλάττεις τὸ σίμβλον, καὶ πλήττεις τὸν τοῦ μέλιτος τρυγητὴν, ἐγκαρτερήσω τῷ σίμβλῳ, τὸν ἐκ τοῦ κέντρου πόνον ὑφέξω, καὶ τρυγήσω τοῦ μέλιτος· οὐ γάρ με στερήσει πόνος γλυκύτητος μέλιτος, ὥσπερ οὐδ' ἄκανθα ῥόδου τοῦ ῥόδου κωλύσει με. » Καὶ πάλιν ἐφίλουν αὐτὴν, καὶ πάλιν ξυνέθλιβον, καί τι δρᾷν ἐπεχείρουν ἐρωτικώτερον. Ἡ δ', « Ἀλλ' οὐκ ἔσται σοι τοῦτο, νὴ τὴν Ὑσμίνην, » φησίν. Ἐγὼ δ', « Ἀλλ' οὐκ ἀνήσω, νὴ τὸν Ὑσμινίαν, » ἀντέλεγον.

23. Καὶ ἦν ἔρις παρ' ἡμῖν Σωφροσύνης καὶ Ἔρωτος, εἰ μή τις Αἰδῶ τὴν Σωφροσύνην ἐκείνην ἐθέλει καλεῖν· ὁ μὲν γὰρ ὡς ἀπὸ γῆς μοι κρατῆρας ἀνῆπτε πυρὸς, ἡ δ' ὡς ἐξ οὐρανοῦ τὴν κόρην ἐψέκαζεν· ὁ μὲν ὅλας ἐξεκένου φαρέτρας, ἡ δ' αἰδὼς τῇ παρθένῳ ἀσπὶς ἑπταβόειος· ὁ μέν μοι τὴν ἐν χερσὶ λαμπάδα κατ' ὀφθαλμῶν ἀνῆψεν ἐρωτικῶς, καὶ τὴν φλόγα πρὸς τὴν ψυχὴν μετεῤῥίπιζεν, ἡ δ' ὅλας πηγὰς δακρύων ἐκ τῶν τῆς κόρης ὀφθαλμῶν ἀνεστόμωσεν. Ἀλλ' ὕδωρ Αἰδοῦς Ἔρωτος πῦρ οὐ κατέκλυσεν, ἀλλ' ἤδη στεφανίτης ἐγὼ, καὶ Σωφροσύνης Ἔρως ἐκράτησεν ἂν, εἰ μή τις περὶ τὴν πύλην γενόμενος, τῆς δυστυχίας! τὴν Ὑσμίνην ἐζήτει. Πρὸς ὃ σφόδρα καταθορυβηθέντες ἡμεῖς, ἀπ' ἀλλήλων ᾠχόμεθα· καὶ ἡ μὲν παρθένος (εἰρήσθω γὰρ καὶ πάλιν· οὕτω γὰρ Σωφροσύνῃ δοκεῖ καὶ δαίμοσιν) ἐπὶ τῷ φρέατι γέγονε· καὶ ἦν τοῖς περὶ τοῦ φρέατος τὸ στεφάνωμα παρακαθημένη πτηνοῖς, καὶ τούτοις προσπαίζουσα.

24. Ἐγὼ δὲ περὶ τὸ δωμάτιον γεγονὼς, ἀνεκεκλίμην εὐθὺς, καὶ ὅλον τὸν ὑπνοῦντα καθυπεκρινόμην σοφῶς, ἑαυτὸν μεταπλάττων ἐξ αἰδοῦς καὶ φόβου καὶ ἔρωτος. Τὸ κηρύκειον ᾐσχυνόμην, τὸν ἐκ δάφνης στέφανον, τὸ ἱερὸν πέδιλον, τὸν σεμνὸν χιτῶνα, καὶ τὰ Διάσια· τὸν Σωσθένην ἐφοβούμην, καὶ τὴν Πανθίαν καὶ ὅλην Αὐλίκωμιν· καὶ μᾶλλον ἐμαυτοῦ τὴν Ὑσμίνην ἠλέουν ἐξ ἔρωτος. Ὁ δὲ καλὸς Κρατισθένης τῆς κλίνης ἀναστὰς, καὶ περὶ τὸν κῆπον γενόμενος, καὶ μήτε τὴν Ὑσμίνην ἰδὼν, μήτε τινὸς περὶ τὴν οἰκίαν ἀκούσας φωνῆς (ἦν γὰρ πάνθ' ὁρῶν τὰ γινόμενα), πρός με ἧκε λέγων· « Μηδέν σοι τοῦ πλάσματος. » Ἐγὼ δ' ὅλως ἀνέστην

naturæ vices communicare, ardebamque illam totam comedere totamque illam eructare. Ad labra illam admovens, ex labris puellæ tanquam ex alveari mel labra mea colligebant.

22. Illa autem ori meo pariter osculum conlabellans, admorsis labellis dentium vestigia inseruit et plures amores in anima pullularunt gigantibus ipsis crudeliores. Ego autem contraxi labra et suspirium duxi; at illa, « Dolent tibi labella, inquit; sed et mihi animus doluit, quum amorem meum tu et illa in convivio patris temere fastidistis. » Puellæ autem ego, « Ecce, inquam, cætera membra mihi premantur; tibi modo labra in pretio sint quæ mihi oscula ministrant. Si mihi aculeum fers velut apis, alveareque custodis, et mellis furem vulneras, insistam tamen alveari, mellisque ergo spiculi dolorem sustinebo et mel colligam; nec enim a dulcedine mellis me labor arcebit, uti nec a rosa spina deterrebit. » Et iterum illam suaviabar et iterum comprimebam et ultimi amoris voto obsequi conabar. Illa autem, « Hoc tibi, inquit, per Hysminen non succedet. — Sed nec ego per Hysminiam remittam, » vicissim inquiebam.

23. Ita inter nos certamen ortum est Castitatis et Amoris, nisi quis satius duxerit Castitati Pudoris nomen indere. Ille enim igneos crateras velut ab intimis terræ visceribus accendebat, illa autem deciduo cœlitus rore virginem spargebat; ille totam pharetram vacuam fecit, illa autem virgini septemplicis clypei instar; ille flagrantis tædæ, quam manibus quatiebat, inque oculos, ut Amorem decet, ignem intentabat, flammamque, ut animum incenderet, ventillabat; illa autem lacrymarum fontes ex oculis puellæ recludebat. Neque tamen hæc Pudoris unda Amoris ignem obruit, et jam ego victor coronatus ferebar; jam Pudicitiam superabat Amor, quum quis ad januam, o me infelicem, devenit, qui Hysminen quærebat. Conturbati hoc strepitu ambo ab invicem discessimus, et virgo (ita enim vocetur, quando Castitati diisque sic visum est) ad fontem tetendit, proximaque sedit volucribus quæ fontis coronam decorant, et illis colludens.

24. Ego vero cubiculo redditus cubitum festinus concessi, dormientem probe mentitus, totumque me dissimulans metu, verecundia et amore. Pudebat me propter caduciferi ministerium, lauri coronam, sacrum calceamentum, venerandamque vestem ac Diasia; Sosthenem vero, Panthiam, ac universam Aulicomidem timebam. Hysmines autem præ amore potius quam mei ipsius miseratio incesserat. Verum formosus Cratisthenes lecto surgens in hortum regressus est; quum neque Hysminen vidisset nec, cujusquam vocem juxta domum intellexisset (singula enim inspexerat), ad me venit dicens : « Frustra dissimulas. »

ὑπότρομος· καὶ ὁ Κρατισθένης· « Τῆς δειλίας τοῦ κήρυκος! » Ἐγὼ δ' ὅλως καὶ πάλιν ἤμην ὑπότρομος, καὶ τὴν Ὑσμίνην ἐζήτουν ἰδεῖν, λέγων· « Ὠλώλειν, Κρατίσθενες. » Καὶ ὁ Κρατισθένης, « Σίγα, φησί, καὶ περὶ τὸν ὕπνον γενώμεθα·

Σοφὸν γάρ ἐστι κἀν κακοῖς ἃ δεῖ φρονεῖν. »

25. Κἀγὼ δ' ἐσίγων μέν, ἀλλά μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὁ ὕπνος ἐμίσησε, καὶ δυσωπούμενος ἐξέφυγε, καὶ ἤμην ὅλος ἄγρυπνος, ὅλος ὅλας ἀναπλάττων ὑποθέσεις τῷ λογισμῷ, καὶ τέλος· « Ὡς οὐκέτι τὴν καλὴν Ὑσμίνην καταφιλήσω, οὐκέτι καταθλίψω τοὺς δακτύλους ἐρωτικῶς, οὐκέτι κατὰ κιττὸν ξυμπλακήσομαι, οὐκέτι νέκταρ, ἀλλὰ κόνδυ πικρίας κατακεράσομαι, οὐκέτι τρυγήσω τοῦ μέλιτος, οὐκέτι κέντρῳ πληγήσομαι, οὐκέτι ῥοφήσω τὴν κόρην τοῖς χείλεσιν, ἃ πάντα σπουδάζων ἐρωτικῶς ἔπαιζον. » Ταῦτ' ἐπλαττόμην ἐς νοῦν, καὶ τὸ δάκρυον κατὰ ποταμοὺς τῶν ὀφθαλμῶν ἐξεχεῖτό μοι, ὁμοῦ κατακλύσαν τοὺς λογισμοὺς ἐναπέπνιξε, καὶ καταμεθύσαν μ' εἰς ὕπνον ἀπήγαγεν.

Surrexi pavidus, et iterum Cratisthenes: « O timidum caduceatorem! » Ego autem, toto rursus corpore trepidans Hysminen intueri ardebam, dicens: « Perii, Cratisthenes! » At ille « : Taceas somno indulgeamus, nam

Vere sapiens est qui vel in malis sapit. »

25. Silui, sed oculos meos et somnus oderat, et reveritus fugiebat, insomnemque totam noctem ducebam, per varia consilia animum versans, et denique: « Non deinceps Hysmines oscula libabo, non digitos premam, non hederaceos intimabo amplexus; non ultra nectaris poculum, sed amaroris præbebitur; non amplius mel colligam, non posthac aculeo pungar, nec labellis puellam sitienter sorbillabo, quas omnes nequitias serio lusi. » Hæc animus revolvebat, dum lacrymæ fluminis instar ex oculis mihi prorumpentes submersa consilia strangulant meque inebriantes in quietem flectunt.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

1. Καὶ δή με κατακοιμώμενον ὅλος χορὸς ὀνείρων περιεστοίχισε, καί μοι ξυνέπαιζε, καὶ μετέπαιζεν ὅσα παίζουσιν ὄνειροι. Ὁ μέν μοι τὴν Ὑσμίνην ὑπεζωγράφει ξυμπαίζουσαν, φιλουμένην, φιλοῦσαν, δακνομένην ἐρωτικῶς, ἀντιδάκνουσαν, ὅλην ξυμπλεκομένην μοι, καὶ καταπλεκομένην ἐξ ἔρωτος. Ὁ δέ μοι καὶ συνανέκλινε ταύτην, καὶ στρωμνὴν ἐρωτικῶν χαρίτων ὑπέστρωσε, φιλημάτων, γαργαλισμάτων, θλίψεων σαρκῶν, ξυμπλοκῶν χειλέων, περιπλοκῶν χειρῶν, ποδῶν ἐμπλοκῶν, καὶ τῶν ἄλλων μελῶν. Ὁ δέ τις αὐτῶν ὅλον βαλανεῖον ἐδημιούργησε, καί μοι τὴν Ὑσμίνην συνέλουσε, καὶ πάσας ἐρωτικῶς ἐξεκένωσε χάριτας· περὶ τὸ στῆθος τῆς κόρης ὅλον μού μοι τὸ στόμα ξυνέρραψε τοῖς ὀδοῦσι δάκνον, τοῖς χείλεσιν ἐκμυζῶν, καὶ τῇ γλώσσῃ μεταβιβάζον εἰς τὴν ψυχὴν τὸν λωτόν· ἃ πάνθ' ἡ κόρη περὶ τὸν ἐμὸν ἀνατέτραπται τράχηλον· καὶ θέλων παίζειν ἐρωτικῶς, τὸ λουτρὸν ἐξεπύρωσε· καί με καταδιψήσας, καὶ τεχνικῶς καταχαυματώσας, τοὺς μαστοὺς τῆς κόρης κρουνούς μοι παρεῖχε γλυκάζοντας· οὓς τῷ στόματι παραθέμενος, τῆς ψυχῆς μοι τὸ καῦμα κατέψυχε, ψυχρὰν ἡδονὴν πηγάζων γλυκυτέραν καὶ νέκταρος· καὶ τέλος ταῖς ἀλλήλων ὠλέναις ἡμᾶς κατεκοίμησεν.

2. Ἄλλος παστάδα κατέπηξε, νυμφοστολήσας ταύτην λαμπρῶς, καὶ φιλοτίμως νυμφαγωγήσας, καὶ ξυστεφανώσας μοι τὴν Ὑσμίνην μεγαλοπρεπῶς, ξυνεκάθισε, καὶ τράπεζαν παρετίθετο, καὶ τὸν ὑμέναιον ᾖδε, καὶ

LIBER QUINTUS.

1. Postquam ego quieti concessi, totus somniorum chorus me circumcinxit; colludebatque et mutatis in novas imagines formis, ut ludere solent somnia, illudebat. Aliud mihi Hysminen suppingebat basiatam et basiantem, amatorieque morsam et remordentem, totamque me complexam et, Amore impellente, amplexam. Aliud autem eam mihi accumbentem fingebat, stratumque substraverat me Amorum lubentiis intextum; basiis, titillationibus, mutuis compressionibus corporum, labiorum conjunctionibus, pedum cæterorumque membrorum connexionibus. Aliud autem balineum fabricavit et lavatum mecum duxit Hysminen et omnes Cupidinum venustates ex amoris pharetra deprompsit; nam puellæ pectori os meum consuit dentibus mordens labiisque sugens et lingens totum in animum meum traduxit, quæ omnia puella ad cervicem meam convertebat Hysmine; mox autem amoris lusus ludens ecce repente balineum incendit, mihique sitienti et his artibus conflagrato virginis ubera, suavissimo lacte scaturientia præbuit, confestimque ori admovit frigidissimam voluptatem ipso nectare dulciorem instillans; et denique mutuo ulnarum ambitu alligatos consopivit.

2. Aliud vero genialem lectum compegit Hysminenque splendide nuptiali mundo exornatam sponsarumque more ad me ductam et decentissimo coronamine mecum cinctam juxta me sedentem collocavit. Tum mensam apponit,

τοὺς ἔρωτας ἔπλαττε περὶ τὴν τράπεζαν ὀρχουμένους καὶ παίζοντας ὅσα παίζουσιν ἔρωτες.

3. Ὁ δέ μοι πλάττει τὸν κῆπον παλαμναιότατος ὄνειρος, καὶ τὴν Ὑσμίνην εἰσάγει, κἀμὲ τῆς κλίνης ἀνίστησι, καὶ περὶ τὴν κόρην ἐξάγει, καὶ καθυπουργεῖ μοι τὸν ἔρωτα. Κἀγὼ τὴν παρθένον ἐφέλκομαι τὰ πρῶτα μὴ θέλουσαν, συνέχω, θλίβω, δάκνω, φιλῶ, περιπλέκομαι, καί τι δρᾷν ἐθέλων ἐρωτικώτερον, οὐ συνεχωρούμην τῇ κόρῃ, καὶ πρὸς ἔριν μετάγω τὸν ἔρωτα. Καὶ ἐν μέσοις τούτοις ἡ τῆς κόρης μήτηρ ἐφίσταται, καὶ τοῦ πλοκάμου λαβομένη τὴν κόρην, ὡς ἐκ λείας ἐφέλκεται λάφυρον, λοιδοροῦσα τῇ γλώττῃ, καὶ πλήττουσα τῇ χειρί. Ἐγὼ δ' ὥσπερ κατακεραυνωθεὶς, ὅλος ἤμην ἐμβρόντητος· ἀλλ' ὁ πάντων ὀνείρων ἀγριώτερος ὄνειρος οὔτ' ἔμ' ἀφῆκεν ἀναισθητεῖν, καὶ τὴν τῆς Πανθίας γλῶσσαν εἰς Τυρσηνικὴν μετεχάλκευσε σάλπιγγα, κατατραγῳδοῦσαν τὰ κατ' ἐμὲ, καὶ καταλοιδοροῦσάν μου τὸ κηρύκειον, « Βαβαὶ τῆς σκηνῆς, τῆς « ὑποκρίσεως, λέγουσα, Ζεῦ καὶ θεοί· ὁ κῆρυξ, ὁ « παρθένος, ὁ τῆς δάφνης ἐστεφανωμένος, ὁ τὰ Διάσια « φέρων εἰς Αὐλικώμιδα, ὁ παρ' ἡμῖν ἴσα καὶ θεῷ φιλο« τίμως φιλοφρονούμενος, μοιχὸς, ἀκόλαστος, βιαστὴς, « δεύτερος Πάρις ἐς Αὐλικώμιδα, κατασυλᾷ μου τὸν « θησαυρὸν, ἀνορύττει μου τὸ κειμήλιον· ἀλλ' ἔχω σε « λῃστὴν, τὸν τοιχωρύχον, τὸν ἀλιτήριον, τὸν ἀπο« συλῶντα τὰ κάλλιστα. Μητέρες ὅσαι παρθενικοὺς « θησαυροὺς κατορύττεσθε, καὶ περὶ τὴν φυλακὴν « ἀγρυπνεῖτε τῶν θησαυρῶν, ἰδοὺ τὸν ἐπίβουλον ἔχω, « τὸν τῷ τῆς δάφνης στεφάνῳ κατακρυπτόμενον, τῷ « σεμνῷ χιτῶνι, τῷ ἱερῷ πεδίλῳ, καὶ τῷ κηρύγματι· « ὅλην ἐνδεδυμένον τὴν λεοντῆν, ὅλην ὑποπλαττόμενον « τὴν σκηνήν. Οἷς ὁ γλυκὺς ἀντιπνεύσας τῆς σωφροσύνης « ζέφυρος, ἐλέγχει τὸν δόλον, ἀπογυμνοῖ τὸ κρυπτόμε« νον· καὶ νῦν οὐκέτι κῆρυξ ὁ κῆρυξ, ἀλλ' ἅρπαξ, ἀλλὰ « λῃστὴς, ἀλλὰ τύραννος. Λάϊνον τῷ τυράννῳ τὸν χι« τῶνα, γυναῖκες, ἐξυφηνώμεθα· καταζωγραφήσωμεν τὴν « σκηνήν· τὴν ὑπόκρισιν τεχνουργήσωμεν, καὶ στηλι« τεύσωμεν τῷ χιτῶνι τὸν τύραννον, ἵν' ᾖ τοῦτο γυναιξὶ « κόσμος, παρθένοις τεῖχος, καὶ στέφανος Αὐλικώμιδος.

Τί δ' οὐ γυναῖκες εἷλον Αἰγύπτου τέκνα;

« Πολυμήστωρ δ' οὐκ ἐκ γυναικὸς ἐξεκόπη τοὺς ὀφθαλ« μούς; »

4. Ταῦτ' εἶπε, καὶ στρατὸν καθώπλισε γυναικῶν, καὶ παντελῶς κατεβάκχευσε, καὶ κατ' ἐμῆς κεφαλῆς ἐξεστράτευσεν· ἐγὼ δ' ἐξεθαμβήθην ὁρῶν, καὶ πρὸς τὸν Κρατισθένην ἔλεγον· « Ὀλώλειν, Ὀλώλειν, Κρα« τίσθενες! » Ὁ δέ μου τῇ γλώσσῃ καταθορυβηθεὶς ἀνίσταται τῆς στρωμνῆς, πλήσσει με τῇ χειρὶ, καὶ τὸν μὲν ὄνειρον τῆς ψυχῆς, τὸν δ' ὕπνον ἀποσπᾷ μου τῶν ὀφθαλμῶν. Ἐγὼ δ' ἐδόκουν, νὴ τοὺς θεοὺς, ἔτι τὰς γυναῖκας ὁρᾷν, καὶ πρὸς τὸν Κρατισθένην ἔλεγον· « Ἀπολώ« λαμεν, ἀπολώλαμεν· Πανθία στρατεύει, γυναῖκες, τὸ « στράτευμα· Ζεὺς δὲ πρῶτος κατεστρατήγησεν, οὗ τὸ

hymenæum canit et Amores fingit circum mensam saltantes omniaque colludentes quæ ludere Amores solent.

3. Aliud autem et illud somniorum scelestissimum mihi hortum effingit in quem Hysminen intromittit meque lecto excitatum ad illam ducens amori meo sedulam operam præstitit. Ego primum virginem invitam attraho, contineoque et premo et mordeo et basio et circumplector; mox solidiorem auferre voluptatem conabar, sed quia per illam minus licebat, amorem illum in contentionem traduco. Proximat interim puellæ mater, quæ crine prehensam trahens, tanquam raptum ex præda spolium, lingua objurgat, et manibus ferit. Ego autem veluti fulguritus in stuporem attonitus steti; verum illud somniorum omnium sævissimum somnium nec me sensus impotem manere permisit: etenim Panthiæ linguam in Tyrrhenam utique tubam mutavit, quæ fraudem meam manifestam faceret, ac ministerium meum differret. « Papæ, inquiebat illa, quæ sce« na, quæ dissimulatio? O Jupiter diique omnes, ecce illum « castissimum caduceatorem, qui quum Jovis solemnia « nuntiaturus Aulicomidem venisset a nobis veluti deorum « aliquis splendide exceptus et habitus, mœchus, luxu« riosus virginibus vim infert, alterque Aulicomidi Paris « thesaurum meum rapit, divitias prædatur; sed teneo « te latronem, parietum perfossorem, sceleratum, opum « mearum raptorem. Vos advoco, matres omnes, quæ« cumque virginum filiarum custodiam pervigiles obitis, « ecce teneo insidiatorem, lauri corona, veneranda veste, « calceoque sacro dissimulatum; en uti leoninam indutus « histrioniam agit. His autem artibus dulcis castitatis « zephyrus afflans, dolum arguit et occultam fraudem « nudat; et jam non caduceator ille caduceator, sed raptor, « sed latro, sed tyrannus appellandus est. Agite, mu« lieres, lapideam tunicam tyranno illi intexentes, tra« gœdiam ad verum exprimamus, callideque histrionales « agamus partes et tyrannum tunica lapidea indutum in« fami columnæ alligemus ut id sit ad mulierum decus, « virginum tutelam, et Aulicomidis perennem gloriam.

An non mulieres filios neci tuos,
Ægypte, tradiderunt,

« et Polymestoris femina oculos eruit? »

4. His dictis mulierum exercitum armis instruit debacchantemque in caput meum convertit. Ego autem ea visione tremefactus, « Perii, perii, Cratisthenes, » exclamavi. Ille vero hac voce conturbatus lecto exsiliit, meque manu prehendens somnium ex animo, ex oculis soporem excussit. Ego tamen per deos mulieres adhuc intueri existimabam, iterumque, ad Cratisthenem conversus: « Periimus, perii« mus, dixi; Panthia feminarum exercitum adversus me « ducit; sed Jupiter, cujus ministerium mentitus sum,

« κηρύκειον κατέψευσμαι. » Καὶ ὁ Κρατισθένης· « Ἔτι δοκεῖς ὀνειρώττειν μοι. »

5. Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτόν·

Ἀποπέμπομαι ἔννυχον ὄψιν·

καὶ τὰ περὶ τοὺς ὕπνους ἐξηγούμην αὐτῷ, ὅσα μου κατέπαιζον ὄνειροι, ὅσα με κατεγλύκαινον, ὅσα μου πρὸς ἡδονὴν κατεπλάττοντο, καὶ τέλος τὸν κῆπον, τὴν Ὑσμίνην, τὴν σωφροσύνην αὐτῆς, τὴν ἐμὴν βίαν, τὴν ἔριν, καὶ τὴν ἐπὶ τούτοις τῆς Πανθίας ἐπέλευσιν, τὸν ἑλκυσμὸν τῆς κόρης, τὴν κατ' ἐμοῦ μηχανήν, τὴν καταδρομήν, τὴν ὕβριν, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ τῶν γυναικῶν στράτευμα· « πρὸς ὃ δὴ σφόδρα καταθορυβηθεὶς τὴν ψυχήν, σὲ τὸν καλὸν Κρατισθένην μετεπεκαλούμην πυκνά· καὶ δέδοικα, μὴ τὸ μέλλον μοι τὸ δαιμόνιον ἐν ὀνείροις ὑπεζωγράφησεν· εἴθισται γὰρ τούτῳ προκηρύσσειν ἐν ὕπνοις τὰ μέλλοντα. » Καὶ ὁ Κρατισθένης· « Μεθημερινὴ φροντίς ἐστιν ὄνειρος· ταῦτά σοι καθυπέτρεχεν, ὅθ' ὁ περὶ τὴν κλίνην ψόφος ὑμᾶς ἀπ' ἀλλήλων διέσπασεν· ἀλλ' ἤδη τὸν Σωσθένην ὁρῶ πρὸς ἡμᾶς ἐρχόμενον σπουδαιότερον. » Ἐγὼ δ', « Ὀλώλειν, » ὑπεψιθύρισα.

6. Ἧκεν ὁ Σωσθένης, καὶ περὶ τὴν πύλην τοῦ δωματίου γενόμενος, « Ὑσμινία κῆρυξ, φησὶν, ἰδού σοι πᾶσα πόλις Αὐλίκωμις πρὸ πυλῶν· πάντες σε ζητοῦσι τὸν κήρυκα· τὴν κεφαλὴν στεφανώθητι, τῷ χιτῶνι καὶ τῷ πεδίλῳ κατακοσμήθητι, ὅλον περιδύθητι τὸ κηρύκειον, ἵνα σε καὶ Ποσειδῶν αἰδεσθῇ, καὶ πνεῦμα θύσῃ Διῒ μετάγον πρὸς Εὐρυκώμιδα. » Ἐγὼ δ' ἀλλὰ κἂν ἐδεδοίκειν, κἂν ἔφριττον, κἂν χρωματισμὸν τὰ τοῦ Σωσθένους εἶχον, ἐνεδυσάμην τὸν κήρυκα· καὶ περὶ τὸν κῆπον γενόμενος, χορὸν ὁρῶ παρθένων οὐκ εὐαρίθμητον, ὃν δὴ πάντα, καὶ χιτὼν ἐκόσμει περικαλλής, καὶ στέφανος ἐκ δάφνης τὴν παρθενίαν παραδεικνύς· εἶδον οὖν, καὶ, νὴ τὸν Ἔρωτα, τοῖς ἔργοις αὐτὸν ὁρᾶν ἐδόκουν τὸν ὄνειρον· καὶ μικροῦ δεῖν καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἀπεφύσησα, εἰ μὴ τὴν Ὑσμίνην εἶδον ἐν μέσῳ κατὰ σελήνην ἐν ἄστρασι, τἄλλα μὲν κατακεκοσμημένην βασιλικῶς, τὴν δὲ κεφαλὴν ἐκ δάφνης ἐστεφανωμένην παρθενικῶς. Ὅλην τοίνυν ἀτενῶς τὴν κόρην ἰδὼν, καὶ τὴν κεφαλὴν ὑπεκκλίνας, ὑπέκλεψα τὸ προσκύνημα· ἡ δὲ, καθυποκριθεῖσα τὸν χιτῶνα διακοσμεῖν, ἀντιπροσεκύνησε φανερώτερον, καὶ λίαν ἐρωτικὸν ἐμειδίασε, καί μου τὴν ψυχὴν ὅλην ἡδονῆς ἐπλήρωσεν ἀῤῥήτου καὶ χάριτος, καὶ θάῤῥους ἐνέπλησεν.

7. Ἥκω περὶ τὴν πύλην τοῦ κήπου, καὶ πᾶσαν ὁρῶ τὴν Αὐλίκωμιν, ποικίλην μοι τὴν προπομπὴν ἐξυφαίνουσαν, ᾠδαῖς, κυμβάλοις, λαμπάσι, παστάσι, ῥόδοις, ἄνθεσιν, ὕμνοις, ἀλαλαγαῖς, καὶ πᾶσιν ἄλλοις, ὅσα μὴ κήρυξιν, ἀλλὰ θεοῖς ἀφωσίωται. Καὶ ἵνα μὴ δοκῶ σοι δοξομανεῖν κατὰ μέρος καταῤῥητορεύων τῷ λόγῳ τὴν προπομπήν, οὕτω τὴν καλὴν ἐξῆλθον Αὐλίκωμιν, τὴν τῆς Ὑσμίνης πατρίδα, τὴν καλλιγύναικα, ὡς Ὀλυμπιονίκης καὶ νικήσας τὸ πένταθλον, καί, ἵνα τἀν μέσῳ παρῶ, περὶ τὴν ἐμὴν ἥκω Εὐρύκωμιν.

« primus in me agmina instruit. — Tu quidem, inquit Cratisthenes, adhuc somniare mihi videris. »

5. Ego autem subjeci :

« Discutio ex oculis cæcæ phantasmata noctis ; »

statimque singula, quæ dormienti acciderant, narravi, quibus me luserant somnia, uti inani edulcaverant gaudio, et quæ cætera meæ delectationis causa finxerant; tandemque hortum, Hysminen, ejus castitatem, vim meam, rixam, ultimo Panthiæ adventum, virginis raptationem, quibus machinis, quo impetu, quibus injuriis adorta, et super omnia, qua feminarum acie, « cujus intuitu trepidus formosum Cratisthenem iterumque iterumque appellaveram; ideoque timeo, inquam, ne venturam sortem mihi in somniis suppinxerit; sic enim amat ventura prænuntiare » Ad hæc Cratisthenes : « Quæ de luce curavimus, ea revocant somnia. Hoc tibi succurrit, ex quo vos invicem auditus circa januam strepitus divisit. Verum ecce Sosthenes, qui ad nos festinus properat. — Perii, » inquam subsusurrans.

6. Venit Sosthenes et cubiculi januam proximans : « Hysminia caduceator, exclamat, universa Aulicomis limen tuum obsidet, omnes te caduceatorem quærunt. Tu modo coronam cinge, sacrum calceamentum, vestemque ac cætera caduceatoris ornamenta sume, uti tibi Neptunus felices ventorum animas immittat quæ te Eurycomidem reducant. » Ego vero quamvis metuens et trepidans, etsi etiam Sosthenis verba in speciem ficta suspicio esset, solennia tamen ministerii indutus, horto me reddidi : statimque innumerum puellarum chorum video, quos exornabat splendidum amicimen, et lauri coronamen, virginitatis indicium. Uti vidi, uti, Amorem testor, somnia mea eventum suum esse consecuta putavi : itaque pæne animam efflavissem nisi se meis oculis obtulisset Hysmine puellarum in medio, velut inter ignes luna minores, regio ornatu, et laureata, uti virginem decuit. Ego intentis oculis illam intuens inclinatoque leniter capite furtim salutavi; illa autem vestem componere simulans, multo apertius me salutavit et amatorium subridens, animum ineffabili voluptate gratiaque et audacia implevit.

7. Accessi horti januam, totamque Aulicomidem video multifariam mihi pompam subtexentem cantibus, cymbalis, lampadibus tapetibus, rosis, floribus, hymnis et acclamationibus cæterisque honoribus prosequentem, qui non modo caduceatoribus, sed diis ipsis consecrantur. Et ne tibi gloriæ ad insaniam cupidus videar, si verbis hanc pompam exponere tentaverim, sic, relicta Aulicomide, Hysmines patria, quæ formosis mulieribus nobilis est, tanquam Olympionices et quinquertio, utque omittam ea quæ interim gesta sunt, tandem Eurycomidem meam veni.

8. Καὶ πάλιν ἡ πόλις ὀρθὴ, καὶ πάλιν ὄχλος ἐπὶ τὸν κήρυκα, καὶ πάλιν ἔρις ἐν πόλεσι· δοκεῖ γάρ μοι πόλις Εὐρύκωμις, πατρὶς ἐμὴ, πρὸς αὐτὴν ἐρίζειν Αὐλίκωμιν, τὴν τῆς Ὑσμίνης πατρίδα, καὶ μὴ παραχωρεῖν τῶν πρωτείων τῆς προπομπῆς. Οὕτω τοίνυν, οὕτω λαμπρῶς, οὕτω φιλοτίμως, οὕτω βασιλικῶς ἐπ' αὐτὸν βωμὸν ἥκω ξενίου Διός· καί μοι ξυνείπετο πᾶν τὸ ξυνεκπλεῦσαν ἐξ Αὐλικώμιδος. Ἀλλ' οὑμὸς πατὴρ Θεμιστεὺς καὶ μήτηρ Διάντεια ἐν μέσῳ λαμπρῷ θεάτρῳ καὶ μέσοις ὄχλοις περιχυθέντες, περιπτύσσονται, παραπλέκονται, ξυμπλέκονται, τοῖς ἐξ ἡδονῆς με καταβρέχουσι δάκρυσι, καί με περὶ τὸν οἶκον μετάγουσιν.

9. Ἐγὼ δ' ἄλλα τε καὶ τὸν Σωσθένην εἶπον ὅτι με λαμπρῶς μάλα καὶ φιλοτίμως ἐς Αὐλίκωμιν ἐφιλοφρονήσατο. Πείθεταί μου τῷ λόγῳ πατὴρ Θεμιστεύς· καὶ πρὸς αὐτὸν γεγονὼς, « Χαίροις Σώσθενες, « εἶπε, καί σοι χάρις καὶ Ξενίῳ Διὶ τῆς φιλοφρο« σύνης τοῦ κήρυκος. » Καὶ τοῦτον ξὺν ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν οἰκίαν μετήγαγε, ξὺν αὐτῇ Πανθίᾳ, ξὺν Ὑσμίνῃ, καὶ ὅσοι τῷ Σωσθένει πρὸς Εὐρύκωμιν ἐξ Αὐλικώμιδος ξυμπεπλεύκασιν· ἥκομεν οὖν περὶ τὴν οἰκίαν, καὶ τράπεζα παρετίθετο, καὶ ἡμεῖς ξυνανεκλινόμεθα· ἐκ μὲν τοῦ μέρους τῆς περὶ τὸν κῆπον τραπέζης πλευρᾶς, πατὴρ ἐμὸς Θεμιστεὺς, μήτηρ Διάντεια, καὶ τρίτον ἐγὼ, ὅλον ἀποθέμενος τὸ κηρύκειον· ἐκ θατέρου δὲ Σωσθένης πατὴρ Ὑσμίνης, Πανθία μήτηρ· μετὰ δὲ τὴν μητέρα τὴν Ὑσμίνην ἡ τάξις ἐκάθισεν· ἐγὼ γοῦν κατ' ἐμαυτὸν τὴν τάξιν ἐπῄνεσα, καὶ ταύτης ἐμαυτὸν ἐμακάρισα, τὸ πρᾶγμα κρίνας οἰωνὸν αἰσιώτατον, καὶ ἀπ' αὐτῆς, ὅ φασι, γραμμῆς εὐτυχεῖν ἐδόκουν τὸν ἔρωτα.

10. Ποτοῦ γοῦν ἐκάλει καιρὸς, καὶ παρὰ Σωσθένει καὶ Θεμιστεῖ, πατράσιν ἡμῶν, ὑπέπαιζεν ἔρις μικρὸν, οὐχ ὡς παίζουσιν ἔριδες, ἀλλ' ὡς οἶδε παίζειν ἐν γέρουσι φρόνησις. Προπίνει γοῦν Σωσθένης ἡττώμενος, καὶ Θεμιστεὺς νικῶν μετ' αὐτόν· νίκη γὰρ παρ' αὐτοῖς, ἡ παραφρονοῦσιν ἧττα λογίζεται, καὶ μετ' αὐτοὺς αἱ γυναῖκες τιμῶσαι σιγὴν, ὅτι καὶ κόσμος ταῖς γυναιξὶ τὸ σιγᾶν. Μετὰ γοῦν τὴν Πανθίαν καὶ τὴν ἐμὴν μητέρα Διάντειαν, ἧκε φέρων ἐπ' ἐμὲ Κρατισθένης τὸ ἔκπωμα· τούτῳ γὰρ ὁ πατὴρ οἰνοχοεῖν ἐγκελεύεται. Ἐγὼ δὲ λαβὼν, μικρὸν ἐξεῤῥόφησα· εἶθ' ὡς ἐκ μεταμέλου πρὸς τὸν δόντα ἀντιδέδωκα, καταλοιδορήσας αὐτῷ τῆς ἀταξίας καὶ τῆς εὐταξίας συγχύσεως· ἡ γὰρ τάξις τῇ κατὰ μέτωπόν μου παρθένῳ προπιεῖν ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ πεισθεὶς πρὸς αὐτὴν ἐκόμισε τὸ ποτήριον· ἡ δ' ὅλαις ταῖς χερσὶν ὑπεδέξατο, κἂν ὡς παρθένος ἄκροις δακτύλοις ἐδέξατο· καὶ τὸν νοῦν ὅλον καταλαβοῦσα τοῦ δράματος, εὐχαριστεῖ μοι τῷ σχήματι, μικρὸν τὴν κεφαλὴν ἐρωτικῶς ὑποκλίνασα, οἷον κυπάριττος ἀνεμουμένη μικρὸν ἐξ εὐκραοῦς ζεφύρου λεπτόν· καὶ ἦν σχῆμα χαρίτων μεστὸν καὶ εἴδωλον Ἔρωτος. Οὕτως ἐκοινούμεθα τὸ ποτήριον, καὶ ἦμεν ὅλον ξυμπίνοντες, καὶ λίαν ἐρωτικῶς καταπίνοντες· οὕτω τὰ χείλη παραδό-

8. Tum vero rursus arrecta civitas, et rursus populi frequentis turba caduceatori obviam occurrit, rursusque civitatibus rivalitas : nam patria mea, Eurycomis, cum Aulicomide, Hysmines patria, certabat, primas comitatus et pompæ cedere nescia. Ita igitur splendide honorificeque et regaliter ad Jovis hospitalis aram deductus sum, insequentibus omnibus qui mecum navigaverant. Themisteus autem pater et Diantea mater medio in theatri splendore mediaque in turba in amplexus osculaque et complexus effusi, me promicantibus gaudio lacrymis madefacientes domum deduxerunt.

9. Ego inter alia, quam magnifice Sosthenes exceptum me Aulicomide habuisset, patri recitavi. Obsequitur meis verbis pater Themisteus et illum accedens, « Salvus sis, « inquit, Sosthenes; nos tibi gratiam et Jovi Hospitali habe« mus comitatis qua caduceatorem excepisti. » Atque e vestigio eum nobiscum domum nostram succedere voluit una cum Panthia Hysmineque et omnibus qui cum Sosthene ex Aulicomide Eurycomidem navigaverant. Ingressis statim apposita est mensa; et nos accubuimus; ex ea quidem parte qua in hortum prospectus erat. Themisteus, pater meus, ac Diantea mater, egoque depositis caduceatoris insignibus; ex adverso Sosthenes Hysmines pater, Diantea mater, ac post matrem Hysmine. Laudavi ordinem convivii tacitus, inque felicitatis parte posui, et fausti ominis loco accepi, ab ipsa, uti vulgo dicitur, linea faventiam amoris expertus.

10. Bibendi tempus erat; jamque patres nostri Sosthenes ac Themisteus placide contendebant, non autem ut contendunt rixatores, sed qua decet prudentia senes. Victus Sosthenes primus bibit, ab illo Themisteus victor, vincere enim apud sapientes quod apud insipientes cedere est; ab illis mulieres, sed cum silentio, silere enim mulieribus est decori et ornamento. Ad me tandem Cratisthenes venit : illum enim pater vinum præbere jusserat. Ego accepti poculi tantillum sorbillans, mox veluti pœnituisset, præbenti reddidi, etiam increpans, quod incomposite ordinem convivii turbasset : etenim virgo, quæ mihi adversa sedebat, prima, ordine favente, bibere debuit. Persuasus Cratisthenes puellæ calicem ingerit; illa autem confestim ambabus suscipiens, quamvis, ut virginem decet, summis digitis accipiens, subitoque rei gestæ consilium assequuta, gestu gratiam habuit, summisso paulum, ex amantium more, capite, veluti cupressus, quæ blando zephyrorum flatu leviter agitatur : tot gestus ille Veneres exhibuit; visusque mihi est merum amoris exemplar. Ita communis poculi participes eramus prorsusque combibentes, et amatorie admodum ebibentes. Ita labia præter

ξως ἀνακεκράμεθα, ὅλον ἐρώτων ἐρατὸν ὀπὸν ἀμελγόμενοι, καὶ ὅλοις ἀλλήλους τοῖς ὀφθαλμοῖς μεθέλκοντες ἐπὶ τὰς ψυχάς.

11. Ποτοῦ καὶ πάλιν καιρός· καὶ πάλιν Κρατισθένης κιρνᾷ· καὶ πάλιν Σωσθένης προπίνει, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ πατὴρ, καὶ Πανθία ξυνήθως καὶ μήτηρ Διάντεια· καὶ μετ' αὐτὴν Ὑσμίνη παρθένος ἔρωτος πνέουσα· ἡ δὲ κατὰ παρθένον ἄκροις δακτύλοις δεξαμένη τὸ ἔκπωμα, καὶ τοῖς χείλεσι παρθενικῶς προσεγγίσασα, καὶ μόνον γευσαμένη τοῦ πόματος, καὶ ὅλον ἀντιδέδωκε τὸ ποτήριον, παρθενικῆς αἰδοῦς καθυπουργησάσης τῷ πλάσματι. Καὶ πρὸς τὸν Κρατισθένην ἐγὼ (οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἐμὲ τὸ πλάσμα διέλαθεν, ὅλην ἀτενῶς ὁρῶντα τὴν κόρην, ὅλην εἰκονίζοντα κατὰ νοῦν, καὶ ὅλην ἀναπλαττόμενον· ἐμὲ δ' ἐξεπύρωσε τὸ κηρύκειον, καὶ διψηλότατον ἔθηκε)· « Καί μοι παράσχου τὸ ἔκπωμα. » Ὁ δὲ (ἀλλὰ τί γὰρ ἄλλο ποιεῖν ἔμελλε;) παρετίθετο· καὶ, νὴ τὸν Ἔρωτα, τὴν κόρην ἐδόκουν πίνειν αὐτήν· τὰ χείλη ταύτης κατεφίλουν ἐρωτικῶς, καὶ φιλῶν ὑπέκλεπτον τὰ φιλήματα· ὑπηρέτην εἶχον τὸ ἔκπωμα, τῆς ἐμῆς φίλης Ὑσμίνης τὰ χείλη διακομίζον μοι. Ἐξεῤῥόφουν τοῦ πόματος· καὶ, νὴ τοὺς θεοὺς, τοιοῦτον εἰς αὐτὴν κατέῤῥει μου τὴν ψυχὴν, οἷον ἐν ὀνείροις ἀπὸ μαστῶν ἐξεῤῥόφησα· καὶ περιεργότερον ὅλον ἔβλεπον τὸ ποτήριον, μή τι τοῦ χείλους τῆς κόρης τῷ χείλει τοῦ ποτηρίου κεκόλληται. Ἡ δ' ὁρῶσά μου καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ βλέμμα καὶ τὴν μεθ' ἡδονῆς τοῦ πόματος ἀναῤῥόφησιν, ἐρωτικῶς ἐμειδίασε καὶ Χάριτας ὅλας ὡς ἐν κατόπτροις ὑπεζωγράφησε τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ ὅλον τὸν Ἔρωτα.

12. Μετὰ γοῦν δὴ πολυτελεῖς τὰς τροφὰς, αἷς μέχρι χειρὸς καὶ στόματος ἐνετρύφων (ὀφθαλμοὺς γάρ μοι καὶ ὅσον αἰσθητικώτερον ἡ παρθένος ἔρωτι ἐξωνήσατο, καὶ ταύτῃ δουλεύουσιν), ὁ Κρατισθένης καὶ πάλιν ἐπὶ τῷ λειτουργήματι, καὶ μετὰ πατέρας καὶ μητέρας ἡμῶν ἐπὶ τὴν κόρην ἧκε κιρνῶν· ἡ δ' ἀλλὰ καὶ πάλιν μικρὸν ἐκροφήσασα, πρὸς τὴν μητέρα φησὶ παρθενικῇ τῇ φωνῇ, καὶ οἵαν ἐκ ζεφύρου πίτυς ὑπεψιθύρισεν ἄν· « Μῆτερ, οὐκ ἐθέλω πιεῖν. » Ἡ δὲ Πανθία πρὸν τὸν Κρατισθένην φησί· « Τέκνον, λαβοῦ τὸ ποτήριον. » Ὁ δ' ἐκ τῶν χειρῶν τῆς κόρης ἀνελόμενος, ταῖς ἐμαῖς παρατίθησιν· ἐγὼ δὲ πάλιν ἐδόκουν ὅλην τὴν κόρην λαβεῖν, καὶ ὅλην αὐτὴν ἐκροφᾶν· καὶ εἶχον τὸ ἔκπωμα φιλημάτων γέμον, καὶ διακομίζον φιλήματα, καὶ κατεφίλησα τὰ φιλήματα. Καὶ ἦν μοι νέκταρ τὸ πόμα, οἷον Ἀφροδίτη κιρνᾷ, καὶ πίνουσιν Ἔρωτες, τὸ δ' ἔκπωμα κάτοπτρον, ὅλην αὐτὴν τὴν κόρην σὺν αὐταῖς χάρισι, σὺν αὐταῖς ἡδοναῖς μεταβιβάζον μου περὶ τὴν ψυχήν.

13. Καὶ μετὰ πολυτελεῖς τὰς τροφὰς, καὶ πόσεις, καὶ τἄλλ' ὁπόσα κοσμοῦσι ξυμπόσια, κατελύετο τὸ συμπόσιον· καὶ πατὴρ ἐμὸς Θεμιστεὺς καὶ μήτηρ Διάντεια Σωσθένην καὶ Πανθίαν καὶ τὴν καλὴν Ὑσμίνην ἐπὶ τὸ δωμάτιον ἄγουσιν, ὃ τούτοις ἀφώριστο· καὶ οὕτως ἀπ' ἀλλήλων ᾠχόμεθα, μητρὸς ἐμῆς Διαντείας

solitum miscebantur, dulces amorum succos exsugentes, totosque nos mutuis obtutibus invicem in animas admisimus.

11. Iterum bibendi tempus et iterum Cratisthenes miscet; et iterum primus Sosthenes bibit, mox pater ac Panthia de more et Diantea mater; demum Hysmine acceptum summis digitis, virginum more, poculum labris verecunde admovit, vixque degustatum plenum reddidit, solito virginum pudore ad dissimulationem usa. Et ego ad Cratisthenem conversus (namque me non latuerat figmentum, qui defixis oculis puellam intuebar, illiusque imaginem in animo effingebam, illamque totam plasmabam; quemque caduceatoris ministerium exusserat et valde siticulosum fecerat): « Tu mihi poculum ministra. » Ille autem (quid enim egisset?) illud præbet et, Amorem testor, puellam ipsam mihi dat bibendam, ejusque labella amatorio osculo basio et basians oscula subfuror, calicem ministrum nactus qui carissimæ Hysmines labia deferret. Itaque poculum exsorbui et, per deos, tale quid animum affecit quale in somnis ex mammis ejus exsorbueram; et curiosius inquirebam, si poculi labro impressa labellorum vestigia manerent. Illa gestum adspectumque et vini cum voluptate haustum contemplata amatorie subrisit, Gratiasque omnes ac ipsum Amorem oculis tanquam in speculo ad vivum expressit.

12. Post igitur sumptuosas ciborum cupedias, quibus ore manuque indulsi (oculos enim et cætera corporis membra acutiori sensu prædita, Amore velut empta sibique in servitutem asserta habebat puella), iterum Cratisthenes bibere ministrat et post patres matresque puellæ accedens vinum præbuit; illa autem iterum aliquantulum exsorbuit et ad matrem conversa virginali voce et haud secus ac si, spirante zephyro, pinus submurmurasset, « Mater, bibere nolo, » inquit. Panthia vero Cratisthenem alloquens, « Mi fili, accipe poculum, » ait. Ille autem exceptum ex manibus puellæ meis tradidit; ego vero totam accipere puellam rebar totamque exsorbere; et certe plenum basiorum poculum nactus basia ad me traduxi, ipsisque labiorum vestigiis os applicui. Nempe mihi vinum nectar erat, sed quale Venus miscere et Cupidines bibere amant; poculum vero speculi loco fuit, quod puellam cum ipsis gratiis cumque voluptatibus ipsis in animam deferebat.

13. Postquam sumptuosis exempta fames epulis et poculis cæterisque omnibus quæ convivia exornant, convivio finis impositus est; et pater meus Themisteus ac mater Diantea, Sosthenem, Panthiam ac formosam Hysminen ad cubiculum quod illis destinatum fuerat duxerunt sicque invicem discessimus; prius tamen Diantea mater

περιπλακείσης τῇ κόρῃ, καὶ φιλημάτων πληρωσάσης τὸ πρόσωπον. Ἐγὼ δ' ἀλλ' ἐφθόνουν τὴν μητέρα, καὶ, νὴ τοὺς θεοὺς, τὴν φύσιν ἐζήτουν ἀλλάξασθαι· ἐπεὶ δὲ τοῦτο μὴ παρῆν, τὰ χείλη τῆς μητρὸς κατεφίλησα καταφιλῶν τεχνικῶς τῆς κόρης τὸ πρόσωπον, καὶ εἶχον τὴν μητέρα καθυπουργοῦσαν εἰς ἔρωτα, μετακομίζουσάν μοι φιλήματα. Περὶ μὲν οὖν δὴ πατρὸς ἐμοῦ καὶ μητρὸς ἀκριβῶς οὐκ οἶδα πῶς περὶ τὴν παρθένον εἶχον, καὶ πῶς αὐτῆς ἀπηλλάττοντο· ἐγὼ δὲ μόνοις ἀπεσπώμην ποσί· τὴν γάρ μοι ψυχὴν καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ τὸν νοῦν ὡς παρακαταθήκην ἀφῆκα τῇ κόρῃ, καὶ οἷον ἐχέγγυον.

14. Καὶ περὶ τὴν κλίνην γενόμενος μυρίοις κατετυραννούμην τοῖς λογισμοῖς, τὴν ψυχὴν ἐπολιορκούμην, καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἡρπαζόμην τὸν ὕπνον, ὡς λάφυρον· Τὴν Αὐλίκωμιν τῆς φιλοξενίας ἐθαύμαζον, ἢ καὶ μέχρι ποδῶν ἐπεκτείνει τὸ ξένιον· « Παρ' ἡμῖν δ' οὐδὲ μέχρι « χειρῶν, οἷς βωμὸς Ξενίου Διὸς, οἷς ἑορτὴ τὰ Διά- « σια· ἵνα τί γὰρ μὴ κἀγὼ πλύνω τοὺς πόδας τῆς « κόρης, ὡς αὐτὴ τοὺς ἐμοὺς φιλοτίμως κατέπλυνεν; « ἵνα τί μὴ κατ' ἐκείνην φιλήσω κἀγὼ, καὶ θλίψω, « καὶ καταμαλθακίσω ταύτην ἐρωτικῶς, ὅσα με τότε « κατεμαλθάκισεν; » Οὕτω κατετυραννούμην ἐξ ἔρωτος, καὶ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς λογισμοῖς παρεμετρούμην ἐρωτικοῖς· καὶ ὕπνον εἶχον καὶ ἡδονὴν τὸ περὶ τὴν κόρην διασκοπεῖν ἀγρύπνως. Ἀλλ' ὁ Κόπος εἰς ὕπνον ἀνθεῖλκε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἦν ἀγὼν παρ' ἐμοὶ καὶ Κόπου καὶ Ἔρωτος, οἱ δ' ὀφθαλμοί μου μέσον ὡς πόλις πολιορκουμένη. Ὁ μὲν οὖν βαρὺς Κόπος τὸν ὕπνον ὡς ἐκ μηχανῆς τινὸς ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἠκροβόλιζεν· ὁ δ' Ἔρως τοῖς ἀλλεπαλλήλοις τῶν ἐννοιῶν ὅλους καταφραξάμενός μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, πρὸς τοὺς ἀκροβολισμοὺς ἀπεμάχετο, καὶ Κόπος μετὰ πολλὰς κονίστρας ἐκράτησε, καὶ τὴν νίκην ὑπέκλεψεν, ὡς ἐξ ὀπῆς τινὸς ὕπνον λεπτὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐμβαλών.

15. Περὶ δὲ τὴν τρίτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς πατὴρ ἐμὸς Θεμιστεὺς καὶ μήτηρ Διάντεια σὺν Σωσθένει καὶ Πανθίᾳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσοι τούτοις ἐξ Αὐλικώμιδος εἵποντο, περὶ τὸν βωμὸν σὺν αὐτοῖς ἐγένοντο θύμασι, θύσοντες Σωτῆρι Διῒ, καὶ τὰ πρόσφορα λειτουργήσοντες· Ὑσμίνη δὲ μόνη περὶ τὸ δωμάτιον καταλέλειπται, ὅτι μηδὲ προσῆκον παρθένοις ἀνδρῶν ἐναντίον χωρεῖν. Ἐγὼ δ' (οὐδὲ γὰρ ἠγνόησα τὸ γινόμενον) περὶ τὴν κλίνην ἐγενόμην τῆς κόρης εὐθὺς, καὶ κοιμωμένην αὐτὴν κατεφίλησα. Ἡ δὲ ἐκπλαγεῖσα τῷ παραδόξῳ τοῦ πράγματος, τῆς στρωμνῆς ἀνεπήδησε, « Βαβαὶ τοῦ « θαύματος! » λέγουσα. Κἀγὼ ξυνέσχον εἰπών· « Μὴ « δείδιθι, δέσποινα· Ὑσμινίας ἐγώ· » καὶ λέγων ἐφίλησα. Ἡ δ', « Ἀλλὰ ποῦ μοι πατὴρ καὶ μήτηρ, » ἐζήτει μαθεῖν· ἐγὼ δ', « Εἰς βωμὸν Ξενίου Διὸς, ὡς θύσωσιν, « εἴρηκα, ἡμεῖς δὲ οὐ θύσομεν Ἔρωτι; θύσωμεν πάν- « τως καὶ παρθενίαν αὐτὴν, καὶ ὅλους αὐτούς· » καὶ περιπλακεὶς τὴν κόρην, καὶ ταύτην καταφιλῶν ἀνεκλίθην ἐρωτικῶς.

mea, virginem amplexa erat et vultum ejus repleverat osculis. Ego autem invidebam matri et, per deos, virile secus in muliebre commutare præoptavi; sed cum spes decolaret, matris labia suaviatus, puellæ vultum per fraudem osculabar; sic amori meo mater inserviebat, sic Hysmines ad me basia deferebat. Cæterum quo adversus virginem animo pater materque se habuerint et ab illa discesserint, certo non novi; ego vero solum inde pedibus abstractus, animum, mentem oculosque veluti in deposito, aut idonei fidejussoris loco reliqui.

14. Tunc lecto compositus innumeris cogitationibus cruciabar, obsidebatur mens et ob oculos somnus quasi præda rapiebatur. Mirabar Aulicomidis summam erga hospites reverentiam quam ad pedes usque extendit: « Apud nos, in- « quiebam, quibus et Jovis Hospitalis ara et Diasia festum « est, nec ad manus usque; cur enim puellæ pedes, ut illa « meos, honoris ergo non lavabo? cur non osculabor, ut « osculata est? cur non leviter premam? cur molliter, ut « amantem decet, non fovebo? » Ita gravem dominum Amorem expertus, maximam noctis partem, his amatoriis cogitationibus occupatus, insomnem perduxi, mihique somnus ac voluptas vigilanti fuit de virgine cogitare. Oculos tamen Fatigatio in somnum trahebat, adeoque Amoris ac Fatigationis certamen erat, oculis interim obsessæ civitatis ad instar in medio stantibus. Tandem, velut ex machina, somnum in oculos gravis. Fatigatio ejaculata est; verum Amor alternis curarum motibus marcidis succurrens luminibus, velitationes istas cohibuit, donec Fatigatio, post ingens certamen, superior discessit et, victoriam dissimulans, quasi ex apertura quadam tenuem somni nebulam oculis injecit.

15. Circa tertiam ferme vigiliam noctis pater meus Themisteus ac Diantea mater cum Sosthene ac Panthia, cæterisque qui cum illis Aulicomide venerant, ad Jovis aram profecti sunt victimas ducentes, scilicet Jovi Salutari rem facturi, meritisque honoribus illum colere parati; sola autem Hysmine, quoniam virgines in conspectum hominum prodire indecorum est, in cubiculo relinquitur. Ego vero (neque enim hoc me fugiebat) statim ad virginis lectulum accurrens, dormienti suavium impressi. Exsiluit attonita rei miraculo Hysmine, « Papæ! » exclamans. Sed ego illam continui dicens: « Nihil timeas, domina, Hysminias ego « sum, » et cum dicto iterum basium pepigi. Illa autem de patre ac matre, ubinam essent, quæsivit. « Sacrifica- « turi, inquiebam, ad Jovis hospitalis aram properant, nos « Amori non sacrificabimus? immo vero, pudoremque « nostrum et nosmet ipsos. » Confestimque virginis in amplexum effusus amatorie oscula collabellavi.

16. Ἡ δ' ἀντεφίλει μέν, ἀλλ' ὡς παρθένος ἐξ αἰδοῦς ὑπέκλεπτε τὰ φιλήματα. Ἐγὼ δ' ἐφίλουν ἐρωτικώτερον, καὶ τοῖς ὀδοῦσι δάκνων, τροφὴν ἐτρεφόμην ἐρωτικήν, οἵαν Ἀφροδίτη τοῖς ἐρασταῖς παρατίθεται. Ἡ δ' ὑπεστέναζε λεπτὸν ἀφροδίσιον, καὶ τὸ λεπτὸν ἐρωτικὸν ὑποστέναγμα ὅλην ἡδονὴν ἐς αὐτήν μοι μέσην ἐστάλαζε τὴν ψυχήν. Ὅλην ἀνεπλεκόμην τὴν κόρην, ὡς ἄμπελον, καὶ τοὺς ὀμφακίζοντας τῶν βοτρύων ἐκθλίβων τῷ στόματι, νέκταρ ἐξεῤῥόφουν τοῖς χείλεσιν, οἷον ἀποθλίβουσιν ἔρωτες· καὶ τοῖς δακτύλοις ἀπέθλιβον, καὶ τοῖς χείλεσιν ἔπινον, ἵνα τὸ πᾶν ὡς εἰς πίθον, ψυχὴν τὴν ἐμήν, ἐκθλιβῇ μοι τοῦ νέκταρος· οὕτως ἀκόρεστος ἐγὼ τρυγητής. Ἡ δ' ἀντεφίλει καὶ κατεφίλει με, καὶ κατὰ κιττὸν ἀνεπλέκετο· καὶ οὕτως ἡμᾶς μυρίαι περιεχόρευον Χάριτες. Μετὰ γοῦν δὴ συχνὰς περιπλοκὰς καὶ φιλήματα καὶ τἄλλ' ὁπόσα παίζειν διδάσκουσιν Ἔρωτες, ὅλον ἐπεχείρουν καταῤῥοφῆσαι τὸν ἔρωτα, καὶ μηκέτι παίζειν, ἀλλὰ σπουδάζειν ἐρωτικῶς, ὡς μὴ κορῶναι κρώζοιεν ἐν ἀνεπιξέστῳ τῷ δώματι.

17. Ἡ δ' ἀλλὰ καὶ λίαν ἀντέτεινε, καὶ χερσὶ καὶ ποσὶ καὶ γλώσσῃ καὶ δάκρυσιν, «Ὑσμινία, λέγουσα, φεῖσαι παρθενίας ἐμῆς· μὴ πρὸ τοῦ θέρους ἐκτίλῃς τοὺς στάχυας· μὴ τὸ ῥόδον τρυγήσῃς πρὸ τοῦ προκύψαι τῆς κάλυκος· μὴ τὴν σταφυλὴν ὀμφακίζουσαν, μή πως ἀντὶ νέκταρος ὄξος ἐκθλίψῃς ἐξ ὄμφακος. Σὺ θερίσεις τὸν ἄσταχυν, ἀλλ' ὅταν λευκανθῇ σοι τὸ λήϊον· σὺ τὴν ῥοδωνιὰν ἀπανθίσεις, ἀλλ' ὅταν πεπανθὲν τὸ ῥόδον προκύψῃ τῆς κάλυκος· σὺ τὴν σταφυλὴν τρυγήσεις, ἀλλ' ὅταν ἴδῃς τὸν βότρυν ὑπερπερκάσαντα. Ἐγώ σοι φύλαξ ἀκοίμητος, ἀπαρεγχείρητος αἱμασιά, καὶ φραγμὸς ἀνεπίβατος. Τί σοι κέρδος ἀποσυλῆσαί με τὸ σεμνόν; Παρθένος ἦλθον εἰς Εὐρυκώμιδα· τί σοι κέρδος ἀπάρθενον παλινοστῆσαί με πρὸς Αὐλικώμιδα; Ἐρῶ σου, κῆρυξ, οὐχ ὑποκρύπτω τὸν ἔρωτα· βάλλομαι τὴν ψυχήν, τὸ βέλος ὁμολογῶ· πυρπολοῦμαι τὰ σπλάγχνα, καὶ τὸ πῦρ οὐκ ἀρνήσομαι· πλὴν οὐχὶ καὶ προδώσω τὰ κάλλιστα· τὴν παρθενίαν φυλάξω, καί σοι ταύτην παραφυλάξομαι.»

18. Ταῦτ' ἔλεγεν ἡ κόρη, καὶ κατὰ ποταμοὺς ἀπέῤῥει καὶ κατεκένου τὰ δάκρυα. Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτήν· «Ἐπὶ σοὶ βίβλῳ κατεμυήθην τὸν Ἔρωτα· διὰ σὲ Φιλίου Διὸς ἀντηλλαξάμην Ἔρωτα τύραννον· διὰ σὲ δοῦλος ἐξ ἐλευθέρου γεγένημαι. Οὐδέν μοι πατήρ, οὐ πατρίς, οὐ μήτηρ, οὐ θησαυρός, ὅν μοι πολὺν ἐπεθησαύρισεν ὁ πατήρ, οὐδ' ἄλλο τῶν ὄντων οὐδέν· ξὺν σοὶ θανοῦμαι.» Καὶ περιπλακεὶς αὐτὴν κατεφίλησα, καί μοι τῶν ὀφθαλμῶν ἐπέῤῥει τὸ δάκρυον, καὶ περιπλακέντες τοῖς δάκρυσιν ἐβρεχόμεθα.

19. Μεθ' ἱκανὸν Ὑσμίνη μου τοὺς ὀφθαλμοὺς κατεφίλει, καὶ φιλοῦσά φησιν· «Ὑσμινία, τοῦτό σοι λοίσθιον φίλημα· ἐγὼ γὰρ ξὺν πατρὶ καὶ μητρὶ μετὰ τρίτην ἡμέραν παλινοστήσω πρὸς Αὐλικώμιδα· σὺ δ' ἔσῃ πρὸς Εὐρυκώμιδα πατρίδα τὴν σήν, καί σοι

16. Illa autem osculis allubescebat, sed præ prudore, ut virginem decet, basia suffurabatur. Ego pertinacius suavia ingerebam, morsicationemque dentibus instruens, amatorium cibum sumpsi, qualem amantibus Venus parat. Illa autem gemuit tenue quid amatorium, levisque suspiritus ille merum amorem stillans meraciorem medio animo voluptatem ingessit. Itaque virgini tamquam viti adhærens, immaturas uvas ore pressi, nectarque quale Cupidines exprimunt, labellis exsuxi; et digitis exprimebam et bibebam labellis, uti vere nectaris fluenta quasi in dolium, scilicet animam meam, exprimerentur; adeo ego insatiabilis eram vindemiator. Illa autem oscula regerebat ingeminabatque et hederæ instar adhærescebat; sicque nos cingebat innumerus Gratiarum chorus. Post autem crebros amplexus, crebrasque basiationes, omnesque lusus quos Amor ludere docet, solidam voluptatem haurire aggressus sum, nec amplius colludere sed serio incumbere labori, ne cornices in imperfecta domo crocitarent.

17. Illa vero valde repugnabat manibus pedibusque, verbis etiam et lacrymis, « Hysminia, inquiens, parce virginitati meæ; ne ante æstatem spicas mete; ne rosam, antequam e calyculo emicet, decide; ne immaturam uvam decerpe, ne pro mero acetum ex acerba exprimas. Tu spicas metes, sed quum jam tibi messis flavescet; tu rosam decides, sed quum jam e calyculo emicuerit; tu uvas, cum nigrescere cœperint, decerpes. Ego tibi pervigil custos, inaccessum sepimentum, maceria insuperabilis ero. Quid tantum lucri accedet, si pudicitiam meam imminueris? Ego Eurycomidem virgo deveni: quid tibi lucri si imperfectæ virginitatis Aulicomidem redierim? Amo te, caduceator, nec amorem occulo, nam et animo saucia, vulnus fateor, et quam totis visceribus flammam concepi, non abnego: non ideo tamen quæ mihi pulcherrima sunt prodam; sed virginitatem custodiam illamque tibi asservabo. »

18. Hæc effata, puella lacrymas fluminis in modum effudit. Ego vero, « A te, inquiebam, veluti libro Amoris sacris initiatus sum; tua causa, relicto Jove Amicitiæ præside, gravem herum Amorem expertus sum; tu me ex libero servum fecisti. Propter te patrem, patriam, matrem, congestasque a patre divitias, cætera denique flocci pependi; tecum igitur moriar. » Et illam amplexus basiis implevi, et loquentis ab ore lacrymæ fluebant quibus inter mutuos complexus cadentibus irrigabamur.

19. Paululum quievit Hysmine, et mox in oculos prona basia iteravit et basians, « Hysminia, inquit, ultimum hoc suavium tibi præbeo; etenim cum patre et matre Aulicomidem post tertium diem revertar; tu autem Eurycomide, in tua patria, remanebis, et tibi pater alterius

« κόρην ἑτέραν ὁ πατὴρ εἰς γάμον ἀγάγηται· καὶ σὺ « μὲν θύσεις τοὺς γάμους, τῆς ἐμῆς φίλης ταύτης « Ὑσμίνης λαθόμενος, καὶ φιλημάτων ἐρωτικῶν, καὶ « τῶν ἄλλων τούτων περιπλοκῶν, ὧν πάντων ἐς κενὸν « ὡς ἐν ὀνείροις κατετρυφήσαμεν· ἐγὼ δ' οὐδ' ἐν Ἀΐδαο « λήσομαι φιλίας τῆς σῆς, Ὑσμινία γλυκύτατε, καί « σοι φυλάξω τὴν παρθενίαν ἀπαρεγχείρητον· οὐδὲ « γὰρ οὐδ' αὐτοῦ Διὸς φίλημα τοῖς σοῖς κατεπιθήσω « φιλήμασιν, οὐ μὰ τὸν φοβερὸν Ἔρωτα, ὅς με ταῖς « σαῖς ταύταις χερσὶν ὡς ὄρνιν παρέθετο. »

20. Ταῦτ' εἶπε, καὶ περὶ τὸ στέρνον τοὐμὸν ὅλον κατεπιθεῖσα τὸ πρόσωπον, κατέβρεχέ με τοῖς δάκρυσιν. Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτήν· « Ὑσμίνη παρθένε, μέλημα ἐμὸν, « φῶς ἐμῶν ὀφθαλμῶν, πηγή μοι στάζουσα μέλιτος, « ὄμβρε χαρίτων· σὺ μὲν φιλοῦσα, λοίσθιον λέγεις τὸ « φίλημα· ἐγὼ δ' ὁ σὸς ἐραστὴς καὶ δοῦλος ἐξ ἔρωτος, « ξὺν σοὶ θανοῦμαι. Καί σοι τὴν παρθενίαν ἀντιφυ- « λάξομαι· οὐκ ἀποσυλήσει ταύτην. Οὐκ ἐξουσία πα- « τρὸς, οὐ μητρὸς πειθὼ ἐς γάμον ἀγάγωνται, οὐδ' εἰ « τὴν Ἀφροδίτην ἀγάγωνται, οὐ μὰ Δία, πατέρα θεῶν « πάντων, οὗ κήρυξ ἧκον εἰς Αὐλικώμιδα, πατρίδα « τὴν σὴν, καὶ δοῦλος τῶν σῶν χαρίτων ἐς τὴν ἐμὴν « ταύτην Εὐρύκωμιν ἀνθυπέστρεψα. » Καὶ δὴ, τῆς ἡμέρας διαγελώσης, καταφιλήσας τὴν κόρην, ἐξῆλθον τοῦ δωματίου, καὶ περὶ τὴν ἐμὴν ἐγενόμην κλίνην, ὡς ἐν ὑποπτέρῳ ποδὶ, καὶ τοῖς ὕπνοις ἐσπεισάμην εὐθὺς, ὡς εἰ περὶ τὴν κλίνην εὗρον αὐτούς.

« puellæ nuptias conciliabit : quas tu celebrabis, meique, « tuæ carissimæ Hysmines, oblitus, dulciumque osculo- « rum ac exterorum amplexuum quibus nos frustra velut « in somnis inebriati sumus; ego vero, ne quidem apud « inferos amicitiæ tuæ immemor, Hysminia dulcissime, « illibatam tibi virginitatem meam servabo, adeoque Jovis « ipsius oscula osculis tuis non anteferam, non per me- « tuendum Amorem, qui me tuis istis manibus veluti « captam avem tradidit. »

20. Talia dicenti, pronoque in pectus meum vultu, et illud lacrymis riganti, respondebam : « Hysmine virgo, « mea cura, meorum lumen oculorum, fons merum mel « stillans, gratiarum imber, tu me exosculata ultimum hoc « basium fore dixisti; sed ego et tui amans et servus, « sic enim voluit Amor, tecum moriar. Ego ex æquo vir- « ginitatem custodiam; nec illa fraudaberis. Non po- « testas patris, non persuasiones matris, ad conjugium « inducent, non si ipsissimam Venerem mihi destinaverint, « non per Jovem deorum omnium patrem, cujus caducea- « tor Aulicomidem, patriam tuam, veni, et in hanc meam, « Eurycomidem gratiarum tuarum servus redii. » Jamque arridente luce, ego puellam exosculatus e cubiculo illius exterminatus ad lectulum festinanti vestigio regressus sum, statimque somno libavi, quasi ipsum in lecto invenissem.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

1. Ὁ μὲν οὖν ἐμὸς πατὴρ Θεμιστεὺς ξὺν Σωσθένει καὶ μητράσιν ἡμῶν ἐπανῆκον ἐκ τοῦ βωμοῦ Ξενίῳ Διὶ τὰ πρόσφορα θύσαντες· καί μοι Διάντεια μήτηρ περὶ τὴν κλίνην γενομένη τὴν ἐμὴν, ἐξυπνίζει με, λέγουσα· « Τέκνον Ὑσμινία, καιρὸς ἀρίστου, σὺ δ' οὐκέτι τὸν « ὕπνον ἀπώσῃ τῶν ὀφθαλμῶν; Ἀνάστηθι, καὶ περὶ τὸ « δεῖπνον γενώμεθα· σὸς γὰρ πατὴρ Θεμιστεὺς ἀνα- « κέκλιται σὺν Σωσθένει καὶ τοῖς ὅσους τὸ δεῖπνον « καλεῖ. » Σὺν αὐτῇ γοῦν μητρὶ περὶ τὴν τράπεζαν γεγονότες συνήθως ἀνακεκλίμεθα· καὶ πάλιν Ὑσμίνη μου κατὰ μέτωπον ὅλον τοῖς ὀφθαλμοῖς ἀποστάζουσά μοι τὸν ἔρωτα· ἐγὼ γοῦν ἀτενῶς τὴν κόρην ἰδὼν, καὶ περὶ τὴν τράπεζαν κεκυφὼς αὐτὴν προσεκύνησα καθυποκλέπτων ἐρωτικῶς τὸ προσκύνημα· ἡ δ' ἀνθυπέκλεψεν, ὡς εἰκὸς, τὸν τράχηλον παρθενικῶς ὑποκλίνασα. Τροφαῖς πολυτελέσιν ἡ τράπεζα ξυνήθως κατακεκόσμηται, καὶ Κρατισθένης κιρνᾷ. Σωσθένης προπίνει, Θεμιστεὺς μετ' αὐτὸν, καὶ ξυνήθως ἡμεῖς.

2. Καὶ ὁ Σωσθένης φησί· « Σὺ μὲν ἡμᾶς φιλοφρο- « νούμενος, Θεμιστεῦ, Ξενίῳ Διὶ τὴν φιλοφροσύνην, « οὐχ ἡμῖν ἀφωσίωσας· καί σε τῆς οὕτω λαμπρᾶς τρα-

LIBER SEXTUS.

1. Themisteus igitur pater meus cum Sosthene et matribus nostris ab Jovis Hospitalis ara, re pro ritu facta, regressus est; statimque Diantea mater ad lectum accedens me expergefecit, « Hysminia, inquiens, jentaculi hora est; tu « autem somnum ex oculis nondum excuties? Surge modo, « et nos epulis accumbamus : jam enim pater tuus cum « Sosthene ac cæteris convivis discubuit. » Itaque cum matre mensæ accessi et pro more recubuimus. Et mihi iterum ex adverso collocata erat Hysmine, oculis mihi instillans amorem. Ego igitur puellam intenta adspiciens acie, curvatus in mensam, salutavi, amatorie salutationem dissimulans; quam, inclinato collo, more virginum, dissimulans et ipsa regessit. Interim mensa dapibus largiter instructa, et vinum Cratisthenes præbebat. Primus Sosthenes, ab illo Themisteus bibit; nos deinde quo solebamus ordine.

2. Tum vero Sosthenes Themisteum sic interpellat : « Tu quidem, Themisteu, comitatem istam, qua nos exci- « pis, nequaquam nobis, sed Hospitali Jovi consecrasti :

« πέζης καὶ τῆς ἄλλης πολυτελοῦς δεξιώσεως Ζεὺς « πατὴρ ἀντιδεξιώσαιτο, φιλότιμόν σοι δεῖπνον ἑτοι- « μασάμενος ἐν Ἠλυσίῳ πεδίῳ καὶ μακάρων νήσῳ, « ξυνανακεκλιμένῳ τοῖς ἥρωσιν. Ἐγὼ δέ σε καταδυσωπῶ « σὺν ἡμῖν γενέσθαι πρὸς τὴν ἡμετέραν Αὐλίκωμιν, « σὺν αὐτῇ Διαντείᾳ καὶ τῷ καλῷ τούτῳ κήρυκι (τῇ « χειρί με παραδεικνύς)· Ὑσμίνης γὰρ τῆς ἐμῆς « ταύτης φίλης παιδὸς θῦσαι τοὺς γάμους βουλόμεθα· « καιρὸς δ' ἡμῖν τῆς τῶν γάμων τελετῆς ἀφωσίωται τὰ « Διάσια, ἃ νῦν δὴ θύοντες ἐπαναζεύξομεν εἰς Αὐλίκω- « μιν, εἰ δοκεῖ Σωτῆρι Διΐ. Παῖς δ', ᾧ γε τὰ τῆς ἐμῆς « ταύτης Ὑσμίνης λέκτρα προσαφωσίωται, ξυμπα- « τριώτης ἐξ Αὐλικώμιδος ὑπερχειλῆ τὸν τῆς εὐδαι- « μονίας τριπλοῦν κρατῆρα κεκερακώς· τὰς μὲν δὴ « ψυχικὰς ἀρετὰς ἀπαράμιλλος, τὰ δὲ περὶ τὸ σῶμα « πρὸς τὴν ψυχὴν ἐρίζει καὶ φιλονεικεῖ μὴ δεύτερα « φαίνεσθαι· τὰ δ' ἐκτὸς τῇ ψυχῇ καὶ τῷ σώματι συν- « εχεῖται, καὶ οἷον συγκέκραται. Τοιοῦτον ἐγὼ τὸν « γάμον τῇ φίλῃ μοι ταύτῃ παιδὶ καὶ Ζεὺς πρότερον « ἀφωσίωσεν· εἰ δέ μοι καὶ σὺ συνεκπλεύσεις εἰς Αὐ- « λικώμιδα σὺν Ὑσμινίᾳ καὶ τῇ τούτου μητρὶ, εὐτυ- « χεστέρους ἡγοῦμαι τοὺς γάμους. » Ὁ δ' ἐμὸς πατὴρ « Θεμιστεὺς, « Νῦν Διός, φησὶ, τράπεζα, καὶ Δια- « σίων καιρὸς, καὶ τῷ καιρῷ καὶ τῇ τραπέζῃ τὰ πρόσ- « φορα θύσωμεν· τὰ δ' ἄλλα Διὸς ἐν γούνασι κεῖται. »

3. Ταῦθ' ὁ Σωσθένης, ταῦθ' ὁ πατήρ· ἐγὼ δὲ, νὴ τοὺς θεοὺς, ὅλῳ τῷ νῷ τὴν αἴσθησιν συναφῄρημαι, καὶ ἤμην ὡς ἀνδριὰς ἐπὶ τῆς τραπέζης καθήμενος, ὅλος ἀναίσθητος, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων ἀτενῶς ἐπὶ τὸ τῆς κόρης βλέποντας πρόσωπον· ἡ δὲ παρθένος δακρύων πληρωθεῖσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ παρειὰν συλλαβοῦσα τῇ δεξιᾷ, συνέσπα τὰς ὀφρῦς, καὶ πικρὸν ὑπεστέναζε, καὶ πρὸς τὴν Πανθίαν φησί· « Γλυκεῖα μῆτερ, ἀλγέω « τὴν κεφαλήν. » Ἡ δὲ πρὸς αὐτήν· « Γενοῦ περὶ τὸ « δωμάτιον ». Εὐθὺς οὖν ἐξανέστη τῆς τραπέζης, καὶ περὶ τὸ δωμάτιον γέγονεν. Ἡ γοῦν μοι μήτηρ πρὸς τὴν Πανθίαν φησί· « Τίς τὴν καλὴν ταύτην κόρην « ἐβάσκηνεν; » Ἡ δ', « Ἡ γλῶσσα, φησὶ, τοῦ πα- « τρὸς, ὅτι γάμων ἐμνήσθη τῆς κόρης, οὓς μέχρι καὶ « δεῦρο μὴ μαθεῖν τὴν κόρην ἐφυλαττόμεθα· παρθένος « γάρ ἐστι καὶ σεμνή. »

4. Τὰ δ' ἐφεξῆς τῆς τραπέζης ἀναισθήτως εἶχον· ὡς γὰρ ἔκ τινος ἀστραπηβόλου σκηπτοῦ τῶν τοῦ Σωσθένους ῥημάτων ὅλην ἀπεῤῥάγην τὴν κεφαλήν· εἰ μὲν οὖν ἔφαγον, ἀκριβῶς, νὴ τὴν φοβερὰν τοῦ Σωσθένους, οὐκ οἶδα, φωνήν. Ὁ δὲ καλὸς Σωσθένης, ὁ παρ' ἡμῖν τὸν γάμον κηρύσσων τῆς θυγατρὸς, καὶ πάλιν φησίν· « Ἱκα- « νῶς τῆς τραπέζης ἡμῖν, Θεμιστεῦ, ἅλις τοῦ ποτοῦ, « καὶ τῶν περὶ τὴν τράπεζαν ποικίλων τρυφῶν· εἰ « βούλει δὲ, καὶ περὶ τὸν ὕπνον γενώμεθα· ἡ γὰρ δὴ « νὺξ καὶ πάλιν ἡμᾶς συγκαλεῖται περὶ τὸν βωμὸν καὶ « τὰ θύματα. »

5. Οὕτως οὖν κατελύετο τὸ συμπόσιον, κἀγὼ τῇ ξυνήθει μοι κλίνῃ ξυνήθως ἀνακλιθεὶς ὅλους εὐθὺς ἠρ-

« ille tibi gratiam referat lautissimæ mensæ tuæ, omnis- « que splendidi apparatus quo nos excipis, in Elysio aut « beatorum insulis accumbenti heroibus convivium in- « struens. Cæterum te precor et obsecro, uti cum uxore « tua et formoso isto caduceatore (me digito demonstrans) « in urbem nostram Aulicomin succedas: etenim carissimæ « istius Hysmines nuptias sacrificare nobis in animo est « et nuptiarum celebrationi Diasiorum tempus constitutum « est, quibus nunc peractis statim domum itionem para- « bimus, quam bene vortat Sospitator Jupiter. Juvenis « autem cui Hysmines istius meæ jugalis lectus devove- « tur compatriota nobis, Aulicomide oriundus, triplicem « felicitatis cratera et quidem exundantem miscuit; cæte- « rum omnibus animi dotibus nulli secundus, quibuscum « virtutes corporis contendere videntur, cedere nesciæ: « ita externa corporis et animi bona permixta velut æqua- « bili temperamento confusa sunt. Tale dilectissimæ « meæ isti filiæ ego primusque Jupiter connubium de- « stinavit, quod tamen si mecum navigaveris, comitante « Hysminia et matre ejus, felicius videbitur. — Jovis hoc « convivium est, respondit pater meus Themisteus, nosque « Diasia agimus; et mensæ et diebus festis debitum hono- « rem præstare decet; cætera Jovis in genibus sunt. »

3. Hæc Sosthenes, illa pater altercantur. Ego, per deos, sensibus deperditis, extra terminum mentis meæ positus, mensæ accumbebam, statuæ instar, animique impos inconnivo in virginis vultum obtutu fixus; Hysmine vero plenis lacrymarum oculis, dextraque sustinens genas et supercilia contrahens, cruciabile imo de pectore suspirium duxit, matremque alloquuta, « Mater, inquit, mihi « condolet caput. » Illa autem, « Redde te cubiculo, » ait. Itaque perniciter mensa surgens, in illud recta ire perrexit. Tum mater mea Diantea, ad Panthiam conversa, « Quis virginem, inquit, fascinavit? — Lingua patris, « respondit Panthia, quæ nuptiarum admonuit; quarum « uti ne nomen quidem sciret, ad hoc usque temporis di- « ligenter cavimus; virgo enim et pudica est. »

4. Cætera, quæ in convivio subsequuta sunt, non percepi; ita Sosthenis verbis, tanquam sideris procella, perfractum corruerat caput; immo utrum aliquid manducaverim, per timendam illam Sosthenis vocem, non novi. Verum bonus Sosthenes, qui nuptias, quas obitura erat Hysmine, nos docuerat, « Themisteu, inquit, jam satis « mensis accubuimus, jam satis vino et cibis agminatim « ingestis indulsimus; nos demum dormitum, si per te « licet, concedamus; nox enim iterum ad aras et sacri- « ficia nos convocat. »

5. Ita soluto convivio me consueto lectulo reddidi, et subito ultra somnum lumina mihi rapiuntur; dormientis

παζόμην παρὰ τὸν ὕπνον τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἤμην ὑπνῶν, τῷ παραδόξῳ τὴν ψυχὴν καταθορυβηθεὶς τοῦ ἀκούσματος, καὶ ὅλον τῇ θλίψει τὸν νοῦν καταβαπτισθείς. Πάλιν οὖν ὁ ξυνήθης τῶν θυμάτων καιρὸς, καὶ πάλιν Θεμιστεύς μοι πατὴρ, καὶ μήτηρ Διάντεια ξὺν Σωσθένει καὶ Πανθίᾳ περὶ τὸν βωμὸν διανυκτερεύουσι· καὶ πάλιν ἐγὼ κλίνης τῆς ἐμῆς ἀναστὰς, περὶ τὴν κλίνην ἥκω τῆς κόρης, ἣν ὁ καλὸς Σωσθένης εἰς αὐτὴν Αὐλίκωμιν ἐνυμφεύσατο, καὶ πάλιν τὴν κόρην φιλῶ. Ἡ δ' ὅλην τὴν στρωμνὴν καταβρέχει τοῖς δάκρυσιν· ἐγὼ δὲ πάλιν λέγω φιλῶν· « Ὑσμίνη, τί πάσχεις; » ἡ δ', « Ἡ γλῶσσα, φησὶν, τοῦ πατρός μ' ἀπόλλυσιν. »

6. Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτήν· « Σὺ τὰ περὶ τὸν ἐμὸν ἐνωπτρίζου γάμον, καὶ κόρην ἑτέραν κατεμνηστεύου μοι· καὶ ἀναμνηστείας ἐκρινόμην σοι τῶν πολλῶν τούτων χαρίτων ἐρωτικῶν, ὧν ὑπερχειλές μοι κεκέρακας τὸ ποτήριον· ἐγὼ δ' ἀλλ', ὦ γλυκυτάτη παρθένε, γλυκυτέρα καὶ μέλιτος, θεούς σοι διεμαρτυράμην αὐτοὺς, μὴ καταψεύσασθαί σου τὸν ἔρωτα, μὴ καταπροέσθαι σου τὴν φιλίαν, μηδ' ὁτιοῦν τῶν ὄντων ἀγάπης τῆς σῆς ἀνταλλάξασθαι· ἀλλὰ νῦν σὸς πατὴρ, ὁ σεμνὸς τὰ πάντα Σωσθένης, ἐς Αὐλίκωμιν ἐπήξατό σοι παστάδα, ἕδνα πολλά σοι προσαφώρισε, καὶ νυμφίον ἡτοίμασε, καί σε νυμφαγωγήσει λαμπρῶς, καὶ φιλοτίμως νυμφοστολήσει. Ἐγὼ δὲ ὁ σὸς ἐραστὴς, οὐδὲ γὰρ αἰσχύνομαί σου τὸν ἔρωτα, παρθενικῷ στεφάνῳ τὴν κεφαλὴν ἀναδήσομαι, καὶ παρὰ Περσεφόνῃ καὶ τοῖς ἐν ᾅδῃ φιλοτίμως καὶ πολυτελῶς νυμφαγωγηθήσομαι, λαμπράν μοι παστάδα πηξαμένοις παρθενικήν· σὺ δ' ἀφιλίας ἐρωτικῆς κριθήσῃ, χάρισιν ἐρωτικαῖς κατηγορουμένη καὶ στίγμασι τούτοις, ἃ πάντ' ἐξ ἐμῶν καὶ χειρῶν καὶ χειλέων καθ' ὅλου φέρεις τοῦ σώματος. Καὶ σὲ μὲν Πλοῦτος κατακοσμήσει πολυτελῶς, ἐμὲ δὲ Πλούτων νυμφαγωγήσει περιφανῶς. Ἀλλ' ὦ φιλημάτων ἐκείνων, ὧν εἰς κενὸν ἐτρυφήσαμεν! ὦ θλίψεων σαρκῶν, ἃς μάτην κατωδυνήθημεν! ὦ συμπλοκῶν καὶ περιπλοκῶν, αἷς ἀνωφελῶς ἐνεπλάκημεν! ὦ κακῶς ἰδόντες ὀφθαλμοὶ, καὶ διὰ τοῦτο θρηνοῦντες ἀγέλαστα! Αὕτη μοι χεὶρ ὑπηρέτησέ μοι πρὸς ἔρωτα, καὶ νῦν καθυπηρετήσει πρὸς φάσγανον, ὃ κατ' ἐμῆς ταύτης ὠθήσω ψυχῆς. »

7. Ταῦτ' εἶπον, καὶ τὴν κόρην περιπλακεὶς κατεφίλησα, « Ὄντως σοι, λέγων, τοῦτο λοίσθιον φίλημα· τέλος δέχῃ δὴ τῶν ἐμῶν προσφθεγμάτων. Καὶ σὺ μὲν εἰς Αὐλικώμιδα, πατρίδα τὴν σὴν, ἐπὶ λαμπρῷ νυμφίῳ παλινοστήσεις νύμφη λαμπρά· καὶ σοὶ τὸν ὑμέναιον βασιλικῶς κατεπάσονται, ἐγὼ δ' ἐς Ἅδου φοιτήσω, καὶ ὅλον χορὸν Ἐριννύων συναγαγὼν, ὅλον κατατραγῳδήσω μου τὸ δυστύχημα· καὶ σοὶ μὲν ὁ καλὸς Σωσθένης ἐπιθαλάμιον ᾄσει, ἐμοὶ δ' ὁ πατὴρ ἐπιτύμβιον· ὁ μὲν σὸς πατὴρ ἐπὶ σοὶ, γλυκεῖα νύμφη, καὶ γλυκὺ μελῳδήσει μελῴδημα, ὁ δ' ἐμὸς ἐλεεινὸς Θεμιστεὺς ἐπὶ νεκρῷ παιδὶ γοερὸν ἀνακρούσεται· ὁ μὲν ᾆσμα χορεύσει γαμήλιον, ὁ δ' ἐμὸς ἀθλιώτα-

enim mens rei quam audieram miraculo conturbabatur, animumque tristitia et anxietudo immergebant. Solitum autem sacrificiorum tempus redit, Themisteusque ac Diantea cum Sosthene ac Panthia Jovis ad aram pervigilium agunt. Ego lectulo surgens, et ad virginem, quam Aulicomide bonus Sosthenes desponderat, perniciter evolans, illi iterum oscula libo. Illa uberibus lacrymis lectum rigat, et ego iterum oscula ingero dicens : « Quid pateris, mea Hysmine? — me patris, inquit, lingua perdidit. »

6. Excepi ego : « Age vero, Hysmine, tu modo quasi in speculo videbas matrimonium quod me adeptum iri tibi fingebat animus, et aliam mihi puellam despondebas, meque insimulabas de oblivione tot amatoriarum blanditiarum quibus redundans mihi poculum miscuisti; at ego coram te, dulcissima melleque dulcior virgo, deos testes advocabam, quod, amorem tuum nequaquam mentitus, contemptui nunquam habiturus essem, nec tua caritate quidquam potius existimaturus : nunc vero pater tuus, gravissimus ille Sosthenes, Aulicomide nuptialem torum compegit, jamque statuit dotem et maritum paravit, teque sponsalibus munditiis sollicite exornatam splendido apparatu ad sponsum deducet. Ego autem amator tuus quem amoris tui non pudet, apud Persephonen et deos inferos virgineam coronam redimitus sollicite splendideque sponsus deducar, qui mihi virgineum torum splendide compingere curabunt; tu vero de violato amore in judicium vocaberis, accusantibus te amatoriis blanditiis sigillisque, quæ toto corpore impressa meis de labellis manibusque gestas. Te Plutus sumptuose exornabit, me autem sponsum Pluto manifesto deducet. O quæ frustra libavimus oscula! o quos inutiles intimavimus compressus, cum hærentia pressim doluere membra! o complexus amplexusque quibus nos incassum implicuimus! o scævam oculorum sortem, qui inaccessæ formositatis admirationi obtutus suos admoverunt, perpetuo luctu ideo torquendi! Ipsa autem manus amori famulata ensi famulabitur, quem per medium corpus transadiget.

7. His dictis virginem complexus et illi osculum pangens, « Vere, inquam, supremum istud osculum, et novissima verba accipe. Tu Aulicomidem in patriam tuam, ad formosum conjugem, formosior sponsa redibis, tibi, regio more, hymenæum canent; ego autem ad Ditem commeabo et omnem Erinnyum chorum conducens infortunii mei scenam remetiar; tibi nuptiale carmen bonus Sosthenes, mihi letale pater meus occinet, tibi, dulcis sponsa, dulce melos pater tuus modulabitur, mihi autem extincto miserandus Themisteus flebiles elegos substrepet; ille chorum ducens nuptiale carmen personabit, alter autem, patrum

« τος πάντων πατὴρ ἐλεεινὸν μονῳδήσει καὶ πικρὸν « ἐξιτήριον. »

8. Ταῦτ' ἔλεγον, καὶ τὴν κόρην ὅλην τοῖς δάκρυσιν ἔβρεχον. Ἡ δ', « Ὤλεσάς με, φησὶν, Ὑσμινία γλυκύ- « τατε. Σύ μοι πατρὶς, καὶ πατὴρ, καὶ παστὰς, καὶ « νυμφίος, καὶ δεσπότης ἐξ ἔρωτος· ἀλλ', ὢ τήνδε μου « γλῶσσαν ἐπέχει τὸ δάκρυον, μή σοι στόμα πατρὸς « τὰς περὶ τὸ στόμα τοῦτο τοὐμὸν ὅλας ἐρωτικὰς κα- « ταδήσει τὰς χάριτας, ἃς εἰς κενὸν ἡμεῖς ἐρωτικῶς « ἀντεπαίζομεν· μή σοι τὸ μέλι τρυγήσει τοῦ στόμα- « τος, ὃ μάτην ἡ φιλεργὸς ἐγώ σοι κατεπόνησα μέ- « λιττα· μὴ οὕτω παμφάγον ἔσται σοι στόμα πατρὸς, « ὡς τοσαῦτα καταφαγεῖν ἀφροδίσια, ὅσα μάτην ἡμεῖς « κατεπαίζομεν, ἢ μᾶλλον ἐν ἡμῖν κατέπαιζον Ἔρω- « τες. Ὑσμινία, σὺ τὴν ἐμὴν ταύτην Ὑσμίνην ἐρω- « τικῶς κατεκήπευσας· σύ μοι καὶ φραγμὸν περιέθου « τῷ κήπῳ, μὴ χεὶρ ὁδοιποροῦντος τρυγήσῃ με. Θανεῖν « ἐθέλεις, ἀλλὰ συναποτίθημι τῷ λόγῳ καὶ τὴν ψυχήν· « καὶ συνθανοῦμαί σοι, ὥσπερ καὶ ζῶντι συζήσομαι. « Καὶ δὴ ξυμπλέκομαί σοι καὶ περιπλέκομαι· καὶ τὸ « ζώσιμον ὅλον κοινοῦμαί σοι, ὥσπερ καὶ τὸ θανάσι- « μον ζητῶ συμμερίσασθαι. » Καὶ λέγουσα ξυνεπλέ- κετο, καὶ ξυμπλεκομένη μοι πηγὰς δακρύων εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ὅλον με κατεπέκλυζεν.

9. Ἐγὼ δ', « Εἰ βούλει, φημὶ, καὶ τῆς ἐμῆς Εὐρυ- « κώμιδος, καὶ τῆς σῆς Αὐλικώμιδος ἀποβάντες ἐφ' « ἑτέραν μετάγωμεν· καὶ πατρίδας, καὶ τεκόντας, « καὶ θησαυροὺς, καὶ τἄλλα τὰ κατ' οἴκους λαμπρὰ « φιλίας ἐρωτικῆς καὶ τοῦ συνοικεῖν ἀλλήλοις ἀνταλλα- « ξώμεθα. Ἔρως δ' ἡμῖν ἔσται καὶ πατρὶς, καὶ το- « κεῖς, καὶ τὰ κατ' οἴκους πολυτελῆ, καὶ τροφὴ, καὶ « πόσις, καὶ ἔνδυμα. » Ἡ δ' ὡς εἰς παστάδα μετα- κεκλιμένη βασιλικὴν, ὑπολαβοῦσά φησιν· « Ἔχεις με « τὴν σὴν Ὑσμίνην, καὶ μετακόμιζε· σὺν σοὶ θανοῦ- « μαι. » Καὶ τῆς κλίνης ἀναστᾶσα συνείπετο, μᾶλ- λον δὲ ἐφείλκετό με προτρέχουσα. Ἐγὼ δὲ, « Ἀλλ' « οὐκέτι, φημὶ, διακεκόσμηται τὰ τοῦ πράγματος. » Ἡ δ' ἀλλ' οὐχ ἤθελεν ἀποσπασθῆναί μου τῶν χειρῶν. Μόλις οὖν ὅλους θεοὺς αὐτῇ διαμαρτυράμενος, τῶν τῆς Ὑσμίνης ἀπεσπάσθην χειρῶν, καὶ περὶ τὴν ἐμὴν ἐγενόμην κλίνην, τὸ πρᾶγμα διασκοπῶν. Ἐπεὶ δὲ ὕπνου οὐ συνεχωρούμην τοῖς πράγμασιν, ἀναστὰς τῆς κλίνης καὶ λαμπρῶς διακοσμησάμενος, ἐς ἱερὸν ἀφικόμην Ξενίου Διὸς, ὅπου καὶ Θεμιστεύς μοι πατὴρ καὶ μήτηρ Διάντεια καὶ Σωσθένης καὶ Πανθία προσανεῖχον τοῖς θύμασι.

10. Μετὰ γοῦν πολλὰ τῶν θυμάτων, ἃ καὶ πατὴρ ἐμὸς καὶ Σωσθένης ἐσπείσαντο, Σωσθένης καὶ Πανθία ὅλας ἐς οὐρανὸν τὰς χεῖρας ἀράμενοι, καὶ θερμὰ τῶν ὀφθαλμῶν καταστάζοντες δάκρυα, « Ζεῦ πάτερ, ἔλε- « γον, ἐπιθαλάμιόν σοι τοῦτο τὸ θῦμα ὑπὲρ ἡμετέρας « Ὑσμίνης παιδὸς, ἧς ἤδη τοὺς γάμους τελέσαι βου- « λόμεθα. » Ταῦτ' ἔλεγον, καὶ θύματα τῇ πυρᾷ κα- τετίθεντο· μέγας δ' ἀετὸς ἐκ νεφῶν ἀνακλάγξας καὶ

» infelicissimus, lugubri monodia et amara nænia meum « funus prosequetur. »

8. Hæc dicenti uberibus lacrymis perfusa virgo sic tamen respondit : « Pol me perdidisti, dulcissime Hysminia. « Tu mihi patria es, tu pater, et torus et sponsus : sic voluit « Amor, dominus; At, eheu! loquentis vocem assiduus « fletus interrumpit, nec verba ore paterno edita cohibe- « bunt amatorias illas blanditias quas ori meo libasti, nec « lusus quem amatorie sed in vanum lusimus; nec tibi mel « ex ore eripiet quod ego apis studiosa tibi incassum sti- « pavi; non adeo vorax os patris mei ut tot et tantos « venereos lusus devoret, quos nos frustra lusimus, seu « potius in nobis luserunt Amores. Hysminia, tu Hys- « minen istam, horti instar excoluisti; tu horto sæpem « circumdedisti, ne manus viatoris uvas tuas carperet. « Tibi mori in animo est; at ego animam cum verbis « tuis pariter depono : tecum moriar haud secus ac te- « cum vivente vivere amem. Ecce te complector et am- « plector et tecum quicquid vitæ in me est communico, « haud secus ac mortem tuam participare quæro. » Hæc effata, me complectebatur, et complexa ex oculis, ut ex fontibus, lacrymas effundebat.

9. Ego autem, « Si tibi placet, inquam, Eurycomide « mea et Aulicomide tua in externas oras migremus, et « patriam, parentes, thesauros cæteraque domestica com- « moda, amore et individuo consortio mutemus. Amor « nobis patriæ, parentum, splendidorum supellectilium, « cibi, potus, vestium vices implebit. » Hysmine confestim, velut in regio toro recubans, « Me tuam Hysminen « habes, inquit; me tecum abducito; tecum moriar; » lectoque surgens sequebatur, immo trahens præibat. Ego vero, « Nondum omnia, inquam, profectioni necessaria pa- « rata sunt. » Illa autem manum meam dimittere nolebat. Vix itaque deos omnes testatus evasi; meque lectulo collocans, per varias curas rem illam versabam; quæ cum somnum impedirent, statim grabatulo emersus et splendidam vestem indutus ad Jovis Hospitalis ivi, ubi Themisteus pater et mater Diantea simul cum Sosthene ac Panthia rem faciebant.

10. Jam multimodis litaverant Sosthenes et Panthia, cum uterque, ad cœlum porrectis in preces manibus, ubere cum fletu in verba hæc erupit : « Jupiter pater, hoc tibi pro Hys- « mine nostra conjugiale sacrificium esto, cujus mox nuptias « perficere volumus. » Vix ea fati, victimam igni imposuerunt; ingens autem aquila ex nubibus clangore magno

μετὰ ῥοίζου καταχυθεὶς, ἥρπασέ τε τὸ θῦμα, καὶ τοὺς περὶ τὸν βωμὸν διεσπάραξεν. Ὁ μὲν οὖν δὴ Σωσθένης ὅλος ἦν ἐκπεπληγμένος καὶ ἐνεὸς ἑστώς· ἡ δέ γε Πανθία κατὰ γῆν πεσοῦσα, καὶ τὴν πολιὰν τίλλουσα καὶ ψιλοῦσα τὴν κεφαλὴν, « Ζεῦ πάτερ, φεῖσαι τῆς ἐμῆς « πολιᾶς, ἔλεγε, φεῖσαι νεότητος θυγατρός· αὕτη μοι « παραμύθιον, αὕτη μοι παραψυχὴ, αὕτη μοι τοῦ γέ« νους ἐλπίς· ταύτῃ γέγηθα, καὶ τῶν τοῦ γήρως κακῶν « ἐπιλήθομαι· ἀπ' ἐμῆς οὖν, ἀπ' ἐμῆς ταύτης παιδὸς « τὸν ἀπαίσιον τοῦτον ὄρνιν πέμψον. Ζεῦ Πάτριε, μή « μου τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκκόψῃς· μή μου τὸν λύχνον « σβέσῃς· μή μου πρόῤῥιζον τὸν στάχυν ἐκτίλῃς· μή « μοι τοῦ γένους παντὸς ἀποκείρῃς τὸν βόστρυχα. « Ὦ δειλαία μήτηρ ἐγὼ, ὦ δειλαία τῶν θυμάτων, δει« λαία τῶν οἰωνῶν· καλλίπαις ἧκον ἐξ Αὐλικώμιδος, « πατρίδος ἐμῆς, καὶ νῦν ἀθλιόπαις ἐν Εὐρυκώμιδι. « Ὡς παρθένον τὴν ἐμὴν Ὑσμίνην ἐνυμφοστόλησα, « καὶ νῦν ὡς νεκρὰν ἀποδύρομαι, καὶ ζῶσαν θρηνῶ. « Ὑσμίνη μοι φῶς ἐξαπεῤῥύης τῶν ὀφθαλμῶν· οὐχ « ἐπιθαλάμιον, ἀλλ' ἐπιθανάτιον ᾄδω σοι· οὐχ ἐπιγα« μηλίοις, ἀλλ' ἐπιτυμβίοις σπένδομαί σοι χοαῖς, καὶ, « κατὰ τὴν παροιμίαν, ἄνθρακας εὑρίσκω τοὺς θησαυ« ρούς. »

11. Ταῦτ' ἔλεγεν ἡ Πανθία, καὶ τὸν βωμὸν ἐπλήρου θρήνων καὶ κωκυτῶν, τὴν παρειὰν αὐλακίζουσα, διαῤῥήσσουσα τὴν ἐσθῆτα, λίθῳ πλήττουσα τὸ στέρνον, καὶ τὴν κεφαλὴν καταῤῥάσσουσα. Τὸ μὲν οὖν δὴ πλῆθος (οὐδὲ γὰρ ἀπὸ δρυὸς, οὐδ' ἀπὸ πέτρας) τοῖς τῆς Πανθίας κατεθρύπτετο καὶ θρήνοις καὶ στεναγμοῖς, καὶ ἦν ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ξύμμικτος ἡ βοή· αἱ μὲν γὰρ δὴ γυναῖκες τῇ Πανθίᾳ ξυνεθρήνουν καὶ ξυνεκόπτοντο, οἱ δ' ἄνδρες ἐξεπλήττοντό τε καὶ κατεπλήττοντο· καὶ οἱ μὲν ἀπαίσιον κατεφιλοσόφουν τὸν οἰωνὸν, οἱ δ' αἰσιώτατον· ἦσαν δὲ καὶ παρ' οἷς καὶ τὸ πρᾶγμα τυχηρὸν ἐλογίζετο· οὕτω μὲν οὖν τὸ πλῆθος ὡς καὶ τὴν γλῶτταν καὶ τὴν γνώμην εἶχον ξύμμικτον καὶ διάφορον. Μήτηρ δέ μοι Διάντεια σὺν πατρὶ Θεμιστεῖ τὴν Πανθίαν περιχυθέντες περὶ τὴν ἡμετέραν εἷλκον οἰκίαν, καὶ ταῦτα μὴ θέλουσαν· ἐγὼ δὲ καὶ Κρατισθένης (παρῆν γὰρ καὶ αὐτὸς) τὸν Σωσθένην μεθείλκομεν, καὶ περὶ τὴν οἰκίαν γεγόναμεν, καὶ πρὸ τῶν πυλῶν τὴν Ὑσμίνην δακρύουσαν εὕρομεν· προδραμοῦσα γάρ τις παιδίσκη, ταύτῃ τὸ πᾶν ἀνεδίδαξε. Καὶ πάλιν θρῆνος ἦρτο καὶ κωκυτός· ἡ μὲν γὰρ δὴ μήτηρ ὡς ἐπὶ θυγατρὶ θανούσῃ τὸν θρῆνον ἐξήγειρεν, ἡ δέ γε θυγάτηρ ἐπὶ μητρὶ θρηνούσῃ πικρὸν ἀντωδύρετο. Καί μοι πατὴρ Θεμιστεὺς καὶ μήτηρ Διάντεια περὶ τὸ δωμάτιον τὰς γυναῖκας εἰσάγουσι, τὸν κοπετὸν κατευνάζοντες.

12. Ἐγὼ δὲ καὶ Κρατισθένης περὶ τοὐμὸν γεγονότες δωμάτιον, τὰ μετὰ τὴν Αὐλίκωμιν ἐκοινούμεθα· ὡς ἐπὶ τὸ δεῖπνον κατὰ μέτωπόν μου τὴν Ὑσμίνην ἡ τάξις ἐκάθισεν, ὡς ἔγωγε τὸ πόμα λαβὼν καὶ μόνον ἐγγίσας τοῖς χείλεσι, πρὸς τὸν δόντ' ἀντιδέδωκα, τὴν Ὑσμίνην εἰπὼν ὀφείλειν μου προπιεῖν καὶ ὁ Κρατι-

et impetu erumpens exta abripuit omnesque aris adstantes conturbavit. Stetit igitur Sosthenes exterritus et amens; Panthia vero humi prostrata, manibus canitiem trahens et caput denudans clamabat: « Jupiter pater, miserere cani« tiei meæ et juventutis filiæ: hæc mihi solatium et « levamen, generisque spes; mihi gaudium est in quo « omnium senectutis malorum obliviscor: a mea igitur « filia infelicissimum illud omen procul averte. Jupiter « Patrie, ne tu mihi eruas oculos, ne lumen meum exstin« guas, ne aristam radicitus evellas, ne universæ familiæ « decus abscindas. O me infelicem matrem, infelicem « propter sacrificium, propter omen infelicem! Aulico« mide, ex patria mea, pulchræ puellæ mater veni, nunc « Eurycomide mater miseranda adsum. Ecce virginem « Hysminen quidem meam quam nuptiali mundo ornare « parabam, nunc uti fato functam lugeo et viventem defleo. « Occidisti, Hysmine, lumen oculorum meorum; non « hymenæum tibi sed lugubrem næniam cantabo. Non « tibi facio nuptiali latice, sed manibus tuis inferias pro« fundo, et ita, quod veriverbio jactatur, carbones thesauri « loco inveni. »

11. Hæc dicens Panthia luctu gemituque aram implevit, continuoque genas radens, ac vestem scindens, et infesto lapide pectus verberans, solo caput applausit. Hoc Panthiæ luctu gemituque attrita fuit populi multitudo (nec enim ex quercu aut lapide fuit), confususque hominum et mulierum clamor exortus est: mulieres enim cum Panthia lugere et manibus pectora tundere; homines autem territos et conterritos stare, modo dirum omen, modo faustissimum arbitrari; erant et quibus res fortuito accidisse videbatur: ita tantæ multitudinis uti varii sermones, sic diversa et commista sententia fuit. Diantea vero mater cum patre Themisteo Panthiam amplexi domum invitam reluctantemque traxerunt; ego vero et Cratisthenes, qui aderat, Sosthenem abstraximus et ædibus proximantes, Hysminen ante januam lacrymantem offendimus: eam enim præcurrens ancilla rem totam edocuerat. Exinde redintegratus luctus; mater enim tanquam si filia mortua esset lacrymas excitabat; filia vero lacrimabundam matrem imitabatur. Itaque Themisteus pater et mater Diantea planctu, uti poterant, sedato, illos cubiculo reddiderunt.

12. Ego quoque cum Cratisthene in cubiculum meum irrupi. Ibi demum singula, quæ post Aulicomidem relictam mihi evenerant, recensuimus: ut in convivio adversa Hysmine collocata fuit; ut acceptum poculum extremis labellis continens Cratistheni reddidi, Hysminen prima bibere debuisse dictitans; ut idem Cratisthenes (hic

σθένης (οὗτος γὰρ ἐξ ἐπιταγῆς τοῦ πατρὸς ᾠνοχόευε) πρὸς τὴν Ὑσμίνην ἐκόμισεν, ὡς ὅλαις ἡ κόρη τοῦτο χερσὶν ὑπεδέξατο, ὡς εὐχαρίστησε τῷ σχήματι, ὡς ἐπὶ δευτέρῳ πόματι Κρατισθένης τὴν κόρην μου προκιρνᾷ, ὡς αὐτὴ μικρὸν ἐκροφήσασα, τὸ πᾶν ἀντιδέδωκε, κἀγὼ τὸν διψῶντα σχηματισάμενος, τῶν τοῦ Κρατισθένους μεθειλκυσάμην χειρῶν τὸ ποτήριον, καὶ τἄλλ' ὁπόσα ξυμπίνοντες ἐρωτικῶς κατεπαίζομεν· τὴν τῶν πατέρων καὶ τῶν μητέρων ἡμῶν πρὸς τὸν βωμὸν ἐπὶ θύμασιν ἀναχώρησιν, καὶ τὰ περὶ τὴν κλίνην τῆς κόρης ἡμέτερα παίγνια, καὶ τὰς ξυνθήκας ὅσας ἐρωτικῶς ξυνεθέμεθα, τὴν ἐπὶ τῷ δευτέρῳ δείπνῳ τοῦ Σωσθένους γλῶτταν, ὡς θύσει τοὺς γάμους τῇ θυγατρὶ, ὡς τὸν ἐμὸν πατέρα κἀμὲ πρὸς αὐτοὺς τοὺς γάμους ἐπὶ τὴν Αὐλίκωμιν προσανεκαλέσατο, τὴν ἡμετέραν ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τοῦ ῥήματος ἔκπληξιν, καὶ τἄλλ' ὁπόσα περὶ τὴν τράπεζαν, τὴν ἐπὶ δευτέροις τούτοις θύμασι τοῦ Σωσθένους καὶ τῆς Πανθίας πρὸς τὸν βωμὸν ἀγρύπνησιν, τὴν μόνωσιν τῆς παρθένου, τὰ περὶ τὴν κλίνην ταύτης ἡμέτερα δάκρυα, καὶ τέλος τὰς ξυνθήκας ἃς ξυνεθέμεθα θεοὺς αὐτοὺς διαμαρτυράμενοι.

13. Καὶ ὁ Κρατισθένης· « Αἰσιώτατόν σοι τὸν οἰωνὸν προμαντεύομαι, τῷ δ' ἐπ' Αὐλίκωμιν τῆς Ὑσμίνης νυμφίῳ καὶ λίαν ἀπαισιώτατον. Εἰ γοῦν καὶ Ζεὺς αὐτὸς σὴν ἁρπαγὴν ὑπαινίττεται, καὶ οἷον ταύτην κατεπισκήπτει σοι, τί μέλλεις; τί δ' ἀναδύῃ; » Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτόν· « Ἐν ξυμφοραῖς, κατὰ τὴν τραγῳδίαν, φίλοι σαφέστατοι· καί μοι διασκόπησον τὰ τοῦ πράγματος. » Καὶ ὁ Κρατισθένης· « Ἐγώ σοι καθυπηρετήσω τῷ δράματι. » Καὶ, « Χαίροις » εἰπών μοι, περὶ τὴν διασκευὴν τοῦ πράγματος ᾤχετο· κἀγὼ περὶ τὸ δωμάτιον γέγονα.

14. Ἔνθα μοι πατὴρ καὶ μήτηρ ξὺν Σωσθένει καὶ Πανθίᾳ, καὶ τῇ κόρῃ, τὰ περὶ τὸν βωμὸν καὶ τὸ θῦμα διελογίζοντο, καὶ τῆς παρθένου πρὸς τὴν μητέρα λεγούσης ἀκήκοα· « Ἱκανά σοι, μῆτερ, κατευνάσαι τῆς ψυχῆς τὸ κλυδώνιον, τὰ παρὰ Θεμιστέως καὶ Διαντείας εἰρημένα σοι, μὴ πιθανότητος ἀλλ' ἀληθείας ἐχόμενα· σὺ δ' ἵνα τί καὶ πάλιν οὕτως ὅλη γίνῃ τοῦ πράγματος, καὶ ὅλην ἑαυτὴν καταθρύπτεις τοῖς ὀδυρμοῖς; Ζεὺς ἀνανεύει τὸν γάμον, οὐ βούλεται νυμφαγωγηθῆναί με· τοῦτο φῂς τὸν ἀετὸν ὑπαινίττεσθαι τῆς τοῦ Διὸς προμηθείας, τῆς τούτου φιλανθρωπίας. Σὺ δ' εἰ βούλει νυμφαγωγηθῆναί με, καί μοι τελεσθῆναι τὸν γάμον, ἀπαίσιον. Τί, μῆτερ, θρηνεῖς ἐφ' οὕτω καλῷ Διὸς οἰωνῷ; » Καί μοι πατὴρ Θεμιστεὺς τὴν παρθένον ἐπῄνεσε λέγων· « Εὖγέ σοι τῆς συνέσεως, κόρη, καὶ τῆς γλώσσης ὑπέρευγε. » Καὶ πρὸς τὸν Σωσθένην φησίν· « Εἰ δοκεῖ, γενώμεθα καὶ περὶ τὴν τράπεζαν· Διασίων καιρὸς, σεβασθῶμεν τὴν ἑορτὴν, ἵν' ᾖ καὶ Ζεὺς ἡμῖν εὐμενέστερος. Μετάσχωμεν τροφῆς, συμμετάσχωμεν ὕπνου· ἤδη καὶ νὺξ, ἐγγὺς ὁ τῶν θυμάτων καιρὸς, ἐπὶ τὸν βωμὸν

enim patris jussu vinum præbebat) ad Hysminen detulerit; ut illa ambabus excipiens gestu nutuque gratiam habuerit; uti secundam potionem sibi a Cratisthene postea traditam tantillum minuens totam reddiderit, quam ego, silibundum me fingens, ex manibus Cratisthenis corripui, et cætera quæ compotantes amatorie lusimus. Nec omisimus parentum, uti sacrificarent, abscessum, liberiores juxta puellæ lectulum jocos, et in quæ amoris pacta convenimus; uti secundo convivio Sosthenes de nuptiis filiæ nos monuit, ad easque patrem meum et me Aulicomidem advocavit; quantum inopinato sermone perculsi exhorruimus; mox secundum sacrificium, Sosthenis et Panthiæ pervigilium in templo, puellæ solitudinem, lacrymas nostras ad ejus lectulum, et quæ demum pacta, numinibus invocatis, pacti sumus.

13. Tum Cratisthenes : « Faustissimum hoc augurium tibi vaticinor, sed illi qui Aulicomide vivit, Hysmines sponso, sævissimum. Si Jupiter raptum indicat, et tibi quodam modo jubet, quid moras nectis? quid times? — Mi Cratisthenes, respondi, in adversis, si tragico credimus, probantur amici; itaque tibi negotii totius cura incumbit. — Curabo, subjecit ille, operamque dramati polliceor. » Statimque vale dicto ad ejus apparatum festinavit, et ego me cubiculo immisi.

14. Ibi pater et mater cum Sosthene Panthiaque et puella reputabant ea, quæ ad aras inter sacrificandum acciderant, virginemque audivi matri dicentem : « Sufficiunt, mater, ea quæ a Themisteo et Diantea dicta sunt, non solum verisimilia, sed vera, ad sedandos anxiæ mentis tuæ multiplices fluctus; quid igitur rursus per has curas animum versas? quid intempestivo te luctu crucias? Jupiter hoc matrimonium non probat, illud obire me renuit; hoc enim aquilam dialis providentiæ, suique erga homines amoris indicium significare dicis. Si tu vis me nubere et mihi has nuptias perfici, id infaustum erit. Quid, mater, luges in tam pulchro Jovis augurio? » Laudavit puellæ verba Themistheus pater meus et prudentiam : « Macta esto prudentia et verbis, o Hysmine » Et ad Sosthenem conversus : « Quin etiam, si tibi videtur, mensis accumbamus : adest Diasiorum tempus, omni cultu festum prosequamur, uti propitius magis Jupiter faveat. Nunc cibus sumendus, et deinde somno indulgeamus, nam ingruit nox, et sacrificiorum hora quæ nos ad aras vocat. » Ad hæc Panthia, « Non am-

« ἡμᾶς συγκαλούμενος. » Ἡ δὲ Πανθία φησίν· « Οὐκέτι « γένωμαι περὶ τὸν βωμὸν, οὐ θῦμα θύσω λαμπρὸν « ὑψιπέτῃ ἀετῷ· ἅλις μοι τῶν θυμάτων, ἅλις μοι τῶν « θρήνων, κόρος μοι τῆς ἀπευκταίας ταύτης οἰωνοσκο- « πίας· κἂν ὁ θηριώδης ἐκεῖνος ἀετὸς καὶ ἀπαίσιος οὐκ « ἐκορέσθη τοῖς θύμασιν, οὗτος ἀετὸς ἐκεῖνος, ὃς Προ- « μηθέως ὀρύττει πλευρὰν, ὃς ὅλον ἧπαρ κατέφαγε, « καὶ τὴν ἐμὴν ὅλην ταύτην γαστέρα παντελῶς κατο- « ρώρυχεν καὶ τὰ σπλάγχνα κατεδηδόκει μου. » Καὶ ὁ Σωσθένης· « Μὴ τὴν γλῶτταν προπετῶς οὕτω κίνει « καὶ ἀναιδῶς, μή σοι καὶ Ζεὺς χολωθῇ. Πεισθῶμεν τῷ « Θεμιστεῖ. » Καὶ πρὸς τὸν Σωσθένην ἡ Πανθία φησί·

Σὺ μαλθακίζου, τὴν δ' ἐμὴν αὐθάδειαν
Ὀργῆς τε θρασύτητα μὴ 'πίπλησσέ μοι·

« ὅλα γὰρ τὰ σπλάγχνα μου καταπίμπραμαι. »

15. Μετὰ γοῦν δὴ πολλὰ τὰν μέσῳ, τράπεζα παρ' ἡμῖν αὐτοσχέδιος εἰς τὸ δωμάτιον, τὰ δὲ περὶ τροφὰς καὶ πόσεις ἀφιλότιμα καὶ λίαν ἀνέορτα. Παρὰ δὴ μέσῃ ταύτῃ τῇ τραπέζῃ πάλιν ὁ καλὸς ἧκε Κρατισθένης, καὶ σὺν ἡμῖν κατεκλίθη κατὰ τὴν γῆν καὶ κατὰ τοὺς λίθους, οἷς μάλα τηλαυγέσιν ἐκεκόσμητο τὸ δωμάτιον. Καὶ τέλος τὰ περὶ τὴν τράπεζαν καὶ δεῖπνον ἐλάμβανεν, εἴ γε δεῖ τράπεζαν καὶ δεῖπνον ἐκεῖνα καλεῖν· καὶ πάλιν ἐμὸς πατὴρ Θεμιστεὺς πρὸς τὴν Πανθίαν φησίν· « Ὡς μήτηρ μὲν σὺ, καὶ μήτηρ φιλόπαις, « οὐχ ἧττον δὲ καὶ καλλίπαις· εἰρήσθω γὰρ, τἀληθὲς « οὐκ ἀρνήσομαι. Ὡς δὲ καὶ γυναιξὶ δεινὸν, κατὰ « τὴν τραγῳδίαν, αἱ δι' ὠδίνων γοναὶ, ὅλαι μητέ- « ρες συμμαρτυρήσουσιν· ὅτι δ'

Ἁπλοῦς ὁ λόγος τῆς ἀληθείας ἔφυ,

« οἴδασι πάντες καὶ σύ· ἐπὶ γοῦν σῇ θυγατρὶ νυμφαγω- « γουμένῃ πάντως τὰ θύματα τέθυται, ἃ πάντα Διὸς « ἀετὸς ἀνηρείψατο. Εἰ μὲν οὖν ἀπαίσιος ὁ ἀετὸς καὶ τὸ « σημεῖον οὐκ ἀγαθὸν, οὐκ ἀκριβὴς οἰωνοσκόπος ἐγώ· « εἰ δ' ἀπαισιώτατόν σοι τὸ πρᾶγμα δοκεῖ, καὶ ὄντως « ..ν ἀπαισιώτατον, τοῦτο μᾶλλον ἡμῖν αἰσιώτατον· « εἰ μὲν γὰρ μετὰ τὸν νυμφῶνα τὸ θῦμα, καὶ Ζεὺς « ἀνανεύει τοὺς γάμους, καὶ τῷ ἀετῷ τὴν ἀνάνευσιν « ὑπαινίττεται, οὐκ ἄκαιρόν σοι τὸ δάκρυον; τῷ γάρ « τοι Ἐπιμηθεῖ τὸ μεταμέλειν ἀνωφελῶς ἀφωσίωται. « Εἰ δέ σοι πρὸ τοῦ γάμου τὸ θῦμα, καὶ ζητεῖς τὸ μέλ- « λον μαθεῖν, καὶ Ζεὺς οὐκ ἐπιτρέπει τοὺς γάμους, « καὶ λίαν εὐμενής σοι τῆς προμηθείας θεὸς, καὶ περὶ « τὸ θυγάτριον εὐτυχεῖς, τί γοῦν ἐφ' οὕτω καλῷ Διὸς « οἰωνῷ θρῆνον ἐγείρεις καὶ κωκυτὸν, εὐχαριστήριόν « τι μᾶλλον θῦμα περιφανὲς ὀφείλουσα Σωτῆρι Διΐ, « καὶ σῶστρα ταύτης τῆς σῆς θυγατρός; Μὴ γοῦν τῷ « ῥυσαμένῳ σε καὶ κλύδωνος καὶ πυρὸς ἀδικίαν ἐπ- « εγκαλέσῃς, ὅτι σοι τὸ ζῆν ἐχαρίσατο. »

16. Μόλις οὖν τοῖς τοῦ πατρὸς τούτοις λόγοις πεισθεῖσα Πανθία, καὶ μικρὸν ἀνενεγκοῦσα τῆς οἰμωγῆς, ἀνακεκλίσθαι ξυνέθετο, καὶ πάλιν ἐπαγρυπνῆσαι τοῖς

« plius, inquit, ad aras ibo : non sublime advolanti « aquilæ splendida sacra præbebo. Satis mihi sacrificio- « rum, satis luctuum : jam sævæ istius aruspicinæ sa- « tietas est; quod si ferox diraque illa volucris sacrificiis « non satiatur, illa certo ipsissima est, quæ Promethei « latus aduncis lacerans unguibus, jecur dilaniat, nam et « ventris mei intima effodit, et viscera depascitur. » Et tunc Sosthenes, « Abstineas, inquit, tam temere invere- « cundeque verba profundere, ne succenseat Jupiter. Pa- « reamus modo Themistheo. » Tunc Panthia ad Sosthenem :

Tu mitis esto, neve pertinaciam,
Iramque mentis objice asperam mihi ;

« nam totis visceribus ardeo. »

15. Post multa ultro citroque dicta, extemplo mensa in cubiculum allata est, et certe fercula vinumque ac omnia sine apparatu minus festo conveniebant. Aderat et huic mensæ et nobiscum humi accubuit formosus Cratisthenes super splendidos lapides, quibus decenter stratum cubiculi solum erat. Tandem mensa prandiumque, si quidem illa his nominibus vocare licet, finem habuerunt. Tum rursus Themisteus Panthiam sic compellat : « Tu te ma- « trem ostendisti imo matrem filiæ amantissimam, et vero « formosissimæ, nam veritatem, quam negare piaculum « sit, fateri placet. Præterea, et omnes matres testantur,

Quam fœminis sit per dolores gignere
Sævum,

i tragœdiæ fidem habemus,

Et veritatis simplicia quam verba sint,

« tecum omnes norunt : tu propter igitur filiæ nuptias rem « sacram perfecisti, quam omnem Jovis aquila diripuit. « Utrum infausti quidpiam portendit, et omen malum sit, « ego haud diserte vaticinabor; etenim si pessimum augurium « videtur, et revera est, eo magis, quantum ad te pertinet, « faustum habendum est; certe enim si post obitum, invito « Jove, matrimonium sacrificavisses quod aquila tibi a Jove « minus probari significaret, omnino non intempestive « lacrymis indulgeres? nam Epimetheo inutiliter post « eventum sapere concessum est a diis. Quod si ante « connubium sacrificasti, casusque futuros rescire aves, « et Jupiter nuptiis non assentitur, tibi propitius provi- « dentia sua Jupiter favet, et quod ad filiam attinet, bea- « ta es; quid ergo propter tam felix Jovis augurium luctum « et ejulatum excitas, quum gratias agere satius est, deoque « palam sacrificium liberationis filiæ tuæ debes? Noli igitur « injustitiæ accusare eum, qui te et ab tempestate et ab « igne eripuit, ideo quod vitam tibi largitus est. »

16. Vix istis sermonibus patris fidem habens, luctuumque paululum desinens Panthia, lectulo se tradere, rursusque in templo pervigilium agere consensit, et ita discessum

θύμασιν, καὶ οὕτως ἀπ' ἀλλήλων ᾠχόμεθα. Ὁ γοῦν Κρατισθένης ξὺν ἐμοὶ γενόμενος παρὰ τὸ δωμάτιον, πρός μέ φησιν· « Οὐκέτι σοι καιρὸς ἀναβολῆς· πάντα « γάρ σοι Ζεὺς σὺν ἡμῖν εὖ διέθετο, καὶ ναῦς ἡτοί- « μαστο περὶ Συρίαν ἀπαίρουσα· καί μοι ξεῖνος πάτριος « Σύριος, ὃς ὑμᾶς ξεναγωγήσει καὶ φιλοτίμως καθυ- « ποδέξεται. » Καὶ πρὸς τὸν Κρατισθένην ἐγώ· « Εἴπερ « οὐ κατέψευσαι τὴν φιλίαν, καὶ τὸν σὸν Ὑσμινίαν « φιλεῖς, καὶ ἄλλον κρίνεις σαυτὸν, συνεκπλεύσεις « ἡμῖν. » Ὁ δέ μοί φησιν· « Ἐμοὶ δ' οὔποτε κατὰ νοῦν « γέγονε μὴ ξυνεκπλεῦσαι, μὴ ξυμπονῆσαί σοι, μὴ « ξυμπαθεῖν καὶ ὑπερπαθεῖν· χάρις δ' ἔστω σοι, τὸ « μηκέτι πρὸς ἀναβολὰς χωρεῖν μοι τοῦ πράγματος. » Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτόν· « Σὺ μὲν εἰ βούλει, γενοῦ μοι περὶ « τὴν θάλατταν, καὶ τὰ περὶ τὴν ναῦν διακόσμησον· « ἐγὼ δ', ἡνίκα θυμάτων καιρὸς, καὶ Σωσθένης καὶ « Πανθία περὶ τὸν βωμὸν καὶ τὰ θύματα ξὺν τοκεῦσιν « ἐμοῖς, περὶ τὴν κόρην γενόμενος, τὸ πᾶν ἐκκαλύψω « τοῦ δράματος. Σὸν δ' ἔργον ἔσται διασκοπεῖν τὸν και- « ρὸν, καὶ ἡμᾶς περὶ τὸν λιμένα καὶ τὴν ναῦν συγκα- « λέσασθαι. »

17. Ὁ μὲν οὖν δὴ Κρατισθένης ἐξῆλθε τοῦ δωματίου, ἐγὼ δ' ὅλος ἐπὶ τὴν κλίνην ἀνακλιθεὶς, ὅλας εἶχον λογισμῶν θαλάσσας ἐπικλυζούσας μου τὴν ψυχὴν, καὶ ὡς ναῦς ἐν σάλῳ κατεκυματούμην καὶ κλύδωνι, ἠνιώμην, ἔχαιρον, ἐδειλίων, ἐθάῤῥουν, ὅλος ἤμην ἡδονῆς καὶ φόβου μεστός· τὸ μὲν γὰρ ἐπιτυχεῖν σφόδρα μου κατέσαινε τὴν ψυχὴν, τὸ δ' ἀποτυχεῖν καὶ λίαν κατέσειεν.

18. Ἐν μέσοις δὴ τούτοις τοῖς κύμασιν, ἐν ὅλαις θαλάσσαις καὶ κλύδωνι, ὕπνος μου τοὺς ὀφθαλμοὺς περικέχυται, καὶ πλῆθος οὐκ εὐαρίθμητον ὁρῶ περὶ τὸ δωμάτιον νεανίσκων καὶ παρθένων ἐστεφανωμένων ῥόδῳ τὰς κεφαλὰς, τὰς χεῖρας ξυνδουμένων ἀλλήλοις κατὰ σειρὰν, καὶ μέλος ᾀδόντων οἷον Σειρῆνες ᾄδουσι· καὶ ἦν τὸ μέλος Ἔρωτος ὕμνος καὶ Ἀφροδίτης ἐγκώμια· τὸ δ' ᾆσμα καθ' ὑμέναιον ᾔδετο, καὶ οἷον ἐπὶ παστάσιν ᾄδουσιν Ἔρωτες. Τὸ μὲν οὖν δὴ πλῆθος ᾖδε τὸ μέλος, καί μοι τὴν ψυχὴν ἡδονῆς ἐπλήρου καὶ χάριτος ἐρωτικῆς, καὶ ἤμην ὅλος ἔρως ὡς ἐκβεβακχευμένος ἐξ ἔρωτος. Ἐν μέσῳ τούτῳ τῷ συμμίκτῳ χορῷ τῷ λαμπρῷ, τῷ χαρίεντι, ἐν μέσοις στεφάνοις, ἐν μέσαις ᾠδαῖς, ἐν μέσοις ἐρωτικοῖς μελῳδήμασιν ὁρῶ καὶ πάλιν ἐκεῖνον τὸν ἐφ' ὑψηλοῦ τοῦ δίφρου καθήμενον Ἔρωτα βασιλικῶς ἐσταλμένον, καὶ τὴν Ὑσμίνην τῆς χειρὸς μεθελκόμενον· ἐγὼ δ' ὅλως ἐξεθαμβήθην ἰδών· ὁ δέ μοί φησιν· « Ὑσμινία, ἰδοὺ τὴν Ὑσμίνην ἔχεις, » καὶ τὴν χεῖρα ταύτης τῇ δεξιᾷ μου χειρὶ παραθεὶς, ἀπέπτη μου τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ τοὺς ὕπνους ξυμμεθελκόμενος.

est. Cratisthenes igitur cubiculo mecum redditus, « Rumpe « moras, inquit; omnia enim Jupiter tibi recte industria mea « disposuit; et navis, quæ mox in Syriam solvet, parata « est; et ego patrium hospitem Syrum habeo, apud « quem hospitabimini et qui vos splendide excipiet. — Mi « Cratisthenes, subjeci ego, si amicitiam non fingis, si « Hysminiam tuum diligis, si alium te ipsum existimas, « nobiscum navigabis. » Respondit ille : « Numquam mihi « in animo fuit non tecum navigare, non eosdem labores « exantlare, non eademque tecum omnia, majoraque « etiam pati; gratiamque tibi habeo, quod mihi in mora non « sis. » Ego autem, « Accede igitur mihi ad mare, in- « quam, si lubet, omniumque curam habeas; ego vero « cum sacrificandi tempus aderit, Sosthenesque et Panthia « in sacrificando cum parentibus meis occupati erunt, vir- « ginem conveniam totiusque rei scenam illuminabo. Tibi « autem curæ erit temporis momenta arbitrari, nosque « opportune ad portum ac navem vocare. »

17. Sosthenes igitur cubiculo egressus est, ego autem lectulo me commisi, multiplici curarum salo animum inundante; ut enim fluctibus et tempestate navis agitatur, sic diversæ mentis variis jactabar discursibus, modo tristitia, gaudio, metu, confidentia agitatus, et modo voluptate ac timore plenus; nam uti voti compotem fieri me summopere oblectabat, ita in vado hærere valde me terrebat.

18. Dum hoc curarum æstu stringebar, in his cogitationum fluctibus et tempestatibus oculos somnus circumfundit, nec mora, cum innumeram adolescentum virginumque multitudinem redimitorum rosis tempora cubiculum meum stipantem video, omnes mutuo manuum vinculo connexos, carmen cantantes quod Sirenes cantant; eratque carmen Amoris hymnus, et Veneris laudes; cantumque hymenæi ad instar ciebant et qualem Amores ad thalamum cantare solent. Multitudo igitur carmen cantabat et animum implebar voluptate amatorioque lepore. Et eram totus amor, quasique amore debacchatus. Hujus in medio commixtæ splendidæque et venustæ turbæ, mediis in coronis cantibusque et modulaminibus, Amor excelso insidens currui, regioque habitu, Hysminen manu trahens, se mihi videndum præbuit, mirantique et oculorum acies in illum attentius conferenti, « Hysminia, inquit, Hysminen habes, » et cum dicto, illa in dextram tradita, procul ex oculis somnosque secum trahens evolavit.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

1. Οὕτω μὲν οὖν μοι τὴν Ὑσμίνην Ἔρως παρέσχετο, καὶ μεθ' ὕπνους ὅλην ἐδόκουν ἔχειν αὐτὴν, καὶ ὅλον ἑώρων τὸν Ἔρωτα. Ἐπεὶ δὲ καὶ θυμάτων καιρὸς, καὶ πάλιν Σωσθένης καὶ Πανθία σὺν τῇ μητρί μου καὶ πατρὶ Θεμιστεῖ τὴν περὶ τὸν βωμὸν ἐστέλλοντο καὶ τὰ θύματα περὶ τὴν Ὑσμίνην· καὶ περὶ τὴν Ὑσμίνην πάλιν ἐγὼ θύσων ὅλον ἐμαυτὸν ἢ θῦμα τὴν Ὑσμίνην λαβεῖν ἐπιθυμῶν. Καὶ πάλιν φιλῶ ξυμπλεκόμενος, καὶ πάλιν ἀντιφιλοῦμαι καταπλεκόμενος. Καὶ πρὸς τὴν κόρην φημί· « Ἔρως τῇ χειρί μου ταύτῃ σε παρατίθησι, καὶ Ζεὺς σὴν ἁρπαγὴν ὑπαινίττεται. » Ἡ δέ μοί φησι· « Σὺ δ' οὔτε Διὸς αἰνίγμασι πείθῃ, καὶ τὴν ἐξ Ἔρωτος παρακαταθήκην οὐκ ἐθέλεις τηρεῖν. Εἶδες τὸ θῦμα, τὸν ἀετόν· σὺ δὲ τὸν Δία βούλει κατὰ μέτωπον στῆναί σοι, καὶ κατὰ στόμα λαλῆσαί σοι; » Καὶ πρὸς τὴν παρθένον ἐγώ· « Νῦν ἐν ὀνείροις εἶδον τὸν Ἔρωτα τῇ χειρί σε κατέχοντα, καὶ πρὸς τὴν ἐμὴν ταύτην παρατιθέμενον δεξιάν. » Ἡ δέ μου τὴν δεξιὰν κατεφίλησεν, ἐγὼ δὲ καὶ τὴν ἑτέραν εὐθύς· καὶ ἦμεν πάλιν καταφιλοῦντες ἐρωτικῶς.

2. Ἡ δέ μοι κόρη φησίν· « Καλὰ μὲν, Ὑσμινία, καὶ τὰ φιλήματα, καὶ λίαν καλὰ καὶ γέμοντα χάριτος, ἀλλ' ἤδη πέρας ἔχει τὰ θύματα, καὶ πάλιν Ὑσμίνη πρὸς Αὐλικώμιδα· πρὸς δὲ ταυτηνὶ τὴν Εὐρύκωμιν ὁ καλὸς Ὑσμινίας μοι σὺ, ὁ τῶν χαρίτων λειμὼν, τὸ τῶν ἐρώτων σίμβλον, ὁ τῆς ἐμῆς Ὑσμίνης δεσπότης. Ἀλλ' ὦ φῶς ἐμῶν ὀφθαλμῶν, ὦ καρδίας παραψυχὴ καὶ ψυχῆς παραμύθιον, μή σοι λήθης πόμα κεράσοι, μὴ χρόνος, μὴ πραγμάτων μεταβολαὶ, μὴ, τοῦτο δὴ τὸ καὶ θανάτου πικρότερον, παρθένος ἐξ Εὐρυκώμιδος. » Καὶ πάλιν ἐφίλει, καὶ πάλιν ἐδάκρυεν.

3. Ἐγὼ δ' ὅλην περιπλακεὶς τὴν κόρην καὶ ὅλην καταφιλήσας ἐρωτικῶς, « Τὸν Κρατισθένην, εἶπον, οὐκ ἀγνοεῖς, τὸν ξυνεκπλεύσαντά μοι πρὸς τὴν πατρίδα τὴν σὴν τὴν Αὐλίκωμιν; οὗτός μοι συμπατριώτης, ἀδελφιδοῦς ἐμὸς, ἄλλος αὐτός. » Ἡ δέ μοί φησι· « Καὶ καθυπηρέτησα τούτῳ, καὶ τῇ χειρὶ ταύτῃ κεκέρακα. — Οὗτος δ', ἐγὼ πρὸς αὐτὴν, καὶ ναῦν ἡτοίμασε, καὶ τὰ περὶ τὴν ἡμετέραν φυγὴν διεκόσμησε· καὶ συνεκπλεύσει οὗτος ἡμῖν, καὶ ὅλῳ καθυπηρετήσει τῷ δράματι. » Καὶ ἡ κόρη τὸ στόμα μου κατεφίλησε λέγουσα· « Καταφιλῶ σου τὸ στόμα καὶ τὴν γλῶσσαν ἀσπάζομαι τὴν καλήν μοι ταύτην ἀγγελίαν ἀγγέλλουσαν. »

4. Καὶ πάλιν πρὸς τὴν παρθένον ἐγώ· « Ἰδοὺ καὶ Ζεὺς καὶ μέγας Ἔρως αὐτὸς τῇ χειρί μου ταύτῃ σε παρατίθησι· τί γοῦν μὴ τὸν βότρυν τρυγῶ πεπανθέντα καὶ ὅλον ὑποπερκάσαντα; τί μὴ τὸν στάχυν θερίζω κεκυφότα πρὸς γῆν; » Καί τι δρᾶν ἐπεχεί-

LIBER SEPTIMUS.

1. Ita mihi Hysminen Amor tradidit, quam somno recussus etiam habere, ipsumque Amorem oculis arbitrari videbar. Venit interim sacrorum hora, rursusque Sosthenes ac Panthia cum matre mea et Themisteo patre ad aras, ut pro Hysmine operarentur, profecti sunt; et ego rursus ad Hysminen, aut totum me sacrificaturus, aut illam victimam accepturus. Statimque eam complexus deosculor et me complexa deosculatur. Tunc puellam affatus: « Amor, inquam, te in has manus tradidit, et Jupiter ipse raptum omine firmavit. — Tibi vero, respondit illa, neque Diali augurio obtemperas, neque depositum amatorium servare cupis. Vidisti sacrificium, et aquilæ prodigium; tunc Jovem coram te stare exoptas, et ore tibi loqui? » Et ego ad virginem conversus, » Prorsus ego, inquam, in somnis Amorem vidi, qui te manu quum teneret, in hanc meam dextram te tradidit. » Prona autem in eam Hysmine suavium impressit, in alteram autem ego basia statim regessi et amatorie vicissim mutua oscula libavimus.

2. Virgo autem sic loquuta est: « Dulcia, Hysminia, quæ pangis basia, imo dulcissima et Venere plena, sed jam sacrorum finis, jamque Aulicomidem reditura sum; tuque in ista Eurycomide mihi manebis, pulcher Hysminia, tu Hysmines tuæ dominus, Charitum pratum, examen Cupidinum. Sed o meorum oculorum lumen, o cordis refrigerium et solatium animi, ne tibi oblivionis poculum misceat tempus, aut rerum versabiles motus, aut, quod ipsa morte amarius esset, virgo ex Eurycomide. » Rursusque mihi oscula impressit, et iterum lacrymas effudit.

3. Ego autem eam complexus suaviisque dulcissimis ingestis, « Tune, inquam, Cratisthenem novisti qui mecum ad patriam tuam navigavit? ille eadem oriundus patria, consobrinus meus, et mihi quasi alter ego. » Illa vero, « Et illi, inquit, ministravi et hac manu vinum miscui. — Is, inquam, et navem paravit omniaque fugæ necessaria adornavit; ipse nobiscum navigabit et rebus nostris invigilabit. » Et suaviata est loquentis os virgo dicens: « Osculor istud os et istam linguam, et illum qui tam lepidum mihi nuntium nuntiavit. »

4. Et ego iterum virginem alloquens, « Ecce, inquam, pridem est quum Jupiter Amorque omnipotens te in meam convenire manum voluerunt; quid igitur maturam suoque livore pubescentem uvam decerpere, quid spicam ubertate incurvescentem demetere obstat? » Et

ρουν ἐρωτικώτερον, καὶ ὅλος ἤμην ἐπὶ τῷ ἐγχειρήματι, θλίβων, φιλῶν, ξυμπλεκόμενος, θρασυτέραν ἔχων τὴν χεῖρα, καὶ τἄλλα πράττων ὅσα καθυπηρετοῦσι πρὸς ἔρωτα. Τὴν δ' Ὑσμίνην οὐκ ἔπειθον, « Οὐ πείσεις, οὐδ' ἢν πείσῃς με, λέγουσαν, οὐδὲ « γὰρ κλέψω τὸν γάμον, ὅν μοι Ζεὺς ἐχαρίσατο.

5. Ταῦθ' ἡμεῖς ἐρωτικῶς ἐμαχόμεθα, καὶ παίζοντες ἐσπουδάζομεν· καὶ ὁ Κρατισθένης περὶ τὴν πύλην γενόμενος, « Ὑσμινία, » φησίν· ἐγὼ δὲ πρὸς τὴν κόρην, « ὁ Κρατισθένης, » φημί· τὴν γὰρ ἀκοὴν ὅλην εἶχον ἀπῃωρημένην τῆς τοῦ Κρατισθένους φωνῆς· καὶ ὀφθαλμοὶ μέν μοι καὶ χεῖρες πρὸς τὴν παρθένον, ὁ δέ γε νοῦς πρὸς αὐτόν. Καὶ σὺν τῇ παρθένῳ τῆς κλίνης ἀνέστημεν ἐξ αἰδοῦς καὶ χαρᾶς· καὶ περὶ τὴν πύλην γενόμενοι, « Χαίροις, » τῷ Κρατισθένει φαμέν· ὁ δέ, « Οὐχ ἕδρας, φησί, καιρός· περὶ τὸν λιμένα γενώ« μεθα, τῆς νεὼς ἐπιβῶμεν, ἀποβῶμεν τῆς Εὐρυχώ« μιδος. »

6. Ταῦτ' εἶπε, καὶ κατήρχετο τῆς ὁδοῦ, καὶ ἡμεῖς ξυνειπόμεθα· καὶ δὴ περὶ τὸν λιμένα γενόμενοι, καὶ τὰς χεῖρας ὅλας πρὸς αὐτὸν ἀνατεινάμενοι τὸν λαμπρὸν οὐρανόν, « Ζεῦ πάτερ, ἐλέγομεν, σοὶ καὶ τοῖς « σοῖς αἰνίγμασι καθυπείκοντες ταύτην στελλόμεθα. « Σὸς παῖς ἡμᾶς Ἔρως πολιορκεῖ, καὶ πατρίδος ἡμῶν « ἐφέλκεται λάφυρον. Σὺ δ', ὦ Πόσειδον, ἐκ μετα« φρένου πνεῦσον, μὴ κατὰ μέτωπον· μὴ πρὸς πνεῦμα « πανεύδιον ἀντιπνεύσοις Διός, μὴ πρὸς Ἔρωτος ζέ« φυρον, οἷς ἡμεῖς εὐκραῶς περὶ τὸν λιμένα γεγόνα« μεν. »

7. Ταῦτ' εἰπόντες καὶ τῆς νεὼς ἐπιβάντες, ἐξ οὐρίας ἐπλέομεν· ὁ γὰρ δὴ τὰ πρῶτα γλυκὺς Ποσειδῶν, ὅλος ἀπὸ πρύμνης ἐξέπνευσε· καὶ τὸ ἱστίον κατακυρτώσας, καὶ πτερώσας τὴν ναῦν, μεθ' ἡδονῆς ἡμᾶς μετεκόμιζεν. Ἐγὼ δ' εἶχον κλίνην τὴν ναῦν, καὶ στρωμνὴν τῆς παρθένου τὰ γόνατα, καὶ ὅλος ἀνακλιθεὶς οὕτως ἡδέως ὕπνωττον, ὡς οὐδέποτε, νὴ τὸν Ἔρωτα· ἡ δέ μοι παρθένος κατεπιθεῖσά μοι τὸ στόμα τῷ στόματι καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς χείλεσιν, ἀψοφητὶ κατεφίλει με, καὶ ἦν ἡ ναῦς παρ' ἡμῖν καὶ παστὰς καὶ κλίνη, καὶ στρωμνὴ καὶ δωμάτιον. Οὕτως Ἔρως εἰς ψυχὴν ἐμπεσὼν καὶ ὅλην καταδουλώσας αὐτήν, τῶν μὲν ἄλλων πάντων πείθει καταφρονεῖν, ὅλην δὲ πρὸς ἑαυτὸν μεθαρμόζεται.

8. Οὕτω μὲν οὖν εἶχε τὰ τῆς νυκτός· ἐπεὶ δ' ὑπὲρ γῆν ὁ ἥλιος γέγονε, καὶ νὺξ οὐδαμοῦ, πνεῖ καὶ Ποσειδῶν κατὰ μέτωπον, καὶ ὅλος ἐκ πρῴρας ἡμῖν καταντίκρυς ἀντιπνεῖ, καὶ ὅλην τὴν ναῦν φιλονεικεῖ καταδῦσαι τοῖς κύμασι, καὶ ὅλην εἰς βυθὸν ἀγαγεῖν ξὺν αὐτοῖς πλωτῆρσι, ξὺν αὐτῷ φόρτῳ, ξὺν αὐτοῖς σίμβλοις Ἔρωτος, ἅ, μεστὰ μέλιτος ἐρωτικοῦ, τὴν καλὴν εἶχεν Ὑσμίνην καὶ τὸν Ὑσμινίαν ἐμέ, κἂν Ποσειδῶν ἀντὶ μέλιτος ἀψινθίου πληροῦν ἀντεμάχετο. Ἀλλ' ὦ κλύδωνος ἐκείνου καὶ ναυαγίου διπλοῦ! Ἡ μὲν ναῦς ταῖς τῶν πνευμάτων ἀντιπνοίαις κατερριπίζετο, καὶ τοῖς

cum dicto solidiorem auferre voluptatem tentabam totusque incœpto incumbebam; jamque inter compressiones amplexusque et basia audacior facta erat manus, et cætera quæ ad Amorem prosunt tentabam. Hysminen autem non persuasi. « Non me persuadebis quamvis persuadeas, inquit; neque fraudabo matrimonium, quod mihi Jupiter « largitus est. »

5. Hanc pugnam amatorie pugnabamus, immo serio ludebamus, quum ad januam adstans Cratisthenes, « Hysminia, » inquit. Ego autem puellam alloquutus, « Adest « Cratisthenes, » inquam. Etenim aures meæ de Cratisthenis voce pendebant, oculos autem et manus ad virginem intendebam, occupata circa illum mente. Itaque ego et virgo inter gaudium pudoremque lecto excussi, illum salvere jussimus. « Sedendi tempus minime est, respondit ille : pro« peremus ad portum, statim, conscensa navi, Euryco« midem relicturi. »

6. Dixit, et nos præeuntem sequuti sumus; et ubi ad portum venimus, tunc manus ad cæruleum cœlum tendentes, « Jupiter pater, inquiebamus, nos ominibus tuis obtempe« rantes hanc agitamus fugam. Ecce quos Amor, filius « tuus, obsedit, tanquam spolium patria avertit. Tui au« tem, Neptune, venti nos a puppi prosequantur, nec « nobis adversi obluctentur. Ne molles Jovis auras et » Amorum zephyros, quorum opera portu nunc prospere « potimur, repellere videaris. »

7. His dictis, navem conscendimus, quæ prosperum primo cursum tenuit; etenim suavis Neptuni ventus a puppe flans velum incurvavit, navemque velut alarum remigio subvehens cum voluptate nos ferebat. Mihi lecti loco navis, stragulæque virginis genua erant, in quibus recumbens dulces ut quum maxime, Amorem obtestor, somnos carpebam. Virgo autem, ori, oculisque et labiis os suum imponens, me sine murmure deosculabatur, et erat nobis navis pro thalamo, toroque, stragulaque ac cubiculo. Ita quum illapsus Amor mentem sibi subesse cogit, cætera omnia contemnere docet et ad normam suam accommodat.

8. Hæc de nocte gesta sunt; verum ubi sol terris illuxit et nox undique refugit, ex adverso nobis ventum immittit Neptunus, qui nos a prora feriens contra debacchatur jamque navem fluctibus obruere et in maris profundum trahere certabat cum vectoribus, onere, sacroque Amorum alveari, quod, puro Cupidinum melle plenum, formosam Hysminen ferebat et me Hysminiam, quamvis Neptunus satageret illud absinthio pro melle implere. Sed proh fœda tempestas duplicis naufragii periculum ostendens! Navis enim ven-

κύμασιν ἐπεκλύζετο, καὶ ἡμεῖς πάντες καὶ πρὸ τοῦ βυθοῦ τὴν ψυχὴν ἀπεφυσῶμεν τοῖς κύμασι, καὶ ἤδη ταύτην ἀπετιθέμεθα.

9. Ἡ δέ μοι παρθένος ὅλην ἑαυτὴν ἀπαιωρήσασα τῷ τραχήλῳ μου, ὀδυνηρότερον ἄλλο καὶ βιαιότερον ἐξήγειρέ μοι κλυδώνιον, ὅλας θαλάσσας δακρύων ἐκκενοῦσα τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ὅλον με κατακλυδωνίζουσα καὶ τῇ γλώσσῃ, καὶ τῇ περιπλοκῇ, καὶ τοῖς δάκρυσιν, « Ὑσμινία, λέγουσα, σῶσον Ὑσμίνην τὴν σήν· « πνεῦμα θρασὺ τῆς σῆς χειρὸς ἀφαρπάζει με· ἀπηνὲς « πνεῦμα σήν με λαμπάδα ταύτην ἐρωτικὴν ἀποσβέν- « νυσι· μέγα κῦμα θαλάσσης πῦρ ἐρωτικὸν ἐπικλύσαι « φιλονεικεῖ. Οὐ πατὴρ, οὐ μήτηρ, οὐ πατρὶς, οὐ τὰ « κατ' οἶκον λαμπρὰ, σῆς με φιλίας ἐστέρησε, καὶ « νῦν πνεῦμα καὶ κῦμα τῆς σῆς χειρὸς ἀφαρπάζει με. « Ἔρως ἀλλήλους ἡμᾶς ἐδουλογράφησε, καὶ Ζεὺς ἐν « θύμασι τὴν ἁρπαγὴν ὑπηνίξατο· ὁ δέ γε θρασὺς καὶ « ἄγριος Ποσειδῶν ὄρη κυμάτων ἐγείρει, καὶ πρὸς « αἴνιγμα Διὸς ἀντιπνεῖ, καὶ ὅλον δουλογραφεῖον « ἐρωτικὸν ἐκπλύνει τοῖς κύμασιν. Ἔφυγον τὸν πα- « τέρα, τὸ δὲ ναυάγιον οὐκ ἐξέφυγον· ἔλαθον τὴν « μητέρα, σὲ δὲ, Πόσειδον, οὐ διέλαθον. Ἀλλ', ὦ « μῆτερ, νῦν προσφορώτατόν σοι τὸ δάκρυον· παρθέ- « νος τῶν σῶν ἀπεσυλήθην χειρῶν, καὶ παρθένος ἐς « Ἅδου μετακομίζομαι. Τοῦτό σοι καὶ ὁ ἀετὸς ὑπηνίτ- « τετο. Ναῦς μοι παστὰς, καὶ κῦμα θάλαμος, καὶ « πνεύματος ἦχος ὑμέναιος, καὶ ἡ νύμφη παρθένος « ἐγώ. Ἀλλ', ὦ καινῆς ταύτης παστάδος! ὦ γάμου « πικροῦ! ὦ φυγῆς ἀθλίας ἡμῶν! Καπνὸν φεύγοντες « εἰς πῦρ ἐμπεπτώκαμεν, καὶ πυρὶ τυραννούμενοι, « θαλάσσαις κατακλυζόμεθα. Ὢ τύχης ἡμῖν ἀπηνὲς « πνεούσης καὶ ἄγριον, καὶ θανατούσης ἡμᾶς καὶ πυρὶ « καὶ τοῖς ὕδασι! »

10. Ταῦτ' ἔλεγεν ἡ κόρη, καὶ τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ τῆς θαλάσσης εἶχεν ἐρίζοντας κύματα, τὴν δὲ γλῶσσαν πρὸς τὸν βιαιότερον ἦχον τοῦ πνεύματος, καὶ πρὸ κλυδωνίου καὶ βυθοῦ καὶ θαλάσσης ὅλην μου κατεκλυδώνιζε τὴν ψυχήν. Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτήν· « Ὑσ- « μίνη παρθένε, ταύτην γάρ σοι τὴν κλῆσιν τὸ δαι- « μόνιον ἐχαρίσατο, εἰς κενὸν ἡμῖν καὶ φυγὴ καὶ τἄλλ' « ὁπόσα μάτην ἐμελετήσαμεν· ἐμὲ δ' ὄντως Ἔρως « κατέπαιζε, καὶ τοὺς ὀνείρους, οὓς μοι κατέπλαττεν, « ὄντως ὀνείρους ὁρῶ καὶ ὕπνους σαφεῖς· ὅλους γὰρ « κρατῆρας πυρὸς, οὓς εἰς αὐτήν μοι μέσην καρδίαν « ἐξέκαυσε, κῦμα θαλάσσης κατασβέσαι φιλονεικεῖ. « Ἀλλὰ κἂν ὅλας θαλάσσας ἐξερεύξωμαι, οὐ κατα- « σβέσω τὴν φλόγα, ἣν περὶ τὴν ἐμὴν ταύτην ψυχὴν « Ἔρως ἐξ ὕλης Ὑσμίνης ἀνέφλεξε. Καὶ ξυμπλακή- « σομαί σοι, παρθένε, καὶ τοῖς κύμασι συστεφανωθή- « σομαι, ὑγράν σοι παστάδα πηξάμενος. Ἴσως καὶ « Ποσειδῶν ἐλεήσει τὴν ξυμπλοκήν. Ὄντως ναῦς αὕτη « νεκροπομπὸς ἐς Ἅδου μετακομίζουσα, ὄντως παστὰς « Ἀφροδίτης καὶ Περσεφόνης νυμφῶν, ὄντως μυθευο- « μένη Σειρήν. »

torum reflatibus jactata fluctibus immergebatur, et nos omnes, antequam gurgite immergeremur, animam fluctibus exhalabamus jam pridem depositam.

9. Virgo præterea collo meo ambabus implexa alio me violentiori magisque molesto æstu vexabat; etenim lacrymarum mare oculis fundens, verba inter et amplexus, suis me fletibus obruebat, « Hysminia, clamans, libera Hysminen « tuam, quam sævissimo audacissimi venti turbine e ma- « nibus tuis raptum iri vides. Immitis ille ventus me « tuam amoris facem exstinguit; immensus maris fluctus « amoris flammam immergere certat. Quam nec pater, « nec mater, nec patria, nec domesticæ fortunæ tua defrau- « daverant amicitia, illam modo ventus et æstus e mani- « bus tuis abripient. Amor nos invicem in servitutem asse- « ruit, et Jupiter ipse, dum res illi fieret, raptum subin- « dicavit; audax autem et sævus Neptunus aquarum montes « excitat Jovisque augurio pugnat, et amatoriæ servitutis « instrumentum fluctibus delet. Patrem fugere potui, nau- « fragium non effugi; matrem latui, te autem, Neptune, « nullo modo latere potui. Sed, o mater, nunc te quam « maxime decet lacrymas effundere: virgo ex manibus tuis « erepta sum et nunc virgo ad inferos transvehor. Hæc « tibi aquila significabat. Mihi pro geniali lecto navis, « pro thalamo unda, pro solenni hymenæi acclamatione « fluctuum sonitus est; ego autem virgo sponsæ vices « præsto. Sed, o insolentem thalamum! o amaras nu- « ptias! o miseram fugam nostram! Prorsus fumum fu- « gientes in ignem incidimus, a quo pessime excepti demum « fluctibus obruimur. O fortunam nobis sæve et atrociter « debacchantem, nosque morti, igne et fluctibus, traden- « tem! »

10. Sic fatur puella, reluctantibus adversus fluctus maris oculis, linguaque adversus vehementiorem venti strepitum, meumque, ante tempestatem marisque æstus, animum immerserat. Respondebam tamen: « Hysmine « virgo (nec enim hanc appellationem tibi numen invidit), « decolavit spes fugæ, et quæcunque cogitavimus irrita « cedunt. Amor me ludum fecit, et somnia, quæ mihi « finxit, nugæ prorsus ac vera somnia fuerunt; igneos enim « crateras quos medio in corde mihi accendit, maris fluctus « restinguere satagunt. At quamvis maria omnia effun- « dam, non restinguam flammam quam Amor ex Hysmine « nutrimentum igni ministrante accendit. Et te complec- « tar, virgo, et tecum fluctibus coronabor, humido tibi « thalamo compacto. Forte et Neptunum complexus nostri « miserebit. Reipsa navis est cymba quæ mortuos ad « Plutoniam domum deducit, reipsa Veneris et Proserpinæ « thalamus, reipsa Siren adeo decantata. »

11. Ἡ δέ μοι κόρη φησί· « Παρὰ μητρὸς κατεπεγείρεταί μοι τὸ κλυδώνιον· χεῖρες μητρὸς ἐς οὐρανὸν αἰρόμεναι πρὸς βυθὸν ὠθοῦσιν ἡμᾶς, καὶ ὅλους καταποντίζουσιν. Ὦ γλῶσσα μητρὸς ἡμᾶς καταχλύζουσα! ὦ χεῖρες ἐκείνης ὅλας θαλάσσας ταύτας ταράττουσαι! ὦ ζέσις ψυχῆς ἐκείνης τὰς ἡμετέρας ταύτας παντελῶς καταψύχουσα! ἤδη γὰρ Ἀΐδαο, κατὰ τὴν ποίησιν, γευόμεθα κρυεροῦ. Ἀλλ', ὦ μῆτερ, ἐπίσχες τὴν γλῶσσαν, ἵνα καὶ Ποσειδῶν τὸ κλυδώνιον· σύσχες τὰς χεῖρας, ἵνα τῶν κυμάτων ἀπολυθῶμεν ἡμεῖς· φεῖσαι τῶν ἡμετέρων ψυχῶν· στῆσον τὸ δάκρυον, ἵν' ἐξάξῃς ἡμᾶς ἀπὸ ζάλης, ἀπὸ κυμάτων, ἀπὸ σάλου καὶ κλύδωνος. » Καὶ πρός μέ φησιν· « Ἰδού μοι τὰ τῶν συνθηκῶν πέρας δέχεται· σὺν σοὶ θανοῦμαι, τοῦτό μοι παραμύθιον· οὕτω μοι καὶ τὸ ζῆν ποθεινὸν, καὶ τὸ θανεῖν οὐκ ἀνέραστον. Οὕτω μὲν οὖν ἡμεῖς καὶ πρὸ τοῦ θανάτου συναποθνήσκομεν, καὶ τὰς ψυχὰς πρὸς Ἅδην μεταβιβάζομεν, καὶ παρθένους ἐφυσῶμεν αὐτὰς, ἐλευθέρας ἐξ ἀρετῆς καὶ δούλας ἐξ ἔρωτος, καὶ δοχεῖα μεστὰ τῶν ἔρωτος.

12. Ὁ δέ γε κυβερνήτης φησίν· « Ἄνδρες συμπλωτῆρες, ἄνδρες συγκλυδωνιζόμενοι καὶ συναποθνήσκοντες, τὸ πνεῦμα θρασὺ, τὸ κῦμα πυκνὸν, μέχρι νεφῶν ἀνυψούμενον. Τὸ ἱστίον διέρρηκται, τὸ σκάφος ὑδάτων θαλάσσης μεστὸν, ἐμοὶ δ' οὐκέτι σθένος ἀντέχειν πρὸς τοσοῦτον ὄγκον θαλάσσης καὶ βιαιότατον πνεῦμα καὶ πνευμάτων ἀντίπνοιαν. Ἅλις μοι τῶν ναυαγημάτων. Ὅλος καθ' ἡμῶν Ποσειδῶν. Τί μὴ, κατὰ τὸν νηΐτην νόμον, χοὰς ἱκετηρίους σπενδόμεθα; καὶ κλῆρος ὁ νόμος, καὶ τὸ θῦμα κληρούμεθα; » Ταῦθ' ὁ κυβερνήτης ἔλεγε, καὶ λέγων ἐδάκρυεν· ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὸν κλῆρον, κακῷ τὸ κακὸν θεραπεύοντες. Καὶ κλῆρος ἐπὶ τὴν Ὑσμίνην θανάτου, καὶ καινὸν πῦρ καὶ ἱερεὺς καὶ βωμὸς αὐτοσχέδιοι· ἡ θάλασσα πῦρ, καὶ τὸ κῦμα βωμὸς, καὶ ἱερεὺς ὁ καλὸς κυβερνήτης, ὁ τὸν νηΐτην νόμον τιμῶν, θῦμα δὲ (ἀλλὰ μή μοι, καρδία, ῥαγῇς) Ὑσμίνη παρθένος, ἣν ὅλην ξυμπλακεὶς καὶ περιπλακεὶς ὁ πολύτλας ἐγὼ πρὸς τὸν τοῦ σκάφους κατέδυν πυθμένα.

13. Ὁ δέ γε Κρατισθένης κατεδυσώπει τὸ ναυτικὸν, « Φείσασθε, λέγων, κάλλους παρθενικοῦ καὶ νεότητος. » Ἀλλ' ἡ, κατὰ τὴν τραγῳδίαν,

Καὶ πυρὸς κρείττων ἀναρχία ναυτική

μικροῦ δεῖν καὶ τὸν Κρατισθένην παρεδίδου τοῖς κύμασι, καὶ τὴν Ὑσμίνην ἀπέσπα μου τῶν χειρῶν. Ὁ δέ γε κυβερνήτης ἐν ἀλλοτρίαις φιλοσοφῶν ξυμφοραῖς ἀπεφοίβαζε· « Καὶ Χρυσηῒς ἀπεσπᾶτο χειρῶν Ἀγαμέμνονος βασιλέως· ἀλλὰ καὶ μῆνις Ἀπόλλωνος ἐμαλάσσετο, καὶ λιμοῦ στρατὸς ἀπηλλάσσετο· τοίνυν καὶ ταύτην ἡμεῖς τῷ ἡμετέρῳ θεῷ καταθύσωμεν, καὶ ὅλην τοῖς κύμασι καταδύσωμεν, καὶ ψυχὰς ἡμετέρας ἀπὸ κλύδωνος σώσωμεν. »

11. Puella autem : « Hæc a matre, inquit, contra nos excitata tempestas insurgit; matris protensæ ad cœlum manus nos in profundum æquor submergunt. O matris linguam nos submergentem! o matris palmas maria omnia conturbantes! o animæ illius furorem qui prorsus animas nostras frigore solvit! nam, ut poetæ loquuntur :

Orci jam gelidas ore bibimus aquas.

Sed, o mater, cohibe linguam, ut et Neptunus tempestatem cohibeat; contine manus, ut fluctibus liberemur. Parce vitæ nostræ, et lacrymas siste, ut nos ab æstu, fluctibus, salo et jactatione eripias. » Et me alloquens : « Jam pacta nostra, inquit, finem accipiunt : tecum moriar, hocque saltem solatium mihi erit; nempe quocum vivere dulce fuit, cum illo mori non injucundum est. Ita ante mortem commorimur, qui piorum sedibus animas restituimus virgineasque illas exhalamus, virtute quidem sua liberas, sed ab Amore domitas, et omnium quæ fundit Amor receptacula. »

12. Interim gubernator, « Viri, inquit, qui simul navigatis, fluctibusque jactati et morituri simul, incubuit mari violentior ventus; furit crebra procella, et ad nubes usque tollitur. Jam, disrupto velo, plena mari scapha mergitur, nec tot et tantis aquarum molibus violentissimisque ventis et adversis ingruentium ventorum flaminibus resistere posthac valeo. Jam satis mihi naufragiorum. Totus contra nos Neptunus. Cur, secundum nauticas leges, solita supplicum libamina non fundimus? cur de sorte non lex est? cur victimam non sortimur? » Hæc gubernatore, lacrymis obortis, dicente, nos omnes malum malo, quod dicitur, sanantes, sortem occepimus. Cecidit sors mortifera super Hysminen, statimque insolens ignis sacerdosque et ara ex tempore parantur : mare ignis fuit, fluctus ara, sacerdos optimus ille gubernator, qui nauticam legem tuetur; victima autem (ne tu, cor meum, rumparis) Hysmine virgo quam complexus et amplexus, ipse infelicissimus, navis me fundo credidi.

13. Interea Cratisthenes precibus omnes nautas fatigabat : « Parcite, dicens, virginis formæ ætatique. » Verum ut tragicus dixit,

Nautica vel igne fortior licentia,

Cratisthene pæne fluctibus mandato, Hysminen manibus meis avulsit. At gubernator in alienis calamitatibus philosophatus, tanquam Deo plenus, ita disseruit : « Et Chryseis Agamemnoni regi erepta Apollinis iram placavit, et ab exercitu pestem propulsavit. Nos pariter hac victima deo nostro faciamus et animas nostras a tempestate liberemus. »

14. Ταῦθ' ὁ μεγαλίστωρ κυβερνήτης ἐφ' ὑψηλοῦ καθήμενος ἐρητόρευεν· ἀλλ' οὐκ ἀπεσπᾶτό μου τῶν χειρῶν ἡ παρθένος· ἢ τ ά ν, ἢ ἐ π ὶ τ ά ν, ἐν ἀσπίδι γνωματευομένου μου, κατὰ Λάκαιναν· καὶ ἦν ὅλος ἄρης ἡ ναῦς, καὶ κλύδων πολυειδής. Ὁ μὲν δὴ τῆς θαλάσσης σάλος ἐφιλονείκει τὴν ναῦν εἰς βυθὸν καὶ πυθμένα θαλάσσης καταγαγεῖν· τὸ δέ γε ναυτικὸν ἐκ τοῦ πυθμένος τοῦ σκάφους καὶ χειρῶν τούτων ἐμῶν τὴν κόρην μεθείλκετο· αἱ δέ μου χεῖρες κατὰ τὴν Ἀβραδάτου τῇ κόρῃ συνείποντο, καὶ ὅλος ἐγὼ συμμεθειλκόμην τοῖς ἕλκουσι, καὶ κατεδυσωπούμην συμπαραδοῦναί με τῷ βυθῷ, καὶ συνθῦσαι τοῖς κύμασιν. Οἱ δ' ἐλεοῦντες ἐπείθοντο, ἢ μᾶλλον ἠλέουν μὴ πείθοντες· ἀλλ' ὁ τὰ πάντα σοφὸς κυβερνήτης καὶ πάλιν κατεφιλοσόφει, καὶ πάλιν κατερητόρευε, « Ποσειδῶν, λέγων, τὴν κόρην ζητεῖ· ἐπὶ ταύ« την ὁ κλῆρος· αὕτη θῦμα καὶ λύτρον τῶν ἡμετέρων « ψυχῶν· ἀποσπαθήτω τῶν τούτου χειρῶν, διαῤῥαγήτω « τῶν ὠλενῶν, παραδοθήτω τῷ βυθῷ καὶ τοῖς κύμασι. »

15. Ἡ τοίνυν παρθένος ἀποσπᾶταί μου τῶν χειρῶν, ἀποδύεται τὸν χιτῶνα, καὶ ταῖς τοῦ κυβερνήτου χερσὶ γυμνὴ παρατίθεται· ὁ δὲ τὰ πάντα σοφὸς καὶ κυβερνήτης καὶ ἱερεὺς καὶ θύτης καινὸς, τὴν κόρην λαβὼν, καὶ ὅλους τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῖς κύμασιν ἐμβαλὼν, « Τοῦτό σοι θῦμα, δέσποτα Ποσειδῶν, καὶ λύτρον, » εἰπὼν, (ἀλλὰ μή μοι τὸ τῶν ὀδόντων ἕρκος ἐκφύγῃς, ψυχή,) τῆς νεὼς τὴν κόρην ἐξεσφενδόνησεν, καὶ ὅλην ἀφῆκε τοῖς κύμασιν· ἐγὼ δ' ὅλην τὴν φωνὴν καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν συναφῆκα τῇ κόρῃ, καὶ ὅλην τὴν ναῦν ἐφιλονείκουν κατακλύσαι τοῖς δάκρυσιν, « Ὑσμίνη, λέγων, Ὑσμίνη. »

16. Ἡ δ' ὅλον ὥσπερ καταπιοῦσα τὸν κλύδωνα, καὶ ὅλας ἐξερευξαμένη θαλάσσας, καὶ ὥσπερ τις ἄμπωτις ὅλους ἀνέμους καταῤῥοφήσασα, νηνεμίαν τῇ θαλάσσῃ παρέσχε, καὶ γαλήνην ἐκ σάλου καὶ κλύδωνος· ἐμὴν δὲ ψυχὴν ὅλην κατεκύκα, καὶ ὅλην ἐτάραττε· καὶ τὸ μὲν δὴ ναυτικὸν σὺν τῷ κυβερνήτῃ γλυκάζον ἔαρ ἐδρέποντο, καὶ ἡδονῆς ποτήριον ἔπινον ἐξ οὕτω πικροτάτου καὶ σάλου καὶ χειμῶνος καὶ κλύδωνος· ἐγὼ δὲ κόνδυ πικρίας, καὶ ἀψινθίου θαλάσσας ὅλας ἐμπεπωκὼς, καὶ ὅλας τοῦ στόματος ἐκκενῶν καὶ αὐτῶν ὀφθαλμῶν, ὅλην ᾔμην κατακλυδωνίζων τὴν ναῦν, καὶ ἄλλον σάλον ἐγείρων καὶ δεύτερον κλύδωνα· ὃν δὴ μὴ φέρων ὁ κυβερνήτης, ἀλλ' οἰωνὸν οὐκ ἀγαθὸν τὸν θρῆνον ἡγούμενος, περὶ τὴν χέρσον ἄγει τὴν ναῦν, καί με τῆς νεὼς ἐξεφόρτωσεν.

17. Ἐγὼ δὲ τῇ ψάμμῳ καὶ τῇ θαλάσσῃ παρακαθήμενος, ὅλην ἐξετραγῴδουν τὴν συμφορὰν, χοὰς ἐπιτυμβίους τῇ κόρῃ κατασπενδόμενος, « Ὑσμίνη, λέ« γων, Ὑσμίνη, φῶς ἀποῤῥυέν μου τῶν ὀφθαλμῶν, « ὄρνις ἀποπτᾶσά μου τῶν χειρῶν· (ὦ ναυαγίου πι« κροῦ καὶ κλύδωνος ἐλεεινοῦ! ὦ γαλήνης μοι πικροτέ« ρας καὶ κλύδωνος!) καὶ σὺ μὲν ἀπήχθης τῷ σάλῳ « καὶ τῷ ῥοθίῳ τοῦ κλύδωνος, ἐμοῦ δὲ κατεβάπτισας « τὴν ψυχὴν ὅλαις θαλάσσαις κωκυτῶν περικλύσασα· « καὶ σὺ μὲν παρθένον ψυχὴν ἐφύσησας, ὅλῃ στεφανω-

14. Virgo interea nequaquam ex manibus meis eripiebatur. Nam *aut illam, aut cum illa*, clamabam ad Hysminen referens quam de scuto Lacæna protulerat sententiam; et sic tota navis pugna erat ac multiplici tempestate jactabatur. Inde fervens æstu pelagus gurgitis profundo demersam navem absorbere certabat; inde nautarum turba Hysminen ex manibus meis navisque fundo trahebat. Verum ego virgini adhærens, tanquam Abradatas Panthiæ, trahentesque tractus et ipse sequebar, hoc saltem precatus, uti me pariter profundo committerent, victimæque instar fluctibus immitterent. Jamque illos mei misertos persuasum iri credebam, imo tantum miserantes non persuadebantur; ipse vero omnia doctus gubernator iterum philosophatus nautas sic alloquutus est: « Neptunus, inquit, vir« ginem petit; hæc sorte designata est; hæc hostia, et vitæ « nostræ redemptio est; itaque hujus a manibus brachiis« que per vim avulsa fluctibus marique tradatur. »

15. Nec mora, quum abrepta virgo vestem exuta et nuda gubernatoris manibus traditur; ille autem omnia sciens gubernator, sacerdos popaque insolens puellam prehendit et oculis fluctus emensus, « Hanc tibi, inquit, victimam, do« mine Neptune, redemptionis nostræ pretium tradimus. » Et hæc dicens (ne dentium septo mihi effugias, anima), puellam ex nave jaculatus in mare præcipitem immisit. Ego autem, hærente voce, quasi cum puella depositus anima, navem lacrymis obruere conabar, Hysmines nomen ingeminans.

16. Illa interea tamquam epota omni aqua, absorptoque mari ac velut reciproco æstu subsidente, ventos inanimes exspirare fecit, subitaque tranquillitas post fœdam tempestatem repente fluctibus reddita fuit; turbata autem mens animi tanto malo fluctuabat, dum nautæ eum gubernatore dulciferum ver quasi decerpebant et voluptatis poculo se proluebant ex tam sævis translati fluctibus, tempestatibus et æstu; ego autem exhausto amaritudinis scypho totoque absinthi mari, quod ore oculisque postmodum redderem, navem inundaturus, alios æstus aliasque aquarum moles excitabam. Non tulit hæc gubernator, sed infestum sibi et suis omen arbitratus navi ad littus appulsa, me exoneravit.

17. Tum vero in littore maris sedens infortunium quod acciderat cruciabili voce repetens, ferales puellæ inferias libabam, « Hysmine, inquiens, Hysmine, lumen oculorum « meorum evanescens, avis e manibus avolans, (o nau« fragium acerbum et miserandam tempestatem: o nau« fragio serenitatem vel mihi acerbiorem!) tu salo et « furentium undarum impetu abrepta es, meum autem « animum luctus fluctibus submersum obruisti. Tu castis« simum spiritum lacrymis coronata exhalasti: meo capiti

« θεῖσα τοῖς δάκρυσιν, ἐμοῦ δὲ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν ψυχὴν ἐλεεινῶς ἐστεφάνωσαν ὀδύναι καὶ γόοι καὶ δάκρυα· θάλαμός σοι καὶ τάφος ἡ θάλασσα, καὶ θαλαμηπόλος ἐγώ· ἀλλ' οὐκ ἐπιθαλάμιον ᾄσω σοι, οὐκ ἐπικροτήσω γαμήλια, ἀλλ' ὡς ἐν κενηρίῳ τῇ ψάμμῳ, πικρὰς ἐπιθανατίους πλέξω σοι τὰς ᾠδὰς, καὶ ὅλον χορὸν Νηρηΐδων συγκαλεσάμενος ὅλον κατατραγῳδήσω μου τὸ δυστύχημα· ὢ κῦμα θαλάσσης ὅλην μου καταπικραῖνον τὴν αἴσθησιν! ὢ κλύδων ὅλον νυμφῶνα καὶ νύμφην αὐτὴν κατεπικλύσας τοῖς κύμασιν! ὢ δυστυχημάτων ἐμῶν! ὢ τύχης ὅλης ἀντιπνεούσης ἡμῖν! ὢ φαρέτρας ἐκείνης, ἥν μοι κατὰ καρδίας Ἔρως ἐκένωσε! φεῦ ἀφροδισίου πυρὸς, οὗ μοι κρατῆρας ὅλους Ἔρως ἀνῆκε κατὰ ψυχῆς! Ἀλλ', ὦ βασιλεῦ Ἔρως, πάντων θεῶν βιαιότερε, ὦ ψυχὰς κατατυραννῶν, ὦ βέλος πέμπων, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ξυνεφελκόμενος τὰς ψυχὰς, ὦ σπλάγχνα φλέγων, καὶ ὅλας καρδίας καταπιμπρῶν· ὦ βασιλεῦ ὀνείρων, εἰ δ' οὐχὶ πάντων, ἀλλὰ μόνον ψευδῶν, οὗτος ὁ θρασὺς ἐλέγχει σε Ποσειδῶν· ὁπλίτην εἶδόν σε, καὶ τοῖς βέλεσι τέτρωμαι· πυρφόρον, καὶ ὅλην τὴν ψυχὴν καταπέφλεγμαι· πτερωτὸν, καὶ τὸ πτερὸν οὐκ ἐξέφυγον. Ἀλλ' ἤδη σοι καιρὸς καὶ τῇ γυμνώσει τοῦ σώματος χρήσασθαι καθ' ὅλης Ἀμφιτρίτης, κατὰ τοῦ Ποσειδῶνος αὐτοῦ· οὗτοι τὴν παρακαταθήκην, ἥν μοι παρέθου, βασιλεῦ, σεσυλήκασι· τὴν σὴν Ὑσμίνην, ἥν μοι παρέθου ταύτῃ τῇ δεξιᾷ, οὗτοί μοι τὸν θησαυρὸν ἐληΐσαντο· σὺ δ' ἀλλ' ἀπόθου τὰ τόξα καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ πτερόν· εἰ δὲ μὴ βούλει, περίθου καὶ κατάβηθι πρὸς βυθὸν, καί μοι τὴν Ὑσμίνην ἀνάγαγε, τὴν Ὑσμίνην, ἧς μόνης ἐπιμνησθεὶς, ὅλα πυρπολοῦμαι τὰ σπλάγχνα, καὶ ὅλην τὴν ψυχὴν κατακαίομαι. Ἀλλ' ὢ τῶν ἐν ὀνείροις τερπνῶν, τῶν φιλημάτων, τῶν ξυμπλοκῶν, τῶν περιπλοκῶν, καὶ τῶν ἄλλων πάντων ἐρωτικῶν! βαβαὶ τῶν ὀνείρων, οἷς ἠνδραπόδισμαι! ὄνειροι πάντες καὶ ὕπνοι [καὶ] ὄντως κατάγελως. Ὦ Ζεῦ θεῶν ἀληθέστατε, ὄντως σὸς οἰωνὸς ἐκεῖνος ἀπαισιώτατος ὅλον μοι τὸ μέλλον τοῦτο καθαρῶς αἰνιττόμενος· ἰδοὺ γὰρ Ὑσμίνη παρθένος ἐλεεινῶν μοι τούτων χειρῶν βιαίως ἀπέσπασται. Ἀλλ', ὦ κόρη, τῶν συνθηκῶν σοι κατέψευσμαι· σὺν σοὶ τεθνάναι καὶ θεοὺς αὐτοὺς διεμαρτυράμην σοι, καὶ σοὶ τοῦτο τὸ θανάσιμον συμμερίσασθαι· νῦν δέ σε μὲν σκότος καλύπτει, καὶ κῦμα πρότερον ἐλεεινῶς συγκατέκλυσεν, ἐγὼ δὲ φῶς ὁρῶ, καὶ τοῖς κύμασι παρακάθημαι· σὺ μὲν πρὸς ᾅδην, ἐγὼ δὲ πρὸς γῆν· μέμυκέ σου τὸ στόμα· τὸ σίμβλον τοῦ μέλιτος, τὸ δ' ἐμὸν τοῦτο στόμα πλατυνθὲν ἐξ ὀδύνης, κατατραγῳδήσει σοι τὸ ἐξιτήριον, καὶ ὡς ἐκ κέντρου σῆς μελίσσης πληγὲν, φλεγμαίνει τοῖς πάθεσι· καὶ σὺ μὲν ἀμνηστείας ἴσως ἐπεγκαλέσεις ἡμῖν, ἡμεῖς δέ σου τὴν μνήμην ὥσπερ συμψυχώσαντες ἑαυτοῖς, ξὺν αὐτῇ τῇ ψυχῇ καὶ ταύτην φυσήσομεν, ἢ μᾶλλον καὶ μέχρις ᾅδου συγκαταγάγωμεν, καὶ μέχρι τοῦ τῆς

« et animo dolores, gemitus et lacrymæ pro corona sunt; tibi thalamus mare, idemque sepulcrum fuit, atque ego minister thalami; sed neque epithalamium tibi cantabo neque nuptiali carmini applaudam, sed in arena tanquam inani in tumulo tibi ferales nænias incassum pertexens, et invocato toto Nereidum choro, infortunium meum narrabo. Ah sævos maris fluctus, qui sensus luctus amarore cumularunt! ah tempestatem, quæ nuptiale cubiculum et nuptam simul aquis obruit! ah calamitatis casus adversæque fortunæ! o pharetram, cujus omnia tela consumpsit amor! ah cæcum Veneris ignem, quem in ima præcordia totos Amoris crateras accendit. O rex Amor deorum potentissime, qui animis imperas, et tela mittis, qui oculorum illicio mortalium mentes trahis, et adustis visceribus corda in cineres redigis. O somniorum princeps, si non omnium, falsorum saltem. Ita ergo audax ille Neptunus te flocci facit. Tu armatus mihi visus es, statimque telo tuo percussus sum. Tu facem gestabas; subitoque tota anima exarsit. Tu alatus, nec præpetes alas effugere potui. Jam nuditate tui corporis contra Amphitriten et Neptunum ipsum opus est. Illi depositum, quod mihi, o rex, commiseras, rapuit; ille Hysminen tuam, quam in dextram istam convenire jusseras, illi thesaurum meum, prædati sunt. » Tu arcum ignem alasque depone. aut si non placet, induas et profundo te crede, Hysminenque reducem mihi siste, Hysminen illam, ad cujus solum nomen rediit illa cura, quæ viscera accendit et animum totum consumit. O jucunda quæ in somnis sensimus, oscula, amplexusque, ac cæteras amoris blanditias. O somnia quæ me Amori manciparunt. Verum illa nugæ, omniaque somnia erant admodum ridicula. O Jupiter deorum verissime, illa funestissima volucris tua hos futuros casus manifeste indicavit. Ecce virgo Hysmine manibus ab miserandis istis avulsa est. Sed ego, puella, pactam fidem violavi, qui eadem morte me periturum et fati consortium habiturum deos testes advocaveram. Nunc te Orci tenebræ tegunt, postquam te fluctus miserabile immerserunt. Ego autam lucem video, et juxta mare sedeo. Tu Orco tradita est et ego in terra. Obmutuit clausum os tuum Cupidinum melle, dum ego tristissimum vitæ exitum tibi repetam hianti deductoque ore, quod velut apis aculeo percussum calamitatibus intumescit. Interea me madidæ memoriæ insimulabis; ego autem tui recordationem simulque quasi mutuo nexu conjectans exhalabo seu potius ad inferos usque, ac ipsum

« λήθης κρατῆρος αὐτοῦ θρηνοῦντες πικρὸν, ἐλεεινὸν, « ἀναπόνιπτον. » Ταῦτ' ἔλεγον, καί μου τῶν ὀφθαλμῶν ἀπέῤῥει τὸ δάκρυον, καὶ κατὰ θάλατταν ἐξεχεῖτο, καὶ πυκνῶς κατεκυματοῦτο, καὶ ὅλον με κατεπέκλυζεν.

18. Ἐν μέσοις δὴ τούτοις ὕπνος λαθὼν ἐμπίπτει μου τοῖς ὀφθαλμοῖς, καί με πρὸς ἑαυτὸν ὅλον ἐφέλκεται· καὶ πάλιν Ἔρως ἐφίσταται διὰ νυκτὸς ὑπνουμένῳ μοι. Καὶ ἦν Ἔρως ὄντως ἐκεῖνος ὁ γεγραμμένος ἐν Αὐλικώμιδι, καί μοί φησιν· « Ὑσμινία, χαίροις· » ἐγὼ δὲ, « Ἀλλ' οὐ χαρτὰ πάσχω· τὴν γάρ μου παρακαταθή- « κην, ἣν ταῖς χερσί μου ταύταις παρέθου, τὴν σὴν « Ὑσμίνην καὶ παρθένον ἐμὴν, οὗτος θρασὺς Ποσειδῶν « ἐλεεινῶν τούτων ἐμῶν ἀγρίως ἀφαρπάζει χειρῶν, « ὅλην κινήσας θάλασσαν, ὅλον ἐγείρας κλυδώνιον. « Ἀλλ', ὦ βασιλεῦ Ἔρως, ὅλον σοι γένος Ἀμφιτρίτης « εἶδον δουλογραφούμενον, καί σου φρίττον τὴν γύμ- « νωσιν· ὦ βασιλεῦ, ἐκ βυθοῦ καὶ θαλάσσης τὴν Ὑσμί- « νην ἀνάγαγε, παρθένον οὕτω καλὴν, οὕτως ὡραίαν, « οὕτω πνέουσαν ἔρωτος, καί σοι δουλογραφουμένην, « καί με δουλογραφοῦσαν τὸν ἐραστήν. Σοῖς τετρωμέ- « νοι βέλεσι, βασιλεῦ, πατρίδων ἡμῶν μετανάσται « γεγόναμεν· σῷ πυρποληθέντες τὰ σπλάγχνα πυρὶ, « βασιλεῦ, νύκτας ὅλας ἀύπνους ἰαύσαμεν. Σῇ δυνάμει « θαῤῥήσαντες, βασιλεῦ, θαλάσσης ἐπέβημεν, πελά- « γους κατετολμήσαμεν. Ἀλλ', ὢ τῆς σῆς δυναστείας, « εἴτ' οὖν ἐμῆς δυστυχίας! ὅλον Ποσειδῶν ἐγείρει « κλυδώνιον, ὅλον βυθὸν κατὰ θαλάσσης κινεῖ, ὅλην « τὴν ναῦν φιλονεικεῖ καταβαπτίσαι τοῖς κύμασι, καὶ « τὴν Ὑσμίνην (ἧς φεῖσαι, βασιλεῦ Ἔρως), ὅλῃ θρα- « σείᾳ χειρὶ, βαβαὶ, τούτων τῶν ἐμῶν ἀθλίων ἀφαρ- « πάζει χειρῶν. Ἀλλ', ὦ πάντων Ἔρως κρατῶν, τὴν « Ὑσμίνην παράσχου μοι, τὴν Ὑσμίνην ἣν αὐτὸς « ἐδώρησάς μοι. »

19. Ὁ δ' ἐπτερύξατο τοῖν ποδοῖν, καὶ κατὰ μέσα πελάγη γενόμενος, ἐμπίπτει τοῖς κύμασι, καὶ χωρεῖ πρὸς βυθὸν, καὶ μετ' οὐ πολὺ πάλιν ἐφίσταται, τὴν Ὑσμίνην ἀνέχων πρὸ τῶν χειρῶν, καὶ ὡς ἐκ θαλάσσης ὑγρὰν καὶ λελουμένην ταῖς Χάρισι καὶ ταῖς ἐμαῖς ταύταις χερσὶ παρατίθεται· ἐγὼ δ', ὡς τὴν Ὑσμίνην λαβὼν, ὑφ' ἡδονῆς ἐξανέστην τῶν ὕπνων. Τὰ δ' ἦσαν πάντα καὶ πάλιν ὄνειροι δουλεύοντες Ἔρωτι.

« nunquam diluendo luctu mecum feram. » Talia dicebam et fluebant loquentis ab oculis lacrymæ, quæ tamquam aliud mare crebris me velut fluctibus totum inundabant.

18. Interim tacitus adrepens somnus et oculis incumbens me totum ad se trahit, iterumque per noctem dormienti mihi Amor adstat. Et erat quidem Amor ille Aulicomide depictus et mihi dixit : « Salve, Hysminia; » ego autem, « Ego quidem, inquam, non jucunda patior; depositum « enim tuum, quod manibus istis meis commiseras, Hys- « minen tuam virginemque meam, audax Neptunus ex « miserandis manibus meis crudeliter eripuit, commoto mari « excitataque tempestate. Atqui, o rex Amor, totum « Amphitritis genus tibi parens nuditatemque tuam timens « inspexi : o rex, ex maris profundo Hysminen retrahe, « virginem tam elegantis maturæque formæ, amorem adeo « spirantem, quæ tibi servitium detulit, meque amantem « servorum tuorum numero adscripsit. Nos tuis saucii « telis, patria protelati vivimus; nos tuo ardentes igne vis- « cera, o rex, totas noctes insomnes duximus. Tuis viribus « freti, o rex, mare conscendimus, et undarum pericula « sprevimus. Ah impotentem potentiam tuam, aut potius « infortunium meum! Neptunus tempestatem excitat, « vortices vi suscitat, navem undis obruere conatur, et « Hysminen (cui parce, o rex Amor), audaci manu ex mi- « serandis istis manibus meis eripuit. Itaque, o Amor, tu, « qui omnibus dominaris, Hysminen mihi redde, Hysmi- « nen quam ipse dedisti mihi. »

19. Nec mora, ille, alatis plantis, medium mare occupans, et fluctibus se præcipitem immisit et ad undarum profundum penetravit; statimque resurgens Hysminen manu prehensam duxit, illamque adhuc madentem et quasi Gratiarum balineo recreatam, iterum manibus meis tradidit; ego vero vix eam receperam cum subito excussi præ gaudio quietem. Ea autem omnia nihil erant præter somnia Amori iterum inservientia.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

1. Οὕτω μὲν οὖν μεθ' ἡδονῆς καὶ χαρᾶς ἀναστὰς τῶν ὕπνων, ὅλοις τοῖς ὀφθαλμοῖς τὴν Ὑσμίνην ἐζήτουν ἰδεῖν· ἡ δ' ἦν οὐδαμοῦ. Πλῆθος οὖν ὁρῶ παρὰ τῇ ψάμμῳ, πλῆθος δ' οὐκ εὐαρίθμητον Αἰθιόπων, ἀγρίων ἀνδρῶν, οὓς ἰδὼν, νὴ τὴν πικρὰν τῶν ἐμῶν δυστυχημάτων θάλασσαν, ὅλος ἐξανέστην εὐθὺς, καὶ ἤθελον

LIBER OCTAVUS.

1. Ita cum gaudio et voluptate somnio emersus Hysminen acri obtutu aspicere quærebam; sed nullibi erat. Tamen innumeram Æthiopum multitudinem (est autem crudele hoc hominum genus) oculis arbitratus sum, quos videns, per amara illa quæ me, maris instar, obruunt infortunia, subito steti, somniumque videre cupiebam, sed verissima visio

ὄναρ ἰδεῖν· τὸ δ' ὕπαρ ἦν· ὁρῶσι γάρ με καὶ μεθέλκονται τῶν τριχῶν, καὶ περὶ τὴν τριήρη βαρβαρικῶς, ὥσπερ τι θήραμα, φέρουσι· παρῆν γὰρ ὥσπερ ἀπῃωρημένη τῆς γῆς ἐν πασσάλοις καὶ πείσμασι· καὶ περὶ τὸν τῆς τριήρους κατάγοντες πυθμένα, τῇ κώπῃ παρακαθίζουσιν. Ἐπεὶ δ' ἀποβῶσι τῆς γῆς, ὅλα συναγαγόντες τὰ πείσματα, κώπαις πτεροῦσι τὴν ναῦν, ὅσαις αἱ τριήρεις αὐχοῦσι πυκναῖς· καὶ περὶ λιμένα γενόμενοι νήνεμον καὶ λίαν εὐάγκαλον, ἐλλιμενίζουσι τὴν τριήρη· καὶ μικρὸν μετασχόντες τροφῆς καὶ ποτοῦ (τὸ δ' ἦν ἄρτος καὶ ὕδωρ τούτοις ἐπιφερόμενα), πρὸς ὕπνον ἐτράπησαν, περὶ πρῴραν καὶ πρύμνην ἀνυστάκτους ἀφοσιωσάμενοι φύλακας.

2. Περὶ δὲ τρίτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἀναστάντες τῶν ὕπνων, κώπαις πάλιν πτεροῦσι τὴν ναῦν καὶ τοῦ λιμένος ἐξάγουσι· καὶ περί τι γεγονότες πολίχνιον, καὶ σιγῇ τὴν ναῦν προσορμίσαντες, καὶ τῶν χειρῶν ταῖς μέντοι λαιαῖς ἀσπίδας λαβόμενοι, ταῖς δ' αὖ ἑτέραις δεξιῶς σπασάμενοι φάσγανα, καὶ ὅλους ἑαυτοὺς τοῖς ὅπλοις καταφραξάμενοι, ὡς μέλισσαι κηρίον, ὅλον ἐπεκύκλωσαν τὸ πολίχνιον· καὶ θροῦν ἐγείραντες βαρβαρικόν τε καὶ ἄσημον, ἀόπλοις ὁπλῖται, κοιμωμένοις ἄγρυπνοι κατεπέθεντο, σφάττοντες, ἁρπάζοντες, ὡς θῆρες, ἀγρίως, ἅπαν κατασπαραττόμενοι τὸ πολίχνιον, καὶ πᾶν τὸ προστυχὸν καταληϊζόμενοι ξὺν αὐταῖς γυναιξὶ, ξὺν αὐταῖς παρθένοις, νεανίσκοις, ἀνδράσιν, ὅσους μὴ πρὸς Ἅδην βαρβαρικὴ ἐπεβίβασε μάχαιρα. Περὶ γοῦν τὴν τριήρη πᾶν τὸ ληϊσθὲν συναγαγόντες οἱ πειραταὶ, καὶ τούτοις κατεπιβάντες αὐτοὶ, μακρὰν τοῦ λιμένος ἀπέβησαν.

3. Καὶ περὶ μέσα πελάγη γενόμενοι, καὶ ὡς ἐν θεμελίοις τοῖς καλωδίοις ὅλην τὴν τριήρη καταπηξάμενοι, τὰ σκῦλα μερίζονται· τούτων δ' ὅσον ἐν ἀνδράσιν, ὅσον ἐν νεανίσκοις, ὅσον ἐν παρθένοις καὶ γυναιξὶν, ἀπεδύετο τὸν χιτῶνα, καὶ ἦν ἀπερικάλυπτον καὶ μέχρις αἰδοῦς, καὶ γύμνωσιν καθόλου φέρον τοῦ σώματος. Ὁ μὲν οὖν δὴ πυθμὴν τῆς τριήρους τοὺς νεανίσκους καὶ τοὺς ἄνδρας ἐδέχετο, τὰς δὲ γυναῖκας αἰσχύνη καὶ βαρβαρική τις ἀσέλγεια· παρθένοις γὰρ, οὐκ οἶδ' ὅπως ἢ τίνι νόμῳ βαρβαρικῷ, καὶ χιτὼν διεῤῥωγώς τις ἐπεδιδύσκετο, καὶ χεὶρ αὐθάδης οὐκ ἐπετίθετο, οὔτε τι βαρβαρικὸν ἐπὶ ταύταις αἰσχρῶς κατεπράττετο.

4. Οὕτω τοίνυν τὰ μὲν περὶ τὰς γυναῖκας αἰσχρῶς· τὰ δ' ἄλλ' ἀκόσμως οἱ βάρβαροι διακοσμησάμενοι, περὶ τὸ δεῖπνον ἐτράπησαν· καὶ ἦν ἡ τράπεζα τούτοις πολυτελὴς, οὐχ ὡς πρὸ μικροῦ βαρβαρικὴ καὶ παντελῶς ἀφιλότιμος. Τοῖς μὲν οὖν ἀνδράσιν, ὡς εἴρηται, τῆς τριήρους ὁ πυθμὴν ἀφωσίωται, ταῖς δέ γε παρθένοις ὁ περὶ τὴν πρῴραν τόπος ἀφώρισται· αἱ γάρ τοι γυναῖκες τοῖς βαρβάροις αἰσχρῶς περὶ τὸ δεῖπνον συνανεκλίθησαν. Μετὰ γοῦν δὴ πολυτελεῖς, ὡς εἴρηται, τὰς τροφὰς, καὶ τὴν αἰσχρὰν ἐκείνην καὶ ὅλην αἵματος τράπεζαν, τοὺς μὲν νεανίσκους (ὀλίγοι δ' οὗτοι) ταῖς κώπαις παρακαθίζουσιν· ὅσοι δ' ὑπερβεβήκασι τούτους,

erat. Nam me conspectum crinibus trahentes, immaniter, tamquam prædam nacti, in triremem deducunt; illa enim aderat quasi sublimis clavis et rudentibus suspensa, meque ejus fundo creditum ad remum collocarunt. Postquam, cunctis rudentibus collectis, a terra solvissent, statim remis, quantiscunque triremes superbiunt, navem quasi alis instruunt; portum deinde capacemque et a vento tutum intrantes triremem littori appellunt; mox minimo cibo potuque recreati, pane scilicet et aqua, in somnum lapsi sunt, relictis qui insomnes essent ad proram et puppem custodibus.

2. Circa autem tertiam vigiliam noctis, excusso somno, instructam navem remis iterum solvunt et ad oppidulum silentio appulsi, clypeo læva sumpto, enseque alia manu dextere nudato, et armis omnibus instructi, velut alveare solent apes, oppidulum corona cinxerunt; et mox, excitato barbarico et incondito tumultu, armati inermes, somnolentos vigiles invaserunt, trucidantes, rapientes, tanquam belluæ immaniter totum oppidulum discerpentes, direptis omnibus quæ obvia fuerunt, mulieribus ipsis et virginibus, adolescentibus et viris quicumque barbarorum gladiis vitam Orco non reddiderant. Collecta igitur in triremem omni præda, piratæ navem et ipsi conscendentes procul a portu recesserunt.

3. Ubi autem in altum pervenerunt, funibus navem, quasi in fundaminibus, firmant, et tunc demum spolia dividunt; ex iis autem viros, adolescentes, virgines, mulieres vestibus exuunt, spoliatorumque ad pubem usque corpora nuda omnino exhibebant. Adolescentes igitur et viros navis fundus, mulieres autem probrum et barbarorum libido excepit; virgines enim, nescio qua de causa aut cujus barbaricæ legis ergo, laceram indutæ tunicam vim nullam expertæ sunt, neque adversus illas fœdum quidpiam et immane consultum est.

4. Quum adversus mulieres ita turpiter se gessissent, reliquis indecore compositis, prandio concesserunt; erat autem illis exquisita mensa nec ut prius barbarico more et illiberaliter instructa. Hominibus, ut dictum est, in triremis fundo, virginibus in prora locus constitutus erat; mulieres enim turpiter accubuere barbaris. Illi autem post exquisitos, ut dictum est, cibos turpemque et cruentatam mensam, adolescentes (illi autem erant pauci) ad remum collocarunt, omnibus ætate provectioribus (o cru-

βαβαὶ τῆς τῶν βαρβάρων ἀμειλίκτου ψυχῆς, ξίφους γεγόνασι παρανάλωμα, καὶ τὰς κεφαλὰς ἐλεεινῶς εἰς θάλασσαν ἐξεσφενδονήθησαν· αἱ δέ γε γυναῖκες αἰσχρῶς τοῖς βαρβάροις συνανεκλίθησαν· καὶ ἦν ἡ τριήρης πανδοχεῖον, πλῆρες αἰσχρότητος, καὶ συμπόσιον αἵματος.

5. Οὕτω μὲν οὖν εἶχε τὰ τῆς νυκτός· ἐπεὶ δὲ νὺξ οὐδαμοῦ (ἥλιος γὰρ ὑπὲρ γῆν, καὶ τὸ ζητούμενον φῶς ἡμῖν προσεγέλα, καὶ ἦν ἡμέρα τὸ φῶς), ὡς ἐκ παστάδος ἀνέστη τὸ βάρβαρον, καὶ ἦν ὅλον μεθύον ταῖς ἡδοναῖς, καὶ βαρβάρῳ φωνῇ καταγλωσσαλγοῦν καὶ οἷον διαλεγόμενον. Μετὰ γοῦν δὴ πολύν τινα θροῦν, ὅσον τὸ ναυτικὸν ἐγείρει, καὶ μᾶλλον τὸ βάρβαρον, ᾠδή τις ἀλλόθρους καὶ ἄσημος ἱστίῳ λευκῷ τὴν τριήρη κατεπεκόσμησε, καὶ τὸ πνεῦμα πνεῦσαν ἐκ πρύμνης ὅλον τὸ ἱστίον ἐκύρτωσε, καὶ ἦν ἡ τριήρης ὡς ἵππος εἰς πεδίον κροαίνουσα.

6. Καὶ ἵνα τἀν μέσῳ παρῶ, ὅσα τὸ βάρβαρον κατεκώμαζεν, ὅσα ταῖς γυναιξὶν ἀπηνηδεύετο, καὶ τἄλλ' ὁπόσα βαρβαρικῶς καὶ ἀσέμνως ἐστέλλετο, εὐφόρῳ τῷ πνεύματι, περὶ τὴν Ἀρτύκωμιν ἐγενόμεθα, καὶ πλῆθος ἐξ Ἀρτυκώμιδος ὁρῶμεν περὶ τὴν ἤπειρον. Καὶ μετὰ πολλὰς μὲν δὴ τὰς σπονδὰς, ἃς οἶδε τὸ βάρβαρον σπένδεσθαι, καὶ ὅσας πειρατοὶ πρὸς ἠπειρώτας βαρβαρικῶς διαλλάσσονται, δέχεται μὲν ἡ τριήρης ὁμήρους τινὰς, ἡ δ' ἤπειρος τὸν τῆς τριήρους φόρτον ὅσον ἐκ τοῦ πολιχνίου τὸ βάρβαρον ἐληΐσατο· καὶ ἦν περὶ τὴν ψάμμον πανήγυρις αὐτοσχέδιος. Ὅσον μὲν οὖν ἐν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ καὶ χαλκῷ καὶ σιδήρῳ καὶ χιτωνίσκοις καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα βαρβαρικὴ καταληΐζεται χεὶρ, τῆς τριήρους ἐξεφορτοῦτο, καὶ ὅλον διεπιπράσκετο· τὸ δ' ὅσον τῆς λείας ἐν ἀνθρώποις ἡμῖν, τῆς τριήρους οὐ μετεκομίσθη περὶ τὴν ἤπειρον, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ τριήρει κατεπιπράσκετο.

7. Καὶ γυναικῶν μὲν καὶ νεανίσκων αἰχμαλώτων ἡμῶν ὀλίγος τοῖς ἐξ Ἀρτυκώμιδος λόγος, ἢ μᾶλλον οὐδείς· τὸ πᾶν δ' ἐκεχήνει περὶ τὴν τῶν παρθένων κτῆσιν· αἱ δ' ἦσαν πολλοῦ τοῖς βαρβάροις τιμώμεναι, καὶ πολλοῦ τοῖς ἐξ Ἀρτυκώμιδος κτώμεναι, μετὰ μέν τοί γε τόξον καὶ πηγὴν τῆς Ἀρτέμιδος, ἣν Ἀρτύκωμις φέρει Ῥῆνον ποταμὸν Κελτικόν· ἱερὸν γὰρ ἐν Ἀρτυκώμιδι περιφανὲς τῆς Ἀρτέμιδος, οὗ μέσον χρυσοῦν Ἀρτέμιδος εἴδωλον, τόξον τεῖνον ταῖν χεροῖν, τοῖν δέ γε ποδοῖν πηγὰς βλύζον κατὰ ποταμὸν ῥεούσας ἐριβρύχην καὶ πολυχεύμονα. Ταύτας δὴ τὰς πηγὰς ἀνακαχλάζειν εἴποις ἰδών· ἃ δὴ, καὶ τόξον καὶ πηγὴ, παρθένον ἐλέγχουσι, καὶ παρθενικὴν ἀποσύλησιν· εἰ γάρ τις περὶ παρθένον διψυχεῖ καὶ ζητήσει τὸν ἔλεγχον, ἐπὶ τὴν πηγὴν τὴν παρθένον ἐμβάλλουσι, τῆς δάφνης αὐτὴν στεφανώσαντες· εἰ μὲν οὖν ἡ τὴν πηγὴν εἰσδῦσα παρθένος τὴν παρθενίαν οὐκ ἔψευσται καὶ τὸ σεμνὸν οὐκ ἀποσεσύληται, τὸ τόξον Ἄρτεμις οὐ τείνει, τὸ ὕδωρ ἠρεμεῖ, καὶ ἡ παρθένος κούφως τοῖς ὕδασι φέρεται, τῷ τῆς δάφνης στεφάνῳ κατακεκοσμημένη τὴν κεφαλήν· εἰ δ' Ἀφροδίτης πνεῦμα παρθενικὴν λαμπάδα κατέσβε-

deles barbarorum animos!) gladio consumptis, quorum capita miserabiliter fluctibus mandata sunt, dum feminæ turpiter barbaris accumberent: ita triremis turpitudine plenum meritorium et sanguinem aculatum convivium fuit.

5. Sic se nox habuit. Ubi autem nox consumpta est (sol enim terras lustrabat exoptatumque lumen, scilicet dies, nobis arridebat), barbari velut nuptiali lecto emersi nimiaque jam voluptate ebrii, multa barbara inter se loquacitate colloquuti sunt. Post immane murmur et quale ac quantum nautica seu potius barbarica multitudo excitare amat, triremem cantus quidam insolens et inconditus candido velo exornat, quod statim stantes a puppe venti incurvant visaque est navis tanquam equus pedibus solum quassans.

6. Ut autem omittam quæ barbari comissati sunt, quæ cum mulieribus per summam impudentiam luserunt, cætera præterea, quæ, ut barbaros decuit, indecore composita sunt, tandem Artycomidem secundo vento appulsi sumus, magnumque ex Artycomide mortalium in littore numerum videmus. Ibi post illas, quas barbari et piratæ cum incolis libationibus barbarice pacisci solent inducias, recepit obsides triremis, terra autem triremis onus quod ex oppidulo barbari diripuerant; statimque subita in arena fori species conspecta est. Exonerata igitur nave omni auri, argenti, ærisque et ferri ac vestium cæteraque quam barbarica manus prædatur supellectili, singula pretio cesserunt; quodcumque autem prædæ ex nobis hominibus constabat ex trireme in littus non delatum est, sed in nave emebatur.

7. Nostri quidem, mancipiorum, mulierumve, juvenumve, vile apud Artycomidis incolas pretium aut potius nullum; omnes enim virginum auctioni tantum inhiabant, quas barbari plurimi faciebant, et non nisi immani ære Artycomidis incolæ parabant, maxime post Dianæ arcum, et fontem, quem Artycomis jactat sibi esse quod Celtis flumen Rhenus; etenim nobilis illa civitas est clarissimo Dianæ templo, cujus in medio imago Dianæ aurea manibus arcum intendens conspicitur, ex pedibus autem effundens fontes fluminis instar fluentes fragore magno exundantis, quos quidem ebullire affirmares, oculis illos arbitratus. Hæc autem, scilicet arcus et fontes, virginem virginalemque scrobem effossam indicant: nam quum quis de virginis pudicitia dubitat, et certiorem se esse cupit, lauro coronatam virginem fonti mandant: quod si fonti immissa virgo pudicam se non mentita est, nullusque castitatem ejus imminuerit, arcum non tendit Diana, quiescit aqua, molliterque undis virgo innatat lauro caput redimita; si vero Veneris flatus virgineam tædam exstinxit, latitansque Amor virgineum florem sublima-

σε, καὶ λαθὼν Ἔρως ὅλην τὴν παρθενίαν ὑπέκλεψε, τείνει τὸ τόξον Ἄρτεμις, παρθένος θεὸς, κατὰ τῆς μὴ παρθένου, τῆς ἐψευσμένης αὐτὴν, καὶ βάλλειν δοκεῖ κατὰ τῆς κεφαλῆς· ἡ δὲ φρίσσει τὸ βέλος, τὴν κεφαλὴν ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκρύπτεται, καὶ τὸ ὕδωρ ἀναχαχλάζον ἀφαιρεῖται τὸν στέφανον. Πᾶν οὖν ὅσον τοῖς βαρβάροις ἐδασμολογήθη παρθενικὸν, ἐκ δάφνης στεφανωθὲν, τῇ πηγῇ κατεβάπτετο· καὶ ὅσον μὲν οὐ κατέδυ τὴν κεφαλὴν, ὅσον οὐκ ἀφῃρέθη τὸν στέφανον, ἠργυρολογήθη πολλοῦ· ὅσον δὲ τὴν παρθενίαν κατέψευστο, τὴν τριήρη κατεκληρώσατο καὶ ταῖς γυναιξὶ συνηρίθμητο, καὶ χρυσοῦ χαλκὸν ἀντηλλάξατο, τοῦ τῆς δάφνης παρθενικοῦ στεφάνου παστάδα βαρβαρικήν.

8. Οὕτω μὲν οὖν εἶχε τὰ περὶ τὴν Ἀρτύκωμιν, καὶ οὕτω τῆς τριήρους ἐξεφορτώθη τὰ λάφυρα· καὶ πάλιν ἡ τριήρης τοῖς συνήθεσι κατεπτεροῦτο πτεροῖς, καὶ πάλιν τὸ βάρβαρον ἐφ' ἑτέραν ἐστέλλετο· καὶ ἡμεῖς δοῦλοι βαρβάρων ἐξ ἐλευθέρων εἱλκόμεθα. Περὶ δὲ τρίτην ἡμέραν ἐπί τινα λιμένα καταίρομεν ἕτερον, καὶ τὴν τριήρη περὶ τὴν ἤπειρον μεθελκυσάντων ἡμῶν, καὶ ὅλην ταύτην ἐξαψαμένων τοῖς πείσμασιν, ὅλον τῆς νεὼς ἐξέπτη τὸ βάρβαρον, καὶ περὶ τὴν ψάμμον ἐγένετο, καὶ τὰς γυναῖκας ξυμμεθειλκύσατο, καὶ ὅλην σκηνὴν ἐγγὺς κυμάτων ἐπήξατο, καὶ λαμπρὰν ἡτοιμάσατο τράπεζαν. Καὶ μετὰ δὴ πολλὰς τὰς τροφὰς καὶ πόσεις καὶ βαρβαρικά τινα παίγνια, καὶ τἆλλ' ὁπόσα βαρβαρικῶς καὶ ἀσέμνως ταῖς γυναιξὶ κατεχρήσατο, ξὺν αὐταῖς γυναιξὶ πρὸς ὕπνον ἐτράπη τὸ βάρβαρον, ὅλαις ἡδοναῖς καταβαπτισθὲν τὴν ψυχὴν, καὶ ὅλοις καταμεθύσαν τοῖς ἔρωσιν.

9. Οὕτω μὲν οὖν εἶχε τὸ βάρβαρον· ἡμεῖς δ' ἐκ πυθμένος τοῦ σκάφους, τῇ μέθῃ τῶν βαρβάρων θαῤῥήσαντες, ἑαυτοὺς ἀνηγάγομεν, καὶ μυρίοις κατετυραννούμεθα λογισμοῖς, ἢ τῆς τριήρους ἀποβῆναι περὶ τὴν ἤπειρον, ἢ σὺν αὐτῇ τριήρει τὰς χεῖρας τῶν βαρβάρων φυγεῖν, ἢ τοῖς ὅπλοις Ἑλληνικῶς καθοπλίσασθαι, ὅσα τριήρης φέρει πολλὰ, καὶ τοῖς βαρβάροις κατεπιθέσθαι, καὶ νικᾶν ἢ πίπτειν μαχομένους ἡμᾶς. Ταῦθ' ἡμεῖς, καὶ στρατὸς ὁπλίτης περὶ τὴν ἤπειρον τοῖς βαρβάροις κατεπιτίθεται, ὅλοις ὑπνοῦσιν, ὅλοις καταβεβακχευμένοις ἐξ οἴνου καὶ ἔρωτος· καὶ τὸ μὲν βάρβαρον ἅπαν ἄλλο κατεληΐζετο· ἡμεῖς δ' Ἑλληνικὴν βαρβαρικῆς δουλείας ἀντηλλασσόμεθα, καὶ δοῦλοι πάλιν ἐκ δούλων γεγόναμεν, καὶ βαρβάροις δεσπόταις ὄντες ὁμόδουλοι, καὶ αὐτοῖς δεσπόταις συναιχμαλωτιζόμενοι ὁμογλώττοις Ἕλλησιν ἐδουλογραφούμεθα. Καὶ περὶ μέσην ἀγορὰν καὶ πόλιν Δαφνήπολιν, πόλιν Ἀπόλλωνος ἱερὰν, στρατηγὸς καὶ στρατὸς ἐφ' ἡμῖν θριαμβεύει τὰ ἐπινίκια, καὶ ἡ πόλις κροτεῖ καὶ ἀλαλάζει χαρμόσυνα· καὶ πάντες ἡμεῖς ἡ λεία, τὸ λάφυρον, ἐλεεινῶς ἀφειλκόμεθα μέχρις Ἀπόλλωνος ἱεροῦ, ὃ δὴ θαῦμα φέρει πόλις Δαφνήπολις.

10. Ἅμα γοῦν τὸ πᾶν περὶ τὸν βωμόν· κἀγὼ τοὺς πόδας περιχυθεὶς τοῦ θεοῦ, καὶ ὅλους πλύνων τοῖς δά-

tus est, statim intendit arcum Diana, virgo et dea, in illam quæ, non ipsa virgo, virginem se mentita est, sagittamque contra illius caput emittere videtur; illa autem sagittam reformidans caput in aquis abscondit et unda ebulliens coronam aufert. Omnes igitur quæ barbarorum mancipia factæ erant, lauro coronatæ, fonti immissæ sunt; quæ autem caput non absconderunt et quibus non erepta fuit corona, illæ magna pecunia venditæ sunt; quæ autem virginitatem mentitæ sunt triremi redditæ inter mulieres annumeratæ sunt, aurum ære, quod dicitur, virgineam lauri coronam barbaris amplexibus permutantes.

8. His igitur Artycomide gestis et spoliis exonerata trireme, iterum solito alarum remigio instruitur triremis, et iterum alio properant barbari; nos autem barbarorum servi ex liberis trahimur. Tertia die in alium delati portum, appulsa terræ rudentibusque firmata trireme, omnes nave egressi barbari invaserunt littus, et secum mulieres traxerunt, statutoque proxime fluctus tentorio, prandium opipare apparaverunt. Immodice estur ac potatur, tandemque post barbara ludorum oblectamenta, in quibus feminis barbarice et indecore abusi sunt, cum feminis ipsis somno se tradiderunt, animum voluptatibus immersi et amoribus ebrii.

9. Ita igitur barbari habuerunt; nos autem navis e fundo, eorum ebrietate audaciores facti, nosmetipsos subduximus, et innumeris consiliis jactabamur, incerti an e navi in terram fugeremus, aut cum ipsa trireme e manibus barbarorum evaderemus, aut armis, quibus probe instructa erat triremis, Græcorum more, armati illos invaderemus, vincere rati aut saltem pugnando cadere. Dum hæc animis agitamus, alius exercitus omnes barbaros dormientes meroque ac venere sepultos invasit cepitque; nos autem Græca servitus post barbaram excepit, ex servis iterum servos, conservosque dominorum, et simul cum dominis ipsis Græcorum eadem ac nos lingua utentium. Mox per medium forum et Daphnipolim, urbem Apollini sacram, dux ipse et exercitus de nobis triumphat inter victoriæ cantus, dum civitas plausus miscet et lætas voces; nos autem victoris præda spoliaque misere ad Apollinis templum, quo urbs Daphnipolis illustris est, tracti sumus.

10. Statim igitur omnes circum aram effusi; ego autem numinis pedes amplexus lacrymisque ubertim manantibus

χρυσι, « Σὺ στῆσον, Ἄπολλον, εἶπον, τὸν κλύδωνα, « συμπαθὲς εὔδιον ἀντιπνεύσας τοῖς ἐμοῖς δυστυχήμασι. « Διὸς κήρυξ σοῦ πατρὸς ἧκον ἐξ Εὐρυκώμιδος ἐς Αὐ- « λίκωμιν, ἐκ δάφνης ταύτης τῆς σῆς τὴν ἐμὴν ταύτην « ἀθλίαν στεφανωθεὶς κεφαλήν· ἀλλ' Ἔρως, σὸς ἀδελ- « φὸς, ῥόδοις ταύτην ἀντεστεφάνωσεν· οὗτός μοι τὴν « παρθενίαν ἐσύλησεν, ἢ μᾶλλον ἐρωτικῶς ἀντηλλά- « ξατο, Ὑσμίνην παρθένον ἀθλίαις ταύταις ἀντιπαρα- « θείς μοι χερσὶν, ἣν καὶ Ποσειδῶν παρθένον ἀνήρ- « πασεν ἐξ ἐμῶν τούτων ἀθλίων χειρῶν. καὶ μέσης « ψυχῆς, ὅλῳ πνεύματι πνεύσας, ὅλῃ θαλάσσῃ καὶ « κλύδωνι· σὺ δέ μοι στῆσον τὸν κλύδωνα, καὶ τὴν « Ὑσμίνην παράθου μοι τῇ χειρὶ, ἢ κἀμὲ πρὸς αὐτὴν « Ὑσμίνην ὅλον μετάγαγε. Δοῦλος ἀντ' ἐλευθέρου « γεγένημαι, καὶ τρίδουλος ἀντὶ κήρυκος, Ἔρωτι δου- « λογραφηθεὶς τὰ πρῶτα, καὶ βαρβάροις τούτοις, τοῦτο « τὸ δεύτερον, καὶ τρίτον τοῖς ἐκ τῆς σῆς ταύτης « Δαφνηπόλεως Ἕλλησι. »

11. Ταῦτ' ἔλεγον, καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις συνεφειλ-κόμην περὶ δάφνην καὶ τρίποδα· καὶ χρησμός με καὶ κλῆρος πάλιν δουλογραφεῖ· καὶ πάλιν τρίδουλος καὶ δοῦλος ἐγὼ, καὶ τῷ δεσπότῃ περὶ τὴν οἰκίαν μεθέλκομαι, ᾧ χρησμὸς καὶ κλῆρος τὴν ἐμὴν ἐχαρίσατο δούλωσιν· ἡ δέ μοι δεσπότις φησί·

Τίς, πόθεν, εἷς ἀνδρῶν, πόθι τοι πόλις, ἠδὲ τοκῆες;

Ἐγὼ δ', « Ἀλλ', ὦ δέσποινα, δοῦλος σός· τὰ δ' ἄλλα « ζητοῦσα μαθεῖν, ὅλον δρᾶμα ζητεῖς καὶ ὅλον τραγῴ- « δημα. Παράδειγμα Τύχης ἐγὼ, νερτέρων σκιὰ, « δαιμόνων παίγνιον, Ἐριννύων τράπεζα. » Καὶ λέγων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπεπήγειν τῇ γῇ, καὶ ὅλην τοῖς δάκρυσιν ἔβρεχον. Ἡ δ', « Ἀλλ' ἐπίσκηπτε, λέγουσα, μὴ « φείσῃ μηδενὸς, ἀλλὰ πάντ' ἐκκάλυπτε λέγων. » Ἐμοῦ δ' ἐπέλιπεν ἡ φωνὴ, καὶ ἡ γλῶσσα ἐπείχετο, καί μου τῶν ὀφθαλμῶν κατὰ ποταμοὺς ἀπέῤῥει τὸ δάκρυον. Ὁ δέ μου δεσπότης (παρῆν γὰρ καὶ αὐτὸς), « Καιρὸς ἀρίστου, φησὶν, ἀνακλιθῶμεν ἐπὶ τὸ « δεῖπνον, καὶ περὶ τράπεζαν καὶ μέσας τροφὰς τῇ « γλώσσῃ τοῦ δούλου καιρὸν χαρισώμεθα. »

12. Τοίνυν παρετίθετο τράπεζα, καὶ οἱ δεσπόται μὲν ἀνεκλίνοντο, ἐγὼ δὲ παρειστήκειν δουλοπρεπῶς· καὶ πάλιν ἡ δεσπότις πρός μέ φησιν· « Ἰδού σοι καιρὸς « κατὰ μέρος ἡμῖν τῇ γλώσσῃ καταζωγραφῆσαι τὰ « σά. » Ἐγὼ δὲ καὶ μόνον ἐπιμνησθεὶς, ἐλεεινὸν ἐβρυχησάμην ἐγκάρδιον, πολλὰ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν κατεπέσταξα δάκρυα, « Φείσασθε, λέγων, δεσπόται, δυστυ- « χημάτων ἐμῶν, μὴ τὴν τράπεζαν εἰς κοπετὸν μετα- « βάλλω, καὶ πένθους ὑμῖν κρατῆρα κεράσωμαι. » Καὶ λέγων οὐκ ἔπειθον, καὶ μὴ πείθων,

Αἶ! αἶ! τὸ δοῦλον ὡς κακὸν πεφυκέναι,

φημὶ,

Τολμᾷ δ' ἃ μὴ χρὴ τῇ βίᾳ νικώμενον.

13. « Ἐμοὶ πατρὶς πόλις Εὐρύκωμις, πατὴρ Θεμι-

rigans, « Apollo, inquiebam, te hanc tempestatem sistere, te « mei misertum leni zephyrorum anima calamitates meas « temperare decet. Ego Jovis patris tui nuntius Eurycomide « Aulicomidem veni, hac tua lauro infelicissimum caput « redimitus, quod Amor contra, frater tuus, rosa coro- « navit : ille me virginitate spoliavit aut potius illam ama- « toriis commutavit nequitiis, Hysminen virginem mise- « ris istis manibus tradens, quam intactam Neptunus « manibus a meis medioque e pectore raptam, ventorum « velut agmine facto, totoque mari et stridentibus undis « abstulit; te autem, hac tempestate sedata, aut Hysmi- « nen mihi restituere, aut me ad illam abducere oportet. « Ego ex libero servus, immo ter servus ex præcone fa- « ctus sum, Amori primum servus addictus, secundo « barbaris, tertio denique Græcis istius urbis Daphnipolis « tuæ civibus. »

11. Hæc dicens cum reliquis mancipiis ad laurum tripodemque ductus sum; mox oraculum et sortes iterum me servum autumant, rursusque servus, ac tertio servire jussus, dominum, cui servitutis meæ obsequium sors et oraculum tribuerant, ad ædes sequutus sum; statimque ingressum hera interrogavit :

Quis sim, qua patria, queisnamque parentibus ortus.

Ego autem, « Servus tuus sum, inquam, o domina; cæ- « tera si scire quæris, drama, imo tragœdiam postulas. In « me quid possit Fortuna deprehendis. Ego larvale simu- « lacrum, deorum ludibrium, et Eumenidum mensa sum. » Hæc dicens, solo, quod lacrymis madebat, fixos oculos tenebam. Illa autem, « Perge, inquit, nulla reticeas, cunc- « taque mihi expande. » Mihi autem vox deficit et lingua detinetur, ex oculisque quasi flumina lacrymæ exundant. Herus vero, qui aderat, « Prandii, inquit, tempus est : « decumbamus mensæ et inter epulas temporis aliquid « istius servi narrationibus dabimus. »

12. Apposita est itaque mensa, et domini accubuerunt; ego autem ut servum decuit, adstiti; iterumque domina, « En tibi, inquit, tempus adest res tuas nobis per partes « verbis depingendi. » Ego vero ut primum harum memini, cruciabilem imo de pectore suspiritum ducens, ubertimque ex oculis manantibus lacrymis, « Parcite, inquam, do- « mini, infortuniis meis, ne, convivii lætitia in luctum « versa, tristitiæ poculum omnibus propinem. » Quum his verbis non persuasissem,

Conditio servi nempe semper pessima est

inquam,

Quæ non oportet, victa per vim sustinet.

13. « Mihi patria Eurycomis, pater Themisteus et Diantea,

στεὺς καὶ μήτηρ Διάντεια· εἰ δ' εὐτυχοῦντες, εἰ τὰ πρῶτα φέροντες τῶν ἐν Εὐρυκώμιδι, οὐκ ἐμόν ἐστι λέγειν. Καιρὸς Διασίων τῇ πόλει, καὶ πανήγυρις λαμπρὰ τὰ Διάσια· ἐγὼ δὲ δάφνῃ στεφανωθεὶς, χιτῶνι κατακοσμηθεὶς, ἀρβύλῃ σεμνῇ, καὶ ὅλον περιδυθεὶς τὸ κηρύκειον, κήρυξ ἧκον ἐς Αὐλικώμιδα· καί μου τὸν στέφανον Ἔρως ἐσύλησεν, Ὑσμίνῃ παρθένῳ περικαλλεῖ, Σωσθένους θυγατρὶ, τὰ πρῶτα τῶν ἐπ' Αὐλικώμιδι φέροντος, ἀγκίστρῳ χρησάμενος· καὶ δοῦλος Ἀφροδίτης εἰς τὴν ἐμὴν Εὐρύκωμιν ἀνθυπέστρεψα ξὺν αὐτῇ παρθένῳ, καὶ τῷ ταύτης πατρί. Τὰ δ' ἐφεξῆς ὁποῖα; Σωσθένης, πατὴρ Ὑσμίνης, ἐν μέσῃ τραπέζῃ καὶ δείπνῳ πολυτελεῖ, γάμον ἕτερον κηρύσσει τῆς θυγατρός· ὃν ἡδέως φεύγοντες ἡμεῖς, πικρῶς ἁλισκόμεθα, εἰς πῦρ ἐκ καπνῶν ἐμπεσόντες, κἀξ ὄμβρων εἰς θάλασσαν. Ναῦς ὑπηρέτις ἡμῖν τῇ φυγῇ, πρὸς ἣν Ποσειδῶν ἀντιπνεῖ, καὶ θῦμα ζητεῖ, καὶ τὸ θῦμα κληρούμεθα, καὶ ἦν ὁ κλῆρος ἐπὶ τὴν Ὑσμίνην πεσών. Ἡ δέ μου τῶν χειρῶν ἐλεεινῶς ἐκσπασθεῖσα, κατὰ κυμάτων ὠθεῖται, καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν ἐξάγει τοῦ κλύδωνος, ἐμὲ δ' εἰς μέσας θαλάσσας ἐμβάλλει καὶ κλύδωνα, καὶ θρῆνον, καὶ κωκυτόν· ἃ δὴ μὴ φέρον τὸ ναυτικὸν, τῆς νεὼς περὶ τὴν χέρσον ἐκσφενδονᾷ με, καὶ τὸ βάρβαρον τοῦτο, τὸ νῦν συναιχμάλωτον, αἰχμάλωτον ἄγει με· ὅθεν ἐκ σῆς ταύτης πάλιν ᾐχμαλωτίσθην χειρὸς, δοῦλος ἐκ δούλου γενόμενος καὶ τρίδουλος ἀντὶ κήρυκος. »

14. Ταῦτ' ἔλεγον, καὶ κατεβρεχόμην τοῖς δάκρυσιν· ἡ δέ μοι δεσπότις φησίν· « Ὅλον δρᾶμα τὰ κατὰ σὲ, καὶ ὄντως τραγῴδημα· τὰ δ' εἰς δεσπότας ἡμᾶς, εὐτυχεῖς. » Ἐγὼ δὲ, Ὅτι δεσπότας ἔχω μᾶλλον δυστυχῶ, πρὸς τὴν δέσποιναν ἔλεγον·

Ὅστις γὰρ οὐκ εἴωθε γεύεσθαι κακῶν,
Φέρει μὲν, ἀλγεῖ δ' αὐχέν' ἐντιθεὶς ζυγῷ. »

Καὶ ὁ δεσπότης φησίν· « Εἰ μέν σοι πατρὶς περιφανὴς, καὶ γένος λαμπρὸν, καὶ τὰ κατ' οἴκους πολυτελῆ, νῦν τούτων ἔχεις οὐδέν· δοῦλος γὰρ εἶ καὶ δοῦλος ἡμῶν. Εἰ δὲ καὶ σωφροσύνης καὶ παρθενίας Ἀφροδίτην ἀντηλλάξω καὶ Ἔρωτα, εἰ δὲ καὶ στεφάνων ἐκ δάφνης παρθενικῶν στέφανον ἐκ ῥόδων ἐρωτικὸν, μή σοί γε τὸ ἀπὸ τοῦδε· ἀλλὰ κτῆσαι τὸ σῶφρον καὶ τὸ φιλόσωφρον ἀγάπησον, ἵνα μὴ τὴν σωφροσύνην ἐξ ἔργων μάθῃς αὐτῶν,

Καὶ χεῖρα κτήσῃ δεσπότου διδάσκαλον. »

15. Ταῦθ' ὁ δεσπότης· ἐγὼ δ' ἐσίγων, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶχον ὁρῶντας εἰς γῆν, καὶ ὅλους δακρύων μεστούς. Καὶ οὕτω πέρας τὰ τῆς τραπέζης ἐδέχετο· καὶ ὁ τῶν Διασίων κῆρυξ Ὑσμινίας ἐγὼ καὶ τῆς δάφνης στεφανωθεὶς, ὁ λαμπρῶς τὸ πρῶτον πλεύσας ἐξ Εὐρυκώμιδος, ὁ περὶ τὴν Αὐλίκωμιν βασιλικῶς ἐφ' ἅρματος ἱππασάμενος, ὁ πολυτελῶς ἐπὶ τῆς τοῦ Σωσθένους λαμπρᾶς τραπέζης ἀνακλιθεὶς, ἐπὶ δουλικῆς τραπέζης νῦν ἀνακέκλιμαι σὺν ὁμοδούλων χορῷ, καὶ τὰ τῶν δούλων ὑπηρετῶ, καὶ ὅλως δοῦλός εἰμι, καὶ ὅλην δου-

mater : an divites et in civitate sua primi, dicere non meum est. Diasiorum, quæ splendida celebritate peraguntur, tempus erat : ego laurea coronatus, sacra veste ornatus, calceumque venerandum et omnia denique præconis insignia indutus, caduceator Aulicomidem veni; et Amor mihi coronam prædatus est, Hysmine, formosissima virgine, et Sosthenis, viri inter suos nobilissimi, filia, velut illicio usus; itaque Veneri mancipatus in meam Eurycomidem reversus sum cum puella ejusque patre. Cætera quænam subsequuta sunt? Sosthenes, Hysmines pater, medio in prandio et inter copiosa fercula aliud filiæ connubium nunciavit; nos illud læti fugientes acerbissimam in servitutem incidimus, ex fumo in ignem, et ex imbre in mare. Navis fugientibus nobis ministra, quam Neptunus adversa tempestate agitavit; mox victimam quærit, victimam sortimur, et sors super Hysminen cadit. Illa autem misere a manibus meis avulsa fluctibus mandatur, et nautas quidem iratis fluctibus subducit, me autem medio mari tempestatique et lacrymis et gemitibus immergit; quorum autem impatiens nautica plebes e nave in terram me jaculatur, et barbari illi, qui nunc concaptivi mihi sunt, captivum me abducunt, usque iterum manibus tuis prædæ cessi, servus ex servo terque servus ex caduceatore. »

14. Hæc cum lacrymis dicta danti, « Vere, respondit domina, quidquid tibi accidit, drama et tragœdiam censere potuisti, hoc solo felix, quod nos heros nactus es. — Immo, inquam, infelix; etenim

Gustare nulla quisquis assuevit mala,
Fert, sed dolet, cervice supposta jugo. »

Excepit dominus : « Quamvis patria nobilis, splendidum genus, et plurima domi ac pretiosa supellex est, nulla tamen horum nunc habes; servus enim es et servus noster. Sed, quod castitati et pudicitiæ Veneris Amorisque lubentias, et rosarum Amoris coronamina virgineo lauro prætulisti, neque illud proderit; itaque modestus esto, et modestiam ama, ne factis ipsis temperantiam discas,

Manusque herilis te doceat modestiam. »

15. Ad hæc domini verba tacui, fixis in terram oculis lacrymarumque plenis. Soluto convivio, ego, qui laureatus splendide Eurycomide primum navigaveram, qui Aulicomidem curru regaliter ingressus, sumptuosis Sosthenis epulis accubueram, servili accumbo mensæ cum conservorum choro, servorum ministerium præstans, et ex omni parte servus, immo ipsissimam servitutem indutus, servileque obsequium fingens, omnibus, Jupiter diique omnes,

λεῖαν ἐνδέδυμαι, καὶ ὅλην δουλοπρέπειαν ὑποκρίνομαι, ὅλον ἀποδυθεὶς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, τὸ κηρύκειον καὶ ὅλον τὸ ἐλεύθερον. Οὕτω μὲν οὖν εἶχε τὰ κατ' ἐμὲ, καὶ οὕτως ἐδούλευον· ἀλλ' οὐδ' ἐν μέσοις οὕτω δεινοῖς Ὑσμίνης λήθην, παρθένου φίλης ἐμῆς, ἔπαθον, οὐ νὴ τὸν φοβερὸν Ἔρωτα, τὴν τοσούτων δυστυχημάτων πηγήν.

16. Ὁ τῶν Διασίων ἧκε καιρὸς, καὶ, κἂν Δαφνήπολις οὐ τιμᾷ τὰ Διάσια, κἂν οὐκ ἄγῃ πανήγυριν, ἀλλ' ἐμὲ οὐ διέλαθε, καὶ τὴν μνήμην ἀνῆψε, καὶ τὸν θρῆνον ἐξήγειρεν· ἀλλ' ἥ μοι Τύχη καὶ τούτων ἐφθόνησεν. Ἐθρήνουν, ἀλλὰ τὸν θρῆνον ὑπέκλεπτον· ἐδάκρυον, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπεκρυπτόμην τῶν δεσποτῶν· τὴν ψυχὴν εἶχον καὶ φωνὴν καὶ γλῶσσαν καὶ δάκρυα. Δοῦλος ὁ κήρυξ ἐλεεινολογούμενος, ὅλην ἀνεπλαττόμην τῷ νῷ τὴν Εὐρύκωμιν, τὴν Αὐλίκωμιν, τὸ κηρύκειον, τὸν τοῦ Σωσθένους κῆπον, τὸ περὶ τὸν κῆπον φρέαρ, τὰ παρὰ τούτῳ πτηνὰ, τὸν κατάχρυσον ἀετὸν, τὴν φιάλην καὶ πάντ' ἐκεῖνα τὰ κατ' αὐτὸ, τὴν Ὑσμίνην κιρνῶσαν, ἐρωτικῶς μοι προσπαίζουσαν, τοῖς ποσί μου συμπαίζουσαν, ταῖς κύλιξι καταπαίζουσαν, καὶ τἄλλ' ὁπόσα τότε (βαβαὶ τῶν ὡς ἐν ὀνείροις ἐρωτικῶν ἡδονῶν) κατεπαίζομεν· καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, « Ὑσμίνη « μοι φίλη, » λεπτὸν ἐψιθύριζον. Οἷς μέσοις ἡ δεσπότις αἴφνης ἐφίσταται καί φησι· « Τί τοσοῦτον καταβα« πτίζῃ τοῖς δάκρυσιν; ἰδού σοι ἔχεις Ὑσμίνην ἐμὲ, « δέσποιναν σὴν καὶ δούλην ἐξ ἔρωτος. » Ἐγὼ δ' οὐδὲν εἰπὼν εὐθὺς ἀπεπήδησα, καὶ μόνης Ὑσμίνης ἐτίμων τὸν ἔρωτα, καὶ ὅλην ἐνοπτριζόμην αὐτήν.

17. Ὅσα μὲν οὖν μοι συνέπαιζεν ἡ δεσπότις ἐρωτικῶς, καὶ κατεπετίθετο συνεχῶς, καὶ ὅσα παρὰ τῷ δεσπότῃ κατελοιδόρει μου, καὶ ὅσα με κατηπειλεῖτο καὶ χειρὶ καὶ γλώσσῃ καὶ κεφαλῇ, οὐ τῆς ἐμῆς ἂν εἴη ταῦτα γλώσσης λαλεῖν, ἵνα μὴ λαθὼν Ἔρως τῇ γλώσσῃ καταπορνεύσῃ μου τὴν ψυχὴν, ἢ καὶ τὴν γλῶσσαν αὐτὴν, ἣν Ὑσμίνῃ φυλάξω παρθένῳ μεστὴν χαρίτων ἐρωτικῶν καὶ μέλιτος Ἀφροδίτης, οὗ κατακόρως ἡμεῖς τῇ γλώσσῃ μόνῃ κατετρυφήσαμεν.

18. Καιρὸς οὖν ἑορτῆς, καὶ λαμπρὰ πανήγυρις Δαφνηπόλει τῇ πόλει, καὶ παρθένου Δάφνης φυγὴ, τὰ τῆς ἑορτῆς· καὶ φύσις ὁμωνύμου φυτοῦ, ἐπὶ πᾶσιν Ἀπόλλωνος ἑορτὴ καὶ πανήγυρις· παρθένος γὰρ ἡ Δάφνη, καὶ παρθένος καλή· ταύτης Ἀπόλλων ἐρᾷ, καὶ ἡ παρθένος φρίσσει τὴν συμπλοκὴν τοῦ θεοῦ, καὶ ἀνανεύει τὸν ἔρωτα, τὴν Γῆν δυσωπεῖ· ἡ δ' ἐλεεῖ τὴν κόρην, καὶ φεύγουσαν κρύπτει, καὶ παρθένον τηρεῖ, καὶ φυτὸν ὁμώνυμον ἀντιδίδωσιν· Ἀπόλλων τοῦ φυτοῦ στεφανοῦται, καὶ παραμυθεῖται τὸν ἔρωτα. Παρὰ γοῦν δὴ τῇ Δάφνῃ βωμὸς καὶ πόλις ὁμώνυμος, Ἀπόλλωνος ὁ βωμὸς, καὶ ἡ πόλις Δαφνήπολις.

19. Ταῦτα δὴ ταῦτα. Πανήγυρις Δαφνηπόλεως, καὶ κήρυκες στεφανῖται χρησμῷ λαμβάνοντες τὸ κηρύκειον· Ἀπόλλων χρησμοδοτεῖ, καὶ κήρυκα τὸν ἐμὸν δεσπότην ἀνηγόρευσεν, καὶ κήρυκα λαμπρὸν εἰς Ἀρτύκωμιν.

præconii et libertatis insignibus amissis. Sic se res meæ habebant, sicque serviebam, sed mediis in infortuniis non, per metuendum Cupidinem, tot et tantorum malorum meorum fontem, Hysmines, puellæ mihi dilectissimæ, oblivio mentem ceperat.

16. Interea Diasiorum tempus instabat; et quamvis Daphnipolis Diasia non agit, neque solenni pompa celebrat, non me tamen fugit et accensa recordatione mens luctum excitavit; sed Fortunæ sævitas et invidia hæc omnia mihi præripuit. Flebam, sed lacrymas furabar; flebam, sed oculi dominorum adspectum cavebant: ita animum vocemque et linguam et lacrymas compescebam. Obversabantur mente servi, infelicissimi præconis, cum Eurycomide Aulicomis, præconium, Sosthenis hortus, horti fons, fontis aves, aurea aquila, phiala omniaque illa quibus fons decorabatur, vinum fundens Hysmine mihi amatorie, alludens, colludens pedibus, poculis deludens et cetera omnia quibus (proh! amatoriæ quas velut in somniis libavimus voluptates) nos delusimus; et inprimis Hysminen carissimam voce tenui vocabam. Interea domina ex improviso adstans, « Ecce tibi, inquit, habes me Hysminen, dominam « tuam, sed Amori obsequentem. » Ego tacitus subito evolavi et solius Hysmines amorem venerabar illamque animo semper intuebar.

17. Cætera, quibus mihi domina amatorie colluderet, quibus me nequitiis urgeret assidue, quibus ad dominum calumniis insimularet, quæ ipsa manuum capitisque gestu minaretur, dissimulabo silentio, ne furtim adrepens Amor linguæ opera mentem corrumpat, aut saltem ipsam linguam, quam Hysminæ virgini custodiam amoris plenam blanditiarumque et Veneris mellis, quo sola lingua ad satietatem delectati sumus.

18. Interea festi dies aderant et urbi Daphnipoli splendida panegyris apparatur. Virginis Daphnes fuga in hoc festo effingitur; et puella in ejusdem nominis arborem mutata præsertim in Apollinis festo et panegyri celebratur, virgo etenim Daphne et virgo pulcherrima; illam Apollo deperibat, et virgo numinis complexus reformidans Terram supplex invocat, quæ miserta puellam fugientem occuluit, et servato Daphnæ virginitatis honore arborem cognominem insequenti deo reddidit; laurea se coronat Apollo et amorem suum solatur. Proximum igitur arbori Phœbi templum, civitasque de virginis nomine Daphnipolis dicta.

19. Hæc festo causam præbuere. Daphnipoli panegyris, et coronati caduceatores acceptum oraculo præconium obeunt, eoque tempore hero meo caduceatori Artycomidem ire contigit. Ille statim lauro coronatus per medium forum

Ὁ δὲ στεφανοῦται τῆς δάφνης, διὰ μέσης ἀγορᾶς πομπεύει λαμπρῶς, διὰ μέσου θριαμβεύει θεάτρου· καὶ πλῆθος περὶ τὸν κήρυκα, καὶ προπομπὴ λαμπρὰ καὶ ποικίλη, καὶ τἄλλ' ὁπόσα κἀμὲ κατέπαιζε τὸ κηρύκειον· ὧν πάντων μεμνημένος ἐγὼ, μέσῳ λαμπρῷ θεάτρῳ καὶ λαμπρᾷ τελετῇ πλήρει χαρίτων καὶ ἡδονῆς, θρήνων ἐπληρούμην καὶ κωκυτῶν, καὶ ὡς ἐν κεραυνῷ τῇ μνήμῃ τὴν ψυχὴν ὅλην κατεκεραυνοβολούμην πυκνά. Οὕτω τοίνυν, οὕτω λαμπρῶς, οὕτω πολυτελῶς καὶ φιλοτίμως ὁ κήρυξ καὶ δεσπότης ἐμὸς περὶ τὴν οἰκίαν ἐγένετο, δάφνης ἐστεφανωμένος, χιτῶνι κεκοσμημένος λαμπρῷ καὶ πεδίλῳ σεμνῷ. Μετὰ γοῦν δὴ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην πομπὴν, ἣν κἀγώ ποτε (βαβαὶ τῆς τύχης!) ἐπόμπευον εἰς Εὐρύκωμιν, ὁ κήρυξ σὺν αὐτῇ μοι δεσποίνῃ περὶ λαμπρὰν ἀνακέκλιται τράπεζαν, δάφνης τὴν κεφαλὴν ἐστεφανωμένος, καὶ κήρυξ ὢν ἐκ κορυφῆς καὶ μέχρι ποδῶν.

20. Περὶ δὲ μέσην τὴν τράπεζαν ἡ δεσπότις φησί· « Κήρυξ, σὴν μὲν ταύτην ἐμὴν κεφαλὴν Ἀπόλλων « λαμπρῶς ἐστεφάνωσε, κήρυκά σε λαμπρὸν στειλά- « μενος ἐς Ἀρτύκωμιν, καὶ κήρυκα λαμπρᾶς Ἀπόλ- « λωνος ἑορτῆς· καί σοι τὰ περὶ τὴν ὁδὸν εὖ διάθοιτο. « Δοῦλος δ' οὗτος ἡμῶν, ὃν αἰχμή σοι καὶ γενναία χεὶρ « ἐληΐσατο, μή σοι συνέψοιτο πρὸς Ἀρτύκωμιν· δοκεῖ « γάρ μοι καὶ τῷ νῷ συνετὸς, καὶ τῇ γλώσσῃ σοφὸς, « καὶ ὅλον συνέχων τὸ ἐπισκύνιον, καὶ συνεχῶς θρηνῶν « καὶ κοπτόμενος· δέδοικα γοῦν, μή τί σοι νεανιεύση- « ται τῶν οὐκ ἀγαθῶν, ὅτι καὶ τὸ δοῦλον τοῖς δεσπόταις « πολέμιον. » Καὶ ὁ δεσπότης φησίν· « Ἀλλὰ, κατὰ τὴν τραγῳδίαν,

Χρηστοῖσι δούλοις συμφοραὶ τῶν δεσποτῶν
Κακῶς πίτνονται καὶ φρενῶν ἀνθάπτεται. »

Ἡ δ', « Ἀλλὰ χρηστοῖς φησὶν ἡ τραγῳδία· ὁ δὲ καὶ « κήρυξ γεγονέναι τερατολογεῖ, καὶ γένος καὶ πατρίδα « λαμπρολογεῖ, καὶ ἀλλάττα πολλὰ λαμπρῶς κατα- « γλωσσαλγεῖ. »

21. Καὶ ὁ δεσπότης πρός μέ φησιν· « Εἶ κήρυξ, ὡς « εἴρηκας, γέγονας, οὕτω δὴ καὶ σὺ κατ' ἐμὲ τὴν κε- « φαλὴν ἐστεφάνωσας. » Ἐγὼ δὲ, « Ἀλλὰ σύ μοι, « δέσποτα κήρυξ, φεῖσαι γλώττης ἐμῆς οὕτω προπετῶς « κινουμένης καὶ ἀναιδῶς. Ἀληθῶς καὶ τοὺς πόδας « κεκόσμημαι, καὶ ποδήρη χιτῶνα τουτουὶ λαμπρότε- « ρον περιβέβλημαι, ὅτι καὶ κήρυξ Διὸς πατρὸς ἀν- « δρῶν τε θεῶν τε· σὺ δέ μοι σύγγνωθι, δέσποτα. » Καὶ πρὸς τὴν δεσπότιν ὁ δεσπότης φησίν· « Ἴσως ποτ' « ἦν κήρυξ οὗτος ἐλεύθερος ὢν, καὶ βάρβαρος χεὶρ εἰς « δουλείαν μετήγαγε·

Τύχη (γὰρ) τὰ θνητῶν πράγματ', οὐκ εὐβουλία.

« Εἰ γοῦν μοι συνέψοιτο πρὸς τὴν Ἀρτύκωμιν, ἴσως « οὐκ ἀσυντελὴς ἔσται μου τῷ κηρύγματι. » Ταῦτα εἶπε, καὶ τῆς τραπέζης ἀνέστη, καὶ πρὸς τὸ λειτούργημα γέγονεν. Καὶ πάλιν ἡ πόλις ὀρθὴ, καὶ πάλιν προπομπὴ, καὶ πάλιν πανήγυρις, καὶ πάλιν ᾠδαὶ, καὶ τἄλλ' ὁπόσα κοσμοῦσι τοὺς κήρυκας.

splendido agmine stipatus et per medium theatrum triumphantis instar incessit, frequentis populi circulo septus et illustri comitatu, his denique omnibus, quæ meum quoque aliquando luserant præconium; quorum hoc temporis momento recordatus medio in theatro et inter gratas festi et publicæ lætitiæ voces luctu lamentoque implebar; et mens memoria, veluti gravi tonitru procellaque sideris percussa corruerat. Sic igitur, tam illustri, tam sumptuoso, tam nobili apparatu, caduceator, herus meus, domum ducitur, laurea redimitus, splendida tunica et venerando calceo exornatus. Post igitur illustrem illum comitatum quo et ego quondam (papæ reciprocas sortis vices!) Eurycomidem perveneram, caduceator cum domina splendidæ mensæ accubuit lauro tempora redimitus omnibusque præconii ornamentis instructus, et caduceator a capite ad pedes usque factus.

20. Medias inter epulas domina sic infit: « Caduceator, tuum hoc meum caput Apollo splendide lauro « coronavit, qui te præconem splendidum Artycomidem « misit, et splendidi Apollinis festi præconem: faxit ille « tibi prosperum iter. Ne autem servus ille noster, quem « cuspis et generosa manus rapuit, te sequatur Artycomi- « dem; nam mihi videtur animi prudens et linguæ par- « cus, sed supercilia semper contrahit et indesinenter « lacrymatur et pectus contundit: itaque me metus in- « cessit, ne cujusquam tibi illætabilis causam præbeat, « quoniam infestum dominis est omne servorum genus. « — At nescis illud tragœdiæ, inquit dominus:

Hæc magna servis optimis calamitas,
Cum res heriles pessime afflictæ cadunt. »

Illa autem: « De bonis tragœdia loquitur: verum ille se « caduceatorem fuisse jactat, et genere ac patria gloriatur, « illustria multa denique mala loquacitate prædicat. »

21. Tunc conversus ad me herus: « Tu quoque aliquando « caduceator fuisti et tu sic caput coronasti? » Ego autem, « Parce, o, inquam, domine caduceator, parce meæ « linguæ si quid temerarie aut ultra modestiam protulerit. « Ego certe sacro calceo ornatus talaremque ista tua splen- « didiorem tunicam indutus, Jovis hominumque deorum- « que parentis caduceator fui. A te autem, domine, venia « sit dicto. » Conversus autem ad dominam herus, « Fortasse, inquit, quondam caduceator fuit quum liber es- « set, et a barbaris in servitutem postea abductus fuit:

Humana fingunt Fata, non prudentia.

« Itaque si me sequetur Artycomidem, fortasse meo præ- « conio non inutilis erit. » His dictis, cœna perfunctus munus suum obire pergit. Et rursus arrecta civitas illum comitatu prosequuta, et rursus panegyris, et rursus cantus et hæc omnia quæ caduceatorum honori dantur.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

1. Οὕτω τοίνυν, οὕτω λαμπρῶς τὴν πρὸς τὴν Ἀρτύκωμιν ἐστελλόμεθα. Καὶ περὶ ταύτην ὁ κήρυξ ἐγένετο· καὶ πάλιν λαμπρὰ προπομπὴ, καὶ πάλιν ὄχλος καὶ θρίαμβος, κόσμος ἀγυιῶν, καλλώπισμα ἀγορῶν, παρθένων στεφάνωμα· παρὰ γὰρ δὴ τοῦτο τὸ μέρος Ἀρτύκωμις εὐτυχεῖ, παρθενίαν τιμῶσα, καὶ βωμὸν Ἀρτέμιδος παρθένου κόσμον ἔχουσα κεφαλαῖον. Κυμβάλων πλῆθος καταθέλγον τὴν ἀκοὴν, παστάδων καλλωπισμὸς ἡδύνων τοὺς ὀφθαλμοὺς, ῥόδων σταλαγμοὶ, καὶ πᾶς εὐώδης καπνὸς εὐφραίνων τὴν ὄσφρησιν, καὶ πλῆθος ῥητόρων λαμπρὸν ὑφαῖνον τὸν εἰσιτήριον.

2. Ὁ μὲν οὖν δὴ δεσπότης ἐμὸς, ἐν μέσῃ ταύτῃ λαμπρᾷ προπομπῇ καὶ ποικίλῳ θριάμβῳ καὶ πολυτελεῖ, καὶ οἷον Ἀπόλλων αὐτὸς ἐθριάμβευσεν ἂν, μακρὰ βιβὰς ὥδευεν, οἷον ὑπερνεφέλῳ τῷ ὀχήματι, ὀφρὺν ἐπαίρων μέχρις ἐς αὐτὸν οὐρανόν· ἐμὲ δ' ἡ μνήμη μέχρις ἐς αὐτὸν Ἅδου κατῆγε πυθμένα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπλήρου δακρύων ἐς αὐτήν μου μέσην σταζόντων ψυχήν. Οἱ τῆς Ἀρτυκώμιδος προύχοντες ζητοῦσι ξενίσαι τὸν κήρυκα, καὶ ὅλον ἕκαστος πρὸς ἑαυτὸν ἀνθέλκεται, καὶ μεθέλκεται, καὶ καινή τις ἔρις καὶ φιλοξενίας ἀγών· εἴποι τις ἰδών·

ἀγαθὴ δ' ἔρις ἥδε βροτοῖσι.

3. Σώστρατος νικᾷ τὸν ἀγῶνα, καὶ ἅρμα φέρων ἀνάγει, καὶ περὶ τὴν οἰκίαν μετάγει τὸν κήρυκα, καὶ φιλοφρονεῖται τοῦτον φιλοτιμότατα, ὅσα καὶ Σωσθένης Ὑσμινίαν ἐμὲ, πλὴν Ὑσμίνης, πολυτελῶς ἐφιλοφρονήσατο· ἃ πάντα μέσης ἥπτετό μου ψυχῆς, καὶ λήθης ηὐχόμην κρατῆρα πιεῖν. Ὅλον ὁ κήρυξ ἀπετίθετο τὸ κηρύκειον, καὶ τράπεζα πολυτελὴς παρετίθετο, καὶ παρθένος Ῥοδόπη Σωστράτου θυγάτηρ οἰνοχοεύει, καλὴ μὲν κατὰ παρθένον ἁπλῶς, πρὸς δέ γε τὴν ἐμὴν ἐκείνην Ὑσμίνην, ὡς πρὸς Ἀφροδίτην μιμὼ, ὡς πρὸς ἐλέφαντα κώνωψ, ὡς ἀστὴρ πρὸς φωσφόρον, τοῦτον τὸν γίγαντα. Τρυφαὶ ποικίλαι περὶ τὴν τράπεζαν, ὅσαις οἶδε καὶ Σωσθένης φιλοφρονεῖσθαι τοὺς κήρυκας.

4. Ἐπὶ δὴ τούτοις πᾶσιν ὀφθαλμὸς ἥλατό μου ὁ δεξιὸς, καὶ ἦν μοι τὸ σημεῖον ἀγαθὸν, καὶ τὸ προμάντευμα δεξιώτατον. Εἰ μὲν οὖν ὁ τῆς Ἀρτυκώμιδος οἶνος ἡδὺς κατὰ τὸν τῆς Αὐλικώμιδος, οὐκ οἶδα, νὴ τοὺς θεούς. Σώστρατος δ' οὐκ ἔσχε κατὰ Σωσθένην Ὑσμίνην οἰνοχοεύουσαν, ὅθεν ἡττᾶται Σωσθένους, καί μου τὸ κηρύκειον τοῦ δεσπότου τοσοῦτον φιλοτιμότερον, ὅσον καὶ δυστυχέστερον. Μετὰ γοῦν τὰς ἐν τῇ τραπέζῃ τρυφὰς, καὶ τὸ τοῦ συμποσίου πολυτελὲς καὶ λίαν φιλότιμον, Ῥοδόπη κιρνᾷ κρατῆρα τῆς ἑορτῆς. Ὁ μὲν οὖν δὴ κήρυξ, καὶ τῇ τύχῃ δεσπότης ἐμὸς, ἐφ' οὕτω πολυτελοῦς τραπέζης ἀνακεκλιμένος λαμπρῶς, ἔπινεν, ὡς οἶμαι, μεθ' ἡδονῆς, ἐγὼ δ' ὁ ποτὲ κῆρυξ, ὁ λαμ-

LIBER NONUS.

1. Ita nos splendido apparatu Artycomidem profecti sumus. Statim quum ad illam pervenit caduceator, et iterum illustris comitatus et iterum multitudo et triumphus, viarum ornamenta, platearum cultus, et virginum coronamina; ex hac enim parte maxime felix Artycomis censetur, quia virginitatem honore prosequitur, et Dianæ virginis aram præcipuum urbis decus possidet. Undique innumera cymbala aures mulcentia, porticorum ornatus oculos recreantes, rosarum sparsiones, et fragrans ardentium aromatum fumus; præter ingentem rhetorum, qui ingredientem laudabant, turbam.

2. Hoc in splendido comitatu, hoc in vario et sumptuoso triumpho, herus meus, haud secus ac si ipse triumpharet Apollo, pleno gradu incedebat, quasi curru ultra nubes vectus, ad cœlos usque in arduum elatus supercilium; me autem memoria usque in Plutonis gurgitem trahebat, plenis lacrymarum, quæ in mediam usque animam stillabant, oculis. Interim Artycomidis præcipui caduceatorem hinc inde ad se trahentes et distrahentes, hospitio excipere satagebant, novaque orta est contentio et hospitalitatis certamen. Quod videns dixisses:

Optima terrigenis talis contentio res est.

3. Victor tandem Sostratus caduceatorem curru ad ædes ductum honore multo excipit, et eo prorsus modo, quo m Hysminiam quondam Sosthenes, si Hysminen demas, sumptuose exceperat: cujus rei recordatio animum accendebat et exoptabam oblivionis poculum exsorbere. Tandem, depositis ab hero præconii insignibus, sumptuosum convivium paratum est, et Rhodope virgo, Sostrati filia, vinum ministrabat, pulchra quidem, sed tantum quod ad virginem attinet, sed quæ Hysminæ æque ac Veneri simia, elephanti culex, soli, illi giganti, stella comparari potest. Cæterum multo varioque mensa luxu, et quali caduceatores Sosthenes excipere amat, diffluebat.

4. Mihi inter hæc omnia dexter crebro saliit oculus, quod mihi faustum omen erat et felicissimum augurium dabat. Itaque utrum generosum Artycomidis vinum, et quale Aulicomidis nectar, per deos nescio. Sostratus longe ab Sosthene superabatur, quod Hysminen, quæ vinum funderet, pariter non haberet; unde mihi præconium domini præconio tanto magis honorificum, quanto magis calamitosum contigit. Post igitur mensæ delicias conviviique luxus et munificentiam, festi poculum Rhodope miscet. Tunc caduceator idemque, Fortuna volente, dominus meus tam sumptuosæ mensæ splendide accumbens, ut mihi quidem videbatur, cum voluptate bibit; ego autem olim caduceator, et qui ab Sosthene honorifice exceptus

πρᾶς ἐπανακεκλιμένος τραπέζης, ὁ τῷ Σωσθένει φιλοτίμως φιλοφρονούμενος, ὁ τὴν Ὑσμίνην ἔχων οἰνοχοεύουσαν, ἣν καὶ μόνον ἰδεῖν εὐτυχές, ἔργα τὰ τῶν δούλων ὑπέχω, καὶ ὅλος δοῦλός εἰμι· καὶ, εἰ μὴ κατελύετο τὸ συμπόσιον, τάχα ἂν ὅλως ὑπ' ἄλγους κατερῥάγην αὐτός. Ἀλλ' ὁ κήρυξ ἀναστὰς τῆς τραπέζης ἐπὶ τὸ δωμάτιον γέγονε, καὶ παρὰ κλίνῃ λαμπρᾷ μαλακῶς ἀνακέκλιται, οἵαν κἀμοί ποτε Σωσθένης ὑπέστρωσεν.

4. Ἡ τοῦ Σωστράτου θυγάτηρ, κατὰ τὴν ἐμὴν Ὑσμίνην, ἧκε τοὺς πόδας ἐκπλῦναι τοῦ κήρυκος, καὶ τρεῖς παιδίσκαι παρείποντο καθυπηρετοῦσαι τῷ λειτουργήματι. Ἔνιπτε μὲν οὖν ἡ Ῥοδόπη, ἐγὼ δὲ τὰ περὶ τοὺς ἐμοὺς ἀναλογιζόμενος πόδας ἔκ τε χειρῶν καὶ χειλέων τῆς ἐμῆς ἐκείνης Ὑσμίνης χαριεντίσματα, πνεῦμά τι μέγα, καὶ λίαν ὀδυνηρὸν ἐξ ἐμῶν μέσων ἐγκάτων ἀνέσπασα, καὶ δακρύων ἐπληρώθην τοὺς ὀφθαλμούς· καὶ θεραπαινὶς ἡ τῶν ποδῶν τὸ μάκτρον ἀνέχουσα πρὸ χειρῶν, μικρὸν ὑπεστέναξεν, ὥσπερ μιμουμένη τὸ τῆς ἠχοῦς ὑστερόφωνον, καὶ οἷον Ὑσμίνη λεπτὸν ὑπεστέναξεν, ὅτε τῷ ποδί μου τὸν πόδα ταύτης ἐπὶ τῆς τοῦ Σωσθένους τραπέζης ἐπέθλιψα. Εἶδον οὖν ἀτενῶς εἰς αὐτὴν, καὶ, νὴ τὴν Ἀφροδίτην, τὴν Ὑσμίνην ἐδόκουν ὁρᾶν· ἡ δ' ἀντέβλεπεν ἀτενέστερον.

5. Ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ Σωστράτου θυγάτηρ ἀπονιψαμένη τοὺς πόδας τοῦ κήρυκος ᾤχετο, καὶ αἱ θεραπαινίδες παρείποντο, συνῴχετο ταύτῃ, καὶ ἣν ὡς Ὑσμίνην ἑώρων αὐτός. Ἐγὼ δ' ὅλην τὴν νύκτα κατετυραννούμην τοῖς λογισμοῖς, « Ἆρ' ἦν Ὑσμίνη; λέγων πρὸς ἐμαυ« τόν· ἀλλ' ἐκ χειρῶν ἀπεσπάσθη τούτων ἐμῶν, καὶ « χερσὶ κυβερνήτου δημίου πρὸ τούτων ἐμῶν ἐλεεινῶν « ὀφθαλμῶν ἐξεσφενδονήθη τοῖς κύμασιν. Ἀλλὰ Ζεὺς, « ἀλλ' Ἔρως τὴν κόρην ἐῤῥύσαντο, καὶ παντελῶς ἔχει « ταύτην Αὐλίκωμις· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ κακῷ καὶ δουλείᾳ « ταύτην ἐσώσαντο. » Ταῦτα καθ' ἑαυτὸν ἔλεγον καὶ ὅλην αὐτὴν ἀνεπλαττόμην τῷ νῷ, καὶ λογισμοῖς ποικίλοις ὅλην τὴν νύκτα παραμετρούμενος, τῆς στρωμνῆς ἀνέστην, μηδὲ μέχρι βλεφάρων τοῖς ὕπνοις σπεισάμενος.

6. Ἡμέρα γοῦν καὶ τοῖς κατὰ νύκτα κακοῖς μεῖζόν μοι προσεπιτίθεται τὸ κακὸν, καὶ κατὰ διαδοχήν μοι τὸ δυστυχές· πάλιν Ὑσμινίας ἐγὼ τὰ τῶν δούλων ὑπέχω, καὶ πάλιν δουλεύω, καὶ ὅλος δοῦλος καὶ τρίδουλος· δοῦλος Ὑσμίνης ἐξ Ἔρωτος, δοῦλος λογισμῶν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ δοῦλος ἐκ τύχης τοῦ κήρυκος. Τράπεζα καὶ πάλιν πολυτελὴς, καὶ πάλιν ὁ κήρυξ τῷ Σωστράτῳ συνανακλίνεται· καὶ πάλιν Ῥοδόπη κιρνᾷ, καὶ πάλιν κατ' ἐμῆς ψυχῆς ἡ μνήμη στρατεύεται, καὶ ταύτην ὅλην πολιορκεῖ, καὶ πρὸς τὴν Αὐλίκωμιν ἄγει, πρὸς τὴν Ὑσμίνην μεθέλκεται, καὶ ὅλον ἀναπλάττει μοι τὸ κηρύκειον.

7. Ἐν μέσοις τούτοις τῇ δεσπότιδι ἡ παιδίσκη καὶ πάλιν ὑπηρετεῖ, καὶ πάλιν ἐγὼ τὴν παιδίσκην ὁρῶ, καὶ πάλιν τὴν Ὑσμίνην βλέπειν δοκῶ· ἡ δ' ἀτενέστερον ἀντιβλέπει με, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς πληροῦται

sumptuosæ pariter mensæ accubueram, qui Hysminen, quam tantum intueri felicitas est, vinum mihi propinantem habueram, servorum opera sustinebam, prorsus eo tempore servus; et nisi soluto convivio discessum foret, actutum dolore disruptus interiissem. Verum herus mensa surgens, et cubiculo suo redditus, eximio molliter in lecto, qualem mihi quoque Sosthenes aliquando paraverat, decubuit.

4. Sostrati filia, velut olim mea Hysmine, præconis pedes lavatura, sequentibus, quæ ad hoc ministerium illam adjuvarent, tribus ancillis, accessit. Lavit igitur Rhodope, dum ego revocatas in memoriam circa pedes meos Hysmines manuum et labiorum blanditias mente reputans, magno et cruciabili suspiritu mediis e visceribus ducto, lacrymis oculos implevi; tum famula, quæ linteum ad abstergendos pedes ferebat, paululum ingemuit veluti quæ imaginem ultimas voces reddentem imitatur, et quale Hysmine ingemuit quum illius pedem meo imposito Sosthenis in mensa compressi. Itaque defixis in illam oculis, ipsissimam, per Venerem, Hysminen inspicere mihi visus sum et ipsa me attentius respexit.

5. Sed cum Sostrati filia, nitidis jam caduceatoris pedibus, recessit et famulæ eam insecutæ sunt, cum illa abscessit, et ego stabam quasi Hysminen ipsam vidissem. Tota autem nocte ratiociniis oppressus sum, « An ipsa « Hysmine erat? tacitus apud me inquiebam; sed mani« bus meis per vim avulsa, mox carnificis gubernatoris « manibus ante hos infelices oculos in mare emissa est. « A Jove autem Amoreque sospitatam puellam Aulico« mis nunc certissime detinet; nec enim, ut suo damno « serviret, illam servaverunt. » Hæc ego mecum, illamque totam animo fingens, et variis ratiociniis totam noctem emensus, nequidem usque ad palpebras somno indulgere potui.

6. Oborta die, nocturnis malis aliud gravius accidit, et sibi invicem succedunt infortunia; namque ego Hysminias rursus opera servorum sustinebam et prorsus servus, immo ter servus: Hysmines servus Amoris impulsu, ratiociniorum servus oculorum ludibrio, et sortis injuria caduceatoris servus. Rursus procuratis largiter epulis, et rursus caduceator cum Sostrato accubuit; et rursus Rhodope vinum præbet, et rursus animum meum oppugnat præteritarum rerum recordatio et obsidione cingit, modo me Aulicomidem ducens et ad Hysminen trahens, modo mihi præconii memoriam refricans.

7. Inter hæc omnia famula iterum ad obsequium dominæ stat, et iterum famulam intueor et Hysminen iterum inspicere mihi videor; illa etiam attentius me respicit et lacrymis oculi tumescunt. Ego vero a mensa

δακρύων. Ἐγὼ δ' ὑπεκστὰς τῆς τραπέζης, δάφνῃ παρακαθίζω συνηρεφεῖ (ἐγγὺς γὰρ παραδείσου τὰ τῆς τραπέζης ὁ Σώστρατος ἡτοιμάσατο)· καὶ δακρύων τοὺς ὀφθαλμοὺς πληρωθεὶς, καὶ βύθιον στενάξας ἐλεεινὸν, « Φεῖσαί μου, Ζεῦ, εἶπον, στῆσόν μου τὴν μακρὰν πλάνην, τὸν βαρύν μοι κλύδωνα καταπράϋνον. Ἰδού με καὶ πάλιν καταπαίζουσιν οἱ δαίμονες, πλάττουσι τὴν Ὑσμίνην, κοσμοῦσιν ἐρωτικῶς, ἱστῶσί μοι κατὰ μέτωπον, καί με κατατυραννοῦσι καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς λογισμοῖς. » Ταῦτ' ἔλεγον, καί τις ἐπιστᾶσά μοι παιδίσκη φησίν· « Ἐξ Ὑσμίνης παρθένου σῆς ἐρωμένης, καὶ νῦν ἐμῆς ὁμοδούλου τοῦτό σοι τὸ ἐπιστόλιον· » καί μου τῇ χειρὶ παραθεῖσα, δρομαίως ᾤχετο. Τοῦτο δ' ἐγὼ λαβὼν, ἀνέπτυξα σύντρομος· τὸ δ' εἶχεν οὕτως·

8. Ὑσμίνη παρθένος Ὑσμινίᾳ τῷ ἐραστῇ χαίρειν. « Ὑσμινία Θεμιστείδη, ἴσθι, ὡς Ὑσμίνην τὴν σὴν δελφὶν θαλάσσης ἐρρύσατο, καὶ πηγὴ καὶ τόξον Ἀρτέμιδος, παρθένου θεᾶς, παρθένον σοι ταύτην παρεφυλάξαντο· σὺ δὲ μὴ λήθην νοσήσῃς, μήτε τῶν ἐπ' Αὐλικώμιδος, τῆς ἐμῆς πατρίδος, πολλῶν χαρίτων ἐρωτικῶν, μήτε τῶν ἐπ' Εὐρυκώμιδος, πατρίδος τῆς σῆς, μηδ' ὅτι διὰ σὲ καὶ πατρίδος καὶ τεκόντων καὶ τῶν κατ' οἶκον λαμπρῶν πάντων κατεφρόνησα, θαλάσσης καὶ κυμάτων κατετόλμησα, διὰ σὲ θανάτου γευσαμένη πικροῦ, καὶ τέλος αἰχμάλωτος καὶ δούλη νῦν, ὡς ὁρᾷς, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὴν παρθενίαν ἀπαρεγχείρητος· καὶ νῦν ὁμόδουλός σοι ἐπὶ Δαφνήπολιν συνεκπλεύσω σοι. Ἔρρωσο, καὶ τὰς συνθήκας ἀπαρεγχειρήτους τηρῶν σωφρόνως ἀντιπαρθένευε. »

9. Οὕτω μὲν οὖν εἶχε τὸ ἐπιστόλιον, οὐ πιστεύων τοῖς γράμμασιν, οὐ συνεχωρούμην τοῖς πράγμασι, καὶ τοῖς πράγμασι πιστεύειν ἐθέλων οὐ συνεχωρούμην τοῖς γράμμασι· τὸ μὲν γὰρ δὴ γράμμα πείθειν ἐμάχετο τὴν παιδίσκην Ὑσμίνην εἶναι, καὶ τῆς Ὑσμίνης τὸ ἐπιστόλιον· ὅλον γὰρ δρᾶμα τὸ καθ' ἡμᾶς ἀνεπλάττετο· τὸ δὲ τοῦ πράγματος καινὸν καὶ ὑπέρμεγα οὐ συνεχώρει μοι πιστεύειν τῷ γράμματι. Δὶς οὖν καὶ τρὶς τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνοὺς, καὶ ὅλην καταφιλήσας αὐτὴν, ἐξανέστην τῆς δάφνης, καὶ περὶ τὴν τράπεζαν γεγονὼς, τὴν ὡς Ὑσμίνην παιδίσκην ἀτενέστερον ἔβλεπον, καὶ ὅλην περιειργαζόμην αὐτήν· ἡ δ' ἀντιβλέπουσα, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπληροῦτο δακρύων.

10. Καὶ οὕτω κατελύετο τὸ συμπόσιον· καὶ κῆρυξ ὁ δεσπότης ἐμὸς σὺν δούλοις ἡμῖν ἐπὶ τὸ δωμάτιον γέγονεν, Ὑσμίνη δ' ὡς δούλη τῇ Ῥοδόπῃ συνείπετο· καὶ οὕτω πάλιν ἀπ' ἀλλήλων ᾠχόμεθα. Καὶ πάλιν πυκνοὶ λογισμοὶ τὴν ψυχήν μου κατεμερίζοντο, καὶ πάλιν ἀναπτύξας τὸ γράμμα, κατὰ Λάκαιναν κύνα καὶ νοῦν καὶ λέξιν ἀνώρυττον, καὶ ὅλον κατιχνηλάτουν τὸ ἐπιστόλιον. Ὁ μὲν οὖν δὴ κῆρυξ καὶ δεσπότης ἐμὸς ἀνακεκλιμένος κλίνῃ λαμπρᾷ καὶ μαλακῶς ἐσταλμένῃ, καὶ ὅλος κατὰ κήρυκα ὢν καὶ μέχρι κλίνης αὐτῆς, τοῖς ὕπνοις ἐσπείσατο· ἐγὼ δὲ σὺν ὁμοδούλοις

discedens, umbrosæ lauro assideo, horto enim vicinas epulas Sostratus paraverat. Ibi plenis lacrymarum oculis et medullitus ingemens, « Tum demum, o Jupiter, inquiebam, parce, longumque hunc meum errorem sistens, gravem malorum tempestatem seda. Ecce me rursus numina deludunt, Hysminen mihi fingunt, exornantque amatorie et videndam objiciunt, meque oculis et ratiociniis cruciant. » Talia dicenti ancilla quædam adstans, « Hysmines, inquit, virginis quam diligis, et nunc meæ conservæ, hoc epistolium tibi; » statimque, illa reddita, celeri gradu gressum acceleravit. Ego acceptam epistolam aperui, quæ sic habebat :

8. « Hysmine virgo Hysminiæ amatori salutem. Hysminia Themistei, scito Hysminen tuam maris ex periculis a delphino liberatam, et Dianæ, virginis deæ, fontis arcusque beneficio, virginem tibi conservatam; tu autem ne oblivionis morbo labores, neque obliviscere tot amatorias blanditias quas Aulicomide, in mea patria, et Eurycomide tua miscuimus, meque tui causa, patriam parentesque ac domestica commoda sprevisse, maris etiam tulisse fluctus audacter, et tui causa, amara degustata morte, nunc captivam ac servam, ut vides, esse, inprimisque servata virginitate, tecum una Daphnipolim navigaturam. Vale, et pacti conventi memor virginitatem pariter tuere. »

9. Ita se habebat epistolium. Ego autem quum litteris fidem adhibere vellem, factis non assentiebar, quumque factis fidem vellem adhibere non assentiebar litteris. Et littera quidem persuadere conabatur Hysminen servam esse, quæ scripserat, negotia enim nostra exprimebat; sed insolens facti novitas fidem minus facto adstruebat. Itaque quum lectam ter quaterque epistolam exosculatus, relicta lauro, mensæ proximum me stetissem, famulam illam haud secus ac si Hysmine fuisset, oculis in eam contuitu pertinaci intentis, curiosius inspexi, dum illa flentibus ubertim oculis pariter me respexit.

10. Et sic finem habuit convivium; et caduceator, herus meus, magna stipante caterva servorum, cubiculo se reddidit; Hysmine autem similiter Rhodopen, ut ancillam decuit, secuta est; nosque ita separati discessimus. Tunc iterum fluctuans animi mens scindebatur in multiplices curas, rursusque, Lacænæ, quod dicitur, canis ad instar, apertæ verba et sententiam epistolæ venatice captabam. Dum pulcherrimo in lecto caduceator, dominus meus, et molliter strato recubans, caduceatorisque etiam in lecto partes servans, somno indulgeret, me quidem humi cum

κατὰ δούλους ἀνακλιθεὶς κατὰ γῆν, τοῖς λογισμοῖς οὐ συνεχωρούμην ὑπνοῦν· καὶ ἦν μοι τὰ τῆς νυκτὸς ὡς ἡμέρα πρὸς ὕπνον καὶ γρήγορσιν.

11. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ὅλον ὁ κήρυξ περιθέμενος τὸ κηρύκειον, καὶ ὅλος κήρυξ γενόμενος, ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἐγένετο τῆς Ἀρτέμιδος· ἐγὼ δὲ περὶ τὸ δωμάτιον καταλέλειμμαι, καὶ τῇ πύλῃ παρακαθίσας, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀναπτύξας, ὅλως τοῖς γράμμασι κατεπεπήγειν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ὅλον τὸ γράμμα τοῖς δάκρυσιν ἔπλυνον· ἡ δὲ τοῦ Σωστράτου Ῥοδόπη περὶ τὸν κῆπον γενομένη (πρὸ γὰρ τῆς πύλης ἦν, ᾗ παρεκαθήμην αὐτὸς), καί με βρεχόμενον ἰδοῦσα τοῖς δάκρυσιν, καὶ οἷον κατελεήσασα, « Τί πάσχεις, τέκνον; » φησίν. Ἐγὼ δὲ, « Οὐδὲν ἄλλο, δέσποινα, πρὸς αὐτὴν, ἀλλ' ἢ δοῦλος ἐξ « ἐλευθέρων εἰμὶ, καὶ δούλιον ἦμαρ βλέπων, πάσχω « κακῶς. » Ἡ δέ μοι καὶ γένος ἐζήτει μαθεῖν καὶ πατρίδα, καὶ ὅπως δοῦλος ἐξ ἐλευθέρων γεγένημαι. Κἀγὼ πρὸς αὐτήν· « Ἀλλὰ προτρέχει μοι τῆς φωνῆς « ὀδυρμὸς καὶ προπηδᾷ τοῦ λόγου τὸ δάκρυον, δέ« σποινα, καὶ κατεπικλύζει μου τὴν γλῶσσαν, καὶ « κατακλυδωνίζει μου τὴν ψυχὴν, καὶ ὅλην ἐπέχει « μου τὴν φωνὴν, καὶ θέλει μὲν ἡ γλῶσσα λαλῆσαι « καὶ τὸ συμβὰν διηγήσασθαι, ἐπέχεται δὲ ὑπὸ τῆς « πικρίας, τῷ γὰρ τοῦ πάθους τυραννεῖται δεσμῷ· εἰ « γὰρ τὴν ἐν κακῷ τύχην ἐθέλεις ἰδεῖν, ὅλος ἐν σώ« ματί σοι παρίσταμαι, ὅλον ἐνδεδυμένος τὸ δυστυχὲς, « καὶ πρὸς ὅλην ἀπευκταίαν τύχην μεταπλασθεὶς, καὶ « στήλη δυστυχίας γενόμενος. »

12. Ἡ δέ γε Ῥοδόπη μᾶλλον ἐζήτει τὰ κατ' ἐμὲ, καὶ οἷον κατεδυσώπει ταῦτα μαθεῖν. Κἀγὼ πρὸς αὐτήν· « Εὐρύκωμίς μοι πατρὶς, πατὴρ Θεμιστεὺς καὶ « μήτηρ Διάντεια, τἄλλα μὲν εὐτυχεῖς, πλὴν ἐμοῦ « τούτου παιδὸς, ὃν Ἔρως καὶ Τύχη καὶ Ποσειδῶν ἐξ « εὐτυχοῦντος δυστυχῆ, δοῦλον ἐξ ἐλευθέρου καὶ τρί« δουλον ἀντὶ κήρυκος φέρουσι. Διασίων καιρὸς, καὶ « κήρυξ ἐγὼ, καὶ κήρυξ οὐκ ἐς τυχοῦσαν, ἀλλ' ἐς Αὐ« λίκωμιν. Ὅπως μὲν οὖν μοι κατέπαιζε τὸ δαιμόνιον, « λαμπράς μοι προπομπὰς ὑφαῖνον καὶ θριάμβους πο« λυτελεῖς, περιττὸν ἂν εἴη καὶ λέγειν. Κήρυξ ἐς « Αὐλίκωμιν ἥκω, καὶ τῷ Σωσθένει φιλοφρονοῦμαι, « ἀνδρὶ τὰ πρῶτα τῶν ἐπ' Αὐλικώμιδι φέροντι. Τῷ δ' « ἦν παρθένος θυγάτηρ, μαίευμα Χαρίτων, Ἀφροδίτης « κεστὸς, δέλεαρ ἐρωτικὸν, καὶ παγὶς Ἔρωτος ἄφυ« κτος. Ταύτῃ δὴ ταύτῃ τῇ θυγατρὶ τοῦ Σωσθένους « ὅλῃ συνανεκράθην ἐρωτικῶς, κἂν οὐδέν τι τῆς παρ« θενίας ἐλυμηνάμεθα. Γάμον ἕτερον ὁ πατὴρ κη« ρύσσει τῆς θυγατρὸς, ὃν δὴ, μηδὲ μέχρις αὐτῆς ἀκοῆς « ἀνεχόμενοι, φεύγομεν τὸν γάμον, καὶ τὸν γάμον « ὠνούμεθα. Ναῦς ὑπηρετεῖ τῇ φυγῇ, καὶ Ποσειδῶν « ἐν κλύδωνι καὶ χεὶρ κακοῦ κυβερνήτου τὴν καλὴν « ἐκείνην παρθένον ἀθλίων τούτων ἁρπάζει χειρῶν. »

13. Ταῦτ' εἶπον, καὶ ὅλος ὀλιγωθεὶς τὴν ψυχὴν, καὶ ὅλος ἄφωνος γεγονὼς κατὰ γῆν ἐλεεινῶς ἐπεπτώκειν. Αἱ δὲ περὶ τὴν Ῥοδόπην περιχυθεῖσαί με, καὶ ὅλον

conservis, pro servorum more cubantem, variæ cogitationes dormire non sinebant; et nox quasi dies erat, quod ad somnum et vigiliam attinet.

11. Postridie autem caduceator sacra ministerii sui vestimenta indutus, omnique caduceatoris cultu ornatus ad Dianæ ivit; ego autem domi relictus, quum pro foribus excubans apertæ iterum epistolæ litteris, quas fletibus rigabam, oculos adfixissem, Rhodope, Sostrati filia, quæ in horto erat (is autem portæ, cui assidebam, proximus) madentes lacrymis genas inspiciens, et quasi mei miserta, « Quid caussaris, puer? » inquit. Ego vero, « Nihil « aliud, inquam, domina, nisi quod ex libero servus sum, « et dum servitutis lucem aspicio, male mecum agitur. » Tum illa genus et patriam scire, ac quomodo liber in servum evasissem doceri avebat. Ad hæc ego: « Præ« currunt vocem gemitus et verba lacrymæ, o domina, « quæ loquentis linguam inundant animumque flebili dilu« vio immergunt et vocem cohibent. Et cupit quidem « lingua profari casusque meos narrare, cohibetur autem « amaritudine: vinculis enim doloris opprimitur. Si au« tem ipsam rerum humanarum sortem cum omni malo« rum turba videre lubido est, jam ego tibi integram illam « sistam, omne infortunium indutus, exsecrandæque sortis « speciem præ me ferens et quasi stans infelicitatis mo« numentum, exsecrandam sortem indutus. »

12. Rhodope vero magis ac magis fata mea cognoscere cupiebat, meque ut ea narrarem exorabat. Ego autem, « Eurycomis, inquam, mihi patria est, Themisteus pater « et Diantea mater; cætera felices, si hoc orbi filio vixis« sent, quem Amor, Fortuna, Neptunusque ex felice in« felicem, servum ex libero, et ex caduceatore ter qua« terque servum raptant. Instantibus Diasiis ego caducea« tor forte missus sum non in aliquam ignobilem urbem, « sed Aulicomidem. Supervacuum esset referre, quibus « me ludibriis numen traduxerit; quam splendidam pom« pam, quos sumptuosos triumphos mihi intexuerit. Cadu« ceator Aulicomidem profectus, a Sosthene, qui primas « in civitate obtinebat, benigne exceptus sum. Huic « virgo filia, Gratiarum partus, Veneris merum cingu« lum, Amoris illicium, Cupidinum inevitabilis plaga « fuit. Cum illa Sosthenis filia individua Amoris societate « conjunctus sum sine ulla mutuæ pudicitiæ offensa. In« terim pactum alterius connubii pater nuntiat; quod ne « auditu quidem ferentes, aliud fuga occupavimus. Navis, « quæ se obtulerat, fugientibus favet, sed Neptunus, orta « tempestate, et gubernatoris manus formosam illam virgi« nem a miseris istis manibus avulsit. »

13. Vix ea fatus eram, quum, tota mente imminuta, et penitus obmutescens miserabiliter in terram cecidi. Statim me circumdantes Rhodopes ancillæ sublevatum

συσχοῦσαί με, καὶ περὶ τὸ δωμάτιον ἀγαγοῦσαί με, περὶ τὴν τοῦ δεσπότου μου κλίνην τοῦ κήρυκος ἀνακλίνουσι· καὶ ἡ Ῥοδόπη τῇ κλίνῃ παρακαθίσασα ἥπτετό μου τῶν χειρῶν, ἀπεμάσσετο τοὺς ἱδρῶτας, ἐδάκρυεν, ὅλον ἐκοινοῦτό μοι τὸ δυστύχημα, τὴν ψυχὴν ἀνεκτᾶτό μου τὰς ῥῖνας μυρίζουσα· ὑγράν μοι χεῖρα κατεπετίθει τῷ στέρνῳ, καί μοι τὸ περικάρδιον ἔψυχεν. Καὶ τέλος τὰς θεραπαινίδας κατασκορπίσασα, πλὴν τῆς ὡς παιδίσκης Ὑσμίνης, καὶ ὅλον συναγαγοῦσά με κατεφίλησε, καὶ φιλήσασα δακρύων ἐπληρώθη τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ στενάζουσα βύθιον, « Ὦ Τύχη, φησί, μεταπλάττουσα τὰν βίῳ καὶ φύσεις ἀλλάττουσα, ὦ παῖ Διός, τύραννε Ἔρως, ψυχὰς κατατυραννῶν, τὸ ἐλευθέριον ἀφαιρούμενος καὶ τὴν δουλείαν ἀντιδιδούς. » Καί μου τὴν κλῆσιν ἐζήτει μαθεῖν. Ἐγὼ δέ· « Ἀλλ' ὦ δέσποινα, καὶ ταύτην τὸ δαιμόνιον προσαφήρηται· οὐδὲ γὰρ οὐδ' αὐτῆς ἐφείσατό μοι τῆς κλήσεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἐλευθέρου δοῦλον εἰργάσατο, καὶ τὸ πικρὸν τῆς δουλείας τοῦ τῆς ἐλευθερίας ἀντιδέδωκε μέλιτος, καὶ σκότος φωτὸς ἀντεισήγαγεν· οὕτω καὶ κλήσεως Ἑλληνικῆς βαρβαρικήν μοι κλῆσιν ἀντεπιτέθεικεν, Ἀτράκην ἀνθ' Ὑσμινίου μετακαλέσαν με· καὶ νῦν ὅλος δοῦλός εἰμι καὶ κλήσει καὶ πράγματι. »

14. Ταῦτ' εἶπον, καὶ τὴν ὡς παιδίσκην Ὑσμίνην ὁρῶ ὅλην καταθρηνοῦσαν, καὶ ὅλην καταδακρύουσαν· καὶ ἡ Ῥοδόπη, « Τί πάσχεις, παιδίσκη; φησίν. Ἡ δέ, « Αὐτοκασίγνητός μοι, φησίν, ὁ νεανίσκος, ὦ δέσποινα· » καὶ περιπλακεῖσά με κατεφίλει, καὶ ὅλον με συνεπλέκετο. Κἀγὼ δ' ἀντεφίλουν περιπλακείς· « Ὑσμίνη, λέγων, κασίγνητε· « ἡ δ'· » Αὐτοκασίγνητε. » Καὶ πάλιν ἐφίλει με. Μόλις οὖν ἀλλήλων ἡμεῖς ἀπεπλάκημεν, τὸ πλάσμα πιστούμενοι· καὶ ἡ Ῥοδόπη συνανεπλάκη μοι, καὶ κατεφίλησε λέγουσα· « Φιλῶ σε τῆς στοργῆς, καὶ τῆς φιλαδελφίας ἀσπάζομαι. » Παιδίσκη δέ τις περὶ τὸ δωμάτιον γενομένη φησί· « Σὸς πατήρ, δέσποινα, Σώστρατος καὶ κῆρυξ δεσπότης τοῦδε τἀνδρὸς ἐπανήκουσι τοῦ βωμοῦ. » Ἡ μὲν οὖν Ῥοδόπη περὶ τὸν κῆπον ἐγένετο, τῆς ὡς ἐμῆς ἀδελφῆς Ὑσμίνης καὶ δούλης αὐτῆς ἑπομένης δουλοπρεπῶς. Ἐκ δὲ τῆς κλίνης ἐγὼ κατὰ γῆν καὶ κατὰ λίθους, ὡς εἰκός, κατακέκλιμαι.

15. Ἧκεν ὁ δεσπότης· ἀνέστην ἐγώ, καὶ ὁ μὲν τὰ τῶν δεσποτῶν, ἐγὼ δὲ τὰ τῶν δούλων ὑπέχω. Τράπεζα καὶ πάλιν πολυτελής, καὶ πάλιν ὁ κῆρυξ καὶ δεσπότης ἐμὸς ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ πάλιν ὑπὸ τὸν δεσπότην ἐγώ, καὶ ὅλος ὑπὸ τὸν κήρυκα. Καὶ πάλιν ἡ Ῥοδόπη κιρνᾷ· πάλιν ἐγὼ τῇ δάφνῃ παρακαθίζω. Καὶ χαίρω μὲν τὴν Ὑσμίνην ὡς Ὑσμίνην ὁρῶν, ἀλλ' ὀδυνῶμαι τὴν ψυχήν, καὶ ὅλον πολιορκοῦμαι τὸν νοῦν, καὶ λογισμοῖς ποικίλοις καταμερίζομαι, οἷς μέσοις ἡ τοῦ Σωσθένους θυγάτηρ, ἡ τῆς Ῥοδόπης ἐκ τύχης δούλη, κἀμοῦ δεσπότις ἐξ ἔρωτος, καὶ νῦν ἐκ πλάσματος ἀδελφή, Ὑσμίνη, τὸ φῶς μοι τῶν ὀφθαλμῶν, ἣν

me et cubiculo redditum, in lectulo caduceatoris, domini mei, collocarunt; cui assidens ipsa Rhodope manus meas prehendit sudoremque abstersit et, tamquam infortunii mei particeps, collacrymans, exerrantem animum nares inungendo revocabat; quin et humida pectori superposita manu, cor meum frigore recreabat. Ancillas denique hinc inde præter Hysminen inter varia ministeria dividit, meque ad se trahens deosculatur deosculatæque lacrimis implentur oculi, et ex imo pectore gemitus ducens: « O Fortunæ, inquit, versabiles motus, res humanas rerumque naturas immutantes! o Jovis fili, Amor tyranne, in animas tyrannice sæviens, qui libertatis ablatæ loco servitutem imponis! » Tunc et nomen meum quæsivit. Ego autem, « Hoc ultimum, o domina, respondi, numinis invidia abstulit; neque etenim ipsi appellationis vocabulo pepercit, sed me servum ex libero fecit, et pro libertatis dulcedine servitutis amaritudinem, pro luce tenebras retribuit; sicque græci nominis loco barbaricum nomen imponens, Atracem me, qui Hysminias vocabar, appellavit; et nunc verbo factoque servus omnino factus. »

14. Hæc dicendo, totam in luctum solutam perfusamque lacrymis ancillam Hysminen video; et Rhodope, « Quid pateris, inquit, ancilla? » Illa autem: « Frater meus iste juvenis, o domina, » et me circumplexa, deosculabatur arctiusque complectebatur. Et ego illam amplexus mutuis osculis deosculabar, « Hysmine soror, » dicens; » et illa, « Hysminia frater, » ingeminans iterum iterumque deosculabatur. Vix ab invicem separati mendacio fidem fecimus; et Rhodope me pariter amplexa deosculata est dicens: « Tu mihi carus es ob illam pietatem, et te ob amorem quo germanam prosequeris diligo. » Interim ancilla in cubiculum veniens, dixit: « Sostratus, pater tuus, et caduceator, istius hominis dominus, ab ara reduces accedunt. » Statimque Rhodope horto se reddidit, subsequente serviliter, quæ falso germana mea credebatur, illius autem serva erat, Hysmine. Ego vero me lecto attollens, humi lapides super, ut decebat, accubui.

15. Ut venit dominus, celeriter surrexi, et ille dominum agebat, ego servum. Jamque, iterum instructo dapsili convivio, iterum mensis accubuit caduceator et dominus meus, egoque proximus domino, proximus caduceatori, ad ministerium stabam. Iterum Rhodope vina miscet, et iterum laurum prope assideo. Ibi quod Hysminen ut Hysminen intueor gaudeo, sed discruciatur animus mensque obsessa tenetur et ipse varias in sententias discindor, quibus in mediis Sosthenis filia, Rhodopes serva per sortis injuriam, et domina mea per Amorem, nunc per ludum soror, Hysmine lumen oculorum meorum, quam

ἐμοὶ Ἔρως ἐδουλογράφησεν εἰς Ἀρτύκωμιν, ἥκει περὶ τὴν δάφνην, ἐγγύς μου παρακαθίζει, ἀνυποστόλως φιλεῖ, φιλοῦσα γελᾷ, καὶ γελῶσά φησιν· « Ὡς ἀδελ- « φόν σε φιλῶ, καὶ ὡς ἐραστὴν περιπλέκομαι· ἀλλ' « οὐκ ἐμόν σοι τοῦτο τὸ φίλημα · οὐχ ὡς ἐξ ἐρωμένης « ἐμοῦ πρὸς ἐμὸν ἐραστὴν, οὐδ' ὡς ἐξ ἀδελφῆς πρὸς « κασίγνητον, ἐκ δούλης δὲ πρὸς δεσπότιδος ἐραστήν. « Ἐρᾷ σου Ῥοδόπη, δεσπότις ἐμή · μαστροπὸς ἐγὼ, « καὶ ἀποστολιμαῖον τὸ φίλημα · σὺ δέ μοι μὴ τύχαις « ἀντιμετρήσαις τὸν ἔρωτα, μὴ τὴν ἐλευθερίαν μετα- « διώκων, τῷ τῆς ἐλευθέρας Ῥοδόπης ἔρωτι δουλωθῇς, « καὶ δουλωθῇς τὴν ψυχὴν, φεύγων δούλωσιν σώμα- « τος. Μή μου τῆς σῆς Ὑσμίνης ἀποβουκολήσῃς τὸν « ἔρωτα· εἰ γάρ μου τὸ τοῦ προσώπου κάλλος ἀπεῤῥύη « κατὰ ῥόδον Λοκρὸν, ἀλλά μοι τὸ τῆς παρθενίας κάλ- « λος ἀμάραντον · κἂν δουλεύω τῷ σώματι, κατ' « οὐδὲν τῆς ψυχῆς ἐλυμηνάμην τὸ ἐλευθέριον · εἰ δὲ « καὶ δούλη διὰ σὲ, καὶ πρὸ δούλης αἰχμάλωτος, καὶ « πρὸ τῆς τῶν βαρβάρων χειρὸς ἐξεσφενδονήθην εἰς « θάλασσαν, οὐ τῆς ἐμῆς ἂν εἴη γλώττης ταῦτα λα- « λεῖν. »

16. Ταῦτά μοι περιπαθῶς Ὑσμίνη σὺν δάκρυσιν ἔλεγεν · ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτήν · « Ὑσμίνη, » καὶ λέγων ἐφίλησα, καὶ φιλήσας ἐδάκρυσα, καὶ δακρύσας, « Ὑσμίνη, πάλιν φημὶ, δοῦλος ἐγὼ διὰ σὲ, καὶ χαίρω « κοινούμενός σοι τὸ δούλιον, ὅτι σοι καὶ τὸ ἐλευθέριον « ἐκοινωσάμην ἐρωτικῶς, καὶ δοῦλος ξὺν Ὑσμίνῃ « θανεῖν εὐξαίμην, ἢ μετὰ Ῥοδόπης ἐλεύθερος ἀπαθα- « νατίζεσθαι. Τίς δέ σε βυθοῦ καὶ θαλάσσης ἀνήγαγε; « τίς σε περὶ ταύτην μετήγαγε τὴν Ἀρτύκωμιν; » « Ἡ δ' αὖ· « Ἀλλ' οὐ τοῦ νῦν ἐστὶ ταῦτα καιροῦ· « Ὑσμίνη δ' ἐγὼ καὶ ζῶσα, κἂν αἰχμάλωτος διὰ σὲ, « καὶ δούλη νῦν, ὡς ὁρᾷς · ἡ δέ μοι δεσπότις, κἂν « δεσπότις ἐστὶν, ἀλλ' ἔπαθεν ἐρωτικῶς, καὶ δούλη « σοι πρὸς ἔρωτα γέγονε, καί μοι τὰ τοῦ πάθους « θαῤῥεῖ, δούλης Ὑσμίνης σε τὸν ἀδελφὸν Ὑσμινίαν « ἐρωτικῶς ζητοῦσα · καὶ δεσπότις οὖσα, δουλεύει « τοῖς Ἔρωσι ».

17. Ταῦτ' εἶπε, καὶ πάλιν ἐφίλει με, καὶ πάλιν, « Οὐκ ἐμά σοι ταῦτα, φησὶ, τὰ φιλήματα, Ῥοδόπης « δὲ τῆς ἐμῆς δεσποίνης, ᾗ δουλοπρεπῶς καθυπηρετῶ, « διακομίζω σοι τὰ φιλήματα. » Κἀγὼ πρὸς αὐτήν · « Ὄντως Ὑσμίνη σύ · καταφιλῶ σου τὰ χείλη, κἂν « ὁμοδούλου, κἂν ἀδελφῆς, κἂν ἐρωμένης ὦσι · καὶ « φιλῶ τὰ φιλήματα, πλὴν οὐχ ὡς Ῥοδόπης φιλή- « ματα, ἀλλ' ὡς ταύτης Ὑσμίνης, ἥν μοι Ζεὺς ἐμνη- « στεύσατο, ἣν βασιλεὺς Ἔρως ἀντιπαρέθετό μου « ταύτῃ τῇ δεξιᾷ, ἣν Ποσειδῶν ἀπεσπάσατο, καὶ νῦν « πάλιν Ἔρως ἀντιπαρατίθησι βασιλεύς. Ῥοδόπη δ' ἐῤ- « ῥέτω, καὶ ὁ Ῥοδόπης ἔρως, καὶ εἴ τινα παρθένον ἄλ- « λην Ὑσμινίᾳ τούτῳ τῷ σῷ καταπαίζουσιν Ἔρωτες. »

18. Ἡ δέ μοί φησι· « Κἂν μὴ φιλῇς, κἂν ἀπαναίνῃ « τὸν ἔρωτα, κἂν τὰς συνθήκας τηρῇς, ἀλλὰ πλάττου « μοι τὸν φιλοῦντα, καὶ τὸν ἐραστὴν ὑποκρίνου μοι· καὶ

Amor Aulicomide mihi manciparat, ad laurum accedit, et, proxime sedens, me libere osculatur, inter oscula ridet, et ridens dicit : « Ego te ut fratrem osculor, et ut amatorem « complector; tamen illa quæ tibi libo oscula non mea « sunt : non a me, amanti tua, tibi amatori meo, sed a « me sorore fratri, a me serva dominæ amatori dantur. « Te amat Rhodope, domina mea. Ego autem lena, et « missile hoc suavium. Cave ne amorem fortuna deme- « tiaris, et, libertatem appetens, liberæ Rhodopes amore « servus fias, servitium corporis dum fugis. Ne meum « Hysmines tuæ amorem respuas; si enim vultus pul- « chritudo, tamquam Locrensis rosa, emarcuit, superest « haud imminuta castitatis pulchritudo; si corpore servio, « manet incorrupta animi libertas. Cætera, utrum tua « causa serva, ante servitutem captiva, immo ante diras « barbarorum manus fluctibus mandata sim, exponere « lingua mea respuit. »

16. Talia cum fletibus et cordolio loquebatur; et ego illam affatus, « Hysmine, » inquam, et dicens exosculatus sum, et exosculatus flevi, et flens, « Hysmine, inquam ite- « rum, ego tua causa servus, tamen socia servitute gaudeo, « quoniam et communis in amore nostro libertas fuit, et « mihi tecum servo vita defungi potius est, quam cum « Rhodope liber immortalitate donari. Sed dic age, quis te « e profundo pelagi eduxit et huc Artycomidem deduxit? » Illa autem : « At non hujus temporis hæc narratio est : « ego quidem sum Hysmine, et vivo, quamvis captiva tua « causa, et nunc serva, ut vides. Domina autem mea, « quamvis domina, amore percellitur et serva tua amo- « ris ergo facta, me æstus sui consciam fecit; te Hysmines « servæ fratrem Hysminiam deperit, et, vel domina, Cupi- « dinibus servit. »

17. Hæc effata, iterum me osculata est, et iterum, « Non « mea sunt, inquit, illa basia, sed Rhodopes dominæ, « cujus mandata capesso serviliter, hæc ad te basia de- « fero. » Ego autem : « Tu vere Hysmine es; labia tua « deosculor, etsi conservæ, etsi sororis, aut dominæ sint; « et oscula deosculor, non autem Rhodopes, sed istius « Hysmines quæ ab Jove mihi desponsa est, quam rex « Amor in manum convenire voluit, quam in undas attraxit « Neptunus et iterum rex Amor mihi obviam præstitit. « Rhodope cum amore suo valeat, et si quam aliam vir- « ginem propter Hysminiam tuum ludos Cupidines fa- « ciunt. »

18. Illa autem, « Etsi non ames, subjecit, etsi pacti te- « nax illius amorem rejicias, illam tamen, quæso, amare « simula, et amatorem, si me amas, finge : forte enim

« ἴσως οὐκ εἰς κενὸν ἡμῖν οὐδ' ἀσυντελῆ τὰ τοῦ πλάσματος προσγενήσεται· εἰ μὴ γὰρ οὐδὲν ἕτερον, ἀλλ' ἀνυποστόλως, ὡς δούλη, συνομιλήσω σοι, ὡς ἀδελφὴ συμπλακήσομαι, καὶ ὡς μαστροπὸς διακομίσω σοι τὰ φιλήματα. » Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτήν· « Ὡς οὐ καταψεύσομαί σου τὸν ἔρωτα, καὶ τὰς πολλὰς ἐκείνας συνθήκας ἀπαρεγχειρήτους παραφυλάξομαι, καὶ θεοὶ ἐπιμάρτυρες ἔστωσαν· ἰδοὺ δὲ καθυπηρετῶ σοι τῷ πλάσματι, καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑποκρίνομαι, τὸν δὲ σὸν ἐραστὴν ἀποπλάττομαι, καὶ τὸν τῆς Ῥοδόπης ἐραστὴν καταπλάττομαι. Σὺ δὲ διακόμιζέ μοι φιλήματα, καὶ εἴ τι τούτων ἐστὶν αἱρετικώτερον ἕτερον· ἐγὼ δ' ἐν σοῖς τούτοις χείλεσι, καὶ ὅσοις ἄλλοις τρυγᾶται βότρυς ἐρωτικὸς, τὴν Ῥοδόπην φιλήσω, καὶ ὅλην ταύτην κατατρυγήσω τὴν ἄμπελον, τῆς σῆς ταύτης Ὑσμίνης τὴν παρθενίαν φυλάττων ἀσύλητον, καὶ μέχρι φιλημάτων ἀπαρεγχείρητον. » Καὶ περιπλακεὶς, καὶ ὅλην τὴν Ὑσμίνην καταφιλῶν, « Οὐ σοὶ ταῦτα, λέγω, δίδωμι τὰ φιλήματα, τῇ δὲ σῇ δεσποίνῃ Ῥοδόπῃ τοῖς σοῖς με τούτοις χείλεσι μεταπέμπομαι. »

19. Ἡ δ' ὥσπερ μετακομίσουσα τῆς δάφνης ἀπέδραμε, καὶ περὶ τὴν Ῥοδόπην ἐγένετο, καὶ ἦν καταψιθυρίζουσα. Κἀγὼ τῆς δάφνης ἀνέστην, πρότερον καταμακαρίσας αὐτὴν, δάφνην ὀνομάζων ὄντως χρυσῆν, Ἀπόλλωνος σπέρμα, ὠδίνημα γῆς, μνήμην Ἀφροδίτης, καὶ παραμυθίαν Ἔρωτος. Ἡ μὲν οὖν Ῥοδόπη τὴν Ὑσμίνην εἶχε μέσον ὅρον πρὸς ἔρωτα, καὶ μέσῃ ταύτῃ συνάγειν ἐδόκει τὸν ἔρωτα. Ἐγὼ δ' ὅλον ἔρωτα εἶχον αὐτῆς, καὶ περὶ μέσην μου τὴν ψυχὴν τὸν τῆς Ὑσμίνης ὅλον συνήγαγον ἔρωτα.

20. Οὕτω μὲν οὖν μοι τὰ τῆς τραπέζης εἶχεν ἐρωτικῶς, καὶ οὕτω κατελύετο τὸ συμπόσιον· καὶ κῆρυξ μὲν ὁ δεσπότης ἐμὸς περὶ τὸ δωμάτιον γέγονεν, καὶ ἦν ἀνακεκλιμένος, καὶ τοῖς ὕπνοις ὡς ἐκ πολυτελοῦς τραπέζης εὐθὺς κατεσπένδετο. Ἐγὼ δὲ περὶ τὸν κῆπον ἐγεγόνειν· καὶ πάλιν Ὑσμίνη καθυπηρετεῖ τῇ δεσποίνῃ πρὸς ἔρωτα, καὶ πάλιν ἧκε περὶ τὸν τῆς δεσπότιδος ἐραστήν· πάλιν τὸν ἀδελφὸν περιπλέκεται, πάλιν φιλεῖ, πάλιν μαστροπεύει, πάλιν διακομίζει φιλήματα. Κἀγὼ δ' ἀντιφιλῶ, περιπλέκομαι, τὸν ἀδελφὸν ὑποκρίνομαι, τὸν τῆς Ῥοδόπης ἐραστὴν κατασχηματίζομαι, καὶ ἀντιπέμπω φιλήματα, τὴν Ὑσμίνην ὡς δούλην ὑπηρετοῦσαν ἔχω, καὶ ὅλον φανερῶς καθυποκλέπτω τὸν ἔρωτα.

21. Ἡ δέ μοί φησιν· « Ἐκ Ῥοδόπης δεσποίνης ἐμῆς τοῦτό σοι τὸ ἐπιστόλιον, » καὶ τῇ χειρί μου παρέθετο. Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτήν· « Ὑσμίνη, σὲ μόνην δεσπότιν ἐξ Ἔρωτος κέκτημαι· σοῖς μόνοις ἔρωσι πέπραμαι· σῇ γραφίδι δεδουλογράφημαι, καὶ δοῦλος Ἔρωτος γίνομαι· καί μοι τὸ δουλογραφεῖον γλυκύπικρον, ἀναπόνιπτον. Σοὶ νίτρῳ τὸ κηρύκειον ἀπονένιμμαι· σοὶ τοιχωρύχῳ τὴν παρθενίαν ὅλην ἀποσεσύλημαι· ἑλέπολει σῇ τὴν πατρίδα

« non irritus nec inutilis nobis cedet hic lusus; et si nihil aliud, id saltem lucri habebimus, ut fratrem soror amplecti, ut serva tecum libere versari, ut, lenocinio destinata, missilia deferre basia possim. » Ego autem: « Ut amorem tuum non prodam, et violanda nunquam pacta summa fide tuebor, di testes mihi adsint; ecce autem tuo figmento inserviam et fratrem tuum simulabo, immo, amatorem tuum deponens, Rhodopes amatorem esse fingam. Tu modo basia mihi, et si quid aliud exquisitius refer; ego autem in te tuisque labellis et aliis corporis tui partibus, in quibus Amoris uva decerpitur, Rhodopen deosculabor, totaque viti potiar non imminutam et, exceptis basiis, intactam servans pudicitiam Hysmines. » Et cum dicto ejus in amplexum effusus osculum dedi, « Non hæc, inquiens, basia tibi libo, sed dominæ tuæ, Rhodopæ, et me tuis ad illam labellis deferendum trado. »

19. Illa autem quasi delatura ad dominam e lauro pernici se fuga proripit et ad Rhodopen confugit, confestimque aliquid submurmurat. Ego quoque laurum reliqui, beatam illam dicens, auream prorsus Apollinis arborem, terræ partum, Veneris monumentum, Amoris solamen. Ita igitur Rhodope Hysminen intermedium sibi limitem ad amorem fecerat, illiusque interventu amorem contrahere videbatur. Mihi autem totus amor Hysmines fuit, quem totum completa hoc igne præcordia contrahebant.

20. His amoribus convivium impendimus; quo soluto, caduceator, herus meus, cubiculo redditus, et lecto recubans, statim, ut a dapsili cœna, somno indulsit. Ego autem in hortum regressus sum et iterum Hysmine, dominæ amori obsequium sistit, et iterum ad dominæ amatorem venit; iterum fratrem complectitur, iterum deosculatur, iterum lenæ ministerio fungitur, iterumque oscula defert. Et ego oscula regero, illam complector, fratrem mentitus, amatorem Rhodopes simulo, et basia remitto, et Hysminen quasi inservientem dominæ ancillam habeo et totum amorem aperte subfuror.

21. Illa autem, « A Rhodope, inquit, domina mea, tibi mittitur hoc epistolium, » et statim illud in manus meas tradidit. Ego vero, « Hysmine, subjeci, te solam dominam ex Amore teneo: tuis solis amoribus venundatus sum, tuo stylo in servitutem assertus sum et servus Amoris fio; sed mihi, asseri in servitutem, dulcamarum, quod nunquam diluere tentem. Tu quidem nitrum es quo præconium dilui; tu effractarii instar totam meam pudicitiam

« πᾶσαν ξὺν αὐτοῖς τοκεῦσιν ἀφήρημαι· τοίνυν αἰχ-« μάλωτος καὶ δοῦλος νῦν, ὡς ὁρᾷς, ἃ πάντα χαίρω « πάσχων, ὅτι σε τὴν ἐμὴν Ὑσμίνην Ἔρως μοι πάλιν « ἐξ Ἅδου καινῶς ἀνεσώσατο. Τὸν δέ γε πρὸς Ῥοδόπην « ἔρωτα καὶ μέχρι πλάσματος ὀκνῶ καὶ σκηνῆς· σοὶ « γάρ, Ὑσμίνη, μόνῃ καὶ χάρισι σαῖς ὅλους ἐχαρι-« σάμην τοὺς ὀφθαλμούς. » Ἡ δέ μοί φησι· « Κἂν ἔρω-« τος γέμῃ σοι τὰ φιλήματα, κἂν ὡς σίμβλον φέρῃς « τὸ στόμα, κἂν στάζῃ μοι μέλιτος, ἀλλ' οὐ γλώσσῃ « μόνῃ τὸν ἔρωτα σέβομαι, ὅτι καὶ κέρδος μισῶ ζη-« μίας μοι πρόξενον· σὺ μὲν γὰρ ἐκ κήρυκος κἀξ « ἐλευθέρου δοῦλος καὶ δυστυχής· ὅτι δὲ δούλη κἀγώ, « τοῦτο πάντως ὁρᾷς· εἰ δ' ἐξ ἐλευθέρων, εἰ δ' ἐξ εὐ-« τυχῶν, σῆς γλώττης ἔσται τοῦτο λαλεῖν. Ῥοδόπη δὲ « δεσπότις ἐμὴ καὶ σώζειν δυναμένη καὶ τὴν ἐλευθε-« ρίαν ἀποχαρίσασθαι. »

22. Κἀγώ φημι πρὸς αὐτήν· « Κἂν φύσει τὸ θῆλυ « θερμότερον, κἂν φύσει τρεπτόν, ἀλλὰ κατὰ τὴν « τραγῳδίαν,

Ὅταν ἐς εὐνὴν ἠδικημένη κυρῇ,
Οὐκ ἔστιν ἄλλη φρὴν μιαιφονωτέρα. »

Ἡ δ' ἀλλὰ μικρὸν ὑποσεσηρυῖα τὴν παρειάν, « Μα-« κάριόν μοι, φησί, τὸ τῶν ἀνδρῶν ἄτρεπτον, καὶ « πρὸς ἔρωτος θέρμην ψυχρότερον·

Τί δή με λυπεῖ τοῦθ', ὅταν λόγῳ θάνω,
Ἔργοις δὲ σωθῶ, κἀξενέγκωμαι κλέος; »

« spoliasti, tua helepoli mihi patria cum parentibus ipsis « erepta est; igitur et captivus, et servus sum, ut vides : « quæ perpessu aspera lætus exantlavi, quia te meam Hys-« minen Amor ex Plutonis sedibus salvam eripuit. Cæte-« rum illum Rhodopes simulatum quamvis et fictum amo-« rem respuo quia in te solam, Hysmine, tuosque lepores « oculos intendere mihi suave est. — Quamvis, respondit « Hysmine, Amoris plena sint, quæ pangis, basia, et sua-« vissimam os mollis copiam stillet, non lingua tantum Amo-« rem veneror, quia lucrum, quod post modo damnum « parit, odio est; tu enim ex caduceatore quidem et libero « servus et infelix, sed ego pariter serva, ut omnino vides; « an ingenuis et felicibus orta, tuum est dicere. Rhodope « autem hera mea salutis auctor esse, et libertatem, si « velit, restituere potest. »

22. « Equidem, inquam, hoc a natura muliebre secus « habet, ut ardentius virili leviusque sit; sed, si tragico « credimus,

Affecta lecti quum fides injuria est,
Non alia fertur mens mihi crudelior. »

Risit, subductis minimum genis, Hysmine, et, « Beatam « me, dixit, propter hominum constantiam et frigidiores « adversus Amoris ardores sensus :

Perire verbis non dolet multum mihi,
Dum facto et opere salva gloriam feram. »

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

1. Ταῦτα δὴ ταῦτ' εἶπε περιπαθῶς, καὶ περιπλακεῖσά με κατεφίλησεν, « Ὑσμινία, λέγουσα, σῶσον « Ὑσμίνην τὴν σήν, καὶ πρὸ ταύτης σὲ τὸν ἐμὸν Ὑσ-« μινίαν· » καὶ πάλιν ἐφίλει με, καὶ φιλοῦσα κατεδυσώπει με, « Πείσθητι, λέγουσα, καὶ τὸν ἐραστὴν « ὑποκρίθητι, μή μοι δοκῇς ὑποκρίνεσθαι τῷ μὴ θέ-« λειν ὑποκεχρίσθαι τὸν ἔρωτα. » Πείθομαι τοίνυν καὶ ἀναπτύσσω τὸ ἐπιστόλιον. Τὸ δ' εἶχεν οὕτως·

2. « Ῥοδόπη παρθένος, Σωστράτου θυγάτηρ, Ὑσ-« μινίᾳ τῷ ἐραστῇ χαίρειν. Ὑσμινία, ὡς μὲν εὐ-« δαίμων ἐγὼ καὶ πατρίδι καὶ γένει καὶ τοῖς ἄλλοις, « ὅσοις θεωρεῖται τὸ εὔδαιμον, ἐκ πολλῶν ἔχεις μα-« θεῖν· μᾶλλον δ' αὐτά σοι παριστῶσι τὰ πράγμα-« τα. Ὡς δ' ὅλον τὸν τῆς παρθενίας θησαυρὸν καὶ « μέχρις αὐτῶν ὀφθαλμῶν ἐφυλαξάμην ἀπαρεγχείρη-« τον, Ἀρτέμιδος πηγὴ καὶ τόξον ἔλεγχός μοι σαφέ-« στατος. Σὺ δὲ καὶ δοῦλος ὢν (ἀλλὰ μή μοι νεμέσα « τῷ ῥήματι) πηγαῖς Ἀφροδίτης ὅλην μου κατεπέ-« κλυσας τὴν ψυχήν, καὶ βέλεσιν ἐρωτικοῖς κατετό-« ξευσας· κἂν γοῦν παρθένος ἐγώ, κἂν εὐτυχής, κἂν « περίδοξος, ἀλλὰ πάντα ταῦτα σῆς φιλίας ἐρωτικῆς « ἀνταλλάσσομαι, καὶ πατρίδος ταύτης ἐμῆς περιφα-

LIBER DECIMUS.

1. Hæc effata cum affectu in collum involat, et osculatur, « Hysminia, inquiens, cura ut salva sit Hysmine tua, « tuque, mi Hysminia, ante ipsam; » rursusque basium libans, cum osculo preces quoque adjecit : « Præbe te « morigerum, inquiebat, et amatorem simula, ne fingere « videaris, dum te ficturum esse negas. » Parui itaque, et apertam epistolam inspexi, quæ sic habebat :

2. « Rhodope virgo, Sostrati filia, Hysminiæ amatori « salutem. Hysminia, felicem me esse generis et patriæ « ergo omniumque, in quibus felicitas sita videtur, non « ignoras, vel ipsa rerum momenta dubitare non sinunt. « Porro quo castitatem studio ad oculos usque illibatam « custodiverim, Dianæ fons et arcus argumenta tibi cer-« tissima sunt. At tu servus (nec ideo succensere debes) « animam meam totam Veneris fontibus obruisti et Amoris « sagittis transfixisti; itaque quamvis sim et felix virgo « et illustris, his omnibus amorem tuum antefero, immo

« νοῦς Ἀρτυκώμιδος τὴν, ἣν οὐκ εἶδον, Εὐρύκωμιν, ἐλευθερίαν σοι χαριζομένη ἐξ ἁδροῦ βαλαντίου, « καὶ χειρὸς ταύτην ἐμῆς, ἣ τὴν ἐπιστολὴν ἐγχαράττει σοι. Ὑσμίνην δὲ, παιδίσκην ἐμὴν καὶ σὴν ἀδελφὴν, ἐλευθέραν ἔχεις ἐκ τούτου τοῦ γράμματος, « τὸν τῆς Ῥοδόπης γάμον δουλείας ἀνταλλασσόμενος. « Ἔῤῥωσο. »

3. Οὕτω τοίνυν ἔχουσαν ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν, πρὸς τὴν Ὑσμίνην φημί· « Ὅσα σοι δοκεῖ πρὸς χάριν « Ῥοδόπης εἰπεῖν, ὡς ἐξ ἐμῆς ταῦτα φάθι φωνῆς. Εἰ « δὲ καὶ φιλεῖσθαι ζητεῖ, καταφίλησον, καὶ μετάθου « φιλήματα ὅσα τῶν ἐμῶν τούτων χειλέων ἔχεις πολλὰ στόματι παρατεθειμένα τῷ σῷ· εἰ δ' οὐ μόνοις « ἀρκεῖται φιλήμασιν, οὐδ' ἐν χείλεσι παραμυθεῖται « τὸν ἔρωτα, κατὰ δὲ τὰς τῶν φοινίκων θηλείας, « πτόρθον ἐξ ἄῤῥενος φοίνικος περὶ μέσην αὐτὴν ζη- « τεῖ τὴν ψυχὴν, καταπράξομαί σοι, καὶ τοῦτο τῇ Ῥο- « δόπῃ διαπεμπόμενος. »

4. Ταῦτα πρὸς τὴν Ὑσμίνην ἐγὼ, καὶ πάλιν περιπλακεὶς αὐτὴν κατεφίλησα· καὶ ἡ μὲν περὶ τὴν Ῥοδόπην ἐξέδραμεν, ἐγὼ δ' εἰσέδραμον περὶ τὸ δωμάτιον, καὶ δουλικῶς κατακλιθεὶς περὶ γῆν, ἐσπεισάμην τοῖς ὕπνοις, πεισθεὶς τῇ νυκτί. Καὶ πάλιν καθ' ὅλους αὐτοὺς τὴν Ὑσμίνην ἐδόκουν ὁρᾷν, καὶ ταύτῃ συνέπαιζον· ὥσπερ γὰρ νοῦς πεινῶντος ἄρτον φαντάζεται, καὶ ὕδωρ ὄνειροι τῷ διψῶντι, οὕτως ἐρώσῃ ψυχῇ πάντα πρὸς ἔρωτα μεταπλάττεται, καὶ διαλογισμοὶ, καὶ τὰ καθ' ὕπνους φαντάσματα. Παρῆκεν ἡ νὺξ, ὕπνοι παρείποντο τῇ νυκτὶ, καὶ τοῖς ὕπνοις οἱ ὄνειροι. Καὶ πάλιν ἧκε τὸ φῶς, καὶ τὸ γλυκὺ τῆς ἡμέρας ἐγέλασε· τῆς στρωμνῆς ἀνέστην ἐγὼ, περὶ τὸν δεσπότην ἐγενόμην, καὶ ἤμην ὑπηρετῶν.

5. Ἐφίσταται Σώστρατος, καί φησιν· « Ἰδού σοι, « κῆρυξ, πᾶσα πόλις Ἀρτύκωμις πρὸ πυλῶν ξυνεκπλεῦσαι ζητοῦσά σοι πρὸς Δαφνήπολιν· σὺ δέ μοι « περιδύθητι τὸ κηρύκειον, καὶ ὅλος κῆρυξ γενοῦ. » Στεφανοῦται τὴν κεφαλὴν ὁ κῆρυξ, τῷ χιτῶνι καὶ τῷ πεδίλῳ κατακοσμεῖται, καὶ ὅλον περιθέμενος τὸ κηρύκειον, ἔξεισι τοῦ δωματίου. Καὶ πάλιν ἡ πόλις ὀρθὴ, καὶ πάλιν ὀρχεῖται τὸ πλῆθος, καὶ τὸν προπεμπτήριον λαμπρὸν ὑφαίνει τῷ κήρυκι, οἷον καὶ τὸν εἰσιτήριον πολυτελεῖ προεξύφαινε· καὶ ἵνα τἀν μέσῳ παρῶ, τῆς νεὼς ἐπιβάντες, ἐκεῖθεν ἀπέβημεν, καὶ περὶ τὴν Δαφνήπολιν ἐγενόμεθα.

6. Ὁ μὲν οὖν δὴ κῆρυξ καὶ δεσπότης ἐμὸς ξὺν τοῖς ἐξ Ἀρτυκώμιδος ξυνεκπλεύσασιν, ἐπὶ τῷ τοῦ Δαφνίου βωμῷ, κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῖς κήρυξι γέγονεν· ἐγὼ δὲ ξὺν ὅσοι τῷ κήρυκι ξυνεπλεύσαμεν, περὶ τὴν οἰκίαν τοῦ δεσπότου γεγόναμεν· καὶ πάλιν ἡ δεσπότις ἐπ' ἐμὲ τὸν δοῦλον οἰστρηλατουμένη, καὶ οἷον ἐκβεβακχευμένη τοῖς ἔρωσιν· ὅθεν ἀναιδῶς περιπλακεῖσά με φιλεῖν ἀπεμάχετο. Ἐγὼ δ' ὅλον ἐξ αἰδοῦς κατεκαλυψάμην τὸ πρόσωπον, καὶ ᾐσχυνόμην, νὴ τοὺς θεοὺς, καὶ τὴν κατατυραννοῦσάν μου δέσποιναν, καὶ τὴν δούλην

« patria mea, clarissima Artycomide, extorrem vivere placet, illamque, quam nunquam vidi, Aulicomidem ire, « libertate prius tibi magnis pecuniis redempta, etiam « manu propria, quæ istam tibi exaravit. Hysminen vero, « ancillam meam, et sororem tuam, hac epistola liberam « habes, Rhodopes nuptiis servitutem mutans. Vale ».

3. Perlecta, quæ sic se habebat, epistola, « Tu, inquam ad Hysminen, quæ tibi dicenda videbuntur, ea vel ut a me « dicta illi referes. Quod si et basia quærit, tu illa panges, et tot ac tanta, quanta ex labellis meis suavia in os « tuum deposita servas, repones; adeoque si oscula sola « sibi non sufficere dicet, neque magnum in suaviis amoris solatium putet, sed, quod de femina palma jactatur, « ramum ex mare palma, qui ad intimam usque animam « penetret, quærit, illud ego prius in te experiar, ita demum ad Rhodopen missurus. »

4. Hæc ego ad Hysminen, et iterum illius in amplexum effusus basium pangebam; illa autem ad Rhodopen celeriter recurrit, dum ego in cubiculum reversus, et humi pro more servorum recumbens, somno, nocti obsequutus, libavi. Verum in somniis Hysminen intueri et simul colludere videbar; etenim velut esurientis animus panem cogitat, et aqua sitienti semper somnium est, sic amanti ad amorem omnia, etiam sermones, et in somniis simulacra effinguntur. Interim nox, sequunturque noctem somni, et somnos somnia. Jamque albescente luce, et suaviter ridente die, ego lecto festinanter surgens ad obsequium domino constiti, et ministerium meum præstiti.

5. Adfuit et Sostratus, et dixit : « Caduceator, tota « Artycomis ad januam stat, cum te Daphnipolin navigare gestiens, tu itaque, caduceatoris vestes indue, « et totus caduceator esto. » Statim igitur coronatus, sacra veste et sacro calceo ornatus, ac cætera, caduceatoris indutus vestimenta, cubiculo egressus est. Tum rursus arrecta civitas, et saltantis populi tripudia, quibus a se tota civitas splendidissimum discessum parat, et qualem antea ingressum paraverat; adeoque, ut ea, quæ in medio acciderunt, prætermittamus, nave conscensa, inde solventes Daphnipolin pervenimus.

6. Confestim caduceator, dominus meus, comitantibus qui ex Artycomide simul navigarant, omnibus, ad Daphnæi Apollinis, ut caduceatoribus moris est, ivit; ego autem cum cæteris, qui cum caduceatore navigaverant, domini ædibus me reddidi; et ibi me servum ardet domina quasi amore insaniens. Igitur impudenter me amplexa de osculo pugnabat. Me autem vultum præ verecundia tegentem, per deos, pudebat, et dominæ, quæ in me tyrannidem exerceret, et Hysmines servæ, præter illud quod castitati metuebam. Domina vero veste apprehensum, trahebat,

Ὑσμίνην, καὶ τὴν σωφροσύνην αὐτήν. Ἀλλ' ἡ δεσπότις ἐφείλκετό με τοῦ χιτωνίου· ἐγὼ δ' ὁ δοῦλος οὐ μεθειλκόμην ἑλκόμενος, ἀλλ' ὅλος ἀντέτεινον· καὶ ἦν ἀγὼν παρὰ δεσποίνῃ καὶ δούλῳ καινός· ὁ μὲν γὰρ δὴ δοῦλος ἐγὼ τὴν σωφροσύνην ἐλευθέραν ἐφιλονείκουν τηρεῖν, ἡ δέ μου δεσπότις κατεδουλοῦτο τοῖς Ἔρωσι, καὶ ὅλον ἤθελεν ἀπεμπολῆσαι τὸ ἐλευθέριον. Ἀλλά τις ἐπανῆκεν ἐκ τοῦ βωμοῦ, καί φησιν· « Ὁ δεσπότης, ὦ « δέσποινα, » καὶ ξὺν τῷ λόγῳ περὶ τὴν πύλην ὁ δεσπότης ἐγένετο, τῶν δὲ ταύτης χειρῶν ὡς ἐκ βαρβάρων ἀπηλλαττόμην αὐτός. Καὶ τοῦ ἔπους ἐμνήσθην, καὶ τοῦτο προσφόρως κατὰ τὴν τραγῳδίαν ἔλεγον·

Ὦ πῶς ποτ', ὦ δέσποινα ποντία Κύπρι,
Βλέπουσιν εἰς πρόσωπα τῶν ξυνευνετῶν.

7. Ἧκεν ὁ κήρυξ· ξυνείπετο Σώστρατος καὶ θυγάτηρ Σωστράτου τῇ τῆς Ὑσμίνης ἀνεχομένη χειρί. Φιλοτιμοτάτη παρετίθετο τράπεζα· λαμπρῶς ὁ κήρυξ καὶ πολυτελῶς ἀνεκλίνετο, πρότερον ὅλον ἀποδυθεὶς τὸ κηρύκειον, καὶ ἡ δεσπότις ἀναιδῶς κατεφίλει τὸν κήρυκα, καὶ τούτῳ ξυνανεκλίνετο· καὶ Σώστρατος Ῥοδόπῃ ξυνανεκλίνετο. Καὶ ἦν τὸ δεῖπνον πολυτελές· καὶ δεσπόταις μὲν ἐμοῖς καὶ Σωστράτῳ, τῷ τῆς Ῥοδόπης πατρί, δοῦλος Ὑσμινίας ἐγὼ κιρνᾶν ἐγκελεύομαι· Ὑσμίνη δὲ τῇ Ῥοδόπῃ πρὸς πόσιν ὑπηρετεῖ, ἵνα μηδὲ μέχρι κύλικος καὶ χειρὸς τὸ σεμνὸν τῆς παρθενίας καταμολύνηται. Οὕτως ἐρωτικῶς ἡμεῖς ἀνεκράθημεν, καὶ τὸ φίλιον ὅλον ἐκοινωσάμεθα, ὡς κοινώσασθαι καὶ τὸ δούλειον, καὶ πρὸς ἓν καθυπηρετῆσαι λειτούργημα.

8. Ἡ μὲν οὖν ἐμὴ δεσπότις τοῖς Ἔρωσι δουλογραφηθεῖσα, τῇ κύλικί μοι προσέπαιζε καὶ κατέπαιζεν, ἢ μᾶλλον αὐτὴν ἐν ἐμοὶ καὶ κύλιξιν αὐταῖς κατέπαιζον Ἔρωτες· νῦν μὲν γὰρ ἐπέθλιβέ μου τὸν δάκτυλον, νῦν δ' ὅλην τὴν χεῖρα τῇ κύλικι ξυνεφείλκετο, καὶ ἀλλάττα κατέπαιζεν, ἢ τοῖς Ἔρωσι κατεπαίζετο· ὧν δὴ πάντων ὡς ἐκ πυρὸς φεύγων αὐτός, Ὑσμίνῃ τῇ συνοινοχευούσῃ συνέπαιζον, τῶν τῆς δεσποίνης παιγνίων τὰ τῆς δούλης ἀνταλλαττόμενος, οἷς ἡ Ῥοδόπη συνένευε, καὶ τῇ δούλῃ παίζειν ἐπένευε, καὶ οἷον διὰ ταύτης ἐδόκει παίζειν αὐτή· πρὸς ἃ δὴ βλέπων αὐτός, τὴν Ῥοδόπην μᾶλλον δούλην εἶχον Ὑσμίνης, ὡς καὶ καθυπηρετοῦσαν εἰς ἔρωτα· καὶ οὕτως ἐν παιδιαῖς, ἐν ἔρωσιν, ἐν πολυτελέσι τρυφαῖς κατελύετο τὸ συμπόσιον, καὶ ἡμῖν ἐλύετο τὰ τοῦ λειτουργήματος.

9. Ἡ μὲν οὖν Ὑσμίνη τῇ Ῥοδόπῃ παρείπετο, καὶ ταύτῃ συνῴχετο, καὶ ἄμφω γεγόνασι περὶ τὸ δωμάτιον, ὃ τῷ Σωστράτῳ δεσπότης ἐμὸς ἀφωσίωσε, λαμπρῶς καὶ πολυτελῶς διακοσμησάμενος· ἐγὼ δὲ σὺν ὁμοδούλων χορῷ περὶ τὸ τῶν δούλων ἐγενόμην δωμάτιον, καὶ ἤμην συγκατακεκλιμένος τοῖς δούλοις, καὶ συνδειπνῶν, καὶ τέλος ὑπνῶν. Περὶ δὲ τρίτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς Σώστρατος σὺν Ῥοδόπῃ καὶ δεσπόταις ἐμοῖς ἐπὶ τὸν βωμὸν διανυκτερεύουσιν, Ὑσμίνη δὲ κἀγὼ τοῖς δεσπόταις κατὰ δούλους ἑπόμενοι σὺν αὐ-

ego autem servus non cedebam, immo pertendebam; ita novum insolensque inter dominam et servum exortum certamen est : ego enim servus castitatem servare contendebam, dum Amoribus prorsus manipata domina, quidquid ingenui mihi restabat, sibi comparare tentaret. Commodo autem ex ara rediens aliquis, « Domina, inquit, dominus accedit », et cum dicto dominus ad januam erat. Itaque ejus e manibus, velut ex barbaris, liberatus sum. Et aptissime illud ex tragœdia retuli :

Quomodo aliquando, nata mare, potens Venus,
Vultum mariti sustinent istæ sui.

7. Adfuit interim caduceator, subsequentibus Sostrato et Sostrati filia, quæ Hysmines manibus innitebatur. Apposita statim regalis cœna est, et splendide sumptuoseque, depositis prius omnibus ministerii insignibus, herus accubuit, et cum illo domina, quæ caduceatorem inverecunde osculabatur; post illos demum Sostratus simul cum Rhodope. Sumptuosum autem erat convivium, et dominis meis et Rhodopes patri ego, servus Hysminias, vinum præbere jussus sum; ad dominæ autem pedes Hysmine Rhodopæ vina ministrabat, ut in præbendo etiam poculo poculum usque et manum castitatis jura integra servarentur. Ita nos amatorie commixti fuimus et amorem inter nos communicavimus, ut pariter servitutem communicaremus et uni ministerio inserviremus.

8. Domina igitur prorsus, Amoribus mancipata, poculo, quod e manibus accipiebat meis, alludebat et illudebat, aut potius ipsam, si verum fateamur, in me poculisque ludebant Amores. Etenim modo digitum comprimens, modo manum totam cum poculo trahens, aliisque modis ludebat, aut ab Amoribus ludebatur; quæ singula velut ignem fugiens, mox cum Hysmine, quæ pariter vinum fundebat, ludebam : ita dominæ lusibus ancillæ potiores lusus existimabam, quod advertit Rhodope, atque ut Hysmine colluderet annuit, et quasi ipsa per illam ludere videbatur; quæ singula intuitus, Rhodopen Hysmines potius servam credidi, quippe quæ suam illi ad amorem operam præstabat. Ita inter lusus amoresque et sumptuosas delicias soluto convivio, nobis quoque ministerium finiit.

9. Hysmine igitur Rhodopen sequuta cum illa simul abiit, amboque in cubiculum, quod Sostrato patri splendidum dominus destinaverat et sumptuose ornaverat, secesserunt; ego autem cum grege conservorum in cubiculum nostrum omnium profectus cum illis accubui, et post concœnationem obdormivi. Circa vero tertiam noctis vigiliam Sostratus cum Rhodope dominisque ad aram noctem totam transacturi evigilarunt, Hysmine autem et ego, ut servum

τοῖς δεσπόταις περὶ τὸν βωμὸν καὶ τρίποδα καὶ δάφνην γεγόναμεν.

10. Θροῦς ἦν ἐν βωμῷ καὶ ἄσημος βοὴ, καὶ σύμμικτος θόρυβος· καὶ θρῆνος ἦρτο καὶ κωκυτός· Θεμιστεὺς δέ μοι πατὴρ καὶ Σωσθένης, Ὑσμίνης πατὴρ, τῶν θρήνων ἐξάρχουσιν, αἱ δέ γε μητέρες ἡμῶν καὶ λίθον, ὅ φασι, τὸν ἀπὸ γραμμῆς κινοῦσι πρὸς δάκρυον, τί μὲν οὐ λέγουσαι, τί δ' οὐ πράττουσαι, τῶν ὅσα πρὸς οἶκτον ἐφέλκουσι, τῶν ὅσα κινοῦσι πρὸς ἔλεον, ἐλεειναὶ τὸ σχῆμα, τὴν γλῶσσαν ἐλεεινότεραι, ἀλκυόνος πολυπενθέστεραι, ἀηδόνος θρηνητικώτεραι, αὐτῆς Νιόβης μιμούμεναι τὸ πολύδακρυ, πρὸς θρῆνον ἐρίζουσαι, καὶ ἄμφω νικῶσαι, καὶ ἄμφω νικώμεναι, ἄμφω διαῤῥήσσουσαι τὰς ἐσθῆτας, ἄμφω τὰς παρειὰς αὐλακίζουσαι, ἄμφω καταπαταγοῦσαι τὰ στέρνα, ἄμφω τὸν τῆς κεφαλῆς ἀποκειρόμεναι βόστρυχον πενθίμῳ κουρᾷ, καὶ ἄμφω κόνιν καταπαττόμεναι· ἡ μὲν γὰρ δὴ μήτηρ ἐμὴ, « Ἄπολλον, Ἄπολλον, » ἐβόα περιπαθῶς, οἷον κορυβαντιῶσα τοῖς θρήνοις καὶ καταβεβακχευμένη τοῖς δάκρυσιν, « Ὠλώλειν, Φοῖβ' Ἄπολλον· τοῦ παντός μοι γένους ἀπεκειράμην τὸν βόστρυχον. Λειμών μοι παῖς εὐανθὴς, καὶ φυτηκόμος ἐγὼ, ἀλλ' ὅλον αὐτὸν ξὺν αὐτοῖς φυτοῖς, ξὺν αὐτοῖς ἄνθεσιν ἀπεσυλήθην ἐλεεινῶς. Πηγή μοι στάζουσα μέλιτος ὁ καλὸς ἐκεῖνός μοι παῖς, ἣν ὅλην ἀφήρημαι· καὶ αὖος ὅλη γεγένημαι, καὶ ἀψινθίου σίμβλον εἰμὶ, ὅλη καταπικρανθεῖσα τῇ συμφορᾷ. Εὐάγκαλός μοι λιμὴν Ὑσμινίας ὁ παῖς, κἀγὼ δ' ὡς ναῦς ἐν λιμένι νηνεμίαν ἦγον, καὶ ἤμην ἀκύμαντος· νῦν δ' ὁ λιμὴν οὐδαμοῦ, κἀγὼ δ' ὡς ναῦς ἐν πελάγει μέσῳ κατακλυδωνιζομένη τοῖς κύμασιν. Ἥλιον εἶχον τὸν παῖδα, καὶ νῦν, τοῦ παιδὸς κρυβέντος, ἀνήλιος ἡ μήτηρ ἐγὼ· καὶ χίμμερα τῆς ποτέ μοι πανηλίου πολυηράτου ἐκείνης Εὐρυκώμιδος ἀνταλλάσσομαι· ἀστήρ μοι παῖς ἐκεῖνος περιφανὴς, ἀλλ' ἀπεκρύβη, καὶ νὺξ ἀφεγγὴς τὴν μητέρα με κατεκάλυψεν· φῶς ἦν μοι παῖς ἐκεῖνος, ἀλλ' ἀπεσβέσθη, καὶ νῦν ἐν σκότει πορεύομαι. Ζεὺς, σὸς πατὴρ, Ἄπολλον, δάφνης στεφανώσας αὐτὸν, κήρυκα πέμπει λαμπρὸν εἰς ὀλλυμένην Αὐλίκωμιν· καὶ ἦν μοι τὸ μακάριον τῇ μητρὶ μέχρις ἐς αὐτὸν οὐρανὸν, νῦν δέ μοι τὸ δυστυχὲς μέχρις ἐς αὐτὰς Ἅδου πύλας. Φυγὰς ὁ κήρυξ, ὁ δεσπότης δραπέτης, ὁ παρθένος αἰχμάλωτος Ἔρωτος· καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἄπαις ἐγὼ θρηνῶ τὸν παῖδα, καὶ τὴν μητέρα μᾶλλον καταθρηνῶ. Ἀλλ', ὦ παῖ καὶ κήρυξ καὶ δέσποτα, πῶς σε θρηνήσω; πῶς σε καταστεφανώσω τοῖς δάκρυσιν; ὡς νεκρόν; ἀλλ' ἴσως Ζεὺς τῇ μητρί μοι ταύτῃ τῇ σῇ τὸν παῖδα παρεφυλάξατο· καὶ ζῇς μὲν ἴσως, ἀλλ' ἴσως αἰχμάλωτος, καὶ δουλεύεις βαρβάροις ὁ φιλέλλην, ὁ κήρυξ, ὁ δεσπότης πολλῶν. Ἀλλ', ὦ τρίπους, καὶ δάφνη, καὶ ἐπὶ πᾶσιν, Ἄπολλον χρησμῳδὲ, δέξαι μου ταύτας χοὰς, καὶ ἐπὶ τούτοις καὶ πρὸ τούτων τὸ δάκρυον, καί γε τὰ παρὰ τὸν παῖδά μοι χρη-

decet, dominos comitati, ad aram laurumque et tripoda cum dominis pervenimus.

10. Tum murmur ad aras et inconditam vocem confusumque tumultum sentimus; tum planctus gemitusque oritur, Themisteusque, pater meus, et Sosthenes, Hysmines parens, lessum occipiunt, dum et matres nostræ lapidem, quod dicitur, a linea ad lacrymas movent, horum omnium, quæ ad commiserationem trahunt aut ad misericordiam movent quid non dicentes? quid non facientes? miserabiles ipso habitu, sermone etiam magis, alcyonis dolorem et Philomelæ planctum superare, Niobes etiam imitari lacrymas videbantur; ambo etenim de luctu certantes, ambo victrices victæque, ambo veste disrupta, genas radentes, ambo pectora tundentes, ambo crinem, quo lugentes solent modo, sparso etiam cinere sordentes, posuerant; præcipue mater mea, « Apollo, Apollo, » inquiebat mentis inops et quasi præ nimio luctu furibunda, et præ lacrymis debacchata, « perii, Phœbe Apollo, totius generis mihi crinis abscissus est. Floridi prati loco, filius fuit, quod ego curabam, sed illud totum cum plantis prorsus et floribus misere mihi abreptum est. Fons mihi erat formosus ille filius, merum mel stillans, quo jam sublato, sicca et arida facta sum, merum absinthii alveare, et malorum amaritudine obruor. Tutissimus portus Hysminias mihi erat, cujus in recessu, tamquam in portu quiescens navis, nullo salo jactabar, nullis fluctibus agitabar; nunc autem nullibi locorum ille portus, sed in medio velut mari fluctibus agitata feror. Ego solis instar puerum meum habebam; nunc, illo obtecto, sine sole mater ego jaceo, tenebras illa quondam amabili et suavissima Eurycomide permutans; sidus mihi olim lucidissimum puer ille, sed occidit, meque tenebrosa nox obtexit; lumen meum erat puer ille, sed, illo exstincto, in tenebris ambulo. Tuus, o Apollo, genitor lauro illum coronatum, caduceatorem, diram Aulicomidem proficisci jussit; et tum mihi felicitas illa ad cœlum usque extollebatur, nunc vero contra ad ipsas usque Erebi portas infortunium meum dilabitur. Nempe alicubi exsulat ille, qui caduceator; qui dominus fuit, servus est; et qui castissimus quondam, nunc Amori mancipatur; et quod omnibus malis cumulum addit, ego filio orba, filium fleo atque adeo matrem magis defleo. Verum, o fili, et domine, et caduceator, quomodo te lugebo? quibus te lacrymis coronabo? ut mortuum? sed fortasse Jupiter mihi matri isti filium servavit, et fortasse vivis, sed fortasse captivus, et qui Græcus ac Græcorum amantissimus semper fuisti, immo caduceator et dominus, nunc barbaro servis. O tripus, o fatidica laurus! et ante omnia, o Apollo vates, accipe hæc libamina, et has insuper lacrymas, atque mihi de nato

« σμοδότει· καὶ εἴη μοι τὸ χρησμῴδημα μὴ ἀπευ-
« κταῖον, ἀλλ' εὐκταιότατον. Ἄπολλον ἀκερσεκόμη,
« τὴν ἐμὴν ἐλεεινῶς κεκαρμένην ἐλέησον κεφαλήν·
« Δάφνιε Ἄπολλον, Ὑσμινίου φεῖσαι παιδὸς, σῆς
« δάφνης λαμπρῶς ποτὲ περιεστεμμένου τὴν κεφα-
« λὴν, καὶ νῦν τὴν ἐμὴν ταύτην οἰκτρὰν κεφαλὴν
« Ἅδου κυνέῃ κατακαλύπτοντος. »

11. Ταῦτα δὴ ταῦτα Διάντεια, μήτηρ ἐμὴ, καὶ λίαν
ἐλεεινῶς κατετραγῴδει, καὶ κατὰ θάλατταν κατεκυ-
ματοῦτο τοῖς δάκρυσι, καὶ ὅλον τὸ ἱερὸν κατεπέκλυ-
ζεν· ἡ δέ γε τῆς ἐμῆς Ὑσμίνης μήτηρ Πανθία πικρὸν
ἀντωδύρετο, « Οἴμοι! τέκνον Ὑσμίνη, λέγουσα συνε-
χῶς, ὤλωλάς μοι τούτων ἀθλίων χειρῶν, καί με τὴν
« σὴν μητέρα διώλεσας. Ὡς ὄρνις εὔπτερος ἐπτερύξω,
« καί μου τούτων ἐλεεινῶν ἀπέπτης χειρῶν. Ἀλλ' ὦ
« πτερύξεως ἐκείνης ἀγρίας, ἥ μου τὸν λύχνον ἀπέ-
« σβεσε. Θάλαμός μοι σὺ καὶ χάλκεος παρθενών·
« ἀλλ' ὤ μοι, τέκνον Ὑσμίνη, ξὺν αὐτῷ θαλάμῳ, ξὺν
« αὐτῷ παρθενῶνι, σὲ τὴν παρθένον ἀφῄρημαι. Ὑψί-
« κομος κυπάριττος Ὑσμίνη μοι σὺ, ἣν περὶ μέσην
« ἐκηπευσάμην ψυχὴν, λιπαίνουσα δρόσῳ παρθενικῇ
« καὶ τοῖς ἄλλοις καλοῖς· ἀλλ' ἐξ Εὐρυκώμιδος πνεύ-
« σας τυφῶν ἀνέσπασε πρόῤῥιζον. Οὐ κήρυξ ἦν ἐκεῖ-
« νος, ἀλλ' ἄγριος θὴρ, ὃς τὴν ἐμὴν Ὑσμίνην ἐλεεινῶν
« τούτων χειρῶν καὶ μέσων ἀφήρπασεν ἀγκαλῶν, καὶ
« ὅλον μου τὸ κειμήλιον ἀπεσύλησεν, ἐθέρισέ μου
« τὸν ἄσταχυν, τὸν βότρυν ἐτρύγησε, καὶ τὴν ῥοδω-
« νιὰν ἀπηνθίσατο. Στεφανίτης ἐκεῖνος ὁ θὴρ ἧκεν εἰς
« Αὐλικώμιδα, καί μου τὴν κεφαλὴν ἀφῆκεν ἀπε-
« ρικόσμητον, ἀφελόμενός μου τὸν στέφανον, ὅλον
« τὸν παρθένον ἐσχηματίσατο, καὶ τὴν ἐμὴν παρ-
« θένον δολίως ξυνεφειλκύσατο· βέλος ἔπεμψέ μοι
« κατὰ ψυχῆς, καὶ νῦν ἐς βάθος ὀδυνῶμαι τὰ σπλάγ-
« χνα. Κηφὴν ἐξ Εὐρυκώμιδος ἀπηνὴς τὴν ἐμὴν
« ἀνεῖλεν Ὑσμίνην, τὴν γλυκεῖάν μου μέλιτταν,
« καί μου τὴν ψυχὴν ὅλην ἀψινθίας ἐπλήρωσεν.
« Μέγας ἄγριος ἀετὸς τὰς ἐπὶ σοὶ θυσίας, θυγάτριον,
« ἐξ αὐτῶν μου χειρῶν καὶ μέσης πυρᾶς ἀνηρεί-
« ψατο, καὶ ἦν μοι τὸ σημεῖον οὐκ ἀγαθὸν καὶ
« τὸ προμάντευμα ἀπαισιώτατον. Καὶ νῦν εἰς ἔργον
« ἀπέβη τὰ τοῦ Διὸς οἰωνίσματα· πηγή μοι γλυκά-
« ζουσα σὺ, τὸ πικρόν μοι τοῦ γήρως καταγλυκά-
« ζουσα· ἀλλ' ὀχετηγός τις ἐξ Εὐρυκώμιδος εἰς ἑτέ-
« ραν ἀμάραν μετάγει σε, καὶ ἡ ψυχή μου διψᾷ σε,
« καὶ ὡς καλίῤῥουν πηγὴν ἐπιζητεῖ σε τὸ στόμα μου.
« Ἀλλ', ὦ τέκνον Ὑσμίνη, πῶς σε θρηνήσω; πῶς
« ἐλεεινῶς ἀποκλαύσομαι; ὡς νεκράν; ἀλλὰ ποῖ τέ-
« θαψαι γῆς; τίς σε τάφος καλύπτει, καὶ ὅλην τὴν
« τῶν χαρίτων κατακαλύπτει πηγήν; Ἀλλ' ἐφείσατό
« σου τῆς νεότητος θάνατος; καὶ τίς ἔχει σε τόπος
« ἐθέλω μαθεῖν, τὴν ἐμὴν Ὑσμίνην, τὴν παρθένον,
« τὴν καλλιπάρθενον. Ἀλλ' ὁ τύραννος ἐκεῖνος, ἀλλ' ὁ
« θρασὺς, ἀλλ' ὁ τὸ κηρύκειον καταπαίζων, καὶ ὅλον
« κατεψευσμένος αὐτὸ, τὴν σὴν παρθενίαν σεσύληκεν.

« oraculum redde, sitque mihi hoc oraculum non infau-
« stum, sed faustissimum. Intonse Apollo, miserere mei
« intonsi capitis; Daphnæe Apollo, parce Hysminiæ filio,
« qui tua quondam lauro caput splendide coronatus nunc
« meum miserandum caput Orci galea tegit. »

11. Hæc et alia Diantea mater, mea, miserabili clamore
jactans lacrymarum undis mergebatur et templum totum
inundabat. Verum et Hysmines mater Panthia amarum
etiam, tanquam responsans, plangebat. « Hei mihi, Hy-
« smine filia, continuo clamans, quæ infelices manus
« meas fugiens periisti, et me matrem tuam perdidisti.
« Ut avis rapida alis te instruxisti et ex his manibus misere
« evolasti. Ah crudele alarum remigium, quod lumen
« meum exstinxit! Tu mihi thalamus et æreum virginum
« conclave eras; et tamen, o filia mea Hysmine, cum ipso
« thalamo et ipso virgineo conclavi tu virgo mihi erepta
« es. Te excelsam cupressum putabam, quam in media
« colueram anima virgineoque rore et cæteris culturæ
« modis fecundabam; at spirans ab Eurycomide turbo
« radicibus avulsam abstulit. Caduceator sine dubio ille
« non fuit, sed immanis bellua, quæ Hysminen meam
« e miseris istis manibus et mediis amplexibus abripuit,
« omnem meum thesaurum spoliavit, spicas meas messuit,
« vindemiam decerpsit, et rosarium floribus orbum reli-
« quit. Coronata illa fera Aulicomidem venit, et, sublata
« mihi corona, mox caput inornatum deseruit; et virgini-
« tatem simulans virginem meam per fraudem abduxit; te-
« lum in pectus meum misit et nunc intimis visceribus læsa
« doleo. Truculentus fucus Aulicomide advolans apem mel-
« litissimam Hysminen meam rapuit, et animam meam ab-
« sinthio implevit. Dira illa et immanis aquila, quæ, quum
« pro te diis rem facerem, victimam a manibus ipsis mediis-
« que ab ignibus rapuit, jam tum malum omen et infeli-
« cissimum præsagium fuit. Nunc sæva Jovis auguria even-
« tum suum habuere: tu mihi, suavissime fons, qui senec-
« tutis amarorem dulcem faciebas, nescio quis canalis ex
« Eurycomide in alium aquæductum te derivat, et te anima
« mea sitit, ac tamquam pulcherrimum fontem te os
« meum quærit. O filia Hysmine, quo te luctu, quibus
« lacrymis miserabiliter prosequar? an ut mortuam? at
« ubi terrarum sepultam? qui te tumulus et tegit amœnum
« Gratiarum fontem contegit? Sed forsitan juventuti tuæ
« mors pepercit; at si ita est, quis te Hysminen meam, vir-
« ginem virginum pulcherrimam, terrarum locus detineat
« scire aveo. Prorsus ille tyrannus scelere et audacia
« conflatus, qui caduceatoris ministerium ludibrio habi-
« tum mentitus est, ille virginitatem tuam rapuit. O

« Ὦ δεινῆς ἀωρίας, ὢ δυστυχίας ἐμῆς, ὢ φυλακῆς ἀφυλάκτου· ὢ δολίου θηρὸς ἐκείνου δολίως κλέπτοντος καὶ ἀγρίως ἁρπάζοντος. Ἀλλ', ὦ λαλοῦσα πηγὴ, καὶ πρόμαντι δάφνη, καὶ ἐπὶ πᾶσι Φοῖβ' Ἄπολλον, δέξαι μου ταύτας ἀθλίας χοὰς, ἃς σπένδεταί σοι Πανθία, μήτηρ ἀθλία, ὑπὲρ Ὑσμίνης, ἀθλίας παιδός. »

12. Ταῦθ' αἱ μητέρες περιπαθῶς καὶ λίαν ὀδυνηρῶς ἀπωδύροντο· οἱ δέ γε πατέρες ὀδυνηρότερον ξυνεπήχουν καὶ ξυνεκόπτοντο, « Ὦ παῖδες, ὀλώλατε, λέγοντες, ἡμεῖς δ' ὑμῖν ξυνολώλαμεν. Ἔρως ἐστράτευσε καθ' ὑμῶν, καὶ τὰς ὑμῶν καρδίας ἐπολιόρκησεν· Ἔρως τὴν ἐν ὑμῖν πορφύραν τῆς παρθενίας ἐσύλησε, καὶ κατὰ κόχλον ἡμεῖς ἀπεῤῥάχθημεν. Ἔρως τὴν ὑμετέραν ῥοδωνιὰν ἀπηνθίσατο, καὶ τὰς ὑμετέρας ψυχὰς ὅλας ἀνέπρησε καθ' αἱμασιάν· Ἔρως ἀφροδισίῳ πυρὶ τὴν τῆς νεότητος θέρμην ὑμῶν ἐξεπύρωσε, καὶ γεραιὰ σπλάγχνα πατέρων ἡμῶν ἐς βάθος κατέκαυσε, καὶ ἡμᾶς ἀπηνθράκωσεν. Ἔρως, ὁ Διὸς παῖς, ἐκστρατεύει κατὰ τοῦ πατρὸς ἐν μέσῃ πανηγύρει, Διὸς ἐν μέσῃ τελετῇ, καὶ Διασίοις αὐτοῖς, καὶ λάφυρον ἁρπάζει τὸν κήρυκα, τὴν παρθενίαν ληΐζεται, καὶ ὅλον τὸν παρθενῶνα πολιορκεῖ, καὶ τὰς ἡμετέρας ὅλας κατασκυλεύει ψυχάς. Ἐκ δάφνης ταύτης, Ἄπολλον, δάφνης τῆς σῆς, παίδων ἡμῶν κατεστεφανώσαμεν κεφαλὰς, ἀλλ' Ἔρως ταύτας ἀπεστεφάνωσε, καὶ σποδῷ τὰς τῶν πατέρων ἡμῶν κατεστεφάνωσε κεφαλάς. Ἄπολλον, Ἄπολλον, τὰς ἡμετέρας ταύτας ἐλέησον πολιὰς, καὶ τοῖς πατράσι συμμετάσχου κατὰ πατραλοίου παιδός· δέξαι ταύτας ἱκετηρίους χοὰς, ἃς σπένδονταί σοι πατέρες ὑπὲρ παίδων ὀλλυμένων οἰκτρῶς ἐν ἔαρος ἀκμῇ, ἐν ἀτρυγήτῳ λειμῶνι καὶ μέσῃ νεότητι. »

13. Ταῦθ' οἱ πατέρες, ταῦθ' αἱ μητέρες ἡμῶν· τό τέ γε παρεστὼς ἅπαν ἤλγησε τὴν ψυχὴν, δακρύων ἐμεστώθη τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐκώκυσεν ὀλολύγιον. Ἐγὼ δὲ περὶ τὴν Ὑσμίνην ἐλθὼν, μεθειλκυσάμην αὐτὴν τῆς χειρὸς, « Ὑσμίνη, λέγων, ὁρᾷς; » Ἡ δὲ, « Ἀλλ' οὐ περιπτυξόμεθα τὰς μητέρας; » φησίν. Ἐγὼ δὲ, « Ἀλλ' ἐπίσχες, εἶπον, ἐγκαρτερήσωμεν τῷ χρησμῷ. » Καὶ δὴ καταχαχλάζει τὸ ὕδωρ, ὁ τρίπους ἠχεῖ, δάφνη μαντικὴ κατασείεται, καὶ οἷον ὅλη κατανεμοῦσθαι δοκεῖ. Ἐνθουσιῶσιν οἱ πρόσπολοι, καὶ Φοῖβος μαντεύεται, καὶ χρησμοδοτεῖ, καὶ φοιβάζει, καὶ καταφοιβάζει τὰ μέλλοντα· καὶ ἦν ὁ χρησμὸς, τοὺς παῖδας ἡμᾶς τοῖς τοκεῦσιν ἀποδιδοὺς καὶ κατεπισκήπτων τὸν γάμον· πρὸς ὃ δὴ φρίσσει τὸ παρεστὼς, αἱ μητέρες θρηνοῦσιν ἐξ ἡδονῆς, οἱ πατέρες ὀρχοῦνται πρὸ τοῦ βωμοῦ, καὶ ἡμεῖς ταῖς χερσὶν ἀλλήλους ξυνδούμενοι πρὸ τῶν τοῦ Φοίβου ποδῶν κυλινδούμεθα· περιτρέχουσιν ἡμᾶς αἱ μητέρες, ἁρπάζουσι, ξυμπλέκονται, περιπλέκονται, φιλοῦσι, θρηνοῦσι, καὶ ξυνέχουσιν ἀναπόσπαστα· καὶ μεθέλκονται τοὺς παῖδας ἡμᾶς οἱ πατέρες, ἑτέρωθεν ὅλην ἡμῖν ξυμμεριζόμενοι τὴν ψυχήν. Παιανίζουσι χα-

« crudelem intempestivitatem; o infelicitatem meam! o custodiam incustoditam! o dolosam belluam, quæ Hysminen meam verbis astute clepsit, et ferociter rapuit. O argute fons, fatidica laurus, tripusque et præ cæteris Phœbe Apollo, accipe hæc misera libamina quæ tibi profundit Panthia, misera mater, pro Hysmine, misera filia. »

12. Hæc dum matres vehementer commotæ et dolentes lugebant, patres nostri gravius etiam consona voce clamantes et plangentes, « O filii, inquiebant, vos nobis periistis nosque vobiscum periimus. Amor contra vos pugnans, expugnatis pectoribus vestris, castitatis etiam vestræ purpuram rapuit, et nos tanquam concha fracti sumus. Amor rosarium vestrum floribus spoliavit, animos vestros sepis instar adussit; Amor juventutem vestram, venereo igne fervidam combussit, et senilia patrum vestrorum viscera penitus adussit, nosque ipsos in cineres redegit. Amor, Jovis filius, patri adversatus in medio festo, celebritatem inter et Diasia, præconem tanquam prædam rapit, virginitatemque ejus abreptam prædatur, immo toto parthenone oppugnato, animos nostros funditus exspoliat. Nos ista lauro, o Apollo, lauro tua filiorum nostrorum capita coronavimus, sed coronas istas Amor abstulit, et capita nostra patrum cinere coronavit. Apollo, Apollo, tu istius senectutis nostræ misertus, patri contra illum parricidam puerum auxilio esto, et supplices, quas tibi libamus, inferias pro fato functis in ætatis flore filiis et nondum matura juventute accipe. »

13. Ista patres, ista matres vix effati erant, cum mœstissima, quæ aderat, turba, oculis lacrymarum plenis sonorum et altum ingemuit. Ego autem ad Hysminen accedens, taciteque illam manu trahens, « Hysmine, inquiebam, tune omnia vides? — At matres, respondit illa, non amplectemur? » Ego vero: « Contine te, oraculum exspectemus. » Ecce autem subito leni cum undarum cachinno tripodis sonus auditur, et ipsa fatorum conscia laurus quasi vento agitata moveri videtur. Tunc furore divino accenduntur sacerdotes, Phœbus ipse vaticinatur et futura non ambigue nuntiat; et redditum oraculum fuit, quod parentibus restitutos nos in manum convenire juberet; horruit autem ad hoc oraculum quæ aderat multitudo, matresque nostræ præ voluptate lugebant, saltantibus ante aram patribus; et nos interea, manibus invicem complicatis, ad dei genua effusos accurrentes rapiebant matres, et in amplexus ac complexus ruentes, nos deosculantur lugentes et detinent, ita ut a se avelli non paterentur; et nos contrahebant ex alia parte patres totam animam nobis dividentes. Pæana canunt gratias agentes, hymnisque grates

ριστήρια, ὑμνοῦσιν εὐχαριστήρια, κροτοῦσι σωτήρια· χαίρει τὸ πλῆθος, εὐλογεῖ τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ τῆς δάφνης ἡμεῖς στεφανούμεθα.

14. Κῆρυξ δ', ὁ ποτὲ δεσπότης ἐμὸς, καὶ Σώστρατος, Ῥοδόπης πατὴρ, ἡμῖν ἐπιτίθενται· διαῤῥήσσουσι τοὺς στεφάνους, ἀφειδῶς τὴν γλῶσσαν προπέμπουσιν, ἀπαίσια κινοῦντες αὐτήν· τὸν ἱερέα κακολογοῦσι, καὶ δημηγοροῦσι τὰ καθ' ἡμᾶς, ὡς ἐκ βαρβαρικῶν χειρῶν ἡμᾶς ἀπεσπάσαντο νόμῳ στρατιωτικῷ δουλογραφηθέντας αὐτοῖς· ὁ δέ γε στεφανῶν ἡμᾶς ἱερεύς φησι πρὸς αὐτούς· « Εὖγε τῆς νομοθεσίας ὑμῖν, ὡς δουλαγωγεῖτε τοὺς « Ἕλληνας, ὑπέρευγε τῆς εὐσεβείας, ὡς δουλογρα- « φεῖτε τοὺς κήρυκας. Ἀπόλλων χρησμοδοτεῖ, καὶ τοῖς « ἐλευθέροις ἀφοσιοῦται τὸ ἐλεύθερον, οἷς νόμος Ἑλ- « λήνων πρότερον καὶ φύσις αὐτὴ τὴν ἐλευθερίαν ἀπε- « χαρίσατο· ἀντιχρησμοδοτεῖτε δ' ὑμεῖς, ἀντινομοθε- « τεῖτε, τοὺς ἐλευθέρους καταδουλούμενοι. » Οἱ δὲ, « Οὐχ ἡμεῖς, φασὶν, ἀντινομοθετοῦμεν, ἀλλ' αἰχμὴ καὶ « νόμος τούτους ἐδουλογράφησε στρατιωτικός. » Καὶ δὴ μεθεῖλκον ἡμᾶς, ἡμεῖς δ' οὐκ ἀπεσπώμεθα τῶν τοῦ Φοίβου ποδῶν.

15. Καὶ πάλιν αἱ μητέρες ἐθρήνουν, οἱ πατέρες κατεδυσώπουν καὶ γλώσσῃ καὶ δάκρυσι· καὶ ὁ ἱερεὺς ταῖς χερσὶν ἀπεμάχετο, καὶ πείθειν οὐκ ἔχων ἀπεστεφανώθη τὴν κεφαλὴν, ἀπεδύσατο τὸν χιτῶνα, καὶ τὴν ἀρβύλην ἀπέθετο, καὶ ἀναβὰς ἐπ' ὀκρίβαντος Στεντόρειον πρὸς τὸ πλῆθός φησι· « Τί μάτην ὁ πολὺς ἄνθρω- « πος ἐπὶ τὸν τοῦ Δαφνίου ξυντρέχεις βωμόν; τί κα- « ταδυσωπεῖς τὸν Ἑκηβόλον χρησμοδοτημάτων; Φοῖβ' « Ἄπολλον, ἅλις σοι τῶν προμαντευμάτων, ἅλις σοι τῶν « στεφανωμάτων. » Πρὸς ἃ δὴ τὸ πλῆθος καταθορυβηθὲν, θρασύνεται κατὰ τῶν ἁρπαζόντων ἡμᾶς· οἱ δ' εὐθὺς τῶν τοῦ Φοίβου ποδῶν ἐφάπτονται ξὺν ἡμῖν, ὡς τὸν περὶ ψυχῆς τρέχοντες, καταδυσωποῦσι τὸν ἱερέα, ἱλάσκονται τὸν Ἀπόλλωνα, « Σύγγνωθι, λέγοντες, Ἄπολλον, « καὶ φρενὸς καὶ γλώσσης ἡμῖν. » Ἡμᾶς ἐλευθέρους ἀνακηρύττουσι, τὰς ἑαυτῶν ἐλευθερῶσαι ζητοῦντες ψυχάς. Στεφανούμεθα πάλιν ἡμεῖς, ἐλευθερίαν ἐπιγραφόμεθα, καὶ τοῖς τοκεῦσιν ἀποδιδόμεθα· οἱ δ' ὅλοι πληρωθέντες ἡδονῆς καὶ χαρᾶς, σῶστρα θύουσιν ὡς ἐπαναβιοῦσι παισίν· ᾄδουσιν ἀναγώγια, καὶ χορεύουσιν ἐπινίκια. Ξυνορχούμεθα τούτοις ἡμεῖς, καὶ παιανίζομεν ἐλευθέριον ἡλίκον οἷον ἐράσμιον.

16. Καλεῖ καὶ δείπνου καιρὸς, καὶ τῷ ἱερεῖ ξενιζόμεθα, καὶ ἦν τὸ δεῖπνον φιλοτιμότατον. Ἡ μὲν οὖν Ὑσμίνη τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐξ αἰδοῦς ἀφῆκε τῇ γῇ, καὶ ταῖς τροφαῖς οὐ προσεῖχεν οὐδὲ μέχρι χειρῶν αὐτῶν· ἐγὼ δ' ὥς τις Ὀλυμπιονίκης ἐξ ἡδονῆς καὶ χαρᾶς ὀφθαλμοὺς μὲν καὶ χεῖρας εἶχον ἐπὶ τὴν τράπεζαν, στόμα δὲ καὶ λαιμὸν ἐχαρισάμην τοῖς βρώμασι, καὶ ὅλῳ τῷ νῷ τὸν γάμον ἐπωπτριζόμην αὐτόν. Μετὰ γοῦν δὴ ποικίλας καὶ πολυτελεῖς τὰς τροφὰς, ὁ ἱερεὺς ἀναστὰς τῆς τραπέζης, καὶ τὸν χιτῶνα διαζωσάμενος, καὶ γυμνώσας τὼ χεῖρε, πρὸς πότον ἡμῖν ὑπηρέτησε,

solvunt et pro salute nostra plaudunt; denique plebs tota Apollinem laudibus prosequitur et nos lauro coronamur.

14. Verum caduceator, quondam herus meus, et Sostratus, Rhodopes pater, in nos irruunt; coronas dilacerant, temeraria pleraque et ominosa etiam effutientes, ipsum ultimum conviciis sacerdotem lacessunt et res nostras populo narrare exorsi sunt : ut nempe barbarorum e manibus ereptos et militari lege servos factos possiderent. Verum ad hæc nos iterum coronans, sacerdos, « O pulchram, inquit, « legem vobis qui Græcos in servitutem redigitis! o « spectatæ pietatis homines qui caduceatores servos facitis. « Vaticinatur Apollo et liberis libertatem asserit quibus « lex Græcorum et ipsa natura libertatem prius largita « erat; vos contra altero vestro oraculo et altera lege « servos esse qui liberi sunt jubetis. — Nos vero, respon- « debant illi, legem novam non ferimus, sed bello et belli « jure nobis servi effecti sunt. » Et cum dicto nos trahebant, nos autem a Phœbi genibus avelli non patiebamur.

15. Et iterum matres lacrymabantur et patres verbis et lacrymis supplices auxilium petebant; ipse autem sacerdos manibus repugnabat : sed quum persuadere non posset, deposita corona, tum demum sacra veste et calceo sacro exutus, suggestu conscenso, alta et Stentorea voce populum sic alloquitur : « Quid frustra tanta multitudo ad « hanc aram concurris; quid a deo qui longe jaculatur « oracula suppliciter rogas? Satis oraculorum tibi, Phœbe « Apollo, satis coronarum est. » Commotus ad illa populus contra raptores nostros audacior factus est. Itaque illi statim dei ad pedes nobiscum effusi, sacerdotem, quasi in vitæ periculo constituti, precantur, Apollinem invocant, dicentes: « Parce, Apollo, et menti et linguæ nostræ. » Nos liberos esse jubent, liberas esse animas suas rogantes. Rursus igitur coronati liberique facti parentibus redditi sumus, qui statim lætitia et gaudio pleni pro salute natorum quasi virbiorum numini faciunt; nos reduces cantibus, omniumque victores choreis excipiunt. Et nos cum illis saltamus dulcissimumque restitutæ libertatis pæana canimus.

16. Vocat interim prandii hora, nosque hospitio exceptos sacerdos splendidissimo convivio tractavit. Hysmine quidem, defixis præ pudore in terram oculis, cibos ne manibus quidem attingere ausa est; ego contra, quasi Olympionica, præ gaudio et lætitia oculos quidem et manus ad mensam intendebam sed etiam convivii cibis et ore et gula indulgebam, et animo, quasi in speculo, mihi effingebam nuptias. Post diversas opiparasque epulas, surgens mensa sacerdos, cincta veste, nudatisque aliquantum brachiis, poculum nobis præbuit dicens : « Hoc est poculum Servatoris

« Τοῦτο πόμα, λέγων, Σωτῆρος Ἀπόλλωνος. » Πίνουσι μὲν οὖν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ μετ' αὐτοὺς αἱ μητέρες, « Χάρις σοι, λέγοντες, Ἄπολλον, τῆς καλῆς ταύτης « παρακαταθήκης, ἣν παρακατέθου τοὺς παῖδας « ἡμῖν. » Καὶ μετ' αὐτοὺς ἡμῖν ἐκοινώσατο τὸ ποτήριον, « Ἀπόλλων, λέγων, ὑμῖν κοινοῦται τὸ πόμα, « ὃς καὶ τὸν γάμον ἐπισκήπτει χρησμοδοτῶν, δωρεῖται « τὸ ἐλευθέριον, καὶ ὅλον κοινοῦται τὸ ζώσιμον. »

17. Ταῦτ' εἰπὼν, συνανεκλίθη· καὶ πάλιν, « Ἡμῖν, φησὶν, Ὑσμινία νυμφίε (ταύτην γάρ σοι τὴν κλῆσιν « Ἀπόλλων φοιβάζων ἀπεχαρίσατο), μὴ φείσῃ λέγων τὰ « καθ' ὑμᾶς ἀρχῆς ἀπ' ἄκρης, καὶ μέχρις ἄκρης « αὐτῆς τῆς τελευτῆς. » Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτόν· « Ὅλους « ἀνάπτεις μοι κρατῆρας αὐτοὺς πυρὸς, καὶ μυρμηκιὰν « μοι τραγῳδημάτων ἀναστομοῖς. » Ὁ δὲ, « Ἀλλὰ μὴ « φείσῃ μοι, φησὶ, πρὸς Ἀπόλλωνος, μηδενὸς, πρὸς « ἐλευθερίας αὐτῆς καὶ νυμφῶνος, ὅν σοι λαμπρὸν Ἀπόλλων ἐνυμφοστόλησεν. » Ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτόν· « Σύγγνωθι, δέσποτα· ὅλην γὰρ ἐξ αἰδοῦς κατατεθορυβημένος « εἰμὶ τὴν ψυχὴν, καὶ ὅλον τεταραγμένος τὸν νοῦν· ἐς « νέωτα δέ σοι τὰ τῆς διηγήσεως ἀποταμιεύσομαι. »

18. Πείθω τὸν ἱερέα, καὶ λύεται τὸ συμπόσιον, καὶ ἡμεῖς γινόμεθα παρὰ τὰ δωμάτια· Θεμιστεῖ γάρ μοι πατρὶ καὶ μητρὶ Διαντείᾳ κἀμοὶ δωμάτιον ἓν ὁ ἱερεὺς ἀφωσίωσε, καὶ κλίνας τρεῖς παρὰ τούτῳ λαμπρὰς ὑπεστρώσατο, αἷς ἡμεῖς ἀνακλιθέντες, πρὸς ὕπνον ἐτράπημεν· Σωσθένει δὲ καὶ Πανθίᾳ καὶ τῇ τούτων Ὑσμίνῃ παιδὶ, δωμάτιον ἕτερον. Καὶ οὕτως ἡμεῖς ἀπ' ἀλλήλων γενόμενοι, τὴν νύκτα παρεμετρήσαμεν.

« Apollinis. » Primi bibunt patres nostri, secundæque ab illis matres, « Gratias agimus, o Apollo, dicentes, ob « pulchrum istud filiorum apud nos depositum. » Nobis tertio poculum sacerdos cum hoc dicto tradidit : « Apollo « inter vos hoc esse poculum commune vult, qui et vobis « oraculo nuptias imperat, et, libertate restituta, totum « vitæ curriculum commune esse jubet. »

17. Hæc effatus accubuit, iterumque ad me conversus, « Hysminia sponse, inquit (tibi enim hoc nomen vaticinio « suo Deus tribuit), non negabis, ut puto, rerum tuarum « narrationem a prima repetitam origine ad finem usque « pertexere. » Ego autem, « Tu sopitos ignes, inquam, « suscitas, innumerosque jubes renovare dolores. — Te « tamen per Apollinem, respondit ille, obtestor, ne quidquam sileas, per libertatem tuam et nuptias, quas tibi « tam splendide numen paravit. » Ego vero, « Parce, « domine, inquam, quia pudore conturbatur animus, territaque mens hæret : in crastinum tibi integram narrationem servabo. »

18. Persuasus est sacerdos, et, ita finito convivio, nos cubiculis reddidimus, quorum alterum Themisteo patri matrique et mihi, in eoque tres lecti splendide parati erant, in quibus recubantes somno concessimus; alterum vero Sostheni pariter et uxori Hysminæque. Ita discreti separatique noctem dimensi sumus.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

1. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ πάλιν ἐπὶ τὸν βωμὸν γενόμενοι, δάφνης ἐστεφανωμένοι τὰς κεφαλὰς, ἐπανηγυρίζομεν ἐλευθέρια, ἐπαιανίζομεν ἐπινίκια, ἐπεκροτοῦμεν σωτήρια, ὅλας ἑκατόμβας Ἀπόλλωνι θύοντες· τὸ δέ γε πλῆθος, ὅσον εἶχεν οὐκ εὐαρίθμητον ὁ βωμὸς, πρὸς ἡμᾶς εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ τοῖς δακτύλοις παρεσημαίνετο· καὶ ἦν τὸ καθ' Ὑσμίνην καὶ Ὑσμινίαν ἡμᾶς ἀνὰ πᾶσαν γλῶσσαν διήγημα κείμενον· καὶ ἦν Ἀπόλλων ἐφ' ἡμῖν εὐλογούμενος.

2. Πάλιν οὖν ἀρίστου καιρὸς, καὶ πάλιν δεῖπνον ὁ ἱερεὺς λαμπρὸν ἑτοιμάζεται, καὶ πάλιν ἡμᾶς φιλοφρονεῖται πολυτελῶς. Ἐπεὶ δὲ πέρας ἔχοι τὰ τῆς τραπέζης, ὁ τὸ δεῖπνον ἑτοιμασάμενος ἱερεὺς τὰ καθ' ἡμᾶς ζητεῖ καὶ πάλιν μαθεῖν, καὶ ἦν ἀμεταθέτως ἐγκείμενος· ἐγὼ δ' ἀλλὰ, κἂν ᾐσχυνόμην, κἂν ὤκνουν, κἂν ἔφριττον, ἀλλ' ἄκων ἀπεδυσάμην πρὸς τὴν διήγησιν, καὶ ἡ φωνή μου ἐπέλειπε, καὶ ἡ γλῶσσα ἐπείχετο· ἄρχομαι δ' ὅμως λεπτῇ τῇ φωνῇ·

3. « Πατὴρ μέν μοι Θεμιστεὺς οὗτος, καὶ μήτηρ « Διάντεια, οὓς σὺ ξενίζεις φιλοτιμότατα, πόλις δ'

LIBER UNDECIMUS.

1. Sequenti die, quum iterum ad Apollinis aram tempora lauro redimiti venissemus, libertatem restitutam celebravimus, victoriæ pæana cantavimus, et servatori deo plaudentes exactam hecatomben Apollini mactavimus; turba autem, quæ sine numero ad aras præsens aderat, inconnivo in nos defixa obtutu, digito monstrabat; et nostra omnium in ore historia erat, et in nobis Apollo utique laudabatur.

2. Iterum cibi capiendi hora venit, iterumque parato sacerdos opiparo convivio sumptuose nos excepit. Circa finem, sacerdos, qui convivium paraverat, iterum omnia quæ ad nos spectant scire cupiens, me acriter ut res nostras exordiar urget; ego autem, quamvis me puderet, ideoque tardior et timidior subsisterem, invitus tamen ad illarum narrationem, deficiente pæne voce et hærente ad fauces lingua, me comparavi, initium tenui voce sic exorsus :

3. « Pater mihi Themisteus ille, quem vides, et Diantea « mater, quos tu benigne et honorifice hospitio excipis,

« Εὐρύκωμίς μοι πατρὶς, παρ' ᾗ βωμὸς Ξενίου Διὸς, « καὶ τελετὴ τὰ Διάσια. Καὶ κήρυξ ἐγὼ κληρούμε- « νος τὸ κηρύκειον, καὶ κήρυξ οὐκ ἐς τυχοῦσαν, ἀλλ' « ἐς Αὐλίκωμιν, στεφανοῦμαι τῆς δάφνης. Ἥκω « περὶ τὴν κληρωθεῖσάν μοι πάντως πολυτελῶς, ὅτι « καὶ Διὸς τὸ κηρύκειον, καὶ Διασίων ὁ κήρυξ ἐγώ. Τῷ « Σωσθένει ξενίζομαι τούτῳ, πολυτελῶς ὑποδέχομαι, « φιλοφρονοῦμαι λαμπρῶς· εἰσάγει με περὶ τὸν κῆπον· « ἐν μέσῳ τούτῳ τὰ τῆς τραπέζης μοι παρατίθεται· « ἐγγύς μοι τοῦ λειμῶνος τὰ τῆς στρωμνῆς ἑτοιμάζεται· « Ὑσμίνη ταύτη τῇ θυγατρὶ Σωσθένης οὗτος, ὁ ταύ- « της πατὴρ, οἰνοχοεῖν ἐγκελεύεται· ἡ δ' οἰνοχοεύει « τῷ πατρὶ πειθομένη.

4. « Τέλος ἔχει τὰ τῆς τραπέζης, καὶ νίπτει μου « τοὺς πόδας Ὑσμίνη, παρθένους πόδας παρθένοις « χερσίν. Ἀνακλίνομαι τῇ στρωμνῇ κατὰ παρθένον, « ἀνέτως τοῖς ὕπνοις σπενδόμενος. Ἀνίσταμαι μεθ' « ἡμέραν, γίνομαι περὶ τὸν κῆπον, θαυμάζω τοῦτον « τῆς τῶν φυτῶν συστοιχίας καὶ τῶν ἄλλων καλῶν, « περὶ τὸ τοῦ κήπου θριγγίον μετάγω τοὺς ὀφθαλμοὺς, « καὶ μετὰ δή τινας γραφὰς, θρόνον χρυσοῦν γεγραμ- « μένον ὁρῶ, μειράκιον ἐπὶ τῷ θρόνῳ ὁπλοφόρον, « γυμνὸν, πυρφόρον, τὼ πόδε πτερωτὸν, ἐκ κεφαλῆς « καὶ μέχρι ποδῶν χαρίεν τὸ πρόσωπον. Τούτῳ δὴ « τούτῳ τῷ μειρακίῳ δουλοπρεπῶς παρειστήκεισαν « βασιλεῖς, δυνάσται καὶ τύραννοι, θῆρες καὶ θηρῶν « βασιλεῖς, ἅπαν γένος πτηνῶν, ἅπαν γένος θαλάσσης, « καὶ φασματώδεις δύο γυναῖκές τινες, ὑπὲρ γυναῖκας « τὸ μῆκος, τὴν ῥυτίδα πέμπελοι καὶ τριπέμπελοι. Ἡ « μὲν λευκὴ τὰ πάντα, τὸ πρόσωπον, τὴν τρίχα καὶ « τὸ χιτώνιον, χεῖρας καὶ πόδας, καὶ τἄλλα τοῦ σώ- « ματος· ἡ δὲ τὰ πάντα μέλαινα, τὴν ὄψιν, τας « χεῖρας, καὶ μέχρι ποδῶν ἐκ κεφαλῆς, καὶ μέχρις « ὀνύχων αὐτῶν. Ἃ δὴ κατεθορυβήθην ἰδὼν, καὶ νοῦ « πλάσμα, καὶ τέχνην ζωγράφου, τὴν καινὴν ταύτην « ἐλογιζόμην γραφήν. Ἀλλ' ἦν ὑπὲρ τὴν τοῦ μειρακίου « κεφαλὴν ἰαμβεῖα, Ἔρωτα λέγοντα τὸν γεγραμμένον « εἶναι, τὸν ἐπὶ δίφρου καθήμενον, πάντων κρατοῦντα « βασιλικῶς. Ἐγὼ δ' οὐ μόνον ἐκακολόγησα τὴν γρα- « φὴν, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἔρωτα σωφρόνως « ἀπέσκωψα.

5. « Ὁ δ' ἐφίσταται διὰ νυκτὸς ὑπνουμένῳ μοι, καὶ « τὰ μεθ' ἡμέραν κατονειδίζει με· καὶ τέλος ἐμπίπτει « μου τῇ ψυχῇ, καὶ συνδουλογραφεῖ με τοῖς δούλοις « αὐτοῦ, ἀντὶ κήρυκος, ἀντὶ παρθένου, πρὸς ὅλον « ἐραστὴν μεταπλάττων με· καὶ τῇ χειρί μου ταύτῃ « τῇ δεξιᾷ τὴν Ὑσμίνην μοι ταύτην παραθεὶς, ἀπέ- « πτη μου τῶν ὀφθαλμῶν, συμμεθελκυσάμενος καὶ « τοὺς ὕπνους, καὶ τὴν παρθενίαν, καὶ τὸ κηρύκειον. « Καὶ ἤμην ἐραστὴς ὁ κήρυξ, καὶ ὁ παρθένος ἀπάρθε- « νος ὅλην κατεπόρνευον τὴν Ὑσμίνην καὶ ὀφθαλ- « μοῖς, καὶ γλώσσῃ, καὶ νεύματι, μεταπλάττων καὶ « ταύτην εἰς Ἔρωτα. Καὶ οὕτως ἐξ Αὐλικώμιδος πα- « λινοστῶ πρὸς Εὐρύκωμιν, ὅλῳ τῷ τῆς Ὑσμίνης

« urbs Eurycomis patria, in qua Jovis Hospitalis celebre « templum et Diasia festum. In hac urbe sorte caducea- « toris ministerium adeptus non in exiguam civitatem, sed « in Aulicomidem, laurea coronatus sum. In illam, quæ « mihi contigerat, urbem veni, magno et splendido appa- « ratu, ut et Jovis præconium et Diasiorum præconem de- « cuit. Ibi me hospitio exceptum Sosthenes splendide et « humaniter habet, me in hortum deducit, cujus in medio « cœna mihi apponitur; proxime pratum etiam lectum « parat et Hysminen filiam (iste enim Hysmines pater) « vinum nobis præbere jubet. Illa patri paret, et vina « ministrat.

4. « Finito convivio, pedes meos, et castos quidem « pedes, castis manibus lavat. Ego cubili redditus, statim, « ut nondum amantem decet, somno indulgeo. Redeunte « die, surgo, in hortum incedo et ibi fruticum ordines, « plurimaque alia mirabundus, tandem oculis septum « usurpans, post aliquas picturas aureum tronum depi- « ctum aspicio et puerum trono insidentem, nudum, « arma et faculam tenentem, alatis pedibus, et a capite ad « pedes formosum. Huic autem puero adstabant quod- « cunque ad obsequium parati reges, principes, et tyranni, « feræ præterea, ferarumque reges, præter omne volucrum « genus, et universum genus piscium; proxime insolentis « formæ mulieres duæ, proceræ supra mulierum vulgus « et rugarum sulcis senioque immo trisenio confectæ. « Prima prorsus alba vultu, crine, veste, manibus pedi- « busque ac cæteris corporis partibus; altera autem totam « corporis compagem nigerrima, et manus et cætera a « capite usque ad pedes. Quæ videns conturbatus sum, et « ingenii figmentum, aut pictoris artificium, insolentem pi- « cturam suspicatus sum. Verum super pueri caput iambici « versus exarati Amorem ibi descriptum docebant, qui « currui insidens omnibus regia potestate imperaret. Ego « autem, non solum contempta conviciis pictura, dicteriis « etiam, ut castum decuit, Amorem lacessivi.

5. « At ille dormienti per noctem mihi apparens, « exprobratis quæ toto die dixeram singulis, tandem in- « timo pectoris penetrali sese insinuans, de caduceatore « pudicoque in amatorem mutatum servorum numero « adscripsit, traditaque in hanc dextram manum Hys- « mine, somnos et castitatem et sacrum ministerium « secum auferens, evolavit. Et ego caduceator et castus, « amator et sine castitate evasi, oculis, lingua nutuque « Hysminen depudicans parem in amorem transformo. Ita « ex Aulicomide Hysmines amori mancipatus Eurycomi-

« δουλογραφούμενος ἔρωτι· ἡ δ' ἀλλ' οὐδ' αὐτὴ καὶ « πῦρ καὶ πτερὸν καὶ τόξον ἐξέφυγεν Ἔρωτος, καὶ « γλῶσσαν ἐμὴν πιθανολογοῦσαν ὅσα παιδεύουσιν « Ἔρωτες.

6. « Ἤρων οὖν Ὑσμίνης, εἰ δ' ἀντηρώμην, αὐτὴ « λεγέτω. Καὶ τὸν γάμον ἀλλήλοις ἐμνηστευόμεθα, « ὃν κλέψαι θέλων αὐτὸς (εἰρήσθω γὰρ τἀληθὲς) οὐ « συνεχωρούμην τῇ κόρῃ. Σωσθένης οὗτος, ὁ ταύτης « πατὴρ, ἐν μέσῃ τραπέζῃ καὶ δείπνῳ πολυτελεῖ γά« μον ἕτερον κηρύσσει τῆς θυγατρὸς, ὃν δὴ ζητοῦμεν « φυγεῖν, καὶ τῇ φυγῇ καθυπηρετεῖ Κρατισθένης καὶ « ναῦς, ἧς ἐπιβάντες, τῆς ἐμῆς ἀπέδημεν Εὐρυκώμι« δος. Εὐφόρου τυγχάνομεν πνεύματος, καὶ χαίρομεν « φεύγοντες.

« 7. Ἀλλὰ κυκᾷ τὴν θάλασσαν Ποσειδῶν, ἴσα καὶ « ὄρεσιν ἐγείρει τὰ κύματα, τὴν ναῦν καταδῦσαι φι« λονεικεῖ, λύτρον ὁ κυβερνήτης τυθῆναι νομοθετεῖ. « Κληρούμεθα τοῦτο, καὶ ἣν ὁ κλῆρος, φεῦ! ἐπὶ τὴν « Ὑσμίνην πεσών· ἐκσφενδονᾶται τοίνυν ἐπὶ τὴν θά« λασσαν, καὶ νηνεμίαν εὐθὺς τῇ θαλάσσῃ χαρίζεται. « Τὸ δ' ἐφεξῆς, ἀναβιοῦσαν ταύτην ὁρῶ, πῶς δ', οὐκ « οἶδα, νὴ τὸ φρικτὸν ἐκεῖνο κλυδώνιον, νὴ τὸν Πο« σειδῶνα, καὶ τὴν πικρὰν δουλείαν, νὴ τὸν Ἀπόλ« λωνα, καὶ τὸ τῆς ἐλευθερίας γλυκύ. Ἐγὼ δ' ὅλην τὴν « ναῦν κατεκύκων τοῖς ὀδυρμοῖς, καὶ τοῖς δάκρυσι « κατεπέκλυζον· ὁ μὴ φέρων ὁ κυβερνήτης μηδ' « ὅλον τὸ ναυτικὸν, μετάγουσι περὶ τὴν ψάμμον τὸ « σκάφος, καί με τῆς νεὼς ἀποτίθενται. Κἀγὼ δ', ὡς « ἐν κενηρίῳ τῇ ψάμμῳ, τὰς τῶν δακρύων χοὰς κα« τεσπενδόμην τῇ κόρῃ.

« 8. Καὶ τριήρης αἴφνης ἐφίσταται, πλήρης βαρ« βάρων ἀγρίων ἀνδρῶν, οἳ κατὰ θῆρας ἀπηνῶς μοι « κατεπιτίθενται, ἀγρίως αὐτῶν ἐφέλκονταί με τῶν « τριχῶν, εἰσάγουσι περὶ τὴν τριήρη, καὶ τῇ κώπῃ « παρακαθίζουσι. Καὶ μετὰ δεῖπνον βαρβαρικὸν « ἐκεῖθεν ἀπαίρουσι, κατεπιτίθενταί τινι πολιχνίῳ, « τοῦτο καταληΐζονται, καὶ σκύλων πληροῦσι τὴν « ναῦν· τοὺς μὲν οὖν δὴ νεανίσκους ταῖς κώπαις πα« ρακαθίζουσι, τοὺς δ' ὑπερανα6εβηκότας αὐτοὺς « ἔργον μαχαίρας τεθείκασι, καὶ τῇ θαλάσσῃ παρα« δεδώκασιν· οὐκ εὐαρίθμητον γὰρ ὅσον ἐν ἀνθρώποις « ἡ βάρβαρος χεὶρ ἐκ τοῦ πολιχνίου κατεληΐσατο· « ὅσον δ' ἐν γυναιξὶν, ἀκολάστως ἐχρήσαντο· ταῖς « παρθένοις γὰρ οὐδὲ μέχρις ἀφῆς βαρβαρικῶς ἐνεα« νιεύσαντο.

« 9. Καὶ οὕτω περὶ τὴν Ἀρτύκωμιν ἐγενόμεθα, καὶ τὸ « βάρβαρον βαρβαρικάς τινας σπονδὰς ἐσπείσατο τοῖς ἐξ « Ἀρτυκώμιδος· καὶ οὕτω πλὴν ἀνθρώπων πᾶν ἐξεφορ« τώθη τὸ λῃσθέν· τὸ μὲν οὖν ἐν παρθένοις ἐξ ἀνθρώ« πων ἡμῶν ἠργυρολογήθη πολλῆς, πρότερον τῇ τῆς « Ἀρτέμιδος ἐμβεβλημένον πηγῇ, ἡμῶν δὲ νεανίσκων « καὶ γυναικῶν λόγος οὐδεὶς τοῖς ἐξ Ἀρτυκώμιδος. Καὶ « πάλιν ἡ τριήρης εἶχεν ἡμᾶς, ἣν λύσαντες τοῦ λι« μένος ἐξάγομεν, καὶ πρὸς λιμένα μετάγομεν ἕτερον,

« dem redii; sed neque illa pennas ignemque et Amoris « arcum ac linguam præterea meam singula, quæ docent « Amores, ad persuasionem apte dicentem effugit.

6. « Amabam igitur puellam, an pariter amatus, ipsa « dicat. Sed et post nuptias inter nos conciliatas, robus« tam voluptatem mihi, uti verum dicam, subripere vo« lenti, per Hysminen non licuit. Dum hæc aguntur, « Sosthenes iste, virginis pater, medias inter opiparæ cœnæ « delicias matrimonium aliud filiæ nuntiat, quod nos fu« gere tentamus, et ad fugam instruendam nobis Cratisthe« nes succurrit, et navis, quam conscendentes ex Eury« comide discessimus. Mox adflante secundo vento, læti « fugimus.

7. « At subito mare conturbat Neptunus et navem « submergere enititur, et victimam quæ cæteros redimeret « deo sacrificandam esse gubernator edixit. Illam sorti« mur, et cecidit super Hysminen sors, quæ statim in mare « præceps deturbata tranquillitatem undis reddidit. De « cæteris, quæ subsequuta sunt, viventem rursus illam « adspicio, sed qua ratione, per timendam illam tempe« statem Neptunumque et acerbam servitutem, per « Apollinis ipsius numen et libertatis dulcedinem, ignoro. « At ego totam interea navem infelici turbabam gemitu, « lacrymisque inundabam; quod non ferens cum reliqua « nautarum turba gubernator, appulsa ad littus scapha, me « nave exonerant. Ibi in arena, velut in vacuo tumulo, « ferales lacrymarum inferias puellæ libabam.

8. « At me subito triremis superveniens barbaris homini« bus plena invasit, et ferino prorsus more arreptum crini« bus in triremem tractum ad remos collocarunt. Mox, « finito barbarico prandio, inde solventes, oppidulum « quoddam invadunt, et, illo direpto, navem spoliis implent, « juvenibus ad remos sedere jussis, cæteros provectioris « ætatis et exoleti floris occisos in mare præcipites dant; « innumera etenim hominum multitudo, quos barbarorum « manus ex hoc oppidulo rapuerat; mulieribus autem, « quotcumque fuerunt, ad libidinum suarum flagitia usi « sunt; nam adversus virgines ne tactu quidem, uti de « barbaris suspicari promptum, insolenter se gesserunt.

9. « Ita urbem Artycomidem venimus, statimque pactis « barbaricis quibusdam induciis, navem omnibus, quæ« cunque diripuerant, spoliis exonerarunt. Virgines quot« quot inter nos homines erant, Dianæ fonti primo creditæ, « magno distractæ sunt; de nobis autem adolescentibus « feminisque ne quidem ullus Artycomidis incola quæsi« vit. Ita rursus triremi redditi sumus, quam paulo « post solutam et abductam in alium portum appulimus,

« ὅπου τὸ βάρβαρον, τὴν τριήρη τοῖς πείσμασι καταπηξάμενον, περὶ τὴν ἤπειρον γέγονε, καὶ τὰς γυναῖκας συμμεθειλκύσατο. Μετὰ γοῦν δὴ πολυτελεῖς τινὰς τροφὰς καὶ πόσεις, ἃς ἐξ Ἀρτυκώμιδος ἡ τριήρης εἶχε πολλάς, ἀσέμνως ταῖς γυναιξὶ τὸ βάρβαρον κατεχρήσατο, καὶ τοῖς ὕπνοις ἐσπείσατο, καταβεβακχευμένον καὶ οἴνῳ καὶ ἔρωτι. Ἐν μέσοις δὲ τούτοις ὕπνοις καὶ ἔρωσιν, ἢ μᾶλλον ἀκολάστῳ γνώμῃ βαρβαρικῇ, τὸ τῆς Δαφνηπόλεως ταύτης ἐφίσταται στρατιωτικὸν, ὑπνοῦσι τοῖς βαρβάροις κατεπιτίθεται, συνέχει τούτους, σφάττει, καταληΐζεται, καὶ ἡμᾶς αὐτοῖς συλληΐζεται. Ἐπὶ δὴ τούτοις καὶ ἐφ' ἡμῖν ἐν μέσῃ ταύτῃ τῇ πόλει πομπεύει τὸ στρατιωτικὸν, καὶ τέλος ἡμᾶς χρησμῷ καταδουλοῦται καὶ κλήρῳ καταμερίζεται. Δουλογραφοῦμαι πάλιν ἐγὼ, καὶ δούλειος καλεῖ με ζυγὸς ἐς ταύτην τὴν Δαφνήπολιν.

10. « Ἀλλ' ἥκει καιρὸς ὁ παρὼν, καιρὸς Ἀπόλλωνος ἑορτῆς, καὶ λαμπρὰ τελετὴ τὰ τῆς ἑορτῆς καὶ πανήγυρις· καὶ κληροῦται κήρυξι τὸ κηρύκειον, καὶ δεσπότης ἐμὸς, ὁ χθές μοι τὸν τῆς ἐλευθερίας διαρρηξάμενος στέφανον, κήρυξ ἐς Ἀρτύκωμιν στέλλεται. Γίνεται περὶ τὴν κληρωθεῖσαν· ἕπομαι τῷ δεσπότῃ κατὰ δοῦλον ἐγώ. Φιλοφρονούμεθα τῷ Σωστράτῳ, τῷ τῆς Ῥοδόπης πατρὶ, τῷ χθὲς ἀφελομένῳ τὸν τῆς Ὑσμίνης στέφανον. Ταύτης δὲ τῆς Ῥοδόπης δούλην τὴν Ὑσμίνην ὁρῶ, τὸν ἀδελφὸν ὑποκρίνομαι· ἡ δ' ὅλην μοι τὴν ἀδελφὴν κατασχηματίζεται, καὶ φιλοῦμεν, ὁρώσης καὶ Ῥοδόπης αὐτῆς. Εἰ δ' ἐρᾷ μου Ῥοδόπη καὶ τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν ταύτην Ὑσμίνην καὶ δούλην αὐτῆς ὑπερέτιν ἔσχε πρὸς ἔρωτα, Ὑσμίνη λεγέτω. Τὰ δὲ περὶ τὸν βωμὸν, σὺ μᾶλλον οἶδας ἡμῶν ἀκριβέστερον, τὰ τῶν μητέρων δάκρυα, τὴν τῶν πατέρων γλῶσσαν ἐλεεινολογουμένην τὰ καθ' ἡμᾶς, τὸν χρησμὸν, τὴν τῶν παίδων ἀνεύρεσιν, τὸν τῆς ἐλευθερίας στέφανον, τὴν στεφάνωσιν, τὴν ἀποστεφάνωσιν, τὴν σὴν μακαρίαν ἐκείνην φωνὴν καὶ βοὴν, τὸν τῆς ἐλευθερίας ἡμέτερον στέφανον, καὶ τἄλλ' ὁπόσα περὶ τὸν μέγαν τοῦτον τῆς ἐλευθερίας βωμόν. »

11. Ταῦτ' εἰπόντι, « Χαίροις, » ὁ ἱερεύς μοί φησι, καὶ πρὸς τὴν Ὑσμίνην μετάγει τοὺς ὀφθαλμοὺς, « Παρθένε, λέγων, Ὑσμίνη, τὰ μὲν δὴ περὶ τουτονὶ τὸν νυμφίον τὸν σὸν ἔχω μαθὼν ἀπὸ γλώσσης αὐτοῦ· σὺ δέ μοι τὴν μηνοειδῆ ἀνακύκλωσον, ἵν' ὁλόφωτον εἴη μοι τὸ διήγημα. » Ἡ δὲ πρὸς αὐτόν· « Φεῖσαι γλώσσης ἐμῆς, πρὸς Ἀπόλλωνος Σωτῆρος· γλώσσῃ γὰρ παρθενικῇ αἰδώς τοι προκάθηται, μηδὲ γὰρ οὕτω πάντολμος εἴην, ὡς τὸν πατέρα μὴ φρίττειν, καὶ τὴν μητέρα περιφρονεῖν· σιγὴ γὰρ παρθένοις κόσμος, καὶ γλώσσης φειδώ. »

12. Ταῦτα μὲν οὖν ἡ κόρη μετ' αἰδοῦς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ τὰ πάντα καλὸς ἱερεὺς, « Παρθένε τέκνον, φησὶν, Ἀπόλλων σοι μὲν ἐλευθερίαν χαρίζεται, καὶ τὸν καλὸν τοῦτον Ὑσμινίαν ἐπινυμφεύει σοι· σὺ δ' οὐδ' αὐτὸ δὴ τὸ κατὰ σὲ δρᾶμα θύσεις Ἀπόλλωνι, ἵν'

« Ibi, illa probe rudentibus firmata, in terram cum mulieribus descendentes barbari, post opiparas epulas et compotationes quibus ex Artycomide advectis triremis abundabat, feminis etiam per summam turpitudinem abusi, mero et venere debacchantes, somno indulserunt. Somnos inter et libidines barbaros aucupati hujus urbis Daphnipoleos milites invadunt, comprehendunt, occidunt, diripiunt, nosque simul captivos abducunt. Per mediam urbem celebri triumpho et pompa illos nosque simul circumfert exercitus, et tandem, oraculo permittente, in servitutem sorte divisos adsciscunt. Ita secundo servus factus sum, meque in hanc istam Daphnipolin servile jugum vocat.

10. « Interim tempus Apollinis festi incidit, et splendida celebritas illustrisque conventus imminebat; caduceatores sortiuntur, et herus meus, is qui heri libertatis coronam mihi disrupit, caduceator Artycomidem mittitur. In urbem sorte concessam venit, et ego, ut servum decet, herum subsequutus sum. Ibi a Sostrato illo, Rhodopes patre, qui heri Hysmines coronam per vim abstulit, humaniter excepti sumus. Rhodopes autem servam Hysminen intuitus, me illius fratrem simulo, et illa sororem pariter fingit, et, etiam inspiciente Rhodope, amamus. An vero me deperiret Rhodope, et sororis Hysmines, famulæ suæ, uteretur opera, ut amorem suum mihi notum faceret, Hysmine ipsa dicat. Cætera, quæ circa aram contigerunt, tu melius et accuratius tenes, matrum lacrymas et parentum, quibus infelicem nostram sortem miserabantur, verba, oraculum, pignora sua inventa, libertatis impositas avulsasque coronas, beatam orationem tuam et vociferationem, restitutam nobis coronatis libertatem, aliaque quæ ad maximam illam libertatis aram contigerunt. »

11. Hæc effatum sacerdos quum me valere jussisset, conversis ad Hysminen oculis, « Hysmine puella, inquit, ego sponsi tui casus omnes ejus ab ore didici : tu modo dimidiæ tantum lunæ orbem integrum perfice, uti lucidam ex omni parte totius historiæ narrationem teneam. » Ad hæc Hysmine : « Parce, precor, linguæ, per Apollinem Servatorem; nam et virgineam vocem verecundia cohibet, neque ego tam projectæ audaciæ unquam fuerim, uti patrem non reformidem et matrem despiciam. Denique virginibus tacere ac sermonum procaciam fugere ornatui semper fuit. »

12. Hæc et talia sacerdoti pudibunda Hysmine responderat, quum optimus contra sacerdos, « Filia, inquit, post libertatem restitutam tibi etiam pulchrum Hysminiam despondet Apollo; tu vero non Apollini vovebis historiam tuam ut hanc narrationem perennes et con-

« εἴη τὸ διήγημα διαιωνίζον καὶ φθίνον τὸ τερατούρ« γημα, ὃ μέγας οὗτος Ἀπόλλων οὕτω καινῶς ἐφ' « ὑμῖν φοιβάζων τερατουργεῖ; » Ἡ δ' ἐσίγα, καὶ μόνον ἐδάκρυεν· ὁ δέ γε Σωσθένης ἀτενῶς ἰδὼν πρὸς αὐτήν, καὶ δεινὸν τοῖς ὄμμασιν ἐμβαλὼν, καὶ βλοσυρῶς αὐτὴν ὑποβλέπων, « Οὐ γλώσσης σιγὴ, φησίν, τῆς σωφροσύ« νης ὅρος ἐστὶν, ἀλλ' ἔργων κοσμιότης καὶ ἤθους εὐ« πρέπεια. Σοὶ δ' αἰδὼς μὲν οὐκ ἦν πραττούσῃ κακῶς· « εἰπεῖν δ' αἰσχύνη. Ἐμοὶ δ' εὐκταιότατον, Ἄπολλον, « αἰδεῖσθαι ταύτην πράττειν, μᾶλλον ἢ λαλεῖν. » Πρὸς ἃ δὴ, νὴ τοὺς θεοὺς, ἠρυθρίων αὐτὸς, καὶ ὀλίγου δεῖν ἐπεφραττόμην τὰ ὦτα, καὶ ἄλλος ἤμην Πρωτεὺς μυρίοις τοῖς χρώμασιν ἀλλαττόμενος, πάνυ γε δυσχεραίνων τοῖς σκώμμασι τοῦ πατρός. Πρὸς ὃν ὁ ἱερεύς· « Πέ« παυσο, Σώσθενες, μὴ καὶ ἀναστῆναι πείσῃς τὴν « κόρην· αἰδὼς γὰρ παῖς ἐλέγχων ἐστὶ, πρᾶξις δ' οὐκ « ἔτεκεν αὐτήν. » Καὶ πρὸς τὴν παρθένον φησί· « Μὴ « φείσῃ μοι λέγουσα. »

13. Ἡ δὲ περιῤῥεομένη πυκνοῖς ἱδρῶσι καὶ δάκρυσι, καὶ τῇ γλώσσῃ διαμαρτάνουσα, καὶ τὴν φωνὴν παρακοπτομένη τῷ ἄσθματι, καὶ ὅλους τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀτενῶς τῇ γῇ προσερείδουσα, « Τὰ μὲν δὴ μέχρι νηὸς καὶ « θαλάσσης καὶ κλύδωνος εἴρηται, φησὶ, τῷδε τἀνδρί· « ἐπεὶ δ' ἐξεσφενδονήθην εἰς θάλασσαν, δελφὶν ἐπὶ « νῶτόν με δέχεται, τοῖς κύμασι κυβιστῶν, καὶ ὅλος « κούφως νηχόμενος. Ἐγὼ δ' ἐπενηχόμην μὲν γυμνὴ « τῷ θηρὶ, καὶ τοῖς κύμασιν ἐκυκώμην, καὶ πρὸς τὴν « θάλασσαν ἰλιγγίων, καὶ πρὸς τὸν τοῦ θηρὸς φόβον « τὴν ψυχὴν ἐσπαραττόμην αὐτήν· εἶχον ὡς σωτῆρα « τὸν θῆρα, καὶ τὸν ὑπηρέτην ἐλογιζόμην ἐχθρόν· « ἔφριττον τὸν σωτῆρα, τὸν ἐχθρὸν ἐφίλουν, καὶ ὡς « μὲν σωτῆρι συνεπλεκόμην αὐτῷ· ἐπεὶ δὲ θὴρ ὁ σω« τὴρ, ἐζήτουν φυγεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐθάῤῥουν τοῖς κύμασι, « καὶ ἤμην κατακλυδωνιζομένη καὶ λογισμοῖς καὶ « κύμασι καὶ θηρί.

14. « Ἐπεὶ δ' ἤδη τὴν ψυχὴν ἀπεφύσων τοῖς κύ« μασι, καὶ δὴ μειράκιον ἐφίσταταί μοι γυμνὸν, ἐπὶ « δελφῖνος ἑστὸς, καὶ χεῖρά μοι προτείνει, καὶ λαβὸν, « ἐπὶ τὴν χέρσον ἐξάγει με, καὶ πτερυξάμενον τοῖν « ποδοῖν (ἦν γὰρ πτερωτὸν τὼ πόδε) μου ἀπέπτη τῶν « ὀφθαλμῶν. Ἐγὼ δὲ ἀλλ', « Ὦ μῆτερ, » παρακαθη« μένη τοῖς κύμασιν, « Ὦ μῆτερ, μῆτερ, » σὺν δάκρυ« σιν ἔλεγον. Μετὰ γοῦν δή τινας ἡμέρας, ὧν ἀκριβῶς « οὐκ οἶδα τὸν ἀριθμὸν, ναῦν τινὰ παραθέουσαν ὁρῶ, « πρὸς ἣν ἐκτείνω τὼ χεῖρε, τῷ σχήματι δυσωπῶ, καὶ « παρακαλῶ τῇ φωνῇ. Ταύτην ἀνάγουσιν οἱ πλωτῆρες « περὶ τὴν γῆν, καί με τῆς χέρσου λαμβάνουσι, καὶ « παρατίθενται τῇ νηΐ· καὶ πάσχουσι τὴν ψυχὴν, διεῤ« ῥωγός τι ῥάκος ὑπενδιδύσκουσι, καὶ τροφήν μοι « ξυμπαθῶς παρατίθενται, ὅλον κοινούμενοι τὸ δυ« στυχές.

15. « Τὴν νύκτα γοῦν ὅλην οὐρίῳ πλέοντες πνεύ« ματι, ἔτι μικρὸν ὑποφαινομένης τῆς γῆς, οὐ σφόδρα « βιαίως ἠγόμεθα· ἡλίου δ' ἀνίσχοντος τὸ κῦμα ηὐξά-

« summentur miracula illa quæ tam inusitata et insolita « circa vos edito oraculo magnus ille Apollo effecit? » Tacebat illacrymans illa, quum Sosthenes, defixis in eam oculis, torvaque tuens et limis suspicatus, « Nequaquam, « inquit, linguæ silentium castitatis argumentum est, « sed modesta opera, optimique mores. Te tuorum ope« rum, quum male faceres, non puduit; nunc illorum « recitationis pudet? At mihi, Apollo, optandum illud « fuisset, uti quæ referre illa timet, facere timuisset. » Erubui ad ista, per deos, et occlusis parum abfuit auribus, varios, tanquam aliquis Proteus, subinde colores mutando, moleste prorsus patris jocos ferens, illis succensebam. Ad hunc sacerdos, « Desine, inquit, Sosthenes, « ne virginem inde discedere cogas; nam et reprehensio« nem sequitur pudor, quem tamen res ipsa non meretur. » Statimque ad puellam conversus, « Ne ideo a narrando ces« ses, » inquit.

13. Illa multo sudore fletuque diffluens, titubante lingua et interrupto ob lacrymas flatu, morantibus tellure oculis sic incepit: « Omnia, quæ ad noctem usque et tempesta« tem acciderunt, vobis hoc a viro narrata sunt; cæterum « postquam in mare præcipitem me dederunt, leviter adna« tans delphin dorso me suscepit agiles per undas saltus « subinde vibrans et lævissime natans. Ego nuda natanti « belluæ insidebam et aquarum spectaculo turbata, ocu« lorumque vertigine ad maris adspectum correpta, præ « nimio piscis timore varias in cogitationes scindebar; « adeoque piscem, quem salutis auctorem habebam, « quamvis inservientem mihi, tamen inimico contra me « animo reputabam; quem liberatorem metuebam, illum « inimicum amabam, et quasi servatorem amplectebar; sed « quum bellua esset delphin qui me servaverat, fugiendi « viam quærebam; irato autem me committere mari non « audebam, et reciproco curarum undarumque fluctuans « æstu, præter varias de delphino cogitationes, his « omnibus agitata hærebam.

14. « Jamque mediis aquis spiritum exhalaturæ puer « delphino nudus insidens adstitit, qui protensa manu me « captam, moxque in terram deductam relinquens, sta« tim alarum (alas enim in pedibus habebat) remigio « usus, ab oculis subitus evolavit. At ego juxta fluctus « sedens, « Mater, o mater », ingeminabam lacrymans. « Post aliquot dies, quorum ego numerum non teneo, na« vem occurrentem intuita, manibus ad illam expansis, « supplici etiam gestu et voce vocavi. Navigantes, illa ce« leriter in terram appulsa, exceptam me statim et navi « impositam commiseratione, ut videbatur, ducti, la« ceris quibusdam pannis induerunt, appositis etiam cum « condolescentia cibis, miseriæ meæ participes facti.

15. « Tota nocte propitio vento navigavimus, jamque ad « terram quæ paululum apparebat leviter ferebamur, quum, « oriente sole, subito crescunt undæ, venti ingruunt,

« νετο, καὶ ὁ ἄνεμος ἐπεδίδου, καὶ κατεῤῥάγη τὸ « κέρας· καὶ ὁ κυβερνήτης ἐζήτει τὴν γῆν, ἐκφεύγων « τὸν κλύδωνα· ἀλλ' ἔλαθεν εἰς πῦρ ἐμπεσὼν, ἐκφυγὼν « τὸν καπνόν· ἅμα γὰρ τῇ γῇ προσορμίζει τὴν ναῦν, « καὶ θηρσὶν ἀνθρώποις ἡμᾶς παραδίδωσιν· ἦν γὰρ « παρὰ τῷ λιμένι τριήρης, καὶ περὶ τῇ ψάμμῳ πλῆ- « θος ἀνδρῶν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀγρίων, μεμελανωμέ- « νων τὰς ὄψεις, παλαμναιοτάτων τὰς χεῖρας, θηρίων « ὅλων μᾶλλον ἢ ἀνδρῶν, οἳ συνέχουσι πάντας ἡμᾶς, « καὶ σφάττουσι τοὺς ἄνδρας ἀνηλεῶς, καὶ χαίρουσι « τῷ θηράματι. Ἐμὲ δ' οὐχ οἶδ' ὅπως περὶ τὸν τοῦ σκά- « φους πυθμένα κατάγουσι, ποδοκάκην ἐνθέντες μοι « τοῖς ποσί. Καὶ μεθ' ἡμέραν ἐκείνην ἐστείλαντο τὴν « ὀθόνην, παραδόντες τὸ σκάφος τῷ πνέοντι· καὶ δι' « ὅλης ἐκείνης νυκτὸς ἐφερόμεθα προσηνῶς εὐδίῳ τῷ « πνεύματι, ἐπεὶ δ' ὁ λαμπρὸς ἐξέλαμψεν ἥλιος, κα- « θορῶμεν τὴν γῆν, καὶ πόλις παρὰ τῇ γῇ.

16. « Ἀποβάντες γοῦν τῆς τριήρους οἱ πειραταὶ, καὶ « τοῖς πολίταις σπεισάμενοι, ἐξάγουσι τὸν φόρτον « τοῦ σκάφους, κἀμὲ συνεξάγουσι, καὶ περί τινα με- « τάγουσί με πηγὴν, καὶ δάφνῃ με στεφανώσαντες, « ἐπιῤῥίπτουσι τοῖς ὕδασι, καὶ μεθ' ὥραν πάλιν ἐξά- « γουσι, καὶ δουλογραφοῦσί με τῇ Ῥοδόπῃ, μεθ' ἧς « τὸν μέγαν τοῦτον βωμὸν τῆς ἐλευθερίας κατέλαβον, « δέσποιναν ἔχουσα ταύτην ἐκ θαλάσσης, καὶ τύχης, « καὶ δουλογραφείου βαρβαρικοῦ. »

17. Ταῦτα καὶ τῆς ἐμῆς Ὑσμίνης εἰπούσης, τέλος τὸ δεῖπνον ἐδέχετο, καὶ τοῖς ὕπνοις ὡς ἐκ πολυτελοῦς τραπέζης εὐθὺς ἐσπεισάμεθα. Ἐπεὶ δὲ νὺξ οὐδαμοῦ, ἥλιος γὰρ ὑπὲρ γῆν, καὶ ἡμεῖς τοῖς ὕπνοις ἀπεσπεισάμεθα, καὶ στρωμνῆς ἀνέστημεν ἕκαστος. Ἐπεὶ δὲ πέρας λάβοι καὶ τὰ τῆς ἑορτῆς, ἀπαίρομεν ἐκ Δαφνηπόλεως ἐς Ἀρτύκωμιν, ὡς χρυσὸν ἐν πυρὶ, τὴν Ὑσμίνην ἐν πηγῇ καὶ τόξοις ἀργυρογνωμονήσοντες. Περὶ τὴν πηγὴν γινόμεθα τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ πᾶσα πόλις καὶ κώμη σὺν ἡμῖν συντρέχει, καὶ τὸ τῆς Ἀρτυκώμιδος γίνεται πρὸς τῇ πηγῇ, πρὸς τοῖς τόξοις. Τὴν Ὑσμίνην ὁρᾷ ἐστεφανωμένην, τὴν Ἄρτεμιν καταδυσωπεῖ, ἐλεεῖ τὴν κόρην, περὶ τὴν παρθένον διψυχεῖ, ἀπιστεῖ τῇ σεμνότητι, καὶ φρίσσει τὸν ἔλεγχον. Ἐγὼ δ' εἱστήκειν ὁρῶν περὶ τὸ τόξον, καὶ τὴν πηγὴν, καὶ τὸν στέφανον, ὅλους ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν κόρην, καὶ βλέπων ἐδάκρυον, καὶ ὅλην τὴν ψυχὴν κατεπολιορκούμην τοῖς λογισμοῖς. Ὑσμίνη μοι στεφανοῦται· τὸ παρεστὸς ἀλαλάζει· ἐμβάλλεται τῇ πηγῇ. Τὸ πλῆθος σιγᾷ, καὶ θροῦς οὐδαμοῦ· τὸ τόξον ἠρεμεῖ, τὸ ὕδωρ ἀτρεμεῖ· καὶ ἡ παρθένος κούφως τοῖς ὕδασιν ἐπινήχεται. Χαίρει τὸ πλῆθος, ἐξ ἡδονῆς ὀρχεῖται, χάριεν κροτεῖ, καὶ ἀλαλάζει Σωτήριον, καὶ, « Παρθένος ἡ κόρη, » κηρύσσει Στεντόρειον. Ἐγὼ δ' ὅλην ὑφ' ἡδονῆς ἐκκέχυμαι τὴν ψυχήν.

18. Ἐκβάλλεται τῆς πηγῆς ἡ παρθένος (οὐ διψυχήσει γὰρ ἔτι περὶ τὴν κλῆσιν οὐδείς)· ἡ μήτηρ αὐτὴν περιπτύσσεται, τῷ πατρὶ μεθ' ἡδονῆς εὐλογεῖται, καὶ περὶ

« et, disrupta antenna, gubernator qua poterat arte tem- « pestatem effugere et ad terram appellere conatur; sed « miserum latuit quod a fumo fugiens in flammam inci- « derat; namque vix appulsa triremis ferinis hominibus « nos tradit; etenim altera in portu triremis hominum- « que in littore multitudo visa est, qui truculentis oculis « et nigerrima facie, crudelibus belluarum potius quam « virorum manibus, postquam nos omnes captivos deti- « nuissent, homines singulos per summum scelus truci- « dant et capta præda gaudent. Solam me, sed nescio « quomodo, in navis fundo, insertis in lignum pedibus, de- « ducunt. Postridie vela pandunt, navem ventis permit- « tunt et tota nocte leviter dulci zephyrorum anima feri- « mur; verum ubi solis jubar illuxit, proxima terra « conspecta est et in terra civitas.

16. « Ibi descensu facto, post inducias cum incolis pac- « tas, piratæ me quoque cum cæteris mercibus exonera- « tam ductamque ad fontem et lauro coronatam aquis « permiserunt, ac post circiter horam inde extractam « Rhodopæ venditam manciparunt, a qua demum magnam « libertatis aram accessi, experta prius dominam Rhodopen, « maris sortisque et barbaricæ venditionis injuria. »

17. Vix ea Hysmine effata erat, quum soluto convivio, uti post opiparas epulas mos est, somno concessimus. Jamque, lapsa nocte, quum sol super terram lucere cœpit, somno excusso, stratis omnes exsiliimus. Finita autem celebritate, Daphnipoli solventes Artycomidem venimus, fonte Dianæ arcuque Hysmines castitatem, ut igne aurum, probaturi. Jamque nos fonti proximi stamus et civitas simul universa, cum circumjacentibus pagis, concurrit, et quæ Artycomidis sunt ad fontem et arcum iterantur. Coronatam Hysminen inspiciunt, deam precabundi et puellæ miserti dubio de rei eventu animo pendent, ac de integra diffidentes ne experimento redarguatur pavent. Ego vero, defixis in arcum fontemque et coronam oculis, ubertim lacrymans diversis subinde cogitationibus oppugnabar. Hysmine interim coronata, acclamante multitudine, fonti permittitur. Tunc altum populi silentium nullumque murmur fuit; quievit tacitus arcus, leniterque silentibus undis virgo innatavit. Exsultat plebes, præ gaudio lætas agitat choreas, lepide plaudit et salvæ virgini acclamat, mox Stentorea voce integram et castissimam esse virginem declarat. Ego autem toto præ voluptate in lætitiam effuso animo hærebam.

18. Emergit fonte virgo (neque enim quisquam de appellatione illa dubitabit), illius mater in amplexus ruens, laudato, qui talem filiam genuisset, patre, ad Dianæ venit;

τὴν Ἄρτεμιν ἐπιγίνεται· ἐπιστεφανοῦται τὸ ἐπινίκιον, « Ἡ παρθένος, παρθένος. » Περὶ τὴν κόρην οὐκ ἔστιν ὁ διψυχῶν. Καὶ οὕτως ἐξ Ἀρτυκώμιδος γινόμεθα περὶ τὴν Αὐλίκωμιν, καὶ θύομεν τοὺς γάμους πολυτελῶς, ἐν μέσῳ τῷ τοῦ Σωσθένους κήπῳ, ἐν ἐκείνῃ πολυτελεῖ τραπέζῃ καὶ φρέατι, οἷς πρῶτον ἐρωτικὴν παστάδα κατεπηξάμεθα.

19. Ὀρθὴ γοῦν πᾶσα πόλις Αὐλίκωμις, ὑμνοῦσα, κροτοῦσα, χαίρουσα, ὀρχουμένη πρὸ τῆς παστάδος, πρὸ τοῦ νυμφῶνος, πρὸ τῶν νυμφίων ἡμῶν, ᾠδὴν ὑμέναιον ᾄδουσα, ἐπιθαλάμιον ἀλαλάζουσα, καὶ λαμπρὸν ἀγαλλομένη γαμήλιον. Τίς οὖν οὕτω καὶ τὴν μοῦσαν ἡδύς, καὶ τὴν φωνὴν μεγαλόφωνος, καὶ τὴν γλῶτταν ἀττικευομένην ἔχων ὡς τὰ πολλά, καὶ κομψευομένην ὑπόσεμνα, ὡς καταζωγραφεῖν τῷ λόγῳ τοὺς γάμους, καὶ ὅλους αὐτοὺς διαγράφεσθαι; Θεῶν ἦν ὄντως ἐκείνη παστάς, Ἥρας γάμος, Ἀφροδίτης νυμφών. Ἐγὼ δ' ἔχαιρον οὕτω λαμπρῶς καὶ λίαν φιλοτίμως νυμφοστολούμενος, καὶ μᾶλλον ὅτι καὶ τὴν Ὑσμίνην Ἔρως συνενυμφοστόλησέ μοι πολυτελῶς, βασιλικῶς συνεκάθισε, καὶ μεγαλοπρεπῶς μοι ξυνεστεφάνωσεν. Ἀλλ' ηὐχόμην πέρας τὰ τῆς τραπέζης εὑρεῖν, καί, νὴ τὸν Ἔρωτα, τὴν ἡμέραν ἐμίσησα, τὴν νύκτα ζητῶν, καὶ τὸ τῆς κωμῳδίας μικρὸν ὑπαλλάξας, ὑπεψιθύρισα·

Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῆς ἡμέρας ὅσον.

20. Οὕτω μὲν οὖν σοι τὰ τῶν γάμων καὶ ὑπὲρ τὴν Ὁμήρου μεγαλοφωνίαν, ὑπὲρ πᾶσαν μοῦσαν, ὑπὲρ πᾶσαν γλῶσσαν κατεστομωμένην ῥητορικῶς. Ἀλλ', ὦ Ζεῦ, οὗ κήρυξ ἧκον ἐς ταυτηνὶ τὴν Αὐλίκωμιν, ὦ τύραννε Ἔρως, οὗ δοῦλος ἐξ Αὐλικώμιδος ταύτης ἐς τὴν ἐμὴν ἐπανῆκον Εὐρύκωμιν, ὦ Πόσειδον ὁ ταυτηνὶ τὴν Ὑσμίνην λύτρον λαβών, ὦ μέγ' Ἄπολλον ἐλευθερίαν ἡμῖν χαρισάμενος, ὦ τόξον Ἀρτέμιδος, καὶ πηγὴ τὴν παρθένον ἐλέγχουσα, μὴ βυθὸς ἀμνηστίας κατεπικλύσῃ ταῦτα τὰ καθ' ἡμᾶς, μὴ ῥυτίς, μὴ χρόνος μακρός, μὴ λήθης κρατὴρ ἐν Ἅδου κιρνώμενος.

21. Ἀλλ', ὦ Ζεῦ, εἰ τὸ τῶν Διοσκούρων θαυμάζων φιλάδελφον, ἐν οὐρανῷ τὴν μνήμην φυλάττεις ἀθάνατον, ὑπὲρ ἐκείνους ἡμῖν τὸ φιλάδελφον ὅλον κοινωσαμένοις τὸ ζώσιμον. Εἰ τὸν πολὺν Ἡρακλῆν τῶν πολλῶν ἐλεήσας ἐκείνων δρόμων καὶ περιδρόμων, ἐν οὐρανῷ τὴν μνήμην ἀπαθανατίζεις αὐτῷ, ἡμεῖς οὐκ αἰχμάλωτοι καὶ δοῦλοι καὶ πλανῆται, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὴν παρθενίαν ἀπαρεγχείρητοι; Ἀλλ' εἰ κατέψευσμαι τὸ κηρύκειον καὶ Ἔρωτα παῖδα Διὸς ἀντηλλαξάμην πατρός, καὶ Ζεὺς οὐ καταστερίσει τὸ καθ' ἡμᾶς, καὶ τὴν ἐν οὐρανῷ μνήμην οὐκ ἐπινεύσει χαρίσασθαι, σὺ δ' ἀλλ', ὦ Πόσειδον, εἰ τὸν Ἴκαρον ἐλεεῖς, καὶ σώζεις τούτῳ τῇ θαλάσσῃ τὴν μνήμην ἀθάνατον, τῷ πελάγει τὴν κλῆσιν ἐξ αὐτοῦ χαριζόμενος, ἡμῖν οὐ περισώσεις τὴν μνήμην ἐξ ἡμετέρων ἐκείνων τεράτων κλῆσιν τῇ θαλάσσῃ δωρούμενος, καὶ τὰ καθ' ἡμᾶς ἐν ὕδατι καταζωγραφῶν,

et ibi coronatur, consonante victoriali cantu : « Virgo, vere virgo. » Nullus est qui de puella dubitet. Ita Artycomide discedentes Aulicomidem venimus, et ibi celebratas magnifice nuptias perfecimus medio in Sosthenis horto, circa sumptuosam illam mensam, fontemque, ubi primum nuptias invicem amantes contraximus.

19. Arrecta igitur tota civitas festis cantibus plausuque et lætitia personabat, geniali coram thalamo et cubiculo et sponsis nobis tripudians, acclamans nobis audientibus crepitu musico hymenæum, splendidas denique nuptias lætissima instruens. Quis tam musarum dono suavis, quis tam magnificæ reperietur eloquentiæ, quis adeo leporis attici disertus, summoque verborum ornatu præditus, qui illas nuptias verbis describere et ad verum effingere possit? Prorsus deorum genialis lectus, aut Junonis nuptiæ, Venerisque thalamus videbatur. Mihi tam splendide, tam honorifice Hysminen ducenti suboriebatur gaudium, præcipue quod Hysminen Amor ad me sumptuose deductam, et mecum regaliter sedere jussam, simul magnifice coronatam tradiderit. Sed et convivio finem imponi desiderabam, lucemque, Amorem testor, exosus, et noctem cupidissimis exspectans votis, illud, quod in comœdia jactatur, leviter immutatum submurmurabam :

O Jupiter, quam hæc longa perdurat dies !

20. Ita igitur supra grande Homeri eloquium, supra musas omnes omnemque eloquentiæ ingeniique aciem nuptiæ nostræ celebratæ sunt. Verum, o Jupiter, cujus caduceator Aulicomidem veni, o domine Amor, cujus servus ex Aulicomide in patriam reversus sum, tu Neptune, qui pro liberatione navigii Hysminen excepisti, tuque maxime Apollo, qui libertatem nobis restituisti, vosque Dianæ fons et arcus, qui virginem illibatam ostendistis, ne profundo submersa oblivionis pelago singula, quæ nobis acciderunt, rugosa vetustas ævique longioris caries deleat, sed ne ipsa lethæa quæ mortui potant oblivia.

21. At tu, Jupiter, si in Castoribus fraternum amorem miratus, æternam in cœlis illorum memoriam servas, supra illorum memoriam nostrum qui communione vitæ jungimur amorem perenna. Si innumeros Herculis misertus cursus recursusque, illius in cœlis recordationem æternas, nonne nos quoque captivi servique et exsules, non imminuti inter hæc omnia castitate fuimus ? Quod si sacrum ministerium mentitus Jovem patrem contra filium Amorem permutaverim, ideoque res nostras in astra referri mnemosynonque in cœlo tribuere Jupiter abnuit, tu Neptune, si misertus Icari, denominato de illius nomine freto æternitati eum commendasti, nonne tu memoriam nostram, de prodigiis nostris nomen largitus mari et in pelago ea quasi describens, ad ultimos usque sæculorum

καὶ μέχρις ἐσχάτων τηρῶν ἀναπόνιπτα; Καὶ ναὶ πάντως. Ἀλλ' αἰδῇ τὴν ἧτταν, καὶ δέδοικας, μὴ τὰ καθ' ἡμᾶς καταζωγραφῶν, στηλογραφήσῃς τὰ κατὰ σοῦ.

22. Σὺ δ', ὦ Γῆ μῆτερ, εἰ τὴν Δάφνην φεύγουσαν ἐλεεῖς, καὶ κρύπτεις, καὶ σώζεις, καὶ φυτὸν ὁμώνυμον αὐτομάτως γεννᾷς εἰς μνήμης συντήρησιν, εἰ τὸν Ὑάκινθον ἐξ ὁμωνύμου φυτοῦ φυλάττεις ἀθάνατον, ἡμῖν οὐ συντηρήσεις τὴν μνήμην; φυτὰ δ' οὐκ ἀναδώσεις ὁμώνυμα, στήλας ἀθανάτους τῶν καθ' Ὑσμίνην ταύτην καὶ τὸν Ὑσμινίαν ἐμὲ, ὅλον δρᾶμα τὸ καθ' ἡμᾶς τοῖς φυτοῖς καταζωγραφοῦσα καὶ καταστηλιτεύουσα, καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς φυλάττουσα τὴν μνήμην ἀθάνατον; Ἀλλ' ἐνοσίγαιος ὁ Ποσειδῶν, ἀλλ' ἐνοσίχθων, καὶ καταβρυχήσεταί σε, μῆτερ, λεόντειον, καὶ κατακυχήσει σε τὴν μητέρα στηλογραφοῦσαν τὰ καθ' ἡμᾶς, καὶ τὴν ἐξ Ἔρωτος καταφαυλίζουσαν ἧτταν αὐτοῦ. Φιλομήτωρ δ' ἐγὼ, καὶ τιμῶ τὴν μητέρα, καὶ κήδομαι τῆς μητρός. Τοίνυν εἰ Ζεὺς οὐ καταστερίσει τὰ καθ' ἡμᾶς, εἰ Ποσειδῶν οὐ καταστηλογραφήσει τοῖς ὕδασιν, εἰ Γῆ μὴ καταφυτουργήσει τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ἄνθεσιν, ἀλλ', ὡς ἐν ἀμαράντοις ξύλοις καὶ λίθοις ἀδάμασιν, Ἑρμοῦ γραφίδι καὶ μέλανι καὶ γλώσσῃ πῦρ πνεούσῃ ῥητορικὸν τὰ καθ' ἡμᾶς στηλογραφηθήσεται. Καί τις τῶν ὀψιγόνων καταρητορεύσει ταῦτα, καὶ ὡς ἀθανάτῳ στήλῃ τοῖς λόγοις ἀνδριάντα χαλκουργήσει κατάχρυσον.

23. Ὅσον μὲν οὖν ἐν ἀνθρώποις ἐρωτικώτερον, τῶν πολλῶν ἐρωτικῶν χαρίτων ἡμᾶς ἀποδέξεται· καὶ ὅσον παρθενικὸν καὶ σεμνότερον, τῆς σωφροσύνης ἀγάσεται. Ὅσον δὲ ἐκ τύχης αἰχμάλωτον καὶ δοῦλόν ἐστι, καὶ οὕτω τῆς ἐλευθερίας ἡμᾶς ἀποδέξεται καὶ θάρσος λάβῃ κατὰ ψυχήν· ὅσον δὲ συμπαθέστερον, ἐλεήσει τῶν δυστυχημάτων ἡμᾶς· καὶ οὕτως ἡμῖν ἔσται τὰ τῆς μνήμης ἀθάνατα· ἡμεῖς δὲ καταχαριτώσομεν τὴν γραφὴν, καὶ ὅλην τὴν βίβλον κατακοσμήσομεν, καὶ χάρισιν ἐρωτικαῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα βίβλους κοσμοῦσι καὶ τοὺς λόγους κατακαλλύνουσι· κλῆσις δ' ἔστω τῇ βίβλῳ, τὸ καθ' Ὑσμίνην δρᾶμα καὶ τὸν Ὑσμινίαν ἐμέ.

fines indelebilem servabis? Hoc profecto tuum est. Sed victum te puderet, metuisque ne, nostra exprimendo, tua quoque notiora facias.

22. Tu igitur omnium parens Tellus, si fugientis Daphnes miserta, occultasti illam et salvasti, et sponte tua cognominem plantam produxisti quæ memoriam beneficii tui conservaret; si Hyacinthum immortalem cognomine planta reddidisti, an et nostri memoriam non conservabis nec de nomine nostro dictæ plantæ gignentur, æterna Hysmines et Hysminiæ rerum monumenta, in quibus casus nostros effingens et inscribens perennitati commendabis? Verum Enosigæus Neptunus, verum terram quatiens, et in te leonino rugitu fremens, irruet, et te parentem omnium, historiam nostram conservantem, præterea illum ob Amoris victoriam aspernatam obruet. Et tamen ego communis matris amantissimus cultor et observantissimus sum. Ideo si neque Jupiter res nostras in astra referet, neque Neptunus mari inscribet, neque ipsa plantis Tellus et floribus æternas efficiet, saltem Mercurii stylo, atramentoque et igneam eloquentiæ flammam spirante lingua descriptæ, tanquam perituris numquam tabulis et adamantinis saxis fixa manebunt. Certe posteriorum aliquis disertissime singula explicando, tanquam immortali columnæ, ita verbis suis auream statuam superstruet.

23. Quantum igitur est inter homines amantiorum nos ob tot et tanta Amoris beneficia obvio plausu excipiet; similiter quantum pudicorum erit et castorum temperantiæ ergo mirabundi laudabunt. Sed et sortis injuria captivorum et servorum quantum erit, hi pariter omnes nos ob restitutam libertatem læti excipient et animum redintegrabunt; denique quibus ad misericordiam promptior est animus, prorsus ob infortunia miserebuntur: atque ita immortalitati memoria nostra sacrabitur, nos autem scripturam librumque venustiorem faciemus Amorum gratiis, cæterisque quibus libros exornant sermonesque decorant; libello autem nomen sit Amorum Hysmines Hysminiæque historia.

EROTICAM

DE

APOLLONIO TYRIO

FABULAM

EX CODICE PARISINO EMENDATIUS

EDIDIT

ET PRÆFATIUNCULA NOTULISQUE

INSTRUXIT

J. LAPAUME LINGONENSIS,

RHETORICEN ANTEA PROFESSUS IN CÆSAREO VERSALIARUM LYCEO
LAUREAMQUE ADEPTUS LITTERATORUM MAGISTRALEM.

PRÆFATIUNCULA.

I.

In Cæsareo Parisiorum museo latinus quidam incerti auctoris asservatur Codex qui, si ad artem respexeris voluminis exarandi et apificandi, intra quartum et decimum quidem sæculum subsistet; si autem verba attenderis et rem, ætatis sibi longe remotioris fidem faciet. Is nimirum liber, romano licet sermone perscriptus, in veteri quodam totus est opere vertendo ex alia lingua, quam, multis iisque gravissimis de causis, græcam esse nemo inficias ierit. Meram enim et vividam Græcitatem, hunc apud nostrum, quisquis est, interpretem, redolent tibi cum plurimæ voces vocumve juncturæ, tum etiam agentium seu personarum mores, loci, præsertimque dominantia nomina.

Sexcenties ergo noster, dum prudens solœcizantis latine speciem præ se gerit, reipsa græcissat inter vertendum; et linguæ Latii, tanquam de industria, negligens aut oblitus, verbum saltem verbo satagit reddere, fidæque oppido curiositati inservire destinat. Culpam ideo vitet, imo laudem mereat, si quid insolentius hic aut illic minus apte dixerit, quoad spectetur et conferatur Tulliana illa in verbis serendis genuina concinnitas.

Græcos alioqui et pene Cecropios mores huic eroticæ nostræ de Apollonio Tyrio Μυθοποιΐᾳ affictos esse evincetur, si quis Gymnasium, Ganeamque et Neptunalia cum æde Artemidis, et cætera reputabit quæ passim legentibus occurrent.

Ubique jam Asiæ aut Helladis, nunc Antiochiæ, nunc Tyri, Tarsive, Mitylenæ, aut Ephesi, non sine festiva quadam et legitima mobilitate scenæ, res agitur, ita videlicet ut quæ græce scripta morataque est fabula, ea ne aliter habitare et apud exteras gentes tanquam exulare dicatur.

Fabulæ autem hujusce amatoriæ nostræ Protagonista, haud temere ac fortuito nuncupatur Apollonius, quippe cui Apollo vates et augur egregiam impertierit sagacitatem illam, quæ proxime ad divinationem accedit, et solvendis Antiochi regis ænigmatibus

adhibetur. Medico jam ei qui, multis ante Andream Vesalium annis, sopitam modo, non extinctam, in Apollonii uxore suscitat ac refovet vitam, nomen est Ceramoni, puta mortis debellatori, cum nil aliud vox ea significet, ducta a græca Κηραμύντης, id est ὁ ἀποτρέπων συμφορὰν, ὄλεθρον, θάνατον, ὁ ἀλεξίκακος. Rex adeo Mitylenæ, qui in foro ubi Tarsiam piratæ sub corona venalem exposuerant, Lenonio lenoni adversatur, dum certatim et auctiori usque pretio virginem uterque vult emptam sibi, justo et suo vere nomine dictus est Antinagoras, seu qui certatim et unde doleat alteri, aliquid in foro emit, ut monent radices ἀγοράω et ἀντί cum epenthesi videlicet τοῦ Ν ἐφελκυστικοῦ. Quemadmodum autem puellarum custos ille, in lustro Mitylenensi, ironice et per antiphrasim dicitur Amiantus, tanquam corruptelæ nescius, ab α priv. atque μιαίνω, sic teterrimum istud hominum par, cui Tarsia erat a parente commissa, aptum apprime et moribus suis consonum nomen obtinet, cum vir hinc, Strongulio, græce Στρογγυλίας, ου, ἄνθρωπος κοντόχονδρος, ὁλοστρόγγυλος, illinc mulier, Dionysias, seu vinosa, vocitetur.

Alias hic attingere supersedeo dominantes etiam sive κυρίους et eadem e græca penu depromptas appellationes, quales sunt Andronius, Antiochus, Archistratus et Archistratis uxor, Hellanicus, Lycoris, Philothemia, Tarsia, Thaliarchus et Theophilus. Quas si quis pronunciaverit, hujus statim etiam aliud agentis sese menti offerent Ἀνδρώνιος, Ἀντίοχος, Ἀρχίστρατος, et Ἀρχίστρατις, Ἑλλήνικος dorice Ἑλλάνικος, Λύκωρις, Φιλόθεμις, Ταρσία, Θαλίαρχος et Θεόφιλος.

II.

Christiano autem viro, tanquam auctori, imputandum esse Apollonii MS., fabulamve, quarto et decimo sæculo, e græco versam in latinum sermonem, satis superque testantur, præter Angelum a quo nunciatur Antiochus fato functus, nuncupatæ hic Domino, Vivo Deo illic, utrobique scilicet J. C. D. N., adjurantis Tarsiæ preces.

Hunc porro Christianum scriptorem, Κοινοβιώταν egisse patet ex illa celebratissima salutandi, Reverende, Mi Reverendissime, formula quam passim noster interjecit interpres.

Ejusdem latinitas, quam cave ne pro novicia sumas, tibi quintum

sapit sæculum; et quin depravati ac lascivientis eloquii nonnihil ex eversi Romanorum imperii labe contraxerit, fieri non potuit.

Quinto quidem prius sæculo, nullam omnino, in qualibet conscriptam lingua, græcæ Apollonii fabulæ versionem est inveniri. Sed exinde astrictam orationem dicas et prosam inter se certare, utra non contemnendum Heliodori Longique æmulum significantius interpretetur.

Primum igitur, habita saltem temporum ratione, locum obtinebit versio quædam politicis versibus composita. Quæ tota ἀνελπίστως perierat, ut pote cujus auctor nec qui nec quo tempore aut nomine vixerit, ulli omnium palam fiat; ni V. CC., Cambius ille nostras, aliquantulum ejus reliquiarum, paucillas nempe et dijectas voces immenso suo quasi hospitio infirmæ et infimæ græcitatis excepisset.

Duodecimo jam sæculo, quo tempore politici illi versus quos, annorum septima et decima adhuc centuria, excerpsit Cambius, multis in cœnobiis asservati, nonnusquam et legerentur, latinis versibus, non dico Apollonii τὴν μυθοποιΐαν, sed politicos incerti metaphrastæ στίχους, expressit sacerdos quidam, Godefridus a Viterbio.

Quarto et decimo deinde sæculo, Godefridi hexametros Anglus nomine Gower in modum redegit poematii cui titulus : *Confessio amantis*. Et ducentos post annos, adeo sunt sua fata libellis, e *Confessione* seu commentario *amantis*, tanquam signum quoddam ex indigesta rudique marmoris mole, exprimebat suam Periclem, alter ille temporum nostrorum Æschylus, cui nomen est Shakspeario. Nam si qui, auctore Schlegelio quem, dubium ea de re, Dryden impugnat imo expugnat, hanc fabulam demptam volunt ex operibus poetæ, illis profecto e mente excidit non aliunde ortam Romeum et Juliolam, quam e græca quoque μυθιστορίᾳ, ex Ephesiis videlicet fabulis Xenophontis, nisi quod, ut Romeus et Juliola Abrocomæ Anthiæque, ita Apollonii Pericles locum insedit.

Sed apud Shakspearium, Gowerum, Godefridum a Viterbio, incertumque politicorum versuum auctorem, nil aliud mihi extat aut apparet, quam multiplex quædam, plus minus variegata, quasi dicas plus minus infida, πρωτοτύπου prosæ μετάφρασις. Et quod pronum atque in aperto semper erit prosæ, prosam quasi ad calcem vel ad amussim premere aut dirigere, ideo tantum honoris tantumque

σπουδῆς ac pretii nostro accedat oportet Cæsareæ bibliothecæ Codici, quem, si mens ingeniosa monachi, ut e græco in latinum verteretur Apollonii opus, centum jam ab annis fere compositum, quinto forsitan sæculo excogitavit, monachi rursus solertior dextra quarto et decimo sane descripsit atque miniavit.

Ut ut sese habeat res, sexti ac decimi certe sub finem sæculi, anno videlicet M DLXXXXV, Augustæ Vindelicorum, e prælis in lucem exiit, edente Welsero, latina quædam pedestri sermone expressa Apollonii fabula, cui titulus : *Narratio eorum quæ contigerunt Apollonio Tyrio.*

Cui autem libuerit æstimare quanta, ob ipsum Welserum, utilitatis fiat accessio illi Codici nostro, quantamque ideo opportunitatis auctionem capturus sit, a me vere princeps editus liber, is volumen perlegat Augustæ Vindelicorum, idque nostra cum editione ex illo Codice ducta comparet.

Welserus enim, etsi ex membranis vetustissimis a se in medium afferri Apollonium profiteatur, seu male oculus hæserit in legendo, aut in capiendo mentis acumen, gratis dum immutat, assuit aut recidit, æque auctorem deturpat gratis; nec per eum stat quin in tam sui dissimili Apollonio ipsum quæramus Apollonium.

Vindelicorum tamen Augustæ, ibi dum degeret Welserus, multæ magnæque, in SS. Udalrici et Afræ cœnobio, ei suppetebant opes, quibus ad intelligenda transcribendave antiqua rei literariæ monimenta, juvaretur.

Tunc etiam temporis, inter Manuelis Eugenici libros, Constantinopolitana receperat bibliotheca græcam fabulam Apollonii qui casus ipse suos retulit. Nam, ut scriptum reliquit Welserus, « hujus « profecto Apollonii credenda est (historia) ».

Viennæ, cæterum, opus idem tunc extitisse liquet ex ipso Cæsareæ bibliothecæ catalogo, cui manet inscriptum. In universum autem æstimanti, Apollonius, id est quilibet latitare monachus maluit ψευδωνύμως sub hac falsi nominis umbra, ut pro velo erat alii Philoponus, Theodulus alii, dignus admodum videbitur, qui jam Heliodorum inter et Longum medius assideat. Si non episcopus evasit, ut prior; nec ab episcopo, ejus, ut amborum, fabula e græco est in gallicum sermonem versa, at, illæsa semper gravitate morum et sanctimonia, facete, lepide ac festive lectorem pariter

delectat atque monet. His adde quod præstantissimo omnium recentioris ævi poetarum materiam præbuit, in qua ingenii vires exerceret.

Etenim, ut apud nos Daphnidem et Chloam exceperunt Paulus ac Virginiola — de Annella autem et Lubino tacere lubet —, sic ab Apollonio et Archistratide, tanquam ab avorum legitima quadam stirpe, profecti sunt recta Heloisa, Abelardus et cum Julia amasius ejus nomine S. *preux*.

Iidem igitur qui nil adhuc Longi novimus, præter nomen et librum Longi, Apollonii jam tenebimus, sin minus verum nomen et patriam, cum utrumque sit ψευδώνυμον, at certe librum et tempus libri; exitum nempe quarti post Christum natum sæculi.

Eo faustiorem Apollonius fortunam, pene dixi Apollinem, expertus est quam Aristides, cujus fabulas græcas latinam in prosam deduxit Sisenna, quod carminibus vicissim græcis, romanis ac britannis diverse interpretantium, ortum et famam dedit.

Libellus vero Noster, ut paucis finiam, eo maxime tot ab operibus id genus distat, quod moribus ac religioni consulit, nedum vel minime noceat; graphiceque et scenice, summus ad imum, prodocet quam juste Deus unicuique nostrum provideat. Quamobrem auctori ejus Apollonio, qui suos ipse casus enarravit, liberum fuit atque ab omni temeritate solutum, Ephesiæ in templo Artemidis deponere et proprie consecrare alterum e voluminibus quæ paria omnino et vere gemina confecerat.

III.

Quidquid est in rebus humanis imum et summum, altissime seu dejiciatur aut rursus evehatur mortale corpus, cunctas demum, in utramque partem, fortunæ vices unus, vivendo, continuavit, miscuit, exhausit Apollonius ille noster, suæ ipsius fabulæ scriptor simul et actor. Nam, juvante Deo, nec officiente fors est sua ipsius solertia et mentis industria, supremos attigerat honores, absolutamque felicitatem, unde mox in humillima et ærumnosissima quæque, tanquam in procellosum et importuosum mare, deturbatus, nunquam non incontaminatus exstitit, rerum adversarum usque et vere immersabilis undis. Uxorem etenim Apollonius duxit avitis editam regibus puellam, quæ illum ex omnibus ob eximias ingenii et

animi dotes, selegerat. Paulo post cum ea solvit e portu, regnum sibi hæredis nomine excepturus. Sed inter navigandum enixa est Archistratis; statimque suspenso venarum pulsu per frigoris intemperiem, torpet, riget; et, quod speciem præbet emortuæ, emortuam habent, sepeliunt; atque projiciunt in mare loculum, qui mox, submovente fluctu, oræ Mitylenæorum allabitur. Tarsiam interea, recens editam, curandam tradit Apollonius Dionysiadi, apud quam ineuntis quatuordecim primos ætatis annos exigat. Brevi autem, ejectum in oram, ut Ceramo medicus loculum prospexit, vadit, arcam jubet recludi, et in ea mulierem videt, supremos quæ non afflarat dum spiritus. En sopitam in ea, tanquam igniculum suppositum cineri, suscitat vitam; et quam extinctam putares, ea confestim ante ἀσύλους aras, in intactæ sacrarium Artemidis se recipit. Interim adolescebat Tarsia in domo Dionysiadis, cui erat et ipsi filia. Hæc eo gravius in amicula ferebat ingenii formæque nitorem ac præstantiam, quod malignam ipsi et laute novercam naturam esset experta. Immotum igitur stat animo Dionysiadis necari Tarsiam. Sed quum jam in eo erat puella, ut a Theophilo, proh! falsam nominis fidem, interficeretur, piratæ accurrere, rapere, raptamque in foro vicinæ urbis venalem statuere cœpti sunt. Puella nunc utrius futura sit, contendunt inter se Lenonius quidam, ut satis nomen innuit, leno, et hujus regionis rex Antinagoras. Lenoni Tarsia heu! dura auctionum sorte obtigit. Sed nihil est ejus cur timeas illibato pudicitiæ flori. Nam media in corruptela, incorrupta deget; atque e sordibus existet intacta, rosæ similis dumorum quam nulla nimirum manus carpit, et cui suæ pro vallo sunt spinæ, ut ipsa cecinit :

« Ut rosa de spinis . . . .
. . . . manibus violarier ulli. »

Subito autem in oram Mitylenæ hiems denuo projicit Apollonium, qui, dolore confectus, jurat non barbam, non capillos sese jam esse recisurum. Conjugem videlicet tunc habet mortuam, cum tamen vivit Ephesi, ubi sacra fert Artemidis, casta et intemerata sacerdos; filiam adeo tunc habet mortuam, cum tamen vivit in eadem atque ipse civitate, Mitylenæ, ubi Veneri litare constantius recusat. Victus tandem partim instantium amicorum precibus, partim communi omnium gaudio, nam aderant Neptunalia, suis se comitibus tradit deducendum et oblectandum. Exuit ergo paulisper

squalorem, tenebras, luctum; et dum huc et illuc urbis ingreditur, mox cantus audit et carmina puellæ cujus tot sunt ænigmata quot voces. Apollonius tunc conjicit, capit et: Meum, ecce meum, exclamat, sanguinem! meam, ex me natam, Tarsiam! Et ambo una tendunt Ephesum, ubi suam Apollonio uxorem, suam Tarsiæ matrem Artemis servabat et tuebatur.

Quodsi in his omnibus Dei Vivi fulgide apparet providens misericordia, ejusdem non minus justitiam declarant non modo cœlitus interempti Antiochus et filia, quorum portentosos amplexus disjunxit fulmen ac fregit; sed etiam Dionysias et Strongulio, lapidibus obruti a plebe, et Lenonius leno, qui vivus arsit et combustus est.

Legentem rursus non mediocriter juvabit, si Hellanicum, pauperculum hunc piscatorem, qui naufrago nudoque injecerat Apollonio laceræ lænæ suæ partem, viderit magnifice donatum a sceptucho nostro haud immemori, cui deinceps Antiochia, Tyrus, Cyreneque regnantur.

IV.

Respicienti autem ad diversos, pro ratione temporum ac locorum, hominum mores, proderit obiter notare, hunc apud Apollonium nostrum cum et alia, tum quæ dicta sunt de proficiscendi literis, gallice *passe-port* seu *congé;* de peculiari vestitu quem quis, Arionis in modum, induebat, tragicam comicamve personam acturus; de sublatorum in crucem servorum dirumpendis cruribus; de præbenda uxoribus a viris dote, et de multis aliis rebus id genus, quas longius est recenseri.

Sed finem facienti liceat mihi iterum asseverare hunc nostrum Lutetiæ membraneum, ob amissum scilicet et plane desperatum πρωτότυπον Apollonii librum, ob deletam imo ejusdem in versus politicos translationem, paucissimis tamen exceptis vocibus, quæ Cambii nostratis in glossarium tanquam in portum emerserant, jam vetustissimum omnium et ideo fidissimum evasisse, licet quinto Reparatæ Salutis sæculo compositus, quarto, non prius, et decimo, latinis his literis quæ sequentur, sit commendatus.

Quamobrem non nullius fore utilitatis autumo, si emendatius jam nunc ex codice Parisino editum, Præfatiunculaque et Notulis

auctum de meo, in vernaculam aliquando nostram traduxero, et κριτικῇ commentatione præmuniero opus in quo suos ipse, quarto exeunti sæculo, Apollonius casus pedestri Græcorum sermone enarravit; si uno verbo, totius per me licuerit ut Europæ res litteraria integram sibi sinceramque vindicet aliquando fabulam quam hactenus, mancam frustamque, et quod pejus est, multis numeris mendosam ac nodosam, haud immerito omisit aut flocci fecit.

Præfabar Versaliis pridie nonas Augusti, anno † MDCCCLV.

J. LAPAUME.

NOTULÆ.

Tria genera sunt vocum quæ, apud nostrum Apollonii interpretem, spectandæ videntur. Primum genus est græcarum vocum quas romanis, tanquam toga, literis vestivit; secundum, latinarum quas ad insolentiam significandi detorsit; tertium vero, latinarum rursus quas negligentius aut etiam minus commode usurpavit, sive effinxerit eas, seu tantum composuerit prodigialiter.

A.

Operæ igitur pretium erit, notari sexcentas, græcitatis ergo: habet

Paginæ 611 linea 25 habet, ad dextram : *In* imaginem mortis *viderent*, ut moris est apud Græcos ὁράω εἴς τι, quod, velit nolit, summus apud nos scribendi idemque agendi magister sic est imitatus : « Quand je *regarde aux* affaires de l'Europe... » — Guizot.

Pagin. 612 lin. 39, ad sinistram : Scias *quia;* græce est εἰδῇς ὅτι.

Ejusdem l. 2, ad dextr. : Ait *ad* semetipsum ; græce est εἶπε πρὸς ἑαυτόν.

Ejusdem l. 13, ad sinistr. : Audi *quia;* græce est ἄκουσον ὅτι.

Pag. 614 l. 22, ad sin. : *Tribonario* circumdatum; græce est τριβωνάριον, seu τριβώνιον, ductum a τρίβω, gallice râpé (vêtement), *usé jusqu'à la corde.*

Ejusdem l. 26, ad sin. : *Cui* miserearis; græce est σπλαγχνίζεσθαι et συμπαθεῖν τινί, gallice s'attendrir *en faveur de* qq.

Ejusdem l. 4, ad dextr. : Percinctum *sabano;* græce est σάβανον aut σεβένιον, qua ægyptiaca voce significabatur hispida quædam ad usum lavantium vestis : Πεστεμάλι τοῦ λουτροῦ ἀπὸ χονδρόπανον, gallice *vêtement de bain en étoffe grossière.*

Ejusdem l. 10, ad dextr. : Liquore *palladio;* græce est παλλάδιος; Palladis nempe seu Minervæ oleum, quo liquore perungi solebant lavantes juxta et athletæ.

Ejusdem l. 20, ad dextr. : *Ad* suos ait; græce, πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ εἶπε.

Ejusdem l. 23, ad dextr. : Accepto *ceromate;* græce est κηρώματος. Κήρωμα, πᾶν ὅ τι εἶνε καμωμένον ἀπὸ ἢ ἀλειμμένον μὲ κηρί, quale est, plus minus, apud nos τὸ *cérat.*

Pag. 615 l. 26, ad sin. : Misereberis *illi;* sicut vulgatissimum τὸ miserere *nobis*, referatur ad græcismum συμπαθεῖν αὐτῷ.

Ejusdem l. 15, ad dextr. : Scies *quare;* sic vertitur γνώσει ὅτι.

Pag. 616 l. 7, ad sin. : Jubet eum *cœta* digna requiescere. Sub hoc *cœta* latitat, veriusve emergit τὸ κοίτῃ, dorice κοίτᾳ.

Ejusdem l. 22, ad sin. : Juro *quia;* versio est juncturæ ὤμοσα ὅτι.

Ejusdem l. 41, ad sin. : Petentibus *nobis....nos* crucias; hic schema est compositionis, usurpatissimum apud Græcos, quibus Ἀνακολουθία vulgo appellatur.

Ejusdem l. 35, ad dextr. : *Naufragium passus es;* ut apud Græcos, apertissima illa translatio, εὐπλοίας τυχεῖν, Soph. Œdip. Tyr. v. 431, significabat τὸ rem bene gessisse, ita τὸ ναυαγεῖν de his erat in usu, quibus res minus fauste cesserat. In nostra etiam Gallorum lingua invaluit, simili prorsus sententia, mos vocis illius æquæ, *réussir;* Italis est *riuscire*, quasi rursus uscire, *denuo in ostium ire*, seu portum ingredi, surgir au port, *aboutir.* Rursus per τὸ *échouer* non modo innuimus *naufragium pati*, sed etiam inanem ubivis operam *navare*, incassum cuilibet incumbere *remo*, nequidquam e quacunque navi inimicum imbrem *exantlare.*

Paginæ 617 linea 3 habet, ad sinistram : Dixi vobis *quod;* sic vertitur ὑμῖν εἶπον ὅτι.

Paginæ 618 linea 19 habet, ad dextram : Astutiam et *apodixin;* græce est ἀπόδειξιν, quæ vox hoc loco idem valet atque τὸ κατόρθωσιν.

Paginæ 619 linea 29, ad sin. : *Sine solo* patria ; ingeniose designatur pontus, cui apud Græcos nomen adjicitur ἄπατος, ἀτρύγητος.

Paginæ 620 linea 29, ad sin. : Villicus *aporiatus;* accipe ἄπορος, seu inops consilii, egenus omnium.

Ejusdem l. 37, ad dextr. : *Amiante*, vade; quasi dicatur incorrupte, satiusve incorruptibilis ; Ἀμίαντος a μιαίνω.

Paginæ 621 linea 47, ad dextr. : Confiteor *quod;* græce est ὡμολόγησα ὅτι.

Sequentis paginæ linea 20 habet, ad sinistram : Crede *quia;* πίστευσον ὅτι.

Pag. 622 l. 6, ad sin. : *Abremovit* barbam; binæ hic προθέσεις *ab* et *re*, unde insolentius conflatur vox abremovit, memoriam tibi refricent τοῦ ὑπεξαίρομαι, in quo sic dividas licet : ὑπὸ-ἐξ-αἴρομαι.

Paginæ 623 linea 6, ad sin. : Disce *quod;* μάθησον ὅτι.

Ejudem l. 15, ad sin. : Spero enim *quia* ; ἐλπίζω γὰρ ὅτι.

Paginæ 627 linea 45 habet, ad dextram : Hic est *paranymphus* meus; scite admodum Apollonius vetulum piscatorem qui eum tanquam deduxit ad sponsam, vocat τὸν αὐτοῦ παράνυμφον, puta amasio συνοδεύοντα εἰς τῆς νύμφης, ut qui ad nuptiarum curam genero adjungatur.

B.

Jam attendas velim plurimas quæ secuturæ sunt voces, ob insolentiam significandi.

Paginæ 611 linea 7 habet, ad sinistram manum : Cum magnitudine *pollicitationis* currebant; quo in loco τὸ pollicitationis idem sonat quod apud nos τὸ *dot* (sponsalia). Nam a viris olim dos mulieribus, non a mulieribus, ut nunc increbruit, viris afferebatur.

Pag. 615 l. 1, ad sin. : Infertur *gustatio;* gallice est *le goûter* ; τὸ πρόγευμα.

Ejusdem l. 4, ad sin. : *Ministeria* intuens; gallice est *les services de table.*

Ejusdem l. 18, ad dextr. : Induit *statum ;* gallice est *un costume.*

Ejusdem l. 37, ad dextr. : *Argenti pondera* XL; XL *livres d'argent.*

Pag. 617 l. 22, ad dextr. : Data *profectoria;* supple vocem epistola seu charta, et ambas intellige *passe-port.*

Ejusdem l. 46, ad dextr. : *Chartis* plumbeis; accipe hic *feuilles* de plomb, ut dicunt *feuilles de tole.*

Pag. 619 l. 19, ad sin. : Reversa de *auditorio*, græce est

ἀκροατήριον, gallice *l'école*, *audiendi* nimirum locus.

Pag. 620 l. 23, ad dextr.: Intrat in *salutatorium*; gallice est *le parloir*.

Pag. 621 l. 17, ad sin.: Quomodo tecum *novicia*? Verba quemadmodum ficta modo dixeris novicia, sic interpreti nostro novicia nuncupatur, puella gallice *nouvellement débarquée*. Inde etiam τὸ *une novice* ou Agnès apud nos originem duxit.

Pag. 622 l. 38, ad dextr.: *Causam* tam vilem inter nos non invenisti quam me; τὸ causam attendas, quæso; siquidem hic idem sonat atque *creaturam*, gallice *un être*; et apud Italos parce deductum est in vocem *cosa*, quæ genuit τὸ *chose*.

Pag. 623 l. 28, ad sin.: Est enim *scholastica* et suavissimi sermonis; hic scholastica idem est atque literata, exculta, erudita, ut sonat apud Anglos τὸ *Scholar*. Scholastica igitur, latum mare, distat a græco σχολαστικός, stolidus nempe ac stupidus in nugis et quisquiliis.

Ejusdem l. 38, ad sin.: Hæc est *pietatis causa*; c'est là une *chose* pieuse, une Œuvre *de charité*. Nam τὸ charitas, id est nostra christianorum pietas, nomen obtinet, non, ut placebat nudius tertius probatissimo scriptori, a Tullianis illis *carus* et *caritas*, quibus videlicet manifestiori et arctiori necessitudine consentiunt caro, carnalitas et gallice chère, chair et caresser, sed a græco χάριτος, χάρις. Unde fit ut nobis, quotquot gentilitati non inservimus, per h repræsentari oporteat charus et charitas. Næ, iterum atque iterum sit dictum, Charitas nobis defluxit a χαίρω, gaudere; et ideo duplex significat gaudium, quorum est unum dantis, alterum accipientis. Quid luculentius addam? Χάρις, ubi gaudium est τοῦ διδόντος, peculiari vocabulo dicitur etiam εὐεργεσία; sed χάριτι, si gaudium est τοῦ λαμβάνοντος, nomen accrescit εὐγνωμοσύνη. Sic utrimque subest gaudium, puta utrimque spirat et viget *charitas*, cujus spuriam, non germanam, sororem si qui impensius collaudant et attollunt caritatem, ipsi viderint, nec ipsis unquam vel minimum ab ea doluerit.

Pag. 625 l. 26, ad dextr.: Ad forum *abauris* ducitur; τὸ abauris aureum verbum est, etsi fictum nuper et noviciis annumerandum. Abauris autem, græce ἄωτος (sans oreilles), mire prorsus nostro consonat *essorillé*, cujus e visceribus mihi sane, non dicam libet, sed licet extrahere singula é-aurillé, é-s-orillé, jam, ubi de more Italorum consonans erit duplicata, *essorillé*. Permultis abhinc annis in Gallia sic vocabantur homines pessimi, quibus δήμιος carnifex aures avulserat in foro dicto, non sine causa, *le guillori*, quasi *arrache-oreilles*, juxta fidem ipsarum verbi radicum: *guille* (avellere, ducitur, ut de William fit Guillaume et vice versa) atque *ori*, latine, auri, auris.

Paginæ 627 linea 7 habet, ad dextram: *Depost*; mediæ et infimæ latinitatis est τὸ *depost*, italice *dapoi*, gallice *de-puis*.

F.

En tibi denique multæ prodibunt voces, ob negligentiam incuriamve dignæ quæ notentur.

Paginæ 616 linea 31 habet, ad sin.: In valetudinem *incucurrisse*; obsoleta vox incucurrisse, nisi Catonis linguam et Enni ames oculitus, ad communem et usitatam *incurrisse* tibi strenue recidatur, qualis legitur in linea 19 paginæ 619, ad sinistram manum.

Paginæ 618 linea 29, ad dextr.: Adoptavit eam *ut* filiam suam; auctor sim demas τὸ *ut*, per quod solœcizatur.

Ejusdem paginæ linea 40, ad dextr.: *In* amissa deflebam *conjuge*.

Ejusdem l. 40, ad dextr.: *In* reservata mihi filia consolabar; hoc minus latine expressum, si libet emendari, sat erit expungas τὸ *in*.

Pag. 619 l. 35, ad sin.: Haberet *ad* obsequium; pessimæ latinitatis est *habere ad*; et *obsequias* anteposuerim τῷ barbaro isti, certe longe aliud sonanti, *obsequium*, *cultum* nempe et *observantiam*.

Ejusdem l. 11, ad dextr.: *Nutrix in gremio puellæ* deposuit spiritum; displicet sane, fatebor enim, nutrix in gremio puellæ; nam aliter sese res habet ubique gentium et temporum. Siquidem gremium est matris seu nutricis, genibus et intra sinus vestis exterioris (gallice *giron*) alumnum refoventis; sed, mehercle, gremium nusquam nec unquam fuit aut erit puellulæ vetulam et jam jam morituram anum amplexantis.

Ejusdem l. 24 ad dextr.: Laudabant eam *vehementer*; τὸ vehementer junctum cum laudabant, explauseram, nisi vertisset τὸ δεινῶς ἐπῄνεσαν.

Ejusdem l. 38, ad dextr.: De *medio nostri*; Ædepol, solœcismus iste defferi magis quam defendi potest.

Pag. 620 l. 23, ad dextr.: Perducitur *in* domum; τὸ *in* opipare solœcizantis est.

Pag. 621 lin. 13, ad sin.: *Ne alicui* narres, mendum est, loco τοῦ *ne cui*.

Ejusd. pag. lin. 40, ad dextr.: Ut vidit *a longe*; versio est mendosa, τοῦ adverbii πόῤῥωθεν, quasi πόῤῥω, et θεν cujus perperam τὸ *a* vicem explet.

Pag. 623 l. 4, ad dextr.: *Sordium* conscia non sum; τὸ sordium sit tibi pro spondæo, per schema συναλοιφὴν aut κρᾶσιν.

Ejusdem l. 42, ad sin.: X sestertia *auri* et XX *aureos*; satius erat, mobile bis usurpari, aut bis fixum, hocce modo: sestertia *aurea* et nummos *aureos*, vel sestertia *auri*, *aurique* nummos.

Pag. 624 l. 11, ad sin.: *Oræ* semper vicina; eradendum duxi et commutandum ita τὸ ripæ, ut pote cui, metrorum causa, nullus esset in versu locus.

Ejusdem l. 38, ad sin.: Flammæ per *tubulos* (*tubes* apud nos) surgunt; absurdum erat legi, ut habet MS., *tabulas*. Hic enim qui non virgula, sed τῷ *a* cadit, sensu cadat necesse est.

Ejusdem l. 17 ad dextr.: *Nulla est* peregrina; omisi τὸ iterum *mihi*, ut sex videlicet mensuris, *ne più ne meno*, fulciatur tanquam pedibus hexameter.

Pag. 625 l. 23, ad dextr.: Leno, *de quo* se vindicet; τῷ vindicare *se de* alqo. nonnihil subest solœcismi.

Ejusdem l. 31, ad dextr.: *Impediebatur loqui*; — latine forsan?

Ejusdem l. 38, ad dextr.: *Ut* ergo *plenius*; præstiterit dixisse, *quo plenius*.

Mihi nunc, sub finem, liceat afferre in medium alia quædam longe majora vocabula, quippe quæ plus factura sint ad reconditiorem nostri operis captum. Huc accedant igitur, inter alia:

E paginæ 613 linea 32, ad sin.: *Reverendissime*; quæ vox, græce σεβαστότατε, librario nostro et interpreti, cœnobiotæ (κοινοβιώτῃ) nimirum, multa recursabat scribentive aut enuncianti.

E paginæ 620 linea 8, ad sin.: *Dominum* mihi testari et precari permittas; hic τὸ *Dominum* valet J. C. - D. N.

Ex ejusdem linea 49, ad dextr.: Per *Deum Vivum*; accipe hic eumdem illum J. C. - D. N.

E paginæ 626 linea 35, ad sin.: Vidit in somno *Angelum*; christiani sane est viri angelum induci, et partes suas in opere sic mandari cœlesti cuidam nuncio, Γαβριὴλ sit aut frater ejus Ῥαφαήλ.

J. L.

EROTICA

DE APOLLONIO TYRIO

FABULA.

CAP. I.

Fuit quidam rex in civitate Antiochia, nomine Antiochus. Habuit ex amissa conjuge filiam speciosissimam, in qua natura nihil erravit. Quæ cum ad nubilem pervenisset ætatem, et species pulchritudinis ei cresceret, multi eam in matrimonium postulabant, et cum magnitudine pollicitationis currebant*. Sed cum pater deliberaret cuidam potentissimo filiam suam in matrimonium dare, cogente iniqua libidinis flamma, incidit filiæ suæ amorem; cœpitque eam amplius diligere quam patrem oportebat. Qui, cum luctaretur cum furore, pugnabat cum dolore : pudor vincit amorem.

CAP. II.

Quadam die, luce prima vigilans, irrupit cubiculum filiæ suæ; famulos suos longius sequi jussit, quasi cum filia sua aliquod secretum colloquium haberet; et stimulante cupidinis igne, filiæ suæ nodum virginitatis erupit, perfectoque scelere evasit cubiculum filiæ suæ. Quæ, scelesti patris impietate polluta, cum vellet celare, in pavimentum guttæ sanguinis ceciderunt. Et cum puella, quid faceret, cogitaret, nutrix ejus subintroivit. Quam ut vidit flebili vultu, hortata est et ait : Quid tibi vultus turbatur et animus? Puella ait : Chara nutrix, modo in hoc cubiculo duo nobilia nomina perierunt. Nutrix ait : Cur hoc dicis? Puella ait : Quia, ante legitimarum nuptiarum diem, sævo scelere violata sum. Nutrix ait : Et quis tanta audacia regis virginem, regni thorum, ausus est violare, nec timuit regem? Puella ait : Impietas fecit hoc scelus. Nutrix ait : Cur ergo non indicas patri tuo? Puella ait : Et ubi est pater? Si intelligis, nomen patris periit in me. Itaque, ne hoc pateat mei genitoris scelus, et patris macula in gentibus innotescat, mortem peto; mortis mihi remedium placet. Nutrix, ut audivit puellam mortis sibi remedium quærere, blandis sermonibus cohortata est, et colloquio revocavit ad vitam. Patris sui voluntati satisfacere conabatur.

CAP. III.

Inter hæc rex impiissimus, simulata mente, ostendebat se civibus suis pium genitorem. Intra domesticos vero parietes maritum se suæ filiæ lætabatur. Et, ut semper impie filia sua frueretur, ad expellendos petitores, novum genus nequitiæ excogitavit. Quæstionem proponebat, dicens : Si quis vero quæstionis meæ solutionem invenerit, filiam meam in matrimonium accipiet; qui autem non invenerit, decollabitur. Jam plurimi undique reges, undique principes patriæ, propter incredibilem speciem puellæ, morti se proponebant. Et si quis, prudentia litterarum, quæstionis solutionem non invenisset, decollabatur; et caput ejus in portæ fastigio ponebatur, ut advenientes in imaginem mortis viderent*, et conturbarentur, ne ad talem conditionem accederent.

CAP. IV.

Sed, cum tantas crudelitates exerceret rex Antiochus, interposito brevi temporis spatio, quidam juvenis Tyrius, princeps patriæ suæ, locuples valde, Apollonius nomine, confidens in abundantia litterarum, navigans attigit Antio-

chiam; ingressusque ad regem salutavit : Ave, rex. Et ut vidit rex quod videre nolebat, ad juvenem ait : Salvi sunt nupti parentes tui? Juvenis ait : Ultimam significaverunt diem. Rex ait : Ultimum nomen reliquerunt. Juvenis ait : Nam præterierunt dies suos. Rex ait : Ita est; et ait ita. Juvenis ait : Regis gener esse opto; in matrimonium filiam tuam peto. Rex, ut audivit quod audire nolebat, irato vultu respiciens juvenem, ait : Nosti filiæ meæ nuptiarum conditionem? Respondet : Novi; et ad portam civitatis vidi. — Quia quæstio conditionis in porta civitatis scripta erat. — Rex indignatus ait : Audi quia* ignoras quæstionem. Scelere vehor; materna carne utor; quæro fratrem meum, matris meæ virum, nec invenio. Juvenis, audita quæstione, paululum secessit a rege; et, dum scrutatur scientiam, luctatur cum sapientia. Favente Deo, invenit nodum quæstionis; et reversus, ait regi : Bone rex, proposuisti quæstionem; audi ejus solutionem. Quod dixisti scelere vehor, non es mentitus : te ipsum respice. Quod enim dixisti materna carne vescor, nec hoc es mentitus : filiam tuam intuere. Rex, ut audivit quæstionis solutionem juvenem exsolvisse, timens ne scelus suum patefieret, irato vultu eum respiciens ait : Longe es, juvenis, a quæstione mea; tu erras. Nihil dicis; decollari merueras; sed habeas XXX dierum spatium; recogita tecum, et cum reversus fueris et quæstionis meæ solutionem inveneris, accipies filiam meam in matrimonium. Sin aliter, legem agnosces.

CAP. V.

Juvenis itaque conturbatus, accepto comitatu, navem ascendit, tendens in patriam suam Tyrum. Sed, post discessum Apollonii, rex Antiochus vocavit dispensatorem suum Thaliarchum, cui ait : Thaliarche, secretorum meorum fidelissime minister, scias quia* Tyrius Apollonius invenit quæstionis meæ solutionem. Ascende ergo confestim navem ad persequendum juvenem. Et cum veneris Tyrum, quære inimicum ejus, qui ferro aut veneno interimat eum; et reversus cum fueris, statim libertatem accipies. Thaliarchus, assumens pecuniam simulque venenum secum, petiit patriam innocentis. Apollonius parvo tempore attigit patriam suam; et introiens domum suam, aptatoque scrinio codicillorum suorum, cum non invenisset aliud nisi quod cogitaverat, ait ad* semetipsum : Quid agis, Apolloni? Quæstionem regis solvisti, filiam ejus non accepisti; ideoque dilatus es, ut neceris. Et exiens foras, naves multo frumento onerari præcepit. Sed multo pondere auri et argenti vesteque copiosa et paucis comitantibus fidelissimis servis, hora noctis tertia, navem ascendit, traditque se alto pelago.

CAP. VI.

Altera die, in civitate sua quæritur et non invenitur. Fit mœror ingens, quod amantissimus princeps patriæ nusquam comparuit; sonat planctus per totam civitatem. Tantus vero circa eum civium amor erat, ut multo tempore tonsuræ cessarent, publica spectacula tollerentur, balnea clauderentur. Non templa neque tabernacula quisquam ingrediebatur. Et, dum hæc Tyri geruntur, supervenit Thaliarchus dispensator, qui ad necandum eum a rege missus fuerat. Et videns omnia clausa, ait cuidam puero : Si valeas, indica mihi quæ sit causa, quod civitas hæc in luctu moretur? Cui ait puer : Hominem improbum video, qui scit et interrogat; quis enim nescit? Ideo enim civitas hæc in luctu moratur, quod pater hujus, princeps Apollonius, ab Antiocho rege reversus, subito nusquam comparuit. Dispensator autem, ut vidit, gaudio plenus, rediit ad navem; et certa navigationis die pervenit Antiochiam; et ingressus ad regem ait : Lætare, domine mi rex; Apollonius, timens regni tui vires, nusquam comparuit. Rex ait : Fugere quidem potest, sed perfugere non potest. Continuo autem hujuscemodi edictum proposuit rex Antiochus, dicens : Quicumque Tyrium Apollonium, contemptorem regni mei, vivum exhibuerit, accipiet L talenta auri; qui vero caput ejus attulerit, centum accipiet. Hoc edicto proposito, non tantum inimici ejus, sed etiam amici ejus, cupiditate ducti, ad persequendum juvenem properabant. Quæritur ergo Apollonius per terram, per montes, per sylvas et per universas indagines, et non invenitur.

CAP. VII.

Tunc rex jussit classes navium præparari; sed moras facientibus, qui classi navium insistebant, jam Apollonius medium maris umbilicum tene-

ibat, et respiciens ad eum, gubernator ait : Domine Apolloni, numquid de arte mea aliquid vereris? Respondit Apollonius : Ego quidem de arte tua non vereor; sed de arte Antiochi regis vereor. Intra itaque interiora pelagi; rex enim longam habet manum; quod vult facere, perficiet; et vereor ne me persequatur. Gubernator ait : Arma paranda nobis; littus Tarsi, Tarsum petamus; Tarsi est nobis ventus tranquillus. Apollonius ait : Eamus. Et sic, Deo gubernante, applicuit Apollonius.

CAP. VIII.

Et, dum ambularet in littore, visus est a quodam cive suo, Hellanico nomine, qui eodem supervenerat; et accedens ad eum, Hellanicus ait : Ave, domine Apolloni. At ille, salutatus, fecit sicut, potens, consueverat facere : sprevit hominem. Et indignatus : Ave, inquit, Apolloni rex; te saluto; et despicere noli paupertatem honestis moribus decoratam; et audi forsitan quod nescis : Proscriptus es. Apollonius ait : Et patriæ principem quis potuit proscribere? Hellanicus ait : Rex Antiochus. Apollonius ait : Qua ex causa? Hellanicus ait : Quare, quod pater est, esse voluisti. Et quanti sum proscriptus? Hellanicus senex ait : Ut quicumque te vivum exhibuerit, accipiat L talenta auri; si quis vero caput tuum ei obtulerit, centum accipiat. Itaque, moneo te, fuge; præsidium manda. Dixit et sine mora discessit. Tunc jussit Apollonius rogatum senem revocari protinus; et jussit centum talenta auri ei dari. Cui ait : Reverendissime *, exemplo pauperum accipe, quia mereris; et puta te mihi caput a cervicibus amputasse, et pertulisse gaudium regi. Ecce habes pretium C talenta, et manus puras a sanguine innocentis. Cui senex ait : Absit, domine, ut hujus rei causa præmium accipiam. Apud enim bonos homines amicitia non comparatur pecunia, sed innocentia.

CAP. IX.

Et valedicens ei, recessit; et respiciens Apollonius vidit ad se venientem notum sibi hominem, mœsto vultu, dolentem, nomine Strongulionem. Accessit ad eum et ait : Ave, Strongulio. Et ille repondit : Ave, domine Apolloni. Quid itaque his in locis, turbata mente, moraris? Apollonius ait : Rex Antiochus expulit me a regno, et proscriptionem meam C jussit, et ei se daturum quicumque meum caput ipsi obtulerit, eo quod filiam ejus, imo adulteram detexerim, quam quasi conjugem in matrimonium sumpsit. Et ob hoc, si fieri potest, in patria vestra volo latere. Strongulio ait : Domine Apolloni, civitas nostra parva est, et nobilitatem tuam non potest sustinere. Præterea duram famem, sævamque patimur sterilitatem annonæ; nobis ulla spes salutis non est; sed crudelissima mors ante oculos nostros est. Cui Apollonius ait : Strongulio, mi reverendissime, age ergo Deo gratias, quod me profugum finibus vestris applicuit. Dabo ergo civitati vestræ centum millia frumenti modiorum, si fugam meam celaveritis. Strongulio, ut audivit, prostratus pedibus, ait : Domine Apolloni, si esurienti civitati subveneris, non solum fugam tuam celabunt; sed, si necesse fuerit, pro salute tua gladio dimicabunt.

CAP. X.

Ascendit itaque Apollonius tribunal in foro; et cunctis civibus præsentibus dixit : Cives Tarsi, quos annonæ caritas opprimit, ego Apollonius Tyrius replebo. Credo enim vos hujus beneficii memores, si fugam meam celaveritis. Scitote me legibus Antiochi regis esse fugatum; sed, vestra fidelitate favente, huc sum directus. Dabo itaque centum millia modiorum, eo pretio quo sum in patria mea mercatus, singulos modios æreis VIII. Hoc itaque audito, cives Tarsi, qui modium singulis aureis mercabantur, hilares effecti, clamoribus gratias agentes, certatim frumenta portabant. Tunc Apollonius, ne, deposita regia dignitate, mercatoris magis quam donatoris partes videretur assumere, pretium quod accepit, civitatis utilitatibus redonavit. Cives vero tanta beneficia ejus ex ære collato repræsentarunt. Bigam enim in foro statuerunt, in qua stans, dextra manu fruges tenens, sinistro pede modium calcat; et in basi ejus scripserunt : CIVITAS. TARSUS. TYRIO. APOLLONIO. DONVM. DEDIT. EO. QVOD. CIVITATEM. A. SÆVA. FAME. LIBERAVERIT. LIBERALITATE. SVA.

CAP. XI.

Interpositis deinde mensibus paucis, adhortante Strongulione et Dionysiade conjuge ejus, ad Pentapolitanorum marinam navigare propo-

suit, ut illic lateret, eo quod illic benignius agere affirmarent. Cum ingenti igitur honore a civibus deductus est ad mare; valedicens Apollonius omnibus, ascendit ratem. Sed tribus diebus noctibusque, ventis prosperis navigavit; subitoque mutata est pelagi fides. Concitata tempestas pulsat mare et sidera cœli. Tunc sibi unusquisque rapit tabulam, et mortem moratur. Et in tali caligine tempestatis perierunt universi. Apollonius solus, tabulæ beneficio, in Pentapolitanorum littora pulsus est. Stans vero Apollonius in littore nudus, et intuens tranquillum mare, ait : Neptune, fraudator hominum, deceptor innocentium, an, Antiocho rege crudelior, propter hoc me reservasti, ut inopem et egenum rex crudelissimus persequatur facilius? Quo itaque ibo? Quam partem petam? Aut quis ignotus dabit auxilium vitæ?

CAP. XII.

Et hæc ad semetipsum locutus, subito animadvertit, et vidit quemdam piscatorem, grandi sacco ac sordido tribonario * circumdatum. Et, cogente necessitate, prosternens se ad pedes hujus, profusisque lacrymis, ait : Miserere, quisquis es; nudo succurre et naufrago, non humilibus natalibus genito. Et ut scias cui * miserearis, ego sum Apollonius Tyrius, patriæ meæ princeps; aut in compositione es calamitatis meæ, qui modo genibus tuis provolutus, deprecor vitam. Piscator, ut vidit speciosum juvenem pedibus suis provolutum, misericordia motus, tenuit manum ejus, et duxit eum intra tectum paupertatis suæ, posuitque epulas quas habere potuit. Et, quo plenius pietati suæ satisfaceret, exuit se tribonario, et in duas partes incidit æquales; deditque unam juveni, dicens : Tolle quod habeo, et vade in civitatem; ibi forsitan qui misereatur tui invenies; et si non inveneris, huc revertere. Paupertas, quæcumque fuerit, sufficiet nobis; mecum piscaberis; illud tamen admoneo, ut, si quando, Deo favente, dignitati tuæ redditus fueris, ne despicias dimidium tribonarii mei. Apollonius ait : Si non memor fuero tui, iterum naufragium patiar, nec tui similem inveniam, qui mei misereatur. Et hæc dicens, per demonstratam sibi viam iter carpens, portas civitatis intravit.

CAP. XIII.

Et, dum secum cogitaret unde auxilium peteret vitæ suæ, prospiciens puerum nitidum per plateam currentem, oleo unctum, percinctum sabano *, ferentem lusus juveniles ad gymnasium pertinentes, maxima voce dicentem : Audite, cives; audite, peregrini, liberi et ingenui; ablui qui vult, gymnasium petat. Apollonius, hoc audito, exuens se tribonario, ingreditur lavacrum, utitur liquore palladio *; et dum, exercens, singulos intuetur, parem sibi quærit et non invenit, subito Archistratus, rex totius illius regionis, cum turba famulorum ingressus, dum cum servis lusum pilæ exerceret, volente Deo, misit se Apollonius regi. Et, cum currentem sustulit pilam, subtili velocitate percussam, ludenti remisit regi remissamque rursus velocitate percussit, nec cadere pilam passus est. Et notavit rex velocitatem juvenis; sed, quia sciebat se in pilæ lusu minime parem habere, ad * suos ait : Famuli, recedite a palladio; hic enim juvenis, ut suspicor, mihi comparandus est. Apollonius, ut audivit a rege laudari, constanter accessit ad regem; et accepto ceromate *, docta manu circumfricuit eum tanta subtilitate, ut multum ei proficeret. Deinde in solo gratissime fovit; et exeuntis manu officia reddidit, et discessit.

CAP. XIV.

Rex ad amicos suos, post discessum juvenis, ait : Juro per communionem salutis, amici, me nunquam melius lavisse quam hodie, beneficio nescio cujus adolescentis. Et respiciens ad unum de famulis, ait rex : Juvenis ille, qui mihi officium fecit, unde, quis est? Famulus vero secutus est juvenem; viditque cum sordido tribonario coopertum; et reversus ad regem, ait : Juvenis ille naufragus est. Rex ait : Tu, unde scis? Famulus ait : Illo tacente, habitus indicat. Rex ait : Vade celerius, et dic ei : Rogat te rex ad cœnam. Apollonius, ut auditum est, adquievit; et, reducente famulo, pervenit ad regem. Famulus vero, prius ingressus ad regem ait : Naufragus adest; sed abjecto habitu introire confunditur. Statim rex jussit eum dignis vestibus indui, et ingredi ad cœnam.

CAP. XV.

Ingressus itaque Apollonius triclinium, contra

regem, assignato loco, discubuit. Infertur gustatio *, deinde cœna regalis. Apollonius, cunctis epulantibus, non epulabatur; sed aurum, argentum, vestes immensas regis, ministeria * dum flens cum dolore intuetur, quidam senex invidus, juxta regem discumbens, vidit juvenem curiose singula respicientem, et ait regi : Bone rex, ecce homo cui tu benignitatem animi tui ostendisti, fortunæ tuæ invidus est. Rex ait : Male suspicaris; nam juvenis iste non invidet; sed plurima se perdidisse testatur. Tunc rex, hilari vultu respiciens Apollonium, ait : Juvenis, epulare nobiscum, et meliora de Deo spera.

CAP. XVI.

Et, cum hortaretur juvenem, introivit filia regis, jam adulta virgo, et dedit osculum patri, deinde discumbentibus amicis. Quæ, dum singulos oscularetur, pervenit ad naufragum et rediit ad patrem, et ait : Bone rex et pater optime, quis est ille juvenis qui, contra te, honorato discumbit loco, et flebili vultu nescio quid dolet? Rex ait : Is in gymnasio mihi gratissime officium fecit; propterea illum ad cœnam rogavi; quis autem, aut unde sit, nescio. Sed si scire vis, interroga illum; decet ejus te omnia scire; forsitan, cum cognoveris unde sit, misereberis illi *. Hortante itaque patre, puella pervenit ad juvenem; et verecundo sermone sic aggreditur eum, dicens : Licet taciturnitas tua sit tristior, generositas tamen nobilitatem ostendit. Si vero molestum non est, indica mihi nomen et casus tuos. Apollonius ait : Si nomen quæris, Apollonius; si opes, in mari perdidi; si vero nobilitatem, Tyri reliqui, ultra Tarsum. Puella ait : Apertius mihi indica, ut intelligam. At ille universos casus suos exposuit; finitoque sermonis colloquio, fundere lacrymas cœpit. Quem ut vidit rex flentem, respiciens filiam suam, ait : Nata dulcis, peccasti; quia, dum nomen et casus scire voluisti adolescentis, veteres ei renovasti dolores. Peto itaque, dulcis filia, ut quidquid volueris, juveni dones. Puella, ut audivit a patre suo sibi ultro promissum, quod ipsa præstare volebat, respiciens juvenem, ait : Apolloni, jam noster es; depone mœrorem, et, quia patris mei indulgentia permittit, locupletabo te. Apollonius cum gemitu et verecundia gratias egit. Rex, gavisus ob tantam filiæ suæ benignitatem, sic ait ad eam : Nata dulcissima, sine salvum habeas; defer tibi lyram, et aufer juveni dolorem, et exhilara convivium.

CAP. XVII.

Puella vero jussit sibi deferri lyram; et, ubi accepit, cum omni dulcedine vocis chordarum miscuit sonos. Omnes laudare cœperunt et dicere : Non potest melius, non potest dulcius aliquis sonare. Apollonius vero tacebat. Rex ait : Apolloni, non bonam rem facis; omnes filiam meam in arte musica laudant; tu solus tacendo vituperas. Apollonius ait : Bone rex, si permittis, dicam quod sentio. Filia tua in artem musicam modo incedit; nondum didicit. Denique jube mihi tradi lyram, et scies quare * nescit filia tua. Rex Archistratus ait : Apolloni, intelligo te in omnibus esse locupletem; et jussit ei tradi lyram. Et egressus foras Apollonius induit statum *; et corona caput decoravit, et accipiens lyram, introivit triclinium. Et ita stetit, ut eum non Apollonium, sed Apollinem existimarent. Atque ita, silentio facto, arripit plectrum, animumque arti accommodat. Miscetur vox cantus modulata cum chordis; et discumbentes una cum rege, magna voce, laudare cœperunt. Post hæc, deponens lyram, induit statum comicum, et inauditas actiones expressit, atque mirabiliter placuit. Deinde induit tragicum, et nihilominus mirabiliter placet. Puella, ut vidit juvenem omnium studiorum arte cumulatum, incidit amorem ejus; finitoque convivio, puella respiciens patrem, ait : Chare genitor, promiseras mihi paululo ante, ut quidquid voluissem, de tuo, Apollonio darem. Rex ait : Et promiseram et promitto. Puella, intuens Apollonium ait : Apolloni, magister, accipe ex indulgentia patris mei auri talenta CC, argenti pondera * quadraginta, vestem copiosam, et servos XX. Et ad famulos ait : Afferte, præsentibus amicis, quod Apollonio magistro meo promisi, et in triclinio ponite. Et, jussu reginæ, allata sunt omnia. Laudant omnes liberalitatem puellæ; peracto convivio, levaverunt se omnes; et valedicentes regi et reginæ, discesserunt. Ipse quoque Apollonius ait : Bone rex, miserorum misericors, et tu, regina amatrix studiorum, valete. Et respiciens ad famulos, quos illi regina donaverat, ait : Tollite, famuli, hæc quæ regina donavit; eamus et hospitalia quæramus.

CAP. XVIII.

Puella, timens ne amatum suum non videret, respexit ad patrem, et ait : Bone rex et pater optime, placet tibi ut Apollonius, hodie a nobis locupletatus, abscedat; et quod illi donasti, malis hominibus rapiatur? Rex ait : Benedicis dicens, dulcis filia; et confestim jubet eum cœta * digna requiescere. Sed puella Archistrati, amore incensa, inquietam habuit noctem; vigetque in pectore vulnus; verba, cantusque retinet Apollonii, et sonos veri amoris. Vigilans ergo prima luce, irrupit cubiculum patris sui, seditque supra thorum ejus. Pater, ut vidit filiam suam, ait : Nata dulcis, quid est quod præter consuetudinem tuam vigilasti? Puella ait : Hesterna studia me excitaverunt. Peto itaque, pater charissime, ut me hospiti nostro, studiorum gratia, tradas. Rex gaudio plenus jussit ad se venire juvenem. Cui ait : O Apolloni, studiorum tuorum felicitatem filia mea a te discere concupiscit. Itaque, si desiderium natæ meæ adimpleveris, juro per regni mei vitam quia *, quidquid tibi mare abstulit, ego tibi restituam in terris. Apollonius, hoc audito, cœpit docere puellam sicut ipse didicerat.

CAP. XIX.

Interposito autem brevi tempore, cum non posset puella ratione ulla amoris sui vulnus tolerare, simulata infirmitate, cœpit jacere. Rex autem, ut vidit filiam suam subitaneam in valetudinem incucurrisse *, sollicitus, adhibuit medicos. At illi, tentantes venas, tangunt singulas partes corporis; sed ægritudinis nullas causas inveniunt. Rex, post paucos dies, tenens Apollonii manum, forum civitatis ingreditur. Et dum cum eo deambularet, ecce juvenes nobilissimi tres qui, per longum tempus, filiam ejus in matrimonium petierant, una voce salutaverunt regem. Quos ut vidit, rex subridens ait : Quid est quod una voce me pariter salutastis? Unus ex illis ait : Petentibus nobis * filiam tuam in matrimonium, sæpius nos differendo crucias; propter quod hodie simul venimus, locupletes, bonis natalibus geniti. Itaque de tribus unum elige, quem vis habere generum. Et rex ait : Non apto tempore interpellastis; filia enim mea studiis vacat, et præ amore studiorum imbecillis jacet. Sed ne videar vos sæpius differre, scribite in codicillis nomina vestra, et dotis quantitatem. Rex, acceptis codicillis, annulo sigillavit; et dedit Apollonio, dicens : Sine, hos codicillos perfer discipulæ tuæ. Hic enim locus te desiderat.

CAP. XX.

Apollonius, codicillis acceptis, petiit domum regiam, et introivit cubiculum. Puella, ut vidit quem diligebat, ait : O magister, quid est quod singularis cubiculum introivisti? Apollonius ait : Domina, sume hos codicillos, quos pater tuus tibi transmisit, et lege. Puella, acceptis codicillis, legit tria nomina petitorum; sed non elegit ejus quem volebat. Lectis itaque codicillis, et respiciens Apollonium, ait puella : Magister, non te dolet quod ego nubo? Apollonius ait : Imo et gratulor quod, abundantia litterarum, et studiorum percepta disciplina, me volente nubis. Puella ait : Magister, si me amares, doleres. Et hæc dicens, tanti amoris audacia scripsit; et signatos codicillos juveni tradidit, isque pertulit in forum et tradidit regi. Scripsit ei sic : Bone rex et pater optime, quoniam clementiæ tuæ indulgentia permittit mihi ut rescribam, nunc rescribo. Illum volo conjugem, qui naufragium passus est, et a fortuna deceptus est in mari. Et, ne mireris quod pudica virgo tam impudenter scripserim, quod præ pudore narrare non potui, id per ceram mandavi, quæ pudorem non habet.

CAP. XXI.

Et rex, perlectis codicillis, ignorabat de quo naufrago diceret; et, respiciens tres juvenes, ait : Quis vestrum naufragium passus est? Unus ex illis, nomine Andronius, ait : Ego. Alius ait illi : Tace; in morbo te consumas; nec sanus sis, nec salvus. Mecum litteras didicisti; portas civitatis nusquam, sine me, exiisti : naufragium * ergo passus es. Rex, cum invenisset quæ naufragium diceret, respiciens Apollonium, ait : Tolle hos codicillos et lege; potest enim fieri ut, quod non intelligo, tu intelligas, qui interfuisti. Apollonius, acceptis codicillis, velociter pertransiit; et, cum sensit se amari, erubuit. Rex apprehendit Apollonii manum, paululumque ab illis discedens, ait : Apolloni, invenisti naufragum? Bone rex, inquit Apollonius, si permittis ut dicam, inveni. Et, his dictis, rex vidit faciem ejus roseo rubore perfusam et erubescentem; intellexit dictum, et ait : Gaudio

sum plenus, Apolloni; et quod filia mea cupit, mea voluntas est. Et respiciens ad juvenes illos, ait : Certe dixi vobis quod * non apto tempore interpellastis. Sed cum tempus nubendi advenerit filiæ meæ, mittam ad vos; et dimisit eos a se. Ipse apprehendens Apollonii manum, non jam ut hospitis, sed ut generi, introivit in domum reginæ.

CAP. XXII.

Et, relicto Apollonio, intrat rex solus ad filiam suam, et ait : Nata dulcis, quem tibi conjugem elegisti? Puella vero prostravit se pedibus sui patris, et ait : Pater piissime, quia cupis audire desiderium filiæ tuæ, amo naufragum, a fortuna deceptum; sed ne pietatem tuam ambiguitate sermonum detineam, Tyrium præceptorem meum; cui si me non tradideris, perdes filiam tuam. Rex vero, filiæ suæ lacrymas sustinere non valens, motus pietate, ait ad eam : Ego, dulcissima filia, amando factus sum pater. Diem ergo nuptiarum sine mora statuam. Posterà vero die, vocavit amicos urbium vicinarum ditionis regni sui, et potentes; quibus convenientibus ait : Amici, quare vos vocaverim in unum, discite. Sciatis filiam meam velle nubere Apollonio præceptori suo. Peto itaque ut omnium lætitia sit, quod filia mea virum prudentem sortita est. Et hæc dicens, diem nuptiarum indicit. Numerantur dies; convivia prolixa tenduntur, et celebrantur nuptiæ regiæ dignitatis. Ingens inter conjuges amor vivo affectu; incomparabilis dilectio, inaudita lætitia.

CAP. XXIII.

Interpositis autem diebus et mensibus, puella cum haberet ventriculum deformatum, sexto mense, æstivo tempore, dum spatiantur in littore, vident navem speciosissimam; et dum eam mirantur, laudant. Agnovit eam Apollonius esse de patria sua; et conversus ad gubernatorem, ait : Dic mihi, si vales, unde venias. Et gubernator ait : Tyro. Apollonius ait : Patriam meam nominasti. Gubernator ait : Ergo Tyrius es tu? Apollonius ait : Tu dixisti. Gubernator ait : Noveras aliquem principem illius patriæ? Apollonius ait : Quemdam me ipsum. Gubernator ait : Sicubi illum videris, dic illi : Lætare et gaude. Rex enim Antiochus, fulmine percussus, arsit cum filia sua. Opes igitur regiæ et regnum Antiochiæ Apollonio reservantur. Apollonius, his auditis, gaudio plenus, respiciens conjugem suam, ait : Quod aliquando naufrago credidisti, modo comprobas. Peto itaque, chara conjux, ut permittas me ad regnum percipiendum ambulare. Puella, ut audivit, profusis lacrymis, ait : Rare conjux, si in longo itinere esses, ad partum meum festinare debueras. Nunc autem, cum sis præsens, disponis me derelinquere? Sed si jubes, pariter navigemus. Et pervenit ad patrem suum, et ait : Chare genitor, lætare et gaude. Rex enim Antiochus periit. Dum enim concubuit cum filia sua, Deus percussit eum fulmine. Opes autem regni et diadema conjugi meo reservantur. Permitte ergo ut navigem cum eo; et libentius me permittas : unam dimittis, recipies duas.

CAP. XXIV.

Rex exhilaratus jussit navem produci in littus, et omnibus bonis impleri. Præterea nutricem ejus, Lycoridem nomine, et obstetricem peritissimam, propter partum ejus, simul navigare præcepit. Et, data profectoria *, deduxit eos ad littus; osculatus est filiam et generum, et ventum prosperum optabat. Et ascenderunt navem cum multa familia, multoque apparatu. Vento itaque flante, se commiserunt alto pelago. Qui dum, per aliquot dies, variis ventorum flatibus jactantur, septima contingente luce, enixa est puella, sævo ore ventorum flantium congelato sanguine, conclusoque spiritu, defunctæ repræsentans effigiem. Subito exclamavit familia; cucurrit Apollonius, et vidit conjugem suam exanimem jacentem. Scindit a pectore vestem; unguibus primas adolescentiæ genas discerpit, et lacrymas fundit, jactans se super caput ejus, et ait : Chara conjux, et Archistrati regis unica filia, quid dicam regi patri tuo, qui me naufragum suscepit? cum hæc et similia diceret, introivit ad eum gubernator, et ait : Domine, tu quidem pie facis, sed navis mortuum non suffert. Jube ergo corpus in pelagum mitti. Apollonius ait, indignatus : Quid narras, pessime homo? Hoc vobis placet, ut corpus istud in pelagum mittam, quod me suscepit naufragum et peregrinum? Inter hæc vocavit fabros navales, et jubet aptari tabulas, et fieri loculum amplissimum, chartis * plumbeis circumdari foramina, et rimas diligenter picari præcepit. Quo facto, regalibus orna-

mentis decoratam puellam in loculo composuit cum multo fletu, deditque osculum. CC. XX sestertia auri subter caput ejus posuit, et codicillos scripsit. Deinde jussit infantem diligenter nutriri, ut vel in malis haberet jucundum solatium, et pro filia vel neptem ostenderet regi. Et sic jussit in mare mitti loculum. Cum magno igitur luctu et clamore missum est a familia.

CAP. XXV.

Tertia vero die, jactum est in littus Ephesiorum, non longe a prædio cujusdam medici, nomine Ceramonis *. Qui die illa, ambulans in littore, vidit loculum fluctibus expulsum, jacentem in ripa. Et ait discipulis suis : Tollite cum diligentia loculum istum, et ad villam proferte; et ita fecerunt. Medicus vero leviter aperuit, et vidit puellam regalibus ornamentis decoratam, et speciosam valde et falsa morte occupatam. Et stupens ait : Quas putamus lacrymas hanc puellam parentibus reliquisse? Et videns sub capite ejus pecuniam positam, et codicillos scriptos, ait : Videamus quid desideret dolor. Quos cum resignasset, invenit scriptum ita : Quicumque hunc loculum inveneris, habebis XX sestertia auri. Peto itaque ut dimidiam partem habeas, dimidiam vero funeri eroges. Hoc enim corpus multas reliquit lacrymas. Quod si aliud feceris quam dolor desiderat, ultimus tuorum decedas; nec sit qui corpus tuum sepulturæ commendet. Perlectis vero codicillis, ad famulos ait : Præstemus corpori quod dolor imperat; juro autem per spem vitæ meæ me amplius erogaturum in hoc funere. Et jubet instrui rogum. Dum ergo sollicite rogum instruit, supervenit discipulus medici, aspectu adolescens, sed ingenio senex. Hic, cum vidisset corpus speciosum super rogum positum, ait : Magister, hoc novum funus. Ceramo ait : Bene venisti hac hora; te exspectavi. Tolle ergo ampullam unguenti; et quod supremum est defunctæ beneficium, superinfunde sepulturæ. Et perveniens juvenis ad corpus puellæ, detrahit a pectore vestes, fundit unguenti liquorem per artificium; artificiosa manu tractat; præcordia sentit, tentat tepidum corpus, et obstupuit. Palpat venas et indicia rimatur narium, labia labiis probat, sentit spiramento gracilem vitam cum morte luctantem, et ait famulis suis : Supponite faculas per quatuor angulos lentas. Quibus suppositis, puella teporata; coagulatus sanguis liquefactus est. Quod ut vidit juvenis, ait magistro suo : Magister, peccasti. Nam hæc quam putas mortuam, vivit; et faculas, ut facilius credas, ego illi statim adhibebo; viribus spiritum clausum patefaciam. Et, his dictis, pertulit puellam in cubiculum, et posuit in lectum suum, et calefecit oleum, et madefecit lanam, funditque super pectus puellæ. Sanguis qui intus frigore coagulatus fuerat, accepto tepore, liquefactus est; et cœpit spiritus perclusus per medullas discurrere. Venis itaque patefactis, aperuit oculos, et recepit spiritum, quem jam perdiderat. Leni et balbutienti sermone ait : Rogo te, quisquis es, ne contingas aliter quam contingi oportet regis filiam et regis uxorem. Juvenis, ut vidit quod magister suus fallebat, quod in arte non vidit, gaudio plenus, vadit ad magistrum suum et ait : Veni, magister, et accipe discipuli tui astutiam et apodixin *. Et, ut vidit puellam vivam quam putabat mortuam, respiciens discipulum suum, ait : Amo curam et prudentiam tuam; probo artem, laudo diligentiam; et audi, discipule. Nolo te artis beneficium existimes perdidisse; accipe pecuniam; hæc enim puella multam pecuniam in meas ædes pertulit secum. Et jussit salubribus cibis vesci, et fomentis recreari. Sed, post paucos dies, ut cognovit eam regio genere ortam, adhibitis amicis, adoptavit eam ut * filiam suam. Rogat autem cum lacrymis ne ab aliquo contaminetur; inter sacerdotes Dianæ feminam cum feminis misit. Ibi omne genus castitatis inviolabiliter observatur.

CAP. XXVI.

Inter hæc Apollonius, cum ingenti luctu, gubernante Deo, applicuit Tarso, et descendit rate, et petiit domum Strongulionis et Dionysiadis. Quos cum salutasset, omnes casus suos cœpit exponere illis dolenter. Quantum, inquit, in * amissa conjuge flebam, tantum in * reservata mihi filia consolabar. Tunc Apollonius, intuens Strongulionem et conjugem ejus Dionysiadem, ait : Sanctissimi hospites, post amissam conjugem charam, mihi reservatum regnum recipere nolo, neque ad socerum reverti, cujus in mari perdidi filiam; sed potius agam mercatoris opera. Commendo itaque vobis filiam meam, ut cum filia vestra Philothemia nutriatur; quam ut bono et

simplici animo suscipiatis peto, et ut nomine patriæ vestræ cognominetis Tarsiam. Præterea nutricem uxoris meæ, nomine Lycoridem, quæ cura sua custodiat puellam, vobis relinquo. Hæc ut dixit, tradidit infantem, deditque aurum multum et argentum, ac vestes pretiosissimas; et juravit se non barbam nec capillos capitis nec ungues detonsurum, nisi prius filiam suam nuptui traderet. At illi stupentes quod tali sacramento se obligasset, cum magna fide se puellam educaturos promittunt. Apollonius vero, commendata filia, navem ascendit; alta pelagi subiit, ignotasque et longinquas petiit Ægypti regiones.

CAP. XXVII.

Interea puella Tarsia, ut facta est quinquennis, traditur scholis; deinde studiis liberalibus vacat, una cum filia eorum Philothemia. Cumque ad quatuordecim annos pervenisset, reversa de auditorio *, invenit nutricem suam Lycoridem subitaneam valetudinem incurrisse. Et sedens juxta eam super thorum, casus infirmitatis ejus exquirit; cui nutrix ait : Audi, domina, morientis amiculæ verba suprema, pectorique tuo commenda; et dixit : Domina Tarsia, quis tibi pater, aut mater atque patria? Puella ait : Patria, Tarsus; Strongulio, pater; Dionysias, mater. Nutrix cum gemitu ait : Audi, domina Tarsia, natalium tuorum originem, ut scias quid post mortem meam agere debeas. Tibi, sine solo * patria; mater, Archistrati regis filia. Quæ, cum te enixa esset, statim percluso spiritu, ultimam vitæ finivit diem; et eam pater tuus Apollonius, effecto loculo, cum ornamentis regalibus et XX sestertiis auri, in mare misit, ut quocumque fuisset delata, haberet * in supremis ad obsequium funeris sui; quo delata itaque sit, ipsa sibi testis est navis. Nam rex Apollonius Tyrius pater tuus, amissam conjugem lugens, te in cunabulis posuit. Quo tantum solatio recreatus, applicuit Tarso; commendavitque te cum magna pecunia vesteque copiosa Strongulioni et Dionysiadi uxori ejus, hospitibus suis; notum faciens barbam capillosque capitis et ungues non detonsurum, nisi te prius nuptui traderet. Cum suis igitur ascendit ratem; et, ut ad nubiles tuos annos annua vota persolvat, se remeaturum esse promittit. Sed pater tuus, qui tanto tempore nec scripsit, nec salutis suæ nuntios misit, forsitan periit. Nunc ergo moneo te, ne, casu aliquo, hospites tui, quos tu parentes appellas, tibi aliquam injuriam faciant. Pergas ad forum, ibique invenias statuam patris tui in biga stantem; ascende in eam, et statuam ipsius comprehende, et casus tuos desuper omnibus expone; et cives, memores patris tui, injuriam tuam vindicabunt. Puella ait : Chara nutrix, si prius senectuti tuæ aliquid naturaliter accidisset, quam hæc referres, ego originem natalium meorum nescivissem. Et, cum hæc diceret, nutrix in gremio * puellæ deposuit spiritum. Exclamavit virgo; cucurrit familia, et corpus nutricis sepelitur; et, jubente Tarsia, in littore monumentum ejus fabricatum est. Et, post paucos dies, puella, deposito luctu, rediit ad studia liberalia; et, reversa de auditorio, non prius cibum sumebat, quam nutricis suæ monumentum visitaret; et ferens ampullam vini ingrediebatur, et ibi manes parentum suorum invocabat.

CAP. XXVIII.

Dum hæc aguntur, quadam feriata die, Dionysias cum filia sua et cum Tarsia per publicam transibat viam. Et videntes cives Tarsiam speciosam, et ornatam melius, laudabant eam vehementer *; et omnes dicebant : Felix pater, cui Tarsia filia est! Illa autem, quæ adhæret lateri ejus, turpis est, et dedecus. Dionysias, ut audivit Tarsiam laudari, et filiam suam vituperari, conversa in furorem, et singula secum cogitans, ait : Pater ejus, ex quo hinc profectus est, anni sunt XV; et non venit ad recipiendam filiam suam; credo mortuum esse; aut in pelago periit, et nutrix ejus mortua est. Neminem habeo æmulum; tollam hanc de medio, et ornamentis ejus filiam meam ornabo. Et jussit venire villicum suburbanum, nomine Theophilum. Quæ ait : Theophile, si vis libertatem accipere, Tarsiam tolle de medio nostri *. Villicus ait : Quid peccavit innocens virgo? Et scelerata mulier ait : Negare mihi non potes; fac quod jubeo; sin aliter, me senties iratam. Interfice eam, et mitte corpus ejus in mare; et, cum nuntiaveris factum, præmium cum libertate accipies. Villicus libertate seductus cum dolore discedit; et pugionem acutissimum præparavit; et celans latere suo, abiit ad nutricis Tarsiæ monumentum. Puella rediens de studiis, solito more, tulit ampullam vini et coronam; et venit ad monumentum, et omnes casus suos exposuit. Et exiens foras villicus, im-

petu facto adversus puellam, crines ejus apprehendit, et traxit ad littus. Et dum vellet eam interficere, ait puella : Theophile, quid peccavi, ut de manu tua moriar? Villicus ait : Tu nihil peccasti, sed pater tuus Apollonius, qui te cum magna pecunia et ornamentis regalibus reliquit. Et puella lacrymans ait illi : Peto, domine, ut, si jam nulla spes est vitæ meæ, Dominum * mihi testari et precari permittas. Villicus ait : Testare; Deus enim scit me coactum hoc esse facturum scelus.

CAP. XXIX.

Sed cum puella Deum precaretur, subito piratæ apparuerunt; et videntes puellam sub jugo mortis stare, exclamaverunt dicentes : Crudelissime barbare, parce, tu qui ferrum tenes. Hæc enim præda nostra est, non tua victima. Villicus, vocibus piratarum territus, fugit post monumentum. Et piratæ applicantes ad littus, tulerunt virginem et alta pelagi petierunt. Villicus, post moram, exiit; et videns puellam raptam a morte, gratias egit Deo, quod non fecisset scelus; et reversus ad sceleratam mulierem, ait : Quod præcepisti, domina, factum est; comple quod promisisti. Et scelerata mulier ait : Quid narras, latro pessime? homicidium fecisti, et libertatem quæris! Revertere in villam, et opus tuum fac, ne iratum dominum et dominas sentias. Villicus aporiatus* ibat; et elevans manum ad Dominum : Domine, tu scis quia non feci istud scelus; esto judex in hac causa. Et rediit ad villam. Postera vero die, prima luce, scelerata mulier, admissum facinus insidiis et fraude volens celare, famulos misit ad vocandos amicos. Qui venientes consederunt. Tunc scelerata mulier lugubribus vestibus circumdata, laniatis crinibus, nudo et livido pectore affirmans dolores, exiit de cubiculo, et fictas fundens lacrymas, ait : Amici fidelissimi, scitote Tarsiam Apollonii filiam hesterna die, subitaneo dolore stomachi, in villa suburbana esse defunctam, meque eam honestissimo funere extulisse. Omnes vero, ex animatione sermonum et ex habitu, et lugubribus vestibus et fallacibus lacrymis seducti, crediderunt. Postera die, placuit universis patriæ principibus ob merita et beneficia Apollonii, filiæ ejus in littore fieri tumulum ex ære collato, non longe a monumento Lycoridis nutricis ejus. Scriptum est in titulo sic : TARSIÆ. VIRGINI. APOLLONII. FILIÆ. PRO. BENEFICIO. PATRIS. EIVS. EX. ÆRE. COLLATO. DONVM. DEDERVNT.

CAP. XXX.

Interea piratæ, quæ Tarsiam rapuerunt, devenerunt in civitatem Mitylenen. Deponitur Tarsia venalis, et inter cætera mancipia proponitur. Et videns eam leno, Lenonius nomine, cupidissimus, nec vir nec femina, contendere cœpit, ut eam emeret. Sed Antinagoras, princeps civitatis ejusdem, intelligens nobilem et speciosam puellam, obtulit pro ea X sestertia aurea. Leno ait : Ego dabo XX. Antinagoras obtulit XXX; leno XL; Antinagoras L; leno LX, Antinagoras obtulit LXX; leno LXXX; Antinagoras obtulit LXXXX; leno dat C, dicens : si quis superdederit, ego X superdabo. Tunc Antinagoras ait : Ego, si cum isto lenone contendero, ut unam emam, plures vendilurus sum. Sed permittam eum emere; et cum eam in lupanari statuerit, intrabo prior, et ego eripiam virginitatem ejus, et erit mihi perinde ac si eam comparassem. Adducitur puella lenoni; numeratur pecunia; perducitur in* domum, intrat in salutatorium*, ubi leno Priapum ex auro et gemmis habebat, et ait Tarsiæ : Adora numen præsentissimum. Puella ait : Nunquam adoravi tale numen; numquid civis Lampsacenus es tu? Leno ait : Quare? Puella ait : Quia Lampsaceni cives Priapum colunt. Leno ait : Ignoras, misera, quia in domum incidisti lenonis et avari? Puella, ut audivit, toto corpore contremuit; et prostrata pedibus ejus, dixit : Miserere, domine; succurre virginitati meæ; et rogo ne velis hoc corpus meum sub tam turpi titulo prostituere. Leno ait : Leva te; misera, nescis quia apud tortorem et lenonem nec preces nec lacrymæ valent? Et vocavit ad se custodem puellarum, et ait : Amiante*, vade ad cellam ubi Briseis stetit; et ista puella ornetur diligenter, et titulus scribatur. Qui Tarsiam devirginare voluerit, dimidiam auri libram dabit; postea singulis aureis populo patebit. Et fecit custos Amiantus sicut jussit dominus ejus. Tertia vero die, Tarsia, antecedentibus turbis et symphoniacis, ducitur ad lupanar. Sed Antinagoras rex prior affuit; et velato capite lupanar ingreditur. Introivit in cellam et sedit super lectum puellæ, et ostium clausit. Puella procidens ad pedes ejus, ait : Miserere mei, domine; per juventutem tuam et per Deum vivum* te adjuro, ne

velis me sub hoc turpi titulo violare. Contine impudicam libidinem, et casus infelicissimæ virginis audi, et natalium meorum originem. Cui cum universos casus suos exposuisset, confusus et pietate plenus, stupuit vehementer et ait : Erige te sine metu; homines enim sumus; habeo et ego filiam tibi similem, de qua similes casus possum metuere. Et dedit XL aureos in manu virginis, dicens : Ecce habes, domina Tarsia, amplius quam virginitas tua venalis posita est. Dic advenientibus similiter, quousque liberere. Puella, lacrymis profusis ait : Ago, domine, pietati tuæ gratias; et rogo ne alicui* narres quod a me audivisti. Antinagoras ait : Si hæc narravero, filia mea, cum ad tuam venerit ætatem, pœnam similem patiatur. Et cum lacrymis discessit; et occurrit illi collega ejus, qui ait : Quomodo tecum novicia*? Antinagoras ait : Non potest melius. Cum magno igitur affectu usque ad lacrymas, subsecutus est eum Antinagoras, ad videndum exitum rei. Juvenis ut intravit, solito more, puella ostium clausit. Cui juvenis ait : Si valeas, indica mihi quantum dederit tibi juvenis qui adintravit. Puella ait : Quaterdenos aureos. Juvenis ait : Non illum puduit; homo dives non grande fecerat si libram auri tibi dedisset. Sed, ut scias meum animum esse meliorem, tolle libram integram auri. Antinagoras audiebat, et dicebat : Quo plus dabis, eo plus plorabit. Puella autem, acceptis aureis, prostravit se ad pedes ejus; et, similiter expositis casibus suis, confudit juvenem et avertit a libidine. Aporiatus denique juvenis ait : Alleva te, domina; et nos homines sumus, casibus subjacentes. Puella ait : Ago, domine, pietati tuæ gratias; et peto ne cui narres quod audiisti. Et exiens foras invenit Antinagoram ridentem, et ait illi : Magnus homo es; non habuisti cui propinares lacrymas tuas nisi mihi? Et ut admirationem providerent, tacentes cœperunt aliorum exitus exspectare. Et tanquam insidiantibus illis occulto aspectu, omnes qui intrabant dabant pecuniam. Et revertens Tarsia dicebat lenoni : Ecce virginitatis meæ pretium. Et aiebat leno : Quanto te melius est hilarem esse et non lugentem! Sic ergo age ut meliores pecunias tecum afferas. Sed cum puella quotidie de lupanari reversa diceret : Ecce quod potuit virginitas; hoc audito, leno vocavit villicum puellarum custodem, et ait : An existimas tam negligentem me esse, ut nesciam Tarsiam virginem esse? Si ergo virgo tantum affert, quantum dabit mulier! Duc ergo eam in cubiculum tuum, et rumpe nodum virginitatis ipsius. Cum eam in cubiculum suum villicus duxisset, ait ad eam : Dic mihi, adhuc virgo es? Tarsia dixit : Quamdiu Deus vult, virgo sum. Villicus ait : Unde ergo tantam pecuniam, istis diebus, attulisti? Puella prostravit se pedibus ejus et ait : Domine, subveni captivæ, regis filiæ; ne velis me violare. Et cum ei casus suos omnes exponeret, motus misericordia, dixit : Nimis avarus est leno; itaque nescio an possis ita virgo perseverare. Puella ait : Dabo opera studiis liberalibus eruditæ, similiter et lyræ pulsum modulantis. Jube ergo crastina die in frequenti loco scamna disponi; et facundia oris mei, populo merebor; et casus omnes meos exponam; et quoscumque nodos quæstionis proposuerit, solvam, et hac arte ampliabo pecuniam. Quod cum fecisset villicus, omnis ætas populi ad videndum eam cucurrerunt.

CAP. XXXI.

Puella vero ut vidit ingentem populum ingredientem, facundia oris sui studiorumque abundantia et genio confisa, quæstiones sibi proponi jubet et acceptas cum favore solvit. Fit ingens clamor; et tantus circa eam civium concursus excrevit, ut viri ac feminæ quotidie infinitam pecuniam conferrent. Antinagoras autem, princeps civitatis, memor integerrimæ ejus virginitatis, diligebat eam haud secus ac unicam filiam suam, ita ut villico illi multa donaret. Et quotidie virgo, ob misericordiam populi, magnam afferebat pecuniam in sinum lenonis.

CAP. XXXII.

Inter hæc Apollonius venit Tarsum, XV annis transactis, et operto capite, ne a quodam deformis aspiceretur. In domum pergebat Strongulionis. Quem ut vidit Strongulio a longe*, perrexit prior rapidissimo cursu domum. Et dixit Dionysiadi uxori suæ : Certe dixeras Apollonium naufragum periisse. Et ait : Crudelissima et pessima mulier, ecce venit Apollonius ad filiam suam repetendam. Quid dicemus patri suo de ea cujus nos fuimus parentes? Scelerata mulier ait : Miser conjux, confiteor quod*, dum

nostram diligo filiam, perdidi alienam. Accepto itaque consilio, indue te lugubribus vestibus et fictis lacrymis : dicam eam stomachi dolore defecisse; cum nos tali habitu viderit, credet. Dum hæc dicerent, intravit Apollonius domum eorum; revelavit caput, et abremovit * barbam, adaperuit comam a fronte. Et ut vidit eos lugubribus vestibus indutos et mœrentes, ait : Hospites fidelissimi, si tamen in vobis adhuc permanet hoc nomen, quid, in adventu meo, funditis lacrymas? Et ait scelesta mulier : Utinam ad aures tuas alius pertulisset, non ego, aut conjux meus! Nam Tarsia, filia tua, subitaneo dolore defecit. Apollonius, toto corpore tremens, depalluit, diuque confixus stetit; restitutoque spiritu, malam mulierem intuens ait : Dionysias, Tarsia, filia mea, ut fingis, ante paucos dies decessit; sed non pecunia, vestes, ornamenta perierunt. At illi proferunt omnia et dicunt : Crede nobis quia * cupimus filiam tuam incolumem regnare, sicut hæc omnia damus. Et ut scias nos non mentiri, habemus hujus rei testimonium. Cives enim, memores beneficiorum tuorum, ex ære collato, proximo littore, filiæ tuæ monumentum fecerunt, quod potes videre. Apollonius, hoc audito, credens eam defunctam, ad famulos ait : Tollite hæc omnia et ferte in navem; ego vado ad monumentum filiæ meæ. At ubi venit, legit titulum, dicens : CIVES. TARSENSES. TARSIÆ. APOLLONII. FILIÆ. EX. ÆRE. COLLATO. OB. BENEFICIVM. EIVS. MONVMENTVM. FECERVNT. Perlectoque titulo, stupenti mente constitit. Et cum non fleret, iratus maledixit oculis suis, et ait : O crudelissimi oculi, potuistis titulum natæ meæ legere et non potuistis lacrymas fundere? Væ mihi misero! Puto, filia mea vivit. Et veniens ad navem, ait ad suos : Projicite me in sentinam navis; cupio enim in undis efflare spiritum, cum in terris lucem habere non licuerit.

CAP. XXXIII.

Et dum prosperis navigat ventis, Tyrum reversurus, mutata fide pelagi, per diversa maris discrimina jactatus, omnibus Deum rogantibus, ad Mitylenen civitatem devenit. Gubernator cum omnibus plausum dedit. Apollonius ait : Quid sonus hilaritatis aures meas percussit? Gubernator ait : Gaude, Apolloni; scias enim hodie Neptunalia esse. Apollonius ingemuit et ait : Ergo omnes diem festam celebrent præter me. Et vocans dispensatorem suum, ait : Ne, non lugens, sed avarus videar, sufficiat servis meis ad pœnam, quod me tam infelicem sortiti sunt dominum; dona ergo X aureos pueris, ut emant, si quid volunt, et diem festam celebrent; me autem veto a quoquam vocari. Quodsi quis servorum meorum fecerit, crura ejus frangentur; liber si fuerit, malum libertatis accipiet. Mirati sunt omnes quod se ita obligasset. Dispensator vero, quæ necessaria erant, emit, et rediit ad navem; et ornato navigio, læti discubuerunt omnes.

CAP. XXXIV.

Sed, dum epularentur, Antinagoras rex, qui Tarsiam ut filiam suam diligebat, deambulans et navium celebritatem considerans, vidit navem Apollonii cæteris navibus pulchriorem et ornatiorem, et ait ad suos : Ecce illa navis mihi placet, quam video paratam. Nautæ audientes navem suam laudari, dicunt : Invitamus te, princeps magnifice, si dignum ducis. Antinagoras descendens libenti animo discubuit; et posuit X aureos in mensa et ait : Ecce ne me gratis invitaveritis. Omnes ergo una voce dixerunt : Bene nos accepisti, Domine. Antinagoras videns omnes unanimes discumbentes, nec inter eos majorem esse, ait : Quid omnes sic licentiose discumbitis? Quis est dominus navis? Gubernator ait : Navis dominus in luctu moratur, sub sentina. In tenebris enim destinavit mori; in mari conjugem perdidit, et in terris filiam. Antinagoras autem ad unum de servis, Ardelionem nomine, ait : Dabo tibi duos aureos; descende et dic ei : Rogat te Antinagoras, princeps hujus civitatis, ut procedas de tenebris ad lucem. Juvenis ait : De duobus aureis, quatuor dare volo, et cruribus frangi nolo. Nam si possum de duobus pedibus quatuor habere, causam * tam vilem inter nos non invenisti quam me. Quære alium qui eat, quare jussit ut, qui eum appellaverit, crura illius frangantur. Antinagoras ait : Hanc legem vobis statuit, non mihi quem ignorat. Ego descendam ad eum; indicate mihi nomen illius. Famuli dixerunt : Tyrius Apollonius. Antinagoras, audito nomine, ait intra se : Et Tarsia patrem Apollonium nominabat. Et demonstrantibus pueris, pervenit ad eum. Quem ut vidit barba capiteque squalidum et sordidum, in tenebris jacentem,

summa voce ait : Ave, Apolloni. Apollonius putans se ab aliquo suorum appellatum, contempsit; et horrido vultu eum respiciens, vidit ignotum sibi hominem honesto cultu decoratum, et furorem silentio texit. Cui Antinagoras ait : Scio te mirari quod ignotus tuo te nomine salutavi. Disce ergo quod* princeps sum hujus civitatis, Antinagoras nomine; descendi in littus, ad naves considerandas; et inter cæteras naves vidi navem tuam decenter ornatam, et laudavi aspectum ejus. A nautis vero tuis rogatus, libenti animo discubui, et inquisivi dominum navis. Qui dixerunt te in luctu morari, quod et video; prosit ergo quod veni : procede de tenebris ad lucem. Discumbe et epulare paululum; spero enim quia * Deus dabit tibi post ingentem luctum lætitiam ampliorem. Apollonius luctu fatigatus levavit caput suum et dixit : Quis es, domine? Vade, discumbe et epulare cum his perinde ac cum tuis. Ego autem, graviter afflictus calamitatibus meis, non solum non epulari, sed ne quidem vivere volo. Antinagoras confusus, ascendens in navem et discumbens, ait : Non potui suadere domino vestro ut ultro ad lucem exiret. Quid faciam ut revocem eum a proposito mortis? Et ait : Bene mihi venit in mentem; vade, puer, ad Lenonium lenonem, et dic illi ut mittat ad me Tarsiam. Est enim scholastica*, et suavissimi sermonis, et nimio decore conspicua. Potest igitur exhortari ne talis vir moriatur.

CAP. XXXV.

Leno, quum audiisset et contemnere non potuisset, licet nolens, misit eam. Et veniente Tarsia, dixit Antinagoras : Dulcis nata, hic est ars studiorum tuorum necessaria, ut consoleris hujus navis dominum, sedentem in tenebris, conjugem lugentem et filiam; et autor sis ei ut ad lucem exeat. Hæc est pietatis causa * pro qua Deus fit hominibus propitius. Accede ergo, et suade illi ut ad lucem prodeat; forsitan Deus vult eum per nos vivere. Si hoc potueris facere, dabo tibi decem sestertia argenti * et XX aureos; et XXX diebus, redimam te a lenone, ut possim virginitatem tuam servare. Audiens puella constanter ivit ad hominem; et submissa voce salutavit eum, dicens : Saluto te, quicumque es; salve, lætare et gaude. Non enim aliqua polluta ad consolandum te venit, sed innocens virgo, quæ virginitatem meam, inter naufragia castitatis, inviolabiliter servo. Et his carminibus cœpit, modulata voce, cantare :

« Per sordes gradior, sed sordium * conscia non sum ;
Sic rosa de spinis, nescit violarier ullis.
Corripit et raptor gladii ferientis ab ictu;
Tradita lenoni, non sum violata pudore.
Vulnera cessassent animi, lacrymæque deessent,
Nulla etenim melior, si nossem certa parentes.
Unica regalis generis sum stirpe creata;
Ipsa, jubente Deo, lætari credo aliquando.
Fige modo lacrymas, curam dissolve molestam,
Redde polo faciem, mentemque ad sidera tolle :
Nam Deus est hominum plasmator, rector et auctor ;
Non sinet has lacrymas casso finire labore. »

Hæc verba audiens Apollonius levavit caput; et videns puellam ingemuit, et ait : Heu me miserum! Quamdiu contra pietatem luctabor? Erigens ergo se ait ad eam : Ago prudentiæ tuæ et nobilitati maximas gratias, et consolationi tuæ vicem rependo. Memor ero tui, si mihi lætari licuerit; regni mei te viribus relevabo; et forsitan, ut dicis, regiis ortam natalibus te parentibus repræsentabis. Nunc accipe CC aureos; et perinde ac si me ad lucem reduxeris, læta discede. Nolo enim ut me ulterius appelles ; et recentis luctus renovata crudelitate tabesco. Et acceptis CC aureis, puella abiit. Et ait ad eam Antinagoras : Quo vadis, Tarsia? sine effectu laborasti? non potuisti facere misericordiam et subvenire homini interficienti se? Cui ait Tarsia: Omnia quæcumque potui, feci ; et dedit mihi CC aureos, et rogavit me ut discederem ab eo, asserens se renovato dolore cruciari. Et ait Antinagoras : Ego dabo tibi CCCC aureos; tantum descende, et refunde ei hos CC quos tibi dedit; et dic ei : Ego salutem tuam quæro, non pecuniam. Et descendit Tarsia, et sedit juxta eum et ait : Jam, si in hoc squalore permanere destinasti, permitte me tecum in his tenebris miscere sermonem. Si enim parabolarum mearum nodos solveris, vadam; sin alias, refundam tibi pecuniam, et abscedam. Apollonius, ne pecuniam reciperet, et cupiens a prudente puella audire sermonem, ait : Licet in malis nulla cura suppetat, nisi flendi et lugendi, tamen, ut ornamento lætitiæ ne caream, dic quæ interrogatura es, et discede. Precor enim ut fletibus meis spatium tribuas; et ait Tarsia :

« Est domus in terris clara quæ voce resultat,

Ipsa domus resonat, tacitus sed non sonat hospes;
Ambo tamen currunt, hospes simul et domus una. »

Et ait : Si rex es, ut asseris, in patria tua, regi convenit prudentiorem esse; solve mihi quæstionem, et vadam. Agitans vero Apollonius caput, ait : Ut scias me non esse mentitum, dicam : Domus in terris resonat, unda est; hospes hujus domus, piscis est, qui simul cum domo sua currit.

Tarsia iterum dixit :

« Dulcis amica, oræ * semper vicina profundæ,
Suave canit Musis nigro perfusa colore. »
« Nuntia sum linguæ, digitis signata magistri. »

Apollonius ait : Dulcis amica dicitur, quæ cantus suos mittit ad cœlum. Canna est ripæ vicina quia juxta flumina sedes habet; est ergo hæc nigro perfusa colore. Nuntia linguæ est vox, quæ per eam transit.

Tarsia ait :

« Longa feror, velox formosæ filia sylvæ,
Innumera pariter comitum stipante caterva;
Curro vias multas, vestigia nulla relinquo. »

Apollonius dixit : O si mihi lætum liceret ostendere tibi quæ ignoras! Tamen ne ideo tacere videar, ut pecuniam recipiam, respondeo quæstionibus tuis : miror enim te tam tenera ætate hujus esse prudentiæ. Nam longa arbor est navis; fertur ventis, stipata undarum catervis; vias multas currit, sed vestigia nulla relinquit. Tarsia, inflammata prudentia solutionis, ait ad eum :

« Per totas ædes innoxius introit ignis;
Est calor in medio magnus, quem nemo veretur :
Namque est nuda domus; nudus sed convenit hospes. »

Apollonius dixit :

« Si luctum ponas, insons intrabis in ignes. »

Intrarem in balneum, ubi et hinc et inde flammæ per tubulos * surgunt. Nuda domus, quia nil intus habet præter sedilia, ubi nudus hospes suaviter sedet.

Tarsia ait :

« Mucro mihi geminus; ferro conjungitur uno;
Cum vento luctor; cum gurgite pugno profundo;
Scrutor aquas medias; ipsas quoque mordeo terras. »

Apollonius ait : Quæ me sedentem in hac nave continet, anchora est. Illa vero gemino ferro conjungitur; cum vento luctatur et pugnat cum gurgite profundo, mediasque rimas terræ morsu tenet.

Tarsia ait :

« Ipsa gravis non sum, sed aquæ mihi pondus inhæret;
Viscera tota tument, patulis diffusa cavernis;
Intus lympha latet, quæ se non sponte profundit. »

Tarsia ait :

« Non sum cincta comis, et non sum nuda capillis;
Intus enim mihi sunt crines, quos non videt ullus;
Meque manus mittunt, manibusque remittor in auras. »

Apollonius respondit : Hanc ego in Pentapoli naufragus habui ducem, ut ejus amicus efficerer. Nam semper est quæ non est cincta comis et non est nuda capillis; intus plena est; hæc manibus missa, manibus et remittitur.

Tarsia iterum ait :

« Nulla mihi certa est, nulla * est peregrina figura;
Fulgur inest intus, radianti luce coruscans,
Quod nihil ostendit, nisi quod se viderit ante. »

Apollonius respondit : Nulla certa figura speculo inest, quia imitatur aspectus; nulla peregrina figura, quia, quod contra se habet, ostendit.

Tarsia ait :

« Quattuor æquales currunt ex arte sorores,
Vincere certantes, cum sit labor omnibus unus;
Et properant pariter, neque se contingere possunt. »

Apollonius respondit : Quatuor similes sorores æqualis formæ et habitus, rotæ sunt; quatuor quæ ex arte currunt, quasi certantes; et cum sint prope, nulla nullam potest contingere parem.

Tarsia ait :

« Nos sumus ad cœlum qui tendimus; alta petentes,
Et simul hærentes per nos committuntur ad auras,
Concordi fabrica quos unus tenet ordo. »
« Quicumque alta petunt, per nos mittuntur ad auras. »

Apollonius respondit : Gradiscali sunt gradus; uno constant ordine; æquales mansiones habent; quicumque alta petunt, per eos committuntur ad auras. Et his dictis, misit se Tarsia super Apollonium, et strinxit manibus, complexavitque eum, et dixit : Quid te tantis malis affligis! Exaudi vocem meam, et deprecantem respice virginem, quia tam prudentem virum mori velle nefas est. Si conjugem desideras, quære : tibi Deus restituet; si filiam, salvam et incolumem invenies; præsta petenti, quod precibus rogo. Et tenens ejus luridas vestes, ad lucem cona-

batur attrahere. Apollonius, ira conversus, surrexit et calce eam percussit; et impulsa virgo cecidit; et de genu ejus cœpit sanguis effluere.

CAP. XXXVI.

Sed et puella cœpit flere et dicere : O ardua cœlorum potestas! Cur me innocentem tantis calamitatibus subjacere permittis, atque, ab ipsis cunabulis nativitatis meæ, tantis miseriis fatigari? Nam, ut nata fui inter fluctus maris et procellas, mater mea algoribus constricta mortua est, et mortuæ sepultura negata est in terra. Et ornata a patre meo missa est in loculum cum XX sestertiis auri, et Neptuno tradita est; et Strongulioni et Dionysiadi impiis a patre sum derelicta, cum ornamentis et vestibus pro quibus usque ad mortem perveni. Nam jussa sum decollari a servo ejus; et piratæ supervenientes rapuerunt me; et in hanc urbem lenoni distracta sum. Deus, redde me Tyrio Apollonio, patri meo, qui, dum matrem meam lugeret, Strongulioni et Dionysiadi impiis me dereliquit. Apollonius hæc signa audiens, exclamavit voce magna, et ait cum lacrymis : Currite, famuli; et anxietati meæ finem imponite. Audientes denique clamorem, cucurrerunt omnes servi; cucurrit etiam Antinagoras, civitatis suæ princeps. Et descendentes invenerunt Apollonium super collum Tarsiæ flentem et dicentem : Hæc est filia mea, quam lugeo, cujus causa redivivas lacrymas et renovatos luctus assumpseram. Nam ego sum Apollonius Tyrius, qui te commendavi Strongulioni et Dionysiadi impiis. Dic mihi, quomodo dicta est nutrix tua? Et illa dixit : Lycoris. Apollonius autem vehementissime clamare cœpit et dicere : Tu es filia mea. Et illa dixit : Si Tarsiam quæris, ego sum. Tunc erigens se, projectis vestibus lugubribus, induit se vestem mundam; et apprehendens eam osculabatur et flebat. Vidensque eos Antinagoras utrosque in amplexu cum lacrymis inhærentes, et ipse flebat, et narrabat ei qui puella in lupanari posita universa narrasset, et quid tunc temporis esset ex quo a piratis abducta et distracta fuisset. Et mittens se Antinagoras ad pedes Apollonii ait : Per Deum vivum, qui te patrem restituit filiæ, ne alium virum tradas Tarsiæ. Nam et ego princeps sum hujus civitatis; et ope mea virgo permansit, et me ducem ac patrem agnovit. Apollonius ait : Qui ergo huic tantæ pietati et bonitati ego possum esse contrarius? Imo opto, quia notum feci non me depositurum luctum, ni prius filiam meam nuptui tradidero. Hoc tantum rogo, ut filia mea de hoc lenone vindicetur, quem sustinuit inimicum.

CAP. XXXVII.

His auditis, Antinagoras citius cucurrit ad curiam. Et convocatis magnatibus omnium civitatum, exclamavit voce magna, dicens : Currite, cives piissimi, subvenite civitati, ne pereat propter unum infamem. At ubi dictum est, et Antinagoras princeps hac voce in foro clamavit, concursus ingens factus est; et tanta commotio populi fuit, ut in domo sua nec vir nec femina remansisset. Omnibus autem currentibus magna voce dixit : Cives Mityleni, sciatis Tyrium Apollonium regem magnum advenisse; et classes navium cum exercitu proximantes reversuræ sunt in civitatem, lenonis causa, quia Tarsiam filiam ejus emit, constituitque in lupanari. Ut ergo salvetur civitas, deducatur ad eum leno, de quo* se vindicet; et non tota civitas pereat. His auditis, qui in civitate Mitylena erant, comprehenderunt lenonem; et vinctis a tergo manibus, ad forum * abauris ducitur. Fit tribunal ingens; et Apollonius indutus regia veste, tonso capite, omni que deposito squalore, et diademate cincto, cum filia sua tribunal ascendit; et tenens eam in amplexu, coram omni populo, lacrymis impediebatur loqui *. Antinagoras vix manu imperat plebi ut taceat. Quibus, silentio facto, ait : Cives Mityleni, quos pristina miseratio, nunc repentina pietas eduxit in unum, videtis Tarsiam a patre suo hodie cognitam, quam cupidissimus leno, ad nos spoliandos, usque depressit; quæ, vestra pietate, virgo permansit. Ut * ergo plenius pietati vestræ gratias referam, natæ ejus procurate vindictam. Et omnes una voce proclamaverunt, dicentes : Leno vivus ardeat; et bona ejus puellæ adjiciantur.

CAP. XXXVIII.

Adducitur leno ignibus; et villicus ejus Amiantus cum universis puellis et facultatibus traditur Tarsiæ. Et ait Tarsia villico : Dono tibi vitam, quia beneficio tuo et civium tuorum, virgo per-

mansi. Et donavit X talenta auri et libertatem. De cunctis puellis coram se repræsentatis dixit : Quidquid, de corpore vestro, illi contulistis hactenus, vobis habete; et quia serviistis mecum, liberæ estote. Et erigens se Apollonius citius cives alloquitur, dicens : Gratias pietati vestræ refero, venerandi et piissimi cives, quorum longa fides præbuit pietatem, quietam vitam tribuit, salutem exhibuit, gloriam paravit. Vestrum est, quod virginitas nullum sustinuit bellum; vestrum est, quod paternis amplexibus unica filia restituta est. Pro hoc ergo vestro tanto munere ad instaurandam civitatem vestram, dono vobis L pondera auri. Quod cum dixisset, in præsentia dari jussit. Tunc omnes cives fuderunt ei statuam auream ingentem in puppe navis stantem, et conculcantem caput lenonis; et filiam ex ære, inauratam, a dextro brachio ejus sedentem; et in basi scripserunt titulum :

TYRIO. APOLLONIO
INSTAVRATORI. MŒNIVM. NOSTRORVM
ET
TARSIÆ. SANCTISSIMÆ. VIRGINI. FILIÆ
EJVS
VNIVERSVS. POPVLVS. MITYLENORVM
OB. NIMIVM. AMOREM
AETERNVM. DECVS. MEMORIAE
DEDIT

CAP. XXXIX.

Intra paucos vero dies, tradidit Apollonius filiam suam in conjugium Antinagoræ cum ingenti lætitia totius civitatis. Et cum eo et cum filia sua volens Apollonius Tarsum petere, transeundo in patriam suam, eadem nocte vidit in somno angelum * a quo audiit : Apolloni, Ephesum iterum transi; et intra templum Dianæ, cum filia et genero; et casus tuos omnes expone per ordinem. Et postea exibis inde cum gaudio magno; et sic venies Tarsum, filiamque tuam vindicabis innocentem. Apollonius expergefactus, quod in somno viderat, indicat filiæ et genero. Ipsi vero dixerunt : Fiat quod tibi videtur. Et ascendit navem, et omnes cum eo; et tulerunt aurum et argentum, et ornamenta multa, et pretiosissimas gemmas secum; et jussit gubernatori Ephesum patere; et felici cursu perveniunt Ephesum. Descendens itaque Apollonius cum suis de nave in civitatem intravit, et templum Dianæ quæsivit, in quo conjux Archistratis, quam Apollonius per XVI annos pro mortua lugebat, et principatum tenebat super omnes sacerdotes. Rogat sibi aperiri sacrarium, ut oret. Et dicit maxima omnium sacerdotum : Sustine paululum, donec dominæ referam. Et ingressa sacrarium, dixit ad eam : Sanctissima et sacratissima sacerdotum nostrarum, domina Archistratis, venit huc rex nescio quis cum filia et genero suo, cum multa dote; et postulat ut faciem tuam videat. Hoc audito, Archistratis jussit parari sedile suum in templo; et ipsa ornavit se gemmis et regalibus ornamentis; et capiti suo diadema imposuit, et in vestitu purpureo venit constipata catervis, seditque super sedili in templo. Erat enim specie decora; et ob nimium castitatis amorem, referebant omnes nullam tam gratam esse Dianæ ullius patriæ.

CAP. XL.

Quæ cum rediisset, jussit venire regem. Quam videns Apollonius cum filia et genero cucurrit ad pedes ejus. Tantus enim pulchritudinis ejus eminebat splendor, ut ipsa earum dea esse videretur; et, aperto sacrario, oblatisque muneribus Archistrati, Apollonius cœpit, in conspectu Dianæ, casus suos exponere, dicens : Ego rex natus sum, et Tyrius Apollonius nominatus. Cum vero ad omnem scientiam pervenissem, nec aliqua ars esset quæ a nobilioribus exercetur, quam nescio aut nescirem, regi Antiocho quæstionem persolvi, ut filiam ejus in matrimonium acciperem. Sed ille fœdissima re sauciatus, qui ante pater natura fuerat constitutus, per impietatem conjux effectus est filiæ suæ. Proinde machinabatur me occidere. Quem dum fugi, naufragium passus fui. Cyrenen devolutus sum, in civitatem ubi rex Archistratus morabatur; a quo gratissime sum susceptus, et tanta benevolentia cumulatus, ut filiam ejus mererer accipere. Cum qua cum desiderassem properare ad patriam, ad regnum percipiendum, hanc filiam meam quam coram te, magna dea Diana, repræsentari jussisti, postquam in mari peperit, spiritum emisit; sunt enim XVI anni. Quam ego regali indui habitu, et in loculo posui. Et XX sestertia auri sub capite locavi, ut apud quemcumque inventa fuisset, monumento sepeliretur; et fi-

liam meam nutriendam nequissimis hominibus commendavi. Et in Ægypti partibus XX annis fui. Advenienti vero ut filiam meam peterem, dixerunt eam esse defunctam. Et dum, redivivo luctu, lugubribus involverer, mori cupienti filiam meam reddidisti. Cum hæc et similia narraret, levavit se Archistratis uxor ipsius, et ruit in amplexum ejus. Apollonius vero, non putans esse conjugem suam, repulit eam a se, et illa, cum lacrymis, voce magna clamavit, dicens : Ego sum conjux tua Archistratis, regis Archistrati filia. Et mittens se iterum in amplexum ejus, osculabatur eum; et cœpit dicere : Tu es Tyrius meus Apollonius; tu es magister meus. Ego sum conjux tua, quam a patre accepisti, Archistrato rege; tu es naufragus quem adamavi, non causa libidinis, sed scientiæ. Mi rare vir, dic ubi sit filia mea. Et ostendit ei Tarsiam et ait : Hæc est. Et flebant omnes invicem præ gaudio.

CAP. XLI.

Sonat per totam Ephesum Tyrium regem Apollonium uxorem suam Archistratim cognovisse, quam sacerdotem sibi habebant. Fit Apollonio convivium; lætantur omnes. Archistratis vero constituit sacerdotem quam habebat post se in templo priorem; et cum omnibus, Ephesiorum gaudio et lacrymis, cum marito et filia et genero, navem ascendit. Et inæstimabilia pondera auri secum tulerunt; et valedicentes omnibus, cœperunt navigare. Gubernante Domino *, venit Tyrius Apollonius in civitatem Antiochiam, ubi fuerat illi regnum reservatum. Et volentibus omnibus, accepit regnum. Deinde perrexit Tyrum, in patriam suam, et gaudet cum civibus suis, et constituit in loco suo Antinagoram generum suum. Et cum genero et filia et conjuge sua, et cum exercitu regio navigans, venit Tarsum; et jussit statim comprehendi Strongulionem et Dionysiadem conjugem ejus, et adduci coram omnibus civibus vinctos. Quibus perspectis, Apollonius ait : Cives Tarsi beatissimi, numquid Apollonius Tyrius alicui vestrum exstitit ingratus? At illi omnes una voce dixerunt : Te regem et patrem patriæ diximus. Propter te optamus mori libenter. Per te enim periculosam famem effugimus, et statua a nobis testatur. Et ait Apollonius : Commendavi filiam meam Strongulioni et Dionysiadi uxori ejus, eamque mihi reddere noluerunt. Scelerata mulier aït : Bone domine, numquid non tu ipse titulum monumenti ejus legisti? Domina Tarsia, nata dulcis, si quis tamen apud inferos sensus, relinque tartaream domum, et genitoris tui vocem exaudi.

CAP. XLII.

Puella depost* tribunal, regio habitu circumdata, capite velato processit; et, revelata facie, mulieri dixit : Dionysias, ave; saluto enim te ab inferis revocata. Mulier scelerata toto corpore contremuit : mirantur cives et gaudent. Et jussit Tarsia venire Theophilum, villicum, cui ait : Theophile, ut possit tibi ignosci, clara voce responde. Quis me interficienda te obligavit sibi? Respondet villicus : Dionysias, domina mea. Tunc omnes cives rapuerunt Strongulionem et Dionysiadem, et extra civitatem lapidaverunt eos. Et cum vellent Theophilum occidere, Tarsiæ interventu, non tangitur. Ait enim : Ni iste, ad obtestandum et orandum Deum, moræ mihi spatium tribuisset, malo me vestra pietas non defendisset. Quem, manus jussu, abire incolumem, collata libertate, præcepit; et occisorum filiam Philothemiam secum Tarsia tulit. Apollonius vero dat lætitiam populo, et vovet munera. Instaurantur muri et turres; et moratus est ibi sex mensibus. Deinde navigavit cum suis ad civitatem marinam Pentapolim. Et ingreditur ad regem Archistratum. Coronatur civitas; ponuntur organa. Gaudet in ultimo senectutis suæ rex Archistratus, videns filiam et maritum, et neptem cum marito qui tanquam filii venerant; et osculo eos suscipit, cum quibus jugiter uno anno lætus perdurat.

CAP. XLIII.

Post hæc, perfecta ætate, moritur in manibus eorum, dimittens medietatem regni Apollonio et medietatem filiæ suæ. His omnibus peractis, dum deambularet Apollonius juxta mare, vidit piscatorem a quo fuerat naufragus susceptus; et jussit eum comprehendi et ad palatium duci. Videns piscator se ad palatium a militibus duci, putabat se occisum iri. Et ubi ingressus est palatium, Apollonius coram conjuge sua jussit eum adduci, et ait : Domina regina, hic est paranymphus* meus, qui mihi opem naufrago dedit; et, ut ad te venirem, ostendit iter. Et dixit ei benignissime : Vetule, ego sum Tyrius Apollonius,

cui tu dimidium tribonarium dedisti tuum; et donavit ei CC sestertia argenti, et servos et ancillas, et vestes; et fecit eum comitem usque dum vixit. Hellanicus vero, qui ei de Antiocho nuntiaverat, Apollonio procedenti obtulit se, et ait: Domine rex, memor esto Hellanici servi tui; et apprehensa manu, Apollonius erexit eum, et osculari cœpit; fecitque eum divitem et comitem et ornavit. His expletis, genuit de conjuge sua filium, quem in loco avi sui Archistrati constituit regem; et ipse cum conjuge sua vixit bene, annis septuaginta quatuor. Tenuit vero regnum Antiochiæ, Tyri et Cyrenensium; quiete vixit et feliciter. Casus igitur suos ipse descripsit, et duo volumina fecit, unum in templo Dianæ Ephesiorum, alterum bibliothecæ suæ.

INDEX HISTORICUS.

PRÆMONITUM.

Fictionem omnem pessumdat τὸ ἀπίθανον. Quæ ut credibilior fiat, neu vagetur in vano, poetæ locis eam, temporibus atque moribus certis cognitisque accommodant. Multa igitur in iis quoque quas nunc edimus fabulis fictis reperiuntur ad historiam, mythologiam, geographiam, rerum naturam, religiones, litteras et mores pertinentia, studiosis antiquitatis cognitu perutilia. Hæc sunt quæ ab inventis *Romanensium* quos vocamus poetarum separare conati, in *historicum* indicem collecta quam potuimus plenissime proponimus, addito scriptoris cujusque nomine : *Parth.*, Parthenii; *Ach.*, Achillis Tatii; *L.*, Longi; *X.*, Xenophontis Ephesii; *H.*, Heliodori; *C.*, Charitonis; *AD.*, Antonii Diogenis; *J.*, Iamblichi; *E.*, Eumathii; *Ap.*, Apollonii Tyrii.

F. D.

A.

F.

G.

I.

J.

L.

M.

N.

R.

S.

T.

U.

V.

X.

Z.

PRÆFATIO.

Nicetas Eugenianus sæculo, ut videtur, duodecimo scripsit versibus iambicis politicis de Drosillæ ac Chariclis rebus narrationem, cujus quam nunc offero collectionis Didotianæ emptoribus, editio non fuit ad exemplar prioris exacta a me anno 1819 curatæ. Etenim emendata magis ac lacunosa minus invenietur. In hac recensione magno mihi fuit usui Philippus Bassus, collega doctissimus et amicissimus, qui a gravioribus studiis non otio se recreat ac quiete, sed laboribus aliis, levioribus quidem, eruditis tamen. Quas inter relaxationes, quæ delassarent alios, numeranda Eumathii Gallica conversio cum notis; editio Theodori Prodromi mythistoriæ de Rhodantes ac Dosiclis amore, quam Nicetas sibi proposuit imitandam, ad codices sedulo recensita; et Nicetæ ipsius conversio Gallica cum commentario docto ac laborioso, locorumque multorum correctionibus supplementisque ex codicibus Vaticano et Urbinate studiose ac diligenter collectis. Nicetæ conversio Gallica pars debuit esse collectionis similium libellorum a bibliopola Parisino inchoatæ, ac typis descripta fuit anno 1841. Sed quacumque de causa negotium processu sperato caruit et volumina latent adhuc suppressa. Quum valde quererer de viro clarissimo quod tamdiu utilem librum teneret, sibi sic nobisque invidente, aurem præbuit facilem, ac mira benignitate volumen rarissimum mecum communicavit, quo ut vellem uterer; atque sum usus ad emendationem Nicetæ. Igitur ut editor gratias ago Philippo Basso, quum ejus ope potuerim edendo auctori prodesse. Sed critici lectores quibus mutationum rationes debui exponere querentur, idque merito se meas frustra quæsivisse annotationes; quibus reponam collectionem Didotianam commentarios non admittere, scilicet destinatam extemporali lectioni, non studio philologico. Bassum

igitur rogo ut sinat tandem conversionem Nicetæ Gallicam adjunctasque notas, in publicum prodire ac per hominum ora ferri. Sic utilem se præbebit litteris græcis quas amat, ac lectoribus sedulis qui ne Nicetam quidem negligentius legunt, nempe persuasi Plinium Majorem sapienter dixisse, « Nullum esse librum tam malum, ut non aliqua parte prodesset ». Illis non erit inutilis editio princeps quam amplis notis instruxi; nec sine fructu consulent Bibliothecam Græcam, t. VII, p. 749; Levequeum, Notitiarum Manuscriptorum volumine sexto; Villoisonum, Animadversionibus in Longum; Corayum, Prolegomenis ad Heliodorum, et in Wolfii Analectis, t. I, p. 408; Relationem Diarii Græci Ἑρμοῦ Λογίου an. 1819, p. 848; Millerum, v. doctiss., in Diario eruditorum an. 1855, Martio mense, p. 194.

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΔΡΟΣΙΛΛΑΝ ΚΑΙ ΧΑΡΙΚΛΕΑ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

Αὐτοῦ Δροσίλλης ἀλλὰ καὶ Χαρικλέους
φυγὴ, πλάνη· κλύδωνες· ἁρπαγαί· βίαι·
λησταί· φυλακαί· πειρᾶται· λιμαγχόναι·
μέλαθρα δεινὰ καὶ κατεζοφωμένα,
ἐν ἡλίῳ λάμποντι μεστὰ τοῦ σκότους·
κλοιὸς σιδηροῦς ἐσφυρηλατημένος·
χωρισμὸς οἰκτρὸς δυστυχὴς ἑκατέρων·
πλὴν ἀλλὰ καὶ νυμφῶνες ὀψὲ καὶ γάμοι.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Νῦν τοῦ φεραυγοῦς ἀστεράρχου φωσφόρου
ἐκ τοῦ κάτω φάναντος ἡμισφαιρίου,
ἐξ ὠκεανοῦ τῶν ῥοῶν λελουμένου,
καὶ γῆς τοσαύτης ἐκταθείσης εἰς πλάτος
ἀναδραμόντος τοὺς κορυφαίους τόπους,
Πάρθοι προσεμπίπτουσι Βάρζῳ τῇ πόλει,
οὐχ ὡς κατ' αὐτῆς συγκροτήσοντες μάχην,
οὐδ' ὡς βαλοῦντες ῥιψεπάλξιδας λίθους
ἐκ πετροπομπῶν εἰς τὸ τεῖχος ὀργάνων,
οὐδ' ὡς κατασπάσοντες ἐκ τῶν ὑψόθεν
πέτραις, χελώναις καὶ κριοῖς χαλκοστόμοις
(οὐκ ἦν γὰρ εὐάλωτος αὐτοῖς ἡ πόλις,
κρημνοῦ περισφίγγοντος αὐτὴν κυκλόθεν),
ἀλλ' ὡς ἀφαρπάσοντες ἄνδρας Βαρζίτας
οὓς ἐκτὸς ἂν λήψοιντο τῶν ὁρισμάτων,
καὶ πᾶσαν αὐτῶν τὴν τυχοῦσαν οὐσίαν.
Καὶ γοῦν ὑφαπλωθεῖσα καὶ τεταμένη
τῶν τῆς πολίχνης τειχέων ἀποστάδην
ὑπουργικὴ χεὶρ Παρθικῆς φυλαρχίας
αἰφνηδὸν ἐσκύλευε τοὺς πέριξ τόπους·
οἱ Βάρβαροι δὲ συνδραμόντες αὐτίκα
λείαν Μυσῶν ἔθεντο τὰ πρὸς ταῖς πύλαις.
Τοὺς μὲν γὰρ ἐσπάθιζον ἄνδρας ἀθλίους
οὓς ἀντιπίπτειν ἔβλεπον πειρωμένους·
τοὺς δὲ προῆγον δεσμίους κρατουμένους.
Πᾶν συγκατέκλων δένδρον ἐξ ἀπληστίας,
καίτοι βρίθον βλέποντες ἐξ εὐκαρπίας.
Τὴν αἶγα, τὴν βοῦν συγκαθήρπαζον τότε,
ἣ μὴ τὸ τεῖχος εἰσδραμεῖν ἐπεφθάκει.
Γυναῖκας εἷλκον αἳ συνεῖλκον τὰ βρέφη·
ὤμωζον αὐτῶν αἱ τάλαιναι μητέρες,

DROSILLÆ ET CHARICLIS RERUM

LIBER PRIMUS.

ARGUMENTUM TOTIUS OPERIS.

Hic insunt Drosillæ atque Chariclis
fuga erroresque; procellæ, rapinæ, violentiæ,
prædones, carceres, piratæ, dira jejunia;
domus horridæ, ac tenebris
solis sub meridiani splendore
caligantes; collare ferratum;
amborum separatio miseranda, infelix;
at tandem thalami et nuptiæ.

LIBER PRIMUS.

Jam rex splendidus astrorum dieique parens ex infero Titan emerserat hemisphærio, oceani fluentis prolutus, et telluris in tam vastam extensæ latitudinem ardua cursu loca superaverat;

quum Parthi Barzo urbi accursu propinquant, non quam vi oppugnarent, nec e tormentis longe saxa rotantibus in muros missuri molares cum propugnaculorum ruina, nec ut testudinibus æratisque arietibus summas detergerent pinnas (urbs enim undique rupibus cincta anfractu celsiore discissis, non erat facile expugnabilis); sed ut Barzitas homines extra limites deprehensos raperent, bonaque illorum forte obvia.

Itaque procul ab oppiduli mœnibus explicati dispalatique Parthici exploratores exercitus, momento temporis parvi, loca vastavere vicina;

ac repente una omnes Barbari concursantes proxima portis quæque Mysorum prædam fecerunt.

Miseros enim ense necabant viros, qui obsistere conabantur; cæteros ante se agebant onustos vinculis.

Arborem quamque immane furentes confringebant, etsi fructuum viderent inclinatam pondere.

Capellas vaccasque corripiebant, quæ muros ingredi non potuerant.

Trahebantur mulieres, quæ et ipsæ trahebant puellulos; flebant matres infortunatæ;

καὶ συνεμινύριζον αὐταῖς τὰ βρέφη·
οὐκ ἀπομαστεύειν γὰρ εἶχον εὐκόλως·
τῶν οὐθάτων γὰρ ἡ βρεφοτρόφος ῥύσις
εἰς αἱματοστάλακτον ὄμβρον ἐτράπη.
Ἐκεῖ στάχυς ἐτμᾶτο καὶ πρὸ τοῦ θέρους,
τὴν ἵππον ὡς θρέψαιτο τὴν τῶν Βαρβάρων·
καὶ βότρυς ἁδρὸς ἐθλίβη πρὸ τῆς τρύγης,
ὄνυξιν ἵππων συμπατηθεὶς ἀθλίως,
λεηλατούντων τὴν περίχωρον κύκλῳ
Πάρθων ἀπηνῶν, δυσμενῶν, ἀλλοθρόων.
Τί γοῦν ἐφεξῆς; Οἱ μὲν ἐκτὸς τειχέων
ὅσοι φυγεῖν ἴσχυσαν ἐκ ξίφους τέως,
ἐλευθέρους πρὶν ἐντιθέντες αὐχένας
ζεύγλῃ βαρείᾳ δυσχεροῦς ὑπουργίας,
τὴν σφῶν κακίστην ἐξεδάκρυον τύχην·
οἱ δ' ἐντὸς αὐτῶν εἰσρυέντες τειχέων,
τὴν Παρθικὴν μάχαιραν ἐκπεφευγότες,
πρὸς τὴν ἐφ' ὕψους ἀσφαλῆ τείχους βάσιν
ἀναδραμόντες, τοῖς ἀπεξενωμένοις
ξυμπατριώταις ἀντεπέστενον μέγα,
« Τίς βάσκανος, » λέγοντες « ἀγρία Τύχη
« καὶ νῦν διεσπάσατο τοὺς ὁμογνίους;
« Φεῦ! τίς Ἐριννὺς, τίς Ἀλάστωρ, τίς Τύχη
« δουλοῖ κακούργοις Βαρβάροις ἐλευθέρους!
« Ποίοις ἀπ' αὐτῶν ἐνστενάξει τις μέγα;
« τοῖς συσφαγεῖσι; τοῖς ἁλοῦσι δεσμίοις;
« χήραις γυναιξί; ταῖς ἀνάνδροις παρθένοις;
« ἀπειροκάκῳ τῇ βρεφῶν ὁμηγύρει;
« ἡμῖν ἑαυτοῖς; ὦ κακῶν συγκυρμάτων! »
Οὗτοι μὲν οὕτω τοῖς πόνοις ἐκαρτέρουν,
καὶ θρῆνος ἦρτο συμμιγὴς, βαρὺς, μέγας,
ἀνδρῶν, γυναικῶν, παρθένων, μειρακίων.
Τὸ Βάρβαρον δὲ συλλογῆς οὐκ ἠμέλει·
πρὸς ἁρπαγῆς γὰρ ἠσχολεῖτο φροντίδας.
Ἀνὴρ γὰρ ἐχθρὸς, βαρβαρόφρων, ὠμόνους,
ἀντὶ τρυφῆς εἴωθεν ἡγεῖσθαι πάσης
ἄνδρας σκυλεύειν μηδὲν ἠδικηκότας.
Τοὺς γοῦν ἁλόντας συμπεδήσαντες, μόλις
ἀπεῖδον ὀψὲ πρὸς τροφήν τε καὶ πόσιν.
Τούτοις συνῆν θήραμα καὶ τοῦτο ξένον,
οἷς καὶ συνεξέσφιγκτο δεσμοῖς ἀλύτοις
καὶ συγκατεστέναζε τοῖς πεδουμένοις,
καλὸς Χαρικλῆς καὶ Δρόσιλλα καλλίων.
Καὶ δὴ συνιζήσαντες ἐν πεδιάδι
προκειμένης ἥπτοντο τῆς ἐδητύος.
Λειμὼν γὰρ ἦν ἥδιστος αὐτῆς ἐν μέσῳ,
οὗ γύροθεν μὲν ἦσαν ὡραῖαι δάφναι
καὶ κυπάριττοι καὶ πλάτανοι καὶ δρύες,
μέσον δὲ δένδρα τερπνὰ καὶ καρποφόρα.
Πόα τε κρίνων καὶ πόα τερπνὴ ῥόδων
πολλὴ παρῆν ἐκεῖσε, λειμῶνος μέσον·
αἱ κάλυκες δὲ τῶν ῥόδων κεκλεισμέναι,
ἢ, μᾶλλον εἰπεῖν, μικρὸν ἀνεῳγμέναι,
ταύτην ἐθαλάμευον ὥσπερ παρθένον.

adflebant matribus puelluli ubertate lactei roris carentes : mammarum enim alimentarius liquor in sanguineas guttas converterat.

Ante æstatem spica demetebatur, quæ barbarorum aleret equitatum ; et ante vindemiam spissa premebatur uva ungulis equorum fœde calcata, dum totam circa regionem popularentur Parthi crudeles, infensis animis et barbara lingua.

Quid insuper addam? Extra muros si quibus vitare gladium adhuc valuerant, cervicem nuper liberam jugo inserentes gravi molestæ servitutis, sortem deplorabant tristissimam.

Verum intra muros qui se receperant, effugerantque Parthicum ensem, tutam conscendentes muri summitatem, abactis in exilium civibus alta voce adgemebant, dicentes :

« Quis invidus sævusque dæmon nos nunc divisit con-
« generes? Heu! quæ Furia, malus quis Genius, quæ
« Fortuna liberos homines servos facit pessimorum Bar-
« barorum? Quibus ex illis graviter ingemiscendum erit?
« occisis? an captis vinctisque? viduis conjugibus? an
« virginibus innuptis? infantium turbæ adhuc calami-
« tatum insciæ? an nobismetipsis? oh casus mœstissi-
« mos! »

Sic illi durabant malis; et tollebatur gemitus promiscuus, gravis, ingens, virorum, mulierum, virginum juvenumque.

Verum Barbari, rapinæ intenti, prædæ colligendæ curam neutiquam omittebant.

Hostis enim sævus, crudelis, dulci ante alias voluptate fruitur, quum homines bonis exuit prorsus immeritos.

Ergo, captivis una devinctis, sero tandem ad cibum potumque divertebantur.

Aderat captivorum par, præda insignis, insolubilibus, ut cæteri, catenis una constrictum, utque cæteri, flens gemensque, pulcher Charicles et Drosilla pulchrior.

Consederant autem Barbari in campi planitie, et adpositos carpebant cibos.

Hujus autem in medio pratum erat amœnissimum, quod circum cingebant lætæ laurus, cupressi, platani, quercus; quas inter surgebant arbores venustæ frugiferæque; et in prato medio multa erant lilia, herbæque roseæ plurimæ.

Clausi, vel potius semhiantes papillati rosarum calyces, florem quasi virgunculam thalami septis intercludebant.

Τούτου δὲ πάντως αἰτίαν λογιστέον
θερμαντικὴν ἀκτῖνα τὴν τοῦ φωσφόρου·
ὅταν γὰρ αὕτη, καὶ καλῶς οὕτως ἔχῃ,
μέσον καλύκων φλεκτικῶς ἐπεισβάλῃ,
γυμνοῦσιν αὗται τὴν ῥοδόπνοον χάριν.
Καὶ νᾶμα πηγιμαῖον ἦν ἐκεῖ ῥέον,
ψυχρὸν, διειδὲς, καὶ γλυκάζον ὡς μέλι·
κίων δέ τις ἀνεῖχε τῆς πηγῆς μέσον,
ἔσωθεν οὕτω τεχνικῶς γεγλυμμένος·
σωλῆνι μακρῷ δῆθεν ἐξεικασμένος,
δι' οὗ τὸ ῥυτὸν ὑπανήγετο τρέχον·
πλὴν ἀετός τις, τοῦτο προσδεδεγμένος,
(χαλκοῦς γὰρ ἦν ἄνωθεν ἑστὼς εὐτέχνως),
ἐξῆγε τοῦ στόματος αὖ καταῤῥέον.
Λευκῶν δὲ πετρῶν τῆς καλῆς πηγῆς μέσον
ἀγαλμάτων ἕστηκεν εὐξέστων κύκλος·
οἱ δ' ἀνδριάντες ἦσαν ἔργα Φειδίου,
καὶ Ζεύξιδος πόνημα καὶ Πραξιτέλους,
ἀνδρῶν ἀρίστων εἰς ἀγαλματουργίαν.
Τῷ δεξιῷ δὲ τοῦ παραδείσου μέρει
ἔξωθεν αὐτῶν τῶν ξυλίνων θριγγίων,
βωμὸς κατεσκεύαστο τῷ Διονύσῳ,
οὗ τὴν ἑορτὴν εἶχον ἄνδρες Βαρζῖται·
καθ' ἣν τὸ πλῆθος τῶν ἀθέσμων Βαρβάρων
ἄφνω παρεισέῤῥευσε τοῖς ἐγχωρίοις,
φυλακτικῶν ἔξωθεν οὖσι τειχέων
ὁμοῦ μετ' αὐτῶν τῶν γυναικῶν καὶ τέκνων,
καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου
ἐκεῖ τελοῦσι, καὶ συνεστιωμένοις
σκηνοῤῥαφικῶν ἔνδοθεν στεγασμάτων·
δι' ἣν ἑορτὴν καὶ Δρόσιλλα παρθένος,
σὺν ταῖς κατ' αὐτὴν καὶ κόραις καὶ παρθένοις,
τὸ τεῖχος ἤδη τῆς πολίχνης ἐξέδυ,
χοροῦ καλὴν τόρνωσιν ἐνστησαμένη.
Ὡς οὐρανὸς γὰρ ἦν ἔναστρος ἡ κόρη,
χρυσοῦν φαεινὸν λευκοπόρφυρον φάρος,
πρὸς τὴν ἑορτὴν δῆθεν, ἠμφιεσμένη·
εὔρυθμος ἥβην· λευκόχειρ, κρυσταλλόχειρ·
χείλη, παρειὰς ἐξέρυθρος ὡς ῥόδον·
ὀφθαλμὸς αὐτῆς εὐπερίγραφος, μέλας·
πυρσὴ παρειὰ, ῥὶς γρυπή· στιλπνὴ κόμη,
ναὶ καὶ χλιδῶσα καὶ διευθετισμένη·
κάλυξ τὰ χείλη, σίμβλον ἀνεῳγμένον,
θυμῆρες ἐκρέοντα τοῦ λόγου μέλι·
γῆς ἄστρον ἐξαστράπτον, οὐρανοῦ ῥόδον·
εὔρυθμος ὁ τράχηλος ἐκτεταμένος·
τὰ πάντα τερπνά· κυκλοειδεῖς ὀφρύες·
καὶ πυρσὸν αἰγλήεντα λευκερυθρόχρουν
αἱ τῶν παρειῶν ἐξέπεμπον λαμπάδες·
χιὼν δὲ τἄλλα τοῦ προσώπου τῆς κόρης·
ὁ βόστρυχος χρύσειος· αἱ πλοκαμίδες
ξανθαὶ, μελιχραὶ, χρυσοειδεῖς, κοσμίαι,
τεταμέναι τε καὶ πνέουσαι τοῦ μύρου·
ἡ γνάθος, ὁ τράχηλος ἐστιλβωμένα·

Quod quidem calidis Luciferi radiis effici omnino credendum est.

Quando enim, idque apto tempore, ardentem vim mediis inspirant calathis, angusto jam nudatur galero rosarum suavespirantium honos.

Nec non hic fluebant fontani latices, frigidi, vitrei, et veluti mella dulces.

Columna surgebat medio fontis meditullio, intus arte summa sculptoris hocce elaborata modo:

longo nimirum erat tubo similis, per quem rapido unda motu sursum elata, ab aquila excipiebatur, quæ ænea superne stabat artificiosissime, cujusque manabat ab ore.

Pulchri simul fontis medio in orbem stabant dispositæ statuæ e lapide albo affabre politæ, Phidiæ manus, laborque Zeuxidis et Praxitelis, virorum statuariæ peritissimorum.

In dextra horti parte, extra lignea septa, ara Baccho instructa fuit, cujus festum celebrabant Barzitæ, quum nefariorum multitudo Barbarorum subitis fluctibus populares oppressit, extra mœnium custodiam versantes una cum conjugibus liberisque, et Bacchi dei solemnia illic agentes, simulque vescentes sub tegmine tenteriorum.

Hæc propter solemnia Drosilla virgo, una cum puellis virginibusque coætaneis, oppiduli muros liquerat pulchrum chori orbem instaurans.

Cœlo stellis pellucenti similis se ferebat puella, distinctam auro, splendidam, albopurpurascentem, ut in festo die, vestem induta;

statura, commoda, candidis, crystallinis manibus, labellis genisque rosarum colore rubentibus; oculis nigris concinnoque orbe circumscriptis; genis rubeis; naso paululum inflexo; comis nitidis, luxuriantibus, et apte dispositis;

labia dixeris rosarum calycem, alveare apertum, dulce fundens mel loquelæ;

scintillans erat terræ sidus, cœli rosa;

Concinnum collum et procerum; nihil non fuit amabile;

supercilia belle sinuabantur, et genarum lampades flamma præfulgebant splendida, subalbescente simulque rubescente; cæteras vultus virginei partes nix tegebat;

Aurea fuit coma, flavi cincinni, mellei, aurei, decori, prolixi et unguenta fragrantia spirantes; splendebant malæ collumque;

τὸ χεῖλος αὐτῆς νέκταρ ἦν ἀποῤῥέον·
τὸ στέρνον ἄλλην εἶχεν ὀρθρίαν δρόσον·
ἥδης τὸ μέτρον ὡς κυπάριττος νέα·
εὔτορνος ἡ ῥίς· τῶν ὀδόντων ἡ θέσις,
ὡς σύνθεσίς τις μαργάρων λευκοχρόων·
τὰ κυκλοειδῆ τόξα τὰ τῶν ὀφρύων
ὡς τόξον ἦν ἔρωτος ἐγκεχαρμένου·
ἔοικεν ὡς ἔμιξε γάλα καὶ ῥόδα,
καὶ συνδιεχρώσατο, καθὰ ζωγράφος,
ταύτης τὸ σῶμα λευκέρυθρον ἡ φύσις.
Θάμβημα δ' ἄρ' ἦν συγχορευούσαις κόραις
λειμῶνος ἐντὸς τοῦ νεὼ Διονύσου.
Οἱ δάκτυλοι δὲ καὶ τὰ τῶν ὤτων ἄκρα
ἄνθρακας εἶχον, ὡς τὸ πῦρ ἀνημμένους,
χρυσῷ καθαρῷ συμπεπηγότας λίθους·
ἤστραπτον αὐτῆς χεῖρες ἐκ τοῦ χρυσίου,
ναὶ μὴν σὺν αὐταῖς ἀργυροσκελεῖς πόδες·
οὕτω τοσαύτην ἡ Δρόσιλλα παρθένος
καινὴν ἐπηυτύχησε καλλονῆς χάριν.
Ἐπεὶ δὲ μακροῖς τοῖς πότοις ἐνετρύφων
καὶ μέχρι δυσμῶν καὶ βαθείας ἑσπέρας,
οἱ δυσμενεῖς χαίροντες ἐξηρπαγμένων,
(τὸ Βάρβαρον φύσει γὰρ ἐγχαίρει μέθαις,
φιλεῖ δὲ τρυφαῖς ἐκδίδοσθαι καὶ πότοις,
καὶ μᾶλλον εἴπερ εὐχερῶς ἀφαρπάσοι,
ἀλλοτρίαν ὕπαρξιν εὑρὸν ἀθρόαν),
ἐκ τῆς τραπέζης ἐξανέστησαν μόλις
ἐφ' ᾧ τραπῆναι καὶ πρὸς ὕπνον αὐτίκα.
Ὁ γοῦν Κρατύλος (τοῦτο γὰρ ὁ Παρθάναξ)
τῆς συνθολούσης μικρὸν ἐκνήψας μέθης
τῷ Λυσιμάχῳ ταῦτά φησι σατράπῃ·
« Ἡμεῖς μὲν ἤδη καὶ πότου καὶ σιτίων
« ἐλάβομεν νῦν, ἀλλὰ καὶ μέθης, κόρον,
« ἣ καὶ τὸν ὕπνον ἐντίθησι ταῖς κόραις·
« καιρὸς τὸ λοιπὸν συγκλιθῆναι, σατράπα,
« πρὸς ὕπνον ἡμᾶς τῇ τρυφῇ δεδωκότας.
« Σὺ γοῦν, ἀληθῶς φιλάγρυπνε καρδία,
« μὴ συγκαθευδήσειας ἐξ ἡμῶν μόνος·
« λαβὼν δὲ σὺν σοὶ καὶ στρατοῦ τοὺς ἐκκρίτους,
« ἵππευε κύκλῳ τῶν ἁλόντων δεσμίων,
« τηρῶν, φυλάσσων, προσκοπῶν, περιτρέχων,
« μήπως ἀποδράσαιεν ἐν λεληθότι,
« καὶ μικρὸν ἡμῖν ἐμπαράσχοιεν γέλων,
« ἢ καὶ νεανικόν τι δράσαιεν τάχα
« εἰς τοὺς ὑφ' ἡμᾶς ἡδέως κοιμωμένους. »
Τοιοῦτον ἐξ ἄνακτος ἀλγεινὸν λόγον
ὁ Λυσίμαχος σατράπης δεδεγμένος,
ἤδη τὸν ὕπνον ἐκτινάξας μακρόθεν,
εἰς φυλακὴν ἔσπευδε τῶν κρατουμένων.
Ἐπεὶ δ' ὁ λαμπρὸς ἥλιος διφρηλάτης
ἁπανταχοῦ γῆς τὴν ἑαυτοῦ λαμπάδα
ἐξῆπτε, φαιδρὰν δεικνύων τὴν ἡμέραν,
ἀνίσταται μὲν εὐθέως ὁ Παρθάναξ,
καὶ Λυσίμαχον τῆς φυλακῆς θαυμάσας,

e labiis nectar defluebat, et pectus alio rore madebat matutino;

statura fuit cupresso par novellæ, naso bene tornato, dentibus albarum instar margaritarum dispositis; incurvos superciliorum arcus arcum esse putaveris Amoris, sed lætabundi.

Natura videbatur lacte rosisque commixtis virginis, velut pictor, candidoroseum coloravisse corpus.

Stupor itaque puellis erat, quæ simul cum ea in prato Dionysiaci templi choros nectebant.

Digiti et imæ auriculæ carbunculis radiabant, fulgentibus ut ignis, auroque puro coalitis.

Et auro micabant brachia, crurum quoque pedes argenteorum.

Adeo præstanti novoque pulchritudinis dono Drosilla virgo fuerat a natura prædita.

At postquam rapinarum læti se longo Barbari potui immerserunt ad solis occasum altamque vesperam, (Barbarum enim genus ebrietate gaudet, amatque se potui dare et deliciis, præsertim quum facili conatu alienas magnasque copias prædatum est), tandem relictis surrexere mensis, ut somno se statim traderent.

Igitur Cratylus (hoc enim erat Parthorum regulo nomen) ab ebrietatis perturbatione paulisper recreatus, his Lysimachum satrapam verbis alloquitur:

« Vini jam et ciborum cepimus satietatem, nec non et « ebrietatis quæ somnum infundit oculis.

« Demum est tempus, satrapa, somnum post has delicias « carpere.

« Tibi quidem, o cor vere vigilacissimum, uni omnium « nunc non erit dormiendum:

« at, delectis omni ab ordine compertæ fortitudinis « militibus, cum eis captivos circum equita servans, « observans, invigilans, discurrens, ne forsan clam aufugiant nosque faciant parum ridentes, vel quid audacius « moliantur nostros adversus milites dulci pressos sopore. »

Auditis satrapa Lysimachus reguli non jucundis vocibus, jam excusso somnolentiæ torpore ad custodiam se captivorum adcinxit.

At postquam fulgidus sol curru invectus totas undique terras accensa lampade illustravit, splendidum ostendens diem, extemplo consurgit Parthorum dux, et Lysimachum curæ miratus egregiæ,

λαμπροῖς τὸν ἄνδρα δεξιοῦται τοῖς λόγοις,
πολλὰς πρὸς αὐτὸν ἐκτελῶν ὑποσχέσεις·
ναὶ μὴν σὺν αὐτῷ καὶ τὸ τῆς λείας πλέον
αὐτοῖς παρασχεῖν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἐξέφη·
« τοὺς γὰρ πονοῦντας ὑπὲρ ἄλλους τι πλέον
« καὶ δωρεῶν χρὴ δεξιοῦσθαι μειζόνων. »
Τοσαῦτα λέξας, ἐξανέστη τῆς κλίνης·
ἀνίσταται δὲ καὶ τὸ Βάρβαρον φῦλον
οὐ βραδέως ἕτοιμον ἀνθυποστρέφειν.
Καὶ δὴ συνάξαν τὰ διεσκορπισμένα,
τὴν αἶγα, τὴν βοῦν, τοὺς ἁλόντας δεσμίους,
αὐτῇ κελεύσει τοῦ κρατοῦντος Κρατύλου,
ἰθυτενῶς ἤλαυνε πρὸς τὴν πατρίδα.
Φθάσαντες οὖν ἐκεῖσε πεμπταίῳ φάει,
εἰς φυλακὴν ἔδοντο τοὺς κρατουμένους,
μίξαντες αὐτοὺς τοῖς προεγκεκλεισμένοις
ἐκ πρωτολείας αἰχμαλώτοις ἀθλίοις·
οἳ καὶ φυλακῆς ἔνδον ἐμβεβλημένοι,
χαμαὶ πεσόντες καὶ κλιθέντες εἰς γόνυ,
τὴν σφῶν ἀπωδύροντο δυσμενῆ τύχην,
μόνους ἐμακάριζον, αἶνων ἠξίουν
οὓς ἔργον εἰργάσατο τὸ ξίφος φόνου,
τούτων καλοῦντες τὴν σφαγὴν εὐεργέτιν·
ψυχὴ γὰρ ἀνέραστός ἐστι τοῦ βίου
λύπαις ἀμέτροις ἐμπεσοῦσα πολλάκις.
Τὴν δὲ Δρόσιλλαν δυστυχῶς, δυσδαιμόνως
διαζυγεῖσαν ἐκ παλαμναίας τύχης
τοῦ μέχρι φωνῆς νυμφίου Χαρικλέος
ἡ τῆς Χρυσίλλης εἶχε γυναικωνῖτις·
γυνὴ γὰρ ἡ Χρύσιλλα Πάρθου Κρατύλου.
Ὁ γοῦν Χαρικλῆς ἔνδον ἐγκεκλεισμένος
τῆς φυλακῆς, ὡς εἶπον, ἤρξατο στένειν.
Καί· « Τίς Ἐριννὺς, Ζεῦ Ὀλύμπιον κράτος,
« Δρόσιλλαν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς ἀγκάλης
« τῆς τοῦ τοσαῦτα δυστυχοῦς Χαρικλέος; »
εἰπὼν Χαρικλῆς, μεῖζον ἀντεκεκράγει·
« Ὤμοι, Δρόσιλλα! ποῦ πορεύῃ; ποῦ μένεις;
« ποίαις ἐτάχθης δουλικαῖς ὑπουργίαις;
« ἀνῃρέθης πρός τινος ἐχθρῶν ἀγρίων;
« ἢ ζῇς ἀμυδρῶς, ὡς σκιὰ κινουμένη;
« κλαίεις; γελᾷς; ὄλωλας; ἐῤῥύσθης φόνου;
« χαίρεις; θλίβῃ; δέδοικας, οὐ φοβῇ ξίφος;
« ἀλγεῖς; κροτῇ; πέπονθας, οὐ πάσχεις φθόρον;
« τίνος μετέρχῃ λέκτρον ἀρχισατράπου;
« ποῖός τις ἐχθρὸς νῦν φανείς σοι δεσπότης
« ἐκ δακτύλων σῶν τὸν κρατῆρα λαμβάνει;
« ἤ πού σε, πολλῆς ἐμφορούμενος μέθης,
« τυχὸν πατάξει βαρβαρώδει κονδύλῳ
« πταίουσαν, οὐχ ἑκοῦσαν· αἲ αἴ σοι τύχης!
« ἢ καὶ Κρατύλος οὗτος ὀφθαλμὸν λίχνον
« ἐπεμβαλεῖ σοι, καὶ φθονήσει τοῦ γάμου·
« πρὸ τοῦ τυχεῖν δὲ, τῆς Χρυσίλλης ὁ φθόνος
« διαφθερεῖ σκύφῳ σε δηλητηρίου.
« Ὦ τοῦ Διὸς παῖ, Διόνυσε, πῶς πάλαι

honorificis satrapam verbis excipit, multa ipsi pollicitus, et insuper addens majorem quoque prædæ partem ejus datum iri militibus :

« nam qui majores quam cæteri labores toleraverunt,
« majoribus quam cæteri donis afficere æquum est. »

His dictis e lectulo surrexit, et reliqui statim consurgunt Barbari, jam ad abeundum alacres.

Atque coactis dispersim vagantibus capellis et bobus, captivisque simul, recta in patriam tendunt iter, jubente duce Cratylo :

quo quum pervenissent quinta post luce, captivos in vincula conjecerunt, datos in societatem captivis aliis miseris, qui, prædationum anteriorum pars eximia, jam pridem in carcere gemebant.

Conjecti in custodiam et humi jacentes, genibusve innixi, crudele lugebant fatum, illos solos felices clamantes, laudantesque solos, quos gladius peremerat, et pro beneficio cædem illis fuisse dicebant

et enim animus immensis sæpe oppressus doloribus vitam fastidit.

Drosillam autem quam misere infortunateque atrox Fortuna divulserat a Charicle, sponso quidem, sed nomine tenus, Chrysillæ, Cratylo Partho nuptæ, gynæceo tenebatur.

Charicles igitur, quem dixi modo carcere clausum, ingemere cœpit :

« Jupiter, Olympica potestas, quæ Erinnys Drosillam
« ab ulnis eripuit Chariclis infelicissimi? »

Moxque altius etiam inclamans :

« Hei mihi! Drosilla, quo vadis? ubi manes? quibus
« damnata es servilibus operibus?

« an aliquis te sævorum interemit hostium? an languidam trahis vitam, tenuis ad umbræ modum? lugesne? ridesne? periistine? Salvane es a cæde? gaudesne? mœstane es? timesne vel non times gladium? dolesne? verberarisne? passane es, patirisne vim?

« Cujus lectum subiisti archisatrapæ? Quis hostium, jam tibi factus herus, e manu tua poculum prehendit?

« Ah! forte multo impletus mero pugnis te cædet barbaris, peccantem, sed invitam. Hei tibi, fatum crudele! vel etiam Cratylus ille devorantes oculos injiciet tibi, et nostris invidebit nuptiis?

« Sed antequam te potiatur, Chrysillæ zelotypia poculo te necabit lethali.

« O nate Jove, Bacche, cur dudum

« τὸν τῆς Δροσίλλης ἀνθυπέσχου μοι γάμον,
« ἐπεί σε πολλαῖς ὑπὲρ αὐτῆς θυσίαις
« ἐδεξιούμην τὸν κακάγγελον τότε;
« Ἆρ' οὖν ἔχεις ἔννοιαν ἐν τῇ καρδίᾳ
« καὶ σὺ, Δρόσιλλα, τοῦ φίλου Χαρικλέος,
« θρηνοῦντος, οἰμώζοντος, ἐγκεκλεισμένου;
« Ἦ μὴν λέλησαι τοῦ θεοῦ Διονύσου,
« καὶ τῆς δι' αὐτοῦ πρὸς Χαρικλῆν ἐγγύης,
« ἐκ τῶν ἀναγκῶν ἐμποδών σοι κειμένων,
« τῆς αἰχμαλώτου συμφορᾶς καὶ τοῦ πάθους. »
Οὕτω Χαρικλεῖ πρὸς Δρόσιλλαν ἀσχέτως
πολύστονον πλέκοντι τὴν τραγῳδίαν
ἐφίσταταί τις ἀγαθὸς νεανίας,
τὸν φθόγγον ἡδὺς, εὐγενὴς τὴν ἰδέαν,
συναιχμάλωτος, συμφυλακίτης, ξένος,
καὶ συγκαθεσθεὶς πλησίον Χαρικλέος
παρηγορεῖν ἔσπευδε συμπεπονθότα,
λέγων· « Χαρίκλεις, λῆξον ὀψὲ τῶν γόων·
« ἐμοὶ λόγον δὸς, ἀνταπόκρισιν λάβε,
« ὡς ἂν τὸ πλεῖστον τῆς ἀθυμίας βάρος
« ἐκ προσλαλιᾶς κουφίσῃς αὐθαιρέτου·
« λύπης γάρ ἐστι φάρμακον πάσης λόγος,
« ψυχὴ δὲ πάντως οὐκ ἂν ἄλλως ἰσχύσοι
« πῦρ ἐξαναφθὲν θλίψεων κατασβέσαι,
« εἰ μὴ πρὸς ἄλλον ἐξαγάγῃ τὸ θλῖβον,
« παρηγορεῖν ἔχοντα τοὺς λυπουμένους. »
« Καλῶς λέγεις, Κλέανδρε· » Χαρικλῆς ἔφη·
« πλὴν ἀλλὰ νῦν πρόσρησις ἡ σὴ καὶ μόνη
« ἀρκεῖ τὰ πολλὰ τῶν παθῶν μου κοιμίσαι.
« Ἐπεὶ δὲ καὶ νὺξ ἀντεπῆλθεν, ὡς βλέπεις,
« καὶ νυκτὶ πεισθῆναί με, φιλότης, πρέπει,
« ἔα με λοιπὸν ἠρεμοῦντα συγκλίναι,
« εἴ πως βραχὺν τὸν ὕπνον ὀφθαλμοῖς λάβω,
« λήθην μικρὰν σχὼν τῶν ἐμῶν παθημάτων.
« Ἐς αὔριον δὲ, νυκτὸς ἐκχωρησάσης,
« ἐπακροάσῃ συμφορῶν Χαρικλέος. »
Οὕτω τραπέντος πρὸς ὕπνον Χαρικλέος,
Δρόσιλλα πικρῶς ἐστέναξεν ἐκ βάθους
ἐν παρθενῶνι τῆς Χρυσίλλης κειμένη·
οὐ γὰρ κατασχεῖν ἠδυνήθη τὴν κόρην
νήδυμος ὕπνος ἐκχυθεὶς κατ' ὀμμάτων·
« Ψυχὴ φίλη, » λέγουσα « Χαρίκλεις ἄνερ,
« ἄνερ Χαρίκλεις, μέχρι γοῦν φωνῆς μόνης,
« σὺ μὲν καθυπνοῖς τῆς φυλακῆς εἰς μέρος
« Δρόσιλλαν εἰς νοῦν οὐδὲ μικρὸν εἰσφέρων,
« ἀλλ' ἀμελήσας ἐκ κακῶν προκειμένων
« καὶ τῆς προβάσης ἐγγύης αὐθαιρέτου,
« καὶ τοῦ θεοῦ με τοῦ συνάψαντος πάλαι
« σοὶ τῷ Χαρικλεῖ, πλὴν ὑποσχέσει μόνῃ·
« ἀλλ' ἡ Δρόσιλλα πολλὰ τοῦ Χαρικλέος
« καταστενάζει δακρύων πληρουμένη,
« καὶ μέμφεταί σε, καὶ πρὸ τοῦ τὰ τῆς Τύχης,
« ἀμνημονοῦντα τῆς προηγγυημένης.
« Κἂν γὰρ τοσοῦτον ἡ παλαμναία Τύχη

« Drosillæ nuptias mihi vicissim pollicitus es, quum multis olim pro Drosilla sacrificiis ornarem te malorum prænuntium?

« Et tu, Drosilla, servasne in animo memoriam Chariclis amici, lugentis, plorantis, captivi?

« Oblita es profecto Bacchi, et fidei quam, parario deo, Charicli dederas, in hisce quæ te premunt necessitudinibus, captivitate et infortunio.

Talibus Chariclés indesinenter Drosillam alloquebatur vocibus, multa gemens, quum illi ante oculos se offert juvenis optimus, dulciloquus, adspectu nobilis, socius captivitatis, carceris ejusdem habitator, hospes, qui Charicli propius adsidens, ægrum æger ipse solari conabatur :

« Charicles », ait, « desine tandem querelarum.

« Tecum fabulari me sinas, vicissimque responde, ut placito colloquio levius tibi fiat doloris onus.

« Est enim sermo mœstitiæ remedium, animusque non aliter possit ardentem doloris ignem restinguere, quam si alteri mala aperiat, dolentem qui valeat consolari. »

Cui Charicles : « Bene mones, Cleander; cetero, jam sola hæc adlocutio tua non minimam malorum partem sopivit.

« Sed, vides enim, nox præcipitat; et, amice, me nocti credere æquum est.

« Sinas ergo mea me placide reclinare membra, si forte brevem oculis admittam somnum, parvaque dolorum fruar oblivione.

« Cras autem, ubi nox diei decesserit, disces Chariclis infortunia. »

Ergo Charicles somnos petivit.

Drosilla interea in cubiculo Chrysillæ recubans amaros alto de corde gemitus edidit; nam dulcis sopor puellæ oculis superfusus erat, nequicquam.

« O cara anima! » inquiebat « o Charicles conjux! o conjux Charicles, at solo nomine tenus!

« tu quidem carceris in parte dormis, Drosillæ ne minime quidem memor, sed oblitus, ob mala præsentia, sponsionis etiam illius qua lubentes alter alteri juncti sumus, ac dei qui olim me tibi Charicli propriam dicavit, duntaxat quidem pollicitus.

« At Drosilla, oculos referta lacrymis, multa propter Chariclem ingemiscit, et te culpat, ac prius Fortunæ sævitiam, quod conjugis tibi sponsæ non serves memoriam.

« Quamvis enim sævo contra te, Charicles, duello pugnet

« ἀντιστρατεύῃ δυστυχῶς σοι, Χαρίκλεις,
« ἢ καὶ πρὸ σοῦ μοι τῇ Δροσίλλῃ παρθένῳ,
« ὡς τὴν ἀδιάῤῥηκτον ἀλληλουχίαν
« ἡμῶν διασπᾷν καὶ μερίζειν εἰς δύο. —
« (Τί γὰρ, Τύχη βάσκανε, μὴ κόρον δέχῃ
« τῇ προφθασάσῃ ποικίλῃ περιστάσει
« καὶ τῇ κατασχούσῃ με νῦν τιμωρίᾳ,
« ἀλλ' ἐκτὸς ἐγκλείεις με τοῦ Χαρικλέος;
« Ὑπὲρ τὸ φῶς μοι τῆς φυλακῆς τὸ σκότος,
« εἰ συγκαθῆσθαι Χαρικλεῖ κατεκρίθην,
« καὶ χθὲς σὺν αὐτῷ τὴν φυλακὴν εἰσέδυν.)
« Ἐχρῆν, Χαρίκλεις, κἂν τοσοῦτον ἡ Τύχη
« ἀντιστρατεύῃ, πρὸς διάστασιν φίλων,
« καὶ μηχανᾶται συμμερισμὸν τῶν δύο,
« ἀγωνιᾷ δὲ φεῦ! διασπᾷν εἰς τέλος
« τοὺς εἰς ἓν ἐμπνέοντας ἀλληλεγγύως,
« μὴ καταπίπτειν, μηδὲ λήθῃ διδόναι,
« ἀλλὰ πρὸς αὐτὴν τὴν παλαμναίαν Τύχην
« ἀλκὴν μεγίστην ἐνδιδύσκεσθαι πλέον.
« Σὺ δ' ἀλλ' ἐφυπνοῖς, καὶ Δροσίλλας λανθάνῃ·
« ἡ δὲ στενάζει, καὶ θεοὺς μαρτύρεται
« διαῤῥαγῆναι μηδαμῆ Χαρικλέος.
« Κισσὸς γὰρ εἰς δρῦν δυσαποσπάστως ἔχει·
« ἐθίζεται γὰρ συμπλοκαῖς ταῖς ἐκ νέου,
« καὶ σωματοῦται, καὶ δοκεῖ πεφυκέναι
« ἓν σῶμα, διπλῆν τὴν ἐνέργειαν φέρον·
« οὕτω Δρόσιλλα πρὸς Χαρικλῆν νυμφίον
« ἓν σῶμα καὶ φρόνημα καὶ ψυχὴ μία·
« κἂν χθὲς, τραπέζης κειμένης, ὁ Κρατύλος
« ἔκδηλος ἦν ἔρωτα δεινὸν ἐκτρέφων,
« καὶ βάσκανόν μοι βλέμμα δεικνύειν θέλων.
« Ὤμοι, Χαρίκλεις, κλῆσις ἡ φιλητέα,
« πῶς αἱ καθ' ἡμᾶς συμφοραὶ σχοῖεν τέλος;
« Ὡς νῦν ἐγὼ, σοῦ κἂν διῄρημαι, κρίνω
« μικρὸν παρηγόρημα τὸ βλέπειν μόνον
« καὶ τὴν φυλακὴν ἧς κατεκλείσθης ἔσω·
« ναὶ τοῦτο μικρὸν, καὶ τὸ πάντως εἰδέναι
« ποῦ νῦν διάγεις, ποῦ καθεύδεις, ποῦ κάθῃ!
« Ἄφες τὸν ὕπνον, εἴπερ ὑπνώττειν ἔχεις·
« γνῶθι Δρόσιλλαν· σὲ στενάζει, σὲ κλαίει·
« σύγκλαιε, συστέναζε, συγκατηφία.
« Ἤπου, Χαρίκλεις, οὐκ ἀπὸ δρυῶν ἔφυς,
« καὶ σὲ στενάζειν ἐννοῶ καὶ δακρύειν,
« καὶ μὴ διυπνώττειν σε νυξὶν ἐν μέσαις,
« πολλὰ Δροσίλλης παρθένου μεμνημένον.
« Ὦ δεῦρο! μακρὸν, Ὕπνε, συγκάτασχέ με,
« εἴ που φανεὶς ὄνειρος ἐγκαθηδύνει,
« ἐμοὶ παριστῶν τὸν φίλον Χαρικλέα·
« οἱ γὰρ ποθοῦντες ἢ φιλοῦντες πολλάκις
« θέλουσιν, οὐ βλέποντες ἀλλήλους ὕπαρ,
« ἐν τοῖς ὀνείροις συλλαλεῖν καὶ συμπνέειν. »
Οὕτω λεγούσης τῆς Δροσίλλης παρθένου,
καὶ νυκτερινὸν ἐκτραγῳδούσης γόον,
τοῖς αἰχμαλώτοις ἀντεπῆλθεν ἡμέρα,
τοῖς ἐν φυλακῇ δυστυχῶς κεκλεισμένοις,

« atrox Fortuna, quæ prius contra me Drosillam virginem
« pugnavit, ut indissolubilem nostram utriusque copulam
« divellat rescindatque bifariam. —

« Quid enim, invida Fortuna, non satiata es præterita-
« rum varietate calamitatum et his quibus nunc premor an-
« gustiis, sed me procul a Charicle seclusam tenes?

« Carceris tenebræ mihi luce cariores ipsa, si cum Chari-
« cle includi me jussissent, et heri cum ipso carceris ostium
« subiissem! — oportuit, Charicles, etsi Fortuna tam valide
« nos aggrediatur, et alterum divellat ab altera, coneturque
« omnino nos distrahere, qui data vicissim fide in unum
« conspiramus;

« oportuit non cedere malis nec oblivioni mentes tra-
« dere, sed contra ipsam atrocissimam Deam fortitudinem
« induere maximam.

« At tu dormis, Drosillæ oblitus, longam gementis
« noctem, testantisque Deos nunquam a Charicle se posse
« divelli.

« Hedera quercui tenacibus adhæret brachiis; longa enim
« consuetudine et nexu diuturno in ipsius fere corpus con-
« vertit et unum e duobus fieri videtur, duplici vi præditum;

« sic Drosilla cum Charicle sponso corpus unum habet,
« animam unam unamque mentem :
« et tamen heri, positis mensis, Cratylus funestum alere se
« amorem non celavit, diro me cupiens fascinare oculo.

« Hei mihi, Charicles! o Charicles! dulce nomen! quæ-
« nam finis erit nostris concessa malis?

« A te nunc separata, parvum duco solatiolum videre
« saltem quo es inclusus carcerem, parvum et nosse ubi
« nunc agis, ubi dormis, ubi sedes.

« Ah! excute somnum, dormire si potis es.

« Drosillam reputa, quæ te luget, deflet te : fle cum ipsa,
« cum ipsa geme, sis cum ipsa mœstus.

« Profecto, Charicles, duro non es robore natus, et te
« gemere credo plorareque, nec per medias stertere noctes
« ob plurimam Drosillæ virginis memoriam.

« Huc ades, Somne, meque diutine totam habe, si forsan
« me recreet insomnium mihi meum Chariclem ostendens.

« Etenim sæpe qui cupiunt vel amant, quum se interdiu
« videre nequeant, in somnis conloqui solent et aura simul
« frui ætheria. »

Dum talia dicebat, et nocturna gemitus ore tragico fundebat Drosilla virgo, captivis illuxit dies in carcere misere conclusis,

χἂν καὶ τὸ ταύτης ὡς βαθύτατον σκότος
κατακρατοῦν ἦν καὶ γνοφοῦν τὴν ἡμέραν.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Τῆς ἡμέρας δὲ θᾶττον ἀντιλαμψάσης,
καὶ τοῦ γίγαντος καὶ φεραυγοῦς ἡλίου
ἐκ τῶν στενωπῶν τῆς φυλακῆς νυγμάτων
ἀκτῖνα μικρὰν ἐμβαλόντος τοῖς ἔσω,
εὐθὺς Χαρικλῆς ἐξανίσταται μόνος·
ἰδὼν δὲ πάντας βαθέως κοιμωμένους,
μέγα στενάξας ἐκ μυχοῦ τῆς καρδίας,
ἔφησεν· « Ἄνδρες συμπεφυλακισμένοι,
« ἐοικὸς ὑμῖν ἐστὶν ὑπνοῦν εἰσέτι·
« ὧν καὶ γὰρ οὐ κατέσχε καρδίας πλάτος
« τὸ δριμὺ φίλτρον, οὐδ' ὁ τοῦ πόθου πόνος,
« ὧν οὐ κατεκράτησε τῆς ψυχῆς ἔρως,
« τί καινὸν, εἰ τὸν ὕπνον ἀσπάζοισθέ μοι
« ἐκ νυκτὸς ἀρχῆς ἄχρι φωτὸς ἡλίου;
« Ὁ γὰρ Ἔρως εἴωθε νύκτωρ τὸ πλέον
« ἀναπτεροῦσθαι τοῖς ἐρῶσιν εἰσρέων,
« ψυχῆς ἐρῶντος ἐνσχολαζούσης τότε
« ὅλης ἐκείνῳ δῆθεν ἀνακειμένης.
« Ὡς ὤφελες γοῦν εὐσθενῶς ἔχων, Ἔρως,
« ποιεῖν ἐρᾶν μὴ τοὺς χαμαὶ κινουμένους!
« ποιῶν δὲ πάντως, καὶ τυχεῖν πῶς οὐ δίδως,
« πολλῶν δὲ πολλοὺς ἀξιοῖς παθημάτων,
« ἕως τυχεῖν γένοιτο τοῦ ποθουμένου; »
Οὕτω Χαρικλῆς, καθ' ἑαυτὸν ἠρέμα
θρηνῶν, κατεστάλαζε ῥεῖθρα δακρύων·
πολύδακρυς γὰρ γίνεται πάντως Ἔρως
ψυχαῖς ἐπαχθὴς ἐμπεσὼν τεθλιμμέναις.
Ἀλλ' οὐκ ἔλαθε τὸν Κλέανδρον δακρύων.
Προσέρχεται γοῦν ἐξαναστὰς εὐθέως
ὅπου Χαρικλῆς εἶχε τὴν γῆν ὡς κλίνην,
καὶ « Χαῖρε, » φησὶ « συμφυλακῖτα ξένε.
« Λέγοις ἂν ἡμῖν τὰ προϋπεσχημένα,
« τὰς σὰς, Χαρίκλεις, συμφορὰς καὶ τοὺς πόνους·
« ἐνταῦθα δ' αὐτὸς, συγκαθεσθεὶς ἐγγύθεν,
« τὰς ἀκοὰς διδοῖμι τῇ τραγῳδίᾳ.
« Καὶ γὰρ σὺ σαυτὸν κουφιεῖς στεναγμάτων
« ἐμοὶ παριστῶν δῆλα τὰ θλίβοντά σε,
« καὶ τὸν Κλέανδρον τὸν συνεγκεκλεισμένον
« ἐλαφρυνεῖς με τῶν ἐμῶν παθημάτων·
« οὐ γὰρ μόνος σὺ τὴν φυλακὴν εἰσέδυς.
« Εἰ καὶ πρὸ ταύτης αἰχμάλωτος ἐσχέθης,
« ψυχὴν ἔχων ἔρωτι πυρπολουμένην,
« οὐδ' ὁ Κλέανδρος ἀνέραστος ἐσχέθη,
« οὐ τὴν φυλακὴν δυστυχῶς προεισέδυ·
« ἐρωτικῶν ἄμοιρος ἐννοημάτων,
« καὶ συμφορῶν ἄγευστος, αἷς παίει Τύχη
« ἐρωτικοῖς σε συμπλακέντα δικτύοις.
« Ἀλγεῖς; συναλγῶ. Δακρύεις; συνδακρύω.

adeo tamen profundo ut densissimæ tenebræ diei vincerent facem et obscurarent.

LIBER SECUNDUS.

At non multo post luce splendescente, et sole gigante lucifero per angustas custodiæ rimas tenuem usque in interiora radium immittente, continuo Charicles surgit ex omnibus unus, quos alto cernens demersos somno, gravem imis e præcordiis gemitum trahens,

« Viri, » inquit « vinculorum socii, vos adhuc dormire par est :

« quorum enim corda non invasit acer amor, nec sollicita cupido, quorum non regnat animorum filius Veneris, quid mirum si somno indulgetis a prima noctis umbra usque ad solis jubar ?

« Amor enim noctu solet plerumque grandioribus alis amantium illabi animis, tunc per hæc quietis otia ipsi prorsus patentibus.

« Oh! utinam, Amor tam strenuis prædite viribus, homunculos humi reptantes ab igne tuo siveris esse immunes! sed quum uras omnes, cur non das omnibus esse felicibus, at multos multis premis doloribus, donec desiderium potiri denique possint? »

Sic Charicles secum summissa voce gemens mittebat rivos lacrimarum:

gaudet enim ploratibus Amor, fessis incumbens gravior animis.

At lacrimans Cleandrum non latuit, qui protinus surgens ad eam carceris partem accessit, ubi Charicli solum erat pro lectulo; et « Salve » ait « hospes, captivitatisque socie.

« Narra quæ es pollicitus modo, Charicles, tuas ærumnas laboresque tuos.

« Hic te propter considens, aures præbebo historiæ luctuosissimæ.

« Etenim temet curis oppressum levabis ipse, dicens quo pereas malo; meaque Cleandro mihi infortunia facies leviora, hujus tecum participi carceris.

« Non enim solus huc fuisti conjectus.

« Si, et ante hæc vincula, tulisti alia, amoris flamma præcordia torridus,

« nec Cleander fuit amore vacuus, nec carcerem miser ingressus est te prior, amatoriarum expers cogitationum, aut ingustatis ærumnis quibus ferit Fortuna Amoris irretitum te laqueis.

« Doles? condoleo; fles? adfleo tibi.

« Ποθεῖς; ποθῶ, καὶ ταῦτα καλὴν παρθένον,
« Καλλιγόνην μοι τὴν προεξηρπαγμένην. »
« Κλέανδρε, σῶτερ τληπαθοῦς μοι καρδίας, »
ἔφη Χαρικλῆς « τίς σε τῶν Ὀλυμπίων
« θεῶν ἀφῆκεν εἰς ἐμὴν εὐθυμίαν;
« Λέγοις τὰ σαυτοῦ τληπαθήματα, λέγοις.
« Λέγειν χρεὼν σε τὸν προεγκεκλεισμένον,
« ἔπειτα κἀμὲ συμπεφυλακισμένον. »
« Ἐγὼ, Χαρίκλεις, Λέσβον ἔσχον πατρίδα·
« σεμνῶν προῆλθον κοσμίων φυτοσπόρων,
« μητρὸς Κυδίππης καὶ πατρὸς Καλλιστία.
« Σύνεγγυς ἦν μοι παρθένος Καλλιγόνη,
« τὴν ἀῤῥένων μὲν ὄψιν εὐλαβουμένη,
« μυχαιτάτῳ δὲ θαλάμῳ φρουρουμένη.
« Ταύτης τὸ κάλλος (οὐ γὰρ ἴσχυον βλέπειν)
« ἐκ τῶν ὑπ' αὐτὴν ἐξεμάνθανον κλύων.
« Οὐκ αἰσχύνη μοι ταῦτα, Χαρίκλεις, λέγειν
« πρὸς τὸν νοσοῦντα ταυτοπαθῆ μοι νόσον.
« Ἐπεὶ δὲ δώροις δεξιῶν δι' ἀγγέλων
« Καλλιγόνην κατεῖδον ὀψὲ καὶ μόλις
« ἐκ θυρίδων ἄπλαστον ἐκκρεμωμένην,
« ταύτης ἑάλων ἁπαλῆς οὔσης ἔτι,
« οὕτως ἐχούσης τοῦ προσώπου τῆς θέας,
« ὡς μακρὸς ἐξήγγειλε τῆς φήμης λόγος.
« Βαβαί! μὰ τὴν Ἔρωτος ὁπλοποιΐαν,
« φεῦ! φεῦ! μὰ τὰς Χάριτας, ἰδὼν ἂν ἔφης,
« καὶ σὺ, Χαρίκλεις, τὴν Δρόσιλλαν οὐ βλέπων,
« μητρὸς Σελήνης, πατρὸς Ἡλίου τέκνον.
« Τὰς τῶν ὁρώντων ἐξελίθου καρδίας,
« ὁδοιποροῦντας ἐξεθήρευε πλέον·
« οὐκ ἔβλεπε βλέποντας ἐξ ἀπλαστίας,
« ἀλλ' ἔφλεγε ξύμπαντας ἐξ εὐμορφίας.
« Παῖς ἦν ἐκείνη, παῖς ἁπαλὴ, παρθένος·
« πρὶν δυσκινήτους ἐκ χρόνων ἀμετρίας
« γέροντας εἷλκε πρὸς ἔρωτα τῇ θέᾳ,
« οὐ πῦρ μόνον πνέοντας εὐζώνους νέους.
« Ἔρωτος ἦν ἄγαλμα, τέκνον Ἡλίου,
« φέρουσα πατρὸς ἐμφέρειαν Ἡλίου,
« ἢ καὶ πρὸς αὐτὸν ἀντερίζουσα πλέον.
« Ἔμελλες, ὦ γέννημα θηρίων Ἔρως,
« ἐμὴν πατάξαι καὶ σπαράξαι καρδίαν·
« γάλα λεαίνης ἐξεμύζησας ἄρα,
« καὶ μαστὸν ἄρκτων ἐξεθήλασας τάχα.
« Ὡς εἶδον οὖν, ἔπαθον εἰς ψυχὴν μέσην·
« ἔτρυχεν, ἐστρόβει με δυστυχὴς πόθος·
« ἐβαλλόμην, ἔπιπτον, ἐσπαρασσόμην·
« οὐ γὰρ συνεῖχεν ἄγριος πόθος μόνον,
« (ἢ μᾶλλον αὐτὸς ἦν κατατρύχων Ἔρως)
« στοργὴ δὲ πολλὴ παιδικῆς ἀπλαστίας
« καὶ τῶν ἐκείνης οἶκτος αἰωρημάτων.
« Ἦν, εὐσθενὴς ὢν ἐκ φιλήματος μόνου,
« ἀντιστρατεύειν ταῖς Ἔρωτος σφενδόναις·
« οὐκ ἤθελον σχεῖν ἐξ ἐκείνης τῆς κόρης
« οὐδὲν πλέον τι τοῦ φιλήματος τότε,

« Cupis? cupio, idque virginem pulchram, Calligonen « mihi jam ante præreptam. »

« Cui Charicles: « Cleandre, miseræ mihi servator animæ, « Olympiorum quis te Deorum misit qui me recreares? Sed « narres tua, tua narres infortunia.

« Narrare te priorem æquum est qui prior inclusus in « carcere fuisti; me deinde, carceris tui socium. »

— « Lesbos, o Charicles, mihi est patria. « Ab illustribus ornatisque originem parentibus duco, matre Cydippe, « patreque Callistia.

« Vicinam habui virginem Calligonen, quæ caute viro- « rum vitabat oculos, in interiore ædium parte seclusa.

« Quam esset pulchra (ipse enim videre non poteram) ex « ejus didici famulabus.

« Fateri me talia non pudet te palam, Charicles, qui « simili morbo laboras.

« Donis dextroque internunciorum usus ministerio, tan- « dem ha! tandem vidi Calligonen, simplicem munditiis, e « fenestra exstante corpore prospectantem.

« Ut vidi, ut me cepit virguncula, non minus formosa « quam dudum fama prædicaverat.

« Papæ! per Amoris arma, ah! per Gratias, dixisses eam « intuitus, ipse tu, Charicles, si non coram Drosilla fuis- « set, matre Luna, Soleque patre natam.

« Spectantium corda vertebat in lapides; transeuntes « venabatur inprimis; non cernebat cernentes præ modesta « simplicitate, sed omnes incendebat pulchritudine. »

« Erat Calligone puella, puella tenera, et virgo: quæ il- « los ipsos, quos longa ætas fecerat dudum lentos et iner- « tes, trahebat senes conspectu suo ad amorem, non juve- « nes tantum alacres et fervidos.

« Amoris erat imago, Solis filia, Soli similis patri, vel cum « illo decertatura.

« Destinaveras, Amor, ferina proles, meum verberare « cor et discerpere : profecto lac leænæ suxisti; ac forte « tibi admoverunt ursæ ubera.

« Ut ergo vidi, ut media doluerunt præcordia! Conte- « rebat me versabatque huc illuc triste desiderium.

« Verberabar; concidebam; dilacerabar.

« Non enim duntaxat me tenebat crudele desiderium, « sed potius ipse Veneris me torquebat filius, et multus « animo inerat amor puellaris simplicitatis, multus ex re- « cordatione tantæ miserationis in illo de fenestra prospectu.

« Poteram, sumptis ex basio unico viribus, Dei jaculatio- nibus resistere;

« volebamque a virgine nihil basio majus tunc capere,

« καὶ τοῦτο πάντως φίλτρον ἐξ οἴκτου μόνου.
« Τοίνυν προσεῖπον, οὐδὲ γὰρ ἠνεσχόμην·
« Ἔργου πάρεργον μεῖζον, ὦ κόρη, βλέπω·
« χείλη φιλεῖν σου μεῖζον ἢ λείχειν μέλι.
« Ἀλλ' ἐθροήθη καὶ μικροῖς ἡ παῖς λόγοις·
« ἐρωτικῶν γὰρ ἀδαὴς ἦν εἰσέτι.
« Εὐθὺς μὲν οὖν κέκρυπτο (φεῦ μοι τῆς φρίκης!)
« καὶ τὰς παρειὰς τῶν ἑαυτῆς δουλίδων
« ἔτυπτεν ἐγγελῶσα· καὶ γὰρ αἰσχύνη
« κατέσχεν αὐτήν· οὐ γαρ εἶχεν ὃ δράσοι
« ἡ νηπιόφρων, ἁπαλόχροος κόρη.
« Εἰώθασι γὰρ ὠχρίαν προσλαμβάνειν
« αἱ μὴ βλέπεσθαι προσδοκῶσαι παρθένοι,
« ὅταν τις αὐταῖς ἀπροόπτως ἐγγίσῃ
« καὶ προσλαλήσῃ μᾶλλον ἀξυμφωράτως.
« Ἐντεῦθεν ἐλθὼν εἰς τὸν οἰκεῖον δόμον,
« ἐμαυτὸν ἐκδίδωμι τῷ κλινιδίῳ,
« ἀδρὰν λαβὼν ἔρωτος ἀνθρακουργίαν
« (δι' ὀμμάτων γὰρ δὺς Ἔρως τὴν καρδίαν,
« οὐ μέχρι ταύτης ἵσταται, φλέγειν θέλων,
« μέλη δὲ πάντα πυρπολεῖ περιτρέχων),
« καὶ καθ' ἑαυτὸν ἐτραγῴδουν ἠρέμα·
« Μηδεὶς πτοείσθω, κἂν πεφαρμακευμένα
« τὰ τοῦ πόθου βέλεμνα τὰ ξιφηφόρα·
« τὴν γὰρ φαρέτραν τῶν βελῶν πληρουμένην
« ὅλην καθ' ἡμῶν ἐκκενοῖ μανεὶς Ἔρως.
« Μὴ δειλιάτω τῶν πτερύγων τὸν κρότον·
« Ἔρως γάρ, ὥσπερ ἐμπεσὼν ἐν ἰξίῳ,
« τῇ καρδίᾳ μου συγκρατεῖται καὶ μένει.
« Ἔρως, Ἔρως δείλαιε, πῦρ πνέων Ἔρως,
« ἂν εἶδες ἰξευθέντα τὸν στέρνου τόπον,
« οὐκ ἂν καταπτὰς ἀμφεκολλήθης, τάλας.
« Πανδαμάτορ, πάντολμε, παντάναξ Ἔρως,
« ποινηλατεῖς πικρῶς με μὴ πταίσαντά σοι·
« οὐ χεῖρα κόπτεις, οὐδὲ συντέμνεις πόδας,
« οὐδ' ἐξορύττεις τὰς κόρας τῶν ὀμμάτων,
« αὐτὴν δϊστεύεις δὲ καρδίαν μέσην,
« καὶ θανατοῖς με· δυσμενές, βριαρόχειρ,
« σφάττεις, φονεύεις, πυρπολεῖς, καταφλέγεις,
« πλήττεις, ἀναιρεῖς, φαρμακεύεις, ἐκτρέπεις·
« τῆς ἰσχύος σου, πτηνοτοξοπυρφόρε!
« Οὕτως ἐγὼ δείλαιος ἐξεκοπτόμην.
« Πλὴν φάρμακόν τι συννοῶ μου τῆς νόσου,
« μήνυμα γραπτὸν ἀντιπέμψαι τῇ κόρῃ·
« ὑπέτρεχον γὰρ συλλογισμοί με ξένοι,
« ὡς τυχὸν ἀντέπαθε καὶ Καλλιγόνη,
« ἰδοῦσα τὸν Κλέανδρον ὡραιωμένον.
« Μὴ γάρ, Χαρίκλεις, τὸν λαλοῦντα κερτόμει,
« βλέπων ἀμαυρωθέντα τῇ περιστάσει,
« ὁρῶν σκοτεινὸν καὶ κατησβολωμένον,
« ἐν πηλοφύρτῳ φυλακῇ κεκλεισμένον·
« ψυχῆς γὰρ ἐντὸς θλίψεσι στροβουμένης,
« καὶ τῶν ἱμερτῶν ἔκπαλαι στερουμένης,
« πάντως ἀνάγκη σῶμα συμπάσχειν ὅλον. »

« hocque amatorium donum ejus misericordiæ duntaxat « acceptum referre.

« Hanc ergo sic allocutus sum (tenere enim me non potui) : O virgo, aliquid cerno extra opus ipso melius « opere : labia osculari tua dulcius quam mel lingere.

« Sed conturbata fuit valde puella paucis his verbis, « quippe quæ amoris adhuc erat inexperta.

« Continuo velavit faciem (hei mihi! quantum expavescebam!) et subridens servularum genas percutiebat.

« Pudor enim eam angebat, quæ nescieret quid ageret, « puella parum per ætatem prudens, ac tenellula.

« Quippe virgines, quæ se conspici posse non putant, « pallescere solent, si forte quis ipsis improvisus adsit, « etiamque necopinato conloqui audeat.

« Hinc regrediens ad propria tecta gradum, lectulo me « composui, torridis ustus amoris carbonibus; (per oculos « enim Amor ad intima delapsus præcordia, non hic consistit, latius incendium commovere cupiens, sed membris omnibus ignem implicat, totum pererrans corpus); « ac talia mecum voce summissa querebar : Metuat nemo « venenata acutaque desiderii tela; pharetræ enim plenæ « sagittis totum in nos pondus consumit amens Amor.

« Expavescat nemo alarum strepitum : Amor enim, « velut in visco delapsus, corde meo tenetur, manetque.

« Amor, improbe Amor, ignem spirans Amor, si cognovisses viscatum hunc esse præcordiorum locum, non huc « devolans te irretivisses, miselle.

« Oh! qui cuncta domas, nihil non audes, omniumque « regnas, Amor, quam dure me castigas, qui in te non peccaverim! Non amputas manum, non truncas pedes, non « effodis oculorum pupillas; at cor ipsum jaculo petis medium, meque exanimas; crudelis, centimanus alter « Briareus, trucidas, mactas, incendis, uris, verberas, « occidis, venenas, deturbas.

« Oh! vim ingentem tuam, metuende puer alis, arcu, « tæda!

« Sic ego miser angebar, quum remedium morbi invenire « mihi visus sum, nempe si per litteras amorem virgini « significarem.

« Mentem enim subibant cogitationes miræ : Calligonen « forte, conspecto pulchro Cleandro, fuisse et ipsam amore « perculsam.

« At noli, Charicles, ridere me talia de me dicentem; « nam quem cernis Cleander acerbo est casu confectus, « squalidus, lurore deformis, cœnoso inclusus carcere.

« Animum enim intus quum torquet dolor ob amissum « dudum desiderium nitens, corpus una totum torqueri « omnino necesse est. »

« Ὡς εὖ λέγεις, Κλέανδρε! » Χαρικλῆς ἔφη.
« Θάλλει νέου πρόσωπον, ὡραῖον μένει,
« ψυχῆς ἀφορμὰς χαρμονῆς κεκτημένης. »
« Γράψας τὸ λοιπὸν, ἐξέπεμψα συντόμως, »
Κλέανδρος ἀντέφησε, » πρὸς Καλλιγόνην,
« πειρώμενος σχεῖν πίστιν ἐκ τῶν πραγμάτων,
« εἴπου τι συμπέπονθε καὶ Καλλιγόνη. »
« Ἀλλ' ὡς ὄναιο τοῦ πόθου Καλλιγόνης, »
ὁ Χαρικλῆς ἔλεξε τῷ ξένῳ πάλιν,
« Κλέανδρε, τούτων μηδὲν ἄῤῥητον λίπῃς,
« ὧν γεγραφὼς ἔπεμψας πρὸς τὴν παρθένον. »
« Ἄκουε λοιπόν » ὁ Κλέανδρος ἀντέφη.
« Τῆς σῆς ἐγὼ, παῖ παγκάλη, μεμνημένος
« θέας ἱμερτῆς ἣν ἰδὼν κατεπλάγην,
« χθὲς ἐντυχὼν Χάρωνι, μικρὸν ἠρόμην,
« καί σε πρὸ ἡμῶν, ὥσπερ εἶπεν, εἰδότι·
« Ἆρ', ὦ χαρᾶς ἄμοιρε, δυσμενὲς Χάρον,
« καὶ τὴν φερίστην ἐν κόραις Καλλιγόνην
« σὺν τοῖς καθ' ἡμᾶς δυστυχῶς ἀφαρπάσεις,
« καὶ κάλλος αὐτὸ τὸ προτεθρυλλημένον
« διαφθερεῖς, καὶ κύκλα τοξεύοντά με
« τῶν ὀμμάτων τοιαῦτα φεῦ! διασπάσεις;
« ἢ πρὸς τὸ κάλλος συσταλῇ ἀποβλέπων;
« Οὕτω μὲν αὐτὸς εἶπον· ἀλλ' ὁ γεννάδας,
« ὁ τρισθενὴς, Ναὶ, φησὶ δύσμορος Χάρων·
« καὶ διατείνας εὐθὺς ἀνταπεκρίθην·
« Αἴ! αἴ! κακῶν κάκιστε, τί δράσεις, Χάρων!
« Τί λοιπόν; ἀμφίνευσον, ὦ Καλλιγόνη.
« Ἔχεις με τὸν Κλέανδρον ἐξαιτοῦντά σε. »
« Μικρὸν τὸ γράμμα, μηχανῆς δ' ὅλως γέμον, »
ὁ Χαρικλῆς ἔφησεν ἠκουτισμένος,
« ὅπως θανάτου καὶ Χάρωνος ἡ κόρη
« λαβοῦσα νοῦν κλίναντα τὰς ἐπηρμένας,
« ἐπικλινὴς γένοιτο τῷ γράψαντί σοι.
« Τί λοιπὸν εἰς Κλέανδρον ἡ Καλλιγόνη
« ἀντεῖπεν, ἀντέγραψεν, εἰδὼς εὖ, λέγοις. »
« Οὐδὲν, Χαρίκλεις, ὡς ἔοικεν, ἡ κόρη,
« ἢ μὴ τὸ γράμμα τοῦτο προσδεδεγμένη,
« ἢ παισὶ συμπαίστορσιν ἠσχολημένη.
« Καὶ δευτέρας οὖν συλλαβῆς ἄκουέ μου. »
« Ἀλλ', ὦ φίλε Κλέανδρε, μηδὲ τῆς τρίτης
« ἐμοὶ φθονήσῃς συλλαβῆς πρὸς τὴν κόρην, »
ἔφη Χαρικλῆς. Ὁ Κλέανδρος ἀντέφη·
« Ἄκουε· ταύτης οὐ φθονῶ σοι, Χαρίκλεις·
« κουφίζομαι γὰρ προσλαλῶν σοι τῆς νόσου.
« Μῦθον τὸ Σειρήνειον ἐννοῶ μέλος,
« ἀφ' οὗ τὸ σὸν πρόσωπον εἶδον, παρθένε.
« Αὐχεῖς, ἰδοὺ, τὸ κάλλος ὑπὲρ τὸν λόγον·
« διδοῖς ἐμοὶ τὸ φίλτρον ὑπὲρ τὴν φύσιν·
« λιθοῦσα πλήττεις· οὐδὲ γὰρ φεύγειν δίδως.
« Ξανθὸν τὸ πλέγμα· δῦθι, χρυσὲ, γῆν πάλιν.
« Λαμπρὸν τὸ βλέμμα· χαῖρε, λαμπρότης λίθων.
« Τὸ χρῶμα λευκόν· ἔῤῥε, μαργάρων χάρις·
« τῆς σῆς γὰρ αὐτὸς φωσφορούσης, Παρθένε,

« O quam dicis apte, Cleander » Charicles infit.
« Juvenis viri vultus floret pulcherque manet, dum habet animus lætitiæ causas. »

Contra Cleander : « Ergo quam scripseram, Calligonæ statim misi epistolam, experiri cupiens an revera Calligone et ipsa amaret. »

Tum Charicles rursus : « Sic dulci fruaris Calligones amore, Cleander; horum nil linquas indictum, quæ scripta puellæ misisti. »

Cui Cleander : « Accipe igitur : Tui, puella formosissima, aspectus jucundi memor, qui me cernentem perculit, heri Charontem obvium, qui te, ut dixit, jam ante me fama noverat, paulum interrogavi :

« O gaudia inexperte, Charon, et corde nimis fero, num et præstantissimam inter puellas Calligonen cum æqualibus aliis rapies miserabiliter, corrumpesque pulchritudinem illam famigeratissimam?

« Num avelles heu! orbes illos oculorum qui me tot sagittis vulnerarunt? an te cohibebis, hanc formam intuitus?

« Sic ego : at ille fortis, et robustissimus tristissimusque Charon, Næ, inquit. Cui vicissim ego contenta voce : Ha! ha! improbos ante improbior omnes, quid ages, Charon! Jam quid superest? Annue, Calligone.

« En adest tibi te supplice voce deprecans Cleander. »

His auditis, « Parva quidem, » Charicles ait, « epistola; sed quæ arte referta tota fuit, ut virgo de morte cogitans et Charone, quæ cogitatio superbas deprimit, tibi faveret autori epistolæ.

« Jam quid Calligone Cleandro vel voce viva vel calamo responderit, doceas me tu qui novisti. »

— « Nihil, Charicles, ut videtur, puella respondit, sive epistolam hanc non acceperit, vel potius habuerit puellabus conversari æqualibus.

« Accipe igitur et epistolam secundam. »

— « Nec tertiam, carum caput, mihi invideas, » Charicles inquit.

Cui contra Cleander : « Audias : hanc tibi, Charicles, non invideo : nam conloquens tecum sentio me a morbo levari.

« Ex quo vultum adspexi tuum, Virgo, fabula videtur canentium Sirenum concordia. Pulchrior es quam ut id voce possim exprimere; mihi majus infudisti philtrum, quam ut id ferre natura valeat. Quos percutis, vertis in lapides; nequaquam enim das effugere.

« Flava est coma : aurum, rursus terram subi.

« Fulget oculus : vale, lapidum pretiosorum fulgor.

« Alba est cuticula : vale, nitor margaritarum.

« Adspectus enim illius tui, Virgo, solis instar splendidi,

« θέας ἐκείνης πανταχοῦ μεμνημένος,
« τοῦ δυσμενοῦς Ἔρωτος οὐ κατισχύω
« τοὺς ἄνθρακάς μοι τοὺς ἀναφθέντας σβέσαι.
« Καὶ νοῦς μὲν αὐτὸς ἐξελίττει τὴν θέαν,
« ἀνιστορῶν ἣν εἶχεν, ὡς εἶδον πάλαι·
« ἀλλ' ἔνδον αὐτῆς τῆς ταλαίνης καρδίας
« Ἔρως ὁ πικρὸς, ὁ δρακοντώδης γόνος,
« ἑλίσσεταί μοι λοξοειδῶς, ὡς ὄφις,
« καὶ στέρνα μοι καὶ σπλάγχνα φεῦ! κατεσθίει.
« Σὸν ἔργον ἐστὶ καταπαῦσαι τὴν νόσον.
« Τοὺς ἄνθρακας σβέννυε, καὶ δρόσιζέ με,
« καὶ τὸν δράκοντα τὸν περιπλακέντα μοι
« ταῖς σαῖς ἐπῳδαῖς ἐξαπόσπα, Παρθένε. »
« Ναὶ, ναὶ, φίλε Κλέανδρε, » Χαρικλῆς ἔφη,
« ἁλόντος αὐτὰ, καὶ παθούσης καρδίας,
« ἔπαθες, ὡς φής· ἐξ ἐμαυτοῦ μανθάνω.
« Τὸν τῶν βροτῶν τύραννον αὐτοδεσπότην
« Ἔρωτα, τὸν τοσαῦτα συντήξαντά με,
« δεσμῆσαν αὐτὸ τῶν Χαρίτων τὸ στίφος,
« ταῖς εὐπροσώποις καλλοναῖς τῶν παρθένων
« τὸν δεσπότην δίδωσιν ὡς ὑπηρέτην.
« Ἡ Παφίη δὲ πανταχοῦ πλανωμένη,
« καὶ λύτρα δῶρα προσφέρουσα μυρία,
« ζητεῖ τὸ τέκνον πολλὰ ποτνιωμένη·
« καὶ, κἂν τις αὐτὸν εὑρεθῇ λῦσαι θέλων,
« οὐ δραπετεύει· καὶ γὰρ ὡς ὑπηρέτης
« τὸ προσμένειν ἔμαθεν ἐκ τῶν Χαρίτων. »
« Ἄκουσον » ὁ Κλέανδρος εἶπε « καὶ τρίτης
« ἡμῶν, Χαρίκλεις, συλλαβῆς πρὸς τὴν κόρην.
« Ἐκ σοῦ, σελήνη, καὶ τὸ φῶς δοκῶ βλέπειν.
« Σοὶ συγκινοῦμαι, συμμένω, σοὶ συμπνέω.
« Σὺ χαρμονή μοι, καὶ σὺ θλίψεως βέλος·
« Σὺ καὶ νόσος μοι, καὶ σὺ φάρμακον νόσου.
« Σὺ φροντὶς εἶ, καὶ θᾶττον ἄφροντις βίος.
« Σὺ καὶ νεκρὸν ζωοῖς με· τὸ πρᾶγμα ξένον!
« καὶ ζῶντα νεκροῖς· θαῦμα! Καὶ γὰρ ἡ φύσις
« κεστοὺς ὅλους λαβοῦσα πρὸς τὴν σὴν πλάσιν
« ἀγαλματοῖ σε λευκερυθροφωσφόρον.
« Ὢ ποῖον ἄστρον λαμπρὸν οὕτω καὶ μέγα,
« μῆτερ Σελήνη, φωσφόρος, φυτοσπόρος,
« ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἐξεγέννησας χρόνοις!
« Νοσεῖς; νοσῶ· χαίρεις δέ; συγχαίρω μέγα·
« ἀλγεῖς; συναλγῶ· δακρύεις; συνδακρύω.
« Ἓν τοῦτο πικρὸν, ἓν τὸ δάκνον, τὸ τρύχον·
« ἀφ' οὗ γὰρ εἶδον, ἐξετοξεύθην τάλας,
« ἀεὶ δέ μοι σὺ πετροκάρδιος μένεις·
« οὐ φάρμακον γὰρ ἐμπαρέσχες αὐτίκα
« τῇ καρδίᾳ μου τῇ τετραυματισμένῃ,
« καὶ νῦν σαπέντος τοῦ πεπληγότος τόπου
« ἐκφύντες οἱ σκώληκες ἐσθίουσί με·
« οὕτως ἀεὶ τὸ τόξον ἐκτείνων Ἔρως
« σφάττει, φονεύει, τραυματοῖ, ξαίνει, θλίβει,
« κεντεῖ, τιτρώσκει, θανατοῖ, τέμνει, τρύχει.
« Ἔγγισον, ἴδε καρδίαν πεπληγμένην

« ubique mecum memoriam ferens, crudelis Amoris non « valeo carbones intus accensos restinguere.

« Et ipsa mens adspectum illum tuum versat usque, in« vestigans curiosa qualem te tunc viderim.

« Quin etiam intus, cordis medio miselli, acer Amor, « viperina proles se obliquis, ut serpens, contorquet spiris, « et pectus mihi visceraque heu! depascitur.

« Tuum est emendare morbum

« Carbones extingue, meque rore madefacias et serpen« tem mihi circumplicatum, Virgo, tuis avelle cantami« nibus. »

— « Næ! Cleander carissime, » Charicles ait, « me! « ista sunt amantis, animique non impatientis.

« Passus es quæ narras; ex me credere disco.

« Mortalium tyrannum sine lege regnantem, quique tam « multis me contabefecit languoribus, Amorem vinctum « olim Gratiarum chorus formosis virginibus servum tra« didit, dominus qui fuerat.

« Paphie autem ubique cursitans, et grandia redemptio« nis dona proferens, puerum quærit multa querens.

« Et si quis forte illum solvere voluerit, haud fugit.

« Etenim ex Gratiis didicit manere ut servus. »

— « Audi, » Cleander inquit, « et tertia quæ fuerit mea « ad Calligonen epistola.

« Ex te, o Luna, lucem videre mihi videor.

« Tecum una moveor, una maneo, una spiro tecum.

« Tu mihi es gaudium, tuque telum doloris; tu mihi « morbus, tuque remedium morbi.

« Tu cura es, et mox vitæ quies.

« Tu mortuum me vivificas, heu prodigium rei! et vi« vum enecas, mirabile dictu! Etenim Natura, ad te for« mandum cestis sumptis omnibus, finxit te candidam simul « ac roseam luciferamque.

« Oh! quale hoc astrum tam splendidum et magnum, « Luna mater, lucifera, prolifica, in his nostris peperisti « temporibus!

« Ægrotas? ægroto. Gaudesne? Congaudeo valde.

« Dolesne? condoleo. Plorasne? apploro tibi.

« Unum hoc acerbum est, unum hoc me mordet et an« git : ex quo te vidi, misellus sagitta fui transfixus; tu « vero in corde scopulos usque geris.

« Non enim remedium statim præbuisti quo sanaretur « pectus saucium; et nunc e putrescente vulnere enati « vermes me peredunt :

« adeo Amor semper arcum intendens jugulat, mactat, « vulnerat, laniat, premit, pungit, ferit, enecat, secat, « cruciatque.

« Huc ades; adspice cor vulneratum,

« καὶ στέρνον αὐτὸ καιρίως βεβλημένον.
« Ἔνσταξον εἰς τὸ στέρνον γλυκεῖαν δρόσον,
« ὡς οἶνον, ὡς ἔλαιον εἰς τὸ τραῦμά μου·
« τοὺς κρυσταλώδεις ὧδε δακτύλους φέρε,
« ὅλης ἐφάπτου τῆς παθούσης καρδίας·
« τὸ λεπτοϋφὲς ἐξυφάπλου μοι φάρος,
« τοὺς ἑλκεσιτραφεῖς δὲ δακνοκαρδίους
« σκώληκας ἁδροὺς θᾶττον ἐκκάθαιρέ μοι·
« οὕτως ὄναιο τῆς ἐμῆς σωτηρίας,
« οὕτως ὀναίμην σῆς τόσης εὐποιΐας.
« Ποίησον οὕτως· ἅμ' ὑπὸ χλαῖναν μίαν
« γενοίμεθα ζέοντι καρδίας πόθῳ,
« ἐπαινετὴν πλέξαντες ἀλληλουχίαν. »
« Ἀλλ', ὦ Χαρίκλεις, εἰ δοκεῖ, σιγητέον·
« εἰ δ' οὔ, τετάρτῃ συλλαβῇ δὸς ὠτίον. »
« Λέγοις ἄν, ὦ Κλέανδρε, » Χαρικλῆς ἔφη.
« Ἄκουε λοιπὸν ῥημάτων κατωδύνων
« ὅσα προσεξέπεμψα τῇ Καλλιγόνῃ, »
Κλέανδρος εἰπὼν, ἦρχε τῆς τραγῳδίας·
« Χρυσοῦν δέχου τὸ μῆλον οὐ γεγραμμένον,
« ὦ σῶμα σύμπαν εὐφυὲς Καλλιγόνη·
« κἂν ἐγράφη δὲ, πρὸς σὲ ποία τις ἔρις;
« Δέχου, καλὴ, τὸ μῆλον, ὡς καλὴ μόνη·
« τῶν παρθένων γὰρ ἐν χοροῖς σὺ καλλίων·
« συμμαρτυρεῖ καὶ Μῶμος αὐτὸς, ἀτρέμας
« ἰδὼν σὺν ἡμῖν εἰς πανήγυριν πάλαι
« ἄνω πατοῦσαν καὶ προκύπτουσαν κάτω·
« καὶ γὰρ τὸ χεῖλος ἐνδακὼν κατεπλάγη.
« Μὴ σφόδρα μοι σύναγε τὰς ὀφρῦς ἄνω·
« ἐκ τῶν Ἔρωτος ἐξετάκην φαρμάκων,
« ἐκ τῶν ἐκείνου κατεκαύθην ἀνθράκων.
« Ἐξ ἡλίου φλέγοντος ὡς ὁδοιπόρος
« ὡς σκιερόν τι δένδρον ἐξεύρηκά σε·
« ὡς κισσὸς εἰς δρῦν συμπλακείην παννύχως.
« Εἰπεῖν δέον με τὴν ἀλήθειαν· ὅσον
« χειμῶνός ἐστι κρεῖττον ἐκκρίτως ἔαρ,
« στρουθῶν ἀηδὼν, μῆλον ἡδὺ βραβύλων,
« ὅσον γυναικῶν τριγάμων ἡ παρθένος·
« τοσοῦτο τὸ πρόσωπον, ἡ σκιὰ μόνη
« ἔθελξε τὸν χθὲς ἀτενῶς βλέψαντά σε!
« Ἡ Κύπρις, ὡς ἔοικεν, αὐτὴ, Παρθένε,
« τὰς χεῖρας εἰς τὸν κόλπον ἐντέθεικέ σου,
« καὶ πᾶσα Χάρις ἐξεκαλλώπισέ σε.
« Ἐμοὶ λογισμὸς ἦλθε μὴ σὺ Πανδώρα,
« ἣν εἰσάγει τις μυθικὴ πλαστουργία.
« Καὶ γοῦν ἐκείνην μῦθος αὐτὸς εἰσάγει·
« ὅμως ἐναργὴς τῆς ἀληθείας λόγος
« ἡμῖν παριστῶν ὡς ἄγαλμα δεικνύει
« ἡλιοειδὲς καὶ κατηστερισμένον,
« τὴν παρθένον σε, τὴν καλὴν Καλλιγόνην. »
« Οὕτω, Χαρίκλεις, οὐδαμῆ στέργειν ἔχων,
« γραφὰς παρεξέπεμπον ἀλληλοδρόμους.
« Τί γοῦν; ὁ τάλας ἀντεμηνύθην μόλις
« ἐλθεῖν πρὸς αὐτοὺς παρθενῶνας ἐννύχως,

« pectusque letali perfossum ictu.

« Instilla dulcem in pectore rorem, qui sit pro vino et « oleo vulneri meo. Huc admove digitos crystallinos, cor« que alte ægrum contrecta.

« Tenuissimum explica linteum, vermibusque sine mora « vulnus purges qui, ulceribus innutriti meis, meum sca« turientes cor mordent.

« Sis felix, precor, ob servatam mihi vitam! Sim ego « felix tanto tuo beneficio!

« Sic age : una sub uno ambo palliolo, ferventi animi cu« pidine calentes, invidendum nectamus conjugium ».

« Sed tacendum, Charicles, tibi si videbitur; si vero non, « quartæ præsta epistolæ auriculam. »

— « Illam recita, Cleander, » Charicles ait.

« Audi ergo mœstissima verba quæ Calligonæ misi, »

Cleander infit, cœpitque tristem recitare epistolam : « Au« reum accipe pomum, sed non inscriptum, o totum for« mosissima corpus, Calligone; ac si foret inscriptum, quæ « jam posset de te nasci contentio?

« Accipe, o pulchra, pomum accipe, quæ sola pulchra es.

« Etenim inter choros virginum tu pulchrior ante alias.

« Testatur et ipse Momus qui te dudum nostris in cœ« tibus attentus silensque conspexit nunc superbius ince« dentem, nunc demissam oculos : labia enim præ admi« ratione momordit.

Oh! ne contracta tollas supercilia! me Amoris venena ta« befaciunt; ejus ego aduror carbonibus.

« Ut viator, sole torrente, te, quasi arborem umbrosam, « inveni.

« Utinam tota tibi nocte hærerem, hedera velut ilici! « Vera me loqui oportet : quantum hieme præstat ver, « luscinia passeribus, quanto præ prunis est pomum sua« vius, quantum mulieribus ter nuptis virgines; tantum « vultus tuus, tantum umbra tui sola pellexit heri me fixis « te tuentem oculis!

« Venus, ut videtur, ambas ipsa manus, o Virgo, in « sinus demisit tuos, Gratiarumque chorus te certatim « exornavit.

« Mihi venit in mentem te forsan esse Pandoram illam, « nobis quam fabulæ fingunt.

« Atqui illam ipsa fabula creavit; sed perspicua claraque « veritas nobis te, virgo, pulchram te, Calligone, sistit, « miraculum solis æmulum orbeque stellato dignum ».

« Sic, o Charicles, non jam ferre valens amorem, cre« bras mittebam epistolas.

« Quid igitur? Tandem misero mihi significatum est posse « me noctu ad ipsum adire parthenona

« ἐν οἷς διημέρευεν ἡ γλυκυτάτη.
« Καταλαβούσης τοιγαροῦν τῆς ἑσπέρας,
« ἀναλαβὼν κίθαριν ἠργυρωμένην,
« ἐπεκρότουν κρούσμασι καλλιστοκρότοις,
« καὶ συγκροτῶν ὥδευον εἰς Καλλιγόνην,
« καὶ (τῶν Ὀλυμπίων γὰρ ὑπερεφρόνουν)
« τοιῶνδε τερπνῶν ᾀσμάτων ἀπηργμένος·
« Λαμπὰς σελήνης φωταγώγει τὸν ξένον.
« Ἡ Νιόβη κλαίουσα λίθος εὑρέθη,
« μὴ καρτεροῦσα τὴν στέρησιν τῶν τέκνων·
« Πανδίονος δὲ θυγάτηρ παιδοκτόνος
« ἐξωρνεώθη, πτῆσιν αἰτησαμένη.
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« Ἐγὼ δ' ἔσοπτρον εὑρεθείην, Ζεῦ ἄναξ,
« ὅπως ἀεὶ βλέπῃς με σὺ, Καλλιγόνη!
« Χιτὼν γενοίμην χρυσόπαστος, ποικίλος,
« ὅπως ἔχω σου θιγγάνειν τοῦ σαρκίου!
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« Ὕδωρ φανείην, ὡς προσώπου πᾶν μέρος
« σχοίην ἀλείφειν εὐτυχῶς καθ' ἡμέραν!
« Μύρον γενοίμην, ὡς ἐπιχρίειν ἔχω
« χείλη, παρειὰς, χεῖρας, ὄμματα, στόμα!
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« Τί μοι μεγίστων καὶ τυχεῖν μὴ ῥᾳδίων;
« Ἤρκει γενέσθαι χρύσεόν με βλαυτίον,
« καὶ καρτερεῖν με συμπατούμενον μόνον
« τῇ λευκοτάρσῳ τῶν ποδῶν σου συνθέσει.
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« Ζεὺς ἀντὶ πυρὸς ἐμπαρέσχε τῷ βίῳ
« πῦρ ἄλλο δεινὸν, τῆς γυναικὸς τὴν πλάσιν.
« Ὡς εἴθε μὴ πῦρ, μὴ γυναικεῖον φύλον
« κατῆλθεν εἰς γῆν καὶ προῆλθεν εἰς βίον!
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« Τὸ πῦρ γὰρ αὐτὸ, κἂν ἀναφθείη, πάλιν
« καὶ συντόμως σχοίη τις ἐγκατασβέσαι·
« γυνὴ δὲ πῦρ ἄσβεστον ἐν ψυχῇ φέρει,
« ἂν κάλλος εὐπρόσωπον ὡραῖον φέρῃ.
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« Τυχὸν γὰρ οὓς ἔσωσεν ἀνδρία μάχης,
« ὧν μὴ κεφαλὴν ἐξέκοψεν ἡ σπάθη,
« οὓς μὴ κλινήρεις ἀπέδειξεν ἡ νόσος,
« οὓς δραστικὴ χεὶρ ἐῤῥύσατο κινδύνων·
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« οὓς οὐ κατειργάσαντο κύκλοι πραγμάτων,
« οὓς δεσμὸς οὐ κατέσχεν, οὐ κλοιῶν βάρος·
« ἀεὶ δὲ χωρὶς τῆς τρυχούσης φροντίδος
« ζῶσι Κρονικὸν καὶ τὸν εὔθυμον βίον·
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« Τούτους γυνὴ λαλοῦσα χαρμονῆς χάριν
« ταῖς ἐξ ἐκείνης ἀστραπαῖς σελασφόροις,
« ἄνθος κατατρύχουσα σαρκίου νέου,
« ὡς ἐν κεραυνῷ πρηστικῷ καταφλέγει.
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« Σῶν χειλέων κάμινος ἐξῆπται μέσον,

« quem habitabat puella dulcissima.

« Ergo adveperascente, cithara sumpta argentea, nervos« que argutissimis impellens pulsibus, ad Calligonen ten« debam iter, dulces has, deorum Olympiorum spretor, « orsus cantilenas :

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti :

— « Lugens Niobe fuit in lapidem versa, quum libero« rum non ferret exitium; nataque Pandione, interfecto « filio, in avem convertit, alas quum sibi dari flagitasset.

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

— « Utinam speculum fiam, Juppiter Deorum rex, ut me « usque aspicias, Calligone! Utinam tunica, auro inter« texta variaque, ut tuam queam cuticulam contingere!

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

— « Utinam aqua fiam, vultus ut partes omnes quotidie « possim abluere feliciter! Utinam unguentum, ut ungere « valeam labia, genasque, et manus, oculos, osque!

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

— « Magna nec facile adquirenda quid mihi sunt opus? « satis fuerit aureum me fieri sandalium, candidis calcan« dum calcibus!

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

— « Pro igne succedaneum Juppiter vitæ dedit humanæ « ignem alium terribilem, fœminam.

« Utinam ignis ille, utinam fœmineum genus numquam « in terras descendisset vitamque fuisset ingressum!

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

— « Ignis enim, flagrans licet, rursus ac facile a quoquam « restinguetur.

« At fœmina ignem in animo secum fert inexstinguibi« lem, si vultu prædita sit pulchro formosoque.

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

— « Continuo enim quos e prælio virtus salvos eduxit, « quorum capiti pepercit ensis, quos lectulo non applicuit « morbus, quos manus feliciter audax eripuit periculis;

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

— « Quos non oppresserunt rerum vicissitudines, non « constrinxerunt vincula, nec collarium pondus; qui et « curis procul molestis Saturniam degunt tranquillamque « ætatem;

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

— « Illos fœmina, inter garriendum animi causa, coru« scis quæ vibrat fulguribus, cutis corrupto flore juvenili, « fulminis quasi vi torrentis, incendit.

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

— « Labiorum medio tuorum caminus flagrat,

« Καλλιγόνη, θάμβημα τοῖς ἰδοῦσί σε,
« ὁμοῦ κατ' αὐτὸ πῦρ φέρουσα καὶ δρόσον,
« τῇ μὲν καλοῦσα, τῷ δ' ἀποτρέπουσά με.
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« Αὕτη τὸν ἐμβλέψαντα μακρόθεν φλέγει·
« τὸν δὲ προσεγγίσαντα τῷ στόματί σου,
« ἢ καὶ τυχόντα τοῦ φιλήματος μόνου
« ψυχρᾷ ψεκάδι δεξιοῦται καὶ δρόσῳ.
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.
« Ὦ πῦρ δροσίζον! Ὦ φλογίζουσα δρόσος!
« Ἀλλὰ φλεγέντα καὶ πεπυρπολημένον
« ἐξ ἄνθρακος, σῶν χειλέων παρηγόρει
« διδοῦσα τὴν σὴν εἰς ἀνάψυξιν δρόσον.
« Λαμπὰς σελήνης, φωταγώγει τὸν ξένον.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

« Οὕτω μελίζων, ὡς ἀηδὼν εἰς ἔαρ,
« προσῆλθον, εὗρον, εἶδον αὐτὴν τὴν κόρην,
« καί, Χαῖρε, φησίν, ὦ καθ' ὕπνους νυμφίε,
« ἐμοῦ προαρπάσασα τὴν ὁμιλίαν.
« Ἔρως ἐπιστὰς τῇ πρὸ τῆς χθὲς ἑσπέρᾳ,
« ἐμοὶ συνῆψέ σε, Κλέανδρε, πρὸς γάμον,
« ὡς εἶπε, προσχὼν οἷς ἐπένθεις δακρύοις.
« Καὶ σκεπτέον σοι, ναί, Κλέανδρε, σκεπτέον,
« πῶς τῶν καθ' ἡμᾶς ἀσφαλῶς φροντιστέον.
« Ἐγὼ γὰρ οὐ πῦρ, οὐ θάλασσαν, οὐ ξίφος,
« πρὸς τὴν Κλεάνδρου δειλιάσαιμι σχέσιν·
« οὓς γὰρ θεὸς συνῆψε, τίς διασπάσει;
« Τούτων ἀκούσας, ὦ Χαρίκλεις, τῶν λόγων,
« Καλλιγόνη, σύγχαιρε, λοιπὸν ἀντέφην·
« καὶ δεῦρο, δεῦρο πρὸς τὸν ἀγχοῦ λιμένα,
« ὅπως ἀποπλεύσωμεν ἄμφω Λεσβόθεν,
« Ἔρωτι δόξαν τῷ τυράννῳ, Παρθένε.
« Οὐκοῦν ἑαυτοὺς ἐμβαλόντες εἰς σκάφος
« (οὐ γὰρ βραδύνειν ἐμμανεὶς Ἔρως θέλει),
« καὶ πέντε συμπλεύσαντες ἡμερῶν πλόον
« τοῦ φωσφόρου κλίναντος ἄρτι πρὸς δύσιν,
« καὶ πνευσάσης λαίλαπος ὠλεσισκάφου,
« ἄκοντες ἐξήχθημεν εἰς Βάρζον πόλιν,
« ἧς καὶ προσωρμίσθημεν ἐν τῷ λιμένι,
« μόλις φυγόντες τὴν ἀνάγκην τῆς ζάλης.
« Οὕτω τυχὸν δέ, δυσμενεῖς Πάρθοι τότε
« σφοδρῶς ἐληίζοντο κύκλῳ τὴν πόλιν·
« τοὺς Βαρζίτας γὰρ ζημιοῦσι πολλάκις
« ἄφνω παρεμπίπτοντες ἠμελημένοις·
« οἳ συλλαβόντες πάντας ἡμᾶς ἀθρόως
« τοὺς τῆς θαλάσσης ἐκφυγόντας τὸ στόμα,
« Καλλιγόνην, Κλέανδρον, ἄλλους ἐμβάτας,
« τὴν φορταγωγὸν ἐξέκαυσαν ὁλκάδα.
« Καλλιγόνη γοῦν ἐγκρυβεῖσα μυῤῥίναις
« (συνηρεφεῖς γὰρ ἦσαν ἀγχοῦ λιμένος)
« τὴν Παρθικὴν ἔφυγεν ἀγερωχίαν.

« Calligone, spectantibus te miraculum cunctis, qui simul « habet ignem roremque, altero me alliciens, repellens al- « tero.

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

— « Eminus spectantem urit; eum vero qui ad os acces- « sit tuum, vel fuit osculum tantummodo potitus, frigi- « dula recreat gutta et amœno rore.

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

« Oh flamma plena roris! Oh ros flammæ plene!

— « At crematum adustumque carbonibus solari ne ne- « ges, e labellis rore tuis in meum fuso refrigerium.

— « Lunæ tæda, præbe lumen eunti.

LIBER TERTIUS.

« Talia lyra modulans, ut verno luscinia tempore, ibam; « et virginem reperi vidique: et, O salve, dixit occupans « præloqui, o insomniorum meorum sponse!

« Nudius tertius Amor, adstans mihi vesperi, te mihi, « Cleander, connubio junxit, tuis, ut aiebat, permotus « lacrymis.

« Adverte, Cleander, adverte, quæso, qui res nostræ « in tuto statui queant.

« Ego etenim, nec ignem, nec maria, nec ensem metuam « amoris Cleandrei causa.

« Quos enim junxit deus, quis divellet?

« Quibus auditis, Charicles, ego contra: Salve tu quo- « que, Calligone! et portus mecum quære vicinos, ambo- « que a Lesbo procul solvamus, quando quidem, o Virgo, « ita visum est Amori mortalium tyranno.

« Igitur nos navi credidimus; nullas enim moras permit- « tit amens Amor: et quum per continuos quinque dies na- « vigassemus, sole jam ad occasum vergente, tempestas « ingruit atrox, invitique ad Barzum urbem accedimus por- « tumque subimus, vix procellæ devitata sævitia.

« At tunc forte urbis confinia vastabant crudeles Parthi, « quibus usitatum est inopinis excursibus imprudentes Bar- « zitas invadere.

« E maris faucibus vix elapsos nos omnes comprehen- « dunt, Calligonen, Cleandrum, vectores cæteros, one- « rariamque qua vecti eramus navem concremant.

« Calligone quidem, myrteto latens (nam prope portum « spissæ myrti creverant), Parthicam effugit violentiam.

« Ἐγὼ δὲ μέχρι τῆς παρούσης ἡμέρας,
« ἀφ' οὗπερ αὐτῆς, ὦ θεοί! διεζύγην,
« εἱρκτὴν κατοικῶ τὴν κατεζοφωμένην,
« διττὴν πεπονθὼς συμφορὰν βαρυτάτην·
« Καλλιγόνης γὰρ ἐστέρημαι παρθένου,
« καὶ νῦν παρ' ἐχθροῖς εἰμὶ δυσμενεστάτοις.
« Σὺ γοῦν, Χαρίκλεις, ὡς ὑπέσχου, μοι λέγοις,
« τὸν σὸν πονηρὸν καὶ πολύδακρυν βίον. »
« Ποιεῖς μὲν ὄντως οὐκ ἀδακρύτως λέγειν,
« Κλέανδρε, τὰ τρύχοντα καὶ θλίβοντά με, »
ἔφη Χαρικλῆς τοῦ λαλεῖν ἀπηργμένος·
« ὅμως ἐπειδὴ καρδίαν ἐλαφρύνει
« τὸ τοὺς κατ' αὐτὴν ἐξερεύγεσθαι πόνους,
« Κλέανδρε, πρόσχες· οὐ κατοκνῶ γὰρ λέγειν.
« Μήτηρ μὲν ἦν μοι Κρυστάλη, πατὴρ Φράτωρ,
« οὐκ ἐκ γεναρχῶν ἀκλεῶν, πατρὶς Φθία·
« ἤδη δὲ, τὸν μείρακα τῆς ἥβης νόμον,
« ἡλικιούμην εὐγενῶς τεθραμμένος·
« μείραξι συνέχαιρον οἷς προσωμίλουν,
« ἵππευον, ἀμφέπαιζον, ὡς νέοις νόμος,
« λαγὼς ἐθήρων, εὐφυῶς ἱππηλάτουν·
« συμπαίστορας γὰρ εἶχον εὐγενεστάτους.
« Ἐρωτικῶς δ' οὖν οὐκ ἔπαθον εἰσέτι·
« οὔπω γένυν ἴουλος ὑπεζωγράφει.
« Διονύσου δὲ τῆς ἑορτῆς ἐνστάσης,
« συνεξεληλύθειμεν ἡδονῆς χάριν
« βωμὸν παρ' αὐτὸν, ὃς παρ' αὐτῇ τῇ Φθίᾳ
« ἔξωθεν ὠρόφωτο πλαξὶν εὐχρόοις.
« Ἦν οὖν κατ' αὐτὸ τοῦ θεοῦ τὸ χωρίον
« ἀεὶ τὸ δένδρον οἷον ἀνθοῦν εἰς ἔαρ,
« βριθόν τε καρπῷ καὶ τεθηλὸς φυλλάσιν·
« καὶ γὰρ ποταμὸς ἐκρέει Μελιῤῥόας,
« ἰδεῖν μὲν ἡδὺς καὶ πεπόσθαι βελτίων·
« οἱ πλείονες δὲ τὸν γλυκὺν Μελιῤῥόαν
« καλοῦσι Θρεψάγρωστιν ἄνδρες βουκόλοι
« ὅσοι βόας νέμουσιν ἐν τῷ χωρίῳ,
« ὡς ἡσυχῇ ῥέοντα τῆς ὄχθης ἔσω.
« Οὐ γὰρ χιὼν λυθεῖσα γεννῶσα τρέφει,
« οὐδ' ἐξ ὄρους πρόεισι πολλὴ πλημμύρα,
« καὶ τὰς ἀρούρας τῇ ῥοῇ παρασύρει·
« μόνος γὰρ οὗτος ἐν ποταμοῖς τῆς Φθίας
« ἴσως ἀεὶ ῥεῖ καὶ περιῤῥέει κύκλῳ.
« Εὐδαιμονεῖ δὲ πᾶς νομεὺς, πᾶς ἀγρότης
« ὃν ἔσχεν ἐντὸς τῶν ἑαυτοῦ ῥευμάτων.
« Ἐκ δ' οὐρανοῦ κάτεισιν ἡδίστη δρόσος,
« ἀφ' ἧς συνεστὼς ἔστιν ἐξ ἴσου ῥέων.
« Τούτου παρ' ὄχθαις χρῆμα χρυσῆς πλατάνου
« ἐν θαλεραῖς ἔθαλλε χρυσαῖς φυλλάσιν.
« Οὐδὲν πρὸς αὐτήν ἐστιν ἐν παραθέσει
« ἡ Ξερξικὴ πλάτανος ἡ θρυλλουμένη·
« τὸ μὲν γὰρ ἀκρόπρεμνον ἐγγὺς αἰθέρος,
« τὰ φύλλα δ' ἐσκίαζε τὴν γῆν τὴν πέριξ,
« ὅσην συνέσχεν ἡ Μελιῤῥόου ῥύσις.
« Ἐκρεῖ δὲ πηγὴ ῥιζόθεν τῆς πλατάνου,

« At ego ad hunc usque diem, ex quo fui ab ipsa heu! disjunctus, in carcere degi tenebricoso, duplici gravissimaque oppressus calamitate : quippe qui Calligone privatus sum virgine, nuncque hostibus sum præda immanissimis.

« Atqui tu, Charicles, narra, nam pollicitus es, lacrymosa vitæ tuæ infortunia. »

Cui Charicles rursus : « Jubes me, Cleandre, narrationem vere lacrymosam incipere malorum quæ me premunt et angunt : attamen, quoniam narrata animi mala animum levant, Cleandre, advertas : dicere enim neutiquam gravabor.

« Mater mihi fuit Crystale, pater, Phrator, atavis ambo non tenuibus editi; patria Phthia.

« Jam vero, ut ferebant instituta juventutis, prima ingenuis ætas studiis innutriebatur : cum juvenibus amicis me oblectabam, equitabam, ludebam, ut huic ætatulæ est mos;

« lepores venabar, apte utebar equis : socios enim ludorum habebam juvenum generosissimos.

« Amoris autem ignium adhuc eram expers, quippe qui nondum lanugine malas pingebar.

« Festo autem Bacchi redeunte die, voluptatis causa conveneramus ad aram, quæ non procul a Phthia marmore pulchre vario structa surgebat.

« Illo in agro, qui Dei sacer erat, arbor usque florebat quasi vere medio, fructu gravis foliisque decora : fluvius enim hic fluit Melirrhoas, visu jucundus, jucundior potu.

« Plerisque vero bubulcis qui boves his in locis pascunt, dulcis Melirrhoas dicitur Threpsagrostis, quod lenibus intra ripas undis impellatur.

« Non enim solutis est generatus pastusque nivibus : non montibus ex altis abundanti flumine decurrit inundans, agrosque eversos trahit.

« Solus inter Phthiæ amnes æqualibus semper vadis fluit et circumfluit;

« beati pastores omnes, omnes agricolæ benignus quos includit liquor.

« Cœlitus depluit ros dulcissimus, qui fluctus parit æquali motu currentes.

« Hujus in ripa platanus aurea surgebat, aureis vegetisque ornata foliis;

« cui nequaquam est comparanda Xerxis platanus illa celeberrima.

« Summo enim cacumine æthera tangit, foliaque vicinis præbebant umbram locis quæ Melirrhoæ unda cingebat.

« Ex radicibus platani fons scaturit,

« οἷαν ἐοικός ἐστιν ἐντεῦθεν ῥέειν.
« Ἡ γῆ δ' ἐπανθεῖ, καὶ τὰ θρέμματα τρέφει
« τῇ πλησμονῇ τε τῆς βορᾶς καὶ τῷ κόρῳ,
« καὶ τῷ ῥοθίῳ τοῦ καλοῦ Μελιῤῥόου·
« μεθύσκεται γὰρ ἡ μηκὰς αἶξ εἰ πίοι,
« χλωραῖς τ' ἐπεσκίρτησε πολλάκις πόαις.
« Νεωκόρος δὲ πρὸς θεοῦ τεταγμένος
« μένει φυλάσσων, ἀγρυπνῶν ἀκαμάτως,
« τὴν ἱερὰν πλάτανον ἐξ ὁδοιπόρων
« μὴ ποῦς πρὸς αὐτὴν ἰταμὸς προσεγγίσῃ.
« Συνέδραμον οὖν πάντες ἔξω τῆς Φθίας
« πρὸς τὴν ἑορτὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου,
« ἄνδρες, γυναῖκες, παρθένοι, νεανίαι,
« μείρακες ἄλλοι, καὶ νεάνιδες κόραι.
« Ἐγὼ θεωρῶν ἀμύητος ἦν ἔτι
« ἐρωτικῶν δήπουθεν ἐκτοξευμάτων.
« Ὡς εἴθε τηνικαῦτα μὴ συνεξέδυν
« τοῖς γνησίοις μείραξι τῆς Φθίας πύλης!
« Προσήλθομεν δὲ συννεανίαι φίλοι
« τῷ τοῦ τόπου φύλακι καὶ τῆς πλατάνου,
« καὶ δῶρα δόντες ἕδραν ἔσχομεν ξένην,
« καὶ καρδίας τύραννον ἢ ποινηλάτιν
« τῆς παρθενικῆς καλλονῆς θεωρίαν.
« Εἴωθε καὶ γὰρ ὁ βριαρόχειρ Ἔρως
« ὁ πρεσβύτης παῖς, τὸ πρὸ τοῦ Κρόνου βρέφος,
« ὡς ἐκ θυρίδων ἐμπεσὼν δι' ὀμμάτων,
« τὰ σπλάγχνα πιμπρᾶν καὶ φλέγειν τὴν καρδίαν,
« καὶ νεκρὸν ὥσπερ τὸν ποθοῦντα δεικνύειν.
« Καὶ γοῦν ὑπὸ πλάτανον αὐτὴν αὐτίκα
« ἡλικιώταις συγκαθήμενος φίλοις,
« τρυφῆς μετεῖχον ποικιλοψαρτυμάτων,
« ἀμφαγνοῶν δύστηνος ὡς γένοιτό μοι
« τὴν τηλικαύτην χαρμονὴν καὶ τὸν γέλων
« εἰς δακρύων ῥοῦν συμπεριστῆναι τέλος.
« Ὅμως πάλιν ἔχαιρον οἷς συνετρύφων·
« τοιοῦτόν ἐστιν ἀγνοοῦσα καρδία,
« κακὸν τὸ μέλλον ἐν χαρᾷ καθημένη.
« Γελωτοποιῶν ἠκροώμην ῥημάτων
« ἐρωτικῶν, μᾶλλον δὲ τερπνῶν ᾀσμάτων.
« Ὁ μὲν γὰρ αὐτῶν τῶν συνεστιωμένων
« τοιούσδε τυχὸν ἐξέπεμπε τοὺς λόγους,
« πρὸς τὰς ἐκεῖσε συνδραμούσας παρθένους,
« ἢ πρὸς γυναικῶν ποικίλας ὁμηγύρεις
« ἐκεῖθεν ἔνθεν τὴν ὁδὸν ποιουμένας·
« Χθὲς εἶχε πῦρ δίψης με, καὶ λαβὼν ὕδωρ,
« (τυχὸν γὰρ οὕτω τὴν ὁδὸν διηρχόμην),
« ὡς ἄμβροτον ῥοῦν ἐξέπινον εἰς κόρον.
« Μέμνησο τῆς χθές· σὺ γὰρ ἡ διδοῦσά μοι.
« Ἀλλ' ὁ πτερωτὸς, ὁ θρασύσπλαγχνος μένος
« Ἔρως δυσαντίβλεπτος, ὁπλοτοξότης,
« κώνωψ φανεὶς ὤλισθεν ἔνδον τοῦ σκύφου·
« ὃν καὶ πεπωκὼς, γαργαλίζομαι τάλας
« ἐκ τῶν πτερύγων ἔνδοθεν τῆς καρδίας,
« καὶ μέχρι τοῦ νῦν (τῆς ὀδύνης! τοῦ πόνου!)

« qualem inde scaturire par est.

« Terra autem floribus luxuriatur, pecudesque alit pa- « scuorum ubertate mira saturos undisque pulchri Melir- « rhoæ.

« Nam capella inebriatur, si biberit, et sæpe viridibus « lascivior insultat herbis.

« Æditùus autem ab ipso constitutus Deo, custodit, in- « defesse vigilans, a prætereuntibus sacram platanum, ne « forte pede injurioso ad eam accedant propius.

« Ergo concurrebant omnes ex Phthia ad festum Bacchi, « viri, mulieres, virgines, juvenes, puelli et puellæ.

« Ille ego quem nondum Amoris jacula tetigerant, spe- « ctatum processi.

« Oh! utinam tunc amicis cum juvenibus ex urbe non « fuissem egressus!

« Accessimus autem ego et juvenes amici ad loci plata- « nique custodem;

« ac, dato munere, sedem habuimus commodissimam, « unde pulchras cernere erat virgines animorum reginas vel carnifices.

« Solet enim Briareiis Amor præditus brachiis, senex ille « puer, Saturnoque senior ipso, per oculos quasi per fene- « stras illapsus, viscera adurere, cor incendere, et amantem « fere enecare.

« Tegmine sub platani statim æquales inter sodales recu- « bans, ciborum egregia arte conditorum deliciis me refi- « ciebam, ignarus heu! miser, gaudium hoc tantum risus- « que in lacrimarum rivos denique conversum iri.

« Interea tamen cum sociis me voluptati dabam.

« Adeo in gaudium effusam mentem malum latet futu- « rum! Faceta auscultabam dicta et amatoria, potiusque « suaves cantilenas.

« Ex discumbentibus enim unus aliquis tales temere mit- « tebat affatus virginibus huc concursantibus, vel mulie- « rum variis cœtibus hinc inde prætereuntium :

« Heri angebat fauces sitis ignea, et sumpta aquula « (nam tunc ibam forte via publica), nectar ut divinum ad « satietatem usque ebibi.

« Hesterni sis diei memor : namque tu dedisti.

« Sed alatus, et nimis fero corde deus, Amor quem con- « tra nemo potest intueri, pharetratus Amor, versus in cu- « licem incidit in calycem, et hausi :

« jamque intus titillat alis misero mihi pectus, et usque- « dum, proh dolor laborque!

« κνήθει με, καὶ δάκνει με, καὶ κακῶς ἔχω.
« Τέως μαλαχθεὶς οὗτος ὀψὲ καὶ μόλις,
« ὁ τῶν βροτῶν τύραννος αὐθάδης Ἔρως,
« πέμπει με πρὸς σὲ τὴν ἰάσουσαν μόνην
« τὸ τραῦμα καὶ τὸ δῆγμα καὶ τὴν καρδίαν·
« πέμπει με, καὶ δέχου με ταῖς σαῖς ἀγκάλαις,
« οὐδὲν ξένον ποιοῦσα· ναὶ δέχου, δέχου.
« Ἄλλος μετ' αὐτὸν ἀντέφησεν εὐθέως·
« Ἰού! Τί ταῦτα; Τὴν κατάστερον κόρην
« τὴν πολλὰ βακχεύουσαν ἐν κάλλει πάλαι,
« ὡς ἡ Λαῒς τὸ πρῶτον ἡ Κορινθία,
« τρύχει νόσος δύστηνος. Ὦ κακὴ νόσος!
« Ἡ δ' εὐτραφὴς σάρξ, ὡς ὁρῶ, κατεστάλη.
« Μὴ τοῦτο, μή, μὴ τοῦτο! ῥῶσιν, σάρξ, λάβε·
« ὄλοιτο πᾶσα τηκτικὴ καχεξία·
« οὐ γὰρ γυναικὸς σάρξ τις ὄλλυται μία·
« ἀλλ' οὖν σὺν αὐτῇ καὶ φίλων πληθὺς πόση!
« Ἐντεῦθεν ἄλλην ἄλλος ἰδὼν ἀντέφη·
« Νεύεις κάτω, ποθοῦσα καὶ ποθουμένη,
« ὁδοιποροῦντος τοῦ φιλοῦντος πολλάκις,
« καὶ στέρνα καὶ πρόσωπον ἐγκρύπτειν θέλεις,
« ζώνην δὲ τὴν σὴν ἀκρολυτεῖς ἀθρόον,
« καὶ τῶν ποδῶν σου τοῖς ἁπαλοῖς δακτύλοις
« τὴν προστυχοῦσαν ἐγχαράττεις γῆς κόνιν·
« αἰδοῦς τὰ σεμνὰ ταῦτα, πλὴν οὐ συμφέρει.
« Οὐκ οἶδεν αἰδῶ Κύπρις, οὐδ' Ἔρως ὄκνον·
« εἰ γοῦν θέλεις τοσαῦτα τὴν αἰδῶ σέβειν,
« ἐμοὶ χαρίζου κἂν τὸ νεῦμά σου μόνον.
« Τορὸν δὲ πάλιν ἄλλος ἀντεκεκράγει·
« Ὡς εὐχαριστῶ τῇ πολιᾷ μυρία!
« Καλῶς δικάζει καὶ καλῶς πάντα κρίνει.
« Ἀρωγός ἐστι τῆς Κύπριδος, ὡς βλέπω,
« ποινηλατοῦσα τὰς σοβαρὰς πρὸς πόθον.
« Ἡ γαυριῶσα βοστρύχων εὐκοσμίᾳ
« ὁρᾷ τὸ μακρὸν πλέγμα νῦν διαῤῥέον·
« εἰς λευκὸν ἐτράπη δὲ τὸ ξανθὸν πάλαι.
« Ἡ τὰς ὀφρῦς ὑψοῦσα καὶ διηρμένη·
« ἀφῆκε πᾶσαν ἄρτι τοῦ κάλλους χάριν·
« ὁ μαστὸς ἑστὼς ὄρθιος πρὶν τῆς κόρης
« ὑπεκλίθη· καθεῖλεν αὐτὸν ὁ χρόνος·
« γηραλέον τὸ φθέγμα φεῦ! σοί, πρεσβῦτις·
« τὸ πρὶν δροσῶδες χεῖλος, ὡς αὐαλέον!
« πέπτωκεν ὀφρύς, ἦλθεν εἰς ἀηδίαν·
« τὸ πᾶν δέ σοι παρῆλθε τοῦ κάλλους, γύναι.
« Τί λείπεταί σοι; δεῦρο μαστρόπευέ μοι.
« Ὕβριζες· ὑβρίσθητι νῦν, τρισαθλία.
« Παρέτρεχές με· συμπαρατρέχω δέ σε.
« Ἔπληττες, οἶδας· ἀντιπλήττου καιρίως.
« Ἀλγεῖς; προήλγουν. Δυσφορεῖς; ἐδυσφόρουν.
« Παθοῦσα καὶ μαθοῦσα νῦν, τὸ τοῦ λόγου,
« δίδασκε πάσας τὰς προλοίπους παρθένους
« ὑποκλίνεσθαι τοῖς ἐρῶσι ταχέως. »
« Ὤμοι, Χαρίκλεις, οἷος ἄρτι μοι γέλως
« ἐκ σῶν μελιχρῶν ἦλθε διηγημάτων! »

« radit me, me commordet, et male me habeo.

« Tandem vix emollitus ferox ille mortalium tyrannus me « ad te mittit, quæ una potes curare vulnus, et cor morsu « saucium;

« mittit me; admittas me tuum in gremium, durius nihil meditata : næ, admittas me ».

« Post hunc alius statim insequutus est;

« Heu? quid hoc est rei? Cœlestem puellam, egregia du- « dum ferocientem pulchritudine.

« Lais ut olim Corinthia, tristis urget morbus. Ah mor- « bum crudelem!

« Nitida quæ fuit, cutem jam esse video marcidam : absit, oh! absit! firmitatem assume, cutis.

« Pereat, qua attenuaris, habitudo prava humorum.

« Non enim mulierculæ corpusculum unius disperit, sed « simul dispereunt amici, heu! quam plurimi. »

« Tunc alius alia conspecta cecinit:

« Oculos dejicis decoros, o tu quæ amas et amaris, si forte « transierit amator, pectusque et vultum abscondere tentas, « et zonæ nodum contrectas unguiculis, tenellisque pedum « digitis terræ lineas inscribis varias. Sancti hæc sunt signa « pudoris? sed cui bono? Pudorem Cypris non novit, nec « timorem Amor.

« Quod si adeo pudori litare velis, me saltem nutu tuo « beare digneris.

« At rursus alius clara voce inclamavit:

« oh! quantas canæ refero senectæ grates! Optime judicat « omnia æstimatque.

« Veneri, nunc video, auxiliatrix adest, castigans si quæ « fuerunt in amorem ferociores.

« Quæ cincinnorum gloriabatur elegantia, longos nunc « videt defluere capillos, et in album mutatur quod olim « flavum fuit.

« Quæ supercilia tollebat altius, jam omnem amisit pul- « critudinis gratiam.

« Papillæ quæ rectæ olim stabant, pendent pannosiores : eas longinquius tempus inclinavit.

« Anicula, heu! senile quantum vox tua sonat! Roscidum « nuper labellum quam est aridum! Supercilium decidit, « jamque displicet nimis. Abiit, mulier, quidquid tibi fuit « formosi. Quid nunc tibi reliquum est? Exerce mihi le- « noniam artem. Contumeliose me habuisti; contumeliose « nunc habetor, fœmina ter misera.

« Me propter superbo gressu incedebas; ego nunc te « propter pari cum superbia. Me cruciabas, nostin? jam « cruciare letaliter.

« Doles? dolui prius; Fers gravia? et ipse tuli.

« Malis tuis edocta, quod aiunt, reliquas omnes mone vir- « gines ut sine mora faciles amatoribus se præbeant. »

— « Ah! Charicles! quam suavem mihi risum dulcis « hæc tua narratio movet! »

Κλέανδρος εἶπεν. « Ὦ κακῶν προκειμένων!
« Πλὴν ἀλλὰ καί σε μειδιῶντα νῦν βλέπω·
« καί τοι προεῖπας ἐν καταρχῇ τοῦ λόγου
« τὰ κακὰ σαυτὸν οὐκ ἀδακρύτως λέγειν. »
« Ἐῶ » Χαρικλῆς εἶπε « τὸν πολὺν λόγον
« ὃν εἶπεν ἄλλος συμποτῶν μοι γνησίων. »
« Μή, πρὸς Δροσίλλης! » ὁ Κλέανδρος ἀντέφη.
« Ἄκουε λοιπὸν ῥημάτων μελιῤῥόων.
« Φιλεῖς τὸν ἀνδρόθηλυν, ὡς ἠκηκόειν,
« μαινὰς, σοβὰς, τάλαινα, πρέσβα παρθένε.
« Θάῤῥει τὰ γαστρὸς, οὐ γὰρ ἐγκύμων γένῃ,
« κἂν καὶ μετ' ἀνδρῶν συγκλιθήσῃ μυρίων·
« κἂν Ἡρακλεῖ γὰρ συγκαθευδήσῃς, γύναι,
« κἂν καὶ Πριήπῳ τῷ φιλοίφῳ τοῦ μύθου.
« Ἄπαις, πολύπαις οὖσα τὸν χρόνον πάλαι,
« ἄπαις μενεῖς· καλεῖ γὰρ ὁ Πλούτων κάτω.
« Παύθητι κουρίζουσα· ναυστόλου, γύναι.
« Ἐξεῖπε ταῦτα καὶ πρὸς ἄλλην αὐτίκα·
« Βαβαί! παλαιὸς ὡς διέψευσται λόγος!
« Τρεῖς φησὶ τὰς Χάριτας, ἀλλ' ὁ σὸς, Κόρη,
« ὀφθαλμὸς εἰς Χάριτας αὐχεῖ μυρίας.
« Αἴ, αἴ! τεφροῖς με τῇ καμίνῳ τοῦ πόθου,
« καὶ πυρπολεῖς τὰ σπλάγχνα καὶ τὴν καρδίαν.
« Ὦ μιαρὰ παῖ, τοῦτο πολλῆς ἀγάπης;
« Μὴ τὰς ὀφρῦς ἔπαιρε· τὴν Κύπριν τρέμε·
« σύννευε τοῖς φιλοῦσι· μέτρια φρόνει.
« Κόρης ἀπειλὰς δῆθεν ἐκτιναχτρίας
« αὐταγγέλους Κύπριδος ἔγνων πολλάκις,
« τῶν σχημάτων δὲ τὴν πολύτροπον πλάσιν
« καὶ τὴν σιωπὴν, ἀνθυπόσχεσιν ξένην.
« Καὶ πρὸς σὲ ταῦτα τὴν ἀμείλικτον βλέπει
« σημεῖά μοι κάλλιστα. Χαῖρε, καρδία!
« Φεῦ! σῆς ἱμερτῆς προσλαλιᾶς, Παρθένε!
« Ἀποστροφὴ σὴ δυσπαράκλητος τάχα
« καὶ πέτραν αὐτὴν συγκινήσει πρὸς πόνον.
« Τί γοῦν πάθῃ τις; Ἀλλ' ὁ τοξεύων Ἔρως,
« τὴν πλῆξιν αὐτὸς ἐξιῶ μοι καὶ μόνος!
« Σοὶ καὶ θαλασσῶν ἐκπεράσω πλημμύραν,
« καὶ πῦρ διέλθω, τοῦ προσελθεῖν σοι χάριν.
« Δὸς χαροπόν μοι νεῦμα, καὶ τὸ πᾶν ἔχω.
« Μὴ πλῆττε, μὴ σύντριβε (κέρδος οὐκ ἔχεις)
« πρὸς τὰς Ἔρωτος λαβυρινθώδεις πάγας.
« Οὕτως ἀπαγγείλαντος αὐτοῦ τῷ τέως,
« ἄλλος πρὸς ἄλλην ἄλλον ἀντέφη λόγον·
« Βαρύνεται σὸν ὄμμα τοῦ πόθου γέμον,
« πολλὴ δ' ἀμαυροῖ τὰς παρειὰς ὠχρότης.
« Ἔοικας ὕπνων ἐνδεὴς εἶναι, γύναι.
« Εἰ μὲν παλαίστραις ὡμίλησας παννύχοις,
« ὡς εὐτυχὴς ἐκεῖνος, ὄλβιος, μάκαρ,
« ὁ χεῖρας αὐτὰς ἐμβαλὼν σαῖς ὠλέναις!
« Εἰ δὲ πρὸς ἧπαρ πῦρ βαλὼν Ἔρως φλέγει,
« εἴης πρὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἐκκεκαυμένη.
« Σὺ νῦν Ἀχιλλεύς· Τήλεφον βλέπεις, γύναι·
ναὶ, παῦσον, ὡς ἔτρωσας, ἥπατος πόνους·

Cleander inquit. Oh instantes calamitates!

« Attamen et te nunc quoque subridentem video, etsi « dixeras initio sermonum te sine lacrimis tua non posse « mala narrare. »

Cui Charicles : « Omitto alia prolixiora quæ dixit con- « vivarum amicorum alius. »

« Ne, per Drosillam, omittas, » Cleander ait.

« — Accipe igitur reliqua hæc mellita dicteria.

« Audivi te virum quemdam amare vix virum, mænas, « insana, misera, anilis virgo.

« Ne ventri metuas; non enim fies gravida, etsi te sex- « centi inierint viri : etsi cum ipso dormieris Hercule, vel « cum fabuloso illo libidinosoque Priapo.

« Tot olim liberorum mater, jam nullos, nullos jam pa- « ries liberos. Te Pluto vocat in Tartara.

« Desine juventam affectare, mulier, cymbulamque in- « gredere. »

« Et statim his aliam verbis compellavit : Papæ! Quam « mendax est fabula vetus! Tres narrat esse Gratias; sed « ocellorum unus, virgo, tuorum decies millenas continet « gratias.

« Ah! ah! cupidinis igne me vertis in cinerem, et viscera « cremas pectusque.

« O mala puella! amanti optime hoccine redditur pretii? « Ne supercilia tollas fastuosior; time Venerem; amatori- « bus adnuas blande, et modesto sis animo.

« Non equidem nescius sum minas sæpe puellæ vel fa- « stidiosissimæ Veneris esse prænuntias, variosque motus et « inquietos, ipsumque silentium miram quamdam esse ad- « sensionem.

« Ad te, crudelis mulier, lepide capite nuto nictoque « oculis.

« Salve, corculum! Adloquium tuum, ah! virgo, quam « expetendum! Odium tuum, quod vix novi qui procurem, « lapidi ipsi sensum dabit ad dolorem! Quid agam igitur? « At, o sagittifer Amor, unus solusque vulnus sana quod « fecisti! Vastos tranabo marium tractus, per ignes vestigia « feram, ad te adeundi caussa. Cæruleis adnue mihi ocel- « lis, et votorum fiam compos.

« Ne me ferias, ne contritum me plagis Amoris impedias « inextricabilibus : nil tibi fecisse proderit.

« His dictis, alius ad aliam alia direxit verba :

« Oculi tui gravantur cupidine pleni, multusque pallor « genas obscurat tuas.

« Videris, mulier, caruisse somno.

« Si luctæ vacasti pernocti, ille oh! quam felix, fortu- « natus, invidendusque, cujus fuerunt brachia collo nexa « tuo!

Quod si tuum igne feriens jecur Amor te incendit, meo « præsertim igne flagres! Achilles novus, mulier, Tele- « phum cernis.

« Næ seda, quæ vulnerasti, jecinoris dolores;

« εἰ δ' οὐκ ἀρεστὸν, ἄλλο βάλλε μοι μέρος,
« τὸ δ' ἧπαρ ἄφες, ἀλλὰ καὶ τὴν καρδίαν.
« Τοιαῦτα προσπαίζουσι τοῖς νεανίαις
« ἐφίσταταί τις τῶν συνήθων ἡλίκων,
« Βαρβιτίων, ἄριστος εἰς εὐφωνίαν,
« ὃς καὶ προσεῖπεν, ἐγκαθεσθεὶς πλησίον·
« Ἀεὶ τὸ φιλοῦν αὐτόκλητον, φιλότης.
« Καλῶς δὲ συνθεὶς τὴν ἀνὰ χεῖρας λύραν,
« καὶ πρὸς τὸ πλήττειν εὐφυῶς καθαρμόσας,
« ἔρωτος ᾖσεν ᾆσμα τερπνὸν, ἡδύνον·
« Φίλεε Βαρβιτίωνα, εὔχροε πότνια Μυρτώ.
« Ἡ Ῥοδόπη ποτ' ἄτιζε τὰ Κύπριδος ἀφρογενείης
« καί ῥ' ἐς ὅλους λυκάβαντας ἐπήνεε συμβιοτεύειν
« Ἀρτέμιδι, ποθέουσα κύνας, ἐλάφους τε καὶ ἵππους,
« τοξοφόρος δονάκεσσιν ἀν' οὔρεα μακρὰ βιβῶσα.
« Φίλεε Βαρβιτίωνα, εὔχροε πότνια Μυρτώ.
« Ἡ Κύπρις ἐστύγνασε· τὸν υἱέα τῇδ' ἐποτρύνει
« τόξ' ὤμοισιν ἔχοντα, καὶ ἀντίον ὥπλισεν αὐτῆς.
« Ἡ Ῥοδόπη πρὸς ἔλαφον ὀρεινόμον ἔγχος ἐνώμα·
« ἐς Ῥοδόπην ὁ Κύπριδος ἀγάστονα τόξα τιταίνει.
« Φίλεε Βαρβιτίωνα, εὔχροε πότνια Μυρτώ.
« Ηὔχεεν, ἀλλ' ἐβέβλητο· ταχύτερον ἔγχος Ἔρωτος.
« Ἤλγεεν ὦμον ἔλαφος, ἐπέτρεχεν ἐς μέσον ὕλης·
« ἐς κραδίην Ῥοδόπη δὲ καὶ ἐς φρένας ἤλγεεν αὐτὰς,
« ἔνθ' ὀλοὸν καὶ ἄτλητον Ἔρως ἐπέπηξε βέλεμνον.
« Φίλεε Βαρβιτίωνα, εὔχροε πότνια Μυρτώ.
« Ἤλγεεν, ἐστονάχιζεν, ἐπεὶ πόθος ἤλασεν ἔμπης.
« Εὐθύνικον φιλέεσκε· βεβλημένος ἦν δὲ καὶ αὐτός.
« Παῖς γὰρ ὅδ' ὠΐστευσε, καὶ ἐς πόθον ἤλασεν αὐτῆς·
« ἀλλήλους ἐσέδρακον, Ἔρως δ' ἄρα πῦρ ὑπανῆπτεν.
« Φίλεε Βαρβιτίωνα, εὔχροε πότνια Μυρτώ.
« Ἔργον δ' ἐκτετέλεστο, καὶ ἐς πόθον ἤλυθον ἄμφω·
« παρθενίην δ' ἀπόειπεν ἄτλητον Ἔρωτος ἀνάγκῃ.
« Φείδεο καὶ σὺ Κύπριδος· ἔγνως ῥά ἑ ὀμβριμόθυμον·
« μηδὲ λόγοις ἀνάνευε λυγιζομένη παρ' ἐμεῖο. »
« Φίλεε Βαρβιτίωνα, εὔχροε πότνια Μυρτώ. »
« Ἥδυνας ἡμᾶς, προσφιλὲς Βαρβιτίων,
« ἔφημεν εὐθύς· ἀλλ' ἐφάπτου κειμένης
« τῆς τῶν συνήθων ποικίλης πανδαισίας.
« Ἔφαγε πεισθεὶς, μέχρις ἦλθεν εἰς κόρον
« καὶ δεύτερον γοῦν εὖ διαθεὶς τὴν λύραν,
« τὴν δεξιὰν ἤρεισεν εἰς γῆν ὠλένην
« (λαιὸς γὰρ αὐτὸς εἰς τὸ πλήττειν ἔξέφυ),
« καὶ τερπνὸν ᾖσε καὶ μελίφθογγον μέλος·
« Ἣν ποθέω τίς ἔδρακεν; ἄειδέ μοι, ὦ φίλ' ἑταῖρε.—
« Παρθενικὴ, χαρίεσσα, ἐπήρατος ἦν ποτε Σύριγξ
« κούρη, ψυχοδάμεια, εὔχροος, ἀργυρόπεζα.
« Πὰν ἐσιδὼν ἐσέδραμεν ἐνὶ κραδίηφι πατάσσων.
« Ἐσθλὴ πρόσθε πέφευγε, δίωκε δ' ὄπισθεν ἀμείνων.
« Ἣν ποθέω τίς ἔδρακεν; ἄειδέ μοι, ὦ φίλ' ἑταῖρε.
« Ἐν λειμῶνι Σύριγξ δὲ προέδραμεν ἐς καλαμῶνα·
« γαῖα δ' ὑπὸ στέρνοισιν ἐδέξατο παρθένον αὐτήν.
« Αὐτὰρ ὁ Πὰν μεμάνητο· Σύριγγα γὰρ ὤλεσε κούρην.

« si vero tibi non libuerit, saltem aliam corporis ferias « partem, sed cordi parcas et jecori. »

« Juvenibus talia dicacule ludentibus supervenit æqualium quidam amicorum, Barbitio, canendi peritissimus, « qui prope adsidens,

« Semper, inquit, amice, amicus venit invocatus : et apte « concinnans quam manibus ferebat lyram, et ad digitorum « pulsum egregie disponens, amatorium carmen suave dul- « ceque cecinit :

« Barbitionem ama, formosa dilectaque Myrto.

— « Rhodope olim neglexit Veneris leges, et per longos « annos solam cum Diana vitam vivere statuit, canibus et « equis gaudens cervisque, cum arcu et sagittis per altos gradiens montes.

— « Barbitionem ama, formosa dilectaque Myrto.

— « Venus ægre tulit, et in hanc filium incitavit, filium « sagittiferum, et adversus Rhodopen ipsum instruxit « armis. Illa cervam silvicultricem jaculo petebat : in Rho- « dopen Veneris filius crudelem intendit arcum.

— « Barbitionem ama, formosa dilectaque Myrto.

— « Gloriabatur elata nimis, at vulnus sensit. Jaculum « Amoris fuit ocius. Cervæ doluit humerus, et in medium « nemus se corripuit; at Rhodope cor doluit ac præcordia, « in quibus letale et intolerandum Amor infixit jaculum.

— « Barbitionem ama, formosa dilectaque Myrto.

—« Indoluit; ingemuit, quippe quæ tota præda cupidi- « nis amabat Euthynicum. Erat et ipse vulneratus. Et « enim ille puer eum ferierat, et in virginem incenderat. « Se invicem conspexerunt, Amorque flammam excitavit.

« Barbitionem ama, formosa dilectaque Myrto

— « Opus ergo consummatum est, et ambo pari fuerunt « contacti desiderio. Et Amoris vi coacta, vale dixit virgi- « nitati permolestæ. » « Et tu Venerem noli provocare, « nimirum nosti quam sit gravis : a me flexa meas nec « respue preces.

— « Barbitionem ama, formosa dilectaque Myrto.

— « Cui nos extemplo : suaviter, care Barbitio, canti- « lena nos affecit tua; sed adpositos tange cum amicis cibos.

« Audiit non invitus, quumque illum satietas edendi cepit, « rursus dispositis lyræ nervis, et dexteriore terram pre- « mens cubito (nam læva chordas numerabat), dulce ce- « cinit mellitumque carmen :

« Quam amo quis vidit? Narra sis, amice, mihi.

— « Syrinx fuit olim virgo, gratiosa, amabilis, tenera, « animorum domina, formosa, pulcrisque decora pedibus.

« Pan vidit hanc, et adcurrit corde palpitante. Virgo fugit velox, insequitur velocior deus.

— « Quam amo quis vidit? Narra sis, amice mihi.

— « Pratense Syrinx venit ad arundinetum, terraque « aperto sinu virginem admisit.

Pan furit amens amissa Syringe puella.

« Φυλλάδος ἔμπης ἥψατο καὶ καλάμους διέτμηξεν.
« Ἣν ποθέω τίς ἔδρακεν; ἄειδέ μοι, ὦ φίλ' ἑταῖρε.
« Κηροχύτους δ' ἐπέπηξε, συνήρμοσε χείλεσιν [ἐσθλοῖς,
« φίλεεν ἠδ' ἄμπνυτο· πνοὴ δὲ κάλαμον ἐσῆλθε,
« καὶ μέλος ἡδὺ σύριζε, τὸ φάρμακόν ἐστιν ἐρώτων.
« Καὶ σὺ μισεῖς στέργοντα, καὶ οὐ ποθέοντα πο- [θεῖς με.
« Ἣν ποθέω τίς ἔδρακεν; ἄειδέ μοι, ὦ φίλ' ἑταῖρε.
« Σχέτλιος ὅσσ' ἐμόγησα! τί τὸν φιλέοντ' ἀποβάλλῃ;
« Ὡς ὄφελος μοι κάλαμος, ἡ δὲ δάφνη τεθαλυῖα,
« καὶ σὺ ἔης, κυπάριττε τανύσχιε, ὑψικάρηνε,
« τήν ποθ' ὁ Φοῖβος ἔνυττε μιγήμεναι οὐχ ἐθέλου- [σαν! —
« Ἣν ποθέω τίς ἔδρακεν; ἄειδέ μοι, ὦ φίλ' ἑταῖρε.
« Καί ποτ' ἐμὸν νόον ἄλγε' ἔχοντα βαρύστονα τέρ- [πων,
« σαρκοφόροις δονάκεσσι διαμπερὲς ἐκροτάλιζον
« ἢ στέφανον φορέων σε, πυρὸς δρόσον εἶχον ἔρωτος.
« Τοίη ἐμὰς κύκλωσε περὶ φρένας ἔσχεν ἐρωή.
« Ἣν ποθέω τίς ἔδρακεν; ἄειδέ μοι, ὦ φίλ' ἑταῖρε.
« Τοσοῦτον ᾄσας, ἐξανέστη τοῦ τόπου,
« καὶ, Δεῦτε, φησὶ, τὰς χορευτρίας κόρας
« ἴδωμεν αὐτοῖς ἐμπλακείσας δακτύλοις,
« καὶ κύκλον εὐκίνητον ἐκπονουμένας.
« Εἰπὼν, ὀπαδοὺς εἶχε τοὺς νεανίας
« καὶ πρῶτον ἄλλων τὸν λαλοῦντά σοι ξένον,
« τὸν ἐν τοσούτοις τοῖς κακοῖς Χαρικλέα.
« Τί γὰρ παθεῖν μου τὴν τάλαιναν καρδίαν
« δοκεῖς, φίλε Κλέανδρε συμφυλακίτα,
« ἐρωτικῶν πληγεῖσαν ἐξ ἀκουσμάτων;
« Ὥδευον οὖν, ἔμπροσθεν ἔτρεχον τότε,
« ὡς ἂν στάσιν σχῶ δεξιὰν πρὸς τὸ βλέπειν
« τὰς τηνικαῦτα συγχορευούσας κόρας.
« Ἐκεῖ σελήνην εἶδον ἐν τῇ γῇ κάτω,
« κύκλῳ μετ' αὐτῶν ἀστέρων φορουμένην·
« τοῦτο Δρόσιλλα συγχορευούσαις κόραις.
« Καὶ τοὺς ἐρῶντας ἄχθος, ἄλγος λαμβάνειν
« γνοὺς ἐξ ἐκείνων τῶν προηνωτισμένων,
« Καλὸν μὲν οὖν, Δρόσιλλα, πρὸς νοῦν ἀντέφην,
« εἰ μὴ Χαρικλεῖ νῦν κατέστης εἰς θέαν·
« ἐπεὶ δὲ τοῦτο τοῦ θεοῦ Διονύσου
« θέλημα, (τί; Κλέανδρε, μὴ συνδακρύῃς.)
« οὐ μέμψις ἐν σοὶ τληπαθοῦντα, Παρθένε,
« τὸν ἐκ θεοῦ σοι νυμφίον Χαρικλέα,
« καὶ καρτερῆσαι κἂν φυγὴν, κἂν κινδύνους,
« κἂν ἁρπαγὴν σὴν, πρὶν τυχεῖν σου τοῦ γάμου·
« καὶ πᾶν τι δεινὸν ἄλλ' ὃ συγκλώσειέ μοι
« μίτος πονηρὸς ἐξ ἀλάστορος Τύχης.
« Τοσαῦτα λέξας καθ' ἑαυτὸν ἠρέμα,
« πάλιν δρομήσας εἰς τὸ πατρῷον πέδον,
« ἀπεῖδον εἰς ἄγαλμα τοῦ Διονύσου,
« ῥίψας δ' ἐμαυτὸν εἰς ἐκείνου τοὺς πόδας
« πνέοντα νεκρόζωον, ἀνεκεκράγειν·

« At folia contrectavit, calamosque secuit.

— « Quam amo quis vidit? Narra sis, amice, mihi.

— « Ac ceræ compagine inter se junctos, doctis admovit « labiis, osculatusque insufflavit; flatusque calamum perer- « rans suavem effecit sonum, quod est amoris remedium.

« Et tu odisti amatorem me tuum, nec amantem re- « damas.

— « Quam amo quis vidit? Narra sis, amice, mihi.

— « Ah! miserum me! Quanta tuli mala! Cur amantem « respuis? Oh! utinam mihi calamus viridans laurus hæcce, « tuque etiam fieres cupressus umbrosa altaque; illa in- « quam, cui Phœbus quondam molestius instabat neganti « concubitum.

— « Quam amo quis vidit? Narra sis, amice, mihi.

—« Et animum meum doloribus vexatum flebilibus mul- « cens, calamis usque luderem animatis, vel tua coronatus « fronde Amoris ignes restinguerem.

« Adeo meum circa pectus sævit vis acrior!

— « Quam amo quis vidit? Narra sis, amice, mihi.

— « His dictis, e loco surrexit, et, Huc, adeste, inquit: « saltantes spectemus puellas, nexis invicem junctas digi- « tis, et elegantem chori exhibentes orbem.

« Insequuntur loquentem juvenes, et ante alios ille ego « Charicles qui tecum fabulor tantisque versor in malis.

« Quo enim affectam fuisse modo,

« Cleandre, care vinculorum socie, miseram putas men- « tem, amatoriis perculsam cantiunculis?

« Ibam ergo, alios præcurrens, ut aptum mihi seligerem « locum unde saltantes possem spectare virgines.

« Tunc lunam vidi in terra cum ipsis astris choreas insti- « tuentem:

« talis enim visa est Drosilla saltantes inter puellas.

« Quumque, ex illis quæ modo audiveram, probe nossem « quam valde crucientur amantes:

« Sors, mecum dixi, fuerat melior, si te, Drosilla, « Charicles nunc non adspexisset.

« At quoniam ita voluit Bacchus (quid? Cleandre, ne « complores), æquum est pro te dura pati Chariclem, « quem tibi Deus dat sponsum, et tolerare fugam atque « pericula, tuique raptum corporis, antequam dulci frua- « tur hymenæo, ceteraque omnino mala quæ tristi crudelis « Fortuna filo mihi perneverit.

« His mecum tacite dictis, patrios per campos rapidis « retro gressibus ibam;

« conspectaque Bacchi statua, ad hujus pedes provolu- « tus, nec adhuc mortuus, nec jam vivens, inclamavi:

« Ὦ παῖ Διός, νῦν θυσιῶν μεμνημένος
« καὶ λιβανωτοῦ τοῦ πάλαι τεθυμένου,
« ἀρωγὸς ἐλθὲ τῆς Δροσίλλης εἰς γάμον
« ἐμοὶ Χαρικλεῖ τῷ νεαλεῖ πρὸς πόθον·
« κἂν γοῦν τυχεῖν γένοιτο τοῦ ποθουμένου,
« οὐκ ἀμελήσω πλειόνων σοι θυμάτων.
« Ἐξῆλθον, ὦ παῖ Διόνυσε, σὴν χάριν,
« καὶ πικρὸν ἦλθον ἀντικερδάνας βέλος·
« τὸ πῦρ γὰρ ἐντὸς βόσκεται τὴν καρδίαν,
« ὃ σβεννύει φίλημα πάντως, οὐχ ὕδωρ.
« Οὕτως ἐπειπὼν τῷ θεῷ Διονύσῳ,
« εἰς ἁρπαγὴν ἕτοιμος ἦν τῆς παρθένου,
« ἧς καὶ τυχεῖν ἔσπευδον ἀμφιδεξίως,
« καὶ τοὺς ὀπαδοὺς εὐφυῶς λεληθέναι.
« Ἐπεύχεται γὰρ ἡ φιλοῦσα καρδία
« καταλαβεῖν τάχιστα καθ' ἣν ἡμέραν
« κατατρυφᾷν δύναιτο τοῦ φιλουμένου.
« Γνοὺς οὖν τὸ πρᾶγμα καὶ σκοπήσας τὸ θράσος,
« ὡς οὐκ ἂν ἄλλως εὐχερῶς ἀκωλύτως
« τὸ πᾶν ἀπαρτίσαιμι τοῦ σκοπουμένου,
« εἰ μὴ συνίστωρ ἡ κόρη γένοιτό μοι,
« δῆλον καθιστῶ τὸν πόθον τῇ παρθένῳ,
« ἀνακαλύπτω τὸν σκοπόν, τὸ πρακτέον,
« καὶ τὴν κατὰ νοῦν ἁρπαγὴν προμηνύω.
« Αὕτη προλαμβάνουσα τὴν ἐσταλμένην,
« (γυνὴ γὰρ ἦν πρὸς ταῦτα δεξιωτάτη),
« ἄλλῳ κατηγγύητο τοῖς γάμου νόμοις,
« εἶπε πρὸς αὐτὴν ἡ κόρη μετὰ πόνου.
« Πρὸς δευτέραν οὖν μηχανὴν ἀποβλέπω,
« δι' ἧς, συνεργοῖς τοῖς φίλοις κεχρημένος,
« ἀκινδύνως λάβοιμι τὴν ἐρωμένην.
« Ἀλλ' ἥδε προφθάνουσα ταῦτα καὶ πάλιν,
« ψυχῆς παθούσης ὑπέδειξεν ἐμφάσεις,
« δι' ἀγγέλου μοι δῆθεν ἀντεσταλμένης
« τὰ κρυπτὰ μηνύουσα καρδίας πάθη,
« ὡς εἶδεν, ὡς ἔπαθεν εὐθὺς ἐξ ἴσου,
« ὡς ἀντετρώθη τῇ Χαρικλέος θέᾳ,
« καὶ προσλαβεῖν θέλει με τοῖς γάμου νόμοις.
« Ὡρισμένον γοῦν ἀντεμήνυσα χρόνον,
« καθ' ὃν συνέλθω πρὸς λόγους τῇ παρθένῳ.
« Προσῆλθον, εὗρον, εἶδον αὐτὴν ἀσμένως·
« λόγους δεδωκώς, ἀντεδεξάμην λόγους·
« ὅρκοις συνεσχέθημεν ἀλληλεγγύοις·
« ὁ Διόνυσος ἐμπεδῶν ἦν τοὺς λόγους,
« ληφθεὶς παρ' ἡμῶν ταῖς ἐνόρκοις ἐγγύαις·
« καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Δράκοντος λιμένος
« (οὕτω γὰρ ὠνόμαστο τοῖς ἐγχωρίοις),
« μετὰ Δροσίλλης ἔδραμον τῆς παρθένου,
« καὶ ναῦν ἀποπλεύσουσαν εἰσδεδορκότες,
« λύουσαν ἤδη τοὺς ἐπὶ πρώρας κάλως,
« ταύτης ἑαυτοὺς ἔνδον ἐντεθεικότες,
« ἐναυστολοῦμεν οὐριοδρομωτάτως
« ὑπὸ προπομπῷ τῷ θεῷ Διονύσῳ·
« αὐτὸς γὰρ ἦν μοι νυμφαγωγῶν τὴν κόρην,

« Jove nate, nunc sacrificiorum memor et thuris quo « te olim frequentavi, ades, et Charicli mihi, amoris « novitio consule, Drosillæ nuptias optanti.

« Quod si mihi detur cupito potiri, pluribus non omit- « tam te muneribus ornare.

« Te propter, Bacche juvenis, ex urbe sum egressus, « et pietatis præmium vulnus grave accepi;

« intus enim flamma cor depascitur, quam exstinguet « osculum, non aquarum vis.

« Atque ita Baccho adprecatus, rapiendam virginem « animo destinabam, putans et me posse dextre rem pera- « gere, comitesque ejus callide latere.

« Optat enim omnis amans illum statim occupare diem « quo possit plene desiderio suo caro potiri.

« Re igitur perpensa probe, audacique hoc consilio ma- « ture considerato, quum intelligerem me non posse facile « et expedite quod meditabar perficere, nisi conscia facti « ipsa virgo foret,

« amorem Drosillæ meum significo, aperio consilium, « quidque sit agendum declaro, et simul quam mente agito « rapinam.

« Admissæ, quam miseram, mulierculæ ad hæc officia « dexterrimæ, dixit, nec sine suspiriis, alteri se jam de- « sponsam esse conjugii ritibus.

« Ad aliam igitur artem confugi, si forte amicorum « usus auxilio possim tute amatam rapere.

« At Drosilla consilium hoc rursus antevertens, per « nuntiam scilicet vicissim missam mihi signa dedit animi « amantis, tacitaque detexit pectoris sui mala:

« ut viderit, ut perierit ocius;

« ut viso Charicle pariter acceperit vulnus; ut me sibi « stabili velit connubio jungere.

« Horam inde constitui qua possem cum ea sermocina- « rier.

« Veni, inveni, vidi Drosillam lubens, mutuorumque « inter sermonum vices, mutuis nos invicem constrinxi- « mus juratisque sponsionibus, quas firmavit Bacchus, « cujus numen rite contestabamur;

« et ad portum usque Draconis (nam sic incolæ illum « nomine celebrant), cum Drosilla aufugi,

« navemque mox vela daturam conspicati, jamque « proræ laxantem rudentes, conscendimus, ac felicissime, « duce et auspice Baccho, navigamus.

« Ipse enim mihi puellæ nuptias conciliaverat, noctu

« ἐμοὶ παραστὰς τῇ καθ' ὕπνους ἐμφάσει,
« πρὸ τοῦ προβῆναι τοὺς μετ' ἀλλήλων λόγους.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

« Ὡδοιποροῦμεν τοιγαροῦν δι' ὁλκάδος
« ὑγρὰν θαλάσσης λειοκύμονος τρίβον,
« ἐς ἥλιον τέταρτον ἄχρις ἑσπέρας·
« καὶ θροῦς ἐρετμοῦ ληστρικῆς ναυαρχίας
« εὐθυπλοοῦσιν ἐμπεσὼν, ἐπεκτύπει
« καὶ τὸν λογισμὸν, οὐ γὰρ ἀκοὰς μόνον,
« τῶν ἐντὸς ἡμῶν ἧσπερ εἶπον ὁλκάδος.
« Τῆς ἑσπέρας γοῦν πανταχοῦ γνοφουμένης
« τῷ γῆν ὑπελθεῖν τὸν γίγαντα φωσφόρον,
« οὐκ εἴχομεν σφᾶς ἐντρανέστερον βλέπειν·
« ἀλλ' οἵδε συννεύσαντες εἰς μείζω δρόμον,
« καὶ χεῖρας ἐκτείναντες ἀλλὰ καὶ πόδας,
« ὡς τὰς τριήρεις εὐδρομώτερον τρέχειν,
« κωπηλατοῦντες ἦσαν ἐξ ὅλου σθένους,
« τὴν τῆς θαλάσσης συῤῥαπίζοντες ῥάχιν
« γυμναῖς πρὸς εὔπλουν εὐσθενούσαις ὠλέναις,
« καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς ἐγγίσαντες ὁλκάδι
« τὰ σφῶν ἑαυτῶν ἐξεγύμνωσαν ξίφη.
« Οἱ γοῦν σὺν ἡμῖν, ὡς ἄριστοι ναυτίλοι,
« καίτοι πρὸς αὐτοὺς τοὺς θρασεῖς ξιφηφόρους
« πενιχρὸν ὄντες εὐαρίθμητον στίφος,
« ἀναλαβόντες ἀνδρικῶς τὰς ἀσπίδας,
« τούτοις ξιφηφοροῦσιν ἀντεναυμάχουν·
« ἔσφαττον, ἐσφάττοντο, μὴ πεφρικότες
« τὴν τῶν τοσούτων πειρατῶν ἀμετρίαν·
« τὸ τῆς θαλάσσης ἐξεπορφύρουν ὕδωρ,
« καὶ μέχρι νυκτὸς ἀντέπιπτον εὐστόχως.
« Ἀλλ' ὀψὲ τὴν ναῦν ἑλκύσαντες ἐκ μέσου,
« καὶ συμπεσόντων ἐν μάχῃ τῶν πλειόνων,
« εἰς χέρσον ἐξέδωκαν ἠσθενηκότες,
« ἣν καὶ λιπόντες ἔμπλεων βαρυμάτων,
« τοῦ κυριαρχήσαντος ἠρημωμένοι,
« ἔφευγον εἰς φάραγγας, εἰς ὄρη μέσα.
« Τούτοις φυγῇ ζητοῦσι τὴν σωτηρίαν
« κἀγὼ συνεκβὰς ἐκ μάχης τραυματίας,
« μετὰ Δροσίλλης παρθένου, συνειπόμην.
« Ἔσπευδον, εἶχον, εἷλκον αὐτὴν τὴν κόρην,
« ἐχειραγώγουν εἰς ἐπικρήμνους τόπους,
« ἕως συνηρέφειαν εὑρόντες κλάδων
« ταύτῃ συνιζήσαμεν ἐγκεκρυμμένοι.
« Ἐς αὔριον δὲ λαμψάσης τῆς ἡμέρας,
« ὄρους ὑπερκύψαντες, εἴδομεν κάτω
« πυρκαϊὰν εἰς ὕψος ἐκτεταμένην·
« εἰκάζομεν δὲ πυρπολεῖν τὴν ὁλκάδα
« λῃστὰς ἐκείνους ἁρπαγαῖς ἐφησμένους,
« φόρτου κενὴν ξύμπαντος ἐξειλκυσμένην.
« Ὡς γοῦν ἐκεῖθεν ἔνθεν ἠπορημένοι
« τὰς φωταγωγοὺς ἐξετείνομεν κόρας,

« in somnis visus, antequam inter nos sermones conferremus. »

LIBER QUARTUS.

« Ergo humidos placidi æquoris fluctus rate secuimus, « ad quartæ lucis vespertinum tempus.

« Ecce piraticæ classis remi sonitu magno nostrum per« cellunt animos, non aures tantum, qui isto vecti quo « dixi navigio recta faciebamus iter. Jamque giganteo qui « cælum cursu metitur, lucifer terram subierat;

« et vespera tota late loca tenebrante, non poteramus « piratas probe cernere.

« At illi majore nisu cursum properantes, manibusque « pedibusque egregie protensis ut velocius triremes vola« rent, remos summa vi agitabant,

« marisque dorsum verberabant simul nudis validisque « lacertis :

« et mox nostræ propiores naviculæ, enses vagina denudarunt.

« Itaque nostri homines, nautæ fortissimi, quamvis « numero pauci imparesque audacium piratarum multitu« dini, arreptos viriliter clypeos hostium gladiis oppo« nebant :

« necabant, necabantur, non veriti turbam prædonum « infinitam.

« Rubescebat æquor sanguine, et ad noctem usque for« titer restiterunt;

« tunc denique navem e medio conflictu subtractam ad « littus applicuerunt, jam prorsus invalidi, majori parte « suorum inter pugnandum amissa, hancque mercium « plenam relinquentes, præfecto ipso orbati per convalles « aviaque montium dilabuntur.

« Quos fuga sibi quærentes præsidium ego e prælio sau« cius, relicta nave, cum Drosilla virgine insequebar.

« Properabam; tenebam, trahebam puellam, manu ad « loca præalta versus eam ducebam,

« donec reperto loco densis ramorum tegminibus um« broso, latentes una consedimus.

« At quum postera lux cœlo affulsit, de summo monte « prospectantes, cernimus infra vastæ molis ignem,

« conjicimusque prædones rapinæ lætos incendio navem « nostram delere, quam mercibus vacuam in solum traxe« rant.

« Deinde quum huc illuc dubii oculorum aciem intendere-

« εὔπυργον ὕψος καθορῶμεν εὐθέως,
« ἰσχνῶς, ἀμυδρῶς· ἦν γὰρ ἡμῶν μακρόθεν.
« Ἄμφω δὲ συνδραμόντες ὡς πρὸς τὴν πόλιν,
« ὀψὲ προσηγγίσαμεν αὐτῇ καὶ μόλις,
« ἐκ φωτὸς ἀρχῆς ἄχρις αὐτῆς ἑσπέρας·
« ἣν καὶ συνεισέδυμεν ἐκπεφευγότες
« τὴν ἐν θαλάσσῃ λῃστρικὴν ἀστοργίαν·
« κἂν καὶ Χαρικλῆν, ὡς Κλέανδρον, ἡ πόλις
« ἔμελλε χερσὶ Παρθικαῖς δεδωκέναι,
« καὶ τοὺς θαλασσῶν ἐκφυγόντα κινδύνους,
« πόνων ἀνάγκαις ἐμβαλεῖν με δευτέραις
« μετὰ Δροσίλλης, ὦ θεοί! τῆς φιλτάτης.
« Τῶν γὰρ κατοίκων ἐξιόντων τὴν πόλιν,
« αὖθις συνεξέδυμεν, ἐκτελουμένης
« λαμπρᾶς ἑορτῆς τῶν Διὸς γενεθλίων.
« Τὸ Παρθικὸν δὲ δυσμενέστατον φῦλον
« οὐκ οἶδ' ὅθεν προῆλθε· πλὴν συλλαμβάνει,
« καὶ τῆς ἑαυτοῦ μέχρι πατρίδος φέρον,
« εἰς τὴν φυλακὴν τὴν παροῦσαν εἰσάγει. »
Τοιοῖσδε πολλοῖς ἀσχολούμενοι λόγοις
ἀλληλοπενθεῖς ἦσαν οἱ νεανίαι,
Κλέανδρος ἅμα καὶ Χαρικλῆς οἱ ξένοι.
Ὁ βάρβαρος δὲ Κρατύλος μετ' ὀφρύος
αὐτῇ Χρυσίλλῃ συγκαθεσθεὶς εἰς ἕω,
εἶχε πρὸς αὐτῷ καὶ τὸν υἱὸν Κλεινίαν·
καὶ τοὺς ἁλόντας αἰχμαλωσίας νόμοις
ἐκ τῆς φυλακῆς ἐγκελεύεται φέρειν.
Ἔστησαν ἐξαχθέντες οἱ φυλακῖται.
Ἔπαθεν εἰς τὸ στέρνον ἡ τοῦ Βαρβάρου
γυνὴ Χρύσιλλα τὸν Χαρικλῆν ἀθρόον
ἰδοῦσα, καὶ πληγεῖσα τῷ πόθου βέλει.
Ἦν γὰρ ἄχνους τις, χρυσόθριξ, ἐρυθρόχρους,
πλατὺς τὰ νῶτα, ξανθοβόστρυχον κόμην
ἔχων φθάνουσαν ἄχρι καὶ τῆς ὀσφύος·
χεῖρας δὲ λεπτὰς εἶχε λευκοδακτύλους,
καὶ τοὺς ἀμέτρως ἐκχυθέντας ἀστέρας
κάλλει καλύπτων καὶ προσώπου λαμπάσιν.
Ἑστηκότας γοῦν εἰσορῶν ὁ Παρθάναξ,
οὓς μὲν μερίζει τοῖς ὑπ' αὐτὸν σατράπαις,
« Μέγιστα δῶρα τῆς συνεργούσης τύχης
« δέξασθε, » φάσκων « Παρθικὴ φυλαρχία· »
οὓς δὲ προπέμπει φῶς ἐλεύθερον βλέπειν·
ἄλλους πρὸς εἱρκτὴν δυστυχῶς ἀντιστρέφει,
δώροις ὅπως λυθεῖεν ἐκ γεννητόρων·
πολλοὺς δὲ καὶ δίδωσι μοῖραν τῷ ξίφει,
δεκτὸν νομίζων αἷμα θῦμα τῶν ξένων
θεοῖς συνεργοῖς εἰς τὸ πᾶν σωτηρίοις·
χαρίζεται δὲ τὸν Χαρικλῆν Κλεινίᾳ,
οὐχ ὡς ἐκείνου τοῦτον αἰτησαμένου
(ὁ νοῦς γὰρ αὐτοῦ τὴν Δρόσιλλαν ἐσκόπει
πασῶν γυναικῶν οὖσαν εὐειδεστέραν,)
ὡς ἐκ πατρὸς δὲ δῶρον εἰς υἱὸν μέγα·
ἦν γὰρ ἁπάντων τῶν προεγκεκλεισμένων
ὡραῖος ἰδεῖν, τῶν καλῶν δὲ καλλίων.

« mus, summitatem quamdam turribus munitam videmus,
« sed fere per nebulam : nam procul remota fuit.

« Et ambo ad hanc urbem cursu tendentes, longumque
« ob orto mane ad usque vesperam iter emensi, læti
« tandem muris succedimus, devitato piratico furore.

« At urbs illa Chariclem, ut te, Cleandre, manibus debuit
« tradere Parthicis, et, cum carissima heu! Drosilla, me
« maris elapsum periculis, diræ iterum injicere malorum
« procellæ.

« Etenim quum cives ex urbe essent egressi, Jovis Na-
« talia solemni festo celebraturi, egressi sumus et ipsi.

« Parthorum vero gens crudelissima, nescio unde impetu
« facto, nos corripuit, inque suam abductos regionem hoc
« inclusit carcere. »

Talibus Cleander et Charicles longiuscule sermonibus indulgentes, suam vicissim sortem deplorabant.

At mane Barbarus Cratylus, Chrysillæ adsidens, ferocior vultu,

filiumque Cliniam sibi habens ad latus, captivos ad se ex carcere trahi de more jubet.

Qui quum adstarent, Barbari conjux Chrysilla, conspecto Chariclo, statim cupidinis telo pectus vulnerata fuit.

Charicles enim genas glabellus erat, spectandus flavis capillis, roseoque colore; latus humeros;

et aurei crinium globi ad lumbos usque demissi pendebant.

Manus erant modicæ, albique digiti;

et pulchritudine vultusque splendore innumeras quibus spargitur cœlum stellas obscurabat.

Quos adstantes intuens Parthorum rex, alios satrapis dividit suis, et

« accipite » ait « Parthi, pretiosa fortunæ faventis « dona »;

alios jubet abire liberos;

carceri alios mœstiter reddit quos parentum caritas donis redimeret;

multos gladio necandos tradit, ratus hospitum sanguinem acceptum fore Diis, quorum ope domum redierat incolumis :

Cliniæ autem Chariclem dono dedit, non petenti quidem

(nam Cliniæ mens in Drosilla hærebat omnium pulcherrima fœminarum);

sed qui magnum esset patris filio donum.

Etenim omnes inter captivos spectabilis ore, pulchris erat pulchrior ipsis.

Τοσαῦτα πράξας, ἐξανέστη τοῦ θρόνου
καὶ τοῖς θεοῖς ἔθυσε λαμπρὰς θυσίας.
Τετρωμένος γοῦν ἐς μέσην τὴν καρδίαν
ὁ Κλεινίας παῖς βαρβάρου τοῦ Κρατύλου,
(καὶ γὰρ ἑάλω τῆς ἁλούσης παρθένου)
τοιαῦτα πολλὰ καὶ τοσαῦτα καὶ τόσα
ἐψιθύριζεν, ἐτραγῴδει τῷ πάθει·
« Δεινὸν πόθος πᾶς· ἂν δὲ καὶ φιλουμένης,
« διπλοῦν τὸ δεινόν· εἰ δὲ καὶ κόρης νέας,
« τριπλοῦν τὸ κέντρον· εἰ δὲ καὶ κάλλους γέμει,
« πλεῖον τὸ δεινόν· εἰ δὲ πρὸς γάμον φέρει,
« πῦρ ἔνδον αὐτὴν βόσκεται τὴν καρδίαν.
« Οὐκ ἔστιν ἰσχὺς ἐκφυγεῖν τὸν τοξότην,
« τὸν πυρφοροῦντα καὶ τὸν ἐπτερωμένον·
« τῷ γὰρ πτερῷ φθάνει με, τῷ πυρὶ φλέγει,
« τῇ τοξικῇ βάλλει δὲ κατὰ καρδίας.
« Μῦθος δοκεῖ μοι νέκταρ ἡ θεῶν πόσις
« πρὸς σὸν γλυκασμὸν, κρυσταλόστερνε ξένος.
« Εἰ γάρ σε περκάζουσαν ἄμπελον βλέπω,
« τὸ στέρνον ἐκθλίψει τίς ὡς γλυκὺν βότρυν,
« ἢ γλεῦκος ἡδὺ νεκταρῶδες ἐκχύσει,
« ἢ μυελὸν μέλιτος εὐωδεστάτου;
« Λειμὼν δοκεῖ μοι σὸν πρόσωπον, Παρθένε,
« δούλη Χρυσίλλης μητρὸς εὐειδεστάτη·
« τὸ χρῶμα τερπνὸν οἷον αὐτοῦ ναρκίσου·
« ἄνθος παρειῶν ὡς ἐρυθρόχρουν ῥόδον·
« ὡς κυαναυγὲς ἴον ὀφθαλμοὶ δύο·
« οἱ βόστρυχοί σου, κισσὸς ἐμπεπλεγμένος.
« Ὦ! πῶς ἀφέλκω τὰς κόρας τῶν ὀμμάτων
« τῆς καλλονῆς σου, τοῦ προσώπου τῆς θέας;
« ἀλλ' αἵδε προσμένουσιν ἀνθειλκυσμέναι,
« οὐκ ἐνδιδοῦσαι πρὸς τὸ μὴ δεδογμένον.
« Ἔρως φυτῶν γὰρ καὶ σιδήρου καὶ λίθου
« κρατεῖν ἔοικεν, οὐ γὰρ ἀνθρώπων μόνον.
« Καὶ γὰρ σίδηρος εἰς μαγνῆτιν ἐκτρέχει,
« ἐρωτικόν μοι πῦρ δοκῶν ἔνδον φέρειν·
« ἔνευσεν, ἦλθεν, ἔδραμε δρόμον ξένον·
« ἐμοὶ δοκεῖ φίλημα τοῦτο τῶν δύο,
« ἐρωμένης, ἐρῶντος· ὢ ξένη σχέσις!
« Ἐρᾷ δὲ φυτοῦ φυτὸν ἄλλο πολλάκις·
« φοῖνιξ δὲ πρὸς γῆν οὐδὲ ῥιζοῦσθαι θέλει,
« εἰ μὴ τὸ θῆλυ συμφυτεύσειας πέλας.
« Καὶ πόντος οἶδεν Ἀρεθούσης τοὺς γάμους,
« πρὸς ἣν γλυκὺς πρόεισιν ἀγκυλορρόας
« Ἀλφειὸς εὐρὺς, οὗ τὸ ῥεῖθρον ἐν χύσει
« ὁ συνδυασμὸς οὐ μετατρέπειν θέλει.
« Ἄκουε, πετρόστερνε, χαλκῆ καρδία,
« καὶ δὸς μετασχεῖν καλλονῆς ἀσυγκρίτου. »
Οὕτως ἐρωτικόν τι πάσχων Κλεινίας
πρὸς μουσικόν τι θᾶττον ἐτράπη μέλος,
τοιόνδε ποιῶν λεπτολεύκοις δακτύλοις
τὸ φθέγμα καὶ τὸ κροῦμα τῆς εὐφωνίας
ἐν λιγυρᾷ φόρμιγγος ἡδυφωνίᾳ·
« Ὦ πῶς, Δρόσιλλα, πυρπολεῖς τὸν Κλεινίαν!

Talibus peractis, e solio surrexit, et Deorum numina splendidis propitiatur sacrificiis.

At Barbari filius Cratyli Clinias medium cor transadactus, (nam capta ipsum ceperat puella), hæc et alia multa dolore amens mussitabat.

« Malum est omnis amor; si amatam ab alio amas, ma- « lum est duplex; triplex, si puellam; majus etiam, si pul- « chram :

« quod si ad nuptias impellit, tunc flamma cor depa- « scitur ipsum.

« Vis nulla est qua sagittiferum possim deum effugere, « igne simul instructum et alis.

« Alis enim me prævertit, igne urit, sagittis cor transa- « digit medium.

« Nectar illud, deorum potus, fabula mihi esse videtur, « præ tua dulcedine, crystallino pectore hospes decora.

« Maturæ enim si te viti comparo, quis papillas premet « tuas ut uvam dulcem, vel succum exprimet nectareum, « vel medullam mellis odoratissimi?

« Vultus tuus prato similis est, Virgo, venustissima ma- « tris Chrisyllæ servula.

« Color tuus suavis, quasi color narcissi; et genarum « flos quasi purpurea rosa; ocelli tui quasi viola nigre- « scens; cincinnuli tui quasi hedera decoriter implexa.

« Oh! qui avellam oculorum pupulas a pulchritudine « tua, a conspectu vultus tui! Quas vi quum retraho, resi- « stunt, nec cedunt contra placitum.

« Amor et plantarum et ferri saxorumque regnat, non « hominis tantum.

« Ferrum quippe currit ad magnetem, venerio, ni fallor, « igne calens; annuit, vadit, currit cursu mirando.

« Videre mihi videor osculum amborum, amatæ, ama- « toris.

« Oh prodigiosus amor! Nec non sæpe planta plantam « amat.

« Palma in terra non vult agere radices, ni fœminam « arborem in proximo conseveris.

« Mare quoque novit Arethusæ nuptias, ad quam dulcis « fluctu voluto fertur sponsus, vastus ille Alpheus, cujus « liquor fluit insertus salo nec temeratus.

« Hæc ausculta, Virgo pectus lapidea, cor ahenea, « meque sinas in consortium venire formæ incompara- « bilis. »

Atque ita captus amore Clinias, ad musicos concentus vertit animum, carmina hæcce amœna argutæ citharæ pulsibus accommodans, cujus digitis albis tenuibusque nervos sollicitat :

« Oh, Drosilla! quantopere Cliniam uris!

« Ἡ Κύπρις εἰς Ἔρωτα τὸν ταύτης γόνον
« μέσαις ἀγυιαῖς ἐξεφώνει πρὶν μέγα·
« Εἴ τις πλανηθὲν συλλάβῃ τὸ παιδίον
« ἤ που στενωπῶν, ἢ μέσαις ἐπ' ἀμφόδοις,
« ὁ μηνυτής μοι λήψεται γέρας μέγα·
« τὸ Κύπριδος φίλημα μισθὸν ἁρπάσει.
« Ὢ πῶς, Δρόσιλλα, πυρπολεῖς τὸν Κλεινίαν!
« Πλὴν ἴσθι μοι τὸν παῖδα τοῦτον τοξότην,
« τὸν δραπέτην Ἔρωτα, τὸν κακεργάτην,
« καὶ πρόσχες αὐτῷ μὴ βαλεῖ σε καιρίως.
« Ἄκουε τούτου καὶ διδάσκου τὸν τρόπον.
« Ἂν προσχαρές τι μειδιῶντα προσβλέπῃς,
« πλήττει τὰ πολλὰ καὶ κατασφάττειν θέλει.
« Ὢ πῶς, Δρόσιλλα, πυρπολεῖς τὸν Κλεινίαν!
« Ἂν συλλαβὼν, θέλοντα προσπαίζειν ἴδῃς,
« βάλλει σε, τοξεύει σε· πρόσχες οὖν κλύων·
« εἰ δὲ προσορμᾷν καὶ φιλεῖν σε γνησίως,
« ἔκφευγε· πυρπολεῖ σε καὶ καταφλέγει.
« Παῖς ἐστι, πῦρ δὲ τόξα καὶ πτερὰ φέρει·
« οὐκ ἐξ ἀδήλων φαίνεται πετασμάτων.
« Ὢ πῶς, Δρόσιλλα, πυρπολεῖς τὸν Κλεινίαν!
« παίει, τιτρώσκει, καὶ διώκει, καὶ φθάνει·
« προσμειδιᾷ γὰρ θηριόστερνος μένων,
« καὶ προσγελᾷν ἔοικε παίζων ἀγρίως,
« ὁ τοξοχάρης, ὁ θρασὺς, ὁ πυρφόρος.
« Ὁ γοῦν ἐφευρὼν καὶ λαβὼν καὶ μηνύσας,
« τὸν μισθὸν οἷον εἶπον εὐκόλως λάβοι.
« Ὢ πῶς, Δρόσιλλα, πυρπολεῖς τὸν Κλεινίαν!
« Μῦθος μὲν αὐτὸς ἐκτοκευθῆναι λέγει
« κόρην Ἀθηνᾶν τοῦ Διὸς τὴν Παλλάδα
« ἀπὸ κρατὸς πάνοπλον ἔννουν παρθένον·
« σὲ ζωγραφεῖ δὲ μᾶλλον ὡραίαν Ἔρως
« σῆς γαστρὶ μητρὸς ἐμβαλὼν τοὺς δακτύλους,
« βαλὼν τὸ δίχρουν χρῶμα, γάλα καὶ ῥόδα.
« Ὢ πῶς, Δρόσιλλα, πυρπολεῖς τὸν Κλεινίαν!
« Καὶ ζωγραφεῖ πάντως σε μὴ διδοὺς ὅπλα·
« οὐ γὰρ νέμει σοι τόξον, οὐ τομὸν ξίφος,
« ὡς κρεῖττον ἦν βάλλειν σε πρὸς φονουργίαν!
« ποιεῖ δὲ τόξα κύκλα τῶν σῶν ὀφρύων,
« βέλος δὲ πικρὸν τὰς βολὰς τῶν ὀμμάτων,
« δι' ὧν οἰστεύεις με κατὰ καρδίαν.
« Ὢ πῶς Δρόσιλλα, πυρπολεῖς τὸν Κλεινίαν!
« Ὡς εὔστοχον τὸ τόξον αὐτὸ, Παρθένε!
« ὡς εὐφυὲς τὸ πλῆκτρον! ἐπλήγην· ἔγνων.
« Τὸ τραῦμα πικρὸν οἷον, ἀλλὰ καὶ πόσον!
« Τὸ πρᾶγμα καινὸν οἷον, ἀλλὰ καὶ ξένον!
« Οὐ θανατοῖ τὸ κέντρον· ὢ ποῖος λόγος!
« βάλλον δὲ ποιεῖ τῆξιν, ἀλλ' αἰωνίαν.
« Ὢ πῶς, Δρόσιλλα, πυρπολεῖς τὸν Κλεινίαν!
« Πλὴν ἀλλ' ἰδοὺ νύξ ἐστι, τῷ δοκεῖν, Κόρη·
« ἔχω μακρὰς ἐγὼ δὲ τὰς ὁδοὺς ἔτι·
« ἢ προσλαβοῦ σύνδειπνον, εὐνατῆρά σοι,
« ἢ μὴ θέλουσα τοῦτο, δευτέρῳ λόγῳ,
« ὕφαψον ἐκ σῶν χειλέων μοι λαμπάδα·

« Venus olim per medias plateas Amorem filium alta « voce inclamabat : Si quis vel alicubi viarum, vel media « per bivia vagantem puerum comprehenderit, index ma- « gnum a me accipiet indicium : Cypridis basium præmium « rapiet sibi.

« Oh, Drosilla! quantopere Cliniam uris!
« At disce quis sit puer ille sagittifer, Amor ille fugitivus « et nequam; caveque ne te letali feriat ictu.

« Accipe qui sint hujus mores.
« Ridentem si dulce videris, tunc præsertim ferit et oc- « cidere cupit.
« Oh, Drosilla! quantopere Cliniam uris!
« prehensum si volentem ludere videris, tunc feritque « jaculaturque; monitus ergo cave tibi; si autem adcurren- « tem, genuinoque te osculo tangere gestientem, fuge « ocyus; te urit et incendit.
« Puer est, at ignem, et arcus, et alas habet; ejus vo- « latum oculi cernere non possunt.

« Oh, Drosilla! quantopere Cliniam uris!
« Urit, vulnerat, persequitur, assequitur. Corde puer « ferino subridet, atque ludum ludit insolentem ridenti « similis, audax ille deus, sagittis gaudens ardentique tæda.

« Si quis ergo invenerit et ceperit et indicaverit, statim « accipiet quod pollicita fui muneris.
« Oh, Drosilla! quantopere Cliniam uris!
« Narrant fabulæ prosiluisse Pallada Minervam Jovis « de capite, armatam sapientemque virginem : at te pul- « chriorem finxit Amor; digitisque tuæ matris utero impo- « sitis, te duplici ornavit colore, lacteo et roseo.

« Oh, Drosilla! quantopere Cliniam uris!
« Et quum te totam fingeret, arma non dedit.
« Etenim tibi nec arcum tribuit, nec acutum ensem.
« Quam satius ad cædes aptam te fecisset! Arcus autem « dat tibi superciliorum orbes; telaque facit funesta illum « oculorum conjectum, quo mihi pectus transadigis.

« Oh, Drosilla! quantopere Cliniam uris!
« Arcus ille quam inevitabilis, Virgo! ictus quam cer- « tus! Percussus intellexi.
« Vulnus amarum quantumque qualeque! Res quam « nova quamque prodigiosa! Os teli non necat, mirum! « sed tabem parit, eamque sempiternam.

« Oh, Drosilla! quantopere Cliniam uris!
« At ecce, puella, nox cœlo præcipitare videtur.
« Via mihi adhuc longa superest : aut me tibi sume « cœnæ et lectuli socium;
« aut, si non vis, saltem accendas mihi tuis ex labellis fa- « culam;

« ἐπίσταμαι γὰρ ὡς ἀνάψεις, εἰ θέλεις.
« Ὦ πῶς, Δρόσιλλα, πυρπολεῖς τὸν Κλεινίαν!
« Καὶ φαίδρυνόν μοι τὴν παροῦσαν ἑσπέραν,
« καὶ λάμπρυνόν μοι τὸ σκότος κατατρύχον,
« καὶ δὸς πρὸς οἶκον, ὦ φαεινὴ λυχνία,
« δραμεῖν ἄτερ πλάνης με καὶ προσκομμάτων.
« Νοσῶ φρενῖτιν καὶ μεμηνυῖαν νόσον·
« μή μοι φθονήσῃς παυσολύπων φαρμάκων.
« Ὦ πῶς, Δρόσιλλα, πυρπολεῖς τὸν Κλεινίαν!
Ὁ γοῦν Χαρικλῆς, γνοὺς ἐρᾷν τὸν δεσπότην,
πρόσεισιν αὐτῷ γνησιέστερον λέγων·
« Ἐρᾷς, ἐπέγνων, δέσποτά μου, Κλεινία·
« ἐρᾷς ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς τῆς παρθένου·
« ἐρᾷς Δροσίλλης τῆς καλῆς, τῆς παγκάλης.
« Τί τοῦτο καινὸν, σὸς γὰρ αὐτὸς οἰκέτης,
« δειλὸς Χαρικλῆς, δυστυχὴς, τλήμων, ξένος,
« δεινῶς ἑάλων ἁπαλῆς πάλαι κόρης,
« ᾗ καὶ συνελθεῖν εἰς λόγους οὐκ ἰσχύων,
« καί τοι θέλων πως (οὐ γὰρ εἶχον προσβλέπειν,
« ὁποῖα καὶ σὺ τὴν Δρόσιλλαν οὐ βλέπεις)
« μόλις θυρίδων εἶδον ἐκκρεμώμενος
« εἰς κῆπον ἁδρὸν ἐκ ῥόδων, ἐξ ἀνθέων,
« τὴν πανταχοῦ μοι συμπαροῦσαν εἰς φρένας,
« λεπτὴν δρόσον στάζουσαν ἐν τοῖς ὠκίμοις,
« καὶ βάλσαμα βρέχουσαν ἐκροῇ ῥόδων,
« λωτοὺς, ὑακίνθους τε καὶ φυτῶν στίφη,
« καὶ κρίνα λευκὰ, καὶ κρόκους, καὶ ναρκίσους,
« καὶ πλεῖστον ἑσμὸν ἀνθέων ἡδυπνόων.
« Ἐκεῖ κατεῖδον ἡμιγύμνους ὠλένας,
« αἷς οὐδὲ χιὼν ἀντερίσειν ἰσχύσοι·
« ἐκεῖ κατεῖδον κρυσταλώδεις δακτύλους
« καὶ πρὸς τὸ λευκὸν ἀντερίζοντας γάλα.
« Ἰδὼν, ἑάλων καλλονῆς ἀμετρίᾳ·
« μὴ γὰρ δρυὸς προῆλθον ἢ πετρῶν ἔφυν·
« ἁλοὺς, προσεῖπον, μὴ κατασχεῖν ἰσχύων·
« Χαίροις, φυτουργὲ τῶν τοσούτων ἀνθέων.
« Τί καὶ δι' ἡμᾶς οὐκ ἀνοίγεις τὴν θύραν;
« Ἆρ' ἦλθες εἰς νοῦν τοῦ πάθους τοῦ Ναρκίσου,
« ἀποῤῥιφέντος ἐξ ἔρωτος εἰς φρέαρ;
« Μνήμην τε παιδὸς Ὑακίνθου λαμβάνεις
« καὶ τῶν ἐκείνου δυστυχῶν δισκευμάτων,
« πῶς ἐξεκαρτέρησεν ἐκ φθόνου φόνον
« ἀπὸ Ζεφύρου τῆς ἐρωτοληψίας;
« Ἔχεις τε πρὸς νοῦν Κύπριν αὐτὴν τὴν πάλαι
« τὴν ἐξερυθρώσασαν ἐκ τῶν αἱμάτων,
« τῶν ἐκρυέντων τοῦ ποδὸς τετρωμένου
« ἐκ τῶν ἀκανθῶν, τὴν ῥοδώνυμον θεὰν,
« Ἀδώνιδος μαθοῦσαν ἄγριον φόνον
« ἐξ Ἄρεος πεσόντος; Ὦ κακοῦ φθόνου,
« καὶ τοὺς ἐρῶντας θανατοῦντος πολλάκις!
« Πλήρης ὁ κῆπος χαρμονῆς καὶ δακρύων·
« καλὴν μὲν αὐχεῖ τὴν φυτουργὸν παρθένον,
« ἐρωτικῶν γέμει δὲ δυσπραγημάτων·
« σὺ δ' ἀγνοεῖν ἔοικας ἃ ξένα κλύεις.

« accendes enim, sat scio, si velis.
« Oh, Drosilla! quantopere Cliniam uris!
« Et præsentem illumina mihi vesperam, ac quibus premor tenebras lumine sparge; atque, o splendida lucerna, per te mihi liceat absque errore pedumve offensione domum regere gressus.
« Phrenitico morbo mentisque delirio laboranti mihi ne invideas remedia queis sedetur dolor.
« Oh, Drosilla! quantopere Cliniam uris! »
Atqui Charicles, intellecto domini amore, ad illum accessit, verbisque ad veri speciem fictis :
« Amas, Clinia, here mi : » dixit « id probe sensi.
« Amas sororem meam virginem; pulchram amas, amas pulcherrimam Drosillam.
« Quid hoc novi? Ipse enim servus tuus, miser Charicles, infelix, infortunatus, hospes, perdite olim amavi teneram puellam, quacum colloqui cupidus licet non poteram; etenim ad eam adeundi coram copia non erat mihi.

« Ægre tandem illam vidi, quum e fenestra prospectarem in hortum plenum rosarum florumque omnigenum; illam vidi, quæ meæ usque menti præsens obversatur, tenuem super ocima rorem spargentem, et balsama roseis guttis madefacientem, lotosque et hyacinthos et plantarum ordines, albaque lilia, crocos et narcissos, spissumque florum suaveolentium examen.

« Tunc vidi seminuda brachia, quibuscum nix ipsa non certet, tunc vidi digitos crystallinos, et candidum lac provocantes.

« Ut vidi pulchritudinem incredibilem, ut perii! Non enim e quercu sum procreatus vel lapidibus.
« Amore abreptus, dixi (nam continere me non potui) : Salve tot florum formosa cultrix! Cur et nostri gratia ostiolum non aperis? Meministine Narcissi fatum qui præ amore in fontem dedit se præcipitem?

« Recordarisne puerum Hyacinthum et luctuosum disci jactum, ac quomodo perierit furiosum propter Zephyri amorem zelotypiamque?

« Num tibi venit in mentem Cypris illa quæ olim, cruore qui e pede fluebat spinis lacerato, album rosæ colorem rubro mutavit, quum lymphata curreret, audita sæva Adonidis morte quem Mars interemerat?

« Oh! funestam zelotypiam, quæ sæpe necat amantes!
« Plenus est hortulus lætitiæ dolorisque.

« Pulchræ cultus virginis manu superbit; at amatoria ubique exhibet infortunia.
« Tu vero nescire videris quæ tibi miracula narro.

« Οὕτω μὲν αὐτὸς εἶπον αὐτῇ τῇ κόρῃ·
« ἡ δὲ πρὸς αὐτὰ θᾶττον ἀνταπεκρίθη·
« Ὡς ἥδυνάς μου τὴν πονοῦσαν καρδίαν!
« Ἐπῳδὸς εἶ πανοῦργος, ὡς ὁρῶ, τάλαν·
« ἀθυμίαν τρέπεις γὰρ εἰς εὐθυμίαν.
« Δείλαιε, πῶς φῄς; βαῖνε τῆς θύρας ἔσω·
« τὸ κηπίον θαύμαζε· τὴν κλίνην βλέπε,
« καὶ δεξιοῦ με τοῖς διηγήμασί σου,
« πείρᾳ διδαχθεὶς ὡς κακὸν πόθος μέγα.
« Ῥοδωνιᾶς τρύγησον ἐξ ἐμῆς ῥόδα.
« Ἀνακλίθητι· συγκατέρχομαι δέ σοι·
« φάγῃς δὲ τί, δείλαιε; καρπὸς οὐκ ἔνι·
« κἂν μῆλον οὐχ ὥριμον ἐν τῷ κηπίῳ,
« τὸ στέρνον ἡμῶν ἀντὶ μήλου προσδέχου·
« εἴ σοι δοκεῖ, δύστηνε, συγκύψας φάγε·
« κἂν μὴ πέπειρος βότρυς ἀναδενδράδων,
« στέρνου στρυφνοῦ μοι θλίψον αὐτοῦ τὰς ῥάγας.
« Φίλημα τερπνὸν ἀντὶ σίμβλου μοι λάβε.
« Ἀντὶ περιπλοκῆς δὲ δένδρων καὶ κλάδων,
« ἣν οἶδέ τις δρᾷν καρπὸν ἐκτρυγᾷν θέλων,
« ἐγὼ τὸ δένδρον· δεῦρο προσπλάκηθί μοι·
« ἀντὶ κλάδων ἐμὰς γὰρ ὠλένας ἔχεις·
« ἐγὼ τὸ δένδρον· καὶ προσανάβηθί μοι,
« δρέπου τε καρπὸν τὸν γλυκὺν ὑπὲρ μέλι ». —
« Ἐμοὶ τὰ σαυτοῦ πάντα λοιπὸν ἀνάθου,
« καὶ πιστὸν ὄψει δοῦλον ἐκ τῶν πραγμάτων. »
« Οὐκ αἰχμάλωτος οὐδὲ δοῦλος, ὡς ἔφης, »
τοῦ βαρβάρου παῖς ἀντέφησε Κλεινίας,
« ἐλεύθερος δὲ, συμπατριώτης, φίλος,
« καὶ σατραπικῆς συμμετασχὼν ἀξίας,
« πάντως φανήσῃ κύριος κλήρου τόσου,
« εἰ τῇ Δροσίλλῃ συμμιγῆναι καὶ μόνον
« τῷ Κλεινίᾳ γένοιτο σῇ συνεργίᾳ.
« Ἀλλ', ὦ Χαρίκλεις, ἐντυχὼν τῇ παρθένῳ
« ἄγγελλε ταύτῃ τὴν ἐμὴν ἀχθηδόνα.
« Νόσος με τήκει· σύντομον λόγον μάθε·
« Ἅδης συναρπάζει με καὶ πρὸ τοῦ χρόνου.
« Ὁ λαμπρὸς αὐτὸς ἀστεράρχης φωσφόρος
« ἔδυνέ μοι τοῖς πᾶσιν ἀκτῖνα βρύων.
« Πηγαὶ ποταμῶν συγκινείσθωσαν ἄνω·
« θνήσκω γὰρ ὡς μόρσιμος, ἀλλὰ πρὸ χρόνου·
« ἀνθησάτω καὶ βάτος ἡδύπνουν ῥόδον·
« γένοιτο πάντα νῦν ἐναλλὰξ ἐν βίῳ,
« τοῦ Κλεινίου θνήσκοντος, εἰ μὴ προφθάσει
« ἡ σὴ, Χαρίκλεις, εἰς τὸ σῶσαι στεῤῥότης. »
« Τὰ πρὸς Δρόσιλλαν, Κλεινία, θαῤῥητέον, »
ὁ Χαρικλῆς ἔφησε, « μὴ κατηφία· »
τούτοις ἐπειπὼν ἄλλον ἀστεῖον λόγον·
« Κοιμωμένην μέλισσαν ἐν ῥόδοις πάλαι
« τῆς ποντογενοῦς Ἀφροδίτης παῖς Ἔρως,
« οὐκ εἶδεν· ἐτρώθη δὲ δακτύλῳ μέσῳ,
« καὶ στυφελιχθεὶς ἐπτερύξατο τρέχων
« πρὸς τὴν τεκοῦσαν· Μῆτερ, οἴχομαι, λέγων·
« ὄφις με τύπτει μικρὸς ἐπτερωμένος,

« Sic ego; at illa extemplo : Quam suaviter mentem « ægram recreasti! Miselle, magum esse te vafrum in« telligo : nam mœstitiam in lætitiam vertis.

« Improbe, quid ais? Ingreditor ostiolum; mirare hortu« lum, cerne, lectulum; et tu qui rebus didicisti quantum « sit malum amor,

recrees me narrationibus tuis.

« Ex roseto meo decerpe rosam.

« Accumbas; ipsa descendo ad te.

« Sed miser, quid edes? fructus non adest ullus, pomum « nec ullum maturuit in hortulo : sinum meum habeto tibi pro pomo.

« Miselle, si libuerit, inclinis comede; ac si non matura « fuerit uva ab arbore pendula, acerbarum acinos preme « mammarum.

« Pro favo suave osculum capias; et pro arboribus ra« misque quos ulnis amplectitur qui fructum demetere « cupit, ego tibi arbor ero. Huc ades; ulnis amplectere me; « pro ramis enim mea habes brachia.

« Ego tibi arbor ero : jam inscendas me, fructumque « demetas melle dulciorem. —

« Tua mihi deinceps crede omnia, et me e re nata fidum « esse servum experieris. »

Cui Barbari filius Clinias : « Nec captivus eris nec servus, « quod ais, sed liber amicus civisque meus;

« inque satraparum cooptatus ordinem, tot et tanto« rum eris bonorum dominus, opera si tua Cliniæ con« tingat Drosilla potiri, idque tantum.

« I, Charicles, et virgini narra quæ patior.

« Morbus me macerat.

« Paucis adverte, docebo.

« Orcus me ante tempus rapit; astrorum rex splendidus « ille sol, qui cunctos radiis illuminat, mihi jam occidit.

« In caput prona suum relabantur flumina : morior enim « fati quidem legi parens, sed præmaturus.

« Floreat rubus odorata rosa; mutentur in mundo cun« cta ferantur que in contraria, Clinia pereunte, ni tuo « Charicles, valido mox salvus evadam auxilio. »

Charicles contra : « Bonam de Drosilla spem concipe, « Clinia : ne despondeas : » et addidit lepidum quid :

« Amor olim, Veneris marinæ filius, dormientem in rosis « apem non viderat, fuitque medium punctus digitum.

« Tum gemens, avolavit cursitans ad matrem : Mater, « ait, perii.

« Anguis me pusillus pennatusque vulneravit,

« μέλιτταν ἣν λέγουσιν ἄνδρες γηπόνοι.
« Ἀλλ' ἡ καλὴ Κυθήρα, τῷ πεπληγμένῳ
« ἀστεῖον ἐγγελῶσα, λοιπὸν ἀντέφη·
« Εἰ τῆς μελίττης συνθλίβει τὸ κεντρίον,
« πόσον, δοκεῖς; πονοῦσιν οἱ βεβλημένοι
« ἐκ σῶν, Ἔρως παῖ, δυστυχῶν τοξευμάτων! »
Εἴρηκε ταῦτα Χαρικλῆς τῷ Κλεινίᾳ,
καὶ, τὸν Δροσίλλης ἐγγυώμενος γάμον,
μικρὸν διέστη πρὸς διάσκεψιν τάχα,
οὐχ ὡς συνάψαι τὴν Δρόσιλλαν Κλεινίᾳ,
κακὴν δὲ βουλὴν ἐκφυγεῖν μᾶλλον θέλων·
ἣν καὶ κατιδεῖν εὐχόλως ἠπειγμένος
ὡς συναποκλαύσαιτο τὴν δυστυχίαν,
λειμῶνος ἐντὸς εὗρε κειμένην μόνην,
κοιμωμένην μὲν ἐκ μεριμνῶν βαρέως,
ἄνθει δὲ λευκῶν ἀντερίζουσαν ῥόδων,
καὶ μειδιᾷν δοκοῦσαν ἀκροωμένην
φθογγῆς μελιχρᾶς τῶν καλῶν χελιδόνων.
Ὢ θάμβος οἷον, ἀλλὰ καὶ φρίκη πόση
ἐκεῖ Χαρικλῆν συγκατέσχεν ἀθρόον,
ὡς εἶδεν ὑπνώττουσαν ἐν τῷ κηπίῳ
ταύτην, ἀπαστράπτουσαν ἡλίου δίκην
ἐαρινὴν λάμποντος ἀνθρώποις φλόγα!
Ὃς καὶ Δροσίλλης ἐγκαθισθεὶς πλησίον
(φειδὼ γὰρ εἶχε τήνδε μὴ διϋπνίσαι),
ἔφασκε, ταύτην ἀτενέστερον βλέπων·
« Ἐνταῦθα καὶ Χάριτες, ὦ ποθουμένη,
« κοιμωμένῃ σοι συμπάρεισιν ἠρέμα,
« ἐπαγρυπνοῦσαι μή τι φαῦλον ἐμπέσῃ
« σύγκυρμα πάντως ἐξ ἀποφράδος τύχης.
« Ὢ ποῖον αὐτὴ λεπτὸν ἀσθμαίνεις, κόρη!
« Ὢ ποῖον ἡδὺ μειδιᾷν δοκεῖς τάχα!
« ἧς ἐξεπορφύρωσεν ἡ φύσις πάλαι
« χείλη, παρειὰς, ὡς δοκεῖν φλόγα τρέφειν,
« καὶ βοστρύχους ἔτεινεν ἄχρις ὀσφύος,
« οἷς οὐδὲ χρυσὸς ἀντερίζειν ἰσχύει.
« Σιγῶσι πάντα σοῦ σιγώσης, Παρθένε·
« οὐ στρουθὸς ᾄδων, οὐχ ὁδοιπόρος τρέχων,
« οὐδεὶς ὁμιλῶν· οὐ παρερπύζων ὄφις·
« ἔπαυσεν, οἶμαι, καὶ πνοὴ τῶν ἀνέμων
« τὸ κάλλος αἰδεσθεῖσα τῆς κοιμωμένης.
« Ὢ πῶς σιγᾷ νῦν πᾶν μελῳδὸν στρουθίον!
« Πηγαὶ μόναι νάουσιν, ὦ ποθουμένη,
« ὡς μᾶλλον ἡδὺν ὕπνον ἐμβάλωσί σοι.
« καὶ φθογγὸς αὐτῶν ἡ ῥοὴ λέγουσά σοι.
« Ὢ καλλονὴν ἅπασαν ἠμφιεσμένη,
« σιγᾷς· σιγᾷ σοι καὶ τὸ τῆς αὔρας ψύχον·
« ὑπνοῖς· ἐφυπνοῖ καὶ τὸ τῆς αὔρας γένος·
« πηγαὶ μόναι νῦν ἐγκελαρύζουσί σοι.
« Ἐντεῦθεν ἀντᾴδουσαν οὐκ ἔχοντά σε
« σιγῶσι φιλόμουσα τῶν πτηνῶν γένη.
« Πλὴν ἀλλὰ μή μοι στέργε τὸν λήθης ὕπνον·
« λυπεῖς γὰρ, ὡς ἔοικε, τὰς ἀηδόνας,
« αἷς ἀντερίζει σὸν γλυκύτατον στόμα·

« apem quem coloni vocant.

« At pulchra saucio Cytherea filio suave irridens, infit :

« Si apiculæ acumen te urit adeo, quantum dolere putas, « feris quos sævis, nate, sagittis ? »

Talia fatus Cliniæ Charicles, Drosillæque pollicitus nuptias, paululum secessit consultandi causa, non ut Cliniæ Drosillam jungeret, sed potius ut funestum illud evitaret consilium.

Statimque ad visendum eam festinans, communia simul comploraturus infortunia, jacentem reperit solam in prato, dormientemque curarum oppressam pondere, et albas colore rosas provocantem, subridentique similem auditis lepidarum mellitis hirundinum pipilationibus.

O quanta fuit admiratio, quantusque Chariclis tremor, ut dormientem in hortulo amicam vidit, refulgentemque solis instar, quum vernis homines ignibus collustrat!

Atque haud procul adsidens (eam expergefacere quippe abstinuit), sic fatur, defixo in eam obtutu :

« Hic Gratiæ, o dulcis mea cura, dormienti tibi adsunt « vigilantes, ne quid tristius ex inimica Fortuna accidat.

« O puella, quam tenuis est halitus oris tui! quam suave « ridere videris!

« Minio pinxit olim Natura labia genasque, ut fere in- « cendi videantur; et ad lumbos usque demisit cincinnos, « quibuscum nec possit aurum ipsum contendere.

« Te silente, Virgo, cuncta silentio constiterunt.

« Non cantat passerculus; viator non currit; loquitur « nemo; non perrepit anguis; ceciderunt, puto, et ipsæ « ventosi murmuris auræ, pulchritudinem veritæ dor- « mientis.

« Oh! ut nunc silent passerculi omnes, tam loquaces! « Rivi soli manant, amica, dulciores tibi facturi somnos, « fluentoque vocali dicunt :

« O quæ tota es formosa, taces: tacet tibi aura frigidula.

« Dormis, dormit et ventorum genus omne.

« Rivi nunc soli tibi admurmurant.

« Et tacet musicus avium chorus, quum non jam illis « respondere possis.

« Attamen somnum ne mihi nimis ames obliviosum; lu- « sciniolas enim, ni fallor, contristas, quibuscum certat os « tuum suavissimum :

« μελισταγὲς γὰρ προσλαλεῖς, ἡ παρθένος.
« Ἀλλ' ὦ συνεργοὶ καὶ συνέμπνοοι φίλαι,
« Χάριτες ἐσθλαὶ, μαργαρόστερνοι κόραι,
« φρουρεῖτε καὶ τηρεῖτε πρὸς σωτηρίαν
« τὰ στέρνα καὶ τὰ νῶτα τῆς κοιμωμένης,
« μακρὰν τιθεῖσαι λιχνὰ τῶν μυιῶν γένη.
« Ἔρωτος οὐδὲν ἄλλο φάρμακον ξένον·
« ᾠδή δέ τις καὶ μοῦσα παῦλα τῶν πόνων.
« Βεβλημένος γὰρ καὶ Πολύφημος πάλαι
« τὸ στέρνον ἐξ Ἔρωτος ἀνδροτοξότου,
« πλατὺ τρέφων τὸ φίλτρον εἰς Νηρηΐδα,
« ἐφεῦρεν οὐδὲν ἄλλο φάρμακον νόσου,
« ᾠδὴν δὲ καὶ σύριγγα καὶ θέλγον μέλος,
« καὶ πέτραν ἕδραν, τῇ θαλάττῃ προσβλέπων.
« Πρῶτον γὰρ οἶμαι, καὶ καλῶς οὕτως ἄρα,
« πτηνοδρομῆσαι τοὺς λίθους εἰς αἰθέρα,
« καὶ λίθον ἀδάμαντα τμηθῆναι ξίφει,
« ἢ τοξικῆς Ἔρωτα παυθῆναι κάτω,
« κάλλους παρόντος καὶ βλεπόντων ὀμμάτων.
« Λήγει μὲν οὖν καὶ πόντος ὀψὲ τῆς ζάλης,
« λήγουσιν ἤδη καὶ πνοαὶ τῶν ἀνέμων,
« καὶ πῦρ ἀναφθὲν συγκατεσβέσθη πάλιν·
« ζάλη δὲ καὶ πῦρ λῆξιν ἔσχεν οὐδ' ὅλως
« τοῖς στερνοπλήκτοις ἐξ Ἔρωτος τοξότου·
« τήκειν γὰρ οἶδεν, ὡς τὸ πῦρ τὸ κηρίον,
« οὓς ἔνδον αὐτῆς τῆς καμίνου συλλάβῃ.
« Ἀνιαρόν τι χρῆμα τοξότης Ἔρως·
« ἐμφὺς γὰρ, ὥσπερ βδέλλα λιμνῆτις, πίνει
« τὸν αἵματος ῥοῦν πάντα. Τῆς ἄκρας νόσου!
« Ὡς ἐξαπίνης οὓς λάβῃς, Ἔρως, Ἔρως,
« καίεις, φλογίζεις, πυρπολεῖς, καταφλέγεις!
« Ὡς ἐξ ἐκείνων τῶν προηνθρακωμένων
« καὶ λύχνον ἁδρὸν ἐξανάψει τις θέλων!
« Ποιεῖς δοκεῖν γὰρ ὑποκόλπιον φέρειν
« ἐρωμένην ἐρῶντα πολλὰ πολλάκις.
« Οὕτως ἐρῶν πᾶς (Ὡς ἄφυκτόν τι πόθος!)
« ἁλίσκεται γὰρ τοῖς Ἔρωτος δικτύοις,
« ὡς μῦς πρὸς ὑγρᾶς ἐμπεσὼν πίσσης χύτραν.
« Δοκεῖ δέ μοί τις, ἂν παρέλθῃ καὶ φύγῃ
« Ἔρωτα τὸν τύραννον ἐπτερωμένον,
« καὶ τοὺς ἐφ' ὕψους ἐκμετρήσειν ἀστέρας.

« etenim mellita sunt, puella, verba oris tui.

« At vos, Gratiæ bonæ, quæ mihi amice favetis adspiratisque, divæ sinu cujus est nitor candentibus par margaritis, custodite, observate, defendite pectus dorsumque dormientis, procul abigentes avidum muscarum genus.

« Nullum aliud præsens Amoris remedium, nisi cantus ac musa, quibus mala leniuntur.

« Ipse enim Polyphemus olim Amoris jaculo pectus transadactus, magnumque alens venis Nereidis philtrum, nullam reperit aliam medicinam morbi, quam cantus, et calamos, et dulcia carmina, et in rupe sedem unde pontum aspectabat.

« Prius enim credo, nec falsus sum, alatos per æthera volaturos esse lapides, et ense secatum iri adamantem, quam cesset Amor has in terras mittere tela, donec erunt pulchræ facies et cernent oculi.

« Quiescit tandem sæva maris hyems; quiescunt et ventorum flatus, et ignis incendium restinguitur: sed in eorum præcordiis, quos vulneravit deus sagittifer, non hyems quiescit, non incendium.

« Quos enim in fornacem conjecerit, macerat, ut ceram ignis.

« Triste sagittifer Amor: adhærens enim, hirudo veluti paludosa, totum ebibit sanguinem.

O morbum dirum!

« Amor, Amor, quam confestim quos rapueris, uris, cremas, incendis, comburis! En ex illorum favillis possit qui velit vel magnam accendere facem! Nam sæpissime facis ut amans amicam in sinu sibi ferre per somnum videatur:

« adeo omnis amans (O malum desiderii inevitabile!) Amoris retibus implicatur, veluti mus in liquidæ qui decidit picis ollam.

« Credo, si quis effugerit unquam Amoris tyrannidem et alas, posse vel sublimes emetiri stellas. »

BIBΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Τοιαῦτα πολλὰ καὶ τοσαῦτα καὶ τόσα
ὑπετραγῴδει καθ' ἑαυτὸν ἠρέμα·
πλὴν ἐξανέστη καὶ Δρόσιλλα τῷ τότε.
Ἔμεινε δ' οὖν ἄφθογγος εἰς πολὺν χρόνον,
ὡς εἶδε συμπαρόντα τὸν Χαρικλέα,
ψυχὴ φιλοῦσα καρδίαν ποθουμένην.
Καὶ τὸν καταῤῥέοντα μαργάρων δίκην
ἱδρῶτα λεπτὸν ἀπεμόργνυ δακτύλῳ.
Ἣν εἴ τις εἶδεν ὕπνον ἀφεῖσαν τότε

LIBER QUINTUS.

Tot ac tantas talesque submissa voce fundebat querelas, quum surrexit Drosilla;

quæ quidem obmutuit diu, adsidentem sibi cernens Chariclem, amans amatum.

Ac protinus labentes unionibusque similes sudoris guttulas digito abstersit.

Quam si quis vidisset tunc somno solutam,

εἴρηκεν ἄν· « Ζεῦ, τῶν Ὀλυμπίων πάτερ,
« τέρπειν μὲν οἶδε πάντα τερπνὰ τοῦ βίου,
« ᾠδαὶ, τρυφαὶ, τράπεζα λαμπρὰ καὶ πόσις,
« μέγιστος οἶκος, χρυσὸς, ἄργυρος, λίθος,
« καὶ πλοῦτος ἄλλος χρημάτων καὶ κτημάτων.
« Καὶ ταῦτα τέρπει· καὶ τίς ἀντίθρους λόγος;
« ἀλλ' οὐ τοσοῦτον ὡς ἐρυθρόχρους κόρη,
« ὅταν διϋπνισθεῖσα πρὸς μεσημβρίαν,
« θρόμβους περιῤῥέοντας ἱδρώτων φέρῃ,
« ὡς εἰς ἔαρ ἄγρωστις ὀρθρίαν δρόσον·
« ἧς εἰ φιλεῖν σχοίη τις αὐτὴν τὴν γνάθον
« λεπτὴν ἀποσπάζουσαν ἱδρώτων δρόσον,
« τὸ πῦρ δροσίζει, καὶ μαραίνει τὴν φλόγα
« καίουσαν αὐτὴν ἔνδοθεν τὴν καρδίαν
« τὴν δυσφοροῦσαν, τὴν πεπυρπολημένην,
« ὡς δῆθεν ἐξ ἔρωτος ἠνθρακωμένην. »
Ἐξ ἄνθρακος δὲ χειλέων τῶν τῆς κόρης
τὸν ἄνθρακα σβέννυσι τὸν τῆς καρδίας.
Μόλις προσεῖπε πρὸς Χαρικλῆν τοιάδε·
« Σύ μοι, Χαρίκλεις, σὺ δοκεῖς ἐφεστάναι.
« Αὐτὸς πάρει νῦν τῆς Δροσίλλης ἐγγύθεν,
« ἢ φασμάτων ἔμφασις ἐμπαίζειν θέλει;
« Ἔμβαπτε χείλει χεῖλος· ἅπλου δακτύλους·
« ἐμῶν ἐφάπτου καὶ τραχήλου καὶ γνάθου.
« Δὸς ἀντιφιλεῖν, Χαρίκλεις, φιλοῦντά με·
« σοῦ μὴ φιλεῖν θέλοντος ἐκ ψυχῆς μέσης,
« δοκῶ ποθεινῆς ἥμισυ ζωῆς ἔχειν.
« Πῶς τοῦτο χρηστὸν, τὴν φιλοῦσαν ἀλγύνειν;
« Μίαν καλιὰν πῆξον εἰς ἕνα κλάδον,
« οὗ μὴ προβαίνειν εὐχερῶς ἂν ἰσχύοι
« ἢ πτηνὸς ὄρνις ἢ προσερπύζων ὄφις.
« Πρώτην δέ σε στέρξασαν ἀλγοίης κλύων·
« ἐν δευτέρῳ με τῆς Χρυσίλλης μὴ τίθῃς·
« μὴ τῆς κόρης πρόκρινε τὴν γηραλέαν.
« Ἔρως ὁ πλήττων ὡς ὑπόπτερος μάθε.
« Γυνὴ παρηκμακυῖα πῶς ἂν ἰσχύσοι
« πτηνοδρομοῦντα συλλαβέσθαι τοξότην; »
Ἔφη Χαρικλῆς ἀντιπαίζων μετρίως,
καὶ μὴ τὸ μέλλον προσκοπῶν καὶ προβλέπων·
τὸν γὰρ πρὸς αὐτὸν, ὃν Δρόσιλλα μηνύει,
ἔρωτα δεινὸν τῆς Χρυσίλλης ἠγνόει·
« Τοιαῦτα μὲν σὺ χερτομήματα πλέκεις·
« οὐκ ἀγνοῶ δὲ, δεινὸς ὢν πρὸς τὸν πόθον,
« ὡς ζηλότυπον χρῆμα θηλειῶν ἔφυ·
« γεννᾷν γὰρ οἶδε ψευδεπιπλάστους λόγους,
« τὰς ἐν προλήψει τῶν φρενῶν ἀναπλάσεις
« ἀεὶ νομίζον ὡς ἐφεστώσας βλέπειν·
« δοκεῖ γὰρ αὐτὰς οὐσιῶν ὑποστάσεις.
« Πλὴν καὶ φορητὰ χερτομούμενος φέρω·
« περιφρονῶν δὲ τὰς προλοίπους ἐμφρόνως,
« μόνην ποθῶ· κέκτησο τὴν ζωὴν ὅλην. »
Ἀλλ' ἡ Δρόσιλλα « Ναὶ, Χαρίκλεις, » ἀντέφη,
« εἶχον προφανῶς συντίθεσθαι σοῖς λόγοις,
« εἰ μὴ Χρύσιλλα τὸν σύνευνον Κρατύλον

dixisset : « Jupiter, Olympiorum pater, placere solet quidem quidquid est in vita jucundum, cantus, lautitiæ, « mensa splendida potatioque, magna domus, aurum, argentum, lapides pretiosi, et varia divitiarum rerumque « copia.

« Atqui placent ista; quis neget? sed non tantum rosea « quantum puella, quum sub meridiem expergefacta guttis « sudoris undique manantibus madet, tempore ceu verno « agrostis rore matutino.

« Cujus qui poterit genas tenuem stillantes imbrem « osculari, is ignem irrorat, minuitque flammam, qua intus « cor aduritur miserum, concrematumque, quippe quod « totum amor in carbones vertit. »

Ex carbone autem labiorum puellæ, carbonem cordis exstinguit.

Vix tandem Chariclí Drosilla « Videris, Charicles, videris » inquit « adesse mihi.

« Ipsen' Drosillæ nunc propior adsides? an me vanæ « ludunt imagines? Labiis intinge labia; extende digitos; « cervicem tange meam genasque.

« Sinas me, Charicles, amantem te redamare.

« Ex imo si me non amare velis animo, jam perierit « mihi vitæ dimidium meæ.

« Num honesta res est amicæ inferre dolorem? Nidum « facito in ramo, quo non facile accedere possit vel avis « alata, vel adrepens anguis.

« Doleas illam audiens quæ te amavit prior; ne me Chrysillæ postponas; ne vetulam præferas puellæ.

« Amori qui ferit alas esse memento.

« Mulier efflorida qui poterit volantem comprehendere « arcitenentem? »

Cui contra Charicles ludens suaviter, nec quid esset futurum prævidens : ignorabat enim dirum hunc Chrysillæ amorem, quem significabat Drosilla :

« Talia non mea sine irrisione commentiris.

« Equidem, in amando non rudis, novi quam sit invidum fœminarum genus.

« Fictis solet abuti sermonibus, et quæ sibi præjudicata « opinione somnia finxit, usque putat sibi versari ob oculos, illaque pro rebus ipsis habet.

« Sed ego ferendas fero cavillationes.

« Cæteras despiciens caste puellas, te solam cupio : « meam tibi vitam habeto totam. »

« Drosilla rursus : « Næ, Charicles, tuis statim adsentirer « dictis, ni Chrysilla, quæ heu! formosum ardet Chari-

« ἐκ φαρμάκων ἔσπευδεν ἀνῃρηκέναι
« ἐρῶσα φεῦ! φεῦ! τοῦ καλοῦ Χαρικλέος. »
« Ὤμοι! » Χαρικλῆς, τὸν λόγον προαρπάσας,
« Δρόσιλλα, τί φής; » ἀντέφησεν εὐθέως.
« Λέγεις τι μεστὸν χαρμονῆς καὶ δακρύων.
« τὸ γὰρ θανεῖν μὲν τὸν τύραννον Κρατύλον
« εὐκταῖον ἡμῖν δυστυχῶς δουλουμένοις·
« ἴσως λυθῶμεν τοῦ ζυγοῦ τοὺς αὐχένας,
« φροντίδα μικρὰν Κλεινίου τεθεικότες·
« τὸ δὲ Χρύσιλλαν τὴν ῥερυτιδωμένην
« ἔρωτα πικρὸν νῦν ἐρᾷν Χαρικλέος,
« ἀπευκτὸν οὐκ ἔοικεν; οὔ, μὰ τὴν Θέμιν,
« οὔ, οὔ, μὰ τὴν Ἔρωτος ἀνθρακουργίαν,
« οὐ προσπλακῆς μοι γραῦς τάλαινα, καρδίᾳ
« θάλασσα πικρά, τελματώδης, ἀγρία.
« Ποινὴ τὸ σὸν φίλημα πάντως, ὦ γύναι·
« σκληρὸν τὸ χεῖλος, ξηρὸν αὐτὸ τὸ στόμα·
« χρόνος δὲ τὰς σὰς ἐξεβύρσωσε γνάθους·
« λημᾷς γὰρ ἤδη, κἂν ὁ κόχλος εἰς βάθος·
« κατωχριᾷς δέ, κἂν τὸ φῦκος εἰς πάχος.
« Καί, κἂν ἐκείνης Ἀρτέμιδος καλλίων
« Χρύσιλλα, λυπρὰ νῦν, γενήσεται πάλιν,
« ποῦ ποῦ, Δρόσιλλα, τοὺς ἐνωμότους λόγους
« θήσει Χαρικλῆς συζυγεὶς τῇ Βαρβάρῳ;
« Φθείρου, τυραννίς· ἔῤῥε, σατραπαρχία.
« Ὁ πλοῦτος, ἐκράγηθι τοῦ Χαρικλέος.
« Οὐ μὴ προθῶμαι σωφροσύνης τὸ κλέος.
« Συνουσιώθην τῆς Δροσίλλης τῷ πόθῳ·
« ἀποστερηθείην δὲ μὴ σοῦ, Παρθένε.
« Ὁρᾷς ὁ καλλίμορφος ἐκ Διὸς γόνος;
« σύ μοι Δροσίλλης ἠγγυήσω τὸν γάμον·
« καὶ νῦν γυνὴ γραῦς βαρβαρόφρων, ὠμόνους,
« ζητεῖ διασπᾶν τῆσδε τὸν Χαρικλέα.
« Βλέπεις ἀνάγκην ἣν φέρει, βλέπεις νόσον.
« Τὸν Κρατύλον φόνευε καὶ τὸν Κλεινίαν·
« ναὶ καὶ σὺ σαυτήν, ὦ Χρύσιλλα κυρία·
« οὕτω Χαρικλῆν ἡδυνεῖς σὸν οἰκέτην,
« οὕτω Δρόσιλλαν εὐφρανεῖς σὴν οἰκέτιν.
« Ταῦτ' οὖν μελήσει τοῖς θεοῖς, ὦ Παρθένε·
« τὸν δ' οὖν ἔρωτα Κλεινίου τοῦ δεσπότου
« ποῦ τῆς καθ' ἡμᾶς θήσομεν δεινῆς τύχης;
« Λέγοις τι μικρόν· ὡς ἀπέσταλμαι μόνος
« ὑμᾶς συνάψων, καὶ τὸ πᾶν καταρτίσων. »
Πρὸς ταῦτα δακρύσασα μικρὸν ἡ κόρη,
« Ὀλύμπιε Ζεῦ, » φησὶν « αἰθερόκρατορ,
« τί ζῆν με κακότητι συγχωρεῖς ἔτι,
« τὴν λειπόπατριν, τὴν ἄποικον, τὴν ξένην;
« Τί μὴ θαλάσσης ὑπεδέξατο στόμα;
« Τί βάρβαρόν με μὴ κατέκτεινε ξίφος;
« Ἐπεὶ δέ με ζῆν δυστυχῶς θέλεις ἔτι,
« τί πρὸς λιθώδη μὴ μετατρέπεις φύσιν;
« Τί μὴ πτέρυγας ἀντιδιδοῖς καὶ πάλιν,
« ὡς Πανδίονος Ἀττικοῦ ταῖς ἐκγόναις;
« Τί μὴ βριαρὸς καὶ θρασύσπλαγχνος λέων

« clem, Cratylo conjugi mortem ex veneno pararet. »

— « Hei mihi! » exclamat statim ille media intercipiens verba : « Drosilla, quid ais?

« Rem narras lætitiæ plenam et doloris.

« Nam tyranni mors Cratyli nobis quidem miserabilem « servitutem servientibus optanda est.

« Solvemur duro forsitan colla jugo : Cliniam enim non « nimiopere curamus.

« At rugosam Chrysillam acri nunc Chariclem amore « persequi! nonne detestandum esse videtur? Non! per The- « midem juro Amorisque flammas; non, non mihi jungere « unquam anus misella, cordi mare amarum, lutosum, « sævumque.

« Osculum oris tui, mulier, supplicium est omnino.

« Labia sunt dura, os siccum; annique tuas excoria- « vere genas.

« Jam lippiunt oculi multa licet illiti cochlea; palles « quamvis spisso tincta fuco.

« Et, ut turpis Chrysilla jam fiat Diana pulchrior illa, « qui Barbaræ sponsus fœminæ Charicles datam, Drosilla, « juratamque præstabit fidem? Vale, regnum; satrapici « honores, valete.

« A Charicle avellimini divitiæ.

« Non anteponam virtuti honores.

« Me Drosillæ junxit Amor : utinam te nunquam, o « Virgo, priver! Viden', formose Jovis nate? Tu mihi Dro- « sillæ nuptias despondisti,

« et jam anus barbara mente et nimis fero corde avellere « vult a Drosilla Chariclem!

« Cernis qua nos premat necessitatem; cernis ejus mor- « bum.

« Cratylum interime et Cliniam; næ, te ipsam una, hera « Chrysilla : rem facies servo tuo gratam Charicli, Drosillæ « servæ tuæ gratam.

« Hæc autem, Virgo, erunt curæ cœlitibus.

« Ast heri Cliniæ amor, in qua ponendus infortuniorum « parte? Significa mihi quidpiam :

« nam unus ego ad te missus fui, qui conciliarem al- « terum alteri, rem omnem compositurus. »

Ad hæc aliquantulum lacrymans puella : « Jupiter Olym- « pice, » dixit, « cœli moderator, quid me sinis inter « tanta mala vivere, exulem a patria, sine laribus extor- « remque?

« Cur me non voravit os abyssi? Cur me non peremit « barbarus ensis?

« At quum vivere me miserabiliter vis adhuc, cur non « fui versa in lapidem? Cur me saltem pennis non in- struxisti, ut olim filias Pandionis Attici?

« Cur non me leo validus imperterritusque

« λόχμης προκύψας θᾶττον ἐσπάραξέ με,
« ὅτε πρὸς ἄλση καὶ φαραγγώδεις τόπους
« τὴν λῃστρικὴν ἔφευγον ἀγερωχίαν;
« Ὡς κρεῖττον ἦν θανοῦσαν, ὦ θεοί, τότε,
« ἀπαλλαγήν με τῶν κακῶν εὑρηκέναι,
« ἢ ζῆν ἀειστέναχτον ἐν γῇ Βαρβάρων
« δούλην, ταπεινήν, αἰχμάλωτον, ἀθλίαν!
« Ἀλλ', ὦ ποθεινὸν ὄμμα καὶ φίλη θέα,
« ἥδιστα ταῦτα πάντα· μὴ δάκρυέ μοι »
(γνοὺς γὰρ δι' αὐτὸν ταῦτα συμπεπονθέναι,
αἰδούμενος δάκρυον ἐστάλαζέ τι·)
ἔφη Δρόσιλλα· καὶ Χαρικλῆς ἀντέφη,
ἰδὼν πρὸς αὐτοὺς φωλεοὺς χελιδόνων·
« Σὺ μὲν μολοῦσα ταῖς ἔαρος ἡμέραις,
« καλὴ χελιδών, εἰς ἐπίτροχον μέλος
« διττοῖς νεοσσοῖς συντιθεῖς χειὰν μίαν·
« ὅταν δὲ χειμὼν ἀντεπέλθῃ, φυγγάνεις·
« ἀλλ' ὁ πτερωτός, ἀλλ' ὁ τοξότης Ἔρως
« ἀεὶ καλιὰν εἰς ἐμὴν ψυχὴν πλέκει.
« Πόθος δ' ὁ μὲν πτέρωσιν ἁδρὰν ἐκφύει,
« ἄλλος δὲ τὴν κύησιν ἤδη μηνύει,
« ᾠοῦ δέ τις ἔξωθεν ἄλλος ἐκτρέχει·
« ἀεὶ δὲ τὴν τάλαιναν ἐντὸς καρδίαν
« βοὴ νεοττῶν ἐκθροεῖ κεχηνότων·
« τῶν γὰρ τραφέντων ἐκτοκεύονται νέοι
« τῇ καρδίᾳ. Τίς μηχανὴ γένοιτό μοι;
« Ἐρωτιδεῖς γὰρ οὐ τοσούτους ἰσχύει
« ἀεὶ τοκεύειν, ζωπυρεῖν, φέρειν, τρέφειν.
« Δεινὸν φιλῆσαι, μὴ φιλῆσαι δὲ πλέον·
« δεινῶν δὲ πάντων χαλεπώτερον κρίνω
« τὸ τοὺς φιλοῦντας εὐκόλως μὴ τυγχάνειν.
« Κέρας μὲν οὖν ἔδωκε ταύροις ἡ Φύσις,
« ἵπποις ὁπλάς δέ, τὴν ποδώκειαν πάλιν
« δειλοῖς λαγωοῖς, τῇ λεόντων ἀγέλῃ
« τὸ τῶν ὀνύχων ὀξυκέντητον σθένος,
« τὸ νηκτὸν ἔθνει τῶν ἀφώνων ἰχθύων,
« τοῖς ὀρνέοις τὴν πτῆσιν, ἀνδράσι φρένας·
« πρὸς γοῦν Δρόσιλλαν, ἄλλο μὴ κεκτημένῃ,
« δίδωσι κάλλος, ἀντὶ πάσης ἀσπίδος,
« ἀντὶ βελέμνων, ἀντὶ πολλῶν ἐγχέων·
« νικᾷ δὲ καὶ σίδηρον εὖ τεθηγμένον,
« καὶ παμφάγον πῦρ δραστικῶς ἀνημμένον.
« Ἐγώ, Δρόσιλλα, Κλεινίᾳ τῷ δεσπότῃ
« τὸν ὄλβιον σὸν ἠγγυησάμην γάμον,
« οὐχ ὡς φρονῶν τοιαῦτα (μὴ γένοιτό μοι!),
« πλὴν βαρβάρῳ μὲν καρδίᾳ θυμουμένῃ
« ὥραν παρασχὼν ἠρεμῆσαι μετρίαν,
« ἡμῖν δὲ πάντως τί σκοπῆσαι συμφέρον.
« Ἤδη δὲ καιρός, καὶ σκοπεῖν ἀπαρκτέον
« πῶς τὸν Χρυσίλλης καὶ τὸν υἱοῦ Κλεινίου
« ἔρωτα νῦν σχοίημεν ἐγκατασβέσαι. »
Τοιοῖσδε λοιπὸν ἦσαν ἠσχολημένοι
(ἔρως ὁ σώφρων ἡ φιλάλληλος σχέσις)
αὐτὸς Χαρικλῆς καὶ Δρόσιλλα παρθένος·

« e saltibus prosiliens ocyus laniavit, quum per nemora « et prærupta locorum piraticam fugerem immanitatem? « Ah! melius fuerat, o Dii, me tunc mori finemque inve- « nisse malorum, quam perpetuis in lacrymis inter Barba- « ros vivere, servam, humilem, captivam, miseram! At, « oh! dulcis amice suavisque, hæc omnia mihi sunt grata. « Desine mihi lacrymarum. »

(Non ignarus enim tanta propter se perpessam fuisse mala, Charicles præ pudore lacrymulis ora tingebat).

Dixerat Drosilla; ac Charicles nidos hirundinum spectans, vicissim talia fatur :

« Tu quidem, hirundo pulchra, verno adveniens tem- « pore, volubiles inter garritus, binis unum lutas nidum « parvulis; bruma sed redeunte fugis; at vero alatus Amor, « Amor arcitenens, usque meo in corde nidulatur.

« Amorulus hic densis vestitur pennis; ille se sub ovo « conditum jam indicat; alius ex ovo prosilit; semperque « miserum cor pipitus hiantium pullorum territat.

« Nam qui sunt educati gignunt ipsi in corde novos fœtus.

« Ecquod erit mihi remedium? Tot enim Amorulos ne « quaquam parturire semper, fovere, ferre, nutrire valet.

« Amare grave est et non amare gravius; at rem omnium « esse durissimam puto, amantes non facile potiri.

« Tauris Natura cornu dedit, equis ungulas, velocitatem « pedum timidis leporibus, leonibus unguium acutissimo- « rum robur, mutorum generi piscium natandi solertiam, « avibus volatum, viris sapientiam : Drosillæ, aliud nil « habens, pulchritudinem pro clypeis cunctis dedit, telis- « que, multisque jaculis; atque edacem flammarum vim « torrentium, acutissimumque vincit ferrum.

« Equidem hero, Drosilla, Cliniæ felices sum tuas polli- « citus nuptias; non ita sentiens (quod abominor), sed ut « temporis aliquantulum lucrarer, quo barbara mens ni- « mium ardens considere queat, possimusque quid nobis « sit agendum prospicere.

« Jam vero tempus instat, consultandumque qua nunc « via Chrysillæ filiique ejus Cliniæ amorem exstinguere « valeamus. »

Talibus igitur erant intenti (nam usque dum castus fuit et pudicus amor utriusque) Charicles virgoque Drosilla :

καί τις παρεισέπνευσεν ἀρτίθρους λόγος,
ὡς Κρατύλος πέπτωκεν ἀθρόᾳ νόσῳ.
Καὶ γοῦν διασπασθέντες ἀλλήλων τότε,
ἀντιπροσῆλθον τοῖς ἑαυτῶν δεσπόταις
μαθεῖν τὸ πραχθὲν, πενθίμως ἐσταλμένοι·
καὶ συῤῥεόντων τῶν ὑπ' αὐτοὺς αὐτίκα
ἀνδρῶν, γυναικῶν, σατραπῶν καὶ βαρβάρων·
ὁμοῦ κατ' αὐτὸ, Κρατύλου προκειμένου,
ᾤμωξεν ἡ Χρύσιλλα πάντων ἐν μέσῳ,
πρὸς μὲν τὸν ἄνδρα δῆθεν ἠσχολημένη,
τὸ δ' οὖν ἀληθὲς, πρὸς Χαρικλέος θέαν·
« Σὺ μὲν προοίχῃ καὶ γυναικὸς καὶ τέκνου,
« ἄνερ Κρατύλε, δυστυχῶς λελειμμένων,
« ὃν οὔτε χεὶρ ἔκτεινεν ἀρχισατράπου
« τείνουσα τὴν μάχαιραν ἐν καιρῷ μάχης,
« οὔτ' ἄλλος ἐχθρῶν ἀντιπράττειν ἰσχύσας,
« ἀλλ' ἡ θεῶν πρόνοια τῶν Ὀλυμπίων
« εἰς κρυεροὺς ἔπεμψε Πλούτωνος δόμους!
« Ποῖος δὲ τὴν σὴν δέξεται τυραννίδα;
« Τίς τῆς Χρυσίλλης κυριαρχήσειέ μου;
« Τίς πατρικὴν δείξειε φιλοστοργίαν,
« τοῖς ἀμφὶ τὴν σὴν καὶ τὸν ἐκ σοῦ Κλεινίαν; »
Τοιαῦτα ῥαψῳδοῦσα, πρὸς Χαρικλέα
μήνυμα μεστὸν ἀντιπέμπει πικρίας
αὐτῷ Χαρικλεῖ καὶ Δροσίλλῃ τοῖς νέοις·
ὁ γὰρ πεσὼν τύραννος αὐτὸς Κρατύλος
τέθαπτο πάντως ὡς ὁ βαρβάρων νόμος·
« Κινεῖς μὲν, οἶδα (τὴν ἀλήθειαν λέγω),
« καὶ χαλκοτύπους ἀνδριάντας παρθένων
« ἄψυχτον εἰς ἔρωτα, δειλὲ Χαρίκλεις·
« ἀλλ' οἱ θανόντες ὡς ἀνέλπιστοι σκόπει·
« ἐν ζῶσιν ἐλπὶς, ἐν θανοῦσιν οὐκ ἔτι.
« Σειρὴν μελιχρὰ, θέλγε τὴν ὁδοιπόρον·
« βροτοὺς λιθοῦσα καὶ βροτοῦσα τοὺς λίθους,
« ᾄδουσιν ἤχῳ τῶν ποδῶν σου καὶ λίθοι.
« Ὦ λαμπρὸν ἄστρον, φέγγε κἀμοὶ τῇ ξένῃ.
« Ἆσον, χελιδών· εἰπὲ θελκτικὸν μέλος·
« Μοῦσαι γὰρ αὐταὶ νέκταρ ἐγχέουσί σοι,
« καί σου μελιχρὸν συγγλυκαίνουσι στόμα.
« Πλὴν ἀλλὰ τί μοι ταῦτα; τὸν σκοπὸν μάθε.
« Αὐχμὸς ποταμῷ καὶ χιὼν δένδρῳ βλάβη,
« στρουθοῖς τὸ λίνον, ἡ νόσος τῷ σαρκίῳ,
« νεανιῶν δὲ ταῖς γυναιξὶν ἀγάπη.
« Τί μοι βλεπούσῃ γνησίως τρισασμένως
« σύνοφρυς ἑστὼς ἀγρίως ἀντιβλέπεις;
« Τέττιξ φίλος τέττιξι, ποιμὴν ποιμέσι,
« μύρμηξι μύρμηξ· ἀλλ' ἐμοὶ σὺ, καὶ μόνος.
« Ἔρως δὲ τυφλὸς, οὐ γὰρ ὁ Πλοῦτος μόνος.
« Ζητεῖ τὸν ἄρνα λύκος, αἲξ χλωρὰν πόαν,
« λαγὼν δὲ κύνες, ἀμνὸν ἄρκτος ἀγρία,
« στρουθοῦ νεοσσοὺς ἀγκυλῶνυξ ἱέραξ·
« ἐγὼ δέ σοι τὸ φίλτρον αὐξάνω μόνῳ.
« Ἀεὶ δὲ νωθρὸς σὺ πρὸς ἡμᾶς καὶ πάλιν·
« νικώμενος γὰρ οὐ φρονεῖς τὰ βατράχων·

ecce subitus spargitur rumor, Cratylum cecidisse repentino oppressum morbo.

Confestim igitur dulce rumpentes colloquium, heris se suis lugubri indutos veste sistunt, rei discendæ causa.

Et adcurrente statim subditorum turba virorum, mulierum, satraparum, ac barbarorum, ipsa cœtu in medio Chrysilla ingemuit, expositum coram Cratyli corpus intuens, circa conjugem videlicet occupata, at revera in Chariclе tota :

« Abiisti, Cratyle sponse, sponsam ante natumque, quos « miserabiliter deseruisti; nec te peremit Archisatrapæ ma- « nus gladio inter pugnandum intentato, nec hostium « alius tibi adversari ausus, sed Deorum numen Olympico- « rum te in frigidam demisit domum Plutoniam! Quis tuo « succedet regno? Quis erit Chrysillæ dominus? Quis « paternam ostendet caritatem sponsæ mihi tuæ, Cliniæ- « que tuo. »

Has post ampullas verborum, Charicli mittit epistolam, magnum Charicli Drosillæque, amabili juvenum pari, illaturam dolorem; mortuus enim Cratylus rex more barbarorum fuerat sepultus plenissime :

« Potis es, sat scio, Charicles, nec vana loquor, vel « æneas virginum statuas inevitabili, improbe Charicles, « incendere amore; sed de mortuis cerne quantum sit de- « sperandum.

« In vivis spes est aliqua, in mortuis nulla jam.

« Mellita siren, viatricem demulce : tu qui homines in « saxa vertis, saxaque vicissim in homines, ipsa saxa pe- « dum sono tuorum accinunt.

« Splendidum astrum, et me hospitam lumine collu- « stra. Hirundo, cane; illicem cantilenam cita. Musæ enim « ipsæ nectar infundunt tibi, mellitumque os tuum con- « diunt dulcedine.

« Sed cur hæc ego tibi? Quid velim disce.

« Triste siccitas fluvio, arboribus nives, retia passeribus, « morbus corpusculo, juvenumque virorum fœminis « amor.

« Quid me affectu sincero lætisque te intuentem oculis, « oculis contra severis intueris et fronte caperata? Cicada « cicadæ amica est, pastor pastoribus, formica formicis; « mihi Charicles, unus Charicles.

« At cæcus est amor, non enim Plutus tantum.

« Agnum sequitur lupus, herbam capella viridem, lepo- « rem canes, ursa crudelis agnam, curvis accipiter ungui- « bus passeris pullos : ego te unum ardeo.

« At tu pro me lentus semper, etiam num esse videris.

« Neutiquam enim vinci te sinis ranarum memor, quæ

« οὐ γὰρ ἐκεῖνοι τοῖς χανοῦσιν εἰς ὕδωρ
« ἐπεγκοτοῦσιν ἢ φθονοῦσι · μὴ σύ γε.
« Οὐδεὶς, Χαρίκλεις, εὐλογότροπος φόβος,
« τοῦ συζυγέντος, ὡς ὁρᾷς, τεθνηκότος·
« τοῖς οὖν ἐμοῖς κέχρησο καὶ τῇ κυρίᾳ·
« κάταρχε, σατράπευε, δοξάζου μέγα·
« ἀντ' αἰχμαλώτου δεσπότης πάντων γίνου
« τῶν κειμένων μοι χρημάτων, τῆς οὐσίας·
« τὴν σὴν ἀδελφὴν τὴν Δρόσιλλαν παρθένον
« ἐλευθέραν, μοι καὶ συνάρχουσαν, βλέπε
« οἵῳ θελήσει συζυγεῖσαν σατράπῃ.
« Τίς μὴ τοσοῦτον ὄλβον ἀνθέλοιτό μοι;
« Τοσαῦτα λαβὼν, ἀνθυπόσχου τὸν γάμον,
« ἄνερ Χαρίκλεις, εὐκλεές μοι νυμφίε. »
Ἔφησε ταῦτα, καὶ Δρόσιλλαν ἀσμένως
(ἐχρᾶτο καὶ γὰρ ἀγγέλῳ τῇ παρθένῳ)
ἐν ἀγκάλαις τίθησι, καί « γένοιό μοι
« συνεργὸς » εἶπε » τοῦ Χαρικλέος γάμου,
« πασῶν γυναικῶν ὑπερηγαπημένη·
« τὰς δωρεῶν γὰρ αὐτοπίστους ἐγγύας
« ἔχεις μαθοῦσα· τί λόγων μοι πλειόνων; »
Τοιούσδε πικροὺς εἰσδεδεγμένην λόγους,
πρηστὴρ κεραυνὸς φεψαλοῖ τὴν παρθένον.
Μερίζεται γοῦν ἀντιπαλαμωμένη
δυοῖν λογισμοῖν ἐμπαθῶς ἀντιῤῥόποιν·
« Εἰπεῖν γὰρ αὐτὸν τὸν σκοπὸν τῆς Βαρβάρου
« οὐ βούλομαι νῦν » φησὶ « πρὸς Χαρικλέα·
« ἀνέξεται γὰρ οὐδ' ἐκεῖνος ἂν λέγω·
« ὅμως ἀφορμὴ τοῦ τυχεῖν Χαρικλέος·
« ἐλεύσομαι πρόθυμος εἰς ὁμιλίαν. »
Προσέρχεται γοῦν ἀμφὶ τὸν Χαρικλέα,
τοῦ φωσφόρου κλίναντος ἤδη πρὸς δύσιν·
ὁ γὰρ Κρατύλος τοῖς ὑπ' αὐτὸν συλλόγοις,
ὡς εἴπομεν, τέθαπτο Βαρβάρων νόμῳ.
Ἔφασκεν, ἐξήγγελλε δυσφορουμένη·
ψυχὴν διέσπα τὴν Χαρικλέος μέσην
ξίφει νοητῷ δυσχερῶν ἀκουσμάτων,
λέγοντος· « Οἴμοι, τῆς παρούσης ἡμέρας!
« Ὦ γλυκερὸν φῶς, ὦ Δρόσιλλα παρθένε,
« ὡς πικρὸν ἦλθες φθόγγον ἀγγέλλουσά μοι!
« Αἶ! αἶ! χελιδὼν ἡ γλυκύφθογγος μόνη,
« ψυχὴν ἐμὴν σοῖς ἐξεπίκρανας λόγοις,
« χρυσοῦν μελιχρὸν ποικιλόγλωττον στόμα. »
« Αἶ! αἶ! Χαρίκλεις, τῆς ἀπανθρώπου τύχης,
« ἥτις με μακραῖς ἐκπιέζει φροντίσιν!
« Ὦ! ποῖον ἔσται τῶν καθ' ἡμᾶς κινδύνων
« καὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν πολυτρόπων τέλος;
« Ποῖος θεῶν τις, ἀλλὰ καὶ ποίῳ χρόνῳ
« νεμεῖ τελευτὴν τῶν κακοπραγημάτων;
« Ἕως πότε σχῇς, ἀγριαίνουσα Τύχη,
« κινεῖν καθ' ἡμῶν μηχανὰς πολυτρόπους
« καὶ συνδαμάζειν ἀλλεπαλλήλοις πόνοις;
Οὕτως ἐκείνων συστεναζόντων μέγα,
οὔπω παρῆλθον ἡμέραι δὶς ἐννέα,

« sitientibus non irascuntur invidentve : nec tu invideas « iratusque sis.

« Nullus jam non ineptus esse potest mariti metus, ut « vides, mortui : meis nunc utaris; utaris domina; prin- « ceps, satrapa fias; honores capesse summos; pro captivo « sis omnium dominus rerum quascumque possideo.

« Sororem tuam, Drosillam virginem, cerne liberam meæ- « que factam potestatis sociam, et illi quem elegerit nuptam « satrapæ.

« Quis mihi tantam felicitatem non statim accipiet? Pro « tot beneficiis nuptias mihi sponde tuas, Charicles marite « et inclyte conjux. »

« Dixit, et Drosillam, qua internuntia utebatur, læto fo- « vet complexu, et « sis mihi » inquit « Chariclei conci- « liatrix hymenæi, ante cunctas tu mihi carior fœminas.

« Fida audisti certaque donorum promissa.

« Quid longioris opus sermonis?

Tristibus accepta hisce verbis, fulmine veluti percussa obstupet virgo, si quidem perturbatus scinditur animus, duabus obluctans contrariis cogitationibus : « Mulieris bar- « baræ mentem nolo nunc » ait « aperire Charicli; nequa- « quam enim me talia dicentem patietur.

« Attamen hæc fuerit Chariclem videndi occasio; ibo « alacris illumque alloquar. »

Ad Chariclem igitur adit, quum jam sol in occasum declivis esset, et postquam Cratylus a suis ad hoc officium congregatis more fuerat barbarico sepultus.

Nuntiavit mœsta virgo quæ nuntiare jussa fuerat, et incorporeo tristis nuntii gladio medium dissecuit amantis pectus : « Hei! mihi! » Charicles ait : « funestum hunc « diem! O dulcis mea lux, o Drosilla, quam amarum « mihi adtulisti nuntium! Heu! Heu! Hirundo præ aliis » dulciloqua, o tu cui os est aureum, mellitum, varium « adeo, mentem meam tuis sermonibus amaritudine satia- « visti. »

« Ah! Charicles! ah! crudelem fortunam, quæ me tam « diuturnis opprimit sollicitudinibus! Oh! qui periculorum « erit nostrorum variarumque finis miseriarum? Quis Deo- « rum et quo tempore infortuniis imponet metam? Quous- « que, sæva Fortuna, adversus nos movebis tormenta « varia, nosque denso malorum agmine oppugnabis?

« Sic ambo valde gemebant.
Interea nondum effluxerant dies bis novem,

μετὰ τελευτὴν Κρατύλου τοῦ Βαρβάρου,
καὶ σατράπης ἄνακτος Ἀράβων Χάγου
πρὸς τὴν Χρύσιλλαν γράμμα δουλείας φέρει.
Ἤκουσεν ἡ Χρύσιλλα καὶ συνεστάλη
ἰδοῦσα Μόγγον· τοῦτο γὰρ ὁ σατράπης·
ἐστυφελίχθη τῇ θέᾳ τοῦ σατράπου,
ἐξεθροήθη· καὶ τὸν υἱὸν Κλεινίαν
καλεῖ παρ' αὐτήν, καὶ τὸ γράμμα λαμβάνει,
ταῖς ἔνδον αὐταῖς συλλαβαῖς οὕτως ἔχον·
« Ὁ τρισμέγιστος Χάγος, Ἀράβων ἄναξ,
« φόρους ἀπαιτῶ καὶ κελεύω λαμβάνειν
« ἀπὸ Χρυσίλλης Παρθάνακτος συζύγου
« καὶ τῆς ὑπ' αὐτὴν Παρθικῆς φυλαρχίας.
« Ἕλεσθε λοιπὸν θατέραν ὁδῶν δύο
« ἢ συντετάχθαι τοῖς ἄνακτι τῷ Χάγῳ
« ὑπηρετοῦσιν εἰς ἐτησίους φόρους,
« καὶ τὴν ἐμὴν ἂν κερδανεῖν παραυτίκα
« ταχεῖαν εὐμένειαν, εἰ πείθεσθέ μοι·
« ἢ μὴν ἰδέσθαι τὴν στρατιὰν τοῦ Χάγου
« ὑμῖν ἐπιβρίσασαν οὐ πεπεισμένοις. »
Τούτους ἀναγνοὺς τοὺς λόγους ὁ Κλεινίας
(θρασὺς γὰρ ἦν τις καὶ σφριγῶν τὰ πρὸς μάχην),
ἐπιστολὴν ἔῤῥηξε ταύτην εἰς μέσον,
καὶ Μόγγον αὐτὸν τοῦ Χάγου τὸν σατράπην
μεθ' ὕβρεων ἔπεισεν ἀνθυποστρέφειν.
Εἴρηκε ταῦτα πάντα, πατρίδα φθάσας,
ἄνακτι Χάγῳ Μόγγος αὐτῷ σατράπης·
εἴρηκεν, ἐπλήρωσε θυμοῦ τὸν Χάγον.
Καὶ τῶν στρατάρχων συλλεγέντων ἐν τάχει,
πρὸς ἀντιπαράταξιν ἠρεθισμένων
ἐκ τῶν ἄνακτος γραμμάτων ταχυδρόμων,
ἔφιππος ἔστη τοῦ στρατοῦ μέσον Χάγος
πεζῇ καταρτίσαντος εὐμήκη κύκλον,
δόξης τε μεστὸς καὶ φρονήματος γέμων,
καὶ δῆλος ἦν τρόπαιον ὑψώσων μέγα,
ἀσπίδα χρυσῆν ἐν μέρει λαιῷ φέρων
στρατηγικῶς ἔχουσαν εἰκονισμένον
τὸν Ἡρακλῆ κτείνοντα Λερναίαν ὕδραν,
θυμὸν παροτρύνοντα καὶ νοῦν εἰς μάχην·
ἐχρῆν γάρ, ἐχρῆν τῆς γραφῆς τὸν ἐργάτην
εἰς ἀνδρὸς εὐθώρακος ἀσπίδα γράφειν
μέγιστον ἆθλον εὐσθενοῦς Ἡρακλέος.
Τοιοῦτος ἔστη λαμπρὸς ἱππότης Χάγος,
τόξον, φαρέτραν καὶ σπάθην ἠρτημένος,
« Ἄνδρες στρατηγοὶ καὶ φαλαγγάρχαι, » λέγων
« τοῖς Ἄρεος χαίροντες ἄθλων ὀργίοις,
« ὁ συστρατηγὸς Μόγγος ἐξ ἐμοῦ κράτους
« πρὸς Παρθικὴν χθὲς οὐθένειαν ἐστάλη,
« ἧς ἐγκρατὴς νῦν ἐστιν υἱὸς Κλεινίας
« μετὰ Χρυσίλλης τῆς ἐκεῖνον τεξάσης,
« φόρους ἀπαιτῶν, καὶ κελεύων αὐτίκα
« Ἄραψι Πάρθους ἐκτελεῖν ὑπουργίαν·
« ἀλλ' οὐκ ἐδέχθη μικρὸν ἐμμεῖναι χρόνον,
« οὐ πρὸς Χρυσίλλης, οὐ πρὸς αὐτοῦ Κλεινίου,

a morte Cratyli, quum Chagi, Arabum regis, satrapa Chrysillæ adfert formulam servitii.

Viso auditoque Moggo (nam hoc erat satrapæ nomen), Chrysilla dejecta est animum, turbataque valde et commota; vocatoque ad se Clinia filio, assumit epistolam his ipsis enuntiatam verbis:

« Ter maximus Chagus, Rex Arabum, tributa peto mi-« hique pendi jubeo a Chrysilla Parthorum regis conjuge « et a Parthis illi subditis.

« Eligite ergo duarum alteram conditionum: vel in « eorum redigi numero qui Chago Regi annua pendunt « tributa, et promtam obedientia vestra benevolentiam « lucrari meam; vel Chagi exercitum spectare vobis in-« gruentem non parentibus. »

His lectis, Clinias (quod erat sævior ingenio quidam et ad arma promtior) epistolam mediam laceravit, et Moggum Chagi satrapam non sine contumeliis abire jussit.

Redux in patriam, Moggus satrapes hæc omnia Chago narravit, regisque mentem ira implevit.

Quumque sine mora duces in unum convocasset, jam ad bellum jussis regiis velociter transmissis inflammatos, ipse eques medius stetit peditum exercitu in magnum orbem extenso, fastus et animorum plenus, certusque magnum ex hostibus statuere tropæum.

Sinistra aureum gestabat imperatorie clypeum, in quo cernebatur Hercules Lernæam conficiens hydram, ingens animi in prælia incentivum.

Debuit enim imaginis artifex in bellatoris egregii clypeo nobilissimum exhibere robustissimi certamen Herculis.

Splendido illo ornatu speciosus, arcu et pharetra gladioque armatus, stabat Chagus eques, et talia dixit.

« Duces et phalangium rectores, quibus placent bellica « Mavortis orgia, socius vester Moggus heri fuit a me, Rege « potentissimo, viles ad Parthos legatus, quos nunc Cli-« nias, una cum Chrysilla matre, regit, tributa postulatu-« rus, jussurusque Parthos Arabibus subditorum præstare « officia.

« Sed Chrysilla et ipse Clinias Moggum vetuerunt vel « paulisper istic commorari,

« μεθ' ὕβρεων δὲ μᾶλλον ἀνταπεστάλη.
« Τί φατὲ λοιπὸν, » Χάγος ἵσταται λέγων,
« ξυναυλία χαίραθλε καὶ ξιφηφόρε; »
« Ἄναξ μάκαρ, » ἔφασαν οἱ στρατηλάται,
« οὗ τὸ κράτος φρίττουσι καὶ τὰ γῆς ἄκρα,
« πᾶσα στρατιὰ, πᾶσα Βαρβαραρχία,
« καὶ Περσανάκτων ἀρχιπερσοσατράπαι,
« καὶ πᾶς τις ἐχθρὸς, πᾶς ἄναξ, πᾶς σατράπης·
« ὄλεθρος ἡμῖν ἐστὶ, καὶ πλατὺς γέλως
« τοῖς μακρὰν ἡμῶν, τοῖς πέριξ καὶ τοῖς πέλας,
« καταφρονεῖσθαι Παρθικῇ στρατarχίᾳ,
« ἣν οὐδὲ τῆς σῆς χρῄζομεν παρουσίας
« κατατροποῦσθαι, τῇ θεῶν συνεργίᾳ.
« Ἡμᾶς μόνους νῦν ἀντεπιστρατευτέον,
« ἐπιτραπέντας τῷ μεγίστῳ σου κράτει,
« ἀντιδρομῆσαι πρὸς τὰ τῶν ἐναντίον,
« ὡς μὴ πρὸς αὐτοὺς, τοὺς ἀνόπλους ἀγρότας,
« τοὺς ληστρικῶς ζήσαντας ἐξ ἁρπαγμάτων,
« τὸ σὸν κινηθῇ παντοτάρβητον κράτος. »
« Αἰνῶ μὲν ὑμᾶς τῆς τόσης εὐανδρίας, »
ὁ Χάγος ἀντέφησεν Ἀράβων ἄναξ,
« ἐμὸν γένος σύναθλον ἀσπιδηφόρον,
« αὐτόχθονες γῆς ὀλβίας ἱπποτρόφου·
« πλὴν οὖν Ἐπαμινώνδας, ἀνὴρ γεννάδας,
« ἰδὼν στρατὸν γέμοντα πολλῆς ἀνδρίας,
« ἀλλὰ στρατηγὸν ἄνδρα μὴ κεκτημένον,
« ἔφη· Μέγας θὴρ καὶ κεφαλὴν οὐκ ἔχει.
« Λοιπὸν μεθ' ὑμῶν συστρατεῦσαί με πρέπον,
« ὦ σύμμαχοί μοι καὶ πατρῷοι φίλοι. »
Οὕτω μὲν αὐτὸς εἶπεν Ἀράβων ἄναξ,
καὶ τὴν ἑαυτοῦ στρατιὰν διεσκόπει·
ὁ πᾶς δὲ λαὸς τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀράβων
ἐπευφήμησε τοῦ κρατοῦντος τοῖς λόγοις·
ἐκαρτέρει δὲ μὴ διϊππεύειν ἔτι,
σάλπιγγος ἦχον καὶ βοὴν χαλκοστόμου
τὸν ἵππον ἀσκῶν, καὶ καθαίρων τὸ κράνος,
καὶ συμβιβάζων εἰς μάχας τοὺς δακτύλους.
Ἔνευσε τοίνυν ὁ κρατῶν προσαλπίσαι·
ἵππευσεν ἅπας ὁ στρατὸς τῶν Ἀράβων,
καὶ μέχρι Πάρθου τῆς ταλαίνης πατρίδος
εἰς ὄγδοον φθάνουσιν ἡμερῶν δρόμον.
Σκηνοῦσι τοίνυν ἐν μέσῃ πεδιάδι,
Σάρου ποταμοῦ προσρέοντος ἐγγύθεν.
Ἡ δυσμενὴς δὲ Παρθικὴ φυλαρχία
Ἄραψιν ἐκτὸς οὐκ ἐθάρρει τὴν μάχην,
πολλῆς παρούσης ἱππικῆς στρατarχίας·
οὐκοῦν περικλείσασα τέχνῃ τὰς πύλας,
τὸ τεῖχος ὠρόφωσε πέτραις χερμάσι,
καὶ πετροπομποῖς τετρατάρσοις ὀργάνοις·
ἔστησε τοὺς βάλλοντας ἐκ τῶν ὑψόθεν
ἄνδρας ἐνόπλους, λιθολεύστας εὐστόχους,
καὶ τοξοχαρεῖς σφενδονήτας ὁπλίτας·
ὕψωσε πύργους ἀσφαλεῖς ἀπὸ ξύλων·
ἔσφιγξεν αὐτοὺς συμπλοκῇ τῇ τῶν λύγων

« contumelioseque fuit dimissus. Quid demum sentitis, « viri præliorum avidi gladiisque cincti? »

Cui contra tacenti duces : « Rex felicissime, cujus verentur potentiam et orbis fines, et exercitus omnis, cunctique Barbari, et Persarum regum archisatrapæ, hostesque « cuncti, cuncti reges, satrapæ cuncti; periimus, nimiumque fiemus ridiculi populis longe circumque, ac prope « sitis, si nos Parthicus despexerit exercitus, ad quem « fugandum, annuentibus Deis, ne tuæ quidem egemus « præsentiæ.

« Nos ergo solos illis opponendum est, cum tua, rex « potentissime, venia hostibus occursuros; nec in rusticos « istos inermes piraticoque more rapinis victitantes, moveatur tremenda cunctis Chagi Majestas. »

— « Virtutem quidem laudo vestram » respondit rex « Arabum Chagus : o populares, sociique periculorum, « clypeati viri, et e terra nati felice opum altriceque equorum.

« Attamen, Epaminondas, vir fortissimus, quum exercitum cerneret maribus plenum animis, sed duce carentem, *ingens*, inquit, *fera, sed caput non habet.*

« Ergo æquum est me una cum vobis inire aciem, o « commilitones, amicique paterni. »

Talia fatus, agmina circumspexit, quæ tota ducis orationi faustum adclamaverunt.

Tum miles, ut profectionis falleret expectationem, equum assuefaciebat tubæ clangoribus æreæque voci, galeam polibat; et manus inter se conferebant, pugnæ præludium.

Ergo canere signa jussit imperator, totusque Arabum exercitus, conscensis equis, tendunt iter, et octavo die Parthorum non lætos attingunt fines.

Media planitie, Sarum juxta fluvium, tentoria ponunt.

At Parthorum exercitus hostilis pugnam cum Arabibus extra muros non audebat, quippe quibus magna esset equitum vis.

Igitur obseratis sedulo portarum undique aditibus, murum congestis saxis manualibus operuit, et machinis, quæ quatuor quasi alis instructæ lapides longe evibrabant.

Armatos milites jaculandique peritos Parthus disposuit, qui desuper arcubus, fundis, lapides, tela jacerent.

Turres e ligno validas erexit, quas viticibus arcte complicatis revinxit.

πύργους· ἀπῃώρησεν ἐκ τῶν τειχέων
κώδωνας αὐτῶν φύλακας ἀντιτύπους·
πᾶσαν κατωχύρωσεν αὐτὴν τὴν πόλιν
πρὸς Ἀραβικὴν καρτερέμβολον μάχην.
Ἀλλ' αἱ κατ' αὐτῶν εἰσδραμοῦσαι μυρίαι
Ἀραβικαὶ φάλαγγες ἀσπιδηφόροι
σφοδρῶς ἐληΐζοντο τοὺς πέριξ τόπους.
Ἃ μὲν κατεστρέφοντο τῶν σφῶν φρουρίων·
ἃ δ' οὐχ ἑλεῖν ἴσχυον εὐθὺς τοῖς ὅπλοις,
τὴν ἐν κύκλῳ γῆν, τοὺς κατοίκους ἀγρότας,
ἠνδραπόδιζον, ἠνθράκουν, ἐπυρπόλουν·
οὕτω πολὺν δύσφραστον ἀνθρώπων φθόρον
Ἄραβες εἰργάσαντο μακροκοντίοις.
Ἐς αὔριον δὲ μηχανὰς χαλκοστόμους
ἔστησαν ἐγγὺς καὶ πρὸς αὐταῖς ταῖς πύλαις·
τεῖχος δὲ συμπλέξαντες ἐκ λύγων μέγα,
τοῖς πετροπομποῖς ἀντεπέστησαν σκέπην
τὰς Παρθικὰς εἴργουσαν ἀφέσεις λίθων.
Ἔπεμπον εἰς τὸ τεῖχος Ἄραβες λίθους·
ἔβαλλον αὐτοὺς εὐστόχως οἱ τοξόται·
ἐκ τειχέων ἔπιπτον οἱ βεβλημένοι
τόξοισιν αὐτοῖς καὶ μετ' αὐτῶν τῶν λίθων·
ἔῤῥιπτον ἤδη τὰς ἐπάλξεις οἱ λίθοι,
ἔτυπτον, ἐσπάραττον αὐτὰς εὐστόχως.
Πλὴν γίνεταί τι σκέμμα νυχτίου δόλου
Πάρθων παρ' αὐτῶν τῶν Ἀράβων ὀργάνοις
(δεινὴ γάρ ἐστι Παρθικὴ φυλαρχία
τρόπους ἐφευρεῖν καὶ καταρτίσαι δόλους
δι' ὧν ἀποκρούσαιτο τοὺς ἐναντίους)·
οἱ στάντες ὑψοῦ καὶ σκοπήσαντες κάτω
ὡς εὐστοχῆσαι τὰς βολὰς πρὸς τοὺς λύγους
τοὺς εἰς Ἀράβων χρηματίζοντας σκέπην,
σίδηρον ἐκπέμψαντες ἠνθρακωμένον,
τεφροῦσι πάσας μηχανὰς τῶν βαρβάρων·
ξηραὶ γὰρ οὖσαι τῶν λύγων αἱ φυλλάδες,
ἑτοιμόφλεκτοι τῇ πυρὸς παρενθέσει
ὤφθησαν· ἐξέκαυσαν ἀλλὰ ῥαδίως
ἀμυντικῶν ἅπασαν ὀργάνων θέσιν.
Ἐντεῦθεν ἦχοι καὶ κρότοι τῶν κυμβάλων
ἐκ Παρθικῆς ἤρθησαν ἀγερωχίας.
Πλὴν τοῦ τρίτου φθάσαντος ἡμέρας δρόμου,
Ἄραβες ὡπλίσαντο, καὶ μεμηνότες
ὅπλοις ἐκυκλώσαντο πᾶσαν τὴν πόλιν,
καὶ, συῤῥαγείσης καρτερωτάτης μάχης,
τὸ Παρθικὸν πύργωμα σύμπαν ἐσχέθη.
Ἐκεῖσε πάντως οὐχ ὁ χαλκόδους Ἄρης
Παρθῶν μεταξὺ καὶ μαχητῶν Ἀράβων
ἐμέμψατο στὰς τῆς μάχης κροτουμένης.
Ἡ γοῦν Χρύσιλλα, Κλεινίου πεπτωκότος
(καὶ γὰρ μεταξὺ τῆς μάχης ἀνῃρέθη),
μάχαιραν ἐξήρπασεν εὖ τεθηγμένην,
καὶ δὴ κατ' αὐτῆς ἐμβαλοῦσα καρδίας
ψυχὴν μετ' αὐτοῦ δυστυχῶς ἐρυγγάνει.
Ἡ δὲ Δρόσιλλα, καίπερ ἐν μέσῳ φόνῳ

E mœnibus suspendit coria quæ ictus exciperent, illaque protegerent; totamque circum circa urbem hoc artificio ab Arabicarum machinarum assultu defendit.

Sed innumeræ Arabum clypeatorum phalanges vicinos incursu agros desolabant : et nonnulla statim expugnabant castella; si quæ vero primo non poterant capere impetu, finitimos agros incendebant, urebant, agricolasque redigebant in servitutem : atque sic ingentem infandamque vastitatem longis Arabes lanceis faciebant.

Die vero insequenti machinas ærato ore terribiles portis ipsis admoverunt. Magnumque e viticibus propugnaculum sibi texentes, machinis suis lapidariis munimen, quo a Parthicis saxorum jaculationibus defenderentur,

mittebant in murum Arabes saxa; sagittarii Parthos strenue feriebant, et e muris decidebant vulnerati ipsis cum arcubus ipsisque cum lapidibus.

Jam missilia saxa pinnarum summitatem attigerant, convellebant impulsu certo disjiciebantque.

Attamen nocturno dolo Parthi Arabum machinas aggrediuntur.

Parthi enim mire callent modos reperire dolosque struere quibus hostes repellantur.

Stantes desuper, et defixo deorsum obtutu, ita ut ictus dextro nisu in vitices intenderent qui Arabibus erant pro munimine, candentia ferri jacula mittunt quibus omnes Barbarorum incenduntur machinæ. Arida quippe viticum folia appositum ignem subito conceperunt, et brevi machinarum apparatus omnis incendio corruptus est.

Tunc Parthi feroces tinnitibus et sonis cymbalorum multiplicibus cœlum ruperunt.

Quum vero tertius illuxit dies, Arabes, sumtis armis, mentibusque furiati totam late urbem circumcinxerunt: et, acerrimo exorto certamine, Parthicum asty totum vi fuit occupatum.

Mars æridens, ipse inter Parthos stans Arabesque bellicosos, non potuit non animoso plaudere prælio.

At Chrysilla, mortuo Clinia, qui in pugna perierat, ensem arripuit acutissimum, quo per ipsum cor adacto, animam nati comitem miserabiliter eructat.

Drosilla autem, in media cæde mediosque inter gladios

(εἰς γὰρ τὸ κάλλος ἀσθενοῦσι καὶ ξίφη),
μέσον ξιφῶν ἔμεινεν ἐκτὸς τραυμάτων·
τοὺς πλείονας δὲ τῶν ἔσω φρουρουμένων
τὸ τῆς μαχαίρας ὑπεδέξατο στόμα·
καὶ Παρθικῆς μὲν δυσμενοῦς φυλαρχίας
πολλὴ κατεκράτησε πανωλεθρία·
ὁ Χαρικλῆς δὲ σὺν Δροσίλλῃ τῇ κόρῃ,
ναὶ μὴν σὺν αὐτοῖς καὶ Κλέανδρος ὁ ξένος,
δεσμοῖς συνεσχέθησαν, ἀλλὰ δυσλύτοις,
Ἀραβικὴν μάχαιραν ἐκπεφευγότες,
καὶ φεῦ! κατακριθέντες οἱ τρεῖς ἐκ τρίτου
τρίτης μετασχεῖν αὖθις αἰχμαλωσίας.

(gladii enim in formosas sunt hebetiores), nullis fuit læsa vulneribus.

Major incolarum pars fuit ense victorum cæsa, Parthicæque copiæ ingenti deletæ sunt internecione.

At Drosilla Chariclesque et una cum ambobus Cleander, Arabico ense devitato, vinculis constricti, eisque arctissimis, triga infelix! tertia vice, tertia fuerunt captivitate damnati.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Ὁ γοῦν κράτιστος Χάγος Ἀραβοκράτωρ
τὰς μὲν γυναῖκας, οἰκτισάμενος τάχα,
πᾶσάν τε τὴν ὕπαρξιν εὖ κινουμένην
ταῖς ἁρμαμάξαις εἶπεν ἐντεθεικέναι,
τοὺς δ' αἰχμαλώτους τῶν γυναικῶν χωρίσας,
πεζοὺς βαδίζειν ἐγκελεύεται μόνους.
Ἤλαυνε λοιπὸν θᾶττον εἰς τὴν πατρίδα.
Καὶ διϊόντων εἰς ἐπίκρημνον τόπον
συνηρεφῶς ἔχοντα πευκαίαις ὕλαις,
κλάδος παρεμφὺς τῇ Δροσίλλης ἀγκάλῃ,
ἐξ ἁρμαμάξης εὐχερῶς ἀφαρπάσας,
κατὰ πρανοῦς ἔρριψεν ἐξ ἕδρας μέσης·
ἣν καὶ θαλάσσης ἀγριαίνων ὁ κλύδων
τὰ πρῶτα παίει ταῖς παραλίαις πέτραις.
Θάλασσα καὶ γὰρ ἀμφὶ τὴν πέζαν ὄρους
οὐ ψάμμον ἀκτῆς εἶχεν ὑπεστρωμένην,
πετρῶν μελαινῶν ἐξοχὰς δὲ καὶ βάθος.
Χαρίζεται δὲ μικρὸν ὕστερον πάλιν
φλοιὸν δρυὸς μήκιστον ἐξηραμμένον,
δι' οὗπερ εἰς γῆν ἦλθεν ἠρημωμένην
ἀκινδύνως πλέουσα μέχρις ἑσπέρας.
Οὔκουν ἐγνώσθη τοῦτο τῷ Χαρικλέει·
οὐ γὰρ κατιδεῖν ἐκ συνηρεφοῦς ὕλης
πεσοῦσαν ἔσχε τὴν Δρόσιλλαν ἐξ ἕδρας·
ἢ γὰρ ἑαυτὸν εὐθέως συγκρημνίσας
συνῆλθεν αὐτῇ πρὸς θαλάσσης πυθμένας.
Ἀλλὰ βραχὺς παῖς ἁπαλόφρων καρδίᾳ
μετὰ Δροσίλλης ἐγκαθήμενος μόνος
εἰς μίαν ἁρμάμαξαν, ἀνεκεκράγει
ἰδὼν πεσοῦσαν εἰς θαλάττιον βάθος·
ὑφ' οὗ Χαρικλῆς, ἐκδραμούσης ἡμέρας,
τὴν τῆς κόρης ἔκπτωσιν ἀναμανθάνει·
ὃς καὶ σπαραχθεὶς ἐς μέσην τὴν καρδίαν,
« Ὦ συμφορᾶς » ἔφασκε « δακνοκαρδίου!
« Ὦ δυστυχὴς σύ, δυστυχὴς σύ, Χαρίκλεις!
« Ἔμελλες ἄρα καὶ μετὰ πλάνην τόσην,
« Τύχη πονηρά, δυσμενής, ποινηλάτις,

LIBER SEXTUS.

Igitur potentissimus Arabum rex Chagus mulieres, misericordia statim tactus, et supellectilem omnem quæ facile removeri poterat, plaustris imponi, captivos vero a mulieribus sejunctos pedibus solosque incedere jubet.

Cæterum iter in patriam tendit ocyus.

Jamque devenerant locos præruptos et densis opertos piceis; ecce ramus ulnæ Drosillæ forte adhæsit, ipsamque, facile sublatam, ex plaustro detrusit de medio sedili præcipitem.

Primumque sævi maris fluctus miseram littoreis adfligunt rupibus.

Mare etenim circa montis radices littus non adluebat arena molli conspersum, sed nigrorum saxorum apices; barathrumque dehiscebat.

Sed non ita longo post tempore unda ipsi adtulit quercus corticem aridum et bene longum, cui innatans sub vesperam tuto ad terram appulit desertam.

Drosillæ fatum Charicli nondum innotuerat.

Nam silva densior prohibuerat quin videret cadentem e sedili: profecto se statim mittens præcipitem, imis sub fluctibus illi comes adfuisset.

Parvus quidam puer, corde tenero præditus, qui cum Drosilla solus eodem in plaustro consederat, illam cernens in profundum delapsam, clamorem sustulit magnum.

Ab illo Charicles, jam advesperascente die, puellæ casum rescivit, mediumque dilaceratus dolore pectus,

« Oh eventum » ait « mordentur quo præcordia! Oh mi-
« serum, miserum Chariclem! Fortuna, crudelis, infensa,
« in supplicium intenta meum, post errores tantos, post

« μετὰ φυλακὰς καὶ μετ' αἰχμαλωσίας,
« μετὰ θαλάσσης κινδύνους πολυτρόπους,
« μετὰ τὸν ὄμβρον τῶν τοσούτων δακρύων,
« μετὰ φρικώδη λῃστρικὴν ἀστοργίαν,
« μετὰ ζυγὸν δούλειον ἀθρόας μάχης,
« ἀντεισβαλεῖν μοι συμφορὰν βαρυτέραν,
« ἣν οὐκ ἐνεγκεῖν ἐστι τῷ Χαρικλέει;
« Ἔμελλες αἴ! αἴ! καὶ διασπᾶν εἰς τέλος
« τὴν ἀδιαχώριστον ἀλληλουχίαν,
« τὴν παντοκατάλληλον εὐαρμοστίαν;
« Πῦρ ἐν πυρὶ προσῆξας, ἐν φλογὶ φλόγα,
« βάθει προδοῦσα τὴν κόρην θαλαττίῳ,
« καὶ Χαρικλῆν ἐν ζῶσι συντηροῦσά με.
« Οὐκ ὄκνος, οὐ μέλλησις, οὐ ῥαθυμία
« μετὰ Δροσίλλης εὐτυχῶς συντεθνάναι·
« τί γοῦν ἀπεστέρησας, ἐγκοτοῦσά μοι,
« τοιοῦδε καλοῦ δυστυχῆ Χαρικλέα;
« Ἢ καὶ Δρόσιλλαν ζῶσαν ἤθελον βλέπειν,
« ἢ μηδ' ἐμαυτὸν, τῆσδέ μοι νεκρουμένης.
« Ὦ, ὦ ποθεινὴ, καὶ μόνη μοι τῷ βίῳ
« ὀφθαλμὲ, καὶ φῶς, καὶ πνοὴ, καὶ καρδία,
« ἔσβης, ἔδυς, ἔληξας, ἐψύχθης ἄφνω!
« Ὡς εὐτυχὴς ἦν καὶ πρὸ μικροῦ, παρθένε,
« ἔχων σε συμπάσχουσαν εἰς ἀθυμίαν!
« Ἐξ ἡλίου φλέγοντος, ὡς ὁδοιπόρος,
« ὑπὸ σκιὰν ἔπιπτον ἐν σαῖς ἀγκάλαις,
« χρυσῆ καλὴ πλάτανε, τῆς ἀθυμίας
« καύσωνα φεύγων καὶ τὸ τῆς λύπης βάρος.
« Κεῖσαι τὸ δένδρον καὶ νεαρὸν καὶ μέγα,
« πλὴν ξηρὸν ἤδη καὶ νεκρὸν, ζῶν οὐκ ἔτι,
« οἶκτος μὲν ἄλλοις τοῖς ὁρῶσιν ἐγγύθεν,
« εἴπου τὸ κῦμα τῆς θαλάσσης ἐκβράσαν
« ἔρριψεν ἔξω· καθορῶ δὲ κειμένην·
« ἐμοὶ δὲ λοιπὸν δακρύων ἐπομβρίαι.
« Ἐπαπορῶ· τὸ πρᾶγμα θαῦμά μοι φέρει·
« πῶς ὑδάτων, ὦ δένδρον, ἐψύγης μέσον;
« ἡδύπνοον πῶς ἐξεμαράνθης ῥόδον;
« Ὡς εἰ πρὸ σοῦ φεῦ! ἐκ βροτῶν βὰς ᾠχόμην,
« τάχ' ἂν θανὼν ἔζησα, κἂν ζῆν οὐκ ἔδει.
« Οὔκουν ἀνεκτὸν οὐδαμῶς οὐδ' ἐν μέρει
« νοσφισμὸς ἐστὶ συμπνεούσης παρθένου.
« Αἴ! αἴ! προοίχῃ, καὶ συνοίχεσθαι θέλω.
« Βαβαί! πονηρῶς ἐξ ἐμοῦ διῃρέθης,
« ὡς οἷά τις κλὼν συμφυοῦς πτόρθου βίᾳ.
« Ὦ προσφιλὴς σύμπνοια καὶ συμφυΐα,
« ψυχαῖν δυοῖν ἕνωσις καὶ συμφωνία,
« ἓν πνεῦμα, νοῦς εἷς, εἷς λόγος καὶ φρὴν μία,
« ἓν πανταχοῦ νόημα δυσὶ καρδίαις!
« Ποίου σε νηκτοῦ συγκατέκλεισε στόμα;
« Ποῖόν σε κῆτος ἐκπέπωκεν ἀθρόον;
« ἢ ποῖος ἐξέκαψεν ἐσμὸς ἰχθύων;
« Ἆρ' ἐν θαλάσσῃ λῆξιν εὗρες τοῦ βίου,
« ἢ κρημνὸς ἐζόφωσε σὰς κόρας, κόρη,
« κεῖσαι δὲ νεκρὰ θηρίοις προκειμένη

« carceres et vincula, post varia pelago pericula, post « tantos lacrymarum imbres, post immanem piratarum di- « ritatem, post servitutem atroxque prælium, debuerasne « et hanc mihi calamitatem objicere cæteris graviorem, « quamque sustinere Charicles non valet ?

« Debuerasne heu! divellere in perpetuum non divellen- « dam amborum caritatem, et aptissimam utriusque socie- « tatem? Ignem igni admovisti et flammæ flammam, maris « profundo virginem tradens, et Chariclem inter vivos « manere sinens.

« Non mora fuisset, non impedimentum, dilatio nulla; « voluissem cum Drosilla mori feliciter : quid ergo irata « mihi tali me miserum bono defraudasti? Cuperem vel « vivam cernere Drosillam, vel me non vivere, defuncta « mihi puella.

« Oh! cujus fui cupiens unius, oh! quæ eras, et una vitæ « ocellus, lumen, et anima, et cor, extincta es, te condi- « disti, cessasti, subito fuisti pressa gelu! Quam fui modo « felix, o Virgo, qui te doloris habebam sociam solamen- « que! Sicut viator, quum incendit æthera, per umbram « tuis infusus ulnis, aurea pulchraque platane, doloris vi- « tabam ardores et onus ægrimoniæ.

« Jaces heu! arbos juvenis elataque, sicca nunc, cadaver, « mortua. Quodsi te fluctus forte in litus ejecerit, jaces mi- « serandum intuentibus spectaculum : humi fusam cernere « te mihi videor; jamque ex oculis cadat meis lacrymarum « imber.

« Ast hæreo dubius; res mihi mirationem parit : qui, « arbor, in mediis aruisti fluctibus? qui suave olens exaruisti « rosa? Ah! si te prius e vita migravissem, forsan et mor- « tuus, *ob immensum tui desiderium,* vixissem rursus, « quamvis vivere me nequaquam necesse fuerit : neutiquam « sustinebo a mea puella, vitæ modo meæ socia, vitæ parte nec tantillum divelli.

« Heu! Heu! prior abis, ac tecum abire volo.

« Papæ! misere a me fuisti disjuncta vi, non secus ac « ramus congenita de stirpe revulsus.

« Oh! dulcis conspiratio cognatioque, duarum unitas « animarum et consona societas, spiritus unus, una mens, « una ratio, intellectus unus, duobusque una semper sen- « tentia pectoribus! Cujus te piscis os voravit! quis te de- « glutivit cetus? quod te devoravit piscium examen? an in « mari finem vitæ reperisti, vel pupulæ, puella, tuæ saxa « super lumine fuerunt orbatæ; jacetque corpus miserabi- « liter feris obvium,

« εἰς δυστυχῆ δίαιταν ἠλεημένην;
« Ὦ! ποῦ ποτ' εἶ νῦν; οὐ δραμεῖν γὰρ ἰσχύω,
« δεσμοῖς κρατηθεὶς, ψηλαφᾶν σε, παρθένε. »
Τούτοις ὁ Χάγος ἀντιπροσχὼν τοῖς λόγοις
(οὔπω γὰρ ἔσχεν ὕπνος αὐτοῦ τὰς κόρας),
καλεῖ πρὸς αὐτὸν ἡκέναι Χαρικλέα,
οἴκτῳ μαλαχθεὶς καὶ παθὼν τὴν καρδίαν.
Ἤκουσεν, ἦλθε πενθικῶς ἐσταλμένος.
Ὁ Χάγος εἶπε· « Τίς; πόθεν; τί δακρύεις; »
Ἔφη Χαρικλῆς· « Αἰχμάλωτος Κρατύλῳ,
« δοῦλος δὲ νῦν σός· ἡ πατρὶς δέ μοι Φθία·
« θρηνῶ δ' ἀδελφὴν, ἧς ἐγὼ λελειμμένος,
« ὡς ἐμπεσούσης φεῦ! θαλάσσης εἰς ὕδωρ,
« μισῶ τὸ βιοῦν, οὐδὲ φῶς θέλω βλέπειν. »
« Μὴ Πάρθον ὄντα, πατρίδος δ' ἀπὸ Φθίας, »
ἔφησε Χάγος « πῶς κρατεῖ σε Κρατύλος; »
« Μετὰ Δροσίλλης » ἦδ' ὅς « εἷλκον ἐκ λόγων
« οἱ συγγενεῖς με πρὸς τὸ Καρίας πέδον·
« πρὸς οὓς ἀποπλέοντες ὁλκαδοφθόρῳ
« ἐμπίπτομεν φεῦ! λῃστρικῇ ναυαρχίᾳ,
« ἐγώ τε καὶ Κλέανδρος, οἱ συνοικέται,
« μετὰ Δροσίλλης τῆς ἀδελφῆς, ὡς ἔφην·
« οὓς καὶ μόλις φυγόντες, ὡς τῆς ὁλκάδος
« ἔξω παρ' ἡμῶν εὐτέχνως εἱλκυσμένης,
« ἄκοντες εἰς τὴν Βάρζον ἦμεν τὴν πόλιν·
« ἡ Παρθικὴ δὲ δυσμενὴς στρατάρχία
« συνέσχεν ἡμᾶς αἰχμαλωσίας νόμῳ,
« καὶ μέχρι τῆς σῆς εὐτυχοῦς παρουσίας·
« ὑπεντιθέντες τῷ ζυγῷ τοὺς αὐχένας
« ἐκαρτεροῦμεν ἀλλεπαλλήλους πόνους·
« οὐ γὰρ τοσοῦτον εἶχε τὸ πρᾶγμα θλίβειν
« ὁρῶντας ἡμᾶς τῇ βίᾳ νικωμένους,
« ὅσον Δροσίλλης ὑπεραλγοῦμεν χάριν
« γυναικὸς οὔσης καὶ νέας καὶ παρθένου.
« Καὶ νῦν δι' αὐτὴν καὶ τὸ φῶς δεδορκότες
« στυγοῦμεν, οἰμώζοντες, ὠδυνημένοι. »
« Εἴρηκας εὖ· » ὁ Χάγος ἀνταπεκρίθη.
« Ποῦ δ' οὗτος ὁ Κλέανδρος; ἐλθέτω τάχει. »
Ἔστη παραχθεὶς, δακρύων πεπλησμένος·
ὡς ἰδίαν γὰρ συμφορὰν δριμυτάτην
τὴν συμφορὰν ἡγεῖτο τοῦ Χαρικλέος·
ψυχὴ γὰρ ἄλγος ἴδιον κεκτημένη
ἑτοιμοπαθής ἐστι πρὸς τὸ δακρύειν,
ἄλλων λεγόντων καὶ στεναζόντων μέγα
τὰς σφῶν ἑαυτῶν δυσμενεστάτας τύχας·
οὓς καὶ συναλγήσαντας ᾤκτειρε βλέπων,
τὴν καλλονὴν ἣν εἶχον ἐκπεπληγμένος·
παρεμφερεῖς γὰρ ἦσαν οἱ νεανίαι.
Εἴρηκεν οὖν τοιούσδε συμπαθὴς λόγους·
« Ἐπεὶ προεσχέθητε χειρὶ Κρατύλου,
« μόλις φυγόντες τὴν θαλαττίαν μάχην,
« ἐπεὶ φυλακῆς, καὶ πρὸ τοῦ Χάγου, τόπος
« κατέσχεν ὑμᾶς αἰχμαλώτους ἀθλίους
« (ἄλλως γὰρ ἐστὲ καὶ φιλάλληλον γένος),

« tristeque præbens pabulum? Oh! ubi nunc es? Vinclis « enim constrictus currere non valeo te ut tangam, puella. »

Hæc audiens verba Chagus, cujus palpebris somnus nondum insederat, Chariclem accersit ad se : remollescebat enim miseratione victus, durumque pectus flectebatur.

Paruit, venitque habitu ad mœstitiam composito; cui Chagus: « Quis et cujatis es? Cur lacrymaris? » Charicles contra : « Cratylo captivus fui, tibi nunc servus. »

« Phthia patria est. Sororem lugeo, qua carens (heri « enim heu! decidit in mare), jam odi vitam, nec lucem « diutius cupio cernere. »

— « Quomodo potuisti, Parthus qui non es, sed Phthia « oriundus, Cratylo uti domino? » Chagus ait.

Cui Charicles : « Propinqui mei quidam me cum Dro« silla amicis invitaverunt verbis ad se in arva Cariæ; « cumque huc navigaremus, in piratas incidimus navibus « usquequaque insidiantes ego et sodalis Cleander, meæ « nunc servitutis socius, Drosillaque soror, ut jam me« moravi. »

« Hos vix effugere potuimus, navi dextre nos e conflictu « proripientes, invitique ad Barzum urbem pervenimus.

« Parthorum vero hostilis exercitus captivos nos jure belli « cepit, et, usque ad felicem tuum adventum, summissis « jugo cervicibus, continuas toleravimus ærumnas.

« Non enim tantum propria nostrum angebamur calami« tate, quantum Drosillæ malis, fœminæ, juvenculæque « virginisque; et nunc illam propter lugemus, luminisque « mœstos tædet. »

« Laudo quæ dicis » Chagus ait.

« Ubi vero est Cleander ille? Confestim adsit. »

Adductus adfuit, lacrymis ora oppletus, quippe qui proprium esse sibi gravissimumque putabat Chariclis infortunium.

Animus enim propriis pressus doloribus facile ad lacrymas movetur, si qui sua ipsorum coram defleant mala.

Quos sibi invicem adplorantes cernens, misertus est Chagus, simul egregiam utriusque miratus pulchritudinem : nam alteri alter erat simillimus.

Tales igitur edidit commoto pectore voces : « Quoniam « vix elapsos e navali pugna, vos jam Cratylus captivitate « oppressit, et ante mea Chagi quæ fertis vincula, jam « fuistis aliis constricti misere vinculis, ite liberi, quod sit « felix faustumque.

« Quid, quod amat alter alterum egregie.

« ἐλεύθεροι στέλλεσθε σὺν καλῇ τύχῃ ·
« μὴ γὰρ τοσοῦτον ἐκκυλισθείη Χάγος
« τῆς συμπαθείας τοῦ καθήκοντος τρόπου,
« ὡς αἰχμαλώτους μηδὲν ἠδικηκότας,
« μὴ τῶν Ἀράβων ἀντιβάντας τῷ κράτει,
« ξένους, πρὸ πολλοῦ δυστυχεῖς δεδειγμένους,
« δεσμοῖς βιαίοις συγκατασχεῖν εἰσέτι,
« τῶν φύσεως ἔξωθεν ἐκπίπτων νόμων.
« Μᾶλλον μὲν οὖν δίδωμι καὶ μνᾶς χρυσίου
« ὑπὲρ Δροσίλλης τῆς πολὺ θρηνουμένης,
« ἣ πρὸς θεῶν ἐν ζῶσι συντηρουμένη
« ἕρμαιον ἔσται καὶ Χάγου λαμπρᾶς τύχης.
« Καὶ συνδιασώσοιτε τὴν ἐλευθέραν
« ὅπου θεοὶ βούλοιντο σῶσαι τῶν κάτω. »
Οὐκοῦν Χαρικλῆς καὶ Κλέανδρος οἱ ξένοι
πρὸ τῶν ποδῶν κλίναντες αὐχένας Χάγου,
τὴν γῆν ἐποίουν πλημμυρεῖν ἐκ δακρύων.
Μόλις ποτὲ στὰς ὁ Κλέανδρος ἀντέφη·
οὐ γὰρ Χαρικλῆς λῆξιν εἶχε δακρύων·
« Ζεὺς αὐτὸς ἄναξ ἀντιχαρίσαιτό σοι,
« Χάγε, κραταιὲ τῶν Ἀράβων αὐτάναξ,
« ψυχῆς ἅπαν νόημα τῆς σῆς συμβίου,
« δοίη δὲ μακρὸν εὐθαλῆ ζωῆς χρόνον,
« καὶ δυσμενὲς πᾶν ὑποτάττοι σῷ κράτει. »
Τούτοις Χαρικλῆς ἀντέφασκε τοιάδε·
« Χαίροις, Ἀράβων ὄλβιε κράτορ, Χάγε,
« λύπη δὲ τὴν σὴν μὴ κατάσχῃ καρδίαν,
« ἀνθ' ὧν ἀδελφοὺς τριπαθεῖς, τρισαθλίους,
« ἐλευθεροῖς νῦν ἐκ φρενῶν σωτηρίων. »
Οὕτως ἀπαλλαγέντες ἐξ Ἀραβίας,
ὥδευον ἄμφω τὴν ὀπισθίαν τρίβον,
ποιούμενοι ζήτησιν ἐμμελεστάτην
αὐτῆς ἐκείνης τῆς Δροσίλλης παρθένου,
ὡς ἐντυχεῖν γένοιτο νεκρᾷ κειμένῃ,
ἣν τῷ πεσεῖν ᾤοντο μηδὲ ζῆν ἔτι.
Πλὴν ἀλλὰ καὶ πεσοῦσα καὶ σεσωσμένη,
καὶ κυκλικοὺς τρεῖς ἡμερῶν περιδρόμους
σὺν ἓξ διανύσασα ταῖς ἐρημίαις
(ὁδοιπορεῖν γὰρ εἶχεν οὐδαμοῦ σθένος
τῷ συμπιεσμῷ τῶν μελῶν, τῶν ὀστέων,
ὃν ἐξεκαρτέρησεν ἐκ κρημνισμάτων),
διατροφὴν ἔχουσα γῆς χλόην μόνην,
δένδρων τε καρποὺς τῶν ἀπηγριωμένων,
ἴσχυσεν ἐλθεῖν εἴς τι χωρίον μόλις
τῶν πρὸς τὸ βιοῦν ἀφθονωτάτως ἔχον.
Ἐκεῖσε πολλῶν σπερμάτων πανσπερμία,
καὶ παντοδαπῶν θρεμμάτων χορηγία,
γυναῖκες, ἄνδρες, παῖδες ὑπὲρ ἀστέρας,
καὶ πανδοχεὺς εὔσπλαγχνος ἀμφὶ τοὺς ξένους.
Ἰδοῦσα τοῦτο μακρόθεν τὸ χωρίον,
ἠδεῖτο λοιπὸν εἰσελεύσεσθαι μόνη·
ὅμως πρὸς ἄκρον εἰσδραμοῦσα τοῦ τόπου,
καὶ τοῦτο πολλῇ συστολῇ καὶ δειλίᾳ,
ἔμεινεν ἔνδον ἀστεγοῦς τινὸς δόμου·

« Nec tantum recedat Chagus a miseratione quæ ipsius « mores decet, ut captivos nihil in se injurios, qui Arabum « potentiæ non restiterunt, hospites, longisque jam pressos « malis, diutius vinctos detineat, neglectis naturæ legibus.

« Immo defletæ causa Drosillæ auri minas dabo, quam « si Dii morti eripuerint, Chagus splendide secum Fortunam « egisse putabit : utinamque possitis servare liberam, si « Dii voluerint illam ex abyssis vobis restituere! » Igitur « Charicles Cleanderque, par amicorum, ad Chagi pedes demissis cervicibus, terram lacrymis rigaverunt.

Tandemque stans Cleander respondit (nam Charicles a lacrymis temperare nondum poterat) : « Ipse Jupiter, rex « superum, det tibi vicissim, Chage, summe Arabum im- « perator, menti quidquid placuerit tuæ, et longa impertia- « tur florentia vitæ tempora, hostesque tuo subjiciat cunctos « imperio. »

Tum Charicles talia subnectit : « Valeas, felix Arabum « rex, tangatque tua nullus pectora dolor, Chage, qui nunc « fratres miseros, terque quaterque infelices clementissime « liberas. »

Sic jam liberi ex Arabia dimissi retrorsum porrigebant iter, diligenti cura Drosillam perquirentes, si forte jacens oculis occurreret puellæ cadaver, quam ex casu mortuam esse credebant.

Attamen evaserat ex casu salva; quumque per novem dies integros in vastis solitudinibus remansisset (nam incedere neutiquam valebat, membris ossibusque ex præcipiti casu pressis et contusis), herba tantum campestri vescens, et arborum fructibus agrestium, tandem potuit pagum quemdam devenire, ubi suppetebat abunde quidquid est ad vitam necessarium.

Hic agri pubescebant variorum seminum læti; hic mulieres, viri, puerique sideribus pulchriores, et caupo adversus hospites non perfidus.

Conspecto procul felici hoc loco, verita est ingredi sola. Tamen cum ultimos cursu tetigisset fines, et hoc multa non sine animi contractione metuque, morata est in quadam domo quæ tecto carebat.

ἔφαγεν οὐδὲν ἢ στεναγμοὺς καὶ πόνους,
ἔπιεν οὐδὲν ἢ τὸ δακρύων πόμα·
τὸν γὰρ Χαρικλῆν καὶ τὰ τοῦ Χαρικλέος
ἀμφαγνοοῦσα, θρῆνον ἤνυε ξένον,
ἀναιρεθέντα προσδοκῶσα τεθνάναι·
« Ἁ δ' ἐγὼ ἡ τρισάποτμος ἀπὸ σφετέροιο γενέθλου,
« ἁδ' ἐγὼ ἡ πολύδακρυς ἀναλθέα πήματα μίμνω.
« Κεῖμαι φθινύθουσα διαμπερὲς ἐγγοόωσα·
« ὡς γὰρ μοῖρα μέλαινα δυσώνυμος ἀμφεκύκλωσεν,
« οὐδ' ὀλοοῖο χόλοιο πεπαύσεται ἤματα πάντα.
« Αὐτὰρ ὃν ἡ δύστηνος ἔχον πάρος εἰσορόωσα
« ἐκ παθέων ἄμπαυλαν ἐρωτοτόκου μελεδῶνος,
« ὃν ποθέεσκον ἄκριτα, Χαρικλῆς κεῖται ἀνάγκῃ
« ὀρφναίοις νεφέεσσιν ἐνειλυμένος θανάτοιο,
« κεῖται νεκρὸς ἄελπτος ἀπ' ὄμματος ἡμετέροιο
« τόν ῥα φάους ἀπέμερσε κακώνυμος, αἰὲν ἀτειρὴς
« Μοῖρα, μέλαινα, φέραλγος, ἀπ' ἔγχεος Ἀραβίοιο.
« Χείλεα ἱμερόεντα, τὰ πολλάκις ἐξεφίλησα,
« πῦρ μαλερὸν κατέμαρψε καὶ αἰθαλόεντα φαάνθη.
« Ὄμματα παμφανόωντα ἀείδακρυς ὄρφνα κάλυψε.
« Βόστρυχον ἠλιάοντα μέλαν λύθρον ἐξεμίηνεν.
« Ὤμοι ἐγὼ πανάποτμος, ἀεὶ μογέουσα Δρόσιλλα!
« ἔτλην φύξιν ἄελπτον ἀπὸ σφετέροιο τοκῆος· [σης·
« μακρὸν δ' ἐξεμέτρησα βαρύβρομον οἶδμα θαλάσ-
« ληστὰς ὑπεξέφυγον ἀν' οὔρεα μακρὰ βιβῶσα·
« αἴ! αἴ! δακρυόεσσα, Χαρικλέος εἵνεκα κούρου,
« δούλιον ἦμαρ ὄπωπα· βίῃ δέ τοι ἐστυφελίχθην
« κλοιός μ' ἀμφεδάμαζε πυραγροφόροιο μέλημα·
« οὐρεῖ ὑψικορύμβῳ ἀμαξόθεν ἔκπεσον αὖθις,
« οἴδματι δ' ἀμφεπέλασσα καὶ εἰναλίῃσι πέτρῃσι
« βένθεος ἀτρυγέτοιο καὶ ἀργαλέῃ στροφάλιγγι·
« φλοιός μ' ἐξεσάωσεν ἀπὸ δρυὸς ὅς κεν ἐτύχθη.
« Ὤμοι ἐγὼ βαρύδακρυς εἵνεκα σεῖο, Χαρίκλεις!
« ὃν πάρος εἰσορόωσα διήνυον ὄλβιον ἦμαρ,
« νυνὶ δὲ κρυπτομένοιο πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχω,
« ἥλιον οὐκ ἐθέλουσα σελασφόρον ἀστέρα λεύσσειν. »
Τοιαῦτα γοῦν φάσκουσαν οὐκ ἀδακρύτως
μαθοῦσά τις γραῦς, ἀγαθὴ τὴν καρδίαν,
ἤγγισεν, εὗρεν, εἶδεν, ἔστη πλησίον,
ᾤμωξεν, ἠσπάσατο καὶ προσεπλάκη,
ἤγαγεν ἔνδον τῆς ἑαυτῆς οἰκίας,
καὶ συμμετασχεῖν ἀλάτων κατηξίου.
Ἔφαγε μικρὸν καὶ πρὸς ὕπνον ἐτράπη
(νυκτὸς γὰρ ἤδη τὸ σκότος κατεκράτει),
καὶ συγκλιθεῖσα τῇ χαμαιστρώτῳ κλίνῃ
εἶδε γλυκὺν ὄνειρον· ἦλθεν εἰς χόρον
ὕπνου λυσαλγοῦς, παυσολύπου φαρμάκου·
τὸ φῶς ἐπέστη, καὶ διέστη τὸ σκότος·
ἤγερτο, καὶ « Γραῦ, » φησὶ « μῆτερ ὀλβία,
« ὡς εὐχαριστῶ τῶν φιλοξενημάτων
« καὶ τῆς χαμαιστρώτου δὲ ταυτησὶ κλίνης,
« καθ' ἣν γλυκὺς ὄνειρος ἀντεπῆλθέ μοι
« παρηγορῶν μου τὴν παθοῦσαν καρδίαν!
« Ἀλλ' ἀντιφάσκοις εἴ τις ἐστὶν ἐνθάδε

Nihil comedit aliud quam gemitus et dolores; nihil bibit aliud quam lacrymarum rorem.

Etenim orba Charicle, et Chariclis rerum nescia, gemitus ciebat immanes, rata e vivis fuisse sublatum :

« Illa ego ter infelix prima ab origine nascendi, illa ego miserrima, insanabilia spero mala.

« Jaceo usque gemens doloreque contabescens.

« Adeo nigra fatalisque Parca me undique cinxit, nec un-« quam, quotquot erunt dies, funesti abstinebit odii.

« At ille quo conspecto tristis recreabar nuper e curis « quas parit amor; ille quem enixe cupiebam, Charicles « jacet fuscis involutus fataliter mortis nubibus; jacet oculis « nunquam meis aspiciendus, quem luce privavit infanda, « semper indefessa, nigraque Parca, perpetui causa doloris, « jaculo ipsum Arabico perimens.

« Labia amabilia, a me basiata sæpius, devoravit ignis « ardens, ac fuliginosa esse videntur.

« Splendidos oculos tristissima nox operuit.

« Aureos cincinnos ater infecit tabus.

« Hei mihi miserrimæ perpetuisque Drosillæ suffusæ « lacrymis! Aufugi a patre quem me unquam fugere non « credidi; horrisonos vasti maris fluctus emensa fui; præ-« donum insidias evasi per editos montium ambitus fugiens.

« Hei mihi luctuosissimæ juvenem ob Chariclem! servitu-« tem servivi; violenter fui habita et aspere; collari vincta « sum duri fabri opere; sublimem superans clivum de « curru cecidi, et exceperunt me fluctus, saxaque marina, « terribilesque æquoris infructuosi vortices; cortex e quercu « forte delapsus me servavit.

« Hei mihi infortunatissimæ ob te, Charicles! quem nuper « intuens felicem degebam vitam! at nunc, te amisso, « diutina perpetior mala, solemque hunc, splendidissimum « astrum, nolo intueri amplius. »

Tales imo e pectore gemitus ducentem nec sine fletibus audiit quædam anus, animi tenera; et accedens, ut vidit repertam, ut ploravit, ut amplexata adhæsit! Statimque ad suam domum perduxit, cibosque obtulit benigne.

Drosillæ, quum modice comedisset, somnus obrepsit (etenim jam noctis umbræ terras involvebant); et humili lectulo incubans dulci recreata est insomnio.

Jamque ipsam somni quo fuerant levatæ curæ satias ceperat, luxque oriens fugaverat tenebras; surrexit, et « O « anus, » ait « mater optima, quantum tibi me debere profi-« teor pro tam benigno hospitio, istoque humili tuo lectulo, « in quo dulce me invisit somnium, mœstæ solatium men-« tis! Sed docesis, quæso, num hic habitet

« ἀνὴρ ἀγαθὸς πανδοχεὺς Ξενοκράτης. »
« Ναί » φησὶν ἡ γραῦς. » Τίς δέ σοι τούτου λόγος; »
« Ἕως ἐκεῖσε, λιπαρῶ, σύνελθέ μοι »
ἔφη Δρόσιλλα « Κατιδεῖν καὶ γὰρ θέλω,
« εἰ μὴ φανεὶς ὄνειρος ἠπάτησέ με. »
Ὕπειξεν ἡ γραῦς, καί, λαβοῦσα τὴν κόρην,
εἰς οἰκίαν ἤγαγε τὴν Ξενοκράτους.
Πρὸ τῶν θυρῶν δὲ στᾶσα τῶν τῆς οἰκίας,
ἐκεῖ θελούσης καρτερεῖν τῆς παρθένου,
καλεῖ παρ' αὐτὴν Καλλίδημον ἡκέναι,
τὸν φύντα παῖδα πατρὸς ἐκ Ξενοκράτους,
τῆς χειρὸς ἑλκύσασα νεύσει τὸν νέον·
ὁ δ' ἀντεπελθὼν ἐξερευνᾷ τὴν κόρην·
« Τίς καὶ πόθεν σύ; καὶ πατὴρ τίς καὶ πόλις; »
Ὁμοῦ γὰρ αὐτὴν εἶδε καὶ κατεπλάγη,
τὴν καλλονὴν ἣν εἶχεν ἐκπεπληγμένος.
Ἡ δὲ Δρόσιλλα θᾶττον ἀνταπεκρίθη·
« Ἔα με, Καλλίδημε· τοῦτό μοι λέγε,
« εἴπερ τις ἔνδον ἐκ ξένης νεανίας,
« κλῆσιν Χαρικλῆς, εὐγενὴς τὴν ἰδέαν. »
Ὁ δ' ἀλλ' ἐρασθεὶς εὐπροσώπου παρθένου,
ἔκδηλος ἁλοὺς καλλονῆς ἀσυγκρίτου
καὶ πρὸς Χαρικλῆν ἐγκοτήσας τῆς κόρης,
κόπους παρέσχε τῇ Δροσίλλῃ μυρίους,
καὶ μηδὲ κλῆσιν ἀντέφασκεν εἰδέναι,
εἴπερ τίς ἐστι καὶ Χαρικλῆς ἐν βίῳ.
« Τί δ' ἀλλά, Καλλίδημε, μὴ ξιφιδίῳ
« πλήττων ἀναιρεῖς; Τί θαλάσσῃ μὴ δίδως;
« Τί μὴ φονεύεις, αὐτόχειρ δεδειγμένος; »
μετὰ στεναγμῶν ἀντέφη καὶ δακρύων.
« Ὡς νῦν με πικροῖς δεξιούμενος λόγοις
« τὴν τῆξιν οἴμοι! προξενεῖς οὐ μετρίαν. »
« Εἰ καὶ Χαρικλῆν παραπώλεσας, Κόρη,
« μὴ κάμνε, μὴ στύγναζε, μὴ κατηφία· »
πρὸς τὴν Δρόσιλλαν Καλλίδημος ἀντέφη·
« μὴ τοῦ βιῶναι τὸν θάνατον προκρίνῃς.
« Πολλοὶ παρ' ἡμῖν κρείττονες Χαρικλέος,
« ζῆλον τιθέντες ταῖς ὁρώσαις παρθένοις. »
Οὕτω μὲν οὖν ἐκεῖνος· ἡ δὲ παρθένος
Δρόσιλλα μειδιάσασα σμικρὸν λέγει
(εἴωθε καὶ γάρ, κἂν κατάσχετος πόνοις
ὀφθῇ τις, ἄφνω μειδιᾶν τι πολλάκις,
ὡσὰν παρούσης χαρμονῆς καὶ δακρύων)·
« Συμπατριωτῶν ἀστικῶν καλῶν νέων
« πῶς ἄρα, Καλλίδημε, παῖ Ξενοκράτους,
« χωρητικοὶ γένοιντο κρείττονες ξένοι;
« Ἀλγῶ κεφαλήν, Καλλίδημε, καὶ πλέον,
« τὸ νῦν ἔχον, σοὶ προσλαλεῖν οὐκ ἰσχύω. »
Ὁ γοῦν Χαρικλῆς ἔνδον ἐς Ξενοκράτους
ὕπνωττε μικρὸν ὕπνον οὐκ ἐγνωσμένος,
κόπῳ βαρυνθεὶς καὶ πόνοις καὶ φροντίσιν.
Ἡ δὲ Δρόσιλλα, λεπτὸν ἀσθμαίνουσά τι,
καθῆστο μακρὰν οἰκίας Ξενοκράτους,
Ὦ παῖ Διός, » λέγουσα καὶ γοωμένη,

« bonus quidam caupo Xenocrates. »

— « Næ! » anus refert.

« Quid vero tibi cum illo? » Cui Drosilla : « Mecum rogo « huc venias.

« Volo enim fieri certior an me insomnii luserit error. »

Annuit anus, et puellam comitem sumens viæ perduxit ad Xenocratis domum.

Tum stans ante januam, nam hic manere voluit puella, ad se nutu manus Callidemum vocat, Xenocratis filium.

Qui factus propior virginem ilico interrogat: « Quis es et « unde? pater quis tibi, quæ civitas? » Nam simul ut eam vidit, obstupuit tantæ qua pollebat formositatis admiratione.

Drosilla respondit ocyus : « Ne sit tibi cura mei, Callideme.

« Dic tantum mihi, num intus ædium habitet juvenis « quidam, gente exterus, Charicles nomine, et insigni « forma. »

At ille amore captus tam eximiæ pulchritudinis, Chariclique propter puellam iratus, Drosillæ magnos creavit labores, dixitque se ne nomen quidem hujus unquam audivisse, nescireque num sit in rerum natura Charicles quidam.

« Ecquid, Callideme, me gladio feriens non perimis? Cur « non me mittis in mare? Cur me infensa non jugulat « dextera? » exclamavit puella gemebunda ploransque.

« Nam me amaris excipiens sermonibus hisce, dolorem « heu! non mediocrem animo intulisti. »

Cui Callidemus : « Amisso licet Charicle, ne doleas, « gemasve puella; ne sis mœstior; ne vitæ mortem ante« ponas.

« Multi enim apud nos viri sunt Charicle præstantiores, « quosque æmulo non sine livore amant virgines. »

Hæc ille.

Tum subridens (nam solet vel miser subito solvi risu, mixtis veluti risu et lacrymis) virgo respondit : « Qui, nate « Xenocrate, Callideme, pulchris qui meam incolunt urbem « juvenibus juvenes rustici possint esse pulchriores? Dolet « caput, Callideme, et nunc diutius tecum confabulari « nequeo. »

Interim Charicles, nulli dum notus, in Xenocratis domo levem dormiebat dormitionem, lassitudine oppressus nimia et dolore curisque.

Drosilla autem suspirans sedebat procul a Xenocratis domo, hasque inter gemitus fundebat voces : « O nate Jove,

« ποῦ δή με τὴν τάλαιναν ἄξεις εἰσέτι
« εὑρεῖν Χαρικλῆν; οὐ γὰρ ἐς Ξενοκράτους·
« ἢ φασμάτων παίζεις με πάντως ἐμφάσει;
« Ἐχρῆν ἐπαρήγειν σε δυσφορουμένῃ·
« ἐχρῆν ἀπαλλάσσειν με δυσπραγημάτων
« καὶ τῶν ἐπαχθῶν καὶ μακρῶν στεναγμάτων·
« ἐχρῆν ὁδηγεῖν πρὸς τὰ συμφέροντά με,
« οὐ μὴν ἀνάγκας ταῖς ἀνάγκαις εἰσφέρειν,
« ψευδηγοροῦντα τῇ καθ' ὕπνους ἐμφάσει.
« Ἀλλ' εἰ θεὸς σὺ καὶ Διὸς γόνος πέλεις,
« εἰ ζῇ Χαρικλῆς αὖθις ἐκδίδασκέ με·
« καὶ γὰρ παραστὰς τῇ πρὸ ταύτης ἑσπέρᾳ,
« καὶ ζῆν ἐδήλους, καὶ πρὸς αὐτοῦ τοῦ Χάγου
« ἠλευθερῶσθαι σὺν Κλεάνδρῳ τῷ ξένῳ,
« καὶ δεξιοῦσθαι πανδοχεῖ Ξενοκράτει.
« Πρόασμα γοῦν σὸν οὐκ ἀληθὲς εὑρέθη.
« Καὶ νῦν, ἐπειδὴ μὴ Χαρικλῆς ἐνθάδε,
« οὐδ' ἔστι μοι ζῶν, οὐδ' ἐλεύθερος μένει·
« ἀλλ' ἢ προεξώχηκε τοῦ βίου ξίφει,
« ἢ δεσμὰ τὸν τράχηλον αὐτοῦ συνθλίβει,
« καὶ ζῇ πονηρὸν καὶ πανοίκτιστον βίον. »
Ταύτης ἐπιστὰς Καλλίδημος ἐγγύθεν
ἐπηκροᾶτο τῶν κατωδύνων λόγων,
καὶ μὴ κατασχεῖν οἷός τ' ὤν, οὕτω λέγει·
« Τὸ κάλλος ἡμᾶς ἐξελέγχει σου, κόρη,
« ἁλόντας οἷς ἔφημεν ἔῤῥειν ἀθρόως.
« Ἀλλ' ὁ τρισανόητος αὐτὸς ᾠόμην
« σαθροῖς λογισμοῖς ἄσχετος κάλλει μένειν,
« ὁμιλιῶν ἄγευστος, ἀδαὴς πόθου·
« διέπτυον δὲ τῶν ἐρώντων τοὺς πόνους·
« καὶ τοὺς γάμους σφῶν ὡς ἀπέστεργον πάλαι!
« Νῦν δ' ἀλλὰ δοῦλος ἄθλιος κατεσχέθην,
« ὁλοσχερῶς Ἔρωτι θητεύων βίᾳ·
« ἄνθος δὲ τὸ πρὶν τὴν παρειὰν φυγγάνει·
« τοῦ βλέμματος δὲ σβέννυταί μοι τὸ φλέγον
« ἐκ δακρύων ῥύακος ὡς ἐξ ὑδάτων.
« Οὕτως ἐγὼ τὸ πάθος οὐκ ἔχω φέρειν·
« καὶ τὴν Ὁμήρου μέμφομαι Καλλιόπην
« εἰποῦσαν εἶναι κοσμικῶν πάντων κόρον,
« καὶ φιλοτήτων, ἀκορέστων, ὡς κρίνω·
« οὐ πλησμονὴν ἔοικεν εἰσφέρειν ἔρως,
« κἂν ἡδονὴ τελοῖτο, κἂν κλύοιτό μοι.
« Ῥίψω τὸ λοιπὸν, ὡς ὁ γηράσας λόγος,
« ἐν κινδύνοις ἄγκυραν αὖθις ἐσχάτην,
« καὶ δεύτερον πλοῦν πλεύσομαι, (τί γὰρ πάθω;)
« καί σοι προσείπω τῇ τε πᾶν φιλουμένῃ·
« (τροφὴν γὰρ οἶδα τὴν σιωπὴν τῆς νόσου).
« Ὦ πᾶσαν εὐτυχοῦσα καλλονῆς χάριν
« καὶ πᾶν ἀκοντίζουσα καρδίας μέρος,
« χεῖλος μὲν αὐχεῖς ἁπαλώτερον ῥόδου,
« γλυκύτερον δὲ κηρίου σοι τὸ στόμα·
« φίλημα δ' οὖν σὸν, ὡς μελίττης κεντρίον,
« πικρὸν, θανατοῦν, φαρμακεῦον, ἀλγύνον.
« Ὡς φαρμάκων σοι πλῆρές ἐστι τὸ στόμα,

« quæ me adhuc duces miseram in loca, ubi possim invenire Chariclem? Non est enim apud Xenocratem.

« An me insomniorum visu ludificas? Satius fuisset ferre te opem miseræ, meque a malis gravibusque ærumnis liberare, et ad ea ducere quæ mihi prodesse possent; non vero infortunia cumulare infortuniis, mendaci deludentem me per somnos imagine.

« At si deus es, Jovisque filius, doce me iterum an adhuc supersit Charicles.

« Hesterna enim vespera adstans cubanti, et ipsum vivere significasti, et ab ipso Chago cum Cleandro amico libertatem recepisse, nuncque esse cauponis Xenocratis exceptum hospitio.

« Primum ergo oraculum mendax fuit repertum.

« Atque nunc, quoniam hinc Charicles abest, non est in vivis adhuc; non est liber : at vitam gladio perdidit, aut vincula ipsius collum premunt, vitamque degit infelicem et miserandam. »

At ipsi propius adstans Callidemus tristia exaudivit verba, nec jam sui compos, in talia prorumpit : « Eximia hæc facies tua captum me, puella, fateri cogit illis illecebris quibus valere cunctis dixeram.

« Ah! me dementem, qui, debili fretus rationis auxilio, pulchritudinis vim effugere me posse rebar! A cœtibus abstinens, et cupidine vacuus, respuebam amantium labores; illorumque hymenæos quantum oderam, olim! At ecce jam non felix fio servus, totus invitusque Amoris mancipium; pristinus flos genarum evanuit; extincta est oculorum flamma lacrymarum rivo, velut aquis inundantibus.

« Jamque impotens tam grave ferre malum, Homericam incuso Calliopen, dicentem omnium quæ sunt in natura rerum quamdam esse satietatem, nec non voluptatum, quæ tamen, puto, satietate carent.

« Fastidium, ut mihi quidem videtur, non parit Amor, vel si robustum plenumque potiar gaudium, vel si narretur tantum.

« Ultimam igitur, ut in veteri est proverbio, anchoram in tanto periculo jaciam, et alteram instituam navigationem (quid enim de me fiet?), teque mulierum dilectissimam alloquar : silentium quippe novi morbo esse alimentum.

« Quæ omnes sortita es formæ illecebras, et omnes vulneras pectoris partes, labia tibi sunt rosis molliora, osque favis dulcius.

« At oscula tua, ut apis stimulus, amara, letifera, venenantia, pungentia.

« Quam est veneno refertum os tuum,

« κἂν ἐκτὸς ᾖ μέλιτι συγκεχρωσμένον!
« οὗ καὶ φίλημα τῇ δοκήσει κερδάνας,
« αἶ! αἶ! περιττὸν ἄχθος ἀντιλαμβάνω.
« Τὸ στέρνον ἀλγῶ· πάλλομαι τὴν καρδίαν·
« ἀνατραπεὶς ἔοικα σῶμα καὶ φρένας.
« Οὐκ ἐκφύγῃ τις, κἂν δοκῇ πεφευγέναι,
« Ἔρωτα τὸν τύραννον ὁπλοτοξότην,
« ἄχρις ἂν ἐν γῇ φῶς τε καὶ κάλλος μένῃ,
« καὶ τῶν βροτῶν ὄμματα πρὸς τοῦτο βλέπῃ.
« Ἔρως γὰρ αὐτὸς, ὁ θρασὺς, ὁ τοξότης,
« καλὸς θεός τις μυθοπλαστεῖται νέος,
« καὶ τόξα πλουτεῖ καὶ φαρέτραν εἰσφέρει·
« χαίρει τὰ πολλὰ τοιγαροῦν καὶ τοῖς νέοις,
« ὅπου δὲ κάλλος, ἐκδιώκων προφθάνει,
« ἀναπτεροῖ τε καὶ φρένας καὶ καρδίαν·
« οὗ φάρμακόν τις εὗρεν οὐδεὶς ἐν βίῳ,
« εἰ μὴ περιπλοκήν τε καὶ γλυκὺν γάμον.
« Θεὸν βαρύν σε θᾶττον ἐγνώκειν, Ἔρως,
« εὗρον δρυμῶνος θρέμμα, θηρίου γόνον.
« Ὡς ἄγριος, καὶ προσχαρὴς δοκῶν μάτην!
« Ἄκουε λοιπὸν, καὶ διδάσκου, καὶ σύνες,
« ἡ νῦν παρ' ἡμῖν μαργαρόστερνος κόρη,
« φύσει λαχοῦσα χρυσοβόστρυχον κόμην,
« τὸ κῦμα, τὸν κλύδωνα, τὴν ζάλην ὅσην.
« Λαβεῖν σε πρὸς νοῦν ἱκετεύω τοὺς πάλαι
« ἔρωτι συγκραθέντας εἰς ψυχὴν μίαν·
« συνεννόει μοι τοῖς προλοίποις τῶν πάλαι
« τὸν Ἀρσάκης ἔρωτα πρὸς Θεαγένην,
« τὸν Ἀρχεμάνους πρὸς Χαρίκλειαν πόθον·
« κἂν, ὡς ἀσέμνους, οὐ λαβεῖν εἰς νοῦν θέλῃς,
« τοὺς εἰς ἔρωτας σωφρονήσαντας σκόπει,
« οὓς ὅρκος αὐτὸς ὁ προβαίνων ὡς δέον
« ἀπεῖργεν αἰσχροῦ, καὶ προῆγεν ἐνδίκως
« εἰς ἀσφαλῆ σύζευξιν ἐννόμου γάμου.
« Οὐδὲν διοίσειν οἶδε πρὸς μέθην ἔρως·
« πλὴν λίθος ἀμέθυσος ἡ Δρόσιλλά μοι.
« Πρηστήριον πῦρ οἶδεν ἐντίκτειν ἔρως·
« ἀλλ' Ἰνδικὴν λίθον σε πανταρβην ἔχω,
« καὶ φεύξεταί με καὶ τὸ πῦρ φέροντά σε.
« Πόνος μὲν ὁ τρύχων με πρὸς τὸ γῆς πλάτος
« ὀφθαλμὸν αὐτὸν συγκαθέλκει μοι, κόρη·
« ὄψις δὲ τῶν σῶν ἀντανέλκει χαρίτων.
« Οὐκ εὐσθενές μοι σωφρονεῖν βλέποντί σε,
« καὶ συγκινοῦμαι μᾶλλον εἰς τὸ μὴ βλέπειν,
« ὡς μήποτε φλὸξ αὐξάνηται τοῦ πόθου
« ὅλην ἔχουσα καὶ τροφὴν τὴν σὴν θέαν·
« οὕτως ἄφυκτον τὴν σαγήνην τοῦ πόθου
« ἐξ ὀμμάτων σῶν ἔσχες εἰς ἐμὴν ἄγραν!
« Ἀκκίσματός σοι πλῆρες αὐτὸ τὸ στόμα,
« ἡ χεὶρ δὲ ναρκᾷ πρὸς τὸ σῶσαι συντόμως
« τὸν ἁρπαγέντα τῇ σαγήνῃ τῇ ξένῃ.
« Οὕτω τυραννεῖς ὃν κρεμώμενον λάβῃς,
« οὔτε πρὸς αὐτὴν γῆν ἐνεχθῆναι θέλεις,
« οὔτε προσαρπαγέντα σώζεις αὐτίκα!

« etsi exterius sit melle circumlitum; cujus osculum « imaginatus, heu! ingens contra experior malum.

« Dolet mihi pectus; cor subsilit; mens et corpus contur- « bari videntur.

« Nemo effugiet, quamvis se putet effugisse, Amorem « tyrannum sagittiferum; quamdiu in terris erunt lux et « pulchritudo, et huc vertentur hominum oculi.

« Audax enim Amor, sagittifer Amor, non immerito ju- « venis fingitur esse deus, arcu instructus et pharetra; idcir- « co plerumque cum juvenibus versari gaudet, et ubi est « pulcritudo, ibi statim, insequens illam, advolat, et mentem « animumque alis quasi sublimes erigit; nihilque remedii « ab ullo hominum fuit repertum unquam, nisi amplexus « et connubii voluptas.

« Amor, statim intellexi te deum esse crudelem; sensi te « nemorum esse alumnum, et belluæ partum.

« Quam ferus es! quam mendaci subridens ore! Ausculta « igitur, et disce, atque animo percipe, puella, nova inter « nos civis, sinu ut uniones candidi candido, capillulis lu- « centibus ut aurum nitidum, qui sint amoris fluctus, quanta « tempestas quantæque procellæ.

« Memineris, precor, illorum quos amor pristinum per « ævum unanimi vinxit animi consortio; et, præter antiquos « illos heroas, recordare quanto Arsace Theagenem, Archæ- « manes Charicleam amore deperierint.

« Quos si ut impuriores respuis, illos cerne qui castis fla- « graverunt ignibus, quos sacramenti fides, licito sistens « tramite, a turpibus deterruit actis, et ad tutam legitimi « societatem hymenæi sancte perduxit.

« Neutiquam est ebrietati dissimilis amor; at mihi Dro- « silla loco sit amethysti lapidis: vastum parit incendium « amor; at te quasi pantarben mihi habeo lapidem Indicum, « et me vitabit ipsa incendii flamma te ferentem.

« Dolor qui tam vaste mea per viscera serpit, et me et « oculos ad terram trahit, puella; sed et me et illos tua re- « tro trahit pulchritudo.

« Te visa, jam sapere non valeo; et magis aveo te non « videre, ut nunquam crescant cupidinis ignes, ex adspectu « tuo capientes sibi nutrimentum: adeo inevitabilia desi- « derii retia ex oculis aptasti quibus sum impeditus! Dis- « simulationis os tuum blandæ plenum est; et manus tor- « pet languidior ad opem misero ferendam mira correpto « sagena.

« Adeo crucias quem cepisti tenesque suspensum, nec « in litus exponere nec raptum vis servare protinus!

« Ποίαν σοφίαν συγκινήσω, καὶ πόθεν
« ἐρωτικὰς ἴϋγγας εὑρήσω, τάλας!
« ὡς ἄν σε πείσω καὶ παθεῖν ἀναγκάσω·
« ἑλκτηρίοις ἴϋγξι καρδιοστρόφοις;
« Γυνὴ γὰρ εἶ σύ (γνῶθι τὴν σαυτῆς φύσιν),
« γυνὴ δὲ πασῶν τῶν καθ' ἡμᾶς καλλίων,
« ὡς ἡ σελήνη τῶν προλοίπων ἀστέρων,
« τεράστιόν τι πλάσμα φύσεως ξένης,
« ὑπερφυές τι χρῆμα θήλεος γένους.
« Δίδου τὸ πᾶν· μὴ βάλλε τοῖς λόγοις μόνοις·
« ψυχῆς γὰρ ὡς ἔοικεν ἐγκρύπτειν πάθος,
« ἀρνητικοῖς βάλλεις με λοιπὸν ἐν λόγοις.
« Ἔχουσα δῆθεν εὐμένειαν μετρίαν,
« ἐμοὶ προεῖπας, ὡς παρηνοχλημένη,
« ἀλγεῖν κεφαλὴν πολλὰ δυσφορουμένην,
« σὲ τὴν κεφαλὴν τὴν ἐμοὶ φιλουμένην·
« καὶ καινὸν οὐδὲν, ὦ Δρόσιλλα παρθένε.
« Ἐλθοῦσα καὶ γὰρ εἰς ἄγνωστον χωρίον,
« δήμῳ τε πολλῶν ἐμφανισθεῖσα ξένων,
« ἐπεσπάσω βάσκανον ὀφθαλμὸν τάχα·
« πλὴν σήμερόν σε τὴν ἐμὴν νόσον θέλω
« ἀπαλλαγῆναι τῆς ἐνοχλούσης νόσου·
« ἀλλ' ἡ νόσος μοι καὶ πρὸς ὑγείαν δράμοι,
« ὡς μὴ καχεκτοίημεν ἄμφω δυσφόρως.
« Δάφνις ὁ παῖς ἐκεῖνος ἀλλὰ καὶ Χλόη
« τρισευτυχῶς συνῆψαν αὐτοὺς εἰς γάμον·
« Δάφνις ἐκεῖνος ὁ γλυκὺς, ποιμὴν μόνον,
« οὐ τῶν ἔρωτος ἀδαὴς τοξευμάτων,
« φιλούμενος μὲν, ἀντιφιλῶν δὲ πλέον,
« καὶ μηδὲν εἰδὼς τῶν ἐρώτων τι πλέον.
« Τῇ παρθένῳ Χλόῃ γὰρ ἐκ τῶν σπαργάνων
« ἐρωτικὸν συνῆπτο συμποίμην βρέφος.
« Ταύτης ἐρῶν ἦν τῆς καλῆς Χλόης πάλαι,
« Χλόης ἐκείνης τῆς ἀπλάστου παρθένου,
« ἧς πῦρ μὲν ἦν τὸ βλέμμα τῷ νεανίᾳ,
« λόγοι δὲ τόξα, καὶ περιπλοκαὶ βέλη.
« Χρυσοῦν γένος πρὸς φίλτρον ἦν τὸ προφθάσαν·
« ὁ γὰρ φιληθεὶς ἀντεφίλει μειζόνως·
« οὐχ οἷόν ἐστι τοῦτο χάλκειον γένος·
« φιλούμενον γὰρ ἀντιφιλεῖν οὐ θέλει.
« Ὦ τίς λόγος, τί πρᾶγμα, καὶ τίς ἡ φύσις,
« ἡμᾶς τυραννεῖν τὰς ἐρώσας παρθένους
« βληθείσας ἀντέρωτι δακνοκαρδίῳ!
« ἢ γὰρ πρὸς ἡμῶν οὐκ ἐρῶσι παρθένοι;
« ἐρῶσι, πλὴν γέμουσι τῶν ἀκκισμάτων·
« φιλοῦσι, πλὴν τρύχουσι τοὺς φιλουμένους,
« ποιοῦσιν αὐτοῖς ἐκκρεμῆ τὴν καρδίαν,
« τήκουσιν αἴ! αἴ! πρὸ χρόνου τὸ σαρκίον,
« αὐτὴν διστεύουσι τὴν ψυχὴν μέσην·
« ὡς ἀγχόνη τὸ πρᾶγμα καὶ πέρας βίου
« ἔρωτος εἰς τὸ πρᾶγμα δυσφορουμένοις.
« Βαβαί! πόσος παρῆλθε καιρὸς ἐν μέσῳ!
« καὶ τὴν σιδηρᾶν οὐκ ἔπεισα καρδίαν.
« Πῶς πολλαχοῦ προσῆλθον! ἀλλ' ἡ παρθένος

« Quibus utar artibus, quæ amatoria, miser! inveniam « incantamenta, te ut persuadeam, et amare vicissim cogam « precum illecebris, quæ trahunt ac mutant animos? « Mulier enim es, at qualis nosce, mulier inter omnes quæ « nunc sunt forma præstans mulieres, velut inter ignes « luna ceteros; mirum naturæ opus eximiæ, fœminæ « exemplar quo vincitur natura.

« Nihil non da mihi; ne verbis vulneres me tantum. « Quum sit enim placitum tibi animi celare affectus, ideo « me alloqueris neganti similis.

« Videlicet non sine quadam benignitatis significatione, « mihi modo dixisti, velut obturbata, te varias ob mole- « stias dolere caput, caput istud mihi carissimum : nec « mirum, Drosilla.

« Nam ignotum ingressa pagum, et a copioso visa exte- « roque populo, fascinantem forsan in te traxisti oculum. « Ceterum volo te, quæ meus es morbus, molesto hodie « liberarier morbo.

« Sed et meus morbus ad sanitatem vertat, ne simul « ambo misere ægrotemus.

« Daphnis puer ille, et Chloe felici juncti sunt alter al- « teri hymenæo; suavis ille Daphnis, pastor tantum, nec « Amoris expers sagittarum, amatus quidem, sed et ipse « ardentius redamans, nihilque doctus aliud, præter amo- « rem.

« Cunis ex ipsis Chloæ virgini socius pascendi pecoris « fuerat datus, puer amori proclivior.

« Ardebat dudum pulchram Chloen, virginem simplicis- « simam, cujus oculi juveni ignis erant; sermones, arcus; « amplexus, jacula.

« Aureum fuit in amando pristinum genus; qui enim « amabatur, amabat ipse magis.

« Quam dispar æreum hoc sæculum! nam qui amatur, « amare ipse recusat.

« Ah! ubi ratio? natura ubi? quid hoc rei est, vexari « nos cruciarique a puellis quæ nos amant, mutuo pectus « sauciæ philtro? Nonne et a nobis ipsis virgines amant? « Amant, sed plenæ sunt dissimulationis; diligunt, sed « vexant quos diligunt; suspensam tenent eorum mentem; « ante tempus heu! corpusculum enecant; ipsamque me- « diam transadigunt animam.

Res vertit ad restim mortemque, iis qui sunt in amore « non felices.

« Babæ! Quantum jam temporis effluxit, et ferream « non incurvavi mentem! Quam sæpe ad eam adii! Sed « virgo

« ἡ σκληροπετρόστερνος οὐχ ἔνευσέ μοι.
« Ἀπόλλυμαι δείλαιος, οἴχομαι τάλας,
« εἰ μηδὲ ταῦτα σὴν μαλάξει καρδίαν·
« Ἡροῦς ἐρῶν Λέανδρος ὁ τλήμων πάλαι
« οἴμοι! θαλλασσόπνικτος εὑρέθη νέκυς,
« φεῦ τοῦ λύχνου σβεσθέντος ἐκ τῶν ἀνέμων!
« Ἄβυδος οἶδε ταῦτα καὶ Σηστὸς πόλις·
« πλὴν ἀλλὰ καὶ θάλασσαν εὑρηκὼς τάφον,
« σύντυμβον αὐτὴν ἔσχε τὴν ἐρωμένην
« ἐκ τείχεος ῥίψασαν αὑτὴν εἰς ὕδωρ·
« οὓς γὰρ πόθος συνῆψεν εἰς συζυγίαν
« τούτους ἐκεῖνος ἦξεν εἰς συντυμβίαν.
« Δυστυχὲς ἦν ἐκεῖνο τέρμα τοῦ βίου·
« ὡς ὄλβιον κατ' ἄλλον εὑρέθη τρόπον!
« συντυμβίαν γὰρ ἔσχεν ἰσοψυχία,
« ἓν φίλτρον, ἓν νόημα σωμάτων δύο.
« Ὦ πνεύματος σβέσαντος ἀκτῖνας δύο!
« ἔσβεστο λύχνος, καὶ συνεσβέσθη πόθος.
« Ὦ πνεύματος ῥίψαντος ἀστέρας δύο,
« Ἡρώ τε καὶ Λέανδρον ἐν βυθῷ μέσῳ!
« ὑπέρχεταί μοι σπλάγχνα τῆς μνήμης πόνος·
« φλογίζεταί μοι στέρνα πυρὶ τοῦ πόθου.
« Οὕτω μὲν οὖν ἐκεῖνος· ἀλλ' ἐγὼ τάλας
« οὐ νυκτομαχῶν, οὐ θαλάσσῃ προσπλέων,
« ἀποπνιγῆναι κινδυνεύων, φιλτάτη,
« ἐκ τῆς κατασχούσης με τοῦ πόθου ζάλης,
« εἰ μὴ φθάσῃς σὺ δοῦσα δεξιὰν φίλην.
« Σκόπει τὸ ῥεχθὲν, ἐννόει μοι τὸν πόθον.
« Εὖ οἶδας ὡς γέννημα τοῦ πόθου πόνος.
« ἐμοὶ πύλας ἄνοιγε τῆς σῆς καρδίας,
« καταστοροῦσα τὸν κλύδωνα τοῦ πόθου,
« καὶ τὸν θαλασσόπλαγκτον ἤδη προσδέχου
« σαῖς ἀγκάλαις δήπουθεν, ὡς ἐν λιμένι.
.....πολὺ.....
« οὐκ ἀγνοεῖς γὰρ ὡς περίφημος πάλαι
« ἐρῶν ἐκείνης τῆς Γαλατείας Κύκλωψ
« προσεῖλκεν ἀπειθοῦσαν αὐτὴν τὴν κόρην·
« τὸ λάσιον γὰρ ἐβδελύττετο πλέον,
« φυγοῦσα τὸν φιλοῦντα· πλὴν ἔστεργέ μοι,
« μήλοις μόνοις βάλλουσα μικροῖς τὸν μέγαν.
« Ὅμως ἐκεῖνος ἀνθυπισχνεῖτο ξένα·
« ποθῶν γὰρ αὐτὴν, εἰς τὸ πῦρ βαλεῖν ἔφη
« καὶ χεῖρας αὐτοῦ, καὶ πόδας, καὶ κοιλίαν,
« ὡς ἐκτεφρῶσαι τὴν λασιώδη τρίχα,
« εἰ δυνατὸν δὲ καὶ μέσην τὴν καρδίαν,
« εἴ που δοκεῖ καὶ τοῦτο τῇ ποθουμένῃ,
« κἀκεῖνον ὄνπερ εἶχεν εἰς τὸ φῶς ἕνα
« ὀφθαλμὸν εὐρὺν, κυκλοσύνθετον, μέγαν,
« οὕτως ἐρῶν προῆκεν. Ἐξελιπάρει
« εἰς ἄντρον ἐλθεῖν τὴν Γαλάτειαν Κύκλωψ,
« ὅπου νέους ἔφασκε νεβροὺς ἐκτρέφειν
« γαύρους τε μόσχους, ἄρνας, ἄλλας ἀγέλας,
« κύνας τε πολλὰς, ἀγρίας, λυκοκτόνους·
« καὶ γλυκερὰς ἔφασκεν ἀμπέλους ἔχειν,

corde duro saxeo mihi non adnuit.

« Infelix perii, perii miser, si nec ista tuum emoi-
« lient animum : Leander olim infelix Heronem ardens,
« hei mihi ! marino jacuit oppressus fluctu, quum vento-
« rum vis facem heu ! restinxisset.

« Abydus hæc novit, Sestusque civitas.

« Leandro quidem fuit mare pro sepulcro, at consortem
« sepulcri dilectam puellam habuit, quæ se in undas præ-
« cipitem turre dedit.

« Quos enim amor communi junxerat vinculo, eosdem
« idem communi sepelivit loco.

« Infelix quidem fuit vitæ iste finis; quam felix, alio si
« æstimetur modo.

« Uno enim inclusa sunt sepulcro duorum corporum
« anima una, unus amor, mens una.

« Proh ventum duos exstinguentem radios! Exstincti
« lychnus amorque simul.

« Proh ventum sidera dejicientem duo, Heronem Lean-
« drumque mediam penitus in undam.

« Crudelis præcordia subit recordatio; desiderii flamma
« meum incendit pectus.

« Itaque sic ille interiit.

« Ast ego miser non decertans tenebris, non tumenti
« luctans pelago, in periculum, dulcis amica, venio ne
« præfocet animæ viam atrox qua premor hiems cupidinis,
« ni benignam mihi tendas dexteram.

« Quod est actum reputa ; cum mente tua amorem quan-
« tus sit meum considera.

« Apprime scis ex amore nasci dolorem.

« Cordis tui resera mihi fores, insanam desiderii sternens
« procellam, ac me alto jactatum tuas intra ulnas tan-
« dem recipe tranquillo velut in portu.

. . . .

« Non ignoras enim arte qua famosus olim ille Cyclops
« ardens in Galatea, rebellem adtraxit ad se nympham. Ni-
« miam enim villositatem corporis aversabatur, amatorem
« devitans; attamen amabat, quippe quæ tantum malis
« parvulis petebat Cyclopem.

« At ille pollicitus est mira sane; amoris enim percitus
« œstro dixit se crematurum et brachia, cruraque ven-
« tremque, ut villorum adureret silvam, ipsumque cor
« medium, sit modo id possibile, placeatque amatæ vir-
« gini ; atque illum etiam quo utebatur unico lucis ministro,
« oculum latum rotundum, vastum : tantos in amando
« progressus habebat.

« Rogabat Galateam Cyclops ut in antrum veniret, ubi
« nutrire se diceba t parvos hinnulos, lascivosque vitulos,
« agnos, pecudes alias, canesque multas silvaticas, lupi-
« cidas; ac dulces habere se dicebat vites,

« καὶ τυρὸν ἐν χειμῶνι καὶ καιρῷ θέρους,
« γαυλούς τε τοῦ γάλακτος ἐκκεχυμένους,
« σμήνη μελιττῶν ὑπὲρ ἑξηκοντάδα,
« καὶ κισσύβια τεχνικῶς γεγλυμμένα,
« καὶ δορκάδων ἄμετρα δερμάτων σκύτη.
« Τούτοις ἔθελγε τὴν Γαλάτειαν Κύκλωψ
« ᾄδων μελιχρὸν, τῇ θαλάσσῃ προσβλέπων,
« σύριγγα πρὸς τὸ χεῖλος εὔτεχνον φέρων·
« τούτοις ἔθελγε, καὶ προσεξελιπάρει
« ὡς ἀνθέλοιτο τὴν ἐς ἄντρον ἑστίαν,
« χαίρειν ἀφεῖσα τὸν θαλάττιον βίον.
« Σὺ δ' οὔτε νεύεις, οὔτε μηνύεις λόγον,
« ἀλλ' οὐδὲ προσπαίζοντι συμπαίζειν θέλεις.
« Οὐκ ἔστιν ἐν σοὶ μῆλον, οὐ γλυκὺς γέλως
« ὁποῖος ἦν τὰ πρῶτα τῆς Νηρηΐδος·
« τὸ μειδίαμα προσδοκᾷς δέ μοι μέγα
« χάρισμα πολλῶν ἀντιδιδόναι λόγων.
« Ὡς εὐχαριστῶ τοῦ χαρίσματος, κόρη!
« πένης κόραξ γὰρ, ὡς ὁ δημώδης λόγος,
« οὔσης ἀνάγκης, συμπορίζεται τάλας
« κἂν ἐκ δυσόσμων τὴν τροφὴν ἐντοσθίων.
« Σύννευσον ἔνδον ἀμφὶ τὸν ζητοῦντά σε,
« ὄψει δὲ πάντως καὶ περιφήμου πλέον
« Κύκλωπος ἁδρὸν Καλλίδημον ἐν βίῳ.
« Ξενοκράτης πρώτιστος ἐν τῷ χωρίῳ·
« ὁ Καλλίδημος οὐκ ἄχαρις τὴν θέαν,
« τῶν εὐγενῶν εἷς ἐστὶ καὶ τῶν εὐπόρων.
« ᾧ συζυγεῖσαν οὐ μετάμελος λάβῃ
« τὴν ἐν γυναιξί σε Δρόσιλλαν κοσμίαν.
« Βούλει καθιστῶ δῆλα τῷ Ξενοκράτει;
« καὶ Καλλιδήμου καὶ Δροσίλλης τοὺς γάμους
« λαμπροῖς ἑορτάσειε παστοπηγίοις.
« Τί μειδιᾷς, νεύουσα πρὸς γῆν, ἡσύχως,
« ὦ γραῦς ἀγαθὴ, γραῦς καλὴ, γραῦς κοσμία;
« μέτελθε καὶ σὺ τὴν ἀκαμπῆ παρθένον,
« καὶ Καλλιδήμου μισθὸν ἐκλήψῃ μέγαν. »
Τούτοις ἐνησμένιζεν ὁ Ξενοκράτους·
ἡ γραῦς δὲ μικρὰν ἐγκοπὴν ποιουμένη
τῆς Καλλιδήμου λαλιᾶς πρὸς τὴν κόρην,
« Εἰ καὶ Δρόσιλλα μὴ πλανᾶται τῷ βλέπειν, »
ἔφασκε, « Καλλίδημε, παῖ Ξενοκράτους,
« οὐκ ἄλλον εἰς γῆν ὄψεται σου καλλίω. »
Ἀλλ' οὗτος ἀντέφασκε τῇ κόρῃ πάλιν·
« ὑπερβαλλόντως ἡδύνεις ὁρωμένη,
« ἀνεκλαλήτως ἀλγύνεις κεκρυμμένη.
« Λειμὼν χαριτόβρυτος εὑρέθης μόνη·
« δοκεῖς δὲ θριγκοὺς πολλαχοῦ συνεισφέρειν.
« Καὶ νῦν ἱμερτὴ σὺ τρυγᾶσθαί μοι, κόρη,
« ὡς ἀκροπρέμνων ἀναδενδροκαρπίας·
« ἄνοιξον οὖν μοι τὰς θύρας τοῦ κηπίου,
« καὶ δὸς φαγέσθαι καὶ κορεσθῆναι μόλις.
« Τίς ἦν ἐκεῖνος τῶν χαμαὶ κινουμένων
« χαλκευτικῆς ἔμπειρος, ὃς λαβὼν φλόγα,
« Ἡφαιστικὴν κάμινον ἐκκαύσας νέαν,

« et caseum hiberno æstivoque tempore, et mulctras « lacte diffluentes, et apum examina plusquam sexaginta, « ac pocula artificiose cælata, silvestriumque caprarum « pelles immensas.

« Talibus demulcebat Galateam dictis Cyclops mellita « verbis, canens, adspectans pontum, pulchramque fistu- « lam adplicans labiis.

« Talibus demulcebat verbis, supplexque rogabat ut an- « tri hospitium acciperet, vitæque marinæ longum vale « diceret.

« Tu vero nec annuis, nec verbo dignaris, nec ludenti « vis conludere.

« Nec pomum jacis, nec dulce rides, ut primum Nereïs; « sed quum vix subrisisti, magnum te putas mihi dedisse « munus pro tot meis sermonum blandimentis.

« Quam grato hoc animo munus accipio, puella! Pau- « per enim corvus, ut est in proverbio, magna pressus « necessitate, sibi victum miser vel ex graveolentibus petit « visceribus.

« Ingredere domum amantis qui te quærit, videbisque « Callidemum ipso illo decantato Cyclope opulentum ma- « gis.

« Xenocrates hosce inter paganos primas agit; Calli- « demi non illepida facies, et unus est e nobilium divi- « tumque grege.

« Illi nupsisse non pœnitebit te, Drosilla, quæ es inter « feminas eximia.

« Vis me rem aperire Xenocrati? Callidemi et Drosillæ « nuptias splendidis celebraret festis.

« Quid subrides leniter, oculis ad terram depressis, ani- « cula probissima, bellula, ornatissima? Oppugna mecum « rigidam virginem, et non mediocrem a Callidemo mer- « cedem accipies. »

Talibus se probare virgini tentabat Xenocratis filius.

Tum anus parvam faciens longæ Callidemi sermocinationi pausam,

« Si Drosillæ non errant oculi, nullum » inquit « in « orbe toto te pulchriorem, Callideme Xenocrate nate, ju- « venem videbit. »

At ille rursus directa ad puellam oratione : « Incredibili « me, quum te video, afficis gaudio; mœrore, quum vultum « occultas.

« Pratum gratiis luxurians una quæ fores reperta fuisti; « sed undique quasi maceriis vallare te videris.

« Et nunc cupio te vendemiare, puella, vitis veluti « fructus arbori conjunctæ maritæ.

« Aperi igitur mihi portas hortuli, ac sinas me edere et « satiari tandem.

« Quis mortalium humi reptantium, fabrilis peritus ar- « tis, sumto igne, novumque accendens Vulcanium cami- « num,

« καὶ τῇ πυράγρᾳ καρδίαν συναρπάσας,
« ἔδειξε χαλκῆν θεὶς μέσον τῶν ἀνθράκων;
« Τίς ἦν ὁ βάψας, ὁ στομώσας εἰς φλόγα
« τὴν καρδίαν σου τὴν ἀπεσκληρυμμένην;
« Ὢ τῶν ἐκείνου δακτύλων δυστεκτόνων!
« Φεῦ ἐργοχείρων ἀθλίων δυσδαιμόνων!
« Ὢ δεξιᾶς μοι τεκτονευσάσης βάρη,
« χαλκευσάσης σὰ στέρνα καὶ τὴν καρδίαν!
« Τολμηρὸς ἦν ἐκεῖνος, ὡς Κύκλωψ νέος,
« βαρὺς, βριαρὸς, αἱματωπὸς, παμφάγος,
« ὃς εἰς ἐμὴν δειλαίου ἀνθρώπων μόνος
« πολλὴν ὀδύνην ἐξεχαλκούργησέ σε.
« Τίς τὸν θανόντα ζῶντα δεικνύειν ἔχει;
« Τίς τὸν πιόντα κόνδυ δηλητηρίου
« ᾠδῆς μετασχεῖν φασὶ κηλητηρίου;
« Ὅρα νεκρὸν τὸν ζῶντα. Καὶ τί τὸ πλέον;
« οὕτως ἀπηνήνω με τὸν φιλοῦντά σε!
« Τῆς καρδίας σου τῆς λιθοστερεμνίου!
« Ἔρως, Ἔρως δείλαιε, πῦρ πνέων Ἔρως,
« ὡς ἄνθρακές με φεῦ! τὰ πικρά σου βέλη
« καίουσιν· αἶ! αἶ! μὴ τὸ τόξον πῦρ φέρει;
« Φέρει μὲν ὄντως. Ἀλλὰ τί δράσειν ἔχεις;
« οὐδ' Ἡρακλῆς πρὸς δύο, δημώδης λόγος·
« πρὸς τρεῖς δὲ σὺ Χάριτας ἁδροδακτύλους,
« οἷα βραχὺς παῖς, ἀντιπράττειν οὐκ ἔχων,
« ἐκεῖθεν ἔνθεν ἐκδραμὼν κατεσχέθης,
« καὶ, δοῦλος οἷα, τληπαθεῖς καὶ προσμένεις·
« κἂν καὶ πτερύσσῃ πανταχοῦ γῆς ἐκτρέχων,
« ὅπου τὸ κάλλος ἐκτελεῖς ὑπουργίαν,
« αἱ Χάριτες τὸ τόξον ἐκτείνουσί σοι·
« τὸν σφῶν ἐκεῖναι δοῦλον ὁπλίζουσί σε,
« τὸν δραπέτην ἔχουσι πιστὸν οἰκέτην,
« τὸν φυγάδα βλέπουσι προσμένοντά σε.
« Ὡς ἠγρίωσαι, κἂν γλυκὺ γελᾷς, Ἔρως!
« ἄφυκτα δεσμὰ συγκροτοῦντά σε βλέπω.
« Ὡς ἐξεμάνης, κἂν δοκῇς παίζειν θέλειν!
« Ἔχων δὲ χεῖρας εἰς τὸ βάλλειν εὐτόνους,
« πλήττεις ἀφειδῶς· οὐ γὰρ ἡ τεκοῦσά σε
« τῆς σῆς διέδρα τοξικῆς τὰ κεντρία.
« Τὴν Νιόβην κλαίουσαν ἀγροῖκος βλέπων,
« Ὢ! πῶς ῥέει δάκρυον, εἶπε, καὶ λίθος!
« ἡμᾶς δὲ σὸς νῦν ἔμπνοος ὁ λίθος, κόρη,
« οὐδὲ βραχὺ στένοντας οἰκτείρειν θέλει.
« Ὡς ἐν σκοπῷ μοι τόξον ὤφθης ἀθρόον,
« ὑπερφερὴς σὺ παρθένων ἐγχωρίων.
« Τοῦ σοῦ δὲ κάλλους ἂν συνέστηκε κρίσις,
« ἡ Κύπρις οὐκ ἔτυχε πρωτείου πάλιν,
« κἂν ὁ κριτὴς ἐκεῖνος ἦν ὧδε κρίνων
« ἐρωτόληπτος ξανθοβόστρυχος Πάρις.
« Σοὶ μαλθακὸν φίλημα, πλέγμα βοστρύχων,
« ἡ τῶν μελῶν σου συμπλοκὴ, τὰ πάντα σοι·
« ψυχὴ δ' ἀπειθὴς καὶ νοητὸς ἀδάμας.
« Μέσον κακοῦμαι Παφίης καὶ Παλλάδος·
« τίς Ταντάλειον δίψος ἰσχύει φέρειν;

« cor tuum, arreptum forcipe, æreum conflavit mediis impositum prunis? Quis tinxit, et in flammis aciem cordi tuo fecit durissimo? O digitos hominis male artifices! O manuum malum opus et detestandum! O dextram quæ mihi dolores conflavit, et pectus corque tuum ære fabricata est! Audax ille fuit, novus veluti Cyclops, gravis, robustus, sanguineis oculis faucibusque edacissimis, qui te unus in meum infelicis dolorem nimium ex ære informavit.

Quis funus ostendere potest nefunus? Quis illum ad cantus invitare potest amœnos, qui poculum hausit letiferum? Vide mortuum qui vivit.
« Sed quid ex malis lucror? Adeo respuis me amantem tui! Oh! cor saxis durius! Amor, tristis Amor, Amor qui spiras ignem, ardentes veluti prunæ heu! amara tela adurunt me tua.

« Ha! ha! num arcus ignem mittit? utique mittit.
« Sed quid facies? Nec ipse Hercules, ut est in proverbio, adversus duos valet; et tu, ut pote parvulus puer, tres adversus Gratias validis præditas manibus non habens qui resistas, hinc inde cursitans licet, prehensus es tamen, et, veluti servus, ingemis, manes; ac si per totum evolaveris orbem, ubicumque adest pulchritudo, servili fungeris ministerio; et Gratiæ arcum tibi tendunt; te suum sibi servum armant; te, fugitivum quamvis, fidum sibi habent ministrum; et qui aufugeras jam te manentem cernunt.

« Quam es torvus sævusque, Amor, vel quum dulce rides! Video te inevitabilia conflantem vincula.
« Quam es furiosus, vel quum ludere velle videris! Tibi sunt manus usque ad feriendum promtæ, ferisque immisericorditer.
« Etenim nec parens a telis fuit immunis ipsa tuis.
« Rusticus conspecta Niobes lacrymantis imagine: Oh! qui ipsa, inquit, lacrymas manant marmora! Vivum vero tuum marmor, puella, ne pauxillum quidem nobis lugentibus tribuit misericordiæ.
« Tibi fui densæ scopus sagittationis, o virgo virginibus hic loci habitantibus longe præstantior.
« Si tuæ foret judicium pulchritudinis, Cypris non iterum potiretur præmio, quamvis sederet judex ille, flava Paris decorus coma et amore captus.

« Tenera das oscula; teneri sunt cincinnorum orbiculi; tenera membrorum compages; quid libet in te tenerum est, præter animum flecti nescium, et vere incorporeum adamanta.
« Medius torqueor Paphiam inter et Minervam: quis Tantaleam ferre possit hanc sitim?

« Καὶ τοῦ Διὸς δὲ νῦν κατήγορος μένω
« ὡς ἀνεράστου, μὴ καταβεβλημένου
« πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς εὐπρεπεστέραν κόρην
« Λήδας, Δανάης, Γανυμήδους, Εὐρώπης.
« Σοὶ καὶ ῥυτὶς μολοῦσα τῷ χρόνῳ μόλις
« ἥβης ὁποῦ πρόκριτος, ὡς ἐγὼ κρίνω·
« σὸν φθινόπωρον κρεῖττον (ἢ ποῖος λόγος;)
« ἔαρος ἄλλης, σὸς δὲ χειμὼν καλλίων
« ὀπωροφυοῦς εὐκραοῦς ἄλλου θέρους.
« Ἀλλ' ἐκδυθείης μέχρις αὐτοῦ σαρκίου,
« καὶ γυμνὰ γυμνοῖς ἐμπελάσειας μέλη·
« ἐμοὶ δοκεῖ γὰρ καὶ τὸ λεπτόν σου φάρος
« τεῖχος Σεμιράμιδος· ὡς γένοιτό μοι! »
Τοσαῦτα λέξας εἰς τὸν οἶκον ἐστράφη,
τὴν γραῦν ὀπαδὸν λιπαρῶν ἐκ νευμάτων
ὡς τὴν κόρην πείσειεν ἐνδεδυκέναι·
ἣ καὶ λαβοῦσα τὴν κόρην ὡδοιπόρει·
ἡ νὺξ γὰρ ἠνάγκαζεν ἀνθυποστρέφειν.
Ὁ γοῦν Χαρικλῆς ἐν Ξενοκράτους μένων,
πρὸς ὄρθρον ἀντέφασκε ταῖς χελιδόσι·
« Πᾶσαν μὲν ἤδη νύκτα γρηγορῶν μένω·
« εἰ δ' ὄρθρος ἥξει μικρὸν ὕπνον ἐγχέων
« χελιδόνες τρύζουσιν, οὐκ ἐῶσί με.
« Παύου, κακῶν κάκιστον ὀρνέων γένος.
« Οὐκ αὐτὸς ἐξέκοψα, μίξεως φόβῳ,
« τὴν Φιλομήλας γλῶτταν, ὡς μή τι φράσοι.
« Ἀλλ' εἰς τραχεῖαν καὶ στυγνὴν ἐρημίαν
« τὴν Ἴτυος ναὶ συμφορὰν θρηνεῖτέ μοι,
« ὡς μικρὸν ὑπνώττοιμι· καὶ κοιμωμένῳ
« ὄνειρος ἥκοι, χερσὶ τῆς ποθουμένης
« ἴσως με τὸν ποθοῦντα συμπλέκειν θέλων.
« Τιθωνὲ, γηρᾷς· τὴν γὰρ Ἠῶ, τὴν φίλην
« σὴν εὐνέτιν, ἤλασας ἐκ τοῦ σοῦ λέχους. »
Ὧ καὶ πρὸς ὕπνον αὖθις ἐκνενευκότι
καὶ καλλίμορφος Διόνυσος ἐγγίσας,
δηλοῖ μένειν Δρόσιλλαν ἐν τῷ χωρίῳ
εἰς τὸ γραὸς δόμημα τῆς Μαρυλλίδος,
καὶ τῆσδε συζήτησιν αὐτῷ προτρέπει.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ἤδη μὲν ὄρθρος καὶ κροκόχρως ἡμέρα,
καὶ φῶς ἐναργὲς πανταχοῦ κεχυμένον
ἐκ τοῦ μεγίστου καὶ διαυγοῦς ἀστέρος
ἐξ ὠκεανοῦ προσβαλόντος τῇ κτίσει,
ὡς ἡ σοφὴ ποίησις ἥδιστα γράφει,
σύμμετρα θερμαίνοντος ἐξ ὑψωμάτων
ὀρῶν κορυφὰς καὶ δασυσκίους πόδας
εἰς εὔγονον βλάστημα καὶ τέρψιν βίου·
ἀνίσταται δὲ καὶ Χαρικλῆς ἐξ ὕπνου,
πλήρης χαρᾶς, πλήρης δὲ καὶ θυμηδίας·
καὶ τοῦ δόμου πρόεισι τοῦ Ξενοκράτους,
λαβὼν μετ' αὐτοῦ καὶ Κλέανδρον τὸν φίλον.

« Et nunc Jovem incuso; qui nesciat quid sit amor, « quum in terras ad puellam non descendat præceps, Leda « gratiorem unam, Danae, Ganymede, Europeque.

« Accedens etiam ruga vix tandem tibi, succo, judice « me, præstabit juventæ; autumnusque tuus melior erit « (vel proportio qualis?) vere alius, hyemsque tua pul- « chrior alius fructifera temperataque æstate.

« Sed denudator, quæso, adusque cuticulam, et nuda « nudis membra membris conseras; etenim leve hoc tuum « amiculum mihi Semiramidis murus esse videtur.

« Atque utinam ista fiant. »

His dictis, domum reversus est, anum puellæ asseclam nutibus rogans supplicibus ut puellam intrare persuaderet.

At illa, sumta puellæ manu, incedebat; nox enim reditum jubebat.

Charicles autem apud Xenocratem divortens, diluculo hirundinibus dicebat : « Tota jam vigilo nocte : si autem « aurora adveniens brevem oculis infundit somnum, en « hirundines dormire me non sinunt tinnientes.

« Desinite malarum maxime malum genus avium.

« Ferro non abstuli Philomelæ linguam, metu ne ince- « stos proderet concubitus.

« Abite ergo in asperas tristesque solitudines, absumti « fata gementes Ityli, ut pauxillum dormiam, adsitque « dormienti somnium, quod me forsan amatæ amantem « puellæ implicabit ulnis.

« Tithone, longo quia grandior ævo, Auroram tuam, ca- « ram tuam conjugem, e lecto exturbasti. »

Charicli se rursus somno tradenti pulcher adstitit Bacchus, significans Drosillam in pago apud anum Maryllida degere; eumque ad quærendum puellam excitat.

LIBER SEPTIMUS.

Jam mane erat, auroraque fulgebat crocea, et lumen clarissimum ubique ex maximo diffundebatur splendidoque astro, quod, relictis oceani fluentis, mundo illucescebat (ut illud amœnis docta poesis depingit coloribus), et tepido recreabat calore cœli e convexis montium cacumina umbrososque pedes, unde vernant omnia, fitque vita jucundior : quum e somno surrexit Charicles lætitiæ plenus animoque gaudente, ac domo Xenocratis egressus est, assumto amico Cleandro in societatem viæ.

Ἡ γραῦς δὲ λοιπὸν δακρύουσαν ὀρθρόθεν
παρηγορεῖσθαι τὴν κόρην πειρωμένη,
ἔφασκε· « Δεῦρο, τέκνον, ἐξάγγελλέ μοι·
« πόθεν, τίνος σὺ, καὶ πατρὶς τίς καὶ πόλις,
« τίς ὃν Χαρικλῆν ἐγκαλουμένη στένεις;
« Πενθεῖς δ' ἀγεννῶς, καὶ στενάζεις ἀφρόνως,
« τὸν Καλλιδήμου γάμον οὐ δεδεγμένη,
« ὃς ὑπὲρ ἄλλους τοὺς κατοίκους ἐνθάδε
« ὡραῖός ἐστι καὶ τέθηλε χρυσίῳ.
« Οὐκ εὖγε ποιεῖς, ὦ πένησσα καὶ ξένη,
« εἰ Καλλίδημον εὐγενῆ νεανίαν
« οὐκ ἄξιόν σοι συμμιγῆναι νῦν κρίνεις. »
Τῆς δὲ Δροσίλλης τοῦ λαλεῖν ἀπηργμένης,
« Μαθεῖν ἐπεὶ ζητεῖς με, μῆτερ, τὴν ξένην
« τὰ κατ' ἐμαυτὴν καὶ τὰ τοῦ Χαρικλέος· »
ἤκουσεν ὁ Κλέανδρος· ἔστη τοῦ δρόμου·
ἡ γὰρ Χαρικλοῦς κλῆσις ἔσχε τὸν νέον
ἔμπροσθεν ἐκτρέχοντα τοῦ Χαρικλέος·
καὶ « Δὸς, Χαρίκλεις, τῆς χαρᾶς τὰς ἐγγύας
« ἐμοὶ Κλεάνδρῳ συνταλαιπωροῦντί σοι, »
στραφεὶς πρὸς αὐτὸν φησὶ τὸν Χαρικλέα,
ὃν καὶ κατεξέπληξεν αὐτῷ τῷ λόγῳ,
ὃν καὶ κατεθρόησε τῇ φωνῇ μόνῃ.
Ἐντεῦθεν ἀντιδόντες ἀλλήλοις χέρας,
ἄφνω παρεμβάλλουσιν αὐτῇ τῇ στέγῃ,
ἧς ἔνδον ἡ γραῦς, ἡ φίλοικτος καρδία,
μετὰ Δροσίλλης ἐμπαθῶς προσωμίλει.
Φωνὴ μεταξὺ χαρμονῆς καὶ δακρύων,
χειρῶν κρότος, θροῦς καὶ φιλημάτων κτύπος,
ἄμετρος ὄμβρος ἐκραγεὶς τῶν ὀμμάτων,
πρὸς τὸν Σεμέλης φθόγγος εὐχαριστίας,
καλοὶ μὲν εἰς γραῦν ἐκ Χαρικλέος λόγοι
ὑπὲρ Δροσίλλης τῶν φιλοξενημάτων,
πολλὴ δὲ πρὸς Κλέανδρον εὐχαριστία
ἀπὸ Δροσίλλης τῆς ἀρίστης παρθένου
τῶν πρὸς Χαρικλῆν συγκακοπραγημάτων·
τοιοῦτος ἦν θροῦς ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων
σύμμικτος ὄντως χαρμονῆς καὶ δακρύων.
Οὐ μὴν ὁ Καλλίδημος ἠγνόησέ τι.
Ἀποσκοπῶν οὖν καθ' ἑαυτὸν ἀφρόνως
δράσειν φόνειον ἔργον εἰς Χαρικλέα
ἀτραυματίστως, οὐ καθῃματωμένως,
ὡς εὐστοχήσοι τῆς Δροσίλλης τὸν γάμον,
ἔλαθεν αὐτῷ τὸν βρόχον παραρτύων.
Ὡς εἶδε δ' αὖθις γνόντα τὸν Χαρικλέα
τὴν τῆς κόρης ἄφιξιν ἐν τῷ χωρίῳ
πρὸ τοῦ προβῆναι τὸν σκοπούμενον δόλον,
ἀπαυθαδίσας ἐξ ἐρωτομανίας
πρὸς ἁρπαγὴν ὥρμησε λῃστικωτέραν·
οὐκ αἰσχύνην γὰρ οἶδε πολλάκις ἔρως·
σκοπῶν δὲ νυκτὸς ἀμφὶ τὴν ἐρημίαν
ἐπεισπεσεῖν ἄγνωστα τοῖς νεανίαις,
ἔχων σὺν αὐτῷ καὶ συνήλικας νέους,
ὡς ὅθεν αὐτὴν τὴν κόρην ἀφαρπάσων·

Anus vero gementem jam a diluculo puellam alloqui voluit, et, « Huc ades, « inquit » filia, narraque unde sis, « et qui pater, quæ patria, quæ civitas; quis est Charicles « ille quem gemis incusans.

« Ignavus est iste dolor insanaque tua mœstitia Calli- « demum procum abnuentis, qui omnibus hujusce loci in- « colis pulchrior est, divitiisque ante alios florentior omnes.

« Non recte agis, paupercula tu et hospita, Callidemum « nobilem juvenem quæ tuo non digraris cubili. »

Cui Drosilla respondere infit : « A me quoniam hospita « discere, mater, cupis res meas ac Chariclis. »

Audivit Cleander et cursum continuit, nam forte ante Chariclem currebat, atque amici nomen progredi ipsum non siverat : et « Charicles, » ait ad illum conversus, « promitte Cleandro, promitte doloris tui participi te jam « fore lætum. »

Ad hæc obstupuit Charicles ipso vocis obstrepero conturbatus sono.

Jamque arrepta alter alterius manu, protinus, domum intrant ubi bona illa anus cum Drosilla amice confabulabatur. Voces gaudio plenæ et lacrymis, manuum complosio, osculorum et murmur et sonus, imber multus ex oculis profluens, verba in Semeles filium grati animi indicia, blandum Chariclis ad aniculam alloquium ob præstitum Drosillæ hospitium, et Drosillæ optimæ puellæ ad Cleandrum ob amicam cum Charicle malorum consortionem : talis inter hosce quaternos confusus audiebatur lætitiæ et lacrymarum tumultus.

Nec Callidemum hæc latuerant.

Nam secum insulse reputans qui posset sine vulnere cædeque mortem Charicli inferre, ut Drosillam sibi nuptam haberet; non sentiebat ipsum se sibi laqueum disponere.

At dein intellecto Chariclem, priusquam instrueretur dolus, cognovisse puellæ isthuc adventum, ex furore erotico factus audacior ad raptum se accinxit latronum ritu moreque.

Etenim sæpe pudorem projicit omnem amor.

Quum ergo statuisset per silentia noctis juvenes clam opprimere, auxiliante amicorum turba, et virginem rapere,

εἰς γὰρ ἀπόπλουν ηὐτρέπιζεν ὁλκάδα·
ἀντὶ φλογὸς μὲν ἣν ἀνῆπτον οἱ πόθοι,
πρηστήριον πῦρ εἶχε τριταίου τρόμου·
ἀνθ' ὁλκάδος δὲ τῆς ἀποπλευσουμένης,
ἔσχηκεν αὐτὸν ἡ ταλαίπωρος κλίνη·
ἀντὶ δρόμου δὲ τοῦ πρὸς ἄλλο χωρίον,
μακρὰν ποδῶν εὕρηκεν ἀκινησίαν.
Ὁ γοῦν Χαρικλῆς εἶχεν οὐδένα κόρον
τῶν τῆς Δροσίλλης ἐνδρόσων φιλημάτων·
εἰ γὰρ φιλεῖν τις τὴν ποθουμένην λάβοι,
ἄπληστός ἐστιν ἐν μέσῃ τῇ καρδίᾳ
τὴν ἡδονὴν ῥέουσαν εὐκόλως ἔχων·
τὸ χεῖλος οὐκοῦν ἐστὶν ἐξηραμμένον,
τοῦ γλυκύτητα μετρίαν κεκτημένου,
τῆς ἡδονῆς ἐκεῖσε συγκενουμένης.
Ἀπαλλαγέντων τοίνυν ἐκ φιλημάτων,
ἡ γραῦς Μαρυλλὶς ἀντένηψε καὶ λέγει·
« Τέκνον Χαρίκλεις, εὖ μὲν ἦλθες ἐνθάδε
« εὑρὼν Δρόσιλλαν ἐκ θεῶν σεσωσμένην,
« ἣ μέχρι καὶ νῦν οὐκ ἔληξε δακρύων
« καὶ τῶν χάριν σοῦ πενθικῶν ὀδυρμάτων·
« ὡς εὖ μὲν ἦλθες, (τοῖς θεοῖς πολλὴ χάρις
« τοῖς μέχρις ἡμῶν ὑγιᾶ σεσωκόσι
« καὶ τῇ ποθούσῃ δεῦρο συμμίξουσί σε!)
« ὡς εὖ μὲν ἦλθες, τέκνον, εὖ δὲ καὶ λέγοις
« ὅπως μὲν εἰς σύμπνοιαν ἤλθετον μίαν,
« ποία δὲ πατρίς, καὶ τὰ τοῦ πόθου πόθεν,
« τίς δ' οὗτος ὁ Κλέανδρος αὐτὸς ὁ ξένος,
« ποίῳ δ' ἀπεζεύχθητον ἀλλήλων λόγῳ,
« καὶ νῦν ἐπιγνώσθητον ἀλλήλοις πάλιν.
« Ἔμελλε πάντως τοῦ λέγειν ἀπηργμένη
« ἡ παρθένος μοι ταῦτα διεξιέναι,
« ναὶ καὶ καθ' εἱρμὸν πάντα τετρανωκέναι,
« πρὸ τοῦ σὲ τὸ στέγασμα κατειληφέναι. »
« Ἐπωδύνως γοῦν καὶ μετὰ στεναγμάτων·
« ἢ πῶς γὰρ « ὁ Κλέανδρος εἶπεν » εὖ λέγοι; »
« Ἐπεὶ δὲ σύ μου τὴν στέγην, χρυσῆ τύχη!
« ἔδυς, θεῶν ἔκ τινος ὡδηγημένος,
« ὡς ἂν μικρὸν λήξειε τῶν ὀδυρμάτων
« ἡ νύκτα δακρύουσα καὶ μεθ' ἡμέραν,
« λέγοις ἂν ἡμῖν σὴν ἄφιξιν ἐνθάδε,
« καὶ τὴν Ἔρωτος μυστικὴν εὐτολμίαν,
« μεθ' ἡδονῆς πάντως γε καὶ προσχαρμάτων.
« Τί γὰρ τὸ λυποῦν τὴν Δρόσιλλαν εἰσέτι,
« ἢ τὸ θλῖβον τί, σοῦ, Χαρίκλεις, ἱγμένου;
« Ὡς γὰρ ἀπόντος ἐστέναζεν, ἐθρόει,
« ἔκλαιε πικρῶς, ὠλόλυζε βαρέως,
« οὕτω παρόντος, ὦ θεῶν σωτηρίων!
« πάντων κρατούσης τῆς χαρᾶς συνημμένων,
« εὔχρηστον οἶμον ἡ διήγησις λάβοι.
« Καθηδυνεῖς δὲ καὶ πλέον τὴν παρθένον,
« σοῦ γλυκεροῦ στόματος ἠνεῳγμένου,
« τὸν ἐξ ἐκείνου φθόγγον ἠνωτισμένην·
« θάλψεις δὲ κἀμὲ συμπαθεῖν ἐγνωσμένην

parata ad fugam nave; pro flamma quam accendunt cupidines, tertianæ febris igne fulguritus trepidare cœpit; et pro nave qua debebat avehi, tristi fuit afflictus lectulo; proque celeri quam sperabat alium in pagum fuga, pedum fuit impeditus immobilitate.

Chariclem vero roscidorum Drosillæ osculorum satias nulla capiebat : si quis enim amatam puellam osculetur, non satiari potest dulci illo gaudio quod per medium cor leniter diffluit.

Arida igitur sunt illius labia, qui, hac osculorum diffundente se voluptate, dulcedine mediocri titillatur.

Ergo quum basiis tandem pausam fecissent, anus Marillys « Charicles, fili mi » et ipsa mente sobria dixit, oh! « bene quod huc accedens servatam Deorum ope Drosillam inveneris, quæ usquedum lacrymarum te propter « tristiumque ejulatuum non desinebat : bene, inquam, « advenisti, et Deis ago gratias, qui te sanum nobis reduxerunt et hic puellæ jungent amanti; at, fili, ut fauste « advenisti, sic fausta mihi narratione aperias, quo in hunc « incidistis amorem modo; quæ patria; amandi quæ origo; « quis Cleander ille advena; qua fuistis disjuncti fortuna, « et qua nunc conjuncti rursus.

« Drosilla quidem omnia mihi narrare cœperat atque or- « dine pandere, paulo priusquam tectum ingressus es. »

Tum Cleander : « Cum gemitibus et suspiriis fiet (nam « qui aliter?) fausta hæc narratio! »

« Quandoquidem (o fortunam auream!) meum tugu- « riolum ingressus es, duce Deorum aliquo et auspice, ut « parumper omittat mœstitiam puella quæ interdiu flet « noctuque, narres nobis tuum huc adventum et arcanum « audaxque facinus Amoris; quod per erit jucundum læti- « ficumque.

« Quid enim adhuc, te præsente, Charicles, Drosillam « dolore potest afficere vel ægrimonia? Quemadmodum « enim te absente gemebat, inclamabat, lugebat amariter, « graviter suspirabat; sic te præsente (oh Deos ser- « vatores!) et in communi hac omnium lætitia, com- « modo narratio tramite procedat. Atque dulci oris tui « favella curas delinies puellæ, vocis amatæ quum bibet « aure sonos; et me recreabis simul, quæ tam anxie

« οἷς μέχρι δεῦρο δυσχερῶς ἐπλημμέλει. »
« Ὡς ἤθελον πρώτην μὲν αὐτὴν τὴν κόρην,
« φίλον Μαρυλλίδιον, ἠρωτηκέναι, »
ἔφη Χαρικλῆς, « πῶς σέσωσται, καὶ μόνη,
« πεσοῦσα πρὸς θάλασσαν ἐξ ὕψους ὄρους!
« ὡς νῦν ἐγὼ καὶ θάμβος ἡλίκον φέρω,
« εἰ μὴ Δρόσιλλαν φασματούμενος βλέπω·
« ἐπεὶ δὲ σὸν θέλημα, γραῦ, μὲ νῦν λέγειν
« ἡμῶν τοσαύτας τληπαθεῖς περιόδους
« εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν φιλοφρονημάτων,
« ἄκουε. Πῶς γὰρ καὶ παραγκωνιστέον
« τὴν τῆς τοσαύτης αἰτίαν θυμηδίας;
« ἐμοί, Δροσίλλῃ, καὶ Κλεάνδρῳ τῷ ξένῳ.
« Εὖ δ' ἴσθι· πατρίς ἐστιν ἡμῶν ἡ Φθία·
« μήτηρ ἐμοὶ μὲν Κρυστάλη, πατὴρ Φράτωρ,
« τῇ δὲ Δροσίλλῃ Μυρτίων, Ἡδυπνόη.
« Ταύτην, ἑορτὴν ἐντελῶς τελουμένην
« τοῦ τῆς Σεμέλης καὶ Διὸς Διονύσου,
« ἔξω παρ' αὐταῖς ταῖς πύλαις τῆς πατρίδος
« συνεξιοῦσαν ἁπαλαῖς σὺν παρθένοις
« ἰδών, ἑάλων· οὐδὲ γὰρ μέμψις, γύναι,
« ὁρῶντα ταύτης τοῦ προσώπου τὴν θέαν·
« εἰς γὰρ τοσοῦτον συῤῥέον πλῆθος τότε
« οὐκ ἦν ἰδέσθαι τῆς Δροσίλλης καλλίω.
« Ἁλοὺς προσεῖπον, καὶ προσειπὼν ἠξίουν
« ἐμαυτὸν αὐτῇ τῇ φυγῇ μεθαρμόσαι.
« Ἔνευσεν, ἀντέρωτα πάσχουσα ξένον·
« καὶ ναῦν ἀποπλέουσαν ἐξευρηκότες,
« χαίρειν ἀφέντες συγγενεῖς καὶ πατρίδα,
« ὁμοῦ συνεισέδυμεν εἰς τὴν ὁλκάδα.
« Πλὴν ἀλλὰ μικρὸν καὶ πλέοντες εὐδρόμως,
« ἥλωμεν οὕτως ἀπροόπτως ἀνδράσιν
« τοῖς ναυτικῇ χαίρουσι τῇ λῃστηρίῳ,
« ὧν χεῖρας ἐκφυγόντες ὀψὲ καὶ μόλις,
« σεσώσμεθα κρυβέντες ἐς μέσην ὕλην,
« καὶ Βάρζον εἰσέδυμεν ἄστυ σὺν δρόμῳ·
« ὃ καὶ συνεξέδυμεν ἐκτελουμένης
« κἀκεῖ μεγίστης τοῦ Διὸς πανδαισίας.
« Ἐμπίπτομεν δὲ Παρθικῇ στραταρχίᾳ
« θήραμα καινόν· καὶ δεθέντες αὐχένας
« εἰς τὴν ἐκείνων ἀντεπήχθημεν πόλιν.
« Ἐκεῖσε πολλῶν ἡμερῶν περιδρόμους
« μετὰ στεναγμῶν ἐκμετρήσαντες πόσων!
« καὶ τὸν καλὸν Κλέανδρον ὃν βλέπεις, γύναι,
« προαιχμαλωτισθέντα χειρὶ Βαρβάρων
« συνοικέτην κάλλιστον ἐξευρηκότες
« (καὶ γὰρ φυλακῆς εἴδομεν παρ' ἐλπίδα
« δούλειον ἦμαρ, ἀλλοφύλους δεσπότας,
« καὶ δυστυχεῖς ἔρωτας, ἀλλὰ καὶ πόσους!),
« συνῃχμαλωτίσθημεν αὖθις ἐκ τρίτου
« Ἄραψι, Πάρθων κατατετροπωμένων.
« Τοίνυν λαχόντες δέσμιοι, παρηγμένοι
« ὁδὸν διελθεῖν πανταχοῦ στενουμένην
« ἐκ τῆς δασείας καὶ συνηρεφοῦς ὕλης,

« condolui malis quibus usquedum misella obruta fuit. » — « Quantum vellem, Charicles ait, o bona Maryllidium, « a virgine ipsa rescire prius quo fuerit servata modo, alto « de cacumine montis in mare delapsa, idque sola.

« Etenim ingenti nunc teneor stupore, si forte imaginem « Drosillæ, non ipsam cerno Drosillam.

« At quandoquidem, anus optima, pro tantis tuis bene- « ficiis, me tibi nostrarum narrare cupis miseriarum vicis- « situdines, audi. Neget quis aliquid Maryllidi quæ tantæ « est causa lætitiæ meæ, Drosillæque, et amici Cleandri.

« Patria (te enim hoc probe novisse oportet) nobis est « Phthia.

« Matrem habeo, Crystallen; patrem, Phratorem : Myr- « tion autem Drosillæ pater; et mater, Hedypnoe.

« Die quodam Bacchi, Semeles et Jovis filii, festo, illam « ex urbis portis una cum teneris virginibus progredientem « ut vidi, ut perii! Nec me quisquam vituperabit, mulier, « qui videram tam formosum puellæ vultum.

« Quippe, in tanta undique affluente turba, Drosilla pul- « chrior femina nulla fuit.

« Amans amare me dixi, et rogavi ut mihi vellet esse « fugæ comes.

« Annuit, quippe quæ amantem me egregie redamabat.

« Quum navem jam solventem invenissemus, valedicentes « parentibus et patriæ, simul navigium fuimus ingressi.

« Sed brevi post tempore, quum propere navigaremus, « ecce ex improviso in homines incidimus, qui piraticam « exercebant : e quorum manibus quum vix tandem evasis- « semus, media nos occultamus silva, et cursu demum « urbem Barzum occupamus.

« Atque rursus Barzo simul egredimur in solemni festo- « que Jovis epulo.

« At hic præda facti sumus Parthico exercitui; et colla « catenis vincti in eorum oppidum perducimur.

« Quum multos dies in gemitibus, heu quantis! consum- « pseramus, optimum hunc Cleandrum, quem cernis, mulier, « captum jam antea Barbaris, socium servitutis invenimus. « Etenim inexpectatam servire coacti servitutem, externos « experti fuimus heros, et amores, heu! nimium quantum « infelices.

« Dein rursus, Parthis profligatis, in Arabum venimus, « ter capti, potestatem.

« Ecce ducebamur captivi per viam quam spissa densior- « que silva coarctabat,

« ἠγωνιῶμεν, ἄλλος ἄλλον ἐκράτει,
« ποιούμενοι δίκαιον εὔλογον φόβον
« μὴ, ἀπολισθήσαντες ἐκ κρημνισμάτων,
« σχοίημεν αὐτὴν τὴν θάλασσαν εἰς τάφον·
« ὃ καὶ πέπονθεν ἡ παροῦσα παρθένος,
« ἣν ζῶσαν, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ πάντες! βλέπω.
« Ὁ κύριος γοῦν Ἀράβων ἄναξ Χάγος
« θρηνοῦντα νύκτωρ μανθάνων με τὴν κόρην,
« μετὰ Κλεάνδρου τοῦ παρόντος εὐθέως
« ἐλευθεροῖ, σχὼν οἶκτον ἡμῶν τοῦ πάθους·
« οὗ καὶ τὰ συμφέροντα πάντα τῷ βίῳ
« τὴν τῶν θεῶν πρόνοιαν ἐξῃτηκότες,
« ἀπηλλάγημεν δουλικῆς ζεύγλης βάρους·
« ἐγγίζομεν δὲ δωδεκαταίῳ φάει
« μόλις παρ' αὐτοῦ τῇ στέγῃ Ξενοκράτους.
« Ἐμέλλομεν δὲ σήμερον τὸ χωρίον
« παραβραχὺ λιπόντες ἀλλαχοῦ τρέχειν
« (τρεῖς γὰρ διηνύκειμεν ἐν Ξενοκράτους
« πρὸς παῦλαν ἄχθους ἡμερῶν περιδρόμους),
« εἰ μὴ θεῶν ὄνειρος ἐξαπεστάλη,
« ἢ μᾶλλον οὐκ ὄνειρος, ἀλλὰ προφθάσας
« ὁ καλλίμορφος παῖς Διὸς καὶ Σεμέλης
« ἐπέσχεν, εἰπών· Μὴ πρόβαινε μηκέτι,
« ἕως Δρόσιλλαν, ἣν ἰδεῖν ζῶσαν θέλεις,
« θρηνοῦσαν εὕρῃς οὖσαν ἐν τῷ χωρίῳ.
« Τὰ γοῦν καθ' ἡμᾶς, ὥσπερ ᾔτησας, γύναι,
« ἔχεις μαθοῦσα· πλὴν τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου
« αὐτὴν ἐρωτᾶν ἀξιῶ τὴν παρθένον,
« πῶς ἔσχεν εἰς θάλασσαν ἐξεῤῥιμμένη
« ἐνταῦθα πάντως πρὸς σὲ κατειληφέναι
« αὐτῇ φανεῖσαν δευτέραν Ἡδυπνόην. »
« Ἐμοὶ, Χαρίκλεις, κἂν ὁ βάσκανος μίτος »
ἔφη Δρόσιλλα « τῆς ἀλάστορος τύχης
« ἀεὶ τὰ λυπρὰ συμπερικλώθειν θέλῃ,
« ἀλλ' ἡ θεοῦ πρόνοια τοῦ σωτηρίου,
« ὃν καὶ συνεργὸν τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγάπης
« ἐπευτυχοῦμεν (ἀλλὰ μὴ λήγοις, ἄναξ,
« τὴν λειπόπατριν συμφυλάττων, ὡς θέλεις!)
« ἀεὶ τὰ χρηστὰ βούλεται συνεισφέρειν,
« ἥτις πεσοῦσαν (ὢ παλαμναίου κλάδου,
« τοῦ χεῖρα συλλαβόντος ἐκ τῆς ἀγκάλης,
« καὶ πρὸς βυθὸν ῥίψαντος ἐξ ἕδρας μέσης!)
« ἔσωσε πέτραις πολλὰ προσκεκρουμένην
« τὰ στέρνα καὶ τὰ σπλάγχνα καὶ τὰς ὠλένας. »
(Καὶ, συγκεκυφὼς προσλαλούσῃ τῇ κόρῃ,
λευκοὺς ἐρυθροὺς κρυσταλώδεις δακτύλους
ταύτης Χαρικλῆς κατεφίλει δακρύων),
« τίς χερσὶν, ἃς σὺ νῦν φιλεῖς καὶ κατέχεις,
« τὸν φλοιὸν ἐντέθεικε, καὶ δέδωκέ μοι
« τοιοῦτον, εὐρὺν καὶ παρεκτεταμένον
« ὡς θᾶττον εἰς γῆν ἐμβαλεῖν σεσωσμένην;
« Ὦ χαῖρε, χαῖρε, Διόνυσε γῆς ἄναξ,
« ὅστις με πολλῶν ἐξέσωσας κινδύνων,
« καὶ μεῖζον ἄλλο δῶρον ἀντεχαρίσω!

« et nitebamur, aliusque alium prehendebat, justo non sine « metu, ne in præcipitia delapsi loca mari sepeliremur; « quod puellæ accidit isti, quam, o Jupiter Diique omnes! « præsentem et vivam intueor.

« Rex autem Arabum Chagus, comperto me noctu « puellam lugere amissam, protinus cum hocce Cleandro « liberum me dimisit, nostra nempe misertus infortunia.

« Cui quum prospera omnia a Deorum providentia « fuissemus adprecati, servilis onera jugi deposuimus; et « duodecimo die adimus ad domum Xenocratis.

« Hodie autem vicum hunc linquere ferme destinavera- « mus, et pergere alio (tres enim apud Xenocratem dies « quietis causa manseramus); ni missum a Deis insom- « nium, aut ipse potius pulcher Jovis et Semeles filius me ab « incœpto retraxisset, Ne longius, dicens, abeas, mœs- « tam donec Drosillam, cupis quam cernere vivam, in hoc « pago inveneris. Nostra nunc tenes, mulier, nosse quæ « volebas.

« At cætera nunc ab ipsa volo rescire virgine; quo potuit « modo, in mare decussa, hic ad te se recipere, quæ ipsi « altera fuisti Hedypnoe. »

Tunc Drosilla : « Etsi mihi, Charicles, crudelis Fortuna « tristes usque velit fatalibus filis nere casus; attamen con- « servatoris providentia Dei, quem nostro faventem amori « sumus experti (et nunquam desinas, Rex optime, maxi- « me, exulem me patria pro nutu tuo servare!) usque « vult prodesse nobis, quæ me cadentem (o funestum « arboris ramum, cui brachium ex ulna prehensum hæsit, « quique raptam me e sedili in profundum dedit præci- « pitem!) quæ igitur me servavit saxis pectus, ac latera « brachiaque inlidentem » (Et obtutu in loquentem defi- xo puellam, Charicles candidos ejus roseosque nitidosque basiabat digitos non sine lacrymis), « quæ hisce, quas « nunc deoscularis et comprimis manibus, corticem sub- « jecit, latum adeo et protensum ut brevi fuerim in littus « exposita? O salve, salve Bacche, terrarum rex, qui « me a multis eripuisti periculis, et majus aliud dedisti « donum!

« ὃν ἐν νεκροῖς ἤλπιζον ἐν ζῶσι βλέπω. »
Καὶ συμπλακέντες τῷ μεταξὺ τῶν λόγων
ὡς κισσὸς εἰς δρῦν, ἀντεφίλουν ἀσμένως.
Οὕτω δυσαπόσπαστον εἶχον τὴν σχέσιν,
ὡς καὶ δόκησιν ἐμβαλεῖν Μαρυλλίδι
καὶ σῶμα πάντως ἓν γενέσθαι τοὺς δύο,
οἳ τῷ προλαλεῖν ἦλθον εἰς ψυχὴν μίαν·
τοιοῦτός ἐστι πᾶς ἐρῶν πόθου πνέων·
καὶ γὰρ κατιδὼν ἣν ποθεῖ μετὰ χρόνον
ἄπληστα φιλεῖ πρὸς τὸ λῆξαι τοῦ πόθου.
Μόλις Χαρικλῆς ἄρτι νήψας ἀντέφη·
« Ἀλλ' ὦ τοσοῦτον ὥστε μὴ σθένειν λέγειν,
« ὦ φῶς ἱμερτὸν, ὦ πνοὴ καὶ καρδία,
« πῶς τὴν τοσαύτην καὶ διήνυσας τρίβον,
« καὶ πρὸς τὸ παρὸν ἔσχες ἐλθεῖν χωρίον; »
« Ἐκεῖνος αὐτὸς » εἶπεν αὖθις ἡ κόρη,
« ἐλθεῖν καθωδήγησεν εἰς τὸ χωρίον
« ὃ καὶ θαλάσσης πλημμυρούσης ἁρπάσας
« καὶ τὸν Χαρικλῆν ζῶντά μοι δοὺς νῦν βλέπειν. »
Τούτοις Μαρυλλὶς προσχαρὴς δεδειγμένη
ἔφησεν « Ὡς καινόν τι δέρκομαι, ξένοι!
« Καὶ γραῦς μὲν εἰμὶ καὶ προβᾶσα πρεσβύτις,
« χρηστῶν δὲ πολλῶν καὶ κακῶν ἴδρις ἔφυν·
« πλὴν ἀλλὰ γὰρ τοσοῦτον οὐκ ἔγνων πόθον,
« οὐδ' εἶδον οὕτως εὐφυῆ συζυγίαν
« ἐλθοῦσαν εἰς μέθεξιν οἰκτρῶς ἐκ νέου
« οὐ καρτερητῶν ἀλλεπαλλήλων πόνων.
« Καὶ τὴν μὲν, ὦ Ζεῦ, παρθένον τηρουμένην,
« καὶ ταῦτα δούλην πολλάκις δεδειγμένην,
« τοὺς ἐμμανεῖς ἔρωτας ἐκπεφευγέναι,
« τὸν δὲ πρὸς αὐτὰ βαρβάρων γυμνὰ ξίφη,
« ὡσεὶ θέρους ἄγρωστιν, ἐμπεπτωκότα,
« ἐν ζῶσιν εἶναι, καὶ συνεῖναι τῇ κόρῃ,
« ταύτης λαχόντα τὴν διάζευξιν πάλαι·
« θεοῦ λέγεις τὸ πρᾶγμα, καὶ καλῶς λέγεις,
« σῶφρον Δρόσιλλα. Καλλίδημος ἐῤῥέτω.
« Οὓς γὰρ θεὸς συνῆψε τίς διασπάσοι; »
Ἔφησε ταῦτα, καὶ τράπεζαν εἰς μέσον
τέθεικεν, « Ὑμῖν συγχαρήσομαι, ξένοι,
« τὴν σήμερον· » λέγουσα « συμπάρεστί μοι·
« καὶ συγχορεύσω τῷ θεῷ Διονύσῳ,
« παθόντας οἰκτρὰ προσφυῶς ἡνωκότι. »
Οὗτοι μὲν οὖν ἐντεῦθεν ἠσχολημένοι
τροφαῖς, κρατῆρσιν ἠμφεγάννυντο πλέον·
ἡ γραῦς δὲ (καὶ γὰρ προσχαρὴς ἦν τὴν φύσιν)
ὅλη φανεῖσα τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ πότου,
ἤγερτο λοιπὸν τῆς καθέδρας ὀρθία,
καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα δῆθεν ἐσκευασμένη,
λαβοῦσα χειρόμακτρα χερσὶ ταῖς δύο,
ὄρχησιν ὠρχήσατο βακχικωτέραν,
φθόγγον κορύζης οὐ μακρὰν ποιουμένη
χαρᾶς τελεστὴν καὶ γέλωτος ἐργάτην.
Ἔσφαλλε μέντοι θαμὰ συγκινουμένην
τὸ συνεχὲς λύγισμα τὴν Μαρυλλίδα·

« Quem inter mortuos esse sperabam, nunc vivum cerno. »

Hæcque inter verba, adhærentes alter alteri, quercui velut hedera, se mutuis invitabant osculis, arctis adeo nexi vinculis, ut Maryllis crediderit, unum e duobus amantibus fuisse corpus adunatum, quos jam confabulatio fecerat unanimes.

Non aliter comparatus est quilibet amans, quum fervet desiderio.

Quando etenim longum post tempus amatæ visu potitur, multo se proluit osculorum rore, restinguat ut cupidinis ignes.

Tandem Charicles factus sui compos : « O mea lux, lux « carior mihi quam ut dicere queam ! o anima ! o corculum ! « quomodo tam longum potuisti conficere iter, et ad hos « pervenire locos ? » — « Ille ipse » vicissim puella dixit, « fuit mihi dux itineris qui ex undis tumentibus me eripuit, « Chariclemque vivum nunc meos sistit ante oculos. »

Ad hæc Maryllis læto vultu : « Rem video, hospites, « prodigiosam.

« Anus sum quidem jam grandi provecta ætate, et multa « sum experta bona malaque, nondum tamen tanto fui « testis amori ; nec vidi unquam tam pulchrum par tam « gravibus et catenatis, a tenera jam ætatula, opressum « curis. Illam vero, proh Jupiter ! virginem usque et ca- « stam, idque non semel servitutem servientem, immanes « effugisse herorum amores ; hunc vero ipsis Barbarorum « gladiis, æstivum ut gramen messoris falci subjectum, in « vivis adhuc esse, et longam post disjunctionem, una cum « puella versari, dei hoc esse dicis opus, et merito quidem, « sapiens Drosilla.

« Valeat ergo Callidemus.

« Quos junxit Deus, quis disjungat ? » His dictis, mensaque in medio posita, « Vobis, » ait » Hospites, hodie gaudii « ero particeps ; quidni enim ? et saltabo vobiscum in hono- « rem Bacchi, qui miseros amantes fauste conjunxit. »

Inde vacant cibis, plenisque se proluunt poculis.

Anus vero (etenim natura fuit ad hilaritatem comparata) jam lætitia plena et flore sauciata liberi, a mensa surrexit, seque ad opus accingens, manibusque tenens mantelia, saltationem saltavit plus quam Bacchicam, turpi et rancidulo fragosis e naribus concrepans sono, quo lætitiam creabat ciebatque cachinnos.

Sed inter frequentes membrorum quassationes dum circumvertitur, non usque recto stabat talo Maryllis,

πίπτει δὲ πάντως ἡ ταλαίπωρος κάτω
τῷ συμποδισμῷ τῶν σκελῶν τετραμμένη·
ὑψοῖ δὲ θᾶττον εἰς κεφαλὴν τοὺς πόδας,
καὶ τὴν κεφαλὴν ἀντερείδει τῇ κόνει·
τοῖς συμπόταις ἐπῆρτο μακρός τις γέλως.
[Οὕτως ἐκείνη συμπεσοῦσα, κειμένη,
ἡ γραῦς Μαρυλλὶς ἐξεπόρδησε τρίτον,
τῷ συμπίλησιν τῆς κεφαλῆς μὴ φέρειν.]
Οὔκουν ἐπεξήγερτο· μὴ γὰρ ἰσχύειν
ἔφασκεν ἡ τάλαινα, καὶ προκειμένη
τὰς χεῖρας αὐτῆς ἀντεφήπλου τοῖς νέοις·
ἀλλ' ὁ Κλέανδρος συγκατασχεῖν οὐκ ἔχων,
ἐξυπτιάσας τῷ γέλωτι καὶ μόνος
ὡς ἡμιθνὴς ἔκειτο πυκνὸν ἐμπνέων.
Τί γοῦν Χαρικλῆς; τῶν γελώτων ἐν μέσῳ
καλῆς ἀφορμῆς τῷ δοκεῖν δεδραγμένος,
ἐπεισκεκυφὼς τῷ Δροσίλλης αὐχένι,
ἐπεγγελάσων τῇ καλῇ Μαρυλλίδι,
οὐκ εἶχε πάντως τῶν φιλημάτων κόρον,
τῶν χειλέων ἐκεῖσε προσκολλωμένων.
Πλὴν ἀλλ' ἀναστὰς ὁ Κλέανδρος καὶ μόλις
ἔδειξεν εὐθὺς τὴν πεσοῦσαν ὀρθίαν,
οἶμαι, πτοηθεὶς ἐκ προσυμβεβηκότων
ὡς μή τί γ' αὖθις ἐκφορήσοι καὶ κόπρους,
ἢ τὴν κεφαλὴν ἀλοηθῇ κειμένη,
μισθὸν λαβοῦσα τῶν φιλοξενημάτων
τὴν θρύψιν αὐτὴν ἐν πόνοις τοῦ κρανίου.
Ἦ καὶ συνιζήσασα τοῖς νέοις, ἔφη·
« Μὰ τοὺς θεούς, ὦ τέκνα, καὶ σκοπεῖτέ μοι·
« ἐξ οὗ καλὸς παῖς τῆς Μαρυλλίδος Χράμος
« τέθαπτο (καὶ γάρ ἐστιν ὄγδοος χρόνος),
« οὐκ ἦλθον εἰς γέλωτας, οὐκ ὠρχησάμην·
« ὑμῖν δὲ ταῦτα λοιπὸν ἐξ ἐμοῦ χάρις·
« παισὶ πλανηθείς φασι καὶ γέρων τρέχει. »
« Μὰ τὸν σὸν υἱὸν, » ἀντέφησαν οἱ νέοι,
« ἥδυνας ἡμᾶς, ὦ Μαρυλλὶς κοσμία,
« ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ τροφῇ σῇ καὶ πόσει·
« ὄρχημα δ' οὖν σὸν καὶ τέχνη λυγισμάτων,
« καὶ σῶν ποδῶν κίνησις εὐτονωτέρα,
« καὶ πυκνὸν ἀντίλοξον εὔστροφον τάχος,
« ὑπὲρ τροφὴν ἥδυνεν, ὑπὲρ τὴν πόσιν,
« ὑπὲρ τράπεζαν τὴν πολυτελεστάτην,
« ὑπὲρ φιάλην τὴν ὑπερχειλεστάτην.
« Καὶ καινὸν οὐδὲν, μῆτερ, ὄντως εἰργάσω·
« ἡμεῖς δὲ κἂν γέροντες ἦμεν τρισσάκις,
« συμμετριάζειν οὐκ ἂν εἴχομεν φόβον,
« πάντως τὰ λῷστα τῶν θεῶν δωρουμένων. »
Τοιαῦτα πρὸς γραῦν εἶπον οἱ νεανίαι.
Καὶ τῆς τραπέζης ἐκ ποδῶν τεθειμένης,
ὁ μὲν Κλέανδρος εἰς τὸν ὕπνον ἐκλίθη,
ἡ γραῦς δὲ λοιπὸν ἔνθεν ἀντανεκλίθη.

---

caditque misella cruribus impeditis, tolluntarque pedes, et pulveri caput adliditur. Convivæ risu cachinnabili concuti.

[Sic anus resupina jacebat quum repente, sanguinis in capite congestioni impar ferendæ, ter fissa nate pepedit.]

Nec surgebat; non posse enim aiebat; et jacens manus juvenibus ambas protendebat.

At Cleander, qui se cohibere nequibat, risu solutus maximo, et solus in angulo resupinus, animam trahebat anhelantem fere morituro similis.

Quid interea Charicles? Medios inter cachinnos pulchram sibi visus reperire opportunitatem, Drosillæ cervici innixus, bonamque ridens Maryllidem, labellis ferme conglutinatis osculorum satietatem non capiebat.

At surgens Cleander statim aniculam erexit, veritus, puto, ex anteactis, ne quid illi excideret quod etiam pejus oleret, vel infringeret caput : tristem nacta benigni hospitii mercedem, calvariæ acuto non sine dolore fracturam.

Quæ quum sedisset « O liberi » inquit « per Deos, dictis « advertite meis animum.

« Ex quo pulcher Maryllidis filius Chramus abiit ad « plures (hicque nunc octavus vertitur annus), non rise- « ram, non saltaveram.

« Hoc quod fuit lætitiæ meæ boni vos consulite; nam et « senex, aiunt, errabundus inter pueros currit.

Cui hospites : « Per tuum, Maryllis optima, filium, nos « suaviter excepisti multisque aliis, tum potu ciboque; « saltatio vero tua, et motus e disciplina lepidissimi, vali- « diusque pedum tripudium, et vivida, obliquata, agilis « mobilitas, plus nobis quam cibus potusque placuere, « plus quam opipara mensa, pocula plus quam plenissima.

« Et revera nihil, mater, fecisti insolentius; nos autem, « licet ter senes essemus, tecum indulgere genio et jocu- « lari non vereremur, in tanta Deorum adversus nos beni- « gnitate. »

Talia aniculæ dixerunt juvenes; mensaque remota, Cleander somno se dedit, anusque pariter petivit lectulum.

BIBΛΙΟΝ H.

Ὁ γοῦν Χαρικλῆς χεῖρα δοὺς τῇ παρθένῳ
εὐθὺς μετ' αὐτῆς ἦλθεν εἰς τὸ κηπίον
ἐγγύθεν ὄν· προβὰς δὲ μικρὸν, ἱστόρει
τὰ δένδρα, τὴν ὀπώραν, ἄνθη ποικίλα,
καλόν τι χρῆμα τοὺς ὁρῶντας ἡδύνον.
Καὶ δὴ συνιζήσαντες ὑπὸ μυῤῥίνην,
συνῆλθον ἄμφω πρὸς λόγου κοινωνίαν.
Καὶ « Τίς, φίλον μέλημα, » Χαρικλῆς ἔφη,
« ὃν εἶπε Καλλίδημον ἡ γραῦς ἐν πότῳ;
« Μή σου κατηξίωτο βασκάνῳ τύχῃ
« κατατρυφῆσαι καλλονῆς ἀσυγκρίτου,
« δεινὸς βιαστὴς καὶ τύραννος ὠμόνους;
« Μή τις τὸ πῦρ ἔφθασεν ἐγκατασβέσαι,
« ὃ πρὸς Χαρικλῆν ἔσχες ἐν ψυχῆς βάθει;
« Ὦ, ὦ ποθεινὸν ὄμμα, μὴ σύγκρυπτέ τι·
« πρὸς γὰρ Χαρικλῆν ἐξερεῖς, οὐ πρὸς ξένον. »
« Πῶς εἶπας; Εὐφήμησον, » ἀνταπεκρίθη
πρὸς τὸν Χαρικλῆν ἡ Δρόσιλλα παρθένος,
« ἄνερ Χαρίκλεις· ναὶ γὰρ εἶ σὺ καὶ μόνος
« ἀνὴρ ἐμὸς καὶ τοῦτο μὴ ψευδὴς λόγος.
« Παρεσφάλη σοι τὸ φρονοῦν καὶ τὸ κρίνον
« ἐκ τῆς περισχούσης σε μακρᾶς ἀνίας·
« καὶ γὰρ παρακόπτουσι λῦπαι καὶ φρένας.
« Ἦ γὰρ, πάτερ Ζεῦ καὶ θεῶν γερουσία,
« εἰ μὴ Δρόσιλλα μέχρι καὶ νῦν παρθένος,
« τὸ πρᾶγμα πάντως ἐξελέγξει καὶ μόνον.
« Οἷος λόγος, κάλλιστε Χαρίκλεις ἄνερ,
« τὸ τῶν ὀδόντων ἕρκος ἐξέφυγέ σου!
« Ἐρῶ δέ σοι· καὶ μάρτυς ἔστω τοῦ λόγου
« ὁ τοῦ Διὸς παῖς, ὃς πρὸ τῆς χθὲς καθ' ὕπνον
« δηλοῖ παραστὰς κειμένῃ κοιμωμένῃ
« τὴν σὴν κατασκήνωσιν εἰς Ξενοκράτους,
« οὗ προσταγῇ πεισθεῖσα (πῶς γὰρ οὐκ ἔδει;)
« πολλῆς χαρᾶς πλησθεῖσα γραῖαν ἠρόμην,
« εἴ τις παροικεῖ πανδοχεὺς τῷ χωρίῳ.
« Δηλωσάσῃ πάντως δὲ τὸν Ξενοκράτην
« ταύτῃ πρὸς αὐτοῦ τοὺς δόμους συνειπόμην.
« Εἰδυῖα δ' αὕτη καὶ πρὸ τῆς σῆς παρθένου
« τὸν Καλλίδημον παῖδα τοῦ Ξενοκράτους,
« ἐλθεῖν πρὸς ἡμᾶς ἱκέτευε τὸν νέον,
« ὡς ἐκπυθέσθαι σὴν ἔλευσιν ἐνθάδε·
« οὐ γὰρ συνεισέδυμεν ἄμφω τὴν στέγην·
« καὶ τοῦτο δεῖγμα τῆς ἐμῆς εὐκοσμίας.
« Ὡς εἴθε πάντως εἰσέδυν τὴν οἰκίαν!
« καὶ χαρμονὴν εὕρηκα συντομωτέραν,
« καὶ τηλικαύτην ἔσχον εὐετηρίαν,
« θησαυρὸν ἁβρὸν γνοῦσα τὸν Χαρικλέα.
« Ὁ γὰρ προλεχθεὶς Καλλίδημος εὐθέως,
« ἡμᾶς ἰδὼν, ἔξεισι τοῦ δωματίου,
« καί μοι φθονήσας, ἐξ ἀποφράδος τύχης,
« τῆς δεῦρό μοι σῆς εὐτυχοῦς παρουσίας,
« καὶ σὴν, Χαρίκλεις κλῆσιν ἐξηρνεῖτό μοι·

LIBER OCTAVUS.

Charicles igitur, data virgini dextra, properiter in hortulum cum ea ingressus est vicinum; paululumque progressus, contuebatur arbores, fructus, flores varios, quorum pulchritudine spectantium deliniebantur oculi.

Mox sub myrto consedentes, mutuo se recrearunt colloquio.

Et « Quis est, » Charicles ait « amica, Callidemus iste » cura, de quo loquebatur anus inter pocula? Num invida « Fortuna sævo permisit tyranno, ut vim crudeliter tibi » inferens formæ insultaret eximiæ tuæ? Num potuit aliquis « ignem exstinguere quo Chariclem medullitus ardebas?

« Ocelle cupitissime, nihil mihi celes.
« Chariclem enim alloqueris, non peregrinum. »
Cui Drosilla : « Quid ais? Bona verba, quæso, Charicles « sponse mi.
« Tu enim unusque sponsus es mihi.
Nec falsa loquor.
« Prudentiam tuam et judicandi solertiam diuturnus « dolor imminuit. Mœror enim mentem ipsam lædit.

« Jupiter, Diique Deæque omnes, si Drosilla usquedum « non intacta mansit virgoque, res omnino indicabit ipsa. « Optime conjux, quæ verba dentium septa prætervola- « runt? Rem tibi narrabo; sitque mihi testis Jovis ille « filius, qui pridie inter somnos quiescenti mihi adstitit, « significavitque te apud Xenocratem esse, cujusque jussis « parens (an potui non parere? et quanto cum gaudio!), « ipsa ab anicula petii, num quis hic loci caupo habitaret : « quumque mihi Xenocratem nominasset, illa duce ad do- « mum ejus accessi.

« Maryllis, quæ jam ante noverat filium Xenocratis, « Callidemum, illum ad nos veniret rogabat, percontandi « causa de tuo huc adventu.

« Neque enim domum ambæ intravimus, sitque hoc tibi « meæ argumentum pudicitiæ.
« Utinam tamen ingressa fuissem! Citius fortunata fuis- « sem, citius tantam felicitatem potita, suavi meo thesauro, « Charicle recognito.

« Callidemus, statim ut nos vidit, e domo prodiit, mihi « que tuam, nefasta quadam fortuna, faustam invidens præ- « sentiam, negavit se vel nomen, Charicles, scire tuum.

« ἐγγὺς παρεστὼς, ἐκ κεφαλῆς εἰς πόδας
« γεωμετρῶν με, καὶ πυκνὸν μεταβλέπων,
« αὐτὴν ἔοικε τὴν πνοὴν λελοιπέναι. »
(Εἰ γὰρ τὸ κάλλος δεινόν ἐστιν ἑλκύσαι
καὶ τοὺς παρακμάσαντας ἄνδρας πολλάκις,
πόσῳ τὸν ἀκμάζοντα καὶ νεανίαν!)
« Οἵους μὲν οὖν προεῖπεν εἰς μάτην λόγους,
« ὅσας δὲ κατέλεξε τὰς ὑποσχέσεις,
« οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὦ Χαρίκλεις, κἂν θέλω·
« καὶ πῶς γὰρ, οἷς προσέσχον οὐδὲ μετρίως;
« Ἓν οἶδα τοῦτο (μάρτυς ἡ γραῦς τοῦ πάθους)
« ὡς σῆς ἐνωτισθεῖσα δακνοκαρδίως
« ἐλεύσεως ἄρνησιν (αἶ! αἶ σοι Φθόνε!)
« αὐτὴν ἐῴκειν ἐκκοπῆναι καρδίαν,
« ψυχὴν ἐρυγεῖν θᾶττον ἠναγκαζόμην,
« ἄψυχος ἦν, ἄναυδος, ἀνδριὰς ὅλη,
« καὶ τοὺς θεοὺς φεῦ! παγγενῶς ἐμεμφόμην,
« ῥαίνουσα θερμὰ ῥεῖθρα πολλῶν δακρύων,
« θρηνοῦσα πικρῶς ὑπὲρ ἀνδρὸς γνησίου,
« τοῦ τίνος; αἶ, αἶ! τοῦ καλοῦ Χαρικλέος. »
Τούτοις Χαρικλῆς ἀντεπεῖπε· « Σοὶ χάρις,
« ὦ τοῦ μεγίστου τῶν θεῶν Διὸς γόνε,
« τῷ Καλλιδήμου τὴν ἐπίφθονον σχέσιν
« ἣν πρὸς Δρόσιλλαν ἔσχεν ἠφανικότι,
« καὶ καθοδηγήσαντι τὸν Χαρικλέα
« πρὸς τὸ γραὸς δόμημα τῆς Μαρυλλίδος!
« Εἰ μὴ γὰρ ἐφθόνησεν ἡμῖν τοῦ πόθου,
« οὐκ ἐκ θεῶν ἂν ἀντεπέσχε τὴν νόσον. »
Καὶ συγκεκυφὼς εἰς τὸν αὐτῆς αὐχένα,
καὶ τρὶς φιλήσας, θεὶς ὑπ' αὐτὴν ἀγκάλην,
τὰ τῶν γυναικῶν ἀντιπάσχειν ἠξίου,
« Ὁρᾷς » λέγων « τὰ δένδρα. » (δείξας δακτύλῳ)
« ὅσας νεοττῶν καλιὰς ὑπερφέρει·
« ἐκεῖ τελεῖται στρουθίων πάντως γάμος·
« παστὰς τὸ δένδρον, ἐστὶ νυμφὼν ὁ κλάδος·
« κλίνην ἔχει δὲ τὰς ἑαυτοῦ φυλλάδας·
« ναὶ καὶ τὸν ὑμέναιον ἐξᾴδει μέγα
« τὰ πτηνὰ συῤῥέοντα τοῦ κήπου πέριξ.
« Δός μοι, Δρόσιλλα, καὶ σὺ τὸν σαυτῆς γάμον,
« δι' ὃν διυπήνεγκα μυρίους πόνους,
« δι' ὃν φυγὴν, δούλωσιν, αἰχμαλωσίαν,
« δι' ὃν στεναγμοὺς καὶ θαλάσσας δακρύων.
« Ὦ φίλα δεσμὰ, καὶ πλοκαὶ τῆς ἀγκάλης,
« καὶ δακτύλων ἕλιγμα καὶ ποδῶν στρέβλα!
« Ἔγνων, ἐπέγνων, Ἆρες, ἐκ τῶν γραμμάτων,
« ὡς οὐδ' ἂν αὐτὸς ἀπρεπῶς ἐδυσφόρεις,
« ἁλοὺς σιδηρώμασιν, Ἡφαίστου πόνοις,
« τῇ ποντογενεῖ συγκαθεύδων ἀσμένως.
« Ἀλλ', ὦ φίλον πρόσφθεγμα, μὴ κώλυέ με.
« Ἔρως, συνέργει συμπνέων τῇ παρθένῳ·
« τὸν πτηνὸν οὐδεὶς φεύξεται πεζὸς τρέχων.
« Ὦ φῶς ἐμὸν σύνθαλπε καὶ τὴν καρδίαν.
« Ἄχαρι τέρπει κάλλος, ἀλλ' οὐ κατέχει,
« δελήτιον καθώσπερ ἀγκίστρου δίχα.

« Propius adstans, me a capite ad pedes quasi metie-« batur, et hærens in obtutu spiritum ipsum fere vide-« batur amisisse. »

(Etenim si sæpe formositas vel senes movere potest, quanto magis vegetum virum juvenemque!) « Quas incassum « profuderit voces, quæ promissa, et si vellem, Chariclcs, « narrare non possem.

« Qui enim? quum ne minimum quidem aures præbuerim.

« Hoc unum novi tantum (sit anus doloris mei testis), « audita adventus tui negatione funesta, (oh! oh! Invi-« diam!), ipsum mihi cor avelli putavisse; animamque sta-« tim eructare fere cogebar; et inanimis, sine voce, statua « tota dirigui; ac Deos Deasque heu! omnes culpabam, te-« pentes effundens lacrymarum rivos, amarissime gemens « justum propter maritum : quemnam? ah! ah! pulchrum « Chariclem! »

Charicles contra : « Grates solvendæ tibi, o Deorum maxi-« mo Jove nate, qui Callidemi zelotypiam qua Drosillam « vexabat irritam fecisti, et Chariclem Maryllidis ad do-« mum duxisti! Ni enim nobis invide Amorem voluisset in-« tercludere, non ipsi morbum ultores Dii immisissent. »

Et in virginis colla resupinus, ter basiavit, brachioque supposito, ut sibi esse viro liceret poscebat dicens, intento ad arbores digito : « Has cernis arbores, quot ferunt pullo-« rum nidos! Hic celebrantur passerum nuptiæ.

« Arbor est thalamus, cubile ramus, folia lectulus; vo-« litantesque circum hortulum volucres alta voce hyme-« næum canunt.

« Permitte, Drosilla, tuas mihi nuptias, quarum causa « mille exantlavi labores, exilium, servitutem, captivita-« tem perpessus sum, et gemitus et maria effudi lacryma-« rum.

« O cara vincula, et brachiorum plexus, et digitorum « concatenatio, nexusque pedum! novi, cognovi, Mars, « pictis e tabulis, ipsum te nec indecore sustinuisse ferreis « stringi vinculis arte fabricatis Vulcania, quum jucunde « marinæ ad latus Veneris jaceres.

« O carum Drosilla nomen, ne me arceas.

« Amor, mihi fer opem, virgini adspirans, Amor. Ala-« tum pedes effugiet nemo.

« O mea lux, meum confoveas pectus.

« Pulchritudo, si fuerit ingrata, non detinet quem delc-« ctaverit, velut esca quæ caret hamo.

« Ἥρα δέ σε βλέπουσα καὶ Παλλὰς κόρη,
« Γυμνούμεθα, προσεῖπον, ὡς πρὶν, οὐκ ἔτι·
« ἀρκεῖ γὰρ ἡμῖν ποιμένος κρίσις μία.
« Εἴθε ζέφυρος νῦν γενοίμην, Παρθένε,
« σὺ δ᾽ εὐχραὲς βλέπουσα προσπνέοντά με,
« τὰ στέρνα γυμνώσασα προσλάβοις ἔσω!
« Σὺ γοῦν, Σελήνη γλαυκοφεγγὴς, ὀλβία,
« ἄθρει, ποδήγει, φωταγώγει τὸν ξένον·
« Ἐνδυμίων ἔφλεξε καὶ σὴν καρδίαν.
« Ἔῤῥοιεν ἄργυρός τε καὶ λαμπρὸς λίθος,
« καὶ χρυσὸς αὐτὸς κατακόπτων καρδίας·
« φθείροιντο ταῦτα· πλοῦτος ἄλλος μυρίος,
« ὁ πρὸς Χρυσίλλης ἐγγυώμενος πάλαι.
« Σύ μοι τὰ πάντα ταῦτα, σῶφρον παρθένε·
« τὸ ξανθὸν αὐχεῖς· ἔῤῥε, χρυσίου βάρος·
« ἔχεις τὸ λευκόν· χαῖρε, μαργάρων χάρις·
« περιπλοκὴ σὴ, κόσμος ἐστὶν αὐχένος·
« ἐπὶ πτυχὶ σῶν χειλέων ἄνθραξ λίθος.
« Ὁ σὸς δὲ πάντως οὐκ ἀκόσμητος γάμος·
« ἀηδόνες γὰρ ἐγχορεύουσαι κύκλῳ
« ᾄδουσιν· ἀντᾴδουσιν αἱ χελιδόνες.
« Δὸς, Ὑμέναιος, ταῦτα, δός μοι τὸν γάμον.
« Ὁ στρουθὸς οἶδε μίξιν εἶναι τὸν γάμον·
« ἡμεῖς δὲ καὶ ποθοῦντες οὐ μιγνύμεθα! »
Τοιαῦτα πολλὰ τῇ κόρῃ προσωμίλει·
ὁ γὰρ φιλῶν πᾶς τὴν ποθουμένην βλέπων,
καὶ νοῦν πρὸς αὐτὴν ἐξανατείνων ὅλον,
οὐδὲν τὰ λοιπὰ πάντα τοῦ βίου κρίνει.
Ἀλλ᾽ ἡ Δρόσιλλα τὸν καλὸν Χαρικλέα,
καί τοι κρατοῦσα, καὶ φιλοῦσα τὸν νέον,
ἐδεξιοῦτο τῇ περιπλοκῇ μόνῃ
καὶ τῇ μελιχρότητι τῶν φιλημάτων.
Ἔφασκε καὶ γάρ· « ὦ Χαρίκλεις, καρδία,
« τοῦ συνδυασμοῦ τῆς Δροσίλλης οὐ τύχῃς.
« Μὴ κάμνε, μὴ βίαζε, μὴ μάτην πόνει·
« ἀσχημονεῖν γὰρ σωφρονοῦσαν οὐ θέμις.
« Φιλῶ μὲν οὖν σε· πῶς γὰρ οὔ; ποῖος λόγος;
« Φιλῶ Χαρικλῆν καὶ ποθῶ πάντων πλέον·
« πλὴν, ὡς ἑταιρὶς, οὐ προδῶ τὸ παρθένον,
« γνώμης τε χωρὶς μητροπατρῴου γένους.
« Τῇ δὲ προνοίᾳ τῶν θεῶν θαῤῥῶν ἴσο·
« μαρτύρομαι γὰρ οὐρανὸν, γῆν, ἀστέρας,
« ὡς οὐκ ἂν ἄλλοις ἐκδοθείην εἰς γάμον,
« εἰ μὴ Χαρικλεῖ· πῶς γὰρ εἰκὸς ἐννόει.
« Πλὴν ἴσθι λοιπὸν ὡς ἀπ᾽ αὐτῆς ἑσπέρας,
« καθ᾽ ἣν μένειν ἐνταῦθα μηνύων, ἄνερ,
« ὄνειρος ἦλθέ σε, τριφίλητον κάρα,
« εὔελπις εἰμὶ τῇ θεοῦ συνεργίᾳ,
« ὡς πάτραν αὐτὴν ὄψομαι μετὰ χρόνον
« καὶ Μυρτίωνα καὶ φίλην Ἡδυπνόην,
« καὶ συγχορεύσω ταῖς ἐμαῖς συμπαρθένοις
« εἰς βωμὸν αὐτὸν τοῦ θεοῦ Διονύσου,
« πίω δὲ νᾶμα τοῦ καλοῦ Μελιῤῥόου,
« καί σοι, Χαρίκλεις, συμμετάσχω τοῦ γάμου.

« Juno et Minerva virgo, te visa, Neutiquam, dixerunt, « ut olim, sunt nobis ponendæ vestes : unum satis erit « nobis pastoris judicium.

« Utinam, amica, zephyrus fierem, « et tu me leniter flantem nudato sinu reciperes! Tu vero, « luna cærulea, luna felix, ad me vultus flecte tuos, mon- « stra viam, præbe lumen eunti.

« Potuit Endymion tuum quoque incendere pectus.

« Abite in malam rem, argentum, pretiosusque lapis, « aurumque ipsum animorum pernicies; pereant ista, et « opes immensæ a Chrysilla olim promissæ.

« Tu mihi, casta virgo, pro hisce omnibus bonis una « eris.

« Flava es, valeat auri pondus; candidá, valeat marga- « ritarum splendor.

« Brachiorum nexus tuorum cervici est ornatus meæ; in « commissura labellorum anthrax refulget lapis.

« Nec tuæ carent pompa nuptiæ : lusciniarum circum te « chorus cantillat, respondentque hirundines.

« Hymenæe, hæc mihi des; has des mihi nuptias.

« Passerculus misceri corpora nuptias esse novit.

« Quidni et nos miscemur amantes? » Talia multa puellæ garriebat.

Etenim omnis amans, coram amata puella, menteque tota in dulci hærens adspectu, nil cetera cuncta curat.

Sed Drosilla, juvenem quamvis dilectum possidebat, pulchro tamen Chariclí amplexus tantummodo est largita et mellita basia, his vocibus insuper additis : « O Charicles, « o corculum! a Drosilla voluptatem non obtinebis plenam.

« Ne te incassum fatiges; ne frustra labores; ne vim in- « feras : castam enim puellam indecore se gerere nefas.

« Te quidem amo : qui enim non amem? quæ non « amandi causa? Chariclem amo, ac cupio præ ceteris « omnibus, at vilis ut meretrix, atque amissa paterni « maternique generis memoria, virgineum non prodam « decus.

« Confide vero providentiæ Deorum.

« Testor enim cœlum, tellurem, stellas, me nulli un- « quam, nisi Charicli, nupturam.

« Qui enim possim, ipse reputa.

« Ceterum te volo scire, mi vir, ab illa vespera, qua in- « somnium me de tua hic loci commoratione monuit, ter « carum caput, spem mihi bonam adblandiri, nempe me, « deo bene juvante, post aliquod tempus denuo esse visuram « patrium solum, ac Myrtionem caramque Hedypnoen, « et æqualibus esse cum virginibus choros ducturam circa « Bacchi altare, pulchrique potaturam undas Mellirrhoæ, « tibique fore connubio, Charicles, junctam stabili.

« Ἀμήχανον γάρ, οὐκ ἀνέξομαι κλύειν
« μὴ σωφρονεῖν με μᾶλλον ἐν ξένοις τόποις. »
« Ὦ σώφρονος νοῦ καὶ καλῶν βουλευμάτων
« τῶν σῶν ! » Χαρικλῆς πρὸς Δρόσιλλαν ἀντέφη·
« ὡς εὖ τὸ χρυσοῦν νῦν ἀπαγγέλλει στόμα !
« ὡς εὖ κελαδεῖ γλῶσσά σοι τρισολβία !
« πλὴν ἀλλὰ ταῦτα χρηστὰ πάντως, παρθένε,
« εἰ μὴ πρὸς αὐτὴν συγκινούμενοι Φθίαν
« παρεμποδισθείημεν αὖθις ἐκ Τύχης.
« Καταδρομὰς δὲ ληστρικὰς τὰς ἐν μέσῳ,
« καὶ Βαρβάρων μάχαιραν ὠμοκαρδίων,
« καὶ τῆς θαλάσσης ἀγριώτατον στόμα,
« οὐκ ἀγνοεῖν ἔοικας· οὐ γὰρ λανθάνῃ
« ἡμῖν τὰ συμπίπτοντα δεινὰ τῆς Τύχης·
« τί γοῦν, ἂν (ἀλλ' ἵλαθι, δυσμενὴς Τύχη,
« καὶ στῆσον ὀψὲ τὴν καθ' ἡμῶν μανίαν !)
« παρεμπεσεῖν μέλλωμεν αὖθις εἰς νέαν
« πολύτροπον κάκωσιν αἰχμαλωσίας,
« ἢ καὶ διαζευχθῶμεν ἀλλήλων ; λέγε. »
« Ἀλλ', ὦ Χαρίκλεις, » ἀντέλεξεν ἡ κόρη,
« οὐ τὴν Δρόσιλλαν, ἀλλ' Ἔρωτος ἀγρίου
« ἔοικας ἔργον τερπνὸν ἐνστερνικέναι. »
Οὕτως ἐκείνων συλλαλούντων τῶν δύο,
Κλέανδρος ἦλθε τρίτος ὡς μέγα στένων,
« Ὤμοι » λέγων « τέθνηκεν ἡ Καλλιγόνη » ·
Καὶ « Τίς, φίλε Κλέανδρε, τοῦτο μηνύει
« ἄγγελμα πικρόν ; » ἀντέφησαν οἱ νέοι.
« Γνάθων τις ἐλθὼν ἐμπορικὸς Βαρζόθεν · »
ἀντεῖπεν ὁ Κλέανδρος. Ἀλλ' « Ὦ τοῦ πάθους ! »
ἔφησαν αὖθις, δάκρυον πεπομφότες.
Καὶ γοῦν μονῳδεῖν ὁ Κλέανδρος ἠργμένος
συνδακρύοντας αὖθις εἶχε τοὺς δύο.
Ἔφασκε τοίνυν ἐν στεναγμῷ μυρίῳ
τοιαῦτα, καὶ πάνοικτρα, καὶ τυχὸν τόσα,
ὡς οὐκ ἐώσης τῆς βαθείας ἑσπέρας
μακρὰν πρὸς αὐτοὺς ἐξερεῖν τραγῳδίαν·
« Ἰαταταιάξ τῆς παρούσης ἡμέρας,
« καθ' ἣν ἐγώ, δείλαιος ἀνθρώπων μόνος,
« τὴν σὴν τελευτὴν μανθάνω, Καλλιγόνη !
« Νοσφίζομαι σοῦ τῆς συνοικίας πάλαι,
« Πάρθων φανεὶς φεῦ ! δοῦλος ἀγκυλοφρόνων·
« εἶχον δὲ μικρὰν ἐλπίδα ζωοτρόφον,
« ὡς χεῖρας ἀνδρῶν ἐκφυγοῦσαν βαρβάρων
« σχοίην ποτ' αὖθις κατιδεῖν σε, παρθένε.
« Καὶ νῦν δὲ μᾶλλον σωφρόνως ἠγαλλόμην,
« ἐλεύθερον φῶς, ὦ θεοί ! λαχὼν βλέπειν·
« εὑρεῖν γὰρ εἰς νοῦν εἶχον ἀνθυποστρέφων.
« Καὶ νῦν ἐμὸν φῶς ἐσκοτίσθης ἀθρόον.
« Καὶ πῶς ὁδεύσω ; ποῦ καταντήσω μόνος ;
« Οὐκ ὤφελον, γῆ, πῦρ, ὕδωρ, ἀὴρ, νέφος,
« καὶ πανδεχὲς σφαίρωμα, καὶ φῶς ἡλίου,
« ἐκ γαστρὸς ἐλθεῖν καὶ προελθεῖν εἰς βίον !
« Εἰ δ' ἦν ἀνάγκη πᾶσα φῦναι μητρόθεν,
« ἐχρῆν, δι' αὐτὰς τὰς ἀποφράδας τύχας,

« Nullo etenim modo patiar dici posse me non in extera « regione fuisse castam. »

Cui Charicles : « O mentem pudicam ! o decora tua con- « silia ! quam aureo locuta es ore ! quam eleganti sonat « ter felix lingua verborum murmure ! Attamen hæc « consilia, utilia tantum esse videntur, si, quum Phthiam « repetemus, Fortuna nos non impedit ! Piratarum autem « incursus, immitiumque Barbarorum ensem, et os maris « immanissimum te non jam ignorare puto; non es enim « oblita quid possit adversi ex Fortuna incidere. Quid ergo « fiet, si (at, sæva, sis propitior, Fortuna, et seda tandem « tuum in nos furorem !), si, inquam, varia captivitatis « mala denuo fuerint perpetienda nobis, vel alter ab altera « fuerit disjunctus ? dic quæso. »

Drosilla contra : « Charicles, non Drosillam tuam, sed « Amoris impotentis dulce opus mente videris unice re- « putare. »

Hos inter utriusque sermones venit Cleander, et magno cum gemitu « Hei mihi ! » dixit : Calligone mortua est. » Cui juvenes : « A quo, amice Cleander, hoc tibi triste « nuntium adlatum fuit? « — « A Gnathone quodam mer- « catore qui hic adest e Barzo », Cleander ait.

Illique rursus obortis lacrymis : « Oh ! calamitatem ! » Et lamentari Cleander orsus eos sibi adflentes habuit.

Talia ergo miserrima multo cum singultu effudit, et forsan non plura; nam hora vespertina longiorem non sinebat ejulationem : « Heu ! diem hodiernum, quo unus ergo mor- « talium infelicissimus de tua factus fui morte certior, Cal- « ligone ! Jam olim a tua fueram avulsus societate, ut « Parthis duram, heu ! perfidis servitutem servirem.

« At tenui spe mihi vita usque sustentabatur, nempe me « rursus visurum te manibus elapsam barbarorum.

« Et nunc casta exultabam mente, libera luce, o dii ! tan- « dem adspecta.

« Rebar enim, quum ad patrios lares rediissem, esse me « inventurum Calligonem.

« At ecce lumen tu meum repente es exstincta.

« Qui nunc incedam? Quo pergam desolatus? O tellus et « ignis, et undæ, aerque, nimbique, ac continentissima « mundi sphæra, et solis jubar, utinam nunquam materna « alvo relicta vitam essem ingressus ! Quod si necesse fuit « omnino nasci me ex matre mea, oportuit, ob funestas « hasce fortunas

« διαφθαρῆναι καὶ λυθῆναι πρὸς τέφραν,
« πρὶν ἂν λαβεῖν αἴσθησιν ἐντελεστέραν,
« καὶ πρὶν ἰδεῖν με τὴν παροῦσαν ἡμέραν.
« Αἴ! αἴ! στένω θνήσκουσαν, ὡς τρυγώμενον
« ὄμφακα βότρυν ἢ παρήμερον στάχυν
« ἐν ἀγρῷ τοῦ Χάρωνος ἐχθρῷ δακτύλῳ.
« Πῶς ὑπενέγκω τὴν ἀπευκταίαν τύχην,
« ἄλλης ἐπ' ἄλλῃ συμφορᾶς νεωτέρας
« καταστεφούσης τὴν κεφαλήν μου κύκλῳ;
« Χεῖρας μὲν ἐξέφυγες ἀνδρῶν βαρβάρων,
« οὐ μὴν δὲ καὶ Χάρωνος ἀνθρωποκτόνου.
« Ὄλωλεν ἐλπὶς μέχρι νῦν ζωοῦσά με.
« Ὄλωλε καὶ Κλέανδρος ὡς Καλλιγόνη.
« Ὢ δυστυχὲς σὺ Βάρζος, ἀθλία πόλις,
« καθ' ἣν διεζεύχθημεν ἀλλήλων βίᾳ!
« Ὡς κρεῖττον ἦν μοι συνθανεῖν τῇ παρθένῳ,
« ἢ ζῆν ἀμυδρῶς καὶ στενάζειν ἐκ βάθους,
« οἰκεῖν δὲ τὴν γῆν ὡς σκιὰ κινουμένη!
« Τὰ πάντα φροῦδα τῶν παλαιῶν ἐλπίδων.
« Οὐδὲ προσεῖπόν σ' ἐν πνοαῖς ταῖς ἐσχάταις,
« Καλλιγόνη, θάμβημα παρθένων κόρη.
« Ὢ! θαῦμα μακρὸν τὰς ἐμὰς ἔχει φρένας,
« πῶς αἱ τοσαῦται συμφορῶν καταιγίδες
« εἰς οἶκτον οὐκ ἔκαμψαν οὐδ' εὐσπλαγχνίαν
« τὴν φεῦ! καθ' ἡμῶν δυσμεναίνουσαν Τύχην. »
Οὕτως ἀποιμώζοντα τὸν νεανίαν
συνδακρύοντες οἱ νέοι παρηγόρουν
ἐξ ἱλαρῶν ἴυγγος ἡδείας λόγων.
Ὡς δ' ἦλθεν ἡ νύξ, συγκρυβείσης ἡμέρας,
ὁμοῦ συνῆλθον εἰς τὸ τῆς Μαρυλλίδος
οἴκημα, καὶ τράπεζαν ἡτοιμασμένην
εὑρόντες, ἐκλίθησαν· ἡ δὲ γραῦς πάλιν
τροφὰς ἐτίθει καὶ τὸν οἶνον εἰς μέσον.
Ἦν οὖν μετ' αὐτῶν ὁ ξένος συνιζάνων·
διπλῶν γὰρ ἦλθεν ἄγγελος μηνυμάτων,
πικροῦ Κλεάνδρῳ, καὶ Χαρικλεῖ γλυκέος.
Καὶ χεῖρας εἰς τὸ δεῖπνον ἐμβεβληκότες
τὴν γραῦν κατηνάγκαζον ἐγκλῖναι γόνυ·
αὕτη δὲ πρὸς τὸν λύχνον ἀσχολουμένη,
μέριμναν εἰς ὕφαψιν εὖ ποιουμένη,
ἔφησε· « Τέκνα, σὺ Κλέανδρε καὶ Γνάθον,
« καὶ σὺ Χαρίκλεις, καὶ Δρόσιλλα παρθένε,
« οἱ τέσσαρες χαίροντες ἑστιᾶσθέ μοι·
« φιλῶ γὰρ ὑμᾶς, ὡς ἐκεῖνον τὸν Χράμον,
« ὃν υἱὸν εἶχον, ὃς προήχθη μου μόνος,
« οὗ μικρὸν ἀπήλαυσα τῶν χαρισμάτων,
« καὶ μακρόν εἰμι δυσφορουμένη χρόνον.
« Οἱ τέσσαρες χαίροντες ἑστιᾶσθέ μοι,
« οἱ τέσσαρες τὸν οἶνον ἐκροφεῖτέ μοι·
« τροφὴν ἐγὼ γὰρ τὴν ὑμῶν ἔχω θέαν. »
Ὡς δὲ Δρόσιλλαν καὶ Χαρικλῆν ὁ Γνάθων
τεραστίως ἤκουσεν ἐκ Μαρυλλίδος,
ὥρμησεν εἰπεῖν, καὶ συνεστάλη πάλιν·
ἀλλὰ πρὸς αὐτοὺς ἐντρανέστερον βλέπων,

« perire me et in cineres vanescere, antequam sensus fuissem nactus integriores, ac diem vidissem hodiernum.

« Ah! Ah! mortuam virginem lugeo, velut acerbum racemulum aut immaturam spicam inimico Charontis digito decerptam.

« Qui potero tristissimum ferre casum, lugubri cingentibus corona caput meum novis usque calamitatibus? Barbarorum effugisti manus, sed non Charontis homicidæ.

« Periit spes qua huc usque vivificabar; periit Cleander ut Calligone.

« Oh! Barzum miseram! Oh, luctuosam urbem, in qua fuimus violenter disjuncti! Quam satius fuit mori me dilecta cum virgine, quam vix vivere, et ex imis suspiria ducere medullis, atque in terris velut umbra versarier! Evanuit pristina spes omnis.

« Nec te extremam quum traheres animam, allocutus fui, Calligone, virgo virginum miraculum.

« Oh! magna mentem meam occupat admiratio, qui tantæ malorum procellæ in miserationem et lenitatem flectere sævientem in nos Fortunam non potuerunt. »

Dolentem Cleandrum nec siccis ipsi oculis juvenes solabantur dulci lepidorum illecebra sermonum.

Ut vero tenebris atræ caliginis cuncta noctescebant, petiere simul Maryllidis domum; et paratæ accubuerunt mensæ, dum anicula, sedula ministra, rursus cibosque vinumque in medio adponebat.

Aderat autem hospes, qui duplicem adtulerat nuntium, Cleandro tristem, gratum Charicli.

Et injectis patinis manibus, anum jubebant ut secum accumberet.

At illa circa lucernam occupata, seduloque ellychniorum flammas excitans, « O liberi, » inquit, « Cleander Gnathoque, Charicles Drosillaque puella, appositis læti utimini.

« Vos enim amo, ut Chramum illum, quem unicum mihi filium habui, cujus, heu! dotibus egregiis parum frui datum fuit, quemque longo prosequor dolore.

« Læti omnes comedite; læti omnes vinum bibite: adspectus vester cibus sat mihi dulcis erit. »

Auditis Gnathon ex ore Maryllidis Drosillæ et Chariclis nominibus, obstupuit, loquique gestiebat, at statim repressit impetum. Sed in illis defixo lumine,

καὶ γνοὺς ἐναργῶς ἐν φιλαλλήλῳ σχέσει
αὐτοὺς ἐκείνους τυγχάνειν τοὺς φυγάδας,
ἐνθουσιωδῶς εἶπεν ἐν θυμηδίᾳ·
«Ὢς ἀγαθὴ, Ζεῦ καὶ θεοὶ, νῦν ἡμέρα!
« Εἰληφέναι γοῦν ἐκ δυοῖν ἀνδρῶν ἔχω
« πάντως μεγίστας τῆς χαρᾶς τὰς ἐγγύας.
« Ὦ! χαῖρε, Φράτορ, ἀλλὰ καὶ σὺ Μυρτίων·
« τοὺς παῖδας ὑμῖν ζῶντας ἀντιμηνύσω. »
« Μεμιγμένον μέλιτι σὸν στόμα, Γνάθον, »
εἰπόντες, ἠρώτησαν οὗτοι τὸν ξένον·
« Ποῦ δὲ Φράτωρ πάρεστι καὶ ποῦ Μυρτίων;
« καὶ πῶς ἐκείνων παῖδας ἡμᾶς τοὺς δύο
« εἶναι διέγνως, ἀντιφάσκοις ἡδέως. »
« Ἐγὼ διδάξω τοὺς διηπορηκότας, »
ἔφησεν αὐτοῖς ὁ Γνάθων συνεσθίων·
« αὐτοὶ γὰρ ἄνδρες, οὓς δεδήλωκα, ξένοι,
« οὓς εἶδον, οἷς συνῆλθον εἰς ὁμιλίαν,
« πάλαι μετηνέχθησαν εἰς Βάρζον πόλιν,
« πεμφθέντες, ὡς ἔφασκον, ἐξ ὀνειράτων,
« βαρὺν μὲν ὄγκον εἰσφέροντες χρυσίου·
« ποιούμενοι δὲ τῆς πολίχνης ἐν μέσῳ
« πολὺν Δροσίλλης καὶ Χαρικλέους λόγον,
« σφοδρῶς ἐδυσχέραινον οἱ γηραλέοι,
« λέγοντες αὐτοὺς τὸν Διὸς θεοῦ γόνον
« ἀπὸ Φθίας εἰς Βάρζον ἀπεσταλκέναι,
« καὶ τοὺς ἑαυτῶν παῖδας ἐξερευνῆσαι.
« Ὡς γοῦν ἐφευρεῖν εἶχον ὑμᾶς οὐδέπω,
« Ἡμεῖς μὲν, εἶπον (ποῦ γὰρ ἄν τις ἐκδράμοι;
« καὶ ποῦ πλανηθῇ; ποῦ δ' ἐκείνους συλλάβοι;)
« μενοῦμεν ὧδε τῷ θεῷ πεπεισμένοι.
« Ἴσως καταλάβοιεν ὀψὲ τὴν πόλιν.
« Ὁ καθοδηγήσας γὰρ ἡμᾶς ἐνθάδε,
« ἐκεῖνος αὐτοὺς ἐσδραμεῖν ἀναγκάσει,
« καὶ λῆξιν ὀψὲ τῆς πλάνης εὑρηκέναι.
« Σὺ δ', ὦ φίλων ἄριστε, Βαρζῖτα Γνάθον,
« (εἶδον γὰρ ὡς ἔσαττον αὐτὰς τὰς ὄνους·
« τὸ χωρίον φθάσαι δὲ κατηπειγόμην)
« ἔννοιαν αὐτῶν τῶν πλανωμένων ἔχε,
« εἴ πως ἐφευρεῖν σὺν θεοῖς κατισχύσεις·
« καὶ μηνύσας μνᾶς χρυσίου λάβῃς δέκα.
« Καὶ νῦν ὁμαρτήσασα χρηστή τις τύχη
« ὑμᾶς ἐπεγνώρισεν, ὡς ὁρᾶτέ, μοι. »
« Καλλιγόνη δὲ καλλίμορφος παρθένος
« τέθνηκεν· αἴ! αἴ! τῆς ἀπανθρώπου Τύχης! »
Κλέανδρος εἶπε τὸν πανύστατον λόγον,
καὶ τὴν πνοὴν ἀφῆκεν ἅμα τῷ λόγῳ.
Σφάττειν γὰρ οἶδεν ὑπὲρ εὔθηκτον ξίφος
ὀξεῖα συμπεσοῦσα λύπη πολλάκις.
Οὕτω Δροσίλλης καὶ Χαρικλέους μέσον
οὐκ ἠμέλησε δυσμένεια τῆς Τύχης
πολὺν φορυτὸν συμφορῶν συνεισφέρειν
καὶ λυπρὰ χρηστοῖς ἐμπαθῶς συμμιγνύειν.

---

quum fugitivos ex mutuo ipsorum amore agnovisset, magno cum impetu gestientis animi exclamavit: «Jupiter deique, oh candidissima hæc dies! Senibus duobus ex-« hilaratis, maximam omnino mercedem lucrari habeo.

« Heus! bono este animo, Phrator, tuque Myrtion;
« Vivere vestros vobis liberos nuntiabo. »

« Melle conditum est os, Gnatho, tuum », dixerunt, hospitemque his interrogaverunt verbis: « Ubinam vero « adest Phrator? ubi Myrtion? et quo nosti modo nos « ambo ex ipsis esse genitos? Benigne respondesis. »

Contra Gnatho conviva gratus: « Docebo vos quod « nescitis, » inquit; « illi enim viri quos nominavi modo, « hospites, quosque vidi, et quibuscum sermones conserui, « dudum contulerunt se Barzum urbem, ut aiebant, « admoniti somnio, ac magnum ferentes auri pondus; in « medioque populi consessu narraverunt multa de Drosilla « et Chaticle, addentes magno non sine mœrore, Jovis « magni filium ipsos a Phthia misisse Barzum, ac se suos « liberos jam investigassé.

« Quum vos nusquam potuissent invenire, Nos equi-« dem, aiebant, (nam quo cursum dirigere potis? qui er-« rorum finis? ubi eorum occupare fugam?) nos equidem « hic manebimus, Dei promissis fidentes.

« Forsan aliquando ad hoc accedent oppidum.

« Qui enim nobis huc præivit, ipsos coget huc quoque « venire, tandemque longæ finem facere viæ.

« Tu vero, amicorum optime, Barzi incola Gnatho (nam-« que me deprehenderant asinabus clitellas imponentem « meis, et ad pagum iter properantem), liberorum erran-« tium suscipe curam, ipsos si forte, diis bene juvantibus, « possis reperire; quos si repertos nunciaveris, minas auri « decem accipies.

« Atque nunc in nostras officiosa vias vos mihi, ut vide-« tis, obtulit Fortuna bona, fecitque notos. »

Tum Cleander in hæc prorupit verba, novissima verba: « Mortua est Calligone virgo pulcherrima.

« Heu! immitem Fortunam! » Hisque dictis animam exspiravit.

Sæpe enim acutus dolor acuto certius ense perimit.

Adeo inimica Fortuna, Drosillam inter et Chariclem fœdum ærumnarum acervum sedulo comportabat, ac mœsta lætis luctuose miscebat.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Ἤδη μὲν ὄρθρος καὶ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας
ηὔγαζε λαμπρῶς πανταχοῦ γῆς ἐξ ἕω·
σφοδρῶς δὲ δακρύσαντες, ὡς φίλοις ἔθος,
τὸ σῶμα συγκαίουσιν Ἑλλήνων νόμῳ,
χοὰς ἐπισπείσαντες ἐξ ὠπτημένων
κρεῶν συνάμφω καὶ ῥοὸς μελικράτου.
Ἐκεῖ συνῆλθε πᾶς νομεὺς, πᾶς ἀγρότης,
πᾶς συμπαθὴς ἄνθρωπος, εἰς ξένου τάφον,
καὶ τῶν γυναικῶν πᾶσα τληπαθεστάτη,
μεθ' ὧν Μαρυλλὶς καὶ προῆρχε τοῦ γόου.
Ἐκεῖνον ἐθρήνησε καὶ δρῦς καὶ πέτρα,
καὶ κοιλάδος ῥοῦς καὶ βαθύσκιοι νάπαι·
καὶ γὰρ ἱκανὸς ἦν Κλέανδρος τῷ τότε
κάμψαι πρὸς οἶκτον καὶ πετρῶν σκληρὸν γένος.
Ἡ δὲ Δρόσιλλα, καίπερ οὖσα παρθένος,
πασῶν γυναικῶν μεῖζον ἐθρήνει τότε.
Ὡς γὰρ, θαλάσσης κυματωθείσης νότῳ,
ἡ κυμάτων σύῤῥοια κυλινδουμένη
ναῦν συσχεθεῖσαν τῇ φορᾷ περιτρέπει,
κἂν εὔτροπίς τις ᾖ, κἂν εὖ τέχνης ἔχῃ,
ἄλλου μετ' ἄλλο συμφυῶς γεννωμένου,
οἷς οὐδὲν εἰλίγματος καὶ πλήθους μέτρον,
εἰ μή τίς ἐστιν ἐκ Κοροίβου μαινόλου
ὅμοιος υἱὸς καὶ πατρώζει τὰς φρένας,
πειρώμενος μάταιος εἰς οὐδὲν δέον
φορὰς ἀμέτρους ἐκμετρῆσαι κυμάτων
ὅτε, πρὸς ὥραν τῆς ὀπωροφθισίας,
ὁ μὲν Ποσειδῶν ἐξεγείρει τὸν νότον,
νότος δὲ τὴν θάλασσαν ἀντικορθύει,
θάλασσα δ' αὐτὴ συνταράσσει τὰ σκάφη,
σκάφη δὲ πάντως τὰς πλεόντων καρδίας·
οὕτως ἀμέτρως ἐκχυθεῖσαι μυρίαι
ζάλαι ζέουσαι συμφορῶν ἀνενδότων
τὰς τῆς Δροσίλλης ἀντεπέκλυζον φρένας,
ὡς ναῦν ἀνερμάτιστον ἰσχυρὸς κλύδων.
Ἔφασκεν οὖν κλαίουσα τὸν νεανίαν·
« Ὤμοι, καλὲ Κλέανδρε! τίς βριαρόχειρ
« δαίμων, ἀλάστωρ εἰς λυπρὰς ὥρας φέρων,
« βαρὺς καθ' ἡμῶν ἐμπεσὼν καὶ μηνίσας!
« Ἐκ συμφορῶν γὰρ συμφορὰς ἄλλας ἄγει,
« ἀεὶ δὲ τὴν γραῦν ἡ νέα νικᾶν θέλει.
« Τί ταῦτα, Τύχη; Ποῖ ποτε σταῖεν τάδε;
« Τίς τῶν καθ' ἡμῶν λῆξις ἔσται δακρύων;
« Ὦ γλυκίων Κλέανδρε συμφυλακίτα,
« σύνδουλε, συνέριθε, συννεανία,
« συναιχμάλωτε, συνελεύθερε, ξένε,
« οἴχῃ πρὸ ὥρας χλωρὸς ὡραῖος στάχυς,
« οὐδὲ προσειπὼν τὸν σεαυτοῦ πατέρα
« ἐν τῷ παραπνεῖν τὰς πνοὰς τὰς ἐσχάτας!
« Ὦ κλὼν φανεὶς ὅρπηκος ἁδροῦ Λεσβίου,
« ἔφυς μὲν ἁδρὸς, καὶ καλὸς, καὶ γλυκίων,
« μικρὸν δὲ μικρὸν ὡς ἀπὸ φλογὸς ξένης
« ἐπὶ φθορὰν νένευκας ἐξηραμμένος.

LIBER NONUS.

Jam mane erat, dieique jubar ex oriente totam late terram irradiabat; ubertim autem flentes, ut est amicorum mos, cadaver comburunt Græcorum ritu, coctis e carnibus melleque libamina ferentes.

Ad hospitis tumulum confluxerunt pastores omnes, omnes agricolæ, virorum quisquis humanum nihil a se alienum putavit, mulierum quæque fuit ad misericordiam proclivior: quas inter Maryllis luctui præiebat.

Cleandrum luxerunt quercus et rupes ac convallium rivi, et umbrosi saltus.

Potuit enim fatum Cleandri ad miserationem vel dura flectere saxa.

Drosilla vero, virgo licet, feminis ceteris altius ejulabat

Veluti enim, quum notus conturbat mare, confluentes turbine fluctus navem suo deprehensam impetu evertunt, licet valida sit carina, doctusque magister; alius enim post alium supervenit, *quorum vortices ac multitudinem æstimabit nemo*, ni quis forte fuerit Corœbi illius insani filius, patrem stultitia referens, vano labore immensas undas fluctuum metiri conatus, nequicquam, quando circa vergentem autumnum Neptunus notum excitat, notusque mare e fundo commovet, mareque naves proturbat, navesque corda navigantium:

sic ardentes, immensæ ærumnarum procellæ Drosillæ mentem inundabant irremisse, non secus ac fluctus ingens puppim male saburratam.

Juvenem igitur lugens, « Hei mihi, Cleander! » dixit. « Quis ille est validus, funestus dæmon, tristes immitens « tempestates, et in nos gravi concitatus ira? ex calamitatibus enim alias parit calamitates, et quæ nova est veterem usque superat.

« Quid hoc rei est, Fortuna? quis erit his modus? quis « nostris finis fletibus? O dulcis Cleander, socie captivitatis, conserve, laborum particeps, coætanee, qui nobiscum simul libertatem et amiseras et recuperaveras, abis ante tempus, pulchra immaturaque spica, nec, quum supremum exhalares spiritum, potuisti patrem alloqui! « O rame vegetæ arboris Lesbiæ, vegetus ipse, formosus, suavisque florebas, sed, breve post tempus, velut ab igne violento, ad interitum aridus vergebas.

« Χθὲς ἦς παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ νῦν ἐν νερτέροις·
« χθὲς ἦς λαλῶν μοι, σήμερον δὲ μὴ κλύων·
« συνωμίλεις χθὲς εἰς ἐμὴν εὐθυμίαν,
« ἄφωνος εἶ νῦν εἰς ἐμὴν ἀθυμίαν.
« Οὐκ ἔστι δεινῶν τῶν καθ' ἡμῶν τις χόρος;
« καὶ ποῦ προβῶμεν τῶν κακῶν περαιτέρω;
« Ὦ δυστυχὲς σὺ, δυστυχὲς Καλλιστία!
« καὶ γὰρ τὸ τέκνον, ὁ Κλέανδρος, ὁ ξένος,
« ὡς πτηνὸν ἐκπτὰς πατρικῆς ἐξ ἀγκάλης
« κεῖται πεσὼν οἴκτιστος ἐν ξένοις τόποις.
« Ἦ που τρέφεις, δείλαιε, χρηστὰς ἐλπίδας
« εὑρεῖν τὸν υἱὸν καὶ λαβεῖν ἀπὸ πλάνης,
« καὶ πῦρ ἀνάψαι καὶ δᾷδας γαμηλίους,
« στῆσαί τε λαμπρὰ καὶ χοροὺς καὶ παστάδα,
« καὶ συγχαρῆναι τῇ Κυδίππῃ τὰς φίλας
« τῷ τὸν καλὸν Κλέανδρον ἀπειληφέναι.
« Πλὴν ὀψὲ μαθὼν τὴν κατὰ φρένας πλάνην
« καὶ τοῦ λογισμοῦ τὴν ἀσύστατον ῥύμην,
« καὶ γνοὺς τὸν υἱὸν συμπεσεῖν ἐπὶ ξένης
« (διδάσκαλος γὰρ ὁ χρόνος τῶν πραγμάτων),
« καὶ πολλὰ κλαύσεις καὶ στενάξεις ἐκ βάθους,
« ῥαίνειν πολλύῤῥουν ὄμβρον ἐκ τῶν ὀμμάτων
« ὑπὲρ τὸ πρὶν δάκρυον ἠναγκασμένος·
« πρώην γὰρ ἴσως ἐλπὶς εἶρξε μετρία
« τὴν τῶν ῥεόντων δακρύων ἀμετρίαν·
« μικρὸν δὲ μικρὸν καὶ τακήσῃ τῷ χρόνῳ
« ἄνθραξι λύπης, ὡς χιὼν δι' ἡλίου.
« Αἶ! αἶ! συναιχμάλωτε, συνοδοιπόρε,
« εἰ γοῦν Χαρικλῆς ἐξ ἀποφράδος τύχης
« ἐμοὶ Δροσίλλῃ τληπαθεῖ τρισαθλίᾳ
« ἀφαρπαγῆναι κινδυνεύσοι καὶ πάλιν,
« τίς, τίς νεμεῖ κούφισμα τῆς λύπης βάρους;
« Ποῖος κατασταίη τις εἰς παῦλαν πόνων
« λόγῳ μελιχρῷ καὶ τρόπῳ σωτηρίῳ;
« Ἡ ψυχαγωγία γὰρ, ἡ σωτηρία,
« ἡ πᾶσα παράκλησις ἐξόλωλέ μοι.
« Τίς αὖρα λεπτὴ καὶ δρόσος φλογοφθόρος
« ἀκάματον πῦρ καὶ διηρμένην φλόγα
« ἐμῶν παθῶν σβέσαιεν οὐ κοιμωμένων;
« Στάσις δὲ τίς γένοιτο καὶ λῆξις πόνων,
« καὶ νήνεμος νοῦς ἐκ παθῶν τρικυμίας;
« Ὦ τίς, Χαρίκλεις, παραμυθήσαιτό σε,
« εἴ τι Δρόσιλλα τῶν ἀπευκταίων πάθοι;
« βαθεῖα γὰρ νὺξ καὶ βαθέσπερος γνόφος
« καὶ χοῦς ἀμυδρὸς (ὢ κακῶν συγκυρμάτων!)
« ἔχουσι φεῦ! φεῦ! τὴν Κλεάνδρου καρδίαν.
« Ὦ! πῶς κλείσεις τὴν Κυδίππην μητέρα
« ἐν ἀλλοδαπῇ δυστυχῶς τεθαμμένος,
« καὶ τοῖς στεφάνοις εὐφρανεῖς, καὶ δοξάσεις
« τὴν ὀσφὺν ἐξ ἧς εἰς τὸ φῶς ἦλθες τόδε;
« σχοίη δέ σε σκίμπωνα καὶ βακτηρίαν
« εἰς γῆρας ἐλθὼν ὁ σπορεὺς ἀπὸ χρόνων;
« Ὦ φῶς, θρυαλλὶς χαρμονῆς, σέλας γένους,
« ἔσβης, ἐθραύσθης, ἐφθάρης, ἀπεκρύβης. »

« Heri nobis aderas, nunc es inter mortuos; heri mecum « loquebaris, hodie me non audis loquentem; heri ser« monibus tuis mire delectabar, hodie tuo enecor silentio.

« Nullane finis erit nostris concessa malis? et quæ jam « possunt esse ulteriora mala? O miserum, miserum Cal« listiam! Filius tuus Cleander, amicusque noster, ut avi« cula, ex ulnis evolans paternis, jacet heu! regione in « extera.

« An forsan miser, jucundam foves spem, fore ut ali« quando natum reducem excipias, ignemque et faces « accendas hymenæi, chorosque instituas, et thalamum « adornes, atque Cydippæ gratulentur amicæ ob repertum « pulchrum tandem Cleandrum.

« At cognita sero nati amentia, animi atque audiens « impotentem æstum, et inter exteros mortem (tempus « enim nihil non aperit), multa gemes, et ex imo duces « suspiria corde; et vastum imbrem effundes invitis ex « oculis quantus non prius manavit.

« Nam spei aliquid antea cohibuit rivos lacrymarum « uberiores.

« Jam jamque sensim cæco mœroris ob orbitudinem igne carpere, velut nix solis ad ardores.

« Heu! heu! vinculorum socie et itineris, si Chariclí « invida fortuna me rursus erraticam, infortunatissimam « eripiet, quis, quis jam grave levabit onus ægrimoniæ? « quis aderit mala sedaturus alloquio dulci ac consolan« tibus agendi modis? Etenim lætitia, salus, consolatio « omnino mihi periit. Quæ aura levis, qui ros frigidus in« defessum ignem altamque dolorum meorum nunquam « quiescentium flammam restinguet? Malorum quis erit « finis qui terminus, ac placida mens ex decumano ma« lorum fluctu?

« Oh! quis te, Charicles, solabitur, si quid Drosillæ « tristius acciderit? Nox enim profunda, profunda caligo « atque humus tenebricosa (oh! casus tristissimos!) pectus « heu! Cleandri premunt.

« Oh! qui poteris Cydippæ matri esse gloriæ, in extero « sepultus solo? Qui illam coronis bene partis recreabis? « Qui ventrem decorabis tuum, unde in has venisti lumi« nis oras? Qui te baculum reperiet pater, annis sene« ctutem ipsi adferentibus?

« Oh! lumen, lampas lætitiæ, gentisque jubar, « exstinctus, fractus, perditus, occultatus jaces! »

Οὕτω Δροσίλλης κωκυούσης τὸν ξένον,
« Τῆς μὲν περιττῆς τῷ νεκρῷ τύρβης ἅλις
« καὶ τῶν ἀμέτρων δακρύων καὶ τοῦ γόου »,
ἔφη μέσον στὰς ἔμπορος Γνάθων ξένος·
« εἰ γὰρ μεταξὺ χαρμονῆς παρεμπέσοι
« λυπρὸν τυχηρὸν δάκνον ἀλγῦνον φρένας,
« τὸν εὖ φρονοῦντα τῇ χαρᾷ χρὴ διδόναι·
« ὅταν μὲν οὖν ἄκρατόν ἐστι τὸ θλῖβον,
« οὐ μεμπτὸν εἴ τις καὶ κατ' ἄκρας δακρύει·
« εἰ συμμιγῇ δὲ χρηστὰ ταῖς ἀλγηδόσι,
« τὸ κρεῖττον, οἶμαι, τῆς τύχης ἐξελκτέον·
« ὑπερφερῆ γὰρ δυστυχῆ τῶν κρειττόνων,
« πλείω τε λυπρὰ τῶν καλῶν τῶν ἐν βίῳ.
« Τῶν θλίψεων γοῦν εὖ καταφρονητέον,
« εἴ πού τι χρηστὸν ἐν μέσῳ παρεμπέσοι
« ἀπροσδοκήτως ἐκ τύχης παρηγμένον·
« οὐ γὰρ τοσοῦτον αἱ κατ' ἐλπίδας τύχαι
« τοῖς εὖ παθεῖν μέλλουσιν ἀνθρώποις ἄρα
« τὸ τερπνὸν εἰσφέρουσιν, ὡσὰν εἰδόσιν
« αὐτοῖς, ἐκείνας προσδοκῶσι πρὸ χρόνων,
« ὅσον τὸ συμβὰν ἀγαθὸν παρ' ἐλπίδα
« ψυχὴν διογκοῖ καὶ πλατύνει καρδίαν,
« καὶ πάντα λυπρὰ τὰ προσυμβεβηκότα
« ἐκ τῶν νοητῶν ἐξελαύνει πυθμένων
« καὶ τῶν ἀδήλων τοῦ λογισμοῦ χωρίων,
« καὶ τοὺς παθόντας εἰς ἀνάπλασιν φέρει,
« τῶν ἀλγυνόντων ἐξαλεῖφον τοὺς τύπους,
« εἰς εἶδος ἄλλο καὶ κατάστασιν νέαν,
« καὶ χρωματουργεῖ τοῦ προσώπου τὴν θέαν
« εἰς ἐντελῆ μόρφωσιν ὡραϊσμένην.
« Ναὶ λῆξον ὀψὲ τῶν μακρῶν ὀδυρμάτων·
« ἄγουσα σαυτὴν εἰς ἀνάκτησιν, κόρη.
« Ἄφες, Χαρίκλεις, καὶ σὺ τὴν θρηνῳδίαν·
« γενοῦ σεαυτοῦ, μή τι φαῦλον ἐμπέσοι·
« χρὴ γὰρ τὰ συμπίπτοντα γενναίως φέρειν. »
Οὕτως ἐκεῖνοι τοῖς πόνοις ἐκαρτέρουν.
Οὔπω δὲ διτταὶ συμπαρῆλθον ἡμέραι,
καὶ πάντας οὓς ἤνεγκε φόρτους ὁ Γνάθων
ἀπεμπολήσας τοῖς ἐποίκοις ἀγρόταις,
λαβὼν μετ' αὐτοῦ τὴν φίλην συζυγίαν,
ὥδευε πρὸς τὴν Βάρζον ἀπτέρῳ τάχει·
οὗ καὶ φθάσαντες τὴν πύλην τῆς εἰσόδου
ὁρῶσι τοὺς σφῶν ἀθλίους φυτοσπόρους
αὐτὸς Χαρικλῆς καὶ Δρόσιλλα παρθένος
εἰς πέτραν, ἕδραν εὔξοον, καθημένους,
καὶ θάμβος ἔσχον καὶ καλῆς αἰδοῦς τύπον.
Ἀλλὰ προλαβὼν ὁ Γνάθων καὶ προφθάσας
ἄμφω κατησπάσατο τοὺς γηραλέους,
καὶ τὴν τέκνων ἄφιξιν αὐτοῖς μηνύσας
χρυσοῦ δέκα μνᾶς δῶρον ἀντιλαμβάνει.
Οἱ δ' ἀλλ', ἐπεὶ προσέσχον αὐτοῖς τοῖς τέκνοις,
ὁποῖον ἔσχον γῆθος οὐκ ἔχω λέγειν,
ὡς εἶδον αὐτὴν τὴν καλὴν ξυνωρίδα
τὴν Βαρζικὴν γῆν συμπατοῦσαν ἀθρόον·

Dum sic Drosilla Cleandrum lugebat, in medio stans hospes ille mercator, Gnatho, « Desinite, quæso, » inquit, « querelarum, mortuum quæ nihil prorsus juvant, « ac fletus immodici lamentationumque nimiarum. Etenim « si prosperos inter eventus acciderit forte quid mœstius, « quod animum mordeat et angat, virum tamen sapientem « lætitia non abstinere oportet.

« Quod si boni sine ulla mixtione nos premat dolor, nec « culpandus si quis et immodice ploret.

« Jam quando permiscentur bona malis, melior for- « tunæ pars extrahenda.

« Plura enim sunt tristia lætis, et laborum plena magis « quam bonorum vita fuit data mortalibus.

« Ergo ærumnæ sunt valde despiciendæ, si quid prosperi « insperato nobis Fortuna adtulerit.

« Nam sperata felicitas felicibus hominum non tantum « parit voluptatis, quippe qui dudum illam præverterant « expectatione, quantum quæ insperata venit, animum- « que diffundit pectusque relaxat, et anteriora omnia « mala ex cogitationum recessu fugat penitisque animi « regionibus, ac delens vulnerum vestigia, ita ut alia sit « læsæ partis facies habitusque novus, ægros restituit ex « integro, nec non genas floridis pingit coloribus, vultum- « que ad eximiam pulchritudinem informat.

« Næ desine tandem longæ querimoniæ; atque pristinum « ingenium recipe tuum.

« Tu quoque Charicles, mœsta mitte lamenta. Redi « ad te, ne funesti quid eveniat.

« Oportet enim generosius fortunæ tolerare casus. »

Illi igitur sic malis durare conabantur.

At nondum dies erant elapsi duo, et jam incolis hujus loci Gnatho merces vendiderat omnes quas asportaverat; adsumptisque secum Chaticle et Drosilla, viam carpsit celerrime qua ad Barzum itur.

Jamque propinquabant portis, quum mœstos Charicles et Drosilla cernunt patres lapidi bene polito insidentes; et mirati sunt, simulque colore genas tinxit honesto pudor.

Ast, illos antevertens, Gnatho duos senes salutavit, et liberorum adventu nuntiato, aureas minas decem pro læto accipit nuntio.

Illorum vero quæ fuerit lætitia dicere nequeo, quum jam ipsos cernere liberos potuerunt, tam pulchros,

Barzicum solum cito pede calcantes.

οἱ πρῶτα δακρύσαντες, ὡς γήρᾳ νόμος,
τὰς σφῶν κεφαλὰς κατεφίλουν ἀσμένως,
ἔχαιρον, ἤλγουν, εὐθύμουν, ἐδυσφόρουν,
ἠγαλλίων, ἔκλαιον, ἐκρότουν μέγα·
τὸ τῆς χαρᾶς δάκρυον ἔῤῥει πλησμίως,
τῆς χαρμονῆς ὁ θρῆνος ὑψοῦτο πλέον.
Πληθὺς δὲ πᾶσα Βαρζιτῶν κοινῷ δρόμῳ,
ἐπεὶ τὸ συμβὰν ἐκ βοηδρόμων μάθοι,
ἐξήλθοσαν χαίροντες οἰκείους δόμους,
οἱ παῖδες, ἡ γραῦς, ὁ σφριγῶν, ἡ παρθένος,
μεῖραξ, γυνή, παῖς ἁπαλὴ καὶ πρεσβύτις,
πάντες προσεπτύσσοντο πυκνὰ τοῖς νέοις.
Ὁ θρῆνος ἠκόντιζε τὸν πόλον κρότῳ,
ἡ χαρμονὴ δ' ἔκλινε τὴν θρηνῳδίαν·
οὕτω συνάλγουν καὶ συνεσκίρτων πάλιν
τοῖς πατράσι σφῶν πᾶσα κοινῶς ἡ πόλις.
Αὐτὸς δὲ Φράτωρ τῇ Δροσίλλῃ παρθένῳ
ἀντεμπλακεὶς ὡς καὶ τέκνῳ προσωμίλει·
« Γάννυσθε, παῖδες, πρὸς γονεῖς σεσωσμένοι·
« διπλοῦς γὰρ ὑμεῖς εὐτυχεῖτε πατέρας,
« ὡς αὖθις ἡμεῖς εὐτυχοῦμεν τεκνία.
« Ὡς δεξιὸν τὸ τέρμα τῆς ὑμῶν πλάνης,
« ὡς εὐτυχὴς ἡ λῆξις ἡ τῶν δακρύων.
« Σώζεσθε καὶ τηρεῖσθε πρὸς συζυγίαν,
« οὓς οἱ θεοὶ συνῆψαν ὡς νυμφοστόλοι. »
Ἐπεὶ δὲ μακροῖς τοῖς μετ' ἀλλήλων λόγοις
καὶ μέχρι νυκτὸς ἠσχολημένοι
μνήσαντο δόρπου· καὶ καθίσας ὁ Γνάθων
αἰτεῖ παρ' αὐτῷ ὡς καθίσοι καὶ Φράτωρ.
Φράτωρ δέ, τοῖς Γνάθωνος ὑπείξας λόγοις,
καὶ Μυρτίωνα συνθακεύειν ἠξίου·
ὁ Μυρτίων δὲ νυμφίον Χαρικλέα,
καὶ γοῦν Χαρικλῆς τὴν Δρόσιλλαν παρθένον.
Οἱ τρεῖς μὲν ἐκλίθησαν ἐξ εὐωνύμων,
ἐν δεξιοῖς δὲ προσφιλὴς συζυγία,
αὐτὸς Χαρικλῆς δηλαδὴ καὶ παρθένος·
ὃς οὐ μετρίας μέμψεως κατηξίου,
ἀλλ' ὕβρεων δὲ μᾶλλον καὶ τωθασμάτων,
τὸν αἴτιον Γνάθωνα τῶν ξενισμάτων,
ὃς μὴ Δρόσιλλαν ἀπέναντι καθίσοι
τῶν ἐκταθέντων ἐξ ἔρωτος ὀμμάτων
καὶ Μυρτίωνα τὸν φύσαντα τὴν κόρην
ἐγγὺς παρ' αὐτοῦ τῆς καθέδρας τῷ τόπῳ,
ὅπως τοσαύτης χαρμονῆς τελουμένης,
ἀντιπροσωπῶν ἐμβλέποι τῇ παρθένῳ.
Ναὶ μὴν ἐπεφθόνει δὲ (πᾶς τις ἐκφράσοι)
καὶ τῷ κυπέλλῳ τηλικούτων χειλέων
ἄριστα θιγγάνοντι τῶν τῆς παρθένου·
ἐζηλοτύπει καὶ πρὸς οἴνου τὴν πόσιν,
ὡς εἰς Δροσίλλης πλησιάζοντα στόμα.
Οὕτω μὲν οὖν εἶχεν τὰ τῆς πανδαισίας·
καὶ νὺξ μελάμπους ἐγχυθεῖσα τοῖς ξένοις,
κατεσπακυῖα τὴν στάσιν τῶν ὀφρύων,
τὸν νήδυμον σφῶν ἦγεν ὀφθαλμοῖς ὕπνον.

Effusis primum lacrymis, qui est senilis mos ætatis, ambo liberorum hilariter osculari capita, gaudere, dolere, lætis nunc esse animis, nunc depressis, exultare, plorare, manus complodere.

Ibant ubertim per ora lacrymæ quas exprimebat gaudium, et lætitiam vincere gemitus videbantur.

Interim Barzitarum multitudo, re per cursores nota, e domibus effusa ruebant, pueri, anus, florens ætate juvenis, adolescens, puella tenera, senior mulier, cuncti crebro amantes duos amplectebantur.

Gemitus æthera feriebant acuti, lætitia lamenta reprimebat; adeo parentibus complorabant, ac rursus cum eis una saltabant simul tota civitas.

Ipse Phrator Drosillam virginem, ut pater filiam, mutuo in amplexu alloquebatur: « Gaudete, liberi parentibus servati! binos etenim potimini patres, ut nos rursus duos potimur liberos.

« Quam fortunatus errorum vestrorum terminus, quam felix lacrymarum finis! Vivite ad conjugium reservati ambo, quos Dei ipsi pronubi consociare amant. »

Postquam longis et ad noctem usque sermonibus vices per alternas vacavere, tandem meminerunt cœnæ, ac considens Gnatho Phratorem jubet ut assideat sibi; cui parens Phrator et Myrtiona rogat ut vicinum sibi locum occupare velit; deinceps Chariclem sponsum Myrtion invitat, Drosillam Charicles.

Tres primi ad lævam recubuerunt, ad dextram par illud amabile, Charicles scilicet virgoque.

Ille autem non levi reprehensione, immo opprobriis lacessebat, sibique habebat ludibrio Gnathonem hospitio ipsos amice excipientem, talia tamen promeritum ratus, qui Drosillam non collocaverit suos advorsum oculos, amore marcentes oculos, nec Myrtionem puellæ patrem sibi vicinum, ut posset in hoc solenni gaudio adversam virginem spectare.

Profecto etiam invidebat poculo (quivis id facile intelliget) labella puellæ tam pulchra perbene tangenti; invidebatque vino, ori quod Drosilla propius admoveret.

Sic peractum est convivium; et nox nigris irrepens vestigiis, deprimensque convivarum supercilia, oculis dulcem infudit soporem.

Ἀλλὰ πρὸς ὄρθρον ἡ καλὴ καὶ παγκάλη,
ἡ τοῦ γέροντος Μυρτίωνος θυγάτηρ,
καταλαβοῦσα τὴν σορὸν Καλλιγόνης,
ἔλουεν αὐτὴν ἄλλο λουτρὸν δακρύων.
Τὸ γὰρ γυναικῶν συμπαθέστατον φῦλον
ἑτοιμοπενθές ἐστι καὶ ξένοις πόνοις,
καὶ φιλόδακρυ γίνεται παραυτίκα·
οὐκ ἐν μόνῃ γὰρ συμφορῶν περιστάσει
φιλεῖ τὸ πενθεῖν καὶ τὸ μακρὸν δακρύειν,
καὶ μᾶλλον εἴ τις ἐκπεράσοι τὸν βίον·
διηνεκῶς δὲ καὶ χρόνων περιδρόμοις
σῶζον κακῶν ἔννοιαν ἀμφιδακρύει.
Οὕτως ἐκείνη συμπαθῶς ἡ παρθένος
λαθοῦσα τοὺς τέσσαρας, ὡς κοιμωμένη,
Γνάθωνα, Μυρτίωνα τὸν φυτοσπόρον,
καὶ μὴν Χαρικλῆν καὶ τὸν αὐτοῦ πατέρα,
ἔκραζε κυπτάζουσα πρὸς Καλλιγόνην·
ἔτυπτεν εἰς τὸ στέρνον, ἀνεκεκράγει
μετὰ στεναγμῶν καὶ μετ' ὄμβρου δακρύων·
« ὦ πολλὰ βασκαίνουσα, δυσμενὴς Τύχη,
« οὐκ ἤρκεσάν σοι τὰ προσυμβεβηκότα
« ἀλγεινὰ πικρὰ τῇ Δροσίλλης καρδίᾳ·
« ἀλλὰ πρὸς αὐτοῖς καὶ τὸ λοιπὸν εἰσφέρεις.
« Σὺ μὲν θανατοῖς παρθένον Καλλιγόνην,
« Καλλιγόνη δὲ τὸν Κλέανδρον κτιννύει·
« ὁ δὲ Κλέανδρος τοὺς ἐκείνου γνησίους
« οὐ συνθανατοῖ, τῇ δὲ τούτων καρδίᾳ
« λύπης τοσαύτης ἀντιπέμπει πικρίας.
« Θρηνῶ σε τοίνυν, ὦ κόρη Καλλιγόνη,
« συμπαρθένε, κλαίω σε γῇ κεχωσμένην,
« ἀντὶ Κλεάνδρου τοῦ προεξῳχηκότος,
« τοῦ συγξενιτεύσαντος ἡμῖν ἐν ξένοις·
« θρηνῶ σε μητρὸς καὶ πατρὸς στερουμένην,
« καὶ φεῦ! θανοῦσαν, ἀλλὰ μακρὰν πατρίδος,
« ἣν οὐ κατεῖδον, οὐ συνῆλθον εἰς λόγους,
« οὐκ εἰς χαρὰν ἔστερξα καὶ προσεπλάκην,
« ἐν συμφοραῖς οὐκ ἔσχον εἰς λύπης ἄκος.
« Ὡς εἴθε καὶ Κλέανδρον οὐκ εἶδον πάλαι,
« καὶ συμμετέσχον καὶ τροφῶν καὶ δακρύων!
« Σὺ δ' ἀλλὰ δέξαι τὴν ἐμὴν θρηνῳδίαν,
« ἣν ὡς χοὰς νῦν πενθικὰς ἔσπεισά σοι. »
Εἴρηκε ταῦτα, καὶ μετ' αἰδοῦς κοσμίας
Γνάθωνος αὖθις ἀντεσῆλθε τὴν στέγην·
ὅθεν, ξενίσας τοὺς γέροντας ὁ Γνάθων
σὺν τοῖς τέκνοις σφῶν, ἀμφὶ πρώτην ἡμέραν,
ἐκεῖ θέλοντας καρτερῆσαι μὴ πλέον,
τέλος προσελθὼν καὶ προσειπὼν ἀσμένως,
καὶ γνήσιον φίλημα δοὺς τοῖς ἀνδράσιν,
εἰς δευτέραν, ἔπεμψε πρὸς τὴν πατρίδα.
Τῆς οὖν θαλάσσης εὖ κατεστορεσμένης,
οὐ πνεύματος πνέοντος ὁλκαδοφθόρου,
οὐ τῶν κυμάτων ἀμφικυλινδουμένων,
οὕτοι προσηνοῦς ἡμερωτάτου πλόου
τυχόντες, ἐστέλλοντο πρὸς γῆν φιλτάτην.

At mane pulcherrima Myrtionis vetuli filia accedens ad Calligones sepulchrum novo id lacrymarum libamine rigabat.

Nam fœminæ, quæ facile ad teneros affectus moventur, aliena etiam deflent infortunia, et in faciles statim prorumpunt lacrymas.

Non enim in præsentibus tantum infortuniis dolere consueverunt, largosque effundere fletus, præsertimque si quis e vita excesserit; sed diutissime perque longa annorum spatia tristem recolentes memoriam lacrymis usque parentant.

Sic Drosilla affectu percita misericordi, clam Gnathone, Myrtione patre, et Charicle, patreque Chariclis, qui eam somno sepultam esse rebantur, in Calligones arcam demisso capite, pectus tundebat, clamabatque gemitus inter effusumque lacrymarum rorem :

« O invida, o crudelis Fortuna, non tibi fuere satis tot « amaritudines quibus antea Drosillæ cor satiasti, sed præ- « teritis cumulum imposuisti malis.

« Virginem perimis Calligonen, Calligone Cleandrum « letho tradit; Cleander vero amicos secum quidem non « infert tumulo, sed ipsorum pectora acerbissimis pungit « sollicitudinibus.

« Proinde virgo, defleo te, Calligone, virginem; lugeo te « defossam terra, quum te non possit lugere Cleander jam « ad plures profectus, nobis olim longinqui comes per ex- « teras regiones itineris.

« Lugeo te matre patreque carentem, et heu! a patria « procul vita functam; te quam videre et alloqui mihi non « datum est; quam læta amare et osculari non potui; « quam in ærumnis non habui doloris solatium

« Atque utinam nec Cleandrum vidissem unquam, nec « fuissem ipsi mensæ socia lacrymarumque!

« Nunc tamen meos benigna gemitus accipe, quos « mœsta tibi fudi libamina. »

Hæc fata, pudico gressu Gnathonis tecta repetivit.

Gnathon, qui senes ambo cum liberis, primo die, exceperat hospitio, altero, nolentes jam diutius commorari, adiit, salutatosque amice osculatus, in patriam rursus tendentes demisit.

Placidum stabat mare, silebant venti navibus inimici; nullæ volvebantur minæ fluctuum; et, nacto leni et commodissimo navigio, amata petiere littora.

Ἐπεὶ δὲ, προσπλεύσαντες ἡμέρας δέκα,
φθάσαιεν ὀψὲ καὶ πρὸς αὐτὴν πατρίδα,
καὶ τοῖς ἐπευκτοῖς ἐμπατήσαιεν τόποις.
ὁ μὲν Χαρικλῆν ἀπογεννήσας Φράτωρ
μεθεῖλκε Μυρτίωνα πρὸς τὴν οἰκίαν·
ὁ δὲ Δρόσιλλαν ἐκτοκεύσας Μυρτίων
ἀντιμεθεῖλκε τοῦτον ἀμφὶ τὸν δόμον·
αἱ μητέρες δὲ τοῦ νέου καὶ τῆς κόρης,
Ἡδυπνόη τε καὶ σὺν αὐτῇ Κρυστάλη,
ἐπεὶ τὸ συμβὰν ἐκμάθοιεν, εὐθέως
ἐκεῖ δραμοῦσαι, προσπλακεῖσαι τοῖς τέκνοις,
τοῖς τῆς χαρᾶς ἔλουον αὐτοὺς δακρύοις.
τὸ προσφιλὲς δὲ μητροπάτρωον γένος,
ὁ πατριώτης ὄχλος, ὁ ξυμφυλέτης,
συνεκρότουν, ἔχαιρον,ἐσκίρτων μέγα,
ἠγαλλίων ὁποῖον, ἀλλὰ καὶ πόσον!
Οὗτοι μὲν οὕτως εἶχον· εἷς δέ τις φθάσας
ὁ πρῶτος αὐτῶν, ἱερεὺς Διονύσου,
ἐπιτρέπει τάχιστα κατειληφέναι
εἰς τὸν νεὼν σύμπαντας αὐτοὺς τοὺς ὄχλους,
ὡς ἂν συναρμόσαιτο τῷ Χαρικλέϊ
νύμφην Δρόσιλλαν εἰς ὁμιλίαν γάμου.
Εἴρηκε ταῦτα, καὶ διπλοῦς παραυτίκα
κλάδους παρασχὼν ἀμπέλου τοῖς νυμφίοις
εἰς τὸν νεὼν εἰσῆξεν ἅμα τοῖς ὄχλοις.
Τί γοῦν τὸ λοιπόν; συζυγεῖσα πρὸς γάμον
νύμφη Δρόσιλλα τῷ Χαρικλεῖ νυμφίῳ,
καὶ πρὸς δόμους ἀχθεῖσα τῶν γεννητόρων
μετὰ στεφάνων καὶ κρότων καὶ κυμβάλων,
ἐν ἑσπέρᾳ μένουσα παρθένος κόρη
γυνὴ πρὸς ὄρθρον ἐξανέστη τῆς κλίνης.

Post decem dierum navigationem, ipsam sero vespere tetigerunt patriam optatoque vestigia fixerunt solo.

Tum Phrator, Chariclis pater, Myrtionem ad suam trahebat domum; Phratorem vicissim ad suam pater Drosillæ Myrtion.

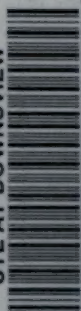
At matres juvenum Hedypnoe Crystalleque, re cognita, statim accurrentes, amplexatæque liberos, lætis ipsos rigabant lacrymis.

Et cari ab utraque stirpe propinqui, civesque tribulesque, plaudebant, præque gaudio saliebant alacriter, immane quantum gestientes.

Interea, supervenit Bacchi sacerdos, vir primarius, hortaturque irent ad templum ocissime turbam populi totam, Charicli scilicet virginem Drosillam connubio juncturus.

Dixit, et vitis ramusculo sponso utrique dato, ambos una cum populo ad templum duxit.

Quid igitur reliquum restat? Charicli in conjugium tradita, dein ad paternam deducta domum, inter coronarum jactus, plaususque, et cymbalorum multiplices tinnitus, Drosilla, quæ vesperi virgo erat, mulier mane surrexit e lectulo.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 14 15 20 01 007 2